Biblia Complut.s Tom. 4.

Ab Isaia usque ad Machab.s

U 58889

U-13-10
U.
8774
USOZ
5889

Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri ⁊ pauli ter quinq; dierum.
Namq; instrumētum vetus hebdoas innuit: octo
Lex noua signatur. ter quinq; receptat vtrunq;.

Quarta pars Veteris testamenti He-
braico Grecoq; idiomate nunc
primum impressa: adiun
cta vtriq; sua latina
interpreta-
tione.

Ad sanctissimum ac clementissimum dominum nostrū

.D. Leonem Decimum diuina prouidentia Pontificem maximum Reuerendissimi in Christo patris ac dñi. D.F. Francisci Simenii de Cisneros Sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ tituli. S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis Hispaniæ Archiepiscopiq; Toletani ac regnorū Castellæ Archicācellarii &c. In libros veteris ac noui testa. multiplici lingua impressos.

Prologus.

Alta sunt beatissime Pater: quæ ad excudendas impssoriis formis originales sacræ scripturæ ligulas nos incitarūt. Atq; hæc ipsa primis. Q. cū vniuscuiusq; idiomatis suæ sint verborū proprietates: quarū totā vim nō possit quantūlibet absoluta traductio prorsus exprimere: tum id maxime in ea lingua accidit: p quam os domini locutum est. Cuius litteraq; uis ex se mortua sit & uelut caro: quæ non prodest quicq; (Nam spiritus est qui uiuificat) quia tamen Christus uerborum figuris uelatus intra eius uterum manet inclusus: nō dubiū: quin tam admiranda sit fœcunditate repleta: tā exuberanti mysteriorū copia cumulata: ut cū plena semp sit & redundās: flumina de uentre eius fluāt aquæ uiuæ: unde hi quibus datū est reuelata facie gloriā dñi specularī: ut in eandē imaginē trāsformētur possint assidue haurire mira diuinitatis eius arcana. Quippe cū nulla dictio nulla litterarum cōnexio esse possit: ex qua non emergāt & ueluti pullulent reconditissimi cœlestis sapientiæ sensus. Ex quibus cū non possit eruditissim9 quisq; interpres nisi unicū explicare: necesse est ut post interp̄tationē maneat adhuc scriptura grauida: uariisq; ac sublimibus intelligētiis plena: quæ nequeant aliūde q̄ ex ipso archetypæ linguæ fonte cognosci. Accedit: q̄ ubicunq; latinorū codicū uarietas est: aut deprauatæ lectionis suspitio (id quod librariorū impitia simul & negligentia frequentissime accidere uidimus) ad primas scripturæ originē recurrēdum est: sicut beatus Hieronym9 & Augustin9 ac cæteri ecclesiastici tractatores admonēt: ita ut librorū veteris testamēti synceritas ex Hebraica ueritate: Noui aūt ex Græcis exemplaribus examinetur. Vt ipsa igitur originalia in prōptu haberet quicūq; diuinarū litterarū studiosus: posset q̄ nō solis riuulis eē contētus: sed ex ipso fonte saliētis aquæ in uitā æternam sitim pectoris extinguere: iussim9 archetypas sacræ scripturæ linguas cuz adiunctis variarū linguarū translationibus impressioni mādari Sāctitatis tuæ nomini dedicādas. Atq; imprimis nouū testamentum Græco Latinoq; sermone excudendū curauimus simul cum Lexico græcarum omniū dictionum: quæ possunt in eo legentibus occurrere: ut his quoq; qui nō integrā linguæ cognitionem adepti sunt p uiribus consuleremus. Deinde uero anteq; Vetus testamentum aggrederemur: Dictionariū p̄misimus Hebraicorum Chaldaicorūq; totius Veteris instrumēti vocabulorū. Vbi nō tantum multiplex significatio cuiusq; dictiōis exprimitur: sed (quod studiosis vtilissimū fore credim9) locus scripturæ in cuiusq; significati testimoniū citatur. Rursus: cū nō solus litteræ occidentis cortex: sed introrsus latitans spūs viuificantis nucleus maxīe sit a studioso diuinæ scripturæ requirēdus: atq; huius præcipua pars ex propriorū noīm interpretatione depēdeat: quorū ab æterno p̄uisa impositio icredibilē opez affert ad ppalandos spirituales abstrusosq; sensus & detegēda arcana mysteria: q̄ sub ipso litteralis textus vmbraculo spiritus sanct9 velauit. Idcirco interp̄tationes ppriorum noīm a viris linguarum p̄itia p̄cellētibus maxima diligentia iussimus elucubrari: & secundum alphabeticā seriem dispositas Dictionario adiūgi. Quibus succedit legēdorū hebræorū characterū instructio & eiusdē idiomatis Grāmatica ex plurib9 receptæ fidei Hebræis autorib9 collecta & ad latini artificii normā reducta. Quibus omnibus ueluti pro p̄ludio ita pactis: ad excussionem diuersarum ueteris testamēti linguarū nos conuertimus: adiicientes etiā singulis earum suam latinam translationem. Qua ī re aperte Beatitudini tuæ testari possumus Pater sanctissime: maximā laboris nostri partē in eo p̄cipue fuisse uersatā: ut & uirorum in linguarū cognitione eminentissimorū opera uteremur & castigatissima omni ex parte uetustissimaq; exemplaria pro archetypis haberem9: quorūquidē tā Hebræorū q̄ Græcorū ac latinorū multiplicē copiā uariis ex locis nō sine sūmo labore cōquisiuimus. Atq; ex ipsis quidē græca Sāctitati tuæ debem9: qui ex ista apostolica bibliotheca antiquissimos tū ueteris tum noui testamēti codices perq̄ humane ad nos misisti: qui nobis in hoc negocio maximo fuerūt adiumento. Cōsumata itaq; excussione Noui testamenti Græce Latineq; impressi cum suo Lexico. Impresso etiā hebraico Chaldaicoq; dictionario: cui adiuncta est Grāmatica cum nominum propriorū interpretationibus. Absolutis præterea annotationibus differentiarum Veteris testamenti: quas cum Nicolaus de Lyra non omnino absolutas edidisset: eas nos p uiros linguarum peritissimos multis in locis addi fecim9. Tandē diuino auxilio Vetus testamentum multiplici lingua excudi fecimus. Quæ omnia nunc ad Sanctitatē tuā mittimus. Nā cui potius vniuersæ uigiliæ nostræ dicādæ sūt q̄ apostolicæ isti sedi: cui omnia debemus? Aut quis libētius sacros Christianæ religionis libros suscipere & amplecti debet: q̄ sacer Christi uicarius? Accipiat igitur Sāctitas tua læta frōte munusculum: quod in domini gazophylacium offerimus: ut incipiant diuinarum litterarū studia hactenus intermortua nunc tandem reuiuiscere. Obsecramus aūt beatitudinē tuam enixissime: vt libros hosce: qui nūc se sacris istis uestigiis supplices aduoluūt examines: & ad seuerissimi iudicii tui cēsurā reuoces: vt si Christianæ reip. vtiles fore videbūtur: editionis beneficium a sanctitate tua recipiāt. Nam eos nos hucusq; cōtinuimus: sacrū istum apostolici fastigii oraculum cōsulturi. Sed iam hæc ad Beatitudinem tuam satis. Nunc ad instruendum de operis artificio lectorem cōuertimur.

Prologus.

Ad lectorem de his que ad lectionem Veteris testamenti diuersis linguis nunc primũ impressi: sunt prænotanda.

Si intelligas studiose lector modũ & ordinẽ: quẽ in hac veteris testamẽti ipressiõe seruauim9: ac inde possis hoc libro facile uti: nõnullorũ te admonitũ prius eẽ oportet. Imprimis igitur id est p̃mittendu3: q̃ cũ uetus testamentũ a sacris doctoribus trifariã diuidatur: hoc est in legẽ: quã Pentateuchũ appellãt: & i libros deinde agiographos: ac demũ in eos qui dicuntur ꝓphetales: in his oibus non est idẽ numerus linguarũ. Sed Pentateuchus quidẽ triplicẽ linguã habet: Hebraicã videlicet Chaldaicã & Græcã: q̃s imprimẽdas iussimus cũ aliis tribus latinis interp̃tatiõibus iuxta correspõdentibus: ita ut Hebraicæ ueritati respondeat latina beati Hieronymi translatio: Chaldaicæ uero alia latina fere de uerbo ad uerbũ a uiris ei9 liguæ peritissimis elaborata. Græcæ ãt septuaginta interp̃tu3 editioni: interlinearis latina traductio. Agiographi deinde libri simul & Prophetales duplici lingua excudũtur: hoc est Hebræa & Græca cũ aliis duab9 latinis trãslatiõibus illis correspondentibus. Nã Chaldaica in cæteris libris p̃terq̃ in Pẽtateucho corrupta est aliquibus in locis & fabulis merisq̃ Thalmudistarũ nugis cõspersa: ĩdigna prorsus quæ sacris codicibus inseratur. Verum quia quibusdam in locis ubi integra est littera & ĩcorrupta: mirũ in modũ fauet Christianæ religioni: idcirco reliquos libros toti9 ueteris testamẽti e Chaldaica lingua in latinã uerti fecimus: & diligẽtissime cũ sua latina traductiõe cõscriptos in publica Complutẽsis nostræ vniuersitatis Bibliotheca reponi. At uero libri extra canonẽ: quos ecclesia potius ad edificationẽ populi: q̃ ad auctoritatẽ ecclesiasticorũ dogmatũ confirmandã recipit: Græcã tm̃ hñt scripturã: sed cũ duplici latina interp̃tatione: altera beati Hieronymi: altera iterlineari de verbo ad verbũ: eo modo quo in cæteris. Hæc autẽ de numero linguarum huius libri oportuit in uniuersum p̃libasse. Nunc de modo quo linguas in libro ipso disposuimus: breuib9 agendũ est. Primum itaq̃ aperto codice duæ se tibi chartarũ facies hinc & inde offerẽt: quarũ unaquæq̃ tres columnas habet. Ex quibus ea quæ ad marginẽ exteriore3 sita est: Hebraicam continet veritatem. Quæ vero interiori margini adhæret Græca est septuaginta interp̃tum editio: cui supponitur latina interlinearis traductio de uerbo ad uerbum. Mediam aũt inter has latinã beati Hieronymi translationẽ uelut inter synagogam & Orientalẽ ecclesiam posuim9: tanq̃ duos hĩc & inde latrões mediũ aũt Iesu3 hoc est Romanã siue latinã Ecclesiã collocãtes. Hæc enim sola supra firmã petrã ædificata (reliquis a recta scripturæ intelligẽtia q̃ñq̃ deuiãtibus) imobilis semper in veritate pmansit. Disponuntur vero colũnæ ipsæ hoc modo: ut singulis lineis Hebraicis correspõdeãt binæ lineæ latinæ e regiõe: hoc tamen semp obseruato. ut omnes colũnæ tã in principio q̃ in fine cõsentiant: nisi ubi loci angustia non patitur: quod rarissime deꝑhẽdes.

Deinde quia institutũ nr̃m est: non solũ his cõsulere: qui absolutã linguarũ peritiã sunt assecuti: sed his etia3 opem ferre qui parũ in eis ꝓfecerunt: utrisq̃ enim debitores sumus: neminẽq̃ esse cupimus: quẽ pegrinorum idiomatum difficultas absterreat a diuinorũ librorum penetralibus adeundis. Idcirco vt Hebraicas dictiões facile possit quicũq̃ distinguere: & suã latinã interp̃tationẽ cuiq̃ assignare: inter singulas dictiões Hebraicas superponũtur minutæ litterulæ latinæ alphabetico ordine ꝓcedẽtes: quibus cõsimiles aliæ in latina ꝓxima colũna correspõdent: ut p similitudinem litterulæ cognoscatur: quæ dictio latina ad quã Hebraicã sit referẽda. Quãdo uero interpres p circũlocutionem pluribus dictionibus unicam interp̃tatur: aut e diuerso unica dictiõe plures amplectitur: tũc una litterula toti circũlocutioni uel etiã compendio deseruiet. Ex his p̃terea litterulis nõnullas repies: quib9 tenue punctũ subscribitur hoc modo. ̣ Quod quidẽ punctũ designat: uel dictionẽ hebraicã subiacentẽ multiplicẽ esse & æquiuocã: ac ꝓinde reconditũ aliquod secretæ intelligẽtiæ mysterium claudere: quod possit facile cõsulto Dictionario a pspicacibus mẽtibus ĩuestigari: uel denotat saltẽ: ipsam eius significationem in latina colũna positã potius translatitiã esse & soli sensui subseruientẽ: q̃ ꝓpriã omnino & litterale3. Rursus quia inuenire primitiua siue radices dictionum Hebraicarum & Chaldaicarum a prima origine deuiantium res est p quam necessaria ad reperiẽda in Dictionario uocabula: sed tantæ difficultatis: ut hoies eius linguæ peritissimi frequẽter in ea titubent: ac nõnunq̃ etiã labantur: artificium excogitauimus q̃ vtilissimum: quo possit quispiã uel primis dũtaxat Hebraicis rudimẽtis imbutus radicẽ cuiusq̃ dictionis in promptu habere: ut iã his adminiculis adiuti: Hebræorũ (ut ait beatus Hieronymus) nauseam & ructum fastidiẽtes: p̃ceptores eorum consulere nõ egeamus. Aduertendũ itaq̃ est: q̃ cũ dictioni Hebraicæ siue Chaldaicæ correspondet alia in margine (quod dignosces ex simili litterula utriq̃ dictiõi imposita) tunc dictio ipsa sicut est in margine notata: querẽda est in vocabulario. Illæ enim sunt primæ litteræ substãtiales primitiui. Reliquæ uero dictiões Hebraici text9: quib9 nulla dictio primitiua respõdet in margine: ex primis earũ tribus aut q̃ñq̃ etiã solis duabus litteris sunt in dictionario requirendæ. Præterq̃ ubi p̃cesserit aliqua ex his quinq̃ litteris beth: he: caph: lamed: mem: quocunq̃ apice subiecto: dum modo sit apice desuper notata hoc modo בֵּהֵכָּלָמ Tunc enim talis littera ꝓ articulo seu p̃positione sumitur: ac proinde cum non sit littera substantialis auferẽda est: & proximæ tres uel quãdoq̃ etiã solæ duæ litteræ sequentes erũt primæ litteræ primitiui: ex quib9 dictio ipsa in uocabulario repietur. Quod eodẽ modo intelligendũ est de ו vau littera etia3 si nunq̃ tali signo notetur. Vbicunq̃ enim alicui dictioni p̃ponitur: semp pro coniunctione copulatiua vsurpatur: quare tollere eã oportebit. Atq̃ hæc quidẽ succincte dicta sunt: ut legentibus Hebraicã litterã statim absq̃ arte seu consideratõe vlla pateat dictionis primitiuũ. Quod si curiosus lector non solo vsu contentus artẽ reperiendarũ radicũ nosse desiderat: legat vltimum capitulum nostræ Hebraicæ Grãmaticæ in fine Hebraici dictionarii: quod tamen ut absq̃ librorum reuolutiõe facile occurreret: in pricipio

Pētateuchi duxim⁹ apponendū. Illud ē etiā cōsiderādū ꝙ in hebraicis characterib⁹ sciēter omisim⁹ apices illos quibus nunc vtuntur Hebræi pro accentibus. Nā hi cuꝫ ad nullam vel significati vel ꝓnunciationis differentiaꝫ ꝓtineant: sed ad solam cantus ipsorum modulationem: merito a veteribus Hebreis reiecti sunt: quos in hoc imitari maluimus. Verum ne locus accentus cuiusꝙ dictionis ignoraretur: hoc modo ꝓuidimus: vt quoniam dictiones Hebraicæ vt plurimum in vltima habent accentū: oēs huiusmōi dictiōes nullo prorsus apice notarētur: reliquæ vero non habentes accentum in vltima (quæ rarissime occurrunt) super syllabam vbi prædominatur accentus: apice signarentur hoc modo אֶרֶץ. Cæterum in distinctione clausularum colo etiam vtuntur Hebræi & commate: sed ita: vt colum sit duplex punctum: sicut cōma apud latinos: hoc modo: Comma vero tale signū ⁄ Quod autem ad Græcam scripturam attinet: illud te nō latere volumus: non vulgaria seu temere oblata exemplaria fuisse huic nostræ impressioni archetypa: sed vetustissima simul & emendatissima: quæ sanctissim⁹ dñs noster Leo Decimus Pontifex maximus ceptis nostris aspirans ex ipsa apostolica Bibliotheca ad nos misit: tantæ integritatis: vt nisi eis plena fides adhibeatur: nulli reliqui esse videantur: quibus merito sit adhibenda. Quibus etiam adiunximus alia non pauca: quorum partem ex Bessarionis castigatissimo codice summa diligentia transcriptam Illustris Venetorum Senatus ad nos misit: partem ipsi magnis laboribus & expensis vndiqꝫ cōquisiuimus: vt copia emendatorum codicum abundesset. Latinam itidem Beati Hieroymi translationem contulimus cum q̄ꝫ plurimis exemplaribus venerādæ vetustatis: sed his maxime: quæ in publica Complutesi. nostræ vniuersitatis Bibliotheca reconduntur: quæ supra octingentesimum ab hinc annum litteris Gotthicis cōscripta ea sunt synceritate: vt nec apicis lapsus possit deprehendi. Aliqua tamen nomina ꝓpria vitio scriptorum aliter scripta q̄ꝫ in originalibus vtriusqꝫ testamēti habentur intacta dimisimus: atqꝫ id quidem consulto. Nam si nunc in eis litteram aliquam mutassem⁹: nequaq̄ꝫ possent reperiri in tractatu interpretationum: quem iuxta vulgatam horum nominum scripturam alphabetico ordine pridem confeceramus. Adnotauimus tamē in ipsis interpretationibus eadem nomina ꝓpria non solum ponentes ea sicut communiter scribuntur: sed etiam ꝓut habentur ad litteram in suis originalibus. Demum in libro psalmorum illud est admonendum: communem translationem latinam: qua vtimur: positam esse ꝓ interlineari supra græcam septuaginta interp̄tū editionē: quia ei de verbo ad verbum fere correspōdet. Eam autem quam beatus Hieronymus iuxta hebraicā transtulit veritatem in medio duarum columnarum fuisse locatam. Vale.

Incipit ꝓlogus in Esaiam ꝓphetam.

EMO CVM ꝓphetas versibus viderit esse descriptos: metro eos estimet apud hebreos ligari. & aliquid simile habere de psalmis uel operib⁹ Salomonis. Sed quod in demosthene & tullio solet fieri ut ꝓ cola scribantur & cōmata: qui vtiqꝫ psa & non uersibus conscripseruut. Nos quoqꝫ utilitati legentium ꝓuidentes: interpretationem nouam nouo scribendi gñe distinximus. At primum de esaia sciendū ꝙ in sermone suo disertus sit: quippe ut uir nobilis & urbanæ elegantiæ: nec habens quicq̄ꝫ in eloquio rusticitatis admixtum. Vñ accidit ut p̄ cæteris florem sermonis eius: trāslatio non potuerit conseruare. Deinde etiā hoc adiiciendum ꝙ nō tam ꝓpheta dicendus sit q̄ꝫ euangelista. Ita enī vniuersa xp̄i ecclesiæqꝫ mysteria ad liquidum ꝓsecutus est: ut non putes eum de futuro uaticinari sed de p̄teritis historiā texere. Vñ conicio noluisse tunc tpis septuaginta interp̄tes fidei suæ sacramenta ꝓspicue ethnicis ꝓdere: ne sanctuꝫ canibus & margaritas porcis darent. quæ cū hanc editionem legeritis ab illis aiaduertetis abscondita. Nec ignoro quanti laboris sit ꝓphetas intelligere: nec facile quēpiam posse iudicare de interp̄tatione: nisi intellexerit ante q̄ legerit. Nos quoqꝫ patere morsibus plurimorum: q stimulante inuidia quod cōsequi non ualent despiciunt. Sciens ergo & prudens in flammam mitto manū. & nihilominus hoc a fastidiosis lectoribus p̄cor: vt quō græci post septuaginta translatores: aquilā & symmachū & theodotionē legūt: uel ob studiū doctrinæ suæ: uel ut septuagita magis ex collatione eorum intelligant: sic & isti saltem vnum post priores habere dignentur interp̄tem. Legant prius & postea despiciant: ne uideantur non ex iudicio sed ex odii p̄sumptione ignorata damnare. Prophetauit autem Esaias in hierusalem & in iudæa: necdū decem tribubus in captiuitatem ductis: ac de utroqꝫ regno nunc cōmixtim nūc separatim texit oraculum. Et cum interdum ad p̄sentes respiciat historiam & post babyloniæ captiuitatem reditum populi significet in iudæam: tamen oīs eius cura de uocatione gentiū & de aduentu xp̄i est. Quem quanto plus amatis o paula & eustochium tāto magis ab eo petite: ut ꝓ obtrectatiōe p̄senti qua me indefinēter æmuli laniāt: ipse mihi mercedē restituat in futuro: qui scit me ob hoc in peregrinæ linguæ eruditiōe sudasse: ne iudei de falsitate scripturarum ecclesiis eius diutiꝰ insultarēt.

Explicit ꝓlogus.

Incipit argumentum.

ESAIAS in hierusalem nobili genere ortus ē: ibiqꝫ ꝓphetauit. Sub manasse rege sectus in duas partes: occubuit. Sepulturqꝫ est sub quercu rogel: iuxta transitum aquarum quas olim ezechias rex iacto obstruxerat puluere.

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati. | Trãsla.B.Hie. | Tex.he.Esa.j. | Pritiua.heb.

ESAIAS.
ΗΣΑΙΑΣ.

A Visio quã vidit esaias filij amos: quã vi
Ρασις ἣν ἶδεν ἡσαΐας υἱὸς ἀμώς, ἣν εἶ
dit contra iudeam ⁊ cõtra ierusalẽ
δεν κατὰ τῆς ἰουδαίας καὶ κατὰ ἰερου-
in regno ozie ⁊ ioatham achaz
σαλὴμ ἐν βασιλείᾳ ὀζίου καὶ ἰωαθὰμ καὶ ἄχαζ
⁊ ezecie: dñi regnauerũt in iudea. audi celũ ⁊ auri
⁊ ἐζεκίου, οἱ ἐβασίλευσαν τῆς ἰουδαίας. ἄκουε οὐρανὲ καὶ ἔνω
bus percipe terra: q̃ dñs locutus est. filios genui ⁊ exaltaui: ipsi
τίζου γῆ, ὅτι κς ἐλάλησεν. υἱοὺς ἐθρέψασα καὶ ὕψωσα, αὐ
tem aũt me spreuerũt. cognouit bos possessorẽ: ⁊ asinus
τοὶ δὲ με ἠθέτησαν. ἔγνω βοῦς τὸν κτησάμενον, καὶ ὄνος τὴν
presepe dñi sui: israel aũt me nõ cognouit: ⁊ ppls meus
φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ, ἰσραὴλ δὲ με οὐκ ἔγνω, καὶ ὁ λαός
me nõ intellexit. ve genti peccatrici: populo plene peccatis:
με οὐ συνῆκεν. οὐαὶ ἔθνος ἁμαρτωλόν, λαὸς πλήρης ἁμαρτι
semẽ nequã: filii iniq̃ dereliquistis dñm:
ῶν, σπέρμα πονηρόν, υἱοὶ ἄνομοι ἐγκατελίπετε τὸν κύριον,
⁊ ad iracũdiã cõcitastis sctũ israel: alienati sunt
καὶ παρωργίσατε τὸν ἅγιον τοῦ ἰσραήλ, ἀπηλλοτριώθησαν
in retro. q̃d vltra percutiemini addẽtes iniquitatẽ? omne
εἰς τὰ ὀπίσω. τί ἔτι πληγῆτε προσθέντες ἀνομίαν; πᾶ
B ne caput in laborẽ: ⁊ omne cor i tristiciã a
σα κεφαλὴ εἰς πόνον, καὶ πᾶσα καρδία εἰς λύπην ἀπὸ
pedib vsq̃ ad caput nõ est in eo sanitas: vulnus
ποδῶν ἕως κεφαλῆς οὐκ ἔστι ἐν αὐτῷ ὁλοκληρία, τραῦμα
liuor plaga tumens: nõ est malagma ipone
μώλωψ πληγὴ φλεγμαίνουσα, οὐκ ἔστι μάλαγμα ἐπιθεῖ
re neq̃ oleum neq̃ alligaturas. tra vestra deserta
ναι οὔτε ἔλαιον οὔτε καταδέσμους. ἡ γῆ ὑμῶν ἔρημος αἱ
ciuitates vre succense igni: regionẽ vestrã coram vobis
πόλεις ὑμῶν πυρίκαυστοι, τὴν χώραν ὑμῶν ἐνώπιον ὑμῶν
alieni deuorant eam. ⁊ desolata ẽ subuersa
ἀλλότριοι κατεσθίουσιν αὐτήν. καὶ ἠρήμωται κατεσταμμέ
a ppls alienis. derelinquetur filia si
νη ὑπὸ λαῶν ἀλλοτρίων. ἐγκαταλειφθήσεται θυγάτηρ σι
on sicut tẽtorij i vinea: ⁊ sicut pomorũ custodia in cu
ὼν ὡς σκηνὴ ἐν ἀμπελῶνι, καὶ ὡς ὀπωροφυλάκιον ἐν σι-
C cumerario: sicut ciuitas obsessa. ⁊ nisi dñs sa
ro.9.f. κυκράτων, ὡς πόλις πολιορκουμένη. καὶ εἰ μὴ κύριος σα
baoth reliquisset nobis semen: q̃si sodoma vtiq̃ facti
βαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς σόδομα ἂν ἐγενό
fuissem: ⁊ q̃si gomorra vtiq̃ assimilati essem. audite verbũ
μεθα, καὶ ὡς γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν. ἀκούσατε λόγον
dñi principes sodomorũ: attendite legẽ dei nri
κυρίου ἄρχοντες σοδόμων, προσέχετε νόμον θεοῦ ἡμῶν
ppls gomorre. q̃d mihi multitudo victimarũ vestrarũ dicit
λαὸς γομόρρας. τί μοι πλῆθος τῶν θυσιῶν ὑμῶν λέγει
dñs? plenus sum holocaustis arietũ: ⁊ adipe
κύριος; πλήρης εἰμὶ ὁλοκαυτωμάτων κριῶν, καὶ στέαρ
agnorũ: ⁊ sanguine taurorũ ⁊ hircorũ nõ volo: ne
ἀρνῶν, καὶ αἷμα ταύρων καὶ τράγων οὐ βούλομαι, οὐ
q̃ veneritis appere mihi. q̃ quis quesiuit hec de
δ' ἂν ἔρχησθε ὀφθῆναί μοι. τίς γὰρ ἐξεζήτησε ταῦτα ἐκ
manib vestis: calcare atriũ meũ: nõ apponetis
τῶν χειρῶν ὑμῶν; πατεῖν τοὺς αὐλούς μου, οὐ προσθή-
tis. si obtuleritis siligine: vanũ: incensum
σετε. ἐὰν φέρητε σεμίδαλιν, μάταιον, θυμίαμα
D abominatio mihi est. neomenias vras ⁊ sab
βδέλυγμά μοί ἐστι. τὰς νουμηνίας ὑμῶν καὶ τὰ σάβ-
Hiere. 36.c. bata ⁊ diem magnũ nõ feram. iniquitatẽ ⁊ os
βατα καὶ ἡμέραν μεγάλην οὐκ ἀνέξομαι. ἀνομίαν καὶ ἀρ
cium ⁊ neomenias ⁊ festiuitates vras odio hẽ
γίαν καὶ τὰς νουμηνίας καὶ τὰς ἑορτὰς ὑμῶν μισεῖ
ãa mea: facti estis mihi i fastidiũ. nõ ãplius remit
ἡ ψυχή μου, ἐγένεσθέ μοι εἰς πλησμονήν. οὐκέτι ἀνέ-
tam pcta vra. cũ extẽderitis
σω τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν. ὅταν ἐκτείνητε ooooooooooo

Incipit Esaias propheta.

Visio esaie filij amos: quam vidit super iudam & hierusalem: in diebus ozie ioatham: achaz: & ezechie regum iuda. Audite celi: & auribus percipe terra: quia dñs locutus est. Filios enutriui & exaltaui: ipsi aũt spreuerunt me. Cognouit bos possessorem suũ: & asin presepe dñi sui: israel autẽ me non cognouit & ppls meus non intellexit. Ve genti peccatrici: populo graui iniqtate: semini neqã: filiis sceleratis. Dereliquerunt dominũ: blasphemauerũt sanctũ israel: abalienati sunt retrorsus. Sup quo percutiãvos vltra addites prauicationẽ? Omne caput languidũ & oẽ cor mestum. A plãta pedis vsq̃ ad vertice nõ est in eo sanitas. Vulnus & liuor & plaga tumẽs: nõ ẽ circũligata nec curata medicamine neq̃ fota oleo. Terra vra deserta: ciuitates vre succense igni: regionẽ vestrã coram vobis alieni deuorãt: & desolabitur sicut i vastitate hostili. Et derelinq̃tur filia sion vt vmbraculũ in vinea: & sicut tugurũ in cucumerario: sicut ciuitas q̃ vastatur. Nisi dñs exercituum reliquisset nobis semen: quasi sodoma fuissem & q̃si gomorra fuissem. Audite verbũ dñi principes sodomorũ: pcipite auribus legẽ dei nri ppls gomorre. Quo mihi multitudinẽ victimarũ vrarũ dicit dñs? Plenus sum. Holocausta arietũ & adipẽ pinguiũ & sanguinẽ vitulorum & agnorum & hircorum nolui. Cum venetis ante cõspectũ meũ: quis quesiuit hec de manibus vris vt ambularetis in atriis meis? Ne offeratis vltra sacrificiũ frustra. Incẽsum abominatio est mihi. Neomenias & sabbatũ & festiuitates alias nõ ferã. Iniquitatẽ cetus vri. Calẽdas vras & solẽnitates vras odiuit aia mea. Facta sũt mihi molesta. Laboraui sustinens. Et cũ extenderitis

Cap. j.

חָזוֹן יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ אֲשֶׁר
חָזָה עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם בִּימֵי
עֻזִּיָּהוּ יוֹתָם אָחָז יְחִזְקִיָּהוּ מַלְכֵי
יְהוּדָה׃ שִׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהַאֲזִינִי אָרֶץ
כִּי יְהוָה דִּבֶּר בָּנִים גִּדַּלְתִּי וְרוֹמַמְתִּי
וְהֵם פָּשְׁעוּ בִי׃ יָדַע שׁוֹר קֹנֵהוּ
וַחֲמוֹר אֵבוּס בְּעָלָיו יִשְׂרָאֵל
לֹא יָדָע עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנָן׃ הוֹי גּוֹי
חוֹטֵא עַם כָּבֵד עָוֹן זֶרַע מְרֵעִים
בָּנִים מַשְׁחִיתִים עָזְבוּ אֶת יְהוָה
נִאֲצוּ אֶת קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל נָזֹרוּ
אָחוֹר׃ עַל מָה תֻכּוּ עוֹד תּוֹסִיפוּ סָרָה
כָּל רֹאשׁ לַחֳלִי וְכָל לֵבָב דָּוָי׃ מִכַּף
רֶגֶל וְעַד רֹאשׁ אֵין בּוֹ מְתֹם פֶּצַע
וְחַבּוּרָה וּמַכָּה טְרִיָּה לֹא זֹרוּ וְלֹא
חֻבָּשׁוּ וְלֹא רֻכְּכָה בַּשָּׁמֶן׃ אַרְצְכֶם
שְׁמָמָה עָרֵיכֶם שְׂרוּפוֹת אֵשׁ אַדְמָתְכֶם
לְנֶגְדְּכֶם זָרִים אֹכְלִים אֹתָהּ וּשְׁמָמָה
כְּמַהְפֵּכַת זָרִים׃ וְנוֹתְרָה בַת צִיּוֹן
כְּסֻכָּה בְּכָרֶם כְּמְלוּנָה בְּמִקְשָׁה
קִשְׁוָא כְּעִיר נְצוּרָה׃ לוּלֵי יְהוָה צְבָאוֹת
הוֹתִיר לָנוּ שָׂרִיד כִּמְעָט כְּסְדֹם
הָיִינוּ לַעֲמֹרָה דָּמִינוּ׃ שִׁמְעוּ דְבַר
יְהוָה קְצִינֵי סְדֹם הַאֲזִינוּ תּוֹרַת
אֱלֹהֵינוּ עַם עֲמֹרָה׃ לָמָּה לִּי רֹב
זִבְחֵיכֶם יֹאמַר יְהוָה שָׂבַעְתִּי עֹלוֹת
אֵילִים וְחֵלֶב מְרִיאִים וְדַם פָּרִים
וּכְבָשִׂים וְעַתּוּדִים לֹא חָפָצְתִּי׃ כִּי
תָבֹאוּ לֵרָאוֹת פָּנָי מִי בִקֵּשׁ זֹאת
מִיָּדְכֶם רְמֹס חֲצֵרָי׃ לֹא תוֹסִיפוּ
הָבִיא מִנְחַת שָׁוְא קְטֹרֶת תּוֹעֵבָה
הִיא לִי חֹדֶשׁ וְשַׁבָּת קְרֹא מִקְרָא
לֹא אוּכַל אָוֶן וַעֲצָרָה׃ חָדְשֵׁיכֶם
וּמוֹעֲדֵיכֶם שָׂנְאָה נַפְשִׁי הָיוּ עָלַי
לָטֹרַח נִלְאֵיתִי נְשֹׂא׃ וּבְפָרִשְׂכֶם

כַּפֵּיכֶם אַעְלִים עֵינַי מִכֶּם גַּם
כִּי תַרְבּוּ תְפִלָּה אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ
יְדֵיכֶם דָּמִים מָלֵאוּ: רַחֲצוּ הִזַּכּוּ
הָסִירוּ רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם מִנֶּגֶד עֵינָי
חִדְלוּ הָרֵעַ: לִמְדוּ הֵיטֵב דִּרְשׁוּ
מִשְׁפָּט אַשְּׁרוּ חָמוֹץ שִׁפְטוּ יָתוֹם
רִיבוּ אַלְמָנָה: לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה יֹאמַר
יְהוָה אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים
כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ אִם יַאְדִּימוּ כַּתּוֹלָע
כַּצֶּמֶר יִהְיוּ: אִם תֹּאבוּ וּשְׁמַעְתֶּם
טוּב הָאָרֶץ תֹּאכֵלוּ: וְאִם תְּמָאֲנוּ
וּמְרִיתֶם חֶרֶב תֹּאכֵלוּ כִּי פִי יְהוָה
דִּבֵּר: אֵיכָה הָיְתָה לְזוֹנָה קִרְיָה
נֶאֱמָנָה מְלֵאתִי מִשְׁפָּט צֶדֶק יָלִין
בָּהּ וְעַתָּה מְרַצְּחִים: כַּסְפֵךְ הָיָה
לְסִיגִים סָבְאֵךְ מָהוּל בַּמָּיִם: שָׂרַיִךְ
סוֹרְרִים וְחַבְרֵי גַנָּבִים כֻּלּוֹ אֹהֵב
שֹׁחַד וְרֹדֵף שְׁלֻמִנִים יָתוֹם לֹא
יִשְׁפֹּטוּ וְרִיב אַלְמָנָה לֹא יָבוֹא
אֲלֵיהֶם: לָכֵן נְאֻם הָאָדוֹן יְהוָה
צְבָאוֹת אֲבִיר יִשְׂרָאֵל הוֹי אֶנָּחֵם
מִצָּרַי וְאִנָּקְמָה מֵאוֹיְבָי: וְאָשִׁיבָה
יָדִי עָלַיִךְ וְאֶצְרוף כַּבֹּר סִיגָיִךְ
וְאָסִירָה כָּל בְּדִילָיִךְ: וְאָשִׁיבָה
שֹׁפְטַיִךְ כָּרִאשֹׁנָה וְיֹעֲצַיִךְ
כַּתְּחִלָּה אַחֲרֵי כֵן יִקָּרֵא לָךְ עִיר
הַצֶּדֶק קִרְיָה נֶאֱמָנָה: צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט
תִּפָּדֶה וְשָׁבֶיהָ בִּצְדָקָה: וְשֶׁבֶר
פֹּשְׁעִים וְחַטָּאִים יַחְדָּו וְעֹזְבֵי יְהוָה
יִכְלוּ: כִּי יֵבֹשׁוּ מֵאֵילִים אֲשֶׁר
חֲמַדְתֶּם וְתַחְפְּרוּ מֵהַגַּנּוֹת אֲשֶׁר
בְּחַרְתֶּם: כִּי תִהְיוּ כְּאֵלָה נֹבֶלֶת
עָלֶהָ וּכְגַנָּה אֲשֶׁר מַיִם אֵין
לָהּ: וְהָיָה הַחֹסֶן לְנֹעֶרֶת וּפֹעֲלוֹ
לְנִיצוֹץ וּבָעֲרוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו
וְאֵין מְכַבֶּה:

manus vestras: auertam oculos meos a vobis: & cũ multiplicaueritis oationem: non exaudiã. Manꝰ eni vre sanguine plene sunt. Lauamini: mũdi estote: auferte malũ cogitationũ vrarũ ab oculis meis. Quiescite agere puerse: discite benefacere. Querite iudiciũ. Subuenite oppresso iudicate pupillo: defendite viduã: & venite & arguite me dicit dñs. Si fuerint pctã vra vt coccinũ q̃si nix dealbabũtur: & si fuerint rubra q̃si vermiculus: velut lana erũt. Si volueritis & audieritis: bona terre comedetis. Quod si noluueritis & me ad iracũdiã puocaueritis: gladiꝰ deuorabit vos: qa os dñi locutũ ẽ. Quo facta est meretrix ciuitas fidelis plena iudicii? Iustitia habitauit in ea: nunc aũt homicide. Argentũ tuũ versum est in scoriam: vinũ tuũ mixtum est aqua. Principes tui infideles: socii furũ. Omnes diligunt munera: sequũtur retributiones. Pupillo non iudicant: & causa vidue non ingreditur ad illos. Propter hoc ait dominus deus exercituũ fortis israel. Heu ego consolabor super hostib? meis: & vindicabor de inimicis meis. E cõuertã manũ meã ad te & excoquã ad pur̃ scoriam tuã: & auferã omne stannum tuũ: & restituã iudices tuos vt fuerũt prius: & consiliarios tuos sicut antiquitus. Post hec vocaberis ciuitas iusti: vrbs fidelis. Sion in iudicio redimetur: & reducẽt eã in iustitia. Et conteret scelestos & peccatores simul & q dereliq̃rũt dñm cõsumentur. Confundẽtur enim abidolis qbus sacrificauerũt. Et erubescetis super hortis quos elegeratis cũ fueritis velut quercus defluentib? foliis: & velut hortus absq̃ aqua. Et erit fortitudo vra vt fauilla stuppe: & opus vestrum quasi scintilla & accendetur vtrunq̃ simul & non erit qui extinguat.

manus: auertã oculos meos a vobis. τὰς χεῖρας, ἀποστρέψω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀφ' ὑμῶν. τ si multiplicaueritis oratione: nõ exaudiã vos: καὶ ἐὰν πληθύνητε τὴν δέησιν, οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν, nã manus vre sanguine plene. lauamini: mũdi ἀναμὰρ χεῖρες ὑμῶν αἵματος πλήρεις. λούσασθε, καθα estote: auferte nequitias ab alabus ροὶ γένεσθε, ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν ffio: coã oculis meis. cessate a ὑμῶν, ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου. παύσασθε ἀπὸ nequitiis vrio: discite bonũ facere: querite τῶν πονηριῶν ὑμῶν, μάθετε καλὸν ποιεῖν, ἐκζητήσα iudiciũ: liberate iniuria oppressũ. iudicate pupillo: τ iu- τε κρίσιν, ῥύσασθε ἀδικούμενον. κρίνατε ὀρφανῷ, καὶ δι stificate viduã. τ venite τ disceptemꝰ dicit do καθάσατε χήρας. καὶ δεῦτε καὶ διελεγχώμεθ λέγει κύ minus. τ si fuerint peccata vra sicut rubesũt: q̃si ριος. καὶ ἐὰν ὦσιν αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ὡς φοινικοῦν, ὡς niuẽ dealbabo. si ãt fuerit sicut coccinũ: velut lanã deal χιόνα λευκανῶ. ἐὰν δὲ ὦσιν ὡς κόκκινον, ὡσεὶ ἔριον λευ babo. τ si volueritis τ eraudieritis me: bona κανῶ. καὶ ἐὰν θέλητε καὶ εἰσακούσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ terre comedetis. si ãt nõ volueritis neq audieritis τῆς γῆς φάγεσθε. ἐὰν δὲ μὴ θέλητε μηδὲ εἰσακούσητέ me: gladius vos deuorabit: nã os dñi lo μου, μάχαιρα ὑμᾶς κατέδεται, τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλ cutũ est ista. quomõ facta ẽ meretrix ciuitas fidelis fiõ λάλησεν ταῦτα. πῶς ἐγένετο πόρνη πόλις πιστὴ σιὼν plena iudicio? in q̃ iustitia dominuit in ea: nũc ãt πλήρης κρίσεως; ἐν ᾗ δικαιοσύνη ἐκοιμᾶτο ἐν αὐτῇ, νῦν δὲ homicide. argentũ vrm reprobũ: caupones tui mi φονευταί. τὸ ἀργύριον ὑμῶν ἀδόκιμον, οἱ κάπηλοί σου μίσ scẽt vinũ aque: ꝓncipes tui nõ obediũt: peicipes γουσι τὸν οἶνον ὕδατι, οἱ ἄρχοντές σου ἀπειθοῦσι, κοινωνοὶ fur: diligẽtes munera: sequentes retributionẽ. pu κλεπτῶν, ἀγαπῶντες δῶρα, διώκοντες ἀνταπόδοσιν. ὀρ pillis nõ iudicãtes: τ iudiciũ viduar nõ attendẽtes. ꝓpẽ hoc φανοῖς οὐ κρίνοντες, καὶ κρίσιν χηρῶν οὐ προσέχοντες. διὰ τ Ebere. 5.8.
hec dicit vrator dño sabaoth ve fortes if το τάδε λέγει ὁ δυνάστης κύ σαβαὼθ. οὐαὶ οἱ ἰσχύοντες ἰσ rael nõ cessabit cũ me furor ꝓtra aduersarios: ραὴλ, οὐ παύσεται γὰρ μου θυμὸς ἐν τοῖς ὑπεναντίοις, τ iudiciũ de inimicis meis faciã: τ inducã ma καὶ κρίσιν ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου ποιήσω, καὶ ἐπάξω τὴν χεῖ nũ meã in te: τ igne examinabo te ad pur̃: at inobedie ρά μου ἐπὶ σέ, καὶ πυρώσω σε εἰς καθαρόν, τὸ δὲ ἀπειθοῦν teꝰ pdam. τ auferã oẽs iniquos a te et oẽs τας ἀπολέσω. καὶ ἀφελῶ πάντας ἀνόμους ἀπὸ σοῦ καὶ πάν supbos. τ instituã iudices tuos sicut primo ταὺς ὑπερηφάνους. καὶ ἐπιστήσω τοὺς κριτάς σου ὡς τὸ πρότερον τ cõsiliarios tuos sicut abinitio. τ post hec G
καὶ τοὺς συμβούλους σου ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς. καὶ μετὰ ταῦτα vocaueris ciuitas iustice metropolis fidelis fiõ. cũ κληθήσῃ πόλις δικαιοσύνης μητρόπολις πιστὴ σιών. μετὰ cũ iudicio saluabit captiuitas eius τ cũ cle- τὰ κρίματος σωθήσεται ἡ ἀχμαλωσία αὐτῆς καὶ μετὰ ἔλεη mosyna: τ cõterent iniqui τ peccatores simul μοσύνης, καὶ συντριβήσεται οἱ ἄνομοι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ὅμα. τ q̃ dereliquerũt dñm cõsumentur: quia con- Ro. 6. d.
καὶ οἱ ἐγκαταλιπόντες τὸν κύριον συντελεσθήσονται, διότι αἰσχυ fundent ab idolis suis q̃ ipi voluerũt: τ ὑνθήσονται ἀπὸ τῶν εἰδώλων αὐτῶν ἃ αὐτοὶ ἐβούλοντο, καὶ erubuerũt in hortis que desideraueruũt. erũt cũ sicut te ἐπαισχυνθήσεσθε ἐν κήποις ἃ ἐπεθύμησαν. ἔσονται γὰρ ὡς τε rebinth? q̃ deposuit folia: τ sicut hortus ρέβινθος ἀπὸ βεβλακυῖα τὰ φύλλα, καὶ ὡς παράδεισος aquã nõ hẽns. τ erit fortitudo eorũ sicut stipula stuppe: ὕδωρ μὴ ἔχων. καὶ ἔσται ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ὡς καλάμη σιπποῦ, et opa eorũ q̃si scintille ignis. τ succẽden καὶ αἱ ἐργασίαι αὐτῶν ὡς σπινθῆρες πυρός. καὶ κατακαυθή tur iniqui τ peccatores simul: τ nõ erit q̃ extinguat σεται οἱ ἄνομοι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἅμα, καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσων

Trãsla.gre.lex.cũ iter.latina.

A Verbũ qd factũ est ad esaiã filiũ amos de
λόγος ὁ ἡνιόμβρος πρὸς ἡσαΐαν υἱὸν ἀμὼς περὶ τῆς
Iudea & de hierlm. qz erit in nouissimis die
ἰουδαίας καὶ περὶ ἱερουσαλήμ. ὅτι ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέ
Mich. 4.a. b manifest mons dñi.
ραις ἐμφανὲς τὸ ὄρος τοῦ κυρίου. καὶ ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ ἐπὶ
mitatib mõtiũ. & eleuabit sup colles.
κορυφῶν τῶν βουνῶν. καὶ ὑψωθήσεται ἐπάνω τῶν βουνῶν. καὶ
veniẽt ad eũ oes gẽtes & ibũt gẽtes:
ἥξουσιν ἐπ' αὐτὸν πάντα τὰ ἔθνη καὶ πορευθήσεται ἔθνη,
multe & dicẽt: venite & ascẽdam ad montẽ dñi:
πολλὰ καὶ ἐροῦσι, δεῦτε καὶ ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος κυρίου,
& ad domũ dei iacob. & annũciabit nobis
καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἰακώβ. καὶ ἀναγγελεῖ ἡμῖν τὰς
viãs suãs: & ãbulabimus in ea. ex eni sn exi
ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ πορευσόμεθα ἐν αὐταῖς. ἐκ γὰρ σιὼν ἐξελεύ
bit lex: & verbũ dñi de hierlm. & iudicabit
σεται νόμος, καὶ λόγος κυρίου ἐξ ἱερουσαλήμ. καὶ κρινεῖ
inter gẽtes. & arguet ppltm multũ. & cõtũ
ἀναμέσον τῶν ἐθνῶν. καὶ ἐλέγξει λαοὺς πολλούς. καὶ συγκό
B dent gladios suos in aratra & lanceas
ψουσιν τὰς μαχαίρας αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰς λιβύας
suas in falces. & nõ accipiet gẽs cõtra gẽtẽ gla
Mich. 5.b. αὐτῶν εἰς δρέπανα. καὶ οὐ λήψεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος μάχαι
diũ: & nõ discẽt vltra ptiari. & nũc dom
ραν, καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν. καὶ νῦν ὁ οἶκος τοῦ
iacob venite & ambulem in lumine dñi. dereliqt
ἰακὼβ δεῦτε καὶ περιπατῶμεν τῷ φωτὶ κυρίου. ἀνῆκεν
eis ppltm suũ domũ iacob. quia repleta
γὰρ τὸν λαὸν αὐτοῦ τὸν οἶκον τοῦ ἰακώβ. ὅτι ἐπεπλή
est vt abinitio regio eorũ augurijs: vt
σθησαν ὡς ἀπαρχῆς ἡ χώρα αὐτῶν κληδονισμῶν, ὡς ἡ τῶν
alienigenarũ: & filij multi alienigene nati sunt eis.
ἀλλοφύλων, καὶ τέκνα πολλὰ ἀλλόφυλα ἐγένετο αὐτοῖς.
repleta est eis regio eorũ argẽto & auro. &
ἐπεπλήσθη γὰρ ἡ χώρα αὐτῶν ἀργυρίου καὶ χρυσίου. καὶ
nõ fuit nũer thesaurorũ eorũ. & repleta est terra e
οὐκ ἦν ἀριθμὸς τῶν θησαυρῶν αὐτῶν. καὶ ἐπεπλήσθη γῆ ἵπ
quis: & nõ fuit nũer curruũ eorũ. & repleta
πων, καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τῶν ἁρμάτων αὐτῶν. καὶ ἐπεπλή
est terra abominationib operũ manuũ eorũ. &
σθη γῆ βδελυγμάτων τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν. καὶ
C adorauerũt quod fecerũt digiti eorũ. & incuruauit se
προσκύνησαν οἷς ἐποίησαν οἱ δάκτυλοι αὐτῶν. καὶ ἐκύφη
homo: & humiliat est vir. & nõ dimittã eos. &
ἄνθρωπος, καὶ ἐταπεινώθη ἀνήρ. καὶ οὐμὴ ἀφήσω αὐτούς. καὶ
nũc ingredimini in petras & abscõdimini in terrã:
νῦν εἰσέλθετε εἰς τὰς πέτρας καὶ κρύβητε εἰς τὴν γῆν,
a facie timoris dñi: & a gloria fortitudinis
ἀπὸ προσώπου τοῦ φόβου κυ, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος
eius: qũ surrexerit frãgere terrã. nã oculi dñi
αὐτοῦ, ὅταν ἀναστῇ θραῦσαι τὴν γῆν. οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ κυ
sublimes: at homo humilis. & humiliabit altitudo
ὑψηλοί, ὁδὲ ἄνθρωπος ταπεινός. καὶ ταπεινωθήσεται ὁ ὕψος
holim. & exaltabit dñs sol in die illa.
τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὑψωθήσεται κς μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
dies eis dñi sabaoth: sup oẽm arrogãtẽ & sup
ἡμέρα γὰρ κυρίου σαβαώθ, ἐπὶ πάντα ὑβριστὴν καὶ ὑπε
bum: & sup oẽm excelsum & sublimẽ. & hũilia
ρήφανον, καὶ ἐπὶ πάντα ὑψηλὸν καὶ μετέωρον. καὶ ταπει
bunt. & sup oẽm cedrũ libani excel
νωθήσεται. καὶ ἐπὶ πάσας κέδρους τοῦ λιβάνου τοὺς ὑψη
sup & sublimiũ. & sup oẽm arborẽ glãdis basan.
λοὺς καὶ μετεώρους. καὶ ἐπὶ πᾶν δένδρον βαλάνου βασάν.
& sup mõtẽ excelsũ: & sup oẽm collẽ excelsũ: &
καὶ ἐπὶ ὄρη ὑψηλά, καὶ ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλόν, καὶ
sup oẽm turrim excelsũ: & sup oẽm murũ excelsũ.
ἐπὶ πάντα πύργον ὑψηλόν, καὶ ἐπὶ πᾶν τεῖχος ὑψηλόν.
& sup oẽ nauigiũ maris. & sup oẽm aspectũ naui
καὶ ἐπὶ πᾶν πλοῖον θαλάσσης. καὶ ἐπὶ πᾶσαν θέαν πλοί
D um pulchritudinis. & hũiliabit dies homo
ου καλλους. καὶ ταπεινωθήσεται πᾶς ἄνθρωπος ος

Trãsla.B.Vie.

UErbum quod vidit esaias filius
amos super iudeam & hierusalem. Et erit
in nouissimis diebus preparatus mons domus
dñi in vertice montiũ: & eleuabitur sup colles.
Et fluẽt ad eũ oes gentes: & ibunt populi
multi & dicent. Venite a scendamus ad montẽ
domini: & ad domum dei iacob & docebit nos
vias suas & ambulabimus
in semitis eius: quia
de sion exibit lex: & ver
bum domini
de hierusalem. Et iudi
cabit gentes:
& arguet populos mul
tos. Et conflabunt
gladios suos in vome
res: & lanceas suas
in falces. Non leuabit
gẽs cõtra gentẽ gladiũ:
nec exercebuntur vltra
ad preliũ. Domus iacob
venite & ambulemus
in
lumine dñi. Proiecisti eis
ppltm tuũ domũ iacob:
qz repleti sunt vt olim:
& augures hũerũt vt phi
listim: & pueris alienis
adheserũt. Repletaẽ ter
ra eius argento & auro:
et nõ est finis thesauro
rũ eius. Et repleta ẽ terra
eius equis & innumera
biles quadrige eius.
Et repleta est terra eius
idolis. Opus
manuũ suarũ adorauerũt:
qd fecerũt digiti eorũ.
Et incuruauit se homo
& hũiliat ẽ vir. Ne ergo
dimittas eis. Ingredere
in petrã & abscõdere in
fossa humo a facie timo
ris dñi: & a gloria maie
statis eius. Oculi sublimis
hois hũiliati sunt: & in
curuabitur altitudo viro
rũ. Exaltabitur aũt dñs
solus in die illa: quia di
es dñi exercituum super
oẽm supbũ & excelsum:
& sup oẽm arrogãtem:
& humiliabitur: & sup
oẽs cedros libani subli
mes & erectas: & super
omnes quercus basan:
& super omnes mõtes
excelsos: & super oẽs
colles eleuatos: & super
omnem turrem
excelsam: & sup oẽm
murum munitũ: & sup
omnes naues tharsis:
& super oẽ quod visu
pulchrũ est. Et incuruabi
tur ois sublimitas hoim:

Tex.heb.Esa.ij.

Cap. ij.

דָּבָר אֲשֶׁר חָזָה יְשַׁעְיָהוּ בֶן
אָמוֹץ עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם׃ וְהָיָה
יום כון בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית
הָיה יְהוָה בְּרֹאשׁ הֶהָרִים וְנִשָּׂא מִגְּבָעוֹת
וְנָהֲרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם׃ וְהָלְכוּ עַמִּים
רבב הלו רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר
עלה ירה יְהוָה אֶל בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיֹרֵנוּ
מִדְּרָכָיו וְנֵלְכָה בְּאֹרְחֹתָיו כִּי
יצא ירה מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יְהוָה
מִירוּשָׁלִָם׃ וְשָׁפַט בֵּין הַגּוֹיִם
יכח וְהוֹכִיחַ לְעַמִּים רַבִּים וְכִתְּתוּ
את חנה חַרְבוֹתָם לְאִתִּים וַחֲנִיתֹתֵיהֶם
זמר נשא לְמַזְמֵרוֹת לֹא יִשָּׂא גוֹי אֶל גוֹי חָרֶב
לחם לא וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה׃ בֵּית יַעֲקֹב
לכו הלך לְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר יְהוָה׃ כִּי נָטַשְׁתָּה
עם בית יעקב עַמְּךָ בֵּית יַעֲקֹב כִּי מָלְאוּ מִקֶּדֶם
עון ענן וְעוֹנְנִים כַּפְלִשְׁתִּים וּבְיַלְדֵי נֵכָרִים
שפק מלא יַשְׁפִּיקוּ׃ וַתִּמָּלֵא אַרְצוֹ כֶסֶף וְזָהָב
אין קצה וְאֵין קֵצֶה לְאֹצְרֹתָיו וַתִּמָּלֵא אַרְצוֹ
רכב סוּסִים וְאֵין קֵצֶה לְמַרְכְּבֹתָיו׃
עשה וַתִּמָּלֵא אַרְצוֹ אֱלִילִים לְמַעֲשֵׂה
שחה עשה יָדָיו יִשְׁתַּחֲווּ לַאֲשֶׁר עָשׂוּ אֶצְבְּעֹתָיו׃
צבע שחח וַיִּשַּׁח אָדָם וַיִּשְׁפַּל אִישׁ וְאַל תִּשָּׂא
שפל נשא לָהֶם׃ בּוֹא צוּר וְהִטָּמֵן בֶּעָפָר
טמן מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ׃ עֵינֵי
פה גאה גְבֹהוּת אָדָם שָׁפֵל וְשֵׁח רוּם
שוח אַנְשִׁים וְנִשְׂגַּב יְהוָה לְבַדּוֹ בַּיּוֹם
שגב הַהוּא׃ כִּי יוֹם לַיהוָה צְבָאוֹת עַל
רום כָּל גֵּאֶה וָרָם וְעַל כָּל נִשָּׂא וְשָׁפֵל׃
אלן וְעַל כָּל אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן הָרָמִים
וְהַנִּשָּׂאִים וְעַל כָּל אַלּוֹנֵי הַבָּשָׁן׃
נבל וְעַל כָּל הָרִים הָרָמִים וְעַל כָּל
גבע הַגְּבָעוֹת הַנִּשָּׂאוֹת׃ וְעַל כָּל מִגְדַּל
בצר פה נָבֹהַּ וְעַל כָּל חוֹמָה בְּצוּרָה׃ וְעַל
אנה שכה כָּל אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ וְעַל כָּל שְׂכִיּוֹת
הַחֶמְדָּה׃ וְשַׁח גַּבְהוּת הָאָדָם

Punctiua.heb.

a iiij

Cap. ij.

וְשָׁפַל רוּם אֲנָשִׁים וְנִשְׁגַּב יְהוָה שָׁגַב
לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא׃ וְהָאֱלִילִים כָּלִיל כְּלִיל
יַחֲלֹף׃ וּבָאוּ בִּמְעָרוֹת צֻרִים וּבִמְחִלּוֹת חָלַף בּוּא
עָפָר מִפְּנֵי פַחַד יְהוָה וּמֵהֲדַר צוּר חָלַל
גְּאוֹנוֹ בְּקוּמוֹ לַעֲרֹץ הָאָרֶץ׃ בַּיּוֹם גָּאָה
הַהוּא יַשְׁלִיךְ הָאָדָם אֶת אֱלִילֵי שָׁלַךְ
כַסְפּוֹ וְאֶת אֱלִילֵי זְהָבוֹ אֲשֶׁר
עָשׂוּ לוֹ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְחֹפֶר פֶּרוֹת עָשָׂה שָׁמָה
וּלְעַטַּלֵּפִים׃ לָבוֹא בְּנִקְרוֹת הַצֻּרִים
וּבִסְעִפֵּי הַסְּלָעִים מִפְּנֵי פַחַד יְהוָה
וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ בְּקוּמוֹ לַעֲרֹץ
הָאָרֶץ׃ חִדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר
נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ כִּי בַּמֶּה נֶחְשָׁב הוּא׃ חָשַׁב

Cap. iij.

כִּי הִנֵּה הָאָדוֹן
יְהוָה צְבָאוֹת מֵסִיר מִירוּשָׁלַם סוּר
וּמִיהוּדָה מַשְׁעֵן וּמַשְׁעֶנָה כָּל שָׁעַן
מִשְׁעַן לֶחֶם וְכָל מִשְׁעַן מָיִם׃ גִּבּוֹר גֶּבֶר
וְאִישׁ מִלְחָמָה שׁוֹפֵט וְנָבִיא וְקֶסֶם לָחַם שֶׁפֶט
וְזָקֵן׃ שַׂר חֲמִשִּׁים וּנְשׂוּא פָנִים נָבָא שׂוּר
וְיוֹעֵץ וְחַכַם חֲרָשִׁים וּנְבוֹן לָחַשׁ׃ נָשָׂא פָנָה
וּנְתַתִּי נְעָרִים שָׂרֵיהֶם וְתַעֲלוּלִים יָבִין נָעַר
יִמְשְׁלוּ בָם׃ וְנִגַּשׂ הָעָם אִישׁ בְּאִישׁ עָלַל
וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יִרְהֲבוּ הַנַּעַר בַּזָּקֵן מָשַׁל
וְהַנִּקְלֶה בַּנִּכְבָּד׃ כִּי יִתְפֹּשׂ אִישׁ נָכַר
בְּאָחִיו בֵּית אָבִיו שִׂמְלָה לְכָה קָצִין נָכַר
תִּהְיֶה לָנוּ וְהַמַּכְשֵׁלָה הַזֹּאת תַּחַת תָּפַשׂ קָצִין
יָדֶךָ׃ יִשָּׂא בַיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר לֹא נָכַר
אֶהְיֶה חֹבֵשׁ וּבְבֵיתִי אֵין לֶחֶם וְאֵין הָיָה
שִׂמְלָה לֹא תָשִׂימֻנִי קָצִין עָם׃ כִּי שׂוּם
כָּשְׁלָה יְרוּשָׁלַם וִיהוּדָה נָפָל כִּי
לְשׁוֹנָם וּמַעַלְלֵיהֶם אֶל יְהוָה לָשׁוֹן עָלַל
לַמְרוֹת עֵינֵי כְבוֹדוֹ׃ הַכָּרַת פְּנֵיהֶם כָּרַר
עָנְתָה בָם וְחַטָּאתָם כְּסֹדֹם הִגִּידוּ נָכַר פָּנָה
לֹא כִחֵדוּ אוֹי לְנַפְשָׁם כִּי גָמְלוּ עָנָה עָנַד
לָהֶם רָעָה׃ אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב רוּץ צָדַק
כִּי פְרִי מַעַלְלֵיהֶם יֹאכֵלוּ׃ אוֹי פָּרָה אָכַל

[c]et humiliabitur[r] altitudo [a]viroꝝ. [b]et eleuabitur[l] dñs [a]solus[l] in die[m] illa: [n]& idola[o] penitus [c]oterētur.[q] Et introibūt [r]in spelūcas[a] petrarū[l] & in voragines[b] terre[f] a facie [r]formidinis[s] dñi: [a]& a gloria [b]maiestatis eius: [c]cum surrexerit[b] percutere[c] terrā. [r] In die[a] illa[b] proiciet[l] homo[o] idola [m]argenti sui[n] & [o] simulachra[p] auri sui[q]que [r]fecerat[a] sibi: [l]vt adoraret [n]talpas & [o] vespertiliones. Et [r] ingredietur[a] scissuras[b] petrarū[c] & in cauernas[b] saxorū [c]a facie[f] formidinis[s] dñi: [b]& a gloria[l] maiestatis eius [c]cū surrexerit[b] percutere [m]terrā. [n] Quiescite ergo [r]ab[a] homine[l] cuius [o]spūs[n] in narib[q] eius ē: [n]qa [r]excelsus[l] reputat[q] ē [l]ipse.

5.

Θ Ecce[a] enim [c] dñator [b] dñs[c] exercituū[r] auferet[a] ab hierusalem [b]& ab iuda[l] validum[n] & fortem: [l]omne [m]robur[n] panis [o]& omne [r]robur[q] aque: & [r] fortem [o]& virū[r] bellatorē & [n] iudicem[r] & pphetā[l] & ariolū [l]& senē[a] principē sup[b] qnquaginta: [c]& honorabilē [b]vultu: [c]& cōsiliariū: [r]& sapientē de[a] architectis: [b]& prudentē[c] eloquii mystici. [l] Et dabo[r] pueros[m] principes eorū: [n]& effeminati [o]dñabūtur[a] eis. [q] Et corruet[r] pplus[b] vir[r] ad virū: [n]& vnusqsq[l] ad pximū suū. [r] Tumultuabitur[l] puer[a] cōtra senē[b] & ignobilis[c] cōtra nobilē. [c] Apprehēdet [b]eni[r] vir[a] fratrē suū[b] domesticū[l] pris sui & dicet. [b] Vestimētū[r] tibi est: [m]priceps [n]esto[o] nr: [r]ruina autē[q] hec [r]sub[b] manu tua. [r] Rñdebit qz[n] i die[r] illa[l] dicēs. [l] Nō[a] sū [b]medicꝰ: [r]& in domo mea [o]nō est[r] panis[l] neqz[a] vestimētū. [b] Nolite[l] cōstituere me [b]principē[l] ppli. [n] Ruit [m]eni[r] hierlm[a] & iudas[q] cōcidit: [r]qa[a] lingua eorū[r] & adinuctiones eorū[n] cōtra [l]dñm[r] vt pnocarēt[l] oculos [a]maiestatis eius. [b] Agnitio [c]vultus eorꝝ[b] rñdebit[c] eis: [l]& peccatū suū[a] q̄si sodoma[b] p̄dicauerit: [l]nec[b] abscōderūt. [l] Ve[m] aie eorū: [n]qm [o]reddita sunt[r] eis[q] mala. [r] Dicto[a] iusto[r] qm[a] bene: [l]quoniā[l] fructū[l] adinuctionū suarū[a] comedet. [b] Ve

τ cadet altitudo hoim. τ exaltabit̄ domi
καὶ πεσεῖται ὁ ὕψος τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὑψωθήσεται κύρι
n[o] solus in die illa. τ manufacta ola
ος μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ τὰ χειροποίητα πάντα
abscōdent inferētes in spelūcas τ in
καταδύσουσι εἰσενέγκαντες εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς
scissuras petraꝝ τ in foramina terre: a fa Xu.25.
χισμὰς τῶν πετρῶν καὶ εἰς τὰς τρώγλας τῆς γῆς, ἀπὸ προ
cie timoris dñi: τ a gla fortitudinis e=
σώπου τοῦ φόβου κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐ
tus: cū surrexerit p̄fringere terrā. nā die illa cij
τοῦ, ὅταν ἀναστῇ θραῦσαι τὴν γῆν. τῇ γὰρ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ
icit homo abominationēs suas argēteas τ
βαλεῖ ἄνθρωπος τὰ βδελύγματα αὐτοῦ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ
aureas q̄ fecerūt adorare vana τ vel
χρυσᾶ ἃ ἐποίησαν προσκυνεῖν τοῖς ματαίοις καὶ τοῖς νυ
pertilionēs. ingredi in foramina durissime petre
κτερίσι. τ εἰσελθεῖν εἰς τὰς τρώγλας τῆς σφοδρᾶς πέτρας
τ scissuras petraꝝ a facie timo
καὶ τὰς χισμὰς τῶν πετρῶν ἀπὸ προσώπου τοῦ φό=
ris dñi τ a gla fortitudinis eius: cū surre
βου κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὅταν ἀνα=
xerit cōterere terrā. desicite vobis ab hole: cui res
στῇ θραῦσαι τὴν γῆν. παύσασθε ὑμῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ὧν ἡ
piratio in narib[q] eius qm in quo reputat[q] est.
πνοὴ ἐν μυκτῆρι αὐτοῦ ὅτι ἐν τίνι λογίζεται.

Ca.3.

Θ Ecce ī dñator: dñs sabaoth auferet de A
Ἰδοὺ δὴ ὁ δεσπότης κύριος σαβαὼθ ἀφαιρεῖ ἀπὸ
hierusalē τ de iudea validū τ validū.
ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας ἰσχύοντα καὶ ἰσχύοντας.
robur panis τ robur aque: gigātē τ fortē τ ho
ἰσχὺν ἄρτου καὶ ἰσχὺν ὕδατος, γίγαντα καὶ ἰσχύοντα καὶ ἄν
minē bellatorē τ iudicē τ pphetā: τ cōiecto
δρωπον πολεμιστὴν καὶ δικαστὴν καὶ προφήτην, καὶ κοχα=
rē τ ꝑsorteꝝ: τ principē sup q̄nquaginta: τ admirabilē
λῆν καὶ πρεσβύτην, καὶ πεντηκοντάρχον, καὶ θαυμαστὸν
cōsiliariū: τ sapiētē architectū: τ prudentē audito
σύμβουλον, καὶ σοφὸν ἀρχιτέκτονα, καὶ συνετὸν ἀκροα=
rē. τ instituā iuueneꝰ p̄ncipeꝰ eoꝝ: τ illuso=
τήν. καὶ ἐπιστήσω νεανίσκους ἄρχοντας αὐτῶν, καὶ ἐμπαί
reꝰ dñabunt eis: τ corruet pplꝰ:
ξονται κατακυριεύσουσιν αὐτῶν. καὶ συμπεσεῖται ὁ λαός,
homo ad holez: τ homo ad primū
ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον, καὶ ἄνθρωπος πρὸς τὸν πλησίον
suū. offendet puer cōtra senē: igno
αὐτοῦ. προσκόψει τὸ παιδίον πρὸς τὸν πρεσβύτην, ὁ ἄ
bilis cōtra nobilē: qz apprehēdet homo fra=
τιμος πρὸς τὸν ἔντιμον, ὅτι ἐπιλήψεται ἄνθρωπος τοῦ ἀδελ
trē suū: vel domesticū patris sui dicēs: vesti
φοῦ αὐτοῦ, ἢ τοῦ οἰκείου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ λέγων, ἱμα
mētū habeꝰ p̄ncipe esto nr: τ cibus me sub
τιον ἔχεις ἀρχηγὸς ἡμῶν, καὶ τὸ βρῶμα τὸ ἐμὸν ὑπὸ B
te sit. τ respōdēbit in die illa dicet: nō ero
σοί ἔσῃ. καὶ ἀποκριθήσεται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει, οὐκ ἔσομαι
tuꝰ p̄ncipeꝰ: nō enī in domo mea est panis neqz vestimētū:
σου ἄρχων, οὐ γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ μου ἐστὶν ἄρτος οὐδὲ ἱμάτιον,
nō ero p̄ncipeꝰ populi hui[q]: qz corruit hierusa
οὐκ ἔσομαι ἄρχων τοῦ λαοῦ τούτου, ὅτι ἀπέπεσεν ἱερουσα
lē: τ iudea cōcidit: τ lingue eoꝝ cū
λὴμ, καὶ ἰουδαία συμπέπτωκε, καὶ αἱ γλῶσσαι αὐτῶν με
iniquitate q̄ erga dñm nō credentēs. quare nūc humilia
τὰ ἀνομίας τὰ πρὸς κύριον ἀπειθοῦντες. διότι νῦν ἐταπεί
ta est gloria eoꝝ: τ cōfusio vultꝰ eoꝝ restitit
νωθη ἡ δόξα αὐτῶν, καὶ ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου αὐτῶν ἀντέστη
eis. at peccatū suū quasi sodomoꝝ ūnūciauerūt
αὐτοῖς. τὴν δὲ ἁμαρτίαν αὐτῶν ὡς σοδόμων ἀνήγγειλαν
τ manifestauerūt. ve anime eoꝝ: qm ꝑsuluerūt cōsi
καὶ ἐνεφάνισαν. οὐαὶ τῇ ψυχῇ αὐτῶν, διότι βεβουλεύνται βου
lū malū cōtra se dicētes: alligemꝰ iustū: qm
λὴν πονηρὰν κατ' ἑαυτῶν λεγόντες, δήσωμεν τὸν δίκαιον, ὅτι
inutile nobis ē. igit̄ fructꝰ opeꝝ suoꝝ co
δύχρηστος ἡμῖν ἐστι. τοίνυν τὰ φυτεύματα τῶν ἔργων αὐτῶν φά

medēt. ve iniquo mala scđm opera manuū ei⁹
γενήσεται. οὐαὶ τῷ ἀνόμῳ, πονηρὰ κατὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ
accidēt ei. pplo me⁹: exactores vestri deuorant
C συμβήσεται αὐτῷ. λαός μου, οἱ πράκτορες ὑμῶν καλαμῶνται
vos: ⁊ exactores dñantur vr̃i. pplo me⁹:
ὑμᾶς, καὶ οἱ ἀπαιτοῦντες κυριεύουσιν ὑμῶν. λαός μου,
Luce. 11.d. beatificātes vos decipiunt vos. ⁊ semitas
οἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς πλανῶσιν ὑμᾶς. καὶ τὰς τρίβους
pedū vr̃oꝝ conturbant. sed nūc cōstituetur
τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐκταράσσουσιν. ἀλλὰ νῦν καταστήσεται
ad iudiciū dñs. ⁊ statuet ad iudiciū pplm suū. ipse dñs ad
εἰς κρίσιν κύριος. καὶ στήσει εἰς κρίσιν τὸν λαὸν αὐτοῦ. αὐτὸς κύριος εἰς
iudiciū veniet cū senioribus ppli ⁊ cū pri
κρίσιν ἥξει μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ καὶ μετὰ τῶν ἀρ
cipibus suis. vos āt q̄d incēdistis vineā meā: ⁊
χόντων αὐτοῦ. ὑμεῖς δὲ τί ἐνεπυρίσατε τὸν ἀμπελῶνά μου, καὶ
rapina pauperis i domib⁹ vr̃is: q̄d vos iniuria afficitis
ἡ ἁρπαγὴ τοῦ πτωχοῦ ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν; τί ὑμεῖς ἀδικεῖτε
pplm meū: ⁊ faciem mēdicoꝝ cōfunditis?
τὸν λαόν μου, καὶ τὸ πρόσωπον τῶν πτωχῶν καταισχύνετε;
dicit dñator dñs exercituū. hec dicit dñs: p eo q̄ exaltate sūt
φησὶν κύριος κύριος σαβαώθ. τάδε λέγει κύριος, ἀνθ' ὧν ὑψώθησαν
filie sion ⁊ ambulauerūt excelso collo ⁊ in
αἱ θυγατέρες σιὼν καὶ ἐπορεύθησαν ὑψηλῷ τραχήλῳ καὶ ἐν
nutib⁹ oculoꝝ ⁊ itinere pedū simł trahē
D νεύμασιν ὀφθαλμῶν καὶ τῇ πορείᾳ τῶν ποδῶν ἅμα σύρου
tes tunicas ⁊ pedib⁹ simł ludentes. ⁊ hu
σαι τοὺς χιτῶνας καὶ τοῖς ποσὶν ἅμα παίζουσαι. καὶ τα
miliabit dñs dñatrices filias sion. ⁊ dñs nudabit
πεινώσει κύριος ἀρχούσας θυγατέρας σιών. καὶ κύριος ἀποκαλύψει
turpitudinē ipaꝝ in die illa: ⁊ auferet dñs
τὸ σχῆμα αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἀφελεῖ κύριος τὴν
gloriā vestimēti earū. ⁊ tunicas ornatas: ⁊ tor
δόξαν τοῦ ἱματισμοῦ αὐτῶν. καὶ τοὺς κοσύμβους, καὶ τοὺς μη
ques: ⁊ bullam: ⁊ ornatū faciei earum.
νίσκους, καὶ τὸ κάθεμα, καὶ τὸν κόσμον τοῦ προσώπου αὐτῶν.
⁊ cōpositionē ornatus glie. ⁊ olfactoriola ⁊
καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ κόσμου τῆς δόξης. καὶ τοὺς χλιδῶνας καὶ
armillas ⁊ discriminalia ⁊ ānulos ⁊ dextra
τὰ ψέλια καὶ τὰ ἐμπλόκια καὶ τοὺς δακτυλίους καὶ τὰ περιδέ
lia ⁊ inaures: ⁊ circūpurpurea ⁊ clauatā purpurā:
ξια καὶ τὰ ἐνώτια, καὶ τὰ περιπόρφυρα καὶ τὰ μεσοπόρφυρα,
⁊ vestimenta per domū: ⁊ pspicua laconica: ⁊
καὶ τὰ ἐπιβλήματα κατὰ τὴν οἰκίαν, καὶ διαφανῆ λακωνικά, καὶ τὰ
byssina ⁊ hyacinthina ⁊ coccinea: ⁊ byssum cū auro ⁊
βύσσινα καὶ τὰ ὑακίνθινα καὶ κόκκινα, καὶ τὴν βύσσον σὺν χρυσίῳ καὶ
hyacintho contextam: ⁊ palliola clausa. ⁊ erit p
ὑακίνθῳ συγκαθυφασμένην, καὶ θέριστρα κατάκλειστα. καὶ ἔσται ἀντὶ
odore suaui puluis: ⁊ p zona funiculo cīgeris: ⁊ p ornatu
ὀσμῆς ἡδείας κονιορτός, καὶ ἀντὶ ζώνης, σχοινίῳ ζώσῃ, καὶ ἀντὶ τοῦ κόσμου
capitis aureo: caluiciū hēbis ppł opera tua. ⁊ p
τῆς κεφαλῆς τοῦ χρυσίου, φαλάκρωμα ἕξεις διὰ τὰ ἔργα σου. καὶ ἀντὶ
tunica clauate purpure: pcingeris cilicio. ⁊ filius tu⁹ pul
τοῦ χιτῶνος τοῦ μεσοπορφύρου, περιζώσῃ σάκκον. καὶ ὁ υἱός σου ὁ καλ
cherrim⁹ quē diligis: gladio cadet. ⁊ fortes vr̃i gladio
λιστος ὃν ἀγαπᾷς, μαχαίρᾳ πεσεῖται. καὶ οἱ ἰσχυροὶ ὑμῶν μαχαίρᾳ
cadent. ⁊ humiliabuntur. ⁊ lugebūt thece ornatus
πεσοῦνται. καὶ ταπεινωθήσονται. καὶ πενθήσουσιν αἱ θῆκαι τοῦ κόσμου
vestri. ⁊ derelinqueris sola ⁊ ad terrā psterneris.
ὑμῶν. καὶ καταλειφθήσῃ μόνη καὶ εἰς τὴν γῆν ἐδαφισθήσῃ. Ca. 4.

Et apprehēdēt septē mulieres hoiem vnū. in illa die
Καὶ ἐπιλήψονται ἑπτὰ γυναῖκες ἀνθρώπου ἑνός. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ
dicentes: panē nr̃m comedem⁹ ⁊ vestimēta nr̃a indue
ρᾳ λέγουσαι, τὸν ἄρτον ἡμῶν φαγόμεθα καὶ τὰ ἱμάτια ἡμῶν περιβα
mur: verūtñ nomē tuū vocetur sup nos. aufer oppro
λούμεθα, πλὴν τὸ ὄνομά σου κεκλήσθω ἐφ' ἡμᾶς. ἄφελε τὸν ὀνει
briū nr̃m. in die illa illucebit de⁹ in cōsilio cū
δισμὸν ἡμῶν. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπιλάμψει ὁ θεὸς ἐν βουλῇ μετ
gloria sup terrā vt exaltet ⁊ glorificet q̄d reliquum
τὰ δόξης ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ ὑψῶσαι καὶ δοξάσαι τὸ καταλειφ
est israel. ⁊ erit quod relictū est
θὲν τοῦ ἰσραήλ. καὶ ἔσται τὸ ὑπολειφθὲν

impio in malū. Retributio eni manuū eius fiet ei. Populū meū exactores sui spoliauerūt: & mulieres dñate sunt eis. Popule me⁹ q te bt̃m dicunt ipsi te decipiūt: & viam gressuū tuoꝝ dissipant. Stat ad iudicādū dñs: & stat ad iudicādos pplos. Dñs ad iudicium veniet cum senibus ppli sui & principib⁹ eius. Vos eni depasti estis vineā: & rapina pauperis in domo vr̃a. Quare atteritis populū meū & facies pauperū cōmolitis: dicit dñs deus exercituū. Et dixit dñs. Pro eo q eleuate sunt filie sion & ambulauerūt extēto collo: & nutibus oculorū ibant: & plaudebāt & ambulabāt & pedibus suis cōposito gradu īcedebāt: decalcabit dñs verticē filiarum sion: & dñs crinē earū nudabit. In die illa auferet dominus ornamentū calciamentorum & lunulas & torques & monilia & armillas & mitras & discriminalia & periscelides & murenulas & olfactoriola & inaures & ānulos & gēmas in frōte pendētes & mutatoria & palliola & linteamina & acus & specula & syndones & vittas & theristra. Et erit pro suaui odore fetor & pro zona funiculus & pro crispanti crine caluiciū & pro fascia pectorali cilicium. Pulcherrimi quoq; viri tui gladio cadent & fortes tui in prelio. Et merebunt atq; lugebunt porte eius: et desolata in terra sedebit.

4. Et apprehēdēt septē mulieres virū vnū in die illa dicentes. Panē nr̃m comedemus & vestimētis nr̃is operiemur: tm̄modo inuocetur nomē tuū sup nos: aufer opprobriū nr̃m. In die illa erit germē dñi in magnificētia et gloria: fruct⁹ terre sublimis: & exultatio his q saluati fuerit de isrl̃. Et erit ois q relict⁹ fuerit

לָרָשָׁע רָע כִּי גְמוּל יָדָיו יֵעָשֶׂה
לּוֹ׃ עַמִּי נֹגְשָׂיו מְעוֹלֵל וְנָשִׁים מָשְׁלוּ
בוֹ עַמִּי מְאַשְּׁרֶיךָ מַתְעִים וְדֶרֶךְ
אֹרְחֹתֶיךָ בִּלֵּעוּ׃ נִצָּב לָרִיב יְהוָה
וְעֹמֵד לָדִין עַמִּים׃ יְהוָה בְּמִשְׁפָּט
יָבוֹא עִם זִקְנֵי עַמּוֹ וְשָׂרָיו וְאַתֶּם
בִּעַרְתֶּם הַכֶּרֶם גְּזֵלַת הֶעָנִי בְּבָתֵּיכֶם׃
מַלָּכֶם תְּדַכְּאוּ עַמִּי וּפְנֵי עֲנִיִּים
תִּטְחָנוּ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוָה צְבָאוֹת׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה יַעַן כִּי גָבְהוּ בְּנוֹת צִיּוֹן
וַתֵּלַכְנָה נְטִיוֹת גָּרוֹן וּמְשַׂקְּרוֹת
עֵינָיִם הָלוֹךְ וְטָפֹף תֵּלַכְנָה
וּבְרַגְלֵיהֶם תְּעַכַּסְנָה׃ וְשִׂפַּח אֲדֹנָי
קָדְקֹד בְּנוֹת צִיּוֹן וַיהוָה פָּתְהֵן
יְעָרֶה׃ בַּיּוֹם הַהוּא יָסִיר אֲדֹנָי אֵת
תִּפְאֶרֶת הָעֲכָסִים וְהַשְּׁבִיסִים
וְהַשַּׂהֲרֹנִים׃ הַנְּטִפוֹת וְהַשֵּׁרוֹת
וְהָרְעָלוֹת׃ הַפְּאֵרִים וְהַצְּעָדוֹת
וְהַקִּשֻּׁרִים וּבָתֵּי הַנֶּפֶשׁ וְהַלְּחָשִׁים׃
הַטַּבָּעוֹת וְנִזְמֵי הָאָף׃ הַמַּחֲלָצוֹת
וְהַמַּעֲטָפוֹת וְהַמִּטְפָּחוֹת וְהָחֲרִיטִים׃
הַגִּלְיֹנִים וְהַסְּדִינִים וְהַצְּנִיפוֹת
וְהָרְדִידִים׃ וְהָיָה תַחַת בֹּשֶׂם מַק
יִהְיֶה וְתַחַת חֲגוֹרָה נִקְפָּה וְתַחַת
מַעֲשֶׂה מִקְשֶׁה קָרְחָה וְתַחַת פְּתִיגִיל
מַחֲגֹרֶת שָׂק כִּי תַחַת יֹפִי׃ מְתַיִךְ
בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ וּגְבוּרָתֵךְ בַּמִּלְחָמָה׃
וְאָנוּ וְאָבְלוּ פְּתָחֶיהָ וְנִקָּתָה
לָאָרֶץ תֵּשֵׁב׃
וְהֶחֱזִיקוּ שֶׁבַע נָשִׁים בְּאִישׁ אֶחָד
בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר לַחְמֵנוּ נֹאכֵל
וְשִׂמְלָתֵנוּ נִלְבָּשׁ רַק יִקָּרֵא שִׁמְךָ
עָלֵינוּ אֱסֹף חֶרְפָּתֵנוּ׃ בַּיּוֹם הַהוּא
יִהְיֶה צֶמַח יְהוָה לִצְבִי וּלְכָבוֹד
וּפְרִי הָאָרֶץ לְגָאוֹן וּלְתִפְאֶרֶת
לִפְלֵיטַת יִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה הַנִּשְׁאָר

גמל עשה
עלל נגש
אשר תעה
בלע נצב ריב
דין שפט
בוא שור
בער גזל ענה בית
דכא טחן
אמר גבה
הלך נטה
גרן שקר
הלך
עכס
ספח פתה
ערה סור
פאר
בית
חלץ עטף
טפח גלה
סדן צנף
רדד
היה
עשה קשה
פתגל חגר
בזה יפה
מתה נפל
גבר לחם
אנה נקה
ישב
Cap. iiij.
חזק נשא
אכל לבש
קרא
היה צמח
כבד פרה
גאה פאר
פלט שאר

Pritiua.heb. Tex.heb.Esa.v.

בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלִַם קָדוֹשׁ
יֵאָמֶר לוֹ כָּל הַכָּתוּב לַחַיִּים
בִּירוּשָׁלִַם׃ אִם רָחַץ אֲדֹנָי אֶת
צוֹאַת בְּנוֹת צִיּוֹן וְאֶת דְּמֵי יְרוּשָׁלִַם
יָדִיחַ מִקִּרְבָּהּ בְּרוּחַ מִשְׁפָּט וּבְרוּחַ
בָּעֵר׃ וּבָרָא יְהוָה עַל כָּל מְכוֹן הַר
צִיּוֹן וְעַל מִקְרָאָהּ עָנָן יוֹמָם וְעָשָׁן
וְנֹגַהּ אֵשׁ לְהָבָה לָיְלָה כִּי עַל כָּל
כָּבוֹד חֻפָּה׃ וְסֻכָּה תִּהְיֶה לְצֵל יוֹמָם
מֵחֹרֶב וּלְמַחֲסֶה וּלְמִסְתּוֹר מִזֶּרֶם
וּמִמָּטָר׃

Cap.v.

אָשִׁירָה נָּא לִידִידִי שִׁירַת דּוֹדִי
לְכַרְמוֹ כֶּרֶם הָיָה לִידִידִי בְּקֶרֶן בֶּן
שָׁמֶן׃ וַיְעַזְּקֵהוּ וַיְסַקְּלֵהוּ וַיִּטָּעֵהוּ
שֹׂרֵק וַיִּבֶן מִגְדָּל בְּתוֹכוֹ וְגַם יֶקֶב
חָצַב בּוֹ וַיְקַו לַעֲשׂוֹת עֲנָבִים וַיַּעַשׂ
בְּאֻשִׁים׃ וְעַתָּה יֹשֵׁב יְרוּשָׁלִַם
וְאִישׁ יְהוּדָה שָׁפְטוּ נָא בֵּינִי וּבֵין
כַּרְמִי׃ מַה לַּעֲשׂוֹת עוֹד לְכַרְמִי וְלֹא
עָשִׂיתִי בּוֹ מַדּוּעַ קִוֵּיתִי לַעֲשׂוֹת
עֲנָבִים וַיַּעַשׂ בְּאֻשִׁים׃ וְעַתָּה
אוֹדִיעָה נָּא אֶתְכֶם אֵת אֲשֶׁר אֲנִי
עֹשֶׂה לְכַרְמִי הָסֵר מְשׂוּכָתוֹ וְהָיָה
לְבָעֵר פָּרֹץ גְּדֵרוֹ וְהָיָה לְמִרְמָס׃
וַאֲשִׁיתֵהוּ בָתָה לֹא יִזָּמֵר וְלֹא יֵעָדֵר
וְעָלָה שָׁמִיר וָשָׁית וְעַל הֶעָבִים
אַצַּוֶּה מֵהַמְטִיר עָלָיו מָטָר׃ כִּי כֶרֶם
יְהוָה צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאִישׁ
יְהוּדָה נְטַע שַׁעֲשׁוּעָיו וַיְקַו לְמִשְׁפָּט
וְהִנֵּה מִשְׂפָּח לְצְדָקָה וְרִגְהָ צְעָקָה׃
הוֹי מַגִּיעֵי בַיִת בְּבַיִת שָׂדֶה בְּשָׂדֶה
יַקְרִיבוּ עַד אֶפֶס מָקוֹם וְהוֹשַׁבְתֶּם
לְבַדְּכֶם בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃ בְּאָזְנַי יְהוָה
צְבָאוֹת אִם לֹא בָתִּים רַבִּים
לְשַׁמָּה יִהְיוּ גְדֹלִים וְטֹבִים מֵאֵין
יוֹשֵׁב׃ כִּי עֲשֶׂרֶת צִמְדֵי כֶרֶם יַעֲשׂוּ עָשָׂה

Trásla.B.Hie.

in sion & residuus in hierusalem sanctus vocabitur oīs qui scriptus est in vita in hierusalem. Si ablueritdominus sordem filiarum sion: & sanguinem hierusalē lauerit de medio eius in spiritu iudicii & spiritu ardoris. Et creabit dñs sup omnē locū montis sion & vbi inuocatus est nubē per diem & fumū et splēdorē ignis flāmātis in nocte. Sup oēm ei gloriā ptectio: & tabernaculū erit i vmbraculū diei ab estu: & i securitatem & absconsionē a turbine & a pluuia. 5.

QAntabo dilecto meo canticum patruelis mei: vinee sue. Vinea facta ē dilecto meo: in cornu filio olei. Et sepiuit eā & lapides elegit ex ea: & plantauit vineā electā. Et edificauit turrim in medio ei: & torcular extruxit i ea. Et expectauit vt faceret vuas: & fecit labruscas. Nūc ergo habitatores hierusalē & viri iuda iudicate inter me & vineā meā. Quid est qd debui vltra facere vinee mee & non feci ei? an q expectaui vt faceret vuas & fecit labruscas? Et nunc ostendam vobis quid ego faciam vinee mee. Auferam sepem eius & erit in direptionē. diruā maceriā ei & erit in cōculcationē: & ponā eā desertā. Non putabitur & nō fodietur: & ascendēt sup eā vepres & spine & nubibus mādabo ne pluāt super eā imbrē. Vinea aūt domini exercituum domus israel est: & viri iuda germē eius delectabile Et expectauit vt faceret iudiciū: et ecce iniqtas: & iusticiā: et ecce clamor. Ve q cōiungitis domum ad domū et agrū agro copulatis vsq ad terminū loci. Nunqd habitabitis vos soli i medio terre? In auribus meis sūt hec dicit dñs exercituū. Nisi domus multe deserte fuerint grandes & pulchre absq habitatore. Decē enim iugera vinearū facient

Trās.Gre.lit.cū iter.latina.

in sion quod residuū ē hierusalē. sancti vocabuntur oēs qui scripti sunt in vita in hierusalē. qui abluet dñs sordē filiorū filiarum sion. sanguinē hierūm emundabit de medio eius. in spiritu iudicii: spū ardoris. erit oīs loc mōtis sion. oīa q in circuitu eius obūbrabit nubes p diē sicut fumi lucis ignis ardentis nocte: omni glia pte getur. erit in vmbrā ab estu in ptectiōe in abscondito a uricie pluuia.

Cantabo tā dilecto meo cāticū dilecti mei vinee sue. vinea facta ē dilecto: in cornu in loco pingui. macerīā circūposui vallū feci: plantaui vineā electā. edificauī turri in medio eius: torcular fodi in eo: expectaui vt faceret vuam. fecit spinas. nūc ihabitātes hierusalē homines iuda: iudicate iā in me inter vineam meā: qd facta vltra vince mee: nō feci ei. qm expectaui vt faceret vuas: fecit aūt spinas. nūc ergo nūciabo iā vobis: qd ego faciam vinee mee. auferā maceriā eius erit in direptionē. destruā murū eius erit in conculcationē. dimittā vineā meā: nō putabit neq fodietur. ascendet in eā sicut i iculta frā vepres. nubib mandabo ne pluāt in eā imbrē. nā vinea domus israel est. homo iuda nouella plātatio dilecta. expectaui vt faceret iudiciū: fecit aūt iniqtatē nō iusticiā: sed clamorē. ve q cōiūgitis domū ad domū: agrū ad agrū appropiquātis: primo auferant alīq.nūqd hitabitis soli sup terrā: audita sūt.n. in aures dñi sabaoth hec. si essent fuerint domus multe: in deserto erunt magne pulchre: nō erunt q habitēt in eis. vbi ēsi operātur decē iuga boū: facient

A

B

C

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

lagunculã vnã. τ q̃ seminat artabas sex: faciet mẽsuras
κεράμιον ἕν. καὶ ὁ σπείρων ἀρτάβας ἓξ, ποιήσει μέτρα
tres. ve q̃ surgitis mane τ sicerã seqn-
τρία. οὐαὶ οἱ ἐγειρόμενοι τὸ πρωῒ καὶ τὸ σίκερα διώκου-
tes: expectantes vesperã. nã vinũ succendet eos:
τες, ἐκδεχόμενοι τὸ ἑσπέρας. ὁ γὰρ οἶνος συγκαύσει αὐτούς,
cũ eis cithara τ psalterio τ tympanio τ ti-
μετὰ γὰρ κιθάρας καὶ ψαλτηρίου καὶ τυμπάνων καὶ αὐ
bias vinũ bibunt. at opa dñi nõ respi-
λῶν πίνουσι. τὰς δὲ ἔργα κυρίου οὐκ ἐμβλέ-
ciunt: τ opa manuũ eius nõ considerãt.
πουσι, καὶ τὰς ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ οὐ κατανοοῦσι.
igitur captiuus ppls me⁹ fact⁹ est. q: nõ cognouerit
τοίνυν αἰχμάλωτος ὁ λαός μου ἐγένετο, διὰ τὸ μὴ εἰδέναι
ipsi dñm: τ multitudo facta ẽ mortuor: ppli sa
αὐτοὺς τὸν κύριον, καὶ πλῆθος ἐγένετο νεκρῶν, διὰ λι-
mẽ τ sitim aque. τ dilatauit ifernꝰ anī
μὸν καὶ δίψαν ὕδατος. καὶ ἐπλάτυνεν ὁ ἅδης τὴν ψυ-
mã suã: τ aperuit os suũ vt nõ ces-
χὴν αὐτοῦ, καὶ διήνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ τοῦ μὴ διαλι-
set. τ descẽdent inclyti τ magni τ
πεῖν. καὶ καταβήσονται οἱ ἔνδοξοι καὶ οἱ μεγάλοι καὶ
diuites τ exultans in ea τ humilia
οἱ πλούσιοι καὶ ὁ ἀγαλλιώμενος ἐν αὐτῇ καὶ ταπεινω-
bitur homo τ inhonorabitur vir: τ ocu-
θήσεται ἄνθρωπος καὶ ἀτιμασθήσεται ἀνήρ, καὶ ὀφθαλ-
li sublimes humiliabũtur: τ exaltabit dñs
D μοὶ οἱ μετέωροι ταπεινωθήσονται, καὶ ὑψωθήσεται κύρι-
E sabaoth in iudicio: τ deꝰ sctus glificabit
ος σαβαὼθ ἐν κρίματι, καὶ ὁ θεὸς ὁ ἅγιος δοξασθήσεται
in iusticia τ pascẽtur direpti q̃sti tau
ἐν δικαιοσύνῃ καὶ βοσκηθήσονται οἱ διαρπασθέντες ὡς ταῦ-
ri. τ deserta eorũ q̃ capti sunt agni comedẽt.
ροι. καὶ τὰς ἐρήμους τῶν ἀπαιλαγμένων ἄρνες φάγονται.
ve q̃ trahitis pcã q̃si funiculo lõgo: τ q̃si
οὐαὶ οἱ ἐπιασθέντες τὰς ἁμαρτίας ὡς χοιρίῳ μακρῷ, καὶ ὡς
fugi cozrigia vitule iniqtates: q̃ dicitis ci-
ζυγὸν ἱμάντι δαμάλεως τὰς ἀνομίας, οἱ λέγοντες τὸ τά-
to appropiquẽt q̃ faciet vt videam⁹. τ veniat cõsiliũ
χος ἐγγισάτω ἃ ποιήσει ἵνα ἴδωμεν. καὶ ἐλθέτω ἡ βουλὴ
sancti israel vt sciam⁹. ve q̃ dicitis malũ bo-
τοῦ ἁγίου Ἰσραὴλ ἵνα γνῶμεν. οὐαὶ οἱ λέγοντες τὸ πονηρὸν κα-
nũ: τ bonũ: malũ ponẽtes tenebras lucẽ: τ
λόν, καὶ τὸ καλὸν πονηρόν, οἱ τιθέντες τὸ σκότος φῶς, καὶ
K lucẽ tenebras: ponẽtes amarũ dulce: τ dulce
τὸ φῶς σκότος, οἱ τιθέντες τὸ πικρὸν γλυκύ, καὶ τὸ γλυκὺ
amarũ. ve sapiẽtes i ẽpis τ corã scipsis scien-
πικρόν. οὐαὶ οἱ σοφοὶ ἐν αὐτοῖς καὶ ἐνώπιον ἑαυτῶν ἐπιστή-
tes. ve potẽtes vestrũ: bibẽtes vinũ: τ po
ιφεσ. 17.c. μονες. οὐαὶ οἱ ἰσχύοντες ὑμῶν, οἱ πίνοντες τὸν οἶνον, καὶ οἱ δυ-
tentes miscentes sicerã: iustificãtes impiũ
νάσται οἱ κιρασταίνοντες τὸ σίκερα, οἱ δικαιοῦντες τὸν ἀσεβῆ
F ppter munera τ iustã iusti tollẽtes. ppter hoc
ἕνεκεν δώρων καὶ τὸ δίκαιον τοῦ δικαίου ἀροῦντες. διὰ τοῦ-
quẽadmodũ cõburetur stipula a carbone ignis τ
τον τρόπον καυθήσεται καλάμη ὑπὸ ἀνθρακος πυρὸς καὶ
cõburetur a flãma resoluta: radix eorũ q̃si
συγκαυθήσεται ὑπὸ φλογὸς ἀνειμένης, ἡ ῥίζα αὐτῶν ὡς
puluis erit: τ flos eorũ sicut puluis ascendet. nõ
χοῦς ἔσται, καὶ τὸ ἄνθος αὐτῶν ὡς κονιορτὸς ἀναβήσεται. οὐ
enim voluerũt lege dñi sabaoth: sed oraculũ sancti
ἠθέλησαν γὰρ νόμον κυρίου σαβαὼθ, ἀλλὰ τὸ λόγιον τοῦ ἁγίου
israel exacerbauerũt. τ irat⁹ est furore dñi sabaoth cõtra
Ἰσραὴλ παρώξυναν. καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κυρίου σαβαὼθ ἐπὶ τὸν
ppłm suũ. τ tiniecit manũ suã sup eos:
λαὸν αὐτοῦ. καὶ ἐπέβαλεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς,
τ percussit eos τ exacerbati sũt mõtes: τ facta sũt
καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς καὶ παρωξύνθη τὰ ὄρη, καὶ ἐγένετο τὰ
mortuorũia eorũ q̃si stercꝰ in medio vie: τ in omb⁹ his
θνησιμαῖα αὐτῶν ὡς κοπρία ἐν μέσῳ ὁδοῦ, καὶ ἐν πᾶσι τούτοις
isa.9. nõ est auersus furor eius: sed adhuc manꝰ eius
τοῖς οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς αὐτοῦ, ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ

Trãsla.B.Mie.

lagũculã vnã & triginta
modii sementis facient
modios tres. Ve q̃ cõsur
gitis mane ad ebrietatẽ
sectandã & potãdũ vsq̃
ad vespã vt vino estuetis.
Cithara et lyra & tym
panũ et tibia & vinũ in
cõuiuiis vrĩs et op⁹ dñi
nõ respicitis: nec opa
manuũ ei⁹ cõsideratis.
Propterea captiu⁹ duct⁹
est ppłus me⁹: qa nõ ha-
buit scientiã: & nobiles
eius interierũt fame: et
multitudo eius siti exa-
ruit. Propterea dilatauit
ifern⁹ aiam suã: et aperuit
os suũ absq̃ vllo termi-
no. Et descẽdẽt fortes ei⁹
et ppłs eius & sublimes
gl̃osiq̃ ei⁹ ad eũ. Et in-
curuabitur hõ & hũilia-
bitur vir: et oculi subli-
miũ deprimẽtur. Et ex-
altabitur dñs exercituũ
in iudicio: et deus sctũs
sctificabitur in iusticia.
Et pascẽtur agni iuxta
ordinẽ suũ: et deserta in
vbertatẽ versa aduene
comedẽt. Ve q̃ trahitis
iniqtatẽ in funiculis vani
tatis: et q̃si vinculũ plau
stri peccatũ. Qui dicis-
tis festinet: et cito veniat
opus eius vt videam⁹:
& appropiet et veniat
consilium sancti israel:
et sciemus illud. Ve
qui dicitis malum bo-
num: & bonũ malum:
ponentes tenebras lu-
cem & lucem tenebras.
ponentes amarum in
dulce & dulce in amarũ.
Ve q̃ sapiẽtes estis i ocu
lis vrĩs: & corã vobismet
ipsis prudẽtes. Ve q̃ po-
tẽtes estis ad bibendũ vi
nũ: & viri fortes ad mis-
scendã ebrietatẽ. Qui iu
stificatis ipiũ p̃ muneri
bus & iusticiã iusti auser
tis ab eo. Propter hoc
sicut deuorat stipulam
lingua ignis & calor flã
me exurit: sic radix eorũ
sicut fauilla erit: et ger
men eorũ vt puluis ascen
det. Abiecerũt enim legẽ
dñi exercituum: et elo
quiũ scti israel blasphe-
mauerũt. Ideo irat⁹ est
furor dñi in ppłm suũ:
& extẽdit manũ suã sup
eum: & pcussit eũ. Et cõ
turbati sũt mõtes et facta
sũt morticinia eorũ q̃si ster
cus i medio platearũ. In
his omib⁹ nõ est auersus
furor ei⁹: sed adhuc ma
nus eius

Tex.heb.Esa. v.

בַּת אֶחָת׃ וְזֶרַע חֹמֶר יַעֲשֶׂה אֵיפָה׃
הוֹי מַשְׁכִּימֵי בַבֹּקֶר שֵׁכָר יִרְדֹּפוּ
אֲחַר דָּלֵק מְאַחֲרֵי נָשֶׁף יַיִן יַדְלִיקֵם׃ וְהָיָה
כִּנּוֹר וָנֵבֶל תֹּף וְחָלִיל וָיַיִן מִשְׁתֵּיהֶם
גַּבְתִּ עָשָׂה וְאֶת פֹּעַל יְהוָה לֹא יַבִּיטוּ וּמַעֲשֵׂה
יָדָיו לֹא רָאוּ׃ לָכֵן גָּלָה עַמִּי מִבְּלִי
דָעַת כָּבוֹד וְהֲמוֹנוֹ צָחֶה צָמָא׃ לָכֵן הִרְחִיבָה שְׁאוֹל
נַפְשָׁהּ וּפָעֲרָה פִיהָ לִבְלִי חֹק
וְיָרַד הֲדָרָהּ וַהֲמוֹנָהּ וּשְׁאוֹנָהּ וְעֵלֵז
בָּהּ׃ וַיִּשַּׁח אָדָם וַיִּשְׁפַּל אִישׁ
וְעֵינֵי גְבֹהִים תִּשְׁפָּלְנָה׃ וַיִּגְבַּהּ
יְהוָה צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל
הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה׃ וְרָעוּ
כְבָשִׂים כִּדְבָרָם וְחָרְבוֹת מֵחִים
גֵּרִים יֹאכֵלוּ׃ הוֹי מֹשְׁכֵי הָעָוֹן
בְּחַבְלֵי הַשָּׁוְא וְכַעֲבוֹת הָעֲגָלָה
חַטָּאָה׃ הָאֹמְרִים יְמַהֵר יָחִישָׁה
מַעֲשֵׂהוּ לְמַעַן נִרְאֶה וְתִקְרַב וּתְבוֹאָה
עֲצַת קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְנֵדָעָה׃ הוֹי
הָאֹמְרִים לָרַע טוֹב וְלַטּוֹב רָע
שָׂמִים חֹשֶׁךְ לְאוֹר וְאוֹר לְחֹשֶׁךְ
שָׂמִים מַר לְמָתוֹק וּמָתוֹק לְמַר׃
הוֹי חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם וְנֶגֶד פְּנֵיהֶם
נְבֹנִים׃ הוֹי גִּבֹּרִים לִשְׁתּוֹת יָיִן
וַאֲנְשֵׁי חַיִל לְמָסֶךְ שֵׁכָר׃ מַצְדִּיקֵי
רָשָׁע עֵקֶב שֹׁחַד וְצִדְקַת צַדִּיקִים
יָסִירוּ מִמֶּנּוּ׃ לָכֵן כָּאֲכֹל קַשׁ
לְשׁוֹן אֵשׁ וְחַשַּׁשׁ לְהָבָה יִרְפָּה
שָׁרְשָׁם כַּמַּק יִהְיֶה וּפִרְחָם כָּאָבָק
יַעֲלֶה כִּי מָאֲסוּ אֵת תּוֹרַת יְהוָה
צְבָאוֹת וְאֵת אִמְרַת קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל
נִאָצוּ׃ עַל כֵּן חָרָה אַף יְהוָה בְּעַמּוֹ
וַיֵּט יָדוֹ עָלָיו וַיַּכֵּהוּ וַיִּרְגְּזוּ הֶהָרִים
וַתְּהִי נִבְלָתָם כַּסֹּחַה בְּקֶרֶב חוּצוֹת
בְּכָל זֹאת לֹא שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ

Pũtiua.heb.

שֶׁכֶס רָדַף
אַחַר דָּלֵק
כִּנּוֹר חָלִיל
גַּבְתִּ עָשָׂה
רָאָה פֹּעַל
יָדַע כָּבוֹד
מָתַי הָמוֹן
רָחַב שְׁאוֹל
נַפְשָׁהּ פֶּה
שָׁאוֹן
שָׁחַח שָׁפַל
גָּבַהּ
גָּבַהּ שָׁפַט
קָדַשׁ רָעָה
מֵחָה
גּוּר אָכַל
עָבוֹת
מָשַׁךְ חוּט
עָשָׂה רָאָה
קָרַב בּוֹא
יָצַץ קָדַשׁ
יָדַע רוּעַ
שׂוּם
מָרַר מָתַק
פָּנָה
יַיִן
שָׁתָה צָדַק
רָשָׁע עֵקֶב שֹׁחַד
סוּר
רָפָה
הָיָה
עָלָה יָבֵשׁ
קָדַשׁ
נָטָה נָכָה
רָגַז הָיָה
כֶּסַח חוּץ
שׁוּב

Prītiua.heb. Tex.heb.Esa.vj. Trāsla.B.Hie. Trās·Gre.lte.cūiter.latina.

נָטוּיָה׃ וְנָשָׂא נֵס לַגּוֹיִם מֵרָחוֹק
וְשָׁרַק לוֹ מִקְצֵה הָאָרֶץ וְהִנֵּה
מְהֵרָה קַל יָבוֹא׃ אֵין עָיֵף וְאֵין
כּוֹשֵׁל בּוֹ לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן וְלֹא
נִפְתַּח אֵזוֹר חֲלָצָיו וְלֹא נִתֵּק שְׂרוֹךְ
נְעָלָיו׃ אֲשֶׁר חִצָּיו שְׁנוּנִים וְכָל
קַשְׁתֹתָיו דְּרוּכוֹת פַּרְסוֹת סוּסָיו
כַּצָּר נֶחְשָׁבוּ וְגַלְגְּלֹתָיו כַּסּוּפָה׃
שְׁאָגָה לוֹ כַּלָּבִיא יִשְׁאַג כַּכְּפִירִים
וְיִנְהֹם וְיֹאחֵז טָרֶף וְיַפְלִיט וְאֵין
מַצִּיל׃ וְיִנְהֹם עָלָיו בַּיּוֹם הַהוּא
כְּנַהֲמַת יָם וְנִבַּט לָאָרֶץ וְהִנֵּה
חֹשֶׁךְ צַר וָאוֹר חָשַׁךְ בַּשְּׁחָקֶיהָ׃

Cap.vi.

בַּשְּׁנַת מוֹת הַמֶּלֶךְ
עֻזִּיָּהוּ וָאֶרְאֶה אֶת אֲדֹנָי יוֹשֵׁב
עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא וְשׁוּלָיו מְלֵאִים
אֶת הַהֵיכָל׃ שְׂרָפִים עֹמְדִים
מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם
לְאֶחָד בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָנָיו
וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם
יְעוֹפֵף׃ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר
קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת
מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ׃ וַיָּנֻעוּ אַמּוֹת
הַסִּפִּים מִקּוֹל הַקּוֹרֵא וְהַבַּיִת
יִמָּלֵא עָשָׁן׃ וָאֹמַר אוֹי לִי כִּי
נִדְמֵיתִי כִּי אִישׁ טְמֵא שְׂפָתַיִם
אָנֹכִי וּבְתוֹךְ עַם טְמֵא שְׂפָתַיִם
אָנֹכִי יוֹשֵׁב כִּי אֶת הַמֶּלֶךְ יְהוָה
צְבָאוֹת רָאוּ עֵינָי׃ וַיָּעָף אֵלַי אֶחָד
מִן הַשְּׂרָפִים וּבְיָדוֹ רְצָפָה בְּמֶלְקָחַיִם
לָקַח מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיִּגַּע עַל פִּי
וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָגַע זֶה עַל שְׂפָתֶיךָ
וְסַר שֶׁלְּךָ וְחַטָּאתְךָ תְּכֻפָּר׃ וָאֶשְׁמַע
אֶת קוֹל אֲדֹנָי אֹמֵר אֶת מִי אֶשְׁלָח
וּמִי יֵלֵךְ לָנוּ וָאֹמַר הִנֵּנִי שְׁלָחֵנִי׃
וַיֹּאמֶר לֵךְ וְאָמַרְתָּ לָעָם הַזֶּה

נָטוּיָה׃ נס׳ לגוים׳ מרחוק׳
ושרק׳ לו׳ מקצה׳ הארץ׳ והנה
מהרה׳ קל׳ יבוא׃ אין׳ עיף׳ ואין
כושל׳ בו׳ לא׳ ינום׳ ולא׳ ישן׳ ולא
נפתח׳ אזור׳ חלציו׳ ולא׳ נתק׳ שרוך׳
נעליו׃ אשר׳ חציו׳ שנונים׳ וכל
קשתתיו׳ דרוכות׳ פרסות׳ סוסיו
כצר׳ נחשבו׳ וגלגליו׳ כסופה׃
שאגה׳ לו׳ כלביא׳ ישאג׳ ככפירים׳
וינהם׳ ויאחז׳ טרף׳ ויפליט׳ ואין
מציל׃ וינהם׳ עליו׳ ביום׳ ההוא
כנהמת׳ ים׳ ונבט׳ לארץ׳ והנה
חשך׳ צר׳ ואור׳ חשך׳ בשחקיה׃

בשנת׳ מות׳ המלך׳
עזיהו׳ וראה׳ את׳ אדני׳ יושב׳
על כסא׳ רם׳ ונשא׳ ושוליו׳ מלאים׳
את׳ ההיכל׃ שרפים׳ עמדים׳
ממעל׳ לו׳ ששׁ׳ כנפים׳ ששׁ׳ כנפים׳
לאחד׳ בשתים׳ יכסה׳ פניו׳
ובשתים׳ יכסה׳ רגליו׳ ובשתים׳
יעופף׃ וקרא׳ זה׳ אל זה׳ ואמר׳
קדוש׳ קדוש׳ קדוש׳ יהוה׳ צבאות׳
מלא׳ כל הארץ׳ כבודו׃ וינעו׳ אמות׳
הספים׳ מקול׳ הקורא׳ והבית׳
ימלא׳ עשן׃ ואמר׳ אוי׳ לי׳ כי׳
נדמיתי׳ כי׳ איש׳ טמא׳ שפתים׳
אנכי׳ ובתוך׳ עם׳ טמא׳ שפתים׳
אנכי׳ יושב׳ כי׳ את׳ המלך׳ יהוה׳
צבאות׳ ראו׳ עיני׃ ויעף׳ אלי׳ אחד׳
מן השרפים׳ ובידו׳ רצפה׳ במלקחים׳
לקח׳ מעל׳ המזבח׃ ויגע׳ על׳ פי׳
ויאמר׳ הנה׳ נגע׳ זה׳ על׳ שפתיך׳
וסר׳ שלך׳ וחטאתך׳ תכפר׃ ואשמע׳
את׳ קול׳ אדני׳ אמר׳ את׳ מי׳ אשלח׳
ומי׳ ילך׳ לנו׳ ואמר׳ הנני׳ שלחני׃
ויאמר׳ לך׳ ואמרת׳ לעם׳ הזה׳

'extenta.'Et eleuabit' signū'in nationibus'peul:
'&'sibilabit'ad eum'de fi-
nibus'terre:'& ecce
'festinus'velociter'veni-
et.' Non est'deficiēs'neq;
'laborās'in eo:'nō'dor
mitabit'neq;'dormiet'ne
q;'soluetur'cingulū'renū
eius:'neq;'rūpetur'corri
gia'calciamenti eius.' Sa
gitte eius'acute:'& omnes
'arcus eius'extenti.' Vn-
gule'equorum eius
'vt silex:'& rote eius'q̄si
impetus tempestatis.
'Rugitus'eius'vt leonis:
'rugiet'vt catuli leonum.
'Et frendet'&'tenebit'pre
dā'&'āplexabitur:'& non
erit'qui eruat:'& sonabit
'super eum'in die' illa
'sicut sonit'maris.' Aspi
ciemus'in terrā:'et ecce
'tenebre' tribulationis:
'et lux'obtenebrata ē'in
caligine eius. 6.
IN anno q'mortu'est
'rex'ozias'vidi'do-
minum'sedentem
'sup'soliū'excelsū'et ele
uatū:'& ea q̄ sub ipo erāt
'replebant'templum.'Se
raphim'stabant
'super'illud:'sex'ale'vni:
et'sex'ale'alteri.
'Duabus'velabant'facie
eius:
'et duabus'velabant'pe-
des eius:'& duabus
'volabāt.' Et clamabant
'alter'ad'alterū'& dice-
bant.'Sanctus'sctūs'scts
'domin'deus'exercituū:
'plena ē'ois'terra'gloria
eius.'Et cōmota sūt'sup
liminaria'cardinū'a voce
'clamantis:'& domus
'repleta ē'fumo.' Et dixi.
'Ve'mihi'quia
'tacui:'quia'vir'pollutus
'labiis
'ego sum:'et in medio'po
puli'polluta'labia hnītis
'ego'habito:'et'regem
'dominum
'exercituū'vidi'oculis me
is.' Et volauit'ad me'vn'
'de'seraphim'&'i manu
eius'calcul'quē'forcipe
'tulerat'de'altari:'& teti-
git'os meum
'et dixit.' Ecce'tetigit
'hoc'labia tua:
'et auferetur'iniqtas tua:
'& pcm tuū'mūdabitur.
'Et audiui'vocem'dñi'di
centis.' Quem'mittam
'et quis'ibit'nobis!'& di
xi.' Ecce ego:'mitte me:
'et dixit.' Vade'& dices
'populo'huic.

excelsa. ergo eleuabit signū in gētib' p-
ὑψηλά· τοίγαροῦν ἀρεῖ σύσημον ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς μα
cul: τ sibilabit eos ab extremo terre. τ ecce
κρόβατον, καὶ συρεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς· καὶ ἰδοὺ
cito leuiter veniunt. nō esurient neq; laborā-
ταχὺ κούφως ἔρχονται· οὐ πεινάσουσιν οὐδὲ κοπιάσου-
būt neq; dormitabūt neq; dormient neq; soluent
σιν οὐδὲ νυστάξουσιν οὐδὲ κοιμηθήσονται οὐδὲ λύσουσι τὰς
cingula eorū a lumbis suis: neq; rumpē
ζώνας αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὀσφύων αὐτῶν, οὐδ' οὐμὴ ῥαγή-
tur corrigie calciamentorū eorū: quorū sagitte
σονται οἱ ἱμάντες τῶν ὑποδημάτων αὐτῶν, ὧν τὰ βέλη ἐκ-
acute sūt: τ arcuū eorū extenti. pedes
βεβλήκασι, καὶ τὰ τόξα αὐτῶν ἐντεταμένα· οἱ πόδες τῶν
equorū eorū vt solida petra reputati sūt. rote
ἵππων αὐτῶν ὡς στερεὰ πέτρα ἐλογίσθησαν· οἱ τροχοὶ
curruū eorū q̄si tēpestās ipetū facient vt leones τ
τῶν ἁρμάτων αὐτῶν ὡς καταιγὶς ὁρμῶσιν ὡς λέοντες καὶ
assiterūt sicut catuli leonis. τ apprehēdet τ clama
παρεστήσονται ὡς σκύμνοι λέοντος· καὶ ἐπιλαμβάνεται καὶ βοᾷ
bit q̄si fera τ eiciet: τ nō erit liberans e-
σει ὡς θηρίον καὶ ἐκβαλεῖ, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ῥυόμενος αὐ-
eos. τ clamabit ppe ipsos die illa: sicut vox
τούς· καὶ βοήσει ἐπ' αὐτοὺς τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὡς φωνὴ
maris inundantis. τ inspicient in ce-
θαλάσσης κυμαινούσης· καὶ ἐμβλέψονται εἰς γῆν ὑψω-
lū supra τ infra. τ ecce tenebre dure in indi-
θεν ἄνω καὶ κάτω· καὶ ἰδοὺ σκότος σκληρὸν ἐν τῇ ἐκστα-
gētia eorū.
σίᾳ αὐτῶν.

Ca.6.

ET factū est anno quo mortu' est rex
Καὶ ἐγένετο τοῦ ἐνιαυτοῦ οὗ ἀπέθανε ὁ βασιλεὺς
oziae:vidi dōm sedentē sup solū excelsum τ
ὀζίας, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ
eleuatū: τ plena dom' gloria eius: τ se-
ἐπηρμένου, καὶ πλήρης οἶκος τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ σερα-
raphim stabant circuitu eius:sex ale vni
φὶμ ἱστήκεισαν κύκλῳ αὐτοῦ, ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνὶ
τ sex ale vni: τ quidē duab' velabant
καὶ ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνί, καὶ ταῖς μὲν δυσὶ κατεκάλυ-
faciem: at duab' velabant
πτον τὸ πρόσωπον, ταῖς δὲ δυσὶ κατεκάλυπτον τοὺς
pedes: τ duab' volabant. τ clamabāt
πόδας, καὶ ταῖς δυσὶν ἐπέταντο. καὶ ἐκέκραγον ἕ-
alter ad alterū: τ dicebāt: scūs scūs scūs
τερον πρὸς τὸν ἕτερον, καὶ ἔλεγον, ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύ-
dūs sabaoth: plena omi terra gloria eius. τ eleuati
ριος σαβαώθ, πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ· καὶ ἐπήρ-
est supliminare a voce qua clamauerūt. τ dom' i
θη τὸ ὑπέρθυρον ἀπὸ τῆς φωνῆς ὧν ἐκέκραγον· καὶ οἶκος ἐπε-
plena est fumo τ dixi: o miser ego qt cōpunctus
πλήσθη καπνοῦ καὶ εἶπον, ὦ τάλας ἐγὼ ὅτι κατανέυγμαι
sum.qt hō existēs τ immūda labia hēs:in medio ppli
μαι· ὅτι ἀνὴρ ὢν καὶ ἀκάθαρτα χείλη ἔχων, ἐν μέσῳ λαοῦ
polluta labia hēs ego habito:τ regē dōm sa
ἀκάθαρτα χείλη ἔχοντος ἐγὼ οἰκῶ, καὶ τὸν βασιλέα κύριον σα-
baoth vidi oculis meis. τ missus est ad me
βαὼθ εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου· καὶ ἀπεσταλμένος πρός με
vn' ex seraphim: τ in manu hēbat carbūculū:quē fouit
ἓν τῶν σεραφὶμ, καὶ ἐν τῇ χειρὶ εἶχεν ἄνθρακα, ὃν τῇ λαβί-
pe tulit de altari: τ tetigit os meū:
δι' ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἥψατο τοῦ στόματός μου,
τ ait: ecce tetigit hoc labia tua: τ auferet
καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἥψατο τοῦτο τῶν χειλέων σου, καὶ ἀφελεῖ τὰς
iniqtates tuas: petā tua mūdabit. τ audi
ἀνομίας σου, καὶ τὰς ἁμαρτίας σου περικαθαρεῖ· καὶ ἤκου-
ui vocē dñi dicētis: quē mittā: τ quis ibit
σα τῆς φωνῆς κυρίου λέγοντος, τίνα ἀποστελῶ, καὶ τίς πορεύ-
ad ppm istū: τ dixi: ecce ego sum: mit
σεται πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον; καὶ εἶπον, ἰδοὺ ἐγώ εἰμι, ἀπόστει
te me. τ dixit: vade: τ dic ppio hoc:
λόν με· καὶ εἶπεν, πορεύου, καὶ εἰπὸν τῷ λαῷ τούτῳ,

Mat. 13.b. Marci 4.d. Luce. 8.b. Actũ. 14.f. Ro.11. b.

audítu audietis: τ nõ intelligetis. τ videtes
ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐμὴ συνῆτε. καὶ βλέποντες
videbitis: τ nõ videbitis. incrassatũ est enim cor
βλέψετε, καὶ οὐμὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία
ppli huius: τ auribus suis grauiter audie
τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν αὐτῶν βαρέως ἤκου
rũt: τ oculos suos clauserũt: ne fors
σαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήπο
te videãt oculis τ auribus audiãt
τε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι
τ corde intelligãt: τ cõuertãtur τ sanẽ
καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι καὶ ἰάσωμαι
eos. τ dixi ego quo diu? τ ait: donec
αὐτούς. καὶ εἶπα ἕως πότε κύριε; καὶ εἶπεν, ἕως ἂν
desolẽtur ciuitates vt nõ habitentur: τ
ἐρημωθῶσι πόλεις παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι, καὶ
domus vt nõ sint homines: τ terra relin
ἔκοι παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπους, καὶ ἡ γῆ κατα
quetur deserta. τ post hec longe faciet de
λειφθήσεται ἔρημος. καὶ μετὰ ταῦτα μακρυνεῖ ὁ θε
us homines: τ multiplicabũtur dere
ὸς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ πληθυνθήσεται ἡ ἐγκατα
lictũ sup terrã. τ adhuc in ea est
λειφθέντες ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἔτι ἐν αὐτῇ ἐστι τὸ
decimatio. τ rursum erit in depdationẽ: sicut terebi
δεκάτωμα. καὶ πάλιν ἔσται εἰς προνομήν, ὡς τερέβιν
thus τ sicut glãs qũ exciderit ex theca sua.
θος καὶ ὡς βάλανος ὅταν ἐκπέσῃ ἐκ τῆς θήκης αὐτῆς.
semẽ sctũ collina fundatiõis eius.
σπέρμα ἅγιον τὸ κλῶμα αὐτῆς.

Luce. 1.a.

Ca.7.

A 4.Re. 16.a.

ΘΕ factũ est in diebus achaz filii ioa
Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἄχαζ υἱοῦ ἰωά
thã filii ozie regis iuda: ascẽdit rasin
θαμ τοῦ υἱοῦ ὀζίου βασιλέως ἰούδα, ἀνέβη ῥασὶν
rex arã: τ phacee filius romelie rex
βασιλεὺς ἀράμ, καὶ φακεὲ υἱὸς ῥομελίου βασιλεὺς
israel in hierusalẽ ad bellãdũ cõtra eã: τ nõ
ἰσραὴλ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ πολεμῆσαι ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐκ
potuerũt debellare eã: τ nũciatũ ẽ in
ἐδυνήθησαν πολιορκῆσαι αὐτήν, καὶ ἀπηγγέλη εἰς τὸν
domũ dauid a ticentib⁹. cõsensit arã ad ephra
οἶκον δαυὶδ λεγόντων· συνεφώνησεν ἀρὰμ πρὸς τὸν ἐφρα
im: τ cõmota est aia eius τ aia ppli eius:
ὶμ, καὶ ἐξέστη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ αὐ
quẽadmodũ in syluã lignũ a vẽto mo
τοῦ, ὃν τρόπον ἐν δρυμῷ ξύλον ὑπὸ πνεύματος σα
uetur. τ dixit dõs ad esaiam: egredere tũ in occur
λευθῇ. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἡσαΐαν, ἔξελθε δὴ εἰς συνά
sum achaz tu τ relictus iasub filius tuus: ad
ντησιν ἄχαζ σὺ καὶ ὁ καταλειφθεὶς ἰασοὺβ ὁ υἱός σου, πρὸς
natatoriũ superioris vie agri fullonis:
τὴν κολυμβήθραν τῆς ἄνω ὁδοῦ τοῦ ἀγροῦ τοῦ κναφέως,
τ dices ei: obserua et sileas τ ne timeas: neq
καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, φύλαξαι καὶ ἡσυχάσαι καὶ μὴ φοβοῦ, μηδὲ
aia tua cõsternet a duob⁹ lignis titionũ
ἡ ψυχή σου ἀδυνείτω ἀπὸ τῶν δύο ξύλων τῶν δαλῶν
fumigãtiũ istorũ. qũ est ira furoris mei
τῶν καπνιζομένων τούτων· ὅταν γὰρ ὀργὴ τοῦ θυμοῦ μου
fuerit: iterũ sanabo. τ filius arã τ filius
ἔσται, πάλιν ἰάσομαι· καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀράμ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
romelie qui cõsuluerũt consiliũ malũ: ephraim
ῥομελίου ὅτι ἐβουλεύσαντο βουλὴν πονηράν, ἐφραὶμ
τ filius romelie de te dicẽtes: ascendamus ad
καὶ ὁ υἱὸς ῥομελίου περὶ σοῦ λέγοντες, ἀναβησώμεθα εἰς

B

iudeã. τ colloquẽtes eis reducamus
τὴν ἰουδαίαν· καὶ συλλαλήσαντες αὐτοῖς ἀποστρέψωμεν
eos ad nos: τ regnare faciamus eis filii
αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς, καὶ βασιλεύσωμεν αὐτοῖς τὸν υἱὸν
um tabel. hec dicit dõs sabaoth: nõ manebit
τοῦ ταβέλ. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ, οὐμὴ μείνῃ
cõsiliũ hoc neq erit:
ἡ βουλὴ αὕτη οὐδ' οὐμὴ ἔσται, ooooooooooooooooo

Audite audientes & no
lite intelligere: & videte
visionẽ & nolite cogno
scere. Exceca cor popli
huius & aures eius aggra
ua & oculos eius claude:
ne forte videat oculis su
is & auribus suis audiat:
& corde suo intelligat &
conuertatur & sanem eũ.
Et dixi. Vsquequo dñe?
Et dixit. Donec oooooo
desolẽtur ciuitates absq
habitatore: oooooooo
& domus sine homine:
et terra oooooooooooooo
relinquetur deserta: &
longe faciet dominus oo
hoies: et multiplicabitur
q̃ derelicta fuerat in me
dio terre: & adhuc in ea
deciatio. Et cõuertetur
& erit in ostẽsionẽ sicut
terebinthus & sicut quer
cus quę expandit ramos
suos. Semen oooooooooooo
sanctum erit id quod ste
terit in ea. 7.

ΘΕ factum est in die
bus achaz oooooooo
filii ioathã filii ozie re
gis iuda oooooooooooooo
ascendit rasin rex sy
rie: & facee filius oooooo
romelie rex israel in hie
rusalem oooooooooooooooo
ad pliandũ cõtra eã: &
non potuerũt debellare
eam. Et nũciauerũt do
mui dauid dicentes. ooo
Requieuit syria sup ef
fraim: & commotum est
cor eius & cor populi
eius sicut mouẽtur ligna
siluarũ a facie venti. Et
dixit dominus ad esaiã.
Egredere in occursum
achaz tu & q derelictus
est iasub filius tuus: ad
extremum aqueductus
piscine superioris in
via agri oooooooooooooo
fullonis: & dices ad eũ.
Vide vt sileas. oooooooo
Noli timere & cor tuũ
ne formidet a duabus
caudis titionum fumi
gantium istorum oooooo
in ira furoris rasin regis
syrie & filii romelie: oo
eo q̃ cõsiliũ inierit con
tra te syria in malum &
effraim & filius romelie
dicentes. oooooooooooo
Ascẽdam ad iudã & su
scitemus eũ & auellamus
eum ad nos: & ponam
regem in medio eius oo
filium tabeel. Hec di
cit dominus deus. oooo
Non stabit & non erit
istud: sed caput oooooooo

בִּין רָאֹה שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ וְאַל תָּבִינוּ וּרְאוּ
יָדֹעַ שֵׁמוּ רָאוּ וְאַל תֵּדָעוּ׃ הַשְׁמֵן לֵב הָעָם
כָּבֵד שָׁעָה הַזֶּה וְאָזְנָיו הַכְבֵּד וְעֵינָיו הָשַׁע
פֶּן יִרְאֶה בְעֵינָיו וּבְאָזְנָיו יִשְׁמָע
וּלְבָבוֹ יָבִין וָשָׁב וְרָפָא לוֹ׃
וָאֹמַר עַד מָתַי אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר עַד
אֲשֶׁר אִם שָׁאוּ עָרִים מֵאֵין יוֹשֵׁב
וּבָתִּים מֵאֵין אָדָם וְהָאֲדָמָה
תִּשָּׁאֶה שְׁמָמָה׃ וְרִחַק יְהוָה אֶת
הָאָדָם וְרַבָּה הָעֲזוּבָה בְּקֶרֶב
הָאָרֶץ׃ וְעוֹד בָּהּ עֲשִׂירִיָּה וְשָׁבָה
וְהָיְתָה לְבָעֵר כְּאֵלָה וְכָאַלּוֹן
אֲשֶׁר בְּשַׁלֶּכֶת מַצָּבֶת בָּם זֶרַע
קֹדֶשׁ מַצַּבְתָּהּ׃

Cap. vij.

וַיְהִי בִּימֵי אָחָז
בֶּן יוֹתָם בֶּן עֻזִּיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
עָלָה רְצִין מֶלֶךְ אֲרָם וּפֶקַח בֶּן
רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלִַם
לָמָּה לָחַם עָלֶיהָ וְלֹא יָכֹל לְהִלָּחֶם
עָלֶיהָ׃ וַיֻּגַּד לְבֵית דָּוִד לֵאמֹר
נָחָה אֲרָם עַל אֶפְרָיִם וַיָּנַע
לְבָבוֹ וּלְבַב עַמּוֹ כְּנוֹעַ עֲצֵי יַעַר
מִפְּנֵי רוּחַ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְשַׁעְיָהוּ
צֵא נָא לִקְרַאת אָחָז אַתָּה וּשְׁאָר
יָשׁוּב בְּנֶךָ אֶל קְצֵה תְּעָלַת
הַבְּרֵכָה הָעֶלְיוֹנָה אֶל מְסִלַּת שְׂדֵה
כוֹבֵס׃ וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִשָּׁמֶר וְהַשְׁקֵט
אַל תִּירָא וּלְבָבְךָ אַל יֵרַךְ מִשְּׁנֵי
זַנְבוֹת הָאוּדִים הָעֲשֵׁנִים הָאֵלֶּה
בְּחֲרִי אַף רְצִין וַאֲרָם וּבֶן רְמַלְיָהוּ׃
יַעַן כִּי יָעַץ עָלֶיךָ אֲרָם רָעָה
אֶפְרַיִם וּבֶן רְמַלְיָהוּ לֵאמֹר׃
נַעֲלֶה בִיהוּדָה וּנְקִיצֶנָּהָ וְנַבְקִיעֶנָּהָ
אֵלֵינוּ וְנַמְלִיךְ מֶלֶךְ בְּתוֹכָהּ
אֶת בֶּן טָבְאֵל׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
לֹא תָקוּם וְלֹא תִהְיֶה׃ כִּי רֹאשׁ

אֲרָם דַּמֶּשֶׂק וְרֹאשׁ דַּמֶּשֶׂק
רְצִין וּבְעוֹד שִׁשִּׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה
יֵחַת אֶפְרַיִם מֵעָם׃ וְרֹאשׁ אֶפְרַיִם
שֹׁמְרוֹן וְרֹאשׁ שֹׁמְרוֹן בֶּן
רְמַלְיָהוּ אִם לֹא תַאֲמִינוּ כִּי לֹא תֵאָמֵנוּ׃ וַיֹּסֶף
אָחָז לֵאמֹר׃ שְׁאַל לְךָ אוֹת מֵעִם
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַעֲמֵק שְׁאָלָה אוֹ
הַגְבַּהּ לְמַעְלָה׃ וַיֹּאמֶר אָחָז לֹא
אֶשְׁאַל וְלֹא אֲנַסֶּה אֶת יְהוָה׃
וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ נָא בֵּית דָּוִד הַמְעַט
מִכֶּם הַלְאוֹת אֲנָשִׁים כִּי תַלְאוּ
גַּם אֶת אֱלֹהָי׃ לָכֵן יִתֵּן אֲדֹנָי הוּא
לָכֶם אוֹת הִנֵּה הָעַלְמָה הָרָה
וְיֹלֶדֶת בֵּן וְקָרָאת שְׁמוֹ עִמָּנוּאֵל׃
חֶמְאָה וּדְבַשׁ יֹאכֵל לְדַעְתּוֹ
מָאוֹס בָּרָע וּבָחוֹר בַּטּוֹב׃ כִּי
בְּטֶרֶם יֵדַע הַנַּעַר מָאֹס בָּרָע
וּבָחוֹר בַּטּוֹב תֵּעָזֵב הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
אַתָּה קָץ מִפְּנֵי שְׁנֵי מְלָכֶיהָ׃ יָבִיא
יְהוָה עָלֶיךָ וְעַל עַמְּךָ וְעַל בֵּית
אָבִיךָ יָמִים אֲשֶׁר לֹא בָאוּ
לְמִיּוֹם סוּר אֶפְרַיִם מֵעַל יְהוּדָה
אֶת מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא
יִשְׁרֹק יְהוָה לַזְّבוּב אֲשֶׁר בִּקְצֵה
יְאֹרֵי מִצְרָיִם וְלַדְّבוֹרָה אֲשֶׁר
בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר׃ וּבָאוּ וְנָחוּ כֻלָּם
בְּנַחֲלֵי הַבָּתֻּרִים וּבְנִקְיקֵי הַסְّלָעִים
וּבְכָל הַנַّעֲצוּצִים וּבְכָל הַנַּהֲלוֹלִים׃
בַּיּוֹם הַהוּא יְגַלַּח אֲדֹנָי בְּתַעַר
הַשְּׂכִירָה בְּעֵבְרֵי נָהָר בְּמֶלֶךְ
אַשּׁוּר אֶת הָרֹאשׁ וְשַׂעַר הַרַّגְלַיִם
וְגַם אֶת הַזָּקָן תִּסְפֶּה׃ וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא יְחַיֶּה אִישׁ עֶגְלַת
בָּקָר וּשְׁתֵּי צֹאן׃ וְהָיָה מֵרֹב
עֲשׂוֹת חָלָב יֹאכַל חֶמְאָה

אֲרָם דַּמֶּשֶׂק׃ וְרֹאשׁ דַּמֶּשֶׂק
רְצִין וּבְעוֹד שִׁשִּׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה
יֵחַת אֶפְרַיִם מֵעָם׃ וְרֹאשׁ אֶפְרַיִם
שֹׁמְרוֹן וְרֹאשׁ שֹׁמְרוֹן בֶּן
רְמַלְיָהוּ אִם לֹא תַאֲמִינוּ כִּי לֹא
תֵאָמֵנוּ׃ וַיֹּסֶף יְהוָה דַּבֵּר אֶל
אָחָז לֵאמֹר׃ שְׁאַל לְךָ אוֹת מֵעִם
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַעֲמֵק שְׁאָלָה אוֹ
הַגְבַּהּ לְמַעְלָה׃ וַיֹּאמֶר אָחָז לֹא
אֶשְׁאַל וְלֹא אֲנַסֶּה אֶת יְהוָה׃
וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ נָא בֵּית דָּוִד הַמְעַט
מִכֶּם הַלְאוֹת אֲנָשִׁים כִּי תַלְאוּ
גַּם אֶת אֱלֹהָי׃ לָכֵן יִתֵּן אֲדֹנָי הוּא
לָכֶם אוֹת הִנֵּה הָעַלְמָה הָרָה
וְיֹלֶדֶת בֵּן וְקָרָאת שְׁמוֹ עִמָּנוּאֵל׃
חֶמְאָה וּדְבַשׁ יֹאכֵל לְדַעְתּוֹ
מָאוֹס בָּרָע וּבָחוֹר בַּטּוֹב׃ כִּי
בְּטֶרֶם יֵדַע הַנַּעַר מָאֹס בָּרָע
וּבָחוֹר בַּטּוֹב תֵּעָזֵב הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
אַתָּה קָץ מִפְּנֵי שְׁנֵי מְלָכֶיהָ׃ יָבִיא
יְהוָה עָלֶיךָ וְעַל עַמְּךָ וְעַל בֵּית
אָבִיךָ יָמִים אֲשֶׁר לֹא בָאוּ
לְמִיּוֹם סוּר אֶפְרַיִם מֵעַל יְהוּדָה
אֶת מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא
יִשְׁרֹק יְהוָה לַזְּבוּב אֲשֶׁר בִּקְצֵה
יְאֹרֵי מִצְרָיִם וְלַדְּבוֹרָה אֲשֶׁר
בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר׃ וּבָאוּ וְנָחוּ כֻלָּם
בְּנַחֲלֵי הַבָּתֻּרִים וּבְנִקְיקֵי הַסְּלָעִים
וּבְכָל הַנַּעֲצוּצִים וּבְכָל הַנַּהֲלוֹלִים׃
בַּיּוֹם הַהוּא יְגַלַּח אֲדֹנָי בְּתַעַר
הַשְּׂכִירָה בְּעֵבְרֵי נָהָר בְּמֶלֶךְ
אַשּׁוּר אֶת הָרֹאשׁ וְשַׂעַר הַרַּגְלַיִם
וְגַם אֶת הַזָּקָן תִּסְפֶּה׃ וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא יְחַיֶּה אִישׁ עֶגְלַת
בָּקָר וּשְׁתֵּי צֹאן׃ וְהָיָה מֵרֹב
עֲשׂוֹת חָלָב יֹאכַל חֶמְאָה

'syrie damascus & caput
damasci
rasin. Et adhuc sexagin
ta & quinq; anni & coo
desinet effraim esse po
pulus: & caput effraim
samaria: & caput samа
rie filius
romelie. Si non credi
deritis non
permanebitis. Et adie
cit dominus loqui ad
achaz dicens. Pete tibi
signum a
domno deo tuo in p
fundum inferni siue
in excelsum supra. Et
dixit achaz. Non
petam: & non tentabo
dominum.
et dixit. Audite ergo do
mus daud. Nunqd parū
vobis est molestos esse
hoibus: qa molesti estis
et deo meo! Propter
hoc dabit dominus ipse
vobis signum. Ecce vir
go concipiet
& pariet filiū & vocabi
tur nomen ei emanuel.
Butyrum & mel comе
det: vt sciat
reprobare malum & eli
gere bonum. Quia
anteq; sciat puer repro
bare malum
et eligere bonum: dere
linquetur terra quam
tu detestaris a facie duo
rū regū suorū. Adducet
dis super te & sup po
pulum tuū & sup domū
patris tui: dies qui nō
venerunt
a diebus separationis
effraim a iuda
cum rege assyriorum.
Et erit in die illa:
sibilabit domn musce
que est in extremo
fluminum egypti: &
api que est
in terra assur: & veniēt
& requiescent omnes
in torrētibus vallū: &
in cauernis petrarum
& in oibus fruiectis & in
vniuersis foraminibus.
In die illa radet domi
nus in nouacula
cōducta in his qui trans
flumen sunt in rege
assyriorum caput & pi
los pedum:
& barbam vniuersam.
Et erit
in die illa. Nutriet ho
mo vaccam
boum & duas oues: &
pre vbertate
lactis comedet butyrū.

sed caput arā damasc: τ caput dama
ἀλλὰ κεφαλὴ ἀρὰμ δαμασκός, καὶ ἡ κεφαλὴ δαμα
sci rasin. sed in sexagita τ quinq; ānis deficiet
σκοῦ ῥασίν. ἀλλ' ἐξήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἐκλείψει
regnū ephraim a pplo: τ caput ephraim:
βασιλεία ἐφραὶμ ἀπὸ λαοῦ, καὶ ἡ κεφαλὴ ἐφραὶμ,
samarie. τ caput samarie: filꝰ rome
σομόρων. καὶ ἡ κεφαλὴ σομόρων, υἱὸς τοῦ ῥομε-
lie. τ si nō crediderितis: neq; intelligitis. τ ad-
λίου, καὶ ἐὰν μὴ πιστεύσητε, οὐδὲ μὴ συνῆτε. καὶ προ
iecit dño loqui achaz: dicēs: pete ti
σέθετο κύριος λαλῆσαι τῷ ἄχαζ, λέγων, αἴτησαι σε
bi signū a dño deo tuo: in pfundū aut i
αὐτῷ σημεῖον παρὰ κυρίου θεοῦ σου, εἰς βάθος ἢ εἰς
excelsū. τ dixit achaz: nō petā neq; tenta-
ὕψος. καὶ εἶπεν ἄχαζ, οὐ μὴ αἰτήσω οὐδὲ μὴ πειρά-
bo dñm. τ dixit: audite iā dom iuda.
σω κύριον. καὶ εἶπεν, ἀκούσατε δὴ ὁ οἶκος ἰούδα.
nūqd parū vobis agonē exhibere hoib: τ quomō
μὴ μικρὸν ὑμῖν ἀγῶνα παρέχειν ἀνθρώποις, καὶ πῶς
dño exhibetis agonē: ppter hoc dabit dño ip-
κυρίῳ παρέχετε ἀγῶνα; διὰ τοῦτο δώσει κύριος αὐ-
se vobis signū. ecce virgo in vtero accipi
τὸς ὑμῖν σημεῖον. ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψε-
et τ pariet filiū. τ vocabiꝭ nomē eius
ται καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ C
emmanuel. butyrū τ mel comedet: anteq; sciat mat.i.
ἐμμανουήλ. βούτυρον καὶ μέλι φάγεται, πρὶν ἢ γνῶναι d.
ipse preponere mala vel eligere bonū. ideo Lu.i.c
αὐτὸν προελέσθαι πονηρὰ ἢ ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν. διότι
anteq; sciat puer bonū aut malū: dissuadet ma
πρὶν ἢ γνῶναι τὸ παιδίον ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἀπεστεῖται πο
licia eligere bonū. τ derelinquet
νηρία ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν. καὶ καταλειφθήσεται ἡ
terra q̄ tu times a facie duoq; regū.
γῆ ἣν σὺ φοβῇ ἀπὸ προσώπου τῶν δύο βασιλέων.
sed adducet sup te de τ sup ppm tuū
ἀλλὰ ἐπάξει ἐπὶ σὲ ὁ θεὸς καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου
τ sup domū patris tui dies: q̄ nōdū
καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἡμέρας, αἳ οὐπω
venerūt ex qua die abstulit ephraī a iuda
ἔκασιν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀφεῖλεν ἐφραὶμ ἀπὸ ἰούδα τὸν
regē assyrioq;. τ erit in die illa sibi-
βασιλέα τῶν ἀσσυρίων. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ συ
labit dño muscio: q̄ dñabūt parti fluminis egyp
ριεῖ κύριος μυίᾳ, αἱ κυριεύουσι μέρος ποταμοῦ αἰγύ
ti: τ api q̄ est in regione assyrioq;: τ veni
πτου, καὶ τῇ μελίσσῃ ἣ ἐστὶν ἐν χώρᾳ ἀσσυρίων, καὶ ἐλεύ
ent τ requiescent oēs in vallib
σονται καὶ ἀναπαύσονται πάντες ἐν ταῖς φάραγξι τῆς
regiōis τ in foraminib petraq; τ in
χώρας καὶ ἐν ταῖς τρώγλαις τῶν πετρῶν καὶ εἰς τὰς
spelūcas τ in omnē scissurā τ in oi ligno.
σπήλαια καὶ εἰς πᾶσαν ῥαγάδα καὶ ἐν παντὶ ξύλῳ.
in die illa radet dño in nouacula iebuia
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ξυρήσει κύριος ἐν τῷ ξυρῷ τῷ μεμι
ta trano flumē regis assyrioq;:
σμῳ πέραν τοῦ ποταμοῦ βασιλέως ἀσσυρίων,
caput τ piloo pedū τ D
τὴν κεφαλὴν καὶ τὰς τρίχας τῶν ποδῶν καὶ τὸν
barbā auferet. τ erit in die illa nu-
πώγωνα ἀφελεῖ. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τρέ-
trietur homo vitulā boū τ duas oues τ
φει ἄνθρωπος δάμαλιν βοῶν καὶ δύο πρόβατα καὶ
erit a multū facere lac: comedet butyrū:
ἔσται ἀπὸ τοῦ πολλοῦ ποιεῖν γάλα, φάγεται βούτυρον,

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.latí.

q: butyrũ τ lac comedet olo relict
ὅτι βούτυρον καὶ γάλα φάγεται πᾶς ὁ καταλειφθεὶς
sup terrã.τ erit in die illa erit olo loc
ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται πᾶς τόπος
vbicũq; fuerit mille vitco mille siclo: i solitudinẽ
οὗ ἂν ὦσι χίλιαι ἄμπελοι χιλίων σικλῶν, εἰς χέρσον
erunt τ i spinã. cũ sagitta τ arcu
ἔσονται καὶ εἰς ἄκανθας· μετὰ βέλους καὶ τοξεύματος
ingrediẽtur illuc: q: terra iculta τ vepreo erit vni=
εἰσελεύσονται ἐκεῖ, ὅτι χέρσος καὶ ἄκανθα ἔσται πᾶ
uersa terra.τ olo mõo aratuo arabit: nõ
σα ἡ γῆ· καὶ πᾶν ὄρος ἀροτριωθήσεται ἀροτριωθήσεται, οὐ
veniet illuc terror. erit em a solitudine τ
μὴ ἐλθεῖν ἐκεῖ φόβος· ἔσται γὰρ ἀπὸ τῆς χέρσου καὶ
spina in pascua ouis τ cõculcationẽ bouis.
ἀκάνθης εἰς βόσκημα προβάτου καὶ καταπάτημα βοός.

Ca.8. ⊖T dixit dñs ad me: sume tibi librũ
Καὶ εἶπε κύριος πρός με, λάβε σεαυτῷ τόμον
nouũ magnũ: τ scribe in eo stilo hois:
καινὸν μέγαν, καὶ γράψον εἰς αὐτὸν γραφίδι ἀνθρώπου,
A vt velocitet depdationẽ faciat spolioꝝ. adest em
τοῦ ὀξέως προνομεῦσαι σκύλων· παρεστὶ γὰρ
τ testes mihi fac fideles hoies:
καὶ μάρτυρας μοι ποίησον πιστοὺς ἀνθρώπους, τὸν οὐ
riã sacerdotes τ zacharią filiũ barachie. τ accesi
ρίαν τὸν ἱερεὺς καὶ Ζαχαρίαν υἱὸν Βαραχίου. καὶ προσῆλ
si ad pphetissam: τ in vtero accepit: τ pepe
θον πρὸς τὴν προφῆτιν, καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν, καὶ ἔτε
rit filiũ: τ dixit dñs mihi: voca nomẽ eiꝰ.
κεν υἱόν, καὶ εἶπεν κύριός μοι, κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
cito spolia: velocitet pdare. q: antecꝭ
ταχέως σκύλευσον, ὀξέως προνόμευσον· διότι πρὶν
sciat puer vocare patrẽ vel matrẽ acci
ἢ γνῶναι τὸ παιδίον καλεῖν πατέρα ἢ μητέρα, λή=
piet fortitudinẽ damasci τ spolia samarie
ψεται δύναμιν Δαμασκοῦ καὶ τὰ σκῦλα Σαμαρείας
coã rege assyriorꝝ. τ adiecit dñs loqui
ἔναντι βασιλέως Ἀσσυρίων· καὶ προσέθετο κύριος λαλῆσαι
mihi adhuc dicẽs: eo q: nõ vult pphẽ iste
B μοι ἔτι λέγων, διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι τὸν λαὸν τοῦτον τὸ
aquã siloã q̃ vadit quiete: sed vult
ὕδωρ τοῦ Σιλωὰμ τὸ πορευόμενον ἡσυχῇ, ἀλλὰ βούλε
habere raasin τ filiũ romelie regẽ
σθαι ἔχειν τὸν Ῥαασὶν καὶ τὸν υἱὸν Ῥομελίου βασιλέα
sup vos: ppẽ hoc ecce dñs adducit sup vos aquã
ἐφ' ὑμᾶς, διὰ τοῦτο ἰδοὺ κύριος ἀπάγει ἐφ' ὑμᾶς τὸ ὕδωρ
fluminis fortẽ τ multã: regẽ
τοῦ ποταμοῦ τὸ ἰσχυρὸν καὶ πολύ, τὸν βασιλέα τῶν
assyriorꝝ τ gloriã eiꝰ. τ ascendet sup om
Ἀσσυρίων καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἀναβήσεται ἐπὶ πᾶ
nẽ vallẽ vestrã: τ vcãbulabit sup oẽm murũ
σαν φάραγγα ὑμῶν, καὶ πορευθήσεται ἐπὶ πᾶν τεῖχος
vestrũ: τ auferet a iudea hoiem: q̃ po
ὑμῶν, καὶ ἀφελεῖ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἄνθρωπον, ὃς δυ=
terit caput leuare. aut fortẽ pficere aliqd.
νήσεται κεφαλὴν ἆραι· ἢ δυνατὸν συστελλέσθαι τι.
τ erũt castra ei: vt ipleãt
καὶ ἔσται ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, ὥστε πλῆσαι τὸ
latitudinẽ regionis tue. nobiscũ de: scitote gẽtes
πλάτος τῆς χώρας σου. μεθ' ἡμῶν ὁ θεός, γνῶτε ἔθνη
vinciminí: exaudite vsq; ad extremũ terre: potẽtes
ἡττᾶσθε, καὶ ἐπακούσατε ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς, ἰσχυόντες
victmini. si em iterũ ꝓualueritis: iterũ vincemi=
C ἡττᾶσθε. ἐὰν γὰρ πάλιν ἰσχύσητε, πάλιν ἡττηθήσε=
ni. τ q̃cũq; cõsiliũ cõsultaueritis: dissipabit vo=
σθε. καὶ ἂν ἂν βουλὴν βουλεύσησθε, διασκεδασθήσεται ὑ=
min. τ verbũ q̃cũq; locutifueritis: nõ manebit in
μῖν· καὶ λόγον ὃν ἐὰν λαλήσητε, οὐ μὴ ἐμμείνῃ ἐν
vobis: q: nobiscũ de. sic vicit dñs forti manu:
ὑμῖν, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ θεός· οὕτως λέγει κς τῇ ἰσχυρᾷ χειρί,

Trãsla.B.Vie.

Butyrũ eni & mel man
ducabit omnis q relictus
fuerit in medio terre. Et
erit in die illa: ooooooooo
omnis locus vbi fue=
rint ooooooooooooooooooo
mille vites: mille argen
teis: in spinas oooooooooo
et in vepres erũt. Cum
sagittis & arcu oooooooooo
ingredientur illuc. Ve=
pres eni & spine erũt in
vniuersa terra. Et omnes
montes qui oooooooooooo
in farculo farrictur nõ
veniet illuc oooooooooooo
terror spinarum & ve=
prium: & erit in pascua
bouis & in conculcatio=
nem pecoris. 8.

⊖T dixit dñs ad me.
Sume tibi oooooooooo
librũ grandẽ: & scribe
in eo stilo oooooooooooo
homis: velociter spo
lia detrahe cito: predaꝝ
re. Et adhibui mihi tes=
tes fideles vriam oooooo
sacerdotem & zachariã
filium barachie. oooooo
Et accessi ad pphetissa
& cõcepit & pepit filiũ.
Et dixit dñs ad me. Vo
ca nomẽ eius: accelera.
spolia detrahe: festina pdari: qa ãte cũ sciat puer
vocare patrẽ suũ & ma=
trẽ suã: auferetur fortitu
do damasci & spolia sa=
marie coram rege oooooo
assyriorum. Et adiecit
dñs loqui ad me adhuc
dicens. Pro eo q̃ abiec=
it populus iste oooooooo
aquas syloe que vadunt
cum silentio oooooooooooo
& assumpsit magis rasin
et filium romelie: ooooo
propter hoc ecce domi
nus adducet super eos
aquas fluminis fortes
& multas: oooooooooooooo
regem assyriorũ & oẽm
gloriã eius. Et ascendet
super omnes riuos eius
& fluet super vniuersas
ripas eius: & ibit per iu
dam inundãs & trãsiens
vsq; ad collum veniet.
Et erit extẽsio alarũ ei?
implens latitudinem ter
re tue o Emanuel. ooooo
Cõgregamini popli & vincemini & audite vni=
uerse pcul terre. Cõfor=
tamini & vincemini: ac
cingite vos & vincemini:
finite cõsiliũ & dissipabi=
tur: loquimini verbũ & nõ fiet: qa nobiscũ deꝰ.
Hec enim ait dñs ad me. Sicut in manu forti

Tex.he.Esa.viij.

חמאה	כִּי חֶמְאָה וּדְבַשׁ יֹאכֵל כָּל הַנּוֹתָר
בקרב	בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא
היה קום	יִהְיֶה כָּל מָקוֹם אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁם
שמר	אֶלֶף גֶּפֶן בְּאֶלֶף כֶּסֶף לַשָּׁמִיר
ולשית	וְלַשָּׁית יִהְיֶה׃ בַּחִצִּים וּבַקֶּשֶׁת
בוא	יָבֹא שָׁמָּה כִּי שָׁמִיר וָשַׁית תִּהְיֶה
כל	כָּל הָאָרֶץ׃ וְכֹל הֶהָרִים אֲשֶׁר
עדר בוא	בַּמַּעְדֵּר יֵעָדֵרוּן לֹא תָבוֹא שָׁמָּה
שלח	יִרְאַת שָׁמִיר וָשַׁית וְהָיָה לִמְשֹׁלַח
רמס	שׁוֹר וּלְמִרְמַס שֶׂה׃
	Cap. viij.
אמר	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קַח לְךָ
גדל	גִּלָּיוֹן גָּדוֹל וּכְתֹב עָלָיו בְּחֶרֶט
אנוש	אֱנוֹשׁ לְמַהֵר שָׁלָל חָשׁ בָּז׃ וְאָעִידָה
בז עד	לִּי עֵדִים נֶאֱמָנִים אֶת אוּרִיָּה
כהן	הַכֹּהֵן וְאֶת זְכַרְיָהוּ בֶן יְבֶרֶכְיָהוּ׃
קרב נבא	וָאֶקְרַב אֶל הַנְּבִיאָה וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן
הרה ילד	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קְרָא שְׁמוֹ מַהֵר
אמר	שָׁלָל חָשׁ בָּז׃ כִּי בְּטֶרֶם יֵדַע הַנַּעַר
נשא	קְרֹא אָבִי וְאִמִּי יִשָּׂא אֶת חֵיל
פנה	דַּמֶּשֶׂק וְאֶת שְׁלַל שֹׁמְרוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ
	אַשּׁוּר׃ וַיֹּסֶף יְהוָה דַּבֵּר אֵלַי עוֹד
	לֵאמֹר׃ יַעַן כִּי מָאַס הָעָם הַזֶּה
אמס	אֶת מֵי הַשִּׁלֹחַ הַהֹלְכִים לְאָט
שוש	וּמְשׂוֹשׂ אֶת רְצִין וּבֶן רְמַלְיָהוּ׃
עלה	וְלָכֵן הִנֵּה אֲדֹנָי מַעֲלֶה עֲלֵיהֶם אֶת
עצם רבב	מֵי הַנָּהָר הָעֲצוּמִים וְהָרַבִּים אֶת
	מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְאֶת כָּל כְּבוֹדוֹ וְעָלָה
אפק	עַל כָּל אֲפִיקָיו וְהָלַךְ עַל כָּל
גדה	גְּדוֹתָיו׃ וְחָלַף בִּיהוּדָה שָׁטַף וְעָבַר
צוד ענק	עַד צַוָּאר יִגְיַע וְהָיָה מְטוֹת כְּנָפָיו
נטה	מְלֹא רֹחַב אַרְצְךָ עִמָּנוּאֵל׃
רוע חתת	רֹעוּ עַמִּים וְהֻתּוּ וְהַאֲזִינוּ כֹּל מַרְחַקֵּי
אזן רחק	אָרֶץ הִתְאַזְּרוּ וְהֻתּוּ הִתְאַזְּרוּ
אזר יעץ	וְהֻתּוּ׃ עִצוּ עֵצָה וְתֻפָר דַּבְּרוּ דָבָר
פור	וְלֹא יָקוּם כִּי עִמָּנוּ אֵל׃ כִּי
קום	כֹה אָמַר יְהוָה אֵלַי בְּחֲזֹק הַיָּד

Pritiua.heb.

Pritiua.heb. Tex.he.Esa.ix. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lex.cũ interp.latina.

וַיְסָרֵנִי מְסִלַּת בַּדֶּרֶךְ הָעָם הַזֶּה לֵאמֹר׃ אַל־תֹּאמְרוּ קָשֶׁר לְכֹל אֲשֶׁר
יֹאמַר הָעָם הַזֶּה קָשֶׁר וְאֶת־מוֹרָאוֹ לֹא תִירָאוּ וְלֹא
תַעֲרִיצוּ׃ אֶת־יְהוָה צְבָאוֹת אֹתוֹ קַדֵּשׁוּ וְהוּא מוֹרַאֲכֶם וְהוּא
מְקָדָשׁ וְהָיָה לְמִקְדָּשׁ וּלְאֶבֶן נֶגֶף וּלְצוּר מִכְשׁוֹל לְשְׁנֵי בָתֵּי
יִשְׂרָאֵל לְפַח וּלְמוֹקֵשׁ לְיוֹשֵׁב יְרוּשָׁלִָם׃ וְכָשְׁלוּ בָם רַבִּים
וְנָפְלוּ וְנִשְׁבְּרוּ וְנוֹקְשׁוּ וְנִלְכָּדוּ׃ צוּר תְּעוּדָה חֲתוֹם תּוֹרָה בְּלִמֻּדָי׃
וְחִכִּיתִי לַיהוָה הַמַּסְתִּיר פָּנָיו מִבֵּית יַעֲקֹב וְקִוִּיתִי לוֹ׃ הִנֵּה
אָנֹכִי וְהַיְלָדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי יְהוָה לְאֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל
מֵעִם יְהוָה צְבָאוֹת הַשֹּׁכֵן בְּהַר צִיּוֹן׃ וְכִי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם דִּרְשׁוּ אֶל
הָאֹבוֹת וְאֶל הַיִּדְּעֹנִים הַמְצַפְצְפִים וְהַמַּהֲגִים הֲלֹא עַם אֱלֹהָיו יִדְרֹשׁ
בְּעַד הַחַיִּים אֶל הַמֵּתִים׃ לְתוֹרָה וְלִתְעוּדָה אִם לֹא יֹאמְרוּ כַּדָּבָר
הַזֶּה אֲשֶׁר אֵין לוֹ שָׁחַר׃ וְעָבַר בָּהּ נִקְשֶׁה וְרָעֵב וְהָיָה כִּי יִרְעַב וְהִתְקַצַּף
וְקִלֵּל בְּמַלְכּוֹ וּבֵאלֹהָיו וּפָנָה לְמַעְלָה׃ וְאֶל אֶרֶץ יַבִּיט וְהִנֵּה
צָרָה וַחֲשֵׁכָה מְעוּף צוּקָה וַאֲפֵלָה מִנְדָּח׃ כִּי לֹא מוּעָף לַאֲשֶׁר
מוּצָק לָהּ׃

Cap.ix. כַּעֵת הָרִאשׁוֹן הֵקַל אַרְצָה זְבֻלוּן וְאַרְצָה נַפְתָּלִי וְהָאַחֲרוֹן
הִכְבִּיד דֶּרֶךְ הַיָּם עֵבֶר הַיַّרְדֵּן גְּלִיל
הַגּוֹיִם׃ הָעָם הַהֹלְכִים בַּחֹשֶׁךְ
רָאוּ אוֹר גָּדוֹל יֹשְׁבֵי בְּאֶרֶץ צַלְמָוֶת
אוֹר נָגַהּ עֲלֵיהֶם׃ הִרְבִּיתָ הַגּוֹי
לֹא הִגְדַּלְתָּ הַשִּׂמְחָה שָׂמְחוּ לְפָנֶיךָ

'erudiuit me 'ne irem 'in via 'populi 'huius 'dicens.' Non 'dicatis 'cõiuratio.' Omnia enim 'que 'loquitur 'populus 'iste:' coniuratio est: 'et 'timore eius 'ne 'timeatis 'neq; 'paueatis.' Dominum 'exercituum 'ipsum 'sanctificate: 'ipse 'pauor vester' & ipse 'terror vr: 'et erit vobis' in sanctificationẽ:' in lapidẽ autẽ 'offensionis' & petrã 'scandali' duabus' domib' israel: & 'in laqueum' & in ruinam' habitantibus 'hierusalem.' Et offendẽt 'ex eis 'plurimi: 'et cadent' & conterẽtur '& irretiẽtur' & capiẽtur.' Liga' testimoniũ:' signa 'lege' in discipulis meis: 'expectabo' dominũ 'qui abscondit' faciem suam 'a domo' iacob' & presto labor' eum.' Ecce 'ego' & pueri mei' quos 'dedit' mihi' dominus 'in signum' & in portentum' israel 'a' dño 'exercituum' qui habitat' in monte' sion.' Et cum' dixerint' ad vos: 'querite' a 'phytonibus' & a' diuinis 'qui strident in 'incitationib' suis:' nũqd nõ' ppls' a' deo suo' reqret visionẽ' p' vius' ac' mortuis:' Ad legem magis 'o' & ad testimoniũ. Quod 'si' nõ' dixerint' iuxta verbũ' hoc:' nõ erit' eis' matutina lux.' Et trãsibit' p eam & 'corruet' & esuriet: '& 'cũ' esurierit' irascetur: 'et maledicet' regi suo' & deo suo.' Et suspiciet 'o' 'sursum:' & ad' terram' intuebitur:' & ecce 'tribulatio' & tenebre & 'dissolutio & 'angustia' & caligo' persequens:' & 'nõ 'poterit auolare de 'angustia' sua. 9.

PRimo' tempore' alleuiata est' terra 'zabulon' & terra' nephtalim:' & nouissimo 'aggrauata est' via' maris 'trans' iordanẽ' galilee 'gentium.' Populus' qui ambulabat' in tenebris 'vidit' lucẽ' magnã:' habitãtib' in regione' vmbre mortis:' lux' orta est' cis. 'Multiplicasti' gentem 'o' 'non' magnificasti' leticiã. 'Letabuntur' coram te

recesserit ab itinere vie populi hui' vi-
ἀποστήσουσι τὴν πορείαν τῆς ὁδοῦ τοῦ λαοῦ τούτου λέ-
centeo: ne forte dicãt durũ: oẽ cũ qõcũq; dixerit
γοντες, μήποτε εἴπωσι σκληρόν, πᾶν γὰρ ὃ ἂν εἴπῃ ὁ
ppls hic durũ est. at timotẽ eũ ne timu
λαὸς οὗτος σκληρόν ἐστι. τὸν δὲ φόβον αὐτοῦ οὐμὴ φο-
eritis: neq; cõturb eminl. dõm virtu-
βηθῆτε, οὐδ' οὐμὴ ταραχθῆτε. τὸν κύριον τῶν δυνάμε-
tũ ipm sctificate: & ipe erit tu' timor:: & si in ipo
ων αὐτὸν ἁγιάσατε, καὶ αὐτὸς ἔσται σου φόβος, καὶ ἐν αὐ-
cõfisus fueris: erit tibi in sctificationẽ: & nõ vt lapi
τῷ πεπτωκὼς ἦς, ἔσται σοι εἰς ἁγίασμα, καὶ οὐχ ὡς λί-
dis offensioni occurretis: neq; et petre rui-
θου προσκόμματι συναντήσετε, οὐδ' ὡς πέτρας πτῶ-
ne. at dom' iacob in laqueo & in cõualle
ματι. οἴκῳ Ἰακὼβ ἐν παγίδι καὶ ἐν κοιλώματι
sedẽtes in hierusalẽ. ppter. hoc ipotẽtes erũt
ἐγκαθήμενοι ἐν Ἱερουσαλήμ. διὰ τοῦτο ἀδυνατήσουσιν
in ipo multi: & ruent & cõterentur
ἐν αὐτοῖς πολλοί, καὶ πεσοῦνται καὶ συντριβήσονται
& appropiãbũt: & capient holes in securitate existẽ
καὶ ἐγγιοῦσι, καὶ ἁλώσονται ἄνθρωποι ἐν ἀσφαλείᾳ ὄν-
tes. tũc manifesti erũt signlãtes legẽ D
τες. τότε φανεροὶ ἔσονται οἱ σφραγιζόμενοι τὸν νόμον ἵ
ne discant. & dicet expectabo. dñũ q̃ auertit heb.xc
μὴ μαθεῖν. καὶ ἐρεῖ μενῶ τὸν υἱὸν τὸν ἀποστρέφοντα
faciẽ suã a domo iacob: & cõfi
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου Ἰακώβ, καὶ πε-
dens ero in eo. ecce ego & pueri
ποιθὼς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ. ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία
quos dedit mihi de': & erũt signa & portẽta i
ἃ ἔδωκέ μοι ὁ θεός, καὶ ἔσται σημεῖα καὶ τέρατα ἐν
domo israel ¦a dño sabaoth. q̃ habi
τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ παρὰ κυρίου σαβαώθ, ὃς κατοι-
tat in mõte sion. & si dixerint ad vos: que
κεῖ ἐν τῷ ὄρει Σιών. καὶ ἐὰν εἴπωσι πρὸς ὑμᾶς, ζη-
rite vates & de terra
τήσατε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς
loq̃nteo & vana loq̃nteo q̃ de ventre lo-
φθεγγομένους καὶ τοὺς κατειλεγοῦντας, οἱ ἐκ τῆς κοιλίας φω-
quentur: nõne gẽs ad dẽũ suũ requirẽt: q̃d re
νήσουσιν, ἵνα ἔθνος πρὸς θεὸν αὐτοῦ ἐκζητήσουσι; τί ἐκ-
quirent de viuis mortuos: legẽ esti in adiu
ζητήσουσι περὶ τῶν ζώντων τοὺς νεκρούς; νόμον γὰρ εἰς βεβ-
torũ dedit: vt dicãt nõ sicut verbũ hoc:
ήκοαν ἔδωκεν, ἵνα ἔρωσιν οὐχ ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο,
pro quo nõ est munera dare de ipo. & veniet sup
περὶ οὗ οὐκ ἔστι δῶρα δοῦναι περὶ αὐτοῦ. καὶ ἥξει ἐφ' ὑ-
vos fortis fameo: & erit vt esurieritis: cõtristabi
μᾶς σκληρὰ λιμός, καὶ ἔσται ὡς ἂν πεινάσητε, λυπηθήσε-
mini & male dicetis principi & q̃ patri:
σθε καὶ κακῶς ἐρεῖτε τὸν ἄρχοντα καὶ τὸν πατέρα.
& suspiciẽt in celũ sursum & in
καὶ ἀναβλέψετε εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω καὶ εἰς τὸν
terrã videbitis inspicient. & ecce tenebre tribulatio &
γῆν κάτω ἐμβλέψετε. καὶ ἰδοὺ σκότος θλῖψις καὶ
angustia & tenebre vt nõ videre. vsq; ad ipo.
συνοχωρία καὶ σκότος ὥστε μὴ βλέπειν. ἕως κυρίου.
Hoc primũ velociter bibe: velociter fac. regio
Τοῦτο πρῶτον ταχὺ πίε, ταχὺ ποίει. χώρα
zabulon: terra neptalim & reliqui maritimã A
ζαβουλών, ἡ γῆ νεφθαλείμ καὶ οἱ λοιποὶ τὴν παραλίαν Mat.
& trans iordanẽ galilea gẽtũ ppto 5.c.
καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου γαλιλαία τῶν ἐθνῶν ὁ λαὸς
sedẽs in tenebris vidit lucẽ magnã: q̃ habitat
ὁ καθήμενος ἐν σκότει, εἶδε φῶς μέγα, οἱ κατοικοῦντες
in regione & vmbra mortis: lux oriẽs sup vos.
ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς λάμψει ἐφ' ὑμᾶς. τὸ
plurimũ gẽs ppli vedustis in letitia: &
πλεῖστον τοῦ λαοῦ κατέγαγες ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ
letabũtur in cõspectu tuo:
εὐφρανθήσονται ἐνώπιόν σου, ooooooooooooooooo

sicut q letãtur in messe. τ quẽadmodũ diuidẽtes
ὡς οἱ εὐφραινόμενοι ἐν ἀμήτῳ· καὶ ὡς τρέποντες οἱ διαιρούμενοι
spolia: q: ablatũ est iugũ q̃ sup ipos positũ: τ
σκῦλα, ὅτι ἀφῃρέθη ὁ ζυγὸς ὁ ἐπ' αὐτῶν κείμενος, καὶ ἡ
virga q̃ sup collũ eor. nũ virgã
ῥάβδος ἡ ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτῶν. τὴν γὰρ ῥάβδον τῶν
exactorũ dissipauit sicut i die madian: q:
ἀπαιτούντων διεσκέδασεν ὡς τὴν ἡμέραν τῆς ἐπὶ μαδιάμ, ὅτι
B oẽm tholã cõgregatã dolo: τ vestimẽtũ cũ cõ
τασσομένη δολίως ἐπισυνηγμένη δόλῳ, καὶ ἱμάτιον μετὰ κα
mutatiõe restituẽt. τ volent eẽ igne cõbusti
τηλλαγῆς ἀποδιδόασι· καὶ ἐπιλήσουσιν ἔσται πυρίκαυστοι,
q: puer nat' est nobis: filius dat' ẽ nobis. cui principat' fa
ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς ἐδόθη ἡμῖν· οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγένε
ct' est sup hũero eius: τ vocab nomẽ eius ma
ται ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ· καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ με
gni cõsilii nũcius: admirabilis cõsiliarius: deus fortis:
γάλης βουλῆς, ἄγγελος, θαυμαστὸς σύμβουλος, θεὸς ἰσχυρός,
potẽs: princeps pacis: pater futuri seculi.
ἐξουσιαστής, ἄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.
adducã.n.pacẽ sup principes τ sanitatẽ eius: τ
ἄξω γὰρ εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ ὑγίειαν αὐτοῦ, καὶ
magn' principat' illius: τ pacis eius nõ erit finis
μεγάλη ἀρχὴ αὐτοῦ, καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος
sup thronũ dauid τ regnũ eius vt corro
ἐπὶ τὸν θρόνον Δαυὶδ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ κατορθῶ
borat illud τ auxiliet in iudicio τ in iustitia
σαι αὐτὸν καὶ ἀντιλαβέσθαι ἐν κρίματι καὶ ἐν δικαιοσύνῃ
et nũc τ in seculũ: zelus dñi sabaoth faci
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ ζῆλος κυρίου σαβαὼθ ποιή
et hec. mittẽ misit dñs sup iacob: τ venit
σει ταῦτα. ἀπέστειλε κύριος ἐπὶ Ἰακώβ, καὶ ἔλαβεν
sup israel: τ scient oia ppls ephraim: τ
ἐπὶ Ἰσραήλ, καὶ γνώσεται πᾶς ὁ λαὸς τοῦ Ἐφραίμ, καὶ οἱ
C sedẽtes in samaria in superbia τ excelso corde dicen
κατοικοῦντες ἐν Σαμαρείᾳ ἐφ' ὕβρει καὶ ὑψηλῇ καρδίᾳ λέγον
tes: latereo ceciderũt: sed venite poliam' lapides
τες, πλίνθοι πεπτώκασιν, ἀλλὰ δεῦτε λαξεύσωμεν λίθους
τ icidam' sycomoros τ cedros: τ edificabim': τ
καὶ κόψωμεν συκαμίνους καὶ κέδρους, καὶ οἰκοδομήσωμεν
nobis turri. τ allidet dñs insurgẽtes cõtra
ἑαυτοῖς πύργον· καὶ ῥήξει κύριος τοὺς ἐπανιστάμενοι ἐπὶ
mẽtẽ filiõ sup eũ: τ inimicos eius diuisipabit.
ὄρος σιὼν ἐπὶ αὐτόν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ διασκεδάσει.
friam a solis ortu τ grecos a solis oc
συρίαν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν καὶ τοὺς Ἕλληνας ἀφ' ἡλίου δυ
casu: devorãtes israel toto ore. in
σμῶν, τοὺς κατεσθίοντας τὸν Ἰσραὴλ ὅλῳ τῷ στόματι· ἐπὶ
oib' his nõ est auersus furor mei': sed est man' excel
πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμός μου, ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ ὑψη
sa: τ pplo nõ est cõuersus: donec pcutiẽ.
λή· καὶ ὁ λαὸς οὐκ ἐπεστράφη, ἕως ἐπλήγη. καὶ τὸν κύριον
exercitũ nõ q̃sulit. τ abstulit dñs ab
τῶν δυνάμεων οὐκ ἐζήτησε· καὶ ἀφεῖλε κύριος ἐκ τοῦ
israel caput τ caudã: magnũ τ paruus in vna
Ἰσραὴλ κεφαλὴν καὶ οὐρά, μέγαν καὶ μικρὸν ἐν μιᾷ ἡ
die: senem τ cooḋ facies admirant:
μέρᾳ, πρεσβύτην καὶ τοὺς τὰ πρόσωπα θαυμάζοντας,
hoc caput. τ pphetã docentẽ iniqua: hic
οὗτος ἡ ἀρχή. καὶ προφήτην διδάσκοντα ἄδικα, οὗτος
cauda. τ erũt btificãtes pplm istũ
ἡ οὐρά. καὶ ἔσονται οἱ μακαρίζοντες τὸν λαὸν τοῦτον
seducẽtes: τ seducũt: et absorbeãt eos.
πλανῶντες, καὶ πλανῶσιν, ὅπως καταπίωσιν αὐτούς.
D pp̃ hoc sup adolescẽtulis eorũ nõ letabit dñs.
διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῖς νεανίσκοις αὐτῶν οὐκ εὐφρανθήσεται κύ.
τ pupillos eorũ τ viduas eorũ nõ miserebit: q:
καὶ τοὺς ὀρφανοὺς αὐτῶν καὶ τὰς χήρας αὐτῶν οὐκ ἐλεήσει, ὅτι
oẽes iniqui τ pravi τ oẽ os loquit iusta. in
πάντες ἄνομοι καὶ πονηροὶ καὶ πᾶν στόμα λαλεῖ ἄδικα· ἐπὶ
oib' his nõ est auersus furor ei': sed adhuc man' est' extẽta.
πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμός αὐτοῦ, ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή.

m sicut q letãtur in messe:
e sicut p exultãt victores ca
pta' p̃da q̃ diuidũt' spo
lia. Iugũ' eni' oneris eius
r & virgã humeri eius: &
b sceptrũ exactoris eius
s superasti' sicut in die ma
dian. b Quia oĩs violenta
predatio m cum tumultu:
& vestimentum mixtũ
p sanguine q erit r in cõbu
stionem & cibus
ignis. Paruul' eni' nat'
est nobis & filius datus ẽ
nobis: b & fact' est princi
patus sup humerũ ei': b &
vocabitur nomẽ eius ad
mirabilis cõsiliari': m deus
fortis: pẽ futuri seculi:
q princeps pacis. Multipli
cabitur ei' iperiũ: & pa
cis nõ erit finis sup soliũ
b dauid & sup regnũ eius:
vt cõfirmet illud & cor
roboret in iudicio & iu
stitia ammodo & vsq; in
m sempiternũ. Zelus do
mini exercituum faciet
hoc. Verbum misit do
minus iacob:
et cecidit in israel. Et
sciet omnis populus
effraim & habitãtes sa
mariam in superbia
et magnitudine cordis
dicentes. Lateres
ceciderũt: m sed q̃dris lapi
dib' edificabimus: p syco
moros succiderũt sed ce
dros imutabim'. Et ele
uabit dñs hostes rasin
sup eũ: b & inimicos eius
in tumultũ vertet: syriã
ab oriente & philistiim
ab occidente: & deuora
bant israel
toto ore. In omnibus
his non est auersus
furor ei': sed adhuc ma
nus ei' extẽta: & ppls nõ
est reuersus ad pcutien
tem se: b & dñm exercituũ
non inquisierunt. Et
dãsperdet dñs ab israel
caput & caudã incuruã
tem & deprauantem die
vna. Longeuus & ho
norabilis ipse est
caput: & propheta do
cens mendacium: ipe est
cauda. Et erunt qui bea
tificent populum istum
seducẽtes & qui beatificã
tur precipitati. Propter
hoc super adolescẽtulis
eius nõ letabitur dñs: &
pupillorũ ei' & viduarũ
non miserebitur. Quia
oĩs hypocrita ẽ & neq̃:
et vniuersũ os locutũ est
stulticiã. In oĩb' his nõ
ẽ auersus furor ei': sed
adhuc man' eius extẽta.

מָצָר גּוֹל בְּשִׂמְחַת בַּקָּצִיר כַּאֲשֶׁר יָגִילוּ
בְּחַלְקָם שָׁלָל: כִּי אֶת עֹל סִבְלוֹ
וְאֶת מַטֵּה שִׁכְמוֹ שֵׁבֶט הַנֹּגֵשׂ בּוֹ
חַתָּתָ כְּיוֹם מִדְיָן: כִּי כָל סְאוֹן
סֹאֵן בְּרַעַשׁ וְשִׂלְמָה מְגוֹלָלָה
בְּדָמִים וְהָיְתָה לִשְׂרֵפָה מַאֲכֹלֶת
אֵשׁ: כִּי יֶלֶד יֻלַּד לָנוּ בֵּן נִתַּן לָנוּ
וַתְּהִי הַמִּשְׂרָה עַל שִׁכְמוֹ וַיִּקְרָא
שְׁמוֹ פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר אֲבִי עַד
שַׂר שָׁלוֹם: לְמַרְבֵּה הַמִּשְׂרָה
וּלְשָׁלוֹם אֵין קֵץ עַל כִּסֵּא דָוִד וְעַל
מַמְלַכְתּוֹ לְהָכִין אֹתָהּ וּלְסַעֲדָהּ
בְּמִשְׁפָּט וּבִצְדָקָה מֵעַתָּה וְעַד
עוֹלָם קִנְאַת יְהוָה צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה
זֹאת: דָּבָר שָׁלַח אֲדֹנָי בְּיַעֲקֹב
וְנָפַל בְּיִשְׂרָאֵל: וְיָדְעוּ הָעָם
כֻּלּוֹ אֶפְרַיִם וְיוֹשֵׁב שֹׁמְרוֹן בְּגַאֲוָה
וּבְגֹדֶל לֵבָב לֵאמֹר: לְבֵנִים
נָפָלוּ וְגָזִית נִבְנֶה שִׁקְמִים גָּדָעוּ
וַאֲרָזִים נַחֲלִיף: וַיַּשְׂגֵּב יְהוָה
אֶת צָרֵי רְצִין עָלָיו וְאֶת אֹיְבָיו
יְסַכְסֵךְ: אֲרָם מִקֶּדֶם וּפְלִשְׁתִּים
מֵאָחוֹר וַיֹּאכְלוּ אֶת יִשְׂרָאֵל
בְּכָל פֶּה בְּכָל זֹאת לֹא שָׁב
אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה: וְהָעָם לֹא
שָׁב עַד הַמַּכֵּהוּ וְאֶת יְהוָה צְבָאוֹת
לֹא דָרָשׁוּ: וַיִּכְרֹת יְהוָה מִיִּשְׂרָאֵל
רֹאשׁ וְזָנָב כִּפָּה וְאַגְמוֹן יוֹם
אֶחָד: זָקֵן וּנְשׂוּא פָנִים הוּא
הָרֹאשׁ וְנָבִיא מוֹרֶה שָׁקֶר הוּא
הַזָּנָב: וַיִּהְיוּ מְאַשְּׁרֵי הָעָם הַזֶּה
מַתְעִים וּמְאֻשָּׁרָיו מְבֻלָּעִים: עַל כֵּן עַל
בְּחוּרָיו לֹא יִשְׂמַח אֲדֹנָי וְאֶת יְתוֹמָיו
וְאֶת אַלְמְנוֹתָיו לֹא יְרַחֵם כִּי כֻלּוֹ
חָנֵף וּמְרַע וְכָל פֶּה דֹּבֵר נְבָלָה בְּכָל
זֹאת לֹא שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה:

b iij

כִּי בָעֲרָה כָאֵשׁ רִשְׁעָה שָׁמִיר שָׁמַיִר
וְשַׁיִת תֹּאכֵל וַתְּצַת בְּסְבָכֵי הַיָּעַר אֹכֶל צִית
וַיִּתְאַבְּכוּ גֵּאוּת עָשָׁן בְּעָבְרַת אָבוּ גֵאוּת
יְהוָה צְבָאוֹת נֶעְתַּם אָרֶץ וַיְהִי עָתַם הָיָה
הָעָם כְּמַאֲכֹלֶת אֵשׁ אִישׁ אֶל אָכַל
אָחִיו לֹא יַחְמֹלוּ וַיִּגְזֹר עַל יָמִין תָּכַל גֵּזֶר
וְרָעֵב וַיֹּאכַל עַל שְׂמֹאול וְלֹא יָמִין אָכַל
שָׂבֵעוּ אִישׁ בְּשַׂר זְרֹעוֹ יֹאכֵלוּ שְׂמֹאל אָכַל
מְנַשֶּׁה אֶת אֶפְרַיִם וְאֶפְרַיִם אֶת
מְנַשֶּׁה יַחְדָּו הֵמָּה עַל יְהוּדָה
בְּכָל זֹאת לֹא שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ שוּב
נְטוּיָה:

Cap. x.

הוֹי חֹקְקֵי אָוֶן וְכֹתְבִים עָמָל כָּתַב נָטָה
לְהַטּוֹת מִדִּין דַּלִּים דון שָׁפַט
וְלִגְזֹל מִשְׁפַּט עֲנִיֵּי עַמִּי לִהְיוֹת עָנָה
אַלְמָנוֹת שְׁלָלָם וְאֶת יְתוֹמִים
יָבֹזּוּ וּמַה תַּעֲשׂוּ לְיוֹם פְּקֻדָּה פְּזַז עָשָׂה
וּלְשוואה מִמֶּרְחָק תָּבוֹא עַל מִי שָׁאָה
תָּנוּסוּ לְעֶזְרָה וְאָנָה תַּעַזְבוּ רָחַק בוא
כְּבוֹדְכֶם: בְּלִתִּי כָרַע תַּחַת אַסִּיר נוס עָזַב
וְתַחַת הֲרוּגִים יִפֹּלוּ בְּכָל זֹאת כָּבַד אָסַר
לֹא שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה: הוֹי הָרַג נָפַל
אַשּׁוּר שֵׁבֶט אַפִּי וּמַטֶּה הוּא בְיָדָם נָסַה
זַעְמִי: בְּגוֹי חָנֵף אֲשַׁלְּחֶנּוּ וְעַל שָׁלַח
עַם עֶבְרָתִי אֲצַוֶּנּוּ לִשְׁלֹל שָׁלָל צָוָה
וְלָבֹז בֵּז וּלְשוֹמוֹ מִרְמָס בּוֹחֵר בָּזַז שוּם
חוּצוֹת: וְהוּא לֹא כֵן יְחַשֵּׁב וּלְבָבוֹ רָמַס חוּץ
לֹא כֵן יְחַשֵּׁב כִּי לְהַשְׁמִיד בִּלְבָבוֹ חָשַׁב
וּלְהַכְרִית גּוֹיִם לֹא מְעָטוֹ: כִּי יֹאמַר שָׁפַד כָּרַת
הֲלֹא שָׂרַי יַחְדָּו מְלָכִים: הֲלֹא אָמַר שור
כְּכַרְכְּמִישׁ כָּלְנוֹ אִם לֹא כְּאַרְפַּד
חֲמָת אִם לֹא כְּדַמֶּשֶׂק שֹׁמְרוֹן:
כַּאֲשֶׁר מָצְאָה יָדִי לְמַמְלְכוֹת מָצָה
הָאֱלִיל וּפְסִילֵהֶם מִירוּשָׁלַם פָּסַל
וּמִשֹּׁמְרוֹן: הֲלֹא כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי עָשָׂה
לִשֹּׁמְרוֹן וְלֶאֱלִילֶיהָ כֵּן אֶעֱשֶׂה

Succensa est enim quasi ignis impietas: veprem & spinā vorabit. Et succedetur in dēsitate saltus: et conuoluetur in superbia fumi. In ira domini exercituũ conturbata est terra: et erit populus quasi esca ignis. Vir fratri suo nō parcet: & declinabit ad dexteram et esuriet: & comedet ad sinistram & non saturabitur. Vnusquisq; carnem brachii sui vorabit: manasses effraim effraim manassen: & simul ipsi contra iudam. In oibus his nō est auersus furor eius: sed adhuc manus eius extenta.

10.

VE qui cōdunt leges iniqs: & scribentes iniustitiā scripserunt: vt opprimerēt in iudicio pauperes: & vim facerēt cause humiliũ popli mei: vt essent vidue preda eorũ & pupillos diriperent. Quid facietis in die visitationis & calamitatis de longe venientis: ad cuius confugietis auxilium et vbi derelinquetis gloriam vestram: ne in curuemini sub vinculo: et cum interfectis cadatis. Super omnibus his nō est auersus furor ei: sed adhuc manus eius extēta. Ve assur. Virga furoris mei & bacul ipse ē. In manu ei indignatio mea. Ad gentē fallacē mittā eū: & cōtra ppl'm furoris mei mādabo illi: vt auferat spolia & diripiat predā & ponat illū in cōculcatione q̃si lutū plateārū. Ipse aūt nō sic arbitrabitur: & cor ei nō ita estimabit: sed ad cōterendū erit cor ei & ad internitionē gentiū nō paucarū. Dicit enī. Nūqd nō principes mei simul reges sūt: Nunqd nō vt carchamis: sic calāno: & vt arphat: sic emath! Nūqd nō vt damasc: sic samaria! Quomodo inuenit manus mea regna idoli: sic & simulachra eorum de hierusalem & de samaria. Nunquid non sicut feci samarie & idolis eius: sic faciam

τ succēdet sicut ignis iniqtas: τ sicut gramē aridū devora
καὶ καυθήσεται ὡς πῦρ ἡ ἀνομία, καὶ ὡς ἄγρωστις ξηρὰ βρω
bitur ab igne. τ succēdetur in dēsitatib
θήσεται ὑπὸ πυρός. καὶ καυθήσεται ἐν τοῖς δάσεσι τῆ
sylue. τ devorabit que i circuitu collis
δρυμοῦ. καὶ συγκατα φάγεται τὰ κύκλῳ τῶν βουνῶν
oia. in ira furoris dñi succensa est terra oia:
πάντα. διὰ θυμὸν ὀργῆς κυρίου συγκεκαύται ἡ γῆ ὅλη,
τ erit ppls ēsi succensus ab igne. homo
καὶ ἔσται ὁ λαὸς ὡς κατακεκαυμένος ὑπὸ πυρός. ἄνθρωπος
fratris sui nō miserebit: sed declinabit ad de
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐκ ἐλεήσει, ἀλλ' ἐκκλινεῖ εἰς τὰ δε
xterā: q esuriet. τ comedet ad sinistrā: τ nō
ξιά, ὅτι πεινάσει. καὶ φάγεται ἐκ τῶν ἀριστερῶν, καὶ οὐ
saturabit homo comedēs carnes bra
μὴ ἐμπλησθήσεται ἄνθρωπος ἐδέων τὰς σάρκας τῆς βρα
chii sui. comedet esi manasses ephrai: τ
χίονος αὐτοῦ. φάγεται γὰρ μανασσὴς τὸν ἐφραίμ, καὶ
ephrai manasse: q simul obsidebunt iu
ἐφραὶμ τὸν μανασσῆ, ὅτι ἅμα πολιορκήσουσι τὸν ἰου
dam. in hiis oibus nō est auersus furor:
δαν. ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμός,
sed adhuc man eius excelsa.
ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή.

Ca. 10.

A

OVαὶ τοῖς γράφουσι πονηρίαν, γράφοντες ἄδι-
ca scribētib iniqtatē: scribētes esi: int
κίαν γράφουσιν. ἐκκλίνοντες κρίσιν πτωχῶν, ἁρπά-
ciū medicoū: raptē
ζοντες κρίμα πενήτων τοῦ λαοῦ μου, ὥστε εἶναι αὐτοῖς χή-
iudicū pauperū ppli mei: vt eēt ipsis vi
ρας εἰς διαρπαγὴν καὶ ὀρφανὸν εἰς προνομήν. καὶ τί ποιή-
dua in ereptionē: τ pupillū in predā. τ qd fa
σετε εἰς ἡμέραν τῆς ἐπισκοπῆς, ἡ γὰρ θλῖψις
cient in die visitatōis: nā tribulatio
ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐπισκοπῆς, ἡ γὰρ θλῖψις
vra de longe veniet. τ ad quā confugient
ὑμῶν πόρρωθεν ἥξει. καὶ πρὸς τίνα καταφεύξεσθε τὸν
vt adiuuētur: τ vbi derelinquetis gloriā vestrā: vt nō
βοηθεῖσθαι, καὶ ποῦ καταλείψετε τὴν δόξαν ὑμῶν; τοῦ μὴ
corruatis in deductionē: τ sub interfectis ca
συστρεφῆναι εἰς ἀπαγωγήν, καὶ ὑποκάτω ἀπεκτονότων πε-
dent. τ sup oib hiis nō est auersus furor eius: B.f.f.
σοῦνται. καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ἡ ὀργὴ αὐτ, et.9.a.
sed adhuc man eius excelsa. ve assyrio virga
ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή. οὐαὶ Ἀσσυρίοις ἡ ῥάβδος τοῦ
furoris mei: τ ira est in manib eius. trā meā
θυμοῦ μου, καὶ ὀργή ἐστιν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. τὴν ὀργήν μου
in gentē iniquā mittā: τ meo pplo precipiā
εἰς ἔθνος ἄνομον ἀποστελῶ, καὶ τῷ ἐμῷ λαῷ συγκαταλέξω
vt faciat spolia τ predā: τ cōculcet ciui
ποιῆσαι σκύλα καὶ προνομήν, καὶ καταπατεῖν τὰς πό-
tates: τ ponat eos in puluerē. ipse aūt nō sic co
λεις, καὶ θεῖναι αὐτὰς εἰς κονιορτόν. αὐτὸς δὲ οὐχ οὕτως ἐν
gitauit: τ ait nō sic arbitrat est: sed discedet
θυμῷ, καὶ τῇ ψυχῇ οὐχ οὕτω λελόγισται, ἀλλὰ ἀπαλλα-
meno ei: τ vt disperdat gētes nō paucas. τ
ξεῖ ἐθνῶν αὐτοῦ, καὶ τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἔθνη οὐκ ὀλίγα. καὶ
si dixerint ei: tu solus es pricepe. τ dicet: nō tu
ἐὰν εἴπωσι αὐτῷ, σὺ μόνος εἶ ἄρχων. καὶ ἐρεῖ, οὐκ ἔλα-
li regionē que supra babylonē τ chalanē: vbi
βον τὴν χώραν τὴν ἐπάνω βαβυλῶνος καὶ χαλάνης, οὗ
turris edificata est. τ tuli arabiā τ damascū
ὁ πύργος ὠκοδόμητο. καὶ ἔλαβον ἀραβίαν καὶ δαμασκὸν
τ samariā. sicut tuli hae: oēs
καὶ σαμάρειαν. ὃν τρόπον ἔλαβον ταύτας, πάσας τὰς C
pricipat capiā. sculpsi ita in hierusa
ἀρχὰς λήψομαι. ἐλελύξατε τὰ γλυπτὰ ἐν ἱερουσα-
lem τ in samaria. quēadmodū.n. feci sama
λὴμ καὶ ἐν σαμαρείᾳ. ὃν τρόπον ἐποίησα σαμα-
ria τ manufactio eius: sic faciam
ρείᾳ καὶ τοῖς χειροποιήτοις αὐτῆς, οὕτως ποιήσω

τ hierusalē τ simulachrisei : τ erit
καὶ τῇ ἱερουσαλὴμ καὶ τοῖς εἰδώλοις αὐτῆς · καὶ ἔσται
cū ipleuerit dñs cūcta facīēo in mōte sion
ὅτ' ἂν συντελέσῃ κύριος πάντα ποιῶν ἐν τῷ ὄρει σιὼν
τ hierlm: τ inducet sup mētē magnā sup
καὶ ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπάξει ἐπὶ τὸν νοῦν τὸν μέγαν ἐπὶ τὸν
principē assyriorū τ sup celsitudinē glie o-
ἄρχοντα τῶν ἀσσυρίων καὶ ἐπὶ τὸ ὕψος τῆς δόξης τῶν ὀφ
culorū ei. dixit enī in fortitudie facta: τ sa
θαλμῶν αὐτοῦ. εἶπε γὰρ ἐν τῇ ἰσχύϊ ποιήσω, καὶ τῇ σο
piētia intellect auferā terios gētiū: τ fortitudinē, coṗ
φίᾳ τῆς συνέσεως ἀφελῶ ὅρια ἐθνῶν, καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν
depaedabor. τ ꝓ ꝑuadebo ciuitates habitatas: τ
προπαιδεύσω. καὶ πείσω πόλεις κατοικουμένας, καὶ τὴν
orbē hitatū totū cōprehendā manuꝝ nidū: τ
D οἰκουμένην ὅλην καταλήψομαι τῇ χειρὶ ὡς νοσσιάν, καὶ
sicut derelicta oua tollā. τ nō est q̄ fugi-
ὡς καταλελειμμένα ὠὰ ἀρῶ. καὶ οὐκ ἔστιν ὃς διαφεύξε-
et me aut resistat mihi: aperiēs os garriēs. nūqd
ται μὴ ἢ ἀντείπῃ μοι καὶ ἀνοίγων στόμα καὶ τρουλίζων. μὴ
gloriabitur securis sine incidēte eā: aut exalta-
δοξασθήσεται ἀξίνη ἄνευ τοῦ κόπτοντος ἐν αὐτῇ, ἢ ὑψωθή-
bitur serra sine trahēte eā: similiter si quis
σεται πρίων ἄνευ τοῦ ἕλκοντος αὐτόν; ὡσαύτως ἐάν τις
leuauerit virgā uel lignū exaltabit lignū. τ nō sic: sed
ἄρῃ ῥάβδον ἢ ξύλον ὑψώσει ξύλον. καὶ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ
mittet dñs sabaoth in tuā honorē ignominiā: in
ἀποστελεῖ κύριος σαβαὼθ εἰς τὴν σὴν τιμὴν ἀτιμίαν, καὶ εἰς τὴν
tuā gloriā ignē ardentē incēdet. τ erit lumē
σὴν δόξαν πῦρ καιόμενον καυθήσεται. καὶ ἔσται ὁ φὼς τοῦ
sīt in ignē: τ sctificabit eā in igne ardētē: τ come-
ἰσραὴλ εἰς πῦρ, καὶ ἁγιάσει αὐτὴν ἐν πυρὶ καιομένῳ, καὶ φάγε-
det sicut fenū situā. die illa. extinguētur
ται ὡσεὶ χόρτον τὴν ὕλην. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ἐκλοιπήσεται
mōtes τ colles τ saltus: τ deuorabit
τὰ ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ καὶ οἱ δρυμοί, καὶ καταφάγεται
ab aia vsq̄ ad carnes. τ erit fugiens q̄si fugi-
ἀπὸ ψυχῆς ἕως σαρκῶν. καὶ ἔσται ὁ φεύγων ὡς ὁ φεύ-
ens a flāma ardētē. τ relicti
γων ἀπὸ φλογὸς καιομένης. καὶ οἱ καταλειφθέντες
eoṗ numer erunt: τ puer paru scribet e-
αὐτῶν ἀριθμὸς ἔσονται, καὶ παιδίον μικρὸν γράψει αὐ-
os. τ erit in die illa nōāpli adiciet
τούς. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ οὐκέτι προστεθήσεται
residuū israel. τ hi q̄ saluati fuerūt de iacob
E ὁ καταλειφθὲν ἰσραὴλ. καὶ οἱ σωθέντες τοῦ ἰακὼβ
nōāpli cōfidentes eſt sup feriētes
οὐκέτι μὴ πεποιθότες ὦσιν ἐπὶ τοὺς ἀδικήσαντας
eos: sed erūt cōfidētes sup dñm sctm
αὐτούς, ἀλλ' ἔσονται πεπεποιθότες ἐπὶ τὸν κύριον τὸν ἅγιον τὸν
israel in veritate. τ erit residuū ia-
ἰσραὴλ τῇ ἀληθείᾳ. καὶ ἔσται ὁ καταλειφθὲν τοῦ ἰα-
cob sup dñm fortē. τ si fuerit ppls israel
κὼβ ἐπὶ κύριον ἰσχυρόν. καὶ ἐὰν ᾖ ὁ λαὸς ἰσραὴλ
Ro.9.f sicut arena mario: reliquie eoṗ sal-
F ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, ὁ κατάλειμμα αὐτῶν σω
uabūtur. verbū enī cōsumēs τ abbreuiās in iusti
θήσεται. λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ἐν δικαιο-
cia. q̄ verbū abbreuiatū dñator dñs exerci-
Infra. 28.f. σύνῃ. ὅτι λόγον συντετμημένον κύριος κύριος δυνάμεω-
tuū faciet in orbe tre vniuerso. ppē hoc hec di-
ν ποιήσει ἐν τῇ οἰκουμένῃ ὅλῃ. διὰ τοῦτο τάδε λέ-
cit dñs sabaoth: ne timeas ppls me habitan
γει κύριος σαβαώθ, μὴ φοβοῦ λαός μου οἱ κατοικοῦν-
tes in sion ab assyrios: q̄ i virga percutiet te.
τες ἐν σιὼν ἀπὸ ἀσσυρίων, ὅτι ἐν ῥάβδῳ παταξεῖ σε.

'hierusalē & simulachris
eius. Et erit cum
'impleuerit domin' cū-
cta opera sua in monte
sion & in hierusalem: vi
sitabo super
'fructum magnifici cor-
dis regis assur: & super
gloriam altitudinis ocu
lorum eius. Dixit enim.
In fortitudine manus
mee feci: & ī sapiētia mea
intellexi. Et abstuli ter
minos populorum
et principes eorum de-
predatus sum: & detraxi
q̄si potēs in sublimi resi
dētes. Et inuenit q̄si nidū
manus mea fortitudinē
populoꝝ: & sicut colli-
gūtur oua q derelicta sūt:
sic vniuersam terrā ego
cōgregaui: & nō fuit
q̄ moueret pennā & apiret
os & gāniret. Nunquid
glīabitur securis cōtra
eum qui secat in ea: aut
exaltabitur serra
cōtra eū a quo trahitur?
Quō si eleuetur virga
cōtra eleuātē se: & exal
tetur bacul q vtiq̄ lignū
est. Propter hoc mittet
dñator dñs exercituū
in pinguib eius tenuita
tē: & subt gloriā ei sic
cōsa ardebit q̄si cōbustio
ignis: & erit lumē israel
in ignē & sctūs ei in flā
mā: & succēdetur & de-
uorabit spina eius &
vepres i die vna: & glia
saltus eius & carmeli ei
ab anīa vsq̄ ad carnem
cōsumetur. Et erit ter-
rore profugus: & reliqe
ligni salt eius pre paui
tate numerabūtur: & pu
er scribet eos. Et erit in
die illa: non adiciet
residuū israel: & hi qui
fugerint de domo
iacob inniti sup eo qui
percutit eos sed initetur
super dominū sanctum
israel in veritate.
Reliquie cōuertētur: re
liqe inquā iacob ad deū
fortem. Si enim fuerit
populus tuus israel
quasi arena maris relique
cōuertētur ex eo. Cōsu
matio abbreuiata inūda
bit iusticiā. Consumatio
nē enī & abbreuiationē
dñs de exercituū faciet
in medio oīs terre. Pro
pter hoc: hec dicit dñs
deus exercituū. Noli ti
mere ppls meus habitor
sion ab assur. In virga
enim percutiet te

לִירוּשָׁלִַם׃ וְלַעֲצַבֶּיהָ׃ וְהָיָה כִּי
יְבַצַּע אֲדֹנָי אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂהוּ בְּהַר
צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלִַם אֶפְקֹד עַל
פְּרִי גֹדֶל לְבַב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְעַל
תִּפְאֶרֶת רוּם עֵינָיו׃ כִּי אָמַר
בְּכֹחַ יָדִי עָשִׂיתִי וּבְחָכְמָתִי כִּי
נְבֹנוֹתִי וָאָסִיר גְּבוּלֹת עַמִּים
וְעַתּוּדֹתֵיהֶם שּׁוֹשֵׁתִי וָאוֹרִיד
כַּאַבִּיר יוֹשְׁבִים׃ וַתִּמְצָא כַקֵּן יָדִי
אֹנִי עָמִים וְכָאֹסֶף בֵּיצִים
עֲזֻבוֹת כָּל־הָאָרֶץ אֲנִי אָסָפְתִּי
וְלֹא הָיָה נוֹדֵד כָּנָף וּפֶצֶה פֶה
וּמְצַפְצֵף׃ הֲיִתְפָּאֵר הַגַّרְזֶן עַל
הַחֹצֵב בּוֹ אִם יִתְגַּדֵּל הַמַּשּׂוֹר
עַל מְנִיפָיו כְּרַגְּיוֹ שֵׁבֶט וְאֶת מְרִימָיו
כְּהָרִים מַטֶּה לֹא עֵץ׃ לָכֵן יְשַׁלַּח
הָאֲדוֹן אֲדֹנָי צְבָאוֹת בְּמִשְׁמַנָּיו
רָזוֹן וְתַחַת כְּבֹדוֹ יִקַּד יִקָּד כִּיקוֹד
אֵשׁ׃ וְהָיָה אוֹר יִשְׂרָאֵל לְאֵשׁ
וְקִדּוֹשׁוֹ לְלֶהָבָה וּבָעֲרָה וְאָכְלָה
שִׁיתוֹ וּשְׁמִירוֹ בְּיוֹם אֶחָד׃ וּכְבוֹד
יַעְרוֹ וְכַרְמְלוֹ מִנֶּפֶשׁ וְעַד בָּשָׂר
יְכַלֶּה וְהָיָה כְּמְסֹס נֵס׃ וּשְׁאָר
עֵץ יַעְרוֹ מִסְפַּר יִהְיוּ וְנַעַר יִכְתְּבֵם׃
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא לֹא יוֹסִיף עוֹד
שְׁאָר יִשְׂרָאֵל וּפְלֵיטַת בֵּית
יַעֲקֹב לְהִשָּׁעֵן עַל מַכֵּהוּ וְנִשְׁעַן
עַל יְהוָה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בֶּאֱמֶת׃
שְׁאָר יָשׁוּב שְׁאָר יַעֲקֹב אֶל אֵל
גִּבּוֹר׃ כִּי אִם יִהְיֶה עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
כְּחוֹל הַיָּם שְׁאָר יָשׁוּב בּוֹ כִּלָּיוֹן
חָרוּץ שׁוֹטֵף צְדָקָה׃ כִּי כָלָה וְנֶחֱרָצָה
אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת עֹשֶׂה בְּקֶרֶב
כָּל־הָאָרֶץ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה צְבָאוֹת אַל תִּירָא עַמִּי יֹשֵׁב
צִיּוֹן מֵאַשּׁוּר בַּשֵּׁבֶט יַכֶּה

וּמַטֵּהוּ יִשָּׂא עָלֶיךָ בְּדֶרֶךְ מִצְרָיִם׃ נְטָה נָשָׂא
כִּי עוֹד מְעַט מִזְעָם וְכָלָה זַעַם זָעַר
וְאַפִּי עַל תַּבְלִיתָם׃ וְעוֹרֵר עָלָיו כָּלָה
יְהוָה צְבָאוֹת שׁוֹט כְּמַכַּת מִדְיָן נָכָה
בְּצוּר עוֹרֵב וּמַטֵּהוּ עַל הַיָּם
וְנִשָּׂאוֹ בְּדֶרֶךְ מִצְרָיִם׃ וְהָיָה בַּיּוֹם
הַהוּא יָסוּר סִבְלוֹ מֵעַל שִׁכְמֶךָ סוּר
וְעֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ וְחִבַּל עֹל צוּר
מִפְּנֵי שָׁמֶן׃ בָּא עַל עַיָּת עָבַר פְּנֵה בוֹא
בְּמִגְרוֹן לְמִכְמָס יַפְקִיד כֵּלָיו׃ עָבְרוּ פָּגַד כֶּלָה
מַעְבָּרָה גֶּבַע מָלוֹן לָנוּ חָרְדָה עָבַר לוּן
הָרָמָה גִּבְעַת שָׁאוּל נָסָה׃ צַהֲלִי
קוֹלֵךְ בַּת גַּלִּים הַקְשִׁיבִי לַיְשָׁה שָׁבַב
עֲנִיָּה עֲנָתוֹת׃ נֹדְדָה מַדְמֵנָה יֹשְׁבֵי עָנָה
הַגֵּבִים הֵעִיזוּ׃ עוֹד הַיּוֹם בְּנֹב עָזַז
לַעֲמֹד יָנִיף יָדוֹ הַר בַּת צִיּוֹן נוּף
גִּבְעַת יְרוּשָׁלִַם׃ הִנֵּה הָאָדוֹן יְהוָה
צְבָאוֹת מְסָעֵף פֻּארָה בְּמַעֲרָצָה סָעַף עֵרֶץ
וְרָמֵי הַקּוֹמָה גְּדוּעִים וְהַגְּבֹהִים רוּם גֹּדַע
יִשְׁפָּלוּ׃ וְנִקַּף סְבָכֵי הַיַּעַר בַּבַּרְזֶל שָׁפַל
וְהַלְּבָנוֹן בְּאַדִּיר יִפּוֹל׃ אָדַר נָפַל
Cap. xi. וְיָצָא חֹטֶר מִגֶּזַע יִשָּׁי
וְנֵצֶר מִשָּׁרָשָׁיו יִפְרֶה׃ וְנָחָה עָלָיו פָּרָה טוּחַ
רוּחַ יְהוָה רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה
רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יָצַץ נֵצֶר
יְהוָה׃ וְהַרִיחוֹ בְּיִרְאַת יְהוָה וְלֹא יָדַע רוּחַ
לְמַרְאֵה עֵינָיו יִשְׁפּוֹט וְלֹא רָאָה שָׁפַט
לְמִשְׁמַע אָזְנָיו יוֹכִיחַ׃ וְשָׁפַט שָׁמַע יָכַח
בְּצֶדֶק דַּלִּים וְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר יָשַׁר
לַעֲנְוֵי אָרֶץ וְהִכָּה אֶרֶץ בְּשֵׁבֶט עָנָה נָכָה
פִּיו וּבְרוּחַ שְׂפָתָיו יָמִית רָשָׁע׃ פֶּה שָׂפָה
וְהָיָה צֶדֶק אֵזוֹר מָתְנָיו וְהָאֱמוּנָה סוּת אֵזוֹר
אֵזוֹר חֲלָצָיו׃ וְגָר זְאֵב עִם כֶּבֶשׂ אָמָן גּוּר
וְנָמֵר עִם גְּדִי יִרְבָּץ וְעֵגֶל וּכְפִיר רָבַץ כָּפִיר
וּמְרִיא יַחְדָּו וְנַעַר קָטֹן נֹהֵג בָּם׃ מָרִיא
וּפָרָה וָדֹב תִּרְעֶינָה יַחְדָּו יִרְבְּצוּ דּוּב רָעָה

et baculũ suum leuabit super te in via egypti. Adhuc enim paululũ modicũq; & consumabitur indignatio mea & furor me super scelus eorũ. Et suscitabit sup eũ dñs exercituũ flagellũ iuxta plagã madian in petra oreb & virgã suam sup mare: & leuabit eam in via egypti. Et erit in die illa: auferetur onus eius de humero tuo: & iugum eius de collo tuo: & cõputrescet iugũ a facie olei. Veniet in aioth: transibit in magrõ: apd magmas commedabit vasa sua. Transierũt cursim: gabaa sedes nra. Obstupuit rama: gabaa saulis fugit. Hinni voce tua filia gallim: attende laisa paupcula anathot. Migrauit medemena habitatores gabim cõfortamini. Adhuc die ẽ vt in nobe stetur. Agitabit manũ sua sup montẽ filie sion & collem hierusalem. Ecce dominator dominus exercituum confringet laguncula in terrore & excelsi stature succidẽtur: & sublimes humiliabuntur. Et subuertẽtur cõdensa saltus eius ferro: & libanus cũ ex celsis cadet. 11.

ET egredietur virga de radice iesse: & flos de radice eius ascẽdet. Et requiescet sup eũ spiritus domini: spirit sapientie & intellectus: spiritus cõsilii & fortitudinis: spũs scientie & pietatis. Et replebit eũ spũs timoris domini. Non secũdum visionem oculorum iudicabit: neq; secundũ auditum auriũ arguet. Sed iudicabit in iustitia pauperes & arguet in equitate pro mãsuetis terre. Et percutiet terram virga oris sui & spiritu labiorũ suorũ interficiet impiũ. Et erit iustitia cingulũ lumborũ eius: & fides cinctoriũ renũ eius. Habitabit lupus cũ agno: & pardus cum hedo cubabit. Vitulus & leo et ouis simul morabuntur: & puer paruulus minabit eos. Vitulus & vrsus pascẽtur: fili regescẽt

plagã eiũ inducit sup te: vt videas viã egypti.
πληγὴν γὰρ ἐπάγει ἐπὶ σέ, τοῦ ἰδεῖν ὁδὸν αἰγύπτου.
adhuc.n.parũ: & cessabit ira: & suscitabit sup
ἔτι γὰρ μικρόν, καὶ παύσεται ἡ ὀργή. καὶ ἐγερεῖ ἐπ' αὐ
eos dñs de exercituũ ſicũ plagã ma F
τοὺς κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων κατὰ τὴν πληγὴν μα
diam in loco tribulatõis. & furor eius in via q̃ p
διὰμ ἐν τόπῳ θλίψεως. καὶ ὁ θυμὸς αὐτοῦ τῇ ὁδῷ τῇ κα
mare in viã q̃ ad egyptũ. & erit in
τὰ θάλασσαν εἰς τὴν ὁδὸν τὴν κατ' αἴγυπτον. καὶ ἔσται ἐν τῇ
die illa auferet iugũ eius a te: & cor
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀφαιρεθήσεται ὁ ζυγὸς αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ, καὶ κα
rũpetur iugũ ab hũeriso vstro. veniet.n.i
ταφήσεται ὁ ζυγὸς ἀπὸ τῶν ὤμων ὑμῶν. ἥξει γὰρ εἰς τὴν
ciuitatẽ aggai: & transibit i magedo: & in mach
πόλιν ἀγγαί, καὶ παρελεύσεται εἰς μαγγιδώ, καὶ ἐν μαχ
mas ponet vasa sua: & ptransibit vallẽ
μὰς θήσει τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ παρελεύσεται φάραγγα
& veniet in aggai: timor: apphẽdet rama: ciuitatẽ saul G
καὶ ἥξει εἰς ἀγγαί, φόβος λήψεται ῥαμά, πόλιν σαοὺλ
fugiet: hini vocẽ tuã filia gallim: au-
φεύξεται. χρεμέτισον φωνῇ σου θύγατερ γαλλίμ, ἐπα
di laisa audiet i anathoth. obstupuit medebena &
κουε λαῖσα, ἐπακούσεται ἐν ἀναθώθ. ἔξεστη μαδιβηνὰ καὶ
habitãtes gebi. cõsolamini hodie in via
οἱ κατοικοῦντες γιβίμ. παρακαλεῖτε σήμερον ἐν ὁδῷ
vt mancat. cõsolamini i mõte filiã sion:
τοῦ μεῖναι. παρακαλεῖτε ἐν τῷ ὄρει τὴν θυγατέρα σιών,
& colles in hierlm. ecce dñator dñs sabaoth
καὶ οἱ βουνοὶ ἐν ἰλὰμ. ἰδοὺ ὁ δεσπότης κύριος σαβαὼθ
cõturbat gloriosos cũ fortitudine: & excelsi
συνταράσσει τοὺς ἐνδόξους μετὰ ἰσχύος, καὶ οἱ ὑψηλοὶ τῇ
supbia cõterẽtur: & sublimes humiliabũtur.
ὕβρει συντριβήσονται, καὶ οἱ ὑψηλοὶ ταπεινωθήσονται.
& cadent excelsi gladio: at liban cũ
καὶ πεσοῦνται ὑψηλοὶ μαχαίρᾳ, ὁ δὲ λίβανος σὺν τοῖς
excelsis cadet.
ὑψηλοῖς πεσεῖται. Ca. 11.

ET egredietur virga de radice iesse: & Καὶ ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης ἰεσσαί, καὶ
flos de radice eius ascendet: & requiescet
ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης αὐτοῦ ἀναβήσεται, καὶ ἀναπαύσεται
sup eũ spũs dñi: spũs sapiẽtie & intelle A
ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσε
ctus: spũs cõsilii & fortitudinis: spũs sciẽtie
ως, πνεῦμα βουλῆς καὶ ἰσχύος, πνεῦμα γνώσεως
& pietatis replebit eũ. spũs timoris dei
καὶ εὐσεβείας ἐμπλήσει αὐτόν. πνεῦμα φόβου θεοῦ
nõ secũdũ gloriã iudicabit: neq; iuxta sermonẽ
οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ, οὐδὲ κατὰ τὴν λαλιὰν
arguet: sed iudicabit humili iudiciũ: & arguet
ἐλέγξει, ἀλλὰ κρινεῖ ταπεινῷ κρίσιν, καὶ ἐλέγξει
humileo terre: & percutiet terra ver-
τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς, καὶ πατάξει γῆν τῷ λό-
bo oris sui. & in spũ p la-
γῳ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ ἐν πνεύματι θα χεῖ
bia ipiũ iterficiet. & erit iustitia cinctus
λέων ἀσεβῆ ἀνελεῖ. καὶ ἔσται δικαιοσύνη ἐζωσμένος
lũbos suos: & veritate inolus late-
τὰς ὀσφὺς αὐτοῦ, καὶ ἀλήθεια ἐλεημένος τὰς πλευ
ra sua. & simul pascet lup cũ agno: .2.the.
ρὰς αὐτοῦ. καὶ συνβοσκήσεται λύκος μετὰ ἀρνοῦ, 2.l
& pardus simul accubabit cũ hedo: & vitu-
καὶ πάρδαλις συναναπαήσεται ἐρίφῳ, καὶ μοσχάρι- B
lus & leo & taurus simul pascẽtur. & pu Infra.
ον καὶ λέων καὶ ταῦρος ἅμα βοσκήσονται. καὶ παι 65.b.
er paru ducet eos. & bos & vrsus pas-
δίον μικρὸν ἄξει αὐτούς. καὶ βοῦς καὶ ἄρκτος βο-
centur simul: & simul erũt.
σκήσονται ἅμα, καὶ ἅμα ἔσονται

catuli eorũ. τ leo sicut bos comedet palcae:
τὰ παιδία αὐτῶν. καὶ λέων ὡς βοῦς φάγεται ἄχυρα,
τ puer paruul' in foramẽ aspidũ. τ in cubi-
καὶ παιδίον νήπιον ἐπὶ τρώγλαν ἀσπίδων. καὶ ἐπὶ κοί-
lem pagationũ aspidũ manũ imittet. τ nõ ma-
τὴν ἐγγόνων ἀσπίδων τὴν χεῖρα ἐπιβαλεῖ. καὶ οὐμὴ κα
lefacient: neq; potercũt perdere ullũ in
κοποιήσουσιν, οὐδ' οὐμὴ δύνωνται ἀπολέσαι οὐδένα ἐπὶ
mõte ſcto meo. q; repleta eſt olo terra
τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου. ὅτι ἐπιπλήσθη σύμπασα γῆ τοῦ
C cognoſcẽdi dñm ſicut aqua multa operiet ma
γνῶναι τὸν κύριον ὡς ὕδωρ πολὺ καταπαλύψει θαλάσ-
ria. τ erit in die illa radix ieſſe: τ
Ro.15. σας. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ
c. ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν. ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσι. καὶ
erit requies eius honor. τ erit in die il-
ἔσται ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ τιμή. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί
la apponet dñs oõdere manũ ſuã: vt zelet
νῃ προσθήσει κύριος τοῦ δεῖξαι τὴν χεῖρα αὐτοῦ, τοῦ ζηλῶ
reliquũ populi: q̃ dereliquerũt ab
σαι τὸ καταλειφθὲν τοῦ λαοῦ, ὃ ἂν καταλειφθῇ ἀπὸ
assyrijs. τ ab egypto τ a babylone τ
τῶν ἀσσυρίων καὶ ἀπὸ αἰγύπτου καὶ ἀπὸ βαβυλῶνος καὶ
ab ethiopia τ ab elamitis τ a ſolis o-
ἀπὸ αἰθιοπίας καὶ ἀπὸ ἐλαμιτῶν καὶ ἀπὸ ἡλίου ἀνατο-
tu: τ ex arabia. τ leuabit ſignũ in gẽtes. τ cõgrega
λῶν, καὶ ἐξ ἀραβίας. καὶ ἀρεῖ σημεῖον εἰς τὰ ἔθνη. καὶ συνά-
bit q̃ perierãt ex iſrael. τ diſperſos in
D ξει τοὺς ἀπολομένους ἰσραήλ. καὶ τοὺς διεσπαρμένους ἰου-
da cõgregabit ex quatuor alis terre. τ auferẽ
δὰ συνάξει ἐκ τῶν τεσσάρων πτερύγων τῆς γῆς. καὶ ἀφαιρε-
tur zelus ephraim. τ inimici iuda peribũt.
θήσεται ὁ ζῆλος ἐφραίμ, καὶ οἱ ἐχθροὶ ἰούδα ἀπολοῦνται.
ephraim nõ emulabit iudã: τ iudas nõ tribulabit
ἐφραὶμ οὐ ζηλώσει τὸν ἰούδας, καὶ ἰούδας οὐ θλίψει τὸν
ephraim. τ volabũt in nauib' philiſtiim. ma
ἐφραίμ. καὶ πετασθήσονται ἐν πλοίοις ἀλλοφύλων. θάλασ-
re ſimul p̃dabũtur: τ coo q̃ a ſolis ortu τ
σαν ἅμα προνομεύσουσι, καὶ τοὺς ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν καὶ
idumeã: τ in moab primũ man' inici-
ἰδουμαίαν, καὶ ἐπὶ μωὰβ πρῶτον τὰς χεῖρας ἐπιβαλοῦ-
ent. at filii ammõ primũ obedięt. τ deſola-
σιν. οἱ δὲ υἱοὶ ἀμμὼν πρῶτοι ὑπακούσονται. καὶ ἐρημώ-
bit dñs mare egypti: τ iniicie
σει κύριος τὴν θάλασσαν αἰγύπτου, καὶ ἐπιβαλεῖ τὴν
manũ ſuã ſup flumen ſpũ violẽto: τ
χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν πνεύματι βιαίῳ, καὶ
percutiet ſeptẽ valles: ita vt trãſire eũ
πατάξει ἑπτὰ φάραγγας. ὥστε περιιέναι αὐτὸν
in calciamẽtis. τ erit via reſiduo
ἐν ὑποδήμασι. καὶ ἔσται δίοδος τῷ καταλειφθέντι
ppło meo q̃ dereliq' eſt ab aſſyrio. τ
λαῷ μου τῷ καταλειφθέντι ἀπὸ τῶν ἀσσυρίων. καὶ
erit iſrael ſicut die q̃ egreſſuo ẽ de terra
ἔσται τῷ ἰσραὴλ ὡς τῇ ἡμέρᾳ ὅτι ἐξῆλθεν ἐκ γῆς
A egypti.
αἰγύπτου. Ca.12.

ΘΕ dicet in die illa: bñdicã tibi dñe:
Καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐυλογήσω σε κύριε,
q̃m iratus es: τ auertiſti furorẽ tuũ τ
Exo. ὅτι ὠργίσθης, καὶ ἀπέστρεψας τὸν θυμόν σου καὶ ἐ-
15.4. miſeri' es mei. ecce de' me' ſaluator me' cõfidẽs e-
Ps.117 λέησας με. ἰδοὺ ὁ θεός μου σωτήρ μου πεποιθὼς ἔσο-
ro in eo τ nõ timebo. q̃m gſtia mea
μαι ἐπ' αὐτοῦ καὶ οὐ φοβηθήσομαι. ὅτι ἡ δόξα μου
τ laus mea dñs: τ fact' ẽ mihi in ſalutẽ.
καὶ ἡ αἴνεσίς μου κύριος, καὶ ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν.
τ hauritis aquã cũ gaudio de fontib'
καὶ ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν
ſaluationis. τ dicetis
τοῦ σωτηρίου. καὶ ἐρεῖς ooooooooooooooooooooo

'catuli eorũ: 'b& leo 'quaſi
bos 'comedet 'paleas. ooo
m Et delectabitur n infans
ab vbere 'ſup 'foramina
q aſpidis: 'r& in 'cauerna 're
guli q' ablactat' fuerit 'ma
nũ ſuã 'mittet.' Non 'noce
bũt 'b& nõ 'occidẽt 'in vni-
uerſo 'monte 'ſctõ meo:
'qa 'repleta eſt ' terra ' ſcia
m domini n ſicut aque 'ma-
ris 'operientes. oooooooo
'In die 'illa 'radix 'ieſſe 'q
oooooooooooooo ooo oooo
'ſtat 'in ſignũ 'populorũ:
'ipm 'gẽtes 'depcabũtur:
'& erit ' ſepulchrum eius
'glorioſum. 'b Et erit ' i die
'illa: ' adiiciet m dominus
n ſecundo 'manum ſuam
p ad poſſidendum 'reſiduũ
'populi ſui: 'quod oooo
n relinq̃tur ' ab aſſyriis 'et
ab egypto ' & a phetros
'& ab ethiopia 'b& ab elam
'& a ſennaar 'b& ab emath
'& ab inſulis 'maris. 'b Et le
uabit 'b ſignũ ' in nationes:
'b& cõgregabit 'profugos
m iſrael. n Et diſperſos ooo
'iuda 'colliget 'q a quattu-
or 'plagis 'terre: oooooooo
'& auferetur n zelus ' effra
im ' & hoſtes oooooooooo
'iuda 'peribunt. 'b Effraim
'non 'emulabitur oooooo
'iudam: 'b& iudas 'b non 'pu
gnabit 'b contra oooooooo
'effraim. m Et volabũt n in
humeros 'philiſtiim oooo
p per mare 'ſimul ' preda-
buntur ' filios n orientis.
'Idumea ' & moab ' prece
ptum 'manus eorũ 'b& filii
'ammon 'obedientes erũt.
'Et deſolabit ' dominus
'linguam 'maris 'egypti:
'& leuabit oooooooooooo
m manũ ſuam n ſup flumẽ
p in fortitudine 'q ſpirit' ſui:
'& percutiet cum n in ſeptẽ
'rius ita n vt tranſeant per
cum 'calciati. ' Et erit 'via
'reſiduo oooooooooooooo
'b populo meo 'qui 'relin-
quetur ' ab aſſyriis: ' ſicut
'fuit 'b iſraeli ' in die illa qua
'ascendit ' de terra oooooo
m egypti. 12.

ΘT dices 'b in die 'illa.
'b Cõfitebor tibi 'dñe
'q̃m 'irat ' es 'b mihi: 'cõuer
ſus eſt 'b furor tu' & cõſola
tus es me. m Ecce n de ' ſal-
uator meus: ' fiducialiter
agã 'b& nõ 'timebo. 'Quia
'fortitudo mea 'b& la' mea
'dñs 'b de': '& fact' es 'b mihi
'b in ſalutẽ. 'Hauritis 'b aq̃s
'in gaudio ' de fontibus
'ſaluatoris: 'b& dicetis oo

אָרַח אָכַל יַלְדֵיהֶן וְאַרְיֵה כַּבָּקָר יֹאכַל תֶּבֶן׃
יָנַק וְשִׁעֲשַׁע יוֹנֵק עַל חוּר פֶּתֶן וְעַל
אוֹר גָּמֻל מְאוּרַת צִפְעוֹנִי גָּמוּל יָדוֹ הָדָה׃
רוּעַ שָׁחַת לֹא יָרֵעוּ וְלֹא יַשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר
יָדַע קָדְשִׁי כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת
כִּסָּה יְהוָה כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים׃ וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא שֹׁרֶשׁ יִשַׁי אֲשֶׁר
עָרַשׁ עֹמֵד לְנֵס עַמִּים אֵלָיו גּוֹיִם יִדְרֹשׁוּ
הָיָה מְנוּחָתוֹ כָּבוֹד׃ וְהָיָה בַּיּוֹם
הַהוּא יוֹסִיף אֲדֹנָי שֵׁנִית יָדוֹ
לִקְנוֹת אֶת שְׁאָר עַמּוֹ אֲשֶׁר
יִשְׁאַר מֵאַשּׁוּר וּמִמִּצְרַיִם וּמִפַּתְרוֹס
וּמִכּוּשׁ וּמֵעֵילָם וּמִשִּׁנְעָר וּמֵחֲמָת
וּמֵאִיֵּי הַיָּם׃ וְנָשָׂא נֵס לַגּוֹיִם
וְאָסַף נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל וּנְפוּצוֹת
יְהוּדָה יְקַבֵּץ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ׃
וְסָרָה קִנְאַת אֶפְרַיִם וְצֹרְרֵי
יְהוּדָה יִכָּרֵתוּ אֶפְרַיִם לֹא יְקַנֵּא
אֶת יְהוּדָה וִיהוּדָה לֹא יָצֹר אֶת
אֶפְרָיִם׃ וְעָפוּ בְכָתֵף פְּלִשְׁתִּים
יָמָּה יַחְדָּו יָבֹזוּ אֶת בְּנֵי קֶדֶם
אֱדוֹם וּמוֹאָב מִשְׁלוֹח יָדָם וּבְנֵי
עַמּוֹן מִשְׁמַעְתָּם׃ וְהֶחֱרִים יְהוָה
אֶת לְשׁוֹן יַם מִצְרַיִם וְהֵנִיף
יָדוֹ עַל הַנָּהָר בַּעֲזַם רוּחוֹ
וְהִכָּהוּ לְשִׁבְעָה נְחָלִים וְהַדְּרִיךְ
בַּנְּעָלִים׃ וְהָיְתָה מְסִלָּה לִשְׁאָר
עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשְׁאַר מֵאַשּׁוּר כַּאֲשֶׁר
הָיְתָה לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם עֲלֹתוֹ מֵאֶרֶץ
מִצְרָיִם׃

Cap.xij. וְאָמַרְתָּ בַּיּוֹם הַהוּא אוֹדְךָ יְהוָה
יָרַדְתָּ שׁוּב כִּי אָנַפְתָּ בִּי יָשֹׁב אַפְּךָ וּתְנַחֲמֵנִי׃
נִחַם יְשׁוּעָתִי הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא
בָטַח אֶפְחַד כִּי עֻזִּי וְזִמְרָת יָהּ יְהוָה
הָיָה לִי לִישׁוּעָה׃ וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם
בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה׃ וַאֲמַרְתֶּם

בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ
בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילֹתָיו
הַזְכִּירוּ כִּי נִשְׂגַּב שְׁמוֹ: זַמְּרוּ יְהוָה
כִּי גֵאוּת עָשָׂה מוּדַעַת זֹאת בְּכָל
הָאָרֶץ: צַהֲלִי וְרֹנִּי יֹשֶׁבֶת צִיּוֹן
כִּי גָדוֹל בְּקִרְבֵּךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:
Cap.xiij. מַשָּׂא בָבֶל אֲשֶׁר
חָזָה יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ: עַל הַר
נִשָּׂא שָׂאוּ נֵס הָרִימוּ קוֹל לָהֶם
הָנִיפוּ יָד וְיָבֹאוּ פִּתְחֵי נְדִיבִים:
אֲנִי צִוִּיתִי לִמְקֻדָּשָׁי גַּם קָרָאתִי
גִבּוֹרַי לְאַפִּי עַלִּיזֵי גַאֲוָתִי: קוֹל
הָמוֹן בֶּהָרִים דְּמוּת עַם רָב קוֹל
שְׁאוֹן מַמְלְכוֹת גּוֹיִם נֶאֱסָפִים
יְהוָה צְבָאוֹת מְמַפֵּקֵד צָבָא מִלְחָמָה:
בָּאִים מֵאֶרֶץ מֶרְחָק מִקְּצֵה
הַשָּׁמַיִם יְהוָה וּכְלֵי זַעְמוֹ לְחַבֵּל
כָּל הָאָרֶץ: הֵילִילוּ כִּי קָרוֹב יוֹם
יְהוָה כְּשֹׁד מִשַּׁדַּי יָבוֹא: עַל
כֵּן כָּל יָדַיִם תִּרְפֶּינָה וְכָל לֵבָב
אָנוֹשׁ יִמָּס: וְנִבְהָלוּ צִירִים וַחֲבָלִים
יֹאחֵזוּן כַּיּוֹלֵדָה יִתְחִילוּן אִישׁ
אֶל רֵעֵהוּ יִתְמָהוּ פְּנֵי לְהָבִים
פְּנֵיהֶם: הִנֵּה יוֹם יְהוָה בָּא אַכְזָרִי
וְעֶבְרָה וַחֲרוֹן אָף לָשׂוּם הָאָרֶץ
לְשַׁמָּה וְחַטָּאֶיהָ יַשְׁמִיד מִמֶּנָּה:
כִּי כוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וּכְסִילֵיהֶם לֹא
יַהֵלּוּ אוֹרָם חָשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ בְּצֵאתוֹ
וְיָרֵחַ לֹא יַגִּיהַּ אוֹרוֹ: וּפָקַדְתִּי
עַל תֵּבֵל רָעָה וְעַל רְשָׁעִים
עֲוֹנָם וְהִשְׁבַּתִּי גְאוֹן זֵדִים וְגַאֲוַת
עָרִיצִים אַשְׁפִּיל: אוֹקִיר אֱנוֹשׁ
מִפָּז וְאָדָם מִכֶּתֶם אוֹפִיר: עַל
כֵּן שָׁמַיִם אַרְגִּיז וְתִרְעַשׁ הָאָרֶץ
מִמְּקוֹמָהּ בְּעֶבְרַת יְהוָה צְבָאוֹת
וּבְיוֹם חֲרוֹן אַפּוֹ: וְהָיָה כִּצְבִי מְרֻדָּף
וְכַצֹּאן אֵין מְקַבֵּץ אִישׁ אֶל עַמּוֹ
יִפְנוּ וְאִישׁ אֶל אַרְצוֹ יָנוּס:
כָּל הַנִּמְצָא יִדָּקֵר וְכָל הַנִּסְפָּה
יִפֹּל בַּחֶרֶב: וְעֹלְלֵיהֶם יְרֻטָּשׁוּ
לְעֵינֵיהֶם בָּתֵּיהֶם יִשָּׁסּוּן וּנְשֵׁיהֶם
תִּשְׁכָּבְנָה: הִנֵּה אָנֹכִי מֵעִיר עֲלֵיהֶם
מָדָי אֲשֶׁר כֶּסֶף לֹא יַחְשֹׁבוּ וּזְהָב
לֹא יַחְפְּצוּ בוֹ: וְקַשָּׁתוֹת נְעָרִים
תְּרַטַּשְׁנָה וְפְרִי בֶטֶן לֹא יְרַחֵמוּ
עַל בָּנִים לֹא תָחוֹס עֵינָם: וְהָיָה
בָבֶל צְבִי מַמְלְכוֹת תִּפְאֶרֶת גְּאוֹן
כַּשְׂדִּים כַּאֲשֶׁר הָפַךְ אֱלֹהִים אֶת
סְדֹם וְעֲמֹרָה: לֹא תֵשֵׁב עוֹלָם וְלֹא
תִשָּׁבֶת עַד דּוֹר וָדוֹר וְלֹא יִהֶל
שָׁם עֲרָבִי וְרֹעִים לֹא יַרְבִּיצוּן
עֵדָרָם: וְרָבְצוּ שָׁם צִיִּים וּמָלְאוּ
בָתֵּיהֶם אֹחִים וְשָׁכְנוּ שָׁם בְּנוֹת
יַעֲנָה וּשְׂעִירִים יְרַקְּדוּ שָׁם:
וְעָנוּ אִיִּים בְּאַרְמְנוֹתָיו תַּנִּים
בְּהֵיכְלֵי עֹנֶג קָרוֹב לָבוֹא עִתָּהּ
וְיָמֶיהָ לֹא יִמָּשֵׁכוּן:

in die illa. Confitemini domino & inuocate eo nomẽ eius. Notas facite in pplis adinuctiões eius: memẽtote qm̃ excelsũ est nomẽ eius. Cantate dño qm̃ magnifice fecit: annũciate hoc in vniuersa terra. Exulta & lauda habitatio sion: quia magn? in medio tui sanctus israel. 15.

ONus babylonis: qd̃ vidit esaias filius amos. Super montem caliginosum leuate signum: exaltate vocem leuate manũ: & ingrediantur portas duces. Ego mandaui sanctificatis meis: & vocaui fortes meos in ira mea exultãtes in gloria mea. Vox multitudinis in montibus q̃si ppl̃o frequẽtiũ: vox sonitus regum gentium congregatarũ. Dominus exercituum precepit militie belli venientibus de terra procul. A summitate celi dominus & vasa furoris eius vt disperdat omnem terram. Vlulate quia prope est dies domini: quasi vastitas a domino veniet. Propter hoc omnes manus dissoluentur: & omne cor hois tabescet & conteretur. Torsiões & dolores tenebunt: quasi parturiens dolebũt. Vnusq̃sq; ad proximũ suum stupebit: facies combuste vultus eorũ. Ecce dies domini veniet crudelis & indignatõis plenus & ire furoris q̃ ad ponendã terrã in solitudinem: & pctores eius cõterendos de ea: quoniã stelle celi & splendor earum non expãdet lumẽ suũ. Obtenebrat? est sol in ortu suo: & luna nõ splẽdebit in lumie suo. Et visitabo super orbis mala: & cõtra impios iniqtatẽ eorũ. Et requescere faciã supbiã infideliũ: & arrogantiã fortiũ humiliabo. Preciosior erit vir auro: & homo mundo obrizo. Super hoc celum turbabo: & mouebitur terra de loco suo: ppter indignationẽ dñi exercituũ: & ppt diẽ ire furoris ei?. Et erit q̃si damula fugiẽs

in die illa: cõfitemini dño: clamate nomẽ eius: ãnũciate in gẽtib? gloria eius: memẽto quia exaltatũ ẽ nomẽ eius: laudate nomẽ domini: qm̃ excelsa fecit: ãnũciate hec in omni terra. exultate & letamini habitãtes sion quia exaltat ẽ sctũs israel in medio eius. B pũ.14. 1.para. 16.l.

Ca.13. Visio cõtra babylonẽ quã vidit esaias filius amos sup mõtẽ cãpestrẽ. exaltate signũ: eleuate vocẽ ad eos: ne timeatis: applaudite manu: aperite principes: ego precipio: & ego adduco eos. gigãtes veniũt implere furorẽ meũ: gaudẽtes simul & supplicantes. vox gẽtiũ multarũ sup mõtes: similis gẽtiũ multarũ: vox regũ & gẽtiũ cõgregatarũ dño sabaoth: precepit gẽti bellicose. venite de terra procul: a summitate fũdamẽti celi: dño & pliatores eius vt disperdat totã orbẽ terre. vlulate: ppe dies dñi: & cõtritio a deo veniet. ppẽ hoc omnes man? dissoluẽt & omis aia hois timebit: & turbabũtur legati: & dolores ipsos hebũt sicut mulieris parientis. & cõdolebũt alter ad alterũ: & stupebũt: & facies eorũ sicut flãma mutabũt. ecce ediẽ dies dñi venit insanabilis & indignatõis furoris & ire ad ponẽdã orbẽ terre desertũ & pctores gdere ex eo. A

Esa.31 c.

B

C

in die qua venerit furor eius. & erit relicti quasi damula fugiens:

τ quasi ouis errāo: τ nō est cōgregāo:ita
καὶ ὡς πρόβατα πλανώμενοι, καὶ οὐκ ἔστι ὁ συνάγων, ὥς
vt hō in ppīm suū cōuertat: τ ho
τι ἀπέρχωμεν εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐπιστρεφῆναι, καὶ ἀπέρχω
mo in regionē suā ipellet. q̄ cū capt' fuerit erit
μος εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ ἐλθεῖν. ὃς ἐὰν ἁλῶ πᾶς ὁ
victus: τ q̄cūq; cōgregati fūt cadēt in gladio.
σθῶ, καὶ οἱ τινες συναγωγοὶ εἰσὶ πεσοῦνται ἐν μαχαίρᾳ.
τ filios eo; allidēt coā eo: τ vo
καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ῥαγήσονται ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ τὰς οἰκί
mos eo; diripiēt: τ vxores eo; habe
ας αὐτῶν προνομευθήσονται, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἐξου
būt.ecce suscitabo vobis medos: q̄ argentū nō repu
σιδοῦ ἐπεγείρω ὑμῖν τοὺς μήδους, οἱ ἀργυρίου οὐ λογί
tant: neq; aurī indigētiā habent: arc' adolef
ζονται, οὐδὲ χρυσίου χρείαν ἔχουσι, τοξεύματα νεανι
cētiū cōterēt: τ filios vtēr nō miserebūt:
σκων συντρίψουσι, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν οὐμὴ ἐλεήσωσιν,
neq; sup filios tuos parcēt oculi eo;.
οὐδὲ ἐπὶ τοῖς τέκνοις σου φείσονται οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν.
τ erit babylon q̄ vocat incyta a regib'
καὶ ἔσται βαβυλὼν ἡ καλουμένη ἔνδοξος ἀπὸ βασιλέων
chaldeo; quēadmodū subuertit de' sodomā τ go-
χαλδαίων· ὃν τρόπον κατέστρεψεν ὁ θεὸς σόδομα καὶ γό-
morrā:nō habitabitur in eternū neq; igredē
μορρα, οὐ κατοικισθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα οὐδ' οὐμὴ εἰσελεύσε-
tur in eā p multas gnatiōes: neq; igrediētur
ται εἰς αὐτὴν ἕως πολλῶν γενεῶν, οὐδ' οὐμὴ εἰσελεύσεται
in eā arabes: neq; pastores requiescēt in
εἰς αὐτὴν ἄραβες, οὐδὲ ποιμένες οὐμὴ ἀναπαήσονται ἐν
ea: τ requiescent in ea bestie: τ iplebū
αὐτῇ, καὶ ἀναπαήσονται ἐν αὐτῇ θηρία, καὶ ἐμπλησθή-
tur dom' sonitu. τ accubabūt ibi sirenes
σονται αἱ οἰκίαι ἤχου. καὶ ἀναπαήσονται ἐκεῖ σειρῆνες
τ demones saltabūt ibi: τ onocentauri illic habita
καὶ δαιμόνια ὀρχήσονται ἐκεῖ, καὶ ὀνοκένταυροι ἐκεῖ κατοι-
bunt. τ nidificabūt ericii in domib' eo;.
κήσουσι. καὶ νοσσοποιήσουσιν ἐχῖνοι ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν.
D
A Ὅτι ἐγγὺς ἔρχεται καὶ οὐ χρονιεῖ, καὶ ἡμέραι αὐτῶν οὐμὴ
prahētur: τ miserebit vbi iacob: τ eliget
παρατείνωσι, καὶ ἐλεήσει κύριος τὸν ἰακώβ, καὶ ἐκλέξεται
adhuc israel: τ requiescet sup terrā eo; τ
ἔτι τὸν ἰσραήλ, καὶ ἀναπαήσεται ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν· καὶ
aduena apponet ad eos: τ adiūget
ἐνεκόλησε προσελεύσεται πρὸς αὐτούς, καὶ προσελεύσεται
ad domū iacob: τ accipiēt eos gēteo: τ indu
πρὸς τὸν οἶκον ἰακώβ, καὶ λήψονται αὐτοὺς ἔθνη, καὶ εἰσά-
cent in locū eo; τ possidebūt: τ
ξουσιν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν· καὶ κατακληρονομήσουσι, καὶ
multiplicabunt sup terrā dei in seruos τ ancil
πληθυνθήσονται ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ θεοῦ εἰς δούλους καὶ δού
las: τ erūt captiui captiuātes e-
λας, καὶ ἔσονται αἰχμάλωτοι οἱ αἰχμαλωτεύσαντες αὐ
os: τ subiicietur vbiantes eis. τ erit
τούς, καὶ κυριευθήσονται οἱ κυριεύσαντες αὐτούς. καὶ ἔσται
die illa relcuabit vbi te a dolore τ
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀναπαύσει κύριός σε ἀπὸ τῆς ὀδύνης καὶ
ira tua τ seruitute tua dura qua ser-
τοῦ θυμοῦ σου καὶ τῆς δουλείας σου τῆς σκληρᾶς ἣν ἐδου-
uisti eis. τ sumes plāctū hūc sup regē
λευσας αὐτοῖς. καὶ λήψῃ τὸν θρῆνον τοῦτον ἐπὶ βασιλέα
babylonis. τ dices in die illa: quomō cessa
βαβυλῶνος. καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, πῶς ἀνεπα-
uit exactor τ cessauit. sollicita
ύσατο ὁ ἀπαιτῶν καὶ ἀνεπαύσατο ὁ ἐπιστατοῦν-
tor. cōtriuit vbi iugū peccatorū:
τος. συνέτριψε κύριος τὸν ζυγὸν τῶν ἁμαρτωλῶν, τὸν
iugū principū: percutiēs gētes furore:plaga insanabili
ζυγὸν τῶν ἀρχόντων, πατάξας ἔθνη θυμῷ πληγὴ ἀνιάτῳ

ooooooooo oooooo oo ooo oooooooooooooooooooooooooo

[m]et q̄si ouis :[n]& nō erit [o]q
cōgreget.[p] Vnusq;q; [q] ad
[r]populū suū[s] cōuertetur:
[t]& singuli [u]ad [x]terrā suā [y]fu
giēt:[z]ois [a]q inuētus fuerit
[b]occidetur:[c]& ois [d]q sup-
uenerit [e] cadet [f] in gladio.
[g] Infantes eorū [h]allidētur
[i]in oculis eo;:[k]diripiētur
[l]domus eorū :[m] & vxores
eorū [n]violabuntur.[o] Ecce
ego [p] suscitabo [q] super eos
[r]medos [s] qui [t] argentum
[u]non [x] querant ooooooooo
[y]nec [z] aurum [a]velint :[b] sed
sagittis oooooooooooooooo
[c]paruulos [d] interficiēt :[e]&
lactantibus [f] vteris [g] non
[h]miserebūtur:&[i] sup [k]filio-
os [l]nō [m]parcat [n]oculi eo;.
[o] Et erit [p] babylon illa ciui
tas [q]gloriosa in [r]regnis [s]iclys-
ta in [t] superbia [u] chaldeo-
rum:[x]sicut subuertit [y]deus
[z]sodomam [a]& [b] gomorrā.
[c] Non [d] habitabitur vsq;
[e]in finē:[f]& nō [g]fundabitur
[h]vsq; ad [i]gnationē [k]& ge-
nerationem.[l] Nec [m]ponet
[n]ibi [o]tentoria [p]arabs :[q]nec
[r]pastores [s] requescent [t]ibi:
[u]sed requescent [x]ibi [y] bestie:
[z]& replebūtur [a]dom' eo;
[b]draconib'.[c] Et habitabūt
[d]ibi [e] struthiōes : [f]& pilosi
[g]saltabunt [h]ibi : oooooooo
[i]& respondebūt ibi [k]viule
[l]in edibus eius [m]& sirenes
[n]in delubris [o]voluptatis.

14.

[a] Rope est [b] vt veniat
[c]tēpus ei:[d]& dies ei
[e]non [f]elongabuntur.[g] Mi
serebitur [h] enim [i]dominus
[k]iacob [l] & eliget [m] adhuc
[n]de israel:[o]& requescere eos
faciet [p] sup [q]humū suā.[r] Ad
iungetur [s]aduena [t] ad eos:
[u]& adherebit [x]domui [y] ia-
cob.[z] Et tenebunt eos oo
[a]populi [b]& adducent eos
[c]in [d]locum suum. oooooooo
[e] Et possidebit eos [f] dom'
[g]israel [h] super terram ooo
[i]domini [k] in seruos [l]&
ancillas:[m]& erunt oooooooo
[n]capiētes [o]eos q se ceperāt
[p]& subiicient [q] exactores
suos.[r] Et erit [s]in die illa cū
[t]requiē dederit [u] tibi [x]dñs
[y]a labore tuo [z]& a cōfusio
ne tua [a]& a [b] seruitute [c] dura
[d]qua ante [e]seruisti:[f]sumes
[g]parabolam oooooooooooo
[h]istam [i]contra [k]regē [l]ba-
bylonis [m]& dices .[n] Quō
[o]cessauit [p]exactor :[q]quie-
uit [r]tributum.[s] Contriuit
[t]dominus [u]baculū [x]impio
rum:[y]virgā [z]dominātium
[a]cedentē [b]populos [c]indigna
tione :[d]plaga [e]insanabili :

[a] וְכָרוֹב לָבוֹא עִתָּהּ וְיָמֶיהָ
[b] לֹא יִמָּשֵׁכוּ: כִּי יְרַחֵם יְהוָה אֶת
[c] יַעֲקֹב וּבָחַר עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל וְהִנִּיחָם
[d] עַל אַדְמָתָם וְנִלְוָה הַגֵּר עֲלֵיהֶם
[e] וְנִסְפְּחוּ עַל בֵּית יַעֲקֹב: וּלְקָחוּם
[f] עַמִּים וְהֵבִיאוּם אֶל מְקוֹמָם
[g] וְהִתְנַחֲלוּם בֵּית יִשְׂרָאֵל עַל אַדְמַת
[h] יְהוָה לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְהָיוּ
[i] שׁבִים לְשֹׁבֵיהֶם וְרָדוּ בְּנֹגְשֵׂיהֶם:
[k] וְהָיָה בַּיּוֹם הָנִיחַ יְהוָה לְךָ מֵעֶצְבֹּךְ
[l] וּמֵרַגְזְךָ וּמִן הָעֲבֹדָה הַקָּשָׁה
[m] אֲשֶׁר עֻבַּד בָּךְ: וְנָשָׂאתָ הַמָּשָׁל
[n] הַזֶּה עַל מֶלֶךְ בָּבֶל וְאָמַרְתָּ אֵיךְ
[o] שָׁבַת נֹגֵשׂ שָׁבְתָה מַדְהֵבָה: שָׁבַר
[p] יְהוָה מַטֵּה רְשָׁעִים שֵׁבֶט מֹשְׁלִים:
[q] מַכֵּה עַמִּים בְּעֶבְרָה מַכַּת בִּלְתִּי

סוּר רֶגֶז
נוּחַ
קֶרֶשׁ
עָלָה שָׁאַל
עָתַד
קוּם
עָנָה אָמַר
חָלָה
מָשַׁל רָדַד
שָׁאַל הָמָה
כְּסָה תֹּלַע
הֵילֵל בֶּן
נָגַע חָלַשׁ
עָלָה עָלָה
כּוֹכָב רוּם
יָשַׁב יָעַד
צָפוֹן
כָּסָה דָּמָה
עָלָה יָרַד
רָאָה שָׁגַח
גּוּן רָגַז
רָעַשׁ מָלַךְ
שׁוּם דֹּר
עִיר אָסַר
כָּבַד
שָׁלַג תָּעַב
טָמֵן יָרַד
נוּס
יָחַד סָגַר
קָרָא
עָלַם רוּץ
טָבַח קוּם
פָּנָה
עִיר קוּם
כָּרַת

סָרָה רִדָּה בָּצָף גּוֹיִם מְרֻדָּף בְּלִי
חָשֹׂךְ׃ נָחָה שָׁקְטָה כָּל הָאָרֶץ
פָּצְחוּ רִנָּה׃ גַּם בְּרוֹשִׁים שָׂמְחוּ
לְךָ אֲרֵזֵי לְבָנוֹן מֵאָז שָׁכַבְתָּ לֹא
יַעֲלֶה הַכֹּרֵת עָלֵינוּ׃ שְׁאוֹל מִתַּחַת
רָגְזָה לְךָ לִקְרַאת בּוֹאֶךָ עוֹרֵר
לְךָ רְפָאִים כָּל שַׂתּוּדֵי אָרֶץ
הֵקִים מִכִּסְאוֹתָם כָּל מַלְכֵי גּוֹיִם׃
כֻּלָּם יַעֲנוּ וְיֹאמְרוּ אֵלֶיךָ גַּם אַתָּה
חֳלִיתָ כָּמוֹנוּ אֵלֵינוּ נִמְשָׁלְתָּ׃
הוֹרַד שְׁאוֹל גְּאוֹנֶךָ הֲמִית נְבָלֶיךָ
תַּחְתֶּיךָ יֻצַּע רִמָּה וּמְכַסֶּךָ תּוֹלָעָה׃
אֵיךְ נָפַלְתָּ מִשָׁّמַיִם הֵילֵל בֶּן
שָׁחַר נִגְדַּעְתָּ לָאָרֶץ חוֹלֵשׁ עַל
גּוֹיִם׃ וְאַתָּה אָמַרְתָּ בִּלְבָבְךָ
הַשָּׁמַיִם אֶעֱלֶה מִמַּעַל לְכוֹכְבֵי
אֵל אָרִים כִּסְאִי וְאֵשֵׁב בְּהַר
מוֹעֵד בְּיַרְכְּתֵי צָפוֹן׃ אֶעֱלֶה עַל
בָּמֳתֵי עָב אִדַּמֶּה לְעֶלְיוֹן׃ אַךְ
אֶל שְׁאוֹל תּוֹרַד אֶל יַרְכְּתֵי בוֹר׃
רֹאֶיךָ אֵלֶיךָ יִשְׁגִּיחוּ אֵלֶיךָ יִתְבּוֹנָנוּ
הַזֶּה הָאִישׁ מַרְגִּיז הָאָרֶץ
מַרְעִישׁ מַמְלָכוֹת׃ שָׂם תֵּבֵל כַּמִּדְבָּר
וְעָרָיו הָרָס אֲסִירָיו לֹא פָתַח
בָּיְתָה׃ כָּל מַלְכֵי גּוֹיִם כֻּלָּם שָׁכְבוּ
בְכָבוֹד אִישׁ בְּבֵיתוֹ׃ וְאַתָּה
הָשְׁלַכְתָּ מִקִּבְרְךָ כְּנֵצֶר נִתְעָב
לְבוּשׁ הֲרוּגִים מְטֹעֲנֵי חָרֶב יוֹרְדֵי
אֶל אַבְנֵי בוֹר כְּפֶגֶר מוּבָס׃
לֹא תֵחַד אִתָּם בִּקְבוּרָה כִּי אַרְצְךָ
שִׁחַתָּ עַמְּךָ הָרָגְתָּ לֹא יִקָּרֵא
לְעוֹלָם זֶרַע מְרֵעִים׃ הָכִינוּ לְבָנָיו
מִטִּבְחָה בַּעֲוֹן אֲבוֹתָם בַּל יָקוּמוּ
וְיָרְשׁוּ אָרֶץ וּמָלְאוּ פְנֵי תֵבֵל
עָרִים׃ וְנִסַּכְתִּי עֲלֵיהֶם נְאֻם יְהוָה
צְבָאוֹת וְהִכְרַתִּי לְבָבֶל שֵׁם

subiicientē in furore gē
tes: persequentē crudeli
ter. Conquieuit & siluit
omnis terra: ooooooooo
gauisa est & exultauit:
abietes quoq; letate sũt
super te: & cedri libani.
Exquo dormisti non oo
ascēdit qui succidat nos.
Infernus subter te ooo
cõturbatus est in occur
sum aduẽtus tui: suscita
uit tibi gigantes. Om
nes principes terre oooo
surrexerũt de soliis suis:
oẽs principes nationũ.
Vniuersi respondebunt
& dicent tibi. Et tu ooo
vulneratus es sicut &
nos: nũc sibi effectus es.
Detracta est ad inferos
supbia tua: cõcidit cada
uer tuũ. Subter te sterne
tur tinea: & opimẽtũ tuũ
erunt vermes. Quõ ce
cidisti de celo lucifer qui
mane oriebaris. Corrui
sti in terrã q vulnerabas
gentes: qui dicebas in
corde tuo: in oooooooooooo
celum ascendam: supra
astra oooooooooooooooooo
dei exaltabo solium me
um: & sedebo in monte
testamẽti i latere aqui
lonis: ascendam super oo
altitudinẽ nubũ: similis
ero altissimo. Veruntã
ad infernum detraheris
in profundum laci. oo
Qui te viderint ad te in
clinabũtur tecũ pspiciẽt.
Nunquid iste est vir qui
turbauit terram: oooooo
qui concussit regna: qui
posuit orbem desertum
& vrbes eius destruxit:
vinctis eius nõ aperuit
carcerẽ. Oes reges gẽ
tiũ vniuersi dormierunt
in gloria vir i domo sua:
tu autem oooooooooooo
piectus es de sepulchro
tuo quasi stirps inutilis
pollut & obuolutus cũ
his q interfecti sũt gladio &
descẽdẽt ad fũdamẽta
laci. Quasi cadauer pu
tridũ nõ hẽbis cõsortiũ
neq; cũ eis in sepultura.
Tu enim terrã tuã disperdi
sti: tu pplm tuũ occidisti.
Nõ vocabitur in eternũ
semẽ pessimorũ. Prepa
rate filios eius occisioni in
iniqtate patrũ eorũ. Nõ
cõsurgent nec heredita
bũt terrã: neq; iplebũt
faciẽ orbis ciuitatũ. Et
cõsurgã super eos dicit dñs
exercituum: & perdam
babylonis nomen oooo

gentiẽo gentẽ plaga furoris q̃ nõ pepercit: requie
παίων ἔθνος πληγῇ θυμοῦ ὃ οὐκ ἐφείσατο, ἀναπαύσα
uit cõfidẽs. ois terra clamat cũ leticia: τ
το πεποιθώς· πᾶσα ἡ γῆ βοᾷ μετ' εὐφροσύνης, καὶ τὰ
ligna libani gauisa sunt sup te: τ cedri
ξύλα τοῦ λιβάνου εὐφράνθησαν ἐπὶ σοί, καὶ ὁ κέδρος τοῦ
libani ex quo tu dormiuisti: nõ ascẽdit q̃ succidat nos.
λιβάνου ἀφοῦ σὺ κοιμᾶσαι, οὐκ ἀναβὰς ὁ κόψων ἡμᾶς.
iferni subter irricat est occurrẽs tibi: cõsurrexe
ὁ ἅδης κάτωθεν ἐπαρθεὶς συναντήσας σοι, συνεγείρει
rũt tibi oẽs gigãtes q̃ vnati sunt terre: q̃ suscita
σάν σοι πάντες οἱ γίγαντες οἱ ἄρξαντες τῆς γῆς, οἱ ἐγεί
uerũt de sedib suis oẽs reges gentiũ.
ραντες ἐκ τῶν θρόνων αὐτῶν πάντας βασιλεῖς ἐθνῶν.
vniuersi rũdebũt τ dicẽt tibi: τ tu es
πάντες ἀποκριθήσονται καὶ ἐροῦσί σοι, καὶ σὺ εἶ
ptuus eos sicut τ nos. in nobis aũt reputat eos: des
λως ὡς καὶ ἡμεῖς. ἐν ἡμῖν δὲ κατελογίσθης, κα
cendit aũt ad iferos gũa tua: multa leticia tua.
τέβη δὲ εἰς ἅδου ἡ δόξα σου, ἡ πολλὴ εὐφροσύνη σου.
subter te sternẽt tineã. τ operimentũ tuũ
ὑποκάτω σου στρώσουσι σῆψιν. καὶ τὸ κατάλυμμά σου
vermis. quomõ cecidit de celo lucifer mane
σκώληξ. πῶς ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὁ ἑωσφόρος ὁ πρωΐ
cronteno. cõtrit eos in terrã q̃ mittebas
ἀνατέλλων. συντρίβης εἰς τὴν γῆν ὁ ἀποστέλλων
ad oẽs gẽtes. tu aũt dixisti in corde tuo:
πρὸς πάντα τὰ ἔθνη. σὺ δὲ εἶπας ἐν τῇ καρδίᾳ σου,
in celũ ascendã: sup astra
εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσομαι, ὑπάνω τῶν ἄστρων τοῦ
celi ponã solũ meũ. sedebo in mõte sublimi sup
οὐρανοῦ θήσω τὸν θρόνον μου· καθιῶ ἐν ὄρει ὑψηλῷ ἐπὶ
mõtes excelsos qui ad aqlonẽ. ascendã su
τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ τὰ πρὸς βορρᾶν· ἀναβήσομαι ἐπά
per nubes: ero similis altissimo. nũc
νω τῶν νεφελῶν, ἔσομαι ὅμοιος τῷ ὑψίστῳ. νῦν
aũt in iferni descẽdes τ in fundamẽta terre.
δὲ εἰς ἅδην καταβήσῃ καὶ εἰς τὰ θεμέλια τῆς γῆς.
videẽtes te admirabunt sup te: τ dicẽt. hic
οἱ ἰδόντες σε θαυμάσουσιν ἐπὶ σοί, καὶ ἐροῦσιν. οὗτος
hõ q̃ cõturbabat terrã: q̃ cõcussit reges:
ὁ ἄνθρωπος ὁ ταραχύνων τὴν γῆν, ὁ σείων βασιλεῖς,
q̃ posuit orbẽ terre desertũ τ ciuitates eius pe
ὁ θεὶς τὴν οἰκουμένην ἔρημον καὶ τὰς πόλεις αὐτοῦ κα
struxit. ex ites i viculo nõ soluit. oẽs re
θεῖλεν. τοὺς ἐν ἀπαγωγῇ οὐκ ἔλυσεν. πάντες οἱ βα
ges gẽtiũ dormierũt in honore: hõ in
σιλεῖς τῶν ἐθνῶν ἐκοιμήθησαν ἐν τιμῇ, ἄνθρωπος ἐν
domo sua. tu aũt piecs eris in mõtib sicut
τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. σὺ δὲ ῥιφήσῃ ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς τὸ
mortu abominabilis cũ multis mortuis con
νεκρὸς βεβλυγμένος μετὰ πολλῶν τετρωμένων ἐκκεκεν
fossis gladio descẽdẽtibũ ad iferos. quẽadmodũ
τημένων μαχαίρᾳ καταβαινόντων εἰς ἅδου· ὃν τρόπον
vestimẽtũ i sanguie mixtũ nõ erit mũdũ: sic
ἱμάτιον ἐν αἵματι πεφυρμένον οὐκ ἔσται καθαρόν, οὕτω
neq; tu eris mũdus. q: terrã meã pdidi
τως οὐδὲ σὺ ἔσῃ καθαρός· διότι τὴν γῆν μου ἀπώλε
sti τ pplm meũ occidisti. nõ manebis in
σας καὶ τὸν λαόν μου ἀπέκτεινας· οὐ μὴ μείνῃς εἰς τὸν
eternũ sẽo: semẽ malũ ꝓpara filios
αἰῶνα χρόνον, σπέρμα πονηρὸν ἑτοίμασον τὰ τέκνα
tuos vt occidãtur ꝓ pctis pris eoꝝ: vt
σου σφαγῆναι ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ἵνα
nõ refurgãt τ hereditẽt terrã: τ iple
μὴ ἀναστῶσι καὶ κληρονομήσωσι τὴν γῆν, καὶ πλη
ant terrã bellis. τ insurgã eis
σωσι τὴν γῆν πολέμοις. καὶ ἐπαναστήσομαι αὐτοῖς
dicit dñs sabaoth: τ pdã eoꝝ nomẽ
λέγει κύριος σαβαώθ, καὶ ἀπολέσω αὐτῶν ὄνομα

τ reliquiae τ semẽ hec dicit dñs: τ po
καὶ κατάλειμμα καὶ σπέρμα τάδε λέγει κύριος, καὶ τὸ
nam babylonẽ desertã: ita vt habitent erini
σεται τὴν βαβυλῶνα ἔρημον, ὥστε κατοικεῖν ἐχίνους,
τ erit in nihilũ. τ ponã eã luti baratrũ in
καὶ ἔσται εἰς οὐδέν. καὶ θήσω αὐτὴν πηλοῦ βάραθρον εἰς
ditionẽ. hec dicit dñs sabaoth.quẽadmodũ dixi:
ἀπώλειαν. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ. ὃν τρόπον εἶπα,
sic erit. τ quẽadmodũ deliberaui sic manebit vt
οὕτως ἔσται. καὶ ὃν τρόπον βεβούλευμαι οὕτως μενεῖ τοῦ
perdã assyrios sup terrã meã τ sup
ἀπολέσαι τοὺς ἀσσυρίους ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἐμῆς καὶ ἐπὶ
montes meos: τ erũt in cõculcationẽ: τ aufe
τῶν ὀρέων μου, καὶ ἔσονται εἰς καταπάτημα, καὶ ἀφαι
retur ab eis iugũ eorũ: τ gloria eorũ
ρεθήσεται ἀπ' αὐτῶν ὁ ζυγὸς αὐτῶν, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν
ab humero eorũ auferet. hoc cõsiliũ qd
ἀπὸ τῶν ὤμων αὐτῶν ἀφαιρεθήσεται. αὕτη ἡ βουλὴ ἣν
cogitauit dñs sup vniuersã orbẽ. τ hec
βεβούλευται κύριος ἐπὶ ὅλην τὴν οἰκουμένην. καὶ αὕτη
manꝰ excelsa sup oẽ gẽtẽ. q̃ cũ
ἡ χεὶρ ἡ ὑψηλὴ ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη. ἃ γὰρ ὁ θεὸς ὁ ἅγιος
decreuit: qꝰ dissipabit: τ manũ eiꝰ
βεβούλευται, τίς διασκεδάσει; καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ
excelsam qꝰ auertet: ãno quo mortuꝰ est
τὴν ὑψηλὴν τίς ἀποστρέψει; τοῦ ἔτους οὗ ἀπέθανεν
achaz rex: factũ est verbũ hoc. ne lete
ἄχαζ ὁ βασιλεύς, ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο. μὴ εὐφραν-
mini philistim oẽes: cõtritũ est enĩ iugũ
θῆτε οἱ ἀλλόφυλοι πάντες, συνετρίβη γὰρ ὁ ζυγὸς
pcutiẽtis vos. ex enĩ semine serpẽtũ egre
τοῦ παίοντος ὑμᾶς. ἐκ γὰρ σπέρματος ὄφεων ἐξελεύ-
dietur genimina aspidũ. τ genimina eorũ egre
σεται ἔκγονα ἀσπίδων. καὶ τὰ ἔκγονα αὐτῶν ἐξε-
dietur serpẽteo pẽnatu: τ pascẽtur mẽdi
λεύσεται ὄφεις πετώμενοι, καὶ βοσκηθήσονται πάνε-
ci pꝛipũ. mẽdici aũt hoieo in pace requi
χοι δι' αὐτοῦ. πένχοι δὲ ἀπέρωσοι ἐπ' ἐρήνης ἀνα-
escent. interficiet aũt in fame semẽ tuũ: τ
παύσονται. ἀπολεῖ δὲ ἐν λιμῷ τὸ σπέρμα σου, καὶ
reliqꝛa tuae iterficiet.vlulate porte ciuitatũ
τὸ κατάλειμμά σου ἀπολεῖ. ὀλολύξατε πύλαι πόλεων.
clament ciuitates cõturbate philistii om-
κεκραγέτωσαν πόλεις τεταραγμένοι οἱ ἀλλόφυλοι πά-
nes:qꝛ ab aqlone fumus venit: τ nõ est qui sit.
ντες, ὅτι ἀπὸ βορρᾶ καπνὸς ἔρχεται, καὶ οὐκ ἔστι τὸ εἶναι.
τ qd rñdebũt regẽs gẽtiũ:qꝛ dñs fũda
καὶ τί ἀποκριθήσονται βασιλεῖς ἐθνῶν; ὅτι κς ἐθεμελίω
nit sion. τ qꝛipũ saluabunt ppũ multi.
σε σιών. καὶ δι' αὐτοῦ σωθήσονται λαοὶ πολλοί. Ca.15.

A Verbũ cõtra moab. nocte peribit moa
Ῥῆμα κατὰ τοῦ μωάβ. νυκτὸς ἀπολεῖται ἡ μωα
bites: nocte enĩ vastabit mur⁹ moabi
βίτης, νυκτὸς γὰρ ἀπολεῖται τὸ τεῖχος τῆς μωαβί
tidis. cõtristãmini in nobilisꝛio.peribit enĩ τ debon:vbi
τιδος. λυπεῖσθε εἰφ' ἑαυτοῖς. ἀπολεῖται γὰρ καὶ διβών, ἐν
ara vfa. illuc ascẽdetis ad plorãdũ:sup nabau mo-
ὑψωμοῖς ὑμῶν. εἰς κλαυθμὸν ἀναβήσεσθε κλαίειν, ἐπὶ ναβαὺ τῆς μω-
bitidis vlulate: sup oẽ caput caluiciũ
αβίτιδος ὀλολύξατε, ἐπὶ πάσης κεφαλῆς φαλακρωμα-
oia brachia cõcisa: in plateis
τίας βραχίονες κατατετμημένοι, ἐν ταῖς πλατείαις
eorꝛ pcingite saccos: τ plãgite sup te
αὐτῶν περιζώσατε σάκκους, καὶ κόπτεσθε ἐπὶ τῶν δωμά-
ctis eiꝰ: τ in vicis eius oẽes vlulate cũ
των αὐτῆς, καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις αὐτῆς πάντες ὀλολύζετε μετὰ
B fletu. qꝛ clamauit esebon. τ eleale vsq; iassa audita
κλαυθμοῦ. ὅτι κέκραγεν ἐσεβών. καὶ ἐλελεὴ ἕως ἰασὰ ἠκού-
est vox eorꝛ. ꝓpter hoc lumbi moabitidis
σθη ἡ φωνὴ αὐτῶν. διὰ τοῦτο ἡ ἰσχὺς τῆς μωαβίτιδος
clamãtaia eiꝰ cognoscet. eorꝛ moabitidis
βοᾷ, ἡ ψυχὴ αὐτῆς γνώσεται. ἡ καρδία τῆς μωαβίτιδος

'& reliquias 'f & germen
'g& progeniem 'h dicit 'dñs.
'i Et ponã eã 'k in possessio
nem 'l ericii: 'm& in paludes
'n aquarum: 'o & scopabo
eam 'p in scopa 'q terens: oo
'r dicit 'dominus 'sexercitu
tuum. 't Iurauit 'u dominus
'v exercituum 'w dicens. 'x Si
'y non 'z vt oooooooooooooo
'a putaui 'b ita 'c erit: 'd& quo-
modo 'e mente tractaui: oo
'f sic 'g eueniet: 'h vt conterã
'i assyrium oooooooooooooo
'j in terra mea: 'k& in 'l mon
tibus meis 'm cõculcõ eũ 'n et
auferetur 'o ab eis 'p iugũ eꝰ:
'q& onus illiꝰ 'r ab 's humero
eorũ 't tolletur. 'u Hoc 'v cõsi
liũ 'w qd cogitaui 'x sup 'y oẽm
'z terrã: 'a& hec est 'b manus
'c extenta 'd super oooooooo
'e vniuersas 'f gentes. 'g Dñs
'h exercituum 'i decreuit: oo
'j& qs 'k poterit infirmare!
'l Et manꝰ eius 'm extẽte: 'n &
qs 'o auertet eã! 'p In anno q
'q mortuus est 'r rex 's achaz:
't factũ est 'u onus 'v istud. 'w Ne
'x leteris 'y philistea 'z omis tu:
'a qm̃ 'b comminuta est 'c virga
'd pcussoris tui. 'e De radice
'f enĩ 'g colubri 'h egredietur
'i regulus: 'j& semẽ eius 'k ab
'l forbẽs 'm volucrẽ. 'n Et pascẽ
'o tur 'p priogenita 'q pauperũ:
'r& paupes 's fiducialiter 't re
'u qescent: 'v& interire faciã
'w in fame 'x radicẽ tuã 'y& rel-
'z liqas tuas 'a iterficiã. 'b Vlu
'c la 'd porta: 'e clama 'f ciuitas
'g pstrata est 'h philistea 'i ois.
'j Ab aqlone 'k enĩ 'l fum 'm ve
'n niet: 'o& nõ est 'p q effugiat
'q agmen eius. 'r Et quid 's re
't spodebitur 'u nũcũs 'v gẽtis!
'w Quia 'x domin 'y fundauit
'z sion: 'a& in ipsa 'b sperabũt
'c pauperes 'd populi eius.

15.

O Nus 'a moab. 'b Quia
'c nocte oooooooooooo
'd vastata est 'e ar 'f moab 'g con
'h ticuit: 'i quia 'j nocte oooooo
'k vastatus est 'l murus 'm mo
'n ab: 'o cõticuit. 'p Ascẽdit 'q do
'r mus 's& dybon ad 't excelsa
'u in planctũ 'v sup 'w nabo 'x& 'y
sup 'z medaba 'a moab 'b vlula
'c bit. 'd In cũctis 'e capitibus
'f eius 'g caluiciũ: 'h& ois 'i bar
'j ba 'k radetur. 'l In triuiis eiꝰ
'm accincti sunt 'n sacco: 'o sup
'p tecta eius 'q& in plateis eiꝰ
'r omnis 's vlulatus 't descen
'u det 'v in fletum. 'w Clamabit
'x esebon 'y& eleale: 'z vsq; ia
'a sa 'b audita est oooooooooooo
'c vox eorũ. 'd Sup 'e hoc 'f ex-
'g pediti 'h moab 'i vlulabunt
'j anima eius 'k vlulabit 'l sibi.
'm Cor meum 'n ad moab oo

'o שׁוּאָר 'p וְנִין 'q וְנֶכֶד 'r נְאֻם 's יְהוָה ׃
't וְשַׂמְתִּיהָ 'u לְמוֹרַשׁ 'v קִפֹּד 'w וְאַגְמֵי
'x מָיִם 'y וְטֵאטֵאתִיהָ 'z בְּמַטְאֲטֵא 'a הַשְׁמֵד
'b נְאֻם 'c יְהוָה 'd צְבָאוֹת ׃ 'e נִשְׁבַּע 'f יְהוָה
'g צְבָאוֹת 'h לֵאמֹר 'i אִם 'j לֹא 'k כַּאֲשֶׁר
'l דָּמִיתִי 'm כֵּן 'n הָיָתָה 'o וְכַאֲשֶׁר 'p יָעַצְתִּי
'q הִיא 'r תָּקוּם ׃ 's לְשַׁבֵּר 't אַשּׁוּר
'u בְּאַרְצִי 'v וְעַל 'w הָרַי 'x אֲבוּסֶנּוּ 'y וְסָר
'z מֵעֲלֵיהֶם 'a עֹלוֹ 'b וְסֶבְלוֹ 'c מֵעַל 'd שִׁכְמוֹ
'e יָסוּר ׃ 'f זֹאת 'g הָעֵצָה 'h הַיְּעוּצָה 'i עַל 'j כָּל
'k הָאָרֶץ 'l וְזֹאת 'm הַיָּד 'n הַנְּטוּיָה 'o עַל
'p כָּל 'q הַגּוֹיִם ׃ 'r כִּי 's יְהוָה 't צְבָאוֹת 'u יָעָץ
'v וּמִי 'w יָפֵר 'x וְיָדוֹ 'y הַנְּטוּיָה 'z וּמִי 'a יְשִׁיבֶנָּה ׃
'b בִּשְׁנַת 'c מוֹת 'd הַמֶּלֶךְ 'e אָחָז 'f הָיָה 'g הַמַּשָּׂא
'h הַזֶּה ׃ 'i אַל 'j תִּשְׂמְחִי 'k פְלֶשֶׁת 'l כֻּלָּךְ
'm כִּי 'n נִשְׁבַּר 'o שֵׁבֶט 'p מַכֵּךְ 'q כִּי 'r מִשֹּׁרֶשׁ
's נָחָשׁ 't יֵצֵא 'u צֶפַע 'v וּפִרְיוֹ 'w שָׂרָף 'x מְעוּפָף ׃
'y וְרָעוּ 'z בְּכוֹרֵי 'a דַלִּים 'b וְאֶבְיוֹנִים 'c לָבֶטַח
'd יִרְבָּצוּ 'e וְהֵמַתִּי 'f בָרָעָב 'g שָׁרְשֵׁךְ
'h וּשְׁאֵרִיתֵךְ 'i יַהֲרֹג ׃ 'j הֵילִילִי 'k שַׁעַר
'l זַעֲקִי 'm עִיר 'n נָמוֹג 'o פְלֶשֶׁת 'p כֻּלָּךְ 'q כִּי
'r מִצָּפוֹן 's עָשָׁן 't בָּא 'u וְאֵין 'v בודד
'w בְּמוֹעֲדָיו ׃ 'x וּמַה 'y יַּעֲנֶה 'z מַלְאַכֵי 'a גוי
'b כִּי 'c יְהוָה 'd יִסַּד 'e צִיּוֹן 'f וּבָהּ 'g יֶחְסוּ
'h עֲנִיֵּי 'i עַמּוֹ ׃

Cap.xv.

'a מַשָּׂא 'b מוֹאָב 'c כִּי 'd בְּלֵיל
'e שֻׁדַּד 'f עָר 'g מוֹאָב 'h וְנִדְמָה 'i כִּי 'j בְּלֵיל
'k שֻׁדַּד 'l קִיר 'm מוֹאָב 'n וְנִדְמָה ׃ 'o עָלָה 'p הַבַּיִת
'q וְדִיבוֹן 'r הַבָּמוֹת 's לִבְכִּי 't עַל 'u נְבוֹ 'v וְעַל
'w מֵידְבָא 'x מוֹאָב 'y יְיַלִּיל 'z בְּכָל 'a רֹאשָׁיו
'b קָרְחָה 'c כָּל 'd זָקָן 'e גְּרוּעָה ׃ 'f בְּחוּצֹתָיו
'g חָגְרוּ 'h שָׂק 'i עַל 'j גַּגֹּתֶיהָ 'k וּבִרְחֹבֹתֶיהָ
'l כֻּלָּהּ 'm יְיַלֵּיל 'n יֹרֵד 'o בַּבֶּכִי ׃ 'p וַתִּזְעַק
'q חֶשְׁבּוֹן 'r וְאֶלְעָלֵה 's עַד 't יָהַץ 'u נִשְׁמַע
'v קוֹלָם 'w עַל 'x כֵּן 'y חָלְצֵי 'z מוֹאָב 'a יָרִיעוּ
'b נַפְשׁוֹ 'c יָרֵעָה 'd לוֹ ׃ 'e לִבִּי 'f לְמוֹאָב

C

יזעק בכה
שלש עלה
בכה
עלה
עור שמם
היה חצר
נשא יבף
גבל

יזעק בכה שלש עלה בכה עלה עור שמם היה חצר נשא יבף גבל

clamabit: vectes eius vsq segor vitulam
coniternantē: per ascensum enim luith flens
ascendet: & in via oronaim clamorem
cõtritionis leuabũt. Aq enim nemrim deserte
erunt: quia aruit herba: defecit germen:
viror omnis interiit. Secundum magnitudinem
operis & visitatio eorũ.
Ad torrentem salicum
ducent eos: quoniã circuibit clamor
terminũ moab. Vsq
ad gallim vlulatus eius:
& vsq ad puteũ helim
clamor eiusdem: qa aque dybon
replete sunt sanguine. Ponã enim super dybon
additamenta: his qui fugerint de moab leonẽ:
& reliquiis terre. 16.

Mitte agnum domi
ne: de petra deserti ad mõtem filie sion.
Et erit sicut auis fugiẽs:
& pulli de nido euolãtes:
sic erunt filie moab in
transcensu
arnon. Ini consilium:
coge concilium: pone quasi noctem vm
bram tuam in meridie.
Absconde fugientes: & vagos ne prodas.
Habitabũt apud te pfugi mei. Moab esto latibulũ eorũ a facie vastatoris. Finit enim puluis:
cõsumatus est miser: desecit q cõculcabat terrã.
Et preparabitur in mia solitũ: & sedebit super eum in veritate in tabernaculo dauid iudicãs & q̃rens iudiciũ & velociter reddẽs qd iustũ est. Audiuimus superbiã moab: super bus est valde. Superbia eius & arrogãtia eius & idignatio eius: plusq̃ fortitudo eius. Idcirco vlulabit moab ad moab: vniuersus vlulabit. His q letãtur super muros cocti lateris lo qmini plagas suas: qm̃ suburbana esebon deserta sunt. Et vineã sabama dñi gentũ exciderunt. Flagella eius vsq ad iazer puenerũt: errauerũt in deserto: ppagines eius relicte sunt trãsierũt mare. Super hoc plorabis in fletu iazer: & vineã sabama. Inebriabo te lachryma mea esebon & eleale:

clamat in ipsa vsq segor: vitula eius est trima:
βοᾶ ἐν ἑαυτῇ ἕως σηγώρ, δάμαλις γὰρ ἐστι τριετής,
sup aut requiẽ luith. ad te flen
ἐπὶ δὲ τῆς ἀναπαύσεως τῆς λουείθ· πρὸς σὲ κλαύσε
teo ascẽdẽt via oronaim. clamat cõtritio
τις ἀναβήσονται τὴν ὁδὸν ὠρωναίμ· βοᾶ συντριμμὸς καὶ
cõcussio: aqua nebrim deserta erit: q her
σεισμός, ὁ ὕδωρ τῆς νεβρὶμ ἔρημον ἔσται, καὶ ἡ χόρ
ba et deficiet. herba enim viridis nõ erit. nũqd
τος αὐτῆς ἐκλείψει· χόρτος γὰρ χλωρὸς οὐκ ἔσται· μὴ
q sic debet saluari? iducã est sup val
καὶ οὕτως μέλλει σωθῆναι; ἐπάξω γὰρ ἐπὶ τὴν φά
lem arabeo: q capient eã. attigit est
ραγγα ἄραβας, καὶ λήψονται αὐτήν· συνῆψε γὰρ ἡ
clamor terminũ moabitidis. agallim: q
βοὴ ὁ ὅρων τῆς μωαβίτιδος· τῆς ἀγαλλείμ, καὶ
vlulatus eius vsq ad puteũ elim: vlula
ὀλολυγμὸς αὐτῆς ἕως τοῦ φρέατος τοῦ ἐλείμ, ὀλο
tus est. nã aqua dibon replebitur
λυγμὸς αὐτῆς. ὁ γὰρ ὕδωρ ὁ διβὼν πλησθήσεται
sanguine. inducã est sup dibon additamẽta. q tollã se
αἵματος· ἐπάξω γὰρ ἐπὶ διβὼν προσθήκας· καὶ ἀρῶ ὁ σπέρ
mẽ moab q ariel q reliquũ adama.
μα μωὰβ καὶ ἀριὴλ καὶ ὁ κατάλοιπον ἀδάμα. Ca.16.

Mittam agnũ dñ antem sup terrã. nũqd pe
Ἀποστελῶ ἀμνὸν κυριεύοντα ἐπὶ τὴν γῆν. μὴ πέ
tra deserta est mõs filie sion? erit sicut
τρα ἔρημος ἐστι ὁ ὄρος τῆς θυγατρὸς σιών; ἔσται γὰρ
auis volãtis pullus ablat filia
ὡς πετεινοῦ ἀνεπταμένου νεοσὸς ἀφηρημένος θύγατερ
moab. vcide aut arnon plura cõsule. facite
μωάβ. ἔσεσθε δὲ ἀρνὼν πλείονα βουλεύου. ποιεῖ
tegmẽ plãctus ipi semp. in meridiano
τε σκέπην πλίνθους αὐτῇ διαπαντός· ἐν μεσημβρινῷ
tenebris fugiũt obstupuerũt. ne vocaris: hitabũt iuxta
σκοτίᾳ φεύγουσιν ἐξέστησαν· μὴ ἀχθῇς, παροικήσου
te fugitiui moab. erũt ptectio vobis a
σί σοι οἱ φυγάδες μωάβ· ἔσεσθε σκέπη ὑμῖν ἀπὸ
facie psequẽtis. q: sublatũ est auxiliũ tuũ q
προσώπου διώκοντος· ὅτι ἦρται ἡ συμμαχία σου καὶ
pcepo peritt cõculcãs a terra. q
ὁ ἄρχων ἀπώλετο ὁ καταπατῶν ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ
virgeꝰ cũ mia solitũ. q sedebit sup illũ
διορθωθήσεται μετ' ἐλέους θρόνος· καὶ καθιεῖται ἐπ' αὐτ
cũ veritate in tabernaculo dauid: iudicãs q rediẽs iudiciũ
μετὰ ἀληθείας ἐν σκηνῇ δαυίδ, κρίνων καὶ ἐκζητῶν κρίμα
q festinãs iustictã. audiuimus superbiã moab.
καὶ σπεύδων δικαιοσύνην. ἠκούσαμεν τὴν ὕβριν μωάβ.
cõtumeliosã valde superbiã. q iuriã e
ὑβριστὴν σφόδρα τὴν ὑπερηφανίαν, καὶ τὴν ὕβριν αὐ
tius q idignatio eius nõ sic. diuinatio tua. vla
τοῦ καὶ ἡ μῆνις αὐτοῦ οὐχ οὕτως· μαντεία σου· ὀλο
labit moabitis esb moabitide oẽs vlula
λύξει μωάβ, ἐν τῇ μωαβίτιδι πᾶσιν ὀλολύ
bũt. in habitãtib aut seth: meditaberis: q
ξουσι· ἐν τοῖς κατοικοῦσι δὲ σίθ, μελετήσεις, καὶ
nõ cõfunderis. cãpi esebon lugebũt: vi
οὐκ ἐντραπήσῃ· τὰ πεδία ἐσεβὼν πενθήσει, ἄμ
nea sabama. absorbẽtes gẽtes: cõcul
πελος σιβαμά· καταπίνοντες τὰ ἔθνη, καταπατέ
cãtes vites eius: vsq iazer nõ cõti
σαντες τὰς ἀμπέλους αὐτῆς, ἕως ἰαζὴρ οὐμὴ συνά
gatio. errate p desertũ: missi ab es
γετι. πλανήσεται τὴν ἔρημον, οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπ' αὐτῆς
relicti sunt. trãsierũt eius mare. ppter hoc
κατελείφθησαν. διέβασαν γὰρ τὴν θάλασσαν. διὰ τοῦτο
plorabo in fletu iazer vineã sabama.
κλαύσομαι ἐν γόῳ κλαυθμὸν ἰαζὴρ ἀμπέλου σιβαμά·
arbores tuas deiecit esebõ q eleale
τὰ δένδρα σου κατέβαλεν ἐσεβὼν καὶ ἐλεάλε ooo

clamabit: vectes eius vsq segor vitulam ooooooo
coniternantẽ: per ascensum enim luith flens oo
ascendet: & in via oronaim clamorem oooooooo
cõtritionis leuabũt. Aq̃ enim nemrim deserte
erunt: quia aruit herba: defecit germen: ooo
viror omnis interiit. Secundum magnitudinem
operis & visitatio eorũ.
Ad torrentem salicum
ducent eos: quoniã circuibit clamor oooooooooo
terminũ moab. Vsq̃
ad gallim vlulatus eius:
& vsq̃ ad puteũ helim
clamor eiusdem: qa aque dybon
replete sunt sanguine. Ponã enim super dybon
additamenta: his qui fugerint de moab leonẽ:
& reliquiis terre. 16.

Mitte agnum domi
ne: de petra deserti ad mõtem filie sion. oooooooo
Et erit sicut auis fugiẽs:
& pulli de nido euolãtes:
sic erunt filie moab in
transcensu oooooooooooo
arnon. Ini consilium:
coge concilium: oooooo
pone quasi noctem vm
bram tuam in meridie.
Absconde fugientes: & vagos ne prodas. ooooo
Habitabũt apud te pfugi mei. Moab esto latibulũ eorũ a facie vastatoris. Finit enim puluis:
cõsumatus est miser: desecit q cõculcabat terrã.
Et preparabitur in mia solitũ: & sedebit super eum in veritate in tabernaculo dauid iudicãs & q̃rens iudiciũ & velociter reddẽs qd iustũ est. Audiuimus superbiã moab: super bus est valde. Superbia eius & arrogãtia eius & idignatio eius: plusq̃ fortitudo eius. Idcirco vlulabit moab ad moab: vniuersus vlulabit. His q letãtur super muros cocti lateris lo qmini plagas suas: qm̃ suburbana esebon deserta sunt. Et vineã sabama dñi gentũ exciderunt. Flagella eius vsq̃ ad iazer puenerũt: errauerũt in deserto: ppagines eius relicte sunt trãsierũt mare. Super hoc plorabis in fletu iazer: & vineã sabama. Inebriabo te lachryma mea esebon & eleale:

Cap. xvj.

מסלע מדברה אל הר בת ציון
והיה כעוף נדד קן משלח
תהיינה בנות מואב מעברת
לארנון הביאי עצה עשי פלילה
שיתי כלילך בתוך צהרים
סתרי נדחים נודד אל תגלי
יגרו בך נדחי מואב היו כסתר
למו מפני שודד כי אפס המץ
כלה שד תמו רמס מן הארץ
והוכן בחסד כסא וישב עליו
באמת באהל דויד שופט ודרש
משפט ומהר צדק
שמענו גאון גאון מאד גאותו
מואב גא וגאונו ועברתו לא כן דבריו
לכן ייליל מואב למואב כלה ייליל
לאשישי קיר חרשת תרגו אך
נכאים כי שדמות חשבון אמלל
גפן שבמה בעלי גוים הלמו
שרוקיה עד יעזר נגעו תעו
מדבר שלוחתיה נטשו עברו ים
על כן אבכה בכי יעזר גפן שבמה
ארויך דמעתי חשבון ואלעלה רנה

Cap. xvj.

מסלע מדברה אל הר בת ציון
והיה כעוף נדד קן משלח
תהיינה בנות מואב מעברת
לארנון הביאי עצה עשי פלילה
שיתי כלילך בתוך צהרים
סתרי נדחים נודד אל תגלי
יגרו בך נדחי מואב היו כסתר
למו מפני שודד כי אפס המץ
כלה שד תמו רמס מן הארץ
והוכן בחסד כסא וישב עליו
באמת באהל דויד שופט ודרש
משפט ומהר צדק
שמענו גאון גאון מאד גאותו
מואב גא וגאונו ועברתו לא כן דבריו
לכן ייליל מואב למואב כלה ייליל
לאשישי קיר חרשת תרגו אך
נכאים כי שדמות חשבון אמלל
גפן שבמה בעלי גוים הלמו
שרוקיה עד יעזר נגעו תעו
מדבר שלוחתיה נטשו עברו ים
על כן אבכה בכי יעזר גפן שבמה
ארויך דמעתי חשבון ואלעלה רנה

Cap. xvj.

מסלע מדברה אל הר בת ציון
והיה כעוף נדד קן משלח
תהיינה בנות מואב מעברת
לארנון הביאי עצה עשי פלילה
שיתי כלילך בתוך צהרים
סתרי נדחים נודד אל תגלי
יגרו בך נדחי מואב היו כסתר
למו מפני שודד כי אפס המץ
כלה שד תמו רמס מן הארץ
והוכן בחסד כסא וישב עליו
באמת באהל דויד שופט ודרש
משפט ומהר צדק
שמענו גאון גאון מאד גאותו
מואב גא וגאונו ועברתו לא כן דבריו
לכן ייליל מואב למואב כלה ייליל
לאשישי קיר חרשת תרגו אך
נכאים כי שדמות חשבון אמלל
גפן שבמה בעלי גוים הלמו
שרוקיה עד יעזר נגעו תעו
מדבר שלוחתיה נטשו עברו ים
על כן אבכה בכי יעזר גפן שבמה
ארויך דמעתי חשבון ואלעלה רנה

q: ſup meſſe ⁊ ſup videmia tua con
ὅτι ἐπὶ τῷ θερισμῷ καὶ ἐπὶ τῷ τρυγητῷ σου κατα-
culcabo ⁊ oia cadēt. ⁊ auferet letitia
πατήσω καὶ πάντα πεσοῦνται. καὶ ἀρθήσεται εὐφροσύ-
hie.48 ⁊ exultatio de vineis ⁊ in vi-
νη καὶ ἀγαλλίαμα ἐκ τῶν ἀμπελώνων καὶ ἐν τοῖς ἀμπε-
neis tuis nō letabunt: ⁊ nō calcabūt
λῶσί σου οὐ μὴ εὐφρανθήσονται, καὶ οὐ μὴ πατήσωσιν
vinū in torcularib⁹: ceſſauit eñi. ꝓpter hoc vē
D οἶνον εἰς τὰ ὑπολήνια, πέπαυται γάρ. διὰ τοῦτο ἡ κοι-
ter me⁹ ad moab ſicut cithara ſonabit: ⁊ īteriora mea
λία μου ἐπὶ μωὰβ ὡς κιθάρα ἠχήσει, καὶ τὰ ἐντός μου
ſicut murū renouaſti: ⁊ erit vt cōfundaris tu.
ὡσεὶ τεῖχος ἐνεκαίνισας, καὶ ἔσται εἰς τὸ ἐντραπῆναί σε,
q: laborauit moab ſup altarib⁹. ⁊ īgredie-
ὅτι ἐκοπίασε μωὰβ ἐπὶ τοῖς βωμοῖς. καὶ εἰσελεύσε-
tur ad manufacta ſua: vt oret ⁊
ται εἰς τὰ χειροποίητα αὐτῆς, ὥστε προσεύξασθαι καὶ
nō valebit liberare eā. hoc verbū locut⁹
οὐ μὴ δύνηται ἐξελέσθαι αὐτήν. τοῦτο τὸ ῥῆμα ἐλάλη-
eſt dn̄s ad moab. ⁊ nūc locut⁹ eſt dn̄s dicēs:
σε κύριος ἐπὶ μωάβ. καὶ νῦν ἐλάλησε κύριος λέγων,
in trib⁹ annis annoꝝ mercenarii ignominia afficiet gl'ia
ἐν τρισὶν ἔτεσιν ἐτῶν μισθωτοῦ ἀτιμασθήσεται ἡ δόξα
moab: in oib⁹ diuitiis multis. ⁊ relin
μωάβ, ἐν παντὶ τῷ πλούτῳ τῷ πολλῷ. καὶ κατα-
quetur pauciſſim⁹ ⁊ nō honorabilis.
λειφθήσεται ὀλιγοστὸς καὶ οὐκ ἔντιμος. Ca.17.
Uerbū hoc cōtra damaſcū. ecce damaſcus
A Τὸ ῥῆμα τοῦτο κατὰ δαμασκοῦ. ἰδοὺ δαμασκὸς
auferet a ciuitatib⁹: ⁊ erit in ruinā dereli-
ἀρθήσεται ἀπὸ πόλεων, καὶ ἔσται εἰς πτῶσιν καταλε-
cta in ſeculū. in cubile gregū ⁊ requi-
λειμμένη εἰς τὸν αἰῶνα. εἰς κοίτην ποιμνίων καὶ ἀνάπαυ-
em: ⁊ nō erit pſequēs. ⁊ nō āpli⁹ erit munita
σιν, καὶ οὐκ ἔσται ὁ διώκων. καὶ οὐκέτι ἔσται ὀχυρὰ τοῦ
ad cōfugiendū illuc ephraim. ⁊ nō āpli⁹ erit re-
καταφυγεῖν ἐκεῖ τὸν ἐφραΐμ. καὶ οὐκέτι ἔσται βασι-
gnū in damaſco ⁊ reliquū ſyroꝝ. nō
λεία ἐν δαμασκῷ καὶ τὸ κατάλοιπον τῶν σύρων. οὐ
eni tu melior es filiis iſrael ⁊ gl'ia e-
γὰρ σὺ βελτίων εἶ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ τῆς δόξης αὐ-
orū. hec dicit dn̄s ſabaoth: erit in die il-
τῶν. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ, ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί-
la defectio gl'ie iacob: ⁊ pīguia gl'ie
νῃ ἔκλειψις τῆς δόξης ἰακώβ, καὶ τὰ πίονα τῆς δόξης
eius cōmouebūt. ⁊ erit quēadmodū ſi qs cōgregaue
αὐτοῦ σεισθήσονται. καὶ ἔσται ὃν τρόπον ἐάν τις συναγά-
B rit meſſem q̄ ſtetit ⁊ ſemē ſpicaꝝ metet: ⁊ erit quē
γῃ ἀμητὸν ἑστηκότα καὶ σπέρμα σταχύων ἀμήσῃ, καὶ ἔσται ὃν
admodū ſi qs cōgregauerit ſpicā in valle dura ⁊ relicta
τρόπον ἐάν τις συναγάγῃ στάχυν ἐν φάραγγι στερεᾷ καὶ κατα-
fuerit in ea ſtipula. aut ſicut grana oliue duo vel tria
λειφθῇ ἐν αὐτῇ καλάμη. ἢ ὡς ῥῶγες ἐλαίας δύο ἢ τρεῖς
in ſūmitate ſublimi: vel q̄ttuor aut quinq3 in ramis
ἐπ' ἄκρου μετεώρου, ἢ τέσσαρες ἢ πέντε ἐπὶ τῶν κλάδων
eoꝝ derelinquent. hec dicit dn̄s de⁹ iſrael:
αὐτῶν καταλειφθῶσι. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ,
die illa cōfidens erit hō ſup eo
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πεποιθὼς ἔσται ἄνθρωπος ἐπὶ τῷ ποι-
q̄ fecit eū. at oculi eius in ſanctū
ήσαντι αὐτόν. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον τοῦ
iſrael reſpicient: ⁊ nō cōfidētes erīt in
G ἰσραὴλ ἐμβλέψονται, καὶ οὐ μὴ πεποιθότες ὦσιν ἐπὶ
altarib⁹: neq3 in operib⁹ manuū eo
τοῖς βωμοῖς, οὐδὲ ἐπὶ τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐ-
rū q̄ fecerūt digiti eoꝝ: ⁊ nō videbūt
τῶν ἃ ἐποίησαν οἱ δάκτυλοι αὐτῶν, καὶ οὐκ ὄψον-
arbores: neq3 abominatiōes eoꝝ.
ται τὰ δένδρα, οὐδὲ τὰ βδελύγματα αὐτῶν. τῇ
die illa erūt ciuitates
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσονται αἱ πόλεις oooooooooooooooo

qm̄ ſup videmiā tuā & ſup meſſem tuā vox calcantiū irruit. Et auferetur leticia & exultatio de carmelo: & in vineis non exultabit neq3 oo iubilabit. Vinum in torculari non calcabit oooo qui calcare cōſueuerat: vocē calcantiū abſtuli. Sup hoc venter me⁹ ad moab q̄ſi cithara ſonabit: & viſcera mea ad murum cocti lateris. Et erit cū apparuerit qđ laborauit moab ſup excelſis ſuis: ingredietur ad ſctā ſua vt obſecret: & nō valebit. Hoc verbū quod locutus eſt dominus oo ad moab ex tunc: & nunc locutus eſt oooooo dicens. In tribus annis quaſi anni oooooooooooo mercennarii auferetur gloria moab ſup omni populo multo: & relinquetur in eo paru⁹ & modicus nequaq3 multus.

17.

ONus damaſci. Ecce oooooooooooooooooo damaſcus deſinet eſſe ciuitas: & erit ſicut aceru⁹ lapidum in ruina. Derelicte ciuitates aroer ooo gregibus erunt: & requieſcent ibi & non erit qui exterreat. Et ceſſabit adiutoriū ab effraim & regnum a damaſco: & reliquie ſyrie oooooo ſicut gloria filioꝝ iſrael erunt dicit dominus oo exercituum. Et erit in die illa attenuabitur oo gloria iacob: & pinguedo carnis ei⁹ emarceſcet & erit ſicut cōgregās in meſſe qđ reſtiterit & brachium eius ſpicas leget. Et erit ſicut querens oo ſpicas in valle raphaim: & reliquetur in eo ſicut racem⁹: & ſicut excuſſio olee duarum vel trium oliuarum in ſummitate rami: ſiue quattuor aut quinq3. In cacuminib⁹ eius fructus ei⁹ dicit dn̄s deus iſrael. In die illa inclinabitur oooooooooo homo ad factorem ſuū: & oculi eius ad ſanctum iſrael reſpicient: & non inclinabitur ad oooooooo altaria que fecerunt manus eius: & que oooooooo operati ſunt digiti eius: non reſpicient lucos oo & delubra. In die illa: erunt ciuitates oooooooo

כִּי עַל קֵיצֵךְ וְעַל קְצִירֵךְ הֵידָד
נָפָל׃ וְנֶאֱסַף שִׂמְחָה וָגִיל מִן
הַכַּרְמֶל וּבַכְּרָמִים לֹא יְרֻנָּן לֹא
יְרֹעָע יַיִן בַּיְקָבִים לֹא יִדְרֹךְ
הַדֹּרֵךְ הֵידָד הִשְׁבַּתִּי׃ עַל כֵּן
מֵעַי לְמוֹאָב כַּכִּנּוֹר יֶהֱמוּ וְקִרְבִּי
לְקִיר חָרֶשׂ׃ וְהָיָה כִי נִרְאָה כִּי
נִלְאָה מוֹאָב עַל הַבָּמָה וּבָא
אֶל מִקְדָּשׁוֹ לְהִתְפַּלֵּל וְלֹא יוּכָל׃
זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
אֶל מוֹאָב מֵאָז׃ וְעַתָּה דִּבֶּר
יְהוָה לֵאמֹר בְּשָׁלֹשׁ שָׁנִים כִּשְׁנֵי
שָׂכִיר וְנִקְלָה כְּבוֹד מוֹאָב בְּכֹל
הֶהָמוֹן הָרָב וּשְׁאָר מְעַט מִזְעָר
לוֹא כַבִּיר׃

Cap. xvij.

מַשָּׂא דַּמָּשֶׂק הִנֵּה
דַמֶּשֶׂק מוּסָר מֵעִיר וְהָיְתָה מְעִי
מַפָּלָה׃ עֲזֻבוֹת עָרֵי עֲרֹעֵר
לַעֲדָרִים תִּהְיֶינָה וְרָבְצוּ וְאֵין
מַחֲרִיד׃ וְנִשְׁבַּת מִבְצָר מֵאֶפְרַיִם
וּמַמְלָכָה מִדַּמֶּשֶׂק וּשְׁאָר אֲרָם
כִּכְבוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ נְאֻם יְהוָה
צְבָאוֹת׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִדַּל
כְּבוֹד יַעֲקֹב וּמִשְׁמַן בְּשָׂרוֹ יֵרָזֶה׃
וְהָיָה כֶּאֱסֹף קָצִיר קָמָה וּזְרֹעוֹ
שִׁבֳּלִים יִקְצוֹר וְהָיָה כִּמְלַקֵּט
שִׁבֳּלִים בְּעֵמֶק רְפָאִים׃ וְנִשְׁאַר בּוֹ
עוֹלֵלוֹת כְּנֹקֶף זַיִת שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה
גַּרְגְּרִים בְּרֹאשׁ אָמִיר אַרְבָּעָה
חֲמִשָּׁה בִּסְעִפֶיהָ פֹּרִיָּה נְאֻם יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִשְׁעֶה
הָאָדָם אֶל עֹשֵׂהוּ וְעֵינָיו אֶל קְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל תִּרְאֶינָה׃ וְלֹא יִשְׁעֶה אֶל
הַמִּזְבְּחוֹת מַעֲשֵׂה יָדָיו וַאֲשֶׁר
עָשׂוּ אֶצְבְּעֹתָיו לֹא יִרְאֶה וְהָאֲשֵׁרִים
וְהַחַמָּנִים׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיוּ עָרֵי

קוץ קצר
הדד אסף נפל
גיל רנן
רוע דרך
שבת
מעה כנר
המה ראה
לאה בוא
קדש פלל
יכל
שנה
שכר קלה
כבד המן
רבב זער
כבר
Cap. xvij.
נשא סור
היה עיה
נפל
עיר היה
חרד שבת
בצר מלך
כבד היה
דלל
שמן רזה
אסף קצר
קום לקט
שאר
עלל שנה
אמר רבע
סעף פרה
שעה
קדש
ראה
זבח עשה
צבע ראה
עיר

מ עֹז ב כַּעֲזוּבַת הַחֹרֶשׁ וְהָאָמִיר
אֲשֶׁר עָזְבוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
ה וְהָיְתָה שְׁמָמָה׃ כִּי שָׁכַחְתְּ אֱלֹהֵי
יִשְׁעֶךָ וְצוּר מָעֻזֶּךָ לֹא זָכַרְתְּ עַל
נ כֵּן תִּטְעֵי נִטְעֵי נַעֲמָנִים וּזְמֹרַת
ז זָר תְּזָרִעֶנּוּ׃ בְּיוֹם נִטְעֵךְ תְּשַׁגְשִׁגִי
ח וּבַבֹּקֶר זַרְעֵךְ תַּפְרִיחִי נֹד קָצִיר
ט בְּיוֹם נַחֲלָה וְכְאֵב אָנוּשׁ׃ הוֹי
י הֲמוֹן עַמִּים רַבִּים כַּהֲמוֹת יַמִּים
יִרְעָשׁוּן וְשָׁאוֹן לְאֻמִּים כְּשָׁאוֹן
יא מַיִם כַּבִּירִים יִשְׁאָוֹן׃ לְאֻמִּים
כְּשָׁאוֹן מַיִם רַבִּים יִשְׁאָוֹן וְגָעַר
בּוֹ וְנָס מֵמֶּרְחָק וְרֻדַּף כְּמֹץ הָרִים
לִפְנֵי רוּחַ וְכַגַּלְגַּל לִפְנֵי סוּפָה׃
לְעֵת עֶרֶב וְהִנֵּה בַלָּהָה בְּטֶרֶם
בֹּקֶר אֵינֶנּוּ זֶה חֵלֶק שׁוֹסֵינוּ
וְגוֹרָל לְבֹזְזֵינוּ׃

Cap.xviij

הוֹי אֶרֶץ צִלְצַל
כְּנָפָיִם אֲשֶׁר מֵעֵבֶר לְנַהֲרֵי כוּשׁ׃
הַשֹּׁלֵחַ בַּיָּם צִירִים וּבְכְלִי גֹמֶא
עַל פְּנֵי מַיִם לְכוּ מַלְאֲכִים
קַלִּים אֶל גּוֹי מְמֹשָׁךְ וּמוֹרָט
אֶל עַם נוֹרָא מִן הוּא וָהָלְאָה
גּוֹי קַו קָו וּמְבוּסָה אֲשֶׁר בָּזְזוּ
נְהָרִים אַרְצוֹ׃ כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֵל
וְשֹׁכְנֵי אָרֶץ כְּנֹס הָרִים
תִּרְאוּ וְכִתְקֹעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ׃ כִּי
כֹה אָמַר יְהוָה אֵלַי אֶשְׁקְטָה
וְאַבִּיטָה בִּמְכוֹנִי כְּחֹם צַח עֲלִי
אוֹר כְּעַב טַל בְּחֹם קָצִיר׃ כִּי
לִפְנֵי קָצִיר תָּם פֶּרַח וּבֹסֶר
גֹּמֵל יִהְיֶה נִצָּה וְכָרַת הַזַּלְזַלִּים
בַּמְּזַמֵּרוֹת וְאֶת הַנְּטִישׁוֹת הֵסִיר
תֻּתָּז׃ יֵעָזְבוּ יַחְדָּו לְעֵיט הָרִים
וּלְבַהֲמַת הָאָרֶץ וְקַץ עָלָיו הָעַיִט וְכָל
בְּהֵמַת הָאָרֶץ עָלָיו תָּחֹרֶף׃ בָּעֵת

[a]fortitudinis ei[b] derelicte
ficut[c] aratra.[d] & segetes
[e]que[m] derelicte sunt[n] a fa-
cie[o] filiorum[p] israel:
[q]et erit[r] deserta.[s] qa[t] obli
ta es[u] dei
[x]saluatoris tui[y] & fortis[z] ad
iutoris tui[a] nō[b] es recorda
ta.[c] Propterea[c] plantabis
[d]plātationē[e] fidelē:[f] & ger
mē[g] alienū[h] seminabis.[i] In
die[m] plātationis tue[n] labru
sca: & [o]māe[p] semē tuū[q] flo
rebit.[r] Ablata est[s] messis
[t]in die[u] hereditatis:[x] & do
lebit[y] grauiter.[z] Ve
[a]multitudini[b] pplorū[c] mul
torū[d] vt multitudo[e] maris
[f]sonātis:[g] & tumultus[h] tur
barum[i] sicut sonitus
[k]aquarum[l] multarū.[m] So
nabunt[n] populi
[o]sicut sonitus[p] aquarū[q] in-
undātium:[r] & increpabit
[s]eū[t] & fugiet[u] pcul.[x] Et ra-
pietur[y] sicut puluis[z] mon
tiū[a] a facie[b] venti:[c] & sicut
turbo[d] coram[e] tēpestate.
[f]In tempore[g] vespere:[h] &
ecce[i] turbatio:[k] in
[l]matutino & [m]non subsi-
stet.[n] Hec est[o] pars[p] eorum
qui vastauerunt nos:[q] &
sors[r] diripientiū nos. 18.

[a]E[b] terre[c] cymbalo
[d]alarū:[e] que est[f] trans
[g]flumina[h] ethiopie:
[i]qui mittit[k] in mare[l] lega-
tos[m] & in vasis[n] papiri
[o]super[q] aquas.[r] Ite[s] an-
geli
[t]veloces[u] ad[x] gentem[y] con
uulsam[z] & dilaceratam:
[a]ad[b] populū[c] terribilem
[d]post[e] quē[f] nō est alius: ad
[g]gentē[h] expectantē[i] & cōs-
culcatā[k] cui[l] [m]diripuerūt
[n]flumina[o] terram eius.
[p]Oēs[q] habitatores[r] orbis
[s]qui moramini in[t] terra:
[u]cū eleuatū fuerit[x] signū
in[y] mōtibus[z] videbitis:[a] &
clangorē[b] tube[c] audietis:
[d]quia[e] hec[f] dicit[g] dōs[h] ad
me. Ego[i] quiescam
[k] & considerabo[l] in loco
meo[m] sicut meridiana
[n]lux[o] clara est: & [q]sicut nu
bes[r] roris[s] in die[t] messis.
[u]Ante[x] messem[y] eni[z] totus
[a]efflorui t:[b] & immatura
[c]pfectio[d] germinauit:[e] & p
scindētur[f] ramusculi eius
[g]falcibus:[h] & [i]que derelic-
cta fuerint[k] abscindentur:
[l]excutiētur & [m]relinquē-
tur[n] simul[o] aub[p] montiū
[q] & bestiis[r] tre:[s] & estate p-
petua erūt[t] sup eum[u] volu
cres:[x] & oēs[y] bestie[z] tre[a] sup
illam[b] hyemabūt.[c] In tpe

tue derelicte quēadmodū reliq̄rūt amor
σου ἐγκαταλελειμμένοι ἐν τρέπῃ κατέλιπόν σε ἀμφ
rei τ euei a facie filioꝝ israel: τ
ρεῦοι καὶ οἱ εὐαῖοι ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραήλ, καὶ
erūt deserte: qꝫ dereliquisti deū saluatorē
ἔσονται ἔρημοι, διότι κατέλιπες τὸν θεὸν τὸν σωτῆρά
tuū: τ obli vei tui nō es recordata. ppter hoc plā
σου, καὶ κυρίου θεοῦ σου οὐκ ἐμνήσθης. διὰ τοῦτο φυ
tabis plātationē ifidelē τ semē ifidele. at
τεύσεις φύτευμα ἄπιστον καὶ σπέρμα ἄπιστον. τῇ δὲ
die qua plātauerīs errabis. at mane si seminauerīs
ἡμέρᾳ ἡ ἂν φυτεύσῃς πλανηθήσῃ. τὸ δὲ πρωὶ ἐὰν σπείρῃς
florebit in messem in die hereditatis. τ sicut pa
ἀνθήσει εἰς ἀμητὸν ἐν ἡμέρᾳ κληρονομίας, καὶ ὡς πα
ter holo hereditabit filios tuos. ve multitudini gē
τὴρ ἀνθρώπου κληρώσει τοὺς υἱούς σου. οὐαὶ πλήθει ἐθνῶν
tiū multarū: sicut mare inundāo sic cōturba
πολλῶν, ὡς θάλασσα κυμαίνουσα οὕτως ταραχ
bitur. τ sonit[o] gētiū multarū q̄si aqua sonabit sicut a
θήσεται. καὶ ἦχος ἐθνῶν πολλῶν ὡς ὕδωρ ἠχήσει ὡς ὕ
qua multa gēteo multe: q̄si aque multe vi im
δωρ πολὺ ἔθνη πολλά, ὡς ὕδατος πολλοῦ βίᾳ φι-
pulse. τ exterminabit eos: τ pcul e-
ρομένου. καὶ ἐξοσκορακιεῖ αὐτούς, καὶ πόρρω ἀπο-
os pseque[t]: sicut puluerē mōtiū ventilatū a fa-
τοὺς διώξεται, ὡς χοῦν ὀρέων λελικμωμένον ἀπέναν-
cie vēti: τ sicut puluerē rote tēpestatis im-
τι ἀνέμου, καὶ ὡς κονιορτὸν τροχοῦ καταγιδος φι-
pellētes. ad vesperā erit luc[t] priusq̄ mane τ nō
ρούσης. πρὸς ἑσπέρας ἔσται πένθος πρὶν ἢ πρωὶ καὶ οὐκ
erit. hec pars pedantiū nos. here
ἔσται. αὕτη ἡ μερὶς τῶν πρεσβευσάντων ἡμᾶς. κλη-
ditas hereditātib[o] nos.
ρονομία τοῖς κληρονομήσασι ἡμᾶς.

Ca.18.

[a]Ou terre nauiū alarū trans flumi
Οὐαὶ γῆς πλοίων πτερύγων ἐπέκεινα ποτα
na ethiopie. q̄ mittit in mari obsides τ
μῶν αἰθιοπίας. ὁ ἀποστέλλων ἐν θαλάσσῃ ὁμήρους καὶ
epistolas papyraceas sup aquā. ibunt
ἐπιστολὰς βιβλίνας ἐπάνω τοῦ ὕδατος. πορευόμε-
esi nūcti leues ad gētē excelsam. τ pere
θα ἀπὸ ἄγγελοι κοῦφοι πρὸς ἔθνος μετέωρον. καὶ ξέ-
grinū ppūn τ durū. q̄o est vltra? gens sine
νον λαὸν καὶ χαλεπόν. τίς ἐστιν ἐπέκεινα; ἔθνος ἀνέλ
spe τ cōculcata. nūc flumina terre
πιστον καὶ καταπεπατημένον. νῦν οἱ ποταμοὶ τῆς γῆς
oia sicut regio habitata habitabit.
re πάντες ὡς χώρα κατοικουμένη κατοικήσεται. ἡ χώ
gio eoꝝ q̄si in signū a mōte leuabit sicut tu
ρα αὐτῶν ὡς εἰς σημεῖον ἀπὸ τοῦ ὄρους ἀρεῖ ὡς σάλ
be vox audibile. qꝫ sic dixit dōs mihi.
πιγγος φωνὴ ἀκουσθή. διότι οὕτως εἶπε κύριος μοι.
securitas erit in mea ciuitate. sicut lux ardo
ἀσφάλεια ἔσται ἐν τῇ ἐμῇ πόλει. ὡς φῶς καύμα-
rio in meridie: τ sicut nubes roris die mes-
τος μεσημβρίας, καὶ ὡς νεφέλη δρόσου ἡμέρας ἀμη
sio erit. ante messē q̄si cōsumat[o] fuerit flos
σίου ἔσται πρὸ τοῦ θερισμοῦ ὅταν συντελεσθῇ ἄνθος
τ acresta floruerit flosē germinādo. τ auferet ra
καὶ ὄμφαξ ἀνθήσῃ ἄνθος ἐμφακίζουσα. καὶ ἀφελεῖ τὰ βο
cemulos paruos falcib[p]. τ sarmen-
τρύδια τὰ μικρὰ τοῖς δρεπάνοις. καὶ τὰς κληματί
ta auferet τ abscidet. τ reliquet simul
δας ἀφελεῖ καὶ ἀποκόψει. καὶ καταλείψει ἅμα
auibus celi τ bestiis terre.
τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς.
τ cōgregabūt sup eos volatilia ce-
καὶ συναχθήσεται ἐπ' αὐτοὺς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα
li: τ oēs bestie terre sup eā venīt.
νοῦ, καὶ πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς ἐπ' αὐτὴν ἥξει.
in tpe
ἐν τῷ καιρῷ

D illo deferẽtur mũera dño sabaoth de pplo tri
ἐκείνῳ ἀνενεχθήσεται δῶρα κυρίῳ σαβαὼθ ἐκ λαοῦ τε
bulato & diuulso. & a pplo magno: ex
ἐλιμμένου καὶ τετιλμένου· καὶ ἀπὸ λαοῦ μεγάλου, ἀπὸ
nũc & in eternũ spõs. gẽs sperãs & cõcul
τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον· ἔθνος ἐλπίζον καὶ κατα
cata: q̃ est in parte fluminis regiõis: in
πεπατημένον, ὅ ἐστιν ἐν μέρει ποταμοῦ τῆς χώρας, εἰς
locũ vbi nomẽ dñi sabaoth: in mõtẽ scti.
τὸν τόπον οὗ τὸ ὄνομα κυρίου σαβαὼθ, εἰς ὄρος ἅγιον.

Ga.19 A Onus egypti. Ecce dño sedet sup nu-
Ὅρασις αἰγύπτου. ἰδοὺ κύριος κάθηται ἐπὶ νεφέ-
bẽ leuẽ & ventet in egyptũ: & mouebũtur ma-
λης κούφης καὶ ἥξει εἰς αἴγυπτον, καὶ σεισθήσεται τὰ χει-
nufacta egypti a facie ei. & cor
ροποίητα αἰγύπτου ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ· καὶ ἡ καρδία
cordis deficiet in ipso: & insurgent egy-
αὐτῶν ἐκλυθήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐπαναστήσονται αἰγύ-
pti in egyptios: & debellabit hõ fra
πτιοι ἐπ' αἰγυπτίους, καὶ πολεμήσει ἄνθρωπος τὸν ἀδελ-
trẽ suũ: & hõ primũ suũ. ciuitas in
φὸν αὐτοῦ, καὶ ἄνθρωπος τὸν πλησίον αὐτοῦ· πόλις ἐπὶ
ciuitatẽ: & lex in legẽ. & cõturbabit spũs
πόλιν, καὶ νόμος ἐπὶ νόμον· καὶ ταραχθήσεται τὸ πνεῦμα
egyptios in ipso. & cõsiliũ eorũ dissipa
τῶν αἰγυπτίων ἐν αὐτοῖς· καὶ τὴν βουλὴν αὐτῶν διασκε-
bo. & interrogabũt deos eorũ & simu
δάσω· καὶ ἐπερωτήσουσι τοὺς θεοὺς αὐτῶν καὶ τὰ ἀγάλ-
lachra eorũ & de terra loquẽtes & ven-
ματα αὐτῶν καὶ τοὺς ἐκ τῆς γῆς φωνοῦντας καὶ τοὺς ἐγ-
triloquos. & tradã egyptũ in manũ do-
γαστριμύθους· καὶ παραδώσω τὴν αἴγυπτον εἰς χεῖρας ἀν-
minũ dñoꝝ duroꝝ. & regẽs duri dñabũ-
δρῶν κυρίων σκληρῶν· καὶ βασιλεῖς σκληροὶ κυριευ-
tur eis. hec dicit dño sabaoth. & dibẽt
σουσιν αὐτῶν· τάδε λέγει κύριος σαβαώθ· καὶ πίονται
aquã qd iuxta mare egyptii. at fluuius defi-
ὕδωρ τὸ παρὰ θάλασσαν οἱ αἰγύπτιοι· ὁ δὲ ποταμὸς ἐκλεί-
cietur & siccabit. & deficiẽt flumina &
ψει καὶ ξηρανθήσεται· καὶ ἐκλείψουσιν οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ
fosse fluminis. & siccabit eis cõgrega
διώρυγες τοῦ ποταμοῦ· καὶ ξηρανθήσεται πᾶσα συναγω-
tio aquẽ: & in ei palude calami & papyri. &
γὴ ὕδατος, καὶ ἐν παντὶ ἕλει καλάμου καὶ παπύρου· καὶ B
viride oẽ qd circũ fluminẽ. & oẽ semina
τὸ χλωρὸν πᾶν τὸ κύκλῳ τοῦ ποταμοῦ· καὶ πᾶν τὸ σπειρό-
tũ p fluminẽ siccabit a vẽtis. & ge-
μενον διὰ τοῦ ποταμοῦ ξηρανθήσεται ἀνεμοφθόρον· καὶ στε-
ment piscatores: & gemẽt oẽs mittẽtes ha
νάξουσιν οἱ ἁλιεῖς, καὶ στενάξουσι πάντες οἱ βάλλοντες ἄγ-
mũ in flumen. & mittẽtes sagenas & ex-
κιστρον εἰς τὸν ποταμόν· καὶ οἱ βάλλοντες σαγήνας καὶ οἱ ἀμ-
pãdẽtes retia lugebũt. & cõfusio accipiet operãtes
φιβολεῖς πτοηθήσονται· καὶ ἀσχημονήσουσι οἱ ἐργαζομένους
linũ depuratũ: & operãtes byssum. & e-
λινοῦν τὸ χισσόν, καὶ τοὺς ἐργαζομένους τὸν βύσσον· καὶ ἔσον-
rũt operãtes ea in dolore. oẽs faciẽtes
ται οἱ ἐργαζόμενοι αὐτὰ ἐν ὀδύνῃ· καὶ πάντες οἱ ποιοῦντες
ceruiciã ad decipiẽdũ: cõtristabũt & alios dolebũt. & stul
τὴν ἰξύν, λυπηθήσονται καὶ τὰς ψυχὰς ποιήσουσι· καὶ μω-
ti erũt principes tanis. sapiẽtes cõsiliarii re
ροὶ ἔσονται οἱ ἄρχοντες Τάνεως· οἱ σοφοὶ σύμβουλοι τοῦ βα-
gis. cõsiliũ eorũ euanescet. quomõ dicetis re
σιλέως, ἡ βουλὴ αὐτῶν μωραθήσεται· πῶς ἐρεῖτε τῷ βασι-
gi filii prudẽtũ. nos filii regũ q̃ ab initio. vbi
λεῖ υἱοὶ συνετῶν· ἡμεῖς υἱοὶ βασιλέων τῶν ἐξ ἀρχῆς· ποῦ
sunt nũc sapiẽtes tui & ãnũcient tibi. & vi-
εἰσιν νῦν οἱ σοφοί σου καὶ ἀναγγειλάτωσάν σοι· καὶ ἐπιγνάτω-
dẽt qd cogitauit dño sabaoth sup egyptũ. defecerũt pri-
σαν, τί βεβούλευται κύριος σαβαὼθ ἐπ' αἴγυπτον· ἐξέλιπον οἱ ἄρ-
cipes tanis. & exaltati sũt principes mẽpheos. & decipiẽt
χοντες Τάνεως· καὶ ὑψώθησαν οἱ ἄρχοντες μέμφεως· καὶ πλανήσουσι

'illo' deferetur munꝰ do
mino exercituũ a popło
'diuulso & dilacerato: a
populo terribili post eo
quẽ nõ fuit alius: a gen-
te expectante & cõculca
ta: cui dirĩpuerũt flumi
na terrã eius ad locum
nominis dñi exercituũ
montem sion. 19.

Onus egypti. Ecce
dñs ascẽdet sup nu
bem leuẽ: & ingredietur
egyptũ & cõmouebũtur
simulachra egypti a fa
cie ei: & cor egypti tabe
scet in medio ei. Et con
currere faciã egyptios ad
uersus egyptios: & pugna
bit vir cõtra fratrẽ suũ: &
vir cõtra amicũ suũ: ciui
tas aduersus ciuitatẽ re-
gnũ aduersus regnũ: &
dirũpetur spũs egypti in
visceribꝰ eius: & cõsiliũ
eius ꝓcipitabo: & iterro
gabũt simulachra sua &
diuinos suos: & phyto
nes & ariolos: ooooooo
et tradam egyptum in
manu dominorum oooo
crudelium: & rex fortis
dominabitur eorum ait
dominus exercituum.
Et arescet oooooooooooo
aqua de mari: & fluuiꝰ
desolabitur atq; siccabi-
tur: & deficiẽt flumina.
Attenuabũtur & siccabũ
tur riui aggerũ. Calamꝰ
& iuncus marcescet: nu
dabitur alueꝰ rini a fonte
suo. Et omnis semẽtis
irrigua siccabitur: are
scet & non erit. Et mere
bunt piscatores: & luge
bunt omnes mittentes
in flumen hamũ: & ex-
pandentes rete super
facie aquarũ emarcescẽt.
Cõfundẽtur q opabãtur
linum: plectentes & te
xentes subtilia. oooooooo
Et erunt irrigua eius fle
ctentia: omnes oooooooo
qui faciebãt lacunas ad
capiendos pisces. Stulti
pricipes taneos: sapien
tes cõsiliarii pharaonis
dederũt cõsiliũ insipiẽs.
Quõ dicetis pharaoni.
Filius sapiẽtiũ ego: fi
lius regum antiquorũ.
Vbi nunc sunt sapien-
tes tui? Annuncient ooo
tibi & indicent quid co
gitauerit dñs exercituũ
sup egyptũ. Stulti facti
sunt principes taneos:
emarcuerũt principes
mempheos: deceperũt

יָבֵל הַרְיא יוּבַל שַׁי לַיהוָה צְבָאוֹת עַם
מָשֹׁךְ וּמוֹרָט וּמֵעַם נוֹרָא מִן
הוּא הָלְאָה גּוֹי קַו קַו וּמְבוּסָה
אֲשֶׁר בָּזְאוּ נְהָרִים אַרְצוֹ אֶל מְקוֹם
שֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת הַר צִיּוֹן׃

Cap. xix.

מַשָּׂא מִצְרָיִם הִנֵּה
יְהוָה רֹכֵב עַל עָב קַל וּבָא מִצְרָיִם
וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפָּנָיו וּלְבַב
מִצְרַיִם יִמַּס בְּקִרְבּוֹ׃ וְסִכְסַכְתִּי
מִצְרַיִם בְּמִצְרַיִם וְנִלְחֲמוּ אִישׁ
בְּאָחִיו וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ עִיר בְּעִיר
מַמְלָכָה בְּמַמְלָכָה׃ וְנִבְקָה רוּחַ
מִצְרַיִם בְּקִרְבּוֹ וַעֲצָתוֹ אֲבַלֵּע
וְדָרְשׁוּ אֶל הָאֱלִילִים וְאֶל הָאִטִּים
וְאֶל הָאֹבוֹת וְאֶל הַיִּדְּעֹנִים׃
וְסִכַּרְתִּי אֶת מִצְרַיִם בְּיַד אֲדֹנִים
קָשֶׁה וּמֶלֶךְ עַז יִמְשָׁל בָּם נְאֻם
הָאֲדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת׃ וְנִשְּׁתוּ
מַיִם מִהַּיָּם וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ׃
וְהֶאֱזִינוּ נְהָרוֹת דָּלְלוּ וְחָרְבוּ יְאֹרֵי
מָצוֹר קָנֶה וָסוּף קָמֵלוּ׃ עֲרוֹת עַל
יְאוֹר פִּי יְאוֹר וְכֹל מִזְרַע
יְאוֹר יִבַשׁ נִדַּף וְאֵינֶנּוּ׃ וְאָנוּ
דַיָּגִים וְאָבְלוּ כָּל מַשְׁלִיכֵי
בַיְּאוֹר חַכָּה וּפֹרְשֵׂי מִכְמֹרֶת עַל
פְּנֵי מַיִם אֻמְלָלוּ׃ וּבֹשׁוּ עֹבְדֵי
פִשְׁתִּים שְׂרִיקוֹת וְאֹרְגִים חִוָּרוּ׃
וְהָיוּ שְׁתִיתֶיהָ מְדֻכָּאִים כָּל
עֹשֵׂי שָׂכָר אֲגַמֵּי נָפֶשׁ׃ אַךְ אֱוִלִים
שָׂרֵי צֹעַן חַכְמֵי יֹעֲצֵי פַרְעֹה עֵצָה
נִבְעָרָה אֵיךְ תֹּאמְרוּ אֶל פַּרְעֹה
בֶּן חֲכָמִים אֲנִי בֶּן מַלְכֵי קֶדֶם׃
אַיֵּה אֵלֶּה חֲכָמֶיךָ וְיַגִּידוּ
נָא לָךְ וְיֵדְעוּ מַה יָּעַץ יְהוָה
צְבָאוֹת עַל מִצְרָיִם׃ נֹאֲלוּ שָׂרֵי
צֹעַן נִשְּׂאוּ שָׂרֵי נֹף הִתְעוּ אֶת

פְּנַה
מִצְרַיִם בְּתוֹכָהּ וְנִבְעֲרוּ כָל־עֹשֵׂי מְלָאכָה׃
עָשָׂה פֹּעַל
יְהוָה מָסַךְ בְּקִרְבָּהּ רוּחַ עִוְעִים וְהִתְעוּ אֶת־מִצְרַיִם בְּכָל־מַעֲשֵׂהוּ כְּהִתְעוֹת
עָשָׂה
שִׁכּוֹר בְּקִיאוֹ׃ וְלֹא יִהְיֶה לְמִצְרַיִם מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה רֹאשׁ וְזָנָב
שָׁבַר מָאֵה
כִּפָּה וְאַגְמוֹן׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה מִצְרַיִם כַּנָּשִׁים וְחָרַד וּפָחַד מִפְּנֵי
הָיָה עָשָׂה
תְּנוּפַת יַד יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר הוּא מֵנִיף עָלָיו׃ וְהָיְתָה אַדְמַת
כָּפַף
יְהוּדָה לְמִצְרַיִם לְחָגָא כֹּל אֲשֶׁר יַזְכִּיר אֹתָהּ אֵלָיו יִפְחָד מִפְּנֵי
נָגַף
עֲצַת יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר הוּא יוֹעֵץ עָלָיו׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיוּ חָמֵשׁ
פָּנָה יָצַע
עָרִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מְדַבְּרוֹת שְׂפַת כְּנָעַן וְנִשְׁבָּעוֹת לַיהוָה
הָיָה
צְבָאוֹת עִיר הַהֶרֶס יֵאָמֵר לְאָחָת׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה מִזְבֵּחַ לַיהוָה
עִיר הֶרֶס
בְּתוֹךְ אֶרֶץ מִצְרַיִם וּמַצֵּבָה אֶצֶל גְּבוּלָהּ לַיהוָה׃ וְהָיָה לְאוֹת
שָׁפָה שָׁבַע
וּלְעֵד לַיהוָה צְבָאוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם כִּי יִצְעֲקוּ אֶל יְהוָה מִפְּנֵי לֹחֲצִים
אָשִׁר
וְיִשְׁלַח לָהֶם מוֹשִׁיעַ וְרַב וְהִצִּילָם׃ וְנוֹדַע יְהוָה לְמִצְרַיִם וְיָדְעוּ
הָיָה זָבַח
מִצְרַיִם אֶת יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וְעָבְדוּ זֶבַח וּמִנְחָה וְנָדְרוּ נֶדֶר
צָבַא
לַיהוָה וְשִׁלַּמוּ׃ וְנָגַף יְהוָה אֶת מִצְרַיִם נָגוֹף וְרָפוֹא וְשָׁבוּ עַד
שׁוּב עָתַר
יְהוָה וְנַעְתַּר לָהֶם וּרְפָאָם׃ בַּיּוֹם הַהוּא תִּהְיֶה מְסִלָּה מִמִּצְרַיִם
הָיָה סָלַל
אַשּׁוּרָה וּבָא אַשּׁוּר בְּמִצְרַיִם וּמִצְרַיִם בְּאַשּׁוּר וְעָבְדוּ מִצְרַיִם
בוֹא
אֶת אַשּׁוּר׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁיָּה לְמִצְרַיִם וּלְאַשּׁוּר בְּרָכָה
הָיָה
בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃ אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר בָּרוּךְ עַמִּי מִצְרַיִם
שָׁלַשׁ
וּמַעֲשֵׂה יָדַי אַשּׁוּר וְנַחֲלָתִי יִשְׂרָאֵל׃
בָּרַךְ
עָשָׂה

egyptũ angulũ popu-
lorũ eius. Dñs miscuit
in medio eius spiritũ verti
ginis. Et errare fecerunt
egyptum in omni ope
re suo: sicut errat
ebrius & vomens. Et
non erit egypto
opus quod faciat: caput
& caudam
incuruantem & refrenã
tem. In die illa erit
egyptus qsi mulieres &
stupebũt & timebũt a fa
cie cõmotionis manus
domini exercituũ quas
ipse mouebit super eas.
Et erit terra
iuda egypto in pauorẽ.
Omnis qui illius
fuerit recordatus: paue-
bit a facie
consilii domini exerci-
tuum: quod ipse
cogitauit super eam. In
die illa erunt quinq;
ciuitates in terra egy-
pti loquentes
lingua chanaan & iurã-
tes per dominum
exercituum. Ciuitas so
lis vocabitur vna.
In die illa erit altare do
mino
in medio terre egypti
et titulus domini
iuxta terminum eius:
& erit in signum
& in testimoniũ dño ex
ercituũ in terra egypti.
Clamabũt enim ad do
minum a facie tribulãtis
& mittet eis saluatorem
& ppugnatorẽq liberet
eos. Et cognoscetur dñs
ab egypto: & cognoscẽt
egyptii dñm in die illa:
& colent eũ in hostiis &
in muneribꝰ: & vota vo
uebunt domino & sol-
uent. Et percutiet dñs
egyptũ plaga: & sanabit
eam & reuertentur ad do
dñm: & placabitur eis
& sanabit eos. In die illa
erit via de egypto
in assyrios: & intrabit
assyrius egyptum
& egyptius in assyrios
& seruient egyptii
assur. In die illa erit is-
rael
tertius egyptio & assy
rio: benedictio
in medio terre: cui be
nedixit dñs exercituum
dicens. Benedict popu
lus meus egypti: & opus
manuũ mearũ assyrio he
reditas aũt mea israel. 20.

egyptũ τ tribꝰ. dño eũ miscuit e-
τὴν αἰγυπτίων καὶ τὰς φυλάς· κύριος ἀπ᾽ ἐκείρασιν ἀυ-
to spũ erroꝛis. τ errare fecerũt egyptũ
τοῖς πνεῦμα πλανήσεως· καὶ ἐπλάνησαν τὴν αἰγυπτίων
in oib operib ciuꝰ: sicut errat ebrius τ
ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτῆς, ὡς πλανᾶται ὁ μεθύων καὶ
vomẽs simul. τ nõ erit egyptiis opus qõ fa-
ὁ ἐμῶν ἅμα· καὶ οὐκ ἔσται τοῖς αἰγυπτίοις ἔργον ὃ ποι
ciet caput τ caudã: paiciptũ τ finẽ. die
ήσει κεφαλὴν καὶ οὐρά, ἀρχὴν καὶ τέλος· τῇ ἡμέρᾳ
illa erũt egyptii sicut mulieres in tremore τ in
ἐκείνῃ ἔσονται αἰγύπτιοι ὡς γυναῖκες ἐν τρόμῳ καὶ ἐν
timore a facie manꝰ dñi sabaoth: quã
φόβῳ ἀπὸ προσώπου τῆς χειρὸς κυρίου σαβαὼθ, ἣν
ipse iniciet eis: τ erit regio egyp
αὐτὸς ἐπιβαλεῖ αὐτοῖς· καὶ ἔσται ἡ χώρα τῶν αἰγυ-
tiorũ iudeis in terroꝛẽ. oio q̃ nolaue-
πτίων τοῖς Ἰουδαίοις εἰς φόβητρον· πᾶς ὃς ἐὰν ὀνομά-
rit eã ipsis: timebũt p cõsiliũ qõ
σῃ αὐτὴν αὐτοῖς, φοβηθήσονται διὰ τὴν βουλὴν ἣν
dño sabaoth decreuit sup illã. die il-
κύριος σαβαὼθ βεβούλευται ἐπ᾽ αὐτήν· τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί-
la erũt quiq; ciuitates in terra egypti: loquẽtes
νῃ ἔσονται πόλεις ἐν γῇ αἰγύπτου, λαλοῦσαι
lingua chananitide. τ iurãtes noie
τῇ γλώσσῃ τῇ χαναανίτιδι· καὶ ὀμνύοντες τῷ ὀνόματι
dñi sabaoth. ciuitas solis vocabit vna ciuitas.
κυρίου σαβαὼθ πόλις ἀχερὶς κληθήσεται μία πόλις·
die illa erit altare dño in regiõe
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ ἐν χώρᾳ
egyptiorũ. τ titulꝰ ad terminũ eiꝰ dño.
αἰγυπτίων· καὶ στήλη πρὸς τὸ ὅριον αὐτῆς τῷ κυρίῳ·
τ erit in signũ in seculũ dño in regiõe e-
καὶ ἔσται εἰς σημεῖον εἰς τὸν αἰῶνα κυρίῳ ἐν χώρᾳ αἰ-
gypti. q: clamabũt ad dñm ppter tribu
γυπτίου· ὅτι κεκράξονται πρὸς κύριον διὰ τοὺς θλίβον-
lãtes eos. τ mittet eis hoiem: q̃ sal
τας αὐτούς· καὶ ἀποστελεῖ αὐτοῖς ἄνθρωπον, ὃς σώ-
uabit eos. iudicãs saluabit eos. τ notꝰ erit do-
σει αὐτούς· κρίνων σώσει αὐτούς· καὶ γνωστὸς ἔσται κύ-
minꝰ egyptiis. τ cognoscẽt egyptii do-
ριος τοῖς αἰγυπτίοις· καὶ γνώσονται οἱ αἰγύπτιοι τὸν κύ-
minũ in die illa. τ faciẽt sacrificiũ τ vo
ριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ποιήσουσι θυσίαν καὶ δῶ-
uẽ: τ vouebũt vota dño: τ reddent.
ρον, καὶ εὐξονται εὐχὰς τῷ κυρίῳ, καὶ ἀποδώσουσιν.
τ percutiet dño egyptios plaga. τ sanabit e-
καὶ πατάξει κς τοὺς αἰγυπτίους πληγῇ· καὶ ἰάσεται αὐ-
os. τ cõuertentur ad dñm: τ exaudiet e-
τούς· καὶ ἐπιστραφήσονται πρὸς κν, καὶ εἰσακούσεται αὐ-
os. τ sanabit eos sanitate. die illa erit
τῶν· καὶ ἰάσεται αὐτοὺς ἰάσει· τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται
via egypti ad assyrios. τ ingredietur assy
ὁδὸς αἰγύπτου πρὸς ἀσσυρίους· καὶ εἰσελεύσονται ἀσσυ-
rii in egyptũ: τ egyptii ibũt ad assy
ρίοι εἰς αἰγυπτίους, καὶ αἰγύπτιοι πορευθήσονται πρὸς ἀσσυ-
rios. τ seruiẽt egyptii assyrio.
ρίους· καὶ δουλεύσουσιν οἱ αἰγύπτιοι τοῖς ἀσσυρίοις· τῇ
die illa erit israel terti interi egypti-
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται ἰσραὴλ τρίτος ἐν τοῖς αἰγυπτίοις
os τ inter assyrios benedictꝰ in terra cui be
ος καὶ ἐν τοῖς ἀσσυρίοις εὐλογημένος ἐν τῇ γῇ, ἣν εὐ-
nedixit dño sabaoth dicẽs. bñdictꝰ ppls
λόγησε κύριος σαβαὼθ λέγων. εὐλογημένος ὁ λαός
meꝰ q̃ i egypto τ q̃ in assyrio. τ hereditas
μου ὁ ἐν αἰγύπτῳ καὶ ὁ ἐν ἀσσυρίοις· καὶ ἡ κληρονομία
mea israel.
μου ἰσραήλ.

Ca. 20.

C

D

Trãsla.gre.lcx.cũ iter.latina.

A Hanno quo igressus est tarthan in azotũ qñ
Τοῦ ἔτους ὃν εἰσῆλθε Ταταὰν εἰς ἄζωτον ἡνί
missus ē a sargon rege assrioꝝ: ⁊ vebel
κα ἀπεσταλη ὑπὸ παρὰ βασιλέως ἀσσυρίων, καὶ ἐπο
lauit azotũ ⁊ cepit eã. sic locu
λέμησε τὴν ἄζωτον καὶ κατελαβετο αὐτήν. τότε ἐλά
tus est dñs ad esaiam dicẽs. vade ⁊ auser
λησε κύριος πρὸς ἡσαΐαν λέγων. πορεύου καὶ ἄφελε
saccũ de lũbis tuis: ⁊ calciamẽta
τὸν σάκκον ἀπὸ τῆς ὀσφύος σου, καὶ τὰ σανδάλια
tua solue a pedib⁹ tuis. ⁊ fecit sic:
σου ὑπόλυσαι ἀπὸ τῶν ποδῶν σου. καὶ ἐποίησεν οὕ
B vadens nudus ⁊ discalciat⁹. ⁊ dixit
τως, περιιὼν γυμνὸς καὶ ἀνυπόδετος. καὶ εἶπεν
dñs quẽadmodũ ãbulauit esaias seru⁹ me⁹ nu
κύριος ὃν τρόπον περιῆλθεν ἡσαΐας ὁ παῖς μου γυμ
dus ⁊ discalciat⁹. trib⁹ ãnis erũt signa ⁊
νὸς καὶ ἀνυπόδετος. τρία ἔτη ἔσται σημεῖα καὶ
portẽta egyptiis ⁊ ethiopib⁹: qꝫ sic
τέρατα τοῖς αἰγυπτίοις καὶ αἰθίοψιν, ὅτι οὕτως
C abdet rex assrioꝝ captiuitatẽ egyp
ἀφεῖ βασιλεὺς ἀσσυρίων τὴν αἰχμαλωσίαν αἰγυ-
ti ⁊ ethiopũ. iuuenes ⁊ senes: nu
πτίου καὶ αἰθιόπων. νεανίσκους καὶ πρεσβύτας, γυμ-
dos ⁊ discalciatos discoopertos cõfusio
νοὺς καὶ ἀνυποδέτους ἀπακεκαλυμμένους τὴν αἰσχύ-
nẽ egypti. ⁊ cõfundent̃ victi egyptii
νην αἰγυπτίου. καὶ αἰσχυνθήσονται νικηθέντες οἱ αἰγύ-
D in ethiopib⁹: in qb⁹ fuerãt cõfisi egy
πτιοι ἐν τοῖς αἰθίοψιν, οἷς ἦσαν πεποιθότες οἱ αἰγύ-
ptii: erãt eis in eis gsia. ⁊ dicẽt habi
πτιοι, ἦσαν γὰρ αὐτοῖς δόξα. καὶ ἐροῦσιν οἱ κατοι-
tãtes in insula hac. ecce nos fuim⁹ confi
κοῦντες ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ. ἰδοὺ ἡμεῖς ἦμεν πεποι-
si in eis in auxiliũ: q̃ nõ potuerũt sal-
θότες ἐν αὐτοῖς ἐν βοηθείᾳ, οἳ οὐκ ἠδύναντο σω-
uari a regib⁹ assrioꝝ ⁊ quomõ nos sal-
θῆναι ἀπὸ βασιλέων ἀσσυρίων καὶ πῶς ἡμεῖς σωθη-
uabimur? Onus deserti.
σόμεθα; ὅραμα τῆς ἐρήμου. Ca. 21.

A Sicut tẽpestas p deserti trãseat de deserto veni
Ὡς καταιγὶς διὰ ἐρήμου διέλθοι ἐξ ἐρήμου ἔρχο
Zach.9. Joh.3. 4. cus de terra horribili. visio ⁊ dura ãnũciata est
μένη ἐκ γῆς. φοβερὸν τὸ ὅραμα καὶ σκληρὸν ἀπηγγέλθη
mihi: p uaricãs p uaricatur. iniqu⁹ iniq̃ agit. cõtra me clas-
μοι, ὁ ἀθετῶν ἀθετεῖ. ὁ ἀτομῶν ἀτομεῖ. ἐπῆμοι εἰ ἐλαμ-
mite ⁊ legati persarũ cõtra me venitũt. nũc
βάνε καὶ πρέσβεις τῶν περσῶν ἐπῆμοι ἔρχονται. νῦν
ingemisca ⁊ cõsolabor: meis m. ppter hoc repleti sũt
στενάξω καὶ παρακαλέσω ἐμαυτόν. διὰ τοῦτο ἐνεπλάσθη
lũbi mei ãgustia: ⁊ dolores ap̃hẽdẽt me sicut
ἡ ὀσφύς μου ἐκλύσεως, καὶ ὠδῖνες ἔλαβόν με ὡς τὴν
parientẽ. iniq̃ egi ne audirẽ. festinaui
τίκτουσαν. ἠδίκησα τοῦ μὴ ἀκοῦσαι. ἐσπούδασα τὸ
ne videre. cor meũ aberrat. ⁊ finiq̃tas
μὴ βλέπειν. ἡ καρδία μου πλανᾶται καὶ ἡ ἀνομία
B me inundat. iniq̃tas mea instituit in timorẽ. pa
με καταλύει. ἡ ψυχή μου ἐφίσταται εἰς φόβον. ἑτοι-
rate mensam. bibite comedite. surgẽtes
μάσατε τὴν τράπεζαν. πίετε, φάγετε. ἀναστάντες οἱ
principes arripite clypeos. qꝫ sic dixit domi-
ἄρχοντες ἀναλάβετε θυρεούς. ἔτι οὕτως εἶπε κύρι-
nus ad me. vadens tibi statue speculatorẽ. ⁊ q̃d
ος πρός με. βαδίσας σεαυτῷ στῆσον σκοπόν. καὶ ὃ
cũq̃ videris ãnũcia. ⁊ vidi ascẽsores equites duos.
ἐὰν ἴδῃς ἀπάγγειλον. καὶ εἶδον ἀναβάτας ἱππεῖς δύο.
ascẽsorẽ asini: ⁊ ascẽsorẽ cameli. audi auditio
ἀναβάτην ὄνου, καὶ ἀναβάτην καμήλου. ἀκούσαι ἀκρό-
C nẽ multã. ⁊ voca vriã in
ασιν πολλήν. καὶ κάλεσον θυρίαν εἰς ooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trãsla.B.Vie.

IN anno quo ingres-
sus ē thartã in azotũ
cum misisset eum sargõ
rex assyriorum ooooooo
& pugnasset contra azo
tum & cepisset eã: in tpe
illo locutus est domin⁹
in manu esaie ooooooooo
filii amos dicens. Vade
& solue saccum oooooooo
de lumbis tuis: & calcia
menta tua tolle de oooo
pedibus tuis. & fecit sic:
vadẽs nud⁹ & discalciat⁹.
Et dixit dñs. Sicut am
bulauit seruus meus ooo
esaias nudus & discalcia
tus: trium annorum ooo
signũ & portẽtũ erit sup
egyptũ & sup ethiopiã:
sic minabit rex assyrio
rum captiuitatem ooooo
egypti & trãsmigratio
nem ethiopie: iuuenẽ
& senẽ: nudi & discalcia
tam discoopertis natib⁹
ad ignominiã egypti. Et
timebũt & cõfundentur
ab ethiopia spe sua: &
ab egypto gloria sua. Et
dicet habitator insule hu
ius in die illa. oooooooooo
Heccine erat spes no-
stra: ad quos cõfugimus
in auxiliũ vt liberarent
nos a facie regis assyrio
rũ. Et quõ effugere po-
terimus nos? 21.

ONus deserti maris.
Sicut turbines ab
africo venitũt: de deserto
vẽit: de tra horribili. Vi
sio dura nunciata est oo
mihi. Qui incredulus ē
infideliter agit: & qui de
populator ē vastat. Ascẽ
de elam: obside mede
oẽm gemitũ eiꝰ cessare
feci. ppterea repleti sunt
lũbi mei dolore: & angu
stia possedit me sicut an-
gustia parturiẽtis. Cor-
rui cũ audirẽ: cõturbat⁹
sum cũ viderẽ. Emarcuit
cor meũ: tenebre stupe
fecerũt me. Babylon di-
lecta mea posita est mihi
in miraculũ. Pone men
sas: cõtẽplare in specula.
Comedẽtes & bibẽtes:
surgite principes arripite
clypeum. Hec enim di
cit mihi dñs. Vade &
pone speculatorẽ: & qd
cunq̃ viderit annunciet.
Et vidit currũ duorum
equitum: ascensorem
asini & ascensorẽ cameli
& contẽplat⁹ est diligẽter
multo intuitu. Et cla-
mauit leo. Super oooooo

Tex.heb.Esa.xx.xxj.Pritiua.heb.

Cap. xx.

בְּשַׁנַת בֹּא תַרְתָּן אַשְדּוֹדָה
שָׁנָה
בּוֹא
לָמָּה לָכַד בָּשַׁת בְּשַׁלַּח אֹתוֹ סַרְגֹּן מֶלֶךְ אַשּׁוּר
וַיִּלָּחֶם בְּאַשְדּוֹד וַיִּלְכְּדָהּ׃ בָּעֵת
הַהִיא דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד יְשַׁעְיָהוּ
בֶּן אָמוֹץ לֵאמֹר לֵךְ וּפִתַּחְתָּ הַשַּׂק
חָלַץ מֵעַל מָתְנֶיךָ וְנַעֲלְךָ תַּחֲלֹץ מֵעַל
עָשָׂה עֵרֹם רַגְלֶךָ וַיַּעַשׂ כֵּן הָלַךְ עָרוֹם וְיָחֵף׃
אָמַר וַיֹּאמֶר יְהוָה כַּאֲשֶׁר הָלַךְ עַבְדִּי
שָׁנָה יְשַׁעְיָהוּ עָרוֹם וְיָחֵף שָׁלֹשׁ שָׁנִים
יָפֶת אוֹת וּמוֹפֵת עַל מִצְרַיִם וְעַל כּוּשׁ׃
נָהַג שָׁבָה כֵּן יְנַהֵג מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת שְׁבִי
גָּלָה מִצְרַיִם וְאֶת גָּלוּת כּוּשׁ נְעָרִים
חָשׁוּף שׁוּת וְזְקֵנִים עָרוֹם וְיָחֵף וַחֲשׂוּפֵי שֹׁת
עֶרְוַת מִצְרָיִם׃ וְחַתּוּ וָבֹשׁוּ מִכּוּשׁ
בּוּשׁ מִבְטָם וּמִן מִצְרַיִם תִּפְאַרְתָּם׃ וְאָמַר
בָּאִי יוֹשֵׁב הָאִי הַזֶּה בַּיּוֹם הַהוּא
מִבְטָח הִנֵּה כֹה מִבְטָחֵנוּ אֲשֶׁר נָסְנוּ שָׁם
נָצַל לְעֶזְרָה לְהִנָּצֵל מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר
מָלַט וְאֵיךְ נִמְלָט אֲנָחְנוּ׃

Cap. xxj.

מַשָּׂא מִדְבַּר יָם
נָשָׂא דְּרוֹם כְּסוּפוֹת בַּנֶּגֶב לַחֲלוּף מִמִּדְבָּר בָּא
חָלַף בּוֹא מֵאֶרֶץ נוֹרָאָה חָזוּת קָשָׁה הֻגַּד
רָאָה חָזֶה לִי הַבֹּגֵד בֹּגֵד וְהַשּׁוֹדֵד שׁוֹדֵד
בָּגַד שָׁדַד עֲלִי עֵילָם צוּרִי מָדַי כָּל אֲנָחָתָהּ
עָלָה שָׁבַת חוּל הִשְׁבַּתִּי עַל כֵּן מָלְאוּ מָתְנַי חֲלָחֲלָה
צִיר יָלַד צִירִים אֲחָזוּנִי צִירֵי יוֹלֵדָה
עָוָה נַעֲוֵיתִי מִשְׁّמֹעַ נִבְהַלְתִּי מֵרְאוֹת׃
נָבַל רָאָה תָּעָה לְבָבִי פַּלָּצוּת בִּעַתָּתְנִי אֶת
שׁוּם נֶשֶׁף חִשְׁקִי שָׂם לִי לְחֲרָדָה׃
צָפָה אָכַל שְׁרֹךְ הַשֻּׁלְחָן צָפֹה הַצָّפִית אֲכוֹל
שָׁתָה קוּמוּ הַשָּׂרִים מְשׁוּחוּ
יָגַן מָגֵן׃ כִּי כֹה אָמַר אֵלַי אֲדֹנָי לֵךְ
עָמַד צָפָה הַעֲמֵד הַמְצַפֶּה אֲשֶׁר יִרְאֶה יַגִּיד׃
רָאָה נָגַד וְרָאָה רֶכֶב צֶמֶד פָּרָשִׁים רֶכֶב
חֲמוֹר רֶכֶב גָּמָל וְהִקְשִׁיב קָשֶׁב
קָרָא אָרְיֵה רַב קָשֶׁב׃ וַיִּקְרָא אַרְיֵה עַל

מ֝צֻפֶּה אֲדֹנָי ׳אֲנֹכִי ׳עֹמֵד ׳תָּמִיד ׳יוֹמָם ׳תָּמִיד
׳וְעַל ׳ מִשְׁמַרְתִּי ׳ אָנֹכִי ׳ נִצָּב ׳ כָּל ׳ שָׁמַר ׳ יָצַב
׳הַלֵּילוֹת׃ ׳וְהִנֵּה ׳זֶה ׳בָא ׳ רֶכֶב׳אִישׁ ׳מוא
׳צֶמֶד ׳פָּרָשִׁים ׳ וַיַּעַן ׳ וַיֹּאמֶר ׳ נָפְלָה ׳ עָנָה׳אָמַר
׳נָפְלָה ׳ בָבֶל ׳ וְכָל ׳ פְּסִילֵי ׳ אֱלֹהֶיהָ ׳פָּסַל
׳שִׁבַּר ׳לָאָרֶץ׃ ׳מְדֻשָּׁתִי ׳וּבֶן ׳גָּרְנִי ׳דוש
׳אֲשֶׁר ׳שָׁמַעְתִּי ׳מֵאֵת ׳יְהוָה ׳צְבָאוֹת
׳אֱלֹהֵי ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ הִגַּדְתִּי ׳ לָכֶם׃ ׳נָגַד
׳מַשָּׂא׳דוּמָה ׳ אֵלַי ׳קֹרֵא ׳ מִשֵּׂעִיר ׳נָשָׂא
׳שֹׁמֵר׳מַה׳ מִּלַּיְלָה ׳שֹׁמֵר׳מַה׳ מִּלַּיְלָה׃
׳אָמַר׳שֹׁמֵר ׳אָתָה ׳גַּם׳כִּי ׳וְגַם ׳לַיְלָה
׳בַּקְּשׁוּ׳שוב ׳אִם ׳תִּבְעָיוּן ׳ בְּעָיוּ ׳ שֻׁבוּ ׳ אֲתָיוּ׃
׳אָתָה
׳מַשָּׂא ׳ בַּעֲרָב ׳ בַּיַּעַר׳בַּעֲרָב ׳תָּלִינוּ ׳לון
׳אָרְחוֹת ׳ דְּדָנִים׃ ׳לִקְרַאת ׳ צָמֵא
׳הֵתָיוּ ׳ מָיִם ׳ יֹשְׁבֵי ׳ אֶרֶץ ׳תֵּימָא ׳יָסַן
׳בְּלַחְמוֹ ׳ קִדְּמוּ׃ ׳נֹדֶד׃ ׳כִּי ׳מִפְּנֵי ׳פָּנוּת
׳חֲרָבוֹת ׳נָדָדוּ ׳מִפְּנֵי׳חֶרֶב׳נְטוּשָׁה ׳נָטַשׁ
׳וּמִפְּנֵי ׳קֶשֶׁת ׳דְּרוּכָה ׳וּמִפְּנֵי ׳כֹּבֶד ׳דָּרַךְ
׳מִלְחָמָה׃ ׳כִּי׳כֹה ׳אָמַר ׳אֲדֹנָי ׳אֵלַי ׳לָחַם
׳בְּעוֹד ׳שָׁנָה ׳ כִּשְׁנֵי ׳ שָׂכִיר׃ ׳וְכָלָה ׳שָׁנָה׳שָׁכַר
׳כָּל׳כְּבוֹד׳קֵדָר׃ ׳וּשְׁאָר ׳מִסְפַּר ׳קֶשֶׁת ׳כָּבֵד׳סָפַר
׳גִּבּוֹרֵי ׳בְּנֵי׳ קֵדָר ׳יִמְעָטוּ׃ ׳כִּי ׳יְהוָה ׳גָּבַר׳מָעַט
׳אֱלֹהֵי ׳יִשְׂרָאֵל ׳דִּבֵּר׃

Cap.xxij. ׳מַשָּׂא׳גֵיא ׳חִזָּיוֹן׃ ׳מַה
׳לָּךְ׳אַפּוֹא ׳ כִּי ׳עָלִית ׳כֻּלָּךְ ׳ לַגַּגּוֹת׃ ׳נָשָׂא׳חָזֶה
׳תְּשֻׁאוֹת ׳מְלֵאָה ׳עִיר ׳הוֹמִיָּה ׳קִרְיָה ׳אִיפָה׳עָלֵה
׳עֲלִיזָה׃ ׳חֲלָלַיִךְ ׳לֹא ׳חַלְלֵי ׳חָרֶב ׳גֵּא׳שוא
׳וְלֹא ׳ מֵתוּ ׳ מִלְחָמָה׃ ׳כָּל ׳ קְצִינַיִךְ ׳הֵמָה׳קָרֵה
׳נָדְדוּ ׳יַחַד ׳מִקֶּשֶׁת ׳ אָסָרוּ׃ ׳כָּל ׳עַלַּז׳מות
׳נִמְצָאַיִךְ׳אָסָרוּ׳יַחְדָּו ׳מֵרָחֹק׳בָּרָחוּ׃ ׳לָחַם׳קָצִין
׳עַל ׳כֵּן ׳אָמַרְתִּי ׳שְׁעוּ ׳מִנִּי ׳אֲמָרֵר ׳שָׁעָה׳מָרַר
׳בַּבְּכִי׃ ׳אַל ׳תָּאִיצוּ ׳לְנַחֲמֻנִי ׳עַל ׳בַּת׳אין
׳שֹׁד ׳ בַּת ׳עַמִּי׃ ׳כִּי ׳יוֹם׳ מְהוּמָה ׳שָׁדַד׳הָמַם
׳וּמְבוּסָה׳וּמְבוּכָה׳לַאדֹנָי׳יְהוִה׳צְבָאוֹת ׳נוס׳בוך
׳בְּגֵיא׳ חִזָּיוֹן׃ ׳מְסַרְסֵר ׳קִיר׃ ׳וְשַׁוֵּעַ ׳חֵה
׳אֶל ׳הָרִים׃ ׳וְעֵילָם ׳נָשָׂא ׳אַשְׁפָּה ׳קִרְיָה

speculam dñi ego sum stans iugiter per diem: & super custodiam meã ego sum stans totis noctibus. Ecce iste venit ascensor vir bige equitum: & respõdit & dixit. Cecidit cecidit babylon & omnia sculptilia deorum eius cõtrita sunt in terra. Tritura mea & filii aree mee quę audiui a domino exercituum deo israel annũciaui vobis. Onus duma. Ad me clamat ex seyr. Custos quid de nocte? custos quid de nocte? Dixit custos. Venit mane & nox. Si queritis querite: cõuertimini & venite. Onus in arabia. In saltu ad vesperã dormietis: in semitis dodanim. Occurrentes sitienti ferte aquam qui habitatis terram austri cum panibus occurrite fugienti. A facie enim gladiorũ fugerũt a facie gladii imminẽtis: a facie arcus extenti: a facie grauis prelii: quoniam hec dicit dominus ad me. Adhuc in vno anno q̃ si in anno mercenarii: & auferetur ois gloria cedar: & reliquę numeri sagittariorum fortiũ de filiis cedar iminuẽtur. Dñs enim deus israel locutus est. 22.

ONus vallis visionis. Quidnam quoq; tibi est: qa ascendisti & tu omnis in tecta clamoris plena: vrbs frequens ciuitas exultans. Interfecti tui non interfecti gladio: nec mortui in bello. Cuncti principes tui fugerunt simul: ducęq; ligati sunt. Omnes qui inuẽti sunt vincti pariter: procul fugerunt. Propterea dixi. Recedite a me: amare flebo. Nolite incũbere vt cõsolemini me super vastitate filie popli mei. Dies enim interfectionis & cõculcationis & fletũ domino deo exercituũ in valle visionis. Scrutans murũ: & magnificũ super monte. Et elam sumpsit pharetram: &

speculã dñi. & dixit: steti p totũ diem & super custodiam meã ego sum stans totis noctibus. ἐγὼ εἰμὶ παρὰ πᾶσαν ἡμέραν, καὶ ἐπὶ τῆς φυλακῆς ἔστηκα ὅλας τὰς νύκτας. Hbec. t.a. hie.50. Epo. 4.b.
& ecce iste venit ascensor bige. & respondens ait: cecidit cecidit babylon & omnia sculptilia eius: & manufacta eorum τὰ ἀγάλματα αὐτῆς, καὶ τὰ χειροποίητα αὐτοῦ cõtrita sunt in terra. audite vere licti & volentes audite q̃ audiui a dño sabaoth: de israel ãnũciauit vobis. ἃ ἤκουσα παρὰ κυρίου σαβαώθ, ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ ἀνήγγειλεν ὑμῖν.
Verbũ idumee. ad me clama de seyr. custodite ppugnacula custodiam mane & nocte. si q̃sierio q̃re. & apud me habitabitis in saltu vespe dormietis in via dedan. in occursum sitiẽti aquã ferte habitãtes in regiõe theman panib occurrite fugiẽti tibus ppter multitudinẽ occisorũ: & ppter multitudinẽ errantiũ: & ppter multitudinẽ gladii: & ppter multitudinẽ arcuũ extentorũ: & ppter multitudinẽ eorũ q̃ cecidẽt in bello. q: sic dixit mihi dñs. adhuc ãnus vnus mercenarii deficiet gloria cedar: & reliquũ sagitationũ fortiũ filiorũ cedar erit parũ. q: dñs locutus est de israel.
Τὸ ῥῆμα τῆς Ἰδουμαίας. πρός με κάλει τὸν σκοπόν· φυλάσσετε ἐπάλξεις φυλάσσετε πρωὶ καὶ τὴν νύκτα. ἐν ἐμοὶ οἰκεῖτε ἐν τῷ δρυμῷ ἑσπέρας κοιμᾶσθε ἐν τῇ ὁδῷ δαιδάν. εἰς συναντησιν διψῶντι ὕδωρ φέρετε D
ἐν τῇ οἰκουντες ἐν χώρᾳ θεμὰν ἄρτοις συναντᾶτε φεύγοντι διὰ τὸ πλῆθος τῶν κεκοπιακότων, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν πλανωμένων, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῆς μαχαίρας, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν τοξευμάτων τῶν διατεταμένων, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν πεπτωκότων ἐν πολέμῳ. ὅτι οὕτως εἶπέ μοι κύριος. ἔτι ἐνιαυτὸς ἓν ἔνιαυτος μισθωτοῦ ἐκλείψει καὶ δόξα κεδάρ, καὶ τὸ λοιπὸν ἀγωνίας τῶν τοξευμάτων τῶν ἰσχυρῶν υἱῶν κεδὰρ ἔσται παῦρον. ὅτι κύριος ἐλάλησεν ὁ θεὸς Ἰσραήλ. C.22.
Verbũ vallis visionis. quid factũ est tibi nũc quoq; ascẽdisti o ẽo in tecta vana. ἰδοὺ τὸ ῥῆμα τῆς φάραγγος σιών· τί ἐγένετο σοι νῦν ὅτι ἀνέβητε πάντες εἰς δώματα μάταια. ἐπλήσθη ἡ πόλις βοώντων. οἱ τραυματίαι σου οὐ τραυματίαι μαχαίρας· οὐδὲ οἱ νεκροί σου νεκροὶ πολέμου. A
o ẽo primates tui migrauerũt. simul ab arcu ligati sunt. & fortes in te lõge τόξου δεδεμένοι εἰσί· καὶ οἱ ἰσχύοντες ἐν σοὶ πόρρω fugerũt. ppter hoc dixi dimittite me. amare flebo. ἕνεκα τοῦτο εἶπα ἄφετέ με· πικρῶς κλαύσω. μὴ κατισχύσητε παρακαλεῖν με ἐπὶ τῇ συντριβῇ τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου· ὅτι ἡμέρα τα multꝰ & pditiõis & cõculcatiõis. & erraxis καὶ ἀπωλείας καὶ καταπατήματος καὶ πλάνος a dño sabaoth in valle visionis errant. a paruo vsq; ad magnũ errãt sup πάντες ἐν φάραγγι σιὼν πλανῶνται. ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου πλανῶνται ἐπὶ τὰ moteo. at clamite tulerũt pharetram:
ὄρη. οἱ δὲ ἐλαμίται ἔλαβον φαρέτρας,

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

τ ascẽsores holes sup equos τ cõgregatio pu-
καὶ ἀναβήσει ἱππεῖς ἐφ' ἵππους καὶ συναγωγὴ πᾶς ἀν-
gne. τ erũt electe valles tue repleb̃
θρώπου· καὶ ἔσονται αἱ ἐκλεκτοὶ φάραγγές σου πλησθή-
tur ãdrigio. at ecĩtes ſtipabũt portas tuas
σονται ἁρμάτων· οἱ δὲ ἱππεῖς ἐμφράξουσι τὰς πύλας σου
τ reuelabũt portas iuda: τ ſpiciẽt
καὶ ἀποκαλύψουσι τὰς πύλας Ἰούδα, καὶ ἐμβλέψονται τῇ
die illa in electas domos ciuitatis. τ reue
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τοὺς ἐκλεκτοὺς οἴκους τῆς πόλεως· καὶ ἀπο-
labũt abſcõdita domos arcis dauid. τ vide
καλύψουσι τὰ κρυπτὰ τῶν οἰκιῶν τῆς ἄκρας Δαυίδ· καὶ ἴδο-
rũt qñ plures ſunt. τ auertẽt aquã anti
σαι ὅτι πλείους εἰσί· καὶ ἀπέστρεψαν τὸ ὕδωρ τῆς ἀρχαί-
quæ piſcine in ciuitatẽ. τ qñ deſtruxẽt do
ας κολυμβήθρας εἰς τὴν πόλιν· καὶ ὅτι καθήλωσαν τοὺς οἴ-
mos hierũm ad firmãdos muros ciuitati. τ fecĩ-
κους Ἱερουσαλὴμ εἰς ἐχύρωμα τείχους τῇ πόλει· καὶ ἔποι-
stis vobis aquã iter duos muros. in-
ησατε ἑαυτοῖς ὕδωρ ἀναμέσον τῶν δύο τειχίων· ἰσώτε-
tra piſcinã antiquã. τ nõ ſuſpexiſtis
ρον τῆς κολυμβήθρας τῆς ἀρχαίας· καὶ οὐκ ἐνεβλέψατε εἰς
eã q̃ a principio fecit eã. τ q̃ creauit illã
τὸν ἀπαρχῆς ποιήσαντα αὐτήν· καὶ τὸν κτίσαντα αὐτὴν
nõ vidiſtis. τ vocauit dñs ſabaoth in die illa
οὐκ εἴδετε· καὶ ἐκάλεσε κύριος σαβαὼθ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
fletũ τ plãctũ τ raſurã τ cicturã ſaccoꝝ. ſpi
κλαυθμὸν καὶ κοπετὸν καὶ ξύρησιν καὶ ζώσιν σάκκων. αὐτοὶ
ũt fecerũt gaudiũ τ leticiã: iugulãtes vi
δὲ ἐποιήσαντο εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίαμα, σφάζοντες μό-
tulos τ ſacrificãtes oues: ita vt cõederẽt carnes τ bi
χους καὶ θύοντες πρόβατα, ὥς τε φαγεῖν κρέατα καὶ πιεῖν
1.Cor. 15.d. bãtvinũ dicẽtes. comedamꝰ τ bibamꝰ: cras enĩ mori
οἶνον λέγοντες· φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀπο-
mur. τ reuelata hec ſũt in auribꝰ do
θνήσκομεν· καὶ ἀπεκαλυμμένα ταῦτα εἰς τὰς ὠσὶ κυ-
mini ſabaoth: qñ nõ dimittet vobis hoc peccũ donec
ρίου σαβαώθ, ὅτι οὐκ ἀφεθήσεται ὑμῖν αὐτὴ ἡ ἁμαρτία ἕως
moriamini. hec dicit dñs ſabaoth. vade in
οὗ ἀποθάνητε· τάδε λέγει κύριος σαβαώθ· πορεύου εἰς τὸ
paſtophorũ ad ſomnã q̃ſtorẽ τ dic ei: q̃d
παστοφόριον πρὸς σεμνὸν τὸν ταμίαν καὶ εἶπον αὐτῷ, τί
tu hic: τ q̃d tibi eſt hic: qñ exciditi tibi hic
σὺ ὧδε; καὶ τί σοι ἐστὶν ὧδε; ὅτι ἐλατόμησας σεαυτῷ ὧδε
ſepulchrũ: τ feciſti tibi in excelſo ſepulchrũ: τ
μνημεῖον, καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ἐν ὑψηλῷ μνημεῖον, καὶ
ſcripſiſti tibi in petra tabernaculũ: ecce iã dñs ſaba
ἐγράψας σεαυτῷ ἐν πέτρᾳ σκηνώματι; ἰδοὺ δὲ κύριος σαβα-
oth eiciet τ cõteret virũ. τ auferet ſtolã
ὼθ ἐκβαλεῖ καὶ ἐκτρίψει ἄνδρα· καὶ ἀφελεῖ τὴν στολὴν
tuã τ coronã tuã gloriam. τ ꝓiciet te in regionẽ
σου καὶ τὸν στέφανόν σου τὸν ἔνδοξον· καὶ ῥίψει σε εἰς χώραν
maginã τ abiq̃ mẽſura: τ ibi morieris. τ ponet
μεγάλην καὶ ἀμέτρητον, καὶ ἐκεῖ ἀποθανῇ· καὶ θήσει τὸ
curruũ tuũ pulchrũ ignominiã. τ domũ ꝓcipio
ἅρμα σου τὸ καλὸν ἀτιμίαν· καὶ τὸν οἶκον τοῦ ἄρχοντος
tui in cõculcationẽ: τ auferetꝰ a diſpẽſatiõe
σου εἰς κατάπατημα, καὶ ἀφαιρεθήσῃ ἐκ τῆς οἰκονομίας
tua τ de gradu tuo. τ erit in die illa.
σου καὶ ἐκ τῆς στάσεως σου· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ·
vocabo pueꝝ meũ eliachim filiũ helchie: τ
καλέσω τὸν παῖδά μου Ἐλιακεὶμ τοῦ χελκίου, καὶ
induã illũ ſtolã tuã. τ coronã tuã dabo
ἐνδύσω αὐτὸν τὴν στολήν σου· καὶ τὸν στέφανόν σου δώσω
illi. τ potẽtiã τ diſpẽſationẽ tuã dabo in
αὐτῷ· καὶ τὸ κράτος καὶ τὴν οἰκονομίαν σου δώσω εἰς
manꝰ eiꝰ. τ erit q̃ſi pr habitãtibꝰ
τὰς χεῖρας αὐτοῦ· καὶ ἔσται ὡς πατὴρ τοῖς ἐνοικοῦσιν
hierũm: τ habitantibꝰ iuda. τ dabo
Ἱερουσαλὴμ, καὶ τοῖς ἐνοικοῦσιν Ἰούδα· καὶ δώσω
ei clauẽ domꝰ
αὐτῷ τὴν κλεῖδα οἴκου

Trãsla.B.Hie.

ꝰcurrum ꝰhominis ꝰequi-
tis: ᵇ& parietem ᶜnudauit
ᵈclypeus. ᵉEt erunt ꝰelecte
ꝰvalles tue ꝰplene ꝰq̃drigarum: ᵃ& equites ꝰponent
ſedes ſuas ꝰin porta: ooooo
ᵇ& reuelabitur ꝰoperimẽ
tũ ꝰiude. ᵃ Et videbitis ꝰin
die ꝰilla ꝰarmamẽtariũ ꝰdomus ꝰ ſaltus: ᵇ& ꝰſciſſuras
ꝰciuitatis ꝰdauid ꝰvidebitis:
ꝰquia ᵇ multiplicate ſunt.
ꝰEt cõgregaſtis ꝰaq̃s ꝰpiſcine ꝰinferioris: oooooo
ᵇ& ꝰdomos ꝰhierũſalẽ ꝰnu
meraſtis: ᵃ & deſtruxiſtis
ꝰdomos ꝰad muniendum
ꝰmurum. ꝰ Et lacum oooo
ꝰfeciſtis ꝰinter ꝰduos mu-
ros: ᶜad aquam ꝰpiſcine
ꝰveteris: ꝰ& non ꝰſuſpexiſtis ꝰad eũ ꝰqui fecerat eã:
ᵃ& opatorẽ eius ꝰde longe
ꝰnõ ꝰvidiſtis. ᵃ Et vocauit
ꝰdominus ꝰdeus ꝰexercitu
ꝰin die ꝰ illa oooooooo
ꝰad fletum: ꝰ& ad planctũ
ꝰad caluiciũ: ꝰ& ad cingulũ
ꝰſacci: ᵇ& ecce ꝰgaudiũ ᵇ&
leticia: ꝰoccidere ꝰvitulos
ꝰ& iugulare ꝰarietes: ꝰcomedere ꝰcarnes ꝰ& bibere
ꝰvinũ. ᵃComedamꝰ ᵇ& bibamus: ꝰcras ꝰenĩ ꝰmoriemur. ᵃ Et reuelata eſt ꝰi aurib ꝰmeis ꝰvox dñi ꝰexercituũ: ꝰſi ꝰdimittetur ꝰiniqtas
ꝰhec ꝰvobis: ᵇdonec ꝰmoriamini: ꝰ dicit ꝰdominus
ꝰexercituum. ᵃ Hec ꝰdicit
ꝰdominus ꝰdeus ꝰexercitu
um. ꝰ Vade ꝰingredere ꝰad
ꝰeuꝰ q habitat in taberna
culo ꝰad ꝰ ſobnã ꝰ p̃ poſitũ
ꝰtempli: & dices ad eum.
ᵇQuid ꝰtu ꝰhic: ꝰaut q̃ſi ꝰqs
ꝰhic. ᵇ Quia ꝰ excidiſti ꝰtibi
ꝰhic ꝰſepulchrũ: ꝰexciditi
in ꝰ excelſo ꝰ memoriale:
ꝰdiligẽter ꝰin petra ꝰ taber
naculum ꝰ tibi. ᵃ Ecce ꝰdñs
ꝰaſportari te faciet: ſicut
ꝰaſportatur ꝰ gallus galli-
nace ꝰ& q̃ſi amictũ ſic ſub leuabit te. ᵃ Coronãs ꝰcoronabit te ꝰ tribulatõe ꝰq̃ſi pilã mittet te ꝰ i ꝰterrã ꝰlatã
& ſpacioſam. ᵃ Ibi ꝰmorie
ris ꝰ& ibi erit ꝰcurrus ꝰglõ
tue: & ꝰ ignominia ꝰdomꝰ
ꝰdñi tui. ᵇ Et expellã te ꝰde
ſtatiõe tua: ꝰ& de miſterio
tuo ꝰdeponã te. ᵃ Et erit ꝰin
die ꝰ illa: ꝰvocabo ꝰ ſeruum
meũ ꝰeliachi ꝰfiliũ ꝰhelchie:
ꝰ& induã illũ ꝰ tunica tua:
ꝰ& cingulo tuo ꝰcõfortabo
eũ ꝰ& poteſtatẽ tuã ꝰ dabo
ꝰin manu eius: ꝰ& erit ꝰq̃ſi
pater ꝰ habitãtibꝰ ꝰ hierũm
ꝰ& domui ꝰiuda. ꝰ Et dabo
ꝰclauem ꝰdomus oooooo

Tet.heb.Esa.xxij. Pũctua.heb.

ʳבְּרֶכֶב ˢאָדָם ᵖפָּרָשִׁים ᵒוְקִיר ᶜעֶרָה
ᵉהָיָה ᵈבָּחַר ᵉטֶגֶן ᵉוַיְהִי ᵉמִבְחַר ᵉעֲמָקַיִךְ ᵉמָלְאוּ ᵃרֶכֶב
ᵃישית ᵃוְהַפָּרָשִׁים ᵃשׁת ᵃשָׁתוּ ᵃהַשָּׁעֲרָה׃
ᵇגלה ᵇנָגַל ᵇאֶת ᵇמָסַךְ ᵇיְהוּדָה ᵇוַתַּבֵּט ᵇבַּיּוֹם
ᵇהַהוּא ᵇאֶל ᵇנֶשֶׁק ᵇבֵּית ᵇהַיָּעַר׃ ᵇוְאֶת
ᶜבְּקִיעֵי ᶜעִיר ᶜדָּוִד ᶜרְאִיתֶם ᶜכִּי ᶜרַבּוּ
ᶜרבה ᶜבָנִין ᶜוַתְּקַבְּצוּ ᶜאֶת ᶜמֵי ᶜהַבְּרֵכָה ᶜהַתַּחְתּוֹנָה׃
ᶜבית ᶜעתן ᶜוְאֶת ᶜבָּתֵּי ᶜירוּשָׁלִַם ᶜסָפַרְתֶּם ᶜוַתִּתְּצוּ
ᶜחמה ᶜהַבָּתִּים ᶜלְבַצַּר ᶜהַחוֹמָה׃ ᶜוּמִקְוֶה
ᶜעשה ᶜעֲשִׂיתֶם ᶜבֵּין ᶜהַחֹמֹתַיִם ᶜלְמֵי ᶜהַבְּרֵכָה
ᶜנבט ᶜהַיָּשָׁנָה ᶜוְלֹא ᶜהִבַּטְתֶּם ᶜאֶל ᶜעֹשֶׂיהָ
ᶜרחק ᶜוִיצָרָהּ ᶜמֵרָחוֹק ᶜלֹא ᶜרְאִיתֶם׃ ᶜוַיִּקְרָא
ᶜראה ᶜאֲדֹנָי ᶜיְהוִה ᶜצְבָאוֹת ᶜבַּיּוֹם ᶜהַהוּא
ᶜבכה ᶜלִבְכִי ᶜוּלְמִסְפֵּד ᶜוּלְקָרְחָה ᶜוְלַחֲגֹר
ᶜשוש ᶜשָׂק׃ ᶜוְרִאֵה ᶜשָׂשׂוֹן ᶜוְשִׂמְחָה ᶜהָרֹג ᶜבָּקָר
ᶜאכל ᶜוְשָׁחֹט ᶜצֹאן ᶜאָכֹל ᶜבָּשָׂר ᶜוְשָׁתוֹת
ᶜשתה ᶜמות ᶜיַיִן ᶜאָכוֹל ᶜוְשָׁתוֹ ᶜכִּי ᶜמָחָר ᶜנָמוּת׃
ᶜגלה ᶜוְנִגְלָה ᶜבְּאָזְנָי ᶜיְהוָה ᶜצְבָאוֹת ᶜאִם
ᶜכפר ᶜיְכֻפַּר ᶜהֶשֶׁן ᶜהַזֶּה ᶜלָכֶם ᶜעַד ᶜתְּמוּתוּן
ᶜאמר ᶜאָמַר ᶜאֲדֹנָי ᶜיְהוִה ᶜצְבָאוֹת׃ ᶜכֹּה ᶜאָמַר
ᶜהלך ᶜאֲדֹנָי ᶜיְהוִה ᶜצְבָאוֹת ᶜלֵךְ ᶜבֹּא ᶜאֶל
ᶜהסכן ᶜהַזֶּה ᶜעַל ᶜשֶׁבְנָא ᶜאֲשֶׁר ᶜעַל
ᶜהבית׃ ᶜמַה ᶜלְּךָ ᶜפֹּה ᶜוּמִי ᶜלְךָ ᶜפֹּה ᶜכִּי
ᶜרום ᶜחָצַבְתָּ ᶜלְךָ ᶜפֹּה ᶜקָבֶר ᶜחֹצְבִי ᶜמָרוֹם
ᶜשכן ᶜקִבְרוֹ ᶜחֹקְקִי ᶜבַּסֶּלַע ᶜמִשְׁכָּן ᶜלוֹ׃ ᶜהִנֵּה
ᶜטול ᶜיְהוָה ᶜמְטַלְטֶלְךָ ᶜטַלְטֵלָה ᶜגֶבֶר
ᶜעטה ᶜוְעֹטֶךָ ᶜעָטֹה׃ ᶜצָנוֹף ᶜיְצַנְּפֶךָ ᶜצְנִיפָה
ᶜכדור ᶜכַּדּוּר ᶜאֶל ᶜאֶרֶץ ᶜרַחֲבַת ᶜיָדַיִם ᶜשָׁמָּה
ᶜמות ᶜתָּמוּת ᶜוְשָׁמָּה ᶜמַרְכְּבוֹת ᶜכְּבוֹדֶךָ
ᶜכבד ᶜקְלוֹן ᶜבֵּית ᶜאֲדֹנֶיךָ׃ ᶜוְהִדַּפְתִּיךָ ᶜמִמַּצָּבֶךָ
ᶜיצב ᶜעָמֹד ᶜוּמִמַּעֲמָדְךָ ᶜיֶהֶרְסֶךָ׃ ᶜוְהָיָה ᶜבַּיּוֹם
ᶜהרס ᶜהַהוּא ᶜוְקָרָאתִי ᶜלַעַבְדִּי ᶜלְאֶלְיָקִים
ᶜלבש ᶜבֶּן ᶜחִלְקִיָּהוּ׃ ᶜוְהִלְבַּשְׁתִּיו ᶜכֻּתָּנְתֶּךָ
ᶜחזק ᶜמשל ᶜוְאַבְנֵטְךָ ᶜאֲחַזְּקֶנּוּ ᶜוּמֶמְשַׁלְתְּךָ ᶜאֶתֵּן
ᶜנתן ᶜבְּיָדוֹ ᶜוְהָיָה ᶜלְאָב ᶜלְיוֹשֵׁב ᶜירוּשָׁלִַם
ᶜישב ᶜוּלְבֵית ᶜיְהוּדָה׃ ᶜוְנָתַתִּי ᶜמַפְתֵּחַ ᶜבֵּית
ᶜנתן ᶜפתח

דָּוִד עַל שִׁכְמוֹ וּפָתַח וְאֵין סֹגֵר
וְסָגַר וְאֵין פֹּתֵחַ׃ וּתְקַעְתִּיו יָתֵד
בְּמָקוֹם נֶאֱמָן וְהָיָה לְכִסֵּא כָבוֹד
לְבֵית אָבִיו׃ וְתָלוּ עָלָיו כָּל כְּבוֹד
בֵּית אָבִיו הַצְּאֶצָאִים וְהַצְּפִעוֹת
כָּל כְּלֵי הַקָּטָן מִכְּלֵי הָאֲגָנוֹת וְעַד
כָּל כְּלֵי הַנְּבָלִים׃ בַּיּוֹם הַהוּא
נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת תָּמוּשׁ הַיָּתֵד
הַתָּקוּעָה בַּמָּקוֹם נֶאֱמָן וְנִגְדְּעָה
וְנָפְלָה וְנִכְרְתָה הַמַּשָּׂא אֲשֶׁר עָלֶיהָ
כִּי יְהוָה דִּבֵּר׃

Cap.xxiij

מַשָּׂא צֹר הֵילִילוּ
אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ כִּי שֻׁדַּד מִבַּיִת
מִבּוֹא מֵאֶרֶץ כִּתִּים נִגְלָה לָמוֹ׃
דֹּמּוּ יֹשְׁבֵי אִי סֹחֵר צִידוֹן עֹבֵר
יָם מְלֻאוּךְ׃ וּבַמַּיִם רַבִּים זֶרַע שִׁחוֹר
קְצִיר יְאוֹר תְּבוּאָתָהּ וַתְּהִי סֹחַר
גּוֹיִם׃ בּוֹשִׁי צִידוֹן כִּי אָמַר יָם
מָעוֹז הַיָּם לֵאמֹר לֹא חַלְתִּי
וְלֹא יָלַדְתִּי וְלֹא גִדַּלְתִּי בְּחוּרִים
רוֹמַמְתִּי בְתוּלוֹתִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע
לְמִצְרַיִם יָחִילוּ כְּשֹׁמַע צֹר׃ עִבְרוּ
תַרְשִׁישָׁה הֵילִילוּ יֹשְׁבֵי אִי׃
הֲזֹאת לָכֶם עַלִּיזָה מִימֵי קֶדֶם
קַדְמָתָהּ יְבִילוּהָ רַגְלֶיהָ מֵרָחֹק
לָגוּר׃ מִי יָעַץ זֹאת עַל צֹר
הַמַּעֲטִירָה אֲשֶׁר סֹחֲרֶיהָ שָׂרִים
כְּנַעֲנֶיהָ נִכְבַּדֵּי אָרֶץ׃ יְהוָה צְבָאוֹת
יָעָצָהּ לְחַלֵּל גְּאוֹן כָּל צְבִי לְהָקֵל
כָּל נִכְבַּדֵּי אָרֶץ׃ עִבְרִי אַרְצֵךְ
כַּיְאוֹר בַּת תַּרְשִׁישׁ אֵין מֵזַח
עוֹד׃ יָדוֹ נָטָה עַל הַיָּם הִרְגִּיז
מַמְלָכוֹת יְהוָה צִוָּה אֶל כְּנַעַן
לְשַׁמֵּד מָעֻזֶּיהָ׃ וַיֹּאמֶר לֹא תוֹסִיפִי
עוֹד לַעֲלוֹז הַמְעֻשָּׁקָה בְּתוּלַת
בַּת צִידוֹן כִּתִּיִּם קוּמִי עֲבֹרִי׃

dauid sup humerũ eius: & apiet & nõ erit qui claudat. Et claudet: & nõ erit qui aptat. Et figã illũ paxillum in loco fideli: & erit in solium glorie domui patris sui: & suspendã sup eũ oẽm gloriã domus patris eius: vasorum diuersa genera omne vas paruulum a vasis craterarum vsq; ad omne vas musicorũ. In die illa dicit dominus exercituum: auferetur paxillus qui fixus fuerat in loco fideli: & frangetur & cadet: & peribit quod pependerat in eo: quia dñs locutus est.

23.

ONus tyri. Vlulate naues maris: qa vastata est dom vñ venire cõsuerant: de terra cethim reuelatũ est eis. Tacete habitatis in insula: negociatio sidonis. Transfretãtes mare repleuerũt te in aqs multis: semẽ nili messis flumis fruges eius: & facta est negociatio gentiũ. Erubesce sidon ait mare fortitudo maris dicẽs. Non parturiui neq; peperi: & non enutriui iuuenes: nec ad incrementũ perduxi virgines. Cũ auditũ fuerit in egypto: dolebũt cum audierint de tyro. Transite maria: vlulate qui habitatis in insula. Nunqd nõ hec vrã est q̃ gliabatur a diebus pristinis in antiqtate sua? Ducent eã pedes sui longe ad pegrinandum. Quis cogitauit hoc sup tyrũ quondã coronatã. Cui negociatores principes: inlitores eius inclyti terre. Dominus exercituũ cogitauit hoc: vt detraheret sup biã omis glie: & ad ignominiã deduceret vniuersos iclytos terre. Transi terrã tuã q̃si fluuiũ filia maris: nõ est cingulũ vltra vbi. Manũ suã extẽdit sup mare cõturbauit regna. Dñs mãdauit aduersus chanaan: vt cõtereret fortes eius: & dixit. Non adiicies vultra vt glorieris calũniam sustinens virgo filia sidonis. In cethim consurgens transfreta:

dauid sup humerũ eius τ aperiet. τ nõ erit claudens. τ claudet: τ nõ est aperiens. τ dabo gliam dauid et. τ iperabit: τ nõ erit cõtradicẽs. τ cõstituã eũ principẽ in loco fideli: τ erit in solium glorie domus patris eius. τ erit cõtor fidẽs sup eũ omis gloriosus in domo patris sui a paruo vsq; ad magnũ. oẽ vas paruum: a vase craterarũ. τ pẽdebũt ci in die illa. hec dicit dñs sabaoth: mouebit hõ stabilitus in loco fideli: τ auferet τ cõtruet τ disoluet gloria in eũ: q: dñs locutus est.

Joh.ii c. Apo. 3.b.

Ca.23

UVlulate tyri. Vlulate naues carthaginiõs: q: perit: τ nõ vltra venietis de terra cittiorũ, ducta est captiua: cui similes facti sunt habitãtes in insula. negociatores phenicie trãsfretãtes mare in aqua multa semẽ negociatores gẽtiũ. erubescẽ fidon mare. at fortitudo maris ait dicẽs. Non parturiui neq; peperi: neq; enutriui iuuenes, neq; exaltaui virgines. cũ aũt auditũ fuerit in egypto: apphẽdet eos dolor de tyro. abite in carthaginẽ. vlulate habitãtes in insula hac. nõ hec erat cõtumelia vrã q̃ab initio: antecẽ traderet ipsa. q̃o hec cogitauit sup tyrũ. nũqd minor est aut nõ pualet negociatores principes iclyti terre. do dominus sabaoth cogitauit dissoluere oẽm iniuriam glorioso: τ ignominia afficere oẽ inclytũ sup omẽ terrã. operẽ terrã tuã. τ ecce naues nõ vltra venient de carthagine. at manus tua nõ vltra pualet per mare q̃ vocat reges. dñs sabaoth ꝓcepit de chanaan perdere eius fortitudinẽ: τ dicent nõ vltra adiicietis iniuriari τ iniuria afficere filiã sion. τ si abieris in cethim: τ ibi quoq; non requiescẽs.

A

B

C

neq illic tibi requies erit. τ in terrã chaldeo
οὐδὲ ἐκεῖ σοι ἀνάπαυσις ἔσται· καὶ ἰδὲ γῆν χαλδαί
rũ. τ ipa desolata ẽ ab assyrio. neq illic tibi re
ων· καὶ αὐτὴ ἠρήμωται ἀπὸ τῶν ἀσσυρίων· οὐδὲ ἐκεῖ σοι ἀνά
quies erit: q: paries ipius cecidit. vlula
παυσις ἔσται, ὅτι ὁ τοῖχος αὐτῆς πέπτωκεν· ὀλολύ
te naues carthaginis.q: perit munitio ve
ετε πλοῖα καρχηδόνος· ὅτι ἀπόλωλε τὸ ἐχύρωμα ὑ
stra. τ erit in die illa: derelinquet ipy
μῶν· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καταλειφθήσεται τύ
ros ãnos septuagita sicut dꝰ regis vnij: q̃ tem
ρος ἔτη ἑβδομήκοντα ὡς χρόνος βασιλέως ἑνός, ὡς χρό
pus hoies. τ post septuaginta ãnos erit tyrus
νος ἀνθρώπου· καὶ μετὰ ἑβδομήκοντα ἔτη ἔσται τύρος
q̃ meretricũ meretricio.sume citharã.circue
ὡς ἄσμα πόρνης. λάβε κιθάραν· περίελθε πόλιν πόρ
ciuitatẽ mere
trix oblitioni tradita.bñ citharisa. plurimũ cãta. vt
νη ἐπιλελησμένη· καλῶς κιθάρισον· πολλὰ ἄσον· ἵνα
tui memoria sit. τ erit post septuaginta ãnos
σου μνεία ᾖ. καὶ ἔσται μετὰ ἑβδομήκοντα ἔτη
visitationẽ faciet dꝰ tyri. τ iterꝫ resti
ἐπισκοπὴν ποιήσει ὁ θεὸς τύρου· καὶ πάλιν ἀποκα
tuetur in pristinũ: τ erit emporiũ omni
ταστήσει εἰς τὸ ἀρχαῖον, καὶ ἔσται ἐμπόριον πάν
bus regnis orbis terre. τ erit eius
σαις ταῖς βασιλείαις τῆς οἰκουμένης· καὶ ἔσται αὐτῆς ἡ
negociatio τ merces sctã dñi. nõ ipsio cõ
ἐμπορία καὶ ὁ μισθὸς ἅγιος τῷ κυρίῳ· οὐκ αὐτοῖς συ
gregabit: sed habitãtib cotã dñi. om
ναχθήσεται, ἀλλὰ τοῖς κατοικοῦσιν ἔναντι κυρίου· πᾶ
nis negociatio eius comedere τ bibere τ ipleri
σα ἡ ἐμπορία αὐτῆς, φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἐμπλησθῆ
in symbolũ: memoria cotã dñi.
ναι εἰς συμβολήν, μνημόσυνον ἔναντι κυρίου. C.24.

A Ecce dñs dissipat orbẽ terre totũ τ
Ἰδοὺ κύριος καταφθείρει τὴν οἰκουμένην ὅλην καὶ
desolabit eã: τ reuelabit facie eius.
ἐρημώσει αὐτήν, καὶ ἀποκαλύψει τὸ πρόσωπον αὐτῆς·
τ dissemiabit habitãtes in eo. τ erit ppls
καὶ διασπερεῖ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ· καὶ ἔσται ὁ λαὸς
sicut sacerdos.τ seruꝰ sicut dñs. τ ancilla
ὡς ὁ ἱερεύς· καὶ ὁ παῖς ὡς ὁ κύριος· καὶ ἡ παιδίσκη
sicut dña. erit emẽs sicut vendẽs. τ fene
ὡς ἡ κυρία· ἔσται ὁ ἀγοράζων ὡς ὁ πωλῶν· καὶ ὁ δανεί
Osee. 4.b. rans sicut fenus accipiẽs. τ debens sicut cui debet.
ζων ὡς ὁ δανειζόμενος· καὶ ὁ ὀφείλων ὡς ᾧ ὀφείλει·
dissipatiõe dissipabit terra, τ direptiõe depdabitur
διασπορᾷ διασπερεῖ ἡ γῆ· καὶ διαρπαγῇ διαρπαγήσεται
terra. nã os dñi locutũ est hec. luxit
ἡ γῆ· τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλάλησε ταῦτα· ἐπένθησεν
terra τ corrupt est orbis. luxeꝛt excelsi
ἡ γῆ καὶ ἐφθάρη ἡ οἰκουμένη· ἐπένθησαν οἱ ὑψηλοὶ τῆς
terre. τ terra infiq egit ppter habitãtes eã.
γῆς· καὶ ἡ γῆ ἐνόμισε διὰ τοὺς κατοικοῦντας αὐτήν·
q: trãsgressi sunt legẽ dñi: τ dissipaue
διότι παρέβησαν τὸν νόμον κυρίου, καὶ διεσκέδα
runt. mutaueꝛt pecpta testamẽtũ eternũ.ppter hoc maledictio
σαν· ἤλλαξαν τὰ πρόσταγματα διαθήκην αἰώνιον· διὰ τοῦτο ἀρὰ
B vorabit terrã. q: peccaueꝛt habitãtes e
κατέδεται τὴν γῆν· ὅτι ἡμάρτοσαν οἱ κατοικοῦντες ἐν
am.ppter hoc pauperes erũt habitãtes in
αὐτῇ· διὰ τοῦτο πτωχοὶ ἔσονται οἱ κατοικοῦντες ἐν
terra.τ dimittẽtur hoies pauci. la
τῇ γῇ· καὶ καταλειφθήσονται ἄνθρωποι ὀλίγοι· πεν
gebit vinũ. lugebit vitis. gemẽt oẽs
θήσει οἶνος· πενθήσει ἄμπελος· στενάξουσι πάντες
leti ala: cessauit letitia
οἱ εὐφραινόμενοι τὴν ψυχήν, πέπαυται εὐφροσύνη
tympanorũ. cessauit cõtumacia τ diuitie ipi
τυμπάνων· πέπαυται ἀπείθεια καὶ πλοῦτος ἀστε
orũ. cessauit
ῶν· πέπαυται

'ibi'quoq̃ "non" erit re=
quies°tibi . P Ecce°terra
'chaldeorum°talis'popu
lus"non' fuit:'assur
'fundauit eã. °In captiui=
tate°traduxerũt'robustos
eius:°suffoderũt'domos
ei?:'posuerũt eã'in ruinã.
°vlulate'naues'maris:'qa
"deuastata est "fortitudo
vestra.° Et erit'in die'q illa:
'in obliuione eris o° tyre
'septuaginta"annis : 'si=
cut dies'regis'vnius.
°Post°septuagita'annos
°erit'tyro
'quasi canticũ'meretricis.
°Sume tibi'citharã:°circu
e'ciuitatẽ "meretrix "ob=
liuioni tradita.°Bñ°cante:
°frequenta'canticum°vt
'memoria tui sit.° Et erit
'post'septuaginta'annos:
°visitabit°dominus
°tyrũ' reducet eam'ad
merces suas: & rursum
°fornicabitur°cuꝫ'vniuer
sis°regnis"super "faciem
°terre:°& erunt°negotia=
tiones ei?:' & merces eius
°sanctificate'dñi.° Non
'cõdẽtur'neq'reponẽtur
°quia°his qui habitaue=
runt'cotã°domino'erit
'negociatio eius°vt man=
ducent°in saturitatem'&
vestiantur vsq ad°vetu=
statem. 24.

Ecce°dñs'dissipabit
°terrã'& nudabit eã:
'& affliget'facie ei?'& dis=
perget'habitatores eius.
°Et erit'sicut ppls:"sic sa
cerdos:&"sicut seruus°sic
dñs ei?'&°sicut ancilla°sic
dña eius.'Sicut emẽs:°sic
ille q vẽdit.'Sicut fenera=
tor:"sic is qui mutuũ acci
pit.'Sicut q repetit:'sic'q
debet.°Dissipatione'dissi
pabitur°ra:'& direptiõe
'pdabitur.°Dñs°ei'locut°
est'verbũ"hoc."Luxit &
°defluxit°terra et°ifirma
ta ẽ:'defluxit°orbis &°ifir
mata est "altitudo'populi
'terre:°& terra°infecta est
°ab'habitatoribus suis :
°qa°trãsgressi sunt'leges:
°mutauerũt°ius:'dissipa=
uerũt'fedus'sempiternũ.
"Propter" hoc° maledi=
ctio°vorabit°terrã:'& pec
cabũt°habitatores'eius:
"ideoq̃°insanie't'cultores
ei?:°& relinquẽtur'hoies
°pauci.' Luxit'videmia:
°infirmata est°vitis: °°°°°
'ingemuerũt°oẽs'q letabã
tur"corde."Cessauit°gau
diũ'tympanorũ:°quieuit
'sonitus°letãtiũ:'cõticuit

'גַּם 'שָׁם "לֹא "יָנוּחַ°לָךְ ; °הֵן 'אֶרֶץ
'כַּשְׂדִּים 'זֶה 'הָעָם" לֹא'הָיָה, 'אַשּׁוּר
'צִיָּה'קִוֵּם 'יִסְּדָהּ: לְצִיִּים, הֵקִימוּ:בַּרְחוּנָיו "עֹרְרוּ
'בָּתֵּי 'עוּר 'אַרְמְנֹתֶיהָ, שָׂמָהּ: לְמַפֵּלָה:הֵילִילוּ
'שׁוּט 'נָפָל 'אֳנִיּוֹת:תַּרְשִׁישׁ, 'כִּי "שֹׁדַד "מָעֻזְּכֶן ;
'יְלִיל 'אֳנִיָּה
'עָז 'שָׁכַח "וְהָיָה "בַּיּוֹם "הַהוּא, 'וְנִשְׁכַּחַת "צֹר
'יוֹם "שִׁבְעִים "שָׁנָה 'כִּימֵי 'מֶלֶךְ 'אֶחָד ,
'הָיָה "מִקֵּץ 'שִׁבְעִים 'שָׁנָה "יִהְיֶה 'לְצֹר
'שׁוּר "זָנָה 'כְּשִׁירַת "הַזּוֹנָה ; "קְחִי 'כִנּוֹר "סֹבִּי
'לָקַח 'כִּנּוֹר 'עִיר" זוֹנָה "נִשְׁכָּחָה, "הֵיטִיבִי "נַגֵּן
'סָבַב"שָׁכַח "הַרְבִּי'שִׁיר, "לְמַעַן 'תִּזָּכֵרִי ; "וְהָיָה
'יְהוָה"רָעָה 'מִקֵּץ 'שִׁבְעִים 'שָׁנָה "יִפְקֹד "יְהוָה
'זָכַר "פָּקַד 'אֶת "צֹר 'וְשָׁבָה 'לְאֶתְנַנָּהּ, "וְזָנְתָה
'שׁוּב'תָּנָה 'אֶת 'כָּל "מַמְלְכוֹת 'הָאָרֶץ" עַל "פְּנֵי
'זָנָה"עַל "הָאֲדָמָה ; "וְהָיָה "סַחְרָהּ 'וְאֶתְנַנָּהּ
'פָּנָה 'קֹדֶשׁ'לַיהוָה, "לֹא:יֵאָצֵר 'וְלֹא:יֵחָסֵן,
'אָצַר'חָסַן 'כִּי "לַיֹּשְׁבִים "לִפְנֵי "יְהוָה "יִהְיֶה
'הָיָה 'סַחְרָהּ, "לֶאֱכֹל "לְשָׂבְעָה:וּלְמַכְסֶה
'כְּסָה 'עָתִיק:
'עָתַק Ca. xxiiij 'הִנֵּה 'יְהוָה 'בּוֹקֵק "הָאָרֶץ:וּבוֹלְקָהּ ,
'בָּקַק 'בָּלַק 'וְעִוָּה "פָּנֶיהָ" וְהֵפִיץ' יֹשְׁבֶיהָ: "וְהָיָה
'פָּנָה "פּוּץ 'כָּעָם"כַּכֹּהֵן"כָּעֶבֶד"כַּאדֹנָיו, "כַּשִּׁפְחָה
'מָנָה "מָכַר "כַּגְּבִרְתָּהּ, 'כַּקּוֹנֶה" כַּמּוֹכֵר, "כַּמַּלְוֶה
'לָוָה "כַּלּוֹוֶה, "כַּנֹּשֶׁה 'כַּאֲשֶׁר:נֹשֶׁה'בּוֹ ;
'בָּזַז "בָּזֹז 'הִבּוֹק "תִּבּוֹק "הָאָרֶץ" וְהִבּוֹז 'תִּבּוֹז ,
'כִּי"יְהוָה 'דִּבֵּר' אֶת 'הַדָּבָר" הַזֶּה ;
"אָבְלָה "נָבְלָה "הָאָרֶץ, "אֻמְלְלָה
'רוּם "נָבְלָה "תֵּבֵל, 'אֻמְלְלוּ "מְרוֹם "עַם
'הָאָרֶץ:'וְהָאָרֶץ"חֹנְפָה"תַּחַת"יֹשְׁבֶיהָ,
'חָנַף "כִּי 'עָבְרוּ "תּוֹרֹת"חָלְפוּ "חֹק, "הֵפֵרוּ
'פּוּר'בְּרִית 'עוֹלָם: "עַל" כֵּן "אָלָה "אָכְלָה
'עָלַם "אֶרֶץ, 'וַיֶּאְשְׁמוּ "יֹשְׁבֵי: בָהּ, "עַל 'כֵּן
'אָשַׁם "חָרוּ' יֹשְׁבֵי" אָרֶץ, "וְנִשְׁאַר "אֱנוֹשׁ
'חָרַה"שָׁאַר "מְזְעָר:אָבֵל: תִּירוֹשׁ "אֻמְלָלָה "נָפֶן,
'אָזַל 'זָר 'יָרַשׁ 'אֶבֶן 'נֶאֱנְחוּ 'כָּל 'שִׂמְחֵי"לֵב: "שָׁבַת "מְשׂוֹשׂ
'אָנַח "אָנַח 'שׂוֹשׂ"תֹּף "תְּפֵים, "חָדַל 'שְׁאוֹן 'עַלִּיזִים, "שָׁבַת
'שָׂאוֹן"עָלַז

מִשּׂוֹשׂ כִּנּוֹר׃ בַּשִּׁיר לֹא יִשְׁתּוּ יָיִן
יִמַּר שֵׁכָר לְשֹׁתָיו׃ נִשְׁבְּרָה קִרְיַת
תֹּהוּ סֻגַּר כָּל בַּיִת מִבּוֹא׃ צְוָחָה
עַל הַיַּיִן בַּחוּצוֹת עָרְבָה כָּל
שִׂמְחָה גָּלָה מְשׂוֹשׂ הָאָרֶץ׃ נִשְׁאַר
בָּעִיר שַׁמָּה וְשֹׁאִיָּה יֻכַּת שָׁעַר׃
כִּי כֹה יִהְיֶה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ בְּתוֹךְ
הָעַמִּים כְּנַקֹּף זַיִת כְּעוֹלְלֹת אִם
כָּלָה בָּצִיר׃ הֵמָּה יִשְׂאוּ קוֹלָם יְרַנֵּנוּ
בְּגֵאוֹן יְהוָה צָהֲלוּ מִיָּם׃ עַל כֵּן
בָּאוֹרִים כַּבְּדוּ יְהוָה בְּאִיֵּי הַיָּם
שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ מִכְּנַף
הָאָרֶץ זְמִרֹת שָׁמַעְנוּ צְבִי לַצַּדִּיק
וָאֹמַר רָזִי לִי רָזִי לִי אוֹי לִי
בֹּגְדִים בָּגָדוּ וּבֶגֶד בּוֹגְדִים בָּגָדוּ׃
פַּחַד וָפַחַת וָפָח עָלֶיךָ יֹשֵׁב הָאָרֶץ׃
וְהָיָה הַנָּס מִקּוֹל הַפַּחַד יִפּוֹל
אֶל הַפַّחַת וְהָעוֹלֶה מִתּוֹךְ הַפַּחַת
יִלָּכֶד בָּפָח כִּי אֲרֻבּוֹת מִמָּרוֹם
נִפְתְּחוּ וַיִּרְעֲשׁוּ מוֹסְדֵי אָרֶץ׃
רֹעָה הִתְרֹעֲעָה הָאָרֶץ פּוֹר
הִתְפּוֹרְרָה אֶרֶץ מוֹט הִתְמוֹטְטָה
אָרֶץ׃ נוֹעַ תָּנוּעַ אֶרֶץ כַּשִּׁכּוֹר
וְהִתְנוֹדְדָה כַּמְּלוּנָה וְכָבַד עָלֶיהָ
פִּשְׁעָהּ וְנָפְלָה וְלֹא תוֹסִיף קוּם׃
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִפְקֹד יְהוָה
עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל
מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה׃ וְאָסְפוּ
אֲסֻפָּה אֲסִיר עַל בּוֹר וְסֻגְּרוּ עַל
מַסְגֵּר וּמֵרֹב יָמִים יִפָّקֵדוּ׃ וְחָפְרָה
הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחַמָּה כִּי מָלַךְ
יְהוָה צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלִַם
וְנֶגֶד זְקֵנָיו כָּבוֹד׃

Cap. xxv

יְהוָה אֱלֹהַי אַתָּה
אֲרוֹמִמְךָ אוֹדֶה שִׁמְךָ כִּי עָשִׂיתָ
פֶּלֶא עֵצוֹת מֵרָחֹק אֱמוּנָה אֹמֶן׃

dulcedo cithare. Cum
cantico non bibet vinū:
amara erit potio bibēti
bus illā. Attrita ē ciuitas
vanitatis: clausa est ois
dom? nullo introeūte.
Clamor erit sup vino
in plateis: deserta ē ois
letitia: translatū est gau
dium terre. Relicta est
in vrbe solitudo: & cala
mitas opprimet portas.
Quia hec erunt in me
dio terre: in medio
populorū. Quō si pau
ce olue q̄ remāserūt ex
cutiātur ex olea & racemi
cū fuerit finita videmia.
Hi leuabūt vocē suā at
q̄ laudabūt: cū glificat?
fuerit dñs hinnict de ma
ri. ppter hoc in doctri
nis glificate dñm: in isu
lis maris nomē dñi dei
israel. A finib? terre lau
des audiuim? gloriā iu
sti. et dixi. Secretū meū
mihi: secretū meū mihi.
Ve mihi. Preuaricātes
preuaricati sunt: & pre
uaricatōe transgressorū
p̄uaricati sunt. Formido
et fouea & laq̄us sup te:
q habitator es terre. Et
erit qui fugerit a voce
formidinis cadet in fo
ueā: & qui se explicauerit
de fouea. tenebitur la
queo: qa cataracte de ex
celsis apte sūt & cōcutiē
tur fundamēta tre.
Cōfractiōe cōfringetur tra.
cōtritiōe cōteretur tra.
Cōmotione cōmouebi
tur terra: agitatione agi
tabitur terra sicut ebri?
& auferetur q̄si taberna
culū vni? noctis. Et gra
uabit eam iniqtas sua &
corruet: & nō adiciet vt
resurgat. Et erit in die
illa. Visitabit dominus
super militiam celi in
excelso: & super
reges terre qui sunt sup
terra. Et cōgregabūtur
in cōgregatione vni? fa
scis in lacū: & claudētur
ibi i carcere: & post mul
tos dies visitabūtur. Et
erubescet luna & cōfun
detur sol: cū regnauerit
dñs exercituū in mon
te sion & in hierusalem:
& in cōspectu senū suoꝝ
fuerit glorificatus. 25.
O mine deus meus
es tu &
exaltabo te: confitebor
nomini tuo: qm̄ fecisti
mirabilia: cogitationes
antiquas fideles amen.

vox cithare. erubuerūt nō bibēt vinū. amara facta
φωνὴ κιθάρας· ἠχύτησαν οὐκ πίονται οἶνον· πικρὸν ἐγένετο
est sicera bibētib?. deserta est oia ciui
το γὰρ σίκερα τοῖς πίνουσιν· ἠρημώθη πᾶσα πόλις·
tas. claudet domū ne igrediātur. vlulate p
λις· κλείσει οἰκίαν τοῦ μὴ εἰσιέναι· ὀλολύξατε περὶ
vino vbiq. cessauit oia letitia.
τοῦ οἴνου παραταχῆ· πέπαυται πᾶσα εὐφροσύνη·
abiit oē gaudiū terre. et derelīq̄n
ἀπῆλθε πᾶσα εὐφροσύνη τῆς γῆς· καὶ κατελείφθη
tur ciuitates deserte. et dom? derelicte
σονται πόλεις ἔρημοι· καὶ οἶκοι ἐγκατελειμμένοι
peribūt. hec oia erūt in terra in medio
ἀπολοῦνται· ταῦτα πάντα ἔσται ἐν τῇ γῇ ἐν μέσῳ
gētiū. quēadmodū si q̄s excutiat olinā:
τῶν ἐθνῶν· ὃν τρόπον ἐάν τις καλαμήσῃ ἐλαίας,
sic excutient eos: et si quieuerit vide
οὕτως καλαμήσουσιν αὐτούς, καὶ ἐὰν παύσῃται ὁ τρυ
mia. et isti voce clamabūt. at dereli
γητός· καὶ οὗτοι φωνῇ βοήσουσι. οἱ δὲ καταλειφθέν
cti sup terrā: letabunt simul cū glia do
τες ἐπὶ τῆς γῆς, εὐφραν θήσονται ἅμα τῇ δόξῃ κυ
mini. cōturbabit aqua maris. ppt hoc
ρίου· ταραχήσεται γὰρ ὕδωρ τῆς θαλάσσης· διὰ τοῦ
glia dñi in isulis erit maris.
γο ἡ δόξα κυρίου ἐν ταῖς νήσοις ἔσται τῆς θαλάσσης·
nomē dñi gliosum erit dñi dei israel.
γὸ ὄνομα κυρίου ἔνδοξον ἔσται κυρίου τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ·
ab alio terre postēta audiuim? spes
ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς πέρατα ἠκούσαμεν· ἐλ
iusto. et dicēt: ve p̄uaricantib?
πὶς τῷ δικαίῳ· καὶ ἐροῦσι, οὐαὶ τοῖς ἀθετοῦσιν
p̄uaricātes legē. timor et fouea et la
οἱ ἀθετοῦντες τὸν νόμον· φόβος καὶ βόθυνος καὶ πα
que sup vos habitātes in terra. et erit
γὶς ἐφ' ὑμᾶς τοὺς οἰκοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἔσται
fugiens timorē cadet in foueā. at e
ὁ φεύγων τὸν φόβον ἐμπεσεῖται εἰς τὸν βόθυνον· ὁ δὲ ἐκ
greditēs de fouea: capiet a laqueo.
βαίνων ἐκ τοῦ βοθύνου, ἁλώσεται ὑπὸ τῆς παγίδος·
qa fenestre de celo aperte sunt. et cōcutiē
ὅτι θυρίδες ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀνεῴχθησαν· καὶ σεισθή
tur fundamēta terre. turbatiōe cōturbabit
σεται τὰ θεμέλια τῆς γῆς· ταραχῇ ταραχήσεται ἡ
terra. et depauperatōe depaupabit terra. declinauit: et cō
γῆ· καὶ πενίᾳ πενησεῖται ἡ γῆ· ἔκλινεν, καὶ σει
mouebit sicut tugurū pomoꝝ terra. q̄si ebri? et cra
σθήσεται ὡς ὀπωροφυλάκιον ἡ γῆ· ὡς ὁ μεθύων καὶ κρα
pulatuo. et cadet et nō poterit surgere. in
παλῶν· καὶ πεσεῖται καὶ οὐ μὴ δύνασθαι ἀναστῆναι· κα
ualuit eis sup eā iniqtas. et erit in die
τίσχυσε γὰρ ἐφ' αὐτὸν ἡ ἀνομία· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ
illa iducet de sup ornatū celi manū:
ἐκείνῃ ἐπάξει ὁ θεὸς ἐπὶ τὸν κόσμον τοῦ οὐρανοῦ τὴν χεῖρα,
et sup reges terre. et cōgregabūt et con
καὶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς· καὶ συνάξουσι καὶ κατα
cludent in munitionē et in carcerē. p mul
κλείσουσιν εἰς ὀχύρωμα καὶ εἰς δεσμωτήριον· διὰ πολ
tos ghatiōes visitato erit eos. et lētēbit la
λῶν φραιῶν ἐπισκεφθήσεται αὐτῶν· καὶ ταπεινωθήσεται ἡ πλίν
ter: et cadet murus: et cōfundet
θος, καὶ πεσεῖται τὸ τεῖχος, καὶ ἐντραπήσεται ἡ
luna: et erubescet sol. qa regnabit
σελήνη, καὶ αἰσχυνθήσεται ὁ ἥλιος· ὅτι βασιλεύσει
dñs in sion: et in hierūm: et i cōspectu
κύριος ἐν σιών, καὶ ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐνώπιον τῶν
seniorū glificabit.
πρεσβυτέρων δοξασθήσεται. Ca.25.
O mine deus meus exaltabo te laudabo nomē tuū: qa
Κύριε ὁ θεός μου δοξάσω σε ὑμνήσω τὸ ὄνομά σου, ὅτι
fecisti admirabile cōsiliū antiquū verū
ἐποίησας θαυμαστὰ πράγματα, βουλὴν ἀρχαίαν ἀλήθειαν

fiat. q: posuisti ciuitatem in tumulũ. ciuitatem muni
φύσετο. ὅτι ἔθηκας πόλεις εἰς χῶμα. πόλεις ἔχυ=
tam vt caderẽt eam fundamẽta ipsius ci=
σας τοῦ πεσεῖν αὐτῶν τὰ θεμέλια τῶν ἀσεβῶν πό
uitatem: in eternũ nõ edificabit. ppter hoc bẽdicet
λεις, τὰ ἀΐδια οὐ μὴ οἰκοδομηθῇ. διὰ τοῦτο εὐλογήσει
tibi ppls mendic⁹. q ciuitatem holm iniqtatẽ sustinẽ
σε ὁ λαὸς ὁ πτωχός. καὶ πόλεις ἀνέρων ἀδικουμέ=
tũ bẽdicent tibi. fuisti enim oi ciuitati hũili
νων εὐλογήσουσί σε. ἐφύου γὰρ πάσῃ πόλει ταπεινῇ
auxiliator. tristib⁹ ppter iopiã ptectio: ab ho=
βοηθός. τοῖς ἀθυμήσασι δι' ἐρημίαν σκέπη, ἀπὸ ἀπει=
minib⁹ malo liberabis eos: vmbraculũ sitientiũ.
λούντων πονηρῶν ῥύσῃ αὐτούς, σκέπη διψώντων. καὶ
q ipsos holm iniuriã patientiũ bẽdicẽt tibi. q̃si ho
πνεῦμα ἀνέρων ἀδικουμένων εὐλογήσουσί σε. ὡς ὄμ
minũ pusillanimũ sitiẽtũ in sion. q: liberabis eos
βρος ἐλιγόψυχοι διψῶντες ἐν σιών. ὅτι ῥύσῃ αὐτοὺς
ab holib⁹ ipsis: q̃b⁹ nos tradidisti. q
ἀπὸ ἀνέρων ἀσεβῶν, οἷς ἡμᾶς παρέδωκας. καὶ
facit dñs sabaoth olib⁹ gẽtib⁹. sup
ποιήσει κύριος σαβαὼθ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. ἐπὶ τῷ
mõtẽ istũ bibẽt in letitia bibẽt vinũ. vn=
ὄρει τούτῳ πίονται ἐν εὐφροσύνῃ πίονται οἶνον. χρί
gẽtur vnguẽto in mõte hoc. trade hec
σονται μύρον ἐν τῷ ὄρει τούτῳ. παραδόξως ταῦτα
ola gentib⁹. nã cõsiliũ hoc sup oẽs
πάντα τοῖς ἔθνεσιν. κἀν βουλὴ αὕτη ἐπὶ πάντα τὰ
gẽtes. deuorauit mors paschens. q rursum abstu
ἔθνη. κατέπιεν ὁ θάνατος ἰσχύσας. καὶ πάλιν ἀφεῖ=
lit de⁹ oẽm lachrymã ab oi facie.
λεν ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ παντὸς πρόσωπου. τὸ
opprobriũ ppli abstulit ab oi terra. nã oo
ὄνειδος τοῦ λαοῦ ἀφεῖλεν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς. τὸ γὰρ στό
dñs locutũ est: q dicẽt die illa: ecce
μα κυρίου ἐλάλησεν, καὶ ἐρεῖς τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἰδοὺ
de⁹ nr iquo sperabam⁹ q exultabam⁹ sup
ὁ θεὸς ἡμῶν ἐφ' ᾧ ἐλπίζομεν καὶ ἠγαλλιώμεθα ἐπὶ τῇ
salute nra. q letabimur q: requiẽ
σωτηρίᾳ ἡμῶν. καὶ εὐφραινόμεθα ὅτι ἀπέπαυσεν
facies de⁹ sup mõtẽ hũc. q cõculcabi
ποιήσει ὁ θεὸς ἐπὶ τὸ ὄρος τοῦτο. καὶ καταπατηθή=
tur moabitis: quẽadmodũ calcãt areã in
σεται Μωαβῖτις, ὃν τρόπον πατοῦσιν ἄλωνα ἐν ἁ
curribus. q remittet manus suas: quẽadmodũ
μαξαις. καὶ ἀπώσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ὃν τρόπον
q ipse humiliauit et deiecit. q humi=
καὶ ἀνὴρ ἐταπείνωσε τοῦ ἀπολέσαι. καὶ ταπει=
liabit superbiã eius: supã manus iecit.
νώσει τὴν ὕβριν αὐτοῦ, ἐφ' ἃς τὰς χεῖρας ἐπέβαλεν.
q altitudinẽ refugii dom⁹ tue humiliabit
καὶ τὸ ὕψος τῆς καταφυγῆς τοῦ οἴκου σου ταπεινώσει
q descendet vsq; ad pauimẽtũ.
καὶ καταβήσεται ἕως τοῦ ἐδάφους. Ca.26.

A Ὅτι τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἄσεται τὸ ἆσμα τοῦτο ἐπὶ τῆς
terra iuda dicẽtes: ecce ciuitas fortis q salu=
γῆς ἰοῦδα λέγοντες, ἰδοὺ πόλις ἰσχυρὰ καὶ σωτή=
tare nrm. ponet murũ q circũmurale. aperite
ριον ἡμῶν. θήσει τεῖχος καὶ περίτειχος. ἀνοίξατε
portas ingrediat ppls custodiẽs iusticiã q cu=
πύλας εἰσελθάτω λαὸς φυλάσσων δικαιοσύνην καὶ φυ
stodiẽs veritatẽ. apphendens veritatẽ q cu=
λάσσων ἀλήθειαν, ἀντιλαμβανόμενος ἀληθείας καὶ φυ
stodiens pacẽ. q: in te sperauim⁹ dñe vsq; i
λάσσων εἰρήνην. ὅτι ἐπὶ σοὶ ἐλπίσαμεν κύριε ἕως
sempiternũ. de⁹ magn⁹ eternus:
τοῦ αἰῶνος. ὁ θεὸς ὁ μέγας ὁ αἰώνιος, ooooooooooo

oooooo oooooo oooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo ooo

°Quia ᶠposuisti ᵍciuitatem
ʳin tumulũ: ˢvrbẽ ᵗfortem
ᵘin ruinam ˢdomum ʳalie
norũ ᵗvt non sit ciuitas: &
ᵃin sempiternũ ᵇnõ ᶜedifi=
cetur. ᵈSup ᶜhoc ʳlaudabit
te ᵉpplus ᵇfortis ˢciuitas
ᵃgentiũ ᵗrobustarũ ᵐtime
bit te. ᵈQuia ᵃfact⁹ es ᵇfor
titudo ᵍ paupi ˢfortitudo
ᵉegeno ᵗi tribulatiõe ᵃsua:
ʳspes ᵍa turbine ᵗvmbracu
lũ ᵃab estu. ᶜSpũs ᵇeni ᵉro=
bustorũ ᵗq̃si turbo ipellẽs
ʳparietẽ. ᵃSicut est ᵇin siti:
ᵗtumultũ ᵃalienorũ ʳhũili a
bis: & q̃si ᵐcalore ᵉsub ᵒnu
be torrẽte ᵇpaginẽ ᵍfor=
tiũ ʳmarescere facies. ᵈEt
faciet ᵗdominus ᵒexerci=
tuum ʳomnibus ʳpopulis
ˢin monte ᵉisto ᵇconuiuiũ
ᶜpinguiũ: ᵒcõuiuiũ vinde
mie: ᵐconuiuium ᶜpingui
um ᵍmedullatorum: ᶠvin
demie ᵗdefecate. ˢEt preci
pitabit ʳin monte ᵐisto ᵒfa
ciem ᵒvinculi ᶠcolligati ᵍsu
per ʳomẽes ˢpopulos: ᵗ& te
lam ᵉquã orditus est ʳsup
ᵗoẽs ˢnationes. ᵃPrecipita
bit ᵇmortẽ ᶜin sempiternũ.
ᵈEt auferet ᶜdñs ʳdeus ᵉla=
chrymã ᵇab ᵗomñ ʳfacie: ˢ& ᵗ
opprobriũ ᵐpopli sui ᵃau
feret ᵒde ᵉvniuersa ᵍfra: ʳqa
ᵈdominus ˢlocutus est. ᵃEt
dicent ʳin die ˢilla. ᵗEcce
ᵃdeus noster ᵇiste: ᶜexpecta
uim⁹ eũ: ᵈ& saluabit nos.
ᵉIste ᶜdñs: ᵇsustinuim⁹ eũ:
ᵃ exultabimus ᵗ& letabi=
mur ᵐin salutari eius: ᵒqa
ᵉrequiescet ᶠ manus ᵍdñi
ʳin monte ᵉisto. ˢEt tritu=
rabitur ᵃ moab ᵗ sub eo:
ʳsicuti teruntur ˢpalee ᵃin
ᵇplaustro. oooooooooooooo
ᶜEt extẽdet ᵇmanus suas
ᶜsub eo: ʳsicut ᵃextendit oo
ᵇnatans ˢad natãdum: ᵃ&
humiliabit ᵗ gloriam eius
ᵐcũ ᵃallisione ᵒmanũ ei⁹.
ᶠ& munimenta ᵍsublimiũ
ʳmurorum tuorũ ᵉconci=
dent. & ᵗhumiliabũtur: &
ᵃdetrahentur ˢ in terram
ʳvsq; ad ᵗpuluerem. 26.

IN die ᵇilla ᶜcantabitur
ᵃcãticũ ᶜistud ʳin terra
ᵗiuda. ᵇVrbs ᵗfortitudinis
ᵃnre: ˢsaluator ᵐponetur
in ea ᵃmurus ᵒ& antemura
le. ᶠAperite ᵃportas ʳ& in=
gredietur ᵃgens ʳiusta: ᵃcu
stodiẽs ˢveritatẽ. ᵗVet⁹ er=
ror abiit: ᵃseruabis ᵇpacẽ:
ᶜpacẽ ᵈquia ᶜin te ʳsperaui=
mus. ᵉSperastis ᵇin dño
ˢin seculis ᵃeternis: ᵐi dño
ᵃdeo ᵒforti ᶠ in perpetuũ.

ᵃשוּם ᵇקָרָה ᶜכִּי ᵈשַׁמְתָּ ᵉמֵעִיר ᶠלַגָּל ᵍקִרְיָה ʰבְּצוּרָה
ᵗבָּצַר ᵘנָּפֶל ˢלְמַבֵּלָה ʳאַרְמוֹן ᵖזָרִים ᵒמֵעִיר
ᵃעָלַם ᵇבָּנָה ᶜלְעוֹלָם ᵈלֹא ᵉיִבָּנֶה: ᶠעַל ᵍכֵּן ʰיְכַבְּדוּךָ
ᵗכָּבֵד ᵘעַם ˢעָז ʳקִרְיַת ᵖגּוֹיִם ᵒעָרִיצִים ᵐיִרָאוּךָ:
ᵃעֹז ᵇצָר ᶜכִּי ᵈהָיִיתָ ᵉמָעוֹז ᶠלַדָּל ᵍמָעוֹז ʰלָאֶבְיוֹן
ᵗהָיָה ᵘצֵל ˢמִזֶּרֶם ʳצַל ᵖמֵחֹרֶב
ᵃצוּר ᵇחֹמָה ᶜכִּי ᵈרוּחַ ᵉעָרִיצִים ᶠכְּזֶרֶם ᵍקִיר:
ᵃצִיָּה ᵇשָׁאוֹן ᶜזָרִים ᵈתַּכְנִיעַ
ᵉכָּנַע ᶠעָנָן ᵍחֹרֶב ʰבְּצֵל ᵢעָב ᵏזְמִיר ˡעָרִיצִים ᵐיַעֲנֶה:
ᵃוְעָשָׂה ᵇיְהוָה ᶜצְבָאוֹת ᵈלְכָל ᵉהָעַמִּים
ᵗשָׁמֵן ᵘבָּהָר ᶠהַזֶּה ˢמִשְׁתֵּה ʳשְׁמָנִים ᵖמִשְׁתֵּה
ᵒמֹרִּים ᶜשְׁמָרִים ᵃשְׁמָנִים ᵇמְמֻחִים ᵈשְׁמָרִים
ᵉזָקֵק ᶠיָנִי: ᵍוּבִלַּע ʰבָּהָר ᶠהַזֶּה ᵉפְּנֵי
ᵃהַלּוֹט ᵇהַלּוֹט ᶜעַל ᵈכָּל ᵉהָעַמִּים
ᵗוְהַמַּסֵּכָה ᵘהַנְּסוּכָה ˢעַל ʳכָּל ᵖהַגּוֹיִם:
ᵃבִּלַּע ᵇהַמָּוֶת ᶜלָנֶצַח ᵈוּמָחָה ᵉאֲדֹנָי
ᵗיְהוִה ᵘדִּמְעָה ᵖמֵעַל ᵒכָּל ᵉפָּנִים ᶠוְחֶרְפַּת
ᵒסוֹר ᵐעַמּוֹ ᵃיָסִיר ᵖמֵעַל ᵒכָּל ᵉהָאָרֶץ ᶠכִּי
ᵍיְהוָה ʰדִּבֵּר: ᵃוְאָמַר ᵇבַּיּוֹם ᶜהַהוּא ᵈהִנֵּה
ᵉאֱלֹהֵינוּ ᶠזֶה ᵍקִוִּינוּ ʰלוֹ ᵢוְיוֹשִׁיעֵנוּ
ᵃזֶה ᵇיְהוָה ᶜקִוִּינוּ ᵈלוֹ ᵉנָגִילָה ᶠוְנִשְׂמְחָה
ᵍבִּישׁוּעָתוֹ: ᵃכִּי ᵇתָנוּחַ ᶜיַד ᵈיְהוָה
ᵉבָּהָר ᶠהַזֶּה ᵍוְנָדוּשׁ ʰמוֹאָב ᵢתַּחְתָּיו
ᵃכְּהִדּוּשׁ ᵇמַתְבֵּן ᶜבְּמוֹ ᵈמַדְמֵנָה:
ᵉוּפָרַשׂ ᶠיָדָיו ᵍבְּקִרְבּוֹ ʰכַּאֲשֶׁר ᵢיְפָרֵשׂ
ᵃהַשֹּׂחֶה ᵇלִשְׂחוֹת ᶜוְהִשְׁפִּיל ᵈגַּאֲוָתוֹ
ᵉעִם ᶠאָרְבוֹת ᵍיָדָיו: ʰוּמִבְצַר ᵢמִשְׂגַּב
ᵃחֹמֹתֶיךָ ᵇהֵשַׁח ᶜהִשְׁפִּיל ᵈרִגְּיַע
ᵉלָאָרֶץ ᶠעַד ᵍעָפָר:

Cap.xxvij

ᵃבַּיּוֹם ᵇהַהוּא ᶜיוּשַׁר
ᵃהַשִּׁיר ᵇהַזֶּה ᶜבְּאֶרֶץ ᵈיְהוּדָה ᵉעִיר ᶠעֹז
ᵍלָנוּ: ʰיְשׁוּעָה ᵢיָשִׁית ᵏחֹמוֹת ˡוָחֵל: ᵐפִּתְחוּ
ᵃשְׁעָרִים ᵇוְיָבֹא ᶜגוֹי ᵈצַדִּיק ᵉשֹׁמֵר
ᶠאֱמוּנִים: ᵍיֵצֶר ʰסָמוּךְ ᵢתִּצֹּר ᵏשָׁלוֹם
ˡשָׁלוֹם ᵐכִּי ᵃבְךָ ᵇבָטוּחַ: ᶜבִּטְחוּ ᵈבַיהוָה
ᵉעֲדֵי ᶠעַד ᵍכִּי ʰבְיָהּ ᵢיְהוָה ᵏצוּר ˡעוֹלָמִים:

ס

כִּי הִשַּׁח יֹשְׁבֵי מָרוֹם קִרְיָה נִשְׂגָּבָה
יַשְׁפִּילֶנָּה יַשְׁפִּילָהּ עַד אָרֶץ יַגִּיעֶנָּה
עַד עָפָר׃ תִּרְמָסֶנָּה רֶגֶל רַגְלֵי
עָנִי כַּפָּמַי דַּלִּים׃ אֹרַח לַצַּדִּיק
מֵישָׁרִים יָשָׁר מַעְגַּל צַדִּיק
תְּפַלֵּס׃ אַף אֹרַח מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה
קִוִּינוּךָ לְשִׁמְךָ וּלְזִכְרְךָ תַּאֲוַת
נָפֶשׁ׃ נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה
אַף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ כִּי
כַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לָאָרֶץ צֶדֶק
לָמְדוּ יֹשְׁבֵי תֵבֵל׃ יֻחַן רָשָׁע בַּל
לָמַד צֶדֶק בְּאֶרֶץ נְכֹחוֹת יַעְוִל
וּבַל יִרְאֶה גֵּאוּת יְהוָה׃ יְהוָה
רָמָה יָדְךָ בַּל יֶחֱזָיוּן יֶחֱזוּ וְיֵבֹשׁוּ
קִנְאַת עָם אַף אֵשׁ צָרֶיךָ
תֹּאכְלֵם׃ יְהוָה תִּשְׁפֹּת שָׁלוֹם
לָנוּ כִּי גַּם כָּל מַעֲשֵׂינוּ פָּעַלְתָּ
לָנוּ׃ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעָלוּנוּ
אֲדֹנִים זוּלָתֶךָ לְבַד בְּךָ נַזְכִּיר
שְׁמֶךָ׃ מֵתִים בַּל יִחְיוּ רְפָאִים בַּל
יָקוּמוּ לָכֵן פָּקַדְתָּ וַתַּשְׁמִידֵם
תֹּאבֵד כָּל זֵכֶר לָמוֹ׃ יָסַפְתָּ לַגּוֹי
יְהוָה יָסַפְתָּ לַגּוֹי נִכְבַּדְתָּ רִחַקְתָּ
כָּל מַרְחֵקֵי אָרֶץ׃ יְהוָה בַּצַּר פְּקָדוּךָ
צָקוֹן לַחַשׁ מוּסָרֶךָ לָמוֹ׃ כְּמוֹ
הָרָה תַּקְרִיב לֵדֶת תָּחִיל תִּזְעַק
בַּחֲבָלֶיהָ כֵּן הָיִינוּ מִפָּנֶיךָ יְהוָה׃
הָרִינוּ חַלְנוּ כְּמוֹ יָלַדְנוּ רוּחַ
יְשׁוּעוֹת בַּל נַעֲשֶׂה אָרֶץ וּבַל יִפְּלוּ
יֹשְׁבֵי תֵבֵל׃ יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי
יְקוּמוּן הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר כִּי
טַל אוֹרֹת טַלֶּךָ וָאָרֶץ רְפָאִים
תַּפִּיל׃ לֵךְ עַמִּי בֹא בַחֲדָרֶיךָ וּסְגֹר
דְּלָתֶיךָ בַּעַדֶךָ חֲבִי כְּמְעַט רֶגַע
עַד יַעֲבָר זָעַם׃ כִּי הִנֵּה יְהוָה
יֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ לִפְקֹד עֲוֹן יֹשֵׁב

Quia incuruabit habitates in excelso: ciuitatē sublimē humiliabit: humiliabit eā vsq; ad terrā: detrahet eā vsq; ad puluerē. Cōculcabit eā pes: pes pauꝑ gressus egenorum. Semita iusti oo recta est: rectus callis iusti ad oooooooooooooo ambulandū: & in semita iudiciorum tuoꝝ dñe sustinuimus te: nomen tuū & memoriale tuū in desiderio aie. Aia mea desiderauit te in nocte: sed in spū meo in pcordiis meis de mane vigilabo ad te. Cum feceris iudicia tua in terra: iusticiā discēt hitatores orbis. Misereamur impio: & nō discet iusticiā facere. In terra sctōꝝ iniqua gessit: & non videbit gloriam domini. Domine oooooo exaltetur manus tua vt nō videat: videat & cōfundantur zelātes populi: & ignis hostes tuos deuoret. Domine dabis pacem oooooooooooooo nobis: oia enim opera tus es nobis. Dñe deus noster possederunt nos domini absq; te: tantum in te recordemur nominis tui. Moriētes non viuāt: gigātes nō resurgāt. Propterea visitasti & contriuisti eos & pdidisti oēs memoriā eorum. Indulsisti genti dñe: indulsisti genti. Nū qd glorificat es? Elōgasti oēs terminos terre. Dñe in angustia reqsierunt te: in tribulatione murmuris doctrina tua eis. Sicut q cōcepit cū appropinquerit ad partū: dolens clamat in doloribus suis: sic facti sumus a facie tua dñe. Cōcepimus: & q̃si parturiuimus & peperimus spm̄. Salutes non fecimus in terra: ideo nō ceciderūt habitatores terre. Viuent mortui tui: interfecti mei resurgēt. Expgiscimini & laudate q hitatis i puluere: quia ros lucis ros tu & terrā gigantiū detrahes in ruinā. Vade populus meus: intra in cubicula tua: claude ostia tua sup te: abscōdere modicū ad momētū: donec p trāseat indignatio. Ecce eni dñs egredietur de loco suo: vt visitet iniqtatem habitatoris oooo

q humiliāo deduxit habitātes in excel
ὃς ταπεινώσας κατήγαγεν τοὺς κατοικοῦντας ἐν ὑψη
sio. ciuitates munitas destrues t deduces vsq; ad
λοῖς· πόλεις ὀχυρὰς καταβαλεῖς καὶ καταξεῖς ἕως
pauimētū. t cōculcabit eas pedes māsuetos
ἐδάφους· καὶ πατήσουσιν αὐτὰς πόδες πραεῖς
t humiliū gressus. via iusto recta fctā est.
καὶ ταπεινῶν βήματα· ὁδὸς εὐσεβῶν εὐθεῖα ἐφάνη·
t pparata via iusto. nā via
καὶ παρεσκευασμένη ἡ ὁδὸς τῶν εὐσεβῶν· ἡ γὰρ ὁδὸς
dñi iudicū. speramus in nomine tuo t in
κυρίου κρίσις· ἐλπίσαμεν ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου καὶ ἐπὶ
mēoria quā desiderabat aia mea. de nocte cōsurgit
τῇ μνείᾳ ἣν ἐπεθύμει ἡ ψυχή μου· ἐκ νυκτὸς ὀρθριεῖ πρὸ
spū meo ad te deus. qz lux pcepta
πνεύμά μου πρός σε ὁ θεός· ὅτι φῶς τὰ προστάγματά
tua sup terra. iusticiā discite habitātes in
σου ἐπὶ τῆς γῆς· δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ
terra. cessauit esi ipi. nō discet iusticiam
τῆς γῆς· παύσεται γὰρ ὁ ἀσεβής· οὐ μὴ μάθῃ δικαιοσύ-
sup terra. veritatē nō faciat. auferat ipi
νην ἐπὶ τῆς γῆς· ἀλήθειαν οὐ μὴ ποιήσῃ· ἀφαιρείσθω ὁ ἀσε-
us vt nō videat gloriā dñi. dñe excelsum tuū
βὴς ἵνα μὴ ἴδῃ τὴν δόξαν κυρίου· κύριε ὑψηλός σου
brachiū t nō scierūt. sciētes ādit cōfunden
ὁ βραχίων καὶ οὐκ ἔδεισαν· γιάντες δὲ ἀσχυνθήσον-
tur. zelus apphēdet popīm ieruditū t nūc ignis
ται· ζῆλος λήψεται λαὸν ἀπαίδευτον· καὶ νῦν πῦρ τῆς
aduersarios cōedet. dñe deus nr pacem da nobis.
ὑπεναντίους ἔδεται· κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν εἰρήνην δὸς ἡμῖν·
oia .n. reddidisti nobis. dñe deus nr possidē
πάντα γὰρ ἀπέδωκας ἡμῖν· κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν κτῆσαι
nos dñe extra te aliū non scimus. nomen
ἡμᾶς κύριε ἐκτός σου ἄλλον οὐκ οἶδαμεν· τὸ ὄνομά
tuū vocabim. at mortui vitā nō videbūt neq;
σου ὀνομάζομεν· οἱ δὲ νεκροὶ ζωὴν οὐ μὴ ἴδωσιν· οὐδὲ
medici nō suscitabūt. ppē hoc iduxisti t
ἰατροὶ οὐ μὴ ἀναστήσωσι· διὰ τοῦτο ἐπήγαγες καὶ
pdidisti t tulisti oē masculinū eoꝝ. adde eis
ἀπώλεσας καὶ ἔρας πᾶν ἄρσεν αὐτῶν· πρόσθες αὐτοῖς
mala dñe. adde mala gloriosis terre. do-
κακὰ κύριε· πρόσθες κακὰ τοῖς ἐνδόξοις τῆς γῆς· κύ
mine in tribulatione recordati sumus tui: in tribulatione parua doctri
ριε ἐν θλίψει ἐμνήσθημέν σου, ἐν θλίψει μικρᾷ ἡ παι
na tua nobis. t sicut parturiēs cū appinqt ad pa
δεία σου ἡμῖν· καὶ ὡσεὶ ὠδίουσα ἐγγίσῃ τοῦ τε
riendū t in dolore suo clamat: sic facti su-
κεῖν καὶ ἐπὶ τῇ ὠδῖνι αὐτῆς κράξῃ, οὕτως ἐγενόμε-
mus a dilecto tuo. ppter timorē tuū dñe in
θα τῷ ἀγαπητῷ σου· διὰ γὰρ φόβον σου κύριε ἐν
vtero accepimus t parturiuimus t peperimus spi
γαστρὶ ἐλάβομεν καὶ ὠδινήσαμεν καὶ ἐτέκομεν, πνεῦ
ritū salutis tuę quē fecisti sup terrā. nō fecimus
μα σωτηρίας σου ὃ ἐποίησας ἐπὶ τῆς γῆς· οὐ πε
mus: sed cadēt habitātes in
ποιήκαμεν, ἀλλὰ πεσοῦνται οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς
terra. surgēt mortui t resurgent q in
γῆς· ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς
monumētis. t letabunt q in terra. nā ros
μνημείοις· καὶ εὐφρανθήσονται οἱ ἐν τῇ γῇ· ἡ γὰρ δρὸ
q a te sanitas ipis est. at terra ipis
σος ἡ παρ᾽ σοῦ ἴαμα αὐτοῖς ἔσται· ἡ δὲ γῆ τῶν ἀσε-
rū cadet. vade ppls meus: ingrederē in cubicu
βῶν πεσεῖται· βάδιζε λαός μου, εἴσελθε εἰς τὰ τα-
la tua: claude hostiū tuū. abscōdere
μεῖά σου, ἀπόκλεισον τὴν θύραν σου· ἀπόκρυβθι
modicū quātulūcūq; donec pitranseat ira dñi.
μικρὸν ἕσον ὅσον, ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ὀργὴ κυρίου·
ecce eni dñs a loco iduxit irā
ἰδοὺ γὰρ κύριος ἐκ τοῦ ἁγίου ἐπάγει τὴν ὀργὴν
sup hitantes
ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας oooooooooooooooooooooo

sup terrã. ꝛ revelabit terra sanguinẽ suũ. ꝛ
ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἀπεκαλύψει ἡ γῆ τὸ αἷμα αὐτῆς· καὶ
nõ abscõdet iterfectos vltra.
οὐ κατακαλύψει τοὺς ἀπηρημένους ἔτι. Ca.27.

A IN die illa educet de gladiũ
ΕΝ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπάξει ὁ θεὸς τὴν μάχαιραν
sctũ ꝛ magnũ ꝛ forte sup
τὴν ἁγίαν καὶ τὴν μεγάλην καὶ τὴν ἰσχυρὰν ἐπὶ τὸν
vraconẽ colubrũ fugientẽ sup vraconẽ colubrũ tor
δράκοντα ὄφιν φεύγοντα ἐπὶ τὸν δράκοντα ὄφιν σκο
tuosũ. ꝛ occidet vraconẽ qui in mari.
λιόν· καὶ ἀποκτενεῖ τὸν δράκοντα τὸν ἐν τῇ θαλάσσῃ· τῇ ἡ
die illa vinea bona desideriũ cãtare scõm
μέρᾳ ἐκείνῃ ἀμπελὼν καλὸς ἐπιθύμημα ἐξάρχειν κα=
cã. ego ciuitas munita: ciuitas oppugnata fru
τ' αὐτῆς· ἐγὼ πόλις ἰσχυρά, πόλις πολιορκουμένη μά
stra potũ vabo illi. capiet eũ nocte. die aũt ca=
τοι ποτίῳ αὐτῇ· ἁλώσεται γὰρ νυκτός· ἡμέρας δὲ πε
det mur⁹ ei⁹. nõ est q̃ nõ apphendit e=
σεῖται τὸ τεῖχος αὐτῆς· οὐκ ἔστι ἡ οὐκ ἐπιλάβοιτο αὐ=
am. igit ꝓpter hoc fecit dñs de⁹ oia q̃cũq;
τῆς· τοίνυν διὰ τοῦτο ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς πάντα ὅσα
cõstituit. cõbustus sum. clamabũt oẽs habitã
συνέταξεν· κατακέκαυμαι· βοήσονται πάντες οἱ ἐνοι
tes in ea. faciam⁹ pacẽ illi: faciam⁹
κοῦντες ἐν αὐτῇ· ποιήσωμεν εἰρήνην αὐτῷ, ποιήσωμεν
pacẽ q̃ veniũt filii iacob. germinabit ꝛ florebit
εἰρήνην οἱ ἐρχόμενοι τέκνα Ἰακώβ· βλαστήσει καὶ ἐξανθήσει
israel ꝛ implebit orbis terre fructus ei⁹.
Ἰσραὴλ καὶ ἐμπλήσουσιν ἡ οἰκουμένη τοῦ καρποῦ αὐτοῦ·
nũqd sicut tipe percussit ꝛ tipe sic percutiet? ꝛ
μὴ ὡς αὐτὸς ἐπάταξε καὶ αὐτὸς οὕτως πατάξει; καὶ
sicut tipe occidit ꝛ tipe sic occidet? ri
ὡς αὐτὸς ἀπέκτεινε καὶ αὐτὸς οὕτως ἀποκτενεῖ; μαχό=
pano ꝛ exprobãs emittet eos. nõne tu eraud
μενος καὶ ἐνεδίζων ἐξαποστελεῖ αὐτούς· οὐ σὺ ἔφθασας
meditabaris spũ duro interficere eos
μελετῶν τῷ πνεύματι τῷ σκληρῷ ἀπεκτεῖναι αὐτούς
spũ furoris? ꝓpterea auferet iniqtas ia
πνεύματι θυμοῦ; διὰ τοῦτο ἀφαιρεθήσεται ἡ ἀνομία Ἰα
cob. ꝛ hoc est bñdictio ei⁹. cũ abstulero
κώβ· καὶ τοῦτό ἐστι ἡ εὐλογία αὐτοῦ· ὅταν ἀφέλωμαι
eũ pctũ: q̃ posuerit oẽs lapides
αὐτοῦ τὴν ἁμαρτίαν, ὅταν θῶσι πάντας τοὺς λίθους τῶν
altariũ cõciso vt pulverẽ minutũ. ꝛ nõ mane
βωμῶν κατακεκομμένους ὡς κονίαν λεπτήν· καὶ οὐ μὴ μί
bũt arbores eorũ ꝛ idola eorũ succensa
νῃ τὰ δένδρα αὐτῶν καὶ τὰ εἴδωλα αὐτῶν ἐκκεκαυμένα
q̃ũ luc⁹ lõge habitãs. grex remi
ὥσπερ δρυμὸς μακρὰν τὸ κατοικούμενον· ποίμνιον ἀπε
ssus erit sicut grex derelict⁹. ꝛ erit mul
μένον ἔσται ὡς ποίμνιον καταλελειμμένον· καὶ ἔσται πο=
to tipe in pascua. ꝛ ibi redescent: ꝛ post
λὺ χρόνον εἰς βόσκημα· καὶ ἐκεῖ ἀναπαύσονται, καὶ μετὰ
multũ tpõ nõ erit in ea oẽ viride: qꝛ
πολὺν χρόνον οὐκ ἔσται ἐν αὐτῇ πᾶν χλωρόν, διὰ τὸ
C exsiccatũq̃ē. mulieres veniẽtes ab spectaculo venite. nõ est po
ξηρανθῆναι· γυναῖκες ἐρχόμεναι ἀπὸ θέας δεῦτε· οὐ γὰρ λα
pul⁹ est bũo intellectũ. ꝓpterea nõ miserebit q̃ fe
ός ἐστιν ἔχων σύνεσιν· διὰ τοῦτο οὐ μὴ οἰκτειρήσει ὁ ποιή=
cit eos: neq; q̃ plasmauit eos nõ miserebit. ꝛ
σας αὐτούς, οὐ δὲ ὁ πλάσας αὐτοὺς οὐ μὴ ἐλεήσει· καὶ
erit in die illa: cõcludet dñs a fol
ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, συμφράξει κύριος ἀπὸ τῆς δίω=
ſa fluminis vsq; ad torrentẽ egypti. vos aũt cõgregate
ρυγος τοῦ ποταμοῦ ἕως ῥεύματος Αἰγύπτου· ὑμεῖς δὲ συνάγετε
filios israel p vnũ vnũ. ꝛ erit in die il
τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ κατὰ ἕνα ἕνα· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί
la clangẽt tuba magna ꝛ venient q̃ peri
νῃ σαλπιοῦσι τῇ σάλπιγγι τῇ μεγάλῃ καὶ ἥξουσιν οἱ ἀπο=
erũt in regiõe assyrios: ꝛ q̃ pericrũt in
λόμενοι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀσσυρίων, καὶ οἱ ἀπολόμενοι ἐν

[a]terre[c] contra eum:[e]& re
uelabit[f]terra ooooooooo
[g]sanguinem suum.[f]& nõ
[h]operiet[g]vltra oooooooooo
[c]interfectos suos. 27.

IN[a] die[b] illa[c] visitabit
oooooooooooooooooooo
[d]dominus[e] in gladio suo
[f]duro &[g] grandi oooooooo
[h]& forti:[i]super[k] leuiathan
[l]serpentẽ[m]vectem: ooooo
[n]& super[o]leuiathã[p]serpen
tẽ[q]tortuosum:[r]& occidet
[s]cetum[t] qui[u] in mari est.
[v]In die[w] illa oooooooooooo
[x]vinea[y]meri[z] cantabit[a]ei.
[b]Ego[c] dominus oooooooo
[d]qui seruo eam:[e]repente
[f]propinabo ei:[g] ne forte
[h]visitetur[i] contra eam.
[k]Nocte[l]& die[m]seruo eam:
[n]indignatio[o]nõ est[p] mihi.
[q]Quis[r]dabit me[s] spinã &
[t]vẽprem[u] in prelio![v] gra=
diar[w]super eam: oooooooo
[x]succendã eã[y]pariter.[z]An
potius[a] tenebit[b] fortitudi
nem meã![c]Faciet[d] pacem
[e]mihi:[f]pacẽ[g] faciet[h] mihi.
[i]Qui egredietur ipetu a
[k]iacob:[l]florebit[m]& germi
nabit[n]israel[o]et implebunt
[p]faciem[q]orbis[r]semine. oo
[s]Nunqd iuxta plagã[t]pcu
tiẽtis se[u]pcussit eũ![v] Aut
[w]sicut occidit[x] interfectos
ei?:sic[y]occisus est![z] In mẽ
sura cõtra mensurã[a] cum
abiecta fuerit[b]iudicabit eã
[c]meditatus est[d]in spũ suo
[e]duro[f]p die[g] est?.[h]Idcirco
[i]sup hoc[k]dimittetur[l]iniq
tas domui[m] iacob:[n]& iste
[o]ois[p]fructus vt[q]auferatur
[r]pcm eius.[s] Cũ posuerit
[t]oẽs[u]lapides[v]altaris[w]sicut
lapides[x] cineris[y] allisos:
[z]non[a]stabũt[b]luci[c]& delu
bra.[d]Ciuitas[e]enĩ[f]munita
[g]desolata erit:[h]speciosa
[i]relinq̃tur:[k]& dimittetur
[l]q̃si desertũ.[m]Ibi[n]pascetur
[o]vitulus[p]& ibi[q]accubabit:
[r]& consumet[s]sũmitates
eius.[t] In siccitate[u] messis
illius[v]cõterẽtur[w]mulieres
[x]veniẽtes &[y]docẽtes[z]eã.
[a]Nõ[b]est[c]enĩ[d]ppls[e]sapiẽs:
[f]ꝓpterea[g]nõ[h]miserebitur
eius[i]qui fecit eũ[k]& qui for
mauit eũ[l]nõ[m]pcet ei.[n] Et
erit[o]i die[p]illa[q]excutiet[r]dñs
[s]ab alueo[t] fluminis[u] vsq;
ad[v]torrentẽ[w]egypti:[x]&
vos[y]cõgregabimini[z] vn?
&[a]vn?[b]filii[c]israel.[d] Et erit
[e]in die[f]illa: cccccccccccc
[g]clãgetur[h]i tuba[i]magna:
[k]& venietꝰ qui pditi fuerãt
[l]de terra[m]assyriorum:[n]&
qui eiecti erant[o]de terra

[a] לַיּוֹם [b] הַהוּא [c] יִפְקֹד
[d] יְהוָה [e] בְּחַרְבּוֹ [f] הַקָּשָׁה [g] וְהַגְּדֹלָה
[h] וְהַחֲזָקָה [i] עַל [k] לִוְיָתָן [l] נָחָשׁ [m] בָּרִחַ
[n] וְעַל [o] לִוְיָתָן [p] נָחָשׁ [q] עֲקַלָּתוֹן [r] וְהָרַג [s] אֶת
[t] הַתַּנִּין [u] אֲשֶׁר [v] בַּיָּם׃ [w] בַּיּוֹם הַהוּא
[x] כֶּרֶם [y] חֶמֶר [z] עַנּוּ [a] לָהּ׃ [b] אֲנִי [c] יְהוָה
[d] נֹצְרָהּ [e] לְרְגָעִים [f] אַשְׁקֶנָּה [g] פֶּן
[h] יִפְקֹד [i] עָלֶיהָ [k] לַיְלָה [l] וְיוֹם [m] אֶצְּרֶנָּה׃
[n] חֵמָה [o] אֵין [p] לִי [q] מִי [r] יִתְּנֵנִי [s] שָׁמִיר
[t] שָׁמִיר לַמִּלְחָמָה [u] אֶפְשְׁעָה [v] בָהּ
[w] אֶצִּיתֶנָּה [x] יַחַד׃ [y] אוֹ [z] יַחֲזֵק [a] בְּמָעֻזִּי
[b] יַעֲשֶׂה [c] שָׁלוֹם [d] לִי [e] שָׁלוֹם [f] יַעֲשֶׂה [g] לִי׃
[h] הַבָּאִים [i] יַשְׁרֵשׁ [k] יַעֲקֹב [l] יָצִיץ [m] וּפָרַח
[n] יִשְׂרָאֵל [o] וּמָלְאוּ [p] פְנֵי [q] תֵבֵל [r] תְּנוּבָה׃
[s] הַכִּמַּת [t] מַכֵּהוּ [u] הִכָּהוּ אִם [v] כְּהֶרֶג [w] הֲרֻגָיו
[x] הֹרָג׃ [y] בְּסַאסְאָה [z] בְּשַׁלְּחָהּ [a] תְּרִיבֶנָּה
[b] הָגָה [c] בְּרוּחוֹ [d] הַקָּשָׁה [e] בְּיוֹם [f] קָדִים׃
[g] לָכֵן [h] בְּזֹאת [i] יְכֻפַּר [k] עֲוֹן [l] יַעֲקֹב [m] וְזֶה
[n] כָּל [o] פְּרִי [p] הָסֵר [q] חַטָּאתוֹ [r] בְּשׂוּמוֹ [s] כָּל
[t] אַבְנֵי [u] מִזְבֵּחַ [v] כְּאַבְנֵי [w] גִר [x] מְנֻפָּצוֹת
[y] לֹא [z] יָקוּמוּ [a] אֲשֵׁרִים [b] וְחַמָּנִים׃ [c] כִּי
[d] עִיר [e] בְּצוּרָה [f] בָּדָד [g] נָוֶה [h] מְשֻׁלָּח [i] וְנֶעֱזָב
[k] כַּמִּדְבָּר [l] שָׁם [m] יִרְעֶה [n] עֵגֶל [o] וְשָׁם
[p] יִרְבָּץ [q] וְכִלָּה [r] סְעִפֶּיהָ׃ [s] בִּיבֵשׁ [t] קְצִירָהּ
[u] תִּשְׁבַּרְנָה [v] נָשִׁים [w] בָּאוֹת [x] מְאִירוֹת
[y] אוֹתָהּ [z] כִּי [a] לֹא [b] עַם [c] בִּינוֹת [d] הוּא׃ [e] עַל
[f] כֵּן [g] לֹא [h] יְרַחֲמֶנּוּ [i] עֹשֵׂהוּ [k] וְיֹצְרוֹ [l] לֹא
[m] יְחָנֶּנּוּ׃ [n] וְהָיָה [o] בַּיּוֹם [p] הַהוּא [q] יַחְבֹּט
[r] יְהוָה [s] מִשִּׁבֹּלֶת [t] הַנָּהָר [u] עַד [v] נַחַל
[w] מִצְרַיִם [x] וְאַתֶּם [y] תְּלֻקְּטוּ [z] לְאַחַד
[a] אָחַד [b] בְּנֵי [c] יִשְׂרָאֵל׃ [d] וְהָיָה [e] בַּיּוֹם [f] הַהוּא
[g] יִתָּקַע [h] בְּשׁוֹפָר [i] גָּדוֹל [k] וּבָאוּ [l] הָאֹבְדִים
[m] בְּאֶרֶץ [n] אַשּׁוּר [o] וְהַנִּדָּחִים [p] בְּאֶרֶץ

מִצְרַיִם׃ וְהִשְׁתַּחֲווּ׃ לַיהוָה׃ בְּהַר׃ שָׁמָה
הַקֹּדֶשׁ׃ בִּירוּשָׁלִָם׃

Ca.xxviij

הוי׃ עֲטֶרֶת׃ גֵּאוּת׃ שִׁכּוֹרֵי׃ אֶפְרַיִם׃ גֵּאֶה׃ צָבָה
וְצִיץ׃ נֹבֵל׃ צְבִי׃ תִּפְאַרְתּוֹ׃ אֲשֶׁר׃ פָּאַר
עַל׃ רֹאשׁ׃ גֵּיא׃ שְׁמָנִים׃ הֲלוּמֵי׃ יָיִן׃ הֲלָם
הִנֵּה׃ חָזָק׃ וְאַמִּץ׃ לַאדֹנָי׃ כְּזֶרֶם
בָּרָד׃ שַׁעַר׃ מַטָּר׃ כְּזֶרֶם׃ מַיִם׃ כַּבִּירִים
שֹׁטְפִים׃ הִנִּיחַ׃ לָאָרֶץ׃ בְּיָד׃ בְּרַגְלַיִם׃ נָחַת
תִּרְמַסְנָה׃ עֲטֶרֶת׃ גֵּאוּת׃ שִׁכּוֹרֵי׃ רָמַס׃ גֵּאֶה
אֶפְרַיִם׃ וְהָיְתָה׃ צִיצַת׃ נֹבֵל׃ צְבִי׃ שֶׁבֶר׃ הָיָה
תִּפְאַרְתּוֹ׃ אֲשֶׁר׃ עַל׃ רֹאשׁ׃ גֵּיא׃ שְׁמָנִים׃ פָּאַר
כְּבִכּוֹרָה׃ בְּטֶרֶם׃ קַיִץ׃ אֲשֶׁר׃ יִרְאֶה׃ בֶּכֶר׃ קוּץ
הַרֹּאֶה׃ אֹתָהּ׃ בְּעוֹדָהּ׃ בְּכַפּוֹ׃ יִבְלָעֶנָּה׃ רָאָה׃ כָּפָף
בַּיּוֹם׃ הַהוּא׃ יִהְיֶה׃ יְהוָה׃ צְבָאוֹת׃ כָּלָע׃ הָיָה
לַעֲטֶרֶת׃ צְבִי׃ וְלִצְפִירַת׃ תִּפְאָרָה׃ צָפִיר
לִשְׁאָר׃ עַמּוֹ׃ וּלְרוּחַ׃ מִשְׁפָּט׃ לַיּוֹשֵׁב׃ שָׁפַט׃ יָשַׁב
עַל׃ הַמִּשְׁפָּט׃ וּלְגִבּוֹרָה׃ מְשִׁיבֵי׃ גְבוּר׃ שוּב
מִלְחָמָה׃ שָׁעָרָה׃ וּגֵם׃ אֵלֶּה׃ בַּיַּיִן׃ לָתַם
שָׁגוּ׃ וּבַשֵּׁכָר׃ תָּעוּ׃ כֹּהֵן׃ וְנָבִיא׃ שָׁגָה׃ תָּעָה
שָׁגוּ׃ בַּשֵּׁכָר׃ בִּלְעוּ׃ מִן׃ הַיַּיִן׃ תָּעוּ׃ בָּלַע׃ גָּבָא
מִן׃ הַשֵּׁכָר׃ שָׁגוּ׃ בָּרָאה׃ פָּקוּ׃ פּוּק
פְּלִילִיָּה׃ כִּי׃ כָל׃ שֻׁלְחָנוֹת׃ מָלְאוּ׃ כָּלָל
קִיא׃ צוֹאָה׃ בְּלִי׃ מָקוֹם׃ אֶת׃ מִי׃ יוֹרֶה׃ דֵעָה׃ וְאֶת׃ מִי׃ יָבִין׃ שְׁמוּעָה׃ בָּל׃ קוּם׃ יָדַע׃
גְּמוּלֵי׃ מֵחָלָב׃ עֲתִיקֵי׃ מִשָּׁדִים׃ כִּי׃ בִין׃ שָׁמַע
צַו׃ לָצָו׃ צַו׃ לָצָו׃ קַו׃ לָקָו׃ קַו׃ לָקָו׃ עָתַק׃ שָׁד׃ צוּה
זְעֵיר׃ שָׁם׃ זְעֵיר׃ שָׁם׃ כִּי׃ בְלַעֲגֵי׃ לָקָו׃ זוּר׃ לָקָה
שָׂפָה׃ וּבְלָשׁוֹן׃ אַחֶרֶת׃ יְדַבֵּר׃ אֶל׃ לָשׁוֹן׃ דִּבֵּר
הָעָם׃ הַזֶּה׃ אֲשֶׁר׃ אָמַר׃ אֲלֵיהֶם׃
זֹאת׃ הַמְّנוּחָה׃ הָנִיחוּ׃ לָעָיֵף׃ וְזֹאת׃ נוּחַ׃ יָגֵעַ׃ אָבֵה
הַמַּרְגֵּעָה׃ וְלֹא׃ אָבוּא׃ שָׁמוֹעַ׃ וְהָיָה׃ שָׁמַע
לָהֶם׃ דְּבַר׃ יְהוָה׃ צַו׃ לָצָו׃ צַו׃ לָצָו׃
קַו׃ לָקָו׃ קַו׃ לָקָו׃ זְעֵיר׃ שָׁם׃ זְעֵיר
שָׁם׃ לְמַעַן׃ יֵלְכוּ׃ וְכָשְׁלוּ׃ אָחוֹר׃ אָחַר
וְנִשְׁבָּרוּ׃ וּנוֹקְשׁוּ׃ וְנִלְכָּדוּ׃ לָכֵן׃ שָׁבַר׃ יָקֹשׁ
שִׁמְעוּ׃ דְבַר׃ יְהוָה׃ אַנְשֵׁי׃ לָצוֹן׃ מֹשְׁלֵי׃ לָכַד׃ לוּץ

egypti: & adorabũt dominum in monte ooooooo sancto in hierusalem.

28.

UE corone superbie ebriis effraim: ooo & flori decidenti glorie exultatiõis eius qui erãt in vertice vallis pinguissime errantes a vino: oo Ecce validus & fortis dominus sicut impetus oo grandinis turbo cõfringes: sicut ipetus aquarũ multarũ inundantiũ & emissarum sup terrã spaciosã. Pedibus cõculcabitur corona superbie ebriorum effraim & erit flos decidens glorie ooooooo exultatiõis eius: qui est sup vertice vallis pinguium: q̃ si tẗporaneũ ante maturitatẽ autũni. Qd cũ aspexerit videẽs statim vt mãu tenuerit deuorabit illud. In die illa erit dominus exercituum oo corona glorie: & sertũ exultationis ooooooooooo residuo populi sui: & spiritus iudicii sedenti oo super iudiciũ & fortitudo reuertentibus de oooo bello ad portam. Verũ hi quoq; pre vino ooooo nescierũt: & pre ebrietate errauerũt. Sacerdos & ppheta nescierũt pre ebrietate: absorpti sunt a vino: errauerũt i ebrietate: nescierũt videntẽ ignorauerũt iudicium. Oẽs enĩ mense replete sũt vomitu sordiũq; ita vt nõ esset vltra locus. Quẽ docebit scictiã & quẽ intelligere faciet auditũ? Ablactatos a lacte: auulsos ab vberibus: qa mãda remanda: manda remãda: expecta reexpecta: expecta reexpecta: modicũ ibi modicũ ibi. In loquela eni labii & lingua altera loq̃tur ad populum istum: cui dixit. ooooooooooooooooooo Hec est reqes mea: refocite lassũ: & hoc est meũ refrigerium: & noluerũt audire. Et erit ooooooooo eis verbũ dñi mãda remanda: mãda remanda: expecta reexpecta: expecta reexpecta: modicũ ibi modicũ ibi: vt vadãt & cadant retrorsum: & cõterãtur & illaqueẽtur & capiãtur. Propter hoc audite verbũ dñi viri illusores q dñamini sup

egypto. τ adorabũt dñm sup montẽ
ἀγυιᾶς· καὶ προσκυνήσουσι τῷ κυρίῳ ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ
sctũ in hierũ.
ἅγιον ἐν Ἱερουσαλήμ. Ca.28.

UOE coronę iliurie mercenarii ephra A
Οὐαὶ τῷ στεφάνῳ τῆς ὕβρεως οἱ μισθωτοὶ Ἐφραὶ
im flos cadẽs de gloria sup verticẽ
ἰμ. τὸ ἄνθος τὸ ἐκπῖπτον τῆς δόξης ἐπὶ τῆς κορυφῆς
mõtis pinguis. ebrii sine vino. ecce
τοῦ ὄρους τοῦ παχέος. οἱ μεθύοντες ἄνευ οἴνου. ἰδοὺ
fortis τ dux furor dñi sicut grãdo q̃ defer
ἰσχυρὸς καὶ σκληρὸς ὁ θυμὸς κυρίου ὡς χάλαζα κατα-
tur nõ hñs vmbraculũ violẽtia decidẽs. sicut
φερομένη ἀνεμοφόρος σκέπην βίᾳ καταφερομένη. ὡς
aque multa multitudo trahẽs regionẽ in terra faci-
ὕδατος πολὺ πλῆθος σύρον χώρας. ἐν τῇ γῇ ποιῶν
et requiẽ manib. τ pedib cõcul
σε ἀπάπαυσιν ταῖς χερσὶ· καὶ τοῖς ποσὶ κατα-
cabitur corona iliurie. mercenarii
πατηθήσεται ὁ στέφανος τῆς ὕβρεως. οἱ μισθωτοὶ τοῦ
ephraim τ erit flos cadẽs de spe
Ἐφραίμ. καὶ ἔσται τὸ ἄνθος τὸ ἐκπῖπτον τῆς ἐλπίδος
glie in sũmitate mõtis excelsi. sicut p
τῆς δόξης ἐπ' ἄκρου τοῦ ὄρους τοῦ ὑψηλοῦ. ὡς πρό-
cox ficus: videẽs eã: priusq̃ in manũ eã
ὀψημος σύκον, ὃ ἰδὼν αὐτό, πρὶν εἰς τὴν χεῖρα αὐτὸ
capiat: volet illã deuorare. die illa B
λαβεῖν, βιάσεται αὐτὸ καταπιεῖν. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
erit dñs sabaoth corona spei oma-
ἔσται κύριος σαβαὼθ ὁ στέφανος τῆς ἐλπίδος ὁ πλα-
ta gna: relicto meo ppto τ de
κεὶς τῆς δόξης, τῷ καταλειφθέντι μου λαῷ καὶ κα-
relinquet in spũ iudicii sup iudictũ. τ
ταλειφθήσεται ἐν πνεύματι κρίσεως ἐπὶ κρίσει· καὶ
fortitudinẽ phibẽtũ iterficere. hi eni vino decepti
ἰσχὺν κωλυόντων ἀνελεῖν. οὗτοι γὰρ ὄνῳ πεπλανη-
sunt. errauerũt ppter sicerã sacerdos τ p-
μένοι εἰσίν. ἐπλανήθησαν διὰ τὸ σίκερα. ἱερεὺς καὶ προ-
pheta excidẽt mẽte ppter vinũ. vacillauẽt ab
φήτης ἐξέστησαν διὰ τὸν οἶνον. ἐσφάλησαν ἀπὸ τῆς
ebrietate sicere: errauerũt. hoc est phasma.
μέθης τοῦ σίκερα, ἐπλανήθησαν. τοῦτό ἐστι φάσμα.
maledictio comedẽt hoc cõsiliũ. hoc est cõsiliũ p
ἀρὰ ἐσθίει τοῦτον τὸν βουλὴν. αὕτη γὰρ ἡ βουλὴ ἐστι
pter auaricią. cui ãnũctauim mala. τ cui
κατὰ πλεονεξίας. τίνι ἀνηγγείλαμεν κακά. καὶ τίνι
ãnũciauim nũciũ. ablactati a C
ἀνηγγείλαμεν ἀγγελίαν. οἱ ἀπεγγαλακτισμένοι ἀπὸ
lacte. τ abstracti ab ubere. tribulatio
γάλακτος. καὶ οἱ ἀπεσπασμένοι ἀπὸ μαστῶν. θλί-
nẽ sup tribulationẽ. expecta spẽ sup spẽ
ψις ἐπὶ θλίψει. προσδόκου ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι
adhuc parũ adhuc parũ: ppẽ irrisionẽ labio
ὀλίγον ἔτι μικρόν, διὰ φαυλισμὸν χειλέ-
rũ. ppẽ linguã alterã q loq̃tur ppto 1.Cor.
ων. διὰ γλῶσσαν ἑτέραν ὅτι λαλήσουσι τῷ λαῷ τοῦ 14.d.
huic dicẽtes ei. hec requies esuriẽ
τῷ λέγοντες αὐτῷ· τοῦτο τὸ ἀνάπαυμα τῷ πεινῶντι
ti τ hec cõtritio: τ nõ voluerũt audire. τ
τι καὶ τοῦτο τὸ σύντριμμα, καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἀκούειν· καὶ
erit eis sermo dei: tribulatio sup tribulationẽ: spes
ἔσται αὐτοῖς τὸ λόγον τοῦ θεοῦ, θλῖψις ἐπὶ θλίψει, ἐλπὶς
sup spẽ: adhuc parũ adhuc parũ. vt vadãt τ
ἐπ' ἐλπίδι, ἔτι μικρὸν ἔτι μικρόν. ἵνα πορευθῶσι καὶ
cadãt in retro: τ perdituẽ τ cõte
πέσωσιν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ κατακλασθῶσι καὶ συντρι-
rantur τ capiãtur: ppter hoc audite ver D
βήσωνται καὶ ἁλώσωνται, διὰ τοῦτο ἀκούσατε λό-
bũ dñi viri tribulati. τ principes
γον κυρίου ἄνδρες τεθλιμμένοι· καὶ οἱ ἄρχοντες ooooo

ppñ hui[a] in hierusln. q: dixistis fecimus testamẽtũ cũ iferno: ⁊ cũ morte pactũ. tẽpestas irruẽs si ptrãsierit: nõ veniet nobis. posuim[a] mẽdaciũ spẽ nostrã: ⁊ mẽdacio ptecti sumus. Idcirco hec dicit dñs deus. Ecce ego mittã in fundamẽtis lapidẽ: lapidẽ probatũ: angularẽ pciosum: in fũdamẽto fũdatũ. Qui crediderit non festinet. Et ponã in pondere iudiciũ: & iusticiã in mẽsura. Et subuertet grãdo spẽ mẽdacii: & ptectionem aque inũdabũt: & delebitur fedus vẽm cũ morte: & pactũ vẽm cũ iferno nõ stabit. Flagellum inundãs cum transierit: eritis ei in cõculcationẽ. Q ficunq; pertrãsierit: tollet vos: quoniã mane diluculo pertransibit in die & in nocte: & tantummodo sola vexatio intellectũ dabit auditui. Coangustatũ est enim stratũ: ita vt alter decidat: & palliũ breue vtrũq; operire non pót. Sicut in monte diuisionũ stabit dñs: sic in valle q̃ est in gabaõ irascetur vt faciat opus suum: alienum est opus eius: vt operetur opus suũ. Peregrinũ est opus eius ab eo. Et nunc nolite illudere ne forte cõstringãtur vincula vra. Consumationẽ enim & abbreuiationẽ audiui a domino deo exercituũ sup vniuersam terram. Auribus pcipite & audite vocẽ meã: attendite & audite eloquiũ meũ. Nunqd tota die arabit arans vt serat: proscindet & fartiet humũ suã? Nonne cum adequauerit faciem eius: seret git & cyminũ sparget: & ponet triticũ pordinẽ & ordeum & milium & viciam in finibus suis. Et erudiet illũ in iudicio: deus suus docebit illum. Non enim in serris triturabitur git: nec rota plaustri super cyminũ circuibit: sed virga excutietur git: & cyminũ in baculo: panis aũt cõminuetur. Verũ non in perpetuũ triturãs triturabit illũ:

Amos 9.c.

ro. 9.b

E

F

G

ō.10.f.

populum meum qui est in hierusalem. ooooooooo Dixistis enim: percussimus fedus cum morte: & cum inferno fecimus pactum. Flagellum oo inundãs cum transierit: nõ veniet sup nos: quia posuim mẽdaciũ spem nostrã: & mẽdacio ptecti sumus. Idcirco hec dicit dñs deus. Ecce ego mittã in fundamẽtis lapidẽ: lapidẽ probatũ: angulare pciosum: in fũdamẽto fũdatũ. Qui crediderit non festinet. Et ponã in pondere iudiciũ: & iusticiã in mẽsura. Et subuertet grãdo spẽ mẽdacii: & ptectionem aque inũdabũt: & delebitur fedus vẽm cũ morte: & pactũ vẽm cũ iferno nõ stabit. Flagellum inundãs cum transierit: eritis ei in cõculcationẽ. Q ficunq; pertrãsierit: tollet vos: quoniã mane diluculo pertransibit in die & in nocte: & tantummodo sola vexatio intellectũ dabit auditui. Coangustatũ est enim stratũ: ita vt alter decidat: & palliũ breue vtrũq; operire non pót. Sicut eni in monte diuisionũ stabit dñs: sic in valle q̃ est in gabaõ irascetur vt faciat opus suum: alienum est opus eius: vt operetur opus suũ. Peregrinũ est opus eius ab eo. Et nunc nolite illudere ne forte cõstringãtur vincula vra. Consumationẽ enim & abbreuiationẽ audiui a domino deo exercituũ sup vniuersam terram. Auribus pcipite & audite vocẽ meã: attendite & audite eloquiũ meũ. Nunqd tota die arabit arans vt serat: proscindet & fartiet humũ suã? Nonne cum adequauerit faciem eius: seret ooo git & cyminũ sparget: & ponet triticũ pordinẽ & ordeum & milium & viciam in finibus suis. Et erudiet illũ in iudicio: deus suus docebit illum. Non enim in serris triturabitur git: nec rota plaustri super cyminũ circuibit: sed virga excutietur git: & cyminũ in baculo: panis aũt cõminuetur. Verũ non in perpetuũ triturãs triturabit illũ:

ppñ hui in hierusln. q: dixistis fecimus testamẽtũ cũ iferno: ⁊ cũ morte pactũ. tẽpestas irruẽs si ptrãsierit: nõ veniet nobis. posuim mẽdaciũ spẽ nostrã: ⁊ mẽdacio ptecti sumus. Idcirco hec dicit dñs deus. Ecce ego mittã in fundamẽta ſiõ lapidẽ pciosum electũ angularẽ pciosum in fundamẽta eius. lapidẽ acrogoniaiõ intimum in fundamẽta eius. ⁊ credẽs in eo nõ cõfundet. ⁊ ponã iudiciũ in spem. et mia mea in stateras: ponã in lapidẽ. & ꝛectitudo mea in pondera. ⁊ q̃ credũt frustra mẽdacio. q: nõ ptrãsibit vos tẽpestas ⁊ nõ auferet vobis testamẽtũ in vãs cõtẽtio ⁊ spes vra q̃ ad iferni nõ permanebit. tẽpestas veniẽs si ptrãsierit: eritis ei in cõculcationẽ. cũ ptransierit: tollet vos mane q̃ quotidie pertransibit vos: ⁊ in nocte erit spes intellectũ dabit auditui. Coangustatũ est enim stratũ: ita vt alter decidat: & palliũ breue vtrũq; operire non pót. Sicut eni in monte diuisionũ stabit dñs: sic in valle q̃ est in gabaõ irascetur vt faciat opus suum: alienum est opus eius: vt operetur opus suũ. Peregrinũ est opus eius ab eo. Et nunc nolite illudere ne forte cõstringãtur vincula vra. Consumationẽ enim & abbreuiationẽ audiui a domino deo exercituũ sup vniuersam terram. Auribus pcipite & audite vocẽ meã: attendite & audite eloquiũ meũ. Nunqd tota die arabit arans vt serat: proscindet & fartiet humũ suã? Nonne cum adequauerit faciem eius: seret git & cyminũ sparget: & ponet triticũ pordinẽ & ordeum & milium & viciam in finibus suis. Et erudiet illũ in iudicio: deus suus docebit illum. Non enim in serris triturabitur git: nec rota plaustri super cyminũ circuibit: sed virga excutietur git: & cyminũ in baculo: panis aũt cõminuetur. Verũ non in perpetuũ triturãs triturabit illũ:

הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלִָם׃ כִּי
אֲמַרְתֶּם כָּרַתְנוּ בְרִית אֶת מָוֶת
וְעִם שְׁאוֹל עָשִׂינוּ חֹזֶה שׁוֹט
שׁוֹטֵף כִּי יַעֲבֹר לֹא יָבוֹא אֵלֵינוּ כִּי
שַׂמְנוּ כָזָב מַחְסִיֵנוּ וּבַשֶּׁקֶר נִסְתָּרְנוּ׃
לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי
יִסַּד בְּצִיּוֹן אֶבֶן אֶבֶן בֹּחַן פִּנַּת
יְקַר מוֹסַד מוּסָד הַמַּאֲמִין לֹא
יָחִישׁ׃ וְשַׂמְתִּי מִשְׁפָּט לְקָו וּצְדָקָה
לְמִשְׁקֶלֶת וְיָשָׁר בָּרָד מַחְסֵה כָזָב
וְסֵתֶר מַיִם יִשְׁטֹפוּ׃ וְכֻפַּר בְּרִיתְכֶם
אֶת מָוֶת וְחָזוּתְכֶם אֶת שְׁאוֹל
לֹא תָקוּם שׁוֹט שׁוֹטֵף כִּי יַעֲבֹר
וְהֱיִיתֶם לוֹ לְמִרְמָס׃ מִדֵּי עָבְרוֹ
יִקַּח אֶתְכֶם כִּי בַבֹּקֶר בַּבֹּקֶר יַעֲבֹר
בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וְהָיָה רַק זְוָעָה
הָבִין שְׁמוּעָה׃ כִּי קָצַר הַמַּצָּע
מֵהִשְׂתָּרֵעַ וְהַמַّסֵּכָה צָרָה מִהִתְכַּנֵּס׃
כִּי כְּהַר פְּרָצִים יָקוּם יְהוָה
כְּעֵמֶק בְּגִבְעוֹן יִרְגָּז לַעֲשׂוֹת
מַעֲשֵׂהוּ זָר מַעֲשֵׂהוּ וְלַעֲבֹד
עֲבֹדָתוֹ נָכְרִיָּה עֲבֹדָתוֹ׃ וְעַתָּה אַל
תִּתְלוֹצָצוּ פֶּן יֶחְזְקוּ מוֹסְרֵיכֶם
כִּי כָלָה וְנֶחֱרָצָה שָׁמַעְתִּי מֵאֵת
אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת עַל כָּל הָאָרֶץ׃
הַאֲזִינוּ וְשִׁמְעוּ קוֹלִי הַקְשִׁיבוּ
וְשִׁמְעוּ אִמְרָתִי׃ הֲכֹל הַיּוֹם יַחֲרֹשׁ
הַחֹרֵשׁ לִזְרֹעַ יְפַתַּח וִישַׁדֵּד אֲדָמָתוֹ׃
הֲלֹא אִם שִׁוָּה פָנֶיהָ וְהַפִּיץ
קֶצַח וְכַמֹּן יִזְרֹק וְשָׂם חִטָּה שׂוֹרָה
וּשְׂעֹרָה נִסְמָן וְכֻסֶּמֶת גְּבֻלָתוֹ׃
וְיִסְּרוֹ לַמִּשְׁפָּט אֱלֹהָיו יוֹרֶנּוּ׃ כִּי
לֹא בָחָרוּץ יוּדַשׁ קֶצַח וְאוֹפַן
עֲגָלָה עַל כַּמֹּן יוּסָב כִּי בַמַּטֶּה
יֻחְבַּט קֶצַח וְכַמֹּן בַּשָּׁבֶט׃ לֶחֶם
יוּדַק כִּי לֹא לָנֶצַח אָדוֹשׁ יְדוּשֶׁנּוּ

והמם גלגל עקלתו ופרשיו לא
ידוקנו נם זאת מעם יהוה צבאות
יצאה הפליא עצה הגדיל תושיה:
הוי אריאל אריאל
קרית חנה דוד ספו שנה על
שנה חגים ינקפו ׃ והציקותי
לאריאל והיתה תאניה ואניה
והיתה לי כאריאל׃ וחניתי סביב
עליך וצרתי עליך מצב והקימתי
עליך מצרות ׃ ושפלת מארץ
תדברי ומעפר תשח אמרתך
והיה כאוב מארץ קולך ומעפר
אמרתך תצפצף ׃ והיה כאבק
דק המון זריך ומון עבר המון
עריצים והיה לפתע פתאם ׃
מעם יהוה צבאות תפקד ברעם
וברעש וקול גדול סופה וסערה
ולהב אש אכלה ׃ והיה כחלום
חזון לילה המון כל הגוים הצבאים
על אריאל וכל צביה ומצדתה
והמציקים לה ׃ והיה כאשר
יחלם הרעב והנה אוכל והקיץ
ורקה נפשו ואם אשר יחלם הצמא
והנה שותה והקיץ והנה עיף
ונפשו שוקקה כן יהיה המון
כל הגוים הצבאים על הר ציון ׃
התמהמהו ותמהו השתעשעו
ושעו שכרו ולא יין נעו ולא
שכר׃ כי נסך עליכם יהוה רוח
תרדמה ויעצם את עיניכם
את הנביאים ואת ראשיכם
החזים כסה׃ והי לכם חזות
הכל כדברי הספר החתום אשר
יתנו את אל יודע הספר לאמר
קרא נא זה ואמר לא אוכל
כי חתום הוא׃ ונתן הספר על

neq; vexabit eum rota plaustri nec vngulis suis cõminuet eum. Et hoc a domino deo exercituũ exuit vt mirabile faceret consiliũ: & magnificaret iusticiam. 29.

UE ariel ariel ciuitas quam expugnauit dauid. Addit? est annus ad annũ: solemnitates euolute sunt. Et circũuallabo ariel: & erit tristis & merens et erit mihi quasi ariel. Et circũdabo q̃si spherã in circuitu tuo: & iaciã cõtra te aggerẽ & munimẽta ponã in obsidionẽ tuã. Hũilia beris: de terra loqueris: & de humo audietur eloquiũ tuũ. Et erit q̃si phytonis de terra vox tua: & de humo eloquium tuum musitabit: & erit sicut puluis tenuis multitudo vẽtilãtiũ te: & sicut fauilla ptrãsiẽs multitudo eorũ q cõtra te pualuerũt. Eritq; repẽte: cõfestim a dño exercituũ visitabitur in tonitruo & cõmotione terre: & voce magna turbinis & tẽpestatis: & flãma ignis deuorãtis. Et erit sicut somniũ visionis nocturne multitudo oim gẽtiũ q̃ dimicauerũt cõtra ariel: & oẽs q militauerũt & obsederũt & pualuerũt aduersus eã. Et sicut somniat esuriẽs & comedit: cũ aũt fuerit expgefactus vacua ẽ aia ei?. Et sicut somniat sitiens & bibit: & postq̃ fuerit expgefactus adhuc sitit: & anima eius vacua est: sic erit multitudo oim gentiũ q̃ dimicauerunt cõtra monte sion. Obstupescite & ammiramini: fluctuate & vacillate: inebriamini & nõ a vino: mouemini & nõ ab ebrietate: q̃m miscuit vobis dñs spm̃ soporis. Claudet oculos vestros: prophetas & principes vestros qui vident visiones operiet. Et erit vobis visio omniũ sicut verba libri signati: quem cum dederint scienti litteras: dicent: lege istum: & respondebit nõ possũ: signat? est eni. Et dabitur liber

nec vox amaritudinis mee cõculcabit vos. τ οὐδὲ φωνὴ τῆς πικρίας μου καταπατήσει ὑμᾶς. καὶ hec a dño sabaoth egressa fũt ponẽta. ταῦτα παρὰ κυρίου σαβαὼθ ἐξῆλθεν τὰ τέρατα· inite cõsiliũ. exaltate vanã cõsolationẽ. βουλεύσασθε· ὑψώσατε ματαίαν παράκλησιν. Ca.29

Uo ciuitas ariel. quã dauid expugnauit: cõgregate germina ãnũ sup annũ. comedente esti? φαγέτε βλαστήματα ἐνιαυτὸν ἐπ' ἐνιαυτόν· φάγεται γὰρ cũ moab. tribulabo esti ariel. τ erit eius σὺν μωάβ· ἐκθλίψω γὰρ ἀριήλ· καὶ ἔσται αὐτῆς ἡ fortitudo τ diuitie mihi. τ circũdabo sicut dauid ἰσχὺς καὶ ὁ πλοῦτος ἐμοί· καὶ κυκλώσω ὡς δαυὶδ sup te. τ circũdabo in te vallũ. τ edifica ἐπὶ σέ· καὶ κυκλώσω εἰς σὲ χάρακα· καὶ οἰκοδομή bo. ponã circa te turres τ humiliabunt σω· ἐάσω περὶ σὲ πύργους καὶ ταπεινωθήσονται οἱ fermões tui in terrã. τ in terrã verba tua oc λόγοι σου εἰς τὴν γῆν· καὶ εἰς τὴν γῆν οἱ λόγοι σου δὴ cidẽt. τ erit sicut loquẽtes de terra vox σεται· καὶ ἔσται ὡς οἱ φωνοῦντες ἐκ τῆς γῆς ἡ φωνή tua. τ vsqad pauimẽtũ vox tua ifirmabit. τ σου· καὶ πρὸς γὰ ἔδαφος ἡ φωνή σου ἀδυνήσει. καὶ erũt sicut puluis de rota diuitie ipso ἔσται ὡς κονιορτὸς ἀπὸ τροχοῦ ὁ πλοῦτος τῶν ἀστε rũ: τ sicut fauilla q̃ rapit multitudo eorũ q oppũserũt βῶν, καὶ ὡς χνοῦς φερόμενος πλῆθος τῶν ἐλιψάντων te: τ erit sicut plcto repẽte a dño sa σι, καὶ ἔσται ὡς σεισμὸς παραχρῆμα παρὰ κυρίου σα baoth. visitatio eũ erit cũ tonitru τ cõmotiõe βαοὰθ· ἐπισκοπὴ γὰρ ἔσται μετὰ βροντῆς καὶ σεισμοῦ τ voce magna. tẽpestiũ valida τ flãma ig καὶ φωνῆς μεγάλης· καταιγὶς φερομένη καὶ φλὲξ πυρ gnis deuorãs. τ erũt sicut ilsomniũ in som ὃς κατεσθίουσα· καὶ ἔσται ὡς ὁ ἐνυπνιασμὸς ἐν ὕπ nio diuitie gẽtiũ oim. q̃cũq; militauerũt νῳ ὁ πλοῦτος τῶν ἐθνῶν πάντων. ὅσοι ἐπεστράτευσαν cõtra ariel. τ oẽs q̃ pugnauerũt cõtra hie ἐπὶ ἀριήλ· καὶ πάντες οἱ στρατευσάμενοι ἐπὶ ἱε rusalẽ τ oẽs cõgregati sup eã τ tri ρουσαλὴμ καὶ πάντες οἱ συνηγμένοι ἐπ' αὐτὴν καὶ οἱ βλὶ bulãtes eã. τ erũt sicut in somno bibẽtes τ βοντες αὐτήν· καὶ ἔσονται ὡς οἱ ἐν ὕπνῳ πίνοντες καὶ comedẽtes. τ cũ surrexerit: vanũ eos insomniũ. ἐσθίοντες· καὶ ἐξαναστάντων, μάταιον αὐτῶν τὸ ἐνύπνιον. τ quẽadmodũ ilsomniat sitiẽs τ bibẽs: τ cũ sur καὶ ὃν τρόπον ἐνυπνιάζεται ὁ διψῶν καὶ πίνων, καὶ ἐξα rexerit adhuc sitit. at aia ei? frustra speraui: sic ναστὰς ἔτι διψᾷ· ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς κενὸν ἐλπίσει, οὕ erũt diuitie oim gẽtiũ: quotquot milli τως ἔσται ὁ πλοῦτος πάντων τῶν ἐθνῶν, ὅσοι ἐπεστρά tauerũt cõtra mõtẽ sion. deficite. obstupescite τ ine τευσαν ἐπὶ τὸ ὄρος σιών· ἐκλύεσθε. ἔκστητε καὶ κρα briamini nõ a sicera neq; a vino. q; potauit voe dño spũ cõpũctionis. τ claudet πωλήσατε ὄνε ἀπὸ σίκερα οὐδὲ ἀπὸ οἴνου· ὅτι πεπό τικεν ὑμᾶς κύριος πνεύματι κατανύξεως· καὶ καμμύσει oculos eos τ pphetas suos τ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ τῶν προφητῶν αὐτῶν καὶ τῶν principũ suos videtes abscõdita. τ erit vobis ἀρχόντων αὐτῶν οἱ ὁρῶντες τὰ κρυπτά· καὶ ἔσονται ὑμῖν ola verba hec sicut verba libri πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ὡς οἱ λόγοι τοῦ βιβλίου signati hui? cuicũq; dederit illũ homi τοῦ ἐσφραγισμένου τούτου ὃ ἐὰν δῶσιν αὐτὸ ἀνερώ ni scienti lras dicẽtes: lege ista. πῳ ἐπισταμένῳ γράμματα λέγοντες, ἀνάγνωθι ταῦτα· τ dicet. nõ possum legere signat est eũ. τ καὶ ἐρεῖ· οὐ δύναμαι ἀναγνῶναι ἐσφράγισται γάρ· καὶ dabitur liber iste in manus hois δοθήσεται τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς χεῖρας ἀνερώπου

A

B

C

D

ος scientio Isai: τ dicet ei. lege hoc.
μὴ ἐπίσταμαι γράμματα, καὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἀνάγνωθι τοῦ-
τ dicet nõ scio Isai. τ ait dñs. appropi
καὶ ἐρεῖ ὅτι οὐκ ἐπίσταμαι γράμματα· καὶ εἶπεν κύριος· ἐγγί
ζει mihi ppls iste ore suo: labiis honorãt
ζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτοῦ, τοῖς χείλεσι τιμῶσί
me. at eor cor ꝓ lõge abest a me. frustra aũt
με. ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· μάτην δὲ
Mat. 15.a. colũt me: docẽtes ꝓcepta homi τ
Ward 7.a. σέβονταί με, διδάσκοντες ἐντάλματα ἀνθρώπων καὶ δι
doctrinas. ꝓpterea ecce ego addã vt trãsferã
δασκαλίας· διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ προσθήσω τοῦ μετατιθῆ
ppls istũ. τ trãsferã eos. τ pdã
E καὶ λαὸν τοῦτον· καὶ μεταθήσω αὐτούς· καὶ ἀπολῶ
sapiẽtiã sapiẽtũ τ intellectũ prudẽtiã abscõ
τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν κρύ
1.Cor. 1.c. dã. ve ꝓfundã cõsiliũ faciẽtes τ nõ p dõm. ve
φω. οὐαὶ βαθεῖαν βουλὴν ποιοῦντες καὶ οὐ διὰ κυρίου· οὐ
in abscõdito cõsiliũ faciẽtes τ erũt i tenebris ope
αἱ ἐν κρυφῇ βουλὴν ποιοῦντες καὶ ἔσται ἐν σκότει τὰ ἔρ-
ra eor. τ dicẽt q̃ no nos vidit: τ q̃ no nos
γα αὐτῶν· καὶ ἐροῦσι τίς ἡμᾶς ἑώρακεν; καὶ τίς ἡμᾶς
cognoscet: aut q̃ nos facim. nõne vt lutũ
Eccl. 13.b. γνώσεται; ἢ ἃ ἡμεῖς ποιοῦμεν· οὐχ ὡς ὁ πηλὸς τοῦ
figuli reputabimini? nũqd dicet figmentũ ficto-
κεραμέως λογισθήσεσθε; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσ-
ri nõ tu me plasmasti? aut factura factori
σαντι οὐ σύ με ἔπλασας; ἢ τὸ ποίημα τῷ ποιήσαν-
F nõ sapiẽter me fecisti? nõ adhuc parũ τ transfe
τι οὐ συνετῶς με ἐποίησας; οὐκέτι μικρὸν καὶ μετα-
Infra. 32.c. retur liban q̃si mõs chermel. τ mõs
στήσεται ὁ λίβανος ὡς τὸ ὄρος τὸ χερμίλ· καὶ τὸ ὄρος
chermel in sylua reputabit? τ audiẽt
τὸ χερμὲλ εἰς δρυμὸν λογισθήσεται; καὶ ἀκούσονται
in die illa surdi verba libri. τ q̃ in
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ κωφοὶ λόγους βιβλίου· καὶ οἱ ἐν τῷ
tenebrio τ q̃ in nebula. oculi cecorũ videbũt
σκότει καὶ οἱ ἐν τῇ ὁμίχλῃ· ὀφθαλμοὶ τυφλῶν ὄψονται
τ exultabũt mẽdici ꝓpter dñm in letitia. τ
καὶ ἀγαλλιάσονται οἱ πτωχοὶ διὰ κύριον ἐν εὐφροσύνῃ· καὶ
spe destituti homes iplebunt leti
ἀπελπισθέντες τῶν ἀνθρώπων ἐμπλησθήσονται εὐφροσύ-
G tia. defecit iniqus τ periit superbus. τ exter
νης· ἐξέλιπεν ἄνομος καὶ ἀπώλετο ὑπερήφανος· καὶ ἐξω
minati sunt iniq̃ agẽtes ꝓ malitia τ faciẽtes
λοθρευθήσαν οἱ ἀνομοῦντες ἐπὶ κακίᾳ καὶ οἱ ποιοῦντες
C peccare homes i verbo. oes aũt arguen-
ἁμαρτίαν ἀνθρώπους ἐν λόγῳ· πάντας δὲ τοὺς ἐλέγχον-
tes in portis offensionẽ ponẽt. τ obliquauerũt
τας ἐν πύλαις πρόσκομμα θήσουσι· καὶ ἐπλανήσαν-
τας ἐν πύλαις πρόσκομμα θήσουσι· καὶ ἐπλανήσαν-
in iniqs iustũ. ꝓpter hoc hec dicit dñs sup
ἐπ' ἀδίκοις δίκαιον· διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐπὶ
domũ iacob quã separauit ce abraam. nõ mõ cõfun
τὸν οἶκον Ἰακὼβ ὃν ἀφώρισεν ἐξ Ἀβραάμ· οὐ νῦν αἰσχυν-
detur iacob: neq; nũc facie mutabit is
θήσεται Ἰακώβ, οὐδὲ νῦν τὸ πρόσωπον μεταβαλεῖ Ἰσ-
rael. sed cũ viderit filios suos opa mea:
ραήλ· ἀλλ' ὅταν ἴδωσι τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ἔργα μου,
ꝓpk me sctificabũt nomẽ meũ. τ sctificabũt san
ὅτι ἁγιάσουσι τὸ ὄνομά μου· καὶ ἁγιάσουσι τὸν ἅγι-
ctũ iacob. τ deũ israel timebũt. τ
ον Ἰακώβ· καὶ τὸν θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ φοβηθήσονται· καὶ
scient spũ errãtes intelligẽtiã. at
γνώσονται οἱ τῷ πνεύματι πλανώμενοι σύνεσιν· οἱ δὲ
musitatores discent obedire. τ lingue
γογγύζοντες μαθήσονται ὑπακούειν· καὶ ἀγλῶσσαι αἱ
balbutiẽtes discẽt loqui pace.
ψελλίζουσαι μαθήσονται λαλεῖν εἰρήνην. Ca.30.
A Uæ filii apostate hec dicit dñs. τ fecl
Οὐαὶ τέκνα ἀποστάται τάδε λέγει κύριος· καὶ ἐποιήσα-
filis cõsiliũ nõ p me τ pactũ nõ p spũ meũ.
τε βουλὴν οὐδ' ἐμοῦ καὶ συνθήκην οὐ διὰ πνεύματός μου.

nescienti litteras: dice-
turq; ei: lege: ooooooooo
& respondebit: nescio
litteras. ooooooooooooooo
Et dixit dominus. Eo
q appropinquat ppls
iste ore suo: & labiis suis
glificat me: cor aũt ei
longe est a me: & timu
erunt me ooooooooooooo
mandato hominum &
doctrinis: ideo ecce ego
addam vt ammirationẽ
faciam populo huic mi
raculo grãdi & stupẽdo.
Peribit enĩ sapia a sapiẽ
tib eius: & itellect pru
dẽtiũ ei abscõdetur. Ve
q pfundi estis corde vt a
dño abscondatis cõsiliũ
quorum sunt in tene-
bris opera: & dicunt. oo
Quis videt nos & quis
nouit nos? Peruersa est
hec vra cogitatio: q̃si si
lutũ cõtra figulũ cogitet
& dicat op factori suo:
nõ fecisti me: & figmen
tũ dicat fictori suo: non
intelligis. Nõne adhuc
in modico & in breui cõ
uertetur libanus in cher
mel: & chermel in saltũ
reputabitur. Et audient
in die illa surdi verba li
bri: oooooooooooooooooo
& de tenebris & caligine
oculi cecorum oooooooo
videbunt. Et addent mi
tes in domino oooooooo
leticiã: & pauperes ho-
mines in sancto oooooooo
israel exultabũt: qm̃
defecit qui ꝑualebat cõ
sumatus est illusor: & suc
cisi sunt oes q vigilabãt
sup iniqtatẽ q peccare fa
ciebãt homes in verbo: &
arguentẽ in porta suppli
tabit: & declinauerũt fru
stra a iusto. Propter hoc
hec dicit dñs ad domũ
iacob q redemit abraã.
Nõ modo cõfundetur
iacob: nec modo vult
eius erubescet: sed ooo
cũ viderit filios suos opa
manuũ meaꝝ in medio
sui sanctificantes nomẽ
meũ: & sctificabunt san
ctum iacob & deum israe
l predicabunt oooooooo
& scient errantes spiri-
tu intellectum: & musi-
tatores discent legem.

30.

E filii desertores oo
oooooooooooooooooo
dicit dominus vt facere
tis consilium & non ooo
ex me: & ordiremini telã
& non per spiritũ meũ:

אֲשֶׁר לֹא יָדַע סֵפֶר לֵאמֹר קְרָא
נָא זֶה וְאָמַר לֹא יָדַעְתִּי סֵפֶר׃
וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יַעַן כִּי נִגַּשׁ הָעָם
פֶּה שָׂפָה הַזֶּה בְּפִיו וּבִשְׂפָתָיו כִּבְּדוּנִי וְלִבּוֹ
רָחַק מִמֶּנִּי וַתְּהִי יִרְאָתָם אֹתִי
צִוָּה לָמַד מִצְוַת אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה׃ לָכֵן הִנְנִי
יוֹסִיף לְהַפְלִיא אֶת הָעָם הַזֶּה
הַפְלֵא וָפֶלֶא וְאָבְדָה חָכְמַת חֲכָמָיו
וּבִינַת נְבֹנָיו תִּסְתָּתָר׃ הוֹי
עֲמֻקִּים מֵיהוָה לַסְתִּר עֵצָה
וְהָיָה בְמַחְשָׁךְ מַעֲשֵׂיהֶם וַיֹּאמְרוּ
מִי רֹאֵנוּ וּמִי יֹדְעֵנוּ׃ הַהֲפִכְכֶם אִם
כְּחֹמֶר הַיֹּצֵר יֵחָשֵׁב כִּי יֹאמַר
מַעֲשֶׂה לְעֹשֵׂהוּ לֹא עָשָׂנִי וְיֵצֶר
אָמַר לְיֹצְרוֹ לֹא הָבִין׃ הֲלוֹא עוֹד
מְעַט מְזַעֵר וְשָׁב לְבָנוֹן לַכַּרְמֶל
וְהַכַּרְמֶל לַיַּעַר יֵחָשֵׁב׃ וְשָׁמְעוּ בַיּוֹם
הַהוּא הַחֵרְשִׁים דִּבְרֵי סֵפֶר
וּמֵאֹפֶל וּמֵחֹשֶׁךְ עֵינֵי עִוְרִים
תִּרְאֶינָה׃ וְיוֹסִפוּ עֲנָוִים שִׂמְחָה בַּיהוָה
וְאֶבְיוֹנֵי אָדָם בְּקְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל יָגִילוּ׃ כִּי אָפֵס עָרִיץ וְכָלָה
לוּץ וְנִכְרְתוּ כָּל שֹׁקְדֵי אָוֶן׃ מַחֲטִיאֵי
אָדָם בְּדָבָר וְלַמּוֹכִיחַ בַּשַּׁעַר
יוֹקְשׁוּן וַיַּטּוּ בַתֹּהוּ צַדִּיק׃ לָכֵן כֹּה
אָמַר יְהוָה אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר
פָּדָה אֶת אַבְרָהָם לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ
יַעֲקֹב וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחְוָרוּ׃ כִּי
בְּרֹאתוֹ יְלָדָיו מַעֲשֵׂה יָדַי בְּקִרְבּוֹ
יַקְדִּישׁוּ שְׁמִי וְהִקְדִּישׁוּ אֶת קְדוֹשׁ
יַעֲקֹב וְאֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יַעֲרִיצוּ׃
וְיָדְעוּ תֹעֵי רוּחַ בִּינָה וְרוֹגְנִים
יִלְמְדוּ לָקַח׃

Cap. xxx.

הוֹי בָּנִים סוֹרְרִים
נְאֻם יְהוָה לַעֲשׂוֹת עֵצָה וְלֹא
מִנִּי וְלִנְסֹךְ מַסֵּכָה וְלֹא רוּחִי

Pritiua.heb. Text.heb.Esa.xxx. | Trāsla.B.Hie. | Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.

למען ספות חטאת על חטאת : ספה
ההלכים לרדת מצרים ופי לא ירד פה
שאלו לעוז במעוז פרעה ולחסות עזז חסה
בצל מצרים : והיה לכם מעוז
פרעה לבשת והחסות בצל מצרים בוש חסה
לכלמה : כי היו בצען שריו היה שור
ומלאכיו חנס יגיעו : כל הבאיש לאך נגע
בוש
על עם לא יועילו למו לא לעזר יעל
ולא להועיל כי לבשת וגם
לחרפה: משא בהמות נגב בארץ נשא
צרה וצוקה לביא וליש מהם צור לבא
אפעה ושרף מעופף ישאו על פעה עוף
כתף עירים חיליהם ועל דבשת נשא עיר
גמלים אוצרתם על עם לא יועילו: אצר יעל
ומצרים הבל וריק יעזרו לכן עזר
קראתי לזאת רהב הם שבת :
עתה בוא כתבה על לוח אתם ועל
ספר חקה ותהי ליום אחרון חקק היה
לעד עד עולם : כי עם מרי הוא עלם מרה
בנים כחשים בנים לא אבו שמוע אבה שמע
תורת יהוה : אשר אמרו לראים ירה ראה
לא תראו ולחזים לא תחזו לנו חזה
נכחות דברו לנו חלקות חזו
מהתלות: סורו מני דרך הטו מני התל נטה
ארח השביתו מפנינו את קדוש שבת פנה
ישראל : לכן כה אמר קדוש קדש
ישראל יען מאסכם בדבר הזה
ותבטחו בעשק ונלוז ותשענו בטח לוז
עליו: לכן יהיה לכם העון הזה שען היה
כפרץ נפל נבעה בחומה נשגבה בעה חמה
אשר פתאם לפתע יבוא שברה : שגב פתה
בוא
ושברה כשבר נבל יוצרים כתות יצר כתת
לא יחמל ולא ימצא במכתתו חמל מצא
חרש לחתות אש מיקוד ולחשף חתה יקד
מים מגבא : כי כה אמר אדני
יהוה קדוש ישראל בשובה

vt adderetis peccatum
super peccatum. ooooo
Qui ambulatis vt desce
datis i egyptū: & os meū
nō interrogastis: sperā
tes auxiliū in fortitudine
pharaonis & hñtes fidu
ciā in vmbra egypti: &
erit vobis fortitudo pha
raonis in cōfusione: &
fiducia vmbre egypti in
ignominiā. Erāt eni in
taphnis principes tui &
nuncii tui vsq ad thanes
puenerūt. Oēs confusi
sunt sup pplo q eis pro
desse nō potuit. Nō fue
rūt in auxiliū & in aliquā
vtilitatē: sed in cōfusio
nē & i opprobriū. On'
iumētorū austri. In tra
tribulatiōis & angustie:
leena & leo ex eis vipe
ra: & regulus volās: por
tātes sup humeros iumē
torū diuitias suas: & sup
gibbum camelorū the
sauros suos ad populū q
eis pdesse non poterit.
Egypt' eni frustra & va
ne auxiliabitur. Ideo cla
maui sup hoc: supbia tm̄
est: qesce. Nunc ingres
sus scribe ei sup buxū: &
in libro diligēter exara
illud: & erit i die nouissi
mo in testimoniū vsq in
eternū. Populus eni ad
iracūdiā puocās est: & fi
lii mēdaces: filii nolētes
audire legem domini.
Qui dicunt videntibus
nolite videre: & aspiciē
tib': nolite aspicere no
bis ea q̄ recta sunt. Loq
mini nobis placētia: vi
dete nobis errores: au
ferte a me viā: declinate
a me semitam: cesset a
facie nostra sanctus ooo
israel. Propterea hec
dicit sanctus oooooooooo
isrl. Pro eo q reproba
stis verbum hoc oooooooo
& sperastis in calūnia &
in tumultu: & innixi estis
super eo: ppterea erit
vobis iniquitas hec oo
sicut interruptio cadēs
& reqsita in muro excel
so. Qm̄ subito dum non
speratur veniet cōtritio
eius: & cōminuetur sicut
conteritur lagena figuli
cōtritione perualida &
nō inuenietur de fragmē
tis ei' testa in q̄ portetur
ignicul' de incēdio: aut
hauriatur parū aque de
fouea: quia hec dicit oo
dñs deus sanctus israel.
Si reuertamini ooooooo

addere pctā sup pctā euntes des
προσθεῖναι ἁμαρτίας ἐφ' ἁμαρτίαις οἱ πορευόμενοι κα
cendere in egyptū. me autē nō iterrogauerūt vt auxiliū
ταβῆναι εἰς αἴγυπτον· ἐμὲ δὲ οὐκ ἐπηρώτησαν τοῦ βοη
acciperēt a pharaone: & vt ptegerētur ab egyptiis.
θηθῆναι ὑπὸ φαραώ, καὶ σκεπασθῆναι ὑπὸ αἰγυπτίων.
erit enī vobis ptectio pharaōis in cōfusionē: & cōfi
ἔσται γὰρ ὑμῖν ἡ σκέπη φαραὼ εἰς αἰσχύνην, καὶ τοῖς πε
dētib' in egypto opprobriū. qz sunt in tanis prin
ποιθόσιν ἐπ' αἴγυπτον ὄνειδος. ὅτι εἰσὶν ἐν τάνει ἀρ
cipes nūcii mali. frustra laborabūt ad ppl'm:
χηγοὶ ἄγγελοι πονηροί. μάτην κοπιάσουσι πρὸς λαόν,
q nō pderit eis: neq in auxiliū neq in
ὃς οὐκ ὠφελήσει αὐτούς, οὔτε εἰς βοήθειαν οὔτε εἰς
vtilitatē: sed in cōfusionē & opprobriū. Visio
ὠφέλειαν, ἀλλ' εἰς αἰσχύνην καὶ ὄνειδος. Ὅρασις
quadrupedū q in deserto. In tribula
τῶν τετραπόδων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἐν τῇ θλί
tiōe & angustia leo & catul' leonis i
ψει καὶ τῇ στενοχωρίᾳ λέων καὶ σκύμνος λέοντος ἐκεῖ B
de & aspides & genimina aspidū volantiū: q
θεν καὶ ἀσπίδες καὶ ἔκγονα ἀσπίδων πετωμένων, οἳ
ferebāt sup asinos & camelos diuitias suas ad
ἔφερον ἐπὶ ὄνων καὶ καμήλων τὸν πλοῦτον αὐτῶν πρὸς
gentē. q nō pderit eis in auxiliū sed in
ἔθνος. ὃ οὐκ ὠφελήσει αὐτοὺς εἰς βοήθειαν ἀλλ' εἰς
cōfusionē & opprobriū. egyptii inania & vana p
αἰσχύνην καὶ ὄνειδος. αἰγύπτιοι μάταια καὶ κενὰ ὠφε
derūt vobis. annūcia eis qz vana cōso
λήσουσιν ὑμᾶς. ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅτι ματαία ἡ πα
latio vrā hec. nūc ergo sedēs scribe in
ράκλησις ὑμῶν αὕτη. νῦν οὖν καθίσας γράψον ἐπὶ
buxo hec & in libro. qm erit in diei
πυξίου ταῦτα καὶ εἰς βιβλίον. ὅτι ἔσται εἰς ἡμέρας
tpe ista & vsq in eternū. qz ppls incre
καιροὶ ταῦτα καὶ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα. ὅτι λαὸς ἀπει
dul' est filii mēdaces. q nō voluerūt audire le
θής ἐστιν υἱοὶ ψευδεῖς. οἳ οὐκ ἠβούλοντο ἀκούειν τὸν νό
gem dei. dicētes pphetis ne ānū
μον τοῦ θεοῦ. οἱ λέγοντες τοῖς προφήταις μὴ ἀναγ
ciatis nobis. & visiones vidētib' ne loq
γέλλετε ἡμῖν. καὶ τοῖς τὰ ὁράματα ὁρῶσι μὴ λα
mini nobis. alia nobis loqmini: & ānūciate
λεῖτε ἡμῖν. ἀλλὰ ἡμῖν λαλεῖτε, καὶ ἀναγγέλλετε
nobis alterū errorē: & auertite nos a
ἡμῖν ἑτέραν πλάνησιν, καὶ ἀποστρέψατε ἡμᾶς ἀπὸ C
via hac. auferte a nobis semitā hāc
τῆς ὁδοῦ ταύτης. ἀφέλετε ἀφ' ἡμῶν τὸν τρίβον τοῦτον,
& auferte a nobis verbū israel. ppter hoc
καὶ ἀφέλετε ἀφ' ἡμῶν τὸ λόγιον τοῦ ἰσραήλ. διὰ τοῦ
hec dicit dñs sctūs israel: qz nō obedi
το τάδε λέγει κύριος ὁ ἅγιος τοῦ ἰσραήλ, ὅτι ἠπειθήσα
stis verbis istis & sperastis in mēdacio:
τε τοῖς λόγοις τούτοις καὶ ἠλπίσατε ἐπὶ ψεύδει,
& qz murmurasti & cōfisus fuisti sup ver
καὶ ὅτι ἐγόγγυσας καὶ πεποιθὼς ἐγένου ἐπὶ τῷ λό
bo isto: ppter hoc erit vobis pctm hoc sicut
γῳ τούτῳ, διὰ τοῦτο ἔσται ὑμῖν ἡ ἁμαρτία αὕτη ὡς
mur' cadēs subito ciuitate munita ca
τεῖχος πίπτον παραχρῆμα πόλεως ὀχυρᾶς ἑαλωκυί
pta: cui' subito adest ruina. & rui
ας, ἧς παραχρῆμα πάρεστι τὸ πτῶμα. καὶ τὸ πτῶ
na ei' erit sicut cōtritio vasis testacei ex fi
μα αὐτῆς ἔσται ὡς σύντριμμα ἀγγείου ὀστρακίνου ἐκ κε
guli officina cōminuti: itaut nō iueniat in eis testa: in
ραμίου λεπτοῦ, ὥστε μὴ εὑρεῖν ἐν αὐτοῖς ὄστρακον, ἐν
q ignē tollas: & in q abstrahas aq parū.
ᾧ πῦρ ἀρεῖς, καὶ ἐν ᾧ ἀποσυριεῖς ὕδωρ μικρόν.
hec dicit dñs scūs israel. cū cō
ταῦτα λέγει κύριος ὁ ἅγιος τοῦ ἰσραήλ. ὅταν ἀπο
uersus
στραφεὶς oooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

igemueris:tũc saluaberis.τ scies vbi fuisti qñ cõfi
γιαξης, τότε σωθήσῃ. καὶ γνώσῃς πού ἐστιν ὅτι ἐπι
fuo es in vanto. vana fortitudo vra facta
πολίτης ἐπὶ τοῖς ματαίοις. ματαία ἡ ἰσχὺς ὑμῶν ἐγένε
est. τ nõ voluistis audire. sed viristis sup equos
το. καὶ οὐκ ἐβουλήθητε ἀκούειν. ἀλλ' εἴπατε ἐφ' ἵππων
fugiemus. ppter hoc fugietis. τ viristis sup leui
φευξόμεθα. διὰ τοῦτο φεύξεσθε. καὶ εἴπατε ἐπὶ κού
bus ascẽdẽtib⁹ fugiem⁹. ppter hoc leuco erũt
φοις ἀναβαίνοντες φευξόμεθα. διὰ τοῦτο κοῦφοι ἔσονται οἱ
psequẽtes vos. per vocẽ vni⁹ fugiẽt mille τ p
διώκοντες ὑμᾶς. διὰ φωνῆς ἑνὸς φεύξονται χίλιοι καὶ διὰ
vocẽ qnq; fugiẽt multi. donec relinquamini
φωνὴν πέντε φεύξονται πολλοί. ἕως ἂν καταλειφθῆτε
q̃si mal⁹ nauis sup mõtẽ:τ q̃si signũ ferẽs sup collẽ.
ὡς ἱστὸς ἐπ' ὄρους, καὶ ὡς σημεῖον φέρων ἐπὶ βουνοῦ.
τ rursum expectat de⁹ vt misereat vri. τ ppe
καὶ πάλιν μενεῖ ὁ θεὸς τοῦ οἰκτειρῆσαι ὑμᾶς. καὶ διὰ
hoc exaltabit et misereat vri. qr iudex do
τοῦτο ὑψωθήσεται τοῦ ἐλεῆσαι ὑμᾶς. ὅτι κριτὴς κύ
min⁹ de⁹ vr est. bti oẽes pseuerãtes in
ριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐστι. μακάριοι πάντες οἱ ἐμμένοντες ἐν
eo. qr ppte sctũ in sion hitabit. τ hieru
αὐτῷ. ὅτι λαὸς ἅγιος ἐν σιὼν οἰκήσει. καὶ ἱερουσα
salẽ sicu plãctu: miserere mei:miserebit tui. vo
λὴμ κλαυθμῷ ἔκλαυσεν, ἐλέησόν με, ἐλεήσει σε. τὴν φω
ce clamoris tui qñ vidit exaudiuit te. dabit
νὴν τῆς κραυγῆς σου ἡνίκα ἴδῃ ἐπήκουσέ σε. δώσει
vobis panẽ tribulatõis τ aquã ãgustã. τ neq̃ vltra
ὑμῖν ἄρτον θλίψεως καὶ ὕδωρ στενόν. καὶ οὐκέτι
appropiq̃bũt tibi decipiẽtes te. qr oculi
μὴ ἐγγίσωσί σοι οἱ πλανῶντές σε. ὅτι οἱ ὀφθαλμοί
tui videbũt seducẽtes te: τ aures tue
σου ὄψονται τοὺς πλανῶντάς σε, καὶ τὰ ὦτά σου
audiẽt verba post te decipientũ
ἀκούσεται τοὺς λόγους τῶν ὀπίσω σε πλανησάντων
dicẽtes hec via: ãbulem⁹ in ea: siue ad dexterã
οἱ λέγοντες οὗτος ὁδός, πορευώμεθα ἐν αὐτῇ, εἴτε δεξιὰ
siue ad sinistrã.τ aufere idola deargẽtata
εἴτε ἀριστερά. καὶ ἐξαρεῖς τὰ εἴδωλα τὰ δημεργυρωμένα
τ deaurata minuta facies. τ disper
καὶ τὰ πεδικεχρυσωμένα λεπτὰ ποιήσεις. καὶ λικμή
ges sicu aquã a mẽstruata. τ sicut sterc⁹ abiicies
σεις ὡς ὕδωρ ἀπὸ καθαιμένης. καὶ ὡς κόπρον ὤσεις
ea. tũc erit pluuia semini terre tue. τ
αὐτά. τότε ἔσται ὑετὸς τῷ σπέρματι τῆς γῆς σου. καὶ
panis germinis tui erit abũdãtia τ pin
ὁ ἄρτος τοῦ γενήματός σου ἔσται πλησμονὴ καὶ λιπα
guis. τ pascẽt tua tumẽta in die il
ρός. καὶ βοσκήσεταί σου τὰ κτήνη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί
la loci pinguẽ τ spaciosum. tauri vri τ
νῃ τόποις πίονα καὶ εὐρύχωρα. οἱ ταῦροι ὑμῶν καὶ οἱ
boues operãtes terrã comedẽt paleas cõmix
βόες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν γῆν φάγονται ἄχυρα ἀναπεπο
tas in oscedo vẽtilato. τ erit sup oi mõte
μμένα ἐν κριθῇ λελικμημένῳ. καὶ ἔσται ἐπὶ παντὸς ὄρους
excelso τ sup oi colle eleuato aqua ir
ὑψηλοῦ καὶ ἐπὶ παντὸς βουνοῦ μετεωρίου ὕδωρ διο
transiens i die illa: qñ perierit mul
πορευόμενον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅταν ἀπόλωνται πολ
ti τ qñ cecidẽrit turres. τ erit: lumẽ
λοί καὶ ὅταν πέσωσι πύργοι. καὶ ἔσται ὁ φῶς τῆς
lune sicut lumẽ solis. τ lumẽ so
σελήνης ὡς ὁ φῶς τοῦ ἡλίου. καὶ ὁ φῶς τοῦ ἡλί
lis erit septuplũ: in die qñ sanauerit do
ου ἔσται ἑπταπλάσιον, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ὅταν ἰάσηται κύ
min⁹ cõtritionẽ ppũ sui: τ dolorẽ
ριος ὁ σύντριμμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ τὴν ἰδύνην
plagẽ suã curauerit.ecce nomẽ dñi
τῆς πληγῆς σου ἰάσηται. ἰδοὺ ὁ ὄνομα κυρίου

Trãsla.B.Mie.

et quiescatis salui eritis.
In silentio & in spe
erit fortitudo vestra. Et
noluistis:
& dixistis. Nequaq̃: sed
ad equos fugiem⁹. Ideo
fugietis. Et sup veloces
ascendemus. Ideo
velociores erũt qui pse-
quẽtur vos. Mille hoies
a facie terroris vnius: &
a facie terroris
quinq; fugietis: donec
relinquamini
q̃si malus nauis in verti
ce montis & quasi signũ
sup collẽ. Propterea ex
pectat dñs vt misereatur
vestri & ideo exaltabitur
parcens vobis: quia de⁹
iudicii dominus. Beati
omnes qui expectant
eum. Populus enim siõ
habitabit in hierusalẽ.
Plorãs nequaq̃ plora-
bis miserãs miserebitur
tui. Advocẽ clamoris tui
statim vt audierit: ridebit
tibi. Et dabit vobis dñs
panẽ arctũ & aq̃m breuẽ
& nõ faciet auolare a te
vltra doctorẽ tuũ: & erũt
oculi tui videntes pce
ptorẽ tuũ: & aures tue au
dient verbũ post tergũ
monẽtis. Hec est via:
ambulate in ea: & nõ de
clinetis neq; ad dexterã
neq; ad sinistrã. Et conta
miabis lamias sculptiliũ
argenti tui & vestimẽtũ
cõflatilis auri tui: & dis-
perges ea sicut imũdicią
mẽstruate. Egredere di
ces ei: & dabitur pluuia
semini tuo vbicũq; semi
naueris in terra: & pa-
nis frugum terre
erit vberrim⁹ & pinguis.
Pascetur in possessio-
ne tua in die illo agnus
spaciose: & tauri tui
& pulli asinorũ qui ope
rantur terram: cõmixtũ
migma comedent sicut
in area ventilatum est.
Et erunt super omnem
montem excelsum:
& omnem collem eleu-
atum riui
currentiũ aquarũ in die
interfectionis multorũ
cũ ceciderint turres. Et
erit lux lune sicut lux
solis: & lux solis erit se-
ptempliciter:
sicut lux septem dierũ
in die qua
alligauerit domin⁹ vul-
nus populi sui:
& pcussurã plage eius sa
nauerit. Ecce nomẽ dñi

Tex.heb.Esa.xxx.

יָנָח	וָנַחַת תּוֹשִׁיעוּן בְּהַשְׁקֵט וּבְבִטְחָה
שָׁמַט	תִּהְיֶה גְבוּרַתְכֶם וְלֹא אֲבִיתֶם׃
גֵּר אֲבָה	וַתֹּאמְרוּ לֹא כִּי עַל סוּס נָנוּס עַל
אָמַר נוּס	כֵּן תְּנוּסוּן וְעַל קַל נִרְכָּב עַל
קָלַל רָכַב	כֵּן יְקַלּוּ רֹדְפֵיכֶם׃ אֶלֶף אֶחָד
קָלַל	מִפְּנֵי גַעֲרַת אֶחָד מִפְּנֵי גַעֲרַת
פָּנָה	חֲמִשָּׁה תָּנוּסוּ עַד אִם נוֹתַרְתֶּם
נוּס יָתַר	כַּתֹּרֶן עַל רֹאשׁ הָר וְכַנֵּס עַל
חָכָה	הַגִּבְעָה׃ וְלָכֵן יְחַכֶּה יְהוָה לַחֲנַנְכֶם
רוּם	וְלָכֵן יָרוּם לְרַחֲמְכֶם כִּי אֱלֹהֵי
שָׁפַט חָכָה	מִשְׁפָּט יְהוָה אַשְׁרֵי כָל חוֹכֵי
	לוֹ׃ כִּי עַם בְּצִיּוֹן יֵשֵׁב בִּירוּשָׁלִַם
	בָּכוֹ לֹא תִבְכֶּה חָנוֹן יְחָנְךָ לְקוֹל
חָנַן	זַעֲקֶךָ כְּשָׁמְעוֹ עָנָךְ׃ וְנָתַן לָכֶם
עָנָה	יְהוָה לֶחֶם צַר וּמַיִם לָחַץ וְלֹא
צוּר	יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ
כָּנַף יָרֵה	רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ׃ וְאָזְנֶיךָ תִּשְׁמַעְנָה
הָיָה רָאָה	דָבָר מֵאַחֲרֶיךָ לֵאמֹר זֶה הַדֶּרֶךְ
שָׁמַע	לְכוּ בוֹ כִּי תַאֲמִינוּ וְכִי תַשְׂמְאִילוּ׃
הָלַךְ אָמַן	וְטִמֵּאתֶם אֶת צִפּוּי פְּסִילֵי כַסְּפֶךָ
שָׂמַל צִפָּה	וְאֶת אֲפֻדַּת מַסֵּכַת זְהָבֶךָ תִּזְרֶם
פָּסַל נָסָה	כְּמוֹ דָוָה צֵא תֹאמַר לוֹ׃ וְנָתַן
זָרָה	מָטַר זַרְעֲךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע אֶת
יָצָא אָמַר	הָאֲדָמָה וְלֶחֶם תְּבוּאַת הָאֲדָמָה
זָרַע	וְהָיָה דָשֵׁן וְשָׁמֵן יִרְעֶה מִקְנֶךָ
בּוּא	בַּיּוֹם הַהוּא כָּר נִרְחָב׃ וְהָאֲלָפִים
רָעָה מִקְנֶה	וְהָעֲיָרִים עֹבְדֵי הָאֲדָמָה בְּלִיל
רָחַב	חָמִיץ יֹאכֵלוּ אֲשֶׁר זֹרֶה בָּרַחַת
כָּלַל	וּבַמִּזְרֶה׃ וְהָיָה עַל כָּל הַר גָּבֹהַּ
חָמַץ אָכַל	וְעַל כָּל גִּבְעָה נִשָּׂאָה פְּלָגִים
רוּם זָרָה	יִבְלֵי מָיִם בְּיוֹם הֶרֶג רָב בִּנְפֹל
	מִגְדָּלִים׃ וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר
נָפַל	הַחַמָּה וְאוֹר הַחַמָּה יִהְיֶה שִׁבְעָתַיִם
חָמָה הָיָה	כְּאוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים בְּיוֹם
יוֹם	חֲבֹשׁ יְהוָה אֶת שֶׁבֶר עַמּוֹ
	וּמַחַץ מַכָּתוֹ יִרְפָּא׃ הִנֵּה שֵׁם יְהוָה

Prãtiua.heb.

D

B

E

F

בָּא מִמֶּרְחָק בֹּעֵר אַפּוֹ וְכֹבֶד מַשָּׂאָה רָחַק נָשָׂא
שְׂפָתָיו מָלְאוּ זַעַם וּלְשׁוֹנוֹ כְּאֵשׁ שָׂפָה
אֹכֶלֶת׃ רוּחוֹ כְּנַחַל שׁוֹטֵף עַד צּוּר שָׁטַף
צַוָּאר יֶחְצֶה לְהַנְפָּה גוֹיִם בְּנַפַּת חָצָה נוּף
שָׁוְא וְרָסָן מַתְעֶה עַל לְחָיֵי עַמִּים׃ תָּעָה לְמַה
הַשִּׁיר יִהְיֶה לָכֶם כְּלֵיל הִתְקַדֶּשׁ שׁוּר הָיָה
חָג וְשִׂמְחַת לֵבָב כַּהוֹלֵךְ בַּחָלִיל הָלַךְ חָלַל
לָבוֹא בְּהַר יְהוָה אֶל צוּר
יִשְׂרָאֵל׃ וְהִשְׁמִיעַ יְהוָה אֶת הוֹד שָׁמַע
קוֹלוֹ וַנַּחַת זְרוֹעוֹ יַרְאָה בְּזַעַף רָאָה
אָף וְלַהַב אֵשׁ אֹכֵלָה נָפֶץ וָזָרֶם
וְאֶבֶן בָּרָד׃ כִּי מִקּוֹל יְהוָה יֵחַת חָתַת
אַשּׁוּר בַּשֵּׁבֶט יַכֶּה׃ וְהָיָה כָּל עָבַר מַטֵּה מוֹסָדָה אֲשֶׁר תַּיִחַ
יְהוָה עָלָיו בְּתֻפִּים וּבְכִנּוֹרוֹת וּבְמִלְחֲמוֹת תְּנוּפָה נִלְחַם בָּם׃ כִּי
שָׂרוּךְ מֵאָתְמוֹל תָּפְתָּה גַּם הִיא עָרַךְ תֹּפֶל
לַמֶּלֶךְ הוּכַן הֶעְמִיק הִרְחִיב מְדוּרָתָהּ כּוּן
אֵשׁ וְעֵצִים הַרְבֵּה נִשְׁמַת יְהוָה דּוּר רָבָה
כְּנַחַל גָּפְרִית בֹּעֲרָה בָּהּ׃

Cap. xxxi

הוֹי הַיֹּרְדִים מִצְרַיִם לְעֶזְרָה וְעַל סוּסִים יִשָּׁעֵנוּ שָׁעַן בָּטַח
וַיִּבְטְחוּ עַל רֶכֶב כִּי רַב וְעַל פָּרָשִׁים כִּי עָצְמוּ מְאֹד וְלֹא שָׁעוּ שָׁעָה
עַל קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת יְהוָה לֹא דָרָשׁוּ׃ וְגַם הוּא חָכָם וַיָּבֵא רָע וְאֶת דְּבָרָיו לֹא הֵסִיר וְקָם עַל בֵּית מְרֵעִים וְעַל עֶזְרַת פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ וּמִצְרַיִם אָדָם וְלֹא אֵל וְסוּסֵיהֶם בָּשָׂר וְלֹא רוּחַ וַיהוָה יָטֶה יָדוֹ וְכָשַׁל עֹזֵר וְנָפַל עָזָר וְיַחְדָּו כֻּלָּם יִכְלָיוּן׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֵלַי כַּאֲשֶׁר יָהֲגָה הָאַרְיֵה וְהַכְּפִיר עַל טַרְפּוֹ אֲשֶׁר יִקָּרֵא עָלָיו מְלֹא רֹעִים מִקּוֹלָם לֹא יֵחָת וּמֵהֲמוֹנָם לֹא יַעֲנֶה כֵּן יֵרֵד הָמָן צָבָא

'venit[a] de longinquo[b] ardēs[c] furor ei[d] & grauis[e] ad portandū.' Labia ei[d] repleta sūt[b] indignatōe:[c] & lingua ei[d] q̄si ignis[e] deuorās. [a] Spūs eius [b] velut torrēs [c] inundās [d] vsq; ad' mediū [e] colli:[a] ad pdendas[c] gentes [b] in[c] nihilū' & frenū' erroris qd erat[a] i[b] maxillis[c] populorū. [b] Canticū[c] erit[a] vobis[a] sicut nox[b] sanctificate [c] solēnitatis:[b] & leticia' cordis[a] sicut qui pgit[a] cū tibia [c] vt intret[a] in montem[a] domini[a] ad[a] fortem [a] israel.[a] Et auditam faciet [a] dominus' gloriam [a] vocis sue:[b] & terrorē[c] brachii sui[b] ostdet[a] in cōmina tione[c] furoris:[a] & flamma [b] ignis[a] deuorātis.[b] Allidet in[a] turbine[a] & i lapide[a] grādinis.[a] A voce[a] eni[a] dñi[a] pauebit[a] assur[a] virga[a] percussus:[a] & erit [a] trāsitus[a] virge[b] fundatus [c] quam[b] requiescere faciet [a] dominus [a] super eum[a] in tympanis[b] & citharis: [a] & in bellis[b] precipuis[a] expugnabit[a] eos. [a] Preparata est[a] eni[a] ab heri [a] tophet [a] a rege[a] ppārata [a] pfunda & [a] dilatata.' Nutrimēta ei[a] ignis[b] & ligna[c] multa[b] flatus[c] domini [a] sicut torrens[a] sulphuris [b] succendens[a] eam. 31.

Ue[b] qui descendunt in[c] egyptum [a] ad auxiliū in[a] equis[a] sperantes: [a] & hñtes fiduciā[a] sup[b] quadrigis:[a] qa[a] multe sunt:[a] & sup[b] eqtibus:[a] qa[a] pualidi [a] nimis:[a] & nō[a] sunt cōfisi [a] super[a] sanctum[a] israel:[a] & [a] dominum [a] non[a] requisierunt.[a] Ipse [b] autem' sapiens[a] adduxit [b] malum:[a] & [b] verba sua' nō [a] abstulit.[a] Et consurget [b] cōtra[a] domū[a] pessimorū [a] & cōtra[a] auxiliū[a] operātiū[a] iniquitatē.[a] Egyptus [a] homo[b] & non[a] deus: [a] [b] & equi eorum [c] caro[b] & non[c] spiritus.' Et domin[a] inclinabit [b] manū suā: [a] & corruet[b] auxiliator:[a] & cadet[a] cui prestatur auxiliū: [a] simulq; [b] oēs[a] cōsumētur [a] qa' hec[a] dicit[a] dñs[a] ad me. [a] Quomodo si' rugiet[a] leo [a] & catulus leonis[b] sup[c] predam suā [b] cum[c] occurrerit [a] ei[a] multitudo[b] pastorū:[a] a voce eorū[b] non' formidabit:[a] & a multudine eorū [a] nō[a] pauebit:[a] sic[a] descēdet

venit post tpo multū. ardēs furor cū gra.
ἔρχεται διὰ χρόνου πολλοῦ· καιόμενος θυμὸς μετὰ δίκης.
cioqum labiorū ei[a] cioquiū ire plenū. τ
γὸ λόγιον τῶν χειλέων αὐτοῦ, γὸ λόγιον ἐργῆς πλήρης· καὶ
ira furoris ei[a] q̄si ignis deuorat. τ spūs ei[a]
ὀργὴ θυμοῦ αὐτοῦ ὡς πῦρ ἔδεται· καὶ γὸ πνεῦμα αὐτῆ
sicut aqua i valle trahēs veniet vsq; ad collū: τ di-
ὡς ὕδωρ ἐν φάραγγι σύρων ἥξει ἕως τραχήλου καὶ διαι
uidet. cōturbabit gētes in errore vano τ piscquet
ρεμόσεται· ταράξει ἔθνη ἐν πλάνῃ ματαίᾳ καὶ διώξεται
eos error. τ assumet eos in cōspectu
αὐτοὺς πλάνησις· καὶ λήψεται αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον
eorū. nūqd semp ops vos letari τ igre
αὐτῶν· μὴ διαπαντὸς δεῖ ὑμᾶς εὐφραίνεσθαι καὶ εἰσπο-
di ad fētā mea iugiter q̄si festa celebrātes τ
ρεύεσθαι εἰς τὰ ἅγιά μου διαπαντὸς ὡσεὶ ἑορτάζοντας καὶ
q̄si gaudētes vt ingrediamini cū tibia ad mōtē
ὡσεὶ εὐφραινομένους εἰσιέναι μετὰ αὐλοῦ εἰς γὸ ὄρος τοῦ
dei ad deū israel. τ auditā faciet de⁹
θεοῦ πρὸς γὸν θεὸν τοῦ ἰσραήλ. καὶ ἀκουστὸν ποιήσει ὁ θεὸς
gloriā vocis suc. τ furorē brachii
τὴν δόξαν τῆς φωνῆς αὐτοῦ· καὶ γὸν θυμὸν τοῦ βραχίονος
sui ostdet cū furore τ ira τ flāma deuorā-
αὐτοῦ δείξει μετὰ θυμοῦ καὶ ὀργῆς καὶ φλογὸς κατεσθιού
te fulminabit vehemēter. τ sicut aqua τ grādo de-
σης κεραυνώσει βιαίως· καὶ ὡς ὕδωρ καὶ χάλαζα συγ-
scēdēs vehemētia. p cōfusiōē dñi vicentur
καταφερομένη βίᾳ· διὰ γὰρ φωνῆς κυρίου ἡττηθήσονται
assyrii plaga pcutiet eos. τ erit ei p
ἀσσύριοι τῇ πληγῇ ἃ πατάξει αὐτούς· καὶ ἔσται αὐτῷ κυ
circuitū: nō erat ei spes auxilii: in quā ipse
κλόσιν, ὅθεν οὐ αὐτῷ ἐλπὶς τῆς βοηθείας, ἐφ' ἣν αὐτὸς
cōfidebat. ipsi cū tympanis τ cithara pugna-
ἐπεποίθει· αὐτοὶ μετὰ τυμπάνων καὶ κιθάρας πολεμή-
bāt cōtra eū ex cōmutatiōe. tu eris ab vice decipi
σουσιν αὐτῷ ἐκ μεταβολῆς· σὺ γὰρ τῆς ἡμέρας ἀπατη-
eris. nūqd τ tibi paratū est regnare: vallē pfundū:
θήσῃ· μὴ καὶ σοὶ ἡτοιμάσθη βασιλεύειν, φάραγγα βαθεῖαν,
ligna posita: ignē τ ligna multa. furor dñi q̄si val
ξύλα κείμενα, πῦρ καὶ ξύλα πολλά· ὁ θυμὸς κυρίου ὡς φά
lis a sulphure succēsa.
ραγξ ὑπὸ θείου καιομένη. Ca. 31.

Uae[b] q̄ descēdūt in egyptū ad auxiliū:
οὐαὶ οἱ καταβαίνοντες εἰς αἴγυπτον ἐπὶ βοήθειαν,
in eqs cōfidētes q̄ sūt in curribus[b]. sūt enī multi
οἱ ἐφ' ἵπποις πεποιθότες καὶ ἐφ' ἅρμασι· εἰσὶ γὰρ πολλοὶ
τ sup eqs multitudo valde. τ nō audiēt consi-
καὶ ἐφ' ἵππους πολλοὺς σφόδρα· καὶ οὐκ ἤκουσαν πεποιθό-
dētes sup scūm israel: τ deū nō exqsierūt.
τες ἐπὶ γὸν ἅγιον τοῦ ἰσραήλ, καὶ γὸν θεὸν οὐκ ἐξεζήτησαν.
τ ipse sapiēter adduxit sup eos mala. τ verbū ei⁹
καὶ αὐτὸς σοφῶς ἤγαγεν ἐπ' αὐτοὺς κακά· καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ
nō frustrabit τ insurget sup domos hoīm ma
οὐ μὴ ἀθετήσῃ καὶ ἐπαναστήσεται ἐπὶ οἴκους ἀνθρώπων πο-
lorū. τ super spē eorū vanā egypti⁹
νηρῶν· καὶ ἐπὶ τὴν ἐλπίδα αὐτῶν τὴν ματαίαν αἰγύπτιος
hō τ nō deus. equi eorū carnes τ nō auri
ἄνθρωπος καὶ οὐ θεός· ἵπποι αὐτῶν σάρκες καὶ οὐ βοή-
tū: at dñs inducet manū suā super eos. τ la-
θεια, ἐπὶ κύριος ἐπάξει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς· καὶ κο
bozabūt auxiliātes τ simul oēs peribūt.
πιάσουσιν οἱ βοηθοῦντες καὶ ἅμα πάντες ἀπολοῦνται·
q: sic dixit mihi dñs. qmādmodū cū rugierit leo
ὅτι οὕτως εἶπέ μοι κύριος· ὃν τρόπον ὅταν βρύσῃ λέων
vel catul⁹ leonis sup pēda guā cepit τ clamauerit sup e-
ἢ σκύμνος ἐπὶ τῇ θήρᾳ ἣν ἔλαβεν καὶ κράξῃ ἐπ' αὐ-
um donec ipleant mōtes voce ei⁹ τ victi
τὸν ἕως ἂν ἐμπλησθῶσι τὰ ὄρη τῆς φωνῆς αὐτοῦ καὶ ἡττη-
sunt τ p multitudinē furoris terrefacti sunt. sic
θῶσιν καὶ ὑπὸ πλήθους τοῦ θυμοῦ ἐπτοήθησαν· οὕτως
descendet
καταβήσεται

G

dñs sabaoth vt plietur sup mõtẽ sion. sup
κύριος σαβαὼθ ἐπιστρατεῦσαι ἐπὶ τὸ ὄρος σιών. ἐπὶ τὰ
mõtes eius. sicut aues volantes: sic proteget
ὄρη αὐτῆς. ὡς ὄρνεα πετόμενα, οὕτως ὑπερασπιεῖ
dñs hierlm & liberabit & fouebit &
κύριος ἱερουσαλὴμ καὶ ἐξελεῖται καὶ περιποιήσεται καὶ
saluabit. cõuertimini pfundũ cõsiliũ cõsultãtes
σώσει. ἐπιστράφητε οἱ τὴν βαθεῖαν βουλὴν βουλευόμενοι
D & iniquũ filii israel. qz die illa negabũt
καὶ ἄνομοι υἱοὶ ἰσραήλ. ὅτι τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀπωθοῦσιν
holos manufacta sua argentea &
ἕκαστοι ὁλόκαυστα τὰ χειροποίητα αὐτῶν τὰ ἀργύρεα καὶ τὰ
a.2.d. aurea q̃ fecerũt man? eorũ. & cadet assur.
χρυσᾶ ἐποίησαν οἱ χεῖρες αὐτῶν. καὶ πεσεῖται ἀσσούρ.
nõ gladio viri: neq; gladio holis vora
οὐ μαχαίρᾳ ἀνδρός, οὐδὲ μάχαιρα ἀνθρώπου καταφά-
bit eũ. & fugiet nõ a facie gladii.
γεται αὐτόν. καὶ φεύξεται οὐκ ἀπὸ προσώπου μαχαίρας.
at iuuenes erunt victi. petra eius circũdabũ-
οἱ δὲ νεανίσκοι ἔσονται ὑπήκοοι. πέτρα γὰρ περιληφθήσον-
tur q̃ vallo & vincent: at fugiens capiet.
ται ὡς χάρακι καὶ νικήσουσιν, ὁ δὲ φεύγων ἁλώσεται.
hec dicit dñs: beat? q̃ hz in sion semẽ
τάδε λέγει κύριος, μακάριος ὃς ἔχει ἐν σιὼν σπέρμα
& domesticos in hierlm.
καὶ οἰκείους ἐν ἱερουσαλήμ. Ca.32.

A Ecce ecce rex iustus regnabit. & pri
Ἰδοὺ γὰρ βασιλεὺς δίκαιος βασιλεύσει. καὶ ἄρ-
ceps cũ iudicio iperabũt. & erit hõ
χοντες μετὰ κρίσεως ἄρξουσι. καὶ ἔσται ὁ ἄνθρωπος
occultãs fermões suos & abscõdet vt ab aqua
κρύπτων τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ κρυβήσεται ὡς ἀφ' ὕδατος
q̃ ferẽt. & apparebit in sion sicut flume cur
τὸ φερομένου. καὶ φανήσεται ἐν σιὼν ὡς ποταμὸς φε-
rens iclytũ in terra sitiẽti. & nequaq̃ erit cõsiden
ρόμενος ἔνδοξος ἐν γῇ διψώσῃ. καὶ οὐκέτι ἔσονται πεποι-
tes in holis: sed aures dabũt ad audiendũ
θότες ἐν ὁλοκαυτώμασι, ἀλλὰ τὰ ὦτα δώσουσι ἀκούειν
& cor infirmorũ attẽdet audire. &
καὶ ἡ καρδία ἀδυνάτων προσέξει τοῦ ἀκούειν. καὶ αἱ
linguæ balbutiẽtes: cito discẽt loqui pa-
γλῶσσαι φιλλίζουσαι, ταχὺ μαθήσονται λαλεῖν εἰρή-
cẽ. & nõ vltra dicẽt stulto vt princeps sit. & nõ vltra
B νη. καὶ οὐκέτι μὴ ἔσται τῷ μωρῷ ἄρχειν. καὶ οὐκέτι
dicẽt ministri tui tace. nã fatuus fatua lo-
μὴ ἔσται οἱ ὑπηρέται σου σίγα. ὁ γὰρ μωρὸς μωρὰ λα-
quet. & cor eius vana iteelliget: ad pfici
λήσει. καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοήσει, τοῦ συντε-
endũ iniq̃ & loquẽdũ ad dñm errorẽ: vt vispe
λεῖν ἄνομα καὶ λαλεῖν πρὸς κύριον πλάνην, τοῦ διψῶν-
gat alas esuriẽtes & alas sitiẽtes
τος ψυχὰς πεινώσας καὶ τὰς ψυχὰς τὰς διψώσας
vacuas faciat. nã cõsiliũ malorũ iniqua cogi
κενὰς ποιῆσαι. ἡ γὰρ βουλὴ τῶν πονηρῶν ἄνομα βουλεύε-
tat: interficere hũiles in sermonib? iniqs: & dissi
ται, καταφθεῖραι ταπεινοὺς ἐν λόγοις ἀδίκοις, καὶ δια-
pare verba humilitũ in iudicio. at pli
σκεδάσαι λόγους ταπεινῶν ἐν κρίσει. οἱ δὲ ἐυσεβεῖς
sapientia cogitauerũt. mulieres diuites surgite & &
συνετὰ ἐβουλεύσαντο. γυναῖκες πλούσιαι ἀνάστητε καὶ
audite vocẽ meã. filie in spe audi
ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου. θυγατέρες ἐπ' ἐλπίδι ἀκούσα-
te verba mea. diebꝰ anni memoriã fa
σατε τοὺς λόγους μου. ἡμέρας ἐνιαυτοῦ μνείαν ποι-
cite in dolore cũ spe: cõsumata est vindemia: ces
ήσασθε ἐν ὀδύνῃ μετ' ἐλπίδος, ἀπώλωλεν ὁ τρυγητός, πε-
sauit semen & nõ vltra veniet. obstupescite cõtrista
παυται ὁ σπόρος καὶ οὐκέτι μὴ ἔλθῃ. ἔκστητε λυπούμε-
mini cõfidẽtes: exuite vos
νοι πεποιθότες, ἐκδύσασθε
τὰ περιβόλαια, ἐκδύσασθε

dñs exercituũ vt prelie
tur super montem sion
& super collem eius. Sic
cut aues volantes sic
proteget dominus exer
cituum hierusalem: &
ptegẽs & liberãs: tran
siens & saluãs. Cõuerti-
mini sicut in pfundũ re
cesseratis filii israel. &
In die enim illa abiiciet
vir idola argenti sui: & idola auri
sui quę fecerunt
vobis manus vestre in
peccatũ: & cadet assur
in gladio non viri: & gladius non hominis
vorabit eũ: & fugiet nõ a facie gladii: & iuuenes
eius vectigales erunt: & fortitudo eius a terrore trã
sibit: & pauebũt fugiẽtes principes eius. Dixit dñs
cuius ignis est in sion & caminus eius
in hierusalem. 32.

Ecce in iustitia regnabit rex: & prici-
pes in iudicio perũt. Et
erit vir sicut q abscondi-
tur a vento & celat se a
tẽpestate sicut riui aqua
rum in siti: & vmbra pe
tre prominentis in terra
deserta. Non caligabũt
oculi videntium: &
& aures audientiũ diligẽ
ter auscultabunt: & cor
stultorũ intelliget scien
tiam: & lingua balborũ
velociter loquetur &
plane. Non vocabitur
vltra is q̃ insipiẽs est pri
ceps: neq; fraudulẽtus
appellabitur maior. stul
tus enim fatua loq̃tur:
& cor eius faciet iniqtatẽ
vt perficiat simulationẽ
& loq̃tur ad dñm fraudulenter & vacuam faciat
animã esurientis: & potum sitienti auferat. &
Fraudulẽti vasa pessima sunt. Ipse ei cogitationes
cõcinnabit ad perdẽdos mites in sermone mẽdacii cũ loq̃retur pauperiudicii. Princeps vero ea q̃
digna sunt principi cogitabit: & ipse sup duces
stabit. Mulieres opulẽte surgite: & audite &
vocẽ meã: filie cõfidẽtes
pcipite auribus eloquiũ
meũ. Post dies & annos
& vos cõturbabimini cõ
fidẽtes. Cõsumata est ei
vindemia: collectio vltra
nõ veiet. Obstupescite
opulente: cõturbamini
confidentes: exuite vos

עוף
גָּנַן
גָּנַן גָּצַל
מָלַט
עָבַק סָבִיב
מָאַס
עָשָׂה

Ca.xxxij.
מָלַךְ שָׂרִים
שׁוּר חָבָא
צִיָּה
שָׁעָה
קָשַׁב
מָהַר בִּין
יָדַע לָשׁוֹן
מָהַר צָתַם
קָרָא נָדִיב
כָּלָה אָמַר
רָמָה עָשָׂה
רִיק
שָׁקַה חָסַר
כָּלָה זְמָם
עָנָה
אָבַה שָׁפָט
קוּם
נָשָׁה קוּם
בָּנָה אֹזֶן
יוֹם רָגַז
בָּצַר גָּפֶן
בּוֹא

יְהוָה צְבָאוֹת לִצְבֹא עַל הַר צִיּוֹן
וְעַל גִּבְעָתָהּ כְּצִפֳּרִים עָפוֹת כֵּן
יָגֵן יְהוָה צְבָאוֹת עַל יְרוּשָׁלִָם
גָּנוֹן וְהִצִּיל פָּסֹחַ וְהִמְלִיט שׁוּבוּ
לַאֲשֶׁר הֶעְמִיקוּ סָרָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כִּי בַיּוֹם הַהוּא יִמְאָסוּן אִישׁ אֱלִילֵי
כַסְפּוֹ וֶאֱלִילֵי זְהָבוֹ אֲשֶׁר עֲשׂוּ
לָכֶם יְדֵיכֶם חֵטְא וְנָפַל אַשּׁוּר
בְּחֶרֶב לֹא אִישׁ וְחֶרֶב לֹא אָדָם
תֹּאכְלֶנּוּ וְנָס לוֹ מִפְּנֵי חֶרֶב וּבָחוּרָיו
לָמַס יִהְיוּ וְסַלְעוֹ מִמָּגוֹר יַעֲבֹר
וְחַתּוּ מִנֵּס שָׂרָיו נְאֻם יְהוָה
אֲשֶׁר אוֹר לוֹ בְּצִיּוֹן וְתַנּוּר לוֹ
בִּירוּשָׁלִָם
הֵן לְצֶדֶק יִמְלֹךְ מֶלֶךְ וְלְשָׂרִים
לְמִשְׁפָּט יָשֹׂרוּ וְהָיָה אִישׁ כְּמַחֲבֵא
רוּחַ וְסֵתֶר זָרֶם כְּפַלְגֵי מַיִם
בְּצִיָּון כְּצֵל סֶלַע כָּבֵד בְּאֶרֶץ
עֲיֵפָה וְלֹא תִשְׁעֶינָה עֵינֵי רֹאִים
וְאָזְנֵי שֹׁמְעִים תְּקַשֶּׁבְנָה וְלֵבַב
נְמְהָרִים יָבִין לָדָעַת וּלְשׁוֹן עִלְּגִים
תְּמַהֵר לְדַבֵּר צָחוֹת לֹא יִקָּרֵא
עוֹד לְנָבָל נָדִיב וּלְכִילַי לֹא
יֵאָמֵר שׁוּעַ כִּי נָבָל נְבָלָה יְדַבֵּר
וְלִבּוֹ יַעֲשֶׂה אָוֶן לַעֲשׂוֹת חֹנֶף
וּלְדַבֵּר אֶל יְהוָה תֹּעָה לְרָרִיק
נֶפֶשׁ רָעֵב וּמַשְׁקֶה צָמֵא יַחְסִיר
וְכְלֵי כִלָיו רָעִים הוּא זְמֹמוֹת יַעַץ
לְחַבֵּל עֲנִיִּים בְּאִמְרֵי שֶׁקֶר
וּבְדַבֵּר אֶבְיוֹן מִשְׁפָּט וְנָדִיב נְדִיבוֹת
יַעֲץ וְהוּא עַל נְדִיבוֹת יָקוּם
עֲשִׂים שַׁאֲנַנּוֹת קֻמְנָה שְׁמַעְנָה
קוֹלִי בָּנוֹת בְּטֻחוֹת הַאֲזִנָּה אִמְרָתִי
יָמִים עַל שָׁנָה תִּרְגַּזְנָה בְּטֻחוֹת
כִּי כָלָה בָצִיר אָסֹף בְּלִי יָבוֹא
חִרְדוּ שַׁאֲנַנּוֹת רְגָזָה בְּטֻחוֹת פְּשֵׁטָה

[a]וערה [b]וחגרה [c]על [d]חלצים׃ [e]על [f]שדים
[g]סדים׃ [h]על [i]שדי [k]חמד [l]על [m]נפן
[n]פריה׃ [o]על [p]אדמת [q]עמי [r]קוץ [s]שמיר
[t]תעלה׃ [u]כי [v]על [w]כל [x]בתי [y]משוש
[z]קריה [aa]עליזה׃ [bb]כי [cc]ארמון [dd]נטש
[ee]המון [ff]עיר [gg]עזב׃ [hh]עפל [ii]ובחן [kk]היה
[ll]בעד [mm]מערות [nn]עד [oo]עולם׃ [pp]משוש
[qq]פראים [rr]מרעה [ss]עדרים׃ [tt]עד [uu]יערה
[vv]עלינו [ww]רוח [xx]ממרום׃ [yy]והיה [zz]מדבר
[aaa]לכרמל׃ [bbb]והכרמל [ccc]ליער [ddd]יחשב׃
[eee]ושכן [fff]במדבר [ggg]משפט׃ [hhh]וצדקה
[iii]בכרמל [jjj]תשב׃ [kkk]והיה [lll]מעשה [mmm]הצדקה
[nnn]שלום׃ [ooo]ועבדת [ppp]הצדקה [qqq]השקט
[rrr]ובטח׃ [sss]עד [ttt]עולם׃ [uuu]וישב [vvv]עמי [www]בנוה
[xxx]שלום׃ [yyy]ובמשכנות [zzz]מבטחים׃
[aaaa]ובמנוחות׃ [bbbb]שאננות׃ [cccc]וברד [dddd]בהרדת
[eeee]היער׃ [ffff]ובשפלה [gggg]תשפל׃ [hhhh]העיר׃
[iiii]אשריכם [jjjj]זרעי׃ [kkkk]על׃ [llll]כל׃ [mmmm]מים
[nnnn]משלחי׃ [oooo]רגל׃ [pppp]השור׃ [qqqq]והחמור׃
[rrrr]הוי׃ [ssss]שדד׃ [tttt]ואתה
[uuuu]לא׃ [vvvv]שדוד׃ [wwww]ובגד׃ [xxxx]ולא׃ [yyyy]בגדו׃ [zzzz]בו
[aaaaa]כהתמך׃ [bbbbb]שודד׃ [ccccc]תושד׃ [ddddd]כנלותך׃
[eeeee]לבגד׃ [fffff]יבגדו׃ [ggggg]בך׃ [hhhhh]יהוה׃ [iiiii]חננו׃ [jjjjj]לך
[kkkkk]קויינו׃ [lllll]היה׃ [mmmmm]זרעם׃ [nnnnn]לבקרים׃ [ooooo]אף׃
[ppppp]ישועתנו׃ [qqqqq]בעת׃ [rrrrr]צרה׃ [sssss]מקול׃
[ttttt]המון׃ [uuuuu]נדדו׃ [vvvvv]עמים׃ [wwwww]מרעמתך׃
[xxxxx]נפצו׃ [yyyyy]גוים׃ [zzzzz]ואסף׃ [aaaaaa]שללכם׃ [bbbbbb]אסף׃
[cccccc]החסיל׃ [dddddd]כמשק׃ [eeeeee]גבים׃ [ffffff]שקק׃ [gggggg]בו׃
[hhhhhh]נשגב׃ [iiiiii]יהוה׃ [jjjjjj]כי׃ [kkkkkk]שכן׃ [llllll]מרום׃ [mmmmmm]מלא׃
[nnnnnn]ציון׃ [oooooo]משפט׃ [pppppp]וצדקה׃ [qqqqqq]והיה׃ [rrrrrr]אמונת׃
[ssssss]עתיך׃ [tttttt]חסן׃ [uuuuuu]ישועת׃ [vvvvvv]חכמת׃ [wwwwww]ודעת׃
[xxxxxx]יראת׃ [yyyyyy]יהוה׃ [zzzzzz]היא׃ [aaaaaaa]אוצרו׃ [bbbbbbb]הן׃
[ccccccc]אראלם׃ [ddddddd]צעקו׃ [eeeeeee]חוצה׃ [fffffff]מלאכי׃
[ggggggg]שלום׃ [hhhhhhh]מר׃ [iiiiiiii]יבכיון׃ [jjjjjjjj]נשמו׃ [kkkkkkkk]מסלות׃
[llllllll]שבת׃ [mmmmmmmm]עבר׃ [nnnnnnnn]ארח׃ [oooooooo]הפר׃ [pppppppp]ברית׃ [qqqqqqqq]מאס׃
[rrrrrrrr]ערים׃ [ssssssss]לא׃ [tttttttt]חשב׃ [uuuuuuuu]אנוש׃ [vvvvvvvv]אבל׃

[a]& cõfundemini:[b]accigite [c]lũbos vros.' Sup[d]vbera [e]plangite:[f] sup[g] regione [h]desiderabili:[i]super[k]vinea [l]fertili.'Super[m]humũ [n]po puli mei[o]spine &[p]vepres [q]ascendent:[r]quãtomagis [s]sup[t]oẽs[u]domos[v] gaudii [w]ciuitatis[x] exultantis.' Do mus[y]enim[z]dimissa est: oo [aa]multitudo[bb]vrbis[cc] relicta est :[dd]tenebre[ee]& palpatio [ff]facte sunt[gg] sup[hh] spelũcas [ii]vsq; in[kk]eternũ.[ll] Gaudiũ [mm]onagrorũ[nn] pascua[oo] gre gum :[pp]donec[qq] effundatur [rr]super nos[ss]spiritus[tt]de ex cello,[uu] Et erit[vv] desertum [ww]in chermel :[xx] & chermel [yy]in saltum [zz] reputa bitur: [aaa]& habitabit[bbb]in solitudine [ccc]iudicium:[ddd]& iusticia oooo [eee]in chermel[fff] sedebit.[ggg] Et erit[hhh]opus[iii]iusticie oooooo [jjj]pax:[kkk] & cultus[lll]iusticie[mmm]si lentium oooooooooooooooo [nnn]& securitas[ooo]vsq; in[ppp]sempi ternũ.[qqq]Et sedebit[rrr]popul? me?[sss]in pulchritudine[ttt]pa cis:[uuu]& in tabernaculis[vvv]fi ducie:[www]& in reqe[xxx]opulẽta. [yyy]Grando aũt[zzz]in descẽsiõe [aaaa]saltus:[bbbb]& humilitate[cccc] hu miliabitur[dddd] ciuitas . oooo [eeee]Beati[ffff]qui seminatis[gggg] su per[hhhh]omnes[iiii]aquas: oooo [jjjj]immittẽtes[kkkk]pedem[llll]bo uis[mmmm]& asini . 55.

[a]Ue[b]qui predaris. ooo [c]Nõne[d]& ipse[e]preda beris?[f]Et q spernis:[g]nõne &[h]ipse[i]sperneris?[k] Cũ cõ sumaueris [l]depdationẽ : [m]depdaberis:[n]cum fatiga tus desieris[o]cõtẽnere:[p]cõ tẽneris.[q] Dñe[r] misere nri: [s]te eni[t]expectamus:[u]esto [v]brachiũ nrm [w]in mane : [x]& [y]salus nra[z]in tpe[aa]tribu latiõis.[bb] A voce[cc]angeli[dd]fu gerũt[ee]populi &[ff]ab exalta tiõe tua[gg] disperse sunt[hh]gẽ tes.[ii] Et congregabũtur [jj]spolia vra sicut[kk]colligitur [ll]bruc[mm]velut cũ[nn] fosse[oo]ple ne fuerit de[pp]eo.[qq]Magnifi catus est[rr]dñs[ss]qm[tt]habita uit in[uu]excelso:[vv]ipleuit[ww]siõ [xx]iudicio[yy]& iusticia:[zz]& erit [aaa]fides in[bbb]tpibus suis.[ccc]Diui tie[ddd]salutis[eee]sapia[fff]& scĩetia [ggg]timor[hhh] domini[iii] ipse est [jjj]thesaurus eius.[kkk]Ecce oo [lll]videntes[mmm] clamabunt[nnn]fo ris:[ooo]angeli oooooooooooo [ppp]pacis[qqq]amare[rrr]fiebũt.[sss] Dis sipate sunt[ttt]vie: oooooooo [uuu]cessauit[vvv]trãsiens p[www]semi tã:[xxx]irritũ factũ est[yyy]pactũ: [zzz]piecit[aaaa]ciuitates[bbbb]nõ[cccc]repu tauit[dddd] homines.[eeee]Luxit &

nude estote. accingimini saccis lũbos vros. τ γυμναὶ γένεσθε. περιζώσασθε σάκκους ἐπὶ τὴν ὀσφύας ὑμῶν. καὶ sup vbera plangite: de agro cõcupiscẽtie τ ἐπὶ τῶν μαστῶν κόπτεσθε, περὶ ἀγροῦ ἐπιθυμήματος καὶ vite geniminis. in terra ppli mei spina τ herba ἀμπέλου γενήματος. ἐν γῇ τοῦ λαοῦ μου ἄκανθα καὶ χόρτος ascendet τ ex oi domo letitia auferet.dom ἀναβήσεται καὶ ἐκ πάσης οἰκίας εὐφροσύνη ἀφήσει.οἶκοι derelicte diuitias ciuitatis dimittet τ domos ἐγκαταλελειμμένα πλοῦτοι πόλεως ἀφήσουσι καὶ οἴκους desiderabiles. τ erũt ville spelũce vsq; in eter ἐπιθυμητούς. καὶ ἔσονται αὐλῶνες ἕως τοῦ αἰῶ nũ gaudiũ onagrorũ. pascua pastorũ: donec τος εὐφροσύνη ὄνων ἀγρίων. βοσκήματα ποιμένων, ἕως ἂν D
aduenias sup vos spũs de excelso. τ erit desertũ cher ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πνεῦμα ἀφ' ὑψηλοῦ. καὶ ἔσται ἔρημος ὁ χερ 3.19.c
mel τ chermel in syluã reputabit. τ requiescet μὲλ καὶ ὁ χερμὲλ εἰς δρυμὸν λογισθήσεται. καὶ ἀναπαύσει
in deserto iudiciũ:τ iusticia i carmelo ha in τῷ ἐρήμῳ κρῖμα, καὶ δικαιοσύνη ἐν τῷ καρμήλῳ κατοι
bitabit.τ erũt opa iusticie pax. τ κήσει. καὶ ἔσται τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης εἰρήνη. καὶ
obtinebit iusticia requiẽ. τ cõfiden κρατήσει ἡ δικαιοσύνη ἀνάπαυσιν. καὶ πεποιθό
teo erũt vsq; in eternũ: τ habitabit ppls eo τες ἔσονται ἕως τοῦ αἰῶνος, καὶ κατοικήσει ὁ λαὸς αὐ
ius in ciuitate pacis. τ hitabit cõfidẽo: τ re τοῦ ἐν πόλει εἰρήνης. καὶ ἐποικήσει πεποιθώς, καὶ ἀνα
desceṇt cũ diuitiis. at grando si descenderit: nõ παύσονται μετὰ πλούτου. ἡ δὲ χάλαζα ἐὰν καταβῇ, οὐκ
sup vos veniet.τ erũt inhabitãteo in syluis cõfi ἐφ' ὑμᾶς ἥξει. καὶ ἔσονται οἱ ἐνοικοῦντες ἐν τοῖς δρυμοῖς πε
dẽteo sicut q̃ in cãpestri. beati seminãteo sup ποιθότες ὡς οἱ ἐν τῷ πεδίῳ. μακάριοι οἱ σπείροντες ἐπὶ
oẽm aqua:vbi bos τ asin calcat. πᾶν ὕδωρ, οὗ βοῦς καὶ ὄνος πατεῖ. Ca.55.

Ue q miseros facitũ vos. vos aũt nemo fa A
Οὐαὶ τοῖς πολαιπωρεῦσιν ὑμᾶς. ὑμᾶς δὲ οὐδεὶς ποι
cit miseros. τ reprobãs vos:nõ reprobat . capient εἰ πολαιπωρούς. καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, οὐκ ἀθετεῖ. ἁλώσονται
reprobãtes τ tradent. τ q̃si tinea in vestimẽ ἀθετοῦντες καὶ παραδοθήσονται. καὶ ὡς σὴς ἐπὶ ἱματί
to: sic superabunt. dñe misere nri: in te est cõ ου, οὕτως κατισχυθήσονται. κύριε ἐλέησον ἡμᾶς, ἐπὶ σοὶ γὰρ πε
fidimꝰ. facti est semẽ incredulos in pditione. πόθαμεν. ἐγένετο γὰρ σπέρμα τῶν ἀπιστούντων εἰς ἀπώλειαν.
at salus nra in tpe tribulatõis.ppe vocẽ timoris tui ἡ δὲ σωτηρία ἡμῶν ἐν καιρῷ θλίψεως. διὰ φωνὴν τοῦ φόβου σου
obstupuerũt ppli;a timore tuo τ vtisperse sunt gẽtes. ἐξέστησαν λαοὶ ἀπὸ τοῦ φόβου σου καὶ διεσπάρησαν τὰ ἔθνη.
nũc aũt cõgregabunt spolia vra parui τ magni. νῦν δὲ συναχθήσεται τὰ σκύλα ὑμῶν μικροῦ καὶ μεγάλου.
quẽadmodũ si q̃s cõgregauerit locustas: sic illudẽt ὃν τρόπον ἐάν τις συναγάγῃ ἀκρίδας, οὕτως ἐμπαίξουσιν
vobis.sanctꝰ dꝰ q̃ habitat in celis. repleta est siõ ὑμῖν. ἅγιος ὁ θεὸς ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς. ἐνεπλήσθη σιὼν
iudicio τ iusticia in lege tradent. in thesau κρίσεως καὶ δικαιοσύνης ἐν νόμῳ παραδοθήσονται. ἐν θησαυ
rio salus nra. illic sapia τ scientia τ pietas ρῷ ἡ σωτηρία ἡμῶν. ἐκεῖ σοφία καὶ ἐπιστήμη καὶ εὐσέβεια
ad dñm hi sũt thesauri iusticie. ecce tã in timo πρὸς κύριον οὗτοί εἰσι θησαυροὶ δικαιοσύνης. ἰδοὺ δὴ ἐν τῷ φό
re efo ipi timebunt. q̃a timuistis: timebunt βῳ ὑμῶν αὐτοὶ φοβηθήσονται. ὃν ἐφοβεῖσθε, φοβηθήσονται
a vobis.angeli .n. mittentur loquentes pacem. ἀφ' ὑμῶν. ἄγγελοι γὰρ ἐκπεμφθήσονται λαλοῦντες εἰρήνη.
amare flentes adnocantes pacem. desolabuntur πικρῶς κλαίοντες πρὸς παρακαλοῦντες εἰρήνη. ἐρημωθήσονται B
eni hoiũ vie. cessauit timor gẽtũ. τ testa γὰρ αἱ τρίβοι τῶν ἀνθρώπων. πέπαυται ὁ φόβος τῶν ἐθνῶν. καὶ ἡ διαθή
mẽtũ tollit. τ nõ reputauit ipos holes. iurit κη ἀφῄρηται. καὶ οὐ μὴ λογίσῃ κάνεις τοὺς ἀνθρώπους. ἐπένθησε

terra.cõfusus ē lib an⁹.paludes faci⁹ ē saro.manifesta erit
ἐγῆ. ἰσχύσει ὁ λίβανος. εἶλε ἰφνίτο ὁ σαρών. φανερὰ ἔσται
galilea ⁊ carmelus. nũc cõsurgã dicit dñs.
ἡ γαλιλαία καὶ καρμηλος. νῦν ἀναστήσομαι λέγει κύριος.
nũc gliabor: nũc exaltabor: nũc videbitis: nũc eru
νῦν δοξασθήσομαι, νῦν ὑψωθήσομαι, νῦν ὀφθήσε, νῦν ἀν=
bescetis: vana erit fortitudo spũs vrī. ignis
χυνθήσεσθε, ματαία ἔσται ἡ ἰσχὺς τοῦ πνεύματος ὑμῶν. πῦρ
vos deuorabit. ⁊ erũt gẽtes cõbuste sicut spi=
ὑμᾶς κατέδεται. καὶ ἔσονται ἔθνη κατακεκαυμένα ὡς ἄκαν
na in agro picta ⁊ cõbusta. audiẽt q̃
θα ἐν ἀγρῷ ἐρριμμένα καὶ κατακεκαυμένα. ἀκούσονται οἱ
lõge sunt q̃ feci: ⁊ sciẽt q̃ appropiquãt fortitudinẽ
πόρρωθεν ἃ ἐποίησα, καὶ γνώσονται οἱ ἐγγίζοντες τὴν ἰσχύν
meã. recesserũt q̃ in sion inicq̃. apphẽdet tremor
μου. ἀπέστησαν οἱ ἐν σιὼν ἄνομοι. λήψεται τρόμος τοὺς
iniquos. q̃ ãnũciabit vobis: q: ignis ardet: q̃ ãnũcia
ἀσεβεῖς. τίς ἀναγγελεῖ ὑμῖν, ὅτι πῦρ καίεται; τίς ἀναγ
bit vobis locũ eternũ? ãbulans in iustícia:
γελεῖ ὑμῖν τὸν τόπον αἰώνιον; πορευόμενος ἐν δικαιοσύνῃ,
loquẽs rectã viã: q̃ odit iniqtatẽ ⁊ iniustitiã: ⁊
λαλῶν εὐθεῖαν ὁδόν; μισῶν ἀνομίαν καὶ ἀδικίαν, καὶ τὰς
C manꝰ excutiẽs a munerib⁹.obturãs aures:ne
χεῖρας ἀποσείων ἀπὸ δώρων. βαρύνων τὰ ὦτα, ἵνα
nõ audiat iudicũ sanguinis:claudẽs oculos:
μὴ ἀκούσῃ κρίσιν αἵματος, καμμύων τοὺς ὀφθαλμούς,
vt nõ videat iniqtatẽ. hic hitabit in excelsa spelũca pe
ἵνα μὴ ἴδῃ ἀδικίαν. οὗτος οἰκήσει ἐν ὑψηλῷ σπηλαίῳ πέ
tre fortis. panis ei dabit ⁊ aqua ei⁹ fi=
τρας ἰσχυρᾶς. ἄρτος αὐτῷ δοθήσεται καὶ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ πι
delis. regẽ cũ gria videbitis. ⁊ oculi vri
στός. βασιλέα μετὰ δόξης ὄψεσθε. καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν
videbũt terrã de lõge. alia vfa meditabit timorẽ.
ὄψονται γῆν πόρρωθεν. ἡ ψυχὴ ὑμῶν μελετήσει φόβον.
vbi sunt litterati? vbi sũt cõsiliatores?
ποῦ εἰσιν οἱ γραμματικοί; ποῦ εἰσιν οἱ συμβουλεύοντες;
vbi est numerãs nutrientes paruũ ⁊ magnũ
ποῦ ἐστὶν ὁ ἀριθμῶν τοὺς συντρεφομένους μικρὸν καὶ μέγαν
pplm:cum nõ vederũt cõsiliũmeq̃ sciebat,pfidã vocẽ.ita vt
1.Cor. λαόν; οὐκ συνεβουλεύσαντο, οὐδὲ ἤδει βαθύφωνον. ὥστε
1.d. nõ audiret ppls cõtẽptibilis. ⁊ nõ est audiẽ=
μὴ ἀκοῦσαι λαὸς ἀπειθουλισμένος. καὶ ἰνα ἴῃ τῷ ἀκούει
ti intelligẽtia.eccc sion ciuitas salutare nrm ocu
τι σύνεσις. ἰδοὺ σιὼν ἡ πόλις τὸ σωτήριον ὑμῶν εἰς φθαλ
li tui videbũt hierlm ciuitas diues. tabernacula q̃ nõ ꝓmo
μοὶ σου ὄψονται ἱερὰ πόλις πλουσία. σκηναὶ οὐ δυνήσε
D uebunt:neq̃ mouebunt paxilli tabernaculi ei⁹ in
ται οὐ δὲ μὴ κινήσωσιν οἱ πάσσαλοι τῆς σκηνῆς αὐτῆς εἰς
eternũ tpo. neq̃ funiculi ei⁹ nõ dirũpent.
τὸν αἰῶνα χρόνον. οὐ δὲ τὰ σχοινία αὐτῆς ὑμῶν διαρραγήσεται.
q̃ nomẽ dñi magnũ vobis erit. flumia ⁊ fosse
ὅτι τὸ ὄνομα κυρίου μέγα ὑμῖν ἔσται. ποταμοὶ καὶ διώρυγες
late ⁊ spaciose. nõ,ãbulabit hãc viã.
πλατεῖς καὶ εὐρύχωροι. οὐ πορευσῃ ταύτην τὴν ὁδόν.
neq̃ trãsibit nauis agitata remigio.nã ve⁹ me⁹ magn⁹
οὐ δὲ περιόσεται πλοῖον ἐλαυνόμενον. ὁ γὰρ θεός μου μέγας
est. nõ ptrãsibit me dñs. dñs iudex nr:
ἐστί. οὐ παρελεύσεταί με κύριος. κύριος κριτὴς ἡμῶν,
dñs pceps nr: dñs rex nr: dñs ip
κύριος ἄρχων ἡμῶν, κύριος βασιλεὺς ἡμῶν, κύριος αὐτὸ=
se nos saluabit.dirupti sũt funiculi tui: q: nõ ꝓua
ς ἡμᾶς σώσει. ἐρράγησαν τὰ σχοινία σου, ὅτι οὐκ ἐνι
luerũt. mal⁹ tu⁹ iclinat⁹ē. nõ demittet vela. nõ
σχυσεν. ὁ ἱστός σου ἔκλινεν. οὐ χαλάσει τὰ ἱστία. οὐκ
elevabit signũ: donec tradat in vastationẽ. igit
ἀρεῖ σημεῖον, ἕως οὗ παραδοθῇς εἰς ἀφανισμόν. τοίνυν
multi claudi ꝓdã faciẽt. ⁊ nõ dicat
πολλοὶ χωλοὶ ἀφανισθήσονται πεσόντες. καὶ οὐ μὴ εἴπῃ ὁ
pplo ihabitãs I ea:laborabo. dimissũ ē eis cio
λαὸς ὁ οἰκῶν ἐν αὐτῇ, κοπιῶ. ἀφεῖται γὰρ αὐτοῖς ἡ
delictũ.
ἁμαρτία.

Ca.34.

[a]elanguit[a] terra:[r]cõfusus
est[a] libanus & [r]obsorduit.
[a]Et factus est[r] saron[r] sicut
desertũ:[r]& cõcussa est[a] ba
san[b]& carmelus.[c] Nunc
[b]cõsurgã[c]dicit[c] dominus:
[a]nunc[b]exaltabor:&[c]nunc
[b]sublimabor.[c] Cõcipietis
[m]ardorẽ &[n]parietis[o] stipu
lam:[p]spũs vester vt[q] ignis
[r]vorabit vos:[s]& erunt[t] po
puli quasi[u] de incendio oo
[x]cinis:[y]spine[z] congregate
[a]igni[b]cõburentur. ooooo
[c]Audite[b] qui longe estis
[c]que[r]feceris:[e]& cognosci
te[f]vicini[g]fortitudine meã.
[h]Conterriti sunt[i] in sion
[m]peccatores:[n]possedit[o] ti
mor[p] hypocritas.[q] Quis
poterit[r] habitare de[s] vo=
bis cũ[t]igne[u]deuorãte: aut
[x]qs[y]habitabit ex[z]vobis cũ
[a]ardoribus[b]sempiternis?
[c]Qui ambulat in[d]iusticiis
[e]& loqtur[f]veritatẽ:[g]q̃ pri=
cit[h]auariciã &[i]calũniã: &
[k]excutit[l]manus suas[m]ab
omi[n]munere.[o] Qui obtu
rat[p] aures suas[q]ne audiat
[r]sanguinẽ:[s]& claudit[t]ocu
los suos[u]ne videat[x]malũ.
[y]Iste in[z] excelsis[a] hitabit:
[b]munimẽta[c]saxorũ[d]subli
mitas eius.[e]Panis ei[f]dat⁹
est:[g]aque ei⁹[h]fideles sunt.
[i]Regẽ[k]in decore suo[l]vide
bũt[m]oculi ei⁹:[n]cernẽt[o]ter
rã[p]de longe.[q]Cor tuũ[r]me
ditabitur[s]timorẽ.[t]Vbi est
[u]litterat⁹:[x]vbi legis verba
[y]põderãs:[z]vbi est[a]doctor
[b]parulorũ:[c]Populũ[d]ipu
dentẽ[e]nõ[f]videbis[g]ppłm
[h]alti[i]sermonis:ita[k]vt[l]nõ
possis[m]itelligere[n]diffitu=
dinẽ[o]ligue ei⁹ in q̃[p]nulla ē
[q]sapia.[r]Respice[s]siõ[t]ciuita
tẽ[u]solẽnitatis nre.[x] Oculi
tui[y]videbũt[z]hierlm[a]hitati
onẽ[b]opulentã[c]tabernacl;
qd̃[d]nequaq̃[e]trãsferri po=
terit:[f]nec[g]auferẽtur[h]claui
eius[i]in sempiternũ[k]& oẽs
[l]funiculi ei⁹[m]nõ[n]rũpẽtur:
[o]qa solũmodo[q]ibi[r]magni
ficus est[s]dñs[t]nr.[u]Loc⁹[x]flu
uiorũ[y]riui[z]latissimi & pa=
tentes:[a]nõ[b]trãsibit[c]sup eũ
[d]nauis[e]remigũ[f]neq̃[g]trire
mis[h] magna[i]trãsgredie=
tur eũ.[m]Dñs[n]ei⁹[o]iudex nr:
[p]dñs[q]legifer nr:[r]dñs[s]rex
nr.[u]Ipe[x]saluabit nos.[y]La
xati sunt[z]funiculi tui: sed
[a]nõ[b]preualebũt.[c] Sic erit
[d]malus tu⁹:vt[e]dilatare[f]si
gnũ[g]nõ q̃as.[h]Tũc[i]diuidẽ
tur[k]spolia[l]p̃dam[m]multam:
[n]claudi[o]diripiẽt[p] rapinã:
[q]nec[r]dicet[s]vicin⁹[t]elãgui.
[u]Ppłs[x]q hitat[y] in ea[z]aufe
retur ab eo[a]iniqtas. 34.

[a]אֻמְלְלָה[b] אָרֶץ [r]רָחְפִּיר[s] לְבָנוֹן [t]קָמַל
[a]שָׁרוֹן [r]וְהָיָה[s] הַשָּׁרוֹן [t]כַּעֲרָבָה [u]וְנֹעַר[x] בָּשָׁן
[y]וְכַרְמֶל [z]׃ עַתָּה[a] אָקוּם[b] יֹאמַר[c] יְהוָה
[d]רוּם[e] אֶנָּשֵׂא[f] עַתָּה[g] אֵרוֹמָם[h] עַתָּה[i] אֲנַשֵּׂא׃ [k]תַּהֲרוּ
[l]הֶרָה[m] יָלַד[n] חֲשַׁשׁ[o] תֵּלְדוּ[p] קַשׁ [q]רוּחֲכֶם[r] אֵשׁ
[s]אֹכֵל[t] תָּהֳרוּ[u]כֶם׃ [x]וְהָיוּ[y] עַמִּים[z] מִשְׂרְפוֹת
[a]שִׂיד[b] קוֹצִים[c] כְּסוּחִים[d] בָּאֵשׁ[e] יִצָּתוּ׃
[f]כֹּחַ[g] רָחַק[h] שִׁמְעוּ[i] רְחוֹקִים[k] אֲשֶׁר[l] עָשִׂיתִי[m] וּדְעוּ
[n]עֲשֵׂה[o]תִי[p] קְרוֹבִים[q] גְּבֻרָתִי׃ [r]פָּחֲדוּ[s] בְצִיּוֹן
[t]חַטָּאִים[u] אָחֲזָה[x]רְעָדָה[y]חֲנֵפִים[z] מִי
[a]יָגוּר[b] לָנוּ[c] אֵשׁ[d] אֹכֵלָה[e] מִי[f]יָגוּר[g] לָנוּ
[h]מוֹקְדֵי[i] עוֹלָם׃ [k]הֹלֵךְ[l] צְדָקוֹת[m] וְדֹבֵר
[n]מֵישָׁרִים[o] מוֹאֵס[p] בְּבֶצַע[q]מַעֲשֹׁקוֹת
[r]נֹעֵר[s] כַּפָּיו[t] מִתָּמוֹךְ[u] בַּשֹּׁחַד[x] אֹטֵם
[y]אָזְנוֹ[z] מִשְּׁמֹעַ[a] דָּמִים[b] וְעֹצֵם[c] עֵינָיו
[d]מֵרְאוֹת[e] בְּרָע׃ [f]הוּא[g] מְרוֹמִים[h]יִשְׁכֹּן
[i]רוּם[k] שָׂכוֹ[l] מְצָדוֹת[m] סְלָעִים[n] מִשְׂגַּבּוֹ[o] לַחְמוֹ[p]נִתַּן
[q]צוּר[r] שָׁנֵב[s] מֵימָיו[t]נֶאֱמָנִים׃ [u]מֶלֶךְ[x] בְּיָפְיוֹ[y]תֶחֱזֶינָה
[z]אֶמֶן[a] רָפָה[b] עֵינֶיךָ[c] תִּרְאֶינָה[d]אֶרֶץ[e] מַרְחַקִּים׃
[f]חָזֶה[g] רָגַז[h] לִבֶּךָ[i] יָרְגֶּה[k] אֵימָה[l] אַיֵּה[m] סוֹפֵר[n] אַיֵּה
[o]שׁוֹקֵל[p] אַיֵּה[q]סוֹפֵר[r] אֶת[s] הַמִּגְדָּלִים׃ [t]אֶת
[u]עַם[x]נוֹעֵז[y] לֹא[z]תִרְאֶה[a] עַם[b] עִמְקֵי[c] שָׂפָה
[d]מִשְּׁמֹעַ[e] נִלְעֵג[f] לָשׁוֹן[g] אֵין[h]בִּינָה׃ [i]חֲזֵה
[k]צִיּוֹן[l] קִרְיַת[m]מוֹעֲדֵינוּ[n] עֵינֶיךָ[o]תִרְאֶינָה
[p]יְרוּשָׁלַ[q]ִם[r] נָוֶה[s] שַׁאֲנָן[t] אֹהֶל[u] בַּל[x]יִצָּעֶן
[y]בַּל[z]יִסַּע[a] יְתֵדֹתָיו[b] לָנֶצַח[c] וְכָל[d] חֲבָלָיו
[e]בַּל[f] יִנָּתֵקוּ׃ [g]כִּי[h]אִם[i]שָׁם[k] אַדִּיר[l]יְהוָה
[m]לָנוּ[n] מְקוֹם[o]נְהָרִים[p] יְאֹרִים[q] רַחֲבֵי
[r]יָדַיִם[s] בַּל[t] תֵּלֶךְ[u] בּוֹ[x] אֳנִי[y] שַׁיִט[z] וְצִי
[a]שׁוּט[b] צִיָּה[c] אַדִּיר[d]לֹא[e] יַעַבְרֶנּוּ׃ [f]כִּי[g]יְהוָה[h] שֹׁפְטֵנוּ
[i]יְהוָה[k] מְחֹקְקֵנוּ[l] יְהוָה[m] מַלְכֵּנוּ[n] הוּא
[o]יוֹשִׁיעֵנוּ׃ [p]נִטְּשׁוּ[q] חֲבָלֶיךָ[r] בַּל[s]יְחַזְּקוּ
[t]כֵּן[u] תָּרֻנָּם[x] בַּל[y]פָּרְשׂוּ[z] נֵס[a] אָז[b] חָלַק
[c]עַד[d] שָׁלָל[e] מַרְבֶּה[f] פִּסְחִים[g] בָּזְזוּ
[h]אֲשֶׁר[i] חָלָה[k] בָּזוּ׃ [l]וּבַל[m]יֹאמַר[n] שָׁכֵן[o] חָלִיתִי[p] הָעָם
[q]יָשַׁב[r] הַיּוֹשֵׁב[s]בָּהּ[t] נְשֻׂא[u] עָוֹן׃

C.xxxiiij.

קִרְבוּ גוֹיִם לִשְׁמֹעַ וּלְאֻמִּים הַקְשִׁיבוּ
תִּשְׁמַע הָאָרֶץ וּמְלֹאָהּ תֵּבֵל וְכָל
צֶאֱצָאֶיהָ: כִּי קֶצֶף יְהוָה עַל כָּל
הַגּוֹיִם וְחֵמָה עַל כָּל צְבָאָם הֶחֱרִימָם
נָתְנָם לַטֶּבַח: וְחַלְלֵיהֶם יִשְׁלָכוּ
וּפִגְרֵיהֶם יַעֲלֶה בָאְשָׁם וְנָמַסּוּ הָרִים
מִדָּמָם: וְנָמַקּוּ כָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם
וְנָגְלוּ כַּסֵּפֶר הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם
יִבּוֹל כְּנֵבֶל עָלֶה וְכִנְבֹלֶת
מִתְּאֵנָה: כִּי רָוְתָה בַשָּׁמַיִם חַרְבִּי
הִנֵּה עַל אֱדוֹם תֵּרֵד וְעַל עַם חֶרְמִי
לְמִשְׁפָּט: חֶרֶב לַיהוָה מָלְאָה דָם
הִדַּשְׁנָה מֵחֵלֶב כָּרִים דַּם
עַתּוּדִים מֵחֵלֶב כִּלְיוֹת אֵילִים כִּי
זֶבַח לַיהוָה בְּבָצְרָה וָטֶבַח גָּדוֹל
בְּאֶרֶץ אֱדוֹם: וְיָרְדוּ רְאֵמִים עִמָּם
וּפָרִים עִם אַבִּירִים וְרָוְתָה אַרְצָם
מִדָּם וַעֲפָרָם מֵחֵלֶב יִדְשָׁן: כִּי יוֹם
נָקָם לַיהוָה שְׁנַת שִׁלֻּמִים לְרִיב
צִיּוֹן: וְנָהֲפְכוּ נְחָלֶיהָ לְזֶפֶת וַעֲפָרָהּ
לְגָפְרִית וְהָיְתָה אַרְצָהּ לְזֶפֶת
בֹּעֵרָה: לַיְלָה וְיוֹמָם לֹא תִכְבֶּה
לְעוֹלָם יַעֲלֶה עֲשָׁנָהּ מִדּוֹר לָדוֹר
תֶּחֱרָב לְנֶצַח נְצָחִים אֵין עֹבֵר
בָּהּ: וִירֵשׁוּהָ קָאַת וְקִפּוֹד וְיַנְשׁוּף
וְעֹרֵב יִשְׁכְּנוּ בָהּ וְנָטָה עָלֶיהָ קַו
תֹהוּ וְאַבְנֵי בֹהוּ: חֹרֶיהָ וְאֵין שָׁם
מְלוּכָה יִקְרָאוּ וְכָל שָׂרֶיהָ יִהְיוּ
אָפֶס: וְעָלְתָה אַרְמְנֹתֶיהָ סִירִים
קִמּוֹשׁ וָחוֹחַ בְּמִבְצָרֶיהָ וְהָיְתָה נָוֶה
תַּנִּים חֲצִיר לִבְנוֹת יַעֲנָה: וּפָגְשׁוּ
צִיִּים אֶת אִיִּים וְשָׂעִיר עַל רֵעֵהוּ
יִקְרָא אַךְ שָׁם הִרְגִּיעָה לִילִית
וּמָצְאָה לָהּ מָנוֹחַ: שָׁמָּה קִנָּנָה
קִפּוֹז וַתְּמַלֵּט וּבָקְעָה וְדָגְרָה
בְּצִלָּהּ אַךְ שָׁם נִקְבְּצוּ דַיּוֹת

Accedite gētes & audite: & ppli attēdite: audiat terra & plenitudo eius orbis & omne eo germen eius: quia indignatio dñi super omnes gentes: & furor sup vniuersam militiā eorū. Interfecit eos & dedit eos in occisionē. Interfecti eorū piicētur: & de cadaueribꝰ eorꝝ ascēdet fetor. Tabescent mōtes a sanguine eorū & tabescet ois militia celorū: & cōplicabūtur sicut liber celi: & ois militia eorū defluet sicut defluit foliū de vinea & de ficu: qm̄ inebriatus est in celo gladius meus. Ecce super idumeā descendet & sup populū interfectionis mee ad iudiciū. Gladius dñi replet est sanguine. incrassatus est adipe de sanguine agnorū & hircorū & de sanguine medullatorū arietū. Victima ei dñi in bosra: & interfectio magna in terra edom. Et descendēt vnicornes cū eis: & tauri cū potētibus. Inebriabitur terra eorū sanguine: & humꝰ eorū adipe pinguiū: qa dies vltionis domini annus retributionū iudicii sion. Et cōuertētur torrētes eius ī picē: & humꝰ eius in sulphur: & erit terra eius in picem ardentem nocte & die: non extinguetur in sempiternū ascendet fumꝰ eius: a gnatione in gnationē desolabitur in secula seculorꝝ. Non erit transiēs peam: & possidebūt illā onocrotalus & erici & ibis & coruꝰ habitabūt in ea. Et extēdetur sup eā mensura vt redigatur ad nihilū: & perpēdiculū in desolationē. Nobiles eiꝰ nō erūt ibi: regē potiꝰ inuocabūt & oēs principes eiꝰ erūt in nihilū. Et oriētur in domibꝰ eius spine & vrtice & paliurꝰ ī munitionibꝰ eiꝰ: & erit cubile draconū & pascua struthionū & occurrēt demōia onocētauris: & pilosus clamabit alter ad alterū. Ibi cubauit lamia: & inuenit sibi requiē. Ibi habuit foueā erici: & enutriuit catulos: & circūfodit: & fouit in vmbra eiꝰ. Illuc congregati sunt milui

Προσάγετε ἔθνη καὶ ἀκούσατε ἄρχοντες· ἀκουσάτω ἡ γῆ καὶ οἱ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντες· ἡ οἰκουμένη καὶ ὁ λαὸς ὁ ἐν αὐτῇ· ὅτι θυμὸς κυρίου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ὀργὴ ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτοὺς καὶ παραδοῦναι εἰς σφαγήν· οἱ δὲ τραυματίαι αὐτῶν ῥιφήσονται καὶ οἱ νεκροὶ· καὶ ἀναβήσεται αὐτῶν ὀσμὴ καὶ βραχήσεται τὰ ὄρη ἐκ τοῦ αἵματος αὐτῶν· καὶ ἐλιγήσεται ὁ οὐρανὸς ὡς βιβλίον καὶ πάντα τὰ ἄστρα πεσεῖται ὡς φύλλα ἐξ ἀμπέλου καὶ ὡς πίπτει φύλλα ἐκ συκῆς· ὅτι ἐμεθύσθη μάχαιρά μου ἐν τῷ οὐρανῷ· ἰδοὺ ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν καταβήσεται, καὶ ἐπὶ λαὸν τῆς ἀπωλείας μετὰ κρίσεως. ἡ μάχαιρα κυρίου ἐνεπλήσθη αἵματος ἐπαχύνθη ἐκ στέατος ἀρνῶν, καὶ ἐκ στέατος τράγων καὶ κριῶν, ὅτι θυσία τῷ θεῷ ἐν Βοσόρ· καὶ σφαγὴ μεγάλη ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ. καὶ συμπεσοῦνται οἱ ἀδροὶ μετ' αὐτῶν καὶ οἱ κριοὶ καὶ οἱ ταῦροι, καὶ μεθυσθήσεται ἡ γῆ ἐκ τοῦ αἵματος, καὶ τὸ πολὺ σῶμα αὐτῶν· καὶ ἐκ τοῦ στέατος αὐτῶν ἐμπλησθήσεται. ὅτι ἡμέρα κρίσεως κυρίου καὶ ἐνιαυτὸς ἀνταποδόσεως κρίσεως σιών· πάρεστιν· καὶ στραφήσονται οἱ φάραγγες εἰς πίσσαν, καὶ ἡ γῆ αὐτῆς εἰς θεῖον· καὶ ἔσται ἡ γῆ αὐτῆς εἰς πίσσαν καιομένην· νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καὶ οὐ σβεσθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον· καὶ ἀναβήσεται ὁ καπνὸς αὐτῆς ἄνω· εἰς γενεὰς ἐρημωθήσεται καὶ εἰς χρόνον πολὺν ἐρημωθήσεται· καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ ἔρημα καὶ ἐρικὶ καὶ ἰβὶς καὶ κόρακες· καὶ ἐπιβλήσεται ἐπ' αὐτὴν ἀσαρτὶν γεωμετρίας ἐρήμου· καὶ διακένταυροι κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ· οἱ ἄρχοντες αὐτῆς οὐκ ἔσονται· οἱ γὰρ βασιλεῖς αὐτῆς καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτοῦ οὐκ ἔσονται ἐν βασιλείᾳ· καὶ ἀνατείλει ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτοῦ ἀκάνθινα ξύλα καὶ ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν αὐτῆς· καὶ ἔσται κατοικία σειρήνων καὶ αὐλὴ στρουθῶν, καὶ συναντήσουσι δαιμόνια ὀνοκενταύροις, καὶ βοήσονται ἕτερος πρὸς ἕτερον· ἐκεῖ ἀναπαύσονται ὀνοκένταυροι· εὗρον γὰρ αὐτοῖς ἀνάπαυσιν· ἐκεῖ ἐνοικήσουσιν ἰχνεύμονες, καὶ ἔσωσιν ἐν τῇ σκεπῇ αὐτῆς· ἐκεῖ ἐλάφοι συνήντησαν

D

τ eiderũt facieo adinuicẽ. nũero trãsierũt:
καὶ ἴδον τὰ πρόσωπα ἀλλήλων. ἀριθμῷ παρῆλθον,
τ vna ex eionõ periit: altera alterã nõ ẽsse
καὶ μία αὐτῶν οὐκ ἀπώλετο, ἑτέρα τὴν ἑτέραν οὐκ ἐν
runt: q; dñs ipse pcepit: τ spũs
τησεν, ὅτι ὁ κύριος αὐταῖς ἐνετείλατο, καὶ τὸ πνεῦμα
ei⁹ cõgregauit eas. τ ipse imittet eis
αὐτοῦ συνήγαγεν αὐτάς. καὶ αὐτὸς ἐπιβαλεῖ αὐτοῖς
sortes. τ manⁿ ei⁹ diuisit eis vt pascerent.
κλήρους. καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ διεμέρισεν αὐτοῖς βόσκειν αὐ-
in eternũ ipsa hereditabitte. in ghatõeo ghationũ
εἰς τὸν αἰῶνα κληρονομήσετε. εἰς γενεὰς γενεῶν
requiescẽt in ea.
ἀναπαήσεσθε ἐν αὐταῖς. Ca.35.

A Lætare deserta sitiẽs. exultet solitudo τ
Εὐφράνθητι ἔρημος διψῶσα. ἀγαλλιάσθω ἔρημος καὶ
floreat ẽsi lilii. τ floreb̃it τ exultabit deser
ἀνθείτω ὡς κρίνον. καὶ ἐξανθήσει καὶ ἀγαλλιάσεται τὰ ἔρη-
infra 60.c. ta iordanio. τ gla libani data est ei:
μα τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἡ δόξα τοῦ Λιβάνου ἐδόθη αὐτῇ,
τ honor carmeli. τ ppls meⁿ videbit glo
καὶ ἡ τιμὴ τοῦ Καρμήλου. καὶ ὁ λαός μου ὄψεται τὴν δό-
riã dñi τ altitudinẽ dei. cõfortate manⁿ re
ξαν κυρίου, καὶ τὸ ὕψος τοῦ θεοῦ. ἰσχύσατε χεῖρες ἀνε-
misse τ genua vnsoluta cõsolamini
λύσεις καὶ γόνατα παραλελυμένα παρακαλέσατε. ἐν
pusillanimes mente: cõfortate ne timeatis. ecce
B ὀλιγόψυχοι τῇ διανοίᾳ, ἰσχύσατε μὴ φοβεῖσθε. ἰδοὺ ὁ
deⁿ nr iudicũ retribuit τ retribuet. ip-
θεὸς ἡμῶν κρίσιν ἀνταποδίδωσι καὶ ἀνταποδώσει. ἀν-
mat.15 se venit τ saluabit nos. tũc aperient oculi ce
c. τὸς ἥξει καὶ σώσει ἡμᾶς. τότε ἀνοιχθήσονται ὀφθαλμοὶ τυ-
corũ τ aures surdorũ audiẽt. tũc saltabit sicut ceruⁿ
φλῶν καὶ ὦτα κωφῶν ἀκουσθήσονται. τότε ἁλεῖται ὡς ἔλαφος
clausⁿ: τ expedita erit lingua mutorũ aperta:
ὁ χωλός, καὶ τραχεῖα ἔσται γλῶσσα μογγιλάλων ἀνεωγμένη,
G q: rupta ẽ in deserto aqua: τ torrẽs in terra sitiẽte. τ
ὅτι ἐρρήγνυται τῇ ἐρήμῳ ὕδωρ, καὶ φάραγξ ἐν γῇ διψώσῃ. καὶ
erit laquosa in paludes: τ in sitiente terrã fons aque
ἔσται κάπυδρος εἰς ἕλη, καὶ εἰς τὴν διψῶσαν γῆν πηγὴ ὕδατος
erit. illic letitia auiũ. caula gregis arũ
ἔσται. ἐκεῖ εὐφροσύνη ὀρνίων. ἔπαυλις ποιμένων καὶ
dinis τ paludes. erit illic via pura τ via sctã vo-
λάμου καὶ ἕλη. ἔσται ἐκεῖ ὁδὸς καθαρὰ καὶ ὁδὸς ἁγία κλη-
cabit: τ nõ pransibit illac imũdus: neq; erit illic
C θήσεται, καὶ οὐ μὴ παρέλθῃ ἐκεῖ ἀκάθαρτος, οὐ δέ ἔσται ἐκεῖ
via imũda. at dispersi ãbulabũt sup eã
D ὁδὸς ἀκάθαρτος. οἱ δὲ διεσκορπισθέντες πορεύσονται ἐπ' αὐτῆς
τ nõ errabũt. τ nõ erit illic leo: neq; vlla
καὶ οὐ μὴ πλανηθῶσιν. καὶ οὐκ ἔσται ἐκεῖ λέων, οὐδὲ πᾶν
malarũ bestiarũ nõ ascẽdet sup eã: neq; inueniet il
πτηνῶν θηρίων οὐ μὴ ἀναβῇ ἐπ' αὐτήν, οὐ δὲ μὴ εὑρεθῇ ἐκ-
lic. sed ãbulabũt in ea redẽpti τ cõgre
κεῖ. ἀλλὰ περιπατήσουσιν ἐν αὐτῇ λελυτρωμένοι καὶ συνη-
gati p dñm. τ cõuertent τ venient in sio
γμένοι διὰ κυρίου. καὶ ἀποστραφήσονται καὶ ἥξουσιν ἐν σιὼν
cũ letitia. τ lentia sempiterna sup caput
μετ' εὐφροσύνης. καὶ εὐφροσύνη αἰώνιος ὑπὲρ κεφαλῆς
eorũ. sup ẽsi caput eorũ laus τ exulta-
αὐτῶν. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν αἴνεσις καὶ ἀγαλλί-
tio. τ gaudiũ cõprhẽdet eos. fugit
ασις. καὶ εὐφροσύνη καταλήψεται αὐτούς. ἀπιδρα-
dolor τ tristicia τ gemitus.
σεν ὀδύνη καὶ λύπη καὶ στεναγμός. Ca.36.

A Factũ est qnartodecimo anno re
Καὶ ἐγένετο τοῦ τετάρτου καὶ δεκάτου ἔτους βα-
4.Re. gnante ezechia ascẽdit senacherim rex as-
18.c. σιλεύοντος ἐζεκίου ἀνέβη σενναχηρὶμ βασιλεὺς ἀσ-
2.Pa. syrior sup ciuitates
32.a. συρίων ἐπὶ τὰς πόλεις

'alter ad alterũ. 'Requiri-
te diligenter in libro oo
domini & legite: vnum
ex eis nou oooooooooooo
defuit: alter alterũ nõ
quesiuit: quia quod ex
ore meo pcedit: ille mã
dauit: & spũs ei⁹ ipse cõ
gregauit ea: & ipse misit
eis sortẽ: & manⁿ ei⁹ diui
sit eã illis ĩ mẽsurã. Vsq;
in eternũ possidebũt eã:
in gñatione & gñationẽ
habitabũt in ea. 35.

LEtabitur deserta &
inuia: & exultabit so
litudo & florebit ẽsi lilii.
Germinans germinabit
& exultabit etabũda &
laudãs. Gloria libani da
ta est ei decor carmeli &
saron. Ipsi oooooooooooo
videbunt gloriam dñi &
decorem dei nostri. ooo
Confortate manus dis-
solutas & genua debilia
roborate. Dicite pusil-
lanimis confortamini &
nolite timere: ecce de⁹
vester vltionem oooooo
adducet retributionis:
deus ipse veniet oooooo
& saluabit nos. Tunc
aperientur oculi oooooo
cecorũ: & aures surdo-
rum patebũt. oooooooo
Tũc saliet sicũ ceruⁿ clau
dus: & aperta erit ligua
mutorum: quia scisse
sunt in deserto aque oo
& torrentes in solitudi-
ne: & que erat arida ooo
in stagnũ: & sitiẽs in fon
tes aquarũ. In cubilibus
in qbus priⁿ dracones hi
tabãt: orietur viror cala-
mi & iunci: & erit ibi se
mita: & via oooooooooooo
sancta vocabitur. Non
transibit per eam oooooo
pollutus: & hec erit vo-
bis directa via: ita vt stul
ti non errent per eam.
Non erit ibi leo: oooooo
& mala bestia non asce
det per eam: nec oooooo
inuenietur ibi. Et ambu
labũt q liberati fuerint &
redẽpti a dño: cõuerten
tur & venient in sion cum
laude & letitia sẽpiterna
super oooooooooooooooo
caput eorum. Gaudium
& letitiam obtinebunt:
& fugiet dolor & gemi-
tus. 36.

ET factũ est in quar-
todecimo oooooooo
anno regis ezechie:
ascendit oooooooooooo
sennacherib rex assyrio
rum super oes ciuitates

'אִישׁ רֵעֵהוּ: אִשָּׁה רְעוּתָהּ: דִּרְשׁוּ מֵעַל סֵפֶר
יְהוָה וּקְרָאוּ אַתֵּת מִהֵנָּה לֹא
נֶעְדְּרָה אִשָּׁה רְעוּתָהּ לֹא פָקָדוּ כִּי
פִי הוּא צִוָּה וְרוּחוֹ הוּא קִבְּצָן: וְהוּא
הִפִּיל לָהֶן גּוֹרָל וְיָדוֹ חִלְּקָתָהּ לָהֶם
בְּקָו עַד עוֹלָם יִירָשׁוּהָ לְדוֹר
דּוֹר יִשְׁכְּנוּ בָהּ:

Ca.xxxv.

יִשְׂשׂוֹם מִדְבָּר וְצִיָּה וְתָגֵל עֲרָבָה
וְתִפְרַח כַּחֲבַצֶּלֶת: פָּרֹחַ תִּפְרַח וְתָגֵל
אַף גִּילַת וְרַנֵּן כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתַּן
לָהּ הֲדַר הַכַּרְמֶל וְהַשָּׁרוֹן הֵמָּה
יִרְאוּ כְבוֹד יְהוָה הֲדַר אֱלֹהֵינוּ:
חַזְּקוּ יָדַיִם רָפוֹת וּבִרְכַּיִם כֹּשְׁלוֹת
אַמֵּצוּ: אִמְרוּ לִנְמַהֲרֵי לֵב חִזְקוּ
אַל תִּירָאוּ הִנֵּה אֱלֹהֵיכֶם נָקָם
יָבוֹא גְּמוּל אֱלֹהִים הוּא יָבוֹא
וְיוֹשִׁיעֲכֶם: אָז תִּפָּקַחְנָה עֵינֵי
עִוְרִים וְאָזְנֵי חֵרְשִׁים תִּפָּתַחְנָה:
אָז יְדַלֵּג כָּאַיָּל פִּסֵּחַ וְתָרֹן לְשׁוֹן
אִלֵּם כִּי נִבְקְעוּ בַמִּדְבָּר מַיִם
וּנְחָלִים בָּעֲרָבָה: וְהָיָה הַשָּׁרָב
לַאֲגַם וְצִמָּאוֹן לְמַבּוּעֵי מָיִם בְּנָוֵה
תַנִּים רִבְצָה חָצִיר לְקָנֶה וָגֹמֶא:
וְהָיָה שָׁם מְסִלּוּל וְדֶרֶךְ וְדֶרֶךְ
הַקֹּדֶשׁ יִקָּרֵא לָהּ לֹא יַעֲבָרֶנּוּ
טָמֵא וְהוּא לָמוֹ הֹלֵךְ דָּרֶךְ וְאִוִּלִים
לֹא יִתְעוּ: לֹא יִהְיֶה שָׁם אַרְיֵה
וּפְרִיץ חַיַּת בַּל יַעֲלֶנָּה לֹא
יִמָּצֵא שָׁם וְהָלְכוּ גְאוּלִים: וּפְדוּיֵי
יְהוָה יְשֻׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה
וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם
שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ
יָגוֹן וַאֲנָחָה:

C.xxxvj.

וַיְהִי בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה
שָׁנָה לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ עָלָה
סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל כָּל עָרֵי

יהודה המבצרות ויתפשם׃ ויִשְׁלַח תָּפַשׂ שָׁלַח
מלך אשור את רבשקה מלכיש
ירושלים׃ אל המלך חזקיהו
בחיל כבד ויעמד בתעלת הברכה עָמַד עָלָה
העליונה במסלת שדה כובס׃ ויצא עָלָה סָלַל
אליו אליקים בן חלקיהו אשר כָּבַס
על הבית ושבנא הספר ויואח
בן אסף׃ הַמַּזְכִּיר׃ ויאמר אליהם זְכַר אָמַר
רבשקה אמרו נא אל חזקיהו כֹּה
אמר המלך הגדול מלך אשור מָה גָּדוֹל
הבטחון הזה אשר בטחת׃ אמרתי אך דבר שפתים עצה וגבורה שָׂפָה יָצַץ
למלחמה עתה על מי בטחת כי גָּבַר לָחַם
מרדת בי׃ הנה בטחת על משענת שָׁעָן
הקנה הרצוץ הזה על מצרים רָצַץ
אשר יסמך איש עליו ובא בכפו סָמַךְ נוּא
ונקבה כן פרעה מלך מצרים לכל
הבטחים עליו׃ וכי תאמר אלי אָמַר
אל יהוה אלהינו בטחנו הלא הוא
אשר הסיר חזקיהו את במתיו ואת סוּר בָּמָה
מזבחתיו ויאמר ליהודה ולירושלם זָבַח
לפני המזבח הזה תשתחוו׃ פָּנָה שָׁחָה
ועתה התערב נא את אדני המלך עָרַב
אשור ואתנה לך אלפים סוסים נָתַן
אם תוכל לתת לך רכבים יָכֹל נָתַן
עליהם׃ ואיך תשיב את פני שוב פָּנָה
פחת אחד עבדי אדני הקטנים
ותבטח לך על מצרים לרכב פָּחָה
ולפרשים׃ ועתה המבלעדי יָבֹל
יהוה עליתי על הארץ הזאת עָלָה
להשחיתה יהוה אמר אלי עלה עָלָה שָׁחַת
אל הארץ הזאת והשחיתה׃
ויאמר אליקים ושבנא ויואח אל
רבשקה דבר נא אל עבדיך
ארמית כי שמעים אנחנו ואל
תדבר אלינו יהודית באזני העם דָּבָר תָּוָה

iuda munitas & cepit
eas. Et misit
rex assyriorũ rapsacen
de lachis
in hierusalem ad regem
ezechiam
in manu graui: & stetit
in aqueductu piscine
superioris in via agri ful
lonis. Et egressus est
ad eum eliachim filius
helchie qui erat
super domũ: & sobna
scriba: & ioahe
filius asaph a commen
tariis. Et dixit ad eos
rapsaces: dicite ezechie.
Hec
dicit rex magnus rex
assyriorũ. Que est ista
fiducia qua confidis: aut
quo
cõsilio vel fortitudine re
bellare disponis?
Super quem habes fi
duciam: quia
recessisti a me? Ecce cõ
fidis super baculum
arundineum confractũ
istum sup egyptũ: cui
si inixus fuerit homo:
intrabit in manum eius:
& perforabit eã: sic pha
rao rex egypti omnib?
qui cõfidunt in eo. Q d
si responderis mihi:
in dño deo nostro con
fidimus: nonne ipse est
cuius abstulit ezechias
excelsa &
altaria: & dixit iude &
hierusalem:
coram altari isto adora
bitis:
& nunc trade te domi
no meo regi
assyriorum & dabo tibi
duo milia equorum:
nec poteris ex te prebe
re ascensores
eorum: & quomodo fu
stinebis faciem
iudicis vnius loci ex ser
uis dñi mei minoribus?
Quod si cõfidis in egy
pto in quadriga
& in equitibus: & nunc
nunquid sine
domino ascendi ad ter
ram istam
vt disperderẽ eam? Dñs
dixit ad me. Ascende
super terram istam: &
disperde eam.
Et dixit eliachim & sob
na & ioahe ad
rapsacen. Loquere ad
seruos tuos
syra lingua: intelligim?
enim: ne
loquaris ad nos iudaice
in auribus populi

munitas: & cepit eas. & misit rex
τὰς ὀχυρὰς, καὶ ἔλαβεν αὐτάς· καὶ ἀπέστειλεν βασιλεὺς
assyriorũ rapsacẽ ex lachis in hierlm ad
Ασσυρίων τὸν ῥαψάκην ἐκ λαχὶς εἰς ἱερουσαλὴμ πρὸς
regẽ ezechiã cũ virtute multa. & stetit in
τὸν βασιλέα ἐζεκίαν μετὰ δυνάμεως πολλῆς· καὶ ἔστη ἐν
aqueductu piscine superioris i via
τῷ ὑδραγωγῷ τῆς κολυμβήθρας τῆς ἄνω ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ
agri fullonis. & egressus ẽ ad eũ eliachim fi
ἀγροῦ τοῦ κναφέως· καὶ ἐξῆλθεν πρὸς αὐτὸν ἐλιακεὶμ ὁ
lius helchie magr aule & somnas scriba:
τοῦ χελκίου ὁ οἰκονόμος καὶ σομνᾶς ὁ γραμματεύς,
& ioath filius asaph a cõmentariis: & dixit
καὶ ἰωὰχ ὁ τοῦ ἀσὰφ ὁ ὑπομνηματογράφος, καὶ εἶπεν
eis rapsaces: dicite ad ezechiã: hec dicit
αὐτοῖς ῥαψάκης, εἴπατε δὴ πρὸς ἐζεκίαν, τάδε λέγει
rex magnus: rex assyriorũ. q̃d cõsi
ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας, βασιλεὺς ἀσσυρίων· τί πεποι
deno cor? nũc in qua cõfidis: aut in sermonib? labiorũ prelii
θὼς εἶ; μὴ ἐν βουλῇ ἢ ἐν λόγοις χειλέων παρατάξις
fit? & nũc in qua cõfidis: q? recedis
γίνεται; καὶ νῦν ἐπὶ τίνα πέποιθας, ὅτι ἀπεστάτης
a me? ecce cõfidens es. & sup virgã
μοι; ἰδοὺ πεποιθὼς εἶ· καὶ ἐπὶ τὴν ῥάβδον τὴν
arundineã cõfractã hanc sup egyptũ cui si
καλαμίνην τὴν τεθλασμένην ταύτην ἐπ' αἴγυπτον ἐὰν
inixus fuerit vir sup eã. intrabit in ma
ἐπισκηρίσῃ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτήν· εἰσελεύσεται εἰς τὴν χεῖ
nũ eius & pforabit eã. sic est pharao
ρα αὐτοῦ καὶ τρήσει αὐτήν· οὕτως ἐστὶ φαραὼ βα
rex egypti: & oẽs cõfidẽtes in eo.
σιλεὺς αἰγύπτου, καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐ
si aut dicitis in dño deo nro confi
τῷ· εἰ δὲ λέγετε ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν πεποι
dim? nõne ipse est cui abstulit ezechias excelsa
θαμεν· οὐκ αὐτός ἐστιν ᾧ ἀφεῖλεν ἐζεκίας τὰ ὑψηλὰ
et? & altaria et: & dixit iude &
αὐτοῦ καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ ἰούδᾳ καὶ
hierusalẽ coã facie altaris hu
τῷ ἱερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ
ius adorabitis nũc: tradite vos dño meo
τοῦ προσκυνήσετε νῦν, μίχθητι δὴ τῷ κυρίῳ μου τῷ
regi assyriorũ: & dabo vobis duo milia equor
βασιλεῖ ἀσσυρίων, καὶ δώσω ὑμῖν δισχιλίους ἵππους
si poteritis dare ascensores sup eos. & quomõ
εἰ δυνήσεσθε δοῦναι ἀναβάτας ἐπ' αὐτούς· καὶ πῶς δυ
potestis stare in facie ducũ loci vni? serui
νήσεσθε στῆναι εἰς πρόσωπον τῶν τοπαρχῶν ἑνὸς
sũt d cõfidũt in egyptio in equũ &
τῶν εἰσὶν οἱ πεποιθότες ἐπ' αἰγυπτίοις εἰς ἵππον καὶ
ascensore. & nũc nõ sine dño ascẽdim? ad
ἀναβάτην· καὶ νῦν μὴ ἄνευ κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὸν
regionẽ hãc oppugnare eã. dño dixit ad
χώραν ταύτην πολεμῆσαι αὐτήν· κύριος εἶπεν πρὸς
me ascẽde sup eã: & disperde eã. & dixit
με ἀνάβηθι ἐπ' αὐτήν, καὶ διάφθειρον αὐτήν· καὶ εἶπεν
ad eã eliachim & somna & ioae ad ra
πρὸς αὐτὸν ἐλιακεὶμ καὶ σομνᾶς καὶ ἰωὰς πρὸς ῥα
psacẽ. loqre iã ad seruos tuos syria
ψάκην· λάλησον δὴ πρὸς τοὺς παῖδάς σου συρι
ce. audim? eã nos: & nõ loqris ad nos iu
ςὶ· ἀκούομεν γὰρ ἡμεῖς, καὶ μὴ λαλεῖς πρὸς ἡμᾶς ἰου
daice: & quare loqris in aures hoim
δαϊστί, καὶ ἵνατί λαλεῖς εἰς τὰ ὦτα τῶν ἀνθρώπων

C

stantiũ sup murũ. τ ait ad eos rapsaces: nũqd ad dñm tuũ an ad vos misit me dñs me? verba hec loqui: nõne ad holes sedẽtes sup murũ vt comedãt stercora suã τ bibãt vrinã suã vobiscũ simul? τ stetit rapsaces τ clamauit voce magna iudaice: τ ait audite iã verba regis assyriorũ. hec dicit rex: nõ deciplat vos ezechias verbis: q̃b nõ poterit liberare vos: τ nõ dicat vobis ezechias q: liberabit vos de τ nõ tradet ciuitas ista in manu regis assyriorũ. nõ audiatis ezechiã hec dicit rex assyriorũ. si vultis bõdici: egredimini ad me: τ comedite vnusq̃sq̃ vitẽ suã τ ficus: τ bibite aquã cisterne sue. donec veniã τ accipiã vos in terrã: sicut terra vsa terra frumẽti τ vini τ panũ τ vineartũ. nõ seducat vos ezechias dicẽs: deꝰ liberabit nos. nũqd liberauerũt dii gentiũ vnusq̃sq̃ suã regionẽ de manu regis assyriorũ? vbi est deꝰ emath τ arphath? vbi est deꝰ ciuitatis sepharuaim? nũqd potuerũt liberare samariã de manu mea? q̃ liberauerũt terrã suã de manu mea: vt liberet dñs hierũ de manu mea? τ siluerũt τ nemo rũdit verbũ: q: ꝓceperat rex nihil rũderi. τ ingressus ẽ eliachim filius helchie magister aule τ somna scriba τ ioas filius asaph a cõmentariis τ nũciauerũt ei verba rapsacis.

Ca.37.

qui est sup murũ? Et dixit ad eos rapsaces. Nunqd ad dñm tuũ & ad te misit me dñs meus: vt loquerer omnia verba ista: & non potius ad viros qui sedent in muro vt comedãt stercora sua: & bibant vrinam pedum suorum vobiscũ? Et stetit rapsaces: & clamauit voce magna iudaice: & dixit. Audite verba regis magni regis assyriorum. Hec dicit rex. Non vos seducat ezechias: quia non poterit eruere vos: & non vobis tribuat fiduciam ezechias super domino dicens. Eruens liberabit nos dominus: non dabitur ciuitas ista in manu regis assyriorum. Nolite audire ezechiam. Hec enim dicit rex assyriorum. Facite mecum benedictionem: & egredimini ad me: & comedite vnusq̃sq̃ vineã suã: & vnusq̃sq̃ ficũ suã: & bibite vnusquisq̃ aquã cisterne sue: donec veniam & tollã vos ad terram: que est vt terra vestra: terrã frumenti & vini terram panũ & vinearum. Nec conturbet vos ezechias: dicens. Domin liberabit nos. Nunquid liberauerunt dii gentiũ vnusq̃sq̃ terrã suã de manu regis assyriorũ? Vbi est deus emath & arphat. Vbi est deus sepharuaim? Nũqd liberauerũt samariã de manu mea? Quis est ex omnibus diis terrarum istarum qui eruerit terram suam de manu mea: vt eruat dominus hierusalẽ de manu mea? Et siluerunt: & non rũderunt ei verbum. Mandauerat enim rex dicens: ne respondeatis ei. Et ingressus est eliachim filius helchie qui erat super domum & sobna scriba & ioahe filius asaph a commentariis: ad ezechiam scissis vestibus: & nunciauerunt ei verbum rapsacis. 37.

מָסָה "אֲשֶׁר" עַל "הַחוֹמָה: וַיֹּאמֶר "רַבְשָׁקֵה
הַאֶל "אֲדֹנֶיךָ "וְאֵלֶיךָ "שְׁלָחַנִי "אֲדֹנִי
לְדַבֵּר "אֶת "הַדְּבָרִים "הָאֵלֶּה "הֲלֹא
עַל "הָאֲנָשִׁים "הַיֹּשְׁבִים "עַל "הַחוֹמָה
שָׁתָה "לֶאֱכֹל "אֶת "חָרְאיהֶם "וְלִשְׁתּוֹת "אֶת
עָמַד "שֵׁינֵיהֶם "עִמָּכֶם: "וַיַּעֲמֹד "רַבְשָׁקֵה
קָרָא "וַיִּקְרָא "בְּקוֹל "גָּדוֹל "יְהוּדִית "וַיֹּאמֶר
גָּדַל "שְׁמְעוּ "אֶת "דִּבְרֵי "הַמֶּלֶךְ "הַגָּדוֹל
מֶלֶךְ "אַשּׁוּר: "כֹּה "אָמַר "הַמֶּלֶךְ "אַל
נָשָׂא "כָל "יַשִּׁיא "לָכֶם "חִזְקִיָּהוּ "כִּי "לֹא "יוּכַל
נָצַל "נָצֵל "לְהַצִּיל "אֶתְכֶם: "וְאַל "יַבְטַח "אֶתְכֶם
חִזְקִיָּהוּ "אֶל "יְהוָה "לֵאמֹר "הַצֵּל
נָתַן "יַצִּילֵנוּ "יְהוָה "לֹא "תִנָּתֵן "הָעִיר
הַזֹּאת "בְּיַד "מֶלֶךְ "אַשּׁוּר: "אַל
שָׁמַע "תִּשְׁמְעוּ "אֶל "חִזְקִיָּהוּ "כִּי "כֹה "אָמַר
עָשָׂה "הַמֶּלֶךְ "אַשּׁוּר "עֲשׂוּ "אִתִּי "בְּרָכָה
יָצָא "וּצְאוּ "אֵלַי "וְאִכְלוּ "אִישׁ "גַּפְנוֹ
שָׁתָה "וְאִישׁ "תְּאֵנָתוֹ "וּשְׁתוּ "אִישׁ "מֵי
בּוֹא "בּוֹרוֹ: "עַד "בֹּאִי "וְלָקַחְתִּי "אֶתְכֶם "אֶל
יָרַשׁ "אֶרֶץ "כְּאַרְצְכֶם "אֶרֶץ "דָּגָן "וְתִירוֹשׁ
סִיר "אֶרֶץ "לֶחֶם "וְכְרָמִים: "פֶּן "יַסִּית
נָצַל "אֶתְכֶם "חִזְקִיָּהוּ "לֵאמֹר "יְהוָה "יַצִּילֵנוּ
הַהִצִּילוּ "אֱלֹהֵי "הַגּוֹיִם "אִישׁ "אֶת
אַרְצוֹ "מִיַּד "מֶלֶךְ "אַשּׁוּר: "אַיֵּה "אֱלֹהֵי
חֲמַת "וְאַרְפָּד "אַיֵּה "אֱלֹהֵי "סְפַרְוַיִם
וְכִי "הִצִּילוּ "אֶת "שֹׁמְרוֹן "מִיָּדִי: "מִי
בְּכָל "אֱלֹהֵי "הָאֲרָצוֹת "הָאֵלֶּה "אֲשֶׁר
הִצִּילוּ "אֶת "אַרְצָם "מִיָּדִי "כִּי "יַצִּיל
יְהוָה "אֶת "יְרוּשָׁלִַם "מִיָּדִי: "וַיַּחֲרִישׁוּ
וְלֹא "עָנוּ "אֹתוֹ "דָּבָר "כִּי "מִצְוַת
הַמֶּלֶךְ "הִיא "לֵאמֹר "לֹא "תַעֲנֻהוּ:
וַיָּבֹא "אֶלְיָקִים "בֶּן "חִלְקִיָּהוּ "אֲשֶׁר
עַל "הַבַּיִת "וְשֶׁבְנָא "הַסֹּפֵר "וְיוֹאָח
בֶּן "אָסָף "הַמַּזְכִּיר "אֶל "חִזְקִיָּהוּ
קָרוּעֵי "בְגָדִים "וַיַּגִּידוּ "לוֹ "אֵת
דִּבְרֵי "רַבְשָׁקֵה

C.xxxvij. וַיְהִי כְּשָׁמְעַ הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיִּקְרַע
הָיָה קָרַע
אֶת בְּגָדָיו וַיִּתְכַּס שָׂק וַיָּבֹא בֵּית
כְּסָה בּוֹא
יְהוָה׃ וַיִּשְׁלַח אֶת אֶלְיָקִים אֲשֶׁר
שָׁלַח
עַל הַבַּיִת וְאֶת שֶׁבְנָא הַסֹּפֵר וְאֶת
שָׂק
זִקְנֵי הַכֹּהֲנִים מְתֻכַּסִּים בַּשַּׂקִּים
נָבָא
אֶל יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ הַנָּבִיא׃
אָמַר
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה אָמַר חִזְקִיָּהוּ
צוּר יָכַח
יוֹם צָרָה וְתוֹכֵחָה וּנְאָצָה הַיּוֹם
בּוֹא בָּנָה
הַזֶּה כִּי בָאוּ בָנִים עַד מַשְׁבֵּר וְכֹחַ
שָׁבַר כֹּחַ
אַיִן לְלֵדָה׃ אוּלַי יִשְׁמַע יְהוָה
יָלַד שָׁמַע
אֱלֹהֶיךָ אֵת דִּבְרֵי רַבְשָׁקֵה אֲשֶׁר
שָׁלַח מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֲדֹנָיו לְחָרֵף
אֱלֹהִים חָי וְהוֹכִיחַ בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר
הָיָה יָכַח
שָׁמַע יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְנָשָׂאתָ תְפִלָּה
פָּלַל
בְּעַד הַשְּׁאֵרִית הַנִּמְצָאָה׃ וַיָּבֹאוּ
מָצָא בּוֹא
עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ אֶל יְשַׁעְיָהוּ׃
אָמַר
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְשַׁעְיָהוּ כֹּה תֹאמְרוּן
אָמַר
אֶל אֲדֹנֵיכֶם כֹּה אָמַר יְהוָה אַל
יָרֵא פָּנָה
תִּירָא מִפְּנֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ
אֵת
אֲשֶׁר גִּדְּפוּ נַעֲרֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר אוֹתִי׃
שָׁמַע נָתַן
הִנְנִי נוֹתֵן בּוֹ רוּחַ וְשָׁמַע שְׁמוּעָה
שׁוּב נָפַל
וְשָׁב אֶל אַרְצוֹ וְהִפַּלְתִּיו בַּחָרֶב
מָצָא
בְּאַרְצוֹ׃ וַיָּשָׁב רַבְשָׁקֵה וַיִּמְצָא
לָחַם
אֶת מֶלֶךְ אַשּׁוּר נִלְחָם עַל לִבְנָה
כִּי שָׁמַע כִּי נָסַע מִלָּכִישׁ׃ וַיִּשְׁמַע
עַל תִּרְהָקָה מֶלֶךְ כּוּשׁ לֵאמֹר יָצָא
לְהִלָּחֵם אִתָּךְ וַיִּשְׁמַע וַיִּשְׁלַח
לָחַם שָׁלַח
מַלְאָכִים אֶל חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר׃ כֹּה לָאַג
תֹּאמְרוּן אֶל חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
אָמַר
לֵאמֹר אַל יַשִּׁאֲךָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָשָׁא
אַתָּה בֹטֵחַ בּוֹ לֵאמֹר לֹא תִנָּתֵן נָתַן
יְרוּשָׁלִַם בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ הִנֵּה
אַתָּה שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי עָשָׂה
אַשּׁוּר לְכָל הָאֲרָצוֹת לְהַחֲרִימָם חָרַם
וְאַתָּה תִּנָּצֵל׃ הַהִצִּילוּ אֹתָם אֱלֹהֵי נָצַל
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִשְׁחִיתוּ אֲבוֹתַי אֶת שָׁחַת

ΘΤ factũ est cũ audisset rex ezechias scidit vestimenta sua: & obuolut est sacco: & intrauit in domũ dñi. Et misit eliachim qui erat super domum: & sobnã scribam: & seniores de sacerdotib⁹ opertos saccis: ad esaiam filium amos prophetam: & dixerunt ad eum. Hec dicit ezechias. Dies tribulatiõis & correptionis & blasphemie dies hec: quia venerũt filii vsq; ad partũ: & vir tus non est pariendi. Si quomodo audiat dñs deus tuus verba rapsacis quem misit rex assyriorũ dñs suus ad blasphemãdum deũ viuentẽ: & exprobrandũ sermonib⁹ quos audiuit dñs deus tuus. Leua ergo orationem pro reliquiis que reperte sunt. Et venerunt serui regis ezechie ad esaiam: & dixit ad eos esaias. Hec dicetis domino vestro. Hec dicit dominus. Ne timeas a facie verborũ que audisti: quibus blasphemauerũt pueri regis assyriorum me. Ecce ego dabo ei spiritũ & audiet nũciũ: & reuertetur ad terram suã: & corruere eũ faciã gladio in terra sua. Reuersus est aũt rapsaces: & inuenit regem assyriorũ preliantẽ aduersus lobnam. Audierat enim qa pfectus esset de lachis: & audiuit de taracha rege ethiopie dicentes: egressus est vt pugnet cõtra te. Quod cũ audisset misit nuncios ad ezechiam: dicens. Hec dicetis ezechie regi iude loquentes. Non te decipiat deus tuus in quo tu confidis dicens: nõ dabitur ierusalem in manu regis assyriorum. Ecce tu audisti omnia que fecerunt reges assyriorũ omnibus terris quas subuerterunt: & tu poteris liberari? Numqd eruerũt eos dii gentium: quos subuerterunt patres mei

Θ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν βασιλέα ἐζεκίαν. scidit vestimenta sua & idutus est sacco & ἔσχισεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ περιεβάλετο σάκκον καὶ ascẽdit in domũ dñi. & misit eliachim magistrũ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου. καὶ ἀπέστειλεν τὸν ἐλιακεὶμ τὸν ἐπὶ aule & somnã scribã & senio τοῦ οἴκου καὶ σομνᾶν τὸν γραμματέα καὶ τοὺς πρεσβυ reo sacerdotũ idutos sacco ad esai τέρους τῶν ἱερέων περιβεβλημένους σάκκους πρὸς ἠσαΐ am filiũ amos ꝓphetã: & dixerũt ei. hec di- αν υἱὸν αμως τὸν προφήτην, καὶ εἶπαν αὐτῷ. τάδε λέ cit ezechias. dies tribulatõis & opprobrii & redargu γει ἐζεκίας. ἡμέρα θλίψεως καὶ ἐνειδισμοῦ καὶ ἐλεγ- tiõis & ire hodierna dies. qꝛ venit dolor parien μοῦ καὶ ὀργῆς ἡ σήμερον ἡμέρα. ὅτι ἥκει ἡ ὠδὶν τῶν τικτόν ti. virtutẽ aũt nõ hꝫ ad pariẽdũ. si quo mõ audiat σι. ἰσχὺν δὲ οὐκ ἔχει τοῦ τικεῖν. εἴπως εἰσακούσαι dñs de⁹ tu⁹ verba rapsaci q̃ mi- κύριος ὁ θεός σου τοὺς λόγους ῥαψάκου. οὓς ἀπέστει sit rex assyriorꝫ dñs eius ad exprobrãdũ deo vi λε βασιλεὺς ἀσσυρίων ὁ κύριος αὐτοῦ ὀνειδίζειν θεὸν ζῶ uẽti: iproperat verba q̃ audiuit dñs de⁹ tu⁹. & τα, ὀνειδίζει λόγους οὓς ἤκουσε κύριος ὁ θεός σου. καὶ deꝓcaberis ad dñm deũ tuũ ꝓ derelic ἐπεύξῃ πρὸς κύριον τὸν θεόν σου περὶ τῶν καταλειφθεν tis hiꝰ. & venerũt serui ezechie ad esaiã. μένων τούτων. καὶ ἦλθον οἱ παῖδες ἐζεκίου πρὸς ἠσαΐαν. & ait illis esaias: sic dicetis ad domi καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἠσαΐας, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τὸν κύρι nũ vẽm. hec dicit dñs ne timueris a ον ὑμῶν. τάδε λέγει κύριος μὴ φοβηθῇς ἀπὸ τῶν verbis q̃ audisti: q̃b⁹ iproperauerũt me legati re λόγων ὧν ἤκουσας, οὓς ἀνείδισάν με οἱ πρέσβεις βα gis assyriorꝫ. ecce ego imittã sup eũ spũ: & σιλέως ἀσσυρίων. ἰδοὺ ἐγὼ ἐμβαλῶ ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα, καὶ audiẽs nuncũ reuertet in regionẽ suã & ἀκούσας ἀγγελίαν ἀπεστρέφη εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ καὶ cadet gladio in terra sua. & reuersus ẽ ra πεσεῖται μαχαίρᾳ ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ. καὶ ἐπέστρεψε ἐκ psaces & inuenit regẽ assyriorꝫ ob φάκης καὶ κατέλαβε τὸν βασιλέα ἀσσυρίων προ- sidentẽ lobnã. & audiuit qꝛ discessit a la- λιεμοῦντα λόβναν. καὶ ἤκουσεν ὅτι ἀπῆρεν ἀπὸ λα chis. & egressus ẽ tharra rex ethiopũ: vt obside χεις. καὶ ἐξῆλθεν θαρὰ βασιλεὺς αἰθιόπων, τοῦ πολιορ ret eũ. & audiẽs reuersus est & mi- κῆσαι αὐτόν. καὶ ἀκούσας ἀπέστρεψε καὶ ἀπέστει- sit nũcios ad ezechiã dicẽs. sic dicetis eze λεν ἀγγέλους πρὸς ἐζεκίαν λέγων. οὕτως ἐρεῖτε ἐζε chie regi iudee. nõ decipiat te de⁹ κίᾳ βασιλεῖ τῆς ἰουδαίας. μὴ ἀπατάτω σε ὁ θεός tu⁹ in quo tu cõfisus es in eo dicẽs: nõ trade- σου ἐφ' ᾧ σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτῷ λέγων, ὃν μὴ παρα tur hierusalem in manu regis assyriorꝫ. ecce δοθῇ ἱερουσαλὴμ ἐν χειρὶ βασιλέως ἀσσυρίων. ἰδοὺ tu nõ audisti q̃ fecerũt reges assyriorꝫ om σὺ οὐκ ἤκουσας ἃ ἐποίησαν βασιλεῖς ἀσσυρίων πά ni terre quã destruxerũt & tu liberaberis? nũqd σαις τὴν γῆν ὃν ἀπώλεσαν καὶ σὺ ῥυσθῇς; μὴ ἐρ- liberauerũt eos dii gẽtiũ quos pdiderũt ῥύσαντο αὐτοὺς οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν ὃν ἀπώλεσαν οἱ patres mei. & πατέρες μου. τὸν τε

C

gozan & charran & rase in regiõe thecmath:
γωζαν καὶ χαρρὰν καὶ ῥασιμαθασὶν ἐν χώρᾳ θεμάθ,
vbi sunt reges emath:& vbi arphath: & vbi
ποῦ εἰσὶν οἱ βασιλεῖς ἐμάθ, καὶ ποῦ ἀρφάθ, καὶ ποῦ
ciuitatis sepharuaim: ana & aua: & accepit eze
πόλεως σεφφαρουέμ, ἀναιεὶν καὶ γαυσά, καὶ ἔλαβεν ἐζε
chias libros a nũcios: & legit il-
κίας τὰ βιβλία παρὰ τῶν ἀγγέλων, καὶ ἀνέγνω αὐ-
lũ. & ascẽdit in domũ dñi & aperuit illũ: coram
τά. καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου καὶ ἤνοιξεν αὐτὸ, ἐναντίον
dñe: & orauit ezechias ad dñm dicẽs. do
κυρίου, καὶ προσηύξατο ἐζεκίας πρὸς κύριον λέγων. κύ
mine sabaoth de⁹ israel q̃ sedes sup cheru
ριε σαβαὼθ ὁ θεὸς ἰσραὴλ ὁ κατοικῶν ἐπὶ τῶν χερου-
bim: tu es de⁹ solus omniũ regni orbis
βιμ, σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος πάσης βασιλείας τῆς οἰκου-
terre. tu fecisti celũ & terrã. inclina
μένης. σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. κλίνον
dñe aurẽ tuã. exaudi dñe. aperi dñe
κύριε τὸ ὦς σου. εἰσάκουσον κύριε. ἄνοιξον κύριε
oculos tuos. inspice dñe & vide. &
τοὺς ὀφθαλμούς σου. ἔμβλεψον κύριε καὶ ἴδε. καὶ
audi ola verba senacherib: q̃ mi-
ἄκουσον πάντας τοὺς λόγους σενναχηρείμ, ὃς ἀπέ-
sit ad exprobãdũ deũ viuẽtẽ. in veritate cũ dñe:
στειλεν ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα. ἐπ' ἀληθείας παρ κύριε,
desolauerũt reges assyriorũ orbẽ terre totũ &
ἠρήμωσαν βασιλεῖς ἀσσυρίων τὴν οἰκουμένην ὅλην καὶ
regionẽ eorũ. & iecerũt idola eorũ
τὴν χώραν αὐτῶν. καὶ ἐνέβαλον τὰ εἴδωλα αὐτῶν
in ignẽ. nõ enim dii erãt: sed opa manuũ ho
εἰς τὸ πῦρ. οὐ γὰρ θεοὶ ἦσαν, ἀλλὰ ἔργα χειρῶν ἀν-
minũ: ligna & lapides & destruxerũt eos. tu
θρώπων, ξύλα καὶ λίθοι καὶ ἀπώλεσαν αὐτούς. σὺ
dñe de⁹ nr̃ salua nos de manu eorũ. vt cogno
κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν σῶσον ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶν. ἵνα
scat oẽs regnũ terre: q̃ tu es de⁹ so-
γνῶ πᾶσα βασιλεία τῆς γῆς, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς μό-
lus. & missus ẽ esaias filius amos ad ezechiã & dicit
νος. καὶ ἀπεστάλη ἠσαΐας υἱὸς ἀμὼς πρὸς ἐζεκίαν καὶ εἶπεν
ei. hec dicit dñs de⁹ israel. audiui q̃ ora
αὐτῷ. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ. ἤκουσα ἃ προ
sti ad me de senacherib rege assyriorũ.
σηύξω πρός με περὶ σενναχηρὶμ βασιλέως ἀσσυρίων.
hoc verbũ q̃ locut⁹ est de eo de⁹. despe
οὗτος ὁ λόγος ὃν ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ ὁ θεός. ἐφαύλι-
xit te & subsannauit te virgo filia sion
σέν σε καὶ ἐξεμυκτήρισέ σε παρθένος θυγάτηρ σιὼν
post te caput mouit filia hierũ cui
ἐπὶ σοὶ κεφαλὴν ἐκίνησε θυγάτηρ ἱερουσαλὴμ τίνα
exprobrasti & irritasti. aut ad quẽ exaltasti
ὠνείδισας καὶ παρώξυνας. ἢ πρὸς τίνα ὕψωσας τὴν
vocẽ tuã & leuasti in excelsum oculos tuos in
φωνήν σου καὶ ἦρας εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμούς σου εἰς
sanctũ israel. q̃ p nũcios exprobrasti
τὸν ἅγιον τοῦ ἰσραήλ. ὅτι διὰ ἀγγέλων ὠνείδισας
dño. tu cũ viribus multitudinẽ curruũ ego
κύριον. σὺ μὲν ἔπρας τῷ πλήθει τῶν ἁρμάτων ἐγὼ
ascẽdi in altitudinẽ mõtiũ & in extrema liba-
ἀνέβην εἰς ὕψος ὀρέων καὶ εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ λιβά-
ni: & succidi altitudinẽ cedri eius & pulchri
νου, καὶ ἔκοψα τὸ ὕψος κέδρου αὐτοῦ καὶ τὸ κάλ-
tudinẽ cupressi. & intrui altitudinẽ pti
λος τῆς κυπαρίσσου. καὶ εἰσῆλθον εἰς ὕψος μέρους
fine
τοῦ δρυμοῦ

gozan & aran: & re-
seph & filios eden q̃ erãt
in thalassar. Vbi est rex
emath & rex
arfath & rex vrbis se-
pharuaim ana
& aua? Et tulit ezechias
libros
de manu nunciorũ: &
legit eos & ascendit in
domũ dñi: & ex-
pandit eos coram
domino. Et orauit ad
dominum
dicens. Domine exerci
tuum deus
israel qui sedes sup che-
rubim tu es
deus solus omniũ re
gnorũ
terre: tu fecisti celũ
& terram. Inclina do-
mine aurem tuam
& audi aperi dñe oculos
tuos & vide:
& audi omnia verba sen-
nacherib que
misit ad blasphemandũ
deũ viuentẽ. Vere enim
domine desertas fecerũt
reges assyriorũ
terras: & regiones eaꝝ:
& dederũt
deos earũ igni non
enim erant dii:
sed opera manuũ ho
minum: lignum & lapis:
& cõminuerũt eos. Et
nunc dñe deus noster
salua nos de manu eius
& cognoscãt oia regna
terre: quia tu es domi-
nus solus. Et misit
esaias filius amos ad
ezechiam
dicens. Hec dicit domi
nus deus
israel. Pro quibus ro-
gasti me de
sennacherib rege assy-
riorum: hoc est verbum
qd locutus est dñs su-
per eum. Despexit te &
subsannauit te virgo fi-
lia sion: post te caput
mouit filia hierusalẽ.
Cui exprobrasti: & quẽ
blasphemasti: & super
quẽ exaltasti vocẽ: & le
uasti altitudinẽ oculorũ
tuorũ ad sanctũ israel.
In manu seruorũ tuorũ
exprobrasti dño: & dixi
sti. In multitudine q̃drí
garũ mearũ ego ascendi
in altitudinẽ montiũ in
ga libani & succidam ex
celsa cedrorũ eius: electas
abietes illius: & introibo
altitudinẽ sũmitatis eius:
saltũ carmeli eius: ego

גֹּזָן וְאֶת חָרָן וְרֶצֶף וּבְנֵי עֵדֶן אֲשֶׁר
בְּתֶלַשָּׁר׃ אַיֵּה מֶלֶךְ חֲמָת וּמֶלֶךְ
נטע אַרְפַּד וּמֶלֶךְ לָעִיר סְפַרְוַיִם הֵנַע
לקח וְעִוָּה׃ וַיִּקַּח חִזְקִיָּהוּ אֶת הַסְּפָרִים
לאר קרא מִיַּד הַמַּלְאָכִים וַיִּקְרָאֵהוּ וַיַּעַל
עלה בית בָּית יְהוָה וַיִּפְרְשֵׂהוּ חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי
פנה פלל יְהוָה׃ וַיִּתְפַּלֵּל חִזְקִיָּהוּ אֶל יְהוָה
לאמר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים אַתָּה הוּא
ברד אלה הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכֹל מַמְלְכוֹת
עשה הָאָרֶץ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם
נטה וְאֶת הָאָרֶץ׃ הַטֵּה יְהוָה אָזְנְךָ
וּשְׁמָע פְּקַח יְהוָה עֵינֶיךָ וּרְאֵה
וּשְׁמַע אֶת כָּל דִּבְרֵי סַנְחֵרִיב אֲשֶׁר
שָׁלַח לְחָרֵף אֱלֹהִים חָי׃ אָמְנָם
חרב יְהוָה הָחֳרִיבוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר אֶת
כָּל הָאֲרָצוֹת וְאֶת אַרְצָם׃ וְנָתַן אֶת
אֱלֹהֵיהֶם בָּאֵשׁ כִּי לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה
עשה כִּי אִם מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ וָאֶבֶן
אבד וַיְאַבְּדוּם׃ וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
ישע הוֹשִׁיעֵנוּ מִיָּדוֹ וְיֵדְעוּ כָל מַמְלְכוֹת
שלח הָאָרֶץ כִּי אַתָּה יְהוָה לְבַדֶּךָ׃ וַיִּשְׁלַח
יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ אֶל חִזְקִיָּהוּ
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
פלל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִתְפַּלַּלְתָּ אֵלַי אֶל
סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ זֶה הַדָּבָר
נוץ אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עָלָיו בָּזָה לְךָ
בתל לַעֲגָה לְךָ בְּתוּלַת בַּת צִיּוֹן אַחֲרֶיךָ
נוע רֹאשׁ הֵנִיעָה בַּת יְרוּשָׁלִָם׃ אֶת
רום מִי חֵרַפְתָּ וְגִדַּפְתָּ וְעַל מִי הֲרִימוֹתָה
נשא רום קוֹל וַתִּשָּׂא מָרוֹם עֵינֶיךָ אֶל קְדוֹשׁ
קדש יִשְׂרָאֵל׃ בְּיַד עֲבָדֶיךָ חֵרַפְתָּ אֲדֹנָי
אמר רבב וַתֹּאמַר בְּרֹב רִכְבִּי אֲנִי עָלִיתִי
גבה מְרוֹם הָרִים יַרְכְּתֵי לְבָנוֹן וְאֶכְרֹת
גבה טוא קוֹמַת אֲרָזָיו מִבְחַר בְּרוֹשָׁיו וְאָבוֹא
מְרוֹם קִצּוֹ יַעַר כַּרְמְלוֹ׃ אֲנִי

[a]קָרָה [b]שָׁתָה
[c]חָנַב [d]צוּר
[e]רָחַק [f]אֶת
[g]עָשָׂה [h]יוֹם
[i]בּוֹא [j]הָיָה
[k]שָׁאָה [l]גָּלַל
[m]נָצָה [n]עִיר
[o]חָתַת [p]בּוּשׁ
[q]גֵּא [r]בָּנָה
[s]קוּם [t]יָשַׁב
[u]יָצָא [v]בּוֹא
[w]רָגַז
[x]שׁוּם
[y]חַ שָׁפָה
[z]שׁוּב [aa]בּוֹא
[ab]אָבַל [ac]סָפַח
[ad]שָׁנָה [ae]שָׁחִים
[af]שָׁלֹשׁ
[ag]פָּרָה [ah]פָּלַט
[ai]שָׁאַר
[aj]פָּרָה [ak]עָלָה
[al]יָצָא
[am]עָשָׂה
[an]זֹאת: לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אֶל מֶלֶךְ
[ao]בּוֹא
[ap]יָרָה [aq]חֵץ
[ar]מָגֵן [as]סֹלְלָה
[at]שׁוּב [au]בּוֹא
[av]נָאֻם
[aw]גָּנַן
[ax]יָשַׁע
[ay]לָאַךְ [az]מַחֲנֶה
[ba]שָׁכַם
[bb]כָּלָה [bc]מוּת
[bd]עָסָה [be]שׁוּב
[bf]הָיָה [bg]שָׁמַה
[bh]בָּנָה

[a]קָרַתִּי [b]וְשָׁתִיתִי מָיִם [c]וְאַחְרִב בְּכַף
[d]פְּעָמַי כָּל יְאֹרֵי מָצוֹר: הֲלוֹא שָׁמַעְתָּ
[e]לְמֵרָחוֹק אוֹתָהּ עָשִׂיתִי מִימֵי קֶדֶם
[f]וְיִצַּרְתִּיהָ עַתָּה הֲבִאתִיהָ וּתְהִי
[g]לְהַשִּׁאוֹת גַּלִּים נִצִּים עָרִים
[h]בְּצֻרוֹת: וְיֹשְׁבֵיהֶן קִצְרֵי יָד חַתּוּ
[i]וַבֹּשׁוּ הָיוּ עֵשֶׂב שָׂדֶה וְיֶרֶק דֶּשֶׁא
[j]חֲצִיר גַּגּוֹת שִׁדְּפָה לִפְנֵי קָמָה:
[k]וְשִׁבְתְּךָ וְצֵאתְךָ וּבֹאֲךָ יָדָעְתִּי
[l]וְאֵת הִתְרַגִּזְךָ אֵלָי: יַעַן הִתְרַגִּזְךָ
[m]אֵלַי וְשַׁאֲנַנְךָ עָלָה בְּאָזְנָי וְשַׂמְתִּי
[n]חַחִי בְּאַפֶּךָ וּמִתְגִּי בִּשְׂפָתֶיךָ
[o]וַהֲשִׁבֹתִיךְ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּאתָ בָּהּ:
[p]וְזֶה לְךָ הָאוֹת אָכוֹל הַשָּׁנָה סָפִיחַ
[q]וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית שָׁחִיס וּבַשָּׁנָה
[r]הַשְּׁלִישִׁית זִרְעוּ וְקִצְרוּ וְנִטְעוּ
[s]כְרָמִים וְאִכְלוּ פִּרְיָם: וְיָסְפָה פְּלֵיטַת
[t]בֵּית יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרָה שֹׁרֶשׁ לְמַטָּה
[u]וְעָשָׂה פְּרִי לְמַעְלָה: כִּי מִירוּשָׁלִַם
[v]תֵּצֵא שְׁאֵרִית וּפְלֵיטָה מֵהַר
[w]צִיּוֹן קִנְאַת יְהוָה צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה
[x]זֹאת: לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אֶל מֶלֶךְ
[y]אַשּׁוּר לֹא יָבוֹא אֶל הָעִיר הַזֹּאת
[z]וְלֹא יוֹרֶה שָׁם חֵץ וְלֹא יְקַדְּמֶנָּה
[aa]מָגֵן וְלֹא יִשְׁפֹּךְ עָלֶיהָ סֹלְלָה:
[ab]בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּא בָּהּ יָשׁוּב
[ac]וְאֶל הָעִיר הַזֹּאת לֹא יָבוֹא נְאֻם
[ad]יְהוָה: וְגַנּוֹתִי עַל הָעִיר הַזֹּאת
[ae]לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעֲנִי וּלְמַעַן דָּוִד
[af]עַבְדִּי: וַיֵּצֵא מַלְאַךְ יְהוָה וַיַּךְ
[ag]בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר מֵאָה וּשְׁמֹנִים
[ah]וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וְהִנֵּה
[ai]כֻלָּם פְּגָרִים מֵתִים: וַיִּסַּע וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב
[aj]סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיֵּשֶׁב בְּנִינְוֵה:
[ak]וַיְהִי הוּא מִשְׁתַּחֲוֶה בֵּית נִסְרֹךְ
[al]אֱלֹהָיו וְאַדְרַמֶּלֶךְ וְשַׂרְאֶצֶר בָּנָיו

fodi & bibi aquam: & siccaui vestigio oooooooo pedis mei omnes riuos aggerũ. Nũqd nõ audiſti quæ olim fecerim eis? Ex diebus antiquis ego plasmaui illud: & nunc adduxi: & factum eſt oo in erraditionẽ colliũ cõpugnantiũ & ciuitatũ munitarũ. Habitatores earũ breuiata manu cõtremuerũt: & cõfuſi ſunt: facti ſunt ſicut fenũ agri & gramen paſcue & herba tectorũ q̃ exaruit antequã maturesceret. Habitationẽ tuã & egreſſum tuũ: & introitũ tuũ ego cognoui: & insaniã tuã cõtra me. Cum fureres aduerſum me ſuperbia tua aſcendit in aures meas. Ponã ergo circulũ in naribus tuis: & frenũ in labiis tuis: & reducã te in via per quã veniſti. Tibi aũt hoc erit ſignũ. Comede hoc anno q̃ ſponte naſcũtur: & in ãno ſecũdo pomis veſcere. In anno autẽ tertio ſeminate & metite: & plãtate vineas: & comedite fructũ earũ. Et emittet id qd ſaluatũ fuerit de domo iuda & qd reliquũ eſt radicẽ deorſum: & faciet fructum ſurſum: qa de hieruſalẽ exibũt reliqe: & ſaluatio de monte ſion. Zelus domini exercituũ faciet iſtud. Propterea hec dicit dominus de rege oo aſſyriorũ. Non intrabit ciuitatem hanc oooooooo & non iaciet ibi ſagittã: & non occupabit eam clypeus: & non mittet in circuitu ei aggerẽ. In via qua venit: p eã reuertetur: oooooooooo & ciuitatem hanc non ingredietur dicit oooooo dominus. Et protegam ciuitatem iſtam oooooooo vt ſaluem eam propter me & propter dauid oo ſeruũ meũ. Egreſſus eſt autẽ angelus dñi: & percuſſit in caſtris aſſyriorum centum octoginta quiq; milia. Et ſurrexerunt mane: & ecce oẽs cadauera mortuorũ. Et egreſſus eſt & abiit: et reuerſus ẽ ſenacherib rex aſſyriorũ: & habitauit in ninive. Et factũ eſt cum adoraret in templo neſrach deum ſuum: adramelech & ſaraſar filii ei

τ poſui pontẽ: τ deſolaui aquas τ oẽs
καὶ ἔθηκα γέφυραν, καὶ ἐρήμωσα ὕδατα καὶ πᾶσαν
cõgregationẽ aque. nõ hec audiſti olim q̃ ego
συναγωγὴν ὕδατος. οὐ ταῦτα ἤκουσας πάλαι ἃ ἐγὼ
feci: a diebus antiquis decreui. nũc aũt eſte
ἐποίησα; ἐξ ἡμερῶν ἀρχαίων συνέταξα. νῦν δὲ ἐποί-
di: vt deſolare gẽtes ĩmunitis ciui-
σα, ἐξερημῶσαι ἔθνη ἐν ὀχυραῖς, καὶ οἰκοῦντας ἐν πό-
tatibus munitis. remiſi manus τ exaruerũt τ
λεσιν ὀχυραῖς. ἀνῆκα τὰς χεῖρας καὶ ἐξηράνθησαν καὶ
fuerũt q̃ fenũ aridũ in tectis τ vt gramẽ.
ἐφύοντο ὡς χόρτος ξηρὸς ἐπὶ δωμάτων καὶ ὡς ἄγρωσις.
nũc aũt ociũ tuũ τ exitũ tuũ τ
νῦν δὲ τὴν ἀπάπαυσίν σου καὶ τὴν ἔξοδόν σου καὶ τὴν
introitũ tuũ ego ſcio. at furor tuus q̃ iratus es
εἴσοδόν σου ἐγὼ ἐπίσταμαι. ὁ δὲ θυμός σου ὃν ἐθυμώθης
τ amaritudo tua aſcẽdit ad me. τ ponã circulũ
καὶ ἡ πικρία σου ἀνέβη πρός με. καὶ ἐμβαλῶ φιμὸν
in naſum tuũ τ frenũ in labia tua. τ
εἰς τὴν ῥῖνά σου καὶ χαλινὸν εἰς τὰ χείλη σου. καὶ
reuerti faciã te via q̃ veniſti in ea. hoc aũt tibi
ἀποστρέψω σε τῇ ὁδῷ ἣ ἦλθες ἐν αὐτῇ. τοῦτο δέ σοι τὸ
ſignũ. comede hoc ãno q̃ ſeminaſti: at
σημεῖον. φάγε τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ἃ ἔσπαρκας, τῷ δὲ
anno ſecũdo reliqua. at tertio
ἐνιαυτῷ τῷ δευτέρῳ τὸ κατάλειμμα. τῷ δὲ τρίτῳ
ſeminãtes metite τ plãtate vineã τ
σπείραντες ἀμήσατε καὶ φυτεύσατε ἀμπελῶνα καὶ
comedite fructũ eorũ. τ erũt vereli
φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῶν. καὶ ἔσονται οἱ κατάλειμ-
cti in iudea: mittẽt radicẽ deorſum τ faci-
μμένοι ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φυτεύσουσι ῥίζαν κάτω καὶ ποιήσου
ent ſemẽ ſurſũ. qz de hierũ exibũt reli
σι σπέρμα ἄνω. ὅτι ἐξ Ἰερουσαλὴμ ἐξελεύσονται οἱ κατάλειμ-
cti: τ ſaluati de mõte ſion. zelus dñi ſabaoth
μένοι, καὶ οἱ σωζόμενοι ἐξ ὄρους Σιών. ὁ ζῆλος κυρίου σαβαὼθ
fecit hec. ꝓpterea ſic dicit dñs ad regẽ
ἐποίησε ταῦτα. διὰ τοῦτο οὕτως λέγει κς ἐπὶ βασιλέα
aſſyriorũ: nõ intrabit in ciuitatẽ hãc neq;
ἀσσυρίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐδὲ μὴ
mittet in eã ſagittã: neq; mittet in eã ſcutũ.
βάλῃ ἐπ' αὐτὴν βέλος, οὐδὲ μὴ βάλῃ ἐπ' αὐτὴν θυρεόν,
neq; circũdabit ſup eã vallũ. ſed via q̃
οὐδὲ μὴ κυκλώσῃ ἐπ' αὐτὴν χάρακα. ἀλλὰ τῇ ὁδῷ ᾗ
venit in ea reuertet: τ in ciuitatẽ hãc
ἦλθεν ἐπ' αὐτῇ ἀποστρεφήσεται, καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύ
nõ intrabit. hec dicit dñs: ꝓtegã
την οὐ μὴ εἰσέλθῃ. τάδε λέγει κύριος, ὑπερασπιῶ
ſup ciuitatẽ iſtã vt ſaluẽ eã: ꝓpter
ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτήν, δι' ἐμ-
me τ ꝓpter dauid ſeruũ meũ. τ egreſſus eſt ange-
μὲ καὶ διὰ δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου. καὶ ἐξῆλθεν ἄγγε-
lus dñi τ occidit de caſtris aſſy
λος κυρίου καὶ ἀπέκτεινεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν ἀσσυ
riorũ centũ octogita τ quiq; milia. τ
ρίων ἑκατὸν ἐγδοήκοντα καὶ πέντε χιλιάδας. καὶ
ſurgẽtes mane inuenerũt corpora mortua. τ
ἀναστάντες πρωὶ εὗρον τὰ σώματα νεκρά. καὶ
abiit reuerſus. τ reuerſus eſt ſennacherim
ἀπῆλθεν ἀποστραφείς. καὶ ἀπέστρεψεν σενναχηρείμ
rex aſſyriorũ: τ habitauit in ninive. τ cũ
βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ ὤκησεν ἐν νινευή. καὶ ἐν τῷ
ipe adoraret in domo aſſarach dei ſui: adra
αὐτὸν προσκυνεῖν ἐν οἴκῳ ἀσαρὰχ θεοῦ αὐτοῦ, ἀδρα-
melech τ naraſar filii eius
μελὲχ καὶ ναασαρὰρ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ,

4.Re. 19.d. Eccl. 48.g

pcusserūt eū gladiis. ipi aūt saluati sūt in
ἐπάταξαν αὐτὸν μαχαίραις. αὐτοὶ δὲ διεσώθησαν εἰς
armeniā. τ regnauit asaradan filiꝰ eius
ἀρμενίαν. καὶ ἐβασίλευσεν ἀσορδὰν ὁ υἱὸς αὐτοῦ
p eo.
ἀντ' αὐτοῦ. Ca.38.
Factū est aūt in tpe illo egrotauit ezechias
A Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐμαλακίσθη ἐζεκίας
vsq ad mortē. τ venit ad eū esaias filiꝰ amos
4.Re. ἕως θανάτου. καὶ ἦλθεν πρὸς αὐτὸν ἠσαΐας υἱὸς ἀμὼς ὁ
20.a. pphēta τ dixit ad eū. hec dicit dñs: dispone
2.Pa. προφήτης καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν. τάδε λέγει κύριος, τάξαι
32.f. de domo tua. morieris eñi tu τ nō viues. τ
περὶ τοῦ οἴκου σου. ἀποθνήσκεις γὰρ σὺ καὶ οὐ ζήσῃ. καὶ
cōuertit ezechiā faciē suā ad parietē.
ἀπέστρεψεν ἐζεκίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πρὸς τὸν τοῖχον,
τ orauit ad dñm dicēs. o dñe: memēto do
καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον λέγων. ὦ δὲ κύριε, μνήσθητι κύ
mine quomō ābulaui i cōspectu tuo cū veritate in corde
ριε ὡς ἐπορεύθην ἐνώπιόν σου μετὰ ἀληθείας ἐν καρδίᾳ
vero τ placita in cōspectu tuo feci. τ fle
ἀληθινῇ καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιόν σου ἐποίησα. καὶ ἔκλαυ
uit ezechias fletu magno. τ factū est verbū dñi
σεν ἐζεκίας κλαυθμῷ μεγάλῳ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad esaiam dicēs. vade τ dic ezechie. hec
πρὸς ἠσαΐαν λέγων. πορεύθητι καὶ εἶπον ἐζεκίᾳ. τάδε
dicit dñs deꝰ dauid patris tui: audiui
λέγει κύριος ὁ θεὸς δαυὶδ τοῦ πατρός σου, ἤκουσα τῆς
orationē tuā τ vidi lachrymas tuas. ecce adiicio
1.Reg. 2.g. προσευχῆς σου καὶ εἶδον τὰ δάκρυά σου. ἰδοὺ προστίθημι
Lu.2.c ad tps tuū quindecī ānos. τ de manu re
B πρὸς τὸν χρόνον σου πεντεκαίδεκα ἔτη. καὶ ἐκ χειρὸς βα
Ecc. gis assyriorū liberabo te τ ciuitatē hāc: τ
48.d. σιλέως ἀσσυρίων ῥύσομαί σε καὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ
ptegā sup ciuitatē hāc. hoc aūt tibi
ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης. τοῦτο δέ σοι τὸ
signū a dño qr faciet deꝰ verbū hoc
σημεῖον παρὰ κυρίου ὅτι ποιήσει ὁ θεὸς τὸ ῥῆμα τοῦτο
qđ locutꝰ est. ecce ego verto vmbrā graduū
ὃ ἐλάλησεν. ἰδοὺ ἐγὼ στρέφω τὴν σκιὰν τῶν ἀναβαθμῶν
quos descēdit decē gradus domꝰ pa
οὓς κατέβη τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς τοῦ οἴκου τοῦ πα
tris tui sol. auertā solē decē gra
τρός σου ὁ ἥλιος. ἀποστρέψω τὸν ἥλιον τοὺς δέκα ἀνα
dus quos descēdit vmbra. oratio ezechie re
βαθμοὺς οὓς κατέβη ἡ σκιά. προσευχὴ ἐζεκίου βα
gis iudee qñ elanguit τ surrexit de
σιλέως τῆς ἰουδαίας ἡνίκα ἐμαλακίσθη καὶ ἀνέστη ἐκ
īfirmitate sua. Ego dixi in excelso
τῆς μαλακίας αὐτοῦ. Ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ ὕψει τῶν
dierū meorū vadā ad portas īferi. relin
ἡμερῶν μου πορεύσομαι ἐν πύλαις ᾅδου. καταλεί
quā ānos residuos: dixi nō vltra videbo
ψω τὰ ἔτη τὰ ἐπίλοιπα, εἶπα οὐκ ἔτι οὐ μὴ ἴδω
salutare dei in terra viuentiū. nec vltra
τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἐπὶ γῆς ζώντων. οὐκ ἔτι οὐ μὴ
videbo hoīem cū habitantibꝰ: defeci a cognatio
ἴδω ἄνθρωπον μετὰ κατοικούντων, ἐξέλιπον συγγενεί
ne mea: dereliqui reliquū vite mee. exiuit τ
ας μου, κατέλιπον τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς μου. ἐξῆλθεν καὶ
recessit a me sicut diuertēs tabernaculū qđ fixerat
ἀπῆλθεν ἀπ' ἐμοῦ ὥσπερ ὁ καταλύων σκηνὴν πήξας.
spūs meꝰ apud me factꝰ est sicut tela texētis ap
τὸ πνεῦμά μου παρ' ἐμοὶ ἐγένετο ὡς ἱστὸς ἐρίθου ἐγγι
ppinquātis ad succidēdū. in die illa traditꝰ sum. vsq
ζούσης ἐκτεμεῖν. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ παρεδόθην. ἕως
mane qsi leo sic cōtriuit oīa
πρωὶ ὡς λέων οὕτως συνέτριψε πάντα τὰ

percusserūt eum gladio: fugeruntq; in terram ararath & regnauit asaraddon filius eiꝰ pro eo.

38. IN diebus illis egrotauit ezechias vsq ad mortē: & introiuit ad eum esaias filius amos propheta & dixit ei. Hec dicit dñs. Dispone domui tue qa morieris tu & non viues. Et conuertit ezechias faciem suā ad parietē: & orauit ad dominum & dixit. Obsecro dñe memento queso quō ambulauerim coram te in veritate: & in corde perfecto: & quod bonū est in oculis tuis fecerim. Et fleuit ezechias fletu magno. Et factum est verbum domini ad esaiam: dicens. Vade & dic ezechie. Hec dicit dominꝰ deus dauid patris tuis. Audiui orationem tuam: vidi lachrymas tuas. Ecce ego adiciā super dies tuos quindecim annos: & de manu regis assyriorū eruam te: & ciuitatē istam & protegam eam. Hoc autē tibi erit signum a domino: quia faciet dominus verbum hoc quod locutus est. Ecce ego reuerti faciam vmbram linearum per quas descēderat in horologio achaz in sole retrorsum decem lineis. Et reuersus est sol decem lineis per gradus quos descenderat. Scriptura ezechie regis iuda cum egrotasset & cōualuisset de infirmitate sua. Ego dixi in dimidio dierū meorū vadā ad portas inferi. Quesiui residuum annorū meorum. Dixi non videbo dominū deum in terra viuentium: non aspiciā hominē vltra & habitatorē quietis. Generatio mea ablata est: & cōuoluta est a me quasi tabernaculū pastorū. Precisa ē velut a texēte vita mea: dū adhuc ordirer succidit me. De mane vsq ad vespā finies me: sperabā vsq mane. quasi leo: sic cōtriuit oia

הִכֻּהוּ בַחֶרֶב וְהֵמָּה נִמְלְטוּ אֶרֶץ
אֲרָרָט וַיִּמְלֹךְ אֵסַר חַדֹּן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
C.xxxviij בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה
חִזְקִיָּהוּ לָמוּת וַיָּבוֹא אֵלָיו יְשַׁעְיָהוּ
בֶן אָמוֹץ הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו
כֹּה אָמַר יְהוָה צַו לְבֵיתֶךָ כִּי מֵת
אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה׃ וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ
פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה׃
וַיֹּאמַר אָנָּה יְהוָה זְכָר נָא אֵת
אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת
וּבְלֵב שָׁלֵם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי
וַיֵּבְךְּ חִזְקִיָּהוּ בְּכִי גָדוֹל׃ וַיְהִי דְּבַר
יְהוָה אֶל יְשַׁעְיָהוּ לֵאמֹר׃ הָלוֹךְ
וְאָמַרְתָּ אֶל חִזְקִיָּהוּ כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי דָּוִד אָבִיךָ שָׁמַעְתִּי
אֶת תְּפִלָּתֶךָ רָאִיתִי אֶת דִּמְעָתֶךָ
הִנְנִי יוֹסִף עַל יָמֶיךָ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה
שָׁנָה׃ וּמִכַּף מֶלֶךְ אַשּׁוּר אַצִּילְךָ
וְאֵת הָעִיר הַזֹּאת וְגַנּוֹתִי עַל
הָעִיר הַזֹּאת׃ וְזֶה לְּךָ הָאוֹת
מֵאֵת יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יְהוָה
אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֵּר׃ הִנְנִי
מֵשִׁיב אֶת צֵל הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר
יָרְדָה בְמַעֲלוֹת אָחָז בַּשֶּׁמֶשׁ אֲחֹרַנִּית
עֶשֶׂר מַעֲלוֹת וַתָּשָׁב הַשֶּׁמֶשׁ עֶשֶׂר
מַעֲלוֹת בַּמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר יָרָדָה׃
מִכְתָּב לְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בַּחֲלֹתוֹ
וַיְחִי מֵחָלְיוֹ׃ אֲנִי אָמַרְתִּי בִּדְמִי
יָמַי אֵלֵכָה בְּשַׁעֲרֵי שְׁאוֹל פֻּקַּדְתִּי
יֶתֶר שְׁנוֹתָי׃ אָמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה
יָהּ יָהּ בְּאֶרֶץ הַחַיִּים לֹא אַבִּיט
אָדָם עוֹד עִם יוֹשְׁבֵי חָדֶל׃ דּוֹרִי
נִסַּע וְנִגְלָה מִנִּי כְּאֹהֶל רֹעִי קִפַּדְתִּי
כָאֹרֵג חַיַּי מִדַּלָּה יְבַצְּעֵנִי מִיּוֹם
עַד לַיְלָה תַּשְׁלִימֵנִי׃ שִׁוִּיתִי
עַד בֹּקֶר כָּאֲרִי כֵּן יְשַׁבֵּר כָּל

נָכָה מָלַט
מָלַךְ בָּנָה
יוֹם
בּוֹא
נָבָא אָמַר
צָוָה מוּת
חָיָה סָבַב
פָּנָה פָּלַל
הָלַךְ פָּנָה
עָשָׂה
בָּכָה
גָּדַל הָיָה
הָלַךְ
פָּלַל רָאָה
יָסַף יוֹם
גָּנַן
עָשָׂה
שׁוּב עָלָה
שׁוּב
כָּתַב חָלָה
חָיָה חָלָה
דָּמָה יוֹם
יָלַךְ שָׁאַל
שָׁנָה רָאָה
נָבַט
יָשַׁב
גָּלָה מִן
אָרַג חָיָה
בָּצַע
שָׁלַם שָׁוָה
אָרָה שָׁבַר

עַצְמוֹתַי מִיּוֹם עַד לַיְלָה תַּשְׁלִימֵנִי׃
כְּסוּס עָגוּר כֵּן אַצַפְצֵף אֶרְגֶּה כַּיּוֹנָה
דַּלּוּ עֵינַי לַמָּרוֹם אֲדֹנָי עָשְׁקָה
לִי עָרְבֵנִי׃ מַה אֲדַבֵּר וְאָמַר לִי
וְהוּא עָשָׂה אֲדַדֶּה כָּל שְׁנוֹתַי עַל
מַר נַפְשִׁי׃ אֲדֹנָי עֲלֵיהֶם יִחְיוּ
וּלְכָל בָּהֶן חַיֵּי רוּחִי וְתַחֲלִימֵנִי
וְהַחֲיֵנִי׃ הִנֵּה לְשָׁלוֹם מַר לִי מָר
וְאַתָּה חָשַׁקְתָּ נַפְשִׁי מִשַּׁחַת בְּלִי
כִּי הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרֶי גֵוְךָ כָּל חֲטָאָי׃
כִּי לֹא שְׁאוֹל תּוֹדְךָ מָוֶת יְהַלְלֶךָ
לֹא יְשַׂבְּרוּ יוֹרְדֵי בוֹר אֶל אֲמִתֶּךָ׃
חַי חַי הוּא יוֹדֶךָ כָּמוֹנִי הַיּוֹם אָב
לְבָנִים יוֹדִיעַ אֶת אֲמִתֶּךָ׃ יְהוָה
לְהוֹשִׁיעֵנִי וּנְגִינוֹתַי נְנַגֵּן כָּל יְמֵי
חַיֵּינוּ עַל בֵּית יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ
יִשְׂאוּ דְבֶלֶת תְּאֵנִים וְיִמְרְחוּ
עַל הַשְּׁחִין וְיֶחִי׃ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ
מַה אוֹת כִּי אֶעֱלֶה בֵּית יְהוָה׃

Ca.xxxix

בָּעֵת הַהִיא שָׁלַח
מְרֹאדַךְ בַּלְאֲדָן בֶּן בַּלְאֲדָן מֶלֶךְ
בָּבֶל סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל חִזְקִיָּהוּ
וַיִּשְׁמַע כִּי חָלָה וַיֶּחֱזָק׃ וַיִּשְׂמַח
עֲלֵיהֶם חִזְקִיָּהוּ וַיַּרְאֵם אֶת בֵּית
נְכֹתוֹ אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב וְאֶת
הַבְּשָׂמִים וְאֶת הַשֶּׁמֶן הַטּוֹב וְאֶת
כָּל בֵּית כֵּלָיו וְאֶת כָּל אֲשֶׁר נִמְצָא
בְּאֹצְרֹתָיו לֹא הָיָה דָבָר אֲשֶׁר
לֹא הֶרְאָם חִזְקִיָּהוּ בְּבֵיתוֹ וּבְכָל
מֶמְשַׁלְתּוֹ׃ וַיָּבֹא יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל
הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה
אָמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאַיִן בָּאוּ
אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה
בָּאוּ אֵלַי מִבָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר מָה רָאוּ
בְּבֵיתֶךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֵת כָּל
אֲשֶׁר בְּבֵיתִי רָאוּ לֹא הָיָה דָבָר

ossa mea. De mane vsq; ad vesperã finies me. Sicut pullus hirundinis sic clamabo meditabor vt colũba. Attenuati sũt oculi mei suspiciẽtes in excelsũ. Dñe vim patior: spõde pro me. Quid dicã aut qd rñdebit mihi: cũ ipse fecerit. Recogitabo omnes annos meos in amaritudine anie mee. Dñe si sic viuitur: & in talib; vita spũs mei. Corripies me & viuificabis me ecce in pace amaritudo mea amarissima. Tu ãt eruisti aiam meã vt nõ periret: piecisti post tergum tuũ oia peccata mea. Quia nõ infernus cõfitebitur tibi neq; mors laudabit te: nõ expectabũt qui descendũt in lacũ veritatẽ tuã. Viuens viuẽs ipse cõfitebitur tibi sicut & ego hodie. Pater filiis notã faciet veritatẽ tuã. Dñe salnũ me fac & psalmos nros cãtabimus cũctis diebus vite nre in domo dñi. Et iussit esaias vt tollerent massam de ficis & cataplasmarẽt eo sup vulnũ: & sanaretur. Et dixit ezechias. Quod erit signũ: quia ascendam in domũ dñi!

39.

IN tempore illo misit merodach baladan filius baladan rex babylonis libros & munera ad ezechiam. Audierat enim q egrotasset & cõualuisset. Letatus est aũt sup eis ezechias: & ostẽdit eis cellam aromatum: & argenti & auri & odoramentorũ & vnguenti optimi: & oẽs apothecas supellectilis sue & vniuersa q inuẽta sunt in thesauris eius. Non fuit verbũ qd non ostẽderet eis ezechias in domo sua: & in oi potestate sua. Introiuit ãt esaias ppheta ad ezechiam regẽ: & dixit ei. Quid dixerunt viri isti: & vnde venerunt ad te! Et dixit ezechias. De terra longinqua venerũt ad me de babylone. Et dixit. Quid vidistis in domo tua! Et dixit ezechias. Omnia que in domo mea sunt viderũt. Non fuit res

ossa mea. ab eis die vsq; ad noctẽ tradit sum. q̃ si ἐστὰ μου. ἀπὸ γὰρ τῆς ἡμέρας ἕως τῆς νυκτὸς παραδόθη. ὡς hirũdo sic clamabo. & q̃ si colũba sic medita χελιδὼν οὕτως φωνήσω. καὶ ὡς περιστερὰ οὕτως μελετή bor. defecerũt eis mei oculi vt aspicerẽ ego in σω. ἐξέλιπον γὰρ μου οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ βλέπειν με εἰς excelsum celi ad dñm: q eruit me & abstu ὕψος τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὃς ἐξείλατό με καὶ ἀφή stulit a me voluerẽ aie & ipse fecit. vo λετό μου τὴν ὀδύνην τῆς ψυχῆς καὶ αὐτὸς ἐποίησεν. κυ mine de ipa eis ñnũciatũ ẽ tibi. & suscitasti meũ ρις περὶ αὐτῆς πρὸς ἀπαγγέλλει σοι. καὶ ἐξήγειρας μου τὸν spũ & cõsolat viri. ecce in pace amaritudo mea. πνεῦμα καὶ παρεκάλεσας ἔσται. ἰδοὺ ἐν εἰρήνῃ πικρία μου. liberatio eis ineã aiam vt nõ pereat. & piecis ἐρρύσω γάρ μου τὴν ψυχὴν ἵνα μὴ ἀπόλωμαι. καὶ ἀπέρ sti post me oia peccata mea. nõ eis ριψας ὀπίσω μου πάσας τὰς ἁμαρτίας μου. οὐ γὰρ q in iferno laudabũt te: neq; morientes be οἱ ἐν ἅδου αἰνέσουσί σε, οὐ δὲ οἱ ἀποθνήσκοντες εὐλο nedicẽt tibi: neq; sperabũt q in iferno misericor γήσουσί σε, οὐ δὲ ἐλπιοῦσιν οἱ ἐν ἅδου τὴν ἐλεημοσύ ordiã tuã: viuẽtes bñdicẽt tibi quẽadmodũ & ego. νη σου, οἱ ζῶντες εὐλογήσουσί σε ὃν τρόπον κἀγώ. ab eis hodierno die filios factã: q ñnũcia ἀπὸ γὰρ τῆς σήμερον παιδία ποιήσω, ἃ ἀναγγελοῦσ bũt iusticiã tuã dñe salutis mee. & σι τὴν δικαιοσύνην σου κύριε τῆς σωτηρίας μου. καὶ nõ requiescã bñdicẽs tibi cũ psalterio oib; ἐν παύσομαι εὐλογῶν σε μετὰ ψαλτηρίου πάσας τὰς dieb vite mee in cõspectu dom dei. ἡμέρας τῆς ζωῆς μου κατέναντι τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ. & dixit esaias ad ezechiã: accipe massam ficũ καὶ εἶπεν ἠσαΐας πρὸς ἐζεκίαν, λάβετε παλάθην σύκων & tere & cataplasma & sanabis. & di καὶ τρίψατε καὶ κατάπλασαι καὶ ὑγιὴς ἔσῃ. καὶ εἶ xit ezechias. qd signũ qz ascendã in domũ πεν ἐζεκίας. τί γὸ σημεῖον ὅτι ἀναβήσομαι εἰς τὸν οἶκον dei!

τοῦ θεοῦ;

Ca.39.

IN tẽpe illo misit meodoch filius bala Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστειλε μαιωδὸχ υἱὸς λαα adan rex babylonie epistolas & lega δὰν ὁ βασιλεὺς τῆς βαβυλωνίας ἐπιστολὰς καὶ πρέσ tos & munera ezechie. audiuit enim qz egrotauit vsq; ad βεις καὶ δῶρα ἐζεκίᾳ. ἤκουσε γὰρ ὅτι ἐμαλακίσθη ἕως mortẽ: & surrexit & gauisus ẽ sup eis ezechias gau θανάτου, καὶ ἀνέστη καὶ ἐχάρη ἐπ' αὐτοῖς ἐζεκίας χα dio magno. & ostẽdit eis domũ aroma ρὰν μεγάλην. καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὸν οἶκον τοῦ ἀρώμα tũ & stacte & thymiamatũ & vngue ατα καὶ τὴν στακτὴν καὶ τῶν θυμιαμάτων καὶ τοῦ μύρ ti & argẽti & auri: & oẽ ου καὶ τοῦ ἀργύρου καὶ τοῦ χρυσίου, καὶ πάντας domos vasor gaze: & oia q̃cũq; erãt τοὺς οἴκους τῶν σκευῶν τῆς γάζης, καὶ πάντα ὅσα ἦν in thesauris eis: & nõ fuit aliq̃d qd nõ ostẽdit ἐν τοῖς θησαυροῖς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν οὐδὲν ὃ οὐκ ἔδειξε eis ezechias in domo sua. & venit esaias ἐν αὐτοῖς ἐζεκίας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. καὶ ἦλθεν ἠσαΐας ppheta ad ezechiã: & ait ad eũ: q̃d di ὁ προφήτης πρὸς ἐζεκίαν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, τί λέγ cunt homines isti: & vnde venerũt ad te. γουσιν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, καὶ πόθεν ἦκασι πρὸς σέ. & ait ezechias: de terra de longe venerũt de baby καὶ εἶπεν ἐζεκίας, ἐκ γῆς πόρρωθεν ἥκασιν ἐκ βαβυ lone ad me. & dixit esaias: q̃d viderũt in λῶνος πρός με. καὶ εἶπεν ἠσαΐας, τί εἶδοσαν ἐν τῷ domo tua! & ait ezechias: oia q̃ in do οἴκῳ σου, καὶ εἶπεν ἐζεκίας, πάντα ὅσα ἐν τῷ οἴ mo mea viderũt: & nõ est in domo mea κῳ μου εἶδοσαν, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ οἴκῳ μου ooo

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

qs nõ viderũt sed t q̃ tm thesauris meis. t
ὃ οὐκ ἴδοσαν ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τοῖς θησαυροῖς μου· καὶ
ait illi esaias: audi verbũ dñi sabaoth.
εἶπεν αὐτῷ ἡσαΐας, ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου σαβαώθ.
ecce dies venũt dicit dñs t auferent om
ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος καὶ λήψονται πάν=
nia q̃ i domo tua t q̃cũq; cõgregauerũt pa=
τα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου καὶ ὅσα συνήγαγον οἱ πατέ=
tres tui vsq; ad diẽ hãc in babylonẽ venient. t
ρες σου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης εἰς βαβυλῶνα ἥξει· καὶ
nihil relinquẽt. dixit aũt dñs q: t a
οὐδὲν ἐν μὴ καταλείψωσιν· εἶπεν δὲ ὁ θεὸς ὅτι καὶ ἐκ τῶν
filiis tuis q̃s genuisti accipiẽt t faciẽt
τῶν τέκνων σου ὧν ἐγέννησας λήψονται καὶ ποιήσουσι
eunuchos in domo regis babyloni
εὐνούχους ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως τῶν βαβυλωνί=
orũ. t ait esaie ezechias: bonũ verbũ dñi q̃d
ων· καὶ εἶπεν ἡσαΐα ἐζεκίας, ἀγαθὸς ὁ λόγος κυρίου ὃν
locut es: fiat pax t iustitia in die
ἐλάλησας, γενέσθω δὴ εἰρήνη καὶ δικαιοσύνη ἐν ταῖς ἡμέ
bus meis.
ραις μου.

Trãsla.B.Vie.

quam non ostenderim
eis in thesauris meis. oo
Et dixit esaias ad eze=
chiam. Audi oooooooo
verbum domini exerci=
tuum. Ecce dies venẽt:
& auferẽtur oia quę in
domo tua sunt: & que
thesaurizauerũt pres tui
vsq; ad diẽ hanc in baby
lone. Non relinq̃tur q̃c=
q̃: dicit dñs. Et de filiis
tuis qui exibunt de te
quos genueris oooooooo
tollent: & erunt eunu
chi in palatio regis ooo
babylonis. Et dixit eze
chias ad esaiam. oooooooo
Bonum verbũ domini
quod locut es. Et dixit.
Fiat tantũ pax & veri=
tas in diebus meis. 40.

Tex.heb.Esa.xl.

אֲשֶׁר לֹא רְרָאִיתִים בְּאֹצְרֹתָי׃ וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ אֶל חִזְקִיָּהוּ שְׁמַע דְּבַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְנִשָּׂא כָל אֲשֶׁר בְּבֵיתֶךָ וַאֲשֶׁר אָצְרוּ אֲבֹתֶיךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה בָּבֶלָה לֹא יִוָּתֵר דָּבָר אָמַר יְהוָה׃ וּמִבָּנֶיךָ אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמְּךָ אֲשֶׁר תּוֹלִיד יִקָּחוּ וְהָיוּ סָרִיסִים בְּהֵיכַל מֶלֶךְ בָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל יְשַׁעְיָהוּ טוֹב דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַיֹּאמֶר כִּי יִהְיֶה שָׁלוֹם וֶאֱמֶת בְּיָמָי׃

Ptitiua.heb.

רָאָה
יום בוא
יתר בָּנָה
מן יָלַד
לָקַח הָיָה
סָרִיס הֵיכָל
בָּבֶל
הָיָה שָׁלַם
יום

Cap. xl.

נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי׃ אָמַר יֹאמַר אֱלֹהֵיכֶם׃ דַּבְּרוּ עַל לֵב יְרוּשָׁלִַם וְקִרְאוּ אֵלֶיהָ כִּי מָלְאָה צְבָאָהּ כִּי נִרְצָה עֲוֹנָהּ כִּי לָקְחָה מִיַּד יְהוָה כִּפְלַיִם בְּכָל חַטֹּאתֶיהָ׃ קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר פַּנּוּ דֶרֶךְ יְהוָה יַשְּׁרוּ בָּעֲרָבָה מְסִלָּה לֵאלֹהֵינוּ׃ כָּל גַּיא יִנָּשֵׂא וְכָל הַר וְגִבְעָה יִשְׁפָּלוּ וְהָיָה הָעָקֹב לְמִישׁוֹר וְהָרְכָסִים לְבִקְעָה׃ וְנִגְלָה כְּבוֹד יְהוָה וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִי יְהוָה דִּבֵּר׃ קול אֹמֵר קְרָא וְאָמַר מַה אֶקְרָא כָּל הַבָּשָׂר חָצִיר וְכָל חַסְדּוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה׃ יָבֵשׁ חָצִיר נָבֵל צִיץ כִּי רוּחַ יְהוָה נָשְׁבָה בּוֹ אָכֵן חָצִיר הָעָם׃ יָבֵשׁ חָצִיר נָבֵל צִיץ וּדְבַר אֱלֹהֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם׃ עַל הַר גָּבֹהַּ עֲלִי לְךָ מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן הָרִימִי בַכֹּחַ קוֹלֵךְ מְבַשֶּׂרֶת יְרוּשָׁלִַם הָרִימִי אַל תִּירָאִי אִמְרִי לְעָרֵי יְהוּדָה הִנֵּה אֱלֹהֵיכֶם׃ הִנֵּה אֲדֹנָי יְהוִה בְּחָזָק יָבוֹא וּזְרֹעוֹ מֹשְׁלָה לוֹ הִנֵּה שְׂכָרוֹ אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו׃ כְּרֹעֶה עֶדְרוֹ יִרְעֶה בִּזְרֹעוֹ יְקַבֵּץ טְלָאִים וּבְחֵיקוֹ

יום בוא
עָלַם
עָלָה פָּשַׁר
רוּם נוּחַ
יָרֵא עִיר
בוא
פָּנָה
רָעָה קָבַץ

Tex.beb.Esa.xl.

Mat. 3. a. Marci 1. a. Luc. 3. c Io. 1. c

Ca. 40.

Onsolamini cõsolamini ppls me dicit
Παρακαλεῖτε παρακαλεῖτε λαός μου λέγει ὁ
deus vr. sacerdotes lochmini ad cor hierusa
θεὸς ὑμῶν· ἱερεῖς λαλήσατε εἰς τὴν καρδίαν ἱερουσα=
lem cõsolamini cã. q: repleta est humili
λὴμ παρακαλέσατε αὐτήν· ὅτι ἐπλήσθη ἡ ταπείνω
tas ei. solutũ est ei pcũ. q̃d aũt recepit
σις αὐτῆς· λέλυται αὐτῆς ἡ ἁμαρτία· ὅτι δὲ ἐδέξατο
de manu dñi duplicia pcã sua. vox
ἐκ χειρὸς κυρίου διπλὰ τὰ ἁμαρτήματα αὐτῆς. φωνὴ
clamãtis in deserto parate viã dñi: re
βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθεῖ
ctas facite semitas ei. oio vallis iple
ας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ· πᾶσα φάραγξ πλη=
bitur t oio mõs t collis humiliabit. t
ρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ
erit praua in directa t aspera in cãpos planos:
ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖα καὶ ἡ τραχεῖα εἰς πεδία λεῖα,
t apparebit glia dñi t videbit: oio caro
καὶ ἐφανήσεται ἡ δόξα κυρίου καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ
salutare dei: q: dñs locut est. vox dicẽ=
σωτήριον τοῦ θεοῦ, ὅτι κύριος ἐλάλησεν. φωνὴ λέγον=
tis: clama. t dixi: q̃d clamabo: oio caro fenũ
τος· βόησον· καὶ εἶπα, τί βοήσω; πᾶσα σὰρξ χόρτος
t oio glia hois q̃si flos feni: arsit se
καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου, ἐξηράνθη ὁ χόρ
nũ t flos cecidit q: spũs dei insufflauit
τος καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν ὅτι πνεῦμα θεοῦ ἐνεφύσησεν
in eo vere fenũ est ppls: exsiccatũ est fenũ
ἐν αὐτῷ ἀληθῶς ὁ χόρτος ἐστὶν ὁ λαός, ἐξηράνθη ὁ χόρτος
flos cecidit: at verbũ dei nñi manet in eter
ἄνθος ἐξέπεσεν, τὸ δὲ ῥῆμα τοῦ θεοῦ ἡμῶν μένει εἰς τὸν αἰ
nũ. sup mõtẽ excelsũ ascẽde q̃ euangelizas sion.
ῶνα. ἐπὶ ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος Σιών·
exalta in fortitudie vocẽ tuã q euãgelizas
ὕψωσον ἐν τῇ ἰσχύϊ τὴν φωνήν σου ὁ εὐαγγελιζόμενος
hierlm exalta noli timere. dic ciuitatib
Ἱερουσαλὴμ ὕψωσαι μὴ φοβοῦ· εἶπον ταῖς πόλεσιν
iuda. ecce deus vr ecce dñs cũ virtute ve
Ἰουδα· ἰδοὺ ὁ θεὸς ὑμῶν ἰδοὺ κύριος μετὰ ἰσχύος ἔρχε=
nit: t brachiũ cũ dñatõe. ecce merces ei
ται, καὶ ὁ βραχίων μετὰ κυρίας· ἰδοὺ ὁ μισθὸς αὐτοῦ
cũ eo t opus in cõspectu illi sicut pastor
μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον ἐναντίον αὐτοῦ ὡς ποιμὴν
pascet gregẽ suũ t brachio suo
ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ καὶ τῷ βραχίονι αὐτοῦ
cõgregabit agnos.
συνάξει ἀρνίας

Infra. 41. d.

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

Ο Ὀνοσολαμινι cõsolamini ppls me dicit
ὁ θεὸς ὑμῶν. ἱερεῖς λαλήσατε εἰς τὴν καρδίαν ἱερουσα=
lem cõsolamini cã. q: repleta est humili
λὴμ παρακαλέσατε αὐτήν· ὅτι ἐπλήσθη ἡ ταπείνω
tas ei. solutũ est ei pcũ. q̃d aũt recepit
σις αὐτῆς· λέλυται αὐτῆς ἡ ἁμαρτία· ὅτι δὲ ἐδέξατο
de manu dñi duplicia pcã sua. vox
ἐκ χειρὸς κυρίου διπλὰ τὰ ἁμαρτήματα αὐτῆς. φωνὴ
clamãtis in deserto parate viã dñi: re
βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθεῖ
ctas facite semitas ei. oio vallis iple
ας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ· πᾶσα φάραγξ πλη=
bitur t oio mõs t collis humiliabit. t
ρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ
erit praua in directa t aspera in cãpos planos:
ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖα καὶ ἡ τραχεῖα εἰς πεδία λεῖα,
t apparebit glia dñi t videbit: oio caro
καὶ ἐφανήσεται ἡ δόξα κυρίου καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ
salutare dei: q: dñs locut est. vox dicẽ=
σωτήριον τοῦ θεοῦ, ὅτι κύριος ἐλάλησεν. φωνὴ λέγον=
tis: clama. t dixi: q̃d clamabo: oio caro fenũ
τος· βόησον· καὶ εἶπα, τί βοήσω; πᾶσα σὰρξ χόρτος
t oio glia hois q̃si flos feni: arsit se
καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου, ἐξηράνθη ὁ χόρ
nũ t flos cecidit q: spũs dei insufflauit
τος καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν ὅτι πνεῦμα θεοῦ ἐνεφύσησεν
in eo vere fenũ est ppls: exsiccatũ est fenũ
ἐν αὐτῷ ἀληθῶς ὁ χόρτος ἐστὶν ὁ λαός, ἐξηράνθη ὁ χόρτος
flos cecidit: at verbũ dei nñi manet in eter
ἄνθος ἐξέπεσεν, τὸ δὲ ῥῆμα τοῦ θεοῦ ἡμῶν μένει εἰς τὸν αἰ
nũ. sup mõtẽ excelsũ ascẽde q̃ euangelizas sion.
ῶνα. ἐπὶ ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος Σιών·
exalta in fortitudie vocẽ tuã q euãgelizas
ὕψωσον ἐν τῇ ἰσχύϊ τὴν φωνήν σου ὁ εὐαγγελιζόμενος
hierlm exalta noli timere. dic ciuitatib
Ἱερουσαλὴμ ὕψωσαι μὴ φοβοῦ· εἶπον ταῖς πόλεσιν
iuda. ecce deus vr ecce dñs cũ virtute ve
Ἰουδα· ἰδοὺ ὁ θεὸς ὑμῶν ἰδοὺ κύριος μετὰ ἰσχύος ἔρχε=
nit: t brachiũ cũ dñatõe. ecce merces ei
ται, καὶ ὁ βραχίων μετὰ κυρίας· ἰδοὺ ὁ μισθὸς αὐτοῦ
cũ eo t opus in cõspectu illi sicut pastor
μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον ἐναντίον αὐτοῦ ὡς ποιμὴν
pascet gregẽ suũ t brachio suo
ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ καὶ τῷ βραχίονι αὐτοῦ
cõgregabit agnos.
συνάξει ἀρνίας

יְשָׁא עָלוֹת יָנָהל: מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ יָשָׁא נָהָל
מַיִם וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן וְכָל כּוּל
בְּשָׁלִישׁ עֲפַר הָאָרֶץ וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס שָׁלַשׁ
הָרִים וּגְבָעוֹת בְּמֹאזְנָיִם: מִי תִכֵּן אֵזֶן
אֶת רוּחַ יְהוָה וְאִישׁ עֲצָתוֹ יוֹדִיעֶנּוּ: עֵצָה יָדַע
אֶת מִי נוֹעָץ וַיְבִינֵהוּ וַיְלַמְּדֵהוּ בָּאֹרַח בִּין
מִשְׁפָּט וַיְלַמְּדֵהוּ דַעַת וְדֶרֶךְ לְמַדְּעָת
תְּבוּנוֹת יוֹדִיעֶנּוּ: הֵן גּוֹיִם כְּמַר דְּלִי בִּין
וּכְשַׁחַק מֹאזְנַיִם נֶחְשָׁבוּ כַּדַּלָּה חָשָׁב
הֵן אִיִּים כַּדַּק יִטּוֹל: וּלְבָנוֹן אֵין אֵי טָהוֹר
דֵּי בָעֵר וְחַיָּתוֹ אֵין דֵּי עוֹלָה: כָּל הָיָה עָלָה
הַגּוֹיִם כְּאַיִן נֶגְדּוֹ מֵאָפֶס וָתֹהוּ תֹּהוּ
נֶחְשְׁבוּ לוֹ: וְאֶל מִי תְדַמְּיוּן אֵל חָשַׁב דָּמָה
וּמָה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ: הַפֶּסֶל נָסַךְ דָּמָה עָבַד
חָרָשׁ וְצוֹרֵף בַּזָּהָב יְרַקְּעֵהוּ וּרְתֻקוֹת רָקַע
כֶּסֶף צוֹרֵף: הַמְסֻכָּן תְּרוּמָה עֵץ לֹא רוּם סָכַן
יִרְקַב יִבְחַר חָרָשׁ חָכָם יְבַקֵּשׁ רָקַב בָּחַר
לוֹ לְהָכִין פֶּסֶל לֹא יִמּוֹט: הֲלוֹא מוּט יָדַע
תֵּדְעוּ הֲלוֹא תִשְׁמָעוּ הֲלוֹא הֻגַּד שָׁמַע נָגַד
מֵרֹאשׁ לָכֶם הֲלוֹא הֻבִּינֹתֶם מוֹסְדוֹת בִּין יָסַד
הָאָרֶץ: הַיֹּשֵׁב עַל חוּג הָאָרֶץ
וְיֹשְׁבֶיהָ כַּחֲגָבִים הַנּוֹטֶה כַּדֹּק
שָׁמַיִם וַיִּמְתָּחֵם כָּאֹהֶל לָשָׁבֶת: נָטָה יָשַׁב
הַנֹּתֵן רֹזְנִים לְאַיִן שֹׁפְטֵי אָרֶץ
כְּתֹהוּ עָשָׂה: אַף בַּל נִטְּעוּ אַף בַּל תֹּהוּ
זָרְעוּ אַף בַּל שֹׁרֶשׁ בָּאָרֶץ גִּזְעָם
וְגַם נָשַׁף בָּהֶם וַיִּבָשׁוּ וּסְעָרָה כַּקַּשׁ
תִּשָּׂאֵם: וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה נָשָׁא דָּמָה
יֹאמַר קָדוֹשׁ: שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם שָׁוָה אָמַר
וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה הַמּוֹצִיא קָדַשׁ נָשָׂא
בְּמִסְפַּר צְבָאָם לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא רוּם יָצָא סָפַר
מֵרֹב אוֹנִים וְאַמִּיץ כֹּחַ אִישׁ לֹא קָרָא
נֶעְדָּר: לָמָּה תֹאמַר יַעֲקֹב וּתְדַבֵּר אָמַר נִסְתַּר
יִשְׂרָאֵל נִסְתְּרָה דַרְכִּי מֵיהוָה עָדַר דָּבַר סָתַר
וּמֵאֱלֹהַי מִשְׁפָּטִי יַעֲבוֹר: הֲלוֹא שָׁפַט עָבַר
יָדַעְתָּ אִם לֹא שָׁמַעְתָּ אֱלֹהֵי עוֹלָם עָלַם

leuabit: fetas ipse porta
bit. Quis mēsus est pu
gillo aqs: & celos palmo
ponderauit: Quis appē
dit tribus digitis molem
tere: & librauit in pōdere
montes & colles in state
tera! Quis adiuuit eo
spm dñi: aut qs cōsilia
rius eius fuit: & oñdit illi!
Cū quo inuit cōsilū: &
instruxit eū & docuit eu
semitā iusticie: & erudi
uit eum scientia & viam
prudentie ostendit illi!
Ecce gentes quasi stilla
situle: & quasi momen
tū statere reputate sunt.
Ecce isule quasi puluis
exiguus: & libanus non
sufficiet ad succēdendū:
& aialia ei nō sufficiēt
ad holocaustū. Oes gen
tes q̃si nō sint: sic sunt co
rā eo: & q̃si nihilū & ina
ne reputate sunt ei. Cui
ergo similē fecistis deum
aut quā imaginē pone
tis ei! Nūqd sculptile cō
flabit faber: aut aurifex
auro figurabit illud & la
minis argēteis argētari?.
Forte lignū & iputribi
le elegit artifex sapiēs:
q̃rit quō statuat simula
chrū q̃ non moueatur.
Nunqd nō scietis! Nun
qd nō audietis Nūqd nō
annūciatū est vobis ab
initio! Nūqd nō intellexi
stis fundamēta tre!
Qui
sedet super gyrū terre:
& hitatores eius sunt q̃si
locuste. Qui extēdit ve
lut nihil celos: & expan
dit eos sicut tabernaculū
ad inhabitādū. Qui dat
secretorū scrutatores q̃si
nō sint: iudices terre ve
lut inane fecit. Et quidē
neq; plātato neq; sato
neq; radicato in terra
trūco eorū. Repente fla
uit in eos: & aruerūt: &
turbo q̃si stipulā auferet
eos. Et cui assimilastis
me & adequastis dicit sā
ctus. Leuate in excelsu
oculos vros: & videte qs
creauit hec. Qui edu
cit in numero militiā eo
rū: & oēs ex noie vocat.
Pre multitudie fortitudi
nis & roboris virtutisq;
eius: neq; vnū reliquum
fuit. Quare dicis iacob:
& loqris israel! abscon
dita est via mea a domio:
& a deo meo iudicium
meū transibit! Nūquid
nescis: aut non audisti!
Deus sempiternus

pregnāteo cōsolabit. q̃o mensuo est
καὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσας παρακαλέσει. τίς ἐμέτρησε
manu aquā celū palmo oēm
τῇ χειρὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸν οὐρανὸν σπιθαμῇ καὶ πᾶσαν
terrā pugillo q̃o statuit mōteo pōdere
τὴν γῆν δρακί; τίς ἔστησε τὰ ὄρη σταθμῷ καὶ τοὺς βουνοὺς
tra! q̃o cognouit mētē dñi: aut q̃o cōsiliari ei fa
γῷ; τίς ἔγνω νοῦν κυρίου, ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένε
it! q instruet eū: aut quē cōsuluit
το; ὃς συμβιβάσει αὐτόν, ἢ τίνα συνεβουλεύσατο καὶ
instruxit eū: aut q̃o ostēdit ei iudiciū! aut viā
συνεβίβασεν αὐτόν; ἢ τίς ἔδειξεν αὐτῷ κρίσιν; ἢ ὁδὸν
intelligētie: q̃o ostēdit ei si oēs gēteo sicut stil
συνέσεως; τίς ἔδειξεν αὐτῷ εἰ πάντα τὰ ἔθνη ὡς σταγὼν
la a situla sicut momētū statere reputate sūt q̃si
ἀπὸ κάδου καὶ ὡς ῥοφὴν ζυγοῦ ἐλογίσθησαν καὶ ὡς
salina reputabunt: at liban nō sufficit ad cōburēdū
σιτλὸς ἐλογίσθησαν; ὁ δὲ λίβανος οὐκ ἱκανὸς εἰς καῦσιν
sicut oia q̃drupedia nō sufficiūt ad holocau
καὶ πάντα τὰ τετράποδα οὐκ ἱκανὰ εἰς ὁλοκάρπω
stū: sicut oēs gēteo q̃si nihil sūt sicut in nihilū
σιν, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ὡς οὐδὲν εἰσὶ καὶ εἰς οὐδὲν
reputate sūt ei. cui assimilastis dñm: sicut cui
ἐλογίσθησαν αὐτῷ τίνι ὡμοιώσατε κύριον, καὶ τίνι
imagini assimilastis eū! nūqd imaginē fecit fa
ὁμοιώματι ὡμοιώσατε αὐτόν; μὴ εἰκόνα ἐποίησε τέ
ber aurifex cōflāo aurū circūdeaura
κτων ἢ χρυσοχόος χωνεύσας χρυσίῳ περιχρύσω
uit eū: imaginē fabricauit eū! lignū est ipsu
σεν αὐτόν, ὁμοίωμα κατεσκεύασεν αὐτόν; ξύλον γὰρ ἔστι
tribile elegit faber sapiēter q̃rit quomō statuet eo
τῶν ἐκλέγεται τέκτων καὶ σοφῶς ζητεῖ πῶς στήσει αὐ
ius simulachrū vt nō moueat. nōne scietis! nōne audi
τοῦ εἰκόνα ἵνα μὴ σαλεύσῃ. οὐ γνώσεσθε; οὐκ ἀκου
etis nō ānūciatū est a principio vobis! nō cognouisti
σεσθε οὐκ ἀπαγγέλθη ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν; οὐκ ἔγνωτε τὰ
fundamēta terre! q̃ tenet gyrū terre: sicut
θεμέλια τῆς γῆς; ὁ κατέχων τὸν γύρον τῆς γῆς, καὶ οἱ
inhabitātes in ea q̃si locuste q̃ statuit q̃si camerā
ἐνοικοῦντες ἐν αὐτῇ ὡς ἀκρίδες ὁ στήσας ὡς κομᾶν
celū sicut extendit q̃si tabernaculū ad hitandū: q̃
τὸν οὐρανὸν καὶ διατείνας ὡς σκηνὴν κατοικεῖν, ὁ δι
dat principes in nihilū regere: at terrā q̃si nihil
δοὺς ἄρχοντας εἰς οὐδὲν ἄρχειν, τὴν δὲ γῆν ὡς οὐδὲν
fecit. nō est plantabunt neq; seremt: neq;
ἐποίησεν. οὐδὲ μὴ φυτεύσουσιν οὐδὲ μὴ σπαρῶσι, οὐδὲ μὴ
radicabit in terra radix eorū: flauit sup eos sicut are
ῥιζωθῇ εἰς τὴν γῆν ἡ ῥίζα αὐτῶν ἐπνεῦσεν ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐξη
facti sūt sicut tempestas q̃si stipulas assumet eos.
ράνθησαν καὶ καθάπερ ὡς φρύγανα ἀναλήψεται αὐτούς,
nūc ergo cui me assimilastis sicut exequabor eis
νῦν οὖν τίνι με ὡμοιώσατε καὶ ἐξισωθήσομαι αὐτοῖς
dicit sanct. eleuate sursū oculos
λέγει ἅγιος. ἀναβλέψατε τὸ ὕψος τοὺς ὀφθαλμοὺς
vros sicut videte: q̃o ostēdit hec ola q̃ edu
ὑμῶν καὶ ἴδετε, τίς κατέδειξε ταῦτα πάντα ὁ ἐκ
cit iuxta nūerū ornatū sui oēs in no
φέρων κατὰ ἀριθμὸν τὸν κόσμον αὐτοῦ πάντας ἐπ' ὀνό
mine vocabit a multa gria sicut firoboze fortitudinis
ματι καλέσει ἀπὸ πολλῆς δόξης καὶ ἐν κράτει ἰσχύος οὐ
nihil a te abscōditū ē. nō est dicens iacob sicut q̃d locutus es
δέν σε ἔλαθεν. μὴ γὰρ εἶπας Ἰακὼβ καὶ τί ἐλάλησας Ἰσ
rael: abscōdita est via mea a deo sicut deo
ραήλ. ἀπεκρύβη ἡ ὁδός μου ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ὁ θεός
meo iudicū abstulit sicut recessit. sicut nūc nō no
μου τὴν κρίσιν ἀφῃρέθη καὶ ἀπῆλθεν. καὶ νῦν οὐκ ἔγνω
sti nisi audisti deus eterni
τως εἰ μὴ ἤκουσας θεὸς αἰώνιος

Ga.3. c. Rom. d.

Iohn. 48. b. mat. 17 b.

deus q̃ fabricauit terrã: nõ esuriet ne-
ἱὸς ὁ κατασκευάσας τὰ ἄκρα τῆς γῆς, οὐ πεινάσει οὐ
q̃ laborabit: neq̃ est luctio prudẽtie eius
δὲ κοπιάσει, οὐ δὲ ἔστι ἐξεύρεσις τῆς φρονήσεως αὐτοῦ,
q̃ dat esurientib⁹ fortitudinẽ: & nõ volentib⁹
δοῦναι τοῖς πεινῶσι ἰσχύν, καὶ τοῖς μὴ βουλομένοις
incrementũ. esurient enim iuniores & laborabũt ado-
λόσχοι. πεινάσουσι γὰρ νεώτεροι καὶ κοπιάσουσι νεα-
lescẽtes: electi ifirmi erũt. at expectãtes
νίσκοι, καὶ ἐκλεκτοὶ ἀσθενεῖς ἔσονται. οἱ δὲ ὑπομένοντες τὸν
deũ mutabũt fortitudinẽ: assumẽt alas q̃si aquile:
θεὸν ἀλλάξουσιν ἰσχύν, πτεροφυήσουσιν ὡς ἀετοί, δραμοῦν-
rẽt: & nõ laborabũt. gradient & nõ esuriẽt.
ται, καὶ οὐ κοπιάσουσι. βαδιοῦνται, καὶ οὐ πεινάσουσι.

C.41 A

1 Insulamini ad me insule: nã principes mu
1 Εὐφημήσατε πρός με νῆσοι, οἱ γὰρ ἄρχοντες ἀλ-
tant fortitudinẽ: appropinquẽt & loquant simul.
λάττουσι ἰσχύν, ἐγγισάτωσαν καὶ λαλησάτωσαν ἅμα.
tunc iudiciũ ãnũcient. q̃o suscitauit de ori
τότε κρίσιν ἀπαγγελάτωσαν. τίς ἐξήγειρεν ἀπ' ἀνα-
ente iusticiã: vocauit eã ad pedes suos:
τολῶν δικαιοσύνην, ἐκάλεσεν αὐτὴν κατὰ πόδας αὐτοῦ,
& tradet. dabit i cõspectu gẽtiũ: & reges istu-
καὶ παραδώσει. δώσει ἔναντιον ἐθνῶν, καὶ βασιλεῖς ἐκ-
pescẽt: dabit in terra gladios eorũ: & sicut
πλήσσει καὶ δώσει εἰς γῆν τὰς μαχαίρας αὐτῶν, καὶ ὡς
stipulas pectas arcũ eorũ. & persequet e-
φρύγανα ἐξωσμένα τὰ τόξα αὐτῶν. καὶ διώξεται αὐ-
os: & pertrãsibit in pace viã pedũ e-
τούς, καὶ διελεύσεται ἐν εἰρήνῃ τὴν ὁδὸν τῶν ποδῶν αὐ-
tos: q̃o operat⁹ & fecit hec? vocauit e-
τοῦ, τίς ἐνήργησε καὶ ἐποίησε ταῦτα; ἐκάλεσεν αὐ-
os q̃ vocat ea a ghationũ principio. ego ve⁹ prim⁹:
τὸν ὁ καλῶν αὐτὸν ἐκ γενεῶν ἀρχῆς. ἐγὼ ὁ εἷς πρῶτος,
& in vẽtura ego sũ. viderũt gẽtes & timu-
καὶ εἰς τὰ ἐπερχόμενα ἐγώ εἰμι. ἴδοσαν ἔθνη καὶ ἐφο-
erũt termini terre obstupuerũt. appropinquẽt & vene-
βήθησαν τὰ ἄκρα τῆς γῆς ἔκλησαν. ἤγγισαν καὶ ἤλθο-
rũt simul iudicio vnusq̃q̃ primo.: & fratri
σαν ἅμα κρίνων ἕκαστος τῷ πλησίον, καὶ τῷ ἀδελφῷ
auxiliatur⁹. & dicet: pualuit vir faber lignari⁹ & erariuo
βοηθήσει. καὶ ἐρεῖ, ἴσχυσεν ἀνὴρ τέκτων καὶ χαλκεὺς
pouẽto malleo simul pducẽto. aliq̃ q̃dẽ dicet
τύπῳ σφύρα ἅμα ἐλαύνων. ὅστις μὲν ἐρεῖ ἄμβλυ-
solida bona est: cõfortauerũt eã i clauis ponẽt e-
μα καλόν ἐστιν, ἰσχύσαν αὐτὰ ἐν ἥλοις θήσουσιν αὐ-
am & nõ mouebit. tu autẽ israel puer me⁹ iacob
τά, καὶ οὐ κινήσει. σὺ δὲ Ἰσραὴλ παῖς μου Ἰακὼβ
quẽ elegi semẽ abraam quẽ dilexi: quẽ assum-
ὃν ἐξελεξάμην σπέρμα Ἀβραὰμ ὃν ἠγάπησα, ὃν ἀντιλα-
psi ab extremo terre & a sũmitatib⁹ eius vo
βόμην ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς καὶ ἐκ τῶν σκοπιῶν αὐτῆς ἐκά-
cauite: & dixi tibi puer me⁹ es: elegi te & ne
λεσά σε, καὶ εἶπα σοι παῖς μου εἶ, ἐξελεξάμην σε καὶ
nõ dereliqui te: ne timeas: tecũ enim sum.
οὐκ ἐγκατέλιπόν σε, μὴ φοβοῦ, μετὰ σοῦ γὰρ εἰμι.
ne erres: ego enim sum deus tu⁹ q̃ cõfortaui te: &
μὴ πλανῶ, ἐγὼ γὰρ εἰμι ὁ θεός σου ὁ ἐνισχύσας σε, καὶ
auxiliat⁹ sũ tibi: & roborauī te dextera iusta
βοηθήσω σοι, καὶ ἐσφαλισάμην σε τῇ δεξιᾷ τῇ δικαίᾳ
mea. ecce cõfundent & erubescent omnes
μου. ἰδοὺ αἰσχυνθήσονται καὶ ἐντραπήσονται πάντες
aduersantes tibi. erũt enim q̃si nõ existentes
οἱ ἀντικείμενοί σοι. ἔσονται γὰρ ὡς οὐκ ὑπαρχοντες.
& peribũt omnes aduersarii tui. q̃rens e-
καὶ ἀπολοῦνται πάντες οἱ ἀντιδικοί σου. ζητήσεις αὐ-
os: & nõ inuenies homines q̃ insanient
τοὺς, καὶ οὐ μὴ εὕρῃς τοὺς ἀνθρώπους οἱ παρανήσουσιν
in te. erũt enim q̃si nõ existentes: & nõ erũt
εἰς σέ. ἔσονται γὰρ ὡς οὐκ ὄντες, καὶ οὐκ ἔσονται οἱ
pugnãtes cõtra te: q: ego
πολεμοῦντές σε, ὅτι ἐγὼ ὁ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

B

Infra. 44.d.& 45.d.

C

E

F

G

[a]dominus [b]qui creauit [c]ter
minos [d]terre & [e] non ∞∞∞
[f]deficiet [g]neq̃ [h]laborabit:
[i]nec est [k]inuestigatio [l]sapie
eius: [m]q dat [n]lasso [o]virtutẽ:
[p]& his q nõ sunt [q]fortitu-
dinẽ & [r] robur [s]multipli-
cat. [t]Deficient [u]pueri ∞∞∞
[v]& laborabunt: [x]& iuue-
nes in [y]ifirmitate [z]cadent.
[a]Qui aũt sperant in [b]dño
[c]mutabũt [d]fortitudinem:
[e]assumẽt [f]pẽnas [g]sicut aq-
le: [h]currẽt [i]& non [k]labora-
bunt: [l]ambulabũt [m]& nõ
[n]deficient. 41.
[a]Aceant [b]ad me [c]insu-
le: [d]& gentes ∞∞∞∞∞
[e]mutent [f]fortitudinẽ. [g] Ac
cedant & [h]tunc [i]loquẽtur:
[k]simul [l]ad iudiciũ [m]ppinq̃
mus. [n]Quis [o]suscitauit [p]ab
oriente [q]iustũ: [r]vocauit eũ
[s]vt seq̃retur se. [t] Dabit [u]in
cõspectu ei⁹ [x]gentes: [y]& re
ges [z]obtinebit. [a]Dabit [b]q̃si
puluere [c]gladio ei⁹: [d]sicut
stipulã vento [e]raptã [f]arcui
ei⁹. [g] Persequẽtur eos [h]trãsi-
bit in [i]pace: [k]semita [l]i pedi
b⁹ ei⁹ [m]nõ [n]appebit. [o]Quis
hec [p]opatus est [q]& fecit [r]vo
cans [s]gnationũ [t]ab exor
dio. [u] Ego [x]dñs [y]primus [z]&
[a]nouissim⁹ [b]ego [c]sum. [d] Vi
derũt [e]insule [f]& timuerũt:
[g]extrema [h]terre [i]obstupue
rũt: [k]appropinquerũt [l]&
accesserũt. [m] Vnusq̃q̃ [n]p
ximo suo [o]auxiliatur: [p]&
fratri suo [q]dicet [r]cõfortare.
[s]Cõfortauit [t] faber erari⁹
[u]percutiens [x]malleo [y]eum
[z]qui cudebat [a] tunc tpis:
[b]dicens [c]glutino [d] bonum
[e]est: [f]& confortauit eum
[g]clauis vt [h]non [i]mouea-
tur. [k] Et tu [l]israel ∞∞∞∞∞∞∞
[m]serue meus [n]iacob [o]quẽ
[p]elegi: [q]semen ∞∞∞∞∞∞∞
[r]abraã [s]amici mei: [t]in quo
[u]apprehendi te: ∞∞∞∞∞∞
[x]ab extremis [y] terre [z] & a
longinquis ei⁹ [a]vocaui te:
[b]& dixi [c]tibi. [d]Seruus meus
es [e]tu: [f]elegi te [g]& non ∞
[h]abieci te. [i] Ne [k]timeas [l]qa
[m]ego [n]tecũ sum: [o]ne [p] decli
nes [q]quia [r]ego [s]deus tuus.
[t]Confortaui te [u]& [x]auxilia
tus sum tibi: [y]& [z]suscepi-
te [a]dextera [b]iusti mei. [c]Ecce
[d]cõfundẽtur [e]& erubescẽt
[f]oẽs [g]q pugnãt [h]aduersum
te. [i] Erunt [k] q̃si nõ sint: [l]&
peribũt [m]viri q [n]cõtradicũt
tibi. [o]Queres eos [p] & non
[q]inuenies [r] viros [s]rebelles
tuos & [t]erunt [u] q̃si nõ sint
[x]& veluti consũptio [y]hoies
[z]bellantes aduersum te:
[a]quia [b]ego [c]dominus ∞∞∞∞

יְהוָה בּוֹרֵא קְצוֹת הָאָרֶץ לֹא
יִיעַף וְלֹא יִיגָע אֵין חֵקֶר לִתְבוּנָתוֹ:
נֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ וּלְאֵין אוֹנִים
עָצְמָה יַרְבֶּה: וְיִעֲפוּ נְעָרִים
וְיִגָּעוּ וּבַחוּרִים כָּשׁוֹל יִכָּשְׁלוּ:
וְקוֵי יְהוָה יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר
כַּנְשָׁרִים יָרוּצוּ וְלֹא יִיגָעוּ יֵלְכוּ
וְלֹא יִיעָפוּ:

Cap. xlj.

הַחֲרִישוּ אֵלַי אִיִּים וּלְאֻמִּים
יַחֲלִיפוּ כֹחַ יִגְּשׁוּ אָז יְדַבֵּרוּ יַחְדָּו
לַמִּשְׁפָּט נִקְרָבָה: מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח
צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ יִתֵּן לְפָנָיו
גוֹיִם וּמְלָכִים יַרְדֶּה יִתֵּן כֶּעָפָר חַרְבּוֹ
כְּקַשׁ נִדָּף קַשְׁתּוֹ: יִרְדְּפֵם יַעֲבוֹר
שָׁלוֹם אֹרַח בְּרַגְלָיו לֹא יָבֹא: מִי
פָעַל וְעָשָׂה קֹרֵא הַדֹּרוֹת מֵרֹאשׁ
אֲנִי יְהוָה רִאשׁוֹן וְאֶת אַחֲרֹנִים
אֲנִי הוּא: רָאוּ אִיִּים וְיִירָאוּ
קְצוֹת הָאָרֶץ יֶחֱרָדוּ קָרְבוּ וְיֵאָתָיוּן:
אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יַעֲזֹרוּ וּלְאָחִיו
יֹאמַר חֲזָק: וַיְחַזֵּק חָרָשׁ אֶת צֹרֵף
מַחֲלִיק פַּטִּישׁ אֶת הוֹלֵם פָּעַם
אֹמֵר לַדֶּבֶק טוֹב הוּא וַיְחַזְּקֵהוּ
בְּמַסְמְרִים לֹא יִמּוֹט: וְאַתָּה יִשְׂרָאֵל
עַבְדִּי יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיךָ זֶרַע
אַבְרָהָם אֹהֲבִי: אֲשֶׁר הֶחֱזַקְתִּיךָ
מִקְצוֹת הָאָרֶץ וּמֵאֲצִילֶיהָ קְרָאתִיךָ
וָאֹמַר לְךָ עַבְדִּי אַתָּה בְּחַרְתִּיךָ וְלֹא
מְאַסְתִּיךָ: אַל תִּירָא כִּי עִמְּךָ
אָנִי אַל תִּשְׁתָּע כִּי אֲנִי אֱלֹהֶיךָ
אֲאַמַּצְתִּיךָ אַף עֲזַרְתִּיךָ אַף תְּמַכְתִּיךָ
בִּימִין צִדְקִי: הֵן יֵבֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ כָּל
הַנֶּחֱרִים בָּךְ יִהְיוּ כְאַיִן וְיֹאבְדוּ
אַנְשֵׁי רִיבֶךָ: תְּבַקְשֵׁם וְלֹא תִמְצָאֵם
אַנְשֵׁי מַצֻּתֶךָ יִהְיוּ כְאַיִן וּכְאֶפֶס
אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֶּךָ: כִּי אֲנִי יְהוָה

f

אֱלֹהֶיךָ מַחֲזִיק יְמִינֶךָ הָאֹמֵר לְךָ
אַל תִּירָא אֲנִי עֲזַרְתִּיךָ׃ אַל
תִּירְאִי תּוֹלַעַת יַעֲקֹב מְתֵי יִשְׂרָאֵל
אֲנִי עֲזַרְתִּיךְ נְאֻם יְהוָה וְגֹאַלֵךְ
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ הִנֵּה שַׂמְתִּיךָ
לְמוֹרַג חָרוּץ חָדָשׁ בַּעַל פִּיפִיּוֹת
תָּדוּשׁ הָרִים וְתָדֹק וּגְבָעוֹת כַּמֹּץ
תַּשִׂים׃ תִּזְרֵם וְרוּחַ תִּשָּׂאֵם וּסְעָרָה
תְּפִיצֵם אַתָּם וְאַתָּה תָּגִיל בַּיהוָה
בְּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלָּלוּ׃ הָעֲנִיִּים
וְהָאֶבְיוֹנִים מְבַקְּשִׁים מַיִם וָאַיִן
לְשׁוֹנָם בַּצָּמָא נָשְׁתָּה אֲנִי יְהוָה
אֶעֱנֵם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֹא אֶעֱזָבֵם׃
אֶפְתַּח עַל שְׁפָיִים נְהָרוֹת וּבְתוֹךְ
בְּקָעוֹת מַעְיָנוֹת אָשִׂים מִדְבָּר
לַאֲגַם מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמוֹצָאֵי
מָיִם׃ אֶתֵּן בַּמִּדְבָּר אֶרֶז שִׁטָּה וַהֲדַס
וְעֵץ שָׁמֶן אָשִׂים בָּעֲרָבָה בְּרוֹשׁ
תִּדְהַר וְתַאֲשׁוּר יַחְדָּו׃ לְמַעַן
יִרְאוּ וְיֵדְעוּ וְיָשִׂימוּ וְיַשְׂכִּילוּ יַחְדָּו
כִּי יַד יְהוָה עָשְׂתָה זֹאת וְקְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל בְּרָאָהּ׃ קְרָבוּ וְרִיבוּ יֹאמַר
יְהוָה הַגִּישׁוּ עֲצֻמוֹתֵיכֶם יֹאמַר
מֶלֶךְ יַעֲקֹב׃ יַגִּישׁוּ וְיַגִּידוּ לָנוּ אֵת
אֲשֶׁר תִּקְרֶינָה הָרִאשֹׁנוֹת מָה
הֵנָּה הַגִּידוּ וְנָשִׂימָה לִבֵּנוּ וְנֵדְעָה
אַחֲרִיתָן אוֹ הַבָּאוֹת הַשְׁמִיעֻנוּ׃
הַגִּידוּ הָאוֹתִיּוֹת לְאָחוֹר וְנֵדְעָה כִּי
אֱלֹהִים אַתֶּם אַף תֵּיטִיבוּ וְתָרֵעוּ
וְנִשְׁתָּעֶה וְנִרְאֶה יַחְדָּו׃ הֵן אַתֶּם מֵאַיִן
וּפָעֳלְכֶם מֵאָפֶס תּוֹעֵבָה יִבְחָר בָּכֶם׃
הֵעִירוֹתִי מִצָּפוֹן וַיָּאֹת מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ
יִקְרָא בִשְׁמִי וַיָּבֹא סְגָנִים כְּמוֹ
חֹמֶר וּכְמוֹ יוֹצֵר יִרְמָס טִיט׃ מִי
הִגִּיד מֵרֹאשׁ וְנֵדָעָה וּמִלְּפָנִים
וְנֹאמַר צַדִּיק אַף אֵין מַגִּיד אַף אֵין

תֹּפֵשׂ יְמִין׃ יָרֵא תֹלַעַת יָעֲקֹב מְתֵי יִשְׂרָאֵל׃ אֲנִי עֲזַרְתִּיךָ נְאֻם יְהוָה וְגֹאֲלֵךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ הִנֵּה שַׂמְתִּיךָ מֹרַג חָרוּץ חָדָשׁ בַּעַל פִּיפִיּוֹת׃ תָּדוּשׁ הָרִים וְתָדֹק וּגְבָעוֹת כַּמֹּץ׃ תָּשִׂים׃ תִּזְרֵם וְרוּחַ תִּשָּׂאֵם וּסְעָרָה תְּפִיצֵם אַתָּם וְאַתָּה תָּגִיל בַּיהוָה בְּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלָּלוּ׃ הָעֲנִיִּים וְהָאֶבְיוֹנִים מְבַקְּשִׁים מַיִם וָאַיִן לְשׁוֹנָם בַּצָּמָא נָשְׁתָּה אֲנִי יְהוָה אֶעֱנֵם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֹא אֶעֱזָבֵם׃ אֶפְתַּח עַל שְׁפָיִים נְהָרוֹת וּבְתוֹךְ בְּקָעוֹת מַעְיָנוֹת אָשִׂים מִדְבָּר לַאֲגַם מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמוֹצָאֵי מָיִם׃ אֶתֵּן בַּמִּדְבָּר אֶרֶז שִׁטָּה וַהֲדַס וְעֵץ שָׁמֶן אָשִׂים בָּעֲרָבָה בְּרוֹשׁ תִּדְהַר וְתַאֲשׁוּר יַחְדָּו׃ לְמַעַן יִרְאוּ וְיֵדְעוּ וְיָשִׂימוּ וְיַשְׂכִּילוּ יַחְדָּו כִּי יַד יְהוָה עָשְׂתָה זֹאת וְקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּרָאָהּ׃ קְרָבוּ וְרִיבוּ יֹאמַר יְהוָה הַגִּישׁוּ עֲצֻמוֹתֵיכֶם יֹאמַר מֶלֶךְ יַעֲקֹב׃ יַגִּישׁוּ וְיַגִּידוּ לָנוּ אֵת אֲשֶׁר תִּקְרֶינָה הָרִאשֹׁנוֹת מָה הֵנָּה הַגִּידוּ וְנָשִׂימָה לִבֵּנוּ וְנֵדְעָה אַחֲרִיתָן אוֹ הַבָּאוֹת הַשְׁמִיעֻנוּ׃ הַגִּידוּ הָאוֹתִיּוֹת לְאָחוֹר וְנֵדְעָה כִּי אֱלֹהִים אַתֶּם אַף תֵּיטִיבוּ וְתָרֵעוּ וְנִשְׁתָּעֶה וְנִרְאֶה יַחְדָּו׃ הֵן אַתֶּם מֵאַיִן וּפָעֳלְכֶם מֵאָפֶס תּוֹעֵבָה יִבְחָר בָּכֶם׃ הֵעִירוֹתִי מִצָּפוֹן וַיָּאֹת מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ יִקְרָא בִשְׁמִי וַיָּבֹא סְגָנִים כְּמוֹ חֹמֶר וּכְמוֹ יוֹצֵר יִרְמָס טִיט׃ מִי הִגִּיד מֵרֹאשׁ וְנֵדָעָה וּמִלְּפָנִים וְנֹאמַר צַדִּיק אַף אֵין

[a]deus tuus [b]apprehẽdens [c]manũ tuã: [d]dicensq; [e]tibi. [f]Ne [g]timeas: [h]ego [i]adiuui te. [q]Noli [r]timere [s]vermis [t]iacob: qui [u]mortui estis ex [x]israel. [y]Ego [z]auxiliatus sum tibi [a]dicit [b]dñs: [c]& redemptor tuus [d]sanctus [e]israel. [f]Ego [g]posui te [h]quasi plaustrũ [i]triturans [k]nouũ: [l]habẽs [m]rostra ferrantia. [n]Triturabis [o]montes [p]& cõminues: [q]& colles [r]quasi puluerẽ [s]pones. [t]Ventilabis eos: [u]& vẽtus [x]tollet: [y]& turbo [z]disperget [a]eos: [b]& tu [c]exultabis [d]in domino: [e]in sancto [f]israel [g]letaberis. [h]Egeni [i]& pauperes [k]querunt [l]aquas [m]& non sunt: [n]lingua eorum [o]siti [p]aruit. [q]Ego [r]dominus [s]exaudiam eos: [t]deus [u]israel: [x]non [y]derelinquã eos. [z]Aperiã [a]in [b]supinis collibus [c]flumina [d]& in medio [e]camporum [f]fontes. [g]Ponam [h]desertum [i]in stagna [k]aquarũ [l]& terram [m]inuiam [n]in riuos [o]aquarũ. [p]Dabo [q]insolitu dine [r]cedrũ & [s]spinam [t]& myrtũ [u]& lignũ [x]oliue. [y]Ponam [z]in deserto [a]abietem [b]vlmum [c]& buxum [d]simul [e]vt [f]videant [g]& sciant [h]& recogitent [i]& intelligant [k]pariter: [l]quia [m]manus [n]dñi [o]fecit [p]hec: [q]& sanctus [r]israel [s]creauit illud. [t]Prope facite [u]iudiciũ vẽm [x]dicit [y]dominus [z]afferte si qd [a]forte habetis [b]dixit [c]rex [d]iacob. [e]Accedant [f]& nuncient [g]nobis [h]quecunq; [i]ventura sunt. [k]priora [l]que [m]fuerũt [n]nũciate: [o]& ponemus [p]cor nẽm: [q]& sciem [r]nouissima eorũ: [s]& [t]que vẽtura sunt [u]ducate nobis. [x]Annũciate [y]que ventura sunt [z]in futurũ: [a]& sciem [b]quia [c]dii estis [d]vos. [e]Bene [f]quoq; [g]aut male si potestis facite [h]& loq̃mur [i]& videam [k]simul. [l]Ecce [m]vos estis [n]ex nihilo: [o]& opus vestrũ [p]ex eo qd nõ est. [q]Abominatio est q [r]elegit [s]vos. [t]Suscitaui [u]ab aquilone [x]& veniet [y]ab ortu [z]solis. [a]Vocabit [b]nomẽ meũ: [c]& adducet [d]magistratus [e]q̃si [f]lutũ: [g]& velut [h]plastes [i]cõculcãs [k]humũ. [l]Quis [m]ãnũciauit [n]ab exordio [o]vt sciam: [p]& a pricipio [q]vt dicam: [r]iust [s]es. [t]Nõ est [u]annũciãs [x]neq;

deus tuus teneo dexterã tuã: dicẽs tibi ne ti
θεός σου ὁ κρατῶν τῆς δεξιᾶς σου, ὁ λέγων σοι μὴ φο
meas iacob paruule israel: ego auxiliat̃ ſũ tibi: dicit
βοῦ Ἰακὼβ ὀλιγοστὸς Ἰσραήλ, ἐγὼ ἐβοήθησά σοι, λέγει
deus tuus redimẽs te israel: ecce feci te q̃ſi
ὁ θεός σου λυτρούμενός σε Ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐποίησά σε ὡς
rotas plaustri nouas ferrarũ modũ. & triturabis
τροχοὺς ἁμαξῆς καινοὺς πριστηροειδεῖς. καὶ ἀλοήσεις
mõtes: & cõminues colles: & q̃ſi puluerẽ pones: &
ὄρη, καὶ λεανεῖς βουνοὺς, καὶ ὡς χοῦν θήσεις, καὶ
vẽtilabis & ventus auferet eos: & tẽpestas disp
λικμήσεις καὶ ἄνεμος λήψεται αὐτοὺς, καὶ καταιγὶς δια
get illos. tu aũt letaberis in sancto
σπερεῖ αὐτούς. σὺ δὲ εὐφρανθήσῃ ἐν τοῖς ἁγίοις
israel: & exultabũt pauperes & ino
Ἰσραήλ, καὶ ἀγαλλιάσονται οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ἐν
pes. querẽt eũ aquã & nõ erit: lingua eo
δείαις. ζητήσει ὑπὲρ ὕδωρ καὶ οὐκ ἔσται, ἡ γλῶσσα αὐ
orũ pre siti exaruit. ego dñs exaudi
τῶν ἐξηράνθη. ἐγὼ κύριος ἐπακούσο
am eos israel: & nõ derelinquã eos: sed
μαι ὁ θεὸς Ἰσραήλ, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω αὐτούς, ἀλ
aperiã in mõtib flumina: & in medio cã
λ' ἀνοίξω ἐπὶ τῶν ὀρέων ποταμούς, καὶ ἐν μέσῳ πε
porũ fontes: & faciã desertũ in paludes: &
δίων πηγάς, καὶ ποιήσω τὴν ἔρημον εἰς ἕλη, καὶ τὴν
sitientẽ terrã in aq̃ductib. ponã in inaquosũ terrã
διψῶσαν γῆν ἐν ὑδραγωγοῖς. θήσω εἰς τὴν ἄνυδρον γῆν
cedrũ & buxũ & myrtũ & cupressũ &
κέδρον καὶ πύξον καὶ μυρσίνην καὶ κυπαρισσον καὶ
populũ. vt videãt & cognoscãt & cogitẽt & noue
λεύκην. ἵνα ἴδωσι καὶ γνῶσι καὶ ἐννοήσωσι καὶ ἐπιγνῶ
rint simul: q; manus dñi fecit hec: & sanct
σι ἅμα, ὅτι χεὶρ κυρίου ἐποίησε ταῦτα, καὶ ὁ ἅγιος
israel condidit appropiquat iudiciũ vẽm. dicit
τοῦ Ἰσραὴλ κατέδειξεν. ἐγγιεῖ ἡ κρίσις ὑμῶν. λέγει
dñs de: appropiquauerũt cõsilia vẽa dicit rex iacob
κς ὁ θεός ἤγγισαι αἱ βουλαὶ ὑμῶν λέγει ὁ βασιλεὺς Ἰακώβ.
appropinquẽt & annũcient vobis q̃ ventura
ἐγγισάτωσαν καὶ ἀπαγγειλάτωσαν ὑμῖν ἃ συμβήσε
sunt: aut prioza q̃ erãt dicite. & appone
ται, ἢ τὰ πρότερα τίνα ἦν εἴπατε. καὶ ἐπιθήσο
mus sensũ: & sciemus q̃ nouissima: & vẽtu
μεν νοῦν, καὶ γνωσόμεθα τὰ ἔσχατα, καὶ ἐπιφέρ
ra dicite nobis: ãnũciate futura
ετε εἴπατε ἡμῖν, ἀπαγγείλατε τὰ ἐπιφερόμενα
in nouissimo: & sciemus q̃ſi dii estis. bũa
ἐπ' ἔσχατον, καὶ γνωσόμεθα ὅτι θεοί ἐστε. εὐποιή
cite & malefacite admirabimur & videbim̃ ſi
σατε καὶ κακώσατε θαυμασόμεθα καὶ ὀψόμεθα ἅμα
mul: q; vnde estis vos. & vẽ opus
μα, ὅτι πόθεν ἐστὲ ὑμεῖς, καὶ πόθεν ἡ ἐργασία
vẽm: de terra abominationũ elegerũt vos. ego
ὑμῶν, ἐκ γῆς βδελυγμάτων ἐξελέξαντο ὑμᾶς. ἐγὼ
aũt suscitaui eũ q̃ ab aq̃lone & q̃ a solis ortu
δὲ ἤγειρα τὸν ἀπὸ βορρᾶ καὶ τὸν ἀφ' ἡλίου ἀνατο
tu: vocabunt nomine meo. ventũ pluit
λῶν, καλεσάτωσαν τῷ ὀνόματί μου. ἐρχιδώσαν ἄρχο
pes: & sicut lutũ figuli & sicut figul̃ cõ
τες, καὶ ὡς πηλὸς κεραμέως καὶ ὡς κεραμεὺς κα
culcano lutũ: sic cõculcabimini. q̃
τατῶν τὸν πηλόν, οὕτω κατατατηθήσεσθε. τίς
cui ãnũciabit q̃ a pricipio vt cognoscam̃ & q̃ an
τὸν ἀπαγγελεῖ τὰ ἐξ ἀρχῆς, ἵνα γνῶμεν καὶ τὰ ἔμπρο
tea. dicem̃ q; vera sunt. nõ est
σθεν. ἐροῦμεν ὅτι ἀληθῆ ἐστι. οὐκ ἔστιν

D

pdicẽs: neq audiẽs vos sermones.principiũ sion
ἐπιλέγων, ἰδοὺ ὁ ἀκούων ὑμῶν τοὺς λόγους. ἀρχὴν σιὼν
dabo: t hierũ cõsolabor in via. de eũ
δώσω, καὶ ἱερουσαλὴμ παρακαλέσω εἰς ὁδόν. ἐκεῖ μὴ
gẽtib? ecce nulla. t a simulachris eor nõ
τῶν εἰδῶν ἰδοὺ οὐδείς. καὶ ἐκεῖ τῶν εἰδώλων αὐτῶν οὐκ
erat q̃ ãnũciaret. t si interrogauero eos vnde estis: nõ
ἦν ὁ ἀναγγέλων. καὶ ἐὰν ἐρωτήσω αὐτοὺς πόθεν εἰσί; οὐ μὴ
rãdebũt mihi. sunt eũ q̃ facũt vos t frustra
ἀποκριθῶσί μοι. εἰσὶ γὰρ οἱ ποιοῦντες ὑμᾶς καὶ μάτην
seducẽtes vos.
πλανῶντες ὑμᾶς. Ca.42.

A Mat. 12.d. Iacob puer meus assumã eũ. israel
Ἰακὼβ ὁ παῖς μου ἀντιλήψομαι αὐτοῦ. Ἰσραὴλ ὁ
electus meus suscepit eũ alia mea. dedi
ἐκλεκτός μου προσεδέξατο αὐτὸν ἡ ψυχή μου. ἔδωκα τὸ
spũ meũ sup eũ. iudicũ gẽtib? educet. nõ
πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν. κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἐξοίσει. οὐ
clamabit: neq dimittet: neq audiet foras vox e-
κεκράξεται, οὐδὲ ἀνήσει, οὐδὲ ἀκουσθήσεται ἔξω ἡ φωνὴ αὐ
ius. calamũ fractũ nõ cõteret: t linũ
τοῦ. κάλαμον συντετριμμένον οὐ συντρίψει, καὶ λίνον
fumigans nõ extinguet: sed in veritate educet iudi
καπνίζοντα οὐ σβέσει, ἀλλὰ εἰς ἀλήθειαν ἐξοίσει κρί-
cũ. splẽdebit t nõ cõteret donec ponat sup
σιν. ἀναλάμψει καὶ οὐ θραυσθήσεται ἕως ἂν θῇ ἐπὶ τῆς
terrã iudiciũ. t in nomine eius gẽtes sperabũt. sic
γῆς κρίσιν. καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. οὕ-
dicit dñs deus q̃ fecit celũ t extendit
τως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ πήξας
illud q̃ firmauit terrã t q̃ in eam t q̃ dedit flatũ
αὐτὸν στερεώσας τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ διδοὺς πνοὴν
populo q̃ sup eã: t spũ calcantib? eã.
τῷ λαῷ τῷ ἐπ' αὐτῆς, καὶ πνεῦμα τοῖς πατοῦσιν αὐτήν.
ego dñs deus vocaui te in iusticia t apphẽdã
ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ἐκάλεσά σε ἐν δικαιοσύνῃ καὶ κρατήσω
manũ tuã: t cõfortabo te: t dedi te in fe
τῆς χειρός σου, καὶ ἰσχύσω σε, καὶ ἔδωκά σε εἰς διαθή-
Infra. das generis israel in lucẽ gẽtiũ: vt aperas oculos ce-
46.b. κην ἔθνους Ἰσραὴλ εἰς φῶς ἐθνῶν, ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς τυ-
corũ: t educeres de viculos ligatos: de domo car
φλῶν, καὶ ἐξαγαγεῖν ἐκ δεσμῶν δεδεμένους, ἐκ οἴκου φυ-
B ceris sedẽtes in tenebris. ego dñs deus hoc meũ
λακῆς καθημένους ἐν σκότει. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς τοῦτό μου
est nomẽ. gloriã meã alteri nõ dabo: neq
ἐστὶ τὸ ὄνομα. τὴν δόξαν μου ἑτέρῳ οὐ δώσω, οὔτε τὰς
virtutes meas simulachris. q̃ a pricipio ecce venerũt: t
ἀρετάς μου τοῖς γλυπτοῖς. τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἰδοὺ ἦκασι, καὶ
nouã q̃ ego ãnũciabo. t antequ ãnũcientur manifesta
καινὰ ἃ ἐγὼ ἀναγγελῶ. καὶ πρὸ τοῦ ἀναγγῆλαι ἐδηλω-
sũt vobis. cãtate dño cãticũ nouũ: glificate no
θήσεται ὑμῖν. ὑμνήσατε τῷ κυρίῳ ὕμνον καινόν, δοξάσατε τὸ ὄνο-
mẽ eius i terminis terre. q̃ descendũt in
μα αὐτοῦ ἐπ' ἄκρου τῆς γῆς. οἱ καταβαίνοντες εἰς τὴν
mare t nauigãt in eo t ĩsule t habitatores
θάλασσαν καὶ πλέοντες αὐτὴν καὶ νῆσοι καὶ κατοικοῦντες
eas. letare desertũ t vici eius: vil-
αὐτάς. εὐφρανθήτω ἔρημος καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, ἐπαύ-
le t q̃ habitant cedar. letabunt ha
λεις καὶ οἱ κατοικοῦντες Κηδάρ. εὐφρανθήσονται οἱ κα-
bitatores petrã. de sũmitate mõtiũ clamabũt
τοικοῦντες πέτραν. ἀπ' ἄκρου τῶν ὀρέων βοήσουσι
dabũt deo gloriã. virtutes eius in insulis
δώσουσι τῷ θεῷ δόξαν. τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ ἐν ταῖς νήσοις
nũciabũt. dñs de virtutũ egredie
ἀπαγγελοῦσιν. κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἐξελευ-
tur t cõteret bellũ: suscitabit zelũ t
σεται καὶ συντρίψει πόλεμον, ἐπεγείρει ζῆλον καὶ
C clamabit sup inimicos suos cũ fortitudine. ta
βοήσει ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ μετὰ ἰσχύος. ἡσυ-
cui a seculo
χάσει ἀπ' αἰῶνος

predicens neq audiens sermones vestros. ooooo Primus ad sion dicet: ecce adsunt: & hierusalem euãgelistam dabo. Et vidi & non erat oooooooo existis quisq; qui iniret cõsiliũ: & interrogat? rñderet verbũ. Ecce oẽs inistis & vana opera eorũ ventus & inane simulachra eorum. 42.

Ecce seruus meus: suscipiam oooooooo eum electus meq̃ cõplacuit sibi in illo ania mea. Dedi spũ meũ sup eum iudiciũ gentib? pferet. Non clamabit neq; accipiet personam: nec audietur vox eius foris. Calamum quassatum non conteret: & linum fumigans non ooooooooo extinguet. In veritate educet iudicium: non erit tristis neq; turbulẽtus donec ponat in terra iudiciũ: & legẽ eius insule expectabunt. Hec dicit dominus deus creans celos oooooooooooooo & extendẽs eos: firmãs terrã & que germinãt ex ea: dans flatum populo qui est sup terrã: & spũ calcantibus eam. Ego dominus vocaui te oooo in iusticia: & apprehendi manũ tuã: & seruaui te. Et dedi te in fedus populi in lucem gentiũ: vt aperires ocios ceorũ & educeres de conclusione vinctũ: de domo carceris sedentes in tenebris. Ego dñs: hoc est nomẽ meum. Gloriã meã alteri non dabo: & laudẽ meã sculptilib?: q̃ prima fuerunt ecce venerunt: nouã quoq; ego annuncio: antequ oriantur audita vobis faciam. oooooooo Cantate domino canticum nouum: laus eius ab extremis terre. Qui descẽditis in mare & plenitudo eius: insule & habitatores earũ. Letetur desertũ & ciuitates eius in domibus habitabit cedar. Laudate hitatores petre: de vertice mõtiũ clamabũt. Ponẽt dño gloriã & laudẽ ei in insulis nũciabũt. Dñs sicut fortis egredietur sicut vir preliator suscitabit zelũ. Vociferabitur & clamabit sup inimicos suos cõfortabitur. Tacui: semp

שָׁמַע	מַשְׁמִיעַ אַף אֵין שֹׁמֵעַ אִמְרֵיכֶם׃	
הִנֵּה	רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הֵנָּם וּלִירוּשָׁלִַם	
בָּשַׂר	מְבַשֵּׂר אֶתֵּן׃ וָאֵרֶא וְאֵין אִישׁ	
רָאָה	וּמֵאֵלֶּה וְאֵין יוֹעֵץ וְאֶשְׁאָלֵם וְיָשִׁיבוּ	
שָׁאַל שׁוּב	דָּבָר׃ הֵן כֻּלָּם אָוֶן אֶפֶס מַעֲשֵׂיהֶם	
עָשָׂה	רוּחַ וָתֹהוּ נִסְכֵּיהֶם׃	
תֹּהוּ		Cap. xlij.
	הֵן עַבְדִּי אֶתְמָךְ	
תָּמַךְ בָּחַר	בּוֹ בְּחִירִי רָצְתָה נַפְשִׁי נָתַתִּי	
רָצָה נָתַן	רוּחִי עָלָיו מִשְׁפָּט לַגּוֹיִם יוֹצִיא׃	
שָׁפַט יָצָא	לֹא יִצְעַק וְלֹא יִשָּׂא וְלֹא	
צָעַק נָשָׂא	יַשְׁמִיעַ בַּחוּץ קוֹלוֹ׃ קָנֶה רָצוּץ	
שָׁמַע רָצַץ	לֹא יִשְׁבּוֹר וּפִשְׁתָּה כֵהָה לֹא	
שָׁבַר	יְכַבֶּנָּה לֶאֱמֶת יוֹצִיא מִשְׁפָּט׃ לֹא	
כָּבָה	יִכְהֶה וְלֹא יָרוּץ עַד יָשִׂים בָּאָרֶץ	
כָּהָה רוּץ	מִשְׁפָּט וּלְתוֹרָתוֹ אִיִּים יְיַחֵלוּ׃כֹּה	
שׂוּם יָחַל	אָמַר הָאֵל יְהוָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם	
אָמַר אֵל	וְנוֹטֵיהֶם רֹקַע הָאָרֶץ וְצֶאֱצָאֶיהָ	
נָטָה	נֹתֵן נְשָׁמָה לָעָם עָלֶיהָ וְרוּחַ	
יָצָא	לַהֹלְכִים בָּהּ׃ אֲנִי יְהוָה קְרָאתִיךָ	
	בְּצֶדֶק וְאַחֲזִק בְּיָדֶךָ וְאֶצָּרְךָ וְאֶתֶּנְךָ	
חָזַק צָדַק	לִבְרִית עָם לְאוֹר גּוֹיִם׃ לִפְקֹחַ	
נָתַן בְּרִית	עֵינַיִם עִוְרוֹת לְהוֹצִיא מִמַּסְגֵּר	
סָגַר	אָסִיר מִבֵּית כֶּלֶא יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ׃ אֲנִי	
אָסַר	יְהוָה הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא	
כָּבַד	אֶתֵּן וּתְהִלָּתִי לַפְּסִילִים׃ הָרִאשֹׁנוֹת	
הָלַל פָּסַל	הִנֵּה בָּאוּ וַחֲדָשׁוֹת אֲנִי מַגִּיד	
בּוֹא נָגַד	בְּטֶרֶם תִּצְמַחְנָה אַשְׁמִיעַ אֶתְכֶם׃	
צָמַח	שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ	
שִׁיר	מִקְצֵה הָאָרֶץ יֹרְדֵי הַיָּם וּמְלוֹא	
יָרַד	אִיִּים וְיֹשְׁבֵיהֶם׃ יִשְׂאוּ מִדְבָּר	
דָּבָר	וְעָרָיו חֲצֵרִים תֵּשֵׁב קֵדָר יָרֹנּוּ יֹשְׁבֵי	
עִיר יָשַׁב	סֶלַע מֵרֹאשׁ הָרִים יִצְוָחוּ׃ יָשִׂימוּ	
רָנַן צָוַח	לַיהוָה כָּבוֹד וּתְהִלָּתוֹ בָּאִיִּים יַגִּידוּ׃	
שׂוּם	יְהוָה כַּגִּבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת	
נָגַד	יָעִיר קִנְאָה יָרִיעַ אַף יַצְרִיחַ	
גִּבֹּר לָחַם	עַל אֹיְבָיו יִתְגַּבָּר׃ הֶחֱשֵׁיתִי מֵעוֹלָם	
עוּר יָרַע		
צָרַח חָשָׁה		
עָלַם		

אחרישׁ אתאפק כיולדה אפעה
אשם ואשאף יחד׃ אחריב
הרים וגבעות וכל עשבם אוביש
ושמתי נהרות לאיים ואגמים
אוביש׃ והולכתי עורים בדרך לא
ידעו בנתיבות לא ידעו אדריכם
אשים מחשך לפניהם לאור
ומעקשים למישור אלה הדברים
עשיתם ולא עזבתים׃ נסגו אחור
יבשו בשת הבטחים בפסל
האמרים למסכה אתם אלהינו׃
החרשים שמעו והעורים הביטו
לראות׃ מי עור כי אם עבדי וחרש
כמלאכי אשלח מי עור כמשלם
ועור כעבד יהוה׃ ראות רבות
ולא תשמר פקח אזנים ולא
ישמע׃ יהוה חפץ למען צדקו
יגדיל תורה ויאדיר׃ והוא עם בזוז
ושסוי הפח בחורים כלם ובבתי
כלאים החבאו היו לבז ואין
מציל משסה ואין אמר השב׃
מי בכם יאזין זאת יקשיב וישמע
לאחור׃ מי נתן למשסה יעקב
וישראל לבזזים הלוא יהוה זו
חטאנו לו ולא אבו בדרכיו הלוך
ולא שמעו בתורתו׃ וישפך עליו
חמה אפו ועזוז מלחמה ותלהטהו
מסביב ולא ידע תבער בו ולא
ישים על לבו׃

Cap.xliij.

ועתה כה
אמר יהוה בראך יעקב ויצרך
ישראל אל תירא כי גאלתיך
קראתי בשמך לי אתה׃ כי
תעבר במים אתך אני ובנהרות
לא ישטפוך כי תלך במו אש
לא תכוה ולהבה לא תבער בך׃

filui:[l] patiens[m] fui:[m] sicut parturiens[n] loquar. ooooo
[o] Dissipabo[p] & absorbebo
[q] simul:[r] desertos faciam
[s] montes[t] & colles[u] & oẽ
[x] germen eorũ[r] exiccabo.
[y] Ponam[z] flumina[a] in insu las[c] & stagna ooooooooooooo
[b] arefaciam. [c] Et ducam
[d] cecos[e] in viam quam oo
[f] nesciũt: & [g] in semitis q̃s
[h] ignorauerunt[m] ambulare eos faciam. [o] Ponam[p] tene bras[q] coram eis[r] in lucem
[s] & praua[t] in recta. [u] Hec
[x] verba ooooooooooooooooo
[y] feci eis:[z] & nõ[a] dereliqui eos. [b] Cõuersi sunt[c] retror sum. [d] Cõfundãtur[e] cõfu-sione[f] qui cõfidũt[g] in scul-ptili:[h] qui dicunt[i] confla-tili[k] vos[l] dii nostri. oooooo
[m] Surdi[n] audite:[o] & ceci[p] in tuemini ooooooooooooooo
[q] ad videndũ:[r] q̃s[s] cecus[t] ni si[x] seruus meus:[y] & surdus
[z] nisi ad quẽ nũcios meos
[a] misi?[b] Quis[c] cecus[d] nisi q venũdatus est?[e] Et q̃s cec?
[f] nisi seru?[g] dñi? Qui[h] vides
[i] multa:[k] nõne[l] custodies?
Qui[m] aptas habes[n] aures:
[o] nõne[p] audies. Et[q] dñs[r] vo luit[s] vt[t] sanctificaret eum:
[u] magnificaret[x] legẽ[y] & ex-tolleret:[z] ipse aũt[a] popul?
[b] direptus[c] & vastat?. [d] La-queus[e] iumentũ[f] oẽs:[g] & in domib?[h] carcerũ[i] abscon diti sunt.[k] Facti sunt[l] in ra pinã:[m] nec est[n] q eruat: in
[o] direptionẽ:[p] nec est[q] qui dicat:[r] redde. [s] Quis est[t] in vobis q[u] audiat[x] hoc:[y] attẽ dat[z] & auscultet[a] futura?
[b] Quis[c] dedit[d] in direptio nẽ[e] iacob[f] & israel[g] vastanti bus. [h] Nõne[i] dñs[k] ipse[m] cui
[l] peccauim?[n] Et noluerũt
[o] in viis eius[q] ambulare:
[r] & non[s] audierunt[t] legem eius. [u] Et effudit[x] sup eum
[y] indignationẽ[z] furoris sui
[a] & forte[b] bellũ:[c] & cõbus-sit eum[d] in circuitu[e] & non
[f] cognouit[g] & succendit
[h] eum:[i] & non[k] intellexit.

43.

ΘT nunc[l] hec ooooo oooooooooooooooooooo
[c] dicit[d] dñs[e] creans te[f] ia-cob[g] & formans te ooooo
[h] israel.[i] Noli[k] timere:[l] quia
[m] redemi te: & oooooooo
[n] vocaui te[o] nomine tuo.
[p] Meus es[q] tu.[r] Cum oooo
[s] transieris[t] per aquas[u] te-cum:[x] ero[y] & flumina ooo
[z] non[a] operient te.[b] Cum
[c] ambulaueris[d] in[e] igne oo
[f] non[g] cõbureris:[h] & flam-ma[i] non[k] ardebit[l] in te oo

nũqd τ semp tacebo τ sustinebo. sicut parliẽ
μὴ καὶ ἀεὶ σιωπήσομαι καὶ ἀνέξομαι. ὡς ἡ τίκτουσα
patiẽter egi erũpã τ arefactã simul: vastabo mõtes: τ
ἐκπορτίρισα ἐκχέω καὶ ἐρημῶ ἅμα, ἐρημώσω ὄρη, καὶ
colles: τ oẽ fenũ eoꝝ arefactã: τ ponã
βουνούς, καὶ πάντα τὸν χόρτον αὐτῶν ξηρανῶ, καὶ θήσω
flumina in ĩsulas: τ paludes siccabo: τ adducã cecos
ποταμοὺς εἰς νήσους, καὶ ἕλη ξηρανῶ, καὶ ἄξω τυφλοὺς
p viã quã nesciẽrũt: τ semitas q̃s ignorauerũt fa-
ἐν ὁδῷ ἣν οὐκ ἔγνωσαν, καὶ τρίβους ἃς οὐκ ἐπίσταντο πο-
ciã calcare eos: faciã eis tenebras in luce:
ήσω πατῆσαι αὐτούς, ποιήσω αὐτοῖς σκότος εἰς φῶς,
τ prauã in directa. hec verba faciã il-
καὶ σκολιὰ εἰς εὐθεῖα. ταῦτα τὰ ῥήματα ποιήσω αὐ-
lis τ nõ derelinquã eos: tpi aũt cõuersi
τοῖς καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω αὐτούς, αὐτοὶ δὲ ἀπεστράφη-
sunt retrorsũ: cõfundimini cõfusione q̃ cõfidũtis in
σαν εἰς τὰ ὀπίσω, αἰσχυνθήτω αἰσχύνῃ οἱ πεποιθότες ἐπὶ
sculptilib? vicẽtes cõflatilib?. vos estis
τοῖς γλυπτοῖς οἱ λέγοντες τοῖς χωνευτοῖς. ὑμεῖς ἐστὲ
dii nri. surdi audite: τ ceci respicie-
θεοὶ ἡμῶν. οἱ κωφοὶ ἀκούσατε, καὶ οἱ τυφλοὶ ἀναβλέ-
te vt videatis. τ q̃ cecus nisi pueri mei: τ
ψατε ἰδεῖν. καὶ τίς τυφλὸς ἀλλ' ἢ παῖδες μου, καὶ
surdi nisi vñantes eoꝝ? q̃ cecus sicut q̃ re-
κωφοὶ ἀλλ' ἢ οἱ κυριεύοντες αὐτῶν; τίς τυφλὸς ὡς ὁ ἀπο-
cessit τ excecati sunt serui dei. vidistis
χωρῶν. καὶ ἐτυφλώθησαν οἱ δοῦλοι τοῦ θεοῦ. ἴδετε
sepe τ nõ custodistis: aperte aures τ
πολλάκις. καὶ οὐκ ἐφυλάξατε, ἀνεῳγμένα τὰ ὦτα καὶ
nõ audistis. vbi de? voluit vt iustificaret τ
οὐκ ἠκούσατε. κύριος ὁ θεὸς ἐβούλετο ἵνα δικαιωθῇ καὶ
magnificaret laudẽ: τ vidi: τ fuit ppũ ra
μεγαλυνθῇ αἴνεσιν, καὶ ἴδοι, καὶ ἐθρόει ὁ λαὸς πε
status τ direptꝰ: nã laque? in
πρόπεμπυμένος καὶ διαρπασμένος, κἀν παγὶς ἐν τοῖς
cubilib? vbiq τ in domib? simul vbi abscõdeb?
ταμείοις παρεκεῖτο καὶ ἐν οἴκοις ἅμα ὅπου ἔκρυφαν
eos facti sũt in direptionẽ: τ nõ erat q̃ erue
αὐτούς. ἐθρόοντο εἰς προπομπή, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμε-
ret predã: τ nõ erat dicẽs. redde. q̃ in vobis
νος ἁρπαγμα, καὶ οὐκ ἦν ὁ λέγων. ἀπόδος. τίς ἐν ὑμῖν
q̃ hec exaudiet: τ in futura cognoscat:
ὃς ταῦτα εἰσακούσεται, καὶ εἰς τὰ ἐπιερχόμενα γνώσε-
q̃ dedit in depdationẽ iacob τ israel vasta
τίς ἔδωκεν εἰς διαρπαγὴν ἰακὼβ καὶ ἰσραὴλ τοῖς πο-
tibus: nõne de? cui peccauerũt: τ nõ volu
νημεύουσιν; οὐχὶ ὁ θεὸς ᾧ ἡμάρτοσαν; καὶ οὐκ ἐβού-
erũt in viis eius ambulare: neq audire
λοντο ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ πορεύεσθαι, οὐδὲ ἀκούειν
legẽ eius: τ indurit sup eos irã fu
τοῦ νόμου αὐτοῦ, καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς ὀργὴν θυ-
roris sui: τ pualuit cõtra eũ bellũ: τ
μοῦ αὐτοῦ, καὶ κατίσχυσεν κατ' αὐτοῦ πόλεμος, καὶ
cõburẽtes eos q̃ circuitu: τ nõ cognouerũt vn?
οἱ συμφλέγοντες αὐτοὺς κύκλῳ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἵνα
q̃s eos: neq posuerũt sup aiam.
ος αὐτῶν, οὐ δὲ ἔθεντο ἐπὶ ψυχήν. Ca.45.

ΘΤ nũc sic dicit dñs de? q̃ fecit te
Καὶ νῦν οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιήσας σε
iacob: τ q̃ plasmauit te israel. ne timeas q̃m
ἰακώβ, καὶ ὁ πλάσας σε ἰσραήλ. μὴ φοβοῦ ὅτι
redemi te: vocaui te noĩe tuo. meꝰ
ἐλυτρωσάμην σε, ἐκάλεσά σε τῷ ὀνόματί σου. ἐμὸς
es tu. τ si trãsieris p aquã tecũ sũ:
εἶ σύ. καὶ ἐὰν διαβαίνῃς δι' ὕδατος μετὰ σοῦ εἰμί,
τ flumina nõ cooperiẽt te. τ si trãsieris p ig-
καὶ ποταμοὶ οὐ συγκαλύψουσί σε. καὶ ἐὰν δι' ἁλὸς δὲ πυ-
nẽ nõ cõbureris. flãma nõ cruciet te:
ρὸς οὐ μὴ κατακαυθῇς. φλὸξ οὐ καταφλέξει σέ,

A

D

qz ego dñs de⁹ tu⁹ sanct⁹ israel saluãs te
ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου ὁ ἅγιος Ἰσραὴλ ὁ σώζων σε
feci cõmutationẽ tuã egyptũ ⁊ ethiopiã ⁊ sye=
ἐποίησα ἀλλαγμά σου Αἴγυπτον καὶ Αἰθιοπίαν καὶ σου
nẽ ꝓ te. ex quo honorabilis fact⁹ es i cõspectu meo. glõ
νῶν ὑπὲρ σοῦ, ἀφοῦ ἔντιμος ἐγένου ἐναντίον μου. ἐδό
ficat⁹ es ⁊ ego diligã te. ⁊ dabo homes
ξασθης καὶ ἐγὼ ἠγάπησά σε. καὶ δώσω ἀνθρώπους ὑ
ꝓ te: ⁊ principes ꝓ capite tuo. ne time
πὲρ σοῦ, καὶ ἄρχοντας ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς σου. μὴ φο
as: qz tecũ sum. ab oriẽte adducã semẽ
βοῦ, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι. ἀπὸ ἀνατολῶν ἄξω τὸ σπέρμα
tuũ ⁊ ab occidẽte cõgregabo te. dicã aqloni adduc:
σου καὶ ἀπὸ δυσμῶν συνάξω σε. ἐρῶ τῷ βορρᾷ ἄγε,
⁊ africo ne ꝓhibeas. adduc filios meos a terra
καὶ τῷ λιβί, μὴ κώλυε. ἄγε τοὺς υἱούς μου ἀπὸ γῆς
B
o elõge: ⁊ filias meas a termino terre:
πόρρωθεν, καὶ τὰς θυγατέρας μου ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς,
oẽs q̃ inuocãt nomẽ meũ: in eũ glia
πάντες οἱ ἐπικαλοῦσι τῷ ὀνόματί μου, εἰς δόξαν
mea creaui illã ⁊ plasmaui eũ ⁊ fe
μου κατεσκεύασα αὐτὸν καὶ ἔπλασα αὐτὸν καὶ ἐποίη
ci illã. ⁊ educi ppũm ceciũ: ⁊ oculi
σα αὐτόν. καὶ ἐξάγαγε λαὸν τυφλόν, καὶ ὀφθαλμοὶ
sũt similr ceci: ⁊ surdas aures habẽs. om
ἔσται ὡσαύτως τυφλοί, καὶ κωφὰ τὰ ὦτα ἔχοντες. πάν=
nes gẽtes cõgregate sũt simul: ⁊ cõuenerũt principes
τα τὰ ἔθνη συνάχθησαν ἅμα, καὶ συνήχθησαν ἄρχοντες
ex eis. q̃s cõicabit hec aut q̃ a principio q̃s ãnũcia
ἐξ αὐτῶν· τίς ἀναγγελεῖ ταῦτα; ἢ τὰ ἐξ ἀρχῆς τίς ἀναγγεί=
bit: adducãt testes suos ⁊ iustificẽt
λει; ἀναγαγέτωσαν τοὺς μάρτυρας αὐτῶν καὶ δικαιωθήτωσαν
⁊ dicãt vera. estote mihi testes ⁊ ego te
καὶ εἰπάτωσαν ἀληθῆ. γίνεσθέ μοι μάρτυρες κἀγὼ μάρ
stis dicit dñs de⁹ ⁊ seruus me⁹ quẽ elegi
τυς λέγει κύριος ὁ θεός, καὶ ὁ παῖς μου ὃν ἐξελεξάμην
vt sciatis ⁊ credatis ⁊ intelligatis: qz ego sũ.
ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε καὶ συνῆτε, ὅτι ἐγώ εἰμι.
ante me nõ fuit alius de⁹: ⁊ post me nõ
ἔμπροσθέν μου οὐκ ἐγένετο ἄλλος θεός, καὶ μετ' ἐμὲ οὐκ
erit: ego de⁹. ⁊ nõ est ꝓter me saluãs. ego
ἔσται, ἐγὼ θεός. καὶ οὐκ ἔστι παρεξ ἐμοῦ σῴων. ἐγὼ
Osee. 13.b. ãnũciaui ⁊ saluaui ⁊ nõ erat in vobis alien⁹.
ἀνήγγειλα καὶ ἔσωσα καὶ οὐκ ἦν ἐν ὑμῖν ἀλλότριος.
vos mihi testes ⁊ ego dñs ab initio: ⁊
ὑμεῖς ἐμοὶ μάρτυρες καὶ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς, καὶ
nõ est q̃ de manib⁹ meis eruat: faciã ⁊
οὐκ ἔστι ὃς ἐκ τῶν χειρῶν μου ἐξαιρούμενος, ποιήσω καὶ
q̃ auertet illud: sic dicit dñs de⁹ redi
τίς ἀποστρέψει αὐτό; οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ λυτρού
mẽs vos sanct⁹ israel. ꝓpter vos mittã
μενος ὑμᾶς ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ. ἕνεκεν ὑμῶν ἀποστελῶ
C
in babylonẽ ⁊ suscitabo fugiẽtes vniuersos: ⁊ chal
εἰς Βαβυλῶνα καὶ ἐπεγείρω φεύγοντας πάντας, καὶ χαλ
dei in nauib⁹ vincient: ego dñs de⁹ sctus vr q̃ ostẽ
δαῖοι ἐν πλοίοις δεθήσονται, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὁ ἅγιος ὑμῶν ὁ κα
di israel regẽ vestm. qz hec dicit do
ταδείξας Ἰσραὴλ βασιλέα ὑμῶν, ὅτι τάδε λέγει κύρ
min⁹ q̃ dat in mari viã ⁊ in aqua vehemẽti se
ριος ὁ διδοὺς ἐν θαλάσσῃ ὁδὸν καὶ ἐν ὕδατι ἰσχυρῷ τρί
mitãq educi: curr⁹ ⁊ equũ ⁊ multitudinẽ robustã
βους, ἐξαγαγὼν ἅρματα καὶ ἵππον καὶ ὄχλον ἰσχυρόν.
sed dormierũt ⁊ nõ resurgent. extincti sũt q̃si
ἀλλ' ἐκοιμήθησαν καὶ οὐκ ἀναστήσονται, ἐσβέσθησαν ὡς
linũ extinctũ. ne meminerit⁹ priorũ ⁊
λινὸν ἐσβεσμένοι. μὴ μνημονεύετε τὰ πρῶτα καὶ
ãtiqua
τὰ ἀρχαῖα

"quia" ego° dominus' de⁹
tuus⁹ sanctus' israel
"saluator tuus.' Dedi" pro
piciationẽ tuã' egyptũ &
'ethiopiã' & saba' pro te.
ᵇExquo' honorabilis fa=
ctus es ᵇ in oculis meis &
'gloriosus:' ego' diledi te.
"Et dabo' homes' pro te:' &
pplos" pro" aia tua.° Noli
'timere' quia" ego' tecum
sum.' Ab oriente" adducã
'semen tuũ:' & ab occidẽ
te' congregabo te.' Dicã
ᵇaquiloni' da: ᵇ & austro
'noli' prohibere.' Affer
ᵇfilios meos' de lõginquo:
ᵇ& filias meas:' ab extre=
mis" terre. Et" oẽm° qui
inuocat⁹ nomen meũ:⁹ in
gloriã meã' creaui eum:
"formaui eum' &" feci eum.
'Educ foras' populũ' ce=
cum' & oculos' habentẽ:
'surdum° & aures' ei sunt
'Omnes⁹ gentes
ᵇcõgregate sunt' simul:ᵇ &
collecte sunt' tribus:" quis
"in vobis° annũciet⁹ istud:
⁹& q̃ prima sunt' audire
nos faciet?° Dẽi' testes eo
"& iustificẽtur :' & audiãt
'& dicant.' Vere' vos' te=
stes mei' dicit
°dominus:' & seruus me⁹
'quem⁹ elegi° vt
'sciatis' & credatis' mihi:
"& intelligatis: quia
°ego° ipse sum.⁹ Ante me
'non⁹ est formatus' deus:
"& post me' nõ' erit.' Ego
sum:° ego sum ᵇ dominus:
'& non est⁹ absq̃ me' sal=
uator.' Ego
"annũciaui ᵇ& saluaui: 'au
ditum feci:ᵇ & non fuit
'in vobis" alienus.° Vos
°testes mei⁹ dicit⁹ domin⁹
'& ego⁹ deus.' Et" ab initi=
o' ego' ipse:
'& nõ est q̃ de manu mea
ᵇeruat.' Operabor⁹ & qs
'auertet illud:' Hec⁹ dicit
ᵇdñs' redemptor vester
ᵇsanctus' israel." Propter
vos" emisi
°babylonem:⁹ & detraxi
⁹vectes' vniuersos
°& chaldeos' in nauib⁹ suis
"gloriãtes.' Ego' domin⁹
'sanctus vester :' creans
ᵇisrael:' rex vester.
°Hec' dicit' dominus⁹ qui
dedit⁹ in mari' viam:
ᵇ& in aqs' torrẽtib⁹" semi
tam." Qui eduxit° q̃drigã
⁹& equũ:⁹ agmen' & robu
stum.° Simul' obdormie=
runt" nec' resurgẽt: & ⁹ con
triti sunt' quasi linũ & ⁹ ex
tincti sunt.° Ne' memine=
ritis° priorum' & antiqua

"כִּי" אֲנִי" יְהוָה" אֱלֹהֶיךָ" קְדוֹשׁ' יִשְׂרָאֵל
"מוֹשִׁיעֲךָ" נָתַתִּי" כָפְרְךָ' מִצְרַיִם' כּוּשׁ
'וְסְבָא' תַּחְתֶּיךָ: "מֵאֲשֶׁר' יָקַרְתָּ" בְּעֵינַי
'נִכְבַּדְתָּ' וַאֲנִי" אֲהַבְתִּיךָ" וְאֶתֵּן' אָדָם
'תַּחְתֶּיךָ' וּלְאֻמִּים" תַּחַת" נַפְשֶׁךָ: "אַל
"תִּירָא' כִּי' אִתְּךָ" אָנִי' מִמִּזְרַח" אָבִיא
"זַרְעֶךָ' וּמִמַּעֲרָב' אֲקַבֶּצְךָ: "אֹמַר
'לַצָּפוֹן' תֵּנִי" וּלְתֵימָן' אַל' תִּכְלָאִי
'הָבִיאִי" בָנַי' מֵרָחוֹק' וּבְנֹתַי' מִקְּצֵה
"הָאָרֶץ: "כֹּל' הַנִּקְרָא' בִשְׁמִי" וְלִכְבוֹדִי
'בְּרָאתִיו" יְצַרְתִּיו' אַף" עֲשִׂיתִיו:
"הוֹצִיא' עַם' עִוֵּר" וְעֵינַיִם" יֵשׁ
"וְחֵרְשִׁים" וְאָזְנַיִם' לָמוֹ: "כָּל' הַגּוֹיִם
"נִקְבְּצוּ' יַחְדָּו' וְיֵאָסְפוּ' לְאֻמִּים" מִי
"בָהֶם' יַגִּיד" זֹאת" וְרִאשֹׁנוֹת' יַשְׁמִיעֻנוּ
"יִתְּנוּ' עֵדֵיהֶם" וְיִצְדָּקוּ" וְיִשְׁמְעוּ
"וְיֹאמְרוּ' אֱמֶת: "אַתֶּם' עֵדַי' נְאֻם
"יְהוָה" וַעֲבָדִי' אֲשֶׁר" בָּחָרְתִּי" לְמַעַן
"תֵּדְעוּ" וְתַאֲמִינוּ' לִי" וְתָבִינוּ" כִּי
"בִּינִי' הוּא" לְפָנַי' לֹא" נוֹצַר' אֵל
"וְאַחֲרַי' לֹא' יִהְיֶה: "אָנֹכִי' אָנֹכִי' יְהוָה
"וְאֵין" מִבַּלְעָדַי' מוֹשִׁיעַ: "אָנֹכִי
"הִגַּדְתִּי" וְהוֹשַׁעְתִּי' וְהִשְׁמַעְתִּי" וְאֵין
"זָר" בָּכֶם" וְאַתֶּם" עֵדַי' נְאֻם" יְהוָה
"וַאֲנִי" אֵל: "גַּם" מִיּוֹם' אֲנִי' הוּא
"וְאֵין" מִיָּדִי" מַצִּיל" אֶפְעַל" וּמִי
"יְשִׁיבֶנָּה: "כֹּה' אָמַר" יְהוָה' גֹּאֲלְכֶם
"קְדוֹשׁ' יִשְׂרָאֵל" לְמַעַנְכֶם" שִׁלַּחְתִּי
"בָבֶלָה" וְהוֹרַדְתִּי" בָרִיחִים' כֻּלָּם
"וְכַשְׂדִּים' בָּאֳנִיּוֹת' רִנָּתָם: "אֲנִי' יְהוָה
"קְדוֹשְׁכֶם" בּוֹרֵא' יִשְׂרָאֵל" מַלְכְּכֶם:
"כֹּה' אָמַר' יְהוָה' הַנֹּתֵן" בַּיָּם' דֶּרֶךְ
"וּבְמַיִם' עַזִּים" נְתִיבָה: "הַמּוֹצִיא' רֶכֶב
"וָסוּס" חַיִל' וְעִזּוּז" יַחְדָּו: יִשְׁכְּבוּ
"בַּל' יָקוּמוּ" דָעֲכוּ' כַּפִּשְׁתָּה" כָבוּ:
"אַל' תִּזְכְּרוּ" רִאשֹׁנוֹת" וְקַדְמֹנִיּוֹת

f iiij

אל תתבננו: הנני עשה חדשה
עתה תצמח הלא תדעוה אף אשים
בדבר דרך בישימון נהרות:
תכבדני חית השדה תנים ובנות
יענה כי נתתי במדבר מים נהרות
בישימון להשקות עמי בחירי:
עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו:
ולא אתי קראת יעקב כי יגעת
בי ישראל: לא הביאת לי שה
עלתיך וזבחיך לא כבדתני לא
העבדתיך במנחה ולא הונעתיך
בלבונה: לא קנית לי בכסף קנה
וחלב זבחיך לא הרויתני אך
העבדתני בחטאותיך הונעתני
בעונותיך: אנכי אנכי הוא מחה
פשעיך למעני וחטאתיך לא
אזכר: הזכירני נשפטה יחד ספר
אתה למען תצדק: אביך הראשון
חטא ומליציך פשעו בי: ואחלל
שרי קדש ואתנה לחרם יעקב
וישראל לגדופים:
Ca. xliiij. ועתה שמע יעקב
עבדי וישראל בחרתי בו: כה אמר
יהוה עשך ויצרך מבטן יעזרך
אל תירא עבדי יעקב וישרון
בחרתי בו: כי אצק מים על צמא
ונזלים על יבשה אצק רוחי על
זרעך וברכתי על צאצאיך:
וצמחו בבין חציר כערבים על
יבלי מים: זה יאמר ליהוה אני
וזה יקרא בשם יעקב וזה יכתב
ידו ליהוה ובשם ישראל יכנה:
כה אמר יהוה מלך ישראל וגאלו
יהוה צבאות אני ראשון ואני
אחרון ומבלעדי אין אלהים: ומי
כמוני יקרא ויגידה ויערכה לי משומי

ne recogitetis. ecce ego facio noua & nunc orientur: vtique cognoscetis ea. Ponam in deserto viam: & in inuio flumina. Et glificabit me bestia agri: dracones & struthiones: quia dedi in deserto aquas: & flumina in inuio: vt darem potũ populo meo electo meo. Populũ istum formaui mihi: laudẽ meã narrabit. Non me inuocasti iacob: nec laborasti in me israel. Non obtulisti mihi arietem holocausti tui: & victis tuis non glorificasti me. Non te seruire feci ob latione: nec laborẽ tibi pbui in thure. Non emisti mihi argẽto calamũ: & adipe victimarũ tuarũ nõ inebriasti me. Verũ tũ fuire me fecisti ĩ pctis tuis: pbuisti mihi laborẽ in iniqtatibus tuis. Ego sum ego sum ipse qui deleo iniqtates tuas ppter me: & pctorũ tuorũ nõ recordabor. Reduc me in mẽoriã: & iudicemur simul: narra si qd hẽs vt iustificeris. Pater tu primus peccauit: & interpetes tui pũaricati sunt in me. Et cõtaminaui principes sctos: & dedi ad internitionẽ iacob & israel in blasphemiam. 44.

ET nunc audi iacob serue me: & israel quem elegi. Hec dicit dñs faciẽs & formans te ab vtero auxiliator tuus. Noli timere serue me iacob: & rectissime quẽ elegi. Effundam enim aquas super sitientem: & fluenta super aridam. Effundã spiritũ meũ sup semẽ tuũ: & benedictionem meã sup stirpẽ tuã & germinabũt iter herbas quasi salices iuxta preterfluentes aquas. Iste dicet dñi ego sum: & ille vocabit in nomine iacob. Et hic scribet manu sua dño & in nomine israel assimilabitur. Hec dicit dñs rex israel & redemptor eius dñs exercituũ. Ego primus & ego nouissimus. & absq; me non est deus. Quis similis mei. Vocet & annũciet: & ordinẽ exponat mihi. Exq; cõstitui mihi

ἐὰν μὴ συλλογίζεσθε. ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ καινὰ ἃ νῦν ἀνατεῖ
τε cognoscetis ea. τ faciã in deserto viã
λεῖ καὶ γνώσεσθε αὐτὰ καὶ ποιήσω ἐν τῷ ἐρήμῳ ὁδὸν
τ in iaquoso flumina: bũdicẽt mihi bestie
καὶ ἐν τῷ ἀνύδρῳ ποταμούς. εὐλογήσει με τὰ θηρία τοῦ
agri: sirenes τ filie struthionũ: qr dedi in
ἀγροῦ, σειρῆνες καὶ θυγατέρες στρουθῶν, ὅτι ἔδωκα ἐν
deserto aquã τ flumina in iaquoso vt bibere faciã
τῷ ἐρήμῳ ὕδωρ καὶ ποταμοὺς ἐν τῷ ἀνύδρῳ ποτίσαι
gen meũ electũ ppũm meũ quẽ acqsiui
τὸ γένος μου τὸ ἐκλεκτὸν λαόν μου ὃν περιεποιησάμην
virtutes meas vt narret nõ mõ vocaui te iacob:
τὰς ἀρετάς μου διηγεῖσθαι ἐν νῦν ἐκάλεσά σε Ἰακώβ,
neq; laborare te feci israel. nõ obtulisti mihi o
οὐδὲ κεκοπιάσαι σε ἐποίησα Ἰσραήλ. οὐκ ἤνεγκάς μοι τὸ
meo holocausti tui: neq; in victi
βατα τῆς ὁλοκαρπώσεώς σου, οὐδὲ ἐν ταῖς θυσί
mis tuis glificasti me: nõ seruiuisti in hostiis: ne
αις σου ἐδόξασάς με, οὐκ ἐδουλώσας ἐν θυσίαις, οὐ
q; laborẽ fecisti in thure: neq; emisti mihi thy
δὲ ἔγκοπον ἐποίησας ἐν λιβάνῳ, οὐδὲ ἐκτήσω μοι θυ
miama argẽto: neq; adipẽ hostiarũ tuarũ cõ
μίαμα ἀργυρίῳ, οὐδὲ τὸ στέαρ τῶν θυσιῶν σου ἐπεθύ
cupiui. sed in pctis tuis defendi te: τ in
μησα. ἀλλ' ἐν ταῖς ἁμαρτίαις σου ὑπερήσπισά σε, καὶ ἐν
iniqtatib tuis. ego sum. ego sum ipse q deleo
ταῖς ἀδικίαις σου. ἐγώ εἰμι. ἐγώ εἰμι ἀυτὸς ὁ ἐξαλείφων
iniqtates tuas ppter me τ pctõũ tuorũ nõ
τὰς ἀνομίας σου ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τὰς ἁμαρτίας σου οὐ
recordabor. tu aũt memẽto τ iudicemur simul dic
μνεσθήσομαι. σὺ δὲ μνήσθητι καὶ κριθῶμεν ἅμα λέγε
tu iniqtates tuas prim vt iustificeris. pres
σὺ τὰς ἀνομίας σου πρῶτος ἵνα δικαιωθῇς. οἱ πατέρες
vri primi peccauerũt: τ pcipes vri iniq egerũt
ὑμῶν πρῶτοι ἥμαρτον, καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν ἐνόμισαν
in me. τ cõtaminauerũt pcipes sctã meã: τ de
εἰς ἐμέ. καὶ ἐμίανον οἱ ἄρχοντες τὰ ἅγιά μου, καὶ ἔδω
di vt pderẽt iacob τ israel in opprobriũ.
κα ἀπολέσαι Ἰακὼβ καὶ Ἰσραὴλ εἰς ὀνειδισμόν. Ca. 44.

NUNC aũt audi iacob puer meus τ israel
Νῦν δὲ ἄκουσον Ἰακὼβ ὁ παῖς μου καὶ Ἰσραὴλ
quẽ elegi sic dicit dñs qui creauit te τ
ὃν ἐξελεξάμην οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ κτίσας σε καὶ
plasmauit te de ventre. adhuc hẽto auxiliũ. ne timeas puer
πλάσας σε ἐκ κοιλίας. ἔτι βοηθόν. μὴ φοβοῦ παῖς
meus iacob τ dilectus israel quẽ elegi.
μου Ἰακὼβ καὶ ὁ ἠγαπημένος Ἰσραὴλ ὃν ἐξελεξάμην.
qr ego dabo aquã in sitiẽtibus in iaqu
ὅτι ἐγὼ δώσω ὕδωρ ἐν διψῇ τοῖς πορευομένοις ἐν ἀνύ
so. ponã spũm meũ sup semẽ tuũ τ
δρῳ. ἐπιθήσω τὸ πνεῦμα μου ἐπὶ τὸ σπέρμα σου καὶ
benedictiões meas sup filios tuos: τ orient
τὰς εὐλογίας μου ἐπὶ τὰ τέκνα σου, καὶ ἀνατελοῦσιν
vt i medio aque fenũ τ sicut salix iuxta oẽs flu
ὡς ἀναμέσον ὕδατος χόρτος καὶ ὡς ἰτέα ἐπὶ παρό
entẽ aquã. hic dicet dei sum τ iste clamabit
ον ὕδωρ. οὗτος ἐρεῖ τοῦ θεοῦ εἰμι καὶ οὗτος βοήσει
in nomine iacob. τ alius scribet manu
ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰακώβ. καὶ ἕτερος ἐπιγράψει χειρὶ
sua: dei sum τ in nomine israel clama
αὐτοῦ, τοῦ θεοῦ εἰμι καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰσραὴλ βοήσε
bit. sic dicit dñs de rex israel τ dre
ται. οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ ὁ λυ
demit eũ de sabaoth. ego primus τ ego
τρούμενος αὐτὸν θεὸς σαβαώθ. ἐγὼ πρῶτος καὶ ἐγὼ
post hec pter me nõ est de qd sicut ego
μετὰ ταῦτα πλὴν ἐμοῦ οὐκ ἔστι θεὸς τίς ὡσπερ ἐγὼ
stet vocet τ ãnũciet τ paret
στήτω καλεσάτω καὶ ἀπαγγειλάτω καὶ ἑτοιμασάτω
mihi ex quo feci hoiem
μοι ἀφ' οὗ ἐποίησα ἀνθρωπον ooooooooooooooooooo

t. Cor. 5. b. Apo. 21.

A Mise. 50. τ 46. g.

B. 41. d τ ifra. 48. d.

Apo.2. 4.5.21. 6 B

in seculũ: τ vẽtura anteq̃ veniãt ãnũci
ἐις τὸν αἰῶνα, καὶ τὰ ἐπερχόμενα πρὸ τοῦ ἐλθεῖν ἀπαγγειλα
ent vobis. ne formidetis neq̃ cõturbemini nõ ab
τωσαν ὑμῖν. μὴ φοβεῖσθε μηδὲ πλαρασσέσθε οὐκ ἀπ'
initio auris? ꝓcepistis τ ãnũciauī vobis: testes vos
ἀρχῆς ἀκουτίσασθε καὶ ἀπήγγειλα ὑμῖν; μάρτυρες ὑμεῖς
estis: si est deꝰ ꝑter me: τ nõ erãt tũc plasmãtes:
ἐστί, εἰ ἔστι θεὸς πλὴν ἐμοῦ; καὶ οὐκ ἦσαν τότε οἱ πλάσσοντες
τ sculpẽtes oes vani faciẽtes desideria
καὶ ἐγλύφοντες πάντες μάταιοι οἱ ποιοῦντες τὰ κατάλυμα
eorũ q̃ nõ ꝓdesũt eis. τ testes eorũ nõ vi
αὐτῶν οὐκ ὠφελήσει αὐτοῖς. καὶ μάρτυρες αὐτῶν οὐκ ὄ=
debũt τ nõ cognoscẽt vt cõfundant. qui formabit fo:
φονται καὶ οὐ γνώσονται ἵνα αἰσχυνθῶσι, τίς πλάσει ἰσχυ
tem: τ sculptile cõflabit ad nihil vtile: ecce oes parti
ρόν, καὶ γλυφεῖ χωνεύσει εἰς ἀνωφελῆ; ἰδοὺ πάντες οἱ κοι
cipes eiꝰ cõfundent plasmãtes deũ τ scul
πωνοῦντες αὐτῷ αἰσχυνθήσονται οἱ πλάσσοντες θεὸν καὶ γλύ
ptes oes iutilia τ oia vñ facta sũt arue
φοντες πάντες ἀνωφελῆ καὶ πάντα ὅσα ἐβούλοντο ἐξηφάνι
rũt τ surdi ex hoibꝰ cõgregẽt oes
σαν καὶ κωφοὶ ἐκ τῶν ἀνθρώπων συναχθήτωσαν πάντες
τ stent simul cõfundant τ reuereant simul:
καὶ στήτωσαν ἅμα ἐντραπήτωσαν καὶ αἰσχυνθήτωσαν ἅμα,
qꝫ acuit faber ferrũ: ascia opatꝰ est illud in
ὅτι ἄξινα τέκτων σίδηρον, σκεπάρνῳ ἐργάσατο αὐτὸ ἐν
prunis τ in terebro statuit illud. τ opatꝰ est in bra=
ἀνθρακιαῖς καὶ τρυπάνῳ ἔστησεν αὐτό. καὶ ἐργάσατο ἐν τῷ βρα
chio fortitudis sue τ esuriet τ ifirmabit τ nõ
χίονι τῆς ἰσχύος αὐτοῦ καὶ πεινάσει καὶ ἀδυνήσει καὶ οὐ
bibet aquã. eligens faber lignũ: statuit illud
μὴ πίῃ ὕδωρ. ἐκλεξάμενος τέκτων ξύλον, ἔστησεν αὐτὸ
in mẽsura τ formauit illud in runcina. fecit
ἐν μέτρῳ καὶ ἐμόρφωσεν αὐτὸ ἐν παραγραφίδι. ἐποίησεν
illud in angularibꝰ τ in circino regulauit illud. τ
αὐτὸ ἐν παραγωνίοις καὶ ἐν κόλλῃ ἐρύθμισεν αὐτό. καὶ
fecit illud q̃si imaginẽ viri τ q̃si pulchritudinẽ homi
ἐποίησεν αὐτὸ ὡς μορφὴ ἀνδρὸς καὶ ὡς ὡραιότητα ἀνθρώ
C ut statueret illud in domo q̃ succidit sibi cedros τ
που στῆσαι αὐτὸ ἐν οἰκίᾳ. ἔκοψεν ἑαυτῷ κέδρους καὶ
tulit ilicẽ τ quercũ. τ cõportauit sibi
ἔλαβεν ἀγριελάτην καὶ δρῦν. καὶ ἐκαρτέρωσεν αὐτῷ
lignũ de sylua: qꝫ plãtauit vno pinũ τ
ξύλον ἐκ τοῦ δρυμοῦ, ὃ ἐφύτευσε κύριος πίτυν καὶ
pluia nutriuit vt sit hoibꝰ i cõbustionẽ. τ sumẽ
ὑετὸς ἐμάκυνεν ἵνα ἀνθρώποις εἰς καῦσιν. καὶ λαβὼν
ex eo calefactꝰ est. τ succẽdẽs coxit
ἀπ' αὐτοῦ ἐθερμάνθη. καὶ καύσας ἔπεψε ἄρτους ἐπ' αὐ=
at reliquũ opati sũt deos τ adorãt e=
τῷ, τὸ δὲ λοιπὸν ἐργάσαντο θεοὺς καὶ προσκυνοῦσιν αὐτο
os. fecerũt illud sculptile τ incurual eis: cui
τοῖς. ἐποίησαν αὐτὸ γλυπτὸν καὶ κάμπτει αὐτοῖς, οὗ τὸ
dimidiũ eiꝰ cõbusit in igne τ sup medio eiꝰ
ἥμισυ αὐτοῦ κατέκαυσεν ἐν πυρὶ καὶ ἐπὶ τοῦ ἡμίσους αὐτοῦ
carnes comedit coquẽs assauit coctũ: τ repletꝰ est τ
κρέας ἔφαγεν ἑψήσας ὤπτησεν ἐπλήσθη, καὶ ἐνεπλάσθη καὶ
calefactꝰ dixit. dulce mihi q: calefactꝰ sũ τ vidi focũ.
θερμαίνεται ἔπειτα. ἡδύ μοι ὅτι ἐθερμάνθην καὶ εἶδον πῦρ. τὸ
at reliquũ fecit in deũ τ sculptile incurual illi τ
δὲ λοιπὸν ἐποίησεν εἰς θεὸν καὶ γλυπτὸν κάμπτει αὐτῷ καὶ
adorat τ orat dicẽs. libera me q: deꝰ me⁊ es tu.
προσκυνεῖ καὶ προσεύχεται λέγων, ἐξελοῦ μέ ὅτι θεός μου εἶ
nõ cognouerũt vt saperẽt. q̃si obtenebrati sũt ne videret
σύ. οὐκ ἔγνωσαν φρονῆσαι. ὅτι ἀπεκαμαυρώθησαν τοῦ βλέπειν τοῖς
oculis suis τ intelligerẽt corde suo. τ nõ recogitauit
ὀφθαλμοῖς αὐτῶν καὶ τοῦ νοῆσαι τῇ καρδίᾳ αὐτῶν. καὶ οὐκ ἐλογίσατο
ait eiꝰ: neq̃ cognouit prudẽtia q̃si dimidiũ eiꝰ cõbusi=
φρόνησις αὐτοῦ, οὐ δὲ ἔγνω τὴν φρόνησιν ὅτι τὸ ἥμισυ αὐτοῦ κατέκαυ=
rũt. in igne τ coxit sup carbones panes: τ assauit
σεν. ἐν πυρὶ καὶ ἐπέψεν ἐπὶ τῶν ἀνθράκων ἄρτους, καὶ ὤπτησας
carnẽ comedit τ reliquũ eiꝰ in abominationẽ fecit
κρέας ἔφαγεν καὶ τὸ λοιπὸν αὐτοῦ εἰς βδέλυγμα ἐποίησε

populũ antiquũ. Ventura & q̃ futura sunt an
nũciẽt eis. Nolite time=
re: neq̃ conturbemini.
Ex tũc audire te feci: & annunciaui.
Vos estis testes mei. Nũ quid est deus absq̃ me: & formator quẽ ego nõ nouerim?
Plaste idoli oes nihil sunt: & amantissima eorũ nõ pderunt eis. Ipsi sunt testes eorũ: qa nõ vidẽt neq̃ intelligunt: vt confundantur.
Quis formauit deũ: & sculptile cõflauit: ad nihil vtile?
Ecce oes participes eius cõfundentur.
Fabri enĩ sunt ex hoibꝰ.
Conueniẽt eni oes: stabũt & pauebũt: & cõfundentur simul.
Faber ferrarius lima operatus est: in prunis & in malleis formauit illud: & opatꝰ est i brachio fortitudinis sue.
Esuriet & deficiet: nõ bibet aquã & lassescet.
Artifex lignariꝰ extendit normã: formauit illud in runcina. Fecit illud in angularibꝰ: & in circino tornauit illud: & fecit imaginem viri quasi speciosum hominẽ habitantẽ in domo.
Succidit cedros: tulit ilicem & quercum que steterat inter ligna salt.
Plãtauit pinũ quã pluuia nutriuit & facta ẽ hoibus in focũ.
Sũpsit ex eis & calefactus est: & succendit & coxit panes: de reliquo aũt opatꝰ est deũ & adorauit: fecit sculptile: & curuatus est ante illud. Mediũ eiꝰ cõbussit igni: & de medio eius carnes coxit & comedit: coxit pulmentũ & saturatꝰ est: & calefactꝰ est: & dixit. Vah: calefactꝰ sum: vidi focũ. Reliquũ autẽ eius deũ fecit & sculptile sibi. Curuatur ante illud: & adorat illud & obsecrat: dicẽs. Libera me: qa deꝰ meꝰ es tu. Nescierunt neq̃ intellexerũt. Obliti enĩ sũt ne videãt oculi eorum: ne intelligant in corde suo. Non recogitãt in mente sua: neq̃ cognoscũt neq̃ cõsentiũt vt dicãt. Medietatem eius cõbusi igni: & coxi super carbones eius panes: coxi carnes & comedi: & de reliquo eius idolũ faciã.

עַם־עוֹלָם וְאוֹתִיּוֹת וַאֲשֶׁר תָּבֹאנָה
יַגִּידוּ לָמוֹ׃ אַל־תִּפְחֲדוּ וְאַל תִּרְהוּ
הֲלֹא מֵאָז הִשְׁמַעְתִּיךָ וְהִגַּדְתִּי
וְאַתֶּם עֵדָי הֲיֵשׁ אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדָי
וְאֵין צוּר בַּל יָדָעְתִּי׃ יֹצְרֵי פֶסֶל
כֻּלָּם תֹהוּ וַחֲמוּדֵיהֶם בַּל יוֹעִילוּ
וְעֵדֵיהֶם הֵמָּה בַּל יִרְאוּ וּבַל יֵדְעוּ
לְמַעַן יֵבֹשׁוּ׃ מִי יָצַר אֵל וּפֶסֶל
נָסָךְ לְבִלְתִּי הוֹעִיל׃ הֵן כָּל חֲבָרָיו
יֵבֹשׁוּ וְחָרָשִׁים הֵמָּה מֵאָדָם
יִתְקַבְּצוּ כֻלָּם יַעֲמֹדוּ יִפְחֲדוּ יֵבֹשׁוּ
יַחַד׃ חָרַשׁ בַּרְזֶל מַעֲצָד וּפָעַל
בַּפֶּחָם וּבַמַּקָּבוֹת יְצָרֵהוּ וַיִּפְעָלֵהוּ
בִּזְרוֹעַ כֹּחוֹ גַּם רָעֵב וְאֵין כֹּחַ לֹא
שָׁתָה מַיִם וַיִּעָף׃ חָרַשׁ עֵצִים נָטָה
קָו יְתָאֲרֵהוּ בַּשָּׂרֶד יַעֲשֵׂהוּ
בַּמַּקְצֻעוֹת וּבַמְּחוּגָה יְתָאֲרֵהוּ
וַיַּעֲשֵׂהוּ כְּתַבְנִית אִישׁ כְּתֹאַר
אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת׃ לִכְרֹת לוֹ אֲרָזִים
וַיִּקַּח תִּרְזָה וְאַלּוֹן וַיְאַמֵּץ לוֹ בַּעֲצֵי
יָעַר נָטַע אֹרֶן וְגֶשֶׁם יְגַדֵּל׃ וְהָיָה
לְאָדָם לְבָעֵר וַיִּקַּח מֵהֶם וַיֶּחָם
אַף יָשִׁיק וְאָפָה לָחֶם אַף יִפְעָל
אֵל וַיִּשְׁתָּחוּ עֲשָׂהוּ פֶסֶל וַיִּסְגָּד
לְמוֹ׃ חֶצְיוֹ שָׂרַף בְּמוֹ אֵשׁ עַל חֶצְיוֹ
בָּשָׂר יֹאכֵל יִצְלֶה צָלִי וְיִשְׂבָּע אַף
יָחַם וַיֹּאמַר הֶאָח חַמּוֹתִי רָאִיתִי
אוּר׃ וְשְׁאֵרִיתוֹ לְאֵל עֲשָׂהוּ לְפִסְלוֹ
יִסְגָּד לוֹ וַיִּשְׁתָּחוּ וַיִּתְפַּלֵּל אֵלָיו
וַיֹּאמַר הַצִּילֵנִי כִּי אֵלִי אָתָּה׃ לֹא
יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ כִּי טָח מֵרְאוֹת
עֵינֵיהֶם מֵהַשְׂכִּיל לִבָּתָם׃ וְלֹא
יָשִׁיב אֶל לִבּוֹ וְלֹא דַעַת וְלֹא תְבוּנָה
לֵאמֹר חֶצְיוֹ שָׂרַפְתִּי בְּמוֹ אֵשׁ
וְאַף אָפִיתִי עַל גֶּחָלָיו לֶחֶם אָצְלָה
בָשָׂר וְאֹכֵל וְיִתְרוֹ לְתוֹעֵבָה אֶעֱשֶׂה

לְבוּל עֵץ אָסְנוּד: רֹעֶה אֹפֶר לֵב
הוֹתַל הִטָּהוּ וְלֹא יַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹ
וְלֹא יֹאמַר הֲלוֹא שֶׁקֶר בִּימִינִי:
זְכָר אֵלֶּה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל כִּי
עַבְדִּי אָתָּה יְצַרְתִּיךָ עֶבֶד לִי אָתָּה
יִשְׂרָאֵל לֹא תִנָּשֵׁנִי: מָחִיתִי כָעָב
פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה
אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: רָנּוּ שָׁמַיִם כִּי
עָשָׂה יְהוָה הָרִיעוּ תַחְתִּיּוֹת אָרֶץ
פִּצְחוּ הָרִים רִנָּה יַעַר וְכָל עֵץ בּוֹ
כִּי גָאַל יְהוָה יַעֲקֹב וּבְיִשְׂרָאֵל
יִתְפָּאָר: כֹּה אָמַר יְהוָה גֹּאֲלֶךָ
וְיֹצֶרְךָ מִבָּטֶן אֲנִי יְהוָה עֹשֵׂה כֹל
נֹטֶה שָׁמַיִם לְבַדִּי רֹקַע הָאָרֶץ
מִי אִתִּי: מֵפֵר אֹתוֹת בַּדִּים וְקֹסְמִים
יְהוֹלֵל מֵשִׁיב חֲכָמִים אָחוֹר
וְדַעְתָּם יְסַכֵּל: מֵקִים דְּבַר עַבְדּוֹ
וַעֲצַת מַלְאָכָיו יַשְׁלִים הָאֹמֵר
לִירוּשָׁלִַם תּוֹשָׁב וּלְעָרֵי יְהוּדָה
תִּבָּנֶינָה וְחָרְבוֹתֶיהָ אֲקוֹמֵם: הָאֹמֵר
לַצּוּלָה חֳרָבִי וְנַהֲרֹתַיִךְ אוֹבִישׁ:
הָאֹמֵר לְכוֹרֶשׁ רֹעִי וְכָל חֶפְצִי
יַשְׁלִם וְלֵאמֹר לִירוּשָׁלִַם תִּבָּנֶה
וְהֵיכָל תִּוָּסֵד:

Cap. xlv.

כֹּה אָמַר יְהוָה לִמְשִׁיחוֹ
לְכוֹרֶשׁ אֲשֶׁר הֶחֱזַקְתִּי בִימִינוֹ לְרַד
לְפָנָיו גּוֹיִם וּמָתְנֵי מְלָכִים אֲפַתֵּחַ
לִפְתֹּחַ לְפָנָיו דְּלָתַיִם וּשְׁעָרִים
לֹא יִסָּגֵרוּ: אֲנִי לְפָנֶיךָ אֵלֵךְ
וְהֲדוּרִים אִישַׁר דַּלְתוֹת נְחוּשָׁה
אֲשַׁבֵּר וּבְרִיחֵי בַרְזֶל אֲגַדֵּעַ: וְנָתַתִּי
לְךָ אוֹצְרוֹת חֹשֶׁךְ וּמַטְמֻנֵי מִסְתָּרִים
לְמַעַן תֵּדַע כִּי אֲנִי יְהוָה הַקֹּרֵא
בְשִׁמְךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: לְמַעַן
עַבְדִּי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל בְּחִירִי וָאֶקְרָא
לְךָ בְּשִׁמְךָ אַכִּנְךָ וְלֹא יְדַעְתָּנִי:

"Ante truncũ "ligni 'pcidam: 'Pars eius "cinis est. "Cor 'cinsipiẽs "adorabit illud: '& nõ 'liberabit "anima suã: 'nequ "dicet: 'forte "mendaciũ est "in dextera mea." Memento "horum "iacob' & israel: "quoniã 'seru' me' es "tu." Formaui te: 'seruus' meus es "tu "israel: 'non "obliuiscaris mei. 'Deleui 'vt nubem oo "iniqtates tuas: "& q̃si nebulã 'pctã tua." Reuertere 'ad me "qm "redemi te. 'Laudate "celi "quoniam 'fecit "dñs: 'iubilate "extrema 'terre. oooooooooooooo 'Resonate 'montes "laudatione: "saltus '& oẽ "lignũ 'eius. 'Quoniã "redemit "dominus 'iacob: "& israel 'gloriabitur." Hec "dicit "dñs 'redemptor tuus: oo "& formator tu' ex vtero. "Ego sum 'dñs "faciẽs 'oia: 'extendens 'celos "solus: "stabiliens 'terram & ooo "nullus mecũ. 'Irrita faciens "signa "diuinoꝝ: '& ariolos "in furorẽ vertẽs. 'Conuertẽs "sapiẽtes" retrorsum: "& scientiã eorũ "stultã faciens." Suscitans 'verbũ "serui sui: '& cõsiliũ "nũciorũ suoꝝ "cõplens. 'Qui dico 'hierlm "habitaberis: "& ciuitatibus 'iude "edificabimini: '& deserta ei' suscitabo." Qui dico "profundo 'desolare: "& flumina tua 'arefaciam. "Qui dico" cyro" pastor me' es: '& oẽm "volũtatẽ meam 'cõplebis." Qui dico 'hierusalem "edificaberis: '& templo 'fundaberis. 45.

Hec "dicit "dominus "christo meo oooooo "cyro: "cuius "apprehendi "dexteram 'vt subiiciam "ante faciem eius 'gentes: "& dorsa "regũ "vertam. 'Et aperiã "corã eo' ianuas: "& porte oooooooooooo "non "claudentur." Ego 'ante te 'ibo: oooooooooooo "& gloriosos terre "humiliabo. 'Portas "ereas oooo "cõteram: '& vectes "ferreos "cõfringam.' Et dabo "tibi 'thesauros "abscõditos:" & arcana "secretoꝝ: 'vt "scias 'quia "ego 'dominus "qui voco oooooooooo "nomen tuũ 'deus 'israel: "propter oooooooooooooo "seruũ meũ "iacob: "& israel "electũ meũ.' Et vocaui "te "noie tuo: 'assimilaui te: "& nõ 'cognouisti me.

τ adorãt ei. scito q: cinis cor e.
καὶ προσκυνοῦσιν αὐτῷ. γνῶθι ὅτι σαπρὸς ἡ καρδία αὐ
oẽs τ errant τ nemo pōt liberare
τῶν καὶ πλανῶνται καὶ ἐνδεὶς δύναται ἐξελέσθαι τὴν
iam suã. videte nõ dicetis q: mẽdaciũ in dex
ψυχὴν αὐτοῦ. ἴδετε οὐκ ἐρεῖτε ὅτι ψεῦδος ἐν τῇ δε
tera mea: memẽto hoꝝ iacob τ israel: q
ξιᾷ μου, μνήσθητι ταῦτα ἰακὼβ καὶ ἰσραήλ, ὅτι
puer me' es tu. formaui te puerũ meũ τ tu
παῖς μου εἶ σύ. ἔπλασά σε παῖδά μου καὶ σὺ
israel ne obliuiscaris mei. ecce deleui sicut nu
ἰσραὴλ μὴ ἐπιλανθάνου μου. ἰδοὺ ἀπήλειψα ὡς νεφέ
bẽ iniqtates tuas: τ sicut caliginẽ pctã tua.
λην τὰς ἀνομίας σου, καὶ ὡς γνόφον τὰς ἁμαρτίας σου.
reuertere ad me τ redimã te. letamini
ἐπιστράφητι πρός με καὶ λυτρώσομαί σε. εὐφραίνεσθε
celi qm̃ miserꝝ est de israelita: cantte tuba
οὐρανοί ὅτι ἐλέησεν ὁ θεὸς τὸν ἰσραήλ, σαλπίσατε τὰ
fundamẽta terre. clamate mõtes letitiã colles τ
θεμέλια τῆς γῆς. βοήσατε ὄρη εὐφροσύνην οἱ βουνοὶ καὶ
oia ligna q̃ in eis: q: redemit dñs
πάντα τὰ ξύλα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἐλυτρώσατο κύριος
iacob τ israel glꝝficabit. sic dicit dñs
τὸν ἰακὼβ καὶ ἰσραὴλ δοξασθήσεται. οὕτως λέγει κύριος
q̃ redimit te τ formãs te ex vtero. ego sum
ὁ λυτρούμενός σε καὶ πλάσας σε ἐκ κοιλίας. ἐγώ εἰμι
dñs q̃ cõpleo oia extendi celũ solus:
κύριος ὁ συντελῶν πάντα ἐξιστῶν τὸν οὐρανὸν μόνος,
τ firmaui terrã. q̃o ali' dissipabit signa
καὶ ἐστηρίσα τὴν γῆν. τίς ἕτερος διασκεδάσει σημεῖα
phytonũ τ diuinatões de corde: cõuertẽs
γγαστριμύθων, καὶ μαντείας ἀπὸ καρδίας, ἀποστρέφων
prudẽtes retrorsum: τ consiliũ eoꝝ stultũ fa
φρονίμους εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ τὴν βουλὴν αὐτῶν μωραί
ciẽs: τ statuẽs verbũ pueri ei': τ cõsiliũ
νων, καὶ ἱστῶν ῥῆμα παιδὸς αὐτοῦ, καὶ τὴν βουλὴν
angelorꝝ ei' verificãs: dicens hierlm
τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ ἀληθεύων, ὁ λέγων τῇ ἱερουσαλὴμ
habitaberis: τ ciuitanb' iudee edifi
κατοικηθήσῃ, καὶ ταῖς πόλεσι τῆς ἰουδαίας οἰκοδομη
cabimini: τ deserta ei' suscitabo. dicẽs abys
θήσεσθε, καὶ τὰ ἔρημα αὐτῆς ἀναστήσω. ὁ λέγων τῇ ἀβύσ
so desolaberis τ flumia tua arefaciã: di
σῳ ἐρημωθήσῃ καὶ τοὺς ποταμούς σου ξηρανῶ, ὁ λέ
cẽs cyro vt sapiat τ oẽs voluntates meas faci
γων κύρῳ φρονεῖν καὶ πάντα τὰ θελήματά μου ποιή
at. dicẽs hierlm edificaberis: τ domũ
σει. ὁ λέγων ἱερουσαλὴμ οἰκοδομηθήσῃ, καὶ τὸν οἶκον τὸν
sanctũ meũ fundabo.
ἅγιόν μου θεμελιώσω. Ca. 45.

Sic dicit dñs de' christo meo cyro cui'
Οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς τῷ χρισῷ μου κύρῳ οὗ
apprehẽdi dexterã: vt subiiciã ante eũ gẽtes
ἐκράτησα τῆς δεξιᾶς, ὑποπεσεῖν ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἔθνη
τ fortitudinẽ regũ virũpã. aperiã ante eũ
καὶ ἰσχὺν βασιλέων διαρρήξω. ἀνοίξω ἔμπροσθεν αὐτοῦ
ianuas τ porte nõ claudẽtur. ego an
θύρας καὶ πύλαι οὐ συγκλεισθήσονται. ἐγὼ ἔμπρο
te te ibo τ mõtes cõplanabo: portas ereas
σθέν σου πορεύσομαι καὶ ὄρη ὁμαλιῶ, θύρας χαλκᾶς
cõterã τ vectes ferreos cõfringam τ dabo
συντρίψω καὶ μοχλοὺς σιδηροῦς συγκλάσω καὶ δώσω
tibi thesauros tenebrosos abscõditos insibiles ape
σοι θησαυροὺς σκοτεινοὺς ἀποκρύφους ἀοράτους ὀπαι
riã tibi: vt scias: q: ego dñs de' tu' vocãs
ρῶ σοι, ἵνα γνῶς, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου ὁ καλῶν τὸ
nomẽ tuũ de' israel. ppter seruũ meũ ia
ὄνομά σου ὁ θεὸς ἰσραήλ. ἕνεκεν τοῦ παιδός μου ἰα
cob τ israel electũ meũ ego vocabo te
κὼβ καὶ ἰσραὴλ τοῦ ἐκλεκτοῦ μου ἐγὼ καλέσω σε τῷ
noie tuo: τ suscipiã te. tu aũt nõ cognouisti me
ὀνόματί σου, καὶ προσδέξομαί σε. σὺ δὲ οὐκ ἔγνως με

Gmoo 1.

D

B

Ro.9. d. Luce. 15.c.

C

A

D

q: ego dñs de⁹ t nõ est ãplⁿ: extra me nõ est
ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστι ἔτι, πλὴν ἐμοῦ οὐκ ἔστι
de⁹. cõfortaui te t nõ cognouisti me: et sciãt q ab
θεός· ἐνίσχυσά σε καὶ οὐκ οἶδάς με, ἵνα γνῶσιν οἱ ἀπὸ
ortu solis t q ab occasu: qñ nõ est ꝑter
ἀνατολῶν ἡλίου καὶ οἱ ἀπὸ δυσμῶν, ὅτι οὐκ ἔστι πλὴν
me. ego dñs de⁹ t nõ est ãplⁿ. ego q fa-
ἐμοῦ. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστι ἔτι· ἐγὼ ὁ κατα-
bricaui lucẽ: t q feci tenebras: faciẽs pacẽ
σκευάσας φῶς, καὶ ποιήσας σκότος, ὁ ποιῶν εἰρήνην
t creans mala. ego dñs de⁹ faciẽs oia. le-
καὶ κτίζων κακά· ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιῶν πάντα. ἐυ-
tetur celũ desup: t nubes spargãt
φραίνετω ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν, καὶ αἱ νεφέλαι ῥανάτωσαν
iusticiã: germinet terra: t oriatur mia: t
δικαιοσύνην, βλαστησάτω ἡ γῆ καὶ ἀνατειλάτω ἔλεος, καὶ
iusticiã. germinet simul. ego sũ dñs q creaui
δικαιοσύνη βλαστησάτω ἅμα· ἐγώ εἰμι κύριος ὁ κτίσας
eũ: q d feci melior lutũ figuli: nũq d arão
σε, τί ἐποίησα βελτίων πηλὸν κεραμέως; μὴ ὁ ἀροτρι-
tota die arabit terrã: nũq d dicet lu-
ῶν ὅλην τὴν ἡμέραν ἀροτριάσει τὴν γῆν; μὴ ἐρεῖ ὁ πη-
tũ figulo: q d facis q: nõ opariolneq habeo
λὸς τῷ κεραμεῖ; τί ποιεῖς ὅτι οὐκ ἐργάζῃ; οὐδὲ ἔχεις
manus: te dicẽs patri q d generabis t
χεῖρας; οὐαὶ ὁ λέγων τῷ πατρὶ τί φυτεύσεις καὶ τῇ
matri q d parturiolq: sic dicit dñs de⁹
μητρὶ τί ὠδίνεις; ὅτι οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ
sanctus israel q fecit ventura: interrogate
ἅγιος Ἰσραὴλ ὁ ποιήσας τὰ ἐπερχόμενα, ἐρωτήσατέ
me de filijs meis: t de operibꝰ ma
με περὶ τῶν υἱῶν μου, καὶ περὶ τῶν ἔργων τῶν χει-
nũ mearũ mãdate mihi. ego feci terrã t holes
ρῶν μου ἐντειλάσθε μοι, ἐγὼ ἐποίησα γῆν καὶ ἄνερω-
sup ea. ego manu mea firmaui ce
πον ἐπ' αὐτῆς· ἐγὼ τῇ χειρί μου ἐστερέωσα τὸν οὐρα-
lũ. ego oibus stellis mãdaui. ego suscitabo
νόν. ἐγὼ πᾶσι τοῖς ἄστροις ἐνετειλάμην· ἐγὼ ἐγείρω
eũ cũ iusticia: regẽ t oẽs vie
αὐτὸν μετὰ δικαιοσύνης, βασιλεῖα, καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ
eius recte. ipse edificabit ciuitatẽ meã: t
αὐτοῦ εὐθεῖαι· αὐτὸς οἰκοδομήσει τὴν πόλιν μου, καὶ
captiuitatẽ ppli mei cõuertet. nõ cũ pre
τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου ἐπιστρέψει. οὐ μετὰ λυ-
cio: neq cũ muneribus. vtrit dñs sabaoth. sic
τρων, οὐδὲ μετὰ δώρων· εἶπεν κύριος σαβαώθ· οὕ-
dicit dñs sabaoth: laborauit egyptus:
τως λέγει κύριος σαβαώθ, ἐκοπίασεν Αἴγυπτος, καὶ
negociatio ethiopũ: t sabain viri excelsi ad
ἐμπορία Αἰθιόπων, καὶ οἱ σαβαὶν ἄνδρες ὑψηλοὶ ἐπὶ
te trãsibũt: t tibi erũt seruiẽ: t post
σὲ διαβήσονται, καὶ σοὶ ἔσονται δοῦλοι, καὶ ὀπίσω
te sequentur vincti manicis: t trãsi
σου ἀκολουθήσουσι δεδεμένοι χειροπέδαις, καὶ διαβή-
bunt ad te: t adorabũt te: t in te oran-
σονται πρὸς σέ, καὶ προσκυνήσουσί σοι, καὶ ἐν σοὶ προ-
bunt: q in te deus est: t nõ est deus ꝑter
σευξονται, ὅτι ἐν σοὶ θεός ἐστι, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν
te. tu es eo deus t nesciuimus. deus israel
σοῦ· σὺ γὰρ εἶ θεὸς καὶ οὐκ οἴδαμεν. θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ
saluator: cõfundeni t erubescẽt oẽs ad
σωτήρ· αἰσχυνθήσονται καὶ ἐντραπήσονται πάντες οἱ ἀν-
uersãtes et: t ãbulabũt in cõfusione. inouamini
τικείμενοι αὐτῷ, καὶ πορευθήσονται ἐν αἰσχύνῃ· ἐγκαινίζεσθε
ad me ifule israel: saluamini a dño salute eter
πρός με νῆσοι Ἰσραήλ, σωζεσθε ὑπὸ κυρίου σωτηρίᾳ αἰωνί-
na. nõ cõfundeni neq erubescẽt vsq in
ου· οὐκ αἰσχυνθήσονται οὐδ' οὐ μὴ ἐντραπῶσιν ἕως τοῦ
eternũ et tra: q sic dicit dñs q fecit ce-
αἰῶνος ἔτι, ὅτι οὕτως λέγει κύριος ὁ ποιήσας τὸν οὐρα-
lũ: ipse deus q ostẽdit terrã:
νόν, οὗτος ὁ θεὸς ὁ καταδείξας τὴν γῆν, ooooooooooo

"Ego" dñs: "non est ᵖamplius: ᵍextra me non est
"deus. ᵉAccinxi te: "& nõ
ˣcognouisti me: oooooooo
ʳvt ˢciant hi ᵗqui ab ortu
ᵇsolis ᶜ& qui ab occidente:
ᵈquoniã ᵃabsq; me ᵉnõ est
deus. ᶠEgo ᵇdñs ᶜ& non est
ˣalter: ʲformans ᵐlucẽ ⁿ& creans ᵒtenebras: ᵖfaciẽs ᵍpacem ʳ& creans ˢmalũ.
ᵗEgo ᵘdominus ˣfaciens
ʳomnia ʲhec. ᵃRorate ᵇceli ᶜdesuper: oooooooooooooo
ᵈ& nubes ᶜpluant ʳiustum:
ᵉaperiatur ᶠterra oooooooo
ᵍ& germinet ʰsaluatorem
ⁱ& iustitia ᵐoriatur ⁿsimul.
ᵒEgo ᵖdñs ᵍcreaui eum.
ʳVe ˢqui contradicit oooo
ᵗfictori suo: ᵘtesta ʳde ˢsa-
miis ᵗterre. oooooooooooo
ᵇNunquid dicet ᶜlutũ ᵈfi-
gulo suo: ᵉquid ᶠfacis: ᵍ& opus tuum ʰabsq ⁱmanibus ʲest: ᵏVe ˡqui dicit oo
ᵐpatri ⁿquid ᵒgeneras: ᵖ& mulieri ᵍquid oooooooooo
ʳparturis: ˢHec ᵗdicit ᵘdominus ᵛsanctus oooooooo
ʷisrael ˣplastes eius. ʸVentura ᶻinterrogate me: oo
ᵃsup ᵇfilios meos ᶜ& super
ᵈopus ᵉmanũ mearũ ᶠmãdate mihi. ᵍEgo ʰfeci ⁱterram: ʲ& hoiem ᵏsup eam
ˡcreaui. ᵐ Ego et ⁿmanus mee ᵒtetẽderũt ᵖcelos: ᵍet oi ʳmilitie eorũ ˢmãdaui.
ᵗEgo ᵘsuscitaui eũ ᵛad iusticiã: ʷet oẽs ˣvias ei ʸdirigã.
ᶻIpse ᵃedificabit ᵇciuitatẽ meã: ᶜ& captiuitatẽ meã
ᵈdimittet ᵉnõ ᶠin ꝑcio ᵍne
q ʰi muneribꝰ: ⁱdicit ʲdominus ᵏexercituuꝫ. ˡHec
ᵐdicit ⁿdñs. ᵒLabor ᵖegypti ᵍet negociatio ʳethiopie ˢ& sabaim ᵗviri ᵘsublimes ᵛad te ʷtransibunt: oo
ˣet tui ʸerunt. ᶻPost te ᵃambulabũt: vincti ᵇmanicis
ᶜpergent: ᵈet ᵉadorabũt:
ᶠteq oooooooooooooooooo
ᵍdeprecabũtur. ʰTantũ ⁱin te est ʲdeus: ᵏ& non est oo
ˡdeus ᵐabsq te. ⁿVere ᵒtu es ᵖdeus oooooooooooooo
ᵍabsconditus: ʳdeus ˢisrael
ᵗsaluator. oooooooooooooo
ᵘConfusi sunt ᵛet ʷerubuerunt ˣoẽs ʸsimul ᶻabierũt:
ᵃin confusione ᵇfabricatores ᶜerrorum. ᵈIsrael oooo
ᵉsaluatus est ᶠin domino
ᵍsalute ʰeterna. oooooooo
ⁱNon ʲcõfundemini ᵏ& nõ
ˡerubescetis ᵐvsq in ⁿseculũ
ᵒseculi: ᵖquia ᵍhec ʳdicit ˢdominus ᵗcreans ᵘcelos. ooo
ᵛIpse ʷdeus ˣformans ʸterram: oooooooooooooooooo

"אֲנִי" יְהוָה וְאֵין עוֹד אֶפֶס אֱלֹהִים אֲאַזֶּרְךָ וְלֹא יְדַעְתָּנִי:
לְמַעַן יֵדְעוּ מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ וּמִמַּעֲרָבָה כִּי אֶפֶס בִּלְעָדָי אֲנִי יְהוָה וְאֵין
עוֹד: יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה
כָּל אֵלֶּה: רַנְּנוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁחָקִים יִזְּלוּ צֶדֶק תִּפְתַּח הָאָרֶץ
וְיִפְרוּ יֶשַׁע וּצְדָקָה תַּצְמִיחַ יַחַד אֲנִי יְהוָה בְּרָאתִיו: הוֹי רָב אֶת
יֹצְרוֹ חֶרֶשׂ אֶת חַרְשֵׁי אֲדָמָה הַיֹאמַר חֹמֶר לְיוֹצְרוֹ מַה תַּעֲשֶׂה
וּפְעָלְךָ אֵין יָדַיִם לוֹ: הוֹי אֹמֵר לְאָב מַה תּוֹלִיד וּלְאִשָּׁה מַה
תְּחִילִין: כֹּה אָמַר יְהוָה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְיֹצְרוֹ הַאוֹתִיות שְׁאֲלוּנִי
עַל בָּנַי וְעַל פֹּעַל יָדַי תְּצַוּנִי: אָנֹכִי עָשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עָלֶיהָ בָּרָאתִי
אֲנִי יָדַי נָטוּ שָׁמַיִם וְכָל צְבָאָם צִוִּיתִי: אֲנֹכִי הֶעֱירֹתִיהוּ בְּצֶדֶק
וְכָל דְּרָכָיו אַיַּשֵּׁר הוּא יִבְנֶה עִירִי וְגָלוּתִי יְשַׁלֵּחַ לֹא בְמְחִיר וְלֹא
בְשֹׁחַד אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: כֹּה אָמַר יְהוָה יְגִיעַ מִצְרַיִם וְסֹחַר כּוּשׁ
וְסְבָאִים אַנְשֵׁי מִדָּה עָלַיִךְ יַעֲבֹרוּ וְלָךְ יִהְיוּ אַחֲרַיִךְ יֵלְכוּ בַּזִּקִים
יַעֲבֹרוּ וְאֵלַיִךְ יִשְׁתַּחֲווּ וְאֵלַיִךְ יִתְפַּלָּלוּ אַךְ בָּךְ אֵל וְאֵין עוֹד
אֶפֶס אֱלֹהִים: אָכֵן אַתָּה אֵל מִסְתַּתֵּר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ:
בֹּשׁוּ וְגַם נִכְלְמוּ כֻּלָּם יָחְדָּו הָלְכוּ בְּכִלְמָה חָרָשֵׁי צִירִים: יִשְׂרָאֵל
נוֹשַׁע בַּיהוָה תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים לֹא תֵבֹשׁוּ וְלֹא תִכָּלְמוּ עַד עוֹלְמֵי
עַד: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם הוּא הָאֱלֹהִים יֹצֵר הָאָרֶץ

Tex. heb.	Primitiua heb.
ועשה הוא כוננה לא תהו בראה	תהה
לשבת יצרה אני יהוה ואין עוד:	ישב
לא בסתר דברתי במקום ארץ	קום
חשך לא אמרתי לזרע יעקב	
תהו בקשוני אני יהוה דבר	
צדק מגיד מישרים: הקבצו ובאו	נגד ישר
התנגשו יחדו פליטי הגוים	קבץ בוא
לא ידעו הנשאים את עץ פסלם	נגש פלט
ומתפללים אל אל לא יושיע:	פלל ישע
הגידו והגישו אף יועצו יחדו	נגד יעץ
מי השמיע זאת מקדם מאז	שמע
הגידה הלוא אני יהוה ואין עוד	
אלהים מבלעדי אל צדיק	צדק
ומושיע אין זולתי: פנו אלי	ישע זלת
והושעו כל אפסי ארץ כי אני	פנה
אל ואין עוד: בי נשבעתי יצא	שבע
מפי צדקה דבר ולא ישוב כי	פה שוב
לי תכרע כל ברך תשבע כל לשון:	כרע שבע
אך ביהוה לי אמר צדקות ועז	לשון עזז
עדיו יבוא ויבשו כל הנחרים בו:	עד בוא
ביהוה יצדקו ויתהללו כל	בוש חרה
זרע ישראל:	צדק הלל
Cap. xlvi כרע בל קרס נבו	
היו עצביהם לחיה ולבהמה	היה
נשאתיכם עמוסות משא לעיפה:	נשא
קרסו כרעו יחדו לא יכלו מלט	
משא ונפשם בשבי הלכה:	שבה
שמעו אלי בית יעקב וכל שארית	
בית ישראל העמסים מני בטן	מן
הנשאים מני רחם: ועד זקנה	
אני הוא ועד שיבה אני אסבל	שוב סבל
אני עשיתי ואני אשא ואני	עשה נשא
אסבל ואמלט: למי תדמיוני	מלט דמה
ותשוו ותמשלוני ונדמה: הזלים	שוה משל
זהב מכיס וכסף בקנה ישקלו	דמה זול
ישכרו צורף ויעשהו אל יסגדו	שקל שכר
	צרף עשה
	סגד

& faciens eã: ipſe plaſtes
eius. Non in vanũ creauit
eã vt habitetur formauit
eam. Ego dñs & non eſt
alius. Non in abſcõdito
locutus ſum: in loco terre
tenebroſo. Non dixi ſe
mini iacob oooooooooooo
fruſtra querite me.
Ego dominus loquens
iuſticiã: annũciãs recta.
Cõgregamini & venite
& accedite ſimul qui ſal
uati eſtis ex gentibus. oo
Neſcierunt qui leuant li
gnum ſculpture ſue: ooo
& rogant deum non
ſaluantem. oooooooooooo
Annũciate & venite: &
conſiliamini ſimul. ooo
Quis auditum fecit hoc
ab initio? ex tunc ooooo
predixit illud? Nũqd nõ
ego dñs: & non eſt vltra
deus abſqꝫ me. Deus
iuſtus ooooooooooooooo
& ſaluãs nõ ẽ preter me.
Conuertimini ad me oo
& ſalui eritis omnes fi-
nes terre: quia ego oooo
deus & nõ eſt alius. In
memetipſo iuraui: egre
dietur de ore meo iuſticie
verbũ: & nõ reuertetur:
qa mihi curuabitur oẽ
genu: & iurabit oĩs lin-
gua. Ergo in dño dicẽt.
Mee ſunt iuſticie & ipe-
riũ. Ad eũ veniẽt: & cõ-
fundentur oẽs qui repu-
gnãt ei. In dño iuſtifica
bitur & laudabitur omẽ
ſemen iſrael. 46.

Confractus eſt bel:
contritus eſt nabo:
facta ſunt ſimulachra eo
rum beſtiis & iumentis.
Onera veſtra graui pon
dere vſqꝫ ad laſſitudinẽ
cõtabuerũt & cõtrita ſũt
ſimul: Non potuerunt
ſaluare portantẽ: & aĩa
corũ in captiuitatẽ ibit.
Audite me domus ia-
cob: & omne reſiduum
domus iſrael. Qui por
tamini a meo vtero oooo
qui geſtamini a mea
vulua. Vſqꝫ ad ſenectã
ego ipſe: & vſqꝫ ad ca-
nos ego portabo. ooooo
Ego feci & ego feram:
ego oooooooooooooooooo
portabo & ſaluabo. Cui
aſſimilaſtis me & adeq-
ſtis: & cõparaſtis me: &
feciſtis ſimilẽ? Qui cõfer
tis aurũ de ſacculo: &
argentũ i ſtatera põdera
tis. Cõducẽtes artificem
vt faciat deũ: & pcidunt

& qui fecit eã: ipſe diuiſit eã. nõ in va
καὶ ποιήσας αὐτήν, αὐτὸς διώρισεν αὐτήν. οὐκ εἰς κε
nũ fecit eã: ſed vt habitaret plaſmauit e- C
νὸν ἐποίησεν αὐτήν, ἀλλὰ κατοικεῖσθαι ἔπλασεν αὐ
am. ego ſũ dñs: & nõ eſt vltra. nõ in abſcõ
τήν. ἐγώ εἰμι κύριος, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι. οὐκ ἐν κρυ
dito locutus ſum: neqꝫ in loco terre tenebroſo: nõ di-
φῇ λελάληκα, οὐδὲ ἐν τόπῳ γῆς σκοτεινῷ, οὐκ εἶ
xi ſemini iacob i vanũ qrite: ego ſũ
πα τῷ σπέρματι ἰακὼβ μάταιον ζητήσατε, ἐγώ εἰ
dñs loquẽs iuſticiã: ãnũcians veritatẽ.
μι κύριος λαλῶν δικαιοσύνην, ἀναγγέλλων ἀλήθειαν.
cõgregamini & venite. cõſulite ſimul q ſaluamini
συνάχθητε καὶ ἥκετε. βουλεύσασθε ἅμα οἱ σωζόμενοι
de gẽtib9. nõ cognouerũt q portãt lignũ D
ἀπὸ τῶν ἐθνῶν. οὐκ ἔγνωσαν οἱ αἴροντες τὸ ξύλον
ſculpturã ſuã: & orãtes ad deos q nõ
γλύμμα αὐτῶν, καὶ προσευχόμενοι πρὸς θεοὺς οἳ οὐ
ſaluant: ſi ãnũcient appropinquẽt vt ſciãt
σώζουσιν, εἰ ἀναγγελοῦσιν ἐγγισάτωσαν ἵνα γνῶσιν
ſimul: qs audibilia fecit hec. ab initio ex tũc
ἅμα, τίς ἀκουστὰ ἐποίησε ταῦτα. ἀπ᾽ ἀρχῆς τό-
ãnũciabit vobis. nõne ego dñs de9 nõ eſt a-
τε ἀναγγελεῖ ὑμῖν. οὐχὶ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς οὐκ ἔστιν ἄλ
lius pter me: iuſtus & ſaluator nõ eſt pter
λος πλὴν ἐμοῦ, δίκαιος καὶ σωτὴρ οὐκ ἔστι παρὲξ
me. cõuertimini ad me & ſalui eritis q ẽ extre-
ἐμοῦ. ἐπιστράφητε ἐπ᾽ ἐμὲ καὶ σωθήσεσθε οἱ ἐπ᾽ ἐσχά
mo terre. ego ſũ de9 & nõ eſt ali9. p
του τῆς γῆς. ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος. κα Ro.14 d.
memetipſum iuro niſi egredieẽ de ore meo iuſti
τ᾽ ἐμαυτοῦ ὀμνύω εἰ μὴ ἐξελεύσεται ἐκ στόματός μου δικαιο
cia: ſermões mei nõ auertenẽ. q2 mihi curuabiẽ
σύνη, οἱ λόγοι μου οὐκ ἀποστραφήσονται. ὅτι ἐμοὶ κάμψει
oẽ genu: & iurabit oĩs lĩgua deũ: dicẽs iu
πᾶν γόνυ, καὶ ὀμεῖται πᾶσα γλῶσσα τὸν θεόν, λέγων δι A
ſticia & gl'ia ad eũ veniet: & cõfundenẽ
καιοσύνη καὶ δόξα πρὸς αὐτὸν ἥξει, καὶ αἰσχυνθήσονται
oẽs ſeparãtes ſeipſos: a dño iuſtificabũ-
πάντες οἱ ἀφορίζοντες αὐτούς, ἀπὸ κυρίου δικαιωθήσον-
tur. & in deo gl'iabitur oẽ ſemen
ται. καὶ ἐν τῷ θεῷ ἐνδοξασθήσονται πᾶν τὸ σπέρμα
filiorũ iſrael.
τῶν υἱῶν ἰσραήλ. Ca.46.

Cecidit bel cõtritus eſt dagõ. facta ſunt
ΕΠΕΣΕ βὴλ συνετρίβη δαγών. ἐγένετο τὰ A
ſculptilia eorũ in beſtias: & iumẽta portatis ea col
γλυπτὰ αὐτῶν εἰς θηρία, καὶ κτήνη αἴρετε αὐτὰ κα
ligata quaſi onus laborãti deficiẽti & eſu
ταδεδεμένα ὡς φορτίον κοπιῶντι ἐκλελυμένῳ καὶ πει
rienti nõ pualẽti ſimul. q nõ poterũt ſaluari de bel
νῶντι οὐκ ἰσχύοντι ἅμα. οἳ οὐ δυνήσονται σωθῆναι ἀπὸ πο
lo: ipſi aũt captiui ducti ſũt. audite me
λέμου, αὐτοὶ δὲ αἰχμάλωτοι ἤχθησαν. ἀκούσατέ μου
dom9 iacob: & oẽs reliquie iſrael. q portamini
οἶκος ἰακὼβ, καὶ πᾶν τὸ κατάλοιπον τοῦ ἰσλ. οἱ αἰρόμενοι
de vtero: & erudiẽ ab infantia vſqꝫ ad ſenectutẽ.
ἐκ κοιλίας, καὶ παιδευόμενοι ἐκ παιδίας ἕως γήρως.
ego ſum & donec ſeneſcatis ego ſum: ego ſuſti
ἐγώ εἰμι καὶ ὡς ἂν καταγηράσητε ἐγώ εἰμι, ἐγὼ ἀνέ
neo vos ego feci: & ego dimittã: ego B
χομαι ὑμᾶς ἐγὼ ἐποίησα, καὶ ἐγὼ ἀνήσω, ἐγὼ
ſuſcipiã & ſaluabo vos. cui me aſſimilaſtis
ἀναλήψομαι, καὶ σώσω ὑμᾶς. τίνι με ὡμοιώσατε
videte excogitate q erratis: & q cõfer-
ἴδετε τεχνάσασθε οἱ πλανώμενοι, καὶ οἱ συμβαλ- E.40.d Baru 6.d.
tis aurũ de ſacculo: argentũ in ſtatera
λόμενοι χρυσίον ἐκ μαρσυππίου, ἀργύριον ἐν ζυγῷ στα
appẽditis. mercede cõducẽtes aurificẽ fecerũt manu
θμίζετε· μισθωσάμενοι χρυσοχόον ἐποίησαν χειρο-
factã: & incuruati
ποίητα, καὶ κύψαντες oooooooooooooooooooooooo

adorant illud: portãt illud in humero: τ
προσκυνοῦσιν αὐτῷ, ἄρουσιν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ὤμου, καὶ
C vadunt. si aũt posuerit illud in loco: ibi
τοποθετῆσι. ἐὰν δὲ θῇ αὐτὸ ἐπὶ τοῦ τόπου, αὐτοῦ
manet nõ mouebit. τ ꝗcũq; clamauerit ad illud nõ
μενεῖ οὐ μὴ κινηθῇ. καὶ ὃς ἂν βοήσῃ πρὸς αὐτὸ οὐ μὴ
audiet: de malo nõ saluabit eũ. memẽtote ho
εἰσακούσῃ, ἐκ κακοῦ οὐ μὴ σώσῃ αὐτόν. μνήσθητε τοῦ
rũ τ igemiscite. penitentiã agite. reuertimini cor
τε καὶ ἐνθυμήθητε. μετανοήσατε. ἐπιστρέψατε τὴν καρ
de: memẽtote patrũ a seculo: qz
δίαν, μνήσθητε τὰ πρότερα ἐκ τοῦ αἰῶνος. ὅτι
ego sũ deꝰ: τ nõ est aliꝰ ꝑter me: ãnũ
ἐγώ εἰμι ὁ θεός, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν ἐμοῦ, ἀπαγ
D ciano pri nouissima: antequã ipsa fiant: τ cõ
γέλλων πρότερον τὰ ἔσχατα, πρὶν αὐτὰ γενέσθαι, καὶ συ
pleta sũt. τ dixi oẽ cõsiliũ meũ stabit τ
τελεσθῆναι. καὶ ἔστιν πᾶσα ἡ βουλή μου στήσεται καὶ
cũcta ꝗcunq; cogitaui factã ꝗvoco ab ortẽ
πάντα ὅσα βεβούλευμαι ποιήσω καλῶν ἐκ ἀνα
te auẽ: τ de terra alõge de ꝗbꝰ co
τολῶν πορρωθεν, καὶ ἐκ γῆς πόρρωθεν πόθῳ ὧν βε
gitaui. τ ꝗdẽ locutꝰ sum: τ adduxi creaui
βούλευμαι. καί γε ἐλάλησα, καί γε ἤγαγον ἔκτισα
τ feci. audite me ꝗ pdidistis
καὶ ἐποίησα. ἀκούσατέ μου οἱ ἀπολωλεκότες
cor: ꝗ longe a iustitia estis: ppe duri
τὴν καρδίαν, οἱ μακρὰν ἐκ τῆς δικαιοσύνης, ἤγγισα
iustitiã meã: nõ elongabit: τ salutẽ
τὴν δικαιοσύνην μου, οὐ μὴ μακρυνῶ, καὶ τὴν σωτηρίαν
ꝗ ex me nõ tardabo. dedi in sion salutẽ
τὴν παρέμοῦ οὐ βραδύνω. δίδωμι ἐν σιὼν σωτηρίαν
israeli in gloriã.
τῷ Ἰσραὴλ εἰς δόξασμα. Ca.47.

A Oẽsende sede sup terrã. virgo fi
Κατάβηθι κάθισον ἐπὶ τὴν γῆν. παρθένος θυ
lia babylonis sede in terrã. nõ est so
γατερ βαβυλῶνος κάθισον εἰς τὴν γῆν. οὐκ ἔστι θρό
lium filia chaldeorũ: qz nõ vltra addeꝰ voca
νος θυγατερ χαλδαίων, ὅτι οὐκ ἔτι προσθήσῃ κληθῆ
ri mollis τ tenera. tolle molã: mole farinã.
ναι ἁπαλὴ καὶ τρυφερά. λάβε μύλον, ἄλησον ἄλευρον.
reuela operimẽtũ tuũ: denuda canos:
ἀποκάλυψαι τὸ κάλυμμά σου, γύμνωσον τὰς πολιάς,
discooperi tibias. trãsi flumina. reue
ἀποκάλυψαι τὰς κνήμας. διάβηθι ποταμούς. ἀπακα
A labitur ignominia tua. apparebũt opprobria tua.
λυφθήσεται ἡ αἰσχύνη σου. ὀφθήσονται οἱ ὀνειδισμοί σου.
naũ. 3. qꝰ tuũ est de te auferã: nõ vltra tradã ho
b. τὸ δίκαιον ἐκ σοῦ λήψομαι, οὐκ ἔτι μὴ παραδῶ ἀν
minib'. ꝗ cruit te ꝓhꝰ sabaoth: nomẽ illi
θρώπῳ. ὁ ῥυσάμενός σε κύριος σαβαώθ, ὄνομα αὐτῷ
sanctꝰ israel: sede cõpũcta: igredere in
ἅγιος Ἰσραήλ, κάθισον κατανυγμένη, εἴσελθε εἰς τὸ
tenebras filia chaldeorũ. nõ vltra vocaberis fortitudo
σκότος θυγατερ χαλδαίων. οὐκ ἔτι μὴ κληθῇς ἰσχὺς
regni: irat' sum cõtra ppũm meũ: cõtaminaui
βασιλείας, παρωξύνθην ἐπὶ τῷ λαῷ μου, ἐμίανα τὴν
hereditatẽ meã. ego dedi eos in manu
κληρονομίαν μου. ἐγὼ ἔδωκα αὐτοὺς εἰς τὴν χεῖρα
tua: tu aũt nõ dedisti eis miam. se
σου, σὺ δὲ οὐκ ἔδωκας αὐτοῖς ἔλεος. τοῦ πρεσβύ
B nis aggrauasti iugũ valde: τ dixisti in
του ἐβάρυνας τὸν ζυγὸν σφόδρα, καὶ ἔπας εἰς τὸν
eternũ ero dña. nõ intellexisti hec in
αἰῶνα ἔσεσθαι ἄρχουσα. οὐκ ἐνόησας ταῦτα ἐν τῇ
corde tuo: neq; recordata es nouissimoꝰ. nũc aũt audi
καρδίᾳ σου, οὐδὲ ἐμνήσθης τὰ ἔσχατα. νῦν δὲ ἄκουε
hec delicata: sedẽs: cõfidẽs: dicens.
ταῦτα τρυφερά, ἡ καθημένη, ἡ πεποιθυῖα, ἡ λέγουσα.

[r]&[r] adorant. [a] Portant illũ
[b] in [c] humeris
[d] gestantes: [e] & ponentes
[f] in loco suo: [g] & stabit: ac
[h] de loco suo nõ [i] mouebi=
tur. [l] Sed & cũ [m] clamauerit
[n] ad eũ nõ [o] audiet: [q] de tri
bulatiõe nõ [p] saluabit eos.
[r] Mementote [s] istud [t] & cõ=
fundamini: [v] redite
[x] preuaricatores [a] ad [b] cor.
[c] Recordamini [d] prioris
[e] seculi: [f] quonia [g] ego sum
[h] deus: [i] & non est [k] vltra
[l] deus: [m] nec est [n] similis mei
[o] annuncians
[p] ab exordio [q] nouissimũ:
[r] & ab initio [s] que
[t] necdũ [u] facta sunt: [x] dicẽs.
[y] Cõsilium meũ [z] stabit: [a] &
omnis [b] volũtas mea [c] fiet.
[d] Vocãs [e] ab oriente auẽ: &
[f] de terra [g] longinqua virũ
[h] voluntatis mee. [i] Et
[k] locutus sum [l] & [m] adducã
illud: [n] creaui [o] &
[p] faciam illud. [q] Audite [r] me
[s] duri [t] corde:
[u] qui longe estis [x] a iustitia.
[y] Prope feci [z] iustitiã meã
[a] non [b] elongabitur: [c] & sa=
lus mea non [d] morabitur.
[e] Dabo [f] in sion [g] salutẽ: &
[h] in israel
[i] gloriam meam. 47.

Oescẽde: [b] sede [c] in [d] pul
uere [e] virgo
[f] filia [g] babylõ: [h] sede [i] in ter
ra. [k] Non est [l] solium
[m] filie [n] chaldeorum: [o] quia
[p] vltra [q] non [r] vocaberis
[s] mollis [t] & tenera. [u] Tolle
[v] molã [x] & mole
[y] farinã: [z] denuda [a] turpitu
dinẽ tuã. [b] Discooperi [c] hu
merũ: [d] reuela [e] crura: [f] tran
si [g] flumina. [h] Reuelabitur
[i] ignominia tua: [k] & [l] vide=
bitur [m] opprobriũ tuum.
[n] Vltionẽ [o] capiã: [p] & nõ [q] re=
sistet mihi [r] hõ. [s] Redẽptor
noster [t] dñs [u] exercituũ: [x] no
men illius [y] sanctus [z] israel.
[a] Sede [b] tacens [c] & intra [d] in
tenebras [e] filia [f] chaldeorũ:
[g] quia [h] non [i] vocaberis [k] vl=
tra [l] domina
[m] regnorũ. [n] Iratus sum [o] sup
[p] populũ meũ: [q] cõtamina
ui [r] hereditatẽ meã: [s] & de=
di eos [t] in manu tua. [u] Nõ
[x] posuisti [y] eis [z] misericordias.
[a] Sup [b] sene [c] aggrauasti [d] iu=
gum tuũ [e] valde: [f] & disdisti.
[g] In sempiternũ [h] ero [i] dña.
[k] Non [l] posuisti [m] hec [n] super
[o] cor tuum: [p] neq;
[q] recordata es [r] nouissimi
tui. [s] Et nunc [t] audi [u] hec
[x] delicata: & [y] habitans [z] cõ
fidenter: [a] que dicis

עָשָׂה	[a] אַף	[b] יִשָּׂאוּהוּ
סָבַל	[c] עַל	[d] כָּתֵף
נָשָׂא	[e] יִסְבְּלֻהוּ	[f] וְיַנִּיחֻהוּ
עָמַד	[g] תַּחְתָּיו	[h] וְיַעֲמֹד
מוּשׁ	[i] מִמְּקוֹמוֹ לֹא	[k] יָמִישׁ אַף
צָעַק	[l] יִצְעַק אֵלָיו	[m] אֶל
עָנָה	[n] וְלֹא	[o] יַעֲנֶה
צוּר	[p] מִצָּרָתוֹ לֹא	[q] יוֹשִׁיעֶנּוּ
נָשַׁע	[r] הַזְכִּרוּ	[s] זֹאת
שׁוּב	[t] וְהִתְאַשָּׁשׁוּ	[u] הָשִׁיבוּ
עָלַם	[x] פֹּשְׁעִים	[y] עַל לֵב
נָגַד	[z] זִכְרוּ	[a] רִאשֹׁנוֹת
	[b] מֵעוֹלָם	[c] כִּי אָנֹכִי
	[d] אֵל	[e] וְאֵין עוֹד
	[f] אֱלֹהִים	[g] וְאֶפֶס
	[h] כָּמוֹנִי	[i] מַגִּיד
	[k] מֵרֵאשִׁית	[l] אַחֲרִית
	[m] וּמִקֶּדֶם	[n] אֲשֶׁר
עָשָׂה	[o] לֹא נַעֲשׂוּ	[p] אֹמֵר עֲצָתִי
קוּם	[q] תָקוּם	[r] וְכָל
עָשָׂה	[s] חֶפְצִי אֶעֱשֶׂה	[t] קֹרֵא מִמִּזְרָח עַיִט
זָרַח	[u] מֵאֶרֶץ	[x] מֶרְחָק אִישׁ
עָצָה	[y] עֲצָתִי אַף	[z] דִּבַּרְתִּי
בוֹא	[a] אַף אֲבִיאֶנָּה	[b] יָצַרְתִּי אַף
עָשָׂה	[c] אֶעֱשֶׂנָּה	[d] שִׁמְעוּ אֵלַי
אָבִיר	[e] אַבִּירֵי לֵב	
רָחַק	[f] הָרְחוֹקִים	[g] מִצְּדָקָה
קָרַב	[h] קִרַבְתִּי צִדְקָתִי	
רָחַק	[i] לֹא תֵרָחֵק	[k] וּתְשׁוּעָתִי לֹא
אָחַר	[l] תְאַחֵר	
נָתַן	[m] וְנָתַתִּי	[n] בְּצִיּוֹן
תְּשׁוּעָה	[o] לְיִשְׂרָאֵל	
פָּאַר	[p] תִּפְאַרְתִּי	

Ca. xlvij.

יָרַד	[a] רְדִי	[b] וּשְׁבִי
יָשַׁב	[c] עַל עָפָר	[d] בְּתוּלַת
בָּתוּל	[e] בַּת בָּבֶל	[f] שְׁבִי לָאָרֶץ
יָסַף	[g] אֵין כִּסֵּא	[h] בַּת כַּשְׂדִּים
קָרָא	[i] כִּי לֹא	[k] תוֹסִיפִי יִקְרְאוּ
רָךְ	[l] לָךְ רָכָה	[m] וַעֲנֻגָּה
לָקַח	[n] קְחִי רֵחַיִם	[o] וְטַחֲנִי
רִיחַ	[p] קָמַח	[q] גְּלִי צַמָּתֵךְ
חָשַׂף	[r] חֶשְׂפִי שֹׁבֶל	
גָּלָה	[s] גְּלִי שׁוֹק	[t] עִבְרִי נְהָרוֹת
עֶרְוָה	[u] תִּגָּל עֶרְוָתֵךְ	
רָאָה	[x] גַּם תֵּרָאֶה	[y] חֶרְפָּתֵךְ
לָקַח	[z] נָקָם אֶקַּח	
פָּגַע	[a] וְלֹא אֶפְגַּע	[b] אָדָם
גָּאַל	[c] גֹּאֲלֵנוּ	[d] יְהוָה
צְבָאוֹת	[e] שְׁמוֹ	[f] קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל
יָשַׁב	[g] שְׁבִי	[h] דוּמָם
בּוֹאִי	[i] בַּחֹשֶׁךְ	[k] בַּת כַּשְׂדִּים
	[l] כִּי לֹא	[m] תוֹסִיפִי יִקְרְאוּ לָךְ
גְּבֶרֶת	[n] מַמְלָכוֹת	[o] קָצַפְתִּי עַל עַמִּי
חִלַּלְתִּי	[p] נַחֲלָתִי	[q] וָאֶתֵּן בְּיָדֵךְ
לֹא	[r] שַׂמְתְּ	[s] לָהֶם רַחֲמִים
עַל	[t] זָקֵן הִכְבַּדְתְּ	[u] עֻלֵּךְ
מְאֹד	[x] וַתֹּאמְרִי לְשֹׁלֶם אֶהְיֶה	[y] גְּבֶרֶת
עָד	[z] לֹא שַׂמְתְּ	[a] אֵלֶּה	[b] עַל לִבֵּךְ
לֹא	[c] זָכַרְתְּ אַחֲרִיתָהּ	
וְעַתָּה	[d] שִׁמְעִי	[e] זֹאת
עֲדִינָה	[f] הַיֹּשֶׁבֶת	[g] לָבֶטַח
הָאֹמְרָה		

בְּלִבָּבָה אֲנִי וַאֲפִסִי עוֹד לֹא אֵשֵׁב שב
אַלְמָנָה וְלֹא אֵדַע שְׁכוֹל׃ וְתָבֹאנָה ידע שכל
לָךְ שְׁתֵּי אֵלֶּה רֶגַע בְּיוֹם אֶחָד שְׁכוֹל בוא
וְאַלְמָן כְּתֻמָּם בָּאוּ עָלַיִךְ בְּרֹב בוא
כְּשָׁפַיִךְ בְּעֻצְמַת חַבָּרַיִךְ מְאֹד׃
וַתִּבְטְחִי בְּרָעָתֵךְ אָמַרְתְּ אֵין רֹאֵנִי בטח רוע
חָכְמָתֵךְ וְדַעְתֵּךְ הִיא שׁוֹבְבָתֵךְ ראה ידע
וַתֹּאמְרִי בְּלִבֵּךְ אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד׃ אמר לבב
וּבָא עָלַיִךְ רָעָה לֹא תֵדְעִי שַׁחֲרָהּ בוא ידע
וְתִפֹּל עָלַיִךְ הַוָּה לֹא תוּכְלִי כַּפְּרָהּ נפל יכל
וּתְבֹא עָלַיִךְ פִּתְאֹם שׁוֹאָה לֹא בוא שאה
תֵדָעִי׃ עִמְדִי נָא בַּחֲבָרַיִךְ וּבְרֹב
כְּשָׁפַיִךְ אֲשֶׁר יָגַעַתְּ מִנְּעוּרָיִךְ יגע נער
אוּלַי תּוּכְלִי הוֹעִיל אוּלַי תַּעֲרוֹצִי׃ יעל ערץ
נִלְאֵית בְּרֹב עֲצָתָיִךְ יַעַמְדוּ נָא עמד
וְיוֹשִׁיעֻךְ הַבְּרֵי שָׁמַיִם הַחֹזִים חזה שמים
בַּכּוֹכָבִים מוֹדִיעִים לְחֳדָשִׁים כוכב ידע
מֵאֲשֶׁר יָבֹאוּ עָלָיִךְ׃ הִנֵּה הָיוּ כְקַשׁ קש
אֵשׁ שְׂרָפָתַם לֹא יַצִּילוּ אֶת נַפְשָׁם צל
מִיַּד לֶהָבָה אֵין גַּחֶלֶת לַחֲמָם אוֹר חמם
לְשֶׁבֶת נֶגְדּוֹ׃ כֵּן הָיוּ לָךְ אֲשֶׁר יָגַעַתְּ שב היה
סֹחֲרַיִךְ מִנְּעוּרַיִךְ אִישׁ לְעֶבְרוֹ
תָּעוּ אֵין מוֹשִׁיעֵךְ׃ תעה ישע

Ca. xlviij

שִׁמְעוּ זֹאת בֵּית
יַעֲקֹב הַנִּקְרָאִים בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל קרא
וּמִמֵּי יְהוּדָה יָצָאוּ הַנִּשְׁבָּעִים שבע
בְּשֵׁם יְהוָה וּבֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
יַזְכִּירוּ לֹא בֶאֱמֶת וְלֹא בִּצְדָקָה׃ זכר
כִּי מֵעִיר הַקֹּדֶשׁ נִקְרָאוּ וְעַל אֱלֹהֵי קרא
יִשְׂרָאֵל נִסְמָכוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ סמך
הָרִאשֹׁנוֹת מֵאָז הִגַּדְתִּי וּמִפִּי נגד פה
יָצְאוּ וַאַשְׁמִיעֵם פִּתְאֹם עָשִׂיתִי שמע עשה
וַתָּבֹאנָה׃ מִדַּעְתִּי כִּי קָשֶׁה אָתָּה ידע
וְגִיד בַּרְזֶל עָרְפֶּךָ וּמִצֹּחֵךְ נְחוּשָׁה׃ עקש
וָאַגִּיד לְךָ מֵאָז בְּטֶרֶם תָּבוֹא נגד בוא
הִשְׁמַעְתִּיךָ פֶּן תֹּאמַר עָצְבִּי עָשָׂם שמע אמר

in corde tuo: ego sum: & nõ est pter me amplius. Non sedebo vidua & ignorabo sterilitatẽ. Veniẽt tibi duo hec subito in die vna sterilitas & viduitas. Vniuersa ve nerũt sup te ppter multitudinẽ maleficiorũ tuorũ vehementẽ. Et fiduciã habuisti in malicia tua: & dixisti. Non est q videat me. Sapiẽtia tua & scientia tua hec decepit te. Et dixisti in corde tuo. Ego sum & pter me nõ est altera. Veniet sup te malũ: & nescies ortum eius: & irruet sup te calamitas quã nõ poteris expiare. Veniet sup te repẽte miseria quã nescies. Sta cum incantatoribus tuis: & cum multitudine maleficiorũ tuorũ in qb laborasti ab adolescẽtia tua: si forte qd profit tibi: aut si possis fieri fortior. Defecisti in multitudine consiliorũ tuorũ. Stent & saluent te augures celi qui contemplabantur sidera: & supputabãt mẽses vt ex eis annũciarent ventura tibi. Ecce facti sunt quasi stipula: ignis cõbussit eos. Non liberabunt animã suam de manu flãme: nõ sũt prune qbus calefiãt: nec focus vt sedeant ad eũ. Sic facta sunt tibi in q buscũq laboraueras. Negociatores tui ab adolescentia tua: vnusqsq in via sua errauerunt. Non est q saluet te. 48.

HVdite hec domus iacob qui vocamini nomine israel: & de aquis iuda existis: qui iuratis in nomine domini: & deũ israel recordamini: non in veritate neq in iusticia. De ciuitate enim sancta vocati sunt: & sup deũ israel constabiliti sunt. Dñs exercituũ nomen eius. Priora extunc annunciaui: & ex ore meo exierũt & audita feci ea: repente operatus sum & venerunt. Sciui enim quia durus es tu: & neruus ferreus ceruix tua: & frons tua erea. Predixi tibi extunc: antequam venirent indicaui tibi: ne forte diceres. Idola mea fecerũt hec:

in corde tuo: ego sũ: τ nõ est alia. nõ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ἑτέρα. οὐ
sedebo vidua: neq̃ sciã sterilitatẽ. nũc aũt veniẽt καθίσω χήρα, οὐδὲ γνώσομαι ὀρφανίαν. νῦν δὲ ἥξει
sup te duo hec subito in die vna: sterilitas ἐπὶ σὲ τὰ δύο ταῦτα ἐξαίφνης ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, ἀτεκνία
τ viduitas veniet subito sup te. in veneficio tuo καὶ χηρεία ἥξει ἐξαίφνης ἐπὶ σέ. ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου
in fortitudie icantatoꝝ tuoꝝ vehemẽter in spe ἐν τῇ ἰσχύϊ τῶν ἐπῳδῶν σου σφόδρα ἐπὶ ἐλπίδι τῆς
nequitie tue. tu ẽsti dixisti: ego sum: τ nõ est a- πονηρίας σου. σὺ γὰρ εἶπας, ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ἑ-
lia. sciao qñ prudẽtia hoꝝ τ fornicatio tua tibi τέρα. γνῶθι ὅτι ἡ σύνεσις τούτων καὶ ἡ πορνεία σου σοὶ
erit opprobriũ. τ dixisti in corde tuo: ego sum: τ ἔσται ὀνείδη. καὶ εἶπας ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ἐγώ εἰμι, καὶ Dior
nõ est alia. τ veniet sup te pditio τ nescies οὐκ ἔστιν ἑτέρα. καὶ ἥξει ἐπὶ σὲ ἀπώλεια καὶ οὐ μὴ γνῷς 494.
foueã τ incideo in eã. τ veniet sup te calami- βόθυνον καὶ ἐμπεσῇ εἰς αὐτόν. καὶ ἥξει ἐπὶ σὲ πλάνη
tas q̃ nõ poteris mũda fieri. τ veniet sup φλὶξ καὶ οὐ δυνήσῃ καθαρὰ φανῆναι. καὶ ἥξει ἐπὶ
te verepẽte pditio: τ nõ cognosceo. sta nũc in σὲ ἐξαπίνης ἀπώλεια, καὶ οὐ γνώσῃ. στῆθι νῦν ἐν ταῖς
ĩcãtatõib tuis τ multis veneficiis tuis: q̃ didici ἐπῳδαῖς σου καὶ τῇ πολλῇ φαρμακείᾳ σου, ἃ ἐμά-
sti ab adolescẽtia tua: si poteris iuuari: labora θετε ἐκ νεότητός σου, εἰ δυνήσῃ ὠφελεῖσθαι, κοπίασ-
sti in cõsiliis tuis. stent tã τ saluẽt te σον ἐν ταῖς βουλαῖς σου. στήτωσαν δὴ καὶ σωσάτωσάν σε
astrologi celi: q̃ cõtẽplant stellas: an- οἱ ἀστρολόγοι τοῦ οὐρανοῦ, οἱ ὁρῶντες τοὺς ἀστέρας, ἀπαγ-
nũcient tibi: qd venturũ sit sup te. ecce ole γελάτωσάν σοι, τί μέλλει ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ. ἰδοὺ πάν-
q̃ stipule in igne cõburent: τ nõ τες ὡς φρύγανα ἐπὶ πυρὶ κατακαυθήσονται, καὶ οὐ μὴ
eruẽt aiam suã de flãma: q̃ habeo car- ἐξελωνται τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἐκ φλογός, ὅτι ἴχνη ἄν-
bones ignis: sedebis sup eos. hi erũt tibi θρακας πυρός, καθίσεις ἐπ' αὐτούς. οὗτοι ἔσονταί σοι
adiutoriũ. laborasti in cõmutatiõe tua: ab ado βοήθεια. ἐκοπίασας ἐν τῇ ἐναλλαγῇ σου, ἀπὸ τῆς νε-
lescẽtia tua hõ in semetipso errauit: tibi aũt ότητός σου ἀνέρωπος καθ' ἑαυτὸν ἐπλανήθη, σοὶ δὲ
nõ erit salus. οὐκ ἔσται σωτηρία.

Ca. 48.

HAκούσατε ταῦτα οἶκος ἰακώβ, οἱ κεκλημένοι ἐπὶ
noie israel: τ de aq̃ iuda exeũtes τῷ ὀνόματι ἰσραήλ, καὶ ἐξ ὕδατος ἰούδα ἐξελθόντες
iurãtes i noie dñi dei israel recen- οἱ ὀμνύοντες τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ μεμνησκό-
sentes: nõ cũ veritate neq̃ cũ iusticia: tadhe μενοι, οὐ μετὰ ἀληθείας οὐδὲ μετὰ δικαιοσύνης, καὶ ἀν-
rẽtes nomini ciuitatis sctẽ: τ ri- τεχόμενοι τῷ ὀνόματι τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ
in deo israel cõtra stabiliti. dñs sabaoth no- ἐπὶ τῷ θεῷ ἰσραὴλ ἀντεξετάζόμενοι. κύριος σαβαὼθ ὄνο-
mẽ ei. priora adhuc ãnũciaui τ de o- μα αὐτῷ. τὰ πρότερα ἔτι ἀπήγγειλα καὶ ἐκ τοῦ σό-
re meo egressa sũt: τ auditũ facũ est. subito ματός μου ἐξῆλθεν, καὶ ἀκουστὸν ἐγένετο. ἐξέφησα
feci τ venerũt. scio q̃ durus es tu ἐποίησα καὶ ἐπῆλθεν. γινώσκω ὅτι σκληρὸς εἶ καὶ
neruus ferre colũ tuũ: τ frons νεῦρον σιδηροῦν ὁ τράχηλός σου, καὶ ὁ μέτωπόν
tua enea. τ ãnũciaui tibi olim anteq̃ veniret σου χαλκοῦν. καὶ ἀπήγγειλά σοι πάλαι πρὶν ἐλθεῖν
sup te. auditũ tibi feci ne forte dicere: q̃ ἐπὶ σέ. ἀκουστόν σοι ἐποίησα μή ποτε εἴπῃς, ὅτι
idola mea fecerũt: τὰ εἴδωλά μου ἐποίησε,

τ dicere: q: ſculptilia τ cõflatilia mādauerūt mihi.
καὶ εἴπῃς, ὅτι τὰ γλυπτὰ καὶ τὰ χωνευτὰ ἐνετείλατό μοι.
audiſtis oīa: τ vos nō cognouiſtis: ſed τ audi
ἠκούσατε πάντα, καὶ ὑμεῖς οὐκ ἔγνωτε, ἀλλὰ καὶ ἀκου
B ta tibi feci noua ex nūc q̃ futura ſunt:
στά σοι ἐποίησα τὰ καινὰ ἀπὸ τοῦ νῦν ἃ μέλλει γίνεσθαι,
τ nō dixi nūc fiūt: τ nō olim: τ nō prioribꝰ
καὶ οὐκ εἶπας νῦν γίνεται, καὶ οὐ πάλαι, καὶ οὐ προτέραις
dieb': τ nō audiſti ea. ne dicas: certe noui
ἡμέραις, καὶ οὐκ ἤκουσας αὐτά. μὴ εἴπῃς, ναὶ γινώσκω
ea: neq3 noſti: neq3 ſciuiſti: neq3 a pricipio ape
αὐτά, οὔτε ἔγνως, οὔτε ἠπίστασο, οὔτε ἀπ' ἀρχῆς ἤνοι
rui tuas aures. noui enī q: puaricās puaricaberis: τ
ξά σου τὰ ὦτα. ἔγνων γὰρ ὅτι ἀθετῶν ἀθετήσεις, καὶ
iniquꝰ adhuc ex vtero vocaberis. ppter meū nomē
ἄνομος ἔτι ἐκ κοιλίας κληθήσῃ. ἕνεκεν τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος
oſtēdā tibi furorē meū: τ glīoſa mea iducā ſup
δείξω σοι τὸν θυμόν μου, καὶ τὰ ἔνδοξά μου ἐπάξω ἐπὶ
te: vt nō deſtruā te. ecce vēdidi te nō ppter
σέ, ἵνα μὴ ἐξολοθρεύσω σε. ἰδοὺ πέπρακά σε οὐχ ἕνεκεν
D argentū: erui te de fornace paupertatis. ppter me
ἀργυρίου, ἐξειλόμην σε ἐκ καμίνου πτωχείας. ἕνεκεν ἐμοῦ
faciā: q: meū nomē polluit: τ glīam
ποιήσω, ὅτι τὸ ἐμὸν ὄνομα βεβηλοῦται, καὶ τὴν δόξαν
ſ.42.b meā alteri nō dabo. audi me iacob τ iſrael: quē ego voco:
μου ἑτέρῳ οὐ δώσω. ἄκουέ μου ἰακὼβ καὶ ἰσραὴλ, ὃν ἐγὼ καλῶ,
ego ſum primꝰ τ ego in ſempiternū: τ manꝰ mea
C ἐγώ εἰμι πρῶτος καὶ ἐγώ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἡ χείρ μου
fundauit terrā τ dextera mea firmauit ce
ἐθεμελίωσε τὴν γῆν καὶ ἡ δεξιά μου ἐστερέωσε τὸν οὐρα
lū. vocabo ego eos: τ ſtabūt ſimul: τ cōgre
νόν. καλέσω ἐγὼ αὐτούς, καὶ στήσονται ἅμα, καὶ συναχ
gabunt oēs τ audiēt: quis eis annūciauit
θήσονται πάντες καὶ ἀκούσονται, τίς αὐτοῖς ἀνήγγειλε
hec. diligēs te feci voluntatē tuā ſup baby
ταῦτα. ἀγαπῶν σε ἐποίησα τὸ θέλημά σου ἐπὶ βαβυ
lonē vt auferrē ſemē chaldeoꝝ: ego locutꝰ ſum: τ ego
λῶνα ἆραι σπέρμα χαλδαίων, ἐγὼ ἐλάλησα, καὶ ἐγὼ
vocaui: adduxi eū τ pſperaui viā eiꝰ.
ἐκάλεσα, ἤγαγον αὐτὸν καὶ εὐόδωσα τὴν ὁδὸν αὐτοῦ.
adducite ad me: τ audite hec: nō a pīci
προσαγάγετε πρός με, καὶ ἀκούσατε ταῦτα, οὐκ ἀπ' ἀρ
pio in abſcōdito locutꝰ ſū: qñ fiebat ibi erā. τ
χῆς ἐν κρυφῇ λελάληκα, ἡνίκα ἐγίνετο ἐκεῖ ἤμην. καὶ
nūc dñs deꝰ miſit me: τ ſpūs eiꝰ.
A νῦν κύριος ὁ θεὸς ἀπέστειλέν με, καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ.
ſic dicit dñs dñs q liberauit te ſctūs iſra
οὕτως λέγει κύριος κύριος ὁ ῥυσάμενός σε ὁ ἅγιος ἰσρα
el: ego dñs deꝰ tuꝰ docui te vt inuenires tu
ήλ, ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου δέδειχά σοι τοῦ εὑρεῖν σε τὴν ὁ
D viā: in q ābulabis in ea: τ ſi audiſſes mādata
δόν, ἐν ᾗ πορεύσῃ ἐν αὐτῇ, καὶ εἰ ἤκουσας τῶν ἐντολῶν
mea: fctā fuiſſet vtiq3 ſicut flumē pax tua: τ iuſti
μου, ἐγένετο ἂν ὡς ποταμὸς ἡ εἰρήνη σου, καὶ ἡ δικαιοσύ
cia tua q̃ſi vnda maris. τ fuiſſet vtiq3 q̃ſi are
νη σου ὡς κῦμα θαλάσσης. καὶ ἐγένετο ἂν ὡσεὶ ἄμ
na ſemē tuū: τ ſtirpes vteri tui vt
μος τὸ σπέρμα σου, καὶ τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου ὡς
puluis terre: neq3 nūc exterminaberis: neq3 peri
χοῦς τῆς γῆς, οὐδὲ νῦν οὐ μὴ ἐξολοθρευθῇς, οὐδὲ ἀπο
bit nomē tuū i cōſpectu meo. exi de baby
λεῖται τὸ ὄνομά σου ἐνώπιον ἐμοῦ. ἔξελθε ἐκ βαβυ
lone fugiēs a chaldeis: vocē exultati
λῶνος φεύγων ἀπὸ τῶν χαλδαίων, φωνὴν εὐφροσύ
onis annūciate: τ auditū fiat hoc. annūcia
νης ἀπαγγείλατε, καὶ ἀκουστὸν γενέσθω τοῦτο. ἀπαγγεί
te vſq3 ad extremū terre. dicite: redemit do
λατε ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. λέγετε, ἐρρύσατο κύ
minꝰ ſeruū ſuū iacob:
ριος τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἰακώβ, cccccccccccccccccc

cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

et ſculptilia mea & cōfla
tilia mādauerūt iſta. Que
audiſti vide omnia. Vos
aūt nō annūciaſtis. Audi
ta tibi feci noua ex tunc:
& cōſeruata ſunt q̄ ne
ſcis. Nunc creata ſunt &
non ex tunc & ante diem
& nō audiſti ea: ne for
te dicas. Ecce cogno
ui ea. Neq3 audiſti neq3
cognouiſti cccccccccc
neq3 extunc aperta eſt
auris tua. Scio enī quia
preuaricās puaricaberis:
& trāſgreſſorē ex vtero
vocaui te. Propter no
men meū longe faciā fu
rorē meū: & laude mea
infrenabo te ne intereas.
Ecce excoxi te ſed non
quaſi argentū: elegi te
in camino paupertatis.
Propter me ppter me
faciā: vt nō blaſphemer
& gloriā meā alteri nō
dabo. Audi me iacob:
& iſrael quem ego cccc
voco. Ego ipſe ego
primus & cccccccccc
ego nouiſſimꝰ. Manus
quoq3 mea fundauit ter
ram: & dextera mea mē
ſa ē celos. Ego vocabo
eos: & ſtabunt ſimul.
Cōgregamini oēs vos:
& audite. Quis de eis
annunciauit hec. Dñs
dilexit eū: faciet volūta
tē ſuā in babylone: & bra
chiū ſuū in chaldeis. Ego
locutus ſum & cccccc
vocaui eum: adduxi eū
& directa eſt via eius. cc
Accedite ad me: & audi
te hec. Non a principio
in abſcōdito locutꝰ ſuꝫ.
Ex tpe anteq3 fierent ibi
eram: & nunc dominus
deus miſit me ccccccc
& ſpiritus eius. Hec di
cit dñs redemptor tuus
ſanctus iſrael. Ego dñs
deus tuꝰ docēs te vtilia:
gubernans te in via qua
ambulas. Vtinā atten
diſſes madata mea. Facta
fuiſſet ſicut flumen pax
tua: & iuſticia tua ſicut
gurgites maris. Et fuiſ
ſet q̄ſi arena ſemen tuū:
& ſtirps vteri tui vt lapil
li eius. Non interiſſet: &
nō fuiſſet attritū nomen
eius a facie mea. Egredi
mini de babylone fugite
a chaldeis: in voce exulta
tionis annūciate: auditū
facite hoc: & afferte illud
vſq3 ad extrema terre.
Dicite. Redemit domi
nus ſeruū ſuum iacob.

וּפִסְלִי וְנִסְכִּי צִוָּם׃ שָׁמַעְתָּ חֲזֵה כֻּלָּהּ
וְאַתֶּם הֲלוֹא תַגִּידוּ הִשְׁמַעְתִּיךָ
חֲדָשׁוֹת מֵעַתָּה וּנְצֻרוֹת וְלֹא יְדַעְתָּם׃
עַתָּה נִבְרְאוּ וְלֹא מֵאָז וְלִפְנֵי יוֹם
וְלֹא שְׁמַעְתָּם פֶּן תֹּאמַר הִנֵּה יְדַעְתִּין׃
גַּם לֹא שָׁמַעְתָּ גַּם לֹא יָדַעְתָּ גַּם
מֵאָז לֹא פִתְּחָה אָזְנֶךָ כִּי יָדַעְתִּי
בָּגוֹד תִּבְגּוֹד וּפֹשֵׁעַ מִבֶּטֶן קֹרָא לָךְ׃
לְמַעַן שְׁמִי אַאֲרִיךְ אַפִּי וּתְהִלָּתִי
אֶחֱטָם לָךְ לְבִלְתִּי הַכְרִיתֶךָ׃ הִנֵּה
צְרַפְתִּיךָ וְלֹא בְכָסֶף בְּחַרְתִּיךָ
בְּכוּר עֹנִי׃ לְמַעֲנִי לְמַעֲנִי אֶעֱשֶׂה
כִּי אֵיךְ יֵחָל וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא
אֶתֵּן׃ שְׁמַע אֵלַי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל
מְקֹרָאִי אֲנִי הוּא אֲנִי רִאשׁוֹן אַף
אֲנִי אַחֲרוֹן׃ אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ
וִימִינִי טִפְּחָה שָׁמָיִם קֹרֵא אֲנִי
אֲלֵיהֶם יַעַמְדוּ יַחְדָּו׃ הִקָּבְצוּ כֻלְּכֶם
וּשְׁמָעוּ מִי בָהֶם הִגִּיד אֶת אֵלֶּה יְהוָה
אֲהֵבוֹ יַעֲשֶׂה חֶפְצוֹ בְּבָבֶל וּזְרֹעוֹ
כַּשְׂדִּים׃ אֲנִי אֲנִי דִּבַּרְתִּי אַף
קְרָאתִיו הֲבִיאֹתִיו וְהִצְלִיחַ דַּרְכּוֹ׃
קִרְבוּ אֵלַי שִׁמְעוּ זֹאת לֹא מֵרֹאשׁ
בַּסֵּתֶר דִּבַּרְתִּי מֵעֵת הֱיוֹתָהּ שָׁם
אָנִי וְעַתָּה אֲדֹנָי יְהוִה שְׁלָחַנִי
וְרוּחוֹ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה גֹּאַלְךָ
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
מְלַמֶּדְךָ לְהוֹעִיל מַדְרִיכְךָ בְּדֶרֶךְ
תֵּלֵךְ׃ לוּא הִקְשַׁבְתָּ לְמִצְוֹתָי וַיְהִי
כַנָּהָר שְׁלוֹמֶךָ וְצִדְקָתְךָ כְּגַלֵּי
הַיָּם׃ וַיְהִי כַחוֹל זַרְעֶךָ וְצֶאֱצָאֵי
מֵעֶיךָ כִּמְעֹתָיו לֹא יִכָּרֵת וְלֹא
יִשָּׁמֵד שְׁמוֹ מִלְּפָנָי׃ צְאוּ מִבָּבֶל
בִּרְחוּ מִכַּשְׂדִּים בְּקוֹל רִנָּה הַגִּידוּ
הַשְׁמִיעוּ זֹאת הוֹצִיאוּהָ עַד קְצֵה
הָאָרֶץ אִמְרוּ גָּאַל יְהוָה עַבְדּוֹ יַעֲקֹב׃

צָוָה
נָגַד שָׁמַע
בָּרָא פָּנָה
אָמַר
נָגַד
אָרַךְ הָלַל
חָטַם כָּרַת
עָנָה עָשָׂה
חָלַל כָּבַד
נָתַן
קָרָא
יָמַן
עָמַד קָבַץ
נָגַד
עָשָׂה
בּוֹא צָלַח
הָיָה
קָדַשׁ
לָמַד יָעַל
דָּרַךְ יָלַךְ
קָשַׁב צָוָה
הָיָה שָׁלַם
גָּלַל יָצָא
מָעָה כָּרַת
שָׁמַד פָּנָה
יָצָא רָנַן
נָגַד שָׁמַע
יָצָא

וְלֹא צָמְאוּ בַּחֲרָבוֹת הוֹלִיכָם מַיִם
מִצּוּר הִזִּיל לָמוֹ וַיַּבְקַע צוּר וַיָּזוּבוּ מָיִם׃ אֵין שָׁלוֹם אָמַר יְהוָה לָרְשָׁעִים׃

Cap.xlix.

שִׁמְעוּ אִיִּים אֵלַי וְהַקְשִׁיבוּ לְאֻמִּים מֵרָחוֹק יְהוָה מִבֶּטֶן קְרָאָנִי מִמְּעֵי אִמִּי הִזְכִּיר שְׁמִי׃ וַיָּשֶׂם פִּי כְּחֶרֶב חַדָּה בְּצֵל יָדוֹ הֶחְבִּיאָנִי וַיְשִׂימֵנִי לְחֵץ בָּרוּר בְּאַשְׁפָּתוֹ הִסְתִּירָנִי׃ וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר׃ וַאֲנִי אָמַרְתִּי לְרִיק יָגַעְתִּי לְתֹהוּ וְהֶבֶל כֹּחִי כִּלִּיתִי אָכֵן מִשְׁפָּטִי אֶת יְהוָה וּפְעֻלָּתִי אֶת אֱלֹהָי׃ וְעַתָּה אָמַר יְהוָה יֹצְרִי מִבֶּטֶן לְעֶבֶד לוֹ לְשׁוֹבֵב יַעֲקֹב אֵלָיו וְיִשְׂרָאֵל לֹא יֵאָסֵף וָאֶכְבַּד בְּעֵינֵי יְהוָה וֵאלֹהַי הָיָה עֻזִּי׃ וַיֹּאמֶר נָקֵל מִהְיוֹתְךָ לִי עֶבֶד לְהָקִים אֶת שִׁבְטֵי יַעֲקֹב וּנְצוּרֵי יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב וְנָתַתִּיךָ לְאוֹר גּוֹיִם לִהְיוֹת יְשׁוּעָתִי עַד קְצֵה הָאָרֶץ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה גֹּאֵל יִשְׂרָאֵל קְדוֹשׁוֹ לְבֹזֵה נֶפֶשׁ לְמֻתְעַב גּוֹי לְעֶבֶד מֹשְׁלִים מְלָכִים יִרְאוּ וְקָמוּ שָׂרִים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְמַעַן יְהוָה אֲשֶׁר נֶאֱמָן קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וַיִּבְחָרֶךָּ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה בְּעֵת רָצוֹן עֲנִיתִיךָ וּבְיוֹם יְשׁוּעָה עֲזַרְתִּיךָ וְאֶצָּרְךָ וְאֶתֶּנְךָ לִבְרִית עָם לְהָקִים אֶרֶץ לְהַנְחִיל נְחָלוֹת שֹׁמֵמוֹת׃ לֵאמֹר לָאֲסוּרִים צֵאוּ לַאֲשֶׁר בַּחֹשֶׁךְ הִגָּלוּ עַל דְּרָכִים יִרְעוּ וּבְכָל שְׁפָיִים מַרְעִיתָם׃ לֹא יִרְעֲבוּ וְלֹא יִצְמָאוּ וְלֹא יַכֵּם שָׁרָב וְשָׁמֶשׁ כִּי מְרַחֲמָם יְנַהֲגֵם וְעַל מַבּוּעֵי מַיִם יְנַהֲלֵם׃ וְשַׂמְתִּי כָל הָרַי לְדֶרֶךְ וּמְסִלֹּתַי

'Non sitierũt in deserto cum educeret eos.' Aquã de petra produxit eis: & scidit petram & fluxerunt aque. Non est pax impiis dicit dominus.

49.

Audite insule & attẽdite populi de longe. Dominus ab vtero vocauit me: de ventre mãtis mee recordat̃ est nomis mei. Et posuit os meũ q̃si gladiũ acutũ: in vmbra manus sue ptexit me: & posuit me sicut sagittã electam. In pharetra sua abscondit me: & dixit mihi. Seruus meus es tu israel: qa i te glorificabor. Et ego dixi. In vacuum laborauí: sine causa & vane fortitudinẽ meã cõsumpsi. Ergo iudiciũ meũ cũ dño: & opus meũ cum deo meo. Et nũc hec dicit dñs formãs me ex vtero seruũ sibi vt reducam iacob ad eum: & israel non congregabitur. Et glorificat̃ sum in oculis dñi: & deus me fact̃ est fortitudo mea. Et dixit. Parũ est vt sis mihi seru ad suscitandas tribus iacob: & feces israel conuertendas. Dedi te in lucem gentium vt sis salus mea vsq; ad extremum terre. Hec dicit domin redẽptor israel: sanctus eius: ad contẽptibilẽ aiam ad abominatã gẽtẽ ad seruũ dñorũ. Reges videbunt & cõsurgent principes: & adorabunt propter dñm: quia fidelis est: & sanctum israel qui elegit te. Hec dicit dominus. In tẽpore placito exaudiui te & in die salutis auxiliat̃ sum tui. Et seruaui te & dedi te in fedus populi vt suscitares terrã: & possideres hereditates dissipatas: vt diceres his q vincti sũt exite: & his qui in tenebris reuelamini. Super vias pascentur: & in oibus planis pascue eorum. Non esurient neq; sitient: & non pcutiet eos estus & sol: qa miserator eorũ reget eos & ad fontes aquarum portabit eos. Et ponam oẽs montes meos i viã: & semite mee

ι εἰ ἐδίψησεν ἐν ἐρήμῳ ἄξει αὐτοὺς, ὕδωρ ἐκ πέτρας ἐξάξει αὐτοῖς· καὶ σχισθήσεται πέτρα καὶ ῥυήσεται ὕδωρ καὶ πί
bet ppls me. nõ est gaudere dicit dñs ipsis. Infra. 57.d.
εται ὁ λαός μου. οὐκ ἔστιν χαίρειν λέγει κύριος τοῖς ἀσεβέσιν.

Η Ἀκούσατε νῆσοι καὶ προσέχετε ἔθνη, διὰ χρόνου
multũ stabit dicit dñs. de ventre mtis mee πολλοῦ χρόνου λέγει κύριος· ἐκ κοιλίας μητρός μου
vocauit nomẽ meũ: & posuit os meũ q̃si gla καλέσει τὸ ὄνομά μου, καὶ ἔθηκεν τὸ στόμα μου ὡς μά
diũ acutũ: & sub ptectõe man sue χαιραν ἀκέραιαν, καὶ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς χειρὸς αὐτοῦ
abscõdit me: posuit me q̃si sagittã electã: & in pha ἔκρυψέν με, ἔθηκέ με ὡσεὶ βέλος ἐκλεκτὸν, καὶ ἐν τῇ φα
retra tua abscõdit me. & dixit mihi: seru meus es ρέτρα σου ἔκρυψέ με. καὶ εἶπέ μοι, δοῦλός μου εἶ
tu israel: & in te gliabor. & ego dixi: σὺ Ἰσραὴλ, καὶ ἐν σοὶ δοξασθήσομαι· καὶ ἐγὼ εἶπα,
vanc laborauí. in vanũ: in nihilũ dedi κενῶς ἐκοπίασα· εἰς μάταιον, καὶ εἰς οὐδὲν ἔδωκα τὴν
fortitudinẽ meã. ppter hoc iudiciũ meũ apud dñm: & ἰσχύν μου· διὰ τοῦτο ἡ κρίσις μου παρὰ κύριον, καὶ ὁ
labor meus cosã deo meo. & nũc sic dicit dñs πόνος μου ἐναντίον τοῦ θεοῦ μου· καὶ νῦν οὕτως λέ
γει κύριος ὁ πλάσας με ἐκ κοιλίας δοῦλον ἑαυτῷ, τοῦ
vt cõgregarẽ iacob ad eũ. & israel cõgre συναγαγεῖν τὸν Ἰακὼβ πρὸς αὐτόν· καὶ Ἰσραὴλ συναχ
gabor: & glificabor cosã dño: & deus θήσομαι, καὶ δοξασθήσομαι ἐναντίον κυρίου, καὶ ὁ θεός
meus erit fortitudo mea: & dixit: magnũ tibi est vt voce μου ἔσται ἰσχύς μου· καὶ εἶπεν, μέγα σοι ἐστὶ τοῦ κλη
rio puer meus: vt suscites tribus iacob: & dispersi τὴν παῖδά μου, τοῦ στῆσαι φυλὰς Ἰακὼβ, καὶ τὴν διά
sionẽ israel cõuertas. ecce posui te in σπορὰν τοῦ Ἰσραὴλ ἐπιστρέψαι· ἰδοὺ τέθεικά σε εἰς
testamẽtũ gẽtis in lucẽ gẽtiũ: vt sis tu in salu διαθήκην ἔθνους εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρί
tẽ vsq; ad extremũ terre. sic dicit dñs q cru αν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς· οὕτως λέγει κύριος ὁ ῥύσα
it te deus israel: sctificate eũ q̃ despicit μενός σε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ἁγιάσατε τὸν φαυλιζόμενα τὴν
aiam suã q̃ abominat̃ a gẽtib seruũ ψυχὴν αὐτοῦ τὸν βδελυσσόμενον ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ὁ δοῦ
principũ. reges videbũt eũ: & cõsur λος τῶν ἀρχόντων· βασιλεῖς ὄψονται αὐτὸν, καὶ ἀνα
gent principes & adorabũt eũ ppter do στήσονται ἄρχοντες καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν ἕνεκεν κυ
minũ: q̃ fidelis est sanct israel: & elegi ρίου, ὅτι πιστός ἐστιν ὁ ἅγιος Ἰσραὴλ, καὶ ἐξελεξάμην
te. sic dicit dñs: tẽpe opportuno exaudiui te: & in die σε· οὕτως λέγει κύριος, καιρῷ ἐπηκουσάσου, καὶ ἐν ἡμέ 1. Cor. 6.a.
salutis adiuuaui te: & plasmaui te: & dedi ρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι, καὶ ἔπλασά σε, καὶ ἔδωκά
te in testamẽtũ gẽtũ: vt cõstituer̃ eos terrã: possidere σε εἰς διαθήκην ἐθνῶν, τοῦ καταστῆσαι τὴν γῆν, κληρονομῆ
reos hereditates desertas: dicentẽ his q in vinculis: exi σαι κληρονομίας ἐρήμους, λέγοντα τοῖς ἐν δεσμοῖς, ἐξέλ
te & his q in tenebris: reuelari. in oibus θετε καὶ τοῖς ἐν τῷ σκότει, ἀποκαλυφθῆναι· ἐν πᾶσαις ταῖς
vias pascent̃: & in oibus semitis pascua ὁδοῖς βοσκηθήσονται, καὶ ἐν πάσαις ταῖς τρίβοις νομὰ Εζρα. 7 d.
eorũ. nõ esurient: neq; sitiẽt: neq; pcutiet αὐτῶν· οὐ πεινάσουσιν, οὐ δὲ διψήσουσιν, οὐ δὲ παταξει
eos estus neq; sol: sed q̃ miserator̃ fuerit eos: ducẽ ὁ
αὐτοὺς καύσων οὐ δὲ ἥλιος, ἀλλ' ὃς ἐλεῶν αὐτοὺς πορεύ
labitur eos: & p fontes aquarũ ducet illos: & σει αὐτοὺς, καὶ διὰ πηγῶν ὑδάτων ἄξει αὐτούς, καὶ
ponã oẽm mõtẽ in viã: & oẽm seminã θήσω πᾶν ὄρος εἰς ὁδὸν, καὶ πᾶσαν τρίβον

in pascua eio. ecce isti de lõge venient: isti
ἐις βόσκημα αὐτοῖς. ἰδοὺ οὗτοι πόρρωθεν ἥξουσιν, οὗτοι
ab aqlone t mari: alii aũt de terra psarũ. letami
ἀπὸ βορρᾶ καὶ θαλάσσης, ἄλλοι δὲ ἐκ γῆς περσῶν. εὐφρανθή-
ni celi: t exultet terra: erũpãt mõtes leti-
σου οὐρανοί, καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, ῥηξάτω τὰ ὄρη εὐφρο-
cũ: q: miserti est de ppli sui: t humileo
σύνην, ὅτι ἐλέησεν ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ τοὺς ταπεινοὺς τοῦ
ppli sui cõsolati est. virit sion: dereliqt me dñs:
λαοῦ αὐτοῦ παρεκάλεσεν. ἐγκατέλιπέ με κύριος, καὶ
dñs oblitus est mei. nũqd obliuiscet mulier filii sui:
ὁ κύριος ἐπιλέλοιπέ μου. μὴ ἐπιλήσεται γυνὴ τοῦ παιδὸς αὐτῆς,
vel nõ misereri parti vteri sui? si aũt t hoc
ἢ τοῦ μὴ ἐλεῆσαι τὰ ἔγγονα τῆς κοιλίας αὐτῆς; εἰ δὲ καὶ ταῦτα
E oblita fuerit mulier: sed ego nõ obliuiscar tui dicit dñs.
ἐπιλάθοιτο γυνή, ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἐπιλήσομαί σου λέγει κύριος.
ecce sup manus meas depinxi tuos muros: t cõsã
ἰδοὺ ἐπὶ τῶν χειρῶν μου ἐζωγράφησά σου τὰ τείχη, καὶ ἐνώ-
mei eos semp. t cito edificata eo a qui destructa
πιόν μου εἰς διαπαντός. καὶ ταχὺ οἰκοδομούμενοι ὑφ' ὧν καθαιρέ-
fuerũt: q desolauerũt te et te egredient. leua in
θησαν, καὶ οἱ ἐρημώσαντές σε ἐκ σοῦ ἐξελεύσονται. ἄρον κύ-
circuitu oculos tuos t vide ofo. ecce con-
κλῳ τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε πάντας. ἰδοὺ συν-
gregati sunt: t venerũt ad te. viuo ego dicit dñs:
ηγμένοι εἰσί· ἦλθόσαν πρὸς σέ. ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος,
qz oib hio q̃si ornamẽto vestierio: t circũdaberis
ὅτι πάντας αὐτοὺς ὡς κόσμον ἐνδύσῃ, καὶ περιθήσῃ
eio q̃si ornamẽto spõsa: qz deserta tua t vasti
αὐτοὺς ὡς κόσμον νύμφη, ὅτι τὰ ἔρημά σου καὶ τὰ διῃρ-
pata t q̃ corruerũt: q̃si nũc ãgustiaberis ab
πασμένα καὶ τὰ πτωχεύοντα, ὅτι νῦν στενοχωρήσῃ ἀπὸ
habitatib: t elongabũt a te absor-
τῶν κατοικούντων, καὶ μακρυνθήσονται ἀπὸ σοῦ οἱ κα-
F bẽtes. dicẽt adhũ in aurib tuis filii tui: quos
ταπίνοντες. ἐροῦσι γὰρ εἰς τὰ ὦτά σου οἱ υἱοί σου, οὓς
p̃didisti: angust mihi loc: fac mihi locũ vt ha
ἀπώλεσας, στενός μοι ὁ τόπος, ποίησόν μοι τόπον ἵνα κα-
bitẽ. t dices in corde tuo: qs genuit mihi istos?
τοικήσω. καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, τίς ἐγέννησέν μοι τούς
ego aũt sine filio t vidua: adugna t inclu
τους; ἐγὼ δὲ ἄτεκνος καὶ χήρα, παρῴκικος καὶ ἐγκεκλει-
sa: hos aũt qs enutriuit mihi? ego aũt derelicta
σμένη, τούτους δὲ τίς ἐξέθρεψέ μοι; ἐγὼ δὲ κατελείφ-
sum sola: isti aũt mihi vbi erãt. sic dicit dñs:
θην μόνη, οὗτοι δὲ μοι ποῦ ἦσαν. οὕτως λέγει κύριος,
ecce leuo sup gẽtes manũ meã: t sup ĩsulas leuabo
ἰδοὺ ἐπαρῶ εἰς τὰ ἔθνη τὴν χεῖρά μου, καὶ εἰς τὰς νήσους ἀρῶ
signũ meũ. t adducẽt filios tuos in sinu:
σημεῖόν μου. καὶ ἄξουσι τοὺς υἱούς σου ἐν κόλπῳ, τὰς
at filias tuas in hũerio portabũt. t erũt reges
δὲ θυγατέρας σου ἐπ' ὤμων ἀροῦσι. καὶ ἔσονται βασιλεῖς
nutritii tui. at principes femie eor nutrices tue. sup fa-
τροφοί σου. οἱ δὲ ἄρχουσαι αὐτῶν τροφοί σου. ἐπὶ πρό-
cie terre adorabũt te: t puluerẽ pe-
G σωπον τῆς γῆς προσκυνήσουσί σοι, καὶ τὸν χοῦν τῶν πο-
dũ tuoꝝ lingẽt. t scies: qz ego dñs t nõ cõfun
δῶν σου λείξουσι. καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγὼ κύριος καὶ οὐκ αἰσχυ-
dẽt expectãtes eũ: nũqd accipiet qs a gi-
νθήσονται οἱ ὑπομένοντες αὐτόν, μὴ λήψεταί τις παρὰ γί-
gante spolia? t si captiuauerit qs iuste sal
γαντος σκῦλα; καὶ ἐὰν αἰχμαλωτεύσῃ τις ἀδίκως σω-
nabit? qz sic dicit dñs: si qs captiuauerit
θήσεται; ὅτι οὕτως λέγει κύριος, ἐὰν τις αἰχμαλωτεύ-
gigantẽ: accipiet spolia. accipiens aũt a fo-
σῃ γίγαντα, λήψεται σκῦλα. λαμβάνων δὲ παρὰ ἰσχυέν-
te saluabit. ego aũt iudicũ tuũ iudicabo: t ego
τος σωθήσεται. ἐγὼ δὲ τὴν κρίσιν σου κρινῶ, καὶ ἐγὼ τοὺς
filios meos ieruã. t comedẽt q tribulauerũt te car-
υἱούς μου ῥύσομαι. καὶ φάγονται οἱ θλίψαντές σε τὰς σάρ-
nes suas: t bibẽt q̃si vinũ nouũ sanguinẽ suũ
κας αὐτῶν, καὶ πίονται ὡς οἶνον νέον τὸ αἷμα αὐτῶν

exaltabuntur. Ecce isti
de longe venient: oooo
& ecce illi ab aquilone
& mari: & isti oooooooooo
de terra australi. Laudate celi: & exulta ooooo
terra: iubilate montes
laude: qa consolatus est
dñs populũ suũ & pau
perũ suorũ miserebitur.
Et dixit sion: dereliqt
me dñs: & dñs oblitus ẽ
mei. Nunqd obliuisci põt
mulier infantẽ suũ: vt
nõ misereatur filio vteri
sui. Et si illa oblita fuerit:
ego tñ nõ obliuiscar tui.
Ecce in manibus meis
descripsi te: muri tui co
rã oculis meis semp. Ve
nerũt structores tui: de-
struentes te & dissipantes
a te exibũt. Leua in cir
cuitu oculos tuos & vide
oões isti cõgregati sunt:
venerũt tibi. Viuo ego
dicit dñs: qa oibus his
velut ornamento vestie
ris: & circũdabis tibi eos
q̃si spõsa. Quia deserta
tua & solitudines tue & 1
terra ruine tue nũc an-
gusta erunt pre hitatori
bus: & longe fugabũtur
qui absorbebãt te. Ad-
huc dicent in aurib tuis
filii sterilitatis tue. An-
gustus est mihi locus: fac
spaciũ mihi vt habitem.
Et dices in corde tuo.
Quis genuit mihi istos.
Ego sterilis & nõ pariẽs
trãsmigrata & captiua:
& istos qs enutriuit. ego
destituta & sola: & isti
vbi hic erant? Hec dicit
dñs deus. Ecce leuabo
ad gẽtes manũ meã: & 2
ad populos exaltabo si-
gnũ meum. Et afferent
filios tuos in vlnis: & fi-
lias tuas super humeros
portabunt. Et erunt re
ges nutricii tui: & regi-
ne nutrices tue. Vultu in
terra demisso adorabũt
te: & puluerẽ pedũ tuoꝝ
lingẽt. Et scies qa ego
dñs sup quo nõ cõfun-
dẽtur expectãt eũ. Nũ
qd tolletur a forti preda:
aut qd captũ fuerit a ro
busto salũ esse poterit?
Quia hec dicit dñs. Eq
dem & captiuitas a forti
tolletur: & qd ablatum
fuerit a robusto saluabi-
tur. eos vero q iudicaue
rũt te: ego iudicabo: & 3
filios tuos ego saluabo.
Et cibabo hostes tuos
carnibus suis: & quasi
musto sanguine suo oooo

רוס גוא יְרֻמּוּן׃ הִנֵּה אֵלֶּה מֵרָחוֹק יָבֹאוּ
צפן וְהִנֵּה אֵלֶּה מִצָּפוֹן וּמִיָּם וְאֵלֶּה
רנן טל מֵאֶרֶץ סִינִים׃ רַנְּנוּ שָׁמַיִם וְגִילִי
רנן אָרֶץ וּפִצְחוּ הָרִים רִנָּה כִּי נִחַם
ענה רחם יְהוָה עַמּוֹ וַעֲנִיָּיו יְרַחֵם׃ וַתֹּאמֶר צִיּוֹן
אמר שכח עֲזָבַנִי יְהוָה וַאדֹנָי שְׁכֵחָנִי׃ הֲתִשְׁכַּח
אשה עולה מֵרַחֵם בֶּן בִּטְנָהּ גַּם
אֵלֶּה תִּשְׁכַּחְנָה וְאָנֹכִי לֹא אֶשְׁכָּחֵךְ׃
חמה חמה הֵן עַל כַּפַּיִם חַקּוֹתִיךְ חוֹמֹתַיִךְ
תמד גנה נֶגְדִּי תָּמִיד׃ מְרֻרוֹתַיִךְ בָּנַיִךְ מְהַרְסַיִךְ
הרס חרב וּמַחֲרִיבַיִךְ מִמֵּךְ יֵצֵאוּ׃ שְׂאִי סָבִיב
נשא סבב עֵינַיִךְ וּרְאִי כֻּלָּם נִקְבְּצוּ בָּאוּ
באה קבץ לָךְ חַי אָנִי נְאֻם יְהוָה כִּי כֻלָּם
גוא המה כַּעֲדִי תִּלְבָּשִׁי וְתִקְשְׁרִים כַּכַּלָּה׃ כִּי
עדה לבש קשר כלל חָרְבֹתַיִךְ וְשִׁמְמֹתַיִךְ וְאֶרֶץ הֲרִיסָתֵךְ
צור שב כִּי עַתָּה תֵּצְרִי מִיּוֹשֵׁב וְרָחֲקוּ
כלע אמר מְבַלְעֵיךְ׃ עוד יֹאמְרוּ בְאָזְנַיִךְ בְּנֵי
צור קום שְׁכֻלַיִךְ צַר לִי הַמָּקוֹם גְּשָׁה
נגש שב לִי וְאֵשְׁבָה׃ וַאֲמַרְתְּ בִּלְבָבֵךְ
שכל מִי יָלַד לִי אֶת אֵלֶּה וַאֲנִי שְׁכוּלָה
גלמד גלה וּגְלְמוּדָה גּוֹלָה וְסוּרָה וְאֵלֶּה מִי
שאר רבד גִדֵּל הֵן אֲנִי נִשְׁאַרְתִּי לְבָדִי אֵלֶּה
איפה הם׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
נשא הִנֵּה אֶשָּׂא אֶל גּוֹיִם יָדִי וְאֶל
רום נסס עַמִּים אָרִים נִסִּי וְהֵבִיאוּ
בוא בָנַיִךְ בְּחֹצֶן וּבְנֹתַיִךְ עַל כָּתֵף
נשא היה תִּנָּשֶׂאנָה׃ וְהָיוּ מְלָכִים אֹמְנַיִךְ
שור תנק וְשָׂרוֹתֵיהֶם מֵינִיקֹתַיִךְ אַפַּיִם
שחה אָרֶץ יִשְׁתַּחֲווּ לָךְ וַעֲפַר רַגְלַיִךְ
לחך יָלֵחֲכוּ וְיָדַעַתְּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר
בוש קוה לֹא יֵבֹשׁוּ קֹוָיו׃ הֲיֻקַּח מִגִּבּוֹר מַלְקוֹחַ
לקח גבר וְאִם שְׁבִי צַדִּיק יִמָּלֵט׃ כִּי כֹה אָמַר
לקח שבה יְהוָה גַּם שְׁבִי גִבּוֹר יֻקָּח וּמַלְקוֹחַ
צדק מלט עָרִיץ יִמָּלֵט וְאֶת יְרִיבֵךְ אָנֹכִי אָרִיב
גבר
עתק רוב וְאֶת בָּנַיִךְ אָנֹכִי אוֹשִׁיעַ׃ וְהַאֲכַלְתִּי
ישע אכל אֶת מוֹנַיִךְ אֶת בְּשָׂרָם וְכָעֲסִיס דָּמָם
יין עסס

יִשְׁתָּרוּן׃ וְיָדְעוּ כָל בָּשָׂר כִּי
אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֵךְ וְגֹאֲלֵךְ אֲבִיר
יַעֲקֹב׃

Cap.l.

כֹּה אָמַר יְהוָה אֵי זֶה סֵפֶר
כְּרִיתוּת אִמְּכֶם אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּיהָ
אוֹ מִי מִנּוֹשֵׁי אֲשֶׁר מָכַרְתִּי אֶתְכֶם
לוֹ הֵן בַּעֲוֹנֹתֵיכֶם נִמְכַּרְתֶּם
וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם׃ מַדּוּעַ
בָּאתִי וְאֵין אִישׁ קָרָאתִי וְאֵין
עֹנֶה הַקָּצוֹר קָצְרָה יָדִי מִפְּדוּת
וְאִם אֵין בִּי כֹחַ לְהַצִּיל הֵן בְּגַעֲרָתִי
אַחֲרִיב יָם אָשִׂים נְהָרוֹת מִדְבָּר
תִּבְאַשׁ דְּגָתָם מֵאֵין מַיִם וְתָמֹת
בַּצָּמָא׃ אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת
וְשַׂק אָשִׂים כְּסוּתָם׃ אֲדֹנָי יְהוִה
נָתַן לִי לְשׁוֹן לִמּוּדִים לָדַעַת לָעוּת
אֶת יָעֵף דָּבָר יָעִיר בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר
יָעִיר לִי אֹזֶן לִשְׁמֹעַ כַּלִּמּוּדִים׃
אֲדֹנָי יְהוִה פָּתַח לִי אֹזֶן וְאָנֹכִי
לֹא מָרִיתִי אָחוֹר לֹא נָסוֹגְתִּי׃ גֵּוִי
נָתַתִּי לְמַכִּים וּלְחָיַי לְמֹרְטִים פָּנַי
לֹא הִסְתַּרְתִּי מִכְּלִמּוֹת וָרֹק׃ וַאדֹנָי
יְהוִה יַעֲזָר לִי עַל כֵּן לֹא נִכְלָמְתִּי
עַל כֵּן שַׂמְתִּי פָנַי כַּחֲלָמִישׁ
וָאֵדַע כִּי לֹא אֵבוֹשׁ׃ קָרוֹב מַצְדִּיקִי
מִי יָרִיב אִתִּי נַעֲמָדָה יָחַד מִי
בַעַל מִשְׁפָּטִי יִגַּשׁ אֵלָי׃ הֵן אֲדֹנָי
יְהוִה יַעֲזָר לִי מִי הוּא יַרְשִׁיעֵנִי
הֵן כֻּלָּם כַּבֶּגֶד יִבְלוּ עָשׁ יֹאכְלֵם׃
מִי בָכֶם יְרֵא יְהוָה שֹׁמֵעַ בְּקוֹל
עַבְדּוֹ אֲשֶׁר הָלַךְ חֲשֵׁכִים וְאֵין
נֹגַהּ לוֹ יִבְטַח בְּשֵׁם יְהוָה וְיִשָּׁעֵן
בֵּאלֹהָיו׃ הֵן כֻּלְּכֶם קֹדְחֵי אֵשׁ מְאַזְּרֵי
זִיקוֹת לְכוּ בְּאוֹר אֶשְׁכֶם וּבְזִיקוֹת
בְּעַרְתֶּם מִיָּדִי הָיְתָה זֹאת לָכֶם
לְמַעֲצֵבָה תִּשְׁכָּבוּן׃

יָשָׁר
נָשַׁע אָבִיר
יַעֲקֹב׃

סֵפֶר
כְּרִיתוּת אֵם
נָשָׁה
מָכַר
מָדוּעַ
קָצַר
פָּדָה אֵין
נָצַל חָרַב
שׁוּם דָּגָה
מוּת
צָמָא
לָבַשׁ
כְּסוּת
לָשׁוֹן לָמַד
יָדַע
יָעֵף
בֹּקֶר
אֹזֶן
לִמּוּד
פָּתַח
מָרָה אָחוֹר
נָסוֹג
נָתַן גֵּו
לֶחִי לָחַי
פָּנֶה
לֹא סָתַר רֹק
עָזַר כָּלַם
שׁוּם יָדַע
בּוֹשׁ קָרַב
צָדַק רוּב
עָמַד יָחַד
נִגַּשׁ
רָשַׁע
בֶּגֶד אָכַל

מִי יָרֵא יְהוָה שֹׁמֵעַ בְּקוֹל
עַבְדּוֹ אֲשֶׁר הָלַךְ חֲשֵׁכִים וְאֵין
נֹגַהּ לוֹ יִבְטַח בְּשֵׁם יְהוָה וְיִשָּׁעֵן
בֵּאלֹהָיו׃

נֹגַהּ שָׁעַן
אֹזֶן
יָלַךְ
הָיָה
עֶצֶב שָׁכַב

inebriabuntur. Et sciet omnis caro quia ego dominus saluans te: & redemptor tuus fortis iacob. 50.

HEc dicit dñs. Quis est hic liber repudii matris vestre: quo dimisi eam! aut quis est creditor meus: cui vendidi vos! ecce Ecce enim in iniquitatibus vestris venditi estis: & in sceleribus vestris dimisi matrem vestrā: quia veni & non erat vir: vocaui & non erat qui audiret. Nunqd abbreuiata & puula facta est manꝰ mea vt nō possim redimere: aut nō est in me virtus ad liberandū! Ecce increpatione mea desertū faciā mare: ponā flumina in siccū. Cōputrescēt pisces sine aq̄: & morietur i siti. Induā celos tenebris: & saccū ponā opimentū eorū. Dñs dedit mihi linguā eruditā vt sciā sustētare eū qui lassus est verbo. Erigit mane: mane erigit mihi aurem: vt audiam quasi magistrū. Dominus deus aperuit mihi aurem ego autē nō cōtradico: retrorsū nō abi. Corpus meum dedi pcutientibus: & genas meas vellētibus. Faciē meā nō auerti ab increpātibus & cōspuētibꝰ in me. Dñs deus auxiliator me: & ideo nō sum confusus. Ideo posui faciem meā vt petrā durissimā: & scio qm nō cōfundar. Iuxta est q̄ iustificat me. Quis cōtradicet mihi! Stemus simul. Quis est aduersarius me! Accedat ad me. Ecce dñs deus auxiliator meus. Quis est q cōdēnet me! Ecce oēs q̄si vestimentū cōterētur: tinea comedet eos. Quis ex vobis timēs dñm: audiēs vocē serui sui. Quis ambulauit in tenebris: & nō est lumen ei. Speret in nomine dñi: & innitatur sup deū suū. Ecce vos oēs accendētes ignē accincti flāmis. Ambulate in lumine ignis vri: & in flāmis q̄s succendistis. de manu mea factū est hoc vobis. In doloribꝰ dormietis. 51.

τ inebriabuntur: τ sentiet cio caro: quia
καὶ μεθυσθήσονται, καὶ αἰσθανήσεται πᾶσα σάρξ, ὅτι
ego dño dñi te: τ adiutor fortitudis
ἐγὼ κύριος ὁ ῥυσάμενός σε, καὶ ἀντιλαμβανόμενος ἰσχύ-
iacob.
ος ἰακώβ. Ca.50.

SIc dicit dño: qualis hic liber
Οὕτως λέγει κύριος, ποῖον τοῦτο βιβλίον τοῦ
repudii mtis vre: quo dimisi eā: aut
ἀπολυσμοῦ τῆς μητρὸς ὑμῶν, ᾧ ἐξαπέστειλα αὐτήν; ἢ
cui creditori exactor meor vēdidi vos ecce
τίνι ὑποχρέῳ τῶν πραστόντων με πέπρακα ὑμᾶς ἰδοὺ
ecce pctis vtis venūdati estis: τ
τῷ; ἰδοὺ ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν ἐπράθητε, καὶ ταῖς
iniqtatib vtis dimisi matrē vtam: qa
ἀνομίαις ὑμῶν ἐξαπέστειλα τὴν μητέρα ὑμῶν, διότι
veni τ nō erat hō: vocaui τ nō erat
ἦλθον καὶ οὐκ ἦν ἄνθρωπος, ἐκάλεσα καὶ οὐκ ἦν ὁ
audiēs. nūqd nō poterit manꝰ mea liberare: aut
ὑπακούων. μὴ οὐκ ἰσχύει ἡ χείρ μου τοῦ ῥύσασθαι, ἢ
nō possum eruere! ecce cōmutatiōe mea deserta fa
οὐκ ἰσχύω τοῦ ἐξελέσθαι; ἰδοὺ τῇ ἐπιτιμήσει μου ἐρημώ-
ciā mare: τ ponā flumia deserta: τ are
σω τὴν θάλασσαν, καὶ θήσω ποταμοὺς ἐρήμους, καὶ ἐξ-
fient pisces eor: eo qd nō sit aqua:
ραανθήσονται οἱ ἰχθύες αὐτῶν, ἕνεκα τοῦ μὴ εἶναι ὕδωρ,
τ morient in siti. induā celū tenebras:
καὶ ἀποθανοῦνται ἐν διψῃ. ἐνδύσω γὰρ οὐρανὸν σκότος,
τ q̄si cilicū ponā operimētū eius. dño
καὶ ὡς σάκκον θήσω τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ. κύριος
dño dat mihi linguā disciplinē: vt scā
κύριος δίδωσί μοι γλῶσσαν παιδείας, τοῦ γνῶναι ἃ
qd̄ ops loqui verbū. posuit mihi mane: mane: addi
νίκα δεῖ λέγειν λόγον. ἔπαιρέ μοι πρωί, πρωί, πρωί
dit mihi aurē ad audiendū. τ disciplina dñi aperit
ἐπαί μοι ὥτιον ἀκούειν. καὶ ἡ παιδεία κυρίου ἀνοίγει
meā aurē: ego aūt nō renuā nō cōtradico.
μου τὰ ὦτα, ἐγὼ δὲ οὐκ ἀπειθῶ οὐκ ἀντιλέγω.
dorsum meū dedi in flagella: at ge
νῶτόν μου δέδωκα εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σιαγό-
nas meas ad alapas. ac faciē meā nō
νας μου εἰς ῥαπίσματα. τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ
auerti a cōfusione sputor: τ dño to-
ἀπέστρεψα ἀπὸ ἀσχύνης ἐμπτυσμάτων, καὶ κύριος κυ
min auxiliator me fact ē. ppter hoc nō sū cōfusus: sed
ριος βοηθός μου ἐγένετο. διὰ τοῦτο οὐκ ἐντραπήν, ἀλλ'
posui faciē meā sicut firmā petrā: τ cognoui
ἔθηκα τὸ πρόσωπόν μου ὡς στερεὰν πέτραν, καὶ ἔγνων
qz nō cōfundar: qz iuxta ē q̄ iustificat me. quis q̄
ὅτι οὐ μὴ ἀσχυνθῶ, ὅτι ἐγγίζει ὁ δικαιώσας με. τίς ὁ κρι
tigat mecū! resistat mihi simul! τ quis q̄ litigat mecū!
νόμενός μοι; ἀντιστήτω μοι ἅμα; καὶ τίς ὁ κρινόμενός μοι;
appropinqt mihi: ecce dño auxiliabit mihi. τ affliget
ἐγγισάτω μοι, ἰδοὺ κύριος βοηθήσει μοι. καὶ κακώσει
me! ecce oēs q̄si vestimētū veterascetis:
με; ἰδοὺ πάντες ὑμεῖς ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσεσθε,
τ quasi tinea comedet eos. exaudiat vo
καὶ ὡς σὴς καταφάγεται ὑμᾶς. ὑπακουσάτω τῆς φω
cē pueri eius. ābulanteo in tenebris: τ
νῆς τοῦ παιδὸς αὐτοῦ. εἰ πορευόμενοι ἐν σκότει, καὶ
nō est illis lux: cōfidite in nomine do
οὐκ ἔχει αὐτοῖς φῶς, πεποίθατε ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυ
mini τ innitimini sup deo. ecce oēs
ρίου καὶ ἀντιστηρίξασθε ἐπὶ τῷ θεῷ. ἰδοὺ πάντες
vos ignē accēdētes: τ cōfortatis flāmā. ābulate
ὑμεῖς πῦρ καίετε, καὶ κατισχύετε φλόγα. πορεύεσθε
in luce ignis vri τ in flāma q̄ succē-
τῷ φωτὶ τοῦ πυρὸς ὑμῶν καὶ τῇ φλογὶ ἣ ἐξεκαύ-
distis. g me facta sūt hec vobis: in merore dor
σατε. δι' ἐμὲ ἐγένετο ταῦτα ὑμῖν, ἐν λύπῃ κοιμη-
mietis.
θήσεσθε, Ca.51.

A Hãdite me sequtes qõ iustũ est: & q̃rẽ
ceo dõm. inspicite in solidã petrã: quã
Ακούσατέ μου οἱ διώκοντες τὸ δίκαιον, καὶ ζητοῦν-
τες κύριον. ἐμβλέψατε εἰς τὴν στερεὰν πέτραν, ἣν
excidistis: & in foueã laci: quã fodi
ἐλατομήσατε, καὶ εἰς τὸν βόθυνον τοῦ λάκκου, ὃν ὤρυξα-
stis. inspicite in abraam patrẽ vstm: & in
τε. ἐμβλέψατε εἰς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ὑμῶν, καὶ εἰς
sarrã q̃ peperit vos: q̃ vn̄ erat. & vocaui e-
Σάρραν τὴν ὠδίνουσαν ὑμᾶς, ὅτι εἷς ἦν. καὶ ἐκάλεσα αὐ-
um: & bẽdixi ei: & dilexi eũ: & multi-
τόν, καὶ ἐυλόγησα αὐτόν, καὶ ἠγάπησα αὐτόν, καὶ ἐπλη-
plicaui eũ. & te ergo sic cõsolabor
θύνα αὐτόν. καὶ σὲ οὖν παρακαλέσω σιών, καὶ παρακα-
sion: & cõsolabitur oẽs
λέσω πάντα τὰ ἔρημα αὐτῆς, καὶ θήσω τὸ ἔρημα αὐτῆς
ruinas eius. Et ponet de
B q̃si paradisum: & q̃ ad occidentẽ eius q̃si para-
ὡς παράδεισον, καὶ τὰ πρὸς δυσμαῖς αὐτῆς ὡς παρά-
fertũ eius q̃si delitias: & so
δεισον κυρίου. ἀγαλλίαμα καὶ εὐφροσύνη εὑρήσουσιν
litudinẽ eius q̃si hortum
in ea: cõfessionẽ & vocẽ laudis. audite
ἐν αὐτῇ, ἐξομολόγησιν καὶ φωνὴν αἰνέσεως. ἀκούσατέ
dñi. Gaudium & leticia
me audite me ppls meus: & regeo ad me attẽ-
μου ἀκούσατέ μου λαός μου, καὶ οἱ βασιλεῖς πρός με ἐνω-
inuenietur ea: gratiarũ
dite: q̃ lex a me egredietur: & iudiciũ
τίσαθε, ὅτι νόμος παρ' ἐμοῦ ἐξελεύσεται, καὶ κρίσις
actio & vox laudis. Attẽ
meũ in lucẽ gẽtiũ. appplabit cito iusticia mea: & egre-
μου εἰς φῶς ἐθνῶν. ἐγγίζει ταχὺ δικαιοσύνη μου, καὶ ἐξελεύ-
dite ad me populi mei:
σεται ὡς φῶς τὸ σωτήριόν μου, καὶ εἰς τὸν βραχίονά μου
& trib mea me audite.
sperabũt. leuate in celũ oculos vros:
ἐλπιοῦσι. ἄρατε εἰς τὸν οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν,
& inspicite in terrã deorsũ: qm̃ celũ sicut fumus
καὶ ἐμβλέψατε εἰς τὴν γῆν κάτω, ὅτι οὐρανὸς ὡς καπνὸς
C firmatũ est: at tra sicut vestimẽtũ veterascet: at hita
ἐστερεώθη, ἡ δὲ γῆ ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσεται, οἱ δὲ κατοι-
tores sicut hec morient. at salutare
κοῦντες ὡσαύτως ταῦτα ἀποθανοῦνται. τὸ δὲ σωτήριόν
meũ in sempiternũ erit: at iusticia mea nõ
μου εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται, ἡ δὲ δικαιοσύνη μου οὐ μὴ
deficiet. audite me q̃ scitis iudiciũ: pplus
ἐκλείπῃ. ἀκούσατέ μου οἱ εἰδότες κρίσιν, λαὸς
cui lex mea in corde eorũ. nõ timeatis oppro-
οὗ ὁ νόμος μου ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν. μὴ φοβεῖσθε ὀνει-
brii hoim: & cõtẽptu eorũ ne vicamini. sicut
δισμὸν ἀνθρώπων, καὶ τῷ φαυλισμῷ αὐτῶν μὴ νικᾶσθε. ὡς
enim vestimẽtũ cõsumet a tine. & sicut lana comede-
ἱμάτιον βρωθήσεται ὑπὸ χρόνου. καὶ ὡς ἔρια βρωθήσε-
tur a tinea. at iusticia mea in eternũ erit:
ται ὑπὸ σητός. ἡ δὲ δικαιοσύνη μου εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται, τὸ
D at salutare meũ i gñatões gñationũ. exurge exurge hierũ:
δὲ σωτήριόν μου εἰς γενεὰς γενεῶν. ἐξεγείρου ἐξεγείρου ἰλαμ,
& induere fortitudinẽ brachii tui. exurge sicut i
καὶ ἔνδυσαι τὴν ἰσχὺν τοῦ βραχίονός σου. ἐξεγείρου ὡς ἐν
pcipio diei: sicut gñatio secuti. nõne tu es q̃ excidisti latitu-
ἀρχῇ ἡμέρας, ὡς γενεὰ αἰώνιος. οὐ σὺ εἶ ὁ λατομήσασα τὰ λά-
dinẽ q̃ dirupisti draconẽ? nõne tu es q̃ desolas mare:
κους, ὁ διαρρήξας δράκοντα; οὐ σὺ εἶ ἡ ἐρημοῦσα θάλασσαν,
aquã abyssi multã: q̃ posuisti pfunditates maris
ὕδωρ ἄβυσσον πολύ, ἡ θεῖσα τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ὁδὸν
viã: trãsitus liberatis & redẽptis. ab eis dño
διαβάσεως ἐρυσθέντες καὶ λελυτρωμένοις. ὑπὸ κυ-
reducent & veniẽt in sion cũ letitia
ρίου ἀποστραφήσονται καὶ ἥξουσιν εἰς σιὼν μετ' εὐφροσύνης
& exultatiõe eterna. in capite eis coꝝ
καὶ ἀγαλλιάματος αἰωνίου. ἐπὶ κεφαλῆς ἄρ αὐτῶν ἄι-
laus & leticia apphendet eos. fugit
νησις καὶ εὐφροσύνη καταλήψεται αὐτούς. ἀπόδρα-
dolor & mero: & gemit: ego sum ego sum qui
δε πόνος καὶ λύπη καὶ στεναγμός, ἐγώ εἰμι ἐγώ εἰμι ὁ αὐτὸς
cõsolans te. scito q̃
ὁ παρακαλῶν σε. γνῶθι τίς ooooooooooooooooooo

HVdite me qui sequi
mini quod oooooooo
iustũ est: & queritis do-
minum. Attendite ad oo
petrã vnde excisi estis & 1
ad cauernã laci: de qua
precisi estis. Attendite
ad abraã patrem vestrũ:
& ad saram que peperit
vos. Quia vnum oooooo
vocaui eum: & benedixi
ei: & multiplicaui eum.
Consolabitur ergo dñs
sion: & cõsolabitur oẽs
ruinas ei. Et ponet de
fertũ ei q̃si delitias: & so
litudinẽ eius q̃si hortum
dñi. Gaudium & leticia
inuenietur ea: gratiarũ
actio & vox laudis. Attẽ
dite ad me populi me:
& trib mea me audite.
Quia lex a me exiet: &
iudicium meum oooooooo
in lucem populorum
requiescet. Prope est oo
iustus me: egressus est
saluator me: & brachia
mea populos iudicabũt.
Me insule expectabũt:
& brachium meũ susti-
nebũt. Leuate in celum
oculos vros: & videte
sub terra deorsum: qa
celi sicut fumus liques-
cent: & terra oooooooooo
sicut vestimentũ atteretur: & hitatores ei sicut
hec interibũt. Salus aũt mea in sempiternũ erit:
& iusticia mea non defi
ciet. Audite me q̃ scitis
iustũ: pplus me lex mea
in corde eorũ. Nolite
timere opprobriũ ho-
minũ: & blasphemias eo
rũ ne metuatis. Sicut ei
vestimentũ sic comedet
eos vermis: & sicut lanã:
sic deuorabit eos tinea.
Salus aũt mea in sempi
ternũ erit: & iusticia mea
in gñationes gñationũ.
Cõsurge cõsurge: idue
re fortitudinẽ brachiũ
dñi. Cõsurge sicut i die
bus antiqs: i gñationib
seculorũ. Nunqd nõ tu
pcussisti supbũ: vulne-
rasti draconẽ? Nunqd nõ
tu siccasti mare: aquam
abyssi vehemẽtis? Qui
posuisti profundũ maris
viã: vt transirẽt liberati.
Et nunc q̃ redẽpti sunt a
dño reuertẽtur & veniẽt
in sion laudãtes: & leticia
sempiterna sup capita
eorũ. Gaudiũ & leticiam
tenebũt: fugiet dolor &
gemitus. Ego ego ipse
consolabor vos: quis

שִׁמְעוּ אֵלַי רֹדְפֵי:
צֶדֶק מְבַקְשֵׁי יְהוָה הַבִּיטוּ אֶל
צוּר חֻצַבְתֶּם וְאֶל מַקֶּבֶת בּוֹר
נֻקַּרְתֶּם: הַבִּיטוּ אֶל אַבְרָהָם אֲבִיכֶם
וְאֶל שָׂרָה תְּחוֹלְלְכֶם כִּי אֶחָד
קְרָאתִיו וַאֲבָרְכֵהוּ וְאַרְבֵּהוּ: כִּי
נִחַם יְהוָה צִיּוֹן נִחַם כָּל חָרְבֹתֶיהָ
וַיָּשֶׂם מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן וְעַרְבָתָהּ
כְּגַן יְהוָה שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא
בָהּ תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה: הַקְשִׁיבוּ
אֵלַי עַמִּי וּלְאֻמִּי אֵלַי הַאֲזִינוּ
כִּי תּוֹרָה מֵאִתִּי תֵצֵא וּמִשְׁפָּטִי
לְאוֹר עַמִּים אַרְגִּיעַ: קָרוֹב
צִדְקִי יָצָא יְשֻׁעִי וּזְרֹעַי עַמִּים
יִשְׁפֹּטוּ אֵלַי אִיִּים יְקַוּוּ וְאֶל
זְרֹעִי יְיַחֵלוּן: שְׂאוּ לַשָּׁמַיִם עֵינֵיכֶם
וְהַבִּיטוּ אֶל הָאָרֶץ מִתָּחַת כִּי
שָׁמַיִם כָּעָשָׁן נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ
כַּבֶּגֶד תִּבְלֶה וְיֹשְׁבֶיהָ כְּמוֹ כֵן יְמוּתוּן
וִישׁוּעָתִי לְעוֹלָם תִּהְיֶה וְצִדְקָתִי
לֹא תֵחָתֶת שִׁמְעוּ אֵלַי יוֹדְעֵי צֶדֶק
עַם תּוֹרָתִי בְּלִבָּם אַל תִּירְאוּ חֶרְפַּת
אֱנוֹשׁ וּמִגִּדֻּפָתָם אַל תֵּחָתּוּ: כִּי
כַּבֶּגֶד יֹאכְלֵם עָשׁ וְכַצֶּמֶר יֹאכְלֵם
סָס וְצִדְקָתִי לְעוֹלָם תִּהְיֶה וִישׁוּעָתִי
לְדוֹר דּוֹרִים: עוּרִי עוּרִי לְבְשִׁי עֹז
זְרוֹעַ יְהוָה עוּרִי כִּימֵי קֶדֶם
דֹּרוֹת עוֹלָמִים הֲלוֹא אַתְּ הִיא
הַמַּחֲצֶבֶת רַהַב מְחוֹלֶלֶת תַּנִּין:
הֲלוֹא אַתְּ הִיא הַמַּחֲרֶבֶת יָם מֵי
תְהוֹם רַבָּה הַשָּׂמָה מַעֲמַקֵּי
יָם דֶּרֶךְ לַעֲבֹר גְּאוּלִים: וּפְדוּיֵי
יְהוָה יְשׁוּבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה
וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם שָׂשׂוֹן
וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּן נָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה:
אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מְנַחֶמְכֶם מִי

אַת׳ וַתִּירְאִי׳ מֵאֱנוֹשׁ׳ יָמוּת׳ וּמִבֶּן׳ יָרֵא׳ אֱנוֹשׁ
אָדָם׳ חָצִיר׳ יִנָּתֵן׳ ׃ וַתִּשְׁכַּח׳ יְהוָה׳ יָמוּת׳ חָצִיר
עֹשֶׂךְ׳ נְטֵה שָׁמַיִם׳ וְיַסֵּד׳ אָרֶץ׳ וַתִּפְחַד׳ נָתוּן׳ שָׁכַח
תָּמִיד׳ כָּל׳ הַיּוֹם׳ מִפְּנֵי׳ חֲמַת׳ הַמֵּצִיק׳ אֲשֶׁר׳ כּוֹנֵן׳ לְהַשְׁחִית׳ וְאַיֵּה׳ חֲמַת׳ עָשָׂה׳ פָחַד׳
הַמֵּצִיק׳ מְהַר׳ צֹעֶה׳ לְהִפָּתֵחַ׳ וְלֹא׳ יָמוּת׳ לַשַּׁחַת׳ וְלֹא׳ יֶחְסַר׳ לַחְמוֹ׳ ׃ תָּמִיד׳ פָּתַח׳ חָסַר׳
וְאָנֹכִי׳ יְהוָה׳ אֱלֹהֶיךָ׳ רֹגַע׳ הַיָּם׳ וַיֶּהֱמוּ׳ גַּלָּיו׳ יְהוָה׳ צְבָאוֹת׳ שְׁמוֹ׳ ׃ הָמָה׳
וָאָשִׂים׳ דְּבָרַי׳ בְּפִיךָ׳ וּבְצֵל׳ יָדִי׳ כִּסִּיתִיךָ׳ לִנְטֹעַ׳ שָׁמַיִם׳ וְלִיסֹד׳ אָרֶץ׳ וְלֵאמֹר׳ לְצִיּוֹן׳ עַמִּי׳ אָתָּה׳ ׃ שוּם׳ פֶּה׳ כִּסָּה׳ עוּר׳
הִתְעוֹרְרִי׳ קוּמִי׳ יְרוּשָׁלִַם׳ אֲשֶׁר׳ שָׁתִית׳ מִיַּד׳ יְהוָה׳ אֶת׳ כּוֹס׳ חֲמָתוֹ׳ שָׁתִית׳
אֶת׳ קֻבַּעַת׳ כּוֹס׳ הַתַּרְעֵלָה׳ שָׁתִית׳ רָעַל׳ מִצִּית׳ אֵין׳ מְנַהֵל׳ לָהּ׳ מִכָּל׳ בָּנִים׳ מָצָה׳ נָהַל׳
יָלְדָה׳ וְאֵין׳ מַחֲזִיק׳ בְּיָדָהּ׳ מִכָּל׳ בָּנִים׳ גִּדֵּלָה׳ שְׁתַּיִם׳ הֵנָּה׳ קָרְאֹתַיִךְ׳ חָזַק׳
מִי׳ יָנוּד׳ לָךְ׳ הַשּׁוֹד׳ וְהַשֶּׁבֶר׳ וְהָרָעָב׳ וְהַחֶרֶב׳ מִי׳ אֲנַחֲמֵךְ׳ ׃ בָּנַיִךְ׳ עָלְפוּ׳ נוּד
שָׁכְבוּ׳ בְּרֹאשׁ׳ כָּל׳ חֻצוֹת׳ כְּתוֹא׳ מְכֻמָּר׳ הַמְּלֵאִים׳ חֲמַת׳ יְהוָה׳ גַּעֲרַת׳ אֱלֹהָיִךְ׳ לָכֵן׳ שִׁמְעִי׳ נָא׳ זֹאת׳ עֲנִיָּה׳ וּשְׁכֹרַת׳ וְלֹא׳ מִיָּיִן׳ כֹּה׳ אָמַר׳ אֲדֹנַיִךְ׳ יְהוָה׳ וֵאלֹהַיִךְ׳ יָרִיב׳ עַמּוֹ׳ הִנֵּה׳ לָקַחְתִּי׳ מִיָּדֵךְ׳ אֶת׳ כּוֹס׳ הַתַּרְעֵלָה׳ אֶת׳ קֻבַּעַת׳ כּוֹס׳ חֲמָתִי׳ לֹא׳ תוֹסִיפִי׳ לִשְׁתּוֹתָהּ׳ עוֹד׳ ׃ וְשַׂמְתִּיהָ׳ בְּיַד׳ יַסֵּף׳ שָׁתָה׳ שוּם׳
מוֹנַיִךְ׳ אֲשֶׁר׳ אָמְרוּ׳ לְנַפְשֵׁךְ׳ שְׁחִי׳ וְנַעֲבֹרָה׳ וַתָּשִׁימִי׳ כָּאָרֶץ׳ גֵּוֵךְ׳ וְכַחוּץ׳ לָעֹבְרִים׳ ׃ נָתַן׳ שָׁתָה׳ עָבַר׳ שוּם׳ גֵּו׳

Cap.lij.

עוּרִי׳ עוּרִי׳ לְבָשִׁי׳ עֹז׳ זְרוֹעַ׳ צִיּוֹן׳ לְבָשִׁי׳ בִּגְדֵי׳ תִפְאַרְתֵּךְ׳ יְרוּשָׁלִַם׳ עִיר׳ הַקֹּדֶשׁ׳ כִּי׳ לֹא׳ יוֹסִיף׳ עוֹד׳ יָבֹא׳ בָךְ׳ עוֹד׳ עֲרֵל׳ וְטָמֵא׳ ׃ הִתְנַעֲרִי׳ מֵעָפָר׳ קוּמִי׳ שְׁבִי׳ יְרוּשָׁלִַם׳ הִתְפַּתְּחִי׳ יָסַף׳ בּוֹא׳ נָעַר׳ שֶׁבֶת׳ פָּתַח׳

'tu'vt timeas'ab homine
"mortali:'& a filio ooooooo
'hois: qui quasi' fenū ita
'arescet:'& oblitus es'c dñi
'factoris tui'q tetendit' ce
los'& fundauit' terrā :'& formidasti' iugiter' tota
'die'a facie' furoris eius
'qui te tribulabat:'& parauerat' ad pdendū.' Vbi
nunc est' furor' tribulātis?
'Cito veniet' gradiens' ad
apiendū'& nō' interficiet
vsq;' ad internitionē :' nec
'deficiet' panis eius.' Ego
autē sum' dñs' deus tu'q
cōturbo' mare :' & intumescunt' fluctus ei':' dñs
'exercituū' nomen meū.
'Posui' verba mea' in ore
tuo:'& in vmbra' manus
mee' protexi te:' vt plātes
'celos' & fundes' terrā' &
dicas' ad sion' pplus meus
es' tu.' Eleuare :' eleuare:
'cōsurge' hierusalem:' q̄
'bibisti' de manu' domini
'calicem' ire eius. Vsq; ad
'fundum' calicis' soporis
'bibisti:& oooooooooooooo
'potasti vsq; ad feces' Nō
est' q̄ sustētet' eā' ex oibus
'filiis qs' genuit:' & nō est
'q apphendat' manū eius
'ex oibus' filiis qs' enutri
uit.' Duo' sunt' q occurre
rūt tibi.' Quis' cōtristabi
tur' sup te?' Vastitas' & cō
tritio' & fames' & gladius.
'Quis' cōsolabitur te.' Fi
lii tui' piecti sunt:' dormie
runt' in capite' oim' viarū
'sicut orix' illaq̄tus.' ple
ni' idignatiōe' dñi :' incre
patione' dei tui.' Idcirco
'audi' hec' paupcula :'& ebria' non' a vino.' Hec
'dicit' dominator tuus oo
'dñs:'& deus tu' qui' pugnauit p' pplo suo.' Ecce
'tuli' de manu tua' calicē
'soporis: oooooooooooooo
'fundū' calicis' indignatio
nis mee.' Non' adiicies
'vt bibas illum' vltra.' Et
ponam illū' in manu eor
'qui te humiliauerunt &
'dixerūt' aie tue' incurua
re' vt transeamus:' & posuisti' vt terrā' corpus tuū:
'& quasi viam' transeun
tibus. 52.

Onsurge' cōsurge:
'induere' fortitudine
tua' sion.' Induere' vesti
mētis' glorie tue' hierlm
'ciuitas' sancti :' quia' nō
'adiiciet' vltra vt oooooooo
'pertranseat' per te' incir
cūcisus' & imūdus.' Excu
tere' de puluere :' cōsurge
'sede' hierusalem.' Solue

fueris et timeas ab hoie mortali: τ a filio
ὑσα ἵνα φοβηθῇς ἀπὸ ἀνθρώπου θνητοῦ, καὶ ἀπὸ υἱοῦ
hois: q̄ qui fenū arefacti sūt. τ oblita es dei
ἀνθρώπου, ὃς ὡσεὶ χόρτος ἐξηράνθησαν· καὶ ἐπελάθου τοῦ
q̄ fecit te: q̄ fecit celū: τ fun-
τοῦ ποιήσαντά σε, τοῦ ποιήσαντα τοῦ οὐρανόν, καὶ ἔθεμε-
dauit terrā: τ time cūctis diebus fa-
λιώσαντα τὴν γῆν, καὶ φοβοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τὸ πρό-
cie' furoris tribulātis te: quēadmodū cogitauit
σωπον τοῦ θυμοῦ τοῦ θλίβοντός σε, ὃν τρόπον ἐβουλεύσατο
auferre te. τ nūc vbi furor tribulātis te? cūcti es-
τοῦ ἆραι σε. καὶ νῦν ποῦ ὁ θυμὸς τοῦ θλίβοντός σε; ἵν' πρὸ τοῦ
saluat' fueris tu nō stabit: neq; pmanebit: τ nō occidet
σωθῆναί σε οὐ στήσεται, οὐδὲ μενεῖ, καὶ οὐ διαφθαρήσεται
in corruptionē τ nō deficiet panis ei': q: ego de-
εἰς διαφθορὰν καὶ οὐ μὴ ὑστερήσει ὁ ἄρτος αὐτοῦ, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς
tu' cōturbāo mare: τ sonare faciēs fluctu' es
σου ὁ ταράσσων τὴν θάλασσαν, καὶ ἠχῶν τὰ κύματα αὐ-
tuo: dñs dñs sabaoth nomē mihi. ponā verba
τῆς, κύριος κύριος σαβαὼθ ὄνομά μοι· θήσω τοὺς λόγους
mea in ore tuo τ sub vmbra manu' mee pte
μου εἰς τὸ στόμα σου καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν χειρός μου σκεπά-
gā te: in q̄ statui celū: τ fundaui terrā. τ
σω σε, ἐν ᾗ ἔστησα τὸν οὐρανόν, καὶ ἐθεμελίωσα τὴν γῆν· καὶ
dicet sion pplo me' es tu: erurge erurge: eleuare
ἐρεῖ σιὼν λαός μου εἶ σύ, ἐξεγείρου ἐξεγείρου, ἀνάστηθι
hierlm: q̄ bibisti de manu dñi calicē
ἱερουσαλήμ, ἡ πιοῦσα ἐκ χειρὸς κυρίου τὸ ποτήριον
furoris ei'. calicē cli ruine calicē
τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ· τὸ ποτήριον τῆς συντρίβοντος τὸ κόνδυ τοῦ
furoris ebibisti τ euacuasti: τ nō erat cōsolans te
θυμοῦ ἐξέπιες καὶ ἐξεκένωσας, καὶ οὐκ ἦν ὁ παρακαλῶν σε
ex oib' filiis tuis q̄ genuisti: τ nō erat ap
ἐκ πάντων τῶν τέκνων σου ὧν ἔτικες, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀν-
prehendens manū tuā: neq; ex oib'
τιλαμβανόμενος τῆς χειρός σου, οὐδὲ ἐκ πάντων τῶν
filiis tuis: quos exaltasti: duo hec cōtraria tibi:
υἱῶν σου, ὧν ὕψωσας, δύο ταῦτα ἀντικείμενά σοι,
q̄ cōtristabit. ruina τ cōtritio: fames
τίς συλλυπήσεται· σύντριμμα καὶ σύντριμμα, λιμὸς
τ gladi' q̄ cōsolabit te filii tui idi-
καὶ μάχαιρα, τίς παρακαλέσει σε οἱ υἱοί σου οἱ ἀπο-
gēte: dormiētes in capite oim viarū:
ρούμενοι, οἱ κατεύδοντες ἐπ' ἄκρου πασῶν ἐξόδων,
sicut beta semicocta: plent furoris dñi deficiē
ὡς σεύτλιον ἡμίφθον, οἱ πλήρεις θυμοῦ κυρίου ἐκλειπό-
tes. a dño deo. ppter hoc audi humilia
μενοι ἀπὸ κυρίου τοῦ θεοῦ· διὰ τοῦτο ἄκουε τεταπεινω-
ta τ ebria nō a vino: sic dicit dño de
μένε καὶ μεθύουσα οὐκ ἀπὸ οἴνου, οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς
uo: de' iudicio ppm suū: ecce tuli de ma
ός σου, ὁ θεὸς ὁ κρίνων τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἰδοὺ ἔλαβον ἐκ τῆς χει-
nu tua calicē ruine: calicē furoris mei τ nō
ρός σου τὸ ποτήριον τῆς συντρίβοντος, τὸ κόνδυ τοῦ θυμοῦ μου καὶ οὐ
adiicies bibere illuꝫ vltra: τ dabo eū in manus
προσθήσεις πιεῖν αὐτὸ ἔτι, καὶ δώσω αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας
eor q̄ mtiq̄ oppressert te: τ humiliauerūt te: q̄ di
τῶν ἀδικησάντων σε, καὶ τῶν ταπεινωσάντων σε, οἱ εἶ-
xerūt aie tue ielinare: vt transeam'. τ posuisti
πον τῇ ψυχῇ σου κύψον, ἵνα παρέλθωμεν· καὶ ἔθηκας
eēlia terre media tua fozis transeūtib'.
ἴσα τῇ γῇ τὰ μέσα σου ἔξω τοῖς παραπορευομένοις, C.53.
Εξεγείρου ἐξεγείρου σιών, ἔνδυσαι τὴν ἰσχύν σου A
sion: τ tu induere gliam tuā hierlm ci
σιών, καὶ σὺ ἔνδυσαι τὴν δόξαν σου ἱερουσαλὴμ πό- 5.51.c.
uitas scā: nō vltra adiicet vt pterāsceat p te incir
λις ἁγία, οὐκ ἔτι προσθήσεται διελθεῖν διὰ σοῦ ἀκα-
cūcisus τ imūdus. excute puluerē τ sur-
θάρτος καὶ ἀκάθαρτος· ἐκτίναξαι τὸν χοῦν καὶ ἀνά-
ge: sede hierlm: solue
στηθι, κάθισον ἱερουσαλὴμ, ἔκδυσαι

vinculũ colli tui captiua filia si
ὁν δεσμὸν τοῦ τραχήλου σου ἠχμάλωτος ἐυγάτηρ σι
on: qꝫ hec dicit dñs: gratis venũdati estis ⁊ nõ cũ
ών, ὅτι τάδε λέγει κύριος, δωρεὰν ἐπράθητε καὶ οὐ μετ
B argẽto redimemini. qꝫ sic dicit dñs do-
ὰ ἀργυρίου λυτρωθήσεσθε. ὅτι οὕτως λέγει κύριος κύ
min⁹ de⁹: in egyptũ descendit ppls me⁹ primo
ριος ὅτιος, εἰς Αἴγυπτον κατέβη ὁ λαός μου τοπρότερον
vt peregrinaret ibi. ⁊ in assy:ios violẽter adducti sũt. ⁊
παροικῆσαι ἐκεῖ· καὶ εἰς Ἀσσυρίους βίᾳ ἤχθησαν· καὶ
nũc qd erit hic. hec dicit dñs: qꝫ captus est ppls
νῦν τί ἔσται ὧδε· τάδε λέγει κύριος, ὅτι ἐλήφθη ὁ λαός
me⁹ gratis admiramini ⁊ vlulate. hec dicit dñs:
μου δωρεὰν θαυμάζετε καὶ ὀλολύζετε· τάδε λέγει κύριος,
ppter eos senꝫ nomẽ meũ blasphemat in
Esai. 1. b. Ro. 01 c.
διὰ τοὺς δι' ἐπαγῆς τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται ἐν τοῖς
gẽtib⁹. ppter hoc sciet ppls me⁹ nomẽ meũ ppt
ἔθνεσι· διὰ τοῦτο γνώσεται ὁ λαός μου τὸ ὄνομά μου διὰ
hoc in die illa: qꝫ ego sum ipse qui loq̃bar ad
τοῦτο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι ἐγώ εἰμι ἀυτὸς ὁ λαλῶν· πρὸ
eos sicut hora sup mõtes: sic pedes ãnũciãtes auditũ
ρεσμὸς ὥρα ἐπὶ τῶν ὀρέων, ὡς πόδες ἐυαγγελιζόμενοι ἀκοὴν
pacis: sic euãgelizãtis bona: qꝫ auditũ faciã
ἐιρήνης, ὡς ἐυαγγελιζομένου ἀγαθά, ὅτι ἀκουστὴν ποιήσω
Esai. 49. d. Ps. 97. 1. Cor. 6. c.
F salutẽ tuã dicẽs: sion regnabit de⁹ tu⁹: vox
τὴν σωτηρίαν σου λέγων, σιὼν βασιλεύσει ὁ θεός σου, φωνὴ
custodientiũ te exaltata ẽt voce simul letabunt:
τῶν φυλασσόντων σε ὑψώθη, καὶ τῇ φωνῇ ἅμα ἐυφρανθήσον
qꝫ oculi ad oculos videbũt: qũ misert⁹ fuerit
ται, ὅτι ὀφθαλμοὶ πρὸς ὀφθαλμοὺς ὄψονται, ἡνίκα ἂν ἐλεή
E rit dñs sion. erũpãt letitiã simul deserta
σῃ κύριος τὴν σιών· ῥηξάτω ἐυφροσύνην ἅμα τὰ ἔρημα
hierũ: qꝫ misert⁹ est dñs ei⁹: ⁊ eruit hie
ἱερουσαλήμ, ὅτι ἐλέησε κύριος αὐτήν, καὶ ἐρρύσατο ἱε
rusalẽ. reuelabit dñs brachiũ sctũ
ρουσαλήμ· ἀπεκαλύψεν κύριος τὸν βραχίονα τὸν ἅγιον
suũ ĩcõspectu cũctarũ gentiũ: ⁊ videbũt om
αὐτοῦ ἐνώπιον πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ ὄψονται πάν-
nes fines terre salutare qd a deo
τα τὰ ἄκρα τῆς γῆς τὸν σωτήριον τὸν παρὰ τοῦ θεοῦ
nro. recedite recedite egredimini inde: ⁊ imundũ
ἡμῶν· ἀπόστητε ἀπέστητε ἐξέλθετε ἐκεῖθεν, καὶ ἀκαθάρτου
ne tãgite: exite de medio eius separamini: portã
μὴ ἅψασθε, ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτοῦ, ἀφορίσθητε οἱ φέρον
tes vasa dñi: qꝫ nõ cũ tumultu exi
τες τὰ σκεύη τοῦ κυρίου, ὅτι οὐ μετὰ ταραχῆς ἐξε
D bitis: neq; cũ fuga ibitis: ꝓcedet enim pꝛ
λεύσεσθε, οὐδὲ φυγῇ πορεύσεσθε, προπορεύσεται γὰρ πρό
os vos dñs: ⁊ cõgregãs vos deus israel.
σωπον ὑμῶν κύριος, καὶ ἐπισυνάγων ὑμᾶς ὁ θεὸς ἰσρα
ecce intelliget puer me⁹ ⁊ exaltabit ⁊ glorifi
ήλ· ἰδοὺ συνήσει ὁ παῖς μου καὶ ὑψωθήσεται καὶ δοξασθήσε
cabit: ⁊ sublimis erit valde: quẽadmodũ stupe
ται· καὶ μετεωρισθήσεται σφόδρα, ὃν τρόπον ἐκστήσον
bũt sup te multi. sic inglia erit ab homi
ται ἐπὶ σὲ πολλοί· οὕτως ἀδοξήσει ἀπὸ τῶν ἀνθρώ-
nib⁹ spẽs tua: ⁊ glia tua a filio hoim. sic mira
πων ἡ ἐλπίς σου, καὶ ἡ δόξα σου ἀπὸ υἱῶν ἀνθρ· οὕτω θαυ
buntur gẽtes multe sup eũ: ⁊ cõtinebũt reges
μάσεται ἔθνη πολλὰ ἐπ' αὐτῶν, καὶ συνέξουσι βασιλεῖς τὸ
os suũ. qꝫ qb⁹ nõ est annũciatũ de eo videbũt: ⁊
Ro. 15. c.
στόμα αὐτῶν· ὅτι οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτῶν ὄψονται, καὶ
q̃ nõ audierũt intelligent.
οἱ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσιν.

Ca. 53.

A Domine qꝫ credidit auditui nro: ⁊ ibra
Κύριε τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ βραχίων
chiũ dñi cui reuelatũ est? annũciauim⁹ q̃ sicut puer
Jo. 12. f. Ro. 10 c.
κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; ἀνηγγείλαμεν ὡς παι
in cõspectu eius: sicut radix in terra sitiente nõ
ὶν ἐναντίον αὐτοῦ, ὡς ῥίζα ἐν γῇ διψώσῃ οὐκ
est spẽs ei neq; glia. ⁊ vidimus eũ
ἔστι ἐλπὶς αὐτῷ οὐδὲ δόξα· καὶ ἴδομεν αὐτὸν οὐκ

'vincula⁹ colli tui 'captiua
'filia⁹ sion: quia ooooooooo
'hec ⁿ dicit 'dñs. ⁿ Gratis
ⁿ venundati estis ° & sine
ᶠ argento ᵍ redimemini.
'Quia⁹ hec 'dicit⁹ domin⁹
ˢ deus. In 'egyptũ 'descẽdit
⁹ pplus me⁹ ⁹ in principio
'vt colonus esset ⁹ ibi: '& 'assur ⁹ absq; vlla causa ⁹ ca-
lũniatus ẽ eũ. ⁹ Et nũc 'qd
ⁿ mihi est 'hic: ⁿ dicit ⁿ dñs!
'Quã ⁹ ablat⁹ est ⁹ ppls me
us 'gratis. ⁹ Dñatores ei⁹
'iniq̃ agunt ⁿ dicit ⁹ dñs: '& iugiter 'tota ⁹ die ⁹ nomen
meũ 'blasphematur. ⁹ pro
pter hoc 'sciet 'ppls meus
⁹ nomen meũ ' in illa ⁹ die:
'qa ⁿ ego ⁿ ipse ⁹ qui loq̃bar
ᶠ ecce adsum. ⁹ Quã 'pul-
chri ⁹ super 'mõtes ⁿ pedes
ˢ annunciantis & ' predi-
cantis ⁹ pacẽ: ⁹ annũciantis
⁹ bonum: 'predicãtis ⁹ salu
tem: 'dicentis 'sion ooooo
⁹ regnauit ⁹ deus tu⁹. 'Vox
ˢ speculatorũ tuoꝝ. 'Leua
uerũt ⁿ vocẽ: ⁿ simul ⁹ lau-
dabũt: ᶠ qa ⁹ oculo 'ad ocu-
lũ ⁹ videbũt ⁹ cũ cõuerterit
ⁿ dñs ⁹ siõ. 'Gaudete & ' lau
date ⁹ simul ⁹ deserta 'hieru
salẽ: ⁹ qa 'cõsolatus est ⁹ dñs
⁹ populũ suum: ⁹ redemit
'hierusalem. ⁹ Parauit 'dñs
ⁿ brachiũ ° sanctũ suũ ᶠ in
oculis ⁹ oim⁹ gentiũ: ⁹ & vi-
debunt 'omnes ⁹ fines 'ter
re 'salutare ⁹ dei nostri. oo
ᵇ Recedite 'recedite: ⁹ exite
'inde: ' pollutum ⁹ nolite
ᵇ tangere. 'Exite ⁹ de medio
eius: ' mũdamini ⁿ q fertis
ⁿ vasa ⁹ dñi. ᶠ Quoniã ⁹ non
'in tumultu ⁹ exibitis: ⁿ nec
'in fuga 'pperabitis. ' Pre
cedet 'enim ⁹ vos oooooooo
ᵇ dominus: ' & congrega-
bit vos ⁹ deus ⁹ israel. oooo
'Ecce ⁹ intelliget ⁹ seru⁹ me
us: 'exaltabitur ⁹ & eleuabi
tur: ' & sublimis erit ⁿ val-
de. ⁿ Sicut ⁹ obstupuerunt
ᶠ sup te ⁹ multi: ᶠ sic ⁹ inglo-
rius erit ᶠ inter viros ⁹ aspe
ctus ei⁹: ⁹ & forma ei⁹ ᶠ iter
filios ⁹ hoim. ⁹ Iste ⁹ aspget
'gentes ⁹ multas: ' supipm
'cõtinebũt ⁹ reges ⁹ os suũ.
'Quia ⁹ qbus ' nõ ⁿ est nar-
ratum de eo ⁹ viderũt: ⁹ & q̃
⁹ non 'audierunt ⁹ contem
plati sunt. 53.

Q Vis ⁹ credidit ' auditui
nostro? oooooooooooo
⁹ & brachium ' dñi ' cui ⁹ re
uelatum est? 'Et ascendet
ᵇ sicut virgultũ 'coram eo:
ⁿ & sicut radix ⁿ de terra
⁹ sitiẽti. ᶠ Nõ est ⁹ spes ' et ⁹ ne
q̃ ⁹ decor. ⁹ Et vidimus eũ

'אֲסַר ⁹ צוּר ' מוֹסְרֵי ⁹ צַוָּארֵךְ ' שְׁבִיָּה ' בַּת ' צִיּוֹן: ⁹ כִּי
'שָׁבָה 'כֹּה ⁹ אָמַר ' יְהוָה ⁿ חִנָּם ⁿ נִמְכַּרְתֶּם ⁹ וְלֹא
ᶠ כֶּסֶף ⁹ תִּגָּאֲלוּ: 'כִּי ' כֹה ⁹ אָמַר ⁹ אֲדֹנָי
'יְהוָה ' מִצְרַיִם ' יָרַד ⁹ עַמִּי ⁹ בָּרִאשֹׁנָה
'לָגוּר ⁹ שָׁם ⁹ וְאַשּׁוּר ' בְּאֶפֶס ⁹ עֲשָׁקוּם:
⁹ וְעַתָּה ' מַה ⁹ לִּי ' פֹה ⁿ נְאֻם ⁹ יְהוָה ⁹ כִּי
'יֻלַּח ⁹ עַמִּי ' חִנָּם ⁹ מֹשְׁלָו ' יְהֵילִלוּ
'תָמִיד ⁹ נְאֻם ' יְהוָה ⁹ וְתָמִיד ' כָּל ⁹ הַיּוֹם ⁹ שְׁמִי
'מְנֻאָץ: ⁹ לָכֵן ' יֵדַע ' עַמִּי ⁹ שְׁמִי ⁹ לָכֵן
'בַּיּוֹם ⁹ הַהוּא ' כִּי ⁿ אֲנִי ⁿ הוּא ⁹ הַמְדַבֵּר
'הִנֵּנִי: ⁹ מַה ' נָּאוּ ⁹ עַל ' הֶהָרִים ⁹ רַגְלֵי
ᶠ מְבַשֵّר ' מַשְׁמִיעַ ⁹ שָׁלוֹם ⁹ מְבַשֵّר
'טוֹב ⁹ מַשְׁמִיעַ ⁹ יְשׁוּעָה ' אֹמֵר ' לְצִיּוֹן
⁹ מָלַךְ ⁹ אֱלֹהָיִךְ: 'קוֹל ⁹ צֹפַיִךְ ⁹ נָשְׂאוּ ⁿ קוֹל
⁹ יַחְדָּו ⁹ יְרַנֵּנוּ ⁹ כִּי ⁹ עַיִן ' בְּעַיִן ⁹ יִרְאוּ
'בְּשׁוּב ⁹ יְהוָה ' צִיּוֹן: ⁹ פִּצְחוּ ' רַנְּנוּ ⁹ יַחְדָּו
'חָרְבוֹת ' יְרוּשָׁלִָם ⁹ כִּי ' נִחַם ' יְהוָה
⁹ עַמּוֹ ⁹ גָּאַל ' יְרוּשָׁלִָם: ⁹ חָשַׂף ' יְהוָה ⁿ אֶת
ⁿ זְרוֹעַ ⁹ קָדְשׁוֹ ' לְעֵינֵי ⁹ כָל ' הַגּוֹיִם ⁹ וְרָאוּ
'כָל ⁹ אַפְסֵי ' אָרֶץ ⁿ אֵת ' יְשׁוּעַת ⁹ אֱלֹהֵינוּ:
⁹ סוּרוּ ' סוּרוּ ⁹ צְאוּ ' מִשָּׁם ' טָמֵא ' אַל
⁹ תִּגָּעוּ ⁹ צְאוּ ⁹ מִתּוֹכָהּ ' הִבָּרוּ ⁿ נֹשְׂאֵי
ⁿ כְּלֵי ⁹ יְהוָה: ⁹ כִּי ⁹ לֹא ' בְחִפָּזוֹן ⁹ תֵּצֵאוּ
'וּבְמְנוּסָה ' לֹא ' תֵלֵכוּן ' כִּי ' הֹלֵךְ ' לִפְנֵיכֶם
⁹ יְהוָה ⁹ וּמְאַסְפְּכֶם ⁹ אֱלֹהֵי ' יִשְׂרָאֵל:
'הִנֵּה ' יַשְׂכִּיל ⁹ עַבְדִּי ⁹ יָרוּם ⁹ וְנִשָּׂא
'וְגָבַהּ ⁿ מְאֹד: ⁿ כַּאֲשֶׁר ⁹ שָׁמְמוּ ⁹ עָלֶיךָ
⁹ רַבִּים ' כֵּן ⁹ מִשְׁחַת ' מֵאִישׁ ⁿ מַרְאֵהוּ
'וְתֹאָרוֹ ' מִבְּנֵי ' אָדָם: ⁹ כֵּן ⁹ יַזֶּה ' גּוֹיִם
⁹ רַבִּים ⁹ עָלָיו ' יִקְפְּצוּ ⁹ מְלָכִים ⁹ פִּיהֶם
⁹ כִּי ' אֲשֶׁר ' לֹא ⁿ סֻפַּר ⁹ לָהֶם ⁹ רָאוּ ⁹ וַאֲשֶׁר
⁹ לֹא ⁹ שָׁמְעוּ ⁹ הִתְבּוֹנָנוּ:
⁹ מִי ' הֶאֱמִין ' לִשְׁמֻעָתֵנוּ
'וּזְרוֹעַ ' יְהוָה ⁹ עַל ⁹ מִי ⁹ נִגְלָתָה: ' וַיַּעַל
⁹ כַּיּוֹנֵק ' לְפָנָיו ⁿ וְכַשֹּׁרֶשׁ ⁿ מֵאֶרֶץ
⁹ צִיָּה ⁹ לֹא ⁹ תֹאַר ' לוֹ ' וְלֹא ' הָדָר ⁹ וְנִרְאֵהוּ

Cap. liij.
⁹ אָבֶן ⁹ זֶרַע
⁹ נָבֵל ' עָלֶה
⁹ יָבֵשׁ ' פָּנָה
⁹ רָאָה

וְלֹא מַרְאֶה וְנֶחְמְדֵהוּ׃ נִבְזֶה וַחֲדַל
אִישִׁים אִישׁ מַכְאֹבוֹת וְיֹדֻעַ חֹלִי
וּכְמַסְתִּר פָּנִים מִמֶּנּוּ נִבְזֶה וְלֹא
חֲשַׁבְנֻהוּ׃ אָכֵן חֳלָיֵנוּ הוּא נָשָׂא
וּמַכְאֹבֵינוּ סְבָלָם וַאֲנַחְנוּ חֲשַׁבְנֻהוּ
נֶגוּעַ מֻכֶּה אֱלֹהִים וּמְעֻנֶּה׃ וְהוּא
מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ מְדֻכָּא מֵעֲוֹנֹתֵינוּ
מוּסַר שְׁלוֹמֵנוּ עָלָיו וּבַחֲבֻרָתוֹ
נִרְפָּא לָנוּ׃ כֻּלָּנוּ כַּצֹּאן תָּעִינוּ
אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנִינוּ וַיהוָה הִפְגִּיעַ
בּוֹ אֵת עֲוֹן כֻּלָּנוּ׃ נִגֹּשׂ וְהוּא נֶעְנֶה
וְלֹא יִפְתַּח פִּיו כַּשֶּׂה לַטֶּבַח יוּבָל
וְכָרָחֵל לִפְנֵי גֹזְזֶיהָ נֶאֱלָמָה וְלֹא
יִפְתַּח פִּיו׃ מֵעֹצֶר וּמִמִּשְׁפָּט לֻקָּח
וְאֶת דּוֹרוֹ מִי יְשׂוֹחֵחַ כִּי נִגְזַר
מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי נֶגַע לָמוֹ׃
וַיִּתֵּן אֶת רְשָׁעִים קִבְרוֹ וְאֶת עָשִׁיר
בְּמֹתָיו עַל לֹא חָמָס עָשָׂה וְלֹא
מִרְמָה בְּפִיו׃ וַיהוָה חָפֵץ דַּכְּאוֹ
הֶחֱלִי אִם תָּשִׂים אָשָׁם נַפְשׁוֹ
יִרְאֶה זֶרַע יַאֲרִיךְ יָמִים וְחֵפֶץ
יהוָה בְּיָדוֹ יִצְלָח׃ מֵעֲמַל נַפְשׁוֹ
יִרְאֶה יִשְׂבָּע בְּדַעְתּוֹ יַצְדִּיק צַדִּיק
עַבְדִּי לָרַבִּים וַעֲוֹנֹתָם הוּא יִסְבֹּל׃
לָכֵן אֲחַלֵּק לוֹ בָרַבִּים וְאֶת עֲצוּמִים
יְחַלֵּק שָׁלָל תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה
לַמָּוֶת נַפְשׁוֹ וְאֶת פֹּשְׁעִים נִמְנָה
וְהוּא חֵטְא רַבִּים נָשָׂא וְלַפֹּשְׁעִים
יַפְגִּיעַ׃

Cap.liiij.

רְנִי עֲקָרָה לֹא יָלָדָה פִּצְחִי רִנָּה
וְצַהֲלִי לֹא חָלָה כִּי רַבִּים בְּנֵי
שֹׁמֵמָה מִבְּנֵי בְעוּלָה אָמַר יהוָה׃
הַרְחִיבִי מְקוֹם אָהֳלֵךְ וִירִיעוֹת
מִשְׁכְּנֹתַיִךְ יַטּוּ אַל תַּחְשֹׂכִי אָרִיכִי
מֵיתָרַיִךְ וִיתֵדֹתַיִךְ חַזֵּקִי׃ כִּי יָמִין
וּשְׂמֹאל תִּפְרֹצִי וְזַרְעֵךְ גּוֹיִם

[a] & nõ erat [b] aspectꝰ: [c] & desiderauimus eũ [d] despectũ [e] et nouissimũ [f] virorũ: [g] virũ [h] dolorũ [i] & scientẹ [k] infirmitatẹ. [l] Et q̃si abscondit [m] vultus [n] eius & [o] despectꝰ: vnde [p] nec [q] reputauimus eũ. [r] Vere [s] lãguores nr̃os [t] ipse [u] tulit: [x] & dolores nostros ipse [y] portauit. [z] Et nos [aa] putauimꝰ eum q̃si [bb] leprosum: & [cc] pcussũ [dd] a deo [ee] & hũiliatũ. [ff] Ipse aũt [gg] vulnerat [hh] est [ii] ppter iniqtates nr̃as: [kk] attritꝰ est [ll] ppter scelera nr̃a. [mm] Disciplina [nn] pacis nr̃e [oo] sup eũ: [pp] & liuore eius [qq] sanati [rr] sumꝰ. [ss] Oẽs nos [tt] q̃si oues [uu] errauimꝰ: [xx] vnusq̃q [yy] in viã suã [zz] declinauit: [aaa] & [bbb] posuit [ccc] dñs [ddd] in eo [eee] iniqtatẹ [fff] oim nr̃m. [ggg] Oblatꝰ est qa [hhh] ipse [iii] voluit: [kkk] & nõ [lll] aperuit [mmm] os suũ. [nnn] Sicut ouis [ooo] ad occisionẹ [ppp] ducetur: [qqq] & q̃si agnꝰ [rrr] coram [sss] tondẹte se [ttt] obmutescet: [uuu] & nõ [xxx] aperiet [yyy] os suũ. [zzz] De angustia [aaaa] & de iudicio [bbbb] sublatus ẽ. [cccc] Generationẹ eius [dddd] qs [eeee] enarrabit? [ffff] Quia [gggg] abscisus est [hhhh] de terra [iiii] viuẹtiũ. [kkkk] Propter scelus [llll] populi mei [mmmm] pcussi [nnnn] eũ. [oooo] Et dabit [pppp] iptos [qqqq] p sepultura [rrrr] & [ssss] diuitem [tttt] p morte sua: [uuuu] eo q̃ [xxxx] iniqtatẹ [yyyy] nõ [zzzz] fecerit: [aaaaa] neq; [bbbbb] dolus fuerit [ccccc] in ore eiꝰ [ddddd] & dñs [eeeee] voluit [fffff] cõterere eũ in [ggggg] ifirmitate. [hhhhh] Si [iiiiii] posuerit pro [jjjjjj] peccato [kkkkkk] aiam suã: [llllll] videbit [mmmmmm] semen [nnnnnn] longeuum: [oooooo] & voluntas [pppppp] dñi [qqqqqq] in manu eius [rrrrrr] dirigetur. [ssssss] Pro eo q̃ laborauit [tttttt] aia eius: [uuuuuu] videbit & [xxxxxx] saturabitur [yyyyyy] scientia sua [zzzzzz] iustificabit ipse [aaaaaaa] iustus [bbbbbbb] suos meos [ccccccc] multos: [ddddddd] & iniqtates eorũ [eeeeeeee] ipse [fffffffff] portabit. [ggggggggg] Ideo [hhhhhhhhh] dispartiam [iiiiiiiiii] ei [jjjjjjjjjj] plurimos: [kkkkkkkkkk] & [llllllllll] fortium [mmmmmmmmmm] diuidet [nnnnnnnnnn] spolia: [oooooooooo] pro eo [pppppppppp] q̃ tradidit [qqqqqqqqqq] in morte [rrrrrrrrrr] animã suã: [ssssssssss] & cũ [tttttttttt] sceleratis [uuuuuuuuuu] reputatꝰ est. [xxxxxxxxxx] Et ipse [yyyyyyyyyy] peccata [zzzzzzzzzz] multorum [aaaaaaaaaaa] tulit: [bbbbbbbbbbb] & pro transgressoribus [ccccccccccc] rogauit.

54.

[aaaaaaaaaaaa] Lauda [bbbbbbbbbbbb] sterilis que [cccccccccccc] nõ [dddddddddddd] paris: [eeeeeeeeeeee] decãta [ffffffffffff] laudẹ [gggggggggggg] & hynni: que [hhhhhhhhhhhh] nõ [iiiiiiiiiiii] paries [jjjjjjjjjjjj] bas [kkkkkkkkkkkk] quoniam [llllllllllll] multi [mmmmmmmmmmmm] filii [nnnnnnnnnnnn] deserte [oooooooooooo] magis q̃ [pppppppppppp] eius q̃ [qqqqqqqqqqqq] habebat virũ [rrrrrrrrrrrr] dicit [ssssssssssss] dñs. [tttttttttttt] Dilata [uuuuuuuuuuuu] locũ [xxxxxxxxxxxx] tentorii tui: [yyyyyyyyyyyy] & pelles [zzzzzzzzzzzz] tabernaculorũ tuoꝝ [aaaaaaaaaaaaa] extẽde: [bbbbbbbbbbbbb] ne [ccccccccccccc] parcas. [ddddddddddddd] Longos fac [eeeeeeeeeeeeee] funiculos tuos: [fffffffffffffff] & clauos tuos [ggggggggggggggg] consolida. Ad [hhhhhhhhhhhhhhh] dexterã [iiiiiiiiiiiiiiii] enim [jjjjjjjjjjjjjjjj] & ad leuam [kkkkkkkkkkkkkkkk] penetrabis: [llllllllllllllll] & semen tuum [mmmmmmmmmmmmmmmm] gentes

τ nõ hẽbat spẽm neq; decorẽ: sed spẽ eiꝰ ihono
καὶ οὐκ ἔιχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος, ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον
rata τ deficiẽs pre k filios holm: hõ in
μον καὶ ἐκλεῖπον παρὰ υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἄνθρωπος ἐν
plaga exũo τ sciẽs ferre ifirmitatẹ: qz auersa est
πληγῇ ὢν καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν, ὅτι ἀπέστραπται τὸ
facies eiꝰ: despecta ẽ τ nõ est reputata. ipse
πρόσωπον αὐτοῦ, ἐτιμάθη καὶ οὐκ ἐλογίσθη. οὗτος τὰς ἁμ
pctã nr̃a portat: τ p nobis dolet: τ nos pu
μαρτίας ἡμῶν φέρει, καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλο
tauim eẽ eũ in dolore τ in plaga a deo τ in
γισάμεθα εἶναι αὐτὸν ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ θεοῦ καὶ ἐν mat.1.
afflictidẽ. ipe aũt vulneratꝰ est ppter pctã nr̃a: d.
κακώσει. αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, 1.Pe.
τ ifirmatꝰ est ppter iniqtates nr̃as: disciplina pacis 2.
καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, παιδεία εἰρήνης
nobis sup eũ. liuore eiꝰ nos sanati sumꝰ. oes
ἡμῖν ἐπ' αὐτόν· τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. πάντες
q̃si oues errauimꝰ. hõ via sua erra
ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν. ἄνθρωπος τῇ ὁδῷ αὐτοῦ ἐπλα-
uit: τ dñs tradidit eũ iniqtatibꝰ nr̃is. τ
νήθη, καὶ κύριος παρέδωκεν αὐτὸν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν· καὶ
ipe ppter afflictionẹ nõ aperuit os suũ: sicut ouis
αὐτὸς διὰ τὸ κακωθῆναι οὐκ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ, ὡς πρόβατον
ad occisionẹ ductꝰ ẽ: τ q̃si agnꝰ coram tõdente mu
ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐμπροσθεν τοῦ κείροντος ἄφω
tuo: sic nõ aperuit os suũ. in humilitate iudi-
νος, οὕτως οὐκ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ· ἐν ταπεινώσει κρί
cũ eiꝰ sublatũ ẽ. ghationẹ eiꝰ q̃o enarrabit: qz tollitꝰ de
σις αὐτοῦ ἤρθη, τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται, ὅτι αἴρεται ἐκ τῆς
terra vita eiꝰ. ab iniqtatibꝰ ppũ mei ductꝰ ẽ ad
γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ· ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ μου ἤχθη εἰς
mortẹ: τ dabo ipios p sepultura eiꝰ:
θάνατον, καὶ δώσω τοὺς πονηροὺς ἀντὶ τῆς ταφῆς αὐτοῦ,
τ diuitẹs p morte eiꝰ. qz iniqtatẹ nõ fe
καὶ τοὺς πλουσίους ἀντὶ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ· ὅτι ἀνομίαν οὐκ ἐπρά
cit: neq; dolꝰ in ore eiꝰ: τ dñs
ξατο, οὐδὲ δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ κύριος βούλεται καθαρί
re eũ a plaga. si dederitꝰ p pctõ ani-
σαι αὐτὸν τῆς πληγῆς· ἐὰν δῶτε περὶ ἁμαρτίας τὴν ψυ
mã vram: videbit semẽ longeuũ. τ vult dñs
χὴν ἡμῶν, ὄψεται σπέρμα μακρόβιον· καὶ βούλεται κύριος
in manu eiꝰ auferre volorẽ aic eiꝰ ondere ei
ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἀφαιρεῖν πόνον τῆς ψυχῆς αὐτοῦ δεῖξαι αὐ
lucẹ τ formare intelligẽtia: iustificare iustũ bẽ ser
τῷ φῶς καὶ πλάσαι τῇ συνέσει, δικαιῶσαι δίκαιον εὖ δου
uientẹ multis: τ pctã eorũ ipe pos-
λεύοντα πολλοῖς, καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν αὐτὸς ἀνε
tabit. ppter hoc ipe possidebit multos: τ fortiũ
σεται. διαιτήσει αὐτὸς κληρονομήσει πολλούς, καὶ τῶν ἰσχυρῶν
diuidet spolia: p eo q̃ tradita est in mortẹ aia e-
μερίσει σκῦλα, ἀνθ' ὧν παρεδόθη εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐ-
tus. τ inter iniquos reputatꝰ est: τ ipe peccata
τοῦ· καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη, καὶ αὐτὸς ἁμαρ- Marc
ta multorũ tulit: τ ppter iniqtates eorũ 15.b.
τίας πολλῶν ἀνήνεγκεν, καὶ διὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν Luc.22.
traditus est.
παρεδόθη. Ca.54.
Letare sterilis q̃ nõ pario: erupe τ clama
Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον ps.5.c.
q̃ nõ parturiẽs: qz multi filii deserte ma- Isai.
ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλ 15.
gis q̃ habẽtis virũ. dixit enim dñs: vila λον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. εἶπεν γὰρ κύριος, πλά Galat.4
ta locũ tẽtorii tui τ pelles τυπον τὸν τόπον τῆς σκηνῆς σου καὶ τὰς δέρρεις τῶν d.
tabernaculoꝝ tuoꝝ figẹ: ne parcas. pende funicu
αὐλαίων σου πῆξον, μὴ φείσῃ· μάκρυνον τὰ σχοινίσματα
los tuos τ clauos cõforta adhuc in dexterio
τά σου καὶ τοὺς παλαιοὺς κατίσχυσον· ἔτι γὰρ εἰς τὰ δεξιὰ
τ sinistrio dilata. τ semẽ tuũ gẽtes
καὶ τὰ ἀριστερὰ ἐκπετάσθητι· καὶ τὸ σπέρμα σου ἔθνη

A B C D A

possidebit: τ ciuitates desertas habitare facies. ne
κληρονομήσει, καὶ πόλεις ἠρημωμένας κατοικιεῖς. μὴ
timeas: qꝰ cõfusa es: neq; cõfundaris: qꝰ exprobratũ tibi ẽ:
φοβοῦ, ὅτι καταισχυνθῆς, μηδὲ ἐντραπῇς, ὅτι ὠνειδίσθης,
qꝰ cõfusionis eterne obliuisceris: τ opprobrii viduitatis tue
ὅτι αἰσχύνην αἰώνιον ἐπιλήσῃ, καὶ ὀνειδισμὸς τῆς χηρείας σου
nõ recordaberis ãpliꝰ: qꝰ dñs faciẽs te dñs sa
οὐ μὴ μνησθῇς ἔτι, ὅτι κύριος ἐποίησέν σε κύριος σαβαω
oth nomẽ ei: τ q̃ eruit te ipse deꝰ israel
ὡ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ὁ ῥυσάμενός σε αὐτὸς ὁ θεὸς ἰσραὴλ
deꝰ omis terre vocabit. nõ vt mulierẽ de-
θεὸς πάσης τῆς γῆς κληθήσεται. οὐχ ὡς γυναῖκα κατε-
relictã τ pusillanimẽ vocauit te dñs: nõ vt
λελειμμένην καὶ ὀλιγόψυχον κέκληκέν σε κύριος, οὐχ ὡς
mulierẽ q̃ ab adolescẽtia odiosa est vixit deꝰ tuꝰ ipse
γυναῖκα ἐκ νεότητος μεμισημένην ἔζησεν ὁ θεός σου χρόνον
modico reliqui te: τ cũ mia magna miserebor tui.
μικρὸν κατέλιπόν σε, καὶ μετ' ἐλέους μεγάλου ἐλεήσω σε.
in furore parvo auertã facie meã a te:
ἐν θυμῷ μικρῷ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ σοῦ,
τ in mia sẽpiterna miserebor tui: dixit q̃ eruit te do
καὶ ἐν ἐλέῳ αἰωνίῳ ἐλεήσω σε, εἶπεν ὁ ῥυσάμενός σε κύ-
min: ab aqua q̃ i tẽpe noe hoc mihi erit. si
ριος, ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦτό μοι ἔσται. καθ-
cut iurauī ei in tẽpe illo terre: nõ tra
ὡς ὤμοσα αὐτῷ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τῆς γῆς, μὴ ὀργισθῶ
sibi ultra: neq; in cõminatõe tua mõtes trãs-
σοι ἔτι, μηδὲ ἐν ἀπειλῇ σου τὰ ὄρη μετα-
latabũtur: neq; colles tui transferẽtur. sic neq;
βήσεται: neq; colles tui
βήσεται, οὐδὲ βουνοί σου μετακινηθήσονται. οὕτως οὐδὲ
q̃ a me tibi mia deficiet: neq; testamẽtũ
ἡ παρέμοῦ σοι ἔλεος ἐκλείψει, οὐδὲ ἡ διαθήκη τῆς
pacis mee auferẽtur. dixit ẽtiã ꝓpticꝰ tibi do-
εἰρήνης μου οὐ μὴ μεταστῇ. εἶπεν γὰρ ἔλεώς σοι κύ-
minꝰ humilis τ instabilis nõ cõsolata es. ecce
ριος ταπεινὴ καὶ ἀκατάστατος οὐ παρακεκλημένη. ἰδοὺ
ego ꝓparo tibi carbũculũ lapidẽ tuũ: τ fũda
ἐγὼ ἑτοιμάζω σοι ἄνθρακα τὸν λίθον σου, καὶ τὰ θε-
mẽta tua sapphirũ: τ ponã ꝓpugnacula tua
μέλια σου σάπφειρον, καὶ θήσω τὰς ἐπάλξεις σου
iaspidẽ: τ portas tuas lapides crystallũ: τ
ἴασπιν, καὶ τὰς πύλας σου λίθους κρυσάλλους, καὶ
muros tuos lapides electos: τ oẽs
τὸν περίβολόν σου λίθους ἐκλεκτούς, καὶ πάντας τοὺς
filios tuos discipulos dei: τ multa pax
υἱούς σου διδακτοὺς θεοῦ, καὶ πολλὴ εἰρήνη τοῖς
filiis tuis: τ in iustitia edificaberis: rece
τέκνοις σου, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ οἰκοδομηθήσῃ, ἀπέ-
de ab iniquo τ nõ timebis τ tremor nõ
χου ἀπὸ ἀδίκου καὶ οὐ φοβηθήσῃ καὶ τρόμος οὐκ
appropiãbit tibi: ecce ꝓselyti accedẽt tibi p
ἐγγιεῖ σοι, ἰδοὺ προσήλυτοι προσελεύσονταί σοι δι'
me: τ coloni erũt tui: τ ad te cõfugi-
μοῦ, καὶ παροικήσουσί σοι, καὶ ἐπὶ σὲ καταφυ-
ent. ecce ego creaui te: nõ vt erarꝰ suf
γοῦσι. ἰδοὺ ἐγὼ ἔκτισά σε, οὐχ ὡς χαλκεὺς φυ-
flans in igne prunas τ ꝓferẽs vas in opꝰ.
σῶν ἐν πυρὶ ἀνθρακιὰς καὶ ἐκφέρων σκεῦος εἰς ἔργον.
ego ausũ creaui te. nõ in pditionẽ iterficere oẽ vas
ἐγὼ δὲ ἔκτισά σε. οὐκ εἰς ἀπώλειαν φθεῖραι πᾶν σκεῦ-
factũ cõtra te: nõ ꝓsperabit: τ oẽ vox
ος κατασκευασθὲν ἐπὶ σέ, οὐκ εὐοδωθήσεται, καὶ πᾶς φω-
surget cõtra te in iudiciũ: oẽ eos vi-
νὴ ἀναστήσεται ἐπὶ σὲ εἰς κρίσιν, πάντας αὐτοὺς κατα-
ce: ac obnoxii tui erũt in ea. est heredi-
κρινεῖς, οὗτος ἡ κληρονο-
tas seruientũ dñi: τ vos eritis mihi
μία τοῖς θεραπεύουσι κύριον, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι
iusti dicit dñs.
δίκαιοι λέγει κύριος.

Ca.55.

B

C

C

D

D

"hereditabit: °& ciuitates
ᵖdesertas ᵍinhabitabit. oo
ʳNoli ˢtimere: ᵗquia ᵘnon
ᵛconfũderis ʷneq; ooxeoo
ˣerubesces. ᵇNon ᵃenim ᶜte
pudebit: ᵈquia ᵉcõfusionis
ᶠadolescentie tue ᵍobliui-
sceris: ʰ& opprobrii ⁱvidui
tatis tue ᵏnõ ˡrecordaberis
ᵐamplius. ⁿQuia ᵒdñs abi
tur tui ᵖq fecit te ᵍdñs ʳexer
cituũ ˢnomẽ eius: ᵗ& redẽ
ptor tuꝰ ᵘsctũs ᵛisrael: ʷdeꝰ
ˣomnis ʸterre ᶻvocabitur.
ᵃQuia ᵇvt mulierẽ ᶜdereli
ctam ᵈ& merentẽ ᵉspiritu
ᶠvocauit te ᵍdominus ʰ& ux
xorem ab ⁱadolescentia
ᵏabiectã. ˡDixit ᵐdeus tuꝰ.
ⁿAd pũctum inᵒ modico
ᵖdereliqui te: ᵍ& in misera
tiomb ʳmagnis ˢcõgrega
bo te. ᵗIn momẽto ᵘindi-
gnationis ᵛabscondi ʷfaciẽ
meã ˣparũper ʸa te: ᶻ& in
mia ᵃsempiterna ᵇmisertus
sum tui. ᶜDixit ᵈredẽptor
tuus ᵉdñs. ᶠSicut in ᵍdieb
ʰnoe ⁱistud ʲmihi est: ᵏcui
ˡiurauī ᵐne inducerẽ ⁿ aq̃s
ᵒnoe ᵖvltra ᵍsupra ʳterram:
ˢsic ᵗiurauī ᵘ vt nõ ᵛirascar
ʷtibi: ˣ& nõ increpem ʸte.
ᶻMontes ᵃeni ᵇcõmouebũ
tur: ᶜ& colles ᵈcõtremiscẽt.
ᵉmisericordia autẽ mea
ᶠnon ᵍrecedet ʰa te: ⁱ& fe-
dus ʲpacis mee ᵏnon oooo
ˡmouebitur. ᵐDixit ⁿmise
rator tuꝰ ᵒdñs. ᵖPaupcula
ᵍtẽpestate cõuulsa ʳabsq; vl
la ˢcõsolatione: ᵗecce ᵘego
ᵛsternã ʷp ordinẽ ˣlapides
tuos: ʸ& fundabo te ᶻi sap
phiris. ᵃEt ponã ᵇiaspidẽ
ᶜppugnacula tua: ᵈ& por
tas tuas ᵉin lapides ᶠscul-
ptos: ᵍ& oẽs ʰterminos tu
os ⁱin lapides ʲdesiderabi-
les: ᵏ vniuersos ˡfilios tu-
os ᵐdoctos a ⁿdño: ᵒ& mul-
titudinẽ ᵖpacis ᵍfiliis tuis:
& ʳin iustícia ˢfundaberis.
ᵗRecede ꝓcul ᵘa calũnia:
ᵛqa ʷnõ ˣtimebis: ʸ& a pa-
uore: ᶻqa ᵃnõ ᵇappropinq̃
biꝰ ᶜtibi. ᵈEcce ᵉaccola ᶠve
niet: ᵍnõ erat ʰmecũ ⁱad-
uena quondã ʲtuus ᵏadiun
getur ˡtibi. ᵐEcce ⁿego ᵒcre
aui ᵖfabrum ᵍsufflantẽ ʳin
igne ˢprunas: ᵗ& ꝓferentẽ
ᵘvas ᵛin opus suũ: ʷ& ego
ˣcreaui ʸinterfectorem oo
ᶻad dãsperdendũ. ᵃOmne
ᵇvas qd ᶜfictũ est ᵈcõtra te
ᵉnõ ᶠdirigetur: ᵍ& oẽm ʰlin
guã ⁱresistentẽ ʲtibi: ᵏ in iu
dicio ˡcõdẽnabis. ᵐHec est
ⁿhereditas ᵒseruorũ ᵖ dñi:
ᵍ& iustícia corũ ʳapud me
ˢdicit ᵗdominus. 55.

"יָרַשׁ °עִיר ᵖיִרָשׁ ᵍוְעָרִים ʳנְשַׁמּוֹת ˢיוֹשִׁיבוּ׃
ᵗשָׁמֵם ᵘיָשֹׁב ᵛאַל ʷתִּירָאִי ˣכִּי ʸלֹא ᶻתֵבֹשִׁי ᵃוְאַל
ᵇיָרֵא ᶜבּוֹשׁ ᵈתַּכְלִּמִּי ᵉכִּי ᶠלֹא ᵍתַחְפִּירִי ʰכִּי ⁱבֹשֶׁת
ᵏכְּלָם ˡחָפַר ᵐעֲלוּמַיִךְ ⁿתִּשְׁכָּחִי ᵒוְחֶרְפַּת ᵖאַלְמְנוּתַיִךְ
ᵍעֲלֹם ʳשָׁכַח ˢלֹא ᵗתִזְכְּרִי ᵘעוֹד׃ ᵛכִּי ʷבֹעֲלַיִךְ ˣעֹשַׂיִךְ
ʸזָכַר ᶻעֲשֵׂה ᵃיְהוָה ᵇצְבָאוֹת ᶜשְׁמוֹ ᵈוְגֹאֲלֵךְ ᵉקְדוֹשׁ
ᶠקָדֹשׁ ᵍיִשְׂרָאֵל ʰאֱלֹהֵי ⁱכָל ʲהָאָרֶץ ᵏיִקָּרֵא׃
ˡקָרָא ᵐאִישׁ ⁿעָזֹב ᵒכִּי ᵖכְאִשָּׁה ᵍעֲזוּבָה ʳוַעֲצוּבַת ˢרוּחַ
ᵗעָצֹב ᵘנָשַׁר ᵛקְרָאָךְ ʷיְהוָה ˣוְאֵשֶׁת ʸנְעוּרִים ᶻכִּי
ᵃמָאֵס ᵇתִמָּאֵס ᶜאָמַר ᵈאֱלֹהָיִךְ׃ ᵉבְּרֶגַע ᶠקָטֹן
ᵍגָדַל ʰקִבַּצְתִּיךְ ⁱוּבְרַחֲמִים ʲגְדוֹלִים ᵏאֲקַבְּצֵךְ׃
ˡבְּשֶׁצֶף ᵐקֶצֶף ⁿהִסְתַּרְתִּי ᵒפָנַי ᵖרֶגַע ᵍמִמֵּךְ
ʳוּבְחֶסֶד ˢעוֹלָם ᵗרִחַמְתִּיךְ ᵘאָמַר ᵛגֹאֲלֵךְ
ʷיְהוָה׃ ˣכִּי ʸמֵי ᶻנֹחַ ᵃזֹאת ᵇלִי ᶜאֲשֶׁר
ᵈנִשְׁבַּעְתִּי ᵉמֵעֲבֹר ᶠמֵי ᵍנֹחַ ʰעוֹד ⁱעַל
ʲהָאָרֶץ ᵏכֵּן ˡנִשְׁבַּעְתִּי ᵐמִקְּצֹף ⁿעָלַיִךְ
ᵒוּמִגְּעֹר ᵖבָּךְ׃ ᵍכִּי ʳהָרִרִים ˢיָמוּשׁוּ
ᵗוְהַגְּבָעוֹת ᵘתְּמוֹטֶינָה ᵛוְחַסְדִּי ʷמֵאִתֵּךְ
ˣלֹא ʸיָמוּשׁ ᶻוּבְרִית ᵃשְׁלוֹמִי ᵇלֹא
ᶜתָמוּט ᵈאָמַר ᵉמְרַחֲמֵךְ ᶠיְהוָה׃ ᵍעֲנִיָּה
ʰסֹעֲרָה ⁱלֹא ʲנֻחָמָה ᵏהִנֵּה ˡאָנֹכִי ᵐמַרְבִּיץ
ⁿבַּפּוּךְ ᵒאֲבָנַיִךְ ᵖיִסַּדְתִּיךְ ᵍבַּסַּפִּירִים׃
ʳוְשַׂמְתִּי ˢכַדְכֹד ᵗשִׁמְשׁוֹתַיִךְ ᵘוּשְׁעָרַיִךְ
ᵛלְאַבְנֵי ʷאֶקְדָּח ˣוְכָל ʸגְבוּלֵךְ ᶻלְאַבְנֵי
ᵃחֵפֶץ׃ ᵇוְכָל ᶜבָּנַיִךְ ᵈלִמּוּדֵי ᵉיְהוָה
ᶠוְרַב ᵍשְׁלוֹם ʰבָּנַיִךְ׃ ⁱבְּצְדָקָה ʲתִּכּוֹנָנִי
ᵏרַחֲקִי ˡמֵעֹשֶׁק ᵐכִּי ⁿלֹא ᵒתִירָאִי
ᵖוּמֵמְּחִתָּה ᵍכִּי ʳלֹא ˢתִקְרַב ᵗאֵלַיִךְ׃ ᵘהֵן
ᵛגוֹר ʷיָגוּר ˣאֶפֶס ʸמֵאוֹתִי ᶻמִי ᵃגָר
ᵇאִתָּךְ ᶜעָלַיִךְ ᵈיִפּוֹל׃ ᵉהִנֵּה ᶠאָנֹכִי ᵍבָּרָאתִי
ʰחָרָשׁ ⁱנֹפֵחַ ʲבָּאֵשׁ ᵏפֶּחָם ˡומוֹצִיא ᵐכְלִי
ⁿלְמַעֲשֵׂהוּ ᵒוְאָנֹכִי ᵖבָּרָאתִי ᵍמַשְׁחִית
ʳלְהַבֵּל׃ ˢכָּל ᵗכְּלִי ᵘיוּצַר ᵛעָלַיִךְ ʷלֹא ˣיִצְלָח
ʸוְכָל ᶻלָשׁוֹן ᵃתָּקוּם ᵇאִתָּךְ ᶜלַמִּשְׁפָּט
ᵈתַּרְשִׁיעִי ᵉזֹאת ᶠנַחֲלַת ᵍעַבְדֵי ʰיְהוָה
ⁱוְצִדְקָתָם ʲמֵאִתִּי ᵏנְאֻם ˡיְהוָה׃

Prītiua.heb. Tex.heb.Esa.lv.

Cap.lv.

הוי כל צמא לכו
ילג
למים ואשר אין לו כסף לכו
שברו ואכלו לכו שברו בלוא
כסף ובלוא מחיר יין וחלב: למה טחר
תשקלו כסף בלוא לחם ויגיעכם שבע
בלוא לשבעה שמעו שמוע אלי
ואכלו טוב ותתענג בדשן נפשכם: עגג
הטו אזנכם ולכו אלי שמעו נבה ילג
ותחי נפשכם וארתה לכם ברית חיה כרת
עולם חסדי דוד הנאמנים: הן עלם
עד לאומים נתתיו נגיד ומצוה אמן לאם
לאמים: הן גוי לא תדע תקרא נתן נגד
וגוי לא ידעוך אליך ירוצו למען צוה ידע
יהוה אלהיך ולקדוש ישראל כי קרא רוץ
פארך: דרשו יהוה בהמצאו קדש
קראהו בהיותו קרוב: יעזב רשע מצא היה
דרכו ואיש און מחשבתיו וישב קרב עזב
אל יהוה וירחמהו ואל אלהינו שוב חשב
כי ירבה לסלח: כי לא מחשבתי רחם
מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי רבה
נאם יהוה: כי גבהו שמים הארץ
כן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבתי
ממחשבתיכם: כי כאשר ירד
הגשם והשלג מן השמים ושמה
לא ישוב כי אם הרוה את רוה
הארץ והולידה והצמיחה ונתן ילד צמח
זרע לזרע ולחם לאכל: כן יהיה יהיה
דברי אשר יצא מפי לא ישוב פה
אלי ריקם כי אם עשה את אשר
חפצתי והצליח אשר שלחתיו: צלח
כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון יצא שלם
ההרים והגבעות יפצחו לפניכם יבל פצח
רנה וכל עצי השדה ימחאו כף: רנן
תחת הנעצוץ תעלה ברוש ותחת עלה מהה
הסרפד תעלה הדס והיה ליהוה רש
לשם לאות עולם לא יכרת: כרת

Trāsla.B.Mie. Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.

O Mnes sitientes veni te ooooooooooooooo ad aquas: & qui non habetis argentū properate emite & comedite. Venite emite absq; oooooooo argento & absq; vlla cōmutatione vinum & lac. Quare appendatis argētū nō in panib?: & labore vim nō in saturitate? Audite audientes me & comedite bonū & delectabitur in crassitudie ania vra. Inclinate aurē vestram & venite ad me: audite & viuet aia vra: & feriā vobiscū pactum sempiternū: misericordias dauid fideles. Ecce testē populis dedi eum ducem ac preceptorem gentibus. Ecce gentē quam nesciebas vocabis: & gentes q̄ nō cognouerunt te: ad te currēt propter dominū deum tuū & sanctum israel: quia glorificauit te. Querite dm̄ dum inueniri pōt inuocate eū dum prope est. Derelinquat impi viā suā: & vir iniqui cogitatiōes suas: & reuertatur ad dm̄ & miserebitur eius: & ad deū nostrū qm̄ multus est ad ignoscendū. Non enī cogitationes mee cogitationes vre neq; vie vre vie mee: dicit dns. Quia sicut exaltantur celi a terra: sic exaltate sunt vie mee a viis vris & cogitatiōes mee a cogitationibus vestris. Et quō descendit imber & nix de celo: & illuc vltra oooooooooooooo nō reuertetur: sed inebriat ooo:ooooooooooooo terrā & ifundit eā: & germinare eam facit: & dat semen serenti: & panē comedenti: sic erit oooo verbū meū qd egrediet de ore meo. Non reuertetur ad me vacuū: sed faciet quecunq; oooo volui: & ꝓsperabitur in his ad que misi illud. oo Quia in leticia egredimini: & i pace ducemini. Montes & colles canta bunt coram vobis ooooo laudem: & omnia ligna regionis plaudēt manu. Pro saliuncula ascendet abies: & pro oooooooooo vrtica crescet myrtus. Et erit dominus nominatus in signū ete rnum qd non auferetur. 56.

Uoi q sititis ite ad aquā: & qui nō habetis argētū: ēmite & comedite μὴ ἔχετε ἀργύριον, βαδίσαντες ἀγοράσατε καὶ φάγετε & ābulate: & emite absq; argēto & ꝓcio vinū καὶ πορεύεσθε, καὶ ἀγοράσατε ἄνευ ἀργυρίου καὶ τιμῆς οἶνον & adipē: q̄re emitis argēto nō in panib? & καὶ σίτου, ἵνατί τιμᾶσθε ἀργύριον οὐκ ἐν ἄρτοις, καὶ τὸν laborē vim nō in saturitatē? audite me & comedētis ὑμῶν οὐκ εἰς πλησμονήν; ἀκούσατέ μου καὶ φάγετε bona: & delectabit in bonis aia vra: ἀγαθά, καὶ ἐντρυφήσει ἐν ἀγαθοῖς ἡ ψυχὴ ὑμῶν, προ- tēdite aurib? vris: & sēmini vias σέχετε τοῖς ὠσὶν ὑμῶν, καὶ ἐπακολουθήσατε ταῖς ὁδοῖς meas. audite me: & viuet in bonis aia vra: μου· εἰσακούσατέ μου, καὶ ζήσεσθε ἐν ἀγαθοῖς ἡ ψυχὴ ὑμῶν, & disponā vobis testamētū eternū. sctā dauid fidelia καὶ διαθήσομαι ὑμῖν διαθήκην αἰώνιον· τὰ ὅσια δαυὶδ τὰ πιστὰ ecce testimoniū gētib?: dedi eū principē & duci ἰδοὺ μαρτύριον ἔθνεσιν, ἔδωκα αὐτὸν ἄρχοντα καὶ προ- picentē gētib?. ecce gēteo q̄ nō sciēt te inuocabunt ἡγούμενον· ἰδοὺ ἔθνη ἃ οὐκ οἶδάσί σε ἐπικαλέσαι σε & gētes q̄ nō cognouerūt te: ad te cōfugient: ppter dm̄ deū tuū & scti ἔθνη ἃ οὐκ ἐπίσανταί σε, ἐπὶ σὲ καταφεύξονται, ἕνεκεν κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ τοῦ ἁγίου israel: q̄ glificauit te. q̄rite dm̄ & Ισραήλ, ὅτι ἐδόξασέ σε. ζητήσατε τὸν κύριον καὶ cū inueneritis eū inuocate. q̄ si aut appropīquerit ἐν τῷ εὑρεθῆναι αὐτὸν ἐπικαλέσασθε· κἀὰν δὲ ἐγγίσῃ vobis relinquat ipse viam suam: & vir ὑμῖν ἀπολειπέτω ὁ ἀσεβὴς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ ἀνὴρ iniqui cogitatiōes suas. & cōuertat ad dm̄: & ἄνομος τὰς βουλὰς αὐτοῦ, καὶ ἐπιστρεφέτω πρὸς κύριον, καὶ miam cōsequet. & ad deū nrm: q̄ multū dimittet ἐλεήσει· καὶ πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν, ὅτι ἐπιπολὺ ἀφήσει peccata vra. nō enī sūt cogitatiōes mee sicut cogitationes τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν· οὐ γὰρ εἰσὶν αἱ βουλαί μου ὡσεὶ αἱ βου- ones vre: neq; sicut vie vre vie mee: dicit dns: λαὶ ὑμῶν, οὐδὲ ὡσεὶ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν αἱ ὁδοί μου, λέγει κύ, sed sicut distat celū a terra: sic distat ἀλλ' ὡς ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς, οὕτως ἀπέχει via mea a viis vris: & cogitatiōes vre a ὁδὸς μου ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν, καὶ τὰ διαλογισμοὶ ὑμῶν ἀπὸ cogitatiōe mea sicut ēim si descēdat pluuia aut nix de τῆς διανοίας μου· ὡς γὰρ ἂν καταβῇ ὁ ὑετὸς ἢ χιὼν ἐκ τοῦ celo: & nō reuertat donec inebriet terrā: & οὐρανοῦ, καὶ οὐ μὴ ἀποστρέψῃ ἕως ἂν μεθύσῃ τὴν γῆν, καὶ generet & germinet & det semē semināti ἐκτίκῃ καὶ ἐκβλαστήσῃ καὶ δῷ σπέρμα τῷ σπείροντι & panē ad comedēdū: sic erit verbū meū: καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν, οὕτως ἔσται τὸ ῥῆμά μου, q̄cūq; exierit de ore meo: nō reuertet ad ὃ ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ στόματός μου, οὐ μὴ ἀποστρέψῃ πρὸς me vacū donec cōpleat q̄cūq; volui & ꝓspe me κενὸν ἕως ἂν συντελέσῃ ὅσα ἠθέλησα καὶ εὐοδώσε- rabo vias tuas & ꝓcepta mea. in ēim leticia σω τὰς ὁδούς σου καὶ τὰ ἐντάλματά μου· ἐν γὰρ εὐφροσύ- egrediemini: & in gaudio deducemini. nā mōtes & νῃ ἐξελεύσεσθε, καὶ ἐν χαρᾷ ἀχθήσεσθε· τὰ γὰρ ὄρη καὶ colles exilient expectātes vos in gaudio & οἱ βουνοὶ ἐξαλοῦνται προσδεχόμενοι ὑμᾶς ἐν χαρᾷ καὶ ola ligna agri applaudēt ramis τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ ἐπικροτήσει τοῖς κλάδοις & p stipite vili ascēdet cyparissus: p aūt καὶ ἀντὶ συβῆς ἀναβήσεται κυπάρισσος, ἀντὶ δὲ τῆς conyza ascendet myrtus. & erit dns in nomē κονύζης ἀναβήσεται μυρσίνη· καὶ ἔσται κύριος εἰς ὄνομα & in signū sempiternū & nō deficiet. καὶ εἰς σημεῖον αἰώνιον καὶ οὐκ ἐκλείψει. Ca.56.

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

A Hec dicit dñs: custodite iudiciũ: & fa
ciite iusticiã. appropiquit salutare meũ vt veni
at: & mia mea vt reuelet. beat vir
facieo hec: & hõ retineo ista: &
custodieo sabbata nõ pfanare ea: & ser
uão manũ suao ne faciat iniquũ. nõ dicat alie
nigena q̃ appositũ est ad dñm dicẽs: separatiõe separ
dit me ab populo suo. & nõ dicat
eunuchus: qꝰ ego sum lignũ aridũ: qꝰ hec dicit dñs
mini eunuchis: q̃ custodierit sabbata
mea: & elegerit q̃ ego volo: & tenuerint testa
mẽtũ meũ: dabo eis in domo mea & in mu
ris meis, & locũ notũ melioẽ filiis & filiabus:
nomẽ sempiternũ dabo eis: & nõ deficiet &
5.3.d. nomẑ aliquod dabo eis, & ne delebitur. & filis
alienigenis additis dño seruire ei:
B diligere nomẽ eius vt sint ei in seruos
omnes custodientes sabbata ne polluant illud: & tenentes testa
mẽtũ meũ: inducã illos in mõte sancto meũ:
5.29. & letificabo eos in domo orationis mee
holocausta eorũ & victime eorũ ac
ceptabiles super altare meũ. nã domꝰ mea
domꝰ orõnis vocabit cũctis gẽtibꝰ dixit
Mat. 21.b. dñs dñs cõgregãs dispersos israel
Marc 11.c. adhuc cõgregabo ad eũ cõgregatos eius.
Luc. 19.g. omnes bestie agri venite ad deuorandũ vniuersi
C bestie saltus. speculatores eius ceci omnes nesciẽtes
canes muti nõ poterũt latrare: somniãtes
dormientes & amantes somnia. & canes impudentissimi nesciẽtes
saturitatẽ. & ipsi pastores ignorauerũt intelligentiam. omnes in
viã suã declinauerũt: vnusq; ad auaritiã suã: a summo vsq; ad nouissimũ.
venite sumamus vinũ: & ipleamur ebrietate: & erit sicut hodie: sic & cras & multo amplius.
57.

Ἁδε λέγει κύριος, φυλάττεσθε κρίσιν, καὶ ποιεῖτε δικαιοσύνην· ἤγγικεν γὰρ σωτήριόν μου τοῦ ἐλθεῖν, καὶ τὸ ἔλεός μου ἀποκαλυφθῆναι· μακάριος ἀνὴρ ὁ ταῦτα ποιῶν, καὶ ἄνθρωπος ὁ ἀντεχόμενος αὐτῶν, καὶ φυλάσσων τὰ σάββατα μὴ βεβηλοῦν αὐτά, καὶ φυλάσσων τὰς χεῖρας αὐτοῦ μὴ ποιεῖν ἄνομα· μὴ λεγέτω ὁ ἀλλογενὴς ὁ προσκείμενος πρὸς κύριον λέγων, ἀφορισμῷ ἀφορίζει με κύριος ἀπὸ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ μὴ λεγέτω ὁ εὐνοῦχος, ὅτι ἐγώ εἰμι ξύλον ξηρόν, ὅτι τάδε λέγει κύριος τοῖς εὐνούχοις, ὅσοι ἂν φυλάξωσι τὰ σάββατά μου, καὶ ἐκλέξωνται ἃ ἐγὼ θέλω, καὶ ἀντέχωνται τῆς διαθήκης μου, δώσω αὐτοῖς ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ ἐν τῷ τείχει μου τόπον ὀνομαστὸν κρείττῳ υἱῶν καὶ θυγατέρων, ὄνομα αἰώνιον δώσω αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐκλείψει καὶ τοῖς ἀλλογενεῖσι τοῖς προσκειμένοις κυρίῳ δουλεύειν αὐτῷ, καὶ ἀγαπᾶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ εἶναι αὐτῷ εἰς δούλους καὶ δούλας, καὶ πάντας τοὺς φυλασσομένους τὰ σάββατα μὴ βεβηλοῦν αὐτά, καὶ ἀντεχομένους τῆς διαθήκης μου· καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν ἅγιόν μου, καὶ εὐφρανῶ αὐτοὺς ἐν τῷ οἴκῳ τῆς προσευχῆς μου· τὰ ὁλοκαυτώματα αὐτῶν καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν ἔσονται δεκτὰ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου· ὁ γὰρ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν. ἔτι λαλῶν κύριος ὁ συνάγων τοὺς διασπαρμένους Ἰσραήλ, ἔτι συνάξω ἐπ' αὐτὸν συναγωγήν· πάντα τὰ θηρία τὰ ἀγρίου δεῦτε φάγετε πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ· οἱ φύλακες τυφλοί εἰσι πάντες οὐκ ἔγνωσαν· οἱ κύνες πάντες ἄφωνοι οὐ δυνήσονται ὑλακτῆσαι, ἐνύπνια βλέποντες κοιμᾶσθαι φιλοῦντες νυστάζειν, καὶ οἱ κύνες ἄναιδες οὐκ εἰδότες κόρον· καὶ οἱ ποιμένες οὐκ εἰδότες συνίσι· πάντες τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ἐξέκλινεν ἕκαστος κατὰ τὸ ἴδιον πλεονέκτημα ἀπ' ἀκρου αὐτοῦ δεῦτε λάβωμεν οἶνον καὶ ἐμεθυσθῶμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἔσται καὶ ἔτι μεγάλη μᾶλλον σφόδρα.

Ca.57.

Trãsla.B.Vie.

Hec dicit dominus. Custodite iudicium & facite iusticiam: quia iuxta est salus mea vt veniat & iusticia mea vt reueletur. Beat vir qui facit hoc: & filius hominis qui apphendet istud. Custodiens sabbatũ ne polluat illud: custodiẽs manũ suas: ne faciat oẽ malũ. Et non dicat filius aduene qui adheret domino: dicens. Separatione dividet me dominus a populo suo. Et non dicat eunuchus: ecce ego lignum aridum. Quia hec dicit dominus eunuchis: qui custodierint sabbata mea: & elegerint que ego volui & tenuerint fedus meũ: dabo eis in domo mea & in muris meis locũ & nomẽ melius filiis & filiabus. Nomen sempiternũ dabo eis: quod nõ peribit. Et filios aduene qui adherẽt domino vt colant eum: et diligant nomen eius: vt sint ei in seruos: oẽm custodientẽ sabbatũ ne polluat illud: & tenẽtem fedus meũ: adducam eos in montẽ sanctũ meũ: & letificabo eos in domo orõnis mee. Holocausta & victime eorũ placebũt mihi sup altari meo: qa domus mea domꝰ orõnis vocabitur cũctis populis ait domꝰ deus qui cõgregat dispersos israel. Adhuc cõgregabo ad eũ cõgregatos eius. Omnes bestie agri venite ad deuorandũ vniuersi bestie saltus. Speculatores eius ceci omnes: nescierunt vniuersi canes muti non valentes latrare: videntes vana: dormientes & amantes somnia: & canes impudentissimi nesciẽtes saturitatẽ. Ipsi pastores ignorauerunt intelligentiam. Omnes in viã suã declinauerũt: vnusq; ad auaritiã suã: a summo vsq; ad nouissimũ. Venite sumamus vinũ: & ipleamur ebrietate: & erit sicut hodie: sic & cras & multo amplius.

57.

Tex.heb.Esa.lvj.

Cap.lvj.

כֹּה אָמַר יְהוָה שְׁמֹרוּ
מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי קְרוֹבָה
יְשׁוּעָתִי לָבוֹא וְצִדְקָתִי לְהִגָּלוֹת׃
אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וּבֶן אָדָם
יַחֲזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ
וְשֹׁמֵר יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל רָע׃ וְאַל
יֹאמַר בֶּן הַנֵּכָר הַנִּלְוֶה אֶל יְהוָה
לֵאמֹר הַבְדֵּל יַבְדִּילַנִי יְהוָה מֵעַל
עַמּוֹ וְאַל יֹאמַר הַסָּרִיס הֵן אֲנִי
עֵץ יָבֵשׁ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
לַסָּרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת
שַׁבְּתֹתַי וּבָחֲרוּ בַּאֲשֶׁר חָפַצְתִּי
וּמַחֲזִיקִים בְּבְרִיתִי׃ וְנָתַתִּי לָהֶם
בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי יָד וָשֵׁם טוֹב מִבָּנִים
וּמִבָּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֶּן לוֹ אֲשֶׁר
לֹא יִכָּרֵת׃ וּבְנֵי הַנֵּכָר הַנִּלְוִים עַל
יְהוָה לְשָׁרְתוֹ וּלְאַהֲבָה אֶת שֵׁם
יְהוָה לִהְיוֹת לוֹ לַעֲבָדִים כָּל
שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ וּמַחֲזִיקִים
בְּבְרִיתִי׃ וְהַבִּיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי
וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלֹתֵיהֶם
וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי
בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים׃
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה מְקַבֵּץ נִדְחֵי
יִשְׂרָאֵל עוֹד אֲקַבֵּץ עָלָיו לְנִקְבָּצָיו׃
כֹּל חַיְתוֹ שָׂדַי אִתָּיו לֶאֱכֹל
כָּל חַיְתוֹ בַּיָּעַר׃ צֹפָיו עִוְרִים
כֻּלָּם לֹא יָדָעוּ כֻּלָּם כְּלָבִים
אִלְּמִים לֹא יוּכְלוּ לִנְבֹּחַ הֹזִים
שֹׁכְבִים אֹהֲבֵי לָנוּם׃ וְהַכְּלָבִים
עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה וְהֵמָּה
רֹעִים לֹא יָדְעוּ הָבִין כֻּלָּם
לְדַרְכָּם פָּנוּ אִישׁ לְבִצְעוֹ מִקְּצֵהוּ׃
אֵתָיו אֶקְחָה יָיִן וְנִסְבְּאָה שֵׁכָר
וְהָיָה כַּזֶּה יוֹם מָחָר גָּדוֹל
יֹתֵר מְאֹד׃

Priṁiua.heb.

שְׁפַט עֲשֹׂה
קָרַב יְשׁוּעָה
גָּלָה
אֱנוֹשׁ עֹשֶׂה
חָזַק
עֲשֹׂה רוּעַ
אָמַר לָוָה
בָּדַל
סָרִיס
עֵץ יָבֵשׁ
שָׁמַר
חָזַק בְּרִית
חָמָה בָּנָה
עָלַם נָתַן
כָּרַת
חָזַק
חָמָה
עָלָה
זָבַח רָצוֹן
קָרָא
קָבַץ נָדַח
חַיָּה שָׂדֶה
אָתָה צָפָה
עִוֵּר
כֶּלֶב
נוּם
נֶפֶשׁ
רָעָה בִּין
פָּנָה
לָקַח סָבָא
גָּדוֹל

Cap. lvij.

הַצַּדִּיק אָבַד וְאֵין אִישׁ שָׂם
צַדִּיק שׂוּם
עַל לֵב וַאֲנַשֵׁי חֶסֶד נֶאֱסָפִים בְּאֵין
אָסַף בִּין
מֵבִין כִּי מִפְּנֵי רָעָה נֶאֱסַף
פָּנָה לוּץ
הַצַּדִּיק יָבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל
בוֹא נוּחַ
מִשְׁכְּבוֹתָם הַלֵּךְ נְכֹחוֹ וְאַתֶּם קִרְבוּ
שָׁכַב
הֵנָּה בְּנֵי עוֹנֵנָה זֶרַע מְנָאֵף וַתְּזֹנָה
עוֹן נָאַף
עַל מִי תִתְעַנָּגוּ עַל מִי תַרְחִיבוּ
זָנָה עָנַג
פֶּה תַּאֲרִיכוּ לָשׁוֹן הֲלוֹא אַתֶּם
רָחַב אֹרֶךְ
יְלִדֵי פֶּשַׁע זֶרַע שָׁקֶר הַנִּחָמִים
לָשׁוֹן חֵמָה
בָּאֵלִים תַּחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן שֹׁחֲטֵי
אַיִל
הַיְלָדִים בַּנְּחָלִים תַּחַת סְעִפֵי
הַסְּלָעִים בְּחַלְקֵי נַחַל חֶלְקֵךְ הֵם
הֵם גּוֹרָלֵךְ גַּם לָהֶם שָׁפַכְתְּ נֶסֶךְ
הָעֲלִית מִנְחָה הַעַל אֵלֶּה אֶנָּחֵם
עָלָה נֹחַם
עַל הַר גָּבֹהַּ וְנִשָּׂא שַׂמְתְּ מִשְׁכָּבֵךְ
שׂוּם שָׁכַב
גַּם שָׁם עָלִית לִזְבֹּחַ זָבַח וְאַחַר
עָלָה
הַדֶּלֶת וְהַמְּזוּזָה שַׂמְתְּ זִכְרוֹנֵךְ
זוּז
כִּי מֵאִתִּי גָּלִית וַתַּעֲלִי הִרְחַבְתְּ
עָלָה עָלָה
מִשְׁכָּבֵךְ וַתִּכְרֹת לָךְ מֵהֶם אָהַבְתְּ
כָּרַת
מִשְׁכָּבָם יָד חָזִיתְ וַתָּשֹׁרִי לַמֶּלֶךְ
שָׁכַב חָזָה
בַּשֶּׁמֶן וַתַּרְבִּי רִקֻּחָיִךְ וַתְּשַׁלְּחִי
שׁוּר רָבָה
צִרַיִךְ עַד מֵרָחֹק וַתַּשְׁפִּילִי עַד
רָחַק שָׁלַח
שְׁאוֹל בְּרֹב דַּרְכֵּךְ יָגַעַתְּ לֹא אָמַרְתְּ
צִיר שָׁפַל
נוֹאָשׁ חַיַּת יָדֵךְ מָצָאת עַל כֵּן
שָׁאַל חָיָה
לֹא חָלִית וְאֶת מִי דָאַגְתְּ וַתִּירְאִי
חָלָה יָרֵא
כִּי תְכַזְּבִי וְאוֹתִי לֹא זָכַרְתְּ לֹא
כָּזַב אֶת
שַׂמְתְּ עַל לִבֵּךְ הֲלֹא אֲנִי מַחְשֶׁה
שׂוּם חָשָׁה
וּמֵעֹלָם וְאוֹתִי לֹא תִירָאִי אֲנִי
יָרֵא
אַגִּיד צִדְקָתֵךְ וְאֶת מַעֲשַׂיִךְ וְלֹא
נָגַד עָשָׂה
יוֹעִילוּךְ בְּזַעֲקֵךְ יַצִּילֵךְ קִבּוּצַיִךְ
יָעַל נָצַל
וְאֶת כֻּלָּם יִשָּׂא רוּחַ יִקַּח הָבֶל
מָנַן נָשָׂא
וְהַחוֹסֶה בִּי יִנְחַל אֶרֶץ וְיִירַשׁ הַר
נָחַל יָרַשׁ
קָדְשִׁי וְאֹמַר סֹלּוּ סֹלּוּ פַּנּוּ דָרֶךְ
סָלַל פָּנָה
רוּמוּ מִכְשׁוֹל מִדֶּרֶךְ עַמִּי כִּי כֹה
רוּם כָּשַׁל
אָמַר רָם וְנִשָּׂא שֹׁכֵן עַד וְקָדוֹשׁ
רוּם קָדַשׁ
שְׁמוֹ מָרוֹם וָקָדוֹשׁ אֶשְׁכֹּן וְאֶת
רוּם שָׁכַן

Iustus perit: & non
est qui recogitet ooo
in corde suo: & viri misericordie colligūtur: qa
nō est q intelligat. A facie enī malicie collectus
est iustus. Veniat pax:
requiescat in oooooooooo
cubili suo: q ambulauit
in directiōe sua. Vos aūt
accedite huc filii augu-
ratricis: semē adulteri &
fornicarie. Sup quē lusi
stis? Sup quē dilatastis
os: & eiecistis linguam?
Nunquid non vos oooo
filii sceleti: semen men
dax? Qui consolamini oo
in dis subter oē lignū
frondosum immolātes
parulos in torrētibus
subter eminentes oooo
petras. In partibus tor
rentis pars tua: hec ooo
est sors tua. Et ipsis ef-
fudisti libamen: oooooooo
obtulisti sacrificiū. Nūq
sup his nō indignabor?
Sup monte excelsum &
sublimē posuisti cubile
tuū: & illuc ascendisti vt
imolares hostias. Et post
ostium & retro postem
posuisti memoriale tuū
qa iuxta me discooperuisti
& suscepisti adulterū. Di
latasti cubile tuū: & pepi
gisti cū eis fedus. Dilexi-
sti stratum eorum manu
apta: & ornasti te regi
vnguento: & multiplica
sti pigmenta tua. Misisti
legatos tuos procul &
humiliata es vsq ad ooo
inferos. In multitudine
vie tue laborasti: nec di
xisti: quiescā. Vitā manū
tue inuenisti. Propterea
non rogasti. Pro quo
sollicita timuisti: oooooo
quia mentita es: & mei
non es recordata: neq
cogitasti in corde tuo:
quia ego tacens oooooo
& quasi non videns: &
mei oblita es. Ego autē
annunciabo iusticiam
tuam: & opera tua non
pderūt tibi: cū clamaue
ris liberent te cōgregati
tui. Et omnes eos aufe-
ret ventus: tollet aura.
Qui aūt fiduciā hēt mei:
hereditabit terrā & possi
debit montē scīm meū:
& dicā. Viā facite: pbe
te iter: declinate de semi
ta auferte offendicula de
via ppli mei. Quia hec
dicit excelsus & sublimis
habitās eternitatē: & scīm
nomē eius in excelso &
in sancto habitās: & cus

Iudet e quomō iustus periit: τ nullus vir su
scipit corde: τ viri iusti tollunt: τ nemo
ἰδέτω ὡς ὁ δίκαιος ἀπώλετο, καὶ οὐδεὶς ἀνὴρ ἐκ
δέχεται τῇ καρδίᾳ, καὶ ἄνδρες δίκαιοι αἴρονται, καὶ οὐδεὶς
cōsiderat. ab esti facie malitatis abiat ē iustus. erit
κατανοεῖ. ἀπὸ γὰρ προσώπου ἀδικίας ἦρται ὁ δίκαιος. ἔσται
in pace sepultura ei: ablata ē de medio. vos aūt ac
ἐν εἰρήνῃ ἡ ταφὴ αὐτοῦ, ἦρται ἐκ μέσου. ὑμεῖς δὲ πρόσα
cedite huc filii inicī semē adulteroq τ meretricis. in
γάγετε ὧδε υἱοὶ ἀπόμοι σπέρμα μοιχῶν καὶ πόρνης. ἐν
quo insultastis? τ sup quē aperistis os vsq
τίνι ἐνετρυφήσατε; καὶ ἐπὶ τίνα ἀνείξατε τὸ στόμα ὑμῶν;
τ sup quē eiecistis linguā vsq? nōne vos
καὶ ἐπὶ τίνα ἐξαλάσατε τὴν γλῶσσαν ὑμῶν; οὐχὶ ὑμεῖς
estis filii pditiōis? semē vile? aduocantes
ἐστὲ τέκνα ἀπωλείας; σπέρμα ἄτιμον; εἰ τοῖς παρακαλοῦντες
ad idola subter arboreo frōdoso: iugulātes fil
ἐπὶ τὰ εἴδωλα ὑπὸ δένδρα δασέα, σφάζοντες τὰ τέκ
os vfos in vallib? p mediū petraq. illa
να αὐτῶν ἐν ταῖς φάραγξι; ἀναμέσον τῶν πετρῶν. ἐκείνη
tua pars: hec tua sors: τ illis effudisti liba-
σου ἡ μερίς, οὗτός σου ὁ κλῆρος, κἀκείνοις ἐξέχεας σπον
mina: τ his obtulisti hostias. sup his nō
δάς, καὶ τούτοις ἀνήνεγκας θυσίας. ἐπὶ τούτοις οὐκ
irascar dicit dño. sup mōtē excelsum τ sublī
ἐργισθήσομαι λέγει κύριος. ἐπὶ ὄρος ὑψηλὸν καὶ μετέω
mē illic tuū cubile τ illic ascēdisti vt imolarēs hostias
ρον ἐκεῖ σου κοίτην καὶ ἐκεῖ ἀνεβίβασας θύσαι θυσίας
tuas: τ post posteo hostii tui posuisti me
σου, καὶ ὀπίσω τῶν σταθμῶν τῆς θύρας σου ἔθηκας μνη
moriā tuū. putabas: qm si recesserio a me plus aliqd
μόσυνά σου. ἐλογίσθης, ὅτι ἐὰν ἀναχωρήσῃς ἀπ' ἐμοῦ πλεῖόν τι
hitur? dilexisti dormiētes tecū: τ multi
ἔξει. ἠγάπησας τοὺς κοιμωμένους μετὰ σοῦ, καὶ ἐπλή
plicasti fornicationē tuā cū eis: τ multos fecī
θυνας τὴν πορνείαν σου μετ' αὐτῶν, καὶ πολλοὺς ἐποίη
sti coq? pcul a te: τ misisti legatos
σας τοὺς μακρὰν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπίστειλας πρέσβεις
vltra terios tuos: τ humiliata es vsq ad iferos mul
ὑπὲρ τὰ ὅρια σου, καὶ ἐταπεινώθης ἕως ἅδου τῶν πο
tio itineriū tuō. laborasti τ nō dixisti desinā:
λυοδίαις σου. ἐκοπίασας καὶ οὐκ εἶπας παύσομαι,
cōfortata q: fecisti hec: ppter hoc nō roga
ἐνισχύουσα ὅτι ἔπραξας ταῦτα, διὰ τοῦτο οὐ κατεδυ
sti me tu: quē timēs pterrita es. τ mētita es
νήθης μου σύ, τίνα εὐλαβηθεῖσα ἐφοβήθης. καὶ ἐψεύσω
mihi: τ nō recordata es mei: neq cepisti me in mē
μοι, καὶ οὐκ ἐμνήσθης μου, οὐδὲ ἔλαβές με εἰς τὸν δόσιν
te tua: neq in corde tuo. τ ego te videō despi
σόν σου, οὐδὲ εἰς τὴν καρδίαν σου. καὶ ἐγώ σε ἐῤῥῶ πα
cio: τ me nō timuisti: τ ego āsniciabo iu
ρορῶ, καὶ ἐμὲ οὐκ ἐφοβήθης, καὶ ἐγὼ ἀπαγγελῶ τὴν δι-
sticiā tuā: τ mala tua nō pderūt tibi: cū
καιοσύνην σου, καὶ τὰ κακά σου οὐχ ὠφελήσουσί σοι, ὅτ' ἂν
clamaueris eruāt te in tribulatiōe tua. istos
βοήσῃς ἐξελίσθωσάν σε ἐν τῇ θλίψει σου. τούτους
esti oēs vēt tollet τ auferet tēpestas. at
γὰρ πάντας ἄνεμος λήψεται καὶ ἀπόλεσε καταγής. εἰ δὲ
sperātes in me: possidebūt terrā τ hereditabūt
ἀντιχόμενοι ἐν ἐμοί, κληρονομήσουσι
montē scīm meū. τ dicēt: mūdate a fa
τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου. καὶ ἐροῦσι, καθαρίσατε ἀπὸ τῆς ὁ-
cie ei? viam: τ auferte offendicula de
σώπου αὐτοῦ ὁδούς, καὶ ἄρατε σκῶλα ἀπὸ τῆς ὁδοῦ
ppli mei. hec dicit dño excelsus & in excelso habi
τοῦ λαοῦ μου. τάδε λέγει κύριος ὑψηλὸς καὶ ἐν ὑψηλοῖς κατοι
tat in eternū: sanct in scīo nomē illi: dño excel
κῶν εἰς τὸν αἰῶνα, ἅγιος ἐν ἁγίοις ὄνομα αὐτῷ, κύριος ὑψη
sus in scīo requiescens: τ
λὸς ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενος, καὶ ooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

pusillanimio dão patientiã: τ dão vitã
ὀλιγοψύχοις δοῦναι μακροθυμίαν, καὶ δοῦναι ζωὴν τοῖς
cõtritis corde. nõ in eternũ vlcis
συντετριμμένοις τῇ καρδίᾳ. οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἐκδι-
car vos:neq; semp irascar vobis.spiri
κήσω ὑμᾶς, οὐδὲ διαπαντὸς ὀργισθήσομαι ὑμῖν. πνεῦ-
tus eũ a me egrediet: τ flatũ oẽm ego fe
μα γὰρ παρ' ἐμοῦ ἐξελεύσεται, καὶ πνοὴν πᾶσαν ἐγὼ ἐποί-
ci. ppē petũ modicũ ꝓd tristitia affeci eũ:τ percus
ησα. διὰ ἁμαρτίαν βραχύ τι ἐλύπησα αὐτόν, καὶ ἔπα-
si eũ. τ auerti faciẽ meã ab eo:
ταξα αὐτόν. καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτοῦ,
τ cõtristat' sũ:τ abiit tristis in vito suio.
καὶ ἐλυπήθη, καὶ ἐπορεύθη σκυθρὸς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.
viae eius vidi: τ sanaui eũ: τ cõsolat'
τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ἑώρακα, καὶ ἰασάμην αὐτόν, καὶ παρε-
sum eũ: τ dedi ei cõsolationẽ verã
κάλεσα αὐτόν, καὶ ἔδωκα αὐτῷ παράκλησιν ἀληθινὴν
pacẽ sup pacẽ hiꝰd lõge τ hiꝰd ppe sũt. τ
εἰρήνην ἐπ' εἰρήνην τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγὺς οὖσιν. καὶ
dixit dõs: sanabo eos: at tuid sic fluctu
εἶπεν κύριος, ἰάσομαι αὐτούς, οἱ δὲ ἄδικοι οὕτως κλυ-
abant: τ descere nõ poterũt. nõ
δωνιόσονται, καὶ ἀσταθμήσασθαι οὐ δυνήσονται. οὐκ
est gaudere iptis dixit dõs dõ.
ἔστι χαίρειν τοῖς ἀσεβέσιν εἶπεν κύριος ὁ θεός. Ca.58.

A Βόησον ἐν ἰσχύϊ καὶ μὴ φείσῃ ὡς σάλπιγγα
exalta vocẽ tuã: τ ãnũcia ppło meo
ὕψωσον τὴν φωνήν σου, καὶ ἀνάγγειλον τῷ λαῷ μου τὰ
petã ꝓeos: τ domui iacob iniqtates
ἁμαρτήματα αὐτῶν, καὶ τῷ οἴκῳ Ἰακὼβ τὰς ἀνομίας
eos. me die. de die querẽt: τ scire meas
αὐτῶν. ἐμὲ ἡμέρας ἐξ ἡμέρας ζητήσουσι, καὶ γνῶναι μου
C viaos desiderãt: q̃ſi ppło iusticiã faciẽs:
τὰς ὁδοὺς ἐπιθυμοῦσιν, ὡς λαὸς δικαιοσύνην ποιῶν καὶ
τ iudiciũ dei sui nõ dereliquẽs. petũt me
κρίσιν θεοῦ αὐτοῦ μὴ ἐγκαταλείπων. αἰτοῦσί με
nũc iudicia iustũ: τ appꝓpiquare deo cupiũt dicen
νῦν κρίσιν δικαίαν, καὶ ἐγγίζειν θεῷ ἐπιθυμοῦσι λέγον-
tes: q̃re ieiunauim? τ nõ vidisti: humiliaui
τες: διὰ τί νηστεύσαμεν καὶ οὐκ εἶδες, ἐταπεινώσα-
m' alas nras τ nõ cognouisti.in eũ die
μεν ἀλλὰ τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ οὐκ ἔγνως. ἐν γὰρ ταῖς ἡμέ-
bus ieiunioꝝ vroꝝ inuenitis volũtates vras: τ
ραις τῶν νηστειῶν ὑμῶν εὑρίσκετε τὰ θελήματα ὑμῶν, καὶ
oes subiectos vros affligitis in iudiciũ τ
πάντας τοὺς ὑπεύθυνους ὑμῶν νύσσετε εἰς κρίσιν καὶ
pugnas:ieiunatis τ pentitis pugnis humilẽ. q̃
μάχας, νηστεύετε καὶ τύπτετε πυγμαῖς ταπεινόν. ἵνα
re mihi ieiunatis sicut hodie vt audiat' in clamore
τί μοι νηστεύετε ὡς σήμερον ἀκουσθῆναι ἐν κραυγῇ τὴν
D B vra. nõ hoc ieiuniũ elegi: τ di
φωνὴν ὑμῶν. οὐ ταύτην τὴν νηστείαν ἐξελεξάμην, καὶ ἡμέ-
em humiliare holem aiam suã: neq; si icurua
ραν ταπεινοῦν ἄνθρωπον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, οὐδ' ἂν κάμ-
uerio q̃ſi circulũ collũ tuũ τ cilicio τ cine
ψῃς ὡς κρίκον τὸν τράχηλόν σου καὶ σάκκον καὶ σπο-
rem substrauerio. neq; sic vocabitis ieiuniũ acceptabile:
δὸν ὑποστρώσῃς. οὐδ' οὕτως καλέσετε νηστείαν δεκτόν,
nõ tale ego elegi ieiuniũ: dicit dõs: sed
οὐχὶ τοιαύτην ἐγὼ ἐξελεξάμην νηστείαν, λέγει κύριος, ἀλ-
solue oẽm colligatura iniqtatis dissolue: obligatiões
λὰ λύε πᾶσα σύνδεσμον ἀδικίας, διάλυε σφαγγαλιὰς
violẽtaꝝ cautionũ: dimitte cõfractos in remissi-
βιαίων συναλλαγμάτων, ἀπόστελλε τεθραυσμένους ἐν ἀφέ-
one: τ oẽm scripturã iniquã cõscide. frãge
σει, καὶ πᾶσαν συγγραφὴν ἄδικον διάσπα. διάθρυσον
C esurienti panẽ tuũ τ pauperes sine tecto induc
πεινῶντι τὸν ἄρτον σου καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἰσάγαγε
in domũ tuã. si videris nudũ
εἰς τὸν οἶκόν σου. ἐὰν ἴδῃς γυμνὸν

[a]contrito[l] & humili[m] spi-
ritu:[n] vt viuificet[o] spiritũ
[p]humiliũ[q] & viuificet[r] cor
[s]contritorum. ooooooooo
[a]Non[c]enĩ[t] in sempiternũ
[b]litigabo:[c]neq; vsq[d] ad fi-
nem[e] irascar:[f]qa[g] spiritus
[h]a facie mea [i]egredietur:
[k]& flatus[l]ego[m]faciã.[n] Pro
pter iniqtate[o] auaricie ei?
[p]iratus sum:[q]& percussi eũ.
[r]Abscondi[s] & indignatus
sum.[t] Et abiit[u] vagus[v] in
via[x]cordis sui.[y] Vias eius
[z]vidi[a] & sanaui eum:[b] & re-
duxi eum[c] & reddidi ooo
[d]cõsolationes[e]ipsi[f] & lugẽ
tibus eius.[g]Creaui[h]fructũ
[i]labiorum[k] pacem:[l] pacẽ
[m]ei[n]qui longe est: oooooooo
[o]& qui prope[p] dixit[q] domi
nus[r] & sanaui eum. ooooo
[s]Impii autẽ[t] quasi mare
[u]feruens[v] quod[x]quiescere
[y]nõ[z] potest:[a] & redundant
[b]fluctus eius in[c]conculca
tionẽ[d] & lutum.[e] Non est
[f]pax oooooooooooooooooooo
[g]impis:[h]dicit[i] deus meus.
58.

[a]Lama[b]ne[c]cesses:[d] q̃-
ſi tuba oooooooooooo
[e]exalta[f]vocẽ tuã:[g] & annũ
cia[h]ppło meo[i] scelera eo-
rũ:[k] & domui[l] iacob[m] petã
eorũ.[n] Me etenim de[o] die
in[p]diẽ[q] querũt[r] & scire[s] vi-
as meas[t] volũt[u] quasi gẽs
[v]que[x] iusticiam[y] fecerit[z] &
que iudicium[a] dei sui ooo
[b]non[c]dereliq̃rit.[d] Rogant
me[e]iudicia[f]iusticie: & oo
[g]appropinquare[h]deo[i]vo-
lũt.[k] Quare[l] ieiunauim?
[m]& nõ[n] aspexisti:[o] humilia
uim[p] aias nras[q] & nescisti.
[r]Ecce[s]in die[t] ieiunii vestri
[u]inuenitur[v]volũtas vra[b] &
oes[c] debitores vros[d] repe
titis.[e] Ecce[f]ad lites[g] & ad
cõtentiões[h]ieiunatis:[i] &
percutitis[k]pugno[l]impie.
[m]Nolite[n]ieiunare[o]sicut vs
q̃ ad hãc[p] diẽ[q] vt audiatur
[r]in excelso[s]clamor vester.
[t]Nunqd tale[u] est [v]ieiuniũ
[x]qd elegi per[y]diẽ[z]affligere
[a]hominẽ[b]animã suã.[c] Nũ
qd contorq̃re[d] q̃ſi circulũ
[e]caput suũ:[f] & saccũ[g] & ci-
nerem[h]sternere:[i] Nunqd
istud[k]vocabis[l]ieiuniũ:[m] &
diẽ[n]acceptabilẽ[o]dño?[p] Nõ
ne[q]hoc est magis[r] ieiuniũ
qd[s]elegi.[t] Dissolue[u] colli
gatiões[v]ipietatis[x]solue[y]fa
sciculos[z]deprimẽtes.[a] Di
mitte eos q[b]cõfracti sunt
[c]liberos:[d] & oẽ[e]onus[f]dirũ
pe.[g]Frange[h]esuriẽti[i]panẽ
tuũ:[k] & egenos[l] vagosq̃
[m]induc in[n]domum tuam.
[o]Cum[p]videris[q]nudum oo

[a]תֵּה [b]דַּכָּא [c]וּשְׁפַל [d]רוּחַ [e]לְהַחֲיוֹת [f]רוּחַ
[g]דַּכָּא [h]שְׁפָלִים [i]וּלְהַחֲיוֹת [j]לֵב [k]נִדְכָּאִים׃ [l]כִּי
[m]עָלַם [n]רוּב [o]לֹא [p]לְעוֹלָם [q]אָרִיב [r]וְלֹא [s]לְנֶצַח
[t]אֶקְצוֹף [u]כִּי [v]רוּחַ [w]מִלְּפָנַי [x]יַעֲטוֹף
[y]עָטָף [z]עָשִׂיתִי׃ [a]וּנְשָׁמוֹת [b]אֲנִי [c]עָשִׂיתִי׃ [d]בַּעֲוֹן [e]בִּצְעוֹ
[f]נָכָה [g]סָתַר [h]קָצַפְתִּי [i]וָאֵלֵךְ [j]הַסְתֵּר [k]וָאֶקְצוֹף
[l]קָצוּף [m]שׁוֹבָב [n]בְּדֶרֶךְ [o]לִבּוֹ׃ [p]דְּרָכָיו
[q]רָאִיתִי [r]רָפָא [s]רָאִיתִי [t]וְאַרְפְּאֵהוּ [u]וְאַנְחֵהוּ [v]וַאֲשַׁלֵּם
[w]נָחָם [x]לוֹ [y]וְלַאֲבֵלָיו׃ [z]בּוֹרֵא [a]נִיב
[b]נוּב [c]שְׂפָתָיִם [d]שָׁלוֹם [e]שָׁלוֹם [f]לָרָחוֹק
[g]שָׁלֵם [h]וְלַקָּרוֹב [i]אָמַר [j]יְהוָה [k]וּרְפָאתִיו׃
[l]קָרֵב [m]וְהָרְשָׁעִים [n]כַּיָּם [o]נִגְרָשׁ [p]כִּי [q]הַשֹּׁקֵט
[r]שָׁקֹט [s]יָכֹל [t]לֹא [u]יוּכַל [v]וַיִּגְרְשׁוּ [w]מֵימָיו [x]רֶפֶשׁ
[y]וָטִיט׃ [z]אֵין [a]שָׁלוֹם [b]אָמַר [c]אֱלֹהַי
[d]לָרְשָׁעִים׃

Cap. lviij

[a]קְרָא [b]בְגָרוֹן [c]אַל [d]תֶּחְשָׂךְ [e]כַּשּׁוֹפָר
[f]שָׁפֵר [g]רוּם [h]קוֹלֶךָ [i]וְהַגֵּד [j]לְעַמִּי [k]פִּשְׁעָם
[l]וּלְבֵית [m]יַעֲקֹב [n]חַטֹּאתָם׃ [o]וְאוֹתִי [p]יוֹם [q]יוֹם
[r]יִדְרֹשׁוּן [s]וְדַעַת [t]דְּרָכַי [u]יֶחְפָּצוּן [v]כְּגוֹי
[w]אֲשֶׁר [x]צְדָקָה [y]עָשָׂה [z]וּמִשְׁפַּט [a]אֱלֹהָיו
[b]לֹא [c]עָזָב [d]יִשְׁאָלוּנִי [e]מִשְׁפְּטֵי [f]צֶדֶק
[g]קִרְבַת [h]אֱלֹהִים [i]יֶחְפָּצוּן׃ [j]לָמָּה [k]צַמְנוּ
[l]וְלֹא [m]רָאִיתָ [n]עִנִּינוּ [o]נַפְשֵׁנוּ [p]וְלֹא [q]תֵדָע
[r]הֵן [s]בְּיוֹם [t]צֹמְכֶם [u]תִּמְצְאוּ [v]חֵפֶץ [w]וְכָל
[x]עַצְּבֵיכֶם [y]תִּנְגֹּשׂוּ׃ [z]הֵן [a]לְרִיב [b]וּמַצָּה
[c]תַּצּוּמוּ [d]וּלְהַכּוֹת [e]בְּאֶגְרֹף [f]רָשַׁע [g]לֹא
[h]תָצוּמוּ [i]כַּיּוֹם [j]לְהַשְׁמִיעַ [k]בַּמָּרוֹם
[l]קֹלְכֶם׃ [m]הֲכָזֶה [n]יִהְיֶה [o]צוֹם [p]אֶבְחָרֵהוּ [q]יוֹם
[r]עַנּוֹת [s]אָדָם [t]נַפְשׁוֹ [u]הֲלֹכֵף [v]כָּאֲגַמֹּן
[w]רֹאשׁוֹ [x]וְשַׂק [y]וָאֵפֶר [z]יַצִּיעַ הֲלָזֶה [a]תִּקְרָא
[b]צוֹם [c]וְיוֹם [d]רָצוֹן [e]לַיהוָה׃ [f]הֲלוֹא [g]זֶה
[h]צוֹם [i]אֶבְחָרֵהוּ [k]פַּתֵּחַ [l]חַרְצֻבּוֹת [m]רֶשַׁע
[n]הַתֵּר [o]אֲגֻדּוֹת [p]מוֹטָה [q]וְשַׁלַּח [r]רְצוּצִים
[s]חָפְשִׁים [t]וְכָל [u]מוֹטָה [v]תְּנַתֵּקוּ׃ [w]הֲלוֹא
[x]פָרֹס [y]לָרָעֵב [z]לַחְמֶךָ [a]וַעֲנִיִּים
[b]מְרוּדִים [c]תָּבִיא [d]בָיִת [e]כִּי [f]תִרְאֶה [g]עָרֹם
[h]וְכִסִּיתָ

b

וְכִסִּיתוֹ׳ וּמִבְּשָׂרְךָ׳ לֹא׳ תִתְעַלָּם׃ כִּסָּה׳ עָלַם
אָז׳ יִבָּקַע׳ כַּשַּׁחַר׳ אוֹרֶךָ׳ וַאֲרֻכָתְךָ׳ בָּקַע
מְהֵרָה׳ תִצְמָח׳ וְהָלַךְ׳ לְפָנֶיךָ׳ צִדְקֶךָ׳ צָמַח׳ פָּנָה
כְּבוֹד׳ יְהוָה׳ יַאַסְפֶךָ׃ אָז׳ תִּקְרָא׳ כָּבַד׳ אָסַף
יְהוָה׳ יַעֲנֶה׳ תְּשַׁוַּע׳ וְיֹאמַר׳ הִנֵּנִי׳ קָרָא׳ עָנָה
אִם׳ תָּסִיר׳ מִתּוֹכְךָ׳ מוֹטָה׳ שְׁלַח׳ שׁוּעַ׳ אָמַר
אֶצְבַּע׳ וְדַבַּר׳ אָוֶן׃ וְתָפֵק׳ לָרָעֵב׳ אֶצְבַּע׳ פּוּק
נַפְשֶׁךָ׳ וְנֶפֶשׁ׳ נִעֲנָה׳ תַּשְׂבִּיעַ׳ וְזָרַח׳ שָׂבַע׳ עָנָה
בַּחֹשֶׁךְ׳ אוֹרֶךָ׳ וַאֲפֵלָתְךָ׳ כַּצָּהֳרָיִם׃ צָהֳרַיִם
וְנָחֲךָ׳ יְהוָה׳ תָּמִיד׳ וְהִשְׂבִּיעַ׃ נָחָה׳ תָּמִיד׳ שָׂבַע
בְּצַחֲצָחוֹת׳ נַפְשֶׁךָ׳ וְעַצְמֹתֶיךָ׳ יַחֲלִיץ׃ צָחָה׳ חָלַץ׳ הָיָה
וְהָיִיתָ׳ כְּגַן׳ רָוֶה׃ וּכְמוֹצָא׳ מַיִם׃ יָצָא׳ כָּזָב׳ מַיִם
אֲשֶׁר׳ לֹא׳ יְכַזְּבוּ׳ מֵימָיו׃ וּבָנוּ׳ מַיִם׳ בָּנָה
מִמְּךָ׳ חָרְבוֹת׳ עוֹלָם׃ מוֹסְדֵי׳ דוֹר׳ עָלַם׳ יָסַד׳ קוּם
וָדוֹר׳ תְּקוֹמֵם׃ וְקֹרָא׳ לְךָ׃ גֹדֵר׳ שוּב׳ נְתִיבוֹת׳ יָשַׁב׳ שוּב
פֶּרֶץ׃ מְשׁוֹבֵב׳ נְתִיבוֹת׃ לָשֶׁבֶת׳ אִם׃ תָּשִׁיב׳ מִשַّבָּת׳ רַגְלֶךָ׃ עֲשׂוֹת׳ חֶפְצֶיךָ׃ עָשָׂה
בְּיוֹם׳ קָדְשִׁי׃ וְקָרָאתָ׳ לַשַّבָּת׳ עֹנֶג׃
לִקְדוֹשׁ׳ יְהוָה׳ מְכֻבָּד׃ וְכִבַּדְתּוֹ׳ כָּבַד׳ קָדַשׁ
מֵעֲשׂוֹת׳ דְּרָכֶיךָ׃ מִמְּצוֹא׳ חֶפְצֶךָ׃ מָצָא
וְדַבֵּר׳ דָּבָר׃ אָז׳ תִּתְעַנַּג׳ עַל׳ יְהוָה׃ עָנַג
וְהִרְכַּבְתִּיךָ׳ עַל׳ בָּמֳתֵי׳ אָרֶץ׃ רָכַב׳ בָּמָה
וְהַאֲכַלְתִּיךָ׳ נַחֲלַת׳ יַעֲקֹב׳ אָבִיךָ׃ כִּי׳ פִּי׳ אָכַל׳ פֶּה
יְהוָה׳ דִּבֵּר׃ הֵן׳ לֹא׳ Cap. lix.
קָצְרָה׳ יַד׳ יְהוָה׳ מֵהוֹשִׁיעַ׃ וְלֹא׳ כָבְדָה׳ יָשַׁע
אָזְנוֹ׳ מִשְّמוֹעַ׃ כִּי׳ אִם׃ עֲוֹנוֹתֵיכֶם׃ הָיוּ׳ מַבְדִּילִים׃ בֵּינֵכֶם׳ לְבֵין׳ אֱלֹהֵיכֶם׃ הָיָה׳ בָּדַל
וְחַטֹּאתֵיכֶם׃ הִסְתִּירוּ׳ פָנִים׳ מִכֶּם׃ סָתַר׳ פָּנֶה
מִשְّמוֹעַ׃ כִּי׳ כַפֵּיכֶם׳ נְגֹאֲלוּ׃ בַּדָּם׃ כָּפַר׳ גָּאַל
וְאֶצְבְּעוֹתֵיכֶם׳ בָּעָוֹן׃ שִׂפְתוֹתֵיכֶם׃ דִּבְּרוּ׳ שָׁקֶר׃ לְשׁוֹנְכֶם׳ עַוְלָה׃ תֶּהְגֶּה׃ אָצַע׳ שָׂפָה׳ לָשׁוֹן׳ הָגָה
אֵין׃ קֹרֵא׃ בְּצֶדֶק׃ וְאֵין׃ נִשְׁפָּט׃ שָׁפַט
בֶּאֱמוּנָה׃ בָּטוּחַ׃ עַל׳ תֹּהוּ׳ וְדַבֵּר׳ שָׁוְא׃ אָמַן׳ בָּטַח
הָרוּ׃ עָמָל׃ וְהוֹלִיד׃ אָוֶן׃ בִּיצִי׳ תֹּהוּ׳ הָרָה
צִפְעֹנִי׳ בִּקֵּעוּ׃ וְקוּרֵי׳ עַכָּבִישׁ׳ יֶאֱרֹגוּ׃ יָלַד׳ אָרַג
הָאֹכֵל׃ מִבֵּיצֵיהֶם׃ יָמוּת׃ וְהַזּוּרֶה׃ מוּת׳ זָרָה

'operi eum: & carnem tu am'ne' despexeris. ooooo 'Tunc' erupet' q̃si mane 'lumen tuũ' & sanitas tua 'citi' orietur. Et anteibit 'faciem tuã' iustitia tua & 'gloria 'domini' colliget te. Tunc' inuocabis: ooo 'r & dñs' exaudiet: 'clamabis' & dicet' ecce adsum. Si 'abstuleris' de medio tui 'cathenã: & desieris' ex tẽdere' digitũ: & loqui qd 'nõ pdest. Cuꝫ effuderis 'esuriẽ' animã tuã: & animam 'afflictã' repleueris: 'orietur' in tenebris' lux tua: & tenebre tue erunt 'sicut meridies' Et requiẽ tibi dabit' dñs' semp: & ĩplebit' splẽdoribus' aiam tuã: & ossa tua' liberabit. Et eris' q̃si hortus' irrigus: & sicut fons' aquarũ 'cui' nõ' deficient 'aque. Et edificabuntur ooooo 'in te' deserta' seculorum 'fundamenta' gnationis & generatiõis' suscitabis. Et vocaberis' edificator 'sepiuꝫ: 'auertẽs' semitas 'in quietem. Si ooooooooo 'auerteris' a sabbato' pedem tuũ' facere' volũtatẽ tuã' in die' sctõ meo: & vocaueris' sabbatũ' delicatũ & sanctũ' domini' gloriosum: & glorificaueris eũ 'dum nõ facis' vias tuas: & nõ inuenitur' volũtas tua' vt loq̃ris' f monẽ' tũc 'delectaberis' super' dñio: & sustollam te' super' altitudines' terre: ooooooooo & cibabo te' hereditate 'iacob' patris tui. Os' eĩ 'dñi' locutũ est. 59.

Θ Ecce non ooooooooo 'est abbreuiata' manus' dñi' vt saluare neq̃at: 'neq̃' aggrauata ẽ 'auris eius' vt nõ exaudiat: sed 'iniqtates vre' diuiserunt 'inter vos' & deũ vestrũ: & peccata vra' absconderunt 'faciem eius' a vobis 'ne exaudiret. Manus' ei 'vre' pollute sunt' sanguine: & digiti vestri' iniquitate. Labia vestra ooooooo 'locuta sunt' mendaciũ: & 'ligua vra' iniqtatẽ' fatur. Non est' qui inuocet' iusticiã: neq̃ est' qui iudicet 'vere: sed' cõfidũt' in' nihil: & loquũtur' vanitates. Conceperunt' laborẽ' & peperunt' iniqtatẽ. Oua 'aspidũ' ruperũt: & telas 'aranee' texuerunt. Qui comederit' de ouis eorũ 'morietur: & qd cõfotũ

operi: τ a domesticis seminis tui ne περιίδῃς, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου οὐχ
despexeris. tũc erũpet matutinũ lumẽ tuũ: τ ὑπερόψῃ. τότε ἐξαγγελεῖται ὁ πρωΐμος ὁ φῶς σου, καὶ
sanitates tue cito orient. τ preibit ea τὰ ἰάματά σου ταχὺ ἀνατελεῖ. καὶ προπορεύσεται σε
te te iusticia tua τ gla dei circũda προσώπῳ σου ἡ δικαιοσύνη σου καὶ ἡ δόξα τοῦ θεοῦ περι-
bit te. tũc clamabis: τ dñs exaudiet te: adhuc lo- λεῖ σε. τότε βοήσῃ, καὶ κύριος εἰσακούσεταί σου, ἔτι λα-
quẽte te dicet: ecce adsum. si abstuleris a te λοῦντός σου ἐρεῖ, ἰδοὺ παρεῖμι. ἐὰν ἀφέλῃς ἀπὸ σοῦ
colligationẽ τ ordinationẽ τ verbũ murmurationis: τ σύνδεσμον καὶ χειροτονίαν καὶ ῥῆμα γογγισμοῦ, καὶ
dederis esuriẽti panẽ: et ala tua: τ aiam humilia δῶς πεινῶντι τὸν ἄρτον, ἐκ ψυχῆς σου, καὶ ψυχὴν τεταπει-
tã saturauerit: tũc orient in tenebris lumẽ νωμένην ἐμπλήσῃς, τότε ἀνατελεῖ ἐν σκότει τὸ φῶς
tuũ: τ tenebre tue sicut meridies: τ erit de σου, καὶ τὸ σκότος σου ὡς μεσημβρία, καὶ ἔσται ὁ θεός
tu' tecũ semp. τ ĩpleberis sicut σου μετὰ σοῦ διαπαντός. καὶ ἐμπλησθήσῃ κατὰ τὴν
desiderat aia tua: τ ossa tua pinguescẽt. ἐπιθυμίαν ἡ ψυχή σου, καὶ τὰ ὀστᾶ σου πιανθήσεται.
τ erũt sicut hortus irriguus. τ sicut fons: quẽ nõ desi- καὶ ἔσῃ ὡς κῆπος μεθύων. καὶ ὡς πηγή, ἣν μὴ ἐκλεί-
ruit aqua τ edificabunt tibi deserta secula: πει ὕδωρ καὶ οἰκοδομηθήσονταί σοι αἱ ἔρημοι αἰῶνες,
τ erũt fũda mẽta tua sẽpiterna ĩ gnationib' gnationũ. τ voca- καὶ ἔσται τὰ θεμέλιά σου αἰώνια ἐν γενεαῖς γενεῶν. καὶ κλη-
beris edificator: maceriaꝫ: τ lapideo q̃ i me- θήσῃ οἰκοδόμος φραγμῶν, καὶ τοὺς λίθους τοὺς ἀπαμί-
dio semitaꝫ q̃ desere facies. si auerteris pedẽ σου τῶν τρίβων ποιήσεις. ἐὰν ἀποστρέψῃς τὸν πόδα
tuũ a sabbatis vt nõ facias volũtates σου ἀπὸ τῶν σαββάτων τοῦ μὴ ποιεῖν τὰ θελήματά
tuas in die sctã: τ vocabis sabbata deli σου ἐν ἡμέρᾳ τῇ ἁγίᾳ, καὶ καλέσῃς τὰ σάββατα τρυ-
cata sctã deo tuo: nõ tolles pedẽ tuũ ad o- φερὰ ἅγια τῷ θεῷ σου, οὐκ ἀρεῖς τὸν πόδα σου ἐπὶ τὸ
pus: neq̃ loq̃ris verbũ in ira de ore tuo: ἔργον, οὐδὲ λαλήσεις λόγον ἐν ἐργῷ ἐκ τοῦ στόματός σου,
τ eris cõfidens sup dñm: τ elevabit te sup καὶ ἔσῃ πεποιθὼς ἐπὶ κύριον, καὶ ἀναβιβάσει σε ἐπὶ τὰ
bona terre: τ cibabit te hereditate iacob ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ ψωμιεῖ σε τὴν κληρονομίαν Ἰακὼβ τοῦ
pris tui. nã os dñi locutũ est hec. πατρός σου. τὸ γὰρ στόμα τοῦ κυρίου ἐλάλησεν ταῦτα.

Ωμὴ οὐκ ἰσχύει ἡ χεὶρ κυρίου τοῦ σῶσαι, ἢ βαρύ- C.59. A
uata ẽ auris eius et nõ exaudiat: sed peccã- τερον τὸ οὖς αὐτοῦ μὴ ἐισακοῦσαι; ἀλλὰ τὰ ἁμαρτήματα ῥ.50.α.
vra separãt iter vos τ deũ: τ ꝓpter pecca ὑμῶν διίστασι ἀναμέσον ὑμῶν καὶ τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τὰς ἁμαρ- Ῥω.11.
ta vra auertit faciẽ suã a vobis: et nõ τίας ὑμῶν ἀπέστρεψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν, τοῦ μὴ
misereat. nã manus' vre pollute sanguine: τ ἐλεῆσαι. αἱ γὰρ χεῖρες ὑμῶν μεμολυσμέναι αἵματι, καὶ ῥ.3.α.
digiti vri petio: et labia vra loquuta αἱ δὲ δάκτυλοι ὑμῶν ἁμαρτίας, τὰ δὲ χείλη ὑμῶν ἐλάλη-
sũt iniqtatẽ: τ lingua vra iusticiã meditabat. nullus σαν ἀνομίαν, καὶ γλῶσσα ὑμῶν ἀδικίαν ἐμελέτα. οὐδεὶς
loquit iusta: neq̃ est iudiciũ verũ. cõfidũt in λαλεῖ δίκαια, οὐδὲ ἔστιν κρίσις ἀληθινή. πεποιθασιν ἐπὶ
vanio τ loquũt vana: q̃ parturiũt dolorẽ τ gene- ματαίοις καὶ λαλοῦσι κενά, ὅτι κύουσι φόνον καὶ τίκτου- Gob.15
rãt iniqtatẽ. oua aspidũ fregẽt τ telã arance te- σιν ἀνομίαν. ὠὰ ἀσπίδων ἔρρηξαν καὶ ἱστὸν ἀράχνης ὑφαί- d.
xunt. τ q̃ voluerit de ouis eor comedere: frangẽ νουσιν. καὶ ὁ μέλλων τῶν ὠῶν αὐτῶν φαγεῖν, συντρίψας

ooo oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

B

vẽtilatũ:repperit τ in ipo regulũ. tela eoꝝ nõ
ὑφανοῦσι, ἐνοχεῖ καὶ ἐν αὐτῷ βασιλικοειδὲς ἰστὸς αὐτῶν οὐκ
erit in vestimẽtũ: neq; operient ab operi-
ἔσται εἰς ἱματισμόν, οὐδὲ μὴ περιβάλωνται ἀπὸ τῶν ἔρ-
bus suis. nã opa eoꝝ opa iniqtatis: et pe-
γων αὐτῶν. τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἔργα ἀνομίας, οἱ δὲ πόδες
des eoꝝ ad maliciã currũt veloces ad effũdẽdũ
ὁδὸς αὐτῶν ἐπὶ ποιηρίαν τρέχουσιν ταχινοὶ ἐκχέαι
sanguinẽ:τ cogitatiões eoꝝ cogitatiões stultoꝝ.
αἷμα, καὶ οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν διαλογισμοὶ ἀφρόνων.
cõtritio τ miseria in vtio eoꝝ: τ
σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, καὶ
viã pacis nõ cognouerũt:τ nõ est iudiciũ in
ὁδὸν εἰρήνης οὐκ οἶδασιν, καὶ οὐκ ἔστι κρίσις ἐν ταῖς
vtio eoꝝ. nã semite eoꝝ puerse: q̃o tran
ὁδοῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ τρίβοι αὐτῶν διεστραμμέναι, ἃς διοδεύ-
seũt: τ nesciũt pacẽ. ꝓpter hoc recessit iudi
ουσι, καὶ οὐκ οἶδασιν εἰρήνην· διὰ τοῦτο ἀπέστη κρί-
ciũ ab eis: τ nõ appẽhẽdit eos iustitia.
σις ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτοὺς δικαιοσύνη.
expectantib⁹ illis lucẽ facta est eis tenebra: ꝓpto-
ὑπομενόντων αὐτῶν φῶς ἐγένετο αὐτοῖς σκότος, μει-
lãcs lucẽ in tenebris ãbulauerũt. palpa-
λίας λαμπὴν ἐν σκότει περιεπάτησαν. ψηλαφήσου-
bãt sicut ceci parietẽ:τ q̃si nõ cultib⁹ oculis
σιν ὡς τυφλοὶ τοῖχον, καὶ ὡς οὐχὶ ὄντων ὀφθαλμῶν
attrectabũt cadẽt in meridie: q̃si in nocte media
ψηλαφήσουσι· πεσοῦνται ἐν μεσημβρίᾳ, ὡς ἐν μεσονυκτίῳ
q̃si mortẽtes gemẽt: q̃si ursus τ q̃si colũba parit
ὡς ἀποθνήσκοντες στενάξουσιν, ὡς ἄρκος καὶ ὡς περιστερὰ κλαύσ-
ãbulabũt. expectauim⁹ iudiciũ τ nõ erit salus. longe
ονται· ἀναμείναμεν κρίσιν, καὶ οὐκ ἔσται· σωτηρία μακρὰν
recessit a nobis: multa enim nfa iniqtas i cõspectu tuo:
ἀφέστηκεν ἀφ' ἡμῶν, πολλὴ γὰρ ἡμῶν ἡ ἀνομία ἐναντίον σου,
τ peccata nfa restiterũt nobis. nã iniqtates
καὶ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἀντέστησαν ἡμῖν· αἱ γὰρ ἀνομίαι
nfe in nobis: τ iusticias nfas cognouim⁹. ipse
ἡμῶν ἐν ἡμῖν, καὶ τὰ ἀδικήματα ἡμῶν ἐγνώμεν· ἀσεβῆ
egim⁹ τ mẽtiti sum⁹ τ recessim⁹ a deo no
σαμεν καὶ ἐψευσάμεθα καὶ ἀπεστήμεθα ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἡμῶν
stro: loquuti sum⁹ iniqua: τ iobediẽtes fuim⁹:pepim⁹:
μῶν, ἐλαλήσαμεν ἄδικα, καὶ ἐπειθήσαμεν, ἐκινήσαμεν,
τ meditati sum⁹ de corde nfo verba iniqua:
καὶ ἐμελετήσαμεν ἀπὸ καρδίας ἡμῶν λόγους ἀδίκους,
τ recessim⁹ a iudicio:τ iustitia lõge
καὶ ἀπεστήσαμεν ἀπὸ τῆς κρίσεως, καὶ δικαιοσύνη μακρὰν
stetit: q: cõsumpta ẽ in vtio eoꝝ veri
ἀφέστηκεν, ὅτι κατεπαλαίωσεν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἡ ἀλή-
tas: τ p rectũ iter nõ potuerũt trãsire τ veritas
θεια, καὶ δι' ὁδοῦ οὐκ ἠδύναντο διελθεῖν καὶ ἡ ἀλήθεια
sublata ẽ: τ trãsiulerũt mentẽ suã vti intelligerẽt.
ἐλείφθη, καὶ μετέστησαν τὴν διάνοιαν αὐτῶν τοῦ συνιέναι·
τ vidit dñs: τ nõ placuit ei: q̃si nõ erat iudiciũ.
καὶ εἶδεν κύριος, καὶ οὐκ ἤρεσεν αὐτῷ, ὅτι οὐκ ἦν κρίσις.
τ vidit: τ nõ erat vir: τ cõsiderauit τ nõ erat
καὶ εἶδεν, καὶ οὐκ ἦν ἀνήρ, καὶ κατενόησεν καὶ οὐκ ἦν
defensor: τ vltio est eoꝝ brachio suo:
ὁ ἀντιλαμβανόμενος, καὶ ἐμύσαρον αὐτοὺς τῷ βραχίονι αὐτοῦ,
τ mia sustẽtauit. τ induta⁹ est iusti
καὶ τῇ ἐλεημοσύνῃ ἐνεδύσατο· καὶ ἐνεδύσατο δικαιο-
tia q̃si lorica: τ circũposuit galea salu
σύνην ὡς θώρακα, καὶ περιέθετο περικεφαλαίαν σω-
tis in capite: τ circũdat⁹ est vestimẽto vi-
τηρίου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ περιεβάλετο ἱμάτιον ἐκ-
dicte: τ pallio q̃si redditur⁹ retri
δικήσεως, καὶ τὸ περιβόλαιον ὡς ἀντεκδόσεως ἀντα-
butionẽ opprobriũ aduersariis. τ time
πόδοσιν ὀνείδους τοῖς ὑπεναντίοις· καὶ φοβηθήσον-
bũt q̃ ab occidẽte nomẽ
ται οἱ ἀπὸ δυσμῶν τὸ ὄνομα ooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

C

D

Ephe.6 c.

1.Tesa 5.b.

[p]erumpet in [q] regulum. [r]Telæ eorum [s]non [t]erunt [u]in vestimentum: [v]neq; [w]operientur [x]operib⁹ suis. [y]Opera eorũ [z]opera [a]inutilia: [b]& opus [c]iniquitatis [d]in manibus eorũ. [e]Pedes eorum [f]ad malũ [g]currunt [h]& festinãt [i]vt effundat [k]sã guinẽ [l]inocentẽ. [m]Cogitationes eorũ [n]cogitatiões [o]inutiles. [p]Vastitas [q]& cõtritio [r]in viis eorũ. [s]Viam [t]pacis [u]nescierũt. [v]& nõ est [w]iudiciũ [x]in gressib⁹ eorũ. [y]Semite eorũ [z]incuruatæ sunt [a]eis: [b]omnis [c]qui calcat [d]in eis [e]ignorat [f]pacẽ. [g]Propter hoc [h]elongatũ est [i]iudiciũ [k]a nobis: [l]& nõ [m]apprehẽdet nos [n]iustitia. [o]Expectauimus [p]lucem ooo [q]& ecce [r]tenebræ: [s]splendorem: & [t]in tenebris oooo [u]ambulauimus. [v]Palpauimus [w]sicut ceci [x]parietẽ: [y]& q̃si absq; [z]oculis [a]attrectauimus. [b]Impegim⁹ [c]meridie [d]q̃si in tenebris: [e]in caliginosis [f]q̃si mortui. [g]Rugiem⁹ q̃si vrsi [h]oẽs: [i]& q̃si colũbæ [k]meditãtes [l]gemeimus. [m]Expectauim⁹ iudicium: [n]& nõ est: [o]salutẽ: & [p]elõgata est [q]a nobis. [r]Multiplicate sunt [s]enim [t]iniqtates nre [u]coram te: & pcta nra [v]rñderunt nobis. [w]Quia [x]scelera nra [y]nobiscum [z]& iniqtates nras [a]cognouimus: [b]peccare [c]& mentiri [d]cõtra dñm: [e]& auersi sumus [f]ne irem⁹ post tergũ [g]dei nri vt [h]loq̃remur [i]calũniã [k]& trãsgressionẽ. [l]Cõcepim⁹ [m]& locuti sum⁹ [n]de corde [o]verba [p]mẽdacii: [q]& cõuersum ẽ [r]retrorsũ [s]iudiciũ: [t]& iustitia [u]lõge [v]stetit. [w]Quia [x]corruit [y]in platea [z]veritas: [a]& eqtas [b]non [c]potuit [d]ingredi. [e]Et facta est [f]veritas in [g]oblitione: [h]& q recessit [i]a malo: [k]p̃de patuit. [l]Et vidit [m]dñs: [n]& malũ apparuit [o]in oculis ei⁹ [p]qa [q]nõ est [r]iudiciũ. [s]Et vidit [t]quia [u]non est [v]vir: [w]& aporiat⁹ est: [x]qa [y]nõ est [z]q occurrat. [a]Et saluauit [b]sibi [c]brachiũ suũ: [d]& iustitia ei⁹ [e]ipsa [f]cõfirmauit eũ. [g]Indut⁹ est [h]iustitia [i]vt lorica: [k]& galea [l]salutis [m]in capite eius. [n]Indut⁹ ẽ [o]vestimẽtis [p]vltiõis: [q]& opt⁹ ẽ [r]q̃si pallio [s]zeli: [t]sicut ad [u]vindictã [v]q̃si ad [w]retributionẽ [x]indignatõis [y]hostib⁹ suis: & [z]vicissitudinẽ [a]ĩimicis suis. [b]insulis [c]vicẽ [d]reddet. [e]Et time bũt q̃ [f]ab occidẽte [g]nomẽ

[1]תְּבַקַּע [2]פָּצַח [3]וְרִנָּה [4]כִּסֶּה [5]לְבָנָה [6]וְלֹא [7]יִתְכַּסּוּ [8]בְּמַעֲשֵׂיהֶם [9]עָשָׂה
[10]מַעֲשֵׂיהֶם [11]מַעֲשֵׂי [12]אָוֶן [13]וּפֹעַל [14]חָמָס [15]רוּץ
[16]בְּכַפֵּיהֶם׃ [17]רַגְלֵיהֶם [18]לָרַע [19]יָרוּצוּ
[20]נָקִי [21]חָשַׁב [22]וִימַהֲרוּ [23]לִשְׁפֹּךְ [24]דָּם [25]נָקִי [26]מַחְשְׁבֹתֵיהֶם
[27]מַחְשְׁבוֹת [28]אָוֶן [29]שֹׁד [30]וְשֶׁבֶר [31]בְּמִסְלֹתָם׃
[32]דֶּרֶךְ [33]שָׁלוֹם [34]לֹא [35]יָדָעוּ [36]וְאֵין [37]מִשְׁפָּט
[38]בְּמַעְגְּלֹתָם [39]נְתִיבוֹתֵיהֶם [40]עִקְּשׁוּ
[41]לָהֶם [42]כָּל [43]דֹּרֵךְ [44]בָּהּ [45]לֹא [46]יָדַע [47]שָׁלוֹם׃
[48]עַל [49]כֵּן [50]רָחַק [51]מִשְׁפָּט [52]מִמֶּנּוּ [53]וְלֹא
[54]תַשִּׂיגֵנוּ [55]צְדָקָה [56]נִקְוֶה [57]לָאוֹר
[58]וְהִנֵּה [59]חֹשֶׁךְ [60]לְנֹגַהּ [61]בַּאֲפֵלוֹת
[62]נְהַלֵּךְ׃ [63]נְגַשָּׁשָׁה [64]כַּעִוְרִים [65]קִיר [66]וּכְאֵין
[67]עֵינַיִם [68]נְגַשָּׁשָׁה [69]כָּשַׁלְנוּ [70]בַּצָּהֳרַיִם
[71]כַּנֶּשֶׁף [72]בַּאֲשְׁמַנִּים [73]כַּמֵּתִים׃ [74]נָהֲמָה
[75]כַּדֻּבִּים [76]כֻּלָּנוּ [77]וְכַיּוֹנִים [78]הָגֹה [79]נֶהְגֶּה
[80]נִקְוֶה [81]לַמִּשְׁפָּט [82]וְאַיִן [83]לִישׁוּעָה
[84]רָחֲקָה [85]מִמֶּנּוּ׃ [86]כִּי [87]רַבּוּ [88]פְשָׁעֵינוּ [89]נֶגְדֶּךָ
[90]וְחַטֹּאתֵינוּ [91]עָנְתָה [92]בָּנוּ [93]כִּי [94]פְשָׁעֵינוּ
[95]אִתָּנוּ [96]וַעֲוֹנֹתֵינוּ [97]יְדַעְנוּם׃ [98]פָּשֹׁעַ
[99]וְכַחֵשׁ [100]בַּיהוָה [101]וְנָסוֹג [102]מֵאַחַר [103]אֱלֹהֵינוּ
[104]נָסֹג [105]דַּבֵּר [106]עֹשֶׁק [107]וְסָרָה [108]הָרוֹ [109]וְהָגוּ [110]מִלֵּב
[111]הָרָה [112]נָסֹג [113]דְּבָרֵי [114]שָׁקֶר׃ [115]וְרָסַן [116]אָחוֹר [117]מִשְׁפָּט
[118]אֲחֹר [119]שָׁפַט [120]וּצְדָקָה [121]מֵרָחוֹק [122]תַּעֲמֹד [123]כִּי [124]כָשְׁלָה
[125]רָחַק [126]עָמֶד [127]בָּרְחוֹב [128]אֱמֶת [129]וְנֹכַחַה [130]לֹא [131]תוּכָל [132]לָבוֹא׃
[133]וַתְּהִי [134]הָאֱמֶת [135]נֶעְדָּרֶת [136]וְסָר [137]מֵרָע
[138]מִשְׁתּוֹלֵל [139]וַיַּרְא [140]יְהוָה [141]וַיֵּרַע [142]בְּעֵינָיו
[143]כִּי [144]אֵין [145]מִשְׁפָּט׃ [146]וַיַּרְא [147]כִּי [148]אֵין [149]אִישׁ
[150]וַיִּשְׁתּוֹמֵם [151]כִּי [152]אֵין [153]מַפְגִּיעַ [154]וַתּוֹשַׁע
[155]לוֹ [156]זְרֹעוֹ [157]וְצִדְקָתוֹ [158]הִיא [159]סָמָכָתְהוּ׃
[160]וַיִּלְבַּשׁ [161]צְדָקָה [162]כַּשִּׁרְיָן [163]וְכוֹבַע
[164]יְשׁוּעָה [165]בְּרֹאשׁוֹ [166]וַיִּלְבַּשׁ [167]בִּגְדֵי [168]נָקָם
[169]תִּלְבֹּשֶׁת [170]וַיַּעַט [171]כַּמְעִיל [172]קִנְאָה׃
[173]כְּגֵמֻל [174]כְּעַל [175]יְשַׁלֵּם [176]חֵמָה
[177]לְצָרָיו [178]גְּמוּל [179]לְאֹיְבָיו [180]לְאִיִּים [181]גְּמוּל
[182]יְשַׁלֵּם׃ [183]וְיָרְאוּ [184]מִמַּעֲרָב [185]אֶת [186]שֵׁם

b ij

יהוה׃ ומזרח שמש את כבודו
כי יבא כנהר צר רוח יהוה נסה
בו׃ ובא לציון גואל ולשבי פשע
ביעקב נאם יהוה׃ ואני זאת
ברית אותם אמר יהוה רוחי אשר
עליך ודברי אשר שמתי בפיך
לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי
זרע זרעך אמר יהוה מעתה ועד
עולם׃ Cap.lx. קומי אורי
כי בא אורך וכבוד יהוה עליך
זרח׃ כי הנה החשך יכסה ארץ
וערפל לאמים ועליך יזרח יהוה
וכבודו עליך יראה׃ והלכו גוים
לאורך ומלכים לנגה זרחך׃
שאי סביב עיניך וראי כלם
נקבצו באו לך בניך ממרחק יבאו
ובנתיך על צד תאמנה׃ אז תראי
ונהרת ופחד ורחב לבבך כי
יהפך עליך המון ים חיל גוים
יבאו לך׃ שפעת גמלים תכסך
בכרי מדין ועיפה כלם משבא
יבאו זהב ולבונה ישאו ותהלת
יהוה יבשרו׃ כל צאן קדר יקבצו
לך אילי נביות ישרתונך יעלו
על רצון מזבחי ובית תפארתי
אפאר׃ מי אלה כעב תעופינה
וכיונים אל ארבתיהם׃ כי לי איים
יקוו ואניות תרשיש בראשנה
להביא בנך ממרחק כספם וזהבם
אתם לשם יהוה אלהיך ולקדוש
ישראל כי פארך׃ ובנו בני נכר
חמתיך ומלכיהם ישרתונך כי
בקצפי הכיתיך וברצוני רחמתיך׃
ופתחו שעריך תמיד יומם ולילה
לא יסגרו להביא אליך חיל
גוים ומלכיהם׃ נהוגים׃ כי הגוי

domini :ᵃ & qui ab ortu
ᶠsolis" gloriam eius . ooooo
ᵉCum ᵇvenerit ᶜqſi fluuiᵈ
ᶠviolentus ᶠquē ᵉſpūs ᶠdñi
ᵉcogit: ᶠ& venerit ᶠsion ᵉre
dēptor: ᵇ& eis q redeūt ab
ᶜiniquitate ᵇin iacob ᶜdicit
ᶠdominus. ᵇ Hoc ooooooo
ᶠfedus meū ᵇcum eis ᶠdicit
ᵉdñs." Spūs me ᵈqui est
ᶠin te: ᵃ& verba mea ᶠque
ᵉposui ᶠin ore tuo ooooooo
ᵉnon ᶠrecedēt ᶠde ore tuo:
ᶠ& de ore ᵃ seminis tui ᵇ& de ore ᶜ semis ᵇ seminis tui:
ᶜdicit ᶠdñs ᶠamodo ᵇ& vſq in ᶠsempiternum 60.
SVrge ᵇ illuminare oo
ᶜqa ᵉvenit ᶠlumen tuū:
ᶠ& gloria ᵉ dñi ᵇ super te
ᶠorta est. ᵇ Quia ᶠecce ᵉte
nebre ᵉoperient ᵉ terram:
ᵇ& caligo ᵃpopulos: ᶠ sup
te autē ᵉorietur ᶠ domin?:
ᵉ& gloria eius ᶠin te ᶠvide
bitur.ᶠ Et ambulabūt ᵃgē
tes ᵇin lumine tuo: ᶜ& re
ges ᵇin ſplendore ᶜ ort? tui.
ᶠLeua i ᵇ circuitu ᵇoculos
tuos ᶠ& vide :ᵃ omnes iſti
ᶠcōgregati ſunt ᵉ venerūt
ᵉtibi. ᵃ Filii tui ᶠde lōge ᵃve
niēt: ᶠ& filie tue ᵃ in ᶠlatere
ᵉſuggent. ᶠ Tunc ᶠvidebis
ᶠet affluēs ᵃ& mirabitur ᵇ&
dilatabitur ᶜ cor tuum ᵇ qſi
ᶜcōuerſa fuerit ᶠad te ᵃ mul
titudo ᵇ maris : ᶠfortitudo
ᵇgētiū ᶠvenerit ᵉtibi. ᵃ Inū
datio ᵃ camelorū ᵇ operiet
te :ᵃ dromedarii ᶠmadian
ᵃ& effa. ᶠOmnes ᵃde ſaba
ᶠvenient: ᶠaurum ᶠ& thus
ᵃdeferentes: ᵇ& laudem oo
ᶜdño ᵇannūciantes . ᶜ Oē
ᶠpecus ᶠcedar ᵇ cōgregabi
tur ᶠtibi: ᵃarietes ᶠnabaioth
ᵉministrabūt tibi. ᵃ Offe
rētur ᵃsup ᵇplacabili ᵃalta
ri meo: ᶠ& domū ᵃmaiesta
tis mee ᶠglorificabo ᵃQui
ſunt ᶠiſti q ᶠvt nubes ᶠvolāt:
ᵃ& quaſi colūbe ᵇad ᶜfene
ſtras ſuas? ᶜMe ᵇeni ᶠinſule
ᵃexpectabūt ᵇ& naues ᶠma
ris ᵇin pricipio: ᶠvt adducā
ᵉfilios tuos ᵃde lōge. ᵃ Ar
gentū eorū ᶠ& aurū eo
ᵃcum eis ᶠnoſ ᶠdñi ᶠdei tui
ᵃ& ſancto ᶠiſrael: ᶠqa ᶠglori
ficauit te. ᵃ Et edificabūt
ᵇfilii ᶜperegrinoꝝ ᵇmuros
tuos: ᶠ& reges eorū ᶠmini
ſtrabūt tibi. ᵇ In indigna
tione ᵃeni ᵇmea ᶠpeuſſi te:
ᵃōin recōciliatōe mea ᶠmi
ſert? ſū tui. ᵉEt aperiētur
ᵉporte tue ᶜiugiter : ᶠdie
ᵃac nocte ᶜ nō ᵃ claudētur
ᶠvt afferatur ᵃad te ᶠforti
tudo ᶠ gentiū :ᶠ& reges ea
rū ᵃadducātur. ᶜGens ᵇ eni

dñi: τῇ ab ortu ſolis nomē inclytū. veniet
κυρίου, καὶ ἐὰν ἀνατολῶν ἡλίου τὸ ὄνομα τὸ ἔνδοξον. ἥξει
eſi qſi fluuiᵈ violentᵉ ira a dñi occurrent cū furo
ὡς ποταμὸς βιαῖος ἡ ὀργὴ παρὰ κυρίου, ἥξει μετὰ ἰσχυ
re: τ veniet de ſion liberās: τ auertet ipietates
ρᾶς, καὶ ἥξει ἕνεκεν σιὼν ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας
a iacob. τ hoc eis a me teſtamētū dixit do
ἀπὸ ἰακώβ. καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ᾽ ἐμοῦ διαθήκη εἶπεν κύ
min?. ſpūs me?q eſt in te: τ verba mea:
ριος. τὸ πνεῦμα τὸ ἐμόν, ὃ ἐστὶν ἐπὶ σοί, καὶ τὰ ῥήματά μου,
q̄ vedi in ore tuo: nō deficiēt de ore
ἃ ἔδωκα εἰς τὸ στόμα σου, οὐ μὴ ἐκλείψῃ ἐκ τοῦ στόματός
tuo: τ ex ore ſeminis tui: dixit
σου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ σπέρματός σου, εἶπεν
dñs ex nūc τ in eternū.
κύριος ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα. Ca.60.
ILluminare illumiare hierlm: venit eſi tuū lume
Φωτίζου φωτίζου ἱερουσαλήμ, ἥκει γὰρ σου τὸ φῶς
τ glia dñi ſup te orta eſt. ecce tenebre operi
καὶ ἡ δόξα κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνατέταλκεν. ἰδοὺ σκότος καλύ
ent terrā τ caligo ſup gēteſ: ſup te aūt apparebit dñs.
ψει γῆν καὶ γνόφος ἐπὶ ἔθνη, ἐπὶ σὲ δὲ φανήσεται κύριος.
τ glia ei? in te videbit. τ ābulabūt gēteſ
καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ ἐπὶ σὲ ὀφθήσεται. καὶ πορεύσονται ἔθνη τῷ
i luce tuo: τ regeſ in ſplēdore tuo. leua in
φωτί σου, καὶ βασιλεῖς ἐν τῇ λαμπρότητί σου. ἄρον κύ
circuitu oculos tuos τ vide cōgregatos oēs
κλῳ τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε συνηγμένα πάντα τὰ
filios tuos: ecce venēt oēs filii tui de lōge: τ
τέκνα σου, ἰδοὺ ἥκασι πάντες οἱ υἱοί σου μακρόθεν, καὶ
filie tue ſup humerio portabūt. tūc videbis τ ti
αἱ θυγατέρες σου ἐπὶ ὤμων φερήσονται. τότε ὄψῃ καὶ φο
mebis τ ſtupebis corde: qſi transferent in te
βηθήσῃ καὶ ἐκστήσῃ τῇ καρδίᾳ, ὅτι μεταβαλεῖ εἰς σὲ
diuitie maris τ gētiū τ pplos. τ venīēt tibi
πλοῦτος θαλάσσης καὶ ἐθνῶν καὶ λαῶν. καὶ ἥξουσί σοι
greges camelos: τ operiēt te cameli madian
ἀγέλαι καμήλων, καὶ καλύψουσί σε κάμηλοι μαδιὰμ
τ gephath: oēs de ſaba venīēt ferētes aurū
καὶ γαιφάθ, πάντες ἐκ σαβὰ ἥξουσι φέροντες χρυσίον
τ thus: τ ſalutare dñi ānūciabūt. τ
καὶ λίβανον, καὶ τὸ σωτήριον κυρίου εὐαγγελιοῦνται. καὶ
oēs oues cedar cōgregabunt tibi: τ arietes
πάντα τὰ πρόβατα κηδὰρ συναχθήσονταί σοι, καὶ κριοὶ
nabaioth venīēt tibi: τ offerent acceptabilia ſup al
ναβαιὼθ ἥξουσί σοι, καὶ ἀναβήσονται δεκτὰ ἐπὶ τὸν θυ
tare meū: τ domus oōnis mee glīfica
σιαστήριόν μου, καὶ οἶκος τῆς προσευχῆς μου δοξασθή
bitur. q iſti vt nubes volāt τ q̄ſi colū
σεται. τίνες εἰσὶν ὡς νεφέλαι πετασθῆναι καὶ ὡσεὶ πτῆσις
be cū pullis? me inſule expectauerūt τ naues tharſi
περιστερῶν; ἐμὲ νῆσοι ὑπέμειναν καὶ πλοῖα θαρσὶς
ſis in primis vt adducāt filios tuos de lōge: τ
σεῖς ἐν πρώτοις ἀγαγεῖν τὰ τέκνα σου μακρόθεν, καὶ τὸ
argentū τ aurū eoꝝ cū eis: ppter no
ἄργυρον καὶ τὸν χρυσὸν αὐτῶν μετ᾽ αὐτῶν, διὰ τὸ ὄνο
mē dñi ſcti? τ ppter ſcti? iſrael vt glo
μα κυρίου τὸ ἅγιον καὶ διὰ τὸν ἅγιον τοῦ ἰσραὴλ ἐνδο
rificet. τ edificabūt alienigene muros
ξον εἶναι. καὶ οἰκοδομήσουσιν ἀλλογενεῖς τὰ τείχη
tuos: τ regeſ eoꝝ aſſiſtent tibi. ppe
σου, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν παραστήσονταί σοι. διὰ
eſi ira mea pcuſſi te: τ ppter miam dilexi
τὸν θυμόν μου ἐπάταξά σε, καὶ διὰ ἔλεον ἠγάπησά
te: τ aperient porte tue ſemp die
σε, καὶ ἀνοιχθήσονται αἱ πύλαι σου διὰ παντὸς ἡμέ
τ nocte nō claudent ſet introducāt ad te po
ρας καὶ νυκτὸς οὐ κλεισθήσονται εἰσαγαγεῖν πρὸς σὲ δύ
tētia gētiū: τ regeſ q ducunt: coꝝ eſi gēteſ
ναμιν ἐθνῶν, καὶ βασιλεῖς ἀγομένους, τὰ αὐτῶν μὴ ἔθνη

τ regeo q̃ nõ seruiẽt tibi: peri-
23. καὶ οἱ βασιλεῖς ὅσοι σοι δουλεύσουσί σοι, ἐρημοῦν-
bũt: τ gẽtes solitudie desolabunt: τ gsia liba
ται, καὶ τὰ ἔθνη ἐρημίᾳ ἐρημωθήσονται, καὶ ἡ δόξα τοῦ λιβά-
ni ad te venient. in cyparisso τ pino τ cedro
νου πρός σε ἥξει· ἐν κυπαρίσσῳ καὶ πεύκῃ καὶ κέδρῳ
simul et gsificẽt locũ scisi mẽsi τ locũ pedũ eo-
ἅμα δοξάσαι τὸν τόπον τὸν ἁγιόν μου καὶ τόπον ποδῶν μου
rũ gsificabo. τ ibũt ad te timẽtes filii
τῶν δοξάσω. καὶ πορευθήσονται πρός σε δεδοικότες υἱοὶ
eor̃ q̃ humiliauerũt te: τ adorant vestigia
τῶν ταπεινωσάντων σε, καὶ προσκυνοῦσι τὰ ἴχνη τῶν
pedũ tuor̃ oẽs q̃ irritauerũt te: τ vocabũt ci-
ποδῶν σου πάντες οἱ παροξύναντά σε, καὶ καλέσουσι πό-
uitas dñi sion sẽti israel: p eo q̃ fuisti tu de-
λις κυρίου Σιὼν ἁγίου Ἰσραήλ, διὰ τὸ γεγενῆσθαί σε ἐγ-
relicta τ odio habita: τ nõ erat auxiliãs:
καταλελειμμένην καὶ μεμισημένην, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν.
τ ponã te exultationẽ eternã gaudiũ gñationũ i gsia
καὶ θήσω σε ἀγαλλίαμα αἰώνιον εὐφροσύνην γενεῶν εἰς γενε-
ciũ. suggeres lac gẽtiũ: τ diuitias regũ co-
ὰς· καὶ θηλάσεις γάλα ἐθνῶν, καὶ πλοῦτον βασιλέων φά-
medes: τ scies: q̃ ego dñs saluãs te τ eru
γεσαι, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ σώζων σε καὶ ἐξαι-
ens te de iacob. τ p ere afferã tibi au
ρούμενός σε θεὸς Ἰακώβ· καὶ ἀντὶ χαλκοῦ οἴσω σοι χρυ-
rũ. p aũt ferro: ferã tibi argẽtũ. p aũt ligno fe
σίον. ἀντὶ δὲ σιδήρου, οἴσω σοι ἀργύριον· ἀντὶ δὲ ξύλων οἴ-
rã tibi es: p aũt lapidib̃ ferrũ. τ dabo princi
σω σοι χαλκόν, ἀντὶ δὲ λίθων σίδηρον· καὶ δώσω τοῖς ἄρχου-
pes tuos in pace: τ episcopos tuos in iusti
σί σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ τοὺς ἐπισκόπους σου ἐν δικαιο-
cia τ nõ audiet vltra iniqtas in terra tua: ne
σύνῃ, καὶ οὐκ ἀκουσθήσεται ἔτι ἀδικία ἐν τῇ γῇ σου, οὐ-
q̃ cõtritio neq̃ miseria in finib̃ tuis sed
δὲ σύντριμμα οὐδὲ ταλαιπωρία ἐν τοῖς ὁρίοις σου· ἀλ-
vocabunt̃ salutare muri tui: τ porte
λὰ καλέσεται σωτήριον τὸ τεῖχός σου, καὶ αἱ πύλαι
tue sculptura. τ nõ erit tibi ãplĩ sol in lucẽ
Apo. 21. 5. σου γλύμμα. καὶ οὐκ ἔσται σοι ἔτι ὁ ἥλιος εἰς φῶς
diei: neq̃ ostuo lune illuminabit tibi nocte
ἡμέρας, οὐδὲ ἀνατολὴ σελήνης φωτιεῖ σοι τὴν νύκτα,
sed erit tibi dñs lux eterna: τ dẽ̃ glia tua.
ἀλλ' ἔσται σοι κύριος φῶς αἰώνιον, καὶ ὁ θεὸς δόξα σου.
nõ ẽsi occidet sol tibi: τ luna tibi nõ defi
οὐ μὴ δύσεται ὁ ἥλιός σοι, καὶ ἡ σελήνη σοι οὐκ ἐκλεί-
cit. erit ẽsi tibi dñs lux sẽpiterna. τ cõple
Apo. 22. 2. φθήσεται. ἔσται γὰρ σοι κύριος φῶς αἰώνιον. καὶ ἀναπαλ-
buntur dies luctũ tui: τ ppto
αυσθήσεται αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους σου, καὶ ὁ λαός
tu̇ oes iustue: τ i ppetuũ hereditabũt
σου πᾶς δίκαιος, καὶ δικαίως κληρονομήσουσι τὴν
terrã: custodiẽs plãtationẽ opa manuũ suar̃ in
γῆν, φυλάσσων τὸ φύτευμα ἔργα χειρῶν αὐτοῦ εἰς
glam. pauctitũ̃ erit in milia: τ minim̃
δόξαν. ὁ ὀλιγοστὸς ἔσται εἰς χιλιάδας, καὶ ὁ ἐλάχιστος
in gentẽ magnã: ego dñs in tpe cõgregabo
εἰς ἔθνος μέγα, ἐγὼ κύριος κατὰ καιρὸν συνάξω
eos.
αὐτούς. Ca. 61.

A Spiritus dñi sup me: cui̇ cã vnxit me
Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ ἕνεκεν ἔχρισέν με
euangelizare pauperib̃: misit me: sanare
εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέ με ἰάσασθαι
cõtritos corde: ꝓdicare capti
Luce. 4. 4. τοὺς συντετριμμένους τῇ καρδίᾳ, κηρύξαι αἰχμαλώ-
uis remissionẽ τ cecis visus aptionẽ: τ vocare
τοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, καὶ καλέσαι
annũ dñi acceptabilẽ:
ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν,

C

D

B

Pro. 21. 5.

Ca. 61.

A

C

Luce. 4. 4.

D

b iiij

לַיהוָה׃ ויום נָקָם לֵאלֹהֵינוּ לְנַחֵם
כָּל אֲבֵלִים׃ לָשׂוּם לַאֲבֵלֵי צִיּוֹן
לָתֵת לָהֶם פְּאֵר תַּחַת אֵפֶר שֶׁמֶן
שָׂשׂוֹן תַּחַת אֵבֶל מַעֲטֵה תְהִלָּה תַּחַת
רוּחַ כֵּהָה וְקָרְאוּ לָהֶם אֵילֵי הַצֶּדֶק
מַטַּע יְהוָה לְהִתְפָּאֵר׃ וּבָנוּ חָרְבוֹת
עוֹלָם שִׁמְמוֹת רִאשֹׁנִים יְקוֹמֵמוּ
וְחִדְּשׁוּ עָרֵי חָרֶב שִׁמְמוֹת דּוֹר וָדוֹר׃
וְעָמְדוּ זָרִים וְרָעוּ צֹאנְכֶם וּבְנֵי
נֵכָר אִכָּרֵיכֶם וְכֹרְמֵיכֶם׃ וְאַתֶּם
כֹּהֲנֵי יְהוָה תִּקָּרְאוּ מְשָׁרְתֵי אֱלֹהֵינוּ
יֵאָמֵר לָכֶם חֵיל גּוֹיִם תֹּאכֵלוּ
וּבְכְבוֹדָם תִּתְיַמָּרוּ׃ תַּחַת בָּשְׁתְּכֶם
מִשְׁנֶה וְכִלְמָה יָרֹנּוּ חֶלְקָם לָכֵן
בְּאַרְצָם מִשְׁנֶה יִירָשׁוּ שִׂמְחַת
עוֹלָם תִּהְיֶה לָהֶם׃ כִּי אֲנִי יְהוָה
אֹהֵב מִשְׁפָּט שֹׂנֵא גָזֵל בְּעוֹלָה
וְנָתַתִּי פְעֻלָתָם בֶּאֱמֶת וּבְרִית
עוֹלָם אֶכְרוֹת לָהֶם׃ וְנוֹדַע בַּגּוֹיִם
זַרְעָם וְצֶאֱצָאֵיהֶם בְּתוֹךְ הָעַמִּים
כָּל רֹאֵיהֶם יַכִּירוּם כִּי הֵם זֶרַע
בֵּרַךְ יְהוָה׃ שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ בַּיהוָה
תָּגֵל נַפְשִׁי בֵּאלֹהַי כִּי הִלְבִּישַׁנִי
בִּגְדֵי יֶשַׁע מְעִיל צְדָקָה יְעָטָנִי
כְּחָתָן יְכַהֵן פְּאֵר וְכַכַּלָּה תַּעְדֶּה
כֵלֶיהָ׃ כִּי כַאֲרֶץ תּוֹצִיא צִמְחָהּ
וּכְגַנָּה זְרוּעֶיהָ תַצְמִיחַ כֵּן אֲדֹנָי
יְהוִה יַצְמִיחַ צְדָקָה וּתְהִלָּה נֶגֶד
כָּל הַגּוֹיִם׃

Cap.lxij.

לְמַעַן צִיּוֹן לֹא אֶחֱשֶׁה
וּלְמַעַן יְרוּשָׁלִַם לֹא אֶשְׁקוֹט עַד
יֵצֵא כְּנֹגַהּ צִדְקָהּ וִישׁוּעָתָהּ
כְּלַפִּיד יִבְעָר׃ וְרָאוּ גוֹיִם צִדְקֶךָ וְכָל
מְלָכִים כְּבוֹדֶךָ וְקֹרָא לְךָ שֵׁם
חָדָשׁ אֲשֶׁר פִּי יְהוָה יִקְּבֶנּוּ׃ וְהָיִית
עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת בְּיַד יְהוָה וּצְנוּף

'domino:'& die 'vltionis
'deo nostro:'vt cõsolarer
'oẽs' lugẽtes:'vt ponerẽ
fortitudinẽ'lugẽtib'sio:
& 'darem 'eis' coronam
'pro'cinere:'oleum ooo
'gaudii'pro'luctu:'pallũ
'laudis'pro oooooooooooo
'spũ' meroris.' Et voca-
būtur'i ea'fortes'iustitie:
'plãtatio'dñi'ad glorificã
dũ.'Et edificabũt'deserta
a'seculo:& 'ruinas' anti-
quas'erigent: oooooooooo
'& instaurabũt' ciuitates
'desertas & 'dissipatas in
'generatiõe'& gnationẽ.
'Et stabũt'alieni'& pascẽt
'pecora vra:' & filii 'pegri
norũ'agricole'& vinito-
res vestri erũt.' Vos aũt'sa
cerdotes'dñi'vocabimini
'ministri' dei nri' dicetur
'vobis.' Fortitudinẽ'gen
tũ'comedetis:'& in glo-
ria eorũ' supbietis.' Pro
'cõfusione vra'duplici' &
rubore'lauda bũt'partem
eorũ.'Propter hoc'in tra
sua'duplicia'possidebunt:
'letica' sempiterna' erit
'eis.'Quia' ego' dñs' dili
gens' iudicũ:& 'odio ha-
bens' rapinã' in holocau
stum.'Et dabo'opus eo
'in veritate:' & fedus ooo
'perpetuum' feriam'eis.
'Et scietur'in gentibus
'semen eorũ:' & germen
eorũ'in medio'populo.
'Oẽs' qui viderint eos'co
gnoscẽt illos:' qa'isti sunt
'semen cui' bñdixit'dñs.
'Gaudẽs'gaudebo'in dño
& 'exultabit' ania mea' in
deo meo.' Quia'induit
me'vestimẽtis' salutis:&
'indumẽto'iusticie' circũ
dedit me:'q̃si sponsus'de
coratũ'corona:' & quasi
spõsam'ornati' monilib'
suis.' Sicut'eni' terra' p-
fert' germẽ suũ:' & sicut
hortus'semen suũ'germi
nat:' sic'dñs' deus' germi
nabit'iusticiam'& laudem
'coram'vniuersis'genti-
bus. 62.

'Propter' sion'non' ta
cebo oooooooooooooo
'& propter' hierusalẽ'nõ
'quiescam:'donec ooooo
'egrediatur' vt splendor
'iustus ei:' & saluator ei
'vt lãpas' accendatur.' Et
videbũt'gẽtes' iustũ tuũ:
'& cuncti' reges' inclytũ
tuum.' Et vocabitur'tibi
'nomen'nouũ'qd'os'do
mini'nominabit.' Et eris
'corona'glorie' in manu
'domini;' & diadema oo

τ die retributiõis. cõsoliri oẽs
καὶ ἡμέρας ἀνταποδόσεως · παρακαλέσαι πάντας
lugentes vari lugentib' sion gñam
τοὺς πενθοῦντας δοθῆναι τοῖς πενθοῦσι σιὼν δόξαν
p cinere. vnctionẽ leticie lugentib': ha
ἀντὶ σποδοῦ · ἔλαιμμα εὐφροσύνης τοῖς πενθοῦσι, κα
bitũ glie p spũ meroris. τ vocabun
ταρελὴν δόξης ἀντὶ πνεύματος ἀκηδίας · καὶ κληθήσον
tur gñatiões iusticie plãtatio dñi in gñam τ edi
ται δικαιοσύνης φύτευμα κυρίου εἰς δόξαν καὶ οἰ
ficabũt deserta sẽpiterna desolata pri'
κοδομήσουσι ἐρήμους αἰωνίας ἐξηρημωμένας πρότερον
excitabũt. τ inouabũt ciuitates desertas desola
ἐξαναστήσουσι · καὶ καινιοῦσι πόλεις ἐρήμους ἐξηρημω
tas in gñatiões: τ venient alienigene pascẽtes
μένας εἰς γενεάς · καὶ ἥξουσιν ἀλλογενεῖς ποιμαίνοντες τὰ
oues tuas: τ alienigẽ aratores τ vinito
πρόβατά σου, καὶ ἀλλόφυλοι ἀροτῆρες καὶ ἀμπελουρ
res: vos aũt sacerdotes dñi vocabimini: ministri dei nri
γοί, ὑμεῖς δὲ ἱερεῖς κυ κληθήσεσθε, λειτουργοὶ θεοῦ ἡμῶν
dicet vobis. fortitudinẽ gẽtiũ comedetis: τ in diui
ρηθήσεται ὑμῖν · ἰσχὺν ἐθνῶν κατέδεσθε, καὶ ἐν τῷ πλεύ
tias eor' eritis admirabiles: sic secũdo possidebunt
τῷ αὐτῶν θαυμασθήσεσθε, οὕτως ἐκ δευτέρας κληρονο
bunt terrã: τ leticia sempiterna sup caput
μήσουσι τὴν γῆν, καὶ εὐφροσύνη αἰώνιος ὑπὲρ κεφαλῆς
eor'. ego dñs dño diligens iusticiã
αὐτῶν. ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ ἀγαπῶν δικαιοσύνην
τ odio hbs rapinã ex iniqtate. τ dabo labo-
καὶ μισῶν ἁρπαγμα ἐξ ἀδικίας. καὶ δώσω τὸν μόχ
rẽ eor' iustis: τ testamentũ eternũ ponã e-
θον αὐτῶν δικαίοις, καὶ διαθήκην αἰώνιον διαθήσομαι αὐ
tis: τ scient in gẽtib' semẽ eor': τοῖς, καὶ γνωσθήσεται ἐν τοῖς ἔθνεσι τὸ σπέρμα αὐτῶν,
τ nepotes eor' in medio ppl'o.ois videbũt eos
καὶ τὰ ἔγγονα αὐτῶν ἐν μέσῳ τῶν λαῶν. πᾶς ὁρῶν αὐτὸς
cognoscet illos: q' isti sunt semẽ bẽdi
ἐπιγνώσεται αὐτούς, ὅτι οὗτοί εἰσι σπέρμα εὐλογημέ
ctũ a deo: τ gaudio letabunt in do
νον ὑπὸ θεοῦ, καὶ εὐφροσύνῃ εὐφραινόμενοι ἐπὶ κύ
mino: exultet aia mea in dño: ἱερεῖ
ριον, ἀγαλλιάσθω ἡ ψυχή μου ἐπὶ τῷ κυρίῳ, ἐνέδυ
σε γὰρ με ἱμάτιον σωτηρίου καὶ χιτῶνα εὐφροσύνης,
sicut spõso circũdedit mihi mitran: τ q̃si spõsam et
ὡς νυμφίῳ περιέθηκε μοι μίτραν, καὶ ὡς νύμφην κο
nauit me mõdo: τ sicut terrã afferentẽ flore
τεκόσμησέ με κόσμῳ, καὶ ὡς γῆν ἄνοιξαν τὸ ἄνθος
suũ τ sicut hortus semina sua germinat:
αὐτῆς καὶ ὡς κῆπος τὰ σπέρματα αὐτοῦ ἐκβλαστήσει,
sic pferet dño iusticiã τ laudẽ coã
οὕτως ἀνατελεῖ κύριος δικαιοσύνην καὶ ἀγαλλίαμα ἐνω
oibus gẽtibus.
πίον πάντων τῶν ἐθνῶν. Ca.26.

PRopter sion non tacebo: τ ppter hierusa
Διὰ σιὼν οὐ σιωπήσομαι, καὶ διὰ ἱερουσαλὴμ
nõ relinquã: donec egrediat sicut lumẽ iusticia mea: ut
οὐκ ἀνήσω, ἕως ἂν ἐξέλθῃ ὡς φῶς ἡ δικαιοσύνη μου, ὁ δὲ
saluator illi' sicut lãpas accendet. τ videbũt gẽtes
σωτὴρ ἐκείνου ὡς λαμπὰς καυθήσεται, καὶ ὄψονται ἔθνη
iusticiã tuã: τ oẽs reges glo
τὴν δικαιοσύνην σου, καὶ πάντες βασιλεῖς τὴν δό
riã tuã: τ vocabit te nomẽ tuũ nouũ qd
ξαν σου, καὶ καλέσει σε τὸ ὄνομά σου τὸ καινὸν ὃ
os dñi nominabit illud: τ eris corona dece
τὸ στόμα κυρίου ὀνομάσει αὐτό. καὶ ἔσῃ στέφανος κάλ
ris in manu dñi τ diadema
λους ἐν χειρὶ κυρίου καὶ διάδημα oooooooooooooo

ooo oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

B regni in manu dei tui: τ nõ vltra vocaberis de
βασιλείας ἐν χειρὶ σοῦ. καὶ οὐκ ἔτι κληθήσῃ κα
relicta τ terra tua nõ vocabit deserta. tibi
ταλελειμμένη, καὶ ἡ γῆ σου οὐ κληθήσεται ἔρημος. σοὶ
eni vocabit volũtas mea τ terra tua hitata: q:
γὰρ κληθήσεται θέλημα ἐμοὶ καὶ ἡ γῆ σου οἰκουμένη, ὅτι
cõplacuit dño in te τ terra tua hitabit. τ sicut
εὐδόκησε κύριος ἐν σοὶ καὶ ἡ γῆ σου οἰκοῦσεται. καὶ ὡς
habitãs iuuenis cũ virgine: sic habitabũt
συνοικῶν νεανίσκος παρθένῳ, οὕτω κατοικήσουσιν οἱ
filii tui tecũ. τ erit quẽadmodũ letabi
υἱοί σου μετὰ σοῦ. καὶ ἔσται ὃν τρόπον εὐφραινό
tur sponsus sup sponsa: sic letabi=
σεται νυμφίος ἐπὶ νύμφῃ, οὕτως εὐφραινθήσε=
tur dño sup te. τ sup muros tuos hieru
ται κύριος ἐπὶ σοί. καὶ ἐπὶ τῶν τειχίων σου ἱερου
sale cõstituī custodes tota die τ
σαλὴμ κατέστησα φύλακας ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ
C tota nocte: q nũq̃ tacebũt re
ὅλην τὴν νύκτα, οἱ διὰ τέλους οὐ σιωπήσονται μι=
cordãtes dñi. nõ est cũi vobis similis: si corre=
μνησκόμενοι κυρίου. οὐκ ἔστι γὰρ ὑμῖν ὅμοιος, ἐὰν διορ=
ceritis hierũ τ facies gaudiũ sup terrã.
θώσητε Ἱερουσαλὴμ καὶ ποιήσετε ἀγαυρίαμα ἐπὶ τῆς γῆς
intrauit dño p dexterã suã τ p fortitudi
ὤμοσε κύριος κατὰ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ καὶ κατὰ τῆς ἰσχύ
ne brachii sui: si vltra dedero triticũ tuũ
ος τοῦ βραχίονος αὐτοῦ, εἰ ἔτι δώσω τὸν σῖτόν σου
τ cibos tuos inimicis tuis: τ si vltra bi
καὶ τὰ βρώματά σου τοῖς ἐχθροῖς σου, καὶ εἰ ἔτι πί
bent filii alieni vinũ tuũ i quo laborasti: sed
νεται υἱοὶ ἀλλότριοι τὸν οἶνόν σου ἐφ᾽ ᾧ ἐμόχθησας, ἀλ
cõgregãtes cõedent ea τ laudabũt dom
D λ᾽ οἱ συνάγοντες φάγονται αὐτὰ καὶ αἰνέσουσι τὸν κύρι
nũ: τ cõgregantes bibent ea in atriis
ον, καὶ οἱ συνάγοντες πίονται αὐτὰ ἐν ταῖς ἐπαύλεσι
sanctis meis. ite p portas meas τ vi=
ταῖς ἁγίαις μου. πορεύεσθε διὰ τῶν πυλῶν μου καὶ ὁδο=
am facite ppto meo: τ lapides de via
ποιήσατε τῷ λαῷ μου, καὶ τοὺς λίθους ἐκ τῆς ὁδοῦ
proiicite: leuate signũ in gẽtes. eccē. n. domi
διαρρίψατε, ἐξάρατε σύσημον εἰς τὰ ἔθνη. ἰδοὺ γὰρ κύ
nus fecit auditũ vsq; ad extremũ terre. dicite
ριος ἐποίησεν ἀκουστὸν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. εἴπατε
sach. 9 filie sion: ecce tibi saluator aduenit hño
c. Mat. τῇ θυγατρὶ Σιών, ἰδοὺ σοι σωτὴρ παραγίνεται ἔχων
11. a. suam mercedẽ secum τ opus suum ãte
ὃν ἑαυτοῦ μισθὸν μετ᾽ αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ πρὸ
faciem suam. τ vocabit eũ ppũ sctũ re
προσώπου αὐτοῦ. καὶ καλέσει αὐτὸν λαὸν ἅγιον λελυ
dempũ a dño. tu aũt vocaberis requisita ci=
τρωμένον ὑπὸ κυρίου. σὺ δὲ κληθήσῃ ἐπιζητουμένη πό
uitas τ nõ derelicta.
λις καὶ οὐκ ἐγκαταλελειμμένη. Ca.63.

A Quis iste q̃ venit de edõ: fulgor vesti
Τίς οὗτος ὁ παραβρύδης ἐξ Ἐδώμ, ἐρυθήματα ἱμα
um de bosra sic formosus in stola sua violẽta cũ
τίων ἐκ Βοσὸρ οὕτως ὡραῖος ἐν στολῇ αὐτοῦ βία με
fortitudine? ego loquor iusticiã τ iudiciũ sa=
τὰ ἰσχύος; ἐγὼ διαλέγομαι δικαιοσύνην καὶ κρίσιν σω
lutario. q̃re ergo rubra vestimẽta? τ idumẽ
τηρίου. διατί σου ἐρυθρὰ τὰ ἱμάτια; καὶ τὰ ἐνδύμα
ta tua sicut calcãti torculario pleni cõcul
τά σου ὡς πατούντων λαοῦ πλήρους κατα πεπατη
cati? τ gentiũ nõ est vir mecũ? τ cõculca
μένης; καὶ τῶν ἐθνῶν οὐκ ἔστιν ἀνὴρ μετ᾽ ἐμοῦ; καὶ κατεπάτη
ui eos in furore meo τ cõfregi eos q̃ si terrã: τ vedu
σα αὐτοὺς ἐν θυμῷ μου καὶ κατέθλασα αὐτοὺς ὡς γῆν, καὶ κατε
ri sanguinẽ eorũ in terrã. τ ola vestimẽta mea iqui
γαγον τὸ αἷμα αὐτῶν εἰς γῆν. καὶ πάντα τὰ ἱμάτια μου ἐμία
nui. dies eiũ retributiõis venit eis: τ annus
νθη. ἡμέρα γὰρ ἀνταποδόσεως ἐπῆλθεν αὐτοῖς, καὶ ἐνιαυτὸς

"regni °in manu ᵖdei tui.
ᵃNon ᵗvocaberis ∞∞∞
ᵗvltra ᵃdereliꞇa: ᵗ & terra
tua ᵗnõ ᵗvocabitur ᵃãplius
ᵇdesolata. ᶜSed ᵇvocaberis
ᵗvoluntas mea ᵃin ea: ∞
ᵇ& terra tua ᵗ inhabitata.
ᵃQuia ᵗcõplacuit ᵐdño ᵒin
te: ᵒ& terra tua ᵖinhabita
bitur. ᵗHabitabit ᵃeni ᵐiu=
uenis ᵗcũ ᵗvirgine: & ᵃ habi
tabũt i te ᵗfilii tui. ᵗ Et gau
debit ᵃsponsus ᵃsup ᵇspon=
sam: & ᵃgaudebit ᵒsuper te
ᶜdeus tuus. ᵗ Sup ᵃ muros
tuos ᵇhierusalem ᵗcõstituī
ᵃcustodes: ᵗtota ᵐdie ᵃ& to
ta ᵒnocte in ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵖperpetuũ ᵃnon ᵗtacebũt.
ᵃQui remiscimini ᵃ dñi:
ᵗne ᵗ taceatis ᵃ & ne ᵇ detis
ᶜsilentium ᵐei: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜdonec ᶜ stabiliat ᵃ& donec
ᵇponat ᵇ hierusalem ∞∞∞
ᵗlaudem ᵐ in terra. ᵃ Iura=
uit ᵒ dñs ᵗ in dextera sua:
ᵃ& i brachio ᶜ fortitudinis
sue. ᵃSi ᵗdedero ᵗtriticũ tuũ
ᵗvltra ᵗcibum ᵃ inimicis tu
is: ᵇ& si ᶜ biberint ∞∞∞∞∞
ᵃfilii ᵗalieni ᵗvinum tuũ ᵗ in
quo ᵇlaborasti. ∞∞∞∞∞∞∞
ᵇQuia ᵗqui cõgregabũt si
lud ᵐcomedẽt ᵃ& laudabũt
ᵖdominũ: ᵃ& qui cõpor=
tant illud ᵗbibent ᵃin atriis
ᵗsanctis meis. ᵃ Transite:
ᵗtrãsite ᵗ p portas ᵗprepate
ᵃviam ᵇ populo. ᶜ Planum
facite ᶜiter: & ᶜelegite ∞∞∞
ᵃlapides: & ᵇeleuate ᵗsignũ
ᵃad ᵗpopulos. ᵐ Ecce ∞∞∞
ᵃdominus ᵃauditum fecit
ᵖin ᵃextremis ᵗ terre. ∞∞∞
ᵃDicite ᵗ filie ᵃ sion. ᵃ Ecce
ᵗsaluator tuus ᵗvenit: ∞∞
ᵃecce ᵇ merces eius ᶜ cum
eo: ᵒ& opus ei ᵒ ᶜ corã illo.
ᵗEt vocabũt ᵃeos ᵇpopul ᵒ
ᵗsanctus: ᵃ redẽpti a ᵗdño.
ᵃTu autẽ ᵃvocaberis ᵒque
sita ᵖciuitas: & ᵃnon ∞∞∞
ᵗrelicta. 63.

Q Vis est ᵇiste qui ᶜvenit
ᵃde edom ᶜ tinctis ᵗve
stibus ᵃde bosra? ᵇ Iste ᶜ for
mosus ᵃi stola sua: ᵗgradiẽs
ᵐin multitudine ᵃfortitudi
nis sue. ᶜ Ego qui ᵗloquor
ᵃiusticiã: & ᵃ ppugnator sũ
ᵃad saluãdũ. ᵗQuare ergo
ᵃrubrũ est ᵗ idumentũ tuũ
ᵗ& vestimẽta tua ᵗ sicut cal
cantiũ ᵃin torculari? ᵇ Tor
cular ᶜcalcaui ᵃsolus: ᶜ& de
gentib ᵐ nõ est ᵃ vir ᵇmecũ.
ᵗCalcaui eos ᵃ in furore
meo: ᵗ& cõculcaui eos ᵐin
ira mea. ᵃEt aspsus est ᵃsan
guis eorũ ᵖsup ᵃ vestimẽta
mea ᵗ& omnia ᵃindumẽta
mea ᵗinqnaui. ᵃDies ᵃei ᵗvl=
tiõis ᵗin corde meo: ᵃann

ᵐטָלַר ᵒבָּגֶד ᵐמְלוּכָה ᵒבְּכַף ᵖאֱלֹהֶיךָ: ᵍלֹא ᵗיֵאָמֵר ᵗלָךְ
ᵃאָמַר ᵃעָזַב ᵗעוֹד ᵗעֲזוּבָה ᵗוְלֶאֶרְצֵךְ ᵗלֹא ᵗיֵאָמֵר ᵗעוֹד
ᵗקָרָא ᵗשְׁמָמָה ᵗכִּי ᵗלָךְ ᵗיִקָּרֵא ᵗחֶפְצִי ᵗבָהּ
ᵗבָּעַל ᵗוְלֶאַרְצֵךְ ᵗבְּעוּלָה ᵗכִּי ᵗחָפֵץ ᵐיְהוָה ᵐבָּךְ
ᵗבָּחוּר ᵗוְאַרְצֵךְ ᵖתִּבָּעֵל: ᵗכִּי ᵗיִבְעַל ᵃבָּחוּר
ᵗבְּתוּלָה ᵗיִבְעָלוּךְ ᵗבָּנַיִךְ ᵗוּמְשׂוֹשׂ ᵗחָתָן
ᵗכַּלַּת ᵗשׂוֹשׂ ᵗעַל ᵗכַּלָּה ᵗיָשִׂישׂ ᵗעָלַיִךְ ᵗאֱלֹהָיִךְ: ᵗעַל
ᵗחֹמֹתַיִךְ ᵗ יְרוּשָׁלִַם ᵗ הִפְקַדְתִּי
ᵗשֹׁמְרִים ᵗכָּל ᵐ הַיּוֹם ᵐוְכָל ᵒהַלַּיְלָה
ᵗתָּמִיד ᵗלֹא ᵗיֶחֱשׁוּ ᵗהַמַּזְכִּירִים ᵗאֶת ᵗיְהוָה
ᵗאַל ᵗדֳּמִי ᵗלָכֶם: ᵗוְאַל ᵗתִּתְּנוּ ᵗדֳּמִי ᵗלוֹ
ᵗעַד ᵗיְכוֹנֵן ᵗוְעַד ᵗיָשִׂים ᵗאֶת ᵗיְרוּשָׁלִַם
ᵗתְּהִלָּה ᵐ בָּאָרֶץ: ᵗנִשְׁבַּע ᵗיְהוָה ᵗבִּימִינוֹ
ᵗוּבִזְרוֹעַ ᵗעֻזּוֹ ᵗאִם ᵗאֶתֵּן ᵗאֶת ᵗדְּגָנֵךְ
ᵗעוֹד ᵗמַאֲכַל ᵗלְאֹיְבַיִךְ ᵗוְאִם ᵗיִשְׁתּוּ
ᵗבְּנֵי ᵗנֵכָר ᵗתִּירוֹשֵׁךְ ᵗאֲשֶׁר ᵗיָגַעַתְּ ᵗבּוֹ:
ᵗכִּי ᵗמְאַסְּפָיו ᵐיֹאכְלֻהוּ ᵐוְהִלְלוּ ᵒאֶת
ᵗיְהוָה ᵗוּמְקַבְּצָיו ᵗיִשְׁתֻּהוּ ᵗבְּחַצְרוֹת
ᵗקָדְשִׁי: ᵗעִבְרוּ ᵗעִבְרוּ ᵗבַּשְּׁעָרִים ᵗפַּנּוּ
ᵗדֶּרֶךְ ᵗהָעָם ᵗסֹלּוּ ᵗסֹלּוּ ᵗהַמְּסִלָּה ᵗסַקְּלוּ
ᵗרוּם ᵗמֵאָבֶן ᵗהָרִימוּ ᵗנֵס ᵗעַל ᵗהָעַמִּים: ᵐהִנֵּה
ᵗיְהוָה ᵗהִשְׁמִיעַ ᵗאֶל ᵗקְצֵה ᵗהָאָרֶץ
ᵗאִמְרוּ ᵗלְבַת ᵗצִיּוֹן ᵗהִנֵּה ᵗיְשׁוּעֲךָ ᵗבָּא
ᵗהִנֵּה ᵗשְׂכָרוֹ ᵗאִתּוֹ ᵗוּפְעֻלָּתוֹ ᵗלְפָנָיו:
ᵗוְקָרְאוּ ᵗלָהֶם ᵗעַם ᵗהַקֹּדֶשׁ ᵗגְּאוּלֵי ᵗיְהוָה
ᵗוְלָךְ ᵗ יִקָּרֵא ᵗ דְּרוּשָׁה ᵗ עִיר ᵗ לֹא
ᵗנֶעֱזָבָה:

Cap.lxiij.

ᵗמִי ᵗזֶה ᵗבָא ᵗמֵאֱדוֹם ᵗחֲמוּץ ᵗבְּגָדִים
ᵗמִבָּצְרָה ᵗזֶה ᵗהָדוּר ᵗבְּלֻבְשׁוֹ ᵗצֹעֶה
ᵗבְּרֹב ᵗכֹּחוֹ ᵗאֲנִי ᵗמְדַבֵּר ᵗבְּצִדְקָה
ᵗרַב ᵗלְהוֹשִׁיעַ: ᵗמַדּוּעַ ᵗאָדוֹם ᵗלִלְבוּשֶׁךָ
ᵗוּבְגָדֶיךָ ᵗכְּדֹרֵךְ ᵗגַּת: ᵗפּוּרָה ᵗדָרַכְתִּי
ᵗלְבַדִּי ᵗוּמֵעַמִּים ᵗאֵין ᵗאִישׁ ᵗאִתִּי
ᵗוְאֶדְרְכֵם ᵗבְּאַפִּי ᵗוְאֶרְמְסֵם ᵐבַּחֲמָתִי
ᵗוַיִּז ᵗנִצְחָם ᵗעַל ᵗבְּגָדַי ᵗוְכָל ᵒמַלְבּוּשַׁי
ᵗאֶגְאָלְתִּי: ᵗכִּי ᵗיוֹם ᵗנָקָם ᵗבְּלִבִּי ᵗוּשְׁנַת

גאל גואל
נבט נבט
שמם סמך
זרע זרע
כוס שכר
ירד יורד
זכר הלל
אמר אמר
שבר היה
ישע צור
לאך פנה
נטל נשא
יום ימי
עלם טרה
הפך אנב
לחם זכר
עלה רעי
שום את
רוח קדשו
ילך ימין
זרע פאר
בטע פנה
עשה ילך
דבר כשל
ירד
טוב עשה
פאר נבט
ורא מקבול קדשך ותפארתך
נגר המון
מעה אפק
אתה אבינו כי אברהם לא ידענו
ישראל לא יכירנו אתה
נגר
יהוה אבינו גואלינו מעולם שמך
תעה
תקשיח לבנו מיראתך שוב משרת
למען עבדיך שבטי נחלתך
צור
למצער ירשו עם קדשך צרינו
קדש היה
בוססו מקדשך היינו מעולם

גאולי באה׃ ואביע ואין עזר
ואשתומם ואין סומך ותושע לי
זרועי וחמתי היא סמכתני׃ ואבוס
עמים באפי ואשכרם בחמתי
ואוריד לארץ נצחם׃ חסדי יהוה
אזכיר תהלת יהוה כל אשר
גמלנו יהוה ורב טוב לבית
ישראל אשר גמלם כרחמיו וכרב
חסדיו׃ ויאמר אך עמי המה בנים
לא ישקרו ויהי להם למושיע׃
בכל צרתם לא צר ומלאך פניו
הושיעם באהבתו ובחמלתו הוא
גאלם וינטלם וינשאם כל ימי
עולם׃ והמה מרו ועצבו את רוח
קדשו ויהפך להם לאויב והוא
נלחם בם׃ ויזכר ימי עולם משה
עמו איה המעלם מים את רעי
צאנו איה השם בקרבו את
רוח קדשו׃ מוליך לימין משה
זרוע תפארתו בוקע מים מפניהם
לעשות לו שם עולם׃ מוליכם
בתהמות כסוס במדבר לא
יכשלו׃ כבהמה בבקעה תרד רוח
יהוה תניחנו כן נחת עמך לעשות
לך שם תפארת׃ נבט משמים
וראה מזבול קדשך ותפארתך
איה קנאתך וגבורתיך המון
מעיך ורחמיך אלי התאפקו׃ כי
אתה אבינו כי אברהם לא ידענו
וישראל לא יכירנו אתה
יהוה אבינו גואלינו מעולם שמך׃
למה תעה יהוה מדרכיך תשקיח
תקשיח לבנו מיראתך שוב
למען עבדיך שבטי נחלתך׃
למצער ירשו עם קדשך צרינו
בוססו מקדשך היינו מעולם׃

redemptiõis mee venit. Circũspexi & non erat auxiliator: q̃siui & nõ fuit q adiuuaret. Et saluauit mihi brachiũ meũ: & indignatio mea ipsa auxiliata ẽ mihi: & cõculcaui ppłos in furore meo: & inebriaui eos in indignatione mea: & detraxi in terrã virtutẽ eorũ. Miserationũ dñi recordabor: laudẽ dñi sup oĩbus q̃ reddidit nobis dñs: & super multitudinẽ bonoꝝ domui israel q̃ largitus est eis fm indulgẽtiã suã: & fm multitudinẽ misericordiarũ suarꝝ. Et dixit. Verũtñ ppłs meus est: filii nõ negãtes. Et factus est eis saluator in oi tribulatione eorũ. Non est tribulat: & angelus faciei eius saluauit eos. In dilectiõe sua & idulgẽtia sua ipse redemit eos: & portauit eos: & eleuauit eos cũctis diebus scũ. Ipsi aũt ad iracũdiã puocauerũt: & afflixerũt spm sancti eius. Et cõuersus ẽ eis in inimicũ: & ipe debellauit eos. Et recordatus est diebus secũ moysi & ppłi sui. Vbi ẽ qui eduxit eos de mari cũ pastoribus gregis sui? Vbi est posuit in medio eius spm sancti sui? Qui duxit ad dexterã moysen brachio maiestatis sue: q̃ scidit aq̃s ante eos vt faceret sibi nomẽ sẽpiternũ: q̃ eduxit eos p abyssos q̃si equũ in deserto nõ ipingentẽ: q̃si aial in cãpo. Descẽdes spũs dñi ductor eius fuit. Sic adduxisti ppłm tuũ vt faceres tibi nomẽ glorie. Attende de celo: & vide de hitaculo sctõ tuo & głie tue. Vbi ẽ zelus tuus & fortitudo tua: multitudo viscerũ tuorũ & miserationũ tuarꝝ. Sup me cõtinuerũt se. Tu ei pater nr: & abraã nesciuit nos: & israel ignorauit nos. Tu dñe pater noster: redemptor noster: a seculo nomẽ tuũ. Quare errare nos fecisti dñe de viis tuis: induraſti cor nostrũ ne timeremus te? Cõuertere ppter seruos tuos tribus hereditatis tue. Quasi nihilũ possederũt ppłm sanctũ tuũ: hostes nri cõculcauerũt sctificationẽ tuã. Facti sumus q̃si in principio cũ

redẽptionis adsit:: τ inspexi τ nõ erat auxiliator:: λυτρώσεως παρεστι, καὶ ἐπέβλεψα καὶ οὐκ ἦν βοηθός, τ cõsideraui τ nullus q̃ ꝑberet auxiliũ. τ libera καὶ προσεκείσα καὶ οὐδεὶς ἀντιλαμβάνετο. καὶ ἐρρύσα uit eos brachiũ meũ: τ furor meus aduenit. τ το αὐτοὺς ὁ βραχίων μου, καὶ ὁ θυμός μου ἐπέστη. καὶ cõculcaui eos ira mea: τ deduxi sanguinem κατεπάτησα αὐτοὺς τῇ ὀργῇ μου, καὶ κατήγαγον τὸ αἷμα eos in terrã. misericordiarũ dñi recordabor: virtu αὐτῶν εἰς γῆν. τὸ ἔλεος κυρίου ἐμνήσθην. τὰς ἀρετὰς laudẽ dñi sup oĩbus q̃ nobis reddit. dñs τοῦ κυρίου ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἡμῖν ἀνταποδίδωσιν. κύριος tudem bonꝝ domui israel iudicat nobis secũdũ miseri κρίνει ἀγαθὸς τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ ἐπάγει ἡμῖν κατὰ τὸ ἔλε suã τ secũdũ multitudinẽ iusticie sue. τ ος αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῆς δικαιοσύνης αὐτ. καὶ dixit ppłs meus: filii nequaq̃ reprobabũt. τ factus est ei εἶπεν ὁ λαός μου, τέκνα οὐ μὴ ἀθετήσωσι. καὶ ἐγένετο αὐ to in salutẽ ex omni tribulatiõe eorũ. nõ legatus τοῖς εἰς σωτηρίαν ἐκ πάσης θλίψεως αὐτῶν. οὐ πρέσ neq; ãgelus sed ipse dñs saluauit eos: βυς οὐδὲ ἄγγελος ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος ἔσωσεν αὐτούς, eoq; diligeret eos τ parceret eis. ipse διὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτοὺς καὶ φείδεσθαι αὐτῶν. αὐτὸς redemit eos τ suscepit eos: τ exaltauit ἐλυτρώσατο αὐτοὺς καὶ ἀνέλαβεν αὐτούς, καὶ ὕψω tauit eos omnes dies seculi. ipsi aũt σεν αὐτοὺς πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος. αὐτοὶ δὲ nõ crediderũt τ exacerbauerũt spm sanctũ eius. ἠπείθησαν καὶ παρώξυναν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον αὐτοῦ. τ cõuersus ẽ eis dñs in inimicũ: τ ipse expugna καὶ ἐστράφη αὐτοῖς κύριος εἰς ἐχθρὸν, καὶ αὐτὸς ἐπολέ uit eos. τ recordatus ẽ dierũ antiquorũ q̃ eduxit de μησεν αὐτούς. καὶ ἐμνήσθη ἡμερῶν αἰωνίων ὁ ἀναβιβάσας ἐκ terra pastorũ suorũ. vbi est q̃ posuit in eis γῆς τῶν ποιμένων αὐτοῦ. ποῦ ἐστιν ὁ θεὶς ἐν αὐτοῖς spm sanctũ: q̃ eduxit dexterã moysen brachi τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὁ ἀγαγὼν τῇ δεξιᾷ μωυσῆν ὁ βραχί um głie sue? sic adduxit ppłm suũ p ων τῆς δόξης αὐτοῦ; οὕτως ἤγαγεν τὸν λαὸν αὐτοῦ κατ' i validã aquã a facie eius vt faceret illi nomẽ χυρὸν ὕδωρ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ ποιῆσαι αὐτῷ ὄνομα sẽpiternũ. adduxit eos p abyssum sicut equũ p soli αἰώνιον. ἤγαγεν αὐτοὺς διὰ τῆς ἀβύσσου ὡς ἵππον δι' ἐρή tudinẽ: τ nõ laborauerũt. τ sicut iumẽta p cãpũ descẽ μου, καὶ οὐκ ἐκοπίασαν. καὶ ὡς κτῆνος διὰ πεδίου κα dit spũs a dño: τ duxit eos. sic πνεῦμα παρὰ κυρίου, καὶ ὡδήγησεν αὐτούς. οὕ

D Deut. 26.d. Baru. 2.d.

adduxisti ppłm tuũ vt faceres tibi nomẽ τως ἤγαγες τὸν λαόν σου τοῦ ποιῆσαι σεαυτῷ ὄνομα glie. cõuertere de celo τ vide de domo sctã δόξης. ἐπίστρεψον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἴδε ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἁγίου tua τ głia tua: vbi est zelus tuus τ fortitudo tua: σου καὶ δόξης σου, ποῦ ἐστιν ὁ ζῆλός σου καὶ ἡ ἰσχύς σου, vbi est multitudo mie tue τ miserationũ tuarꝝ? ποῦ ἐστι τὸ πλῆθος τῶν ἐλέους σου καὶ τῶν οἰκτιρμῶν σου; qz sustinuisti nos: tu enim es pr nr qz abraam nõ cogno ὅτι ἀνέχου ἡμῶν, σὺ γὰρ εἶ πατὴρ ἡμῶν ὅτι Ἀβραὰμ οὐκ ἔγ uit nos τ israel nõ cognouit nos: sed tu dñe pa νω ἡμᾶς καὶ Ἰσραὴλ οὐκ ἐπέγνω ἡμᾶς, ἀλλὰ σὺ κύριε πα ter nr libera nos: a principio nomẽ tuũ sup nos erit. πὴρ ἡμῶν ῥύσαι ἡμᾶς, ἀπ' ἀρχῆς τὸ ὄνομά σου ἐφ' ἡμᾶς ἔσται. qz seduxisti nos dñe de via tua? induraſti τί ἐπλάνησας ἡμᾶς κύριε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου; ἐσκλήρυνας corda nra ne timerem te. cõuertere ppter ser τὰς καρδίας ἡμῶν τοῦ μὴ φοβεῖσθαί σε. ἐπίστρεψον διὰ τοὺς δού uos tuos: ppter tribus hereditatis tue: vt modicũ λους σου, διὰ τὰς φυλὰς τῆς κληρονομίας σου, ἵνα μικρὸν possideant? mõtis sancti tui: aduersarii nri κληρονομήσωσιν τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν σου, οἱ ὑπεναντίοι ἡμῶν cõculcauerũt sanctuariũ tuũ. facti sumus q̃si a principio κατεπάτησαν τὸ ἁγίασμά σου. ἐγενόμεθα ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς

qũ nõ dñarerio nñi: neq; inocatũ est nomẽ tuũ sup
ὅτι οὐκ ἔξεις ἡμῶν, οὐδὲ ἐπικαλεῖται τὸ ὄνομά σου ἐφ'=
nos.
ἡμᾶς.

Ca.64.

A Sy aperuerio celũ tremo: apphẽdet: ⁊ mõtes li=
Εἰ ἀνοίξῃς τοὺς οὐρανοὺς τρόμος λήψεται, καὶ ὄρη τα
quẽt: sicut cera ab igne liq̃fit: ⁊ cõbu=
κάσονται, ὡς κηρὸς ἀπὸ πυρὸς τήκεται, καὶ κατακαύ=
ret ignis aduersartos: ⁊ manifestũ erit nomẽ
σει τοὺς ὑπεναντίους, καὶ φανερὸν ἔσται τὸ ὄνομά
tuũ in aduersariis. a facie tua gẽtes tur
σου ἐν τοῖς ὑπεναντίοις. ἀπὸ προσώπου σου ἔθνη τα=
bdunt: cũ feceris gliosa: tremo: apphẽdet mõtes.
ραχήσονται, ὅταν ποιῇς τὰ ἐνδόξα, τρόμος λήψεται ὄρη.
B a seculo nõ audiuim⁹: neq; oculi nñi
ἀπὸ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσαμεν, οὐδὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν
viderũt deũ pter te: ⁊ opa tua q̃ facies
1. Cor. 2. b. ἴδοσαν θεὸν πλὴν σου, καὶ τὰ ἔργα σου ἃ ποιήσεις τοῖς
expectãtib⁹ miam. occurret eis sustinẽtib⁹
ὑπομένουσιν ἔλεος. συναντήσεται γὰρ τοῖς ὑπομένουσι
iusticiã: ⁊ viaq; tuaq; recordabũt. ecce tu ira
τὸ δίκαιον, καὶ τῶν ὁδῶν σου μνεσθήσονται. ἰδοὺ σὺ ὠργί
tus es: ⁊ nos peccauim⁹. ꝓcerco errauim⁹ ⁊
σθης, καὶ ἡμεῖς ἡμαρτόμεθα. διὰ τοῦτο ἐπλανήθημεν καὶ
facti sum⁹ q̃si imũdi oẽs nos: vt pãn⁹ sordẽ
ἐγενόμεθα ὡς ἀκάθαρτοι πάντες ἡμεῖς, ὡς ῥάκος ἐρρυπα
tis oia iusticia nra. ⁊ deflurim⁹ q̃si
νωμένοι πᾶσα ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν. καὶ ἐξερρυήμεθα ὡς
folia ꝓpter iniqtates nras. sic vẽtus auferet nos.
C φύλλα διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν. οὕτως ἄνεμος ἄρει ἡμᾶς.
⁊ nõ est q̃ inocet nomẽ tuũ: ⁊ recordat⁹
καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐπικαλούμενος τὸ ὄνομά σου, καὶ ὁ μνησθεὶς
vt apphendat te: q: auertisti facie tuã
ἀντιλαβέσθαι σου, ὅτι ἀπέστρεψας τὸ πρόσωπόν σου
a nobis: ⁊ tradidisti nos ꝓpter pcta no
ἀφ' ἡμῶν, καὶ παρέδωκας ἡμᾶς διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡ=
stra. ⁊ nũc dñe pt nr tu: nos aũt lutũ: ope
μῶν. καὶ νῦν κύριε πατὴρ ἡμῶν σύ, ἡμεῖς δὲ πηλός, ἔρ
ra manũ tuaq; oẽs nos. ne irascaris nobis ni
ga. 78. γα τῶν χειρῶν σου πάντες ἡμεῖς. μὴ ὀργίζου ἡμῖν σφό
D mis: ⁊ ne in tpe memineris pctorũ nrorũ. ⁊ nũc
δρα, καὶ μὴ ἐν καιρῷ μνησθῇς ἁμαρτιῶν ἡμῶν. καὶ νῦν
respice dñe: qñi ppls tu⁹ oẽs nos. ciuitas
ἐπίβλεψον κύριε, ὅτι λαός σου πάντες ἡμεῖς. πόλις ἁγί
sci tui facta est desertãsion q̃si solitudo. facta est hierusa
ου σου ἐγένετο ἔρημος σιὼν ὡς ἔρημος. ἐγένετο ἱερουσα
lem in maledictionẽ: dom⁹ scũficatio nra ⁊ gsia cui be
λὴμ εἰς κατάραν, ὁ οἶκος τὸ ἅγιον ἡμῶν καὶ ἡ δόξα ἣν εὐ
nedixerũt pres nri: facta est igne cõbusta: ⁊ om=
λόγησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, ἐγένετο πυρίκαυστος, καὶ πάν
nia gliosa nra cõciderũt. ⁊ sup oib⁹ hio
τα τὰ ἔνδοξα ἡμῶν συνέπεσεν. καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις
sustinebim⁹ dñe: ⁊ tacuisti ⁊ humiliasti
ἀνέξομαι κύριε, καὶ ἐσιώπησας καὶ ἐταπείνωσας
nos valde.
ἡμᾶς σφόδρα.

Ca.65.

A Hparui me nõ q̃rentib⁹: iuent⁹ sũ
Ἐμφανὴς ἐγένομαι τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, εὑρέθην
Io. 10. b. me nõ interrogãtib⁹. dixi: ecce ego gẽti q̃
τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. εἶπα, ἰδοὺ ἐγὼ τῷ ἔθνει οἱ
nõ vocauerit meũ nomẽ expandi man⁹ meas
ἐκ κεκλήσεται μου τὸ ὄνομα ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου
tota die: ad ppl̃m icredulũ ⁊ cõtradicẽ
ὅλην τὴν ἡμέραν, πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγον
tẽ q̃ nõ ãbulauerũt via bona: sed post
τα οἱ οὐκ ἐπορεύθησαν ὁδῷ ἀγαθῇ, ἀλλ' ἐπίσω τῶν
pcũ suã ppls hic exacerbãs me ꝛcõspectu
ἁμαρτιῶν αὐτῶν ὁ λαὸς οὗτος ὁ παροξύνων με ἐναντίον
meo semp: q̃ imolant in hortis
ἐμοῦ διαπαντός, οἵτινες θυσιάζουσιν ἐν τοῖς κήποις

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo oooo

nõ dominareris nostri: neq; inuocaretur nomẽ tuum super nos. 64.

UTinã dirũperes cẽlos & descẽderes. A facie tua mõtes deflluerẽt sicut exustio ignis tabescerẽt: aque arderẽt igni vt notũ fieret nomẽ tuũ inimicis tuis: a facie tua gentes turbarentur. oo Cũ feceris mirabilia nõ sustinebim⁹. Descẽdisti: & a facie tua mõtes deffluxerunt. A seculo non audierũt nec aurib⁹ pceperũt. Oculus nõ vidit deus absq; te que preparasti expectantibus te. Occurristi letanti & facienti iusticiã: in viis tuis recordabũtur tui. Ecce tu irat es & peccauimus in ipsis fuimus semp & saluabimur. Et facti sum⁹ vt imũd oẽs nos: & q̃si pãnus mẽstruate vniuersi fe iusticie nre. Et cecidimus q̃si foliũ vniuersi: & iniqtates nre q̃si ventus abstulerũt nos. Nõ est q inuocet nomẽ tuũ q̃ consurgat & teneat te. Abscõdisti faciẽ tuã a nobis: & allisisti nos ĩ mãu iniqtatis nre. Et nunc dñe pater nr es tu: nos vero lutũ: & fictor noster tu: & opera manũ tuarũ omnes nos. Ne irascaris domine satis: oooooo & ne vltra memineris iniqtatis nre. Ecce respice: pplus tuus oẽs nos. Ciuitas sanctũ tuũ facta ẽ deserta: sion deserta facta est: hierusalem oooooo desolata: domus sctificatiõis nostre & glorie nre: vbi laudauerũt te pres nri: facta est in exustionẽ ignis: & oia desiderabilia nra versa sũt in ruinas. Nunquid super his continebis te dñe: tacebis & affliges nos vehemẽter! 65.

QVesierũt me q̃ non interrogabãt: inuenerũt qui non que sierunt me. Dixi. oooooo Ecce ego ecce ego ad gẽtem q̃ nesciebat me: & q̃ non inuocabat nomẽ meũ. Expãdi man⁹ meas tota die ad ppl̃m incredulũ: q graditur i via nõ bõa post cogitatões suas. Pplus q ad iracũdiã puocat me añ facie meã semp: q imolãt i hortis

B

A

C

D

B

C

D

A

B

Cap. lxiiij

לא מְשַׁלְּתָ בָּם לֹא נִקְרָא שִׁמְךָ עֲלֵיהֶם׃

לוּא קָרַעְתָּ שָׁמַיִם יָרַדְתָּ מִפָּנֶיךָ הָרִים נָזֹלוּ׃ כְּקְדַח אֵשׁ תַּבְעֶה אֵשׁ לְהוֹדִיעַ שִׁמְךָ מַיִם תִּבְעֶה אֵשׁ לְצָרֶיךָ מִפָּנֶיךָ גּוֹיִם יִרְגָּזוּ׃ בַּעֲשׂוֹתְךָ נוֹרָאוֹת לֹא נְקַוֶּה יָרַדְתָּ מִפָּנֶיךָ הָרִים נָזֹלוּ׃ וּמֵעוֹלָם לֹא שָׁמְעוּ לֹא הֶאֱזִינוּ עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ׃ פָּגַעְתָּ אֶת שָׂשׂ וְעֹשֵׂה צֶדֶק בְּדַרְכֶיךָ זָכְרוּךָ הֵן אַתָּה קָצַפְתָּ וַנֶּחֱטָא בָהֶם עוֹלָם וְנִוָּשֵׁעַ׃ וַנְּהִי כַּטָּמֵא כֻּלָּנוּ וּכְבֶגֶד עִדִים כָּל צִדְקֹתֵינוּ וְנָבֵל כָּעָלֶה כֻּלָּנוּ וַעֲוֹנֹתֵינוּ כָּרוּחַ יִשָּׂאוּנוּ׃ וְאֵין קוֹרֵא בְשִׁמְךָ מִתְעוֹרֵר לְהַחֲזִיק בָּךְ כִּי הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ מִמֶּנּוּ וַתְּמוֹגְגֵנוּ בְּיַד עֲוֹנֹתֵינוּ׃ וְעַתָּה יְהוָה אָבִינוּ אָתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ׃ אַל תִּקְצֹף יְהוָה עַד מְאֹד וְאַל לָעַד תִּזְכֹּר עָוֹן הֵן הַבֵּט נָא עַמְּךָ כֻּלָּנוּ׃ עָרֵי קָדְשְׁךָ הָיוּ מִדְבָּר צִיּוֹן מִדְבָּר הָיָתָה יְרוּשָׁלִַם שְׁמָמָה׃ בֵּית קָדְשֵׁנוּ וְתִפְאָרְתֵּנוּ אֲשֶׁר הִלְלוּךָ אֲבֹתֵינוּ הָיָה לִשְׂרֵפַת אֵשׁ וְכָל מַחֲמַדֵּינוּ הָיָה לְחָרְבָּה׃ הַעַל אֵלֶּה תִתְאַפַּק יְהוָה תֶּחֱשֶׂה וְתַעֲנֵנוּ עַד מְאֹד׃

Cap. lxv.

נִדְרַשְׁתִּי לְלוֹא שָׁאָלוּ נִמְצֵאתִי לְלֹא בִקְשׁוּנִי אָמַרְתִּי הִנֵּנִי הִנֵּנִי אֶל גּוֹי לֹא קָרָא בִשְׁמִי׃ פֵּרַשְׂתִּי יָדַי כָּל הַיּוֹם אֶל עַם סוֹרֵר הַהֹלְכִים הַדֶּרֶךְ לֹא טוֹב אַחַר מַחְשְׁבֹתֵיהֶם׃ הָעָם הַמַּכְעִסִים אֹתִי עַל פָּנַי תָּמִיד זֹבְחִים בַּגַּנּוֹת

Pstiua.heb.	Tex.heb.Esa.lxv.	Trãsla.B.Hie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
מקטר	ומקטרים על הלבנים	& sacrificant super lateres: qui habitant	τ incensant sup laterib demonis q nõ
נצר לון	בקברים ובנצורים ילינו האכלים	in sepulchris & in delubris idolorũ dormiũt: q	καὶ θυμιῶσιν ἐπὶ τοῖς πλίνθοις τοῖς δαιμονίοις ἃ οὐκ
חזיר	בשר החזיר ומרק פגולים כליהם	comedũt carnẽ suillam: & ius pphanũ in vasis	sunt. τ ἐν sepulchris in specub dormiũt ppt
כלה	האמרים קרב אליך אל תגש	eorũ: qui dicũt recede a	ὕπνον· καὶ ἐν τοῖς μνήμασι ἐν τοῖς ἀντιλαίοις κοιμῶνται διὰ
נגש	כי קדשתיך אלה עשן באפי	me: non appropinques mihi: quia imundus es.	somnia: comedẽteo carneo suillao τ ius hostiarũ pfa
כתב	אש יקדת כל היום: הנה כתובה	Ish fumus erũt in furore meo: ignis ardens to	νύματα, οἱ ἐσθίοντες κρέα ὑείᾳ καὶ ζωμὸν θυσιῶν, μιμολυσ
פנה חשה	לפני לא אחשה כי אם שלמתי	ta die. Ecce scriptum est coram me. Non tace	nata oia vasa eorũ. dicẽteo lõge a
	ושלמתי על חיקם: שונתיכם	bo: sed reddam & retribuam in sinu eo	μόνα πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν· οἱ λέγοντες πόρρω ἀπ' ἐ
	ושונות אבתיכם יחדו אמר יהוה	rum iniquitates vestras: & iniquitates patrũ ve	me ne appropiqõ mihi: qm mũd sum. iste fumus
	אשר קטרו על הרים ועל	strorum simul dicit dñs qui sacrificauerunt super	μοῦ μὴ ἐγγίσῃς μοι, ὅτι καθαρός εἰμι· οὗτος καπνὸς τῆ
מדד	הגבעות חרפוני ומדתי פעלתם	montes & super colles exprobrauerunt	furozio mei. ignis ardet in eo cũctis dieb.
	ראשנה על חיקם: כה אמר יהוה	mihi: & remetiar opus	θυμοῦ μου· πῦρ καιόμενον ἐν αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας.
פצא ירש	כאשר ימצא תירוש באשכול	corum primum in sinu	ecce scriptũ est in cõspectu meo: nõ tacebo donec reddã
משחית	ואמר אל תשחיתהו כי ברכה בו	eorũ. Hec dicit domin.	ἰδοὺ γέγραπται ἐνώπιόν μου, οὐ σιωπήσω ἕως ἂν ἀποδῶ
עשה	כן אעשה למען עבדי לבלתי	Quomodo si inuenia	τ retribuã in sinu eorũ pctã
צא	השחית הכל: והוצאתי מיעקב	tur granum in botro: & dicatur: ne dissipes il	καὶ ἀποδώσω εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας
ירש	זרע ומיהודה יורש הרי וירשוה	lud: qm benedictio est:	eorũ τ patrũ suoꝝ dicit dñs. q adolebãt ke
נחל	בחירי ועבדי ישכנו שמה: והיה	sic faciam propter ser	αὐτῶν καὶ τῶν πατέρων αὐτῶν λέγει κύριος· οἱ θυμιᾶ
שרה	השרון לנוה צאן והעמק עכור	uos meos vt non	sum sup mõtes: τ sup colles exprobrauerũt mihi:
	לרבץ בקר לעמי אשר דרשוני:	disperdam totum. Et	σαν ἐπὶ τῶν ὀρέων, καὶ ἐπὶ τῶν βουνῶν ὠνείδισάν με,
	ואתם עזבי יהוה החשכחים את	educam de iacob	reddã opa eorũ in sinũ suũ: sic
	הר קדשי הערכים לגד שלחן	semen: & de iuda possi	ἀποδώσω τὰ ἔργα αὐτῶν εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν, οὕτως
	והממלאים למני מסך: ומניתי	dentẽ montes meos. Et	dicit dñs: quẽadmodũ inueniẽ acin in botro:
פלא מנה	אתכם לחרב וכלכם לטבח תכרעו	hereditabũt eã electi mei	λέγει κύριος, ὃν τρόπον εὑρεθήσεται ὁ ῥὼξ ἐν τῷ βότρυϊ,
נסו מנה	יען קראתי ולא עניתם דברתי	& serui mei hitabũt ibi:	τ dicã ne dissipes illud q: bẽdictio est in eo:
ערע עשה	ולא שמעתם ותעשו הרע בעיני	& erũt cãpestria i caulas	καὶ διεφθείρω μὴ λυμαίνῃ αὐτόν· ὅτι εὐλογία ἐστὶν ἐν αὐτῷ,
רוע	ובאשר לא חפצתי בחרתם:	gregũ: & vallis achor	sic faciã ppter serutẽtẽ mihi: hui scau
	לכן כה אמר אדני יהוה הנה	in cubile armẽtorũ po	οὕτως ποιήσω ἕνεκεν τοῦ δουλεύοντός μοι, τούτου ἕνε
אכל רעב	עבדי יאכלו ואתם תרעבו הנה	pulo meo: q requisierũt	κα πᾶσαν ἀπολέσω πάντας, καὶ ἐξάξω τὸν ἐξ Ἰακὼβ σπέρ
שתה צמא	עבדי ישתו ואתם תצמאו הנה	me. Et vos qui dereliqui	μα τὸν ἐξ Ἰούδα, καὶ κληρονομήσει τὸν ὄρος τὸν ἅγιόν μου·
שמח	עבדי ישמחו ואתם תבשו: הנה	stis dñm: qui obliti estis	τ hereditabũt electi mei τ serui mei:
בוש רנן	עבדי ירנו מטוב לב ואתם	monte sanctũ meũ: qui	καὶ κληρονομήσουσιν οἱ ἐκλεκτοί μου καὶ οἱ δοῦλοί μου,
צעק	תצעקו מכאב לב ומשבר רוח	ponitis fortune mẽsam	τ habitabũt ibi. τ erũt in sylua oui
יליל יגון	תיללו: והנחתם שמכם לשבועה	& libatis super eam: nu	καὶ κατοικήσουσιν ἐκεῖ· καὶ ἔσονται ἐν τῷ δρυμῷ ἐπαύ
שבע בחר	לבחירי והמיתך אדני יהוה	merabo	λεις προβάτων καὶ φάραγξ ἀχὼρ εἰς ἀνάπαυσιν βουκολίων
מות קרא	ולעבדיו יקרא שם אחר: אשר	vos in gladio & omnes	ppto meo: q requisierũt me. vos aũt relinq̃
		in cede corruetis:	τῷ λαῷ μου, οἱ ἐξήτησάν με· ὑμεῖς δὲ οἱ ἐγκαταλιπόν
		pro eo q vocaui & non	τες με: τ obliti mõtio sci mei: τ
		respõdistis: locutus sum	τες με, καὶ ἐπιλαθόμενοι τὸν ὄρος τὸν ἅγιόν μου, καὶ
		et non audistis: & facie	parãtes vemoni mensam: τ spõdes
		batis malũ i oculis meis:	ἑτοιμάζοντες τῷ δαίμονι τράπεζαν, καὶ πλήρουντες
		& que nolui elegistis.	fortune potionẽ ego tradã vos in gladiũ.
		Propter hoc hec dicit	τῇ τύχῃ κέρασμα, ἐγὼ παραδώσω ὑμᾶς εἰς μάχαιραν·
		dominus deus. Ecce	oẽ incede cadetis: q vocaui vos: τ
		serui mei comedent: &	πάντες ἐν σφαγῇ πεσεῖσθε, ὅτι ἐκάλεσα ὑμᾶς, καὶ
		vos esurietis. Ecce	nõ audistis: locut sũ τ cõtẽpsistis: τ
		serui mei bibent: & vos	οὐκ ὑπακούσατε, ἐλάλησα καὶ παρῃτήσατε, καὶ
		sitietis. Ecce	fecistis malũ in cõspectu meo: τ q nõ vole
		serui mei letabuntur: &	ἐποιήσατε τὸ πονηρὸν ἐναντίον μου, καὶ ἃ οὐκ ἐβου
		vos cõfundemini. Ecce	lõ elegistis: ppter hoc hec dicit dñs: ecce
		serui mei laudabũt pre	λόμην ἐξελέξασθε, διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ
		exultatiõe cordis: & vos	seruiẽtes mihi comedẽt: vos aũt esurietis. ecce
		clamabitis p dolore cor	οἱ δουλεύοντές μοι φάγονται, ὑμεῖς δὲ πεινάσετε· ἰδοὺ
		dis: & pre cõtritiõe spũs	seruiẽtes mihi bibẽt: vos aũt sitietis. ecce
		vlulabitis: & dimittetis	οἱ δουλεύοντές μοι πίονται, ὑμεῖς δὲ διψήσετε· ἰδοὺ
		nomẽ vẽm in iuramentũ	seruiẽtes mihi gaudebũt: vos aũt cõfũde
		electis meis. Et interfi	οἱ δουλεύοντές μοι εὐφρανθήσονται, ὑμεῖς δὲ αἰσχυνθή
		ciet te dominus deus:	minī. ecce seruiẽtes mihi exultabũt in gau
		& seruos suos vocabit	σεσθε· ἰδοὺ οἱ δουλεύοντές μοι ἀγαλλιάσονται ἐν εὐφρο
		nomine alio. In quo	σύνῃ, ὑμεῖς δὲ κατακραξεσθε διὰ τὸν πόνον τῆς καρδίας
			vri τ ꝓ cõtritione spũs vri vlulabi
			ὑμῶν καὶ ἀπὸ συντριβῆς πνεύματος ὑμῶν ὀλολύξε
			tis. relinquetis eũ nomẽ vẽm in saturitate
			τε. καταλείψετε γὰρ τὸ ὄνομα ὑμῶν εἰς πλησμονὴν
			electis meis. vos aũt interficiet dñs: at
			τοῖς ἐκλεκτοῖς μου· ὑμᾶς δὲ ἀπολεῖ κύριος, τοῖς δὲ
			seruientib mihi vocabit nomẽ nouũ:
			δουλεύουσί μοι καλέσει ὄνομα καινόν, ccccccccc.

"& sacrificant super lateres: qui habitant ccccccc in sepulchris & in delubris idolorũ dormiũt: q comedũt carnẽ suillam: & ius pphanũ in vasis eorũ: qui dicũt recede a me: non appropinques mihi: quia imundus es. Ish fumus erũt in furore meo: ignis ardens to ta die. Ecce scriptum est coram me. Non tacebo: sed reddam ccccccccc & retribuam in sinu eorum iniquitates vestras: & iniquitates patrũ vestrorum simul dicit dñs qui sacrificauerunt super montes & super ccc colles exprobrauerunt mihi: & remetiar opus eorum primum in sinu eorũ. Hec dicit domin. Quomodo si inuenia tur granum in botro: cc & dicatur: ne dissipes illud: qm benedictio est: sic faciam propter seruos meos vt non ccccccc disperdam totum. Et educam de iacob ccccccc semen: & de iuda possidentẽ montes meos. Et hereditabũt eã electi mei & serui mei hitabũt ibi: & erũt cãpestria i caulas gregũ: & vallis achor in cubile armẽtorũ populo meo: q requisierũt me. Et vos qui dereliqui stis dñm: qui obliti estis monte sanctũ meũ: qui ponitis fortune mẽsam & libatis super eam: numerabo ccccccccccccccc vos in gladio & omnes in cede corruetis: ccccc pro eo q vocaui & non respõdistis: locutus sum et non audistis: & facie batis malũ i oculis meis: & que nolui elegistis. ccccccccccccccc cccccccc Propter hoc hec dicit dominus deus. Ecce cc serui mei comedent: & vos esurietis. Ecce cccc serui mei bibent: & vos sitietis. Ecce cccccccccc serui mei letabuntur: & vos cõfundemini. Ecce serui mei laudabũt pre exultatiõe cordis: & vos clamabitis p dolore cordis: & pre cõtritiõe spũs vlulabitis: & dimittetis nomẽ vẽm in iuramentũ electis meis. Et interficiet te dominus deus: cc & seruos suos vocabit nomine alio. In quo

qui bñdicet sup terrã. bñdicẽt eñ deũ
ὁ εὐλογηθησόμενος ἐπὶ τῆς γῆς. εὐλογήσουσι γὰρ τὸν θεὸν τὸν
verũ. & iurãteo sup terrã: iurabũt deũ ve-
ἀληθινὸν καὶ οἱ ὀμνύοντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὀμοῦνται γὰρ τὸν θεὸν τὸν ἀλη-
rũ. obliuiscent eñ tribulationiũ sue prime: & nõ
θινόν, ἐπιλήσονται γὰρ τὴν θλῖψιν αὐτῶν τὴν πρώτην, καὶ οὐκ
ascẽdet sup cor eorũ. erit eñ celũ no
ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν. ἔσται γὰρ ὁ οὐρανὸς καινὸς
uum & terra noua: & nõ recordabunt priorũ: neq;
καὶ ἡ γῆ καινή, καὶ οὐ μὴ μνησθῶσι τῶν προτέρων, οὐδ' οὐ
veniet sup cor eorũ: sed gaudiũ &
μὴ ἐπέλθῃ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν, ἀλλ' εὐφροσύνην καὶ
exultationẽ inueniẽt in ea. qꝛ ecce ego facio exulta
ἀγαλλίαμα εὑρήσουσιν ἐν αὐτῇ. ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ ἀγαλ-
tionẽ hierũm. & sup ppũm meũ letitiã.
λίαμα Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν μου εὐφροσύνην.
& exultabo sup hierũm: & letabor sup
καὶ ἀγαλλιάσομαι ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ
ppũo meo. & nõ vltra audiet in ea vox flẽ-
τῷ λαῷ μου. καὶ οὐκ ἔτι μὴ ἀκουσθῇ ἐν αὐτῇ φωνὴ κλαυ-
tus: neq; vox clamoris: neq; fiet vltra imatur⁹
θμοῦ, οὐδὲ φωνὴ κραυγῆς, οὐδ' οὐ μὴ γένηται ἔτι ἄωρος
& senex q nõ impleat tẽpo suũ. erit
καὶ πρεσβύτης ὃς οὐκ ἐμπλήσει τὸν χρόνον αὐτοῦ. ἔσται
eñ infãs cẽtũ ãnorũ: at morieno pcto: cen
γὰρ ὁ νέος ἑκατὸν ἐτῶν, ὁδὲ ἀποθανούμενος ἁμαρτωλὸς ἑκα-
tũ ãnorũ: & maledict⁹ erit. & edifica
τὸν ἐτῶν, καὶ ἐπικατάρατος ἔσται. καὶ οἰκοδομήσου-
būt domos: & ipi ihabitabũt & plãta
σι οἰκίας, καὶ αὐτοὶ κατοικήσουσι καὶ καταφυτεύσου-
būt vineas: & ipi comedẽt fructus eaꝝ:
σι ἀμπελῶνας, καὶ αὐτοὶ φάγονται βρώματα αὐτῶν,
& vinũ bibẽt: & nõ edificabũt. & alii
καὶ οὐκ ἔσται πίονται, καὶ οὐ μὴ οἰκοδομήσουσι. καὶ ἄλλοι
habitabũt: & nõ plantabũt: & alii comedẽt
κατοικήσουσι, καὶ οὐ μὴ φυτεύσωσι, καὶ ἄλλοι φάγονται.
fructũs eñ dies ligni vite erũt di
ἔσται γὰρ ἡ ἡμέρα τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς ἔσονται αἱ ἡμέ-
es ppũi mei. opa manuũ suarũ inuetera-
ραι τοῦ λαοῦ μου. ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν παλαιώσου-
bũt: at electi mei nõ laborabũt in vanũ: neq;
σι, οἱ δὲ ἐκλεκτοί μου οὐ κοπιάσουσιν εἰς κενόν, οὐδὲ
filios gñabũt in maledictionẽ. q: semẽ bñdictũ
τικτεκνώσουσιν εἰς κατάραν. ὅτι σπέρμα εὐλογημένον
a deo eñ: & nepotes eoꝝ cũ eis. & erit
ὑπὸ θεοῦ ἐστι, καὶ τὰ ἔγγονα αὐτῶν μετ' αὐτῶν. καὶ ἔσται
adhũc clamẽt ipi: ego exaudiã eos: adhuc
ἔτι βοῶντες καὶ ἐκβοῶντες αὐτούς, ἐγὼ ἐπακούσομαι αὐτῶν, ἔτι
Esai. 6. loquentib⁹ illis dicã: ẹd eñ: ecce lupi & agni
λαλούντων αὐτῶν ἐρῶ, τί ἐστι; τότε λύκοι καὶ ἄρνες
pascẽt simul: & leo ẹñ boꝝ comedet paleas
βοσκήσονται ἅμα, καὶ λέων ὡς βοῦς φάγεται ἄχυρα
& serpẽs terrã ẹñ panẽ nõ nocebũt: neq; corrũ
καὶ ὄφις γῆν ὡς ἄρτον οὐκ ἀδικήσουσιν, οὐ δὲ λυμανοῦν-
pẽt in mõte scto meo: dicit dñs.
ται ἐπὶ τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ μου, λέγει κύριος. Ca. 66.

A Sic dicit dñs celũ mihi sedes: at terra
οὕτως λέγει κύριος ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ
scabellũ pedũ meoꝝ. ẹñ domũ edificabitis
ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου. ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ
Actũ. 7. mihi: aut ẹñ loc⁹ requiei mei? oia eñ
μοι, ἢ ποῖος τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; πάντα γὰρ
hec fecit man⁹ mea: & sunt mea oia ista ẹ
ταῦτα ἐποίησεν ἡ χείρ μου, καὶ ἔστι ἐμὰ πάντα ταῦ-
dicit dñs. & sup quẽ respiciã: nisi
τα λέγει κύριος. καὶ ἐπὶ τίνα ἐπιβλέψω, ἀλλ' ἢ
sup humilẽ qetũ & trementẽ ser-
ἐπὶ τὸν ταπεινὸν καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντα τοὺς λό-
mones meos: at iniqu⁹ imolãs mihi vitulũ ẹñ pcutiẽs virũ
γους μου; ὁ δὲ ἄνομος ὁ θύων μοι μόσχον ὡς ὁ τιτῶν ἄνδρα
& sacrificãs ve grege: ẹñ occidẽs canẽ.
καὶ ὁ θυσιάζων ἐκ ποιμνίου, ὡς ἀποκτείνων κύνα. ∞∞

qui bñdictus est sup ter-
ram benedicetur in deo:
amen. Et qui iurat in
terra: iurabit in deo ∞
amen. Quia oblitioni
tradite sũt angustie prio
res: & qa abscõdite sunt
ab oculis meis. Ecce ei
ego creo celos nouos
& terrã nouam: & non
erunt in memoria prio
ra: & non ascendent ∞∞
sup corde: sed gaude-
bitis & exultabitis vsq; i
sempiternum in his que
ego creo: qa ecce ego
creo hierusalem exulta
tionem: & populũ eius
gaudiũ: & exultabo in
hierusalem: & gaudebo
in populo meo: & nõ au
dietur in ea vltra vox ∞
fletus & vox clamoris.
Non erit ibi ∞∞∞∞∞∞∞
amplius infans dierum
& senex qui non ∞∞∞∞
impleat dies suos: quo
niam puer centum ∞∞∞∞
annorum morietur: &
peccator centũ annorũ
maledict erit. Et edifica
būt domos & habitabũt:
& plãtabũt vineas & co
medẽt fructũ earũ. Non
edificabũt: & alius hita
bit: nõ plãtabũt: & alius
comedet. Scdm ei dies
ligni erũt dies ppũi mei:
& opa manuũ eoꝝ inue
terabũt. Electi mei nõ
laborabũt frustra: neq;
gñabũt in cõturbatiõe:
qa semen bñdictorũ dñi
est: & nepotes eorũ cũ
eis. Eritq; ãteq; clamẽt
ego exaudiam: adhuc
illis loquẽtibus ego au
diam. Lupus ∞∞∞∞∞∞∞∞
& agnus pascentur simul:
leo vt bos ∞∞∞∞
comedet paleas: & ser-
penti pulũis panis eius.
Non nocebũt neq; occi
dent in omni monte san
cto meo: dicit dñs.

66.

Hec dicit dñs.
Celum ∞∞∞∞∞∞∞∞
sedes mea: terra aũt sca
bellũ pedũ meorũ. Que
est ista domus quã edifi-
cabitis mihi: & quis iste
locus requietionis mee?
Omnia hec manus mea
fecit: & facta sũt vniuer
sa ista dicit dñs. Ad quẽ
autẽ respiciã nisi ad pau-
culum & cõtritũ spũ: &
trementẽ sermones meos?
Qui imolat bouẽ ẹñ q
interficiat virum. Qui
mactat pecus: quasi qui
excerebret canem. ∞∞

בָּרוּךְ	הַמִּתְבָּרֵךְ בָּאָרֶץ יִתְבָּרֵךְ בֵּאלֹהֵי
שָׁבַע	אָמֵן וְהַנִּשְׁבָּע בָּאָרֶץ יִשָּׁבַע בֵּאלֹהֵי
שָׁכַח צוּר	אָמֵן כִּי נִשְׁכְּחוּ הַצָּרוֹת הָרִאשֹׁנוֹת
סָתַר בָּרָא	וְכִי נִסְתְּרוּ מֵעֵינָי כִּי הִנְנִי בוֹרֵא
	שָׁמַיִם חֲדָשִׁים וָאָרֶץ חֲדָשָׁה וְלֹא
זָכַר עָלָה	תִזָּכַרְנָה הָרִאשֹׁנוֹת וְלֹא תַעֲלֶנָה
שׂוּשׂ גִּיל	עַל לֵב כִּי אִם שִׂישׂוּ וְגִילוּ עַדֵי
בָּרָא	עַד אֲשֶׁר אֲנִי בוֹרֵא כִּי הִנְנִי
	בוֹרֵא אֶת יְרוּשָׁלַם גִּילָה וְעַמָּהּ
גִּיל שׂוּשׂ	מָשׂוֹשׂ וְגַלְתִּי בִּירוּשָׁלַם וְשַׂשְׂתִּי
שָׁמַע	בְּעַמִּי לֹא יִשָּׁמַע בָּהּ עוֹד קוֹל
בָּכָה הָיָה	בְּכִי וְקוֹל זְעָקָה לֹא יִהְיֶה מִשָּׁם
יוֹם	עוֹד עוֹל יָמִים וְזָקֵן אֲשֶׁר לֹא
מָלֵא יוֹם	יְמַלֵּא אֶת יָמָיו כִּי הַנַּעַר בֶּן מֵאָה שָׁנָה
מוּת חָטָא	יָמוּת וְהַחוֹטֵא בֶּן מֵאָה שָׁנָה
קָלַל מָצָה	יְקֻלָּל וּבָנוּ בָתִּים וְיָשָׁבוּ וְנָטְעוּ
בַּיִת פָּרָה	כְרָמִים וְאָכְלוּ פִּרְיָם לֹא יִבְנוּ וְאַחֵר
נָטַע	יֵשֵׁב לֹא יִטָּע וְאַחֵר יֹאכֵל כִּי
אָכַל	כִימֵי הָעֵץ יְמֵי עַמִּי וּמַעֲשֵׂה
יוֹם עָשָׂה	יָדֵיהֶם יַבְלוּ בְּחִירַי לֹא יִגְעוּ לָרִיק
בָּלַה בָּחַר	וְלֹא יָלְדוּ לַבֶּהָלָה כִּי זֶרַע בְּרוּכֵי
בָּרַךְ	יְהוָה הֵמָּה וְצֶאֱצָאֵיהֶם אִתָּם
יָצָא	וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד
קָרָא עָנָה	הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע זְאֵב
רָעָה שָׁמַע	וְטָלֶה יִרְעוּ כְּאֶחָד וְאַרְיֵה כַּבָּקָר
אָרָה	יֹאכַל תֶּבֶן וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ לֹא
אָכַל	יָרֵעוּ וְלֹא יַשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קָדְשִׁי
רוּעַ שָׁחַת	אָמַר יְהוָה
	כֹּה אָמַר יְהוָה הַשָּׁמַיִם
	כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי אֵי
הָדֹם	זֶה בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנוּ לִי וְאֵי זֶה
מָקוֹם נוּחַ	מָקוֹם מְנוּחָתִי וְאֶת כָּל אֵלֶּה יָדִי
עָשָׂה הָיָה	עָשָׂתָה וַיִּהְיוּ כָּל אֵלֶּה נְאֻם יְהוָה
נָבַט עָנָה	וְאֶל זֶה אַבִּיט אֶל עָנִי וּנְכֵה רוּחַ
שָׁחַת	וְחָרֵד עַל דְּבָרִי שׁוֹחֵט הַשּׁוֹר
נָכָה זָבַח	מַכֵּה אִישׁ זוֹבֵחַ הַשֶּׂה עֹרֵף כֶּלֶב

Cap. lxvj.

מעלה מנחה דם חזיר מזכיר לבונה עלה חזר
מברך און גם המה בחרו בדרכיהם זכר לבו
ונפשקוציהם נפשם חפצה: גם בכר
אני אבחר בתעלליהם ומגורתם שעין
אביא להם יען קראתי ואין עונה מחר על
דברתי ולא שמעו ויעשו הרע גוי בוא
בעיני ואשר לא חפצתי בחרו: עצה רוץ
שמעו דבר יהוה החרדים אל
דברו אמרו אחיכם שנאיכם
מנדיכם למען שמי יכבד יהוה נדה כבד
ונראה בשמחתכם והם יבשו: נראה בוש
קול שאון מעיר קול מהיכל שאה הכל
קול יהוה משלם גמול לאיביו: שלם גמל
בטרם תחיל ילדה בטרם יבוא חול בוא
חבל לה ומליטה זכר: מי שמע טלט
כזאת מי ראה כאלה היחל חול
ארץ ביום אחד אם יולד גוי ילד
כעם אחת כי חלה גם ילדה ציון
את בניה: האני אשביר ולא שבר
אוליד יאמר יהוה אם אני המוליד ילד אמר
ועצרתי אמר אלהיך: שמחו את
ירושלם וגילו בה כל אהביה גיל
שישו אתה משוש כל המתאבלים אבל
עליה: למען תינקו ושבעתם נינ
משד תנחמיה למען תמצו שדד נתס
ונתענגתם מזיז כבודה: כי כה אמר מצץ ענג
יהוה הנני נטה אליה כנהר שלום כבד נטה
וכנחל שוטף כבוד גוים וינקתם שטף
על צד תנשאו ועל ברכים צד נשא
תשעשע: כאיש אשר אמו שע
תנחמנו כן אנכי אנחמכם נחם
ובירושלם תנחמו: וראיתם ושש ראה שוש
לבבכם ועצמותיכם כדשא תפרחנה פרח
ונודעה יד יהוה את עבדיו חעם נדע
את איביו: כי הנה יהוה באש
יבוא וכסופה מרכבתיו להשיב רכב
שוב

[a]Qui offert[b] oblationē q̃si
qui[c] sanguinē[d] suillū offe
rat.[e] Qui recordatur[f] thu
ris: q̃si[g] q bñdicat[h] idolo.
[i]Hec oia[k] elegerūt[m] in viis
suis:[n] & in abomiationib[o]
suis[p] aia eorū[q] delectata ē.
Vnde[r] & [s] ego[t] eligā[u] illusi
ones eorū: [x] & q̃ timebāt
[y] adducā[z] eis:[a] quia[b] vocaui
[c] & nō erat[d] q rñderet:[e] lo
cutus sum[f] & nō[g] audierūt.
[h] Fecerūtq̃[i] malū[k] in ocl̃s
meis:[l] & q̃[m] nolui[n] elegerī.
[o] Audite[p] verbū[q] domini
[r] qui tremitis[s] ad [t]
[u] verbū eius.[x] Dixerūt[y] fra
tres vestri[z] odientes vos &
[a] abiicientes[b] ꝓpter[c] nomē
meum.[d] Glorificetur[e] dñs
[f] et videbim[g] in leticia ve
stra:[h] ipi aūt[i] cōfundētur.
[k] Vox[l] populi[m] de ciuitate:
[n] vox[o] de templo: [p]
[q] vox[r] dñi[s] reddentis[t] retri
butionem[u] inimicis suis.
[x] Auteq̃[y] parturiret[z] pepe
rit:[a] anteq̃[b] veniret [c]
[d] partus[e] eius[f] peperit[g] ma
sculū.[h] Quis[i] audiuit vnq̃
[k] tale: et[l] qs[m] vidit[n] huic si
mile?[o] Nunqd parturiet
[p] terra[q] in die[r] vna:[s] aut
[t] parietur[u] gens [x]
[y] simul:[z] quia[a] parturiuit
[b] et[c] peperit[d] sion [e]
[f] filios suos.[g] Nunqd ego
q alios[h] parere facio: ipse
[i] non[k] pariã[l] dicit[m] dñs?[n] Si
[o] ego[p] q gñationē ceteris
tribuo[q] sterilis ero?[r] ait dñs
[s] deus tuus.[t] Letamini[u] cũ
[x] hierusale:[y] & exultate[z] in
ea[a] oes[b] qui diligitis eam.
[c] Gaudete[d] cum ea[e] gaudio
[f] vniuersi[g] qui lugetis [h]
[i] super eam:[k] vt[l] suggatis
[m] & repleamini [n]
[o] ab vbere[p] consolationis
eius:[q] vt[r] mulgeatis [s]
[t] & delitiis affluatis[u] ab oi
moda[x] gloria eius.[y] Quia
[z] hec[a] dicit[b] dñs.[c] Ecce ego
[d] declinabo[e] sup eã[f] q̃si flu
uiũ[g] pacis:[h] & q̃si torrentē
[i] inũdantē[k] gloriã[l] gentiũ
[m] suggetis.[n] Ad[o] vbera[p] por
ta bimini:[q] & sup[r] genua
[s] blãdiētur vobis.[t] Quo
modo si[u] cui[x] mater [y]
[z] blandiatur:[a] ita[b] ego[c] con
solabor vos: [d]
[e] & in hierusalē[f] cōsolabi
mini.[g] Videbitis:[h] & gau
debit[i] cor vestrũ:[k] & ossa
vra[l] q̃si herba[m] germiabũt:
[n] & cognoscetur[o] manus
[p] dñi[q] seruis ei?:[r] & indigna
bitur[s] inimicis suis.[t] Quia
[u] ecce[x] dominus[y] in igne
[z] veniet:[a] & quasi turbo
[b] quadrige eius:[c] reddere

at offerens similã q̃si sanguinē suillũ vão thus
ὁ δὲ ἀναφέρων σεμιδάλιν ὡς αἷμα ὑείου ὁ δὲ διδοὺς λίβανον
in memoriale: q̃si blasphem[d]. t ipi elegerũt
εἰς μνημόσυνον, ὡς βλάσφημος. καὶ αὐτοὶ ἐξελέξαντο
viaꝰ suaꝰ t abominatiões suaꝰ: q̃ aia ipso
τὰς ὁδοὺς αὐτῶν καὶ τὰ βδελύγματα αὐτῶν, ἃ ἡ ψυχὴ αὐ
rũ voluit. t ego eligã illusiones eoꝝ:
τῶν ἐκλέξομαι ἐμπαίγματα αὐτῶν,
t pcũ coꝝ retribuã eis: q: eo
καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἀνταποδώσω αὐτοῖς, ὅτι ἐκά
caui eoꝝ t nõ audierũt me: locut[e] sum t nõ
λησα αὐτοῖς καὶ οὐχ ὑπήκουσάν μου, ἐλάλησα καὶ οὐκ
audierũt: t fecerũt malũ ꝛ cõspectu meo: t q̃
ἤκουσαν, καὶ ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐναντίον μου, καὶ ἃ
nõ volebã elegerũt. audite verbũ dñi tre
οὐκ ἐβουλόμην ἐξελέξαντο. ἀκούσατε λόγον κυρίου οἱ τρέ
mētes ad sermonē ei[f]. dicite fratrib[g] vris
μοντες πρὸς λόγον αὐτοῦ. εἴπατε ἀδελφοῖς ὑμῶν τοῖς
odientib[h] vos t abominãtib[i]: vt nomē dñi
μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ βδελυσσομένοις, ἵνα τὸ ὄνομα κυρίου
glificet t appareat in leticia coꝝ: t illi
δοξασθῇ καὶ ὀφθῇ ἐν τῇ εὐφροσύνῃ αὐτῶν, καὶ ἐκεῖνοι αἱ
cõfundenť. vox clamoris de ciuitate: vox de tẽplo:
καταισχυνθήσονται. φωνὴ κραυγῆς ἐκ πόλεως, φωνὴ ἐκ ναοῦ,
vox dñi retribuẽtis aduersariis: aũq̃
φωνὴ κυρίου ἀποτιννύντος τοῖς ἀντικειμένοις, πρὶν
parturiẽs pariat: anteq̃ veniat dolor parturi
ἢ τὴν ὠδίνουσαν τεκεῖν, πρὶν ἐλθεῖν τὸν πόνον τῶν ὠδί
tũ: effugit t pepit masculũ. q̃s audiuit tale t
νων, ἐξέφυγε καὶ ἔτεκεν ἄρσεν. τίς ἤκουσεν τοιοῦτο καὶ
q̃s vidit sic: si parturiunt fra in vna die: si t
τίς ἑώρακεν οὕτως, εἰ ὠδίνει γῆ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, εἰ καὶ
nata est gẽs simul: q: parturiuit t pepit sion
ἐτέχθη ἔθνος εἰς ἅπαξ, ὅτι ὠδίνει καὶ ἔτεκεν σιὼν τὰ
paruulos suos: ego aũt vedi expectationē hãc
παιδία αὐτῆς; ἐγὼ δὲ ἑώρακα τὴν προσδοκίαν ταύ
t nõ recordat[o] eo mei: dixit dñs. t ecce
την, καὶ οὐκ ἐμνήσθης μου, εἶπεν κύριος. καὶ ἰδοὺ
ego generãť t sterilẽ feci: dixit tu[p] de[q] le
ἐγὼ γεννῶσαν καὶ στεῖραν ἐποίησα, εἶπεν σου ὁ θεὸς ἐν
tare hierlin: t exultate in ea
φροσύνῃ ἱερουσαλήμ, καὶ παρεκκλήσατε ἐν αὐτῇ οἱ
diligẽtes eã t habitãtes eã. gaudete
ἀγαπῶντες αὐτὴν καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτήν. χάρητε
gaudio oes q̃ luctis: vt suggatis
χαρᾷ πάντες ὅσοι πενθεῖτε ἐπ' αὐτήν, ἵνα θηλάσητε
t ipleamini de vbere cõsolationis eius: vt
καὶ ἐμπλησθῆτε ἀπὸ μαστοῦ παρακλήσεως αὐτῆς, ἵνα
posq̃ suseritis delectemini ab introitu gñie eius.
ἐκθλάσαντες τρυφήσητε ἀπὸ εἰσόδου δόξης αὐτῆς.
q: hec dicit dñs: ecce ego declinabo ad eos
ὅτι τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκκλινῶ ἐπ' αὐτοὺς
q̃si fluuiũ pacis: t q̃si torrẽs inundãs
ὡς ποταμὸς εἰρήνης, καὶ ὡς χειμάρρους ἐπικλύζων
gñam gentiũ. paruuli eoꝝ in humerisꝰ portabunť:
δόξαν ἐθνῶν. τὰ παιδία αὐτῶν ἐπ' ὤμων αἰρήσεσθε,
t sup genua cõsolabunť. quomõ si quẽ ma
καὶ ἐπὶ γονάτων παρακαλήσεσθε. ὡς εἴ τινα μή
ter cõsolabiť: ita t ego cõsolabor vos.
τηρ παρακαλέσει, οὕτως καὶ ἐγὼ παρακαλέσω ὑμᾶς.
t in hierlin cõsolabimini t videbitis: t
καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ παρακληθήσεσθε καὶ ὄψεσθε, καὶ
gaudebit vrm coꝝ t ossa vra sicut her
χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὰ ὀστᾶ ὑμῶν ὡς βο
ba germinabũt. t cognita erit manꝰ dñi co
τάνη ἀνατελεῖ. καὶ γνωσθήσεται ἡ χεὶρ κυρίου τοῖς σε
lentib[s] eũ: t minabiť incredulis. ecce
βουλομένοις αὐτόν, καὶ ἀπειλήσει τοῖς ἀπειθοῦσι. ἰδοὺ
eũ dñs q̃si igni veniet t q̃si tẽpestas curr[u]
ὁ κύριος ὡς πῦρ ἥξει καὶ ὡς καταιγὶς τὰ ἅρματα
eius: reddere
αὐτοῦ, ἀποδοῦναι

[1] Diere 18.

in furore vltionẽ τ increpationẽ in flãma i
ἐν θυμῷ ἐκδικήσει καὶ ἀποσκορακισμὸν ἐν φλογὶ πυ
gnis.in eñ igne dñi iudicabit oia terra:τ in
ρός. ἐν γὰρ τῷ πυρὶ κυρίου κρινεῖται πᾶσα ἡ γῆ, καὶ ἐν τῇ
gladio illi⁹ vniuersa caro. multi vulnerati eſt
ῥομφαίᾳ αὐτοῦ πᾶσα σάρξ. πολλοὶ τραυματίαι ἔσον
a dño: ſctificati τ purificati in
ται ὑπὸ κυρίου, ἁγιζόμενοι καὶ καθαιρόμενοι εἰς τοὺς
hortis τ in liminib⁹: comedẽtes carnẽ porcinã τ
κήπους καὶ ἐν τοῖς προθύροις, ἐσθίοντες κρέας ὑείους καὶ
abominationes τ murẽ: ſimul cõſumen
τὰ βδελύγματα καὶ τὸν μῦν, ἅμα τὸ αὐτὸ ἀπολωλύσον
tur: dicit dño. τego opa eorũ τ cogitatio
ται, εἶπεν κύριος. κἀγὼ τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ τὸν λογισ
nẽ eorũ ſcio: τ ego venio cõgregare
μὸν αὐτῶν ἐπίσταμαι, καὶ ἐγὼ ἔρχομαι συναγαγεῖν
oes gẽtes τ linguas. τ veniẽt τ vide
πάντα τὰ ἔθνη καὶ τὰς γλώσσας. καὶ ἥξουσι καὶ ὄψον
bũt gliam meã: τ dimittã ſup eos ſignũ.
ται τὴν δόξαν μου, καὶ καταλείψω ἐπ' αὐτῶν σημεῖον.
τ emittã ex eis ſaluatos in gẽtes thar
καὶ ἐξαποστελῶ ἐξ αὐτῶν σεσωσμένους εἰς τὰ ἔθνη Θαρ
ſis τ phud τ lud τ moſoch τ thobel τ
σεῖς καὶ φοὺδ καὶ λοὺδ καὶ μοσὲχ καὶ θοβὲλ καὶ
in grecia τ in inſulas lõge: q nõ
εἰς τὴν ἑλλάδα καὶ εἰς τὰς νήσους τὰς πόρρω, οἱ οὐκ
audierũt meã nomẽ: neq; viderũt gliam meã.
ἀκηκόασί μου τὸ ὄνομα, οὔτε ἑωράκασι τὴν δόξαν μου.
τ ãnũciabũt gliam meã in gẽtib⁹: τ
καὶ ἀπαγγελοῦσι τὴν δόξαν μου ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ
adducẽt fratres vros de cũctis gẽtib⁹: vos
ἄξουσι τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, δῶ
mã dño cũ equis τ rhedis in curribꝰ
ρον κυρίῳ μετὰ ἵππων καὶ ἁρμάτων ἐν λαμπήναις ἡ
muloq; cũ vmbraculis in ſanctã ciuitatẽ hieruſa
μιόνων μετὰ σκιαδίων εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσα
lem. τ dixit dño: quomõdo ſi offerãt filii
λήμ. καὶ εἶπεν κύριος, ὡς ἂν ἐνέγκωσαν οἱ υἱοὶ τοῦ
iſrael victimas ſuas mihi cũ pſalmis in
Ἰσραὴλ τὰς θυσίας αὐτῶν ἐμοὶ μετὰ ψαλμῶν εἰς τὸν
domũ dñi: τ ex eis ſumã mihi ſacerdotes τ
οἶκον κυρίου, καὶ ἀπ' αὐτῶν λήψομαι ἐμοὶ ἱερεῖς καὶ
leuitas dixit dño. ſicut eſt celũ nouũ
λευίτας εἶπεν κύριος. ὃν τρόπον γὰρ ὁ οὐρανὸς καινὸς
τ terra nouã: q̃ ego facio p manere i cõſpectu meo di
καὶ ἡ γῆ καινή, ἃ ἐγὼ ποιῶ μένειν ἐνώπιόν μου λέ
cit dño: ſic ſtabit ſemen vrũ τ no
γει κύριος, οὕτως στήσεται τὸ σπέρμα ὑμῶν καὶ τὸ ὄνο
mẽ vrũ: τ erit mẽſis ex mẽſe τ ſabbatũ ex
μα ὑμῶν, καὶ ἔσται μὴν ἐκ μηνὸς καὶ σάββατον ἐκ
ſabbato. τ veniet oia caro vt adoret i cõſpectu
σαββάτου. καὶ ἥξει πᾶσα σὰρξ προσκυνῆσαι ἐνώπιόν
meo in hierũm: dixit dño. τ egredient: τ
μου ἐν Ἱερουσαλήμ, εἶπεν κύριος. καὶ ἐξελεύσονται, καὶ
videbũt cadauera hoim q̃ trãſgreſſi ſũt
ὄψονται τὰ κῶλα τῶν ἀνθρώπων τῶν παραβεβηκό
in me. nã vermis eorũ nõ extinguet: τ
των ἐν ἐμοί. ὁ γὰρ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει, καὶ τὸ
ignis eorũ nõ extinguet: τ erũt in viſionẽ
πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται, καὶ ἔσονται εἰς ὅρασιν
oi carni.
Mat. 9.g. πάσῃ σαρκί.

F

G

D

Dicte 18.c.

in indignatione furorẽ ſuũ: & increpationẽ ſuã
in flãma ignis: quia in igne dñi diiudicabit & in
gladio ſuo ad oẽm carnem: & multiplicabũtur
interfecti a dño. Qui ſctificabãtur & mũdos ſe
putabãt in hortis poſt ianuã itrinſecus comedebãt carnẽ ſuillã & abo
minationem & murem: ſimul cõſumentur dicit
dominus. Ego autem opera eorum & cogitationes eorum venio coo
vt congregem cum oibus gentibus & linguis: et venient & videbunt
gloriam meã. Et ponã in eis ſignũ: & mittam ex eis qui ſaluati fuerint
ad gentes in mare: in africam: in lydiam coooo
tenẽtes ſagittã: in italiã & greciam ad insulas longe: ad eos qui non
audierũt de oooooooooo me & non viderũt gloriam meã. ooooooooooooo
Et annũciabũt gloriam meã gẽtibus: & adducẽt offies fratres veſtros de
cunctis gentibus coooooo donũ domino in equis & in quadrigis ooooooooo
& in lecticis & in mulis & in carrucis: ad coooooo
montem ſanctum meũ hieruſalẽ dicit domin?:
quomodo ſi inferant filii iſrael oooooooooooooo
munus in vaſe mundo in domum domini. ooo
Et assumam ex eis in ſacerdotes & leuitas ooo
dicit dominus: quia ſi
cut celi oooooooooooooooo
noui & terra noua que
oooooooooooooooo ooooooooo
ego facio ſtare coram
me dicit oooooooooooooooo
dñs deus: ſic ſtabit ſemẽ
veſtrum & nomẽ veſtrũ.
Et erit menſis ex men
ſe: & ooooooooooooooooooo
ſabbatum ex ſabbato:
veniet omnis caro: oo
vt adoret coram facie mea
dicit dominus. oooooooo
Et egredientur & vide
bunt cadauera virorum
qui ꝑuaricati ſunt i me.
Vermis eorum non oo
morietur: & ignis eorũ
nõ extinguetur: & erũt
viſq; ad ſatietatẽ viſionis
omni carni.

Explicit Eſaias.

יָתֵם	בְּחֵמָה אַפּוֹ וְגַעֲרָתוֹ בְּלַהֲבֵי אֵשׁ	
שָׁפַט	כִּי בָאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט וּבְחַרְבּוֹ	
רָבָה	אֶת כָּל בָּשָׂר וְרַבּוּ חַלְלֵי יְהוָה	
קָדַשׁ טָהַר	הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמִּטַּהֲרִים אֶל	
גָּן	הַגַּנּוֹת אַחַר אַחַד בַּתָּוֶךְ אֹכְלֵי	
חֲזִיר	בְּשַׂר הַחֲזִיר הַשֶּׁקֶץ וְהַעַכְבָּר	
סוֹף	יַחְדָּו יָסוּפוּ נְאֻם יְהוָה וְאָנֹכִי	
עָשָׂה חָשַׁב	מַעֲשֵׂיהֶם וּמַחְשְׁבֹתֵיהֶם בָּאָה	
בוֹא לָשׁוֹן	לְקַבֵּץ אֶת כָּל הַגּוֹיִם וְהַלְּשׁוֹנוֹת	
בוֹא רָאָה	וּבָאוּ וְרָאוּ אֶת כְּבוֹדִי וְשַׂמְתִּי	
כָּבוֹד שׂוּם	בָהֶם אוֹת וְשִׁלַּחְתִּי מֵהֶם פְּלֵטִים	
	אֶל הַגּוֹיִם תַּרְשִׁישׁ פּוּל וְלוּד	
אִי	מֹשְׁכֵי קֶשֶׁת תּוּבַל וְיָוָן הָאִיִּים	
רָחַק	הָרְחוֹקִים אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ אֶת	
רָאָה	שִׁמְעִי וְלֹא רָאוּ אֶת כְּבוֹדִי	
נָגַד בוֹא	וְהִגִּידוּ אֶת כְּבוֹדִי בַּגּוֹיִם וְהֵבִיאוּ	
	אֶת כָּל אַחֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם	
מִנְחָה	מִנְחָה לַיהוָה בַּסּוּסִים וּבָרֶכֶב	
צָב	וּבַצַּבִּים וּבַפְּרָדִים וּבַכִּרְכָּרוֹת עַל	
הַר קֹדֶשִׁי	יְרוּשָׁלִַם אָמַר יְהוָה	
בוֹא	כַּאֲשֶׁר יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת	
כְּלִי טָהַר	הַמִּנְחָה בִּכְלִי טָהוֹר בֵּית יְהוָה	
לָקַח	וְגַם מֵהֶם אֶקַּח לַכֹּהֲנִים לַלְוִיִּם	
	אָמַר יְהוָה כִּי כַּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם	
	הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר	
פָּנָה	אֲנִי עֹשֶׂה עֹמְדִים לְפָנַי נְאֻם	
עָמַד שֵׁם	יְהוָה כֵּן יַעֲמֹד זַרְעֲכֶם וְשִׁמְכֶם	
	וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ וּמִדֵּי	
בוֹא	שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ יָבֹא כָל בָּשָׂר	
שָׁחָה פָּנָה	לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר יְהוָה	
רָאָה	וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים	
תֹּלַעְמוֹת	הַפֹּשְׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא	
אֵשׁ כָּבָה	תָמוּת וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה וְהָיוּ	
לָזוּת	דֵרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר	

Incipit prefatio in hieremiam prophetam

Ec interpretatio hieronymi est. Si quid i ea noui erit: secũdum hebræos codices exploretur. Alia est septuaginta interpretũ ecclesiis vsitata. Quæ quamuis nonnulli aliter habeat q̃ in hebræis codicibus inuenitur: tamen vtraq; idest secundum septuaginta: & secũdum hebræam apostolica autoritate firmata est: non errore neq; reprehensione superiori: sed certo cõsilio Septuaginta nonnulli aliter dixisse vel contexuisse intelliguntur. Quod ideo præmonemus: ne quisq; alteram ex altera velit emendare. Quod singulorum in suo genere veritas obseruanda est.

Incipit prologus in eundem.

Ieremias propheta cui hic prologus scribitur sermone quidẽ apud hebræos esaie & osee & quibusdam aliis prophetis videtur esse rusticior: sed sensibus par est: quippe qui eodem spiritu prophetauerit Porro simplicitas eloqui de loco ei in quo natus est accidit. Fuit enim anathotites qui est vsq; hodie viculus tribus ab hierosolymis distans milibus: sacerdos ex sacerdotib us & in matris vtero sanctificatus virginitate sua euangelicum virũ christi ecclesie dedicans. Hic vaticinari exorsus est puer: & captiuitatẽ vrbis atq; iudæe non solum spiritu: sed & oculis carnis intuitus est. Iam decem tribus israel assyrii in medos trãstulerant: iam terras earum coloni gentium possidebant. Vnde in iuda tantum & in beniamin prophetauit: & ciuitatis sue ruinas quadruplici planxit alphabeto: qd̃ nos mensure metri versibusq; reddidimus. Preterea ordinẽ visionũ qui apud græcos & latinos oino confusus est: ad pristinã fidẽ correximus. Librum autẽ baruch notarii eius qui apud hebræos nec legitur nec habetur p̃termisimus. pro his oibus maledicta ab emulis p̃stolantes: qbus me necesse est per singula opuscula respondere. Et hoc patior: quia vos cogitis. Cæterum ad compendium mali rectius fuerat modum furori eorũ silẽtio meo ponere: q̃ quotidie noui aliquid scriptitãtẽ iniquorum insaniam prouocare.

Oachim filius iosie: cui⁹ tertiodecimo anno pphetare orsus est hieremias sub quo & olda mulier prophetauit ipse ẽ qui alio nomine appellatur eliachin & regnauit sup tribũ iuda & hierusalem annis vndeci Cui successit in regnũ filius ioachim cognomento iechonias qui tertio mense regni eius die decima captus a ducibus nabuchodonosor ductus est in babylonẽ: & in loco eius constitutus est sedechias filius iosie patruus ei⁹. Cuius anno vndecimo hierusalem capta atq; subuersa est. Nemo igitur putet eundem in danielis pricipio ioachin qui i ezechielis exordio ioachim scribitur. Iste extremam syllabam chim habet: ille chin. Et ob hãc causam in euangelium secundũ matheum vna videtur deesse gnãtio: quia secunda thesseredecas in ioachim desinit filium iosie: & tertia incipit a ioachin filio ioachim. Quod ignorans porphyrius calũniam instruit ecclesie: suam ostendẽs imperitiã: dũ euangelistã mattheũ arguere nititur falsitatis. Quodq; traditũ scribitur ioachim mõstrat: nõ aduersariorũ fortitudinis fuisse victoriã: sed dñi voluntatis.

Incipit argumentum in eundem.

Ieremias anathothites: qui est viculus tribus a hierosolymis distãs milib⁹ apud taphnas in ægypto a populo lapidib⁹ obrutus occubuit. Iacet vero in eo loco sepult⁹ quo dudum pharao rex habitauerat. Et qm̃ postulatiõe sua defugatis ab eodem loco serpentibus ægyptios a tactu aspidus facit esse securos: magna eum ibi religione ægyptii venerantur.

Explicit argumentum.

Prĩtiua.heb. Tex.he.Hiere.j. Trãsla.B.Hie.Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina

Cap.j.

דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ בֶן חִלְקִיָּהוּ מִן הַכֹּהֲנִים
אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִן׃ אֲשֶׁר
הָיָה דְבַר יְהוָה אֵלָיו בִּימֵי יֹאשִׁיָּהוּ יום
בֶן אָמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
שָׁנָה לְמָלְכוֹ׃ וַיְהִי בִּימֵי יְהוֹיָקִים תית
בֶן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה עַד תֹּם תתם
עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְצִדְקִיָּהוּ
בֶן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה עַד גְּלוֹת גלה
יְרוּשָׁלִַם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי׃ וַיְהִי חמש
דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בְּטֶרֶם
אֶצָּרְךָ בַבֶּטֶן יְדַעְתִּיךָ וּבְטֶרֶם תֵּצֵא יצא
מֵרֶחֶם הִקְדַּשְׁתִּיךָ נָבִיא לַגּוֹיִם נבא

Incipit Hieremias propheta. Cap̃.i.

[a]Verba [b]Hieremie [c]filii [b]helchie: [c]de [c]sacerdotibus [a]qui fuerunt [b]in anathot [c]in terra [b] beniamin. [a]Quod [m]factũ est [n]verbũ [o]dñi [p]ad eũ [q]in diebus [r]Iosie [s]filii [t]amon [u]regis [x]iuda [r]in tertiodecimo [s] anno [b]regni ei⁹: [t]& factũ est [o]in diebus [x]ioachim [t]filii [u]iosie [b]regis [x]iuda [b]vsq; ad [c]consũmationem [m]vndecimi [n]anni [p]sedechie [o]filii [q]iosie [r]regis [s]iuda: [t]vsq; ad [x]transmigrationem [u]hierusalẽ [b]in mense [a]quinto. [b]Et factum est [o]verbum [b]domini [c]ad me [d]dicens. [a] Priusq; [o]teformarẽ [d]in vtero [b]noui te: [d]& anteq; [m]exires [o]de vulua [a]sanctificaui te: [p]prophetam [q]in gẽtibus

HIEREMIAS.

IEPEMIAΣ. Ca.i.

Ο Verbũ dei q̃ factũ est ad hieremiã filiũ helchie ex sacerdotib⁹: q̃ habitabat in anathoth i terra bẽiamin. q̃ factũ est verbũ dei ad eũ in dieb⁹ iosie filii amõ regis iuda: ãno tertiodecimo in regno eius. τ factũ est in dieb⁹ ioachim filii iosie regis iuda: vsq; ad vndecimũ annũ sedechie filii iosie regis iuda: vsq; ad captiuitatẽ hierũm in q̃nto mẽse. τ factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: antq̃ formarẽ te in vtero noui te, τ anteqũ tu exires de vulua sanctificaui te: prophetã in gẽtes

ῥῆμα τοῦ θεοῦ ὃ ἐγένετο πρὸς Ιερεμιαν υἱὸν χελκιου ἐκ τῶν ἱερέων, ὃς κατῴκει ἐν ἀναθωθ ἐν γῇ βενιαμειν. ὃς ἐγένετο λόγος τοῦ θεοῦ πρὸς αὐτὸν ἐν ταῖς ἡμέραις ιωσιου υἱοῦ αμων βασιλεως ιουδα, ἔτους τρισκαιδεκατου ἐν τῇ βασιλεια αὐτου. τ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ιωακειμ υἱοῦ ιωσιου βασιλεως ιουδα, ἕως ἐνδεκατου ἔτους σεδεκιου υἱοῦ ιωσιου βασιλεως ιουδα, ἕως τῆς αἰχμαλωσιας ιερουσαλημ ἐν πεμπτῳ μηνί. τ ἐγένετο λόγος κυριου πρός με λεγων, πρὶν με πλασαι σε ἐν κοιλια ἐπιστασαμαι σε πρὶν σε ἐξελθειν ἐκ μητρας ἡγιασα σε, προφητην εἰς ἔθνη

posui te. ℣ dixi deo dñator: dñe ecce nõ scio
τίθεκά σε. καὶ εἶπα ὦ δέσποτα κύριε ἰδοὺ οὐκ ἐπί
loqui: qꝰ iuuenis sum ego. ℣ dixit dñs
B ϛομαι λαλεῖν, ὅτι νεώτερός εἰμι ἐγώ. καὶ εἶπεν κύριος
ad me: ne dicas qꝰ iuuenis sum ego: qꝰ ad om-
πρός με, μὴ λέγε ὅτι νεώτερός εἰμι ἐγώ, ὅτι πρὸς πάν
nes quos mittã te ibis: ℣ scõm oia
τας οὓς ἐὰν ἐξαποστείλω σε πορεύσῃ, καὶ κατὰ πάντα
quãq; precpero tibi loqris. ne timueris a fa-
ὅσα ἐὰν ἐντείλωμαί σοι λαλήσεις. μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προ
cie eorꝫ: qꝰ tecũ sum vt liberẽ te
σώπου αὐτῶν, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι τοῦ ἐξαιρεῖσθαί σε
dicit dñs. Et extẽdit dñs manũ suã ad
λέγει κύριος. Καὶ ἐξέτεινεν κύριος τὴν χεῖρα αὐτοῦ πρὸς
me: ℣ tetigit os meũ. ℣ dixit dñs ad
με, καὶ ἥψατο τοῦ στόματός μου. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς
me: ecce dedi verba mea in os tuũ. ecce cõ
με, ἰδοὺ δέδωκα τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στόμα σου. ἰδοὺ κα
stitui te hodie sup gẽtes ℣ sup regna: era-
τέστηκά σε σήμερον ἐπὶ ἔθνη καὶ ἐπὶ βασιλείας, ἐκρι-
dicare ℣ destruere ℣ pdere ℣ reedifica
ζῶν καὶ καταστρέψαι καὶ ἀπολλύειν καὶ ἀποικοδο-
re ℣ plantare. ℣ factũ est verbũ dñi ad
μῆσαι καὶ καταφυτεύειν. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς
me dicẽs: qd tu video hieremia? ℣ dixi: bacu
με λέγων, τί σὺ ὁρᾷς Ἱερεμία; καὶ εἶπα, βακτηρί-
lũ nuciũ. ℣ dixit dñs ad me: bñ vidisti:
α καρυΐνη. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, καλῶς ἑώρακας,
qꝰ vigilaui ego sup verba mea facere
ὅτι ἐγρηγόρα ἐγὼ ἐπὶ τοὺς λόγους μου τοῦ ποιῆσαι
C ea. ℣ factũ est verbũ dñi ex sdo ad me
αὐτούς. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου ἐκ δευτέρου πρὸς με
dicẽs: qd tu videoꝫ ℣ dixi: ollam succensam:
λέγων, τί σὺ ὁρᾷς; καὶ εἶπα, λέβητα ὑποκαιόμενον,
℣ facie ei a facie aqlonis. ℣ di
καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου βορρᾶ. καὶ εἶ
xit dñs ad me. a facie aqlonis exardes
πεν κύριος πρός με. ἀπὸ προσώπου βορρᾶ ἐκκαυθήσε-
cet mala sup oes habitãtes terrã:
Infra. 24.d. ται τὰ κακὰ ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν,
qꝰ ecce ego cõuocabo oia regna ab
ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ συγκαλῶ πάσας τὰς βασιλείας ἀπὸ
aqlone dicit dñs. ℣ veniẽt ℣ ponẽt vnusqsq;
βορρᾶ λέγει κύριος. καὶ ἥξουσιν καὶ θήσουσιν ἕκαστος
thronũ suũ sup vestibula portarũ hieruſa-
τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῶν πυλῶν Ἱερουσα-
lem: ℣ sup oes muros ãbitrcuitu eius: ℣
λήμ, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ τείχη τὰ κύκλῳ αὐτῆς, καὶ
sup oes ciuitates iuda. ℣ loquar ad illos
ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις Ἰούδα. καὶ λαλήσω πρὸς αὐτοὺς
A cũ iudicio de oi malicia eorꝫ: quomõ dere
μετὰ κρίσεως περὶ πάσης τῆς κακίας αὐτῶν, ὡς ἐγκα
liquerũt me: ℣ sacrificauerũt deis alienis. ℣ adorauẽ
τέλιπόν με, καὶ ἔθυσαν θεοῖς ἀλλοτρίοις. καὶ προσκύ
D runt opera manuũ suarũ. ℣ tu pcinge
νησαν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. καὶ σὺ περίζω
re lũbos tuos ℣ surge: ℣ dic ad eos
σαι τὴν ὀσφύν σου καὶ ἀνάστηθι, καὶ εἰπὸν πρὸς αὐ-
omnia oia quãq; precpero tibi. ne timueris a
τοὺς πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι. μὴ φοβηθῇς ἀπὸ
facie eorꝫ neq; terreri te faciã coã eis
προσώπου αὐτῶν μὴ δὲ πτοηθῆναί σε ποιήσω ἔναντίον αὐ-
qꝰ tecũ ego sum vt liberẽ te dicit
τῶν, ὅτι μετὰ σοῦ ἐγώ εἰμι τοῦ ἐξαιρεῖσθαί σε λέγει
dñs. ℣ factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: vade
κύριος. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, πορεύου
℣ lege in auribꝰ filiorꝫ israel: ecce posui te in hodi
καὶ ἀναγνώθι ἐν τοῖς ὠσὶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἰδοὺ τέθεικά σε εἰς τὴν σή
erã die sicut ciuitatẽ munitã ℣ sicut murũ ferũ muni
μερον ἡμέρα ὡς πόλιν ἐχυρὰν καὶ ὡς τεῖχος χαλκοῦν ὀχυ
Infra. 15.d. rã olbꝰ regibꝰ iuda ℣ principibꝰ eorũ:
ρὸν ἅπασι τοῖς βασιλεῦσι Ἰούδα καὶ τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν,

'dedi te.' Et dixi.' A.a.a.
"domine'deus. ooooooooo
'Ecce'nescio'loqui:'quia
"puer'ego sum. ooooooooo
'Et dixit'dominus'ad me.
'Noli' dicere quia' puer
"sum: "quoniam'ad'oia
"que' mittam te oooooooo
"ibis:' &'vniuersa'q̃cũq;
'mandauero tibi:' loq̃ris.
'Ne'timeas'a facie eorũ:
"quia'tecum'ego sum oo
'vt eruam te'dicit'domi-
nus.' Et misit'dominus
"manum suam' & tetigit
"os meum:'& dixit ooooo
'ad me.' Ecce'dedi'verba
mea'in ore tuo:' ecce oo
'constitui te'hodie' super
'gentes oooooooooooooo
'& sup'regna:' vt euellas
'& destruas oooooooooooo
'& disperdas' & dissipes:
"& edifices'& plantes. oo
'Et factũ est'verbum'dñi
'ad me' dicens.' Quid'tu
'vides'hieremia?' Et dixi.
'Virgam' vigilantẽ' ego
'video.' Et dixit'domin?
'ad me.' Bene oooooooooo
'vidisti:' qa'vigilabo'ego
'super'verbo meo oooooo
'vt faciam illud.' Et factũ
est'verbum'domini oooo
'secundo'ad me'dicens.
'Quid'tu'vides? oooooooo
'Et dixi.' Ollam' succens-
sam'ego'video:'& faciem
eius'a facie'aquilonis.' Et
dixit' dominus' ad me.
'Ab aquilone' pandetur
'malũ' sup'oes'hitatores
'terre.' Quia'ecce ego'cõ
uocabo'omnes oooooooo
'cognationes'regnorum
'aquilonis:' ait oooooooo
'dñs:' & veniẽt' & ponẽt
'vnusquisq;' soliũ suũ in
'introitu' portarum' hie-
rusalem'& super'omnes
'muros eius' in circuitu:
'& sup' vniuersas' vrbes
'iuda.' Et loquar'iudicia
mea'cum eis' super oooo
'oẽm' maliciã eorꝫ' qui'de
reliquerunt me' & libaue
runt'dis'alienis:' & ado-
rauerunt' opus oooooooo
'manuũ suarũ.' Tu ergo
'accinge'lumbos tuos oo
'& surge:' & loquere'ad
eos'omnia'que oooooooo
'ego'precipio tibi.' Ne
'formides'a facie eorum:
'nec eni' timere te faciam
'vultũ eorũ.' Ego quippe
'dedi te'hodie' in ciuitatẽ
'munitã' & in colũnam
'ferream:' & in murum
'ereum'super'oẽm'terrã
'regibus'iuda:' principi-
bus eius &'sacerdotibus:

'נָתַן 'נְתַתִּיךָ: 'וָאֹמַר: 'אֲהָהּ 'אֲדֹנָי' יְהוָה
'הִנֵּה לֹא 'יָדַעְתִּי 'דַּבֵּר 'כִּי 'נַעַר 'אָנֹכִי:
'אָמַר 'וַיֹּאמֶר 'יְהוָה 'אֵלַי 'אַל 'תֹּאמַר 'נַעַר
'שָׁלַח 'אָנֹכִי 'כִּי 'עַל 'כָּל 'אֲשֶׁר 'אֶשְׁלָחֲךָ
'הָלַךְ 'תֵּלֵךְ 'וְאֵת 'כָּל 'אֲשֶׁר 'אֲצַוְּךָ 'תְּדַבֵּר:
'דָּבַר 'תִּירָא 'אַל 'תִּירָא 'מִפְּנֵיהֶם 'כִּי 'אִתְּךָ 'אֲנִי
'פָּנָה 'לְהַצִּילֶךָ 'נְאֻם 'יְהוָה: 'וַיִּשְׁלַח 'יְהוָה
'שָׁלַח 'אֶת 'יָדוֹ 'וַיִּגַּע 'עַל 'פִּי 'וַיֹּאמֶר 'יְהוָה
'נָגַע 'פָּה 'אֵלַי 'הִנֵּה 'נָתַתִּי 'דְבָרַי 'בְּפִיךָ: 'רְאֵה
'נָתַן 'הִפְקַדְתִּיךָ 'הַיּוֹם 'הַזֶּה 'עַל 'הַגּוֹיִם
'פָּקַד 'וְעַל 'הַמַּמְלָכוֹת 'לְנַתֵּשׁ 'וְלִנְתּוֹץ
'נָתַשׁ 'וּלְהַאֲבִיד 'וְלַהֲרוֹס 'לִבְנוֹת 'וְלִנְטוֹעַ:
'נָטַע 'וַיְהִי 'דְבַר 'יְהוָה 'אֵלַי 'לֵאמֹר 'מַה 'אַתָּה
'רָאָה 'יִרְמְיָהוּ 'וָאֹמַר 'מַקֵּל 'שָׁקֵד 'אֲנִי
'שָׁקַד 'רֹאֶה: 'וַיֹּאמֶר 'יְהוָה 'אֵלַי 'הֵיטַבְתָּ
'רָאָה 'לִרְאוֹת 'כִּי 'שֹׁקֵד 'אֲנִי 'עַל 'דְּבָרִי
'דָּבָר 'לַעֲשׂוֹתוֹ: 'וַיְהִי 'דְבַר 'יְהוָה 'אֵלַי
'שָׁנָה 'שֵׁנִית 'לֵאמֹר 'מָה 'אַתָּה 'רֹאֶה
'נָפַח 'פָּנָה 'וָאֹמַר 'סִיר 'נָפוּחַ 'אֲנִי 'רֹאֶה 'וּפָנָיו
'צָפוֹן 'מִפְּנֵי 'צָפוֹנָה: 'וַיֹּאמֶר 'יְהוָה 'אֵלַי
'פָּתַח 'רוּעָה 'מִצָּפוֹן 'תִּפָּתַח 'הָרָעָה 'עַל 'כָּל 'יֹשְׁבֵי
'אֶרֶץ: 'כִּי 'הִנְנִי 'קֹרֵא 'לְכָל
'שְׁפָחוֹת 'מַמְלְכוֹת 'צָפוֹנָה 'נְאֻם
'בוֹא 'יְהוָה 'וּבָאוּ 'וְנָתְנוּ 'אִישׁ 'כִּסְאוֹ
'פֶּתַח 'שַׁעֲרֵי 'יְרוּשָׁלִַם 'וְעַל 'כָּל
'חוֹמֹתֶיהָ 'סָבִיב 'וְעַל 'כָּל 'עָרֵי
'עִיר 'שָׁפַט 'יְהוּדָה: 'וְדִבַּרְתִּי 'מִשְׁפָּטַי 'אִתָּם 'עַל
'מָקַר 'כָּל 'רָעָתָם 'אֲשֶׁר 'עֲזָבוּנִי: 'וַיְקַטְּרוּ
'שָׁרַת 'עָשָׂה 'לֵאלֹהִים 'אֲחֵרִים 'וַיִּשְׁתַּחֲווּ 'לְמַעֲשֵׂי
'אָזַר 'יְדֵיהֶם: 'וְאַתָּה 'תְּאַזֹּר 'מָתְנֶיךָ
'קוּם 'וְקַמְתָּ 'וְדִבַּרְתָּ 'אֲלֵיהֶם 'אֵת 'כָּל 'אֲשֶׁר
'צִוָּה 'אֶתְּ 'אָנֹכִי 'אֲצַוֶּךָּ 'אַל 'תֵּחַת 'מִפְּנֵיהֶם
'פָּנָה 'פֶּן 'אֲחִתְּךָ 'לִפְנֵיהֶם: 'וְאֲנִי 'הִנֵּה
'נָתַן 'בָּצָר 'נְתַתִּיךָ 'הַיּוֹם 'לְעִיר 'מִבְצָר 'וּלְעַמּוּד
'עַמּוּד 'תֶּבֶה 'בַּרְזֶל 'וּלְחוֹמַת 'נְחֹשֶׁת 'עַל 'כָּל 'הָאָרֶץ
'שׁוּר 'לְמַלְכֵי 'יְהוּדָה 'לְשָׂרֶיהָ 'לְכֹהֲנֶיהָ

Primitiua.heb. Tex.he.hiere.ij. Trāsla.B.Hie. Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina

לחם ולעם הארץ: ונלחמו אליך ולא
יכל יוכלו לך כי אתך אני נאם יהוה
נצל להצילך: ויהי דבר

Cap.ij.

היה הלך יהוה אלי לאמר: הלך וקראת
באזני ירושלם לאמר כה אמר
נער יהוה זכרתי לך חסד נעוריך אהבת
כלל ילך כלולתיך לכתך אחרי במדבר
דבר זרע בארץ לא זרועה: קדש ישראל
בוא ליהוה ראשית תבואתה כל אכליו
אשם רוע יאשמו רעה תבא אליהם נאם
בוא יהוה: שמעו דבר יהוה בית יעקב
שפח וכל משפחות בית ישראל: כה
אמר יהוה מה מצאו אבותיכם
בי עול כי רחקו מעלי וילכו
הבל אחרי ההבל ויהבלו: ולא אמרו
עלה איה יהוה המעלה אתנו מארץ
ילך מצרים המוליך אתנו במדבר
בארץ ערבה ושוחה בארץ ציה
וצלמות בארץ לא עבר בה איש
בוא ולא ישב אדם שם: ואביא אתכם
פרה אל ארץ הכרמל לאכל פריה
בוא טמא וטובה ותבאו ותטמאו את ארצי
שום תעב ונחלתי שמתם לתועבה: הכהנים
לא אמרו איה יהוה ותפשי
ירה רעה התורה לא ידעוני והרעים
נבא פשעו בי והנביאים נבאו בבעל
יעל עוד ואחרי לא יועילו הלכו: לכן עד
רוב בנה אריב אתכם נאם יהוה ואת בני
בניכם אריב: כי עברו איי כתיים
ראה בין וראו וקדר שלחו והתבוננו
היה מור מאד וראו הן היתה כזאת: ההמיר
גוי אלהים והמה לא אלהים
כבד ועמי המיר כבודו בלוא יועיל:
שמם שמו שמים על זאת ושערו חרבו
רוע מאד נאם יהוה: כי שתים רעות
קור עשה עמי אתי עזבו מקור

& populo terre. Et bel-
labūt aduersum te & nō
preualebunt: quia ego
tecum sum ait dominus
vt liberem te. 2.
ET factum est verbū
dñi ad me dicens.
Vade & clama ooooooo
in auribus hierusalem:
dicens. Hec dicit ooooo
dñs. Recordatꝰ sum tui
miserās adolescentiā tuā
& charitatē despōsatiōis
tue: qñ secuta es me in
deserto: in terra q̄ nō se
minatur. Sanctus israel
dño primitie frugū eiꝰ.
Oēs qui deuorant eum
delinquūt: mala veniēt
super eos dicit ooooooo
dominus. Audite ver-
bum dñi domus iacob:
& omnes cognationes
domus israel. Hec ooo
dicit dominꝰ. Quid in-
uenerunt patres vestri oo
in me iniqtatis: qa elon
gauerūt a me: & ambu
lauerūt post vanitatē: &
vani facti sunt. Et nō di
xerunt: vbi est dñs qui
ascēdere nos fecit de tra
egypti: qui traduxit nos
per desertum: oooooooo
per terrā inhabitabilem
& inuiam per terrā sitis:
& imaginē mortis: & per
terrā in q̄ nō ambulauit
vir neq; habitauit ho-
mo. Et induxi vos oooo
in terrā carmeli: vt co-
mederetis fructum eius
& bona illiꝰ. Et ingressi
cōtaminastis terrā meā:
& hereditatē meā posui
stis in abomiatiōnē. Sa
cerdotes non dixerunt
vbi est dñs: & tenentes
legem nescierunt me:
& pastores oooooooooo
p̄uaricati sunt in me. Et
prophete ,pphetarūt in
baal: & idola secuti sunt.
Propterea adhuc ooooo
iudicio cōtendam vobis-
cū: ait dñs & cum filiis
patris disceptabo. Tran
site ad insulas cethim oo
& videte: & in cedar mit
tite & considerate vehe-
mēter: & videte si factū
est huiuscemodi: si mu-
tauit gens deos suos: &
certe ipsi non sunt dii.
Populus vero meꝰ mu-
tauit gloriā suā in idolū.
Obstupescite celi super
hoc: & porte eiꝰ desola
mini vehemēter dicit do
minus. Duo enim mala
fecit populus meus. Me
dereliquerunt fontem

ꝛ ppl̄o terre: ꝛ debellabūt te: ꝛ nō
καὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς, καὶ πολεμήσουσί σε, καὶ οὐ
poterūt aduersus te: q꞉ tecū sum ego libe D
μὴ δύνωνται πρός σε, διότι μετὰ σοῦ εἰμι ἐγὼ ἐξαιρεῖ-
rare te: dicit dñs.
σθαί σε, εἶπεν κύριος. C.2.
ET factū est verbū dñi ad me dicēs: vade
Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρός με λέγων, πορεύου A
ꝛ clama in aures hierl̄m dicēs: hec dicit do
καὶ βόα εἰς τὰ ὦτα ἱερουσαλὴμ λέγων, τάδε λέγει κύ-
minꝰ: recordatꝰ sū mie adolescētie tue ꝛ dilectiōis ꝑfectio
ριος, ἐμνήσθην ἐλέους νεότητός σου καὶ ἀγάπης τελει-
nis tue: vt sequereris tu sctm̄ israel.
ώσεώς σου, τοῦ ἐξακολουθῆσαί σε τῷ ἁγίῳ ἰσραὴλ
dicit dñs. sctūs israel dño. ꝓmitie fru
λέγει κύριος. ἅγιος ἰσραὴλ τῷ κυρίῳ. ἀρχὴ γεννημά-
gū eiꝰ oēs comedētes eū delinquent:
των αὐτοῦ πάντες οἱ ἔσθοντες αὐτὸν πλημμελήσουσι,
mala venient sup eos dicit dñs. audite verbū
κακὰ ἥξει ἐπ' αὐτοὺς φησὶν κύριος. ἀκούσατε λόγον
dñi domꝰ iacob ꝛ oēs familia domꝰ israel
κυρίου οἶκος ἰακὼβ καὶ πᾶσα πατριὰ οἴκου ἰσραήλ.
hec dicit dñs: qd inuenerūt pres vri in
τάδε λέγει κύριος, τί εὕροσαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν
me delictū: q꞉ recesserūt lōge a me:
ἐμοὶ πλημμέλημα, ὅτι ἀπέστησαν μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ,
ꝛ ābulauerūt post vanitates: ꝛ vani facti
καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ματαίων, καὶ ἐματαιώ-
sunt. ꝛ nō dixerūt vbi est dñs qui eduxit nos
θησαν. καὶ οὐκ εἶπον ποῦ ἐστι κύριος ὁ ἀναγαγὼν ἡμᾶς
de terra egypti: qui duxit nos in deserto B
ἐκ γῆς αἰγύπτου, ὁ καθοδηγήσας ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ
in terra inexpta ꝛ inuia ꝛ in terra sine aqua ꝛ in-
ἐν γῇ ἀπείρῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἐν γῇ ἀνύδρῳ καὶ ἀ-
fructuosa: in terra in q̄ nō ābulauit in ea vir: ꝛ
κάρπῳ, ἐν γῇ ἐν ᾗ οὐ διώδευσεν ἐν αὐτῇ ἀνήρ, καὶ
nō habitauit illic filiꝰ hoīs. ꝛ introduxi vos
οὐ κατῴκησεν ἐκεῖ υἱὸς ἀνθρώπου. καὶ εἰσήγαγον ὑμᾶς E
in carmelū: vt māducaretis fructꝰ eiꝰ ꝛ
εἰς τὸν κάρμηλον, τοῦ φαγεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ καὶ
bona eiꝰ. ꝛ ingressi estis ꝛ cōtaminastis terrā
τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ. καὶ εἰσήλθετε καὶ ἐμιάνατε τὴν γῆν
meā: ꝛ hereditatē meā posuistis in abominationē.
μου, καὶ τὴν κληρονομίαν μου ἔθεσθε εἰς βδέλυγμα.
sacerdotes nō dixerūt vbi est dñs: ꝛ ptētes
οἱ ἱερεῖς οὐκ εἶπον ποῦ ἐστι κύριος, καὶ οἱ ἀντεχόμενοι
legē nō cognouerūt me: ꝛ pastores ipie agebāt
τοῦ νόμου οὐκ ἠπίσταντό με, καὶ οἱ ποιμένες ἠσέβουν
in me: ꝛ ,pphete ,pphetabāt baal: ꝛ
εἰς ἐμέ, καὶ οἱ προφῆται προεφήτευον τῇ βάαλ, καὶ
post inutile abierūt. ,pp̄t hoc adhuc cōtē-
ὀπίσω ἀνωφελοῦς ἐπορεύθησαν. διὰ τοῦτο ἔτι κρι-
dam vobiscū ait dñs. ꝛ cū filiis
θήσομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος. καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς
filiorū vrorū disceptabo. q꞉ trāsite insulas cet
τῶν υἱῶν ὑμῶν κριθήσομαι. διότι διέλθετε νήσους χετ- C
him ꝛ videte ꝛ in cedar mittite: ꝛ cōsi
τιεὶμ καὶ ἴδετε καὶ εἰς κηδὰρ ἀποστείλατε, καὶ νοή-
derate vehemēter: ꝛ videte si facta sūt talia: si mu
σατε σφόδρα, καὶ ἴδετε εἰ γέγονε τοιαῦτα, εἰ ἀλ-
tabūt gētes deos suos: ꝛ hi nō sūt dii.
λάξονται ἔθνη θεοὺς αὐτῶν, καὶ οὗτοι οὐκ εἰσὶν θεοί. ὁ
at pplus meꝰ mutauit gl'iam eoꝝ: de q̄ nō ,pde
δὲ λαός μου ἠλλάξατο τὴν δόξαν αὐτῶν, ἐξ ἧς οὐκ ὠφε-
rit eis. obstupuit celū sup hoc: ꝛ inhorruit extra
ληθήσονται. ἐξέστη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἔφριξεν ἐπὶ
modū vehemēter dicit dñs. q꞉ duo mala fe-
πλεῖον σφόδρα λέγει κύριος. ὅτι δύο πονηρὰ ἐποί-
cit pplus meꝰ. me dereliquerūt fontē
ησεν ὁ λαός μου. ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγὴν oooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

aque viuentio: ⁊ foderũt sibi lacuo contri-
ὕδατος ζῶντος, καὶ ὤρυξαν ἑαυτοῖς λάκκους συντετριμ
too q̃ nõ poteſt aquã cõtinere. nũqd ſeruꝰ eſt
μένους οἱ οὐ δυνήσονται ὕδωρ συνέχειν. μὴ δοῦλός ἐστιν
iſrael: aut verna eſt? q̃re in direptionẽ factꝰ eſt? ſup
Ἰσραὴλ, ἢ οἰκογενής ἐστιν; διατί εἰς προνομὴν ἐθέντο; ἐπ'
eũ rugierũt leones: ⁊ dederũt voce ſuã q̃
αὐτὸν ὠρύοντο λέοντες, καὶ ἔδωκαν τὴν φωνὴν αὐτῶν οἱ
ordinauerũt terrã eiꝰ in deſtructiõem: ⁊ ciuitates
θέσαν τὴν γῆν αὐτοῦ εἰς ἀφανισμόν, καὶ πόλεις
eius deſtructe ſũt vt nõ habitent. ⁊
αὐτοῦ κατεσκάφησαν παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι. καὶ
filii mẽpheos ⁊ taphneos agnouerũt te ⁊ illuſerũt
υἱοὶ μέμφεως καὶ ταφνὴς ἔγνωσάν σε καὶ κατεπαίζον
te. nõne ita fecerũt tibi q̃ dereliqſti tu me
σου. οὐχὶ ταῦτα ἐποίησάν σοι ἃ καταλιπεῖν σε ἐμὲ
dicit dñs de⁹ tuꝰ? ⁊ nũc q̃d tibi ⁊ vie egy-
λέγει κύριος ὁ θεός σου; καὶ νῦν τί σοι καὶ τῇ ὁδῷ Αἰγύ
pti vt bibas aquã geon? ⁊ q̃d tibi cũ via aſſyr
πτου τοῦ πιεῖν ὕδωρ γιών; καὶ τί σοι τῇ ὁδῷ Ἀσσυρίω
os vt bibas aquã fluminũ? coripiet te auer
ν τοῦ πιεῖν ὕδωρ ποταμῶν; παιδεύσει σε ἡ ἀστρο
ſio tua: ⁊ malicia tua arguet te: ⁊ ſcito ⁊ vide
φία σου, καὶ ἡ κακία σου ἐλέγξει σε, καὶ γνῶθι καὶ ἴδε
q̃ amarũ tibi relinq̃re te me dicit dñs de-
ὅτι πικρόν σοι τὸ καταλιπεῖν σε ἐμὲ λέγει κύριος ὁ θε
uꝰ. ⁊ nõ cõplacui in te dicit dñs de⁹ tuꝰ:
ός σου. καὶ οὐκ εὐδόκησα ἐν σοὶ λέγει κύριος ὁ θεός σου,
q̃ a ſeculo cõfregiſti iugũ tuũ: ⁊ diruptiſti
ὅτι ἀπ' αἰῶνος συνέτριψας τὸν ζυγόν σου, καὶ διέρρηξας
vincula tua: ⁊ dixiſti: nõ ſeruiã: ſed i-
τοὺς δεσμούς σου, καὶ εἶπας, οὐ δουλεύσω, ἀλλὰ πο-
bo in oẽm colle ſublimẽ: ⁊ ſub om-
ρεύσομαι ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλὸν, καὶ ὑποκάτω παν
ni ligno rmbroſo illic diffundar in fornicatiõe
ὸς ξύλου κατασκίου ἐκεῖ διαχυθήσομαι ἐν τῇ πορνείᾳ
mea. ego aũt plãtaui te vitẽ fructiferã oẽm
μου. ἐγὼ δὲ ἐφύτευσά σε ἄμπελον καρποφόρον πᾶσαν
ſerã. quomõ cõuerſa es i amaritudinẽ vitis altena.
ἀλήθειαν. πῶς ἐστράφης εἰς πικρίαν ἄμπελος ἀλλοτρία.
ſi laueris in nitro: ⁊ multiplicaueris tibi herbã:
εἰ ἀπεπλύνης ἐν νίτρῳ, καὶ πολύνης σεαυτῇ πόαν,
maculata es i iniqtatibꝰ tuis coã me dicit
κεκηλίδωσαι ἐν ταῖς ἀνομίαις σου ἐναντίον ἐμοῦ λέγει
dñs. quomõ dices nõ ſũ polluta: ⁊ poſt baal
κύριος. πῶς ἐρεῖς οὐκ ἐμιάνθην, καὶ ὀπίσω τῆς βαὰλ
nõ ãbulaui? vide vias tuas in ſepulchro multitudis:
οὐκ ἐπορεύθην; ἴδε τὰς ὁδούς σου ἐν τῷ πολυανδρίῳ,
⁊ ſcito q̃d feceris. ad veſperũ vox vlulantꝭ: vias
καὶ γνῶθι τί ἐποίησας. ὀψὲ φωνὴ ὠλόλυξε, τὰς ὁδοὺς
ſuas dilatauit ſup aquas ſolitudinis. in deſiderio ani
αὐτῆς ἐπλάτυνεν ἐφ' ὕδατα ἐρήμου. ἐν ἐπιθυμίᾳ ψυ
me ſue ſpũs portabat. tradita eſt: q̃o cõuer
χῆς αὐτῆς ἐπνευματοφόρει. παρεδόθη, τίς ἐπιστρέ-
tet eã. oẽes q̃rentes eã nõ laborabũt.
ψει αὐτήν. πάντες οἱ ζητοῦντες αὐτὴν οὐ κοπιάσουσιν.
in humilitate illius reperiẽt eã. auer-
ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτῆς εὑρήσουσιν αὐτήν. ἀπόστρε-
te pedẽ tuũ a via aſpera: ⁊ gut
ψον τὸν πόδα σου ἀπὸ ὁδοῦ τραχείας, καὶ τὸν φά-
tur tuũ a ſiti. illa aũt dixit viriliter agã q̃
ρυγγά σου ἀπὸ δίψους. ἡ δὲ εἶπεν ἀνδρειοῦμαι ὅτι
dileri alienos ⁊ poſt eos ãbulabat.
ἠγάπησα ἀλλοτρίους καὶ ὀπίσω αὐτῶν ἐπορευόμην.
ſicut cõfuſio furis cũ captꝰ fuerit: ſic cõfundẽtur ſi
ὡς αἰσχύνη κλέπτου ὅταν ἁλῷ, οὕτως αἰσχυνθήσονται οἱ υἱ-
li iſrael ipſi ⁊ reges eorũ ⁊ princi
οὶ Ἰσραὴλ αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν καὶ οἱ ἄρχον-
pes eorũ
τες αὐτῶν

aque viue: & foderunt
ſibi ciſternas: ooooooooo
ciſternas diſſipatas que
continere non valent
aquas. Nunquid ſeruus
eſt iſrael aut vernacul⁹?
Quare ergo factus eſt
in predam? Super eum
rugierunt leones & de
derunt vocem ſuam: oo
poſuerũt terrã eiꝰ in ſoli
tudinẽ. Ciuitates eiꝰ exu
ſte ſunt: & nõ eſt q̃ habi
tet in eis. Filii quoq̃ mẽ
pheos & taphneos cõſtu
prauerũt te viſq̃ ad verticẽ.
Nunqd nõ illud factũ eſt
tibi: quia dereliqſti dñm
deũ tuũ eo tpe quo ducebat te p viã. Et nũc qd
tibi vis in via egypti: vt
bibas aquam turbidam?
Et quid tibi cũ via aſſy-
riorum vt bibas ooooooo
aquã fluminis. Arguet
te malicia tua: & auerſio
tua increpabit te. Scito
& vide quia malum oo
& amarũ eſt reliquiſſe te
dñm deũ tuũ: & nõ eſſe
timorem eius apud te dic
it dñs deus ooooooooooo
exercituũ. A ſeculo cõ-
fregiſti iugum meum oo
rupiſti vincula mea & di
xiſti. Non oooooooooooo
ſeruiam. In omni eni
colle ſublimi: oooooooo
& ſub omni ligno frondo
ſo tu aſternebaris mere
trix. Ego aũt plantaui te
vineã electã: quõ
verũ. Quõ ergo cõuer
ſa es mihi in prauũ vi-
nea aliena? Si laueris te
nitro oooooooooooooooooo
& multiplicaueris tibi
herbã borith: maculata
es in iniqtate tua coram
me dicit dñs de⁹. Quõ
dicis: non ſum polluta:
poſt baalim non oooooo
ambulaui? Vide vias tu
as in cõualle: ſcito quid
feceris. Curſor leuis ex
plicans vias ſuas: oooooo
onager aſſuet⁹ in ſolitu
dine: in deſiderio aĩe ſue
attraxit ventum amoris
ſui. Nullus auertet eam.
Oes qui q̃runt eã non
deficiẽt: in mẽſtruis eis
inuenieũt eã. Prohibe pe
dẽ tuũ a nuditate: & gut-
tur tuũ a ſiti. Et dixiſti.
Deſpaui: nequaq̃ faciã.
Adamaui qppe alienos:
& poſt eos ambulabo.
Quõ cõfunditur fur qñ
deprehẽditur: ſic cõfuſi
ſunt domus iſrael ipſi
& reges eorũ principes &

מַיִם חַיִּים לַחְצֹב לָהֶם בֹּארוֹת
בֹּארֹת נִשְׁבָּרִים אֲשֶׁר לֹא יָכִלוּ
הַמָּיִם׃ הַעֶבֶד יִשְׂרָאֵל אִם יְלִיד
בַּיִת הוּא מַדּוּעַ הָיָה לַבָּז׃ עָלָיו
יִשְׁאֲגוּ כְפִירִים נָתְנוּ קוֹלָם
וַיָּשִׁיתוּ אַרְצוֹ לְשַׁמָּה עָרָיו נִצָּתָה
מִבְּלִי יוֹשֵׁב׃ גַּם בְּנֵי נֹף וְתַחְפַּנְחֵס
יִרְעוּךְ קָדְקֹד׃ הֲלוֹא זֹאת תַּעֲשֶׂה
לָךְ עָזְבֵךְ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּעֵת
מוֹלִכֵךְ בַּדָּרֶךְ׃ וְעַתָּה מַה לָּךְ
לְדֶרֶךְ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מֵי שִׁחוֹר
וּמַה לָּךְ לְדֶרֶךְ אַשּׁוּר לִשְׁתּוֹת
סִי נָהָר׃ תְּיַסְּרֵךְ רָעָתֵךְ וּמְשֻׁבוֹתַיִךְ
תּוֹכִחֻךְ וּדְעִי וּרְאִי כִּי רָע
וָמַר עָזְבֵךְ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלֹא
פַחְדָתִי אֵלַיִךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
צְבָאוֹת׃ כִּי מֵעוֹלָם שָׁבַרְתִּי עֻלֵּךְ
נִתַּקְתִּי מוֹסְרוֹתַיִךְ וַתֹּאמְרִי לֹא
אֶעֱבוֹר כִּי עַל כָּל גִּבְעָה גְבֹהָה
וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן אַתְּ צֹעָה זֹנָה׃
וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵק כֻּלֹּה זֶרַע
אֱמֶת וְאֵיךְ נֶהְפַּכְתְּ לִי סוּרִי הַגֶּפֶן
נָכְרִיָּה׃ כִּי אִם תְּכַבְּסִי בֹּרִית
וְתַרְבִּי לָךְ בֹּרִית נֹכֶתֶם עֲוֹנֵךְ לְפָנַי
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ אֵיךְ תֹּאמְרִי
לֹא נִטְמֵאתִי אַחֲרֵי הַבְּעָלִים לֹא
הָלַכְתִּי רְאִי דַרְכֵךְ בַּגַּיְא דְּעִי מָה
עָשִׂית בִּכְרָה קַלָּה מְשָׂרֶכֶת דְּרָכֶיהָ׃
פֶּרֶה לִמֻּד מִדְבָּר בְּאַוַּת נַפְשָׁהּ
שַׁאֲפָה רוּחַ תַּאֲוָתָהּ מִי יְשִׁיבֶנָּה
כָּל מְבַקְשֶׁיהָ לֹא יִיעָפוּ בְּחָדְשָׁהּ
יִמְצָאוּנָהּ׃ מִנְּעִי רַגְלֵךְ מִיָּחֵף וּגְרוֹנֵךְ
מִצְּמָאָה וַתֹּאמְרִי נוֹאָשׁ לוֹא
כִּי אָהַבְתִּי זָרִים וְאַחֲרֵיהֶם אֵלֵךְ׃
כְּבֹשֶׁת גַּנָּב כִּי יִמָּצֵא כֵּן הֹבִישׁוּ
בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה מַלְכֵיהֶם שָׂרֵיהֶם

כֹּהֲנֵיהֶם וּנְבִיאֵיהֶם׃ אֹמְרִים לָעֵץ נָבָא
אָבִי אָתָּה וְלָאֶבֶן אַתְּ יְלִדְתָּנוּ כִּי
פָּנוּ אֵלַי עֹרֶף וְלֹא פָנִים וּבְעֵת פֻּנָה
רָעָתָם יֹאמְרוּ קוּמָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ׃ וְאַיֵּה רוּעַ אָמַר
אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לָּךְ יָקוּמוּ אִם יָשַׁע עָשָׂה
יוֹשִׁיעוּךָ בְּעֵת רָעָתֶךָ כִּי מִסְפַּר קוּם יָשַׁע
עָרֶיךָ הָיוּ אֱלֹהֶיךָ יְהוּדָה׃ לָמָּה רוּעַ סָפַר
תָּרִיבוּ אֵלַי כֻּלְּכֶם פְּשַׁעְתֶּם בִּי נְאֻם עִיר הָיָה
יְהוָה׃ לַשָּׁוְא הִכֵּיתִי אֶת בְּנֵיכֶם רוּב
מוּסָר לֹא לָקָחוּ אָכְלָה חַרְבְּכֶם נָבָה
נְבִיאֵיכֶם כְּאַרְיֵה מַשְׁחִית׃ הַדּוֹר אָרָה
אַתֶּם רְאוּ דְבַר יְהוָה הֲמִדְבָּר הָיִיתִי שָׁמַת רָאָה
לְיִשְׂרָאֵל אִם אֶרֶץ מַאֲפֵלִיָּה דִּבֵּר הָיָה
מַדּוּעַ אָמְרוּ עַמִּי רַדְנוּ לוֹא נָבוֹא אֵל רוּד בּוֹא
עוֹד אֵלֶיךָ׃ הֲתִשְׁכַּח בְּתוּלָה עֲדִיָּהּ שָׁכַח בָּתָל
כַּלָּה מִחְשָׁרָיָהּ וְעַמִּי שְׁכֵחוּנִי יָמִים עָדָה יוֹם
אַיִן מִסְפָּר׃ מָה תֵּיטִיבִי דַרְכֵּךְ סָפַר יָטַב
לְבַקֵּשׁ אַהֲבָה לָכֵן גַּם אֶת רָעוֹת רוּעַ
לִמַּדְתִּי אֶת דְּרָכָיִךְ׃ גַּם בִּכְנָפַיִךְ
נִמְצְאוּ דַּם נַפְשׁוֹת אֶבְיוֹנִים נְקִיִּים מָצָא אָבָה
לֹא בַמַּחְתֶּרֶת מְצָאתִים כִּי עַל נָקָה חָתַר
כָּל אֵלֶּה׃ וַתֹּאמְרִי כִּי נִקֵּיתִי אַךְ אָמַר נָקָה
שָׁב אַפּוֹ מִמֶּנִּי הִנְנִי נִשְׁפָּט שוּב שָׁפַט
אוֹתָךְ עַל אָמְרֵךְ לֹא חָטָאתִי׃ מַה אֶת
תָּזִלִּי מְאֹד לְשַׁנּוֹת אֶת דַּרְכֵּךְ אָזַל שָׁנָה
גַּם מִמִּצְרַיִם תֵּבֹשִׁי כַּאֲשֶׁר בֹּשְׁתְּ בוּשׁ
מֵאַשּׁוּר׃ גַּם מֵאֵת זֶה תֵּצְאִי וְיָדַיִךְ יָצָא
עַל רֹאשֵׁךְ כִּי מָאַס יְהוָה בְּמִבְטָחַיִךְ בָּטַח
וְלֹא תַצְלִיחִי לָהֶם׃ צָלַח
Cap.iij. לֵאמֹר הֵן יְשַׁלַּח שָׁלַח
אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְהָלְכָה מֵאִתּוֹ אִישׁ
וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר הֲיָשׁוּב אֵלֶיהָ הָיָה שוּב
עוֹד הֲלוֹא חָנוֹף תֶּחֱנַף הָאָרֶץ חָנַף
הַהִיא וְאַתְּ זָנִית רֵעִים רַבִּים זָנָה רָשָׁה
וְשׁוּב אֵלַי נְאֻם יְהוָה׃ שְׂאִי עֵינַיִךְ רָבַב נָשָׂא
עַל שְׁפָיִים וּרְאִי אֵיפֹה לֹא שֻׁגַּלְתְּ שָׁפָה רָאָה

sacerdotes & prophete eorum: dicentes ligno: pater meus es tu: & lapidi tu me genuisti. Verterunt ad me tergū & non facie: & in tēpore afflictiōis sue: dicēt: surge & libera nos. Vbi sūt dii tui quos fecisti tibi? Surgant & liberēt te: in tpe afflictionis tue. Scdm nūerū qp pe ciuitatū tuarū erant dii tui iuda. Quid vultis mecū iudicio cōtendere? Oēs dereliqstis me dicit domin. Frustra percussi filios vestros: disciplinā nō receperūt. Deuorauit gladi vester pphetas vros: quasi leo vastator generatio vra. Videte verbū dñi. Nungd solitudo factus sum israeli: aut terra serotina? Quare ergo dixit ppls meus recessimus: nō veniemus vltra ad te? Nun qd obliuiscetur virgo ornamēti sui: aut sponsa fascie pectoralis sue? Ppls vero me oblitus est mei diebus inumeris. Quid niteris bonā oñdere viā tuā: ad q̄rendā dilectionē: q̄ insup & malicias tuas docuisti vias tuas: & in alis tuis inuētus est sāguis animaꝝ pauperū & innocētum. Non in fossis inueni eos: sed in oibus q̄ supra memorati. Et dixisti. Absq pctō & innocēs ego sum: & pterea auertatur furor tuus a me. Ecce ego iudicio cōtendā tecū: eo q̄ dixeris: non peccaui. quā vilis facta es nimis: iterans vias tuas. Et ab egypto cōfunderis: sicut cōfusa es ab assur. Nā & ab ista egredieris: & manus tue erūt sup caput tuū: q̄m obtriuit dñs cōfidentiā tuā: & nihil habebis prosperum. 3.

Vlgo dicitur. Si dimiserit vir vxorem suam & recedens ab eo duxerit virū alterū: nūquid reuertetur ad eam vltra. Nunqd nō polluta erit & cōtaminata mulier illa? Tu aūt fornicata es cū amatoribus multis: tū reuertere ad me dicit dñs. Leua oculos tuos in directum: & vide vbi non prostrata sis?

τ pphete eoꝝ ligno vixerūt: qꝝ pf me
καὶ οἱ προφῆται αὐτῶν τῷ ξύλῳ ἔπον, ὅτι πατήρ μου
es tu: τ lapidi tu genuisti me. τ verterūt ad me
εἶ σύ, καὶ τῷ λίθῳ σὺ ἐφύτευσάς με. καὶ ἔστρεψαν πρὸς ἐμὲ
terga τ nō facies eoꝝ. τ in tpe malo
νῶτα καὶ οὐ πρόσωπα αὐτῶν. καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῶν κα
rū eoꝝ dicēt: surge: τ salua nos. τ vbi
κῶν αὐτῶν λέγουσιν, ἀνάστα, καὶ σῶσον ἡμᾶς. καὶ ποῦ
sunt dii tui q̄s fecisti tibi? si surgēt:
εἰσιν οἱ θεοί σου οὓς ἐποίησας σεαυτῷ; εἰ ἀναστήσονται
τ saluabūt te in tpe afflictiōis tue. qꝝ secdm
καὶ σώσουσί σε ἐν καιρῷ τῆς κακώσεώς σου. ὅτι κατὰ
numerū ciuitatū tuarū erāt dii tui iuda: τ secdm
ἀριθμὸν τῶν πόλεών σου ἦσαν θεοί σου Ἰούδα, καὶ κα
dū numerū viarū hierūs imolabāt baal. vt qd
τὰ ἀριθμὸν ὁδῶν τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔθυον τῷ Βάαλ· ἵνατί
loquimini ad me? oēs voꝝ ipse egistis: τ oēs
λαλεῖτε πρός με; πάντες ὑμεῖς ἠσεβήσατε, καὶ πάντες
voꝝ ipse egistis in me dicit dñs. frustra
ὑμεῖς ἠσεβήσατε εἰς ἐμὲ λέγει κύριος. ἐ τοὺς
percussi filios vros. disciplinā nō recepistis. gla
ἐπάταξα τὰ τέκνα ὑμῶν· παιδείαν οὐκ ἐδέξασθε· μά
dius deuorauit pphetas vros q̄si leo va
χαιρα κατέφαγε τοὺς προφήτας ὑμῶν ὡς λέων ὁ ὀλο
stator: τ nō timuistis. audite verbū dñi hec
θρεύων καὶ οὐκ ἐφοβήθητε. ἀκούσατε λόγον κυρίου τά
dicit dñs: nūqd solitudo facta sū israel aut terra
δε λέγει κύριος, μὴ ἔρημος ἐγενόμην τῷ Ἰσραὴλ ἢ γῆ
plena sentiū. qꝝ dixit ppls meus: nō seruies
πλήρωμα. διότι εἶπεν ὁ λαός μου, οὐ λειτουργήσω
mus: τ nō veniem ad te ampliꝰ. nūqd obliuiscet
μοι, καὶ οὐκ ἥξομεν πρὸς σὲ ἔτι. μὴ ἐπιλήσεται
sponsa ornamēti sui τ virgo fascie pectoralis
νύμφη τοῦ κόσμου αὐτῆς καὶ παρθένος τοῦ στηθο-
lis sue? at ppls me oblitus est mei dies quos
δέσμου αὐτῆς; ὁ δὲ λαός μου ἐπιλέλησέ μου ἡμέρας οὐ
nō est numer. qd adhuc bonū exercebis in
οὐκ ἔστι ἀριθμός. τί ἔτι καλὸν ἐπιτηδεύσεις ἐν τοῖς
viis tuis vt q̄ras dilectionē? nō sic: sed τ
ὁδοῖς σου τοῦ ζητεῖν ἀγάπησιν; οὐχ οὕτως, ἀλλὰ καὶ
tu iniqs egisti vt polluēres vias tuas: τ in
σὺ ἐπονηρεύσω τοῦ μιαῖναι τὰς ὁδούς σου, καὶ ἐν τοῖς
manib tuis iuēti sūt sanguines aiarū inocētū nō in
χερσί σου εὑρέθησαν αἵματα ψυχῶν ἀθώων οὐκ ἐν
fossis inueni eos: sed in oi quercu. τ
διορύγμασιν εὗρον αὐτούς, ἀλλ' ἐπὶ πάσῃ δρυΐ. καὶ
dixisti inocēs sum: sed auertat furor eꝝ
εἶπας ἀθῶος εἰμί, ἀλλὰ ἀποστραφήτω ὁ θυμὸς αὐτοῦ
a me. ecce ego litigo tecū: in eo qꝝ dixi
ἀπ' ἐμοῦ. ἰδοὺ ἐγὼ κρίνομαι πρὸς σέ, ἐν τῷ λέγειν
tu nō peccaui. qꝝ desperasti vehemēter vt
σε, οὐχ ἥμαρτον. ὅτι κατεφρόνησας σφόδρα τοῦ
iteraret vias tuas. τ ab egypto con
διευτερῶσαι τὰς ὁδούς σου. καὶ ἀπὸ Αἰγύπτου κα
fundēris: sicut ab assur. qꝝ τ hinc egredieris. τ
ταισχυνθήσῃ, ὡς ἀπὸ Ἀσσούρ. ὅτι καὶ ἐντεῦθεν ἐξελεύσῃ. καὶ
manus tue sup caput tuū: qꝝ repulit dñs
αἱ χεῖρές σου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου, ὅτι ἀπώσατο κς
spē tuā τ nō psperabis in ea.
τὴν ἐλπίδα σου καὶ οὐκ εὐοδωθήσῃ ἐν αὐτῇ. Ca.5.

Si dimiserit vir vxorē suā: τ recesse
Ἐὰν ἐξαποστείλῃ ἀνὴρ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀπέλ
rit ab eo: τ fuerit viro alteri: nūqd reuer
θῃ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ, μὴ ἀποκαταστα
tēo reuertet ad eū vltra? nōnc cōtaminata cōtaminabit
θῇ ἀποκαταστῆναι πρὸς αὐτὸν ἔτι; οὐ μεμολυσμένη μιανθήσεται
mulier illa: τ fornicata es in pastoribus mul
γυνὴ ἐκείνη, καὶ συνεξεπόρευσας ἐν ποιμέσι πολ
tis? τ reuertēbaris ad me: dicit dñs. leua
λοῖς; καὶ ἀπεκαμψῆς πρός με, λέγει κύριος. ἆρον τοὺς
oculos tuos in directū: τ vide vbi nō prostrata sis
ὀφθαλμούς σου εἰς εὐθεῖαν, καὶ ἴδε ποῦ οὐχὶ ἐξεφύρης

ἐπὶ τῶν ὁδῶν καθίσας αὐτῶν ὡσεὶ κορώνη κρυμω=
τα: τ polluisti terrã in fornicationib⁹ tuis
μῶν, καὶ ἐμίανας τὴν γῆν ἐν ταῖς πορνείαις σου
τ in malicio tuis. τ habuisti pastores mul=
καὶ ἐν ταῖς κακίαις σου. καὶ ἔχεις ποιμένας πολ
tos in offensionẽ tuã. facies meretricis fcta est tibi:
λοὺς εἰς προσκομμά σου. ὄψις πόρνης ἐγένετό σοι,
B sine rubore facta es ad oẽes: nõne vsq; nũc me voca
ἀναισχυντήσας πρὸς πάντας οὐχ ἕως νῦν με ἐκα
ti τ patrẽ τ ducẽ virginitatis tuæ?
λεσας καὶ πατέρα καὶ ἀρχηγὸν τῆς παρθενίας σου;
nũqd manebit in seculũ: aut custodiet in victo
μὴ διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα, ἢ διαφυλαχθήσεται εἰς τέ=
riã? ecce loquta es τ fecisti mala hec
λος; ἰδοὺ ἐλάλησας καὶ ἐποίησας τὰ πονηρὰ ταῦ
τα καὶ ἐδυνάσθης. καὶ εἶπεν κύριος πρός με ἐν ταῖς
diebꝰ regis iosie vidisti q̃ fecit mihi
ἡμέραις τοῦ βασιλέως ἰωσίου εἶδες ἃ ἐποίησεν μοι ἡ
ãz.d. habitatio israel: abiit sup oẽm mõtẽ excelsum τ
κατοικία Ἰσραήλ; ἐπορεύθη ἐπὶ πᾶν ὄρος ὑψηλὸν καὶ
sub oi ligno frõdoso τ fornicata est ibi
ὑπὲκ τῶ πανεὸς ξύλου ἀλσώδους καὶ ἐπόρευσεν ἐκεῖ
C τ dixi postq̃ fornicata est ipa hec oia:
καὶ εἶπα μετὰ τὸ πορευῦσαι αὐτὴν ταῦτα πάντα,
ad me cõuertere τ nõ est reuersa. τ vidit
πρός με ἀνάστρεψον καὶ οὐκ ἀπέστρεψεν. καὶ εἶδεν τὴν
deformitatẽ eiꝰ ꝑuaricatrix iuda: τ vidi q:
ἀσυνείσιαν αὐτῆς ἡ ἀσύνετος ἰούδα καὶ εἶδον ὅτι
p oibus p q̃ꝰ relicta est in hiis mechata ẽ
περὶ πάντων ὧν κατελείφθη ἐν αὐτοῖς ἐμοιχᾶτο
habitatio israel. τ dimisi eã: τ
ἡ κατοικία τοῦ Ἰσραήλ. καὶ ἐξαπέστειλα αὐτήν, καὶ
dedi ei libellũ repudii in manꝰ e=
ἔδωκα αὐτῇ βιβλίον ἀποστασίου εἰς τὰς χεῖρας αὐ=
tus: τ nõ timuit ꝑuaricatrix iuda. τ abiit
τῆς, καὶ οὐκ ἐφοβήθη ἡ ἀσύνετος ἰούδα. καὶ ἐπορεύθη
τ fornicata est τ ipa τ fctã est in nihilũ forni
καὶ ἐπόρευσεν καὶ αὐτὴ καὶ ἐγένετο εἰς οὐδὲν ἡ πο=
catio eiꝰ: τ mechata est in lignũ τ lapi
ρνεία αὐτῆς, καὶ ἐμοίχευσεν εἰς τὸ ξύλον καὶ εἰς λί
de. τ in oibus hiis nõ reuersa est ad me
θον. καὶ ἐν πᾶσι τούτοις οὐκ ἐπεστράφη πρός με ἡ
D ꝑuaricatrix iuda ex toto corde suo sed in
ἀσύνετος ἰούδα ἐξ ὅλης τῆς καρδίας αὐτῆς ἀλλ' ἐπὶ
mẽdacio. τ dixit dñs ad me: iustificauit ani
ψεύδει. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ἐδικαίωσεν τὴν ψυ=
mã suã israel ab ꝑuaricatrice iuda. vade
χὴν αὐτῆς Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς ἀσυνέτου ἰούδα. πορεύου
τ lege sermones istos ad aqlonẽ: τ vicesi:
καὶ ἀπάγγειλον τοὺς λόγους τούτους πρὸς βορρᾶν, καὶ ἐρεῖς,
cõuertere ad me hitatio israel ait do=
ἐπιστράφητι πρός με ἡ κατοικία τοῦ Ἰσραὴλ λέγει κύ=
minꝰ: τ nõ firmabo faciẽ meã sup vos:
ριος, καὶ οὐ μὴ στήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐφ' ὑμᾶς,
q: misericors ego sũ dicit dñs: τ nõ irascar vobis
ὅτι ἐλεήμων ἐγώ εἰμι λέγει κύριος, καὶ οὐ μνησῶ ὑμῖν
in seculũ. verũtã scito iniqtatẽ tuã: q: in do
εἰς τὸν αἰῶνα. πλὴν γνῶθι τὴν ἀδικίαν σου, ὅτι εἰς κυ
A minũ deũ tuũ ipse egisti: τ effudisti vias
ρίον τὸν θεόν σου ἐποίησας, καὶ διέχεας τὰς ὁδούς
tuas in alienos sub oi ligno frõdoso:
σου εἰς ἀλλοτρίους ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους,
at vocẽ meã nõ audisti dicit dñs. cõ
E τῆς δὲ φωνῆς μου οὐκ ὑπήκουσας λέγει κύριος. ἐπι
uertimini filii apostate dicit dñs: q:
στράφητε υἱοὶ ἀφισταμένοι λέγει κύριος, ὅτι

"In ᵒ viis ᵖ sedebas expe=
ctans ᵍ eos ʳ quasi latro co
ᵒ in solitudine: ˢ & polluisti
ᵗ terrã ᵘ in fornicationibus
tuis ˢ & maliciis tuis. Quã
obrẽ ˢ phibite sunt ᵃ stille
pluuiarũ: ᵇ & serotin ᵒ iber
ˢ nõ ᵒ fuit. ᶜ Frons ˢ mulieris
ᵈ meretricis ᵇ facta est ˢ tibi:
ᵉ noluisti ˢ erubescere. ᵐ Er
go saltem ᵃ amodo ᵒ voca
ᵖ me ᵍ pẽ meus: ʳ dux ᵉ virgi
nitatis mee ˢ tu es. ᵃ Nũqd
irascetis ˢ in ꝑpetuũ ˢ aut ᵇ p
seuerabis ˢ in finẽ? ᵇ Ecce
ᶜ locuta es ᵈ & fecisti ᵉ mala:
ˢ & potuisti. ᵃ Et dixit ᵇ dñs
ˢ ad me: ᵃ in diebus ˢ iosie
ᵐ regis. ᵃ Nunquid vidisti
ᵒ que ʳ fecerit ᵍ auersatrix ˢ israel? ᵃ Abiit
ˢ sibimet ᵃ super
ˢ omnẽ ˢ montem ˢ excel=
sum: ᵃ & ᵇ sub ᶜ omni ᵈ ligno
ˢ frondoso: ˢ & fornicata est
ᶠ ibi. ᵇ Et dixi: ˢ cum
ᵃ fecisset ᵃ hec ᵐ omnia: ᵒ ad
me ˢ reuertere: ᵍ & nõ ᵒ est reuersa. ᵃ Et vidit
ˢ preuaricatrix ᵃ soror eius
ˢ iuda: ˢ quia ᵃ pro ˢ eo
ᵖ q ˢ mechata esset ˢ auersa
trix ᵃ israel
ᵇ dimisissem eam: ˢ & dedi
sem ᵃ ei ˢ libellum ᵐ repudii:
ᵒ & non ʳ timuit ᵃ preuarica
trix ʳ iuda
ᵃ soror eius: ˢ sed abiit ᵃ &
fornicata est ˢ etã ᵃ ipsa: ˢ &
ᵃ facilitate ᵇ fornicationis
sue ˢ cõtaminauit ˢ terram:
ˢ & mechata est ᵃ cum ᵇ lapi
de ˢ & ᵃ ligno. ˢ Et
ᵐ in oibus ᵃ his ᵒ non ʳ est re
uersa ᵃ ad me ˢ ꝑuaricatrix
ᵃ soror eius ˢ iuda ᵃ in toto
ˢ corde suo: ˢ sed
ᵃ in mendacio ᵇ ait ᶜ domi=
nus: ᵃ & dixit
ˢ dñs ˢ ad me. ᵃ Iustificauit
ᵇ animã suam ˢ auersatrix
ᵃ israel ˢ comparatione pre
uaricatricis ᵐ iuda. ᵃ Vade
ᶜ & clama ᵃ sermones ˢ istos
ᵃ contra aquilonem: ˢ
ˢ & dices. ᵃ Reuertere ˢ auer
satrix ˢ israel:
ˢ ait ᵃ dñs: & ᵇ non ᶜ auertam
ˢ faciem meam ˢ a vobis:
ˢ quia ᵃ sanctus ᵇ ego sum
ˢ dicit ᵃ dñs: & ˢ nõ ᵐ irascar
ᵃ in perpetuũ. ᵃ Verũtamẽ
ᵖ scito ᵍ iniqtatẽ tuã: ˢ qa ᵃ in
dñm ˢ deũ tuũ ᵃ ꝑuaricata
es. ˢ Et dispersisti ˢ vias tuas
ᵃ alienis ᵇ sub ᶜ omni ᵈ ligno
ˢ frondoso: ˢ & vocẽ meam
ᵃ non ᵇ audisti: ˢ ait ᵃ domi=
nus. ˢ Conuertimini
ᵐ filii ᵃ reuertentes ᵒ dicit
ᵖ dominus: ᵍ quia

"עַל ᵒ דְּרָכִים ᵖ יָשַׁבְתְּ ᵍ לָהֶם ˢ כַּעֲרָבִי
ʳ דִּבַּר תָּנוּף ᵃ בַּמִּדְבָּר ˢ וַתַּחֲנִיפִי ᵗ אֶרֶץ ˢ בְּזְנוּתַיִךְ
ˢ זַנָּה ˢ רוּעַ ˢ וּבְרָעָתֵךְ: ˢ וַיִּמָּנְעוּ ᵘ רְבִבִים ᵛ וּמַלְקוֹשׁ
ˢ מָנַע ˢ לֶקֶשׁ ˢ לֹא ᵒ הָיָה ˢ וּמֵצַח ˢ אִשָּׁה ˢ זוֹנָה ᵇ הָיָה
ˢ אִישׁ ˢ כָּלַם ˢ לָךְ ᵉ מֵאַנְתְּ ˢ הִכָּלֵם: ᵐ הֲלוֹא ᵃ מֵעַתָּה
ˢ אָלֹף ᵖ נַעַר ˢ קָרָאתִי ˢ לִי ᵃ אָבִי ˢ אַלּוּף ˢ נְעוּרַי ˢ אָתָּה:
ˢ נָטַר ˢ עָלַם ᵐ הַיִנְטֹר ˢ לְעוֹלָם ˢ אִם ˢ יִשְׁמֹר ˢ לַנֶּצַח
ˢ שָׁמַר ˢ עָשָׂה ˢ הִנֵּה ˢ דִבַּרְתְּ ˢ וַתַּעֲשִׂי ˢ הָרָעוֹת ˢ וַתּוּכָלִי:
ˢ יָכֹל
ˢ אָמַר ˢ יוֹם ˢ וַיֹּאמֶר ᵒ יְהוָה ˢ אֵלַי ˢ בְּיָמֵי ˢ יֹאשִׁיָּהוּ
ˢ רָאָה ᵐ הֲרָאִיתָ ˢ אֲשֶׁר ᵖ עָשְׂתָה
ˢ שׁוּב ᵍ מְשֻׁבָה ˢ יִשְׂרָאֵל ˢ הָלְכָה ˢ הִיא ˢ עַל
ˢ גָּבֹהַּ ˢ כָּל ˢ הַר ˢ גָּבוֹהַּ ˢ וְאֶל ˢ תַּחַת ˢ כָּל ˢ עֵץ
ˢ זָנָה ˢ רַעֲנָן ˢ וַתִּזְנִי ˢ שָׁם: ˢ וָאֹמַר ˢ אַחֲרֵי
ˢ שׁוּב ˢ עֲשׂתָהּ ˢ אֶת ᵐ כָּל ˢ אֵלֶּה ˢ אֵלַי ˢ תָּשׁוּב
ˢ רָאָה ˢ בָּגַד ᵒ וְלֹא ˢ שָׁבָה ˢ וַתֵּרֶא ˢ בֹּגֵדָה ˢ אֲחוֹתָהּ
ˢ יְהוּדָה: ˢ וָאֵרֶא ˢ כִּי ˢ עַל ˢ כָּל ˢ אֹדוֹת
ˢ אֲשֶׁר ˢ נָאֲפָה ˢ מְשֻׁבָה ˢ יִשְׂרָאֵל
ˢ שִׁלַּחְתִּיהָ ˢ וְאֶתֵּן ˢ אֶת ˢ סֵפֶר ᵐ כְּרִיתֹתֶיהָ
ˢ נָתַן ᵐ כְּרִיתֻת ˢ אֵלֶיהָ ˢ וְלֹא ˢ יָרְאָה ˢ בֹּגֵדָה ˢ יְהוּדָה
ˢ אָח ˢ יָלַךְ ˢ אֲחוֹתָהּ ˢ וַתֵּלֶךְ ˢ וַתִּזֶּן ˢ גַּם ˢ הִיא: ˢ וְהָיָה
ˢ זָנָה ˢ קוֹל ˢ מִקֹּל ˢ זְנוּתָהּ ˢ וַתֶּחֱנַף ˢ אֶת ˢ הָאָרֶץ
ˢ זָנָה ˢ חָנַף ˢ וַתִּנְאַף ˢ אֶת ˢ הָאֶבֶן ˢ וְאֶת ˢ הָעֵץ: ˢ וְגַם
ˢ נָאַף ˢ בְּכָל ˢ זֹאת ˢ לֹא ˢ שָׁבָה ˢ אֵלַי ˢ בֹּגֵדָה
ˢ שׁוּב ˢ אֲחוֹתָהּ ˢ יְהוּדָה ˢ בְּכָל ˢ לִבָּהּ ˢ כִּי
ˢ לֵב ˢ אִם ˢ בְּשֶׁקֶר ˢ נְאֻם ˢ יְהוָה: ˢ וַיֹּאמֶר
ˢ אָמַר ˢ יְהוָה ˢ אֵלַי ˢ צִדְּקָה ˢ נַפְשָׁהּ ˢ מְשֻׁבָה
ˢ יִשְׂרָאֵל ˢ מִבֹּגֵדָה ˢ יְהוּדָה: ˢ הָלֹךְ
ˢ וְקָרָאתָ ˢ אֶת ˢ הַדְּבָרִים ˢ הָאֵלֶּה ˢ צָפֹנָה
ˢ וְאָמַרְתָּ ˢ שׁוּבָה ˢ מְשׁוּבָה ˢ יִשְׂרָאֵל
ˢ נְאֻם ˢ יְהוָה ˢ לוֹא ˢ אַפִּיל ˢ פָּנַי ˢ בָּכֶם
ˢ נָפַל ˢ פָּנֶה ˢ חָסִיד ˢ אָנִי ˢ נְאֻם ˢ יְהוָה ˢ לֹא ˢ אֶטּוֹר
ˢ חָסַד ˢ נָטַר ˢ לְעוֹלָם: ˢ אַךְ ˢ דְּעִי ˢ עֲוֹנֵךְ ˢ כִּי ˢ בַּיהוָה
ˢ יָדַע ˢ אֱלֹהַיִךְ ˢ פָּשַׁעַתְּ ˢ וַתְּפַזְּרִי ˢ אֶת ˢ דְּרָכַיִךְ
ˢ פָּזַר ˢ לַזָּרִים ˢ תַּחַת ˢ כָּל ˢ עֵץ ˢ רַעֲנָן ˢ וּבְקוֹלִי
ˢ לֹא ˢ שְׁמַעְתֶּם ˢ נְאֻם ˢ יְהוָה: ˢ שׁוּבוּ
ˢ בָנִים ˢ שׁוֹבָבִים ˢ נְאֻם ˢ יְהוָה ˢ כִּי

אָנֹכִי בַּעַלְתִּי בָכֶם וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם
אֶחָד מֵעִיר וּשְׁנַיִם מִמִּשְׁפָּחָה שְׁנֵה שְׁפָחָה
וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם צִיּוֹן וְנָתַתִּי לָכֶם נוא נָתַן
רֹעִים כִּלְבָבִי וְרָעוּ אֶתְכֶם דֵּעָה רָעַע
וְהִשְׁכִּילוּ וְהָיָה כִּי תִרְבּוּ וּפְרִיתֶם שָׂכַל רָבָה
בָּאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵמָּה נְאֻם יְהוָה פָּרָה יוֹם
לֹא יֹאמְרוּ עוֹד אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה אָמַר אָרוֹן
וְלֹא יַעֲלֶה עַל לֵב וְלֹא יִזְכְּרוּ בוֹ בְּרִית עָלָה
וְלֹא יִפְקֹדוּ וְלֹא יֵעָשֶׂה עוֹד בַּעֵת זָכַר פָּקַד
הַהִיא יִקְרְאוּ לִירוּשָׁלַם כִּסֵּא עָשָׂה
יְהוָה וְנִקְוּ אֵלֶיהָ כָל הַגּוֹיִם לְשֵׁם קָרָא
יְהוָה לִירוּשָׁלַם וְלֹא יֵלְכוּ עוֹד קָוָה
אַחֲרֵי שְׁרִרוּת לִבָּם הָרָע בַּיָּמִים רוּץ יוֹם
הָהֵמָּה יֵלְכוּ בֵית יְהוּדָה עַל בֵּית בוא צָפוֹן
יִשְׂרָאֵל וְיָבֹאוּ יַחְדָּו מֵאֶרֶץ צָפוֹן
עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִנְחַלְתִּי אֶת נָחַל
אֲבוֹתֵיכֶם וְאָנֹכִי אָמַרְתִּי אֵיךְ
אֲשִׁיתֵךְ בַּבָּנִים וְאֶתֶּן לָךְ אֶרֶץ שוּת נָתַן
חֶמְדָּה נַחֲלַת צְבִי צְבָאוֹת גּוֹיִם צָבָה
וְאָמַר אָבִי תִּקְרְאִי לִי וּמֵאַחֲרַי קָרָא
לֹא תָשׁוּבִי אָכֵן בָּגְדָה אִשָּׁה מֵרֵעָהּ שוּב אִישׁ
כֵּן בָּגַדְתֶּם בִּי בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם
יְהוָה קוֹל עַל שְׁפָיִים נִשְׁמָע שָׂפָה שָׁמַע
בְּכִי תַחֲנוּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי הֶעְוּ בָּכָה חָנַן
אֶת דַּרְכָּם שָׁכְחוּ אֶת יְהוָה עָוָה
אֱלֹהֵיהֶם שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבָבִים
אֲרָפֶה מְשׁוּבֹתֵיכֶם הִנְנוּ אָתָּנוּ רָפָא שוּב
לְךָ כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אָכֵן אָתָה
לַשָּׁקֶר מִגְּבָעוֹת הַמּוֹן הָרִים אָכֵן הָמוֹן
בַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ תְּשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל יָשַׁע
וְהַבֹּשֶׁת אָכְלָה אֶת יְגִיעַ אֲבוֹתֵינוּ בוש יָגַע
מִנְּעוּרֵינוּ אֶת צֹאנָם וְאֶת בְּקָרָם נָעַר
אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּנֹתֵיהֶם נִשְׁכָּבָה שָׁכַב
בָּשְׁתָּנוּ וּתְכַסֵּנוּ כְּלִמָּתֵנוּ כִּי כּוּשׁ כָּסָה
לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ חָטָאנוּ אֲנַחְנוּ
וַאֲבוֹתֵינוּ מִנְּעוּרֵינוּ וְעַד הַיּוֹם

ego vir vester. Et assumam vos: cccccccccccc
vnum de ciuitate: & duos de cognatione ccccc
& introducam vos in sion. Et dabo vobis ccccc
pastores iuxta cor meũ:
& pascent vos scientia
& doctrina. Cũq; multiplicati fueritis & creueritis in terra in diebus illis
ait dominus: cccccccccc
non dicent vltra arca testamenti domini: ccccccc
neq; ascendet super cor
neq; recordabũtur illi
nec visitabitur: neq; fiet vltra. In tempore ccc
illo vocabunt hierusalẽ
solium cccccccccccccccc
dñi: & cõgregabũtur ad eam oẽes gentes in noĩe
domini in hierusalẽ: & non ambulabunt cccccc
post prauitatem cordis sui pessimi. In diebus cc
illis ibit domus iuda ad
domum cccccccccccccc
israel: & venient simul
de terra aquilonis cccc
ad terram quam dedi
cccccccccccccccc cccccccc
patribus vestris. Ego autem dixi. Quomodo cc
ponam te in filios & tribuam tibi terram cccccc
desiderabilẽ hereditatẽ
pclarã exercituũ gẽtiũ:
Et dixi. Patrem vocabis
me & post me cccccccc
ingredi nõ cessabis. Sed quo si contẽnat mulier
amatorẽ suũ: sic contẽpsisti me dom israel dicit domin. Vox in viis
audita est: cccccccccccc
ploratus & vlulatus filiorum israel: qm iniquã fecerunt viam suam: obliti sunt domini cccccccccc
dei sui. Conuertimini
filii reuertentes: & ccc
sanabo auersiones vestras. Ecce nos venimus
ad te. Tu enim es dñs
deus noster. Vere ccccc
mẽdaces erant colles &
multitudo montiũ. Vere in domino deo nostro
salus israel. cccccccccccc
Confusio comedit laborem patrum nostrorum
ab adolescentia nostra:
greges eorũ & armenta
eorum: filios eorũ & filias eorum. Dormiemus
in cõfusione nra: & operiet nos ignominia nra:
quoniã domino deo nostro peccauimus nos cc
& patres nostri ab adolescentia nra vsq; ad diem

ego vbabo: robis t assumã vos vnũ de ciuitate
ἐγὼ καταστρεψίσω ὑμῖν καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἕνα ἐκ πόλεως
t duos de cognatione: t itroducã vos in sion t
καὶ δύο ἐκ πατριᾶς, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς σιὼν καὶ
dabo robis pastores sẽm cor meũ
δώσω ὑμῖν ποιμένας κατὰ τὴν καρδίαν μου
t pascent vos pastores cũ scientia. t
καὶ ποιμανοῦσιν ὑμᾶς ποιμένες μετ' ἐπιστήμης. καὶ
erit si multiplicati fueritis et creueritis sup terrã dicit do
ἔσται ἐὰν πληθυνθῆτε καὶ αὐξηθῆτε ἐπὶ τῆς γῆς λέγει κύ
min. in diebus illis nõ dicẽt vltra: arca
ριος. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἐροῦσιν ἔτι, κιβωτὸς
testamẽti sci israel nõ ascẽdet in cor: nes
διαθήκης ἁγίου ἰσραὴλ οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ καρδίαν, οὐ
q; noiabit neq; visitabit: t nõ fiet
μνημονευθήσεται οὐ μὴ ἐπισκεφθήσεται, καὶ οὐ γενηθήσεται
vltra. in dieb illis t in tpe illo vo
ἔτι. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ κα
cabũt hierlm thron dñi: t cõgregabũ
λέσουσιν τὴν ἱερουσαλὴμ θρόνον κυρίου, καὶ συναχθήσον
tur ad eã oẽes gẽtes: t nõ ãbulabũt vltra
ται εἰς αὐτὴν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οὐ πορευθήσονται ἔτι
post cogitatiões cordis sui mali.
ὀπίσω τῶν ἐνθυμημάτων τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονηρᾶς.
in dieb illis cõuenietẽt dom iuda
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συνελεύσονται ὁ οἶκος ἰούδα
in domũ israel: t veniẽt simul a terra
ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ, καὶ ἥξουσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀπὸ γῆς
aqlonis t ab oib regionib ad terrã qm̃ he
βορρᾶ καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν χωρῶν ἐπὶ τὴν γῆν ἣν κα
reditare feci pres eos. t ego dixi: fiat
τεκληρονόμησα τοὺς πατέρας αὐτῶν. κἀγὼ εἶπα, γένοι
dñe: qr ordiabo te in filios: t dabo tibi terrã
το κύριε, ὅτι τάξω σε εἰς τέκνα, καὶ δώσω σοι γῆν
electã hereditatẽ dei olipotẽtis gẽtiũ: t
ἐκλεκτὴν κληρονομίαν θεοῦ παντοκράτορος ἐθνῶν, καὶ
si patrẽ inuocabis me t a me nõ auerte
εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθέ με καὶ ἀπ' ἐμοῦ οὐκ ἀποστρα
mini: verũtã sicut cõtẽnit mulier i amatorẽ suũ:
φήσεσθε, πλὴν ὡς ἀθετεῖ γυνὴ εἰς τὸν σύντροφον αὐτῆς,
sic cõtẽpsit in me dom israel dicit dñs. vox
οὕτως ἀθέτησεν εἰς ἐμὲ ὁ οἶκος ἰσραὴλ λέγει κύριος. φω
ex labio audita ẽ ploratus t deprcatiões filiorũ
νὴ ἐκ χειλέων ἠκούσθη κλαυθμοῦ καὶ δεήσεως υἱῶν
israel. qr iniqs egerũt in vias eorũ: obliti sunt
ἰσραὴλ. ὅτι ἠδίκησαν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, ἐπελάθοντο
dei sui eos. cõuertimini filii reuertẽtes: t
θεοῦ ἁγίου αὐτῶν. ἐπιστράφητε υἱοὶ ἐπιστρέφοντες, καὶ
sanabo cõtritiones vras. ecce hi nos eri
ἰάσομαι τὰ συντρίμματα ὑμῶν. ἰδοὺ οἵδε ἡμεῖς ἐσό
mus tibi: qr tu dñs de nr es. vere in mẽda
μεθά σοι, ὅτι σὺ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἶ. ὄντως εἰς ψευ
cia erãt colles t fortitudo mõtiũ: verũtã
δος ἔσαν οἱ βουνοὶ καὶ ἡ δύναμις τῶν ὀρέων, πλὴν διὰ
dñm deũ nrm salus israel. at cõfu
κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡ σωτηρία τοῦ ἰσραήλ. ἡ δὲ αἰσχύ
sio cõsũpsit labores pres nros ab
νη κατεπόλωσεν τοὺς μόχθους τῶν πατέρων ἡμῶν ἐκ νε
adolescẽtia eos: oves eos t vitulos
ότητος αὐτῶν, τὰ πρόβατα αὐτῶν καὶ τοὺς μόχθους
eos: filios eos t filias eos.
αὐτῶν, τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν.
dormiuim in cõfusione nra: t cooperuit nos
ἐκοιμήθημεν ἐν τῇ αἰσχύνῃ ἡμῶν, καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς
ignominia nra: qr cotã deo nro peccã
ἡ ἀτιμία ἡμῶν, ὅτι ἐναντίον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμάρ
timus nos t pres nri ab adolescẽtia no
τομεν ἡμεῖς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ἐκ νεότητος ἡ
stra vsq; ad diẽ
μῶν ἕως τῆς ἡμέρας ccccccccccccccccccccccccccc

cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

hanc: & nõ audiuimꝰ voce dñi
ταύτης, καὶ οὐχ ὑπακούσαμεν τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ dei nſi.
θεοῦ ἡμῶν.

Ca.4.

A Sꝫ cõuerſus fuerit iſrael dicit dñs ad me: con-
Εὰν ἐπιστραφῇ Ἰσραὴλ λέγει κύριος πρός με, ἐπι-
uertetur & ſi abſtuleris abominationes ci ab
στραφήσεται. καὶ ἐὰν περιέλῃς τὰ βδελύγματα αὐτῆς ἀπὸ
ore eius: & a facie mea timue
τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου μου οὐκ αἰσ-
rit & iurauerit: viuit dñs cũ
χυνθήσῃ. καὶ ὀμῶσι, ζῇ κύριος μετὰ ἀληθείας, καὶ ἐν κρίσει
veritate: & in iudicio
& in iuſticia: & bñdicẽt in ipo gẽtes:
καὶ ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ εὐλογήσουσιν ἐν αὐτῷ ἔθνη, καὶ
in ipo laudabũt deũ in hierlm. qꝰ hec di-
ἐν αὐτῷ αἰνέσουσιν τὸν θεὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. ὅτι τάδε λέ-
cit dñs viris iuda & hieratoribꝰ hie
γει κύριος τοῖς ἀνδράσιν Ἰούδα καὶ τοῖς κατοικοῦσιν Ἱε-
rusalẽ: inouate vobis
ρουσαλήμ, νεώσατε ἑαυτοῖς νεώματα, καὶ μὴ σπείρε-
noualia: & nõ ſemine
τε ἐπὶ ἄκανθας. περιτμήθητι τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ περιτέ-
ſup ſpinas. circũcidimini deo vro:
μνεσθε ἀκροβυστίας. περιτμήθητε τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ περιτέ-
& circũci
μνεσθε ἀκροβυστίας τῆς καρδίας ὑμῶν ἀνδρες Ἰούδα καὶ οἱ κα-
dite duricia cordis vri viri iuda & ha-
B θήμενοι ἐν Ἱερουσαλήμ, μὴ ἐξελεύσεται ὡς πῦρ ὁ θυμός μου,
bitãtes in hierlm: ne egrediat q̃ſi ignis furor me-
& ἐκκαυθήσεται, καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσων ἀπὸ προσώ-
us: & succendet: & nõ erit q̃ extinguat a fa-
που πονηρίας ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν. ἀναγγείλατε ἐν
cie malicie adinuentionũ vrãꝝ. ãnũciate in
Ἰούδᾳ καὶ ἀκουσθήτω ἐν Ἱερουσαλήμ. εἴπατε σημά-
iuda & audiat in hierlm. dicite cani
τῷ ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἀκουσθήτω ἐν Ἱερουσαλήμ. εἴπατε σημά-
tuba in terra: & clamate fortiter. dicite
τι σάλπιγγι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ κεκράξατε μέγα. εἴπατε
cõgregamini: & ingrediamur in ciuitates mu-
συνάχθητε, καὶ εἰσέλθωμεν εἰς τὰς πόλεις τὰς τειχή-
nitas. aſſumẽte fugite in ſiõ: feſtinate: nõ ſte-
ρεις. ἀναλαβόντες φεύγετε εἰς Σιών, σπεύσατε, μὴ στῆ-
tetis: qꝰ mala ego adduco ab aquilone & cõtritionẽ magnã.
τε: ὅτι κακὰ ἐγὼ ἐπάγω ἀπὸ βορρᾶ καὶ συντριβὴν με-
Aſcẽdit leo de cubili ſuo: & va-
γάλην. ἀνέβη λέων ἐκ τῆς μάνδρας αὐτοῦ, καὶ ἐξελεύσε-
ſtator gentiũ ſe leuauit. & egreſſus e de loco ſuo:
ται ὀλοφυρτὴς ἐθνῶν, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ, τοῦ θεῖ-
vt ponat terrã tuã in ſo-
C nai terrã tuã in ſolitudinẽ. & ciuitates tue va-
ναι τὴν γῆν σου εἰς ἐρήμωσιν. καὶ αἱ πόλεις σου κα-
ſtabũtur remanẽtes abſq; habitatore. Sup hoc
θαιρεθήσονται, τοῦ μὴ κατοικεῖσθαι αὐτάς. ἐπὶ
accingimini ciliciis: & plangite & vlu-
τούτοις περιζώσασθε σάκκους, καὶ κόπτεσθε καὶ ὀλο-
late: qꝰ nõ eſt auerſa ira furoris dñi a no-
λύετε: ὅτι οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς ὀργῆς κυρίου ἀφ' ἡμῶν.
bis. & erit in die illa
& ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος, ἀπολεῖται
dicit dominus: peribit
cor regis & cor principũ:
ἡ καρδία τοῦ βασιλέως καὶ ἡ καρδία τῶν ἀρχόντων,
& obſtupeſcent ſacerdo-
& ἐξεστήσονται οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ προφῆται θαυμάσονται.
tes & pphete conſterna-
καὶ ἐρεῖ ὁ θεὸς κύριος ἄρα γε ἀπατῶν ἀπάτησας τὸν
bũtur: & dixi. Heu: heu:
λαὸν τοῦτον καὶ τὸν Ἱερουσαλὴμ λέγων, εἰρήνη ἔσται ὑμῖν,
heu dñe deus. Ergo ne
& φθάνει ἡ μάχαιρα ἕως τῆς ψυχῆς αὐτῶν. ἐν τῷ καιρῷ
decepiſti populum iſtũ
ἐκείνῳ ἐρεῖται τῷ λαῷ τούτῳ καὶ τῇ Ἱερουσαλὴμ. πνεύματι
& hieruſalem: dicens: pax erit vobis.
ἐρημίας ἐν ὁδῷ θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου οὐκ
Ecce peruenit gladius vſq; ad aiam.
D ἐν καθαρῷ οὐδὲ εἰς ἅγιον. πνεῦμα πλήρωσις ἥξει μοι. νῦν
In tempore illo dicetur
ἐγὼ λαλήσω κρίματά μου πρὸς αὐτούς, ἰδοὺ ὡς νεφέλη
populo hnic & hierusa-
hanc & non audiuimus
vocem domini
dei nostri. 4.

Sꝫ reuerteris iſrael ait
dñs: ad me conuertere.
Si abſtuleris
offendicula tua a facie mea
nõ cõmoueberis. Et iu-
rabis viuit dñs in verita-
te & in iudicio & in iuſtic-
ia & bñdicent eum gen-
tes: ipſumq; lauda bunt.
Hec enim dicit domin?
viro iuda
& hieruſalẽ. Nouate vo-
bis nouale: & nolite co-
ſerere ſup ſpinas. Cir-
cumcidimini domino: co
& auferte preputia cor
dium veſtrorũ viri iuda
& habitatores hieruſalẽ:
ne forte egrediatur vt
ignis indignatio mea &
ſuccẽdatur: & nõ ſit q ex
tinguat: ppter maliciam
cogitationũ vrãrũ. An
nũciate in iuda & in hie-
ruſalẽ: auditũ facite: loq
mini & canite tuba i ter
ra: clamate fortiter: & di
cite. Cõgregamini & in
grediamur ciuitates mu
nitas: leuate ſignum in
ſion. Cõfortamini: noli
te ſtare: qa malum ego
adduco ab aquilone &
cõtritionẽ magnã. Aſcẽ
dit leo de cubili ſuo: &
predo gentiũ ſe leuauit.
Egreſſus eſt de loco ſuo
vt ponat terrã tuã in ſo
litudinẽ. Ciuitates tue va
ſtabũtur remanẽtes abſ-
q; habitatore. Sup hoc
accigite vos ciliciis: plã
gite & vlulate: qa nõ eſt
auerſa ira furoris dñi a
nobis. Et erit in die illa
dicit dominus: peribit
cor regis & cor pricipũ:
& obſtupeſcent ſacerdo
tes & pphete conſterna
bũtur: & dixi. Heu: heu:
heu dñe deus. Ergo ne
decepiſti populum iſtũ
& hieruſalem: dicens: pax erit vobis.
Ecce peruenit gladius vſq; ad animã.
In tempore illo dicetur
populo hnic & hieruſa
lem ventus vrens in
viis que ſunt in deſerto
vie filie populi mei non
ad vẽtilandũ & ad purgã
dum. Spũs plenus ex his
vẽiet mihi. Et nũc ego
loquar
iudicia mea cum eis.
Ecce quaſi nubes

Cap.iiij.

שוב אִם־תָּשׁוּב יִשְׂרָאֵל נְאֻם
סור יְהוָה אֵלַי תָּשׁוּב וְאִם־תָּסִיר
שקץ שִׁקּוּצֶיךָ מִפָּנַי וְלֹא תָנוּד׃ וְנִשְׁבַּעְתָּ
נוד שבע חַי־יְהוָה בֶּאֱמֶת בְּמִשְׁפָּט וּבִצְדָקָה
שכן ברך וְהִתְבָּרְכוּ בוֹ גוֹיִם וּבוֹ יִתְהַלָּלוּ׃
הלל כִּי כֹה אָמַר יְהוָה לְאִישׁ יְהוּדָה
נור וְלִירוּשָׁלִַם נִירוּ לָכֶם נִיר וְאַל
זרע קוץ תִּזְרְעוּ אֶל קוֹצִים׃ הִמֹּלוּ לַיהוָה
נמל סור וְהָסִרוּ עָרְלוֹת לְבַבְכֶם אִישׁ יְהוּדָה
יצא וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם פֶּן־תֵּצֵא כָאֵשׁ
יחם חֲמָתִי וּבָעֲרָה וְאֵין מְכַבֶּה מִפְּנֵי
נגה רוע רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם׃ הַגִּידוּ בִּיהוּדָה
נגד שמע וּבִירוּשָׁלִַם תַּשְׁמִיעוּ וְאִמְרוּ וּתְקָעוּ
שופר שׁוֹפָר בָּאָרֶץ קִרְאוּ מָלֹא וְאִמְרוּ
אסף בוא הַאָסְפוּ וְנָבוֹאָה אֶל עָרֵי הַמִּבְצָר׃
עיר בצר שְׂאוּ נֵס צִיּוֹנָה הָעִיזוּ אַל תַּעֲמֹדוּ
נשא עזז כִּי־רָעָה אָנֹכִי מֵבִיא מִצָּפוֹן וְשֶׁבֶר
עמד רוע גָּדוֹל׃ עָלָה אַרְיֵה מִסְּבֻכוֹ וּמַשְׁחִית
בוא צפן גּוֹיִם נָסָע יָצָא מִמְּקוֹמוֹ לָשׂוּם
גדל ארה שָׁמָה אַרְצֶךָ לְשַׁמָּה עָרֶיךָ תִּצֶּינָה מֵאֵין
שמם צת יוֹשֵׁב׃ עַל־זֹאת חְגְרוּ שַׂקִּים סְפְדוּ
ישב ילל וְהֵילִילוּ כִּי לֹא שָׁב חֲרוֹן אַף
שוב חרה יְהוָה מִמֶּנּוּ׃ וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נְאֻם
אבד שור יְהוָה יֹאבַד לֵב הַמֶּלֶךְ וְלֵב הַשָּׂרִים
שמם נבא וְנָשַׁמּוּ הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים יִתְמָהוּ׃
תמה וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה אָכֵן הִשֵּׁאתָ
נשא לָעָם הַזֶּה וְלִירוּשָׁלִַם לֵאמֹר שָׁלוֹם יִהְיֶה לָכֶם וְנִגְּעָה
שלם היה חֶרֶב עַד הַנָּפֶשׁ׃ בָּעֵת הַהִיא יֵאָמֵר
אמר לָעָם הַזֶּה וְלִירוּשָׁלִַם רוּחַ־צַח
צח שְׁפָיִם בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ בַּת־עַמִּי לוֹא
זרה ברר לִזְרוֹת וּלוֹא לְהָבֵר׃ רוּחַ מָלֵא מֵאֵלֶּה
בוא דבר יָבוֹא לִי עַתָּה גַּם אֲנִי אֲדַבֵּר
דבר שפט אֶת מִשְׁפָּטִים אוֹתָם׃ הִנֵּה כַּעֲנָנִים

יַעֲלֶה וְכַסּוּפָה מַרְכְּבוֹתָיו קַלּוּ עֲלֵה רָכַב
מִנְּשָׁרִים סוּסָיו אוֹי לָנוּ כִּי שֻׁדַּדְנוּ קָלַל
כַּבְּסִי מֵרָעָה לִבֵּךְ יְרוּשָׁלִַם לְמַעַן רוּעַ
תִּוָּשֵׁעִי עַד מָתַי תָּלִין בְּקִרְבֵּךְ יָשַׁע לוּן
מַחְשְׁבוֹת אוֹנֶךָ כִּי קוֹל מַגִּיד מִדָּן חָשַׁב נָגַד
וּמַשְׁמִיעַ אָוֶן מֵהַר אֶפְרָיִם הַזְּכִּירוּ שָׁמַע זָכַר
לַגּוֹיִם הִנֵּה הַשְׁמִיעוּ עַל יְרוּשָׁלִַם שָׁמַע
נֹצְרִים בָּאִים מֵאֶרֶץ הַמֶּרְחָק נוּא רָחַק
וַיִּתְּנוּ עַל עָרֵי יְהוּדָה קוֹלָם נָתַן עִיר
כְּשֹׁמְרֵי שָׂדַי הָיוּ עָלֶיהָ מִסָּבִיב שָׂדֶה הָיָה
כִּי אֹתִי מָרָתָה נְאֻם יְהוָה דַּרְכֵּךְ סָבַב מָרָה
וּמַעַלְלֵיךְ עָשׂוּ אֵלֶּה לָךְ זֹאת רָעָתֵךְ עָלַל עָשָׂה
כִּי מָר כִּי נָגַע עַד לִבֵּךְ מַעַי מַעַי רוּץ מָרַר
אֲחוֹלָה קִירוֹת לִבִּי הוֹמָה לִי לִבִּי חָיַל הָמָה תָּרַשׁ
לֹא אַחֲרִשׁ כִּי קוֹל שׁוֹפָר שָׁמַעְתִּי שָׁפַר רוּעַ
נַפְשִׁי תְּרוּעַת מִלְחָמָה שֶׁבֶר עַל לָתַם
שֶׁבֶר נִקְרָא כִּי שֻׁדְּדָה כָּל הָאָרֶץ קָרָא
פִּתְאֹם שֻׁדְּדוּ אֹהָלַי רָגַע יְרִיעֹתָי יָרַע
עַד מָתַי אֶרְאֶה נֵס אֶשְׁמְעָה רָאָה שָׁמַע
קוֹל שׁוֹפָר כִּי אֱוִיל עַמִּי אֹתִי אֱוִיל אֵת
לֹא יְדָעוּנִי בָנִים סְכָלִים הֵמָּה וְלֹא בִּין רוּץ
נְבוֹנִים הֵמָּה חֲכָמִים הֵמָּה לְהָרֵעַ יָטַב רָאָה
וּלְהֵיטִיב לֹא יָדָעוּ רָאִיתִי אֶת תֹּהוּ הָיָה
הָאָרֶץ וְהִנֵּה תֹהוּ וָבֹהוּ וְאֶל הַשָּׁמַיִם וְאֵין אוֹרָם רָאִיתִי הָרִים
וְהִנֵּה רֹעֲשִׁים וְכָל הַגְּבָעוֹת רָקַל
הִתְקַלְקָלוּ רָאִיתִי וְהִנֵּה אֵין הָאָדָם רָאָה
וְכָל עוֹף הַשָּׁמַיִם נָדָדוּ רָאִיתִי
וְהִנֵּה הַכַּרְמֶל הַמִּדְבָּר וְכָל עָרָיו דִּשֵּׁן עִיר
נִתְּצוּ מִפְּנֵי יְהוָה מִפְּנֵי חֲרוֹן אַפּוֹ
כִּי כֹה אָמַר יְהוָה שְׁמָמָה תִּהְיֶה כָּל הָיָה
הָאָרֶץ וְכָלָה לֹא אֶעֱשֶׂה עַל זֹאת עָשָׂה
תֵּאָבֵל הָאָרֶץ וְקָדְרוּ הַשָּׁמַיִם אָבַל
מִמַّעַל עַל כִּי דִבַּרְתִּי זָמַמְתִּי וְלֹא עָלָה זָמַם
נִחַמְתִּי וְלֹא אָשׁוּב מִמֶּנָּה מִקּוֹל שׁוּב
פָּרָשׁ וְרֹמֵה קֶשֶׁת בֹּרַחַת כָּל הָעִיר

ascendet: & q̃si tẽpestas
currus eius. Velociores
aquilis equi illi. Ve no
bis quoniã vastati sum.
Laua a malicia cor tuũ
hierusalem: vt
salua fias. Vsquequo
morabuntur in te
cogitatiões noxe? Vox
Peniz annũciantis a dan:
& notũ faciẽtis idolũ de
monte effraim. Dicite
gẽtibus. Ecce audãtum
est in hierusalem
custodes venire de terra
longinqua:
et dare super ciuitates
iuda vocem suam.
Quasi custodes agrorũ
facti sunt sup eã i gyro:
quia me ad iracundiã p
uocauit dicit dñs. Vie
tue & cogitatões tue fece
rũt hec ibi. Ista malicia
tua: quia amara: qa teti
git cor tuũ. Ventrẽ meũ
vẽtrẽ meũ doleo: sensus
cordis mei turbati sunt
in me. Nõ tacebo. Q̃ñ
vocem buccine audiuit
anima mea: clamorem
prelii. Contritio super
contritionẽ vocata est:
& vastata est ois terra.
Repente vastata sunt ta
bernacula mea: subito
pelles mee. Vsquequo
videbo fugientẽ: audiã
vocem buccine? Quia
stultus populus me me
non cognouit. Filii in
sipientes sunt & ccccccc
vecordes. Sapientes sunt
vt faciant mala: ccccccc
bene autem facere ne
scierunt. Aspexi ccccccc
terrã & ecce vacua erat
& nihil: & ccccccccccccc
celos & non erat lux in
eis. Vidi montes: ccccc
& ecce mouebantur & ccc
omnes colles cccccccccc
conturbati sunt. Intui
tus sum & non erat hõ:
& omne volatile celi re
cessit. Aspexi: ccccccccc
et ecce carmelus deser
tus: & omnes vrbes eius
destructe sunt: a facie do
mini: & a facie furoris
eius. Hec enim dicit dñs.
Deserta erit omnis ccc
terra: sed tamen consu
mationem non faciam.
Lugebit terra: & mere
bunt celi cccccccccccccccc
desuper: eo q̃ locutus
sum. Cogitaui & non
penituit me: nec auer
sus sum ab eo. A voce cc
equitis & mittentis fugit
tam fugit omnis ciuitas.

ascendet: & sicut tẽpestas currus eius. veloci
ἀναβήσεται, καὶ ὡς καταιγὶς τὰ ἅρματα αὐτοῦ. κουφό
oreo aquilis equi eius. ve nobis q̃ñ miseri facti su
τεροι ἀετῶν ἵπποι αὐτοῦ. οὐαὶ ἡμῖν ὅτι ταλαιπωρούμε
mus. laua a malicia cor tuũ hierusa ἐλε
μεθ. ἀπόπλυνε ἀπὸ κακίας τὴν καρδίαν σου Ἱερουσα
lem: vt saluerio. vsq̃ quo erũt in te cogitatio
λὴμ, ἵνα σωθῇς. ἕως πότε ὑπάρξουσιν ἐν σοὶ διαλογι
nes dolor tuus? qt vox ãnũciantis ex dan veniet
σμοὶ πόνων σου; διότι φωνὴ ἀπαγγέλλοντος ἐκ Δὰν ἥξει
t audiet dolor de mõte ephraim. recordamini gẽtes
καὶ ἀκουσθήσεται πόνος ἐξ ὄρους Ἐφραίμ. ἀπαμνήσθητε ἔθνη
ecce ãnũciate in hierũm: custodes venũt de
ἰδοὺ ἀπαγγείλατε ἐν Ἱερουσαλὴμ, συροφαὶ ἔρχονται ἐκ
terra a lõge: t dedẽt sup ciuitates iuda vo
γῆς μακρόθεν, καὶ ἐδόσαν ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰούδα φω
ces suas. q̃ñ custodiẽtes agrũ facti sũt sup eã i cir
νὰς αὐτῶν. ὡς φυλάσσοντες ἀγροὶ ἐγένοντο ἐπ' αὐτὴν κύ
cuitu. qt me neglexisti dicit dñs: vie tue t
κλῳ. ὅτι ἐμοῦ ἠμέλησας λέγει κύριος, ἀιόδοί σου καὶ
adinuẽtiões tue fecerũt hec tibi. ista ma
τὰ ἐπιτηδεύματά σου ἐποίησαν ταῦτά σοι. αὕτη κα
licia tua: qt amara: qt tetigit vsq̃ ad cor tuũ.
κία σου, ὅτι πικρά, ὅτι ἥψατο ἕως τῆς καρδίας σου. τὴν
ventrẽ meũ vẽtrẽ meũ doleo: t sensus
κοιλίαν μου τὴν κοιλίαν μου ἀλγῶ, καὶ τὰ αἰσθητήρια τῆς
coãdio mei. me ꝑmit aia mea: lacerabit t cor
καρδίας μου. μὲ μάστιξιν ψυχή μου, σπαράσσει καὶ ἡ καρ
meũ: nõ tacebo qt vocẽ tube audiuit
δία μου, οὐ σιωπήσομαί τι φωνὴν σάλπιγγος ἤκουσεν ἡ
aia mea: clamorẽ ꝓlii t miserie cõtritionẽ
ψυχή μου, κραυγὴν πολέμου καὶ ταλαιπωρίας συντριμμὸν
inuocat: q̃ñ fatigata est ois terra repẽtine
ἐπικαλεῖται, ὅτι τεταλαιπώρηται πᾶσα ἡ γῆ ἄφνω, ti
stanũ est tabernaculũ: vilaniate sũt pelles mee. q̃ñ
ταλαιπώρηται ἡ σκηνή, διεσπάσθησαν αἱ δέρρεις μου. ἕως
quo videbo fugientes? audiã vocẽ tubarũ: qt
πότε ὄψομαι φεύγοντας; ἀκούω φωνὴν σαλπίγγων, ὅτι
principes ꝓpli mei me nõ cognouerũt. filii
τοὶ ἡγούμενοι τοῦ λαοῦ μου ἐμὲ οὐκ ἔγνωσαν. υἱοὶ ἄ
ĩsipiẽtes sunt t nõ itelligẽtes: sapiẽtes sũt vt male faciãt:
φρονίς εἰσι καὶ οὐ συνετοί, σοφοὶ εἰσι τοῦ κακοποιῆσαι,
at bõ facere nõ scierũt. aspexi ad
τὸ δὲ καλῶς ποιῆσαι οὐκ ἐπίστασαν. ἐπέβλεψα ἐπὶ τὴν
terrã: t ecce nihil: t in celũ: t nõ erãt
γῆν, καὶ ἰδοὺ οὐδέν, καὶ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ οὐκ ἦν τὰ
lumina eius. vidi mõtes: t erãt tremẽtes: t om
φῶτα αὐτοῦ. ἴδον τὰ ὄρη, καὶ ἦν τρέμοντα, καὶ πάν
nes colles cõturbatos. aspexi: t ec
τας τοὺς βουνοὺς ταρασσομένους. ἐπέβλεψα, καὶ ἰδ
ce nõ erat hõ t oia volatilia
οὐ οὐχ ὑπῆρχεν ἄνθρωπος καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ
celi terrefacta sũt. vidi t ecce carmelus deserti t om
οὐρανοῦ ἐτρόμουν. ἴδον καὶ ἰδοὺ ὁ κάρμηλος ἔρημος καὶ πά
nes ciuitates incense igni: a fa
σαι αἱ πόλεις ἐμπεπυρισμέναι πυρί, ἀπὸ προσώ
cie dñi t a facie ire furoris eius destructe
που κυρίου καὶ ἀπὸ προσώπου ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ κατεφθά
sunt. hec dicit dñs: deserta erit oia terra:
ρησαν. τάδε λέγει κύριος, ἔρημος ἔσται πᾶσα ἡ γῆ,
cõsumationẽ aũt nõ faciã. sup hio lugeat
συντέλειαν δὲ οὐ μὴ ποιήσω. ἐπὶ τούτοις πενθήσει ἡ
terra: t cõtenebescat celũ desup: eo q̃ locutus sũ:
γῆ, καὶ συσκοτασάτω ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν, διότι ἐλάλησα,
t nõ penitebit me: aggressus sũ: t nõ auertar ab eo
καὶ οὐ μετανοήσω, ὥρμησα, καὶ οὐκ ἀποστρέψω ἀπ' αὐ
a. a voce equitis t emittẽtis ꝓfugit
τοῦ. ἀπὸ φωνῆς ἱππέως καὶ ἐκτεταμένου τόξου ἀνεχώ
fugit ois regio
ρησεν πᾶσα ἡ χώρα

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

ingressi sũt in spelũcas: ⁊ in nemora abscõsi sunt:
εἰσέδυσαν εἰς τὰ σπήλαια, καὶ εἰς τὰ ἄλση ἐκρύβησαν,
⁊ sup petras ascenderũt. vniuerse vrbes de-
καὶ ἐπὶ τὰς πέτρας ἀνέβησαν. πᾶσαι πόλεις ἐγ
relicte sũt: nõ habitat in eis hõ. ⁊ tu qd
κατελείφθησαν, οὐ κατοικεῖ ἐν αὐταῖς ἄνθρωπος. καὶ σὺ τί
facies si vestieris coccina ⁊ ornata fueris ornamẽto au
ποιήσεις ἐὰν περιβάλῃ κόκκινα καὶ κοσμήσῃ κόσμῳ χρυ
reo ⁊ si vneris stibio oculos tuos: in va-
σῷ καὶ ἐὰν ἐγχρίσῃς στιμῇ τοὺς ὀφθαλμούς σου, εἰς μά
nũ pulchritudo tua. piecerũt te amatores tui ani
τὴν ὡραϊσμός σου. ἀπώσαντό σε οἱ ἐρασταί σου τὴν ψυ
mã tuã q̃runt. qz vocẽ q̃si parturiẽtis audiui
χήν σου ζητοῦσιν. ὅτι φωνὴν ὡς ὠδινούσης ἤκουσα τοῦ
gemitũ tui. vt primipere vox filie sion
στεναγμοῦ σου. ὡς πρωτοτεκούσης φωνὴ θυγατρὸς σιὼν
deficiet ⁊ dimittet manũ suas. heu me
ἐκλείψει καὶ ἀπολύσει τὰς χεῖρας αὐτῆς. οἴμοι ἐγὼ
qz deficit aia mea sup interfectos.
ὅτι ἐκλέλοιπεν ἡ ψυχή μου ἐπὶ τοῖς ἀνῃρημένοις. Ca. 5.

A Περιδράμετε ἐν ταῖς ὁδοῖς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἴδετε
Circuite in vias hierusalẽ ⁊ vide-
καὶ γνῶτε καὶ ζητήσατε ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς
te ⁊ cognoscite ⁊ q̃rite in plateis eius
εἰ εὑρήσετε ἄνδρα εἰ ἔστι ποιῶν κρίμα καὶ ζητῶν πί-
si inueniatis virũ si est faciẽs iudiciũ ⁊ q̃rens fi-
στιν ἵνα τί ἀνδρὶ εἰ ἔστι ποιῶν κρίμα καὶ ζητῶν πί-
de ⁊ ppicꝰ ero eis dicit dñs. viuit dñs di
στιν καὶ ἵλεως ἔσομαι αὐτοῖς λέγει κύριος. ζῇ κύριος λέ
cũt: ppter hoc nihilominꝰ si mẽdacio iurãt.
γουσι, διὰ τοῦτο οὐκ ἐπὶ ψευδεῖσιν ὀμνύουσι.
dñe oculi tui in fidẽ. flagellasti eos
κύριε οἱ ὀφθαλμοί σου εἰς πίστιν. ἐμαστίγωσας αὐ-
eos ⁊ nõ doluerũt. cõsumpsisti eos ⁊ nõ
τοὺς καὶ οὐκ ἐπόνεσαν. συνετέλεσας αὐτοὺς καὶ οὐκ
voluerũt accipere disciplinã. firmauerũt facies
ἠθέλησαν δέξασθαι παιδείαν. ἐστερέωσαν τὰ πρόσωπα
suas sup petrã ⁊ nõ voluerũt cõuerti.
αὐτῶν ἐπὶ πέτραν καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἐπιστραφῆναι.
⁊ ego dixi: forsitã pauperes sũt qõ nõ valuerũt
καὶ ἐγὼ εἶπα, ἴσως πτωχοί εἰσι διότι οὐκ ἐδυνήθησαν
qz nõ cognouerũt viã dñi ⁊ iudiciũ dei.
ὅτι οὐκ ἔγνωσαν ὁδὸν κυρίου καὶ κρίσιν θεοῦ. πορεύσο-
ibo ergo ad optimates ⁊ loquar eis qz ipi cogno-
μαι πρὸς τοὺς ἄνδρας καὶ λαλήσω αὐτοῖς ὅτι αὐτοὶ ἔγνω-
uerũt viã dñi ⁊ iudiciũ dei: ⁊ ecce vnanimiter cõfre-
σαν ὁδὸν κυ καὶ κρίσιν θεοῦ, καὶ ἰδοὺ ὁμόθυμαδὸν συνέ-
B gerũt iugã diruperũt vincula. idcirco percussit
τριψαν ζυγὸν διέρρηξαν δεσμούς. διὰ τοῦτο ἔπαισεν
eos leo de silua ⁊ lupus vesp̃ ad domos
αὐτοὺς λέων ἐκ τοῦ δρυμοῦ καὶ λύκος ἕως τῶν οἰκιῶν
vastauit eos: ⁊ pard' vigilauit sup
ἐλήστευσεν αὐτούς, καὶ παρδάλις ἐγρηγόρησεν ἐπὶ τὰς
ciuitates eorũ. omꝭ egrediẽs ex eis ca-
πόλεις αὐτῶν. πάντες οἱ ἐκπορευόμενοι ἀπ' αὐτῶν ἁλ-
pientur qz multiplicate sũt impietates eorũ. cõfortati sũt
ίσκονται ὅτι ἐπλήθυναν ἀσεβείας αὐτῶν. ἴσχυσαν
in auersionibꝰ suis. q̃ hoc ppicꝰ ero
ἐν ταῖς ἀποστροφαῖς αὐτῶν. διὰ τοῦτο ἵλεως γένομαί
tibi. filii tui dereliquerũt me ⁊ iurãt in his q̃ nõ
σοι. υἱοί σου ἐγκατέλιπόν με καὶ ὤμοσαν ἐν τοῖς οὐκ
sunt dii ⁊ saturaui eos ⁊ mechati sũt ⁊ in
οὖσι θεοῖς καὶ ἐχόρτασα αὐτοὺς καὶ ἐμοιχῶντο καὶ ἐν
domibꝰ meretricũ cõuersati sũt. ed amatores facti
C οἴκοις πορνῶν κατελύσαν. ἵπποι ἐκλυμαστῶν ἐγένοντο
sũt emissãq̃ ad vxorẽ proximi sui hinni
σαν ἕκαστος ἐπὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐχρε-
ebat. nũqd sup his nõ visitabo dicit dõ-
μέτιζον. μὴ ἐπὶ τούτοις οὐκ ἐπισκέψομαι λέγει κύ-
minus. aut igẽte tali nõ vlisceꝭ aia mea? ascen-
ριος, ἢ ἔθνει τοιούτῳ οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχή μου; ἀνά-
dite sup ppugnacula eiꝰ ⁊ dissipate
βητε ἐπὶ τοὺς προμαχῶνας αὐτῆς καὶ κατασκάψατε

Exo. 22. c.

Infra. 19. c.

Trãsla.B.Mie.

Ingressi sunt ardua: & ascenderũt rupes. Vniuerse vrbes derelicte sũt: & nõ habitat in eis hõ. Tu aũt vastata qd facies? Cum vestieris te coccino: cum ornata fueris monili aureo & pinxeris stibio oculos tuos fru stra cõponeris. Cõtẽpserũt te amatores tui: animã tuã q̃rent. Vocẽ ei quasi parturiẽtis audiui angustias vt puerpere. Vox filie sion inter morientes expandẽtisq̃ manus suas. Ve mihi quia deficit anima mea propter interfectos. 5.

Circuite vias hierusalẽ & aspicite & considerate & querite in plateis eius an inueniatis virum facientem iudicium & querentem fidem: & ppicius ero ei. Q̃ si etiam viuit dñs iuraberũt. & hoc falso iurabũt. Domine oculi tui respiciunt fidẽ. Percussisti eos & nõ doluerũt attriuisti eos & renuerũt accipere disciplinã. Indurauerũt facies suas supra petrã: noluerũt reuerti. Ego autẽ dixi. Forsitan pauperes sunt & stulti: ignorantes viã dñi & iudiciũ dei sui. Ibo ergo ad optimates & loquar eis. Ipsi enim cognouerunt viam dñi & iudiciũ dei sui. Et ecce magis hi simul cõfregerũt iugum: ruperũt vincula. Idcirco percussit eos leo de silua: lupus ad vesperam vastauit eos: pardus vigilans super ciuitates eorũ. Omꝭ qui egressus fuerit ex eis capietur: quia multe sunt puaricatões eorũ: cõfortate sunt auersiones eorũ. Sup quo ppicꝰ tibi esse potero? Filii tui dereliq̃rũt me: & iurant in his q̃ non sunt dii. Saturaui eos & mechati sunt: & in domo meretricis luxuriabãtur. Equi amatores in feminas & emissarii facti sunt: vnusquisq̃ ad vxorẽ proximi sui hinniebat. Nunqd sup his non visitabo dicit dñs: & in gente tali nõ vlisceꝭ aia mea? Ascendite muros eius & dissipate

Tex.heb.biere.v. Pũtiua.heb.

בוא כיף
עלה עזב
ישב שדד
עשה לבש
שנה עדה
קרע פה
נפש
צור
קרע פה
רבש כפה
נא לי כי עיפה נפשי להרגים:
שוטטו בחצות
Cap. v.
חוץ
ראה ידע
רחב מצא
שפט מבקש
אמונה
אסלח לה: ואם חי יהוה יאמרו
אמר שבע
לכן לשקר ישבעו יהוה עיניך
הלוא לאמונה הכיתה אותם
חלה כלה
לקח יסר
פנה
אל
שפט
הלך
דבר
דרך יהוה משפט אלהיהם: אך
המה יחדו שברו על נתקו מוסרות:
עלל יסר
נכה ארה
על כן הכם ארי מיער זאב
שדד
ערבות יחדם נמר שקד על
עיר יצא
עריהם כל היוצא ממנה יטרף
טרף רבה
כי רבו פשעיהם עצמו משבתיהם:
שוב
אי לזאת אסלח לך בניך עזבוני
חלה
וישבעו בלא אלהים ואשבע
שבע
אותם ויאפו ובית זונה יתגודדו:
אות נאף
זנה נדד
סוסים מיזנים משכים היו
חון שכם
איש אל אשת רעהו יצהלו:
הין איש
על אלה לוא אפקד נאם יהוה
צהל פקד
נקם
ואם בגוי אשר כזה לא תתנקם
עלה שור
נפשי: עלו בשרותיה והשחתו

Tex.beb.biere.v. Pũtiua.beb.

1 בוא כיף בעבים ובכפים עלו כל העיר
2 עלה עזב עזובה ואין יושב בהן איש: ואתי
3 ישב שדד שדוד מה תעשי כי תלבשי שני
4 עשה לבש שנה עדה כי תעדי עדי זהב כי תקרעי בפוך
5 קרע פה עיניך לשוא תתיפי מאסו בך
6 נפש עגבים נפשך יבקשו: כי קול
7 צור חולה שמעתי צרה כמבכירה קול
8 בת ציון תתיפח תפרש כפיה אוי
9 רבש כפה נא לי כי עיפה נפשי להרגים:
שוטטו בחצות
Cap. v.
10 חוץ ירושלם וראו נא ודעו ובקשו
11 ראה ידע רחבות מצא איש
12 רחב מצא אם תמצאו איש
13 שפט מבקש אמונה אם יש עשה משפט מבקש אמונה
14 אמן סלח ואסלח לה: ואם חי יהוה יאמרו
15 אמר שבע לכן לשקר ישבעו יהוה עיניך
16 נכה את הלוא לאמונה הכיתה אותם
17 חלה כלה ולא חלו כליתם מאנו קחת מוסר
18 לקח יסר חזקו פניהם מסלע מאנו לשוב:
19 פנה ואני אמרתי אך דלים הם נואלו
20 אל שפט כי לא ידעו דרך יהוה משפט
21 הלך אלהיהם: אלכה לי אל הגדלים
22 דבר ואדברה אותם כי המה ידעו
23 דרך יהוה משפט אלהיהם אך
24 עלל יסר המה יחדו שברו על נתקו מוסרות:
25 נכה ארה על כן הכם ארי מיער זאב
26 שדד ערבות יחדם נמר שקד על
27 עיר יצא עריהם כל היוצא ממנה יטרף
28 טרף רבה כי רבו פשעיהם עצמו משבתיהם:
29 שוב אי לזאת אסלח לך בניך עזבוני
30 חלה וישבעו בלא אלהים ואשבע
31 שבע אותם ויאפו ובית זונה יתגודדו:
32 אות נאף זנה נדד סוסים מיזנים משכים היו
33 חון שכם איש אל אשת רעהו יצהלו:
34 הין איש על אלה לוא אפקד נאם יהוה
35 צהל פקד ואם בגוי אשר כזה לא תתנקם
36 נקם עלה שור נפשי: עלו בשרותיה והשחתו

Prima.heb. Tex.heb.biere.v.

וכלה אל תעשו הסירו נטישותיה עשה סור
כי לוא ליהוה המה: כי בגד בגדו נטש
בית ישראל ובית יהודה נאם
יהוה: כחשו ביהוה ויאמרו לוא אמר
הוא ולא תבוא עלינו רעה וחרב בוא רוש
ורעב לוא נראה: והנביאים יהיו נאה נבא
לרוח והדבר אין בהם כה יעשה עשה
להם: לכן כה אמר יהוה אלהי
צבאות יען דברכם את הדבר
הזה הנני נתן דברי בפיך לאש פה
והעם הזה עצים ואכלתם: הנני
מביא עליכם גוי ממרחק בית נוא רחק
ישראל נאם יהוה גוי איתן הוא
גוי מעולם הוא גוי לא תדע עלם ידע
לשונו ולא תשמע מה ידבר: לשון שמע
אשפתו כקבר פתוח כלם גבורים: דבר
ואכל קציר ולחמך יאכלו בניך פתח מצר
ובנותיך יאכל צאנך ובקרך אכל בנה
יאכל גפנך ותאנתך ירשש עדי רוש
מבצריך אשר אתה בטח בהנה עיר בצר
בחרב: וגם בימים ההמה נאם יום
יהוה לא אעשה אתכם כלה: והיה עשה
כי תאמרו תחת מה עשה יהוה אמר
אלהינו לנו את כל אלה ואמרת
אלהם כאשר עזבתם אותי את
ותעבדו אלהי נכר בארצכם כן עבד
תעבדו זרים בארץ לא לכם: הגידו נגד
זאת בבית יעקב והשמיעוה שמע
ביהודה לאמר: שמעו נא זאת
עם סכל ואין לב עינים להם ולא
יראו אזנים להם ולא ישמעו: ראה
האותי לא תיראו נאם יהוה אם
מפני לא תחילו אשר שמתי
חול גבול לים חק עולם ולא
יעברנהו ויתגעשו ולא יוכלו והמו עבר נגש
גליו ולא יעברנהו ולעם הזה היה יכל המה
גבל

Trāsla.B.Vie.

consumationē aūt nolite facere. Auferte ppagines eius: quia nō sunt dñi. Preuaricatiōe eni puari cata est in me domus israel & domus iuda: ait dñs. Negauerunt dominum & dixerūt. Non est ipse: neq; veniet super nos malum gladium: oo & famem nō videbimus. Prophete fuerunt oooo in ventū locuti: & respōsum nō fuit in eis. Hec ergo euenient illis. Hec dicit dominus deus ooo exercituum. Quia locuti estis verbum oooooo istud. Ecce ego do verba mea in ore tuo in ignem & populū istū in ligna: & vorabit eos. Ecce ego adducā super vos gentem de longinquo domus israel: ait dominus: gentem robustam: oooooooo gentem antiquam: gentem cuius ignorabis ooo linguam nec intelliges quid loquatur. oooooooo Pharetra eius q̄si sepulchrū patēs vniuersi fortes. Et comedet segetes tuas: & panē tuū deuorabit: filios tuos & filias tuas comedet: gregē tuū & armenta tua: & comedet vineā tuā & ficū tuā: & cōteret vrbes munitas tuas in q̄bus tu habes fiduciam gladio. Verunta men in diebus illis: ait dñs: non faciam vos in cōsumationem. Quod si dixeritis quare fecit dominus oooooooooooooo deus noster nobis hec omnia: dices oooooooo ad eos. Sicut dereliquistis me oooooooooooooooo & seruistis deo alieno in terra vestra: sic oooooooo seruietis diis alienis in terra nō vra. Annūciate hec domui iacob: & auditum facite oooooooooooo in iuda dicentes. Audi oooooooooooooooooooooooo populē stulte qui nō habes cor: q habetes oculos non videtis: & aures & non auditis. oooooooo Me ergo non timebitis ait dñs: & a facie mea nō dolebitis: qui posui arenam terminū mari: preceptū sempiternū q̄d nō pteribit: & cōmouebūtur & nō poterūt: & intumescēt fluctus eius: & nō transibūt illud. Populo autem huic factum est

Trās.Gre.lit.cū iter.latina.

cōsumationē aūt ne feceritis. auferetis sustenta
συντέλειαν δὲ μὴ ποιήσητε. ἀποστήσετε τὰς ὑπερηφά
cula eius: q̄ dñi nō sūt: q̄ puaricāo puari
νειας αὐτῆς, ὅτι τοῦ κυρίου οὐκ εἰσὶν, ὅτι ἀθετῶν ἠθέτη
cata est in me dom israel & dom iuda mētite sūt
σαν εἰς ἐμὲ οἶκος Ἰσραὴλ καὶ οἶκος Ἰούδα ἐψεύσαντο
dño suo: & dixerūt: nō sūt hec: nō veniet
τῷ κυρίῳ αὐτῶν, καὶ εἶπαν, οὐκ εἰσὶ ταῦτα, οὐκ ἥξει
sup nos mala: & gladius & famē nō videbimus.
ἐφ' ἡμᾶς κακά, καὶ μάχαιρα καὶ λιμὸν οὐκ ὀψόμεθα. εἰ
pphete nti fuerūt in vētū & sermo dñi nō
προφῆται ἐμοὶ ἦσαν εἰς ἄνεμον καὶ λόγος κυρίου οὐχ
fuit in eis sic erit illis. ppterea hec
ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς οὕτως ἔσται αὐτοῖς. διὰ τοῦτο τάδε
dicit dño oipotens: q̄ locuti estis verbū
λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἀνθ' ὧν ἐλαλήσατε τὸ ῥῆμα
istud: ecce ego dedi verba mea in os
τοῦτο, ἰδοὺ ἐγὼ δέδωκα τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στό
tuū ignē & pplin istū ligna & deuora
μα σου πῦρ καὶ τὸν λαὸν τοῦτον ξύλα καὶ καταφάγε
bit eos. ecce adducā sup vos gētē de lōginquo. domus
ται αὐτούς. ἰδοὺ ἐπάγω ἐφ' ὑμᾶς ἔθνος πόρρωθεν οἶκος
israel dicit dño: gētē robustā: gētē a seculo: gētē
Ἰσραὴλ λέγει κύριος, ἔθνος ἰσχυρόν, ἔθνος ἀπ' αἰῶνος ἔθνος
cui nō audies vocē eius. oculos fortes: pha
οὗ οὐκ ἀκούσῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ. πάντες ἰσχυροὶ, φα
retra eius vt sepulchrū apertū & comedēt
ρέτρα αὐτοῦ ὡς τάφος ἀνεῳγμένος καὶ κατέδονται τὰς
messem vram & panes vros. & comedēt
θερισμοὺς ὑμῶν καὶ τοὺς ἄρτους ὑμῶν. καὶ κατέδονται
filios vros & filias vras: & come
τοὺς υἱοὺς ὑμῶν καὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν, καὶ κατέ
dent vitulos vros & oues vras: &
δονται τοὺς μόσχους ὑμῶν καὶ τὰ πρόβατα ὑμῶν, καὶ
comedent vineas vras & ficetas
κατέδονται τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν καὶ τοὺς συκῶνας
vras & oliueta vra. & capiēt ciu
ὑμῶν καὶ τοὺς ἐλαιῶνας ὑμῶν. καὶ ἁλώσουσι τὰς πό
tates munitas vras in q̄b vos cōfidebatis in e
λεις. τὰς ὀχυρὰς ὑμῶν ἐφ' αἷς ὑμεῖς πεποίθατε ἐπ' αὐ
lio in gladio. & erit in diebus illis di
τῷ ἐν μαχαίρᾳ. καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις λέ
cit dño de vobis nō faciā vos in cōsumatio
γει κύριος ὁ θεός σου οὐ μὴ ποιήσω ὑμᾶς εἰς συντέλει
nē. & erit q̄n dixeritis: ppter q̄d fecit dño
αν. καὶ ἔσται ὅταν εἴπητε, ἕνεκεν τίνος ἐποίησεν κύριος Jeth.
de vobis omnia hec: & dices eis: q̄ 19.d.
ὁ θεὸς ἡμῶν ἡμῖν ἅπαντα ταῦτα; καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, ἀνθ' ὧν
reliquistis me & seruiuistis dio alienio
ἐγκατελίπετέ με καὶ ἐδουλεύσατε θεοῖς ἀλλοτρίοις
in terra vra. sic seruite alienio in terra nō
ἐν τῇ γῇ ὑμῶν. οὕτως δουλεύσατε ἀλλοτρίοις ἐν γῇ οὐχ
vestra. nūciate hec in domū iacob &
ὑμῶν. ἀναγγείλατε ταῦτα εἰς τὸν οἶκον Ἰακὼβ καὶ
audiat in iuda. audite iā hec po
ἀκουσθήτω ἐν τῷ Ἰούδα. ἀκούσατε δὴ ταῦτα λα
pule stulte & sine corde. oculi eius & nō vi
ὸς μωρὸς καὶ ἀκάρδιος. ὀφθαλμοὶ αὐτοῖς καὶ οὐ βλέ
dent: aures eius & nō audiūt. nūq̄d me nō
πουσιν. ὦτα αὐτοῖς καὶ οὐκ ἀκούουσιν. μὴ ἐμὲ οὐ
timebitis dicit dño: aut a facie mea
φοβηθήσεσθε λέγει κύριος; ἢ ἀπὸ προσώπου μου
nō formidabitis q̄ disposuit arenā terminū ma
οὐκ ἐυλαβηθήσεσθε ὃν τάξαντα ἄμμον ὅριον τῇ θαλάσ
ri pceptū sēpiternū & nō trāsgredietur illū &
σῃ πρόσταγμα αἰώνιον καὶ οὐκ ὑπερβήσεται αὐτὸ καὶ
turbabit & nō poterit. & sonabūt fluctus
ταραχθήσεται καὶ οὐ δυνήσεται. καὶ ἠχήσουσιν τὰ κύ
eius & nō trāsgredietur illud. at pplo
ματα αὐτῆς καὶ οὐχ ὑπερβήσεται αὐτό. τῷ δὲ λαῷ
huic factū est
τούτῳ ἐγένετο

G

B

cor nõ audiẽo ⁊ icredulũ. declinauerũt ⁊ abierũt:
καρδίᾳ ἀνόητος καὶ ἀπειθής· ἐξέκλιναν καὶ ἀπῆλθοσαν,
⁊ nõ dixerũt in corde suo: timeamꝰ tã dñm
καὶ οὐκ εἶπαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, φοβηθῶμεν δὴ κύριον
deũ vrm q̃ dat nobis pluuiã matutinã ⁊ sero
τὸν θεὸν ὑμῶν τὸν διδόντα ἡμῖν ὑετὸν πρώϊμον καὶ ὄψιον
tinã scõm tpa plenitudiꝰ pcepti messis ⁊
μετὰ καιρὸν πληρώσεως προστάγματος θερισμοῦ καὶ
custodiuit nobis. iniqtates vre declinauerũt hec ⁊
ἐφύλαξεν ἡμῖν· αἱ ἀνομίαι ὑμῶν ἐξέκλιναν ταῦτα καὶ αἱ
pcta vra recedere fecerũt bona a vobis: q: inuẽti
ἁμαρτίαι ὑμῶν ἀπέστησαν τὰ ἀγαθὰ ἀφ' ὑμῶν, ὅτι εὑρέθη-
sunt in pplo meo ipii: ⁊ laqueũ statuerũt
σαν ἐν τῷ λαῷ μου ἀσεβεῖς, καὶ παγίδα ἔστησαν
vtcoꝛũpat viros ⁊ ceperũt q̃ſi decipula ex
G ἐπιβουλεύειν ἄνδρας· καὶ συνελαμβάνοσαν ὡς παγὶς ἐφι-
tenta plena volatilibũ. sic domꝰ eoꝝ plene
σταμένη πλήρης πετεινῶν· οὕτως οἱ οἶκοι αὐτῶν πλήρεις
dolo. ideo magnificati sũt ⁊ ditati sunt: incraſ
δόλου· διὰ τοῦτο ἐμεγαλύνθησαν καὶ ἐπλούτησαν, ἐπα-
ſati sunt ⁊ trasgressi sũt iudiciũ. nõ iudicauerũt iudiciũ
χύνθησαν καὶ παρέβησαν κρίσιν· οὐκ ἔκριναν κρίσιν
pupilli ⁊ iudiciũ vidue nõ iudicauerũt. nũqd sup hiis
ὀρφανοῦ καὶ κρίσιν χήρας οὐκ ἐκρίνοσαν· μὴ ἐπὶ τούτοις
nõ visitabo dicit dñs: aut i gẽte hmõi
τοῖς οὐκ ἐπισκέψομαι λέγει κύριος, ἢ ἐν ἔθνει τοιούτῳ
nõ vlciscet aia mea? stupor ⁊ horribilia facta sũt
οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχή μου; ἔκστασις καὶ φρικτὰ ἐγένετο
in terra. pphete pphetant iniqua: ⁊
ἐπὶ τῆς γῆς· οἱ προφῆται προφητεύουσιν ἄδικα, καὶ οἱ
sacerdotes plauserũt manib⁹ suis. pplꝰ meꝰ
ἱερεῖς ἐπεκρότησαν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· ὁ λαός μου ἢ
dilexit sic: ⁊ q̃d faciet post hec.
ἠγάπησεν οὕτως, καὶ τί ποιήσεται εἰς τὰ μετὰ ταῦτα.

Ca.6. A Confortamini filii bẽiamin de medio hierusa-
Εἰσχύσατε υἱοὶ Βενιαμεὶν ἐκ μέσου τῆς Ἱερουσα-
lem ⁊ de thecue significate tuba. ⁊ sup be
λὴμ καὶ ἐκ θεκουὲ σημάσατε σάλπιγγι· καὶ ὑπὲρ Βη-
thacharẽ leuate signũ: q: mala imminẽt ab aqlo
θαχαρὲμ ἄρατε σημεῖον, ὅτι κακὰ ἐκκέκυφεν ἐξ ἀβορ-
no: ⁊ cõtritio magna erit: ⁊ auferet
ῥᾶ, καὶ συντριβὴ μεγάλη ἔσται· καὶ ἀφαιρήσεται τὰ
ciſitudo tua filia sion. ad eã venient pastores
ὕψος σου θύγατερ Σιών· εἰς αὐτὴν ἥξουσιν ποιμένες
⁊ greges eorũ: ⁊ figent in ea tento
καὶ τὰ ποίμνια αὐτῶν, καὶ πήξουσιν ἐπ' αὐτὴν σκη-
ria circuitu: ⁊ pascent vnuſqſq
νὰς κύκλῳ, καὶ ποιμανοῦσιν ἕκαστος τῇ χειρὶ αὐτοῦ.
ꝑparate sup eã bellũ. cõſurgite ⁊ aſce-
παρασκευάσασθε ἐπ' αὐτὴν πόλεμον· ἀνάστητε καὶ ἀνα-
damꝰ ad eã i meridie. ve vobis q: declinauit
βῶμεν ἐπ' αὐτὴν μεσημβρίας. οὐαὶ ὑμῖν ὅτι κέκλικεν ἡ
dies q: deficiunt vmbre vesperi: surgite
ἡμέρα ὅτι ἐκλείπουσιν αἱ σκιαὶ τῆς ἑσπέρας, ἀνάστητε
⁊ aſcendamꝰ in nocte ⁊ diſſipemus fundamẽta
καὶ ἀναβῶμεν ἐν νυκτὶ καὶ διαφθείρωμεν τὰ θεμέλια
eius. q: hec dicit dñs virtutum: excidi-
αὐτῆς· ὅτι τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἐκκόψα-
te fũdamẽta eius effunde sup hierusalem exercitũ.
τε θεμέλια αὐτῆς ἔκχυσον ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ δύναμιν.
B ὁ δυνάστης μενδὰξ τοτὲ καταδυναστεία ἐν αὐτῇ· ὡς ψύ-
ꝯgidat cisterna aquã suam: sic ifrigidat malitia e-
χει λάκκος ὕδωρ αὐτοῦ, οὕτως ψύχει κακία αὐ-
ius. impietas ⁊ miseria audietur in e-
τῆς· ἀσέβεια καὶ ταλαιπωρία ἀκουσθήσεται ἐν αὐ-
a cõtra faciem eiꝰ semp. volore ⁊ flagello
τῇ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς διαπαντός· πόνος καὶ μάστιγι

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo oo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo oooooo oooooooo

Eſai. 1.f. 8.co.in tra.9.c

'cor'' incredulũ'' & exaſperans.° Receſſerũt' & abierũt:' & nõ' dixerũt'' in cor de ſuo.' Metuamus' dñm 'deũ nrm:' qui dat nobis 'pluuiã' tẽporaneã' & ſero tinã' in tpe ſuo:' plenitudi nẽ' annue' meſſis' cuſtodiẽ tem' nobis.' Iniqtates no ſtre'' declinauerunt'' hec: ° & peccata nra' prohibue runt' bonũ' a nobis:' quia 'inuẽti ſunt'' in pplo meo 'ipii:' iſidiãtes' quaſi aucu pes:' laqueos' ponẽtes & 'pedicas ad ooooooooooooo 'capiẽdos' viros.' Sicut de cipula' plena' auibus :' ſic 'dom' eorũ 'plene'' dolo. ''Ideo' magnificati ſũt' & ditati :' incraſſati ſunt & 'ipinguati:' & '' preterieũt 'ſermões meos' peſſime. 'Cauſam' nõ' iudicaue rũt:' cãm' pupilli nõ' dire xerũt:' & iudiciũ' pauper' nõ' iudicauerũt.' Nunqd ſup' his'' nõ '' viſitabo' di cit' dñs' aut' ſup gentẽ' hu iuſcemodi'' nõ' vlciſcetur 'aia mea?' Stupor' & mira bilia' facta ſunt' in terra. ° Prophete' pphetabant 'mendaciũ:' & ſacerdotes ' applaudebãt' manib⁹ ſu is:' & populus meus'' dile xit'' talia:' quid igitur' fiet 'in nouiſſimo eius? 6.

Confortamini' filii 'beniamin oooooooo 'in medio' hieruſalem:' & in thecua' clangite oooooo 'buccina:' & ſuper' betha carem'' leuate oooooooooooo ''vexillum:' quia' malũ' vi ſum eſt' ab aquilone oooo '' & cõtritio' magna.'' Spe cioſe' & delicate' aſſimila ui' filiã' ſion:' ad eam' ve nient' paſtores oooooooooo ' & greges eorum.' Fixe runt' in ea' tentoria oooo 'i circuitu :' paſcet' vnuſqſ q̃'' eos qui ſub' manu ſua ſunt.' Sanctificate' ſup eã 'bellũ:' cõſurgite:' & aſcẽ damꝰ in meridie.'' Ve' no bis' qa' decliauit' dies:' qa 'lõgiores facte ſunt' vm bre' veſpi.' Surgite' & aſcẽ damus' in nocte:' & diſſi pemꝰ' domus eiꝰ:' qa'' hec ' dicit' dñs' exercituũ.' Ce dite' lignũ eiꝰ.' Et fundite 'circa'' hieruſalẽ' aggerẽ. 'Hec ẽ' ciuitas' viſitatiõis: ' oĩs' calũnia' in medio eiꝰ. 'Sic frigidã facit' ciſterna ' aquã ſuã:' ſic' frigidã fecit ' maliciã ſuã.' Iniqtas'' & va ſtitas'' audietur' i ea' corã me' ſp:' ifirmitas' & plaga

'סָרַר' מָרָה 'לֵב' סוֹרֵר' וּמוֹרֶה 'סָרוּ' וַיֵּלֵכוּ: 'וְלוֹא
'סוּר 'יָרֵא 'אָמְרוּ' בְּלִבָּם' נִירָא' נָא' אֶת' יְהוָה
'יָרֵה' לֶקֶשׁ 'אֱלֹהֵינוּ' הַנֹּתֵן' גֶּשֶׁם' וּיוֹרֶה' וּמַלְקוֹשׁ
'חָמֵשׁ' קָצִיר 'בְּעִתּוֹ' שָׁבֻעוֹת' חֻקּוֹת' קָצִיר' יִשְׁמָר
'שָׁמַר' מָנוֹר 'לָנוּ: ! עֲוֹנוֹתֵיכֶם' הִטּוּ' אֵלֶּה
'וְחַטֹּאותֵיכֶם' מָנְעוּ' הַטּוֹב: מִכֶּם: 'כִּי
'נִמְצְאוּ' בְעַמִּי' רְשָׁעִים' יָשׁוּר: כְּשֵׁךְ
'יָשַׁךְ' יָקוּשִׁים' הִצִּיבוּ: מַשְׁחִית' אֲנָשִׁים
'יֹקְשׁוּ' יִלְכְּדוּ: כְּלוּב' מָלֵא' עוֹף' כֵּן' בָּתֵּיהֶם
'לָכַד' כֹּלֶב 'מְלֵאִים' מִרְמָה' עַל' כֵּן' גָּדְלוּ' וַיַּעֲשִׁירוּ:
'גָּדַל' עָשַׁר 'רוּץ' שָׁמְנוּ: עָשְׁתוּ' גַּם' עָבְרוּ' דִּבְרֵי' רָע
'דון' יָתוֹם 'דִּין' לֹא' דָנוּ' דִּין' יָתוֹם' וְיַצְלִיחוּ
'צָלַח' שָׁפַט 'וּמִשְׁפַּט' אֶבְיוֹנִים' לֹא' שָׁפָטוּ' הֲעַל
'אָבָה' פָּקַד 'אֵלֶּה' לֹא' אֶפְקֹד' נְאֻם' יְהוָה' אִם
'נָקַם 'בְּגוֹי' אֲשֶׁר' כָּזֶה' לֹא' תִתְנַקֵּם' נַפְשִׁי:
'שָׁמֵם' הָיָה 'שַׁמָּה: וְשַׁעֲרוּרָה' נִהְיְתָה' בָּאָרֶץ:
'הַנְּבִיאִים' נִבְּאוּ' בַשֶּׁקֶר' וְהַכֹּהֲנִים
'יִרְדּוּ' עַל' יָדֵיהֶם' וְעַמִּי' אָהֲבוּ' כֵּן' וּמָה
'רָדָה
'עָשָׂה 'תַּעֲשׂוּ' לְאַחֲרִיתָהּ:

Cap.vj.

'הָעֵזוּ' בְּנֵי' בִנְיָמִן
'עֵזֶר' תָּקֵעוּ מִקֶּרֶב' יְרוּשָׁלִַם' וּבְתְקוֹעַ' תִּקְעוּ
'נָשָׂא' שׁוּפָר' וְעַל' בֵּית' הַכֶּרֶם' שְׂאוּ
'נָשָׂא' רוּעַ מַשָּׂאת' כִּי' רָעָה' נִשְׁקְפָה' מִצָּפוֹן
'שָׁקַף' צָפוֹן וְשֶׁבֶר' גָּדוֹל: הַנָּוֶה' וְהַמְעֻנָּגָה' דִּמִּיתִי
'נָוֶה' עָנַג בַּת' צִיּוֹן: אֵלֶיהָ' יָבֹאוּ' רֹעִים
'בּוֹא' רֹעֶה וְעֲדָרֵיהֶם' תָּקְעוּ' עָלֶיהָ' אֹהָלִים
'רָעָה
'סָבַב סָבִיב' רָעוּ' אִישׁ' אֶת' יָדוֹ: כַּרְּשׁוּ
'לָחַם' עָלָה עָלֶיהָ' מִלְחָמָה' קוּמוּ' וְנַעֲלֶה
'גָּוֹה בַּצָּהֳרָיִם' אוֹי' לָנוּ' כִּי' פָנָה' הַיּוֹם' כִּי
יִנְטוּ' צִלְלֵי' עָרֶב: קוּמוּ' וְנַעֲלֶה' בַּלַּיְלָה
'שָׁחַת' וְנַשְׁחִיתָה' אַרְמְנוֹתֶיהָ: כִּי' כֹה' אָמַר
'יָצַק' יְהוָה' צְבָאוֹת' כְּרֻתוּ' עֵצָהּ' וְשִׁפְכוּ' עַל
'פָּקַד יְרוּשָׁלִַם' סֹלֻלָה' הִיא' הָעִיר' הָפְקֹד
'קוּר' כָּלָה' עֹשֶׁק' בְּקִרְבָּהּ: כְּקָרַת' בַּיִר
'רוּץ' שָׁדַד מֵימֶיהָ' כֵּן' הִכְרָה' רָעָתָהּ' חָמָס' וָשֹׁד
'שָׁמַע' פָּנָה 'תָּמִיד' חֳלִי' וּמַכָּה:
'תָּמִיד' חָלָה

k

ἐστὶ. i.f. 8.co.in tra.9.c

Ca.6. A

G

Iſai. 19.d.

B

הוֹסְרִי יְרוּשָׁלִַם פֶּן תִּקַּע נַפְשִׁי
מִמֵּךְ פֶּן אֲשִׂימֵךְ שְׁמָמָה אֶרֶץ לוֹא
נוֹשָׁבָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
עוֹלֵל יְשֹׁלְלוּ כַּנֶּפֶן שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל
הָשֵׁב יָדְךָ כְּבוֹצֵר עַל סַלְסִלוֹת׃
עַל מִי אֲדַבֵּרָה וְאָעִידָה וְיִשְׁמָעוּ
הִנֵּה עֲרֵלָה אָזְנָם וְלֹא יוּכְלוּ
לְהַקְשִׁיב הִנֵּה דְבַר יְהוָה הָיָה לָהֶם
לְחֶרְפָּה לֹא יַחְפְּצוּ בוֹ׃ וְאֵת
חֲמַת יְהוָה מָלֵאתִי נִלְאֵיתִי הָכִיל
שְׁפֹךְ עַל עוֹלֵל בַּחוּץ וְעַל סוד
בַּחוּרִים יַחְדָּו כִּי גַם אִישׁ עִם אִשָּׁה
יִלָּכֵדוּ זָקֵן עִם מְלֵא יָמִים׃ וְנָסַבּוּ
בָתֵּיהֶם לַאֲחֵרִים שָׂדוֹת וְנָשִׁים
יַחְדָּו כִּי אַטֶּה אֶת יָדִי עַל יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה׃ כִּי מִקְּטַנָּם וְעַד
גְּדוֹלָם כֻּלּוֹ בוֹצֵעַ בָּצַע וּמִנָּבִיא
וְעַד כֹּהֵן כֻּלּוֹ עֹשֶׂה שָׁקֶר׃ וַיְרַפְּאוּ
אֶת שֶׁבֶר עַמִּי עַל נְקַלָּה לֵאמֹר
שָׁלוֹם שָׁלוֹם וְאֵין שָׁלוֹם׃ הֹבִישׁוּ
כִּי תוֹעֵבָה עָשׂוּ גַּם בוֹשׁ לֹא יֵבוֹשׁוּ
גַּם הַכְּלִים לֹא יָדָעוּ לָכֵן יִפְּלוּ
בַּנֹּפְלִים בָּעֵת פְּקֻדָתִים יִכָּשְׁלוּ
אָמַר יְהוָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה עִמְדוּ
עַל דְּרָכִים וּרְאוּ וְשַׁאֲלוּ לִנְתִיבוֹת
עוֹלָם אַי זֶה דֶּרֶךְ הַטּוֹב וּלְכוּ
בָהּ וּמְצָאוּ מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁכֶם
וַיֹּאמְרוּ לֹא נֵלֵךְ׃ וְהַקְמֹתִי עֲלֵיכֶם
צֹפִים הַקְשִׁיבוּ לְקוֹל שוֹפָר
וַיֹּאמְרוּ לֹא נַקְשִׁיב׃ לָכֵן שִׁמְעוּ
הַגּוֹיִם וּדְעִי עֵדָה אֶת אֲשֶׁר בָּם׃
שִׁמְעִי הָאָרֶץ הִנֵּה אָנֹכִי מֵבִיא רָעָה
אֶל הָעָם הַזֶּה פְּרִי מַחְשְׁבוֹתָם כִּי
עַל דְּבָרַי לֹא הִקְשִׁיבוּ וְתוֹרָתִי
וַיִּמְאָסוּ בָהּ׃ לָמָּה זֶּה לִי לְבוֹנָה מִשְּׁבָא
תָּבוֹא וְקָנֶה הַטּוֹב מֵאֶרֶץ מֶרְחָק
לְבוֹנָתֶךָ

יָסַר תָּקַע
מִן שׁוּם
יָשַׁב
עָלַל
שׁוּב בָּצַר
סַלְסִל דִּבֵּר
עֵד שָׁמַע
יָכֹל
קָשַׁב
חָפֵץ
חֵמָה מָלָא
כּוּל עָלַל
בָּחוּר יַחַד
מַה אִישׁ עִם אִשָּׁה
יָלַד יוֹם
סָבַב בַּיִת
שָׂדֶה נָשָׁה
נָטָה
גָּדַל בָּצַע
נָבָא רָפָא
מָלַל
שָׁלוֹם בּוֹשׁ
תּוֹעֵבָה עָשָׂה
כָּלַם נָפַל
כָּשַׁל
אָמַר עָמַד
רָאָה
עוֹלָם אַי
הָלַךְ טוֹב
רָגַע
אָמַר קוּם
צָפָה קָשַׁב
שָׁפָר
יָדַע יָעַד
בּוֹא רוּעַ
פָּרָה קָשַׁב
קָשַׁב יָרֵא
מָאַס
בּוֹא
רָחֹק

"Erudire" hierusalem' ne
forte' recedat' anima mea
b a te:' ne forte' ponã te
'desertã:' terrã' inhabitabi
lem.' Hec' dicit' dñs' exer
cituũ. Vsq; ad' racemum
'colligent' quasi in vinea
'reliquias' israel. ooooooo
'Cõuerte' manũ tuã' q̃si
vindemiator' ad' cartallũ.
'Cui' loquar:' & quẽ' cõ
testabor' vt audiar. ooooo
'Ecce' incircuncise' aures
eorum' & oooooooooooooo
'audire' nõ' possunt.' Ecce
'verbũ' dñi' factũ est' eis
'in opprobrium:' & non
'suscipient' illud.' Idcirco
'furore' dñi' plenus sum:
'laborauí' sustinens. oooo
'Effunde' super' paruulũ
'foris' & super' concilium
'iuuenun' simul.' Vir' enĩ
'cum' muliere oooooooo
'capietur:' senex' cuꝫ' ple
no' dierum.' Et transibũt
'domus eorum' ad alte-
ros' agri' & vxores oooo
'pariter:' qa' extendã' ma
num meã' sup' habitãtes
'terram' dicit' dñs.' A mi
nore' quippe' vsq; ad ooo
'maiore' omnes' auaricie
student:' & a propheta oo
'vsq; ad' sacerdotẽ' cuncti
'faciunt' dolum.' Et cura
bant' cõtritionẽ filie' ppli
mei' cũ' ignominia' dicen
tes:' pax' pax:' & nõ erat
'pax.' Confusi sunt oooo
'qa' abomiationẽ' fecerũt
'qn potius' cõfusione' nõ
'sũt cõfusi:' & erubescere
'nescierũt.' Quãobrẽ' ca
dent' inter ruẽtes:' in tpe
'visitationis sue' corruẽt:
'dicit' dominus.' Hec' di-
cit' dñs.' State oooooooooo
'super' vias' & videte:' &
interrogate' de semitis oo
'antiquis' que' sit' via' bo
na:' & ambulate oooooooo
'in ea:' & inuenietis' refri
gerium' animabus vrĩs.
'Et dixerũt.' Nõ' ambula
bim'.' Et cõstitui' sup vos
'speculatores.' Audite
'vocem' tube. oooooooo
'Et dixerũt.' Non' audie
mus.' Ideo' audite oooooo
'gentes' & cognoscite' cõ
gregatio:' quãta ego faciã
'eis.' Audi' terra.' Ecce
'ego' adducam' mala ooo
'sup' populũ' istũ:' fructũ
'cogitationũ eius:' quia
'verba mea' non' audie-
runt:' & legem meam oo
'proiecerunt.' Vt' quid
'mihi' thus' de saba oooo
'affertis:' & calamũ' suaue
olentẽ' de terra' logiqua.

erudierio hierũm ne recedat aia mea a
παιδευθήσῃ ἱερουσαλὴμ μὴ ἀποστῇ ἡ ψυχή μου ἀπὸ
te ne factã te iusã terrã q̃ nõ hitabitur.
σοῦ. μὴ ποιήσω σε ἄβατον γῆν οὐ κατοικηθήσεται.
qꝫ hec vicit dñs virtutũ: racemate race-
ὅτι τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, καλαμᾶδε καλα
mate q̃si vineã reliqias israel. reuer
μᾶδε ὡς ἀμπελῶν τὰ κατάλοιπα τοῦ ἰσραήλ. ἐπι-
timini q̃si videmiãs in cartallũ suũ. ad quẽ
στρέψατε ὡς τρυγῶν ἐπὶ τὸν καρταλλὸν αὐτοῦ. τίνι τὶ
loquar ꝫ cõtestor ꝫ audiet: ecce icir
να λαλήσω καὶ διαμαρτύρομαι καὶ ἀκουσθήσεται; ἰδοὺ ἀπε
cisse aures eorꝫ ꝫ nõ possunt audire. ecce
ρίτμητα τὰ ὦτα αὐτῶν καὶ οὐ δύνανται ἀκούειν. ἰδοὺ
verbũ dñi factũ est eis i opprobriũ: nõ vo
τὸ ῥῆμα κυρίου ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ὀνειδισμόν, οὐ μὴ βου
lent illũ audire ꝫ furore meũ iplenus ꝫ
λιθῶσιν αὐτὸ ἀκοῦσαι καὶ τὸν θυμόν μου ἔπλησα καὶ
sustinui ꝫ nõ cõsumpsi eos. effundã sup paruulos
ἐπέχων καὶ οὐ συνετέλεσα αὐτούς. ἐκχεῶ ἐπὶ νήπια
deforis ꝫ sup cõgregationẽ iuuenũ simul: qꝫ vir ꝫ
ἔξωθεν καὶ ἐπὶ συναγωγὴν νεανίσκων ἅμα, ὅτι ἀνὴρ καὶ
mulier capient. senex cũ pleno die-
γυνὴ συλληφθήσονται. πρεσβύτερος μετὰ πλήρους ἡμε
rũ. ꝫ transferent dom' eorꝫ ad altero.
ρῶν. καὶ μετασταφήσονται αἱ οἰκίαι αὐτῶν εἰς ἑτέρους.
agri ꝫ vxores eorꝫ pariter: qꝫ extẽdã
ἀγροὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν ὁμοῦ, ὅτι ἐκτενῶ
manũ meã sup hitantes terrã hãc
τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύ-
dicit dñs: qꝫ a parno eorꝫ vsq; ad magnũ
την λέγει κύριος, ὅτι ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν καὶ ἕως μεγά-
oes cõsumauerũt iniqua a sacerdote ꝫ vsq; ad
λου πάντες συνετέλεσαν ἄνομα ἀπὸ ἱερέως καὶ ἕως
pseudo.pphetã oes fecerũt mẽdacia. ꝫ curabãt
ψευδοπροφήτου πάντες ἐποίησαν ψεύδη. καὶ ἴασαι τὸ
cõtritionẽ ppli mei parui pẽdẽtes ꝫ dicẽtes:
σύντριμμα τοῦ λαοῦ μου ἐξουδενοῦντες καὶ λέγοντες,
pax ꝫ vbi est pax. cõfusi sunt qꝫ defecerũt
εἰρήνη καὶ ποῦ ἐστιν εἰρήνη. κατῃσχύνθησαν ὅτι ἐξέλιπον
ꝫ neqꝫ sicut cõfusi erubuerũt: ꝫ ignominiã
σαν καὶ οὐδ' ὡς καταισχυνόμενοι ἠσχύνθησαν, καὶ τὴν ἀτιμίαν
suã nõ cognouerũt. ppter hoc cadent in ruina
αὐτῶν οὐκ ἔγνωσαν. διὰ τοῦτο πεσοῦνται ἐν τῇ πτώσει
sua: ꝫ in tpe visitatiõis sue peribũt di-
αὐτῶν, καὶ ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀπολοῦνται εἶπε
xit dñs. hec dicit dñs: state sup vias
κύριος. τάδε λέγει κύριος, στῆτε ἐπὶ τὰς ὁδοὺς
ꝫ videte: ꝫ iterrogate semitas dñi eternas.
καὶ ἴδετε, καὶ ἐρωτήσατε τρίβους κυρίου αἰωνίους.
ꝫ videte q̃ nõ est via bona: ꝫ ãbulate
καὶ ἴδετε ποία ἐστὶν ἡ ὁδὸς ἡ ἀγαθή, καὶ βαδίσατε
in ea: ꝫ inuenietis purificationẽ aiabꝫ vrĩs.
ἐν αὐτῇ, καὶ εὑρήσετε ἁγισμὸν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν.
ꝫ dixerũt: nõ ibimꝰ. cõstitui sup vos speculatores:
καὶ εἶπαν, οὐ πορευσόμεθα. κατέστησα ἐφ' ὑμᾶς σκοπούς,
audite vocẽ tube. ꝫ dixerũt: nõ
ἀκούσατε τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος. καὶ εἶπαν, οὐκ
audiemꝰ. ppter hoc audierũt gẽtes ꝫ pasce
ἀκουσόμεθα. διὰ τοῦτο ἤκουσαν τὰ ἔθνη καὶ οἱ ποιμαίνο-
tes greges suos. audi terra: ecce ego iduco
τες τὰς ποίμνας αὐτῶν. ἄκουε γῆ, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω
sup ppũm hũc mala: fructũ auersionis
ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον κακά, τὸν καρπὸν ἀποστροφῆς
eorꝫ: qꝫ verbo meo nõ attẽderũt ꝫ legẽ
αὐτῶν, ὅτι τῷ λόγῳ μου οὐ προσέχετε καὶ τὸν νόμον
meã piecerũt. vt q̃d mihi thus de saba affertis
μου ἀπώσασθε. ἵνατί μοι λίβανον ἐκ σαβὰ φέρετε
ꝫ cinnamomũ de terra de lõge
καὶ κιννάμωμον ἐκ γῆς μακρόθεν

Eli. 1.d.

Mat. 11.d.

Eli. 15.d.

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

holocausta vſa nõ ſũt accepta: τ victime
τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν οὐκ εἰσὶ δεκτά, καὶ αἱ θυσίαι
vſe nõ placuerũt mihi. ꝓpter hoc hec dicit dñs:
ὑμῶν οὐχ ἡδυνάθη μοι. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ
ego do in ꝓpſin illũ infirmitatẽ: q infir-
ἐγὼ δίδωμι ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον ἀδυναμίαν, καὶ ἀδυ-
F mabunt in ea pſeo τ filii ſimul: vicin⁹ τ
νήσουσιν ἐν αὐτῇ πατέρες καὶ υἱοὶ ἅμα, γείτων καὶ ὁ
prim⁹ et⁹ peribũt. hec dicit dñs: ecce
πλησίον αὐτοῦ ἀπολοῦνται. τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ
ꝓpls venit ab aclone τ gẽteo cõſurgẽt ab ex
λαὸς ἔρχεται ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἔθνος ἐξεγερθήσονται ἀπ' ἐσχά-
tremo terre. arcũ τ zibynã tenebũt. ipudẽo
του τῆς γῆς. τόξον καὶ ῥιβύνην κρατήσουσιν. ἰταμός
eſt τ nõ miſerebit: vox ei⁹ ſicut mare imun
ἐστιν καὶ οὐκ ἐλεήσει, φωνὴ αὐτοῦ ὡς θάλασσα κυμαί-
dans. ſup equos τ curruo ꝓparabit: q̃ſi igniſ
νουσα. ἐφ' ἵππους καὶ ἅρματα παρασκευάσει, ὡς πῦρ
ad filiã aduerſũ te filia ſion. audiuim⁹ fa-
εἰς πόλεμον πρὸς σὲ θυγάτηρ Σιών. ἀκούσαμεν τὴν ἀ-
mã eoꝝ: diſſolute ſũt manꝰ nſe. tribulationes ap
κοὴν αὐτῶν, παρελύθησαν αἱ χεῖρες ἡμῶν. θλίψεις κα-
ꝓhẽdẽt nos: dolores q̃ſi parturiẽtis: ne exeritis
τέχει ἡμᾶς, ὡδῖνες ὡς τικτούσης. μὴ ἐκπορεύεσθε
ad agrũ τ in viis ne ãbuletis: q: gladi
εἰς ἀγρὸν καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς μὴ βαδίζετε, ὅτι ῥομ-
G eo inimicoꝝ hiat in circuitu. filia ꝓpli
φαία τῶν ἐχθρῶν παροικεῖ κυκλόθεν. θυγάτηρ λαοῦ
mei accingere cilicio: τ cõſpergere cinere.
μου περίζωσαι σάκκον, καὶ κατάπασαι σποδόν.
luctũ dilecti fac tibi plãctũ miſerabilẽ:
πένθος ἀγαπητοῦ ποίησαι σεαυτῇ κοπετὸν ἐκτρόπου,
q: repẽte veniet miſeria ſup eos. ꝓbatoſq;
ὅτι ἐξαίφνης ἥξει ταλαιπωρία ἐφ' ὑμᾶς. δοκιμασθὴ-
dedi te in ꝓpſo ꝓbatio. τ ſcies cũ
δίδωμί σε ἐν λαοῖς δεδοκιμασμένοις. καὶ γνώσῃ ἐν
ꝓbauero ego viã eoꝝ oẽs iobediẽtes
τῷ δοκιμάσαι με τὴν ὁδὸν αὐτῶν πάντες ἀνόητοι
ãbulantes pranc: eo τ ferrũ oẽs
πορευόμενοι σκολιῶς, χαλκὸς καὶ σίδηρος πάντες
corupti ſũt. defecit ſufflatoriũ ab igne: defe
διεφθαρμένοι εἰσίν. ἐξέλιπεν φυσητὴρ ἀπὸ πυρός, ἐξέ-
cit plãbũ. fruſtra argẽtari⁹ argẽtũ cõflat.
λιπεν μόλυβδος. εἰς κενὸν ἀργυροκόπος ἀργυροκοπεῖ.
malicie eoꝝ nõ ſũt liq̃facte: argentũ repro
πονηρίαι αὐτῶν οὐκ ἐτάκησαν, ἀργύριον ἀποδεδο-
batum vocate eos: q: reprobauit
μασθὲν καλέσατε αὐτούς, ὅτι ἀπεδοκίμασεν
eos dñs.
αὐτοὺς κύριος,

Ca.7.

A VERbũ q̃ factũ ẽ ad hieremiã a dño vi
Ῥῆμα ὃ ἐγένετο πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου λέ-
ce: ſta in porta dom⁹ dñi: τ le-
γων, Στῆθι ἐπὶ τὴν πύλην τοῦ οἴκου κυρίου, καὶ ἀπό-
ge illic verbũ hoc. τ dic: audite ver
γνωθι ἐκεῖ τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ ἐρεῖς, ἀκούσατε λό-
bũ dñi oes iudea: hec dicit dñs
γον κυρίου πᾶσα Ἰουδαία, τάδε λέγει κύριος τῶν
virtutũ de⁹ iſrael: dirigite vias vras
δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, διορθώσατε τὰς ὁδοὺς ὑμῶν
τ adinuẽtiones vras: τ hitare faciã vos
καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν, καὶ κατοικιῶ ὑμᾶς
in loco iſto. nõ cõfidite vobis in
ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. μὴ πεποίθατε ἑαυτοῖς ἐπὶ
Infra. 26.d. verbis mẽdacib⁹: q: oino nõ ꝓde
λόγοις ψευδέσι, ὅτι παράπαν οὐκ ὠφελήσου-
rũt vobis dicẽtes:
σιν ὑμᾶς λέγοντες,

Trãsla.B.Wie.

Holocauſtomata vra nõ ſunt accepta: & victime vre nõ placuerũt mihi. Propterea hec dicit domin⁹. Ecce ego dabo in populũ iſtum ruinas: & ruent in eis patres & filii ſimul: vicinus & proximus peribunt. Hec dicit dñs. Ecce populus venit de terra aquilonis: & gens magna conſurget a finibus terre. Sagittam & ſcutum arripiet: crudelis eſt & non miſerebitur. Vox ei⁹ q̃ſi mare ſonabit: & ſuper equos aſcendent: preparati quaſi vir ad prelium aduerſum te filia ſion. Audiuimus famã eius diſſolute ſunt manus nre. Tribulatio appẽdit nos: dolores vt parturientem. Nolite exire ad agros & in via ne ambuletis: quoniã gladius inimici pauor in circuitu. Filia populi mei accingere cilicio: & cõſpgere cinere. Luctum vnigeniti fac tibi planctum amarum: q̃nia repente veniet vaſtator ſuper nos. Probatorẽ dedi te in populo meo robuſtum: & ſcies & pbabis vias eorũ. Oẽs iſti principes declinãtes ambulãtes fraudulẽter. Es & ferrũ vniuerſi corrupti ſunt. Defecit ſufflatorium in igne consumptũ eſt plumbũ. Fruſtra cõflauit cõflator: malicie eni eorũ nõ ſunt cõſumpte. Argentũ reprobum vocate eos: quia dñs proiecit illos.

7.

VErbum quod factum eſt ad hieremiam a domino: dicens. Sta in porta domus domini & predica ibi verbum iſtud: et dic. Audite verbum domini omnis iuda qui igredimini per portas has: vt adoretis dñm. Hec dicit dominus exercituũ deus iſrael. Bonas facite vias vras & ſtudia vra: & habitabo vobiſcum in loco iſto. Nolite confidere in verbis mendacii: dicentes

Tex.he.biere.vij. Prãtiua.heb.

עֹלֹתֵיכֶם לֹא לְרָצוֹן וְזִבְחֵיכֶם
לֹא עֲרַבְתִּנִי לִי׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה
הִנְנִי נֹתֵן אֶל הָעָם הַזֶּה מִכְשֹׁלִים
וְכָשְׁלוּ בָם אָבוֹת וּבָנִים יַחְדָּו
שָׁכֵן וְרֵעַ וְאָבָדוּ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
הִנֵּה עַם בָּא מֵאֶרֶץ צָפוֹן וְגוֹי
גָּדוֹל יֵעוֹר מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ׃ קֶשֶׁת
וְכִידוֹן יַחֲזִיקוּ אַכְזָרִי הוּא וְלֹא
יְרַחֵמוּ קוֹלָם כַּיָּם יֶהֱמָה וְעַל
סוּסִים יִרְכָּבוּ עָרוּךְ כְּאִישׁ
לַמִּלְחָמָה עָלַיִךְ בַּת צִיּוֹן׃ שָׁמַעְנוּ
אֶת שְׁמֻעָהּ רָפוּ יָדֵינוּ צָרָה
הֶחֱזִקַתְנוּ חִיל כַּיּוֹלֵדָה׃ אַל
תֵּצְאוּ הַשָּׂדֶה וּבַדֶּרֶךְ אַל תֵּלֵכוּ
כִּי חֶרֶב לְאוֹיֵב מָגוֹר מִסָּבִיב׃ בַּת
עַמִּי חְגְרִי שָׂק וְהִתְפַּלְּשִׁי בָּאֵפֶר אֵבֶל
יָחִיד עֲשִׂי לָךְ מִסְפֵּד תַּמְרוּרִים
כִּי פִתְאֹם יָבֹא הַשֹּׁדֵד עָלֵינוּ׃
בָּחוֹן נְתַתִּיךְ בְּעַמִּי מִבְצָר וְתֵדַע
וּבָחַנְתָּ אֶת דַּרְכָּם׃ כֻּלָּם סָרֵי סוֹרְרִים
הֹלְכֵי רָכִיל נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל כֻּלָּם
מַשְׁחִיתִים הֵמָּה׃ נָחַר מַפָּחַ מֵאֵשׁ
תֻּם עֹפֶרֶת לַשָּׁוְא צָרַף צָרוּף
וְרָעִים לֹא נִתָּקוּ׃ כֶּסֶף נִמְאָס קְרָאוּ
לָהֶם כִּי מָאַס יְהוָה בָּהֶם׃

Cap.vij.

הַדָּבָר אֲשֶׁר
הָיָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
לֵאמֹר׃ עֲמֹד בְּשַׁעַר בֵּית יְהוָה
וְקָרָאתָ שָׁם אֶת הַדָּבָר הַזֶּה
וְאָמַרְתָּ שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה כָּל
יְהוּדָה הַבָּאִים בַּשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה
לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַיהוָה׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
הֵיטִיבוּ דַרְכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וְאַשְׁכִּנָה
אֶתְכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃ אַל תִּבְטְחוּ
לָכֶם אֶל דִּבְרֵי הַשֶּׁקֶר לֵאמֹר

הֵיכַל יְהוָה הֵיכַל יְהוָה הֵיכַל יְהוָה הֵמָּה׃ כִּי אִם־ הֵיטֵיב תֵּיטִיבוּ אֶת־
דַּרְכֵיכֶם וְאֶת־מַעַלְלֵיכֶם אִם עָשׂוֹ עָשׂוּ
תַּעֲשׂוּ מִשְׁפָּט בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ׃ גֵּר יָתוֹם וְאַלְמָנָה לֹא תַעֲשֹׁקוּ
וְדָם נָקִי אַל־תִּשְׁפְּכוּ בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא
תֵלְכוּ לְרָע לָכֶם׃ וְשִׁכַּנְתִּי אֶתְכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי
לַאֲבוֹתֵיכֶם לְמִן־עוֹלָם וְעַד־עוֹלָם׃ הִנֵּה אַתֶּם בֹּטְחִים לָכֶם עַל־דִּבְרֵי
הַשָּׁקֶר לְבִלְתִּי הוֹעִיל׃ הַגְנֹב רָצֹחַ וְנָאוֹף וְהִשָּׁבֵעַ לַשָּׁקֶר וְקַטֵּר
לַבָּעַל וְהָלֹךְ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים
אֲשֶׁר לֹא יְדַעְתֶּם׃ וּבָאתֶם וַעֲמַדְתֶּם
לְפָנַי בַּבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר נִקְרָא
שְׁמִי עָלָיו וַאֲמַרְתֶּם נִצָּלְנוּ לְמַעַן
עֲשׂוֹת אֵת כָּל־הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה׃
הַמְעָרַת פָּרִצִים הָיָה הַבַּיִת הַזֶּה
אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו בְּעֵינֵיכֶם
גַּם אָנֹכִי הִנֵּה רָאִיתִי נְאֻם־יְהוָה׃ כִּי
לְכוּ־נָא אֶל־מְקוֹמִי אֲשֶׁר בְּשִׁילוֹ
אֲשֶׁר שִׁכַּנְתִּי שְׁמִי שָׁם בָּרִאשׁוֹנָה
וּרְאוּ אֵת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לוֹ מִפְּנֵי
רָעַת עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וְעַתָּה יַעַן
עֲשׂוֹתְכֶם אֵת כָּל־הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה
נְאֻם־יְהוָה וָאֲדַבֵּר אֲלֵיכֶם הַשְׁכֵּם
וְדַבֵּר וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וָאֶקְרָא אֶתְכֶם
וְלֹא עֲנִיתֶם׃ וְעָשִׂיתִי לַבַּיִת אֲשֶׁר
נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו אֲשֶׁר אַתֶּם
בֹטְחִים בּוֹ וְלַמָּקוֹם אֲשֶׁר נָתַתִּי
לָכֶם וְלַאֲבוֹתֵיכֶם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי
לְשִׁלוֹ׃ וְהִשְׁלַכְתִּי אֶתְכֶם מֵעַל פָּנָי
כַּאֲשֶׁר הִשְׁלַכְתִּי אֶת־כָּל־אֲחֵיכֶם
אֶת־כָּל־זֶרַע אֶפְרָיִם׃ וְאַתָּה אַל
תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעָם הַזֶּה וְאַל־תִּשָּׂא

templum dñi: templus dñi: templum domini est. Quoniam si bene direxeritis vias vestras & studia vestra: si feceritis iudicium inter virum & proximum eius: aduenę & pupillo & viduę non feceritis calumniam nec sanguinem innocentem effuderitis in loco hoc: & post deos alienos non ambulaueritis in malum vobismetipsis: habitabo vobiscum in loco isto in terra quam dedi patribus vestris a seculo vsq; in seculum. Ecce vos confiditis vobis in sermonibus mendacii qui non prodeunt vobis: furari: occidere: adulterari: iurare mendaciter: libare baalim: & ire post deos alienos quos ignoratis. Et venistis & stetistis coram me in domo hac in qua inuocatum est nomen meum: & dixistis: liberati sumus: eo q̃ fecerimus omnes abominationes istas. Nunqd ergo spelunca latronum facta est domus ista in qua inuocatum est nomen meum in oculis vrīs? Ego ego sum: ego vidi dicit dominus. Ite ad locum meum in silo vbi habitauit nomen meum a principio: & videte que fecerim ei propter maliciam populi mei israel. Et nunc quia fecistis omnia opera hec dicit dñs: & locutus sum ad vos mane cōsurgens & loquens: & non audistis: et vocaui vos & non respondistis: faciam domui huic in qua inuocatum est nomen meum: & in qua vos habetis fiduciam: & in loco quem dedi vobis & patribus vestris: sicut feci silo. Et proiiciam vos a facie mea: sicut proieci omnes fratres vestros vniuersum semen effraim. Tu ergo noli orare pro populo hoc nec assumas

τεμπλον κυ εστι. εαν γαρ κατευθυνητε κατευθυνατε τας
οδους υμων και τα επιτηδευματα υμων, και ποιησητε
ποιησητε κριμα ανδρος και ανδρος
μετα του πλησιον αυτου, και προσηλυτον και ορφανον και
χηραν μη καταδυναστευσητε, και αιμα αθωον μη εκχε
ητε εν τω τοπω τουτω, και οπισω θεων αλλοτριων
μη πορευεσθε εις κακον υμιν, και κατοικιω υμας εν τω
τοπω υμων εν τη γη, ην εδωκα τοις πατρασιν υμων
εξ αιωνος και εως αιωνος, ει δε υμεις πεποιθατε επι λο
γοις ψευδεσιν, οιτινες ουκ ωφελησουσι, και φονευετε,
και μοιχευετε, και κλεπτετε, και ομνυετε ψευδικω,
και θυμιατε τω βααλ, και πορευεσθε οπισω θεων αλ
λοτριων, ον ουκ οιδατε του κακως ειναι υμιν, και
ερχεσθε και εστητε ενωπιον μου εν τω οικω, ου
επικεκληται το ονομα μου επ' αυτω, και λεγετε
ρυσθημεν ινα ποιησωμεν παντα τα βδελυγματα
ταυτα. μη σπηλαιον λησταων ο οικος μου, ου επικεκλη
ται το ονομα μου επ' αυτω εκει ενωπιον υμων, και ι
δου εγω ειδον λεγει κυριος, οτι πορευεσθε εις τον
τοπον μου τον εν σιλω, ου κατεσκηνωσα το ονομα
μου εν αυτω εκει εξαρχης. και ιδετε α εποιησα
αυτω ενεκα προσωπου κακιας λαου μου ισραηλ. και
νυν ανθ' ων εποιησατε παντα τα εργα ταυτα, και
λαλουντος προς υμας, και ουκ ηκουσατε μου. και εκα
λεσα υμας, και ουκ απεκριθητε. κατα ταυτα ποιησω τω
οικω τουτω, ου επικεκληται το ονομα μου επ' αυτω
ω υμεις πεποιθατε επ' αυτω. και τω τοπω ω εδω
κα υμιν και τοις πατρασιν υμων, καθως εποιη
σα τον σιλω. και εκριψω υμας εκ προσω
που μου, καθως απεριψα τους αδελφους υμων πα
ντα σπερμα εφραιμ. και συ μη προσευχου περι του
λαου τουτου, και μη αξιου

Eli. 66.

Eli. 65.

Ba. 44.

Ba. 16.

vt miaz cõsecũt ipi: t ne orea: t ne accedao
τοῦ ἐλεῆσαι αὐτούς, καὶ μὴ ἵνχου, καὶ μὴ προσέλθης
mihi p eis: q: nõ exaudiã. aut nõ video: qd
μοι πρὸς αὐτῶν, ὅτι οὐκ εἰσακούσομαι. ἢ οὐχ ὁρᾶς, τί
ipi faciũt in ciuitatib iuda: t in vi
αὐτοὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς πόλεσιν ἰούδα, καὶ ἐν ταῖς ὁ=
to hierlim: filii eoꝝ colligũt ligna: t
δοῖς ἱερουσαλήμ; υἱοὶ αὐτῶν συλλέγουσιν ξύλα, καὶ οἱ
pres eoꝝ succẽdũt ignẽ: t mulieres eoꝝ
πατέρες αὐτῶν καίουσι πῦρ, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν
cõmiscẽt similaginẽ: vt faciãt placẽtao militie celi.
τρίβουσι σεμίδαλιν, ἵνα ποιήσωσι χαυῶνας τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ·
t libauerũt libamia diis alienis: vt ad iracũdiã
καὶ ἐσπείσαι σπονδὰς θεοῖς ἀλλοτρίοις, ἵνα παροργί=
puocẽt me. nũqd me ipi ad iracũdiã puocãt dicit dñs:
σωσί με. μὴ ἐμὲ αὐτοὶ παροργίζουσιν λέγει κύριος;
nõne semetipos: vt cõfundant facies eoꝝ:
οὐχὶ ἑαυτοὺς, ὅπως καταισχυνῶσι τὰ πρόσωπα αὐτῶν;
ppter hoc hec dicit dñs: ecce ira t furo: me
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ὀργὴ καὶ θυμός μου
fũdit sup locũ istũ t sup homines:
χεῖται ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους,
t sup iumẽta: t sup oẽ lignũ agri: t
καὶ ἐπὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐπὶ πᾶν ξύλον τοῦ ἀγροῦ, καὶ
sup oẽo fruges terre: t succendet: t
ἐπὶ πάντα τὰ φυόμενα τῆς γῆς, καὶ ἐκκαυθήσεται καὶ
nõ extinguet. hec dicit dñs: holocausto
οὐ σβεσθήσεται. τάδε λέγει κύριος, τὰ ὁλοκαυ=
E mata vra cõgregate cũ sacrificiis vris: t
τώματα ὑμῶν συναγάγετε μετὰ τῶν θυσιῶν ὑμῶν, καὶ
comedite carnes: q: nõ sũ locus ad pces
φάγετε κρέα, ὅτι οὐκ ἐλάλησα πρὸς τοὺς πατέρας
eoꝝ: t nõ ꝓcepi eis in q die eduxi
ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐνετειλάμην αὐτοῖς ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἀνήγαγον
eos de terra egypti de holocaustomatib t victimis:
αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου περὶ ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν,
sed verbũ hoc ꝓcepi eis dicẽs: au
ἀλλ' ἢ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐνετειλάμην αὐτοῖς λέγων, ἀκού
dite vocẽ meã t ero vobis in deũ: t vos
σατε τῆς φωνῆς μου καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν, καὶ ὑμεῖς
eritis mihi in ppln: t ãbulate in oibus
ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, καὶ περιεύεσθε ἐν πάσαις ταῖς
viis meis: q̃ mandauero vobis: vt bñ sit vobis.
ὁδοῖς μου, αἷς ἂν ἐντείλωμαι ὑμῖν, ὅπως ἂν εὖ σοι ὑμῖν.
t nõ audierũt me: neq; attẽderũt aure sua:
καὶ οὐκ εἰσήκουσάν μου, οὐδὲ προσέσχον τὸ οὖς αὐτῶν,
sed abierũt in desideriis cordis eo
ἀλλὰ ἐπορεύθησαν τοῖς ἐπιθυμήμασι τῆς καρδίας αὐ=
rũ mali: t facti sũt i retrorsum: t non
τῶν τῆς κακῆς, καὶ ἐγένοντο εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκ
in ante: ex q̃ die egressi sũt pres
εἰς τὰ ἔμπροσθεν, ἀφῆς ἡμέρας ἐξῆλθοσαν οἱ πατέρες
eoꝝ de terra egypti: t vsq; ad die hãc.
αὐτῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
t misi ad vos oẽo seruos meos
καὶ ἐξαπέστειλα πρὸς ὑμᾶς πάντας τοὺς δούλους μου
pphetas die t diluculo: t misi t;
τοὺς προφήτας ἡμέρας καὶ ὄρθρου, καὶ ἀπέστειλα καὶ
nõ exaudiet me: t nõ attẽdit aurib eoꝝ:
οὐκ εἰσήκουσέ μου, καὶ οὐ προσέχει τὸ οὖς αὐτῶν,
t idurauerũt ceruicẽ sua sup pa
καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς πα
F tres eoꝝ. t dices eis verbũ hoc:
τέρας αὐτῶν. καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦτον,
t nõ audiet te. t vocabis
καὶ οὐκ ἀκούσονταί σου. καὶ καλέσεις

Infra. 16.c.

Infra. 44.c.

Eli. 64. m.

Eli. 65.d.

D

E

F

*pro eis laudẽ & oratione
& non obsistas mihi:
quia non exaudiã te.
Nonne vides
quid isti faciunt in ciui=
tatibus iuda
& in plateis hierusalem!
Filii colligunt
ligna: & patres succen=
dunt ignem:
& mulieres conspergũt
adipem: vt faciant
placentas regine celi & libent
diis alienis: &
me ad iracũdiã puocẽt.
Nunqd me ad iracundiã
puocãt! dicit dñs. Non
ne semetipsos in cõfusio
nẽ vultus sui! Ideo hec
dicit dominus deus.
Ecce furor mẽ & indi=
gnatio mea cõflatur sup
locũ istum: sup viros &
super iumenta: & super
lignum regionis & sup
fruges terre:
& succẽdetur & nõ extin
guetur. Hec dicit dñs
exercituum deus israel.
Holocaustomata vestra
addite victimis vestris:
& comedite carnes:
quia nõ sum locutus cũ
patribus vestris: & non
precepi eis in die qua
eduxi eos de terra
egypti de verbo holo=
caustomatũ & victimarũ.
sed hoc verbum precepi
eis:
dicens. Audite vocem
meam: & ero vobis
deus: & vos eritis mihi
populus:
& ambulate in omni via
quam mandaui
vobis: vt bene sit vobis.
Et non
audierũt nec inclinauerũt
aurẽ suã: sed abierũt
in voluptatib & in pra=
uitate cordis sui mali:
factiq; sunt retrorsum
& non in ante: a
die qua egressi sunt pa
tres eorum de terra
egypti vsq; ad die hanc.
Et misi
ad vos omes seruos me
os prophetas per
die: cõsurgens diluculo:
& mittẽs: & nõ audierũt
me nec inclinauerũt au
rem suã: sed indurauerũt
ceruicẽ suã: & peius ope
rati sunt q̃ patres eorũ.
Et loqueris ad eos omia
verba hec
& non audient te: & vo
cabis

בַּעֲדָם רְנָה וּתְפִלָּה וְאַל תִּפְגַּע בִּי
כִּי אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ אֹתָךְ׃ הֲלֹא אַתָּה רֹאֶה
מָה הֵמָּה עֹשִׂים בְּעָרֵי יְהוּדָה
וּבְחוּצוֹת יְרוּשָׁלִָם׃ הַבָּנִים מְלַקְּטִים
עֵצִים וְהָאָבוֹת מְבַעֲרִים אֶת הָאֵשׁ
וְהַנָּשִׁים לָשׁוֹת בָּצֵק לַעֲשׂוֹת
כַּוָּנִים לִמְלֶאכֶת הַשָּׁמַיִם וְהַסֵּךְ
נְסָכִים לֵאלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן
הַכְעִיסֵנִי׃ הַאֹתִי הֵם מַכְעִיסִים
נְאֻם יְהוָה הֲלוֹא אֹתָם לְמַעַן בֹּשֶׁת
פְּנֵיהֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
הִנֵּה אַפִּי וַחֲמָתִי נִתָּכֶת אֶל הַמָּקוֹם
הַזֶּה עַל הָאָדָם וְעַל הַבְּהֵמָה וְעַל
עֵץ הַשָּׂדֶה וְעַל פְּרִי הָאֲדָמָה
וּבָעֲרָה וְלֹא תִכְבֶּה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹלֹתֵיכֶם
סִפוּ עַל זִבְחֵיכֶם וְאִכְלוּ בָשָׂר׃
כִּי לֹא דִבַּרְתִּי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם וְלֹא
צִוִּיתִים בְּיוֹם הוֹצִיאִי אֹתָם מֵאֶרֶץ
מִצְרָיִם עַל דִּבְרֵי עוֹלָה וָזָבַח׃ כִּי
אִם אֶת הַדָּבָר הַזֶּה צִוִּיתִי אֹתָם
לֵאמֹר שִׁמְעוּ בְּקוֹלִי וְהָיִיתִי לָכֶם
לֵאלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי לְעָם
וְהָלַכְתֶּם בְּכָל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אֲצַוֶּה
אֶתְכֶם לְמַעַן יִיטַב לָכֶם׃ וְלֹא
שָׁמְעוּ וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם וַיֵּלְכוּ
בְּמֹעֲצוֹת בִּשְׁרִרוּת לִבָּם הָרָע
וַיִּהְיוּ לְאָחוֹר וְלֹא לְפָנִים׃ לְמִן
הַיּוֹם אֲשֶׁר יָצְאוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה וָאֶשְׁלַח
אֲלֵיכֶם אֶת כָּל עֲבָדַי הַנְּבִיאִים
יוֹם הַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ׃ וְלוֹא שָׁמְעוּ
אֵלַי וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם וַיְקַשּׁוּ
אֶת עָרְפָּם הֵרֵעוּ מֵאֲבוֹתָם׃ וְדִבַּרְתָּ
אֲלֵהֶם אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵלֶיךָ וְקָרָאתָ

אֲלֵיהֶם וְלֹא יַעֲנוּכָה׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם עָנָה
זֶה הַגּוֹי אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל
יְהוָה אֱלֹהָיו וְלֹא לָקְחוּ מוּסָר אָבְדָה יָסַר
הָאֱמוּנָה וְנִכְרְתָה מִפִּיהֶם׃ גֵּזִי
נִזְרֵךְ וְהַשְׁלִיכִי וּשְׂאִי עַל שְׁפָיִם אָמַן כָּרַת
קִינָה כִּי מָאַס יְהוָה וַיִּטֹּשׁ אֶת דּוֹר פֶּה גֵּזִז
עֶבְרָתוֹ׃ כִּי עָשׂוּ בְנֵי יְהוּדָה הָרַע שָׁלַךְ נָשָׂא
בְּעֵינַי נְאֻם יְהוָה שָׂמוּ שִׁקּוּצֵיהֶם שָׁפָה קוּן
בַּבַּיִת אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו נָטַשׁ עָשָׂה
לְטַמְּאוֹ׃ וּבָנוּ בָּמוֹת הַתֹּפֶת אֲשֶׁר רוּעַ שׁוּם
בְּגֵיא בֶן הִנֹּם לְשָׂרֹף אֶת בְּנֵיהֶם שָׁקַע קָרָא
וְאֶת בְּנֹתֵיהֶם בָּאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא בָּגָה
צִוִּיתִי וְלֹא עָלְתָה עַל לִבִּי׃ לָכֵן צִוָּה עָלָה
הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְלֹא לֵבָב יוֹם
יֵאָמֵר עוֹד הַתֹּפֶת וְגֵיא בֶן הִנֹּם כִּי בּוֹא
אִם גֵּיא הַהֲרֵגָה וְקָבְרוּ בְתֹפֶת אָמַר
מֵאֵין מָקוֹם׃ וְהָיְתָה נִבְלַת הָעָם קוּם הָיָה
הַזֶּה לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת אָכַל
הָאָרֶץ וְאֵין מַחֲרִיד׃ וְהִשְׁבַּתִּי חָרַד שָׁבַת
מֵעָרֵי יְהוּדָה וּמֵחוּצוֹת יְרוּשָׁלִַם עִיר
קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן שׂוּשׂ
וְקוֹל כַּלָּה כִּי לְחָרְבָּה תִּהְיֶה הָאָרֶץ׃ כָּלָה הָיָה

Cap. viij. בָּעֵת הַהִיא נְאֻם
יְהוָה וְיוֹצִיאוּ אֶת עַצְמוֹת מַלְכֵי יָצָא
יְהוּדָה וְאֶת עַצְמוֹת שָׂרָיו וְאֶת שׁוּר
עַצְמוֹת הַכֹּהֲנִים וְאֶת עַצְמוֹת
הַנְּבִיאִים וְאֶת עַצְמוֹת יֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם מִקִּבְרֵיהֶם׃ וּשְׁטָחוּם
לַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ וּלְכֹל צְבָא הַשָּׁמַיִם
אֲשֶׁר אֲהֵבוּם וַאֲשֶׁר עֲבָדוּם וַאֲשֶׁר
הָלְכוּ אַחֲרֵיהֶם וַאֲשֶׁר דָּרְשׁוּם
וַאֲשֶׁר הִשְׁתַּחֲווּ לָהֶם לֹא יֵאָסְפוּ שָׁחָה אָסַף
וְלֹא יִקָּבְרוּ לְדֹמֶן עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה כָּבַר פָּנָה
יִהְיוּ׃ וְנִבְחַר מָוֶת מֵחַיִּים לְכֹל הָיָה בָּחַר
הַשְּׁאֵרִית הַנִּשְׁאָרִים מִן הַמִּשְׁפָּחָה שָׁאַר
הָרָעָה הַזֹּאת בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת שִׁפְחָה רוּעַ
אֲשֶׁר הִדַּחְתִּים׃ קוּם

eos & non respondebũt tibi. Et dices ad eos. Hec est gens que non audiuit vocem domini dei sui: nec recepit disciplinam. Periit fides & ablata est de ore eorũ. Tonde capillũ tuũ & proice & sume in directum planctũ qm piecit dñs & reliquit generationẽ furoris sui: quia fecerũt filii iuda malũ in oculis meis dicit dñs. Posuerũt offedicula sua in domo in qua inuocatum est nomen meum vt polluerẽt eã: & edificauerũt excelsa tophet: q̃ est in valle filii ennõ: vt incenderent filios suos: & filias suas igni: que non precepi nec cogitaui in corde meo. Ideo ecce dies venient dicit dominus: & non dicetur amplius tophet & vallis filii ennon: sed vallis interfectionis: & sepelientur in tophet eo q̃ non sit locus. Et erit morticiniũ populi huius in cibos volucribꝰ celi & bestiis terre & non erit qui abigat. Et quiescere faciam de vrbibus iuda & de plateis hierusalem vocem gaudii & vocem leticie vocem sponsi & vocẽ sponse. In desolatione eni erit terra. 8.

IN illo tempore ait dominꝰ: eicient ossa regum iuda & ossa principum eius: & ossa sacerdotũ: & ossa prophetarũ: & ossa eorum qui habitauerunt hierusalẽ de sepulchris suis: & expandent ea ad solem & lunã & omnem militiam celi que dilexerũt & quibus seruierunt: & post que ambulauerunt: & que quesierunt & adorauerunt. Non colligentur & nõ sepelientur in sterquilinii super faciẽ terre erunt. Et eligent magis mortem q̃ vitam omnes qui residui fuerint de cognatione hac pessima: in vniuersis locis

εος· τ νο ῥηδεβῦτ τιβι. τ δικες αδ
αὐτους, καὶ οὐκ ἀποκριθῦσι σοι· καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐ-
εος: hec gẽs q̃ nõ audiuit vocẽ dñi
τους, τοῦτο τὸ ἔθνος ὃ οὐκ ἤκουσεν τῆς φωνῆς κυρίου
dei eorũ: neq; recepit disciplinã. defecit
τοῦ θεοῦ αὐτῶν, οὐδὲ ἐδέξατο παιδείαν· ἐξέλιπεν ἡ
fides de ore eorũ. tõde caput tuũ: τ
πίστις ἐκ στόματος αὐτῶν· κεῖρε τὴν κεφαλήν σου, καὶ
pice: τ sume in labiis planctũ. q̃ rep
ἀπόρριψον, καὶ ἀνέλαβε ἐπὶ χειλέων ἐρῶντος· ὅτι ἀπω
bauit dñs: τ repulit gẽnationẽ q̃ fe-
δοκίμασεν κύριος, καὶ ἀπώσατο τὴν θυμὸν τὴν πικρί-
cit hec. q̃ fecerũt filii iuda malũ
σασαν ταῦτα· ὅτι ἐποίησαν υἱοὶ ἰούδα τὸ πονηρὸν
coram me dicit dñs. posuerũt abominatio-
ἐναντίον ἐμοῦ λέγει κύριος· ἔταξαν τὰ βδελύγμα-
nes sua in domo: vbi inuocatũ est nomẽ meũ
τα αὐτῶν ἐν τῷ οἴκῳ, οὗ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου
sup eã vt polluerẽt eã. τ edificauerũt arã
ἐπ' αὐτὸν τοῦ μιᾶναι αὐτόν· καὶ ὠκοδόμησαν βωμὸν τῶ
taphet: q̃ est in valle filii ennõ: vt incẽde-
ταφέθ, ὃς ἐστιν ἐν φάραγγι υἱοῦ ἐννόμ, τοῦ κατακαί-
rẽt filios suos τ filias suas in igne:
ειν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἐν πυρί,
q̃ nõ p̃cepi eis τ nõ cogitaui in corde
ὃ οὐκ ἐνετειλάμην αὐτοῖς καὶ οὐ διενοήθην ἐν τῇ καρδίᾳ
meo. ideo ecce dies venient dicit dñs. τ
μου· διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος· καὶ
nõ dicẽt ãpliꝰ: ara taphet τ vallis filii
οὐκ ἐροῦσιν ἔτι, βωμὸς τοῦ ταφὲθ καὶ φάραγξ υἱοῦ
ennõ: sed vallis iterfectoꝝ. τ sepeliẽt
ἐννόμ, ἀλλ' ἢ φάραγξ τῶν ἀνῃρημένων· καὶ θάψουσιν
in taphet: eo q̃ nõ sit locꝰ. τ erit
ἐν τῷ ταφέθ, διὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν τόπον· καὶ ἔσται
mortui ppli hui ꝰ in cibũ volucri
ἡ νεκρὸς τοῦ λαοῦ τούτου εἰς βρῶσιν τοῖς πετει-
bus celi τ bestiis terre: τ nõ erit
νοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔσται
abigẽs. τ cessare faciã de ciuitatibꝰ iuda τ de
ὁ ἀποσοβῶν· καὶ καταλύσω ἐκ πόλεων ἰούδα καὶ ἐκ
ciis hierlm vocẽ letanniũ τ vocẽ gau
δίδων ἱερουσαλὴμ φωνὴν εὐφραινομένων καὶ φωνὴν χαι- Exa. c.
dentiũ: vocẽ sponsi τ vocẽ spõse: q̃ in deso
ρόντων, φωνὴν νυμφίου καὶ φωνὴν νύμφης, ὅτι εἰς ἐρή
latione erit oia terra.
μωσιν ἔσται πᾶσα ἡ γῆ. Ca.8.

ΕΝ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ λέγει κύριος, ἐξοίσουσιν τὰ
ossa regũ iuda: τ ossa principũ
ὀστᾶ τῶν βασιλέων ἰούδα, καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν ἀρχόντων
eoꝝ: τ ossa sacerdotũ: τ ossa pphe-
αὐτῶν, καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν ἱερέων, καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν προφη-
tarũ eoꝝ: τ ossa habitantũ hierlm
τῶν αὐτῶν, καὶ ὀστᾶ τὰ τῶν κατοικούντων ἱερουσαλὴμ
de sepulchris suis: τ extẽdẽt ea ad
ἐκ τῶν τάφων αὐτῶν, καὶ ἐκτενοῦσιν αὐτὰ πρὸς
solẽ τ ad lunã: τ ad oẽm
ἥλιον καὶ πρὸς τὴν σελήνην, καὶ πρὸς πάντας τοὺς
stellas: τ ad oẽm militiã celi: q̃ dilexe
ἀστέρας, καὶ πρὸς πᾶσαν στρατιὰν οὐρανοῦ, ἃ ἠγάπη-
runt τ q̃ seruierũt: τ q̃ ãbulauerũt post
σαν, καὶ οἷς ἐδούλευσαν, καὶ ὧν ἐπορεύθησαν ὀπίσω
ea: τ q̃ q̃sierũt τ q̃ adorauerũt ea.
αὐτῶν, καὶ ὧν ἀντείχοντο, καὶ οἷς προσεκύνησαν· οὐ
nõ videbunt neq; sepelient in cre-
τοῖς. οὐκ ὀφθήσονται οὐ δὲ ταφήσονται εἰς κοπρία-
plũ. sup faciẽ terre erũt: q̃ elegẽt mã
μα· ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς ἔσονται, ὅτι εἵλαντο θάνα-
mortẽ magis q̃ vitã. τ oibus reliquis re
τον ἢ τὴν ζωήν· καὶ πᾶσι τοῖς καταλοίποις τοῖς κατα-
licto de gẽnatiõe illa in oi loco
λειφθεῖσιν ἐκ τῆς φυλῆς ἐκείνης ἐν παντὶ τόπῳ

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

quos expelliā eos illuc. q: hec dicit dñs: nūqd
οὗ ἂν ἐξώσω αὐτοὺς ἐκεῖ. ὅτι τάδε λέγει κύριος, μὴ
B cadēs nō resurgit: aut auertēs nō reuertet? q̄re
ὁ πίπτων οὐκ ἀνίσταται, ἢ ὁ ἀποστρέφων οὐκ ἐπιστρέψει; διὰ
auersus ē pp̄ls iste auersione ipudēti: ꝛ cōfor
τί ἀπέστρεψεν ὁ λαὸς οὗτος ἀποστροφὴν ἀναιδῆ, καὶ κατι
tati sūt electōe sua ꝛ nō voluerūt
κράτησαν τῇ προαιρέσει αὐτῶν καὶ οὐκ ἠθέλησαν τοῦ
reuerti: aurībꝰ pcipite: iā ꝛ audite: nō recte
ἐπιστρέψαι; ἐνωτίσασθε δὴ καὶ ἀκούσατε, οὐκ ὀρθῶς
loquent. nō est hō penitētiā agēs de ma-
λαλήσουσιν. οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος μετανοῶν ἀπὸ τῆς κα
licia sua dicēs: qđ feci? defecit currēs de
κίας αὐτοῦ λέγων, τί ἐποίησα; διέλιπεν ὁ τρέχων ἐκ
cursu suo q̄si equꝰ feruidus in hinnitu
τοῦ δρόμου αὐτοῦ ὡς ἵππος καθιδρῶς ἐν χρεμετισμῷ
suo ꝛ erodius in celo cognouit tp̄s suū.
αὐτοῦ καὶ ἡ ἀσίδα ἐν τῷ οὐρανῷ ἔγνω τὸν καιρὸν αὐτῆς.
turtur ꝛ hirūdo agri: passeres custodierūt tp̄a
C τρυγὼν καὶ χελιδὼν ἀγροῦ, στρουθία ἐφύλαξαν καιροὺς
aduētus sui. at pp̄ls meꝰ nō cognouit iudicia sua.
εἰσόδων αὐτῶν. ὁ δὲ λαός μου οὐκ ἔγνω τὰ κρίματα αὐ
quomō dicetis q: sapiētes sumꝰ nos: ꝛ lex do
τοῦ. πῶς ἐρεῖτε ὅτι σοφοί ἐσμεν ἡμεῖς, καὶ νόμος κυ
mini nobiscū est. frustra factꝰ est iūcus mēdax scri-
ρίου μεθ᾽ ἡμῶν ἐστιν. εἰς μάτην ἐγενήθη σχοῖνος ψευδὴς γραμ
bis. erubuerūt sapiētes: pterriti sūt ꝛ capti sunt:
ματεῦσιν. ᾐσχύνθησαν σοφοί, ἐπτοήθησαν καὶ ἑάλωσαν,
q: verbū dñi reprobauerūt: sapiā q̄ est in
ὅτι τὸν λόγον κυρίου ἀπεδοκίμασαν, σοφία τίς ἐστιν ἐν
ipsis? pp̄ter hoc dabo vxores eoꝝ aliis:
αὐτοῖς; διὰ τοῦτο δώσω τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἑτέροις,
ꝛ agros eoꝝ heredibꝰ: q̄ a minimo
καὶ τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν τοῖς κληρονόμοις, ὅτι ἀπὸ μικροῦ
D vsq; ad magnū oēs auariciā sequunt. ꝛ a
ἕως μεγάλου πάντες φιλαργυρίαν ἀποδιώκουσι. καὶ ἐκ
pp̄heta vsq; ad sacerdotē vniuersi faciūt mēdaciū. ꝛ me
s.6.c. προφήτου ἕως ἱερέως πάντες ποιοῦσι ψεῦδος. καὶ ἰα
Esai. dicabant cōtritionē filie ppl̄i mei ad igno-
56.d. τρεύοντο σύντριμμα θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου πρὸς ἀτι
minā dicētes: pax pax: ꝛ nō erat pax. cōfusi
μίαν λέγοντες, εἰρήνη εἰρήνη, καὶ οὐκ ἦν εἰρήνη. ᾐσχύνθη-
sūt: q: abominationē fecerūt: ꝛ cōfusione nō sunt cōfu
σαν, ὅτι βδέλυγμα ἐποίησαν, καὶ αἰσχύνην οὐκ ᾐσχύν-
si: ꝛ erubescere nescierūt. ideo cadēt
θησαν, καὶ ἐντραπῆναι οὐκ οἴδασι. διὰ τοῦτο πεσοῦν
in medio cadētes: in tp̄e visitatiōis sue
ται ἐν μέσῳ πιπτόντων, ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτοῦ
corruēt: dicit dñs: ꝛ cōgregabūt fruges
πεσοῦνται, λέγει κύριος, καὶ συνάξουσι τὰ γενήματα
suas dicit dñs. nō est vua in vine
E αὐτῶν λέγει κύριος. οὐκ ἔστιν σταφυλὴ ἐν ταῖς ἀμπέ
is: ꝛ nō sūt ficꝰ in ficis: ꝛ fo
λοις, καὶ οὐκ ἔστι σῦκα ἐν ταῖς συκαῖς, καὶ τὰ φύλ
lia defluxerūt. q̄re nos sedemꝰ: cōgregamini ꝛ
λα κατερρύηκεν. ἐπὶ τί ἡμεῖς καθήμεθα; συνάχθητε καὶ
intremꝰ in ciuitates munitas: ꝛ pijci
εἰσέλθωμεν εἰς τὰς πόλεις τὰς ὀχυράς, καὶ ἀπορρι
amur ibi: q: deꝰ abiecit nos: ꝛ pota
φῶμεν ἐκεῖ, ὅτι ὁ θεὸς ἀπέρριψεν ἡμᾶς, καὶ ἐπό
uit nos aqua fellis: q: peccauimꝰ icōspe
τισεν ἡμᾶς ὕδωρ χολῆς, ὅτι ἡμάρτομεν ἐναντί-
tu eiꝰ. cōgregati sumꝰ in pace: ꝛ nō fuerūt bona.
ον αὐτοῦ. συνήχθημεν εἰς εἰρήνην, καὶ οὐκ ἦν ἀγαθά.
in tp̄e medele: ꝛ ecce festinatio. a dan audie
εἰς καιρὸν ἰάσεως, καὶ ἰδοὺ σπουδή. ἐκ δὰν ἀκου
mus vocē fremitus
σόμεθα φωνὴν ὀξύτητος oooooooooooooooooooooooo
F

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trāsla.B.Hie.

que derelicta sunt: ad q̄
eieci eos ooooooooooooo
dicit dominus exercitu-
um. Et dices ad eos. ooo
Hec dicit dñs. Nunqd
qui cadit non resurget?
& q auersus ē nō reuer
tetur? q̄re ergo auersus
est pp̄ls iste in hierusalē
auersione contentiosa.
Apprehenderūt mēda
ciū: & noluerunt reuerti.
Attēdi & auscultaui: ne
mo qđ bonū est loqtur.
Nullus ē q agat penitētiā
sup peccato suo dicens:
quid feci? Oēs cōuersi
sunt ad cursum suū oooo
quasi equus impetu va-
dens in prelium: miluus
in celo cognouit tēpus
suum: turtur & hirundo
& ciconia custodierūt tp̄s
aduētus sui: pp̄ls aūt meꝰ
nō cognouit iudicium
domini: quomodo oo
dicitis sapientes nos su
mus & lex domini oooo
nobiscū est. Vere men-
daciū operatus est stilus
mēdax scribarū. Cōfusi
sunt sapiētes: perterriti
& capti sunt. Verbū enī
domini proiecerunt:
& sapientia nulla est in
eis. Propterea dabo ooo
mulieres eorū exteris:
agros eorum ooooooooo
heredibꝰ. Quia a mini-
mo vsq; ad maximum
oēs auariciā sequūtur:
a pp̄heta vsq; ad sacer-
dotē cuncti faciūt men-
daciū. Et sanabāt cōtri-
tiōes filie populi mei ad
ignominiā: dicētes pax:
pax: cum nō esset pax.
Confusi sunt: quia ooo
abomiationē fecerūt: q
nimo cōfusione nō sunt
cōfusi & erubescere ne-
scierūt. Idcirco cadēt in
ter corruētes: in tpe visi
tationis sue corruēt dicit
dñs. Cōgregās cōgrega
bo eos: ait dñs. Non est
vua in vitibus: & nō sunt
ficus in ficulnea: oooooo
foliū defluxit: & dedi eis
que pretergressa sunt.
Quare sedemus? Con
uenite ooooooooooooooo
& ingrediamur ciuitatē
munitā: & sileamus ibi:
qa dñs deꝰ nr̄ silere nos
fecit: & potū dedit nobis
aquā fellis. Peccauimus
enī dño. Expectauimꝰ
pacem: & non erat bo
num: tempus medele:
& ecce formido. A dan
auditus est fremitus ooo

Text.heb.hiere.viij. — Pritiua.heb.

הנשארים אשר הדחתים שם — שאר דחה
נאם יהוה צבאות: ואמרת אליהם
כה אמר יהוה היפלו ולא יקומו — נפל קום
אם ישוב ולא ישוב: מדוע שובבה — שוב מדע
העם הזה ירושלם משובה נצחת — שוב
החזיקו בתרמית מאנו לשוב: — חזק רמה
הקשבתי ואשמע לוא כן ידברו — קשב שמע
אין איש נחם על רעתו לאמר — דבר רוע
מה עשיתי כלה שב במרצותם — עשה שוב
כסוס שוטף במלחמה: גם חסידה — רוץ שטף / לחם חסד
בשמים ידעה מועדיה ותר וסוס — יצד
ועגור שמרו את עת באנה ועמי — עור בוא
לא ידעו את משפט יהוה: איכה — שפט
תאמרו חכמים אנחנו ותורת יהוה — אמר ירה
אתנו אכן הנה לשקר עשה עט
שקר ספרים: הבישו חכמים חתו — בוש חתת
וילכדו הנה בדבר יהוה מאסו — לכד
וחכמת מה להם: לכן אתן את
נשיהם לאחרים שדותיהם — נשה שדה
ליורשים כי מקטן ועד גדול — ירש
כלו בצע בצע מנביא ועד כהן — גדל נבא
כלה עשה שקר: וירפו את שבר — רפה
בת עמי על נקלה לאמר שלום — קלל שלם
שלום ואין שלום: הבשו כי
תועבה עשו גם בוש לא יבשו — תעב עשה
והכלם לא ידעו לכן יפלו בנפלים — כלם נפל
בעת פקדתם יכשלו אמר יהוה: — כשל
אסף אסיפם נאם יהוה אין — סוף
ענבים בגפן ואין תאנים בתאנה
והעלה נבל ואתן להם יעברום: — נתן עבר
על מה אנחנו ישבים האספו — אסף בוא
ונבוא אל ערי המבצר ונדמה שם — עיר בצר
כי יהוה אלהינו הדמנו וישקנו — דמם / דמם שקה
מי ראש כי חטאנו ליהוה: קוה
לשלום ואין טוב לעת מרפה — שלם רפא
והנה בעתה: מדן נשמע נחרת — שמע

Prītiua.heb. Tex.heb.biere.ir. Trāsla.B.Vie. Trās.Gre.lex.cū iter.latina.

סוּסָיו מִקּוֹל מִצְהֲלוֹת אַבִּירָיו רַעֲשָׁה כָּל הָאָרֶץ וַיָּבוֹאוּ וַיֹּאכְלוּ אֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ עִיר וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃ כִּי הִנְנִי מְשַׁלֵּחַ בָּכֶם נְחָשִׁים צִפְעֹנִים אֲשֶׁר אֵין לָהֶם לָחַשׁ וְנִשְּׁכוּ אֶתְכֶם נְאֻם יְהוָה׃ מַכְאִיבִי עָלַי יָגוֹן עָלַי לִבִּי דַוֶּה׃ הִנֵּה קוֹל שַׁוְעַת בַּת עַמִּי מֵאֶרֶץ מַרְחַקִּים הֲיהוָה אֵין בְּצִיּוֹן אִם מַלְכָּהּ אֵין בָּהּ מַדּוּעַ הִכְעִסוּנִי בִּפְסִלֵיהֶם בְּהַבְלֵי נֵכָר׃ עָבַר קָצִיר כָּלָה קָיִץ וַאֲנַחְנוּ לֹא נוֹשָׁעְנוּ׃ עַל שֶׁבֶר בַּת עַמִּי הָשְׁבָּרְתִּי קָדַרְתִּי שַׁמָּה הֶחֱזָקָתְנִי׃ הֲצָרִי אֵין בְּגִלְעָד אִם רֹפֵא אֵין שָׁם כִּי מַדּוּעַ לֹא עָלְתָה אֲרוּכַת בַּת עַמִּי׃

Cap. ix.

מִי יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם וְעֵינִי מְקוֹר דִּמְעָה וְאֶבְכֶּה יוֹמָם וָלַיְלָה אֵת חַלְלֵי בַת עַמִּי׃ מִי יִתְּנֵנִי בַּמִּדְבָּר מְלוֹן אֹרְחִים וְאֶעֱזְבָה אֶת עַמִּי וְאֵלֵכָה מֵאִתָּם כִּי כֻלָּם מְנָאֲפִים עֲצֶרֶת בֹּגְדִים׃ וַיִּדְרְכוּ אֶת לְשׁוֹנָם קַשְׁתָּם שֶׁקֶר וְלֹא לֶאֱמוּנָה גָּבְרוּ בָאָרֶץ כִּי מֵרָעָה אֶל רָעָה יָצָאוּ וְאוֹתִי לֹא יָדָעוּ נְאֻם יְהוָה׃ אִישׁ מֵרֵעֵהוּ הִשָּׁמֵרוּ וְעַל כָּל אָח אַל תִּבְטָחוּ כִּי כָל אָח עָקוֹב יַעְקֹב וְכָל רֵעַ רָכִיל יַהֲלֹךְ׃ וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יְהַתֵּלוּ וֶאֱמֶת לֹא יְדַבֵּרוּ לִמְּדוּ לְשׁוֹנָם דַּבֶּר שֶׁקֶר הַעֲוֹת נִלְאוּ׃ שִׁבְתְּךָ בְּתוֹךְ מִרְמָה בְּמִרְמָה מָאֲנוּ דַעַת אוֹתִי נְאֻם יְהוָה׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי צֹרְפָם וּבְחַנְתִּים כִּי אֵיךְ אֶעֱשֶׂה מִפְּנֵי בַּת עַמִּי׃ חֵץ שָׁחוּט לְשׁוֹנָם מִרְמָה דִּבֵּר בְּפִיו שָׁלוֹם אֶת רֵעֵהוּ יְדַבֵּר וּבְקִרְבּוֹ יָשִׂים אָרְבּוֹ׃ הַעַל אֵלֶּה לֹא אֶפְקֹד

'equorũ eius: a voce hinnituũ pugnatorũ eius cõmota est ois terra. Et venerũt & deuorauerũt terram: & plenitudinẽ eius vrbẽ & habitatores eius. Quia ecce ego mittã vobis serpẽtes regulos qui bus non est incantatio: & mordebunt vos: ait dñs. Dolor meus super dolorẽ: in me cor meũ merens. Ecce vox clamoris filie populi mei de terra longinqua. Nũ quid dñs nõ est in sion: aut rex eius nõ est in ea? Quare ergo me ad iracũdiã cõcitauerũt in sculptilibus suis & in vanitatibus alienis? Transiit messis: finita est estas: & nos salua ti nõ sumus. Super cõtritione filie populi mei cõtritus sum & cõtristatus: stupor obtinuit me. Nũ qd resina nõ est i galaad: aut medicus nõ est ibi? Quare igitur nõ est obducta cicatrix filie populi mei. 9.

Quis dabit capiti meo aquã: & oculis meis fontem lachrymarũ. Et plorabo die ac nocte in terfectos filie populi mei. Quis dabit me in solitudine diuersoriũ viatoꝝ. Et dereliquã ppl'm meũ & recedã ab eis: qa oẽes adulteri sunt & cetus p̃uaricatoꝝ: & extendẽrũt linguã suã q̃si arcũ mendacii & nõ veritatis. Cõfortati sunt in terra: qa de malo ad malũ egressi sunt: & me nõ cognouerũt: dicit dñs. Vnusq; q; se a pximo suo custodiat: & in omni fratre suo nõ habeat fiduciã: quia omis fr supplãtans supplantabit: & omis amicus fraudulẽter incedet: & vir fratrẽ suũ deridebit: & veritatẽ nõ loquẽtur. Docuerũt eni linguã suã loq mẽdaciũ: vt iniq̃ agerent laborauerũt. Habitatio tua in medio doli: in dolo renuerũt scire me dicit dñs. Propterea hec dicit dñs exercituũ. Ecce ego conflabo & pbabo eos. Quid ei alid facia a facie filie ppli mei? Sagitta vulnerãs lingua eoꝝ dolũ locuta est. In ore suo pacẽ cũ amico suo loqtur: & occulte ponit ei insidias. Nunqd sup his non visitabo

equorũ eis: a voce hinnitus eqtatus equorũ eis: mota est ois terra. venient & deuorabunt terrã & plenitudinẽ eis: vrbẽ & habitãtes in ea. qr ecce ego ĩmitto in vos serpẽtes mortiferos: a qb nõ est euellere: & mordebũt vos insanabili cũ dolore cordis efti deficiẽtis. ecce vox clamoris filie ppli mei a terra delon gi. nũqd dñs nõ est in sion: aut medicus nõ est ibi? qr ad iracũdiã puocauerũt me in sculptilibus suis & in vanitatibus alienis. trãsiit estas: pteriit messis: & nos nõ sumus saluati. sup cõtritione filie ppli mei cõtristabãt & cõtristati sum: stupor obtinuerũt me dolores ãt me. nũqd resina nõ est in galaad: aut medicus nõ est ibi? qre nõ aucta ẽ sanitas filie ppli mei? Ca. 9

Quis dabit capiti meo aquã & oculis meis fontem lachrymarũ: & plorabo ppl'm hũc die ac nocte vulneratos filie ppli mei. quis dabit mihi solitudinẽ mãsionẽ nouissimã: & derelinquã ppl'm meũ: & recedã ab eis. qr oes adulterãti: cetus p̃uaricãtiũ: & extẽdẽrũt ligua suã q̃si arcũ. mẽdaciũ & nõ fides p̃ualuit i terra: qr de malis in mala egressi sũt & me nõ cognouerũt dicit dñs. vnusq; a pximo suo cũstodiminĩ. & sup fratrẽ suũ nõ habebitis fiduciã: qr omis frater supplãtãdo supplãtabit: & omis amicus dolose incedet. vnusq; cõtra amicũ suũ illudẽt. veritatẽ nõ loquẽtur: didicerũt lingua eoꝝ loqui mẽdacia. iniq; egerũt & nõ defecerũt vt cõuertẽrẽtur. vsura sup vsurã: dolus sup dolũ: nõ intelexerũt me dicit dñs. ppter hoc hec dicit dñs virtutũ: ecce ego igne examinabo eos & pbabo eos. qd faciã a facie malicie filie ppli mei? sagitta vulnerãs lingua eoꝝ: dolosa verba oris eorũ. prio suo loqtur pacifica: & in scipso bs in mimicitiã. nũqd sup his nõ visitabo

Ἵππων αὐτοῦ, ἀπὸ φωνῆς χρεμετισμοῦ ἵππων αὐτοῦ, σεισθήσεται πᾶσα ἡ γῆ· καὶ ἥξει καὶ καταφάγεται γῆν καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, πόλιν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ· διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω εἰς ὑμᾶς ὄφεις θανατοῦντας, οἷς οὐκ ἔστιν ἐπῳδὴ, καὶ δήξουσιν ὑμᾶς· ἀνίατα μετ' ὀδύνης καρδίας ὑμῶν ἀπαρουμένης. ἰδοὺ φωνὴ κραυγῆς θυγατρὸς λαοῦ μου ἀπὸ γῆς μακρᾶς. νῦν οὐκ ἔστιν ἐν Σιὼν, ἢ ἰατρὸς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ; διὰ τί παρῴκισάν με ἐν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν καὶ ἐν ματαίοις ἀλλοτρίοις· διῆλθεν θέρος, παρῆλθεν ἀμητὸς, καὶ ἡμεῖς οὐ διεσώθημεν· ἐπὶ συντρίμματι θυγατρὸς λαοῦ μου ἐσκοτώθην ἀπορίᾳ· κατίσχυσάν με ὠδῖνες ὡς τικτούσης· μὴ ῥητίνη οὐκ ἔστιν ἐν Γαλαάδ, ἢ ἰατρὸς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ; διὰ τί οὐκ ἀνέβη ἴασις θυγατρὸς λαοῦ μου;

Τίς δώσει κεφαλῇ μου ὕδωρ καὶ ὀφθαλμοῖς μου πηγὴν δακρύων; καὶ κλαύσομαι νὺξ λαὸν τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτὸς τοὺς τετραυματισμένους θυγατρὸς λαοῦ μου. τίς δώσει μοι ἐν τῷ ἐρήμῳ καλιὰν ἔσχατον, καὶ καταλείψω τὸν λαόν μου, καὶ ἀπελεύσομαι ἀπ' αὐτῶν· ὅτι πάντες μοιχῶνται, σύνοδος ἀσεβούντων, καὶ ἐνέτεινεν τὴν γλῶσσαν αὐτῶν ὡς τόξον· ψευδὸς καὶ οὐ πίστις ἐνίσχυσεν ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι ἐκ κακῶν εἰς κακὰ ἐξέλθοσαν καὶ ἐμὲ οὐκ ἔγνωσαν φησὶν κύριος· ἕκαστος ἀπὸ τοῦ πλησίον αὐτοῦ φυλάσσεσθε· καὶ ἐπὶ ἀδελφοῖς αὐτῶν μὴ πεποίθετε, ὅτι πᾶς ἀδελφὸς πτερνιεῖ πτερνιεῖ, καὶ πᾶς φίλος δολίως βουλεύσεται· ἕκαστος κατὰ τοῦ φίλου αὐτοῦ καταπαίδευσεν· ἀλήθειαν οὐ μὴ λαλήσωσιν, μεμάθηκεν γλῶσσα αὐτῶν λαλεῖν ψευδῆ· ἠδίκησαν καὶ οὐ διέλιπον τοῦ ἐπιστρέψαι· τόκος ἐπὶ τόκῳ, δόλος ἐπὶ δόλῳ, οὐκ ἠθέλησαν εἰδέναι με φησὶν κύριος· διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἰδοὺ ἐγὼ πυρώσω αὐτοὺς καὶ δοκιμάσω αὐτούς· τί ποιήσω ἀπὸ προσώπου πονηρίας θυγατρὸς λαοῦ μου; βολὶς τετρωκυῖα γλῶσσα αὐτῶν, δόλια τὰ ῥήματα τοῦ στόματος αὐτῶν. πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ λαλεῖ εἰρηνικά, καὶ ἐν αὐτῷ ἔχει τὴν ἔχθραν· μὴ ἐπὶ τούτοις οὐκ ἐπισκέψομαι

Ca. 9

B.f.c.

B.f.d.

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

dicit dñs: aut in ppło tali nõ vlciscet aia
λέγει κύριος, ἢ ἐν λαῷ τοιούτῳ οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχή
mea: sup mõtes assumite plãctũ: & sup semi-
μου; ἐπὶ τὰ ὄρη λάβετε κοπετόν, καὶ ἐπὶ τοὺς τρί-
tas deserti lamẽtũ: qm̃ defecerũt eo q̃ nõ sint
βους τῆς ἐρήμου ἐρῆτον, ὅτι ἐξέλιπον παραχρῆμα μὴ εἶναι
holes. nõ audiet vocẽ subiãte a volucri
ἀετοῦπτους. οὐκ ἤκουσαν φωνὴν ὑπαρξίας ἀπὸ πετει-
bus celi & vsq; ad iumẽta: obstupuerũt: defecerũt. &
νῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἕως κτηνῶν, ἐξέκλασαν, ὤχοντο. καὶ
dabo hierũm in trãsgressionẽ & in habita
δώσω τὴν Ἱερουσαλὴμ εἰς μετοικίαν καὶ εἰς κατοικη-
culũ draconũ & ciuitates iuda in desolationẽ
τήριον δρακόντων καὶ τὰς πόλεις Ἰούδα εἰς ἀφανισμὸν
ponã: vt nõ habitet. ḋo hõ sa
θήσομαι, παραχρῆμα μὴ κατοικεῖσθαι. τίς ὁ σοφὸς ὅσο
piẽs & intelligat hoc: & verbũ oris dñi ad e-
φὸς καὶ συνήσει τοῦτο, καὶ ὁ λόγος στόματος κυρίου πρὸς αὐ-
um loquet vobis: q̃re periit terra: ex-
τὸν ἀναγγειλάτω ὑμῖν, ἕνεκεν τίνος ἀπώλετο ἡ γῆ, ἀφ'
sicata q̃si desertũ: eo q̃ nõ sit q̃ ptrãseat cũ. &
ἧφεν ὡς ἔρημος, παραχρῆμα μὴ διοδεύεσθαι αὐτήν. καὶ
dixit dñs ad me: q: dereliquerũt legẽ
εἶπεν κύριος πρός με, διὰ τὸ ἐγκαταλιπεῖν αὐτοὺς τὸν
meã quã dedi ãte faciẽ eorũ: & nõ audie
νόμον μου ὃν ἔδωκα πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ οὐκ ἄκου-
rũt vocẽ meã: sed ãbulauerũt post desi
σαν τῆς φωνῆς μου, ἀλλὰ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ἀι-
deria cordis eorũ: & post
δεριῶν τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς κακῆς, καὶ ὀπίσω τῶν
idola: q̃ docuerũt pres eorũ: ꝓpter
εἰδώλων, ἃ ἐδίδαξαν οἱ πατέρες αὐτῶν αὐτούς, διὰ
hoc hec dicit dñs virtutũ deus israel:
τοῦτο τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων θεὸς Ἰσραήλ,
ecce ego cibo eos ãgustilio & poto eos
ἰδοὺ ἐγὼ ψωμίζω αὐτοὺς ἀψίνθια καὶ ποτίζω αὐτοὺς
aqua fellis: & dispergã eos in gẽtib
ὕδωρ χολῆς, καὶ διασκορπίσω αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσιν
q̃ nõcognouerũt ipsi & pres eorũ: & imit
οὓς οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν, καὶ ἐπάξω
tãs in eos gladiũ donec cõsumã e-
τὴν ἐπ' αὐτοὺς τὴν μάχαιραν ἕως οὗ ἐξαφανίσω αὐ-
os in ea. hec dicit dñs: vocate lamẽ
τοὺς ἐν αὐτῇ. τάδε λέγει κύριος, καλέσατε τὰς θρη-
tatrices & veniãt: & ad eas q̃ sapiẽtes sũt mitti
νούσας καὶ ἐλθέτωσαν, καὶ πρὸς τὰς σοφὰς ἀποστείλα-
te: & loquant: & assumãt sup nos
τε: καὶ φθεγξάσθωσαν, καὶ λαβέτωσαν ἐφ' ὑμᾶς
lamẽtũ. & deducãt oculi vri la-
θρῆνον. καὶ καταγαγέτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν δά-
chrymas: & palpebre vre fluãt aquã. q: vox
κρυα, καὶ τὰ βλέφαρα ὑμῶν ῥείτω ὕδωρ. ὅτι φω-
miserie audita est in sion. quomõ vastati sum
νὴ θρήνου ἀκούεται ἐν Σιών. πῶς ἐταλαιπωρήσαμεν
cõfusi sum valde: q: dereliquim terrã:
κατεχύθημεν σφόδρα, ὅτι ἐγκατελείπομεν τὴν γῆν,
& abiecim tabernacula nra. audite iã
καὶ ἀπερρίφαμεν τὰ σκηνώματα ἡμῶν. ἀκούσατε δὴ
mulieres verbũ dei: & suscipiãt aures vre verba
γυναῖκες λόγον θεοῦ, καὶ δεξάσθω τὰ ὦτα ὑμῶν λόγους
oris eius: & docete filias vras
στόματος αὐτοῦ, καὶ διδάξατε τὰς θυγατέρας ὑμῶν
miam: & mulier primã suã lamẽtũ: q: ascen
θρῆνον, καὶ γυνὴ τὴν πλησίον αὐτῆς ἔρημον, ὅτι ἀνέ-
dit mors p fenestras vras: & ingressa est in
βη θάνατος διὰ τῶν θυρίδων ὑμῶν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς
terrã vram disperdere paruulos de foris & iuuenes
τὴν γῆν ὑμῶν τοῦ ἐκτρίψαι νήπια ἔξωθεν καὶ νεανίσκους

Trãsla.B.Hie.

dicit dominus: aut in
gente ooooooo ooooooooooo
huiuscemodi nõ vlciscetur aia mea: Sup mõtes
assumã fletũ ac lamentũ: & sup speciosa desti
planctũ: qm incensa sũt
eo q̃ nõ sit vir ptransiẽs
& non audierunt vocem
possidentis. A volucre
celi vsq; ad pecora transmigrauerũt & recesserũt.
Et dabo hierusalem in
aceruos arene: & cubilia
draconum: & ciuitates
iuda dabo in desolationẽ
eo q̃ non sit habitator.
Quis est vir sapiẽs qui
intelligat hoc: & ad quẽ
verbum oris ooooooooo
domini fiat vt annũciet
istud: quare perierit ooo
terra & exusta sit q̃si desertũ: eo q̃ nõ sit q̃ ptranseat: Et dixit dñs. Quia
dereliquerũt legẽ meã
quam dedi eis: & non
audierunt ooooooooooo
vocẽ meã: & nõ ambulauerũt in ea: & abierũt
post prauitatem cordis
sui: & post ooooooooooo
baalim quod didicerunt
a patribus suis: oooooooo
idcirco hec dicit dñs exercituũ deus ooooooooo
israel. Ecce ego cibabo
populum ooooooooooo
istum absinthio: & potum dabo eis aquã fellis.
Et dispergã eos in genti
bus quas non nouerunt
ipsi & patres eorum: & mittam post eos ooooooo
gladium donec cõsumãtur. Hec ooooooooooooo
dicit dominus exercituum. Contemplamini oo
& vocate lamentatrices
vt veniant: & ad eas que
sapientes sunt mittite &
properent: & festinent
& assumãt sup nos lamẽtum. deducant oculi nri
lachrymas: & palpebre
nre defluant aquis: quia
vox lamẽtationis audita
est de sion. Quõ vastati
sumus & cõfusi vehemẽter! Quia dereliqm terrã: qm̃ deiecta sũt tabernacula nra. Audite ergo
mulieres verbũ dñi &
assumant aures vestre oo
sermonẽ oris ei: & docete filias vras lamẽtum:
& vnaquecq; pximã suã
planctũ: quia ascendit
mors pfenestras vestras:
ingressa est domos vras:
disperdere paruulos de foris: iuuenes oooooooo

Tex.heb.hiere.ix.

כִּ֣ים נְאֻם־יְהוָה אִם־בַּגּוֹי אֲשֶׁר
כָּזֶה לֹא־תִתְנַקֵּם נַפְשִׁי׃ עַל־הָרִרִים
אֶשָּׂא בְּכִי וְנֶהִי וְעַל נְאוֹת מִדְבָּר
קִינָה כִּי נִצְּתוּ מִבְּלִי אִישׁ עֹבֵר
וְלֹא שָׁמְעוּ קוֹל מִקְנֶה מֵעוֹף
הַשָּׁמַיִם וְעַד בְּהֵמָה נָדְדוּ הָלָכוּ׃
וְנָתַתִּי אֶת־יְרוּשָׁלִַם לְגַלִּים מְעוֹן
תַּנִּים וְאֶת־עָרֵי יְהוּדָה אֶתֵּן שְׁמָמָה
מִבְּלִי יוֹשֵׁב׃ מִי הָאִישׁ הֶחָכָם
יָבֵן אֶת־זֹאת וַאֲשֶׁר דִּבַּר פִּי
יְהוָה אֵלָיו וְיַגִּדָהּ עַל־מָה אָבְדָה
הָאָרֶץ נִצְּתָה כַּמִּדְבָּר מִבְּלִי עֹבֵר׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה עַל עָזְבָם אֶת־תּוֹרָתִי
אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיהֶם וְלֹא שָׁמְעוּ
בְּקוֹלִי וְלֹא הָלְכוּ בָהּ׃ וַיֵּלְכוּ
אַחֲרֵי שְׁרִרוּת לִבָּם וְאַחֲרֵי
הַבְּעָלִים אֲשֶׁר לִמְּדוּם אֲבוֹתָם׃
לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מַאֲכִילֵם אֶת־הָעָם
הַזֶּה לַעֲנָה וְהִשְׁקִיתִים מֵי רֹאשׁ׃
וַהֲפִצֹתִים בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ
הֵמָּה וַאֲבוֹתָם וְשִׁלַּחְתִּי אַחֲרֵיהֶם
אֶת־הַחֶרֶב עַד כַּלּוֹתִי אוֹתָם׃ כֹּה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִתְבּוֹנְנוּ
וְקִרְאוּ לַמְקוֹנְנוֹת וּתְבוֹאֶינָה וְאֶל
הַחֲכָמוֹת שְׁלַחוּ וּתְבוֹאֶנָה׃ וּתְמַהֵרְנָה
וְתִשֶּׂנָה עָלֵינוּ נֶהִי וְתֵרַדְנָה עֵינֵינוּ
דִּמְעָה וְעַפְעַפֵּינוּ יִזְלוּ מָיִם׃ כִּי
קוֹל נְהִי נִשְׁמַע מִצִּיּוֹן אֵיךְ שֻׁדַּדְנוּ
בֹשְׁנוּ מְאֹד כִּי עָזַבְנוּ אָרֶץ כִּי
הִשְׁלִיכוּ מִשְׁכְּנוֹתֵינוּ׃ כִּי שִׁמְעָה
נָשִׁים דְּבַר־יְהוָה וְתִקַּח אָזְנְכֶם
דְּבַר פִּיו וְלַמֵּדְנָה בְנֹתֵיכֶם נֶהִי
אִישׁ רֵעָה וְאִשָּׁה רְעוּתָהּ קִינָה׃ כִּי עָלָה
מָוֶת בְּחַלּוֹנֵינוּ בָּא בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ
לְהַכְרִית עוֹלָל מִחוּץ בַּחוּרִים

Pritiua.heb.

עָם
נָשָׂא בָּכָה
נָהָה
דֶּרֶךְ קִין
יָצַת מָדָה
מָעוֹן גַּלִּיל
עִין תָּנִין
עִיר יָתַן
יָשַׁב בִּין
כָּל פֶּה
עָנַד
יָצַת דֶּרֶךְ
אָבַד
יָרַד נָתַן
פָּנָה
לְבַד
אַחֲרֵי
בַּעַל
אָבַד
אָמַר
אֶל
אָכַל
שָׁקָה רוֹשׁ
פּוּץ
הֵמָּה
כָּלָה
בִּין
קוּן בּוֹא
טָהַר
נָשָׂא נָהָה
יָרַד נָזַל
שָׁמַע
בּוֹשׁ
שָׁלַךְ שָׁכַן
נָשָׁה לָקַח
פֶּה נָהָה
אִישׁ רֵעָה אִשָּׁה
מוּת חָלוֹן בָּא
כָּרַת
עָלַל נַעַר

מֵרְחֹבוֹת׃ דַּבֵּר כֹּה נְאֻם יְהוָה וְנֹפֶלָה
נִבְלַת הָאָדָם כְּדֹמֶן עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה׃ פנה
וּכְעֳמִיר מֵאַחֲרֵי הַקּוֹצֵר וְאֵין עֹמֵר׃ מצר
מְאַסֵּף׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אַל יִתְהַלֵּל אֲשַׁף בְּחָכְמָתוֹ
וְאַל יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר בִּגְבוּרָתוֹ
וְאַל יִתְהַלֵּל עָשִׁיר בְּעָשְׁרוֹ׃ כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל
הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדֹעַ אוֹתִי כִּי אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה חֶסֶד מִשְׁפָּט וּצְדָקָה
בָּאָרֶץ כִּי בְּאֵלֶּה חָפָצְתִּי נְאֻם
יְהוָה׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה יום בוא
וּפָקַדְתִּי עַל כָּל מוּל בְּעָרְלָה׃ עַל
מִצְרַיִם וְעַל יְהוּדָה וְעַל אֱדוֹם וְעַל
בְּנֵי עַמּוֹן וְעַל מוֹאָב וְעַל כָּל קְצוּצֵי מצץ
פֵּאָה הַיֹּשְׁבִים בַּמִּדְבָּר כִּי כָל דבר
הַגּוֹיִם עֲרֵלִים וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
עֲרֵלֵי לֵב׃

Cap.x. שִׁמְעוּ אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה עֲלֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה אֶל דֶּרֶךְ הַגּוֹיִם אַל תִּלְמָדוּ למד
וּמֵאֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אַל תֵּחָתּוּ כִּי אות חתת
יֵחַתּוּ הַגּוֹיִם מֵהֵמָּה׃ כִּי חֻקּוֹת חקק
הָעַמִּים הֶבֶל הוּא כִּי עֵץ מִיַּעַר
כָּרָתוּ מַעֲשֵׂה יְדֵי חָרָשׁ בַּמַּעֲצָד׃ עצד
בְּכֶסֶף וּבְזָהָב יְיַפֵּהוּ בְּמַסְמְרוֹת יפה סמר
וּבְמַקָּבוֹת יְחַזְּקוּם וְלֹא יִפִּיק׃ כְּתֹמֶר נקב חזק
מִקְשָׁה הֵמָּה וְלֹא יְדַבֵּרוּ נָשׂוֹא פוק קשה
יִנָּשׂוֹא כִּי לֹא יִצְעָדוּ אַל תִּירְאוּ דבר נשא
מֵהֶם כִּי לֹא יָרֵעוּ וְגַם הֵיטִב אֵין צעד ירא
אִתָּם׃ מֵאֵין כָּמוֹךָ יְהוָה גָּדוֹל אַתָּה רוע טוב
וְגָדוֹל שִׁמְךָ בִּגְבוּרָה׃ מִי לֹא יִרָאֵךְ את גדל
מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאֶתָה כִּי בְכָל גבר
חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין
כָּמוֹךָ׃ וּבְאַחַת יִבְעֲרוּ וְיִוָּסְרוּ מוסר אחד בער
הַבְלִים עֵץ הוּא׃ כֶּסֶף מְרֻקָּע יסר
מִתַּרְשִׁישׁ יוּבָא וְזָהָב מֵאוּפָז רקע בוא

de plateis: loquere hec dicit dominus: & cadet morticinū hois quasi stercus sup facie regiōis & quasi fenū post tergū metentis & non est qui colligat. Hec dicit dns. Non glorietur sapiens in sapientia sua: & non glorietur fortis in fortitudine sua: & nō glorietur diues in diuitiis suis: sed in hoc glorietur qui gloriatur: scire & nosse me: quia ego sum dns q facio misericordiā & iudiciū & iusticiā in terra. Hec enim placent mihi: ait dominus. Ecce dies venient dicit dominus: et visitabo sup oēm qui incircūcisum habet ppuciū: sup egyptū & sup iudam: & sup edom: & sup filios āmon: sup moab: & sup oēs q attonsi sunt in comam habitātes in deserto: quia omnes gentes habēt preputiū: omnis aūt domus israel incircuncisi sunt corde.

10. Audite verbū quod locutus est dominus super vos domus israel. Hec dicit dominus. Iuxta vias gentium nolite discere: et a signis celi nolite metuere que timēt gentes: quia leges populorum vane sunt. Quia lignū de saltu precidit opus manus artificis in ascia. Argento & auro decorauit illud: clauis & malleis cōpegit vt nō dissoluatur. In similitudinē palme fabricate sūt: & nō loquētur: portata tollētur: qa icedere nō valēt. Nolite ergo time re ea: qa nec male possunt facere nec bene. Non est similis tui dne: magnus es tu: & magnū nomē tuū in fortitudine. Quis nō timebit te o rex gentium! tuū est ei decus. Inter cūctos sapiētes gētiū & in vniuersis regnis eorū nullo est sicut tui. Pariter insipiētes & fatui pbabūtur doctrīa vanitatis eorū lignū e. Argentū siuolutum de tharsis affertur: & aurum de ophir

ve plateis: τ erūt mortui homi
ἀπὸ τῶν πλατειῶν, καὶ ἔσονται οἱ νεκροὶ τῶν ἀνθρώ
nū in crēplū sup facie capi
πων εἰς παράδειγμα ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου
terre vfc. τ ḡsl fenū post metentē: τ
τῆς γῆς ὑμῶν. καὶ ὡς χόρτος ὀπίσω θερίζοντος, καὶ
nō erit q colligat. hec dicit dns: ne glietur
οὐκ ἔσται ὁ συνάγων. τάδε λέγει κύριος, μὴ καυχάσθω
sapiēs in sapia sua: τne glietur for- 1.Co.
ὁ σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ ἰσχυ- 1.Co.
tis: fortitudie sua: τ ne gloriet diues in 1.Co.
ρὸς ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ 10.4.
diuitiis suis: sed in hoc gloriet q glori-
πλούτῳ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμε-
atur: intelligere τ cognoscere me: q: ego sū dns faci
νος, συνιεῖν καὶ γινώσκειν με, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ποιῶν
ens miam τ iudiciū τ iusticiā in terra: q:
ὠν ἔλεος καὶ κρῖμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι
in illis voluntas mea dicit dns. ecce dies
ἐν τούτοις τὸ θέλημά μου λέγει κύριος. ἰδοὺ ἡμέραι
venīūt dicit dns. τ visitabo sup oēs dis
ἔρχονται λέγει κύριος· καὶ ἐπισκέψομαι ἐπὶ πάντας τοὺς
cūciso pputia eos sup egyptū τ sup
περιτετμημένους ἀκροβυστίᾳ αὐτῶν ἐπ' Αἰγύπτου καὶ ἐπὶ
iudā: τ sup edom: τ sup filios ammon:
τὸν Ἰούδαν, καὶ ἐπὶ Ἰδούμ, καὶ ἐπὶ υἱοὺς Ἀμμών,
τ sup filios moab: τ sup oē attonsum cir
καὶ ἐπὶ υἱοὺς Μωάβ, καὶ ἐπὶ πᾶν περικεκαρμένον κα
ca facie sua hitantes in deserto:
τὸν πρόσωπον αὐτοῦ τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ ἐρήμῳ,
q: oēs gētes icircūcise carne: τ oīs dom
ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἀπερίτμητα σαρκί, καὶ πᾶς οἶκος
israel icircūcisi corde suo.
Ἰσραὴλ ἀπερίτμητοι καρδίας αὐτῶν. Cap.10.
Audite verbū dñi: qd loquūt ē dns sup
Ἀκούσατε τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ λαλοῦσιν κύριος ἐφ'
vos dom israel. hec dicit dns: secūm vias
ὑμᾶς οἶκος Ἰσραήλ. τάδε λέγει κύριος, κατὰ τὰς ὁδοὺς
gētiū ne discatis: τ a signis
τῶν ἐθνῶν μὴ μανθάνετε, καὶ ἀπὸ τῶν σημείων τοῦ
celi ne timeatis: q: timēt eā gētes: q:
οὐρανοῦ μὴ φοβεῖσθε, ὅτι φοβοῦνται αὐτὰ ἔθνη, ὅτι
legitima gētiū vana. lignū est de sil
τὰ νόμιμα τῶν ἐθνῶν μάταια. ξύλον ἐστὶν ἐκ τοῦ δρυ-
ua excisum op fabri lignarii: τ cōflatio argē
μοῦ ἐκκεκομμένον ἔργον τέκτονος, καὶ χώνευμα ἀργύ-
to τ auro decorata sunt. in malleis
ρίῳ καὶ χρυσίῳ κεκαλλωπισμένα ἐστίν· ἐν σφύραις
τ clauis firmauerūt ea τ nō mouebunt: argentū
καὶ ἥλοις ἐστερέωσαν αὐτὰ καὶ οὐ κινηθήσονται, ἀργύριον
tornatile sūt: nō loquūt: portata tollunt: q: nō
τορευτόν ἐστιν, οὐ λαλοῦσιν, φερόμενα αἰρήσονται, ὅτι οὐκ
incēdēt. ne timeatis ea: q: nō male
ἐπιβήσονται· μὴ φοβεῖσθε αὐτά, ὅτι οὐ μὴ κακο-
facient: τ bonū nō est in eis. nō est
ποιήσουσι, καὶ ἀγαθὸν οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς. οὐκ ἔστιν
similis tui dne: magnus es tu: τ magnū nomē tuū
ὅμοιός σοι κύριε, μέγας εἶ σύ, καὶ μέγα τὸ ὄνομά σου
in fortitudie: qs nō timebit te rex gētiū: nbi est
ἐν τῇ ἰσχύϊ, τίς οὐ φοβηθήσεταί σε βασιλεῦ ἐθνῶν; σοὶ γὰρ Sap.
decet: qm in oīb sapientib gētiū: τ i 15.d.
πρέπει, ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐν
vniuersis regnis eorū nō est similis tibi.
πάσαις ταῖς βασιλείαις αὐτῶν οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι.
pariter insipiētes & fatui sunt: doctrina vanitatū
ἅμα ἄφρονες καὶ ἀνόητοί εἰσι, διδασκαλία ματαίων
eorū lignū est: argentū pductū ex tharsis:
αὐτῶν ξύλον ἐστίν, ἀργύριον προσβλητὸν ἀπὸ Ταρσεῖς,
veniet aurū mophaz:
ἥξει χρυσίον μοφάζ, ooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo ooo

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

B

τ manꝰ aurificũ. opa artificũ oia. hyacin-
καὶ χεὶρ χρυσοχόων. ἔργα τεχνιτῶν πάντα. ὑάκιν-
thũ τ purpurã induet ea. sic vice-
θον καὶ πορφύραν ἐνδύσουσιν αὐτά. οὕτως ἐρεῖ-
tis eis: vti q̃ celũ τ terrã nõ fecerũt
τε αὐτοῖς, ὅτι οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν οὐκ ἐποίησαν
disperdant de terra: τ de sub ce
ἀπολέσουσιν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ὑποκάτωθεν τοῦ οὐ-
lo isto. dñs q̃ fecit terrã fortitudie sua.
ρανοῦ τούτου. κύριος ὁ ποιήσας τὴν γῆν τῇ ἰσχύι αὐτοῦ.
q̃ direxit orbẽ terre in sapia sua. τ in
ἀπερτώσας τὴν οἰκουμένην ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐν τῇ
prudẽtia sua extẽdit celũ τ multitudinẽ a-
φρονήσει αὐτοῦ ἐξέτεινεν τὸν οὐρανόν. καὶ πλῆθος ὕδα-
que in celo. τ eduxit nebulas ab extremo
τος ἐν οὐρανῷ. καὶ ἀνήγαγεν νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς
terre. fulgura in pluuiã fecit. τ eduxit ven
γῆς. ἀστραπὰς εἰς ὑετὸν ἐποίησεν. καὶ ἐξήγαγεν ἀνέ-
tos de thesauris suis: τ stulꝰ factꝰ ẽ omo hõ
μους ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ, καὶ ἐμωράνθη πᾶς ἄνθρωπος
a sciẽtia. cõfusus est omo aurifex in
ἀπὸ γνώσεως. κατῃσχύνθη πᾶς χρυσοχόος ἐπὶ τοῖς
sculptilibꝰ suis: q: falsa cõflauerũt: nõ est spi
γλυπτοῖς αὐτοῦ, ὅτι ψευδῆ ἐχώνευσαν, οὐκ ἔστιν πνεῦ-
ritꝰ in eis. vana sũt opa ipsicata. in tẽpo
μα ἐν αὐτοῖς. μάταιά ἐστιν ἔργα ἐμπεπλεγμένα. ἐν καιρῷ
re visitationis eoꝝ peribũt: nõ est talis pars
ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀπολοῦνται, οὐκ ἔστιν τοιαύτη μερὶς
iacob: q: q̃ plasmauit oia ipse est: τ
C
ἰακώβ, ὅτι ὁ πλάσας τὰ πάντα αὐτός ἐστιν, καὶ
israel virga hereditaꝰ eiꝰ dñs exercituũ no
Ἰσραὴλ ῥάβδος κληρονομίας αὐτοῦ κύριος δυνάμεων ὄνο-
me illi. cõgregauit de forte substantiã suã q̃ ha
μα αὐτῷ. συνήγαγεν ἐξωθεν τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ κατοι-
bitat in munitiõe: q: hec dicit dñs. ecce
κοῦσα ἐν τειχίσματι, ὅτι τάδε λέγει κύριος. ἰδοὺ
ego supplãtabo hitantes terrã hãc. τ
ἐγὼ σκιλίσω τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην. καὶ
tribulabo eos vt inueniant.ve sup cõtritione
θλίψω αὐτοὺς ὅπως εὑρεῖν. δυσὶ ἐπὶ συντρίμματί
tua: dolorosa plaga tua. τ ego dixi: vere
σου, ἀλγεινὰ ἡ πληγή σου. καὶ ἐγὼ εἶπα, ὄντως
hoc vulnus meũ: τ appẽdit me. tabernaculũ meũ
τοῦτο τὸ τραῦμά μου, καὶ κατέλαβέν με. ἡ σκηνή μου
miseria affectũ ẽ: periit. τ oẽs pelles mee dis-
ἐταλαιπώρησεν, ἄλετο. καὶ πᾶσαι αἱ δέρρεις μου δι-
sipate sũt. filij mei τ pecora mea nõ sunt.
σπάσθησαν. οἱ υἱοί μου καὶ τὰ πρόβατά μου οὐκ εἰσίν.
nõ est vltra locꝰ tẽtorij mei: locꝰ pel
οὐκ ἔστιν ἔτι τόπος τῆς σκηνῆς μου, τόπος τῶν δέρ-
lũ meaꝝ. q: pastores stulte egerũt: τ do
ρεών μου. ὅτι οἱ ποιμένες ἐφρονεύσαντο, καὶ τὸν κύ-
minũ nõ q̃sierũt. ꝓpter hoc nõ intellexerũt oia grex:
ριον οὐκ ἐζήτησαν. διὰ τοῦτο οὐκ ἐνόησεν πᾶσα ἡ νο-
τ dispersi sũt. vox auditiõis ecce venit:
μή, καὶ διεσκορπίσθησαν. φωνὴ ἀκοῆς ἰδοὺ ἔρχεται,
τ terremotꝰ magnꝰ de terra aqlonis: ponẽtis
καὶ σεισμὸς μέγας ἐκ γῆς βορρᾶ, τοῦ τάξαι τὰς
D
ciuitates iuda in solitudinẽ τ cubile passerũ. scio
πόλεις ἰούδα εἰς ἀφανισμὸν καὶ κοίτην στρουθῶν. οἶδα
dñe q: nõ hoiꝰ via eius: ne
κύριε ὅτι οὐχὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, οὐ
q̃ vir ãbulabit τ diriget gressum suũ.
εἰ ἀνὴρ περιπατήσει καὶ κατορθώσει πορείαν αὐτοῦ.
corripe nos dñe: verũtũ in iudicio τ nõ in fu
παίδευσον ἡμᾶς κύριε, πλὴν ἐν κρίσει καὶ μὴ ἐν θυ-
rore: vt nõ
μῷ, ἵνα μὴ

Trãsla.B.Vie.

ᵐopus ᵐartificis ᵒ& manus
ᵖerarii: ᵍhyacinthus ꝏ
ʳ& purpura ᵉindumentũ
eorum. ʳOpus ᵐartificum
ᶠvniuersa hec: ʳdñs autem
ᵇdeus ᵃverus est. ᵇIpse ꝏ
ᶜdeus ᵈviuẽs ᶜ& rex ᶠsempi
ternꝰ. ᵍAb indignatõe eiꝰ
ʰcõmouebitur ʳterra: ʰ& non ʳsustinebunt ᵐgentes
ᵉcõminationem eius. ᵒSic
ergo ᵖdicetis ᵍeis. ʳDii ꝏ
ᵃqui ʳcelos ᵐ& terram ᵗnõ
ʳfecerunt: ʳpereant ꝏꝏ
ᵃde terra ᵇ& de ᶜhis q̃ ᶜ sub
ᵈcelo sunt. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʳQui fecit ᵃterrã ᵇin forti-
tudine sua: ʳpparat ᵃorbẽ
ʳin sapia sua: ᵐ& prudẽtia
sua ᵐextẽdit ᵉcelos: ᶠad vo
cem suã ᵍdat ʳ multitudinẽ
ᵃaquaꝝ ʳin celo: ᵘ& eleuat
ᶠnebulas ʳab extremitati-
bus ʳterre. ᵉFulgura ᵇi pluuiã ᶜfacit: ᵈ& eduxit ᶜventũ
ʳde thesauris suis. ᵉ Stultꝰ
factus est ᵇoiꝰ ʰõ ᵃa sciẽtia
sua ʳcõfusus ẽ ᵃartifex ᵐoiꝰ
ᵒin sculptiliꝰ: ᵖqm̃ ᵍfalsum
est ʳqd cõflauit: ᵉ& nõ est
ʳspũs ᵃin eis. ᵃ Vana ʳ sunt
& ʳopus ᵃrisu dignum. ꝏ
ᵇIn tpe ᶜvisitatiõis sue ᵈpe
ribũt. ᶜNon est ʳhis similis
ᵉpars ᵇiacob. ʳQui eni ᵃfor
mauit ʳ omnia: ᵐipse est:
ᵐ& israel ᵒvirga ᶠhereditaꝰ
tis eius: ᵍdñs ʳexercituum
ᵉnomẽ illi. ᶜ Cõgrega ᵃde
terra ʳcõfusionẽ tuã ʳq̃ ha
bitas ʳin obsidione: ᵃ quia
ᵇhec ᶜdicit ᵈdñs. ᶜEcce ego
ʳlonge proiiciam ᵇ habita
tores ʳterre ᵃin ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʳhac ᵃ vice: ᵐ& tribulabo
ᵉeos: ita ᵒvt ᶠ inueniantur.
ᵍVe ᶜmihi ᵒsup ʳcõtritione
mea ᵃpessima ʳplaga mea.
ʳEgo aũt ʳdixi: ᵉplane ᵇhec
ᶜinfirmitas mea ẽ: ᵒ& por
tabo illam. ʳTabernaculũ
meũ ʳvastatũ est: ᵉoẽs ᵇfuni
culi mei ʳdirupti sũt. ᵇ Filii
mei ʳexierũt a me: ᵐ& nõ
subsistũt. ᵉ Nõ est ᵒ q extẽ-
dat ᶠvltra ᵍtẽtoriũ meũ: ʳ& erigat ᵉpelles meas: ʳquia
ᵉstulte egerũt ʳpastores: ʳ& ᵈdñm ᵉnõ ᵇq̃sierunt: ᶜ ꝓpte
rea ʳnõ ʳitellexerũt: ᵉ& oiꝰ
ᵇgrex corũ ʳ dispersus est.
ᵃVox ʳ auditiõis ᵐecce ᵉve
nit ᵒ& cõmotio ᶠ magna
ᵍde fra ʳaqlonis: ᵉvt ponat
ᵉciuitates ʳiuda ʳsolitudinẽ
& ʳ habitacula ᵃ draconũ.
ᵇScio ᶜdñe ᵈqa ʳnõ est ʳhoiꝰ
ᵉvia eius: ᵇnec ʳ viri est vt
ᵃãbulet ʳ& dirigat ᵉgressus
suos. ᵒ Corripe me ᵖ dñe:
ᵍverũtũ ʳin iudicio & ᵉ nõ
ʳin furore tuo: ᵉne forte

Tex.heb.biere.t. Prĩtiua.heb.

ᵐעֲשֵׂה ᵐצֹרֵף ᵍתְּכֵלֶת ᵒחֶרֶשׁ ᵖיְדֵי ʳצוֹרֵף
ʳלָבוּשׁ ʳעֲשֵׂה ʳוְאַרְגָּמָן ᵉלְבוּשָׁם ʳמַעֲשֵׂה ᵐחֲכָמִים
ᶜכֻּלָּם ʳיְהוָה ᶠאֱלֹהִים ᵉאֱמֶת ᵇהוּא
ᶠעֹלָם ᶜאֱלֹהִים ᶜחַיִּים ᶠוּמֶלֶךְ ᶠעוֹלָם ᵍמִקְּצֹפוֹ
ᵇרָעַשׁ ʳכּוֹל ᵃתִּרְעַשׁ ʳהָאָרֶץ ʳוְלֹא ʳיָכְלוּ ᵐגוֹיִם
ᵉזַעְמוֹ ᵒכִּדְנָה ᵖתֹאמְרוּן ᵖלָהֶם ᶜאֱלֹהֵיא
ᶜאֲבַד ᵈדִּי שָׁמַיָּא ᵐוְאַרְקָא ᶜלָא ᶜעֲבַדוּ ᶜיֹאבַדוּ
ᵈמֵאַרְעָא ᵈוּמִן ᶜתְּחוֹת ᵈשְׁמַיָּא ᶜאִלֶּה ׃
ᵃטַח ᶜכֹּחוֹ ᶜעֹשֶׂה ᵃאֶרֶץ ᵇבְּכֹחוֹ ᶜמֵכִין ᶜתֵּבֵל ʳבְּחָכְמָתוֹ
ᵐכִּין ᵐנָטָה ᵐבִּתְבוּנָתוֹ ᵉנָטָה ᵃשָׁמַיִם ׃ ᶠלְקוֹל ᶠתִּתּוֹ
ᶠהֲמוֹן ᶠמַיִם ᶠבַּשָّמַיִם ᵍוַיַּעֲלֶה ᶠנְשִׂיאִים
ᶠנָשָׂא ᶠמִקְצֵה ᶠהָאָרֶץ ᶠבְּרָקִים ᶠלַמָּטָר ᶠעָשָׂה
ᵉמֵצִא ᵉאֹצָר ᵉוַיּוֹצֵא ᵉרוּחַ ᵉמֵאוֹצְרֹתָיו ׃ ᶠנִבְעַר ᵉכָּל
ᵉכְּעַר ᵉיָדַע ᶠאָדָם ᵉמִדַּעַת ᶠהֹבִישׁ ᵐכָּל ᵉצוֹרֵף
ᶠבּוּשׁ ᵉצָרָף ᵉמִפֶּסֶל ᶠכִּי ᵉשֶׁקֶר ᶠנִסְכּוֹ ᵉוְלֹא ᶠרוּחַ
ᶠעֶשֶׂה ᵉבָּם ׃ ᶠהֶבֶל ᶠהֵמָּה ᶠמַעֲשֵׂה ᵉתַּעְתֻּעִים
ᵉאֲבַד ᵉבְּעֵת ᶠפְּקֻדָּתָם ᵉיֹאבֵדוּ ׃ ᶠלֹא ᶠכָאֵלֶּה
ᵉחֵלֶק ᵉיַעֲקֹב ᶠכִּי ᶠיוֹצֵר ᶠהַכֹּל ᵐהוּא
ᵉוְיִשְׂרָאֵל ᵉשֵׁבֶט ᵉנַחֲלָתוֹ ᵉיְהוָה ᵉצְבָאוֹת
ᵉשְׁמוֹ ׃ ᶠאִסְפִי ᵉמֵאֶרֶץ ᶠכִּנְעָתֵךְ ᶠיֹשֶׁבֶת
ᶠצוּר ᶠבַּמָּצוֹר ׃ ᶠכִּי ᶠכֹה ᶠאָמַר ᵉיְהוָה ᶠהִנְנִי
ᶠקֹלֵעַ ᶠאֶת ᵉיֹשְׁבֵי ᶠהָאָרֶץ ᵉבַּפַּעַם
ᵐצוּר ᵐמָצָא ᶠהַזֹּאת ᵐוְהַצַּרְתִּי ᶠלָהֶם ᵉלְמַעַן ᶠיִמְצָאוּ ׃
ᵉחֲלָה ᶠנָכֶה ᵉאוֹי ᶠלִי ᵉעַל ᶠשִׁבְרִי ᶠנַחֲלָה ᶠמַכָּתִי
ᵉחֲלָה ᶠנָשָׂא ᶠוַאֲנִי ᶠאָמַרְתִּי ᶠאַךְ ᶠזֶה ᶠחֳלִי ᶠוְאֶשָּׂאֶנּוּ ׃
ᵉיָתֵר ᶠאָהֳלִי ᶠשֹׁדַד ᶠוְכָל ᶠמֵתָרַי ᶠנִתָּקוּ ᶠבָּנַי
ᶠיְצָאֻנִי ᵐוְאֵינָם ᶠאֵין ᶠנֹטֶה ᶠעוֹד ᶠאָהֳלִי
ᶠקוּם ᶠיַרְעָה ᶠוּמֵקִים ᶠיְרִיעוֹתָי ׃ ᶠכִּי ᶠנִבְעֲרוּ ᶠהָרֹעִים
ᶠבָּעַר ᶠרָעָה ᶠוְאֶת ᶠיְהוָה ᶠלֹא ᶠדָרָשׁוּ ᶠעַל ᶠכֵּן ᶠלֹא
ᶠהִשְׂכִּילוּ ᶠוְכָל ᶠמַרְעִיתָם ᶠנָפוֹצָה ׃
ᶠשָׁכַל ᶠרָעָה ᶠקוֹל ᶠשְׁמוּעָה ᶠהִנֵּה ᶠבָאָה ᶠוְרַעַשׁ ᶠגָּדוֹל
ᶠנָפַץ ᶠשָׁפַע ᶠמֵאֶרֶץ ᶠצָפוֹן ᶠלָשׂוּם ᶠאֶת ᶠעָרֵי ᶠיְהוּדָה
ᶠבוּא ᶠנָדֹל ᶠשְׁמָמָה ᶠמְעוֹן ᶠתַּנִּים ׃ ᶠיָדַעְתִּי ᶠיְהוָה
ᶠצֶבֶן ᶠעִיר ᶠכִּי ᶠלֹא ᶠלָאָדָם ᶠדַּרְכּוֹ ᶠלֹא ᶠלְאִישׁ
ᶠעֹן ᶠתָּנוּן ᶠהֵלֶךְ ᶠוְהָכִין ᵐאֶת ᶠצַעֲדוֹ ׃ ᶠיַסְּרֵנִי
ᶠכּוּן ᶠיְהוָה ᶠאַךְ ᶠבְּמִשְׁפָּט ᶠאַל ᶠבְּאַפְּךָ ᶠפֶּן
ᶠשָׁבֶט

תַּמְעִטֵנִי׃ שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ עַל הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ וְעַל מִשְׁפָּחוֹת
אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ כִּי אָכְלוּ
אֶת יַעֲקֹב וַאֲכָלֻהוּ וַיְכַלֻּהוּ וְאֶת
נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ׃

Cap.xi. הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל
יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר׃ שִׁמְעוּ
אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וְדִבַּרְתֶּם
אֶל אִישׁ יְהוּדָה וְעַל יֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָרוּר הָאִישׁ
אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית
הַזֹּאת׃ אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם
בְּיוֹם הוֹצִיאִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
מִכּוּר הַבַּרְזֶל לֵאמֹר שִׁמְעוּ
בְּקוֹלִי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם כְּכֹל אֲשֶׁר
אֲצַוֶּה אֶתְכֶם וִהְיִיתֶם לִי לְעָם
וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹהִים׃ לְמַעַן
הָקִים אֶת הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי
לַאֲבוֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם אֶרֶץ זָבַת
חָלָב וּדְבָשׁ כַּיּוֹם הַזֶּה וָאַעַן וָאֹמַר
אָמֵן יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי
קְרָא אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּעָרֵי
יְהוּדָה וּבְחוּצוֹת יְרוּשָׁלִַם לֵאמֹר
שִׁמְעוּ אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת
וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם׃ כִּי הָעֵד הֵעַדְתִּי
בַּאֲבֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַעֲלוֹתִי אוֹתָם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה
הַשְׁכֵּם וְהָעֵד לֵאמֹר שִׁמְעוּ בְּקוֹלִי׃
וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם
וַיֵּלְכוּ אִישׁ בִּשְׁרִרוּת לִבָּם הָרָע
וָאָבִיא עֲלֵיהֶם אֶת כָּל דִּבְרֵי הַבְּרִית
הַזֹּאת אֲשֶׁר צִוִּיתִי לַעֲשׂוֹת וְלֹא
עָשׂוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי נִמְצָא
קֶשֶׁר בְּאִישׁ יְהוּדָה וּבְיֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם׃ שָׁבוּ עַל עֲוֹנוֹת אֲבוֹתָם

[f]ad nihilum redigas me.
[r]Effunde[i] indignationē tuā
[s]up[p] gentes[c] q[o] nō[c] cogno
uerūt te: [r] & sup[s] puincias
[p] que[i] nomen tuū[a] nō[i] in=
uocauerūt: [m] quia[n] come=
derunt[r] iacob: [q] & deuora
uerūt eū [r] & cōsumpserūt
illum: [e] & [r] decus eius [n] diffi
pauerunt. 11.
[U]Erbum[b] quod[c] factū
est[f] a[a] domino[b] ad eos
[c] hieremiam: [b] dicens. [f] Au
dite ooooooooooooooooo
[i] verba[m] pacti[n] huius: [o] & lo
quimini ooooooooooooooo
[r] ad[i] viros[r] iuda[e] & ad[r] ha=
bitatores ooooooooooooo
[n] hierusalem: [f] & dices[r] ad
eos. [h] Hec[a] dicit oooooooooo
[b] dominus[c] deus[b] israel.
[c] Maledictus[f] vir oooooooo
[s] qui[b] non[f] audierit[i] verba
[m] pacti oooooooooooooo
[n] hui?: [o] quod[p] precepi[r] pa=
tribus vestris oooooooooo
[p] in die qua[r] eduxi[a] eos[s] de
terra[r] egypti oooooooooo
[h] de fornace[a] ferrea[b] dicēs.
[c] Audite oooooooooooooo
[b] vocem meam: [c] & facite
[f] omnia[b] que oooooooooo
[i] precepi[b] vobis: [i] & eritis
[m] mihi[n] in populum: ooo
[o] & ego[p] ero[q] vobis[r] in deū:
[a] vt oooooooooooooooooo
[f] suscitem[s] iuramentum
[r] quod[p] iurauī oooooooooo
[a] patribus vestris[b] daturū
me[c] eis[o] terram[c] fluentem
[l] lacte[a] & melle[b] sicut est
[q] dies[h] hec. [b] Et rñdi[i] & dixi.
[m] Amen[n] domine. [o] Et di=
xit[p] dominus[q] ad me. ooo
[r] Vociferare[i] omnia[n] ver=
ba[h] hec[c] in ciuitatibus ooo
[i] iuda[a] & foris[b] hierusale:
[c] dicens. oooooooooooooo
[b] Audite[r] verba[a] pacti[c] hu
ius oooooooooooooooooo
[i] et facite[b] illa: [i] quia[m] con=
testans[n] contestatus sum
[o] patres vestros[p] in die q
[q] eduxi[r] eos oooooooooo
[a] de terra[r] egypti[n] vsq; ad
[s] diem[r] hanc. oooooooooo
[i] Mane cōsurgēs[a] cōtesta=
tus sum: & [b] dixi. [c] Audite
[b] vocē meā. [c] Et nō[i] audie=
rūt[s] nec[b] inclinauerūt[a] au
rē suā: [i] sed abierūt[m] vnus=
qsq;[n] in prauitate[o] cordis
sui[p] mali. [q] Et induxi[r] sup
eos[s] omnia[n] verba[s] pacti
[i] huius: [r] quod[a] precepi[i] vt
facerent[c] & non oooooo
[b] fecerūt. [c] Et dixit[r] domi=
nus[a] ad me. [b] Inuenta est
[i] coniuratio[a] in viris[i] iuda
[m] & in habitatoribus ooo
[n] hierlm. [o] Reuersi sunt[r] ad
[q] iniqtates[r] patrū suorum

pancos nos faciao. effunde ira tuã sup gēteo q
ὀλίγους ἡμᾶς ποιήσῃς· ἔκχεον δὲ θυμόν σου ἐπὶ ἔθνη τὰ μὴ
nõ cognouerūt te: & sup regna q nomẽ tuũ
μὴ εἰδότα σε, καὶ ἐπὶ βασιλείας αἳ τὸ ὄνομά σου
non inuocauerūt. q: deuorauerūt iacob:
οὐκ ἐπικαλέσαντο· ὅτι κατέφαγον τὸν Ἰακώβ,
& cõsumpserūt israel: & pascua eius
καὶ ἐξαφάνισαν τὸν Ἰσραήλ, καὶ τὴν νομὴν αὐτοῦ
desolauerūt.
ἠρήμωσαν. Ca.11.
[U]Erbũ qõ factũ est ad hieremiã a dõo
λόγος ὁ γενόμενος πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου
dicẽo: audite verba testamẽti hui?: &
λέγων, ἀκούσατε τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης, καὶ
loqrio ad viros iude & hitantes hie
λαλήσεις πρὸς ἄνδρας Ἰούδα καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν
rusalẽ: & dicẽo ad eos: hec dicit dõs
Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος
de israel. maledictus hõ q nõ au=
ὁ θεὸς Ἰσραήλ· ἐπικατάρατος ἄνθρωπος ὃς οὐκ ἀκού=
dict verba testamẽti hui?: qõ mãda=
σεται τῶν λόγων τῆς διαθήκης ταύτης, ἧς ἐνετειλά=
ui pribus vstr: in q die eduxi eos
μην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἀνήγαγον αὐτοὺς
de terra egypti de fornace ferrea dicẽdo
ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐκ τῆς καμίνου τῆς σιδηρᾶς λέγων, ἀ
dite vocẽ meã: & facite ola q
κούσατε τῆς φωνῆς μου, καὶ ποιήσατε πάντα ὅσα
qõ ego mãdo vobis. & eritis mihi in pplm: &
ἂν ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν· καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, καὶ
ego ero vobis in deũ: vt statuã iuramẽtũ meũ q
ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν, ὅπως στήσω τὸν ὅρκον μου ὃν
iurauī pribus vstr: dare illis terrã
ὤμοσα τοῖς πατράσιν ὑμῶν, τοῦ δοῦναι αὐτοῖς γῆν
fluentẽ lacte & melle: sicut dico hec. & respõ
ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, καθὼς ἡ ἡμέρα αὕτη· καὶ ἀπο
di & dixi: fiat dñe. & dixit dõs ad
κρίθην καὶ εἶπα, γένοιτο κύριε· καὶ εἶπεν κύριος πρὸς
me: lege ola verba hec in ciui
με, ἀνάγνωθι πάντας τοὺς λόγους τούτους ἐν πό=
tatib? iuda & foris hierlm dicẽo: audite
λεσιν Ἰούδα καὶ ἔξωθεν Ἱερουσαλὴμ λέγων, ἀκούσατε
verba testamẽti hui?. & facite eos
τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης, καὶ ποιήσατε αὐ=
qñ cõtestãs cõtestat? sum pa
τούς, ὅτι συμμαρτυρούμενος συνεμαρτυρόμην τοῖς πα
tres vros in die q eduxi eos de terra egyp=
τράσιν ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ ἧς ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύ=
ti vsq; in die hãc. mane cõsurgẽs cõtestat? sũ
πτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· ὀρθρίζων συνεμαρτυρόμην
dicẽo: audite vocẽ meã. & nõ audieri?: ne
λέγων, ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου· καὶ οὐκ ἤκουσαν, οὐ
q̃ inclinauerūt aurẽ suã: sed abierũt vnusq̃sq; in
δὲ ἔκλιναν τὸ οὖς αὐτῶν, ἀλλ' ἐπορεύοντο ἕκαστος ἐν
prauitate cordis sui mali. & in
σκληρότητι τῆς καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς· καὶ ἐπή=
duxi sup eos ola verba pacti
σάγαγον ἐπ' αὐτοὺς πάντα τὰ ῥήματα τῆς διαθήκης
huius qõ ꝓcepi vt facerẽt: & nõ fece
ταύτης ἧς ἐνετειλάμην τοῦ ποιῆσαι, καὶ οὐκ ἐποί=
runt. & dixit dõs ad me: inuẽta est coniurio
ησαν· καὶ εἶπεν κύριος πρός με, εὑρέθη συνωμοσία
in viris iuda & in habitantib? hierusa
ἐν ἀνδράσιν Ἰούδα καὶ ἐν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσα=
lem. reuersi sũt ad iniqtates patrũ
λήμ· ἐπεστράφησαν ἐπὶ τὰς ἀδικίας τῶν πατέρων
suorũ
αὐτῶν τῶν oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

priores: qui noluerunt audire verba mea. Et hi ergo abierunt post deos alienos vt seruirent eis. Irritũ fecerũt dom israel & domus iuda pactum meum: quod pepigi cũ patribus eorũ. Quãobrẽ hec dicit dominus. Ecce ego inducã sup eos mala: de qbus exire nõ poterunt: & clamabũt ad me et non exaudiam eos. Et ibunt ciuitates iuda & habitatores hierusalẽ: & clamabunt ad deos quibus libant: & nõ saluabũt eos in tẽpore afflictionis eorũ. Secundũ numerũ enim ciuitatũ tuarũ erãt dii tui iuda: & fm numerũ viarũ tuarũ hierusalẽ posuisti aras cõfusiõis: aras ad libandum baalim. Tu ergo noli orare pro populo hoc: & ne assumas pro eis laudem & orationẽ: quia non exaudiam in tẽpore clamoris eorũ ad me: in tẽpe afflictiõis eorũ. Quid est q̃ dilect meus in domo mea fecit scelera multa! Nunquid carnes sancte auferent a te malicias tuas in quibus gloriata es! Oliua vberẽ pulchrã: fructiferã: speciosam vocauit dñs nomen tuũ. Ad vocẽ loquele grandis exarsit ignis in ea: & combusta sunt fructeta eius. Et dñs exercituum qui plantauit te: locutus est sup te malus: pro malis domus israel & domus iuda que fecerunt sibi ad irritandũ me libãtes baalim. Tu autẽ dñe demonstrasti mihi: & cognoui. tũc ostẽdisti mihi studia eorũ: & ego q̃si agnus mãsuetus q̃ portatur ad victimã. Et nõ cognoui qa cogitauerũt sup me cõsilia: dicẽtes. mittamus lignũ in panẽ eius: & eradamus eũ de terra viuentiũ: & nomẽ eius nõ mẽoretur ampliꝰ. Tu ãt dñe sabaoth q̃ iudicas iuste: & pbas renes & corda: videã vltionẽ tuam ex eis. Tibi enim reuelaui causam meam.

πρότερον, οἱ οὐκ ἠθέλησαν ὑπακοῦσαι τῶν λόγων μου. καὶ ἰδοὺ βαδίζουσιν ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων, τοῦ δουλεύειν αὐτοῖς. καὶ διεσκέδασαν ὁ οἶκος Ισραὴλ καὶ ὁ οἶκος Ιουδὰ τὴν διαθήκην μου ἣν διεθέμην πρὸς τοὺς πατέρας αὐτῶν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐπάγω ἐπ' αὐτοὺς κακὰ ἐξ ὧν οὐ δυνήσονται ἐξελθεῖν ἐξ αὐτῶν. καὶ κεκράξονται πρός με, καὶ οὐκ εἰσακούσομαι αὐτῶν. καὶ πορευθήσονται πόλεις Ιουδὰ καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ιερουσαλὴμ, καὶ κεκράξονται πρὸς τοὺς θεοὺς αὐτῶν, οἷς ἐφ' ἐθυμίασαν αὐτοῖς. οὐ μὴ σώσουσιν αὐτοὺς ἐν καιρῷ κακῶν αὐτῶν. ὅτι κατὰ ἀριθμὸν πόλεών σου ἦσαν οἱ θεοί σου Ιουδὰ, καὶ κατὰ ἀριθμὸν ἐξόδων τῆς Ιερουσαλὴμ ἐθήκατε βωμοὺς τοῦ θυμιᾶν τῇ Βαάλ. καὶ σὺ μὴ εὔχου περὶ τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ μὴ ἀφίου περὶ αὐτῶν ἐν δεήσει καὶ προσευχῇ, ὅτι οὐκ εἰσακούσομαι ἐν τῷ καιρῷ ὡς ἐπικαλοῦνταί με ἐν καιρῷ κακώσεως αὐτῶν. διὰ τὸ ἠγαπημένον ἐν τῷ οἴκῳ μου ἐποίησεν βδελυγμίαν· τὰ κρέατα τὰ ἅγια ἀφελοῦσιν ἀπὸ σοῦ τὰς κακίας σου ἢ τούτοις διαφεύξῃ; ἐλαίαν εὐσκιον ὡραίαν εἶδος ἐκάλεσεν κύριος τὸ ὄνομά σου, εἰς φωνὴν πολλὴν ἐπῆρεν πῦρ ἐπ' αὐτήν, ἠχρειώθησαν οἱ κλάδοι αὐτῆς. καὶ κύριος τῶν δυνάμεων ὁ καταφυτεύσας σε, ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακὰ ἀντὶ τῆς κακίας οἴκου Ισραὴλ καὶ οἴκου Ιουδὰ. ὅτι ἐποίησαν ἑαυτοῖς τοῦ παροργίσαί με ἐν τῷ θυμιᾶν αὐτοὺς τῇ Βαάλ. κύριε γνώρισόν μοι, καὶ γνώσομαι· τότε εἶδον τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν. ἐγὼ ὡς ἀρνὶ ἄκακοι ἀγόμενα τοῦ θυσιάσαι, οὐκ ἔγνων· ἐπ' ἐμὲ ἐλογίσαντο λόγον λέγοντες, δεῦτε καὶ ἐμβάλωμεν ξύλον εἰς τὸν ἄρτον αὐτοῦ, καὶ ἐκτρίψωμεν αὐτὸν ἐκ γῆς ζώντων· καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐ μὴ μνησθῇ ἔτι. κύριε τῶν δυνάμεων κρίνων δίκαια, δοκιμάζων νεφροὺς καὶ καρδίας, ἰδέα σε ἐκδικήσεις ἐν αὐτοῖς, ὅτι πρὸς σὲ ἀνεκάλυψα τὸ δικαίωμά μου.

priores: qui noluerunt audire verba mea. Et hi ergo abierunt post deos alienos vt seruirent eis. Irritũ fecerũt dom israel & domus iuda pactum meum: quod pepigi cũ patribus eorũ. Quãobrẽ hec dicit dominus. Ecce ego inducã sup eos mala: de qbus exire nõ poterunt: & clamabũt ad me et non exaudiam eos. Et ibunt ciuitates iuda & habitatores hierusalẽ: & clamabunt ad deos quibus libant: & nõ saluabũt eos in tẽpore afflictionis eorũ. Secundũ numerũ enim ciuitatũ tuarũ erãt dii tui iuda: & fm numerũ viarũ tuarũ hierusalẽ posuisti aras cõfusiõis: aras ad libandum baalim. Tu ergo noli orare pro populo hoc: & ne assumas pro eis laudem & orationẽ: quia non exaudiam in tẽpore clamoris eorũ ad me: in tẽpe afflictiõis eorũ. Quid est q̃ dilect meus in domo mea fecit scelera multa! Nunquid carnes sancte auferent a te malicias tuas in quibus gloriata es! Oliua vberẽ pulchrã: fructiferã: speciosam vocauit dñs nomen tuũ. Ad vocẽ loquele grandis exarsit ignis in ea: & combusta sunt fructeta eius. Et dñs exercituum qui plantauit te: locutus est sup te malus: pro malis domus israel & domus iuda que fecerunt sibi ad irritandũ me libãtes baalim. Tu autẽ dñe demonstrasti mihi: & cognoui. tũc ostẽdisti mihi studia eorũ: & ego q̃si agnus mãsuetus q̃ portatur ad victimã. Et nõ cognoui qa cogitauerũt sup me cõsilia: dicẽtes. mittamus lignũ in panẽ eius: & eradamus eũ de terra viuentiũ: & nomẽ eius nõ mẽoretur ampliꝰ. Tu ãt dñe sabaoth q̃ iudicas iuste: & pbas renes & corda: videã vltionẽ tuam ex eis. Tibi enim reuelaui causam meam.

הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר מֵאֲנוּ לִשְׁמֹעַ אֶת
דְּבָרַי וְהֵמָּה הָלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים
אֲחֵרִים לַעֲבָדָם הֵפֵרוּ בֵית יִשְׂרָאֵל
וּבֵית יְהוּדָה אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי
אֶת אֲבוֹתָם לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה
הִנְנִי מֵבִיא אֲלֵיהֶם רָעָה אֲשֶׁר לֹא
יוּכְלוּ לָצֵאת מִמֶּנָּה וְזָעֲקוּ אֵלַי
וְלֹא אֶשְׁמַע אֲלֵיהֶם: וְהָלְכוּ עָרֵי
יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וְזָעֲקוּ אֶל
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הֵם מְקַטְּרִים לָהֶם
וְהוֹשֵׁעַ לֹא יוֹשִׁיעוּ לָהֶם בְּעֵת רָעָתָם:
כִּי מִסְפַּר עָרֶיךָ הָיוּ אֱלֹהֶיךָ יְהוּדָה
וּמִסְפַּר חֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם שַׂמְתֶּם
מִזְבְּחוֹת לַבֹּשֶׁת מִזְבְּחוֹת לְקַטֵּר
לַבָּעַל: וְאַתָּה אַל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד
הָעָם הַזֶּה וְאַל תִּשָּׂא בַעֲדָם רִנָּה
וּתְפִלָּה כִּי אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ בְּעֵת קָרְאָם
אֵלַי בְּעֵת רָעָתָם: מָה לִידִידִי
בְּבֵיתִי עֲשׂוֹתָהּ הַמְזִמָּתָהּ הָרַבִּים
וּבְשַׂר קֹדֶשׁ יַעַבְרוּ מֵעָלַיִךְ כִּי
רָעָתֵכִי אָז תַּעֲלֹזִי: זַיִת רַעֲנָן
יָפֶה פְּרִי תֹאַר קָרָא יְהוָה שְׁמֵךְ
לְקוֹל הֲמוּלָה גְדוֹלָה הִצִּית אֵשׁ
עָלֶיהָ וְרָעוּ דֲלִיּוֹתָיו: וַיהוָה
צְבָאוֹת הַנּוֹטֵעַ אֹתָךְ דִּבֶּר עָלַיִךְ
רָעָה בִּגְלַל רָעַת בֵּית יִשְׂרָאֵל
וּבֵית יְהוּדָה אֲשֶׁר עָשׂוּ לָהֶם
לְהַכְעִיסֵנִי לְקַטֵּר לַבָּעַל: וַיהוָה
הוֹדִיעֲנִי וָאֵדָעָה אָז הִרְאִיתָנִי
מַעַלְלֵיהֶם: וַאֲנִי כְּכֶבֶשׂ אַלּוּף יוּבַל
לִטְבוֹחַ וְלֹא יָדַעְתִּי כִּי עָלַי חָשְׁבוּ
מַחֲשָׁבוֹת נַשְׁחִיתָה עֵץ בְּלַחְמוֹ
וְנִכְרִיתֶנּוּ מֵאֶרֶץ חַיִּים וּשְׁמוֹ לֹא
יִזָּכֵר עוֹד: וַיהוָה צְבָאוֹת שֹׁפֵט צֶדֶק
בֹּחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב אֶרְאֶה נִקְמָתְךָ
מֵהֶם כִּי אֵלֶיךָ גִּלִּיתִי אֶת רִיבִי:

לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה עַל אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת
הַמְבַקְשִׁים אֶת נַפְשֶׁךָ לֵאמֹר
לֹא תִנָּבֵא בְּשֵׁם יְהוָה וְלֹא
תָמוּת בְּיָדֵנוּ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת הִנְנִי פֹקֵד עֲלֵיהֶם הַבַּחוּרִים
יָמוּתוּ בַחֶרֶב בְּנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם
יָמוּתוּ בָּרָעָב וּשְׁאֵרִית לֹא תִהְיֶה
לָהֶם כִּי אָבִיא רָעָה אֶל אַנְשֵׁי
עֲנָתוֹת שְׁנַת פְּקֻדָּתָם׃

Cap. xij.

צַדִּיק אַתָּה יְהוָה כִּי אָרִיב אֵלֶיךָ
אַךְ מִשְׁפָּטִים אֲדַבֵּר אִתָּךְ מַדּוּעַ
דֶּרֶךְ רְשָׁעִים צָלֵחָה שְׁלוֹ כָּל בֹּגְדֵי
בֶגֶד נָטַעְתָּם גַּם שָׁרָשוּ יֵלְכוּ גַּם
עָשׂוּ פֵרִי קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק
מִכִּלְיוֹתֵיהֶם׃ וְאַתָּה יְהוָה יְדַעְתָּנִי
תִּרְאֵנִי וּבָחַנְתָּ לִבִּי אִתָּךְ הַתֵּקֵם
כְּצֹאן לְטִבְחָה וְהַקְדִּישֵׁם לְיוֹם
הַרֵּגָה׃ עַד מָתַי תֶּאֱבַל הָאָרֶץ וְעֵשֶׂב
כָּל הַשָּׂדֶה יִבָשׁ מֵרֶשַׁת יֹשְׁבֵי בָהּ
סָפְתָה בְהֵמוֹת וָעוֹף כִּי אָמְרוּ לֹא
יִרְאֶה אֶת אַחֲרִיתֵנוּ׃ כִּי אֶת רַגְלִים
רַצְתָּה וַיְלָאוּךָ וְאֵיךְ תְּתַחֲרֶה אֶת
הַסּוּסִים וּבְאֶרֶץ שָׁלוֹם אַתָּה בוֹטֵחַ
וְאֵיךְ תַּעֲשֶׂה בִּגְאוֹן הַיַּרְדֵּן׃ כִּי גַם
אַחֶיךָ וּבֵית אָבִיךָ גַּם הֵמָּה בָּגְדוּ
בָךְ גַּם הֵמָּה קָרְאוּ אַחֲרֶיךָ מָלֵא
אַל תַּאֲמִן בָּם כִּי יְדַבְּרוּ אֵלֶיךָ
טוֹבוֹת׃ עָזַבְתִּי אֶת בֵּיתִי נָטַשְׁתִּי
אֶת נַחֲלָתִי נָתַתִּי אֶת יְדִידוּת
נַפְשִׁי בְּכַף אֹיְבֶיהָ׃ הָיְתָה לִּי
נַחֲלָתִי כְּאַרְיֵה בַיָּעַר נָתְנָה עָלַי
בְּקוֹלָהּ עַל כֵּן שְׂנֵאתִיהָ׃ הַעַיִט
צָבוּעַ נַחֲלָתִי לִי הַעַיִט סָבִיב
עָלֶיהָ לְכוּ אִסְפוּ כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה
הַתִּיוּ לֶאֱכֹלָה׃ רֹעִים רַבִּים שִׁחֲתוּ
כַרְמִי בּוֹסְסוּ אֶת חֶלְקָתִי נָתְנוּ אֶת

*Propterea hec dicit dñs ad viros anathot: qui querunt animam tuam: & dicunt. Non prophetabis in nomine domini: & non morieris i manibꝰ nris. Propterea hec dicit dñs exercituũ. Ecce ego visitabo sup eos. Iuuenes morientur in gladio: filii eorum & filie eorum morientur in fame: & reliquie non erunt ex eis. Inducam enim malum super viros anathot: annum visitationis eorum. 12.

IVstus quidẽ tu es domine si disputẽ tecũ: veruntãẽ iudicia loquar ad te. Quare via ipiorꝫ ꝓsperatur: bñ est oibus q puaricãtur & iniq̃ agunt: Plantasti eos & radicẽ miserũt: proficiũt & facũt fructũ: ppe es tu ori eorꝫ: & lõge a renibus eorũ. & tu domine nosti me: vidisti me: & pbasti cor meũ tecũ. Cõgrega eos quasi gregẽ ad victimã: & sanctifica eos in diẽ occisionis. Vsq̃quo lugebit terra: & herba agri siccabitur ppter malicã habitantũ in ea. Cõsumptũ est aial & volucre: q̃ã dixerũt non videbit nouissima nostra. Si cũ pedibus currens laborasti: quõ cõtendere poteris cum equis? Cum aũt in terra pacis securus fueris: quid facies in superbia iordanis? Nam & frẽs tui & domus pris tui: etiã ipsi pugnauerũt aduersum te: & clamauerũt post te plena voce. Ne credas eis cum locuti fuerint tibi bona. Reliqui domum meam: dimisi hereditatem meam. De di dilectam animã meã in manꝫ inimicorũ eius: facta ẽ mihi hereditas mea quasi leo in silua. Dedit cõtra me vocem: ideo odiui eam. Nunquid auis discolor hereditas mea mihi? Nunqd auis tincta per totũ? Venite cõgregamini oẽs bestie terre: festinate ad deuorandũ. Pastores multi demoliti sunt vineã meã: cõculcauerũt partẽ meã. Dedeũt

ꝓpter hoc hec dicit dñs ad viros anathoth qui querunt animam meã: dicẽtes: nõ ꝓphetabis in noie dñi. alioquin morieris in manibꝰ nris. ꝓpter hoc hec dicit dñs exercituũ: ecce ego visitabo sup eos. iuuenes eorꝫ in gladio morient: filii eorꝫ & filie eorꝫ morient: & reliquie nõ erũt eorꝫ: qꝫ inducã mala sup hos annũ visitationis eorꝫ. 12.

Iustus es dñe: qꝫ rõdebo ad te. verũtãẽ iudicia loquar ad te: qꝫ via ipiorꝫ ꝓsperat: abũdãtes fcti sũt oes ꝓuaricãtes & ꝓuaricãtes. plantasti eos: & radicẽ fecerũt. filios gñauerũt: & fecerũt fructũ. ꝓpe es tu ori eorꝫ: & lõge a renibꝰ eorꝫ: & tu dñe nosti me: & pbasti cor meũ coã te. cõgrega eos vt gregẽ ad victimã: & sctifica eos in diẽ occisionis. vsq̃quo lugebit terra: & oia herba agri siccabit a malicia habitantũ i ea: ad nihilũ redacta sũt iumenta & volatilia: qꝫ dixerũt: nõ videbit deꝰ viae nrae. tui pedes currũt: & dissoluũt te. quomõ ꝓparabis in equis: & in terra pacis tu cõfidis. quomõ facies in fremitu iordanis: qꝫ & fratres tui & domꝰ ptis tui & ipsi iobedient tibi. etiã ipsi clamauerũt tibi post te. ne credas eis cũ ꝓsperiora tibꝰ tuis loquãtur. ne credas in eis: qñ loquent ad te bona. dereliqui domũ meã: dimisi hereditatẽ meã: dedi dilectã aiam meã in manꝰ inimicorũ eius. facta est hereditas mea mihi q̃si leo in silua. dedit cõtra me voce suã: ideo odiui eã. nũqd spelũca hyene hereditas mea mihi. aut spelũca i circuitu est sup eã? pergite cõgregate oes bestiae agri & venite ad deuorãdũ eã. pastores multi corruperũt vineã meã: & polluerũt partẽ meã: dederũt

parte desiderabile mea in desertũ inutilẽ. facta est in
μερίδα ἐπιθυμητή μου εἰς ἔρημον ἄβατον. ἐδόθη εἰς
dissipationes pdinõtio. ppter me dissipatione dissipata ē om
ἀφανισμὸν ἀπωλείας. δέδοται ἀφανισμῷ ἀφανίσθη πᾶς
nis terra: qꝰ nõ est vir ponẽs in corde. sup
σα γῆ, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνὴρ τιθεὶς νοῦν ἐν καρδίᾳ. ἐπὶ
oẽm erãtũ in deserto venerũt vastantes:
πᾶσαν διαβολὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἦλθον ταλαιπωροῦντες,
qꝰ gladius dñi deuorabit ab extremo
ὅτι μάχαιρα τοῦ κυρίου καταφάγεται ἀπὸ ἄκρου τῆς
terre vsq̃ ad extremũ terre. nõ est pax oi car
γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς. οὐκ ἔστιν εἰρήνη πάσῃ σαρ-
ni. seminastis triticũ ⁊ spinas messuistis. fœ
κί. ἐσπείρατε πυρὸν καὶ ἀκάνθας ἐθερίσατε. οἱ κλη-
reditatẽ acceperũt eio. cõfundimini a
ρονομοῦντες οὐκ ὠφελήσουσιν αὐτούς. αἰσχύνεσθε ἀπὸ
gricultione vra ab opprobrio ꝛcõspectu dñi.
καυχήσεως ὑμῶν ἀπὸ ὀργισμοῦ ἐναντίου κυρίου.
qꝰ hec dicit dñs de oib⁹ vicinis
ὅτι τάδε λέγει κύριος περὶ πάντων τῶν γειτόνων
malis tãgentib⁹ hereditatẽ meã: quã
τῶν πονηρῶν τῶν ἁπτομένων τῆς κληρονομίας μου, ἧς
diuisi ppło meo israel. ecce ego euello e-
ἐμέρισα τῷ λαῷ μου Ἰσραήλ. ἰδοὺ ἐγὼ ἀνασπῶ αὐ-
os a terra eoꝝ: ⁊ iudã eiciã
τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ τὸν Ἰουδαν ἐκβαλῶ
de medio eoꝝ. ⁊ erit postq̃ eiecero ego
ἐκ μέσου αὐτῶν. καὶ ἔσται μετὰ τὸ ἐκβαλεῖν με αὐ-
eos cõuertar: ⁊ miserebor eoꝝ: ⁊ hitare faciã
τοὺς ἐπιστρέψω, καὶ ἐλεήσω αὐτούς, καὶ κατοικιῶ
eos vnãquẽq⁹ in hereditatẽ suã: ⁊ vnãquẽq⁹
αὐτοὺς ἕκαστον εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ, καὶ ἕκαστον
in terrã suã. ⁊ erit si discẽtes didicerint
εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. καὶ ἔσται ἐὰν μαθόντες μάθωσιν
viã ppli mei: vt iurẽt in nole
τὴν ὁδὸν τοῦ λαοῦ μου, τοῦ ὀμνύειν ἐν τῷ ὀνόματί
meo. viuit dñs: sicut docuerũt ppłm meũ iurare
μου· ζῇ κύριος, καθὼς ἐδίδαξαν τὸν λαόν μου ὀμνύειν
in baal: ⁊ edificabunt in medio ppli
ἐν τῇ Βαάλ, καὶ ἐκοδομηθήσονται ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ
mei. si aũt nõ cõuersi fuerit: ⁊ euellã gẽtẽ illã
μου. ἐὰν δὲ μὴ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἐξαρῶ ἔθνος ἐκεῖνο
euulsione ⁊ pditione dicit dñs.
ἐξάρσει καὶ ἀπωλείᾳ λέγει κύριος. Ca.13.

HEc dicit dñs: vade: ⁊ posside tibi
Τάδε λέγει κύριος, βάδισαι, καὶ κτῆσαι σεαυτῷ
cinctoriũ lineũ: ⁊ pone circũ lũbos tuos: ⁊
περίζωμα λινοῦν, καὶ περίθου περὶ ὀσφύς σου, καὶ
in aqua nõ ptrãsibit. ⁊ possedi cinctoriũ
ἐν ὕδατι οὐ διελεύσεται. καὶ ἐκτησάμην τὸ περίζωμα
secũ verbũ dñi: ⁊ circũposui circũ lũbos meos.
κατὰ τὸν λόγον κυρίου. καὶ περιέθηκα περὶ τὴν ὀσφύς μου.
⁊ factũ ē verbũ dñi ad me sẽdo dicẽs: accipe
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με ἐκ δευτέρου λέγων, λάβε τὸ
cinctoriũ qꝰ circa lũbos tuos: ⁊ surge ⁊ vade ad
περίζωμα τὸ περὶ τὴν ὀσφύς σου, καὶ ἀνάστηθι καὶ βάδισον ἐπὶ
euphratem: ⁊ abscõde illud illic in foramine
τὸν Εὐφράτην, καὶ κατάκρυψον αὐτὸ ἐκεῖ ἐν τῇ τρυμαλιᾷ
petre. ⁊ abii ⁊ abscõdi illud in
τῆς πέτρας. καὶ ἐπορευθεὶς καὶ ἔκρυψα αὐτὸ ἐν τῷ
euphrate sicut pcepit mihi dñs. ⁊ factũ est post
Εὐφράτῃ καθὼς ἐνετείλατό μοι κύριος. καὶ ἐγένετο μετὰ
dies multos: ⁊ dixit dñs ad me: sur
τὰς ἡμέρας πολλάς, καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ἀνάστη-
ge vade ad euphratẽ ⁊ accipe illinc cin
θι βάδισον ἐπὶ τὸν Εὐφράτην καὶ λάβε ἐκεῖθεν τὸ περι-
ctoriũ qꝰ pcepi tibi vt abscõderes illud ibi.
ζώμα ὃ ἐνετειλάμην σοι τοῦ κατακρύψαι αὐτὸ ἐκεῖ.
⁊ abiit ad euphratẽ ⁊ fodit ⁊ accepi
καὶ ἐπορεύθη ἐπὶ τὸν Εὐφράτην καὶ ὤρυξα καὶ ἔλαβον
cinctoriũ de
τὸ περίζωμα ἐκ τοῦ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

[a]portionẽ meã [b]desidera-
bilẽ [c]in desertũ [d]solitudis:
[e]posuerũt eã [f]in dissipatio
nẽ: [g]luxitq̃ [h]sup me. [i]Deso
latiõe [k]desolata ē [l]ois [m]tra:
[n]qa [o]nullus est qꝰ recogitet
[p]corde. [q]Super [r]omnes [s]vi
as [t]deserti [u]venerunt oẽs
[v]vastatores terre: [x]qa [y]gla
dius [z]domini [a] deuorabit
[b]ab extremo [c]terre [d]vsq̃
ad [e]extremũ [f]eius. [g]Nõ est
[h]pax [i]vniuerse [k]carni. [l]Se-
minauerunt [m]triticum: oo
[n]&[o]spinas [p]messuerũt: [q]he
reditatẽ acceperũt: &[r]nõ
eis [s]pderit. [t]Cõfundemi
ni [u]a fructibus vrĩs [v]ppter
irã [x]furoris [y]dñi. [z]Hec [a]di-
cit [b]dñs [c]aduersum [d]oẽs [e]vi
cinos meos [f] pessimos: [g]q
tangũt [h]hereditatẽ [i]quam
[k]distribui [l]populo meo [m]is
rael. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[n]Ecce ego [o]euellaꝫ eos [p]de
[q]terra sua: [r]& ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[s]domum [t]iuda [u] euellam
[v]de medio eorum. [x]Et cũ
[y]euulsero [z] eos [a]cõuertar
[b]& miserebor eorum: ∞∞
[c]& reducã eos: [d]virum [e]ad
hereditatẽ suam: [f]& virũ
[g]in terram suam. [h] Et erit
[i]si [k]eruditi [l]didicerint ∞∞
[m]vias [n] populi mei [o]vt iu-
rent [p] nomine meo: ∞∞∞
[q]viuit [r]dñs: [s]sicut [t]docue-
runt [u]populum meum ∞
[v]iurare [x]in baal: [y]edificabũ
tur [z]i medio [a]populi mei.
Quod [b]si [c]non [d]audierint:
[e]euellam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[f]gentẽ [g] illã [h]euulsione [i] &
pditione [k]ait [l]dñs. 15.

HEc [a]dicit [b]dominus ∞
[c]ad me. [d]Vade [e]& pos
side [f]tibi [g] lũbare [h]lineum:
[i]& pones illud [k]sup [l]lũbos
tuos: [m] & in aquam [n]non
[o]inferes illud. [p]Et possedi
[q]lumbare [r]iuxta verbum
[s]dñi: [t]& posui [u]circa [v]lũbos
meos. [x]Et fact [y]est [z]sermo
[a]domini [b]ad me [c] secundo
[d]dicens. [e]Tolle ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[f]lumbare [g]quod [h]possedi-
sti: [i]quod est [k]circa ∞∞∞∞
[l]lũbos tuos: [m] & surgens
[n]vade [o]ad euphratẽ: [p]& ab
scõde [q]ibi [r]illud [s]in forami
ne [t]petre. [u]Et abii [v]& abscõ
di illud [x]in euphrate [y]sicut
[z]preceperat [a] mihi [b]dñs.
[c]Et factum est [d] post [e]dies
[f]plurimos: [g]dixit [h]domin?
[i]ad me. [k] Surge & [l]vade
[m]ad euphratẽ [n]& tolle [o] ide
[p]lũbare [q]qd [r]precepi tibi:
[s]vt absconderes illud [t]ibi.
[u]Et abii [v]ad euphratẽ [x]fo-
di [y]& tuli ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

[a]הֲלֹכֶת [b]חָמַדְתִּי [c]לְמִדְבָּר [d]שַׁמָּמָה׃ [e]שָׁמָמָה
[f]לְשַׁמָּמָה [g]אֲבֵלָה [h]עָלַי [i]שָׁמֵמָה [k]נִשְׁמָמָה
[l]כָּל [m]הָאָרֶץ [n]כִּי [o]אֵין [p]אִישׁ׃ [q]שָׂם [r]עַל
[s]לֵבָב׃ [t]עַל [u]כָּל׃ [v]שְׁפָיִם [w]בַּמִּדְבָּר [x]בָּאוּ
[y]שֹׁדְדִים [z]כִּי [a]חֶרֶב [b]לַיהוָה [c]אֹכֶלָה
[d]מִקְּצֵה [e]אָרֶץ [f]וְעַד [g]קְצֵה׃ [h]הָאָרֶץ [i]אֵין
[k]שָׁלוֹם [l]לְכָל [m]בָּשָׂר׃ [n]זָרְעוּ [o]חִטִּים
[p]וְקֹצִים [q]קָצָרוּ [r]נָחֲלוּ [s]לֹא [t]יוֹעִלוּ
[u]וּבֹשׁוּ [v]מִתְּבוּאֹתֵיכֶם [w]מֵחֲרוֹן [x]אַף
[y]יְהוָה׃ [z]כֹּה [a]אָמַר [b]יְהוָה [c]עַל [d]כָּל [e]שְׁכֵנַי
[f]הָרָעִים [g]הַנֹּגְעִים [h]בַּנַּחֲלָה [i]אֲשֶׁר
[k]הִנְחַלְתִּי [l]אֶת [m]עַמִּי [n]אֶת [o]יִשְׂרָאֵל
[p]הִנְנִי [q]נֹתְשָׁם [r]מֵעַל [s]אַדְמָתָם [t]וְאֶת
[u]בֵּית [v]יְהוּדָה [x]אֶתּוֹשׁ [y]מִתּוֹכָם׃ [z]וְהָיָה
[a]אַחֲרֵי [b]נָתְשִׁי [c]אוֹתָם [d]אָשׁוּב [e]וְרִחַמְתִּים
[f]וְהֲשִׁבֹתִים [g]אִישׁ [h]לְנַחֲלָתוֹ [i]וְאִישׁ
[k]לְאַרְצוֹ׃ [l]וְהָיָה [m]אִם [n]לָמוֹד [o]יִלְמְדוּ
[p]אֶת [q]דַּרְכֵי [r]עַמִּי [s]לְהִשָּׁבֵעַ [t]בְּשִׁמִי
[u]חַי [v]יְהוָה [x]כַּאֲשֶׁר [y]לִמְּדוּ [z]אֶת [a]עַמִּי
[b]לְהִשָּׁבֵעַ [c]בַּבָּעַל [d]וְנִבְנוּ [e]בְּתוֹךְ [f]עַמִּי׃
[g]וְאִם [h]לֹא [i]יִשְׁמָעוּ [k]וְנָתַשְׁתִּי [l]אֶת
[m]הַגּוֹי [n]הַהוּא [o]נָתוֹשׁ [p]וְאָבֹד [q]נְאֻם [r]יְהוָה׃
[s]כֹּה [t]אָמַר [u]יְהוָה

Cap.xiij.

[a]אֵלַי [b]הָלוֹךְ [c]וְקָנִיתָ [d]לְךָ [e]אֵזוֹר [f]פְּשָׁתִּים
[g]וְשַׂמְתּוֹ [h]עַל [i]מָתְנֶיךָ [k]וּבַמַּיִם [l]לֹא
[m]תְבִאֵהוּ׃ [n]וָאֶקְנֶה [o]אֶת [p]הָאֵזוֹר [q]כִּדְבַר
[r]יְהוָה [s]וָאָשִׂם [t]עַל [u]מָתְנָי׃ [v]וַיְהִי [x]דְבַר
[y]יְהוָה [z]אֵלַי [a]שֵׁנִית [b]לֵאמֹר׃ [c]קַח [d]אֶת
[e]הָאֵזוֹר [f]אֲשֶׁר [g]קָנִיתָ [h]אֲשֶׁר [i]עַל
[k]מָתְנֶיךָ [l]וְקוּם [m]לֵךְ [n]פְּרָתָה [o]וְטָמְנֵהוּ [p]שָׁם
[q]בְּנִקְרַת [r]הַסָּלַע׃ [s]וָאֵלֵךְ [t]וָאֶטְמְנֵהוּ
[u]בִּפְרָת [v]כַּאֲשֶׁר [x]צִוָּה [y]יְהוָה [z]אוֹתִי׃
[a]וַיְהִי [b]מִקֵּץ [c]יָמִים [d]רַבִּים [e]וַיֹּאמֶר [f]יְהוָה
[g]אֵלַי [h]קוּם [i]לֵךְ [k]פְּרָתָה [l]וְקַח [m]מִשָּׁם [n]אֶת
[o]הָאֵזוֹר [p]אֲשֶׁר [q]צִוִּיתִךָ [r]לְטָמְנוֹ שָׁם׃
[s]וָאֵלֵךְ [t]פְּרָתָה [u]וָאֶחְפֹּר [v]וָאֶקַּח [x]אֶת
[y]הָאֵזוֹר

הָאֵזוֹר מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר טְמַנְתִּיו לְכוּם
שָׁמָה וְהִנֵּה נִשְׁחַת הָאֵזוֹר לֹא
יִצְלַח לַכֹּל׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה כָּכָה אַשְׁחִית
אֶת גְּאוֹן יְהוּדָה וְאֶת גְּאוֹן יְרוּשָׁלִַם
הָרָב׃ הָעָם הַזֶּה הָרַע הַמֵּאֲנִים
לִשְׁמֹעַ אֶת דְּבָרַי הַהֹלְכִים
בִּשְׁרִירוּת לִבָּם וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי שֵׁנִי
אֱלֹהִים אֲחֵרִים לְעָבְדָם וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת
לָהֶם וְיִהְיוּ כָּאֵזוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר לֹא
יִצְלַח לַכֹּל׃ כִּי כַּאֲשֶׁר יִדְבַּק
הָאֵזוֹר אֶל מָתְנֵי אִישׁ כֵּן הִדְבַּקְתִּי
אֵלַי אֶת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת כָּל
בֵּית יְהוּדָה נְאֻם יְהוָה לִהְיוֹת לִי
לְעָם וּלְשֵׁם וּלְתְהִלָּה וּלְתִפְאָרֶת
וְלֹא שָׁמָעוּ׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת
הַדָּבָר הַזֶּה כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל כָּל נֵבֶל יִמָּלֵא יָיִן וְאָמְרוּ
אֵלֶיךָ הֲיָדוֹעַ לֹא נֵדַע כִּי כָל נֵבֶל
יִמָּלֵא יָיִן׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר
יְהוָה הִנְנִי מְמַלֵּא אֶת כָּל יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ הַזֹּאת וְאֶת הַמְּלָכִים הַיֹּשְׁבִים
לְדָוִד עַל כִּסְאוֹ וְאֶת הַכֹּהֲנִים וְאֶת
הַנְּבִיאִים וְאֶת כָּל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם
שִׁכָּרוֹן׃ וְנִפַּצְתִּים אִישׁ אֶל אָחִיו
וְהָאָבוֹת וְהַבָּנִים יַחְדָּו נְאֻם
יְהוָה לֹא אֶחְמוֹל וְלֹא אָחוּס וְלֹא
אֲרַחֵם מֵהַשְׁחִיתָם׃ שִׁמְעוּ וְהַאֲזִינוּ
אַל תִּגְבָּהוּ כִּי יְהוָה דִּבֵּר׃ תְּנוּ
לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּבוֹד בְּטֶרֶם
יַחְשִׁךְ וּבְטֶרֶם יִתְנַגְּפוּ רַגְלֵיכֶם עַל
הָרֵי נָשֶׁף וְקִוִּיתֶם לָאוֹר וְשָׂמָהּ
לְצַלְמָוֶת וְיָשִׁית לְעֲרָפֶל׃ וְאִם
לֹא תִשְׁמָעוּהָ בַּמִּסְתָּרִים תִּבְכֶּה
נַפְשִׁי מִפְּנֵי גֵוֶה וְדֹמֵעַ תִּדְמַע וְתֵרַד
עֵינִי דִּמְעָה כִּי נִשְׁבָּה עֵדֶר יְהוָה׃

קום
שמה
צלח היה
שמע
נאה
רוע
שמע
היה
נגע
אזן גבה
נתן
כבד
חשך נגף
קוה שום
שות
שמע סתר
בכה פנה
דמע ירד
שבה

Īumbare de loco vbi ab
sconderam illud. Et ecce
cōputruerat lū
bare: ita vt nulli vsui
aptum esset. Et factum
est verbum dñi ad me
dicens. Hec dicit dñs.
Sic putrescere faciam
superbiam iuda & sup
biam hierusalem
multam: populum istū
pessimum qui nolunt
audire verba mea: & am
bulant
in prauitate cordis sui:
abieruntq; post
deos alienos vt seruirēt
eis et adorarent
eos. Et erunt sicut lūba
re istud quod nulli vsui
aptum est. Sicut enim
adheret
lumbare ad lumbos vi
ri: sic agglutinaui
mihi omnem domum
israel: & omnem
domum iuda dicit do
minus: vt essent mihi
in populū & in nomen
& in laudē & in glorīā:
& non audierūt. Dices
ergo ad eos
sermonem istum. Hec
dicit dominus deus
israel. Ois lagūcula im
plebitur vino. Et dicent
ad te. Nunquid ignora
mus: quia ois lagūcula
implebitur vino? Et di
ces ad eos. Hec dicit
dominus. Ecce ego im
plebo omnes habitatores
terre huius: & reges
qui sedent
de stirpe dauid sup thro
nū eius & sacerdotes &
prophetas: & omnes ha
bitatores hierusalem
ebrietate: & dispergam
eos virum a fratre suo:
& patres & filios pari
ter ait
dominus. Non parcam
& non concedam: neq;
miserebor vt nō disper
dā eos. Audite & auribus
percipite: nolite eleuari
qa dñs locutus est. Date
domino deo vestro glo
riam antequ
cōtenebrescat: & antequ
offendāt pedes vestri ad
mōtes caliginosos. Ex
pectabitis lucē: & ponet
eam in vmbrā mortis &
in caliginem. Quod si hoc
non audieritis: in abscō
dito plorabit
ania mea a facie supbie.
Plorās plorabit & dedu
cet oculus me lachrymā:
qa captus est grex dñi.

loco vbi abscōdi illud ibi. τ ecce corruptū
τόπου οὗ ἔκρυψα αὐτὸ ἐκεῖ· καὶ ἰδοὺ διεφθαρμένον
erat qō nō esset vsui in nihil. τ factū est verbū dñi
ἦν ὁ οὐ μὴ χρησθῇ εἰς οὐδέν· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad me dicēs: hec dicit dñs. sic corrūpā
πρός με λέγων, τάδε λέγει κύριος· οὕτως φθερῶ
iturīā iuda τ iturīā hierlm: mul
τὴν ὕβριν ἰούδα καὶ τὴν ὕβριν ἱερουσαλήμ, τὴν πολ
tā hāc iturīā: nō volentes audire
λὴν ταύτην ὕβριν, τοὺς μὴ βουλομένους ὑπακούειν
verba mea ābulantes in directiōe cordis
τῶν λόγων μου πορευόμενοι ἐν εὐθύτητι τῆς καρδίας
eōr prauī: τ ābulātes post deos
αὐτῶν τῆς πονηρᾶς, καὶ πορευόμενοι ὀπίσω θεῶν
alienos vt seruīāt τ adorāt eos.
ἀλλοτρίων τοῦ δουλεύειν καὶ τοῦ προσκυνεῖν αὐτοῖς.
τ erūt sicut cinctorīū istud: qō nō erit vsui
καὶ ἔσονται ὥσπερ τὸ περίζωμα τοῦτο, ὃ οὐ χρησθήσε
vltra in nihil. sicut enim adheret cinctorīū
ται ἔτι εἰς οὐδέν· καθάπερ γὰρ κολλᾶται τὸ περίζωμα
circa lūbos hoīs: sic agglutinaui ad
περὶ τὴν ὀσφὺν τοῦ ἀνθρώπου, οὕτως ἐκόλλησα πρὸς
meipsm domū israel: τ oēm domū
ἐμαυτὸν τὸν οἶκον τοῦ ἰσραήλ, καὶ πάντα τὸν οἶκον
iuda dicit dñs vt sit mihi in ppm̄ nois
ἰούδα λέγει κύριος τοῦ εἶναί μοι εἰς λαὸν ὄνομα
tū: τ in laudē τ in glām: τ nō audie
σόν, καὶ εἰς καύχημα καὶ εἰς δόξαν, καὶ οὐκ ἐισήκου
rūt me. τ dices ad ppm̄ sermonē istū: hec
σάν μου. καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν λαὸν τὸν λόγον τοῦτον, τά
dicit dñs de israel: omis vter iplebi
δε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, πᾶς ἀσκὸς πληρωθήσε
tur vino. τ erit si dixerit ad te: nūqd cognoscēs nō
ται οἴνου· καὶ ἔσται ἐὰν εἴπωσιν πρὸς σέ, μὴ γνῶντες οὐ
cognoscem: qz omis vter iplebit vino? τ
γνωσόμεθα, ὅτι πᾶς ἀσκὸς πληρωθήσεται οἴνου; καὶ
dices ad eos: hec dicit dñs: ecce ego iple
ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ πλη
o omēs hitantes terrā hāc: τ
ρῶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην, καὶ
reges eōr sedētes filios dauid
τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν τοὺς καθημένους υἱοὺς δαυὶδ
sup thronos ei: τ sacerdotes τ pphetas
ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς προφήτας
τ iudā: τ omēs hitantes hie
καὶ τὸν ἰούδαν, καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἰερ
rusalē ebrietate. τ dispergā illos virū
ουσαλὴμ μεθύσματι. καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς ἄνδρα
τ fratrē ei τ pres eōr τ
καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς πατέρας αὐτῶν καὶ
filios eōr in idipsm. nō desiderabo om
τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν τῷ αὐτῷ. οὐκ ἐπιποθήσω λέ
cit dñs τ nō parcā τ nō miserebor a
γει κύριος καὶ οὐ φείσομαι καὶ οὐκ οἰκτειρήσω ἀπὸ
corruptiōe eōr. audite τ auribus percipite τ nō
διαφθορᾶς αὐτῶν. ἀκούσατε καὶ ἐνωτίσασθε καὶ μὴ
eleuamini: qz dñs loquutus est. date dño deo
ἐπαίρεσθε, ὅτι κύριος ἐλάλησεν. δότε τῷ κυρίῳ θεῷ
vre glām ānq̄ cōtenebrescāt τ ānq̄ offen
ὑμῶν δόξαν πρὸ τοῦ συσκοτάσαι καὶ πρὸ τοῦ προσκό
dant pedes vri in mōtes tenebrosos. τ expecta
ψαι τοὺς πόδας ὑμῶν ἐπ' ὄρη σκοτεινά. καὶ ἀναμεί
bitis in lucē τ illāc vmbra mortis τ ponent
νατε εἰς φῶς καὶ ἐκεῖ σκιὰ θανάτου καὶ τιθήσουσι
in tenebras si nō audieritis: abscōdite plorabit
εἰς σκότος ἐὰν μὴ ἀκούσητε, κεκρυμμένως κλαύσεται ἡ
ania vra a facie superbie. τ deducēt
ψυχὴ ὑμῶν ἀπὸ προσώπου ὕβρεως· καὶ καταξουσι
oculi vri lachrymas: qz cōtrit est grex
οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν δάκρυα, ὅτι συντετρίβη τὸ ποί
dñi.
μνιον κυρίου·

Ieremi. 13. c. Ebrei 1. a.

vicite regi τ potentibꝰ: humilia
ἴστατε τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς δυναστεύουσιν, ταπει-
mini τ sedete: qꝛ sublata ē a capite
νώσατε καὶ καθίσατε, ὅτι καθῃρέθη ἀπὸ τῆς κεφαλῆς
vro corona glie vre. ciuitates q̃ ad austrũ: con
ὑμῶν στέφανος δόξης ὑμῶν. πόλεις αἱ πρὸς νότον, συν-
clule sunt: τ nõ fuit aperiẽs. trãsmigratꝰ ē iudas
κεκλείδησαν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀνοίγων. ἀπῳκίσθη Ἰούδας
cõpleta est in ea transmigratio pfecta. leua
συντέλειαν ἐν αὐτῇ ἀπῳκία τελεία. ἀπάλαβε τοὺς
D oculos tuos hierlin: τ vide venientes
ὀφθαλμούς σου Ἱερουσαλήμ, καὶ ἴδε τοὺς ἐρχομένους
ab aquilone. vbi est grex: q̃ datꝰ est tibi oues
ἀπὸ βορρᾶ. ποῦ ἐστιν ὁ ποίμνιον, ὃ ἐδόθη σοι πρόβατα
glie tue: qd vtiles q̃ visitauerint te: τ tu
δόξης σου; τί ἐρεῖς ὅταν ἐπισκέψωνταί σε; καὶ σὺ
docuisti eos cõtra te disciplinas in principatũ. nõne do
ἐδίδαξας αὐτοὺς ἐπὶ σὲ μαθήματα εἰς ἀρχήν. οὐχὶ ὡ-
lores apphendẽt te sicut mulierẽ parturientẽ: τ si
δῖνες κατέξουσίν σε καθὼς γυναῖκα τίκτουσαν; καὶ ἐὰν
Jefra. 30. f. dixerio in corde tuo: q̃re obuiauerũt mihi hec:
εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, διατί ἀπήντησέν μοι ταῦτα;
accidest ppter multitudinẽ iniqtatis tue reuelata sũt
συνέβη διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἀδικίας σου ἀπεκαλύφθη τὰ
posteriora tua vehonestata sunt calcanea tua. si
ὀπίσθιά σου παρεδειγματίσθησαν αἱ πτέρναι σου. εἰ
mutabit ethiops pellẽ suã τ pardus
ἀλλάξει αἰθίοψ τὸ δέρμα αὐτοῦ καὶ παρδάλεις τὰς
varietates suas: τ vos poteritis bẽfacere
ποικίλματα αὐτῆς, καὶ ὑμεῖς δυνήσεσθε εὖ ποιῆσαι
cũ didãsceritis mala. τ disseminaui eos q̃si stipa
μεμαθηκότες τὰ κακά. καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ὡς φρύγα
lae q̃ ferunt a vẽto in deserto. sic sors tua
τὰ φερόμενα ἀπὸ ἀνέμου εἰς ἔρημον. οὕτως ὁ κλῆρός σου
pars o iobedientie vre aduersũ me dicit dñs. sicut obli
ἡ μερὶς τοῦ ἀπειθεῖν ὑμᾶς ἐμοὶ λέγει κύριος. ὡς ἐπε-
tus es mei τ sperasti in mẽdacio: τ ego rene
λάθου μου καὶ ἔλπισας ἐπὶ ψεύδεσι, κἀγὼ ἀποκα-
labo posteriora tua cõtra facie tuã: τ videbꝰ
λύψω τὰ ὀπίσω σου ἐπὶ πρόσωπόν σου, καὶ ὀφθή-
tur ignominia tua. adulteriũ tuũ τ hinnitus
σεται ἡ ἀτιμία σου. μοιχεία σου καὶ ὁ χρεμετισμός
tuꝰ: τ alienatio fornicatiõis tue: in
σου, καὶ ἡ ἀπαλλοτρίωσις πορνείας σου, ἐπὶ τῶν
collibꝰ τ in agris vidi abominatiões
βουνῶν καὶ ἐν τοῖς ἀγροῖς ἑώρακα τὰ βδελύγματά
tuas. ve tibi hierlin: qꝛ nõ mũdata es post
σου. οὐαί σοι Ἱερουσαλήμ, ὅτι οὐκ ἐκαθαρίσθης ὀπίσω
me vsq̃ quo adhuc.
μου ἕως τίνος ἔτι.

Ca.14.

C

ΘΕ factũ ē verbũ dñi ad hieremiã de
A Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν περὶ τῆς
siccitate. luxit iudea: τ porte eius vacue
ἀβροχίας. ἐπένθησεν Ἰουδαία, καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς ἐκε-
facte sũt: τ cõtenebrate sũt in terra: τ clamor
κώθησαν, καὶ ἐσκοτώθησαν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἡ κραυγὴ
hierlin ascẽdit. τ magnates eꝰ mise-
τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀνέβη. καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς ἀπέστει-
rũt iuniores suos ad aquã: venerũt ad
λαν τοὺς νεωτέρους αὐτῶν ἐφ' ὕδωρ, ἦλθοσαν ἐπὶ τὰ
puteos τ nõ inuenerũt aquã. reportauerũt vasa
φρέατα καὶ οὐχ εὗρον ὕδωρ. ἀπέστρεψαν τὰ ἀγγεῖα
sua vacua. cõfusi sũt τ erubuerũt: τ operuerũt
αὐτῶν κενά. ἠσχύνθησαν καὶ ἐνετράπησαν, καὶ ἐκάλυψαν τὰς
capita sua. τ opa terre defecerũt: qꝛ nõ
κεφαλὰς αὐτῶν. καὶ τὰ ἔργα τῆς γῆς ἐξέλιπον, ὅτι οὐκ
erat pluuia: cõfusi sũt agricole: cooperuerũt caput
ἦν ὑετός. ἠσχύνθησαν γεωργοί, ἐπεκάλυψαν τὴν κεφαλὴν
suũ. τ cerue i agro peperũt τ reliquerũt: qꝛ nõ
αὐτῶν. καὶ ἔλαφοι ἐν ἀγρῷ ἔτεκον καὶ ἐγκατέλιπον, ὅτι οὐκ
erat herba. onagri steterũt in rupibꝰ: traxerũt ventũ
ἦν βοτάνη. ὄνοι ἄγριοι ἔστησαν ἐπὶ πέτρας, εἵλκυσαν ἄνεμον

mDicnregiꝰ& dominatrici.
rHumiliamini ooooooooo
sfedete in terra qm̃ desce
detde capite vrõ corona
sglorie vre. Ciuitates au
sti clause sunt & non est
qui aperiat. Trãslata est
ois iuda transmigratiõe
perfecta. Leuate ocu-
los vestros & videte: oooo
mq̃ uiuenitis ab aquilõe.
Vbi est grex qui datus ē
tibi: pecus inclytum tu
um? Quid dices oooooooo
cum visitauerit te? Tu
enim docuisti eos ooooo
aduersum te: & erudisti
in caput tuũ. Nunqd nõ
dolores apprehendẽt te
q̃si multere pturientẽ?
Quodsi dixeris in cor
de tuo: q̃re venerũt mihi
hec? Propt multitudinẽ
iniqtatis tue reuelata sũt
verecũdiora tua: pollu-
te sunt plãte tue. Si muta
re põt ethiops pellẽ suã
aut pardꝰ varietates suas
& vos poteritis bẽfacere
cũ didãsceritis malũ.
Et disseminabo eos q̃si
stipulã q̃ vento raptatur
in deserto. Hec sors tua
pars q̃ mẽsure tue a me:
dicit domin: quia obli
ta es mei & confisa es oo
in mẽdacio. Vnde & ego
nudabo femora tua oooo
cõtra facie tuã: & appa
ruit ignominia tua adul-
teria tua: & hinnitus tuꝰ:
scelus fornicationis tue.
Super colles in agro vi
di abominationes tuas.
Ve tibi hierusalẽ. Non
mundaberis oooooooooooo
post me. Vsquequo ad
huc.

14.

OVod factũ est verbũ
dñi ad hieremiam
de sermonibus siccita-
tis. Luxit iudea oooooooo
& porte eius corruerũt
et obscurate sunt ī terra:
& clamor hierusalẽ ascẽ
dit. Maiores oooooooooo
miserunt minores suos
ad aquã: venerũt ad hau
riendũ. Non inuenerũt
aquã: reportauerũt vasa
sua vacua. Confusi sunt
& afflicti: & opuerũt ca
pita sua ppter vastitatẽ
terre: quia non venit
pluuia in terrã. Confusi
sunt agricole: operuerũt
capita sua. Nam & cer-
ua in agro peperit oooooo
& reliquit: quia nõ erat
herba. Et onagri oooo
steterunt in rupibus:
traxerunt ventum oooo

Cap.xiiij.
נְבִר שָׁפֵל אָמַר לַמֶּלֶךְ וְלַגְּבִירָה הַשְׁפִּילוּ
יַשֵּׁב שְׁבוּ כִּי יָרַד מַרְאֲשׁוֹתֵיכֶם עֲטֶרֶת
פְּאַר עֹז תִּפְאַרְתְּכֶם: עָרֵי הַנֶּגֶב סֻגְּרוּ וְאֵין
נָגֵה פֹּתֵחַ גָּלְתָה יְהוּדָה כֻּלָּהּ הָגְלַת
שָׁלֵם גָּלֶה שְׂאוּ עֵינֵיכֶם וּרְאוּ
רָאָה הַבָּאִים מִצָּפוֹן אַיֵּה הָעֵדֶר נִתַּן
צֹאן לָךְ צֹאן תִּפְאַרְתֵּךְ: מַה תֹּאמְרִי
אָמַר פָּקַד כִּי יִפְקֹד עָלַיִךְ וְאַתְּ לִמַּדְתְּ אֹתָם
עָלַיִךְ אֲלֻפִים לְרֹאשׁ הֲלֹא
אָחַז אִישׁ חֲבָלִים יֹאחֲזוּךְ כְּמוֹ אֵשֶׁת לֵדָה:
יָלַד אָמַר וְכִי תֹאמְרִי בְּלִבָּבֵךְ מַדּוּעַ קָרְאוּנִי
מָדַי אֵלֶּה רֹב עֲוֹנֵךְ נִגְלוּ שׁוֹלַיִךְ
נֶעֱלָה חָמַס עֲקֵבָיִךְ: הֲיַהֲפֹךְ כּוּשִׁי
עוֹרוֹ וְנָמֵר חֲבַרְבֻּרֹתָיו גַּם אַתֶּם
תּוּכְלוּ לְהֵיטִיב לִמְדֵי הָרֵעַ:
יָכֹל יָטַב וְאַפִּיצֵם כְּקַשׁ עֹבֵר לְרוּחַ מִדְבָּר:
רוּחַ פּוּץ זֶה גּוֹרָלֵךְ מְנָת מִדָּיִךְ מֵאִתִּי נְאֻם
דָּבָר יְהוָה אֲשֶׁר שָׁכַחַתְּ אֹתִי וַתִּבְטְחִי
גָּרַל מָנָה בַּשָּׁקֶר: וְגַם אֲנִי חָשַׂפְתִּי שׁוֹלַיִךְ
מָדַי בָּטַח עַל פָּנַיִךְ וְגַם קְלוֹנֵךְ: נִאֲפַיִךְ
פָּנָה רָאָה וּמְצַהֲלוֹתַיִךְ זִמַּת זְנוּתֵךְ עַל
צָהַל זָמָם גְּבָעוֹת בַּשָّדֶה רָאִיתִי שִׁקּוּצַיִךְ
זְנָה רָאָה אוֹי לָךְ יְרוּשָׁלִַם לֹא תִטְהָרִי
טָהַר אַחֲרֵי מָתַי עוֹד:
Cap.xiiij. אֲשֶׁר הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ
עַל דִּבְרֵי הַבַּצָּרוֹת: אָבְלָה יְהוּדָה
וּשְׁעָרֶיהָ אֻמְלְלוּ קָדְרוּ לָאָרֶץ
עָלָה וְצִוְחַת יְרוּשָׁלִַם עָלָתָה: וְאַדִּירֵיהֶם
שָׁלְחוּ צְעִירֵיהֶם לַמָּיִם בָּאוּ עַל
צָעַר בוֹר גֵּבִים לֹא מָצְאוּ מַיִם שָׁבוּ כֵלֵיהֶם
שוּב כְּלָה רִיקָם בֹּשׁוּ וְהָכְלְמוּ וְחָפוּ רֹאשָׁם:
בוֹשׁ כֶּלֶם בַּעֲבוּר הָאֲדָמָה חָתָה כִּי לֹא הָיָה
חָפָה עָפָר גֶּשֶׁם בָּאָרֶץ בֹּשׁוּ אִכָּרִים חָפוּ
חָתַת בוֹשׁ רֹאשָׁם: כִּי גַם אַיֶּלֶת בַּשָּׂדֶה יָלְדָה
עָזַב וְעָזוֹב כִּי לֹא הָיָה דֶּשֶׁא: וּפְרָאִים
עָמְדוּ עַל שְׁפָיִם שָׁאֲפוּ רוּחַ

כַּתַּנִּים כָּלוּ עֵינֵיהֶם כִּי אֵין עֵשֶׂב׃ תֵּגֹן כָּלָה
אִם עֲוֹנֵינוּ עָנוּ בָנוּ יְהוָה עֲשֵׂה עָנָה
לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי רַבּוּ מְשֻׁבֹתֵינוּ לְךָ רָבָה שׁוּב
חָטָאנוּ׃ מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ קָוָה יָשַׁע
בְּעֵת צָרָה לָמָּה תִּהְיֶה כְּגֵר בָּאָרֶץ צוּר הָיָה
וּכְאֹרֵחַ נָטָה לָלוּן׃ לָמָּה תִּהְיֶה גּוּר
כְּאִישׁ נִדְהָם גִּבּוֹר לֹא יוּכַל דָּהַם גֶּבֶר
לְהוֹשִׁיעַ וְאַתָּה בְּקִרְבֵּנוּ יְהוָה יָכֹל יָשַׁע
וְשִׁמְךָ עָלֵינוּ נִקְרָא אַל תַּנִּיחֵנוּ׃ קָרָא נָחַת
כֹּה אָמַר יְהוָה לָעָם הַזֶּה כֵּן אָהֲבוּ
לָנוּעַ רַגְלֵיהֶם לֹא חָשָׂכוּ וַיהוָה
לֹא רָצָם עַתָּה יִזְכּוֹר עֲוֹנָם וְיִפְקֹד רָצָה זָכַר
חַטֹּאתָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אַל פָּקַד אָמַר
תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעָם הַזֶּה לְטוֹבָה׃ פָּלַל
כִּי יָצֹמוּ אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ אֶל רִנָּתָם צוּם רָנַן
וְכִי יַעֲלוּ עֹלָה וּמִנְחָה אֵינֶנִּי רֹצֶם עָלָה רָצָה
כִּי בַחֶרֶב וּבָרָעָב וּבַדֶּבֶר אָנֹכִי מְכַלֶּה כָּלָה
אֹתָם׃ וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה הָנָה
הַנְּבִיאִים אֹמְרִים לָהֶם לֹא תִרְאוּ רָאָה
חֶרֶב וְרָעָב לֹא יִהְיֶה לָכֶם כִּי שָׁלוֹם הָיָה שָׁלַם
אֱמֶת אֶתֵּן לָכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃ נָתַן קוּם
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי שֶׁקֶר הַנְּבִאִים נָבָא נָבַא
נִבְּאִים בִּשְׁמִי לֹא שְׁלַחְתִּים וְלֹא
צִוִּיתִים וְלֹא דִבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם חֲזוֹן צָוָה חָזָה
שֶׁקֶר וְקֶסֶם וְאֱלִיל וְתַרְמִית לִבָּם רָמָה
הִנְּבֵא מִתְנַבְּאִים לָכֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר נָבָא
יְהוָה עַל הַנְּבִאִים הַנִּבְּאִים בִּשְׁמִי
וָאֲנִי לֹא שְׁלַחְתִּים וְהֵמָּה אֹמְרִים
חֶרֶב וְרָעָב לֹא יִהְיֶה בָּאָרֶץ הַזֹּאת הָיָה
בַּחֶרֶב וּבָרָעָב יִתַּמּוּ הַנְּבִאִים תָּמַם נָבָא
הָהֵמָּה׃ וְהָעָם אֲשֶׁר הִמָּה נִבְּאִים
לָהֶם יִהְיוּ מְשֻׁלָּכִים בַּחוּצוֹת הָיָה שָׁלַךְ
יְרוּשָׁלִַם מִפְּנֵי הָרָעָב וְהַחֶרֶב וְאֵין חוּץ פָּנֶה
מְקַבֵּר לָהֶמָּה הֵמָּה נָשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם קָבַר נָשָׁה
וּבְנֹתֵיהֶם וְשָׁפַכְתִּי עֲלֵיהֶם אֶת
רָעָתָם׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת הַדָּבָר רוּץ

quasi dracones: defecerũt oculi eorũ qa nõ erat herba. Si iniqtates nre rñderint nobis: dñe fac ppter nomen tuũ: qm multe sũt auersiões nre. Tibi peccauim: expectatio israel: saluator nr in tpe tribulationis. Quare qsi colonus futurus es in terra & qsi viator declinãs ad manẽdum? Quare futurus es velut vir vagus: & fortis q̃ non potest saluare? Tu autẽ in nobis es domine & nomẽ tuũ inuocatũ ẽ sup nos: ne dereliquas nos. Hec dicit dñs populo huic qui dilexit mouere pedes suos & non quieuit: & domino nõ placuit. Nunc recordabitur iniquitatũ eorũ: & visitabit pcta eorũ. Et dixit dñs ad me. Noli orare pro populo isto in bonum. Cum ieiunauerint non exaudiam preces eorũ: & si obtulerint holocausta & victimas non suscipiã ea: qm̃ gladio & fame & peste ego cõsumam eos. Et dixi. A. a.a. domine deus. Prophete dicunt eis. Non videbitis gladium: & fames non erit in vobis: sed pacẽ veram dabit vobis in loco isto. Et dixit domin ad me: falso prophete vaticinãtur in nomine meo. Nõ misi eos: & nõ precepi eis: neq; locutus sum ad eos. Visionem mendacẽ & diuinationẽ fraudulentã & seductionẽ cordis sui pphetant vobis. Idcirco hec dicit dñs de pphetis qui prophetant in nomine meo quos ego non misi: discentes: gladius & fames nõ erit in terra hac. In gladio & fame consumentur prophete illi: & populi quibus pphetant erunt proiecti in viis hierusalem pre fame & gladio: & non erit qui sepeliat eos ipsi & vxores eorum: filii & filie eorum: & effundam super eos malum suum. Et dices ad eos verbum

qsi draconeo. defecerũt oculi eoꝝ: qꝛ nõ erat herba si pctã nꝛa restiterũt nobis: dñe fac ꝓpter nomẽ tuũ: qm multa sunt ꝛ̃ nrã pctã nꝛa ꝛ̃ cõspectu tuo: tibi peccauimꝰ: expectatio israel dñe: ꝛ saluãs in tpe malꝯ. qre facꝭ eo sicut aduena in terra: ꝛ qsi ꝑdigena diuertẽs ad diuersoriũ. nũqd erit qsi hõ dormiẽs aut qsi vir q̃ nõ põt saluari. ꝛ tu in nobis es domine: ꝛ nomẽ tuũ inuocatũ est sup nos: ne obliuiscaris nrũ. sic dicit dñs pplo huic. dilexerunt mouere pedes suos ꝛ nõ pepercerũt: ꝛ dñs nõ cõplacuit sibi in eis. nũc recordabit iniqtatũ eoꝝ: ꝛ visitauit ꝓpcta eoꝝ. ꝛ dixit dñs ad me: ne ores ꝓ pplo istoꝝ in bonũ: qꝛ si ieiunauerit: nõ exaudiam deprcationẽ eoꝝ. ꝛ si obtulerint holocausta ꝛ sacrificia: nõ cõplacebo in eis: qm̃ in gladio ꝛ in fame ꝛ in morte ego cõsumabo eos: ꝛ dixi. q̃ eo dñe: ecce pphete pphetant ꝛ dicit: nõ videbitis gladiũ: ꝛ fames nõ erit in vobis: qꝛ veritatẽ ꝛ pacẽ dabo in terra ꝛ in loco isto. ꝛ dixit dñs ad me: falsa pphete pphetant in noie meo: nõ misi eos: ꝛ nõ precepi eis: nõ loquutus sũ ad eos. qꝛ visiones mẽdaces ꝛ diuinationes ꝛ auguria ꝛ seductiones cordis sui ipsi pphetant vobis. propter hoc hec dicit dñs de pphetis qui pphetant in noie meo falsa: ꝛ ego nõ misi eos: q̃ dicũt gladio ꝛ fame nõ erit in terra hac. in morte morbosa morientur ꝛ in fame cõsumabunt pphete ꝛ pplꝰ q̃ ipsi pphetant eis. ꝛ erũt ꝓiecti in viis hierlm a facie gladii ꝛ famis: ꝛ non erit q̃ sepeliat eos: ꝛ vxores eoꝝ ꝛ filii eoꝝ ꝛ filie eoꝝ: ꝛ effundã sup eos mala eoꝝ.

ὡς δράκοντες· ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν, ὅτι οὐκ ἦν χόρτος διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀντέστησαν ἡμῖν, κύριε σοὶ κατὰ τὸ ὄνομά σου, ὅτι πολλαὶ αἱ ἀποστασίαι ἡμῶν ἐνώπιόν σου, σοὶ ἡμάρτομεν, ὑπομονὴ ἰσραὴλ κύριε, καὶ σώζων ἐν καιρῷ κακῶν· ἵνατί ἐγένου ὡς παροικία ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὡς αὐτόχθων ἐκκλίνων εἰς κατάλυμα· μὴ ἔσῃ ὡσεὶ ἄνθρωπος ὑπνῶν ὡς ἀνὴρ ὃ μὴ δυνάμενος σῴζεσθαι· καὶ σὺ ἐν ἡμῖν εἶ κύριε· καὶ τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐφ' ἡμᾶς, μὴ ἐπιλάθῃ ἡμῶν· οὕτως λέγει κύριος τῷ λαῷ τούτῳ· ἠγάπησαν κινεῖν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ οὐκ ἐφείσαντο, καὶ ὁ θεὸς οὐ κατεδέξατο αὐτοὺς· νῦν μνησθήσεται τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν, καὶ ἐπισκέψεται τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν· καὶ εἶπεν κύριος πρός με, μὴ προσεύχου περὶ τοῦ λαοῦ τούτου εἰς ἀγαθά, ὅτι ἐὰν νηστεύσωσιν, οὐκ εἰσακούσομαι τῆς δεήσεως αὐτῶν· καὶ ἐὰν προσενέγκωσιν ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας, οὐκ εὐδοκῶ ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ ἐγὼ συντελέσω αὐτούς· καὶ εἶπα· ὦ κύριε, ἰδοὺ οἱ προφῆται προφητεύουσιν καὶ λέγουσιν, οὐκ ὄψεσθε μάχαιραν, καὶ λιμὸς οὐκ ἔσται ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀλήθειαν καὶ εἰρήνην δώσω ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ· καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ψευδῆ οἱ προφῆται προφητεύουσιν ἐν τῷ ὀνόματί μου, οὐκ ἀπέσταλα αὐτούς, καὶ οὐκ ἐνετειλάμην αὐτοῖς· οὐδὲ ἐλάλησα πρὸς αὐτούς· ὅτι ὁρᾶτε ὄνειρα μάταια καὶ μαντείας καὶ οἰωνίσματα καὶ προφητείας καρδίας αὐτῶν αὐτοὶ προφητεύουσιν ὑμῖν· διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος περὶ τῶν προφητῶν τῶν προφητευόντων ἐν τῷ ὀνόματί μου ψευδῆ, καὶ ἐγὼ οὐκ ἀπέστειλα αὐτούς, οἱ λέγουσιν μάχαιρα καὶ λιμὸς οὐκ ἔσται ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης· ἐν θανάτῳ νοσερῷ ἀποθανοῦνται καὶ ἐν λιμῷ συντελεσθήσονται οἱ προφῆται καὶ ὁ λαὸς οἷς οἱ προφητεύουσιν αὐτοῖς· καὶ ἔσονται ἐρριμμένοι ἐν ταῖς ὁδοῖς ἱλαρὰ ἀπὸ προσώπου τῆς μαχαίρας καὶ τοῦ λιμοῦ, καὶ οὐκ ἔσται ὁ θάψων αὐτούς, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν, καὶ ἐκχεῶ ἐπ' αὐτοὺς τὰ κακὰ αὐτῶν·

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

t dicco ad eos verbũ hoc: deducite in
καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτοὺς τὸν λόγον τοῦτον, καταγάγετε εἰς
oculos vros lachymas die t nocte: t
τοὺς ὀφθαλμούς ὑμῶν δάκρυα ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ
nõ cessent. qr cõtritiõe magna cõtri-
μὴ διαλειπέτωσαν. ὅτι συντρίμματι μεγάλῳ συνε-
ta est filia ppli mei t plaga volozosa vehemẽter.
τρίβη θυγάτηρ λαοῦ μου καὶ πληγὴ ἐδύνηρα σφόδρα.
si egressi fuero ad agrũ: t ecce vulnerati gla
ἐὰν ἐξέλθω εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἰδοὺ τραύματίαι μαχαί
dio: t si ingressus fuero i ciuitatẽ: t ecce labor fa-
ρας, καὶ ἐὰν εἰσέλθω εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἰδοὺ πόνος λι
mis: qr sacerdos t ꝓpheta abierũt in terrã quã
μοῦ, ὅτι ἱερεῖς καὶ προφῆται ἐπορεύθησαν εἰς γῆν ἣν
nõ scierũt. nũqd reprobãs reprobasti iu-
δὲν ἔγνωσαν. μὴ ἀποδοκιμάζων ἀπεδοκίμασας τὸν ἰου
dã? t a sion discessit alienata? ãre percussi
δά; καὶ ἀπὸ σιὼν ἀπέστη ἡ ψυχή σου; ἵνατί ἔπαι-
sti nos t nõ est nobis sanitas? expectauimus in pa
σας ἡμᾶς καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἴασις; ὑπεμείναμεν εἰς εἰρή-
cẽ: t nõ erat bonũ tẽpus sanitatis: t ecce turba
νην, καὶ οὐκ ἦν ἀγαθόν. καιρὸς ἰάσεως, καὶ ἰδοὺ ταρα-
tio. cognouimus dñe peccã nra: iniqtates patrũ
χή. ἐγνωμεν κύριε ἁμαρτίας ἡμῶν, ἀδικίας πατέρων
nrorũ: qr peccauimus coram te. cessa ꝓpter no
ἡμῶν, ὅτι ἡμαρτόμεθα ἐναντίον σου. κόπασον διὰ τὸ ὄνο-
mẽ tuũ: ne pdas thronũ gllie tue: memẽto ne irritũ
μά σου, μὴ ἀπολέσῃς θρόνον δόξης σου, μνήσθητι μὴ διαθε-
pes testamẽtũ tuũ qd nobiscũ. nũqd est in ido
σεις τὴν διαθήκην σου τὴν μετ' ἡμῶν. μὴ ἔστιν ἐν εἰ-
lis gentiũ pluẽs? t si celũ dabit satie-
δώλοις τῶν ἐθνῶν ὑετίσων; καὶ εἰ δώσει πλησμο-
tẽ fuã: nõne tu es ipe dñe deus nr? t expe
νὴν αὐτοῦ, οὐχὶ σὺ εἶ αὐτὸς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν; καὶ ὑπο-
ctabim te: qr tu fecisti hec oia.
μενεῖς σε, ὅτι σὺ ἐποίησας ταῦτα πάντα. Cap.15.

A Et dixit dñs ad me. si steterit moyses t sa
Καὶ εἶπεν κύριος πρός με. ἐὰν στῇ μωυσῆς καὶ σα
muel ante faciẽ meã: nõ est ania mea cũ
μουὴλ πρὸ προσώπου μου, οὐκ ἔστιν ἡ ψυχή μου πρὸς
eis. eijce ppũm istũ a facie
αὐτούς. ἐξαπόστειλον τὸν λαὸν τοῦτον ἀπὸ προσώπου
mea: t egrediant. t erit si dixerint ad te:
μου, καὶ ἐξελθέτωσαν. καὶ ἔσται ἐὰν εἴπωσιν πρὸς σέ,
quo egrediemur? t dices ad eos: hec ꝓ-
ποῦ ἐξελευσόμεθα; καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέ-
cit dñs. qui ad mortẽ: ad mortẽ. t qui ad
γει κύριος. ὅσοι εἰς θάνατον, εἰς θάνατον. καὶ ὅσοι εἰς
gladiũ: ad gladiũ. t qui ad famẽ: ad fa
μάχαιραν, εἰς μάχαιραν. καὶ ὅσοι εἰς λιμόν, εἰς λι-
mẽ. t qui ad captiuitatẽ: ad captiuitatẽ. t
μόν. καὶ ὅσοι εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν. καὶ
vindicabo sup eos quatuor species dicit dñs: gla
ἐκδικήσω ἐπ' αὐτοὺς τέσσαρα εἴδη λέγει κύριος, τὴν μά-
diũ ad occisionẽ: t canes ad laceratione:
χαιραν εἰς σφαγήν, καὶ τοὺς κύνας εἰς διασπασμόν,
t bestias terre t volucres celi: in
καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, εἰς
cibũ t corruptionẽ. t tradã eos in an
βρῶσιν καὶ διαφθορά. καὶ παραδώσω αὐτοὺς εἰς α
gustias oibus regnis terre ꝓpẽ manas-
χύνας πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς διὰ μανασ
sen filiũ ezechie regis iuda ꝓ oib q fe
σῆ υἱὸν ἐζεκίου βασιλέως ἰούδα πρὸ πάντων ὧν ἐποί
cit in hierlm. qs parcet sup te hierlm?
ησεν ἐν ἱερουσαλήμ. τίς φείσεται ἐπὶ σοὶ ἱερουσαλήμ;
t qs miserebit sup te? aut qs flectet genua
καὶ τίς ἐλεήσει ἐπὶ σοί; ἢ τίς ἀπακάμψει

Trãsla.B.Hie.

istud. b Deducant c oculi
mei d lachrymã per e noctẽ
f & diem g & non h taceant:
i qm k contritione l magna
m contrita est n virgo o filia
p ppli mei: q plaga r pessima
s vehemẽter. t Si u egressus
fuero ad x agros: y ecce zz
z occisi a gladio. b Et si c in-
troiero in d ciuitatẽ e ecce
f attenuati g fame. h Prophe
ta i quoq; & m sacerdos zz
n abierũt o in p terram quã
q ignorabant. r Nunqd pii
ciens s abiecisti t iudã u aut
z sion a abominata est zzzz
b aia tua? c Quare ergo d pe-
cussisti nos ita e vt nulla sit
f sanitas? g Expectauimus
h pacẽ & non est i bonũ: &
m tẽpus n curationis: o & ecce
p turbatio. q Cognouimus
r dñe s impietates nras: t ini
qtates u patrũ nrorũ: x qa
y peccauimus z tibi. a Ne b des
nos in opprobriũ c ꝓpter
d nomen tuũ: e neq; f facias
nobis cõtumeliam. g Solui
h gllie tue i recordare: k ne
l irritũ facias m fedus tuum
n nobiscũ. o Nũqd sunt p in
sculptilib q gẽtiũ r q pluũt
s aut t celi possũt u dare x im
bres? y Nonne z tu a es zzzz
b dñs c deus nostẽ d quẽ e ex
pectauimus? f Tu enim zz
g fecisti h omia i hec. 15.

Et dixit b dominus c ad
me. zzzzzzzzzzzzzz
d Si e steterint f moyses g & sa
muel h coram me: zzzzzzzz
i non est k ania mea l ad m po
pulum n istum. o Eiice illos
p a q facie mea r & egrediã
tur. s Quodsi u dixerint zz
x ad te: y quo z egrediemur?
a dices b ad eos. zzzzzzzzzz
c Hec d dicit e dñs. f Qui g ad
mortẽ: h ad mortem: zzz
i & qui k ad gladium l ad gla
dium: m & qui n ad famen
o ad famẽ: p & qui q ad capti
uitatem r ad captiuitatem.
s Et visitabo t super eos
u quattuor x species zzzzz
y dicit z dñs. b Gladium c ad
occissionem: d & zzzzzzzz
e canes f ad lacerandum: g &
h volatilia i celi zzzzzzzzzz
k & l bestias m terre n ad deuo
randum o & dissipandum:
p et dabo eos q in feruorem
r vniuersis s regnis zzzzzz
t terre u propter x manassen
y filium z ezechie zzzzzzzz
a regis b iuda c super omni-
bus d que e fecit zzzzzzzzzz
f in hierusalẽ. g Quis h enĩ
i miserebitur k tui zzzzzzzz
l hierlm? m Aut qs n cõtrista
bitur o ꝓ te. p Aut qs q ibit

Tex.heb.biere.xv. Prãtiua.heb.

יָרַד
הַזָּה תֹּרַדְנָה עֵינַי דִּמְעָה לַיְלָה
וָיוֹם וְאַל תִּדְּמֶנָה כִּי שֶׁבֶר גָּדוֹל
שֶׁבֶר בָּתוּלַת בַּת עַמִּי מַכָּה נַחְלָה
נָבָה מְאֹד: אִם יָצָאתִי הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה
בוא חַלְלֵי חָרֶב וְאִם בָּאתִי הָעִיר וְהִנֵּה
חָלָה נָבִיא גַּם כֹּהֵן
סָחֲרוּ אֶל אֶרֶץ וְלֹא יָדָעוּ הֲמָאֹס
מָאַסְתָּ אֶת יְהוּדָה אִם בְּצִיּוֹן נִגְעֲלָה
נָגַע נַפְשֶׁךָ מַדּוּעַ הִכִּיתָנוּ וְאֵין לָנוּ
רָפָא שָׁלוֹם וְאֵין טוב
לְעֵת מַרְפֵּא וְהִנֵּה בְעָתָה יָדַעְנוּ
יְהוָה רִשְׁעֵנוּ עֲוֹן אֲבוֹתֵינוּ כִּי
חָטָאנוּ לָךְ אַל תִּנְאַץ לְמַעַן שִׁמְךָ
נְבַל כְּבוֹד אַל תְּנַבֵּל כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ זְכֹר אַל
פור בְּרִית תַּפֵּר בְּרִיתְךָ אִתָּנוּ הֲיֵשׁ בְּהַבְלֵי
גֶּשֶׁם הַגּוֹיִם מַגְשִׁמִים וְאִם הַשָּׁמַיִם
נָתַן רְבִיבִים הֲלֹא אַתָּה הוּא
קָוָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וּנְקַוֶּה לָךְ כִּי אַתָּה
עָשִׂיתָ אֶת כָּל אֵלֶּה:
Cap. xvi. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי
אָמַר אִם יַעֲמֹד מֹשֶׁה וּשְׁמוּאֵל לְפָנַי
עָמַד פָּנָה אֵין נַפְשִׁי אֶל הָעָם הַזֶּה שַׁלַּח
אָמַר מֵעַל פָּנַי וְיֵצֵאוּ: וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ
יָצָא אֵלֶיךָ אָנָה נֵצֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
כֹּה אָמַר יְהוָה אֲשֶׁר לַמָּוֶת לַמָּוֶת
וַאֲשֶׁר לַחֶרֶב לַחֶרֶב וַאֲשֶׁר לָרָעָב
לָרָעָב וַאֲשֶׁר לַשְּׁבִי לַשְּׁבִי:
וּפָקַדְתִּי עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִשְׁפָּחוֹת
נְאֻם יְהוָה אֶת הַחֶרֶב לַהֲרֹג וְאֶת
הַכְּלָבִים לְסַחֵב וְאֶת עוֹף הַשָּׁמַיִם
וְאֶת בְּהֵמַת הָאָרֶץ לֶאֱכֹל וּלְהַשְׁחִית:
וּנְתַתִּים לְזַעֲוָה לְכֹל מַמְלְכוֹת
הָאָרֶץ בִּגְלַל מְנַשֶּׁה בֶן יְחִזְקִיָּהוּ
מֶלֶךְ יְהוּדָה עַל אֲשֶׁר עָשָׂה
בִּירוּשָׁלִָם: כִּי מִי יַחְמֹל עָלַיִךְ
חָמַל
יְרוּשָׁלִַם וּמִי יָנוּד לָךְ וּמִי יָסוּר
טוד סור

Pritina.heb. Tex.heb.hiere.xv. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

לְשָׁאל לְשָׁלוֹם לָךְ אַתְּ נָטַשְׁתְּ
אֹתִי נְאֻם יְהוָה אָחוֹר תֵּלֵכִי וָאֵט
אֶת יָדִי עָלַיִךְ וַאַשְׁחִיתֵךְ נִלְאֵיתִי
הֲנָחֵם׃ וָאֶזְרֵם בְּמִזְרֶה בְּשַׁעֲרֵי
הָאָרֶץ שִׁכַּלְתִּי אִבַּדְתִּי אֶת עַמִּי
מִדַּרְכֵיהֶם לוֹא שָׁבוּ׃ עָצְמוּ לִי
אַלְמְנוֹתָיו מֵחוֹל יַמִּים הֵבֵאתִי לָהֶם
עַל אֵם בָּחוּר שֹׁדֵד בַּצָּהֳרָיִם
הִפַּלְתִּי עָלֶיהָ פִּתְאֹם עִיר וּבְהָלוֹת׃
אֻמְלְלָה יָלְדָה הַשִּׁבְעָה נָפְחָה
נַפְשָׁהּ בָּאָה שִׁמְשָׁהּ בְּעֹד יוֹמָם
בּוֹשָׁה וְחָפְרָה וּשְׁאֵרִיתָם לַחֶרֶב
אֶתֵּן לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם נְאֻם יְהוָה׃ אוי
לִי אִמִּי כִּי יְלִדְתְּנִי אִישׁ רִיב
וְאִישׁ מָדוֹן לְכָל הָאָרֶץ לֹא נָשִׁיתִי
וְלֹא נָשׁוּ בִי כֻּלֹּה מְקַלְּלוֹנִי׃ אָמַר
יְהוָה אִם לֹא שְׁרִרְתֶךָ לְטוֹב אִם
לוֹא הִפְגַּעְתִּי בְךָ בְּעֵת רָעָה וּבְעֵת
צָרָה אֶת הָאֹיֵב׃ הֲיָרֵעַ בַּרְזֶל בַּרְזֶל
מִצָּפוֹן וּנְחֻשָׁת׃ חֵילְךָ וְאוֹצָרֹתֶיךָ
לָבַז אֶתֵּן לֹא בִמְחִיר וּבְכָל
חַטֹּאותֶיךָ וּבְכָל גְּבוּלֶיךָ׃ וְהַעֲבַרְתִּי
אֶת אֹיְבֶיךָ בְּאֶרֶץ לֹא יָדָעְתָּ כִּי
אֵשׁ קָדְחָה בְּאַפִּי עֲלֵיכֶם תּוּקָד׃
אַתָּה יָדַעְתָּ יְהוָה זָכְרֵנִי וּפָקְדֵנִי
וְהִנְקֵם לִי מִרֹּדְפַי אַל לְאֶרֶךְ
אַפְּךָ תִּקָּחֵנִי דַּע שָׂאתִי עָלֶיךָ
חֶרְפָּה׃ נִמְצְאוּ דְבָרֶיךָ וָאֹכְלֵם וַיְהִי
דְבָרְךָ לִי לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחַת לִבִּי
כִּי נִקְרָא שִׁמְךָ עָלַי יְהוָה אֱלֹהֵי
צְבָאוֹת׃ לֹא יָשַׁבְתִּי בְּסוֹד מְשַׂחֲקִים
וְאָעְלֹז מִפְּנֵי יָדְךָ בָּדָד יָשַׁבְתִּי
כִּי זַעַם מִלֵּאתָנִי׃ לָמָּה הָיָה כְאֵבִי
נֶצַח וּמַכָּתִי אֲנוּשָׁה מֵאֲנָה הֵרָפֵא
הָיוֹ תִהְיֶה לִּי כְּמו אַכְזָב מַיִם לֹא
נֶאֱמָנוּ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אִם

אֲתֵר יָלַד
נָטַה שָׁמַת
לָאה נָתַם
זָנָה
שוּב
בוא
בָּחַר
נָפַל
בוא עֹד
בּוּשָׁה חָפַר
פָּנֶה
רוּב
דּוּן נָשָׁה
קָלַל
שָׁרַה
פָּגַע רוּעַ
צוּר רוּעַ
צָפוֹן אָצַר
בָּזַז נָתַן
מָחִיר נָבַל
עָבַר
אֵשׁ יָדַע
נָקַם
לַבַּח יָדַע
מָצָא מָצָא
הָיָה שוּשׂ
קָרָא
שָׁתַק
עָלַז פָּנֶה
נֶכֶה אָנַשׁ
רָפָא הָיָה
כָּזַב
אָמֵן

ad rogandum pro pace tua. Tu reliquisti me dicit domin: retrorsum abisti. Et extendam manum meã sup te: & interficiam te. Laborauí rogans. Et dispergã eos ventilabro in portis terre. Interfeci & disp didi populũ meũ: & tamẽ a viis suis nõ sunt reuersi. Multiplicate sũt mihi vidue eius sup arenam maris. Induxi eis super matrẽ adolescentis vastatorem meridie misi super ciuitates repente terrorem. Infirmata est que peperit septem: defecit anima eius. Occidit ei sol cum adhuc esset dies: cõfusa est & erubuit. Et residuos eius in gladium dabo in cõspectu inimicorum eorũ: ait dñs. Ve mihi mater mea. Qua re genuisti me virũ rixe: virũ discordie in vniuersa terra. Non feneraui: nec fenerauit mihi qsq̃. Oes maledicũt mihi dicit dñs. Si non reliquie tue in bonum si non occurri tibi in tpe afflictionis & in tẽpore tribulationis aduersum inimicũ. Nunqd federabitur ferrũ ferro ab aquilone & es? Diuitias tuas & thesauros tuos in direptionẽ dabo gratis in oibus petis tuis: & in oibꝰ terminis tuis. Et adducam inimicos tuos de terra quam nescis: quia ignis succẽsus est in furore meo & sup vos ardebit. Tu scis dñe: recordare mei & visita me: & tuere me ab his qui pseqũtur me. Noli in patiẽtia tua suscipe me. Scito quoniam sustinui pro te opprobriũ. Inuẽti sunt sermones tui & comedi eos: & factũ est mihi verbum tuũ in gaudiũ & in leticiã cordis mei: qm̃ inuocatũ est nomen tuũ sup me: dñe deꝰ exercituũ. Non sedi in cõcilio ludẽtiũ: & gloriatus sũ a facie manꝰ tue. Solus sedebã: qm̃ amaritudie repleſti me. Quare factus ẽ dolor meꝰ ppetuꝰ & plaga mea desperabilis renuit curari? Facta est mihi q̃si mẽdacũ aq̃rũ infideliũ. Propter hoc hec dicit dominus. Si

in pacẽ tibi? tu dereliqsti me dicit dñs. retrorsum abibis & extendã manũ meã & interficiã te & nõ vltra diminuã eos. & dispergã eos in disperſiõe in portis ppli mei. sine liberis fcti sũt ppdidẽt populũ meũ. & ab viis suis nõ ꝓuersi sũt. Multiplicate sũt mihi vidue eorũ magis q̃ arena maris. induxi matrem iuuenis miseriã in meridie. iecit super eã repẽte tremorẽ & festinationẽ eacua fcã est q̃ peperit septẽ. defecit ala eius: occidit sol ei adhuc mediata die cõfusa est & ipsorũ ratajest. residuos eorũ in gladiũ dabo cõspectu inimicorũ suorũ dicit dñs. ve mihi mr̃ ad que me genuisti virũ rixantẽ & discordiae mouẽtẽ in oi terra. nõ ꝓfui neq; ꝓfuit mihi q̃squã. fortitudo mea defecit in maledicẽtib mihi. fiat dñs. si non reliquias tuas in bono in tpe tribulationis & in tpe aduersitatis. si non occurri tibi in bona erga inimicũ. si non cognoscẽt fortitudinẽ tuã & operimentũ ercũ fortitudo tua: & thesauros tuos dabo cõmutationẽ: ppẽ oia peccata tua. & in oib terminis tuis seruire faciã te i circuitu inimicis tuis in terra quã nõ scis. qm̃ ignis incensus est de furore meo sup vos ardebit. dñe memẽto mei & visita me: & purifica me a ꝓsequentib meꝰ in patientiã. scito quoniam sustinui p te opprobriũ a reprobantib sermones tuos: cõsume eos. & erit verbum tuũ mihi in leticiam & gaudiũ cordis mei. qm̃ inuocatũ est nomẽ tuũ sup me. dñe deus exercituũ. non sedi in cõcilio ludentiũ: sedi a facie manꝰ tue solus sedebã: qm̃ amaritudine repleſti me. quare factus factus ẽ mihi q̃si aqua mẽdax nõ hãs fidẽ. ppter hoc hec dicit dñs: si

in pacẽ tibi? tu dereliqsti me dicit dñs. retrorsum abis & extendã manũ meã & interficiã te & nõ vltra diminuã eos. & dispergã eos in disperſiõe in portis ppli mei. sine liberis fcti sũt ppdidẽt populũ meũ. & ab viis suis nõ ꝓuersi sũt. Multiplicate sũt mihi vidue eorũ magis q̃ arena maris. induxi matrem iuuenis miseriã in meridie. iecit super eã repẽte tremorẽ & festinationẽ eacua fcã est q̃ peperit septẽ. defecit ala eius: occidit sol ei adhuc mediata die cõfusa est & ipsorũ ratajest. residuos eorũ in gladiũ dabo cõspectu inimicorũ suorũ dicit dñs. ve mihi mr̃ ad que me genuisti virũ rixantẽ & discordiae mouẽtẽ in oi terra. nõ ꝓfui neq; ꝓfuit mihi q̃squã. fortitudo mea defecit in maledicẽtib mihi. fiat dñs. si non reliquias tuas in bono in tpe tribulationis & in tpe aduersitatis. si non occurri tibi in bona erga inimicũ. si non cognoscẽt fortitudinẽ tuã & operimentũ ercũ fortitudo tua: & thesauros tuos dabo cõmutationẽ: ppẽ oia peccata tua. & in oib terminis tuis seruire faciã te i circuitu inimicis tuis in terra quã nõ scis. qm̃ ignis incensus est de furore meo sup vos ardebit. dñe memẽto mei & visita me: & purifica me a ꝓsequentib meꝰ in patientiã. scito quoniam sustinui p te opprobriũ a reprobantib sermones tuos: cõsume eos. & erit verbum tuũ mihi in leticiam & gaudiũ cordis mei. qm̃ inuocatũ est nomẽ tuũ sup me. dñe deus exercituũ. non sedi in cõcilio ludentiũ: sedi a facie manꝰ tue solus sedebã: qm̃ amaritudine repleſti me. quare factus factus ẽ mihi q̃si aqua mẽdax nõ hãs fidẽ. ppter hoc hec dicit dñs: si

ἰς εἰρήνην σοι; σὺ ἀπεστράφης με λέγει κύριος · ἐπὶ
σω πορεύσῃ καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου καὶ διαφθερῶ
σε καὶ οὐκ ἔτι ἀνήσω αὐτούς · καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν
διασπορᾷ ἐν πύλαις λαοῦ μου. ἐτεκνώσησαν ἀπώλεσαν
ὁδὸν λαόν μου διὰ τὰς κακίας αὐτῶν, ἐπληθύνησαν ὑπὲρ
χῆραι αὐτῶν ὑπὲρ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης · ἐπήγαγον
ἐπὶ μητέρα νεαρίσκου ταλαιπωρίαν ἐν μεσημβρίᾳ · ἐπέβα
ἐπ' αὐτὴν ἐξαίφνης τρόμος καὶ σπουδὴν ἐκτείνασα τὴ
ρυφα ἐπ' αὐτὴν ἐξαίφνης τρόμος καὶ σπουδὴν ἐκτείνασα τὴ
ἔτεκεν ἑπτά · ἀπεκάκησεν ἡ ψυχὴ αὐτῆς, ἐπεδύετο ἥλιος
λιος αὐτῇ ἔτι μεσούσης τῆς ἡμέρας κατῃσχύνθη καὶ ἀθετη
ρατο ἐστί · τοὺς καταλοίπους αὐτῶν εἰς μάχαιραν δώσω
ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν φησὶν κύριος · οὐαί μοι μῆτερ
ἵνα τί με ἔτεκες ἄνδρα διακρινόμενον καὶ διακρινόμενον
ἐν πάσῃ τῇ γῇ · οὐκ ὠφέλησα οὐτε ὠφέλησέν με οὐδείς.
ἡ ἰσχύς μου ἐξέλιπεν ἐν τοῖς καταρωμένοις με. φίσετο
κύριε διάστασιν κατευθυνόντων αὐτῶν καὶ ἐν καιρῷ θλίψε
ως αὐτῶν εἰς ἀγαθὰ πρὸς τὸν ἐχθρόν · εἰ γνωσθήσεται
καὶ ὑπομονὴν σου δώσω ἀνταλλαγμα, διὰ πάσας τὰς ἁμαρ
τίας σου · καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου καταδουλώσω
σε κύκλῳ τοῖς ἐχθροῖς σου ἐν τῇ γῇ ἣ οὐκ οἶδας · ὅτι
πῦρ ἐκκέκαυται ἐκ τοῦ θυμοῦ μου ἐφ' ὑμᾶς καυθήσεται.
κύριε μνήσθητί μου καὶ ἐπίσκεψαί με, καὶ ἀνάλαβέ με
ἀπὸ τῶν καταδιωκόντων με μὴ εἰς μακροθυμίαν · γνῶ
θι ὡς ἔλαβον πρὸς σοῦ ὀνειδισμὸν ὑπὸ τῶν ἀντιτασσόντων
τοὺς λόγους σου, συντέλεσον αὐτούς · καὶ ἔσται εἰς βί
βρωσιν μοι εἰς εὐφροσύνην καὶ χαρὰν καρδίας μου.
ὅτι ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου ἐπ' ἐμέ. κύριε παντο
κράτωρ οὐκ ἐκάθισα ἐν συνεδρίῳ παιζόντων · ἀλλ' ἐλαβόν
μην ἀπὸ προσώπου χειρός σου, καταμόνας ἐκαθήμην,
ὅτι πικρίας ἐνεπλήσθην. ἵνατί οἱ λυποῦντές με κα
τισχύουσίν μου, ἡ πληγή μου γενεά, πόθεν ἰαθήσομαι;
γενήθη ἐθνίκη μοι ὡς ὕδωρ ψευδὲς οὐκ ἔχον πί
στιν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἐὰν

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

cõuerteris τ restituã te: aũ facie meã stabis
ἐπιστρέψῃς καὶ ἀποκαταστήσω σε, καὶ πρὸ προσώπου μου στήσῃ
τ si eduxeris pciosũ a vili: q̃si os meũ eris.
καὶ ἐὰν ἐξαγαγῃς τίμιον ἐξ ἀναξίου, ὡς στόμα μου ἔσῃ.
τ cõuertent ipi ad te. τ tu nõ cõuer
καὶ ἀποστρέψουσιν αὐτοὶ πρὸς σέ. καὶ σὺ οὐκ ἀποστρέ
teris ad eos: τ dabo te pplo huic q̃si
ψῃς πρὸς αὐτούς, καὶ δώσω σε τῷ λαῷ τούτῳ ὡς
murũ munitũ ereũ: τ bellabũt aduersũ te: τ
τεῖχος ὀχυρὸν χαλκοῦν, καὶ πολεμήσουσιν πρὸς σὲ καὶ
nõ poterũt cõtra te: q: tecũ sũ vt sal
οὐμὴ δυνήσονται πρὸς σέ, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι τοῦ σώ
uẽ te: τ liberẽ te dicit dñs: τ liberabo te
σαι σε, καὶ ἐξαιρεῖσθαί σε λέγει κύριος, καὶ σώσω σε
de manu malorũ: τ eruã te de manu
ἐκ χειρὸς πονηρῶν, καὶ λυτρώσομαί σε ἐκ χειρὸς
pestilentiũ.
λοιμῶν.

Ca.16.

ET factũ ẽ verbũ dñi ad me dicẽs: nõ acci
Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρός με λέγων, μὴ λάβῃς
pies vxorẽ τ nõ nascẽt tibi filios neq; filias
γυναῖκα καὶ οὐ γενήσεταί σοι υἱὸς οὐδὲ θυγάτηρ
in loco isto. q: hec dicit dñs de
ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. ὅτι τάδε λέγει κύριος περὶ τῶν
filiis τ filiab genitis in loco is
υἱῶν καὶ τῶν θυγατέρων τῶν γεννωμένων ἐν τῷ τόπῳ τού
to: τ de matrib eorũ q̃ pepererũt
τῳ, καὶ περὶ τῶν μητέρων αὐτῶν τῶν τεκουσῶν
eos τ de pribus eorũ q genue
αὐτοὺς καὶ περὶ τῶν πατέρων αὐτῶν τῶν γεννησά
rũt eos in terra hac: in morte morbosa mo
των αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, ἐν θανάτῳ νοσερῷ ἀπο
rientur. nõ plãgent τ nõ sepelient in erem
θανοῦνται. οὐ κοπήσονται καὶ οὐ ταφήσονται εἰς παρά
plũ sup faciẽ terre erũt in gladio
δειγμα ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς ἔσονται ἐν μαχαίρᾳ
τ fame cõsument: τ erũt cadaue
καὶ λιμῷ συντελεσθήσονται, καὶ ἔσονται τὰ σώματα
ra eorũ in escã bestiis terre τ
τὰ αὐτῶν εἰς βρῶσιν τοῖς θηρίοις τῆς γῆς καὶ τοῖς
volatilib celi. hec dicit dñs: ne
πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ. τάδε λέγει κύριος, μὴ
ingrediaris in chorum eorũ: τ nõ radas
εἰσέλθῃς εἰς οἶκον αὐτῶν, καὶ μὴ θρηνήσῃς
ad plãgendũ: τ ne lugeas eos: q: abstu
τοῦ κόψασθαι, καὶ μὴ θρηνήσῃς αὐτούς, ὅτι ἀφῄρη
li pacẽ meã a pplo hoc dicit dñs:
κα τὴν εἰρήνην μου ἀπὸ τοῦ λαοῦ τούτου φησὶν κύριος,
miam τ miserationes: τ morient magni
ἔλεος καὶ ἐλεημοσύνας, καὶ ἀποθανοῦνται μεγάλοι
τ parui in terra ista: nõ sepelient τ nõ plã
καὶ μικροὶ ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, οὐ ταφήσονται καὶ οὐ κο
gent: nõ icidẽt se neq; incisiones faci
πήσονται, οὐ κόψονται αὐτοὺς οὐδὲ ἐντομίδας ποι
ent: τ nõ radent τ nõ frangẽt panis in
ήσουσιν καὶ οὐ ξυρήσονται καὶ οὐ μὴ κλάσῃ ἄρτος ἐν
luctu eorũ in cõsolationẽ sup mortuo. nõ pota
πένθει αὐτῶν εἰς παράκλησιν ἐπὶ τεθνηκότι. οὐ πο
bũt eos poculo cõsolationẽ sup pre suo
τιοῦσιν αὐτοὺς ποτήριον εἰς παράκλησιν ἐπὶ πατρὶ αὐ
aut sup mre sua. in domũ cõuiuii nõ ingredi
τοῦ ἢ ἐπὶ μητρὶ αὐτοῦ. εἰς οἰκίαν πότου οὐκ εἰσε
eris vt sedeas cũ eis ad comedẽdũ τ bibẽdũ.
λεύσῃ συγκαθῆσαι μετ' αὐτῶν τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν.
ppter hoc hec dicit dñs de israel: ecce ego
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐγὼ
dissoluo de loco isto coã ocu
καταλύω ἐκ τοῦ τόπου τούτου ἐναντίον τῶν ὀφθαλ
lis vris in diebus vris. vocẽ gaudii τ vo
μῶν ὑμῶν ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν. φωνὴν χαρᾶς καὶ φω
cẽ leticie: vocẽ sponsi
νὴν εὐφροσύνης, φωνὴν νυμφίου

Trãsla.B.Hie.

cõuerteris cõuertã te &
ante faciẽ meã stabis: & si separaueris pciosum
a vili: quasi os meũ eris.
Conuertẽtur ipsi ad te: & tu non
conuerteris ad eos. Et dabo te populo huic
in murum ereum fortẽ: & bellabunt
aduersum te: & nõ pua lebunt qa ego tecũ sum
vt saluem te: & eruas te dicit dominus.
Et liberabo te de manu pessimorũ: & redimã te de manu fortium. 16.

ET factum est verbũ domini ad me
dicẽs. Non accipies vxo
rem: & non
erunt tibi filii & filie in
loco isto.
Quia hec dicit domin
super filios & filias qui generantur in
loco isto: & super
matres eorũ q genuerũt
eos & sup pres eorũ de
quorũ stirpe sunt nati in
terra hac.
Mortibus egrotationũ
morientur: nõ plangẽtur
& nõ sepelientur: in sterq
linium sup faciem terre
erunt. Et gladio & fa
me consumentur: & erit
cadauer eorũ in escam
volatilibus celi
& bestiis terre. Hec dí
cit dominus.
Ne ingrediaris domum
conuiuii: neq; vadas
ad plangendũ neq; con
soleris eos: quia abstuli
pacem meam a populo
isto dicit
dominus misericordiã
& miserationes.
Et morientur grandes
& parui in terra ista:
non sepelientur neq;
plangentur: & non
se incidẽt: neq; calutiũ
fiet p eis. Et nõ frangent
inter eos lugẽti panẽ ad
cõsolandũ sup mortuo:
& non dabũt eis potum
calicis ad consolandum
super patre suo & ma
tre. Et domum conuiuii
non ingrediaris vt sede
as cum eis & comedas
& bibas: quia hec dicit
dominus exercituum
deus israel. Ecce ego au
feram de
loco isto in oculis vris
& in diebus vestris
vocem gaudii & vocem
leticie vocem sponsi

Tex.heb.biere.xvj.

תָּשׁוּב וְאַשִּׁיבְךָ לְפָנַי תַּעֲמֹד וְאִם
תּוֹצִיא יָקָר מִזּוֹלֵל כְּפִי תִּהְיֶה
יָשֻׁבוּ הֵמָּה אֵלֶיךָ וְאַתָּה לֹא
תָּשׁוּב אֲלֵיהֶם: וְנָתַתִּיךָ לָעָם הַזֶּה
לְחוֹמַת נְחֹשֶׁת בְּצוּרָה וְנִלְחֲמוּ
אֵלֶיךָ וְלֹא יוּכְלוּ לְךָ כִּי אִתְּךָ אֲנִי
לְהוֹשִׁיעֲךָ וּלְהַצִּילֶךָ נְאֻם יְהוָה:
וְהִצַּלְתִּיךְ מִיַּד רָעִים וּפְדִתִּיךָ
מִכַּף עָרִיצִים:

Cap. xvj.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר: לֹא תִקַּח לְךָ אִשָּׁה וְלֹא
יִהְיוּ לְךָ בָנִים וּבָנוֹת בַּמָּקוֹם הַזֶּה:
כִּי כֹה אָמַר יְהוָה עַל הַבָּנִים וְעַל
הַבָּנוֹת הַיְלוּדִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל
אִמֹּתָם הַיְלֻדוֹת אוֹתָם וְעַל אֲבוֹתָם
הַמּוֹלִדִים אוֹתָם בָּאָרֶץ הַזֹּאת:
מְמֹתֵי תַחֲלֻאִים יָמֻתוּ לֹא יִסָּפְדוּ
וְלֹא יִקָּבְרוּ לְדֹמֶן עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה
יִהְיוּ וּבַחֶרֶב וּבָרָעָב יִכְלוּ וְהָיְתָה
נִבְלָתָם לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם
וּלְבֶהֱמַת הָאָרֶץ: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
אַל תָּבוֹא בֵית מַרְזֵחַ וְאַל תֵּלֵךְ
לִסְפּוֹד וְאַל תָּנֹד לָהֶם כִּי אָסַפְתִּי
אֶת שְׁלוֹמִי מֵאֵת הָעָם הַזֶּה נְאֻם
יְהוָה אֶת הַחֶסֶד וְאֶת הָרַחֲמִים:
וּמֵתוּ גְדֹלִים וּקְטַנִּים בָּאָרֶץ הַזֹּאת
לֹא יִקָּבְרוּ וְלֹא יִסָּפְדוּ לָהֶם וְלֹא
יִתְגֹּדַד וְלֹא יִקָּרַח לָהֶם: וְלֹא יִפְרְסוּ
לָהֶם עַל אֵבֶל לְנַחֲמוֹ עַל מֵת
וְלֹא יַשְׁקוּ אוֹתָם כּוֹס תַּנְחוּמִים
עַל אָבִיו וְעַל אִמּוֹ: וּבֵית מִשְׁתֶּה
לֹא תָבוֹא לָשֶׁבֶת אִתָּם לֶאֱכֹל
וְלִשְׁתּוֹת: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מַשְׁבִּית מִן
הַמָּקוֹם הַזֶּה לְעֵינֵיכֶם וּבְיָמֵיכֶם
קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן

שוב פָּנֶה
עָמַד יָצָא
זָלַל פֶּה
הָיָה נָתַן
חֹמָה בָּצֵר
לָחַם יָכֹל
יָשַׁע נָצַל
רוּץ
פָּדָה עָרִיץ

הָיָה
לָקַח אִישׁ
הָיָה בֵּן
קוּם
יָלַד
אֵת

מוּת חָלָל
סָפַד קָבַר
פָּנֶה הָיָה
כָּלָה הָיָה

בּוֹא רֶזַח
יָלַךְ סָפַד
נוּד שָׁלַם

מוּת

קָבַר סָפַד
גָּדַד קָרַח
פָּרַס מוּת

שָׁקָה נָתַן
שָׁתָה
בּוֹא יָשַׁב
שָׁתָה
שָׁבַת
קוּם יוֹם
שוּשׂ

Pũtiua.heb.

Pritiua.heb. Tex.heb.hiere.xvj.

וְקוֹל כַּלָּה׃ וְהָיָה כִּי תַגִּיד לָעָם כָּל נָגַד
הַזֶּה אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
וְאָמְרוּ אֵלֶיךָ עַל מָה דִּבֶּר יְהוָה
עָלֵינוּ אֶת כָּל הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת רוּעַ עַל
וּמָה עֲוֹנֵנוּ וּמָה חַטָּאתֵנוּ אֲשֶׁר
חָטָאנוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֲבוֹתֵיכֶם
אוֹתִי נְאֻם יְהוָה וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי
אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיַּעַבְדוּם וַיִּשְׁתַּחֲווּ עָבַד שָׁחָה
לָהֶם וְאֹתִי עָזָבוּ וְאֶת תּוֹרָתִי לֹא יָרֵה
שָׁמָרוּ׃ וְאַתֶּם הֲרַעְתֶּם לַעֲשׂוֹת רוּעַ עָשָׂה
מֵאֲבוֹתֵיכֶם וְהִנֵּכֶם הֹלְכִים אִישׁ הָיָה
אַחֲרֵי שְׁרִרוּת לִבּוֹ הָרָע לְבִלְתִּי שָׁבַר רוּעַ
שְׁמֹעַ אֵלָי׃ וְהִטַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַל טִיל
הָאָרֶץ הַזֹּאת עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
לֹא יְדַעְתֶּם אַתֶּם וַאֲבוֹתֵיכֶם וַעֲבַדְתֶּם
שָׁם אֶת אֱלֹהִים אֲחֵרִים יוֹמָם
וָלַיְלָה אֲשֶׁר לֹא אֶתֵּן לָכֶם חֲנִינָה׃ נָתַן חָנַן
לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה יוֹם בּוֹא
וְלֹא יֵאָמֵר עוֹד חַי יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה אָמַר עָלָה
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
כִּי אִם חַי יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צָפוֹן וּמִכָּל צָפוֹן
הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדִּיחָם שָׁמָּה דָּחָה
וַהֲשִׁיבוֹתִים עַל אַדְמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי שׁוּב נָתַן
לַאֲבוֹתָם׃ הִנְנִי שֹׁלֵחַ לְדַיָּגִים רַבִּים רָבָה שָׁלַח
נְאֻם יְהוָה וְדִיגוּם וְאַחֲרֵי כֵן אֶשְׁלַח לְרַבִּים צַיָּדִים וְצָדוּם מֵעַל כָּל צוּד
הַר וּמֵעַל כָּל גִּבְעָה וּמִנְּקִיקֵי נְקִק
הַסְּלָעִים׃ כִּי עֵינַי עַל כָּל דַּרְכֵיהֶם
לֹא נִסְתְּרוּ מִלְּפָנָי וְלֹא נִצְפַּן עֲוֹנָם סָתַר פָּנָה
מִנֶּגֶד עֵינָי׃ וְשִׁלַּמְתִּי רִאשׁוֹנָה צָפַן עָנָה
מִשְׁנֶה עֲוֹנָם וְחַטָּאתָם עַל חִלֻּלָם שָׁנָה
אֶת אַרְצִי בְּנִבְלַת שִׁקּוּצֵיהֶם שָׁפַן
וּתוֹעֲבוֹתֵיהֶם מָלְאוּ אֶת נַחֲלָתִי׃ תָּעַב
יְהוָה עֻזִּי וּמָעוֹזִי וּמְנוּסִי בְּיוֹם צָרָה עָזַז נוּס
צוּר

Trãsla.B.Vie.

& vocem sponse. Et cũ
annunciaueris populo
huic omnia verba hec
& dixerint tibi: quare
locutus est dominus
super nos omne malu
grande istud? Que iniquitas nra aut
quod peccatũ nrm qd
peccauimus dño deo
nostro: & dices
ad eos. Quia reliquerunt me patres vestri
ait dominus: & abierũt
post deos alienos: & seruierunt eis: & adorauerunt
eos: & me dereliquerũt
& legem meam non
custodierũt. Sed & vos
peius operati estis
q̃ patres vestri. Ecce enĩ
ambulat vnusquisq̃
post prauitatem cordis
sui mali: vt me non
audiat. Et eiciam vos
de
terra hac in terrã quã
ignoratis vos & patres
vestri: & seruietis
ibi dis alienis die
ac nocte qui non dabũt
vobis requiem.
Propterea ecce dies venient dicit dominus:
& non dicetur vltra: vi
uit dominus qui eduxit
filios israel de terra egy
pti.
Sed viuit dominus qui
eduxit
filios israel de terra aq
lonis: & de vniuersis
terris ad quas eieci eos:
& reducam eos in terrã
suam quam dedi
patribus eorũ. Ecce ego
mittã piscatores multos
dicit dñs: & piscabũtur
eos. Et post hec mittam
eis multos venatores &
venabũtur eos de omni
monte & de omni colle
& de cauernis
petrarũ: quia oculi mei
super omnes vias eorũ.
Non sunt abscondite a
facie mea: & nõ fuit oc
cultata iniqtas eorũ ab
oculis meis. Et reddam
primũ duplices iniqtates & pctã eorũ: qa cõta
minauerũt terrã meã in
morticinis idolorũ suorũ:
& abomiatiõibꝰ suis im
pleuerũt hereditatẽ meã.
Dñe fortitudo mea & robur meũ & refugium
meũ in die tribulationis.

Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

τ vocẽ sponse. τ erit cũ ãnũciaueris popo
ου καὶ φωνὴν νύμφης· καὶ ἔσται ὅταν διαγγείλῃς τῷ λαῷ
huic oia verba hec: τ dixerint ad
τούτῳ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ εἴπωσιν πρὸς
te: q̃re loquutꝰ est dño sup nos oia mala hec
σέ, διατί ἐλάλησεν κύριος ἐφ' ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦ
q̃ iniqtas nra τ qd̃ peccauimus
τα, τίς ἡ ἀδικία ἡμῶν καὶ τίς ἡ ἁμαρτία ἡμῶν ἣν ἡ
peccauimꝰ coã dño deo nrꝰ: τ dices il
μάρτομεν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν; καὶ ἐρεῖς αὐ
lis: eo qd̃ dereliq̃rũt me pres vri dicit
τοῖς, ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με οἱ πατέρες ὑμῶν λέγει
dño: τ abierũt post deos alienos: τ serui
κύριος, καὶ ὤχοντο ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων, καὶ ἐδου
erũt eis: τ adorauerũt eos. τ me de
λευσαν αὐτοῖς, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς· καὶ ἐμὲ ἐγ
reliquerũt τ legẽ meã nõ custodierũt. τ
κατέλιπον καὶ τὸν νόμον μου οὐκ ἐφυλάξαντο· καὶ ὑμ
vos ipse egistis magis q̃ pres vri. τ
εῖς ἐποιήσασθε ὑπὲρ τοὺς πατέρας ὑμῶν· καὶ
ecce vos ãbulatis vnusq̃sq̃ post placita
ἰδοὺ ὑμεῖς πορεύεσθε ἕκαστος ὀπίσω τῶν ἐραστῶν τῆς
cordis vri mali ne obedientis mihi.
καρδίας ὑμῶν τῆς πονηρᾶς τοῦ μὴ ὑπακούειν μου.
τ pficiã vos a terra hac in terrã q̃ nõ
καὶ ἀπορρίψω ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς ταύτης εἰς γῆν ἣν οὐκ
scistis vos τ pres vri. τ serui
ἴδετε ὑμεῖς καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν· καὶ δουλεύ
tis illic diis alienis die τ nocte: q̃ nõ
σετε ἐκεῖ θεοῖς ἀλλοτρίοις ἡμέρας καὶ νυκτός, οἳ οὐ
dabũt vobis miam. ppter hoc ecce dies veni
δώσουσιν ὑμῖν ἔλεος. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχον
unt dicit dño. τ nõ dicẽt vltra viuit dño q̃ edu
ται λέγει κύριος· καὶ οὐκ ἐροῦσιν ἔτι ζῇ κύριος ὃς ἀνή
xit filios israel de terra egypti: sed viuit
γαγεν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἀλλὰ ζῇ
dño q̃ edurit domũ israel de terra aqlonis
κύριος ὃς ἀνήγαγεν τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἐκ τῆς βορρᾶ
τ ab olꝰ regionibꝰ q̃ eiecti fuerũt illic. τ
καὶ ἐκ πασῶν τῶν χωρῶν οὗ ἐξῴκισεν ἐκεῖ· καὶ
restituã eos in terrã eorũ quã dedi
ἀποκαταστήσω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν ἣν ἔδωκα
patribꝰ eorũ. ecce ego mitto piscatores
τοῖς πατράσιν αὐτῶν· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ἁλιεῖς
multos dicit dño. τ piscabunt eos. τ
πολλοὺς λέγει κύριος· καὶ ἁλιεύσουσιν αὐτούς· καὶ
post hec mittã multos venatores τ venabũ
μετὰ ταῦτα ἀποστελῶ πολλοὺς θηρευτὰς καὶ θηρεύ
tur eos sup oẽm mõtẽ τ sup oẽm
σουσιν αὐτοὺς ἐπάνω παντὸς ὄρους καὶ ἐπάνω πα
collẽ: τ de foraminibꝰ petrarũ. q̃
λὸς βουνοῦ, καὶ ἐκ τῶν τρυμαλιῶν τῶν πετρῶν· ὅτι
oculi mei sup oẽs vias eorũ τ
οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ πάσας τὰς ὁδοὺς αὐτῶν καὶ
nõ fũt abscõdite iniqtates eorũ ab oc
οὐκ ἐκρύβη τὰ ἀδικήματα αὐτῶν ἀπέναντι τῶν ὀφ
lis meis. τ reddã duplices iniqta
θαλμῶν μου· καὶ ἀταποδώσω διπλᾶς τὰς ἀδικί
tes eorũ τ pctã eorũ in dbꝰ pfanauc
ας αὐτῶν καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἐφ' οἷς ἐβεβήλω
rũt terrã meã in morticinis abominatio
σαν τὴν γῆν μου ἐν τοῖς ἐνσιμαίοις τῶν βδελυγμά
nũ eorũ. τ in iniqtatibꝰ eorũ in dbꝰ iplene
των αὐτῶν· καὶ ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν ἐν οἷς ἔπλη
rũt hereditatẽ meã. dñe fortitudo mea τ auxi
σαν τὴν κληρονομίαν μου. κύριε ἰσχύς μου καὶ βοή
liũ meũ τ refugiũ meũ in die malorũ
θειά μου καὶ καταφυγή μου ἐν ἡμέρᾳ κακῶν

ad te gẽtes venient ab extremis terre: & dicẽt:
φεῖς σοὶ ἔθνη ἥξουσι ἀπ' ἐσχάτων τῆς γῆς, καὶ ἐροῦσι,
quã falsa possedẽt pres nũ idola & nõ
ὡς ψευδῆ ἐκτήσαντο οἱ πατέρες ἡμῶν εἰδωλα καὶ οὐκ
est in eis utilitas si faciet sibi hõ
ἔστιν ἐν αὐτοῖς ὠφέλημα εἰ ποιήσει ἑαυτῷ ἄνθρωπος
deos & hi nõ sũt dii. ꝓpter hoc ecce ego mo-
θεοὺς καὶ οὗτοι οὐκ εἰσὶν θεοί. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ δη-
strabo eis in hac hoc & notã facã eis ma
λώσω αὐτοῖς ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ καὶ γνωριῶ αὐτοῖς τὴν χεῖ
nũ meã & virtutẽ meã & scient q: ego dñs.
ρά μου καὶ τὴν δύναμίν μου καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος.

C.17. A Hec dicit dñs: peccũ iuda scriptũ
Τάδε λέγει κύριος, ἁμαρτία Ἰούδα γεγραμμένη
est in stilo ferreo: i vngue adamãtino sculptũ
ἐστὶν ἐν γραφίδι σιδηρᾷ, ἐν ὄνυχι ἀδαμαντίνῳ γεγλυμμένη
sup tabula cordis eorũ: & sup cornibus
ἐπὶ πλακὶ τῆς καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων
ararũ eorũ. cũ recordati fuerit filii eo-
τῶν βωμῶν αὐτῶν. ἐν τῷ μνημονεύειν τοὺς υἱοὺς αὐ-
rũ ararũ eorũ & lucorũ eorũ sup li-
τῶν τῶν βωμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἄλσων αὐτῶν ἐπὶ ξύ-
gno frõdoso: sup collibꝰ excelsis. o mõtane in
λῳ φλοιοῦντι, ἐπὶ τῶν βουνῶν τῶν ὑψηλῶν. ὦ ὀρεινὲ ἐν τῷ
agro: diuitias tuas & oes thesauros
πεδίῳ, τὸν πλοῦτόν σου καὶ πάντας τοὺς θησαυροὺς
tuos direptioni dabo. excelsa tua in pcto in
σου τῇ ἁρπαγῇ δώσω. τὰ ὑψηλά σου ἐν ἁμαρτίᾳ ἐν
cibꝰ terio tuio. & relinq̃ris ab here-
ὅροις σου. καὶ καταλειφθήσῃ ἀπὸ τῆς κλη-
ditate tua: quã dedi tibi. & seruire te faci-
ρονομίας σου, ἣν ἔδωκά σοι. καὶ δουλεύσει σοι ποιή-
am inimicis tuis in terra quã nõ scio: qm̃ ignẽ
σω τοῖς ἐχθροῖς σου ἐν τῇ γῇ ἣν οὐκ οἶδας, ὅτι πῦρ
succẽdisti i furore meo: vsq; in seculũ ardebit. hec
ἀνῆψας ἐν τῷ θυμῷ μου, ἕως τοῦ αἰῶνος φλέξει. τάδε
dicit dñs: maledictꝰ hõ q̃ spẽ hꝫ in ho
λέγει κύριος, ἐπικατάρατος ἀνὴρ ὃς τὴν ἐλπίδα ἔχει ἐπ' ἀν-
mine & firmabit carnẽ brachii sui & a
θρώπῳ καὶ σκληρύνει σάρκα βραχίονος αὐτοῦ καὶ ἀπὸ
B dño recesserit cor eius. & erit q̃si silucstris
κυρίου ἀποστῇ ἡ καρδία αὐτοῦ. καὶ ἔσται ὡς ἡ ἀγρία-
miryca q̃in deserto: nõ videbit cũ venerit bona.
μυρίκη ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐκ ὄψεται ὅταν ἔλθῃ τὰ ἀγαθά.
& hitabit in salsuginib in deserto terra salsa q̃
καὶ κατασκηνώσει ἐν ἁλίμοις ἐν τῇ ἐρήμῳ γῇ ἀλμυρᾷ καὶ τὰ-
nõ habitat. & bndictus hõ q̃ cõfi-
ὶ κατοικεῖται. καὶ εὐλογημένος ὁ ἄνθρωπος ὃς πέποι-
dit in dño: & erit dño spes eius: & erit q̃si
θεν. ἔσται κύριος ἐλπὶς αὐτῷ. καὶ ἔσται ὡς
lignũ adsitũ iuxta aqũ qui sup humorẽ mittit radices suas.
ξύλον ἐφυτευμένον παρὰ ὕδατα καὶ ἐπὶ ἰκμάδα βάλλει ῥίζας αὐτῷ
& nõ timebit cũ venerit estꝰ: & erit in eo ra-
καὶ οὐ φοβηθήσεται ὅταν ἔλθῃ καῦμα, καὶ ἔσται ἐπ' αὐτῷ φύλ-
mi frõdosi. in ãno siccitatis nõ timebit & nõ
λα χλωρά. ἐν ἐνιαυτῷ ἀβροχίας οὐ φοβηθήσεται καὶ οὐ
desinet facẽs fructũ. ꝓfundũ est sup om-
παύσεται ποιοῦν καρπόν. βαθεῖα ἡ καρδία παρὰ πάν-
nia. & hõ est: q̃s cognoscet eũ? ego dñs scru
τα. καὶ ἄνθρωπός ἐστιν, ὃς γνώσεται αὐτόν; ἐγὼ κύριος ἐτά-
tans. & probans renes: vt dẽ vnicuiq; secũ
ζων καρδίας; δοκιμάζων νεφρούς, τοῦ δοῦναι ἑκάστῳ κατὰ
Ꝓpo. 1.d. viae suae: & scõm fructꝰ adinuentionũ
τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ κατὰ τοὺς καρποὺς τῶν ἐπιτηδευμάτων
suarũ. clamauit perdix cõgregauit q̃ nõ peperit facẽs
αὐτῶν. ἐφώνησεν πέρδιξ συνήγαγεν ἃ οὐκ ἔτικτεν ποιῶν
diuitias suas nõ cũ iudicio in dimidio dierũ suorũ relin
πλοῦτον αὐτοῦ οὐ μετὰ κρίσεως ἐν ἡμίσει ἡμερῶν αὐτοῦ ἐγκα-
quent eũ. & in nouissimo suio erit insipiẽs.
ταλείψουσιν αὐτόν. καὶ ἐπ' ἐσχάτων αὐτοῦ ἔσται ἄφρων.
soliũ glie exaltatũ a principio
δόξης ὑψωθὲν ἀπ' ἀρχῆς ὁ τόπος

1 Ad te gentes venient ab extremis terre: & dicent. Vere mendaciũ possederũt patres nri vanitatẽ que eis nõ profuit. Nunquid faciet sibi homo deos! Et ipsi nõ sunt dii.
2 Idcirco ecce ego ostendã eis per vicẽ hac: ostendã eis manũ meam & virtutem meam & scient quia nomẽ mihi dominus.
3 Peccatum iuda scriptum est vngue ferreo in stilo ferreo: adamantino: exaratum super latitudinẽ cordis eorũ: & in cornibus ararũ eorũ. Cum recordati fuerint filii eorũ ararũ suarũ & lucorũ suorũ: lignorũ frondentiũ in mõtibꝰ excelsis: sacrificantes in agro: fortitudinẽ tuam & oes thesauros tuos in direptionẽ dabo: excelsa tua ppter pctã in vniuersis finib tuis. Et relinq̃ris sola ab hereditate tua quã dedi tibi: & seruire te faciam inimicis tuis in terra quã ignoras. Qm̃ ignẽ succẽdisti in furore meo vsq; in eternũ ardebit.
4 Hec dicit dñs. Maledictus homo qui cõfidit in hoie & ponit carnẽ brachiũ suũ: & a dño recedit cor eius.
5 Erit enim quasi miryce in deserto & nõ videbit cum venerit bonum sed hitabit in siccitate in deserto in terra salsugiuis & inhabitabili.
6 Benedictus vir qui cõfidit in domino & erit dñs fiducia eius.
7 Et erit q̃si lignũ qd transplãtatur sup aquas qd ad humorẽ mittit radices suas: & nõ timebit cũ venerit estus. Et erit folium eius viride & in tpe siccitatis nõ erit sollicitũ nec aliq̃ desinet facere fructũ.
8 Prauum est cor hominis & inscrutabile. Quis sed cognoscet illũ? Ego dñs scrutans cor & probans renes qui do vnicuiq; iuxta viã suã: & iuxta fructũ adinuẽtionũ suarũ.
9 Perdix fouit q̃ nõ pepit. Fecit diuitias & nõ in iudicio. In dimidio dierũ suorũ derelinq̃t eas: & in nouissimo suo erit insipiens.
10 Soliũ glorie altitudinis a principio: locus

אֵלֶיךָ גּוֹיִם יָבֹאוּ מִקַּצְוֵי אָרֶץ
וְיֹאמְרוּ אַךְ שֶׁקֶר נָחֲלוּ אֲבֹתֵינוּ
הֶבֶל וְאֵין בָּם מוֹעִיל׃ הֲיַעֲשֶׂה לּוֹ
אָדָם אֱלֹהִים וְהֵמָּה לֹא אֱלֹהִים׃
לָכֵן הִנְנִי מוֹדִיעָם בַּפַּעַם הַזֹּאת
אוֹדִיעֵם אֶת יָדִי וְאֶת גְּבוּרָתִי
וְיָדְעוּ כִּי שְׁמִי יְהוָה׃
Cap.xvij. חַטַּאת יְהוּדָה כְּתוּבָה
בְּעֵט בַּרְזֶל בְּצִפֹּרֶן שָׁמִיר חֲרוּשָׁה
עַל לוּחַ לִבָּם וּלְקַרְנוֹת מִזְבְּחוֹתֵיכֶם׃
כְּזִכֹּר בְּנֵיהֶם מִזְבְּחוֹתָם וַאֲשֵׁרֵיהֶם
עַל עֵץ רַעֲנָן עַל גְּבָעוֹת הַגְּבֹהוֹת׃
הָרְרִי בַּשָּׂדֶה חֵילֵךְ כָּל אֹצְרוֹתַיִךְ
לְבַז אֶתֵּן בָּמֹתַיִךְ בְּחַטָּאת בְּכָל
גְּבוּלַיִךְ וְשַׁמַּטְתְּ וּבָךְ מִנַّחֲלָתֵךְ
אֲשֶׁר נָתַתִּי לָךְ וְהַעֲבַדְתִּיךְ אֶת
אֹיְבַיִךְ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא יָדָעְתָּ כִּי
אֵשׁ קְדַחְתֶּם בְּאַפִּי עַד עוֹלָם תּוּקָד׃
כֹּה אָמַר יְהוָה אָרוּר הַגֶּבֶר אֲשֶׁר
יִבְטַח בָּאָדָם וְשָׂם בָּשָׂר זְרֹעוֹ וּמִן
יְהוָה יָסוּר לִבּוֹ׃ וְהָיָה כְּעַרְעָר
בַּעֲרָבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבוֹא טוֹב
וְשָׁכַן חֲרֵרִים בַּמִּדְבָּר אֶרֶץ מְלֵחָה
וְלֹא תֵשֵׁב׃ בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח
בַּיהוָה וְהָיָה יְהוָה מִבְטָחוֹ׃ וְהָיָה
כְּעֵץ שָׁתוּל עַל מַיִם וְעַל יוּבַל
יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו וְלֹא יִרְא כִּי יָבֹא
חֹם וְהָיָה עָלֵהוּ רַעֲנָן וּבִשְׁנַת בַּצֹּרֶת
לֹא יִדְאָג וְלֹא יָמִישׁ מֵעֲשׂוֹת פְּרִי׃
עָקֹב הַלֵּב מִכֹּל וְאָנוּשׁ הוּא מִי
יֵדָעֶנּוּ׃ אֲנִי יְהוָה חֹקֵר לֵב בֹּחֵן
כְּלָיוֹת וְלָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָו כְּפִרִי
מַעַלְלָיו׃ קֹרֵא דָגָר וְלֹא יָלַד עֹשֶׂה
עֹשֶׁר וְלֹא בְמִשְׁפָּט בַּחֲצִי יָמָיו
יַעַזְבֶנּוּ וּבְאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה נָבָל׃ כִּסֵּא
כָבוֹד מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן מְקוֹם
מִקְדָּשֵׁנוּ

מִקְוֵה מִקְדָּשֵׁנוּ׃ מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְהוָה כָּל
עֹזְבֶיךָ יֵבֹשׁוּ סוּרֵי בָּאָרֶץ יִכָּתֵבוּ
כִּי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים אֶת יְהוָה׃
רְפָאֵנִי יְהוָה וְאֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנִי
וְאִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתִי אָתָּה׃ הִנֵּה
הֵמָּה אֹמְרִים אֵלַי אַיֵּה דְבַר יְהוָה
יָבוֹא נָא׃ וַאֲנִי לֹא אֲצַתִּי מֵרֹעֶה
אַחֲרֶיךָ וְיוֹם אָנוֹשׁ לֹא הִתְאַוָּיתִי
אַתָּה יָדַעְתָּ מוֹצָא שְׂפָתַי נֹכַח פָּנֶיךָ
הָיָה׃ אַל תְּהִי לִּי לְמַחְתָּה מַחְסִי
אַתָּה בְּיוֹם רָעָה׃ יֵבֹשׁוּ רֹדְפַי וְאַל
אֵבֹשָׁה אָנִי יֵחַתּוּ הֵמָּה וְאַל אֵחַתָּה
אָנִי הָבִיא עֲלֵיהֶם יוֹם רָעָה וּמִשְׁנֶה
שִׁבָּרוֹן שָׁבְרֵם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אֵלָי
הֲלֹךְ וְעָמַדְתָּ בְּשַׁעַר בְּנֵי הָעָם אֲשֶׁר
יָבֹאוּ בוֹ מַלְכֵי יְהוּדָה וַאֲשֶׁר יֵצְאוּ
בוֹ וּבְכָל שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִָם׃ וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה מַלְכֵי
יְהוּדָה וְכָל יְהוּדָה וְכָל יֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִָם הַבָּאִים בַּשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה׃
כֹּה אָמַר יְהוָה הִשָּׁמְרוּ בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם
וְאַל תִּשְׂאוּ מַשָּׂא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת
וְהֲבֵאתֶם בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִָם׃ וְלֹא
תוֹצִיאוּ מַשָּׂא מִבָּתֵּיכֶם בְּיוֹם
הַשַּّבָּת וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ
וְקִדַּשְׁתֶּם אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת כַּאֲשֶׁר
צִוִּיתִי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם׃ וְלֹא שָׁמְעוּ
וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם וַיַּקְשׁוּ אֶת
עָרְפָּם לְבִלְתִּי שְׁמוֹעַ וּלְבִלְתִּי קַחַת
מוּסָר׃ וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּן
אֵלַי נְאֻם יְהוָה לְבִלְתִּי הָבִיא מַשָּׂא
בְּשַׁעֲרֵי הָעִיר הַזֹּאת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת
וּלְקַדֵּשׁ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְבִלְתִּי
עֲשׂוֹת בּוֹ כָּל מְלָאכָה׃ וּבָאוּ בְשַׁעֲרֵי
הָעִיר הַזֹּאת מְלָכִים וְשָׂרִים יֹשְׁבִים
עַל כִּסֵּא דָוִד רֹכְבִים בָּרֶכֶב וּבַסּוּסִים

sanctificationis nře expectatio israel. dñe omnes qui te derelinquũt cõfũdentur: recedẽtes a te in terra scribẽtur: qm̃ dereliq̃runt venã aquarũ viuentium dñm. Sana me dñe & sanabor: saluũ me fac & saluus ero: qm̃ laus mea tu es. Ecce ipsi dicunt ad me. Vbi est verbum domini? Veniat. Et ego nõ sum turbatus te pastorem sequens: & diem hominis non desideraui: tu scis. Quod egressum est de labiis meis: rectũ in conspectu tuo fuit. Non sis mihi tu formidini spes mea tu in die affictionis. Cõfundãtur qui me psequũtur & nõ cõfundar ego: paueant illi & nõ pauebam ego. Induc sup eos die affictionis & duplici cõtritione cõtere eos. Hec dicit dñs ad me. Vade & sta in porta filiorũ populi per quã ingrediũtur reges iuda & egrediũtur: & in cunctis portis hierusalem: & dices ad eos. Audite verbum domini reges iuda: & omnis iuda: cũctiq; habitatores hierusalem qui ingredimini per portas istas. Hec dicit domin. Custodite animas vestras: & nolite portare ponderа in die sabbati nec inferatis per portas hierusalem: & nolite eicere onera de domibus vestris in die sabbati: & omne opus non facietis. Sanctificate diem sabbati sicut precepi patribus vestris. Et non audierunt nec inclinauerunt aurem suã: sed indurauerũt ceruicem suam ne audirent me & ne acciperent disciplinam. Et erit: si audieritis me dicit dominus: vt non inferatis onera per portas ciuitatis huius in die sabbati & si sanctificaueritis diẽ sabbati: ne faciatis in eo oẽ opus: ingredictur per portas ciuitatis huius reges & principes sedentes sup soliũ dauid: & ascendẽtes in curribus & equis

sctificatio nra expectatio israel. dñe omes q derelinquũt te cõfundant. recedẽtes in terra scribant q: dereliq̃rũt fontẽ viue dominũ. sana me dñe t sanabor. salua me t saluabor. ἴασαί με κύριε καὶ ἰαθήσομαι. σῶσόν με καὶ σωθήσομαι: q: gloria mea tu es. ecce ipi dicũt ad me: vbi est verbũ dñi? veniat: ego aũt nõ laboraui, ποῦ ἐστὶν ὁ λόγος κυρίου; ἐλθέτω, ἐγὼ δὲ οὐκ ἐκοπίασα sequens post te. t die hominis desideraui. tu scis q egressa sũt p labia mea aũt facie tuã sunt. ne fias mihi in alienatione parcẽs mihi in die mala. confundant psequẽtes me: t nõ cõfundar ego. ἐντραπείησαν οἱ διώκοντές με, καὶ μὴ καταισχυνθείην ἐγώ. paueant ipi: t nõ paueã ego. induc ἐπαισχυνθείησαν αὐτοί, καὶ μὴ ἐπαισχυνθείην ἐγώ. ἐπάγαγε sup eos die mala: duplici cõtritione cõtere eos. ἐπ' αὐτοὺς ἡμέραν πονηράν, διπλῆν σύντριμμα σύντριβε eos. hec dicit dñs ad me: vade t sta in portis filiorũ ppli in q̃b ingrediunt reges iuda t in q̃b egrediunt in eis. t in omnibus portis hierlm: t dicẽs ad eos: audite verbũ dñi reges iuda t omnis iudea t omes hierlm ingredientes in portis his: hec dicit dñs: custodi te aias vras. t ne portetis onera in die sabbatorũ. t ne inducatis p portas hierlm. t ne efferatis onera de domib vris in die sabbatorũ: t oẽ op nõ facietis. sctificate diẽ sabbatorũ sicut precepi patribus vris: t nõ audierũt t nõ inclinaueritis aurẽ suã. t indurauerũt ceruicẽ suã sup pceptis suos ne audirẽt me: t ne acciperẽt disciplinã. t erit si auditu audieritis me dicit dñs: ne inferatis onera p portas ciuitatis hui in die sabbatorũ: t sctificaueritis diẽ sabbatorũ: ne faciatis in ea oẽ opus: t ingredient p portas ciuitatis hui reges & principes sedentes sup soliũ dauid t ascendentes in curribus t equis suis

ἁγιασμὰ ἡμῶν ὑπομονὴ Ἰσραήλ· κύριε πάντες οἱ καταλιπόντες σε καταισχυνθήσονται· ἀφισταμένοι ἐπὶ τῆς γῆς γραφήσονται ὅτι ἐγκατέλιπον πηγὴν ζωῆς τὸν κύριον. ἴασαί με κύριε καὶ ἰαθήσομαι· σῶσόν με καὶ σωθήσομαι, ὅτι καύχημά μου σὺ εἶ. ἰδοὺ οὗτοι λέγουσι πρός με: ποῦ ἐστὶν ὁ λόγος κυρίου; ἐλθέτω, ἐγὼ δὲ οὐκ ἐκοπίασα τοῦ ἀκολουθῶν ὀπίσω σου· καὶ ἡμέραν ἀνθρώπου οὐκ ἐπεθύμησα· σὺ ἐπίστασαι τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χειλέων μου πρὸ προσώπου σου ἐστί· μὴ φανῇς μοι εἰς ἀλλοτρίωσιν φειδόμενός μου ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ· καταισχυνθείησαν οἱ διώκοντές με, καὶ μὴ καταισχυνθείην ἐγώ. παυσάτωσαν οὗτοι, καὶ μὴ παυσαίμην ἐγώ· ἐπάγαγε ἐπ' αὐτοὺς ἡμέραν πονηράν, διπλῆν σύντριμμα σύντριβε αὐτούς· τάδε λέγει κύριός με, βάδισον καὶ στῆθι ἐν πύλαις υἱῶν λαοῦ ἐν αἷς εἰσπορεύονται βασιλεῖς Ἰούδα καὶ ἐν αἷς ἐκπορεύονται ἐν αὐταῖς· καὶ ἐν οἴκοις πάσαις ταῖς πύλαις Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου βασιλεῖς Ἰούδα καὶ πᾶς Ἰουδαῖος καὶ πᾶσα Ἱερουσαλὴμ οἱ εἰσπορευόμενοι ἐν ταῖς πύλαις ταύταις, τάδε λέγει κύριος, φυλάσσεσθε ἑαυτοὺς καὶ μὴ φέρετε βαστάγματα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, καὶ οὐκ εἰσοίσετε διὰ τῶν πυλῶν Ἱερουσαλὴμ. καὶ μὴ ἐκφέρετε βαστάγματα ἐκ τῶν οἰκιῶν ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, καὶ πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε· ἁγιάσατε τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων καθὼς ἐνετειλάμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐκλινάνεσαν καὶ οὐκ ἔκλιναν τὸ οὖς αὐτῶν· καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς πατέρας αὐτῶν τοῦ μὴ ἀκούειν με καὶ τοῦ μὴ δέξασθαι παιδείαν· καὶ ἔσται ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητέ μου λέγει κύριος, τοῦ μὴ εἰσφέρειν βαστάγματα διὰ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ταύτης ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, τοῦ μὴ ποιεῖν ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον, καὶ εἰσελεύσονται διὰ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ταύτης βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες καθήμενοι ἐπὶ θρόνου Δαυὶδ καὶ ἐπιβεβηκότες ἐφ' ἁρμασι καὶ ἵπποις αὐτῶν

A

B

I

ipsi: & principes eorum viri iuda & habitores hierusalem: & habitabitur ciuitas hec in sempiterum. Et venient de ciuitatibus iuda & de circuitu hierusalē & de terra beniamin & de campestribus & de montuosis & ab austro portantes holocaustū & victimam & sacrificiū & thus: & inferent oblationē in domū dñi. Si autē nō audieritis me vt sanctificetis diem sabbati: & ne portetis onus: & ne inferatis per portas hierusalem in die sabbati: succendam ignem in portis eius & deuorabit domos hierusalem: & non extinguetur. 18.

ipse: & principes eorum viri iuda & habitores hierusalem: & habitabitur ciuitas hec in eternũ: & venient de ciuitatib⁹ iuda: & de circuitu hierusalem: & de terra beniamin: & de campestri: & de mõte: & de ca ad austrũ: ferentes holocausta & sacrificia & thymiamata & munera & thus: ferentes laudem in domũ dñi. & erit si nõ audieritis me vt sanctificetis diem sabbatorũ: ne portetis onera & ingrediamini per portas hierusalem in die sabbatorũ: & incendã ignē in portis eius: & deuorabit turritas domos hierusalem.

ἀυτοί, καὶ οἱ ἄρχοντες ἀυτῶν, ἄνδρες ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλὴμ, καὶ κατοικηθήσεται ἡ πόλις αὕτη εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἥξουσιν ἐκ τῶν πολέων ἰούδα, καὶ κυκλόθεν ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐκ γῆς βενιαμὶν: & de campestri: & de mõte: & de ca ad austrũ: ferentes holocausta & sacrificia & thymiamata & munera & thus: ferentes laudem in domũ dñi. & erit si nõ audieritis me vt sanctificetis diem sabbatorũ: ne portetis onera & ingrediamini per portas hierusalem in die sabbatorũ: & incendã ignē in portis eius: & deuorabit turritas domos hierusalem.

καὶ ἐκ τῆς πεδινῆς, καὶ ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ ἐκ τῆς νότου, φέροντες ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας καὶ θυμιάματα καὶ μανὴ καὶ λίβανον, φέροντες αἴνεσιν εἰς οἶκον κυρίου. καὶ ἔσται ἐὰν μὴ εἰσακούσητέ μου τοῦ ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων, τοῦ μὴ βαστάζειν βαστάγματα καὶ εἰσπορεύεσθαι διὰ τῶν πυλῶν ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, καὶ ἀνάψω πῦρ ἐν ταῖς πύλαις αὐτῆς, καὶ καταφάγεται ἄκροδα ἱερουσαλήμ.

Ca.18.

A Verbum qd factũ est ad hieremiã a dño dicens: surge & descende in domũ figuli: & ibi audies verba mea. Et descendi in domũ figuli: & ecce ipse faciebat opus super rotam: & dissipatũ est vas quod ipse faciebat e luto manibus suis. Conuersusq; fecit illud vas alterum: sicut placuerat in oculis eius vt faceret. Et factum est verbũ dñi ad me dicẽs. Nũquid sicut figulus iste non potero vobis facere domus israel ait dominus? Ecce sicut lutum in manu figuli: sic vos domus israel in manu mea. Repente loqr aduersum gentẽ & aduersus regnũ vt eradicẽ & destruã & disperdã illud. Si pniam egerit gens illa a malo suo quod locutus sum aduersus eã: agã & ego penitẽtiã sup malo quod cogitaui vt facerem ei. Et subito loquar de gente & regno vt edificem & plantem illud. Si fecerit malum in oculis meis vt nõ audiat vocẽ meã: & penitentiã agam sup bono quod locutus sum vt facerem ei. Nunc ergo dic viro iuda & habitatori hierusalẽ dicens. Hec dicit dominus. Ecce ego fingo contra vos malum:

λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου λέγων, ἀναστὰς καὶ κατάβηθι εἰς οἶκον τοῦ κεραμέως, καὶ ἐκεῖ ἀκούσῃ τοὺς λόγους μου. καὶ κατέβην εἰς οἶκον τοῦ κεραμέως, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐποίει ἔργον ἐπὶ τῶν λίθων, καὶ διέπιπτεν ὃ ἐὰν ἐποίει ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἐποίησεν αὐτὸ εἰς ἕτερον καθὼς ἤρεσεν ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, εἰ καθὼς ὁ κεραμεὺς οὗτος οὐ δυνήσομαι τοῦ ποιῆσαι ὑμᾶς οἶκος Ισραηλ φησὶ κύριος. ἰδοὺ ὡς ὁ πηλὸς ἐν τῇ χειρὶ τοῦ κεραμέως ὑμεῖς ἐστε ἐν ταῖς χερσίν μου οἶκος Ισραηλ. ἀφαιρῶ λαλήσω ἐπὶ ἔθνος, ἐπὶ βασιλείαν τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτούς, καὶ τοῦ ἀπολλύειν, εἰ ἐπιστρέψει ἡ γενεὰ ἐκείνη ἀπὸ τῶν κακῶν αὐτῶν, καὶ μετανοήσω περὶ τῶν κακῶν ὧν ἐλογισάμην τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἀφαιρῶ λαλήσω περὶ ἔθνους καὶ ἐπὶ βασιλείας τοῦ οἰκοδομῆσαι καὶ τοῦ καταφυτεύσαι, καὶ ποιήσωσιν τὰ πονηρὰ ἐναντίον μου τοῦ μὴ ἀκούειν τῆς φωνῆς μου, καὶ μετανοήσω περὶ τῶν ἀγαθῶν ὧν ἐλάλησα τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς. καὶ νῦν εἰπὸν πρὸς ἄνδρας ἰούδα, καὶ πρὸς τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλὴμ οὕτως λέγει κύριος: ἰδοὺ ἐγὼ πλάσσω ἐφ' ὑμᾶς κακά,

Iudith 11. b. et Esa. 35 c.

B

Cap.xviij

הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר׃ קוּם וְרֵד בֵּית הַיּוֹצֵר וְשָׁמָּה אַשְׁמִיעֲךָ אֶת דְּבָרָי׃ וָאֵרֵד בֵּית הַיּוֹצֵר וְהִנֵּהוּ עֹשֶׂה מְלָאכָה עַל הָאָבְנָיִם׃ וְנִשְׁחַת הַכְּלִי אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה בַחֹמֶר בְּיַד הַיּוֹצֵר וְשָׁב וַיַּעֲשֵׂהוּ כְּלִי אַחֵר כַּאֲשֶׁר יָשַׁר בְּעֵינֵי הַיּוֹצֵר לַעֲשׂוֹת׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ הַיֹּצֵר הַזֶּה לֹא אוּכַל לַעֲשׂוֹת לָכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם יְהוָה הִנֵּה כַחֹמֶר בְּיַד הַיּוֹצֵר כֵּן אַתֶּם בְּיָדִי בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ רֶגַע אֲדַבֵּר עַל גּוֹי וְעַל מַמְלָכָה לִנְתוֹשׁ וּלְנַתֵּץ וּלְהַאֲבִיד׃ וְשָׁב הַגּוֹי הַהוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עָלָיו וְנִחַמְתִּי עַל הָרָעָה אֲשֶׁר חָשַׁבְתִּי לַעֲשׂוֹת לוֹ׃ וְרֶגַע אֲדַבֵּר עַל גּוֹי וְעַל מַמְלָכָה לִבְנוֹת וְלִנְטוֹעַ׃ וְעָשָׂה הָרָעָה בְּעֵינַי לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ בְּקוֹלִי וְנִחַמְתִּי עַל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְהֵיטִיב אוֹתוֹ׃ וְעַתָּה אֱמָר נָא אֶל אִישׁ יְהוּדָה וְעַל יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּה אָנֹכִי יוֹצֵר עֲלֵיכֶם רָעָה

יָצָא׃ בוא׃ עָלָה׃ לָבַן׃ יָדָה׃ שָׁמַע׃ נָשָׂא׃ נָשָׂא׃ בוא׃ יָצַת׃ כָּבָה׃ יָצָא׃ שָׁמַע׃ יָרַד׃ לָצַר׃ שָׁחַת׃ כְּלִי׃ עָשָׂה׃ שוב׃ עָשָׂה׃ הָיָה׃ עָשָׂה׃ נָגַע׃ נָתַשׁ׃ נָתַץ׃ אָבַד׃ רוּץ׃ נָגַע׃ נָתַע׃ רוּץ׃ יָטַב׃ יָצַר׃ רוּץ׃

וְחַשֵּׁב עֲלֵיכֶם מַחֲשָׁבָה שׁוּבוּ נָא
אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וְהֵיטִיבוּ
דַּרְכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם׃ וְאָמְרוּ נוֹאָשׁ
כִּי אַחֲרֵי מַחְשְׁבוֹתֵינוּ נֵלֵךְ וְאִישׁ
שְׁרִרוּת לִבּוֹ הָרַע נַעֲשֶׂה׃ לָכֵן כֹּה
אָמַר יְהוָה שַׁאֲלוּ נָא בַגּוֹיִם מִי
שָׁמַע כָּאֵלֶּה שַׁעֲרוּרִיָּה עָשְׂתָה מְאֹד
בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל׃ הֲיַעֲזֹב מִצּוּר שָׂדִי
שֶׁלֶג לְבָנוֹן אִם יִנָּתֵשׁוּ מַיִם זָרִים
קָרִים נֹזְלִים׃ כִּי שְׁכֵחוּנִי עַמִּי לַשָּׁוְא
יְקַטֵּרוּ וַיַּכְשְׁלוּם בְּדַרְכֵיהֶם שְׁבִילֵי
עוֹלָם לָלֶכֶת בְּתִינוֹת דֶּרֶךְ לֹא
סְלוּלָה׃ לָשׂוּם אַרְצָם לְשַׁמָּה
שְׁרוּקַת עוֹלָם כָּל עוֹבֵר עָלֶיהָ יִשֹּׁם
וְיָנִיד בְּרֹאשׁוֹ׃ כְּרוּחַ קָדִים אֲפִיצֵם
לִפְנֵי אוֹיֵב עֹרֶף וְלֹא פָנִים אַרְאֵם
בְּיוֹם אֵידָם׃ וַיֹּאמְרוּ לְכוּ וְנַחְשְׁבָה
עַל יִרְמְיָהוּ מַחֲשָׁבוֹת כִּי לֹא תֹאבַד
תּוֹרָה מִכֹּהֵן וְעֵצָה מֵחָכָם וְדָבָר
מִנָּבִיא לְכוּ וְנַכֶּהוּ בַלָּשׁוֹן וְאַל
נַקְשִׁיבָה אֶל כָּל דְּבָרָיו׃ הַקְשִׁיבָה
יְהוָה אֵלַי וּשְׁמַע לְקוֹל יְרִיבָי׃
הֲיְשֻׁלַּם תַּחַת טוֹבָה רָעָה כִּי כָרוּ
שׁוּחָה לְנַפְשִׁי זְכֹר עָמְדִי לְפָנֶיךָ
לְדַבֵּר עֲלֵיהֶם טוֹבָה לְהָשִׁיב אֶת
חֲמָתְךָ מֵהֶם׃ לָכֵן תֵּן אֶת בְּנֵיהֶם
לָרָעָב וְהַגִּרֵם עַל יְדֵי חָרֶב
וּתְהִיֶנָה נְשֵׁיהֶם שַׁכֻּלוֹת וְאַלְמָנוֹת
וַאֲנָשֵׁיהֶם יִהְיוּ הֲרוּגֵי מָוֶת בַּחוּרֵיהֶם
מְנֻפֵי חָרֶב בַּמִּלְחָמָה׃ תִּשָּׁמַע זְעָקָה
מִבָּתֵּיהֶם כִּי תָּבִיא עֲלֵיהֶם גְּדוּד
פִּתְאֹם כִּי כָרוּ שׁוּחָה לִלְכָדֵנִי
וּפַחִים טָמְנוּ לְרַגְלָי׃ וְאַתָּה יְהוָה
יָדַעְתָּ אֶת כָּל עֲצָתָם עָלַי
לַמָּוֶת אַל תְּכַפֵּר עַל עֲוֹנָם
וְחַטָּאתָם מִלְּפָנֶיךָ אַל תִּמְחִי וִיהִיוּ
חָשַׁב
יָסַר
עָלַל יָאַשׁ
חָשַׁב הָלַךְ
שְׁרִרוּת עָשָׂה
רוּעַ עָשָׂה
אָמַר שָׁאַל נָא גּוֹי מִי
שָׁמַע עָשָׂה מְאֹד
בְּתוּלָת עָזַב צוּר שָׁדַי
שֶׁלֶג לְבָנוֹן אִם נָתַשׁ מַיִם זָר
קָר נֹזֵל שָׁוְא קָטַר
עָלַל שָׁבִיל עָלָם
הָלַךְ נָתִב
סָלַל שָׁמָם
שָׁרַק עָבַר
שָׁמָם נוּד
קָדִים פּוּץ
פָּנֶה אוֹיֵב
פָּנֶה רָאָה
אָמַר חָשַׁב
אָבַד תּוֹרָה
מִן כֹּהֵן עֵצָה מֵחָכָם דָּבָר
מִן נָבִיא לְכוּ נָכָה לָשׁוֹן אַל
הָלַךְ לָשׁוֹן
חָשַׁב
רִיב
שָׁלַם רוּעַ
כָּרָה פָּנֶה
שוּב
נָתַן פָּנֶה
נֵגֶר
הָיָה גָּשָׁה
הָיָה בָּטַר
נָגַה לָחַם
שָׁמַע בַּיִת
בּוֹא גְּדוּד
כָּרָה פּוּחַ
יָצַע
כָּפַר
פָּנֶה טָמָה
הָיָה

"& cogito °contra vos ᶠcogitationem. ᵍ Renertatur "vnusquisq; ᵃa via sua "mala: ᵗ& dirigite ooooooooooo ᶠvias vestras ᶠ & studia vra. ᵉQui dixerũt. ᵇ Desperaui mus. ᵒ Post ᶜcogitationes ᶜeni ᶜnras ᶠibim ᵍ: ᵉ& vnusquisq; ᵇ prauitatẽ ᶠcordis sui "mali ᶠfaciemus. ᵐ Ideo "hec °dicit ᵖdñs. ᵃInterrogate ᶠgentes. ᶜ Quis oooo "audiuit ᶜtalia ᶠ horribilia: que ᶠfecit ᵃnimis oooooooo ᵇvirgo ᶜ israel ! ᵇ Nunquid deficiet ᶜde petra ᶠagri ooo "nix ᵇlibani: ᶠaut "euelli possunt ᶠ aque ᵐ erumpentes "frigide & ° defluentes ? ᶠQuia ᵃoblit ᵍ est mei ᶠpopul ᵍ me ᵍ: ᵉfruftra ᶠ libãtes "& ipingẽtes ᶠ in viis suis & in ᶠ semitis ᶠseculi: ᵃvt ambularẽt per eas in ᶜitinere ᵇnõ ᶜtrito: ᶠ vt fieret ᵉ terra eorum ᵇ in desolationẽ & ᶠi sibilũ ᵃ sempiternũ. ᶠOis ᵐqui ꝑterierit "per eã: °ob stupescet: ᵖ & mouebit ᵃca put suũ. ᶠSicut vetus ᵉvrẽs ᶠdispergã eos ᵃcorã ᶠ inimico: ᶠdorsum ᶠ& nõ ᵃfaciem ᵇostendã eis ᶜin die ᵇpditionis eorũ. ᶜ Et dixerũt. ᶠ Venite ᵉ & cogitemus ᵇ cõtra ᶠhieremiam ᶠcogitatiões. ᵐNon ᶠeni ᵐ peribit ° lex ᵖa facerdote: ᵃneq; cõsiliũ ᶠa sapẽte ᵒnec sermo ᶠ a propheta. ᵐ Venite ᶠ& ꝑcutiamus eũ ᶠlingua: ᶠ& nõ ᵃattẽdamus ᵇad ᶜvniuersos ᵇ sermones eiꝰ. ᶜ Attende ᶠdñe ᵉad me: ᵇ& audi ᶠvocẽ ᵃadversariorũ meorũ. ᶠ Nũqd reddetur ᵐ pro ᵐ bono ᵒmalũ: ᵖqa ᵃ foderũt ᶠ fouea ᵃ aie mee! ᶠ Recordare ᵩ ᵇ steterim ᶠin cõspectu tuo ᶠvt loquerer ᶠ pro eis ᵃ bonũ & ᵇauertere ᵇ indignationẽ tuã ᶜab eis. ᶠ Propterea ᵃ da ᶠfilios eorũ ᵇin famẽ: ᶠ& deduc eos ᵐ in ᵐ manꝰ ᵒ gladii. ᶠ Fiant ᵃvxores eorũ ᶠ absq; liberis: ᵇ & vidue: oooo ᶠ& viri earum ᶠinterficiantur ᶠmorte. ᶠ Iuuenes eoꝝ ᵃcõfodiantur ᵇ gladio ᶜ in prelio: ᵇaudiatur ᶜclamor ᶠde domibus eoꝝ. ᵇ Adduces ᵃeni ᶠsup eos ᵇ latronẽ ᶠrepente: ᵐquia ᵐ foderũt ᵒfoueam ᵖvt caperent me: ᵃ& laqueos ᶠ absconderũt ᵐpedib ᵍ meis. ᶠ Tu aũt ᵐdñe ᶠfcis ᶠ omne ᵃconsilium eorum ᵇ aduersum me oooo ᶜin mortem. ᵇ Ne ᶜpropitieris ᵃ iniquitati eorum: ᵇ& peccatũ eorum ᶠa facie tua ᶠnon ᶠdeleatur. ᵐ Fiant

ᵗ cogito cogitationẽ. reuertatur ũ vnusq;q; a
καὶ λογίζομαι λογισμόν. ἀποστρεφέτω δὲ ἕκαστος ἀπὸ
via sua mala: ᵗ meliora facite stu-
ὁδοῦ αὐτῆς πονηρᾶς, καὶ καλλίονα ποιήσατε τὰ ἐπιτη-
dia vra: ᵗ vias vras. ᵗ dixerũt cõsoi
δεύματα ὑμῶν, καὶ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν. καὶ εἴπαν ἀδυ-
tamur q; post auersionẽ nras ibimus
νάτῳ, ὅτι ὀπίσω τῶν ἀποστροφῶν ἡμῶν πορευσόμεθα
ᵗ vnusq;q; placita cordis sui mali fa-
καὶ ἕκαστος τὰ ἀρεσκὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς ποι-
ciem ᵐ. ꝓpt hoc hec dicit dñs: interrogate ũ
ήσομεν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἐρωτήσατε δὲ
in gẽtib ᵒ: ꝓ audiuit talia horribilia q̃ fecit ni-
ἐν ἔθνεσιν, τίς ἤκουσεν τοιαῦτα φρικτὰ ἃ ἐποίησεν σφό-
mio virgo israel! nũqd deficient de petra
δρα παρθένος Ἰσραήλ; μὴ ἐκλείψουσιν ἀπὸ πέτρας
vbera vel nix de libano! vel declinabit aq̃ violen-
μασοὶ ἢ χιὼν ἀπὸ τοῦ λιβάνου; ἢ ἐκκλίνει ὕδωρ βιαί-
ter vento sublata! q; obliti sunt mei ppls me ᵗ in
ως ἀπέμπω φερόμενον; ὅτι ἐπιλελάθοντο μου ὁ λαός μου εἰς
vanũ adolcuerũt ᵗ infirmabunt in vijs suis semi
κενὸν ἐθυμίασαν καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν τρί-
tio sẽpiternio auꝰ ascẽdant semitas nõ hsitco ũ
βοις αἰωνίοις τοῦ ἐπιβῆναι τρίβους οὐκ ἔχοντας ὁδὸν
ad iter vt ponat trã eos in desolationẽ ᵗ
εἰς πορείας τοῦ θέσθαι τὴν γῆν αὐτῶν εἰς ἀφανισμὸν καὶ
sybillũ sempiternũ. oẽs ꝑtereunteos p cã:
συρίγμα τὸ ἀιώνιον. πάντες οἱ διαπορευόμενοι δι' αὐτῆς,
stupebũt ᵗ mouebũt capita sua: sicut ve
ἐκστήσονται καὶ κινήσουσιν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, ὡς ἄνε-
tũ vrentẽ. dispgam eos coꝝ ãte facie inimico
μον καύσωνα. διασπερῶ αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον ἐχθρῶν
suoꝝ dorsũ ᵗ nõ faciẽ ondam illis in die
αὐτῶν νῶτον καὶ μὴ πρόσωπον δείξω αὐτοῖς ἐν ἡμέρᾳ
pditionis eoꝝ. ᵗ direxerũt: venite cogitemus cõtra me
ἀπωλείας αὐτῶν. καὶ εἶπαν, δεῦτε λογισώμεθα ἐπὶ ἐμὲ
remiã cogitationẽq; nõ peribit lex sacerdotis: ᵗ
μίαν λογισμὸν ὅτι οὐκ ἀπολεῖται νόμος ἱερέως, καὶ
cõsiliũ a prudente: ᵗ sermo a ꝓpheta. veni
βουλὴ ἀπὸ συνετοῦ, καὶ λόγος ἀπὸ προφήτου. δεῦ-
te ᵗ ꝑcutiam ᵗ eũ in lingua ᵗ nõ audiam ᵗ
τε καὶ πατάξωμεν αὐτὸν ἐν γλώσσῃ καὶ οὐκ ἀκουσόμε-
oẽs sermões eius. crandi me dñe:
θα πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ. εἰσάκουσόν μου κύριε,
ᵗ crandi vocẽ iustificatiõis meeſi re
καὶ εἰσάκουσον τῆς φωνῆς τοῦ διαλογισμοῦ μου, εἰ ἀν-
tribuuntur ꝓ bonis mala. q; collocuti sunt ver
ταποδίδοται ἀντὶ ἀγαθῶν κακά. ὅτι συνελάλησαν ῥή-
ba cõtra alam meã. recordare ᵩ fleteri ego an
ματα κατὰ τῆς ψυχῆς μου. μνήσθητι ἱστάντός μου κα-
te faciem tuã vt loquerer ꝓ eis bona:
τὰ πρόσωπόν σου τοῦ λαλῆσαι ὑπὲρ αὐτῶν ἀγαθά, τοῦ
vt auertere idignationẽ tuã ab eis. ꝓpterea da
ἀποστρέψαι τὸν θυμόν σου ἀπ' αὐτῶν. διὰ τοῦτο δὸς τοὺς
filios eoꝝ in famẽ: ᵗ cõgrega eos in manꝰ gla-
υἱοὺς αὐτῶν εἰς λιμόν, καὶ ἄφρισον αὐτοὺς εἰς χεῖρας μα-
dii. fiant vxores eoꝝ sine filiis ᵗ vidue
χαίρας. φονευθεῖσαν αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἄτεκνα καὶ χῆραι,
ᵗ viri eoꝝ sint interfecti morte: ᵗ
καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν φονευθεῖσαν θανατικῷ θανάτῳ, καὶ οἱ
iuuenes eoꝝ cadentes gladio i pelio. fiat
νεανίσκοι αὐτῶν πεσοῦνται μαχαίρᾳ ἐν πολέμῳ. φονευ-
clamor in domib ᵒ eoꝝ: induces sup eos latrones
θήτω κραυγὴ ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν, ἐπάξεις ἐπ' αὐτοὺς λῃστὰς
repẽte q; acceperũt verbũ in captionẽ mei: ᵗ laqueos
ἀφνω· ὅτι ἐπιχείρησαν λόγον εἰς σύλληψίν μου, καὶ παγί-
os abscõdert ᵗ me ᵗ tu dñe scis omne cõsiliũ eos
δας ἔκρυψαν ἐπ' ἐμὲ καὶ σὺ κύριε ἔγνως ἅπασαν τὴν βουλὴν αὐτῶν
aduersũ me i mortẽ: ne mundes ficiates eoꝝ: ᵗ peccata
ἐπ' ἐμὲ εἰς θάνατον, μὴ ἀπωσῇς τὰς ἀδικίας αὐτῶν, καὶ τὰς ἁμαρτίας
pẽm coꝝ a facie ma ne deleas. fiat
τῶν πατέρων αὐτῶν ἀπὸ προσώπου σου μὴ ἐξαλείψῃς· γενέσθω

Trãsla.gre.lex.cũ inter.lati.

infirmitas eor coram te in tpe furoris tui fac
ἡ ἀσθένεια αὐτῶν ἐναντίον σου ἐν καιρῷ θυμοῦ σου ποίη
in eis.
σον ἐν αὐτοῖς.

Ca.19.

HEc dixit dñs ad me: vade & posside
Τάδε εἶπεν κύριος πρός με, βάδισον καὶ κτῆσαι
A volũ fictile testeum a senioribus
βικὶν πεπλασμένον ἐστρακινον ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων
ppli & a sacerdotib: & egredieris i po
τοῦ λαοῦ καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, καὶ ἐξελεύσῃ εἰς τὸ πο
lyandriõ filiorũ ennõ qd est in vestibulis porte
λυάνδριον υἱῶν ἐννὼμ ὅ ἐστιν ἐπὶ τῶν προθύρων πύλης
fictilis. & lege ibi omnia verba
τῆς χαρσί. καὶ ἀπάγγειλον ἐκεῖ πάντας τοὺς λόγους
quibus locutus fuero ad te. & dices eis. audite
οὓς ἂν λαλήσω πρὸς σε. καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς. ἀκούσατε τὸν
verbũ dñi reges iuda & habitantes hieru=
λόγον κυρίου βασιλεῖς ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερου
salem. hec dicit dñs exercituũ deus israel:
σαλήμ. τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ,
ecce ego adduco super locũ istum mala ita q̃ eis
ἰδοὺ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον κακὰ ὥστε πᾶς ὁ
ii.4.c. audiens ea: tinniẽt ambe aures eius. p eo qd
ἀκούων αὐτά, ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ. ἀνθ' ὧν
dereliquerũt me: & alienauerunt locum is
ἐγκατέλιπόν με, καὶ ἀπηλλοτρίωσαν τὸν τόπον τοῦ=
tũ: & adoleuerũt in eo dñs altenis. qs nõ scie
τον, καὶ ἐθυμίασαν ἐν αὐτῷ θεοῖς ἀλλοτρίοις οὓς οὐκ ἔγ
runt ipsi & pres eorũ. & reges
νωσαν αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν. καὶ οἱ βασιλεῖς
iuda repleuerũt locũ istũ sãguinib innocẽtiũ. &
ἰούδα ἔπλησαν τὸν τόπον τοῦτον αἱμάτων ἀθώων. καὶ
edificauerũt excelsa baal ad cõburendũ filii
ᾠκοδόμησαν ὑψηλὰ τῷ βαὰλ τοῦ κατακαίειν τοὺς υἱ
os suos in igne. q̃ nõ precepi neq; locutus sum & q̃
B οὺς αὐτῶν ἐν πυρί. ἃ οὐκ ἐνετειλάμην οὐδὲ ἐλάλησα καὶ
nõ cogitaui i corde meo: ppterea ecce venient dicit
οὐ διενοήθην ἐν τῇ καρδίᾳ μου, διὰ τοῦτο ἡμέραι ἔρχονται λέγει
dñs. & non vocabit loco huic vltra ruina
κύ. καὶ οὐ κληθήσεται τῷ τόπῳ τούτῳ ἔτι διάσπασις καὶ
polyandriõ filii ennõ: sed polyandriõ occisionis.
πολυάνδριον υἱῶν ἐννώμ, ἀλλὰ πολυάνδριον τῆς σφαγῆς.
& dissipabo cõsiliũ iuda & cõsiliũ hie
καὶ κατασφάξω τὴν βουλὴν ἰούδα καὶ τὴν βουλὴν ἱε=
rusalem in loco isto: & destruam eos
ρουσαλὴμ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ καταβαλῶ αὐτοὺς
in gladio ĩcõspectu inimicorũ suorũ & in manibus
ἐν μαχαίρᾳ ἔναντι τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ ἐν χερσὶν τῶν
q̃rentium alias eorũ. & dabo mortuos
ζητούντων τὰς ψυχὰς αὐτῶν. καὶ δώσω τοὺς νεκροὺς
eorũ ĩ escam volatilib celi &
αὐτῶν εἰς βρῶσιν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς
bestiis terre: & ponã ciuitatẽ hanc ĩ demoli=
θηρίοις τῆς γῆς, καὶ θήσω τὴν πόλιν ταύτην εἰς ἀφανι
onẽ & in sibilum. omis q̃ pterierit in ea cõ=
σμὸν καὶ εἰς συρισμόν· πᾶς ὁ παριὼν διὰ αὐτῆς σκυ
C tristabit & sibilabit sup omni plaga eius:
θρωπάσει καὶ συρεῖ ὑπὲρ πάσης τῆς πληγῆς αὐτῆς,
& cõedẽt carnes filiorũ suorũ & car=
καὶ ἐδεσται τὰς σάρκας τῶν υἱῶν αὐτῶν καὶ τὰς σάρ=
ii.18.c. nes filiarũ suarũ: & vnusq̃sq; carnes
Infra. κας τῶν συγγενῶν αὐτῶν, καὶ ἕκαστος τὰς σάρκας τῶν
43.c. primi sui cõedẽt in munitiõe & in obsi
πλησίον αὐτοῦ ἔδεται ἐν τῇ περιοχῇ καὶ ἐν τῇ πολι
dione q̃ obsidebunt eos inimici eorũ: &
ορκίᾳ ἣν πολιορκήσουσιν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, καὶ
q̃ querunt alias eorũ: & conteres ve=
οἱ ζητοῦντες τὰς ψυχὰς αὐτῶν, καὶ συντρίψεις τὸν βι
lũ in oculis virorũ
λὸν κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνδρῶν καὶ

Trãsla.B.Vie.

corruentes in cõspectu
tuo: in tempore furoris
tui abutere eis. 19.

HEc dicit dñs. Vade
& accipe lagunculã figu
li testeam a senioribus
populi & a senioribus sa=
cerdotũ: & egredere ad
vallẽ filiorũ ennon que
est iuxta introitũ porte
fictilis: & predicabis ibi
verba
que ego loquor ad te:
& dices. Audite
verbum domini reges
iuda & habitatores
hierusalem. Hec dicit
dominus exercituum
deus israel. Ecce ego in
ducam afflictionẽ super
locũ istum ita vt omis qui
audierit illam: tinniant
aures eius: eo q̃ dereliq̃
rint me: & alienũ fecerint
locum istum: & libaue=
rint in eo dis
alienis quos nescierunt
ipsi
& patres eorũ & reges
iuda: & repleuerunt
locũ istũ sanguine inno
centum: & edificauerunt
excelsa baalim ad com
burendos
filios suos in holocau=
stum baalim: que non
precepi: nec locutus sum:
nec ascenderunt in
cor meum. Propterea
ecce dies venient dicit
dominus: & non voca=
bitur amplius locus iste
tophet & vallis filii en=
non: sed vallis
occisionis. Et dissipabo
consilium iuda
& hierusalẽ in loco isto
& subuertam eos
gladio in cõspectu inimi
corum suorũ & in manu
q̃rentiũ alias eorũ: & da
bo cadauera eorũ escam
volatilibus celi & bestiis
terre.
& ponam ciuitatẽ hanc
in stuporem
& in sibilũ. Omis qui pre
terierit per eam obstupe
scet: & sibilabit sup vni=
uersa plaga eius. Et ciba
bo eos carnibus filiorũ
suorum: & carnibus
filiarũ suarũ: & vnusq̃sq;
carnes amici sui comede
det in obsidione & in an
gustia in qua concludet
eos inimici eorũ & qui
querunt animas eorum.
Et conteres laguncula
in oculis virorum

Tex.he.biere.xix. Pritiua.heb.

כְּשַׁל מְכַשְּׁלִים לְפָנֶיךָ בְּעֵת אַפְּךָ
יַעֲשֶׂה בָהֶם׃

Cap.xix.

כֹּה אָמַר יְהוָה הָלוֹךְ
הָלַךְ קְנֵה וְקָנִיתָ בַקְבֻּק יוֹצֵר חָרֶשׂ וּמִזִּקְנֵי
צָר הָעָם וּמִזִּקְנֵי הַכֹּהֲנִים׃ וְיָצָאתָ אֶל
גֵיא בֶן הִנֹּם אֲשֶׁר פֶּתַח שַׁעַר
הַחֲרְסוֹת וְקָרָאתָ שָׁם אֶת הַדְּבָרִים
דבר אֲשֶׁר אֲדַבֵּר אֵלֶיךָ׃ וְאָמַרְתָּ שִׁמְעוּ
דְבַר יְהוָה מַלְכֵי יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִָם כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
בוא רוע אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵבִיא רָעָה עַל
קום צלל הַמָּקוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר כָּל שֹׁמְעָהּ תְּצַלֶּלְנָה
עבר אָזְנָיו׃ יַעַן אֲשֶׁר עֲזָבֻנִי וַיְנַכְּרוּ אֶת
קטר הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיְקַטְּרוּ בוֹ לֵאלֹהִים
אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּם הֵמָּה
וַאֲבוֹתֵיהֶם וּמַלְכֵי יְהוּדָה וּמִלְּאוּ
נקה בנה אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה דַּם נְקִיִּם׃ וּבָנוּ
במה אֶת בָּמוֹת הַבַּעַל לִשְׂרֹף אֶת
עלה בְּנֵיהֶם בָּאֵשׁ עֹלוֹת לַבַּעַל אֲשֶׁר לֹא
צוה עלה צִוִּיתִי וְלֹא דִבַּרְתִּי וְלֹא עָלְתָה עַל
לב יום לִבִּי׃ לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם
בוא קרא יְהוָה וְלֹא יִקָּרֵא לַמָּקוֹם הַזֶּה עוֹד
תֹּפֶת וְגֵיא בֶן הִנֹּם כִּי אִם גֵּיא
טבח הַהֲרֵגָה׃ וּבַקֹּתִי אֶת עֲצַת יְהוּדָה
קום וִירוּשָׁלִַם בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְהִפַּלְתִּים
נפל פנה בַּחֶרֶב לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם וּבְיַד מְבַקְשֵׁי
בקש נפש נָתַן נִבְלָתָם לְמַאֲכָל
אכל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבְהֵמַת הָאָרֶץ׃
שום שמם וְשַׂמְתִּי אֶת הָעִיר הַזֹּאת לְשַׁמָּה
שמם וְלִשְׁרֵקָה כֹּל עֹבֵר עָלֶיהָ יִשֹּׁם
שרק נגה וְיִשְׁרֹק עַל כָּל מַכֹּתֶיהָ׃ וְהַאֲכַלְתִּים
אכל אֶת בְּשַׂר בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּשַׂר
אכל בְּנֹתֵיהֶם וְאִישׁ בְּשַׂר רֵעֵהוּ יֹאכֵלוּ
צור צוק בְּמָצוֹר וּבְמָצוֹק אֲשֶׁר יְצִיקוּ לָהֶם
אֹיְבֵיהֶם וּמְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם׃ וְשָׁבַרְתָּ
הַבַּקְבֻּק לְעֵינֵי הָאֲנָשִׁים

m ij

הַהֹלְכִים אוֹתָךְ׃ וְאָמַרְתָּ׃ אֲלֵיהֶם
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת כָּכָה׃ אֶשְׁבֹּר יֹשֵׁב
אֶת הָעָם הַזֶּה וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת
כַּאֲשֶׁר יִשְׁבֹּר אֶת כְּלִי הַיּוֹצֵר אֲשֶׁר כָּלָה עוֹד
לֹא יוּכַל לְהֵרָפֵא עוֹד וּבְתֹפֶת
יִקְבְּרוּ מֵאֵין מָקוֹם לִקְבֹּר׃ כֹּה אֶעֱשֶׂה
לַמָّקוֹם הַזֶּה נְאֻם יְהוָה וּלְיוֹשְׁבָיו
וְלָתֵת אֶת הָעִיר הַזֹּאת כְּתֹפֶת׃
וְהָיוּ בָתֵּי יְרוּשָׁלַם וּבָתֵּי מַלְכֵי
יְהוּדָה כְּמְקוֹם הַתֹּפֶת הַטְּמֵאִים
לְכֹל הַבָּתִּים אֲשֶׁר קִטְּרוּ עַל גַּגֹּתֵיהֶם
לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם וְהִסִּיךְ נְסָכִים
לֵאלֹהִים אֲחֵרִים׃ וַיָּבֹא יִרְמְיָהוּ
מֵהַתֹּפֶת אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יְהוָה שָׁם
לְהִנָּבֵא וַיַּעֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית יְהוָה
וַיֹּאמֶר אֶל כָּל הָעָם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵבִיא
אֶל הָעִיר הַזֹּאת וְעַל כָּל עָרֶיהָ
אֵת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עֲלֵיהָ
כִּי הִקְשׁוּ אֶת עָרְפָּם לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ
אֶת דְּבָרָי׃

Cap. xx.

וַיִּשְׁמַע פַּשְׁחוּר
בֶּן אִמֵּר הַכֹּהֵן וְהוּא פָקִיד נָגִיד
בְּבֵית יְהוָה אֶת יִרְמְיָהוּ הַנָּבִא אֶת
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיַּכֶּה פַשְׁחוּר
אֶת יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא וַיִּתֵּן אֹתוֹ
עַל הַמַּהְפֶּכֶת אֲשֶׁר בְּשַׁעַר בִּנְיָמִין
הָעֶלְיוֹן אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה׃ וַיְהִי
מִמָּחֳרָת וַיֹּצֵא פַשְׁחוּר אֶת יִרְמְיָהוּ
מִן הַמַּהְפֶּכֶת וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִרְמְיָהוּ
לֹא פַשְׁחוּר קָרָא יְהוָה שְׁמֶךָ כִּי
אִם מָגוֹר מִסָּבִיב׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
הִנְנִי נֹתֶנְךָ לְמָגוֹר לְךָ וּלְכָל
אֹהֲבֶיךָ וְנָפְלוּ בְּחֶרֶב אֹיְבֵיהֶם
וְעֵינֶךָ רֹאוֹת וְאֶת כָּל יְהוּדָה אֶתֵּן
בְּיַד מֶלֶךְ בָּבֶל וְהִגְלָם בָּבֶלָה וְהִכָּם

יֹשֵׁב
כָּלָה יָצַר
יָכֹל
רָפָא
קוּם עָשָׂה
יָשַׁב
עוֹד
נָתַן
הָיָה בַּיִת
קוּם
גַּג
נָסַךְ
נוּא
עָמַד
אָמַר
נוּא
עִיר
רוּץ
קָשָׁה
שָׁמַע פָּקַד
נָגַד
נָבָא
נָתַן נָפַל
נָתַן
נָבָה

qui ibunt tecum: & dices ad eos.
Hec dicit dñs exercituum. Sic conteram populum istum & ciuitatem istam: sicut conteritur vas figuli quod non potest vltra instaurari. Et in tophet sepelietur: eo q̃ non sit alij locus ad sepeliendũ.
Sic facã loco huic: ait dñs: & habitatoribus eius: & ponam ciuitatẽ istam sicut tophet.
Et erunt domus hierusalem & domus regum iuda sicut locus tophet immunde: omnes domus in quarũ domatibus sacrificauerunt omni militie celi: & libauerunt libamina aliis alienis.
Venit autẽ hieremias de tophet quo miserat eum dominus ad pphetandũ & stetit in atrio domus domini: & dixit ad omnẽ populum. Hec dicit dominus exercituum deus israel. Ecce ego inducam super ciuitatẽ hanc & super vrbes eius omnes vniuersa mala quæ locutus sum aduersum eã quoniam induraueruntcerucem suam vt non audirent sermones meos.

20.

Et audiuit phassur filius emmer sacerdos qui cõstitutus erat pricepe in domo dñi hieremiam prophetantem sermones istos. Et percussit phassur hieremiam prophetam: & misit eum in neruũ quod erat in porta beniamin superiori in domo domini. Cunq; illuxisset in crastinũ eduxit phassur hieremiam de neruo: & dixit ad eũ hieremias.
Non phassur vocauit dñs nomen tuum: sed pauorem vndiq;: quia hec dicit dominus.
Ecce ego dabo te in pauorem & omnes amicos tuos: & corruẽt gladio inimicorũ suorũ & oculi tui videbũt. Et oẽm iudã dabo i manu regis babylõis: & traducet eos i babylõem & pcutiet eos

egredientiũ tecũ: & dices ad eos.
τῶν ἐκπορευομένων μετὰ σοῦ· καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς.
hec dicit dñs: sic conterã ppm istã &
τάδε λέγει κύριος, οὕτως συντρίψω τὸν λαὸν τοῦτον καὶ
ciuitatẽ hãc: sicut cõfringit vas testaceũ
τὴν πόλιν ταύτην, καθὼς συντρίβεται ἄγγος ὀστράκινον
qd nõ poterit sanari vltra: & in ruina sepelient
ὃ οὐ δυνήσεται ἰαθῆναι ἔτι, καὶ ἐν τῇ ταφῇ θάψουσι
eo q̃ nõ est locus vt sepeliant. sic facã dicit
ὅτι οὐκ ἔστι τόπος τοῦ θαφῆναι· οὕτως ποιήσω λέγει
dñs loco huic & habitatib in eo:
κύριος τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν αὐτῷ,
vt vẽ ciuitatẽ istã sicut q̃ ruinã patit.
τοῦ δοῦναι τὴν πόλιν ταύτην ὡς τὴν διαπίπτουσαν.
& erũt domus hierim & domus regũ iuda sicut
καὶ ἔσονται οἱ οἶκοι Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ οἶκοι βασιλέων Ἰούδα καθὼς
locus q̃ruit immũditiaꝝ in oibus domi-
ὁ τόπος ὁ διαπίπτων τῶν ἀκαθαρσιῶν ἐν πάσαις ταῖς οἰκί-
buus in q̃b adoleuerũt in tectis oi militie
αις ἐν αἷς ἐθυμίασαν ἐπὶ τῶν δωμάτων πάσῃ τῇ στρατιᾷ
celi: & libauerũt libamina diis alienis.
οὐρανοῦ, καὶ ἔσπεισαν σπονδὰς θεοῖς ἀλλοτρίοις.
venit hieremias de ruina quo misit eũ
ἦλθεν Ἱερεμίας ἀπὸ τῆς διαπτώσεως οὗ ἀπέστειλεν αὐτὸν
dñs illuc pphetare. & stetit in atrio
κύριος ἐκεῖ τοῦ προφητεῦσαι· καὶ ἔστη ἐν αὐλῇ τοῦ
dñi: & dixit ad oẽm ppm. hec dicit
κυρίου, καὶ εἶπεν πρὸς πάντα τὸν λαόν. τάδε λέγει
dñs: exercituũ deus israel. ecce ego induco
κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω
sup hierim: & sup oẽs ciuitates & sup
ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις καὶ ἐπὶ
vicos eius oia mala q̃ loquutus sum sup e-
τὰς κώμας αὐτῆς ἅπαντα τὰ κακὰ ἃ ἐλάλησα ἐπ' αὐ-
um & sup ciuitates eius.qm̃ idurauerũt ceruicẽ
τὴν καὶ ἐπὶ τὰς πόλεις αὐτῆς· ὅτι ἐσκλήρυναν αὐχένα
suã ne audirẽt verba mea.
αὐτῶν τοῦ μὴ εἰσακοῦσαι τῶν λόγων μου.

Ca.20.

Et audiuit pashor filius emmor sacerdos & hic
Καὶ ἤκουσεν πασχὼρ ὁ υἱὸς Ἐμμὲρ ὁ ἱερεὺς καὶ οὗ-
erat cõstitutus princeps domus dñi hieremia
τος ἦν κατεστάθη ἡγούμενος οἴκου κυρίου τοῦ Ἱερεμίου
pphetãte sermones istos. & percussit e-
προφητεύοντος τοὺς λόγους τούτους καὶ ἔπαταξεν αὐ-
um & misit eũ in carcerẽ q̃ erat in po-
τὸν καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸν καταράκτην ὃς ἦν ἐν τῇ πύ-
ta domus bẽiamin superiori q̃ erat in domo dñi.
λῃ οἴκου Βενιαμὶν ὑπερῴου ὃς ἦν ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ
Factũ est in crastino & eduxit pashor hieremiã
ἐγένετο τῇ αὔριον καὶ ἐξήγαγεν πασχὼρ τὸν Ἱερεμίαν
de carcere: & ait illi hieremias: nõ
ἐκ τοῦ καταράκτου, καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἱερεμίας, οὐκ
pashor vocauit dñs nomẽ tuũ sed mi
χὶ πασχὼρ ἐκάλεσεν κύριος τὸ ὄνομά σου ἀλλὰ μέ-
grantẽ. qz hec dicit dñs. ecce ego do
τοικον. διότι τάδε λέγει κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ δίδω σοι
tibi in trãsmigrationẽ cũ omib amicis tuis.
μί σοι εἰς μετοικεσίαν σὺν πᾶσι τοῖς φίλοις σου·
& cadẽt in gladio inimicorũ suorũ: & oculi
καὶ πεσοῦνται ἐν μαχαίρᾳ ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ οἱ ὀφθαλμοί
tui videbũt: & te & oẽm iudã dabo in ma
σου ὄψονται, καὶ σὲ καὶ πάντα Ἰούδα δώσω εἰς χεῖ-
nus regis babylonis: & trãsmigrare faciẽt eos
ρας βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ μετοικιοῦσιν αὐτοὺς
& pcutient eos
καὶ κατακολούσουσιν αὐτοὺς

in gladio. τ dabo oẽm fortitudinẽ ciuis
ἐν μαχαίρᾳ. καὶ δώσω τὴν πᾶσαν ἰσχὺν τῆς πό-
tatis huius τ oẽs labores eius τ om
B λεως ταύτης καὶ πάντας τοὺς πόνους αὐτῆς καὶ πά-
nes thesauros regis iuda in manu ini-
τας τοὺς θησαυροὺς βασιλέως ἰούδα εἰς χεῖρας ἐχ
micorũ eius: τ dabũt eos in babylonẽ. τ tu
θρῶν αὐτοῦ, καὶ ἄξουσιν αὐτοὺς εἰς βαβυλῶνα. καὶ σὺ
τ oẽs habitãtes in domo tua ibi-
καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου πορευ-
tis in captiuitate: τ in babylone morieris: τ
θῇ ἐν αἰχμαλωσίᾳ, καὶ ἐν βαβυλῶνι ἀποθανῇ, καὶ
ibi sepelieris tu τ oẽs amici tui quibus
ἐκεῖ ταφήσῃ σὺ καὶ πάντες οἱ φίλοι σου οἷς προφη-
tasti illis mendacia. decepisti me dñe: τ decepti
τευσας αὐτοῖς ψευδῆ. ἀπατήσας με κύριε, καὶ ἀπατη-
sti. obtinuisti τ potuisti. facti sũt in risum
θεὶς. ἐκράτησας καὶ ἐδυνάσθης. ἐγένοντο εἰς γέλωτα
tota die pseuerauī subsannat: qz amaro
πᾶσαν ἡμέραν διατέλεσα μυκτηριζόμενος, ὅτι πικρῷ
verbo meo ridebor: ꝓuaricationẽ τ miseriã suo
λόγῳ μου γελάσομαι, ἀνομίαν καὶ ταλαιπωρίαν ἐπι-
cabo. qz factũ est verbũ dñi in opprobriũ mihi
καλέσομαι· ὅτι ἐγένετο λόγος κυρίου εἰς ὀνειδισμὸν ἐμοὶ
τ in derisum tota die. τ dixi nõ no-
καὶ εἰς χλευασμὸν πᾶσαν ἡμέραν. καὶ εἶπα οὐ μὴ ὀνο-
minabo vltra nomẽ dñi: τ nõ loquar vltra
μάσω ἔτι τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ οὐ μὴ λαλήσω ἔτι
C in nomine eius. τ factũ est q̃si ignis ardẽs
ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ὡς πῦρ καιόμενον
cõburẽs in ossibus meis τ dissolutus sũ vndiq; τ nõ
φλέγον ἐν τοῖς ὀστέοις μου καὶ παρείμαι πάντοθεν καὶ οὐ
possum ferre: qz audiui vituperiũ multorũ cõgregato
δύναμαι φέρειν, ὅτι ἤκουσα ψόγον πολλῶν συναθροιζο-
ꝓ.20. rũ vndiq. resistite: τ resistam? et
μένων κυκλόθεν. ἐπισυνίστητε, καὶ ἐπισυνιστῶμεν αὐτῷ
omnes viri amici eius: custodite opinionẽ
πάντες ἄνδρες φίλοι αὐτοῦ, τηρήσατε τὴν ἐπίνοιαν
eius si decipiet: τ ꝓualebimus? et τ su
αὐτοῦ εἰ ἀπατηθήσεται, καὶ δυνησόμεθα αὐτὸν καὶ λα
memus vltionẽ ex eo. τ dñs mecũ
βόμεθα τὴν ἐκδίκησιν ἡμῶν ἐξ αὐτοῦ. καὶ κύριος μετ' ἐ
sicut bellator fortis: ꝓpter hoc persequũtur me τ intelli
μοῦ καθὼς μαχητὴς ἰσχύων, διὰ τοῦτο ἐδίωξαν καὶ οὐ
gere nõ poterũt. cõfusi sũt valde: qz nõ cognouerũt
ἠδύναντο. ἠσχύνησαν σφόδρα, ὅτι οὐκ ἐγνώσαν
ignominiam suam q̃ in eternũ nõ tradenda obliuioni. dñe
ἀτιμίας αὐτῶν αἱ διὰ παντὸς οὐκ ἐπιλησθήσονται. κύριε
ꝓbans iusta intelligẽs renes τ corda: vide
δοκιμάζων δίκαια συνιεὶς νεφροὺς καὶ καρδίας, ἴδοι
Ier.11.d am q̃ a te vltionẽ ex eis: qm̃ ad te
με τὴν παρά σου ἐκδίκησιν ἐξ αὐτῶν, ὅτι πρὸς σὲ
D reuelaui causam meã. cãtate dño. lau-
ἀπεκάλυψα τὸ δικαίωμά μου. ἄσατε τῷ κυρίῳ. αἰνε-
date eũ: qz liberauit aiam pauperis de ma
σατε αὐτῷ, ὅτι ἐξείλετο ψυχὴν πτωχοῦ ἐκ χει-
no fortiũ eo. maledictus dies in q̃ na
Iob.3. ρὸς κρείττονος αὐτοῦ. ἐπικατάρατος ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐ-
a. tus sũ in ea: dies in q̃ peperit me mf mea
τέχθην ἐν αὐτῇ, ἡμέρα ἐν ᾗ ἔτεκέν με ἡ μήτηρ μου
nõ sit desiderabilis: maledictus hõ q̃ ãnũ-
μὴ ἔστω ἐπιθυμητή, ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὁ εὐαγ
ciauit pri meo dicẽs: natus est tibi masculus
γελισάμενος τῷ πατρί μου λέγων, ἐτέχθη σοι ἄρ-
luo: letificatus est. sit hõ ille vt
σεν, εὐφρανθείς ἐστω. ἔστω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὡς αἱ
ciuitates q̃s subuertit dñs in furore τ nõ penituit
πόλεις ἃς κατέστρεψεν κύριος ἐν θυμῷ καὶ οὐ μετεμε-
eũ. audiat clamorẽ mane: τ vlulatũ
λήθη. ἀκουσάτω κραυγῆς πρωΐ, καὶ ἀλαλαγμοῦ
meridie:
μεσημβρίας, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

'gladio. 'Et dabo[m] vniuer
sam[n] substantiã [o] ciuitatis
[p] huius: [q] & omnem [n] labo-
rem eius [n] omneq̃ ∞∞∞∞∞
[s] precium [r] & [s] cunctos [s] the
sauros [b] regum [c] iuda ∞∞∞
[b] dabo [c] in manu [r] inimicorũ
eorũ [f] & diripiẽt eos [b] & tol
lent: [r] & ducent [s] in babylo
nem. [r] Tu aũt [m] phassur [n] &
oẽs [e] habitatores [p] domus
tue [q] ibitis [r] in captiuitatẽ:
[e] & in babylonẽ [r] venies [n] &
ibi [r] morieris [r] ibiq̃ [s] sepelie
ris [e] tu [b] & omnes [r] amici tui
[r] quibus [r] prophetasti ∞∞∞
[e] mendaciũ. [e] Seduxisti me
[r] domine: [s] & seductus sum
[r] fortior me fuisti [m] & inua
luisti. [n] Factus sum [n] in deri
sum [p] tota [q] die. [r] Oẽs [e] sub
sannãt me: [n] qa [r] iam olim
[r] loquor [r] vociferãs [s] iniqta
tem [e] & vastitatẽ [c] clamito.
[e] Et fact [r] est [e] mihi [r] sermo
[e] dñi [r] in opprobriũ: [s] & in
derisuq̃ [r] tota [m] die. [n] Et dixi.
[e] Non [r] recordabor ei [q] ne
q̃ [r] loquar [e] vltra [r] in noie
illius. [e] Et fact [r] est [r] in corde
meo [r] quasi ignis [r] exestuãs
[e] claususq̃ [r] ĩ ossibus meis:
[r] & defeci: [e] ferre [r] non [r] susti
nens. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[e] Audiui [r] enĩ [r] cõtumelias
[s] multorũ & [c] terrorem [m] in
circuitu: [n] pseqmini [e] & pse
quamur eũ: ab [e] oibus [q] vi-
ris q erant [r] pacifici mei &
[e] custodiẽtes [r] latus meũ:
[n] siquõ [r] decipiatur [r] & ꝓua
leamus [r] aduersus eum: [s] &
cõseq̃mur [b] vltionẽ [c] ex eo.
[e] Dñs aũt [r] mecũ est [r] tanq̃
bellator [s] fortis: [b] idcirco [b] q
pseqũtur me [r] cadent [m] &
infirmi erũt & [e] cõfundẽ-
tur [r] vehemẽter: [q] qa [r] nõ [n]
tellexerũt: [r] opprobriũ [s] sẽ
piternũ qd̃ [r] nunq̃ [r] delebi
tur. [r] Et tu [r] dñe [s] exercituũ
[b] pbator [r] iustũ [e] q vides [r] re-
nes [r] & cor: [s] videã q̃so [b] vlti
onẽ tuã [r] ex eis. [r] Tibi [s] enim
[m] reuelaui [e] cãm meã. [r] Can
tate [q] dño: [r] laudate [r] dñm:
[n] qa [r] liberauit aiam [n] paupe
ris [b] de manu [c] malorum.
[e] Maledicta [r] dies [b] in [s] qua
[r] natus sum: [r] dies in [b] qua
[r] peperit me [m] mater mea
[n] non [e] sit [r] benedicta. ∞∞∞
[q] Maledictus [r] vir [e] qui [r] an-
nunciauit [r] patri meo: ∞∞
[r] dicẽs. [r] natus ẽ [e] tibi [b] puer
[c] masculus: & q̃si [b] gaudio
[r] letificauit eũ. [r] Sit [e] homo
[b] ille [r] vt sunt [r] ciuitates ∞∞∞
[s] quas [r] subuertit [m] dñs [n] &
nõ [e] penituit eũ. [r] Audiat
[q] clamorẽ [r] mane: [s] & vlula
tũ [r] in tẽpore [n] meridiano:

'טָבָן 'בַּחָרֶב: 'וְנָתַתִּי 'אֶת "כָּל "חֹסֶן "הָעִיר
'הַזֹּאת "וְאֶת 'כָּל "יְגִיעָהּ 'וְאֶת "כָּל
'יְקָרָהּ 'וְאֶת כָּל "אֹצְרוֹת "מַלְכֵי יְהוּדָה
'אֶתֵּן 'בְּיַד 'אֹיְבֵיהֶם "וּבְזָזוּם "וּלְקָחוּם
'וְהֵבִיאוּם "בָּבֶלָה: 'וְאַתָּה "פַּשְׁחוּר "וְכָל
"יֹשְׁבֵי "בֵיתֶךָ "תֵּלְכוּ "בַּשְּׁבִי "וּבָבֶל
'תָּבוֹא "וְשָׁם "תָּמוּת "וְשָׁם "תִּקָּבֵר
"אַתָּה "וְכָל "אֹהֲבֶיךָ "אֲשֶׁר "נִבֵּאתָ
"לָהֶם "בַּשָּׁקֶר: "פִּתִּיתַנִי "יְהוָה "וָאֶפָּתֶ
"חָזַקְתָּנִי "וַתּוּכָל "הָיִיתִי "לִשְׂחוֹק "כָּל
"הַיּוֹם "כֻּלֹּה "לְעַג "לִי: "כִּי "מִדֵּי "אֲדַבֵּר
"אֶזְעָק "חָמָס "וָשֹׁד "אֶקְרָא "כִּי "הָיָה
"דְבַר "יְהוָה "לִי "לְחֶרְפָּה "וּלְקֶלֶס "כָּל
"הַיּוֹם: "וְאָמַרְתִּי "לֹא "אַזְכִּירֶנּוּ "וְלֹא
"אֲדַבֵּר "עוֹד "בְּשְׁמוֹ "וְהָיָה "בְלִבִּי
"כְּאֵשׁ "בֹּעֶרֶת "עָצֻר "בְּעַצְמֹתָי
"וְנִלְאֵיתִי "כַּלְכֵל "וְלֹא "אוּכָל: "כִּי
"שָׁמַעְתִּי "דִּבַּת "רַבִּים "מָגוֹר "מִסָּבִיב
"הַגִּידוּ "וְנַגִּידֶנּוּ "כֹּל "אַנְשֵׁי "שְׁלֹמִי
"שֹׁמְרֵי "צַלְעִי "אוּלַי "יִפְּתֶה "וְנוּכְלָה
"לוֹ "וְנִקְחָה "נְקָמָתֵנוּ "מִמֶּנּוּ: "וַיהוָה
"אִתִּי "כְּגִבּוֹר "עָרִיץ "עַל "כֵּן "רֹדְפַי
"יִכָּשְׁלוּ "וְלֹא "יוּכָלוּ "בֹּשׁוּ "מְאֹד
"כִּי "לֹא "הִשְׂכִּילוּ "כְּלִמַּת "עוֹלָם "לֹא
"תִשָּׁכֵחַ: "וַיהוָה "צְבָאוֹת "בֹּחֵן "צַדִּיק
"רֹאֶה "כְלָיוֹת "וָלֵב "אֶרְאֶה "נִקְמָתְךָ
"מֵהֶם "כִּי "אֵלֶיךָ "גָּלִיתִי "אֶת "רִיבִי:
"שִׁירוּ "לַיהוָה "הַלְלוּ "אֶת "יְהוָה "כִּי
"הִצִּיל "אֶת "נֶפֶשׁ "אֶבְיוֹן "מִיַּד "מְרֵעִים:
"אָרוּר "הַיּוֹם "אֲשֶׁר "יֻלַּדְתִּי "בּוֹ "יוֹם
"אֲשֶׁר "יָלְדָתְנִי "אִמִּי "אַל "יְהִי "בָרוּךְ:
"אָרוּר "הָאִישׁ "אֲשֶׁר "בִּשַּׂר "אֶת "אָבִי
"לֵאמֹר "יֻלַּד "לְךָ "בֵן "זָכָר "שַׂמֵּחַ
"שִׂמְּחוּהוּ: "וְהָיָה "הָאִישׁ "הַהוּא "כֶּעָרִים
"אֲשֶׁר "הָפַךְ "יְהוָה "וְלֹא "נִחָם "וְיִשְׁמַע
"זְעָקָה "בַּבֹּקֶר "וּתְרוּעָה "בְּעֵת "צָהֳרָיִם:

Prītiua.heb. Tex.he.Hiere.xxi.

אֲשֶׁר לֹא מוּתָתַנִי מֵרָחֶם וַתְּהִי לִי הָיָה
אִמִּי קִבְרִי וְרַחְמָהּ הֵרַת עוֹלָם׃ לָמָּה הָיָה עָלַם
זֶה יָצָאתִי לִרְאוֹת עָמָל וְיָגוֹן וְיִכְלוּ בַבֹּשֶׁת יָמָי׃ יָגַע כָּלָה
הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה בְּשָׁלֹחַ אֵלָיו
הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶת פַּשְׁחוּר בֶּן
מַלְכִּיָּה וְאֶת צְפַנְיָה בֶן מַעֲשֵׂיָה
הַכֹּהֵן לֵאמֹר׃ דְּרָשׁ נָא בַעֲדֵנוּ אֶת
יְהוָה כִּי נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל
נִלְחָם עָלֵינוּ אוּלַי יַעֲשֶׂה יְהוָה עָלֵם עָלָה
אִתָּנוּ כְּכָל נִפְלְאֹתָיו וְיַעֲלֶה אֵלַי עָשָׂה
מֵעָלֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֲלֵיהֶם אֵת בָּא
כֹּה תֹאמְרוּן אֶל צִדְקִיָּהוּ׃ כֹּה אָמַר עָלָה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵסֵב אֶת סָבַב
כְּלֵי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר בְּיָדְכֶם אֲשֶׁר כָּלָה עָלַם
אַתֶּם נִלְחָמִים בָּם אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל
וְאֶת הַכַּשְׂדִּים הַצָּרִים עֲלֵיכֶם צוּר
מִחוּץ לַחוֹמָה וְאֲסַפְתִּי אֹתָם אֶל חָמָה
תּוֹךְ הָעִיר הַזֹּאת׃ וְנִלְחַמְתִּי אֲנִי עָלַם
אֶתְכֶם בְּיָד נְטוּיָה וּבִזְרוֹעַ חֲזָקָה זְרֹעַ
וּבְאַף וּבְחֵמָה וּבְקֶצֶף גָּדוֹל׃ וְהִכִּיתִי גָּדַל
אֶת יֹשְׁבֵי הָעִיר הַזֹּאת וְאֶת הָאָדָם נָגַף
וְאֶת הַבְּהֵמָה בְּדֶבֶר גָּדוֹל יָמוּתוּ׃ מוּת
וְאַחֲרֵי כֵן נְאֻם יְהוָה אֶתֵּן אֶת נָתַן
צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶת עֲבָדָיו
וְאֶת הָעָם וְאֶת הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר שָׁאַר
הַזֹּאת מִן הַדֶּבֶר מִן הַחֶרֶב וּמִן הָרָעָב
בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וּבְיַד
אֹיְבֵיהֶם וּבְיַד מְבַקְּשֵׁי נַפְשָׁם בָּקַשׁ
וְהִכָּם לְפִי חָרֶב לֹא יָחוּס עֲלֵיהֶם נָכָה פֶּה
וְלֹא יַחְמֹל וְלֹא יְרַחֵם׃ וְאֶל הָעָם חוּס חָמַל
הַזֶּה תֹּאמַר כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי רַחֵם אָמַר
נֹתֵן לִפְנֵיכֶם אֶת דֶּרֶךְ הַחַיִּים וְאֶת נָתַן פָּנָה
דֶּרֶךְ הַמָּוֶת׃ הַיֹּשֵׁב בָּעִיר הַזֹּאת
יָמוּת בַּחֶרֶב וּבָרָעָב וּבַדֶّבֶר וְהַיֹּצֵא יָצָא

Trāsla.B.Hie.

[s]quia[r] non[t] me interfecit
[u]a vulua [b] vt fieret [c] mihi
[d]mater mea [e] sepulchrũ: &
vulua eius [f] cõceptus [g] eter
nus. [l] Quare [i] de vulua [m] e
gressus sũ [n] vt videre [o] labo
re [r] & dolore [q] & cõsumere
tur [t] in cõfusione [p] dies mei.
21.
UErbum [a] qd [b] factũ est
[b] ad [d] hieremiam [c] a [b] do
mino [b] qm misit [c] ad eum
[e] rex [f] sedechias [b] phassur
[l] filium ooooooooo
[h] melchie [i] & [m] sophoniam
[n] filium [o] maasie oooooooo
[p] sacerdotem: [q] dicens. [r] In
terroga [s] pro nobis ooooo
[t] dñm [r] quia [s] nabuchodo
nosor [a] rex [b] babylonis ooo
[c] preliatur [b] aduersus nos:
[e] si forte [f] faciat [g] dominus
[h] nobiscum [i] fm omnia [k] mi
rabilia sua [l] & recedat oooo
[m] a nobis. [n] Et dixit [o] hiere
mias [p] ad eos. oooooooooo
[q] Sic [r] dicetis [s] sedechie. [t] hec
[u] dicit oooooooooooooooo
[v] dominus [i] deus [a] israel.
[b] Ecce ego [c] conuertam oo
[e] vasa [f] belli [g] que [h] in mani
bus vestris sunt & [m] quib
[n] vos [o] pugnatis [p] aduersum
[q] regem [r] babylonis ooooo
[s] & [t] chaldeos [u] qui obsidet
[v] vos oooooooooooooooo
[x] in circuitu [y] murorum:
[z] & congregabo [a] ea [b] in ooo
[c] medio [d] ciuitatis [e] huius:
[f] & debellabo [g] ego oooooo
[h] vos [i] in manu [k] extenta [l] &
in brachio [m] forti oooooooo
[n] & in furore [o] & indigna
tione [p] & in ira [q] grandi: [r] &
percutiam [s] habitatores [t] ci
uitatis [u] huius. [v] Homines
[x] & [y] bestie [z] pestilentia [a] ma
gna [b] morientur. oooooooo
[c] Et post [d] hoc [e] ait [f] domin
[g] dabo oooooooooooooooo
[h] sedechiam [i] regem [k] iuda
[l] & [m] seruos eius oooooooo
[n] & [o] populũ eius [p] & [q] qui de
relicti sunt [r] in ciuitate oo
[s] hac [t] a peste & [u] gladio [v] &
[x] fame oooooooooooooooo
[y] in manu [z] nabuchodono
sor [a] regis [b] babylonis [c] & in
manu [d] inimicorũ eorum
[e] & i manu [f] q̃rentiũ [g] aiam
eorũ: [h] & percutiet eos [i] in
ore [k] gladii & [l] nõ [m] flectetur
[n] nec [o] parcet [p] nec [q] misere
bitur. [r] Et ad [s] populum
[t] hunc [u] dices. [v] Hec [x] dicit
[y] dominus. [z] Ecce ego ooo
[a] do [b] coram vobis [c] viam
[d] vite [e] & oooooooooooooo
[f] via [g] mortis. [h] Qui hitaue
rit [i] in vrbe [k] hac: [l] morie
tur [m] gladio & [n] fame [o] & pe
ste: [p] q autẽ egressus fuerit

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

qz nõ interfecit me in vulua mtis: τ fuit
ὅτι οὐκ ἀπέκτεινέν με ἐν μήτρᾳ μητρός, καὶ ἐγένετό Ioh. 3.
mihi mr mea sepulchrũ mihi τ vulua cõceptũ eo
μοι ἡ μήτηρ μου τάφος μοι καὶ μήτρα συλλήψεως
eterne. q̃re ad hoc egressus sũ de vulua vt videre la
αἰωνίας. ἵνατί τοῦτο ἐξῆλθον ἐκ μήτρας τοῦ βλέπειν κό
bores τ erũnas: τ cõsumpti sũt in cõfusione dies
πους καὶ πόνους, καὶ διατέλεσαι ἐν αἰσχύνῃ αἱ ἡμέραι
mei.
μου.
Cap. 21.
UErbũ qd factũ est ad hieremiã a dño
Ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίας παρὰ κυρίου
qm misit ad eũ rex
ὅτι ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας τὸν πα
schur filiũ melchie τ sophonias filiũ maasei
σχὼρ υἱὸν μελχίου καὶ τὸν σοφονίαν υἱὸν μαασαίου τὸν
sacerdotẽ dicẽs. interroga p nobis dñm: qz
ἱερέα λέγων. ἐπερώτησον περὶ ἡμῶν τὸν κύριον, ὅτι βα
rex babylonis insurrexit cõtra nos: si faciat dñs
σιλεὺς βαβυλῶνος ἐφέστηκεν ἐφ' ἡμᾶς, εἰ ποιήσει κύριος
scõm oia mirabilia sua: τ recedet
κατὰ πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, καὶ ἀπελεύσεται
a nobis. τ dixit ad eos hieremias: sic dice
ἀφ' ἡμῶν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἱερεμίας, οὕτως ἐρεῖ
tis ad sedechiã. hec dicit dñs dꝰ israel:
τε πρὸς σεδεκίαν. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ,
ecce ego cõuerto arma bellica q̃ in
ἰδοὺ ἐγὼ μεταστρέφω τὰ ὅπλα τὰ πολεμικὰ ἃ ἐν
manib⁹ vris: τ in q̃b⁹ vos pugnatis in e
ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καὶ ἐν οἷς ὑμεῖς πολεμεῖτε ἐν αὐ
is: aduersũ chaldeos q̃ obsederũt
τοῖς, πρὸς τοὺς χαλδαίους τοὺς συγκεκλεικότας ὑμ
vos extra murũ. τ cõgregabo eos in
μᾶς ἔξωθεν τοῦ τείχους. καὶ συνάξω αὐτοὺς εἰς τὸ
medio ciuitatis hui⁹. τ debellabo vos ego
μέσον τῆς πόλεως ταύτης. καὶ πολεμήσω ὑμᾶς ἐγὼ
in manu mea extenta τ in brachio forti cũ
ἐν χειρί μου ἐκτεταμένῃ καὶ ἐν βραχίονι κραταιῷ μετὰ
furore τ ira τ indignatiõe magna. τ per
τοῦ θυμοῦ καὶ ὀργῆς καὶ παροργισμοῦ μεγάλου. καὶ πα
cutiã oẽs habitãtes in ciuitate ista
τάξω πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ
homines τ iumẽta in morte magna τ mo
ἀνθρώπους καὶ τὰ κτήνη ἐν θανάτῳ μεγάλῳ καὶ ἀπο
rientur. τ post hec sic dicit dñs: ecce
θανοῦνται. καὶ μετὰ ταῦτα οὕτως λέγει κύριος, παρα
dã sedechiã regẽ iuda τ ser
δώσω τὸν σεδεκίαν βασιλέα ἰούδα καὶ τοὺς παι
uos eꝰ τ pplm q̃ derelictus est in ciui
δας αὐτοῦ καὶ τὸν λαὸν τὸν καταλελειμμένον ἐν τῇ πό
tate hac a morte τ a fame
λει ταύτῃ ἀπὸ τοῦ θανάτου καὶ ἀπὸ τοῦ λιμοῦ
τ a gladio: in manus inimicoꝝ suoꝝ
καὶ ἀπὸ τῆς μαχαίρας, εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν τῶν
q̃rentiũ aiaꝝ coꝝ. τ trucidabũt eꝫ
ζητούντων τὰς ψυχὰς αὐτῶν. καὶ κατακόψουσιν αὐ
os in ore gladii. nõ parcẽs in eis τ
τοὺς ἐν στόματι μαχαίρας. οὐ φείσομαι ἐπ' αὐτοῖς καὶ
nõ misereboꝝ coꝝ. τ ad pplm hũc
οὐκ οἰκτιρήσω αὐτούς. καὶ πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον
dices: hec dicit dñs: ecce ego dedi ãte fac
ἐρεῖς, τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ δέδωκα πρὸ προσώ
em vrã viam vite τ viã mor
που ὑμῶν τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θα
tis. q̃ habitat i ciuitate hac: morietur in
νάτου. ὁ καθήμενος ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἀποθανοῦται ἐν Ioh. 3.
fame τ in gladio: τ q̃ egredietur
λιμῷ καὶ ἐν μαχαίρᾳ, καὶ ὁ ἐκπορευόμενος

vt transeat ad chaldeos q obsede-
προχωρῆσαι πρὸς τοὺς χαλδαίους τοὺς συγκυκλοῦντα-
rũt vos. viuet ꝛ erit ala eius in spolia.
τας ὑμᾶς. ζήσεται καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς σκῦλα.
viuet: qꝛ firmaui faciem meã sup ciui-
ζήσεται, διότι ἐστήριξα τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν πόλι-
tatẽ istam in mala ꝛ nõ in bona dicit dñs: in
λιν ταύτην εἰς κακὰ καὶ οὐκ εἰς ἀγαθὰ λέγει κύριος, εἰς
manu regis babylonis tradetur: ꝛ cõ
χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος παραδοθήσεται, καὶ κα
burꝛ eam in igne. domũ regis iuda
τακαύσει αὐτὴν ἐν πυρί. οἶκος βασιλέως ἰούδα
audite verbũ dñi domũ dauid. hec dicit do
ἀκούσατε λόγον κυρίου οἶκος δαυίδ. τάδε λέγει κύ-
min⁹. iudicate mane iudiciũ ꝛ virgite ꝛ libe
ριος. κρίνατε πρωὶ κρῖμα καὶ κατοιδύνατε καὶ ἐξαι-
rate vireptum de manu calũniãtis eum. vt
λίδατε ἡρπασμένον ἐκ χειρὸς ἀδικοῦντος αὐτόν. ἵνα μὴ
nõ accedat sicut ignis ira mea ꝛ succendetur: ꝛ nõ
μὴ ἀναφῇ ὡς πῦρ ἡ ὀργή μου καὶ καυθήσεται, καὶ οὐκ
erit q extinguat. ecce ego ad te hitantem val
ἔσται ὁ σβέσων. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ τὴν κατοικοῦντα τὴν κοι-
lem sup cãpestrẽ dicentes: qꝛ terrebit
λάδα σὲ τὴν πεδινὴν τοὺς λέγοντας, τίς θροήσει
nos? aut qꝛ ingredietur in habitaculã nꝛm?
ἡμᾶς; ἢ τίς εἰσελεύσεται εἰς τὸ κατοικητήριον ἡμῶν;
ꝛ visitabo sup vos ꝛ succendã ignem in sil-
καὶ σκέψομαι ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἀνάψω πῦρ ἐν τῷ δρυ-
tu eius. ꝛ deuorabit oia q i circuitu eius.
μῷ αὐτῆς. καὶ κατέδεται πάντα τὰ κύκλῳ αὐτῆς. Ca.22

B A Hec dicit dñs: vade ꝛ descende in
Τάδε λέγει κύριος, πορεύου καὶ καταβῆθι εἰς
domũ regis iuda: ꝛ loqꝛre illic ver
οἶκον τοῦ βασιλέως ἰούδα, καὶ λαλήσεις ἐκεῖ τὸν λό-
bum hoc ꝛ dices. audi verbũ dñi rex
γον τοῦτον καὶ ἐρεῖς. ἄκουε τὸν λόγον κυρίου βα-
iuda q sedes sup thronũ dauid tu ꝛ
σιλεὺς ἰούδα ὁ καθήμενος ἐπὶ θρόνου δαυὶδ σὺ καὶ οἱ
serui tui ꝛ pplꝰ tuꝰ ꝛ q ingrediuntur
παῖδές σου καὶ ὁ λαός σου καὶ οἱ εἰσπορευόμενοι τὰς
Ca.d. pꝛtas has. hec dicit dñs. facite iudiciũ
πύλας ταύτας. τάδε λέγει κύριος. ποιεῖτε κρῖμα
ꝛ iusticiam. ꝛ liberate vireptum de ma-
καὶ δικαιοσύνην. καὶ ἐξαιρεῖσθε ἡρπασμένον ἐκ χει-
nu calumniãtis eum. ꝛ aduenam ꝛ pupillũ ꝛ
ρὸς ἀδικοῦντος αὐτόν. καὶ πρόσηλυτον καὶ ὀρφανὸν καὶ
viduã ne vi oppimatis ꝛ ne ipse agatis. ꝛ sã-
χήραν μὴ καταδυναστεύετε καὶ μὴ ἀσεβεῖτε. καὶ αἷ-
guinẽ inocẽtẽ ne effũdatis i loco isto: qꝛ si
μα ἀθῶον μὴ ἐκχέητε ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, διότι ἐὰν
facietes feceritis verbũ istud: ꝛ ingredi-
B C ποιοῦντες ποιήσητε τὸν λόγον τοῦτον, καὶ εἰσελευ-
entur q pꝛtas domꝰ huius reges
σονται ἐν ταῖς πύλαις τοῦ οἴκου τούτου βασιλεῖς
sedentes sup thronũ dauid ꝛ ascendentes i curribꝰ
καθήμενοι ἐπὶ θρόνου δαυὶδ καὶ ἐπιβιβάζοντες ἐφ' ἁρμά-
ꝛ equis ipi ꝛ serui eorꝫ ꝛ
των καὶ ἵππων αὐτοὶ καὶ οἱ παῖδες αὐτῶν καὶ ὁ
pplꝰ eorꝫ. si aũt nõ feceritis verba hec:
λαὸς αὐτῶν. ἐὰν δὲ μὴ ποιήσητε τοὺς λόγους τούτους,
ꝗmemetipm iurani dicit dñs. qꝛ in solitudinẽ
κατ' ἐμαυτοῦ ὤμοσα λέγει κύριος. ὅτι εἰς ἐρήμωσιν
erit domꝰ hec. qꝛ hec dicit dñs cõtra
ἔσται ὁ οἶκος οὗτος. ὅτι τάδε λέγει κύριος κατὰ τοῦ
domũ regis iuda. galaad tu mihi ꝓncipiũ li-
οἴκου βασιλέως ἰούδα. γαλαὰδ σύ μοι ἀρχὴ τοῦ λι-
bani. si nõ posuero te vesti ciuitates nõ habitã
βάνου. ἐὰν μὴ θῶ σε ἔρημον πόλεις μὴ κατοικισθεί-
das: ꝛ iducã sup te vtꝰ interficientẽ
σας, καὶ ἐπάξω ἐπὶ σὲ ἄνδρα ὀλοθρεύοντα

ᵇ& transfugerit ᶜad ᵈchaldeos ᵉqui obsident ᶠvos: ᵍviuet: ᵇ& erit ᶜei ᵃanima sua ᶠquasi spolium. ᵐPolui ᵐei ᶜfaciẽ meã ᵖsup ciuitatẽ ᵍhanc ᶜin malum ᵉ& nõ ᶠin bonum: ᵐait ᶜdominus. ᶠ In manu ᶠregis ᵉbabylonis ᵇdabitur: ᶜ& exuret eã ᵖigni. ᶜEt domũ ᶠregis ᵉiuda. ᵍ Audite ᶠverbum ᵇdomini ᶠdomus ᵐdauid. ᵉ Hec ᵉdicit ᵖdñs. ᵍIudicate ᶠmane ᵉiudiciũ: ᶠ& eruite ᵉvi oppressũ ᶠde manu ᶠcalũniãtis: ᶠne forte ᵉegrediatur ᵇvt ignis ᶜindignatio mea ᵉ& succẽdatur: ᶠ& nõ sit ᵍq extinguat ᵉppter ᵇmaliciã ᶠstudiorũ vrorꝫ. ᶠ Ecce ego ᶠad te ᵐ hitatricẽ ᵉvallis ᵇsolide atq ᶠcãpestris: ᵍait ᶜdominꝰ: ᵉq dicitis ᶠqs ᵉpcutiet ᶠnos ᶠ& qs ᶠingredietur ᶠdomus nostras! ᶠ Et visitabo ᶜsup vos ᵉiuxta fructũ ᶠstudiorũ vrorum: ᶠdicit ᵉdñs: ᵇ& succendam ᶠignem ᵇin saltu ei ᶜ& deuorabit ᵐoia ᵉin circuitu eius. 22.

H Ec ᵇdicit ᶜdñs. ᵉDescẽde in ᶜdomum ᶠ regis ᵉiuda: ᵇ& loqueris ᶜibi ᶠverbum ᵐhoc ᵉ& dices. ᵉ Audi ᶠverbum ᵍdomini ᶠrex ᵉiuda ᶜqui sedes ᵉsup ᶠsolium ᶠdauid ᵇtu ᵉ& serui tui ᵇ& popl's tuus ᶜqui ingredimini ᵉper portas ᶜistas. ᶠ Hec ᶜdicit ᵇdñs. ᶠ Facite ᵉiudicium ᶠ& iusticiam ᵐ& liberate ᵉvi oppressũ ᵉde manu ᶠcalũniatoris ᵍ& aduenã ᶠ& pupillũ ᶠ& viduã ᶠnolite ᵉcontristare ᶠneq ᶠopprimatis iniq ᶠ& sãguinẽ ᵉinocentẽ ᵇne ᶜeffundatis ᵇin loco ᶜisto. ᶠ Si ᶠeni ᵇfacietes ᶠeceritis ᶠverbũ ᵐistũ ᵉingrediẽtur ᵉper portas ᵇdomus ᵍhuius ᶠreges ᵉsedẽtes ᶠde genere ᶠdauid ᵉsup ᶠthronũ eius ᶠ& ascẽdentes ᶠcurrus ᶠ& equos ᵇipsi ᶜ& serui ᵇ& popl's eorꝫ. Quod ᶜsi ᶠnon ᵉaudieritis ᶠverba ᵇhec ᶜin memetipso ᵐiurati ᵉdicit ᵉdñs: quia ᵍin solitudinem ᶠerit ᵉdomus ᶠhec. ᵉ Quia ᶠhec ᵉdicit ᶠdominus ᵉsuper ᵇdomum ᶜregis ᵉiuda. ᶜGalaad ᶠtu ᵉmihi ᵇcaput ᶠlibani. ᵇ Si ᶠnõ ᵐposuero te ᵉ solitudinẽ: ᵉvrbes ᶠinhabitabiles. ᶠ Et sanctificabo ᵉsuper te ᶠinterficientem

ᶠצור	ᵉוְנָפַל ᶠעַל ᵉהַכַּשְׂדִּים ᶠהַצָּרִים ᶠעֲלֵיכֶם	
ᵍהָיָה	ᶠוְחָיָה ᵇוְהָיְתָה ᶠלּוֹ ᶠנַפְשׁוֹ ᶠלְשָׁלָל: ᵐכִּי	
ᵉשׂוּם ᵖפָּנַי	ᵐשַׂמְתִּי ᶜפָנַי ᶠבָּעִיר ᵍהַזֹּאת ᶠלְרָעָה	
ᶠרֹעַ	ᵉולא ᶠלְטוֹבָה ᵉנְאֻם ᶠיְהוָה ᶠבְּיַד ᶠמֶלֶךְ	
ᵖבָּבֶל ᶠתִּנָּתֵן ᶠוְשָׂרְפָה ᵖבָּאֵשׁ: ᶠוּלְבֵית		
ᶠמֶלֶךְ ᶠיְהוּדָה ᵉשִׁמְעוּ ᶠדְּבַר ᶠיְהוָה: ᶠבֵּית		
ᵍדָּוִד ᵐכֹּה ᵉאָמַר ᶠיְהוָה ᵍדִּינוּ ᶠלַבֹּקֶר		
ᵉשָׁפֵט ᶠנָצַל ᵉמִשָּׁפֵט ᶠוְהַצִּילוּ ᵐגָּזוּל ᶠמִיַּד ᶠעֹשֵׁק		
ᶠגֹּזֶל ᶠעֹשֵׁק ᶠפֶּן ᶠתֵּצֵא ᶠכָּאֵשׁ ᶠחֲמָתִי ᵉוּבָעֲרָה ᶠוְאֵין		
ᶠיֹצֵא ᶠיָחֵם	ᶠמְכַבֶּה ᶠמִפְּנֵי ᵉרֹעַ ᶠמַעַלְלֵיכֶם: ᶠהִנְנִי	
ᶠכֹּבֵה ᵖפָּנַי	ᶠאֵלַיִךְ ᵐיֹשֶׁבֶת ᵉהָעֵמֶק ᶠצור ᶠהַמִּישׁוֹר	
ᶠלִיעֵי ᶠעֲלֵל	ᶠנְאֻם ᶠיְהוָה ᵉהָאֹמְרִים ᶠמִי ᶠיֵרֵת ᶠעָלֵינוּ	
ᶠיָשֹׁר ᶠנָתַת	ᶠומִי ᶠיָבֹא ᵉבְּמְעוֹנוֹתֵינוּ: ᶠוּפָקַדְתִּי	
ᶠבוא ᶠעֹן	ᶠעֲלֵיכֶם ᶠכְּפִרְי ᶠמַעַלְלֵיכֶם ᶠנְאֻם ᶠיְהוָה	
ᶠבָּרָה ᶠעֵלֶל	ᶠוְהַצַּתִּי ᶠאֵשׁ ᶠבְּיַעְרָתָהּ ᶠוְאָכְלָה ᵐכָּל	
ᶠיָצַת	ᵉסְבִיבֹתֶיהָ	
ᵉסָבִיב		Cap. xxij.
	ᶠכֹּה ᶠאָמַר ᶠיְהוָה ᶠרֵד ᶠבֵּית ᶠמֶלֶךְ	
ᶠיָרַד	ᶠיְהוּדָה ᶠוְדִבַּרְתָּ ᶠשָׁם ᶠאֶת ᶠהַדָּבָר ᵐהַזֶּה:	
	ᵉוְאָמַרְתָּ ᶠשְׁמַע ᶠדְּבַר ᶠיְהוָה ᶠמֶלֶךְ ᶠיְהוּדָה	
	ᶠהַיֹּשֵׁב ᶠעַל ᶠכִּסֵּא ᶠדָּוִד ᶠאַתָּה ᶠוַעֲבָדֶיךָ	
ᶠבוא	ᶠוְעַמְּךָ ᶠהַבָּאִים ᶠבַּשְּׁעָרִים ᶠהָאֵלֶּה:	
ᶠעֲשׂה ᶠשְׁפָט	ᶠכֹּה ᶠאָמַר ᶠיְהוָה ᶠעֲשׂוּ ᶠמִשְׁפָּט ᶠוּצְדָקָה	
ᵐנָצַל ᶠגָּזֵל	ᵐוְהַצִּילוּ ᶠגָּזוּל ᶠמִיַּד ᶠעֹשֵׁק ᶠוְגֵר ᶠיָתוֹם	
ᶠעֹשֵׁק ᶠגֵּר	ᶠוְאַלְמָנָה ᶠאַל ᶠתּוֹנוּ ᶠאַל ᶠתַּחְמְסוּ ᶠוְדָם	
ᶠיָתוֹם ᶠיָנָה	ᶠנָקִי ᶠאַל ᶠתִּשְׁפְּכוּ ᶠבַּמָּקוֹם ᶠהַזֶּה: ᶠכִּי	
ᶠחָמַס ᶠנָכָה	ᶠאִם ᶠעָשׂוֹ ᶠתַּעֲשׂוּ ᶠאֶת ᶠהַדָּבָר ᵐהַזֶּה	
ᶠשָׁפַךְ ᶠקוּם	ᶠוּבָאוּ ᶠבַּשְּׁעָרֵי ᶠהַבַּיִת ᶠהַזֶּה ᶠמְלָכִים	
ᶠעָשׂה ᶠבוא	ᶠיֹשְׁבִים ᶠלְדָוִד ᶠעַל ᶠכִּסְאוֹ ᶠרֹכְבִים	
	ᶠבָּרֶכֶב ᶠוּבַסּוּסִים ᶠהוּא ᶠוַעֲבָדָו ᶠוְעַמּוֹ:	
ᶠשָׁבַע	ᶠוְאִם ᶠלֹא ᶠתִּשְׁמְעוּ ᶠאֶת ᶠהַדְּבָרִים	
ᵐשָׁבַע	ᶠהָאֵלֶּה ᶠבִּי ᵐנִשְׁבַּעְתִּי ᶠנְאֻם ᶠיְהוָה ᶠכִּי	
ᶠהָיָה	ᶠלְחָרְבָּה ᶠיִהְיֶה ᶠהַבַּיִת ᶠהַזֶּה: ᶠכִּי ᶠכֹּה	
	ᶠאָמַר ᶠיְהוָה ᶠעַל ᶠבֵּית ᶠמֶלֶךְ ᶠיְהוּדָה	
	ᶠגִּלְעָד ᶠאַתָּה ᶠלִי ᶠרֹאשׁ ᶠהַלְּבָנוֹן ᶠאִם	
ᵐשוּת ᶠדִּבֵּר	ᶠלֹא ᵐאֲשִׂיתְךָ ᶠמִדְבָּר ᶠעָרִים ᶠלוֹא	
ᶠעִיר ᶠיֵשֵׁב	ᶠנוֹשָׁבָה: ᶠוְקִדַּשְׁתִּי ᶠעָלֶיךָ ᶠמַשְׁחִתִּים	
ᶠאִישׁ		

m iiij

אִישׁ וְכֵלָיו וְקָרַתּוּ מִבְּחַר אֲרָזֶיךָ סָלַה בָּחַר
וְהִפִּילוּ עַל הָאֵשׁ וְעָבְרוּ גוֹיִם רַבִּים נָפַל רָבַב
עַל הָעִיר הַזֹּאת וְאָמְרוּ אִישׁ אֶל
רֵעֵהוּ עַל מָה עָשָׂה יְהוָה כָּכָה
לָעִיר הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וְאָמְרוּ עַל עָרַל
אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם כָּרַת
וַיִּשְׁתַּחֲווּ לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וַיַּעַבְדוּם: שָׁחָה עָבַד
אַל תִּבְכּוּ לַמֵּת וְאַל תָּנֻדוּ לוֹ בְּכוּ בָּכָה מוּת
בְּכוּ הַלֵּךְ כִּי לֹא יָשׁוּב עוֹד וְרָאָה נוּד שוּב
אֶת אֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה יָלַד
אֶל שַׁלֻּם בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
הַמֹּלֵךְ תַּחַת יֹאשִׁיָּהוּ אָבִיו אֲשֶׁר
יָצָא מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה לֹא יָשׁוּב יָצָא
שָׁם עוֹד כִּי בְּמְקוֹם אֲשֶׁר הִגְלוּ גָּלָה
אֹתוֹ שָׁם יָמוּת וְאֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת מוּת
לֹא יִרְאֶה עוֹד הוֹי בֹנֶה בֵיתוֹ בְּלֹא רָאָה
צֶדֶק וַעֲלִיּוֹתָיו בְּלֹא מִשְׁפָּט בְּרֵעֵהוּ עָלָה שָׁפָט
יַעֲבֹד חִנָּם וּפֹעֲלוֹ לֹא יִתֶּן לוֹ: עָבַד נָתַן
הָאֹמֵר אֶבְנֶה לִּי בֵית מִדּוֹת וַעֲלִיּוֹת בָּנָה מָדַד
מְרֻוָחִים וְקָרַע לוֹ חַלּוֹנַי וְסָפוּן רָוַח חָלַל
בָּאֶרֶז וּמָשׁוּחַ בַּשָּׁשַׁר: הֲתִמְלֹךְ סָפַן מָשַׁח
כִּי אַתָּה מִתְחָרֶה בָּאֶרֶז אָבִיךָ מָלַךְ
הֲלוֹא אָכַל וְשָׁתָה וְעָשָׂה מִשְׁפָּט אָבִי שָׁפַט
וּצְדָקָה אָז טוֹב לוֹ: דָּן דִּין עָנִי דִּין עָנָה
וְאֶבְיוֹן אָז טוֹב הֲלוֹא הִיא הַדַּעַת יָדַע
אֹתִי נְאֻם יְהוָה: כִּי אֵין עֵינֶיךָ
וְלִבְּךָ כִּי אִם עַל בִּצְעֶךָ וְעַל דַּם
הַנָּקִי לִשְׁפּוֹךְ וְעַל הַעֹשֶׁק וְעַל נָקָה שָׁפַךְ
הַמְּרוּצָה לַעֲשׂוֹת: לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה רוּץ עָשָׂה
אֶל יְהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
לֹא יִסְפְּדוּ לוֹ הוֹי אָחִי וְהוֹי אָחוֹת סָפַד
לֹא יִסְפְּדוּ לוֹ הוֹי אָדוֹן וְהוֹי הוֹדוֹ: אָדַן הוֹד
קְבוּרַת חֲמוֹר יִקָּבֵר סָחוֹב וְהֻשְׁלַךְ קָבַר חָמַר
מֵהַלְאָה לְשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִַם: עֲלִי קָבַר סָחַב שָׁלַךְ עָלָה
הַלְּבָנוֹן וּצְעַקִּי וּבַבָּשָׁן תְּנִי קוֹלֵךְ
וְצַעֲקִי מֵעֲבָרִים כִּי נִשְׁבְּרוּ כָּל נָתַן שָׁבַר

virū & arma eius: & succidet electas cedros tuas: & precipitabūt in ignē: & ptransibūt gētes multe per ciuitatem hāc: & dicet vnusquisq; proximo suo. Quare fecit dominus sic ciuitati huic grandi? Et respondebunt. Eo q̃ dereliquerint pactum domini dei sui: & adorauerint deos alienos: & seruierint eis. Nolite flere mortuum neq; lugeatis super eū flete. Plangite eū q egredi tur. qa nō reuertetur vltra: nec videbit terrā natiuitatis sue. qa hec dicit dñs ad sellū filiū iosie regem iuda qui regnauit pro iosia patre suo: qui egressus est de loco isto. Non reuertetur huc amplius: sed in loco ad quem transtuli eum ibi morietur: & terram istam non videbit amplius. Ve q edificat domū suā in iniusticia: & cenacula sua nō in iudicio. Amicū suū opprimet frustra: & mercedem nō reddet ei. Qui dicit: edificabo mihi domū latā & cenacula spacioſa: q aperit sibi fenestras: & facit laqaria cedrina: pingitq; sinopide. Nunquid regnabis quoniam confers te cedro? Pater tuus nunquid non comedit & bibit & fecit iudiciū & iusticiā: tunc cū bene erat ei. Iudicauit causaq; paupis & egeni in bonū suū. Nunqd nō ideo qa cognouit me dicit dñs? Tui vero oculi & cor ad auaritiam & ad sanguinem innocētem fundendum & ad calumniam & ad cursuq; malī operis. Propterea hec dicit domin? ad ioachim filium iosie regem iuda. Non plangent eum ve frater & ve soror: non cōcrepabunt ei ve domine & ve inclyte. Sepultura asini sepelietur: putrefactus & proiectus extra portas hierusalem. Ascende libanum & clama: & in basan da vocem tuam: & clama ad transeūtes: qua cōtriti sunt omnes

τ securim eius. τ succidēt electas κὰι τὰς πέλεκυς αὐτοῦ. κὰι ἐκκόψουσιν τὰς ἐκλεκτὰς cedros tuas τ inficiēt in ignē: τ ptransi κέδρους σου κὰι ἐμβαλοῦσιν εἰς τὸ πῦρ, κὰι διελεύσον būt gēcs multe p ciuitatē hāc: τ dicēt vnus ται ἔθνη πολλὰ διὰ τῆς πόλεως ταύτης, κὰι ἐροῦσιν ἕ quisq; ad primū suū: quare fecit do καστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, διατί ἐποίησεν κύ min sic ciuitati huic magne? τ dicēt: ριος οὕτως τῇ πόλει ταύτῃ τῇ μεγάλῃ; κὰι ἐροῦσιν, Deu. 29.d. 3.Re. 9.d. eo q̃ reliquerē testamētū dñi dei sui ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν τ adorauerūt deos alienos τ seruierūt e κὰι προσεκύνησαν θεοῖς ἀλλοτρίοις κὰι ἐδούλευσαν αὐ ro. ne flcatis mortuū: neq; lugeatis eū. τοῖς· μὴ κλαίετε τὸν τεθνεώτα, μὴ δὲ ὀρνεῖτε αὐτόν. plangite fletu egredientē: qa nō reuerte κλαύσατε κλαυθμῷ τὸν ἐκπορευόμενον, ὅτι οὐκ ἐπιστρέ tur vltra τ nō videbit terrā patrie sue: qa φει ἔτι καὶ οὐ μὴ ἴδῃ τὴν γῆν πατρίδος αὐτοῦ, διότι hec dicit dñs ad sellū filiū iosie regē τάδε λέγει κύριος ἐπὶ σελλὴμ υἱὸν ἰωσία βασιλέα τῆς iuda: q regnauit p iosia pre e ἰουδαίας, ὃς ἐβασίλευσε ὑπὲρ ἰωσία τοῦ πατρὸς αὐ tuo: q egressus ē de loco isto. nō reuertet τοῦ, ὃς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου τούτου· οὐκ ἀποστρέφει illuc vltra: sed in loco vbi trāsmigrare fecerū ἐκεῖ ἔτι, ὅτι ἀλλὰ ἐν τῷ τόπῳ οὗ μετῴκισαν αὐτὸν illic morietur. τ terrā istā nō videbit ampliꝰ. ἐκεῖ ἀποθανεῖται· κὰι τὴν γῆν ταύτην οὐκ ὄψεται ἔτι. o q̃ edificas domū tuā nō cū iusticia τ ὦ ὁ οἰκοδομῶν οἰκίας σου οὐ μετὰ δικαιοσύνης κὰι τὰ cenacula tua nō in iudicio: apud eū p̃rim? ορα ὑπερῷά σου οὐκ ἐν κρίματι, παρ' αὐτῷ ὁ πλησίον ἐρ tur gratis τ mercedē eī nō reddet ei: γάζεται δωρεὰν κὰι τὸν μισθὸν αὐτοῦ οὐ μὴ ἀποδώσει αὐ edificasti tibi domū parvulā. cenacula gpla τῷ, ὡκοδόμησας σεαυτῷ οἶκον συμμετρον· ὑπερῷα κὰ tilia distincta fenestris: τ cōtignata in cedro τ πτερα διεκαλμένα ἀνοίξεις, κὰι ἐξυλωμένα ἐν κέδρῳ κὰι linita sinopide. nūqd regnabis: qa tu cōcitat eo κεκρισμένα μίλτῳ· μὴ βασιλεύσεις, ὅτι σὺ παρωξύν in achaz pfem tuū: nō comedēt τ nō bibēt. εις ἐν ἀχὰζ τῷ πατρί σου; οὐ φάγεται καὶ οὐ πίεται. melius erat te facere iudiciū τ iusticiā bonā. nō βέλτιον ἦν σε ποιεῖν κρίμα κὰι δικαιοσύνην καλήν. οὐκ cognouerē nō iudicauerē iudiciū humili: neq; indi ἔγνωσαν οὐκ ἔκριναν κρίσιν ταπεινῷ, οὐ δὲ κρί cū pauperis. nōne hoc est ignorare te me dicit σει πένητος. οὐ τοῦτό ἐστιν τὸ μὴ γινῶσκέ σε ἐμὶ λέγει dñs: ecce nō sunt oculi tui recti: neq; cor κύριος; ἰδοὺ οὐκ εἰσὶν οἱ ὀφθαλμοί σου εὐθεῖς, οὐ δὲ καρ tuū bonū. sed ad auaritiā tuā τ vt sāgui δία σου καλή. ἀλλ' εἰς τὴν πλεονεξίαν σου κὰι ὡς αἷμα nē innocētē effundas τ ad iniqitatē τ ad homicidiū: μετὰ τὸ ἀθῶον τοῦ ἐκχέαι κὰι εἰς ἀδικήματα κὰι εἰς φόνον, τοῦ vtfacias ea. ppter hoc hec dicit dñs ad ioachim filū io ποιεῖν ταῦτα. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐπὶ ἰωακὶμ υἱὸν ἰω sie regē iuda: ve sup bolem hūc. nō σία βασιλέα ἰούδα, οὐαὶ ἐπὶ τὸν ἄνδρα τοῦτον· οὐ plāgent eū o frater. neq; flebunt μὴ κόψονται αὐτὸν ὦ ἀδελφέ, οὐ δὲ μὴ κλαύσονται eū: ve mihi dñe τ ve mihi frater sepultura asini ipso αὐτόν, οἴ μοι κύριε κὰι οἴ μοι ἀδελφὲ ταφὴ ὄνου ταφή liek: putrefact? pticiē vtra portā hierusa σεται, συρεῖσεις ῥιφήσεται ἐπέκεινα τῆς πύλης ἱερου lem. ascēde in libanū τ clama. τ in σαλήμ· ἀνάβαθι εἰς τὸν λίβανον κὰι κέκραξον· κὰι εἰς basan da vocē tuā τ clama trans τὴν βασὰν δὸς τὴν φωνήν σου κὰι βόησον εἰς τὸ πέρα mare: q: cōtriti sunt oēs τῆς θαλάσσης, ὅτι συνετρίβησαν πάντες

amatores tui loquuti sũt ad te in ruina
οἱ ἐρασαί σου ἐλάλησαν πρὸς σὲ ἐν τῇ πορείᾳ σου
tua: ꝛ vidisti: nõ audiã. hec via tua ab ado
F
σου, καὶ ἔφας, ὅτι οὐκ ἀκούσομαι· αὕτη ἡ ὁδός σου ἐκ νε
lescẽtia tua. nõ audiuisti vocẽ meã. oẽes
πότης σου· οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς μου· πάντας τοὺς
pastores tuos pascet ventus: ꝛ amatores tui in cap
ποιμένας σου ποιμανεῖ ἄνεμος· καὶ οἱ ἐρασαί σου ἐν αἰχ
tiuitatẽ egredient. q: tũc cõfunderis ꝛ ihonora
μαλωσίᾳ ἐξελεύσονται· ὅτι τότε αἰσχυνθήσῃ καὶ ἀτιμω
beris ab oibus amãtib: te: q̃ hitas in
θήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν φιλούντων σε, κατοικοῦσα ἐν τῷ
libano nidificãs in cedris. igemisces cũ
λιβάνῳ ἐνοσσεύουσα ἐν ταῖς κέδροις· καταστενάξεις ἐν
venerint tibi dolores: dolores q̃si parturiẽtis. viuo ego di
τῷ ἐλθεῖν σοι ὀδύνας, ὡδῖνας ὡς τικτούσης· ζῶ ἐγὼ λέ
cit dõs. si ceso fuerit iechonias filius ioachim
γει κύριος· ἐὰν θρόμβος θῇ ἰεχονίας υἱὸς ἰωακὶμ
rex iuda sigillũ in manu ver-
βασιλεὺς ἰούδα σφραγίσμα ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς δε
tera mea. inde euellã te ꝛ tradã te in
ξιᾶς μου· ἐκεῖθεν ἐκσπάσω σε καὶ παραδώσω σε εἰς
G
manu: q̃rentiũ aiam tuã quos tu times a
χεῖρας ἐκζητούντων τὴν ψυχήν σου ὧν σὺ εὐλαβῇ ἀπὸ
facie eoꝝ: ꝛ in manus nabuchodonosor re
προσώπου αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρας ναβουχοδονοσὸρ βα
gis babylonie: ꝛ in man: chaldeoꝝ.
σιλέως βαβυλῶνος, καὶ εἰς χεῖρας τῶν χαλδαίων.
ꝛ pjciam te ꝛ matrẽ tuã q̃ peperit
καὶ ἐκρίψω σε καὶ τὴν μητέρα σου τὴν τίκουσάν
te in terrã ebi nõ nat: eo ibi. ibi moriemini. in
σε εἰς γῆν οὐ οὐκ ἐτέκετε· ἐκεῖ ἀποθανεῖσθε· εἰς
aũ terrã quã ip̃t desiderãt aiabus suis illuc
δὲ τὴν γῆν ἣν αὐτοὶ ἐπιθυμοῦσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐκεῖ
nõ reuertent. ihonoratus ẽ iechonias q̃si vas cui:
οὐ μὴ ἐπιστρέψουσιν· ἀτιμάσθη ἰεχονίας ὡς σκεῦος οὗ
nõ est vsus eius: q: piect: est ꝛ eiectus est in terrã
οὐκ ἔστι χρεία αὐτοῦ, ὅτι ἐξερρίφη καὶ ἐξεβλήθη εἰς γῆν
quã nesciebat. terra ꝛra ꝛra audi verbũ dñi. hec di-
ἣν οὐκ ἤδει· γῆ γῆ γῆ ἄκουε λόγον κυρίου. τάδε λέ
cit dõs: scribe virũ istũ abdicatũ ho-
γει κύριος, γράψον τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐκκήρυκτον ἀνο
minẽ: q: nõ crescet de semine ieo
ίκωτον, ὅτι οὐ μὴ αὐξηθῇ ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ
vir sedẽs sup thronũ dauid iperãs vltra in
ἀνὴρ καθήμενος ἐπὶ θρόνου δαυὶδ ἄρχων ἔτι ἐν τῷ
iuda.
ἰούδα.

Ca.23.

Ω pastores dispergẽtes ꝛ disperdẽ-
A
οἱ ποιμένες οἱ διασκορπίζοντες καὶ ἀπολλύο-
tes oues pascue mee. ꝓpter hoc hec dicit
ντες πρόβατα τῆς νομῆς μου· διὰ τοῦτο τάδε λέγει
dõs de israel ad pastores pascẽ
κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἐπὶ τοὺς ποιμένας τοὺς ποιμαί
tes ꝓpl̃in meũ. ecce dispersistis oues
νοντας τὸν λαόν μου· ἰδοὺ διεσκορπίσατε τὰ πρόβα
meas ꝛ expulistis eas ꝛ nõ visitastis e-
Ezc.
τά μου καὶ ἐξώσατε αὐτὰ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθε αὐ
34.f.
tas: ecce ego vidicabo sup vos scdm mala stu
τά, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκδικῶ ἐφ' ὑμᾶς κατὰ τὰ πονηρὰ ἐπι-
dia vra. ꝛ ego suscipiã reli-
τηδεύματα ὑμῶν· καὶ ἐγὼ ἐισδέξομαι τοὺς καταλει
quias ꝓpl̃i mei ab oi
πους τοῦ λαοῦ μου ἐκ πασῶν

"amatores tui. "Locut: sũ
"ad te "in abundantia tua:
"dixisti "non "audiã. "Hec
"est "via tua
"ab adolescẽtia tua: "quia
"non "audisti "vocẽ meam.
"Oẽs "pastores tuos "pa-
scet "ventus: "& amatores
tui "in captiuitatẽ "ibunt.
"Et "tunc "confunderis "&
erubesces "ab oi "malicia
tua "q̃ sedes "in libano "&
nidificas "in cedris. "Quõ
"cõgemuisti "cũ venissent
"tibi "dolores "q̃si "dolores
"parturictis. "Viuo "ego
"dicit "dñs "qa "si "fuerit "ie-
chonias "filius "ioachim
"regis "iuda "annulus "in
"manu "dextera mea: "
"inde "euellam eum. "Et
dabo te "in manum
"querentium "animã tuã:
"& in manu "quorum "tu
"formidas "faciem: "& in
manu "nabuchodonosor
"regis "babylõis: "& in ma
nu "chaldeorũ. "Et mittã
"te "& "matrem tuam "que
"genuit te "in
"terram "alienam "in qua
"nati "non "estis:
"ibiq; "moriemini. "Et in
"terram
"ad quam "ipsi "leuant "ani
mam suam
"vt reuertãtur "illuc: "non
"reuertẽtur. "Nunqd vas
fictile atq; "cõtritũ "vir "iste
"iechonias. "Nunquid
"vas "absq; oi "voluptate.
"Quare "a biecti sunt "ipsi
"& semen eius "& proiecti
"in "terram "quam
"ignorauerũt. "Terra "ter
ra "terra "audi
"sermonẽ "domini. "Hec
"dicit "dominus. "Scribe
"virum "istũ "sterilẽ "virũ q
"in diebus suis "nõ "prospe
rabitur. "Nec "enim "erit
"de semine eius "vir
"qui sedeat "super "solium
"dauid: "& potestatem ha
beat "vltra "in iuda. 23.

"E "pastoribus "qui di
sperdũt "& dilacerant
"gregem "pascue mee "di-
cit "dominus. "Ideo
"hec "dicit "dominus "de
"israel "ad
"pastores "qui pascũt "po
populum meum. "Vos
"disperstis "gregem meũ
"& eiecistis eos "& non
"visitastis "eos. "Ecce ego
"visitabo "super vos
"maliciam "studiorũ vestro
rũ: "ait "domin. "Et ego
"congregabo "reliquias
"gregis mei "de omnibus

אָרַב שָׁלָה "מְאַהֲבַיִךְ: דִּבַּרְתִּי אֵלַיִךְ בְּשַׁלְוָתֵךְ
שָׁמַע "אָמַרְתְּ לֹא אֶשְׁמָע זֶה דַרְכֵּךְ
נָעַר מִנְּעוּרַיִךְ כִּי לֹא שָׁמַעַתְּ בְּקוֹלִי: כָּל
רָעָה אָהַב "רֹעַיִךְ תִּרְעֶה רוּחַ וּמְאַהֲבַיִךְ בַּשְּׁבִי
שָׁבַת בּוֹשׁ יֵלְכוּ כִּי אָז תֵּבֹשִׁי וְנִכְלַמְתְּ מִכֹּל
כָּלַם רוּעַ רָעָתֵךְ: יֹשַׁבְתִּי בַּלְּבָנוֹן מְקַנְּנָתִי
מָה בָּאֲרָזִים מָה נֶאֱנַחְתְּ בְּבוֹא לָךְ
חוּל יָלַד חֲבָלִים חִיל כַּיּוֹלֵדָה: חַי אָנִי נְאֻם
יְהוָה כִּי אִם יִהְיֶה כָנְיָהוּ בֶן יְהוֹיָקִים
חָתָם מֶלֶךְ יְהוּדָה חוֹתָם עַל יַד יְמִינִי כִּי
נָתַק מִשָּׁם אֶתְּקָנְךָ: וּנְתַתִּיךְ בְּיַד
בַּקֵּשׁ מְבַקְשֵׁי נַפְשֶׁךָ וּבְיַד אֲשֶׁר אַתָּה
גּוּר פָּנָה יָגוֹר מִפְּנֵיהֶם וּבְיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר
טִיל מֶלֶךְ בָּבֶל וּבְיַד הַכַּשְׂדִּים: וְהִטַּלְתִּי
אֶתְכֶם וְאֶת אִמְּךָ אֲשֶׁר יְלָדַתְךָ עַל
הָאָרֶץ אַחֶרֶת אֲשֶׁר לֹא יְלַדְתֶּם
סוּת שָׁם וְשָׁם תָּמוּתוּ: וְעַל הָאָרֶץ
נָשָׂא אֲשֶׁר הֵם מְנַשְּׂאִים אֶת נַפְשָׁם
שׁוּב לָשׁוּב שָׁמָּה לֹא יָשׁוּבוּ: הַעֶצֶב
בָּזָה נִבְזֶה נִפּוּץ הָאִישׁ הַזֶּה כָּנְיָהוּ אִם
כְּלִי אֵין חֵפֶץ בּוֹ מַדּוּעַ הוּטַלוּ הוּא
טִיל שֶׁלֶךְ וְזַרְעוֹ וְהִשְׁלְכוּ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
לֹא יְדָעוּהוּ: אֶרֶץ אֶרֶץ אֶרֶץ שְׁמָעִי
דְּבַר יְהוָה: כֹּה אָמַר יְהוָה כְּתֻבוּ אֶת
עָרִיר צְלַח הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי גֶּבֶר לֹא יַצְלִיחַ
יוֹם בְּיָמָיו כִּי לֹא יַצְלִיחַ מִזַּרְעוֹ אִישׁ
יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא דָוִד וּמֹשֵׁל עוֹד
בִּיהוּדָה:

Cap.xxiij

הוֹי רֹעִים מְאַבְּדִים וּמְפִיצִים
רָעָה אֹבֵד פּוֹץ רָעָה אֶת צֹאן מַרְעִיתִי נְאֻם יְהוָה: לָכֵן
כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל
הָרֹעִים הָרֹעִים אֶת עַמִּי אַתֶּם
נָסַח הֲפִצֹתֶם אֶת צֹאנִי וַתַּדִּחוּם וְלֹא
פְקַדְתֶּם אֹתָם הִנְנִי פֹקֵד עֲלֵיכֶם
רוּעַ עֲלַל אֶת רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם נְאֻם יְהוָה: וַאֲנִי
אָגַבֵּץ אֶת שְׁאֵרִית צֹאנִי מִכֹּל

Pritiua.heb. Tex.heb.biere.xxiij.

הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדַּחְתִּי אֹתָם שָׁם
וַהֲשִׁיבֹתִי אֶתְהֶן עַל נְוֵהֶן וּפָרוּ וְרָבוּ׃ שוב פרה רבה קום
וְהֵקִמֹתִי עֲלֵיהֶם רֹעִים וְרָעוּם וְלֹא רעה ירא
יִירְאוּ עוֹד וְלֹא יֵחַתּוּ וְלֹא יִפָּקֵדוּ תתת פקד
נְאֻם יְהוָה׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים נאם בוא
יהוה וַהֲקִמֹתִי לְדָוִד צֶמַח צַדִּיק צדק
וּמָלַךְ מֶלֶךְ וְהִשְׂכִּיל וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ׃ שכל שפט יום עשע
בְּיָמָיו תִּוָּשַׁע יְהוּדָה שכן
וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֹּן לָבֶטַח וְזֶה שְׁמוֹ קרא
אֲשֶׁר יִקְרְאוּ יְהוָה צִדְקֵנוּ׃ לָכֵן הִנֵּה יום בוא
יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְלֹא יֹאמְרוּ אמר עלה
עוֹד חַי יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ כִּי אִם חַי
יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה וַאֲשֶׁר הֵבִיא אֶת בוא צפון
זֶרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צָפוֹנָה וְכָל הדח
וּמִכָּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדַּחְתִּים
שָׁם וְיָשְׁבוּ עַל אַדְמָתָם׃ לַנְּבִיאִים
נִשְׁבַּר לִבִּי בְּקִרְבִּי רָחֲפוּ כָּל עַצְמוֹתָי שבר
הָיִיתִי כְּאִישׁ שִׁכּוֹר וּכְגֶבֶר עֲבָרוֹ היה שבר
יָיִן מִפְּנֵי יְהוָה וּמִפְּנֵי דִּבְרֵי קָדְשׁוֹ׃ פנה
כִּי מְנֵאֲפִים מָלְאָה הָאָרֶץ כִּי מִפְּנֵי נאף
אָלָה אָבְלָה הָאָרֶץ יָבְשׁוּ נְאוֹת אלה
מִדְבָּר וַתְּהִי מְרוּצָתָם רָעָה רוץ היה
וּגְבוּרָתָם לֹא כֵן׃ כִּי גַם גַּם נָבִיא גַּם נבא
כֹּהֵן חָנֵפוּ גַּם בְּבֵיתִי מָצָאתִי רָעָתָם
נְאֻם יְהוָה׃ לָכֵן יִהְיֶה דַרְכָּם לָהֶם היה
כַּחֲלַקְלַקּוֹת בָּאֲפֵלָה יִדָּחוּ וְנָפְלוּ דחה
בָהּ כִּי אָבִיא עֲלֵיהֶם רָעָה שְׁנַת שנה בוא
פְּקֻדָּתָם נְאֻם יְהוָה׃ וּבַנְּבִיאִי נבא
שֹׁמְרוֹן רָאִיתִי תִּפְלָה הִנְבְּאוּ בַּבַּעַל ראה
וַיַּתְעוּ אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל׃ וּבַנְּבִיאֵי תעה
יְרוּשָׁלִַם רָאִיתִי שַׁעֲרוּרָה נָאוּף נאף
וְהָלוֹךְ בַּשָּׁקֶר וְחִזְּקוּ יְדֵי מְרֵעִים רוץ
לְבִלְתִּי שָׁבוּ אִישׁ מֵרָעָתוֹ הָיוּ שוב היה
לִי כֻּלָּם כְּסֹדֹם וְיֹשְׁבֶיהָ כַּעֲמֹרָה׃
לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עַל

Trãsla.B.Vie.

terris ad aquas eiecero eos illuc: ooooooooooooo
& conuertã eos ad rura sua: & crescẽt & multiplicabũtur: & suscitabo sup eos pastores: & pascent eos. Non formidabunt vltra: & non pauebũt: & nullus q̃retur ex numero dicit dñs. Ecce dies veniũt dicit dñs: & suscitabo dauid germẽ iustum: & regnabit rex: & sapiens erit: & faciet iudiciũ & iusticiã in terra. In diebus illis saluabitur iuda: & israel habitabit cõfidenter. Et hoc est nomẽ qd vocabũt eũ: dñs iustus nr. Propter hoc ecce dies veniunt dicit dominus: & non dicent oo vltra viuit domin qui eduxit filios ooooooooooo israel de terra egypti: sed viuit ooooooooooooo dominus qui eduxit & adduxit ooooooooooooo semen domus israel de terra aquilonis: oooooooo & de cunctis terris ad quas eieceram eos oooo illuc: & habitabũt in terra sua. Ad prophetas oo Contritũ est cor meũ in medio mei: cõtremuerũt oia ossa mea. Factus sũ quasi vir ebri: & q̃si hõ madidus a vino: a facie dñi & a facie verborum sanctorũ eius: qa adulteris repleta est terra: qa a facie maledictionis luxit terra: arefacta sunt arua deserti. Factus est cursus eorum malus: oo & fortitudo eorum dissimilis. Propheta nãq; & sacerdos polluti sũt: & in domo mea inueni malũ eorũ ait dñs. Idcirco via eorum erit oooooooo q̃si lubricũ in tenebris: impellẽtur ei & corruẽt in ea. Afferã enim sup eos mala: annum oooo visitationis eorũ ait dominus. Et in prophetis samarie vidi fatuitatẽ: & prophetabãt in baalim & decipiebãt ppl̃m meũ israel. Et in prophetis hierusalem vidi similitudinem adulterantium oo & iter mẽdacii. Et cõfortauerũt manus pessimorũ: vt non cõuerteretur vnusq̃sq; a malicia sua. Facti sũt mihi oẽs vt sodoma: & hitatores ei q̃si gomorra. Propẽea hec dicit dñs exercituum ad

Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

terra q̃ expulsi eos illuc: τ restituam eos in
τῆς γῆς ἐξώσα αὐτοὺς ἐκεῖ, καὶ καταστήσω αὐτοὺς εἰς
pascua sua. τ crescent τ multiplicabunt:
τὴν νομὴν αὐτῶν. καὶ αὐξηθήσονται καὶ πληθυνθήσονται,
τ suscitabo eis pastores q̃ pascent eos:
καὶ ἀναστήσω αὐτοῖς ποιμένας οἱ ποιμανοῦσιν αὐτούς,
τ nõ formidabunt vltra neq; pauebunt neq; requi
καὶ οὐ φοβηθήσονται ἔτι οὐδὲ πτοηθήσονται οὐδὲ ἐκδη
rent dicit dñs. ecce dies veniunt dicit do
μηθήσονται λέγει κύριος. ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύ
minus: τ suscitabo dauid orientem iustũ: τ re
ριος, καὶ ἀναστήσω τῷ δαυὶδ ἀνατολὴν δικαίαν, καὶ βα
gnabit rex τ intelliget τ faciet iudiciũ τ
σιλεύσει βασιλεὺς καὶ συνήσει καὶ ποιήσει κρῖμα καὶ
iusticiam in tra. in diebus eius salua
δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς. ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ σωθή
bitur iuda: τ israel hitabit cõfidẽter: τ
σεται ἰούδας, καὶ ἰσραὴλ κατασκηνώσει πεποιθῶς, καὶ
hoc nomẽ eius q̃ vocabit eum dñs iosadech.
τοῦτο γὸ ὄνομα αὐτοῦ ὃ καλέσει αὐτὸν κύριος ἰωσιδέκ.
ppt̃ hoc ecce dies veniũt dicit dñs: τ nõ
διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος, καὶ οὐκ
dicent vltra viuit dñs: q̃ eduxit domũ israel de tra
ἐροῦσιν ἔτι ζῇ κύριος, ὃς ἀνήγαγε τὸν οἶκον ἰσραὴλ ἐκ γῆς
egypti. sed viuit dñs q̃ adduxit τ cõgregauit
αἰγύπτου. ἀλλὰ ζῇ κύριος ὃς ἀνήγαγε καὶ συνήγαγε
omne semen israel de tra aqlonis: τ de cun
ἅπαν τὸ σπέρμα ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς βορρᾶ, καὶ ἀπὸ πα
ctis regionib q̃ expulsi sunt illuc: τ restituit
σῶν τῶν χωρῶν οὗ ἐξώσθησαν ἐκεῖ, καὶ ἀποκατέστησε
eos in locum suum. in ppheties cõtrit
αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. ἐν τοῖς προφήταις συνετρί
est cor meũ: in me cõmota sũt oia ossa mea:
βη ἡ καρδία μου, ἐν ἐμοὶ ἐσαλεύθη πάντα τὰ ὀστᾶ μου,
fact sus q̃si vir cõtritus τ q̃si homo ca
ἐγένετο ὡς ἀνὴρ συντετριμμένος καὶ ὡσεὶ ἄνθρωπος κα
ptus τ vino a facie dñi τ a fa
τεχόμενος ἀπὸ οἴνου ἀπὸ προσώπου κυρίου καὶ ἀπὸ προ
cie decoris glie eius: qꝫ adulterio repleta e
σώπου εὐπρεπείας δόξης αὐτοῦ, ὅτι μοιχῶν ἐπλήσθη
terra: qꝫ a facie hor luxit terra: arefacta
ἡ γῆ, ὅτι ἀπὸ προσώπου τούτων ἐπένθησεν ἡ γῆ, ἐξηράνθη
sunt pascua deserti: τ fact e cursus eor ma
σαν αἱ νομαὶ τῆς ἐρήμου, καὶ ἐγένετο ὁ δρόμος αὐτῶν πο
lus: τ fortitudo eor nõ sic: qꝫ sacerdos τ ppte
νηρός, καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν οὐχ οὕτως, ὅτι ἱερεὺς καὶ προφή
ta polluti sunt: τ in domo mea vidi malitiae eo
της ἐμολύνθησαν, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ μου εἶδον πονηρίας αὐ
rũ dicit dñs. ppter̃ fiat via illor tpl̃
τῶν λέγει κύριος. διὰ τοῦτο γενήθω ἡ ὁδὸς αὐτῶν αὐτοῖς
in lubricũ in caligie: τ supplantabũtur τ eor
εἰς ὀλίσθημα ἐν γνόφῳ, καὶ ὑποσκελισθήσονται καὶ πε
ruent in ea: qꝫ iferam sup eos mala in anno
σοῦνται ἐν αὐτῇ, ὅτι ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς κακὰ ἐν ἐνιαυ
visitatiõis eor dicit dñs. τ in ppte
τῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν λέγει κύριος, καὶ ἐν τοῖς προφή
tis samarie vidi iniqtatẽ: ppheteuerunt in ba
ταις σαμαρείας εἶδον ἀσεμόματα προεφήτευσαν ἐπὶ βα
al: τ deceperunt ppl̃m meũ israel. τ in
άλ, καὶ ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ. καὶ ἐν τοῖς
ppheties hierusalem vidi horribilia adulterãtes τ
προφήταις ἱερουσαλὴμ εἶδον φρικτὰ μοιχωμένους καὶ
ambulantes in mẽdacio: τ apphendentes ma
πορευομένους ἐν ψευδέσιν, καὶ ἀντιλαμβανομένους χει
nus malor: ne cõuerteretur vnusq̃sq; a ma
ρῶν πονηρῶν, τοῦ μὴ ἀποστραφῆναι ἕκαστον ἀπὸ τῆς κα
a sua mala. facti sunt mihi oẽes q̃si so
κίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς. ἐγένοντό μοι πάντες ὡς σό
doma τ hitantes eam q̃si gomorra. ppte
δομα καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν ὡσεὶ γόμορρα. διὰ τοῦ
rea hec dicit dñs exercituum ad
γο τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων πρὸς ooooooooo

pphetas ecce ego cibo eos dolozib: τ
τοὺς προφήτας ἰδοὺ ἐγὼ ψωμίζω αὐτοὺς ὀδύνας, καὶ
potabo eos aq amara: q; a pphetis ie
ποτιῶ αὐτοὺς ὕδωρ πικρόν, ὅτι ἀπὸ τῶν προφητῶν ἐξ
rusalē egressa è pollutio oi terre. sic dicit
ρουσαλὴμ ἐξῆλθεν μολυσμὸς πάσῃ τῇ γῇ. οὕτως λέγει
dñs omīp: ne audiatis verba p:
κύριος ὁ παντοκράτωρ, μὴ ἀκούετε τοὺς λόγους τῶν προ
phetarū pphetantiũ vobis. q: vanã faciũt ipi
φητῶν τῶν προφητευόντων ὑμῖν· ὅτι ματαιοῦσιν αὐτοὶ
uisionẽ a corde eor. loquũt τ nõ de ore
ὅρασιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν λαλοῦσιν καὶ οὐκ ἀπὸ στόμα
dñi dicũt abiicientib: verbũ
τος κυρίου λέγουσιν τοῖς ἀπωθουμένοις τὸν λόγον
dñi. pax erit vobis: τ oibus ãbulanti
κυρίου· εἰρήνη ἔσται ὑμῖν, καὶ πᾶσι τοῖς πορευομέ
bus volũtatib: suis. omni ãbulanti in erro
νοις τοῖς θελήμασιν αὐτῶν· παντὶ πορευομένῳ ἐν πλά
re cordis sui nõ veniẽt sup te mala: qui de stetit
νῃ καρδίας αὐτοῦ οὐκ ἥξει ἐπί σε κακά, ὅτι τίς ἔστη
in subsiliẽtia dñi τ vidit τ audiuit sermonẽ e
ἐν ὑποστήματι κυρίου καὶ ἴδοι καὶ ἤκουσεν τὸν λόγον αὐ
ius? de auris? pecpit τ audiuit? ecce cõmotio a
τοῦ; τίς ἐνωτίσατο καὶ ἤκουσεν; ἰδοὺ σεισμὸς παρὰ
dñi τ ira egreditur in cõmotionẽ. cõuer
κυρίου καὶ ὀργὴ ἐκπορεύεται εἰς συστεισμόν· συστρεφε
sa in impios veniet: τ nõ reuertetur fu
μένη ἐπὶ τοὺς ἀσεβεῖς ἥξει, καὶ οὐκ ἀποστρέψει ὀργὴ
ror dñi donec faciat illud τ donec suscitet il
μὸς κυρίου ἕως ἂν ποιήσῃ αὐτὸ καὶ ἕως ἂν ἀναστήσῃ αὐ
lud a conatu cordis sui. i nouissimis
τὸ ἀπὸ ἐγχειρήματος καρδίας αὐτοῦ. ἐν ἐσχάτοις
dib: intelligẽt ea. nõ mittebam
τῶν ἡμερῶν νοήσουσιν αὐτά· οὐκ ἀπέστελλον τοὺς
pphetas: τ ipi currebant. nõ loquut sũ ad
προφήτας, καὶ αὐτοὶ ἔτρεχον· οὐκ ἐλάλησα πρὸς
eos: τ ipi pphetabant. τ si stetis
αὐτούς, καὶ αὐτοὶ προεφήτευον· καὶ εἰ ἔστη
sent in subsiliẽtia mea τ audissent verba mea: τ
σαν ἐν ὑποστάσει μου καὶ ἤκουσαν τῶν λόγων μου, καὶ
pplm meũ auertissent a malo studi
ἐπέστρεψαν λαόν μου ἀπὸ πονηροῦ ἐπιτη
o suo. deus appropiãs ego sum dicit dñs:
δεύματων αὐτῶν· θεὸς ἐγγίζων ἐγώ εἰμι λέγει κύριος,
τ nõ deus de longe. si abscondet homo in ab
καὶ οὐχὶ θεὸς πόρρωθεν· εἰ κρυβήσεται ἄνθρωπος ἐν κρυ
scondito τ ego nõ videbo eum: dicit dñs. nũqd nõ
φαίῳ καὶ ἐγὼ οὐκ ὄψομαι αὐτόν, λέγει κύριος· μὴ οὐρα
celum τ trã ego ipleo: dicit dñs.
νὸν καὶ τὴν γῆν ἐγὼ πλήρω, λέγει κύριος·
audiui q̃ loquũtur pphete q̃ pphetant in
ἤκουσα ἃ λαλοῦσιν οἱ προφῆται ἃ προφητεύουσιν ἐπὶ
nole meo mẽdacia dicẽtes: somniaui som
τῷ ὀνόματί μου ψευδῆ λέγοντες, ἐνυπνιασάμην ἐνυ
niũ: vsq;quo erit in corde pphetar
πνίῳ, ἕως πότε ἔσται ἐν καρδίᾳ τῶν προφητῶν τῶν
pphetantiũ mẽdacia: τ cũ pphetant ip
pphetantiũ mẽdacia: τ cũ pphetant ip
προφητευόντων ψευδῆ, καὶ ἐν τῷ προφητεύειν αὐ
si voluntates cordis eor: cogi
τοὺς τὰ θελήματα τῆς καρδίας αὐτῶν τῶν λογιζο
tantiũ vt obliuiscãt nominis mei in
μένων τοῦ ἐπιλαθέσθαι τοῦ ὀνόματός μου ἐν τοῖς
somniis suis q̃ narrabant vnusq;q; ad pri
ἐνυπνίοις αὐτῶν ἃ διηγοῦντο ἕκαστος πρὸς τὸν πλη
mũ suũ. sicut obliti sunt pres eor
σίον αὐτοῦ. καθότι ἐπιλέλοιπεν τὰ πατέρες αὐτῶν
nois mei in baal. ppheta in quo
τοῦ ὀνόματός μου ἐν τῷ βαάλ. ὁ προφήτης ἐν ᾧ τὸ
somniũ est: narret somniũ suũ: τ in q̃
ἐνύπνιόν ἐστιν, διηγησάσθω τὸ ἐνύπνιον αὐτοῦ, καὶ ἐν ᾧ

prophetas. b Ecce ego ci
babo eos absintio: ooooo
m& potabo eos felle. q A
oooooooooooooooooooooooo
r pphetis r eni hierusalem
r egressa est pollutio sup
oem terram. s Hec dicit
b dñs c exercituũ. b Nolite
c audire verba pphetarũ
r qui prophetant oooooooo
b vobis & decipiunt vos.
o Visionem oooooooooooo
p cordis sui loquũtur nõ
o de ore dñi. Dicunt oooo
r his qui blasphemãt me:
s locutus est dñs: b pax eo
c erit vobis: & oibus qui
r ambulant in prauitate
b cordis sui dixerunt: nõ
s veniet super vos malũ.
t Quis enim affuit in cõ
silio domini & vidit ooo
u& audiuit sermonẽ eius?
s Quis cõsiderauit verbũ
illus & audiuit? Ecce tur
bo dñice indignationis
b egredietur & tempestas
s erumpens super caput
u impiorũ veniet. t Non
q reuertetur furor dñi
r vsq; dum faciat & vsq;
duz cõpleat cogitatione
c cordis sui. b In nouissi
mis dieb intelligetis cõ
silium eius. s Non mitte
bam prophetas & ipsi eo
m currebant: non loque
bar ad eos: & ipsi oooooo
r pphetabãt. o Si stetissent
u in cõsilio meo & nota fe
cissent verba mea populo
meo b auertissent vtiq; eos
c a via sua mala & cogita
tionib suis pessimis. Pu
tas ne de b e vicino ego
sum dicit dñs: m& nõ de
o de longe? t Si occultabi
tur vir in absconditis: oo
& ego non videbo eum
r dicit dñs? Nunquid ooo
non celum & terrã ego
s implebo oooooooooooooo
b dicit dominus? Audiui
m que oooooooooooooooooo
u dixerunt prophete pro
phetantes q in nomie meo
r mẽdaciũ atq; dicentes.
s Sõniaui somniaui. Vsq;
quo istud est in corde p
phetarum vaticinantiũ
b mendaciũ & pphetantiũ
r seductiones cordis sui?
b Qui volunt facere vt ob
liuiscatur ppls meus nois
mei ppter somnia eorũ
o que narrãt q vnusquisq;
r ad proximũ suum sicut
r obliti sunt patres eorũ
r nois mei propter baal.
u Propheta qui habet co
b somnium narret somnium: & qui oooooooooooo

נְבָא אֶבֶל הַנְּבִיאִים הִנְנִי מַאֲכִיל אֹתָם לַעֲנָה
וְהַשְּׁקִתִים מֵי רֹאשׁ כִּי מֵאֵת
נְבִיאֵי יְרוּשָׁלִַם יָצְאָה חֹנֶפָה לְכָל
הָאָרֶץ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אַל
תִּשְׁמְעוּ עַל דִּבְרֵי הַנְּבִיאִים הַנִּבְּאִים
לָכֶם מַהְבִּלִים הֵמָּה אֶתְכֶם חֲזוֹן
לִבָּם יְדַבֵּרוּ לֹא מִפִּי יְהוָה׃ אֹמְרִים
אָמוֹר לְמְנַאֲצַי דִּבֶּר יְהוָה שָׁלוֹם
יִהְיֶה לָכֶם וְכֹל הַלֵּךְ בִּשְׁרִרוּת
לִבּוֹ אָמְרוּ לֹא תָבוֹא עֲלֵיכֶם רָעָה׃
כִּי מִי עָמַד בְּסוֹד יְהוָה וַיַּרְא
וַיִּשְׁמַע אֶת דְּבָרוֹ מִי הִקְשִׁיב דְּבָרוֹ
וַיִּשְׁמָע׃ הִנֵּה סַעֲרַת יְהוָה חֵמָה
יָצְאָה וְסַעַר מִתְחוֹלֵל עַל רֹאשׁ
רְשָׁעִים יָחוּל׃ לֹא יָשׁוּב אַף יְהוָה
עַד עֲשֹׂתוֹ וְעַד הֲקִימוֹ מְזִמּוֹת לִבּוֹ
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים תִּתְבּוֹנְנוּ בָהּ בִּינָה׃
לֹא שְׁלַחְתִּי אֶת הַנְּבִיאִים וְהֵם
רָצוּ לֹא דִבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם וְהֵם
נִבָּאוּ׃ וְאִם עָמְדוּ בְּסוֹדִי וַיַּשְׁמִיעוּ
דְבָרַי אֶת עַמִּי וַיְשִׁבוּם מִדַּרְכָּם
הָרָע וּמֵרֹעַ מַעַלְלֵיהֶם׃ הֲאֱלֹהֵי
מִקָּרֹב אֲנִי נְאֻם יְהוָה וְלֹא אֱלֹהֵי
מֵרָחֹק׃ אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים
וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יְהוָה הֲלוֹא
אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא
נְאֻם יְהוָה׃ שָׁמַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר
אָמְרוּ הַנְּבִיאִים הַנִּבְּאִים בִּשְׁמִי
שֶׁקֶר לֵאמֹר חָלַמְתִּי חָלָמְתִּי׃ עַד
מָתַי הֵיש בְּלֵב הַנְּבִיאִים נִבְּאֵי
הַשָּׁקֶר וּנְבִיאֵי תַרְמִית לִבָּם׃
הַחֹשְׁבִים לְהַשְׁכִּיחַ אֶת עַמִּי שְׁמִי
בַּחֲלוֹמֹתָם אֲשֶׁר יְסַפְּרוּ אִישׁ
לְרֵעֵהוּ כַּאֲשֶׁר שָׁכְחוּ אֲבוֹתָם אֶת
שְׁמִי בַּבַּעַל׃ הַנָּבִיא אֲשֶׁר אִתּוֹ
חָלוֹם יְסַפֵּר חָלוֹם וַאֲשֶׁר דְּבָרִי

[a]אֹתוֹ [b]יִדַּבֵּר [c]דְּבָרִי [d]״ אֱמֶת [e]מַה [f]לַּתֶּבֶן [g]דָּבָר
[h]אֶת [i]הַדָּבָר [k]נְאֻם [l]יְהוָה: [m]הֲלוֹא [n]כֹה [o]דְּבָרִי
[p]כָּאֵשׁ [q]נְאֻם [r]יְהוָה [s]וּכְפַטִּישׁ [t]יְפֹצֵץ [u]פֶּטֶשׁ
[v]סָלַע: [w]לָכֵן [x]הִנְנִי [y]עַל [z]הַנְּבִיאִים [a]נְאֻם
[b]יְהוָה [c]מְגַנְּבֵי [d]״ דְבָרַי [e]״ אִישׁ [f]מֵאֵת [g]גְּנב
[h]רֵעֵהוּ: [i]הִנְנִי [k]עַל [l]הַנְּבִיאִים [m]נְאֻם
[n]יְהוָה [o]הַלֹּקְחִים [p]לְשׁוֹנָם [q]וְיִנְאֻמוּ [r]נְאֻם: [s]לָשׁוֹן נָאַם
[t]הִנְנִי [u]עַל [v]נִבְּאֵי [w]חַלֹּמוֹת [x]שָׁקֶר [y]נְאֻם
[z]יְהוָה [a]וַיְסַפְּרוּם [b]וַיַּתְעוּ [c]אֶת [d]״ עַמִּי [e]סַפֵּר [f]תַּעֲה
[g]״ בְּשִׁקְרֵיהֶם [h]וּבְפַחֲזוּתָם [i]וְאָנֹכִי [k]לֹא
[l]שְׁלַחְתִּים [m]וְלֹא [n]צִוִּיתִים [o]וְהוֹעִיל [p]לֹא [q]צָוָה [r]כָּל
[s]יוֹעִילוּ [t]לָעָם [u]הַזֶּה [v]נְאֻם [w]יְהוָה: [x]וְכִי
[y]יִשְׁאָלְךָ [z]הָעָם [a]הַזֶּה [b]אוֹ [c]הַנָּבִיא [d]אוֹ [e]שָׁאל נָבִיא
[f]כֹּהֵן [g]״ לֵאמֹר [h]מַה [i]מַּשָּׂא [k]יְהוָה [l]וְאָמַרְתָּ
[m]אֲלֵיהֶם [n]: אֶת [o]מַה [p]מַּשָּׂא [q]וְנָטַשְׁתִּי [r]נָשָׂא
[s]אֶתְכֶם [t]נְאֻם [u]יְהוָה: [v]וְהַנָּבִיא [w]וְהַכֹּהֵן
[x]וְהָעָם [y]אֲשֶׁר [z]יֹאמַר [a]מַּשָּׂא [b]יְהוָה
[c]וּפָקַדְתִּי [d]עַל [e]הָאִישׁ [f]״ הַהוּא [g]״ וְעַל
[h]בֵּיתוֹ: [i]כֹּה [k]תֹאמְרוּ [l]אִישׁ [m]עַל אָמַר
[n]רֵעֵהוּ [o]וְאִישׁ [p]אֶל [q]אָחִיו [r]מָה [s]עָנָה
[t]יְהוָה [u]וּמָה [v]דִּבֶּר [w]יְהוָה: [x]וּמַשָּׂא
[y]יְהוָה [z]לֹא [a]תִזְכְּרוּ [b]עוֹד [c]כִּי״ הַמַّשָּׂא זָכַר
[d]יְהוָה [e]לְאִישׁ [f]דְּבָרוֹ [g]יִהְיֶה [h]וַהֲפַכְתֶּם [i]אֶת
[k]דִּבְרֵי [l]אֱלֹהִים [m]חַיִּים [n]יְהוָה [o]צְבָאוֹת
[p]אֱלֹהֵינוּ: [q]כֹּה [r]תֹאמַר [s]אֶל [t]הַנָּבִיא
[u]מָה [v]עָנָךְ [w]יְהוָה [x]וּמָה [y]דִּבֶּר [z]יְהוָה: עָנָה
[a]וְאִם״ מַשָּׂא [b]יְהוָה [c]תֹּאמֹרוּ [d]לָכֵן
[e]כֹּה [f]אָמַר [g]יְהוָה [h]יַעַן [i]אֲמָרְכֶם [k]אֶת
[l]הַדָּבָר [m]הַזֶּה [n]מַשָּׂא [o]יְהוָה [p]וָאֶשְׁלַח שָׁלַח
[q]אֲלֵיכֶם [r]לֵאמֹר [s]לֹא [t]תֹאמְרוּ
[u]מַשָּׂא [v]יְהוָה: [w]לָכֵן [x]הִנְנִי״ וְנָשִׁיתִי נָשָׁה
[y]״ אֶתְכֶם [z]נָשֹׂא [a]וְנָטַשְׁתִּי [b]אֶתְכֶם
[c]וְאֶת [d]הָעִיר [e]אֲשֶׁר [f]נָתַתִּי [g]לָכֶם
[h]וְלַאֲבוֹתֵיכֶם [i]מִלְּפָנָי: [k]וְנָתַתִּי [l]עֲלֵיכֶם [m]פָּנָה נָתַן
[n]חֶרְפַּת [o]עוֹלָם [p]וּכְלִמּוּת [q]שׁוֹלָם [r]אֲשֶׁר [s]לֹא כָּלַם
[t]לֹא [u]תִשָּׁכַחְנָה: שָׁכַח

[a]habet [b]sermonē meũ: [c]lo-
q̃tur [d]sermonē meũ [e]vere.
[f]Quid [g]paleis [h]ad [i]triticũ
[k]dicit [l]dñs: [m]Nũqd nõ [n]ver
ba mea sunt [o]q̃si ignis [p]dí-
cit [q]dñs: [r]et q̃si malleus [s]cõ
terens [t]petrã: [u]Propterea
[v]ecce ego [w]ad [x]prophetas
[y]ait [z]domin[a] qui furantur
[b]verba mea [c] vnusquisq;
[d]proximo suo. [e]Ecce ego
[f]ad [g]prophetas [h]ait ooooo
[i]dñs [k]qassumunt [l]linguas
suas [m] & aiunt [n] dicit dñs.
[o]Ecce ego [p]ad [q]prophetas
[r]somniãtes [s]mẽdaciũ [t]dicit
[u]dñs: qui [v]narrauerunt ea
[w] & seduxerũt [x]ppl'm meũ
[y]in mẽdacio suo [z] & in mi
raculis suis: [a]cũ ego [b]non
[c]misissem eos: [d]nec [e]man
dassem eis qui [f]nihil ooooo
[g]profuerunt [h]populo [i]dí-
cit [k]dominus. [l] Si igitur
[m]interrogauerit te [n]ppl'us
[o]iste: [p]vel [q]propheta [r] aut
[s]sacerdos [t] dicens: [u]quod
est [v]onus [w] domini? [x]dices
[y]ad eos. [z] Vos estis [a]onus.
[b]Proficiam quippe ooooo
[c]vos [d]dicit [e] dominus. [f] Et
propheta [g] & sacerdos ooo
[h] & populus [i]qui [j]dicit [k] o-
nus [l] domini oooooooooo
[m]visitabo [n]super [o]virum [p] il
lum [q] & super ooooooooooo
[r]domum eius. [s] Hec [t]dice
tis [u]vnusquisq; [v]ad ooooo
[w]proximũ [x] & [y]ad [z]fratrem
suum. [a] Quid [b] respondit
[c]dominus: [d] & quid [e]locu-
tus est [f]dñs? [g]Et onus ooo
[h]dñi [i]vltra [j]non [k]memora
bitur: [l]quia [m]onus ooooo
[n]erit [o]vnicuiq; [p] sermo su?.
[q]Et peruertistis ooooooo
[r]verba [s]dei [t]viuentis [u]do-
mini [v] exercituum ooooo
[w]dei nostri. [x] Hec [y]dices [z]ad
[a]prophetam. oooooooooo
[b]Quid [c]respõdit tibi [d]dñs:
[e] & quid [f]locutus est [g]dñs?
[h]Si autem [i]onus [j]dñi [k]dí-
xeritis: [l]propter hoc ooo
[m]hec [n]dicit [o]domin?. [p]Quia
[q]dixistis oooooooooooooo
[r]sermonem [s]istum [t] onus
[u]dñi: [v] & misi ooooooooooo
[w]ad vos [x]dicens: [y]nolite [z]di-
cere oooooooooooooooo
[a]onus [b]domini: [c]propte-
rea [d]ecce ego [e]tollam ooo
[f]vos [g]portans: [h] & derelin
quam [i]vos oooooooooooo
[j] & [k]ciuitatem [l]quam [m] dedi
[n]vobis oooooooooooooo
[o] & patribus vestris [p]a [q]facie
mea: [r] & dabo [s]vos in ooo
[t]opprobriũ [u]sempiternũ
[v] & in ignominiã [w] eternã
[x]que [y]nunq; [z]obliuione de
lebitur. 24.

sermo me [a] ad eũ: narret [b]sermonẽ meũ
ὁ λόγος μου πρὸς αὐτόν, διηγησάσθω τὸν λόγον μου
in veritate. q̃d palea ad triticũ? sic
ἐπ' ἀλήθειας. τί γὰρ ἄχυρον πρὸς τὸν σῖτον; οὕτως οἱ
verba mea. nõne verba mea sicut ignis cõburẽs dicit
λόγοι μου· οὐχὶ οἱ λόγοι μου ὡσεὶ πῦρ φλέγον λέγει
dñs: [c] sicut securis icidẽs petram? [d]ppterea ecce
κύριος, καὶ ὡς πέλεκυς κόπτων πέτραν; διὰ τοῦτο ἰδοὺ
ego ad [e]pphetas dicit dñs de [f] q̃ fu
ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας λέγει κύριος ὁ ἁρπάζων τοὺς κλέ
rãtur verba mea vnusq̃q a primo
πτοντας τοὺς λόγους μου ἕκαστος παρὰ τοῦ πλησίον
suo. ecce ego ad [g]pphetas dicit dñs:
αὐτοῦ· ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας λέγει κύριος,
emittentes [h]pphetias lingue: [i] dormitã
τοὺς ἐκβάλλοντας προφητείας γλώσσης, καὶ νυσσόν
tes dormitationẽ suã. ecce ego ad [k]pphetas
τας νυσταγμὸν αὐτῶν. ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας
[l]pphetantes somnia mẽdacia: [m] & narrabãt ea:
τοὺς προφητεύοντας ἐνύπνια ψευδῆ, καὶ διηγοῦνται αὐτά,
[n] seduxerunt [o]ppl'm meũ in mẽdacio suo:
καὶ ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου ἐν τοῖς ψεύδεσιν αὐτῶν,
[p] in [q]erroribus suis: [r] ego nõ misi eos
καὶ ἐν τοῖς πλάνοις αὐτῶν, καὶ ἐγὼ οὐκ ἀπέστειλα αὐ
os: [s] nõ mandaui eis: [t] vtilitate nõ
τούς, καὶ οὐκ ἐνετειλάμην αὐτοῖς, καὶ ὠφέλειαν οὐκ
[u]derunt [v]ppl'o huic dicit dñs: [w] si
ὠφελήσουσιν τὸν λαὸν τοῦτον λέγει κύριος, καὶ ἐὰν
interrogauerit te [x]ppl'o iste: [y] vel sacerdos aut [z]ppheta di
ἐρωτήσῃ σε ὁ λαὸς οὗτος, ἢ ἱερεὺς ἢ προφήτης λέ-
cens: [a] q̃ assumptio dñi? [b] dices eis: vos
γων, τί τὸ ἄλημμα κυρίου; καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, ὑμεῖς
estis assumptio: [c] allidã vos dicit dñs: [d]
ἐστὶ τὸ ἄλημμα, καὶ ἐρῶ ὑμᾶς λέγει κύριος, καὶ ἐὰν
[e]ppheta [f] sacerdos [g] ppl'o q̃ diuerit assump
προφήτης καὶ ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ λαὸς οἱ ἂν εἴπωσι λῆμ-
tio dñi: [h] vlciscar hoiem illum [i]
μα κυρίου, καὶ ἐκδικήσω τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον καὶ
domũ eius. [k] sic dicetis vnusq̃q ad
τὸν οἶκον αὐτοῦ· ὅτι οὕτως ἐρεῖτε ἕκαστος πρὸς τὸν
[l]primũ suũ: [m] vnusq̃q ad fratrẽ suũ. q̃d [n]ref
πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· τί ἀπε
põdit dñs: [o] q̃d locus [p]est dñs: [q] assumptio dñi
κρίνη κύριος, καὶ τί ἐλάλησεν κύριος, καὶ λῆμμα κυρίου
non nominabit vltra: [r] assũptio dñi erit
οὐ μὴ ὀνομάσθῃ ἔτι, ὅτι τὸ λῆμμα κυρίου ἔσται τῷ
homini sermo eius: [s] peruertistis verba dei
ἀνθρώπῳ ὁ λόγος αὐτοῦ, καὶ ἐξεστρέψατε τοὺς λόγους θεοῦ
viuẽtis. sic dicetis ad [t]pphetam: q̃d locutus
ζῶντος· οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τὸν προφήτην, τί ἐλάλη-
est dñs deus ni? [u]ppterea hec dicit dñs:
σεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν; διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος,
eo q̃d diristis [v]monẽ istum assumptio dñi: [w]
ἀφ' ὧν εἴπατε τὸν λόγον τοῦτον λῆμμα κυρίου, καὶ ἀ
misi ad vos dicẽs: nõ dicetis assũptio dñi
πέστειλα πρὸς ὑμᾶς λέγων, οὐκ ἐρεῖτε λῆμμα κυ-
mini. [x]ppterea ecce ego assumo [y] allidã
ρίου. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ λαμβάνω καὶ ῥάσσω
vos: [z] ciuitatẽ quã dedi vobis [a] pa
ὑμᾶς, καὶ τὴν πόλιν ἣν ἔδωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πα
tribus vris [b] dabo sup vos opprobriũ sẽpiternũ:
τράσιν ὑμῶν καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς ὀνειδισμὸν αἰώνιον,
[c] ignominiã eternã: q̃ non obliuioni tradet.
καὶ ἀτιμίαν αἰώνιον, ἥτις οὐκ ἐπιλησθήσεται. Ca.24.

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

A Ostendit mihi dñs duos calathos ficuũ po-
Ἐδείξέν μοι κύριος δύο καλάθους σύκων κει-
sitos ante faciem tẽpli dñi: postq̃ trãsmi-
μένους κατὰ πρόσωπον ναοῦ κυρίου, μετὰ τὸ ἀπῳ-
grefecit nabuchodonosor rex babylonis ie
κίσαι ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς βαβυλῶνος τὸν ἰε-
choniã filiũ ioachi regem iuda: & pri
χονίαν υἱὸν ἰωακὶμ βασιλέα ἰούδα, καὶ τοὺς ἄρ-
cipes & artifices & vinctos
χοντας καὶ τοὺς τεχνίτας καὶ τοὺς δεσμώτας
de hierusalem. & adduxerit eos in babylonem:
ἐξ ἱερουσαλὴμ· καὶ ἤγαγον αὐτοὺς εἰς βαβυλῶνα,
calathus vnus ficuũ bonarũ valde: sicut fi-
ὁ κάλαθος ὁ εἷς σύκων χρηστῶν σφόδρα, ὡς τὰ σῦ-
cus festinantes: & calathus alter ficuum
κα τὰ πρώϊμα, καὶ ὁ κάλαθος ὁ ἕτερος σύκων
malarũ valde: q̃ non comedẽtur pre malitia
πονηρῶν σφόδρα, ἃ οὐ βρωθήσεται ἀπὸ πονηρίας
B.1.8. earum. & dixit dñs ad me: qd tu vides hiere
αὐτῶν. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, τί σὺ ἑωρᾶς ἱερε-
mia? & dixi: ficus: ficus bonas bonas
B μία; καὶ εἶπα, σῦκα, τὰ σῦκα τὰ χρηστὰ χρηστὰ
valde. & malas: malas valde: q̃ nõ comedẽ-
λίαν. καὶ τὰ πονηρά, πονηρὰ λίαν, ἃ οὐ βρωθήσε-
tur pre malitia earũ. & factũ ẽ verbũ dñi
ται ἀπὸ πονηρίας αὐτῶν. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad me dicens: hec dicit dñs deus israel:
πρός με λέγων, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ,
sicut ficus bone sic cognoscam
ὡς τὰ σῦκα τὰ χρηστὰ ταῦτα, οὕτως ἐπιγνώσομαι
trãsmigratos iudeos: q̃s emisi de
τοὺς ἀποικισθέντας ἰουδαίους, οὓς ἐξαπέστειλα ἐκ
loco isto in trã chaldeorũ in bona.
τοῦ τόπου τούτου εἰς γῆν χαλδαίων εἰς ἀγαθά.
& firmabo oculos meos sup eos in bo-
καὶ στήσω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπ' αὐτοὺς εἰς ἀγα-
na: & reducam eos in trã hanc.
θά, καὶ ἀποκαταστήσω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ταύτην.
& reedificabo eos & non destruã & planta-
καὶ ἀποικοδομήσω αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ καθελῶ καὶ καταφυ-
bo eos & nõ euellam. & dabo eis cor
τεύσω αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ ἐκριζώσω. καὶ δώσω αὐτοῖς καρδίαν
C vt sciant q̃ ego sum dñs. & e-
ἵνα τοῦ εἰδέναι αὐτοὺς ἐμέ, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ ἔσον-
Infra. rũt mihi in ppl'm: & ego ero
31.b. ται μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν· ὅτι
illis in deũ, q̃ conuertentur ad me ex toto corde suo. &
ἐπιστραφήσονται πρὸς ἐμὲ ἐξ ὅλης καρδίας αὐτῶν. καὶ
sicut ficus male q̃ nõ comedenti p ma
ὡς τὰ σῦκα τὰ πονηρὰ ἃ οὐ βρωθήσεται ἀπὸ πο-
litia earũ: hec dicit dñs: sic tradam
νηρίας αὐτῶν, τάδε λέγει κύριος, οὕτω παραδώ-
sedechiã regẽ iuda & pnci-
σω τὸν σεδεκίαν βασιλέα ἰούδα καὶ τοὺς μεγι-
pes eius & reliquũ hierusalem
στᾶνας αὐτοῦ καὶ τὸ κατάλειπον ἱερουσαλὴμ τοὺς
q̃ derelicti sunt in trã ista & habitã-
ὑπολελειμμένους ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ τοὺς κατοι-
tes in egypto: & dabo eos in dispersio-
κοῦντας ἐν αἰγύπτῳ, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς διασκορπι-
nem oibus regnis terre. & erunt
σμὸν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς· καὶ ἔσον-
in opprobriũ & in parabolam & in odius
D ται εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς παραβολὴν καὶ εἰς μῖσος
& in maledictionẽ i omni loco q̃ expellã eos
καὶ εἰς κατάραν ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἐξώσω αὐτοὺς
illuc. & mittam in eos famẽ &
Infra. ἐκεῖ· καὶ ἀποστελῶ ἐπ' αὐτοὺς τὸν λιμὸν καὶ τὸν
29.d. mortẽ & gladium
θάνατον καὶ τὴν μάχαιραν

Trãsla.B.Vie.

Ostendit mihi dominus: & ecce duo calathi plẽi ficis positi ante templũ dñi: postq̃ trãstulit nabuchodonosor rex babylonis iechoniã filium ioachim regem iuda & principes eius & fabrum & includorẽ de hierusalem: & adduxit eos in babylonẽ. Calathus vnus ficus bonas habebat nimis: vt solẽt ficus esse primi tẽporis. Et calathus vnus ficus hẽbat malas nimis que comedi nõ poterãt eo q̃ essent male. Et dixit dñs ad me. Quid tu vides hieremia? Et dixi. Ficus: ficus bonas: bonas valde: & malas: malas valde: que comedi nõ possunt eo q̃ sint male. Et factũ est verbum dñi ad me dicens. Hec dicit dñs deus israel. Sicut ficus he bone: sic cognoscam transmigrationem iuda quẽ emisi de loco isto in terram chaldeorũ in bonum: & ponam oculos meos super eos ad placandũ. Et reducam eos in terrã hanc: & edificabo eos & non destruã: & plãtabo eos & non euellam: & dabo eis cor vt sciant me: quia ego sum dñs. Et erunt mihi in ppl'm: & ego ero eis in deum: quia reuertẽtur ad me in toto corde suo. Et sicut ficus pessime que comedi nõ possunt eo q̃ sint male: hec dicit dominus: sic dabo sedechiam regem iuda & principes eius & reliquos de hierusalẽ qui remãserunt in vrbe hac: & qui habitant interra egypti Et dabo eos in vexationẽ afflictionẽq̃ oibus regnis terre: in opprobriũ: & in parabolã: & in prouerbiũ & in maledictionẽ in vniuersis locis ad que eieci eos: & mittam in eis gladium & famem & pestem:

Tex.be.biere.xxiiij.Prãtiua.heb.

Ca.xxiiij.

הֶרְאַנִי יְהוָה וְהִנֵּה
רָאָה שְׁנֵי דוּדָאֵי תְאֵנִים מוּעָדִים לִפְנֵי
פְּתַח הֵיכַל יְהוָה אַחֲרֵי הַגְלוֹת נְבוּכַדְרֶאצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת יְכָנְיָה בֶן יְהוֹיָקִים
מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶת שָׂרֵי יְהוּדָה וְאֶת
חָרָשׁ וְאֶת הַמַּסְגֵּר מִירוּשָׁלִַם
וַיְבִיאֵם בָּבֶל׃ הַדּוּד אֶחָד תְּאֵנִים
טוֹבוֹת מְאֹד כְּתְאֵנִי הַבְּכוּרוֹת
וְהַדּוּד אֶחָד תְּאֵנִים רָעוֹת מְאֹד
אֲשֶׁר לֹא תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ׃ וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה יִרְמְיָהוּ
וָאֹמַר תְּאֵנִים הַתְּאֵנִים הַטּוֹבוֹת
טֹבוֹת מְאֹד וְהָרָעוֹת רָעוֹת מְאֹד
אֲשֶׁר לֹא תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ׃ וַיְהִי
דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּתְּאֵנִים
הַטֹּבוֹת הָאֵלֶּה כֵּן אַכִּיר אֶת גָּלוּת
יְהוּדָה אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּי מִן הַמָּקוֹם
הַזֶּה אֶרֶץ כַּשְּׂדִּים לְטוֹבָה׃
וְשַׂמְתִּי עֵינִי עֲלֵיהֶם לְטוֹבָה
וְהֵשִׁבֹתִים עַל הָאָרֶץ הַזֹּאת
וּבְנִיתִים וְלֹא אֶהֲרֹס וְנִטַּעְתִּים
וְלֹא אֶתּוֹשׁ׃ וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב לָדַעַת
אֹתִי כִּי אֲנִי יְהוָה וְהָיוּ לִי לְעָם
וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים כִּי
יָשֻׁבוּ אֵלַי בְּכָל לִבָּם׃ וְכַתְּאֵנִים
הָרָעוֹת אֲשֶׁר לֹא תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ
כִּי כֹה אָמַר יְהוָה כֵּן אֶתֵּן אֶת
צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶת שָׂרָיו
וְאֶת שְׁאֵרִית יְרוּשָׁלִַם הַנִּשְׁאָרִים
בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְהַיֹּשְׁבִים בְּאֶרֶץ
מִצְרָיִם׃ וּנְתַתִּים לְזַעֲוָה לְרָעָה לְכָל
מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ לְחֶרְפָּה וּלְמָשָׁל
לְשְׁנִינָה וְלִקְלָלָה בְּכָל הַמְּקֹמוֹת
אֲשֶׁר אַדִּיחֵם שָׁם׃ וְשִׁלַּחְתִּי בָם
אֶת הַחֶרֶב אֶת הָרָעָב וְאֶת הַדָּבֶר

עַד תֻּמָּם מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם וְלַאֲבוֹתֵיהֶם׃ donec consumantur de terra quam dedi eis & patribus eorum.

Cap.xxv. הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה עַל יִרְמְיָהוּ עַל כָּל עַם יְהוּדָה בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לִיהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הִיא הַשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנִית לִנְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל׃ אֲשֶׁר דִּבֶּר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא עַל כָּל עַם יְהוּדָה וְאֶל כָּל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם לֵאמֹר׃ מִן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְיֹאשִׁיָּהוּ בֶן אָמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה זֶה שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה הָיָה דְבַר יְהוָה אֵלַי וָאֲדַבֵּר אֲלֵיכֶם שַׁכֵּם וְדַבֵּר וְלֹא שְׁמַעְתֶּם׃ וְשָׁלַח יְהוָה אֲלֵיכֶם אֶת כָּל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים הַשְּׁכֵם וְשָׁלֹחַ וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וְלֹא הִטִּיתֶם אֶת אָזְנְכֶם לִשְׁמֹעַ׃ לֵאמֹר שׁוּבוּ נָא אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וּמֵרֹעַ מַעַלְלֵיכֶם וְשָׁבוּ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָכֶם וְלַאֲבֹתֵיכֶם לְמִן עוֹלָם וְעַד עוֹלָם׃ וְאַל תֵּלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים לְעָבְדָם וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת לָהֶם וְלֹא תַכְעִיסוּ אוֹתִי בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם וְלֹא אָרַע לָכֶם׃ וְלֹא שְׁמַעְתֶּם אֵלַי נְאֻם יְהוָה לְמַעַן הַכְעִיסֵנִי בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם לְרַע לָכֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת יַעַן אֲשֶׁר לֹא שְׁמַעְתֶּם אֶת דְּבָרָי׃ הִנְנִי שֹׁלֵחַ וְלָקַחְתִּי אֶת כָּל מִשְׁפְּחוֹת צָפוֹן נְאֻם יְהוָה וְאֶל נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עַבְדִּי וְהֵבֵאתִים עַל הָאָרֶץ הַזֹּאת וְעַל יֹשְׁבֶיהָ וְעַל כָּל הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה סָבִיב וְהַחֲרַמְתִּים וְשַׂמְּתִים לְשַׁמָּה וְלִשְׁרֵקָה וּלְחָרְבוֹת עוֹלָם׃ וְהַאֲבַדְתִּי מֵהֶם קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל

Cap.xxv. Verbum quod factũ est ad hieremiam de omni populo iude in anno quarto ioachim filii iosie regis iuda: ipse est annus primus nabuchodonosor regis babylonis. Et locutus est hieremias propheta ad omnẽ populum iuda & ad vniuersos habitatores hierusalem: dicens. A tertio decimo anno iosie filii ammon regis iuda vsq; ad diem hanc: ipse est tertius & vicesimus annus: factũ est verbũ dñi ad me & locutus sum ad vos de nocte consurgens & loquẽs: & nõ audistis. Et misit dñs ad vos omnes seruos suos prophetas consurgens diluculo mittẽsq; & nõ audistis neq; inclinastis aures vras: vt audiretis: cum diceret. Reuertimini vnusquisq; a via sua mala: & a pessimis cogitationibus vestris: & habitabitis in terra quam dedit dominus vobis & patribus vestris a seculo & vsq; in seculum. Et nolite ire post deos alienos vt seruiatis eis: adoretisq; eos: neq; me ad iracundiã prouocetis in operibus manuũ vestrarũ: & non affligam vos. Et nõ audistis me dicit dominus: vt me ad iracũdiã prouocaretis in opibus manuum vestrarũ in malũ vestrũ. Propterea hec dicit dñs exercituum. Pro eo q̃ non audistis verba mea ecce ego mittam & assumam vniuersas cognationes aquilonis: ait domin: & nabuchodonosor regẽ babylonis seruũ meũ: et adducam eos super terram istam & sup habitatores eius: & sup oes nationes q̃ in circuitu illius sunt: & interficiã eos: & ponã eos in stupore & in sibilũ & in solitudines sempiternas. Perdãq; ex eis vocem gaudii & vocem

donec deficiant de terra quã dedi eis
ἕως ἂν ἐκλείπωσιν ἐκ τῆς γῆς ἣν ἔδωκα αὐτοῖς, καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν. Cap.25.
Verbum q̃ factũ est ad hieremiã sup omnẽ ppłm iude in ãno quarto ioachim filij iosie regis iuda. ipse anno primo nabuchodonosor regi babylonis quẽ locutus est hieremias ppheta ad omnẽ ppłm iuda & ad habitantes hierusalem dicens: in tertiodecimo ãno iosie filij ammon regis iuda & vsq; ad diem hanc: eigiri & tres ãni: & factũ est verbũ dñi ad me & loquutus sũ ad vos mãne & loquẽs & nõ audistis: mittens seruos meos ppłetas diluculo mittens & nõ audistis: & nõ attẽdistis auribus vris dicens: reuertimini unusquisq; a via sua mala & a malis studijs vris: & habitate in tra quã dedi vobis & patribus vris a seculo & vsq; i sclm. ne amboletis post deos alienos vt seruiatis eis & adoretis eos: ut nõ ad iracũdiã prouocetis me in operibus manuũ vrarũ: & non affligã vos me. ppterea hec dicit dominus: quia non credidistis verbis meis: ecce ego mitto & assumã cognationes aquilonis: & adducã eos sup trã istam & sup hitantes eã & sup omnes gẽtes q̃ circuitu eius: & desolabo eos: & dabo eos in desolationẽ: & in sibilum & in opprobriũ sẽpitnũ: & perdã ex eis vocẽ gaudij & vocẽ

ἕως οὗ ἐκλείπωσιν ἐκ τῆς γῆς ἣν ἔδωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πατράσιν ὑμῶν ἀπ' αἰῶνος καὶ ἕως αἰῶνος. μὴ πορευθῆτε ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων τοῦ δουλεύειν αὐτοῖς καὶ προσκυνεῖν αὐτοῖς, ὅπως μὴ παροργίσητέ με ἐν ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν τοῦ κακῶσαι ὑμᾶς καὶ οὐκ εἰσακούσατέ μου. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἐπειδὴ οὐκ ἐπιστεύσατε τοῖς λόγοις μου, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω καὶ λήψομαι τὴν πατριὰν βορρᾶ, καὶ ἄξω αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὴν καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ αὐτῆς, καὶ ἐξερημώσω αὐτούς, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς ἀφανισμὸν, καὶ εἰς συριγμὸν καὶ εἰς ὀνειδισμὸν αἰώνιον, καὶ ἀπολῶ ἀπ' αὐτῶν φωνὴν χαρᾶς καὶ φωνὴν

A

D

B

Gen. 31.6. 4.Reg. 17.h.

C

E

letitie: vocē ſponſi ⁊ vocem ſponſe odorē
εὐφροσύνης, φωνὴν νυμφίου καὶ φωνὴν νύμφης ὀσμὴν
vnguēti ⁊ lumē lucerne. ⁊ erit vniuerſa tra in deſo-
μύρου καὶ φῶς λύχνου. καὶ ἔσται πᾶσα ἡ γῆ εἰς ἀφανι-
A latione ⁊ ſeruient gētes iſte regi
σμὸν καὶ δουλεύσουσι τὰ ἔθνη ταῦτα τῷ βασιλεῖ
babylonis ſeptuaginta ānis. ⁊ cū cōple
τῆς Βαβυλῶνος ἑβδομήκοντα ἔτη. καὶ ἐν τῷ συμ-
ti fuerit ſeptuaginta āni: vindicabo ſup
πληρωθῆναι τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐκδικήσω ἐπὶ τὸν
regem babylonis ⁊ ſup gentē illam iniq
Infra. 29.c. βασιλέα Βαβυλῶνος καὶ ἐπὶ τὸ ἔθνος ἐκεῖνο τὴν ἀδι-
tatē eoꝝ dicit dn̄s: ⁊ ſup trā chaldeoꝝ:
κίαν αὐτῶν φησὶν ὁ κύριος, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν Χαλδαίων
1.Eſdr. 1.a. ⁊ ponam eos in deſolationē ſēpiternā. ⁊ adducā
καὶ θήσομαι αὐτοὺς εἰς ἀφανισμὸν αἰώνιον. καὶ ἐπάξω
ſup trā illam oia verba mea q̄ locu
ἐπὶ τὴν γῆν ἐκείνην πάντας τοὺς λόγους μου οὓς ἐλά-
tus ſum ↄ eam: omnia q̄ ſcripta ſunt in libro
λησα κατ' αὐτῆς πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ
iſto. ſcḋm pphetauit hieremias ↄ oēs gen
τούτῳ. ὅσα προεφήτευσεν Ἱερεμίας ἐπὶ πάντα τὰ ἔθ-
tes: qꝛ ſeruierunt eis cū eſſent gētes multe ⁊
νη, ὅτι ἐδούλευσαν αὐτοῖς ὅτε ἔσαν ἔθνη πολλὰ καὶ
reges magni. ⁊ reddam eis ſcḋm ope
βασιλεῖς μεγάλοι. καὶ ἀποδώσω αὐτοῖς κατὰ τὰ ἔρ-
D ra ſua ⁊ ſcḋm facta manuū ſuaꝝ.
γα αὐτῶν καὶ κατὰ τὰ ποιήματα τῶν χειρῶν αὐτῶν.
Sic dixit dn̄s de⁹ iſrael: ſume calicem
Οὕτως εἶπε κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, λάβε τὸ ποτήριον
vini meri huius de manu mea: ⁊ po
τοῦ οἴνου τοῦ ἀκράτου τούτου ἐκ χειρός μου, καὶ πο-
tabis oēs gētes ad q̄s mittam te ad eos:
τιεῖς πάντα τὰ ἔθνη πρὸς ἃ ἐξαποστελῶ σε ἐπ' αὐτούς,
B ⁊ bibent ⁊ vomēnt ⁊ inſanient a fa-
καὶ πίονται καὶ ἐξεμοῦνται καὶ ἐκμανήσονται ἀπὸ προ-
cie gladij quē ego mitto inter eos.
σώπου τῆς μαχαίρας ἧς ἐγὼ ἀποστέλλω ἀναμέσον αὐτῶν.
⁊ accepi calicem de manu dn̄i ⁊ potaui om
καὶ ἔλαβον τὸ ποτήριον ἐκ χειρὸς κυρίου καὶ ἐπότισα πάν-
nes gētes ad q̄s miſit me dn̄s ad eas: hieru
τα τὰ ἔθνη πρὸς ἃ ἀπέστειλέ με ὁ κύριος ἐπ' αὐτά, τὴν Ἱερου-
ſalem: ⁊ ciuitates iuda ⁊ reges iuda
σαλήμ, καὶ τὰς πόλεις Ἰούδα καὶ βασιλεῖς Ἰούδα
⁊ pncipes eius: vt ponerē eas in ſolitudinē
καὶ ἄρχοντας αὐτοῦ, τοῦ θεῖναι αὐτὰς εἰς ἐρήμωσιν
⁊ in deſolationē ⁊ in ſibilum ⁊ in maledictionē
καὶ εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς συριγμὸν καὶ εἰς κατάραν
ſicut dies iſta: ⁊ pharaonē regē egypti
ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, καὶ τὸν Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου
⁊ ſeruos eius: ⁊ pncipes eius
καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ τοὺς μεγιστᾶνας αὐτοῦ
⁊ oēꝫ pplm eius: ⁊ omnes mixti-
καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς συμ-
cios eius: ⁊ omnes reges terre
μίκτους αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς
hus: ⁊ omnes reges philiſtinoꝝ aſca-
Αὖς, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς ἀλλοφύλων τὴν Ἀσκα-
lonē ⁊ gazam: ⁊ accarōem ⁊ reli-
λῶνα καὶ τὴν Γάζαν, καὶ τὴν Ἀκκαρῶνα καὶ τὸ ἐπίλοι-
quū azoti ⁊ idumeam ⁊ moabitem ⁊
πον Ἀζώτου καὶ τὴν Ἰδουμαίαν καὶ τὴν Μωαβῖτιν καὶ
filios ammon: ⁊ oēs reges tyri: ⁊
τοὺς υἱοὺς Ἀμμών, καὶ πάντας βασιλεῖς Τύρου, καὶ
C reges ſidonis ⁊ reges q̄ in
βασιλεῖς Σιδῶνος καὶ βασιλεῖς τοὺς ἐν τῷ ooooo
E oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

letitie: vocem ſponſi: & vocem ſponſe: vocē mole & lumen lucerne. Et erit vniuerſa terra oo hec in ſolitudinem: & in ſtuporem: & ſeruiēt oēs gentes iſte regi babylonis ſeptuaginta oooooooo annis. Cumq; impleti fuerint ſeptuaginta ooooo anni: viſitabo ſuper regem babylonis: & ſuper gentem illam dicit dominus iniquitatem eorū & ſuper terram chaldeorum: & ponam illam oo in ſolitudines ſempiternas. Et adducam ſuper terram illam omnia verba mea que oooooooooo locutus ſum cōtra eā oē quod ſcriptū eſt in libro iſto quecūq; pphetauit hieremias aduerſuſ oēs gentes: quia ſeruierunt eis cum eſſent oooooooo gentes multe & reges magni. ooooooooooooo Et reddam eis ſecundū opera eorum & ſcḋm factū manuū ſuarū. Quia ſic dicit dn̄s exercituū deus iſrael. Sume calicē vini oooooooooooooooooooooo furoris huius de manu mea & propinabis de oo illo cunctis gentibus ad quas ego oooooooooooo mittam te: & bibent & turbabuntur oooooooooo & inſanient a facie gladii quem ego oooooooo mittam inter eos. Et accepi calicem ooooooooooo de manu domini: & ppinaui cunctis gentibus ad quas miſit me dn̄s: oooooooooooooooooooooo hieruſalē & ciuitatibus iuda & regibus eius oo & principibus eius: vt darē eos in ſolitudinē & in ſtuporē & in ſibilū & in maledictionē ſicut eſt dies iſta. Pharaoni regi egypti & oooooooooooo ſeruis eius & principib⁹ eius & omni populo ei⁹: & vniuerſis generaliter cunctis regibus terre oo auſitidis & cunctis regibus terre ooooooooooooo philiſtiim & aſcalonis & gaze oooooooooooooo & accaroni & reliquiis azoti oooooooooooooooo & idumee & moab et filiis oooooooooooooooo ammon & cunctis regibus tyri & vniuerſis oo regibus ſydonis: & regib⁹ terre inſularū q ſunt

שִׂמְחָה קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה קוֹל	כלל
רֵחַיִם וְאוֹר נֵר: וְהָיְתָה כָּל הָאָרֶץ	ריח נור
הַזֹּאת לְחָרְבָּה לְשַׁמָּה וְעָבְדוּ	היה
הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל שִׁבְעִים	
שָׁנָה: וְהָיָה כִמְלֹאות שִׁבְעִים	
שָׁנָה אֶפְקֹד עַל מֶלֶךְ בָּבֶל וְעַל	פקד
הַגּוֹי הַהוּא נְאֻם יְהוָה אֶת עֲוֺנָם	עוה
וְעַל אֶרֶץ כַּשְׂדִּים וְשַׂמְתִּי אֹתוֹ	שום
לְשִׁמְמוֹת עוֹלָם: וְהֵבֵאוֹתִי עַל	עלם בוא
הָאָרֶץ הַהִיא אֶת כָּל דְּבָרַי אֲשֶׁר	
דִּבַּרְתִּי עָלֶיהָ אֵת כָּל הַכָּתוּב בַּסֵּפֶר	כתב
הַזֶּה אֲשֶׁר נִבָּא יִרְמְיָהוּ עַל כָּל	
הַגּוֹיִם: כִּי עָבְדוּ בָם גַּם הֵמָּה	
גּוֹיִם רַבִּים וּמְלָכִים גְּדוֹלִים	רבב גדל
וְשִׁלַּמְתִּי לָהֶם כְּפָעֳלָם וּכְמַעֲשֵׂה	עשה
יְדֵיהֶם: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי	
יִשְׂרָאֵל אֵלַי קַח אֶת כּוֹס הַיַּיִן	לקח
הַחֵמָה הַזֹּאת מִיָּדִי וְהִשְׁקִיתָה	שקה
אֹתוֹ אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אָנֹכִי	
שֹׁלֵחַ אוֹתְךָ אֲלֵיהֶם: וְשָׁתוּ וְהִתְגֹּעֲשׁוּ	שתה געש
וְהִתְהֹלָלוּ מִפְּנֵי הַחֶרֶב אֲשֶׁר אָנֹכִי	הלל פנה
שֹׁלֵחַ בֵּינֹתָם: וָאֶקַּח אֶת הַכּוֹס	לקח
מִיַּד יְהוָה וָאַשְׁקֶה אֶת כָּל הַגּוֹיִם	
אֲשֶׁר שְׁלָחַנִי יְהוָה אֲלֵיהֶם: אֶת	
יְרוּשָׁלַםִ וְאֶת עָרֵי יְהוּדָה וְאֶת מְלָכֶיהָ	עיר
אֶת שָׂרֶיהָ לָתֵת אֹתָם לְחָרְבָּה	שור נתן
לְשַׁמָּה לִשְׁרֵקָה וְלִקְלָלָה כַּיּוֹם	שמם
הַזֶּה: אֶת פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְאֶת	
עֲבָדָיו וְאֶת שָׂרָיו וְאֶת כָּל עַמּוֹ:	
וְאֵת כָּל הָעֶרֶב וְאֵת כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ	
הָעוּץ וְאֵת כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ	
פְּלִשְׁתִּים וְאֶת אַשְׁקְלוֹן וְאֶת עַזָּה	
וְאֶת עֶקְרוֹן וְאֵת שְׁאֵרִית אַשְׁדּוֹד:	
אֶת אֱדוֹם וְאֶת מוֹאָב וְאֶת בְּנֵי	
עַמּוֹן: וְאֵת כָּל מַלְכֵי צֹר וְאֵת כָּל	
מַלְכֵי צִידוֹן וְאֵת מַלְכֵי הָאִי אֲשֶׁר	

בְּעֵבֶר הַיָּם׃ וְאֶת דְּדָן וְאֶת תֵּימָא וְאֶת
בּוּז וְאֶת כָּל קְצוּצֵי פֵאָה׃ וְאֶת כָּל מַלְכֵי הָעֶרֶב
קָצַץ
הַשֹּׁכְנִים בַּמִּדְבָּר׃ וְאֶת כָּל מַלְכֵי זִמְרִי
דְּדָן
וְאֶת כָּל מַלְכֵי עֵילָם וְאֶת כָּל מַלְכֵי מָדָי׃ וְאֶת כָּל הַצָּפוֹן
צָפוֹן
הַקְּרֹבִים וְהָרְחֹקִים אִישׁ אֶל אָחִיו
וְאֶת כָּל הַמַّמְלָכוֹת הָאָרֶץ אֲשֶׁר עַל
מָלַךְ
פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמֶלֶךְ שֵׁשַׁךְ יִשְׁתֶּה
פָּנָה שָׁתָה
אַחֲרֵיהֶם׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁתוּ
קוּם מָאַה
וְשִׁכְרוּ וְקִיאוּ וְנִפְלוּ וְלֹא תָקוּמוּ מִפְּנֵי
פָּנָה
הַחֶרֶב אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁלֵחַ בֵּינֵיכֶם׃
מָאַן
וְהָיָה כִּי יְמָאֲנוּ לַקַּחַת הַכּוֹס מִיָּדְךָ
לִשְׁתּוֹת וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שָׁתוֹ תִשְׁתּוּ׃ כִּי
הִנֵּה בָּעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלֶיהָ
קָרָא
אָנֹכִי מֵחֵל לְהָרֵעַ וְאַתֶּם הִנָּקֵה
חָלַל רוּעַ
תִּנָּקוּ לֹא תִנָּקוּ כִּי חֶרֶב אֲנִי קֹרֵא
נָקָה
עַל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה
נָבָא
צְבָאוֹת׃ וְאַתָּה תִּנָּבֵא אֲלֵיהֶם אֶת
כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
רוּם שָׁאַג
יְהוָה מִמָּרוֹם יִשְׁאָג וּמִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ
עוֹן נָתַן
יִתֵּן קוֹלוֹ שָׁאוֹג יִשְׁאָג עַל נָוֵהוּ
הֵידֵד
הֵידֵד כְּדֹרְכִים יַעֲנֶה אֶל כָּל יֹשְׁבֵי
עָנָה
הָאָרֶץ׃ בָּא שָׁאוֹן עַד קְצֵה הָאָרֶץ
נוּא שָׁאָה
כִּי רִיב לַיהוָה בַּגּוֹיִם נִשְׁפָּט
רוּב שָׁפַט
הוּא לְכָל בָּשָׂר הָרְשָׁעִים נְתָנָם
לַחֶרֶב נְאֻם יְהוָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת הִנֵּה רָעָה יֹצֵאת מִגּוֹי
רוּעַ
אֶל גּוֹי וְסַעַר גָּדוֹל יֵעוֹר מִיַּרְכְּתֵי
גָּדַל עוּר
אָרֶץ׃ וְהָיוּ חַלְלֵי יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא
הָיָה
מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ
סָפַד אָסַף
לֹא יִסָּפְדוּ וְלֹא יֵאָסְפוּ וְלֹא יִקָּבֵרוּ
קָבַר
לְדֹמֶן עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה יִהְיוּ׃ הֵילִילוּ
פָּנָה הָיָה
הָרֹעִים וְזַעֲקוּ וְהִתְפַּלְּשׁוּ אַדִּירֵי
יָלַל רָעָה
הַצֹּאן כִּי מְלְאוּ יְמֵיכֶם לִטְבֹחַ אֶתְכֶם
פָּלַשׁ אָבִיר

transmare: & dedan & theman & buz & vniuersis qui attonsi sunt in comam & cunctis regibus arabie: & cunctis regib occidentis qui habitant in deserto: & cunctis regibus zambri: & cunctis regibus elam: & cunctis regibus medorũ: & cunctis quoq; regibus aquilonis de prope & de longe: vnicuiq; cõtra fratrẽ suũ & omnibus regnis terre que super faciem eius sunt. Et rex sesach bibet post eos. Et dices ad eos hec dicit dominus exercituũ de israel. Bibite & inebriamini & vomite & cadite: neq; surgatis a facie gladii quem ego mittam inter vos. Cunq; noluerint accipere calicem de manu tua vt bibant: dices ad eos. Hec dicit dñs exercituũ. Bibentes bibetis. Quia ecce in ciuitate in qua in uocatũ est nomẽ meum ego incipio affligere: & vos quasi innocentes & imunes eritis? Non eritis imunes. Gladiũ eni ego voco super oẽs habitatores terre dicit dñs exercituum. Et tu prophetabis ad eos omnia verba hec: & dices ad illos. dñs de excelso rugiet: & de habitaculo sancto suo dabit vocẽ suã. Rugiens rugiet super decorẽ suũ. Celeuma q̃si calcantiũ concinetur aduersus oẽs hitatores terre. Peruenit sonitus vsq; ad extrema terre: quia iudicium dño cũ gentibus. Iudicatur ipse cũ omni carne. Impios tradidit gladio dicit dñs. Hec dicit dominus exercituũ. Ecce affliciõ egredietur de gente in gentem & turbo magnus egredietur a fũmitatibus terre: & erũt interfecti dñi in die illa a summo terre vsq; ad summum eius. Nõ plangẽtur & nõ colligentur: neq; sepeliẽtur in sterquilinio sup faciẽ tre iacebũt. Vlulate pastores & clamate: & aspgite vos cinere optimates

trano mare τ didam τ ihemã τ
πέραν τῆς θαλάσσης καὶ τὴν δαιδὰν καὶ θαιμὰν καὶ
buz τ oẽm circũtonsum in facie
βοὺζ καὶ πάντα περικεκαρμένον κατὰ πρόσωπον
sua: τ omneo regeo arabie τ
αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς ἀραβίας, καὶ
omneo mixticios hitanteo in
πάντας τοὺς συμμίκτους τοὺς καταλύοντας ἐν τῇ
deserto: τ omneo regeo zamri: τ om-
ἐρήμῳ, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς ζαμρί, καὶ πά-
neo regeo helã: τ omneo regeo medo-
ντας βασιλεῖς ἐλάμ, καὶ πάντας βασιλεῖς μήδων
τ oẽo regeo a subsolano eoo q̃ longe
καὶ πάντας βασιλεῖς ἀπὸ ἀνατολιῶν τοὺς πόρρω,
τ q̃ ꝓpe vnũquẽq; aduersꝰ fratrem suum: τ
καὶ τοὺς ἐγγὺς ἕκαστον πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ
omnia regna q̃ sup faciem terre:
πάσας τὰς βασιλείας τὰς ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς,
τ rex sesach bibet post eos: τ dico
καὶ βασιλεὺς σησὰχ πίεται μετ' αὐτούς, καὶ ἐρεῖς
eis sic dixit dñs omnipo: bibite
αὐτοῖς οὕτως εἶπεν κύριος παντοκράτωρ, πίετε
τ inebriamini τ cuomite τ cadetis τ nõ
καὶ μεθύσθητε καὶ ἐξεμεῖσατε καὶ πεσεῖσθε καὶ οὐ
surgatis a facie gladij quẽ ego
μὴ ἀναστῆτε ἀπὸ προσώπου τῆς μαχαίρας ἧς ἐγὼ
mitto inter vos: τ erit q̃ nõ volue-
ἀποστέλλω ἀναμέσον ὑμῶν, καὶ ἔσται ὅταν μὴ βούλω-
rint accipere poculum de manu tua vt bi-
ται δέξασθαι τὸ ποτήριον ἐκ τῆς χειρός σου ὅστε πι-
bãt τ dices: sic dixit dñs exercituũ: bi-
εῖν καὶ ἐρεῖς, οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων, πι-
bẽtes bibetis q: in ciuitate in q̃ nõatũ est nomẽ
ὄντες πιεῖσθε ὅτι ἐν πόλει ἐφ' ἣν ἐπικέκληται τὸ ὄνομά
meũ sup eam ego incipio affligere: τ eos mã
μου ἐπ' αὐτὴν ἐγὼ ἄρχομαι κακοῦσαι, καὶ ὑμεῖς κα-
dicla nõ mãdabimini nõ mãdabimini q: gladi-
θαρισμῷ οὐ μὴ καθαρισθῆτε οὐ καθαρισθήσεσθε ὅτι μάχαι-
um ego voco sup oẽs sedẽtes sup tra di-
ραν ἐγὼ καλῶ ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς λέ-
cit dñs exercituũ. τ tu ꝓphetabis ad eos
γει κύριος τῶν δυνάμεων· καὶ σὺ προφητεύσεις ἐπ' αὐτοὺς
omnia verba hec: τ dices dñs de
πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐρεῖς κύριος ἀφ'
excelso rũsuq; dabit a loco sancto suo
ὑψηλοῦ χρεμετεῖ ἀπὸ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου αὐτοῦ
dabit vocem suam verbũ rũdebit sup locum
δώσει φωνὴν αὐτοῦ λόγον χρεμετεῖ ἐπὶ τοῦ τόπου
suum: τ illi q̃si vindemiãtes respondebũt
αὐτοῦ, καὶ οἱδὲ ὡσεὶ τρυγοῦντες ἀποκριθήσονται
τ sup hitanteo in tra veniet iteritꝰ sup
καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τὴν γῆν ἥξει ὄλεθρος ἐπὶ
gtem tre: q: iudicũ dñs in gentib.
μέρος τῆς γῆς, ὅτι κρίσις τῷ κυρίῳ ἐν τοῖς ἔθνεσιν
iudicat ipe aduersꝰ oẽm carnẽ: at impi dan
κρίνεται αὐτὸς πρὸς πᾶσαν σάρκα, οἱδὲ ἀσεβεῖς δὲ
sunt in gladiũ dicit dñs. sic dixit domi
ἔσται ἐν μαχαίρᾳ λέγει κύριος· οὕτως εἶπεν κύρι-
nus exercituũ: ecce mala egrediũt a gente
ος τῶν δυνάμεων, ἰδοὺ κακὰ ἔρχεται ἀπὸ ἔθνους
in gentẽ: τ turbo magnus egreditur ab extremo
εἰς ἔθνος, καὶ λαῖλαψ μεγάλη ἐκπορεύεται ἀπ' ἐσχάτου
tre: τ erũt vulnerati a dño in die
τῆς γῆς, καὶ ἔσονται τραυματίαι ὑπὸ κυρίου ἐν ἡμέ-
illa ex gte tre: τ vsq; ad gtem
ρᾳ ἐκείνῃ ἐκ μέρους τῆς γῆς, καὶ ἕως εἰς μέρος τῆς
tre non plangentur τ non cõgregabunt τ non
γῆς οὐ μὴ κοπασθήσονται καὶ οὐ μὴ συναχθήσονται καὶ οὐ μὴ
sepelientur in sterqlinio sup faciem tre erunt:
κατορυγῶσιν εἰς κόπριαν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς ἔσονται,
iubilate pastores τ clamate τ plãgite arietes
ἀλαλάξατε ποιμένες καὶ κεκράξατε καὶ κόψασθε οἱ κριοὶ

A

B

C

Iob. 5.c

Ezec. 1.a

ouium: q; completi sunt dies vii in
τῶν προβάτων, ὅτι ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι ὑμῶν εἰς
occisionē: t cadetis sicut arietes electi: t
σφαγήν, καὶ πεσεῖσθε ὡσεὶ οἱ κριοὶ οἱ ἐκλεκτοί, καὶ
peribit fuga a pastoribus: t saluo ab
ἀπολεῖται φυγὴ ἀπὸ τῶν ποιμένων, καὶ σωτηρία ἀπὸ
arietib⁹ ouium. vox clamoris pasto-
τῶν κριῶν τῶν προβάτων. φωνὴ κραυγῆς τῶν ποιμέ=
rum t iubilum arietũ: q; deuastauit dñs
των καὶ ἀλαλαγμὸς τῶν κριῶν, ὅτι ἀλόησεν κύριος
pascua eor: t descent speciosa
τὰ βοσκήματα αὐτῶν, καὶ παύσεται τὰ καλὰ τῆς
pacis a facie ire furoris dñi. dereli-
εἰρήνης ἀπὸ προσώπου ὀργῆς θυμοῦ κυρίου. ἐγκατέλι=
quit sicut leo cubile suum: q; facta est tra
πεν ὡσεὶ λέων κατάλυμα αὐτοῦ, ὅτι ἐγένετο ἡ γῆ
eor in inuisũ a facie gladij
αὐτῶν εἰς ἄβατον ἀπὸ προσώπου μαχαίρας τῆς
magni.
μεγάλης. Ca.26.

A IN principio regis ioachim filii iosie: facta
Ἐν ἀρχῇ βασιλέως ἰωακεὶμ υἱοῦ ἰωσίου, ἐγένε=
est verbũ istud a dño. sic dixit dñs:
το ῥῆμα τοῦτο παρὰ κυρίου. οὕτως εἶπεν κύριος,
sta in atrio domꝰ dñi t rursum dabis ei in-
στῆθι ἐν αὐλῇ οἴκου κυρίου καὶ χρηματεῖς παντὶ τοῦ=
dis venientib⁹ adorare in domo dñi: vni
σι τοῖς ἐρχομένοις προσκυνεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου, ἅπα=
uersos monebo q̃ p̃cepi tibi p rũsoda
ντας τοὺς λόγους οὓς συνέταξά σοι χρηματίσαι
eis: ne auferas verbũ: forte audient: t con-
αὐτοῖς, μὴ ἀφελῇς ῥῆμα, ἴσως ἀκούσονται, καὶ ἀπο=
uertentur vnusq̃sq; a via sua ma-
στραφήσονται ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονη=
la: t quiescam a malis q̃ ego cogi-
ρᾶς, καὶ παύσομαι ἀπὸ τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ λογίζο=
to facere eis ꝓpter mala stu-
μαι τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς ἕνεκεν τῶν πονηρῶν ἐπιτηδευ=
dia eor. t dices: sic dixit dñs: si nõ
μάτων αὐτῶν. καὶ ἐρεῖς, οὕτως εἶπεν κύριος, ἐὰν μὴ
audieritis me vt ãbuletis in legitimis meis q̃
ἀκούσητέ μου τοῦ πορεύεσθαι ἐν τοῖς νομίμοις μου οἷς
dedi ãte faciem vstam: vt audiatis ꝓmões
B ἔδωκα πρὸ προσώπου ὑμῶν, ἐισακούειν τῶν λόγων
seruoꝝ meoꝝ ꝓphetaꝝ q̃s ego mitto
τῶν παίδων μου τῶν προφητῶν οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω
ad vos vilculos: t misi t nõ audistis
πρὸς ὑμᾶς ὄρθρου, καὶ ἀπέστειλα καὶ οὐκ ἐισηκούσα=
me: dabo domũ istam sicut silo: t
τέ μου, δώσω τὸν οἶκον τοῦτον ὡσεὶ σιλώ, καὶ τὴν
vrbẽ hanc dabo in maledictionẽ oib⁹ gentib⁹
πόλιν ταύτην δώσω εἰς κατάραν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσι
terre: t audierũt sacerdotes t pseudoꝓphete
τῆς γῆς, καὶ ἤκουσαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ψευδοπροφῆται
t omis ꝓplis hieremiã loquentem verba
καὶ πᾶς ὁ λαὸς τοῦ ἱερεμίου λαλοῦντος τοὺς λόγους
hec in domo dñi. t factũ est hieremia cessan-
τούτους ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἐγένετο ἱερεμίου παυσα=
te loqui omnia q̃cũq; ꝓcepit ei dñs
μένου λαλοῦντος πάντα ἅσα συνέταξεν αὐτῷ κύριος
loqui omni ꝓplo: apꝓhendeũt eũ sacer-
λαλῆσαι παντὶ τῷ λαῷ, συνέλαβον αὐτὸν οἱ ἱε=
dotes t pseudoꝓphete t omis ꝓplis dicẽs: mor-
ρεῖς καὶ οἱ ψευδοπροφῆται καὶ πᾶς ὁ λαὸς λέγων, θα=
te moriaris: q; ꝓphetasti
νάτῳ ἀποθανῇ, ὅτι προεφήτευσας

C

[illegible]

[illegible]

[illegible]

gregis: quia cõpleti sũt
dies vii vt interficiamini:
& dissipationes vie: & ca
detis quasi vasa preciosa.
Et peribit fuga a pasto
ribus & saluatio
ab optimatibus gregis.
Vox clamoris pastorũ
& vlulatus optimatum
gregis: quia vastauit
dominus pascua eorũ:
& conticuerunt arua
pacis a facie ire furoris
domini.
Dereliquit quasi leo ta-
bernaculũ suuꝫ: facta est
terra eorum
in desolationem: a facie
ire columbe: & a facie
ire furoris dñi. 26.

IN principio regni
ioachim filii iosie re
gis iuda:
factum est verbum istud
a domino: dicens.
Hec dicit dominus. Sta
in atrio domus
dñi: & loqueris ad oes
ciuitates iuda: de quib⁹
veniunt vt adorent in
domo domini
vniuersos sermones q̃s
ego mandaui tibi vt lo-
quaris ad eos. Noli sub
trahere verbum: si forte
audiant & cõuertantur
vnusq̃sq; a via sua mala:
& peniteat me mali q̃d
cogitaui
facere eis propter mali-
ciam studiorum eorum.
Et dices ad eos. Hec
dicit dominus.
Si non audieritis me vt
ambuletis in lege mea
quam dedi vobis vt au-
diatis
sermonẽ seruorũ meoꝝ
pphetarum quos ego
misi ad vos de nocte cõ
surgens & dirigẽs nõ
audistis: dabo domum
istam
sicut silo: & vrbem hãc
dabo
in maledictionẽ cunctis
gẽtibus terre. Et audie
runt sacerdotes & pphe
te & omnis populus
hieremiam loquẽtẽ ver
ba hec
in domo dñi. Cunq; cõ
plesset hieremias
loquẽs omnia quę pre-
ceperat ei dominus
vt loqueretur ad vniuer
sum populũ apprehẽde
rũt eum sacerdotes & p-
phete & omis populus
dicens. Morte morie-
tur. Quare prophetauit

יום טבח
פוץ כלה
נוס
שדד
רעה דמם
גוה פנה
חרה כפר
סבב היה
שמם
Ca. xxvj.
מלך
בראשית ממלכות
יהויקים בן יאשיהו מלך יהודה
היה הדבר הזה מאת יהוה לאמר:
כה אמר יהוה עמד בחצר בית
יהוה והדברת על כל ערי יהודה
עיר
בוא שחה
הבאים להשתחות בית יהוה את
צוה
כל הדברים אשר צויתיך לדבר
אליהם אל תגרע דבר: אולי
צעק שמע רוע
ישמעו וישבו איש מדרכו הרעה
ונחמתי אל הרעה אשר אנכי חשב
עשה פנה
לעשות להם מפני רע מעליליהם:
עלל
ואמרת אליהם כה אמר יהוה
שמע הלך
אם לא תשמעו אלי ללכת בתורתי
ירה נתן
אשר נתתי לפניכם: לשמע על
פנה נבא
דברי עבדי הנביאים אשר אנכי
שכם
שלח אליכם והשכם ושלח ולא
שמעתם: ונתתי את הבית הזה
נתן
כשלה ואת העיר הזאת אתן
שמע
לקללה לכל גויי הארץ: וישמעו
נבא
הכהנים והנביאים וכל העם את
דבר
ירמיהו מדבר את הדברים האלה
היה כלה
בבית יהוה: ויהי כאשר כלות ירמיהו
לדבר את כל אשר צוה יהוה
תפש
לדבר אל כל העם ויתפשו אתו
הכהנים והנביאים וכל העם
לאמר מות תמות: מדוע נבית

בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר בְּשִׁלוֹ יִהְיֶה הַבַּיִת הַזֶּה וְהָעִיר הַזֹּאת תֶּחֱרַב מֵאֵין יוֹשֵׁב וַיִּקָּהֵל כָּל הָעָם אֶל יִרְמְיָהוּ בְּבֵית יְהוָה׃ וַיִּשְׁמְעוּ שָׂרֵי יְהוּדָה אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּעֲלוּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ בֵּית יְהוָה וַיֵּשְׁבוּ בְּפֶתַח שַׁעַר יְהוָה הַחָדָשׁ׃ וַיֹּאמְרוּ הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים אֶל הַשָּׂרִים וְאֶל כָּל הָעָם לֵאמֹר מִשְׁפַּט מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה כִּי נִבָּא אֶל הָעִיר הַזֹּאת כַּאֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם בְּאָזְנֵיכֶם׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל כָּל הַשָּׂרִים וְאֶל כָּל הָעָם לֵאמֹר יְהוָה שְׁלָחַנִי לְהִנָּבֵא אֶל הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶל הָעִיר הַזֹּאת אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם׃ וְעַתָּה הֵיטִיבוּ דַרְכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וְשִׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְיִנָּחֶם יְהוָה אֶל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עֲלֵיכֶם׃ וַאֲנִי הִנְנִי בְיָדְכֶם עֲשׂוּ לִי כַּטּוֹב וְכַיָּשָׁר בְּעֵינֵיכֶם׃ אַךְ יָדֹעַ תֵּדְעוּ כִּי אִם מְמִתִים אַתֶּם אֹתִי כִּי דָם נָקִי אַתֶּם נֹתְנִים עֲלֵיכֶם וְאֶל הָעִיר הַזֹּאת וְאֶל יֹשְׁבֶיהָ כִּי בֶאֱמֶת שְׁלָחַנִי יְהוָה עֲלֵיכֶם לְדַבֵּר בְּאָזְנֵיכֶם אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמְרוּ הַשָּׂרִים וְכָל הָעָם אֶל הַכֹּהֲנִים וְאֶל הַנְּבִיאִים אֵין לָאִישׁ הַזֶּה מִשְׁפַּט מָוֶת כִּי בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דִּבֶּר אֵלֵינוּ׃ וַיָּקֻמוּ אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי הָאָרֶץ וַיֹּאמְרוּ אֶל כָּל קְהַל הָעָם לֵאמֹר׃ מִיכָיָה הַמּוֹרַשְׁתִּי הָיָה בִּימֵי חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיֹּאמֶר אֶל כָּל עַם יְהוּדָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת צִיּוֹן שָׂדֶה תֵחָרֵשׁ וִירוּשָׁלַיִם עִיִּים תִּהְיֶה וְהַר הַבַּיִת לְבָמוֹת יָעַר׃

in nomine domini dicens: sicut silo erit domus hec: & vrbs ista desolabitur eo q̃ non sit habitator. Et cõgregat⁹ est ois populus aduersus heremiã in domo dñi. Et audierunt principes iuda verba hec: & ascenderunt de domo regis in domũ domini & sederunt in introitu porte dñi noue. Et locuti sunt sacerdotes & prophete ad principes & ad oẽm populũ dicẽtes. Iudicium mortis est viro huic: qua prophetauit aduersus ciuitatem istam sicut audistis auribus vestris. Et ait hieremias ad omnes principes & ad vniuersum populũ dicens. Dñs misit me vt prophetarẽ ad domũ istam & ad ciuitatem hanc omnia verba que audistis. Nunc ergo bonas facite vias vestras: & studia vestra: & audite vocem domini dei vestri: & penitebit dominum mali quod locutus est aduersum vos. Ego autem ecce in manib vris sum facite mihi qd bonũ & rectum est in oculis vris. Verũtñ scitote & cognoscite: quia si occideritis me: sanguinẽ innocentẽ tradetis cõtra vosmetipsos & contra ciuitatem istam & habitatores eius. In veritate enim misit me dñs ad vos: vt loquerer in auribus vris omnia verba hec. Et dixerunt principes & omnis populus ad sacerdotes & ad prophetas. Non est viro huic iudicium mortis quia in noie dñi dei nostri locutus est ad nos. Surrexerũt ergo viri de senioribus terre: & dixerunt ad omnem cetum populi loquẽtes. Micheas de morasti fuit propheta in diebus ezechie regis iuda & ait ad omnem populũ iude: dicẽs. Hec dicit dñs exercituũ. Si ion quasi ager arabitur: & hierusalem in aceruũ lapidũ erit: & mons domus in excelsa siluarũ.

νοῖ υἱοῦ λέγων, ὡσαυτῶς σιλὼ ἔσται ὁ οἶκος οὗτος: καὶ ἡ πόλις αὕτη ἐρημωθήσεται ἐκεῖνος κατοικούντων. καὶ συνήχθη πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ ἱερεμίαν ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἤκουσαν οἱ ἄρχοντες ἰούδα τῶν λόγων τούτων, καὶ ἀνέβησαν ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως εἰς οἶκον κυρίου καὶ ἐκάθισαν ἐν προθύρῳ πύλης κυρίου τῆς καινῆς. καὶ εἶπαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ψευδοπροφῆται πρὸς τοὺς ἄρχοντας καὶ πάντα τὸν λαόν, κρίσις θανάτου τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ, ὅτι προεφήτευσεν κατὰ τῆς πόλεως ταύτης καθὼς ἠκούσατε ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. καὶ εἶπεν ἱερεμίας πρὸς πάντας τοὺς ἄρχοντας καὶ πάντα τὸν λαὸν λέγων, κύριος ἀπέστειλέν με προφητεῦσαι ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην πάντας τοὺς λόγους οὓς ἠκούσατε. καὶ νῦν βελτίους ποιήσατε τὰς ὁδοὺς ὑμῶν καὶ τὰ ἔργα ὑμῶν, καὶ ἀκούσατε τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ παύσεται κύριος ἀπὸ τῶν κακῶν ὧν ἐλάλησεν ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐν χερσὶν ὑμῶν, ποιήσατέ μοι ὡς συμφέρει ὑμῖν, καὶ ὡς βέλτιον ὑμῖν, ἀλλὰ γινώσκετε γινώσκετε, ὅτι εἰ ἀναιρεῖτέ με, αἷμα ἀθῶον ὑμεῖς διδότε ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην: καὶ κατὰ τῆς κατοικούντας ἐν αὐτῇ, ὅτι ἐν ἀληθείᾳ ἀπέσταλκέ με κύριος πρὸς ὑμᾶς λαλῆσαι εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ εἶπαν οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαὸς πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ πρὸς τοὺς ψευδοπροφήτας: οὐκ ἔστιν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ κρίσις θανάτου, ὅτι ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐλάλησεν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἀνέστησαν ἄνδρες τῶν πρεσβυτέρων τῆς γῆς καὶ εἶπαν πάσῃ τῇ συναγωγῇ τοῦ λαοῦ λέγοντες. μιχαίας ὁ μωραθίτης ἦν προφήτης ἐν ταῖς ἡμέραις ἐζεκίου βασιλέως ἰούδα, καὶ εἶπεν πρὸς πάντα τὸν λαὸν ἰούδα λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων σιών, ὡς ἀγρὸς ἀροτριασθήσεται καὶ ἰερουσαλὴμ εἰς ὀπωροφυλάκιον ἔσται, καὶ ὁ οἶκος τοῦ οἴκου ἔσται εἰς ἄλσος δρυμοῦ.

Mich. 3. d.

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

nũqd interficiẽs interfecit eũ ezechias rex iuda τ
μὴ ἀπαιρῶν ἀπῆλει αὐτὸν ἐζεκίας βασιλεὺς ἰούδα καὶ
omis iuda: nũqd nõ timuerũt dũm: τ deprecati sunt
πᾶς ἰούδα, οὐχὶ ἐφοβήθησαν τὸν κύριον, καὶ ἐδεήθησαν
faciem dñi: τ cessauit dño ia
τοῦ προσώπου κυρίου, καὶ ἐπαύσατο κύριος ἀπὸ τῶν
malis q̃ locut' est cõtra eos: τ nos facimus ma-
κακῶν ὧν ἐλάλησεν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἡμεῖς ἐποιήσαμεν κα
la magna ẗ alas nras: τ homo fuit pro
κὴ μεγάλα ἐπὶ ψυχὰς ἡμῶν, καὶ ἄνθρωπος ἦν προ-
phetans in noie dñi vrias filij samaie de caria
φητεύων ἐνόματι κυρίου οὐρίας υἱὸς σαμαίου ἐκ καρια
thiarim: τ pphetauit de ciuitate ista:
θιαριμ, καὶ προεφήτευσεν περὶ τῆς πόλεως ταύτης,
τ de tra ista iuxta oia verba
καὶ περὶ τῆς γῆς ταύτης κατὰ πάντας τοὺς λόγους
hieremie. τ audiuit rex ioachim τ oẽs
ἱερεμίου· καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἰωακὶμ καὶ πάντες
principes oia verba ei τ quesie-
οἱ ἄρχοντες πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ ἐζήτη-
runt interficere eum: τ audiuit vrias τ ti-
σαν ἀποκτεῖναι αὐτόν, καὶ ἤκουσεν οὐρίας καὶ ἐφο-
muit τ fugit τ intrauit in egyptũ: τ mi-
βήθη καὶ ἔφυγε καὶ εἰσῆλθεν εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐξαπέ-
sit rex viros in egyptũ eliachim filiũ
στειλεν ὁ βασιλεὺς ἄνδρας εἰς αἴγυπτον ἐλιακὶμ υἱὸν
achobor: τ viros cũ eo in egyptum: τ
ἀχαβὼρ καὶ ἄνδρας μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν αἴγυπτον, καὶ
eduxerũt eũ inde: τ adduxerũt eũ ad
ἐξήγαγον αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν
regem τ pcussit eum in gladio: τ proiecit
βασιλέα καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ, καὶ ἔρριψεν
eum in monumẽtũ filiorũ ppli ei. verũtũ man' acht
αὐτὸν εἰς τὸ μνῆμα υἱῶν λαοῦ αὐτοῦ. πλὴν χεὶρ ἀχι
cam filii saphan erat cũ hieremia ne traderent ipm
καὶ υἱοῦ σαφὰν ἦν μετὰ ἱερεμίου τοῦ μὴ παραδοῦναι αὐτὸν
in manus ppli ne iterficerẽt eum.
εἰς χεῖρας λαοῦ τοῦ μὴ ἀποκτεῖναι αὐτόν. Ca.27.

IN principio regni ioachim filij iosie re-
Ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας ἰωακὶμ υἱοῦ ἰωσίου βα-
gis iuda factũ ẗ verbum hoc ad hieremiã
σιλέως ἰούδα ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο πρὸς ἱερεμίαν
a dño dicens: sic dixit dño: fac ti-
παρὰ κυρίου λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, ποίησον σε
bi vincula τ torqueos: et circũpone circũ col-
αυτῷ δεσμοὺς καὶ κλοιούς, καὶ περίθεις περὶ τὸν τρά
lum tuũ: τ mittes eos ad regem
χηλόν σου, καὶ ἀποστελεῖς αὐτοὺς πρὸς τὸν βασιλέα
idumee: τ ad regem moab: τ ad
Ἰδουμαίας, καὶ πρὸς βασιλέα μωάβ, καὶ πρὸς τὸν
regem filiorũ ãmon: τ ad regem tyri: τ
βασιλέα υἱῶν ἀμμών, καὶ πρὸς βασιλέα τύρου, καὶ
ad regẽ sidonis in manib' nũciorũ suorũ
πρὸς τὸν βασιλέα σιδῶνος ἐν χερσὶν ἀγγέλων αὐτῶν
qui venerunt in hierusalem ad sedechiam re-
τῶν ἐρχομένων ἐν ἱερουσαλὴμ πρὸς σεδεκίαν βασι-
gem iuda: τ pcipies eis ad dños
λέα ἰούδα, καὶ συντάξεις αὐτοῖς πρὸς τοὺς κυρίους
suos dicere. sic dixit dñs exercituũ
αὐτῶν λεγεῖν. οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ
deus israel: sic dicetis ad dños vros.
θεὸς ἰσραήλ, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τοὺς κυρίους ὑμῶν.
ego feci terrã τ homes τ iumẽ-
ἐγὼ ἐποίησα τὴν γῆν καὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ κτή-
ta q̃ sup faciem tre in fortitudie mea
τα ἃ ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς ἐν τῇ ἰσχύι μου ooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trãsla.B.Hie.

[b]Nunqd morte[c] condẽna
uit eum [d]ezechias [e]rex [f]iu-
da [g]& omnis [h] iuda? [i] Nun-
quid nõ [k]timuerũt [m] dñm
[n]& deprecati sunt [o]faciem
[q]dñi: [r]& penituit [s] dominũ
[t]mali [u] q̃d [v]locutus fuerat
[x]aduersum eos. Itaq; [y]nos
[z]facim [a] malũ [b] grande [c] cõ
tra [d]aias nras. [e] Fuit [f] quoq;
[g]vir [h] prophetans [i]in nomi
ne [m] domini ooooooooooooo
[n]vrias [o]filij [p] semei [q] de cha-
riathiarim: ooooooooooooo
[r]& prophetauit [s]aduersus
[t]ciuitatẽ [u]istã [v] & aduersus
[x]terrã [y]hanc [z]iuxta oia [a]ver
ba [b]hieremie. [c] Et audiuit
[d]rex [e] ioachim [f] & omnes
[g]potentes [h] & ooooooooooo
[i]principes ei [k] verba hec:
[l]& quesiuit [m] rex ooooooo
[n]interficere eum. [o] Et au-
diuit [p]vrias [q]& timuit [r]fugit
q̃ [s]& igressus est [t] egyptũ.
[u]Et misit [v]rex ooooooooooo
[x]ioachim [y]viros in [z] egy-
ptum oooooooooooooooooo
[a]helnathan [b]filium [c]acho-
bor [d]& viros [e]cum eo [f]in oo
[g]egyptum. [h] Et eduxerũt
[i]vriam [k]de egypto: ooooo
[l]& adduxerũt eũ [m]ad [n] regẽ
[o]ioachim [p]& percussit eũ
[q]gladio: [r]& proiecit [s]cada-
uer eius [t]in [u] sepulchris oo
[v]vulgi ignobilis. [x] Igitur
[y]manus [z]aicham [a]filii [b]sa-
phan [c]fuit [d]cum [e]hieremia
[f]vt non [g] traderetur oooo
[h]in manus [i]populi [k] & in-
terficerent eum. 26.

IN principio [l]regni oo
[m]ioachim [n]filij [o]iosie [p]re
gis [q]iuda ooooooooooooooo
[r]factum est [s]verbum [t]istud
[u]ad [v]hieremiam [x]a oooooo
[y]domino [z]dicens. [a] Hec [b]di
cit [c]dominus [d]ad me. oooo
[e]Fac [f]tibi [g]vincula [h]& cathe
nas: [i]& pones eas oooooo
[k]in [l]collo tuo: [m]& mittes
eas [n]ad [o]regem oooooooooo
[p]edom: [q]& ad [r]regem [s]mo
ab: [t]& ad [u]regem oooooo
[v]filiorum [x]ammon: [y]& ad
[z]regem [a]tyri: [b]& ad [c]regem
[d]sidonis [e]in manu [f] nun-
ciorum [g]qui venerunt oo
[h]hierusalem [i]ad [k] sedechiã
[l]regem [m]iuda: oooooooooooo
[n]& precipies [o]eis [p]vt [q]ad [r]do
minos suos [s] loquantur.
[t]Hec [u] dicit [v]dominus [x]ex
ercituum [y]deus [z]israel. ooo
[a]Hec [b]dicetis [c]ad [d] domios
vestros. [e]Ego oooooooooooo
[f]feci [g]terram [h]& [i] homines
[k]& oooooooooooooooooooo
[l]iumẽta [m]q̃ sunt [n]sup [o]faciẽ
[p]terre [q]in fortitudine mea

Tex.heb.biere.xxvij.Pũtiua.heb.

פות [a] הָרָמֵת [b] הִמִּתְהוּ [c] חִזְקִיָּהוּ [d] מֶלֶךְ [e] יְהוּדָה
[f] וְכָל [g] יְהוּדָה [h] הֲלֹא [i] יָרֵא [k] אֶת [l] יְהוָה
[m] וַיְחַל [n] אֶת [o] פְּנֵי [p] יְהוָה [q] וַיִּנָּחֶם [r] יְהוָה [s] אֶל
נתם רעע [t] הָרָעָה [u] אֲשֶׁר [v] דִּבֶּר [w] עֲלֵיהֶם [x] וַאֲנַחְנוּ
עשה גדל [y] עֹשִׂים [z] רָעָה [a] גְּדוֹלָה [b] עַל [c] נַפְשׁוֹתֵינוּ:
נבא [d] וְגַם [e] אִישׁ [f] הָיָה [g] מִתְנַבֵּא [h] בְּשֵׁם [i] יְהוָה
[k] אוּרִיָּהוּ [l] בֶן [m] שְׁמַעְיָהוּ [n] מִקִּרְיַת [o] הַיְעָרִים
[p] וַיִּנָּבֵא [q] עַל [r] הָעִיר [s] הַזֹּאת [t] וְעַל [u] הָאָרֶץ
שמע [v] הַזֹּאת [w] כְּכֹל [x] דְּבָרֵי [y] יִרְמְיָהוּ: [z] וַיִּשְׁמַע
[a] הַמֶּלֶךְ [b] יְהוֹיָקִים [c] וְכָל [d] גִּבֹּרָיו [e] וְכָל
שור בקש [f] הַשָּׂרִים [g] אֶת [h] דְּבָרָיו [i] וַיְבַקֵּשׁ [k] הַמֶּלֶךְ
מות שמע [l] הֲמִיתוֹ [m] וַיִּשְׁמַע [n] אוּרִיָּהוּ [o] וַיִּירָא [p] וַיִּבְרַח
ירא ברח [q] וַיָּבֹא [r] מִצְרָיִם: [s] וַיְשַׁלַּח [t] הַמֶּלֶךְ
בוא שלח [u] יְהוֹיָקִים [v] אַנְשִׁים [x] מִצְרַיִם [y] אֶת [z] אֶלְנָתָן
[a] בֶּן [b] עַכְבּוֹר [c] וַאֲנָשִׁים [d] אִתּוֹ [e] אֶל [f] מִצְרָיִם:
יצא [g] וַיּוֹצִיאוּ [h] אֶת [i] אוּרִיָּהוּ [k] מִמִּצְרַיִם
בוא נגה [l] וַיְבִיאֻהוּ [m] אֶל [n] הַמֶּלֶךְ [o] יְהוֹיָקִים [p] וַיַּכֵּהוּ
שלך [q] בַּחֶרֶב [r] וַיַּשְׁלֵךְ [s] אֶת [t] נִבְלָתוֹ [u] אֶל [v] קִבְרֵי
[w] בְּנֵי [x] הָעָם: [y] אַךְ [z] יַד [a] אֲחִיקָם [b] בֶּן [c] שָׁפָן
היה נתן [d] הָיְתָה [e] אֶת [f] יִרְמְיָהוּ [g] לְבִלְתִּי [h] תֵּת
מות [i] אֹתוֹ [k] בְּיַד [l] הָעָם [m] לַהֲמִיתוֹ:
Ca.xxvij. [n] בְּרֵאשִׁית [o] מַמְלֶכֶת
[p] יְהוֹיָקִים [q] בֶּן [r] יֹאשִׁיָּהוּ [s] מֶלֶךְ [t] יְהוּדָה
[u] הָיָה [v] הַדָּבָר [w] הַזֶּה [x] אֶל [y] יִרְמְיָה [z] מֵאֵת
[a] יְהוָה [b] לֵאמֹר: [c] כֹּה [d] אָמַר [e] יְהוָה [f] אֵלַי
אסר מוט [g] עֲשֵׂה [h] לְךָ [i] מוֹסֵרוֹת [k] וּמֹטוֹת [l] וְנָתַתָּם
נתן צוד [m] עַל [n] צַוָּארֶךָ: [o] וְשִׁלַּחְתָּם [p] אֶל [q] מֶלֶךְ
[r] אֱדוֹם [s] וְאֶל [t] מֶלֶךְ [u] מוֹאָב [v] וְאֶל [x] מֶלֶךְ
[y] בְּנֵי [z] עַמּוֹן [a] וְאֶל [b] מֶלֶךְ [c] צֹר [d] וְאֶל [e] מֶלֶךְ
בוא לאה [f] צִידוֹן [g] בְּיַד [h] הַמַּלְאָכִים [i] הַבָּאִים
[k] יְרוּשָׁלִַם [l] אֶל [m] צִדְקִיָּהוּ [n] מֶלֶךְ [o] יְהוּדָה:
צוה [p] וְצִוִּיתָ [q] אֹתָם [r] אֶל [s] אֲדֹנֵיהֶם [t] לֵאמֹר
[u] כֹּה [v] אָמַר [w] יְהוָה [x] צְבָאוֹת [y] אֱלֹהֵי [z] יִשְׂרָאֵל
אמר [a] כֹּה [b] תֹאמְרוּ [c] אֶל [d] אֲדֹנֵיכֶם: [e] אָנֹכִי
עשה [f] עָשִׂיתִי [g] אֶת [h] הָאָרֶץ [i] אֶת [k] הָאָדָם [l] וְאֶת
שרץ [m] הַבְּהֵמָה [n] אֲשֶׁר [o] עַל [p] פְּנֵי [q] הָאָרֶץ [r] בְּכֹחִי

[1]הַגָּדוֹל [m]וּבִזְרוֹעִי [n]הַנְּטוּיָה [o]וְנָתַתִּיהָ [p]לַאֲשֶׁר [q]יָשַׁר בְּעֵינָי׃ [r]וְעַתָּה [s]אָנֹכִי
[t]נָתַתִּי אֶת כָּל [u]הָאֲרָצוֹת הָאֵלֶּה [v]בְּיַד
[w]נְבוּכַדְנֶצַּר [x]מֶלֶךְ [y]בָּבֶל עַבְדִּי [z]וְגַם
[a]אֶת חַיַּת [b]הַשָּׂדֶה נָתַתִּי [c]לוֹ [d]לְעָבְדוֹ׃
[e]וְעָבְדוּ אֹתוֹ [f]כָּל הַגּוֹיִם [g]וְאֶת בְּנוֹ [h]וְאֶת
[i]בֶּן בְּנוֹ עַד בֹּא עֵת אַרְצוֹ גַּם הוּא
[j]וְעָבְדוּ בוֹ גוֹיִם רַבִּים וּמְלָכִים
[k]גְּדֹלִים׃ [l]וְהָיָה הַגּוֹי וְהַמַּמְלָכָה אֲשֶׁר
[m]לֹא יַעַבְדוּ אֹתוֹ אֶת נְבוּכַדְנֶאצַּר
[n]מֶלֶךְ בָּבֶל וְאֶת אֲשֶׁר לֹא יִתֵּן אֶת
[o]צַוָּארוֹ בְּעֹל מֶלֶךְ בָּבֶל בַּחֶרֶב וּבָרָעָב
[p]וּבַדָּבֶר אֶפְקֹד עַל הַגּוֹי הַהוּא נְאֻם
[q]יְהוָה עַד תֻּמִּי אֹתָם בְּיָדוֹ׃ [r]וְאַתֶּם אַל
[s]תִּשְׁמְעוּ אֶל נְבִיאֵיכֶם וְאֶל קֹסְמֵיכֶם
[t]וְאֶל חַלֹּמֹתֵיכֶם וְאֶל עֹנְנֵיכֶם וְאֶל
[u]כַּשָּׁפֵיכֶם אֲשֶׁר הֵם אֹמְרִים אֲלֵיכֶם
[v]לֵאמֹר לֹא תַעַבְדוּ אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל׃
[w]כִּי שֶׁקֶר הֵם נִבְּאִים לָכֶם לְמַעַן
[x]הַרְחִיק אֶתְכֶם מֵעַל אַדְמַתְכֶם
[y]וְהִדַּחְתִּי אֶתְכֶם וַאֲבַדְתֶּם׃ [z]וְהַגּוֹי
[a]אֲשֶׁר יָבִיא אֶת צַוָּארוֹ בְּעֹל מֶלֶךְ
[b]בָּבֶל וַעֲבָדוֹ וְהִנַּחְתִּיו עַל אַדְמָתוֹ
[c]נְאֻם יְהוָה וַעֲבָדָהּ וְיָשַׁב בָּהּ׃ [d]וְאֶל
[e]צִדְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה דִּבַּרְתִּי כְּכָל
[f]הַדְّבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר הָבִיאוּ
[g]אֶת צַוָּארֵיכֶם בְּעֹל מֶלֶךְ בָּבֶל וְעִבְדוּ
[h]אֹתוֹ וְעַמּוֹ וִחְיוּ׃ [i]לָמָּה תָמוּתוּ אַתָּה
[j]וְעַמֶּךָ בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדָّבֶר כַּאֲשֶׁר
[k]דִּבֶּר יְהוָה אֶל הַגּוֹי אֲשֶׁר לֹא יַעֲבֹד
[l]אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל׃ [m]וְאַל תִּשְׁמְעוּ אֶל דִּבְרֵי
[n]הַנְּבִיאִים הָאֹמְרִים אֲלֵיכֶם לֵאמֹר
[o]לֹא תַעַבְדוּ אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל כִּי שֶׁקֶר
[p]הֵם נִבְּאִים לָכֶם׃ כִּי לֹא שְׁלַחְתִּים
[q]נְאֻם יְהוָה וְהֵם נִבְּאִים בִּשְׁמִי
[r]לַשָّקֶר לְמַעַן הַדִּיחִי אֶתְכֶם

[1]magna: [m]& in brachio
meo [n]extēto: [o]& dedi ea
[p]ei [q]qui placuit [r]in oculis
meis. [s]Et nunc itaq; [t]ego
[u]dedi [v]omnes [w]terras [x]istas
[y]in manu [z] [a]nabuchodonosor [b]regis
[c]babylonis [d]serui mei. [e]In
sup [f]& [g] bestias [h]agri [i]dedi
[j]ei: [k]vt seruiant illi.
[l]Et seruient [m]ei [n]oēs [o]gen
tes: [p]& [q]filio eius [r]& [s]
filio [t]filii eius [u]donec [v]ve
niat [w]tēpus [x]terre eius [y]& [z]
ipsius. [a]Et seruiet [b]ei [c]gen
tes [d]multe [e]& reges
[f]magni. [g]Gens autem [h]& [i]
regnum [j]quod [k]
[l]non [m]seruerit [n]nabucho
donosor [o]
[p]regi [q]babylonis [r]& [s]quicū
q; [t]non [u]curuauerit
[v]collū suū [w]sub iugo [x]regis
[y]babylonis: [z]in gladio [a]&
in fame [b]& in peste [c]visita
bo [d]sup [e]gentē [f]illam: [g]ait
[h]dñs: [i]donec [j]cōsumā [k]eos
[l]in manu eius. [m]Vos ergo
[n]nolite [o]audire [p]prophetas
vestros [q]& [r]diuinos
[s]& [t]somniatores [u]& [v]augu
res [w]&
[x]maleficos [y]qui [z]dicūt [a]vo
bis:
[b]non [c]seruietis [d]regi [e]baby
lonis:
[f]quia [g]mendaciū [h]prophe
tant [i]vobis [j]vt
[k]longe faciant [l]vos [m]de [n]ter
ra vestra:
[o]& eiciant [p] vos [q] & perea
tis. [r]Porro gens
[s]que [t] subiecerit [u]ceruicē
suam [v]sub iugo [w]regis
[x]babylonis [y]& seruerit ei:
[z]dimittā eam [a]in [b]terra sua
[c]dicit [d]dñs: [e] & colet eam
[f]& habitabit [g]in ea. [h]Et ad
[i]sedechiam [j]regem [k]iuda
[l]locutus sum [m]omnia
[n]verba [o]hec: [p]dicens. [q] Su
biicite
[r]colla vestra [s] sub iugo [t]re
gis [u]babylonis: [v]& seruite
[w]ei [x]& populo eius [y]& viue
tis. [z] Quare [a] moriemini
[b]tu [c]& populus tu [d]gladio
[e]& fame [f]& peste: [g]sicut
[h]locutus est [i]dñs [j]ad [k]gen
tē [l]que [m]seruire [n]noluerit
[o]regi [p]babylonis. [q]Nolite
[r]audire [s]verba
[t]prophetarum [u]dicentiū
[v]vobis:
[w]non [x]seruietis [y]regi [z]baby
lonis: [a]quia [b]mendacium
[c]ipsi [d] loquuntur [e]vobis.
[f]Quia [g]non [h]misi eos
[i]ait [j]dñs: [k]& ipsi [l]prophe
tant [m]in nomine meo
[n]mendaciter: [o]vt [p]eiciant
[q]vos

magna τ brachio meo excelso: τ dabo
τῇ μεγάλῃ καὶ τῷ βραχίονί μου τῷ ὑψηλῷ, καὶ δώσω
eam cui placuerit i oculis meis. τ nūc ego dedi
αὐτὴν ᾧ ἂν δόξῃ ἐν ὀφθαλμοῖς μου. καὶ νῦν ἐγὼ ἔδω
omnē terrā regi nabuchodonosor re
κα πᾶσαν τὴν γῆν τῷ βασιλεῖ ναβουχοδονόσορ βα
gi babylonis vt seruiat ei: τ bestias
σιλεῖ βαβυλῶνος δουλεύειν αὐτῷ, καὶ τὰ θηρία τοῦ
agri vt seruiant illi τ filio eius τ filio
ἀγροῦ ἐργάζεσθαι αὐτῷ καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ καὶ τῷ υἱῷ
filii eius donec veniat tēpus terre eius:
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἕως τοῦ ἐλθεῖν καιρὸν τῆς γῆς αὐτοῦ,
etiam ipsius. τ seruient ei gēte multe τ
καί γε αὐτοῦ. καὶ δουλεύσουσιν αὐτῷ ἔθνη πολλὰ καὶ
regeo magni. τ gēs τ regnū q̄cūq;
βασιλεῖς μεγάλοι. καὶ τὸ ἔθνος καὶ ἡ βασιλεία ὅσοι
nō seruierunt nabuchodonosor regi ba
ἂν μὴ ἐδουλευσαν ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ τῆς βα
bylonis τ q̄cūq; non submiserint collum co
βυλῶνος καὶ ὅσοι ἂν μὴ ἐμβάλωσιν τὸν τράχηλον αὐ
rum sub iugo regis babylonis: in gla
τῶν ὑπὸ τὸν ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος, ἐν μαχαί
dio τ in peste τ fame visitabo eos ait
ρᾳ καὶ ἐν λοιμῷ καὶ λιμῷ ἐπισκέψομαι αὐτοὺς ἔφη
dñs: donec cōsumam in manu eius. τ vos
κύριος, ἕως ἂν ἐκλείψωσιν ἐν χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς
ne audiatis pseudoprophetas vros τ diuinan
μὴ ἀκούετε τῶν ψευδοπροφητῶν ὑμῶν καὶ τῶν μαντευομέ
tes vobis: τ somniantes vobis: τ au
νων ὑμῖν, καὶ τῶν ἐνυπνιαζομένων ὑμῖν, καὶ τῶν οἰωνι
gures vros: τ maleficos vros dicentes: nō
σμάτων ὑμῶν, καὶ τῶν φαρμακείων ὑμῶν λεγόντων, ἐν μὴ
seruietis regi babylonis: q; mēdacia ip
ἐργάσεσθε τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος, ὅτι ψευδῆ αὐτοὶ προ
si pphetant vobis vt lōge factāt vos de
φητεύουσιν ὑμῖν πρὸς τὸ μακρύναι ὑμᾶς ἀπὸ
tra vra: τ vt eijciam vos: τ peribitis.
τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ ἵνα ἐκβάλω ὑμᾶς, καὶ ἀπολεῖσθε.
τ gentē q̄ induxerit ceruicem suā sub
καὶ τὸ ἔθνος ὃ ἂν εἰσαγάγῃ τὸν τράχηλον αὐτοῦ ὑπὸ
iugo regis babylonis: τ seruierit ei:
τὸν ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ ἐργάσεται αὐτῷ,
relinquā eam in tra sua dicit dñs:
καταλείψω αὐτὸ ἐπὶ τῆς γῆς αὐτοῦ λέγει κύριος,
τ opabit eā τ inhitabit in ea. τ ad se
καὶ ἐργᾶται αὐτὴν καὶ οἰκήσει ἐν αὐτῇ. καὶ πρὸς σε
dechiam regem iuda locut sū scōm omnia
δεκίαν βασιλέα ἰούδα ἐλάλησα κατὰ πάντας τοὺς
verba hec dicēs: inducite collum
λόγους τούτους λέγων, εἰσαγάγετε τὸν τράχηλον
vrm sub iugo regis babylonis: τ ser
ὑμῶν ὑπὸ ζυγὸν τοῦ βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ ἐρ
uietis ei τ pplo eius: τ viuite: vt q̄d
γάσεσθε αὐτῷ καὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ζῆτε, ἵνατί
morientini tu τ pplo tuo in gladio τ in fa
ἀποθνήσκετε σὺ καὶ ὁ λαός σου ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λι
me τ in peste: sicut locut est dñs cōtra gentem:
μῷ καὶ ἐν λοιμῷ, ὡς ἐλάλησε κύριος κατὰ ἔθνους,
q̄ nō seruiuit regi babylonis. ne audiatis
ὃ οὐκ ἐδουλευσεν τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος. μὴ ἀκούσητε
verba pphetarū: dicentiū vobis: ne fer
τὰ ῥήματα τῶν προφητῶν, λεγόντων ὑμῖν, μὴ δου
uiatis regi babylonis: q; iniusta ipsi pro
λεύετε τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος, ὅτι ἄδικα αὐτοὶ προ
phetant vobis. nō missi eos dicit dñs:
φητεύουσιν ὑμῖν. οὐκ ἀπέστειλα αὐτούς φησιν κύριος, 8.14
τ pphetant in nomine meo mentiendo vt Jnfra
καὶ προφητεύουσιν τῷ ὀνόματί μου ἐπ' ἀδίκῳ πρὸς τὸ 19.d.
perdant vos:
ἐξολέσαι ὑμᾶς,

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

τ perditis vos τ pphete vri pphe-
καὶ ἀπολεῖσθε ὑμεῖς καὶ οἱ προφῆται ὑμῶν οἱ προφη-
tantes vobis iniuste mēdacia. τ sacerdotib⁹ τ
τεύοντες ὑμῖν ἐψεύδικα ψευδῆ. καὶ τοῖς ἱερεῦσιν καὶ
pplo hnc locut⁹ sum dicēs: sic dixit dñs: ne
τῷ λαῷ τούτῳ ἐλάλησα λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, μὴ
audiatis verba pphetarũ pphetãn-
ἀκούετε τῶν λόγων τῶν προφητῶν τῶν προφητευόν-
tium vobis dicentiũ: ecce vasa dñi reuertent de
των ὑμῖν λεγόντων, ἰδοὺ σκεύη κυρίου ἐπιστρέφει ἐκ
babylone nūc cito: q: iniusta ipa pphe-
βαβυλῶνος νῦν ταχέως, ὅτι ἄδικα αὐτοὶ προφητεύ-
tant vobis. ne audiatis eos sed seruite re
ουσιν ὑμῖν· μὴ ἀκούετε αὐτῶν ἀλλὰ δουλεύετε τῷ βα
gi babylonis τ viuite. quare erit hec
σιλεῖ τῆς βαβυλῶνος καὶ ζῆτε. διατί ἔσται αὕτη ἡ
ciuitas in solitudinē: si pphete sunt τ si est ver
πόλις εἰς ἐρήμωσιν; εἰ προφῆται εἰσὶν καὶ εἰ ἔστιν λό-
bū dñi in eis: occurant mihi: et nō
γος κυρίου ἐν αὐτοῖς, ἀπαντησάτωσάν μοι, ἵνα μὴ
inferantur vasa relicta in domo
εἰσενεχθῶσιν τὰ σκεύη τὰ καταλειφθέντα ἐν οἴκῳ
dñi τ in domo regis iuda τ hierusalem
κυρίου καὶ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως ἰούδα καὶ ἱερουσαλὴμ
in babylonē: q: sic dixit dñs: de columnis
εἰς βαβυλῶνα. ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, περὶ τῶν στύλων
τ de mari τ de basib⁹: τ adh
καὶ περὶ τῆς θαλάσσης καὶ περὶ τῶν μοχλῶν, καὶ πρὸς τὰ
reliqua vasa relicta in ciuitate hac
λοιπὰ σκεύη τὰ καταλειφθέντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ
q nō tulit rex babylonis: qñ trãsmigrare fecit
ἃ οὐκ ἔλαβεν βασιλεὺς βαβυλῶνος, ὅτι ἀπῴκισεν τὸν
iechoniã filiũ ioachi
Ioachim βασιλέως ἰούδα ἐξ ἱερουσαλὴμ εἰς
regis iuda de hierusalem in
βαβυλῶνα τοὺς τεθραμμένους ἰούδα καὶ
babylonem: τ omnes proceres iuda τ
hierusalem. qñ hec dicit dñs exercituũ
ἱερουσαλὴμ. ὅτι τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων
deus israel: de vasis relictis
ὁ θεὸς ἰσραήλ, περὶ τῶν σκευῶν τῶν καταλειφθέντων
in domo dñi τ in domo regis iuda τ hier
ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἐν οἴκῳ βασιλέως ἰούδα καὶ ἱερου-
salem: in babylonē inferentur τ ibi erunt
σαλὴμ, εἰς βαβυλῶνα εἰσελευσόνται καὶ ἐκεῖ ἔσον-
vsq; in diem visitationis eorū: τ pre-
ται ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν, καὶ ἀνα-
ducã ea τ cõuertam ea in locum hunc.
γῶ αὐτὰ καὶ ἀπαρέψω αὐτὰ εἰς τὸν τόπον τοῦτον.

Θ Et factũ est in quarto anno regnan-
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει βασιλεύον-
te sedechia rege iuda. in mēse quin-
τος σεδεκίου βασιλέως ἰούδα. ἐν μηνὶ τῷ πέμ-
te. dixit mihi ananias filiꝰ azor pseudoprophe-
πτῳ. εἶπέν μοι ἀνανίας υἱὸς ἀζὼρ ὁ ψευδοπροφήτης
ta de gabaon in domo dñi ante oculos
ὁ ἐκ γαβαὼν ἐν οἴκῳ κυρίου κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν
sacerdotũ τ totius pplī dicens: sic dixit
ἱερέων καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ λέγων, οὕτως εἶπεν
dñs exercituũ deus israel: τ contriui
κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ, καὶ συνέτριψα
iugũ regis babylonis. adhuc duo ānī die
ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος. ἔτι δύο ἔτη ἡμε-
rum ego reuerti faciã
ρῶν ἐγὼ ἐπιστρέψω

Trãsla.B.Mie.

et pereatis tam vos qꝫ
prophete
q vaticinãtur vobis. Et
ad sacerdotes & ad popu
lũ istum locutus sum dic-
ens: hec dicit domin.
Nolite audire verba p-
phetarum vestrorum
qui prophetant vobis
dicētes: ecce vasa dom
domini reuertentur de
babylone nunc cito.
Mendaciũ enim pphe
tant vobis. Nolite ergo
audire eos: sed seruite
regi babylonis
vt viuatis. Quare datur
hec ciuitas in
solitudinem? Et si pro-
phete sunt: & est
verbum domini in eis:
occurrant domino
exercituum vt non ve-
niant vasa
que derelicta fuerant in
domo dñi & in domo re
gis iuda & in hierusalē:
in babylonē. Quia hec
dicit dominus exercitu
um ad columnas & ad
mare: & ad bases: & ad
reliqua vasorum
que remanserunt in ciui
tate hac: que non
tulit nabuchodonosor
rex babylonis cũ trãsfer
ret iechoniam filiũ ioa-
chim regem iuda
de hierusalem in baby-
lonem & oēs optimates
iuda & hierusalē. Quia
hec dicit dominus
exercituum deus israel
ad vasa
que derelicta sunt in do
mo dñi & i domo regis
iuda & hierusalē. In ba
bylonem transferentur:
& ibi erũt vsq; ad diem
visitationis sue
dicit dñs. Et afferri faciã
ea & restitui
in loco isto. 28.

Θ T factum est in an-
no illo
in principio regni sede-
chie regis
iuda: in anno quarto in
mense
quito: dixit ad me ana
nias filius azur
propheta de gabaon in
domo domini
coram sacerdotibus &
omni populo dicens.
Hec dicit dominus exer
cituum deus israel.
Contriui iugum regis
babylonis.
Adhuc duo anni dierũ:
& ego referri faciam

Tex.heb.biere.xxviij.Prãtiua.heb.

נבא וְאַבַדְתֶּם אַתֶּם וְהַנְּבִיאִים הַנִּבְּאִים
לָכֶם׃ וְאֶל הַכֹּהֲנִים וְאֶל כָּל הָעָם
הַזֶּה דִּבַּרְתִּי לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה
שמע אַל תִּשְׁמְעוּ אֶל דִּבְרֵי נְבִיאֵיכֶם
הַנִּבְּאִים לָכֶם לֵאמֹר הִנֵּה כְלֵי בֵית
שוב יְהוָה מוּשָׁבִים מִבָּבֶלָה עַתָּה מְהֵרָה
כִּי שֶׁקֶר הֵמָּה נִבְּאִים לָכֶם׃ אַל
תִּשְׁמְעוּ אֲלֵיהֶם עִבְדוּ אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל
חיה וְחִיוּ לָמָּה תִהְיֶה הָעִיר הַזֹּאת
חָרְבָּה׃ וְאִם נְבִיאִים הֵם וְאִם יֵשׁ
פנע דְּבַר יְהוָה אִתָּם יִפְגְּעוּ נָא בַיהוָה
בואכלה צְבָאוֹת לְבִלְתִּי בֹאוּ הַכֵּלִים
יתר הַנּוֹתָרִים בְּבֵית יְהוָה וּבֵית מֶלֶךְ
יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה׃ כִּי כֹה אָמַר
עמד יְהוָה צְבָאוֹת אֶל הָעַמּוּדִים וְעַל
כון הַיָּם וְעַל הַמְּכֹנוֹת וְעַל יֶתֶר הַכֵּלִים
הַנּוֹתָרִים בָּעִיר הַזֹּאת׃ אֲשֶׁר לֹא
גלה לָקַח נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בַּגְלוֹתוֹ
אֶת יְכָנְיָה בֶן יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה
תרי מִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה וְאֵת כָּל חֹרֵי
יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַכֵּלִים
הַנּוֹתָרִים בֵּית יְהוָה וּבֵית מֶלֶךְ
בוא יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם׃ בָּבֶלָה יוּבָאוּ
היה את וְשָׁמָּה יִהְיוּ עַד יוֹם פְּקֻדִּי אוֹתָם
עלה שוב נְאֻם יְהוָה וְהַעֲלִיתִים וְהֵשִׁבֹתִים
מקום אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה׃

Ca.xxviij

ימלך וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַהִיא
בראשית בְּרֵאשִׁית מַמְלֶכֶת צִדְקִיָּה מֶלֶךְ
שנה רבע יְהוּדָה בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית בַּחֹדֶשׁ
חמישי הַחֲמִישִׁי אָמַר אֵלַי חֲנַנְיָה בֶן עַזּוּר
נבא הַנָּבִיא אֲשֶׁר מִגִּבְעוֹן בְּבֵית יְהוָה
לעינ לְעֵינֵי הַכֹּהֲנִים וְכָל הָעָם לֵאמֹר׃
כה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
עלל לֵאמֹר שָׁבַרְתִּי אֶת עֹל מֶלֶךְ בָּבֶל׃
שנה יום בְּעוֹד שְׁנָתַיִם יָמִים אֲנִי מֵשִׁיב
שוב

אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה אֶת כָּל כְּלֵי בֵית יְהוָה אֲשֶׁר לָקַח נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיְבִיאֵם בָּבֶל׃ קום׳ נוא
וְאֶת יְכָנְיָה בֶן יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶת כָּל גָּלוּת יְהוּדָה הַבָּאִים בָּבֶלָה גָּלָה׳ נוא
אֲנִי מֵשִׁיב אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה נְאֻם יְהוָה כִּי אֶשְׁבֹּר אֶת עֹל מֶלֶךְ בָּבֶל׃ שָׁבַר׳ עָלָל
וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל חֲנַנְיָה אָמֵן
הַנָּבִיא לְעֵינֵי הַכֹּהֲנִים וּלְעֵינֵי כָל הָעָם הָעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אָמֵן כֵּן יַעֲשֶׂה יְהוָה עשה
יָקֵם יְהוָה אֶת דְּבָרֶיךָ אֲשֶׁר נִבָּאתָ קום
לְהָשִׁיב כְּלֵי בֵית יְהוָה וְכָל הַגּוֹלָה שוב
מִבָּבֶל אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ אַךְ שְׁמַע גָּלָה
נָא הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
דֹבֵר בְּאָזְנֶיךָ וּבְאָזְנֵי כָל הָעָם׃
הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנַי וְלְפָנֶיךָ הָיָה פָּנָה
מִן הָעוֹלָם וַיִּנָּבְאוּ אֶל אֲרָצוֹת נָבָא
רַבּוֹת וְעַל מַמְלָכוֹת גְּדֹלוֹת לְמִלְחָמָה רָבַב מָלַךְ
וּלְרָעָב וּלְדָבֶר׃ הַנָּבִיא אֲשֶׁר יִנָּבֵא רָעַב דָּבַר
לְשָׁלוֹם נִבָּא דְּבַר הַנָּבִיא יִוָּדַע שָׁלַם נוא
הַנָּבִיא אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יְהוָה בֶּאֱמֶת׃ יָדַע
וַיִּקַּח חֲנַנְיָה הַנָּבִיא אֶת הַמּוֹטָה מֵעַל לָקַח
צַוָּאר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא וַיְשַׁבְּרֵהוּ׃ צוּר שָׁבַר
וַיֹּאמֶר חֲנַנְיָה לְעֵינֵי כָל הָעָם
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה כָּזֹאת אֶשְׁבֹּר
אֶת עֹל נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בְּעוֹד
שְׁנָתַיִם יָמִים מֵעַל צַוָּאר כָּל הַגּוֹיִם שָׁנָה יום
וַיֵּלֶךְ יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לְדַרְכּוֹ׃ וַיְהִי
דְּבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ אַחֲרֵי שְׁבֹר
חֲנַנְיָה הַנָּבִיא אֶת הַמּוֹטָה מֵעַל
צַוָּאר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לֵאמֹר׃ הָלוֹךְ הָלַךְ
וְאָמַרְתָּ אֶל חֲנַנְיָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר
יְהוָה מוֹטוֹת עֵץ שָׁבָרְתָּ וְעָשִׂיתָ עשה
תַּחְתֵּיהֶן מוֹטוֹת בַּרְזֶל׃ כִּי כֹה אָמַר מוט
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹל עָלָל

ad locum istum omnia vasa domus domini quę tulit nabuchodonosor rex babylonis de loco isto & trãstulit ea in babylonem. Et iechoniã filium ioachim regem iuda o & oẽm trãsmigratiõẽ iude qui ingressi sunt in babylonẽ ego cõuertam ad locum istum ait dñs. Conteram enim iugum regis babylonis. Et dixit hieremias propheta ad ananiam prophetam in oculis sacerdotũ & in oculis omis populi qui stabat in domo domini: & ait hieremias propheta. Amen. Sic faciat dñs. Suscitet dñs verba tua qui prophetasti vt referantur vasa in domũ dñi: & omis trãsmigratio de babylone ad locũ istum. Verũtamen audi verbum hoc quod ego loquor in auribus tuis: & in auribus vniuersi pplꝰ. Prophete qui fuerunt ante me & ante te ab initio: & pphetauerunt super terras multas & super regna magna de prelio & de afflictione: & de fame: pphetaꝰ vaticinat est pacem: cum venerit verbum eius tũc scietur propheta quem misit dominus in veritate. Et tulit ananias pphetam cathenam de collo hieremie prophete: & confregit eam. Et ait ananias in cõspectu omnis populi dicens. Hec dicit dominus. Sic confringam iugũ nabuchodonosor regis babylonis post duos annos dierum de collo omnium gentiũ. Et abiit hieremias propheta in viã suã. Et factũ est verbum dñi ad hieremiam postq̃ confregit ananias propheta catenam de collo hieremie prophete dicens. Vade dices ananie. Hec dicit dñs. Catenas ligneas contriuisti: & facies pro eis catenas ferreas: quia hec dicit dominus exercituum deus israel. Iugum

εἰς τὸν τόπον τοῦτον πάντα τὰ σκεύη οἴκου κυρίου καὶ
ἰεχονίαν καὶ τὴν ἀποικίαν ἰούδα, ὅτι συντρίψω τὸν
ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος. καὶ εἶπεν ἱερεμίας ὁ προ
φήτης πρὸς ἀνανίαν κατ᾽ὀφθαλμοὺς τῶν ἱερέων καὶ κα
τὰ ὀφθαλμοὺς παντὸς τοῦ λαοῦ τῶν ἑστηκότων ἐν οἴκῳ
κυρίου, καὶ εἶπεν ἱερεμίας, ἀληθῶς οὕτως ποι
ήσαι κύριος σώσαι κύριος τὸν λόγον σου ὃν σὺ προ
φητεύεις τοῦ ἀποστρέψαι τὰ σκεύη οἴκου κυρίου
καὶ πᾶσαν τὴν ἀποικίαν βαβυλῶνος εἰς τὸν τόπον
τοῦτον. πλὴν ἀκούσατε τὸν λόγον τοῦτον ὃν ἐγὼ λέγω
εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν, καὶ εἰς τὰ ὦτα παντὸς τοῦ λαοῦ, ὃν τρό
πον ἃ γεγόνασιν οἱ πρότεροι μου καὶ οἱ πρότεροι ὑμῶν ἀπὸ τοῦ
αἰῶνος, καὶ προεφήτευσαν ἐπὶ γῆς πολλῆς καὶ
ἐπὶ βασιλείας μεγάλας περὶ πολέμου καὶ περὶ λιμοῦ
καὶ περὶ λοιμοῦ. ὁ προφήτης ὁ προφητεύσας εἰς εἰρήνην,
ἐλθόντος τοῦ λόγου αὐτοῦ, γνώσεται τὸν προφήτην
ὃν ἀπέστειλεν αὐτοῖς κύριος ἐν πίστει. καὶ ἔλαβεν
ἀνανίας τοὺς κλοιοὺς ἀπὸ τοῦ τραχήλου ἱερεμίου
καὶ συνέτριψεν αὐτούς. καὶ εἶπεν ἀνανίας κατ᾽ὀφ
θαλμοὺς παντὸς τοῦ λαοῦ λέγων, οὕτως εἶπεν κύ
ριος, οὕτως συντρίψω τὸν ζυγὸν βασιλέως βαβυ
λῶνος δυεῖν ἐτῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῶν τραχήλων πάντων
ἐθνῶν. καὶ ἀπῆλθεν ἱερεμίας εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ.
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν μετὰ τὸ συν
τρῖψαι ἀνανίαν τοὺς κλοιοὺς ἀπὸ τοῦ τραχήλου
αὐτοῦ λέγων, βάδιζε καὶ εἶπον πρὸς ἀνανίαν λέ
γων, οὕτως εἶπεν κύριος, κλοιοὺς ξυλίνους συνε
τρίψας, καὶ ποιήσω ἀντὶ τούτων κλοιοὺς σι
δηροῦς, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων θεὸς
ὁ ἰσραήλ, ζυγὸν

in locum istum oia vasa domꝰ dñi & iechoniã & trãsmigrationẽ iuda: qt cõteram iugũ regis babylonis. & dixit hieremias pro pheta ad ananiã aũ oculos sacerdotũ & aũ oculos totius ppli stantiũ in domo dñi: & ait hieremias: vere sic faciat dñs suscitet dñs verbũ tuũ qꝫ tu prophetas vt referantur vasa domꝰ dñi & omis trãsmigtio babylonis in locum istum. verũtã audite verbũ hoc qꝫ ego loquor in auribꝰ vrris: & in auribꝰ totius ppli: pphe quę fuerunt priores me & priores vobis a seculo: & pphetauerunt sup terras multas & sup regna magna de prelio & de afflictione & de peste. pphetaꝰ q̃ vaticinat est in pacem: veniente verbo eius: cognoscent pphetã quẽ misit eis dñs in fide. & tulit ananias catenas de collo hieremie & contriuit eas. & ait ananias aũ oculos totius ppli dicens: sic dixit dominꝰ: sic cõtera iugũ regis babylonis, & vnoꝫ ãnis diebꝰ a ceruicibꝰ omis gẽtis: & abiit hieremias in viam suam.

& factũ est verbũ dñi ad hieremiã postq̃ confregit ananias catenas de collo eius dicẽs: vade & dic ad ananiam dicẽs: sic dixit dñs: catenas ligneas contriuisti: & facies pro eis catenas ferreas: quia hec dicit dominus exercituum de us israel: iugũ

Trãsla.gre.ltr.cũ iter.latina.

ferreum posui sup collum cũctarũ
σιδηροῦν τέθεικα ἐπὶ τὸν τράχηλον πάντων τῶν
gentiũ vt seruiant regi babylonis ut ser-
ἐθνῶν ἐργάζεσθαι τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος τοῦ δου
uiant ei. t iumẽta tre dedi e-
λευέτω αὐτῷ. καὶ γε τὰ κτήνη τῆς γῆς ἔδωκα αὐ-
i. t dixit hieremias ananie audi anania.
τῷ. καὶ εἶπεν ἱερεμίας τῷ ἀνανίᾳ ἄκουε ἀνανία.
nõ misit te dñs: t tu cõfidere feci-
οὐκ ἀπέσταλκέν σε κύριος, καὶ σὺ πεποιθέναι ἐποί-
sti ppũ istũ in iniqtate. iccirco sic
ησας τὸν λαὸν τοῦτον ἐπὶ ἀδικίᾳ. διὰ τοῦτο οὕτως
dixit dñs: ecce ego; eijcio te a fa
εἶπεν κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω σε ἀπὸ προ-
cie terre: hoc ãno morieris qm cõ-
σώπου τῆς γῆς, τοῦτο τῷ ἐνιαυτῷ ἀποθανῇ ὅτι κα-
tra dñm locut'es. t mortu'est mẽse
τὰ τοῦ κυρίου ἐλάλησας. καὶ ἀπέθανεν τῷ μηνὶ
septimo.
τῷ ἑβδόμῳ. Ca.29.

A Θ Ε hec verba libri que misit
Καὶ οὗτοι οἱ λόγοι τῆς βίβλου ἃς ἀπέστειλεν
hieremias ꝓpheta de hierusalem ad
λαὸν ἱερεμίας προφήτης ἐξ ἱερουσαλὴμ πρὸς τοὺς
seniores trãsmigratios t ad sacerdotes
πρεσβυτέρους τῆς ἀποικίας καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς
t ad pseudoprophetas t ad omnẽ
καὶ πρὸς τοὺς ψευδοπροφήτας καὶ πρὸς πάντα τὸν
ꝓplẃ quẃ tradiuit nabuchodonosor de hierusalem
λαὸν ὃν ἀπῴκισεν ναβουχοδονόσορ ἐξ ἱερουσαλὴμ
in babylonem. postq̃ egressus ẽ iechonia rex
εἰς βαβυλῶνα. ὑστερον ἐξελθόντος ἰεχονίου τοῦ βα-
t regina t eunuchi
σιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης καὶ τῶν εὐνούχων
t omnis liber t artifex t ligator
καὶ παντὸς ἐλευθέρου καὶ τεχνίτου καὶ δεσμώ-
ex hierusalem in manu eleasa filii saphan t ga
του ἐξ ἱερουσαλὴμ ἐν χειρὶ ἐλεάσα υἱοῦ σαφὰν καὶ γα
marie filii helchie quẃ misit sedechias rex
μαρίου υἱοῦ χελκίου ὃν ἀπέστειλεν σεδεκίας βασι-
iuda ad regem babylonis in babylonẽ
λεὺς ἰούδα πρὸς βασιλέα βαβυλῶνος εἰς βαβυ-
dicens: sic dixit dñs exercituum
λῶνα λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ
B deus israel ad trãsmigrationẽ quã trãstulit de
θεὸς ἰσραὴλ ἐπὶ τὴν ἀποικίαν ἣν ἀπῴκισεν ἀπὸ
hierusalem in babylonẽ. edificate domos
ἱερουσαλὴμ εἰς βαβυλῶνα. οἰκοδομήσατε οἰκίας
t habitate t plantate hortos t
καὶ κατοικήσατε καὶ φυτεύσατε παραδείσους καὶ
comedite fructus eorũ. t accipite vro-
φάγετε τοὺς καρποὺς αὐτῶν. καὶ λάβετε γυναῖ-
res t generate filios t filias. t
κας καὶ τεκνοποιήσατε υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ
accipite filiis vris vxores. t fili-
λάβετε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν γυναῖκας. καὶ τὰς θυγα-
as vras date viris t pariẽt filios t
τέρας ὑμῶν δότε ἀνδράσιν καὶ τέξουσιν υἱοὺς καὶ
filias. t multiplicamini t nõ pauci sitis:
θυγατέρας. καὶ πολυνεσθε καὶ μὴ σμικρυνθῆτε.
t querite pacẽ tre in ãm trãstuli vos
καὶ ζητήσατε εἰρήνην τῆς γῆς εἰς ἣν ἀπῴκισα ὑμᾶς
illuc. t orate pro eis ad dñm: qã
ἐκεῖ. καὶ προσεύχεσθε περὶ αὐτῶν πρὸς κύριον, ὅτι
in pace eorũ erit pax vobis. qã sic
ἐν τῇ εἰρήνῃ αὐτῶν ἔσται εἰρήνη ὑμῖν. ὅτι οὕτως
dixit dñs exercituũ deus israel: ne se-
εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ, μὴ ἀπα-
C ducant vos pseudoprophete q̃ in vobis.
πατήσουσιν ὑμᾶς ψευδοπροφῆται οἱ ἐν ὑμῖν.

Trãsla.B.Hie.

ferreũ posui super collum cunctarum gentiũ istarum vt seruiant nabuchodonosor regi babylonis: & seruient ei: insup & bestias terre dedi ei. Et dixit hieremias prophetae ad ananiam prophetam. Audi anania. Non misit te dominus: & tu cõfidere fecisti populum istũ in mendacio. Idcirco hec dicit dominus. Ecce ego mittam te a facie terre. Hoc anno morieris: aduersum ei dominũ locutus es. Et mortuus est ananias prophetae in anno illo: mense septimo. 29.

Θ. T hec sunt verba libri quem misit hieremias propheta de hierusalem ad reliquias seniorũ transmigratiõis & ad sacerdotes & ad pphetas & ad omẽ populũ quẃ tradiuxerat nabuchodonosor de hierusalem in babylonẽ postq̃ egressus ẽ iechonias rex & domina & eunuchi & principes iuda & hierusalem: & faber & inclusor de hierusalem in manu elasa filii saphan & gamalie filii helchie quos misit Sedechias rex iuda ad nabuchodonosor regem babylonis in babylonẽ dicens. Hec dicit dominus exercituũ deus israel omni transmigrationi quam transtuli de hierusalem in babylonẽ. Edificate domos & habitate: & plãtate hortos & comedite fructũ eorum. Accipite vxores & generate filios & filias: & date filiis vris vxores & filias vestras date viris & pariant filios & filias: & multiplicamini ibi: & nolite eẽ pauci numero: & querite pacẽ ciuitatis ad quã trãsmigrare vos feci: & orate pea ad dominũ: quia in pace illius erit vobis pax. Hec dicit dominus exercituum deus israel. Non vos seducãt pphete vri qui sunt in medio vestrũ

Tet.heb.biere.ttit.Prãtiua.heb.

עָתָן צוּר בַּרְזֶל נָתַתִּי עַל צַוָּאר כָּל הַגּוֹיִם
הָאֵלֶּה לַעֲבֹד אֶת נְבוּכַדְנֶאצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל וַעֲבָדוּהוּ וְגַם אֶת חַיַּת
עָתָן הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לוֹ: וַיֹּאמֶר יִרְמְיָה
הַנָּבִיא אֶל חֲנַנְיָה הַנָּבִיא שְׁמַע נָא
חֲנַנְיָה לֹא שְׁלָחֲךָ יְהוָה וְאַתָּה
הִבְטַחְתָּ אֶת הָעָם הַזֶּה עַל שָׁקֶר: לָכֵן
שָׁלַח כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי מְשַׁלֵּחֲךָ מֵעַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה הַשָּׁנָה אַתָּה מֵת כִּי
סָרָה דִּבַּרְתָּ אֶל יְהוָה: וַיָּמָת חֲנַנְיָה
הַנָּבִיא בַּשָּׁנָה הַהִיא בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי:
Cap.xxix וְאֵלֶּה דִּבְרֵי
הַסֵּפֶר אֲשֶׁר שָׁלַח יִרְמְיָה הַנָּבִיא
מִירוּשָׁלִַם אֶל יֶתֶר זִקְנֵי הַגּוֹלָה
וְאֶל הַכֹּהֲנִים וְאֶל הַנְּבִיאִים וְאֶל
כָּל הָעָם אֲשֶׁר הָגְלָה נְבוּכַדְנֶצַּר
מִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה: אַחֲרֵי צֵאת יְכָנְיָה
הַמֶּלֶךְ וְהַגְּבִירָה וְהַסָּרִיסִים וְשָׂרֵי
יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם וְהֶחָרָשׁ וְהַמַּסְגֵּר
מִירוּשָׁלִַם: בְּיַד אֶלְעָשָׂה בֶן שָׁפָן
וּגְמַרְיָה בֶן חִלְקִיָּה אֲשֶׁר שָׁלַח
צִדְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה אֶל נְבוּכַדְנֶאצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל בָּבֶלָה לֵאמֹר: כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל
הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הִגְלֵיתִי מִירוּשָׁלִַם
בָּבֶלָה: בְּנוּ בָתִּים וְשֵׁבוּ וְנִטְעוּ גַנּוֹת
וֶאֱכְלוּ אֶת פִּרְיָן: קְחוּ נָשִׁים וְהוֹלִידוּ
בָנִים וּבָנוֹת וּקְחוּ לִבְנֵיכֶם נָשִׁים
וְאֶת בְּנֹתֵיכֶם תְּנוּ לַאֲנָשִׁים וְתֵלַדְנָה
בָנִים וּבָנוֹת וּרְבוּ שָׁם וְאַל תִּמְעָטוּ:
וְדִרְשׁוּ אֶת שְׁלוֹם הָעִיר אֲשֶׁר
הִגְלֵיתִי אֶתְכֶם שָׁמָּה וְהִתְפַּלְּלוּ
בַעֲדָהּ אֶל יְהוָה כִּי בְשִׁלּוֹמָהּ יִהְיֶה
לָכֶם שָׁלוֹם: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אַל יַשִּׁיאוּ
לָכֶם נְבִיאֵיכֶם אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם

עָתָן צוּר
נָתַן
חַיָּה
עָתָן
נָבִיא
הָיָה
נָבִיא
גָּלָה
יָצָא
גָּלָה
סָרִיס
שׂוּר
מַסְגֵּר
בָּנָה בַּיִת
שָׂא פְּרִי
לָקַח אִשָּׁה
יָלַד בֵּן
נָתַן יָלַד
רָבָה מָעַט
שָׁלַם
גָּלָה פָּלַל
הָיָה
נָשָׂא

Pritiua.heb.Tex.heb.biere.rrir.

וְקֹסְמֵיכֶם וְאַל תִּשְׁמְעוּ אֶל חֲלֹמֹתֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם מַחֲלִמִים׃ כִּי
בְשֶׁקֶר הֵם נִבְּאִים לָכֶם בִּשְׁמִי לֹא
שְׁלַחְתִּים נְאֻם יְהוָה׃ כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה כִּי לְפִי מְלֹאת לְבָבֶל שִׁבְעִים שָׁנָה אֶפְקֹד אֶתְכֶם וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיכֶם אֶת דְּבָרִי הַטּוֹב לְהָשִׁיב אֶתְכֶם אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ כִּי אָנֹכִי יָדַעְתִּי אֶת הַמַּחֲשָׁבֹת אֲשֶׁר אָנֹכִי חֹשֵׁב עֲלֵיכֶם נְאֻם יְהוָה מַחְשְׁבוֹת שָׁלוֹם וְלֹא לְרָעָה לָתֵת לָכֶם אַחֲרִית וְתִקְוָה׃ וּקְרָאתֶם אֹתִי וַהֲלַכְתֶּם וְהִתְפַּלַּלְתֶּם אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי אֲלֵיכֶם׃ וּבִקַּשְׁתֶּם אֹתִי וּמְצָאתֶם כִּי תִדְרְשֻׁנִי בְּכָל לְבַבְכֶם׃ וְנִמְצֵאתִי לָכֶם נְאֻם יְהוָה וְשַׁבְתִּי אֶת שְׁבוּתְכֶם וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם וּמִכָּל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר הִדַּחְתִּי אֶתְכֶם שָׁם נְאֻם יְהוָה וְהֲשִׁבֹתִי אֶתְכֶם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הִגְלֵיתִי אֶתְכֶם מִשָּׁם׃ כִּי אֲמַרְתֶּם הֵקִים לָנוּ יְהוָה נְבִיאִים בָּבֶלָה׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֶל הַמֶּלֶךְ הַיֹּשֵׁב עַל כִּסֵּא דָוִד וְאֶל כָּל הָעָם הַיֹּשֵׁב בָּעִיר הַזֹּאת אֲחֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא יָצְאוּ אִתְּכֶם בַּגּוֹלָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי מְשַׁלֵּחַ בָּם אֶת הַחֶרֶב וְאֶת הָרָעָב וְאֶת הַדָּבֶר וְנָתַתִּי אֹתָם כַּתְּאֵנִים הַשֹּׁעָרִים אֲשֶׁר לֹא תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ׃ וְרָדַפְתִּי אַחֲרֵיהֶם בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדָּבֶר וּנְתַתִּים לְזַעֲוָה לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ לְאָלָה וּלְשַׁמָּה וּלְשִׁרֵקָה וּלְחֶרְפָּה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדַּחְתִּים שָׁם׃ תַּחַת אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ אֶל דְּבָרַי נְאֻם יְהוָה אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּי אֲלֵיהֶם אֶת עֲבָדַי הַנְּבִיאִים הַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ וְלֹא שְׁמַעְתֶּם נְאֻם יְהוָה׃

Trãsla.B.Vie.

'& diuini vestri:'& ne attẽ
datis ad
'somnia vestra' que vos
'somniatis:'quia
'falso'ipsi'prophetãt'vo-
bis'in nomine meo:'non
'misi eos'dicit' dominus.
'Quia'hec'dicit
'domin?.'Cum'ceperint
'impleri'in babylone'se-
ptuaginta'anni:'visitabo
'vos'& suscitabo'sup vos
'verbum meu'bonum:
'vt reducam'vos'ad
'locum'istum.'Ego'enim
'scio
'cogitationes'quas'co-
gito'super vos
'dicit'dominus:'cogita
tiones'pacis'& non
'afflictionis:'vt dem'vo-
bis'finem'& patientiam:
'& inuocabitis'me:'& ibi
tis:'& orabitis
'me'& ego exaudiã'vos:
'quaretis
'me'& inuenietis.'Cum
'quesieritis me'in toto
'corde vestro:'inueniar
'a vobis'ait'dominus.
'Et reducam'captiuitatẽ
vestrã:'& cõgregabo'vos
'de vniuersis'gentibus'& de cunctis'locis'ad que
'expulsi'vos'dicit'dñs.
'Et reuerti'vos'faciã'de
'loco ad'quem
'transmigrare'vos'feci:
'quia'dixistis:
'suscitabit'nobis'dñs'p-
phetas'in babylõe.'Quia
'hec'dicit'domin'ad're-
gem'qui sedet'super
'solium'dauid:'& ad'omnẽ
'ppl'm'habitatorẽ'vrbis
'huius:ad'fratres vestros
'qui'non'sunt egressi
'vobiscũ'in trãsmigratio
nẽ.'Hec'dicit'dñs'exerci
tuum.'Ecce'mittam'in
'eos'gladium'& 'fame'& 'pestem:'& po
nam'eos
'quasi ficus'malas'que
'comedi'non possunt
'eo q̃ pessime sunt:'& per
sequar'eos
'in gladio:'& in fame:'& in pestilẽtia.'Et dabo eos
'in vexationẽ'vniuersis
'regnis'terre:'in maledi-
ctionẽ'& in stuporẽ'& in
sibilũ'& in opprobriũ'cũ
ctis'gentib?'ad quas ego
'eieci eos:'eo q̃'non
'audierint'verba mea'di
cit'dñs:'que
'misi'ad eos per'seruos
meos'pphetas de nocte
'consurgens'& mittens:
'& non'audistis'dicit

Trãs.Gre.lex.cũiter.latina.

τ ne seducant vos diuini vri: τ
καὶ μὴ ἀπατεῶντωσαν ὑμᾶς οἱ μάντεις ὑμῶν, καὶ
ne attẽdite in somnia vra q̃ vos somnia-
μὴ ἀκούετε εἰς τὰ ἐνύπνια ὑμῶν ἃ ὑμεῖς ἐνυπνιαζό-
tis. q: iniqua ipi pphetant vobis in
μενοι. ὅτι ἄδικα αὐτοὶ προφητεύουσιν ὑμῖν ἐπὶ τῷ
nomine meo:τ nõ misi eos dicit dñs:
ὀνόματί μου, καὶ οὐκ ἀπέσταλκα αὐτοὺς λέγει κύριος,
q: sic dixit dñs: cũ fuerit impleti
ὅτι οὕτως ἔφη κύριος, ὅταν μέλλῃ πληροῦσθαι
i babylone septuaginta ãni: visitabo vos
ἐν Βαβυλῶνι ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐπισκέψομαι ὑμᾶς
τ suscitabo verba mea sup eos: vt re-
καὶ ἐπιστήσω τοὺς λόγους μου ἐφ' ὑμᾶς, τοῦ ἐπι-
ducam ppl'm meũ in locum istum. τ co
στρέψαι τὸν λαόν μου εἰς τὸν τόπον τοῦτον. καὶ λο
gitabo sup vos cogitationẽ pacis: τ nõ mala: vt
γιοῦμαι ἐφ' ὑμᾶς λογισμὸν εἰρήνης, καὶ οὐ κακά, τοῦ
dem vobis hec. τ erate ad me: τ
δοῦναι ὑμῖν ταῦτα. καὶ προσευξάσθε πρός με, καὶ
exaudiam vos. τ quereris me: τ inuenie
εἰσακούσομαι ὑμῶν. καὶ ἐκζητήσετέ με, καὶ εὑρήσε-
tis me. q: qñ q̃sieritis me in toto corde
τέ με. ὅτι ὅταν ἐκζητήσητέ με ἐν ὅλῃ καρδίᾳ
vro: τ apparebo vobis. q: dixistis cõ
ὑμῶν, καὶ ἐπιφανοῦμαι ὑμῖν. ὅτι εἴπατε κα-
stituit dñs sup vos pphetas in babylone.
τέστησε κύριος ἐφ' ὑμᾶς προφήτας ἐν Βαβυλῶνι.
sic dicit dñs ad regẽ sedentem
οὕτω λέγει κύριος πρὸς τὸν βασιλέα τὸν καθήμενον
in throno dauid: τ ad omẽ ppl'm habi-
ἐπὶ θρόνου Δαυὶδ, καὶ πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν κατοι-
tantem in ciuitate hac: τ ad fratres
κοῦντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς
vros: q̃ nõ egressi sunt vobiscũ in capti-
ὑμῶν, οἱ οὐκ ἐξεπορεύθησαν μετ' ὑμῶν εἰς αἰχμα-
uitatem. sic dicit dñs exercituũ: ecce
λωσίαν. οὕτω λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἰδοὺ
ego mittam in eos gladium τ famẽ τ
ἐγὼ ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς μάχαιραν καὶ λιμὸν καὶ
pestẽ: τ ponã eos q̃si ficus malas q̃ nõ
λοιμόν, καὶ ἐάσω αὐτοὺς ὡς σῦκα πονηρὰ ἃ οὐκ
comedi possunt p̃ malitia. τ persequ
ἔδεσθαι δύνασθαι ὑπὸ τῆς πονηρίας. καὶ διώξω
eos in gladio τ fame τ pestẽ: τ
αὐτοὺς ἐν μαχαίρᾳ καὶ λιμῷ καὶ λοιμῷ, καὶ
dabo eos in ꝓmotionẽ in omnib' re-
δώσω αὐτοὺς εἰς κίνησιν ἐν πάσαις ταῖς βα-
gnis terr: τ in maledictionẽ τ in penuri-
σιλείαις τῆς γῆς, καὶ εἰς κατάραν καὶ εἰς ἀπορί-
am τ in sibilum τ in opprobriũ oib'
αν καὶ εἰς συρισμὸν καὶ εἰς ὀνειδισμὸν πᾶσι τοῖς
gẽtibus: ad q̃s ego eũcio eos: q̃si nõ
ἔθνεσι, πρὸς οὓς ἐγὼ ἐκβάλλω αὐτούς, διότι οὐκ
audierũt verba mea dicit dñs: q̃ misi
ἤκουσαν τὰ ῥήματά μου λέγει κύριος, ἃ ἀπέστει-
ad eos p seruos meos pro
λα πρὸς αὐτοὺς διὰ τοὺς δούλους μου τοὺς προ-
phetas: mane surgẽs τ mittens: τ nõ audi-
φήτας, ὀρθρίζων καὶ ἀποστέλλων, καὶ οὐκ ἀκού-
stis dicit
σατε λέγει

dñs: vos ergo audite verba dñi oēs
κύριος, ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τῶν λόγων κυρίου πᾶσα
trāſmigratio: quā miſi a hierlm in ba-
ἡ μετοικεσία, ἣν ἀπέσταλκα ἀπὸ ἱερουσαλὴμ εἰς βα-
bylonē. ſic dixit dñs ad achab filiū colie:
βυλῶνα. οὕτως εἶπεν κύριος ἐπὶ ἀχαὰβ υἱὸν κωλιά,
ꝛ ad ſedechiam filiū maaſia q̄ pphetant vo
καὶ ἐπὶ σεδεκίαν υἱὸν μαασία τοὺς προφητεύοντας ὑ-
bis in nomine meo mēdacit. ecce ego do e-
μῖν ἐν ὀνόματί μου ψευδῶς. ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι αὐ-
os in manus regis babylonis: ꝛ percutiet
τοὺς εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ πατάξει
eos ante oculos vros: ꝛ accipient ab eis
αὐτοὺς κατ᾽ ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ λήψονται ἀπ᾽ αὐτῶν
maledictionē i oi trāſmigratiōe iuda in babylone di-
κατάραν ἐν πάσῃ τῇ ἀποικίᾳ ἰούδα ἐν βαβυλῶνι λέ-
centes. faciat tibi dñs vt ſedechie fecit ꝛ
γοντες. ποιήσαι σε κύριος ὡς σεδεκίαν ἐποίησεν καὶ
vt achab quos frixit rex babylonis in
ὡς ἀχαὰβ οὓς ἀπετηγάνισεν βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐν
igne ppter q̄ fecerunt iniq̄tatē in hieruſalem ꝛ mechati
πυρὶ δι᾽ ἣν ἐποίησαν ἀνομίαν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐμοι-
ſunt vxores ciuiū ſuoꝝ: ꝛ v̄bū
χῶντο τὰς γυναῖκας τῶν πολιτῶν αὐτῶν, καὶ λόγον
locuti ſunt in noīe meo q̄d nō mandaui
ἐχρημάτισαν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ὃν οὐ συνέταξα
eis: ꝛ ego teſtis dicit dñs. ꝛ ad ſa-
αὐτοῖς, καὶ ἐγὼ μάρτυς φησὶν κύριος. καὶ πρὸς σα-
F maiam neelamitē dicēs ſic dicit dñs de-
μαίαν τὸν νεελαμίτην ἐρεῖς οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς
exercituū deus iſrael: eo q̄ miſiſti in no
τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἀνθ᾽ ὧν ἀπέστειλας ἐν ὀνό-
D mine tuo libros ad omnē pplm q̄ ī hieru
ματί σου βιβλία πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν ἐν ἱερου-
ſalem non miſi te in nomine meo. ꝛ ad
σαλὴμ οὐκ ἀπέστειλά σε τῷ ὀνόματί μου. καὶ πρὸς
ſophoniā filiū maaſie ſacerdotē dicere. dñs de-
σοφονίαν υἱὸν μαασίου τὸν ἱερέα εἰπεῖν. κύριος ἔδω-
dit te ſacerdotē p ioiade ſacerdote vt ſis pfec-
κέν σε ἱερέα ἀντὶ ἰωδαὲ τοῦ ἱερέως γενέσθαι ἐπιστά-
tꝰ in domo dñi omni hoi pphetanti ꝛ
την ἐν οἴκῳ κυρίου παντὶ ἀνθρώπῳ προφητεύοντι καὶ
omni hoi inſanienti: ꝛ dabis eū in car-
παντὶ ἀνθρώπῳ μαινομένῳ, καὶ δώσεις αὐτὸν εἰς ἀπό-
cerem ꝛ in cataractē. ꝛ nūc q̄re nō
κλεισμα καὶ εἰς τὸν καταράκτην. καὶ νῦν διατί οὐκ
increpaſtis hieremiā q̄ ex anathoth pphetantem
ἐπετιμήσατε ἱερεμίᾳ τῷ ἐξ ἀναθὼθ τῷ προφητεύοντι
vobis. q: ppterea miſit ad nos in babylo
ὑμῖν. ὅτι διὰ τοῦτο ἀπέστειλεν πρὸς ἡμᾶς ἐν βαβυ-
lonē dicēs longe eſt: edificate domos ꝛ ha
λῶνι λέγων μακράν ἐστι, οἰκοδομήσατε οἰκίας καὶ κα-
bitate: ꝛ plantate hortos ꝛ comedite
τοικήσατε, καὶ φυτεύσατε κήπους καὶ φάγεσθε τῶν
G de fructibꝰ eoꝝ. ꝛ legit ſophonias librū in
καρπῶν αὐτῶν. καὶ ἀνέγνω σοφονίας τὸ βιβλίον εἰς
aures hieremie pphete. ꝛ factū eſt verbū do
τὰ ὦτα ἱερεμίου τοῦ προφήτου. καὶ ἐγένετο λόγος κυ-
mini ad hieremiā dicēs: mitte ad oēm
ρίου πρὸς ἱερεμίαν λέγων, ἀπόστειλον πρὸς πᾶσαν τὴν
trāſmigratiōnē dicēs: quā dixit dñs ad ſamaiam
ἀποικίαν λέγων, ὅτι εἶπεν κύριος ἐπὶ σαμαίαν τὸν
neelamitem: quā pphetauit vobis ſamaias:
νεελαμίτην, ἐπειδὴ προεφήτευσεν ὑμῖν σαμαίας,
ꝛ ego nō miſi eū
καὶ ἐγὼ οὐκ ἀπέστειλα αὐτὸν oooooooooooo oooooooo
oooooooooooooooooooooooooooooooo oooooo oooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooo oooooo
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo ooo

dominus. Vos ergo audite verbum domini ooo oīs transmigratio quā emiſi de hieruſalem ooo in babylonem. Hec dicit dominus exercituū deus iſrael ad achab filium oooooooooooooooo chullie & ad ſedechiam filium maaſie ooooooooo qui prophetāt vobis in nomine meo mēdaciter. Ecce ego tradam eos in manu nabuchodonoſor regis babylonis: & percutiet eos in oculis vrīs. Et aſſumetur ex eis maledictio omni trāſmigrationi iude q̄ eſt in babylone dicentiū. Ponat te dn̄s ſicut ſedechiā & ſic achab q̄s frixit rex babylonis in igne: pro eo q̄ fecerint ſtultitiam oooo in iſrael: & mechati ſunt in vxores amicoꝝ ſuoꝝ: & locuti ſunt verbū in nomie meo mēdaciter: q̄d nō mādaui eis. Ego ſum iudex & teſtis dicit dominus. Et ad ſemeiā neelamitem dices. oooo Hec dicit dominus exercituum ooooooooooooo deus iſrael. Pro eo q̄ ooooooooooooooooooooooo miſiſti in nomine tuo libros ad oooooooooooooo omnem populum qui eſt in hieruſalem & ad oo ſophoniā filium maaſie ſacerdotē: & ad vniuerſos ſacerdotes dicēs: dominus dedit te ſacerdotē pro ioiade ſacerdote vt ſis dux oooooooooooooo in domo domini ſuper oēm virum arrepticium & prophetantem vt mittas eum in neruum ooo & in carcerem. Et nunc quare non increpaſti oo hieremiam anathotitē qui prophetat vobis. oo Quia ſup hoc miſit in babylonē ad nos dicēs. Longū eſt: edificate domos & habitate: & plantate hortos & comedite fructus eoꝝ. Legit ergo ſophonias ſacerdos librum iſtum ooooooooooo in auribꝰ hieremie prophete. Et factū eſt verbū domini ad hieremiam dicens. Mitte ad oooooo omnē tranſmigrationē dicens. Hec dicit dn̄s ad ſemeiam neelamitē. Pro eo q̄ prophetauit vobis ſemeias: & ego non miſi eum: ooooooo

יְהוָה׃ וְאַתֶּם שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה
כָּל הַגּוֹלָה אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּי מִירוּשָׁלַםִ — גלה
בָּבֶלָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל אַחְאָב בֶּן
קוֹלָיָה וְאֶל צִדְקִיָּהוּ בֶּן מַעֲשֵׂיָה
הַנִּבְּאִים לָכֶם בִּשְׁמִי שָׁקֶר הִנְנִי — שם
נֹתֵן אֹתָם בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל וְהִכָּם לְעֵינֵיכֶם׃ וְלֻקַּח מֵהֶם — נכה
קְלָלָה לְכֹל גָּלוּת יְהוּדָה אֲשֶׁר — גלה
בְּבָבֶל לֵאמֹר יְשִׂמְךָ יְהוָה כְּצִדְקִיָּהוּ — שום
וּכְאֶחָב אֲשֶׁר קָלָם מֶלֶךְ בָּבֶל — קלה
בָּאֵשׁ׃ יַעַן אֲשֶׁר עָשׂוּ נְבָלָה — עשה
בְּיִשְׂרָאֵל וַיְנַאֲפוּ אֶת נְשֵׁי רֵעֵיהֶם — נאף נשה
וַיְדַבְּרוּ דָבָר בִּשְׁמִי שֶׁקֶר אֲשֶׁר — רעה דבר
לוֹא צִוִּיתִים וְאָנֹכִי הַיּוֹדֵעַ וָעֵד נְאֻם — צוה עוד
יְהוָה׃ וְאֶל שְׁמַעְיָהוּ הַנֶּחֱלָמִי תֹּאמַר — אמר
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יַעַן אֲשֶׁר
אַתָּה שָׁלַחְתָּ בְשִׁמְכָה סְפָרִים אֶל — שם
כָּל הָעָם אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַםִ וְאֶל
צְפַנְיָה בֶן מַעֲשֵׂיָה הַכֹּהֵן וְאֶל כָּל
הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר׃ יְהוָה נְתָנְךָ כֹהֵן
תַּחַת יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן לִהְיוֹת פְּקִדִים — היה
בֵּית יְהוָה לְכָל אִישׁ מְשֻׁגָּע — שגע
וּמִתְנַבֵּא וְנָתַתָּה אֹתוֹ אֶל הַמַּהְפֶּכֶת — נבא נתן
וְאֶל הַצִּינֹק׃ וְעַתָּה לָמָּה לֹא גָעַרְתָּ — הפך צנק
בְּיִרְמְיָהוּ הָעֲנְּתֹתִי הַמִּתְנַבֵּא לָכֶם׃
כִּי עַל כֵּן שָׁלַח אֵלֵינוּ בָּבֶל לֵאמֹר
אֲרֻכָּה הִיא בְּנוּ בָתִּים וְשֵׁבוּ וְנִטְעוּ — בנה בית
גַנּוֹת וְאִכְלוּ אֶת פְּרִיהֶן׃ וַיִּקְרָא — ישב פרה
צְפַנְיָה הַכֹּהֵן אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה — קרא
בְּאָזְנֵי יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא׃ וַיְהִי דְּבַר — נבא היה
יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃ שְׁלַח עַל
כָּל הַגּוֹלָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה — גלה
אֶל שְׁמַעְיָה הַנֶּחֱלָמִי יַעַן אֲשֶׁר נִבָּא
לָכֶם שְׁמַעְיָה וַאֲנִי לֹא שְׁלַחְתִּיו

וַיַּבְטַח אֶתְכֶם עַל שָׁקֶר׃ לָכֵן כֹּה בָטַח
אָמַר יְהוָה הִנְנִי פֹקֵד עַל שְׁמַעְיָה
הַנֶּחְלָמִי וְעַל זַרְעוֹ לֹא יִהְיֶה־לּוֹ הָיָה
אִישׁ יֹשֵׁב בְּתוֹךְ הָעָם הַזֶּה וְלֹא
יִרְאֶה בַּטּוֹב אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה לְעַמִּי רָאָה
נְאֻם יְהוָה כִּי סָרָה דִבֵּר עַל יְהוָה׃ סוּר
Cap.xxx. הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה
אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר׃
כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר כְּתֹב לְךָ אֶת כָּל הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ אֶל סֵפֶר׃ כִּי
הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְשַׁבְתִּי יוֹם בוא
אֶת שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה שוב שָׁבָה
אָמַר יְהוָה וַהֲשִׁבֹתִים אֶל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם וִירִשּׁוּהָ׃ וְאֵלֶּה נָתַן
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל
יִשְׂרָאֵל וְאֶל יְהוּדָה׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
קוֹל חֲרָדָה שָׁמָעְנוּ פַּחַד וְאֵין
שָׁלוֹם׃ שַׁאֲלוּ נָא וּרְאוּ אִם יוֹלֵד שָׁלַם רָאָה
זָכָר מַדּוּעַ רָאִיתִי כָל גֶּבֶר יָדָיו עַל זָכָר יָלַד טָרַף
חֲלָצָיו כַּיּוֹלֵדָה וְנֶהְפְּכוּ כָּל פָּנִים רָאָה יָלַד
לְיֵרָקוֹן׃ הוֹי כִּי גָדוֹל הַיּוֹם הַהוּא הָפַךְ פָּנָה
מֵאֵין כָּמֹהוּ וְעֵת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב גָּדַל כְּמוֹ צוּר
וּמִמֶּנָּה יִוָּשֵׁעַ׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יָשַׁע
נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת אֶשְׁבֹּר עֻלּוֹ שָׁבַר עָלָיו
מֵעַל צַוָּארֶךָ וּמוֹסְרֹתֶיךָ אֲנַתֵּק צוּר יָסַר
וְלֹא יַעַבְדוּ בוֹ עוֹד זָרִים׃ וְעָבְדוּ נָתַק עָבַד
אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְאֵת דָּוִד זָרָה
מַלְכָּם אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם׃ וְאַתָּה קוּם
אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב נְאֻם יְהוָה יָרֵא
וְאַל תֵּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעֲךָ חָתַת יָשַׁע
מֵרָחוֹק וְאֶת זַרְעֲךָ מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם רָחַק שָׁבָה
וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקַט וְשַׁאֲנַן וְאֵין שוּב
מַחֲרִיד׃ כִּי אִתְּךָ אֲנִי נְאֻם יְהוָה חָרַד
לְהוֹשִׁיעֲךָ כִּי אֶעֱשֶׂה כָלָה בְּכָל עָשָׂה
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הֲפִצוֹתִיךָ שָׁם אַךְ אֹתְךָ פוּץ

& fecit vos cõfidere in mendacio: idcirco hec dicit dñs. Ecce ego visitabo super semeiam coo neelamitem & super semen eius. Non erit ei vir sedens in medio populi huius: & non coooo videbit bonũ quod ego faciam populo meo coo dicit dñs: quia preuaricationẽ locuti est aduersus dominum. 30.

Hoc verbũ qd factũ est ad hieremiam a domino: dicens. cooooooo Hec dicit dominus de israel: ooooooooooooooooo dicens. Scribe tibi oia verba oooooooooooooooooo que locutus sum ad te in libro. ooooooooooooooo Ecce enim dies veniũt dicit dñs: & conuertam conuersionẽ populi mei israel & iuda coooooooo ait dominus: & cõuertã eos ad terram oooooooooo quã dedi patribus eorũ & possidebunt eã. Et hec verba que locuti est dominus ad oooooooooooooo israel & ad iudam. Quoniam hec dicit dominus. Vocem terroris audiuimus formido: & nõ est pax. Interrogate & videte si generat coooooooo masculus. Quare ergo vidi oĩs viri manũ sup lumbũ suũ q̃si parturientis: & cõuerse sũt vniuerse facies in auruginem. Ve qa magna dies illa: nec est similis ei: tẽpus q̃ tribulatiõis est iacob: & ex ipsa saluabitur. Et erit in die illa oooooooooo ait dominus exercituũ: conteram iugum eius coo de collo tuo: & vincula eius dirumpam. oooooo Et non dominabũtur ei ampli alieni: sed seuiẽt domino deo suo: & dauid ooooooooooooooooooo regi suo quẽ suscitabo eis. Tu ergo oooooooooo ne timeas serue me iacob ait dominus: ooooo neq; paueas israel: qa ecce ego saluabo te coo de terra lõginq; & semẽ tuũ de terra captiuitatis eoꝝ. Et reuertetur iacob & qescet: & cũctis affluet bonis: & nõ erit quẽ formidet: qm̃ tecũ ego sum ait dñs vt saluẽ te. Faciã eni cõsumationẽ in cũctis gentibus in quibus dispersi te: te autem coo

τ cõfidere fecit vos ſup iniquo. ꝓpterea
καὶ πεπεποιθέναι ἐποίησεν ὑμᾶς ἐπ' ἀδίκῳ. διὰ τοῦτο
ſic dixit dñs: ecce ego visitabo ſup ſe-
οὕτως εἶπεν κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπισκέψομαι ἐπὶ σε
maiam τ ſup genuo eiꝰ: τ nõ erit ei homo
μαίαν καὶ ἐπὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἔσται αὐτῷ ἄνθρωπος
in medio ꝟſi ut videat bona q̃ ego facã vobis
ἐν μέσῳ ὑμῶν τοῦ ἰδεῖν τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐγὼ ποιήσω ὑμῖν
ait dñs. q: ꝓuaricat locutꝰ est aduersꝰ dñm.
λέγει κύριος. ὅτι ἀποστασίαν ἐλάλησεν κατὰ τοῦ κυρίου.
Verbum qd factũ est ad hieremiã a dñs vt
λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου λέ-
diceret. sic dixit dñs deꝰ israel dicẽs: scribe
γων. οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ λέγων. γράψον
oia verba q̃ loquutus sum ad te
πάντας τοὺς λόγους οὓς ἐχρημάτισα πρὸς σὲ
in libro q: ecce dies veniunt dicit dñs:
ἐπὶ βιβλίῳ, ὅτι ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται φησὶν κύριος,
τ reuerti facã trãsmigrationẽ ꝓpli mei israel τ iu-
καὶ ἀποστρέψω τὴν ἀποικίαν λαοῦ μου ἰσραὴλ καὶ ἰου-
da ait dñs: τ reuerti facã eos in trã
δα εἶπεν κύριος, καὶ ἀποστρέψω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν
quã dedi ꝓpribus eoꝝ τ dñabuntur e-
ἣν ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν καὶ κυριεύσουσιν αὐ-
ius: τ hec verba q̃ locutꝰ est dñs ſup ſe-
τῆς, καὶ οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησεν κύριος ἐπὶ ἰσ-
rael τ iudam. ſic dixit dñs: vocẽ timori
ραὴλ καὶ ἰουδάᾳ. οὕτως εἶπεν κύριος, φωνὴ φόβου
audiuimus. formido τ nõ est pax. interrogate
ἀκούσαμεν. φόβος καὶ οὐκ ἔστιν εἰρήνη. ἐρωτήσατε
τ videte ſi pepit masculꝰ: q: vidi oẽm ho
καὶ ἴδετε εἰ τίκτει ἄρσεν; διότι ἑώρακα πάντα ἄν-
minem τ manus eius ſup lumbũ eius
δρωπον καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ
tãq̃ parientis: τ cõuerse ſunt. facies in auruginem
ὡς τικτούσης; καὶ ἐστράφησαν. πρόσωπα εἰς ἴυγγα
veh q: magna dies illa τ nõ est talis
οὐαὶ ὅτι μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνη καὶ οὐκ ἔστιν τοιαύ-
τ tẽpus angustũ est iacob: τ ex ipso
τη καὶ χρόνος στενός ἐστιν τῷ ἰακώβ, καὶ ἐκ τούτου
ſaluabitur. in die illa ait dñs ex-
σωθήσεται. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος τῶν δυ-
cutũ cõteram iugũ de collo eius: τ
νάμεων συντρίψω ζυγὸν ἀπὸ τραχήλου αὐτῶν, καὶ
vincula eius diſrũpam: τ nõ ꝓpabũt ip
τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν διαρρήξω, καὶ οὐκ ἐργάσονται αὐ-
ſi vltra alienis: τ ꝓpabũt dño deo ſu-
τοὶ ἔτι ἀλλοτρίοις, καὶ ἐργάσονται τῷ κυρίῳ θεῷ αὐ-
o: τ dauid regem ſuum ſuſcitabo eis:
τῶν, καὶ τὸν δαυὶδ βασιλέα αὐτῶν ἀναστήσω αὐτοῖς,
tu ãt ne timeas ſerue meꝰ iacob ait dñs: ne
σὺ δὲ μὴ φοβοῦ δοῦλέ μου ἰακὼβ λέγει κύριος, ἰου-
q: paueas israel. qm̃ ecce ego ſaluabo te de tra
δὲ μὴ πτοηθῇς ἰσραήλ. ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ σώσω σε ἐκ γῆς
lõginqua τ ſemẽ tuũ de tra captiuitatis eo-
μακρόθεν καὶ τὸ σπέρμα σου ἐκ γῆς τῆς αἰχμαλωσίας αὐ-
rũ. τ reuertetur iacob: τ requiescet
τῶν. καὶ ἀποστραφήσεται ἰακώβ, καὶ ἀναπαύσεται
τ affluet oĩbus bonis. τ nõ erit q̃
καὶ πλουτήσει πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς. καὶ οὐκ ἔσται ὁ
timeat: qm̃ tecũ ſũ dicit dñs vt ſal
φοβούμενος, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμὶ λέγει κύριος τοῦ σώ-
uem te. faciam .n. cõſumationẽ in oĩb̃ gẽtib̃
σαί σε. ποιήσω γὰρ συντέλειαν ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνε-
bi in q̃b̃ diſpſi te: te aũt
σι ἐν οἷς διεσπάρησαν, σὲ δὲ

C

D

B

A

nõ factã in cõsumatione: sed erudiã te in
ἐν μὴ ποιήσω εἰς συντέλειαν, ἀλλὰ παιδεύσω σε ἐν
iudicio: & mãdamo nõ mãdabo te. sic vtrit do-
κρίσει, καὶ καθαρίσω ἐν καθαρῷ σε. οὕτως εἶπεν κύ
min: suscitaui cõtritionẽ: doloros plaga tua: nõ est
ριος, ἀνέστησα σύντριμμα, ἀλγηρὰ ἡ πληγή σου, οὐκ ἔστι
C
iudicãs iudicũ tuũ in dolore. curata eo: vtilitas nõ
κρίσιν κρίσει σου εἰς ἀλγηρόν. ἰατρεύθης, ὠφέλεια οὐκ
est tibi. oẽs amici tui oblitiũt tui te nõ
ἔστι σοι. πάντες οἱ φίλοι σου ἐπιλάθοντό σου σὲ οὐ μὴ
interrogabũt: q: plaga inimici pcussi te castiga
ἐπιζητήσουσιν, ὅτι πληγὴ ἐχθροῦ ἔπαισά σε παι-
Ieremie.
tione fori sup oẽm iniqtatẽ tuã: multiplicata
δείαν σκληρὰν ἐπὶ πᾶσαν ἀδικίαν σου, ἐπεπλήθυν
sunt pctã tua. qd clamas in cõtritione
σαν αἱ ἁμαρτίαι σου. τί βοᾶς ἐπὶ συντρίμματί
tua: ifanabilis dolor tuus ppter multitudinẽ iniqtatis
σου; ἀίατος ὁ πόνος σου διὰ τοῦ πλείους τῆς ἀδικίας
tue: & ppter peccata tua dura feci
σου, καὶ διὰ τῶν ἁμαρτιῶν σου τῶν σκληρῶν ἐποίησά
tibi hec. ppterea oẽs comedẽtes te deuora
σοι ταῦτα. διὰ τοῦτο πάντες οἱ ἐσθίοντές σε βρω-
bunt: & oẽs hostes tui: in captiuita-
θήσονται, καὶ πάντες οἱ ἐχθροί σου, εἰς αἰχμαλω-
tem venient. & erũt q irridẽt te in dere-
σίαν ἥξουσιν. καὶ ἔσονται οἱ διαφορεῦντές σε εἰς διαφό
sionẽ: & oẽs depredantes te dabo in pre
ρημα, καὶ πάντας τοὺς προνομεύοντάς σε δώσω εἰς προ
dam: q: obducã sanitatẽ tuã a plaga doloro
νομήν, ὅτι ἀνάξω τὸ ἴαμά σου ἀπὸ πληγῆς ὀδυνη-
D
sa: sanabo te dicit dñs: q: dispersa vocata
ρᾶς, ἰατρεύσω σε φησὶν κύριος, ὅτι ἐπωνομάσθη ἐκλη-
es sion: q: deprecat nõ est eam. sic dicit do-
θης σιών, ὅτι οὐκ ἔστιν αὕτη. οὕτως εἶπεν κύ-
min: ecce ego cõuerto trãsmigtionẽ iacob: &
ριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστρέφω τὴν ἀποικίαν Ἰακώβ, καὶ
captiuitatis eius miserebor: & edificabitur
τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτοῦ ἐλεήσω, καὶ οἰκοδομηθήσεται
ciuitas in excelso suo: & templũ scõm iudiciũ
πόλις ἐπὶ τὸ ὕψος αὐτῆς, καὶ ὁ ναὸς κατὰ τὸ κρίμα
suum sedebit: & egredientur ab eis canẽ
αὐτοῦ καθεδεῖται, καὶ ἐξελεύσονται ἀπ' αὐτῶν ᾄδον-
tes: & vox ludentiũ. & multiplicabo eos: &
τες: καὶ φωνὴ παιζόντων. καὶ πληθυνάσω αὐτούς, καὶ
non minuentur. & ingredientur filii eius sicut
B
οὐμὴ ἐλαττωθῶσιν. καὶ εἰσελεύσονται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ὡς
prius: & testimonia eorũ ante faciem
πρότερον, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτῶν κατὰ πρόσωπόν
mea dirigẽtur: & visitabo sup oẽs
μου ὀρθωθήσεται, καὶ ἐπισκέψομαι ἐπὶ πάντας τοὺς
tribulãtes eos: & erunt fortiores eis. sup
θλίβοντας αὐτούς, καὶ ἔσονται ἰσχυρότεροι αὐτῶν. ἐπ' αὐ-
eos & pnceps eius ex eo egredietur. & cõgre
Iudic. 44.p Eliu. 44.a
τοὺς καὶ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐξελεύσεται. καὶ συ-
gabo eos: & cõuertentur ad me: q: ego est
νάξω αὐτούς, καὶ ἐπιστρέψουσιν πρός με, ὅτι ἐγώ ἐστιν
iste qui dedit eos: suum vt puertat ad
οὗτος ὃς ἔδωκεν τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπιστρέψαι πρός
me dicit dñs: & erit sic mihi in ppl'm: & ego
με λέγει κύριος; καὶ ἔσται οὕτω μοι εἰς λαόν, κἀγὼ ἔσομαι
vobis i dñs: q: ira dñi egressa est cũ furore: egressa est ira
ὑμῖν εἰς κύριον, ὅτι ἐξῆλθεν ὀργὴ κυρίου ἐξῆλθεν θυμὸς καὶ ὀρ-
D
meo ad impios venient. nõ auertetur ira furori
γὴ ἐπὶ ἀσεβεῖς ἥξει. οὐ μὴ ἀποστραφῇ ὀργὴ θυμοῦ
dñi: donec faciat & donec constituat conatum cordis
κυρίου, ἕως ποιήσῃ καὶ ἕως κατασήσῃ ἐγχείρημα καρδί-
sui. in nouissimo diei cognoscetis ea.
ας αὐτοῦ. ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν γνώσεσθε αὐτά. Ca.31.
A

IN tẽpe illo ait dñs: ero in
Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶπεν κύριος, ἔσομαι εἰς
deũ generi israel: & ipi erunt mihi in ppl'm.
θεὸν παντὶ τῷ γένει Ἰσραήλ, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν.

"non "faciam in "cõsumationẽ: "sed castigabo te" in iudicio" vt "nõ "videaris innoxius: "qa "hec "dicit "dñs." Insanabilis" fractura tua: "pessima" plaga tua "Nõ est" q iudicet" iudiciũ tuũ: "ad alligãdã "curatio nẽ tuã "vtilitas" nõ est" tibi. "Oẽs" amatores tui "oblitiũt tui: "tecꝫ "nõ" q̃runt. "Plaga "ei" inimici" pcussit te: "castigatione" crudeli. "ppter "multitudinẽ" iniqtatis tue "dura facta sunt "pctã tua." Quid" clamas "sup" cõtritione tua?" Insanabilis est" dolor tuus: "ppter" multitudinẽ "iniquitatis tue & propter" dura "peccata tua" feci" hec" tibi. "Propterea "oẽs" q comedũt te" deuorabũtur: " & vniuersi" hostes tui" i captiuitatẽ" ducẽtur." Et oẽs" q te vastãt" vastabũtur: "cunctos" q̃ pdatores tuos" dabo" in predã." Obducã "ei "cicatricẽ" tibi: " & a vulneribus tuis" sanabo te" dicit "dñs." Quia" eiectã" vocauerũt" te" sion" hec est que "non" habebat" requrentẽ. "Hec" dicit" dñs." ecce ego "cõuertã" cõuersionẽ" tabernaculorũ" iacob: " & tectis eius" miserebor." Et edificabitur" ciuitas" i" ex celso suo: " & tẽplũ" iuxta "ordinẽ suũ" fundabitur. "Et egredietur" de eis" laus "voxꝫ" ludentiũ: " & multiplicabo eos" & nõ" minuentur:" & glorificabo eos "& nõ" attenuabũtur: " & erũt" filii ei" sicut a principio:" & cetus eius" corã me "permanebit." Et visitabo "aduersum" oẽs" q tribulãtẽ: " & erit" dux ei" ex eo: "& pricipes" de medio ei" "pducẽtur." Et applicabo eum " & accedet" ad me. "Quis" ei" iste" est q" applicet" cor suũ" vt appropinquet" mihi: " ait" dñs?" Et eritis" mihi" in ppl'm: " & ego "ero" vobis" in deũ." Ecce "turbo" dñi: " furor" egredies" pcella" ruẽs: " in" capite" impiorum" cõquiescet. "Non" auertet" iram ∞∞∞ "indignationis" dominus: "donec" faciat" & " cõpleat "cogitationẽ" cordis sui. "In nouissimo" dierum ∞ "intelligetis" ea. 31.

IN" illo" tempore ∞∞∞ "dicit" dñs." Ero" deus "vniuersis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ "cognationib" israel: " & ipsi" erũt" mihi" in ppl'm.

עָשָׂה שָׁפָט לֹא אֶעֱשֶׂה כָּלָה וְיִסַּרְתִּיךְ לַמִּשְׁפָּט
נָקֹה לֹא אֲנַקֶּךָּ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
אָנוּשׁ חֲלָה לְשִׁבְרֵךְ נַחְלָה מַכָּתֵךְ׃ אֵין
דִּין דָּן דִּינֵךְ לְמָזוֹר רְפֻאוֹת תַּעֲלֶה
זוּר עָלָה אֵין לָךְ׃ כָּל מְאַהֲבַיִךְ שְׁכֻחוּךְ אֹתָךְ
אָהַב דָּרָשׁ לֹא יְדָרְשׁוּךְ כִּי מַכַּת אוֹיֵב הִכִּיתִיךְ
נָכָה אֹיֵב מוּסַר אַכְזָרִי עַל רֹב עֲוֹנֵךְ עָצְמוּ
נָכָה יָסַר חַטֹּאתָיִךְ׃ מַה תִּזְעַק עַל שִׁבְרֵךְ
כָּזַר צַעַר אָנוּשׁ מַכְאֹבֵךְ עַל רֹב עֲוֹנֵךְ
רָאַב עָצְמוּ חַטֹּאתָיִךְ עָשִׂיתִי אֵלֶּה
עָשָׂה לָךְ׃ לָכֵן כָּל אֹכְלַיִךְ יֵאָכֵלוּ וְכָל
אָכַל צָרַיִךְ כֻּלָּם בַּשֶּׁבִי יֵלֵכוּ וְהָיוּ שֹׁסַיִךְ
צוּר שָׁסָה לְמִשְׁסָה וְכָל בֹּזְזַיִךְ אֶתֵּן לַבַּז׃
הָיָה שָׁסָה נָתוֹן בַּז כִּי אַעֲלֶה אֲרוּכָה לָךְ וּמִמַּכֹּתַיִךְ
עָלָה אָרַךְ אֲרָפֵאךְ נְאֻם יְהוָה כִּי נִדָּחָה קָרְאוּ
נָכָה רָפָא לָךְ צִיּוֹן הִיא דֹרֵשׁ אֵין לָהּ׃ כֹּה
דָּמָה אָמַר יְהוָה הִנְנִי שָׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי
שׁוּב שָׁבָה יַעֲקֹב וּמִשְׁכְּנֹתָיו אֲרַחֵם וְנִבְנְתָה
שָׁכַן רָחַם עִיר עַל תִּלָּהּ וְאַרְמוֹן עַל מִשְׁפָּטוֹ
בָּנָה תָּלַל יֵשֵׁב׃ וְיָצָא מֵהֶם תּוֹדָה וְקוֹל
שָׂחַק רָבָה מְשַׂחֲקִים וְהִרְבִּיתִם וְלֹא יִמְעָטוּ
מָעַט כָּבַד וְהִכְבַּדְתִּים וְלֹא יִצְעָרוּ׃ וְהָיוּ בָנָיו
צָעַר הָיָה כְּקֶדֶם וַעֲדָתוֹ לְפָנַי תִּכּוֹן וּפָקַדְתִּי
יָעַד פָּנָה עַל כָּל לַחֲצָיו׃ וְהָיָה אַדִּירוֹ מִמֶּנּוּ
כּוּן אָדִיר וּמֹשְׁלוֹ מִקִּרְבּוֹ יֵצֵא וְהִקְרַבְתִּיו
קָרַב וְנִגַּשׁ אֵלַי כִּי מִי הוּא זֶה עָרַב
אֶת לִבּוֹ לָגֶשֶׁת אֵלַי נְאֻם יְהוָה׃
נָגַשׁ וִהְיִיתֶם לִי לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה
הָיָה לָכֶם לֵאלֹהִים׃ הִנֵּה סַעֲרַת יְהוָה
סָעַר חֲמָה יָצְאָה סַעַר מְתַגּוֹרֵר עַל רֹאשׁ
חוּל שׁוּב רְשָׁעִים יָחוּל׃ לֹא יָשׁוּב חֲרוֹן
אַף עַד עֲשֹׂתוֹ וְעַד הֲקִימוֹ
קוּם זְמָמוֹת לִבּוֹ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים
יוֹם בִּין תִּתְבּוֹננוּ בָהּ׃ בָּעֵת הַהִיא
Ca. xxxj.
הָיָה נְאֻם יְהוָה אֶהְיֶה לֵאלֹהִים לְכֹל
מִשְׁפְּחוֹת יִשְׂרָאֵל וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם׃

Prītiua.heb.Tex.be.Viere.xxxi.

כה אמר יהוה מצא חן במדבר
עם שרידי חרב הלך להרגיעו
ישראל׃ מרחוק יהוה נראה לי
ואהבת עולם אהבתיך על כן
משכתיך חסד׃ עוד אבנך ונבנית
בתולת ישראל עוד תעדי תפיך
ויצאת במחול משחקים׃ עוד
תטעי כרמים בהרי שמרון נטעו
נטעים וחללו׃ כי יש יום קראו
נצרים בהר אפרים קומו ונעלה
ציון אל יהוה אלהינו׃ כי כה
אמר יהוה רנו ליעקב שמחה
וצהלו בראש הגוים השמיעו
הללו ואמרו הושע יהוה את
עמך את שארית ישראל׃ הנני
מביא אתם מארץ צפון וקבצתים
מירכתי ארץ בם עור ופסח הרה
וילדת יחדו קהל גדול ישובו
הנה׃ בבכי יבאו ובתחנונים אובילם
אוליכם אל נחלי מים בדרך ישר
לא יכשלו בה כי הייתי לישראל
לאב ואפרים בכרי הוא׃ שמעו
דבר יהוה גוים והגידו באיים
מרחק ואמרו מזרה ישראל
יקבצנו ושמרו כרעה עדרו׃ כי
פדה יהוה את יעקב וגאלו מיד חזק
ממנו׃ ובאו ורננו במרום ציון
ונהרו אל טוב יהוה על דגן ועל
תירש ועל יצהר ועל בני צאן
ובקר והיתה נפשם כגן רוה
ולא יוסיפו לדאבה עוד׃ אז תשמח
בתולה במחול בחורים וזקנים
יחדו והפכתי אבלם לששון
ונחמתים משמחתים׃ מיגונם
ורויתי נפש הכהנים דשן ועמי את
טובי ישבעו נאם יהוה׃ כה אמר

Trāsla.B.Vie.

Hec dicit dñs. Inuenit
gratiam in deserto
populus qui remāserat
gladio. Vadet ad requiē
suam israel. Longe dñs
apparuit mihi.
Et in charitate ppetua
dilexi te: ideo
attraxi te miseras.
Rursumq; edificabo te: &
edificaberis virgo israel.
Adhuc ornaberis tym-
panis tuis & egredieris in
choro ludentiū. Adhuc
plantabis vineas in mō-
tibus samarie. Plantabūt
plantates: & donec tpus
veniat non vindemiabūt:
qa erit dies in qua clā-
mabūt custodes in mōte
effraim. Surgite & asce-
damq; in siō ad dñm deū
nostrū: qa hec dicit dñs.
Exultate in leticia iacob
& hinnite contra caput
gentium: personate &
canite & dicite. Salua
domine
populū tuum reliquias
israel. Ecce ego
adducā eos de terra aqui
lonis: & congregabo eos
ab extremis terre: iter
quos erunt cecus & clau
dus & pregnās & paries
simul cetus magnus re
uertentiū huc. In fletu
veniēt & in misericordia
reducā eos. Et adducam
eos per torrētes aquarū
in via recta & nō impin
gent in ea: qa factus sum
israeli pater: & effraim
primogenitus meus est.
Audite verbū dñi gen
tes: & annūciate in insu-
lis que procul sunt: & di
cite. Qui dispersit israel
cōgregabit eū: & custo
dietē sicut pastor gregē
suū. Redemit enim dñs
iacob & liberauit eū de
manu potētioris. Et ve
nient & laudabūt in mōte
sion & confluent ad
bona dñi super frumēto:
vino & oleo & fetu pe-
corum
& armentorū: eritq; aia
eorū q̄si hortus irriguus:
& vltra non esurient.
Tunc letabitur
virgo in choro: iuuenes
& senes
simul. Et conuertam lu
ctum eorum in gaudium
& consolabor eos: & le-
tificabo a dolore suo.
Et inebriabo aiam sacer
dotū pinguedine: & ppls
meus bonis adimplebi-
tur ait dñs. Hec dicit

Trās.Gre.ltx.cū interp.latina.

sic dixit dñs: Inueni caliduū in deserto cū hīs q̄ perie
οὕτως εἶπεν κύριος, εὗρον χαρὶν ἐν ἐρήμῳ μετὰ ἐλαχί
rāt in gladio. ite et nō pdatis
στων ἐν μαχαίρᾳ. βαδίσατε καὶ μὴ ἀλίσκετε γὰρ Is
rael: dñs de longe apparebit ei dilectiōe ppe-
ραήλ, κύριος πόρρωθεν ὀφθήσεται αὐτῷ ἀγάπῃ αἰωνί-
tua dilexi te: ideo attrari te in misericordia
ᾳ ἠγάπησά σε. διὰ τοῦτο εἵλκυσά σε ἐις διοικτίρμον
adhuc edificabo te: et edificaberis virgo israel:
ἔτι οἰκοδομήσω σε, καὶ οἰκοδομηθήσῃ παρθένος Ισρα
el: adhuc assumes tympanū tuū: et egredieris cū cho-
ήλ, ἔτι λήψῃ τυμπανόν σου, καὶ ἐξελεύσῃ μετὰ χο
ro ludentium. adhuc plantate vineas in mō-
ροῦ παιζόντων. ἔτι φυτεύσατε ἀμπελῶνας ἐν ὄρε
tibus samarie: plantantes plantate: et lau-
σιν σαμαρείας, φυτεύσαντες φυτεύσατε, καὶ οὐ
dantes laudate: qa est dies vocationis respondē-
σαντες αἰνέσατε, ὅτι ἔστιν ἡμέρα κλήσεως ἐξολογου
tium in mōtibus effraim. surgite et ascendite in sion
μένων ἐν ὄρεσιν ἐφραίμ· ἀναστῆτε καὶ ἀναβῆτε ἐν σιὼν
ad dūm deū nrm: qa sic dixit dñs in
πρὸς κύριον θεὸν ὑμῶν, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος τῷ Ια
cob: exultate et hinnite in caput
κώβ, ἐυφραίνεσθε καὶ χρεμετίσατε ἐπὶ κεφαλὴν
gentiū: audita facite et laudate dicite saluum
ἐθνῶν, ἀκουσὰ ποιήσατε καὶ αἰνέσατε εἴπατε σῶσον
dñs pplm suum reliqias israel. ecce
κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ τὸ κατάλειπον Ισραήλ. ἰδὺ
ego adduco eos ad aqlone et congregabo eos ab
ἐγὼ ἄγω αὐτοὺς ἐκ βορρᾶ καὶ συνάξω αὐτοὺς ἀπ'
extremo fre in solēnitate pasche. et generabit ei
ἐσχάτου τῆς γῆς ἐν ἑορτῇ φασέκ· καὶ τεκνοποιήσει τὸν
lios multos et reuertentur huc. in fletu egresi
κα πολλὰ καὶ ἀποστρέψουσιν ὧδε· ἐν κλαυθμῷ ἐξέλ
sunt et in cōsolatione adducā eos. vocēs ad fo-
θοντες, καὶ ἐν παρακλήσει ἄξω αὐτούς· ἀναλήψομαι ὑμᾶς ἐπὶ ὁδὸν
tes aquarū in via recta. et nō errabunt in
ρυγας ὑδάτων ἐν ὁδῷ ἐυθεῖᾳ· καὶ οὐ μὴ πλανηθῶσιν ἐν
ea: qa factus sum israel in pfem: et ephraim
αὐτῇ, ὅτι ἐγενόμην τῷ Ισραὴλ εἰς πατέρα, καὶ ἐφραὶμ
primogenitus meus est. audite verbū dñi gētes: et
πρωτότοκός μου ἐστίν· ἀκούσατε λόγον κυρίου ἔθνη, καὶ
ānunciate in insulis q̄ pcul sunt. dicite q̄ ventila
ἀναγγείλατε εἰς νήσους τὰς μακρὰν· εἴπατε ὁ διασκορ
uit israel pgregabit eū: et custodiet eū sicut
πίσας τὸν Ισραὴλ συνάξει αὐτόν, καὶ φυλάξει αὐτὸν ὡς
pascens gregem suum: qa redemit dñs
ὁ βόσκων τὸ ποίμνιον αὐτοῦ, ὅτι ἐλυτρώσατο κύριος
iacob et liberauit eum de manu fortior
τὸν Ιακὼβ καὶ ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ χειρὸς κρείττονος
eo: et venient et letabuntur in mōte si
αὐτοῦ, καὶ ἥξουσιν καὶ ἐυφραανθήσονται ἐν τῷ ὄρει σι
on: et venient ad bona dñi ad tram frumēti et
ών, καὶ ἥξουσιν ἐπ' ἀγαθὰ κυρίου ἐπὶ γῆν σίτου καὶ
vini et olei et fructuū et pecoris et ouis
οἴνου καὶ ἐλαίου καὶ καρπῶν καὶ κτηνῶν καὶ προβά
um: et erit aia eorū quasi lignū fructife
των, καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτῶν ὡσεὶ ξύλον ἔγκαρ
rū: et nō esurient vltra. tūc letabuntur virgi
πον, καὶ οὐ πεινάσουσιν ἔτι. τότε χαρήσεται παρ
nes in pgregatiōe iuuenū: et senes gaude-
θένος ἐν συναγωγῇ νεανίσκων, καὶ πρεσβύται χαρήσον
būt: et puerū lactū eorū in gaudium et
ται, καὶ στρέψω τὸ πένθος αὐτῶν εἰς χαρμοσύνον καὶ
consolabor: eos: et faciam eos letan-
παρακλήσομαι αὐτούς, καὶ ποιήσω αὐτοὺς ἐυφρα
tes. magnificabo et inebriabo aiam
νθήσους· μεγαλυνῶ καὶ μεθύσω τὴν ψυχὴν τῶν
sacerdotū filiorū leui: pplus meus bonis meis im
ἱερέων υἱῶν λευί, ὁ λαός μου τῶν ἀγαθῶν μου ἐμ
plebitur sic dixit
πλησθήσεται οὕτως εἶπεν

dñs. vox in rama audita ē lamẽtatio ⁊ fletus ⁊
κύριος φωνὴ ἐν ῥαμᾶ ἠκούσθη θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ
luctus rachel plorans filios suos: ⁊
luctus
ὀδυρμὸς ῥαχὴλ ἀποκλαιομένη τοὺς υἱοὺς αὐτῆς, καὶ
nõ voluit cõsolari: qꝝ nõ sunt: sic di-
οὐκ ἤθελεν παρακαλεῖται, ὅτι οὐκ εἰσίν, οὕτως εἶπε-
cit dñs: desinat vox tua a ploratu
πεν κύριος, παυσάτω ἡ φωνή σου ἀπὸ κλαυθμοῦ
⁊ oculi tui a lachrymis: qꝝ est merces
καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀπὸ δακρύων, ὅτι ἔστι μισθὸς
tuis ogitꝰ dicit dñs: ⁊ reuertentur de
τοῖς σοῖς ἔργοις λέγει κύριος, καὶ ἐπιστρέψουσιν ἐκ
tra inimicꝰ ⁊ erit spes nouissimis tuis: di-
γῆς ἐχθρῶν καὶ ἔσται ἐλπὶς τοῖς ἐσχάτοις σου, λέ-
cit dñs. ⁊ reuertentur filij ad terminos su
γει κύριος. καὶ ἐπιστρέψουσι οἱ υἱοὶ εἰς τὰ ἴδια ὅρι-
os. audiẽs audiui ephraim lamẽtantẽ: castigasti
α. ἀκούων ἤκουσα ἐφραὶμ ὀδυρομένου, ἐπαίδευσάς
me ⁊ erudit'sũ. ego q̃si vitulꝰ nõ didi
με καὶ ἐπαιδεύθην. ἐγὼ ὡσεὶ μόσχος οὐκ ἐδιδάχ-
d. cõuerte me ⁊ cõuertar: qꝝ tu dñs
θη. ἐπίστρεψόν με καὶ ἐπιστρέψω, ὅτι σὺ κύριος ὁ
deꝰ meꝰ: qꝝ post captiuitatẽ meã egi pniam:
θεός μου, ὅτι ὕστερον αἰχμαλωσίας μου μετενόησα,
D ⁊ postq̃ cognoui ego lgemui in vicꝰ cõfusiõis.
καὶ ὕστερον τοῦ γνῶναί με ἐστέναξα ἐφ' ἡμέραις ἀσχύνης.
⁊ ostendi te qñ accepi opprobriũ ꝛ adolescẽtia mea.
καὶ ὑπόδειξόν σοι ὅτι ἔλαβον ἐνδοξασμὸν ἐκ νεότητός μου.
filꝰ vlecꝰ mihi ephraim puer delicatus: qꝝ
υἱὸς ἀγαπητὸς ἐμοὶ ἐφραὶμ παιδίον ἐντρυφᾷ, ὅτι
pro qꝝ verba mea in eo memoria recordabor eꝰ
ἀπὸ τῶν λόγων μου ἐν αὐτῷ μνείᾳ μνησθήσομαι αὐ-
ius: idcirco festinaui sup eo miserãdo misebor eius
τοῦ, διὰ τοῦτο ἔσπευσα ἐπ' αὐτῷ ἐλεῶν ἐλεήσω αὐτὸν
ait dñs: statue tibi ipi speculatorꝰ fac pe-
φησὶν κύριος, σῶσον σεαυτῷ ἐπίσκοπους πείσασι τι-
num: da cor tuũ in hũeros tuos. via
μωρίας, δὸς καρδίας σου εἰς τοὺς ὤμους σου. ὁδὸν
in q̃ ambulasti reuertere virgo israel: re-
εἰς ἣν πεπόρευσαι ἐπιστρέφου παρθένος Ἰσραήλ, ἐπιστρέ-
uertere in ciuitates tuas lugeno: vsq; quo puer
φου εἰς τὰς πόλεις σου θρηνοῦσα, ἕως πότε ἐπιστρε-
tere filia desperata? qꝝ creauit dñs fa-
φεῖς θυγάτηρ ἀπηγωνισμένη; ὅτι ἔκτισεν κύριος σω-
latem in plantationem nouã in salute tua cir
τηρίαν εἰς κατάφυτευσιν καινὴν ἐν σωτηρίᾳ σου περι-
cumbant hoies: sic dixit dñs vir
κυκλοῦσιν ἄνθρωποι, οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυ-
tutum deus israel: adhuc dicẽt sermonẽ i-
νάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἔτι ἐροῦσιν τὸν λόγον τοῦ
E ista in tra iuda ⁊ in vrbibus eius: qñ
τοῦτο ἐν γῇ Ἰούδᾳ καὶ ἐν πόλεσιν αὐτοῦ, ὅταν
reduxero trãsmigtionẽ eius: benedictus do-
ἀπεστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτοῦ, εὐλογημένος κύ-
min sup iustum mõtis sanctũ eius. ⁊ q̃ inhabi-
ριος ἐπὶ δίκαιον ὄρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ. καὶ οἱ ἐνοικοῦν-
tat in tra iudea ⁊ in oi ciuitate eius simul cũ
τες ἐν γῇ Ἰούδαίᾳ καὶ ἐν πάσαις πόλεσιν αὐτοῦ ἅμα
agricola: ⁊ eleuabit in grege: qꝝ iebriaui ani
γεωργοῖς, καὶ ἀρθήσεται ἐν ποιμνίῳ, ὅτι ἐμέθυσα ψυ-
mã lassam: ⁊ oẽm aiam esurientẽ
χὴν διαλείπουσαν, καὶ πᾶσαν ψυχὴν πεινῶσαν
implẽui. ꝓpterea suscitat'sũ ⁊ vidi: ⁊ somnus
ἐνέπλησα. διὰ τοῦτο ἐξηγέρθην καὶ ἴδον, καὶ ὕπνος
me dulcis mihi facꝰ ē. ecce dies veniunt dicit do
μου ἡδύς μοι ἐγένετο. ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύ-
minꝰ: ⁊ seminabo israel ⁊ iudã semine
ριος: ⁊ σπερῶ τὸν Ἰσραὴλ καὶ τὸν Ἰούδαν σπέρμα
hominis ⁊ semine iumẽti: ⁊ erit sicut vigilaui
ἀνθρώπου καὶ σπέρμα κτήνους, καὶ ἔσται ὡσπερ ἐγρηγόρει

dñs. Vox in excelso audita est lamẽtationis luctus & fletus: rachel plorantis filios suos: & nolentis consolari sup eis: quia non sunt. Hec dicit dñs. Quiescat vox tua a ploratu & oculi tui a lachrymis: quia est merces operi tuo: ait dñs. Et reuertentur de terra inimici: & est spes nouissimis tuis: ait dñs. et reuertentur filii tui ad terminos suos. Audiens audiui effraim castigasti me dñe: & eruditus sum q̃si iuuẽculus indomitꝰ. Cõuerte me & cõuertar: quia tu dñs deus meus. Postq̃ eni cõuertisti me egi penitẽtiam: & postq̃ ostẽdisti mihi pcussi femur meũ. Cõfusus sum & erubui: quoniam sustinui opprobrium adolescentie mee. Si filius honorabilis mihi effraim si puer delicatus qa ex quo locutus sum de eo adhuc recordabor eius. Idcirco cõturbata sunt viscera mea sup eũ miserans miserebor eius ait dñs. Statue tibi speculam pone tibi amaritudines. Dirige cor tuũ in viã rectã in q̃ ambulasti. Reuertere virgo israel: reuertere ad ciuitates tuas istas. Vsq̃quo dlitis dissolueris filia vaga. Quia creauit dominus nouum super terrã: femina circũdabit virũ. Hec dicit dñs exercituum deus israel. Adhuc dicent verbum istud in terra iuda & in vrbibus eius cũ cõuertero captiuitatẽ eorũ. Bẽdicat tibi dñs pulchritudo iusticie: mons sanctus. Et habitabũt in eo iudas & oes ciuitates eius simul agricole & minãtes greges: qa inebriaui aiam lassam: & oẽm aiam esurientẽ saturaui. Ideo q̃si de somno suscitatus sum: & vidi: & sõnus meus dulcis mihi. Ecce dies veniunt dicit dominus: & seminabo domum israel & domum iuda semine hominum & semine iumentorum. Et sicut vigilaui

רוּם שָׁמַע יְהוָה קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי
נַהֲרָה בָּכָה תַּמְרוּרִים רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ
מָאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל בָּנֶיהָ כִּי אֵינֶנּוּ׃
כֹּה אָמַר יְהוָה מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי
וְעֵינַיִךְ מִדְּמָעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר
לִפְעֻלָּתֵךְ נְאֻם יְהוָה וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ
אוֹיֵב׃ וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ נְאֻם
יְהוָה וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם׃ שָׁמוֹעַ
שָׁמַעְתִּי אֶפְרַיִם מִתְנוֹדֵד יִסַּרְתָּנִי
וְאִוָּסֵר כְּעֵגֶל לֹא לָמֻד הֲשִׁיבֵנִי
וְאָשׁוּבָה כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהָי׃
כִּי אַחֲרֵי שוּבִי נִחַמְתִּי וְאַחֲרֵי
הוֹדְעִי סָפַקְתִּי עַל יָרֵךְ בֹּשְׁתִּי
וְגַם נִכְלַמְתִּי כִּי נָשָׂאתִי חֶרְפַּת
נְעוּרָי׃ הֵבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם
יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים כִּי מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ
זָכֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד עַל כֵּן הָמוּ מֵעַי
לוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נְאֻם יְהוָה׃ הַצִּיבִי
לָךְ צִיֻּנִים שִׂמִי לָךְ תַּמְרוּרִים
שִׁתִּי לִבֵּךְ לַמְסִלָּה דֶּרֶךְ הָלַכְתִּי
שׁוּבִי בְתוּלַת יִשְׂרָאֵל שׁוּבִי אֶל
עָרַיִךְ אֵלֶּה׃ עַד מָתַי תִּתְחַמָּקִין הַבַּת
הַשּׁוֹבָבָה כִּי בָרָא יְהוָה חֲדָשָׁה
בָאָרֶץ נְקֵבָה תְּסוֹבֵב גָּבֶר׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד
יֹאמְרוּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה בְּאֶרֶץ
יְהוּדָה וּבְעָרָיו בְּשׁוּבִי אֶת שְׁבוּתָם
יְבָרֶכְךָ יְהוָה נְוֵה צֶדֶק הַר הַקֹּדֶשׁ׃
וְיָשְׁבוּ בָהּ יְהוּדָה וְכָל עָרָיו יַחְדָּו
אִכָּרִים וְנָסְעוּ בַּעֲדָר׃ כִּי הִרְוֵיתִי
נֶפֶשׁ עֲיֵפָה וְכָל נֶפֶשׁ דָּאֲבָה מִלֵּאתִי׃
עַל זֹאת הֵקִיצֹתִי וְאֶרְאֶה וְשִׁנָתִי
עֲרֵבָה לִי׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים
נְאֻם יְהוָה וְזָרַעְתִּי אֶת בֵּית
יִשְׂרָאֵל וְאֶת בֵּית יְהוּדָה זֶרַע אָדָם
וְזֶרַע בְּהֵמָה׃ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר שָׁקַדְתִּי

עליהם לנתוש ולנתוץ ולהרס
ולהאביד ולהרע כן אשקד עליהם
לבנות ולנטע נאם יהוה: בימים
ההם לא יאמרו עוד אבות אכלו
בסר ושני בנים תקהינה: כי אם
איש בעונו ימות כל האדם האכל
הבסר תקהינה שניו: הנה ימים
באים נאם יהוה וכרתי את בית
ישראל ואת בית יהודה ברית
חדשה: לא כברית אשר כרתי את
אבותם ביום החזיקי בידם
להוציאם מארץ מצרים אשר
הם הפרו את בריתי ואנכי בעלתי
בם נאם יהוה: כי זאת הברית אשר
אכרת את בית ישראל אחרי הימים ההם
נאם יהוה נתתי את תורתי
בקרבם ועל לבם אכתבנה והיתי
להם לאלהים והמה יהיו לי לעם:
ולא ילמדו עוד איש את רעהו
ואיש את אחיו לאמר דעו את
יהוה כי כולם ידעו אותי למקטנם
ועד גדולם נאם יהוה כי אסלח
לעונם ולחטאתם לא אזכר עוד:
כה אמר יהוה נתן שמש לאור
יומם חקות ירח וכוכבים לאור
לילה רגע הים ויהמו גליו יהוה
צבאות שמו: אם ימושו החקים
האלה מלפני נאם יהוה גם זרע
ישראל יבשתו מהיות גוי לפני כל
הימים: כה אמר יהוה אם ימדו
שמים מלמעלה וחקרו מוסדי
ארץ למטה גם אני אמאס בכל
זרע ישראל על כל אשר עשו נאם
יהוה: הנה ימים באים נאם יהוה
ונבנתה העיר ליהוה ממגדל חננאל
עד שער הפנה: ויצא עוד קוה

ᵇsuper eos ᶜvt euellerē: ᵈ& demolirer ᵉ& dissiparem: ᶠ& disperderē ᵍ& affligerē: ᵇsic ᶜvigilabo ᵈsuper eos ᵉᵉ ᶠvt edificem ᵐ& plantem: ᵍait ᵒdominus. ᵖIn diebus ᵍillis ʳnon ˢdicēt ᵗvltra: ᵘpatres ˣcomederunt ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ʳvuam acerbā: ʲ& dentes ᵃfiliorū ᵇobstupuerūt: ᶜsed ᶜvnusqsq ʳin iniqtate sua ᵉmorietur. ᵇ Ois ʲhō ᵏqui comederit ˡvuā acerbam ᵐobstupescent ᵐdentes eiʔ. ᵉEcce ᵖdies ᵍvenient ʳdicit ᵉdnis: ˢ& feriam ᵗdomui ᵒᵒ ᵘifrael ʳ& ᵍdomui ᵉiuda ᵇfedus ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

norma eius coram ea vsq; ad colleo ga-
rcb τ circundabatur circuitu de electis lapidib⁹:
ρείβ καὶ περιεκυκλωσίσιν κύκλῳ ἐξ ἐκλεκτῶν λίθων,
τ oẽm vallem cadauer τ cineris: τ om
ἅπασαν φάραγγα φαγαρὶμ καὶ σποδοῦ, καὶ πᾶ
nem assaremoth: vsq; ad torrentem cedron vsq; ad angu
σαν ἀσαρημώθ, ἕως χειμάρρου κεδρὼν ἕως γωνί-
lũ equor porte orientis sanctum dñi: τ
ας ἵππων πύλης ἀνατολῆς ἅγιασμα τῷ κυρίῳ, καὶ
non vltra euelletur: τ non destruet vsq; in eternũ.
οὐκ ἔτι ἐκριζῶν, καὶ οὐμὴ καταρρήξῃ ἕως τοῦ αἰῶνος.

C.xl. A Verbum qd factũ est ad hieremiã a dño
Ο λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου
in anno decimo sedechie regi iuda
ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ δεκάτῳ σεδεκίᾳ βασιλεῖ ἰουδα
ille ãnus octauus decimus nabuchodonosor re-
οὗτος ἐνιαυτὸς ὀγδοακαιδέκατος ναβουχοδονοσορ βα-
gi babylonis τ exercitus regis babylo-
σιλεῖ βαβυλῶνος καὶ δύναμις βασιλέως βα-
nis obsedit in hierusalem: τ hiere-
βυλῶνος ἐκαράκωσεν ἐν ἱερουσαλὴμ, καὶ ἱερε-
mias custodiebat in atrio carceris qd est
μίας ἐφυλάσσετο ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς ἣ ἐστι
in domo regis iuda: in q̃ clauserat e-
ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως ἰουδα, ἐν ᾗ κατέκλεισεν αὐ-
um rex sedechias dicens. q̃re tu vaticinario
τὸν βασιλεὺς σεδεκίας λέγων. διατί σὺ προφητεύεις
dicens: sic dixit dñs: ecce ego do ciui-
λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι τὴν πό
tatẽ istam in manu regis babylonis: τ ca-
λιν ταύτην ἐν χειρὶ βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ λή-
piet eam: τ sedechias nõ saluabit de manu
ψεται αὐτὴν, καὶ σεδεκίας οὐμὴ σωθῇ ἐκ χειρὸς τῶν
chaldeorũ: q; traditione tradetur in ma-
χαλδαίων, ὅτι παραδόσει παραδοθήσεται εἰς χεῖ
nus regis babylonis: τ loquet os ei-
ρας βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ λαλήσει στόμα αὐτοῦ
us ad os illius: τ oculi eius oculi
πρὸς στόμα αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλ
los illius videbũt: τ in babylonẽ ingredietur
μοὺς αὐτοῦ ὄψονται, καὶ εἰς βαβυλῶνα εἰσελεύσεται
sedechias: τ ibi sedebit donec visitem eum:
σεδεκίας, καὶ ἐκεῖ καθεῖται ἕως οὗ σκέψωμαι αὐτόν,
dicit dñs. si ãt pugnaueritis cõ chalde-
λέγει κύριος. ἐὰν δὲ πολεμήσητε κατὰ τῶν χαλδαί-
os nõ prosperabimini. τ dixit hieremias: τ factũ
B ων, οὐκ εὐοδωθήσεσθε. καὶ εἶπεν ἱερεμίας, καὶ ἐγένε-
est verbũ dñi ad hieremiã dicẽs: ecce anamel fi
το λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν λέγων, ἰδοὺ ἀναμὴλ υἱὸ-
lius salmon fratris patris tui: venit ad te
ς σαλμὼν ἀδελφοῦ πατρός σου, ἔρχεται πρὸς σὲ
dicens: posside tibi agrũ meũ q̃ in anathoth qz
λέγων, κτῆσαι σεαυτῷ τὸν ἀγρόν μου τὸν ἐν ἀναθὼθ ὅτι
tibi iudicio vt assumas in possessionẽ: τ venit ad me
σοὶ κρίμα παραλαβεῖν εἰς κτῆσιν, καὶ ἦλθεν πρός με
anamel filius salom fratris patris mei iuxta
ἀναμὴλ υἱὸς σαλὼμ ἀδελφοῦ πατρός μου κατὰ τὸν
verbũ dñi: in atriũ carceris. τ ait
λόγον κυρίου, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς φυλακῆς. καὶ εἶπέν
mihi: posside tibi agrũ meũ q̃ in anathoth in
μοι, κτῆσαι σεαυτῷ τὸν ἀγρόν μου τὸν ἐν ἀναθὼθ ἐν
tra beniamin: qz tibi iudicio vt possideas: τ tu
γῇ βενιαμείν, ὅτι σοὶ κρίσις κτήσασθαι, καὶ σὺ
scisti: τ cognoui qz verbũ dñi est: τ
ἐπίστευτας, καὶ ἔγνων ὅτι λόγος κυρίου ἐστίν, καὶ
possedi agrũ anamel filii fratris patris
ἐκτησάμην τὸν ἀγρὸν ἀναμὴλ υἱοῦ ἀδελφοῦ πατρός
mei q̃ in anathoth τ statui ei septẽ siclos
μου τὸν ἐν ἀναθὼθ καὶ ἔστησα αὐτῷ ἑπτὰ σίκλους ooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trãsla.B.Vie.

[9]menſure[r] in cõſpectu ei? [8]ſup[r] collem [7]gareb: [6]& cir
cuibit [5]goatha [4]& oẽm [3]val
lem [2]cadauerũ [1]& cineres
[10]et vniuerſam [11]regionem
mortis [12]ad [13]torrentem [14]ce
dron & [15]vſq; ad [16]angulũ
[17]porte [18]equorũ [19]orienta-
lis. [20]Sanctũ [21]dñi [22]nõ [23]euel-
letur: [24]& non [25]deſtruetur
[26]vltra [27]in perpetuum.

32.

Verbum [1]quod [2]factũ
eſt [3]ad [4]hieremiam [5]a
[6]domino [7]in anno [8]deci-
mo [9]ſedechie oooooooooo
[10]regis [11]iuda: [12]ipſe eſt [13]an-
nus [14]octauus oooooooooo
[15]decimus [16]nabuchodono
for. [17]Tunc oooooooooooo
[18]exercitus [19]regis [20]babylo-
nis [21]obſidebat [22]hieruſalẽ:
[23]et hieremias [24]propheta
[25]erat [26]clauſus [27]in atrio ooo
[28]carceris [29]q erat in [30]domo
[31]regis [32]iuda. [33] Clauſerat
[34]enim [35]eũ [36]ſedechias [37]rex
[38]iuda oooooooooooooooooo
[39]dicens. [40]Quare [41]vaticina
ris [42]dicens: [43]hec oooooooooo
[44]dicit [45]dñs: [46]ecce ego [47]dabo
[48]ciuitatem oooooooooooo
[49]iſtam [50]in manus [51]regis [52]ba
bylonis [53]& capiet eam:
[54]& ſedechias [55]rex [56]iuda
[57]non [58]effugiet [59]de manu
[60]chaldeorũ: [61]ſed [62]tradetur
[63]in manus [64]regis oooooooo
[65]babylonis: [66]& loq̃tur [67]os
eius [68]cũ [69]ore illius [70]& oculi
eius [71]oculos illius [72]videbũt:
[73]& in babylonem [74]ducet
[75]ſedechiã: [76]& ibi [77]erit [78]do-
nec [79]viſitem [80]eum: oooooo
[81]ait [82]dñs. [83]Si aũt [84]dimicaue
ritis [85]aduerſum [86]chaldeos
[87]nihil [88]proſperũ hẽbitis.
[89]Et dixit [90]hieremias. [91]Fa-
ctũ eſt [92]verbũ [93]dñi [94]ad me
[95]dicẽs. [96] Ecce [97]anamehel
[98]filius [99]ſellũ [100]patruelis tu
[101]veniet [102]ad te [103]dicens. ooo
[104]Eme [105]tibi [106]agrum meum
[107]qui eſt [108]in anathoth. ooo
[109]Tibi [110]eni [111]cõpetit ex [112]pro
pinqtate [113]vt emas. [114] Et ve
nit [115]ad me [116]anamehel [117]filio?
[118]patrui mei [119]ſm verbum
[120]dñi [121]ad [122]veſtibulũ [123]carce-
ris: [124]& ait [125]ad me. [126]Poſſide
[127]agrum meum [128]qui eſt [129]in
anathoth oooooooooooooo
[130]in terra [131]beniamin: [132]quia
[133]tibi [134]competit [135]hereditas
[136]& tu [137]ppinqu? es vt [138]poſ
ſideas. [139] Intellexi autẽ [140]q̃
[141]verbum [142]domini [143]eſſet.
[144]Et emi [145]agrum [146]ab ooooo
[147]anamehel [148]filio [149]patrui
mei [150]qui eſt [151]ĩ anathoth.
[152]Et appendi [153]ei [154]argentũ
[155]ſeptem [156]ſtateras: oooooo

Tex.heb.hiere.xxxij. Pritiua.heb.

[1]מִדַּד [2]סָבִיב [3]מִגְדּוֹ [4]עַל [5]גִּבְעַת [6]גָּרֵב [7]וְנָסַב
[8]גַּעֲתָה: [9]וְכָל [10]הַעֵמֶק [11]הַפְּגָרִים [12]וְהַדֶּשֶׁן
[13]וְכָל [14]הַשְּׂדֵמוֹת [15]עַד [16]נַחַל [17]קִדְרוֹן [18]עַד
[19]פִּנַּת [20]שַׁעַר [21]הַסּוּסִים [22]מִזְרָחָה [23]קֹדֶשׁ
[24]לַיהוָה [25]לֹא [26]יִנָּתֵשׁ [27]וְלֹא [28]יֵהָרֵס [29]עוֹד
[30]לְעוֹלָם:

Ca.xxxij.

[1]הַדָּבָר [2]אֲשֶׁר [3]הָיָה [4]אֶל [5]יִרְמְיָהוּ [6]מֵאֵת
[7]יְהוָה [8]בַּשָּׁנָה [9]הָעֲשִׂירִית [10]לִצִדְקִיָּהוּ
[11]מֶלֶךְ [12]יְהוּדָה [13]הִיא [14]הַשָּׁנָה [15]שְׁמֹנֶה
[16]עֶשְׂרֵה [17]שָׁנָה [18]לִנְבוּכַדְרֶאצַּר: [19]וְאָז
[20]חֵיל [21]מֶלֶךְ [22]בָּבֶל [23]צָרִים [24]עַל [25]יְרוּשָׁלִָם
[26]וְיִרְמְיָהוּ [27]הַנָּבִיא [28]הָיָה [29]כָלוּא [30]בַּחֲצַר
[31]הַמַּטָּרָה [32]אֲשֶׁר [33]בֵּית [34]מֶלֶךְ [35]יְהוּדָה:
[36]אֲשֶׁר [37]כְּלָאוּ [38]צִדְקִיָּהוּ [39]מֶלֶךְ [40]יְהוּדָה
[41]לֵאמֹר [42]מַדּוּעַ [43]אַתָּה [44]נִבָּא [45]לֵאמֹר [46]כֹּה
[47]אָמַר [48]יְהוָה [49]הִנְנִי [50]נֹתֵן [51]אֶת [52]הָעִיר
[53]הַזֹּאת [54]בְּיַד [55]מֶלֶךְ [56]בָּבֶל [57]וּלְכָדָהּ:
[58]וְצִדְקִיָּהוּ [59]מֶלֶךְ [60]יְהוּדָה [61]לֹא [62]יִמָּלֵט [63]מִיַּד
[64]הַכַּשְׂדִּים [65]כִּי [66]הִנָּתֵן [67]יִנָּתֵן [68]בְּיַד [69]מֶלֶךְ
[70]בָּבֶל [71]וְדִבֶּר [72]פִּיו [73]עִם [74]פִּיו [75]וְעֵינָו [76]אֶת
[77]עֵינָיו [78]תִּרְאֶינָה: [79]וּבָבֶל [80]יוֹלִיךְ [81]אֶת
[82]צִדְקִיָּהוּ [83]וְשָׁם [84]יִהְיֶה [85]עַד [86]פָּקְדִי [87]אֹתוֹ
[88]נְאֻם [89]יְהוָה [90]כִּי [91]תִלָּחֲמוּ [92]אֶת [93]הַכַּשְׂדִּים
[94]לֹא [95]תַצְלִיחוּ: [96]וַיֹּאמֶר [97]יִרְמְיָהוּ [98]הָיָה
[99]דְבַר [100]יְהוָה [101]אֵלַי [102]לֵאמֹר: [103]הִנֵּה [104]חֲנַמְאֵל
[105]בֶּן [106]שַׁלֻּם [107]דֹּדֶךָ [108]בָּא [109]אֵלֶיךָ [110]לֵאמֹר
[111]קְנֵה [112]לְךָ [113]אֶת [114]שָׂדִי [115]אֲשֶׁר [116]בַּעֲנָתוֹת [117]כִּי
[118]לְךָ [119]מִשְׁפַּט [120]הַגְּאֻלָּה [121]לִקְנוֹת: [122]וַיָּבֹא
[123]אֵלַי [124]חֲנַמְאֵל [125]בֶּן [126]דֹּדִי [127]כִּדְבַר [128]יְהוָה
[129]אֶל [130]חֲצַר [131]הַמַּטָּרָה [132]וַיֹּאמֶר [133]אֵלַי [134]קְנֵה
[135]נָא [136]אֶת [137]שָׂדִי [138]אֲשֶׁר [139]בַּעֲנָתוֹת [140]אֲשֶׁר
[141]בְּאֶרֶץ [142]בִּנְיָמִן [143]כִּי [144]לְךָ [145]מִשְׁפַּט [146]הַיְרֻשָּׁה
[147]וּלְךָ [148]הַגְּאֻלָּה [149]קְנֵה [150]לָךְ [151]וָאֵדַע [152]כִּי [153]דְבַר
[154]יְהוָה [155]הוּא: [156]וָאֶקְנֶה [157]אֶת [158]הַשָּׂדֶה [159]מֵאֵת
[160]חֲנַמְאֵל [161]בֶּן [162]דֹּדִי [163]אֲשֶׁר [164]בַּעֲנָתוֹת
[165]וָאֶשְׁקְלָה [166]לוֹ [167]אֶת [168]הַכֶּסֶף [169]שִׁבְעָה [170]שְׁקָלִים

וַעֲשָׂרָה הַכָּסֶף׃ וָאֶכְתֹּב בַּסֵּפֶר כָּתַב
וָאֶחְתֹּם וָאָעִד עֵדִים וָאֶשְׁקֹל הַכָּסֶף חָתַם עֵד
בְּמֹאזְנָיִם׃ וָאֶקַּח אֶת סֵפֶר הַמִּקְנָה אֹזֶן לָקַח
אֶת חֲתוּם הַמִּצְוָה וְהַחֻקִּים וְאֶת קָנָה צִוָּה
הַנָּלוּי׃ וָאֶתֵּן אֶת הַסֵּפֶר הַמִּקְנָה אֶל חָקַק גָּלָה
בָּרוּךְ בֶּן נֵרִיָּה בֶּן מַחְסֵיָה לְעֵינַי נָתַן
חֲנַמְאֵל דּוֹדִי וּלְעֵינֵי הָעֵדִים הַכֹּתְבִים
בְּסֵפֶר הַמִּקְנָה לְעֵינֵי כָל הַיְּהוּדִים
הַיֹּשְׁבִים בַּחֲצַר הַמַّטָּרָה׃ וַאֲצַוֶּה צִוָּה
אֶת בָּרוּךְ לְעֵינֵיהֶם לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לָקוֹחַ לָקַח
אֶת הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה אֶת סֵפֶר
הַמִּקְנָה הַזֶּה וְאֶת הַחָתוּם וְאֶת סֵפֶר
הַגָּלוּי הַזֶּה וּנְתַתָּם בִּכְלִי חָרֶשׂ נָתַן כֶּלִי
לְמַעַן יַעַמְדוּ יָמִים רַבִּים׃ כִּי כֹה יוֹם עָמַד
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל רָנַן
עוֹד יִקָּנוּ בָתִּים וְשָׂדוֹת וּכְרָמִים בַּיִת כָּנָה
בָּאָרֶץ הַזֹּאת׃ וָאֶתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה פָּלַל שָׁרָה
אַחֲרֵי תִתִּי אֶת סֵפֶר הַמִּקְנָה אֶל נָתַן
בָּרוּךְ בֶּן נֵרִיָּה לֵאמֹר׃ אֲהָהּ אֲדֹנָי
יְהוָה הִנֵּה אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם עָשָׂה
וְאֶת הָאָרֶץ בְּכֹחֲךָ הַגָּדוֹל וּבִזְרֹעֲךָ כּוֹחַ
הַנְּטוּיָה לֹא יִפָּלֵא מִמְּךָ כָּל דָּבָר׃ נָטָה פָּלָא
עֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים וּמְשַׁלֵּם עָוֹן טוּב שָׁלַם
אֲבוֹת אֶל חֵיק בְּנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם עָוֹן
הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר יְהוָה צְבָאוֹת גִּבּוֹר
שְׁמוֹ׃ גְּדֹל הָעֵצָה וְרַב הָעֲלִילִיָּה אֲשֶׁר צִיץ עָלַל
עֵינֶיךָ פְּקֻחוֹת עַל כָּל דַּרְכֵי בְנֵי אָדָם
לָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו וּכְפִרִי נָתַן פְּרִי
מַעֲלָלָיו׃ אֲשֶׁר שַׂמְתָּ אֹתוֹת וּמוֹפְתִים שִׂים עָלַל
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה אוֹת נָפַת
וּבְיִשְׂרָאֵל וּבָאָדָם וַתַּעֲשֶׂה לְךָ שֵׁם עָשָׂה
כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וַתּוֹצֵא אֶת עַמְּךָ אֶת יָצָא
יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֹתוֹת
וּבְמוֹפְתִים וּבְיָד חֲזָקָה וּבְאֶזְרוֹעַ זְרֹעַ
נְטוּיָה וּבְמוֹרָא גָּדוֹל׃ וַתִּתֶּן לָהֶם יָרֵא נָתַן
גָּדֵל נָתַן

'& decem'' argenteos: '' & scripsi' in libro ooooooooo
'& signaui: '& adhibui' testes. ' Et appẽdi 'argentũ
'' in statere: '& accepi' libr' ' possessionis ooooooooooo
'signatum & '' stipulationes '& rata' & signa ooooo
' forinsecus. ' Et dedi ' librum' possessionis ooooo
'' baruch ' filio ' neri ' filii
' maasie' in oculis oooooooo
' anamehel' patruelis mei
'& in oculis' testiũ ' q scripti erant' in libro' emptio
nis & ' in oculis' oim' iude
orũ' qui sedebãt' in atrio
' carceris. ' Et precepi oo
' baruch'' coram eis: '' dicens. ' Hec' dicit oooooooo
' dominus' exercituũ ' de'
' israel. '' Sume oooooooooo
' libros' istos' librum oooo
ooooooooooooooooooooooo
' emptionis' hunc' signatum' & ' librum oooooooo
hunc' qui apertus est: ' & pones illos'' i vase' fictili:
' vt' pmanere possint' die
bus' multis. ' Hec' enim
' dicit' dominus' exercitu
um' deus' israel. oooooooo
' Adhuc ' possidebuntur
' domus ' & agri ' & vinee
' in terra' ista. ' Et orauí' ad
' dominum oooooooooooo
' postquã'' tradidi' librum
' possessionis oooooooooo
' baruch' filio ' neri :'' dicens. ' Heu heu heu' dñe
' deus. ' Ecce' tu' fecisti' celum oooooooooooooooooo
' & ' terram' in fortitudine
tua' magna' & in brachio
tuo' extento. '' Non' erit
' tibi' difficile' oẽ ' verbũ:
' qui facis' misericordiã' in
millibus:' et reddis' iniqui
tatem' patrum' in' sinum
' filiorũ eorum' post eos.
' Fortissime' magne & ' po
tens:' dñs' exercituum oo
' nomẽ tibi' magnus ' cõsi
lio '' & incõprehensibilis
'' cogitatu :' cuius ' oculi
' aperti sunt' sup' oẽs' vias
'' filiorꝫ' adã:' vt reddas' vni
cuiq;' fm vias suas:' & fm
fructũ' adinuẽtionũ eius.
' Qui ' posuisti ' signa' &
portenta' in terra' egypti
' vsq; ad' diem'' hanc: ooo
'' & in israel ' & in hoibus
' & ' tibi' fecisti' nomen oo
' sicut ẽ' dies' hec. '' Et edu
xisti' populum tuum ooo
' israel' de terra' egypti' in
signis oooooooooooooooooo
' & portentis ' & in manu
' robusta' & in brachio oo
' extento' & in terrore' ma
gno:'' & dedisti'' eis oooooo

τ decẽ argenti: τ scripsi in libro τ sigilla
καὶ δέκα ἀργυρίου, καὶ ἔγραψα εἰς βιβλίον καὶ ἐσφρα
ui: τ adhibui testes: τ statui
γισάμην, καὶ διεμαρτυράμην μάρτυρας, καὶ ἔστησα
argentũ in statera: τ accepi librũ pos
τὸ ἀργύριον ἐν ζυγῷ, καὶ ἔλαβον τὸ βιβλίον τῆς κτή
sessionis q lectus fuerat τ sigillatus: τ de
σεως τὸ ἀπεγνωσμένον καὶ ἐσφραγισμένον, καὶ ἔκ
di illũ baruch filio nerie filij maasei an
δωκα αὐτὸ τῷ βαρουχ υἱῷ νηρίου υἱοῦ μαασαίου κα
te oculos anameel filij fratris pris mei: τ
τ' ὀφθαλμοὺς ἀναμεὴλ υἱοῦ ἀδελφοῦ πατρός μου, καὶ
ante oculos stantium testium: τ q scri
κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἱστάντων μαρτύρων, καὶ γρα
pserunt in libro possessionis: τ ante ocu
φόντων ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς κτήσεως, καὶ κατ' ὀφθαλ
los oim iudeoꝝ q sedebãt in a
μοὺς πάντων τῶν Ἰουδαίων τῶν καθημένων ἐν τῇ αὐ
trio carceris: τ precepi baruch ante
λῇ τῆς φυλακῆς, καὶ συνέταξα τῷ βαρουχ κατ' ὀ
oculos eoꝝ dicẽs: sic dixit dñs omni
φθαλμοὺς αὐτῶν λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος παν
potens deus israel: accipe librum possi
τοκράτωρ ὁ θεὸς Ἰσραήλ, λάβε τὸ βιβλίον τῆς κτή
sionis hunc: τ librũ q sigillatus est τ
σεως τοῦτο, καὶ τὸ βιβλίον τὸ ἐσφραγισμένον καὶ
lectus est: τ pones in vas testeũ: vt
ἀπεγνωσμένον, καὶ θήσεις εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον, ἵνα
pmaneat diebus pluribus: qꝫ sic dixit dñs
διαμείνῃ ἡμέρας πολλάς, ἔτι οὕτως εἶπεν κύριος
exercituũ deus israel: adhuc possidebũt dom'
τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἔτι κτησόσονται οἰκίαι
τ agri τ vinee in tra ista. τ ora:
καὶ ἀγροὶ καὶ ἀμπελῶνες ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. καὶ προ
ui ad dñm postq̃ dedi ego librum
σευξάμην πρὸς κύριον μετὰ τὸ δοῦναί με τὸ βιβλίον
possessionis baruch filio nerie dicẽs: q̃ eo dñe de
τῆς κτήσεως βαρουχ υἱῷ νηρίου λέγων, ὃ ὦν κύριε ἐ
uo tu fecisti celũ τ tra fortitudie tua
ὃς σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν τῇ ἰσχύσου
magna: τ brachio tuo excelso τ
τῇ μεγάλῃ, καὶ τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ καὶ
sublimi: non abscondet a te q̃q̃ q̃ facis mise
μετεώρῳ, οὐ μὴ ἀποκρυβῇ ἀπὸ σοῦ οὐδὲν ὅσα ἂν ποιῶν ἔλεος
in milibus: τ q reddis peccata pfm Exo.
εἰς χιλιάδας, καὶ ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων 34.a.
in sinum filioꝝ suoꝝ post eos. deus magn'
εἰς κόλπον τέκνων αὐτῶν μετ' αὐτούς. ὁ θεὸς ὁ μέγας D
τ fortis: dñs virtutũ nomẽ ei magn'
καὶ ἰσχυρός, κύριος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ μέγας
ꝛsilio τ potens oculi'. oculi tui ap
βουλῇ καὶ δυνατὸς τοῖς ἔργοις. οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνε
ti sunt sup oẽs vias filioꝝ homi
ῳγότες ἐπὶ πάσας τὰς ὁδοὺς τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώ
nuꝫ vt deo vnicuiq; scõm viam suam: τ scõm
πων δοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ κατὰ
fructũ adinuentionũ suaꝝ: q fecisti
τὸν καρπὸν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ, ὃς ἐποίησας
signa τ portẽta in tra egypti vsq; ad diem
σημεῖα καὶ τέρατα ἐν γῇ αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας
hanc: τ in israel: τ in terrigenis: τ
ταύτης, καὶ ἐν Ἰσραήλ, καὶ ἐν τοῖς γηγενέσιν, καὶ
fecisti tibi nomẽ sicut dies hec: τ edux
ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, καὶ ἐξήγα
sti ppl'm tuũ israel de tra egypti in si
γες τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν σημεί
gnis τ in portẽtis τ in manu forti τ in bra
οις καὶ ἐν τέρασιν καὶ ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βρα
chio excelso: τ in visionib' magnis: τ
χίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐν ὁράμασιν μεγάλοις, καὶ
dedisti eis
ἔδωκας αὐτοῖς oooooooooooooooooooooooooooooooo

fram hanc ẋm iurasti pribus eoꝝ: trã
τὴν γῆν ταύτην ἣν ὤμοσας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, γῆν
fluentem lac t mel: t igressi sũt t ceperũt e=
ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, καὶ εἰσῆλθον καὶ ἔλαβον αὐ
am t nõ audierũt voce tuã: t in pre
τὴν καὶ οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς σου, καὶ ἐν τοῖς προ
ceptis tuis nõ ambulauerũt omnia q̃ mãdasti e=
στάγμασίν σου οὐκ ἐπορεύθησαν πάντα ἃ ἐνετείλω αὐ
is nõ fecerũt: t fecerũt vt euenirẽt eis
τοῖς οὐκ ἐποίησαν, καὶ ἐποίησαν συμβῆναι αὐτοῖς
euiseria mala hec. ecce turba venit sup
ἀπαντα τὰ κακὰ ταῦτα. ἰδοὺ ὄχλος ἥκει ἐπὶ τὴν
ciuitatẽ hanc vt caperet eam: t vrbs data est
πόλιν ταύτην συλλαβεῖν αὐτήν, καὶ ἡ πόλις δεδόται
in manus chaldeoꝝ debellantiũ eam a
εἰς χεῖρας χαλδαίων τῶν πολεμούντων αὐτὴν ἀπὸ
facie gladii t famis t pestilẽtie: sicut locut⁹ es
προσώπου μαχαίρας καὶ λιμοῦ καὶ λοιμοῦ, ὡς ἐλάλησας
sic factũ est. t ecce tu vides t tu dicis
οὕτως ἐγένετο. καὶ ἰδοὺ σὺ βλέπεις καὶ σὺ λέγεις
ad me: posside tibi agrũ argenti: t testifi=
πρός με, κτῆσαι σεαυτῷ ἀγρὸν ἀργυρίου, καὶ ἐπιμαρ
care testes: t ciuitas data ẽ in manus chal
τύρησαι μάρτυρας, καὶ ἡ πόλις δεδόται εἰς χεῖρας χαλ
deoꝝ. t factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: ego
δαίων. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, ἐγὼ
dñs deus vniuerse carnis nũqd a me abscõdet aliqd?
κύριος ὁ θεὸς πάσης σαρκὸς μὴ ἀπ᾽ ἐμοῦ κρυβήσεταί τι;
ꝓpterea sic dixit dñs: tradita trade=
διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος, δοθεῖσα παραδοθή=
tur ciuitas ista in manus chaldeoꝝ t in ma=
σεται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας χαλδαίων καὶ εἰς χεῖ
nus regis babylonis t capiet eã: t venient
ρας βασιλέως βαβυλῶνος καὶ λήψεται αὐτήν, καὶ ἥξουσιν
chaldei pliantes ẋ ciuitatẽ hanc: t
οἱ χαλδαῖοι πολεμοῦντες ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ
succendent in igne. t comburent do=
καύσουσιν ἐν πυρί. καὶ κατακαύσουσιν τοὺς οἴ=
mos istas ꝗbꝫ adoleũt in domãtib⁹ eoꝝ ba=
κους εἰς ἐθυμίασαν ἐπὶ τῶν δωμάτων αὐτῶν τῇ βα
al: t libauerũt libamina dijs alijs ad irritã=
ὰλ, καὶ ἐσπεῖσαν σπονδὰς θεοῖς ἑτέροις πρὸς τὸ παρα
dum me qꝫ erant filij israel t filij iuda fo=
πικρᾶναί με ὅτι ἦσαν υἱοὶ ἰσραὴλ καὶ υἱοὶ ἰούδα μό
li facientes malũ ãi oculos meos ab adolesc=
νοι ποιοῦντες τὸ πονηρὸν κατ᾽ ὀφθαλμούς μου ἐκ νεότη=
entia sua: filij israel q̃ exacerbant me in
τος αὐτῶν, υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ παραπικραίνουσί με ἐν τοῖς
opib⁹ manuũ suarũ dicit dñs. qꝫ in i=
ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν λέγει κύριος. ὅτι ἐπὶ ὀρ=
ra mea t in furore meo erat ciuitas hec ex qua die
γή μου καὶ ἐπὶ θυμόν μου ἦν ἡ πόλις αὕτη ἀφ᾽ ἧς ἡμέ
edificauerũt eam: t vsq̃ ad diem istam
ρας ὠκοδόμησαν αὐτήν, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
auferam eam a facie mea: ꝓpt oẽ
ἀπαλλάξαι αὐτὴν ἀπὸ προσώπου μου, διὰ πάσας
malitias filiorũ israel t iuda: qꝫ fecerũt
τὰς πονηρίας υἱῶν ἰσραὴλ καὶ ἰούδα, ὅτι ἐποίησαν
ad irritãdũ me ipi t reges eoꝝ t pri
πικρᾶναί με αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν καὶ οἱ ἄρ
cipes eoꝝ t sacerdotes eoꝝ t ꝓphete eo=
χοντες αὐτῶν καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῶν καὶ οἱ προφῆται αὐ
rum: viri iuda t habitantes hierusa
τῶν, ἄνδρες ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερουσα=
lem: t verterũt ad me terga t nõ facies
λήμ, καὶ ἔστρεψαν πρός με νῶτα καὶ οὐ πρόσωπα αὐτῶν,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ᵖterram ᵍhanc ʳquam ˢiu=
rasti ○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○
ʳpatribus eorũ: ˢ vt dares
ˢeis ʳterrã ᵗfluentẽ ᵘlacte
ᵛ& melle: ʳ& ingressi sunt
ᵛ& possederũt ʳeã. ʳ Et nõ
ˢobedierũt ᵛvoci tue: ʳ& in
lege tua ˢnon ʳambulaue=
runt: ˢomnia ᵒque ᵖman=
dasti ᵍeis ʳvt facerent: ○○○○
ᵖnon ʳfecerunt: ˢ& euene=
runt ʳeis ʳ omnia ○○○○○○○○
ʳmala ˢhec ᵗEcce ʳmunitio
nes ᵛextructe sunt aduer=
sum ʳciuitatẽ: ʳvt capiatur
ᵍet vrbs ᵛdata est ʳin man⁹
ˢchaldeorũ ʳqui prelian=
tur ᵐaduersus eam ᵐa facie
ᵒgladii ᵖ& famis ᵍ& pestilẽ
tie: ʳ& quecũq̃ ᵗ locut⁹ es
ʳacciderunt ᵛvt tu ipse ʳcer
nis. ʳ Et tu ʳdicis ˢmihi ○○○
ᵛdomine ʳdeus ᵛeme ʳagrũ
ˢargento ○○○○○○○○○○○○○○○○
ᵛ& adhibe ʳtestes: ᵛcũ vrbs
ʳdata sit ᵐin manus ○○○○○
ˢchaldeorũ! ᵒ Et factũ est
ᵖverbum ᵍdomini ʳad ○○○
ˢhieremiam ʳdicẽs. ˢ Ecce
ˢego ʳdominus ʳdeus ○○○○
ˢvniuerse ᵛcarnis. ʳNunqd
mihi ᵛdifficile erit ʳ omne
ʳverbũ! ˢ Propterea ᵛ hec
ʳdicit ˢdñs. ʳ Ecce ego ᵐtra
dam ᵒciuitatẽ ᵖistã ᵍin manus
ʳchaldeorũ ˢ& in ma=
nus ˢregis ʳ babylonis ʳ &
capient eam: ʳ & venient
ˢchaldei ᵛpreliãtes ʳaduer=
sum ᵛ vrbem ○○○○○○○○○○○
ʳhanc: ʳ& succendent ᵛ eã
○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○
ˢigni: ʳ& comburẽt eam:
ᵐ& ˢdomos ○○○○○○○○○○○○
ᵍin ʳquarũ domatibus ᵖ sa
crificabãt ˢbaal: ʳ& libabãt
ˢdijs ʳalienis ˢ libamina ʳad
○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○
ˢirritandum me. ʳ Erant
ᵛenim ᵒfilij ʳisrael ʳ& filij ○○
ˢiuda ᵛiugiter ʳfaciẽtes ˢma
lum ʳin oculis meis ○○○○○
ᵐab adolescentia sua ᵒ filij
ᵖisrael qui vsq̃ nunc ○○○○
ʳexacerbãt ˢme ʳ in opere
ˢmanuũ suarum ʳdicit ○○○
ʳdñs: ʳqa ˢin ᵛfurore ʳ & in
ᵒindignatione mea ʳ facta
est ʳmihi ˢciuitas ᵛhec ʳa ˢdie
ʳqua ᵐedificauerunt ○○○○
ˢeam ᵒvsq̃ ad ᵖdiem ᵍistam
qua ʳauferetur ˢ de ○○○○○
ʳconspectu meo ˢpropter
ʳmaliciã ʳfiliorũ ʳisrael ᵛ& fi
liorꝫ ʳiuda ᵛquã ʳfecerũt ʳad
iracũdiã me ꝓuocãtes ˢipsi
ᵛ& reges eorũ ʳ& pricipes
eorũ & ˢ sacerdotes ʳ& pro
phete eorũ ᵐviri ˢ iuda ᵒ& hi
tatores ᵖhierlm. ᵍ Et ver
terũt ʳad me ˢterga ʳ & nõ
ˢfacies ʳcuꝫ docerem ʳeos

אֶת־ הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ
לַאֲבוֹתָם לָתֵת לָהֶם אֶרֶץ זָבַת חָלָב
וּדְבָשׁ׃ וַיָּבֹאוּ וַיִּרְשׁוּ אֹתָהּ וְלֹא
שָׁמְעוּ בְּקוֹלֶךָ וּבְתֹרָתְךָ לֹא הָלָכוּ
אֵת כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתָה לָהֶם לַעֲשׂוֹת
וְלֹא עָשׂוּ וַתַּקְרֵא אֶתָּם אֵת כָּל
הָרָעָה הַזֹּאת׃ הִנֵּה הַסֹּלְלוֹת בָּאוּ
הָעִיר לִלְכָדָהּ וְהָעִיר נִתְּנָה בְּיַד
הַכַּשְׂדִּים הַנִّלְחָמִים עָלֶיהָ מִפְּנֵי
הַחֶרֶב וְהָרָעָב וְהַדֶּבֶר וַאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
הָיָה וְהִנְּךָ רֹאֶה׃ וְאַתָּה אָמַרְתָּ אֵלַי
אֲדֹנָי יְהוִה קְנֵה לְךָ הַשָּׂדֶה בַּכֶּסֶף
וְהַעֵד עֵדִים וְהָעִיר נִתְּנָה בְּיַד
הַכַּשְׂדִּים׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל
יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃ הִנֵּה אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי
כָל בָּשָׂר הֲמִמֶּנִּי יִפָּלֵא כָּל דָּבָר׃
לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן אֶת
הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד הַכַּשְׂדִּים וּבְיַד
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וּלְכָדָהּ׃ וּבָאוּ
הַכַּשְׂדִּים הַנִּלְחָמִים עַל הָעִיר
הַזֹּאת וְהִצִּיתוּ אֶת הָעִיר הַזֹּאת
בָּאֵשׁ וּשְׂרָפוּהָ וְאֶת הַבָּתִּים אֲשֶׁר
קִטְּרוּ עַל גַּגּוֹתֵיהֶם לַבַּעַל וְהִסִּיכוּ
נְסָכִים לֵאלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן
הַכְעִיסֵנִי׃ כִּי הָיוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי
יְהוּדָה אַךְ עֹשִׂים הָרַע בְּעֵינַי
מִנְּעֻרֹתֵיהֶם כִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אַךְ
מַכְעִסִים אֹתִי בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם נְאֻם
יְהוָה׃ כִּי עַל אַפִּי וְעַל חֲמָתִי הָיְתָה
לִי הָעִיר הַזֹּאת לְמִן הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּנוּ
אֹתָהּ וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה לְהַסִּירָהּ מֵעַל
פָּנָיו׃ עַל כָּל רָעַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי
יְהוּדָה אֲשֶׁר עָשׂוּ לְהַכְעִיסֵנִי הֵמָּה
מַלְכֵיהֶם שָׂרֵיהֶם כֹּהֲנֵיהֶם וּנְבִיאֵיהֶם
וְאִישׁ יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם׃ וַיִּפְנוּ
אֵלַי עֹרֶף וְלֹא פָנִים וְלַמֵּד אֹתָם

[a]הַשְּׂכֵם [b]וְלַמֵּד [c]וְאֵינָם [d]שֹׁמְעִים [e]לָקַחַת
[f]מוּסָר׃ [g]וַיָּשִׂימוּ [h]שִׁקּוּצֵיהֶם [i] בַּבַּיִת
[j]אֲשֶׁר [k]נִקְרָא [l]שְׁמִי [m]עָלָיו [n] לְטַמְּאוֹ׃
[o]וַיִּבְנוּ [p]אֶת־בָּמוֹת [q] הַבַּעַל [r]אֲשֶׁר [s] בְּגֵיא
[t]בֶן [u] הִנֹּם [v] לְהַעֲבִיר [w] אֶת [x] בְּנֵיהֶם
[y]וְאֶת [z]בְּנֹתֵיהֶם [aa] לַמֹּלֶךְ [bb] אֲשֶׁר [cc]לֹא
[dd]צִוִּיתִים [ee] וְלֹא [ff] עָלְתָה [gg] עַל [hh] לִבִּי
[ii]לַעֲשׂוֹת [jj] הַתּוֹעֵבָה [kk] הַזֹּאת [ll] לְמַעַן
[mm]הַחֲטִי [nn] אֶת [oo]יְהוּדָה׃ [pp]וְעַתָּה [qq] לָכֵן [rr] כֹּה
[ss]אָמַר [tt] יְהוָה [uu] אֱלֹהֵי [vv] יִשְׂרָאֵל [ww] אֶל
[xx]הָעִיר [yy]הַזֹּאת [zz]אֲשֶׁר [aaa] אַתֶּם [bbb]אֹמְרִים
[ccc]נִתְּנָה [ddd]בְּיַד [eee]מֶלֶךְ [fff]בָּבֶל [ggg] בַּחֶרֶב [hhh]בָּרָעָב
[iii]וּבַדָּבֶר׃ [jjj]הִנְנִי [kkk]מְקַבְּצָם [lll]מִכָּל [mmm]הָאֲרָצוֹת
[nnn]אֲשֶׁר [ooo]הִדַּחְתִּים [ppp]שָׁם [qqq]בְּאַפִּי [rrr]וּבַחֲמָתִי
[sss]וּבְקֶצֶף [ttt]גָּדוֹל [uuu]וְהֵשַׁבְתִּים [vvv]אֶל־הַמָּקוֹם
[www]הַזֶּה׃ [xxx] וְהֹשַׁבְתִּים [yyy]לָבֶטַח׃ [zzz]וְהָיוּ [aaaa]לִי
[bbbb]לְעָם [cccc]וַאֲנִי [dddd]אֶהְיֶה [eeee]לָהֶם [ffff]לֵאלֹהִים׃
[gggg]וְנָתַתִּי [hhhh]לָהֶם [iiiii]לֵב [jjjj] אֶחָד [kkkk]וְדֶרֶךְ [llll]אֶחָד
[mmmm] לְיִרְאָה [nnnn]אוֹתִי [oooo]כָּל־הַיָּמִים [pppp]לְטוֹב [qqqq]לָהֶם
[rrrr]וּלְבָנֵיהֶם [ssss]אַחֲרֵיהֶם׃ [tttt] וְכָרַתִּי [uuuu]לָהֶם
[vvvv]בְּרִית [wwwww]עוֹלָם [xxxxx] אֲשֶׁר [yyyyy] לֹא־אָשׁוּב
[zzzzz]מֵאַחֲרֵיהֶם [aaaaaa] לְהֵיטִיבִי [bbbbbb]אֹתָם [cccccc] וְאֶת
[dddddd]יִרְאָתִי [eeeeee]אֶתֵּן [ffffff]בִּלְבָבָם [gggggg] לְבִלְתִּי [hhhhhh]סוּר
[iiiiiii]מֵעָלָי׃ [jjjjjjj]וְשַׂשְׂתִּי [kkkkkkk]עֲלֵיהֶם [lllllll]לְהֵיטִיב [mmmmmmm]אוֹתָם
[nnnnnnn]וְנִטַּעְתִּים [ooooooo]בָּאָרֶץ [ppppppp]הַזֹּאת [qqqqqqq]בֶּאֱמֶת [rrrrrrr]בְּכָל
[sssssss]לְבָבִי [ttttttt]וּבְכָל־נַפְשִׁי׃ [uuuuuuu]כִּי־כֹה [vvvvvvv]אָמַר [wwwwwwww]יְהוָה
[xxxxxxxx] כַּאֲשֶׁר [yyyyyyyy]הֵבֵאתִי [zzzzzzzz]אֶל [aaaaaaaaa] הָעָם [bbbbbbbbb]הַזֶּה [ccccccccc]אֶת
[ddddddddd]כָּל [eeeeeeeeee]הָרָעָה [fffffffffff]הַגְּדֹלָה [ggggggggggg]הַזֹּאת׃ [hhhhhhhhhhh]כֵּן אָנֹכִי
[iiiiiiiiiiii]מֵבִיא [jjjjjjjjjjjj]עֲלֵיהֶם [kkkkkkkkkkkk]אֶת־כָּל־ [llllllllllll]הַטּוֹבָה [mmmmmmmmmmmm]אֲשֶׁר
[nnnnnnnnnnnnn]אָנֹכִי [ooooooooooooo] דֹּבֵר [ppppppppppppp]עֲלֵיהֶם׃ [qqqqqqqqqqqqqq]וְנִקְבְּצָה [rrrrrrrrrrrrrrr]הַשָّדֶה
[sssssssssssssssss]בָּאָרֶץ [ttttttttttttttttt]הַזֹּאת [uuuuuuuuuuuuuuuuu]אֲשֶׁר [vvvvvvvvvvvvvvvvvv]אַתֶּם [wwwwwwwwwwwwwwwwwww]אֹמְרִים
[xxxxxxxxxxxxxxxxxxx]שְׁמָמָה [yyyyyyyyyyyyyyyyyyy]הִיא [zzzzzzzzzzzzzzzzzzz]מֵאֵין [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaa]אָדָם [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbb]וּבְהֵמָה׃
[cccccccccccccccccccc]נִתְּנָה [dddddddddddddddddddd]בְּיַד [eeeeeeeeeeeeeeeeeeeee]הַכַّשְׂדִּים׃ [ffffffffffffffffffffff]שָׂדוֹת
[gggggggggggggggggggggg]בַּכֶּסֶף [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhh]יִקְנוּ [iiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii]וְסָתוֹם [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjj]בַּסֵּפֶר׃ [kkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkk]וְהֻעַד [llllllllllllllllllllllllll]עֵדִים
[mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm]בְּאֶרֶץ [nnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnn]בִּנְיָמִן [ooooooooooooooooooooooooooooo]וּבְסִבִיבֹת
[ppppppppppppppppppppppppppppppp]יְרוּשָׁלִַם [qqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqq]וּבְעָרֵי [rrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr]יְהוּדָה [ssssssssssssssssssssssssssssssssssss]וּבְעָרֵי [tttttttttttttttttttttttttttttttttttttt]הָהָר

[a]שכם [b]למד [c]ואינם [d]שמעים [e]לקחת
[f]מוסר׃ [g]וישימו [h]שקוציהם [i] בבית
[j]אשר [k]נקרא [l]שמי [m]עליו [n] לטמאו׃
[o]ויבנו [p]את־במות [q] הבעל [r]אשר [s] בגיא
[t]בן [u] הנם [v] להעביר [w] את [x] בניהם
[y]ואת [z]בנתיהם [aa] למלך [bb] אשר [cc]לא
[dd]צויתים [ee] ולא [ff] עלתה [gg] על [hh] לבי
[ii]לעשות [jj] התועבה [kk] הזאת [ll] למען
[mm]החטיא [nn] את [oo]יהודה׃ [pp]ועתה [qq] לכן [rr] כה
[ss]אמר [tt] יהוה [uu] אלהי [vv] ישראל [ww] אל
[xx]העיר [yy]הזאת [zz]אשר [aaa] אתם [bbb]אמרים
[ccc]נתנה [ddd]ביד [eee]מלך [fff]בבל [ggg] בחרב [hhh]ברעב
[iii]ובדבר׃ [jjj]הנני [kkk]מקבצם [lll]מכל [mmm]הארצות
[nnn]אשר [ooo]הדחתים [ppp]שם [qqq]באפי [rrr]ובחמתי
[sss]ובקצף [ttt]גדול [uuu]והשבתים [vvv]אל המקום
[www]הזה׃ [xxx] והשבתים [yyy]לבטח׃ [zzz]והיו [aaaa]לי
[bbbb]לעם [cccc]ואני [dddd]אהיה [eeee]להם [ffff]לאלהים׃
[gggg]ונתתי [hhhh]להם [iiiii]לב [jjjj] אחד [kkkk]ודרך [llll]אחד
[mmmm] ליראה [nnnn]אותי [oooo]כל־הימים [pppp]לטוב [qqqq]להם
[rrrr]ולבניהם [ssss]אחריהם׃ [tttt] וכרתי [uuuu]להם
[vvvv]ברית [wwwww]עולם [xxxxx] אשר [yyyyy] לא־אשוב
[zzzzz]מאחריהם [aaaaaa] להיטיבי [bbbbbb]אתם [cccccc] ואת
[dddddd]יראתי [eeeeee]אתן [ffffff]בלבבם [gggggg] לבלתי [hhhhhh]סור
[iiiiiii]מעלי׃ [jjjjjjj]וששתי [kkkkkkk]עליהם [lllllll]להטיב [mmmmmmm]אותם
[nnnnnnn]ונטעתים [ooooooo]בארץ [ppppppp]הזאת [qqqqqqq]באמת [rrrrrrr]בכל
[sssssss]לבבי [ttttttt]ובכל־נפשי׃ [uuuuuuu]כי־כה [vvvvvvv]אמר יהוה
[xxxxxxxx] כאשר [yyyyyyyy]הבאתי [zzzzzzzz]אל [aaaaaaaaa] העם [bbbbbbbbb]הזה [ccccccccc]את
[ddddddddd]כל [eeeeeeeeee]הרעה [fffffffffff]הגדלה [ggggggggggg]הזאת׃ [hhhhhhhhhhh]כן אנכי
[iiiiiiiiiiii]מביא [jjjjjjjjjjjj]עליהם [kkkkkkkkkkkk]את־כל [llllllllllll]הטובה [mmmmmmmmmmmm]אשר
[nnnnnnnnnnnnn]אנכי [ooooooooooooo] דבר [ppppppppppppp]עליהם׃ [qqqqqqqqqqqqqq]ונקבה [rrrrrrrrrrrrrrr]השדה
[sssssssssssssssss]בארץ [ttttttttttttttttt]הזאת [uuuuuuuuuuuuuuuuu]אשר [vvvvvvvvvvvvvvvvvv]אתם [wwwwwwwwwwwwwwwwwww]אמרים
[xxxxxxxxxxxxxxxxxxx]שממה [yyyyyyyyyyyyyyyyyyy]היא [zzzzzzzzzzzzzzzzzzz]מאין [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaa]אדם [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbb]ובהמה
[cccccccccccccccccccc]נתנה [dddddddddddddddddddd]ביד [eeeeeeeeeeeeeeeeeeeee]הכשדים׃ [ffffffffffffffffffffff]שדות
[gggggggggggggggggggggg]בכסף [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhh]יקנו [iiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii]וסתום [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjj]בספר׃ [kkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkk]והעד
[llllllllllllllllllllllllll]עדים [mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm]בארץ [nnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnn]בנימן [ooooooooooooooooooooooooooooo]ובסביבת
[ppppppppppppppppppppppppppppppp]ירושלם [qqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqq]ובערי [rrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr]יהודה [ssssssssssssssssssssssssssssssssssss]ובערי [tttttttttttttttttttttttttttttttttttttt]ההר

[a]et erudirem [b]diluculo [b]& nollent [c]audire [d]vt acciperent [e]disciplinã. [f] Et posuerunt [g] idola sua [h] in domo [i] in qua [j] inuocatũ est [k] nomen meũ [l] vt polluerent eam: [o]& edificauerũt [p] excelsa [q] baal [r] que sunt [s] in valle [t] filii [u] ennom: [v] vt initiarent [w] filios suos [x] [y] & [z] filias suas [aa] moloch [bb] qd [cc] non [dd] mandaui eis: [ee] nec [ff] ascendit [gg] in [hh] cor meum [ii] vt facerent [jj] abominationem [kk] hanc: [l] & [mm] in peccatũ deducerẽt [nn] iudam. [l] Et nunc [pp] ppter ista [qq] hec [rr] dicit [ss] dominus [tt] deus [uu] israel [vv] ad [ww] ciuitatem [xx] hanc: de [yy] qua [zz] vos [aaa] dicitis [bbb] [ccc] tradatur [ddd] in manus [eee] regis [fff] babylonis [ggg] in gladio & [hhh] in fame [iii] & in peste. [jjj] Ecce ego [kkk] congregabo eos [lll] de [mmm] vniuersis [nnn] terris [ooo] ad quas [ppp] eieci eos [qqq] in furore meo: [rrr] & in ira mea [sss] & in indignatione [ttt] grandi: [uuu] & reducã [vvv] eos [www] ad locũ [xxx] istũ: [yyy] & habitare eos faciã [zzz] cõfidẽter: [aaaa] & erũt [bbbb] mihi [cccc] in populum: [dddd] & ego [eeee] ero [ffff] eis [gggg] in deum. [hhhh] Et dabo [iiii] eis [jjjj] cor [kkkk] vnum [llll] & viam [mmmm] vnam [nnnn] vt timeant [oooo] me [pppp] vniuersis [qqqq] diebus [rrrr] & bene sit [ssss] eis [tttt] & filiis eorum [uuuu] post eos. [vvvv] Et feriam [wwwww] eis [xxxxx] pactum [yyyyy] sempiternũ: [zzzzz] & [aaaaaa] non [bbbbbb] desinam [cccccc] eis [dddddd] benefacere: [eeeeee] & [ffffff] timorẽ meũ [gggggg] dabo [hhhhhh] in cor de eorũ: [iiiiiii] vt non recedant [jjjjjjj] a me: [kkkkkkk] & letabor [lllllll] sup eis [mmmmmmm] cum bene [nnnnnnn] eis [ooooooo] fecero. [ppppppp] Et plantabo eos [qqqqqqq] in terra [rrrrrrr] ista [sssssss] in veritate [ttttttt] in toto [uuuuuuu] corde meo [vvvvvvv] & in tota [wwwwwwwwwwwwwwwww

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

τ in ciuitatib⁹ sephela: τ in ciuitatib⁹ nageb:
καὶ ἐν πόλεσι τῆς σεφηλά, καὶ ἐν πόλεσι τῆς ναγέβ,
q: cõuertam trãsmigtiones eor⁹ dicit dñs.
ὅτι ἀποστρέψω τὰς ἀποικίας αὐτῶν λέγει κς΄. Ca.33.

Θ Et facta est ꝟbũ dñi ad hieremiã secun
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν ἐκ δευτέ
do: τ ipe erat adhuc ligatus in atrio carceris
ρου, καὶ αὐτὸς ἦν ἔτι δεδεμένος ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς
dicens: sic dixit dñs: faciẽs frã τ plasmans
λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, ποιῶν γῆν καὶ πλάσων
eam vt dirigat eam: dñs nomẽ illi. cla
αὐτὴν τοῦ ἀπερείσασθαι αὐτήν, κύριος ὄνομα αὐτῷ. κά
ma ad me τ respondebo tibi τ annũciabo
λεσον πρός με καὶ ἀποκριθήσομαί σοι καὶ ἀπαγγελῶ
tibi grãdia τ firma q̃ nõ cognouisti ea: q: sic
σοι μεγάλα καὶ ἰσχυρὰ ἃ οὐκ ἔγνως αὐτά ὅτι οὕτως
dixit dñs de israel de domib⁹ vrbis hu
εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ περὶ οἰκιῶν τῆς πόλεως ταύ
ius: τ de domo regis iuda q̃ destructe sũt
της, καὶ περὶ οἰκίας βασιλέως ἰούδα τῶν καθῃρημένων
in vallum: τ ppugnacula vt pugnẽt
εἰς χάρακα, καὶ προμαχῶνας τοῦ μαχεῖσθαι πρὸς τοὺς
chaldeos: τ impleant eam cadaueribꝰ homi
χαλδαίους, καὶ πλησῶσαι αὐτὴν νεκρῶν τῶν ἀνθρώ
nũ q̃ ego percussi in ira mea τ in furore meo: τ
πων οὓς ἐπάταξα ἐν ὀργῇ μου καὶ ἐν θυμῷ μου, καὶ
auerti faciem meã a ciuitate hac
ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τῆς πόλεως ταύ
propter oibus malitiã eor⁹. ecce ego ob
της περὶ πασῶν τῶν πονηριῶν αὐτῶν. ἰδοὺ ἐγὼ ἀπά
ducã et cicatricem τ sanitatẽ τ curabo e
γω αὐτῇ συνοίλωσιν καὶ ἴαμα καὶ ἰατρεύσω αὐ
os: τ reuelabo eis vt cranidiã. τ facie
τούς, καὶ φανερώσω αὐτοῖς ἴασιν καὶ ποιή
am illis pacẽ τ fidem: τ cõuertam trãsmigra
σω αὐτοῖς εἰρήνην καὶ πίστιν, καὶ ἐπιστρέψω τὴν ἀποικί
tionẽ iuda: τ trãsmigtionẽ hierusalem: τ edi
αν ἰούδα, καὶ τὴν ἀποικίαν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπι
ficabo eos vt primo: τ emũdabo il
κοδομήσω αὐτοὺς ὡς τὸ πρότερον, καὶ καθαριῶ αὐ
los ab oibus iniqtatib⁹ eor⁹ q̃ peccauerũt mihi:
τοὺς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ὧν ἥμαρτόν μοι,
τ non recordabor petõr eor⁹ q̃ peccauerũt
καὶ οὐμὴ μνησθήσομαι ἁμαρτιῶν αὐτῶν ὧν ἥμαρτόν
mihi τ recesserũt a me: τ erit mihi in nomẽ in
μοι καὶ ἀφέστησαν ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ ἔσται μοι εἰς ὄνομα εἰς
gaudium τ in laudẽ τ in magnificẽtiã omni
εὐφροσύνην καὶ εἰς αἴνεσιν καὶ εἰς μεγαλύνεσιν παντὶ
ppto fre. q̃ audient oia bona
τῷ λαῷ τῆς γῆς. ἔθνεσι ἀκούσονται πάντα τὰ ἀγαθὰ
q̃ ego facio eis. τ pauebunt τ ꝛtrisabun
ἃ ἐγὼ ποιῶ αὐτοῖς. καὶ φοβηθήσονται καὶ πτοηθήσον
tur p oibus bonis τ pro oi pa
ται περὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν καὶ περὶ πάσης τῆς εἰ
ce quã ego facio eis. sic dixit dñs: adhuc
ρήνης ἧς ἐγὼ ποιῶ αὐτοῖς. οὕτως εἶπεν κύριος, ἔτι
audietur in loco isto quẽ vos dicitis des
ἀκουσθήσεται ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ὃν ὑμεῖς λέγετε ἔρη
mo est ab hoibus τ iumẽtis in ciuitatib⁹ iuda:
μος ἐστὶ ἀπὸ ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν ἐν πόλεσι ἰούδα,
τ foris hierusalem q̃ desolate sunt vt nõ sit
καὶ ἔξωθεν ἱερουσαλὴμ ταῖς ἐρημωθείσαις παρὰ τὸ μὴ εἶναι
homo τ iumẽtũ. vox gaudij τ vox leti
ἄνθρωπον καὶ κτῆνος. φωνὴ εὐφροσύνης καὶ φωνὴ χαρ
cie: vox sponsi τ vox sponse: vox dicẽ
μοσύνης, φωνὴ νυμφίου καὶ φωνὴ νύμφης, φωνὴ λε
tiã cõfitemini dñio oipotenti: q̃ñ bon⁹
γόντων ἐξομολογεῖσθε κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι χρηστὸς
dñs q̃ñ in eternũ mia eius: τ portabunt
κύριος ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ εἰσοίσουσιν

Trãsla.B.Vie.

ᵃ& in ciuitatib⁹ ᵇcãpestrib⁹
ᶜ& i ciuitatib⁹ q̃ ad ᵈaustrũ
sunt: ᵉqa ᶠcõuertã ᵍcaptini
tatẽ eor⁹ ʰait ⁱdñs. 33.

Θ T factum est ᵇverbũ
ᶜdomini ᵈad ooooooo
ᵉhieremiam ᶠsecundo: ᵍcũ
ʰadhuc ⁱclausus ʲesset oooo
ᵏin atrio ˡcarceris ᵐdicens.
ⁿHec ᵒdicit oooooooo
ᵖdñs: ᵍq facturus est & ʳfor
matur ˢillud ᵗ& paturus:
ᵘdñs ᵛnomẽ eius. ʷClama
ˣad me ʸ& exaudiam te: oo
ᶻ& annũciabo ᵃtibi ᵇgran
dia ᶜ& firma que ᵈnescis.
ᵉQuia ᶠhec ᵍdicit ʰdomi
nus ⁱdeus oooooooooooo
ʲisrael ᵏad ˡdomos ᵐvrbis
ⁿhuius ᵒ& ad oooooooooo
ᵖdomos ᵍregis ʳiude ˢque
destructe sunt ᵗad oooooo
ᵘmunitiões ᵛ& ad ʷgladiũ
ˣvenientium oooooooooo
ʸvt dimicent ᶻcũ ᵃchaldeis
ᵇ& impleãt eas ᶜcadaueri
bus ᵈhoim ᵉquos ᶠpercussi
ᵍin furore meo: ʰ& in indi
gnatione mea ⁱabscondẽs
ʲfaciẽ meã ᵏa ciuitate ˡhac
ᵐppter ⁿocm ᵒmaliciã eor⁹.
ᵖEcce ego ᵍobducã ʳeis ˢci
catricẽ ᵗ& sanitatẽ ᵘ& cura
bo eos : ᵛ& reuelabo ʷeis
ˣdeprecationem ʸpacis ᶻ& veritatis. ᵃ Et conuertam
ᵇconuersionem ᶜiuda ᵈ& ᵉconuersionem ᶠisrael: oo
ᵍ& edificabo eos ʰ sicut a principio: ⁱ& emundabo illos ʲab omni ᵏiniqtate sua in ˡqua ᵐpeccauerũt ⁿmihi. ᵒ& ppitius ero ᵖcũctis ᵍiniquitatib⁹ eor⁹ in ʳqbus ˢdeliqrunt ᵗmihi ᵘ& ˡspreuerũt ᵛme. ʷ Et erit ˣmihi ʸin nomẽ & in ᶻgaudiũ & ᵃin laudẽ ᵇ& i exultationẽ ᶜcũctis ᵈgentibus ᵉterre ᶠque ᵍaudierint ʰomnia ⁱbona ooo ʲque ᵏego ˡfacturus sum ᵐeis ⁿ& pauebũt ᵒ& turbabũtur ᵖin ᵍvniuersis ʳbonis ˢ& in ᵗomni ᵘpace: ooooo ᵛquam ʷego ˣfaciam ʸeis. ᶻHec ᵃdicit ᵇdominus. oo ᶜAdhuc ᵈaudietur ᵉin loco ᶠisto ᵍquem ʰvos oooooooo ⁱdicitis ʲesse ᵏdesertum ˡeo q̃ non sit ᵐhomo ⁿnec ooo ᵒiumẽtum ᵖin ciuitatibus ᵍiuda ʳ& foris oooooooooo ˢhierusalem ᵗque desolate sunt ᵘabsq̃ ᵛhomine oo ʷ& absq̃ ˣ habitatore ʸ& absq̃ ᶻpecore: ᵃvox ᵇgaudii & ᶜvox ᵈleticie: ᵉvox ᶠsponsi ᵍ& vox ʰspõse: ⁱvox ʲdicentiũ. ᵏ Confitemini ˡdñio ᵐexercituum : ⁿ q̃ñ ᵒbonus ᵖdñs: ᵍq̃ñ ʳin eternũ ˢmia eius; ᵗ& ᵘportantiũ

Tex.heb.biere.xxxiij.Pritiua.heb.

ᵃוְנָעֲרֵי ᵇהַשְּׁפֵלָה ᶜוּבְעָרֵי ᵈהַנֶּגֶב ᵉכִּי
ᶠאַשִּׁיב ᵍאֶת ʰשְׁבוּתָם ⁱנְאֻם ʲיְהוָה ׃ ᵏשׁוּב ˡשְׁבָה
Ca.xxxiij.
ᵐוַיְהִי ⁿדְבַר ᵒיְהוָה ᵖאֶל
ᵍיִרְמְיָהוּ ʳשֵׁנִית ˢוְהוּא ᵗעוֹדֶנּוּ ᵘעָצוּר ᵛהָיָה
ʷבַּחֲצַר ˣהַמַّטָּרָה ʸלֵאמֹר ׃ ᶻכֹּה ᵃאָמַר ᵇיְהוָה ᶜעֹשֵׂהוּ ᵈיוֹצֵר ᵉאֹתוֹ ᶠלְהָכִינוֹ ᵍיְהוָה ʰשְׁמוֹ ׃ ⁱקְרָא ʲאֵלַי ᵏוְאֶעֶנְךָ ˡוְאַגִּידָה ᵐלְךָ ⁿגְּדֹלוֹת ᵒוּבְצֻרוֹת ᵖלֹא ᵍיָדַעְתָּם ׃ ʳכִּי ˢכֹה ᵗאָמַר ᵘיְהוָה ᵛאֱלֹהֵי ʷיִשְׂרָאֵל ˣעַל ʸבָּתֵּי ᶻהָעִיר ᵃהַזֹּאת ᵇוְעַל ᶜבָּתֵּי ᵈמַלְכֵי ᵉיְהוּדָה ᶠהַנִּתָּצִים ᵍאֶל ʰהַסֹּלְלוֹת ᵘוְאֶל ᶠהַחֶרֶב ᵍבָּאִים ʰלְהִלָּחֵם ᵘאֶת ᶠהַכַּשְׂדִּים ᵍוּלְמַלְאָם ʰאֶת ᵘפִּגְרֵי ᶠהָאָדָם ᵍאֲשֶׁר ʰהִכֵּיתִי ᵘבְּאַפִּי ᶠוּבַחֲמָתִי ᵍאֲשֶׁר ʰהִסְתַּרְתִּי ᵘפָנַי ᶠמֵהָעִיר ᵍהַזֹּאת ʰעַל ᵘכָּל ᶠרָעָתָם ׃ ᵍהִנְנִי ʰמַעֲלֶה ᵘלָהּ ᶠאֲרוּכָה ᵍוּמַרְפֵּא ʰוּרְפָאתִים ᵘוְגִלִּיתִי ᶠלָהֶם ᵍעֹתֶרֶת ʰשָׁלוֹם ᵘוֶאֱמֶת ׃ ᶠוְהֵשִׁבֹתִי ᵍאֶת ʰשְׁבוּת ᵘיְהוּדָה ᶠוְאֶת ᵍשְׁבוּת ʰיִשְׂרָאֵל ᵘוּבְנִתִּים ᶠכְּבָרִאשֹׁנָה ׃ ᵍוְטִהַרְתִּים ʰמִכָּל ᵘעֲוֹנָם ᶠאֲשֶׁר ᵍחָטְאוּ ʰלִי ᵘוְסָלַחְתִּי ᶠלְכֹל ᵍעֲוֹנֹתֵיהֶם ᶠאֲשֶׁר ᵍחָטְאוּ ʰלִי ᵘוַאֲשֶׁר ᶠפָּשְׁעוּ ᵍבִי ׃ ʰוְהָיְתָה ᵘלִּי ᶠלְשֵׁם ᵍשָׂשׂוֹן ʰלְתְהִלָּה ᵘוּלְתִפְאָרֶת ᶠלְכָל ᵍגּוֹיֵי ʰהָאָרֶץ ᵘאֲשֶׁר ᶠיִשְׁמְעוּ ᵍאֶת ʰכָּל ᵘהַטּוֹבָה ᶠאֲשֶׁר ᵍאָנֹכִי ʰעֹשֶׂה ᵘאֹתָם ׃ ᶠוּפָחֲדוּ ᵍוְרָגְזוּ ʰעַל ᵘכָּל ᶠהַטּוֹבָה ᵍוְעַל ʰכָּל ᵘהַשָّלוֹם ᶠאֲשֶׁר ᵍאָנֹכִי ʰעֹשֶׂה לָהּ ׃ ᵘכֹּה ᶠאָמַר ᵍיְהוָה ʰעוֹד ᵘיִשָּׁמַע ᶠבַּמָּקוֹם ᵍהַזֶּה ʰאֲשֶׁר ᵘאַתֶּם ᶠאֹמְרִים ᵍחָרֵב ʰהוּא ᵘמֵאֵין ᶠאָדָם ᵍוּמֵאֵין ʰבְּהֵמָה ᵘבְּעָרֵי ᶠיְהוּדָה ᵍוּבְחוּצוֹת ʰיְרוּשָׁלִַם ᵘהַנְּשַׁמּוֹת ᶠמֵאֵין ᵍאָדָם ʰוּמֵאֵין ᵘיוֹשֵׁב ᶠוּמֵאֵין ᵍבְּהֵמָה ׃ ʰקוֹל ᵘשָׂשׂוֹן ᶠוְקוֹל ᵍשִׂמְחָה ʰקוֹל ᵘחָתָן ᶠוְקוֹל ᵍכַלָּה ʰקוֹל ᵘאֹמְרִים ᶠהוֹדוּ ᵍאֶת ʰיְהוָה ᵘצְבָאוֹת ᶠכִּי ᵍטוֹב ʰיְהוָה ᵘכִּי ᶠלְעוֹלָם ᵍחַסְדּוֹ ʰמְבִיאִים

יהודה׃ בֵּית יְהוָה כִּי אֶשִּׁיב אֶת שְׁבוּת שוב
הָאָרֶץ כְּבָרִאשֹׁנָה אָמַר יְהוָה׃ כה שָׁבָה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עוֹד יִהְיֶה בַּמָּקוֹם הָיָה קום
הַזֶּה הֶחָרֵב מֵאֵין אָדָם וְעַד בְּהֵמָה
וּבְכָל עָרָיו נְוֵה רֹעִים מַרְבְּצִים צֹאן׃ עִיר רָעָה
בְּעָרֵי הָהָר בְּעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבְעָרֵי רֶגֶב
הַנֶּגֶב וּבְאֶרֶץ בִּנְיָמִן וּסְבִיבֹתֵי סָבִיב
יְרוּשָׁלִַם וּבְעָרֵי יְהוּדָה עוֹד עוד
תַּעֲבֹרְנָה הַצֹּאן עַל יְדֵי מוֹנֶהָ אָמַר עָבַר מָנָה
יְהוָה׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה יום בוא
וַהֲקִמֹתִי אֶת הַדָּבָר הַטּוֹב אֲשֶׁר קום
דִּבַּרְתִּי אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל בֵּית
יְהוּדָה׃ בַּיָּמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא
אַצְמִיחַ לְדָוִד צֶמַח צַדִּיק וְעָשָׂה צָמַח
מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ׃ בַּיָּמִים הָהֵם שָׁפַט
תִּוָּשַׁע יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם תִּשְׁכּוֹן יָשַׁע שָׁכַן
לָבֶטַח וְזֶה אֲשֶׁר יִקְרָא לָהּ יְהוָה קָרָא
צִדְקֵנוּ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה לֹא יִכָּרֵת כָּרַת
לְדָוִד אִישׁ יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא בֵית
יִשְׂרָאֵל׃ וְלַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם לֹא יִכָּרֵת
אִישׁ מִלְּפָנַי מַעֲלֶה עֹלָה וּמַקְטִיר פָּנָה עָלָה
מִנְחָה וְעֹשֵׂה זֶבַח כָּל הַיָּמִים׃ וַיְהִי קָטַר הָיָה
דְּבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃ כֹּה
אָמַר יְהוָה אִם תֵּפֵרוּ אֶת בְּרִיתִי פור
הַיּוֹם וְאֶת בְּרִיתִי הַלָּיְלָה וְלִבְלְתִּי פְּרֹת
הְיוֹת יוֹמָם וָלַיְלָה בְּעִתָּם׃ גַּם בְּרִיתִי הָיָה עֹנֹת
תֵּפֵר אֶת דָּוִד עַבְדִּי מִהְיוֹת לוֹ בֵן מֹלֵךְ הָיָה
עַל כִּסְאוֹ וְאֶת הַלְוִיִּם הַכֹּהֲנִים
מְשָׁרְתָי׃ אֲשֶׁר לֹא יִסָּפֵר צָבָא שָׂרַת סָפַר
הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִמַּד חוֹל הַיָּם כֵּן מָדַד
אַרְבֶּה אֶת זֶרַע דָּוִד עַבְדִּי וְאֶת רָבָה
הַלְוִיִּם מְשָׁרְתַי׃ אִתִּי וַיְהִי דְבַר הָיָה
יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃ הֲלוֹא רָאִיתָ
מַה הָעָם הַזֶּה דִּבְּרוּ לֵאמֹר שְׁתֵּי רָאָה
הַמִּשְׁפָּחוֹת אֲשֶׁר בָּחַר יְהוָה בָּהֶם שִׁפְחָה
וַיְמָאֲסֵם וְאֶת עַמִּי יִנְאָצוּן מִהְיוֹת מָאַס נָאַץ

vota in domo dñi. Reducam enim cõuersionẽ terre sicut a pricipio dicit dominus. Hec dicit domin exercituũ. Adhuc erit in loco isto deserto absq homine & absq iumento & in cunctis ciuitatibus eius: habitaculũ pastorũ accubãtiũ greges in ciuitatibus motuosis & in ciuitatib cãpestribus: & in ciuitatibus q̃ ad austrũ sunt & in terra beniamin & in circuitu hierusalẽ: & ĩ citatib iuda: adhuc trãsibũt greges ad manũ numerantis: ait dñs. Ecce dies venient dicit dñs: & suscitabo verbũ bonũ quod locutus sum ad domum israel & ad domum iuda. In diebus illis & in tempore illo germinare faciam dauid germẽ iusticie: & faciet iudiciũ & iusticiã in terra. In diebus illis saluabitur iuda: & hierusalem habitabit cõfidẽter. Et hoc est nomẽ qd vocabũt eũ: dñs iustus nr. Quia hec dicit dñs. Non interibit de dauid vir qui sedeat sup thronum domus israel: & de sacerdotibus & de leuitis nõ interibit vir a facie mea qui offerat holocaustõata & incẽdat sacrificiũ & cedat victimas oĩbus diebus. Et factũ est verbum dñi ad hieremiam dicens. Hec dicit dñs. Si irritũ potest fieri pactũ meũ cum die & pactum meũ cũ nocte vt non fit dies & nox in tempore suo: & pactum meum irritũ esse poterit cũ dauid fuo meo vt nõ sit ex eo filius q regnet in throno eius & leuite & sacerdotes ministri mei. Sic enumerari nõ possunt stelle celi & metiri harene maris: sic multiplicabo semen dauid serui mei: & leuitas ministros meos. Et factũ est verbum dñi ad hieremiam dicens. Nũquid nõ vidisti quid populus hic locutus sit dicens: due cognationes quas elegerat dominus abiecte sũt: & ppl̃m meũ despexerũt: eo q̃ nõ sit

dona in domũ dñi: qz cõuerti faciã oẽm trãsmigꝫ δῶρα εἰς οἶκον κυρίου, ὅτι ἀποστρέψω πᾶσαν τὴν ἀποικί-
tionẽ ere illi sicut primo dixit dñs: κίαν τῆς γῆς ἐκείνης κατὰ τὸ πρότερον εἶπεν κύριος,
sic dicit dñs exercituũ: adhuc erit in loco οὕτως λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἔτι ἔσται ἐν τῷ τόπῳ
deserto isto vt nõ sit homo τ iumẽta: τῷ ἐρήμῳ τούτῳ παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρωπον καὶ κτῆνος,
τ in omnib ciuitatib eius habitacula pa- τ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτοῦ καταλύματα ποι-
stoꝝ accubantiũ greges in ciuitatib mõtane τ μένων κοιταζόντων ποίμνια ἐν πόλεσιν τῆς ὀρεινῆς καὶ
in ciuitatib cãpestrib τ in ciuitatib austri: τ in ἐν πόλεσιν τῆς ἐφελὰ καὶ ἐν πόλεσιν τῆς νοτίου, καὶ ἐν
tra beniamin τ in his q̃ circuitu hierusalem: τ in ci- γῇ βενιαμεὶν καὶ ἐν ταῖς κύκλῳ ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐν πό-
uitatib iuda adhuc trãsibũt oues ad manũ λεσιν ἰούδα. ἔτι παρελευσονται πρόβατα ἐπὶ χεῖρα
numerãtis ait dñs: ecce dies venient dicit ἀριθμοῦντος εἶπεν κύριος, ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύ-
dñs: τ suscitabo verbũ bonũ: qd̃ locut sum sup ριος, καὶ ἀναστήσω τὸ ῥῆμα τὸ ἀγαθὸν, ὃ ἐλάλησα ἐπὶ τὸν
domũ israel τ sup domũ iuda. in illis οἶκον ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα. ἐν ἐκείναις ταῖς
diebus τ in tpe illo: germinare faciã ἡμέραις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, βλαστῆσαι ποιήσω τῷ
dauid germẽ iusticie. τ regnabit rex: δαυὶδ βλαστὸν δικαιοσύνης. καὶ βασιλεύσει βασιλεὺς,
τ intelliget τ faciet iudiciũ τ iusticiã in καὶ συνήσει καὶ ποιήσει κρῖμα καὶ δικαιοσύνην ἐν τῇ
terra. in diebus illis saluabitur iudas: τ hie γῇ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις σωθήσεται ἰούδας, καὶ ἰε-
rusalẽ habitabit cõfidẽter. τ hoc est ρουσαλὴμ κατοικήσει πεποιθότως. καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ
nomẽ qd̃ vocabũt eũ: dñs iustus nr. qm̃ sic ὄνομα ὃ καλέσουσιν αὐτῷ, κύριος δικαιος ἡμῶν. ὅτι οὕ-
dicit dñs: nõ deficiet dauid vir qui se- τω λέγει κύριος, οὐκ ἐπιλείψει τῷ δαυὶδ ἀνὴρ καθή-
dẽs sup thronũ israel: τ ex sacerdotib τ leui μενος ἐπὶ τοῦ θρόνου ἰσραὴλ, καὶ ἐκ τῶν ἱερέων καὶ λευ-
tis nõ deficiet vir sũ cõspecta meo: offerens holocau- ιτῶν οὐκ ἐπιλείψει ἀνὴρ ἐνώπιόν μου, προσφέρων ὁλοκαυ-
stum τ incẽdens mun τ faciẽs hostiã oĩbus τωμα καὶ καυμῶν δῶρον, καὶ ποιῶν θυσίαν πάσας τὰς
diebus. τ factũ est verbũ dñi ad hieremiã dicẽs: ἡμέρας. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμίαν λέγων,
sic dicit dñs: si irritũ feceritis pa- οὕτω λέγει κύριος, ἐὰν ἀθετήσητε ποιήσετε τὴν διαθή-
ctũ meũ cum die τ pactũ meũ κην μου τὴν μετὰ τῆς ἡμέρας καὶ τὴν διαθήκην μου τὴν
cum nocte: vt nõ sit die τ nox in μετὰ τῆς νυκτός, ὥστε μὴ εἶναι ἡμέραν καὶ νύκτα ἐν τῷ
tpe tpo: τ pactũ meũ irritum erit cũ καιρῷ αὐτῶν, καὶ ἡ διαθήκη μου ἀθετηθήσεται μετὰ τοῦ
dauid seruo meo: vt nõ sit ex tpo filius δαυὶδ τοῦ δούλου μου, ὥστε μὴ εἶναι ἐξ αὐτοῦ υἱὸς
regnans sup thronũ eius: τ cũ leuitis βασιλεύων ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ μετὰ τῶν λευιτῶν
τ sacerdotib ministrio meo. sicut nõ numerabi- καὶ ἱερέων τῶν λειτουργῶν μου. ὥσπερ οὐκ ἀριθμηθή-
tur militia celi τ nõ mensurabit arena ma- σεται στρατιὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ οὐ μετρηθήσεται ἄμμος τῆς θα-
ris: sic multiplicabo semen dauid serui mei: λάσσης, οὕτως πληθυνῶ τὸ σπέρμα τοῦ δαυὶδ τοῦ δούλου μου,
τ leuitas ministros meos. τ factũ est χῦ dñi καὶ τοὺς λευίτας τοὺς λειτουργούς μου. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου
ad hieremiã dicẽs: nõ vidisti q̃d ppl̃s iste locut est πρὸς ἱερεμίαν λέγων, οὐκ εἶδες τί ὁ λαὸς οὗτος ἐλάλησε
dicẽs: due cognationes elegit dñs expulit e- λέγων; δύο συγγενείας ἃς ἐξελέξατο ὁ κύριος ἐξῶσεν αὐ-
eo. τ ppl̃m meũ irritauerũt: vt non sit τούς, καὶ τὸν λαόν μου παρῴξυναν, ἵνα μὴ ἦ

פָּנָה

עוֹד נְבוּאָה לִפְנֵיהֶם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אִם

בְּרִית חָסַל

לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וָלַיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם

שוּם

וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי׃ גַּם זֶרַע יַעֲקוֹב

לָמַד

וְדָוִד עַבְדִּי אֶמְאָס מִקַּחַת מִזַּרְעוֹ

מֹשְׁלִים אֶל זֶרַע אַבְרָהָם יִצְחָק

שוּב שָׁבָה

וְיַעֲקֹב כִּי אָשִׁיב אֶת שְׁבוּתָם

Ca.xxxiiij

וְרִחַמְתִּים׃ הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה

אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה וּנְבוּכַדְנֶצַּר

מֶלֶךְ

מֶלֶךְ בָּבֶל וְכָל חֵילוֹ וְכָל מַמְלְכוֹת

מָשָׁל

הָאָרֶץ מֶמְשֶׁלֶת יָדוֹ וְכָל הָעַמִּים

לָחַם

נִלְחָמִים עַל יְרוּשָׁלִַם וְעַל כָּל

עִיר

עָרֶיהָ לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי

הָלַךְ

יִשְׂרָאֵל הֲלוֹךְ וְאָמַרְתָּ אֶל צִדְקִיָּהוּ

מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר

יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן אֶת הָעִיר הַזֹּאת

בְּיַד מֶלֶךְ בָּבֶל וּשְׂרָפָהּ בָּאֵשׁ׃ וְאַתָּה

מָלַט תָּפַשׂ

לֹא תִמָּלֵט מִיָּדוֹ כִּי תָפֹשׂ תִּתָּפֵשׂ

נָתַן

וּבְיָדוֹ תִּנָּתֵן וְעֵינֶיךָ אֶת עֵינֵי מֶלֶךְ

רָאָה פֶּה

בָּבֶל תִּרְאֶינָה וּפִיהוּ אֶת פִּיךָ

דָּבַר טוּא

יְדַבֵּר וּבָבֶל תָּבוֹא׃ אַךְ שְׁמַע דְּבַר

יְהוָה צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה כֹּה

מוּת

אָמַר יְהוָה עָלֶיךָ לֹא תָמוּת בַּחָרֶב׃

שָׁלֵם שָׁרַף

בְּשָׁלוֹם תָּמוּת וּכְמִשְׂרְפוֹת אֲבוֹתֶיךָ

הָיָה

הַמְּלָכִים הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ

פָּנָה אֹדֶן

לְפָנֶיךָ כֵּן יִשְׂרְפוּ לָךְ וְהוֹי אָדוֹן

סָפַד

יִסְפְּדוּ לָךְ כִּי דָבָר אֲנִי דִבַּרְתִּי

נָבָא

נְאֻם יְהוָה׃ וַיְדַבֵּר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא

אֶל צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה אֶת כָּל

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בִּירוּשָׁלִַם׃ וְחֵיל

לָחַם

מֶלֶךְ בָּבֶל נִלְחָמִים עַל יְרוּשָׁלִַם

עִיר יָתֵר

וְעַל כָּל עָרֵי יְהוּדָה הַנּוֹתָרוֹת אֶל

שָׁאַר

לָכִישׁ וְאֶל עֲזֵקָה כִּי הֵנָּה נִשְׁאֲרוּ

בָצַר

בְּעָרֵי יְהוּדָה עָרֵי מִבְצָר׃ הַדָּבָר

אֲשֶׁר הָיָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה

בְּרִית

אַחֲרֵי כְּרֹת הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ בְּרִית

אֶת כָּל הָעָם אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלִַם

p

ges in cõspectu ipõr. sic dicit dño: si nõ esset
ὅλος ἐνώπιον αὐτῶν. οὕτω λέγει κύριος, ἐὰν μὴ ἦν
pactũ meũ die t nocte: t leges ce-
ἡ διαθήκη μου τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτί, καὶ νόμους τοῦ οὐ
li t fre nõ posuisse: sic semen
ρανοῦ καὶ τῆς γῆς μὴ θεῖναι, οὕτως καὶ σπέρμα τοῦ
iacob t dauid serui mei expulissem: vt
ἰακὼβ καὶ δαυὶδ τοῦ δούλου μου ἐξῶσα ἄν, ὥστε
nõ accipere ego a semine eius principes
μὴ λαβεῖν ἐμὶ ἀπὸ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἄρχοντας
in semine habraã t isaac t
ἐν τῷ σπέρματι τοῦ ἀβραὰμ καὶ τοῦ ἰσαὰκ καὶ τοῦ
iacob: quertam capriuitatem eor:
ἰακώβ, ὅτι ἀπαστρέψω τὴν ἀιχμαλωσίαν αὐτῶν,
t miserebor eor.
καὶ ἐλεήσω αὐτούς. Ca.34.

A Verbum qd factũ est ad hieremiã a dño:
Ο λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου,
t nabuchodonosor rex babylonis t omis
καὶ ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς βαβυλῶνος καὶ πᾶν τὸ
exercitus eius t vniuersa regna fre
στρατόπεδον αὐτοῦ καὶ πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς
q sub ptãte man eius: omnes po
ἃς ὑπὸ τὴν δυναστείαν τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πάντες οἱ λα
pũ bellabãt ꝗ hierusalem t ꝗ oes vr
οὶ ἐπολέμουν ἐπὶ ἱερουσαλὴμ καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πό
bes iuda. sic dixit dño de israel: va-
λεις ἰούδα. οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, βά-
de ad sedechiam regem iuda t dices ei:
δισον πρὸς σεδεκίαν βασιλέα ἰούδα καὶ ἐρεῖς αὐτῷ,
sic dixit dño: traditiõe tradetur ciui-
οὕτως εἶπεν κύριος, παραδόσει παραδοθήσεται κατὰ
tas ista in manus regis babylonis: t capi-
λις αὕτη εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ συλλή-
et eam t incẽdet eam in igne. t tu non
φεται αὐτὴν καὶ καύσει αὐτὴν ἐν πυρί. καὶ σὺ οὐμὴ
saluaberis de manu eius: t obhẽsione capieris:
σωθῇς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ συλληφθεὶς συλληφθήσῃ,
t in manus eius traderis. t oculi tui
καὶ εἰς χεῖρας αὐτοῦ δοθήσῃ. καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου
oculos eius videbũt: t os eius cum
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὄψονται, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ μετὰ τοῦ
ore tuo loquet: t in babylonẽ introibis.
στόματός σου λαλήσει, καὶ εἰς βαβυλῶνα εἰσελεύσῃ.
sed audi verbum dñi sedechia rex iu-
ἀλλὰ ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου σεδεκία βασιλεῦ ἰούδα:
da: sic dicit dño ad te: nõ morieris in gla
οὕτως λέγει κύριος πρὸς σέ, οὐκ ἀποθανῇ ἐν ῥομ-
dio: in pace morieris. t sicut cõbusserũt pa-
φαίᾳ· ἐν εἰρήνῃ ἀποθανῇ. καὶ ὡς ἔκαυσαν τοὺς πατέ-
B tres tuos q̃ regnauerunt ante te: cõbu-
ρας σου τοὺς βασιλεύσαντας πρότερόν σου, καύσου-
rẽt t te o dñe t plangent te: q̃ verbũ locut?
σιν καὶ σὲ ὦ κύριε καὶ κόψονταί σε, ὅτι λόγον ἐλάλη-
fuj dixit dño. t locut? est hieremias ad regem sede-
σας εἶπε κύριος. καὶ ἐλάλησεν ἱερεμίας πρὸς βασιλέα σεδε-
chiã vniuersa verba hec i hierusalem: t
κίαν πάντας τοὺς λόγους τούτους ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ
exercitus regis babylonis pugnabat ꝗ hieru
ἡ δύναμις βασιλέως βαβυλῶνος ἐπολέμει ἐπὶ ἱερου-
salem t ꝗ ciuitates iuda q̃ relicte erant
σαλὴμ καὶ ἐπὶ πόλεις ἰούδα τὰς καταλελειμμένας
ꝗ lachis t ꝗ azecha: q̃ ipse relicte sunt
ἐπὶ λαχεῖς καὶ ἐπὶ ἀζηκά, ὅτι αὗται κατελείφθησαν
in ciuitatib? iuda ciuitates munite. verbũ q̃ factũ
ἐν πόλεσιν ἰούδα πόλεις ὀχυραί· ὁ λόγος ὁ γενόμε-
est ad hieremiã a dño postq̃ pcussit
νος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου μετὰ τὸ συντελέσαι
rex sedechias fedus ad oẽm pplm
τὸν βασιλέα σεδεκίαν διαθήκην πρὸς πάντα τὸν λαὸν
q̃ in hierusalem:
τὸν ἐν ἱερουσαλήμ, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

[1]vltra [m]gens [n]coram eis.
[o]Hec [p]dicit [q]dominus. [r]Si
[s]pactum meũ inter [n]diem
[t]& noctem & [r]leges [s]celi
[o]& terre [p]nõ [q]posui: [o]equi-
dem & [r]semem [s]iacob oo
[t]& dauid [u]serui mei [v]proiicã [w]vt nõ assumã [x]de semi
ne eius [m]principes [o]semi-
nis [p]abraam [q]isaac ∞∞∞∞∞
[r]& iacob. [s]Reducam [t]eni
[u]conuersionẽ eorum ∞∞∞
[v]& miserebor eis. 34.
U Erbum [b]qd [c]factũ est
[d]ad [e]hieremiã [f]a [g]dño
quãdo [h]nabuchodonosor
[i]rex [k]babylonis [l]& omis [m]ex
ercitus ei [n]vniuersaq̃ [o]re
gna [p]terre q̃ erant sub [q]po
testate [r]manus eius [s]& oẽs
[t]populi [u]bellabant [v]cõtra
[w]hierusalẽ [x]& cõtra [y]omnes
[z]vrbes eius: [a]dicens. [b]Hec
[c]dicit [d]dominus [e]deus ∞∞∞
[f]israel. [g]Vade [h]& loquere
[i]ad [m]sedechiam ∞∞∞∞∞∞∞∞
[n]regem [o]iuda: [p]& dices [q]ad
eum. [r]Hec [s]dicit ∞∞∞∞∞∞∞
[t]dominus. [u]Ecce ego [v]tra
dam [w]ciuitatem [x]hanc oo
[y]in manu [z]regis [a]babylo-
nis: [b]& succendet eã [c]igni.
[d]Et tu [e]nõ [f]effugies [g]de ma
nu eius: [h]sed [m]cõprehẽsio
ne [n]capieris [o] & i manu ei?
[p]traderis [q]& oculi tui [r]ocu
los [s]regis [t]babylonis [u]vide
bũt: [v]& os eius [w]cũ [x]ore tuo
[y]loq̃tur [z] & babylonẽ [a]in-
troibis. [b]Attẽ [c]audi [d]verbũ
[e]domini [f]sedechia [g]rex [h]iu-
da. [m]Hec ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[n]dicit [o]dñs [p]ad te. [q] Non
[r]morieris [s]in gladio: sed
[t]in pace [u]morieris: [v]& sm
cõbustiones [w]patrũ tuorũ
[x]regum [y]priorum [z]qui [a]fue
runt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]ante te [c]sic [d]comburẽt [e]te:
[f]& ve [g]domine ∞∞∞∞∞∞∞∞
[h]plangẽt [i]te: [m]quia [n]verbũ
hoc [o]ego [p]locutus sum ∞∞∞
[q]dicit [r]dñs. [s]Et locutus est
[t]hieremias [u]propheta oõ
[v]ad [w]sedechiam [x]regem [y]iu
da [z]vniuersa ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[a]verba [b]hec [c]in hierusalẽ:
[d]& exercitus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[e]regis [f]babylonis [g]pugna
bat [h]contra [m]hierusalem:
[n]& cõtra [o]oẽs [p]ciuitates [q]iu
da [r]que reliq̃ erant [s]cõtra
[t]lachis [u]& contra [v]azecha.
[w]He [x]enim [y]supererant oo
[z]de ciuitatibus [a]iuda [b]vrbes
[c]munite. [d]Verbum ∞∞∞∞
[e]quod [f]factum est [g]ad [h]hie-
remiam [i]a [m]domino ∞∞∞
[n]postq̃ [o]percussit [p]rex [q]se
dechias [r]fedus ∞∞∞∞∞∞∞∞
[s]cum [t]omni [u]populo [v]in
hierusalem: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

לִקְרֹא לָהֶם דְּרוֹר לְשַׁלַּח אִישׁ דרור
אֶת עַבְדּוֹ וְאִישׁ אֶת שִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִי
וְהָעִבְרִיָּה חָפְשִׁים לְבִלְתִּי עֲבֹד
בָּם בִּיהוּדִי אָחִיהוּ אִישׁ: וַיִּשְׁמְעוּ שמע
כָּל הַשָּׂרִים וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בָּאוּ שור בוא
בַּבְּרִית לְשַׁלַּח אִישׁ אֶת עַבְדּוֹ
וְאִישׁ אֶת שִׁפְחָתוֹ חָפְשִׁים לְבִלְתִּי
עֲבֹד בָּם עוֹד וַיִּשְׁמְעוּ וַיְשַׁלֵּחוּ: שמע שלח
וַיָּשׁוּבוּ אַחֲרֵי כֵן וַיָּשִׁיבוּ אֶת הָעֲבָדִים שוב
וְאֶת הַשְּׁפָחוֹת אֲשֶׁר שִׁלְּחוּ חָפְשִׁים
וַיִּכְבְּשׁוּם לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת: וַיְהִי כבש היה
דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
לֵאמֹר: כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי כָּרַתִּי בְרִית אֶת
אֲבֹתֵיכֶם בְּיוֹם הוֹצִיאִי אֹתָם יצא
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים לֵאמֹר:
מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים תְּשַׁלְּחוּ אִישׁ שנה שלח
אֶת אָחִיו הָעִבְרִי אֲשֶׁר יִמָּכֵר מכר
לְךָ וַעֲבָדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וְשִׁלַּחְתּוֹ
חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ וְלֹא שָׁמְעוּ אֲבֹתֵיכֶם
אֵלַי וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם: וַתָּשֻׁבוּ שוב
אַתֶּם הַיּוֹם וַתַּעֲשׂוּ אֶת הַיָּשָׁר
בְּעֵינָי לִקְרֹא דְרוֹר אִישׁ לְרֵעֵהוּ דרור
וַתִּכְרְתוּ בְרִית לְפָנַי בַּבַּיִת אֲשֶׁר כרת בית
נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו: וַתָּשֻׁבוּ וַתְּחַלְּלוּ חלל שוב
אֶת שְׁמִי וַתָּשִׁבוּ אִישׁ אֶת עַבְדּוֹ
וְאִישׁ אֶת שִׁפְחָתוֹ אֲשֶׁר שִׁלַּחְתֶּם
חָפְשִׁים לְנַפְשָׁם וַתִּכְבְּשׁוּ אֹתָם כבש
לִהְיוֹת לָכֶם לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת: היה
לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אַתֶּם לֹא
שְׁמַעְתֶּם אֵלַי לִקְרֹא דְרוֹר אִישׁ
לְאָחִיו וְאִישׁ לְרֵעֵהוּ הִנְנִי קֹרֵא
לָכֶם דְּרוֹר נְאֻם יְהוָה אֶל הַחֶרֶב אֶל
הַדֶּבֶר וְאֶל הָרָעָב וְנָתַתִּי אֶתְכֶם נתן
לְזַעֲוָה לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ: וְנָתַתִּי נתן
אֶת הָאֲנָשִׁים הָעֹבְרִים אֶת בְּרִיתִי

predicans vt dimitteret vnusquisq; seruū suū: & vnusquisq; ancillam suā hebreum & hebream liberos: & nequaq; dominarentur eis: id est in iudeo & fratre suo. Audierunt ergo oēs principes & vniuersus populus qui inierāt pactum vt dimitteret vnusquisq; seruū suum & ancillam suā liberos: & vltra non dominarētur eis. Audierunt igitur & dimiserūt. Et conuersi sunt deinceps: & retraxerūt seruos suos & ancillas suas qs dimiserunt liberos & subiugauerūt in famulos & famulas. Et factū est verbum domini ad hieremiam a domino: dicens. Hec dicit dominus deus israel. Ego percussi fedus cum patribus vestris: in die qua eduxi eos de terra egypti de domo seruitutis: dicens. Cum cōpleti fuerint septē anni: dimittat vnusquisq; fratrem suum hebreum qui venditus est ei & seruiet tibi sex annis: & dimittes eum a te liberum. Et non audierunt patres vestri me nec inclinauerūt aurem suā. Et conuersi estis vos hodie & fecistis qd rectum est in oculis meis vt pdicaretis libertatē vnusqsq; ad amicū suū: & inistis pactū in cōspectu meo in domo in qua inuocatū est nomē meū super eā. Et reuersi estis & cōmaculastis nomen meū: & reduxistis vnusqsq; seruū suū & vnusqsq; ancillam suā quos dimiseratis vt essent liberi & sue ptātis & subiugastis eos: vt sint vobis serui & ancille. Propterea hec dicit dominus. Vos non audistis me vt predicaretis libertatē vnusqsq; fratri suo & vnusquisq; amico suo. Et ego pdico libertatē vobis ait dns ad gladium: ad pestem & ad famē: & dabo vos in cōmotionem cunctis regnis terre. Et dabo viros qui preuaricantur fedus meum:

vt vocarēt iā remissionē vt emitteret vnusqsq; seruū suū: & vnusqsq; ancillam suā hebreū & hebream liberos vt nō seruiret vir ex israel. τ audierūt oēs principes τ oīs ppls q ingressi sunt in fedus vt dimitteret vnusqsq; seruū suum τ vnusqsq; ancillam suam liberos vt nō seruiat vltra in eos: τ audierūt τ dimiserūt. τ cōuersi sunt post hec τ reduxerūt seruos suos τ ancillas qs dimiserunt liberos τ subiugauerūt eos in seruos τ ancillas. τ factū est verbū dñi ad hieremiā dicēs: sic dicit dñs deus israel: ego disposui fedus ad patres vros in die q eduxi eos de terra egypti de domo seruitutis dicens. cum cōpleti fuerit seruitutis. mittes fratrē tuū hebreum q vendetur tibi τ opabit tibi seruitutis τ emittes eum liberum: τ nō audierūt me: τ nō inclinauerūt aurē suā: τ cōuersi sunt hodie vt facerēt rectū ante oculos meos vt vocarēt remissionē vnusqsq; proximū suū. τ pfecerunt pactū ante faciem meā in domo vbi inuocatū est nomē meū in ea: τ reuersi estis τ pphanastis pactū cum meū vt reduceret vnusqsq; seruū suum: τ vnusqsq; ancillam suam q̃s emisistis liberos vt essent vobis in seruos τ ancillas. ppterea sic dicit dñs: τ subiecistis eos: vt essent vobis in seruos τ ancillas. ppterea sic dicit dñs: vos nō audistis me vt vocarēt remissionē vnusqsq; ad fratrē suū: τ vnusqsq; ad primum suū. ecce ego voco: remissionē vobis in gladium τ in mortem τ in famē: τ dabo vos in dispersionē oībus regnis terre. τ dabo viros q trāsgressi sūt testamentū meū:

Ex. 21.4. Deu. 15.6

τοῦ καλέσαι δὴ ἄφεσιν τοῦ ἐξαποστεῖλαι ἕκαστον τὸν παῖδα αὐτοῦ καὶ ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ. τὸν Ἑβραῖον καὶ τὴν Ἑβραίαν ἐλευθέρους πρὸς τοῦ μὴ δουλεύειν ἄνδρα ἐξ Ἰσραήλ. καὶ ἐπακούσαντες πάντες οἱ μεγιστᾶνες, καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ εἰσελθόντες εἰς τὴν διαθήκην τοῦ ἀποστεῖλαι ἕκαστον τὸν παῖδα αὐτοῦ καὶ ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ ἐλευθέρους τοῦ μὴ δουλεύειν ἔτι ἐν αὐταῖς, καὶ ἤκουσαν καὶ ἀφῆκαν. καὶ ἐπιστράφησαν μετὰ ταῦτα καὶ ἀπήγαγον τοὺς δούλους τ ancillas qs dimiserunt liberos λους καὶ τὰς παιδίσκας οὓς ἀπέστειλαν ἐλευθέρους τ subiugauerūt eos in seruos τ ancillas. καὶ ὑπέταξαν αὐτοὺς εἰς δούλους καὶ παιδίσκας. τ factū est verbū dñi ad hieremiā dicēs: sic καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν λέγων, οὕτως virit dñs deus israel: ego disposui fedus ad λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἐγὼ διεθέμην διαθήκην πρὸς patres vros in die q eduxi eos de terra egypti de domo seruitutis dicens. cum τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἧ ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας λέγων, ὅταν cpleti fuerit seruitutis. mittes fratrē tuū hebreum q πληρωθῇ ἐξέτη. ἀποστελεῖς τὸν ἀδελφόν σου τὸν Ἑβραῖον πρὸς vendetur tibi τ opabit tibi seruitutis τ emittes πραθήσεταί σοι καὶ ἐργάσεταί σοι ἐξ ἔτη καὶ ἐξαποστελεῖς eum liberum: τ nō audierūt me: τ nō inclinauerūt ἀυτὸν ἐλεύθερον, καὶ οὐκ ἤκουσάν μου, καὶ οὐκ ἔκλιναν τὸν aurē suā: τ cōuersi sunt hodie vt facerēt rectū ante οὖς αὐτῶν, καὶ ἐπιστρέψαντε σήμερον ποιῆσαι τὸ εὐθὲς πρὸ oculos meos vt vocarēt remissionē vnusqsq; proximū suū. τ pfecerunt pactū ante faciem meā in ὀφθαλμῶν μου τοῦ καλέσαι ἄφεσιν ἕκαστον τοῦ πλησίον αὐτοῦ. καὶ συνετελέσαντε διαθήκην κατὰ πρόσωπον domo vbi inuocatū est nomē meū in ea: τ reuersi estis τ pphanastis pactū cum meū vt reduceret vnusqsq; seruū suum: τ vnusqsq; ancillam suam q̃s emisistis liberos vt essent vobis in seruos τ ancillas. καὶ ἐπεστρέψατε καὶ ἐβεβηλώσατε τὸν διαθήκην μου τοῦ ἐπιστρέψαι ἕκαστον τὸν παῖδα αὐτοῦ, τ vnusqsq; ancillam suam q̃s emisistis liberos vt essent vobis in seruos τ ancillas. καὶ ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ οὓς ἐξαπεστείλατε ἐλευθέρους τοῦ εἶναι ὑμῖν εἰς δούλους καὶ παιδίσκας. τ subiecistis eos: vt essent vobis in seruos τ ancillas. ppterea sic dicit dñs: vos nō audistis me vt vocarēt remissionē vnusqsq; ad fratrē suū: τ vnusqsq; ad primum suū. ecce ego voco: remissionē vobis in gladium τ in mortem τ in famē: τ dabo vos in dispersionē oībus regnis terre. τ dabo viros q trāsgressi sūt testamentū meū: τοῦ ἐκλεῖσαι ἕκαστον πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἕκαστον πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ. ἰδοὺ ἐγὼ καλῶ ἄφεσιν ὑμῖν εἰς μάχαιραν καὶ εἰς τὸν θάνατον καὶ εἰς τὸν λιμόν, καὶ δώσω ὑμᾶς εἰς διασπορὰν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς, καὶ δώσω τοὺς ἄνδρας τοὺς παραβαλλοντας τὴν διαθήκην μου,

eos q̃ nõ ſtauerunt pactũ meũ q̃ fecerũt am
τοὺς μὴ ϛήσαντας τὴν διαθήκην μου ἣν ἐποίησαν κα
te faciem meã vitulũ quẽ ꝓciderũt in duas ꝑtes :
τὰ πρόσωπόν μου τὸν μόσχον ὃν ἔκοψαν εἰς δύο μέρη,
& trãſiert in medio ꝑtũ ipſius ꝓncipes
καὶ διῆλθον ἐν μέσῳ τῶν μερῶν αὐτοῦ ἄρχοντες
iuda & ꝓncipes hieruſalem & potentes &
Ἰούδα καὶ ἄρχοντες Ἱερουσαλὴμ καὶ δυνάσται καὶ
ſpadones: & ois pplus terre: q trã
εὐνοῦχοι: καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ δώσω αὐτοὺς
ſierũt inter diuiſiones vi
ſacerdotes, & omnis populus terræ, qui transierunt inter diuisiones vitulorum:
ἱερεῖς, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ δώσω αὐτοὺς
inimicis eorũ: & in manũ q̃rentiũ aiam eo
τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρα ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐ
rũ: & erũt morticinia eorũ eſce
τῶν, καὶ ἔσται τὰ ἐνεσιμαῖα αὐτῶν βρώματα τοῖς
volatilib⁹ celi & beſtiis terre: &
πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ
ſedechiã regem iudee: & ꝓnci
τὸν σεδεκίαν βασιλέα τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοὺς ἄρχον
pes ei⁹ dabo in man⁹ inimicorũ ſuorũ: & in
τας αὐτοῦ δώσω εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ εἰς
manus q̃rentium aiam eorũ: & in manus
χεῖρας ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρας
exercitus regis babylonis q̃ recedunt
δυνάμεως βασιλέως Βαβυλῶνος τοῖς ἀναχωρήσουσιν
ab eis. ecce ego precipio dicit dñs: redu
ἀπ' αὐτῶν. ἰδοὺ ἐγὼ συντάσσω φησὶν κύριος, ἐπιστρέ
cam eos in ciuitatẽ hanc: & ꝑliabuntur
ψω αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν ταύτην, καὶ πολεμήσουσι
ꝓtra eam & capient eam & incẽdent
σιν ἐπ' αὐτὴν καὶ λήψονται αὐτὴν καὶ κατακαύσουσιν
eam in igne: & ciuitates iuda dabo eas
αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ τὰς πόλεις Ἰούδα δώσω αὐτὰς
in inuiũ ab habitantibus:
εἰς ἄβατον ἀπὸ κατοικούντων. C.35.

A Verbum q̃ factũ eſt ad hieremiã a dño
Λόγος ὁ γενόμενος πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου
in diebus ioachim filijioſie regis iuda di
ἐν ἡμέραις Ἰωακεὶμ υἱοῦ Ἰωσίου βασιλέως Ἰούδα λέ
cẽs: vade in domũ rachabin & voca eos
γων, βάδισον εἰς οἰκίαν ῥαχαβεὶν καὶ κάλεσον αὐ
in domũ dñi in vnã
τοὺς, καὶ ἄξεις αὐτοὺς εἰς οἶκον κυρίου εἰς μίαν τῶν
exedram: & dabis eis bibere vinũ.
ἐξεδρῶν: & potabis eos vino: & addurt iezoniã filiũ
Et assumpsi iechoniam filiũ hieremie filii abſa
ἀμὴν, καὶ ποτιεῖς αὐτοὺς οἶνον, καὶ ἤγαγον τὸν Ἰεζονίαν υἱὸν
nie & fratres eius & oes
hieremie filiũ chabasin & fratres eius: &
Ἱερεμίου υἱὸν χαβασεὶν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ
filios eius: & vniuersaz domũ rachabin: &
τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν οἰκίαν ῥαχαβεὶν, καὶ
introduxi eos in domũ dñi in paſtophorũ
εἰσήγαγον αὐτοὺς εἰς οἶκον κυρίου εἰς τὸ παστοφόριον
filiorũ anane filij godolie hois dei: q̃ eſt
υἱῶν ἀναμὲλ υἱοῦ γοδολίου ἀνδρὸς τοῦ θεοῦ, ὃ ἐστιν
ꝓpe domũ ꝓncipum ſuper domũ maaſie
ἐγγὺς οἴκου τῶν ἀρχόντων ὑπάνω τοῦ οἴκου μαασίου
filij ſelom cuſtodientis viam. & poſui
υἱοῦ σελῶμ τοῦ φυλάσσοντος τὴν ὁδόν· καὶ ἔθηκα
ante faciem eorũ lagũculã vini & pocula.
κατὰ πρόσωπον αὐτῶν κεράμιον οἴνου καὶ ποτήρια.
& dixi: bibite vinũ. & dixerũt: nõ bibemus
καὶ εἶπα, πίετε οἶνον. καὶ εἶπαν, οὐ μὴ πίωμεν
vinũ: q̃ ionadab filij rechab pater nr̃ prece
οἶνον, ὅτι Ἰωναδὰβ υἱὸς ῥηχὰβ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐνετεί
pit nobis dicens: nõ bibatis vinũ vos & filij
λατο ἡμῖν λέγων, οὐ μὴ πίητε οἶνον ὑμεῖς καὶ οἱ υἱοὶ
vri vsq̃ in ſempiternũ: & domos non edificabitis:
B ὑμῶν ἕως τοῦ αἰῶνος, καὶ οἰκίας οὐ μὴ οἰκοδομήσητε,
& ſementẽ nõ ſeminabitis: & vinea nõ
καὶ σπέρμα οὐ μὴ σπείρητε, καὶ ἀμπελῶν οὐκ ἔσται

D

&ᵃ nonᵇ obſeruauerũtᶜ verba ᵈfederis ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵉquibᵒ aſſenſi ſuntᵇ in cõſpectu meo: ᶠvitulũᵍ quẽ ᶠcõciderũtᵐ in duas ꝑtes: ᵐ& trãſierũtᵒ interᵖ diuiſiones eius: ᵍprincipes ʳiuda ˢ& principes ᵗhieruſalem ᵘeunuchi ᵛ& ſacerdotes: ʷ& ois ˣpplus ʸterreᶻq trãſierũtᵃ interᵇ diuiſionesᶜ vitulí: ᵈ& daboᵉ eosᶠ in manus ᵍinimicorũ ſuorũ ʰ& in manus ⁱq̃rentiũᵐ aiam eorũ: ᵐ& eritᵒ morticiniũ eorũ ᵖin eſcam ᵍvolatilibus ʳceli ˢ& beſtiis ᵗterre. ᵘ Et ᵛſedechiam ʷregem ꝏꝏꝏꝏ ˣiuda: ʸ& ᶻprincipes eiᵃ daboᵇ in manus ᶜinimicorũ ſuorũ: ᵈ& in manus ᵉq̃rentiũ ᶠaias eorũ: ᵍ& in manᵒ ʰexercituũ ⁱregis ᵐbabylonis ᵒq recesſerũtᵖ a vobis. ᵍEcce ego ʳprecipio ˢdicit ᵗdñs: ᵘ& reducam eos ᵛin ˣciuitatẽ ʸhanc: ᶻ& p̃liabũtur ᵃaduerſum eam ᵇ& capient eã: ᶜ& incẽdent ᵈigni. ᵉEt ᶠciuitates ᵍiuda ꝏꝏꝏꝏ ʰdabo in ⁱſolitudinẽ ᵏeo q̃ non ſit ˡhabitator. 35.

U Erbum ᵇquod ᶜfactũ eſtᵈ ad ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵉhieremiã ᶠa ᵍdominoᵒ in diebus ʰioachim ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ⁱfilii ʲioſie ᵐregis ⁿiuda: ᵒdicens. ᵖ Vade ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵍad ʳdomum ˢrechabitarũ ᵗ& loquere ᵘeis ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ˣ& introduces eos in ʸdomum ᶻdomini ᵃin ᵇ vnam ᶜexedram theſaurorum: ᵈ& dabis ᵉeis ᶠbibere ᵍvinũ. ʰEt aſſumpſi ⁱiechoniam ʲfiliũ ᵏhieremie ˡfilii ᵐabſanie ᵒ& ᵖfratres eius ᵍ& ʳoes ˢfilios eius ᵗ& ᵘvniuerſam ˣdomũ ʸrechabitarũ ᶻ& introduxi ᵃeos i ᵇdomũ ᶜdñi ᵈad ᵉgazophylaciũ ᶠfiliorũ ᵍanan ʰfilii ⁱiezedelie ʲhominis ᵏdei ˡquod erat ᵐiuxta ᵒgazophylacium ᵖprincipum ᵍsuper ʳthe ſaurum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ˢmaaſie ᵗfilii ᵘſellũ ᵛqui erat ʷcuſtos ˣveſtibuli. ʸ Et poſui ᶻcoram ᵃfiliis ᵇ domus ᶜrechabitarum ᵈ ſcyphos ᵉplenos ᶠvino ᵍ& calices: ʰ& dixi ⁱad eos. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ʲBibite ᵏvinũ. Qui ˡ rideruit. ᵐ Non ⁿbibemus ᵒvinũ: ᵖqa ᵍionadab ʳfilij ˢrechab ᵗpater nr̃ ᵘprecepit ᵛnobis ʷdicens. ˣ Non ʸbibetis ᶻvinum ᵃvos ᵇ& filii veſtri ꝏꝏ ᶜvſq̃ in ᵈſempiternũ. ᵉ Et domũ ᶠnõ ᵍedificabitis: ʰ& ſementẽ ⁱnõ ʲſeretis: ᵏ& vineas ˡnon ᵐplãtabitis ⁿnec

קוּם אֲשֶׁר לֹא הֵקִימוּ אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית
פָּנַיִם אֲשֶׁר כָּרְתוּ לְפָנָי הָעֵגֶל אֲשֶׁר
שָׁנָה עָבַר כָּרְתוּ לְשְׁנַיִם וַיַּעַבְרוּ בֵּין בְּתָרָיו: שָׂרֵי
שׂוּר סָרִיס יְהוּדָה וְשָׂרֵי יְרוּשָׁלִַם הַסָּרִיסִים
וְהַכֹּהֲנִים וְכָל עַם הָאָרֶץ הָעֹבְרִים
אֶת עֵגֶל: בֵּין בְּתָרֵי הָעֵגֶל: וְנָתַתִּי אוֹתָם בְּיַד
כְּקֹשׁ הָיָה אֹיְבֵיהֶם וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וְהָיְתָה
אָכַל נִבְלָתָם לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם
וּלְבֶהֱמַת הָאָרֶץ: וְאֶת צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ
יְהוּדָה וְאֶת שָׂרָיו אֶתֵּן בְּיַד אֹיְבֵיהֶם
וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וּבְיַד חֵיל
מֶלֶךְ בָּבֶל הָעֹלִים מֵעֲלֵיכֶם: הִנְנִי
צִוֶּה שׁוּב מְצַוֶּה נְאֻם יְהוָה וַהֲשִׁבֹתִים אֶל
לָחֶם הָעִיר הַזֹּאת וְנִלְחֲמוּ עָלֶיהָ וּלְכָדָהּ
עִיר וְשָׂרְפוּהָ בָאֵשׁ וְאֶת עָרֵי יְהוּדָה
אֶתֵּן שְׁמָמָה מֵאֵין יֹשֵׁב:
Ca.xxxv. הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל
יוֹם יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה בִּימֵי יְהוֹיָקִים
בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר: הֲלֹךְ
אֶל בֵּית הָרֵכָבִים וְדִבַּרְתָּ אוֹתָם
בוא וְהַבֵאוֹתָם בֵּית יְהוָה אֶל אַחַת
שָׁמָה לָשֵׁת הַלְּשָׁכוֹת וְהַשְׁקִיתָ אוֹתָם יָיִן: וָאֶקַּח
אֶת יַאֲזַנְיָה בֶן יִרְמְיָהוּ בֶּן חֲבַצִּנְיָה
וְאֶת אֶחָיו וְאֶת כָּל בָּנָיו וְאֶת כָּל
בֵּית הָרֵכָבִים: וָאָבִא אֹתָם בֵּית יְהוָה
אֶל לִשְׁכַּת בְּנֵי חָנָן בֶּן יִגְדַּלְיָהוּ
אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר אֵצֶל לִשְׁכַּת
שׂוּר עֲלָה הַשָּׂרִים אֲשֶׁר מִמַּעַל לִלְשְׁכַּת
מַעֲשֵׂיָהוּ בֶן שַׁלֻּם שֹׁמֵר הַסָּף: וָאֶתֵּן
פָּנִים לִפְנֵי בְּנֵי בֵית הָרֵכָבִים גְּבִעִים
כּוּס מְלֵאִים יַיִן וְכוֹסוֹת וָאֹמַר אֲלֵיהֶם
שָׁתָה אָמַר שְׁתוּ יַיִן: וַיֹּאמְרוּ לֹא נִשְׁתֶּה יַיִן כִּי
יוֹנָדָב בֶּן רֵכָב אָבִינוּ צִוָּה עָלֵינוּ
לֵאמֹר לֹא תִשְׁתּוּ יַיִן אַתֶּם וּבְנֵיכֶם
עָלָם פָּנָה עַד עוֹלָם: וּבַיִת לֹא תִבְנוּ וְזֶרַע
זָרַע גָּטַע לֹא תִזְרָעוּ וְכֶרֶם לֹא תִטָּעוּ וְלֹא

יהיה לכם כי בארלים תשבו כל
ימיכם ׃ למען תחיו ימים רבים
על פני האדמה אשר אתם גרים
שם׃ ונשמע בקול יהונדב בן רכב
אבינו לכל אשר צונו ׃ לבלתי
שתות יין כל ימינו אנחנו נשינו
בנינו ובנתינו ׃ ולבלתי בנות
בתים לשבתנו וכרם ושדה וזרע
לא יהיה לנו׃ ונשב בארלים
ונשמע ונעשה בכל אשר צונו יונדב
אבינו׃ ויהי בעלות נבוכדראצר
מלך בבל אל הארץ ונאמר באו
ונבוא ירושלם מפני חיל הכשדים
ומפני חיל ארם ונשב בירושלם׃
ויהי דבר יהוה אל ירמיהו לאמר׃
כה אמר יהוה צבאות אלהי
ישראל הלך ואמרת לאיש יהודה
ולישבי ירושלם הלוא תקחו
מוסר לשמע אל דברי נאם יהוה׃
הוקם את דברי יהונדב בן רכב
אשר צוה את בניו לבלתי שתות
יין ולא שתו עד היום הזה
כי שמעו את מצות אבירם
ואנכי דברתי אליכם השכם
ודבר ולא שמעתם אלי׃ ואשלח
אליכם את כל עבדי הנביאים
השכם ושלח לאמר שבו נא איש
מדרכו הרעה והיטיבו מעלליכם
ואל תלכו אחרי אלהים אחרים
לעבדם ושבו אל האדמה אשר
נתתי לכם ולאבתיכם ולא הטיתם
את אזנכם ולא שמעתם אלי׃
כי הקימו בני יהונדב בן רכב את
מצות אבירם אשר צום והעם
הזה לא שמעו אלי׃ לכן כה אמר
יהוה אלהי צבאות אלהי ישראל

habetis: sed in tabernaculis habitabitis cunctis diebus vestris: vt viuatis diebus multis super facie terre in qua vos peregrinamini. Obediuimus ergo voci ionadab filii rechab patris nostri in omnibus que pcepit nobis vt nõ biberemus vinũ cũctis dieb nris nos & mulieres nostre filii & filie nostre: & non edificaremus domos ad habitandũ: & vineã & agrũ & semẽ tẽ non habuimus sed habitauim in tabernaculis & obedientes fuimus iuxta oia q̃ precepit nobis ionadab pr nr. Cũ autẽ ascẽdisset nabuchodonosor rex babylõis ad terram nostrã: dixim. Venite & ingrediamur in hierusalem a facie exercitus chaldeorũ & a facie exercitus syrie & mãsimus in hierlm. Et factũ est verbum dñi ad hieremiã dicens. Hec dicit dñs exercituum deus israel. Vade & dic viris iuda & habitatoribꝰ hierlm. Nunquid nõ recipietis disciplinam vt obediatis verbis meis dicit dñs: Preualuerũt sermones ionadab filii rechab quos precepit filiis suis vt non biberent vinum: & non biberunt vsq̃ ad diem hanc: quia obedierunt precepto patris sui. Ego aũt locutus sum ad vos de mane cõsurgens & loquens & non obedistis mihi. Misiq̃ ad vos oẽs seruos meos prophetas cõsurgens diluculo mittensq̃ & dicens. Cõuertimini vnusq̃sq̃ a via sua pessima: & bona facite studia vestra: & nolite sequi deos alienos neq̃ colatis eos: & habitabitis in terra quam dedi vobis & patribus vestris. Et nõ inclinastis aurem vestrã neq̃ audistis me. Firmauerunt igitur filii ionadab filii rechab preceptũ patris sui qd̃ preceperat eis: populꝰ autẽ iste non obediuit mihi. Idcirco hec dicit dominꝰ deus exercituũ deus israel.

erit vobis: q̃ in tabernaculis habitabitis oibus diebus vris vt viuatis diebus multis sup trã in q̃ peregrinamini vos in ea: τ audiuimus vocẽ ionadab filij rechab pris nri in omnibus q̃ pcepit nobis vt nõ biberemus vinũ omnibus diebus vite nre: nos τ uxores nras nri: τ filij nri: τ filie nre: vt non edificaremus domos ad habitandũ ibi: τ vineas nec agrũ τ semẽtis nõ fuit nobis: τ habitauim i tabernaculis τ obediuim τ fecimus sicut oia q̃ pcepit nobis ionadab pr nr. τ factũ est q̃n ascẽdit nabuchodonosor rex babylonis ad trã: τ diximus ascendẽtes in hierlm. τ factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: sic dicit dñs exercituum deus israel vade τ dic viris iuda τ habitantibus hierusalem: non accipietis disciplinã vt audiatis verba mea dicit dñs: statuerũt verba filij ionadab filij rechab q̃ pcepit filijs suis vt nõ biberẽt vinũ: τ nõ biberũt vsq̃ ad diẽ hanc: q̃ audiẽt pceptũ patris sui. τ ego locutus sum ad vos mane: τ nõ audiuistis: τ misi ad vos seruos meos pphetas manicãs diluculo τ mittens dicẽs: pcertimini vnusq̃sq̃ a via sua mala: τ meliora facite studia vra: τ nõ abibitis post deos alienos vt seruiatis illis: τ habitabitis in trã q̃ dedi vobis τ pribus vris: τ nõ inclinastis aures vras τ nõ audistis me: τ statuerũt filij ionadab filii rechab mãdatũ pris sui q̃ pcepit eis: at populꝰ iste nõ audiuit me. ppterea sic dicit dñs exercituũ deus israel

הנה אנכי מביא על יהודה
ועל כל יושבי ירושלם את כל
הרעה אשר דברתי אליהם ולא
שמעו׃ ויאמר אל בית רכב לכו
דברו אל אנשי יהודה ואל יושבי
ירושלם לאמר הלוא תקחו מוסר
לשמע את דברי נאם יהוה׃
נאם יהונדב בן רכב לא יכרת
איש מאחרי לעמד לפני כל הימים
׃ ויהי דבר יהוה אל ירמיהו
אמר׃ קח לך מגלת ספר וכתבת
אליו את כל הדברים אשר דברתי
אליך אל יהודה ואל כל הגוים
מיום דברי אליך מימי יאשיהו
ועד היום הזה׃ אולי ישמעו בית
יהודה את כל הרעה אשר אנכי
חשב לעשות להם למען אשר
ישבו איש מדרכו הרעה וסלחתי
לעונם ולחטאתם׃ ויקרא ירמיהו
לברוך בן נריה ויכתב ברוך מפי
ירמיהו את כל דברי יהוה אשר
דבר אליו על מגלת ספר׃ ויצו
ברוך לאמר אני עצור לא אוכל
לבוא בית יהוה׃ ואתה לך וקרת
מן המגלה אשר כתבת מפי את
דברי יהוה לאזני העם בבית יהוה
ביום צום׃ גם בכל יום צום
תקרא אם לאזני כל יהודה הבאים
מעריהם׃ אולי יפל תחנתם לפני
יהוה ושבו איש מדרכו הרעה
כי גדול האף והחמה אשר דבר
יהוה על העם הזה׃ ויעשו כל
אשר צוה ברוך נריה הנביא את
דברי יהוה אל אזני העם בבית
יהוה׃ ויהי בשנת חמש ליהויקים
בן יאשיהו מלך יהודה בחדש
התשיעי קרא צום לפני יהוה
לכל העם בירושלם׃ וגם לכל
העם הבא מערי יהודה לירושלם
׃ ויקרא ברוך בספר את דברי
ירמיהו בבית יהוה בלשכת גמריה
בן שפן הסופר בחצר העליונה
פתח שער בית יהוה החדש
לאזני העם׃ ויקשב מיכיהו בן
גמריה בן שפן בדברי יהוה׃
ויעמד בלשכת הסופר בבית
המלך והנה כל שרים יושבים
שם׃ ויגד מיכיהו לכל הדברים
אשר שמע בקרא ברוך בספר
לאזני העם׃ ויעמד כל שרים
אל ברוך לאמר הקח בידך את
מגלת הקרא אזני העם ויקח
ברוך בן נריה את המגלה בידו
ויבא אליהם׃ ויאמרו אליו שב
נא והתיצב לפנינו׃ ויאמר ברוך
אליהם דברי הוא אלי בפי אקרא
אליכם את הדברים׃ ויענו אל
ברוך לאמר הגד נא לנו איך
כתבת מפיו את כל הדברים׃
ויאמר אליהם ברוך מפיו יקרא
אלי את כל הדברים ואני כתב
בדיו בספר׃ ויאמרו אל ברוך
לך הסתר אתה וירמיהו ואל
יודע איש איה אתם׃ ובא המלך
אל החצר בית המלך ומגלת
הספר שמים בלשכת אלישמע
הסופר׃ ויגידו אל המלך כל
הדברים׃ ומגלת הספר שלח
המלך לקחת אתה מלשכת אליקים
בן אליקים הסופר ויקרא אתה
המלך ואל כל שרים׃ ומגלת
הספר אתה המלך שרף באש
אשר בתנור׃ ומלאים לא יראו
המלך ועבדיו אשר שמעו את
כל הדברים׃ גם אלנתן ודליה
ומעיה פגעו בהמלך לשרף את
המגלה ולא אבה לשמע אליהם
׃ ויצו המלך את ירחמאל בן
המלך ואת שריה בן עזריאל
ואת שלמיה בן אבדאל לתפש
את ברוך הסופר ואת ירמיהו
הנביא ויסתר יהוה׃ ויהי דבר
יהוה אל ירמיהו אחרי שרף המלך
המגלה והדברים אשר כתב מפי
ירמיהו לאמר׃ קח לך מגלת
אחרת וכתבת עליה את כל
הדברים הראשנים אשר היו
על מגלת אשר שרף יהויקים
המלך יהודה׃ ואל יהויקים
מלך יהודה תאמר כה אמר
יהוה אתה הבערת המגלה
הזאת לאמר מדוע כתבת בה
לאמר בוא יבוא מלך בבל
והשחית הארץ הזאת והשבית
מן הארם ומן הבהמה׃ לכן
כה אמר יהוה על יהויקים
מלך יהודה לא יהיה לו יושב
על כסא דוד ונבלתו תהיה
מושלכת לחרב ביום לחם
וביום קרח׃ ופקדתי עליו
ועל זרעו ועל עבדיו עון
ואביא עליהם ועל יושבי
ירושלם ועל איש יהודה
את כל הרעה אשר דברתי
אליהם ולא שמעו׃ ויקח
ירמיהו מגלה אחרת ויתן
אל ברוך בן נריה הסופר
ויכתב בה מפי ירמיהו את
כל דברי הספר אשר שרף
יהויקים מלך יהודה באש
ועוד נוספו עליהם דברים
רבים כדבריהם׃

ecce ego adducam super iudam
et super omnes habitatores
hierusalem omnem malitiam
quam locutus sum ad eos
et non audierunt. Et dixit
ad domũ rechab: Ite
loquimini ad viros iuda
et habitatores hierusalem
Nõne suscipietis disciplinam
vt audiatis verba mea
dicit dñs. Sermones
ionadab filii rechab
quos precepit filiis suis
non biberent vinum
et non biberunt
vsq̃ ad diem hanc
quia obedierunt
precepto patris sui
Ego aũt locutus sum
ad vos de mane
et non audistis me
Et vocauit hieremias
baruch filium nerie
et scribebat baruch
de ore hieremie
omnes sermones
domini quos locutus
est ad eum in volumine
Et ait baruch
Ego sum
prohibitus
ne ingrediar
domũ domini
Ergo ingredere
et legis de volumine
quod scribisti
de ore meo
sermones domini
in aures populi
in domo domini
die ieiunij
Sed et omnibus
diebus ieiunij
legis
Audiant omnes
habitatores iuda
qui egredientur
de ciuitatibus suis
Forsitan cadat
deprecatio eorum
in conspectu domini
et reuertantur
vnusquisq̃ de via sua
mala
Magnus enim furor
et ira
quam locutus est
dominus super populum
istum
Et fecerunt
omnia
quæ iusserat
baruch filius nerie
hieremiæ prophetæ
legere in aures populi
in domo domini
Factum autem est
in anno quinto
ioiakim filij iosiæ
regis iuda
in mense nono
indicauerunt
ieiunium
coram domino
omni populo
in hierusalem
et omni populo
qui venerat
de ciuitatibus iuda
in hierusalem
Legebat ergo baruch
in libro
sermones hieremiæ
in domo domini
in gazophylacio
gemariæ filij
saphan scribæ
in atrio superiori
iuxta ostium
porte domus domini
nouum
audiuit
ergo michaias filius
gemariæ filij
saphan
omnes sermones domini
de libro
descendit
ergo in domũ regis
in gazophylacio
scribæ
et ecce omnes principes
sedebant ibi
Et nuntiauerunt
michaias omnes
sermones quos audierat
legente baruch
de libro
in aures populi
Et surgentes
omnes principes
ad baruch dixerunt
Tolle librum
in manu tua
et ascende
et legis
in aures nostras
Et tulit baruch
filius nerie
librum in manu sua
et ascendit
ad eos
Et dixerunt ei
Sedens
legis
in aures nostras
Et legit
in aures eorum
Factum autem est
cum audissent
omnes sermones
timentes
alter ad alterum
et dixerunt
ad baruch
Nuntiabimus
omnia
verba
hæc
regi
Et interrogauerunt
baruch
dicentes
Quomodo
scribisti
omnia
hæc
de ore
eius
Et ait
baruch
Ore suo
legebat
omnia
hæc
in aures
meas
et ego
scribebam
in libro
atramento
Et dixerunt
principes
ad baruch
Vade
et
abscondere
tu
et hieremias
et
ne
sciat
quis
ubi
sitis
Et
ingressus
est
rex
in atrium
domus
regis
et
liber
reconditus
est
in gazophylacio
elisamæ
scribæ
et
nuntiauerunt
regi
omnia
verba
libri
Et
misit
rex
ut
tollerent
librum
de gazophylacio
elisamæ
scribæ
et
legit
illum
rex
in auribus
principum
et
in
auribus
omnium
seruorum
qui
stabant
circa
regem
Et
rex
sedebat
in domo
hiemali
mensis
nonus
et
focus
ardens
coram
illo
Et
factum
est
cum
legisset
tres
aut
quatuor
paginas
scidit
eas
cultro
scribæ
et
proiecit
in focum
qui
erat
super
focum
donec
consumeretur
omnis
liber
in focum
qui
erat
super
focum
Et
non
timuerunt
neque
mutauerunt
pallium
suum
rex
et
omnes
seruorum
eius
qui
audierant
omnes
sermones
libri
Et
quidem
elnathan
et
dalaia
et
maasia
obsecrauerunt
regem
ut
non
incenderet
librum
et
non
audiuit
eos
Et
iussit
rex
ut
tollerent
iarameel
filium
regis
et
saraia
filium
azriel
et
selemia
filium
abdeel
ut
comprehenderent
baruch
scribam
et
hieremiam
prophetam
et
abscondit
dominus
Factum autem est
verbum
domini
ad hieremiam
prophetam
dicens
Tolle
librum
alterum
et
scribes
in eo
omnes
sermones
pristinos
qui
fuerant
in libro
primo
quem
combussit
ioiakim
rex
iuda
Et
ad ioiakim
regem
iuda
dicetis
Hæc
dicit
dominus
Tu
incendisti
librum
istum
dicens
Quare
scribisti
in eo
dicens
Venientes
venient
rex
babylonis
et
disperdet
terram
istam
et
auferet
de ea
homines
et
pecora
Propter
hoc
ait
dominus
de ioiakim
regem
iuda
non
erit
ei
sedens
super
sedem
dauid
et
cadauer
eius
erit
proiectum
in
calorem
diurnum
et
in
gelu
nocturnum
Et
visitabo
super
eum
et
super
semen
eius
et
super
seruos
eius
iniquitatem
eorum
et
inducam
super
eos
et
super
habitatores
hierusalem
et
super
homines
iuda
omnem
malitiam
quam
locutus
sum
ad
eos
et
non
audierunt
Et
tulit
hieremias
librum
alterum
et
dedit
illum
baruch
filio
nerie
scribæ
et
scribebat
in eo
de ore
hieremiæ
omnes
sermones
libri
quem
combussit
ioiakim
rex
iuda
igni
et
adhuc
additi
sunt
super
eos
sermones
multi
similes
illis

ecce ego adducam super iudam
et super omnes habitatores
hierusalem omnem malitiam
quam locutus sum ad eos
et non audierunt. Et dixit
ad domũ rechab: Ite
loquimini ad viros iuda
et habitatores hierusalem
Nõne suscipietis disciplinam
vt audiatis verba mea
dicit dñs. Sermones
ionadab filii rechab
quos precepit filiis suis
non biberent vinum
et non biberunt
vsq̃ ad diem hanc
quia obedierunt
precepto patris sui
Ego aũt locutus sum
ad vos de mane
et non audistis me
Et vocauit hieremias
baruch filium nerie
et scribebat baruch
de ore hieremie
omnes sermones
domini quos locutus
est ad eum in volumine
Et ait baruch
Ego sum
prohibitus
ne ingrediar
domũ domini
Ergo ingredere
et legis de volumine
quod scribisti
de ore meo
sermones domini
in aures populi
in domo domini
die ieiunij
Sed et omnibus
diebus ieiunij
legis
Audiant omnes
habitatores iuda
qui egredientur
de ciuitatibus suis
Forsitan cadat
deprecatio eorum
in conspectu domini
et reuertantur
vnusquisq̃ de via sua
mala
Magnus enim furor
et ira
quam locutus est
dominus super populum
istum
Et fecerunt
omnia
quæ iusserat
baruch filius nerie
hieremiæ prophetæ
legere in aures populi
in domo domini
Factum autem est
in anno quinto
ioiakim filij iosiæ
regis iuda
in mense nono
indicauerunt
ieiunium
coram domino
omni populo
in hierusalem
et omni populo
qui venerat
de ciuitatibus iuda
in hierusalem
Legebat ergo baruch
in libro
sermones hieremiæ
in domo domini
in gazophylacio
gemariæ filij
saphan scribæ
in atrio superiori
iuxta ostium
porte domus domini
nouum
audiuit
ergo michaias filius
gemariæ filij
saphan
omnes sermones domini
de libro
descendit
ergo in domũ regis
in gazophylacio
scribæ
et ecce omnes principes
sedebant ibi
Et nuntiauerunt
michaias omnes
sermones quos audierat
legente baruch
de libro
in aures populi
Et surgentes
omnes principes
ad baruch dixerunt
Tolle librum
in manu tua
et ascende
et legis
in aures nostras
Et tulit baruch
filius nerie
librum in manu sua
et ascendit
ad eos
Et dixerunt ei
Sedens
legis
in aures nostras
Et legit
in aures eorum
Factum autem est
cum audissent
omnes sermones
timentes
alter ad alterum
et dixerunt
ad baruch
Nuntiabimus
omnia
verba
hæc
regi
Et interrogauerunt
baruch
dicentes
Quomodo
scribisti
omnia
hæc
de ore
eius
Et ait
baruch
Ore suo
legebat
omnia
hæc
in aures
meas
et ego
scribebam
in libro
atramento
Et dixerunt
principes
ad baruch
Vade
et
abscondere
tu
et hieremias
et
ne
sciat
quis
ubi
sitis
Et
ingressus
est
rex
in atrium
domus
regis
et
liber
reconditus
est
in gazophylacio
elisamæ
scribæ
et
nuntiauerunt
regi
omnia
verba
libri
Et
misit
rex
ut
tollerent
librum
de gazophylacio
elisamæ
scribæ
et
legit
illum
rex
in auribus
principum
et
in
auribus
omnium
seruorum
qui
stabant
circa
regem
Et
rex
sedebat
in domo
hiemali
mensis
nonus
et
focus
ardens
coram
illo
Et
factum
est
cum
legisset
tres
aut
quatuor
paginas
scidit
eas
cultro
scribæ
et
proiecit
in focum
qui
erat
super
focum
donec
consumeretur
omnis
liber
in focum
qui
erat
super
focum
Et
non
timuerunt
neque
mutauerunt
pallium
suum
rex
et
omnes
seruorum
eius
qui
audierant
omnes
sermones
libri
Et
quidem
elnathan
et
dalaia
et
maasia
obsecrauerunt
regem
ut
non
incenderet
librum
et
non
audiuit
eos
Et
iussit
rex
ut
tollerent
iarameel
filium
regis
et
saraia
filium
azriel
et
selemia
filium
abdeel
ut
comprehenderent
baruch
scribam
et
hieremiam
prophetam
et
abscondit
dominus
Factum autem est
verbum
domini
ad hieremiam
prophetam
dicens
Tolle
librum
alterum
et
scribes
in eo
omnes
sermones
pristinos
qui
fuerant
in libro
primo
quem
combussit
ioiakim
rex
iuda
Et
ad ioiakim
regem
iuda
dicetis
Hæc
dicit
dominus
Tu
incendisti
librum
istum
dicens
Quare
scribisti
in eo
dicens
Venientes
venient
rex
babylonis
et
disperdet
terram
istam
et
auferet
de ea
homines
et
pecora
Propter
hoc
ait
dominus
de ioiakim
regem
iuda
non
erit
ei
sedens
super
sedem
dauid
et
cadauer
eius
erit
proiectum
in
calorem
diurnum
et
in
gelu
nocturnum
Et
visitabo
super
eum
et
super
semen
eius
et
super
seruos
eius
iniquitatem
eorum
et
inducam
super
eos
et
super
habitatores
hierusalem
et
super
homines
iuda
omnem
malitiam
quam
locutus
sum
ad
eos
et
non
audierunt
Et
tulit
hieremias
librum
alterum
et
dedit
illum
baruch
filio
nerie
scribæ
et
scribebat
in eo
de ore
hieremiæ
omnes
sermones
libri
quem
combussit
ioiakim
rex
iuda
igni
et
adhuc
additi
sunt
super
eos
sermones
multi
similes
illis

ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐπὶ Ἰουδαν καὶ ἐπὶ τοὺς κατοι-
co hierusalem: vniuersa mala q̃ locut⁹ sum
κοῦντας Ἰερουσαλὴμ, πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐλάλησα
aduersus illos: eo q̃ locut⁹ sum eis:
ἐπ' αὐτούς, διότι ἐλάλησα αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἤκουσαν·
τ vocaui illos τ nõ responderũt. τ
καὶ ἐκάλεσα αὐτοὺς καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν· καὶ τῷ
domui rachabitarũ dixit hieremias: sic dixit do
οἴκῳ τῶν Ῥηχαβεὶμ εἶπεν Ἱερεμίας, οὕτως εἶπεν κύ
minus. qñ audiest filij ionadab filij rechab
ριος· ἐπειδὴ ἤκουσαν υἱοὶ Ἰωναδὰβ υἱοῦ Ῥηχὰβ τὴν
mãdatũ patris eorũ vt facerẽt sicut ꝓcepit
ἐντολὴν τοῦ πατρὸς αὐτῶν ποιεῖν καθότι ἐνετείλατο
eis pater eorũ: ꝓpterea sic dicit
τοῖς αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν, διὰ τοῦτο οὕτως λέγει
dñs exercituũ deꝰ israel: nõ deficiet
κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, οὐ μὴ ἐκλείπει
vir filius ionadab filij rechab astans an-
ἀνὴρ τῶν υἱῶν Ἰωναδὰβ υἱοῦ Ῥηχὰβ παριστηκὼς κα-
te faciem meã cunctis diebus.
τὰ πρόσωπόν μου πάσας τὰς ἡμέρας. Cap.36.

Θ Καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τετάρτῳ Ἰωακεὶμ υἱοῦ
A tolle regis iuda factũ est verbũ dñi ad
Ἰωσίου βασιλέως Ἰουδὰ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς
me dicẽs: tolle tibi volumen libri: τ scri
με λέγων, λάβε σεαυτῷ χάρτην βιβλίου, καὶ γρά-
be in eo oia verba q̃ locut⁹ sũ ad
ψον ἐπ' αὐτοῦ πάντας τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησα πρὸς
te sup israel τ sup iudam τ sup omnes
σὲ ἐπὶ Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ Ἰουδὰν καὶ ἐπὶ πάντα τὰ
gtes ex q̃ die locut⁹ sum ad te: a diebus io-
ἔθνη ἀφ' οὗ ἡμέρας ἐλάλησα πρὸς σέ, ἀφ' ἡμερῶν Ἰω-
sie regis iuda: τ vsq̃ ad diẽ hanc.
σίου βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύ-
fortasse audient vom⁹ iuda vniuersa ma-
της· ἴσως ἀκούσονται οἶκος Ἰούδα πάντα τὰ κα-
la q̃ ego cogito facere eis: vt auertan-
κὰ ἃ ἐγὼ λογίζομαι ποιῆσαι αὐτοῖς, ἵνα ἀποστρα-
tur a via sua mala: τ ꝓpici⁹ ero
φῶσιν ἕκαστος ἀπὸ ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονηρᾶς, καὶ ἵλεως ἔσο-
iniquitatib⁹ eorũ: τ pcta
μαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ ταῖς ἁμαρτίαις
eorũ. τ vocauit hieremias baruch filiũ
αὐτῶν. καὶ ἐκάλεσεν Ἱερεμίας τὸν Βαροὺχ υἱὸν
nerie: τ scripsit baruch ex ore hieremie
Νηρίου, καὶ ἔγραψεν Βαρουὶχ ἀπὸ στόματος Ἱερεμίου
omnes sermones dñi quos locut⁹ est ad e-
πάντας τοὺς λόγους κυρίου οὓς ἐλάλησεν πρὸς αὐ-
um in volumine libri. τ paecepit hieremias
τὸν εἰς χάρτιον βιβλίου. καὶ ἐνετείλατο Ἱερεμίας
baruch dicẽs: ego custodio: τ nõ pos-
τῷ Βαρουὶχ λέγων, ἐγὼ φυλάσσομαι καὶ οὐ δύνα-
sum ingredi in domũ dñi: τ tu ingredieris τ
μαι εἰσελθεῖν εἰς οἶκον κυρίου, καὶ σὺ εἰσελεύσῃ καὶ
legẽs in volumine isto in aures po
ἀναγνώσῃ ἐν τῷ χάρτῃ τούτῳ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λα-
puli in domo dñi in die ieiunii: τ in aures
οῦ ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν ἡμέρᾳ νηστείας, καὶ εἰς τὰ ὦτα
vniuersi iuda q̃ veniunt de ciuitatib⁹ suis
B πάντων Ἰούδα τῶν ἐρχομένων ἐκ πόλεων αὐτῶν
legẽs eis. fortasse cadet mia eorũ an-
ἀναγνώσῃ αὐτοῖς. ἴσως πεσεῖται ἔλεος αὐτῶν κα-
te faciem dñi:
τὰ πρόσωπον κυρίου,

Θ Ecce ego c adducam f sup
g iudã: b & sup i oẽs a habita-
tores l hierusalem m vniuer
sam n afflictionem p quam
q locut⁹ sum r aduersum il-
los: e eo q̃ s locut⁹ sum n ad
illos: l & nõ r audierũt: l vo
caui i illos: b & nõ c rñderũt
mihi. d Domui aũt c recha
bitarum f dixit e hieremias.
b Hec c dicit a dominus l ex-
ercituum m deus n israel. oo
e Pro eo q̃ s obedistis e pre
cepto oooooooooooooooooo
l ionadab a patris vestri: c &
custodistis l omnia oooooo
a mandata eius b & fecistis
c vniuersa e que f precepit
l vobis. e Propterea b hec c di
cit a dñs l exercituum oooo
m deus n israel. o Non f defi-
ciet a vir f de stirpe oooooooo
l ionadab a filij l rechab
n stans f in conspectu meo
l cunctis l diebus. 36.

Θ T factũ est b in anno
c quarto b ioachim oo
f filii f iosie e regis b iuda: l fa-
ctum est b verbum oooooo
l hoc m ad n hieremiã o a d do-
mino: oooooooooooooooooo
a dicens. f Tolle e volumen
n libri: l & scribes oooooooo
l in eo a omnia b verba c que
oooooooooooooooooooooooo
b locutus sum c tibi f aduer-
sum e israel d & oooooooooo
l iudã: b & aduersum l omnes
m gentes n a die qua o locut⁹
sum p ad te q ex diebus l iosie
e vsq̃ ad c diem oooooooo
n hanc: l si forte f audiente
l domo a iuda oooooooooo
c vniuersa b mala c que f ego
e cogito oooooooooooooo
b facere l eis: l reuertatur
m vnusquisq̃ oooooooooooo
n a via sua q̃ pessima: p & p-
pitius ero o iniquitati ooo
l & peccato eorum. a Voca
uit ergo c hieremias oooo
n baruch f filium l nerie: a &
scripsit b baruch c ex ore oo
b hieremie c omnes a sermo
nes b domini l quos oooooo
l locutus est a ad eum b in b vo
lumine l libri. m Et precepit
n hieremias p baruch q di-
cens. f Ego e clausus sum:
l nec n valeo c ingredi f do-
mũ l dñi. a Ingredere ergo
b tu c & lege b de volumine
in c quo f scripsisti oooooooo
e ex ore meo l verba b domi
ni l audiente m populo in
n domo o domini p in die q ie
iunii r insuper & n audiente
l vniuerso o iuda l q veniunt
l de ciuitatib⁹ suis. l Leges
eis: a si forte b cadat c oratio
eorum b in cõspectu c dñi:

הִנְנִי מֵבִיא אֶל יְהוּדָה וְאֶל כָּל יֹשְׁבֵי	הנא
יְרוּשָׁלִַם אֵת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר	רוע
דִּבַּרְתִּי עֲלֵיהֶם יַעַן דִּבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם	
וְלֹא שָׁמֵעוּ וָאֶקְרָא לָהֶם וְלֹא עָנוּ:	קרא ענה
וּלְבֵית הָרֵכָבִים אָמַר יִרְמְיָהוּ כֹּה	
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל	
יַעַן אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם עַל מִצְוַת	צוה
יְהוֹנָדָב אֲבִיכֶם וַתִּשְׁמְרוּ אֶת כָּל	שמר
מִצְוֹתָיו וַתַּעֲשׂוּ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה	עשה
אֶתְכֶם: לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת	
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִכָּרֵת אִישׁ	כרת
לְיוֹנָדָב בֶּן רֵכָב עֹמֵד לְפָנַי כָּל	פנה
הַיָּמִים:	יום
Ca. xxxvj	
וַיְהִי בַּשָּׁנָה הָרְבִעִית לִיהוֹיָקִים	היה רבע
בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הָיָה הַדָּבָר	
הַזֶּה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה	
לֵאמֹר: קַח לְךָ מְגִלַּת סֵפֶר וְכָתַבְתָּ	לקח גלל
אֵלֶיהָ אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר	
דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל	
יְהוּדָה וְעַל כָּל הַגּוֹיִם מִיּוֹם דִּבַּרְתִּי	
אֵלֶיךָ מִימֵי יֹאשִׁיָּהוּ וְעַד הַיּוֹם	יום
הַזֶּה: אוּלַי יִשְׁמְעוּ בֵּית יְהוּדָה אֵת	שמע
כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי חֹשֵׁב	רוע
לַעֲשׂוֹת לָהֶם לְמַעַן יָשׁוּבוּ אִישׁ	עשה שוב
מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וְסָלַחְתִּי לַעֲוֹנָם	
וּלְחַטָּאתָם: וַיִּקְרָא יִרְמְיָהוּ אֶל	קרא
בָּרוּךְ בֶּן נֵרִיָּה וַיִּכְתֹּב בָּרוּךְ מִפִּי	כתב פה
יִרְמְיָהוּ אֵת כָּל דִּבְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר	
דִּבֶּר אֵלָיו עַל מְגִלַּת סֵפֶר: וַיְצַוֶּה	צוה
יִרְמְיָהוּ אֶל בָּרוּךְ לֵאמֹר אֲנִי עָצוּר	עצר
לֹא אוּכַל לָבוֹא בֵּית יְהוָה: וּבָאתָ	יכל בוא
אַתָּה וְקָרָאתָ בַמְּגִלָּה אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ	
מִפִּי אֶת דִּבְרֵי יְהוָה בְּאָזְנֵי הָעָם	
בֵּית יְהוָה בְּיוֹם צוֹם וְגַם בְּאָזְנֵי	
כָּל יְהוּדָה הַבָּאִים מֵעָרֵיהֶם תִּקְרָאֵם:	בוא עיר
אוּלַי תִּפֹּל תְּחִנָּתָם לִפְנֵי יְהוָה	קרא נפל חנן פנה

וישבו איש מדרכו הרעה כי גדול שוב גדל
החרון אף והחמה אשר דבר יהוה אל יחם
העם הזה: ויעש ברוך בן נריה ככל עשה
אשר צוהו ירמיהו הנביא לקרא נבא
בספר דברי יהוה בית יהוה: ויהי הניה
בשנה החמשית ליהויקים בן
יאשיהו מלך יהודה בחדש
התשעי קרא צום לפני יהוה כל תשע פנה
העם בירושלם וכל העם הבאים בא
מערי יהודה בירושלם: ויקרא קרא
ברוך בספר את דברי ירמיהו בית
יהוה בלשכת גמריהו בן שפן הספר
בחצר העליון פתח שער בית יהוה עלה
החדש באזני כל העם: וישמע שמע
מיכיהו בן גמריהו בן שפן את כל
דברי יהוה מעל הספר: וירד בית
המלך על לשכת הספר והנה שם
כל השרים יושבים אלישמע הספר שור
ודליהו בן שמעיהו ואלנתן בן עכבור
וגמריהו בן שפן וצדקיהו בן חננ[יה]
וכל השרים: ויגד להם מיכיהו את נגד
כל הדברים אשר שמע בקרא
ברוך בספר באזני העם: וישלחו שלח
כל השרים אל ברוך את יהודי בן
נתניהו בן שלמיהו בן כושי לאמר
המגלה אשר קראת בה באזני גלל
העם קחנה בידך וילך וקח ברוך בן
נריה את המגלה בידו ויבא אליהם: בא
ויאמרו אליו שב נא וקראנה אשר ישב
באזנינו ויקרא ברוך באזניהם: קרא
ויהי כשמעם את כל הדברים הניה
פחדו איש אל רעהו ויאמרו אל
ברוך נגיד נגיד למלך את כל
הדברים האלה: ואת ברוך שאלו
ולאמר הגד נא לנו איך כתבת את
כל הדברים האלה מפיו: ויאמר פה

et reuertatur vnusquisq; a
via sua pessima: qm magnus furor & indignatio
est quã locutus est dñs
aduersus populũ hunc.
et fecit baruch filius ne
rie iuxta oia q̃ precepit
ei hieremias ꝓpheta: le
gens ex volumie sermo
nes dñi i domo dñi. Fa
ctum est autem in anno
quinto ioachim filii io
sie regis iuda in mẽse
nono predicauerũt ieiu
nium in cõspectu dñi omni
ꝓplo in hierusalẽ & vni
uerse multitudini q̃ con
fluxerat de ciuitatibus iu
da in hierusalẽ. Legitq;
baruch ex volumie ser
mones hieremie in do
mo dñi in gazophylacio
gamarie filii saphan scri
be in vestibulo superiori
in introitu porte noue
domus dñi: audiete oms
populo. Cunq audisset
micheas filius gamarie
filii saphan omnes
sermones dñi ex libro:
descendit in domum
regis ad gazophylaciũ
scribe. Et ecce ibi
omnes principes sede
bant elisama scriba
& dalaias filius semeie:
& helnathan filius acha
bor & gamarias filius sa
phan: & sedechias filius
ananie & vniuersi prin
cipes. Et nũciauit eis mi
cheas omnia verba que
audiuit legentem
baruch ex volumine in
auribus populi. Miserũt
itaq; omnes principes
ad baruch iudi filium
nathanie filii selemie fi
lii chusi dicentes.
Volumen ex quo legisti
audiente
populo: sume in manu
tua & veni. Tulit ergo ba
ruch filius nerie volumẽ
in manu sua: & venit ad
eos. Et dixerunt ad eũ.
Sede & lege hec
in auribus nris. Et legit
baruch in auribus eorũ.
Igitur cum audissent oia
verba
obstupuerũt vnusquisq;
ad proximũ suũ: & dixe
runt ad baruch. Nuncia
re debemus regi omnes
sermones istos. Et in
rogauerunt eum
dicentes. Indica nobis
quomodo scripsisti
omnes sermones istos
ex ore eius. Dixit autẽ

τ reuertenſ a via ſua mala:
καὶ ἀποστρέψουσιν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονηρᾶς,
qz magn furor τ ira dñi q̃ locus est ſup
ὅτι μέγας ὁ θυμὸς καὶ ἡ ὀργὴ κυρίου ἣν ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν
pplm iſtũ. τ fecit baruch filius nerie iuxta
λαὸν τοῦτον. καὶ ἐποίησεν βαρουχ υἱὸς νηρίου κατὰ
oia q̃ ꝓcepit illi hieremias: vt legeret in
πάντα ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ ἱερεμίας, τοῦ ἀναγινώσκειν ἐν
volumine verba dñi in domo dñi. τ
τῷ βιβλίῳ τοὺς λόγους κυρίου ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ
factũ ẽ in anno quito ioachim filij iosie re
ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει πέμπτῳ ἰωακὶμ υἱοῦ ἰοσίου βασι
gis iuda in mẽse nono: ꝓdicauerunt ie
λέως ἰούδα ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἐνάτῳ, ἐξεκλησίασαν νη
tunium oia pplo hierlm ante faciem dñi
στείαν πᾶς ὁ λαὸς ἱερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον κυρίου
τ dom iuda: τ legebat baruch in vola
καὶ οἶκος ἰούδα, καὶ ἀναγινώσκει βαρουχ ἐν τῷ βι
mine fmões hieremie in domo dñi in domo gamarie
βλίῳ λόγους ἱερεμίου ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν οἴκῳ γαμαρίου
filii saphan scribe in atrio superiori in
υἱοῦ σαφὰν τοῦ γραμματέως ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐπάνω ἐν
vestibulio porte dom dñi noue in auribꝰ om
προθύροις πύλης οἴκου κυρίου τῆς καινῆς ἐν ὠσὶ παν
nio pplꝰ: τ audiuit micheas filij gamarie
τὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ἤκουσεν μιχαίας υἱὸς γαμαρίου
filij saphan oẽs fmones dñi ex libro
υἱοῦ σαφὰν πάντας τοὺς λόγους κυρίου ἐκ τοῦ βιβλί
τ descendit in domũ regis in domũ
ου, καὶ κατέβη εἰς οἶκον τοῦ βασιλέως εἰς οἶκον
scribe. τ ecce ibi oẽs ꝓcipes
τοῦ γραμματέως. καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ πάντες οἱ ἄρχοντες
sedebant: elisama scriba: τ dalaias filius
ἐκάθηντο, ἐλισαμὰ ὁ γραμματεύς, καὶ δαλαίας υἱὸς
semeie: τ nathan filius achabor: τ gamarias fil
σεμεΐου, καὶ ναθὰν υἱὸς χοβόρ, καὶ γαμαρίας υἱὸς
saphan: τ sedechias filius ananie: τ vniuersi
σαφάν, καὶ σεδεκίας υἱὸς ἀναείου, καὶ πάντες οἱ
principes: τ nunciauit eis micheas oia
ἄρχοντες, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς μιχαίας πάντας τοὺς
verba q̃ audiuit legente baruch in li
λόγους οὓς ἤκουσεν ἀναγινώσκοντος τοῦ βαρουχ ἐν βι
bro in aures ppli. τ miserũt omnes
βλίῳ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ. καὶ ἀπέστειλαν πάντες
ꝓcipes ad baruch filiũ nerie iudim filiũ na
οἱ ἄρχοντες πρὸς βαρουχ υἱὸν νηρίου τὸν ἰουδὶν υἱὸν ν
thanie filii selemie filij chusi dicentes: volumen i q̃
θαφίου υἱοῦ σελεμίου υἱοῦ χουσὶ λέγοντες, τὸ βιβλίον ὃ ἐν
legis in eo in aures ppli: sume
ἀναγινώσκεις ἐν αὐτῷ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, λάβε
iud in manu tua τ veni. τ tulit baruch
τὸ εἰς τὰς χεῖράς σου καὶ ἔλθε. καὶ ἔλαβεν βαρουχ
filij nerii volumen in manu sua: τ venit
υἱὸς νηρίου τὸ βιβλίον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ κατέ
dit ad eos: τ dixerũt ei. iter
βη πρὸς αὐτούς, καὶ εἶπαν αὐτῷ: πάλιν ἀνά
ge in aures nrãs. τ legit baruch in
γνωθι εἰς τὰ ὦτα ἡμῶν, καὶ ἀνέγνω βαρουχ εἰς τὰ
aures eorũ. τ factũ est vt audierũt oia ver
ὦτα αὐτῶν. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν πάντες τοὺς λό
ba consuluerũt vnusquisq; ad primũ su
γους συνεβουλεύσαντο ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐ
um: τ dixerũt ad baruch nũciantes nun
τοῦ, καὶ εἶπαν πρὸς τὸν βαρουχ ἀναγγέλλοντες ἀνα
ciemus regi oẽs fmones istos. τ
γείλωμεν τῷ βασιλεῖ πάντας τοὺς λόγους τούτους. καὶ τὸν
baruch interrogauerũt dicẽtes: vnde scripsisti omne
βαρουχ ἐπηρώτησαν λέγοντες, πόθεν ἔγραψας πάντας
fmones istos: τ dixit
τοὺς λόγους τούτους, καὶ εἶπεν

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

baruch ex ore hieremie: ãnunciauit mihi oẽs
βαρουχ ἀπὸ στόματος ἱερεμίου, ἀνήγγειλέν μοι πάντας
sinones istos: ego scripsi in libro: et
τοὺς λόγους τούτους, κἀγὼ ἔγραφον ἐπὶ βιβλίου, καὶ
dixerũt precipe baruch: vadẽs absconde
ἔφασαν οἱ ἄρχοντες τῷ βαρουχ, βαδίσας κατακρύ
re tu et hieremias: homo nõ sciat vbi vos.
βηθι σὺ καὶ ἱερεμίας, ἄνθρωπος μὴ γνώτω ποῦ ὑμεῖς.
et ingressi sũt ad regẽ in atriũ: et
καὶ εἰσῆλθον πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὴν αὐλήν, καὶ τὸ
libros dederũt vt custodiret in domo elisama scri
βιβλίον ἔδωκαν φυλάσσειν ἐν οἴκῳ ἐλισαμὰ τοῦ γραμ
be. et nunciauerũt regi oẽs
ματέως. καὶ ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ πάντας τοὺς
sinones. et misit rex iudi: vt sumeret
λόγους. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν ἰουδί, λαβεῖν
librum: et tulit illũ de domo elisama
τὸ βιβλίον, καὶ ἔλαβεν αὐτὸ ἐκ τοῦ οἴκου ἐλισαμὰ
scribe: et legit iudi in aureo
τοῦ γραμματέως, καὶ ἀνέγνω ἰουδὶ εἰς τὰ ὦτα τοῦ
regis: et in aureo oim principũ
βασιλέως, καὶ εἰς τὰ ὦτα πάντων τῶν ἀρχόντων
q stabant circa regem: et rex se
τῶν ἑστηκότων περὶ τὸν βασιλέα, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκά
debat i domo hyemali in mẽse nono et arula i
θητο ἐν οἴκῳ χειμερινῷ ἐν μηνὶ ἐνάτῳ καὶ ἐστία πυρ
gnis ardẽs faciem eius. et factũ est legente
ὃς καῖα πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ἀναγινώσκοντος
iudi tres paginas et ãttuor: abscidebat illas
ἰουδὶ τρεῖς σελίδας καὶ τέσσαρας ἀπέτεμνον αὐτὰς
nouacula scribe: piciebat in ignes qõ sup
τῷ ξυρῷ τοῦ γραμματέως, ἔρριπτον εἰς τὸν πυρὸν τὸν ἐπὶ
arula: donec deficeret oẽ volumen in igne
τῆς ἐστίας, ἕως ἐξέλιπεν πᾶς ὁ χάρτης εἰς τὸν πυρὸν
qõ in arula. et nõ obstupuerũt et nõ dirupe
τὸν ἐπὶ τῆς ἑστίας. καὶ οὐκ ἐξέστησαν καὶ ἐν διέρρη
rũt vestimẽta sua rex: et oẽs
ξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ
serui eius q audierũt vniuersos sinões
παῖδες αὐτοῦ οἱ ἀκούσαντες πάντας τοὺς λόγους
istos. et elnathan et dalaias et gamarias ãdixe
τούτους. καὶ ἐλναθὰν καὶ δελαΐας καὶ γαμαρίας ἀντεῖ
rũt regi vt nõ cõbureret volumen: et
πον τῷ βασιλεῖ πρὸς τὸ μὴ κατακαῦσαι τὸ χαρτίον, καὶ
nõ audiuit eos. et precepit rex hiere
οὐκ ἤκουσεν αὐτῶν. καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ ἱερ
meel filio regis et saraie filio esriel et
μεὴλ υἱῷ τοῦ βασιλέως καὶ τῷ σαραία υἱῷ ἐσριὴλ καὶ
selelie filio abdeel: vt cõphẽderẽt baruch scri
σελελία υἱῷ ἀβδιήλ, συλλαβεῖν τὸν βαρουχ τὸν γρα
ban et hieremiã pphetam et absconsi
μματέα καὶ τὸν ἱερεμίαν τὸν προφήτην καὶ κατεκρύβη
dit. et factũ est verbũ dñi ad hieremiã postq̃
σαν. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν μετὰ τὸ
combusit rex volumen omnia
κατακαῦσαι τὸν βασιλεὺς τὸ χαρτίον πάντας τοὺς
verba q̃ scripsit baruch ex ore hieremie.
λόγους οὓς ἔγραψεν βαρουχ ἀπὸ στόματος ἱερεμίου.
dicẽs: rursum tolle tu volumen aliud: et scribe
λέγων, πάλιν λάβε σὺ χαρτίον ἕτερον, καὶ γράψον
omnes sinões existẽtes in volumine
πάντας τοὺς λόγους τοὺς ὄντας ἐπὶ τοῦ χαρτίου
q cõbusit rex ioachim: et ad ioachim
ὃν κατέκαυσεν ὁ βασιλεὺς ἰωακείμ, καὶ πρὸς ἰωακὶμ
regem iuda
τὸν βασιλεὰ ἰούδα

Trãsla.B.Hie.

'eis 'baruch. Ex ore suo
'loquebatur quasi legens
ad me 'omnes 'sermones
istos: '& ego 'scribebã 'in
volumine atramento.
Et dixerũt principes ad
'baruch. Vade & abscon
dere tu & hieremias: 'et
nemo 'sciat 'vbi 'sitis. Et
ingressi sunt 'ad
'regem 'in atriũ. Porro
'volumẽ 'cõmendauerũt
'i gazophylacio 'elisame
'scribe & nunciauerunt
'audiente 'rege omnes
'sermones.
Misitq̃ 'rex 'iudi 'vt su-
meret
'volumen: qui 'tollens il-
lud 'de gazophylacio 'eli
same 'scribe 'legit 'audien
te 'rege
& 'vniuersis principib'
'qui stabant 'circa
'regem. Rex autem 'sede
bat 'in domo 'hiemali
'in mẽse 'nono: & posita
erat 'arula 'corã eo plena
prunis. Cunq̃ legisset
'iudi 'tres
'pagellas 'vel quattuor:
'scidit illud 'scalpello
'scribe & piecit 'in 'igne
'qui erat
'sup 'arulam 'donec 'cõsu
meretur 'omne 'volumen
'igni 'qui erat 'in 'arula.
'Et non timuerunt
'neq̃ 'sciderunt 'vestimen
ta sua 'rex & omnes
'serui eius 'qui audierunt
'vniuersos 'sermones
'istos. Verũtamen 'helna
than '& dalaias '& gama-
rias 'contradixerunt 'regi
'ne 'combureret
'librum: & non 'audiuit
'eos. Et precepit
'rex 'hieremiel 'filio 'ame
lech '& 'saraie 'filio 'ezriel '& 'sele
mie 'filio
'abdehel 'vt comprehen-
derẽt 'baruch 'scribam '&
'hieremiã 'pphetã. Ab-
scondit aũt eos 'dñs. Et fa
ctũ est 'verbũ 'dñi 'ad 'hie
remiã 'postq̃ 'cõbuserat
'rex 'volumen '& 'sermo-
nes
'quos 'scripserat 'baruch
'ex ore 'hieremie
'dicens. Rursum 'tolle 'vo
lumen 'aliud:
'& scribe 'in eo 'omnes
'sermones
'priores 'qui 'erant 'in
'primo 'volumine 'quod
'combusit 'ioachim 'rex
'iuda. Et ad 'ioachim 're-
gem 'iuda:

Tex.heb.biere.xxxvj.Pãtiua.heb.

קבא לָהֶם בָּרוּךְ מִפִּיו יִקְרָא אֵלַי אֵת כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַאֲנִי כֹתֵב עַל
שור הַסֵּפֶר בַּדְיו: וַיֹּאמְרוּ הַשָּׂרִים אֶל
סתר בָּרוּךְ לֵךְ הִסָּתֵר אַתָּה וִירְמִיָּהוּ וְאִישׁ
בוא אַל יֵדַע אֵיפֹה אַתֶּם: וַיָּבֹאוּ אֶל
בקד הַמֶּלֶךְ הַחֲצֵרָה וְאֶת הַמְּגִלָּה הִפְקִדוּ
גנד בְּלִשְׁכַת אֱלִישָׁמָע הַסֹּפֵר וַיַּגִּידוּ
בְּאָזְנֵי הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל הַדְּבָרִים:
שלח וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶת יְהוּדִי לָקַחַת אֶת
לקח הַמְּגִלָּה וַיִּקָּחֶהָ מִלִּשְׁכַת אֱלִישָׁמָע
קרא הַסֹּפֵר וַיִּקְרָאֶהָ יְהוּדִי בְּאָזְנֵי הַמֶּלֶךְ
וּבְאָזְנֵי כָל הַשָּׂרִים הָעֹמְדִים מֵעַל
הַמֶּלֶךְ: וְהַמֶּלֶךְ יֹשֵׁב בֵּית הַחֹרֶף
תשע בַּחֹדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי וְאֶת הָאָח לְפָנָיו
כער מְבֻעֶרֶת: וַיְהִי כִּקְרֹא יְהוּדִי שָׁלֹשׁ
רבע דְּלָתוֹת וְאַרְבָּעָה יִקְרָעֶהָ בְּתַעַר
קרע הַסֹּפֵר וְהִשְׁלֵךְ אֶל הָאֵשׁ אֲשֶׁר
שלך אֶל הָאָח עַד תֹּם כָּל הַמְּגִלָּה עַל
תמם הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הָאָח: וְלֹא פָחֲדוּ
וְלֹא קָרְעוּ אֶת בִּגְדֵיהֶם הַמֶּלֶךְ וְכָל
עבד עֲבָדָיו הַשֹּׁמְעִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה: וְגַם אֶלְנָתָן וּדְלָיָהוּ וּגְמַרְיָהוּ
פגע הִפְגִּעוּ בַּמֶּלֶךְ לְבִלְתִּי שְׂרֹף אֶת
נגל צוה הַמְּגִלָּה וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם: וַיְצַוֶּה
הַמֶּלֶךְ אֶת יְרַחְמְאֵל בֶּן הַמֶּלֶךְ וְאֶת
שְׂרָיָהוּ בֶן עַזְרִיאֵל וְאֶל שֶׁלֶמְיָהוּ בֶּן
עַבְדְּאֵל לְקַחַת אֶת בָּרוּךְ הַסֹּפֵר וְאֶת
נבא סתר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא וַיַּסְתִּרֵם יְהוָה: וַיְהִי
היה דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ אַחֲרֵי שְׂרֹף
הַמֶּלֶךְ אֶת הַמְּגִלָּה וְאֶת הַדְּבָרִים
פה אֲשֶׁר כָּתַב בָּרוּךְ מִפִּי יִרְמְיָהוּ
לאמר לקח לֵאמֹר: שׁוּב קַח לְךָ מְגִלָּה אַחֶרֶת
וכתב וּכְתֹב עָלֶיהָ אֵת כָּל הַדְּבָרִים
היה הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַמְּגִלָּה
הָרִאשֹׁנָה אֲשֶׁר שָׂרַף יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ
יהודה יְהוּדָה: וְעַל יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה

תאמר כה אמר יהוה אתה שרפת אמר
את המגלה הזאת לאמר מדוע
כתבת עליה לאמר בוא יבוא מלך בבל נוא
והשחית את הארץ הזאת שמת
והשבית ממנה אדם ובהמה: לכן שנת
כה אמר יהוה על יהויקים מלך
יהודה לא יהיה לו יושב על כסא יהיה ישב
דויד ונבלתו תהיה משלכת לחרב שלג
ביום ולקרח בלילה: ופקדתי עליו
ועל זרעו ועל עבדיו את עונם
והבאתי עליהם ועל ישבי ירושלם נוא
ואל איש יהודה את כל הרעה יוצ
אשר דברתי אליהם ולא שמעו:
וירמיהו לקח מגלה אחרת ויתנה נלל נתן
אל ברוך בן נריהו הספר ויכתב סתב
עליה מפי ירמיהו את כל דברי פה
הספר אשר שרף יהויקים מלך
יהודה באש ועוד נוסף עליהם יסף
דברים רבים כהמה: נסב
C.xxxvij. ויהי מלך צדקיהו בן מלג
יאשיהו תחת כניהו בן יהויקים
אשר המליך נבוכדראצר מלך בבל
בארץ יהודה: ולא שמע הוא ועבדיו
ועם הארץ אל דברי יהוה אשר
דבר ביד ירמיהו הנביא: וישלח נבא שלח
המלך צדקיהו את יהוכל בן שלמיה
ואת צפניהו בן מעשיה הכהן אל
ירמיהו הנביא לאמר התפלל נא פלל
בעדנו אל יהוה אלהינו: וירמיהו
בא ויצא בתוך העם ולא נתנו נתן
אתו בית הכלוא: וחיל פרעה יצא יצא
ממצרים וישמעו הכשדים הצרים שמע צור
על ירושלם את שמעם ויעלו עלה
מעל ירושלם: ויהי דבר יהוה אל היה
ירמיהו הנביא לאמר: כה אמר
יהוה אלהי ישראל כה תאמרו אל אמר

dices.[b] Hec[c] dicit[d] domi-
nus. Tu[m] combussisti ooo
[o]volumen[p] istud:[q] dicens.
[r]Quare oooooooooooooooo
[s]scripsisti[t] in eo[u] annun-
cians: festinus[r] venict [s]rex
[t]babylõis[b] et vastabit[o] ter
ram[c] hanc: oooooooooooo
[f] & cessare faciet[e] ex illa
[g]hoiem[h] & iumentũ.[i] Pro
pterea[k] hec[m] dicit[n] dñs de[o]
[p]contra[q] ioachim[q] regem
[r]iuda.[s] Nõ[t] erit ex[u] eo[u] qui
sedeat[r] super[r] solium oooo
[s]dauid:[s] & cadauer eius[c] p
licietur[b] ad estum oooooo
[d]per die[e] & ad gelu[f] p no-
cte.[g] Et visitabo[h] cõtra eũ
[i] & cõtra[k] semen eius:[m] &
cõtra[n] seruos eius[o] iniqta-
tes suas:[q] & adducã [r]super
eos[s] & super[t] habitatores
[u]hierusalem[u] & super[r] vi-
ros[s] iuda[b] omne[c] malum
[d]quod[e] locut[f] sum[g] ad eos
[h] & non[i] audierunt. oooo
[k]Hieremias autẽ [l]tulit[m] vo
lumẽ[n] aliud[o] & dedit illud
[p]baruch[q] filio[r] nerie[s] scri-
be qui[t] scripsit oooooooooo
[u]in eo[u] ex ore[r] hieremie
[s]omnes[t] sermones oooooo
[u]libri[b] quem[c] combusserat
[d]ioachim[e] rex oooooooooooo
[f]iuda[g] igni:[h] & insuper[i] ad-
diti sunt oooooooooooooooo
[k]sermones multo[l] plures
[m]q̃ antea fuerant. 37.

ET regnauit[b] rex[c] se-
dechias[d] filius oooooo
[e]iosie[f] pro[g] iechonia[h] filio
[i]ioachim: oooooooooooooo
[k]quẽ[l] cõstituit regem[m] na
buchodonosor[n] rex[o] baby
lonis[p] in terra[q] iuda:[r] & nõ
[s]obediuit[t] ipse[u] & serui eius
[v] & populus[x] terre[y] verbis
[z]domini[a] que oooooooooo
[b]locutus est[c] in manu[d] hie
remie[e] pphete.[f] Et misit
[g]rex[h] sedechias[i] iuchal[m] fi-
lium[n] selemie oooooooooooo
[o] & [p]sophonã[q] filium[r] maa
sie[s] sacerdotem[t] ad oooo
[u]hieremiam[u] prophetam
[r]dicens.[s] Ora oooooooooo
[b]pro nobis[c] dñm[d] deũ no
strũ.[e] Hieremias ãt libere
[f]ambulabat[g] ĩ medio[h] po-
puli.[i] Non enim[m] miserãt
[n]eũ[o] in custodiã[p] carceris.
Igitur[q] exercitus[r] pharao
nis[s] egressus e[t] de egypto:
[u] & audiẽtes[x] chaldei[y] q ob
sidebãt[z] hierusalẽ huiusce
modi[a] nunciũ[b] recesserũt
[c]ab[d] hierusalem.[e] Et factũ
est[f] verbum[g] domini[h] ad
[i]hieremiam[m] prophetam
[n]dicens.[o] Hec[p] dicit oooo
[q]dominus[r] deus[s] israel.
[t]Sic[u] dicetis oooooooooooo

dicetis: sic dixit dñs: tu combussisti
ἐρεῖς, οὕτως εἶπεν κύριος, σὺ κατέκαυσας τὸ βι
bliũ hunc dicens: q̃re scripsisti in eo dicens:
βλίον τοῦτο λέγων, διατί ἔγραψας ἐπ' αὐτῷ λέγων,
intrans intrabit rex babylonis t
εἰσπορευόμενος εἰσελεύσεται βασιλεὺς βαβυλῶνος καὶ
vastabit trã hanc: t delebit ab illa
ἐξολοθρεύσει τὴν γῆν ταύτην, καὶ ἐκτρίψει ἀπ' αὐτῆς
hominẽ t iumẽta. ppterea sic dixit dñs
ἄνθρωπον καὶ κτῆνος. διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος
ad ioachim regem iuda: nõ erit ei se
ἐπὶ ἰωακὶμ βασιλέα ἰούδα, οὐκ ἔσται αὐτῷ καθέμε
dẽs sup solium dauid: t erit cadauer eius
νος ἐπὶ θρόνου δαυίδ, καὶ ἔσται ὁ ἐνεσιμασμὸς αὐτοῦ
piectum in estu diei t in gelu
ἐρριμμένος ἐν τῷ καύματι τῆς ἡμέρας καὶ ἐν τῷ ἐπαγι
noctis: t visitabo sup eũ t sup
νῷ τῆς νυκτός, καὶ ἐπισκέψομαι ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπὶ τὸ
gen[e] eius t sup seruos eius iniqtates
σπέρμα αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ τὰς ἀνομίας
eorũ: t inducã sup eos t sup habita-
αὐτῶν, καὶ ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦν
tores hierusalem t sup trã iuda: oia mala
τας ἱερουσαλὴμ καὶ ἐπὶ τὴν γῆν ἰούδα, πάντα τὰ κακὰ
q̃ locut sũ ad eos: t nõ audierũt. t tulit hie
ἃ ἐλάλησα ἐπ' αὐτούς, καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ ἔλαβεν ἱε
remias volumẽ aliud t dedit illud baruch
ρεμίας χαρτίον ἕτερον καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τῷ βαρούχ
filio nerie scribe: t scripsit in eo
υἱῷ νηρίου τοῦ γραμματέως, καὶ ἔγραψεν ἐπ' αὐτοῦ
ex ore hieremie omnes smones li-
ἐκ τοῦ στόματος ἱερεμίου ἅπαντας τοὺς λόγους τοῦ βι
bri quẽ cõbussit ioachim rex iuda igne: t
βλίου οὗ κατέκαυσεν ἰωακὶμ βασιλεὺς ἰούδα πυρί, καὶ
adhuc additi sunt ei smões plures vt isti.
ἔτι προσετέθησαν αὐτῷ λόγοι πλείονες ὡς οὗτοι. Ca.37

Καὶ ἐβασίλευσεν σεδεκίας υἱὸς ἰωσίου ἀντὶ ἰε
χονίου υἱοῦ ἰωακὶμ, ὃν ἐβασίλευσεν ναβουχοδονο-
sor rex babylonis vt regnaret in trã iuda:
σὼρ βασιλεὺς βαβυλῶνος βασιλεύειν ἐν γῇ ἰούδα,
t nõ audiuit ipse: t serui eius: t po-
καὶ οὐκ ἤκουσεν αὐτός, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ὁ λα-
pulus trẽ verba dñi q̃ locut est in ma-
ὸς τῆς γῆς τοὺς λόγους κυρίου οὓς ἐλάλησεν ἐν χει-
nu hieremie. t misit rex sedechias
ρὶ ἱερεμίου. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας τὸν
ioachal filiũ solemie: t sophoniã filiũ maasie
ἰωαχὰλ υἱὸν σελεμίου, καὶ τὸν σοφονίαν υἱὸν μαασαὶ
sacerdotẽ ad hieremiã dicẽs: ora pro
ου τὸν ἱερέα πρὸς ἱερεμίαν λέγων, προσευξαι περὶ
nobis ad dñm deũ nstm. t hieremias trãsibat
ἡμῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν. καὶ ἱερεμίας διῆλθεν
t venit i medio ciuitatis: t nõ dedere-
καὶ ἦλθεν ἀναμέσον τῆς πόλεως, καὶ οὐ κατέγα- Jeri. 40.
rũt eum in carcerem. t exercit pharaõis egressus
νον αὐτὸν εἰς φυλακήν. καὶ δύναμις φαραὼ ἐξελ-
est ex egypto: t audierũt chaldei famã
θὼν ἐξ αἰγύπτου, καὶ ἤκουσαν οἱ χαλδαῖοι τὴν ἀκοὴν
eorũ: t ascendeũt a hierusalem. t factũ ẽ ver
αὐτῶν, καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ ἱερουσαλήμ. καὶ ἐγένετο λό
bũ dñi ad hieremiã dicẽs: sic dixit dñs
γος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος
deus israel: sic dicetis ad
ὁ θεὸς ἰσραήλ, οὕτως ἐρεῖς πρὸς τὸν oooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

rogem iuda q̃ misit ad te vt requi
βασιλέα ἰούδα ὃν ἀπεστείλαντα πρὸς σὲ τοῦ ἐκζη-
rerent me. ecce exercit⁹ pharaõis q̃ egressus ē vobis in au
τῆσαί με. ἰδοὺ δύναμις φαραὼ ἐξελεύσεται ὑμῖν εἰς βο
xiliũ reuertentur in trã egypti: ⁊ reuertentur
ήθειαν ἐπιστρέψουσιν εἰς γῆν αἰγύπτου, καὶ ἀπαστρέψου
ipi chaldei: ⁊ bellabunt ꝯ ciui
σιν αὐτοὶ οἱ χαλδαῖοι, καὶ πολεμήσουσιν ἐπὶ τὴν πό
tatẽ hanc: ⁊ capient eam: ⁊ succendent
λιν ταύτην, καὶ συλλήψονται αὐτήν, καὶ κατακαύσου
eam in igne: q̃ sic dixit dñs: ne ertisi-
σιν αὐτὴν πυρί, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, μὴ ὑπολά
metis in aibus ẽtis dicentes: recedentes
βητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν λέγοντες, ἀποστρέφοντες
abibunt a nobis chaldei: q̃ non abi-
ἀπελεύσονται ἀφ' ὑμῶν οἱ χαλδαῖοι, ὅτι οὐ μὴ ἀπέλ-
bunt. ⁊ si percussertis oẽm exercitum
θωσιν. καὶ ἐὰν πατάξητε πᾶσαν τὴν δύναμιν τῶν
chaldeoꝝ debellantes vos: ⁊ derelicti fuerit
χαλδαίων τοὺς πολεμοῦντας ὑμᾶς, καὶ καταλειφθῶ
aliqui vulnerati vnusq̃q̃ in loco suo:
σί τινες ἐκκεκεντημένοι ἕκαστος ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ,
isti surgent ⁊ incendent ciuitatẽ hãc
οὗτοι ἀναστήσονται καὶ κατακαύσουσιν τὴν πόλιν ταύ
in igne. ⁊ factũ est cũ ascẽdisset exercitus chal
την ἐν πυρί. καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέβη ἡ δύναμις τῶν χαλ
deoꝝ ab hierusalem a facie exerci-
δαίων ἀπὸ ἱερουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου τῆς δυνάμε
tus pharaõis: egressus ē hieremias de hierusalem vt i-
ως φαραώ, ἐξῆλθεν ἱερεμίας ἀπὸ ἱερουσαλὴμ πορευ-
ret in trã beniamin vt emeret inde in medio
θῆναι εἰς γῆν βενιαμὶν τοῦ ἀγοράσαι ἐκεῖθεν ἐν μέσῳ
ppli: ⁊ fuit ipse in porta beniamin: ⁊
τοῦ λαοῦ, καὶ ἐγένετο αὐτὸς ἐν πύλῃ βενιαμίν, καὶ
ibi homo apud quẽ diuertit iaruias filius se-
ἐκεῖ ἀνὴρ παρ' ᾧ κατέλυσεν ἰαρουίας υἱὸς σε-
lemie filij ananie: ⁊ cõprehendit hieremias di-
λεμίου υἱοῦ ἀναρίου, καὶ συνέλαβεν τὸν ἱερεμίαν λέ-
cens: ad chaldeos tu fugis? ⁊ dixit:
γων, πρὸς τοὺς χαλδαίους σὺ φεύγεις; καὶ εἶπεν,
mẹdacia nõ ad chaldeos ego fugio: ⁊
ψεύδος οὐχὶ πρὸς τοὺς χαλδαίους ἐγὼ φεύγω, καὶ
nõ audiuit eum. ⁊ prehendit iaruias hiere
οὐκ ἤκουσεν αὐτοῦ. καὶ συνέλαβεν ἰαρουίας τὸν ἱερε-
mias: ⁊ introduxit eũ ad principes: ⁊ idi-
μίαν, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἐπι-
gnati sunt principes ꝯ hieremiam: ⁊ percusserũt e-
κρότησαν οἱ ἄρχοντες ἐπὶ ἱερεμίαν, καὶ ἐπάταξαν αὐ-
um: ⁊ miserunt eũ in domũ carceris ionathã
τόν, καὶ ἀπέστειλαν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον φυλακῆς ἰωνάθαν
scribe: q̃ hanc fecerunt in domũ
τοῦ γραμματέως, ὅτι ταύτην ἐποίησαν εἰς οἰκίαν
carceris. ⁊ venit hieremias in domũ laci ⁊
φυλακῆς. καὶ ἦλθεν ἱερεμίας εἰς τὸν οἶκον τοῦ λάκκου καὶ
ad vincula ⁊ sedit ibi diebus multis.
εἰς τὸν συγκλεισμὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ ἡμέρας πολλάς.
⁊ misit sedechias ⁊ vocauit eum: ⁊ ifrogabat e
καὶ ἀπέστειλεν σεδεκίας καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν, καὶ ἠρώτα αὐ-
um rex abscondite: si est fmo a dño: ⁊
τὸν βασιλεὺς κρυφαίως, εἴ ἐστιν λόγος παρὰ κυρίου, καὶ
dixit ei: est: in manus regis babylonis tra
εἶπεν αὐτῷ, ἔστιν, εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος πα-
deris. ⁊ dixit hieremias regi: in q̃ liu
ραδοθήσῃ. καὶ εἶπεν ἱερεμίας τῷ βασιλεῖ, τί ἐδί-
ria affeci te ⁊ fuos tuos ⁊ pplũ hũc:
κασά σε καὶ τοὺς παῖδάς σου καὶ τὸν λαὸν τοῦ
q̃ tu das me in domũ carceris? ⁊ vbi sũt
τόν, ὅτι σὺ δίδως με εἰς οἰκίαν φυλακῆς; καὶ ποῦ εἰ
pphete vri q̃ pphetauerunt vobis dicentes:
σὶν οἱ προφῆται ὑμῶν οἱ προφητεύσαντες ὑμῖν λέγοντες,

'regi 'iuda 'qui misit 'vos
'ad me ooooooooooooooooo
'interrogandũ. 'Ecce 'ex
ercit⁹ pharaonis 'q egres
sus est 'vobis 'in auxilium
'reuertetur 'in terrã suã
i 'egyptũ: 'o & rediẽt 'chal
dei: 'i & bellabunt 'contra
'ciuitatẽ 'hanc: 'n & capiẽt
eam 'o & succendent 'igni.
'Hec 'a dicit 'dñs. 'c Nolite
'decipere 'animas vestras
'dicẽtes. 'f Euntes 'abibũt
& recedent 'a nobis 'chal
dei: 'quia 'non 'abibunt.
'o Sed & 'fi 'q pcusseritis 'oẽꝫ
'exercitũ 'chaldeorũ 'qui
preliãtur 'aduersum vos:
'& derelicti fuerint 'ex eis
'aliqui 'vulnerati: 'singuli
'de tẽtorio suo 'c cõsurgẽt:
'& incendent 'ciuitatẽ 'hãc
'igni. Ergo 'm cũ recessis-
set 'exercitus 'chaldeorũ
'ab 'hierusalem 'propter
'exercitum 'pharaonis oo
'egressus ē 'hieremias 'de
hierusalẽ: 'vt iret in 'terrã
'bẽiamin 'c & diuideret 'ibi
possessionẽ 'in cõspectu
'ciuiũ. 'c Cũq̃ peruenisset
'ad portã 'beniamin erat
'ibi 'm custos porte p vices
'noie 'hierias 'o filius 'sele-
mie 'filii 'ananie: 'o & appre
hendit 'hieremiã 'pphetã
'dicens. 'b Ad 'c chaldeos 'p
fugis. ooooooooooooooooo
'Et rñdit 'hieremias. 'b Fal
sum est: 'non 'fugio 'ad oo
'chaldeos. 'n Et non 'audi
uit 'eum sed 'cõprehendit
'hierias 'hieremiam: 'd &
adduxit eum 'ad oooooooo
'principes. Quãobrem
'irati 'principes 'contra
'hieremiam: 'c cesum 'eum
'miserunt 'in oooooooooo
'carcerẽ qui erat ī 'domo
'ionathã 'scribe. 'm Ipse 'ei
'prepositus erat 'sup car
cerẽ. 'q Itaq̃ 'ingressus est
'hieremias 'in 'domũ 'laci
'& in 'ergastulũ: 'd & sedit
'ibi 'hieremias 'dieb 'mul
tis. 'c Mittens autem ooooo
'sedechias 'rex 'tulit eum:
'& interrogauit eum ooo
'in domo sua 'm abscõdite:
'n & dixit. Putas ne 'est ooo
'sermo 'a 'dño? 'o Et dixit
'hieremias. oooooooooooo
'Est. 'a Et ait. 'i In manus
'regis 'babylõis 'traderis.
'c Et dixit 'hieremias 'ad re
gem 'sedechiam. oooooooo
'Quid 'peccaui 'tibi & ser
uis tuis 'm & populo tuo:
'quia 'q misisti 'me 'in 'do
mum 'carceris? 'n Vbi sunt
'pphete vestri 'qui 'pphe
tabant 'vobis: & 'dicebãt:

מֶלֶךְ יְהוּדָה הַשֹּׁלֵחַ אֶתְכֶם אֵלַי
לִדְרֹשֵׁנִי הִנֵּה חֵיל פַּרְעֹה הַיֹּצֵא
לָכֶם לְעֶזְרָה שָׁב לְאַרְצוֹ מִצְרָיִם׃ שוב
וְשָׁבוּ הַכַּשְׂדִּים וְנִלְחֲמוּ עַל הָעִיר לָתֶם
הַזֹּאת וּלְכָדָהּ וּשְׂרָפָהּ בָּאֵשׁ׃ כה
אָמַר יְהוָה אַל תַּשִּׁיאוּ נַפְשֹׁתֵיכֶם נָשָׂא
לֵאמֹר הָלֹךְ יֵלְכוּ מֵעָלֵינוּ הַכַּשְׂדִּים
כִּי לֹא יֵלֵכוּ׃ כִּי אִם הִכִּיתֶם כָּל חֵיל נָכָה
כַּשְׂדִּים הַנִّלְחָמִים אִתְּכֶם וְנִשְׁאֲרוּ לָתֶם שָׂאר
בָם אֲנָשִׁים מְדֻקָּרִים אִישׁ בְּאֹהֳלוֹ דָּקַר
יָקוּמוּ וְשָׂרְפוּ אֶת הָעִיר הַזֹּאת
בָּאֵשׁ׃ וְהָיָה בְּהֵעָלוֹת חֵיל הַכַּשְׂדִּים עָלָה
מֵעַל יְרוּשָׁלִַם מִפְּנֵי חֵיל פַּרְעֹה׃ פָּנָה
וַיֵּצֵא יִרְמְיָהוּ מִירוּשָׁלִַם לְלֶכֶת אַרְצָה יָלַךְ
בִּנְיָמִן לַחֲלֹק מִשָּׁם בְּתוֹךְ הָעָם׃ הָעָם
וַיְהִי הוּא בְּשַׁעַר בִּנְיָמִן וְשֵׁם בַּעַל הָיָה
פְּקֻדָּת וּשְׁמוֹ יִרְאִיָּה בֶּן שֶׁלֶמְיָה בֶּן
חֲנַנְיָה וַיִּתְפֹּשׂ אֶת יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא תָּפַשׂ נָבָא
לֵאמֹר אֶל הַכַّשְׂדִּים אַתָּה נֹפֵל׃ נפל
וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ שֶׁקֶר אֵינֶנִּי נֹפֵל עַל אָמַר
הַכַּשְׂדִּים וְלֹא שָׁמַע אֵלָיו וַיִּתְפֹּשׂ
יִרְאִיָּה בְּיִרְמְיָהוּ וַיְבִאֵהוּ אֶל בוא
הַשָّרִים׃ וַיִּקְצְפוּ הַשָּׂרִים עַל שור קָצַף
יִרְמְיָהוּ וְהִכּוּ אֹתוֹ וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ בֵּית נָתַן
הָאסוּר בֵּית יְהוֹנָתָן הַסֹּפֵר כִּי אֹתוֹ אָסַר
עֲשׂוּהוּ לְבֵית הַכֶּלֶא׃ כִּי בָא יִרְמְיָהוּ עָשָׂה בוא
אֶל בֵּית הַבּוֹר וְאֶל הַחֲנִיוֹת וַיֵּשֶׁב חָנָה
שָׁם יִרְמְיָהוּ יָמִים רַבִּים׃ וַיִּשְׁלַח רָבַב
הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ וַיִּקָּחֵהוּ וַיִּשְׁאָלֵהוּ שָׁלַח לָקַח
הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ בַּסָּתֶר וַיֹּאמֶר הַיֵּשׁ שָׁאַל
דָּבָר מֵאֵת יְהוָה וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ
יֵשׁ וַיֹּאמֶר בְּיַד מֶלֶךְ בָּבֶל תִּנָּתֵן׃ נָתַן
וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ
מֶה חָטָאתִי לְךָ וְלַעֲבָדֶיךָ וְלָעָם הַזֶּה
כִּי נְתַתֶּם אֹתִי אֶל בֵּית הַכֶּלֶא׃ נָתַן
וְאַיֵּה נְבִיאֵיכֶם אֲשֶׁר נִבְּאוּ לָכֶם לֵאמֹר נָבָא בוא

לֹא יָבֹא מֶלֶךְ בָּבֶל עֲלֵיכֶם וְעַל
הָאָרֶץ הַזֹּאת׃ וְעַתָּה שְׁמַע־נָא אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ תִּפָּל־נָא תְחִנָּתִי לְפָנֶיךָ נָפַל תָּנוּ
וְאַל־תְּשִׁבֵנִי בֵּית יְהוֹנָתָן הַסֹּפֵר וְלֹא פָּנָה שוּב
אָמוּת שָׁם׃ וַיְצַוֶּה הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ מוּת צִוָּה
וַיִּפְקְדוּ אֶת יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמַّטָּרָה פָּקַד עָטַר
וְנָתֹן לוֹ כִּכַּר לֶחֶם לַיּוֹם מִחוּץ
הָאֹפִים עַד תֹּם כָּל הַלֶּחֶם מִן הָעִיר אֹפֶה תָּמַם
וַיֵּשֶׁב יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמַّטָּרָה׃ שָׁמַע

C.xxxviij. וַיִּשְׁמַע שְׁפַטְיָה בֶן מַתָּן
וּגְדַלְיָהוּ בֶּן פַּשְׁחוּר וּיוּכַל בֶּן שֶׁלֶמְיָהוּ
וּפַשְׁחוּר בֶּן מַלְכִּיָּה אֶת הַדְּבָרִים דִּבֵּר
אֲשֶׁר יִרְמְיָהוּ מְדַבֵּר אֶל כָּל הָעָם לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה הַיֹּשֵׁב בָּעִיר
הַזֹּאת יָמוּת בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדָّבֶר
וְהַיֹּצֵא אֶל הַכַּשְׂדִּים יִחְיֶה וְהָיְתָה חָיָה
לוֹ נַפְשׁוֹ לְשָׁלָל וְחָיָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה נָתוֹן תִּנָּתֵן הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד חַיִל
מֶלֶךְ בָּבֶל וּלְכָדָהּ׃ וַיֹּאמְרוּ הַשָּׂרִים אֶל הַמֶּלֶךְ יוּמַת נָא אֶת הָאִישׁ
הַזֶּה כִּי עַל כֵּן הוּא מְרַפֵּא אֶת יְדֵי
אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר לָתֵם שָׁצֹר
הַזֹּאת וְאֵת יְדֵי כָל הָעָם לְדַבֵּר
אֲלֵיהֶם כַּדְّבָרִים הָאֵלֶּה כִּי הָאִישׁ
הַזֶּה אֵינֶנּוּ דֹרֵשׁ לְשָׁלוֹם לָעָם הַזֶּה שָׁלֵם
כִּי אִם לְרָעָה׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ צוּץ
הִנֵּה הוּא בְיֶדְכֶם כִּי אֵין הַמֶּלֶךְ
יוּכָל אִתְּכֶם דָּבָר׃ וַיִּקְחוּ אֶת יִרְמְיָהוּ אֶל־לַקַּח
וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ אֶל הַבּוֹר מַלְכִּיָּהוּ בֶּן הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בַּחֲצַר הַמַّטָּרָה וַיְשַׁלְּחוּ עָטַר שָׁלַח
אֶת יִרְמְיָהוּ בַּחֲבָלִים וּבַבּוֹר אֵין
מַיִם כִּי אִם טִיט וַיִּטְבַּע יִרְמְיָהוּ טָבַע
בַּטִּיט׃ וַיִּשְׁמַע עֶבֶד מֶלֶךְ הַכּוּשִׁי שָׁמַע
אִישׁ סָרִיס וְהוּא בְּבֵית הַמֶּלֶךְ כִּי סָרִיס
נָתְנוּ אֶת יִרְמְיָהוּ אֶל הַבּוֹר וְהַמֶּלֶךְ
יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר בִּנְיָמִן׃ וַיֵּצֵא עֶבֶד מֶלֶךְ

non veniet rex babylonis super vos & super terram hanc. Nunc ergo audi obsecro domine mi rex. Valeat deprecatio mea in cõspectu tuo: & ne me remittas in domum ionathe scribe ne moriar ibi. Precepit ergo rex sedechias & vt traderetur hieremias in vestibulum carceris: & daretur ei torta quotidie panis: excepto pulmento: donec cõsumeretur oes panes de ciuitate: & mãsit hieremias in vestibulo carceris. 38.

HVdiuit autẽ sephatias filius mathan & gedelias filij phassur & iuchal filius selemie & phassur filij melchie sermones quos hieremias loquebatur ad omnẽ populũ: dicens. Hec dicit dñs. Qui ctũq; mãserit in ciuitate hac morietur gladio & fame & peste: & qui autẽ profugerit ad chaldeos viuet: & erit anima eius sospes & viuens. Hec dicit domin. Tradendo tradetur ciuitas hec in manu exercitꝰ regis babylonis & capiet eam. Et dixerũt principes regi. Rogamus vt occidatur homo iste. De industria enim dissoluit manus virorum bellantiũ qui remanserunt in ciuitate hac: & manus vniuersi populi loquens ad eos vniuersa verba hec. Siquidem homo iste non querit pacem populo huic: sed malum. Et dixit rex sedechias. Ecce ipse in manibus vestris est. Nec enim fas est vobis quicq̃ negare. Tulerũt ergo hieremiam & proiecerũt eum in lacum helchie filii amelech qui erat in vestibulo carceris & submiserũt hieremiã in fumb in lacũ in quo non erat aqua sed lutũ. Descẽdit itaq̃ hieremias in cenum. Audiuit autẽ abdemelech ethiops vir eunuchus qui erat in domo regis: q̃ misissent hieremiam in lacũ. Porro rex sedebat in porta beniamin. Et egressus est abdemelech

non veniet rex babylonis sup frã hanc. τ nũc audi iã dñe rex: cadat mia mea ou μὴ ἔλθῃ βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην. καὶ νῦν ἄκουσον δὴ κύριε βασιλεῦ, πισίτω δὴ ἔλεός μου ante faciem tuã: τ non auertas me in domũ ionathan scribe: τ non moriar ibi: τ precepit rex: τ iniecerũt eum κατὰ πρόσωπόν σου, καὶ οὐ μὴ ἀποστρέψῃς με εἰς οἶκον ἰωναθαν τοῦ γραμματέως, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνω ἐκεῖ. καὶ συνέταξεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐνεβάλοσαν αὐτὸν in domũ carceris. τ dederũt ei panem εἰς οἰκίαν τῆς φυλακῆς. καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ἄρτον vnũ in die deforis vbi panes faciũt: donec deficerẽt ἕνα τῆς ἡμέρας ἔξωθεν οὗ πίπτουσιν, ἕως ἐξέλιπον οἱ panes de ciuitate: τ sedit hieremias in atrio ἄρτοι ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐκάθισεν ἱερεμίας ἐν τῇ αὐλῇ carceris.

τῆς φυλακῆς. Ca.38.

ET audiuit saphan filius mathã: τ godolias filius Καὶ ἤκουσεν σαφὰν υἱὸς ματθὰν, καὶ γοδολίας υἱὸς paschor: τ ioachal filius selemie τ paschor filius πασχὼρ, καὶ ἰωχὰλ υἱὸς σελεμίου καὶ πασχὼρ υἱὸς melchie sermones ꝗs hieremias loq̃bat ad ppũ μελχίου τοὺς λόγους οὓς ἱερεμίας ἐλάλει πρὸς τὸν λαὸν dicens: sic dicit dñs: sedens in ciuitate λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, ὁ καθήμενος ἐν τῇ πόλει ista morietur in gladio: τ in fame τ in pestilencia. τ egrediens ad chaldeos: τα ταύτῃ ἀποθανεῖται ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν λοιμῷ. καὶ ὁ ἐκπορευόμενος πρὸς τοὺς χαλδαίους, ζήσεται. τ erit ei ala eius in lucrũ τ viuet: ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ἔυρημα καὶ ζήσεται, q: sic dicit dñs: tradita tradetur ciuitas hec in manu exercitus regis babylonis: τ capiet eam. τ dixerũt principes regi: occidatur tas homo iste: ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, παραδιδομένη παραδοθήσεται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας δυνάμεως βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ συλλήψεται αὐτήν. καὶ εἶπαν οἱ ἄρχοντες τῷ βασιλεῖ, ἀναιρεθήτω δὴ ὁ ἄνθρωπος οὗτος, q: ipse dissoluit manus homĩ bellãtium q̃ remanserunt in ciuitate hac: ὅτι ἀνὴρ οὗτος ἐκλύει τὰς χεῖρας τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμούντων τῶν καταλειπομένων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, τ manus vniuersi ppli loquẽs ad eos scõm verba ista: q: homo iste nõ diuinat pacem ppl̃o huic: sed malum. τ dixit rex sedechias: ecce ipse in manibus καὶ τὰς χεῖρας παντὸς τοῦ λαοῦ λαλῶν πρὸς αὐτοὺς κατὰ τοὺς λόγους τούτους, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ χρησμολογεῖ εἰρήνην τῷ λαῷ τούτῳ, ἀλλὰ πονηρία. τ dixit rex sedechias: ecce ipse in manib καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας, ἰδοὺ αὐτὸς ἐν χειρὶ vrũ: q: nõ potuit rex ꝗ eos: τ ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἐδύνατο ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτοὺς, καὶ tulerũt hieremiam: τ piecerũt eum in lacũ melchie filij regis q̃ erat in atrio ἔλαβον τὸν ἱερεμίαν, καὶ ἔρριψαν αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον μελχίου υἱοῦ τοῦ βασιλέως ὃς ἦν ἐν τῇ αὐλῇ τῆς carceris: τ demiserũt eũ in funib in lacũ: τ in lacu nõ erat aq̃ sed cenum: φυλακῆς, καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν ἐν σχοινίοις εἰς τὸν λάκκον, καὶ οὐκ ἦν ἐν τῷ λάκκῳ αὐτὸν ὕδωρ ἀλλὰ βόρβορος, τ erat in ceno. τ audiuit abdemelech ethiops vir eunuchus: τ erat ipse in atrio καὶ ἦν ἐν τῷ βορβόρῳ. καὶ ἤκουσεν ἀβδεμέλεχ ὁ αἰθίοψ εὐνοῦχος, καὶ ἦν αὐτὸς ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ regis: q: intecerũt hieremiã in lacũ. τ rex sedebat in porta beniamin: βασιλέως, ὅτι ἐνέβαλον τὸν ἱερεμίαν εἰς τὸν λάκκον. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκάθητο ἐν τῇ πύλῃ βενιαμείν. τ egressus est abdemelech καὶ ἐξῆλθεν ἀβδεμέλεχ

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

de domo regis: τ locutꝰ est ad re-
ἐκ τῆς οἰκίας βασιλέως, καὶ ἐλάλησεν πρὸς τὸν βα-
gem τ dixit: dñe mi rex male fecerũt
σιλέα καὶ εἶπεν, κύριέ μου βασιλεῦ ἐποιήσαν οἱ
viri illi oia q̃ fecerunt cõtra hieremi
ἄνδρες οὗτοι πάντα ἃ ἐποίησαν κατὰ τοῦ Ἱερεμί-
am pphetam: pũcientes eũ in lacum ut
ου τοῦ προφήτου ἐῤῥίψαντες αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον ἵνα
moriatur in eo a facie famis: q:
ἀποθάνῃ ἐν αὐτῷ ἀπὸ προσώπου τοῦ λιμοῦ, ὅτι
nõ sunt vitra panes i ciuitate. τ precepit
οὐκ εἰσὶν ἔτι ἄρτοι ἐν τῇ πόλει. καὶ ἐνετείλατο ὁ
rex abdemelech vicẽo: tolle tecũ
βασιλεῦς τῷ Ἀβδιμέλεχ λέγων, λάβε μετὰ σεαυ-
hinc triginta viros τ educ e-
τοῦ ἐντεῦθεν τριάκοντα ἄνδρας καὶ ἀπάγαγε αὐ-
um de lacu: vt nõ moriat. τ accepit
τὸν ἐκ τοῦ λάκκου, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ. καὶ ἔλαβεν
abdemelech homines τ itrauit in do-
Ἀβδιμέλεχ τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶ-
mũ regis ad subterranea: τ tulit inde ve-
κον βασιλέως ὡς τὸν ὑπόγαιον, καὶ ἔλαβεν ἐκεῖθεν πα-
tera rudia vestimẽta τ ãtiq̃a funiculos τ piecit ea ad
λαιὰ ῥάκη καὶ παλαιὰ χοινία, καὶ ἔρριψεν αὐτὰ πρὸς
hieremiã in lacum: τ dixit ad eum:
Ἱερεμίαν εἰς τὸν λάκκον, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν,
pone hec sub funiculis: τ fecit hie
θὲς ταῦτα ὑποκάτω τῶν χοινίων, καὶ ἐποίησεν Ἱε-
remias sic. τ traxerũt eũ in funi-
ρεμίας οὕτως. καὶ εἵλκυσαν αὐτὸν ἐν τοῖς χοινί-
culis: τ eduxerũt eũ de lacu: τ se-
οις, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν ἐκ τοῦ λάκκου, καὶ ἐκά-
dit hieremias in atrio carceris. τ
θισεν Ἱερεμίας ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς. καὶ
misit rex τ vocauit eũ
ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν
ad se in domũ tertiam q̃ in domo do-
πρὸς ἑαυτὸν εἰς οἰκίαν ἀσαλισσὰλ τὴν ἐν οἴκῳ κυ-
mini: τ dixit ei rex: iterrogabo te ver-
ρίου, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, ἐρωτήσω σε λό-
bum: τ ne abscõdas a me verbũ. τ dixit hiere
γον, καὶ μὴ κρύψῃς ἀπ᾽ ἐμοῦ ῥῆμα. καὶ εἶπεν Ἱερε-
mias regi: si ãnũctauero tibi nõ morte
μίας τῷ βασιλεῖ, ἐὰν ἀπαγγείλω σοι οὐχὶ θανάτῳ
me interficies: τ si ꝛsiliũ dedero tibi: nõ
με θανατώσῃς; καὶ ἐὰν συμβουλεύσω σοι, οὐ
audies me. τ iurauit rex ei dicẽs
μὴ ἀκούσῃς μου. καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς αὐτῷ κρυ-
vicẽo: viuit dñs q̃ fecit nobis aiam
φῇ λέγων, ζῇ κύριος ὃς ἐποίησεν ἡμῖν τὴν ψυχὴν
hanc: si occidero te τ si tradidero te
ταύτην, εἰ ἀποκτενῶ σε καὶ εἰ παραδώσω σε
in manus holm istoꝝ q̃ q̃runt
εἰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων τούτων τῶν ζητούντων
aiam tuã. τ dixit ei hieremias: sic
τὴν ψυχήν σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἱερεμίας, οὕτως
dixit dñs exercituũ deꝰ israel: si egre
εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἐὰν ἐξελ-
diẽo egressꝰ fuerij ad duces regis babylonis: vi
θὼν ἐξέλθῃς πρὸς ἡγεμόνας βασιλέως Βαβυλῶνος, ζή-
uet aia tua. τ ciuitas hec nõ
σεται ἡ ψυχή σου. καὶ ἡ πόλις αὕτη οὐ μὴ ...

Trãsla.B.Vie.

ᵃde domoᶜregis:ᶠ& locu-
tus estᶠadᵃregem ...
ᵇdicens.ᶜDomine miᵇrex
ᶜmale fecerutᶠviri ...
ᵃistiᶠoiaᵃquecũq̃ᶠperpe
trarutᵐcontra hieremiã
ᵐprophetam:ᵃmittentes
eumᶠin ...
ᵃlacumᶠvt moriaturᵃibi
ᶠfame. ...
ᵃNon suntᶠeniᵐpanesᶜvi-
traᵇin ciuitate.ᶜPrecepit
itaq̃ᶠrexᵇabdemelech
ᵃethiopiᶠdicens. ...
ᵐTolleᵃtecumᵃhincᵇtri-
gintaᵃviros: ...
ᶠ& leuaᶠhieremiamᵃpro-
phetamᶜdeᶠlacu ...
ᶠanteq̃ᵃmoriatur.ᵇAstũ-
ptis ergoᶜabdemelech ...
ᵃsecũᶠvirisᵇingressus est
ᶠdomumᵃregis que erat
ᵐsubᵃcellarioᵃ& tulitᵇide
ᵃveteres pannos ...
ᵃ& antiq̃ vestimẽtaᶠq̃ cõ-
putruerãt: & ᵃsubmisit ea
ᶠadᶠhieremiamᶠinᵃlacum
ᵇper funiculos. ...
ᶜDixitq̃ᵇabdemelechᶠe-
thiopsᵃadᵇhieremiã pro-
phetã.ᶠPoneᶠveteres pan
nos & hecᵐscissaᵃ& putri
daᵃsubᵇcubitoᵃmanuum
tuarum & ᶠsuperᵃ funes.
ᶠFecit ergoᵃhieremiasᶠsic.
ᶠEt extraxerũtᵃhieremiã
ᵇfunibus:ᶜ& eduxerũtᵇeũ
ᶜdeᶠlacu.ᶠ Mansit autem
ᵇhieremiasᶠin vestibulo
ᵃcarceris.ᶠEt misit ...
ᵐrexᵃsedechiasᵃ& tulit
ᵃadᶠseᵃhieremiam ...
ᶠprophetamᶠadᵃostium
ᶠtertium ...
ᶠquod eratᶠin domoᵃdñi.
ᵇEt dixitᶜrexᵇad ...
ᶠhieremiam.ᶠInterrogo
ᵃegoᵇteᶠsermonemᵃne ...
ᶠabscõdasᵐaᵃmeᵃaliquid.
ᵃDixit aũtᵇhieremiasᵃad
ᶠsedechiam.ᵃSiᶠannuncia
uero ᵃtibiᶠ:ᵃnunquid non
ᶠinterficies me:ᵃEt siᵇcon
silitũ dedero tibiᶠ:ᶜnonᶜme
ᵇaudies.ᶠIurauit ergoᵃrex
ᵇsedechias ...
ᵃhieremie ᶠclamᵐdicens.
ᵃViuitᵃdominusᵇqui ...
ᵃfecitᶠnobisᶠaiamᵃhanc:
ᵃsi ...
ᶠoccidero teᶠ& siᵃtradide
ro teᵇin manusᶜvirorum
ᵇistorumᶜquiᶠquerũtᵇani
mam tuam. ...
ᶠEt dixitᵃhieremiasᶠadᵐse
dechiam.ᵃHecᵃdicit ...
ᵇdominusᶠexercituũᵃde-
usᶠisrael. ...
ᵃSiᶠprofectusᶠexerisᶠad
ᵃprincipesᵇregisᶜbabylo-
nis:ᵇviuetᶠanima tuaᶠ& ci
uitasᵃhecᵇnon ...

Tex.heb.hiere.xxxviij.Prãtiua.heb.

דבר מִבֵּית הַמֶּלֶךְ׃ וַיְדַבֵּר אֶל הַמֶּלֶךְ׃
רוץ לֵאמֹר׃ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הֵרֵעוּ הָאֲנָשִׁים
עשה הָאֵלֶּה אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשׂוּ לִירְמְיָהוּ
נבא הַנָּבִיא אֶת אֲשֶׁר הִשְׁלִיכוּ אֶל
מות פָּנָה הַבּוֹר וַיָּמָת תַּחְתָּיו מִפְּנֵי הָרָעָב
כי אֵין לֶחֶם עוֹד בָּעִיר׃ וַיְצַוֶּה
צוה הַמֶּלֶךְ אֶת עֶבֶד מֶלֶךְ הַכּוּשִׁי לֵאמֹר
לקח קַח בְּיָדְךָ מִזֶּה שְׁלֹשִׁים אֲנָשִׁים
עלה וְהַעֲלִיתָ אֶת יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא מִן הַבּוֹר
לבל בְּטֶרֶם יָמוּת׃ וַיִּקַּח עֶבֶד מֶלֶךְ אֶת
בוא הָאֲנָשִׁים בְּיָדוֹ וַיָּבֹא בֵּית הַמֶּלֶךְ
אצר אֶל תַּחַת הָאוֹצָר וַיִּקַּח מִשָּׁם בְּלוּיֵ
שלח הַסְּחָבוֹת וּבְלוּיֵ מְלָחִים וַיְשַׁלְּחֵם
אל אֶל יִרְמְיָהוּ אֶל הַבּוֹר בַּחֲבָלִים׃
אמר וַיֹּאמֶר עֶבֶד מֶלֶךְ הַכּוּשִׁי אֶל יִרְמְיָהוּ
שים שִׂים נָא בְּלוּאֵי הַסְּחָבוֹת וְהַמְּלָחִים
תחת תַּחַת אַצִּלוֹת יָדֶיךָ מִתַּחַת לַחֲבָלִים
עשה וַיַּעַשׂ יִרְמְיָהוּ כֵּן׃ וַיִּמְשְׁכוּ אֶת יִרְמְיָהוּ
עלה בַּחֲבָלִים וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ מִן הַבּוֹר וַיֵּשֶׁב
נטר יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמַّטָּרָה׃ וַיִּשְׁלַח
שלח הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ וַיִּקַּח אֶת יִרְמְיָהוּ
בוא שלש הַנָּבִיא אֵלָיו אֶל הַבּוֹא הַשְّלִישִׁי
אשר אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל
שאל יִרְמְיָהוּ שָׁאֵל אֲנִי אֹתְךָ דָּבָר אַל
כחד תְּכַחֵד מִמֶּנִּי דָּבָר׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל
נגד מות צִדְקִיָּהוּ כִּי אַגִּיד לְךָ הֲלוֹא הָמֵת
שמע תִּמְיתֵנִי וְכִי אִיעָצְךָ לֹא תִשְׁמַע
שמע אֵלַי׃ וַיִּשָּׁבַע הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶל
סתר יִרְמְיָהוּ בַּסֵּתֶר לֵאמֹר חַי יְהוָה אֲשֶׁר
זאת עָשָׂה לָנוּ אֶת הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת אִם
מות לֹא אֲמִיתְךָ וְאִם אֶתֶּנְךָ בְּיַד הָאֲנָשִׁים
בקש הָאֵלֶּה אֲשֶׁר מְבַקְּשִׁים אֶת נַפְשֶׁךָ׃
אמר וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל צִדְקִיָּהוּ כֹּה אָמַר
צבא יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
יצא אִם יָצוֹא תֵצֵא אֶל שָׂרֵי מֶלֶךְ בָּבֶל
חיה וְחָיְתָה נַפְשֶׁךָ וְהָעִיר הַזֹּאת לֹא

תִּשָּׂרֵף בָּאֵשׁ וְחָיִתָה אַתָּה וּבֵיתֶךָ׃ שָׂרַף
וְאִם לֹא תֵצֵא אֶל שָׂרֵי מֶלֶךְ בָּבֶל יָצָא
וְנִתְּנָה הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד הַכַּשְׂדִּים
וּשְׂרָפוּהָ בָּאֵשׁ וְאַתָּה לֹא תִמָּלֵט מָלַט
מִיָּדָם׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶל
יִרְמְיָהוּ אֲנִי דֹאֵג אֶת הַיְּהוּדִים יָדַע
אֲשֶׁר נָפְלוּ אֶל הַכַּשְׂדִּים פֶּן יִתְּנוּ נָתַן
אֹתִי בְּיָדָם וְהִתְעַלְּלוּ בִי׃ וַיֹּאמֶר עָלַל
יִרְמְיָהוּ לֹא יִתֵּנוּ שְׁמַע נָא בְּקוֹל
יְהוָה אֲשֶׁר אֲנִי דֹבֵר אֵלֶיךָ וְיִיטַב
לְךָ וּתְחִי נַפְשֶׁךָ׃ וְאִם מָאֵן אַתָּה חָיָה
לָצֵאת זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר הִרְאָנִי יְהוָה׃ יָצָא רָאָה
וְהִנֵּה כָל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ בְּבֵית נָשָׁה שָׁאַר
מֶלֶךְ יְהוּדָה מוֹצָאוֹת אֶל שָׂרֵי מֶלֶךְ יָצָא שׂוּר
בָּבֶל וְהֵנָּה אֹמְרוֹת הִסִּיתוּךָ וְיָכְלוּ סִית
לְךָ אַנְשֵׁי שְׁלֹמֶךָ הָטִבְעוּ בַּבֹּץ טָבַע
רַגְלֶךָ נָסֹגוּ אָחוֹר׃ וְאֵת כָּל נָשֶׁיךָ אָחַר
וְאֶת בָּנֶיךָ מוֹצִאִים אֶל הַכַּשְׂדִּים יָצָא
וְאַתָּה לֹא תִמָּלֵט מִיָּדָם כִּי בְיַד מֶלֶךְ מָלַט
בָבֶל תִּתָּפֵשׂ וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת תָּפַשׂ
תִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ׃ וַיֹּאמֶר צִדְקִיָּהוּ אֶל שָׂרַף אָמַר
יִרְמְיָהוּ אִישׁ אַל יֵדַע בַּדְּבָרִים
הָאֵלֶּה וְלֹא תָמוּת׃ וְכִי יִשְׁמְעוּ שָׁמַע מוּת
הַשָּׂרִים כִּי דִבַּרְתִּי אִתָּךְ וּבָאוּ אֵלֶיךָ שׂוּר בּוֹא
וְאָמְרוּ אֵלֶיךָ הַגִّידָה נָא לָנוּ מַה נָּגַד
דִּבַּרְתָּ אֶל הַמֶּלֶךְ אַל תְּכַחֵד מִמֶּנּוּ כָּחַד
וְלֹא נָמִיתֶךָ וּמַה דִּבֶּר אֵלֶיךָ הַמֶּלֶךְ׃ מוּת
וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם מַפִּיל אֲנִי תְחִנָּתִי נָפַל חָנַן
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ לְבִלְתִּי הַשִּׁיבֵנִי בֵּית פָּנָה שׁוּב
יְהוֹנָתָן לָמוּת שָׁם׃ וַיָּבֹאוּ כָל הַשָּׂרִים בּוֹא
אֶל יִרְמְיָהוּ וַיִּשְׁאֲלוּ אֹתוֹ וַיַּגֵּד לָהֶם שָׁאַל נָגַד
כְּכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוָּה
הַמֶּלֶךְ וַיֶּחֱרְשׁוּ מִמֶּנּוּ כִּי לֹא נִשְׁמַע חָרַשׁ שָׁמַע
הַדָּבָר׃ וַיֵּשֶׁב יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמַّטָּרָה יָשַׁב נָטַר
עַד יוֹם אֲשֶׁר נִלְכְּדָה יְרוּשָׁלִַם וַיְהִי
כַּאֲשֶׁר נִלְכְּדָה יְרוּשָׁלִַם׃ לָכַד

succendetur igni & saluꝰ
eris tu & domus tua. ○○
Si autē nonꝰ exteris ad
principes regis babylo
nis: tradetur ciuitas hec
in manus chaldeorum:
& succendent eam igni:
& tu non effugies ○○○○○
de manu eorũ. Et dixit
rex sedechias ad ○○○○○○
hieremiam. Sollicitus
sum propter iudeos ○○
quꝰ trãsfugerũt ad chal
deos ne forte tradar ○○○
in manus eorum: & illu
dant mihi. Respondit aũt
hieremias & dixit ei Nõ
te tradent. Audi queso
vocem dñi quam ego
loquor ad te: & bene ○○
tibi erit: & viuet anima
tua: qꝫ si nolueris ○○○○○
egredi: iste est sermo
quē ostendit mihi dñs.
Ecce oēs mulieres que
remanserunt in domo
regis iuda: educentur
ad principes regis ○○○○
babylonis & ipse dicent.
Seduxerunt te: & preua
luerũt aduersum te viri
pacifici tui: demerserũt
in ceno & in lubrico pe
des tuos: & recesserũt a
te. Et oēs vxores tue &
filii tui educētur ad chal
deos: & nõ effugies ma
nus eorꝫ: sed in manu re
gis babylonis capieris:
& ciuitatem hanc ○○○○○
comburet igni. Dixit er
go sedechias ad ○○○○○○○
hieremiã. Nullus sciet
verba ○○○○○○○○○○○○○○○
hec: & non morieris.
Si autem audierint ○○○○
principes qa locutꝰ sum
tecũ: & venerint ad te:
& dixerint tibi: indica
nobis quid ○○○○○○○○○○○
locutus sis cum rege ne
celes ○○○○○○○○○○○○○○○
& non te interficiemus:
& qd locutꝰ est tecũ rex:
dices ad eos. Prostraui
ego preces meas ○○○○○
coram rege ne me re
duci iuberet in domum
ionathã & ibi morerer.
Venerũt ergo oēs prin
cipes ad hieremiã & in
terrogauerũt eũ. Et lo
cutꝰ est eis iuxta omnia
verba que precepit ei
rex. Et cessauerunt ab
eo. Nihil enim fuerat audi
tũ. Mansit vero hieremi
as in vestibulo carceris
vsqꝫ ad diem quo capta
est hierusalẽ. Et factũ est
vt caperetur hierusalẽ.

59.

succendetur in igne: τ viuet tu τ domꝰ tua. τ
κατακαυθήσεται ἐν πυρί, καὶ ἔσῃ σὺ καὶ ἡ οἰκία σου. καὶ
si nõ exieris: tradetur ciuitas hec in manus
ἐὰν μὴ ἐξέλθῃς, παραδοθήσεται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας τῶν
chaldeorꝫ: τ succendent eam in igne: τ tu nõ
χαλδαίων, καὶ καύσουσιν αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ σὺ οὐ
saluaberis de manibus eorꝫ. τ dixit rex
μὴ σωθῇς ἐκ χειρῶν αὐτῶν. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
hieremie: ego sollicitudinẽ hẽo iudeorꝫ q̃ fuge
τῷ ἱερεμίᾳ, ἐγὼ λόγον ἔχω τῶν ἰουδαίων τῶν πεφυ
runt ad chaldeos ne dent me in manus
γότων πρὸς τοὺς χαλδαίους μὴ δώσῃ με εἰς χεῖρας
eorꝫ τ illudant mihi. τ ait hieremias:
αὐτῶν καὶ καταμωκήσονταί μου. καὶ εἶπεν ἱερεμίας,
non tradent te: audi vbũ dñi qd ego
οὐ μὴ παραδῶσί σε, ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου ὃν ἐγὼ
dico ad te: τ melius erit tibi τ viuet ani
λέγω πρὸς σέ, καὶ βέλτιον ἔσται σοι καὶ ζήσεται ἡ ψυ
ma tua: τ si nõ voluerꝰ tu egredi: iste sermo quẽ
χή σου, καὶ εἰ μὴ θέλεις σὺ ἐξελθεῖν, οὗτος ὁ λόγος ὃν
ostendit mihi dñs. ecce oēs mulieres q̃ relicte
ἐδείξέν μοι κύριος. ἰδοὺ πᾶσαι γυναῖκες αἱ καταλειφ
sunt in domo regis iuda: educte sunt ad re
θεῖσαι ἐν οἰκίᾳ βασιλέως ἰούδα, ἐξήγοντο πρὸς βα
gem babylonis. τ Iste dixerũt: seduxerũt te: τ
σιλέα βαβυλῶνος. καὶ οὗτοι ἔλεγον, ἠπάτησάν σε, καὶ
ꝑualuerunt aduersũ te viri pacifici tui: τ ꝑualebunt
ἠδυνάσθησάν σοι ἄνδρες εἰρηνικοί σου, καὶ κατισχύσου
in lubrico pedes tuos: recesserũt a te:
σιν ἐν ὀλισθήμασιν πόδας σου, ἀπέστρεψαν ἀπὸ σοῦ,
τ vxores tuas τ filios tuos educent
καὶ τὰς γυναῖκάς σου καὶ τὰ τέκνα σου ἐξάξουσιν
ad chaldeos: τ tu nõ saluaberis: qꝫ in ma
πρὸς τοὺς χαλδαίους, καὶ σὺ οὐ μὴ σωθῇς, ὅτι ἐν χει
nu regis babylonis capieris: τ ciuitas hec
ρὶ βασιλέως βαβυλῶνος συλληφθήσῃ, καὶ ἡ πόλις αὕτη
comburetur. τ dixit sedechias ad hiere
κατακαυθήσεται. καὶ εἶπεν ὁ σεδεκίας πρὸς τὸν ἱερε
miã: homo nõ sciat de verbis istis:
μίαν, ἄνθρωπος μὴ γνώτω ἐκ τῶν λόγων τούτων,
τ tu non morieris. τ si audierit ꝑcipes
καὶ σὺ οὐ μὴ ἀποθάνῃς. καὶ ἐὰν ἀκούσωσιν οἱ ἄρχοντες
qꝫ loquutꝰ sũ tibi: τ venerit ad te: τ dixerint
ὅτι ἐλάλησά σοι, καὶ ἔλθωσιν πρὸς σέ, καὶ εἴπωσιν
tibi: nuncia nobis qd locutꝰ es ad regem:
σοι, ἀπάγγειλον ἡμῖν τί ἐλάλησας πρὸς τὸν βασιλέα,
ne celes a nobis τ non interficiemꝰ te: τ qd locu
μὴ κρύψῃς ἀφ᾽ ἡμῶν καὶ οὐ μὴ ἀπολωμέν σε, καὶ τί ἐλά
tusꝰ es ad te rex. τ dices illis: ꝑsto
λησεν πρὸς σὲ ὁ βασιλεύς. καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, ἱκέτευ
ego meam meã ante oculos regis vt
ἐγὼ τὸν ἔλεός μου κατ᾽ ὀφθαλμοὺς τοῦ βασιλέως πρὸς
non reducat me in domũ ionathan et moriar
τὸ μὴ ἀποστρέψαι με εἰς οἰκίαν ἰωνάθαν ἀποθανοῦμαι
illic. τ venerũt oēs ꝑcipes ad hieremiã τ
ἐκεῖ. καὶ ἦλθον πάντες οἱ ἄρχοντες πρὸς ἱερεμίαν καὶ
interrogauerũt eum. τ nũciauit eis sicũ om
ἐπηρώτησαν αὐτόν. καὶ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς κατὰ πάν
nia verba ista q̃ ꝑcepit illi rex.
τας τοὺς λόγους τούτους οὓς ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ βα
τ tacuerũt: qꝫ nõ audiẽdũ verbũ.
σιλεύς. καὶ ἀπεσιώπησαν, ὅτι οὐκ ἠκούσθη ὁ λόγος.
τ sedit hieremias in atrio carceris vsq̃ ad
καὶ ἐκάθισε ἱερεμίας ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς ἕως
diem q̃ capta est hierusalem.
τῆς ἡμέρας ἣν συνελήφθη ἱερουσαλήμ. Ca.39.

○○○○○○○○○○○○○○○

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

A Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐννάτῳ τοῦ σεδε-
chie regis iuda in mense decimo: ve-
νίου βασιλέως ἰουδὰ ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, πα-
nit nabuchodonosor rex babylonis &
ἐγένετο ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς βαβυλῶνος καὶ
omnis exercitus eius ad hierusalem: & obsi-
πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπολι-
debãt eã. & in vndecimo anno sede
όρκουν αὐτήν. καὶ ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τοῦ σεδε-
chie in mense quarto nona mensis: diru-
νίου ἐν τῷ μηνὶ τῷ τετάρτῳ ἐννάτῃ τοῦ μηνὸς, ἐρρή-
ta est ciuitas. & ingressi sũt oes duces re
γνυ ἡ πόλις. καὶ εἰσῆλθον πάντες οἱ ἡγούμενοι βα-
gis babylonis & sederũt in porta me
σιλέως βαβυλῶνος καὶ ἐκάθισαν ἐν τῇ πύλῃ τῇ μέ-
dia nergel sarasar samagar & nabusarsa
σῃ νηργὴλ σαρασὰρ σαμαγὰρ καὶ ναβουσαρσα-
chi & nabusareo & nergel: sarasar raba-
χὶμ καὶ ναβουσάρης καὶ νηργήλ, σαρασὰρ ῥαβα-
mag: & reliqui duces regis ba-
μάγ, καὶ οἱ κατάλοιποι ἡγούμενοι βασιλέως βα-
bylonis. & factũ est vt vidit eos sedechias rex
βυλῶνος. καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν αὐτοὺς σεδεκίας βα-
iuda: & oes viri bellatores: &
σιλεὺς ἰουδὰ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες πολεμισταὶ, καὶ
fugerũt & exierũt nocte de ciuitate per
ἔφυγον καὶ ἐξῆλθον νυκτὸς ἐκ τῆς πόλεως κατὰ τὴν
viam horti regis p portã p medium
ὁδὸν κήπου τοῦ βασιλέως διὰ τὴν πύλην ἀναμέσον
B muri & antemuralis. & exierũt
τοῦ τείχους καὶ τοῦ προτειχίσματος. καὶ ἐξῆλθον
per viã cãpestrẽ: & pſecuti est exercitus chal-
διὰ τὴν ὁδὸν ἀραβά, καὶ κατεδίωξεν ἡ δύναμις τῶν χαλ-
deorũ post eos: & cõprehenderũt sedechiam in
δαίων ὀπίσω αὐτῶν, καὶ συνέλαβον τὸν σεδεκίαν ἐν τῷ
trãs hierichũ & duxerũt eũ ad nabuchodonosor
πέρας ἰερειχὼ καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς ναβουχοδονόσορ
regem babylonis q̃ in reblatha q̃ in terra emath. &
G βασιλέα βαβυλῶνος εἰς ῥεβλάθα τὴν ἐν τῇ γῇ ἀμάθ. καὶ
locutus est ei ibi cũ iudicio. & iugulauit rex
ἐλάλησεν αὐτῷ μετὰ κρίσεως. καὶ ἔσφαξεν ὁ βασιλεὺς
babylonis filios sedechie in reblatha ante ocu
βαβυλῶνος τοὺς υἱοὺς σεδεκίου ἐν ῥεβλάθα κατ' ὀφ-
los eius: & oes principes iuda iugulauit:
θαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας ἰουδὰ ἔσφαξεν,
& oculos sedechie excecauit. & vinxit
& τοὺς ὀφθαλμοὺς σεδεκίου ἐξετύφλωσεν. καὶ ἔδησεν
eum in cõpedib: & duxit eũ in babylonẽ. &
αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα. καὶ
domũ regis & domos ppli cõbusse
τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως καὶ τοὺς οἴκους τοῦ λαοῦ ἐνέπρη-
rũt chaldei in igne: & murũ hierusalẽ subuer
σαν οἱ χαλδαῖοι πυρί, καὶ τὸν τεῖχος ἱερουσαλὴμ κατέ-
terũt & residuũ ppli & relictos in
λυσαν καὶ τὸ περιλοιπὸν τοῦ λαοῦ καὶ τοὺς καταλειφθέντας ἐν
ciuitate & cadentes q̃ ceciderũt ad
C τῇ πόλει καὶ τοὺς ἐμπεσόντας οἱ ἐνέπεσαν πρὸς τὸν
regem babylonis. & reliquũ ppli &
βασιλέα βαβυλῶνος. καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ λαοῦ καὶ τοὺς
relictos trãslulit nabuzardan pncepo coq̃
καταλειφθέντας μετῆρεν ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος
in babylonem. & ex pauperibus ppli q̃b nõ erat q̃d
εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἐκ τῶν πενήτων τοῦ λαοῦ οἷς οὐκ ἦν οὐ-
quã: reliquit nabuzardan pncepo coq̃ in trãsla-
δέν, κατέλιπεν ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος ἐν γῇ ἰου-
tis, & dedit eis vineas & agros in die
δὰ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀμπελῶνας καὶ ἀγροὺς ἐν τῇ ἡμέ-
illa. & pcepit nabuchodonosor rex
ρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ἐνετείλατο ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς
babylonis pro hieremia manu nabuzardan
βαβυλῶνος ὑπὲρ τοῦ ἱερεμίου ἐν χειρὶ ναβουζαρδὰν τοῦ

Trãsla.B.Vie.

H Anno nono sedechie regis iuda mense decimo venit nabuchodonosor rex babylonis & omnis exercitus eius ad hierusalẽ & obsidebãt eã. Vndecimo autẽ anno sedechie mense quarto nona mensis: aperta est ciuitas: & ingressi sunt oes principes regis babylonis & sederũt in porta media: neregel sereser semegar nabusar sachim rapsaces neregel sereser rebmag et omnes reliqui principes regis babylonis. Cumq; vidisset eos sedechias rex iuda & omnes viri bellatores: fugerũt et egressi sunt nocte de ciuitate p viã horti regis et per portã que erat inter duos muros: & egressi sunt ad viã deserti. Persecutꝰ est aũt eos exercitꝰ chaldeorũ: et cõprehenderũt sedechiã in cãpo solitudinis hierichontine: & captũ adduxerũt ad nabuchodonosor regẽ babylonis in reblata q̃ est in terra emath: & locutus est ad eum iudicia. Et occidit rex babylonis filios sedechie in reblata in oculis eius et omnes nobiles iuda occidit rex babylonis. Oculos quoq; sedechie eruit: & vinxit eum cõpedibus vt duceretur eo in babylonẽ. Domum quoq; regis et domum vulgi succenderunt chaldei igni: et murũ hierusalẽ subuerterunt. Et reliquias populi que remanserãt in ciuitate: et profugos qui transfugerant ad eum et supfluos vulgi qui remãserãt trãslulit nabuzardã magister militũ in babylonẽ: & de plebe pauperum qui nihil penitus habebant: dimisit nabuzardã magister militie in terra iuda: et dedit eis vineas & cisternas in die illa. Preceperat autem nabuchodonosor rex babylonis de hieremia: nabuzardan

Tex.he.biere.xxxix.Pũtiua.heb.

Ca.xxxix.

בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית לְצִדְקִיָּהוּ
תְּשַׁע
מֶלֶךְ יְהוּדָה בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בָּא
עָשָׂר בֹּא
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וְכָל חֵילוֹ
אֶל יְרוּשָׁלִַם וַיָּצֻרוּ עָלֶיהָ בַּעֲשִׂתִּי
צוּר
עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְצִדְקִיָּהוּ בַּחֹדֶשׁ
הָרְבִיעִי בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ הָבְקְעָה
רְבַע בְּתֵשַׁע
הָעִיר: וַיָּבֹאוּ כָל שָׂרֵי מֶלֶךְ בָּבֶל
בֹּא שׁוּר
וַיֵּשְׁבוּ בְּשַׁעַר הַתָּוֶךְ נֵרְגַל שַׂרְאֶצֶר
סַמְגַּר נְבוֹ שַׁר סְכִים רַב סָרִיס
נֵרְגַל שַׂרְאֶצֶר רַב מָג וְכָל שְׁאָרִית
שָׂרֵי מֶלֶךְ בָּבֶל: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
הָיָה
רָאָם צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְכָל
רָאָה
אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וַיִּבְרְחוּ וַיֵּצְאוּ
בָּרַח לָיְלָה מִן הָעִיר דֶּרֶךְ גַּן הַמֶּלֶךְ בְּשַׁעַר
בֵּין הַחֹמֹתַיִם וַיֵּצֵא דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה:
חָמָה
וַיִּרְדְּפוּ חֵיל כַּשְׂדִּים אַחֲרֵיהֶם
רָדַף
וַיַּשִּׂיגוּ אֶת צִדְקִיָּהוּ בְּעַרְבוֹת יְרִיחוֹ
נָשַׂג
וַיִּקְחוּ אֹתוֹ וַיַּעֲלֻהוּ אֶל נְבוּכַדְרֶאצַּר
עָלָה
מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה בְּאֶרֶץ חֲמָת
דִּבֵּר שָׁפָט
וַיְדַבֵּר אִתּוֹ מִשְׁפָּטִים: וַיִּשְׁחַט
שָׁחַט
מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת בְּנֵי צִדְקִיָּהוּ בְּרִבְלָה
תָּוֶךְ
לְעֵינָיו וְאֶת כָּל חֹרֵי יְהוּדָה
שָׁחַט מֶלֶךְ בָּבֶל: וְאֶת עֵינֵי צִדְקִיָּהוּ
אָסַר בֹּא
עִוֵּר וַיַּאַסְרֵהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם לְהֹבִיא
אֹתוֹ בָבֶלָה: וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת
בַּיִת הָעָם שָׂרְפוּ הַכַּשְׂדִּים בָּאֵשׁ
חָמָה
וְאֶת חֹמוֹת יְרוּשָׁלִַם נָתָצוּ: וְאֶת
שָׁאַר
יֶתֶר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר וְאֶת
הַנֹּפְלִים אֲשֶׁר נָפְלוּ עָלָיו וְאֶת
גָּלָה
יֶתֶר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים הֶגְלָה נְבוּזַרְאֲדָן
רַב טַבָּחִים בָּבֶלָה: וּמִן הָעָם הַדַּלִּים
מְאֹם שָׁאַר
אֲשֶׁר אֵין לָהֶם מְאוּמָה הִשְׁאִיר
נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים בְּאֶרֶץ יְהוּדָה
נָתַן
וַיִּתֵּן לָהֶם כְּרָמִים וּיוּגִים בַּיּוֹם
צִוָּה
הַהוּא: וַיְצַו נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל עַל יִרְמְיָהוּ בְּיַד נְבוּזַרְאֲדָן

רַב טַבָּחִים לֵאמֹר׃ קָחֵהוּ וְעֵינֶיךָ לָךְ
שִׂים עָלָיו וְאַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה שוּם עָשָׂה
רָע כִּי אִם כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אֵלֶיךָ רוּעַ דִּבֵּר
כֵּן עֲשֵׂה עִמּוֹ׃ וַיְשַׁלַּח נְבוּזַרְאֲדָן רַב שָׁלַח
טַבָּחִים וּנְבוּשַׁזְבָּן רַב סָרִיס וְנֵרְגַל סָרִיס
שַׂרְאֶצֶר רַב מָג וְכָל רַבֵּי מֶלֶךְ בָּבֶל׃
וַיְשַׁלְּחוּ וַיִּקְחוּ אֶת יִרְמְיָהוּ מִחֲצַר לָקַח
הַמַּטָּרָה וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ אֶל גְּדַלְיָהוּ נָתַן
בֶּן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן לְהוֹצִיאֵהוּ יָצָא
אֶל הַבָּיִת וַיֵּשֶׁב בְּתוֹךְ הָעָם׃ וְאֶל
יִרְמְיָהוּ הָיָה דְבַר יְהוָה בְּהִיוֹתוֹ עָצוּר הָיָה עָצַר
בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה לֵאמֹר׃ הָלוֹךְ הָלַךְ
וְאָמַרְתָּ לְעֶבֶד מֶלֶךְ הַכּוּשִׁי לֵאמֹר
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
הִנְנִי מֵבִיא אֶת דְּבָרַי אֶל הָעִיר הַזֹּאת בּוֹא
לְרָעָה וְלֹא לְטוֹבָה וְהָיוּ לְפָנֶיךָ רוּעַ הָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא׃ וְהַצִּלְתִּיךָ בַּיּוֹם הַהוּא פָּנָה
נְאֻם יְהוָה וְלֹא תִנָּתֵן בְּיַד הָאֲנָשִׁים נָצַל
אֲשֶׁר אַתָּה יָגוֹר מִפְּנֵיהֶם׃ כִּי מַלֵּט נָתַן
אֲמַלֶּטְךָ וּבַחֶרֶב לֹא תִפֹּל וְהָיְתָה מָלַט
לְךָ נַפְשְׁךָ לְשָׁלָל כִּי בָטַחְתָּ בִּי נָפַל הָיָה
נְאֻם יְהוָה׃

Cap.xl. הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת
יְהוָה אַחַר שַׁלַּח אֹתוֹ נְבוּזַרְאֲדָן
רַב טַבָּחִים מִן הָרָמָה בְּקַחְתּוֹ אֹתוֹ לָקַח
וְהוּא אָסוּר בָּאזִקִּים בְּתוֹךְ כָּל אָסַר זָקַק
גָּלוּת יְרוּשָׁלַם וִיהוּדָה הַמֻּגְלִים גָּלָה
בָּבֶלָה׃ וַיִּקַּח רַב טַבָּחִים לִירְמְיָהוּ לָקַח
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דִּבֶּר אֶת
הָרָעָה הַזֹּאת אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ וַיָּבֵא רוּעַ קוּם
וַיַּעַשׂ יְהוָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר כִּי חָטָאתֶם בּוֹא עָשָׂה
לַיהוָה וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלוֹ וְהָיָה
לָכֶם הַדָּבָר הַזֶּה׃ וְעַתָּה הִנֵּה הִנֵּה
פִּתַּחְתִּיךָ הַיּוֹם מִן הָאֲזִקִּים אֲשֶׁר עַל
יָדֶיךָ אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ לָבוֹא אִתִּי
בָּבֶלָה בֹּא וְאָשִׂים אֶת עֵינִי עָלֶיךָ וְאִם שוּם

magistro militū dicens. Tolle illum: & pone super eum oculos tuos: nihilq; ei mali facias: sed vt voluerit sic facias ei. Misit quoq; nabuzardan princeps militie & nabu et sesban et rapsaces & neregel & sereser & rebmag: et oēs optimates regis babylonis miserunt & tulerunt hieremiā de vestibulo carceris: & tradiderūt cum godolie filio aicham filii saphā: vt intraret in domum & habitaret in populo. Ad hieremiā aūt factus fuerat sermo dñi cū clausus esset in vestibulo carceris dicens. Vade et dic abdemelech ethiopi: dicens. Hec dicit dominus exercituum deus israel. Ecce ego inducā sermones meos sup ciuitatem hanc in malū et non in bonū: & erunt in cōspectu tuo in die illa: & liberabo te in die illa: ait dominus. Et nō traderis in manus virorum quos tu formidas: sed eruens liberabo te & gladio nō cades: sed erit tibi anima tua in salutē: quia in me habuisti fiduciam: ait dñs. 40.

SErmo qui factus est ad hieremiam a domino postq̄ dimissus est a nabuzardan magistro militie de rama: quando tulit eum vinctum cathenis in medio omnium qui migrabant de hierusalē et iuda: & ducebantur in babylonē. Tollens ergo princeps militie hieremiā dixit ad eum. Dñs deus tuus locutus est malū super locum istū: & adduxit & fecit dñs sicut locutus est quia peccastis domino & non audistis vocem eius: & factus est vobis sermo hic. Nunc ergo ecce solui te hodie de cathenis que sunt in manibus tuis. Si placet tibi vt venias mecum in babylonē: veni & ponā oculos meos sup te. Si āt

principio cophi vicēo: accipe eū & pone oculos tuos sup ipm: & ne faciaos ei quicq̄ malū: sed sicut locutus fuerit ad te sic facies ei. & misit nabuzardam princeps cophinorū eius. & ἀπέστειλε ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος & nabusezban & rapsares & nergel & sarasar & rabmag & oēs duces regis babylonis. & miserunt & accepeū hieremiā de atrio carceris: & dederūt eum godolie filio achicā filii saphan: & edūxerūt eū & sedere fecerūt in medio ppli. & ἤγαγον αὐτὸν καὶ ἐκάθισαν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ. καὶ ad hieremiā factus est sermo dñi in atrio carceris dicens: vade & dic ad abdemelech ethiopē dicens: sic dixit dñs exercituum deus israel: ecce ego induco sermones meos sup ciuitatem hanc in mala & nō in bona: & erūt coram te in die illa: & saluabo te in die illa ait dñs & nō dabo te in manus hoīm q̄s tu times a facie eorū. q; saluando saluabo te & in gladio nō cades. & erit aīa tua in lucrum q; cōfidisti in me ait dñs. ἐμοὶ φησὶν κύριος. Cap.40.

SErmo q factus est ad hieremiā a domino postea postq̄ misit eū nabuzardan princeps cophinorū de rama qū cepit eū in cōpedibus in medio trāsmigrātiū iuda ductorum in babylonem. & tulit eum princeps militum eis βαβυλῶνα. καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ὁ ἀρχιμάγειρος: & ait illi: dñs deus tuus locutus est mala ista sup locum istum & fecit dñs sicut locutus est: q; peccastis & non audistis eius vocē. & factū est vobis sermo hic: nūc ecce solui te a manicis q̄ in manus tuas. si bonū coram te venire mecum in babylonē: veni & ponā oculos meos sup te.

ἐφίστατο ὑμῖν ὁ λόγος οὗτος. νῦν δὲ ἰδοὺ ἔλυσά σε ἐκ τῶν χειροπεδῶν τῶν ἐπὶ τῶν χειρῶν σου. εἰ καλὸν ἐναντίον σου ἐλθεῖν μετ' ἐμοῦ εἰς βαβυλῶνα, ἄκει καὶ θήσω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπί σοί.

D

A

Infra. 45.b.

רע בעיניך לבוא אתי בבל חדל
פנה ראה כל הארץ לפניך אל טוב
ילך ואל הישר בעיניך ללכת שמה
שוב לך ועודנו לא ישוב ושבה אל
גדליה בן אחיקם בן שפן אשר
פקד עיר הפקיד מלך בבל בערי יהודה
ישב ושב אתו בתוך העם או אל כל
ילך נתן הישר בעיניך ללכת לך ויתן לו רב
נשא שלח טבחים וארחה ומשאת וישלחהו
יצא ויבא ירמיהו אל גדליה בן אחיקם
צפה המצפתה וישב אתו בתוך העם
שאר שבע השארים בארץ וישמעו כל
שור שרי החילים אשר בשדה המה
פקד ואנשיהם כי הפקיד מלך בבל את
גדליהו בן אחיקם בארץ וכי הפקיד
נשה דלל אתו אנשים ונשים וטף ומדלת
גלה בוא הארץ מאשר לא הגלו בבלה ויבאו
אל גדליה המצפתה וישמעאל
בן נתניהו ויוחנן ויונתן בני קרח
ושריה בן תנחמת ובני עופי
הנטפתי יזניהו בן המעכתי המה
ואנשיהם וישבע להם גדליהו
בן אחיקם בן שפן ולאנשיהם
ירא עבד לאמר אל תיראו מעבוד הכשדים
ישב שבו בארץ ועבדו את מלך בבל
ייטב ויטב לכם ואני הנני ישב
צפה פנה במצפה לעמד לפני הכשדים
בוא אשר יבאו אלינו ואתם אספו יין
קוץ שום וקיץ ושמן ושמו בכליכם ושבו
כלה נשב בעריכם אשר תפשתם ונם כל
עדה היהודים אשר במואב ובני
עמון ובאדום ואשר בכל הארצות
שמע כי נתן מלך בבל שארית
פקד ליהודה וכי הפקיד עליהם את
שוב גדליהו בן אחיקם בן שפן וישבו כל
קום היהודים מכל המקומות אשר נדחו

q ij

B

Boñ. p.b.

C

A

D

ſiãt nõ recede. ecce oĩa tra in ꝓſpectu tuo ad
ἐὰν μὴ ἀποτρεχῃς. ἰδοὺ πᾶσα ἡ γῆ ἐνώπιόν σου εἰς
bonũ ⁊ ad placitũ in oculis tuis vt vadas:
καλὸν καὶ εἰς ἀρεστὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου τοῦ πορευθῆναι,
illuc perge: ⁊ reuertere ad godoliam filiũ achi
ἐκεῖ πορεύου, καὶ ἀπόστρεψον πρὸς γοδολίαν υἱὸν αχι
cã filiũ ſaphan q̃m cõſtituit rex babylonis
καὶ υἱοῦ σαφὰν ὃν κατέστησεν βασιλεὺς βαβυλῶν
in tra iuda: ⁊ habita cum eo in medio
ἐν τῇ γῇ ἰούδα, καὶ οἴκησον μετ' αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῶν
ppli in oĩa bona ⁊ placita in oculis
λαοῦ εἰς πάντα τὰ ἀγαθὰ καὶ ἀρεστὰ ἐν ὀφθαλμοῖς
tuis ut vadas vade. ⁊ dedit illi pn-
σου τοῦ πορευθῆναι πορεύου. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ ἀρ
cepa cocoꝝ cibaria ⁊ munera: ⁊ miſit e-
χιμάγειρος ἐφιατρείας καὶ δῶρα, καὶ ἀπέστειλεν αὐ
um. ⁊ venit ad godoliam in maſſephath: ⁊
τόν. καὶ ἦλθεν πρὸς γοδολίαν εἰς μασηφάθ, καὶ
ſedit in medio ppli q̃ relictus eſt in
ἐκάθισεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ τοῦ καταλειφθέντος ἐν
tra. ⁊ audieſt oĩa duces exer-
τῇ γῇ. καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνά
citus q̃ in agro ipſi ⁊ exercit' eoꝝ: q: cõ
μεως τῆς ἐν ἀγρῷ αὐτοὶ καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν, ὅτι κα
ſtituit rex babylonis godoliam in
τέστησεν βασιλεὺς βαβυλῶνος τὸν γοδολίαν ἐν τῇ
tra: ⁊ q: cõmendauit ei viros ⁊ mulie-
γῇ, καὶ ὅτι παρακατέθετο αὐτῷ ἄνδρας καὶ γυναῖ
res eoꝝ ⁊ paulos: ⁊ de pauperib'
κας αὐτῶν καὶ τὰ νήπια, καὶ τῶν πτωχῶν
tre: q̃o nõ migrare fecit in babylone. ⁊ vene
τῆς γῆς, οὓς οὐκ ἀπῴκισεν εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἦλ
rũt ad godoliam in maſſephath. ⁊ iſmael filius
θον πρὸς γοδολίαν εἰς μασηφάθ. καὶ ἰσμαὴλ υἱὸς
nathanie: ⁊ ioanã filius carie ⁊ ionathan: ⁊
ναθανίου, καὶ ἰωάνας υἱὸς καρὲ καὶ ἰωναθὰν, καὶ
ſareas filij thanacmeth: ⁊ filij ophi netophati:
σαρέας υἱὸς θαναχαμέθ, καὶ υἱοὶ ὀφὶ τοῦ νετοφατί,
⁊ iezonias filij maachathi: ipi ⁊ viri eo-
καὶ ἰεζονίας υἱὸς τοῦ μααχαθί, αὐτοὶ καὶ οἱ ἄνδρες αὐ
rũ. ⁊ iurauit eis godolias ⁊ viris
τῶν. καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς γοδολίας καὶ τοῖς ἀνδρά
eoꝝ dicẽs: ne timueritis a facie
σιν αὐτῶν λέγων, μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ προσώπου τῶν
ſeruoꝝ chaldeoꝝ. habitate in tra ⁊
παίδων τῶν χαλδαίων. κατοικήσατε ἐν τῇ γῇ καὶ
oganini regi babylonis ⁊ melius erit
ἐργάσασθε τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος καὶ βέλτιον ἔσται
vobis: ⁊ ecce ego ſedeo in maſſephath vt ſtẽam
ὑμῖν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ κάθημαι ἐν μασηφὰθ στῆναι κα
te facies chaldeoꝝ q̃ venerit ad
τὰ πρόσωπον τῶν χαλδαίων οἱ ἂν ἔλθωσιν ἐφ' ἡ-
nos. ⁊ vos colligite vinũ ⁊ fruct': ⁊
μᾶς. καὶ ὑμεῖς συναγάγετε οἶνον καὶ ὀπώρας, καὶ
colligite oleũ ⁊ mittite in vaſa vba
συναγάγετε ἔλαιον καὶ βάλλετε εἰς τὰ ἀγγεῖα ὑμῶν
⁊ habitate i ciuitatib' q̃o tenuiſtis.
καὶ οἰκήσατε ἐν ταῖς πόλεσιν αἷς κατεκρατήσατε.
⁊ oĩa iudei q̃ in tra moab ⁊ in filijs
καὶ πάντες οἱ ἰουδαῖοι οἱ ἐν γῇ μωὰβ καὶ ἐν υἱοῖς
ammon: ⁊ q̃ in idumea: ⁊ q̃ in vniuerſa
ἀμμὼν, καὶ οἱ ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ, καὶ οἱ ἐν πάσῃ τῇ
tra: audierũt: q̃ dediſſet rex babylonis reli-
γῇ, ἤκουσαν, ὅτι ἔδωκεν βασιλεὺς βαβυλῶνος κατά
quias iudee: ⁊ q̃ cõſtituiſſet ſup eos
λειμμα τῷ ἰούδα, καὶ ὅτι κατέστησεν ἐφ' αὐτοὺς γοδο-
godoliam filiũ achicã: ⁊ reuerſi ſunt oĩes
λίαν υἱὸν αχικάμ, καὶ ἐπέστρεψαν πάντες οἱ
iudei
ἰουδαῖοι

'diſplicet' tibi' venire' me
cũ in' babylonẽ: ' reſide.
' Ecce' oĩs' terra' in cõſpe
ctu tuo eſt.' Quod' elege
ris' & quo' placuerit' tibi
' vt vadas: ' illuc
' perge: ' & mecũ' noli' ve-
nire: ' ſed habita' apud
' godoliam' filium' aicham
' filii' ſaphan' quem
' prepoſuit' rex' babylõis
' ciuitatibus' iude.
' Habita ergo' cum eo' in
medio' populi: ' vel ' quo-
cũq; ' placuerit' tibi' vt va
das: ' vade. ' Dedit quoq;
' ei' magiſter' militie' ciba
ria' & munuſcula: ' & dimi
ſit eum. ' Venit aũt' hiere
mias' ad' godoliã' filiũ' ai-
chã' in maſphat: ' & habita
uit' cũ eo' in medio' ppli
' qui relictus fuerat' in ter
ra. ' Cunq; audiſſent' oĩs
' principes' exercitus' qui
diſperſi fuerãt' p regiones
' ipſi' & ſocii eorũ' q̃' pre-
fecitſet' rex' babylonis
' godoliam' filium' aichã
' terre: ' & ' commendaſſet
' ei' viros' & mulieres' &
paruulos' & de paupibus
' terre' qui' nõ' fuerãt trãſ-
lati' in babylonẽ: ' venerũt
' ad' godoliã' in maſphat:
' & iſmael
' filij' nathanie: ' & ſohãnã
' filius' caree' & ionathan
' & ſareas' filius' thenoe-
meth' & filij' offi
' qui erãt de' nethophati
' & iechonias' filij' macha
ti' ipſi' & viri eorũ. ' Et iu-
rauit' eis' godolias
' filius' aichã' filij' ſaphan
' & comitibus eorum
' dicens. ' Nolite' timere
' ſeruire' chaldeis.
' Habitate' in terra' & ſer
uite' regi' babylonis: ' & be
ne erit' vobis. ' Ecce ego
' habito
' in maſphat' vt reſpon-
deã precepto' chaldeorũ
' qui' mittuntur' ad nos.
' Vos aũt' colligite' vinde
miã' & meſſem' & oleũ' &
cõdite' in vaſis vris: ' & ma
nete' in vrbibus veſtris
' quas' tenctis. ' Sed & ' oĩs
' iudei' qui erant' in moab
' & in finibus
' ammon' & in idumea' &
' in vniuerſis' regionibus:
' audito' q̃' dediſſet' rex
' babylonis' reliquias
' in iudea: ' et q̃' prepoſuiſ
ſet' ſuper eos
' godoliã' filiũ' aichã' filii
' ſaphã' reuerſi ſunt in quã
' omnes' iudei' de vniuerſis
' locis' ad q̃' profugerãt:

בוא
שם ויבאו ארץ יהודה אל גדליהו
אסף ענבה
המצפתה ויאספו יין וקיץ הרבה
שור
מאד׃ ויוחנן בן קרח וכל שרי
בוא
החילים אשר בשדה באו אל
אמר
גדליהו המצפתה׃ ויאמרו אליו
הידע תדע כי בעלים מלך בני
עמון שלח אל ישמעאל בן נתניה
נפה אמן
להכתך נפש ולא האמין להם
גדליהו בן אחיקם׃ ויוחנן בן קרח
צפה
אמר אל גדליהו במצפה בסתר
נלו נפה
לאמר אלכה נא ואכה את
ישמעאל בן נתניה ואיש לא ידע
מדע
למה יכה נפשך ונפצו כל יהודה
קבץ
הנקבצים אליך ואבדה שארית
אמר
יהודה׃ ויאמר גדליהו בן אחיקם אל
עשה
יוחנן בן קרח אל תעש את הדבר
הזה כי שקר אתה דבר אל
ישמעאל׃

Cap.xlj.
היה שבע
בוא
ויהי בחדש השביעי בא ישמעאל
בן נתניה בן אלישמע מזרע המלוכה
ורבי המלך ועשרה אנשים אתו אל
אכל
גדליהו בן אחיקם המצפתה ויאכלו
קום
שם לחם יחדו במצפה׃ ויקם
ישמעאל בן נתניה ועשרת האנשים
היה נפה
אשר היו אתו ויכו את גדליהו
מות
בן אחיקם בן שפן בחרב וימת אתו
פקד
אשר הפקיד מלך בבל בארץ׃ ואת
היה
כל היהודים אשר היו אתו את
גדליהו בצפה ואת הכשדים
מצא
אשר נמצאו שם את אנשי
לחם נבה
המלחמה הרגה ישמעאל׃ ויהי ביום
שנה
השני להמית את גדליהו ואיש
בוא
לא ידע׃ ויבאו אנשים משכם
מגלח
משלו ומשמרון שמנים איש
גדד
מגלחי זקן וקרעי בגדים ומתגדדים
לבן בוא
ומנחה ולבונה בידם להביא

et venerunt in terram iuda ad godolian in masphat: & collegerũt vinũ & messem multã nimis. Iohãnan autẽ filius caree & oẽs principes exercit qui dispersi fuerãt in regionibus: venerunt ad godolian in masphat: et dixerunt ei. Scito q̃ baalis rex filiorum ammon misit hismael filium nathanie percutere animã tuam. Et non credidit eis godolias filius aicham. Iohãnan aũt filius caree dixit ad godoliam seorsum in masphat loquens. Ibo & percutiam hismael filium nathanie nullo sciente: ne interficiat aiam tuã & dissipentur oẽs iudei qui congregati sunt ad te: & peribunt reliquie iuda. Et ait godolias filius aicham ad iohannan filium caree. Noli facere verbum hoc. Falsum enim tu loqueris de hismael.

41.

ET factũ est in mense septimo: venit hismael filius nathanie filii elisama de semine regali & optimates regis: & decem viri cum eo ad godoliã filiũ aicham in masphat: & comederunt ibi panes simul in masphat. Surrexit autem hismael filius nathanie & decem viri qui cum eo erant & percusserunt godoliam filiũ aicham filii saphan gladio & interfecerũt eũ quẽ prefecerat rex babylonis terre. Omnes quoq; iudeos qui erant cum godolia in masphat & chaldeos qui reperti sunt ibi & viros bellatores percussit hismael. Secundo autẽ die post q̃ occiderat godoliam nullo adhuc sciente: venerunt viri de sichem & de silo & de samaria & octoginta viri rasi barba & scissis vestibus & squallẽtes & munera & thus habebãt in manu vt offerrent in

de oi loco adquẽ dispersi sunt: τ venerũt ad godoliã in trã iuda in massephath: τ συνήγαγον οἶνον καὶ ἐπώραν πολλὴν σφόδρα, καὶ collegerũt vinũ τ fructus multos valde: τ ἔλαιον. καὶ Ἰωανὰν υἱὸς καρὲ καὶ πάντες οἱ ἀγοραῖοι ἐξ ἀγρῶν ἦλθον πρὸς γοδολίαν εἰς μασηφὰ καὶ ἔπαν αὐτῷ, εἰ γινώσκεις ὅτι βασίλισσα βασιλέως υἱῶν ἀμμὼν, ἀπέστειλεν πρὸς σὲ τὸν Ἰσμαὴλ υἱὸν ναθανία πατάξαι ψυχήν σου, καὶ οὐκ ἐπίστευσεν αὐτοῖς γοδολίας υἱὸς αχικάμ, καὶ Ἰωανὰν υἱὸς καρὲ ἔπαν τῷ γοδολίᾳ κρυφαίως ἐν μασηφὰ, πορεύσομαι δὴ καὶ πατάξω τὸν Ἰσμαὴλ υἱὸν ναθανία καὶ μηδεὶς γνῷ, μήποτε πατάξῃ σου ψυχήν, καὶ διασπαρῶσιν πᾶς Ἰουδαῖος οἱ συνηγμένοι πρὸς σέ, καὶ ἀπολοῦνται οἱ ἐπίλοιποι Ἰουδα. καὶ ἔπαν γοδολίας υἱὸς αχικὰμ πρὸς Ἰωανὰν υἱὸν καρέ, μὴ ποιήσῃς τὸ πρᾶγμα τοῦτο ὅτι ψευδῆ σὺ λέγεις περὶ Ἰσμαήλ. Ca.41.

ΚΑὶ ἐγένετο τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ ἦλθεν Ἰσμαὴλ υἱὸς ναθανίου υἱοῦ ἐλισαμὰ ἐκ τοῦ σπέρματος τοῦ βασιλέως, καὶ ἡγούμενοι τοῦ βασιλέως καὶ δέκα ἄνδρες μετ' αὐτοῦ, πρὸς γοδολίαν εἰς μασηφὰ καὶ ἐκεῖ ἔφαγον ἐκεῖ ἄρτον ἅμα. καὶ ἀνέστη Ἰσμαὴλ καὶ οἱ δέκα ἄνδρες οἱ ἦσαν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξαν γοδολίαν μαχαίρᾳ καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν, ὃν κατέστησεν ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐπὶ τῆς γῆς. τ οὲ indeos τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας μετ' αὐτοῦ ἐν μασηφὰ, καὶ πάντας τοὺς χαλδαίους τοὺς ἀγρεῖς ἐκεῖ. καὶ τοὺς ἄνδρας πολεμιστὰς ἐπάταξεν Ἰσμαήλ. τ factũ est die secunda postq̃ pcussit ipse godoliam: τ homo οὐκ ἔγνω, καὶ ἦλθοσαν ἄνδρες ἀπὸ συχὶμ ἀπὸ σηλὼμ καὶ ἀπὸ σαμαρείας ὀγδοήκοντα ἄνδρες ἐξυρισμένοι τὰς βάρβας καὶ διῃρηκότες τὰ ἱμάτια καὶ κεκοπτέμενοι, καὶ δῶρον καὶ λίβανος ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν τοῦ εἰσενεγκεῖν

D

A

C

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

in domũ dñi. τ egressꝰ ē in occursum eio
εἰς οἶκον κυρίου· καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς
tſmael filius nathanie de maſipha: ipſi ibant
ἰσμαὴλ υἱὸς ναθανίου ἀπὸ μασιφά, αὐτοὶ ἐπορεύ
τ flebant. τ ait: igredimini ad go
ντο καὶ ἔκλαιον· καὶ εἶπεν, εἰσέλθετε πρὸς γο
doliam. τ factũ ē: cũ intraſſent illi in mediũ
δολίαν· καὶ ἐγένετο, εἰσελθόντων αὐτῶν εἰς μέσον
ciuitatis: iugulauit eos in puteo ipſe
τῆς πόλεως, ἔσφαξεν αὐτοὺς εἰς τὸν φρέαρ αὐτὸς
τ viri q̃ cum eo. τ decẽ viri inuẽ
καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ· καὶ δέκα ἄνδρες εὑρέ
ti ſunt illic: τ dixerũt iſmaeli: nõ occidas nos:
θησαν ἐκεῖ, καὶ εἶπαν τῷ ἰσμαὴλ, μὴ ἀπέλης ἡμᾶς,
q̃: ſunt nobis theſauri in agro triticũ τ ordeũ
ὅτι εἰσὶν ἡμῖν θησαυροὶ ἐν ἀγρῷ πυροὶ καὶ κριθαὶ
τ mel τ oleũ. τ pcerũt τ nõ interfecit eo
καὶ μέλι καὶ ἔλαιον· καὶ παρῆλθεν καὶ οὐκ ἀπέκτεινεν αὐ
oo in medio fratrũ ſuoꝝ: τ pute
τοὺς ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, καὶ τὸ φρέα
uo in quẽ piecit iſmael oẽs q̃s interfecit:
ρ ὃν ἔρριψεν ἰσμαὴλ πάντας οὓς ἀπέκτεινεν,
puteus magnꝰ. hic eſt quẽ fecit rex a
φρέαρ μέγα· τοῦτό ἐστιν ὃ ἐποίησεν βασιλεὺς ἀ
ſa a facie baaſa regis iſrael. ip
σὰ ἀπὸ προσώπου βαασᾶ βασιλέως ἰσραὴλ, τοῦ
ſũ repleuit iſmael filius nathanie vulneratio
το ἔπλησεν ἰσμαὴλ υἱὸς ναθανίου τραυματιῶν·
τ reduxit iſmael oẽm ppl'm q̃ re
καὶ ἀπέστρεψεν ἰσμαὴλ πάντα τὸν λαὸν τὸν κατα
liquo eſt in maſphate τ filias re
λειφθέντα ἐν μασιφὰ καὶ τὰς θυγατέρας τοῦ βα
gis q̃s cõmendauit pncepo coquoꝝ go
σιλέως ἃς παρακατέθετο ὁ ἀρχιμάγειρος τῷ γο
dolie filio achicam: τ abiit vt tranſiret ad fi
δολίᾳ υἱῷ ἀχικὰμ, καὶ ὤχετο εἰς τὸν πέραν υἱ
lios ammon. τ audiuit ioanã filiꝰ carie τ om
ῶν ἀμμών· καὶ ἤκουσεν ἰωάνας υἱὸς καρὲὶ καὶ πά
nes duces exercituũ q̃ cum eo: om
τες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως οἱ μετ' αὐτοῦ, πά
nia mala q̃ fecit iſmael filius nathanie
τα τὰ κακὰ ἃ ἐποίησεν ἰσμαὴλ υἱὸς ναθανίου
τ adduxerũt oẽm exercitũ eoꝝ τ
καὶ ἤγαγον ἅπαν τὸ στρατόπεδον αὐτῶν καὶ ὤ
pfecti ſũt vt debellarẽt eũ: τ inuenerũt eũ ad aq̃s
χοντο πολεμεῖν αὐτόν, καὶ εὗρον αὐτὸν ἐπὶ ὕδα
multam in gabaon. τ factũ eſt q̃ videſt
τος πολλοῦ ἐν γαβαών· καὶ ἐγένετο ὅτε εἶδεν
eio ppl'm q̃ cum iſmael ioanam filiũ ca
πᾶς ὁ λαὸς ὃ μετὰ ἰσμαὴλ τὸν ἰωάνας υἱὸν κα
rie τ vniuerſos duces exercituũ q̃
ρεὶ καὶ πάντας τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως τῆς
cum eo: letati ſunt τ reuerſi ſunt ad
μετ' αὐτοῦ, ἐυφράνθησαν καὶ ἀπέστρεψαν πρὸς

Trãsla.B.Wie.

domo dñi. Egreſſus et go hiſmael filius
nathanie in occurſum eorum de maſphat: ince dens & plorans ibat.
Cũ aũt occurriſſet eis: dixit ad eos. Venite ad godoliam
filiũ aicham. Qui cum veniſſent ad medium ciuitatis: interfecit eos
hiſmael filius nathanie circa medium laci: ipſe & viri
qui erant cum eo. Decẽ autem viri reperti ſunt inter eos: qui dixerunt ad hiſmael. Noli occidere nos: quia habemꝰ theſauros in agro frumenti & ordei & olei & mellis. Et ceſſauit et non interfecit eos cũ fratribꝰ ſuis. Lacus aũt in quem proiecerat hiſmael omnia cadauera virorũ quos percuſſit propter godoliam: ipſe eſt quem fecit rex aſa propter baaſa regem iſrael. Ipſum repleuit hiſmael filius nathanie occiſis. Et captiuas duxit hiſmael omnes reliquias populi qui erant in maſphat filias regis et vniuerſum populũ qui remãſerant in maſphat: quos cõmẽdauerat nabuzardan princeps militie godolie filio aicham. Et cepit eos hiſmael filius nathanie: & abiit vt tranſiret ad filios ammon. Audiuit autem iohãnan filius caree & omnes principes bellatorũ qui erant cum eo omne malum quod fecerat hiſmael filius nathanie: & aſſumptis vniuerſis viris profecti ſunt vt bellarent aduerſũ hiſmaelem filiũ nathanie: & inuenerunt eum ad aquas multas que ſunt in gabaon. Cunq; vidiſſet eos populus qui erat cũ hiſmael iohãnan filium caree & vniuerſos principes bellatorũ q̃ erant cũ eo letati ſunt. Et reuerſus eſt omnis populus quẽ ceperat hiſmael in maſphat: reuerſuſq; abiit ad

Tek.be.biere.klj.

בֵּית יְהוָה׃ וַיֵּצֵא יִשְׁמָעֵאל בֶּן
נְתַנְיָה לִקְרָאתָם מִן הַמִּצְפָּה הָלֹךְ
הָלוֹךְ וּבֹכֶה וַיְהִי כְּפָגְשׁוֹ אֶתְם
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בֹּאוּ אֶל גְּדַלְיָהוּ
בֶן אֲחִיקָם׃ וַיְהִי כְּבֹאָם אֶל תּוֹךְ
הָעִיר וַיִּשְׁחָטֵם יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה
אֶל תּוֹךְ הַבּוֹר הוּא וְהָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר אִתּוֹ׃ וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים נִמְצְאוּ
בָם וַיֹּאמְרוּ אֶל יִשְׁמָעֵאל אַל
תְּמִתֵנוּ כִּי יֵשׁ לָנוּ מַטְמֹנִים בַּשָּׂדֶה
חִטִּים וּשְׂעֹרִים וְשֶׁמֶן וּדְבָשׁ וַיֶּחְדַּל
וְלֹא הֲמִיתָם בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם׃ וְהַבּוֹר
אֲשֶׁר הִשְׁלִיךְ שָׁם יִשְׁמָעֵאל אֶת
כָּל גִּוְיֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִכָּה
בְּיַד גְּדַלְיָהוּ הוּא אֲשֶׁר עָשָׂה
הַמֶּלֶךְ אָסָא מִפְּנֵי בַּעְשָׁא מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל אֹתוֹ מִלֵּא יִשְׁמָעֵאל בֶּן
נְתַנְיָהוּ חֲלָלִים׃ וַיִּשְׁבְּ יִשְׁמָעֵאל
אֶת כָּל שְׁאֵרִית הָעָם אֲשֶׁר
בַּמִּצְפָּה אֶת בְּנוֹת הַמֶּלֶךְ וְאֶת
כָּל הָעָם הַנִּשְׁאָרִים בַּמִּצְפָּה
אֲשֶׁר הִפְקִיד נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים
אֶת גְּדַלְיָהוּ בֶן אֲחִיקָם וַיִּשְׁבֵם
יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה וַיֵּלֶךְ לַעֲבֹר
אֶל בְּנֵי עַמּוֹן׃ וַיִּשְׁמַע יוֹחָנָן בֶּן
קָרֵחַ וְכָל שָׂרֵי הַחֵילִים אֲשֶׁר
אִתּוֹ אֵת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה
יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה׃ וַיִּקְחוּ אֶת
כָּל הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ לְהִלָּחֵם עִם
יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה וַיִּמְצְאוּ אֹתוֹ
אֶל מַיִם רַבִּים אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן׃ וַיְהִי
כִּרְאוֹת כָּל הָעָם אֲשֶׁר אֶת יִשְׁמָעֵאל
אֶת יוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ וְאֵת כָּל שָׂרֵי
הַחֵילִים אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיִּשְׂמְחוּ׃ וַיָּסֹבּוּ
כָּל הָעָם אֲשֶׁר שָׁבָה יִשְׁמָעֵאל
מִן הַמִּצְפָּה וַיָּשֻׁבוּ וַיֵּלְכוּ אֶל

Primiua.heb.

בית
יהוה
ויצא
ישמעאל
בן
נתניה
לקראתם
מן
המצפה
הלך
הלוך
ובכה
ויהי
כפגשו
אתם
ויאמר
אליהם
באו
אל
גדליהו
בן
אחיקם
ויהי
כבאם
אל
תוך
העיר
וישחטם
ישמעאל
בן
נתניה
אל
תוך
הבור
הוא
והאנשים
אשר
אתו
ועשרה
אנשים
נמצאו
בם
ויאמרו
אל
ישמעאל
אל
תמתנו
כי
יש
לנו
מטמנים
בשדה
חטים
ושעורים
ושמן
ודבש
ויחדל
ולא
המיתם
בתוך
אחיהם
והבור
אשר
השליך
שם
ישמעאל
את
כל
גויי
האנשים
אשר
הכה
ביד
גדליהו
הוא
אשר
עשה
המלך
אסא
מפני
בעשא
מלך
ישראל
אתו
מלא
ישמעאל
בן
נתניהו
חללים
וישב
ישמעאל
את
כל
שארית
העם
אשר
במצפה
את
בנות
המלך
ואת
כל
העם
הנשארים
במצפה
אשר
הפקיד
נבוזראדן
רב
טבחים
את
גדליהו
בן
אחיקם
וישבם
ישמעאל
בן
נתניה
וילך
לעבר
אל
בני
עמון
וישמע
יוחנן
בן
קרח
וכל
שרי
החילים
אשר
אתו
את
כל
הרעה
אשר
עשה
ישמעאל
בן
נתניה
ויקחו
את
כל
האנשים
וילכו
להלחם
עם
ישמעאל
בן
נתניה
וימצאו
אתו
אל
מים
רבים
אשר
בגבעון
ויהי
כראות
כל
העם
אשר
את
ישמעאל
את
יוחנן
בן
קרח
ואת
כל
שרי
החילים
אשר
אתו
וישמחו
ויסבו
כל
העם
אשר
שבה
ישמעאל
מן
המצפה
וישבו
וילכו
אל

יוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ וְיִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה
נִמְלַט בְּשִׁמְנָה אֲנָשִׁים מִפְּנֵי יוֹחָנָן מְלַט פָּנָה
וַיֵּלֶךְ אֶל בְּנֵי עַמּוֹן: וַיִּקַּח יוֹחָנָן בֶּן לָקַח
קָרֵחַ וְכָל שָׂרֵי הַחֵילִים אֲשֶׁר אִתּוֹ שוּב
אֵת כָּל שְׁאֵרִית הָעָם אֲשֶׁר הֵשִׁיב
מֵאֵת יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה מִן
הַמִּצְפָּה אַחַר הִכָּה אֶת גְּדַלְיָה בֶּן גָּבַר
אֲחִיקָם גִּבֹּרִים אַנְשֵׁי הַמִّלְחָמָה לָקַח
וְנָשִׁים וְטַף וְסָרִיסִים אֲשֶׁר הֵשִׁיב נָשָׂה
מִגִּבְעוֹן: וַיֵּלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ גֵּרוּת כִּמְהָם
אֲשֶׁר אֵצֶל בֵּית לָחֶם לָלֶכֶת לָבוֹא הָלַךְ
מִצְרָיִם: מִפְּנֵי הַכַּשְׂדִּים כִּי יָרְאוּ
מִפְּנֵיהֶם כִּי הִכָּה יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה
אֶת גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם אֲשֶׁר הִפְקִיד פָּקַד
מֶלֶךְ בָּבֶל בָּאָרֶץ:

Cap. xlij.

וַיִּגְּשׁוּ כָּל שָׂרֵי הַחֵילִים וְיוֹחָנָן
בֶּן קָרֵחַ וְיַזַנְיָהוּ בֶן הוֹשַׁעְיָה וְכָל נִגַּשׁ שור
הָעָם מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל: וַיֹּאמְרוּ אֶל גָּדַל אֲמַר
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא תִּפָּל נָא תְחִנָּתֵנוּ נָבָא נָפַל
לְפָנֶיךָ וְהִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵנוּ אֶל יְהוָה חָנַן פָּנָה
אֱלֹהֶיךָ בַּעַד כָּל הַשְּׁאֵרִית הַזֹּאת פָּלַל
כִּי נִשְׁאַרְנוּ מְעַט מֵרַבָּה כַּאֲשֶׁר שָׁאַר רָבָה
עֵינֶיךָ רֹאוֹת אוֹתָנוּ: וְיַגֵּד לָנוּ יְהוָה רָאָה אֵת
אֱלֹהֶיךָ אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר נֵלֶךְ בָּהּ נָגַד הָלַךְ
וְאֵת הַדָּבָר אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה: וַיֹּאמֶר עָשָׂה
אֲלֵיהֶם יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא שָׁמַעְתִּי
הִנְנִי מִתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
כִּדְבָרֵיכֶם וְהָיָה כָּל הַדָּבָר אֲשֶׁר
יַעֲנֶה יְהוָה אֶתְכֶם אַגִּיד לָכֶם לֹא עָנָה נָגַד
אֶמְנַע מִכֶּם דָּבָר: וְהֵמָּה אָמְרוּ אֶל אָמַר
יִרְמְיָהוּ יְהִי יְהוָה בָּנוּ לְעֵד אֱמֶת הָיָה עֵד
וְנֶאֱמָן אִם לֹא כְּכָל הַדָּבָר אֲשֶׁר
יִשְׁלַחֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵלֵינוּ כֵּן שָׁלַח
נַעֲשֶׂה: אִם טוֹב וְאִם רָע בְּקוֹל יְהוָה עָשָׂה רוּעַ
אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ שֹׁלְחִים אֹתְךָ
אֵלָיו נִשְׁמָע לְמַעַן אֲשֶׁר יִיטַב לָנוּ שָׁמַע טוּב

iohānan filiū caree. Hiſmael autē filius nathanie fugit cum octo viris a facie iohannan: ooooooooo & abiit ad filios ammō. Tulit ergo iohānan filiū caree & omēs principes bellatorū qui erāt cū eo vniuerſas reliquias vulgi quas reduxerant oooo ab hiſmael filio nathanie de oooooooooooooooooo maſphat: poſtq̃ percuſſit godoliam filium oooo aicham fortes viros ad prelium: oooooooooooooo & mulieres & pueros & eunuchos cſs reduxerat de gabaon: & abierūt & ſederunt peregrinātes in chamaam que eſt iuxta bethleem vt pergerēt & introirēt egyptū a facie chaldeorū. Timebāt ei eos: quia percuſſerat hiſmael filius nathanie ooo godoliam filium aichan quem prepoſuerat oooo rex babylonis in terra iuda. 42.

ET acceſſerūt omnes principes bellatorū & iohānan filiū caree & iechonias filiū ozie: & reliquū vulgus a paruo vſq ad magnū: dixerūtq ad hieremiā pphetam. Cadat oratio noſtra ooo in conſpectu tuo: & ora pro nobis ad dominū deum tuum pro vniuerſis reliquiis iſtis: oooooooo quia derelicti ſum? pauci de pluribus: ſicut ooo oculi tui nos intuentur & annunciet nobis dñs deus tuus viam per quā pergamus: oooooooooooo & verbum quod faciamus. Dixit autem oooooo adeos hieremias pphetā. Audiui. oooooooooooo Ecce ego oro ad dominum deum veſtrum oooo ſecundum verba veſtra omne verbum oooooooo quodcūq̃ rñderit mihi indicabo vobis: nec oo celabo vos quicq̃. Et illi dixerunt ad oooooooo hieremiam. Sit dñs inter nos teſtis veritatis oo & fidei: ſi non iuxta omne verbum in quo oooooo miſerit te dñs deus tuus ad nos: ſic oooooooooooo faciemus ſive bonū eſt ſive malum. Voci dñi dei noſtri ad quem mittimus te oooooooooooooo obediemus: vt bene ſit nobis: oooooooooooooooo

ioanā. at iſmael ſaluat cū octo hominibus: ἰωάνᾳ. ὁ δὲ ἰσμαὴλ ἐσώθη σὺν ὀκτὼ ἀνθρώποις, abiit ad filios ammō. tulit ioa nam ooo vnuerſos reliquos quos reduxerat de eo vniuerſos reliquos ppter quos reduxerat ab iſmael filio nathanie de maſipha poſt percuſſit godoliam filiū achicā: potem fortes viros in bello: mulieres eo: et cunuchos quos reduxerat de gabaon. abierūt et ſederūt in ſtra baroth chamaam que iuxta bethleem vt trent ad intrādū in egyptū a facie chaldeorū. timuerunt enim a facie: quia percuſſit iſmael godoliā quē poſuit rex babylonis in tra. Ca. 42.

ET acceſſerūt omnes duces exercituo ioanā filio carie: et iezonias filio oſeiae et oia ppls a paruo vſq ad magnū dixerūt ad hieremiā pphetā: cadat ſū nia nſa in conſpectu tuo et ora ad dñm deū tuū pro reliquiis iſtis: quia reliqui ſumus pauci de multis ſicut oculi tui intuenti. et annūciet nobis dñs deus tuus viam in q̃ ambulabimus in ea et verbū quod facimus. et dixit eis hieremias ppheta audiui ecce orabo ad dñm deū nſm ſecūm verba vſa. et erit verbū quod rñdebit dñs annūciabo vobis: nō abſcōdā a vobis verbū: et illi dixerūt hieremie. ſit dñs in nobis in teſtem iuſtum et fidelē: ſi non iuxta omne verbum quod miſerit te dñs deus nſm ad nos: ſic faciemus. ſive bonū ſive malum: vocē ipſius dei nſi cui nos mittimus te ad eum audiemus vt melius nobis ſit:

Trās. Gre. lex. cū interp. latina.

ἰωάνου καὶ ἰωάνου υἱὸς καρὲ, καὶ ἰεζονίας υἱὸς ὡσαίου καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου καὶ εἶπον πρὸς ἱερεμίαν τὸν προφήτην, πεσέτω δὴ ἡ ἔλεος ἡμῶν ἐνώπιον σου καὶ προσευξαι πρὸς κύριον τὸν θεόν σου περὶ τῶν καταλειφθεντων τούτων, ὅτι κατελείφθημεν οἱ ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν καθότι οἱ ὀφθαλμοί σου βλέπουσιν. καὶ ἀπαγγειλάτω ἡμῖν κύριος ὁ θεός σου τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ πορευσόμεθα ἐν αὐτῇ καὶ λόγον ὃν ποιήσομεν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἱερεμίας ὁ προφήτης ἤκουσα ἰδοὺ προσεύξομαι πρὸς κύριον τὸν θεόν ἡμῶν κατὰ τοὺς λόγους ὑμῶν. καὶ ἔσται ὁ λόγος ὃν ἂν ἀποκριθῇ σε κύριος ἐν ἡμῖν εἰς μάρτυρα δίκαιον καὶ πιστόν, εἰ μὴ κατὰ πάντα τὸν λόγον ὃν ἀποστείλῃ σε κύριος ὁ θεός σου πρὸς ἡμᾶς, οὕτως ποιήσωμεν. φωνὴν ἐὰν ἀγαθὸν καὶ ἐὰν κακόν, τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν οὗ ἡμεῖς ἀποστέλλομέν σε πρὸς αὐτόν ἀκουσόμεθα ἵνα βέλτιον ἡμῖν γένηται,

D

A

ſ. 11. 4. 17. 4. in ca.

qz audiemus voce dñi dei
ὅτι ἀκουσόμεθα τῆς φωνῆς τοῦ κυρίου τοῦ θεοῦ
nri. ꝛ factũ ē post hec dico: factũ ē ver-
ἡμῶν. καὶ ἐγένετο μετὰ δέκα ἡμέρας, ἐγένετο λό-
bũ dñi ad hieremiã. ꝛ vocauit ioanam
γος κυρίου πρὸς ἱερεμίας. καὶ ἐκάλεσεν τὸν ἰωάνας
filiũ carie ꝛ duces exercitus ꝛ
υἱὸν καρὲὰ καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως καὶ
oẽm ppln a parvo vsq; ad magnũ: ꝛ a-
πάντα τὸν λαὸν ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, καὶ εἶ-
it illis: sic dixit dñs deꝰ israel:
πεν αὐτοῖς, οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ,
q̃ misistis me ad eum: vt caderet deprcatio
οὗ ἀπεστάλκατέ με πρὸς αὐτόν, εἰς τὸ πεσεῖν δέησις
vra in cõspectu eius. si sedentes sederitis
ὑμῶν ἐνώπιον αὐτοῦ. ἐὰν καθίσαντες καθίσητε
in tra ista ꝛ edificabo vos ꝛ non
ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ οἰκοδομήσω ὑμᾶς καὶ οὐ μὴ
destruam: ꝛ plantabo vos ꝛ nõ euellam:
καθελῶ, καὶ φυτεύσω ὑμᾶς καὶ οὐ μὴ ἐκριζώσω.
q̃ placatus sum sup malis: q̃ diri fa-
ὅτι ἀπεπαύσαμαι ἐπὶ τοῖς κακοῖς, οἷς ἐποίη-
cere vobis. ne timueritis a facie
σαι ὑμῖν. μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ προσώπου τοῦ
regis babylonis. quẽ vos formidatis a
βασιλέως βαβυλῶνος. οὗ ὑμεῖς φοβεῖσθε ἀπὸ
facie eius non timueritis ait dñs:
προσώπου αὐτοῦ οὐ μὴ φοβηθῆτε φησὶν κύριος,
C q̃ vobiscũ ego sũ vt liberem vos ꝛ
ὅτι μετ' ὑμῶν ἐγώ εἰμι τοῦ ἐξαιρεῖσθαι ὑμᾶς καὶ
saluos faciã vos de manu eius. ꝛ dabo vobis
σώζειν ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ. καὶ δώσω ὑμῖν
miam ꝛ misebo: vbi ꝛ reducam vos in
ἔλεος καὶ ἐλεήσω ὑμᾶς καὶ ἐπιστρέψω ὑμᾶς εἰς
trã vsam. ꝛ si dicitis vos non sedebi-
τὴν γῆν ὑμῶν. καὶ εἰ λέγετε ὑμεῖς οὐ μὴ καθίσω
mus in tra ista ut non audiamus vo
μεν εἰς τὴν γῆν ταύτην πρὸς τὸ μὴ ἀκοῦσαι τῆς φω-
ce dñi dei vri: dicẽtes: minime.
νῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, λέγοντες, μηδαμῶς.
q̃ in terrã egypti ingrediemur ꝛ non
ὅτι εἰς γῆν αἰγύπτου εἰσελευσόμεθα καὶ οὐ μὴ
videbimus bellum: ꝛ vocẽ tube nõ
ἴδωμεν πόλεμον, καὶ φωνὴν σάλπιγγος οὐ μὴ
audiemus. ꝛ in panibus non esuriemus: ꝛ
ἀκούσομεν· καὶ ἐν ἄρτοις οὐ μὴ πεινάσωμεν, καὶ
illic habitabimus. propter hoc audite verbũ dñi.
ἐκεῖ οἰκήσωμεν. διὰ τοῦτο ἀκούσατε λόγον κυρίου.
reliqui iuda sic dixit dñs exer-
κατάλοιποι ἰούδα οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνά-
cituũ deus israel: si vos vederitis faci-
μεων ὁ θεὸς ἰσραήλ. ἐὰν ὑμεῖς θῆτε τὸ πρόσω-
em vrã in egyptum ꝛ ingressi fueritis illuc vt hite-
πον ὑμῶν εἰς αἴγυπτον καὶ εἰσέλθητε ἐκεῖ κατοι-
tio ꝛ erit gladius quã vos formidatis a
κῆσαι καὶ ἔσται ἡ ῥομφαία ἣν ὑμεῖς φοβεῖσθε ἀπὸ
facie eius: ineniet vos in egypto. ꝛ
προσώπου αὐτῆς, εὑρήσει ὑμᾶς ἐν αἰγύπτῳ. καὶ
fames cui vos curã habetis a facie e-
ὁ λιμὸς οὗ ὑμεῖς λόγον ἔχετε ἀπὸ προσώπου αὐ-
ius: apphendet vos in egypto: ꝛ ibi mo-
τοῦ, καταλήψεται ὑμᾶς ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ἐκεῖ ἀπο-
riemini. ꝛ erunt oẽes viri q̃ posuerũt
θανεῖσθε. καὶ ἔσονται πάντες οἱ ἄνδρες οἱ θέντες
faciem suam vt ingrediãt in trã egypti
τὸ πρόσωπον αὐτῶν τοῦ εἰσελθεῖν εἰς γῆν αἰγύπτου
vt hitẽt ibi deficient in gladio ꝛ in fame
κατοικεῖν ἐκεῖ ἐκλείψουσιν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ
ꝛ peste: ꝛ nõ erit illoꝝ vllus saluatus
ἀπολοῦνται, καὶ οὐκ ἔσται αὐτῶν οὐδεὶς σωζόμενος
a malis q̃ ego
ἀπὸ τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ

'cum audierimus vocem
'dñi dei nostri. 'Cum aũt
'cõpleti essent decẽ dies:
'factũ est verbũ domini
ad hieremiã. Vocauit
q̃ iohannan filium
caree & cẽs principes
bellatorum qui erant
cũ eo & vniuersum po-
pulum a minimo vsq; ad
magnũ & dixit ad eos.
Hec dicit dñs deus
israel ad quem misistis
me
vt pternerẽ preces vras
in cõspectu eius. Si quie
scentes mãseritis in terra
hac: edificabo vos
& non destruam: plan-
tabo & non
euellam. Iam enim pla
catus sum sup malo qd
feci vobis. Nolite time
re a facie regis
babylonis quẽ vos paui
di formidatis. Nolite
metuere eum dicit dñs:
quia vobiscum sum
ego vt saluos vos faciã
& eruam
de manu ei: & dabo vo
bis misericordias & mise
rebor vestri: & habitare
vos faciã in terra vestra.
Si aũt dixeritis vos nõ
habitabimus in terra
ista: nec audiemus vo-
cem domini
dei nostri dicentes: ne-
quaq̃: sed ad terram
egypti pergemus vbi
non videbimus
bellum & clangorem tu
be non audiemus
& famem non sustinebi
mus: & ibi habitabimus.
propter hoc nunc au
dite verbũ dñi reliquie
iuda. Hec dicit dñs ex-
ercituum deus
israel. Si posueritis
faciẽ vestrã vt ingrediami
ni egyptũ: & intraueritis
vt ibi habitetis: gladius
quem vos
formidatis: ibi compre
hendet vos
in terra egypti: & fames
pro qua estis
solliciti adherebit vobis
in
egypto & ibi moriemini.
Omnesq;
viri qui posuerunt fa-
ciem suã vt ingrediatur
egyptum vt habitẽt ibi:
morietur gladio &
fame & peste: nullus de
eis remanebit:
nec effugiet a facie mali
quod ego

כִּי שָׁמַעְנוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַיְהִי
מִקֵּץ עֲשֶׂרֶת יָמִים וַיְהִי דְבַר יְהוָה
אֶל יִרְמְיָהוּ וַיִּקְרָא אֶל יוֹחָנָן בֶּן
קָרֵחַ וְאֶל כָּל שָׂרֵי הַחֵילִים אֲשֶׁר
אִתּוֹ וְלְכָל הָעָם לְמִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שְׁלַחְתֶּם אֹתִי אֵלָיו
לְהַפִּיל תְּחִנָּתְכֶם לְפָנָיו אִם שׁוֹב
תֵּשְׁבוּ בָּאָרֶץ הַזֹּאת וּבָנִיתִי אֶתְכֶם
וְלֹא אֶהֱרֹס וְנָטַעְתִּי אֶתְכֶם וְלֹא
אֶתּוֹשׁ כִּי נִחַמְתִּי אֶל הָרָעָה אֲשֶׁר
עָשִׂיתִי לָכֶם אַל תִּירְאוּ מִפְּנֵי מֶלֶךְ
בָּבֶל אֲשֶׁר אַתֶּם יְרֵאִים מִפָּנָיו אַל
תִּירְאוּ מִמֶּנּוּ נְאֻם יְהוָה כִּי אִתְּכֶם
אֲנִי לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם וּלְהַצִּיל אֶתְכֶם
מִיָּדוֹ וְאֵתֵן לָכֶם רַחֲמִים וְרִחַם
אֶתְכֶם וְהֵשִׁיב אֶתְכֶם אֶל אַדְמַתְכֶם
וְאִם אֹמְרִים אַתֶּם לֹא נֵשֵׁב בָּאָרֶץ
הַזֹּאת לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ בְּקוֹל יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם לֵאמֹר לֹא כִּי אֶרֶץ
מִצְרַיִם נָבוֹא אֲשֶׁר לֹא נִרְאֶה
מִלְחָמָה וְקוֹל שׁוֹפָר לֹא נִשְׁמָע
וּלְלֶחֶם לֹא נִרְעָב וְשָׁם נֵשֵׁב וְעַתָּה
לָכֵן שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה שְׁאָרִית
יְהוּדָה כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אִם אַתֶּם שׂוֹם תְּשִׂמוּן
פְּנֵיכֶם לָבוֹא מִצְרַיִם וּבָאתֶם לָגוּר
שָׁם וְהָיְתָה הַחֶרֶב אֲשֶׁר אַתֶּם
יְרֵאִים מִמֶּנָּה שָׁם תַּשִּׂיג אֶתְכֶם
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהָרָעָב אֲשֶׁר אַתֶּם
דְּאֵגִים מִמֶּנּוּ שָׁם יִדְבַּק אַחֲרֵיכֶם
מִצְרַיִם וְשָׁם תָּמוּתוּ וְהָיוּ כָּל
הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שָׂמוּ אֶת פְּנֵיהֶם
לָבוֹא מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם יָמוּתוּ בַּחֶרֶב
בָּרָעָב וּבַדֶּבֶר וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם שָׂרִיד
וּפָלִיט מִפְּנֵי הָרָעָה אֲשֶׁר אֲנִי

מביא
מַבִיא עֲלֵיהֶם: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר נִתַּךְ
יתם
אַפִּי וַחֲמָתִי עַל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם כֵּן
נתך מוא
תִּתַּךְ חֲמָתִי עֲלֵיכֶם בְּבֹאֲכֶם מִצְרָיִם
היה שמם
וְהְיִיתֶם לְאָלָה וּלְשַׁמָּה וּלְקִלְלָה
ראה קום
וְלֹא תֹסִפוּן לִרְאוֹת עוֹד אֶת הַמָּקוֹם
הַזֶּה: דְּבַר יְהוָה עֲלֵיכֶם שְׁאֵרִית
מוא ידע
יְהוּדָה אַל תָּבֹאוּ מִצְרָיִם יָדוֹעַ תֵּדְעוּ
עד תעה
כִּי הַעִידֹתִי בָכֶם הַיּוֹם: כִּי הִתְעִיתֶם
בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם כִּי אַתֶּם שְׁלַחְתֶּם אֹתִי
פלל
אֶל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לֵאמֹר הִתְפַּלֵּל
בַּעֲדֵנוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְכֹל אֲשֶׁר
אמר נגד
יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כֵּן הַגֵּד לָנוּ
עשה
וְנַעֲשֵׂינוּ: וְאָגַד לָכֶם הַיּוֹם וְלֹא
שמעתם בקול יהוה אלהיכם ולכל
אשר שלחני אליכם: ועתה ידע
תדעו כי בחרב ברעב ובדבר תמותו
במקום אשר חפצתם לבוא לגור
שם: Cap.xliij. ויהי ככלות
יִרְמְיָהוּ לְדַבֵּר אֶל כָּל הָעָם אֶת כָּל
דִּבְרֵי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ
יהוה אלהיהם אליהם אֶת כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וַיֹּאמֶר עֲזַרְיָה בֶן
אמר
הוֹשַׁעְיָה וְיוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ וְכָל הָאֲנָשִׁים
זוד
הַזֵּדִים אֹמְרִים אֶל יִרְמְיָהוּ שֶׁקֶר
דבר
אַתָּה מְדַבֵּר לֹא שְׁלָחֲךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מוא
לֵאמֹר לֹא תָבֹאוּ מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם:
סית
כִּי בָרוּךְ בֶּן נֵרִיָּה מַסִּית אֹתְךָ בַּעֲבוּ
נתן
לְמַעַן תֵּת אֹתָנוּ בְּיַד הַכַּשְׂדִּים
מות גלה
לְהָמִית אֹתָנוּ וּלְהַגְלוֹת אֹתָנוּ בָּבֶלָה:
שור
וְלֹא שָׁמַע יוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ וְכָל שָׂרֵי
הַחֵילִים וְכָל הָעָם בְּקוֹל יְהוָה
לָשֶׁבֶת בְּאֶרֶץ יְהוּדָה: וַיִּקַּח יוֹחָנָן בֶּן
ישב לקח
קָרֵחַ וְכָל שָׂרֵי הַחֵילִים אֵת כָּל
שוב
שְׁאֵרִית יְהוּדָה אֲשֶׁר שָׁבוּ מִכָּל
נדח
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר נִדְּחוּ שָׁם לָגוּר בְּאֶרֶץ

afferam super eos: quia hec dicit dominus
exercituum deus israel.
Sicut conflatus est
furor meus & indignatio
mea super habitatores hie
rusalē: sic cōflabitur in
dignatio mea super vos cū
ingressi fueritis egyptū:
& eritis in iusiurandū &
in stuporē & in maledi
ctū & in opprobriū: &
nequaq̃ vltra videbitis
locū istū. Verbū dñi super
vos reliquie iuda. Noli
te intrare egyptū. Scien
tes scietis qa obtestatus
sum vobis hodie: qa de
cepistis anias vras. Vos
enim misistis me
ad dominum deum ve
strum: dicentes. Ora
pro nobis ad dñm deū
nrm: & iuxta oia q̃cunq̃
dixerit tibi dñs deus no
ster: sic annuncia nobis
& faciemus. Et annun
ciaui vobis hodie: & nō
audistis vocem dñi dei
vestri super vniuersis pro
quibus misit me ad vos.
nunc ergo scientes
scietis: quia gladio & fa
me & peste moriemini
in loco ad quem voluis
tis intrare vt habitare
tis ibi. 43.

Actum est aūt cū cō
plesset hieremias lo
quēs ad populū vniuer
sos sermones dñi dei eo
rū: pro qbus miserat eū
dominus deus eorū ad
illos omnia
verba hec dixit azarias
filius
osie & iohannan filius
caree & omnes viri
superbi: dicentes ad hie
remiam. Mendacium
tu loqueris. Non misit
te dñs deus noster
dicēs: ne ingrediamini
egyptū vt habitetis illic:
sed baruch filius nerie
incitat te aduersum nos
vt tradat nos in manus
chaldeorum: &
interficiat nos & tradu
ci faciat in babylonem.
Et nō audiuit iohannā
filius caree & oēs princi
pes bellatorū: & vniuer
sus populus vocem dñi:
vt manerēt in terra iuda
sed tollēs iohānan filio
caree & vniuersi princi
pes bellatorū vniuersos
reliquiarum iuda qui re
uersi fuerant de cunctis
gentib q̃ ad q̃s fuerāt ātē
dispsi: vt hitarēt in tra

induco sup eos. qr sic dixit dñs exercituū
ἐπάγω ἐπ' αὐτούς. ὅτι οὕτως λέγει κς τῶν δυνάμεων
deus israel: sicut stillauit furor me sup
ὁ θεὸς Ἰσραήλ, καθὰς ἔσταξεν ὁ θυμός μου ἐπὶ τοὺς
hitantes hierusalem: sic stillabit furor me
κατοικοῦντας Ἱερουσαλήμ, οὕτως σταξει ὁ θυμός μου
sup vos: intrãtibus vobis in egyptum. τ eri
ἐφ' ὑμᾶς, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς Αἴγυπτον. καὶ ἔσει
tis in desolationē τ subiecti: τ in maledictionē: τ i
εἰς ἄβατον καὶ ὑποχείριοι, καὶ εἰς ἀρὰν καὶ εἰς
opprobriū: τ non videbitis vltra locum istum:
ὀνειδισμόν, καὶ οὐ μὴ ἴδητε ἔτι τὸν τόπον τοῦτον,
q̃ locutus ē dñs sup vos reliquos iuda ne
ἃ ἐλάλησεν κύριος ἐφ' ὑμᾶς τοὺς κατάλοιπους Ἰούδα μὴ
ingrediamini i egyptuz. τ nūc scientes scietis
εἰσέλθητε εἰς Αἴγυπτον. καὶ νῦν γνόντες γνώσεσθε
qr contestatus sum vobis hodie: qr male fecistis
ὅτι ἐμαρτυρησάμην ὑμῖν σήμερον, ὅτι ἐπλανήσατε
in aibus vrīs mittentes me ad dñm
ἐν ἐν ψυχαῖς ὑμῶν ἀποστείλαντές με πρὸς κύριον
deū vrm: dicentes: ora pro nobis ad
τὸν θεὸν ὑμῶν, λέγοντες, προσευξαι περὶ ἡμῶν πρὸς
dñm: τ scōm omnia q̃ loqtur tibi dñs
κύριον, καὶ κατὰ πάντα ἃ ἂν λαλήσῃ σοι κύριος
deus nr: sic annuncia nobis τ faciem.
ὁ θεὸς ἡμῶν, οὕτως ἀπάγγειλον ἡμῖν καὶ ποιήσομεν.
τ annunciaui vobis: τ nō audistis
καὶ ἀπήγγειλα ὑμῖν, καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς
vocē dñi dei vrī scōm oia q̃ mi
φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν κατὰ πάντα ὅσα ἀπε
sit ad vos: τ nūc in gladio τ in fa
στειλεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ νῦν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λι
me τ in peste deficietis in loco q̃ vos
μῷ καὶ ἐν λοιμῷ ἐκλείψετε ἐν τῷ τόπῳ ὑμεῖς
vultis intrare vt hitetis ibi.
βούλεσθε εἰσελθεῖν κατοικεῖν ἐκεῖ. Ca.43

Factū est vt cessauit hieremias loquēs ad
Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσατο Ἱερεμίας λαλῶν πρὸς
ppm oia verba dñi dei eo
τὸν λαὸν πάντας τοὺς λόγους κυρίου τοῦ θεοῦ αὐ
rū q̃ misit dñs deus eorū ad illos:
τῶν οὓς ἀπέστειλεν κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν πρὸς αὐτούς,
τ dixit azarias filius osee: τ ioanā filius ca
καὶ εἶπεν Ἀζαρίας υἱὸς Ὡσαίου, καὶ Ἰωάνας υἱὸς κα
rie: τ oēs viri superbi dicen
ρέ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ ὑπερήφανοι οἱ λέγο
tes hieremie mēdacia tu loqris nō misit
τες τῷ Ἱερεμίᾳ ψευδῆ σὺ λαλεῖς οὐκ ἀπέστειλέν
te dñs deus nr ad nos dicere nō ingredia
σε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς λέγων μὴ εἰσέλθε
mini i egyptū vt hitetis illic: sed baruch filius nerie
τε εἰς Αἴγυπτον οἰκεῖν ἐκεῖ, ἀλλὰ Βαρούχ υἱὸς νηρίου
incitat te q̃ nos ut tradat nos in ma
συμβάλλει σε πρὸς ἡμᾶς ἵνα δῷς ἡμᾶς εἰς χεῖ
nus chaldeorū vt interficiat nos τ
ρας τῶν Χαλδαίων τοῦ διαφθεῖραι ἡμᾶς καὶ
trãsmigre faciat nos in babylonem. τ ioanā filius
ἀποικίσαι ἡμᾶς εἰς Βαβυλῶνα. καὶ Ἰωάνας υἱὸς
carie τ oēs duces exercitus τ
καρὶ καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως καὶ
oia ppls nō audierunt vocem dñi vt hi
πᾶς ὁ λαὸς οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου κατοι
tarent in tra iuda: τ tulit ioanā τ om
κῆσαι ἐν γῇ Ἰούδα. καὶ ἔλαβεν Ἰωάνας καὶ πά
nes duces exercitus omnes reli
τες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως ἅπαντας τοὺς κα
quos iuda q̃ reuersi fuerant ex oibus
ταλείποντας Ἰούδα τοὺς ἐπιστρεφέντας ἐκ πάντων τῶν
gētib q̃ dispsi sunt illic vt hitarēt in tra
ἐθνῶν ἃ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ

C iuda: potẽtes viros τ mulieres
Ἰούδα, τοὺς δυνατοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας
τ paucos relicto τ filias re-
καὶ ὀλίγα λειπτὰ καὶ τὰς θυγατέρας τοῦ βασι-
gis: τ alios ꝯo reliquerat nabuzardan
λέως, καὶ τὰς ψυχὰς ἃς κατέλιπεν ναβουζαρδὰν
princeps cocos cum godolia filio achicam: τ hieremi
ὁ ἀρχιμάγειρος μετὰ γοδολίου υἱοῦ ἀχικάμ, καὶ ἱερεμί
am pphetam: τ baruch filiũ nerie. τ in-
αν τὸν προφήτην, καὶ βαρουχ υἱὸν νηρίου. καὶ εἰ-
gressi sũt in egyptũ: q; nõ audiẽt vocẽ
σῆλθον εἰς αἴγυπτον, ὅτι οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς
dñi τ ingressi sunt in taphnas. τ factũ est ver-
κυρίου καὶ εἰσῆλθον εἰς ταφνας. καὶ ἐγένετο λό-
bũ dñi ad hieremiã in taphnis dicens: su-
γος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν ἐν ταφνας λέγων, λάβε
me tibi lapides grãdes τ abscondẽ e-
σοι σεαυτῷ λίθους μεγάλους καὶ κατάκρυψον αὐ-
os in vestibulũ in porta domus pharaõis in taph
τοὺς ἐν πρεσβύρῳ ἐν πύλῃ τῆς οἰκίας φαραὼ ἐν ταφ-
nis ante oculos virorũ iuda. τ dices: sic
νας κατ' ὀφθαλμοὺς ἀνδρῶν ἰούδα. καὶ ἐρεῖς, οὕ-
dicit dñs exercituũ deus israel: ecce
τως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἰδοὺ
D ego mitto τ adducã nabuchodonosor regem
ἐγὼ ἀποστέλλω καὶ ἄξω ναβουχοδονόσορ βασιλέα
babylonis seruũ meũ τ ponet thronũ
βαβυλῶνος τὸν δοῦλόν μου καὶ θήσει τὸν θρόνον
suum super lapides istos q̃s abscondisti.
αὐτοῦ ὑπάνω τῶν λίθων τούτων ὧν κατέκρυψας.
τ eleuabit arma sua sup eos: τ intra-
καὶ ἀρεῖ τὰ ἔπαυλα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς, καὶ εἰσελεύ-
bit τ percutiet terrã egypti: q̃s in mor-
σεται καὶ πατάξει γῆν αἰγύπτου, οὓς εἰς θάνα-
tem: in mortem. τ quos in trãsmigra-
τον, εἰς θάνατον. καὶ οὓς εἰς ἀποικι-
tionẽ: in trãsmigrationẽ. τ q̃s in gladium:
σμόν, εἰς ἀποικισμόν. καὶ οὓς εἰς ῥομφαίαν,
in gladium: τ accedẽt ignẽ in domib deoꝝ eoꝝ
A εἰς ῥομφαίαν, καὶ καύσει πῦρ ἐν οἰκίαις θεῶν αὐτῶν
τ cõburet eos: τ trãsmigrare faciet eos τ scrutabit
καὶ ἐμπυρεῖ αὐτάς, καὶ ἀποικεῖ αὐτοὺς καὶ φθερεῖ
terrã egypti sicut pedicul purgat pastor vestimẽtũ su-
γῆν αἰγύπτου ὡς φθείρει ποιμὴν τὸ ἱμάτιον αὐ-
um. τ egredietur in pace τ conteret
τοῦ· καὶ ἐξελεύσεται ἐν εἰρήνῃ καὶ συντρίψει τοὺς
statuas heliopolis q̃ in egypto: τ do
στύλους ἡλιουπόλεως τοὺς ἐν αἰγύπτῳ, καὶ τοὺς οἴ-
mos deoꝝ egypti cõburet in igne.
κους τῶν θεῶν αἰγύπτου κατακαύσει ἐν πυρί. Ca. 44.

A Verbum qd̃ factũ est ad hieremiã omib
λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν πᾶσι τοῖς
iudeis habitantibus in terra egypti τ
ἰουδαίοις τοῖς κατοικοῦσιν ἐν γῇ αἰγύπτου καὶ τοῖς
sedentibus in magdalo τ in taphnis τ in
κατοικοῦσιν ἐν μαγδάλῳ καὶ ἐν ταφνας καὶ ἐν
mephis τ in terra pathure dicẽs: sic dixit
μέμφει καὶ ἐν γῇ παθουρῆς λέγων, οὕτως εἶπεν
dñs exercituũ deus israel: vos vidistis
κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ, ὑμεῖς ἑωράκα-
omia mala q̃ induxi sup hierusa-
τε πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐπήγαγον ἐπὶ ἱερουσα-
lem τ sup ciuitates iuda. τ ecce sunt des-
B λὴμ καὶ ἐπὶ πόλεις ἰούδα. καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔρη-
te hodie ab inhitantib a facie ma
μοι σήμερον ἀπὸ οἰκούντων ἀπὸ προσώπου πο-
litie eoꝝ quã fecerunt vt ad iracũdiã puocarẽt me
λίτης αὐτῶν ἃς ἐποίησαν παραπικραῖναί με
eunte vt adolerẽt
πορευόντες θυμιᾶν

*iuda: viros & mulieres
* & parũulos & filias
* regis & omnem animã
quam reliquerat
* nabuzardan priceps mi
litie cum godolia filio
* aicham filii saphan: &
hieremiam prophetam
* & baruch filium nerie:
* & ingressi sunt in terram
egypti: quia non obe-
dierunt voci domini.
Et venerũt vsq; ad taph
nis. Et factũ est fmo dñi
ad hieremiã in taphnis
dicens. Sume tibi
lapides grandes in ma-
nu tua & abscõdes eos in
crypta que est sub muro
laterticio in porta dom
pharaonis in taphnis
cernẽtibus viris iudeis:
& dices ad eos. Hec dic
it dñs exercituũ
deus israel. Ecce ego
mittam & assumam eos
nabuchodonosor regem
babylonis seruum meũ:
& ponam thronum eius
super lapides istos
quos abscõdi: & statuet
solium suum
sup eos. Venienq; per
cutiet terram egypti
quos in morte in mor-
te: & quos in captiuitate
in captiuitate: & quos
in gladio in gladio. Et
succedet ignẽ in delubris
deorũ egypti: & cõbu-
ret ea & captiuos ducet
illos: & amicietur terã egy
pti sicut amicitur pastor
pallio suo & egredietur
inde in pace. Et cõteret
statuas domus
solis que sunt in terra
egypti: & delubra
deorum egypti combu-
ret igni. 44.

Verbum qd̃ factũ est
ad hieremiam & omnes
ad omnes iudeos qui ha
bitabant in terra
egypti habitantes in
magdalo & in taphnis
& in mẽphis & in terra
phatures: dicens. Hec
dicit domin exercituũ
deus israel.
Vos vidistis omne ma
lum istud quod
adduxi super hierusalẽ
& super omnes vrbes
iuda: & ecce deserte sũt
hodie & nõ est in eis ha
bitator propter maliciã
quã fecerũt: vt me ad ira
cũdiã puocarẽt: & irent &
sacrificarent & colerent

יְהוּדָה׳ אֶת׳ הַגְּבָרִים׳ וְאֶת׳ הַנָּשִׁים׳ נָשָׁה
׳וְאֶת׳ הַטַּף׳ וְאֶת׳ בְּנוֹת׳ הַמֶּלֶךְ׳ וְאֶת׳ בָּנָה
׳כָּל׳ הַנֶּפֶשׁ׳ אֲשֶׁר׳ הִנִּיחַ׳ נְבוּזַרְאֲדָן׳ יָתַח
׳רַב׳ טַבָּחִים׳ אֶת׳ גְּדַלְיָהוּ׳ בֶּן׳ אֲחִיקָם׳
׳בֶּן׳ שָׁפָן׳ וְאֶת׳ יִרְמְיָהוּ׳ הַנָּבִיא׳ נָבָא
׳וְאֶת׳ בָּרוּךְ׳ בֶּן׳ נֵרִיָּהוּ׳ וַיָּבֹאוּ׳ אֶרֶץ׳ בוא
׳מִצְרַיִם׳ כִּי׳ לֹא׳ שָׁמְעוּ׳ בְּקוֹל׳ יְהוָה׳
׳וַיָּבֹאוּ׳ עַד׳ תַּחְפַּנְחֵס׳ וַיְהִי׳ דְבַר׳ יְהוָה׳ הָיָה
׳אֶל׳ יִרְמְיָהוּ׳ בְּתַחְפַּנְחֵס׳ לֵאמֹר׳ לָקַח
׳בְּיָדְךָ׳ אֲבָנִים׳ גְּדֹלוֹת׳ וּטְמַנְתָּם׳ בַּמַּלְט
׳בַּמַּלְבֵן׳ אֲשֶׁר׳ בְּפֶתַח׳ בֵּית׳ פַּרְעֹה׳ לָבֵן
׳בְּתַחְפַּנְחֵס׳ לְעֵינֵי׳ אֲנָשִׁים׳ יְהוּדִים׳
׳וְאָמַרְתָּ׳ אֲלֵיהֶם׳ כֹּה׳ אָמַר׳ יְהוָה׳ צְבָאוֹת
׳אֱלֹהֵי׳ יִשְׂרָאֵל׳ הִנְנִי׳ שֹׁלֵחַ׳ וְלָקַחְתִּי׳
׳אֶת׳ נְבוּכַדְרֶאצַּר׳ מֶלֶךְ׳ בָּבֶל׳ עַבְדִּי׳
׳וְשַׂמְתִּי׳ כִסְאוֹ׳ מִמַּעַל׳ לָאֲבָנִים׳ הָאֵלֶּה׳ שוּם׳ עָלָה
׳אֲשֶׁר׳ טָמַנְתִּי׳ וְנָטָה׳ אֶת׳ שֵׁפְרוּרוֹ׳
׳עֲלֵיהֶם׳ וּבָא׳ וְהִכָּה׳ אֶת׳ אֶרֶץ׳ מִצְרָיִם׳ נוא׳ נָכָה
׳אֲשֶׁר׳ לַמָּוֶת׳ לַמָּוֶת׳ וַאֲשֶׁר׳ לַשְּׁבִי׳ שָׁבָה
׳לַשְּׁבִי׳ וַאֲשֶׁר׳ לַחֶרֶב׳ לַחֶרֶב׳ וְהִצַּתִּי׳ יָצַת
׳אֵשׁ׳ בְּבָתֵּי׳ אֱלֹהֵי׳ מִצְרַיִם׳ וְשָׂרַף׳ בַּיִת׳
׳וְשָׁבָם׳ וְעָטָה׳ אֶת׳ אֶרֶץ׳ מִצְרַיִם׳ כַּאֲשֶׁר׳ שָׁבָה
׳יַעְטֶה׳ הָרֹעֶה׳ אֶת׳ בִּגְדוֹ׳ וְיָצָא׳ מִשָּׁם׳ עָטָה
׳בְּשָׁלוֹם׳ וְשִׁבַּר׳ אֶת׳ מַצְּבוֹת׳ בֵּית׳ שָׁלַם׳ יָצַב
׳שֶׁמֶשׁ׳ אֲשֶׁר׳ בְּאֶרֶץ׳ מִצְרַיִם׳ וְאֶת׳ בָּתֵּי׳
׳אֱלֹהֵי׳ מִצְרַיִם׳ יִשְׂרֹף׳ בָּאֵשׁ׳ שָׂרַף
׳הַדָּבָר׳ אֲשֶׁר׳ הָיָה׳ אֶל׳ יִרְמְיָהוּ׳ Ca. xliiij.
׳אֶל׳ כָּל׳ הַיְּהוּדִים׳ הַיֹּשְׁבִים׳ בְּאֶרֶץ׳
׳מִצְרַיִם׳ הַיֹּשְׁבִים׳ בְּמִגְדֹּל׳ וּבְתַחְפַּנְחֵס׳
׳וּבְנֹף׳ וּבְאֶרֶץ׳ פַּתְרוֹס׳ לֵאמֹר׳ כֹּה׳
׳אָמַר׳ יְהוָה׳ צְבָאוֹת׳ אֱלֹהֵי׳ יִשְׂרָאֵל׳
׳אַתֶּם׳ רְאִיתֶם׳ אֵת׳ כָּל׳ הָרָעָה׳ אֲשֶׁר׳ רָאָה
׳הֵבֵאתִי׳ עַל׳ יְרוּשָׁלִַם׳ וְעַל׳ כָּל׳ עָרֵי׳ בוא׳ עִיר
׳יְהוּדָה׳ וְהִנָּם׳ חָרְבָּה׳ הַיּוֹם׳ הַזֶּה׳ וְאֵין׳ יָהּ
׳בָּהֶם׳ יוֹשֵׁב׳ מִפְּנֵי׳ רָעָתָם׳ אֲשֶׁר׳ עָשׂוּ׳ יָשַׁב׳ פָּנָה
׳לְהַכְעִסֵנִי׳ לְלֶכֶת׳ לְקַטֵּר׳ לַעֲבֹד׳ יָרוּץ׳ עָשָׁה
׳אֱלֹהִים׳ אֲחֵרִים׳ אֲשֶׁר׳ לֹא׳ יָדְעוּם׳ הֵמָּה׳ כָּעַס׳ הֶבֶל

לֵאלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יָדַעוּם
הֵמָּה אַתֶּם וַאֲבֹתֵיכֶם׃ וְאָשַׁלַּח שָׁלַח
אֲלֵיכֶם אֶת כָּל עֲבָדַי הַנְּבִיאִים נָבָא
הַשְּׁכֵּם וְשָׁלוֹחַ לֵאמֹר אַל נָא תַעֲשׂוּ שָׁכַם עָשָׂה
אֶת דְּבַר הַתֹּעֵבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר
שָׂנֵאתִי׃ וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא הִטּוּ אֶת נָטָה
אָזְנָם לָשׁוּב מֵרָעָתָם לְבִלְתִּי קַטֵּר
לֵאלֹהִים אֲחֵרִים׃ וַתִּתַּךְ חֲמָתִי נָתַךְ
וְאַפִּי וַתִּבְעַר בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת בָּעַר חוּץ
יְרוּשָׁלִַם וַתִּהְיֶינָה לְחָרְבָּה לְשַׁמָּה הָיָה
כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה
אֱלֹהֵי צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לָמָּה
אַתֶּם עֹשִׂים רָעָה גְדוֹלָה אֶל עָשָׂה גָּדֹל
נַפְשֹׁתֵיכֶם לְהַכְרִית לָכֶם אִישׁ וְאִשָּׁה כָּרַת אִישׁ
עוֹלֵל וְיוֹנֵק מִתּוֹךְ יְהוּדָה לְבִלְתִּי עָלַל יָנַק
הוֹתִיר לָכֶם שְׁאֵרִית׃ לְהַכְעִסֵנִי הוֹתִיר כָּעַס
בְּמַעֲשֵׂי יְדֵיכֶם לְקַטֵּר לֵאלֹהִים עָשָׂה
אֲחֵרִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר אַתֶּם
בָּאִים לָגוּר שָׁם לְמַעַן הַכְרִית בוא כָּרַת
לָכֶם וּלְמַעַן הֱיוֹתְכֶם לְקִלָּלָה וּלְחֶרְפָּה הָיָה
לְכֹל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃ הַשְּׁכַחְתֶּם אֶת
רָעוֹת אֲבֹתֵיכֶם וְאֶת רָעוֹת מַלְכֵי רוּץ
יְהוּדָה וְאֶת רָעוֹת נָשָׁיו וְאֶת רָעָתְכֶם נָשָׁה
וְאֶת רָעַת נְשֵׁיכֶם אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּאֶרֶץ עָשָׂה
יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם׃ לֹא
דָכְאוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְלֹא יָרְאוּ וְלֹא
הָלְכוּ בְּתוֹרָתִי וּבְחֻקֹּתַי אֲשֶׁר נָתַתִּי חָקַק נָתַן
לִפְנֵיכֶם וְלִפְנֵי אֲבוֹתֵיכֶם׃ לָכֵן כֹּה פָּנֶה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
הִנְנִי שָׂם פָּנַי בָּכֶם לְרָעָה וּלְהַכְרִית שוּם כָּרַת
אֶת כָּל יְהוּדָה׃ וְלָקַחְתִּי אֶת שְׁאֵרִית
יְהוּדָה אֲשֶׁר שָׂמוּ פְנֵיהֶם לָבוֹא
אֶרֶץ מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם וְתַמּוּ כֹל תָּמַם
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם יִפְּלוּ בַּחֶרֶב וּבָרָעָב נָפַל
יִתָּמּוּ מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל בַּחֶרֶב וּבָרָעָב גָּדֵל
יָמֻתוּ וְהָיוּ לְאָלָה לְשַׁמָּה וּלְקִלָּלָה סוּת הָיָה
שָׁמֵם

deos alienos quos ne-
sciebant & ooooooooooooo
illi & vos & patres ve-
stri. Et misi oooooooooo
ad vos oes seruos meos
prophetas de nocte ooo
consurgens mittensq; &
dicens. Nolite facere oo
verbum abominationis
huiuscemodi quam ooo
odiui. Et non audierunt
nec inclinauerunt oooo
aurē suā vt cōuerterētur
a malis suis & nō sacrifi-
carent diis alienis. Et
cōflata est indignatio mea
& furor meus: & succen
sa est in ciuitatib iuda &
in plateis hierusalem: &
verse sunt in solitudinē
& vastitatē fm diem hāc.
Et nunc hec dicit dñs
exercituum deus israel.
Quare oooooooooooooo
vos facitis malum gran
de hoc contra oooooooo
aias vestras: vt intereat
ex vobis vir & mulier:
paruulus & lactens de
medio iude nec oooooo
relinquatur vobis quic-
q̄ residui puocātes me
in operibus manuū ve-
strarum sacrificando diis
alienis in terra egypti in
quam oooooooooooooo
ingressi estis vt habite-
tis ibi: & dispereatis: ooo
& sitis in maledictionē
& in opprobrium oooo
cunctis gentibus terre.
Nunquid obliti estis ooo
mala patrum vestrorū
& mala regum oooooooo
iuda & mala vxorū co-
rum & mala vestra ooooo
& mala vxorum vestra q̄
que fecerunt in terra oo
iuda & in regionib hie
rusalem? Non oooooooo
sunt mūdati vsq; ad die
hanc & nō timuerūt &
nō ambulauerūt in lege
mea & in p̄ceptis meis q̄
dedi coram vobis & coram
patribus vēis. Ideo hec
dicit dominus exercitu
um deus israel. oooooooo
Ecce ego ponam faciē
meā in vobis in malū &
disperdā oēm iudam. Et
assumam reliquias ooooo
iude: qui posuerunt fa-
cies suas vt ingrederētur
terrā egypti: & habitarēt
ibi & consumentur oēs
in terra egypti: & cadēt
in gladio & in fame. Cō
sumētur a minimo vsq;
ad maximū: i fame & in
gladio morietur: & erūt
in iusiurādū & in miracu
lum & in maledictionem

dijs alijs: q̄ nō cognouerat tipi τ voo τ pa
θεοῖς ἑτέροις, οἷς οὐκ ἔγνω αὐτοὶ καὶ ὑμεῖς καὶ οἱ πα D
tres vri. τ missi ad voo seruos
τέρες ὑμῶν. καὶ ἀπέστειλα πρὸς ὑμᾶς τοὺς παῖδάς
meos pphetas diluculo: τ misi dicens:
μου τοὺς προφήτας ὄρθρου, καὶ ἀπέστειλα λέγων,
ne facatis rem indignationis huius quā
μὴ ποιήσητε τὸ πρᾶγμα τῆς μολύνσεως ταύτης ἣς
odi. τ nō audierūt me: τ nō inclinauerūt
ἐμίσησα. καὶ οὐκ ἤκουσάν μου, καὶ οὐκ ἔκλιναν τὸ
aurē suā vt puerterēt a malis suis vt
οὖς αὐτῶν ἐπιστρέψαι ἀπὸ τῶν κακῶν αὐτῶν πρὸς
nō adolerent diis alienis. τ effudit furor me-
τὸ μὴ θυμιᾶν θεοῖς ἑτέροις. καὶ ἔκχυσις ὁ θυμός μου
τ ira mea succēsa ē in ciuitatib iuda τ ex
καὶ ἡ ὀργή μου ἐξεκαύθη ἐν πόλεσι Ἰούδα καὶ ἔξω
tra hierusalem. τ facte sunt in solitudinē τ in
τῶν Ἱερουσαλήμ. καὶ ἐγένοντο εἰς ἐρημωσιν καὶ εἰς
inutē sicut dies hec. τ nūc sic dixit dom
ἄβατον ὡς ἡμέρα αὕτη. καὶ νῦν οὕτως εἶπεν κύρι
nus omipo deus israel: q̄re vos faci-
ος παντοκράτωρ ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἵνατί ὑμεῖς ποι
tis mala magna in alabus vrīs vt succidat ex
εῖτε κακὰ μεγάλα ἐπὶ ψυχαῖς ὑμῶν ἐκκόψαι ἐξ
vobis vir τ mulier paulus τ lactens de me
ὑμῶν ἄνδρα καὶ γυναῖκα νήπιον καὶ θηλάζοντα ἐκ μέ B D
dio iuda: vt nō derelinquatur vīm vlus
σου Ἰούδα, πρὸς τὸ μὴ καταλειφθῆναι ὑμῶν μηδέ
vt irritetis me in opibus manuū
τα παραπικραίνειν με ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν
vrarū adolēdo diis alienis in trā egypti in qua in
ὑμῶν θυμιᾶν θεοῖς ἑτέροις ἐν γῇ Αἰγύπτου εἰς ἣν ἐπο
gressi estis vt habitetis ibi: vt excidamini τ ut sitis
πεύεσθε ἐκεῖ ἐκεῖ, ἵνα ἐξολοθρεύθητε καὶ ἵνα ἦτε
in maledictionē τ in opprobriū in gēntibus
εἰς κατάραν καὶ εἰς ὀνειδισμὸν ἐν τοῖς ἔθνεσι τῆς
tre. nūqd obliti estis voo malos pa-
γῆς. μὴ ἐπιλέλησθε ὑμεῖς τῶν κακῶν τῶν πα
trum vrōs: τ malos regum iu-
τέρων ὑμῶν, καὶ τῶν κακῶν τῶν βασιλέων Ἰού
da: τ malos principum vrōs: τ
δα, καὶ τῶν κακῶν τῶν ἀρχόντων ὑμῶν, καὶ τῶν
malos vxos vrās: q̄ fecerūt in tra
κακῶν τῶν γυναικῶν ὑμῶν; ὧν ἐποίησαν ἐν γῇ
iuda τ de foris hierusalem: τ nō cessauerūt
Ἰούδα καὶ ἔξωθεν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἐπαύσαν
vsq; diem hanc. τ nō timuerūt
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν
τ nō ēplenati sunt p̄ceptis meis q̄ dedi
καὶ οὐκ ἀντείχοντο τῶν προσταγμάτων μου ὧν ἔδω
ante faciem eorū τ ante faciem
κα κατὰ πρόσωπον αὐτῶν καὶ κατὰ πρόσωπον τῶν
patrum suorū. ideo sic dixit dō
πατέρων αὐτῶν. διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος
exercituū deus israel: ecce ego pono
τῶν δυνάμεων θεὸς Ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐγὼ ἐφίστημι τὸ
faciem meā in vobis in malū vt disperdam
πρόσωπόν μου ἐφ' ὑμᾶς εἰς κακὸν τοῦ ἐξολεθρεῦσαι
oēm iudā: τ assumā reliquos
πᾶντα Ἰούδα, καὶ λήψομαι τοὺς καταλοίπους Bmo.
iude q̄ posuerūt faciem suam vt ingrede 9.
Ἰούδα οἱ ἔθεντο τὸ πρόσωπον αὐτῶν τοῦ εἰσελθε
rent in trā egypti vt habitarent ibi: τ
εἶν εἰς γῆν Αἰγύπτου τοῦ κατοικῆσαι ἐκεῖ, καὶ
consumētur oēs i tra egypti: τ cadent in
ἐκλείψουσι πάντες ἐν γῇ Αἰγύπτου, καὶ πεσοῦνται ἐν
gladio: τ in fame deficient a paruo
ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν λιμῷ ἐκλείψουσιν ἀπὸ μικροῦ
vsq; ad magnū τ erunt in opprobriū τ in
ἕως μεγάλου, καὶ ἔσονται εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς
pditionē τ in maledictionē.
ἀπώλειαν καὶ εἰς κατάραν.

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

τ visitabo sup sedentes in tra egy-
καὶ ἐπισκέψομαι ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν γῇ Αἰγύ-
pti: sicut visitaui sup hierusalem in gladio
πτου, ὡς ἐπεσκεψάμην ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ ἐν ῥομφαίᾳ
τ in fame τ in morte. τ nõ erit saluatus
καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ. καὶ οὐκ ἔσται σεσωσμέ-
nus vllus de reliquiis iuda peregrinãtib⁹
νος οὐδεὶς τῶν ἐπιλοίπων Ἰούδα τῶν παροικούντων
in tra egypti vt reuertãt in trã iuda ad quã ip
ἐν γῇ Αἰγύπτου ἐπιστρέψαι εἰς γῆν Ἰούδα ἐφ᾽ἣν αὐ-
si sperant alabuo suis reuerti
τοὶ ἐλπίζουσιν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν τοῦ ἐπιστρέψαι
illuc. non reuertentur nisi saluati.
ἐκεῖ. οὐ μὴ ἐπιστρέψουσιν εἰ μὴ οἱ σεσωσμένοι.
τ respondẽrũt hieremie oẽo viri
καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ Ἱερεμίᾳ πάντες οἱ ἄνδρες
scientes q adolerẽt vxores eorũ di-
οἱ γινώσκοντες ὅτι θυμιῶσιν αἱ γυναῖκες αὐτῶν θυ-
is alienis: τ oẽo mulieres cõgregatio ma
σίαις ἑτέραις, καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες συναγωγὴ με-
gna: τ oẽo ppls sedentes in tra egypti
γάλη, καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ κατοικοῦντες ἐν γῇ Αἰγύπτου
in tra pathures dicentes: sermonẽ quẽ loqu
ἐν γῇ Παθούρης λέγοντες, τὸν λόγον ὃν ἐλά-
tus es ad nos in nomine dñi: nõ audie
λησας πρὸς ἡμᾶς τῷ ὀνόματι κυρίου, οὐκ ἀκου-
mus ia te. q: facientes faciemus omne
σόμεθά σου. ὅτι ποιοῦσαι ποιήσομεν πάντα
καὶ q egredietur de ore nro ut a
τὸν λόγον ὃς ἐξελεύσεται ἐκ τοῦ στόματος ἡμῶν ἵν-
dolcam⁹ regine celi τ libemus illi
μὴν τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σπένδειν αὐτῇ
libamina: sicut fecimus nos τ patres
σπονδὰς, καθὰ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς καὶ οἱ πατέ-
nri τ reges nri τ principes no
ρες ἡμῶν καὶ οἱ βασιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ ἄρχοντες ἡ-
stri in ciuitatib⁹ iuda τ de foris hierusalem. τ
μῶν ἐν πόλεσιν Ἰούδα καὶ ἔξωθεν Ἱερουσαλήμ. καὶ
saturati sum⁹ panib⁹: τ facti sum⁹ boni: τ ma
ἐπλήσθημεν ἄρτων, καὶ ἐγενόμεθα χρηστοί, καὶ κα-
la nõ vidim⁹ τ vt cessauimus adolentes
κὰ οὐκ ἴδομεν καὶ ὡς διελείπομεν θυμιῶντες
regine celi τ libantes ei
τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σπένδοντες αὐτῇ
libamina indiguimus oẽo nos. τ in gla
σπονδὰς ἐλαττούμεθα πάντες ἡμεῖς. καὶ ἐν ῥομ-
dio τ in fame defecimus: τ q: adolem⁹
φαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἐξελείπομεν, καὶ ὅτι θυμιῶμεν
nos regine celi: τ libauimus ei
ἡμεῖς τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐσπείσαμεν αὐτῇ
libamina: nõ sine viris nris fecimus
σπονδὰς, μὴ ἄνευ τῶν ἀνδρῶν ἡμῶν ἐποιήσαμεν
ei placentas τ libauimus libamina ei: τ
αὐτῇ χαυώνας καὶ ἐσπείσαμεν σπονδὰς ἐν αὐτῇ, καὶ
dixit hieremias ad omnẽ pplm ad
ἔφη Ἱερεμίας πρὸς τὸν λαὸν τοῖς δυνατοῖς καὶ
multerib⁹ τ omni pplo q responde
ταῖς γυναιξὶν καὶ πρὸς τὸν λαὸν τοῖς ἀποκρι-
runt ei verba dicẽs. nõne incensi
θεῖσιν αὐτῷ λόγους λέγων, οὐχὶ τοῦ θυμιάματος
q adolestis in ciuitatibus iuda τ de fori
ὃ θυμιάσατε ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα καὶ ἔξωθεν
hierusalem: voo τ pres vri τ
Ἱερουσαλὴμ, ὑμεῖς καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ οἱ
reges vri τ principes vri τ pplo
βασιλεῖς ὑμῶν καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν καὶ ὁ λαὸς τῆς
tre recordat⁹ dñs: τ ascendit sup cor eius τ
γῆς ἐμνήσθη κύριος, καὶ ἀνέβη ἐπὶ καρδίαν αὐτοῦ καὶ
nõ potuit dñs vltra ferre a facie mali
οὐκ ἐδύνατο κύριος ἔτι φέρειν ἀπὸ προσώπου πονη-
tie rerum vestr: τ ab abominationib⁹
ρίας πραγμάτων ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν βδελυγμάτων

Trãsla.B.Hie.

& in opprobrium: & visi
tabo super habitatores
terre egypti: sicut visi
taui super
hierusalem in gladio &
fame & peste: & non
erit q effugiat: & sit re-
sidu de reliquiis iudeorũ
qui vadunt vt peregrinẽ
tur in terra egypti
& reuertãtur in terram
iuda ad quam ipsi
eleuant animas suas vt
reuertantur & habitent
ibi: non reuertentur ni
si qui fugerint.
Responderunt autẽ hie
remie omnes viri
scientes q sacrificarent
vxores eorum
dijs alienis & vniuerse
mulieres quarum
stabat multitudo gran-
dis: & omnis populus
habitãtium in terra egy
pti in phatures
dicentes. Sermonem
quem locutus es ad nos
in nomine domini non
audiemus ex te:
sed facientes faciemus
omne verbum quod
egredietur de ore nro vt
sacrificemus regine celi
et libemus ei libamina:
sicut fecimus
nos & patres nri reges
nostri & principes nostri
in vrbibus iuda & in pla
teis hierusalem
et saturati sum panib⁹
& bene nobis erat: ma
lũq; nõ vidimus. Ex eo
autẽ tpe quo cessauimus
sacrificare regine celi &
libare ei libamina idigui
mus oibus: & gladio &
fame eonsumpti sumus.
Quod si nos sacrifica-
mus regine celi: & liba
mus ei libamina: nunqd
sine viris nostris
faciemus ei placẽtas ad
colendum eam & 000000
libamina ad libandũ: Et
dixit hieremias ad omnẽ
pplm: aduersum viros
& aduersus mulieres &
aduersum vniuersam ple
bẽ qui ꝓnũciabãt ei verbũ
dicens. Nunqd non sa-
crificium qd sacrificastis
in ciuitatibus iuda & in
plateis hierusalem
vos & patres vri reges
vestri & principes vestri
et ppls terre: horũ re
cordatus ẽ dñs & ascẽdit
sup cor eius. Et nõ po-
terat dñs vltra portare
ppter malicia studiorũ
vestrorũ: & pp abomiatiões

Tex.heb.biere.xliiij. Pritiua.heb.

וְלִחְרָפָה׃ וּפָקַדְתִּי עַל הַיֹּשְׁבִים
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם כַּאֲשֶׁר פָּקַדְתִּי עַל
יְרוּשָׁלִַם בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדָּבֶר׃ וְלֹא
יִהְיֶה פָּלִיט וּשְׂרִיד לִשְׁאֵרִית יְהוּדָה
הַבָּאִים לָגוּר שָׁם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
וְלָשׁוּב אֶרֶץ יְהוּדָה אֲשֶׁר הֵמָּה
מְנַשְּׂאִים אֶת נַפְשָׁם לָשׁוּב לָשֶׁבֶת
שָׁם כִּי לֹא יָשׁוּבוּ כִּי אִם פְּלִיטִים׃
וַיַּעֲנוּ אֶת יִרְמְיָהוּ כָּל הָאֲנָשִׁים
הַיֹּדְעִים כִּי מְקַטְּרוֹת נְשֵׁיהֶם
לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וְכָל הַנָּשִׁים
הָעֹמְדוֹת קָהָל גָּדוֹל וְכָל הָעָם
הַיֹּשְׁבִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּפַתְרוֹס
לֵאמֹר׃ הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלֵינוּ
בְּשֵׁם יְהוָה אֵינֶנּוּ שֹׁמְעִים אֵלֶיךָ׃
כִּי עָשׂה נַעֲשֶׂה אֶת כָּל הַדָּבָר אֲשֶׁר
יָצָא מִפִּינוּ לְקַטֵּר לִמְלֶאֶת הַשָּׁמַיִם
וְהַסִּיךְ לָהּ נְסָכִים כַּאֲשֶׁר עָשִׂינוּ
אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ מְלָכֵינוּ וְשָׂרֵינוּ
בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם
וַנִּשְׂבַּע לֶחֶם וַנִּהְיֶה טוֹבִים וְרָעָה לֹא
רָאִינוּ׃ וּמִן אָז חָדַלְנוּ לְקַטֵּר לִמְלֶכֶת
הַשָּׁמַיִם וְהַסִּךְ לָהּ נְסָכִים חָסַרְנוּ כֹל
וּבַחֶרֶב וּבָרָעָב תֻּמְנוּ׃ וְכִי אֲנַחְנוּ
מְקַטְּרִים לִמְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם וּלְהַסִּךְ
לָהּ נְסָכִים הֲמִבַּלְעֲדֵי אֲנָשֵׁינוּ
עָשִׂינוּ לָהּ כַּוָּנִים לְהַעֲצֹבָהּ וְהַסִּךְ
לָהּ נְסָכִים׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל כָּל
הָעָם עַל הַגְּבָרִים וְעַל הַנָּשִׁים וְאֶל
כָּל הָעָם הָעֹנִים אֹתוֹ דָּבָר לֵאמֹר׃
הֲלֹא אֶת הַקִּטֹּר אֲשֶׁר קִטַּרְתֶּם
בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם
אַתֶּם וַאֲבוֹתֵיכֶם מַלְכֵיכֶם וְשָׂרֵיכֶם
וְעַם הָאָרֶץ אֹתָם זָכַר יְהוָה וַתַּעֲלֶה
עַל לִבּוֹ׃ וְלֹא יוּכַל יְהוָה עוֹד לָשֵׂאת
מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם מִפְּנֵי הַתּוֹעֵבֹת

יָשַׁב
וְלִחְרָפָה
פָּלַט שָׂרַד
בוא
יָשַׁב
שוּב
עָנָה
קָטַר נָשָׁה
גָּדֹל
נָשָׁה
עָנָה
עָשָׂה
פֶּה לָאַךְ
נָסַךְ עָשָׂה
שׂוּר
חוּץ
שָׂבַע הָיָה
רוּעַ רָאָה
לָאַךְ
תָּמַם
קָטַר
עָלָה
יָכֹל נָשָׂא
פָּנֶה רוּעַ
עֲלִיל תֹּעֵב

אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם וַתְּהִי אַרְצְכֶם לְחָרְבָּה עָשָׁה הָיָה
וּלְשַׁמָּה וּלְקִלָּלָה מֵאֵין יוֹשֵׁב כַּהַיּוֹם שָׁמֵם יָשַׁב
הַזֶּה׃ מִפְּנֵי אֲשֶׁר קִטַּרְתֶּם וַאֲשֶׁר
חָטָאתֶם לַיהוָה וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹל
יְהוָה וּבְתוֹרָתוֹ וּבְחֻקֹּתָיו וּבְעֵדְוֹתָיו יָרֵא תָּמִים
לֹא הֲלַכְתֶּם עַל כֵּן קָרָאת אֶתְכֶם עָנִי
הָרָעָה הַזֹּאת בַּיּוֹם הַזֶּה׃ וַיֹּאמֶר רוּץ
יִרְמְיָהוּ אֶל כָּל הָעָם וְאֶל כָּל הַנָּשִׁים עָשָׂה
שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה כָּל יְהוּדָה אֲשֶׁר
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַתֶּם
וּנְשֵׁיכֶם וַתְּדַבֵּרְנָה בְּפִיכֶם וּבְיָדֵכֶם דִּבֵּר פֶּה
מִלֵּאתֶם לֵאמֹר עָשֹׂה נַעֲשֶׂה אֶת עָשָׂה
נְדָרֵינוּ אֲשֶׁר נָדַרְנוּ לְקַטֵּר לִמְלֶכֶת לָאד
הַשָּׁמַיִם וְלַהַסִּךְ לָהּ נְסָכִים הָקִים נָסַךְ קוּם
תָּקִימְנָה אֶת נְדָרֵיכֶם וְעָשֹׂה עָשָׂה
תַּעֲשֶׂינָה אֶת נְדָרֵיכֶם׃ לָכֵן שִׁמְעוּ עָשָׂה
דְבַר יְהוָה כָּל יְהוּדָה הַיֹּשְׁבִים בְּאֶרֶץ
מִצְרָיִם הִנְנִי נִשְׁבַּעְתִּי בִּשְׁמִי שָׁבַע
הַגָּדוֹל אָמַר יְהוָה אִם יִהְיֶה עוֹד עַד הָיָה
שְׁמִי נִקְרָא בְּפִי כָּל אִישׁ יְהוּדָה אֹמֵר פֶּה
חַי אֲדֹנָי יְהוִה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם׃
הִנְנִי שֹׁקֵד עֲלֵיהֶם לְרָעָה וְלֹא רוּץ
לְטוֹבָה וְתַמּוּ כָל אִישׁ יְהוּדָה אֲשֶׁר תָּמַם
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֶרֶב וּבָרָעָב עַד
כִּלּוֹתָם׃ וּפְלִיטֵי חֶרֶב יָשֻׁבוּן מִן אֶרֶץ פָּלַט
מִצְרַיִם אֶרֶץ יְהוּדָה מְתֵי מִסְפָּר שוּב מְתָה
וְיָדְעוּ כָּל שְׁאֵרִית יְהוּדָה הַבָּאִים סָפַר בוֹא
לְאֶרֶץ מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם דְּבַר מִי
יָקוּם מִמֶּנִּי וּמֵהֶם׃ וְזֹאת לָכֶם הָאוֹת קוּם
נְאֻם יְהוָה כִּי פֹקֵד אֲנִי עֲלֵיכֶם
בַּמָּקוֹם הַזֶּה לְמַעַן תֵּדְעוּ כִּי קוֹם יָדַע קוּם
יָקוּמוּ דְבָרַי עֲלֵיכֶם לְרָעָה׃ כֹּה אָמַר רוּץ
יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן אֶת פַּרְעֹה חָפְרַע מֶלֶךְ
מִצְרַיִם בְּיַד אֹיְבָיו וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נֶפֶשׁ
נַפְשׁוֹ כַּאֲשֶׁר נָתַתִּי אֶת צִדְקִיָּהוּ עָנָן

quas fecistis & facta est terra vra in desolationē et in stuporē & in male dictū eo q nō sit habitator: sic ē dies hec. Propterea q sacrificaueritis idolis & peccauerity dño & nō audieritis vocem dñi: & in lege & in pceptis & in testimoniis eius non ambulaueritis: id circo euenerunt vobis mala hec sicut est dies hec. Dixit autem hieremias ad omnē populum: & ad vniuersas mulieres. Audite verbū dñi omis iuda qui estis in terra egypti. Hec inquit dominus exercituum deus israel: dicens. Vos et vxores vre locuti estis ore vestro & manib? vestris implestis: dicentes. Faciamus vota nostra que vouim? vt sacrificemus regine celi & libemus ei libamina. Implestis vota vestra: et opere perpetrastis ea. Ideo audite verbum dñi omnis iuda qui habitatis in terra egypti. Ecce ego iurauī in nomine meo magno: ait dominus: quia nequaq̃ vltra vocabitur nomen meū ex ore ois viri iudei dicentis: viuit dñs deus in omni terra egypti. Ecce ego vigilabo sup eos in malum & non in bonū: et consumētur omnes viri iuda qui sunt in terra egypti gladio et fame donec penitus cōsumātur. Et qui fugerint gladiū: reuertentur de terra egypti in terrā iuda viri pauci: et scient omnes reliquie iuda ingredientium terram egypti vt habitent ibi: cuius sermo cōpleatur: meus an illorū. Et hoc vobis signū ait dñs q visitem ego super vos in loco isto: vt sciatis quia vere cōplebūtur mōes mei cōtra vos in malū. Hec dicit dñs. Ecce ego tradam pharaonē ephree regē egypti in manu inimicorū ei: & in manu q rentiū animā illius: sicut tradidi sedechiam

quae fecistis. & facta est fra vra in desolationē ὧν ἐποιήσατε· καὶ ἐγένετο ἡ γῆ ὑμῶν εἰς ἐρήμωσιν
in iuium in maledictionē sīe dies hec a fa- καὶ εἰς ἄβατον καὶ εἰς ἀρὰν ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη ἀπὸ προ-
cie eoq db adolebatis & db peccastis do- σώπου αὐτῶν ὧν ἐθυμιᾶτε καὶ ὧν ἡμάρτετε τῷ κυ-
mino. non audistis voce dñi & ρίῳ· καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς κυρίου καὶ
in pceptis eius & in lege & in ἐν τοῖς προστάγμασιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐ-
testimoniis eius non ambulastis τοῦ καὶ ἐν τοῖς μαρτυρίοις αὐτοῦ οὐκ ἐπορεύθητε.
apphenderūt vos mala hec sicut dies καὶ ἐπελάβετο ὑμῶν τὰ κακὰ ταῦτα ὡς ἡ ἡμέρα
hec. & dixit hieremias ppls & mū- αὕτη. καὶ εἶπεν ἱερεμίας τῷ λαῷ καὶ ταῖς γυ-
lieribus: audite verbū dñi omes iuda q ναιξίν, ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου πᾶσα ἰούδα οἱ
in fra egypti: sic dixit dñs deus israel: ἐν γῇ αἰγύπτου. οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ,
vos & vxores vre ore vro loca- ὑμεῖς καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν τῷ στόματι ὑμῶν ἐλά-
ti estis: & manibus vris implevistis di- λησατε, καὶ ταῖς χερσὶν ὑμῶν ἐπλήρωσατε λέ-
centes: facientes faciemus vota nos- γουσαι, ποιοῦσαι ποιήσομεν τὰς ὁμολογίας ἡμῶν
q vouimus vt adoleam regine cli ἃς ὡμολογήσαμεν θυμιᾶν τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ
& libemus ei libamina: manentes mādisti καὶ σπένδειν αὐτῇ σπονδάς, ἐμμένοντες ἐνεμείνα-
in votis vris: & facientes fecistis. τε τὰς ὁμολογίας ὑμῶν, καὶ ποιοῦσαι ἐποιήσατε.
ideo audite db dñi omes iuda qui ἐπὶ τοῦτο ἀκούσατε λόγον κυρίου πᾶς ἰούδα οἱ κα-
denitis in fra egypti. ecce iurauī in nolie meo θήμενοι ἐν γῇ αἰγύπτου. ἰδοὺ ὤμοσα τῷ ὀνόματί μου
magno dicit dñs: si fuerit vltra nomē τῷ μεγάλῳ εἶπεν κύριος, ἐὰν φθάσῃ ἔτι ὄνομά
meū in ore omis iuda dicere viuit dñs do- μου ἐν στόματι παντὸς ἰούδα εἰπεῖν ζῇ κύριος κύ-
mini oi fra egypti. q: ecce ego vigilaui ριος ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου. ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐγρηγόρα
sup eos, et malefacere eis & nō bōfacerem ἐπ' αὐτοὺς τοῦ κακῶσαι αὐτοὺς καὶ οὐκ ἀγαθῶσαι.
& deficient omis iuda habitantes in fra καὶ ἐκλείψουσιν πᾶς ἰούδα οἱ κατοικοῦντες ἐν γῇ
egypti: in gladio & in fame donec defi- αἰγύπτου, ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἕως οἱ ἐκλείπο-
cant. & saluati a gladio: reuertē- ντες. καὶ οἱ σεσωσμένοι ἐκτὸς ῥομφαίας, ἐπιστρέ-
tur in fra iuda pauci nūero. & scient φουσιν εἰς γῆν ἰούδα ἐλάγιστοι ἀριθμῷ. καὶ γνώσον-
omis reliqui iuda peregrinantesται πάντες οἱ κατάλοιποι ἰούδα οἱ παροικοῦντες
in fra egypti vt habitent ibi: fmo cui ma- ἐν γῇ αἰγύπτου παροικῆσαι ἐκεῖ, λόγος τίνος ἐμο-
net meus an illorū. & hoc vobis si- μένει ὁ ἐμὸς ἢ ὁ αὐτῶν. καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σή-
gnū dicit dñs: q: visitabo ego sup vos μειον λέγει κύριος, ὅτι ἐπισκέψομαι ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς
in loco isto: vt sciatis q manebūt fmo ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐμμενοῦσιν οἱ λό-
meo mei sup vos in mala. sic dixit dñs: γοι μου ἐφ' ὑμᾶς εἰς κακά. οὕτως εἶπεν κύριος,
ecce ego trado pharaonē ephre regem ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι τὸν φαραὼ ὀυαφρῆ βασιλέα τῶν
egypti in manus inimici eius: & in manus αἰγύπτου εἰς χεῖρας ἐχθροῦ αὐτοῦ, καὶ εἰς χεῖρας
q rentiū aiam eius: sicut dedi sedechiā ζητούντος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ δέδωκα τὸν σεδεκίαν

regem iuda in manus nabuchodonosor regis
βασιλέα ἰούδα ἰς χεῖρας ναβουχοδονόσορ βασιλέως
babylonis inimici eius et querentis
βαβυλῶνος ἐχθροῦ αὐτοῦ καὶ ζητοῦντος τὴν
aiam eius.
ψυχὴν αὐτοῦ. Ca.45.

A Verbum qd locutus est hieremias ppheta ad ba
Ο λόγος ὃν ἐλάλησεν ἱερεμίας ὁ προφήτης πρὸς βα=
rach filiũ nerie: qũ scripsit verba hec in li
ρουχ υἱὸν νηρίου, ὅτε ἔγραψεν τοὺς λόγους τούτους εἰς βι
bro ex ore hieremie in anno quar=
βλίον ἐκ τοῦ στόματος ἱερεμίου ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τετάρ=
to ioachim filij iosie regis iuda: dicẽs: sic
τῳ ἰωακεὶμ υἱοῦ ἰωσία βασιλέως ἰούδα, λέγων, οὕ
dixit dñs deus israel: in te baruch: qꝛ
τως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἐπὶ σοὶ βαρούχ, ὅτι
B dixisti ve mihi: q: addidit dñs dolorẽ sup dolorẽ
εἶπας οἴμοι, ὅτι προσέθετο κύριος κόπον ἐπὶ πόνον
meũ. doluiui in gemitibus meis: requiem nõ inuẽi.
μου. ἐκειμόθην ἐν στεναγμοῖς μου, ἀνάπαυσιν οὐχ εὗρον.
sic et: sic dixit dñs: ecce qꝫ ego edifica
οὕτως καὶ οὕτως εἶπεν κύριος, ἰδοὺ οὓς ἐγὼ ὠκοδό=
ui ego destruo: et qꝫ plantaui ego euello: et
μησα ἐγὼ καθαιρῶ, καὶ οὓς ἐφύτευσα ἐγὼ ἐκτίλλω, καὶ
C oẽm trã mẽ: et tu qrio tibi grandia?
πᾶσαν γῆν τὴν ἐμοῦ, καὶ σὺ ζητεῖς σεαυτῷ μεγάλα;
ne queras: qꝛ ecce ego induco mala sup oẽm
μὴ ζητήσῃς, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ πᾶσαν
carnẽ: ait dñs. et dabo tibi aiam tuam
σάρκα, λέγει κύριος. καὶ δώσω σοι τὴν ψυχήν σου
lacũ in omni loco quo eadẽs illuc.
εἰς ἅγμα ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἐὰν βαδίσῃς ἐκεῖ. Ca.46

G A Θ Ec factũ ẽ verbũ dñi ad hieremiam ppheta
Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμίαν τὸν προφήτη
tam sup oes gẽtes: in egyptũ aduersũ exercitũ pharaõis
τὰ ἐπὶ πάντα ἔθνη, εἰς αἴγυπτον ἐπὶ δυνάμει φαραὼ
nechao regis egypti: q erat sup flumen euphra
νεχαὼ βασιλέως αἰγύπτου, ὃς ἦν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ εὐφρά
tẽ in carchamis quẽ pcussit nabuchodonosor rex
τη ἐν καρχαμὶς ὃν ἐπάταξεν ναβουχοδονόσορ βασι=
babylonis q in anno quarto ioa=
λεὼς βαβυλῶνος ὃ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τοῦ ἰωα=
chi filij iosie regis iuda. assumite arma
κὶμ υἱοῦ ἰωσίου βασιλέως ἰούδα. ἀναλάβετε ὅπλα
et scuta adducite in plium. sternite
καὶ ἀσπίδας προσαγάγετε εἰς πόλεμον. ἐπισάξατε
equos ascendite equites et state in
τοὺς ἵππους ἐπίβητε οἱ ἱππεῖς καὶ κατάστητε ἐν ταῖς
galeis vrsis. pũcite lanceas et
περικεφαλαίαις ὑμῶν. περιβάλλετε τὰ δόρατα καὶ
induimini loricis vrsis. cur ipi pa=
ἐνδύσασθε τοὺς θώρακας ὑμῶν. τί ὅτι αὐτοὶ πτο
uent et recedunt retro? qꝛ fortes co=
ηθήσονται καὶ ἀναχωροῦσιν ὀπίσω; διότι οἱ ἰσχυροὶ αὐ=
rum cedentur: fuga fugẽt et nõ sũt reuersi
τῶν κατακοπήσονται, φυγὴν φεύγουσιν καὶ οὐκ ἀπεστράφη=
obsessũ in circuitu ait dñs. ne fugiat le=
σαν περιχώματι κυκλόθεν λέγει κύριος. μὴ φευγέτω ὁ κεῦ
uis et nõ saluetur fortis ad aquilonẽ: q iux=
φος καὶ μὴ σωζέσθω ὁ ἰσχυὸς ἐπὶ βορρᾶν, τὸν πα
ta flumen euphratẽ ifirmata sũt: ceciderunt.
B ρὰ τὸν ποταμὸν εὐφράτην ἠσθένησαν, πεπτώκασιν.
qd ille qũ flumen ascendet
τί οὗτος ὡς ποταμὸς ἀναβήσεται

regem[q] iuda[r] in manus[s] na
buchodonosor[t] regis[u] oo
[v]babylonis[x] inimici eius:[y] &
querentis[z] animã eius. 45.
Verbum[b] quod[c] locu=
tus est[d] hieremias oo
[e]propheta[f] ad[g] baruch[h] fi=
lium[i] nerie[k] cũ scripsisset
[l]verba[m] hec[n] in[o] libro[p] ex
ore oooooooooooooooooo
[q]hieremie[r] anno[s] quarto
[t]ioachim oooooooooooooo
[u]filii[x] iosie[y] regis[z] iuda[a] di=
cens. oooooooooooooooo
[b]Hec[c] dicit[d] domin[e] deus
[f]israel:[g] ad te oooooooooo
[h]baruch.[i] Dixisti.[k] Ve mi=
sero[l] mihi[m] qm[n] addidit oo
[o]dñs[p] dolorẽ[q] dolori meo.
[r]Laboraui[s] i gemitu meo
[t]& requiem[u] non[x] inueni.
[y]Hec[z] dicit[a] dñs.[b] Sic[c] dices
[d]ad eum.[e] Ecce[f] quos ooo
oooooooooooooooooooooo
[g]edificaui[h] ego[i] destruo:[k] &
[l]quos[m] plantaui oooooooo
[n]ego[o] euello:[p] &[q] vniuersã
[r]terram[s] hanc. oooooooo
[t]Et tu[u] queris[x] tibi[y] gran=
dia:[z] Noli[a] querere: ooooo
[b]quia[c] ecce ego[d] adducam
[e]malũ[f] sup[g] oẽm carnem:
[h]ait[i] dominus :[k] & dabo
[l]tibi[m] animam tuam oooo
[n]in salutem[o] in[p] omnibus
[q]locis ad[r] quecunq; ooooo
[s]perrexeris. 46.
Quod[t] factũ est[u] verbũ
[x]dñi[y] ad[z] hieremiã[a] p
phetam[b] contra oooooooo
[c]gẽtes:[d] ad egyptũ[e] aduer
sum[f] exercitũ[g] pharaonis
[h]nechao[i] regis[k] egypti:[l] q
[m]erat[n] iuxta oooooooooooo
[o]fluuium[p] euphraten[q] in
charchamis[r] quẽ[s] pcussit
[t]nabuchodonosor[u] rex
[x]babylonis[y] in oooooooooo
[z]quarto[a] anno[b] ioachim
[c]filii[d] iosie oooooooooooooo
[e]regis[f] iuda .[g] Preparate
[h]scutũ[i] & clypeũ[k] & pro=
cedite[l] ad bellum.[m] Iungi
te[n] equos:[o] & ascendite oo
[p]equites:[q] state[r] in galeis:
[s]polite oooooooooooooooo
[t]lanceas:[u] induite vos[x] lo=
ricis.[y] Quid igitur? ooooo
[z]Vidi[a] ipsos[b] pauidos &
[c]terga[d] vertentes:[e] fortes
eorꝫ[f] cesos.[g] Fugerũt cõ=
citi:[h] nec[i] respexerunt.
[k]Terror[l] vndiq;:[m] ait[n] dñs.
[o]Non[p] fugiet[q] velox:[r] nec
[s]saluari se putet[t] fortis.
[u]Ad aquilonẽ[x] iuxta[y] flu=
men[z] euphratẽ[a] victi sunt
[b]& ruerunt.[c] Quis est[d] iste
qui[e] qũ flumẽ[f] ascendit:&
[g]veluti fluuiorꝫ[h] itumescũt
[i]gurgites eius?[k] Egyptus
[l]fluminis instar[m] ascendit:

מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּיַד נְבוּכַדְרְאֶצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל אֹיְבוֹ וּמְבַקֵּשׁ נַפְשׁוֹ׃
הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יִרְמְיָהוּ Cap. xlv.
הַנָּבִיא אֶל בָּרוּךְ בֶּן נֵרִיָּה בְּכָתְבוֹ אֶת
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה עַל סֵפֶר מִפִּי
יִרְמְיָהוּ בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לִיהוֹיָקִים
בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר׃
כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עָלֶיךָ
בָּרוּךְ׃ אָמַרְתָּ אוֹי נָא לִי כִּי יָסַף
יְהוָה יָגוֹן עַל מַכְאוֹבִי יָגַעְתִּי בְּאַנְחָתִי
וּמְנוּחָה לֹא מָצָאתִי׃ כֹּה תֹאמַר
אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּה אֲשֶׁר
בָּנִיתִי אֲנִי הֹרֵס וְאֵת אֲשֶׁר נָטַעְתִּי
אֲנִי נֹתֵשׁ וְאֶת כָּל הָאָרֶץ הִיא׃
וְאַתָּה תְּבַקֵּשׁ לְךָ גְדֹלוֹת אַל תְּבַקֵּשׁ
כִּי הִנְנִי מֵבִיא רָעָה עַל כָּל בָּשָׂר
נְאֻם יְהוָה וְנָתַתִּי לְךָ אֶת נַפְשְׁךָ
לְשָׁלָל עַל כָּל הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר
תֵּלֵךְ שָׁם׃ אֲשֶׁר הָיָה Cap. xlvj
דְּבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא עַל
הַגּוֹיִם׃ לְמִצְרַיִם עַל חֵיל פַּרְעֹה
נְכֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר הָיָה עַל
נְהַר פְּרָת בְּכַרְכְּמִישׁ אֲשֶׁר הִכָּה
נְבוּכַדְרְאֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בִּשְׁנַת
הָרְבִיעִית לִיהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ
מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ עִרְכוּ מָגֵן וְצִנָּה וּגְשׁוּ
לַמִּלְחָמָה׃ אִסְרוּ הַסּוּסִים וַעֲלוּ
הַפָּרָשִׁים וְהִתְיַצְּבוּ נִטְעֲרִים מִרְקוּ
הָרְמָחִים לִבְשׁוּ הַסְּרִיֹנוֹת׃ מַדּוּעַ
רָאִיתִי הֵמָּה חַתִּים נְסֹגִים אָחוֹר
וְגִבֹּרֵיהֶם יֻכָּתוּ וּמָנוֹס נָסוּ וְלֹא
הִפְנוּ מָגוֹר מִסָּבִיב נְאֻם יְהוָה׃ אַל
יָנוּס הַקַּל וְאַל יִמָּלֵט הַגִּבּוֹר צָפוֹנָה
עַל יַד נְהַר פְּרָת כָּשְׁלוּ וְנָפָלוּ׃
מִי זֶה כַּיְּאֹר יַעֲלֶה וְכַנְּהָרוֹת
יִתְגָּעֲשׁוּ מֵימָיו׃ מִצְרַיִם כַּיְּאֹר יַעֲלֶה

BIBLIOTECA NACIONAL MADRID

וְמַהֲרוּת יִתְנַעֲשׁוּ מַיִם וַיֹּאמֶר אַעֲלֶה אֶכַּסֶּה אָרֶץ אֹבִידָה עִיר וְיֹשְׁבֵי
בָהּ׃ עֲלוּ הַסּוּסִים וְהִתְהוֹלְלוּ הָרְכֶב וְיֵצְאוּ הַגִּבֹּרִים כּוּשׁ וּפוּט
תֹּפְשֵׂי מָגֵן וְלוּדִים תֹּפְשֵׂי דֹרְכֵי
קֶשֶׁת׃ וְהַיּוֹם הַהוּא לַאדֹנָי יְהוָה
צְבָאוֹת יוֹם נְקָמָה לְהִנָּקֵם מִצָּרָיו וְאָכְלָה חֶרֶב וְשָׂבְעָה וְרָוְתָה מִדָּמָם
כִּי זֶבַח לַאדֹנָי יְהוָה צְבָאוֹת בְּאֶרֶץ
צָפוֹן אֶל נְהַר פְּרָת׃ עֲלִי גִלְעָד וּקְחִי
צָרִי בְּתוּלַת בַּת מִצְרַיִם לַשָּׁוְא הִרְבֵּיתִי
רְפֻאוֹת תַּעֲלֶה אֵין לָךְ׃ שָׁמְעוּ גוֹיִם
קְלוֹנֵךְ וְצִוְחָתֵךְ מָלְאָה הָאָרֶץ כִּי
גִבּוֹר בְּגִבּוֹר כָּשְׁלוּ יַחְדָּיו נָפְלוּ
שְׁנֵיהֶם׃ הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
אֶל יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לְבוֹא נְבוּכַדְרֶאצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל לְהַכּוֹת אֶת אֶרֶץ מִצְרָיִם׃
הַגִּידוּ בְמִצְרַיִם וְהַשְׁמִיעוּ בְּמִגְדּוֹל
וְהַשְׁמִיעוּ נֹף וּבְתַחְפַּנְחֵס אִמְרוּ
הִתְיַצֵּב וְהָכֵן לָךְ כִּי אָכְלָה חֶרֶב
סְבִיבֶיךָ׃ מַדּוּעַ נִסְחַף אַבִּירֶיךָ לֹא
עָמַד כִּי יְהוָה הֲדָפוֹ׃ הִרְבָּה כּוֹשֵׁל
גַּם נָפַל אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיֹּאמְרוּ
קוּמָה וְנָשׁוּבָה אֶל עַמֵּנוּ וְאֶל אֶרֶץ
מוֹלַדְתֵּנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב הַיּוֹנָה׃ קְרָאוּ
שָׁם פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם שָׁאוֹן
הֶעֱבִיר הַמּוֹעֵד׃ חַי אָנִי נְאֻם
הַמֶּלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ כִּי
כְּתָבוֹר בָּהָרִים וּכְכַרְמֶל בַּיָּם יָבוֹא׃
כְּלִי גוֹלָה עֲשִׂי לָךְ יוֹשֶׁבֶת בַּת
מִצְרָיִם כִּי נֹף לְשַׁמָּה תִּהְיֶה
וְנִצְּתָה מֵאֵין יוֹשֵׁב׃ עֶגְלָה יְפֵהפִיָּה
מִצְרַיִם קֶרֶץ מִצָּפוֹן בָּא בָא׃ גַּם
שְׂכִרֶיהָ בְּקִרְבָּהּ כְּעֶגְלֵי מַרְבֵּק כִּי
גַּם הֵמָּה הָפְכוּ נָסוּ יַחְדָּיו לֹא
עָמָדוּ כִּי יוֹם אֵידָם בָּא עֲלֵיהֶם עֵת

et velut flumina moue
bũtur fluctus ei & dicet.
Ascendẽs operiã terrã:
perdã ciuitatẽ & habita
tores eius. Ascendite
equos & exultate in co
curribus: & procedant
fortes ethiopie & lybie
tenẽtes scutum: & lydii
arripientes & iacientes
sagittas. Dies autem ille
domini dei
exercituũ dies vltionis:
vt sumat vĩdictã de inimi
cis suis. Deuorabit gla
dius & saturabitur: & ine
briabitur sanguine eorũ.
Victima em̃ dñi exerci
tuũ in terra aquilõis iux
ta flumẽ euphratẽ. Asce
de in galaad & tolle resi
nam virgo filia egypti.
Frustra multiplicas me
dicamina: sanitas nõ erit
tibi. Audierũt gentes
ignominiã tuã: & vlulat
tu repleuit terrã: quia
fortis impegit in fortẽ:
ambo pariter cõciderũt.
Verbũ qd locuti est dñs
ad hieremiã pphetã sup
eo q̃ vẽturus esset nabu
chodonosor rex babylo
nis & percussurus terrã
egypti. Annũciate egy
pto & auditũ facite in mag
dalo & resonet in mẽphis
& in taphnis dicite.
Sta & prepara te: quia
deuorabit gladius
ea q̃ per circuitũ tuũ sũt.
Quare cõputruit fortis
tu? Non stetit qm̃ dñs
subuertit eũ. Multipli
cauit ruentes: ceciditq;
vir ad pximũ suũ. Et di
cent. Surge: & reuerta
mur ad populũ nr̃m & ad
terrã natiuitatis nr̃e a
facie gladii colũbe. Vo
cate nomen pharaonis
regis egypti: tumultũ
adduxit tempus. Viuo
ego inquit
rex dñs exercituum no
men eius quoniam
sicut thabor in montib?:
& sicut carmelus i mari
veniet. Vasa transmigra
tionis fac tibi habitatrix
filia egypti: qa mẽphis
in solitudine erit & dese
retur et inhabitabilis erit.
Vitula elegans atq; for
mosa egypto: stimulator
ab aqlone veniet ei. Mer
cenarii q̃q; ei? q̃ versabã
tur in medio eius q̃si vitu
li saginati versi sunt et fu
gerũt simul nec stare po
tuerũt: qa dies iterfectiõis
eorũ venit sup eos: tp̃us

τ ὡσὶ flumina inundant aqua. aque egypti ὡσὶ
καὶ ὡσὶ ποταμοὶ κυμαίνουσιν ὕδωρ. ὕδατα αἰγύπτου ὡς
flumen ascendet. τ dixit ascendam τ cooperi
ποταμὸς ἀναβήσεται. καὶ εἶπεν ἀναβήσομαι καὶ κατακα
am trã τ disperdã ciuitatẽ τ habitantes in
λύψω τὴν γῆν καὶ ἐξολῶ πόλιν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν
ea. ascendite sup equos τ ꝓparate cur
αὐτῇ. ἐπιβῆτε ἐπὶ τοὺς ἵππους καὶ παρασκευάσατε ἅρμα
r egrediminī pugnatores ethiopũ τ libye arma
τα. ἐξέλθετε οἱ μαχηταὶ αἰθιόπων καὶ λιβύας καὶ ὁπλο
ti armio. τ lydi ascendite: itendite arcũ. τ dies
βόλοι λυδοὶ ἀνάβητε, ἐντείνατε τόξον. καὶ ἡ ἡμέ
illa dñi dei exercituũ. dies vindicte vti
ρα ἐκείνη τῷ κυρίῳ τῶν δυνάμεων. ἡμέρα ἐκδικήσεως τοῦ ἐκδι
cisca ꝑ inimicos suos τ deuorabit gladius τ sa
κῆσαι τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ καὶ καταφάγεται ἡ μάχαιρα καὶ μ
turabitur τ inebriabit a sanguine eor. q
θυκδυσθήσεται καὶ μεθυσθήσεται ἐκ τοῦ αἵματος αὐτῶν. ὅτι
sacrificiũ dñi exercituũ ad trã aqlonis sup flumẽ euphratẽ. as
θυσία κυρίου σαβαὼθ ἐν γῇ βορρᾶ ἐπὶ ποταμῷ εὐφράτου. ἀνα
cende galaad: τ tolle resinam virgini filie egypti.
βῆθι γαλαάδ, καὶ λάβε ῥητίνην παρθένῳ θυγατρὶ αἰγύπτου.
in vanũ multiplicauit medicamia tuã. vtilitas nõ est tibi. audie
εἰς κενὸν ἐπλήθυνας ἰάματά σου. ὠφέλεια οὐκ ἔστι σοι. ἤκου
rũt gẽtes vocẽ tuã. τ clamore tuo repleta ẽ trã. q
σαν ἔθνη φωνήν σου. καὶ τῆς κραυγῆς σου ἐπλήσθη ἡ γῆ. ὅτι
pugnator aduersũ pugnatorẽ infirmat ẽ i idipsũ ceciderũt vti
μαχητὴς πρὸς μαχητὴν ἠσθένησεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἔπεσον ἀμ
φω. q̃ locutus est dñs in manu hieremie pphe
φότου. ἃ ἐλάλησεν κύριος ἐν χειρὶ ἱερεμίου τοῦ προφή
te vti veniret nabuchodonosor rex babylonis vt
του τοῦ ἐλθεῖν ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς βαβυλῶνος τοῦ
pcuteret trã egypti. annunciate in egypto: τ
κόψαι τὴν γῆν αἰγύπτου. ἀναγγείλατε εἰς αἴγυπτον, καὶ
auditũ facite in magdalo: τ ãnunciate in
ἀκουστὸν ποιήσατε εἰς μαγδώλῳ, καὶ παραγγείλατε εἰς
mẽphis: τ in taphnis dicite sta τ ꝓpara
μεμφίν, καὶ ἐν ταφναὶς εἴπατε ἐπίστηθι καὶ ἑτοίμασον
q: deuorauit gladius germẽ tuũ: q: fugit
ὅτι κατέφαγεν μάχαιρα τὸν σπόρον σου, διότι ἔφυγεν
retro vitulus electus tuus: nõ expectauit q: dñs dis
ὀπίσω ὁ μόσχος ἐκλεκτός σου. οὐκ ἔμεινεν ὅτι κύριος πα
soluit eum. τ multitudo tua ifirmata ẽ τ cecidit
ρέλυσεν αὐτόν. καὶ ἡ πλῆθός σου. ἠσθένησεν καὶ ἔπεσεν
τ vnusq̃s proximo suo loq̃bant surgam τ re
καὶ ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ ἐλάλουν ἀναστῶμεν καὶ ἀπο
uertamur ad ꝑplm nr̃m: τ in ꝑriam nr̃ã
στρέψωμεν πρὸς λαὸν ἡμῶν, καὶ εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν
a facie gladii greci. vocate nos
ἀπὸ προσώπου μαχαίρας ἑλληνικῆς. καλέσατε τὸ ὄνο
mẽ pharaõis nechao regis egypti: tumultũ traduxit tẽ
μα φαραὼ νεχαὼ βασιλέως αἰγύπτου, σαὼν ἐλθόντα μο
p. viuo ego dicit rex dñs exercituũ. q̃m
νόν. ζῶ ἐγὼ λέγει ὁ βασιλεὺς κύριος τῶν δυνάμεων. ὅτι
sicut thabor in mõtib? τ sicut carmelus in ma
ὡς τὸ θαβὼρ ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ ὡς ὁ κάρμηλος ἐν τῇ θα
re veniet. vasa trãsmigrãtiõis fac tibi habita
λάσσῃ ἥξει. σκεῦη ἀποικεσμοῦ ποίησον σεαυτῇ κατοι
trix filia egypti. q: mẽphis in solitudinẽ erit
κοῦσα θυγάτηρ αἰγύπτου. ὅτι μεμφὶς εἰς ἀφανισμὸν ἔσται
τ vocabitur ve eo q̃d nõ sit, habitan
καὶ κληθήσεται οὐαὶ τὸ μὴ ὑπάρχειν κατοικοῦν
tes in ea. vitula ornata egyptus. cul
τας ἐν αὐτῇ. δάμαλις κεκαλλωπισμένη αἴγυπτος. ἐκ τοῦ
sio ab aqlone venit sup eã. τ mercenarii eius
βορρᾶ ἔλθοι ἐπ' αὐτήν, καὶ οἱ μισθωτοὶ αὐτῆς
in ea q̃si vituli saginati nutriti in ea. q: τ ꝑ
ἐν αὐτῇ ὡς μόσχοι σιτευτοὶ τρεφόμενοι ἐν αὐτῇ. ὅτι καὶ αὐ
si auersi sunt τ fugerũt vnanimiter: nõ steterũt.
τοὶ ἀπεστράφησαν καὶ ἔφυγον ὁμοθυμαδόν, οὐκ ἔστησαν.
q: diei ꝓditionis venit sup eos τ tẽpus
ὅτι ἡμέρα ἀπωλείας ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς καὶ καιρὸς

vindicte eos. vox eius qſi ſpentis ſibilãtis:
ἐκδικήσεως αὐτῶν. φωνὴ αὐτῆς ὡς ὄφεως συρίζοντος,
q: in arena ãbulabũt. in ſecurib⁹ ueniẽt ꝯ eam qſi ce
ὅτι ἐν ἄμμῳ πορεύσονται. ἐν ἀξίναις ἔλθουσιν ἐπ' αὐτὴν ὡς κό
denteo ligna: excidite ſaltũ eius dicit do=
πτοντες ξύλα. ἐκκόψατε τὸν δρυμὸν αὐτῆς λέγει κύ=
min⁹ de⁹ .q: nõ ſupputabit:q: multiplicabit ſup locuſtas
ριος ὁ θεός, ὅτι οὐ μὴ ἐπιλογίσῃ, ὅτι πληθυνεῖ ὑπὲρ ἀκρίδα
t nõ eſt eis nũcerus. Confuſa eſt filia egy=
καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἀριθμός. κατῃσχύνθη θυγάτηρ Αἰγύ=
pti tradita eſt in manus ppli ab aqlone: dicit do=
πτου παραδοθεῖσα εἰς χεῖρας λαοῦ ἀπὸ βορρᾶ, λέγει κύ=
min⁹ exercituũ de⁹ iſrael. ecce ego viciſcor
ριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ. ἰδοὺ ἐγὼ ἐκδικῶ τὸν
ammõ filiũ eius ſup egyptũ: t ſup deos e=
ἄμμον υἱὸν αὐτῆς ἐπὶ Αἰγύπτου, καὶ ἐπὶ τοὺς θεοὺς αὐ
ius: t ſup regeo eiꝰ: t ſup pharaonẽ t
τῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῆς, καὶ ἐπὶ φαραὼ καὶ
ſup cõfidẽtes in eo. t dabo eos in
ἐπὶ τοὺς πεποιθότας ἐπ' αὐτῷ. καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς
manũ q̃rentiũ aiam eoꝝ: t in manus
χεῖρας τῶν ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρας
nabuchodonoſor regis babylonis: t in manus
ναβουχοδονοσορ βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ εἰς χεῖρας
ſeruoꝝ eius. t poſt hec habitabitur
τῶν δούλων αὐτοῦ. καὶ μετὰ ταῦτα κατοικοδομήσεται,
G ſicut in diebus priſtinis: ait dñs: tu
ὥσπερ ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς ἀρχαίαις, λέγει κύριος. σὺ
D ne timeas ſerue me⁹ iacob neq; paueas iſrael:
8.3.d. μὴ φοβηθῇς δοῦλέ μου Ἰακὼβ μὴ δὲ πτοηθῇς Ἰσραήλ,
q: ecce ſaluo te de longe: t ſemen tuũ de
ὅτι ἰδοὺ σώζω σε μακρόθεν, καὶ τὸ σπέρμα σου ἐκ τῆς
captiuitate eoꝝ. t reuertet tacob t requie=
αἰχμαλωσίας αὐτῶν. καὶ ἀναστρέψει Ἰακὼβ καὶ ἡσυχά
ſcet t dormiet t nõ erit q̃ perturbet eũ. t
σει καὶ ὑπνώσει καὶ οὐκ ἔσται ὁ πτοῶν αὐτόν. καὶ
tu ne timeas ſue me⁹ iacob dicit dñs: q: te=
σὺ μὴ φοβηθῇς παῖς μου Ἰακὼβ λέγει κύριος, ὅτι μετ'
cum ſum ego. q: facã ꝓſamationẽ in oi gẽte
σοῦ εἰμὶ ἐγώ. ὅτι ποιήσω συντέλειαν ἐν παντὶ ἔθνει
in q̃s expulſi te illuc: te ãt non faciam deficere.
ἐν οἷς ἔξωσά σε ἐκεῖ, σὲ δὲ οὐ μὴ ποιήσω ἐκλιπεῖν.
t caſtigabo te in iudicio t inocẽtẽ factẽs nõ inocẽtẽ faciã te.
καὶ παιδεύσω σε εἰς κρίμα καὶ ἀθῶον οὐκ ἀθῴσω σε.
C 47 A Et faciũt ꝓbã dñi ad hieremiã ꝓpheta
Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν τὸν προφήτην
ſup philiſtim: anteqũ peuteret pharao gazam.
περὶ τῶν ἀλλοφύλων, πρὸ τοῦ παταξαι φαραὼ τὴν Γαζαν.
hec dicit dñs: ecce aque aſcendũt ab aqlone: t
τάδε λέγει κύ, ἰδοὺ ὕδατα ἀναβαίνει ἀπὸ βορρᾶ, καὶ
erũt in torrentem inundantem. t inundabit trã t
ἔσονται χειμάρρους κατακλύζοντα. καὶ κατακλύσει γῆν καὶ
plenitudinẽ eiꝰ urbem t hitanteo i ea: t
πλήρωμα αὐτῆς πόλιν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ, καὶ
B clamabunt hoieo t vlulabũt omneo habi=
κεκράξονται οἱ ἄνθρωποι καὶ ἀλαλάξουσιν ἅπαντες οἱ κα
tanteo trã a voce imperꝰ eius: ab armis
τοικοῦντες τὴν γῆν ἀπὸ φωνῆς ὁρμῆς αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ὅπλων
multio eoꝝ: t a ꝓmotiõe curruũ eiꝰ fo
τῶν πολλῶν αὐτῶν, καὶ ἀπὸ σεισμοῦ τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ κ
nitu rotaꝝ eiꝰ. nõ reuerſi ſunt pres ſup filios eoꝝ.
χου τροχῶν αὐτοῦ. οὐκ ἐπέστρεψαν πρεσβύτεροι ἐπὶ υἱοὺς αὐτῶν.
a diſſolutiõe manuũ ſuaꝝ in die ventura
ἀπὸ ἀλυσιότητος χειρῶν αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐρχομένῃ τοῦ
vtpdat oẽs philiſtim. t deſolabo ty=
C ἀπολέσαι πάντας τοὺς ἀλλοφύλους. καὶ ἀφανιῶ τὴν Τύ
rũ t ſidonẽ t oẽs reliquoo auxilij
ρον καὶ Σιδῶνα καὶ πάντας τοὺς καταλείπους τῆς βοηθεί
coꝝ: q: exterminauit dñs philiſtim reliquoo
ας αὐτῶν, ὅτι ἐξωλόθρευσεν κύριος τοὺς ἀλλοφύλους τοὺς κατα λοι
iſulaꝝ cappadocie. venit caluitium ſup gazã.
πόντους τὴν νῆσον τῆς Καππαδοκίας. ἦκεν φαλακρωμὸς ἐπὶ Γάζαν

visitatiõis eorũ.ᵇ Vox eiꝰ
ᶜquaſi eris ᶠſonabit: ᵍqm̃
ᵈcum exercitu ᶠpperabũt
ᵉ& cũ ſecuribꝰ veniẽt ᵐei:
ᶠquaſi cedẽtes ᵒ ligna ᶠſuc
ciderunt ᶠſaltum eius: ᶠait
ᵉdñs ᶠq ſupputari ᵐnõ ᶠpõt.
ᵍMultiplicati ſunt ᵉſup lo
cuſtas: ᶠ& non eſt ᶜeis ᵒnu
merus. ᶠConfuſa eſt ᶠfilia
ᵉegypti: & ᵒtradita ᶠin ma
nu ᵉpplꝰ ᶠaquilonis: ᵐdicit
ᵉdominus ᵒ exercituum
ᶠdeus ᵍiſrael. ᶠ Ecce ego
ᵉviſitabo ᶠ ſuper ᵉ tumul
tum ᶠalexandrie ᶠ& ſuper
ᵇegyptum ᶜ& ſuper ᵒ deos
eius: ᶠ& ſuper ᶠreges eius:
ᵉet ſup ᵇpharaonẽ: ᶠ& ſup
omnes ᵇqui cõfidũt ᶠin eo.
ᵐEt dabo eos ᵉ in manus
ᵒq̃rentiũ ᶠaiam eoꝝ: ᵍ& in
manꝰ ᶠ nabuchodonoſor
ᵉregis ᶠ babylonis: ᵉ& in
manꝰ ᶠſuorũ eius. ᶠ Et poſt
ᵇhec ᶠhitabitur ᵇſicut dieb⁹
ᶠpriſtinis: ᵇait ᶠdñs. ᶠ Et tu
ᵉne ᵇtimeas ᶠſerue me ᶠiaꝰ
cob ᶠ& ne ᵐpaueas ᵉ iſrael.
ᵒQuia ᶠecce ego ᵍ ſaluũ te
faciã ᶠde longinquo ᵉ& ᶠ ſe
men tuũ ᵉde terra ᶠ captiui
tatis ſue. ᶠ Et reuertetur
ᶠiacob ᶠ& reqeſcet ᶠ& ꝓſpe
rabitur: ᶠ& nõ erit ᵒq exter
reat eũ. Et ᶠtu ᶠnoli ᶠtimere
ᵇſerue me ᶠiacob ᵇait ᶠdñs:
ᵐqa ᵉtecũ ᶠego ſum: ᵇquia
ego ᵍconſumam ᵉcunctas
ᶠgentes ad ᶠquas ᶠ eieci te.
ᶠTe vero ᵉnõ ᵇ cõſumam:
ᵇſed caſtigabo te ᶠ in iudi
cio: ᶠnec quaſi ᶠinnocenti
ᵇparcam tibi. 47.
QVod ᵇfactum eſt ᶜ ver
bum ᵒdomini ᶠad eoo
ᶠhieremian ᶠ prophetam
ᵇcõtra ᶠpaleſtinos: ᵇanteq̃
ᶠpercuteret ᵐpharao ᵒgaza
m. ᶠHec ᶠdicit ooooooo
ᶠdñs. ᶠ Ecce ᶠ aque ᵉdeſcen
dent ᶠab aquilõe: ᶠ& erũt
ᶠquaſi torres ᶠinũdans: ᵇ& ᶠ
operiẽt ᶠterrã ᵇ& plenitu
dinẽ eius: ᶠvrbẽ ᶠ& habita
tores ᶠei ᵉ. ᵇClamabũt ᶠho
mines ᶠ & vlulabunt ᶠoẽs
ᵐhabitatores ᵉterre ᵃ ſtre
pitꝰ ᶠpõpe armorũ ᶠ& ᶠbel
latorũ eius ᵉ a cõmotione
ᶠq̃drigaꝝ eius: & ᵉmultitu
dine ᶠrotaꝝ illi ᶠ. ᶠNon ᶠreſ
pexerit ᶠ pres ᶠ filios ᶠmani
bus ᵒdiſſolutis: ᶠp ᵇaduẽtu
ᵉdiei in quo ᶠ vaſtabũtur
ᶠoẽs ᵐphiliſtim: & ᵉdiſſipa
bitur ᵒtyrus ᶠ& ſidon cum
ᵍoib⁹ ᶠreliqs ᵉ auxiliis ſuis.
ᵉDepopulatus eſt ᶠ enim
ᶠdñs ᶠpaleſtinos: ᵉ reliqas
ᵇiſule ᶠcappadocie. ᵇ Venit
ᶠcaluitium ᶠſuper ᵉgazam:

פְּקֻדָתָם׃ ᵉקוֹלָהּ ᶠכַּנָּחָשׁ יֵלֵךְ ᶠכִּי
ᶠבְחַיִל יֵלֵכוּ ᵃוּבְקַרְדֻּמּוֹת ᶠבָּאוּ ᵐלָהּ
ᵉכְּחֹטְבֵי עֵצִים׃ ᶠכָּרְתוּ ᵍיַעְרָהּ ᶠנְאֻם
ᶠיְהוָה ᶠכִּי לֹא יֵחָקֵר ᶠכִּי רַבּוּ ᵐמֵאַרְבֶּה
ᵉרַבַּת סָפָר ᶠוְאֵין ᶠלָהֶם ᵒמִסְפָּר׃ ᶠהֹבִישָׁה ᶠבַּת
ᵉמִצְרַיִם ᵒנִתְּנָה ᶠבְּיַד ᶠעַם ᶠצָפוֹן׃ ᵐאָמַר
ᵉיְהוָה ᵒצְבָאוֹת ᶠאֱלֹהֵי ᵍיִשְׂרָאֵל ᶠהִנְנִי
ᵉפוֹקֵד ᶠאֶל ᵉאָמוֹן ᵒמִנֹּא ᶠוְעַל ᶠפַּרְעֹה ᶠוְעַל
ᵉמִצְרַיִם ᶠוְעַל ᵉאֱלֹהֶיהָ ᶠוְעַל ᶠמְלָכֶיהָ
ᵉוְעַל ᵉ פַּרְעֹה ᶠוְעַל ᶠהַבְּטֻחִים ᶠבּוֹ׃
ᵐוְנָתַתִּים ᵉבְּיַד ᵒמְבַקְשֵׁי ᶠנַפְשָׁם ᵍוּבְיַד
ᶠנְבוּכַדְרֶאצַּר ᵒמֶלֶךְ בָּבֶל ᵉוּבְיַד ᶠעֲבָדָיו
ᵉוְאַחֲרֵי כֵן ᶠתִּשְׁכֹּן ᶠכִּימֵי ᶠקֶדֶם ᵒנְאֻם
ᶠיְהוָה׃ ᶠוְאַתָּה ᵉאַל ᶠתִּירָא ᶠעַבְדִּי ᶠיַעֲקֹב
ᶠיֵחַת ᶠוְאַל ᵐתֵּחַת ᵉיִשְׂרָאֵל ᶠכִּי הִנְנִי ᵒמוֹשִׁיעֲךָ
ᶠמֵרָחוֹק ᶠוְאֶת ᶠזַרְעֲךָ ᵉמֵאֶרֶץ ᶠשִׁבְיָם
ᶠוְשָׁב ᶠיַעֲקוֹב ᶠוְשָׁקַט ᶠוְשַׁאֲנָן ᶠוְאֵין
ᶠחֵרִיד׃ ᶠוְאַתָּה ᵉאַל ᶠתִּירָא ᶠעַבְדִּי ᶠיַעֲקֹב
ᶠנְאֻם ᶠיְהוָה ᵐכִּי ᶠאִתְּךָ ᶠאָנִי ᶠכִּי ᶠאֶעֱשֶׂה
ᶠכָלָה ᶠבְּכָל ᶠהַגּוֹיִם ᶠאֲשֶׁר ᶠהִדַּחְתִּיךָ
ᶠשָּׁמָּה ᶠוְאֹתְךָ ᶠלֹא ᶠאֶעֱשֶׂה ᶠכָלָה
ᶠוְיִסַּרְתִּיךָ ᶠלַמִּשְׁפָּט ᶠוְנַקֵּה ᶠלֹא ᶠאֲנַקֶּךָּ׃
Ca.xlvij. ᶠאֲשֶׁר ᶠהָיָה ᶠדְּבַר ᶠיְהוָה ᶠאֶל
ᶠיִרְמְיָהוּ ᶠהַנָּבִיא ᶠאֶל ᶠפְּלִשְׁתִּים ᶠבְּטֶרֶם
ᶠיַכֶּה ᵐ פַּרְעֹה ᶠ אֶת ᶠ עַזָּה׃ ᶠכֹּה ᶠאָמַר
ᶠיְהוָה ᶠהִנֵּה ᶠמַיִם ᶠעֹלִים ᶠמִצָּפוֹן ᶠוְהָיוּ
ᶠלְנַחַל ᶠשּׁוֹטֵף ᶠוְשָׁטְפוּ ᶠאֶרֶץ ᶠוּמְלוֹאָהּ
ᶠעִיר ᶠוְיֹשְׁבֵי ᶠבָהּ ᶠוְזָעֲקוּ ᶠהָאָדָם ᶠוְהֵילִיל
ᶠכֹּל ᵐ יֹשְׁבֵי ᶠהָאָרֶץ׃ ᶠמִקּוֹל ᶠשַׁעֲטַת
ᶠאַבִּיר ᶠסוּסָיו ᶠמִרַּעַשׁ ᶠלִרְכָבוֹ ᶠהֲמוֹן
ᶠגַּלְגַּלָּיו ᶠלֹא ᶠהִפְנוּ ᶠאָבוֹת ᶠאֶל ᶠבָּנִים
ᶠרָפֵה ᶠיָדָיִם׃ ᶠעַל ᶠהַיּוֹם ᶠהַבָּא
ᶠלְשׁוֹד ᶠאֶת ᶠכָּל ᵐ פְּלִשְׁתִּים ᶠלְהַכְרִית
ᶠלְצוֹר ᶠוּלְצִידוֹן ᶠכָּל ᶠשָׂרִיד ᶠעֹזֵר ᶠכִּי
ᶠשֹׁדֵד ᶠיְהוָה ᶠאֶת ᶠפְּלִשְׁתִּים ᶠשְׁאֵרִית
ᶠאִי כַּפְתּוֹר׃ ᶠבָּאָה ᶠקָרְחָה ᶠאֶל ᶠעַזָּה

נדמתה אשקלון שארית עמקם עד דמה
מתי תתנודדי הוי חרב ליהוה עד עד
אנה לא תשקטי האספי אל שקט אסף
תערך הרגעי ודמי איך תשקטי רגע דמם
ויהוה צוה לה אל אשקלון ואל
חוף הים שם יעדה׃

Ca. xlviij

למואב כה אמר יהוה
צבאות אלהי ישראל הוי אל
נבו כי שדדה הבישה נלכדה
קריתים הבישה המשגב ותתה׃ בוש לכד שגב תת
אין עוד תהלת מואב בחשבון
חשבו עליה רעה לכו ונכריתנה רוץ כרת
ממוי גם המדמן תדמי אחריך תלך
חרב׃ קול צעקה מהרונים שד ילל שד
ושברו גדול׃ נשברה מואב השמיעו גדל שבר
זעקה צעוריה׃ כי מעלה הלוחית שמע צער
בבכי יעלה בכי כי במורד חורנים עלה בכה
צרי צעקת שבר שמעו׃ נסו עלה ברח
מלטו נפשכם והיתם כערער צור טס
במדבר׃ כי יען בטחך במעשיך היה
ובאוצרתיך גם את תלכדי׃ ויצא דבר עשה
כמוש בגולה כהניו ושריו יחדו׃ גלה שור
ויבא שדד אל כל עיר ועיר לא בוא
תפלט ואבד העמק ונשמד המישור׃ מלט שמד
אשר אמר יהוה׃ תנו ציץ למואב כי יצר נתן
נצא תצא ושריה לשמה תהיינה נצה עיר
מאין יושב בהן׃ ארור עשה מלאכת שמם היה
יהוה רמיה ארור מנע חרבו מדם׃ ישב אדר
שאנן מואב מנעוריו ושקט הוא מלאה רמה
אל שמריו ולא הורק מכלי אל כלי נער
ובגולה לא הלך על כן עמד טעמו גלה
בו וריחו לא נמר׃ לכן הנה ימים טרד יום
באים נאם יהוה ושלחתי לו צעים בוא צעה
וצערו וכליו יריקו ובבלים יבקו׃
ובש מואב מכמוש כאשר בשו בוש
בית ישראל מבית אל מבטחם׃ בטח

conticuit ascalon: & reliquie vallis earum.[m] Vsq̃ quo concideris? O mucro domini vsquequo non requiescis? Ingredere in vaginā tuam refrigerare & ile. Quō quiescet cū dñs pcepit ei: aduersus ascalon & aduersum maritimas ei regiones: ibiq̃ cōdixerit illi. 48.

HD moab. Hec dicit dominus exercituum deus israel. Ve super nabo quoniā vastata est & confusa. Capta est cariathaim: confusa est fortis & tremuit Non est vltra exultatio in moab: contra esebon cogitauerunt malū. Venite & disperdamus eam de gente. Ergo silens cōticesces sequetur te gladius. Vox clamoris de oronaim vastitas & cōtritio magna. Contrita ē moab: annūciate clamorē paruulis eius. Per ascensum eniz luith plorās ascendet in fletu qm in descēsu oronaim hostes vlulatū cōtritiōis audiēt. Fugite saluate aias vras: & eritis q̃si mirice in deserto. Pro eo ei q̃ habuisti fiduciā i munitionibus tuis & in thesauris tuis: tu q̃q̃ capieris. Et ibit chamos in transmigrationē: sacerdotes ei & principes ei simul. Et veniet pdo ad oēm vrbē: & vrbs nulla saluabitur. Et peribūt valles: & dissipabūtur cāpestria qm dixit dñs. Date flore moab qa florēs egredietur: & ciuitates ei deserte erūt & inhābitabiles. Maledict q̃ facit opus dñi fraudulēter: & maledictus qui phibet gladiū suū a sāguie. Fertilis fuit moab ab adolescētia sua: & reqeuit in fecib suis. Nec trāsfusus est de vase in vas: & in transmigrationē nō abiit. Idcirco pmansit gustus ei in eo & odor ei nō ē imutat. Propterea ecce dies venīūt dicit dñs & mittā eis ordiatores & stratores lagūcularū & sternēt eū & vasa ei exhaurnēt & lagūculas eorū collidēt. Et cōfūdetur moab a chamos sicut cōfusa ē domus israel a bethel in q̃ hēbat fiduciā.

plecta est ascalon τ reliqui vallis eius: vsq̃ ἀπῳρίφη ἀσκαλὼν καὶ οἱ κατάλοιποι ἐμακίμ, ἕως τί incides gladius dñi? vsq̃ quo nō desinis? νυς κόψεις μάχαιρα τοῦ κυρίου; ἕως τίνος οὐκ ἡσυχάσεις restituere in vaginā tuā. quiesce σεις ἀποκατάστηθι εἰς τὴν κουλεόν σου. ἀνάπαυσαι τ tolle te? quō desinis? τ dñs pcepit καὶ ἐπάφιστι; πῶς ἡσυχάσει, καὶ κύριος ἐντέλλεται ei aduersū ascalonē τ aduersū maritimas αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἀσκαλῶνα καὶ ἐπὶ τοὺς παραθαλασσίους aduersū reliquas vt insurgat. ἐπὶ τοὺς καταλοίπους ἐπιγερθῆναι. C.48.

ΦΤὸ μωὰβ οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων θεὸς ifrael: ve sup nabo qm̃ perīt: capta ē cariathaim ἰσραήλ, οὐαὶ ἐπὶ ναβὼ ὅτι ἄλωτο, ἐλήφθη καριαθαίμ confusa ē fortitudo victa ē nō est vltra exultatio mo ἠσχύνθη τὸ κραταίωμα κατῃσχύνθη οὐκ ἔστι ἔτι γαυρίαμα μω ab in esebon: cogitauerūt sup eam mala. venite τ ἀπὸ ἐν ἐσεβών, ἐλογίσαντο ἐπ' αὐτὴν κακά. δεῦτε καὶ excidamus eam de gente: τ detem desert. ἐκκόψωμεν αὐτὴν ἀπὸ ἔθνους, καὶ παύσῃ παιδεύων. post te ibit gladius: qr vox iclamanti ὀπίσω σου βαδιεῖται μάχαιρα, ὅτι φωνὴ κεκραγότων de oromai vastitas τ cōtritio magna cōtritio τῶν ἐξ ὀρωναὶμ ὄλεθρος καὶ συντριμμὰ μέγα συντριβὴ moab annunciate ad paruloos qr replcta ē aluch in μωὰβ ἀναγγείλατε εἰς ῥόγερα ὅτι ἐπλήσθη ἀλωὶ ἐν fletu. ascendet plorās in via oromaim clamor κλαυθμῶ. ἀναβήσεται κλαίων ἐν ὁδῷ ὀρωναὶμ κραυγὴ cōtritionis audiui: fugite τ saluate anis συντρίμματος ἤκουσα, φεύγετε καὶ σώσατε τὰς ψυ mas vras τ eritis q̃si afin agrestis i deserto. qm χὰς ὑμῶν καὶ ἔσεσθε ὥσπερ ὄνος ἄγριος ἐν ἐρήμῳ. ἐπει fiduisti in munitionib tuis τ in thesau ὃν ἐπεποίθεις ἐν ἰσχυρώμασίν σου καὶ ἐν τοῖς θησαυ ris tuis τ tu capieris. τ egredietur chamos in ροῖς σου καὶ σὺ ληφθήσῃ. καὶ ἐξελεύσεται χαμὼς ἐν transmigrationē sacdotes eius τ principes eius simul τ ἀποικίᾳ οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἅμα καὶ veniet vastitas sup oēm ciuitatē. τ ciuitas non saluabit ἥξει ὄλεθρος ἐπὶ πᾶσαν πόλιν. καὶ πόλις οὐμὴ σω θῇ. τ peribit vallis τ deuastabitur campestris sicut dixit dñs. date signa moab: qr ὀλεῖται κοιλὰς καθὼς εἶπεν κύριος. δότε σημεῖα τῷ μωάβ, ὅτι plaga succendet τ oēs ciuitates eius in insu ἀφὴ ἀναφθήσεται καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῆς εἰς ἄβυσ um erūt eo qd nō sit habitans in ea. malē σον ἔσονται παρὰ τὸ μὴ εἶναι οἰκοῦντα ἐν αὐτῇ. ἐπικα dictus q̃ facit opus dñi negligēter: τ maledic τάρατος ὁ ποιῶν τὸ ἔργον κυρίου ἀμελῶς, καὶ ἐπικατα ctus q̃ aufert gladium suū a sanguine. qui ρατος ὁ ἐξαίρων μάχαιραν αὐτοῦ ἀφ' αἵματος. ἀνεπαυ uit moab a puero: τ cōfisus ē in glo σατο μωὰβ ἐκ παιδαρίου, καὶ πεποιθὼς ἐπὶ τῇ δό ria sua. nō infudit de vase in vas: τ in transmi ξῃ αὐτῇ. οὐκ ἐνέχεεν ἐξ ἀγγείου εἰς ἄγγειον, καὶ εἰς αἰχμα gionē nō abierūt. iccirco stetit gustus eius in eo λωσίαν οὐκ ἄχετο. διὰ τοῦτο ἔστη γεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐ τῷ τ odor eius nō defecit: ppterea ecce dies τῷ καὶ ὀσμὴ αὐτοῦ οὐκ ἐξέλιπεν, διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέ ra venīūt dicit dñs. τ mittam ei sra ρα ἔρχονται φησὶν κύριος. καὶ ἀποστελῶ αὐτῷ κλί toreo τ sternunt eum τ vasa ei cōminuunt νοντας καὶ κλίνουσιν αὐτὸν καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ λικμήσουσιν τ cornua eius cōterent. τ cōfundetur καὶ τὰ κέρατα αὐτοῦ συντρίψουσιν. καὶ καταισχυνθήσε moab a chamos sicut cōfusa est domus israel ται μωὰβ ἀπὸ χαμὼς ὥσπερ κατῃσχύνθη οἶκος ἰσραὴλ a bethel spe eor cōfūs in se ipsis. ἀπὸ βαιθὴλ ἐλπίδος αὐτῶν πεποιθότες ἐφ' ἑαυτοῖς.

quõ dictio fortes fum: τ homo potẽs in pe
πῶς ἐρεῖτε ἰσχυροὶ ἐσμέν, καὶ ἄνθρωπος ἰσχύων εἰς πό
lũ: perijt moab ciuitas eius: τ electi iuuenes eius
λεμον; ὤλετο μωάβ πόλις αὐτοῦ, καὶ ἐκλεκτοὶ νεανίσκοι αὐ descendẽt in occisionẽ ait rex: vomi
τοῦ κατέβησαν εἰς σφαγὴν λέγει βασιλεύς, κύρι nẽ exercituũ nomẽ ei: ppe vice moab vt ve
ος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ, ἐγγὺς ἡ ἡμέρα μωάβ ἐλ niat τ malitia eius velox valde. mouete eũ
θεῖν καὶ ποικρία αὐτῆ ταχεῖα σφόδρα. κινήσατε αὐτὴν oẽs in circuitu eius vniuersi q̃ scitis nomẽ eius.
πάντες κυκλόθεν αὐτοῦ πάντες εἰδότες ὄνομα αὐτῆ. dicite quõ ꝓfracta ẽ virga gloriosa baculus ma
εἴπατε πῶς συνετρίβη βακτηρία ἐυκλεὴς ῥάβδος με gnificẽtie. descende de glia τ sede i humi
γαλειόματος. κατάβηθι ἀπὸ δόξης καὶ κάθισον ἐν ὑγρα litate sedens filia debon: qꝛ perijt moab asce
σία κατοικοῦσα θυγάτηρ δεβῶν, ὅτι ὤλετο μωάβ ἀνή= dit in te deuastans munitionẽ tuã. in via sta τ
βη εἰς σὲ λυμαινόμενος ὀχύρωμά σου. ἐφόδου στῆθι καὶ ꝓspice sedens in aroer τ interroga fugientẽ τ sal
ἐπιβλέψον καθεζομένη ἐν ἀροηρ καὶ ἐρώτησον φεύγοντα καὶ σῶ= uatum. τ dic q̃d factũ ẽ ꝓfusus est moab: qm̃
σαν. καὶ εἴπατε τί ἐγένετο κατηχνίασε μωάβ, ὅτι cõtritus ẽ. vlula τ clama ãnũcia in arnõ.
συνετρίβη. ἐλολύξατε καὶ κέκραξον ἀναγγείλατε ἐν ἀρνών. qꝛ perijt moab τ iudicũ venit ad trã cãpestrẽ
ὅτι ὤλετο μωάβ καὶ κρίσις ἔρχεται εἰς τὴν γῆν τὴν μισώρ fup chelon: τ fup iasa: τ fup mophath: τ fup
ἐπὶ χαιλὼν, καὶ ἐπὶ ἰασσὰ, καὶ ἐπὶ μωφάθ, καὶ ἐπὶ dibon: τ fup nabo: τ fup domũ deblathaim: τ
δεβῶν, καὶ ἐπὶ ναβαῦ, καὶ ἐπὶ οἶκον δεβλαθαίμ, καὶ fup cariathaim: τ fup domũ gamol τ fup domũ maon: τ
ἐπὶ καριαθαίμ, καὶ ἐπὶ οἶκον γαμὼλ καὶ ἐπὶ οἶκον μαών, καὶ fup carioth: τ fup bosor: τ fup oẽs ciuitates mo
ἐπὶ καριώθ, καὶ ἐπὶ βοσόρ, καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις μω ab q̃ longe τ q̃ ppe. fractũ est cornu moab
αβ τὰς πόρρω καὶ τὰς ἐγγύς. κατέαχθη κέρας μωάβ τ brachiũ eius cõtritũ est: vicit dñs. iebri
καὶ ὁ ἐπίχειρα αὐτοῦ συνετρίβη, λέγει κύριος. μεθύ ate eum q̃ ꝗ dñm magnificat ẽ. τ applau
σατε αὐτὸν ὅτι ἐπὶ κύριον ἐμεγαλύνθη. καὶ ἐπικρατή= det moab in manu sua: τ erit in risum τ ipse
σει μωάβ ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσται εἰς γέλωτα καὶ αὐτὸς τ nobis in derisum fuit tibi israel: si in furtis
καὶ ἡμῖν εἰς γελοιασμὸν ἦν σοι ἰσραήλ. εἰ ἐν κλοπαῖς tuis inuẽtus fũt qꝛ debellasti eũ. relicq̃runt
σου εὑρέθησαν ὅτι ἐπολέμεις αὐτόν. κατέλιπον τὰς ciuitates τ habitantes in petra habitantes mo
πόλεις καὶ ὤκησαν ἐν πέτραις οἱ κατοικοῦντες μω ab. facti sunt q̃si columbe nidificãtes in petra
αβ. ἐγένοντο ὡς περιστεραὶ ποιοῦσαι ἐν πέτραις os. fouee. audiui supbiã moab supbijt val
στόματι βαθύνου. ἤκουσα ὕβριν μωάβ ὕβρισεν λί de: τ supbiã eius τ arrogantiã eius: τ
αν, καὶ ὕβριν αὐτοῦ καὶ ὑπερηφανίαν αὐτοῦ, καὶ exaltatũ ẽ cor eius. ego ait cognoui dicit dñs
ὑψώθη καρδία αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ἔγνων λέγει κύριος ora eius: nõc sufficiẽs eius nõ sic
ὀργὴ αὐτοῦ, οὐχὶ ἡ ἱκανὸν αὐτοῦ οὐχ οὕτως fecit ppterea sup moab vlulate vndi
ἐποίησεν; διὰ τοῦτο ἐπὶ μωὰβ ὀλολύξατε πάντες ἐπιστε.
16.d. ꝗ. clamate ad viros muri fictilis siccitatis.
ἐπὶ. βοήσατε ἐπὶ ἄνδρας κτίρ ἀρὰς ἀσχμοῦ. ὡς planctum iazer plorabo tibi vinea sabama
κλαυθμὸν ἰαζὴρ ἀποκλαύσεμαί σοι ἄμπελος σαβαμὰ

'Quomodo 'dicitis: 'fortes 'sumus' & viri ooooooo 'robusti' ad pliandũ:' Vastata ẽ 'moab' & ciuitates illi' ascenderũt: ' & electi 'iuuenes ei' descenderũt 'in occisionem: ' ait' rex 'dñs' exercituũ' nomẽ ei'. 'Prope est' interit' moab 'vt veniat' & malum eius 'velociter accurret' nimis. 'Cõsolamini' eũ ' oẽs qui estis in' circuitu ei': '& vniuersi' q scitis' nomen eius 'dicite. 'Quõ' cõfracta est 'virga' fortis: 'baculi' gloriosus:' Descẽde' de gloria '& sede' in siti' hitatio' filie 'dibõ: ' qm̃' vastator' moab' ascẽdet' ad te: 'dissipabit' munitiones tuas.' In 'via ' sta' & prospice oooo 'hitatio' aroer.' Interroga' fugientẽ ' & ei q euasit 'dic' quid' accidit:' Confusus est' moab: ' quoniam 'victus est. ' Vlulate' & clamate: 'annũciate' i arnõ: 'quoniã' vastata est ' moab.' Et iudicium' venit' ad 'terram' campestrem' super' elon' & super' iasa oo '& super ' mephat. ' & super' dibon' & super' nabo 'et super' domum' deblathaim. ' & sup' cariathaim '& sup' bethgamul' & super' bethmaon. ' & super 'carioth' & super ' bosra: 'et super' omẽs' ciuitates 'terre' moab ' que longe '& prope sunt. oooooooo 'Abscissus est ' cornu moab:' & brachiũ ei' cõtritũ est' ait' dñs.' Inebriate eũ: 'quoniã' contra' dominũ 'erectus ẽ. ' Et allidet manũ' moab' in vomitu suo ' & erit' in derisũ' etiã' ipe. 'Fuit eni in' derisum' tibi 'israel: 'quasi' inter fures 'repisses eũ.' Propter' verba' ergo' tua q̃' aduersum illũ locut' es: ' captiu' duceris. ' Relinqte' ciuitates ' & habitate' in petra' habitatores' moab: ' & esto te' quasi colũba' nidificãs 'in fũmo' ore' foraminis. 'Audiuim' supbiã' moab: 'supbus ẽ' valde. 'Sublimitatẽ ei' & arrogãtiã' & supbiã' & altitudinẽ' cordis ei' 'ego' scio:' ait' dñs. ' Iactãtiã ei' eo ꝗ' nõ sit' iuxta eã 'virt' eius' nec' iuxta qd̃ poterat conata sit' facere. 'Ideo' sup' moab' eiulabo ' & ad moab' vniuersã' clamabo:' ad' viros' muri ' fictilis' lamẽtantes.' De plãctu' iazer' plorabo' tibi 'vinea ' sabama.

אֹמֶר גִּבֹּר אֵיךְ תֹּאמְרוּ גִּבּוֹרִים אֲנָחְנוּ וְאַנְשֵׁי
לָחֶם עִיר חַיִל לַמִּלְחָמָה׃ שֹׁדַד מוֹאָב וְעָרָיהָ
בָּחַר מִבָּחַר בַּחוּרָיו יָרְדוּ לַטֶּבַח
נְאֻם הַמֶּלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃
קָרוֹב אֵיד מוֹאָב לָבוֹא וְרָעָתוֹ
מְהֵרָה מְאֹד׃ נִדּוּ לוֹ כָּל סְבִיבָיו וְכָל
יֹדְעֵי שְׁמוֹ אִמְרוּ אֵיכָה נִשְׁבַּר
מַטֵּה עֹז מַקֵּל תִּפְאָרָה׃ רְדִי מִכָּבוֹד
וּשְׁבִי צַמָּא יֹשֶׁבֶת בַּת דִּיבוֹן
כִּי שֹׁדֵד מוֹאָב עָלָה בָךְ שִׁחֵת
מִבְצָרֶיךָ׃ אֶל דֶּרֶךְ עִמְדִי וְצַפִּי
יוֹשֶׁבֶת עֲרוֹעֵר שַׁאֲלִי נָס וְנִמְלָטָה
אִמְרִי מַה נִּהְיְתָה׃ הֹבִישׁ מוֹאָב כִּי
חַתָּה הֵילִילוּ וּזְעָקוּ הַגִּידוּ בְּאַרְנוֹן
כִּי שֹׁדַד מוֹאָב׃ וּמִשְׁפָּט בָּא אֶל
אֶרֶץ הַמִּישׁוֹר אֶל חֹלוֹן וְאֶל יַהְצָה
וְעַל מֵיפָעַת׃ וְעַל דִּיבוֹן וְעַל נְבוֹ
וְעַל בֵּית דִּבְלָתָיִם׃ וְעַל קִרְיָתָיִם
וְעַל בֵּית גָּמוּל וְעַל בֵּית מְעוֹן׃ וְעַל
קְרִיּוֹת וְעַל בָּצְרָה וְעַל כָּל עָרֵי
אֶרֶץ מוֹאָב הַרְחֹקוֹת וְהַקְּרֹבוֹת׃
נִגְדְּעָה קֶרֶן מוֹאָב וּזְרֹעוֹ נִשְׁבָּרָה
נְאֻם יְהוָה׃ הַשְׁכִּירֻהוּ כִּי עַל יְהוָה
הִגְדִּיל וְסָפַק מוֹאָב נִקְיָאוֹ וְהָיָה
לְשֹׂחֹק גַּם הוּא׃ וְאִם לוֹא הַשְׂחֹק
הָיָה לְךָ יִשְׂרָאֵל אִם בַּגַּנָּבִים
נִמְצָאתָ כִּי מִדֵּי דַבֶּרְךָ בּוֹ תִּתְנוֹדָד׃
עִזְבוּ עָרִים וְשִׁכְנוּ בַּסֶּלַע יֹשְׁבֵי
מוֹאָב וִהְיוּ כְּיוֹנָה תְּקַנֵּן בְּעֶבְרֵי פִי
פַחַת׃ שָׁמַעְנוּ גְאוֹן מוֹאָב גֵּאֶה מְאֹד
גַּבְהוֹ וּגְאוֹנוֹ וְגַאֲוָתוֹ וְרָם לִבּוֹ׃ אֲנִי
יָדַעְתִּי נְאֻם יְהוָה עֶבְרָתוֹ וְלֹא כֵן
בַּדָּיו לֹא כֵן עָשׂוּ׃ עַל כֵּן עַל
מוֹאָב אֵילִיל וּלְמוֹאָב כֻּלֹּה אֶזְעָק
אֶל אַנְשֵׁי קִיר חֶרֶשׂ יֻגֶּה׃ מִבְּכִי
יַעְזֵר אֶבְכֶּה לָּךְ גֶּפֶן שִׂבְמָה

נטישתיך עברו ים עד ים יעזר
נגעו על קיצך ועל בצירך שדד
נפל: ונאסף משמחה וגיל מכרמל
ומארץ מואב ויין מיקבים השבתי לא ידרך היד דד לא היה דד:
משעקת חשבון עד אלעלה עד יהץ
נתנו קולם מצער עד חרנים עגלת
שלישיה כי גם מי נמרים למשמות
יהיו: והשבתי למואב נאם יהוה
מעלה במה ומקטיר לאלהיו: על כן
לבי למואב כחלילים יהמה ולבי
אל אנשי קיר יהמה כחלילים
יתרה על כן יתרת עשה אבדו: כי
כל ראש קרחה וכל זקן גרעה
על כל ידים גדודת ועל מתנים
שק: על כל גגות מואב וברחבתיה
כלה מספד כי שברתי את מואב
ככלי אין חפץ בו נאם יהוה: איך
חתה הילילו איך הפנה ערף מואב
בוש והיה מואב לשחוק ולמחתה
לכל סביביו: כי כה אמר יהוה הנה
כנשר ידאה ופרש כנפיו אל מואב:
נלכדה הקריות והמצדות נתפשה
והיה לב גבורי מואב ביום ההוא
כלב אשה מצרה: ונשמד מואב
מעם כי על יהוה הגדיל: פחד ופחת
ופח עליך יושב מואב נאם יהוה:
הנס מפני הפחד יפל אל הפחת
והעלה מן הפחת יאלכד בפח כי אביא
אליה אל מואב שנת פקדתם נאם
יהוה: בצל חשבון עמדו מכח נסים
כי אש יצא מחשבון ולהבה מבין
סיחון ותאכל פאת מואב וקדקד
בני שאון: אוי לך מואב אבד עם
כמוש כי לקחו בניך בשבי ובנתיך
בשביה: ושבתי שבות מואב

Propagines tue trāsierūt
mare: vsq ad mare ia
zer peruenerūt. Super
messem tuā et vindemiā
tuā predo irruit. Ablata
est leticia & exultatio de
carmelo & de terra mo
ab: & vinū de torculari
bus sustuli. Nequaq cal
cator vue solitū celeuma
cātabit. De clamore ese
bon vsq eleale & iasa oo
dederūt vocē suā a segor
vsq ad oronaim vitulā
conternantē: aque ve
ro nemrim pessime ooo
erūt. Et auferam de mo
ab: ait dominus oooooo
offerentē in excelsis: &
sacrificantē dis eius. Pro
pterea cor meū ad moab
quasi tibia resonabit:
et cor meum ad viros
muri fictilis oooooooooo
dabit sonitū tibiarū: qa
plus fecit q̃ potuit idcir
co perierūt. Omne enim
caput caluiciū & oīs bar
ba rasa erit. In cunctis
manib colligatio: & su
per omne dorsum cilicīū.
Et sup oia tecta moab
& in plateis eius oīs plā
ctus: qm cōtriui moab
sicut vas inutile: ait do
minus. Quomodo oooo
victa est & vlulauerunt:
Quō deiecit ceruicem
moab et confusus est:
Eritq; moab in derisū:
et in exemplū oībus in
circuitu suo. Hec dicit
dns Ecce q̃si aquila vo
labit & extēdet alas suas
ad moab. Capta est ca
rioth & munitiones cō
prehēse sūt. Et erit cor
fortiū moab in die illa:
sicut cor mulieris partu
rientis. Et cessabit moab
esse populus: qm cōtra
dnm glificatus ē. Pauor
et fouea & laque super
te o habitator moab: ait
dns: qui fugerit a facie
pauoris cadet in foueā:
et qui cōscenderit de fo
uea capietur laqo. Ad
ducā enim sup moab an
nū visitationis eorū: ait
dns. In vmbra esebon
steterūt de laqo fugiē
tes: qa ignis egressus est
de esebō & flāma de me
dio seō: & deuorauit par
tem moab & verticem oo
filiorū tumultus. Ve ti
bi moab Periisti pupule
chamos: qa cōprehēsi
sunt filii tui & filie tue
in captiuitatē. Et cōuer
tam captiuitatem moab

palmites tui ptrāsierūt mare. ciuitas iazer attigerūt.
κλήματά σου διῆλθον θάλασσαν· πόλις ἰαζὴρ ἔφαψε.
sup fructū tuū τ sup vindemias tuas strages ceci
ἐπὶ ὀπώρᾳ σου καὶ ἐπὶ τρυγητάς σου ὄλεθρος ἔπε
dit: cōgregatū ē gaudiū τ leticia de carmelo
σεν, συνειλήφθη χαρμονὴ καὶ εὐφροσύνη ἐκ καρμήλου
τ de tra moabitide: τ vinū i torcularib tuis mane
καὶ ἐκ γῆς μωαβίτιδος, καὶ οἶνος ἐπὶ ληνοῖς σου· πρωὶ
nō calcauerūt. neq; vespe fecerunt celeuma a
οὐκ ἐπάτησαν· οὐδὲ σείλας οὐκ ἐποίησαν ἀφλὸ ἀπὸ
clamore esebon vsq ad eleale τ vsq iassa. dederūt vo
κραυγῆς ἐσεβὼν ἕως ἐλεαλὴ καὶ ἕως ἰασσά· ἔδωκαν φω
cem suam a seger vsq ad oronai τ vitulam tri
τὴν αὐτῶν ἀπὸ σηγὼρ ἕως ὀρωναΐμ καὶ ἐγγελὰ σιλισ
mā. qz τ aqua nembrim in cōbustionē erit.
σία· ὅτι καὶ ὁ ὕδωρ νεμβρεὶμ εἰς κατάκαυμα ἔσται· καὶ
pdam moab aut dns ascendentē sup altare
ἀπολῶ τὸν μωὰβ φησὶν κύριος ἀναβαίνοντα ἐπὶ βωμὸν
τ sacrificantē dis eius. ppterea cor me
καὶ θυσιάζοντα θεοῖς αὐτοῦ· διὰ τοῦτο καρδία τοῦ μου
ab: q̃si tibie resonabunt: τ cor meū ad mo
αβ, ὡσεὶ αὐλοὶ βομβήσουσιν, καὶ καρδία μου ἐπὶ τὸν
mineo muri fictilis q̃si tibia resonabit. ideo
ἀνθρώπους κεῖρ ἀρὰς ὡσεὶ αὐλὸς βομβήσει· διὰ τοῦτο
q acquisiuit perierūt ab homine oē ca
ὃ περιεποιήσατο ἀπώλετο ἀπὸ ἀνθρώπου πᾶσα κεφα
put i oi loco radent τ oīs barba rade
λὴ ἐν παντὶ τόπῳ ξυρήσονται καὶ πᾶς πώγων ξυρηθή
tur. τ oēs manus incidētur: τ sup oi lambo
σεται· καὶ πᾶσαι χεῖρες κόψονται, καὶ ἐπὶ πάσης ὀφρύ
cilitiū: τ sup oia tecta moab τ sup
ος σάκκος, καὶ ἐπὶ πάντων τῶν δωμάτων μωὰβ καὶ ἐπὶ
plateis eius. qz cōtriui moab sic
ταῖς πλατείαις αὐτῆς· ὅτι συνέτριψα τὸν μωὰβ φη
cit dns q̃si vas cui nō est vsus eius. quō g
σὶν κύριος ὡς ἄγγεῖον οὗ οὐκ ἔστιν χρεία αὐτοῦ· πῶς κα
mutauit quō vertit dorsum moab ꝛfusa ē τ facta ē
τήλλαξεν πῶς ἔστρεψεν τὸν μωὰβ ἠχύνθη καὶ ἐθρύβη
moab in risum τ odium oībus q̃ circuiu
μωὰβ εἰς γέλωτα καὶ ἐγγυήματα πᾶσι τοῖς κύκλῳ
ciuo. qz sic dixit dns vt aq̃la volabit: τ
αὐτῆς· ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος ὡς ἀετὸς πετάσει, καὶ
extēdet alas suas in moab. capta ē carioth
ἐκτενεῖ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ εἰς μωάβ· ἐλήφθη καρὶὰ
τ munitiones capte sunt. τ erit cor
καὶ τὰ ὀχυρώματα συνελήφθη· καὶ ἔσται ἡ καρδία τῶν
fortium moab in die illa sicut cor mu
δυνατῶν μωὰβ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὡσεὶ καρδία γυ
lieris ptuientis τ peribit moab a ci
ναικὸς ὠδινούσης καὶ ἀπολεῖται μωὰβ ἀπὸ τοῦ
ba qz ꝗ dns magnificata ē. laq̃us τ pauor
χλου ὅτι ἐπὶ τὸν κύριον ἐμεγαλύνθη· παγὶς καὶ φόβος
τ fouea sup te habitantē moab dicit dns q̃ fugi
καὶ βόθυνος ἐπὶ σὲ κατοικοῦντα μωὰβ λέγει κύριος ὁ φεύ
rit a facie pauoris. incidet in fo
γων ἀπὸ προσώπου τοῦ φόβου· ἐμπεσεῖται εἰς τὸν βό
uea. τ cōscēderit de fouea. τ cōprehende
θυνον· καὶ ὁ ἀναβαίνων ἐκ τοῦ βοθύνου· καὶ συλληφθή
tur in laqueo. qz inducā hec sup moab. in a
σεται ἐν τῇ παγίδι· ὅτι ἐπάξω ταῦτα ἐπὶ μωάβ· ἐν ἐνι
no visitatiōis eius dicit dns: in fibra hoseb stete
αυτῷ ἐπισκέψεως αὐτῆς λέγει κς· ἐν σκιᾷ ἐσεβὼν ἔστη
rūt ab exercitu fugientes: qz ignis egressus ē ab he
σαν ἀπὸ δυνάμεως φυγόντες, ὅτι πῦρ ἐξῆλθεν ἀπὸ ἐσε
sebō. τ flāma de medio sion: τ deuorauit angulū
βών· καὶ φλὸξ ἀπὸ μέσου σιών, καὶ κατέφαγεν τὸ κλίτος
moab: a verticē filiorū tumultus veh tibi moab: perīt
μωάβ, καὶ τὴν κορυφὴν υἱῶν σαών· οὐαί σοι μωάβ, ἀπώλε
ppter camos: qz ceperūt filios tuos τ filias
τὸ λαὸς καμώς, ὅτι ἔλαβον τοὺς υἱούς σου καὶ τὰς θυγατέρας
tuas i captiuitatē. τ cōuertā captiuitatē moab
σου εἰς αἰχμαλωσίαν· καὶ ἐπιστρέψω αἰχμαλωσίαν μωάβ

Trãsla.gre.ltr.cũ iter.latina.

in nouissimis diebus: dicit dñs: huc vsq
ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει κύριος. ἕως τούτου ὁ
iudicii moab.
κρῖμα τοῦ μωάβ.

Ca.49,

A Ἐπὶ υἱὸν ἀμμὼν οὕτως
ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν οὕτως εἶπεν κύριος, μὴ υἱοὶ οὐκ
sicut in israel aut ꝗ possideat non est ex eis. ἢ
ἐστὶν ἐν ἰσραὴλ ὁ παραλαβόμενος οὐκ ἔστιν αὐτῶν. διὰ
re assumpsit molchom gad. τί ἐπαρέλαβεν μολχὸμ τὸν γάδ. καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐν
cinitatib⁹ eoꝝ habitat: ἐπὶ τὰς πόλεσιν αὐτῶν ἐνῴκει, διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχον-
unt dicit dñs: τ auditũ faciã sup rabbath filiorꝝ ammon
ται λέγει κύριος. καὶ ἀκουτιῶ ἐπὶ ῥαββὰ υἱῶν ἀμμὼν
tumultũ belli. τ erunt in inuisũ τ in ꝓditio-
τύμβον πολέμου. καὶ ἔσονται εἰς ἄβακον καὶ εἰς ἀπω-
nem: τ altaria eius in igne succendẽtur τ
λείας, καὶ οἱ βωμοὶ αὐτοῦ ἐν πυρὶ κατακαυθήσονται καὶ
assumet israel ꝓcipatũ suum dicit dñs: vlu
παραλήψεται ἰσραὴλ τὸν ἀρχὴν αὐτοῦ λέγει κύριος, ὀ-
la essebon q: perijt gai. clamate filie
λόλυξον ἐσεβὼν ὅτι ὤλετο γαί. κεκράξατε θυγατέρες
rabbath accingite cilicijs: τ cõtristamini τ
ῥαββὰ περιζώσασθε σάκους, καὶ ἐπιστενάξατε καὶ
plangite sup molchõ: q: in trãsmigratione ibũt sacer
κόψασθε ἐπὶ μολχόμ, ὅτι ἐν ἀποικίᾳ βαδιοῦνται οἱ ἱε-
dotes eiꝰ τ ꝓcipes eiꝰ simul. qui exultabis
ρεῖς αὐτοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἅμα. ὅτι ἀγαλλιᾶσθε
in vallibus filia temeritati q̃ cõfidebat in
ἐν ἐμπορίοις θυγάτηρ τῆς ἰταμίας ἡ πεποιθυῖα ἐπὶ τοῖς
thesauris suis: q̃ dicebat in corde suo: q̃o
θησαυροῖς αὐτῆς, ἡ λέγουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, τίς
B veniet ad me: ecce ego iducã sup te tiorẽ ait
ἐλεύσεται πρὸς ἐμί, ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐπὶ σὲ φόβον λέγει
dñs exercituũ ab oi circuitu tuo τ
κύριος τῶν δυνάμεων ἀπὸ πάσης τῆς περιοίκου σου καὶ
dispergemini vnusq̃q in faciem suam. τ nõ
διασπαρήσεσθε ἕκαστος εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ οὐκ
erit q̃ ꝓgreget aberrãtes: τ post hec cõ-
ἔσται ὁ συνάγων τοὺς ἀλωμένους, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπι-
G uertã captiuitatem filiorꝝ ãmon: dicit dñs.
στρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν υἱῶν ἀμμὼν, λέγει κύριος.

Idumee hec dicit dñs: nõ est vltra
τῷ Ἰδουμαίᾳ τάδε λέγει κύριος, οὐκ ἔστι ἔτι
sapiẽtia in themã. periit ꝓsilij a prudentib⁹ abiit
σοφία ἐν θαιμάν. ἀπώλετο βουλὴ ἐκ συνετῶν ὤχετο
sapiẽtia eorꝝ. pculcat⁹ē locus eorꝝ ꝓfũdũ facite vo
σοφία αὐτῶν. ἐπατήθη ὁ τόπος αὐτῶν βαθύνατε ἰαυ
bis in sessionẽ habitantes in dedan. q: vura
τοῖς ἐν καθέδρᾳ οἰκοῦντες ἐν δαιδάν. ὅτι δύσκολα
fecit adduti cũ in tpe q̃ visitaui sup e-
ἐποίησεν ἤγαγον αὐτὸν ἐν χρόνῳ ᾧ ἐπεσκεψάμην ἐπ' αὐ-
um: nõqñ vindemiatores venerẽt tibi. nõ relinquẽt tibi reli
τόν. εἰ τρυγηταὶ ἔλθοιεν σοι οὐ καταλείψουσίν σοι κατα-
quias. q̃ fures i nocte imponent manus
λείμματα. εἰ κλέπται ἐν νυκτὶ ἐπιθήσουσιν χεῖρας
suas: q: ego attrari esau reuelaui abs-
C αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ κατέσυρα τὸν ἡσαῦ ἀπεκάλυψα τὰ κρυ-
cõdita eoꝝ. abscõdi non poterũt pierũt p ma-
πτὰ αὐτῶν. κρυβῆναι οὐ μὴ δυνήσεται ὄλεσθαι διὰ χεῖ-
nũ fratris eius τ vicini eius: τ nõ est reli
ρα ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ γείτονες αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπο-
qui pupillũ tuũ: et viuat: τ ego viuam
λειπόμενος ὀρφανόν σου, ἵνα ζήσεται, καὶ ἐγὼ ζήσομαι
τ vidue tue in me sperabunt. q: hec dicit do-
καὶ χῆραί σου ἐπ' ἐμὶ ἐλπιοῦσιν. ὅτι τάδε λέγει κύ-
mino⁹. ecce q̃d⁹ nõ est lex bibere calicem: bibe
ριος. ἰδοὺ εἰς οὐκ ἔστιν νόμος πιεῖν τὸ ποτήριον, ἵνα
rũt. τ tu inocens non inocẽs eris: q: bibẽs bi
πίῃς. καὶ σὺ ἀθῳωθῇς οὐ μὴ ἀθῳωθῇς, ὅτι πιὼν πί-
bes q: ꝓmemetipm iurauí
νεσαι ὅτι κατ' ἐμαυτοῦ ὤμοσα ccccccccccccc

Trãsla.B.Hie.

in nouissimis diebus: ait
dominus. Hucusq̃ ccc
iudicia moab. 49.

HAD filios ãmon. Hec
dicit dñs. Nũquid
non filii sunt israel: aut
heres non est ei. ccccc
Cur igitur hereditate
possedit melchõ gad &
populus ei in vrbib⁹ eius
hitauit: Ideo ecce dies
veniũt dicit dñs: & audi
tũ faciã sup rabbath filio
rum ammon fremitum
prelii. Et erit in tumultũ
dissipata: filieq̃ eius
igne succendentur: ccc
& possidebit israel posses
sores suos: ait dominus.
Vlula esebon quoniam
vastata est hai. Clamate
filie rabba: accigite vos
cilitiis. Plangite cccccc
& circuite per sepes:
quoniam melchom cc
in trãsmigratione ducẽ
tur: sacerdotes eius & pri-
cipes eius simul. Quid
gloriaris in vallib⁹: De-
fluxit vallis tua filia deli-
cata: q̃ cõfidebas ĩ thesa
uris tuis & dicebas. Quis
veniet ad me: Ecce ego
iducã sup te terrorẽ: ait
dñs deus exercituũ ab
oibus qui sunt in circuitu
tuo: & dispergemini sin-
guli a cõspectu vĩo: nec
erit q̃ cõgreget fugiẽtes.
Et post hec reuerti faciã
captiuos filios ammon:
ait dñs. Ad idumeã. hec
dicit dñs exercituum.
Nunqd nõ vltra ē sapia
in themã: Periit cõsiliũ
a filiis: Inutilis facta ē sa
piẽtia eorũ. Fugite & ter
ga vertite: descendite in
voraginẽ hitatores dedã:
qñ ꝓdítionẽ esau addu
xi sup eũ tps visitatiõis
ei. Si vindemiatores ve
nissent sup te: nõ reliqs-
sent racemũ: si fures in
nocte rapuissent q̃ suffi
ceret sibi. Ego vero di-
scooperui esau: reuelaui
abscondita eius & celari
nõ poterit: Vastatũ est
semẽ eius & frẽs eius &
vicini eius & nõ erit. Re-
linque pupillos tuos: &
ego faciã eos viuere &
vidue tue in me spabunt:
qa hec dicit dñs: Ecce
qbus nõ erat iudiciũ vt
biberẽt calicẽ: bibẽtes
bibent: & tu quasi inno
cens relinq̃ris: Non eris
innocẽs sed bibẽs bibes.
qa ꝓmemetipm iurauí

Tex.heb.biere.xlix.

יום ״בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נְאֻם יְהוָה עַד
שָׁפַט הֲנָה מִשְׁפַּט מוֹאָב׃

Cap.xlix. ״לִבְנֵי עַמּוֹן כֹּה אָמַר יְהוָה הֲבָנִים
יָרַשׁ אֵין לְיִשְׂרָאֵל אִם יוֹרֵשׁ אֵין לוֹ
מַדּוּעַ יָרַשׁ מַלְכָּם אֶת גָּד וְעַמּוֹ
עִיר בּוא בְּעָרָיו יָשָׁב׃ לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים
שָׁמַע נְאֻם יְהוָה וְהִשְׁמַעְתִּי אֶל רַבַּת בְּנֵי
רוּעַ לָחֵם עַמּוֹן תְּרוּעַת מִלְחָמָה וְהָיְתָה לְתֵל
הָיָה תָּלָל שְׁמָמָה וּבְנֹתֶיהָ בָּאֵשׁ תִּצַּתְנָה
יָרַשׁ וְיָרַשׁ יִשְׂרָאֵל אֶת יוֹרְשָׁיו אָמַר יְהוָה׃
יָלַל הֵילִילִי חֶשְׁבּוֹן כִּי שֻׁדְּדָה עַי צְעַקְנָה
רָנַן בְּנוֹת רַבָּה חֲגֹרְנָה שַׂקִּים סְפֹדְנָה
שוט וְרוּצְנָה בַגְּדֵרוֹת כִּי מַלְכָּם
גָּלָה שוּר בַּגּוֹלָה יֵלֵךְ כֹּהֲנָיו וְשָׂרָיו יַחְדָּיו׃ מַה
הָלַל זוב תִּתְהַלְלִי בַּעֲמָקִים זָב עִמְקֵךְ הַבַּת
הַשּׁוֹבָבָה הַבֹּטֶחַת בְּאֹצְרֹתַיִךְ מִי
בוא יָבֹא אֵלַי הִנְנִי מֵבִיא עָלַיִךְ פַּחַד
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת מִכָּל
סָבִיב לָךְ וְנִדַּחְתֶּם אִישׁ לְפָנָיו וְאֵין
מְקַבֵּץ לַנֹּד וְאַחֲרֵי כֵן אָשִׁיב אֶת
שָׁבָה שְׁבוּת בְּנֵי עַמּוֹן נְאֻם יְהוָה׃ לֶאֱדוֹם
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הַאֵין עוֹד
חָכְמָה בְּתֵימָן אָבְדָה עֵצָה מִבָּנִים
נָסְרְחָה חָכְמָתָם׃ נֻסוּ רִדְפוּ הַעְמִיקוּ
פָּנָה עָמֹק לָשֶׁבֶת יֹשְׁבֵי דְדָן כִּי אֵיד עֵשָׂו
בוא הֵבֵאתִי עָלָיו אֶת פְּקֻדָּתִיו׃ אִם
בוא שָׁאַר בְּצִרִים בָּאוּ לָךְ לֹא יַשְׁאִירוּ עוֹלְלוֹת
עָלַל שָׁחַת אִם גַּנָּבִים בַּלַּיְלָה הִשְׁחִיתוּ דַיָּם׃ כִּי
רָיק אָנִי חָשַׂפְתִּי אֶת עֵשָׂו גִּלִּיתִי אֶת
גָּלָה סָתַר חָבָה מִסְתָּרָיו וְנֶחְבָּה לֹא יוּכָל שֹׁדַד
יָכֹל זַרְעוֹ וְאֶחָיו וּשְׁכֵנָיו וְאֵינֶנּוּ׃ עָזְבָה
יָתֹם לְבָנֶיךָ אֲנִי אֲחַיֶּה וְאַלְמְנֹתֶיךָ עָלַי
בָּטַח תִּבְטָחוּ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה הִנֵּה אֲשֶׁר
שָׁתָה שָׁתֹה אֵין מִשְׁפָּטָם לִשְׁתּוֹת הַכּוֹס שָׁתוֹ
יִשְׁתּוּ וְאַתָּה הוּא נָקֹה תִּנָּקֶה לֹא
שָׁבַע תִּנָּקֶה כִּי שָׁתוֹ תִשְׁתֶּה׃ כִּי בִי נִשְׁבַּעְתִּי

Pũtiua.heb.

נְאֻם יְהוָה כִּי לְשַׁמָּה לְחָרְפָּה לְחָרְבָּה שָׁמֵם
וְלִקְלָלָה תִּהְיֶה בָצְרָה וְכָל עָרֶיהָ הָיָה עִיר
תִּהְיֶינָה לְחָרְבוֹת עוֹלָם׃ שְׁמוּעָה הָיָה עָלָם
שָׁמַעְתִּי מֵאֵת יְהוָה וְצִיר בַּגּוֹיִם שָׁמַע
שָׁלוּחַ הִתְקַבְּצוּ וּבֹאוּ עָלֶיהָ וְקוּמוּ שָׁלַח מִגַּן
לַמִּלְחָמָה׃ כִּי הִנֵּה קָטֹן נְתַתִּיךְ בַּגּוֹיִם נוּא לָתֵם
בָּזוּי בָּאָדָם׃ תִּפְלַצְתְּךָ הִשִּׁיא אֹתָךְ גֵּוָה בָּזוּי
זְדוֹן לִבָּךְ שֹׁכְנִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע תֹּפְשִׂי פֶּלֶץ נָשָׂא זוּד
מְרוֹם גִּבְעָה כִּי תַגְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר קִנֶּךָ רוּם קָנָה קֵן
מִשָּׁם אוֹרִידְךָ נְאֻם יְהוָה׃ וְהָיְתָה גָּבַהּ קֵן
אֱדוֹם לְשַׁמָּה כָּל עֹבֵר עָלֶיהָ יִשֹּׁם יָרַד הָיָה
וְיִשְׁרֹק עַל כָּל מַכּוֹתֶהָ׃ כִּמַּהְפֵּכַת שָׁמַם
סְדֹם וַעֲמֹרָה וּשְׁכֵנֶיהָ אָמַר יְהוָה לֹא שָׁרַק גָּבַהּ
יֵשֵׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא יָגוּר בָּהּ בֶּן גּוּר
אָדָם׃ הִנֵּה כְּאַרְיֵה יַעֲלֶה מִגְּאוֹן אָרַב עָלָה
הַיַּרְדֵּן אֶל נְוֵה אֵיתָן כִּי אָרִיצָנּוּ מֵעָלֶיהָ וּמִי בָחוּר אֵלֶיהָ רוּץ בָּחוּר
אֶפְקוֹד כִּי מִי כָמוֹנִי וּמִי יֹעִידֵנִי וּמִי פָּקַד יָעַד
זֶה רֹעֶה אֲשֶׁר יַעֲמֹד לְפָנָי׃ לָכֵן עָמַד פָּנָה
שִׁמְעוּ עֲצַת יְהוָה אֲשֶׁר יָעַץ אֶל יָעַץ
אֱדוֹם וּמַחְשְׁבֹתָיו אֲשֶׁר חָשַׁב אֶל חָשַׁב
אִשְׁבֵי תֵימָן אִם לוֹא יִסְחָבוּם צְעִירֵי סָחַב צָעַר
הַצֹּאן אִם לֹא יַשִּׁים עֲלֵיהֶם נָשַׁם
נְוֵהֶם׃ מִקּוֹל נִפְלָם רָעֲשָׁה הָאָרֶץ נָוֶה
צְעָקָה בְּיַם סוּף נִשְׁמַע קוֹלָהּ׃ הִנֵּה שָׁמַע
כַּנֶּשֶׁר יַעֲלֶה וְיִדְאֶה וְיִפְרֹשׂ כְּנָפָיו עָלָה דָאָה
עַל בָּצְרָה וְהָיָה לֵב גִּבּוֹרֵי אֱדוֹם פָּרַשׂ גָּבַר
בַּיּוֹם הַהוּא כְּלֵב אִשָּׁה מְצֵרָה׃ אִישׁ צוּר
לְדַמֶּשֶׂק בּוֹשָׁה חֲמָת וְאַרְפָּד כִּי שָׁמְעָה
רָעָה שָׁמְעוּ נָמֹגוּ בַּיָּם דְּאָגָה רַשְׁקָט רוּעַ מוּג
לֹא יוּכָל׃ רָפְתָה דַּמֶּשֶׂק הִפְנְתָה שָׁקַט יָכֹל
לָנוּס וְרֶטֶט הֶחֱזִיקָה צָרָה וְחֵבָלִים רָפָה פָּנָה
אֲחָזָתָה כַּיּוֹלֵדָה׃ אֵיךְ לֹא עֻזְּבָה עִיר חָזַק צוּר
תְּהִלָּה קִרְיַת מְשׂוֹשִׂי׃ לָכֵן יִפְּלוּ יָלַל הָלַל
בְּחוּרֶיהָ בִּרְחֹבֹתֶיהָ וְכָל אַנְשֵׁי אָמַר שוּשׁ
הַמִّלְחָמָה יִדְּמוּ בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם נָפַל תָּם

dicit dñs: q̃ si solitudinē et in opprobriū & in desertū & in maledictionē erit bosra: & oes ciuitates eius erunt in solitudines sempiternas. Auditum audiui a domino & legatus ad gentes misit ē. Cōgregamini & venite cōtra eam: & cōsurgam in pliū. Ecce eni parulū dedi te in gētibus: cōtemptibilē inter homines. Arrogātia tua decepit te & supbia cordis tui qui habitas in cauernis petre & apprehēdere niteris altitudinē collis. Cū exaltaueris q̃si aquila nidū tuū: inde detrahā te: dicit dñs. Et erit idumea deserta. Omis q trāsibit ē eā stupebit & sibilabit sup oes plagas eius: sicut subuersa ē sodoma & gomorra & vicine eis dicit dñs. Non habitabit ibi vir: & nō incolet eā filius hois. Ecce quasi leo ascendet de superbia iordanis ad pulchritudinē robustā: quia subito currere facā eum ad illā. Et quis erit electus quē ponā ei? Quis eni similis mei? Et qs sustinebit me? Et qs iste pastor qui resistat vultui meo? ppterea audite cōsiliū domini quod iniit de edom & cogitationes eius quas cogitauit de habitatoribus theman. Si nō deiecerint eos parvuli gregis nisi dissipauerint cum eis habitaculū eorū. A voce ruine eorum cōmota est terra clamor in mari audiū ē. Ecce q̃si aquila ascendet & euolabit: & expandet alas suas sup bosrā. Et erit cor fortium idumee in die illa quasi cor mulieris parturientis. Ad damascū. Confusa ē emath & arphat: qa audiū pessimū audierunt. Turbati sunt i mari prē sollicitudie qescere nō potuit. Dissoluta est damascus versa est in fugā: tremor apphendit eam. Angustia & dolores tenuerūt eā q̃si pturientē. Quō dereliq̃runt ciuitatē laudabilē: vrbē leticie? Ideo cadent iuuenes eius in plateis eius: & oes viri prelii cōticescent in die illa: ait

dicit dñs: q̃ in inuiū & in opprobriū & in maledictionē erit in medio eius. & oes ciuitates eius erunt deserte in eternū. auditū audiui a domino & legatus misit: congregamini & venite cōtra eam: surgite in plium. ecce quū dedi te in gētibus: cōtemptibilem inter homines. illusio tua agressa est te temeritas cordis tui habitauit foramina petrae. apphēdit fortitudinē collis excelsi: q̃n si exaltaueris q̃si aquila nidū tuū dicit dñs: inde detrahā te & erit idumea mea in inuiū. omis transiens in eam stupebit & sibilabit sup omē plagā eius. sicut subuersa est sodoma & gomorra & vicine eis ait dñs: non sedebit illic homo & non habitabit illic filius hois. ecce sicut leo ascendet de medio iordanis in locū robustū: q̃ cito psequar eos ab ea & iuuenes in ea instituā. q̃ q̃ sicut ego? & q̃ resistet mihi? & q̃ iste pastor q̃ stabit ante faciem meā? ppterea audite consiliū dñi q̃ cōsiluit sup idumea & cogitationē eius quā cogitauit sup habitantes theman: si nō comesta fuerit minima eorum: si nō spinis ste plēa sup eos habitatio eorum: a voce ruine eorū cōmota ē terra: clamor eius in mari audit ē. ecce sicut aq̃la ascendet & videbit & expandet alas sup munitiones eius: & erit cor fortium idumee in die illa q̃si cor mulieris parturiētis. damascus cōfusa est emath & arphad: q̃ audiū malū audiēt. obstupuēt: irati sunt: quiescere non potuerūt. dissoluta ē damasc. versa est in fugā. tremor apprehēdit eam. ānguſtia & dolores tenuēt eam q̃si pturiētē. quō nō dereliquit ciuitatē laudabilē ūsq̃ ad villā dilectā? ppterea cadent iuuenes in platea tua & omes viri bellatores tui cadent in die illa ait

ἐρεῖ κύριος· ὅτι εἰς ἄβατον καὶ εἰς ὀνειδισμὸν, καὶ εἰς
καταράς ἔσται ἐν μέσῳ αὐτῆς· καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῆς
ἔσονται ἔρημοι εἰς τὸν αἰῶνα. ἀκοὴν ἤκουσα παρὰ κυ-
ρίου· καὶ ἀγγέλους εἰς ἔθνη ἀπέστειλεν, συνάχθητε
καὶ ἔλθετε ἐπ' αὐτὴν· ἀνάστητε εἰς πόλεμον.
ἰδοὺ γὰρ δέδωκά σε εἰς ἔθνεσιν, ἐξουθενημένον ἐν
ἀνθρώποις. ὑπερηφανία σου ἐπῆρέ σε καὶ ἔταμε καρ-
δία σου κατέλυσεν τρυμαλιὰς πετρῶν· συλλαβὴν
ὑψηλοῦ βουνοῦ ὑψηλοῦ, ὅτι ἐὰν ὑψώσῃς ὡσεὶ ἀετὸς τὸν
νεοσσόν σου λέγει κύριος, ἐκεῖθεν καθελῶ σε καὶ ἔσῃ εἰς ἔρημον
μαῖα εἰς ἄβατον. πᾶς ὁ παρεστηριγμένος ἐπ' αὐτὴν
ἐκστήσεται καὶ συριεῖ ἐπὶ πᾶσαν τὴν πληγὴν αὐτῆς· ὥσ-
περ κατεστράφη σόδομα καὶ γόμορρα καὶ αἱ πλησί-
ον αὐτῆς εἶπεν κύριος, οὐ μὴ κατοικήσῃ ἐκεῖ ἄνθρωπος καὶ
οὐ μὴ ἐποικήσῃ ἐκεῖ υἱὸς ἀνθρώπου. ἰδοὺ ὡσεὶ λέων ἀνα-
βήσεται ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου εἰς τόπον ἀκάμ, ὅτι
ταχὺ ἐκδιώξω αὐτὴν ἀπ' αὐτῆς καὶ τοὺς νεανίσκους ἐπ' αὐτῆς
καταστήσω. τί γὰρ ὡσεὶ ἐγώ; καὶ τίς ἀντιστήσεται μοι; καὶ
τίς οὗτος ποιμὴν ὃς στήσεται κατὰ πρόσωπόν μου; διὰ τοῦ-
το ἀκούσατε βουλὴν κυρίου ἣν ἐβουλεύσατο ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν
καὶ λογισμὸν αὐτοῦ ὃν ἐλογίσατο ἐπὶ τοὺς κατοι-
κοῦντας Θαιμάν, ἐὰν μὴ συνθλάσῃ τὰ ἐλάχιστα τῶν
ποιμνίων· εἰ μὴ βαστάσει ἐπ' αὐτοὺς κατάλυσις ἀνο-
μίας· ἀπὸ φωνῆς πτώσεως αὐτῶν ἐσείσθη ἡ γῆ, κραυγὴ
εἰς θάλασσαν ἠκούσθη. ἰδοὺ ὡσεὶ ἀετὸς ἀναβήσεται
καὶ ἴδεται καὶ ἐκτενεῖ τὰς πτέρυγας ἐπ' ἐχυρώματα Ἰδου-
μαίας· καὶ ἔσται ἡ καρδία τῶν ἰσχυρῶν τῆς Ἰδουμαίας ἐν τῇ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡς καρδία γυναικὸς ὠδινούσης. τὴν Δαμα-
σκὸν κατῃσχύνθη Ἐμὰθ καὶ Ἀρφάδ, ὅτι ἀκοὴν πονηρὰν ἤ-
κουσαν· ἐξέστησαν, ἐθορυβήθησαν, ἀπαυσάσθαι οὐ μὴ δύ-
νανται· διεσπάσθη Δαμασκός· ἀπεστράφη εἰς φυγὴ· τρόμος
ἀπρεβέδιτ eam. ānguſtia & dolores tenuerūt eam
ἐπελάβετο αὐτῆς σύνωσις καὶ ὠδῖναι κατέσχον αὐτὴν
ὡσεὶ ὠδίνουσαν· πῶς οὐχὶ ἐγκατέλιπεν πόλιν αἰνὴν
κώμην ἠγαπημένην; διὰ τοῦτο πεσοῦνται νεανίσκοι ἐν
πλατείαις σου· καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμικοί
σου πεσοῦνται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ φησὶν

Trãsla.gre.lex.cũ iter.latina.

dño exercituũ: τ succendã ignẽ in muro da-
κύριος τῶν δυνάμεων, καὶ καύσω πῦρ ἐν τείχει Δα-
masci: τ deuorabit bina filij ader. ce-
μασκοῦ, καὶ καταφάγεται ἄμφοδα υἱοῦ Ἀδὰρ. τῆ κω-
dar τ regine aule quã peussit nabu-
δὰρ καὶ τῇ βασιλίσσῃ τῆς αὐλῆς ἣν ἐπάταξεν ναβου-
chodonosor: rex babylonis. sic dixit dño:
χοδονοσὸρ βασιλεὺς Βαβυλῶνος. οὕτως εἶπεν κύριος,
surgite ad cedar: τ peutite filios orienti.
ἀνάβητε ἐπὶ κεδάρ, καὶ πλήξατε τοὺς υἱοὺς κεδέμ.
tabernacla eorũ: τ oues eorũ capient. vestimẽta
σκηνὰς αὐτῶν, καὶ πρόβατα αὐτῶν λήψονται. ἱμάτια
eorũ τ oia vasa eorũ τ camelos eorũ
αὐτῶν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν καὶ καμήλους αὐτῶν
tollent sibi. τ vocate sup eos pdito-
λήψονται ἑαυτοῖς. καὶ καλέσατε ἐπ' αὐτοὺς ἀπωλεί-
ne in circuitu. fugite valde pfude hitasti in sessionẽ se
ας κυκλόθεν. φεύγετε λίαν βαθύνατε εἰς κάθισιν κα
dentes in aula dicit dño: q: cõsuluit
θήσθαι ἐν τῇ αὐλῇ λέγει κύριος, ὅτι ἐβουλεύσατο ἐφ'
eos nabuchodonosor rex babylonis psilium
ὑμᾶς ναβουχοδονοσὸρ βασιλεὺς Βαβυλῶνος βουλὴν
τ cogitauit ꝯ eos cogitationẽ. psurge ascende ad
καὶ ἐλογίσατο ἐφ' ὑμᾶς λογισμόν. ἀνάστητι ἀνάβητε ἐπὶ
gentẽ detam sedentem in refrigeriũ db nõ sunt por
ἔθνος ἐσυχάζον κατοικοῦντα εἰς ἀναψυχὴν εἰς ἐν θύρα
tas nõ vectes soli hitabunt. τ erũt
ρας, οὐ μοχλοὶ μόνοι κατοικοῦσιν. καὶ ἔσονται οἱ
cameli eorũ in direptionẽ. τ multitudo pecorũ eorũ
κάμηλοι αὐτῶν εἰς προνομήν. καὶ πλῆθος κτηνῶν αὐτῶν
in pditionẽ. τ ventilabo eos oi vento
εἰς ἀπωλείαν. καὶ διασκορπίσω αὐτοὺς πάντα τὸν ἄνεμον
G attonsos ab faciem eorũ ex omni parte
τὸν κατεκρυμμένους ἀπὸ προσώπου αὐτῶν ἐκ παντὸς μέρους
eorũ asera interitũ eorũ ait dño: τ erit
αὐτῶν ἐκεῖ τὴν τροπὴν αὐτῶν λέγει κύριος, καὶ ἔσται
mala pmotatio struthionũ τ inuia vsq in eternũ non
ἡ αὐλὴ διατριβὴ στρουθῶν καὶ ἄβατος ἕως αἰῶνος οὐ μὴ
sedebit ibi homo: τ non hitabit ibi filius
κάθισῃ ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ οὐ μὴ κατοικήσῃ ἐκεῖ υἱὸς
hominis. τ factũ est verbũ dñi ad hieremiã p-
ἀνθρώπου. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμίαν τὸν προ-
phetã aduersũ elam: in pncipio regni sedechie re-
φήτην κατὰ τῆς ἐλάμ, ἐν ἀρχῇ βασιλείας σεδεκίας βα-
gis iuda dicẽs: hec dicit dño exercituũ:
σιλέως ἰούδα λέγων, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων,
ecce ego cõfringã arcũ elam pncipiũ potẽtie eorũ
ἰδοὺ ἐγὼ συντρίψω τὸ τόξον ἐλάμ ἀρχὴν δυναστείας αὐτῶν
inducã sup elam quattuor ventos a ꝯttuor
ἐπάξω ἐπὶ ἐλὰμ τέσσαρας ἀνέμους ἐκ τῶν τεσσάρων
finitatib celi: τ dispgam in oib ventis
ἄκρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ διασπερῶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνέμοις
illis τ nõ erit geno q nõ veniet illic expulsi e-
τούτοις καὶ οὐκ ἔσται ἔθνος ὃ οὐκ ἥξει οἱ ἐξωσμένοι ἐκεῖ-
lam. τ terrebo eos in pspectu inimicorũ suorũ
λαμ. καὶ πτοήσω αὐτοὺς ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν
quereneiũ aiam eorũ. τ inducã sup e-
τῶν ἐκζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν. καὶ ἐπάξω ἐπ' αὐ-
os malũ scẽm iram furoris mei. dicit
τοὺς κακὸν κατὰ τὴν ὀργὴν τοῦ θυμοῦ μου. λέγει
dño τ immittam post eos gladiũ
κύριος καὶ ἐπαποστελῶ ὀπίσω αὐτῶν τὴν μάχαιραν
meũ. donec consumã eos: τ ponã thro
μου. ἕως τοῦ ἐξαναλῶσαι αὐτούς, καὶ θήσω τὸν θρόνον
nũ meũ in elam τ emittam inde regem
μου ἐν ἐλὰμ καὶ ἐξαποστελῶ ἐκεῖθεν βασιλέα
τ pncipes dicit dño: τ erit in vltimis
καὶ μεγιστᾶνας λέγει κύριος, καὶ ἔσται ἐπ' ἐσχάτων τῶν

Trãsla.B.Hie.

dñi exercituum. Et suc
cendam ignem in muro
damasci & deuorabit m
nia benadab. ooooooooo
Ad cedar & ad regna
asor: que percussit ooo
nabuchodonosor rex Ba
bylonis. Hec dicit oooo
dñs. Surgite & ascendi
te ad cedar: & vastate oo
filios orientis. Taberna
cula eorũ & greges eorũ
capiẽt: pelles eorũ & oia
vasa eorũ & camelos eo
rum tollent sibi: & voca
bunt sup eos formidinẽ
in circuitu eius. Fugite
abite vehemẽter: in vo
raginibus sedete qui ha
bitatis asor ait dñs. Iniit
eni cõtra vos nabucho
donosor rex babylonis
consiliũ: & cogitauit ad
uersus vos cogitationes.
Cõsurgite & ascendite
ad gentẽ quietã & habi
tantẽ cõfideter ait dñs.
No ostia nec vectes eis
soli habitãt. Et erũt ca-
meli eorũ in direptionẽ
et multitudo iumẽtorũ
in pdã: & dispergã eos
in oẽm vẽtũ q sũt attõsi
i comã: & ex oi cõfinio
eorũ adducã interitũ sup
eos ait dñs. Et erit asor
in habitaculũ draconũ
deserta vsq in eternũ.
Non manebit ibi vir:
nec incolet eam filius
hominis. Quod factũ
est verbum domini ad
hieremiã prophetã ad-
uersus elam in principio
regni sedechie regis iu-
da dicens. oooooooooooo
Hec dicit dñs exercitu
um. Ecce ego confringã
arcum elam & summã
fortitudinem eorum. oo
Et inducam super elam
quattuor ventos ooooo
a quattuor plagis celi
& ventilabo eos oooooooo
in omnes ventos istos:
& non erit oooooooooooo
gens ad quam non per
ueniant profugi oooooooo
elam. Et pauere faciam
elam coram oooooooooo
inimicis suis: & in cõspe
ctu q̃rentiũ animã eorũ:
& adducã super eos ma
lum: iram furoris mei oo
dicit dominus: & mittã
post eos oooooooooooooo
gladium: donec consu-
mam eos: & ponam ooo
solium meum in elam:
& perdam inde reges
& principes: ait domi-
nus. In nouissimis autẽ

Tex.heb.hiere.klir.

יֹצֵת תָּפֵה
יְהוָה צְבָאוֹת וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּחוֹמַת
דַּמֶּשֶׂק וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת בֶּן הֲדָד׃
נָפַה לְקֵדָר וּלְמַמְלְכוֹת חָצוֹר אֲשֶׁר הִכָּה
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל כֹּה אָמַר
עָלָה יְהוָה קוּמוּ עֲלוּ אֶל קֵדָר וְשֹׁדְדוּ אֶת
לָקַח בְּנֵי קֶדֶם׃ אָהֳלֵיהֶם וְצֹאנָם יִקָּחוּ
יָרַע כֶּלַה יְרִישׁוֹתֵיהֶם וְכָל כֵּלֵיהֶם וּגְמַלֵּיהֶם
נָשָׂא נוּר יִשְׂאוּ לָהֶם וְקָרְאוּ עֲלֵיהֶם מָגוֹר
סָבִיב׃ נוּס נֻסוּ מְאֹד הַעֲמִיקוּ
נוּד עָמֵק לָשֶׁבֶת יֹשְׁבֵי חָצוֹר נְאֻם יְהוָה כִּי
יָעַץ עֲלֵיכֶם נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל
עֵצָה וְחָשַׁב עֲלֵיכֶם מַחֲשָׁבָה׃ קוּמוּ
עָלָה שָׁלֵו עֲלוּ אֶל גּוֹי שָׁלֵו יוֹשֵׁב לָבֶטַח נְאֻם
יְהוָה לֹא דְלָתַיִם וְלֹא בְרִיחַ לוֹ בָּדָד
בָּרַח יִשְׁכֹּנוּ׃ וְהָיוּ גְמַלֵּיהֶם לָבַז וַהֲמוֹן
שָׁבָן הָיָה מִקְנֵיהֶם לְשָׁלָל וְזָרִיתִים לְכָל רוּחַ
בֻּז הָיָן קָצוּצֵי פֵאָה וּמִכָּל עֲבָרָיו אָבִיא
קָצַץ בוא אֶת אֵידָם נְאֻם יְהוָה׃ וְהָיְתָה חָצוֹר
הָיָה לְמָעוֹן תַּנִּים שְׁמָמָה עַד עוֹלָם לֹא
עוֹן תָּנִין יֵשֵׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא יָגוּר בָּהּ בֶּן
יָשַׁב שָׁם אִישׁ אָדָם׃ אֲשֶׁר הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל
אָדָם יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל עֵילָם בְּרֵאשִׁית
נָבָא מַלְכוּת צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר׃
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי שֹׁבֵר אֶת
קֶשֶׁת עֵילָם רֵאשִׁית גְּבוּרָתָם׃
גֶּבֶר וְהֵבֵאתִי אֶל עֵילָם אַרְבַּע רוּחוֹת
בוא מֵאַרְבַּע קְצוֹת הַשָּׁמַיִם וְזָרִיתִים
קָצָה לְכָל הָרוּחוֹת הָאֵלֶּה וְלֹא יִהְיֶה
הָיָה גּוֹי אֲשֶׁר לֹא יָבוֹא שָׁם נִדְּחֵי
בוא נִדָּח עֵילָם׃ וְרִחַתִּי אֶת עֵילָם לִפְנֵי
חָתַת פָּנָה אֹיְבֵיהֶם וְלִפְנֵי מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם
בָּקַשׁ וְהֵבֵאתִי עֲלֵיהֶם רָעָה אֶת חֲרוֹן אַפִּי
בוא רוּעַ נְאֻם יְהוָה וְשִׁלַּחְתִּי אַחֲרֵיהֶם אֶת
תָּמָה הַחֶרֶב עַד כַּלּוֹתִי אוֹתָם׃ וְשַׂמְתִּי
כָּלָה שׁוּם כִּסְאִי בְּעֵילָם וְהַאֲבַדְתִּי מִשָּׁם מֶלֶךְ
אָבַד וְשָׂרִים נְאֻם יְהוָה׃ וְהָיָה בְּאַחֲרִית

Pritiua.heb.

Prima.heb. Tex.heb.biere.l. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lex.cũ iter.latina.

יום שוב
שבה
Cap.l.

הַיָּמִים אָשׁוּב אֶת שְׁבוּת עֵילָם נְאֻם
יְהוָה׃ הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה אֶל בָּבֶל אֶל אֶרֶץ כַּשְׂדִּים
בְּיַד יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא׃ הַגִּידוּ בַגּוֹיִם
וְהַשְׁמִיעוּ וּשְׂאוּ נֵס הַשְׁמִיעוּ אַל
תְּכַחֵדוּ אִמְרוּ נִלְכְּדָה בָבֶל הֹבִישׁ בֵּל
חַת מְרֹדָךְ הֹבִישׁוּ עֲצַבֶּיהָ חַתּוּ
גִּלּוּלֶיהָ׃ כִּי עָלָה עָלֶיהָ גּוֹי מִצָּפוֹן
הוּא יַשִּׁית אֶת אַרְצָהּ לְשַׁמָּה וְלֹא
יִהְיֶה יֹשֵׁב בָּהּ מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה נָדוּ
הָלְכוּ׃ בַּיָּמִים הָהֵמָּה וּבָעֵת הַהִיא
נְאֻם יְהוָה יָבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה
וּבְנֵי יְהוּדָה יַחְדָּו הָלוֹךְ יֵלֵכוּ וּבָכוֹ יְבַקְּשׁוּ
וְאֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃ צִיּוֹן יִשְׁאֲלוּ דֶּרֶךְ הֵנָּה פְנֵיהֶם בָּאוּ וְנִלְווּ
אֶל יְהוָה בְּרִית עוֹלָם לֹא תִשָּׁכַחַ׃
צֹאן אֹבֵדוֹת הָיָה עַמִּי רֹעֵיהֶם הִתְעוּם
הָרִים שֹׁבָבוּם מֵהַר אֶל גִּבְעָה הָלְכוּ
שָׁכְחוּ רִבְצָם׃ כָּל מוֹצְאֵיהֶם אֲכָלוּם
וְצָרֵיהֶם אָמְרוּ לֹא נֶאְשָׁם תַּחַת
אֲשֶׁר חָטְאוּ לַיהוָה נְוֵה צֶדֶק וּמִקְוֵה
אֲבוֹתֵיהֶם יְהוָה׃ נֻדוּ מִתּוֹךְ בָּבֶל
וּמֵאֶרֶץ כַּשְׂדִּים יֵצֵאוּ וִהְיוּ כְּעַתּוּדִים הַיָּה
לִפְנֵי צֹאן׃ כִּי הִנֵּה אָנֹכִי מֵעִיר
וּמַעֲלֶה עַל בָּבֶל קְהַל גּוֹיִם גְּדוֹלִים
מֵאֶרֶץ צָפוֹן וְעָרְכוּ לָהּ מִשָּׁם תִּלָּכֶד
חִצָּיו כְּגִבּוֹר מַשְׂכִּיל לֹא יָשׁוּב
רֵיקָם׃ וְהָיְתָה כַשְׂדִּים לְשָׁלָל כָּל
שֹׁלְלֶיהָ יִשְׂבָּעוּ נְאֻם יְהוָה׃ כִּי
תִשְׂמְחוּ כִּי תַעֲלֹזוּ שֹׁסֵי נַחֲלָתִי כִּי
תָפִישׁוּ כְּעֶגְלָה דָשָׁא וְתִצְהֲלוּ
כַּאֲבִירִים׃ בּוֹשָׁה אִמְּכֶם מְאֹד הָפְרָה
יוֹלַדְתְּכֶם הִנֵּה אַחֲרִית גּוֹיִם מִדְבָּר
צִיָּה וְעֲרָבָה׃ מִקֶּצֶף יְהוָה לֹא תֵשֵׁב
וְהָיְתָה שְׁמָמָה כֻּלָּהּ כָּל עֹבֵר עַל בָּבֶל
יִשֹּׁם וְיִשְׁרֹק עַל כָּל מַכּוֹתֶיהָ׃ עִרְכוּ

יום שוב
שבה
Cap.l.

dieb⁹ réuerti facia⁸ capti
uos ᶜelam ᵈdicit ᶜdñs. 50.
Verbum ᵇquod ᶜlocu-
tus est ᵈdñs ᶜde ᶠbaby
lone & ᵍde ᵉterra ᶠchaldeo
rũ ᶠin manu ᶠhieremie ᵐp
phete.ⁿ Annũciate ᵒin gẽ
tib⁹ ᵖ& auditũ facite. ᵠLe-
uate ᶠsignũ: ᵉpredicate: &
ᶠnolite ᶜcelare ᶜdicite. ᶠCa-
pta est ᶠbabylon: ᵉcõfusus
est ᵇbel: ᶜvictus est ᵈmaro-
dach. ᶜCõfusa sũt oia ᶠscul
ptilia eorũ: ᵉ supata sunt
ᶠidola eorũ. ᶜQm ᵇascẽdet
ᶠcõtra eã ᵐgens ⁿab aqlo-
ne: ᵒq̃ ᵖponet ᶠterrã ei ᵍin
solitudinẽ: ᶜ& nõ ⁿerit ᶠqui
habitet ᶠin ea ᶠab hoie ᶜvs-
q̃ ad ᵇpecus: ᶜ moti sunt
et ᵇabierũt. ᶜ In dieb⁹ ᶠillis
ᵉ& in tẽpore ᵇillo ᶠait ᶠdñs:
ᶠvenient ᵐ filij ⁿ israel ᵒ ipsi
ᵖ& filij ᵍiuda ᶠsimul. ᵉAm-
bulantes ᶠ & flentes ᶜppe
rabunt ᶠ& ᶜdominũ ᶠdeum
suum ᵍquerent. In ᵇ sion
ᶠinterrogabũt ᵇviã: ᶠ huc
ᶠfacies eorũ ᶠveniẽt ᵇ & ap-
ponẽtur ᶠad ᵈdñm ᶠ federe
ᵐscpiterno: qd ⁿnulla ᵒob
liuione delebitur. ᵖ Grex
ᵍpditus ᶠfactus est ᵉ ppius
me⁹: ᶠpastores eorũ ⁿ sedu
xerũt eos: ᶠfeceũtq; vagari
in ᶠmõtibus. ᶠ De mõte ᵉin
ᵇcollẽ ᶠtransierũt: ᵇoblitĩ
sũt ᶠcubilis sui. ᶠ Oes ᵉqui
iuenerũt ᵇcomederũt eos
ᶠ& hostes eorũ ᵇdixerunt.
ᶠNõ ᵐpeccauim⁹ ⁿp eo ᵒq̃
ᵖpeccauerũt ᵍdñio ᶠ decori
ᵉiusticiᶠ& expectatõi ⁿpa
trũ eorũ ᶠdñio. ᶠ Recedite
ᵈ medio ᵉbabylõis ᵇ& d tra
ᶠchaldeorũ ᵇegredimini ᶠ&
estote ᶠq̃si hedi ᵉañ ᵇgreges.
ᶠQm ᵇecce ᶠego ᵐ suscita-
bo ⁿ& adducã ᶠin ᵖbabylo
nẽ ᵍcõgregationẽ ᶠ gentiũ
ᵉmagnarũ ᶠde terra ⁿaqlo-
nis ᶠ& ppabũtur ᶠaduersus
eã: et ᶠide ᵉcapietur. ᶠSagit
ta ei ᵍq̃si viri ᶠ fortis ᵉinter
fectoris ᶠnõ ᶠreuertetur ᵉva
cua. ᵇ Et erit ᶠchaldea ᶠin p
dã: ᶠoes ᵐvastãtes eã ⁿ reple
bũtur: ᵒait ᶠdñs. ᵒQm ᶠex
ultatis ᵉ& ᶠmagna loqmi-
ni ⁿ diripiẽtes ᶠ hereditatẽ
meã: ᶠqm ᶠeffusi estis ᵉsicut
vitulꝰ sup ᵇherbã ᶠ & mugi
ᶠtis ᵉsicut tauri. ᶠCõfusa est
ᶠmẽ vra ᵉnimis & ᵇadeq̃ta
puluerꝰ ᶠq̃ ᶠgẽt vos. ᶠ Ecce
ᶠnouissima erit in ᵐgẽtib⁹:
& ⁿdeserta ᵒinuia ᵖ& arens.
ᵍAbira ᶠdñi ⁿnõ ᶠhitabitur
sed ᵉredigetur ᶠtota in ᶠsoli
tudinẽ. ᶠ Oes ᵉq trãsibit ᵇp
ᶠbabylonẽ ᵉstupebit ᶠ& si-
bilabit ᶠsup ᵍvniuersis ᵇpla
gis eius. ᶠ Preparamini

diebus ꝓuertã captiuitatẽ elam dicit dñs.
ἡμέρας ἐπιστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν ἐλάμ λέγει κύριος.
Vo Verbum qd locut ᵉ dñs sup babylonẽ ᵗ sup
λόγος οὗ ἐλάλησεν κύριος ἐπὶ βαβυλῶνα καὶ ἐπὶ
trã chaldeoꝝ in manu hieremie ꝓphete: annunciate
γῆν χαλδαίων ἐν χειρὶ ἱερεμίου τοῦ προφήτου, ἀναγγείλατε
in gẽtib⁹ ᵗ audita facite: leuate signũ ᵗ audi
ἐν τοῖς ἔθνεσιν. καὶ ἀκουσθήσατε, ἄρατε σημεῖον καὶ ἀκου-
tã facite ᵗ nõ abscõdatio: dicite capta est babylon:
σθήσατε καὶ μὴ κρύψητε, εἴπατε ἑάλωκεν βαβυλών,
cõfusus est bel: traditꝰ est merodach: cõfusa sunt sculp
κατῃσχύνθη βηλ, παρεδόθη μαρωδαχ, ἠσχύνθησαν τὰ γλυ
tilia eoꝝ. tradita sunt idola eoꝝ qꝝ ascẽdit ᵗ e-
πτὰ αὐτῶν, παρεδόθη τὰ εἴδωλα αὐτῶν ὅτι ἀνέβη ἐπ'
em gẽ ab aqlone. sic ponet trã eꝰ in solitu-
τὸν ἔθνος ἀπὸ βορρᾶ. οὕτως θήσει τὴν γῆν αὐτοῦ εἰς ἐρημω-
dinẽ ᵗ nõ erit habitans in ea ab homine vsq ad iu-
σιν καὶ οὐκ ἔσται κατοικῶν ἐν αὐτῇ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτη-
mẽtũ: moti sunt ᵗ abierunt: in diebus illis
νους. ἐσαλεύθησαν καὶ ἐπορεύθησαν, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
ᵗ in tẽpe illo ait dñs veniẽt filij israel ipsi ᵗ
καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ λέγει κς ἥξουσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ αὐτοὶ καὶ
filij iuda in idipsum ãbulantes ᵗ flentes ibunt
υἱοὶ ἰουδὰ ἐπὶ τὸ αὐτὸ βαδίζοντες καὶ κλαίοντες πορευσον-
dñm deũ suũ q̃rentes vsq ad sion interrogabũt
ται κν τὸν θν αὐτῶν ζητοῦντες ἕως σιὼν ἐρωτήσουσιν τὴν
viã. sic .n. faciem suã dabũt ᵗ veni-
ὁδόν. ὧδε γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν δώσουσιν καὶ ἥξου-
ẽt ᵗ fugient ad dñm. testamẽtũ n. sẽpiternũ
σιν καὶ καταφεύξονται πρὸς κύριον. διαθήκη γὰρ αἰώνιος
nõ oblitioni dabit. oues q̃ perierũt facꝰ ẽ popu
οὐκ ἐπιλησθήσεται. πρόβατα ἀπολωλότα ἐγένετο λα
lus me⁹ pastores eoꝝ expulerũt eos: in mõtib⁹
ός μου οἱ ποιμένες αὐτῶν ἐξῶσαν αὐτούς, ἐπὶ τὰ ὄρη
errare fecerũt eos. de mõte in collem abierũt:
ἀπεπλάνησαν αὐτούς. ἐξ ὄρους ἐπὶ βουνὸν ὤχοντο,
oblitꝰ sunt cubilis sui. oes inueniẽtes eos
ἐπελάθοντο κοίτης αὐτῶν. πάντες οἱ εὑρίσκοντες αὐτοὺς
cõsumunt eos. hostes eoꝝ dixerũt: nõ ma
κατεφάγοσαν αὐτούς. οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν εἶπαν, οὐμὴ
culabim⁹ eos ꝓ eo qõ peccauerũt dño. pascua iusti-
ἁμαρτήσωμεν αὐτοὺς ἀνθ' ὧν ἡμάρτοσαν τῷ κυρίῳ. νομὴ δικαι-
cie ei q̃ cõgregauit pẽs eoꝝ dñs.
οσύνης τῷ συναγαγόντι τοὺς πατέρας αὐτῶν κύριος.
abalienamini de medio babylonis ᵗ de tra chal
ἀπαλλοτριώθητε ἐκ μέσου βαβυλῶνος καὶ ἐκ τῆς γῆς χαλ
deoꝝ. ᵗ egredimini ᵗ estote q̃si dracones ante fa-
δαίων. καὶ ἐξέλθετε καὶ γένεσθε ὡσεὶ δράκοντες κατὰ πρό-
ciem ouium. q̃si ecce ego suscito sup babylonẽ
σωπον προβάτων. ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐγείρω ἐπὶ βαβυλῶνα
ꝓgregatiões gẽtiũ magnaꝝ de tra aqlonis: ᵗ dirigent
συναγωγὰς ἐθνῶν μεγάλων ἐκ γῆς βορρᾶ, καὶ παρατα-
acẽ ei: inde capietur q̃si iaculũ pugnatoꝝ: prudẽs nõ
χοῦσιν αὐτῷ, ἐκεῖθεν ἁλώσεται ὡς βολὶς μαχητοῦ συνετὸς οὐκ
reuertetur vacuũ. ᵗ erit chaldea in p̃dam: ᵗ om
ἐπιστρέψει κενή. καὶ ἔσται χαλδαία εἰς προνομήν, καὶ πά-
nes vastantes eam replebuntur ait dño: q̃si
ντες οἱ προνομεύοντες αὐτὴν ἐμπλησθήσονται λέγει κύριος, ὅτι
exultatis ᵗ gliamini diripientes hereditatẽ
εὐφραίνεσθε καὶ κατεκαυχᾶσθε διαρπάζοντες τὴν κληρο-
tatẽ meã q̃si lasciuitis sicꝰ vitulꝰ in herba ᵗ como
μίαν μου. διότι σκιρτᾶτε ὡς βοῦς ἐν βοτάνῃ καὶ ἐκρα-
pestis sicꝰ tauri. cõfusa ẽ mr vra nimis erubes
τήνατε ὡς ταῦροι. ἠσχύνθη ἡ μήτηρ ὑμῶν σφόδρα ἐντρα-
q̃ peperit vos: ecce nouissima gẽtiũ deserta ᵗ inuia
πεῖσα ὑμᾶς, ἰδοὺ ἔσχατα ἐθνῶν ἔρημος καὶ ἄβατος
ab ira dñi nõ hitabitur. ᵗ erit in desolationẽ
ἀπὸ ὀργῆς κυρίου οὐ κατοικισθήσεται. καὶ ἔσται εἰς ἀφανισμὸν
oia. ᵗ omꝭ qui trãsiẽs p babylonẽ stupebit
πᾶσα. καὶ πᾶς ὁ διοδεύων διὰ βαβυλῶνος σκυθρωπάσει τὰ
ᵗ sibilabit sup oẽm plagam eius. ꝓparate ad
καὶ συριεῖ ἐπὶ πᾶσαν τὴν πληγὴν αὐτῆς. παρατάξασθε

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

ζ babylonem i circuitu. oẽs tendẗeo arcũ ſagitta
ἐπὶ βαβυλῶνα κυκλόθεν, πάντες τιθέντες τόξευ τοξεύ
te in eam. ne parcatis ſup iaculis vtio.
σατε ἐπ' αὐτόν. μὴ φείσησθε ἐπὶ τοῖς τοξεύμασιν ὑμῶν.
q: oẽs peccauit τ plaudite ſup eam.
ὅτι τῷ κυρίῳ ἥμαρτεν καὶ κατακροτήσατε ἐπ' αὐτόν.
diſſoluse ſunt manus eius: ceciderũt ppugnacula eius:
παρειλύθησαν αἱ χεῖρες αὐτῆς, ἔπεσον αἱ ἐπάλξεις αὐτῆς
deſtruct' eſt murus eius: qm vltio a deo
κατεσκάφη τὸ τεῖχος αὐτῆς, ὅτι ἐκδίκησις παρὰ θεοῦ
eſt. vlciſcimini ſup eã ſicut fecit facite il
ἐστι. ἐκδικήσατε ἐπ' αὐτὴν καθὼς ἐποίησεν ποιήσατε αὐ
li. diſperdite ſemen ex babylone tenentes
τῇ. ἐξολοθρεύσατε σπέρμα ἐκ βαβυλῶνος κατέχοντες
falcem in tpe meſſis a facie gladij
δρέπανον ἐν καιρῷ θερισμοῦ ἀπὸ προσώπου μαχαίρας
greci: vnuſqſq; in ppli ſuum reuertentur τ
ἑλληνικῆς, ἕκαστος εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀποστρέψουσιν καὶ
vnuſqſq; ad trã ſuam fugiet. oues errant
ἕκαστος εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ φεύξεται. πρόβατα πλανώμενα
iſrael leones eiecerũt eũ. primus comedit eũ rex
ἰσραὴλ λέοντες ἐξώσαν αὐτόν. ὁ πρῶτος ἔφαγεν αὐτὸν βα
aſſur: τ ſic poſtea oſſa eius rex
σιλεὺς ἀσσούρ, καὶ οὕτως ὕστερον τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ βασιλεὺς
babylonis. ppterea hec dicit dñs exercituũ
βαβυλῶνος. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων
deus iſrael. ecce ego vlciſcor ſup regem baby=
θεὸς Ἰσραήλ. ἰδοὺ ἐγὼ ἐκδικῶ ἐπὶ τὸν βασιλέα βαβυ=
lonis τ trã eius ſicut vltus ſum ſup re=
λῶνος καὶ τὴν γῆν αὐτοῦ καθὼς ἐξεδίκησα ἐπὶ τὸν βασι
gẽ aſſur: τ reſtituam iſrael in paſcua ſu
λέα ἀσσούρ, καὶ ἀποκαταστήσω τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὴν νομὴν αὐ
a: τ paſcetur in carmelo τ in baſan τ in mõte ephra
τοῦ, καὶ νεμήσεται ἐν τῷ καρμήλῳ καὶ ἐν βασὰν καὶ ἐν ὄρει ἐφρα
im τ in galaad τ replebitur aia eius. in
ὶμ καὶ ἐν τῷ γαλαὰδ καὶ ἐμπλησθήσεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. ἐν
diebus illis τ in tpe illo ait dñs:
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ φησὶν κύριος,
querent iniquitatẽ iſrl τ nõ erit, τ pecca
ζητήσουσιν τὴν ἀδικίαν ἰσραὴλ καὶ οὐχ ὑπαρξει. καὶ τὰς ἁμαρ
ta iuda τ nõ inuenietur. qm ppitius ero
τίας ἰουδὰ καὶ οὐ μὴ εὑρεθῶσιν. ὅτι ἵλεως ἔσομαι τοῖς
relictis. ſup trã amare aſcende ſup eam
ὑπολελειμμένοις. ἐπὶ τῆς γῆς πικρῶς ἐπίβηθι ἐπ' αὐτὴν
τ ſup habitãtes in ea vlciſcere gladio
καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ ἐκδίκησον μαχαίρᾳ
τ perde dicit dñs: τ fac ſcõm oia q̃cũq;
καὶ ἀφάνισον λέγει κύριος, καὶ ποίει κατὰ πάντα ὅσα
precipio tibi. vox belli τ cõtritio magna
ἐντέλλομαί σοι. φωνὴ πολέμου καὶ συντριβὴ μεγάλη
in fra chaldeoꝝ. quõ ꝓfractus eſt τ cõtritus ẽ malleus
ἐν γῇ χαλδαίων. πῶς συνετρίβη καὶ συνετρίβη ἡ σφύρα
vniuerſe tre: quõ facta ẽ in ꝓditionẽ babylon
πάσης τῆς γῆς, πῶς ἐγένετο εἰς ἀφανισμὸν βαβυλὼν
in gentibus. inuenienꝫ i te: τ capiẽris babylon: τ nõ
ἐν ἔθνεσιν. εὑρεθήσεταί σοι, καὶ ἁλώσῃ βαβυλών, καὶ οὐ
cognoſcẗ. inuẗa es τ capta es q: vũo reſtiſti. ape
γνώσῃ. εὑρέθης καὶ ἐλήφθης ὅτι τῷ κυρίῳ ἀντέστης. ἤνοιξε
ruit dñs theſaurũ ſuũ: τ ꝓtulit vaſa
κύριος τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἐξήνεγκεν τὰ σκεύη τῆς
ire ſue. q: opus dñi deo exercituũ in
ὀργῆς αὐτοῦ. ὅτι ἔργον τῷ κυρίῳ θεῷ τῶν δυνάμεων ἐν
tra chaldeoꝝ: qm venerunt tpa eius. aperi=
γῇ χαλδαίων, ὅτι ἦλθον καιροὶ αὐτῆς. ἀνοίξα=
te apothecas eius: ſcrutamini eam q̃ſi ſpelun=
τε τὰς ἀποθήκας αὐτῆς, ἐρευνήσατε αὐτὴν ὡς σπήλαι=
cã τ exterminate eam. nõ ſit ei reliquum:
ον καὶ ἐξολοθρεύσατε αὐτήν. μὴ ἔστω αὐτῆς κατάλειμ
exſiccate oẽs fructus eius: τ de=
μα, ἐξηράνατε πάντας τοὺς καρποὺς αὐτῆς, καὶ κα=
ſcendant in occiſionẽ.
ταβήτωσαν εἰς σφαγήν.

Trãsla.B.Wie.

[a]cõtra [b]babylonẽ [m]p circui
tũ. [n]Oẽs [o]qui tẗdits [p]arcũ
[q]debellate [r]eam: & [s] non
[t]parcatis [u]iaculis: [v]qa [w]dño
[x]peccauit. [y] Clamate [z]ad=
uersus eam. [a] Vbiqꝫ [b] dedit
[c]manũ: [d] Ceciderũt [e] funda
menta eius: [f] deſtructi ſũt
[g]muri eius [h]qm [i] vltio [k]dñi
[l]eſt. [m] Vltionem accipite
[n]de ea. [o] Sicut [p] fecit [q] facite
[r]ei. [s] Diſperdite ooooooooo
[t]ſatorẽ [u]de babylone: [v]& te
nentẗ [w]falcẗ [x]in tpe [y]meſſis
[z] a facie [a]gladi [b] columbe.
[c] Vnuſqſqꝫ [d]ad [e]populũ ſuũ
[f]cõuertetur: [g]& ſingulꝫ [h]ad
[i]terrã ſuã [k]fugient. [l] Grex
[m]diſperſus [n]iſrael: [o]leones
[p]eiecerunt eum. ooooooooo
[q] Primus [r] comedit eum
[s]rex [t]aſſur: [u]iſte ooooooooo
[v]nouiſſimus [w]exoſſauit eũ
[x]nabuchodonoſor [y] rex
[z]babylonis. [a] Propterea
[b]hec [c]dicit [d]dñs [e]exercituũ
[f]deus [g] iſrael. [h] Ecce ego
[i]viſitabo [k]regem ooooooooo
[l]babylonis [m]& [n]terrã eius:
[o]ſicut [p]viſitaui ooooooooooo
[q]regẽ [r]aſſur: [s]& reducam
[t]iſrael ooooooooooooooooooo
[u]ad [v]habitaculũ ſuũ. [w] Etpa
ſcetur [x]carmelus [y]& baſan:
[z]& in mõte [a]effraim [b]& in
galaad [c]ſaturabitur [d]ania
eius. [e] In diebus [f]illis [g]& in
tẽpore [h]illo [i]ait [k]dominus:
[l]queretur [m] iniquitas [n] iſra
el: [o]& non erit: [p]& ooooooo
[q]peccatũ [r]iuda [s]& non [t]in=
uenietur: [u] quoniam ooo
[v]ꝓpitius ero [w] eis quos [x]re
liquero. [y] Super [z]terram
[a]dñantiũ [b]aſcende: [c]& ſup
[d]habitatores eius [e]viſita.
[f] Diſſipa [g]& interfice que
[h]poſt eos ſunt: [i]ait [k] dñs:
[l]et fac [m]iuxta omnia [n]que
[o]precepi tibi. [p] Vox [q]bel=
li [r]in terra: [s]& cõtritio [t]ma
gna. [u] Quõ [v]cõfractꝫ ẽ [w]&
cõtritus [x]malleꝫ [y]vniuerſe
[z]terre. [a] Quõ verſa [b]ẽ [c]in de
ſertũ [d]babylõ [e]in gentibꝫ.
[f] Illaqueaui [g] te [h] & [i]capta
es [k]babylon [l]& [m]neſciebas:
[n]inuenta es [o]& [p]apprehen
ſa: [q]qm [r]dñm [s]prouocaſti.
[t] Aperuit [u]dñs [v]theſaurus
ſuũ: [w]& protulit [x] vaſa [y] ire
ſue: [z]qm [a] opus [b]eſt [c] dño
[d]deo [e] exercituũ [f] in terra
[g]chaldeoꝝ. [h] Venite [i]ad eã
[k]ab extremis finib: [l]apite
vt exeãt qui [m] cõculcẗ eã.
[n] Tollite de via lapides & re
digite [o]in [p]aceruos: [q]& iter
ficite eã: [r]nec [s]ſit qcq [t]reli=
quũ. [u]diſſipate [v]vniuerſos
[w]fortes eius [x] deſcõdẗ [y]in
occiſionem. ooooooooooo

Tex.heb.biere.l.

[a]סָבִיב [b]בָּבֶל [c]כָּל־ [d]דּרְכִי [e]קָשֶׁת [f]יִדּוּ
[g]אֵלֶיהָ אַל־תַּחְמְלוּ אָל־חֵץ כִּי לַיהוָה
[h]חָטָאָה: [i]הָרִיעוּ [k]עָלֶיהָ סָבִיב [l]נָתְנָה
[m]יָדָהּ [n]נָפְלוּ [o]אַשּׁוּתֶיהָ [p]נֶהֱרָסוּ
[q]חוֹמֹתֶיהָ כִּי [r]נִקְמַת [s]יְהוָה [t]הִיא הִנָּקְמוּ
[u]בָהּ [v]כַּאֲשֶׁר [w]עָשְׂתָה [x]עֲשׂוּ לָהּ: [y]כִּרְתוּ
[z]זוֹרֵעַ [a]מִבָּבֶל [b]וְתֹפֵשׂ [c]מַגָּל [d]בְּעֵת [e]קָצִיר
[f]מִפְּנֵי [g]חֶרֶב [h]הַיּוֹנָה [i]אִישׁ [k]אֶל [l]עַמּוֹ
[m]יִפְנוּ [n]וְאִישׁ [o]אֶל [p]אַרְצוֹ [q]יָנוּסוּ: [r]שֶׂה
[s]פְזוּרָה [t]יִשְׂרָאֵל [u]אֲרָיוֹת [v]הִדִּיחוּ
[w]הָרִאשׁוֹן [x]אֲכָלוֹ [y]מֶלֶךְ [z]אַשּׁוּר [a]וְזֶה
[b]הָאַחֲרוֹן [c]עִצְּמוֹ [d]נְבוּכַדְרֶאצַּר [e]מֶלֶךְ
[f]בָּבֶל: [g]לָכֵן [h]כֹּה [i]אָמַר [k]יְהוָה [l]צְבָאוֹת
[m]אֱלֹהֵי [n]יִשְׂרָאֵל [o]הִנְנִי [p]פֹקֵד [q]אֶל [r]מֶלֶךְ
[s]בָּבֶל [t]וְאֶל [u]אַרְצוֹ [v]כַּאֲשֶׁר [w]פָּקַדְתִּי [x]אֶל
[y]מֶלֶךְ [z]אַשּׁוּר: [a]וְשֹׁבַבְתִּי [b]אֶת [c]יִשְׂרָאֵל
[d]אֶל [e]נָוֵהוּ [f]וְרָעָה [g]הַכַּרְמֶל [h]וְהַבָּשָׁן [i]וּבְהַר
[k]אֶפְרַיִם [l]וְהַגִّלְעָד [m]תִּשְׂבַּע [n]נַפְשׁוֹ:
[o]בַּיָּמִים [p]הָהֵם [q]וּבָעֵת [r]הַהִיא [s]נְאֻם [t]יְהוָה
[u]יְבֻקַּשׁ [v]אֶת־עֲוֹן [w]יִשְׂרָאֵל [x]וְאֵינֶנּוּ [y]וְאֶת
[z]חַטֹּאת [a]יְהוּדָה [b]וְלֹא [c]תִמָּצֶאינָה [d]כִּי
[e]אֶסְלַח [f]לַאֲשֶׁר [g]אַשְׁאִיר: [h]עַל [i]הָאָרֶץ
[k]מְרָתַיִם [l]עֲלֵה [m]עָלֶיהָ [n]וְאֶל [o]יֹשְׁבֵי [p]פְקוֹד
[q]חֶרֶב [r]וְהַחֲרֵם [s]אַחֲרֵיהֶם [t]נְאֻם [u]יְהוָה
[v]וַעֲשֵׂה [w]כְּכֹל [x]אֲשֶׁר [y]צִוִּיתִיךָ: [z]קוֹל
[a]מִלְחָמָה [b]בָּאָרֶץ [c]וְשֶׁבֶר [d]גָּדוֹל: [e]אֵיךְ
[f]נִגְדַּע [g]וְנִשְׁבַּר [h]פַּטִּישׁ [i]כָּל [k]הָאָרֶץ [l]אֵיךְ
[m]הָיְתָה [n]לְשַׁמָּה [o]בָגוֹיִם: [p]יָקֹשְׁתִּי
[q]לָךְ [r]וְגַם [s]נִלְכַּדְתְּ [t]בָּבֶל [u]וְאַתְּ [v]לֹא [w]יָדַעַתְּ
[x]נִמְצֵאת [y]וְגַם [z]נִתְפַּשְׂתְּ [a]כִּי [b]בַיהוָה
[c]הִתְגָּרִית: [d]פָּתַח [e]יְהוָה [f]אֶת [g]אוֹצָרוֹ
[h]וַיּוֹצֵא [i]אֶת [k]כְּלֵי [l]זַעְמוֹ [m]כִּי [n]מְלַאכָה [o]הִיא
[p]לַאדֹנָי [q]יְהוִה [r]צְבָאוֹת [s]בְּאֶרֶץ [t]כַּשְׂדִּים:
[u]בֹּאוּ [v]לָהּ [w]מִקֵּץ [x]פִּתְחוּהָ [y]מַאֲבֻסֶיהָ [z]סֹלּוּהָ
[a]כְּמוֹ [b]עֲרֵמִים [c]וְהַחֲרִימוּהָ [d]אַל [e]תְּהִי [f]לָהּ
[g]שְׁאֵרִית: [h]חְרִבוּ [i]כָל [k]פָּרָיהָ [l]יֵרְדוּ [m]לַטֶּבַח

Pritiua.heb.

[n]סָנַב [o]יָדָהּ
[p]חָבַל
[q]רוּעַ
[r]אֻשֶּׁיהָ
[s]הָרַס [t]חֹמָה
[u]נָקַם
[v]עָשָׂה
[w]קָצִיר
[x]פָּנָה [y]נוּס
[z]פָּזוּר [a]אֲרֵיה
[b]שׁוּד
[c]עָצַם
[d]שָׁלַם
[e]נָגַל
[f]נָדַע [g]שָׁבַר
[h]פָּטִישׁ [i]הָיָה
[k]שָׁמֵם
[l]לָכַד
[m]מָצָא [n]תָּפַשׂ
[o]גָּרָה [p]אֹצָר
[q]יָצָא [r]כֶּלֶה
[s]לָאַךְ
[t]בּוֹא [u]נוּס
[v]סָלַל
[w]הָיָה
[x]פָּרָה

הוי עליהם כי בא יומם עת פקדתם׃ בוא
קול נסים ופליטים מארץ בבל עוס
להגיד בציון את נקמת יהוה נגד
אלהינו נקמת היכלו׃ השמיעו אל רבים
בבל רבים כל דרכי קשת חנו עליה רבב חנה
סביב אל יהי לה פליטה שלמו לה סבב נתן
כפעלה כל אשר עשתה עשו פעל עשה
לה כי אל יהוה זדה אל קדוש זוד קדש
ישראל׃ לכן יפלו בחוריה ברחבתיה נפל בחר
וכל אנשי מלחמתה ידמו ביום למם דמם
ההוא נאם יהוה׃ הנני אליך זדון זוד
נאם אדני יהוה צבאות כי בא יומך בוא
עת פקדתיך׃ וכשל זדון ונפל ואין
לו מקים והצתי אש בעריו קום יצת
ואכלה כל סביבתיו׃ כה אמר יהוה עיר סבב
צבאות עשוקים בני ישראל ובני עשק
יהודה יחדו וכל שביהם החזיקו שבה חזק
בם מאנו שלחם׃ גאלם חזק יהוה
צבאות שמו ריב יריב את ריבם רוב
למען הרגיע את הארץ והרגיז רגע רגז
לישבי בבל׃ חרב על כשדים נאם
יהוה ואל ישבי בבל ואל שריה
ואל חכמיה׃ חרב אל הבדים ונאלו יאל
חרב אל גבוריה והתו׃ חרב אל גבר חתת
סוסיו ואל רכבו ואל כל הערב
אשר בתוכה והיו לנשים חרב אל היה נשה
אצרתיה ובזזו׃ חרב אל מימיה
ויבשו כי ארץ פסילים היא פסל
ובאמים יתהללו׃ לכן ישבו ציים אים הלל
את איים וישבו בה בנות יענה ולא צה אי
תשב עוד ולא תשכון עד נצח שבן שכן
דור ודר׃ כמהפכת אלהים את סדם הפך
ואת עמרה ואת שכניה נאם יהוה
לא ישב שם איש ולא יגור בה גור
כן אדם׃ הנה עם בא מצפון ונוי בוא צפן
גדול ומלכים רבים יעורו מירכתי נגר רבב
ארץ׃ עור

'Ve eis quia venit dies
eorũ: tps visitatiois eoꝝ.
Vox fugiẽtiũ eoꝝ q eua
serũt de terra babylonis:
vt annuncient in sion
vltionem domini deo
dei nostri vltionẽ tẽpli
eius. Annunciate in eco
babylonẽ plurimis oib?
q tendũt arcũ. Cõsisti
te aduersus eã p gyrũ: &
null? euadat. Reddite ei
fm opus suũ iuxta om
nia que fecit facite
illi: qa contra dñm ere
cta est aduersum sanctũ
israel. Idcirco cadẽt iu
uenes eius in plateis eius
et omnes viri bellatores
eius conticescent in die
illa: ait dominus. Ecce
ego ad te superbe
dicit dñs deus exercitu
um: quia veniet dies tu?
tẽpus visitatiois tue. Et
cadet supbus: & corruet:
& nõ erit qui suscitet eũ.
Et succendã ignẽ in vrbi
bus eius & deuorabit oia
in circuitu ei?. Hec dicit
dñs exercituũ. Calũniã
sustinent filii israel & filii
iuda simul. Oes qui ce
perunt eos tenent:
nolũt dimittere eos. Re
demptor eorũ fortis dñs
exercituũ nomen eius.
Iudicio defendet causã
eorũ: vt exterreat terrã:
& cõmoueat
habitatores babylonis.
Gladius ad chaldeos: ait
dñs: & ad hitatores ba
bylonis: & ad principes
& ad sapiẽtes eius. Gla
dius ad diuinos eius qui
stulti erũt. Gladi? ad for
tes illius q timebũt.
Gla
dius ad equos eius & ad
currus ei?: & ad oẽ vul
gus qd est in medio eius
& erũt q̃si mulieres. Gla
dius ad thesauros eius q
diripiẽtur. Siccitas sup
aqs eius erit & arescent:
quia terra sculptiliũ est
& in portẽtis gloriãtur.
Propterea hitabũt dra
cones cuꝝ fatuis sicariis
& habitabũt i ea struthio
nes. Et nõ inhabitabitur
vltra vsq; in sẽpiternũ:
nec extruetur vsq; ad
generatiõeꝝ & gñationẽ
Sicut subuertit de sodo
mam & gomorrã & vici
nas eius: ait dñs. Nõ ha
bitabit ibi vir & nõ inco
let eã filius hois. Ecce
pplus veniet ab aqlone
& gens magna: & reges
multi cõsurgẽt a finibus

ve eis q: venit dies eoꝝ: τ τῆς ὀπτασίας
ἐυκὶ αὐτοῖς ὅτι ἥκει ἡ ἡμέρα αὐτῶν, καὶ καιρὸς ἐκδικήσεως
eoꝝ. vox fugientiũ τ eorũ q̃ saluant de terra babylo
αὐτῶν. φωνὴ φευγόντων καὶ ἀσωζομένων ἐκ γῆς βαβυλῶ
nis et annũcient i sion vltionẽ a dño deo no
νος τοῦ ἀναγγεῖλαι ἐν σιὼν τὴν ἐκδίκησιν παρὰ κυ θεοῦ ἡμῶν
vltionẽ tẽpli eius. ãnunciate sup babylonẽ plu
ἐκδίκησιν ναοῦ αὐτοῦ. πᾶς ἀναγγείλατε ἐπὶ βαβυλῶνα πολ
mis omni tendenti arcũ: castrametamini ꝗ eam in
λοῖς πᾶσι τοῖς τιτίνοντι τόξον, πᾶς ἐμβάλλετε ἐπ' αὐτὴν κυ
circuitu. nõ sit in ea saluatio. reddite ei
κλόθεν· μὴ ἔστω ἐπ' αὐτῆς ἀσωζόμενος· ἀπαπόδοτε αὐτῷ
secũdũ opa sua. secũdũ oia q̃cũq; fecit facie
τὰ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ποιή
te illi: q: ꝗ dñm reslitit deũ sctũ isrl. ꝓpterea
σατε αὐτῇ, ὅτι πρὸς τὸν κύριον θεὸν ἅγιον ἀντέστη. διὰ τοῦ
cadent iuuenes eius in plateis eius. τ
νεανίσκοι αὐτῆς ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς, καὶ
omnes viri bellatores eius ꝓticientur in die
πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ αὐτῆς ἐκφοσθήσονται ἐν τῇ ἡμέρᾳ
illa dicit dño: ecce ego ad te supbe dicit
ἐκείνῃ λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς σὲ ὑπερήφανε λέγει
dño de exercituũ. q: venit dies tu? τ tem
κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων· ὅτι ἥκει ἡ ἡμέρα σου καὶ ὁ καιρὸς
p vltionis tue. τ ifirmabit supbia tua τ cadet
τῆς ἐκδικήσεώς σου· καὶ ἀσθενήσει ἡ ὕβρις σου καὶ πεσεῖται
τ nõ erit suscitãs eam. τ incendã ignẽ in ciui
καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐγείρων αὐτήν· καὶ ἀνάψω πῦρ ἐν τῇ πόλει
tatibus eius: τ deuorabit oia q̃ i circuitu eius. hec di
αὐτῆς, καὶ καταφάγεται πάντα τὰ κύκλῳ αὐτῆς· τάδε λέ
cit dño exercituũ: vim passi sunt filij israel
γει κύριος τῶν δυνάμεων, κατεδυνάσευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
τ filij iuda simul oẽs captiuantes eos ti
καὶ υἱοὶ ἰουδὰ ἅμα πάντες οἱ αἰχμαλωτεύοντες αὐτοὺς κατε
nuerũt eos: q: nõ voluerũt dimittere eos: τ
δυνάστευσαν αὐτοὺς, ὅτι ἐκράτησαν ἐξαποστεῖλαι αὐτοὺς, καὶ
q̃ redimit eos fortis: dño omipo nomẽ ei.
ὁ λυτρούμενος αὐτοὺς ἰσχυρός, κύριος παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ.
iudicũ iudicabit ꝗ aduersarios eis: vt liberet tã
κρίσιν κρινεῖ τοὺς ἀντιδίκους αὐτοῦ, ὅπως ἐξάρῃ τὴν γῆν
τ cõmoueat hitantib babylonem. gladium sup
καὶ παροξύνῃ τοῖς κατοικοῦσι βαβυλῶνα· μάχαιρα ἐπὶ
chaldeos dicit dño: τ sup habitantes ba
τοὺς χαλδαίους λέγει κύριος, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας βα
bylonem: τ sup principes eius: τ sup sapien
βυλῶνα, καὶ ἐπὶ τοὺς μαγιστράνους αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς σοφι
tes eius. gladiũ sup diuinos: τ stulti erũt.
στὰς αὐτῆς· μάχαιρα ἐπὶ τοὺς μάντεις, καὶ ἄφρονες ἔσται
gladiũ sup pugnatores eis. τ dissoluentur.
μάχαιρα ἐπὶ τοὺς μαχητὰς αὐτῆς, καὶ παρεκλυθήσονται· μάχαι
gladium sup equos eos τ sup currus eos: τ sup
ρα ἐπὶ τοὺς ἵππους αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὰ ἅρματα αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὸν
vulgus q̃d in medio eius: τ erunt sicut mulieres.
σύμμικτον τὸν ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἔσονται ὡς γυναῖκες· μάχαιρα
gladius
sup thesauros eius τ diripientur sup aqua
ἐπὶ τοὺς θησαυροὺς αὐτῆς καὶ διαρπαγήσονται ἐπὶ τοὺς ὑδάτινοὺς
cõfidebat. τ ꝓfundentur: q: tra sculptiliũ est: τ in
ἐπεποίθει· καὶ καταισχυνθήσονται, ὅτι γῆ τῶν γλυπτῶν ἐστι, καὶ ἐν
insulto gloriabantur. ꝓpterea habitabunt pdãiones
ταῖς νήσοις κατεκαυχῶντο· διὰ τοῦτο κατοικήσουσιν ἰδάλματα
in insulto τ habitabunt in eis filie struthio
ἐν ταῖς νήσοις καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐταῖς θυγατέρες στρουθο
nũ habitabit vltra in sẽpiternũ nec; habitabitur vsq;
ὺ μὴ κατοικηθῇ οὐκ ἔτι εἰς τὸν αἰῶνα οὐδὲ μὴ κατασκηνωθήσεται ἕως
gñationẽ tgñationẽ: sicũ subuertit deꝰ sodomã τ gomorã τ
γενεᾶς καὶ γενεᾶς, καθὼς κατέστρεψεν ὁ θεὸς σοδόμα καὶ γόμορρα καὶ
vicinas eis ait dño: non hitabit illic hõ: τ non
τὰς ὁμορούσας αὐταῖς εἶπεν κύριος, οὐ μὴ κατοικήσει ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ οὐ μὴ
incolet illic filius hois. ecce ppls venit ab aqlone τ gens
παροικήσει ἐκεῖ υἱὸς ἀνθρώπου. ἰδοὺ λαὸς ἔρχεται ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἔθνος
magna τ reges multi cõsurgent ab extremo
μέγα καὶ βασιλεῖς πολλοὶ ἐξεγερθήσονται ἀπ' ἐσχάτου

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

tre arcum ⁊ iaculũ hũtco: crudelio est ⁊ nõ
τῆς γῆς τοξεύειν καὶ ἐγχειρίδιον ἔχουσιν, ἀνελεήμονες εἰσὶν καὶ οὐ
miserebit. vox eorũ q̃si mare sonabit sup equos equi
μὴ ἐλεήσουσιν. φωνὴ αὐτῶν ὡς θάλασσα ἠχήσει ἐφ' ἵππους ἱππ
tabunt ꝓparati q̃si ignis ad pũlũ p̃
εύσουσιν παρασκευασμένοι ὡσεὶ πῦρ εἰς πόλεμον πρὸς
te filia babylonis. audiuit rex babylonis
σὲ θυγάτηρ Βαβυλῶνος. ἤκουσε βασιλεὺς Βαβυλῶνος τὴν
famã eorũ ⁊ dissolute sunt manus ei⁹. tribulatiões ob
ἀκοὴν αὐτῶν καὶ παρελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτοῦ. θλῖψις κα
tinuerunt eos dolores q̃si parturientis. ecce q̃si le
τεκράτησεν αὐτοὺς ὠδῖνες ὡς τικτούσης. ἰδοὺ ὡσεὶ λέ
o ascendet a iordane in locũ robustũ. q: cito
ων ἀναβήσεται ἐκ τοῦ Ἰορδάνου εἰς τόπον ἰσχύος. ὅτι ταχὺ
eiciam eos ab illa: ⁊ oẽm iuuenem p̃
ῶς ἐκβαλῶ αὐτοὺς ἀπ' αὐτῆς, καὶ πᾶσα νεανίσκον ἐπ' αὐ
em statuam: qñ do sicut ego: ⁊ do resistet mihi:
τὸν ἐπιστήσω, ὅτι τίς ὡσεὶ ἐγώ; καὶ τίς ἀντιστήσεταί μοι;
⁊ do iste pastor q̃ stabit cõtra faciem meã?
καὶ τίς οὗτος ὁ ποιμὴν ὃς στήσεται κατὰ πρόσωπόν μου;
ꝓpterea audite cõsiliũ dñi qd cõsuluit sup
διὰ τοῦτο ἀκούσατε τὴν βουλὴν κυρίου ἣν βεβούλευται ἐπὶ
babylonem: ⁊ cogitatiões eius q̃ cogitauit cõtra
Βαβυλῶνα, καὶ λογισμοὺς αὐτοῦ οὓς ἐλογίσατο ἐπὶ τοὺς
habitantes tã chaldeos. si non conturbabunt a
κατοικοῦντας γῆν τῶν Χαλδαίων. ἐὰν μὴ διαφθείρῃ τὰ ἀρ
gni eorum eos: si nõ desolata fuerit ab ipso pas
νία τῶν προβάτων αὐτῶν, ἐὰν μὴ ἀφανισθῇ ἀπ' αὐτῶν πο
cua. q: a voce captionis babylonis ꝓmouebitur
μή. διότι ἀπὸ φωνῆς ἁλώσεως Βαβυλῶνος σεισθήσεται ἡ
fra: ⁊ clamor eius in gẽtibus audietur.
γῆ, καὶ κραυγὴ αὐτῆς ἐν ἔθνεσιν ἀκουσθήσεται. Ca.51.

D Hec dicit dñs: ecce ego suscitabo sup baby-
Τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ἐπὶ Βαβυ
lonẽ ⁊ sup habitantes chaldeos ventũ
λῶνα καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας Χαλδαίους πνεῦμα
vrentem corrumpentẽ: ⁊ mittam sup ba-
καύσωνα διαφθείροντα, καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ Βα-
bylonẽ fugbos ⁊ iniuria afficient eam ⁊ de-
βυλῶνα ὑβριστὰς καὶ καταβρίσουσι αὐτὴν καὶ λυ
uastabunt terrã eius. ve sup babylonẽ in-
μανοῦσι τὴν γῆν αὐτῆς. οὐαὶ ἐπὶ Βαβυλῶνα κυ-
circuitui die afflictionis eius: sup eã extendat
κλώσει ἐν ἡμέρᾳ κακώσεως αὐτῆς, ἐπ' αὐτὴν τινέτω ὁ
extendẽs arcũ suũ: ⁊ circũponat eni sũt arma sua.
τείνων τόξον αὐτοῦ, καὶ περιθείτω ὅπλα αὐτοῦ.
ne parcatis sup iuuenes eius ⁊ demolimini
μὴ φείσασθε ἐπὶ τοὺς νεανίσκους αὐτῆς καὶ ἀφανίσατε
omnem potentiã eius. ⁊ cadent vulnerati
πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτῆς. καὶ πεσοῦνται τραυματίαι
in fra chaldeos ⁊ confossi deforis eius. qñ
ἐν γῇ Χαλδαίων καὶ κατακεντηθήσονται ἔξωθεν αὐτῆς. ὅτι
nõ fuit viduata⁹ israel ⁊ iudas a deo suo a
οὐκ ἐχήρευσεν Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδας ἀπὸ θεοῦ αὐτῶν ἀπὸ
dño omnipotente: q: fra eos repleta ẽ iniqta
κυρίου παντοκράτορος, ὅτι ἡ γῆ αὐτῶν ἐπλήσθη ἀδικί-
te a sancto israel. fugite de medio babylo-
ας ἀπὸ τοῦ ἁγίου Ἰσραήλ. φεύγετε ἐκ μέσου Βαβυλῶ
nis ⁊ saluate vnusq̃q aiam suam. ne pũci
νος καὶ σώσατε ἕκαστος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. μὴ ἀπο-
amini in iniqtate eius. q: tp̃s vltionis eius
θνήσκετε ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτῆς. ὅτι καιρὸς ἐκδικήσεως αὐτῆς
est a dño: retributionẽ ipse retribuit
ἐστὶ παρὰ κυρίου, ἀνταποδόμα αὐτὸς ἀνταποδίδωσι
ei. calix aureus babylon in manu dñi me
αὐτῇ. ποτήριον χρυσοῦν Βαβυλὼν ἐν χειρὶ κυρίου με-
biens oẽm terrã. de vino eius biberũt
θύον πᾶσαν τὴν γῆν. ἀπὸ τοῦ οἴνου αὐτῆς ἐπίοσαν
gẽtes: ideo cõmote sunt: ⁊ subito cecidit baby-
ἔθνη, διὰ τοῦτο ἐσαλεύθησαν, καὶ ἄφνω ἔπεσεν Βαβυ
lon ⁊ contrita est. vlulate eam: sumite resinam
λὼν καὶ συνετρίβη. ἐρεύγετε αὐτήν, λάβετε ῥητίνην

Esai. 11.c. Apo. 14.b.

Trãsla.B.Mie.

terre. Arcum & scutum
apprehendẽt: crudeles
sunt & immisericordes.
Vox eorũ q̃si mare sona
bit: & sup equos ascen
dent sicut vir paratus co
ad prelium cõtra te filia
babylon. Audiuit rex
babylonis famã eorũ: & dissolute sunt manus ei⁹.
Angustia apphendit eũ: dolor quasi parturientẽ.
Ecce q̃si leo ascẽdet de superbia iordanis ad co
pulchritudinẽ robustã: qa subito currere faciaz eum ad illã. Et quis erit electus quẽ preponã ei? Quis enim similis mei? & qs sustinebit me? Et quis est iste pastor q̃ resistat vultui meo? Propte rea audite cõsiliũ dñi qd mẽte cõcepit aduersum babylonẽ & cogitatiões eius q̃s cogitauit sup terram chaldeorũ. Nisi detraxerint eos paruuli eorũ gregũ: nisi dissipatũ fuerit cuz ipsis habitaculũ eorũ. A voce captiuitatis babylonis cõmota est terra: & clamor inter gentes auditus est. 51.

Hec dicit dominus. Ecce ego suscitabo sup babylonẽ & sup habitatores eius q̃ cor suũ leuauerũt cõtra me: q̃si ventũ pestilentẽ: & mittã in babylonẽ ventilatores & vẽtilabũt eã. Et demolientur terrã eius: qñ venerũt sup eã vndiq̃ in die afflictiõis eius. Non tẽdat qui tẽdit arcũ suũ: & no ascendet loricat⁹. Nolite parcere iuuenib⁹ eius: interficite oẽz militiã ei⁹. Et cadẽt interfecti in terra chaldeorũ: & vulnerati in regionib⁹ eius. Qñ nõ fuit viduatus israel: & iuda a deo suo domino exercituum. Terra autẽ eorũ repleta est delicto a sancto israel. Fugite de medio babylonis vt saluet vnusq̃q aiam suã. Nolite tacere sup iniqtatem eius: qñ tp̃s vltiõis eius est a dño: vicissitudinem ipse retribuet ei. Calix aureus babylon in manu dñi inebrians oẽm terrã. De vino eius biberũt gentes & ideo commote sunt. Subito cecidit babylon & contrita est. Vlulate sup eam; tollite resinã

Tex.be.biere.lj.

חָזָק וָבֹעַר אֶרֶץ מֶשֶׁת וְכִידֹן יַחֲזִיקוּ אַכְזָרִי
רָחַם הֵמָּה וְלֹא יְרַחֲמוּ קוֹלָם כַּיָּם יֶהֱמָה
רָכַב עָרוּךְ כְּאִישׁ וְעַל סוּסִים יִרְכָּבוּ
לַתָּם לַמִּלְחָמָה עָלַיִךְ בַּת בָּבֶל שָׁמַע מֶלֶךְ
רְפָאוּר בָּבֶל אֶת שִׁמְעָם וְרָפוּ יָדָיו צָרָה
חָזַק חוּל אָחֲזַתְהוּ חִיל כַּיּוֹלֵדָה׃ הִנֵּה
יָלַד אָרְיֵה סָאֲרִיָּה יַעֲלֶה מִגְּאוֹן הַיַּרְדֵּן אֶל
עָלָה נָאֶה נְוֵה אֵיתָן כִּי אַרְגִּיעָה אָרוּצֶם
רָגַע רוּץ מֶעָלֶיהָ וּמִי בָחוּר אֵלֶיהָ אֶפְקוֹד כִּי
בָּחַר פָּקַד מִי כָמוֹנִי וּמִי יוֹעִידֵנִי וּמִי זֶה רֹעֶה
רָעָה אֲשֶׁר יַעֲמֹד לְפָנָי׃ לָכֵן שִׁמְעוּ
עָמַד פָּנָה עֲצַת יְהוָה אֲשֶׁר יָעַץ אֶל בָּבֶל
יָעַץ וּמַחְשְׁבוֹתָיו אֲשֶׁר חָשַׁב אֶל אֶרֶץ
חָשַׁב סָחַב צָעִיר כַּשְּׂדִים אִם לֹא יַסְחֲבוּם צְעִירֵי
יָשַׁם הַצֹּאן אִם לֹא יַשִּׁים עֲלֵיהֶם נָוֶה׃
תָּפַשׁ רָעַשׁ מִקּוֹל נִתְפְּשָׂה בָבֶל נִרְעֲשָׁה
שָׁמַע הָאָרֶץ וְזַעֲקָה בַגּוֹיִם נִשְׁמָע׃
Cap. lj. כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי
עוּר קוּם מֵעִיר עַל בָּבֶל וְאֶל יֹשְׁבֵי לֵב קָמָי
שָׁחַת רוּחַ מַשְׁחִית׃ וְשִׁלַּחְתִּי לְבָבֶל זָרִים
בָּקַק וְזֵרוּהָ וּבוֹקְקוּ אֶת אַרְצָהּ כִּי
הָיָה סָבִיב הָיוּ עָלֶיהָ מְסָבִיב בְּיוֹם רָעָה׃ אֶל
רוּץ דָּרַךְ יִדְרֹךְ הַדֹּרֵךְ קַשְׁתּוֹ וְאֶל יִתְעַל
עָלָה בְּסִרְיוֹנוֹ וְאַל תַּחְמְלוּ אֶל בַּחוּרֶיהָ
סִרְיוֹן חָמַל הַחֲרִימוּ כָל צְבָאָהּ׃ וְנָפְלוּ חֲלָלִים
חָרַם בְּאֶרֶץ כַּשְּׂדִים וּמְדֻקָּרִים בְּחוּצֹתֶיהָ׃
דָּקַר כִּי לֹא אַלְמָן יִשְׂרָאֵל וְיהוּדָה
מֵאֱלֹהָיו מֵיהוָה צְבָאוֹת כִּי אַרְצָם
מָלְאָה אָשָׁם מִקְּדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ נֻסוּ
נוּס מִתּוֹךְ בָּבֶל וּמַלְּטוּ אִישׁ נַפְשׁוֹ אַל
דָּמַם תִּדְּמוּ בַּעֲוֹנָהּ כִּי עֵת נְקָמָה הִיא
גָּמַל שָׁלַם לַיהוָה גְּמוּל הוּא מְשַׁלֵּם לָהּ׃ כוֹס
שָׁכַר זָהָב בָּבֶל בְּיַד יְהוָה מְשַׁכֶּרֶת כָּל
שָׁתָה הָאָרֶץ מִיֵּינָהּ שָׁתוּ גוֹיִם עַל כֵּן
הָלַל יִתְהוֹלְלוּ גוֹיִם׃ פִּתְאֹם נָפְלָה בָבֶל
שָׁבַר וַתִּשָּׁבֵר הֵילִילוּ עָלֶיהָ קְחוּ צֳרִי
לָקַח צְרִי

Pũtiua.heb.

לְמַכָּאוֹבָהּ אוּלַי תֵּרָפֵא׃ רִפִּאנוּ כָּאב
אֶת בָּבֶל וְלֹא נִרְפָּתָה עִזְבוּהָ נִרְפָּא
וְנֵלֵךְ אִישׁ לְאַרְצוֹ כִּי נָגַע אֶל יָלַךְ
הַשָּׁמַיִם מִשְׁפָּטָהּ וְנִשָּׂא עַד שָׁפַט
שְׁחָקִים הוֹצִיא יְהוָה אֶת צִדְקֹתֵינוּ יָצָא
בֹּאוּ וְנִסַּפְרָה בְצִיּוֹן אֶת מַעֲשֵׂה בוא סָפַר
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הָרִעוּ הַחִצִּים מִלְאוּ עָשָׂה רָעַ
הַשַّלְטִים הֵעִיר יְהוָה אֶת רוּחַ עור
מַלְכֵי מָדַי כִּי עַל בָּבֶל מִזְמָתוֹ זָמַם
לְהַשְׁחִיתָהּ כִּי נִקְמַת יְהוָה הִיא שָׁחַת
נִקְמַת הֵיכָלוֹ אֶל חוֹמֹת בָּבֶל שֹׂאוּ הֵכִין חָמָה
נֵס הַרִימוּ הַמְשֵׁר הָקִימוּ שֹׁמְרִים נָשָׂא חָזַק
הָכִינוּ הָאֹרְבִים כִּי גַם זָמַם יְהוָה שָׁמַר קוּם
גַּם עָשָׂה אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל יֹשְׁבֵי כּוּן
בָּבֶל שֹׁכְנָתִי עַל מַיִם רַבִּים רַבַּת רָבַב
אוֹצָרֹת בָּא קִצֵּךְ אַמַּת בִּצְעֶךָ׃ אָצַר בָּצַע
נִשְׁבַּע יְהוָה צְבָאוֹת בְּנַפְשׁוֹ כִּי אִם אָמָה
מִלֵּאתִיךָ אָדָם כַּיֶּלֶק וְעָנוּ עָלַיִךְ עָנָה שָׁבַע
הֵידֵד׃ עֹשֵׂה אֶרֶץ בְּכֹחוֹ מֵכִין תֵּבֵל הֵדֵד כֹּחַ
בְּחָכְמָתוֹ וּבִתְבוּנָתוֹ נָטָה שָׁמָיִם׃ כּוּן בִּין
לְקוֹל תִּתּוֹ הֲמוֹן מַיִם בַּשָّמַיִם יַעֲלֶה נָתַן הָבֶל
נְשִׂאִים מִקְצֵה אֶרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר עָלָה
עָשָׂה וַיּוֹצֵא רוּחַ מֵאֹצְרֹתָיו׃ יָצָא
נִבְעַר כָּל אָדָם מִדַּעַת הֵבִישׁ כָּל מָצָא יָדַע
צֹרֵף מִפֶּסֶל כִּי שֶׁקֶר נִסְכּוֹ וְלֹא בּוּשׁ
רוּחַ בָּם׃ הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַעְתֻּעִים תָּעָה
בְּעֵת פְּקֻדָּתָם יֹאבֵדוּ׃ לֹא כָאֵלֶּה אָבַד
חֵלֶק יַעֲקוֹב כִּי יוֹצֵר הַכֹּל הוּא יָצַר
וְשֵׁבֶט נַחֲלָתוֹ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃
מַפֵּץ אַתָּה לִי כְלֵי מִלְחָמָה וְנִפַּצְתִּי נָפַץ
בְךָ גּוֹיִם וְהִשְׁחַתִּי בְךָ מַמְלָכוֹת׃ כֶּלֶה לָחַם
וְנִפַּצְתִּי בְךָ סוּס וְרֹכְבוֹ וְנִפַּצְתִּי שָׁבַר עֶגְלָה
בְךָ רֶכֶב וְרֹכְבוֹ׃ וְנִפַּצְתִּי בְךָ אִישׁ
וְאִשָּׁה וְנִפַּצְתִּי בְךָ זָקֵן וָנַעַר
וְנִפַּצְתִּי בְךָ בָּחוּר וּבְתוּלָה׃ וְנִפַּצְתִּי בָּחוּר בְּתוּלָה
בְךָ רֹעֶה וְעֶדְרוֹ וְנִפַּצְתִּי בְךָ אִכָּר

ad dolorem eius si forte sanetur. Curauimus eo babylonē: & non est sanata. Derelinq̃mus eam: & eamq; vnusq̃q; in terrã suã. Qm̃ peuenit vsq; ad celos iudicium eius: & eleuatum est vsq; ad nubes. Protulit dominus iustitias nostras: venite & narremus in sion opus dominī dei nostri. Acuite sagittas & implete pharetras. Suscitauit dominus spiritum regũ medorũ: & cõtra babylonē mens eius est vt perdat eam. Quoniã vltio domini est: vltio templi sui. Super muros babylõis leuate signũ: augete custodiã. Leuate custodes: preparate insidias: quia cogitauit dominus & fecit quecunq; locutus est contra habitatores babylõis. Que habitas sup aquas multas locuples in thesauris venit finis tui pedalis pcisionis tue. Iurauit dñs exercituũ per aiam suã quoniã replebo te hominibus quasi brucho: & sup te celeumaq; cantabitur. Qui fecit terrã in fortitudine sua: & prepauit orbẽ in sapia sua: & prudẽtia sua extẽdit celos. Dãte eo vocẽ multiplicãtur aque in celo. Qui leuat nubes ab extremo tre: fulgura in pluuiã fecit: & pducit ventos de thesauris suis. Stultus factus est omis hõ a scientia: confusus est omis c̃ fator in sculptili: qa mẽdax est cõflatio ei nec est spũs in eis. Vana sunt opa & risu digna: in tpe visitationis sue peribũt. Non sicut hec pars iacob: quia q fecit omnia ipse est: & israel sceptrũ hereditatis ei dñs exercituũ nomẽ ei. Collidis tu mihi vasa belli: & ego collidã in te gentes & disperdã in te regna. Et collidã in te equũ & equitem eius: & collidam in te curruũ & ascensorẽ eius. & collidã in te virũ & mulierẽ. Et collidam in te senem & puerum: & collidã in te iuuenem & virginẽ. Et collidam i te pastorẽ & gregẽ ei: & collidã in te agricolã

corruptioni eius si forte sanabit. curauimus ba-
τῇ διεφθορᾷ αὐτῆς εἴπως ἰαθήσεται· ἐθεραπεύσαμεν τὴν Βα-
byloné & nõ ẽ sanata. derelinquamus eam & ea-
βυλῶνα καὶ οὐκ ἰάθη· ἐγκαταλείπωμεν αὐτὴν καὶ ἀπέλ-
mus vnusq̃q; i trã suam: qꝰ appropiãuit ad celum
θωμεν ἕκαστος εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, ὅτι ἤγγικεν εἰς οὐρανὸν
iudiciũ eius. eleuatũ ẽ vsq; ad astra. protulit dõs
ἡ κρίσις αὐτῆς· ἐξῆρται ἕως τῶν ἄστρων· ἐξήνεγκεν κύριος
iudiciũ eius. venite & annunciemus in sion ope
ἡ κρίσις αὐτοῦ· δεῦτε καὶ ἀναγγείλωμεν ἐν σιὼν τὰ ἔρ-
ra dñi dei nri: preparate arcus:
γα κυρίου θεοῦ ἡμῶν· παρασκευάσατε τὰ τοξεύματα,
implete pharetras, suscitauit dñs spm re-
πλήρουτε τὰς φαρέτρας· ἤγειρεν κύριος τὸ πνεῦμα βα-
gio medoꝝ: qꝰ ē babylonem ira eius vsper-
σιλέως μήδων, ὅτι εἰς βαβυλῶνα ἡ ὀργὴ αὐτοῦ ἐξολοθρεῦ-
dat eam: qꝰ vltio a dño est vltio
σαι αὐτήν, ὅτι ἐκδίκησις παρὰ κυρίου ἐστὶν ἐκδίκησις
ppli eius. sup muros babylonis leuate signum
λαοῦ αὐτοῦ· ἐπὶ τειχέων βαβυλῶνος ἄρατε σημεῖον
ficite custodes. parate arma: qꝰ aggressus
ἐπιστήσατε φύλακας· ἑτοιμάσατε ὅπλα, ὅτι ἐνεχύρα-
est & faciet dño ḡcũq; locutus est sup habi-
σεν καὶ ποιήσει κύριος ὅσα ἐλάλησεν ἐπὶ τοὺς κατοι-
tantes babylonem. habitãs sup aquas multas
κοῦντας βαβυλῶνα· κατασκηνοῦσα ἐφ' ὕδασιν πολλοῖς
& sup multitudinẽ thesaurorũ ei. venit finis tui
καὶ ἐπὶ πλήθει θησαυρῶν αὐτῆς· ἥκει ἡ πέρας σου ἀλη-
re in viscera tua: qꝰ iurauit dño per
θῶς εἰς τὰ σπλάγχνα σου, ὅτι ὤμοσεν κύριος κατὰ τοῦ
brachium suũ: qꝰ si replebo te hominũ qꝰ
βραχίονος αὐτοῦ, ὅτι πλήσω σε ἀνθρώπων ὡσεὶ Zach.
locustis: & loquẽtur sup te descendentes. facies 6.c.
ἀκρίδων, καὶ φθέγξονται ἐπὶ σὲ οἱ καταβαίνοντες· ὁ ποι-
trã in fortitudine eius: ꝓparans orbem tre sapia
ῶν γῆν ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ, ἑτοιμάζων οἰκουμένην τῇ σοφίᾳ
sua: in prudentia sua extendit celum in vo
αὐτοῦ, ἐν τῇ συνέσει αὐτοῦ ἐξέτεινεν τὸν οὐρανὸν εἰς φω-
cẽ posuit multitudinẽ sonitꝰ aque in celo. & addu- Ieremi.
νὴν ἔθετο πλῆθος ἤχους ὕδατος ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ἀνέγα-
xit nubes ab extremo tre fulgura in pluuiã fecit
γεν νεφέλας ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς ἀστραπὰς εἰς ὑετὸν ἐποίη-
& eduxit lumẽ de thesauris suis. stultꝰ factꝰ ẽ omis
σεν, καὶ ἐξήγαγεν φῶς ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ· ἐμωράνθη πᾶς
homo a scientia. confusus est omis aurifex
ἄνθρωπος ἐκτὸς γνώσεως· κατῃσχύνθη πᾶς χρυσοχόος
ab sculptilibꝰ suis: qꝰ mẽdacia cõflauerũt: nõ
ἐκτὸς τῶν γλυπτῶν αὐτοῦ, ὅτι ψευδῆ ἐχώνευσαν, οὐκ
est spũs in eis: vana sunt opa risu digna.
ἔστιν πνεῦμα ἐν αὐτοῖς· μάταιά ἐστιν ἔργα μεμωκημένα·
in tpe visitationis eius peribunt. nõ talis pa
ἐν καιρῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν ἀπολοῦνται· οὐ τοιαύτη με-
iacob qꝰ q fecit omnia: ipse est ho-
ρὶς τοῦ Ἰακὼβ ὅτι ὁ πλάσας τὰ πάντα, αὐτός ἐστιν κλη-
reditas eius dño exercituũ nomẽ illi. dis-
ρονομία αὐτοῦ κύριος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ· διε-
pergio tu mihi vasa belli: & dispergam in
σκορπίζεις σύ μοι σκεύη πολέμου, καὶ διασκορπιῶ ἐν
te gẽtes & cõcitabo in te regna. & disper-
σοὶ ἔθνη καὶ ἐξαρῶ ἐν σοὶ βασιλείας· καὶ διασκορ-
gam in te equũ & ascensorẽ eius: & dispe- C
πιῶ ἐν σοὶ ἵππον καὶ ἀναβάτην αὐτοῦ, καὶ διασκορ-
gam in te curruũ & ascensores eius: & dis-
πιῶ ἐν σοὶ ἅρματα καὶ ἀναβάτας αὐτῶν, καὶ διε-
pergam in te virũ & mulierẽ: & dispgam
σκορπιῶ ἐν σοὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα, καὶ διασκορπιῶ
in te senem & puerum. & dispergam in
ἐν σοὶ πρεσβύτην καὶ παιδίον· καὶ διασκορπιῶ ἐν
te iuuenem & virginem. & dispgam in te agricolã
σοὶ νεανίσκον καὶ παρθένον· καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ γεωργὸν

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ę agricultorã et: ę dispgam in te vuceo ę spe-
καὶ τὸ γεώργιον αὐτῆς, καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ ἀγχιμάχους καὶ σρα
taccos meos. ę retribuam babyloni ę hitanti
τηγοὺς σου. καὶ ἀποτιῶσω τῇ βαβυλῶνι καὶ τοῖς κατοι
bus chaldeis oia mala coꝝ q̃ fecerunt
κοῦσι χαλδαίοις πάσας τὰς κακίας αὐτῶν ὰς ἐποίησαν
in sion in oculis vrīs dicit dñs. ecce ego ad
ἐν σιὼν κατ' ὀφθαλμοὺς ὑμῶν λέγει κύριος. ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς
te mõs corrupti corrũpens oẽm trã: ę
σὲ τὸ ὄρος τὸ διεφθαρμένον τὸ διαφθεῖρον πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ
extẽdã manũ meã in te ę euoluo te de
ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σὲ καὶ κατακυλίω σε ἀπὸ τῶν
petris: ę dabo te q̃si mõtẽ cõbustum: ę non
πετρῶν, καὶ δώσω σε ὡς ὄρος ἐμπεπυρισμένον, καὶ οὐ μὴ
tollent de te lapidẽ l̃ ãgulũ ę lapidẽ fũdamẽtũ. q:
λάβωσιν ἐκεῖ σοῦ λίθον εἰς γωνίας καὶ λίθον εἰς θεμέλιον. ὅτι
in desolationẽ eternã erio ait dñs. leuate signũ sup
εἰς ἀφανισμὸν αἰώνιον ἔσῃ λέγει κς. ἄρατε σημεῖον ἐπὶ τῆς
tra clãgite in gẽtib⁹ tuba. sctificate sup eam
γῆς σαλπίσατε ἐν ἔθνεσι σάλπιγγι. ἁγιάσατε ἐπ' αὐτὴν
gẽtes annunciate ꝗ illam regnis ararat a
ἔθνη παραγγείλατε ἐπ' αὐτὴν βασιλείαις ἀραρὰτ πανῦ
me ę ascanazeio. cõstituite cõtra eã iaculatio
ἐμοῦ καὶ τοῖς ἀσκαναζαίοις. ἐπιστήσατε ἐπ' αὐτὴν βελοσά
nes: ascẽdere facite ꝗ eam eqꝰ q̃si locustaꝝ multitudinẽ:
σις, ἀναβιβάσατε ἐπ' αὐτὴν ἵππους ὡς ἀκρίδων πλῆθος,
ascẽdere facite ꝗ eam gẽtes regem medoꝝ ę
ἀναβιβάσατε ἐπ' αὐτὴν ἔθνη τὸν βασιλέα τῶν μήδων καὶ
eis tre: vuces ei⁹: ę oẽs magistra
πάσας τὰς γῆς, τοὺς ἡγουμένους αὐτῆς, καὶ πάντας τοὺς σρατη
tus ei⁹. q̃motabẽ fra ę laborauit q: q̃surrexit ꝗ baby-
γοὺς αὐτῆς. ἐσείσθη ἡ γῆ καὶ ἐπόνησεν διότι ἐξανέστη ἐπὶ βαβυ
lonẽ cogitatio dñi: ut ponat trã babylonis i desolatio
λῶνα λογισμὸς κυ, τοῦ θεῖναι τὴν γῆν βαβυλῶνος εἰς ἀφανισ
nẽ ę ne hitetur ipa. defecit pugnator babylo
μὸν καὶ κατοικεῖσθαι αὐτήν. ἐξέλιπεν μαχητὴς βαβυλῶ
nis a pliis: sedebunt illic in munitiõe. q̃fracta est
νος τοῦ πολεμεῖν, καθήσονται ἐκεῖ ἐν πόρπαξι. ἐρράσθη ἡ
potentia coꝝ. facti sunt q̃si mulieres: icensa sunt
δυναστεία αὐτῶν. ἐγένοντο ὡσεὶ γυναῖκες, ἐνεπυρίσθη
tabernacula eius q̃ritti sunt vectes eius: ipse-
τὰ σκηνώματα αὐτῆς συντετρίβησαν οἱ μοχλοὶ αὐτῆς, διώ
quoi occursum pseqẽtis pseqꝰ. ę annũciano
κων εἰς ἀπάντησιν διώκοντος διωξῶσι. καὶ ἀναγγέλλων
in occursum ãnũciantis vt annũciet regi
εἰς ἀπάντησιν ἀναγγέλοντος τοῦ ἀναγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ
babylonis: q: capta est ciuitas ei⁹ ab extremo
βαβυλῶνος ὅτι ἑαλωκεν ἡ πόλις αὐτοῦ ἀπ' ἐσχάτου τῶν
trãsitum eius capti sunt ę paludes eius icẽ
διαβάσεων αὐτοῦ ἐκλήφθησαν καὶ τὰ συρίματα αὐτῆς ἐν
se sunt in igne. ę viri ei⁹ bellatores
πυρίσθησαν ἐν πυρί. καὶ ἄνδρες αὐτοῦ οἱ πολεμισταὶ
egrediũt. q: hec dicit dñs exercituũ de-
ἐξῆλθον. ὅτι τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θε
us israel. dom⁹ regis babylonis q̃si area matura
ὸς ἰσραήλ. ὁ κύριος βασιλέως βαβυλῶνος ὡς ἄλων ὡρίμος
triturabit. adhuc modicũ ę veniet messis eius. come
θερισθήσεται. ἔτι μικρὸν καὶ ἥξει ὁ ἀμητὸς αὐτῆς. κατέ
dit me dimisit me nabuchodonosor rex
φαγέν με ἐμερίσατό με ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς τῆς
babylonis: cõphendẽrũt me tenebre tenuẽs: nabuchodo-
βαβυλῶνος, κατέλαβέν με σκότος λεπτόν, ναβουχοδο
nosor rex babylonis absorbuit me q̃si draco.
νόσορ βασιλεὺς βαβυλῶνος κατέπιέν με ὡς δράκων.
iplenit ventrẽ suum a delitijs meis. erpu
ἐπλησεν τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τρυφῆς μου. ἐξω
left me labores mei ę miserie mee in baby
σέν με οἱ μόχθοι μου καὶ αἱ ταλαιπωρίαι μου εἰς βαβυ
lonẽ dicet hierusalem sion: ę sanguis meꝰ sup
λῶνα ἐρεῖ κατοικοῦσα σιών, καὶ τὸ αἷμά μου ἐπὶ τοὺς
habitantes chaldeos dicet hierusalem.
κατοικοῦντας χαλδαίους ἐρεῖ ἱερουσαλήμ. ooooooooo

Trãsla.B.Hie.

& iugales ei⁹. Et collidã
in te duces & magistrat⁹.
Et reddã babyloni & cũ
ctis habitatoribꝰ chaldee
omne malum suum qd
fecerunt in sion ooooooooo
in oculis vestris ait do
minus. Ecce ego ad te
mons pestifer ait domi
nus: qui corrumpis ooo
vniuersam terrã. Et ex-
tendã manũ meã sup te:
& euoluam te de petris:
& dabo te in montem oo
cõbustionis. Et nõ tol-
lent de te lapidẽ in angu
lũ: & lapidẽ in fundamẽ
to: sed pditus in eternũ
eris ait dñs. Leuate si-
gnum in terra: oooooooooo
clãgite buccina in genti
bus. Sãctificate sup eam
gentes: annunciate cõ-
tra illam regibus oooooo
ararath menni & asce-
nez: numerate cõtra eã
taphar. Adducite equũ
quasi bruchũ aculeatũ.
Sanctificate cõtra eam
gentes: reges medie: oo
duces eius: & vniuersos
magistratus eius cũctãq;
terrã potestatis eius. Et
cõmouebitur terra oooo
& cõturbabitur: qa eui
gilabit cõtra babylonẽ
cogitatio dñi vt ponat
terrã babylonis desertã
et inhabitabilẽ. Cessaue
runt fortes babylonis oo
a prelio: habitauerũt in
presidiis. Deuoratum est
robur eorum: facti sunt
q̃si mulieres. Incẽsa sũt
tabernacula eius: cõtriti
sunt vectes eius. Currẽs
obuiam currẽti veniet:
& nuncius obuius oooo
nunciãti vt annũciet re-
gi babylonis qa capta est
ciuitas eius a fũmo vsq;
ad fũmũ: & vada pocci
pata sunt & paludes in-
cense sunt ignũ: & viri oo
bellatores conturbati
sunt. Quia hec dicit do
minus exercituũ deus
israel. Filia babylonis
quasi area: tpus triture
eius. Adhuc modicũ & veniet tps messionis ei⁹.
Comedit me deuorauit me nabuchodonosor rex
babylonis. Reddidit me q̃si vas inane. Absorbuit
me q̃si draco repleuit vẽtrẽ suũ tenerituding mea:
& eiecit me. Iniqtas ad
uersũ me & caro mea sup
babylonẽ dicit hitatio
siõ: & sãguis me sr hita
tores chaldee dicẽt hierl'ẽ.

Tex.be.biere.lj. Pũtiua.heb.

פְּחָה וְצִמְדוּ וְנִפַּצְתִּי בָךְ פָּחוֹת וְסְגָנִים׃
וְשִׁלַּמְתִּי לְבָבֶל וּלְכֹל יֹשְׁבֵי כַשְׂדִּים
לוז עָשָׂה אֵת כָּל רָעָתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּצִיּוֹן
לְעֵינֵיכֶם נְאֻם יְהוָה׃ הִנְנִי אֵלֶיךָ
שָׁחַת הַר הַמַּשְׁחִית נְאֻם יְהוָה הַמַּשְׁחִית
נָטָה אֶת כָּל הָאָרֶץ וְנָטִיתִי אֶת יָדִי עָלֶיךָ
גָּלַל נָתַן וְגִלַּלְתִּיךָ מִן הַסְּלָעִים וּנְתַתִּיךָ לְהַר
לַטְּחוֹן׃ שְׂרֵפָה׃ וְלֹא יִקְחוּ מִמְּךָ אֶבֶן לְפִנָּה
יָסוד עָלַם וְאֶבֶן לְמוֹסְדוֹת כִּי שְׁמָמוֹת עוֹלָם
הָיָה נְאֻם יְהוָה׃ שְׂאוּ נֵס בָּאָרֶץ
שָׁפַר תִּקְעוּ שׁוֹפָר בַּגּוֹיִם קַדְּשׁוּ עָלֶיהָ
שָׁמַע מָלַךְ גּוֹיִם הַשְׁמִיעוּ עָלֶיהָ מַמְלְכוֹת
אֲרָרַט מִנִּי וְאַשְׁכְּנַז פִּקְדוּ עָלֶיהָ
טַפְסָר הַעֲלוּ סוּס כְּיֶלֶק סָמָר׃ קַדְּשׁוּ
עָלֶיהָ גּוֹיִם אֶת מַלְכֵי מָדַי אֶת
פַּחוֹתֶיהָ וְאֶת כָּל סְגָנֶיהָ וְאֶת כָּל
מֶשֶׁל אַרְצוֹ׃ וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ
חול קום וַתָּחֶל כִּי קָמָה עַל בָּבֶל מַחְשְׁבוֹת
חָשַׁב יְהוָה לָשׂוּם אֶת אֶרֶץ בָּבֶל לְשַׁמָּה
שָׁמֵם מֵאֵין יוֹשֵׁב׃ חָדְלוּ גִבּוֹרֵי בָבֶל
יָשַׁב גֶּבֶר לָחֵם צוּד לְהִלָּחֵם יָשְׁבוּ בַּמְּצָדוֹת נָשְׁתָּה
גֶּבֶר הָיָה גְבוּרָתָם הָיוּ לְנָשִׁים הִצִּיתוּ
נָשָׁה יָצַת מִשְׁכְּנֹתֶיהָ נִשְׁבְּרוּ בְּרִיחֶיהָ׃ רָץ
שָׁכַן שָׁבַר לִקְרַאת רָץ יָרוּץ וּמַגִּיד לִקְרַאת
בָּרַח רוּץ מַגִּיד לְהַגִּיד לְמֶלֶךְ בָּבֶל כִּי נִלְכְּדָה
נָגַד לָכַד עִירוֹ מִקְצֶה׃ וְהַמַּעְבָרוֹת נִתְפָּשׂוּ
עָבַר וְאֶת הָאֲגַמִּים שָׂרְפוּ בָאֵשׁ וְאַנְשֵׁי
בָּהַל הַמִּלְחָמָה נִבְהָלוּ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בַּת בָּבֶל
גֹּרֶן עֵת הִדְרִיכָהּ עוֹד מְעַט וּבָאָה
קָצִיר עֵת הַקָּצִיר לָהּ׃ אֲכָלַנִי רְמָמַנִי
יָצַג נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הִצִּיגָנִי
תָּגוּן כְּלִי רִיק בִּלָּעֲנִי תַּנִּין מִלֵּא כְרִשׂוֹ
דּוּחַ מֵעֲדָנַי הִדִּיחָנִי׃ חֲמָסִי וּשְׁאֵרִי עַל
אָמַר בַּבֶל תֹּאמַר יֹשֶׁבֶת צִיּוֹן וְדָמִי אֶל
יֹשְׁבֵי כַשְׂדִּים תֹּאמַר יְרוּשָׁלִָם׃

לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי רָב אֶת רוב
רִיבֵךְ וְנִקַּמְתִּי אֶת נִקְמָתֵךְ וְהֶחֱרַבְתִּי חרב
אֶת יַמָּהּ וְהוֹבַשְׁתִּי אֶת מְקוֹרָהּ: יבש קור
וְהָיְתָה בָבֶל לְגַלִּים מְעוֹן תַּנִּים גל
שַׁמָּה וּשְׁרֵקָה מֵאֵין יוֹשֵׁב: יַחְדָּו שם
כַּכְּפִרִים יִשְׁאָגוּ נָעֲרוּ כְּגוֹרֵי שאג
אֲרָיוֹת: בְּחֹם אָשִׁית אֶת מִשְׁתֵּיהֶם ארה שות
וְהִשְׁכַּרְתִּים לְמַעַן יַעֲלֹזוּ וְיָשְׁנוּ שתה שכר
שְׁנַת עוֹלָם וְלֹא יָקִיצוּ נְאֻם יְהוָה: עלז שנה
אוֹרִידֵם כְּכָרִים לְטִבְחָה כְּאֵילִים עלם קוץ
עִם עַתּוּדִים: אֵיךְ נִלְכְּדָה שֵׁשַׁךְ ירד טבח
וַתִּתָּפֵשׂ תְּהִלַּת כָּל הָאָרֶץ אֵיךְ שגר לבד
הָיְתָה לְשַׁמָּה בָבֶל בַּגּוֹיִם: עָלָה תפש תהל
בָבֶל הַיָּם בַּהֲמוֹן גַּלָּיו נִכְסָתָה: המן גלל
הָיוּ עָרֶיהָ לְשַׁמָּה אֶרֶץ צִיָּה וַעֲרָבָה כסה היה
אֶרֶץ לֹא יֵשֵׁב בָּהֶן כָּל אִישׁ וְלֹא עיר
יַעֲבֹר בָּהֶן בֶּן אָדָם: וּפָקַדְתִּי עַל עבר
בֵּל בְּבָבֶל וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו יצא פה
וְלֹא יִנְהֲרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם גַּם נהר
חומת בָּבֶל נָפָלָה: צְאוּ מִתּוֹכָהּ יצא תוך
עַמִּי וּמַלְּטוּ אִישׁ אֶת נַפְשׁוֹ מֵחֲרוֹן עמי מלט
אַף יְהוָה: וְפֶן יֵרַךְ לְבַבְכֶם וּתְיִרְאוּ רכך ירא
בַּשְּׁמוּעָה הַנִּשְׁמַעַת בָּאָרֶץ וּבָא שמע בוא
בַּשָּׁנָה הַשְּׁמוּעָה וְאַחֲרֵיו בַּשָּׁנָה
הַשְּׁמוּעָה וְחָמָס בָּאָרֶץ וּמֹשֵׁל
עַל מֹשֵׁל: לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים יום בוא
וּפָקַדְתִּי עַל פְּסִילֵי בָבֶל וְכָל אַרְצָהּ פסל
תֵּבוֹשׁ וְכָל חֲלָלֶיהָ יִפְּלוּ בְּתוֹכָהּ: בוש נפל
וְרִנְּנוּ עַל בָּבֶל שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְכֹל
אֲשֶׁר בָּהֶם כִּי מִצָּפוֹן יָבוֹא לָהּ צפן בוא
הַשּׁוֹדְדִים נְאֻם יְהוָה: גַּם בָּבֶל לִנְפֹּל שדד
חַלְלֵי יִשְׂרָאֵל גַּם לְבָבֶל נָפְלוּ
חַלְלֵי כָל הָאָרֶץ: פִּלְטִים מֵחָרֶב
הֵלְכוּ אַל תַּעֲמֹדוּ זִכְרוּ מֵרָחוֹק אֶת עמד רחק
יְהוָה וִירוּשָׁלִַם תַּעֲלֶה עַל לְבַבְכֶם: עלה
בֹּשְׁנוּ כִּי שָׁמַעְנוּ חֶרְפָּה כִּסְּתָה כְלִמָּה בוש כסה

Propterea hec dicit dominus. Ecce ego iudicabo causam tuā: & vlciscar vltionē tuā. Et desertū faciam mare eius: & siccabo venam eius. Et erit babylon in tumulos habitatio draconum stupor & sibilus eo q̃ nō sit habitator. Simul vt leones rugient: excutient comas veluti catuli leonum. In calore eorū ponam potus eorum: & inebriabo eos vt sopiantur & dormiant somnū sempiternū: & nō cōsurgant: dicit dñs. Deducā eos q̃si agnos ad victimam: quasi arietes cum hedis. Quomodo capta est sesach: & cōprehensa est inclyta vniuerse terre! Quō facta est in stupore babylon inter gētes. Ascēdit sup babylonē mare: multitudine fluctuū eius opta c̄. Facte sūt ciuitates eius in stupore: terra inhabitabilis & deserta: terra in qua nullus habitet: nec trāsiet peam filius hois. Et visitabo sup bel in babylone & eiciā qd̄ obsorbuerat de ore eius: & nō cōfluet ad eā vltra gentes. Siquidē & mur babylōis corruet. Egredimini de medio eius pplis meus vt saluet vnusq̃sq; aiam suā ab ira furoris dñi. Et ne forte mollescat cor vr̄m: timeatis auditū qui audiet in terra. Et veniet in anno auditio & post hunc annum auditio & iniquitas in terra: & dominator super dñatorem. Propterea ecce dies venīt & visitabo sup sculptilia babylonis: & oīs terra eius cōfundetur: & vniuersi interfecti eius cadēt in medio eius. Et laudabunt sup babylonē celi & terra & oia que in eis sūt: qa ab aqlone venīt ei pdones: ait dñs. Et quō fecit babylō vt ceciderent occisi in israel: sic de babylone cadent occisi in vniuersa terra. Qui fugistis gladium ite: nolite stare. Recordamini procul dñi: & hierusalē ascēdat sup cor vestrū. Confusi sumus q̃ audiuim opprobriū. Operuit ignominia

ppterea hec dicit dñs: ecce ego iudicabo causam tuam: & vlciscar vltionem tuam. τ vlciscar vltionē tuā: τ desertū faciā mare eius: τ siccabo fontē eius: τ erit babylon in desolationē hitatio draconū desolatio sibilus τ nō hitabitur. q̃si leones exultabunt simul τ q̃si catuli leonum in calore eorum dabo potum eis τ febriabo eos vt pereant & dormiant τ non consurgēt dicit dñs. deduc eos q̃si agnos ad victimam τ arietes cū hedis: quō capta est sesac τ venata est gloria oīs tre. quō facta est babylon in desolationē in oīb gentib. ascendit sup babylonē mare in sonitu fluctuū eius cooperta est. facte sūt ciuitates eius in desolationē. tra sine aq̃ τ inuia: nō hitabit in ea vllus: neq; nō hitabit in ea filius hois. τ vlciscar sup babylonē τ eiciam q̃ absorbuit de ore eius: τ non congregabūt vltra ad eam gētes. etenim murus babylonis corruet: exite de medio eius ppls meus: τ saluate vnusq̃sq; suam aiam ab ira furoris dñi. τ ne forte emolescat cor vestrum: τ timeatis ppter auditionē q̃ audietur in tra. τ veniet in ipso anno auditio. τ post ipm annū auditio miseria τ iniquitas in tra: τ dominābo sup dominātē. ppter hoc ecce dies veniunt: τ vlciscar sup sculptilia babylonis. τ oīa tra eius cōfundetur: eōs vulnerati cadent in medio eius. τ exultabunt sup babylonem celi τ tra τ omnia q̃ in eis. q̃si ab aquilōe venīt ad eā vispdentes: dicit dñs: eteni babylon cadere fecit vulneratos israel: τ in babylone cadent vulnerati oīes tre. saluati a gladio: ite state τ non stetis. meminēte q̃ de longe domini τ hierusalem ascendat in cor vestrum. confusi sum q̃ audiuimus ignominiā vestrā: cooperuit ignominia

λύπη ἀτιμία γὰρ

G

F

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

facies nr̃as: qa venerũt alieni sup sãctificationẽ domus dñi. Propterea ecce dies veniunt: ait dñs: & visitabo sup sculptilia babylonis: & in oi terra eius mugiet vulneratus. Si ascenderit babylon in celum & firmauerit in excelso robur suũ: ad me veniẽt vastatores eius: ait dominus. Vox clamoris de babylone & contritio magna de terra chaldeorũ: qm̃ vastauit dñs babylonẽ & pdidit ex ea voce magna: & sonabũt fluctus eorũ quasi aque multe. Dedit sonitũ vox eorũ: quia venit sup eã: id est sup babylonẽ predo. Et apphensi sunt fortes ei? & emarcuit arcus eorũ: quia fortis vltor dominus reddens retribuet. Et inebriabo principes eius: & sapiẽtes ei? duces eius: & magistratus eius: & fortes ei?. Et dormiẽt somnũ sempiternũ: & non expergiscentur: ait rex dñs exercituum nomen eius. Hec dicit dñs exercituũ. Murus babylonis ille latissim? suffossione suffodietur: & porte eius excelse igne cõburentur: & labores populorũ ad nihilũ & gentiũ in ignẽ erunt: & disperibũt. Verbũ qd̃ precepit hieremias propheta saraie filio nerie filij maasie cum pergeret cum sedechia rege in babylonem in anno quarto regni eius. Saraias autẽ erat princeps pphetie. Et scripsit hieremias oẽ malũ qd̃ venturum erat super babylonem in libro vno omnia verba hec que scripta sunt contra babylonẽ. Et dixit hieremias ad saraiam. Cum veneris in babylonem & videris & legeris omnia verba hec: dices. Domine tu locutus es contra locũ istum: vt disperderes eũ ne sit qui in eo habitet ab homine vsq; ad pecus: & vt sit perpetua solitudo. Cũq; cõpleueris legere librum istum: ligabis ad eum lapidem:

Trãsla.B.Vie.

פָּנָה טוא פָּנֵינוּ כִּי בָּאוּ זָרִים עַל מִקְדְּשֵׁי בֵּית
קֹדֶשׁ יוס יְהוָה׃ לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם
טוא פָּקַד יְהוָה וּפָקַדְתִּי עַל פְּסִילֵיהָ וּבְכָל
אֶנק אַרְצָהּ יֵאָנֵק חֲלָלוֹ׃ כִּי תַעֲלֶה בָבֶל
בָּצַר רוס הַשָּׁמַיִם וְכִי תְבַצֵּר מְרוֹם עֻזָּהּ
עֹז טוא מֵאִתִּי יָבֹאוּ שֹׁדְדִים לָהּ נְאֻם יְהוָה׃
נְדל קוֹל זַעֲקַת מִבָּבֶל וְשֶׁבֶר גָּדוֹל מֵאֶרֶץ
כַּשְׂדִּים׃ כִּי שֹׁדֵד יְהוָה אֶת בָּבֶל
הָמָה גָלַל וְאִבַּד מִמֶּנָּה קוֹל גָּדוֹל וְהָמוּ גַלֵּיהֶם
רָבַב שָׁאוֹן כְּמַיִם רַבִּים נִתַּן שְׁאוֹן קוֹלָם׃
לבד טוא כִּי בָא עָלֶיהָ עַל בָּבֶל שֹׁדֵד וְנִלְכְּדוּ
גבר גִּבּוֹרֶיהָ חִתָּתָה קַשְׁתוֹתָם כִּי אֵל
שלם גְּמוּלוֹת יְהוָה שֵׁלֵם יְשַׁלֵּם׃
שור שָׁכַר וְהִשְׁכַּרְתִּי שָׂרֶיהָ וַחֲכָמֶיהָ פַּחוֹתֶיהָ
פחה שנה וְסַגְנֶיהָ וּגִבֹּרֶיהָ וְיִשְׁנוּ שְׁנַת עוֹלָם
עלם וְלֹא יָקִיצוּ נְאֻם הַמֶּלֶךְ יְהוָה
יקץ צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי צְבָאוֹת
חומה רוֹמַת בָּבֶל הָרְחָבָה שָׁרֹשׁ תִּתְעָרְעָר
תמה עור וּשְׁעָרֶיהָ הַגְּבֹהִים בָּאֵשׁ יִצָּתוּ
וְיִגְעוּ עַמִּים בְּדֵי רִיק וּלְאֻמִּים
בְּדֵי אֵשׁ וְיִעָיָפוּ׃ הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה
נבא יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶת שְׂרָיָה בֶן נֵרִיָּה
ילד בֶּן מַחְסֵיָה בְּלֶכְתּוֹ אֶת צִדְקִיָּהוּ
מלך מֶלֶךְ יְהוּדָה בָּבֶל בַּשָּׁנָה הָרְבִעִית
שור טח לְמָלְכוֹ וּשְׂרָיָה שַׂר מְנוּחָה׃ וַיִּכְתֹּב
כתב רוץ יִרְמְיָהוּ אֶת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר תָּבוֹא
בוא אֶל בָּבֶל אֶל סֵפֶר אֶחָד אֵת כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַכְּתֻבִים אֶל
אמר בָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל שְׂרָיָה
בוא ראה כְּבֹאֲךָ בָבֶל וְרָאִיתָ וְקָרָאתָ אֵת כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וְאָמַרְתָּ יְהוָה אַתָּה
קום כרת דִּבַּרְתָּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה לְהַכְרִיתוֹ
היה לְבִלְתִּי הָיוֹת בּוֹ יוֹשֵׁב לְמֵאָדָם
עלם וְעַד בְּהֵמָה כִּי שְׁמָמוֹת עוֹלָם
היה כלה תִּהְיֶה׃ וְהָיָה כְּכַלֹּתְךָ לִקְרֹא אֵת
ספר הַסֵּפֶר הַזֶּה תִּקְשׁוֹר עָלָיו אֶבֶן

Tex.he.biere.lij.

Pritiua.heb.

וְהִשְׁלַכְתּוֹ אֶל־תּוֹךְ פְּרָת׃ וְאָמַרְתָּ כָּכָה שָׁלֹוק
תִּשְׁקַע בָּבֶל וְלֹא תָקוּם מִפְּנֵי הָרָעָה שָׁמַע קוּם
אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵבִיא עָלֶיהָ וְיָעֵפוּ עַד פָּנָה בּוֹא
הֵנָּה דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ׃ ס

Ca. lij. בֶּן עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה
צִדְקִיָּהוּ בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה
מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ חֲמוּטַל
בַּת יִרְמְיָהוּ מִלִּבְנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע עָשָׂה רוֹעַ
בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה
יְהוֹיָקִים׃ כִּי עַל אַף יְהוָה הָיְתָה הָיָה
בִּירוּשָׁלִַם וִיהוּדָה עַד הִשְׁלִיכוֹ
אוֹתָם מֵעַל פָּנָיו וַיִּמְרֹד צִדְקִיָּהוּ פָּנָה מָרַד
בְּמֶלֶךְ בָּבֶל׃ וַיְהִי בַּשָّנָה הַתְּשִׁיעִית הָיָה תְּשִׁיעִי
לְמָלְכוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בָּעָשׂוֹר עָשׂוֹר
לַחֹדֶשׁ בָּא נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בּוֹא
הוּא וְכָל חֵילוֹ עַל יְרוּשָׁלִַם וַיַּחֲנוּ תָּהּ
עָלֶיהָ וַיִּבְנוּ עָלֶיהָ דָּיֵק סָבִיב׃ וַתָּבֹא בָּנָה סָבַב
הָעִיר בַּמָּצוֹר עַד עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה בּוֹא צוּר
שָׁנָה לַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ׃ בַּחֹדֶשׁ הָרְבִיעִי רָבַע
בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ וַיֶּחֱזַק הָרָעָב בָּעִיר חָזַק
וְלֹא הָיָה לֶחֶם לְעַם הָאָרֶץ׃ וַתּُבָקַע בָּקַע
הָעִיר וְכָל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה יִבְרְחוּ לָמָּה בָּרַח
וַיֵּצְאוּ מִן הָעִיר לַיְלָה דֶּרֶךְ שַׁעַר בֵּין
הַחֹמֹתַיִם אֲשֶׁר עַל גַּן הַמֶּלֶךְ חָמָה
וְכַשְׂדִּים עַל הָעִיר סָבִיב וַיֵּלְכוּ
דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה׃ וַיִּרְדְּפוּ חֵיל כַּשְׂדִּים רָדַף
אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּשִּׂיגוּ אֶת צִדְקִיָּהוּ נָשַׂג
בְּעַרְבֹת יְרִחוֹ וְכָל חֵילוֹ נָפֹצוּ מֵעָלָיו׃
וַיִּתְפְּשׂוּ אֶת הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ אֶל תָּפַשׂ עָלָה
מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה בְּאֶרֶץ חֲמָת
וַיְדַבֵּר אִתּוֹ מִשְׁפָּטִים׃ וַיִּשְׁחַט מֶלֶךְ דִּבֵּר שָׁפַט
בָּבֶל אֶת בְּנֵי צִדְקִיָּהוּ לְעֵינָיו וְגַם שָׁחַט
אֶת כָּל שָׂרֵי יְהוּדָה שָׁחַט בְּרִבְלָתָה׃
וְאֶת עֵינֵי צִדְקִיָּהוּ עִוֵּר וַיַּאַסְרֵהוּ אָסַר
בַּנְחֻשְׁתַּיִם וַיְבִאֵהוּ מֶלֶךְ בָּבֶל בָּבֶלָה בּוֹא
וַיִּתְּנֵהוּ בְבֵית הַפְּקֻדֹּת עַד יוֹם מוֹתוֹ׃ נָתַן

et pficies illum in mediū euphratis. et dices: καὶ ῥίψεις αὐτὸν εἰς μέσον τοῦ εὐφράτου. καὶ ἐρεῖς,
Sic submergetur babylon: & nō consurget a facie afflictionis quā ego ad duco sup eam: & dissoluetur. Hucusq; verba hieremie. 52.
sic submergetur babylon et non psurget a facie malorū q̄ ego induco sup eam: et
ἀφισώπου τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ ἐπάγω ἐπ' αὐτάς, καὶ
deficiet. vsq; ad hoc verba hieremie.
ἐκλείψει. ἕως τούτου τὰ ῥήματα τοῦ ἱερεμίου. Ca. 52.
Ilius viginti & vni anni erat Sedechias cum regnare cepisset: & vndeci annis regnauit in hierusalem. Et nomē mris ei ami thal filia hieremie de lobna. Et fecit malum in oculis domini iuxta omnia que fecerat ioachim: quoniā furor domini erat in hierusalem & in iuda vsquequo proiceret eos a facie sua. Et recessit sedechias a rege babylonis. Factū est autem in anno nono regni eius in mense decimo: decima die mensis venit nabuchodonosor rex babylonis ipse & omis exercitus eius aduersus hierlm: & ob sederūt eā: & edificauerūt cōtra eam munitiones in circuitu: & fuit ciuitas obsessa vsq; ad vndecimū annum regni sedechie. Mense autē quarto nona die mensis obtinuit fames ciuitatem: et non erant alimenta pplo terre. Et dirupta ē ciuitas & oes viri bellatores eius fugerunt exierūtq; de ciuitate no cte per viā porte q̄ est inter duos muros & ducit ad hortum regis: chaldeis obsidentibus vrbē in gyro: & abierūt p viā q̄ ducit in heremū. Persecut est aūt chaldeo rū exercitus regē: & apprehenderūt sedechiam in deserto qd ē iuxta hie richo: & omis comitat eū diffugit ab eo. Cūq; cōprehēdissent regē: adduxerūt eū ad regē babylonis in reblata q̄ est in terra emath: & locut est ad eū iudicia. Et iugulauit rex babylonis filios sedechie in oculis eius: sed et omnes principes iuda occidit in reblata. Et oculos sedechie eruit & vinxit eū cōpedib. Et adduxit eū rex babylonis in babylonē & posuit eū in domo carceris vsq; ad diem mortis fue.

et dicet: καὶ ἐρεῖς, sic submergetur babylon et non psurget a facie malorū q̄ ego induco sup eam: et deficiet. vsq; ad hoc verba hieremie.
ἀφισώπου τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ ἐπάγω ἐπ' αὐτάς, καὶ ἐκλείψει. ἕως τούτου τὰ ῥήματα τοῦ ἱερεμίου. Ca. 52.
Ὀκτὼ καὶ εἰκοστῷ καὶ ἑνὶ ἔτει σεδεκίου ἐβασίλευσεν
Octo vigesimo et vno anno sedechie cū regnaret ipse et vndeci annis regnauit in hieru
βασιλεύων αὐτὸν καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερου
salem. et nomē matri eius amital filia hie
σαλήμ. καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀμιτὰλ θυγάτηρ ἱερ
remie de lobna. et fecit malum i ospectu do
εμίου ἐκ λοβνά. καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυ
mini iuxta ola q̄ fecerat ioachi: qm furor dō
ρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ἰωακίμ, ὅτι ὀργὴ κυρίου
erat in hierusalem et in iuda vsq; q̄ proiceret
ἦν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν ἰούδα ἕως οὗ τοῦ ἐκβαλεῖν
eos a facie sua. et rebellauit sedechias
αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἀφέστησεν σεδεκίας
regem babylonis. et factū est in anno
βασιλέα βαβυλῶνος. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ
nono regni eius in mense decimo dec
ἐνάτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν μηνὶ τῷ δεκάτῳ δεκά
ma mensis: venit nabuchodonosor rex baby
τῃ τοῦ μηνός, ἦλθεν ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς βαβυ
lonis et oīs exercitus eius aduersus hierusalem. et
λῶνος καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ, καὶ
castrametati sūt ē eam et edificauerūt ē eam circūmu
παρεμβάλλον ἐπ' αὐτὴν καὶ ὠκοδόμησαν ἐπ' αὐτὴν πυρ
rale i circuitu: et venit ciuitas in obsidionē vsq; ad ūdecimū
γοὺς κύκλῳ, καὶ ἦλθεν ἡ πόλις εἰς συνοχὴν ἕως ἑνδε
annū regi sedechie: in mense quarto
κάτου ἔτους τοῦ βασιλεῖ σεδεκίᾳ, ἐν μηνὶ τῷ τετάρτῳ
nona mensis: et obtinuit fames in ciuitate: et nō
ἐνάτῃ τοῦ μηνός, καὶ ἐστερεώθη ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ οὐκ
erant panes pplo tre. et dirupta ē ciuitas: et omnes
ἦσαν ἄρτοι τῷ λαῷ τῆς γῆς. καὶ διεκόπη ἡ πόλις, καὶ πάντες
viri bellatores fugerūt et egressi sūt nocte p
οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ ἔφυγον καὶ ἐξῆλθον νυκτὸς κατὰ
viam porte inter murum et ante murale
τὴν ὁδὸν τῆς πύλης ἀναμέσον τοῦ τείχους καὶ τοῦ προτειχίσματος
qd erat vers hortum regis. et chaldei
ὃ ἦν κατὰ τὸν κῆπον τοῦ βασιλέως. καὶ οἱ χαλδαῖοι
sup ciuitatē in circuitu: et abierūt viā in cāpe
ἐπὶ τῆς πόλεως κύκλῳ, καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν εἰς ἄρα
stre: et persequut ē exercitus chaldeorū post
βα, καὶ κατεδίωξεν ἡ δύναμις τῶν χαλδαίων ὀπίσω τοῦ
regem. et cōprehēdest eū in trans hiricho.
βασιλέως. καὶ κατέλαβον αὐτὸν ἐν τῷ πέρατι ἱεριχῶ.
et omnes serui eius dispsi sunt ab eo.
καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ διεσκορπίσθησαν ἀπ' αὐτοῦ.
et ꝓprehēderūt regem: et adduxerūt eū ad
καὶ συνελάβοσαν τὸν βασιλέα, καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς
regem babylonis in deblatha in fra hemath: et
βασιλέα βαβυλῶνος εἰς δεβλαθὰ ἐν γῇ ἐμάθ, καὶ
locut ē ei cum iudicio. et iugulauit rex
ἐλάλησεν αὐτῷ μετὰ κρίσεως. καὶ ἔσφαξεν ὁ βασιλεὺς
babylonis filios sedechie ante oculos e
βαβυλῶνος τοὺς υἱοὺς σεδεκίου κατ' ὀφθαλμοὺς αὐ
ius. et oēs principes iuda iugulauit in
τοῦ. καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας ἰούδα ἔσφαξεν ἐν
deblatha: et oculos sedechie excecauit.
δεβλαθά, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς σεδεκίου ἐξετύφλω
uit. et vinxit eū in cōpedib: et adduxit eū
σεν. καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν ὁ
rex babylonis in babylonem et dedit il
βασιλεὺς βαβυλῶνος εἰς βαβυλῶνα καὶ ἔδωκεν αὐ
lū in domū pistrini vsq; in diem q̄ mortu est.
τὸν εἰς οἰκίαν μύλωνος ἕως ἡμέρας ἧς ἀπέθανεν. ooo

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

τ in mẽse quinto decima mẽsis venit na
καὶ ἐν μηνὶ τῷ πέμπτῳ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς ἦλθε ναβ
bazardan princeps coqꝰ: q̃ stabat ante faciem
βουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος, ὁ ἱστὼς κατὰ πρόσωπον
regis babylonis in hierusalem: τ incen
τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἐνέπρη
dit domũ dñi τ domũ regis: τ
σεν τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ
omnẽ domos ciuitatis: τ omnẽ domũ
πάσας τὰς οἰκίας τῆς πόλεως, καὶ πᾶσαν οἰκίαν
magnã cõbussit in igne. τ oẽm murum hierusa-
μεγάλων ἐνέπρησεν ἐν πυρί. καὶ πᾶν τεῖχος ἱερουσα-
lem i circuitu destruxit exercitus chaldeorꝫ q̃cus
λὴμ κύκλῳ κατέλυσεν ἡ δύναμις τῶν χαλδαίων ἃ μετ-
ꝓcipe coqꝫ. τ a pauperibus
τὸν τοῦ ἀρχιμαγείρου, καὶ ἀπὸ τῶν πενήτων τοῦ
ppli τ reliqui ppli τ derelictos
λαοῦ καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ λαοῦ καὶ τοὺς καταλειφθέν-
in ciuitate τ ꝓfugos q̃ trãsfugerãt
τας ἐν τῇ πόλει καὶ τοὺς ἐμπεπτωκότας οἱ ἐνέπισαν
ad rege babylonis τ reliquũ
πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Βαβυλῶνος καὶ τὸ περισσὸν τοῦ
turbe trãstulit ꝓcipe coquoꝫ: τ a pauperibus
ὄχλου μετῆκεν ὁ ἀρχιμάγειρος, καὶ ἀπὸ τῶν πενήτων
tre reliquit ꝓcipe coqꝫ in vinito
τῆς γῆς κατέλιπεν ὁ ἀρχιμάγειρος εἰς ἀμπελουρ-
res τ in agricolas. τ columnas ere
γοὺς καὶ εἰς γεωργούς. καὶ τοὺς στύλους τοὺς χαλ
as q̃ in domo dñi: τ bases τ
κοῦς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὰς βάσεις καὶ τὴν
mare eneũ q̃ in domo dñi cõtruerunt
θάλασσαν τὴν χαλκῆν τὴν ἐν οἴκῳ κυρίου συνέτριψαν
chaldei. τ tulerũt ea coꝫ in baby-
οἱ χαλδαῖοι· καὶ ἔλαβον τὸν χαλκὸν αὐτῶν εἰς Βαβυ-
lone. τ coronã τ phialas τ crea-
λῶνα. καὶ τὸν στεφάνην καὶ τὰς φιάλας καὶ τὰς κρεα-
gras τ oia vasa enea: in q̃ ministrabãt in
γρας καὶ πάντα τὰ σκεύη χαλκᾶ, ἐν οἷς ἐλειτούργουν ἐν
eis τ thymiamatia. τ phialas: τ pel-
αὐτοῖς καὶ τὰς μαχαίρας· καὶ τὰς μυξαγκίδας, καὶ τοὺς ὑπο-
ues τ candelabra τ mortariola τ
χυτῆρας καὶ τὰς λυχνίας καὶ τὰς θυίσκας καὶ τοὺς
cyathos. q̃ erãt aurea aurea: τ q̃ erãt argẽtea argẽ
κυάθους. ἃ ἦν χρυσᾶ χρυσᾶ, καὶ ἃ ἦν ἀργυρᾶ ἀργυ-
tea tulit ꝓcipe coqꝫ. τ colũne duo τ ma
ρᾶ ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος· καὶ οἱ στύλοι δύο καὶ ἡ θά-
re vnũ τ vituli duodeci erei sub
λασσα μία καὶ οἱ μόχλοι δώδεκα χαλκοῖ ὑποκάτω τῆς
mare. q̃ fecit rex solomon in domũ do
θαλάσσης· ἃ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν εἰς οἶκον κυ-
mini. nõ erat põdus eris eoꝝ: τ colũne octo
ρίου· οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ αὐτῶν, καὶ στύλοι ὀκτὼ
τ decẽ cubitorꝫ altitudo colũne vnꝰ τ
καὶ δέκα πηχῶν ὕψος τοῦ στύλου τοῦ ἑνός· καὶ
funiculꝰ duodeci cubitorꝫ circuibat eas. τ
σπαρτίον δωδεκάπηχυ περιεκύκλου αὐτόν· καὶ ὁ
grossitudo eius digitorꝫ quattuor: i circuitu: τ capi
πάχος αὐτοῦ δακτύλων τεσσάρων κύκλῳ, καὶ γόσ-
telli sup eas erio: τ quilꝫ cubitorꝫ lõgi
θοις ἐπ' αὐταῖς χαλκοῦ, καὶ πέντε πηχῶν ὁ μέ-
tudo. altitudo capitelli
γεθος· ὑπερῶον τοῦ γόσθου τοῦ

Trãsla.B.Hie.

[b]In mense autem [l]quinto
[k]decima [l]mensis
[m]ipse est [n]annus [o]nonus
[p]decimus
[q]nabuchodonosor [r]regis
[s]babylonis: [t]venit [u]nabu-
zardã [a]princeps [b]militie q
[c]stabat [b]corã [c]rege [d]babylo
nis [e]in hierusalẽ: [f]& incen
dit [g]domum [h]domini
[m]& [n]domum [o]regis [f]& [g]oẽs
[r]domus
[e]hierusalẽ: [f]& [n]omnẽ [s]do-
mũ [t]magnã [u]igne [v]cõbussit
[b]et [c]totum [d]murum [e]hie-
rusalem
[f]per circuitũ [g]destruxit [h]cũ
ctus [i]exercitus [k]chaldeorũ
[l]qui erat [m]cum [n]magistro
[o]militie. [p] De pauperib9 aũt
[q]populi [r]& de [s]reliquo [t]vul
go [u]qd remãserat [v]in ciui-
tate: [f]& de [g]pfugis [h]q [i]trãs-
fugerãt [k]ad [l]regẽ [m]babylo-
nis: [f]& [n]ceteros de [o]multi-
tudine [p]trãstulit [q]nabuzar
dan [r]princeps [s]militie: [t]de
pauperibus vero [u]terre [v]reli-
quit [q] nabuzardan [r]prin-
ceps [s]militie [t]vinitores
[f]& agricolas. [g] Columnas
[h]quoq; [i]ereas [k]que erant
[l]in domo [m]domini [n]& [o]ba-
ses [p]& [q]mare
[r]eneum [s]quod erat [t]in do
mo [u]dñi [v]confregerunt
[b]chaldei: [f] & tulerũt [c]omne
[d]es eorum
[e]in babylonem. [f]Et [g]lebe-
tes [h]& [i]creagras
[k]& [l]psalteria [m]& [n]phialas
[o]et
[p]mortariola [q]& [r]omnia [s]va
sa [t]erea [u]que in
[v]ministerio fuerant [b]tule
runt [c]& [d]hydrias
[e]& [f]thymiamateria [g]& [h]vr
ceos [i]&
[k]pelues [l]& [m]candelabra [n]&
[o]mortaria
[p]& [q]cyathos. [r] Quotquot
[s]aurea: [t]aurea:
[u]& quoq; [v]argentea [b]argẽ
tea. [c]Tulit [d]magister [e]mili-
tie [f]colũnas [g]duas & [h]ma-
re [i]vnum [k]& vitulos
[l]duodeci [m]ereos [n]qui erant
[o]sub
[p]basibus: [q]quas [r]fecerat
[s]rex [t]salomon
[u]in domo [v]dñi. [b]Non [c]erat
[d]pondus [e]eris [f]omnium
[g]hoꝝ [h]vasoꝝ. De [i]colũnis
aũt: [k]decẽ & [l]octo [m]cubiti
[n]altitudinis erant in [o]colũ
na [p]vna: [q]& funiculus [r]duo
deci [s]cubitorũ [t]circuibat
eã. [u]Porro grossitudo ei
[v]quattuor [b]digitorum: &
intrinsecus [c]caua erat:
[d]& capitella [e]super vtraq;
[f]erea. [g]Altitudo [h]capitelli

Tex.heb.hiere.liij. Pãtiua.heb.

[a]חָמֵשׁ [b]עָשָׂר [c]וַחֲמִישִׁי [d]בָּעָשׂוֹר [e]לַחֹדֶשׁ
[f]שָׁנָה [g]הִיא [h]שְׁנַת [i]תְּשַׁע [j]עֶשְׂרֵה [k]שָׁנָה [l]לַמֶּלֶךְ
[m]נְבוּכַדְרֶאצַּר [n]מֶלֶךְ [o]בָּבֶל [p]בָּא [q]נְבוּזַרְאֲדָן
[r]פָּנָה [s]רַב [t]טַבָּחִים [u]עֶבֶד [v]לִפְנֵי [w]מֶלֶךְ [x]בָּבֶל
[y]שָׁרַף [z]בִּירוּשָׁלִָם: [a]וַיִּשְׂרֹף [b]אֶת [c]בֵּית [d]יְהוָה
[e]בָּית [f]וְאֶת [g]בֵּית [h]הַמֶּלֶךְ [i]וְאֵת [j]כָּל [k]בָּתֵּי
[l]גָדֹל [m]יְרוּשָׁלִָם [n]וְאֵת [o]כָּל [p]בֵּית [q]הַגָּדוֹל [r]שָׂרַף
[s]בָּאֵשׁ: [t]וְאֵת [u]כָּל [v]חוֹמוֹת [w]יְרוּשָׁלִָם
[x]סָבִיב [y]נָתְצוּ [z]כָּל [a]חֵיל [b]כַּשְׂדִּים [c]אֲשֶׁר
[d]אִתּוֹ [e]רַב [f]טַבָּחִים: [g]וּמְגַדְּלוֹת [h]הָעָם [i]וְאֵת
[j]שְׁאָר [k]יֶתֶר [l]הָעָם [m]הַנִּשְׁאָרִים [n]בָּעִיר [o]וְאֵת
[p]הַנֹּפְלִים [q]אֲשֶׁר [r]נָפְלוּ [s]אֶל [t]מֶלֶךְ [u]בָּבֶל
[v]אֶת [w]יֶתֶר [x]הָאָמוֹן [y]הִגְלָה [z]נְבוּזַרְאֲדָן
[a]שַׂר [b]רַב [c]טַבָּחִים: [d]וּמִדַּלּוֹת [e]הָאָרֶץ [f]הִשְׁאִיר
[g]נְבוּזַרְאֲדָן [h]רַב [i]טַבָּחִים [j]לְכָרְמִים
[k]וּלְיוֹנְבִים: [l]וְאֶת [m]עַמּוּדֵי [n]הַנְּחֹשֶׁת [o]אֲשֶׁר
[p]לְבֵית [q]יְהוָה [r]וְאֶת [s]הַמְּכֹנוֹת [t]וְאֶת [u]יָם
[v]הַנְּחֹשֶׁת [w]אֲשֶׁר [x]בְּבֵית [y]יְהוָה [z]שִׁבְּרוּ
[a]כַשְׂדִּים [b]וַיִּשְׂאוּ [c]אֶת [d]כָּל [e]נְחֹשְׁתָם
[f]סִיר [g]וָיָה [h]בָּבֶלָה: [i]וְאֶת [j]הַסִּרוֹת [k]וְאֶת [l]הַיָּעִים
[m]וְאֶת [n]הַמְזַמְּרוֹת [o]וְאֶת [p]הַמִּזְרָקוֹת [q]וְאֶת
[r]זָהָב [s]זָהָב [t]וְאֶת [u]הַכַּפּוֹת [v]וְאֶת [w]כָּל [x]כְּלֵי
[y]הַנְּחֹשֶׁת [z]אֲשֶׁר [a]יָשְׁרְתוּ [b]בָהֶם [c]לָקָחוּ: [d]וְאֶת [e]הַסִּפִּים
[f]וְאֶת [g]הַמַּחְתּוֹת [h]וְאֶת [i]הַמִּזְרָקוֹת [j]וְאֶת
[k]הַסִּירוֹת [l]וְאֶת [m]הַמְּנֹרוֹת [n]וְאֶת [o]הַכַּפּוֹת
[p]וְאֶת [q]הַמְּנַקִּיּוֹת [r]אֲשֶׁר [s]זָהָב [t]זָהָב
[u]וַאֲשֶׁר [v]כֶּסֶף [w]כֶּסֶף [x]לָקַח [y]רַב [z]טַבָּחִים:
[a]הָעַמּוּדִים [b]שְׁנַיִם [c]הַיָּם [d]הָאֶחָד [e]וְהַבָּקָר
[f]שְׁנֵים [g]עָשָׂר [h]נְחֹשֶׁת [i]אֲשֶׁר [j]תַּחַת
[k]הַמְּכֹנוֹת [l]אֲשֶׁר [m]עָשָׂה [n]הַמֶּלֶךְ [o]שְׁלֹמֹה
[p]לְבֵית [q]יְהוָה [r]לֹא [s]הָיָה [t]מִשְׁקַל [u]לְנַחֹשְׁתָם
[v]כָּל [w]הַכֵּלִים [x]הָאֵלֶּה: [y]הָעַמּוּדִים
[z]שְׁמֹנֶה [a]עֶשְׂרֵה [b]אַמָּה [c]קוֹמַת [d]הָעַמּוּד
[e]הָאֶחָד [f]וְחוּט [g]שְׁתֵּים [h]עֶשְׂרֵה [i]אַמָּה
[j]יְסֻבֶּנּוּ [k]וְעָבְיוֹ [l]אַרְבַּע [m]אֶצְבָּעוֹת [n]נָבוּב:
[o]וְכוֹתֶרֶת [p]עָלָיו [q]נְחֹשֶׁת [r]וְקוֹמַת [s]הַכֹּתֶרֶת

[m]הָאַחַת חָמֵשׁ אַמּוֹת וְשִׁבְכָה וְרִמּוֹנִים אֲמָה רִמּוֹן
[n]עַל הַכּוֹתֶרֶת סָבִיב הַכֹּל נְחֹשֶׁת [o]סָבִיב
וְכָאֵלֶּה לָעַמּוּד הַשֵּׁנִי וְרִמּוֹנִים׃
[p]וַיִּהְיוּ הָרִמֹּנִים תִּשְׁעִים וְשִׁשָּׁה [q]הָיָה
רוּחַ כָּל הָרִמּוֹנִים מֵאָה עַל
[r]הַשְּׁבָכָה סָבִיב׃ וַיִּקַּח רַב טַבָּחִים אֶת [s]לָקַח
שָׂרֵיהָ כֹּהֵן הָרֹאשׁ וְאֶת צְפַנְיָה כֹּהֵן
[t]הַמִּשְׁנֶה וְאֶת שְׁלֹשֶׁת שֹׁמְרֵי הַסָּף׃ [u]שָׁנָה
וּמִן הָעִיר לָקַח סָרִיס אֶחָד אֲשֶׁר [v]סָרִיס
[w]הָיָה פָקִיד עַל אַנְשֵׁי הַמִّלְחָמָה [x]פְּקִד לָחַם
וְשִׁבְעָה אֲנָשִׁים מֵרֹאֵי פְנֵי הַמֶּלֶךְ [y]רָאָה פָּנֶה
אֲשֶׁר נִמְצְאוּ בָעִיר וְאֶת סֹפֵר שַׂר [z]מָצָא שׂוּר
הַצָּבָא הַמַּצִּבֵא אֶת עַם הָאָרֶץ [a]צָבָא
וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵעַם הָאָרֶץ הַנִּמְצָאִים [b]שִׁשִּׁים מָצָא
בְּתוֹךְ הָעִיר׃ וַיִּקַּח אוֹתָם נְבוּזַרְאֲדָן [c]אֶת
רַב טַבָּחִים וַיֹּלֶךְ אוֹתָם אֶל מֶלֶךְ
בָּבֶל רִבְלָתָה׃ וַיַּכֵּה אוֹתָם מֶלֶךְ בָּבֶל [d]נָכָה
וַיְמִתֵם בְּרִבְלָה בְּאֶרֶץ חֲמָת וַיִּגֶל [e]מוּת גָּלָה
יְהוּדָה מֵעַל אַדְמָתוֹ׃ זֶה הָעָם אֲשֶׁר
הִגְלָה נְבוּכַדְרֶאצַּר בְּשֶׁבַע שָׁנָה [f]גָּלָה שָׁנָה
יְהוּדִים שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְעֶשְׂרִים
וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּשֶׁנַת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה
לִנְבוּכַדְרֶאצַּר מִירוּשָׁלִַם נֶפֶשׁ
שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וּשְׁנָיִם׃ [g]מֵאָה
בְּשֶׁנַת שְׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים לִנְבוּכַדְרֶאצַּר
הִגְלָה נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים יְהוּדִים
נֶפֶשׁ שְׁבַע מֵאוֹת אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה [h]רָבַע
כָּל נֶפֶשׁ אַרְבַּעַת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ
מֵאוֹת׃ וַיְהִי בְּשְׁלֹשִׁים וְשֶׁבַע שָׁנָה [i]הָיָה
לְגָלוּת יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּשְׁנֵים [j]גָּלָה
עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה
לַחֹדֶשׁ נָשָׂא אֱוִיל מְרֹדַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל
בִּשְׁנַת מַלְכוּתוֹ אֶת רֹאשׁ יְהוֹיָכִין
מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיֹּצֵא אוֹתוֹ מִבֵּית
הַכֶּלֶא׃ וַיְדַבֵּר אִתּוֹ טֹבוֹת וַיִּתֵּן [k]כָּלָא דִּבֵּר
אֶת כִּסְאוֹ מִמַּעַל לְכִסֵּא הַמְּלָכִים [l]טוֹב נָתַן
[m]עָלָה

[m]vnius [n]quinq; [o]cubitorꝫ:
[p]retiacula [q]& malogranata [r]super [s]coronam [t]in circuitu: [u]omnia [v]enea. ooooo
ooooooooooooooooooooooooo
ooooooooooooooooooooooooo
[w]Et fuerũt [x]malogranata [y]nonaginta [z]sex oooooooo
[a]dependentia: & [b] omnia [c]malogranata [d]centum oo
[e]retiaculis [f]circũdabãtur. [g]Et tulit [h]magister [i]militie [j]faraiã [k]sacerdotẽ [l]primũ: [m]& [n]sophoniã [o]sacerdotem [p]secundum: [q]& [r]tres [s]custodes [t]vestibuli. oooooooooo
[u]Et de [v]ciuitate [w]tulit [x]eunuchum [y]vnum [z]qui oooooo
[a]erat [b]prepositus [c]super [d]viros [e]bellatores oooooo
[f]& septẽ [g]viros [h]de his qui videbant [i]faciem [j]regis oo
[k]qui [l]inuẽti sunt [m]in ciuitate: [n]& [o]scribã [p]principem [q]militũ [r]qui probat tyrones: oooooooooooooooooo
[s]& sexaginta [t]viros [u]de populo [v]terre [w]q inuẽti sunt [x]in medio [y]ciuitatis. [z]Tulit autem [a]eos [b]nabuzardan [c]magister [d]militie [e]& duxit [f]eos [g]ad [h]regem oooooooo
[i]babylonis in [j]reblata. [k]Et percussit [l]eos [m]rex [n]babylonis: [o]& interfecit eos [p]in reblata [q]in terra [r]emath.
[s]Et transiat [t]est [u]iuda [v]de [w]tra sua. [x]Iste ẽ [y]ppls [z]quẽ [a]trãstulit [b]nabuchodonosor. [c]In anno [d]septimo oo
[e]iudeos [f]tria [g]milia [h]& viginti oooooooooooooooooo
[i]tres. [j]In anno [k]octauo [l]decimo oooooooooooooooooo
[m]nabuchodonosor transtulit [n]de hierusalem [o]animas [p]octingentas [q]triginta
[r]duas. oooooooooooooooo
[s]In anno [t]vigesimo [u]tertio [v]nabuchodonosor oo
[w]trãstulit [x]nabuzardã [y]magister [z]militie [a]aias [b]iudeorum [c]septingẽtas [d]quadraginta [e]quinq;. oooooooo
[f]Oẽs ergo [g]anime [h]quattuor [i]milia [j]sexcente. oo
[k]Et factum est [l]in tricesimo [m]septimo [n]anno oooo
[o] trãsmigratiõis [p] ioachin [q]regis [r]iuda [s]duodecimo [t]mense [u]vigesima [v]quinta oooooooooooooooooooooooooo
[w]mensis: [x] eleuauit [y]euil merodach [z]rex [a] babylõis ipso [b]anno [c]regni sui [d] caput [e]ioachin oooooooooo
[f]regis [g]iude: [h] & eduxit [i]eũ [j]de domo oooooooooooooo
[k]carceris: [l]& locutus est [m]cum eo [n]bona. [o]Et posuit [p]thronum eius [q]sup [r]thronos [s] regum oooooooooooo

[t]ωνιῶ. τ retiaculũ τ malogñata sup capite illũ circuitu:
ἑνός. καὶ δίκτυον καὶ ῥοαὶ ἐπὶ τοῦ γόνατος κύκλῳ, τὰ
oia enea. scõm hec colũne secunde
πάντα χαλκᾶ. κατὰ ταὐτὰ τῷ σύλῳ τῷ δευτέρῳ
τ malogñata: τ erãt malogñata nonagita τ sex vna pars
καὶ ῥοαί, καὶ ἦσαν αἱ ῥοαὶ ἐνενήκοντα καὶ ἓξ ἡ ἓν μέρος
τ erãt oia malogñata in retiaculo circuitu centũ. τ tulit pncepo coquoꝫ sara-
κλῳ ἑκατόν. καὶ ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος ἡν σαραΐαν
tam sacerdotẽ primũ: τ sophoniã sacerdotẽ
αν ἡν ἱερέα ἡν πρῶτον, καὶ ἡν σοφονίαν ἡν ἱερέα
secundum: τ tres custodiẽtes
ἡν δευτερεύοντα, καὶ τοὺς τρεῖς τοὺς φυλάσσοντας τὴν
viam. τ de ciuitate tulit eunuchũ vnũ erat
ὁδόν. καὶ ἐκ τῆς πόλεως ἔλαβεν εὐνοῦχον ἕνα ὃς ἦν
ppositus viroꝫ bellatoꝫ: τ septẽ viros
ἐπισκόπος τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν, καὶ ἑπτὰ ἄνδρας
videntes q in facie regis q in
ἐπιφανεῖς τοὺς ἐν προσώπῳ τοῦ βασιλέως τοὺς ὑπο
uẽti sunt in ciuitate: τ scribam exerci-
ρετοῦντας ἐν τῇ πόλει, καὶ ἡν γραμματέα τῆς δυνά-
tus q scribit pplo tre: τ sexa
μεως ἡν γραμματεύοντα τῷ λαῷ τῆς γῆς, καὶ ἑξή-
ginta holeo de pplo tre q inuenti
κοντα ἀνδρώπους ἐκ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς τοὺς εὑρεθέν-
sunt in medio ciuitatis. τ tulit eos nabu-
τας ἐν μέσῳ τῆς πόλεως· καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς ναβου-
zardan pncepo coquꝫ: τ adduxit eos ad re-
ζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος, καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς πρὸς βα-
gem babylonis in deblatha: τ percussit e-
σιλέα βαβυλῶνος εἰς δεβλαθά, καὶ ἐπάταξεν αὐ-
os rex babylonis in deblatha in tra emath:
τοὺς βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐν δεβλαθὰ ἐν γῇ ἐμάθ,
τ trãslat est iuda a tra eius. hic est
καὶ μετετέθη ἰούδα ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν
pplo quẽ trãstulit nabuchodonosor: in anno septi-
ὁ λαὸς ὃν μετέθηκεν ναβουχοδονόσωρ, ἐν ἔτει ἑβδό-
mo iudeos tria milia τ viginti tres. in an-
μῳ ἰουδαίους τρεῖς χιλιάδας καὶ εἰκοσιτρεῖς· ἐν ἔτει
no octauo τ decimo nabuchodonosor trãstulit
τῷ ὀγδόῳ καὶ δεκάτῳ ναβουχοδονόσωρ μετέθηκεν
a hierusalem aias octingẽtas triginta
ἐκ ἱερουσαλὴμ ψυχὰς ὀκτακοσίας τριάκοντα
duas. in ano tertio τ vigesimo nabuchodonosor trã-
δύο. ἐν ἔτει τρίτῳ καὶ εἰκοστῷ ναβουχοδονόσωρ μετέ-
stulit pncepo coquoꝫ iudeoꝫ aias septingẽtas quadra-
θηκεν ὁ ἀρχιμάγειρος ἰουδαίων ψυχὰς ἑπτακοσίας τεσ-
ginta quinq;. oẽs ergo anime quattuor mi-
σαράκοντα πέντε· πάντες οὖν ψυχαὶ τέσσαρες χι-
lia τ sexcente. τ factũ est in trigesimo τ
λιάδες καὶ ἑξακόσιαι· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τριακοστῷ καὶ
septimo ano trãsmigrati ioachim regis
ἑβδόμῳ ἔτει ἀποικεσίας τοῦ ἰωακὶμ βασιλέως
iuda in duodecimo mẽse in quinta τ vi-
ἰούδα ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ ἐν τῇ πέμπτῃ καὶ εἰ-
gesima mẽsis: accepit euilmerodach rex
κάδι τοῦ μηνός, ἔλαβεν οὐλαμαδὰρὰχ βασιλεὺς
babylonis in anno quo regnauit ca-
βαβυλῶνος ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ᾧ ἐβασίλευσεν τὴν κεφα-
put ioachim regis iuda. τ eduxit eũ
λὴν ἰωακὶμ βασιλέως ἰούδα· καὶ ἐξήγαγεν αὐτὸν
de domo qua custodiebat: τ locutus est ei bona.
ἐξ οἰκίας ἧς ἐφυλάσσετο, καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ χρηστὰ
τ vedit illi thronũ sup thronos
καὶ ἔδωκεν αὐτοῦ τὸν θρόνον ἐπάνω τῶν θρόνων τῶν
regum
βασιλέων oooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooo oooooooooo oooooooooooooooooooooooooooo

ἃ cum eo in babylone. τ mutauit vestimẽtũ car-
τῶν μετ' αὐτοῦ ἐν βαβυλῶνι. καὶ ἤλλαξεν τὴν στολὴν τῆς φυ
ceris eius τ cõcedebat panẽ semp ante fac-
λακῆς αὐτοῦ, καὶ ἔδιδεν ἄρτον διαπαντὸς κατὰ πρόσω-
em illius omnibus diebꝰ qbꝰ vixit. τ cõstituꝰ ei
πον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἔζησεν. καὶ ἐ σύντα-
bꝰ ei vadabat semp a rege babylo-
ξις αὐτῷ ἐδίδοτο διαπαντὸς παρὰ τοῦ βασιλέως βαβυλῶ
nis de die in diem vsq; ad diem q̃ mortuꝰ est.
νος ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἕως ἡμέρας ἧς ἀπέθανεν.

Threni hieremie.

ΘΡΗΝΟΙ ΙΕΡΕΜΙΟΥ. Ca.i.

Et factũ est postq̃ in captiuitatẽ ducꝰ est is-
x Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ αἰχμαλωτισθῆναι τὸν ἰσ-
rael τ hierusalem deserta est: sedit hiere-
ραὴλ καὶ ἱερουσαλὴμ ἐρημωθῆναι, ἐκάθισεν ἱερε-
mias fleno τ planxit lamentatione hac sup hierũ
μίας κλαίων καὶ ἐθρήνησε τὸν θρῆνον τοῦτον ἐπὶ ἱερου-
A Bleph. Quõ sedit sola ciuitas plena pplo
σαλὴμ. Πῶς ἐκάθισεν μόνη ἡ πόλις ἡ πεπληθυμμένη λαῶν
facta ē q̃si vidua multiplicata in gentib̃ p̃uceps in
ἐγένετο ὡς χήρα πεπληθυμμένη ἐν ἔθνεσιν ἄρχουσα ἐν
prouinciis facta in tributũ. Beth. Plorans plorauit
χώραις ἐγένετο εἰς φόρον. Βήθ. Κλαίουσα ἔκλαυσεν
in nocte: τ lachryme eiꝰ in maxillis eius:
ἐν νυκτί, καὶ τὰ δάκρυα αὐτῆς ἐπὶ τῶν σιαγόνων αὐτῆς,
τ nõ fuit cõsolans eam ex oibꝰ
καὶ οὐκ ὑπῆρχεν ὁ παρακαλῶν αὐτὴν ἐκ πάντων
diligentibus eam. oẽes amantes eam spre-
τῶν ἀγαπώντων αὐτήν. πάντες οἱ φιλοῦντες αὐτὴν ἐξε-
uerũt in ea: facti sunt ei in inimicos: Gimel.
τησαν ἐν αὐτῇ, ἐγένοντο αὐτῇ εἰς ἐχθρούς. Γίμελ.
Dient. Migrãs facta ē iudea ab humilitate eius. τ
154. Μετῳκίσθη ἰουδαία ἐκ τοῦ ταπεινώσεως αὐτῆς, καὶ
a multitudine seruitutis eius. sedit in gẽtib̃ nõ
ἐκ πλήθους δουλείας αὐτῆς. ἐκάθισεν ἐν ἔθνεσιν οὐκ
inuenit requiẽ. oẽes persequentes eam app̃
ἐφεῦρεν ἀνάπαυσιν. πάντες οἱ καταδιώκοντες αὐτὴν κα-
henderũt eã inter tribulantes. Daleth
τέλαβον αὐτὴν ἀναμέσον τῶν θλιβόντων. Δάλεθ.
Vie sion lugent eo q̃ nõ sint venientes
B Ὁδοὶ σιὼν πενθοῦσιν παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἐρχομένους
solẽnitate. oẽes porte eius destructe. sacerdotes e-
εἰς ἑορτήν. πᾶσαι αἱ πύλαι αὐτῆς ἠφανισμέναι. οἱ ἱερεῖς αὐ-
ius gemunt. virgines eius captiue ducte. τ ipsa
τῆς στενάζουσιν. αἱ παρθένοι αὐτῆς αἰχμάλωτοι ἀγόμεναι, καὶ αὐτὴ
amaritudie oppressa ē i se ipsa. He. Facti sunt tribulantes eam in ca-
πικραινομένη ἐν ἑαυτῇ. ἡ. Ἐγένοντο οἱ θλίβοντες αὐτὴν εἰς κεφα-
put: τ inimici eius abundant. q; dñs humiliauit eam
λήν, καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτῆς εὐωδοῦσιν. ὅτι κύριος ἐταπείνωσεν αὐτὴν
dñq; multitudine impietatũ eius. paruuli eiꝰ abierunt in
ἐπὶ πλῆθος τῶν ἀσεβειῶν αὐτῆς. τὰ νήπια αὐτῆς ἐπορεύθησαν ἐν
captiuitate ante faciem tribulantis. Vau. Et egressꝰ ē a
αἰχμαλωσίᾳ κατὰ πρόσωπον θλίβοντος. Οὐαῦ. Καὶ ἐξῆλθεν ἐκ
filia sion eius decor eius: τ facti sunt principes
θυγατρὸς σιὼν πᾶσα ἡ εὐπρέπεια αὐτῆς. καὶ ἐγένοντο οἱ ἄρχοντες
eius q̃si arietes: nõ inuenientes pastũ τ abierũt i nõ fortitudine
αὐτῆς ὡς κριοί, οὐκ εὑρίσκοντες νομὴν. καὶ ἐπορεύθησαν ἐν οὐκ ἰσχύ-
ante faciem p̃sequentis. Zain. Recordata ē hierusalem die-
ι πρόσωπον διώκοντος. Ζάιν. Ἐμνήσθη ἱερουσαλὴμ ἡμε-
rũ humilitatis eius: τ expulsionũ eius omnia desidera-
ρῶν ταπεινώσεως αὐτῆς, καὶ ἀπωσμῶν αὐτῆς. πάντα ἐπεθύμη-
bilia eius q̃ fuerũt a diebꝰ antiq̃s cũ caderet ppl̃s e-
σεν αὐτῆς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἀρχαίαν ἐν τῷ πεσεῖν τὸν λαὸν αὐ-
ius in manu tribulãtis τ nõ fuit adiutor ei. videntes hostes
τῆς εἰς χεῖρας θλίβοντος καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν αὐτῇ, ἰδόντες οἱ ἐχθροὶ
eius riserunt sup trãsmissione eius. Heth. Peccatũ pecca-
αὐτῆς ἐγέλασαν ἐπὶ τῇ μετοικεσίᾳ αὐτῆς. ἠ. Ἁμαρτίαν ἥμαρ-
uit hierũs ppterea in pmotionẽ facta ē. oẽes glificantes eam
τεν ἱερουσαλὴμ, διὰ τοῦτο εἰς σάλον ἐγένετο. πάντες οἱ δοξάζοντες αὐτὴν
humiliauerũt eam: videntes ignominiam eius.
ἐταπείνωσαν αὐτήν, ἰδόντες ἀσχημοσύνην αὐτῆς, ccco

"qui erãt "postse' in baby
lone: "& mutauit "vestime
ta "carceris eius: "& come
debat "panẽ "corã eo' sẽp
"cũctis' diebꝰ "vite sue. "Et
cibaria ei "cibaria "ppetua
"dabãtur "ei 'a "rege 'baby
lõis 'statuta "p singulos di
es: 'vsq; ad "diẽ 'mortis sue
"cũctis "diebꝰ "vite eius.
Incipiũt threni: id est la-
mẽtiones Hieremie q̃ ci-
noth hebraice iscribũtur.
ET factũ est postq̃ in
captiuitatẽ redactus
est israel: & hierusalẽ deser
ta est: sedit hieremias pro
pheta flens & planxit la-
mentatione hac in hieru
salem: & amaro animo su
spirans & eiulans: dixit.
Capitu. i. Aleph.
QVomodo "sedet
'sola "ciuitas 'ple-
na 'poplo. "Facta
est "q̃si vidua 'dñia "gentiũ
"princeps "puinciarũ "fa
cta ē "sub tributo. Beth.
"Plorans "plorauit' in no
cte: "& lachryme eius 'in
"maxillis eiꝰ. 'Nõ est 'q cõ
soletur 'eã: 'ex oibus "caris
eius. 'Oẽs "amici eiꝰ 'spre
uerũt 'eã: "& "facti sũt "ei 'ini
mici. Gimel. "Migrauit 'iu
das "pp afflictione "& mul
titudinẽ "seruitutis. "Habi
tauit' iter gẽtes "nec 'inue
nit "requiẽ. 'Oẽs 'psecuto
res eiꝰ 'appẽhẽderũt eã 'int
"angustias. Daleth. 'Vie
"sion 'lugẽt: 'eo q̃ nõ sint
"qui veniãt ad "solẽnitatẽ.
'Oẽs "porte eiꝰ 'destructe:
"sacerdotes eiꝰ "gemẽtes.
"Virgines eiꝰ "squalide: "&
ipsa oppssa 'amaritudine.
He. 'Facti sũt "hostes eiꝰ 'i
capite: 'iimici eiꝰ 'locuple
tati sũt: 'qa "dñs 'locutꝰ ē
"sup eã ppter 'multitudinẽ
'iniqtatũ eiꝰ "puuli eiꝰ "du
cti sunt i 'captiuitatẽ "an
faciẽ 'tribulãtis. Vau. "Et
egressus ē "a "filia 'siõ "ois
'decor eiꝰ. "Facti sũt "prici
pes eius "velut arietes 'nõ
'iueniẽtes 'pascua: "& abie
rũt "absq; 'fortitudine "an
faciẽ 'subsequntis. Zai. 'Re
cordata est "hierũm "dierũ
'afflictiõis sue: "& p̃uarica
tionis 'oim "desiderabiliũ
suoꝝ "q̃ "habuerat "a diebꝰ
"antiqs 'cũ caderet "ppl's
eiꝰ 'in mãu "hostili: "& nõ
esset 'auxiliator: "viderũt
eam "hostes: & 'deriserũt
'sabbata eiꝰ. Heth. 'Pcm
"peccauit "hierũs 'ppterea
'istabilis "facta ē. "Oẽs "q
glificabãt eã "spreuerũt illã:
"qa 'videũt "ignominiã eiꝰ.

"אֲשֶׁר "אִתּוֹ 'בָּבֶל ; וְשִׁנָּה 'אֶת "בִּגְדֵי
"כִלְאוֹ "וְאֶכֶל "לֶחֶם "לְפָנָיו "תָּמִיד "כָּל
"יְמֵי "חַיָּיו ; "וְאַרְחָתוֹ 'אֲרֻחַת "תָּמִיד "נִתְּנָה
"לוֹ "מֵאֵת "מֶלֶךְ 'בָּבֶל ; "דְּבַר "יוֹם "בְּיוֹמוֹ
'עַד "יוֹם 'מוֹתוֹ "כָּל "יְמֵי "חַיָּיו ;

Cap.i.

"אֵיכָה "יָשְׁבָה "בָדָד "הָעִיר "רַבָּתִי
"עָם "הָיְתָה "כְּאַלְמָנָה "רַבָּתִי "בַגּוֹיִם
"שָׂרָתִי "בַּמְּדִינוֹת "הָיְתָה "לָמַס ; "בָּכוֹ
"תִבְכֶּה "בַּלַּיְלָה "וּדִמְעָתָהּ "עַל "לְחָיֶהָ
"אֵין "לָהּ "מְנַחֵם "מִכָּל "אֹהֲבֶיהָ "כָּל
"רֵעֶיהָ "בָּגְדוּ "בָהּ "הָיוּ "לָהּ "לְאֹיְבִים ;
"גָּלְתָה "יְהוּדָה "מֵעֹנִי "וּמֵרֹב "עֲבֹדָה "הִיא
"יָשְׁבָה "בַגּוֹיִם "לֹא "מָצְאָה "מָנוֹחַ "כָּל
"רֹדְפֶיהָ "הִשִּׂיגוּהָ "בֵּין "הַמְּצָרִים ;
"דַּרְכֵי "צִיּוֹן "אֲבֵלוֹת "מִבְּלִי "בָּאֵי "מוֹעֵד
"כָּל "שְׁעָרֶיהָ "שוֹמֵמִין "כֹּהֲנֶיהָ "נֶאֱנָחִים
"בְּתוּלֹתֶיהָ "נוּגוֹת "וְהִיא "מַר "לָהּ ;
"הָיוּ "צָרֶיהָ "לְרֹאשׁ "אֹיְבֶיהָ "שָׁלוּ "כִּי
"יְהוָה "הוֹגָהּ "עַל "רֹב "פְּשָׁעֶיהָ "עֹלְלֶיהָ
"הָלְכוּ "שְׁבִי "לִפְנֵי "צָר ; "וַיֵּצֵא "מִן "בַּת
"צִיּוֹן "כָּל "הֲדָרָהּ "הָיוּ "שָׂרֶיהָ "כְּאַיָּלִים
"לֹא "מָצְאוּ "מִרְעֶה "וַיֵּלְכוּ "בְּלֹא "כֹחַ
"לִפְנֵי "רוֹדֵף ; "זָכְרָה "יְרוּשָׁלַם "יְמֵי
"עָנְיָהּ "וּמְרוּדֶיהָ "כֹּל "מַחֲמַדֶּיהָ "אֲשֶׁר
"הָיוּ "מִימֵי "קֶדֶם "בְּנָפֹל "עַמָּהּ "בְּיַד
"צָר "וְאֵין "עֹזֵר "לָהּ "רָאוּהָ "צָרִים
"רָאוּ "שַׁבָּת
"חָטְאָה "חָטְאָה
"נוּד "כָּבַד
"זוּל "עָבָר
"יְרוּשָׁלַם "עַל "כֵּן "לְנִידָה "הָיְתָה
"כָּל "מְכַבְּדֶיהָ "הִזִּילוּהָ "כִּי "רָאוּ "עֶרְוָתָהּ

גַּם הֵיא נֶאֱנְחָה וַתָּשָׁב אָחוֹר׃ אָנַח שוב
טֻמְאָתָהּ בְּשׁוּלֶיהָ לֹא זָכְרָה אַחֲרִיתָהּ אָסֹר
וַתֵּרֶד פְּלָאִים אֵין מְנַחֵם לָהּ יָרַד נָחַם
רְאֵה יְהוָה אֶת עָנְיִי כִּי הִגְדִּיל עָנָה גָדַל
אוֹיֵב יָדוֹ פָּרַשׂ צַר עַל כָּל אָיַב
מַחֲמַדֶּיהָ כִּי רָאָתָה גוֹיִם בָּאוּ חָמַד רָאָה
מִקְדָּשָׁהּ אֲשֶׁר צִוִּיתָה לֹא יָבֹאוּ בוא קָדַשׁ
בַּקָּהָל לָךְ׃ כָּל עַמָּהּ נֶאֱנָחִים צוה אָנַח
מְבַקְּשִׁים לֶחֶם נָתְנוּ מַחֲמַדֵּיהֶם בָּקַשׁ
בָּאֹכֶל לְהָשִׁיב נֶפֶשׁ רְאֵה יְהוָה שוב
וְהַבִּיטָה כִּי הָיִיתִי זוֹלָלָה׃ נָבַט הָיָה
לוֹא אֲלֵיכֶם כָּל עֹבְרֵי דָרֶךְ הַבִּיטוּ זָלַל
וּרְאוּ אִם יֵשׁ מַכְאוֹב כְּמַכְאֹבִי רָאָה כָּאַב
אֲשֶׁר עוֹלַל לִי אֲשֶׁר הוֹגָה יְהוָה יָעָה
בְּיוֹם חֲרוֹן אַפּוֹ׃ מִמָּרוֹם שָׁלַח חָרָה רוּם
אֵשׁ בְּעַצְמֹתַי וַיִּרְדֶּנָּה פָּרַשׂ רָדָה
רֶשֶׁת לְרַגְלָי הֱשִׁיבַנִי אָחוֹר שוב
נְתָנַנִי שוֹמֵמָה כָּל הַיּוֹם דָּוָה׃ שָׁמֵם
נִשְׂקַד עֹל פְּשָׁעַי בְּיָדוֹ יִשְׂתָּרְגוּ שָׁקַד שָׁרַג
עָלוּ עַל צַוָּארִי הִכְשִׁיל כֹּחִי עָלָה צוּר
נְתָנַנִי אֲדֹנָי בִּידֵי לֹא אוּכַל כָּשַׁל כֹּחַ
קוּם׃ סִלָּה כָּל אַבִּירַי אֲדֹנָי כָּל אָבִיר
בְּקִרְבִּי קָרָא עָלַי מוֹעֵד לִשְׁבֹּר בָּשַׁר
בַּחוּרַי גַּת דָּרַךְ יְהוָה לִבְתוּלַת בָּחוּר בָּתוּל
בַּת יְהוּדָה׃ עַל אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָה בָּכָה
עֵינִי עֵינִי יֹרְדָה מַיִם כִּי רָחַק
מִמֶּנִּי מְנַחֵם מֵשִׁיב נַפְשִׁי הָיוּ נָחַם שוב
בָנַי שוֹמֵמִים כִּי גָבַר אוֹיֵב׃ הָיָה אָיַב
פֵּרְשָׂה צִיּוֹן בְּיָדֶיהָ אֵין מְנַחֵם
לָהּ צִוָּה יְהוָה לְיַעֲקֹב סְבִיבָיו סָנַב
צָרָיו הָיְתָה יְרוּשָׁלַם לְנִדָּה צוּר הָיָה
בֵּינֵיהֶם׃ צַדִּיק הוּא יְהוָה כִּי צָדַק
פִּיהוּ מָרִיתִי שִׁמְעוּ נָא כָל פֶּה עָבָר
הָעַמִּים וּרְאוּ מַכְאֹבִי בְּתוּלֹתַי רָאָה כָּאַב
וּבַחוּרַי הָלְכוּ בַשֶّבִי׃ קָרָאתִי שָׁוָא
לְמְאַהֲבַי הֵמָּה רִמּוּנִי כֹהֲנַי וּזְקֵנַי אָיַב כָּמַר

Ipsa aũt gemẽs & cõuersa est retrorsum. Teth. Sordes eius in pedib eius: nec recordata ẽ finis sui. Deposita ẽ vehemẽter: nõ habens cõsolatorẽ. Vide dñe afflictionem meã: quoniã erectus est inimicus. Ioth. Manũ suã misit hostis ad omnia desiderabilia eius: quia vidit gentes ingressas sanctuariũ suum: de quibus precepas ne intrarẽt in ecclesiam tuã. Gaph. Omnis ppls eius gemẽs: et querens panem. Dederunt preciosa quęq; pro cibo: ad refocillandum animam. Vide dñe & considera quoniã facta sum vilis. Lamech. O vos omnes qui transitis per viam: attendite & videte si est dolor sicut dolor meus. ooooooooo Quoniam vindemiauit me vt locutus est dñs in die furoris sui. Mem. De excelso misit ooooooo ignem in ossibus meis & erudiuit me. Expandit rete pedibus meis: conuertit me retrorsum. ooo Posuit me desolatã tota die merore cõfectã. Nũ. Vigilauit iugũ iniqtatũ mearũ in manu eius cõuolute sunt & iposite collo meo. Infirmata ẽ virtus mea: dedit me dñs in manu de qua non potero surgere. Samech. Abstulit oes magnificos meos dñs de medio mei: vocauit aduersum me tps vt cõtereret electos meos. Torcular calcauit dñs virgini filie iuda. Ain. Idcirco ego plorans: & oculus meus deducens aquas: qa longe factus ẽ a me cõsolator conuertẽs animã meã. Facti sunt filii mei perditi quoniã inualuit inimicus. Phe. Expandit sion manus suas: nõ est q consoletur eam. Mandauit dñs ad uersum iacob in circuitu eius hostes eius. Facta est hierusalẽ q̃si polluta mẽstruis inter eos. Sade. Iustus est dñs: qa os eius ad iracũdiã puocaui. Audite obsecro vniuersi ppli: & videte dolorẽ meum. Virgines mee & iuuenes mei abierũt in captiuitatẽ. Coph. Vocaui amicos meos: ipi decepũt me. Sacerdotes mei & senes mi

τ ἡ γεμονὶ τ σκόνδυλα ἐγένετο ἐπιστρέφει εἰς τὰ ὀπίσω. Τὴθ. Ἀκαθαρσία αὐτῆς πρὸς πόδας αὐτῆς, οὐκ ἐμνήσθη τέλους αὐτῆς, καὶ κατεβίβασεν ὑπέρογκα. οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν αὐτὴν. ἴδε κύριε τὴν ταπείνωσίν μου, ὅτι ἐμεγαλύνθη ἐχθρός. Ἰώθ. Χεῖρα αὐτοῦ ἐξεπέτασεν ὁ ἐχθρὸς ἐπὶ πάντα τὰ ἐπιθυμήματα αὐτῆς, εἶδεν γὰρ ἔθνη εἰσελθόντα τὰ ἐπιθυμήματα αὐτῆς εἰς τὸ ἅγιασμα αὐτῆς ἃ ἐνετειλάμην μὴ εἰσιέναι εἰς τὴν ἐκκλησίαν σου. Χάφ. Πᾶς ὁ λαὸς αὐτῆς κατεστενάζοντες ἀναζητοῦντες ἄρτοι. ἔδωκαν τὰ ἐπιθυμήματα αὐτῶν εἰς βρῶσιν τοῦ ἐπιστρέψαι ψυχήν, ἴδε κύριε καὶ ἐπίβλεψον ὅτι γεγένημαι ἐξουθενημένη. Λάμεδ. Οἱ πάντες ὑμεῖς οἱ παραπορευόμενοι ὁδόν, ἐπιστρέψατε καὶ ἴδετε εἰ ἔστι πόνος ὡς πόνος μου, ὃ ἐγένετο. φιγγάνθας ἐν ἐμοὶ ἐταπείνωσέν με κύριος ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ. Μὶμ. Ἐξ ὕψους αὐτοῦ ἀπέστειλεν πῦρ ἐν τοῖς ὀστέοις μου, καὶ κατήγαγεν αὐτό, διεπέτασεν δίκτυον τοῖς ποσίν μου, ἀπέστρεψέν με εἰς τὰ ὀπίσω, ἔδωκέν με ἠφανισμένην ὅλην τὴν ἡμέραν ὀδυνωμένην. Νοὺν. Ἐγρηγόρησεν ἐπὶ ἀσεβήματά μου ἐν χειρί μου συνεπλάκησαν. ἀνέβησαν ἐπὶ τὸν τράχηλόν μου, ἐδίπασεν ἡ ἰσχύς μου, ὅτι ἔδωκεν κύριος ἐν χειρί μου οὐδ ὑπάρχω, οὐ δυνήσομαι στῆναι. Σαμὲχ. Ἐξῆρεν πάντας τοὺς ἰσχυούς μου κύριος ἐκ μέσου μου, ἐκάλεσεν ἐπ' ἐμὲ καιρὸν τοῦ συντρίψαι ἐκλεκτούς μου, λικνὶς ἐπάτησεν κύριος παρθένῳ θυγατρὶ Ἰούδα. Αἰν. Ἐπὶ τούτοις ἐγὼ κλαίω, ὀφθαλμός μου κατήγαγεν ὕδωρ, ὅτι ἐμακρύνθη ἀπ' ἐμοῦ ὁ παρακαλῶν με, ἐπιστρέψαι ψυχήν μου, ἐγένοντο οἱ υἱοί μου ἠφανισμένοι, ὅτι ἐνεδυναμώθη ὁ ἐχθρός. Φέ. Διεπέτασεν Σιὼν χεῖρας αὐτῆς, οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν αὐτόν. ἐνετείλατο κύριος τῷ Ἰακὼβ κύκλῳ αὐτοῦ οἱ θλίβοντες αὐτόν. ἐγένοντο Ἰερουσαλὴμ εἰς ἀποκαθημένην ἀναμέσον αὐτῶν. Σαδὲ. Δίκαιος ἐστιν κύριος, ὅτι τὸ στόμα αὐτοῦ παρεπικραναν. ἀκούσατε δὴ πάντες οἱ λαοὶ καὶ ἴδετε τὸν πόνον μου. παρθένοι μου καὶ νεανίσκοι μου ἐπορεύθησαν ἐν αἰχμαλωσίᾳ. Κὼφ. Ἐκάλεσα τοὺς ἐραστάς μου, αὐτοὶ δὲ ἐξηπάτησάν με. ἱερεῖς μου καὶ οἱ πρεσβύτεροί μου

Ipsa aut gemens & conuersa est retrorsum. Teth. Immũditia eius ad pedes eius: nõ recordata ẽ nouissimorũ eius: et deduxit immensa. nõ est consolans eam. vide dñe humilitatẽ meã: qꝰ magnificatus est inimicus. Ioth. Manũ suam extendit tribulator ad oia desideria eius: vidit .n. gẽtes ingressas in sanctuariũ suũ q̃ pecepisti nõ intrare eas in ecclesiam tuam. Chaph. Omis ppls eius gemens et querentes panẽ. dederũt desideria eorũ cibo ad reducẽdũ animã. vide dñe & respice qꝰ facta ẽ inhonorata. Lamed. Ad vos qui transitis per viam: puertimini et videte si est dolor sicut dolor meus: q̃ facta est. loquutus in me est dñs in die furoris sui. Mem. De excelso misit ignẽ in ossibus meis: et deduxit illum: expandit rete pedib mis: conuertit me retrorsum: dedit me desolatam tota die dolentem. Nun. Vigilauit sup me iugũ iniquitatũ meãrũ: in manib meis cõuolute sunt. ascẽderũt sup collum meũ: infirmata ẽ virtus mea: qꝰ dedit dñs in manib meis dolentes: nõ potero stare. Samech. Abstulit oes fortes meos dñs de medio mei: vocauit ꝑ me tpꝰ vt cõtereret electos meos: torcular calcauit dñs virgini filie iuda. Ain. In hiis ego ploro: oculus meus deducit aquã: qꝰ elõgatus est a me cõsolans me: conuertens animã meã: facti sunt filij mei desolati: q̃ inualuit inimicus. Phe. Expandit sion manus suas: nõ est q̃ consoletur eã. mandauit dñs iacob in circuitu eius tribulantes eum. facta ẽ hierusalem in separatꝰ inter eos. Sade. Iustus est dñs: qꝰ os eius exacerbauit. audite tã vniuersi ppli et videte dolorẽ meũ. virgines mee & iuuenes mei abierũt in captiuitatẽ. Coph. Vocauit amatores meos: ipi deceperũt me. sacerdotes mei et senes mei

in ciuitate defecerũt: q: q̃sierũt cibũ sibi vt
ἐν τῇ πόλει ἐξέλιπον, ὅτι ἐζήτησαν βρῶσιν αὐτοῖς ἵνα
cõuerterent aiae suae. Reo. Vide dñe q̃ tribu
ἐπιστρέψωσιν ψυχὰς αὐτῶν. Ρής. Ἰδὲ κύριε ὅτι θλίβο
lor: venter me⁹ cõturbat⁹ ẽt cor meũ subuersũ ẽ in
μαι, ἡ κοιλία μου ἐταράχθη καὶ ἡ καρδία μου ἐστράφη ἐν
me: amaricaõ amaricaui. foris filio orba
ἐμοί, ὅτι ἀπικραίνουσα ἀπικρανα. Ἔξωθεν ἀτέκνω
uit me gladius sicut mors in domo. Sin. Audi-
σέν με μάχαιρα ὡσεὶ θάνατος ἐν οἴκῳ. Σίν. Ἀκού-
te ũ: q: ingemisco ego: nõ est q̃ consoletur me.
σατε δή, ὅτι στενάζω ἐγώ, οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν με.
oẽes inimici mei audierũt mala mea ꝛ letati
πάντες οἱ ἐχθροί μου ἤκουσαν τὰ κακά μου καὶ ἐχάρη-
sunt: q: tu fecisti: adduxisti diem: vocasti
σαν, ὅτι σὺ ἐποίησας, ἐπήγαγες ἡμέραν, ἐκάλεσας
tpa: factũ est similes mihi Thau. Ingrediat oẽ ma-
καιρόν, ἐφάνησαν ὅμοιοί μοι. Θαύ. Εἰσελθοὶ πᾶσα ἡ κα
lum eorũ q̃ faciem tuã: vindemia eos
κία αὐτῶν κατὰ πρόσωπόν σου, ἐπιφύλλισον αὐτοῖς ὃν
quemadmodũ videmiauerit me p oibus peccatis
τρόπον ἐπιφύλλισάν με περὶ πάντων τῶν ἁμαρτημά
meis: q: multi gemitus mei ꝛ cor meũ
των μου, ὅτι πολλοὶ οἱ στεναγμοί μου, καὶ ἡ καρδία μου
cõtristatur.
λυπεῖται.

Aleph

Αλέφ. Ca. 2.

A Quomõ obscurauit ira sua dñs filiam
Πῶς ἐγνόφωσεν ὀργῇ αὐτοῦ κύριος τὴν θυγατέ-
sion: piecit de celo in trã gliam israel
ρα σιών. κατέρριψεν ἐξ οὐρανοῦ εἰς γῆν δόξαν Ἰσραὴλ
ꝛ nõ ẽcordat⁹ scabelli pedũ suoꝝ in die
καὶ οὐκ ἐμνήσθη ὑποπόδιον ποδῶν αὐτοῦ ἐν ἡμέ-
ire furoris eius. Beth. Precipitauit dñs nõ
ρᾳ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ. Βήθ. Κατεπόντισεν κύριος οὐ
parcens: omnia speciosa iacob destruxit in fu
φισάρκης, πάντα τὰ ὡραῖα Ἰακὼβ καθεῖλεν ἐν θυ-
rore suo munitiones filie iuda. agglu
μῷ αὐτοῦ τὰ ὀχυρώματα τῆς θυγατρὸς Ἰούδα. ἐκόλλα-
tinauit l trã. polluit regem eius ꝛ pinci-
σεν ἐν τῇ γῇ. ἐβεβήλωσεν βασιλείαν αὐτῆς καὶ ἄρχο-
pes eius. Gimel. Cõfregit in ira furoris sui oẽ
B τας αὐτῆς. Γίμελ. Συνέκλασεν ἐν ὀργῇ θυμοῦ αὐτοῦ πᾶν
cornu israel. auertit retrorsum dexterã suã a
κέρας Ἰσραήλ. ἀπέστρεψεν εἰς τὰ ὀπίσω δεξιὰν αὐτοῦ κατὰ
facie inimici: ꝛ succendit iacob q̃si ignis flamã: ꝛ
πρόσωπον ἐχθροῦ, καὶ ἀνῆψεν Ἰακὼβ ὡς πῦρ φλόγα, καὶ
deuorauit oia q̃ in gyro. Deleth. Tetendit ar
κατέφαγεν πάντα τὰ κύκλῳ. Δάλεθ. Ἐνέτεινεν τὸ
cũ suã q̃si inimicꝰ: firmauit dexterã suã q̃si aduersarius
ξιὰν αὐτοῦ ὡς ἐχθρός, ἐστήρισεν δεξιὰν αὐτοῦ ὡς ὑπεναντίος
ꝛ occidit omnia desideria oculoꝝ
καὶ ἀπέκτεινεν πάντα τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν
meoꝝ l tabernaculis filie sion: effudit q̃si ignẽ fu
μου ἐν σκηνώμασιν θυγατρὸς σιών, ἐξέχεεν ὡς πῦρ τὸν θυ
rorẽ suã. He. Facꝰ ẽ dñs q̃si inimicꝰ. Precipitauit
μὸν αὐτοῦ. Η. Ἐβρόμησεν κύριος ὡς ἐχθρός· κατεπόντι-
israel: precipitauit omnes turres eius.
σεν Ἰσραήλ, κατεπόντισεν πάσας τὰς βάρεις αὐτοῦ·
C dissipauit munitiones eiꝰ: ꝛ repleuit filie
διέφθειρεν τὰ ὀχυρώματα αὐτοῦ, καὶ ἐπλήθυνεν τῇ θυγατρὶ
iuda humiliatam ꝛ humiliatem. Vau. Et expandit
Ἰούδα ταπεινουμένην καὶ ταπεινουμένην. Ουαύ. Καὶ διεπέτασ-
ũ q̃si tentorium tabernaculũ suũ: dissipauit festiuitatẽ suã oblitus est
εν ὡς κάμπτειν τὸ σκήνωμα αὐτοῦ, διέφθειρεν ἑορτὴν αὐτοῦ, ἐπιλελάθετο
dñs q̃ fecit in sion festiuitatẽ ꝛ sabbati: ꝛ irritauit indi-
κύριος ἐν σιὼν ἑορτὴν καὶ σάββατον, καὶ παρώργισεν ἐμβρι-
gnatione ire sue regem ꝛ sacerdotẽ. Zain. Repulit dñs al
μήσει ὀργῆς αὐτοῦ βασιλέα καὶ ἱερέα. Ζάιν. Ἀπώσατο κύριος θυ-
tare suũ: eiecit sanctificationẽ suã: cõtriuit in manu inimici
σιαστήριον αὐτοῦ, ἀπεστύγασεν ἁγίασμα αὐτοῦ, συνέτριψεν ἐν χειρὶ ἐχθροῦ
muros turres eius: vocem dedit i domo dñi sicꝰ in die
τοὺς τοίχους βαρίδων αὐτῆς, φωνὴν ἔδωκεν ἐν οἴκῳ κυρίου ὡς ἐν ἡμέρᾳ

"in vrbe⁰ cõsumpti sunt:
ᵖquia⁹ quesierũt⁷ cibũ⁸ sibi
ᵗvt refocilarent ᵛanimas
suas. Res.ʳVide⁵domine
⁴qm̃ ᵇtribulor:ᶜconturba
tus ẽ ᵈventer me⁹.ᶠSubuer
sum est⁶ cor meũ ᵇin me-
metipa ⁴qm̃ ⁱamaritudine
plena sum .ᵐ Foris⁸ iterfi
cit⁰ gladi⁹:& ᵖdomi⁸mors
similis est. Sin.ʳAudierũt
⁶qa ⁱngemisco⁰ego:& ⁱnõ
est ⁴q cõsoletur⁵ me.⁸Oẽs
ᵇinimici mei ᶜ audierũt ᵈma
lum meũ:ᵉ letati sunt ⁴qm̃
⁶tu ᵇfecisti.ᶠ Adduxisti ᵇdiẽ
cõsolatõis :ᵐ& fiant⁸ sicꝰ
mei. Thau.⁰ Ingrediatur
ᵖomne⁹malũ eorꝝ ʳcorã te:
⁸& vindemia⁴eos⁸sicut ᶠvi
demiasti ᵗme ᵛ ppter ⁸oẽs
ᵇiniquitates meas.ᵇMulti
ᶜeni ᵈgemitus meiʳ & cor
meũ⁶merens. 2. Aleph.
Qvomodo⁵obtexit ca
ligineᶜ in furore suo
ᵇdominus⁷filiã⁸sion:ᵇpro
iecit ooooooooooooooooooo
ᶠde celo in ᵗterram ᶠ inclyꝰ
tam ᵐisrael: ooooooooooo
⁸& nõ⁸est recordatus⁰sca
belli⁶ pedũ suorũ⁴i die⁷fu
roris sui. Beth.⁸Precipita
uit⁶ dñs⁸nec⁶pepercit⁵oia
⁸speciosa⁸iacob⁶ destruxit
⁰in furore suo⁶ munitiões
ᶠvirginis⁸iuda: & ⁰ deiecit
ᶠin terrã : ᵇpolluit ᶠ regnũ
ᵐet pricipes eius. Gimel.
⁸Cõfregit⁰ in ira⁶furoris
sui⁴ omne⁷ cornu⁸ israel:
ᶠauertit⁸retrorsum⁶dexte
ram suã⁷a facie⁶inimici⁸& ⁶
succõdit⁵in iacob⁶q̃si ignẽ
⁰flãme⁶deuorãtis⁷in gyro.
Deleth. ⁸Tetendit⁶ arcũ
suũ⁷q̃si inimicꝰ:ᵇ firmauit
ᶠdexterã suã ᵐq̃si hostis:⁸& ⁶
occidit⁰omne qd⁷pulchrũ
erat⁰visu⁷ in tabernaculo
⁸filie⁶siõ:⁸effudit⁶q̃si ignẽ
ᶠindignationẽ suã.He.ᶠFa
ctꝰẽ⁶dñs⁵velut inimicꝰ p
cipitauit ⁰israel:ᶜ pcipitauit
ᶠoia⁸menia eiꝰ:⁰dissipauit
ᶠmunitiones eius⁷& reple
uit ᶠin filia ᵐiuda⁸ hũiliatũ
⁰& hũiliatã. Vau.⁷Et diffi
pauit⁶quasi hortũ⁷ tento
riũ suũ:⁸demolitus est⁷ta
bernaculũ suũ.⁸Obliuiõi
tradidit⁶dominus⁷in sion
ᶠfestiuitatẽ⁴ & sabbatum:
ᵇ& in opprobrium &ᶜ in
indignationẽ ⁰ furoris sui
ᶠregẽ⁷& sacerdotẽ. Zain.
⁶Repulit⁵dñs⁷altare suum
ᵇmaledixit⁷sanctificationi
sue : ᵐtradidit ⁸ in manu
⁰inimici ᵖ muros⁴ turrriũ
eius.ᶠ Vocem⁸dederũt⁷ in
domo⁸domini⁶sicut in die

Tex.heb.Thren.ij.

בָּעִיר נָווֹעוּ כִּי נִכְשְׁלוּ אֹכֶל לְמוֹ
שוב וְיָשִׁיבוּ אֶת נַפְשָׁם׃ רְאֵה יְהוָה
צור מעה כִּי צַר לִי מֵעַי חֳמַרְמָרוּ עָרְפַּךְ
הפך טבה לִבִּי נִכְרְכִי כִּי מָרוֹ מָרִיתִי מִחוּץ
שכל חרב בַּבַּיִת כַּמָּוֶת׃
אנח נתם שָׁמְעוּ כִּי נֶאֱנָחָה אָנִי אֵין מְנַחֵם
רוץ שוש לִי כָּל אֹיְבַי שָׁמְעוּ רָעָתִי שָׂשׂוּ
עשה בוא כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ הֵבֵאתָ יום
היה כמו קָרָאתָ וְיִהְיוּ כָמֹנִי׃ תָּבֹא כָל
בוא רוץ רָעָתָם לְפָנֶיךָ וְעוֹלֵל לָמוֹ כַּאֲשֶׁר
פנה עלל עוֹלַלְתָּ לִי עַל כָּל פְּשָׁעָי כִּי
רבב דוה רַבּוֹת אֲנָחֹתַי וְלִבִּי דָוָי׃
Cap.ij. אֵיכָה יָעִיב בְּאַפּוֹ
עין אֲדֹנָי אֶת בַּת צִיּוֹן הִשְׁלִיךְ
שלך מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל
פאר וְלֹא זָכַר הֲדֹם רַגְלָיו בְּיוֹם אַפּוֹ׃
בלע אֲדֹנָי וְלֹא חָמַל אֶת כָּל
נאות יַעֲקֹב הָרַס בְּעֶבְרָתוֹ
נוה מִבְצָרֵי בַת יְהוּדָה הִגִּיעַ לָאָרֶץ
חלל מלך שור חִלֵּל מַמְלָכָה וְשָׂרֶיהָ׃ גָּדַע
חרה שוב בְּחָרִי אַף כָּל קֶרֶן יִשְׂרָאֵל הֵשִׁיב
אחר יָמִין מִפְּנֵי אוֹיֵב וַיִּבְעַר
בער יעקב בְּיַעֲקֹב כְּאֵשׁ לֶהָבָה אָכְלָה
סבב סָבִיב׃ דָּרַךְ קַשְׁתּוֹ כְּאוֹיֵב
נצב צור נִצָּב יְמִינוֹ כְּצָר וַיַּהַרֹג כָּל
הרג חמד מַחֲמַדֵּי עַיִן בְּאֹהֶל בַּת צִיּוֹן
שפך כאש שָׁפַךְ כָּאֵשׁ חֲמָתוֹ׃ הָיָה אֲדֹנָי
כאיב בלע כְּאוֹיֵב בִּלַּע יִשְׂרָאֵל בִּלַּע כָּל
רמה אַרְמְנוֹתֶיהָ שִׁחֵת מִבְצָרָיו וַיֶּרֶב
אנה בַּת יְהוּדָה תַּאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה׃
חמס סכך וַיַּחְמֹס כַּגָּן שֻׂכּוֹ שִׁחֵת מוֹעֲדוֹ
צד שִׁכַּח יְהוָה בְּצִיּוֹן מוֹעֵד וְשַׁבָּת
נאץ וַיִּנְאַץ בְּזַעַם אַפּוֹ מֶלֶךְ וְכֹהֵן׃
זנח מקדש זָנַח אֲדֹנָי מִזְבְּחוֹ נִאַר מִקְדָּשׁוֹ
סגר אויב הִסְגִּיר בְּיַד אוֹיֵב חוֹמֹת אַרְמְנוֹתֶיהָ
קול קוֹל נָתְנוּ בְּבֵית יְהוָה כְּיוֹם

Prãtiua.heb.

מועד׃ חָשַׁב יְהוָה לְהַשְׁחִית חֹמַת בַּת־צִיּוֹן נָטָה קָו לֹא הִשִׁיב
יָדוֹ מִבַּלֵּעַ וַיַּאֲבֶל חֵל וְחוֹמָה יַחְדָּו אֻמְלָלוּ׃ טָבְעוּ בָאָרֶץ
שְׁעָרֶיהָ אִבַּד וְשִׁבַּר בְּרִיחֶיהָ מַלְכָּהּ וְשָׂרֶיהָ בַגּוֹיִם אֵין תּוֹרָה
גַּם נְבִיאֶיהָ לֹא מָצְאוּ חָזוֹן מֵיהוָה׃ יֵשְׁבוּ לָאָרֶץ יִדְּמוּ
זִקְנֵי בַת־צִיּוֹן הֶעֱלוּ עָפָר עַל רֹאשָׁם חָגְרוּ שַׂקִּים הוֹרִידוּ
לָאָרֶץ רֹאשָׁן בְּתוּלֹת יְרוּשָׁלִַם׃ כָּלוּ בַדְּמָעוֹת עֵינַי חָמַרְמְרוּ
מֵעַי נִשְׁפַּךְ לָאָרֶץ כְּבֹדִי עַל שֶׁבֶר בַּת עַמִּי בְּעָטֵף עוֹלֵל
וְיוֹנֵק בִּרְחֹבוֹת קִרְיָה׃ לְאִמֹּתָם יֹאמְרוּ אֵיֵה דָגָן וָיָיִן בְּהִתְעַטְּפָם
כְּחָלֵל בִּרְחֹבוֹת עִיר בְּהִשְׁתַּפֵּךְ נַפְשָׁם אֶל חֵיק אִמֹּתָם׃
מָה אָעִידֵךְ מָה אֲדַמֶּה לָךְ בַּת יְרוּשָׁלִַם מַה אַשְׁוֶה לָּךְ
וַאֲנַחֲמֵךְ בְּתוּלַת בַּת־צִיּוֹן כִּי גָדוֹל כַּיָּם שִׁבְרֵךְ מִי יִרְפָּא לָךְ׃
נְבִיאַיִךְ חָזוּ לָךְ שָׁוְא וְתָפֵל וְלֹא גִלּוּ עַל עֲוֹנֵךְ לְהָשִׁיב
שְׁבוּתֵךְ וַיֶּחֱזוּ לָךְ מַשָּׂאוֹת שָׁוְא וּמַדִּוֹחִים׃ סָפְקוּ עָלַיִךְ כַּפַּיִם
כָּל עֹבְרֵי דָרֶךְ שָׂרְקוּ וַיָּנִעוּ רֹאשָׁם עַל בַּת יְרוּשָׁלִַם
הֲזֹאת הָעִיר שֶׁיֹּאמְרוּ כְּלִילַת יֹפִי מָשׂוֹשׂ לְכָל הָאָרֶץ׃
פָּצוּ עָלַיִךְ פִּיהֶם כָּל אֹיְבַיִךְ שָׂרְקוּ וַיַּחֲרֹקוּ שֵׁן אָמְרוּ בְּלָעְנוּ
אַךְ זֶה הַיּוֹם שֶׁקִּוִּינֻהוּ מָצָאנוּ רָאִינוּ׃ עָשָׂה יְהוָה אֲשֶׁר
זָמָם בִּצַּע אִמְרָתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה מִימֵי קֶדֶם רָס וְלֹא חָמָל

solẽni. Heth. Cogitauit dominus diſſipare murũ filie ſion: tetẽdit funiculũ ſuũ & nõ auertit manũ ſuã a perditiõe. Luxatus antemurale: & murus pariter diſſipatus eſt. Teth. Defixe ſunt in terra porte eius: perdidit & contriuit vectes eius: regẽ eius & principes eius in gentib. Non eſt lex: & prophete eius nõ uenerunt viſionem a dño. Ioth. Sederunt in terra: conticuerunt ſenes filie ſion: cõſperſerunt cinere capita ſua: accincti ſunt cilitiis. Abiecerũt i terra capita ſua virgines hieruſalem. Caph. Defecerũt pre lachrymis oculi mei cõturbata ſũt viſcera mea. Effuſum eſt in terra iecur meũ ſup contritionẽ filie populi mei: cũ deficeret paulus & lactẽs i plateis oppidi. Lamech. Matribus ſuis dixerunt vbi eſt triticũ & vinum: cum deficerẽt quaſi vulnerati in plateis ciuitatis: cum exalarent animas ſuas in ſinu matrum ſuarum. Mem. Cui comparabo te: vel cui aſſimilabo te filia hieruſalem? Cui exequabo te & conſolabor te virgo filia ſion. Magna eſt enim velut mare cõtritio tua: qs medebitur tui? Nũ. Prophete tui viderũt tibi falſa & ſtulta: nec aperiebãt iniquitatem tuam vt te ad pniam puocarent. Viderũt aũt tibi aſſũptiones falſas & eiectiões. Samech. Plauſerũt ſup te manib oẽs tranſeuntes per viã ſibilauerũt & mouerunt capita ſua ſuper filiam hieruſalem: hecciné eſt vrbs dicentes perfecti decoris gaudium vniuerſe terre! Phe. Aperuerunt ſuper te os ſuũ omnes inimici tui: ſibilauerũt & fremuerũt dentibus ſuis: & dixerũt deuorabim. En iſta eſt dies quã expectabam: inuenim vidimus. Ain. Fecit dominus que cogitauit: cõpleuit ſermonẽ ſuũ quẽ pceperat a diebus antiqs. Deſtruxit & non pepercit:

feſtiuitati. Heth Cogitauit dño diſſipare murũ filie ſion. tetendit menſurã: nõ auertit manũ ſu am a concuicatione: luxit ante murale & muro vnanimiter infirmat. Teth Ἐξέχυσεν μέτρον, οὐκ ἀπέστρεψεν χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ καταπατήματος, καὶ ἐπένθησεν τὸ τεῖχος καὶ τεῖχος ὁμοθυμαδὸν ἠδύνησεν. Τώ. Ἐνεπάγησαν εἰς γῆν πύλαι αὐτῆς, ἀπώλεσεν καὶ συνέτριψεν μοχλοὺς αὐτῆς βασιλέα αὐτῆς καὶ ἄρχοντας αὐτῆς ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὐκ ἔστιν νόμος καὶ γε προφῆται αὐτῆς οὐκ εἶδον ὅρασιν παρὰ κυρίου. Ιώθ. Ἐκάθισαν εἰς τὴν γῆν, ἐσιώπησαν πρεσβύτεροι θυγατρὸς σιών, ἀνέβαλον κόνιν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, περιεζώσαντο σάκκους, κατήγαγον εἰς γῆν ἀρχηγοὺς παρθένους Ἱερουσαλήμ. Χαφ. Ἐξέλιπον ἐν δάκρυσιν οἱ ὀφθαλμοί μου, ἐταράχθη ἡ καρδία μου, ἐξεχύθη εἰς γῆν ἡ δόξα μου ἐπὶ συντριμμαῖς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου ἐν τῷ ἐκλείπειν νήπιον καὶ θηλάζοντα ἐν πλατείαις πόλεως. Λάμεδ. Ταῖς μητράσιν αὐτῶν ἔλεγον, ποῦ σῖτος καὶ οἶνος ἐν τῷ ἐκλύεσθαι αὐτοὺς ὡς τραυματίας ἐν πλατείαις πόλεως, ἐν τῷ ἐκχεῖσθαι ψυχὰς αὐτῶν εἰς κόλπον μητέρων αὐτῶν. Μέμ. Τί μαρτυρήσω σοι ἢ τί ὁμοιώσω σοι θύγατερ Ἱερουσαλήμ; τίς σώσει σε θυγάτερ σιών; ὅτι ἐμεγαλύνθη ὡς θάλασσα συντριβή σου, τίς ἰάσεταί σε; Νούν. Προφῆταί σου ἑώρασαν σοι μάταια καὶ ἀφροσύνην, καὶ οὐκ ἀπεκάλυπτον ἐπὶ τὴν ἀδικίαν σου τοῦ ἀποστρέψαι αἰχμαλωσίαν σου, καὶ ἐώρασαν λήμματα μάταια καὶ ἐξώσματα. Σαμέχ. Ἐκρότησαν ἐπὶ σὲ χεῖρας πάντες οἱ παραπορευόμενοι ὁδόν, ἐσύρισαν καὶ ἐκίνησαν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν ἐπὶ τὴν θυγατέρα Ἱερουσαλήμ, εἰ αὕτη ἡ πόλις λεγομένη στέφανος δόξης, εὐφροσύνη πάσης τῆς γῆς, Φέ. Ἀνοίξαν ἐπὶ σὲ στόμα αὐτῶν πάντες οἱ ἐχθροί σου, ἐσύρισαν καὶ ἔβρυξαν ὀδόντας, ἔλεγον κατεπόντισαν αὐτήν· βεβαίως αὕτη ἡ ἡμέρα ἣν προσεδεχόμεθα εὕρομεν αὐτήν, εἴδομεν. Αἶν. Ἐποίησεν κύριος ἃ ἐνεθυμήθη, συνετέλεσεν ῥήματα αὐτοῦ ἃ ἐνετείλατο ἐξ ἡμερῶν ἀρχαίων, καθεῖλεν καὶ οὐκ ἐφείσατο,

Lam. 2.a.

Lam. 2.b.

t letificauit sup te inimicũ: exaltauit cornu tribulantis te.
καὶ ἐυφρανεῖ ἐπὶ σὲ ἐχθρόν, ὕψωσεν κέρας θλίβοντός σε.
Sade. Clamauit cor eorũ ad dñm: muri filie
Σαδὶ. Ἐβόησεν καρδία αὐτῶν πρὸς κύριον, τεῖχος θυγατρὸς
sion deducãt ãſi torrens lachrymas die ac nocte:
σιὼν καταγαγέτω ὡς χειμάρρους δάκρυα ἡμέρας καὶ νυκτός,
ne des tononẽ tibi: neq; taceat pupilla ocu-
μὴ δῶς ἔκπαυσιν σεαυτῇ. μὴ δὲ σιωπησάτω κόρη ὀφθαλ
li tui. Coph: Surge ad meditandũ in nocte in pnci
μοῦ σου. Κόφ. Ἀνάστηθι ἀδολεσχῆσαι ἐν νυκτὶ εἰς ἀρχὴν
pio custodie effunde ãſi aquã cor
φυλακῆς ἔκχεον ὡς ὕδωρ καρδίας σου ἀπέναντι
tuũ: leua ad eũ manꝰ tuas p ani
προσώπου κυρίου, ἄρον πρὸς αὐτὸν χεῖράς σου περὶ ψυ
mabꝰ paulorꝰ tuorꝰ q deficiunt fame o pncipio om-
χῶν νηπίων σου τῶν ἐκλυομένων λιμῷ ἀπ' ἀρχῆς πασῶν
nũ cõpitorꝰ. Res. Vide vñe t respice cui vide
σὺν ἐξόδων. Ρής. Ἰδὲ κύριε καὶ ἐπίβλεψον τίνι ἐπε
G misisti ita: ſi comedẽt mulieres fructũ ventris
φύλισας οὕτως, εἰ φάγονται γυναῖκες καρπὸν κοιλίας
eorꝰ. occidentur pueri lactantes mãmas. ſi occi-
αὐτῶν. φονευθήσονται νήπια θηλάζοντα μαστοὺς. εἰ ἀπο
dẽtur in sanctuario dñi sacerdotẽ t pphetam? Sin.
κτανεῖς ἐν ἁγιάσματι κυρίου ἱερεῖα καὶ προφήτας; Σίν.
Deiecerunt in trã viaꝰ pueruli t senes.
Ἐκειμήθησαν εἰς γῆν ἐξόδων παιδάριον καὶ πρεσβύτης.
virgines mee t iuuenes mei abierunt in captiui-
παρθένοι μου καὶ νεανίσκοι μου ἐπορεύθησαν ἐν αἰχμα-
tate: in gladio: in fame interfecisti in die ire
λωσίᾳ, ἐν λιμῷ ἀπέκτειας ἐν ἡμέρᾳ ὀρ-
tue cotristi: non pepcisti. Tau. Vocasti
γῆς σου ἐμαγείρευσας, οὐκ ἐφείσω. Θαύ. Ἐκάλεσας
ãſi diem festiuitatis trãsmigtiõis mee in circuitu: t nõ
ὡσὰ ἡμέραν ἑορτῆς παροικίας μου κυκλόθεν, καὶ οὐκ
fuit in die ire dñi saluatus t dere-
ἐγένετο ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου ἀπεσωζόμθος καὶ κατα-
liquus sic obtinui t multiplicaui inimicos meos
λειμμένος ὡς ἐπικράτησα καὶ ἐπλήθυνα ἐχθρούς μου
eorũ: Aleph.
πάντας. Αλίφ. Ca.3.
A Θέο vir videns paupertatẽ in virga furoris e-
Ἐγὼ εἰμὶ ὁ βλέπων πτωχείαν ἐν ῥάβδῳ θυμοῦ αὐ
tus: sup me assumpsit me: deduxit in tenebras t
τοῦ, ἐπ' ἐμὲ παρέλαβέν με, ἀπήγαγεν εἰς σκότος καὶ
nõ lucẽ: verſus in me vertit manũ suã tota die.
οὐ φῶς, πλὴν ἐν ἐμοὶ ἐπέστρεψεν χεῖρα αὐτοῦ ὅλην τὴν ἡμέ
Beth. Inuetauit carnes meas: t pellis mea
ραν. Βήθ. Ἐπαλαίωσεν σάρκας μου, καὶ δέρμα μου
ossa mea contriuit. edificauit ꝯ me t cir-
ὀστᾶ μου συνέτριψεν. ἀπωκοδόμησεν κατ' ἐμοῦ καὶ ἐκύ-
cũdedit caput meũ t laborauit: in tenebrosis collo
κλωσεν κεφαλήν μου καὶ ἐμόχθησα, ἐν σκοτεινοῖς ἐκάθι-
cauit me ãſi mortuos secũ. Gimel. Edificauit cõ
σεν με ὡς νεκροὺς αἰῶνος. Γίμελ. Ἀπωκοδόμησεν κα
B trame t non egrediar aggrauauit eo meũ. t
τ' ἐμοῦ καὶ οὐκ ἐξελεύσομαι ἐβάρυνεν χαλκόν μου. καὶ
q: vociferabor t clamabo: obturauit orationem
εἰ ὅτι κεκράξομαι καὶ βοήσω, ἀπέφραξεν προσευχήν
Oſee.2 meã. edificauit viaꝰ meaꝰ obturauit: semitaꝰ meaꝰ
μου. ἀπωκοδόμησεν ὁδούς μου ἐνέφραξεν, τρίβους μου
cõturbauit. Daleth. Vrsus insidiãs mihi ãſi
ἐταράξεν. Δάλεθ. Ἄρκος ἐνεδρεύουσα αὐτός μοι ὡς
leo in abscõdito. persequutꝰ ẽ recedentẽ t seda-
λέων ἐν κρυφαίοις. κατεδίωξεν ἀφεστῶτα καὶ κατέ-
uit me. posuit me desolatam. tetendit arcũ su-
παυσέν με. ἔθετό με ἠφανισμένα. ἐνέτεινεν τόξον αὐ-
um t firmauit me ãſi signũ ad sagittã. He. Indu-
τοῦ καὶ ἐστήσεν με ὡς σκοπὸς εἰς βέλος. Η. Εἰσήγα-
rit renibꝰ meis sagittaꝰ pharetre sue. factꝰ sum ri-
γεν τοῖς νεφροῖς μου ἰοὺς φαρέτρας αὐτοῦ. ἐγενόμην γέ-
sus omni pplo: psalmus eorũ tota die.
λως παντὶ λαῷ, ψαλμὸς αὐτῶν ὅλην τὴν ἡμέραν.

[1] et letificauit[e] sup te[b] inimicũ & [t]exaltauit[h] cornu [n]hostiũ tuorũ. Sade. [m]Clamauit[n] cor eorꝯ[o] ad[p] dñm: sup [q]muros[r] filie[s] sion. [t]Deduc [u]q̃si torrentẽ [v] lachrymas per[w] diẽ[x] & noctẽ: [y]nõ[z] des [a]requiẽ[b] tibi: [c]neq;[d] taceat [e]pupilla[f] oculi tui. Coph. [1]Cõsurge[2] laude[3] in nocte [m]in principio [n] vigiliarũ: [o]effunde[p] sicut aquas[q] cor tuũ[r] ante[s] conspectũ [t]dñi. [u]Leua[v] ad eũ [w]manus tuas [x]pro[y] aia[z] paruulorũ tuorꝯ [a]qui[b] fame[c] pereũt[d] in capite[e] oim[f] compitorũ. Res [g]Vide[h] dñe & [i]cõsidera[j] quẽ [k]vindemiaris[l] ita.[m] Ergo ne[n] comedent[o] mulieres [p]fructũ suũ: [q]paruulos[r] ad mensurã[s] palme? [t]Si [u]occidit[v] [w]in sanctuario[x] dñi [y]sacerdos[z] & propheta? Sin. [a]Iacuerũt[b] in terra[c] foris [d]puer[e] & senex: [f]virgines mee[g] & iuuenes mei [h]ceciderũt[i] in gladio. [j]Interfecisti [k] in die[l] furoris tui: [m]percussisti[n] nec[o] misertus es. Thau. [p]Vocasti [q]q̃si ad diem[r] solẽnem: [s]qui terrerent me[t] de circuitu: [u]& nõ[v] fuit[w] in die[x] furoris[y] dñi [z]qui effugeret[a] & relinq̃retur. [b]Quos[c] educaui[d] & nutriui: [e]inimicus meus[f] consumpsit eos. 5. Aleph.

Θ. Go[h] vir[i] videns[j] paupertatẽ meã: [k]in virga[l] idignatõis ei?. Aleph. [m]Me minauit[n] & [o]adduxit in[p] tenebris[q] & nõ in[r] lucẽ. Aleph. [s]Tantũ[t] in me[u] vertit: & [v]cõuertit[w] manũ suã [x]tota[y] die. Beth[z] Vetustatẽ fecit[a] pellẽ meã & [b]carnem meã: [c]cõtriuit[d] ossa mea. Beth. [e]Edificauit[f] in gyro meo: [g]& circũdedit me[h] felle[i] & labore. Beth.[j] In tenebrosis[k] collocauit me[l] q̃si mortuos[m] sẽpiternos. Gimel. [n]Circũedificauit[o] ad uersũ me[p] vt nõ[q] egrediar [r]aggrauauit [s]pede meũ. Gimel. [t]Sed & [u]cũ [v]clamauero[w] & cũ rogauero: [x]exclusit[y] oronẽ meã. Gimel. [z]Conclusit[a] vias meas[b] lapidib[c] q̃dris: [d]semitas meas[e] subuertit. Deleth. [f]Vrsus [g]insidiãs fact[h] est[i] mihi [j]leo[k] in abscõdito. Deleth. [l]Semitas meas[m] subuertit [n]& confregit me: [o]posuit me[p] desolatã. Deleth. [q]Tetẽdit[r] arcũ suũ[s] & posuit me[t] q̃si signũ[u] ad sagittam. He[v] Misit[w] i renib[x] meis[y] filias[z] pharetre sue. He[a]. Factus sũ in[b] derisũ[c] oi[d] pplo meo[e] cãticũ eorꝯ[f] tota[g] die.

[1] ויעמס אויב עליך הרים קרן
[2] רום צורי
[3] חמת
[4] בת ציון הורידי כנחל דמעה יומם
[5] ולילה אל תתני פונת לך אל
[6] תדם בת עינך קומי רני
[7] בלילה לראש אשמרות שפכי
[8] כמים לבך נכח פני אדני שאי
[9] אליו כפיך על נפש עולליך
[10] העטופים ברעב בראש כל
[11] חוצות ראה יהוה והביטה למי
[12] עללת כה אם תאכלנה נשים
[13] פרים עוללי טפחים אם יהרג
[14] במקדש אדני כהן ונביא
[15] שכבו לארץ חוצות נער וזקן
[16] בתולתי ובחורי נפלו בחרב הרגת
[17] ביום אפך טבחת לא חמלת
[18] תקרא כיום מועד מגורי
[19] מסביב ולא היה ביום אף יהוה
[20] פליט ושריד אשר טפחתי ורביתי
[21] איבי כלם
Cap. iij.
[1] אני הגבר ראה עני בשבט
[2] עברתו אתי נהג ויולך חשך ולא
[3] אור אך בי ישוב יהפך ידו
[4] כל היום בלה בשרי ועורי שבר
[5] עצמתי בנה עלי ויקף ראש
[6] ותלאה במחשכים הושיבני
[7] כמתי עולם גדר בעדי ולא
[8] אצא הכביד נחשתי גם כי
[9] אזעק ואשוע שתם תפלתי
[10] גדר דרכי בגזית נתיבתי עוה
[11] דב ארב הוא לי אריה במסתרים
[12] דרכי סורר ויפשחני שמני
[13] שומם דרך קשתו ויציבני
[14] כמטרא לחץ הביא בכליתי
[15] בני אשפתו היתי שחק
[16] לכל עמי נגינתם כל היום
[17] ת

[1] ויעמס אויב עליך הרים קרן
[2] רום צורי
[3] חמת
[4] בת ציון הורידי כנחל דמעה יומם
[5] ולילה אל תתני פונת לך אל
[6] תדם בת עינך קומי רני
[7] בלילה לראש אשמרות שפכי
[8] כמים לבך נכח פני אדני שאי
[9] אליו כפיך על נפש עולליך
[10] העטופים ברעב בראש כל
[11] חוצות ראה יהוה והביטה למי
[12] עללת כה אם תאכלנה נשים
[13] פרים עוללי טפחים אם יהרג
[14] במקדש אדני כהן ונביא
[15] שכבו לארץ חוצות נער וזקן
[16] בתולתי ובחורי נפלו בחרב הרגת
[17] ביום אפך טבחת לא חמלת
[18] תקרא כיום מועד מגורי
[19] מסביב ולא היה ביום אף יהוה
[20] פליט ושריד אשר טפחתי ורביתי
[21] איבי כלם
Cap. iij.
[1] אני הגבר ראה עני בשבט
[2] עברתו אתי נהג ויולך חשך ולא
[3] אור אך בי ישוב יהפך ידו
[4] כל היום בלה בשרי ועורי שבר
[5] עצמתי בנה עלי ויקף ראש
[6] ותלאה במחשכים הושיבני
[7] כמתי עולם גדר בעדי ולא
[8] אצא הכביד נחשתי גם כי
[9] אזעק ואשוע שתם תפלתי
[10] גדר דרכי בגזית נתיבתי עוה
[11] דב ארב הוא לי אריה במסתרים
[12] דרכי סורר ויפשחני שמני
[13] שומם דרך קשתו ויציבני
[14] כמטרא לחץ הביא בכליתי
[15] בני אשפתו היתי שחק
[16] לכל עמי נגינתם כל היום

הִשְׂבִּיעַנִי בַּמְּרוֹרִים הִרְוַנִי לַעֲנָה׃ שָׂבַע
וַיַּגְרֵס בַּחָצָץ שִׁנָּי הִכְפִּישַׁנִי אֵפֶר׃ רָוָה גְרָס
וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשִׁי נִשִּׁיתִי טוֹבָה׃ וָאֹמַר אָבַד נִצְחִי וְתוֹחַלְתִּי מֵיהוָה׃ זָנַח שָׁלֵם נֵשָׁה יָחַל עָנָה
זְכֹר עָנְיִי וּמְרוּדִי לַעֲנָה וָרֹאשׁ׃ זָכוֹר תִּזְכּוֹר וְתָשׁוּחַ עָלַי נַפְשִׁי׃ זֹאת זָכַר שׁוּחַ
אָשִׁיב אֶל לִבִּי עַל כֵּן אוֹחִיל׃ שׁוּב יָחַל
חַסְדֵי יְהוָה כִּי לֹא תָמְנוּ כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו׃ חֲדָשִׁים לַבֹּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ׃ חֶלְקִי יְהוָה אָמְרָה נַפְשִׁי עַל כֵּן אוֹחִיל לוֹ׃ טוֹב יְהוָה תָּם רָנַן אָפֵס כָּלָה רָחַם טוֹב לְקַוֵּו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ׃ וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְהוָה׃ יָחִיל יָשַׁע
טוֹב לַגֶּבֶר כִּי יִשָּׂא עֹל בִּנְעוּרָיו׃ נָשָׂא עָלַל
יֵשֵׁב בָּדָד וְיִדֹּם כִּי נָטַל עָלָיו׃ נָזַר דָּמַם
יִתֵּן בֶּעָפָר פִּיהוּ אוּלַי יֵשׁ תִּקְוָה׃ יָתַן פֶּה
יִתֵּן לְמַכֵּהוּ לְחִי יִשְׂבַּע בְּחֶרְפָּה׃ נָכָה לְחִי שָׂבַע חֶרְפָּה
כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם אֲדֹנָי׃ כִּי עָלַם
אִם הוֹגָה וְרִחַם כְּרֹב חֲסָדָיו׃ כִּי יָגָה
לֹא עִנָּה מִלִּבּוֹ וַיַּגֶּה בְּנֵי אִישׁ׃
לְדַכֵּא תַּחַת רַגְלָיו כֹּל אַסִּירֵי אָרֶץ׃ אָסִר
לְהַטּוֹת מִשְׁפַּט גֶּבֶר נֶגֶד פְּנֵי עֶלְיוֹן׃ נָטָה שָׁפָט פָּנֶה עֶלְיוֹן
לְעַוֵּת אָדָם בְּרִיבוֹ אֲדֹנָי לֹא רָאָה׃ רוּב הָיָה
מִי זֶה אָמַר וַתְּהִי אֲדֹנָי לֹא צִוָּה׃ פֶּה יָצָא
מִפִּי עֶלְיוֹן לֹא תֵצֵא הָרָעוֹת וְהַטּוֹב׃ מַה יִתְאוֹנֵן אָדָם חָי גֶּבֶר עַל חֲטָאָיו׃ נָחְפְּשָׂה חָפַשׂ
דְּרָכֵינוּ וְנַחְקֹרָה וְנָשׁוּבָה עַד יְהוָה׃ חָקַר שׁוּב
נִשָּׂא לְבָבֵנוּ אֶל כַּפָּיִם אֶל אֵל
בַּשָּׁמָיִם׃ נָחְנוּ פָשַׁעְנוּ וּמָרִינוּ אַתָּה לֹא סָלָחְתָּ׃ מָרָה סָלַח
סַכּוֹתָה בָאַף וַתִּרְדְּפֵנוּ הָרַגְתָּ לֹא חָמָלְתָּ׃ רָדַף
סַכּוֹתָה בֶעָנָן לָךְ מֵעֲבֹר תְּפִלָּה׃ פָּלַל
סְחִי וּמָאוֹס תְּשִׂימֵנוּ בְּקֶרֶב הָעַמִּים׃ סָחַה שׁוּם
פָּצוּ עָלֵינוּ פִּיהֶם כָּל פָּצָה פֶה

He. Repleuit me amaritudinibus: inebriauit me absinthio. Vau. Confregit ad nũerũ dentes meos: cibauit me cinere. Vau. Et repulsa est ania mea: oblit sum bono. Vau. Et dixi periit finis meus & spes mea a dño. Zain. Recordare paupta tis & trãsgressionis mee. absinthii & fellis. Zai Memoria mẽor ero: & tabescet in me aia mea. Zain. Hec recolens in corde meo: ideo spabo. Heth. Misericordie dñi qa nõ sumus cõsumpti: qa nõ defecerit miseratiões ei. Heth. Noui diluculo: multa ẽ fides tua. Heth. Pars mea dñs: dixit aia mea ppterea expectabo eũ. Teth. Bonũ est dñs sperãtibus in eũ aie querenti illũ. Teth. Bonũ est pstolari cũ silẽtio saluta re dñi. Teth. Bonũ est viro cum portauerit iugũ iugũ ab adolescẽtia sua. Ioth. Sedebit solitari & tacebit: qa leuauit sp se. Ioth Ponet i puluere os suũ: si forte sit spes. Ioth. Dabit percutiẽti se maxillã saturabitur opprobriis. Caph Quia nõ repellet in sẽpiternũ dñs. Caph. Quia si abiecit & miserabitur: fm multitudinẽ miarũ suaꝝ. Caph Nõ ei hũiliauit ex corde suo: & abiecit filios hoiꝝ. Lamech Vt pstereret sub pedib suis oẽs vinctos tre. Lamech. Vt declinaret iudiciũ viri i cõspectu vult altissimi. Lamech. Vt peuerteret hoiem i iudicio suo dñs ignorauit. Mẽ. Quis ẽ iste qui dixit vt fieret dño non iubente. Mẽ. Ex ore altissimi nõ egredientur: nec mala nec bona. Mem. Quid murmurauit hõ viuẽs: vir pro pctis suis. Nun. Scrutemur vias nras & q̃ram & reuertamur ad dñm. Nun. Leuem cor da nra cũ manib ad deũ in celos. Nun. Nos iniq̃ egim & ad iracũdiã puocauim: idcirco tu inexorabilis es. Samech. Operuisti in furore & pcussisti occidisti nec pepcisti. Samech. Opposuisti nubẽ tibi: ne trãseat oratio. Samech. Eradicationẽ & abiectionẽ posuisti me in medio pplorꝝ. Phe. Aperuerũt sup nos os suũ oẽs

saturauit me amaritudie: lebriauit me felle. Van.
ἐχόρτασέν με πικρίας, ἐμέθυσέν με χολῆς. Οὐαὶ.
Etecit lapillo dentes meos: cibauit me cinere:
Ἐξέβαλεν ψήφῳ ὀδόντας μου. ἐψώμισέν με σποδόν,
& expulit ex pace aiam meã: oblitus sum bono
καὶ ἀπωσάμενος ἐξ εἰρήνης ψυχήν μου. ἐπελαθόμην ἀγα-
rũ & dixi: perijt victoria mea & spes mea a
θῶν καὶ εἶπα, ἀπώλετο τὸ νῖκός μου καὶ ἡ ἐλπίς μου ἀπὸ
domino. Zain Recordat sui a paupitate mea: & a fel
κυρίου. Ζαΐν. Ἐμνήσθην ἀπὸ πτωχείας μου, καὶ ἐκ τῆς
cutiõe mea amaritudiõ mee & fellis mei: memorabor &
ὠγμοῦ μου πικρίας μου καὶ χολῆς μου, μνησθήσομαι καὶ
meditabitur in me anima mea. hanc ponã in
καταδολιεχήσει ἐπ' ἐμὲ ἡ ψυχή μου. ταύτην τοίνυν ἐν
corde meo ppterea sustineo. Heth Miseri
τῇ καρδίᾳ μου διὰ τοῦτο ὑπομενῶ, Ηε. Τὰ ἐλέη
cordie dñi: qa nõ sunt cõsumpte: qm non defecerit
τοῦ κυρίου, ὅτι οὐκ ἐτελειώθησαν, ὅτι οὐκ ἐξέλιπον οἱ
miserationes eius.
noua in diluculo. multa fi
ἐλεημοσύναι αὐτοῦ. τὰ καινὰ ἐν τῷ πρωΐ. πολλὴ ἡ πί-
des tua.
pars mea dñs dixit aia mea: ppte
στις σου. τὸ μέρος μου κύριος εἶπεν ἡ ψυχή μου, διὰ
hoc expectabo eũ. Teth. Bonus dñs expe
τοῦτο ὑπομενῶ αὐτόν. Τὲθ. Ἀγαθὸς κύριος τοῖς ὑπο-
ctantib eũ aia q̃ ꝗret illũ: bonũ & sufferet
μένουσιν αὐτὸν ψυχὴ ἣ ζητήσει αὐτόν. ἀγαθὸν καὶ ὑπο-
nebit & quiescet in salutare dñi. bonũ vi
μενεῖ καὶ ἡσυχάσει εἰς τὸ σωτήριον κυρίου. ἀγαθὸν ἀν-
ro cũ portauerit iugũ i adolescẽtia sua. Ioth. Sedebit
δρὶ ὅταν ἄρῃ ζυγὸν ἐν νεότητι αὐτοῦ. Ἰώθ. Καθήσεται
solitarie & tacebit: qa leuauit sup se. ponet in
κατεμόνας καὶ σιωπήσεται, ὅτι ἦρεν ἐφ' ἑαυτῷ. θήσει ἐν
puluere os suum: si forte sit spes. dabit pu
κονιορτῷ τὸ στόμα αὐτοῦ, εἴ ποτε ἡ ἐλπίς. δώσει τῷ παί-
tienti se maxillam saturabitur opprobriis. Caph.
οντι αὐτὸν σιαγόνα χορταδήσεται ὀνειδισμῶν. Χαφ.
qa non in eternũ repellet dñs. qa humili
ὅτι οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀπώσεται κύριος. ὅτι ταπει-
ans miserebitur scdm multitudinẽ mie fue. nõ reli
νώσας ἐλεήσει κατὰ τὸ πλῆθος ἐλέους αὐτοῦ. οὐκ ἀπο-
põdit ex corde suo: & humiliauit filios vi
κρίνει ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἐταπείνωσεν υἱοὺς ἀν-
ri. Lamed. Ad humiliandũ sub pedib
δρός. Λαμὲδ. Τοῦ ταπεινῶσαι ὑπὸ τοὺς πόδας
eius omnes vinctos tre: vt declinet iudiciũ vi
αὐτοῦ πάντας δεσμίους γῆς, τοῦ ἐκκλίναι κρίσιν ἀν-
ri ante faciem altissimi. ad pdẽnandũ homi
δρὸς κατέναντι προσώπου ὑψίστου. καταδικάσαι ἄνθρω-
nẽ in iudicãdo ipm dñs non dixit. Mem. Quis
πον ἐν τῷ κρίνειν αὐτὸν κύριος οὐκ εἶπεν. Μὲμ. Τίς
iste: dixit & factũ ẽ. dñs non mandauit. de ore
οὗτος, εἶπεν καὶ ἐγένετο. κύριος οὐκ ἐνετείλατο. ἐκ στόμα-
altissimi nõ egredientur mala & scis. dñ mur
τος ὑψίστου οὐκ ἐξελεύσεται κακὰ καὶ τὸ ἀγαθόν. τί γογ-
murabit hõ viuẽs vir p peccato suo.
γύσει ἄνθρωπος ζῶν ἀνὴρ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ.
Nun. Scrutata ẽ via nra: & lucidigata ẽ & reuerta-
Νὼν. Ἐξερευνήσωμεν ἡ ὁδὸς ἡμῶν, καὶ κατάδηλα καὶ ἐπιστρέψω-
mur vsq ad dñm. assumamus corda nra ad celo
μεν ἕως κυρίου. ἀναλάβωμεν καρδίας ἡμῶν πρὸς ὑψω-
sum in manib nris in celo. peccauimus: iniqua
σιν ἐπὶ χεῖρας ἡμῶν ἐν οὐρανῷ. ἡμαρτήσαμεν, ἠσεβή-
egim: & ad iracũdiã puocauim: & nõ es placat. Samech.
σαμεν, καὶ παρεπικράναμεν, καὶ οὐκ ἱλάσθης. Σάμεχ.
Operuisti furore & pscut cisti nos. occidisti
Ἐπεσκέπασας θυμῷ καὶ ἀπεδίωξας ἡμᾶς. ἀπέκτειναν-
& non pepcisti. pteristi nubem tibi ppter ora
καὶ οὐκ ἐφείσω. ἐπεσκέπασας νεφέλῃ σεαυτῷ ἵνα μὴ δι-
tionẽ. claudere ocdoo me & eiectũ ẽ posuisti nos in medio
αβαίνῃ προσευχή. κατεμόσαι με καὶ ἀπωθοῦνται ἔθνεσιν ἡμᾶς ἐν μέσῳ
pplorꝝ. Phe. Aperuerũt sup nos os suũ oẽs
τῶν λαῶν. Φέ. Διήνοιξαν ἐφ' ἡμᾶς στόμα αὐτῶν πάντες

inimici nri: timor ⁊ stupor fact᷑ ē nobis clatio ⁊
ἐχθροὶ ἡμῶν, φόβος καὶ θάμβος ἐγένετο ἡμῖν ἔκστασις καὶ
cõtritio. emissiones aq̃ deducet oculus meus sup
συντριβή. ἀφέσεις ὑδάτων κατάξει ὁ ὀφθαλμός μου ἐπὶ τὴν
cõtritione filie ppli mei. Ain. Oculus
σύντριμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου. Αἰν. Ο ὀφθαλ
meus absorpt᷑ ē ⁊ nõ tacebo eo qd nõ eēt reqes
μός μου κατεπόθη καὶ οὐ σιγήσομαι τοῦ μὴ εἶναι ἔκλειψιν
donec respiciat ⁊ videat dñs de celo: oculus me⁹
ἕως οὗ διακύψῃ καὶ ἴδῃ κύριος ἐξ οὐρανοῦ, ὁ ὀφθαλμός μου
racemat in aiam meã p̃ cunctis filiabus
ἐθηρολλιᾶ ἐπὶ τὴν ψυχήν μου παρὰ πάσας θυγατέρας
vrbis. Sade. Venantes venati sũt me q̃si auem
πόλεως. Σαδή. Θηρεύοντες ἐθήρευσάν με ὡς ἀετὸν
inimici mei gratis. mortificauerũt in lacu vitã meã: ⁊
ἐχθροί μου δωρεάν. ἐθανάτωσαν ἐν λάκκῳ ζωήν μου, καὶ
ipposuerũt lapidẽ sup me: supfusa est aqua sup caput
ἐπέθεσαν λίθον ἐπ' ἐμέ, ὑπερεχύθη ὕδωρ ἐπὶ τὴν κεφαλήν
meũ: dixi repulsus sũ. Coph. Inuocaui nomẽ
μου, εἶπα ἀπώλεσμαι. Κωφ. Ἐπεκαλεσάμην τὸ ὄνομά
tuũ dñe de lacu infimo: vocẽ meã audisti ne
σου κύριε ἐκ λάκκου κατωτάτου, φωνῆς μου ἤκουσας μὴ
abscondas aures tuas ad deprcationẽ meã: i auxiliũ meũ
κρύψῃς τὰ ὦτά σου εἰς τὴν δέησίν μου, εἰς τὴν βοήθειάν μου
appropiãsti die q̃ inuocaui te: dixisti mihi ne time
ἤγγισας ἐν ἡμέρᾳ ἣν ἐπεκαλεσάμην σε, εἶπας μοι μὴ φο-
βοῦ. Res. Iudicasti dñe causas aie mee:
βοῦ. Ρής. Ἐδίκασας κύριε τὰς δίκας τῆς ψυχῆς μου,
redemisti vitã meã: vidisti turbationẽ meas: indicasti
ἐλυτρώσω τὴν ζωήν μου, ἴδες τὰς ταραχάς μου, ἔκρινας
G indicia meã: vidisti oẽm vitionem eorũ ⁊ om
τὴν κρίσιν μου, ἴδες πᾶσαν τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν καὶ πᾶσα
nes cogitationes eorũ aduersũ me. Sin. Audisti
τὰς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἐπ' ἐμοί. Σίν. Ἤκουσας
opprobriũ eorũ oẽs cogitationes eorũ
τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῶν πάντας τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν
cõtra me. labia insurgentium mihi ⁊ meditationes eorũ
κατ' ἐμοῦ. χείλη ἐπανιστάμενα μοι καὶ μελέτας αὐτῶν
cõtra me tota die. sessionem eorũ ⁊
κατ' ἐμοῦ ὅλην τὴν ἡμέραν. καθέδραν αὐτῶν καὶ
resurrectiones eorũ respice ego psalmus eorũ. Tau.
ἀνάστασιν αὐτῶν ἐπίβλεψον ἐγώ ψαλμὸς αὐτῶν. Ταύ.
Redde eis retributionẽ dñe secũdũ ope-
Ἀνταποδώσεις αὐτοῖς ἀνταπόδομα κύριε κατὰ τὰ ἔρ-
ra manuũ suarũ. redde eis ꝓtectionem
γα τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἀποδώσεις αὐτοῖς ὑπερασπισ-
cordis mei laborẽ: tu eos psequeris in ira
μὸν καρδίας μου μόχθον, σὺ αὐτοὺς καταδιώξεις ἐν ὀργῇ
⁊ cõsumes eos de sub celo dñe. Aleph.
καὶ ἐξολοθρεύσεις αὐτοὺς ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ κύ'. Αλίφ.
C.4. A Q Quomodo obscurabitur aurum mutabitur
Πῶς ἀμαυρωθήσεται τὸ χρυσίον ἀλλοιωθήσεται τὸ
argentũ bonũ. effusi sunt lapides sancti ab initio oim
ἀργύριον τὸ ἀγαθόν. ἐξεχύθησαν λίθοι ἅγιοι ἀπ' ἀρχῆς πασῶν
viarum. Beth. Filij sion inclyti clauati in auro:
ἐξόδων. Βήθ. Υἱοὶ σιὼν οἱ τίμιοι ἐπηρμένοι ἐν χρυσίῳ,
quõ reputati sunt in vasa testea opa manuũ figu
πῶς ἐλογίσθησαν εἰς ἀγγεῖα ὀστράκινα ἔργα χειρῶν κερα-
li. Gimel. Et dracones nudauerũt mãmas
μέως. Γίμελ. Καί γε δράκοντες ἐξέδυσαν μαστοὺς
lactauerũt catulos suos filie ppli mei in ieu
ἐθήλασαν σκύμνους αὐτῶν θυγατέρες λαοῦ μου εἰς οἶ-
nũ q̃si struthio in deserto. Daleth. Adhesit lin-
νον ὡς στρουθίον ἐν ἐρήμῳ. Δάλεθ. Ἐκολλήθη ἡ γλῶσ-
gua lactentis ad guttur eius in siti. par-
σα θηλάζοντος πρὸς τὸν φάρυγγα αὐτοῦ ἐν δίψῃ. νή-
uuli petiẽt panẽ: frangẽs nõ est eis. He.
πια ᾔτησαν ἄρτον, ὁ διαλῶν οὐκ ἦν αὐτοῖς. Η.
Comedentes delitiose interierunt in viis
Οἱ ἐσθίοντες τὰς τρυφὰς ἐφανίσθησαν ἐν ταῖς ἐξό-
nutriti in croceis ãplexati sunt
δοις οἱ τεθραμμένοι ἐπὶ κόκκων περιελάβετο ωωω

inimici. Phe. Formido & laqueus facta est nobis vaticinatio & contritio. Phe. Diuisiones aquarũ deduxit oculus me⁹: in cõtritione filie ppli mei. Ain. Oculus meus affli ctus est nec tacuit: eo q̃ nõ esset reqes. Ain. Donec respiceret & videret dñs de celis. Ai. Oculus meus depdatus est aiam meã in cũctis filiabus vrbis mee. Sade. Venatiõe ceperũt me q̃si auẽ iimici mei gratis. Sade. Lapsa est i lacũ vita mea: & posuerũt lapidẽ sup me. Sade. Inũdauerũt aque sup caput meũ: dixi perii. Coph. Inuocaui nomẽ tuũ dñe: de lacu nouissimo. Coph. Vocẽ meã audisti: ne auertas aurẽ tuã a singultu meo & clamoribus. Coph. Appropinquasti i die q̃ vocaui te: dixisti: ne timeas. Res. Iudicasti dñe causã aie mee: redẽptor vite mee. Res. Vidisti dñe iniqtatẽ illorũ aduersũ me: iudica iudiciũ meũ. Res. Vidisti oẽm furorẽ vniuersas cogitationes eorũ aduersum me. Sin. Audisti opprobriũ eorũ dñe: oẽs cogitatiões aduersũ me. Sin. Labia insurgẽtiũ mihi & meditationes eorũ: aduersum me tota die. Si. Sessionẽ eorũ & resurrectionẽ eorũ vide: ego sum psalmus eorũ. Thau. Reddes eis vicẽ dñe: iuxta opera manuũ suarũ. Thau. Dabis eis scutũ cordis laborẽ tuũ. Thau. Persequẽris in furore: & cõteres eos sub celis domine. 4. Aleph. Q Vomodo obscuratũ est aurũ: mutatus ẽ color optim⁹: dispsi sũt lapides sctũarii in capite oim plateaꝝ. Beth. Filii sion inclyti & amicti auro prio: quõ reputati sũt in vasa testea: opus manuũ figuli. Gimel. Sed & lamie nudauerũt mãmam lactauerũt catulos suos. Filia popli mei crudelis: q̃si struthio i deserto. Deleth. Adhesit ligua lactẽtis ad palatũ eius in siti: paruuli petiẽt panẽ: & nõ erat qui frãgeret eis. He. Qui vescebãtur voluptuose interierunt oco in viis q nutriebãtur in croceis amplexati sunt

אויבינו׃ פחד ופחת היה לנו
נשא ירד שבר׃ פלגי מים תרד
עיני על שבר בת עמי׃ עיני נגרה
דמעה פוג ולא תדמה מאין הפגות׃ עד
שקף ראה יהוה משמים׃ עיני
עלל עוללה לנפשי מכל בנות עירי׃
צוד צדוני כצפור איבי חנם׃
חתה ידד צמתו בבור חיי וידו אבן בי׃
צוף גזר צפו מים על ראשי אמרתי נגזרתי׃
קראתי שמך יהוה מבור תחתיות׃
עלם קולי שמעת אל תעלם אזנך
לרוחתי לשועתי קרבת ביום
קרא נרא אקראך אמרת אל תירא׃ דבת
רוב אדני ריבי נפשי גאלת חיי׃
ראה שפט ראיתה יהוה עותתי שפטה משפטי׃
חשב ראיתה כל נקמתם כל מחשבתם
לי׃ שמעת חרפתם יהוה כל
שפה קום שפתי קמי ו
רגע יגיונם עלי כל היום׃ שבתם
קום נגנם וקימתם הביטה אני מנגינתם׃
נגן שוב תשיב להם גמול יהוה כמעשה
גמל עשה ידיהם׃ תתן להם מגנת לב
עון נגן תאלתך להם׃ תרדף באף
אלה רדף ותשמידם מתחת שמי יהוה׃
שמד Cap.iiij.
איכה יועם זהב
עמם יושנא הכתם הטוב תשתפכנה
שנה שפך אבני קדש בראש כל חצות׃
חוץ בני ציון היקרים המסלאים
סלא בפז איכה נחשבו לנבלי חרש
חשב מעשה ידי יוצר׃ גם תנין
יצר תנן חלצו שד היניקו גוריהן בת
גיר עמי לאכזר כיענים במדבר׃
כזר רבר דבק לשון יונק אל חכו בצמא
יונק חיך עללים שאלו לחם פרש אין להם׃
עלל עדן שמם האכלים למעדנים נשמו
תולע בחצות האמנים עלי תולע חבקו

t ij

אַשְׁפַּתּוֹת׃ וַיִּגְדַּל שֶׁן־בַּת־עַמִּי מֵחַטַּאת סְדֹם הַהֲפוּכָה כְּמוֹ־רָגַע
וְלֹא חָלוּ בָהּ יָדָיִם׃ זַכּוּ נְזִירֶיהָ שֶׁלֶג צָחוּ מֵחָלָב אָדְמוּ עֶצֶם
מִפְּנִינִים סַפִּיר נִזְרָתָם׃ חָשַׁךְ מִשְּׁחוֹר תָּאָרָם לֹא נִכְּרוּ בַּחוּצוֹת
צָפַד עוֹרָם עַל עַצְמָם יָבֵשׁ הָיָה כָעֵץ׃ טוֹבִים הָיוּ חַלְלֵי חָרֶב מֵחַלְלֵי רָעָב שֶׁהֵם יָזְבוּ
מִדְּקָרִים מִתְּנוּבַת שָׂדָי׃ יְדֵי נָשִׁים רַחֲמָנִיּוֹת בִּשְּׁלוּ יַלְדֵיהֶן הָיוּ לְבָרוֹת לָמוֹ בְּשֶׁבֶר בַּת־עַמִּי׃
כִּלָּה יְהוָה אֶת־חֲמָתוֹ שָׁפַךְ חֲרוֹן אַפּוֹ וַיַּצֶּת אֵשׁ בְּצִיּוֹן וַתֹּאכַל יִסוֹדֹתֶיהָ׃ לֹא הֶאֱמִינוּ מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל יֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי יָבֹא צַר וְאויֵב בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִָם׃ מֵחַטֹּאות נְבִיאֶיהָ עֲוֹנוֹת כֹּהֲנֶיהָ הַשֹּׁפְכִים בְּקִרְבָּהּ דַּם צַדִּיקִים׃ נָעוּ עִוְרִים בַּחוּצוֹת נְגֹאֲלוּ בַדָּם בְּלֹא יוּכְלוּ יִגְּעוּ בִּלְבוּשֵׁיהֶם׃ סוּרוּ טָמֵא קָרְאוּ לָמוֹ סוּרוּ סוּרוּ אַל תִּגָּעוּ כִּי נָצוּ גַּם נָעוּ אָמְרוּ בַגּוֹיִם לֹא יוֹסִיפוּ לָגוּר׃ פְּנֵי יְהוָה חִלְּקָם לֹא יוֹסִיף לְהַבִּיטָם פְּנֵי כֹהֲנִים לֹא נָשָׂאוּ זְקֵנִים לֹא חָנָנוּ׃
עוֹדֵינָה תִכְלֶינָה עֵינֵינוּ אֶל עֶזְרָתֵנוּ הָבֶל צִפִּיָּתֵנוּ צִפִּינוּ אֶל גּוֹי לֹא יוֹשִׁיעַ׃ צָדוּ צְעָדֵינוּ מִלֶּכֶת בִּרְחֹבֹתֵינוּ קָרַב קִצֵּנוּ מָלְאוּ יָמֵינוּ כִּי בָא קִצֵּנוּ׃ קַלִּים הָיוּ רֹדְפֵינוּ מִנִּשְׁרֵי שָׁמָיִם עַל הָרִרִים דִּלְּקָנוּ בַּמִּדְבָּר אָרְבוּ לָנוּ׃
רוּחַ אַפָּינוּ מְשִׁיחַ יְהוָה נִלְכַּד בְּשִׁחִיתוֹתָם אֲשֶׁר אָמַרְנוּ בְּצִלּוֹ נִחְיֶה בַגּוֹיִם׃ שִׂישִׂי וְשִׂמְחִי

stercora. Vau. [m] Et maior effecta est [n] iniquitas [o] filie [p] populi mei [q] pctō [r] sodomorū [s] q̃ subuersa ē [t] in [u] momēto [v] & nō [w] ceperūt [x] in ea [y] manus. Zain. [b] Cādidiores [c] nazarei eius [d] niue: [e] nitidiores [f] lacte: [g] rubicundiores [h] ebore [i] antiquo [k] saphyro [l] pulchriores. Heth. [m] De nigrata est [n] super carbones [o] facies eorum [p] & non [q] sunt cogniti [r] in plateis. [s] Adhesit [t] cutis eorū [u] ossibus: [v] aruit & [w] facta ē [x] q̃si lignū. Teth. [b] Melius [c] fuit [d] occisis [e] gladio [f] q̃ interfectis [g] fame: [h] qm̃ isti [i] exhauserūt [k] cōsumpti [l] a sterilitate [m] terre. Ioth. [m] Manus [n] mulierum [o] misericordiū [p] coxerunt [q] filios suos: eo [r] facti sunt [s] cibus [t] earū [u] in cōtritione [v] filie [x] ppli mei. Caph. [y] Cōpleuit [z] dñs [a] furorem suū: [b] effudit [c] iram [d] indignatiōis sue. [e] Et succendit [f] ignē [g] in sion: [h] & deuorauit [i] fundamēta eius. Lamech. [m] Nō [n] crediderūt [o] reges [p] tre [q] & vniuersi [r] habitatores [s] orbis [t] qm̃ [u] ingrederetur [v] hostis [x] & inimicus [y] per portas [z] hierlm. Mē. [b] Propt pctā [c] pphetarū ei [d] & [e] iniqtates [f] sacerdotū ei [g]: [h] q effuderūt [i] in medio ei [k] sanguinē [l] iustorū. Nun. [b] Erraueūt [c] ceci [m] in plateis [n] polluti sūt [o] sanguie. [p] Cū q̃ nō [q] possent intrare [r] tenuerūt [s] lacinias suas. Samech. [t] Recedite [u] polluti [x] clamauerūt [y] eis: [z] recedite [a] abite [b] noli [c] tāgere. [d] Iurgati [e] quippe sūt: [f] & [g] cōmoti [h] dixerūt inter gentes [i] nō [k] addet vltra [l] vt hītet i eis. Phe. [m] Facies [n] dñi [p] diuisit eos: [q] nō [r] addet [s] vt respiciat eos. [t] Facies [u] sacerdotū [x] nō [y] erubuerūt [z] neq; senū [a] miserti sunt. Ain. Cū [b] ad huc subsisterem [c] defeceūt [d] oculi nri [e] ad [f] auxiliū nrm [g] vanū [h] cū respicerem [i] attenti [k] ad [l] gentē q̃ [m] saluare nos [n] non poterat. Sade. [o] Lubricaueūt [p] vestigia nra [q] in itinere [r] plateaē nraē: [s] appropinquit [t] finis nr: [u] cōpleti sunt [x] dies nri: [y] qa [z] venit [a] finis nr. Coph. [b] Velociores [c] fuerūt [d] psecutores nri [e] aqlis [f] celi: [g] sup [h] mōtes [i] psecuti sūt nos [k] in deserto [l] insidiati sūt [m] nobis. Res. [n] Spūs [o] oris nri [q] xps [r] dñs [s] captus [t] est [u] in peccatis nris: [x] cui [y] diximus [z] in vmbra tua [a] viuemus [b] in gentibus. Sin. [c] Gaude [d] & letare ooo

stercora. Ain. Et magnificata iniqtas filie populi mei sup iniqtates sodomorū q̃ subuersa est q̃si cū μου ὑπὲρ ἀνομίας σοδόμων τῆς κατεσταμμένης ὡσ solicitudo ꝛ non laborauerūt in ea manus. Zain. πὲρ ἀπουδὴ καὶ οὐκ ἐπόνεσαν ἐν αὐτῇ χεῖρες. Zain. Emundati sunt nazarei eius super niuem splenduerūt Ἐκαθαρώθησαν ναζαραῖοι αὐτῆς, ὑπὲρ χιόνα ἔλαμψαν, sup lac coagulati sūt. sup lapide sapphiro ὑπὲρ γάλα ἐτυρώθησαν. ὑπὲρ λίθου σαμπφείρου ἡ succisio eorū. Heth. Obscurauit sup fuligine ἀπόστασμα αὐτῶν. Hē. Ἐσκότασεν ὑπὲρ ἀσβόλην species eorū nō sunt cogniti in viis. adhe ἡ ἰδὲς αὐτῶν οὐκ ἐπιγινώσθησαν ἐν ταῖς ὁδοῖς. ἐπρά sit pellis eorū ad ossa eorū: aruerunt: facta γη δέρμα αὐτῶν ἐπὶ τὰ ὀστᾶ αὐτῶν, ἐξηράνθησαν, ἐγένοντο sunt sicut lignū. Teth. Boni fuerūt interfecti gla- σαν ὡσεὶ ξύλον. Τὼθ. Καλοὶ ἦσαν τραυματίαι ῥομ Joth. 7.c. dio magisq̃ interfecti fame abierunt cōsoli φαίας ἢ οἱ τραυματίαι λιμοῦ ἐπορεύθησαν ἐκκαιόμενοι 4.Re. 6.d. a frugibus agroꝝ. Joth. Manus mulierū μόνοι ἀπὸ φρυγμάτων ἀγρῶν. Ἰώθ. Χεῖρες γυναικῶν ἐλε mium coxerunt filios suos: facti sunt in κτερισμάτων ἕψησαν τὰ παιδία αὐτῶν, ἐγένοντο εἰς cibum eis in cōtritione filie ppli βρῶσιν αὐταῖς ἐν τῷ συντρίμματι τῆς θυγατρὸς λαοῦ mei. Chaph. Compleuit dñs furorē suū: effudit ira in μου. Χάφ. Συνετέλεσε κς θυμὸν αὐτ, ἐξέχεε θυμὸν ἐν dignatiōis sue: ꝛ succēdit ignē in sion ꝛ deuorauit γῆς αὐτοῦ, καὶ ἀνῆψε πῦρ ἐν σιὼν καὶ κατέφαγε τὰ fūdamēta eius. Lamed. Non crediderūt reges θεμέλια αὐτῆς. Λάμεδ. Οὐκ ἐπίστευσαν βασιλεῖς fre oēs habitantes orbem: qm̃ ingredie γῆς πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην, ὅτι εἰσελεύ tur hostis ꝛ tribulans p portas hierusalem. σεται ἐχθρὸς καὶ ἐκθλίβων διὰ τῶν πυλῶν ἱερουσαλήμ. Mem. Ex pctis pphetarū eius iniqtates sacdotū ei Μέμ. Ἐξ ἁμαρτιῶν προφητῶν αὐτῆς ἀδικίαι ἱερέων αὐ ius q̃ effuderūt sanguinē iustū in medio eius. Nun. τῆς τῶν ἐκχεόντων αἷμα δίκαιον ἐν μέσῳ αὐτῆς. Νοῦν. Ἐπιλ. Cōmoti sunt vigilantes eius in vīs: polluti Ἐσαλεύθησαν οἱ ἐγρήγορσι αὐτῆς ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐμολύν sunt in sanguie q̃ nō possent illi tetigerūt θησαν ἐν αἵματι ἐν τῷ μὴ δύνασθαι αὐτοὺς ἅψασθαι ἐν vestimenta sua. Samech. Recedite ab immūditiis: voca δυμάτων αὐτῶν. Σάμεχ. Ἀπόστητε ἀκαθάρτων, καλεῖ te eos: recedite: recedite: nō tangatis eos: quēcūq; sunt σατε αὐτς, ἀπόστητε, ἀπόστητε, μὴ ἅπτεσθε, ὅτι ἀνόμησαν ꝛ cōmoti sunt: dicite in gētibus non addent καὶ γε ἐσαλεύθησαν, εἴπατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὐ μὴ προσθῶ habitare. Phe. Facies dñi parti eos. σιν τοῦ παροικεῖν. Φέ. Πρόσωπον κυρίου μερὶς αὐτῶν. nō addet respicere eos: faciem sacerdotū nō acce D ἐυπροσδόσει ἐπιβλέψαι αὐτοῖς, πρόσωπον ἱερέων οὐκ ἔλα perūt: senū nō sūt misti. Ain. Adhuc ex nīb nō defecerūt oc βον, πρεσβύτας οὐκ ἐλέησαν. Αἶν. Ἔτι ἐόντων ἡμῶν ἐξέλιπον οἱ ὀφ li nri in auxiliū nrm vana cū respiceremus nos. respi θαλμοί ἡμῶν εἰς βοήθειαν ἡμῶν μάταιον ἐκπορευόντων ἡμῶν. ἐπε ximus in gētē nō saluātē. Sade. Elenati sunt parui nros σκοπεύσαμεν εἰς ἔθνος οὐ σῶζον. Σαδέ. Ἐπηρεύσαντο μικροὶ ἡμῶν ne irent in plateis nris. appropinquit tp nrm τὸ μὴ πορεύεσθαι ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν. ἤγγικεν ὁ καιρὸς ἡμῶν, completi sunt dies nri: adest finis noster. Coph. Ko ἐπλεώθησαν αἱ ἡμέραι ἡμῶν, παρέστι τὸ πέρας ἡμῶν. Κόφ. Κο nes fuerunt psequētes nos sup aqlas celi: sup mōtes φοι ἐγένοντο οἱ διώκοντες ἡμᾶς ὑπὲρ τοὺς ἀετοὺς οὐρανοῦ, ἐπὶ τῶν ὀρέων succēti sunt. in deserto insidiati sunt nobis. Res. Spūs facies ἐξέφυσαν. ἐν ἐρήμῳ ἐνεδρεύσαν ἡμᾶς. Ρής. Πνεῦμα πρόσωπον nre christus dñs captus est in corruptiōib nris. cui diximus ἡμῶν χρεὶς κύριος συνελήφθη ἐν ταῖς διαφθοραῖς ἡμῶν. οὗ εἴπαμεν in ūbra ei viuemus in gētib. Sin. Gaude ꝛ letare ἐν τῇ σκιᾷ αὐτ ζησόμεθα ἐν τοῖς ἔθνεσιν. Σίν. Χαῖρε καὶ εὐφράνου

filia idumee q̃ habitas in tra hus. et
θύγατερ Ἰδουμαίας ἡ κατοικοῦσα ἐπὶ τῆς γῆς Ὑς. καὶ
ad te pueniet poculũ dñi et inebriaberis
γε ἐπὶ σὲ διελεύσεται ὁ ποτήριον κυρίου καὶ μεθυσθήσῃ
et effundes. Thau. Defecit iniqtas tua filia
καὶ ἐκχεῖς. Θαῦ. Ἐξέλιπεν ἡ ἀνομία σου θύγα=
sion: nõ addet vltra trãsmigre te. visitauit
τερ σιών, οὐ προσθήσει ἔτι ἀποικίσαι σε. ἐπισκέψαται
iniqtates tuas filia edom discooperuit sup im=
ἀνομίας σου θύγατερ Ἐδὼμ ἀποκαλύψει ἐπὶ τὰς ἁμα=
pietates tuas.
βίας σου.

Oratio hieremie.
Προσευχὴ ἱερεμίου.

A Recordare dñe qd̃ factũ est nobis: respice et
Μνήσθητι κύριε ὅ,τι ἐγένετο ἡμῖν, ἐπίβλεψον καὶ
vide opprobriũ nr̃m. hereditas nr̃a conuersa est alie
ἴδε τὸν ὀνειδισμὸν ἡμῶν. κληρονομία ἡμῶν μετεστράφη ἀλ
nis: dom⁹ nr̃e extraneis: pupilli facti sum⁹ nõ est
λοτρίοις, οἶκοι ἡμῶν ξένοις, ὀρφανοὶ ἐγενόμεθα οὐχ ὑπάρ
pater: mres nr̃e q̃si vidue. aquã nr̃am in
χει πατήρ, μητέρες ἡμῶν ὡς χῆραι. ὕδωρ ἡμῶν ἐν
argento bibimus: ligna nr̃a pretio venerũt sup
ἀργυρίῳ ἐπίομεν, ξύλα ἡμῶν ἐναλλάγματι ἔλαβον ἐπὶ
collũ nr̃m psecutiões passi sum⁹ laborantes⁹ non deu
τὸν τράχηλον ἡμῶν ἐδιώχθημεν ἐκοπιάσαμεν οὐκ ἀνε=
mur: egyptus dedit manũ assur ad saciet
παύσθημεν, αἰγυπτος ἔδωκε χεῖρα ἀσσουρ εἰς πλησμο=
tem ipos. patres nr̃i peccauerũt et nõ sunt:
νὴν αὐτῶν. οἱ πατέρες ἡμῶν ἥμαρτον καὶ οὐκ ὑπάρχου
B nos iniqtates eor̃ sustinuimus. serui dñati
σι, ἡμεῖς τὰς ἀνομίας αὐτῶν ὑπέχομεν. δοῦλοι ἐκυ
sunt nr̃i: redimens non est de manu eo=
ριεύσαν ἡμῶν, λυτρούμενος οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς χειρὸς αὐ
rum: in animabus nr̃is afferemus panẽ nr̃m a
τῶν, ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν εἰσοίσομεν ἄρτον ἡμῶν ἀπὸ
facie gladij deserti. pellis nr̃a q̃si cli=
προσώπου ῥομφαίας τῆς ἐρήμου. ὁ δέρμα ἡμῶν ὡς κλί
banus exusta est: a facie tẽpestatũ famis. Mulie=
βανος ἐκαύθησαν ἀπὸ προσώπου καταιγίδων λι
res in sion humiliauerũt & virgines i ciuitatib⁹ iuda.
μοῦ. γυναῖκες ἐν σιὼν ἐταπείνωσαν, παρθένους ἐν
C ciuitatib⁹ iuda principes in manibus eor̃ suspensi
πόλεσιν ἰούδα ἄρχοντες ἐν χειρὶ αὐτῶν ἐκρεμάσθη=
sunt: seniores nõ sũt glificati. electi sterum
σαν, πρεσβύτεροι οὐκ ἐδοξάσθησαν. ἐκλεκτοὶ κλαυ=
asperũt: et iuuenes in ligno firmati sũt. et
σθήσονται, καὶ νεανίσκοι ἐν ξύλῳ ἐδυνήσαν. καὶ
senes a porta cessauerũt electi ex psal=
πρεσβῦται ἀπὸ πύλης κατέπαυσαν ἐκλεκτοὶ ἐκ ψαλ
mis eor̃ cessauerũt: defecit gaudiũ cordis no
μῶν αὐτῶν κατέπαυσαν, κατέλυσεν χαρὰ καρδίας ἡ=
stri: conuersũ est in luctum chor⁹ nr̃. cecidit corona
μῶν, ἐστράφη εἰς πένθος χορὸς ἡμῶν. ἔπεσεν στέφανος τῆς
D capitis nr̃i: ve aũt nobis q̃ peccauimus. ꝓpterea
κεφαλῆς ἡμῶν, οὐαὶ δὲ ἡμῖν ὅτι ἡμάρτομεν. διὰ τοῦ=
facũ est dolorosũ cor nr̃m: ideo obtenebra
το ἐδυνήθη καρδία ἡμῶν, διὰ τοῦτο ἐσκότα
ti sũt oculi nr̃i sup mõtẽ sion q̃ disperiit: vul=
σαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν ἐπ' ὄρους σιὼν ὅτι ἐφανίσθη, ἀλώ
pes girãsleft in ea. tu aũt dñe in eternũ hita=
πεκες διέλαβον ἐν αὐτῇ. σὺ δὲ κύριε εἰς τὸν αἰῶνα κατοι=
bis: thron⁹ tu⁹ in gnationẽ et gnationẽ: q̃re in victoriã
κήσεις, ὁ θρόνος σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν, ἵνατί εἰς τέλος
obliuisceris nr̃i: derelinques nos in longitudinẽ die=
ἐπιλήσῃ ἡμῶν, καταλείψεις ἡμᾶς εἰς μακρότητα ἡμε
rũ: cõuerte nos ad te dñe et conuertemur.
ρῶν, ἐπίστρεψον ἡμᾶς πρὸς σὲ κύριε καὶ ἐπιστραφησόμεθα.
et renoua dies nr̃os sicut ante. q̃d repel=
καὶ ἀνακαίνισον ἡμέρας ἡμῶν καθὼς ἔμπροσθεν. τί ἀπωσὼ
lens repulisti nos: tramo eo q̃ nos vsq̃ nimio.
θεὸς ἀπώσω ἡμᾶς, ὀργιζόμενος ἐφ' ἡμᾶς ἕως σφόδρα.

filia edom que habitas
in terra hus. ooooooooo
Ad te quoq̃ perueniet
calix: inebriaberis ooo
atq̃ nudaberis. Thau.
Cõpleta est iniqtas tua
filia sion: nõ addet vltra
vt transmigret te. Visita
uit iniqtatẽ tuã filia edõ
discooperiet pctã tua.

Oratio Hieremie. 5.

Recordare dñe qd ac
caderit nobis: intue=
re & respice opprobriũ
nr̃z. Hereditas nr̃a versa
est ad alienos dom⁹ nr̃e
ad extraneos. Pupilli fa
cti sumus absq̃ ooooooo
patre: matres nostre q̃si
vidue. Aquam nostram
pecunia bibimus: ligna
nostra precio ooooooooo
cõparauim⁹. Ceruicib⁹
nostris minabamur: oooo
lassis non dabatur re=
quies. Egypto ooooooooo
dedimus manũ & assy
riis: vt saturemur pane.
Patres nostri peccaue=
runt & non sunt: & nos
iniqtates eorũ portaui=
mus. Serui dñati sunt oo
nr̃i: nõ fuit q redimeret
de manu eorũ. In aiabus
nr̃is afferebamus panẽ
nobis: a facie gladii in de
serto. Pellis nr̃a q̃si cli=
banus exusta est: a facie
tẽpestatũ famis. Mulie=
res in sion humiliauerũt &
virgines i ciuitatib⁹ iuda.
Principes manu suspẽsi
sunt: facies senũ nõ eru
buerũt. Adolescentibus
impudice abusi sũt & pue
ri in ligno corruerunt.
Senes defecerũt de por
tis: iuuenes oooooooooo
de choro psallentiũ. De
fecit gaudiũ cordis nr̃i:
versus est in luctum cho
rus noster. Cecidit coro
na capitis nr̃i: ve nobis
qa peccauimus. Propte
rea mestũ factũ est cor
nostrũ: ideo cõtenebrati
sunt oculi nr̃i. Propter
montẽ sion qa dispiit:
vulpes ambulauerũt in
eo. Tu aũt dñe in eternũ
pmanebis soliũ tuũ in
generationẽ & gnationẽ.
Quare in ppetuũ obli=
uisceris nr̃i: derelinques
nos in lõgitudinẽ dierũ.
Cõuerte nos dñe ad te
& cõuertemur: innoua
dies nr̃os sicut a pricipio.
Sed piiciẽs repulisti nos
irat⁹ es cõtra nos vehẽ=
mẽter. Explicũt threni.i.
lamẽtationes Hieremie.

בַּת אֱדוֹם יוֹשֶׁבֶתִי בְּאֶרֶץ עוּץ
גַּם עָלַיִךְ תַּעֲבָר כּוֹס תִּשְׁכְּרִי
וְתִתְעָרִי: תַּם עֲוֹנֵךְ בַּת צִיּוֹן
לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתֵךְ פָּקַד עֲוֹנֵךְ
בַּת אֱדוֹם גָּלָה עַל חַטֹּאתָיִךְ:

Cap.v.

זְכֹר יְהוָה מָה
הָיָה לָנוּ הַבִּיטָה וּרְאֵה אֶת חֶרְפָּתֵנוּ:
נַחֲלָתֵנוּ נֶהְפְּכָה לְזָרִים בָּתֵּינוּ
לְנָכְרִים: יְתוֹמִים הָיִינוּ וְאֵין
אָב אִמֹּתֵינוּ כְּאַלְמָנוֹת: מֵימֵינוּ
בְּכֶסֶף שָׁתִינוּ עֵצֵינוּ בִּמְחִיר
יָבֹאוּ: עַל צַוָּארֵנוּ נִרְדָּפְנוּ
יָגַעְנוּ וְלֹא הֻנַּח לָנוּ: מִצְרַיִם
נָתַנּוּ יָד אַשּׁוּר לִשְׂבֹּעַ לָחֶם:
אֲבֹתֵינוּ חָטְאוּ וְאֵינָם וַאֲנַחְנוּ
עֲוֹנֹתֵיהֶם סָבָלְנוּ: עֲבָדִים מָשְׁלוּ
בָּנוּ פֹּרֵק אֵין מִיָּדָם: בְּנַפְשֵׁנוּ
נָבִיא לַחְמֵנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב הַמִּדְבָּר:
עוֹרֵנוּ כְּתַנּוּר נִכְמָרוּ מִפְּנֵי זַלְעֲפוֹת
רָעָב: נָשִׁים בְּצִיּוֹן עִנּוּ בְּתֻלֹת
בְּעָרֵי יְהוּדָה: שָׂרִים בְּיָדָם נִתְלוּ
פְּנֵי זְקֵנִים לֹא נֶהְדָּרוּ: בָּחוּרִים
טְחוֹן נָשָׂאוּ וּנְעָרִים בָּעֵץ כָּשָׁלוּ:
זְקֵנִים מִשָׁّעַר שָׁבָתוּ בַּחוּרִים
מִנְּגִינָתָם: שָׁבַת מְשׂוֹשׂ לִבֵּנוּ נֶהְפַּךְ
לְאֵבֶל מְחֹלֵנוּ: נָפְלָה עֲטֶרֶת
רֹאשֵׁנוּ אוי נָא לָנוּ כִּי חָטָאנוּ: עַל
זֹאת הָיָה דָוֶה לִבֵּנוּ עַל אֵלֶּה חָשְׁכוּ
עֵינֵינוּ: עַל הַר צִיּוֹן שָׁמָם
שוּעָלִים הָלְכוּ בוֹ: אַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם
תֵּשֵׁב כִּסְאֲךָ לְדוֹר וָדוֹר: לָמָּה
לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ
יָמִים: הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה
חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם: כִּי אִם מָאֹס
מְאַסְתָּנוּ קָצַפְתָּ עָלֵינוּ עַד מְאֹד:

BARUCH.
ΒΑΡΟΥΧ.

Ca. i.

Et hec verba libri
κ Αἱ οὗτοι οἱ λόγοι τοῦ βιβλί-
ᾧ scripsit baruch filij
ου οὓς ἔγραψεν βαρουχ υἱὸς
nerie filij maasie filij sedechie fi-
νηρίου υἱοῦ μαασαίου υἱοῦ σεδεκίου υἱο-
lij osodij filij helchie in babylone
οῦ ἀσωδίου υἱοῦ χελκίου ἐν βαβυλῶνι
in anno quinto septima
ἐν τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ ἑβδόμῃ τοῦ
mense in tpe q ceperũt chal-
μηνὸς ἐν τῷ καιρῷ ὃ ἔλαβον οἱ χαλ-
dei hierusalem ꝛ incenderũt eam
δαῖοι τὴν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐνέπρησαν αὐτὴν
in igne. ꝛ legit baruch verba
ἐν πυρί. καὶ ἀνέγνω βαρουχ τοὺς λόγους
libri huius in auribꝰ iechonie filij
τοῦ βιβλίου τούτου ἐν ὠσὶν ἰεχονίου υἱοῦ
ioachim regis iuda: ꝛ in auribꝰ om
ἰωακὶμ βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐν ὠσὶν παν-
nis ppli venientiũ ad li-
νὸς τοῦ λαοῦ τῶν ἐρχομένων πρὸς τὸν βί-
briũ: ꝛ in auribꝰ potentũ ꝛ fi-
βλον, καὶ ἐν ὠσὶν τῶν δυνατῶν καὶ υἱ-
liorũ regum. ꝛ in auribꝰ senio-
ῶν τῶν βασιλέων. καὶ ἐν ὠσὶν τῶν πρεσ-
rum: ꝛ in auribꝰ omnis ppli
βυτέρων, καὶ ἐν ὠσὶν παντὸς τοῦ λαοῦ
a paruo vsq; ad magnũ eorũ: olum
ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν πάντων τῶν
habitantiũ in babylone ad flu
κατοικούντων ἐν βαβυλῶνι ἐπὶ τοῦ ποτα-
men sud. ꝛ fleuerũt: ꝛ ieiunauerũt: ꝛ
μοῦ σοῦδ. καὶ ἔκλαυσαν, καὶ ἐνήστευσαν, καὶ
orabãt oronẽs i ꝓspectu dñi. ꝛ ꝓgrega
προσηυξαντο ἐνώπιον κυρίου. καὶ συνήγα-
rũt argentũ sicut eniuscuiusq; potuit manus:
γον ἀργύριον κατὰ ἑκάστου ἠδύνατο χεῖρ,
ꝛ miserũt ad hierusalem ad ioa-
καὶ ἀπέστειλαν εἰς ἱερουσαλὴμ πρὸς ἰωα-
chi filiũ helchie filij salom sacdotẽ:
κὶμ υἱὸν χελκίου υἱοῦ σαλὼμ τὸν ἱερέα,
ꝛ ad sacdotes ꝛ ad omnẽ
καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ πρὸς πάντα τὸν
ppłm q inuenti fũt cum eo in hieru-
λαὸν τοὺς εὑρεθέντας μετ' αὐτοῦ ἐν ἱερου-
salem. cũ acciperet ipse vasa do-
σαλὴμ. ἐν τῷ λαβεῖν αὐτὸν τὰ σκεύη οἴκου
mus dñi q ablata fuerãt de tẽplo vt redu-
κυρίου τὰ ἐξενεχθέντα ἐκ ναοῦ ἀποστρέ-
ceret in trã iuda decima
ψαι εἰς γῆν ἰούδα τῇ δεκάτῃ τοῦ
fluan: vasa argẽtea q fecit sedechias
σιοῦαν, σκεύη ἀργυρᾶ ἃ ἐποίησεν σεδεκίας
filiꝰ iosie rex iuda postq trãsmi-
υἱὸς ἰωσία· βασιλεὺς ἰούδα μετὰ τὸ ἀπῳ-
sit nabuchodonosor rex babylo-
κίσαι ναβουχοδονοσορ βασιλεὰ βαβυλῶ-
nis iechoniã ꝛ principes ꝛ
νος τὸν ἰεχονίαν καὶ τοὺς ὄρχοντας καὶ
vinctos ꝛ potẽtes ꝛ
τοὺς δεσμώτας καὶ τοὺς δυνατοὺς καὶ τὸν
ppłm fec a hierusalem ꝛ idu-
λαὸν τῆς γῆς ἀπὸ ἱερουσαλὴμ καὶ ἐπο-
xit eos in babylonem. ꝛ ait
ρευσεν αὐτοὺς εἰς βαβυλῶνα. Καὶ εἶπεν

Incipit prefatio in librum Baruch.

LIber iste qui baruch nomine pre-
notatur in hebreo canone non ha
betur: sed tantũ in vulgata editione: si-
militer & epistola hieremie. Propter no
ticiam autẽ legentũ hic scripta sunt:
quia multa de christo nouissimisq; tem
poribus indicant.

Incipit Baruch propheta. Cap. 1.

ET hec verba libri que scri-
psit baruch filius nerie filii
maasie filii sedechie filii se-
dei filii helchie in babylonia
in anno qnto & in septimo
die mensis: in tempore quo ceperunt
chaldei hierusalẽ & succenderunt eam
igni. Et legit baruch verba libri huius
ad aures iechonie filii ioachim regis iu
da: & ad aures vniuersi populi venientis
ad librũ: & ad aures potentũ filiorũ re
gum & ad aures presbyterorũ & ad au
res populi a minimo vsq; ad maximũ
eorum omniũ habitantium in babylo
nia ad flumen sodi. Qui audientes plo
rabant & ieiunabant & orabant in con
spectu dñi. Et collegerũt pecuniam ꝓ
q potuit vniuscuiusq; manus. Et mise
runt in hierusalẽ ad ioachim filium hel
chie filii salon sacerdotẽ & ad reliquos
sacerdotes & ad omnẽ populum qui in
uenti sunt cum eo in hierusalẽ cum ac
ciperent vasa templi dñi que ablata fue
rant de templo reuocare in terrã iuda
decima die mensis siban: vasa argentea
que fecit sedechias filius iosie rex iuda
postea quã cepisset nabuchodonosor
rex babylonis iechoniam: & principes
& cunctos potentes & populum terre
ab hierusalẽ & duxit eos vinctos in ba-
bylonẽ. Et dixerunt. Ecce misimus ad
vos pecunias de quibꝰ emite holocau
stomata & thus & facite mãna: & offer
te pro peccato ad aram dñi dei nostri.
Et orate pro vita nabuchodonosor re
gis babylonis: & pro vita balthasar filii
eius vt sint dies eorum sicut dies celi su
per terram: & vt det dñs virtutẽ nobis:
& illuminet oculos nostros: vt viuamꝰ
sub vmbra nabuchodosor regis baby
lonis: & sub vmbra balthasar filii eius:
et seruiamus eis multis diebus & inue
niamus gratiam in conspectu eorum.
Et pro nobis ipsis orate ad dominũ de
um nostrũ: quia peccauimus dño deo
nostro & non est auersus furor eius a
nobis vsq; in hũc diem. Et legite librũ
istum quem misimus ad vos recitari in
templo domini in die solemni: & in die
oportuno. Et dicetis. Domino deo no-
stro iusticia: nobis autẽ confusio faciei
nostre sicut est dies hec omni iuda &ha
bitantibus in hierusalẽ regibus nostris
& principibus nostris & sacerdotibus
nostris & ꝓphetis nostris & patribus
nostris. Peccauimus ante dominũ deũ
nostrum: & non credidimus diffidẽtes
in eum: & non fuimus subiectibiles illi
& non auduimus vocem domini dei
nostri: vt ambularemus in mandatis
eius que dedit nobis. A die qua eduxit
patres nostros de terra egypti: vsq; ad

ecce missimus ad uos argẽtũ ꝛ
ἰδοὺ ἀπεστείλαμεν πρὸς ὑμᾶς ἀργύριον καὶ
emite argento holocaustomata
ἀγοράσατε τοῦ ἀργυρίου ὁλοκαυτώματα
ꝛ ꝓ peccato ꝛ thus.
ꝛ fa-
καὶ περὶ ἁμαρτίας καὶ λίβανον. καὶ ποι-
cite mãna ꝛ afferte sup al-
ήσατε μάνα καὶ ἀνοίσατε ἐπὶ τὸ θυ-
tare dñi dei nri ꝛ ora
σιαστήριον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ προ-
te pro vita nabuchodonosor
σεύξασθε περὶ τῆς ζωῆς ναβουχοδονοσορ
regis babylonis ꝛ in vita bal-
βασιλέως βαβυλῶνος καὶ εἰς ζωὴν βαλ
tasar filij eius. ꝛ sint dies eo-
τάσαρ υἱοῦ αὐτοῦ. ἵνα ὦσιν αἱ ἡμέραι αὐ-
rum sic dies celi sup trã:
τῶν ὡς αἱ ἡμέραι τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς,
ꝛ dabit dñs fortitudinẽ nobis ꝛ illuminabit
καὶ δώσει κύριος ἰσχὺν ἡμῖν καὶ φωτίσει
oculos nros. ꝛ viuemus sub
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν. καὶ διαιτώμεθα ὑπὸ
umbra nabuchodonosor regis ba-
τὴν σκιὰν ναβουχοδονοσορ βασιλέως ba-
bylonis ꝛ sub vmbra baltasar
βυλῶνος καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν βαλτάσαρ
filiꝰ eius: ꝛ seruiemus illis
υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ δουλεύσωμεν αὐτοῖς ἐν
diebꝰ multis: ꝛ inueniemus gram i conspe
ἡμέραις πολλαῖς, καὶ εὑρήσωμεν χάριν ἐναντί
ctu illorũ. ꝛ orate ꝓ nobis ad
ον αὐτῶν. καὶ προσεύξασθε περὶ ἡμῶν πρὸς
dñm deũ nrm: q; peccauimus
κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ὅτι ἡμαρτήκαμεν τῷ
dño deo nro: ꝛ nõ est auersus
κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν, καὶ οὐκ ἀπέστρεπται
furor. ꝛ tra eius a nobis vsq; in do-
ὁ θυμὸς καὶ ὀργὴ αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν ἕως τῆς ἡμέ-
em istam. ꝛ legetis libũ
ρας ταύτης. καὶ ἀναγνώσεσθε τὸ βιβλίον
hunc quẽ misimus ad vos: et reci-
τοῦτο ὃ ἀπεστείλαμεν πρὸς ὑμᾶς, ἐξαγο-
tarẽtis in domo dñi in diebus festiuis ꝛ
ρεῦσαι ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν ἡμέραις ἑορτῆς καὶ
in diebus tpis. ꝛ dicetis dño
ἐν ἡμέραις καιροῦ. καὶ ἐρεῖτε τῷ κυρίῳ
deo nro iusticia. nobis autẽ ꝓfusio
θεῷ ἡμῶν δικαιοσύνη. ἡμῖν δὲ ἡ ἀσχύνη τῶν
faciei sicut dies hec. homini iu-
προσώπων ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. ἀνθρώπῳ Ἰού-
da ꝛ habitantibꝰ hierusalem. ꝛ
δα καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἱερουσαλὴμ. καὶ
regibus nris. ꝛ principi-
τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν. καὶ τοῖς ἄρχου-
bus nris. ꝛ sacerdotibꝰ nris: ꝛ
σιν ἡμῶν. καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἡμῶν, καὶ
ꝓphetis nris. ꝛ patri-
τοῖς προφήταις ἡμῶν, καὶ τοῖς πατρά-
bus nris: coꝝ q peccauimꝰ coram dño
σιν ἡμῶν, ὧν ἡμάρτομεν ἐναντίον κυρίου
ꝛ nõ credidimus ei. ꝛ nõ audiuimus
καὶ ἠπειθήσαμεν αὐτῷ. καὶ οὐκ ἠκούσαμεν
vocẽ dñi dei nri ambulare
τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν πορεύεσθαι
i preceptis eiꝰ q dedit ante fa-
τοῖς προστάγμασιν αὐτοῦ οἷς ἔδωκεν κατὰ πρό-
diem nram. a die q eduxit
σωπον ἡμῶν. ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐξήγαγεν
dño patres nros de terra egy-
κύριος τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ γῆς αἰγύ-
pti ꝛ vsq ad dei hũc fuimꝰ
πτου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ἠμελε

increduli ad dñm deũ nrm. τ
ἀπειθοῦντες πρὸς κύριον θεὸν ἡμῶν. καὶ
locuti eram? ad nõ audiẽdũ vo
ἐλαλήσαμεν πρὸς τὸ μὴ ἀκούειν τῆς φω
ci eius τ adheserũt in nob? ma
νῆς αὐτοῦ· καὶ ἐκολλήθη ἐφ' ἡμᾶς τὰ κα
la τ maledicto quã cõstituit dñs moy
κὰ καὶ ἡ ἀρὰ ἣν συνέταξε κύριος τῷ μω
si suo seo in die q̃ deduxit do
σῆ παιδὶ αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ ἐξήγαγεν κύ
min? patres nros de terra egypti:
ριος τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου,
vt daret nobis terrã fluẽtẽ lac τ mel
δοῦναι ἡμῖν γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι
sicut dies hec: τ nõ audiuim?
ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη· καὶ οὐκ ἠκούσαμεν τῆς
voce dñi dei nri fm oia
φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν κατὰ πάντας
verba ꝓphetarũ q̃ misit
τοὺς λόγους τῶν προφητῶν ὧν ἀπέστει-
ad nos. τ ambulauim? vnusq̃sq; in
λεν πρὸς ἡμᾶς· καὶ ἀπῳχόμεθα ἕκαστος ἐν
sua cordis sui mali ope-
διανοίᾳ καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς ἐργά
rari dño alienis facere mala
ζεσθαι θεοῖς ἑτέροις ποιῆσαι τὰ κακὰ
ante oculos dñi dei nostri.
κατ' ὀφθαλμοὺς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. C.2.
ΘΤ statuit dñs verbũ suũ q̃d
Καὶ ἔστησεν κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ ὃν
locut? est ad nos τ ad iudices
ἐλάλησεν ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς δικαστὰς
nros q̃ iudicauerũt israel. τ
ἡμῶν τοὺς δικάσαντας τὸν Ἰσραήλ· καὶ
ad reges nros τ ad
ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν καὶ ἐπὶ τοὺς
principes nros τ ad hoiem israe-
ἄρχοντας ἡμῶν καὶ ἐπὶ ἄνθρωπον Ἰσρα-
el τ iuda vt adduceret sup nos mala
ήλ καὶ Ἰουδὰ τοῦ ἀγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς κακὰ
magna q̃ nõ sunt facta sub om-
μεγάλα ἃ οὐκ ἐποιήθη ὑποκάτω πανα-
ni celo sicut factũ est in hierusalẽ
νὸς τοῦ οὐρανοῦ κατὰ ἐποιήθη ἐν Ἱερουσαλὴμ
fm scripta in lege moysi
κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωυσῆ
comedere nos hoiem carnes filij
τοῦ φαγεῖν ἡμᾶς ἄνθρωπον σάρκας υἱοῦ
sui hoiem carnes filie sue:
αὐτοῦ ἄνθρωπον σάρκας θυγατρὸς αὐτοῦ·
τ dedit eos mãcipia oib?
καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ὑποχειρίους πάσαις
regnis q̃ circuitu nro in
ταῖς βασιλείαις ταῖς κύκλῳ ἡμῶν εἰς
opprobriũ τ in inuitũ in oib?
ὀνειδισμὸν καὶ εἰς ἄβατον ἐν πᾶσι τοῖς
ꝓplis q̃ incircuitu nro quo dispersit e-
λαοῖς τοῖς κύκλῳ ἡμῶν οὗ διέσπειρεν αὐ-
os dñs illic. τ facti sunt subt?
τοὺς κύριος ἐκεῖ· καὶ ἐγενήθησαν ὑποκάτω
τ nõ supra: q̃a peccauim? dño
καὶ οὐκ ἐπάνω, ὅτι ἡμαρτήμεθα κυρίῳ τῷ
deo nro ad nõ audiẽdũ voce
θεῷ ἡμῶν τοῦ μὴ ἀκούειν τῆς φωνῆς
eius. dñio deo nro iusticia: nobis
αὐτοῦ· τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν ἡ δικαιοσύνη, ἡμῖν
autẽ τ patrib? nris cõfusio
δὲ καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἡ αἰσχύνη τῶν
facie sicut dies hec q̃ locut? est
προσώπων ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη ἃ ἐλάλησεν
dñs sup nos oia mala ista
κύριος ἐφ' ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα

diem hanc eramus incredibiles ad do-
minũ deum nostrum: & dissipati recef
simus ne audiremus vocem ipsius. Et
adheserunt nobis multa mala & male-
dictiones que constituit dñs moysi ser
no suo: qui eduxit patres nros de terra
egypti dare nobis terram fluentem lac
et mel sicut hodierna die. Et non au-
diuimus vocem dñi dei nostri fm omnia
verba prophetarũ quos misit ad nos:
& ad iudices nostros: & abiuimus vnus
quisq; in sensum cordis nostri maligni:
operari diis alienis facientes mala an-
te oculos domini dei nostri 2.
PRopter quod statuit dominus de?
noster verbum suũ: quod locutus
est ad nos: & ad iudices nostros qui iudi
caueruntin hierusalem: & ad reges no
stros & ad principes nostros & ad omẽ
israel & iuda vt adduceret dñs sup nos
mala magna que non sunt facta sub ce
lo quemadmodũ facta sunt in hierusa
lem fm que scripta sunt in lege moysi:
vt manducaret homo carnes filii sui: &
carnes filie sue. Et dedit eos sub manu
regum omnũ qui sunt in circuitu no
stro in improperium & in desolatio-
nem & in omnibus populis in quibus
nos dispersit dñs. Et facti sum? subtus
& nõ supra: quia peccauimus domino
deo nostro nõ obaudiendo voci ipsius.
Domino deo nostro iusticia: nobis au-
tem & patribus nostris confusio facici:
sicut est dies hec. Quia locutus est do-
minus super nos omnia mala hec que
venerunt super nos: & non sumus de-
precati faciem domini dei nostri: vt re-
uerteremur vnusquisq; nostrum a vis
nostris pessimis. Et vigilauit dominus
in malis & adduxit ea super nos: quia
iustus est dominus in omnibus opibus
suis que mandauit nobis: & non audi-
uimus vocem ipsius vt iremus in pre-
ceptis domini que dedit ante faciẽ no-
stram. Et nunc domine deus israel qui
eduxisti populum tuũ de terra egypti
in manu valida: & in signis & in prodi-
gijs: in virtute tua magna & in brachio
excelso: & fecisti tibi nomen sicut est di
es iste: peccauimus: impie egimus: ini-
que gessimus domine deus noster: in
omnibus iusticiis tuis. Auertatur ira tua
a nobis: quia derelicti sumus pauci in-
ter gentes vbi dispersisti nos. Exaudi
domine preces nostras & orationes no
stras & educ nos propter te: & da nobis
inuenire gratiam ante faciem eorum
qui nos abduxerunt: vt sciat omnis ter
ra quia tu es dñs deus noster: & quia
nomen tuũ inuocatum est sup israel:
& super genus ipsius. Respice domine
de domo sancta tua in nos: & inclina au
rem tuam & exaudi nos. Aperi oculos
tuos & vide: quia non mortui qui sunt
in inferno: quorum spiritus acceptus
est a visceribus suis: dabunt honorẽ &
iustificationẽ dño: sed anima que tristis
est super magnitudinẽ mali: & incedit
curua & infirma: & oculi deficientes:
& anima esuriens dat tibi gloriam & iu
sticiam domino: quia ooooooooooooooo

venerũt sup nos τ nõ deprecati sum? fa-
κλαῦσαι ἐφ' ἡμᾶς καὶ οὐκ ἐδεήθημεν τοῦ πρόσω-
cie dñi vt reuerteremur vnusq̃sq; a
που κυρίου τοῦ ἀποστρέψαι ἕκαστον ἀπὸ
cogitationib? cordis nri ma
τῶν πονηρῶν τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονη-
li: τ vigilauit dño sup malis.
ρᾶς, καὶ ἐγρηγόρησεν κύριος ἐπὶ τοῖς κακοῖς·
τ induxit dñs sup nos: q: iust?
καὶ ἐπήγαγεν κύριος ἐφ' ἡμᾶς. ὅτι δίκαιος
dñs in cũb? operib? suis q̃ pre-
ὁ κύριος ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἃ ἐνε-
cepit nobis. τ nõ audiuim? vo
τείλατο ἡμῖν· καὶ οὐκ ἠκούσαμεν τῆς φω-
cẽ eius vt ãbularem? in preceptis do
νῆς αὐτοῦ πορευθῆναι τοῖς προστάγμασιν κυ-
mini q̃ dedit ante faciẽ nrã.
ρίου οἷς ἔδωκεν κατὰ πρόσωπον ἡμῶν.
τ nũc dñe deus israel q̃ eduxisti
καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὃς ἐξήγαγες
ꝓplm nũ de terra egypti in manu
τὸν λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ
forti τ in signis τ in portẽtis τ
κραταιᾷ καὶ ἐν σημείοις καὶ ἐν τέρασιν καὶ
in virtute magna τ in brachio excel
ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἐν βραχίονι ὑψη-
so. τ fecisti tibi nomẽ sicut di-
λῷ· καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέ-
es hec peccauim?: impie egim? iniq̃
ρα αὕτη ἡμαρτήμεθα, ἠσεβήσαμεν ἠδικη-
fecim? dño deus nr̃ sup oib?
σαμεν κύριε θεὲ ἡμῶν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς
iustificationib? tuis: auertat̃ furor
δικαιώμασίν σου, ἀποστραφήτω ὁ θυμός
tu? a nobis: q: derelicti sumus
σου ἀφ' ἡμῶν, ὅτι κατελείφθημεν ὀλίγοι
pauci in gẽtib? vbi dispersisti nos illuc.
ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὗ διέσπειρας ἡμᾶς ἐκεῖ.
exaudi dñe oronẽ nrã
ἐπάκουσον κύριε τῆς προσευχῆς ἡμῶν
τ deprecationẽ nrã; τ libera nos
καὶ τῆς δεήσεως ἡμῶν καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς
ꝓpter te: τ da nobis grã̃ ante
ἕνεκέν σου, καὶ δὸς ἡμῖν χάριν κατὰ
faciẽ trãsmigrare faciẽtũ nos. vt
πρόσωπον τῶν ἀποικισάντων ἡμᾶς. ἵνα
sciat oia terra q: tu es dñs de?
γνῶ πᾶσα ἡ γῆ ὅτι σὺ εἶ κύριος θεὸς
noster: q: nomẽ tuũ inuocatũ est sup is-
ἡμῶν, ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικεκλήται ἐπὶ Ἰσ-
rael τ sup gen? eius. dñe respice
ραὴλ καὶ ἐπὶ τὸ γένος αὐτοῦ. κύριε κατίδε
de domo sancta tua: τ cogita in
ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἁγίου σου, καὶ ἐνθύμησαι εἰς
nos: inclina dñe aurẽ tuã τ audi τ aperi
ἡμᾶς· κλίνον κύριε τὸ οὖς σου· καὶ ἄκουσον καὶ ἄνοι-
dñe oculos tuos: τ vide q: nõ
ξον κύριε τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε ὅτι οὐχ οἱ
mortui in iferno q̃ assumpt? ẽ ipsis
τεθνεῶτες ἐν τῷ ἅδῃ ὧν ἐλήφθη τὸ πνεῦμα
eorũ a visceribus suis. da
αὐτῶν ἀπὸ τῶν σπλάγχνων αὐτῶν, δώσουσι
bit glam τ iustificationẽ dño. sed ani
σιν δόξαν καὶ δικαίωμα τῷ κυρίῳ· ἀλλ' ἡ ψυ-
ma tristis sup magnitudĩe q̃ vadit
χὴ ἡ λυπουμένη ἐπὶ τῷ μεγέθει τῶν βαδίζει
curua τ infirma τ oculi
κύφοντα καὶ ἀδύνατα καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ
deficientes τ aia esuriẽs. dabit
ἐκλείποντες καὶ ἡ ψυχὴ ἡ πεινῶσα. δώ-
bit tibi glam τ iusticiã dñe. da
σουσίν σοι δόξαν καὶ δικαιοσύνην κύριε. ὅτι

nõ sup iustificationes patrũ nros τ
οὐκ ἐπὶ τὰ δικαιώματα τῶν πρόων ἡμῶν καὶ
regũ nros nos fundi=
τῶν βασιλέων ἡμῶν ἡμεῖς κατεβάλλο=
mꝰ miam nram ante facie tuã
μεθ᾽ ὧν ἔλεων ἡμῶν κατὰ πρόσωπόν σου
dñe deꝰ noster.q: immisisti furorẽ tuũ
κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν.ὅτι ἐπέκας ὀργὴν θυμόν σου
τ irã tuã in nos sicut loqui
καὶ τὴν ὀργήν σου ἐφ᾽ ἡμᾶς καθάπερ ἐλά=
tus es in manu puerorũ tuorũ pro
λησας ἐν χειρὶ τῶν παίδων σου τῶν προ
phetarũ dicẽs: sic dixit dñs: inclinate
φητῶν λέγων,οὕτως εἶπεν κύριος,κλίνατε
legẽ vram τ opamini re=
ὦν νόμον ὑμῶν καὶ ἐργάσασθε τῷ βασι=
gi babylonis: τ sedete sup
λεῖ βαβυλῶνος, καὶ καθίσατε ἐπὶ τῆς
terrã qm dedi patribꝰ vris. τ si
γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν ὑμῶν.καὶ ἐὰν
nõ audieritis vocẽ dñi operari
μὴ ἀκούσητε τῆς φωνῆς κυρίου ἐργάσασθαι
regi babylonis: defectionẽ faciã
τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος,ἐκλείψιν ποιήσω
de ciuitate iuda τ deforis hierusalẽ:
ἐκ πόλεως ἰούδα καὶ ἔξωθεν ἱερουσαλήμ,
vocẽ letitie τ vocẽ gaudij
φωνὴν εὐφροσύνης καὶ φωνὴν χαρμοσύνης
vocẽ sponsi τ vocẽ sponse: τ erit
φωνὴν νυμφίου καὶ φωνὴν νύμφης,καὶ ἔσται
ois terra in inuiũ ab inhabitãtibꝰ.
πᾶσα ἡ γῆ εἰς ἄβατον ἀπὸ ἐποικούντων.
τ nõ audiuimꝰ vocẽ tuã vt opera
καὶ οὐκ ἠκούσαμεν τῆς φωνῆς σου ἐργάσα
remur regi babylonis. τ statuisti
σθαι τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος. καὶ ἔστησας
verba tua q̃ locutꝰ es in manibꝰ
τοὺς λόγους σου οὓς ἐλάλησας ἐν χερσὶν
suorũ tuorũ pphetarũ vt trãsferrẽ
τῶν παίδων σου τῶν προφητῶν τοῦ ἐξενεχ
tur ossa regũ nrorũ τ ossa
θῆναι τὰ ὀστᾶ βασιλέων ἡμῶν καὶ τὰ ὀστᾶ
patrũ nrorũ de loco suo. τ
τῶν πατέρων ἡμῶν ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν.καὶ
ecce sunt pjecta calori di=
ἰδοὺ εἰσὶν ἐκεκριμμένα τῷ καύματι τῆς ἡμέ
ei τ glacici noctis. τ mor=
ρας καὶ τῷ παγετῷ τῆς νυκτός. καὶ ἀπε=
tui sunt in dolorib⁹ malis in fame τ
θάνοσαν ἐν πόνοις πονηροῖς ἐν λιμῷ καὶ
in gladio τ in emissione. τ posuisti
ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν ἀποστολῇ.καὶ ἔθηκας τὸν
domũ tuã vbi inuocatũ est nomẽ tuũ
οἶκόν σου οὗ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου
in ea sicut dies hec ppꝗ malicią do
ἐπ᾽ αὐτῷ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη διὰ πονηρίαν ὅτι
mꝰ israel τ domꝰ iuda. τ fecisti
κου ἰσραὴλ καὶ οἴκου ἰούδα. καὶ ἐποίησας
in nob dñe deꝰ noster fm omẽ
ἐφ᾽ ἡμᾶς κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν
equitatẽ tuã: τ fm omẽ misera
ἐπιείκειάν σου, καὶ κατὰ πάντα ἐλεη=
tionẽ tuã magnã: sicut loquutꝰ es in ma=
μόν σου ὃν μέγαν,καθὰ ἐλάλησας ἐν χει
nu fui tui moysi in die qꝰ pcepit
ρὶ παιδός σου μωυσῆ ἐν ἡμέρᾳ ἐντειλα
te te ei scribere legẽ tuã co=
μένου σου αὐτῷ γράψαι τὸν νόμον σου ἐναν
rã filijs israel dicẽs: si nõ audieritis
τίον υἱῶν ἰσραὴλ λέγων,ἐὰν μὴ ἀκούσητε
vocẽ meã. pcerto turba magna
τῆς φωνῆς μου.ἡμὴν ἡ βόμβησις ἡ μεγάλη

non fm iustícias patrum nostrorum
nos fundimus preces: & petimus mise
ricordiam ante conspectum tuum do=
mine deus noster: sed quia misisti iram
tuam & furorem tuum super nos:sicut
locutus es in manu puerorum tuorũ
prophetarũ dicens. Sic dicit domin⁹.
Inclinate humerum vestrũ & ceruicem
vestrã: & opera facite regi babylonis:
et sedebitis in terra quã dedi patribus
vestris. Quod si non feceritis nec audie
ritis vocem domini dei vestri operari
regi babylonie: defectionẽ vestram fa=
ciam de ciuitatibus iuda: & a foris hie=
rusalem: & auferam a vobis vocem io=
cunditatis & vocem gaudii: & vocem
sponsi & vocem sponse: & erit ois terra
sine vestigio ab inhabitantibus eam. Et
non audierunt vocẽ tuã vt operarẽtur
regi babylonis: & statuisti verba tua q̃
locutus es in manibus puerorũ tuorũ
prophetarũ: vt trãsferrẽtur ossa regũ
nostrorũ: & ossa patrũ nostrorũ de loco
suo. Et ecce proiecta sunt in calore so=
lis & in gelu noctis & mortui sunt in
doloribꝰ pessimis: in fame & in gladio
& in emissione. Et posuisti templũ in
quo inuocatũ est nomen tuũ in ipso si=
cut hec dies propter iniquitatẽ domus
israel & domus iuda. Et fecisti in nobis
dñe deus noster: fm omnẽ bonitatem
tuam & fm omnẽ miserationẽ tuã illã
magnã: sicut locutus es in manu pueri
tui moysi in die qua precepisti ei scribe
re legem tuã coram filiis israel dicens.
Si non audieritis vocem meã: multitu
do hec magna cõuertetur in minimã
gentem quoniã eos dispergã: quia scio
q̃ me non audiet populus. Populus est
enim dura ceruice. Et cõuertetur ad cor
suum in terra captiuitatis sue: & scient
qa ego sum dñs deus eorũ: & dabo eis
cor & itelligẽt: & aures & audiẽt: & lau
dabunt me in terra captiuitatis sue: &
memores erunt nominis mei. Et auer
tent se a dorso suo duro: & a malignita
tibus suis: quia reminiscentur viam pa
trum suorum qui peccauerunt in me.
Et reuocabo illos in terram quã iurauí
patribus eorũ abraam isaac & iacob: &
dominabũtur ei⁹. Et multiplicabo eos
& non minorabũtur. Et statuã illis testa
mentũ alterũ sempiternũ: vt sim illis
in deũ & ipsi erunt mihi ĩ populũ. Et nõ
mouebo amplius populum meũ filios
israel a terra quam dedi eis. ꝫ.
ET nunc dñe oipotens deus israel
anima in angustiis & spũs anxius
clamat ad te. Audi dñe & miserere qa
deus es misericors: & miserere nostri
quia peccauimꝰ ante te. Quia tu sedes
in sempiternũ: & nos peribimꝰ in eũ.
Dñe oipotens deus israel audi nũc ora
tionem mortuorũ israel: & filiorũ ipso
rum qui peccauerũt ante te: & non au=
dierunt vocem dñi dei sui: & agglutina
ta sunt nobis mala. Noli meminisse ini
quitatis patrũ nostrorũ: sed memento
manus tue & nominis tui in tempore
isto: quia tu es dñe deus
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

multa hec reuertet in qua in
πολλὴ ἀὐτὴ ἐπιστρέψει εἰς μικρὰν ἐν
gentib⁹ quo dispergã eos illuc.q:
νεσιν οὐ διασπερῶ αὐτοὺς ἐκεῖ.ὅτι
cognoui q̃ nõ audiet me.q: ppls
ἔγνων ὅτι οὐ μὴ ἀκούσωσίν μου.ὅτι λαὸς
dure ceruicis est. τ cõuertet
σκληροτράχηλός ἐστιν. καὶ ἐπιστρέψουσιν
ad cor suũ in terra trãsmigrationis es
ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν ἐν γῇ ἀποικεσμοῦ αὐ
rũ: τ sciet q: ego dñs deꝰ eo
τῶν,καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς αὐ
rũ: τ dabo eis cor τ aures
τῶν, καὶ δώσω αὐτοῖς καρδίαν καὶ ὦτα
audiẽtes τ laudabũt me in terra trãsmi=
ἀκούοντα καὶ αἰνέσουσίν με ἐν γῇ ἀποικεσ
grationis suę. τ recordabunt nominis
μοῦ αὐτῶν. καὶ μνεσθήσονται τοῦ ὀνόματός
mei: τ auertẽt se a dorso suo
μου, καὶ ἀποστρέψουσιν ἀπὸ νώτου αὐτῶν
duro τ a malignitatib⁹ rep
τοῦ σκληροῦ καὶ ἀπὸ πονηριῶν πραγμάτων
suarũ. q: reminiscar vie pa=
αὐτῶν.ὅτι μνεσθήσομαι τῆς ὁδοῦ τῶν πα
trũ suorũ q̃ peccauerũt coã
τέρων αὐτῶν τῶν ἁμαρτησάντων ἔναντι
dño. τ reducã illos in terrã
κυρίου.καὶ ἀποστρέψω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν
quã iurauí patribꝰ suis abra=
ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν τῷ ἀβρα
am τ isaac τ iacob: τ dñabũ
ὰμ καὶ τῷ ἰσαὰκ καὶ τῷ ἰακὼβ,καὶ κυριευ
tur eiꝰ. τ multiplicabo eos τ nõ
σουσιν αὐτῆς. καὶ πληθυνῶ αὐτοὺς καὶ οὐ
minorabunt. τ statuã eis testamẽtũ
μὴ σμικρυνθῶσιν.καὶ στήσω αὐτοῖς διαθήκην
eternũ vt sim ego illis in deũ: τ
αἰώνιον τοῦ εἶναί με αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ
ipsi erũt mihi in pplm. τ nõ mouebo
αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. καὶ οὐ κινήσω
vltra pplm meũ israel a trra quã
ἔτι τὸν λαόν μου ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς
dedi eis.
ἔδωκα αὐτοῖς. Ca.ꝫ.
O Domine oipo deꝰ israel:
Κύριε παντοκράτωρ ὁ θεὸς ἰσραὴλ,
ala in angustijs τ spiꝰ anxiꝰ clama
ψυχὴ ἐν στενοῖς καὶ πνεῦμα ἀκηδιῶν κέκρα
uit ad te: audi dñe τ miserere: q:
γεν πρὸς σέ,ἄκουσον κύριε καὶ ἐλέησον,ὅτι
deꝰ misericors es τ miserere: q: peccami
θεὸς ἐλεήμων εἶ καὶ ἐλέησον, ὅτι ἡμαρτο=
mꝰ coã te: q: tu sedes in eternũ
μεν ἔναντί σου,ὅτι σὺ καθήσθαι τὸν αἰῶ=
nũ: τ nos peribimus in secula.
να,καὶ ἡμεῖς ἀπολλύμθα τὸν αἰῶνα.
dñe oipo deꝰ israel:
κύριε παντοκράτωρ ὁ θεὸς ἰσραὴλ,
audi iã orationẽ mortuo=
ἄκουσον δὴ τῆς προσευχῆς τῶν τεθνηκό=
rũ israel: τ filiorũ eorũ q̃ peccauerũt
των ἰσραὴλ, καὶ υἱῶν τῶν ἁμαρτησάντων
coã te q̃ nõ audierũt vocẽ do
ἔναντί σου οἱ οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυ
mini dei sui: τ adhesertũt nobis
ρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν,καὶ ἐκολλήθη ἡμῖν τὰ
mala. ne memineris iniqtatũ patrũ nrorũ:
κακά.μὴ μνεσθῆς ἀδικιῶν πατέρων ἡμῶν,
sed memẽto manꝰ tue τ nominis
ἀλλὰ μνεσθήτι χειρός σου καὶ ὀνόματός
tui in tpe hoc. q: tu dñs deus
σου ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ.ὅτι σὺ κύριος ὁ θεὸς

nostr τ laudabim⁹ te dñe. qꝰ ꝓpē
ἡμῶν καὶ αἰνέσομέν σε κύριε· ὅτι διε=
hoc dedisti timorē tuũ in cor=
τοῦτο ἔδωκας τὸν φόβον σου ἐπὶ καρ=
dib⁹ nr̃is vt inuocem⁹ nomē tuũ
δίαις ἡμῶν ἵνα ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομά σου
τ laudem⁹ te in trãsinigratiõe nr̃a: qꝰ
καὶ αἰνέσωμέν σε ἐν τῇ ἀστοικίᾳ ἡμῶν, ὅτι
mortui⁹ sup cor nr̃m oẽm
ἀπεστρέψαμεν ἐπὶ καρδίαν ἡμῶν πᾶσαν
iniqtatẽ patrũ nr̃or q peccauerũt
ἀδικίαν πατέρων ἡμῶν τῶν ἡμαρτηκότων
coẽ te. ecce nos hodie in
ἐνώπιόν σου· ἰδοὺ ἡμεῖς σήμερον ἐν τῇ
trãsinigratiõe nr̃a quo dispersisti nos illic
ἀστοικίᾳ ἡμῶν οὗ διέσπειρας ἡμᾶς ἐκεῖ
in improperiũ τ in maledictionẽ τ in debi
εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς ἀρὰν καὶ εἰς ὄφλη
tũ sm oẽs iniqtates pa=
σιν κατὰ πάσας τὰς ἀδικίας τῶν πατέ=
trũ nr̃or q recesserũt a dño deo
ρων ἡμῶν οἱ ἀπέστησαν ἀπὸ κυρίου θεοῦ
nr̃o. audi israel mãdata vite: auribꝰ p
ἡμῶν. ἄκουε Ἰσραὴλ ἐντολὰς ζωῆς, ἐνωτί=
cipe vt scias prudẽtiã. q̃d est israel qꝰ
σασθε γνῶναι φρόνησιν· τί ἐστιν Ἰσραὴλ ὅτι
in terra inimicorꝫ es: inueteraſti in fra alie
ἐν γῇ τῶν ἐχθρῶν εἶ, ἐπαλαιώθης ἐν γῇ ἀλ
na: coinqnatꝰ es cũ mortuis. reputa=
λοτρίᾳ, συνεμιάνθης τοῖς νεκροῖς· λογίζε=
tꝰ es cũ hiꝰ q in iferno: dereliqsti
ται μετὰ τῶν εἰς ἅδου, ἐγκατέλιπες
fontẽ sapiẽtie via dei. si
τὴν πηγὴν τῆς σοφίας τῇ ὁδῷ τοῦ θεοῦ. εἰ
ambulasses habitasses
ἐπορεύθης κατῴκησας ἐν εἰρήνῃ τὸν αἰῶνα.
vbi est prudẽtia vbi est fortitudo.
μάθε ποῦ ἐστιν φρόνησις ποῦ ἐστιν ἰσχύς.
vbi est intellect⁹ vt scias simul. vbi
ποῦ ἐστι σύνεσις τοῦ γνῶναι ἅμα· ποῦ
est longitudo τ vita. vbi est lumẽ
ἐστιν μακροβίωσις καὶ ζωή· ποῦ ἐστιν φῶς
oculorꝫ τ pax. q̃d inuenit locũ
ὀφθαλμῶν καὶ εἰρήνη· τίς εὗρεν τὸν τόπον
eius τ q̃d intrauit in thesauros
αὐτῆς, καὶ τίς εἰσῆλθεν εἰς τοὺς θησαυροὺς
eius: vbi sunt ꝓncipes gẽtiũ τ
αὐτῆς, ποῦ εἰσὶ οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν καὶ
dominantes bestijs q̃ sup terrã:
οἱ κυριεύοντες τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς,
in auib⁹ celi illudẽtes: τ
οἱ ἐν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ ἐμπαίζοντες, καὶ
argentũ thesaurizãtes τ aurꝫ cui
τὸ ἀργύριον θησαυρίζοντες καὶ τὸ χρυσίον ᾧ
confidũt hoies τ nõ est finis
πεποιθότες ἄνθρωποι καὶ οὐκ ἔστιν τέλος
adqsitionis eorꝫ. qꝰ argentũ fabri
τῆς κτήσεως αὐτῶν. ὅτι οἱ τὸ ἀργύριον τε=
cãt: τ solliciti τ nõ est inuẽ
κταίνοντες, καὶ μεριμνῶντες, καὶ οὐκ ἔστιν ἐξ
tio operꝫ illorꝫ. exterminati sũt
ευρεσις τῶν ἔργων αὐτῶν. ἐξωλοθρεύθησαν
τ ad infero descẽderũt τ alij surre=
καὶ εἰς ἅδου κατέβησαν καὶ ἄλλοι ἀντα=
xerũt. pro illis. iuniores viderũt lumẽ τ
νέστησαν ἀντ' αὐτῶν. νεώτεροι εἶδον φῶς καὶ
habitauerũt sup terrã: viã aũt sciẽtie
κατῴκησαν ἐπὶ τῆς γῆς, ὁδὸν δὲ ἐπιστήμης
nõ cognouerũt: neqꝫ intellexerũt semitas eiꝰ:
οὐκ ἔγνωσαν, οὐδὲ συνῆκαν τρίβους αὐτῆς,
neqꝫ suscꝑerũt eã. filij eorꝫ a
οὐδὲ ἀντιλάβοντο αὐτῆς. υἱοὶ αὐτῶν ἐκὸ

nostꝰ: & laudabimus te dñe: quia pro=
pter hoc dedisti timorem tuũ in cordi
bus nr̃is: & vt inuocemus nomen tuũ
& laudemus te in captiuitate nr̃a: quia
cõuertimur ab iniqtate patrũ nostrorꝫ
qui peccauerũt ante te. Et ecce nos in
captiuitate nr̃a sumus hodie quo nos
dispersisti in iproperiũ & in maledictũ
& in peccatũ sm oẽs iniqtates patrum
nostrorũ q discesserũt a te dñe deus nr̃.
Audi israel mãdata vite: auribus pcipe
vt scias prudentiã. Quid est israel q̃ in
terra inimicorũ es. Inueteraſti in terra
aliena: coinqnatus es cũ mortuis. De=
putatus es cũ descendẽtib⁹ in infernũ:
dereliqsti fontẽ sapiẽtie. Nã si in via dei
ambulasses habitasses vtiq; in pace sup
terrã. Disce vbi sit prudẽtia vbi sit virtus
vbi sit intellectus: vt scias simul vbi sit
longiturnitas vite & victus: vbi sit lumẽ
oculorũ & pax. Quis inuenit locũ eiꝰ.
Et quis intrauit in thesauros eius? Vbi
sunt principes gentiũ & qui dñantur
sup bestias q̃ sunt sup terrã. Qui in aui
bus celi ludũt: q argentũ thesaurizãt &
aurũ in quo cõfidũt homines: & nõ ẽ finis
acqsitionis eorũ. Qui argentũ fabricãt
& solliciti sunt nec ẽ inuẽtio operũ illo
rũ. Exterminati sunt & ad inferos desce
derũt. & alii loco eorꝫ exsurrexerũt. Iu
uenes viderũt lumẽ & habitauerũt sup
terrã. Viã aũt disciplinę ignorauerũt ne
qꝫ intellexerũt semitas eiꝰ: neqꝫ filii eorꝫ
susceperũt eam. A facie ipsorũ longe
facta est. Non ẽ audita in terra chanaã:
neqꝫ visa est in themã. Filii quoqꝫ agar
qui exquisierũt prudentiã que de terra
est: negociatores terre & theman: & fa=
bulatores & exquisitores prudentie &
intelligẽtie: viã aũt sapiẽtie nescierũt:
neqꝫ cõmemorati sunt semitas eius. O
israel q̃ magna est domus dei: & ingẽs
locus possessionis eiꝰ. Magnus est & nõ
habet finẽ: excelsus & imensus. Ibi fue
runt gigãtes noiati: illi qui ab initio fue
runt statura magna scientes bellũ. Nõ
hos elegit dñs: neqꝫ viã disciplinę inue
nerunt: ꝓpterea perierũt. Et qm̃ non
habuerũt sapientiã interierũt ꝓpter suã
insipientiã. Quis ascẽdit in celũ & acce
pit eam & eduxit eã de nubibus? Quis
transfretauit mare & inuenit illã & attu
lit illã sup aurũ electũ? Non est q̃ possit
scire vias eius: neqꝫ qui exqrat semitas
eius. Sed qui scit vniuersa nouit eam: &
adinuenit eã prudentia sua. Qui prepa
rauit terrã in eterno tpe: & repleuit eã
bipedibus & q̃drupedibus. Qui emit=
tit lumẽ & vadit: & vocauit illud: & obe
dit illi in tremore. Stelle aũt dederunt
lumen in custodiis suis: & letate sunt.
Vocate sunt & dixerunt. Adsumus. Et
luxerunt ei cum iocunditate: qui fecit
illas. Hic est deus noster & estimabitur
alius aduersum eum. Hic adinuenit
omnẽ viam disciplinę: & tradidit illam
iacob puero suo: & israel dilecto suo.
Post hec in terris visus est & cum homi
bus conuersatus est. 4.

via ipsorꝫ longe facta sũt. neqꝫ au
τῆς ὁδοῦ αὐτῶν πόρρω ἐφανήσαν. οὐδὲ ἐ=
dita est in chanaã neqꝫ visa ẽ in themã.
κούσθη ἐν χαναὰν οὐδὲ ὤφθη ἐν θαιμάν.
neqꝫ filij agar exquirẽtes prudentiã q̃
οὐτοι υἱοὶ Ἀγὰρ ἐκζητοῦντες τὴν σύνεσιν οἱ
sup terrã: mercatores merã τ the
ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ ἔμποροι τῆς μερᾶν καὶ θαι=
mã τ fabulatores τ examinatores
μὰν καὶ οἱ μυθολόγοι καὶ οἱ ἐκζητηταὶ τῆς
prudẽtie. viã aũt sapiẽtie nõ cognouerũt neqꝫ
συνέσεως ὁδὸν δὲ σοφίας οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ
recordati sunt semitas eiꝰ. o israel
ἐμνήσθησαν τὰς τρίβους αὐτῆς. ὦ Ἰσραὴλ
quã magna domꝰ dei: τ ꝑlixꝰ lo=
ὡς μέγας ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπιμήκης ὁ τό
cus possessionis eiꝰ: magnꝰ τ nõ hã
πος τῆς κτήσεως αὐτοῦ, μέγας καὶ οὐκ ἔχει
bet finẽ. excelsus τ imẽsus: ibi fue
τέλος· ὑψηλὸς καὶ ἀμέτρητος, ἐκεῖ ἐφα=
rũt gigãtes nominati ab initio
νησαν οἱ γίγαντες οἱ ὀνομαστοὶ οἱ ἀπ' ἀρχῆς
exsistẽtes magni scientes bellũ.
φύντες ἐν μεγέθει ἐπιστάμενοι πόλεμον.
nõ hos elegit dñs: neqꝫ viã scien=
οὐ τούτους ἐξελέξατο ὁ θεός, οὐδὲ ὁδὸν ἐπιστή=
tie dedit illis: τ perierũt eo q̃d
μης ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἀπώλοντο διὰ τὸ μὴ
nõ hãrẽt prudẽtiã. perierũt ꝓpꝑ
ἔχειν φρόνησιν· ἀπώλοντο διὰ τὴν ἀβου=
ritatẽ eorꝫ. q̃d ascẽdit in celũ τ acce
λίαν αὐτῶν. τίς ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔλα
pit eã? τ deduxit eã de
βεν αὐτήν; καὶ κατεβίβασεν αὐτὴν ἐκ τῶν
nubib⁹? q̃d trãsiuit trãs mare τ
νεφελῶν; τίς διέβη πέραν τῆς θαλάσσης καὶ
inuenit eã: τ afferet eã auro ele=
εὗρεν αὐτήν, καὶ δίσει αὐτὴν χρυσίου ἐκ=
ctꝰ nõ est cognoscẽs viã eiꝰ:
λεκτοῦ; οὐκ ἔστιν ὁ γινώσκων τὴν ὁδὸν αὐτῆς,
neqꝫ q̃ cõsiderẽt semitã eiꝰ: sed
οὐδὲ ὁ ἐνθυμούμενος τὴν τρίβον αὐτῆς, ἀλλ' ὁ
scies ola cognoscit eã: adinuenit
εἰδὼς τὰ πάντα γινώσκει αὐτὴν, ἐξεῦρεν
eã prudẽtia sua. q̃ ꝓparauit
αὐτὴν τῇ συνέσει αὐτοῦ· ὁ κατασκευάσας τὴν
terrã in eternũ tpꝰ ꝑpleuit eã lumẽ
γῆν εἰς αἰῶνα χρόνον ἐνέπλησεν αὐτὴν κτη=
tio q̃drupedib⁹. q̃ mittit lumẽ
νῶν τετραπόδων· ὁ ἀποστέλλων τὸ φῶς
τ ibit. vocauit illud: τ obedauit
καὶ πορευόμενον· ἐκάλεσεν αὐτό, καὶ ὑπήκου
illi timore. at stelle ꝑpẽdauerũt in
σεν αὐτῷ τρόμῳ· οἱ δὲ ἀστέρες ἔλαμψαν ἐν
custodiis suis τ letate sunt.
ταῖς φυλακαῖς αὐτῶν καὶ ἐυφράνθησαν·
vocauit eos τ dixerũt adsum⁹.
ἐκάλεσεν αὐτοὺς καὶ εἶπαν πάρεσμεν·
ꝑpẽdauerũt eã letitia ei q̃ fecit
ἔλαμψαν μετ' ἐυφροσύνης τῷ ποιήσαντι
illos. hic deꝰ nr̃ nõ reputabit
αὐτούς· οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν οὐ λογισθήσεται
alij aduersus eũ. inuenit oẽm viã
ἄλλος πρὸς αὐτόν. ἐξεῦρεν πᾶσαν ὁδὸν
scientie: τ dedit eã iacob ser=
ἐπιστήμης, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακὼβ τῷ παι
uo suo τ israel dilecto suo.
δὶ αὐτοῦ καὶ Ἰσραὴλ τῷ ἠγαπημένῳ αὐτοῦ.
post hoc in terra visus ẽ τ iter
μετὰ τοῦτο ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ ἐν τοῖς
hoies cõuersatus est.
ἀνθρώποις συναναστράφη. C.4.

Hic liber preceptorũ
Αὕτη ἡ βίβλος τῶν προσταγμάτων τοῦ
dei: & lex existens in eternũ.
θεοῦ, καὶ ὁ νόμος ὁ ὑπάρχων εἰς τὸν αἰῶνα.
omes tenentes eã in vitã: at
πάντες οἱ κρατοῦντες αὐτὸν εἰς ζωήν, οἱ δὲ
derelinquentes eã morientur. con=
καταλείποντες αὐτὸν ἀποθανοῦνται. ἐπι=
uertere iacob & apprehende eã. am=
στράφου Ἰακὼβ καὶ ἐπιλαβοῦ αὐτῆς. βο=
bula ad splendorẽ coram illu=
δεύσον πρὸς τὸν λαμπρὸν κατέναντι τοῦ φω
ne eius. ne des alteri gloriã tuã
τὸς αὐτῆς. μὴ δῷς ἑτέρῳ τὸν δόξαν σου
& q̃ sunt vtilia tibi gẽti aliene. bea
καὶ τὰ συμφέροντά σοι ἔθνει ἀλλοτρίῳ. μα
ti sumus israel: qz placita deo
κάριοί ἐσμεν Ἰσραήλ, ὅτι τὰ ἀρεστὰ τῷ θεῷ
nobis cognita sunt. cõfidite pple meus me=
ἡμῖν γνωστά ἐστιν. θαρσεῖτε λαός μου μνη
moriale israel. venidati estis gẽtibus nõ
μόσυνον Ἰσραήλ. ἐπράθητε τοῖς ἔθνεσιν οὐκ
in pditionẽ. ppterq̃ ãt ad iracũdiã provocastis vos
εἰς ἀπώλειαν. διὰ δὲ τὸ παροργίσαι ὑμᾶς
deũ traditi estis aduersariis.
τὸν θεὸν παρεδόθητε τοῖς ὑπεναντίοις.
exacerbastis enim eũ q̃ fecit vos: ſã
παροξύναντες γὰρ τὸν ποιήσαντα ὑμᾶς, θυ
crificãtes demoniis & nõ deo. obliti estis
σαντες δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ. ἐπιλαθέσθε
ãt eũ q̃ genuit vos deũ eternũ: cõ
δὲ τὸν φύσαντα ὑμᾶς θεὸν αἰώνιον, ἐλυ=
tristatis ãt & eã q̃ nutriuit vos hie
πήσατε δὲ καὶ τὸν ἐκθρέψαντα ὑμᾶς Ἱε=
rusalẽ: vidit enim aduenientẽ vobis
ρουσαλήμ, εἶδεν γὰρ τὸν ἐπελεύσαντα ὑμῖν
ira a deo & dixit: audite
ὀργὴν παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ εἶπεν, ἀκούσατε
cõfines sion: induxit mihi deus lu=
αἱ παρακοαὶ Σιών, ἐπήγαγόν μοι ὁ θεὸς πέν=
ctũ magnũ. vidi enim captiuitatẽ
θος μέγα. εἶδον γὰρ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν
filiorũ meorũ & filiarũ quã induxit e=
υἱῶν μου καὶ θυγατέρων ἣν ἐπήγαγεν αὐτοῖς
is eternus: nutriui enim illos cũ iucũ
ὁ αἰώνιος. ἔθρεψα γὰρ αὐτοὺς μετ' εὐφρο=
ditate: dimisi ãt illos cũ
σύνης, ἐξαπέστειλα δὲ αὐτοὺς μετὰ
fletu & luctu. nemo supgau=
κλαυθμοῦ καὶ πένθους. μηδεὶς ἐπιχαι=
deat mihi vidue & derelicte a
ρέτω μοι τῇ χήρᾳ καὶ καταλελειμμένῃ ὑπὸ
multis. desolata sũ ppter peccata
πολλῶν. κεκρικώσαν διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν
filiorũ meorũ q: declinauerũt a lege dei: iu=
τέκνων μου ὅτι ἐξέκλιναν ἐκ νόμου θεοῦ, δι
stificationes ãt suas nõ cognouerũt: neq̃ ãbu=
καιώματα δὲ αὐτοῦ οὐκ ἔγνωσαν, οὐδὲ ἐπο
lauerũt viis mãdatorũ dei. neq̃ semi=
ρεύθησαν ὁδοῖς ἐντολῶν θεοῦ, οὐδὲ τρί=
tis disciplinę in iusticia ei: ascẽde
βους παιδείας ἐν δικαιοσύνῃ αὐτοῦ ἐπέβη=
rũt. veniãt cõfines sion &
σαν. ἐλθέτωσαν αἱ παρακοαὶ Σιὼν καὶ
memorãte captiuitatẽ filiorũ meorũ
μνήσθητε τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν υἱῶν μου
& filiarũ quã induxisti illis
καὶ τῶν θυγατέρων ἣν ἐπήγαγες αὐτοῖς
eternus. induxit enim gẽtem sup eos de lõ
ὁ αἰώνιος. ἐπήγαγεν γὰρ ἔθνος ἐπ' αὐτοὺς μα
ge gẽtẽ ipudẽtẽ & alteri linguę. qz
κρύθεν ἔθνος ἀναιδὲς καὶ ἀλλόγλωσσον. ὅτι

Hic liber mandatorũ dei: & lex que
est in eternũ. Omes qui tenent eam:
peruenient ad vitã: qui aũt dereliquerũt
eam in mortẽ. Conuertere iacob & ap
prehende eã: ambula per viã ad splen=
dorẽ eius cõtra lumen eius. Ne tradas
alteri gloriã tuã & dignitatem tuã genti
aliene. Beati sumus israel: quia que deo
placẽt manifesta sũt nobis. Animeqor
esto populi dei memorabilis israel. Ve
nundati estis gentibus: nõ in pditionẽ:
sed ppter quod in ira dei ad iracundiã
prouocastis dominũ: traditiq̃ estis ad=
uersariis. Exacerbastis enim eũ qui fecit
vos deum eternũ ĩmolantes demoniis
& non deo. Obliti enim estis eius qui nu
triuit vos: & cõtristatis nutricem vestrã
hierusalẽ. Vidit enim iracundiã a deo ve=
nientẽ vobis: & dixit. Audite confines
sion. Adduxit enim mihi deus luctum
magnũ. Vidi enim captiuitatẽ populi
mei filiorũ meorũ: & filiarũ quã super=
duxit illis eternus. Nutriui enim illos
cum iocũditate: dimisi autẽ illos cum
fletu & luctu. Nemo gaudeat super me
viduam & desolatã: a multis derelicta
sum ppter peccata filiorũ meorũ: quia
declinauerũt a lege dei. Iusticias autẽ
ipsius nesciẽrũt: nec ambulauerũt per
vias mãdatorũ dei: neq̃ p semitas veri=
tatis eius cũ iusticia igressi sunt. Veniãt
cõfines sion: & memorẽtur captiuitatẽ
filiorũ & filiarum mearũ: quã supduxit
illis eternus. Adduxit ei sup illos gentẽ
de longinquo: gentẽ improbã & alteri
us lingue: qui nõ sunt reuerẽti senẽ: ne=
q̃ puerorũ miserti sunt. Et adduxerunt
dilectos vidue: & a filiis vnicã desolaue
runt. Ego aũt qd possum adiuuare vos?
Qui enim adduxit sup vos mala: ipse
vos eripiet de manib⁹ inimicorũ vr̃orũ.
Ambulate filii ambulate: ego enim dere
licta sum sola. Exui me stola pacis: idui
autẽ me sacco obsecrationis: & clama=
bo ad altissimũ in dieb⁹ meis. Aiequio=
res estote filii: clamate ad dñm & eripi
et vos de manu principũ inimicorum.
Ego enim sperauí in eternũ salutẽ ve=
strã: & venit mihi gaudiũ a sancto sup
misericordia: que veniet vobis ab eter
no salutari nostro. Emisi enim vos cu3
luctu & ploratu: reducet autem vos mi
hi dñs cũ gaudio & iocunditate in sem
piternũ. Sicut enim viderũt vicine sion
captiuitatẽ vestrã a deo: sic videbunt &
in celeritate salutẽ vestram in deo que
supueniet vobis cum honore magno
et splendore eterno. Filii pacienter sus=
stinete iram que supueniet vobis. Per
secutus est enim te inimicus tuus: sed
cito videbitis perditionẽ ipsius: & super
ceruices ipsius ascendes. Delicati mei
ambulauerunt vias asperas. ducti sunt
enim vt grex direptus a b inimicis. Ani
mequiores estote filii & proclamate ad
dominum. Erit enim memoria vestra
ab eo qui duxit vos. Sicut enim fuit sen=
sus vester vt erraretis a deo: decies tan
tum iterũ cõuertentes requiretis eum.
Qui enim induxit vobis mala: ipse rur
sum adducet vobis sempiternam oooo

nõ erubuerũt senẽ neq̃ pueri miserti
οὐκ ἐνέπησαν πρεσβύτην οὐδὲ παιδίον ἐλε
sunt: & abduxerũt dilectos
ησαν, καὶ ἀπήγαγον τοὺς ἀγαπητοὺς τῆς
vidue & a filiab⁹ vnicã deso=
χήρας καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τὴν μόνην ἠρή
lauerũt: ego ãt qd possũ tibi adiuare vos?
μωσαν, ἐγὼ δὲ τί δυνατὴ βοηθῆσαι ὑμῖν; ὁ
nã q̃ induxit vobis mala: eripiet vos
γὰρ ἐπαγαγὼν ὑμῖν τὰ κακά, ἐξελεῖται ὑμᾶς
de manu inimicorũ vr̃orũ. ambulate filii am
ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ὑμῶν. βαδίζετε τέκνα βα
bulate ego ãt relicta sum desta. exui
δίζετε ἐγὼ δὲ κατελείφθην ἔρημος. ἐξεδυσά
me stola pacis: indui me ãt sac
μην τὴν στολὴν τῆς εἰρήνης, ἐνεδυσάμην δὲ σάκ
co deprecatiõis mee: clamabo ad eter
κον τῆς δεήσεώς μου, κεκράξομαι πρὸς τὸν ἀεί
nũ in dieb⁹ meis. cõfidite filii
ποτε ἐν ταῖς ἡμέραις μου. θαρσεῖτε τέκνα
clamate ad deũ: & eripiet vos
βοήσατε πρὸς τὸν θεόν, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς
de potẽtatu de manu inimicorũ. ego enim ẽ
ἐκ δυναστείας ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν. ἐγὼ γὰρ ἤλπι
sperauí in eterno salutẽ vram:
σα ἐπὶ τῷ αἰωνίῳ τὴν σωτηρίαν ὑμῶν,
& venit mihi gaudiũ a sancto sup
καὶ ἦλθέν μοι χαρὰ παρὰ τοῦ ἁγίου ἐπὶ τῇ
misericordia q̃ veniet vobis velocit ab
ἐλεημοσύνῃ ἣ ἥξει ὑμῖν ἐν τάχει παρὰ τοῦ
eterno salutarẽ nr̃o: emisi enim vos cũ
αἰωνίου σωτῆρος ἡμῶν. ἐξέπεμψα γὰρ ὑμᾶς με
luctu & fletu: reddet aũt
τὰ πένθους καὶ κλαυθμοῦ, ἀποδώσει δὲ
mihi deus vos cũ gaudio & lẽ
μοι ὁ θεὸς ὑμᾶς μετὰ χαρμοσύνης καὶ εὐφρο=
tia in eternũ. sicut enim nũc vide
σύνης εἰς τὸν αἰῶνα. ὥσπερ γὰρ νῦν ἑωρά
rũt vicine siõ vram capti
κασιν αἱ παρακοαὶ Σιὼν τὴν ὑμετέραν αἰχ
uitatẽ: sic videbũt velociter q̃
μαλωσίαν, οὕτως ὄψονται ἐν τάχει τὴν
a deo vro salutẽ: q̃ supueniet
παρὰ τοῦ θεοῦ ὑμῶν σωτηρίαν, ἣ ἐπιλεύσει
vobis cũ gla magna & splendo=
ται ὑμῖν μετὰ δόξης μεγάλης καὶ λαμπρότη
re eterno. filij pacienter sustinete
τος τοῦ αἰωνίου. τέκνα μακροθυμήσατε τὴν
a deo superuenientẽ vobis irã: qm
παρὰ τοῦ θεοῦ ἐπελεύσαν ὑμῖν ὀργήν, κατε
tuo & cũ te inimicus tuus: & videbis ei⁹
δίωξεν γάρ σε ὁ ἐχθρός σου, καὶ ὄψει αὐτοῦ
perditionẽ velociter: & sup col=
τὴν ἀπώλειαν ἐν τάχει, καὶ ἐπὶ τραχη=
la eorũ ascẽdes. delicati mei ãbu
λους αὐτῶν ἐπιβήσῃ. τρυφεροί μου ἐπο=
lauerũt vias asperas: sublati sũt sicut gre
ρεύθησαν ὁδοὺς τραχείας, ἡρέθησαν ὡς ποίμ
direptus ab inimicis. cõfidite
νιον ἡρπασμένον ὑπὸ ἐχθρῶν. θαρσήσατε
filij & clamate ad deũ. erit enim
τέκνα καὶ βοήσατε πρὸς τὸν θεόν. ἔσται γὰρ
vra ab inducẽte: memoria sicut enim
ὑμῶν ὑπὸ τοῦ ἐπαγαγόντος μνεία, ὥσπερ γὰρ
fuit cogitatio vra vt erraretis
ἐβούλετο ἡ διάνοια ὑμῶν εἰς τὸ πλανηθῆναι
vos a deo: decuplate cõuer
ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ θεοῦ, δεκαπλασιάσατε ἐπι=
si quirere eũ. nã q̃ induxit
στρέψαντες ζητῆσαι αὐτόν. ὁ γὰρ ἐπαγαγὼν
vobis mala inducet vobis eternã
ὑμῖν τὰ κακὰ ἐπάξει ὑμῖν τὸν αἰώνιον

letitiã cũ salute vra. cõsi=
ὐφροσύνῃ μετὰ τῆς σωτηρίας ὑμῶν. καὶ
de hierlẽ: cõsolabit te q̃ nominauit te.
σε ἱλαμ, παρακαλέσει σε ὀνομάσας σε.
misori te affligẽtes t sup gaudẽ=
δίλαιοι οἱ σε κακώσαντες καὶ ἐπιχαρεῖ
tes ruina. misere ciuitates q̃b⁹
τες τῇ σῇ πτώσει. δίλαιαι αἱ πόλεις αἷς
seruierũt filij tui. misera q̃ sus=
ἐδούλευσαν τὰ τέκνα σου. δίλαια ἣ δέξα
cepit filios tuos. sicut enĩ gauisa ē sup
μένη τοὺς υἱούς σου. ὥσπερ γὰρ ἐχάρη ἐπὶ
ruina t letata ē in ca=
τῇ σῇ πτώσει καὶ εὐφράνθη ἐπὶ τῷ πτώματι
su tuo: sic cõtristabit in sua
τῷ σῷ, οὕτως λυπηθήσεται ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ τῆς
desolatiõe. t amputabo ei⁹ exultationẽ
ἐρημίᾳ. καὶ περιελῶ αὐτῆς τὸ ἀγαλλίαμα
multitudinis: t superbia ei⁹
τῆς πολυοχλίας, καὶ τὸ γαυρίαμα αὐτῆς
erit in luctũ. ignis enĩ superueniet il=
ἔσται εἰς πένθος. πῦρ γὰρ ἐπελεύσεται αὐ
li ab eterno in dies lõgos:
τῇ παρὰ τοῦ αἰωνίου εἰς ἡμέρας μακρὰς,
t habitabit a demoniis mul
καὶ κατασκηνώσει ὑπὸ δαιμονίων τὸν πολύ
tũ tẽp. circũspice ad orientẽ
να χρόνον. περίβλεψαι πρὸς ἀνατολὰς
hierusalẽ: t vide letitiã
ἱερουσαλὴμ, καὶ ἴδε τὴν εὐφροσύνην τὴν
a deo tibi venientẽ. ecce veni=
παρὰ τοῦ θεοῦ σοι ἐρχομένην. ἰδοὺ ἔρχον
unt filij tui quos misisti venũt cõ=
ται οἱ υἱοί σου οὓς ἐξαπέστειλας ἔρχονται συ
gregati ab oriẽte vsq̃ad occidẽtẽ
νηγμένοι ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως δυσμῶν τῷ
verbo sancti gaudẽtes dei
ῥήματι τοῦ ἁγίου χαίροντες τῇ τοῦ θεοῦ
gloria.
δόξῃ.

Ca. 5.

EXue te hierlẽ stola luctꝰ
Ἔκδυσαι ἱλαμὴ τὴν στολὴν τῆς πένθους
t vexationis tue t induere
καὶ τῆς κακώσεώς σου καὶ ἔνδυσαι τὴν
decore q̃ a deo glie in
εὐπρέπειαν τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ δόξης εἰς
eternũ. amplectere diploidẽ q̃
τὸν αἰῶνα. περιβαλοῦ τὸν διπλοῖδα τῆς
a deo iustitie. ipone mi
παρὰ τοῦ θεοῦ δικαιοσύνης. ἐπίθου τὴν μί=
trã sup caput tuũ glie
τραν ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου τῆς δόξης τοῦ
eterne. nã deꝰ ostẽdet q̃ sub celo om
αἰωνίου. ὁ γὰρ θεὸς δείξει τῇ ὑπὸ οὐρανὸν πά
ni tuũ splendorẽ: vocabitꝫ enĩ
σῃ τὴν σὴν λαμπρότητα, κληθήσεται γὰρ
tuũ nomẽ a deo in eternũ:
σου τὸ ὄνομα παρὰ τοῦ θεοῦ εἰς τὸν αἰῶνα,
pax iustitie t glia pietatis.
εἰρήνη δικαιοσύνης καὶ δόξα εὐσεβείας.
surge hierusalẽ: t sta in excel
ἀνάστηθι ἱερουσαλὴμ, καὶ στῆθι ἐπὶ τοῦ ὑψη
so t circũspice ad orientẽ
λοῦ καὶ περίβλεψαι πρὸς ἀνατολὰς
t vide tuos aggregatos filios a so
καὶ ἴδε σου συνηγμένα τὰ τέκνα ἀπὸ δυ
lis occasu vsq̃ad ortũ verbo
σμῶν ἕως ἀνατολῶν τῷ ῥήματι τοῦ
sancti gaudẽtes dei memoria. exierũt
ἁγίου χαίροντες τῇ τοῦ θεοῦ μνείᾳ. ἐξῆλθον
enĩ a te pedestres ducti ab inimicis:
γὰρ παρὰ σοῦ πεζοὶ ἀγόμενοι ὑπὸ ἐχθρῶν,

fecunditatem cum salute vestra. Anis=
mequior esto hierusalem. Exhortatur
enim te qui te nominauit. Nocentes
peribunt qui te vexauerunt: & qui gra
tulati sunt in tui ruina punientur. Ciui
tates quibus seruierunt filii tui punien
tur & q̃ accepit filios tuos. Sicut enĩ ga
uisa est in tua ruina: & letata est in calu
tuo: sic cõtristabitur in sua desolatione.
Et amputabitur exultatio multitudi=
nis eius: & gaudimoniũ eius erit in lu=
ctum. Ignis enĩ superueniet ei ab eter
no in longiturnis diebus: & habitabi=
tur a demoniis in multitudine tẽporis.
Circunspice hierusalem ad orientem:
& vide fecunditatem a deo tibi venien
tem. Ecce enim veniunt filii tui quos
dimisisti dispersos: veniunt collecti ab
oriente vsq̃ ad occidentẽ: in verbo san
cto gaudentes in honorem dei. 5.

EXue te hierusalem stola luctus &
vexationis tue: & indue te decore
& honore que a deo tibi est sempiter=
na gloria. Circũdabit te deus diploide
iustitie: & imponet mitram capiti tuo
honoris eterni. Deus enĩ ostendet splẽ
dorem suum in te qui sub celo est. No
minabitur enim tibi nomen tuũ a deo
in sempiternum: pax iustitie & honor
pietatis. Exurge hierusalẽ & sta in ex=
celso & circunspice ad orientem & vide
collectos filios tuos ab oriente sole vs
q̃ ad occidentẽ: in verbo sancti gau=
dentes dei memoria. Exierunt enim
abs te pedibus ducti ab inimicis: addu
cet autẽ illos dñs ad te portatos in ho=
norem sicut filios regni. Constituit enĩ
deus humiliare omnẽ montem excel
sum & rupes perennes & conualles
replere in equalitate terre: vt ambulet
israel diligenter in honorẽ dei. O bum
brauerunt autem silue & omne lignũ
suauitatis israel mandato dei. Adducet
enim deus israel cum iocunditate in lu
mine maiestatis sue & cum misericor=
dia & iustitia que ex ipso est.
Incipit exẽplum epistole eiusdẽ quã mi
sit hieremias ad abductos captiuos in
babyloniã a rege babyloniorũ: vt annũ
ciaret illis sm qd p̃ceptũ ē illi a deo. 6.

PRopter peccata que peccastis ante
deum abducemini babyloniam ca
ptiui a nabuchodonosor rege baby=
loniorũ. Ingressi itaq̃ in babylonem
eritis ibi annis plurimis & tẽporibus
longis vsq̃ ad generationes septem:
post hoc autem educam vos inde cum
pace. Nunc autem videbitis in babylo
nia deos aureos & argẽteos & lapideos
& ligneos in humeris portari ostentã=
tes metum gentibus. Videte ergo ne
& vos similes efficiamini factis alienis
& metuatis: & metus vos capiat in ip=
sis. Visa itaq̃ turba de retro & ab an=
te: adorantes dicite in cordibus vestris.
Te oportet adorari domine. Angelus
autem meus vobiscũ est. Ipse autem
exquiram animas vestras. Nam ligna
ipsorum polita a fabro: ipsa etiam in=
aurata & inargentata falsa sunt
oooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

adducit ãt illos deꝰ ad te subla
εἰσάγει δὲ ἀυγοὺς ὁ θεὸς πρός σε ἀιρομέ=
tos cũ glia sicut filios regni. cõsti=
νους μετὰ δόξης ὡς υἱοὺς βασιλείας. συνέ
tuit enĩ deꝰ humiliari omni mõtẽ
τεξεν γὰρ ὁ θεὸς ταπεινοῦσθαι πᾶν ὄρος
excelsum t lintora pennia t cõualles
ὑψηλὸν καὶ εἰνὰς ἀεννάους καὶ φάραγγας
repleri in coeq̃tionẽ terre: vt
πληροῦσθαι εἰς ὁμαλισμὸν τῆς γῆς, ἵνα
ambulet israel secure dei glo
βαδίσῃ ἰσραὴλ ἀσφαλῶς τῇ τοῦ θεοῦ δό=
ria: exultauerũt ãt t sylue t oẽ
ξη, ἐσκίρτησαν δὲ καὶ οἱ δρυμοὶ καὶ πᾶν
ligni suauitatis israel mãdato
ξύλον εὐωδίας τῷ ἰσραὴλ προσάγματι τοῦ
dei: adducet enĩ ppls israel cũ leti
θεοῦ, ἐγκίσει γὰρ ὁ λαὸς ἰσραὴλ μετ' εὐφρο=
tia lumine glie eꝰ cũ
σύνης τῷ φωτὶ τῆς δόξης αὐτοῦ σὺν
misericordia t iustitia q̃ ab ipo
ἐλεημοσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ τῇ παρ' αὐτοῦ.

EPISTOLA.
ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

EXẽplũ epistole quã misit
Αντίγραφον ἐπιστολῆς ἣς ἀπέστειλεν
hieremias ad adducẽdos in ba
ἱερεμίας πρὸς τοὺς ἀχθησομένους εἰς βα
bylonẽ a rege babylonio
βυλῶνα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν βαβυλω=
rũ. vt annũciaret illis sicut precepũ ē
νίων. ἀναγγεῖλαι αὐτοῖς καθότι ἐπιτάγη
illi a deo. ppt peccata que
αὐτῷ ὑπὸ τοῦ θεοῦ. διὰ τὰς ἁμαρτίας ἃς
peccastis coã deo: adducemini
ἡμαρτήκατε ἐναντίον τοῦ θεοῦ, ἀχθήσεσθε
in babyloniã captiui a nabu=
εἰς βαβυλῶνα αἰχμάλωτοι ὑπὸ ναβου=
chodonosor rege babyloniorũ.
χοδονόσορ τοῦ βασιλέως τῶν βαβυλωνί
ingressi igit in babylonẽ eritis
ων. εἰσελθόντες οὖν εἰς βαβυλῶνα, ἔσεσθε
illic ãnis pluribꝰ t tẽp
ἐκεῖ ἔτη πολλὰ καὶ χρόνον μακρὸν ἕως
longũ vsq̃ad
γενεῶν ἑπτά, μετὰ δὲ τοῦτο ἐξάξω ὑμᾶς ἐν
generationẽ septẽ: post ãt hoc educã vos in
ειρήνῃ. νυνὶ δὲ ὄψεσθε ἐν βα
de cũ pace. nũc ãt videbitis in ba=
βυλῶνι θεοὺς ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς καὶ ξυ
bylone deos argẽteos t aureos t li
λίνους ἐπ' ὤμων αἰρομένους δεικνύοντας φό
gneos in humeris sublatos ostẽdẽtes me
βον τοῖς ἔθνεσιν. ἐυλαβεῖσθε οὖν μὴ καὶ
tũ gẽtibꝰ. timete igit ne t
ὑμεῖς ἀφομοιωθέντες τοῖς ἀλλοφύλοις ἀφ
vos assimilati alienigenis assi
ομοιωθῆτε, καὶ φόβος ὑμᾶς λάβοι ἐπ' αὐτοῖς
milemini: t timor vos capiat in ipsis
vidẽtes turbã ante t post eos
ἰδόντες ὄχλον ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν αὐτῶν
adorãtes ea. dicite ĩ in mẽte
προσκυνοῦντες αὐτά. εἴπατε δὴ τῇ δεσπότῃ
te oportet adorare dñe.
σὲ δεῖ προσκυνεῖν δέσποτα. ὁ γὰρ ἄγγε=
nã angelus meꝰ vobiscũ est: ipse
λος μου μεθ' ὑμῶν ἐστιν, αὐτὸς τε ἐκζητῶν
q̃ exquirens
τὰς ψυχὰς ὑμῶν, γλῶσσα γὰρ αὐτῶν ἐστιν
animas vras: lingua enĩ eorũ est
polita a fabro ipsa q̃ de=
κατεξυσμένη ὑπὸ τέκτονος αὐτά τε πε=
aurata t deargẽtata: falsa ãt sunt
ρίχρυσα καὶ περιάργυρα, ψευδῆ δὲ ἐστιν

τ nõ possunt loqui: τ sicut virgi
καὶ οὐ δύναται λαλεῖν, καὶ ὥσπερ παρθέ
ni amãti ornatũ accipiẽtes aur̃ fa=
νῳ φιλοκόσμῳ λαμβάνοντες χρυσίον κα
beciũt coronas sup capita
στεφανοῦσιν στεφάνους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
deorũ suorũ: est ãt τ qñ subtrahẽ
τῶν θεῶν αὐτῶν, ἔστι δὲ καὶ ὅτε ὑφαιρούμε
tes sacerdotes a oũ suis aurũ
νοι δὲ ἱερεῖς ἀπὸ τῶν θεῶν αὐτῶν χρυσί=
τ argentũ in sibi ipsos expen=
ον καὶ ἀργύριον εἰς ἑαυτοὺς καταναλώσου
dãt. dabũt ãt ex eis τ his q̃ sub
σι. δώσουσι δὲ ἀπ' αὐτῶν καὶ τοῖς ἐπὶ
tecto meretricib⁹ ornãt q̃ eos
τοῦ τέγους πόρναις, κοσμοῦσί τε αὐτοὺς
q̃ dñ hoies vestimẽtis deos argẽ=
ὡς ἀνθρώπους τοῖς ἐνδύμασι θεοὺς ἀργυ=
teos τ aureos τ ligneos: hi ãt nõ
ροῦς καὶ χρυσοῦς καὶ ξυλίνους, οὗτοι δὲ οὐ
liberant̃ a rubigie τ tincis cir
διασώζουσι ἀπὸ ἰοῦ καὶ βρωμάτων περι=
cũamictis. illis vestimẽto purpu
βεβλημένων αὐτῶν ἱματισμὸν πορφυ=
reo. exterginteos facẽ ipsor̃
ροῦν. ἐκμάσαντες τὸ πρόσωπον αὐτῶν
ppt q̃ ex domo pulverẽ q̃ est pluri
διὰ τὸν ἐκ τῆς οἰκίας κονιορτὸν ὃς ἐστι πολύ
mũ sup eos: τ sceptrũ habet vt ho
ων ἐπ' αὐτοὺς, καὶ σκῆπτρον ἔχει ὡσεὶ ἄν
mo iudex regiõis: q̃ in se pec
θρωπος κριτὴς χώρας, ὃς τὸν εἰς αὐτὸν ἁ=
cantẽ nõ interfecit. habet ãt gladio=
μαρτάνοντα οὐκ ἀπολλεῖ. ἔχει δὲ ἐγχειρί=
lũ in dextera τ securim: se ãt de bel
διον ἐν δεξιᾷ καὶ πέλεκυν, ἑαυτὸν δὲ ἐκ πο
lo τ latronib⁹ nõ liberabit: vnde no=
λέμου καὶ λῃστῶν οὐκ ἐξελεῖται, ὅθεν γνώσε
ti sunt nõ existẽs dei: ne igit timueritis
σθε ὅτι εἰσὶν οὐκ ὄντες θεοί, μὴ οὖν φοβηθῆτε
eos. sicut enĩ vas hois cõfra=
αὐτούς. ὥσπερ γὰρ σκεῦος ἀνθρώπου συντρι
ctũ inutile fit: tales sunt
βὲν ἀχρεῖον γίνεται, τοιοῦτοι ὑπάρχουσιν
dij eor̃: cõstitutio illis in
οἱ θεοὶ αὐτῶν, κατεδεδυμένων αὐτῶν ἐν τοῖς
domib⁹: oculi eor̃ pleni sunt pu
οἴκοις, οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν πλήρεις εἰσὶ κο
luerio a pedib⁹ introeun
νιορτοῦ ἀπὸ τῶν ποδῶν τῶν εἰσπορευομέ
tũ. τ sicut alicui q̃ offendit regẽ:
νων. καὶ ὥσπερ τινὶ ἠδικηκότι βασιλέα,
circũsepta sunt atria: sicut ad
περιπεφραγμένα εἰσὶν αἱ αὐλαί, ὡς ἐπὶ
mortẽ adducto: domos eor̃
θανάτῳ ἀπηγμένῳ, τοὺς οἴκους αὐτῶν ὀ=
munũit sacerdotes iannis q̃ τ claus=
χυροῦσιν οἱ ἱερεῖς θυρώμασί τε καὶ κλεί
tria τ seris: vt a latrõib⁹ nõ spo
σταις καὶ μοχλοῖς, ὅπως ὑπὸ λῃστῶν μὴ συ
liẽt̃: lucernas accẽdũt τ plures q̃m
λαφῶσι, λύχνους καίουσι καὶ πλείους ἢ
sibi ipsis q̃rũ nullã possunt videre est q̃dã
ἑαυτοῖς ὧν οὐδένα δύνασθαι ἰδεῖν, ἔστι μὲν
sicut trabs ex domo: at cor=
ὥσπερ δοκὸς τῶν ἐκ τῆς οἰκίας, τὰς δὲ καρ
da eor̃ dicũt clingi q̃ de
δίας αὐτῶν φασὶν ἑλκύεσθαι τῶν ἐπὶ
terra serpentib⁹ comedentib⁹ eos q̃ τ
γῆς ἑρπετῶν κατεσθόντων αὐτοὺς τε καὶ
vestimẽtũ eor̃ nõ sentiũt: nigri
τὸν ἱματισμὸν αὐτῶν οὐκ αἰσθάνεται, μιμι

et non possunt loqui. Et sicut virgini
amanti ornamẽta: ita accepto auro fa
bricata sunt. Coronas certe aureas ha
bent super capita sua dii illorum: vnde
subtrahunt sacerdotes ab eis aurum &
argentum: & erogant illud in semetip=
sis. Dant autem & ex ipso prostitutis:
& meretrices ornant: & iterum cum re
ceperint illud a meretricibus: ornant
deos suos. Hi autem non liberantur ab
erugine & tinea. Opertis autem illis ve
ste purpurea extergent faciem ipsorũ
propter puluerem domus qui est pluri
mus inter eos. Sceptrum autem habet
vt homo sicut iudex regionis: qui in se
peccantem non interficit. Habet etiam
in manu gladium & securim: se autem
de bello & a latronibus non liberat.
Vnde vobis notum sit quia non sunt
dii. Non ergo reuereamini eos. Sicut
enim vas hominis confractum inutile
efficitur: tales sunt & dii illorum. Con=
stitutis illis in domo: oculi eorum pleni
sunt puluere a pedibus introeuntium:
& sicut alicui qui regem offendit circũ
septe sunt ianue: aut sicut ad sepulchrũ
adductum mortuum: ita tutant sacer=
dotes ostia clausuris & seris ne a latroni
bus expolientur. Lucernas accendunt
illis & quidem multas ex quibus nullã
videre possunt. Sunt autẽ sicut trabes
in domo. Corda vero eorũ dicunt elin
gere serpentes qui de terra sunt: dum
comedunt eos & vestimentum ipsorũ
et non sentiunt. Nigre fiunt facies eo=
rum a fumo qui in domo fit. Supra cor
pus eorum & supra caput eorũ volant
noctue & hirundines & aues etiam si=
militer & catte. Vnde sciatis quia non
sunt dii. Ne ergo timueritis eos. Aurũ
etiam quod habẽt ad specimen: nisi ali
quis exterserit eruginem: non fulge=
bunt. Neq; enim dum cõflarentur sen
tiebant. Ex omni precio empta sunt in
quibus spiritus nõ est in ipsis. Sine pe
dibus in humeris portantur: ostentan
tes ignobilitatẽ suam hominibus. Con
fundantur etiam qui colunt ea. Propte
rea si ceciderint in terram: a semetipsis
non consurgunt: neq; si quis eum sta=
tuerit rectum per semetipsum stabit:
sed sicut mortuis humeri illis apponẽ
tur. Hostias illorũ vendunt sacerdotes
ipsorum & abutuntur: similiter & mu=
lieres eorum decerpẽtes neq; infirmo
neq; mendicanti aliquid impartiunt:
de sacrificiis eorum fete & menstruate
contingunt. Scientes itaq; ex his quia
non sunt dii: ne timeatis eos. Vnde enĩ
vocantur dii: qa mulieres apponũt diis
argẽteis & aureis & ligneis & in domib⁹
eorum sacerdotes sedent habentes tu
nicas scissas & capita & barbam rasam:
quorum capita nuda sunt. Rugiunt
autem clamantes contra deos suos si=
cut in cena mortui. Vestimenta eorũ
auferunt sacerdotes: & vestiunt vxores
suas & filios suos. Neq; si quid mali pa
tiuntur ab aliquo: neq; si quid boni po
terunt

facti sunt in facie eor̃ a fu=
λάνωται τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἀπὸ τοῦ κατ
mo q̃ ex domo sup eor̃
νοῦ τοῦ ἐκ τῆς οἰκίας. ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτῶν
τ sup caput volãt noctue
καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐφίπτανται νυκτερίδες
hirũdines τ aues: similiter ãt τ
χελιδόνες καὶ τὰ ὄρνεα, ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ
catti. vnde cognoscẽtis q̃ nõ sunt dij: ne
γαλαι. ὅθεν γνώσεσθε ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί, μὴ
igit timueritis eos. nã aur̃ q̃d cir
οὖν φοβηθῆτε αὐτούς. τὸ γὰρ χρυσίον ὅ τι
cũiacet ad pulchritudinẽ nisi q̃s exterserit
ἐκκεκλεμμένον εἰς κάλλος, ἐὰν μή τις ἐκμάξῃ τὸν
eruginẽ nõ fulgebũt: neq; cũ q̃ cõflabant̃
ἰὸν οὐ μὴ στίλψωσιν, οὐδὲ γὰρ ὅτε ἐχωνεύον
sentiebãt: ex eo precio empta
το καθ' αὐτοῦ, ἐκ πάσης τιμῆς ἠγορασμένα
sunt in q̃b⁹ nõ est spũs: sine pedib⁹
εἰσὶν ἐνοῖς οὐκ ἔστι πνεῦμα, ἄνευ ποδῶν
in humeris portant̃ ostẽdentes eo=
ἐπὶ ὤμων φέρονται ἐνδεικνύμενοι τὴν ἑαυ
rũ ignominiã hoib⁹: cõfundant̃
τῶν ἀτιμίαν τοῖς ἀνθρώποις, αἰσχυνθή
tur ãt τ colẽtes eos: ppt q̃d ne
σεται δὲ καὶ οἱ προσκυνοῦντες αὐτά, διὰ τὸ μὴ
q̃dã ex ipsis terrã cadat q̃s surge=
ποτε ἐπὶ τὴν γῆν πεσόν δι' αὐτῶν ἀνίστα
re neq; si q̃d eũ rectũ statuerit: q̃
σθαι μέν τι ἑστὸν αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ στήσει, δὲ
se ipm mouebit̃: neq; si inclinat̃ fuerit nõ
ἑαυτοῦ κινήσεται, μέν τι ἐὰν κλιθῇ οὐ=
diriget̃. sed sicut mortuis do=
μὴ ἐρθωθῇ. ἀλλ' ὥσπερ νεκροῖς τὰ δῶ=
na ipsis apponũt: ita ho=
ρα αὐτοῖς παρατιθέασι. τὰς δὲ θυσί=
stias illor̃ vẽdũtes sacerdotes cis abu
ας αὐτῶν ἀποδίδοσθαι οἱ ἱερεῖς αὐτῶν κα
tunt̃. similiter ãt τ mulieres
παχρῶνται. ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ γυναῖκες
ab eis cõdimẽtes: nihil mãdico neq;
ἀπ' αὐτῶν περιχίουσαι, οὐδὲν πτωχῷ οὐδὲ
impoenti distribuũt: sacrificia eor̃
ἀδυνάτῳ μεταδιδόασι, τῶν θυσιῶν αὐτῶν
mẽstruata τ fimone tãgunt. cognoscẽ
ἀπροσκαθίσθῃ καὶ λόγῳ ἁπτόμενοι. γνῶτε
tes igit̃ ex his q̃ nõ sunt dij ne time
οὖν ἀπὸ τούτων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί μὴ φοβη=
ritis eos: vnde cũ vocarẽtur dij q̃
θῆτε αὐτούς, πόθεν γὰρ κληθέντας θεοὺς ὅτι
mulieres apponũt dijs argẽteis τ
γυναῖκες παρατιθέασι θεοῖς ἀργυροῖς καὶ
aureis τ ligneis: in domib⁹ eor̃
χρυσοῖς καὶ ξυλίνοις, ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν
sacerdotes sedẽt hbẽtes tunicas
οἱ ἱερεῖς καθίζουσιν ἔχοντες τοὺς χιτῶνας
scissas τ capita τ bar
διῃρεγμένους καὶ τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς πώ
bas rasas quor̃ capita discoper
γωνας ἐξυρημένους ὧν αἱ κεφαλαὶ ἀκάλυ=
ta sunt. rugiebãt clamẽtes in cõspectu
πτοί εἰσιν. ὠρυόντο δὲ βοῶντες ἐνάντιον
deor̃ suor̃ sicut q̃dã in cena
τῶν θεῶν αὐτῶν ὥσπερ τινὲς ἐν περιδείπνῳ
mortui: a vestimẽto eor̃ auferẽ
νεκροῦ, ἀπὸ τοῦ ἱματισμοῦ αὐτῶν ἀφαιρο=
tes sacerdotes: induũt vxores
ῦσι οἱ ἱερεῖς, ἐνδύουσι τὰς γυναῖκας ἑαυ=
suas τ filios. neq; si malũ patiũt̃ fue
τῶν καὶ τὰ παιδία. οὔτε ἐὰν κακὸν πάσω
rint ab aliq̃ neq; si bonũ: poterũt
σιν ὑπό τινος οὔτε ἐὰν ἀγαθόν, δύνασθαι

retribuere: neq; cõstituere regem
ἀποδοῦναι, οὔτε καταστῆσαι βασιλέα
possunt: neq; auferre. similiť ne-
δύνασθαι, οὔτε ἀφελεῖσθαι. ὡσαύτως οὐ-
q; diuitias neq; eo possunt
τε πλοῦτον οὔτε χαλκὸν ὀυμὴ δύνωνται
dare. si ḋo illis votũ vouerit non
δοῦναι. εἰ τις αὐτοῖς εὐχὴν εὐξάμενος μὴ
reddiderit non requirent. de morte
ἀποδῶ ὀυ μὴ ἐπιζητήσωσιν. ἐκ θανάτου
hominem non liberabũt. neq; minorẽ
ἄνθρωπον ὀυ μὴ ῥύσωνται. οὔτε κρείσσονα
a forti eripient. hominem ce-
ἀπὸ ἰσχυροῦ ὀυ μὴ ἐξέλωνται. ἄνθρωπον τυ-
cum ad visionẽ non restituent: in neces-
φλὸν εἰς ὅρασιν ὀυ μὴ πορίσωσιν, ἐν ἀνάγ-
sitate hominem eritẽ non liberabũt: vidue
κῃ ἄνθρωπον ὄντα ὀυ μὴ ἐξέλωνται, χήρᾳ
non miserebunť neq; orphano benefacient
ὀυ μὴ ἐλεήσωσιν οὔτε ὀρφανῷ ἐυποιήσωσι.
d a mõte lapidib⁹ assimilati sunt
ἀπὸ τοῦ ὄρους λίθοις ὡμοιωμένοι εἰσὶν
ligneis τ aureis τ ar-
τὰ ξύλινα καὶ τὰ περίχρυσα καὶ τὰ πορφυ-
gẽtei. at colentes ea confun-
ρῆνα. οἱ δὲ θεραπεύοντες αὐτὰ καταισχυν-
dentur. quõ ergo existimãdũ ẽ aut vocãdũ e-
θήσονται. πῶς ὀυν νομισθήσεται ἢ κληθήσεται θε-
os esse deos? adhucãt τ ipso
τοὺς ὑπάρχειν θεούς; ἔτι δὲ καὶ αὐτῶν
chaldeis inhonorãtib⁹ ea. d cum
τῶν χαλδαίων ἀτιμαζόντων αὐτά. οἱ ὅταν
videritmutũ nõ potentẽ loqui: esse-
ἴδωσιν ἐνὶν μὴ δυνάμενον λαλῆσαι, προ-
rentes belum petũt loqui ipsi
σιτήσαντες τὸν βῶλον ἀξιοῦσι φωνῆσαι ὡς
potente existẽte illo esse. τ nõ possũt
δυνατοῦ ὄντος αὐτοῦ εἶναι θεόν. καὶ ὀυ δύνασθε
ipsi intelligẽtes relinquere ea: sen-
αὐτοὶ νοήσαντες καταλιπεῖν αὐτά, οἵ-
sum .n. nõ habent. at mulieres cir-
τινα γὰρ ὀυκ ἔχουσιν. αἱ δὲ γυναῖκες πε-
cundate funib⁹ in viis sedent
ριειλημένοι χοινίκας, ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐγκαθέζονται
succendẽtes furfures. cũ aũt aliq; cap-
καιόμενοι τὰ πίτυρα. ὅταν δέ τις αὐτῶν
tum ab aliquo prãsensti-
ἐπιλαβόμενος ὑπό τινος τῶν παραπορευ-
tum dormierit q̃ prime exprobrat: q
θέντων κοιμηθῇ τὴν πλησίον ὀνειδίζει, ὅτι
nõ digna ẽ habita sic τ ipa: neq; funis
ὀυκ ἀξιωθεῖσα ὥσπερ καὶ αὐτή, ἐυθὺς τὸ χοινίκι-
ipe⁹ dirupt⁹ ẽ. ola q̃ fiũt in ti-
ον αὐτῆς διερράγη. πάντα τὰ γινόμενα ἐν αὐ-
bi sunt mẽdacia. quõ igit existimãdũ ẽ aut
τοῖς ἐστι ψευδῆ. πῶς ὀυν νομισθήσεται ἢ
vocandũ deos illos esse?
κληθήσεται ὅτι θεοὺς αὐτοὺς ὑπάρχειν;
a fabris τ aurifictibus fabri-
ὑπὸ τεκτόνων καὶ χρυσοχόων κατα-
cata sunt: nihil aliud erunt
σκευασθέντα ἐστίν, ὀυδὲν ἄλλο μὴ φήσωνται
q̃ volent aurifices ipa esse. ip-
ἢ βούλονται οἱ τεχνῆται αὐτὰ φρέσθαι. αὐ-
si q̃ fabricantes ea non e-
τοί τε οἱ κατασκευάζοντες αὐτὰ ὀυ μὴ γε-
runt multi tpis: quõ iã debent
νῶσι πολυχρόνιοι, πῶς γε δὴ μέλλε-

retribuere: neq; regem cõstituere pos-
sunt neq; auferre. Similiter neq; dare
diuitias possunt neq; malum retribue
re. Si quis illis votũ vouerit & non red
diderit: neq; hoc requirunt. Hominem
a morte non liberant: neq; infirmum a
potentiori eripiunt. Hominem cecum
ad visum non restituunt: de necessitate
hominem non liberabunt. Vidue non
miserebuntur neq; orphanis benefa-
cient. Lapidibus de monte similes sunt
dii illorum lignei & lapidei & aurei &
argentei. Qui autem colunt ea cõfun-
dentur. Quomodo ergo estimandum
est aut dicẽdum illos esse deos? Adhuc
enim ipsis chaldeis nõ honorantibus
ea: qui cum audierint mutũ non posse
loqui: offerunt illud ad bel: postulãtes
ab eo loqui quasi possint sentire qui
non habent motum. Et ipsi cum intel
lexerint: relinquẽt ea. Sensum enim nõ
habent ipsi dii illorum. Mulieres autẽ
circundate funibus in viis sedent suc-
cendentes ossa oliuarum. Cum autem
aliqua ex ipsis abstracta ab aliquo tran
seunte dormierit, cum eo: proxime sue
exprobrat q̃ ea non sit digna habita si
cut ipsa neq; funis eius diruptus sit.
Omnia autem que illis fiunt falsa sunt.
Quomodo estimandum aut dicendũ
est illos esse deos? A fabris autem & au
rificibus facta sunt. Nihil aliud erunt ni
si id quod volunt esse sacerdotes. Auri
fices etiam ipsi qui ea faciunt non sunt
multi tẽporis. Nunquid ergo possunt
ea que fabricata sunt ab ipsis esse dii?
Reliquerunt aũt falsa & opprobrium
postea futuris. Nam cum superuenerit
illis prelium & mala: cogitant sacerdo
tes vbi se abscondant cum illis. Quo
modo ergo sentiri debeant quoniã dii
sunt qui nec de bello se liberant: neq;
de malis se eripiunt? Nam cũ sint lignea
& inaurata & inargentata: scietur post
ea: quia falsa sunt ab vniuersis gentib⁹
& regibus que manifesta sunt: quia nõ
sunt dii sed opera manuum hominum
& nullum opus dei cum illis. Vnde er-
go notum est quia nõ sunt dii: sed ope
ra manuũ hominũ & nullum dei opus
in ipsis est. Regem regioni non suscitãt
neq; pluuiam hominibus dabunt. Iudi
cium quoq; nõ discernent: neq; regio-
nes liberabunt ab iniuria: quia nihil
possunt sicut cornicule inter medium
celi & terre. Etenim cum inciderit ignis
in domum deorum ligneorũ & argen-
teorum & aureorum: sacerdotes quidẽ
ipsorum fugient & liberabũtur: ipsi ve
ro sicut trabes in medio comburentur.
Regi autem & bello nõ resistent. Quo
modo ergo estimandum est aut recipiẽ
dum: quia dii sunt? Non a furibus neq;
a latronibus se liberabunt dii lignei &
lapidei & inaurati & inargentati: quib⁹
iniqui fortiores sunt. Aurũ & argentũ
et vestimentum quo operti sunt aufe-
rent illis & abibũt: nec sibi auxilium fe
rent. Itaq; melius est esse regem osten
tantem virtutem suam: aut vas in oooo

ab ipso fabricata esse dii?
τὰ ὑπ' αὐτῶν κατασκευασθέντα εἶναι θεοί;
relinquunt .n. falsa τ opprobria futu
κατέλιπον γὰρ ψευδῆ καὶ ὀνείδη τοῖς ἐπι-
ris. qũ .n. venerit sup ea bel
γενομένοις. ὅταν γὰρ ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτὰ πό-
lum τ mala: cogitant ad seipos
λεμος καὶ κακά, βουλεύονται πρὸς αὐτοὺς
sacerdotes vbi simul abscõdẽt cũ illo.
οἱ ἱερεῖς ποῦ συναποκρυβῶσι μετ' αὐτῶν.
quõ ergo nõ est sentire q: nõ sunt dii
πῶς ὀυν ὄντες θεοὶ νοεῖσθαι ἔτι ὀυκ εἰσὶν θεοὶ
d neq; saluant semetipos de bello:
οἱ. οἱ οὔτε σώζουσιν αὐτοὺς ἐκ πολέμου,
neq; de malis: exuia lignea τ
οὔτε ἐκ κακῶν, ὑπάρχοντα ξύλινα καὶ
aurea τ argentea. cognosce-
περίχρυσα καὶ πορφύρεα. γνωσθήσε-
tur post hec q: sunt mẽdacia
ται μετὰ ταῦτα ὅτι ἐστὶν ψευδῆ τοῖς
gentib⁹ oibus: τ regibus manifesta
ἔθνεσι πᾶσι, τοῖς τε βασιλεῦσι φανερὰ
erũt q: nõ sunt dii: sed opera manu
ἔσται ὅτι ὀυκ εἰσὶ θεοί, ἀλλὰ ἔργα χει-
um hoium τ nullũ dei opus in
ρῶν ἀνθρώπων καὶ οὐδὲν θεοῦ ἔργον ἐν
illis est. cui ergo cognoscẽdũ ẽ q:
αὐτοῖς ἐστιν. τίνι ὀυν γνωστὸν ἐστιν ὅτι
nõ sunt dii. regem .n. regiõi nõ
οὐκ εἰσὶν θεοί. βασιλέα γὰρ χώρας οὐ μὴ
suscitabunt neq; pluuiã hoibus
ἀναστήσωσιν οὔτε νεφὸν ἀνθρώποις οὐ μὴ
dabunt iudiciũq; non iudicabũt coq;
δώσωσιν κρίσιν τε οὐ μὴ κρίνωσιν αὐτῶν
neq; liberabũt iniuriam ipotentes
οὔτε μὴ ῥύσωνται ἀδίκημα ἀδύνατοι
existẽtes. sicut .n. cornicule i medium
ὄντες. ὥσπερ γὰρ κορώναι ἀναμέσον
celi τ tre: τ .n. cum
τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ γὰρ ὅταν
ceciderit i domũ deoq; ligneoq; aut aureo
πέσῃ εἰς οἰκίαν θεῶν ξυλίνων ἢ πορφυ-
rum aut argenteoq; ignis: equidẽ
χρύσων ἢ πορφυρῶν πῦρ, οἱ μὲν
sacdotes eoq; fugient τ saluabun-
ἱερεῖς αὐτῶν φεύξονται καὶ διασωθήσον-
tur: ipsi aũt sicut trabes medũ cõbu-
ται, αὐτοὶ δὲ ὥσπερ δοκοὶ μέσοι κατα-
rentur. regi aũt τ hostib⁹
καυθήσονται. βασιλεῖ δὲ καὶ πολεμίοις
non resistent. quõigit existimãdũ ẽ aut
οὐ μὴ ἀντισῶσιν. πῶς ὀυν νομισθήσεται ἢ
recipiẽdũ q: sunt dii: neq; a furi
δεχθήσεται ὅτι εἰσὶν θεοί, οὔτε ἀπὸ κλε-
bus neq; a latronib⁹ saluabũt dei
πτῶν οὔτε ἀπὸ λῃστῶν οὐ μὴ διασωθῶσι θεοὶ
ligneí τ deargẽtati τ deauratí. q̃q;
ξύλινοι καὶ πορφύρεοι καὶ περίχρυσοι. ὧν δὲ
fonteo auferentes aurũ τ argentũ
ἰσχύοντες περιελόμενοι χρυσίον καὶ ἀργύρεον
τ vestimentũ circũpositum eis:
καὶ τὸν ἱματισμὸν τὸν περικείμενον αὐτοῖς,
abibunt hũtes: neq; sibi ipis
ἀπελεύσονται ἔχοντες, οὔτε ἑαυτοῖς οὐ μὴ
auxiliabunť: ita vt melio⁹ sit regem osten-
βοηθήσωσι, ὥστε κρεῖσσον εἶναι βασιλέα ἐπι-
dere suam fortitudies aut vas in
δεικνύμενον τὴν ἑαυτοῦ ἀνδρείαν ἢ σκεῦος ἐν

dom⁹ vtile in q̄ vtetur possidens
οἰκία χρήσιμον ἐφ᾽ ᾧ χρήσεται ὁ κεκτημένος
q̄ falsi dij: aut t porta in domo q̄ seruat
ἢ ψευδεῖς θεοί, ἢ καὶ θύρα ἐν οἰκίᾳ φυλάσσου=
q̄ in ca extinta q̄ falsi dij: t
σα τὰ ἐν αὐτῇ ἔντα ἢ οἱ ψευδεῖς θεοί, καὶ
lignea columna in regio. q̄ falsi
ξύλινος σύλος ἐν βασιλείοις. ἢ οἱ ψευδεῖς
dei. sol ddē .n. t luna t stelle exti
θεοί. ἥλιος μὲν γὰρ καὶ σελήνη καὶ ἄστρα ὄν=
teo spendide t misse ad vtilitates
τα λαμπρὰ καὶ ἀποστελλόμενα εἰς χρείας
obedientes sūt. similiter t fulgur cum
ἐυπρεπῆ ἐισιν. ὡσαύτως καὶ ἀστραπὴ ὅταν
apparuerit pspicuū est. at ipe aspiro
ἐπιφανῆ ἐυστοχίς ἐστι. καὶ οὐ αὐτὸ πνεῦμα
in oi regione spirat. t nubib⁹ cum
ἐν πάσῃ χώρᾳ πνεῖ. καὶ νεφέλαις ὅταν
ipatū fuerit a deo ābulare in totū
ἐπιταγὴν ὑπὸ τοῦ θεοῦ πορευθῆναι ἐφ᾽ ὅλην
orbem pficiunt qd ipatū ē.
τὴν οἰκουμένην συντελοῦσι καὶ ταχέως. καὶ
at ignis emissus desup desolare mōtes
δὲ πῦρ ἐξαποσταλὲν ἄνωθεν ἐξερημῶσαι ὄρη
t siluas. facit qd pceptū est. hec
καὶ δρυμούς. ποιεῖ καὶ συνταχθέν. ταῦτα
aūt neq spēbus neq virtuti
τε δὲ οὐδὲ τάξει οὐδὲ τάξει δυνά=
bus suis assimilata sunt. vnde neq
μεσιν αὐτῶν ἀφωμοιωμένα ἐισίν. ὅθεν οὔτε
existimādū neq vocādū esse illos de
νομιστέον οὔτε κλητέον ὑπάρχειν αὐτοὺς θε
os. nō potētib⁹ existib⁹ ipis neq iudicīū
ούς. οὐ δυνατῶν ὄντων αὐτῶν οὔτε κρίσιν
iudicare neq bēfacere hoibus. scientes
κρῖναι οὔτε εὖ ποιῆσαι ἀνθρώποις. γινώσκετε
igit qz nō sunt dij. ne timueritis eos:
οὖν ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί. μὴ φοβηθῆτε αὐτούς,
neq .n. regibus maledicent
οὔτε γὰρ βασιλεῦσιν οὐ μὴ καταράσωνται

domo vtile in quo gloriatur q possidet
illud: vel ostium in domo qd custodit q̄
in pace sunt: q̄ falsi dii. Sol quidē & lu
na ac sydera cum sint splendida & emis
sa ad vtilitates obaudiunt: similiter &
fulgur cum apparuerit perspicuū est.
Idipsum autem & spiritus in omni re=
gione spirat & nubes: quibus cum im=
peratum fuerit a deo perambulare in
vniuersum orbem: perficiunt quod im
peratum est eis. Ignis etiam missus de
super vt consumat montes & siluas fa
cit quod preceptum est ei. Hec autem
neq speciebus neq virtutibus vni eo=
rum similia sunt. Vnde neq estimandū
est: neq dicendum illos esse deos: quā
do non possunt neq iudicium iudica=
re neq facere hominibus. Scientes ita
q̄ quia non sunt dii: ne ergo timueri=
tis eos. Neq enim regibus maledicent
neq benedicent. Signa eni in celo gen
tibus non ostendunt neq vt sol luce=
bunt: neq illumina būt vt luna. Bestie
meliores sunt illis q̄ possūt fugere sub
tectū: ac prodesse sibi. Nullo itaq mo=
do nobis est manifestū quia sunt dii: p
pter qd ne timeatis eos. Nam sicut in
cucumerario formido nihil custodit: ita
sunt dii illorū lignei & argentei & inau
rati. Eodē modo & in horto spina alba:
supra quam ois auis sedet. Similiter &
mortuo proiecto in tenebris similes
sunt dii illorū lignei & inaurati & inar=
gentati. A purpura quoq & murice: q̄
supra illos teneāt: scietis itaq quia nō
sunt dii. Ipsi etiā postremo comedūtur:
et erit opprobrium in regione. Melior
est homo iustus qui non habet simula=
chra: nam erit longe ab opprobriis.

Explicit liber Baruch.

neq bēdicent. signa q in gētib⁹
οὔτε μὴ εὐλογήσωσι. σημεῖά τε ἐν ἔθνεσι
in celo nō ostēdent neq sicut sol
ἐν οὐρανῷ οὐ μὴ δείξωσιν ὅτε ὡς ὁ ἥλιος οὐ
lucebunt neq illumiabūt q̄si luna.
λάμψωσιν ὅτε φωτιοῦσιν ὡς ἡ σελήνη. τὰ
bestie sunt melioreo illis q̄ possunt effugi=
θηρία ἐστὶν κρείσσονα αὐτῶν ἃ δύνασθαι ἐκφυ=
enteo in pteciōes sibi ipis pdesse. scōm
γοντα εἰς σκέπην ἑαυτὰ ὠφελῆσαι. κατ᾽ οὐ
nullū igit modū est nobis manifestū: quia
δένα οὖν τρόπον ἐστὶν ἡμῖν φανερόν, ὅτι εἰ
dij. ppt qd ne timeatis eos. sicut
σὶ θεοί. διὸ μὴ φοβεῖσθε αὐτούς. ὥσπερ
.n. in cucumerario terriculamētū nihil custo
γὰρ ἐν σικυλάτῳ προβασκάνιον οὐδὲν φυ=
dieno: sic dij eoq sunt ligni:
λάσσει, οὕτως οἱ θεοὶ αὐτῶν εἰσὶ ξύλινοι,
t inaurati t inargentati eodē mo
καὶ περίχρυσοι καὶ περιάργυροι. ἀπόστε τῆς
do: t in horto spina sup q̄ ois avis
πορφύρας καὶ τῆς μαρμάρου τῆς ἐπ᾽ αὐτῆς
sedet. similit ēt t mortuo piecio in
ἐπικείσθαι. ὡσαύτως δὲ καὶ τοῖς ἐρημιῶν
tenebris assimilant dij eoq ligni t
σκότει ἀφομοιῶνται οἱ θεοὶ αὐτῶν ξύλινοι καὶ
inaurati: t inargentati. a q
περίχρυσοι, καὶ περιάργυροι. ἀπόστε τῆς
purpura t splendore sup illos
πορφύρας καὶ τῆς μαρμάρου τῆς ἐπ᾽ αὐτῆς
putrefacto scietis qz nō sunt dij:
σεπομένης γνώσεσθε ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοί,
ipa q̄ ex postremo comedent t erit oppro
αὐτάτε ἐξ ὑστέρου βρωθήσονται καὶ ἔσται ὄνει
brū in regione. melior ergo homo in
δος ἐν τῇ χώρᾳ. κρείσσων οὖν ἄνθρωπος ὁ
suo non hēs idola: erit .n. longe
κῶς οὐκ ἔχων εἴδωλα, ἔσται γὰρ μακρὰν
ab opprobrio.
ἀπὸ ὀνειδισμοῦ.

Incipit prologus in Ezechielem prophetam.

Ezechiel propheta cum ioachin rege iuda captiuus ductus est in babylonem: ibiq̄ his qui cum eo captiui fuerant prophetauit penitentibus q̄ ad hieremie vaticinium se vltro aduersariis tradidissent: & viderent adhuc vrbem hierosolymā stare quam ille casuram esse predixerat. Tricesimo autem etatis sue anno & captiuitatis quinto: exorsus est ad captiuos loqui. Et eodem tempore licet posterior hic in chaldea hieremias in iudea prophetauerunt. Sermo eius nec satis disertus nec ad modum rusticus est: sed ex vtroq̄ medie tēperatus. Sacerdos & ipse fuit sicut hieremias. Principia voluminis & finem magnis habens obscuritatibus inuoluta. Sed & vulgata eius editio non multum distat ab hebraico. Vnde satis miror quid cause extiterit: vt si eosdem in vniuersis libris habemus interpretes: in aliis eadē: in aliis diuersa transtulerint. Legite igitur & hunc iuxta translationē nostram quoniā per cola scriptus & cōmata manifestiorem legentibus sensum tribuit. Si autē amici mei: & hunc subsannauerint: dicite eis q̄ nemo eos compellat vt scribant. Sed vereor ne illud eis eueniat quod grece significātius dicitur ꝯ vocentur fagolidori: quod est manducantes senecias.

Explicit prologus.

EZECHIEL.

EZEKIHΛ. Ca.1.

Et factũ ē in tricesimo anno quarto
A Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τριακοστῷ ἔτει τετάρ
mense quinta mēsis: & ego erã in
τῳ μηνὶ πέμπτῃ μηνός, καὶ ἐγὼ ἦμην ἐν
medio captiuitatis sup fluui-
μέσῳ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπὶ τοῦ ποτα
um chobar: & aperti sunt celi:
μοῦ τοῦ χοβάρ, καὶ ἠνεῴχησαν οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδον ὁράσεις
dei quinta mensis. hic annus quint⁹ capti-
θεοῦ πέμπτῃ τοῦ μηνός. τοῦτο ἦν ἔτος τὸ πέμπτον τῆς αἰχμα
uitatis regis ioachi. & factũ ē verbũ dñi
λωσίας τοῦ βασιλέως ἰωακείμ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad ezechiel filiũ buzi sacdotem i ꝛra chaldeoꝝ sup
πρὸς ἰεζεκιὴλ τὸν υἱὸν βουζὶ τὸν ἱερέα ἐν γῇ χαλδαίων ἐπὶ
flumen chobar. & facta ē sup me man⁹ dñi &
τοῦ ποταμοῦ τοῦ χοβάρ· καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου καὶ
vidi: & ecce spũs auferẽs veniebat ab aqlone &
ἴδον, καὶ ἰδοὺ πνεῦμα ἐξαῖρον ἤρχετο ἀπὸ βορρᾶ καὶ
nubes magna in eo & splendor circuitu ei⁹ & ignis
B νεφέλη μεγάλη ἐν αὐτῷ καὶ φέγγος κύκλῳ αὐτοῦ καὶ πῦρ
fulgurans. & in medio eius ēt visio electri
ἐξαστράπτον· καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ὡς ὅρασις ἠλέκτρου
in medio ignis & splendor: & in me
ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς καὶ φέγγος ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν μέ-
dio ēt similitudo ēttuor: aialiũ. & hec visio eo-
σῳ ὡς ὁμοίωμα τεσσάρων ζώων· καὶ αὕτη ἡ ὅρασις αὐ-
rum: similitudo hois in eis. & quattuor fa-
τῶν, ὁμοίωμα ἀνθρώπου ἐν αὐτοῖς· καὶ τέσσαρα πρό-
ces vni: & ēttuor ale vni. &
σωπα τῷ ἑνί, καὶ τέσσαρες πτέρυγες τῷ ἑνί· καὶ τὰ
crura eoꝝ recta: & pennati pedes eoꝝ: &
σκέλη αὐτῶν ὀρθά, καὶ πτερωτοὶ οἱ πόδες αὐτῶν, καὶ
scintille ēt fulgurans cramẽtũ. & leuco penne
σπινθῆρες ὡς ἐξαστράπτων χαλκός· καὶ ἐλαφραὶ αἱ πτέρυ-
coꝝ: & manus hois sub pen-
γες αὐτῶν, καὶ χεὶρ ἀνθρώπου ὑποκάτωθεν τῶν πτερύ-
nis eoꝝ in ēttuor ptib⁹ eoꝝ: & facies
γων αὐτῶν ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν, καὶ τὰ πρόσωπα
C eoꝝ & penne eoꝝ quattuor ꝓiuncte ale
αὐτῶν καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν τῶν τεσσάρων ἐκόλληται ἑτέ-
ra alteri. & ale eoꝝ nõ reuertebant
ρα τῇ ἑτέρᾳ· καὶ οὐ πτέρυγες αὐτῶν οὐκ ἐπιστρέφοντο
cũ ambularẽt ipa: vnũqdq; ante faciem
ἐν τῷ βαδίζειν αὐτά, ἕκαστον κατέναντι τοῦ προσώπου
suam gradiebant. & similitudo facieꝝ eoꝝ: fa-
αὐτῶν ἐπορεύοντο· καὶ ὁμοίωσις τῶν προσώπων αὐτῶν, πρό-
ces hois & facies leonis a dextris quat-
σωπον ἀνθρώπου καὶ πρόσωπον λέοντος ἐκ δεξιῶν τοῖς τέ-
tuor: & facies vituli a sinistris quattuor:
σσαρσι, καὶ πρόσωπον μόσχου ἐξ ἀριστερῶν τοῖς τέσσαρ-
& facies aqle quattuor. & ale
σι, καὶ πρόσωπον ἀετοῦ τοῖς τέσσαρσι· καὶ αἱ πτέρυγες
eoꝝ extente desup quattuor vniculq; duc cõ-
αὐτῶν ἐκτεταμένα ἄνωθεν τοῖς τέσσαρσι ἑκάστῳ δύο συ-
iuncte ad invicẽ. & due tegebant super
νῆγμένα πρὸς ἀλλήλας. καὶ δύο ἐπεκάλυπτον ἑκάστῳ
corpora eoꝝ: & vnũqdq; corã facie sua
τὸν σώματος αὐτῶν, καὶ ἑκάτερον κατὰ πρόσωπον αὐ-
gradiebãt. & ubiq; erat spũs ambulans ambula-
τοῦ ἐπορεύετο· οὗ ἂν ἦν τὸ πνεῦμα πορευόμενον ἐπορεύε-
bãt: & nõ reuertebãt. & in medio aialiũ visio ēt car
D το καὶ οὐκ ἐπιστρέφετο· καὶ ἐν μέσῳ τῶν ζώων ὅρασις ὡς αν-
bonũ ignis ardentiũ: ēt aspect⁹ lampadarũ discurren-
θρακοπυρὶς καιομένων, ὡς ὄψις λαμπάδων συστρεφο-
tium in medio aialiũ & splẽdor ignis: & de
μένων ἀναμίσον τῶν ζώων καὶ φέγγος τοῦ πυρός, καὶ ἐκ
igne egrediebatur ēt fulgur. & aialia curre-
τοῦ πυρὸς ἐξεπορεύετο ὡς ἀστραπή· καὶ τὰ ζῶα ἔτρε-
bãt: & reuertebãt ēt species fulguris.
χον καὶ ἀνέκαμπτον ὡς εἶδος τοῦ βελίκ. ooooooooo

Incipit Ezechiel ppheta.
Capitulum. 1.

Et factũ est in trice-
simo anno: in qr-
to in qnta mensis:
cũ essem in medio capti
uorũ iuxta fluuiũ chos-
bar aperti sunt celi & vi
di visiones dei. In qnta
mensis ipse est annus co
quintus transmigratio-
nis regis ioachim: factũ
est verbũ domini ad eze
chielem filium oooooooo
buzi sacerdotẽ in terra
chaldeorũ secus flumẽ
chobar. Et facta est sup
eũ ibi manus dñi. Et vi
di: & ecce ventus turbi-
nis veniebat ab aqlone:
& nubes magna & ignis
inuoluens: et splendor
in circuitu eius: & de
medio eius quasi species
electri: id est de medio
ignis. Et ex medio ei⁹ si
militudo ēttuor aniliũ:
& hic aspectus eorũ. Si
militudo hominis in eis.
Et quattuor facies vni:
& quattuor penne vni.
Et pedes eorum oooooo
pedes recti: & planta
pedis eorũ quasi planta
pedis vituli: & scintille
q̃si aspectus eris cãden-
tis. Et manus hominis
sub pennis eorum in oo
quattuor partibus: & fa
cies & pennas oooooooooo
per quattuor partes ha-
bebant: iuncteq; erant oo
penne eorũ alterius ad
alterũ. Non reuertebã
tur cũ incederẽt: sed vnũ
qdq; ante faciẽ suã gra-
diebatur. Similitudo aũt
vultus eoꝝ: facies hois
& facies leonis a dextris
ipsorũ ēttuor: facies aũt
bouis a sinistris ipsorum
quattuor: & facies aqle
ipsorũ ēttuor: & facies
eorũ: & pẽne eorũ exten
te desup. Due pẽne sin-
gulorũ iũgebãtur: & due
tegebant corpora corũ.
Et vnũquodq; eorũ co-
ram facie sua ambulabat.
Vbi erat impetus spũs:
illuc gradiebantur nec
reuertebãtur cũ ambula
rent. Et similitudo aialiũ
& aspectus eorũ q̃si car-
bonũ ignis ardentiũ &
quasi aspectus lãpadarũ.
Hec erat visio discurrẽs
in medio aialiũ: splẽdor
ignis & de igne fulgur
egrediẽs. Et aialia ibãt
& reuertebãtur i ſilitudi
nẽ fulguris corruscantis.

Cap.j.
וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה בָּרְבִיעִי בַּחֲמִשָּׁה
הָיָה רָבַע
לַחֹדֶשׁ וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה עַל נְהַר
גָּלָה
כְּבָר נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת
פָּתַח רָאָה
אֱלֹהִים: בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ הִיא הַשָּׁנָה
חָמֵשׁ
הַחֲמִישִׁית לְגָלוּת הַמֶּלֶךְ יוֹיָכִין: הָיָה
הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל יְחֶזְקֵאל בֶּן
בוּזִי הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים עַל נְהַר
הָיָה רָאָה כְּבָר וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יַד יְהוָה: וָאֶרְא
בוּא צָפוֹן וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן
גָּדֵל לָקַח עָנָן גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת וְנֹגַהּ
סָבִיב לוֹ וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל
מָתוֹךְ הָאֵשׁ: וּמִתּוֹכָהּ דְּמוּת אַרְבַּע
חָיָה רָאָה חַיּוֹת וְזֶה מַרְאֵיהֶן דְּמוּת אָדָם
פָּנָה לָהֶנָּה: וְאַרְבָּעָה פָנִים לְאַחַת
וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם לְאַחַת לָהֶם: וְרַגְלֵיהֶם
רֶגֶל יְשָׁרָה וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף
נוּן רֶגֶל עֵגֶל וְנֹצְצִים כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלָל:
וִידֵי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם עַל
אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶם וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם
אִישׁ לְאַרְבַּעְתָּם: חֹבְרֹת אִשָּׁה אֶל אַחֹתָהּ
סָבַב יָלֹךְ כַּנְפֵיהֶם לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן אִישׁ
אֶל עֵבֶר פָּנָיו יֵלֵכוּ: וּדְמוּת פְּנֵיהֶם
אָדָם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין
שְׂמֹאל לְאַרְבַּעְתָּם וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמֹאל
לְאַרְבַּעְתָּן וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן:
עָלָה וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת מִלְּמַעְלָה
לְאִישׁ שְׁתַּיִם חֹבְרֹת אִישׁ וּשְׁתַּיִם
כָּסָה גְו מְכַסּוֹת אֵת גְּוִיּוֹתֵיהֶנָּה: וְאִישׁ אֶל
הָיָה עֵבֶר פָּנָיו יֵלֵכוּ אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה
יָלַךְ שָׁפָה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ לֹא
רָאָה יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן: וּדְמוּת הַחַיּוֹת מַרְאֵיהֶן
לַפִּיד כְּגַחֲלֵי אֵשׁ בֹּעֲרוֹת כְּמַרְאֵה הַלַּפִּידִים
הָלַךְ הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת וְנֹגַהּ
יָצָא לָאֵשׁ וּמִן הָאֵשׁ יוֹצֵא בָרָק:
רָצָה וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוּב כְּמַרְאֵה הַבָּזָק:

וָאֵרֶא הַחַיּוֹת וְהִנֵּה אוֹפַן אֶחָד רָאָה חָיָה
בָּאָרֶץ אֵצֶל הַחַיּוֹת לְאַרְבַּעַת פָּנָיו׃ אוֹפַן רָבַע
מַרְאֵה הָאוֹפַנִּים וּמַעֲשֵׂיהֶם כְּעֵין פָּנָה
תַּרְשִׁישׁ וּדְמוּת אֶחָד לְאַרְבַּעְתָּן עָשָׂה
וּמַרְאֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָיָה
הָאוֹפָן בְּתוֹךְ הָאוֹפָן׃ עַל אַרְבַּעַת
רִבְעֵיהֶן בְּלֶכְתָּם יֵלְכוּ לֹא יִסַּבּוּ יָלַךְ סָבַב
בְּלֶכְתָּן׃ וְגַבֵּיהֶן וְגֹבַהּ לָהֶם וְיִרְאָה גַּב
לָהֶם וַגַּבֹּתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם סָבִיב סָבַב
לְאַרְבַּעְתָּן׃ וּבְלֶכֶת הַחַיּוֹת יֵלְכוּ
הָאוֹפַנִּים אֶצְלָם וּבְהִנָּשֵׂא הַחַיּוֹת נָשָׂא
מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים׃ עַל
אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁם הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלְכוּ הָיָה
שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת וְהָאוֹפַנִּים יִנָּשְׂאוּ נָשָׂא
לְעֻמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים׃
בְּלֶכְתָּם יֵלְכוּ וּבְעָמְדָם יַעֲמֹדוּ עָמַד
וּבְהִנָּשְׂאָם מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ
הָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה
בָּאוֹפַנִּים׃ וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה דָּמָה
רָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא נָטוּי עַל רָקִיעַ נָטָה
רָאשֵׁיהֶם מִלְּמַעְלָה׃ וְתַחַת הָרָקִיעַ עָלָה
כַּנְפֵיהֶם יְשָׁרוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ אִישׁ
לְאִישׁ שְׁתַּיִם מְכַסּוֹת לַהֵנָּה וּלְאִישׁ כָּסָה
שְׁתַּיִם מְכַסּוֹת לָהֵנָּה אֶת גְּוִיּתֵיהֶם׃ גּוּ
וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם כְּקוֹל מַיִם שָׁמַע
רַבִּים כְּקוֹל שַׁדַּי בְּלֶכְתָּם קוֹל הֲמֻלָּה רָגַז יָלַז
כְּקוֹל מַחֲנֶה בְּעָמְדָם תִּרְפֶּינָה תָּרַף
כַּנְפֵיהֶם׃ וַיְהִי קוֹל מֵעַל לָרָקִיעַ הָיָה
אֲשֶׁר עַל רָאשָׁם בְּעָמְדָם תִּרְפֶּינָה
כַּנְפֵיהֶם׃ וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל עָלָה
רָאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת רָאָה סָפִיר
כִּסֵּא וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה
אָדָם עָלָיו מִלְּמַעְלָה׃ וָאֵרֶא כְּעֵין
חַשְׁמַל כְּמַרְאֵה אֵשׁ בַּיִת לָהּ סָבִיב סָבַב
מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַעְלָה וּמִמַּרְאֵה
מָתְנָיו וּלְמַטָּה רָאִיתִי כְּמַרְאֵה

Cunq; aspicerem anima
lia: apparuit rota vna co
sup terrã iuxta aialia: ha
bens quattuor facies. Et
aspectus rotarũ & opus
earum quasi visio
maris: et vna similitu
do ipsarum quattuor: co
et aspectus earum et ope
ra quasi sit
rota in medio rote. Per
quattuor
partes earũ euntes ibãt
et non reuertebantur co
cũ ambularent. Statura
quoq; erat rotis & altitu
do et horribilis aspectus:
et totũ corpꝰ oculis ple
nũ in circuitu ipsarũ qtt
tuor. Cunq; ambularẽt
aialia ambulabãt pariter
& rote iuxta ea. & cũ ele
uarentur aialia de terra
eleuabantur simul & ro
te. Quocunq; ibat spiri
tus:
illuc eunte spũ & rote
pariter eleuabantur
sequẽtes eum. Spiritus
enim vite erat in rotis.
Cum euntibus ibãt: &
cum stantibus stabant: co
& cum eleuatis a terra:
pariter eleuabantur & co
rote sequentes ea: quia
spiritus vite erat
in rotis. Et similitudo
super capita animaliũ
firmamenti q̃si aspectus
crystalli horribilis: & ex
tenti sup capita eorũ de
sup. Sub firmamẽto autẽ
penne eorum recte alte
rius ad alterum.
Vnũquodq; duab alis
velabat corpus suum: &
alterum similiter velaba
tur.
Et audiebam sonum ala
rum quasi sonũ aquarũ
multarũ: q̃si sonũ subli
mis dei. Cum ambularẽt
quasi son erat multitu
dinis vt sonus castrorũ.
Cũq; starẽt dimittebãtur
pẽne eorꝫ. Nam cũ fieret
vox sup firmamẽto qd
erat sup caput eorũ sta
bant & submittebãt alas
suas. Et sup firmamentũ
qd erat iminẽs capiti eo
rum q̃si aspectus lapidis
sapphiri: similitudo throni
& sup similitudinẽ throni
similitudo q̃si aspectus
hois desup. Et vidi q̃si
speciẽ electri velut aspe
ctũ ignis intrinsecus per
circuitum eius: a lumbis
eius & desuper: & a
lũbis eius vsq; deorsum
vidi quasi speciem

τ vidi: τ ecce rota vna sup frã adherens ani
καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ τροχὸς ἓις ἐπὶ τῆς γῆς ἐχόμενος τῶν ζῴ
malib quattuor. τ aspect rotaꝝ τ facie
ων τοῖς τέσσαρσι. καὶ ὁ εἶδος τῶν τροχῶν καὶ ποίημα
eaꝝ q̃si species tharsis. τ similitudo in quattuor:
αὐτῶν ὡς εἶδος θαρσεῖς. καὶ ὁ μείωμα ἐν τοῖς τέσσαρσιν,
τ opus eaꝝ erat sicut esset rota in rota in
καὶ ὁ ἔργον αὐτῶν ἦν καθὼς ἂν εἶν τροχὸς ἐν τροχῷ ἐπὶ
quattuor gtea coꝝ ãbulabant. nõ reuertebant cũ
τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν ἐπορεύοντο. οὐκ ἐπιστρέφον ἐν
ambularent ipa τ dorsa coꝝ τ altitudo erat
τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ καὶ ὀ ὀι νῶτοι αὐτῶν καὶ ὕψος ἦν
cio. τ vidi ea τ dorsa coꝝ plena om
αὐτοῖς. καὶ ἴδον αὐτὰ καὶ οἱ νῶτοι αὐτῶν πλήρεις ὀφ
lio i circuitu quattuor. τ cũ ambularẽt
θαλμῶν κυκλόθεν τοῖς τέσσαρσιν. καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι τὰ
aialia ãbulabãt rote cõiuncte ipsis: τ cũ eleua
ζῶα ἐπορεύοντο οἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ ἐξαί
rent aialia de fra eleuabãt rote. vbicq; erat nu
ρεῖν τὰ ζῶα ἀπὸ τῆς γῆς ἐξῆρτο οἱ τροχοί. ἐν ὃν ἂν ἦν
bes illic spũs ambulabat: ambulabant
φέλη ἐκεῖ ὁ πνεῦμα τοῦ πορεύεσθαι, ἐπορεύοντο τὰ
aialia τ rote τ eleuabãt cũ illis: q: spũs
ζῶα καὶ οἱ τροχοὶ καὶ ἐξαίροντο σὺν αὐτοῖς. ὅτι πνεῦμα
vite in rotis: cũ ãbularent ipa ambula
ζωῆς ἐν τοῖς τροχοῖς, ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ ἐπορεύ
bant. τ cũ starent ipsa stabant τ cũ
οντο. καὶ ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ ἐστάθεισαν καὶ ἐν
eleuarent ipa a terra: eleuabant cũ e
τῷ ἐξαίρεσθαι αὐτὰ ἀπὸ τῆς γῆς, ἐξαίροντο σὺν αὐ
to q: spũs vite erat in rotis: τ similitudo
τοῖς ὅτι πνεῦμα ζωῆς ἦν ἐν τοῖς τροχοῖς, καὶ ὁμοίωμα
sup caput aialiũ q̃si firmamẽti q̃si visio cry
ὑπὲρ κεφαλῆς τῶν ζῴων ὡσεὶ στερέωμα ὡς ὅρασις κρυ
stalli extentum sup alas coꝝ de
σάλλου ἐκτεταμένον ἐπὶ τῶν πτερύγων αὐτῶν ἐπά
sup τ sub firmamento ale coꝝ
νωθεν καὶ ὑποκάτω τοῦ στερεώματος αἱ πτέρυγες αὐτῶν
extense. volantes altera alteri vnicuq;
ἐκτεταμέναι. πετόμεναι ἑτέρα τῇ ἑτέρᾳ ἑκάσ
que tegentes corpora coꝝ. τ audiui
δύο ἐπικαλύπτουσαι τὰ σώματα αὐτῶν. καὶ ἤκουον
vocẽ alaꝝ ipoꝝ cũ ãbularent ipa
τὴν φωνὴν τῶν πτερύγων αὐτῶν ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ
q̃si vocẽ aque multe: q̃si vocẽ oipotẽtis cũ ambu
ὡς φωνὴ ὕδατος πολλοῦ, ὡς φωνὴ παντοῦ ἐν τῷ πορεύ
larẽt ipa. vox dei q̃si vox castrorum.
εσθαι αὐτά. φωνὴ τοῦ λόγου ὡς φωνὴ παρεμβολῆς.
τ cũ starẽt ipa cessabant ale co
καὶ ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ κατέπαυον αἱ πτέρυγες αὐ
rum. τ ecce vox de sup firmamento erat
τῶν. καὶ ἰδοὺ φωνὴ ὑπεράνωθεν τοῦ στερεώματος ἦν
sup caput coꝝ: cũ starẽt ipa remittebãt
ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν, ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ ἀνίεντο αἱ
ale coꝝ. τ super firmamẽto ere
πτέρυγες αὐτῶν. καὶ ὑπεράνω τοῦ στερεώματος τοῦ ἦν
te sup caput coꝝ q̃si visio lapidis sapphiri
νος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν ὡς ὅρασις λίθου σαπφείρου
similitudo throni sup eum: τ sup similitudinẽ
ὁμοίωμα θρόνου ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁμοιώματος
throni similitudo q̃si species hois desup:
τοῦ θρόνου ὁμοίωμα ὡς εἶδος ἀνθρώπου ἄνωθεν,
τ vidi q̃si aspectũ electri q̃si aspectũ ignis intrin
καὶ ἴδον ὡς ἦτον ἠλέκτρου ὡς ὅρασιν πυρὸς ἔσω
sec eius i circuitu: a visione lumbi τ vsq; deo
θεν αὐτοῦ κύκλῳ, ἀπὸ ὁράσεως ὀσφύος καὶ ἕως κά
sum vidi q̃si visionẽ
τω ἴδον ὡς ὅρασιν

ignis τ splendor: eius i circuitu: q̃ si visio arcus:
πυρὸς καὶ ὁ φέγγος αὐτοῦ κύκλῳ, ὡς ὅρασις τόξου,
q̃ fuerit i nube in die pluuie. sic statio
ὅταν ᾖ ἐν τῇ νεφέλῃ ἐν ἡμέρᾳ ὑετοῦ. οὕτως ἡ στάσις τοῦ
splendoris i circuitu hec visio similitudo glie
φέγγους κυκλόθεν αὕτη ἡ ὅρασις ὁμοίωμα τῆς δόξης
domini.
κυρίου. Ca. 2.

A ΘΕ vidi τ cado in faciem meã: τ audi
Καὶ ἴδον καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἤκου
ui vocẽ loquẽtis ad me. τ dixit ad me: fili
σα φωνὴν λαλούντος πρός με· καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ
hois: sta sup pedes tuos τ loquar ad
ἀνθρώπου, στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου καὶ λαλήσω πρὸς
te. τ venit ad me spũs τ assumpsit me τ ele-
σέ. καὶ ἦλθεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα καὶ ἀνέλαβέν με καὶ ἔξη
uauit me τ statuit me sup pedes meos: τ audiebã e-
γεν με καὶ ἔστησέν με ἐπὶ πόδας μου, καὶ ἤκουον αὐ
um loquentem ad me. τ dixit ad me: fili
τοῦ λαλοῦντος πρός με· καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ
hominis: mittã ego te ad filios
ἀνθρώπου, ἐξαποστελῶ ἐγώ σε πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ
israel irritantes me. qui irrita-
B ἰσραὴλ τοὺς παραπικραίνοντάς με· οἵτινες παρε-
uerunt me ipsi τ patres eorũ preuaricati sũt
πικράνθη με αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν ἐλίπασαν
in me vsq; in hodiernũ diem: τ filij dura
ἐν ἐμοὶ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, καὶ υἱοὶ σκληρο-
facie τ duro corde. ego mittã te ad e-
πρόσωποι καὶ σκληροκάρδιοι. ἐγὼ ἀποστελῶ σε πρὸς αὐ-
os: τ dices ad eos: hec dicit dũs: si
τούς, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος κύριος,
si forte audiant aut timeant: q; dom irritans
ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ φοβηθῶσιν, διότι οἶκος παρα-
est. τ cognoscent: q; ppheta eo tu in me-
πικραίνων ἐστὶν· καὶ γνώσονται, ὅτι προφήτης εἶ σὺ ἐν μέ-
dio eorũ. τ tu fili hois: ne timeas eos:
σῳ αὐτῶν· καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, μὴ φοβηθῇς αὐτούς,
neq; formideas a facie eorũ. q; insanient:
μηδὲ ἐκφοβῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· διότι παροινήσουσι-
τ congregabuntur ꝯ tesi circuitu: τ in medio
σι, καὶ ἐπισυνήξουσιν ἐπὶ σὲ κύκλῳ, καὶ ἐν μέσῳ
scorpionũ tu habitas. verba eorũ ne time-
σκορπίων σὺ κατοικεῖς· τοὺς λόγους αὐτῶν μὴ φοβη-
as: τ a facie eorũ ne formideas: q; do
θῇς, καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν μὴ ἐκφοβῆς, διότι οἶκος
mus irritans est. τ loqueris
παραπικραίνων ἐστίν· καὶ λαλήσεις τοὺς
verba mea ad eos: si forte audiant aut timeant
λόγους μου πρὸς αὐτούς, ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ φοβηθῶ-
ant: q; dom irritans est. τ tu fili homi-
σιν, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν· καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώ-
nis: audi loquentẽ ad te: ne sis irri-
D που, ἄκουε τοῦ λαλοῦντος πρὸς σέ, μὴ γίνου παραπι-
tans sicut dom irritans. aperi os
κραίνων καθὼς ὁ οἶκος ὁ παραπικραίνων. χάνε τὸ στόμα
tuũ τ comede q̃ ego do tibi. τ vidi τ ecce
σου καὶ φάγε ἃ ἐγὼ δίδωμί σοι. καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ
manus extensa ad me: τ in ea capitulũ libri:
χεὶρ ἐκτεταμένη πρός με, καὶ ἐν αὐτῇ κεφαλὶς βιβλί-
Apo.5. expandit illud coram me. τ in eo scri-
ου, ἀνέλισσεν αὐτὸν ἐνώπιόν μου· καὶ ἐν αὐτῇ γεγρα-
pta erãt: q̃ ante τ q̃ retro. τ scripta
μμένα ἦν, τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὄπισθεν· καὶ ἐγέγρα-
erat in eo lamẽtatio τ carmẽ τ ve.
πτο ἐν αὐτῷ θρῆνος καὶ μέλος καὶ οὐαί. Ca. 3.

A ΘΕ dixit ad me: fili hois: comede
Καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου, κατόφαγε
quãq; inueneris: cõede capitulũ hoc. τ va-
ὅτι ἂν εὕρῃς, φάγε τὴν κεφαλίδα ταύτην· καὶ πορεύ-
de τ loquere filiis israel.
θητι καὶ λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ. ooooooooooo

ignis splendentis in cir
cuitu velut aspectũ arcus
cum fuerit in nube in
die pluuie: hic erat oooo
aspectus splendoris per
gyrum. 2.
HEc visio similitudi-
nis oooooooooooooo
glorie dñi. Et vidi & 1
cecidi in faciem meam:
& audiui vocem loquẽ-
tis. Et dixit ad me. oooo
Fili hominis sta super
pedes tuos: & loquar
tecũ. Et ingressus est in
me spũs: postq̃ locutus
est mihi: & statuit me su
pra pedes meos. Et audi
ui loquentem ad me &
dicentem. Fili hominis
mitto ego te ad filios
israel: oooooooooooooo
ad gentes apostatrices
que recesserunt a me.
Patres eorũ preuaricati
sunt pactũ meum vsq; ad
diem hanc: & filii du-
ra facie oooooooooooooo
& indomabili corde sũt
ad quos ego mitto te.
Et dices ad eos. Hec di
cit dñs deus si forte vel
ipsi audiant: & si forte
quiescant: quoniam oo
domus exasperans est:
& scient qa ppheta fue
rit in medio eorũ. Tu er
go fili hominis ne timeas
eos: neq; sermones eo-
rum metuas: quoniam
incredulí & subuersores
sunt tecum: & cum scor-
pionibus habitas. Ver-
ba eorum ne timeas: oo
& vultus eorũ ne formi
des qa domus exasperãs
est. Loqueris ergo ver-
ba mea ad eos si forte oo
audiant & quiescant:
quoniam irritatores ooo
sunt. Tu autem fili ho
minis audi quecunq; oo
loquar ad te: & noli esse
exasperans oooooooooo
sicut dom exasperatrix
est. Aperi os tuũ & co-
mede quecunq; ego do
tibi. Et vidi & ecce ooo
manus missa ad me in
qua erat inuolutus oooo
liber: & expandit illum
coram me qui erat oooo
scriptus intus & foris:
& scripte erant in eo oo
lamentationes & carmẽ
& ve. 3.
ET dixit ad me. Fili
hominis oooooooo
quodcũq; inueneris co
mede. Comede volumẽ
istud: & vadens loque-
re ad filios israel. ooooo

אֵשׁ	וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב׃ כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת	
הָיָה	אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם כֵּן	
	מַרְאֵה הַנֹּגַהּ סָבִיב׃	
	הוּא מַרְאֵה דְמוּת	Cap.ij.
כְּבוֹד	כְּבוֹד יְהוָה וָאֵרֶא וָאֶפֹּל עַל פָּנָי	
פָּנָה שָׁמַע	וָאֶשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר וַיֹּאמֶר אֵלַי	
דִּבֵּר אָמַר	בֶּן אָדָם עֲמֹד עַל רַגְלֶיךָ וַאֲדַבֵּר	
בּוֹא	אִתָּךְ׃ וַתָּבֹא בִי רוּחַ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר	
עָמַד שָׁמַע	אֵלַי וַתַּעֲמִידֵנִי עַל רַגְלָי וָאֶשְׁמַע	
	אֶת מְדַבֵּר אֵלַי׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם	
שָׁלַח אֶת	שׁוֹלֵחַ אֲנִי אוֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	
פָּרַד	אֶל גּוֹיִם הַמּוֹרְדִים אֲשֶׁר מָרְדוּ בִי	
	הֵמָּה וַאֲבוֹתָם פָּשְׁעוּ בִי עַד עֶצֶם	
קָשֶׁה פָּנָה	הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְהַבָּנִים קְשֵׁי פָנִים	
	וְחֲזַקִּי לֵב אֲנִי שׁוֹלֵחַ אוֹתְךָ אֲלֵיהֶם	
	וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה׃	
שָׁמַע חָדַל	וְהֵמָּה אִם יִשְׁמְעוּ וְאִם יֶחְדָּלוּ כִּי	
מְרִי נָבִיא	בֵית מְרִי הֵמָּה וְיָדְעוּ כִּי נָבִיא הָיָה	
יָרֵא	בְּתוֹכָם׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם אַל תִּירָא	
	מֵהֶם וּמִדִּבְרֵיהֶם אַל תִּירָא כִּי	
אִלֵּן אֶת	סָרָבִים וְסַלּוֹנִים אוֹתָךְ וְאֶל עַקְרַבִּים	
יָשַׁב	אַתָּה יוֹשֵׁב מִדִּבְרֵיהֶם אַל תִּירָא	
פָּנָה חָתַת	וּמִפְּנֵיהֶם אַל תֵּחָת כִּי בֵית מְרִי	
	הֵמָּה׃ וְדִבַּרְתָּ אֶת דְּבָרַי אֲלֵיהֶם אִם	
	יִשְׁמְעוּ וְאִם יֶחְדָּלוּ כִּי בֵית מְרִי	
	הֵמָּה׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם שְׁמַע אֵת אֲשֶׁר	
דִּבֵּר הָיָה	אֲנִי מְדַבֵּר אֵלֶיךָ אַל תְּהִי מָרִי	
פֶּה	כְּבֵית הַמֶּרִי פְּצֵה פִיךָ וְאֱכוֹל אֵת	
אָכַל צָפַן	אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן אֵלֶיךָ׃ וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה	
שָׁלַח כַּף	יָד שְׁלוּחָה אֵלַי וְהִנֵּה בוֹ מְגִלַּת	
פָּרַשׂ פָּנָה	סֵפֶר׃ וַיְפָרֹשׂ אֹתָהּ לְפָנַי וְהִיא	
כָּתַב פָּנָה	כְתוּבָה פְנִים וְאָחוֹר וְכָתוּב אֵלֶיהָ	
אָחֹר קוֹן	קִינִים וְהֶגֶה וָוֵי׃	
	וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם אֵת	Cap.iij.
אָכַל	אֲשֶׁר תִּמְצָא אֱכוֹל אֱכוֹל אֶת הַמְּגִלָּה	
מָצָא	הַזֹּאת וְלֵךְ דַּבֵּר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל׃	
הָלַךְ		

ואפתח את פי ויאכלני את המגלה
פתח פה אכל
הזאת: ואמר אלי בן אדם בטנך
תאכל ומעיך תמלא את המגלה
מלא מעה
הזאת אשר אני נתן אליך ואכלה
ותהי בפי כדבש למתוק: ואמר
היה פה
אלי בן אדם לך בא אל בית
סתם לוג
ישראל ודברת בדברי אליהם: כי
בוא
לא אל עם עמקי שפה וכבדי לשון
לשון
אתה שלוח אל בית ישראל: לא
שלח
אל עמים רבים עמקי שפה וכבדי
רבב
לשון אשר לא תשמע דבריהם
שמע
אם לא אליהם שלחתיך המה
ישמעו אליך: ובית ישראל לא
יאבו לשמע אליך כי איננם אבים
אבה
לשמע אלי כי כל בית ישראל
חזקי מצח וקשי לב המה: הנה נתתי
קשה
את פניך חזקים לעמת פניהם
פנה
ואת מצחך חזק לעמת מצחם:
כשמיר חזק מצר נתתי מצחך
שמיר צור
לא תירא אותם ולא תחת מפניהם
נתן ירא
כי בית מרי המה: ואמר אלי בן
חתת
אדם את כל דברי אשר אדבר
מרה אמר
אליך קח בלבבך ובאזניך שמע:
לקח
ולך בא אל הגולה אל בני עמך
גלה
ודברת אליהם ואמרת אליהם כה
אמר אדני יהוה אם ישמעו ואם
שמע
יחדלו: ותשאני רוח ואשמע אחרי
חדל נשא
קול רעש גדול ברוך כבוד יהוה
גדל ברך
ממקומו: וקול כנפי החיות משיקות
כבד קום
איש אל אחתה וקול האופנים
חיה נשק
לעמתם וקול רעש גדול: ורוח
אופן גדל
נשאתני ותקחני ואלך מר בחמת
לקח הלך
רוחי ויד יהוה עלי חזקה: ואבוא
מרר חם
אל הגולה תל אביב הישבים אל
בוא גלה
נהר כבר ואשב שם המה יושבים שם
תלל אבב
ואשב שם שבעת ימים משמים
ישב
יום שם

Et aperui os meum: & cibauit me volumine illo. Et dixit ad me. Fili hominis venter tuus comedet: & viscera tua complebũtur volumine isto quod ego do tibi. Et comedi illud & factum est in ore meo sicut mel dulce. Et dixit ad me. Fili hominis vade ad domum israel: & loqueris verba mea ad eos. Non ieni ad populũ profundi sermonis & ignote lingue tu mitteris ad domum israel: neq; ad populos multos profundi sermonis & ignote lingue quorũ non possis audire sermones. Et si ad illos mittereris ipi audirent te. Domus autem israel nolunt audire te: quia nolunt audire me. Omnis quippe domus israel attrita fronte est & duro corde. Ecce dedi faciem tuam valentiorẽ faciebus eorum: & frontem tuam duriorem frontibus eorum vt adamanté & vt silicẽ dedi faciem tuam. Ne timeas eos neq; metuas a facie eorum: quia domus exasperans est. Et dixit ad me. Fili hominis: oes sermones meos quos ego loquor ad te: assume in corde tuo & auribus tuis audi & vade: ingredere ad trãmigrationẽ ad filios populi tui: & loqris ad eos: & dices eis. Hec dicit dominus deus: si forte audiant & quiescant. Et assumpsit me spiritus: & audiui post me vocẽ cõmotiõis magne: bẽdicta gloria dñi de loco suo: & vocẽ alarum alalium percutiẽtiũ alterã ad alterã: & vocẽ rotarũ sequentiũ alalia: & vocẽ cõmotionis magne. Spũs quoq; leuauit me & assumpsit me: & abii amarus in idignatiõe spũs mei. Manus eni dñi erat mecũ & cõfortãs me. Et vẽi ad trãsmigrationẽ ad aceruũ nouarũ frugũ ad eos q habitabãt iuxta flumen chobar: & sedi vbi illi sedebãt & mansi ibi septẽ diebus merẽs

τ aperuit os meũ: τ cibauit me capitulo illo. τ ait ad me: fili hoīis: os tuũ comedet: τ venter tuus implebitur capitulo isto: qs datũ est ad te. τ comedi illud: & factũ est in ore meo sicũ mel dulce. τ dixit ad me: fili hominis: vade ingredere ad domũ israel: τ loquere verba mea ad eos: q: nõ ad ppũm pfũdi labij: τ grauis lingue: tu es mitteris ad domũ israel: neq; ad ppłos multos alteri vocis aut alteri lingue: neq; gravis lingua cruciãs q̃ audiãs sermones: τ si ad illos mittereris: isti audirent te. domus autem israel non volent audire te: q: nõ volunt audire me: q: omis domus israel cõtentiosi sunt τ duri corde. τ ecce dedi faciem tuã potẽtes contra faciem eorũ: τ victoriã tuã roborabo contra victoriã eorũ: τ erit semp fortior: petra. ne timeas ab eis: neq; formideas a facie eorũ: q: domus irritans est. τ dixit ad me fili hoīis: omnes sermones q̃ locutus sum tecum: assume in cor tuũ: τ auribus tuis audi: τ vade ingredere in captiuitatem ad filios ppli tui: τ loqueris ad eos: τ dices ad eos. hec dicit dñs dñs si forte audiant aut si forte deficant: τ assumpsit me spiritus τ audiui post me vocem commotionis magne: benedicta gloria dñi de loco suo: τ audiui vocem alarum alaliũ: pcutientium altera ad alterã. τ vox rotarũ hercẽ eis: τ vox commotionis magne. τ spiritus eleuauit me τ suscepit me: τ abij sublimis i ipetu spiritus mei. τ manus dñi facta est sup me fortis. τ intrauit ad captiuitatem sublimis: τ circuiui habitantes ad fluuium chobar q̃ erãt ibi. τ sedi ibi septẽ diebus: conuersans

τ ἀνέῳξεν τὸ στόμα μου, καὶ ἐψώμισέν με τὸν κεφαλίδα ταύτην· καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου, τὸ στόμα σου φάγεται, καὶ ἡ κοιλία σου πλησθήσεται τῆς κεφαλίδος ταύτης, τῆς ὀιδομένης εἰς σέ· καὶ ἔφαγον αὐτήν, καὶ ἐγένετο ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκάζον. καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου, βάδιζε εἴσελθε πρὸς τὸν οἶκον Ισραηλ· καὶ λαλήσεις τοὺς λόγους μου πρὸς αὐτούς· ὅτι οὐ πρὸς λαὸν βαθύχειλον, καὶ βαρύγλωσσον σὺ ἐξαποστέλλῃ πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ισραηλ, οὐδὲ πρὸς ἔθνη πολλοὺς ἀλλεφώνους καὶ ἀλλογλώσσους, οὐδὲ εἰς ἔθνη βαρεῖς τῇ γλώσσῃ ἔστιν ὧν ἀκούσῃ τοὺς λόγους, καὶ εἰ πρὸς τούτους ἐξαπέστειλάσε, οὗτοι ἂν εἰσήκουσάν σου. ὁ δὲ οἶκος τοῦ Ισραηλ οὐ μὴ θελήσωσιν εἰσακοῦσαί σου, ὅτι οὐ βούλονται εἰσακοῦσαί σου, ὅτι πᾶς οἶκος Ισραηλ φιλόνεικοι εἰσὶν καὶ σκληροκάρδιοι· καὶ ἰδοὺ δίδωμι τὸ πρόσωπόν σου δυνατὸν κατέναντι τῶν προσώπων σου: τ victoriã tuã roborabo contra victoriã eorũ: τ erit semp fortior: petra. τὸν κατέναντι αὐτῶν, καὶ ἔσται διαπαντὸς κραταιότερον πέτρας· μὴ φοβοῦ ἀπ' αὐτῶν, μὴδὲ φοβοῦ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι οἶκος παραπικραίνων ἐστί· καὶ εἶπεν πρός με fili hoīis: omnes sermones q̃ locutus sum tecum: assume in cor tuũ: τ auribus tuis audi: τ vade ingredere in captiuitatem ad filios ppli tui: τ loqueris ad eos: τ dices ad eos. hec dicit dñs dñs si forte audiant aut si forte deficant: τ assumpsit me spiritus τ audiui post me vocem commotionis magne: benedicta gloria dñi de loco suo: τ audiui vocem alarum alaliũ: pcutientium altera ad alterã. τὸν τόπου αὐτοῦ, καὶ ἄκουσα φωνὴν πτερύγων τῶν ζώων, συμπεπλεγμένων ἑτέρα πρὸς τὴν ἑτέραν· τ vox rotarũ hercẽ eis: τ vox commotionis magne. τ spiritus eleuauit me τ suscepit me: τ abij sublimis i ipetu spiritus mei. τ manus dñi facta est sup me fortis. τ intrauit ad captiuitatem sublimis: τ circuiui habitantes ad fluuium chobar q̃ erãt ibi. τὸν φωνὴν τῶν τροχῶν ἐχομένων αὐτῶν, καὶ φωνὴν τοῦ σεισμοῦ μεγάλου· καὶ τὸ πνεῦμα ἐξῆρέν με καὶ ἀνέλαβέν με, καὶ ἐπορευόμην μετέωρος ὁρμῇ τοῦ πνεύματός μου· καὶ χεὶρ κυρίου ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ κραταιά· καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν μετέωρος, καὶ περιῆλθον τοὺς κατοικοῦντας τὸν ποταμὸν τοῦ χοβὰρ τοὺς ὄντας ἐκεῖ· καὶ ἐκάθισα ἐκεῖ ἑπτὰ ἡμέρας, ἀναστρεφόμενος

Gen. 10.d.

in medio eorꝫ. ⁊ factū ē post septē dies: ⁊
ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ ἐγένετο μετὰ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ
factū ē verbū dñi ad me dicēs: fili hois: speculatorem
ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, σκο
dedi te domui israel: ⁊ audies de ore
πὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ ἰσραήλ, καὶ ἀκούσῃ ἐκ στό-
meo verbū: ⁊ minaberis eis a me: cū
ματός μου λόγον, καὶ ἀπειλήσεις αὐτοῖς παρ' ἐμοῦ, ἐν
dicero ego iniq̃ morte morieris: ⁊ non
τῷ λέγειν με τῷ ἀνόμῳ θανάτῳ ἀποθανῇ, καὶ οὐ δι-
phibuisti cū neq̃ locutus eo vt phiberes
δάξαι αὐτῷ, ὅταν λαλήσας τοῦ διαστείλασθαι τῷ
iniquū: vt reuertatur a vīo suo impio
ἀνόμῳ, τοῦ ἀποστρέψαι ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτοῦ ἀδίκων
et viuat ipe. iniquus ille iniqtate sua mo-
τοῦ ζῆσαι αὐτός. ὁ ἄνομος ἐκεῖνος τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἀπο-
rietur: ⁊ sanguinē eius de manu tua requiram.
θανεῖται, καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ χειρός σου ἐκζητήσω.
⁊ tu si phibueris iniquū: ⁊ nō reuertū fuerit ab
καὶ σὺ ἐὰν διαστείλῃς τῷ ἀνόμῳ, καὶ μὴ ἀποστρέψῃ ἀπὸ
iniqtate sua ⁊ via sua impia int-
τῆς ἀνομίας αὐτοῦ καὶ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ ἀδίκου ὁ ἄνο-
quū ille in iniqtate sua morietur: ⁊ tu
μος ἐκεῖνος ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται, καὶ σὺ τὴν
aiam tuā liberabis: ⁊ cū peccauerit iustus a
ψυχήν σου ῥύσῃ, καὶ ἐὰν τῷ ἀποστρέψαι δίκαιον ἀπὸ
iustitia sua: ⁊ faciet delictum:
τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, καὶ ποιήσῃ πταῖσμα,
⁊ dabo tormentū in faciem eius: ipe mo-
καὶ δώσω τὴν βάσανον εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, αὐτὸς ἀπο-
rietur: qr nō phibuisti cū. ⁊ in peccatio
θανεῖται, ὅτι οὐ διεστείλω αὐτῷ. καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
suo morietur: qr non erūt i memoria iustitie
αὐτοῦ ἀποθανεῖται, διότι οὐ μὴ μνησθῶσιν αἱ δικαιοσύ-
eius qs fe-
νη αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν. ⁊ sanguinē eius de manu
cit. ⁊ sanguinē eius de manu
tua aut ab apōsiū. καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρός
ma requiram. tu ãt si phibueris iustū vt nō peccet:
σου ἐκζητήσω. σὺ δὲ ἐὰν διεστείλῃς τῷ δικαίῳ μὴ ἁμαρτεῖν,
⁊ ipe nō peccauerit iustus vita viuet: qr phibuisti e-
καὶ αὐτὸς μὴ ἁμάρτῃ ὁ δίκαιος ζωῇ ζήσεται, ὅτι διεστείλω αὐ-
um: ⁊ tu tuam alas liberabis. ⁊ facta ē ibi sup
τῷ, καὶ σὺ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ῥύσῃ. καὶ ἐγένετο ἐκεῖ ἐπ' ἐ-
me man dñi: ⁊ dixit ad me: surge ⁊ egredere in
μὲ χεὶρ κυρίου, καὶ εἶπεν πρός με, ἀνάστηθι καὶ ἔξελθε εἰς
campū: ⁊ ibi loquetur ad te: ⁊ surreci ⁊
τὸ πεδίον, καὶ ἐκεῖ λαλήσει πρός σε, καὶ ἀνέστην καὶ
abij in campū. ⁊ ecce ibi glia dñi sta-
ἀπῆλθον εἰς τὸ πεδίον. καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ δόξα κυρίου ἱστη-
bat quasi gloria quā vidi sup fluuium cho-
κεῖ κατὰ τὴν δόξαν ἣν εἶδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ χο-
bar. ⁊ cadō in faciem meā. ⁊ venit ad me spirit
βάρ. καὶ ἐπέπεσον ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἦλθεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦ-
tus ⁊ statuit me sup pedes meos: ⁊ locut est ad me
μα καὶ ἔστησέν με ἐπὶ πόδας μου, καὶ ἐλάλησεν πρός με
⁊ dixit mihi: Ingredere ⁊ includere in medio
καὶ εἶπεν μοι, εἴσελθε καὶ ἐγκλείσθητι ἐν μέσῳ τοῦ
domus tue: ⁊ tu fili hois: ecce data sunt sup te
οἴκου σου. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, ἰδοὺ δέδοται ἐπὶ σὲ
vincula: ⁊ ligabunt te in eis: ⁊ nō egredieris de
δεσμοί, καὶ δήσουσίν σε ἐν αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκ
medio eorū. ⁊ linguā tuā colligabo gutu
μέσου αὐτῶν. καὶ τὴν γλῶσσά σου συνδήσω τῷ λάρυγ
ri tuo: ⁊ eris mutus: ⁊ nō eris illis in vir
γί σου, καὶ ἀποκωφωθήσῃ, καὶ οὐκ ἔσῃ αὐτοῖς εἰς ἄνδρα
obiurgantē: qr dom exasperās est. ⁊ cū locut
ἐλεγχόντα, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν. καὶ ἐν τῷ λα
fuero ego ad te: aptam os tuū ⁊ dices ad eos: hec
λῆσαί με πρός σε, ἀνοίξω τὸ στόμα σου καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τά
dicit dñs dñs: q audit audiat: ⁊ q ꝛcredul ē ꝛcredu
δε λέγει κύριος κς, ὁ ἀκούων ἀκουέτω, καὶ ὁ ἀπειθῶν ἀπειθείτω
lit: qr dom exasperans est.
τω, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν. Ca.4.

in medio eorū. Cum aūt ptransissent septē dies: factum est verbum domini ad me dicens. Fili hominis dedi te domui israel: & audies de ore meo verbum & annunciabis eis ex me. Si dicente me ad ipium: morte morieris non annūciaueris ei: neq̃ locutus fueris vt auertatur a via sua impia & viuat: ipse in iniqtate sua morietur: sanguinē aūt eius de mānu tua requirā. Si autē tu annūciaueris impio: & ille nō fuerit conuersus ab ipietate sua & a via sua impia: ipse quidē in ipietate sua morietur: tu aūt animam tuā liberasti. Sed & si cōuersus iustus a iustitia sua fuerit: & fecerit iniqtatē: ponā offendiculū coram eo. Ipse morietur qa nō annūciasti ei. In pctō suo morietur: & nō erunt in memoria iustitie eius qs fecit: sanguinē vero eius de manu tua requirā. Si aūt tu anūciaueris iusto vt nō peccet iustus: & ille nō peccauerit: viuens viuet: qa annūciasti ei: & tu animā tuā liberasti. Et facta est sup me manus dñi: & dixit ad me. Surgēs egredere in cāpū: & ibi loqr tecū. Et surgens egressus sum in cāpū: & ecce ibi gloria domini stabat quasi gloria quam vidi iuxta fluuiū chobar: & cecidi in faciē meā. Et ingressus est in me spūs: & statuit me sup pedes meos: & locut est mihi: & dixit ad me. Ingredere & includere i medio domus tue. Et tu fili hois ecce data sunt super te vincula: & ligabunt te in eis: & nō egredieris in medio eorū: & linguā tuā adherere faciam palato tuo: & eris mutus nec quasi vir obiurgans: qa domus exasperans est. Cum aūt locutus fuero tibi: aperiā os tuū & dices ad eos. Hec dicit dominus deus. Qui audit audiat: & qui quiescit quiescat: quia domus exasperans est. 4.

בְּתוֹכָם׃	in medio eorū.
וַיְהִי מִקְּצֵה שִׁבְעַת יָמִים	Cum aūt ptransissent septē dies:
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃	factum est verbum domini ad me dicens.
בֶּן אָדָם צֹפֶה נְתַתִּיךָ לְבֵית יִשְׂרָאֵל	Fili hominis speculatorem dedi te domui israel:
וְשָׁמַעְתָּ מִפִּי דָבָר וְהִזְהַרְתָּ אֹתָם	& audies de ore meo verbum & annunciabis eis
מִמֶּנִּי׃ בְּאָמְרִי לָרָשָׁע מוֹת תָּמוּת	ex me. Si dicente me ad ipium: morte morieris
וְלֹא הִזְהַרְתּוֹ וְלֹא דִבַּרְתָּ לְהַזְהִיר	non annūciaueris ei: neq̃ locutus fueris vt auertatur
רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ הָרְשָׁעָה לְחַיֹּתוֹ הוּא	a via sua impia & viuat: ipse
רָשָׁע בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת וְדָמוֹ מִיָּדְךָ אֲבַקֵּשׁ׃	ipius in iniqtate sua morietur: sanguinē aūt eius de mānu tua requirā.
וְאַתָּה כִּי הִזְהַרְתָּה רָשָׁע וְלֹא שָׁב	Si autē tu annūciaueris impio: & ille nō fuerit con
מֵרִשְׁעוֹ וּמִדַּרְכּוֹ הָרְשָׁעָה הוּא בַּעֲוֹנוֹ	uersus ab ipietate sua & a
יָמוּת וְאַתָּה אֶת נַפְשְׁךָ הִצַּלְתָּ׃	via sua impia: ipse quidē in ipietate sua morietur: tu aūt animam tuā liberasti.
וּבְשׁוּב צַדִּיק מִצִּדְקוֹ וְעָשָׂה עָוֶל	Sed & si cōuersus iustus a iustitia sua fuerit: & fe-
וְנָתַתִּי מִכְשׁוֹל לְפָנָיו הוּא יָמוּת	cerit iniqtatē: ponā offendiculū coram eo. Ipse morietur
כִּי לֹא הִזְהַרְתּוֹ בְּחַטָּאתוֹ יָמוּת וְלֹא	qa nō annūciasti ei. In pctō suo morietur:
תִזָּכַרְנָה צִדְקָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וְדָמוֹ	& nō erunt in memoria iustitie eius qs fe-
מִיָּדְךָ אֲבַקֵּשׁ׃ וְאַתָּה כִּי הִזְהַרְתּוֹ	cit: sanguinē vero eius de manu tua requirā.
צַדִּיק לְבִלְתִּי חֲטוֹא צַדִּיק וְהוּא לֹא	Si aūt tu anūciaueris iusto vt nō peccet iustus:
חָטָא חָיוֹ יִחְיֶה כִּי נִזְהָר וְאַתָּה אֶת	& ille nō peccauerit: viuens viuet:
נַפְשְׁךָ הִצַּלְתָּ׃ וַתְּהִי עָלַי שָׁם יַד	qa annūciasti ei: & tu animā tuā liberasti.
יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵלַי קוּם צֵא אֶל	Et facta est sup me manus dñi: & dixit ad me.
הַבִּקְעָה וְשָׁם אֲדַבֵּר אוֹתָךְ׃ וָאָקוּם	Surgēs egredere in cāpū: & ibi loqr tecū.
וָאֵצֵא אֶל הַבִּקְעָה וְהִנֵּה שָׁם כְּבוֹד	Et surgens egressus sum in cāpū: & ecce ibi gloria
יְהוָה עֹמֵד כַּכָּבוֹד אֲשֶׁר רָאִיתִי	domini stabat quasi gloria quam vidi
עַל נְהַר כְּבָר וָאֶפֹּל עַל פָּנָי׃ וַתָּבֹא	iuxta fluuiū chobar: & cecidi in faciē meā.
בִּי רוּחַ וַתַּעֲמִדֵנִי עַל רַגְלָי וַיְדַבֵּר	Et ingressus est in me spūs: & statuit me sup pedes me os:
אִתִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי בֹּא הִסָּגֵר בְּתוֹךְ	& locut est mihi: & dixit ad me. Ingredere
בֵּיתֶךָ׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם הִנֵּה	& includere i medio domus tue. Et tu fili hois
נָתְנוּ עָלֶיךָ עֲבֹתִים וַאֲסָרוּךְ	ecce data sunt super te
בָּהֶם וְלֹא תֵצֵא בְּתוֹכָם׃ וּלְשׁוֹנְךָ	vincula: & ligabunt te
אַדְבִּיק אֶל חִכֶּךָ וְנֶאֱלַמְתָּ וְלֹא	in eis: & nō egredieris
תִהְיֶה לָהֶם לְאִישׁ מוֹכִיחַ כִּי	in medio eorū: & linguā
בֵית מְרִי הֵמָּה׃ וּבְדַבְּרִי אוֹתָךְ	tuā adherere faciam palato tuo: & eris mutus nec
אֶפְתַּח אֶת פִּיךָ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם	quasi vir obiurgans: qa
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה הַשֹּׁמֵעַ	domus exasperans est.
יִשְׁמָע וְהֶחָדֵל יֶחְדָּל כִּי בֵית	Cum aūt locutus fuero
מְרִי הֵמָּה׃	tibi: aperiā os tuū & dices ad eos.
	Hec dicit dominus deus.
	Qui audit
	audiat: & qui quiescit
	quiescat: quia domus
	exasperans est.

Prima.heb. Tex.he.Ezechi.iiij.

Cap. iiij.

וְאַתָּה בֶן־אָדָם קַח־לְךָ לְבֵנָה
וְנָתַתָּה אוֹתָהּ לְפָנֶיךָ וְחַקּוֹתָ עָלֶיהָ
עִיר אֶת יְרוּשָׁלִָם׃ וְנָתַתָּה עָלֶיהָ
מָצוֹר וּבָנִיתָ עָלֶיהָ דָּיֵק וְשַׁפַּכְתָּ
עָלֶיהָ סוֹלְלָה וְנָתַתָּה עָלֶיהָ מַחֲנוֹת
וְשִׂים עָלֶיהָ כָּרִים סָבִיב׃ וְאַתָּה קַח
לְךָ מַחֲבַת בַּרְזֶל וְנָתַתָּה אוֹתָהּ קִיר
בַּרְזֶל בֵּינְךָ וּבֵין הָעִיר וְהַכִּינֹתָה אֶת
פָּנֶיךָ אֵלֶיהָ וְהָיְתָה בַּמָּצוֹר וְצַרְתָּ
עָלֶיהָ אוֹת הִיא לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃
וְאַתָּה שְׁכַב עַל צִדְּךָ הַשְּׂמֹאלִי
וְשַׂמְתָּ אֶת עֲוֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל עָלָיו
מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב עָלָיו
תִּשָּׂא אֶת עֲוֹנָם׃ וַאֲנִי נָתַתִּי לְךָ אֶת
שְׁנֵי עֲוֹנָם לְמִסְפַּר יָמִים שְׁלֹשׁ
מֵאוֹת וְתִשְׁעִים יוֹם וְנָשָׂאתָ אֶת
עֲוֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וְכִלִּיתָ אֵת אֵלֶּה
וְשָׁכַבְתָּ עַל צִדְּךָ הַיְמָנִי שֵׁנִית
וְנָשָׂאתָ אֶת עֲוֹן בֵּית יְהוּדָה אַרְבָּעִים
יוֹם יוֹם לַשָּׁנָה יוֹם לַשָּׁנָה נְתַתִּיו
לָךְ׃ וְאֶל מְצוֹר יְרוּשָׁלִַם תָּכִין פָּנֶיךָ
וּזְרֹעֲךָ חֲשׂוּפָה וְנִבָּאתָ עָלֶיהָ׃ וְהִנֵּה
נָתַתִּי עָלֶיךָ עֲבוֹתִים וְלֹא תֵהָפֶךְ
מִצִּדְּךָ אֶל צִדְּךָ עַד כַּלּוֹתְךָ יְמֵי
מְצוֹרֶךָ׃ וְאַתָּה קַח לְךָ חִטִּין וּשְׂעֹרִים
וּפוֹל וַעֲדָשִׁים וְדֹחַן וְכֻסְּמִים וְנָתַתָּה
אוֹתָם בִּכְלִי אֶחָד וְעָשִׂיתָ אוֹתָם לְךָ
לְלֶחֶם מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתָּה
שֹׁכֵב עַל צִדְּךָ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים
יוֹם תֹּאכְלֶנּוּ׃ וּמַאֲכָלְךָ אֲשֶׁר
תֹּאכְלֶנּוּ בְּמִשְׁקָל עֶשְׂרִים שֶׁקֶל
לַיּוֹם מֵעֵת עַד עֵת תֹּאכְלֶנּוּ׃ וּמַיִם
בְּמִשּׂוּרָה תִּשְׁתֶּה שְׁשִׁית הַהִין
מֵעֵת עַד עֵת תִּשְׁתֶּה׃ וְעֹגַת שְׂעֹרִים
תֹּאכְלֶנָּה וְהִיא בְּגֵלֵי צֵאַת הָאָדָם
תְּעֻגֶנָּה לְעֵינֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה כָּכָה

לָקַח נָתַן
פָּנָה חָסַם
צוּר בָּנָה
סֹלְלָה חָנָה
שׂוּם כָּר
סָבִיב חָנָה
כּוּן
הָיָה
צוּר
צָדָד שְׂמֹאל
שׂוּם
סָפַר יוֹם
שָׁכַב נָשָׂא
נָתַן שָׁנָה
מֵאָה
כָּלָה
שָׁנָה
רֹבַע
נָתַן
כּוּן פָּנָה
חָשַׂף
נָתַן עָבוֹת
הָפַךְ כָּלָה
יוֹם צוּר
לָקַח חִטָּה
כֻּסֶּמֶת
נָתַן כֶּלִי
עָשָׂה
מֵאָה
אֲכָל
שָׁקֶל
מַיִם
שׁוּר שִׁתָּה
שְׁשִׁית
שְׂעֹרָה
צוּא
אָפָה עוּג

Trãſl.B.Vie.

ET tu filij hominis: ſume tibi laterem & pones eum coram te: & deſcribes in eo ciuitatem hieruſalem. Et ordinabis aduerſus eam obſidionem: & edificabis munitiones: & cõporta bis aggerem: & dabis contra eam caſtra & pones arietes in gyro: & tu ſume tibi ſartaginem ferream & pone eam in murum ferreum inter te & inter ciuitatem: & obfirmabis faciem tuam ad eam: & erit in obſidione: & circundabis eam. Signum eſt domui iſrael. Et tu dormies ſuper latus tuum ſiniſtrum & pones iniquitates domus iſrael ſuper eo numero dierum quibus dormies ſuper illud: & aſſumes iniquitates eorum. Ego autem dedi tibi annos iniquitatis eorum numero dierum trecentos & nonaginta dies: & portabis iniquitatem domus iſrael. Et cum cõpleueris hec: dormies ſuper latus tuum dextrum ſecundo & aſſumes iniquitatem domus iuda quadraginta diebus. Die pro anno: die inq̃ pro anno dedi tibi. Et ad obſidionem hieruſalem cõuertes faciem tuam & brachium tuum erit extentum: & pphetabis aduerſus eam. Ecce circũdedi te vinculis: & nõ te cõuertes a latere tuo in latus alium donec cõpleas dies obſidionis tue. Et tu ſume tibi frumentum & ordeum & fabam & lentem & milium & vicam: & mittes ea in vas vnum: & facies tibi panes numero dierum quibus dormies ſuper latus tuum. Trecentis & nonaginta diebus comedes illud. Cibus autem tuus quo veſceris erit in pondere viginti ſtateres in die. A tpe vſq; ad tpm comedes illud. Et aquam in menſura bibes ſextam partem hin. A tpe vſq; ad tempus bibes illud. Et q̃ſi ſubcinericium ordeaceum comedes illud: & ſtercore qd egreditur de hoie operies illud in oculis eorum. Hec dicit dñs. Sic

Trãſl.Gre.lect.cũ interp̃.latina.

ΘΣ tu fili homis: ſume tibi laterem: Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ πλίνθον, & pones illũ ante faciem tuam: & ſcribes καὶ θήσεις αὐτὴν πρὸ προσώπου σου, καὶ διαγράψεις in eo ciuitatẽ hieruſalem: & dabis eam ἐπ' αὐτὴν πόλιν τὴν ἱερουσαλὴμ, καὶ δώσεις ἐπ' αὐτὴν obſidionẽ. & edificabis eã ppugnacula: & πολιορκίαν. καὶ ἐκοδομήσεις αὐτὴν προμαχῶνας, καὶ circumpones eam vallũ: & dabis eam περιβολεῖς ἐπ' αὐτὴν χάρακα, καὶ δώσεις ἐπ' αὐτὴν caſtra: & ordinabis arietes circum. & περιβολὰς, καὶ τάξεις τοὺς βελοφόρους κύκλῳ. καὶ tu ſume tibi ſartaginẽ ferream: & pones ei σὺ λάβε σεαυτῷ τήγανον σιδηροῦν, καὶ θήσεις αὐτῷ murũ ferreũ inter te & inter τοῖχον σιδηροῦν ἀνὰ μέσον σου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς ciuitatẽ: & pparabis faciem tuã ad eam: πόλεως, καὶ ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπόν σου ἐπ' αὐτὴν: & erit in obſidione: & circundabis καὶ ἔσται ἐν συγκλεισμῷ, καὶ συγκλείσεις eam: ſignũ eſt hoc filijs iſrael. & tu αὐτὴν, σημεῖόν ἐστι τοῦτο τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ. καὶ σὺ dormies ſup latus tuũ ſiniſtrũ: & pones κοιμηθήσῃ ἐπὶ τὸ πλευρόν σου τὸ ἀριστερόν, καὶ θήσεις iniqtates iſrael ſup eo ſcõm numerũ die τὰς ἀδικίας τοῦ ἰσραὴλ ἐπ' αὐτοῦ κατὰ ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν rum q̃b dormies ſup illud: & aſſumes iniqtates μεθ' ἃς κοιμηθήσῃ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ λήψῃ τὰς ἀδικίας eorũ: & ego dedi tibi duas iniqtates eorũ in αὐτῶν, καὶ ἐγὼ δέδωκά σοι τὰς δύο ἀδικίας αὐτῶν εἰς numerũ dierũ trecentorũ nonaginta: & aſſumes in ἀριθμὸν ἡμερῶν τριακοσίων ἐνενήκοντα, καὶ λήψῃ τὰς ἀ iniqtates domũ iſrael. & ꝓplebis hec: & δικίας τοῦ οἴκου ἰσραήλ. καὶ συντελέσεις ταῦτα, καὶ dormies ſup latus tuũ dextrũ: & aſſumes κοιμηθήσῃ ἐπὶ τὸ πλευρόν σου τὸ δεξιόν, καὶ λήψῃ τὰς iniqtates domũ iuda q̃draginta diebũ: diem ἀδικίας τοῦ οἴκου ἰούδα τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἡμέραν in annũ poſui tibi. & ad obſidionẽ hieru εἰς ἐνιαυτὸν τέθεικά σοι. καὶ εἰς τὴν συγκλεισμὸν ἰερου- ναια. ſalem parabis faciem tuã: & bra- σαλὴμ ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπόν σου, καὶ τὸν βρα- chiũ tuũ roboratũ: & pphetabis ſup eam. χίονά σου στερεώσεις, καὶ προφητεύσεις ἐπ' αὐτόν. & ego ecce dedi ſup te vincula: & ne portari καὶ ἐγὼ ἰδοὺ δέδωκα ἐπὶ σὲ δεσμούς, καὶ μὴ στρεφῇς a latere tuo in latus tuũ: donec cõple- ἀπὸ τοῦ πλευροῦ σου ἐπὶ τὸ πλευρόν σου, ἕως ἂν συν- antur dies obſidionis tue. & tu ſume τελεσθῶσιν αἱ ἡμέραι τοῦ συγκλεισμοῦ σου. καὶ σὺ λάβε tibi triticũ & ordeũ: & fabam & lentem σεαυτῷ πυροὺς καὶ κριθὰς, καὶ κύαμον καὶ φακὸν καὶ milium & ſiligineũ: immittes ea in vas vnũ ficti- κέγχρον καὶ ὄλυραν, ἐμβαλεῖς αὐτὰ εἰς ἄγγος ἓν ἐρρί- le: & facies ea tibi in panes. & ſcõm κινον, καὶ ποιήσεις αὐτὰ σεαυτῷ εἰς ἄρτους. καὶ κατὰ numerũ dierũ q̃b tu dormies ſup latus tuũ ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν ἃς σὺ κοιμηθήσῃ ἐπὶ τοῦ πλευροῦ σου trecẽtis nonaginta diebũ comedes ea: & de τριακοσίους ἐνενήκοντα ἡμέρας φάγεσαι αὐτὰ, καὶ τὸ βρῶ- bus tur q̃ veſceris in põdere viginti ſicles in die μά σου ὃ φάγεσαι ἐν σταθμῷ εἴκοσι σίκλους τὴν ἡμέραν a tpe vſq; ad tpm comedes ea: & aquã in menſura ἀπὸ καιροῦ ἕως καιροῦ φάγεσαι αὐτά, καὶ ὕδωρ ἐν μέτρῳ bibes ſextũ ptẽ hyn: a tpe vſq; ad tpm bibes πίεσαι τὸ ἕκτον τοῦ ὕν, ἀπὸ καιροῦ ἕως καιροῦ πίεσαι illũ: q̃ſi ſubcinericiũ ordeaceũ comedes ea. in ſimo αὐτό, ὡς ἐγκρυφίας κριθίνας φάγεσαι αὐτά. ἐν βολβίτῃ ſtercoris humani abſcõdes ea ante oculos eo- κόπρου ἀνθρωπίνης ἐγκρύψεις αὐτὰ κατ' ὀφθαλμοὺς αὐ- rum. hec dicit dñs deus iſrael: τῶν. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τοῦ ἰσραήλ,

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

sic comedẽt filij israel inmunda inter gẽtes
οὕτως φάγονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀκάθαρτα ἐν τοῖς ἔθνεσιν
in qs eijciam eos: dixi nequaq̃ dñe deus
εἰς ἃ ἐκβαλῶ αὐτούς, εἶπα μὲν ἀμῶς κύριε ὁ θεός του
israel. si ala mea nõ est polluta ẽ in inmundicia ꝛ
Ἰσραήλ· εἰ ἡ ψυχή μου οὐ μεμίανται ἐν ἀκαθαρσίᾳ καὶ
morticinũ ꝛ captũ a bestijs nõ comedi a natiuitate mea
θνησιμαῖον καὶ θηριάλωτον οὐ βέβρωκα ἀπὸ φύσεώς μου
vsq nũc: neq; ingressa est in os meũ oīs caro
ἕως τοῦ νῦν, οὐδὲ εἰσελήλυθεν εἰς τὸ στόμα μου πᾶν κρέας
pphana. ꝛ dixit ad me: ecce dedi tibi fimum
βέβηλον· καὶ εἶπεν πρός με, ἰδοὺ δέδωκά σοι βόλβιτα
boũ: pro stercoribꝰ humanis: ꝛ facies
βοῶν, ἀντὶ τῶν βολβίτων ἀνθρωπίνων, καὶ ποιήσεις τοὺς
panes in eo. ꝛ dixit dñs ad me: fili hois
ἄρτους ἐν αὐτῶν· καὶ εἶπεν κύριος πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου
ecce ego cõtero firmamẽtũ panis in hierusalem:
ἰδοὺ ἐγὼ συντρίβω στήριγμα ἄρτου ἐν ἱερουσαλήμ,
ꝛ comedent panẽ in põdere ꝛ indigẽtia: ꝛ aquã in mẽ
καὶ φάγονται ἄρτον ἐν σταθμῷ καὶ ἐνδείᾳ, καὶ ὕδωρ ἐν μέ
sura ꝛ in interitu bibent: vt idigẽtes fiant pa
τρῳ καὶ ἐν ἀφανισμῷ πίονται, ὅπως ἐνδεεῖς γένωνται ἄρ=
tre ꝛ aqua. ꝛ interibit homo ꝛ frater
του καὶ ὕδατος· καὶ ἀφανισθήσεται ἄνθρωπος καὶ ἀδελφὸς
eius: ꝛ cõtabescent in iniqtatibꝰ suis.
αὐτοῦ, καὶ ἐνταχήσονται ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν. Ca.5.

A Θ Ε τυ fili hois: sume tibi gladium
Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ ῥομφαίαν
acutũ magisq̃ nouacula tõsoria possidebis eũ tibi. ꝛ
ξυρὶς ὀξεῖα ἔσῃ ἔχων κυρίως κτήσῃ αὐτὴν σεαυτῷ· καὶ
inducis eũ sup caput tuũ ꝛ sup bar=
ἐπάξεις αὐτὴν ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου καὶ ἐπὶ τὸν πώγω
bã tuã. ꝛ sumes staterã põderi ꝛ diuides eos.
νά σου. καὶ λήψῃ ζυγὸν σταθμίου καὶ διαιρήσεις αὐτούς· τὸ
ãrtã pte in igne combures in media ciuitate scõm
τέταρτον ἐν πυρὶ ἀπαναλώσεις ἐν μέσῃ τῇ πόλει κατὰ
cõpletionẽ diei cõclusionis. ꝛ sumes
τὴν πλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ συγκλεισμοῦ· καὶ λήψῃ
ãrtã pte ꝛ cõbures eã in medio ciuis: ꝛ
τὸ τέταρτον καὶ κατακαύσεις αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ
ãrtã parte concides in gladio circuitu eius: ꝛ
τὸ τέταρτον κατακόψεις ἐν ῥομφαίᾳ κύκλῳ αὐτῆς, καὶ
ãrtã pte dispergis vẽto. ꝛ gladiũ nu=
τὸ τέταρτον διασκορπίσεις τῷ πνεύματι· καὶ μάχαιραν ἐκ
dabo post eos. assumes inde paucos in nũero:
κενώσω ὀπίσω αὐτῶν. λήψῃ ἐκεῖθεν ὀλίγους ἐν ἀριθμῷ,
ꝛ circũligabis eos pallio tuo. ꝛ ex his
καὶ συμπεριλήψῃ αὐτοὺς τῇ ἀναβολῇ σου· καὶ ἐκ τούτ=
tolles adhuc ꝛ pũcies eos in medio
των λήψῃ ἔτι καὶ ῥίψεις αὐτοὺς εἰς μέσον τοῦ
ignis ꝛ cõbures eos in igne: ex ea egre=
πυρός καὶ κατακαύσεις αὐτοὺς ἐν πυρί, ἐξ αὐτῆς ἐξελεύ=
diet ignis: ꝛ dicet omni domui israel. hec dicit
σεται πῦρ, καὶ ἐρεῖς παντὶ οἴκῳ Ἰσραήλ· τάδε λέγει
dñs dñs: ista hierusalem. in medio gẽtiũ po
κύριος κύριος, αὕτη Ἰερουσαλήμ· ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν τέ
suī eam: ꝛ circuitu eius regionem: ꝛ dicet:
θεικα αὐτήν, καὶ τὰς κύκλῳ αὐτῆς χώρας, καὶ ἐρεῖς, τὰ
iustificationẽ meam iniquo ex gẽtib: ꝛ legitima
B δικαιώματά μου τὰ ἄνομα ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ τὰ νόμιμά
mea regionũ q̃ in circuitu eius: qz iustificationẽ
μου τῶν χωρίων τῶν κύκλῳ αὐτῆς, ὅτι τὰ δικαιώματά
meã reliquit: ꝛ in legitimis meis nõ ambulauẽ
μου ἀπώσαντο, καὶ ἐν τοῖς νομίμοις μου οὐκ ἐπορεύθη=
rũt in eis. ꝓpterea hec dicit dñs dñs: ꝓ eo qõ
σαν ἐν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος, ἀνθ' ὧν ἐ
ocasio vfa ex gẽtib q̃ circuitu vfo: ꝛ in legi
πόρευσθε ὑμῶν ἐκ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑμῶν, καὶ ἐν τοῖς νο
timis meis nõ ambulastis: ꝛ iustificationẽ meam nõ
μίμοις μου οὐκ ἐπορεύθητε, καὶ τὰ δικαιώματά μου οὐκ
fecistis. sed neq; secũdũ iudicia
ἐποιήσατε. ἀλλ' οὐδὲ κατὰ τὰ δικαιώματα τῶν ἐθνῶν

Trãsla.B.Vie.

comedent filij israel panem suum pollutum
inter gentes ad quas eijciam eos. Et dixi
A.a.a. dñe deus. Ecce anima mea non
est polluta: & morticinũ & laceratũ a bestiis non comedi ab infantia mea vsq; nunc: & non est ingressa os meũ oīs caro immunda. Et dixit ad me. Ecce dedi tibi fimũ boũ pro stercoribus humanis: & facies panẽ tuum in eo.
Et dixit ad me. Fili hominis ecce conteram baculũ panis in hierusalẽ: & comedẽt panẽ suũ in põdere & in sollicitudine: & aquã in mẽsura & in angustia bibent: vt deficientibus pane & aq̃ corruat vnusq;q; ad frẽm suũ & cõtabescat in iniqtatibus suis. 5.
Θ T tu fili hominis sume tibi gladium acutũ radẽtem pilos: & assumes eum & duces per caput tuum et per barbã tuã: & assumes tibi staterã ponderis: & diuides eos. Tertiã partem igni combures in medio ciuitatis iuxta cõpletionẽ dierũ obsidionis: & assumes tertiã partem: & concides gladio in circuitu ei: tertiã vero aliã dispergis ī ventũ: & gladium nudabo post eos. Et sumes inde paruũ numerũ & ligabis eos ī sũmitate pallii tui. Et ex eis rursus tolles: & proiicies eos in medio ignis: & combures eos igni & ex eis egredietur ignis in omnem domum israel. Hec dicit dominus deus. Ista est hierusalem. In medio gentium posui eam: & in circuitu eius terras. Et contempsit iudicia mea vt plus esset impia q̃ gentes: & pcepta mea vltra q̃ terre q̃ in circuitu eius sunt. Iudicia enim mea piecerũt & in preceptis meis non ambulauerũt. Idcirco hec dicit dñs deus. Quia superastis gentes que in circuitu vro sũt: et in pceptis meis nõ ambulastis: et iudicia mea non fecistis: et iuxta iudicia

Tex.heb.Ezechi.v.

'אֹכֵל 'יֹאכְלוּ "בְנֵי "יִשְׂרָאֵל "אֶת "לַחְמָם "טָמֵא
'דָּמָה 'בַּגּוֹיִם "אֲשֶׁר 'אַדִּיחֵם "שָׁם: 'וָאֹמַר
'אֲהָהּ 'אֲדֹנָי "יְהוִה "הִנֵּה "נַפְשִׁי "לֹא
'טֻמָּאָה 'מִנְּעוּרַי 'וְעַד "עַתָּה "וְלֹא "בָא "בְּפִי
'נֶעֱר "בּוּז "כָּל "בָּשָׂר "פִּגּוּל: 'וַיֹּאמֶר "אֵלַי "רְאֵה "נָתַתִּי
'אֶת "לְךָ "אֶת "צֹאַת "הַבָּקָר "תַּחַת "גְּלָלֵי
'הָאָדָם "וְעָשִׂיתָ "אֶת "לַחְמְךָ "עֲלֵיהֶם:
'וַיֹּאמֶר "אֵלַי "בֶּן "אָדָם "הִנְנִי "שֹׁבֵר
'מַטֵּה "לֶחֶם "בִּירוּשָׁלִַם "וְאָכְלוּ "לֶחֶם
'בְּמִשְׁקָל "וּבְדְאָגָה "וּמַיִם "בְּמִשּׂוּרָה
'וְשָׁתֹה "לֶחֱסָר "וְנִבְהָלוּ "אִישׁ "וְאָחִיו "וְנָמַקּוּ
"בַּעֲוֹנָם: "וְאַתָּה "בֶּן "אָדָם Cap.v.
"קַח "לְךָ "חֶרֶב "חַדָּה "תַּעַר "הַגִּלָּבִים
"תִּקָּחֶנָּה "לָךְ "וְהַעֲבַרְתָּ "עַל "רֹאשְׁךָ
"וְעַל "זְקָנֶךָ "וְלָקַחְתָּ "לְךָ "מֹאזְנֵי "מִשְׁקָל
"וְחִלַּקְתָּם: "שְׁלִשִׁית "בָּאוּר "תִּבְעֵר
"בְּתוֹךְ "הָעִיר "כְּמִלֹאת "יְמֵי "הַמָּצוֹר
"וְלָקַחְתָּ "אֶת "הַשְׁّלִשִׁית "תַּכֶּה "בָחֶרֶב
"סָבִיבוֹתֶיהָ "וְהַשְׁّלִשִׁית "תִּזְרֶה "לָרוּחַ
"וְחֶרֶב "אָרִיק "אַחֲרֵיהֶם: "וְלָקַחְתָּ "מִשָּׁם
"מְעַט "בְּמִסְפָּר "וְצַרְתָּ "אֹתָם "בְּכְנָפֶיךָ:
"וּמֵהֶם "עוֹד "תִּקַּח "וְהִשְׁלַכְתָּ "אֹתָם "אֶל
"תּוֹךְ "הָאֵשׁ "וְשָׂרַפְתָּ "אֹתָם "בָּאֵשׁ
"מִמֶּנּוּ "תֵּצֵא "אֵשׁ "אֶל "כָּל "בֵּית
"יִשְׂרָאֵל: "כֹּה "אָמַר "אֲדֹנָי "יְהוִה "זֹאת
"יְרוּשָׁלִַם "בְּתוֹךְ "הַגּוֹיִם "שַׂמְתִּיהָ
"וּסְבִיבוֹתֶיהָ "אֲרָצוֹת: "וַתֶּמֶר "אֶת
"מִשְׁפָּטַי "לְרִשְׁעָה "מִן "הַגּוֹיִם "וְאֶת
"חֻקּוֹתַי "מִן "הָאֲרָצוֹת "אֲשֶׁר "סְבִיבוֹתֶיהָ
"כִּי "בְּמִשְׁפָּטַי "מָאָסוּ "וְחֻקּוֹתַי "לֹא
"הָלְכוּ "בָהֶם: "לָכֵן "כֹּה "אָמַר "אֲדֹנָי "יְהוִה
"יַעַן "הֲמֹנְכֶם "מִן "הַגּוֹיִם "אֲשֶׁר
"סְבִיבוֹתֵיכֶם "בְּחֻקֹּתַי "לֹא "הֲלַכְתֶּם
"וְאֶת "מִשְׁפָּטַי "לֹא "עֲשִׂיתֶם "וּכְמִשְׁפְּטֵי

Prãtiua.heb.

אָכַל
דָּמָה
אֲהָהּ
טֻמְאָה
נֶעֱר בּוּז
פֶּה פִּגֻּל
אָנָה נָתַן
צֵאָה
עָשָׂה
מַטֵּה לֶחֶם
שָׁקַל שִׁוּר
שָׁתָה חָסַר
שָׁמַם מָסַס
חָדַד
לָקַח חָדַד
עָבַר
אֹזֶן
בָּעַר
צוּר
נָבָה
סָבַב זָרָה
רִיק
סָפַר צוּר
לָקַח שָׁלַךְ
יָצָא
שׂוּם
סָבַב מָרָה
שָׁפַט
חֻקָּה
כִּי
הָלַךְ
יַעַן הָמָה
עָשָׂה

הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם לֹא עֲשִׂיתֶם׃
לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי עָלַיִךְ
גַּם אָנִי וְעָשִׂיתִי בְתוֹכֵךְ מִשְׁפָּטִים
לְעֵינֵי הַגּוֹיִם׃ וְעָשִׂיתִי בָךְ אֵת אֲשֶׁר
לֹא עָשִׂיתִי וְאֵת אֲשֶׁר לֹא אֶעֱשֶׂה
כָּמֹהוּ עוֹד יַעַן כָּל תּוֹעֲבֹתָיִךְ׃ לָכֵן
אָבוֹת יֹאכְלוּ בָנִים בְּתוֹכֵךְ וּבָנִים אֹכְלוּ
אֲבוֹתָם וְעָשִׂיתִי בָךְ שְׁפָטִים
וְזָרִיתִי אֶת כָּל שְׁאֵרִיתֵךְ לְכָל רוּחַ׃
לָכֵן חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם
לֹא יַעַן אֶת מִקְדָּשִׁי טִמֵּאת בְּכָל
שִׁקּוּצַיִךְ וּבְכָל תּוֹעֲבֹתָיִךְ וְגַם אֲנִי
אֶגְרַע וְלֹא תָחוֹס עֵינִי וְגַם אֲנִי לֹא
אֶחְמוֹל׃ שְׁלִשִׁתֵּךְ בַּדֶּבֶר יָמוּתוּ
וּבָרָעָב יִכְלוּ בְתוֹכֵךְ וְהַשְּׁלִשִׁית
בַּחֶרֶב יִפְּלוּ סְבִיבוֹתַיִךְ וְהַשְּׁלִשִׁית
לְכָל רוּחַ אֲזָרֶה וְהָרֵב אָרִיק
אַחֲרֵיהֶם׃ וְכָלָה אַפִּי וְהִנְחוֹתִי חֲמָתִי
בָּם וְרִצֹּתִי וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה
דִּבַּרְתִּי בְּקִנְאָתִי בְּכַלּוֹתִי חֲמָתִי בָּם׃
וְאֶתֵּנֵךְ לְחָרְבָּה וּלְחֶרְפָּה בַּגּוֹיִם
אֲשֶׁר סְבִיבוֹתַיִךְ לְעֵינֵי כָל עוֹבֵר׃
וְהָיְתָה חֶרְפָּה וּגְדוּפָה מוּסָר וּמְשֹׁמָּה
בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתַיִךְ בַּעֲשׂוֹתִי בָךְ
שְׁפָטִים בְּאַף וּבְחֵמָה וּבְתוֹכְחוֹת
חֵמָה אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃ בְּשַׁלְּחִי אֶת
חִצֵּי הָרָעָב הָרָעִים בָּם אֲשֶׁר הָיוּ
לְמַשְׁחִית אֲשֶׁר אֲשַׁלֵּחַ אֶתְכֶם
לְשַׁחֶתְכֶם וְרָעָב אֹסִף עֲלֵיכֶם
וְשָׁבַרְתִּי לָכֶם מַטֵּה לָחֶם׃ וְשִׁלַּחְתִּי
עֲלֵיכֶם רָעָב וְחַיַּת רָעָה וְשִׁכְּלֵךְ
וְדֶבֶר וְדָם יַעֲבָר בָּךְ וְחֶרֶב אָבִיא
עָלַיִךְ אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃

Cap.vj.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל הָרֵי יִשְׂרָאֵל
וְהִנָּבֵא אֲלֵיהֶם׃ וְאָמַרְתָּ הָרֵי יִשְׂרָאֵל נְבוּאָה

gentiū q̃ in circuitu vro sunt nō estis operati. Ideo hec dicit dominus deus. Ecce ego ad te et ipse ego faciā in medio tui iudicia in oculis gentium: et faciam in te que non feci et quibus similia vitra propter omnes abominationes tuas. Ideo patres comedent filios in medio tui: et filii comedent patres suos. Et faciam in te iudicia et vētilabo vniuersas reliquas tuas in oēm ventū. Idcirco viuo ego dicit dominus deus nisi pro eo q̃ sanctū meum violasti in omnibus offensionibus tuis et in cunctis abomiationibus tuis: ego quoq; confringā et non parcet oculus meus et nō miserebor. Tertia pars tui peste morietur et fame consumetur in medio tui: et tertia pars tui in gladio cadet in circuitu tuo. Tertiā vero partē tuam in oēm ventū dispergā: et gladiū euaginabo post eos. Et cōplebo furorē meū: et reqescere faciā indignationē meā in eis: et consolabor. Et sciet qa ego dñs locutus sum in zelo meo: cū ipleuero oēm indignationē meā in eis. Et dabo te in desertū et in opprobriū gentibus q̃ in circuitu tuo sunt: in cōspectu ois pretereūtis. Et eris opprobriū et blasphemia exēplū et stupor in gētibus q̃ in circuitu tuo sunt cū fecero in te iudicia in furore et in indignatione et in increpationib ire: ego dñs locutus sū q̃ misero sagittas famis pessimas i eis q̃ erūt mortifere: et q̃s mittam vt disperdam vos. Et famē cōgregabo sup vos. et cōterā in vobis baculum panis: et immittam in vos famem et bestias pessimas vsq; ad interniionē. Et pestilētia et sanguis transibūt per te: et gladiū inducam sup te. Ego dñs locutus sum. 6.

Et factus est sermo dñi ad me dicens. Fili hominis pone faciē tuam ad montes israel: et prophetabis ad eos et dices. Montes israel

gētiū q̃ ī circuitu vro nō fecistis. ꝓpterea hec ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑμῶν οὐ πεποιήκατε. διὰ τοῦτο τάδε
dicit dñs dñs: ecce ego ad te: et faciam in medio tui iudicia in ꝓspectu gentiū: et faciam
λέγει κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σέ, καὶ ποιήσω
in te q̃ nō feci: et nō faciam similia eis vitra
ἐν σοὶ ἃ οὐ πεποίηκα, καὶ οὐ ποιήσω ὅμοια αὐτοῖς ἔτι
scōm oēs abominationes tuas. ideo pres
κατὰ πάντα τὰ βδελύγματά σου. διὰ τοῦτο πατέρες
comedēt filios in medio tui: et filij comedēt
φάγονται τὰ τέκνα ἐν μέσῳ σου, καὶ τέκνα φάγονται
patres: et faciam in te iudicia: et dispergam
πατέρας, καὶ ποιήσω ἐν σοὶ κρίματα, καὶ διασκορπιῶ
omnes reliquos tuos in oēm ventū. ꝓ
πάντας τοὺς καταλοίπους σου εἰς πάντα ἄνεμον. διὰ
pterea viuo ego dicit dñs dñs. ꝓfecto eo q̃d sci
τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος κύριος. ἐὰν μὴ ἀνθ᾽ὧν τὰς ἁγιά
mea maculasti in oībus offensionibus tuis et in
μου ἐμίανας ἐν πᾶσιν τοῖς προσοχθίσμασίν σου καὶ ἐν
cūctis abominationib tuis: et ego abiciam te: nō
πᾶσιν τοῖς βδελύγμασίν σου, κἀγὼ ἀπώσομαί σε, οὐ
parcet me oculus et ego nō misebor. quarta
φείσεται μου ὀφθαλμὸς καὶ ἐγὼ οὐκ ἐλεήσω. ὁ τέταρ
pars tui in morte expendet: et quarta pa tui
τός σου ἐν λοιμῷ ἀπολωλήσεται, καὶ ὁ τέταρτός σου
in fame cōsumabitur in medio tui: et quarta
ἐν λιμῷ συντελεσθήσεται ἐν μέσῳ σου, καὶ ὁ τέταρ
pē tui in oēm ventū dispgam eos: et quar
τός σου εἰς πάντα ἄνεμον σκορπιῶ αὐτούς, καὶ ὁ τέ
ta pars tui in gladio cadent in circuitu tuo: gladi
ταρτός σου ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται κύκλῳ σου, καὶ μάχαι
um educā post eos. et complebitur fu
ραν ἐκκενώσω ὀπίσω αὐτῶν. καὶ συντελεσθήσεται ἐν
ror me: et ira mea sup eos et consolabor:
μός μου, καὶ ἡ ὀργή μου ἐπ᾽αὐτοὺς καὶ παρακαλέσω
et scieo q̃ ego dñs loquut sum in zelo
μαι, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος λελάληκα ἐν τῷ ζήλῳ
meo: cū compleuero ego iram meā sup eos. et
μου, ἐν τῷ συντελέσαι με τὴν ὀργήν μου ἐπ᾽αὐτούς. καὶ
ponam te in desertū et filios tuos i circuitu
θήσομαί σε εἰς ἔρημον καὶ τοὺς υἱούς σου κύκλῳ
tuo i ꝓspectu oīs pereuntio: et erio blasphemia
σου ἐνώπιον παντὸς διοδεύοντος, καὶ ἔσῃ βλασφημία
gemibilio et manifesta erit: et desolatio in gētibus
γνωστὴ καὶ δῆλη ἔσῃ, καὶ ἀφανισμὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν
i circuitu tuo: cū fecero ego in te iudicia in ira
κύκλῳ σου, ἐν τῷ ποιῆσαί με ἐν σοὶ κρίματα ἐν ὀργῇ
et in furore et in vltione furoris. ego dñs locutus
καὶ ἐν θυμῷ καὶ ἐν ἐκδικήσει θυμοῦ. ἐγὼ κύριος λελάλη
sū q̃ misero ego sagittas meas famis
κα ἐν τῷ ἐξαποστεῖλαί με τὰς βολίδας μου τοῦ λιμοῦ
sup eos: et erunt in defectionē et mittam eos
ἐπ᾽αὐτούς, καὶ ἔσονται εἰς ἔκλειψιν καὶ ἀποστελῶ αὐ
vt disperdā vos. et famē cōgregabo sup vos: et cō
τοὺς διαφθεῖραι ὑμᾶς. καὶ λιμὸν συναξῶ ἐφ᾽ὑμᾶς, καὶ συν
terā firmamētū panis tui. et emittam in te fa
τρίψω στήριγμα ἄρτου σου. καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ σὲ λι
mē: et bestias malas et cruciabo te: et mors
μόν, καὶ θηρία πονηρὰ καὶ τιμωρήσομαί σε, καὶ θάνατος
sanguis transibunt sup te et gladiū inducā sup
καὶ αἷμα διελεύσονται ἐπὶ σὲ καὶ μάχαιραν ἐπάξω ἐπὶ
te: ego dñs loquut sum.
σέ, ἐγὼ κύριος λελάληκα.

Ca.6.

Et factū est verbū dñi ad me dicens:
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων,
fili hominis firma faciem tuā ad mōtes israel:
υἱὲ ἀνθρώπου στήριξον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὰ ὄρη Ἰσραη
et prophetiza ad eos: et dices: mōtes israel
λ, καὶ προφήτευσον ἐπ᾽αὐτά, καὶ ἐρεῖς, τὰ ὄρη Ἰσραὴλ

Zach. 14.c.

Zach. 30.a.

audite verbũ dñi dñi. hec dicit dñs do-
ἀκούσατε λόγον κυρίου. τάδε λέγει κύ-
min⁹ mõtib⁹ t collibus t rupib⁹
ριος τοῖς ὄρεσι. καὶ τοῖς βουνοῖς καὶ τοῖς νάπαις
t vallibus. ecce ego induco sup vos gladi-
καὶ τοῖς φάραγξι. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐφ' ὑμᾶς ῥομφαί-
um: t exterminabunt excelsa vra: t cõteren
αν, καὶ ἐξολοθρευθήσονται τὰ ὑψηλὰ ὑμῶν, καὶ συντρι-
tur altaria vra: t delubra vra: t
βήσονται τὰ θυσιαστήρια ὑμῶν, καὶ τὰ τεμένη ὑμῶν, καὶ
deijciam vulnera tua vra in cõspectu idolo⁹
καταβαλῶ τραύματίας ὑμῶν ἐνώπιον τῶν εἰδώλων
vra: t dabo cadauera filio⁹ israel ante
ὑμῶν, καὶ δώσω τὰ σώματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ
faciem idolo⁹ suo⁹: t dispergam ossa
πρόσωπον τῶν εἰδώλων αὐτῶν, καὶ διασκορπιῶ τὰ ὀστᾶ
vra circutu altarium vro⁹ omni hãitatione
ὑμῶν κύκλῳ τῶν θυσιαστηρίων ὑμῶν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ
vra: ciuitates deserte erunt: t excelsa dele-
ὑμῶν· αἱ πόλεις ἐξερημωθήσονται, καὶ τὰ ὑψηλὰ ἀφαι-
buntur: vt exterminẽt altaria vra: t
ρεθήσονται, ὅπως ἐξολοθρευθῇ τὰ θυσιαστήρια ὑμῶν, καὶ
cõfringentur t cessabunt idola vra:
συντριβήσονται καὶ καταπαυσθήσονται τὰ εἴδωλα ὑμῶν,
t auferẽt delubra vra: t delebuntur opa
καὶ ἐξαρῶ τὰ τεμένη ὑμῶν, καὶ ἐξαλειφθήσεται τὰ ἔργα
vra: t cadent vulnerati in medio vri: t
ὑμῶν, καὶ πεσοῦνται τραύματίαι ἐν μέσῳ ὑμῶν· καὶ
scietis q: ego dñs: t relinquam cũ
γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, καὶ ὑπολείψομαι ἐν τῷ
fuerint ex vobis falnati ex gladio in ge-
φεύγειν ἐξ ὑμῶν ἀπεσωσμένους ἐκ ῥομφαίας ἐν τοῖς ἔθ-
tibus: t in dispersione vra in regio-
νεσι, καὶ ἐν τῷ διασκορπισμῷ ὑμῶν ἐν ταῖς χώ-
nib⁹: t recordabunt mei liberati ex vobis
ραις, καὶ μνεσθήσονταί μου οἱ ἀπεσωσμένοι ἐξ ὑμῶν
in gentib⁹: quo captiui ducti sunt ibi: iurani
ἐν τοῖς ἔθνεσι, οὗ αἰχμαλωτευθέντες ἐκεῖ, ὀμώμοκα
coadi eo⁹ fornicanti recedenti a me:
τὴν καρδίαν αὐτῶν τὴν ἐκπορευσάσαν τὴν ἀποστάσαν ἀπ' ἐμοῦ,
oculis eo⁹ fornicantib⁹ post exer
τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν τοῖς πορευόμενοι ὀπίσω τῶν ἐπι-
cita eo⁹: t plangent ante faciem suam
θυμιάτων αὐτῶν, καὶ κόψονται κατὰ πρόσωπον ἑαυτῶν
pro malis q̃ fecerunt in oib⁹ abominatiõib⁹
περὶ τῶν κακῶν ὧν ἐποίησαν ἐν πᾶσι τοῖς βδελύγμασιν
suis: t scient q: ego dñs nõ in frustra locut⁹ sũ
αὐτῶν, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος οὐκ εἰς ὄφελος ἐλάλη-
vt facerẽ eis oia mala ista. hec dicit
σα τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα. τάδε λέγει
dñs: plaude manu t strepe pede: t dic
κύριος, κρότησον τῇ χειρὶ καὶ ψόφησον τῷ ποδί, καὶ εἰπὸν
euge sup oib⁹ abominationib⁹ dom⁹ israel: in gladio
εὐγε ἐπὶ πᾶσι τοῖς βδελύγμασιν οἴκου Ἰσραὴλ, ἐν ῥομφαίᾳ
t i fame t in monte cadent: q̃ longe in morte q̃
καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ πεσοῦνται, ὁ μακρὰν ἐν θανάτῳ
morietur: q̃ ãt ppe in gladio cadet: t relictus
τελευτήσει, ὁ δὲ ἐγγὺς ἐν ῥομφαίᾳ πεσεῖται, καὶ ὑπολειφ-
t circundatus in fame morietur. t cõsuma
θεὶς καὶ περιχώσας ἐν λιμῷ συντελεσθήσεται· καὶ συντελέ-
bo iram meã sup eos: t scietis q: ego dñs cũ
σω τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτούς, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος· ἐν
fuerit vulnerati vri in medio idolo⁹ vro⁹ i cir
τῷ εἶναι τοὺς τραυματίας ὑμῶν ἐν μέσῳ τῶν εἰδώλων ὑμῶν κυ-
cuitu altarium vro⁹ sup omnẽ collem excelsũ t
κλῳ τῶν θυσιαστηρίων ὑμῶν· ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλὸν καὶ
in oibus sũmitatib⁹ mõtiũ: t sub arbore vm-
ἐν πάσαις κορυφαῖς τῶν ὀρέων, καὶ ὑποκάτω δένδρου συ-
brosa: t sub oi quercu densa: vbi dedeft illic
κίου, καὶ ὑποκάτω πάσης δρυὸς δασείας, ἐν οἷς ἔδωκαν ἐκεῖ
odore suauitatis oib⁹ idolis eo⁹. t extendã
ὀσμὴν εὐωδίας πᾶσι τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν· καὶ ἐκτενῶ τὴν

audite[t] verbum[n] domini
dei.[r] Hec[s] dicit
dominus[b] deus[c] montib⁹
[b] & collibus
rupibus[r] & vallib⁹.[d] Ecce
ego[i] inducam
sup vos[l] gladium[m] & dis-
perdam[n] excelsa vestra.
et demoliar[p] aras vras[q] &
confringẽtur[r] simulachra
vra[s] & deiicia[t] interfectos
vestros[u] ante[x] idola vestra.
[y] Et dabo[a] cadauera[b] filio⁹
israel[c] ante faciem
simulachrorũ vestrorũ.
[d] Et dispergam[e] ossa vestra
circa[f] aras vestras[g] in oi-
bus[h] habitationibus vris.
[i] Vrbes[k] deserte erunt[l] &
excelsa[m] demolientur
& dissipabũtur:[n] & inte-
ribunt[o] are vestre
& confrigentur:[p] & cessa
bunt idola vra:[q] & cõterẽ
tur[r] delubra vra[s] & delebũ
tur[t] opera vra:[u] & cadet
interfectus[x] in medio vri
& scientis[y] quia[a] ego sum
dñs.[b] Et relinquã[c] in vo-
bis eos[d] qui fugerint[e] gla
diũ[f] in gentibus:[g] cum dis
persero vos[h] in terris.
[i] Et recordabũtur[k] mei[l] li-
berati vri[m] i gentib⁹ ad[n] q̃s
captiui ducti sunt:[o] quia
contriui[p] cor eorum
fornicans[q] & recedens[r] a
me:[s] &
oculos eorum[t] fornican
tes[u] post[x] idola sua:
& displicebunt[y] sibimet
super[a] malis[b] que
fecerãt[c] in vniuersis[d] abo-
minatiõibus illis:[e] & sciẽt
qa[f] ego[g] dñs[h] non[i] frustra
locutus sum[k] vt facerem
eis[l] malũ[m] hoc.[n] Hec[o] di-
cit[p] dominus
deus.[q] Percute[r] manu
tua[s] & allide[t] pedẽ tuũ:[u] &
dic[x] heu[y] ad[z] oes[a] abomina
tiones[b] malorum[c] domus
israel:[d] quia[e] gladio[f] fame
& peste
ruituri sunt.[g] Qui longe
est:[h] peste[i] morietur:[k] q̃ ãt
ppe[l] gladio[m] corruet:[n] & q̃
relictus fuerit[o] & obsessus:
fame[p] morietur.[q] Et com
plebo[r] indignationẽ meã
in eis:[s] & scietis[t] qa[u] ego
dñs:[x] cũ fuerint[y] interfecti
vestri[z] in medio[a] idolorũ
vro⁹[b] in circuitu[c] ararũ ve
strarũ[d] in[e] oi[f] colle[g] excel
so:[h] & in cũctis[i] sũmitatib⁹
mõtiũ:[k] & subtus[l] oẽ[m] li-
gnũ[n] nemorosum:[o] & sub
tus[p] vniuersa q̃rcũ[q] fron
dosam[r] locũ[s] vbi[t] accende
rũt thura[u] redolẽtia[x] viuer
sis[y] idolis suis.[z] Et extõdã

שְׁמַע דְּבַר אֲדֹנָי יְהוָה כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוָה לֶהָרִים וְלַגְּבָעוֹת
לָאֲפִיקִים וְלַגֵּיאָיוֹת הִנְנִי אֲנִי מֵבִיא
עֲלֵיכֶם חָרֶב וְאִבַּדְתִּי בָּמוֹתֵיכֶם:
וְנֶשַּׁמּוּ מִזְבְּחוֹתֵיכֶם וְנִשְׁבְּרוּ חַמְּנֵיכֶם
וְהִפַּלְתִּי חַלְלֵיכֶם לִפְנֵי גִלּוּלֵיכֶם:
וְנָתַתִּי אֶת פִּגְרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי
גִלּוּלֵיהֶם וְזֵרִיתִי אֶת עַצְמוֹתֵיכֶם
סְבִיבוֹת מִזְבְּחוֹתֵיכֶם: בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם
הָעָרִים תֶּחֳרַבְנָה וְהַבָּמוֹת תִּישַּׁמְנָה
לְמַעַן יֶחֳרְבוּ וְיֶאְשְׁמוּ מִזְבְּחוֹתֵיכֶם
וְנִשְׁבְּרוּ וְנִשְׁבְּתוּ גִּלּוּלֵיכֶם וְנִגְדְּעוּ
חַמְּנֵיכֶם וְנִמְחוּ מַעֲשֵׂיכֶם: וְנָפַל חָלָל
בְּתוֹכְכֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה:
וְהוֹתַרְתִּי בִּהְיוֹת לָכֶם פְּלִיטֵי חָרֶב
בַּגּוֹיִם בְּהִזָּרוֹתֵיכֶם בָּאֲרָצוֹת:
וְזָכְרוּ פְלִיטֵיכֶם אוֹתִי בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר
נִשְׁבּוּ שָׁם אֲשֶׁר נִשְׁבַּרְתִּי אֶת לִבָּם
הַזּוֹנֶה אֲשֶׁר סָר מֵעָלַי וְאֶת
עֵינֵיהֶם הַזֹּנוֹת אַחֲרֵי גִלּוּלֵיהֶם
וְנָקְטוּ בְּפְנֵיהֶם אֶל הָרָעוֹת אֲשֶׁר
עָשׂוּ לְכֹל תּוֹעֲבֹתֵיהֶם: וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי
יְהוָה לֹא אֶל חִנָּם דִּבַּרְתִּי לַעֲשׂוֹת
לָהֶם הָרָעָה הַזֹּאת: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוָה הַכֵּה בְכַפְּךָ וּרְקַע בְּרַגְלְךָ
וְאֱמֹר אֶל כָּל תּוֹעֲבוֹת רָעוֹת בֵּית
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדֶּבֶר
יִפּוֹלוּ: הָרָחוֹק בַּדֶּבֶר יָמוּת וְהַקָּרוֹב
בַּחֶרֶב יִפּוֹל וְהַנִּשְׁאָר וְהַנָּצוּר בָּרָעָב
יָמוּת וְכִלִּיתִי חֲמָתִי בָּם: וִידַעְתֶּם כִּי
אֲנִי יְהוָה בִּהְיוֹת חַלְלֵיהֶם בְּתוֹךְ
גִּלֻּלֵיהֶם סְבִיבוֹת מִזְבְּחוֹתֵיהֶם אֶל
כָּל גִּבְעָה רָמָה בְּכֹל רָאשֵׁי הָרִים
וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן וְתַחַת כָּל אֵלָה
עָבְתָה מְקוֹם אֲשֶׁר נָתְנוּ שָׁם רֵיחַ
נִיחֹחַ לְכָל גִּלֻּלֵיהֶם: וְנָטִיתִי אֶת

יָדִי עֲלֵיהֶם וְנָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ שְׁמָמָה נָתָן
וּמִשַּׁמָּה מִמִּדְבַּר דִּבְלָתָה בְּכֹל שֶׁמֶם רִבֵּר
מֹשְׁבוֹתֵיהֶם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ יָשַׁב
Cap.vij. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי הָיָה
לֵאמֹר׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה אֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל קֵץ בָּא
הַקֵּץ עַל אַרְבַּעַת כַּנְפוֹת הָאָרֶץ׃ עַתָּה רָבַץ
הַקֵּץ עָלַיִךְ וְשִׁלַּחְתִּי אַפִּי בָּךְ
וּשְׁפַטְתִּיךְ כְּדַרְכָּיִךְ וְנָתַתִּי עָלַיִךְ אֶת נָתַן
כָּל תּוֹעֲבוֹתָיִךְ׃ וְלֹא תָחוֹס עֵינִי עָלַיִךְ תָּעַב חוס
וְלֹא אָחְמוֹל כִּי דְרָכַיִךְ עָלַיִךְ אֶתֵּן חָמַל נָתַן
וְתוֹעֲבוֹתַיִךְ בְּתוֹכֵךְ תִּהְיֶין וִידַעְתֶּם הָיָה
כִּי אֲנִי יְהוָה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
רָעָה אַחַת רָעָה הִנֵּה בָאָה׃ קֵץ בָּא רוּץ בּוא
בָּא הַקֵּץ הַקִּיץ אֵלַיִךְ הִנֵּה בָאָה׃ קוּץ
בָּאָה הַצְּפִירָה אֵלַיִךְ יוֹשֵׁב הָאָרֶץ צָפַר יָשַׁב
בָּא הָעֵת קָרוֹב הַיּוֹם מְהוּמָה וְלֹא קָרַב הִים
הֵד הָרִים׃ עַתָּה מִקָּרוֹב אֶשְׁפֹּךְ שָׁפַךְ
חֲמָתִי עָלַיִךְ וְכִלִּיתִי אַפִּי בָּךְ כָּלָה
וּשְׁפַטְתִּיךְ כְּדַרְכָּיִךְ וְנָתַתִּי עָלַיִךְ אֶת
כָּל תּוֹעֲבוֹתָיִךְ׃ וְלֹא תָחוֹס עֵינִי וְלֹא חוס
אָחְמוֹל כִּדְרָכַיִךְ עָלַיִךְ אֶתֵּן חָמַל
וְתוֹעֲבוֹתַיִךְ בְּתוֹכֵךְ תִּהְיֶין וִידַעְתֶּם
כִּי אֲנִי יְהוָה מַכֶּה׃ הִנֵּה הַיּוֹם הִנֵּה נָגַף
בָּאָה יָצְאָה הַצְּפִירָה צֵץ הַמַּטֶּה בּוא צִיץ
פָּרַח הַזָּדוֹן׃ הָחָמָס קָם לְמַטֵּה רָשָׁע זוד קוּם
לֹא מֵהֶם וְלֹא מֵהֲמוֹנָם וְלֹא מַרְמֵרֵהֶם הָמוֹן הֵם
וְלֹא נֹהַ בָּהֶם׃ בָּא הָעֵת הִגִּיעַ הַיּוֹם נָגַע
הַקּוֹנֶה אַל יִשְׂמַח וְהַסּוֹחֵר אַל שָׂמַח
יִתְאַבֵּל כִּי חָרוֹן אַף עַל כָּל הֲמוֹנָהּ׃ כִּי מָכַר אָבַל
הַסּוֹחֵר אֶל הַמִּמְכָּר לֹא יָשׁוּב וְעוֹד חָיָה שוּב
בַּחַיִּים חַיֵּתָם כִּי חָזוֹן אֶל כָּל הֲמוֹנָהּ חָזָה
לֹא יָשׁוּב וְאִישׁ בַּעֲוֹנוֹ חַיָּתוֹ לֹא חָיָה
יִתְחַזָּקוּ׃ תָּקְעוּ בַתָּקוּעַ וְהָכִין הַכֹּל חָזַק תָּקַע
וְאֵין הוֹלֵךְ לַמִּלְחָמָה כִּי חֲרוֹנִי אֶל כּוּן הָלַךְ
כָּל הֲמוֹנָהּ׃ הַחֶרֶב בַּחוּץ וְהַדֶּבֶר לָחַם

manū meā sup eos: & faciā terrā eorū desolatā & destitutam a deserto deblata in omnibus habitationibus eorū: & scient quia ego dñs. 7.

ET factus est sermo domini ad me dicens. Et tu fili hominis: hec dicit dominus deus terre israel. Finis venit: venit finis super quattuor plagas terre. Nunc finis super te: & immittam furorē meum in te. Et iudicabo te iuxta vias tuas. Et ponam contra te oēs abominatiōes tuas. Et nō parcet oculus meus sup te: & nō misereborsed vias tuas ponā sup te: & abominatiōes tue in medio tui erūt: & scietis qa ego dñs. Hec dicit dominus deus. Afflictio vna afflictio ecce venit. Finis venit: venit finis. Eugilauit aduersum te: ecce venit. Venit contritio sup te qui habitas in terra. Venit tēpus: prope est dies occisionis & non glorie montium. Nunc de propinquo effundā iram meā sup te: & complebo furorē meū in te. Et iudicabo te secundum vias tuas: & imponam tibi omnia scelera tua. Et nō parcet oculus meus nec misereborsed vias tuas imponam tibi: & abominationes tue in medio tui erūt: & scietis quia ego sum dñs percutiens. Ecce dies: ecce venit. Egressa est cōtritio. Floruit virga germinauit supbia: iniquitas surrexit in virga impietatis. Nō ex eis: & non ex populo: neq; ex sonitu eorū: & nō erit requies in eis. Venit tēpus appropinquāit dies. Qui emit non letetur: & qui vendit nō lugeat: qa ira super omnē populū eius: qa qui vendit: ad id qd vendidit nō reuertetur: & adhuc in viuētibus vita eorū. Visio ei ad oēm multitudinē eius nō regredietur: & vir in iniqtate vite sue nō cōfortabitur. Canite tuba: ppārētur oēs & nō est qui vadat ad plū. Ira eni mea super vniuersus populum eius. Gladius foris: pestis

manu mea sup eos: τ ponã trã in desolationē τ in interitu a deserto deblatha ex oi bitatione eius: τ scietis qr ego dño.

Ca.7

ET facta est ꝓmo dñi ad me dicēs: τ tu fili homis: hec dicit dño dño ꝛre israel: finis venit finis venit sup quattuor alas terre. Nunc finis ñūc finis ad te: τ mittam furorē meū ego in te: τ vlciscar te in secundū vias tuas: τ dabo ꝯ te oēs abominationes tuas. nō parcet oculus meus sup te ne misereborsed vias tuas ponā sup te: τ abominationes tue in medio tui erunt: τ scietis qr ego dñs percuttēs. ecce dies parit: ecce finis venit. egressa ē cōplexio τ floruit virga: surrexit supbia τ cōteret fortitudinē iniq. τ nō cū pturbatiōe neq; cū festinatiōe: τ non erit ipsis pulchritudo ei eis. venit tpus ecce dies: qꝯ emit nō letetur: τ q vēdit nō lugeat: qr ira in oēm multitudinē ei. qr q emit ad vendentē nō reuertet: τ adhuc vita viuere ipsorū: qr visio ad oēm multitudinē eorū nō regredietur: τ homo in oculis vite sue nō obtinebit. clangite in tuba τ iudicate omnia: τ nō est q vadat ad plium: qr ira mea in oēm multitudinē eorū: gladius de foris

Ezech.11.c. Sopho 1.c.

Ezech.9.b.

Ca.8.

Ezech.5.c.

τ fames τ moro intrinsec. qui in agro: in gladio
καὶ ὁ λιμὸς καὶ ὁ θάνατος ἔσονται. ὁ ἐν τῷ πεδίῳ, ἐν ῥομφαίᾳ
morietur. eos autꝫ qui ciuitate fames τ moro con-
ατελιωθήσονται· τοὺς δὲ ἐν τῇ πόλει λιμὸς καὶ θάνατος συν
sumet τ salui erunt saluati ex eis: τ
τελέσει καὶ σωθήσονται οἱ σωζόμενοι ἐξ αὐτῶν, καὶ
erunt in mõtib⁹ qui colũba meditans. τ oes
ἔσονται ἐπὶ τῶν ὀρέων ὡς περιστερὰ μελετῶσα. καὶ πάντες
interficiãt: enũquãq; i iniqtatib⁹ suis. oes manus
ἀποθανοῦνται, ἕκαστος ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτοῦ. πᾶσαι χεῖρες
dissoluentur: τ oia femora polluentur humore:
λυθήσονται, καὶ πάντες μηροὶ μολυνθήσονται ὑγρασίᾳ.
τ precingent se cilitiis τ cooperiet eos formido.
καὶ περιζώσονται σάκκους καὶ καλύψει αὐτοὺς τάμβος.
τ sup oes faciem cõfusio sup eos: τ sup om
καὶ ἐπὶ πᾶν πρόσωπον αἰσχύνη ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ πᾶ
ne caput caluicium. argẽtũ eor in pla-
σαν κεφαλὴν φαλακρώματα. τὸ ἀργύριον αὐτῶν ἐν ταῖς πλα
teis pũcietur: τ aurum eor erit cõtemptui.
τείαις ῥιφήσεται, καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν ὑπεριφρονήσεται.
argentũ eor τ aurum eor: nõ poterit libe
τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν, οὐ δυνήσεται ἐξε
rare eos in die furoris dñi. sic eor non
λέσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου· αἱ ψυχαὶ αὐτῶν οὐ μὴ
saturabuntur τ ventres eor nõ iplebuntur: qꝫ
ἐμπλησθῶσιν καὶ αἱ γαστέρες αὐτῶν οὐ πλησθήσονται, διότι
cruciatus iniqtatũ eor fuit. electa mũdi in su-
βάσεις τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ἐθέτο· ἐκλεκτὰ κόσμου εἰς ὑπ-
perbiam posuerũt ea τ imagines abominationũ
περηφανείαν ἔθεντο αὐτὰ καὶ εἰκόνας τῶν βδελυγμάτων
fecerũt ex eis. ppter hoc dedi ea illis
ἐποίησαν ἐξ αὐτῶν· ἕνεκεν τούτου δέδωκα αὐτὰ αὐτοῖς
in immũdictam. τ tradam ea in manus alie-
εἰς ἀκαθαρσίαν· καὶ παραδώσω αὐτὰ εἰς χεῖρας ἀλλο-
nor et diripiant ea. τ pestilẽtib⁹ terre in pre
τρίων τοῦ διαρπάσαι αὐτά· καὶ τοῖς λοιμοῖς τῆς γῆς εἰς σκυ
dã τ pollucnt ea. τ auertam faciem
λα καὶ βεβηλώσουσιν αὐτά· καὶ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν
mea ab eis τ polluẽt visitationẽ meã. τ itroi
μου ἀπ' αὐτῶν καὶ μιανοῦσιν τὴν ἐπισκοπήν μου· καὶ ἔσται-
bunt in ea sine custodia: τ cõtaminabunt ea
λεύσονται εἰς αὐτὰ ἀφυλάκτως, καὶ βεβηλώσουσιν αὐτὰ
τ facient perturbationẽ: qꝫ terra plena iudicio sãgui
καὶ ποιήσουσιν φυρμόν, διότι ἡ γῆ πλήρης κρίσεως αἱμά-
nũ τ ciuitas plena iniqtate. τ adducã malos gẽtiũ τ
των καὶ ἡ πόλις πλήρης ἀνομίας· καὶ ἄξω πονηροὺς ἐθνῶν καὶ
possidebũt domos eor. τ auertam fre-
κληρονομήσουσιν τοὺς οἴκους αὐτῶν· καὶ ἀποστρέψω τὸ φρύ
mitũ fortitudiũ eor: τ polluentur sctã eor. p-
γμα τῆς ἰσχύος αὐτῶν, καὶ μιανθήσονται τὰ ἅγια αὐτῶν· ἐξι-
piatio veniet τ qret pacẽ: τ nõ erit. ve sup ve
λασμὸς ἔσται καὶ ζητήσουσιν εἰρήνην, καὶ οὐκ ἔσται· οὐαὶ ἐπὶ οὐ
nũcium erit. τ qretur vi-
κ ἔσται. καὶ ἀγγελία ἐπὶ ἀγγελίαν ἔσται· καὶ ζητήσουσιν ὅρα-
sio ex ppheta: τ lex peribit a sacẽdote: τ
σις ἐκ προφήτου, καὶ νόμος ἀπολεῖται ἐξ ἱερέως, καὶ
cõsilia ex senioribus. rex lugebit: τ princeps
βουλὴ ἐκ πρεσβυτέρων· ὁ βασιλεὺς πενθήσει, καὶ ὁ ἄρχων
induetur interitu: τ manus ppli terre dissol
ἐνδύσεται ἀφανισμόν, καὶ αἱ χεῖρες τοῦ λαοῦ τῆς γῆς πα-
ẃtur: scõm vias eor faciam illis: τ
λυθήσονται, κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ποιήσω αὐτοῖς, καὶ τοῖς
iudicijs eor vlciscar eos: τ scient qꝫ ego dñs.
κρίμασιν αὐτῶν ἐκδικήσω αὐτούς, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ κύ-
Cap. 8. Θ factũ ẽ in anno sexto in sexto mẽse quin-
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἕκτῳ τῷ ἕκτῳ ἐν τῷ ἕκτῳ μηνὶ πέμ-
ta mẽsis ego sedebam in domo mea: τ senio-
πτῃ τοῦ μηνὸς ἐγὼ ἐκαθήμην ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ οἱ πρεσβύ-
res iuda sedebant coram me. τ facta est sup me
τεροι Ἰούδα ἐκάθηντο ἐνώπιόν μου· καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ
man⁹ adonai dñi: τ vidi. τ ecce similitudo
χεὶρ κυρίου κυρίου, καὶ εἶδον· καὶ ἰδοὺ ὁμοίωμα οο

⁹et fames ᶜ intrinsecus.
ᶠQui ᵉin agro est ᵇ gladio
ᶠmorietur: ᵃ& qui ᶠi ciuita
te ᵐ pestilentia & ᵐ fame
ᵉdeuorabũtur: ᶠ& saluabũ
tur qui⁹ fugerit ex eis. ᶠEt
erunt ᵉin ᶠmontibus ᵉquasi
colũbe ᶠconuallũ ᶠomnes
ᶠtrepidi: ᵉvnusqsq; ᶠin ini-
quitate sua. ᶠOes ᵉmanus
ᶠdissoluentur: ᶠ& omnia
ᵉgenua ᵇfluent ᶠaquis. oo
ᵃEt accingent se ᶠcilitiis:
ᵐ& operiet ᵉeos ᵉformido:
ᶠ& in ᵉomñi ᶠfacie ᵉcõfusio:
ᶠ& in vniuersis ᵉcapitibus
eorũ ᵉcaluitium. ᶠArgen-
tum eorũ ᶠforis ᵉpiicietur:
ᵇ& aurũ eorũ ᶜ in sterquili
niũ ᵇerit. ᶜ Argentũ eorũ
ᶠ& aurũ eorũ ᵉnõ ᵇvalebit
ᶠliberare eos ᵉi die ᶠuroris
ᵐdñi. ᵉAnimã suã ᶜnon ᶠsa
turabũt: ᵉ& ventres eorũ
ᶠnon ᵉiplebũtur: ᶠqa ᵉscan
dalũ ᶠiniqtatis eorũ ᶠfactũ
est: ᶠ& ornamentũ ᵉmoni-
liũ suorũ ᵇin supbiã ᶜposue
runt: ᵉ& imagines ᶜabomi
nationũ suarũ & ᶠ simula-
chrorum ᶜ fecerũt ᵇ ex eo.
ᶠPropter hoc ᶠdedi ᵐeis il-
lud ᵉin immũdictã: ᶜ & dabo
illud ᶠin manus ᵉalienorũ
ᶠad diripiendũ: ᵉ & impiis
ᶠterre ᵉi predã: ᶠ& cõtami
nabũt illud. ᶠEt auertã ᶠfa
ciẽ meã ᵃab eis ᶠ& violabũt
ᶜarcanũ meũ: ᶠ& introibũt
ᶠin illud ᵉemissarii ᵇ& cõta-
minabũt illud. ᶠFac ᵉcõciu
sionẽ: ᶠqtũ ᵐterra ᵉplena ẽ
ᶜiudicio ᵇsanguinũ ᵉ& ciui
tas ᶠplena ᵉiniqtate. ᶠEt ad
ducã ᵉpessimos de ᶠgẽtib⁹:
ᶠ& possidebũt ᵉ domos co
rũ. ᵉ Et qescere faciã ᶜ sup
biã ᵇpotentiũ: ᶜ & posside
bũt ᶠsctũaria eorũ. ᵉ Angu
stia ᵃ supueniẽte ᶠrequirẽt
ᵇpacẽ: ᶠ& nõ erit. ᵐ Cõtur
batio ᵉ sup ᶜ cõturbationẽ
ᶠveniet: ᵉ& audit ᶠsup ᵉau
ditũ. ᵉEt qrent ᶠvisionẽ ᶠde
ppheta: ᶠ& lex ᵉpibit ᵇa sa-
cerdote: ᶜ& cõsiliũ ᵇa senio
rib⁹. ᶠRex ᶠlugebit: ᵉ& pri
ceps ᵇ induetur ᶠmerore:
ᵃ& manus ᶠpplꝰ ᵐterre ᵉcõ
turbabũtur. ᵉ Secundũ viã
eorũ ᶠfaciã ᵉeis ᶠ& fm iudi-
ciũ eorũ ᵉiudicabo eos: ᶠ&
scient ᵉquia ᶠego sum ᶠ do-
minus. 8.
Θ T factũ est ᵇ in anno
ᶠsexto: ᵉin sexto oooo
mẽse ᶜ in qnta ᶠmẽsis: ᵉego
ᵇsedebã ᶠin domo mea: ᵉ&
senes ᶠiuda ᵉsedebãt ᵉcorã
me. ᵉEt cecidit ᵇibi ᶠsup me
ᶠmanus ᵉdñi ᶠdei. ᵉ Et vidi:
ᶠ& ecce ᶠsimilitudo oooooo

וְהָרָעָב מִבַּיִת אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב
יָמוּת וַאֲשֶׁר בָּעִיר רָעָב וְדֶבֶר
יֹאכֵלוּם וּפָלְטוּ פְלִיטֵיהֶם וְהָיוּ
אֶל הָרִים כְּיוֹנֵי הַגָּאיוֹת כֻּלָּם
הֲמוֹת אִישׁ בַּעֲוֹנוֹ כָּל הַיָּדַיִם
תִּרְפֶּינָה וְכָל בְּרָכַיִם תֵּלַכְנָה מָיִם
וְחָגְרוּ שַׂקִּים וְכִסָּתָה אֹתָם פַּלָּצוּת
וְאֶל כָּל פָּנִים בּוּשָׁה וּבְכָל רָאשֵׁיהֶם
קָרְחָה כַּסֶּף בַּחוּצוֹת יַשְׁלִיכוּ
וּזְהָבָם לְנִדָּה יִהְיֶה כַּסְפָּם וּזְהָבָם
לֹא יוּכַל לְהַצִּיל בְּיוֹם עֶבְרַת
יְהוָה נַפְשָׁם לֹא יְשַׂבְּעוּ וּמֵעֵיהֶם
לֹא יְמַלֵּאוּ כִּי מִכְשׁוֹל עֲוֹנָם הָיָה
וּצְבִי עֶדְיוֹ לְגָאוֹן שָׂמוּהוּ וְצַלְמֵי
תוֹעֲבֹתָם שִׁקּוּצֵיהֶם עָשׂוּ בוֹ עַל
כֵּן נְתַתִּיו לָהֶם לְנִדָּה וּנְתַתִּיו בְּיַד
הַזָּרִים לָבַז וּלְרִשְׁעֵי הָאָרֶץ
לְשָׁלָל וְחִלְּלוּהוּ וְהַסְבֹּתִי פָנַי מֵהֶם
וְחִלְּלוּ אֶת צְפוּנִי וּבָאוּ בָהּ פְּרִיצִים
וְחִלְּלוּהָ עֲשֵׂה הַרְתֹּק כִּי הָאָרֶץ
מָלְאָה מִשְׁפַּט דָּמִים וְהָעִיר מָלְאָה
חָמָס וְהֵבֵאתִי רָעֵי גוֹיִם וְיָרְשׁוּ
אֶת בָּתֵּיהֶם וְהִשְׁבַּתִּי גְאוֹן עַזִּים
וְנֻחֲלוּ מִקְדָּשֵׁיהֶם קְפָדָה בָא
וּבִקְשׁוּ שָׁלוֹם וְאֵין הוֹה עַל הוֹה
תָּבוֹא וְשִׁמְעָה אֶל שְׁמוּעָה תִּהְיֶה
וּבִקְשׁוּ חָזוֹן מִנָּבִיא וְתוֹרָה תֹּאבַד
מִכֹּהֵן וְעֵצָה מִזְּקֵנִים הַמֶּלֶךְ יִתְאַבָּל
וְנָשִׂיא יִתְלַבַּשׁ שְׁמָמָה וִידֵי עַם
הָאָרֶץ תִּבְהַלְנָה מִדַּרְכָּם אֶעֱשֶׂה
אֹתָם וּבְמִשְׁפָּטֵיהֶם אֲשַׁפְּטֵם וְיָדְעוּ
כִּי אֲנִי יְהוָה׃

Cap. viij. וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַשִּׁשִּׁית בַּשִּׁשִּׁי בַּחֲמִשָּׁה
לַחֹדֶשׁ אֲנִי יוֹשֵׁב בְּבֵיתִי וְזִקְנֵי
יְהוּדָה יוֹשְׁבִים לְפָנַי וַתִּפֹּל עָלַי שָׁם
יַד אֲדֹנָי יְהוָה׃ וָאֵרְאֶה וְהִנֵּה דְמוּת

[a]כמראה אש [b]מראה מתניו ומלמטה [c]ראה
[e]אש [f]וממתניו [g]ומלמעלה [h]כמראה [i]עלה
[k]זהר [l]כעין [m]החשמלה: [n]וישלח [o]שלח
[p]תבנית יד [q]ויקחני [r]בציצת [s]ראשי [t]נשא
[u]רוח [v]בין [w]הארץ [x]ובין [y]נשא
[z]השמים [a]ותבא [b]אתי [c]ירושלמה [d]בא
[e]במראות [f]אלהים [g]אל [h]פתח [i]שער
[k]הפנימית [l]הצפונה [m]אשר שם [n]צפון
[o]משב [p]סמל [q]הקנאה [r]המקנה: [s]והנה [t]נגא
[u]שם [v]כבוד [w]אלהי ישראל [x]כמראה [y]כבד
[z]אשר [a]ראיתי [b]בבקעה: [c]ויאמר [d]אלי [e]ראה [f]אמר
[g]בן [h]אדם [i]שא [k]נא [l]עיניך [m]דרך [n]צפונה [o]נשא [p]צפון
[q]ואשא [r]עיני [s]דרך [t]צפונה [u]והנה [v]זבח
[w]מצפון [x]לשער [y]המזבח [z]סמל [a]הקנאה [b]בא
[c]הזה [d]בבאה: [e]ויאמר [f]אלי [g]בן [h]אדם [i]עשה תעב
[k]הראה אתה [l]מהם [m]עשים [n]תועבות [o]בית [p]ישראל [q]עשים
[r]גדלות [s]אשר [t]בית [u]ישראל [v]עשים [w]מרחק
[x]פה: [y]לרחקה [z]מעל [a]מקדשי [b]ועוד [c]תשוב [d]תראה
[e]תועבות [f]גדלות: [g]ויבא [h]אתי [i]אל [k]פתח [l]החצר [m]ואראה
[n]והנה [o]חור [p]אחד [q]בקיר: [r]ויאמר [s]אלי [t]בן [u]חור
[v]אדם [w]חתר [x]נא [y]בקיר [z]ואחתר [a]בקיר
[b]והנה [c]פתח [d]אחד: [e]ויאמר [f]אלי [g]בא
[h]וראה [i]את [k]התועבות [l]הרעות [m]אשר
[n]הם עשים [o]פה: [p]ואבוא [q]ואראה
[r]והנה [s]כל [t]תבנית [u]רמש [v]וברמה [w]שקץ
[x]וכל [y]גלולי [z]בית [a]ישראל [b]: מחקה
[c]על [d]הקיר [e]סביב [f]סביב: [g]ושבעים
[h]איש [i]מזקני [k]בית [l]ישראל [m]ויאזניהו
[n]בן [o]שפן [p]עמד [q]בתוכם [r]עמדים
[s]לפניהם [t]ואיש [u]מקטרתו [v]בידו
[w]ועתר [x]ענן הקטרת [y]עלה: [z]ויאמר [a]אלי
[b]הראית בן [c]אדם [d]אשר [e]זקני [f]בית
[g]ישראל [h]עשים [i]בחשך [k]איש [l]בחדרי
[m]משכיתו [n]כי אמרים [o]אין יהוה [p]ראה
[q]אתנו [r]עזב יהוה את הארץ: [s]ויאמר

'quasi aspect⁹ ignis.ᵇ Ab
aspectu ᶜ lūborū eius ᵈ & de
orsum ᶜignis:ᶠ & a lūbis ei⁹
ᵍ& sursum ᵇquasi aspectus
ʿsplendoris:ᵇ vt visio ʿ ele-
ctri.ᵐ Et emissa ooooooo
ᵃsimilitudo ᵒman⁹ ᵖappre-
hendit me ᵃin cincinno ʿca
pitis mei:ᵒ & eleuauit ʿ me
ᵇspiritus ʿinter ʿterram ʿ &
ᵈcelum:ᵇ & adduxit ʿme ᵉin
hierusalem oooooooooooo
ʿin visione ʿdei ᵍiuxta ᵇostiū
oooooooooooo oooooooooooo
ᵇinterius ʿ qd respiciebat
ᵐad aquilonem:ᵒ vbi erat
ᵖstatutū ᵃidolū ʿzeli ʿad pe
uocandū emulationē.ʿ Et
ecceᵃ ibi ʿgloria ʿdei ʿ israel
ᵉsecundum visionem ooo
ᵇquam ʿvideram ᵒ in cam-
po:ʿ & dixit ʿad me. oooo
ᵉFili ᵇhois ʿ leua ʿoculos tu
os ad ᵐviam ᵃ aquilonis.
ᵒEt leuaui ᵖoculos meos
ad ᵃviā ʿaquilonis:ᵒ & ecce
ʿab aquilone ᵃporte ʿ alta-
ris ʿidolum ʿzeli oooooooo
ᵇin ipso ᵇintroitu.ʿ Et dixit
ᵇad me.ʿ Fili ʿhomis:putas
ne ᵉvides ᵇ tu ʿquid isti ᵇ fa-
ciunt ʿabominationes oo
ᵐmagnas ᵃ quas ᵒ domus
ᵖisrael ᵃ facit oooooooooooo
ʿhic:ᵉ vt procul recedā ʿa
ᵃsctūario meo:ᵉ Et adhuc
ʿcōuersus ʿvidebis ᵃabomi
nationes ᵇmaiores.ʿ Et in
troduxit ᵇ me ʿ ad ʿ ostium
ᵃatrii.ᵇ Et vidi: oooooooooo
ʿ& ecce ʿforamen ʿvnū ᵐ in
pariete.ᵃ Et dixit ᵒ ad me.
ᵇFili ᵃ hois ʿ fode ʿ parietē.
ᵃEt cum fodissem ʿparietē
ʿapparuit ʿostiū ʿvnū.ᵇ Et
dixit ʿ ad me.ᵒ Ingredere
ʿ& vide ᵃ abominationes
ᵇpessimas ʿquas oooooooo
ᵇisti ʿfaciunt.ᵃ Et ingressus
ᵒvidi: oooooooooooooooooo
ᵖ& ecce ᵃois ʿ similitudo ᵒre
ptiliū ʿ& aialiū ᵃabominatio:ᵖ & vniuersa ʿidola ʿdo-
mus ᵃisrael ᵇdepicta erant
ʿin ᵇpariete:ʿ in circuitu p
totū.ᵃ Et septuaginta ooo
ᵇviri ʿde senioribus ᵃdom⁹
ʿisrael:ᵐ & iechonias oooo
ᵃfilius ᵃsaphan ᵖstabat ᵃin
medio eorum ʿ stantium
ᵃante picturas:ʿ & vnusq;
q̄ habebat ᵃthuribulū ʿ in
manu sua:ʿ & vapor ʿnebu
le de ᵃthure ᵇconsurgebat:
ʿ& dixit ᵇad me. Certeʿ vi-
des ʿfili ᵃhois ᵇ q̄ ʿ seniores
ᵇdomus ʿisrael ᵐ faciūt ᵃ in
tenebris:ᵒ vnusq;q̄ ᵖin ab
scōdito ᵃcubilis sui.ᵃ Dicūt
ʿeni.ʿ Non ʿvidet ᵃdomin⁹
ʿnos.ʿ Dereliquit ᵃdomin⁹
ʿterram.ᵇ Et dixit oooooo

viri. a lumbo eius: τ vsq; deorsū ignis et
ἀνδρός. ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ, καὶ ἕως κάτω πῦρ, καὶ
a lumbo eius: τ sup eum q̄sū visio
ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ, καὶ ὑπεράνω αὐτοῦ ὡς ὅρασις
fulgoris: q̄sū spēs electri. τ extendit similitu-
φέγγους, ὡς εἶδος τοῦ ἠλέκτρου. καὶ ἐξέτεινεν ὁμοίω-
dinē manⁿ: τ assumpsit me in fimbria ⁊
μα χειρός, καὶ ἀνέλαβέν με ἐν τῷ κρασπέδῳ τῆς κε-
ticio mei. τ assumpsit me spūs inter trā τ
φαλῆς μου. καὶ ἀνέλαβέν με πνεῦμα ἀναμέσον τῆς γῆς καὶ
inter celum: τ adduxit me in hierusalem in
ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἤγαγέν με εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν
visione dei ad vestibula porte iterioris
ὁράσει θεοῦ ἐν τοῖς πρόθυρα τῆς πύλης τῆς ἐσωτέρας τῆς
respiciētis ad aqlonē: vbi erat statua possidētis.
βλεπούσης πρὸς βορρᾶν, οὗ ἦν ἡ στήλη τοῦ κτωμένου.
τ ecce illic erat glia dñi dei israel: secū visio-
καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ ἦν δόξα κυρίου θεοῦ ἰσραήλ, κατὰ τὴν ὅρα-
nē quā vidi in campo. τ dixit ad me. fili homi-
σιν ἣν εἶδον ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ εἶπεν πρός με· υἱὲ ἀνθρώ-
nis: respice oculis tuis ad aqlonē. τ
που, ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου πρὸς βορρᾶν· καὶ
ecce ad aqlone sup portā q̄ ad orientem
ἰδοὺ ἀπὸ βορρᾶ ἐπὶ τὴν πύλην τὴν πρὸς ἀνατολὰς ⁊
altaris imago zeli huius in introitu
θυσιαστηρίου ἡ εἰκὼν τοῦ ζήλου τούτου ἐν τῷ εἰσπορεύε-
ipsius ad orientem. τ dixit ad me: fili ho
σθαι αὐτὴν πρὸς ἀνατολάς. καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀν-
minis vidisti q̄d isti faciunt iniqtates magnas
θρώπου εἶδες τί οὗτοι ποιοῦσιν ἀνομίας μεγάλας
q̄ dom⁹ israel faciunt hic vt recedant ipsi
ἃς ὁ οἶκος ἰσραὴλ ποιοῦσιν ὧδε τοῦ ἀπέχειν αὐτοὺς
a sanctio meo: τ adhuc videbis iniqtates maiores.
ἀπὸ τῶν ἁγίων μου, καὶ ἔτι ὄψει ἀνομίας μείζονας.
τ introduxit me in vestibula atrij: τ vidi
καὶ εἰσήγαγέν με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς αὐλῆς, καὶ ἴδον
τ ecce foramē vnū in pariete. τ dixit ad me: fili
καὶ ἰδοὺ ὀπὴ μία ἐν τῷ τοίχῳ. καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ
hois: fode in pariete: τ fodi in pa
ἀνθρώπου, ὄρυξον δὴ ἐν τῷ τοίχῳ, καὶ ὤρυξα ἐν τῷ τοί-
rietē: τ ecce porta vna. τ dixit ad me: ingredere
χῳ, καὶ ἰδοὺ θύρα μία, καὶ εἶπεν πρός με, εἴσελθε
τ vide iniqtates malas q̄s isti faciunt hic:
καὶ ἴδε τὰς ἀνομίας τὰς πονηρὰς ἃς οὗτοι ποιοῦσιν ὧδε
τ ingressus sū τ vidi. τ ecce oīs similitudo repti
λ, καὶ εἰσῆλθον καὶ ἴδον. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ὁμοίωσις ἑρπε-
lio: τ iumēti vane abominationes: τ vniuersa
τοῦ καὶ κτήνους μάταια βδελύγματα, καὶ πάντα τὰ
idola dom⁹ israel depicta in pariete
εἴδωλα οἴκου ἰσραὴλ διαγεγραμμένα ἐπὶ τοῦ τοίχου
i circuitu p totū: τ septuaginta viri ex senio
κύκλῳ ὅλου. καὶ ἑβδομήκοντα ἄνδρες ἐκ τῶν πρε-
ribus dom⁹ israel: τ iezonias filius saphan stabat
σβυτέρων οἴκου ἰσραὴλ, καὶ ἰεζονίας υἱὸς σαφὰν ἐστήκει
ad faciem eorū: τ vnusq;q̄ thuribulū ha-
πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἕκαστος τὸ θυμιατήριον ἐν
bens in manu: τ vapor incensi
τῇ χειρί, καὶ ἡ ἀτμὶς τοῦ θυμιάματος
ascendebat. τ dixit ad me vidisti fili hois
ἀνέβαινεν. καὶ εἶπεν πρός με ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώπου
q̄ seniores dom⁹ israel faciunt in tene-
ἃ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου ἰσραὴλ ποιοῦσιν ἐν σκό-
bris: vnusq;q̄ in cubiculo abscōdito eorū:
τει, ἕκαστος αὐτῶν ἐν τῷ κοιτῶνι τῷ κρυπτῷ αὐτῶν,
q: dixerūt: nō videt dñs: dereliquit dom⁹
ὅτι εἶπαν, οὐχ ὁρᾷ κύριος, ἐγκατέλιπεν κύρι-
n⁹ trā. τ dixit
ος τὴν γῆν. καὶ εἶπεν oooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trãsla.gre.lex.cũ inter.lati.

ad me: adhuc videbis iniqtates maiores q̃ isti faciunt.
πρός με, ἔτι ὄψει ἀνομίας μείζονας ἃς οὗτοι ποιοῦσιν.
τ introduxitque me in vestibula porte domꝰ dñi
καὶ εἰσήγαγέν με ἐπὶ τὰς πρόθυρα τῆς πύλης οἴκου κυρίου
respicientio ad aqlonẽ: τ ecce illic mulieres se-
τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν, καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ γυναῖκες κα
dentes plangẽtes thãmuz. τ dixit ad me: vidi
θήμεναι κλαιουσαι τὸν θαμμουζ. καὶ εἶπεν πρός με, εἶδες
sti fili hois: τ adhuc videbis abominationes maiores
υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ ἔτι ὄψει ἐπιτηδεύματα μείζονα
his. τ introduxit me in atriũ domꝰ dñi
τούτων. καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου κυρίου τὴν
interius τ in vestibulio templi dñi in-
ἐσωτέραν καὶ ἐπὶ τῶν προθύρων τοῦ ναοῦ κυρίου ἀνα-
ter vestibulũ: τ inter altare dñi vi-
μέσον τοῦ αὐλάμ, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου ὡς εἴ-
gini τ quinq; viri. dorsa eorꝫ in tẽ
κοσι καὶ πέντε ἄνδρες. τὰ ὀπίσθια αὐτῶν εἰς τὸν ναὸν κυ-
pli dñi: τ facies eorꝫ contra ori
ου, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀπέναντι ἀνα
entem: isti adorant ad orientẽ solẽ.
τολῶν, καὶ οὗτοι προσκυνοῦσιν κατὰ ἀνατολὰς τοῦ ἡλίου.
τ dixit ad me vidisti fili hois: nũqd pauꝫ
G καὶ εἶπεν πρός με εἶδες υἱὲ ἀνθρώπου, μὴ μικρὸν τῶ
domui iuda facere iniqtates q̃ fecerunt hic
ὧδε οἶκον ἰούδα τοῦ ποιεῖν τὰς ἀνομίας ἃς πεποιήκασιν ὧδε
q: repleuerũt terrã iniqtate: τ cõuersi sunt
ὅτι ἐπλήσαν τὴν γῆν ἀνομίας, καὶ ἐπέστρεψαν τοῦ
ad irritandũ me. τ ecce ipi extendunt ramum
παροργίσαι με. καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκτείνουσιν τὸ κλῆμα
suũ ad nasũ. τ ego faciam eis cũ furore.
εἰς μυκτηρίζοντες. καὶ ἐγὼ ποιήσω αὐτοῖς μετὰ θυμοῦ.
nõ parcet oculus meus neq; miserebor. τ voca-
οὐ φείσεται ὀφθαλμός μου οὐδὲ μὴ ἐλεήσω. καὶ καλέ-
bunt in auribꝰ meis voce magna: τ non exau
σουσιν ἐν τοῖς ὠσίν μου φωνῇ μεγάλῃ, καὶ οὐ μὴ εἰσα
diam eos.
κούσω αὐτῶν.

Ca.9.

A Θ Ε clamauit in aureo meo voce magna di-
Καὶ ἀνεκραγεν εἰς τὰ ὦτά μου φωνῇ μεγάλῃ λέ-
cẽs: appropiãquit vltio vrbis. τ vnuſq; ha
γων, ἤγγικεν ἡ ἐκδίκησις τῆς πόλεως. καὶ ἕκαστος εἶ-
bat vasa exterminatiõis in manu sua. τ
χεν τὰ σκεύη τῆς ἐξολοθρεύσεως ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ
ecce sex viri venebãt de via porte
ἰδοὺ ἓξ ἄνδρες ἤρχοντο ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς πύλης τῆς
excelse respicientis ad aqlonẽ. τ vnꝰcuiusq; vas
ὑψηλῆς τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν. καὶ ἑκάστου σκεῦος
exterminatiõis in manu eiꝰ. τ vir vnꝰ in medio
ἐξολοθρεύσεως ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἀνὴρ εἷς ἐν μέσῳ
eorꝫ vestitus veste talari: τ zona sapphiri sup
αὐτῶν ἐνδεδυκὼς ποδήρη, καὶ ζώνη σαπφείρου ἐπὶ
lũbo eius. τ ingressi sũt τ steterũt adherẽtes
τῆς ὀσφύος αὐτοῦ. καὶ εἰσῆλθον καὶ ἔστησαν ἐχόμενοι
altari ereo. τ gloria dei is-
τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χαλκοῦ. καὶ ἡ δόξα τοῦ θεοῦ Ἰσ
rael ascendit de cherubim ersus sup eos in
ραὴλ ἀνέβη ἀπὸ τῶν χερουβείμ ἃ ἦν ἐπ' αὐτῶν εἰς
sub vio domꝰ. τ vocauit vir q̃ indu-
τὸ ἄκρον τοῦ οἴκου. καὶ ἐκάλεσεν τὸν ἄνδρα τὸν ἐνδε-
tus erat veste talari q̃ hãt sup lumbo eius
δυκότα τὸν ποδήρη ὃς εἶχεν ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὸν
zonã sapphiri. τ dixit dñs ad eũ: tran-
ζώνον σαπφείρου. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς αὐτόν, δίελ
si mediã ciuitatẽ τ mediã hierusalem: τ
θε μέσον τῆς πόλεως καὶ μέσον τῆς ἱερουσαλήμ, καὶ
da signũ sup frontes viroꝝ
δὸς τὸ σημεῖον ἐπὶ τὰ μέτωπα τῶν ἀνδρῶν τῶν
gementium
κατοιμωζόντων

Trãsla.B.Vie.

ad me. Adhuc cõuersus
videbis abominationes
maiores quas isti faci-
unt. Et introduxit
me per ostium porte do
mus domini
qd respiciebat ad aqlo-
ne. Et ecce ibi mulieres
sedebant plangẽtes ado
nidem: & dixit
ad me. Certe vidisti fili
hois. Adhuc cõuersus
videbis abominationes
maiores his. Et introdu-
xit me in atrium dom
domini interius.
Et ecce in ostio templi
dñi inter vestibulum
& altare quasi viginti
quinq;
viri dorsa habentes cõ-
tra templum domini: &
facies ad orientem &
adorabant
ad ortum solis. Et dixit
ad me. Certe vidisti
fili hominis. Nunquid
leue est hoc domui iuda,
vt facerent abominatio-
nes istas quas fecerunt
hic: quia replentes ter
ram iniquitate
conuersi sunt ad irritan
dũ me. Et ecce applicant
ramum ad nares suas.
Ergo & ego
faciã in furore: non par
cet oculus meus nec
miserebor & cum clama
uerint ad aures meas vo
ce magna nõ exaudiam
eos. 9.

Θ T clamauit i auribꝰ
meis voce magna
dicẽs. Appropinquerũt
visitatiões vrbis: & vnuſ
quisq; vas interfectionis
habet in manu sua. Et
ecce sex viri venebant
de via porte superioris
que respicit ad aquilo-
nem: & vnuſquisq; vas
interitus in manu eius.
Vir quoq; vnꝰ in medio
corũ vestitus erat lineis:
& atramentariũ scripto-
ris ad renes eiꝰ. Et ingreſ
si sũt: & steterũt iuxta al
tare ereũ. Et gloria dei
israel assumpta est de
cherub que erat super
eum ad limen
domus. Et vocauit virũ
qui indutus erat
lineis: & atramentariũ
scriptoris habebat in lũ
bis suis. Et dixit dñs ad
eum. Transi per mediã
ciuitatem in medio hie-
rusalem: & signa
thau super frontes viro
rum gementium

Tex.he.Ezechi.ix.

שוב אֵלַי עוֹד תָּשׁוּב תִּרְאֶה תּוֹעֵבוֹת
עֲשֵׂה בוא גְּדֹלוֹת אֲשֶׁר הֵמָּה עֹשִׂים׃ וַיָּבֵא
אֹתִי אֶל פֶּתַח שַׁעַר בֵּית יְהוָה
צָפוֹן נָשָׁה אֲשֶׁר אֶל הַצָּפוֹנָה וְהִנֵּה שָׁם הַנָּשִׁים
בָּכָה תָּמֻז׃ יֹשְׁבוֹת מְבַכּוֹת אֶת הַתַּמּוּז׃ וַיֹּאמֶר
שוב אֵלַי הֲרָאִיתָ בֶן אָדָם עוֹד תָּשׁוּב
תִּרְאֶה תּוֹעֵבוֹת גְּדֹלוֹת מֵאֵלֶּה׃ וַיָּבֵא
פָּנָה אֹתִי אֶל חֲצַר בֵּית יְהוָה הַפְּנִימִית
הֵיכַל אֻלָם וְהִנֵּה פֶתַח הֵיכַל יְהוָה בֵּין הָאוּלָם
זְבַח וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ כְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה
אִישׁ אַחֲרֵיהֶם אֶל הֵיכַל יְהוָה
פָּנָה שָׁתָה וּפְנֵיהֶם קֵדְמָה וְהֵמָּה מִשְׁתַּחֲוִיתָם
קֵדְמָה לַשָּׁמֶשׁ׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲרָאִיתָ
כָּלָל בֶּן אָדָם הֲנָקֵל לְבֵית יְהוּדָה
עָשָׂה מֵעֲשׂוֹת אֶת הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר עָשׂוּ
פֹה כִּי מָלְאוּ אֶת הָאָרֶץ חָמָס
שוב כָּעַס וַיָּשׁוּבוּ לְהַכְעִיסֵנִי וְהִנָּם שֹׁלְחִים
תַּה זָמָר אֶת הַזְּמוֹרָה אֶל אַפָּם׃ וְגַם אֲנִי
עָשָׂה חוס אֶעֱשֶׂה בְחֵמָה לֹא תָחוֹס עֵינִי וְלֹא
חָמַל גָּדַל אֶחְמֹל וְקָרְאוּ בְאָזְנַי קוֹל גָּדוֹל
שָׁמַע וְלֹא אֶשְׁמַע אוֹתָם׃

Cap.ix.

קָרָא וַיִּקְרָא בְאָזְנַי קוֹל גָּדוֹל
לֵאמֹר קָרְבוּ פְּקֻדּוֹת הָעִיר וְאִישׁ
שָׁתַת כְּלִי מַשְׁחִתּוֹ בְּיָדוֹ׃ וְהִנֵּה שִׁשָּׁה
בוא עָלָה אֲנָשִׁים בָּאִים מִדֶּרֶךְ שַׁעַר הָעֶלְיוֹן
כָּלָה אֲשֶׁר מָפְנָה צָפוֹנָה וְאִישׁ כְּלִי
נָפַץ מַפָּצוֹ בְּיָדוֹ וְאִישׁ אֶחָד בְּתוֹכָם
לָבַשׁ בַּד לָבוּשׁ בַּדִּים וְקֶסֶת הַסֹּפֵר בְּמָתְנָיו
טא עָמַד וַיָּבֹאוּ וַיַּעֲמֹדוּ אֵצֶל מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת׃
זְבַח כָּבוֹד וּכְבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נַעֲלָה מֵעַל
עָלָה כְּרֻב הַכְּרוּב אֲשֶׁר הָיָה עָלָיו אֶל מִפְתַּן
פֶּתֶן הַבַּיִת וַיִּקְרָא אֶל הָאִישׁ הַלָּבֹשׁ
קָרָא הַבַּדִּים אֲשֶׁר קֶסֶת הַסֹּפֵר בְּמָתְנָיו׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו עֲבֹר בְּתוֹךְ
עָבַר הָעִיר בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלִַם וְהִתְוִיתָ
תָּו עַל מִצְחוֹת הָאֲנָשִׁים הַנֶּאֱנָחִים

Primiua.heb.

וְהַנֶּאֱנָקִים עַל כָּל הַתּוֹעֵבוֹת הַנַּעֲשׂוֹת אָנֹךְ נָתַעַ
בְּתוֹכָהּ׃ וְאֶל אֵלֶּה אָמַר בְּאָזְנָי
עִבְרוּ בָּעִיר אַחֲרָיו וְהַכּוּ אַל תָּחֹס
עֵינֵיכֶם וְאַל תַּחְמֹלוּ׃ זָקֵן בָּחוּר
וּבְתוּלָה וְטַף וְנָשִׁים תַּהַרְגוּ לְמַשְׁחִית
וְעַל כָּל אִישׁ אֲשֶׁר עָלָיו הַתָּו
אַל תִּגָּשׁוּ וּמִמִּקְדָּשִׁי תָּחֵלּוּ
וַיָּחֵלּוּ בָּאֲנָשִׁים הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר
לִפְנֵי הַבָּיִת׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם טַמְּאוּ
אֶת הַבַּיִת וּמַלְּאוּ אֶת הַחֲצֵרוֹת
חֲלָלִים צֵאוּ וַיֵּצְאוּ וְהִכּוּ בָּעִיר׃
וַיְהִי בְּהַכּוֹתָם וְנֶאשַׁאר אָנִי וָאֶפֹּלָה
עַל פָּנַי וָאֶזְעַק וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי
יְהוִה הַמַּשְׁחִית אַתָּה אֵת כָּל
שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל בְּשָׁפְכְךָ אֶת חֲמָתֶךָ
עַל יְרוּשָׁלִָם׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי עֲוֹן
בֵּית יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה גָּדוֹל בְּמְאֹד
מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ דָּמִים וָהָעִיר
מָלְאָה מִטֶּה כִּי אָמְרוּ עָזַב יְהוָה אֶת
הָאָרֶץ וְאֵין יְהוָה רֹאֶה׃ וְגַם אֲנִי
לֹא תָחוֹס עֵינִי וְלֹא אָחְמֹל דַּרְכָּם
בְּרֹאשָׁם נָתָתִי׃ וְהִנֵּה הָאִישׁ לְבֻשׁ
הַבַּדִּים אֲשֶׁר הַקֶּסֶת בְּמָתְנָיו מֵשִׁיב
דָּבָר לֵאמֹר עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר
צִוִּיתָנִי׃

Cap.x.

וָאֵרְאֶה וְהִנֵּה אֶל הָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל
רֹאשׁ הַכְּרֻבִים כְּאֶבֶן סַפִּיר כְּמַרְאֵה
דְמוּת כִּסֵּא נִרְאָה עֲלֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר
אֶל הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים וַיֹּאמֶר
בֹּא אֶל בֵּינוֹת לַגַּלְגַּל אֶל תַּחַת לַכְּרוּב
וּמַלֵּא חָפְנֶיךָ גַּחֲלֵי אֵשׁ מִבֵּינוֹת
לַכְּרוּבִים וּזְרוֹק עַל הָעִיר וַיָּבֹא
לְעֵינָי׃ וְהַכְּרֻבִים עֹמְדִים מִימִין
הַבַּיִת בְּבוֹא הָאִישׁ וְהֶעָנָן מָלֵא
אֶת הַחָצֵר הַפְּנִימִית׃ וַיָּרָם כְּבוֹד
יְהוָה מֵעַל הַכְּרוּב עַל מִפְתַּן הַבַּיִת

'& dolentiũ ᵉ sup ᵇ cunctis
'abominationib ᵇ q̃ fiunt
'in medio eius. ᵐ Et illis ᵃ di
xit ᵒ audiente me. ooooooo
ᵖ Trāsite ᵃ p ciuitatẽ ᵉ sequẽ
tes eum: ᵉ & pcutite. ᵉ Non
ᵃ parcat ᵉ oculus vester ᵉ ne
q̃ ᵐ miseremini. ᵃ Senẽ ᵇ ado
lescentulũ ᶜ & virginẽ ᵇ par
uulũ ᶜ & mulieres ᵉ interfici
te vsq̃ ᵉ ad internitionem.
ᵉ Oẽm aũt ᵐ sup quẽ vide
ritis ᵃ thau ᵉ ne ᵉ occidatis:
ᵃ & a sanctuario meo ᵉ inci
pite. ᵒ Ceperunt ergo ᵉ a vi
ris ᵃ senioribus ᵉ qui erant
ᵉ ante faciẽ ᵇ domus. ᵃ Et di
xit ᵇ ad eos. ᶜ Contaminate
ᵉ domum ᵉ & implete ᵇ atria
oooooooooooooooooooooooooo
ᵉ interfectis. ᵇ Egrediminl
ᵉ Et egressi sunt: ᵐ & percu
tiebãt eos q erant ᵃ in ciui
tate. ᵒ Et ᵇ cede cõpleta: ᵉ re
mãsi ᵉ ego ᵃ ruiq̃ ᵉ sup ᵃ faciẽ
meã ᵉ & clamãs ᵉ aio. ᵉ Heu.
heu.heu. ᵃ dñe ᵇ deus! ᶜ Er
go ne dispertdas ᵉ omnes
ᵉ reliquias ᵇ israel ᵉ effundẽs
ᵉ furorem tuum oooooooo
ᵐ super ᵃ hierusalẽ. ᵒ Et di
xit ᵇ ad me. ᵃ Iniquitas ᵉ do
mus ᵃ israel ᵉ & iuda ᵃ magna
est ᵉ nimis oooooooooooooo
ᵉ valde: ᵉ & repleta ẽ ᵃ terra
ᵇ sanguinibus: ᶜ & ciuitas
ᵃ repleta ẽ ᶜ auersione. ᵉ Di
xerunt ᵉ eni. ᵇ Dereliqt ᵉ dñs
ᵉ terram: ᵐ & ᵃ dñs ᵐ non ᵃ vi
det. ᵉ Igitur & ᵉ meus oooo
ᵉ non ᵃ parcet ᵉ oculus ᵃ neq̃
ᵉ miserebor. ᵉ Viam eorũ
ᵉ sup caput eorũ ᵉ reddã. ᵇ Et
ecce ᵉ vir qui erat ᵃ indutus
ᵉ lineis ᵉ qui habebat ᵃ atra
mentarium ᵇ in dorso suo
ᵉ respondit ᵃ verbũ ᵉ dicens.
ᵐ Feci ᵃ sicut oooooooooooo
ᵉ precepisti mihi. 10.

ET vidi: ᵇ & ecce ᵉ in ᵃ fir
mamẽto ᵉ qd erat ᵉ sup
ᵉ caput ᵇ cherubim ᵉ q̃si las
pis ᵃ sapphirus: & ᵉ q̃si speci
es ᵐ similitudinis ᵃ solii ᵒ ap
paruit ᵉ super ea. ᵉ Et dixit
ᵉ ad ᵃ virũ qui ᵉ indutus erat
ᵃ lineis ᵉ & ait. oooooooooo
ᵉ Ingredere ᵉ in ᵃ medio ᵇ ro
tarum q̃ sunt ᵉ subtus ᵇ che
rubim ᵉ & imple ᵉ manũ tuã
ᵃ prunis ᵇ ignis q̃ sunt ᵇ iter
ᵉ cherubim: ᵇ & effunde ᵉ su
p ᵐ ciuitatẽ. ᵃ Ingressusq̃ ẽ
ᵉ in cõspectu meo. ᵉ Che
rubim aũt ᵉ stabant ᵉ a dex
tris ᵃ domus ᵉ cum ingrede
retur ᵃ vir: ᵉ & nubes ᵉ imple
uit ᵃ atriũ ᵇ interius. ᶜ Et ele
uata est ᵇ gloria oooooooo
ᶜ dñi ᵉ desuper ᵃ cherub ᵇ ad
ᵉ limen ᵃ domus: oooooooo

τ dolentiũ sup cunctis iniqtatib
καὶ τῶν κατωδυνομένων ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀνομίαις ταῖς
q̃ fiunt in medio eoq̃. τ illis dixit audiente
γινομέναις ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ τούτοις εἶπεν ἀκουόντός
me: ite in ciuitates post eũ τ pcutite
μου, πορεύεσθε εἰς τὴν πόλιν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ κόπτετε
τ non parcatis oculis vestis: τ nõ miseremini
καὶ μὴ φείσασθε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, καὶ μὴ ἐλεήσητε
senem τ iuuenẽ τ virginẽ τ pueros τ
πρεσβύτερον καὶ νεανίσκον καὶ παρθένον καὶ νήπια καὶ
mulieres interficite ad deletionẽ: sup aũt oẽm sup
γυναῖκας ἀποκτείνατε εἰς ἐξάλειψιν. ἐπὶ δὲ πάντας ὃ
q̃ est signum: ne appropiãt: τ a sanctio meo
ἐστὶ σημεῖον, μὴ ἐγγίσητε, καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου C
incipite. τ ceperũt a viris seniorib
ἄρξασθε. καὶ ἤρξαντο ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῶν πρεσβυτέρων
q̃ erant int ᵃ in domo. τ dixit ad eos: cõtamina
οἱ ἦσαν ἔσω ἐν τῷ οἴκῳ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, μιάνα
tis domũ τ implestis atria mortuis τ egredi
τε τὸν οἶκον καὶ ἐπλήσατε τὰς αὐλὰς νεκρῶν καὶ ἐκπορ B
ri pcutite. τ factũ est cũ pcuterẽt ipi:
ευόμενοι κόπτετε. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κόπτειν αὐτούς,
τ cadio sup faciem meã: τ clamaui τ dixi
καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἀνεβόησα καὶ ἔπα,
heu me adonai dñe: deleo tu reliquos
οἴμοι δεσπότα κύριε, ἐξαλείφεις σὺ τοὺς καταλοίπους
israel. cũ infudas furorem tuũ sup hierusalem.
τοῦ ἰσραήλ. ἐν τῷ ἐκχεῖσαι τὸν θυμόν σου ἐπὶ ἱερουσαλήμ.
τ dixit ad me: iniqtas domus israel τ iuda
καὶ εἶπεν πρός με, ἀδικία τοῦ οἴκου ἰσραὴλ καὶ ἰούδα D
magnificata ẽ valde valde: q̃ repleta ẽ terra popo
μεμεγάλυνται σφόδρα σφόδρα, ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ λα
lio multis. τ ciuitas repleta ẽ iniqtate τ immun
ῶν πολλῶν. καὶ ἡ πόλις ἐπλήσθη ἀδικίας καὶ ἀκαθα
ditia. q̃ dixerũt: dereliquit dñs terrã nõ
σίας. ὅτι εἶπαν, ἐγκατέλιπεν κύριος τὴν γῆν οὐκ
videt dñs: τ nõ parcet oculus meus ne
ἑωρᾷ ὁ κύριος, καὶ οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός μου οὐ
q̃ misereboꝫ vias eoꝫ in capitib eoꝫ de
δὲ μὴ ἐλεήσω τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐτῶν δέ
di. τ ecce vir indutus veste talari τ
δωκα. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἐνδεδυκὼς τὴν ποδήρη καὶ
accinctus zona lũbũ suum. τ respondit
ἐζωσμένος τῇ ζώνῃ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ. καὶ ἀπεκρίθη
dicẽs: feci sicut mandasti mihi.
το λέγων, πεποίηκα καθὼς ἐνετείλω μοι. Ca.10.
ET vidi τ ecce sup firmamento q̃d
Καὶ ἴδον καὶ ἰδοὺ ἐπάνω τοῦ στερεώματος τοῦ A
super caput cherubim: q̃si lapis sapphiri
ὑπὲρ κεφαλῆς τῶν χερουβείμ, ὡς λίθος σαπφείρου
similitudo throni sup eis. τ dixit ad vir
ὁμοίωμα θρόνου ἐπ' αὐτοῖς. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν ἄνδρα
q̃ erat indutus stola: ingredere in medũ
τὸν ἐνδεδυκότα τὴν στολήν, εἴσελθε εἰς τὸ μέσον
rotarũ q̃ sub cherubim. τ im
τῶν τροχῶν τῶν ὑποκάτω τῶν χερουβείμ. καὶ πλη
ple pugnos tuos carbonib ᵇ ignis de medio
σον τὰς δράκας σου ἀνθράκων πυρὸς ἐκ μέσου τῶν
cherubim. τ disperge sup ciuitatẽ. τ
χερουβείμ. καὶ διασκόρπισον ἐπὶ τὴν πόλιν. καὶ
ingressꝰ est i cõspectu meo τ cherubim stabãt a
εἰσῆλθεν ἐνώπιόν μου καὶ τὰ χερουβείμ εἱστήκει ἐκ
dextris dom ᵇ cũ ingrederet vir. τ
δεξιῶν τοῦ οἴκου ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν ἄνδρα. καὶ
nubes impleuit atriũ interius. τ
ἡ νεφέλη ἔπλησεν τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέρας. καὶ
elcuata ẽ gl̃a dñi a cherubim. in
ἀπῆρεν ἡ δόξα κυρίου ἀπὸ τῶν χερουβείμ. εἰς τὸ
sub dio domus
ἄνοιγμα τοῦ οἴκου oooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ε repleuit domũ nubes τ atriũ repletũ ẽ
καὶ ἔπλησεν τὸν οἶκον νεφέλη καὶ τὴν αὐλὴν ἐπλήσθη τοῦ
splendore glie dñi. τ vox alaꝝ
φέγγους τῆς δόξης κυρίου. καὶ φωνὴ τῶν πτερύγων τῶν
cherubim audiebat vsq̃ ad atriũ exterius q̃si vox
χερουβὶμ ἠκούετο ἕως τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας ὡς φω
dei oipotẽtis loquentis. τ factũ est cũ ꝓcepisset
νὴ θεοῦ παντοκράτορος λαλοῦντος. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐντείλα
ipse viro q̃ indutus erat stola san-
σθαι αὐτὸν τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐνδεδυκότι τὴν στολὴν τὴν ἁγί
cta dicẽs: sume ignẽ de medio rotaꝝ de me-
ας λέγων, λάβε πῦρ ἐκ μέσου τῶν τροχῶν ἐκ τοῦ με
dio cherubim: τ intrauit τ stetit adherẽs
σου τῶν χερουβὶμ, καὶ εἰσῆλθεν καὶ ἔστη ἐχόμενος τῶν
rotis. τ extendit cherub manũ suam in me-
τροχῶν. καὶ ἐξέτεινεν ὁ χερουβὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς μέ
dio ignis existis in medio cherubim: τ
σου τοῦ πυρὸς τοῦ ὄντος ἐν μέσῳ τῶν χερουβὶμ, καὶ
accepit τ dedit in manꝰ eiꝰ q̃ indutꝰ erat
ἔλαβεν καὶ ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐνδεδυκότος τὴν
stolã sanãs. τ accepit τ egressꝰ ẽ τ vidi che-
στολὴν τὴν ἁγίαν. καὶ ἔλαβεν καὶ ἐξῆλθεν καὶ ἔδεν τὰ χε
rubim similitudinẽ manũ hoim sub a-
ρουβὶμ ὁμοίωμα χειρῶν ἀνθρώπων ὑποκάτωθεν τῶν πτε
lis eoꝝ. τ vidi: τ ecce quattuor rote stabant
ρύγων αὐτῶν. καὶ ἔδον, καὶ ἰδοὺ τέσσαρες τροχοὶ εἱστήκει-
adherentes cherubim. rota vna iuxta cherub
σαν ἐχόμενοι τῶν χερουβὶμ. τροχὸς εἷς ἐχόμενος χερουβ
vnũ τ rota vna iuxta cherub vnũ. τ aspectꝰ
εἷς καὶ τροχὸς εἷς ἐχόμενος χερουβ ἑνός. καὶ ἡ ὄψις τῶν
rotaꝝ q̃si visio lapidis carbũculi. τ aspectꝰ eoꝝ:
τροχῶν ὡς ὅρασις λίθου ἀνθρακος. καὶ ἡ ὁμοιότης αὐτῶν.
similitudo vna q̃tuor: quẽadmodũ cum fuerit rota in
ὁμοίωμα ἓν τοῖς τέσσαρσιν, ὃν τρόπον ὅταν ᾖ τροχὸς ἐν
medio rote. cũ ambularẽt ipsa: in quattu-
μέσῳ τροχοῦ. ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτά, εἰς τὰ τέσσα-
or eorũ eoꝝ gradiebant: nõ reuertebãt cũ ãbula-
ρα μέρη αὐτῶν ἐπορεύοντο, οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύ
rent ipsa. q: in quẽ locũ respexit initiũ vnũ
εσθαι αὐτά. ὅτι εἰς ὃν ἂν τόπον ἐνέβλεψεν ἡ ἀρχὴ ἡ μία
post illud ãbulabant: τ nõ reuertebãt cũ ambula
ὀπίσω αὐτῶν ἐπορεύοντο, καὶ οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύ
rent ipsi. τ oso caro eaꝝ τ dorsa ea-
εσθαι αὐτούς. καὶ πᾶσα ἡ σὰρξ αὐτῶν καὶ οἱ νῶτοι αὐ-
rũ: τ manꝰ eaꝝ τ ale eaꝝ τ ro-
τῶν, καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν καὶ οἱ τρο-
te plene oculis in circuitu quattuor ro-
χοὶ πλήρεις ὀφθαλμῶν κυκλόθεν τοῖς τέσσαρσιν τρο-
tis eoꝝ. at rotis istis cognominatũ ẽ volubiles eo-
χοῖς αὐτῶν. τοῖς δὲ τροχοῖς τούτοις ἐπικλῆν γίγνε-
audiente me. τ q̃tuor facies hẽbat vnũq̃q; aia-
ται ἀκούοντός μου. καὶ τέσσαρα πρόσωπα εἶχεν ἕκαστος τῶν ζῴ-
lis. facies vna facies cherub: τ faci-
ων. ὁ πρόσωπος ὁ εἷς πρόσωπον χερούβ, καὶ ὁ πρόσω-
es secunda: facies hois: τ tertia fa-
πος ὁ δεύτερος, πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ ὁ τρίτος πρό-
cies leonis: τ quarta facies aqle. τ
σωπον λέοντος, καὶ ὁ τέταρτος πρόσωπον ἀετοῦ. καὶ
eleuata sũt cherubim. hoc alal q̃q; vidi iuxta fluuium
ἐπήρθη τὰ χερουβὶμ. τοῦτο ὁ ζῶον ὃ ἴδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ
chobar: τ cũ ambularẽt cherubim: ibant
τοῦ χοβάρ, καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι τὰ χερουβὶμ, ἐπορεύ-
rote: τ he iuxta ea: τ cũ ele-
ετο οἱ τροχοί, καὶ οὗτοι ἐχόμενοι αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ ἐξαί
uarẽt cherubim alas suas vt exaltarẽt de
ρειν τὰ χερουβὶμ τὰς πτέρυγας αὐτῶν τοῦ μετεωρίζεσθαι ἀπὸ τῆς
terra: nõ reuertebãt rote eoꝝ: sed ipse iuxta illos. cũ
γῆς, οὐκ ἐπέστρεφον οἱ τροχοὶ αὐτῶν, καὶ γε αὐτοὶ ἐχόμενα αὐτῶν. ἐν
starent ipsa: stabãt τ cũ eleuabantur ipsa: eleua-
τῷ στῆναι αὐτά, ἱστήκεισαν καὶ ἐν τῷ μετεωρίζεσθαι αὐτά, ἐμετεω
bantur cũ eis: q: spũs vite erat i eis. τ egressa ẽ gloria
ρίζετο μετ' αὐτῶν, ὅτι πνεῦμα ζωῆς ἦν ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐξῆλθεν δόξα

Trãsla.B.Vie.

[e] et repleta est[m] domus[o] nu
be-[p] Et atrium ooooooo
[q] repletũ est[r] splẽdore[s] glo
rie[t] domini: [u] & sonit[v] ala-
rũ[x] cherubim[y] audiebatur
[z] vsq̃ ad[a] atrium[b] exterius:
[c] quasi vox[d] dei[e] oipotẽtis
[f] loq̃ntis.[g] Cũq̃ ꝓcepisset
[h] viro qui[i] indutus erat[k] li
neis[l] dicens: oooooooooooo
[m] sume[n] ignem[o] de medio
[p] rotarum que sunt[q] inter
[r] cherubim: [s] ingressus ille
[t] stetit[u] iuxta[x] rotam. oooo
[y] Et extendit[z] cherub[a] ma-
num[b] de medio oooooooo
[c] cherubim[d] ad[e] ignẽ[f] qui
[g] inter oooooooooooooooo
[h] cherubim: [i] & sumpsit[k] &
dedit[l] in[m] manus ei[n] qui[o] in
dutus erat[p] lineis qui[q] ac-
cipẽs[r] egressus est.[s] Et ap
paruit[t] in cherubim[u] simi
litudo[x] man[y] hois[z] subt[a]
[b] pẽnas eorũ.[c] Et vidi: [d] &
ecce[e] q̃ttuor[f] rote[g] iuxta
[h] cherubim.[i] Rota[k] vna
[l] iuxta[m] cherub oooooooo
[n] vnum: & [o] rota[p] alia[q] iuxta
[r] cherub oooooooooooooo
[s] vnũ.[t] Species autẽ [u] rota-
rũ erat[x] quasi visio[y] lapidis
[z] chrysolithi[a] & aspect[b] ea
rum[c] similitudo[d] vna oooo
[e] quattuor: [f] quasi si [g] sit[h] ro
ta oooooooooooooooooooo
[i] in medio[k] rote.[l] Cunq;
ambularẽt: [m] in[n] quattuor
[o] ptes[p] gradiebãtur: & [q] nõ
[r] reuertebãtur[s] ambulãtes:
[t] sed ad[u] locũ ad[x] quem ire
[y] declinabat q̃[z] prima erat:
[a] seq̃bantur & cetere: [b] nec
[c] reuertebantur.[d] Et omne
[e] corpus earum[f] & colla[g] &
manus[h] & penne oooooo
[i] & circuli[k] pleni erãt[l] ocu
lis[m] in circuitu oooooooooo
[n] quattuor[o] rotarum: & [p] ro
tas oooooooooooooooooooo
[q] istas [r] vocauit[s] volubiles
[t] audiẽte me.[u] Quattuor
aũt[x] facies[y] habebat vnũ.
[z] Facies[a] vna[b] facies[c] che-
rub: [d] & facies[e] secunda[f] fa
cies[g] hois: [h] & in tertio[i] fa
cies[k] leonis: [l] & in q̃rto[m] fa
cies[n] aqle.[o] Et eleuata sũt
[p] cherubim: [q] ipsuz est[r] ani
mal[s] quod[t] videram oooo
[u] iuxta flumen [x] chobar.
[y] Cũq̃ ambularẽt [z] cheru
bim: [a] ibãt pariter & [b] rote
[c] iuxta ea: [d] & cũ eleuarent
[e] cherubim[f] alas suas[g] vt
exaltarẽtur[h] de[i] terra: oo
[k] non[l] residebant[m] rote[n] sed
& [o] ipse[p] iuxta erant. oooo
[q] Stantibus illis[r] stabãt: [s] &
& cũ eleuatis[t] eleuabãtur.
[u] Spũs[x] enim[y] vite erat[z] in
eis.[a] Et egressa est[b] gloria

Tex.he.Ezechi.x.

וַיִּמָּלֵא הַבַּיִת אֶת הֶעָנָן וְהֶחָצֵר
מָלְאָה אֶת נֹגַהּ כְּבוֹד יְהוָה׃ וְקוֹל כַּנְפֵי
הַכְּרֻבִים נִשְׁמַע עַד הֶחָצֵר הַחִיצֹנָה
כְּקוֹל אֵל שַׁדַּי בְּדַבְּרוֹ׃ וַיְהִי בְּצַוֹּתוֹ
אֶת הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים לֵאמֹר
קַח אֵשׁ מִבֵּינוֹת לַגַּלְגַּל מִבֵּינוֹת
לַכְּרֻבִים וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד אֵצֶל הָאוֹפָן׃
וַיִּשְׁלַח הַכְּרוּב אֶת יָדוֹ מִבֵּינוֹת
לַכְּרֻבִים אֶל הָאֵשׁ אֲשֶׁר בֵּינוֹת
לַכְּרֻבִים וַיִּשָּׂא וַיִּתֵּן אֶל חָפְנֵי לְבוּשׁ
הַבַּדִּים וַיִּקַּח וַיֵּצֵא׃ וַיֵּרָא לַכְּרֻבִים
תַּבְנִית יַד אָדָם תַּחַת כַּנְפֵיהֶם
וָאֵרָאֶה וְהִנֵּה אַרְבָּעָה אופַנִּים אֵצֶל
הַכְּרוּבִים אופָן אֶחָד אֵצֶל הַכְּרוּב
אֶחָד אופָן אֶחָד אֵצֶל הַכְּרוּב
אֶחָד וּמַרְאֵה הָאופַנִּים כְּעֵין אֶבֶן
תַּרְשִׁישׁ׃ וּמַרְאֵיהֶם דְּמוּת אֶחָד
לְאַרְבַּעְתָּם כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאופָן
בְּתוֹךְ הָאופָן׃ בְּלֶכְתָּם אֶל אַרְבַּעַת
רִבְעֵיהֶם יֵלֵכוּ לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּם
כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִפְנֶה הָרֹאשׁ
אַחֲרָיו יֵלֵכוּ לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּם׃ וְכָל
בְּשָׂרָם וְגַבֵּהֶם וִידֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם
וְהָאופַנִּים מְלֵאִים עֵינַיִם סָבִיב
לְאַרְבַּעְתָּם אופַנֵּיהֶם׃ לָהֶם קוֹרָא הַגַّלְגַּל בְּאָזְנָי׃ וְאַרְבָּעָה
פָּנִים לְאֶחָד פְּנֵי הָאֶחָד פְּנֵי הַכְּרוּב
וּפְנֵי הַשֵּׁנִי פְּנֵי אָדָם וְהַשְּׁלִישִׁי פְּנֵי
אַרְיֵה וְהָרְבִיעִי פְּנֵי נָשֶׁר׃ וַיִּרְמוּ
הַכְּרֻבִים הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי
בִּנְהַר כְּבָר׃ וּבְלֶכֶת הַכְּרוּבִים יֵלְכוּ
הָאופַנִּים אֶצְלָם וּבִנְשֹׂאת הַכְּרוּבִים
אֶת כַּנְפֵיהֶם לָרוּם מֵעַל הָאָרֶץ
לֹא יִסַּבּוּ הָאופַנִּים גַּם הֵם מֵאֶצְלָם׃
בְּעָמְדָם יַעֲמֹדוּ וּבְרוֹמָם יֵרוֹמוּ אִתָּם
כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּהֶם׃ וַיֵּצֵא כְּבוֹד

Pũtiua.heb.

מָלֵא
מָלְאָה׃ שָׁמַע חוץ
הָיָה צוֹת
לָבַשׁ
לַקַּח גַּלַּל
בּוא עָמַד
אֹפַן שָׁלַח
בֵּינוֹת
נָשָׂא נָתַן
לָקַח רָאָה
תָּבְנִית יָד אָדָם תַּחַת כַּנְפֵיהֶם
רָבַע
רָאָה דָּמָה
הָיָה
הָלַךְ
סָבַב
קוּם פָּנָה
הָלַךְ
סָבַב
קָרָא
פָּנָה רָבַע
שָׁנָה
רָבַע רָמַם
רָאָה
הָלַךְ
נָשָׂא
עָמַד
כָּבַד

Pritiua.heb. Tex.heb.Ezechi.xi.

יהוה מעל מפתן הבית ויעמד על
הכרבים׃ וישאו הכרבים את כנפיהם נשא
וירומו מן הארץ לעיני בצאתם יצא
והאופנים לעמתם ויעמד פתח אפן
שער בית יהוה הקדמוני וכבוד
אלהי ישראל עליו מלמעלה׃ היא עלה
החיה אשר ראיתי תחת אלהי
ישראל בנהר כבר ואדע כי כרבים הנא
המה׃ ארבעה ארבעה פנים לאחד רבע פנה
וארבע כנפים לאחד ודמות ידי רמה
אדם תחת כנפיהם׃ ודמות פניהם
המה הפנים אשר ראיתי על נהר
כבר מראיהם׃ ואותם איש אל ראה את
עבר פניו ילכו׃

Cap.xi.

ותשא אותי רוח ותבא אתי אל עשא בוא
שער בית יהוה הקדמוני הפונה פנה
המה קדימה והנה בפתח השער עשרים קדם
וחמשה איש ואראה בתוכם את
יאזניה בן עזר ואת פלטיהו בן בניהו שור
שרי העם׃ ויאמר אלי בן אדם
אלה האנשים חשבים און
ויעצים עצת רע בעיר הזאת׃ יעץ רוע
האמרים לא נקרוב בנות בתים קרב בנה
היא הסיר ואנחנו הבשר׃ לכן הנבא בית נבא
עליהם הנבא בן אדם׃ ותפל עלי נפל
רוח יהוה ואמר אלי אמר כה אמר
אמר יהוה כן אמרתם בית ישראל
ומעלות רוחכם אני ידעתיה׃ עלה
הרבתם חלליכם בעיר הזאת רבה
מלאתם חוצותיה חלל׃ לכן כה
אמר אדני יהוה חלליכם אשר
שמתם בתוכה המה הבשר והיא שום
הסיר ואתכם הוציא מתוכה׃ חרב יצא
ירא אתם חרב אביא עליכם נאם נוא
אדני יהוה׃ והוצאתי אתכם מתוכה
ונתתי אתכם ביד זרים ועשיתי עשה

Trãsla.B.Vie.

domini a limine tẽpli:
& stetit super
cherubim. Et eleuantia
cherubim alas suas:
exaltata sũt a terra coram
me: & illis egrediẽtibus:
rote cõsequẽtes subsecute sunt.
Et stetit in introitu
porte domus dñi orien
talis: & gloria
dei israel erat super eos.
Ipsum est
animal quod vidi sub
ter deum
israel iuxta fluuiũ cho-
bar: & intellexi qa che-
rubim essent. Quattuor
quattuor vultus vni: et
& quattuor ale vni: & si
militudo manus
hois sub alis eorũ. Et
similitudo vultuũ eorum
ipsi vultus quos videram
iuxta fluuium
chobar: & intuitus eorũ
& impetus singulorum
ante faciem suã ingredi.

11.

ET eleuauit me spũs
& introduxit me ad
portam domus domini
orientalem que respicit
ad solis ortum. Et ecce
in introitu porte viginti
quinq; viri: & vidi in
medio eorum
iechoniam filium azur
& pheltiã filiũ bananie
principes populi: dixit
q; ad me. Fili hominis
hi sunt viri qui cogitãt
iniquitatem:
& tractant consilium
pessimum in vrbe ista
dicentes. Nonne dudũ
edificate sunt domus:
hic est lebes: nos autẽ
carnes. Idcirco vaticina
re de his: vaticinare fili
hominis: & irruit in me
spiritus dñi: & dixit ad
me. Loquere. Hec
dicit dñs. Sic locuti estis
domus israel
& cogitatiões cordis ve
stri ego noui.
Plurimos occidistis in
vrbe hac:
& implestis vias eius in
terfectis. Propterea hec
dicit dominus deus. In
terfecti vestri quos
posuistis in medio ei hi
sunt carnes: & hic est
lebes: & educam vos de
medio eius. Gladium
metuistis: & gladium in
ducam sup vos dicit
dominus deus: & eiciã
vos de medio eius.
Dabo q; vos i manu ho
stium: & faciam

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.lati.

dñi de subdio domi: et ascẽdit sup D
κυρίου ἐκτὸς τοῦ ἀετείου τοῦ οἴκου, καὶ ἐπέβη ἐπὶ τὰ
cherubim: et eleuauerũt cherubim alas
χερουβείμ, καὶ ἀπῆραν τὰ χερουβείμ τὰς πτέρυγας
suas et eleuata sunt a terra coram me:
αὐτῶν καὶ ἐμετεωρίσθησαν ἐκτὸς τῆς γῆς ἐνώπιόν μου,
cũ egrederẽtur ipsa. et rote herentes illis.
ἐν τῷ ἐξιέναι αὐτά. καὶ οἱ τροχοὶ ἐκόλουθοι αὐτῶν. καὶ
stetit in vestibulo porte domi dñi q
ἔστησαν ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης οἴκου κυρίου τῆς
in cõspectu. et gla dei israel erat sup ea desuper
ἀπέναντι. καὶ δόξα θεοῦ Ἰσραὴλ ἦν ἐπ' αὐτῶν ὑπεράνω.
hoc ainal est qd vidi sub deo israel iuxta
τοῦτο τὸ ζῶόν ἐστιν ὃ εἶδον ὑποκάτω θεοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ τῷ
fluuium chobar: et cognoui qr cherubim sũt.
ποταμοῦ Χοβάρ, καὶ ἔγνων ὅτι χερουβείμ ἐστιν. τέσ
or facies vni et qttuor ale vni.
σαρα πρόσωπα τῷ ἑνὶ καὶ τέσσαρες πτέρυγες τῷ ἑνί.
et similitudo manuũ hoim de sub alis
καὶ ὁμοίωμα χειρῶν ἀνθρώπων ὑποκάτω τῶν πτερύ-
eorũ: et similitudo facies eorũ. de
γων αὐτῶν, καὶ ὁμοίωμα τῶν προσώπων αὐτῶν. ταῦ
facies sũt qs vidi sub gla dei
τα τὰ πρόσωπά ἐστιν ἃ εἶδον ὑποκάτω τῆς δόξης θεοῦ
israel: iuxta fluuium chobar: visio
Ἰσραήλ, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χοβάρ, τὴν ὄψι-
nẽ eorũ. et ipa vnusqsq ipsorũ secũm faciem
ν αὐτῶν. καὶ αὐτὰ ἕκαστον αὐτῶν κατὰ πρόσωπον
eorũ ambulabãt.
αὐτῶν ἐπορεύοντο. Ca.11.

ET assumpsit me spũs et adduxit me ad A
Καὶ ἀνέλαβέν με πνεῦμα καὶ ἤγαγέν με ἐπὶ τὴν
portam domi dñi q respicientem
πύλην τοῦ οἴκου κυρίου τὴν κατέναντι τὴν βλέπουσαν
ad orientem. et ecce in vestibulo por
κατὰ ἀνατολάς. καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τῶν προθύρων τῆς πύ-
te cũ viginti et duos viri: et vidi in medio eorũ.
λης ὡς εἴκοσι καὶ πέντε ἄνδρες, καὶ εἶδον ἐν μέσῳ αὐτῶν.
iechoniã filiũ eser et phaltiã filium bonaie.
ἰωνιέχονίαν τὸν τοῦ ἔζερ καὶ φαλτίαν τὸν τοῦ βαναίου.
principes ppli. et dixit ad me: fili
τοὺς ἀφηγουμένους τοῦ λαοῦ. καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ
hoiõ hi viri cogitantes vana et cõ
ἀνθρώπου οὗτοι οἱ ἄνδρες οἱ λογιζόμενοι μάταια καὶ βου-
sultantes cõsiliũ malum in ciuitate ista: dicentes
λευόμενοι βουλὴν πονηρὰν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, οἱ λέγοντες
nõne nouiter edificate sunt domus: hec est le
οὐχὶ πρόσφατος ἀκοδόμηται οἰκίαι; αὕτη ἐστὶν ὁ λέ
bes: nos ãt carnes. Iccirco vaticinare sup eos
βης, ἡμεῖς δὲ τὰ κρέα. διὰ τοῦτο προφήτευσον ἐπ' αὐτοὺς
fili hoiõ. et irruit sup me spũs dñi
υἱὲ ἀνθρώπου. καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα κυρί-
et dixit ad me: hec dicit dñs: sic dixi D
ου καὶ εἶπεν πρός με, τάδε λέγει κύριος, οὕτως εἶπα
stis domi israel: et cogitationes spiritus ve
τε οἶκος Ἰσραήλ, καὶ τὰς διαβουλίας τοῦ πνεύματος ὑμῶν
stri ego scio. multiplicastis mortuos vestros in ur-
μῶν ἐγὼ ἐπίσταμαι. ἐπληθύνατε νεκροὺς ὑμῶν ἐν τῇ πό-
be hac: et implestis vias eius vulneratis.
λει ταύτῃ, καὶ ἐνεπλήσατε τὰς ὁδοὺς αὐτῆς τραυματιῶν.
ppterea hec dicit adonai dñs: mortuos vestros
διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, τοὺς νεκροὺς ὑμῶν
q; peussistis in medio eius: hi sunt carnes:
οὓς ἐπατάξατε ἐν μέσῳ αὐτῆς, οὗτοι εἰσὶν τὰ κρέα,
hec ãt est lebes. et vos educã de medio eius.
αὕτη δέ ἐστιν ὁ λέβης. καὶ ὑμᾶς ἐξάξω ἐκ μέσου αὐτῆς.
gladium metuistis: et gladium inducã sup vos dicit
ῥομφαίαν φοβεῖσθε, καὶ ῥομφαίαν ἐπάξω ἐφ' ὑμᾶς λέγει
adonai dñs. et educã vos de medio eius: et tra
ἀδωναῖ κύριος. καὶ ἐξάξω ὑμᾶς ἐκ μέσου αὐτῆς, καὶ παρα-
dam vos in manus alienorum: et faciam
δώσω ὑμᾶς εἰς χεῖρας ἀλλοτρίων, καὶ ποιήσω

in vobis iudicia in gladio cadetis: in finib⁹
ἐν ὑμῖν κρίματα ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, ἐπὶ τῶν ὁρίων
israel iudicabo vos. ⁊ scietis q: ego
τοῦ Ἰσραὴλ κρινῶ ὑμᾶς, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ
dñs. hec vobis nõ erit i lebetem. ⁊ vos non eri-
κύριος. αὕτη ὑμῖν οὐκ ἔσται εἰς λέβητα. καὶ ὑμεῖς οὐ μὴ ἦτε
tis in medio ei⁹ in carnes. in finib⁹ israel
ἐν μέσῳ αὐτῆς εἰς κρέα. ἐπὶ τῶν ὁρίων τοῦ Ἰσραὴλ
iudicabo vos: ⁊ scietis q: ego dñs: qñ in
κρινῶ ὑμᾶς, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, ὅτι ἐν
mandatis meis nõ ambulastis ⁊ iudicia mea
ταῖς ἐντολαῖς μου οὐκ ἐπορεύθητε καὶ τὰ κρίματά μου
nõ fecistis: ⁊ secũdũ iudicia gentiũ q
οὐκ ἐποιήσατε, καὶ κατὰ τὰ κρίματα τῶν ἐθνῶν τῶν
in circuitu vro fecistis. ⁊ factũ ē cũ pphe
περικύκλῳ ὑμῶν ἐποιήσατε. καὶ ἐφύετο ἐν τῷ προφή-
tarem ego: ⁊ phaltias filiꝰ banaie mortuus ē. ⁊
τευέν με, καὶ φαλτίας ὁ τοῦ βαναίου ἀπέθανε. καὶ
cado in faciem meã: ⁊ clamaui voce magna
πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἀνεβόησα φωνῇ μεγάλῃ
⁊ dixi: heu heu adonai dñe in ꝓsumationẽ tu
καὶ εἶπον, οἴμοι οἴμοι κύριε εἰς συντέλειαν σὺ
facis reliquos israel: ⁊ factũ ē ver
ποιεῖς τοὺς καταλείπους τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἐφύετο λό-
bũ dñi ad me dicẽs: fili hoiꝰ fratres tui
γος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου οἱ ἀδελφοί σου,
⁊ viri captiuitatis tue: ⁊ ois domꝰ
καὶ οἱ ἄνδρες τῆς ἀχμαλωσίας σου, καὶ πᾶς ὁ οἶκος
israel cõsumata est qbꝰ dixerũt ipsi habitatores
τοῦ Ἰσραὴλ συντετέλεσται οἷς εἶπαν αὐτοῖς οἱ κατοικοῦν-
hierusalem: longe recessistis a dño. nobis
τες Ἱερουσαλήμ, μακρὰν ἀπέχετε ἀπὸ κυρίου· ἡμῖν δεδοται
data est fra in hereditatẽ. ꝓpterea dic hec di
δεδόται ἡ γῆ εἰς κληρονομίαν. διὰ τοῦτο εἰπὸν τάδε λέ-
cit adonai dñs: q: repellam eos in gẽtes:
γει κύριος, ὅτι ἀπώσομαι αὐτοὺς εἰς τὰ ἔθνη,
⁊ dispergam eos in oẽm frã. ⁊ ero
καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς εἰς πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ ἔσο-
eis in sctificatiões gnalã in regionib⁹q
μαι αὐτοῖς εἰς ἁγίασμα μικρὸν ἐν ταῖς χώραις οὗ ἂν
ingredient illuc. ꝓpterea dic: hec dicit ado-
εἰσέλθωσιν ἐκεῖ· διὰ τοῦτο εἰπόν, τάδε λέγει κύριος
nai dñs: ⁊ ꝓgregabo eos de gẽtib⁹: ⁊ re-
κύριος, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ εἰσ-
cipiam eos de regiõib⁹q disseminaui eos in
ελεύσομαι αὐτοὺς ἐκ τῶν χωρῶν οὗ διέσπειρα αὐτοὺς ἐν
eis. ⁊ dabo eis terrã israel ⁊ in-
αὐταῖς· καὶ δώσω αὐτοῖς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ καὶ εἰσ-
gredient illuc ⁊ auferent oẽs abominationes
ελεύσονται ἐκεῖ καὶ ἐξαροῦσιν πάντα τὰ βδελύγματα
eius ⁊ oẽs iniqtates eiꝰ. ⁊ dabo eis
αὐτῆς καὶ πάσας τὰς ἀνομίας αὐτῆς, καὶ δώσω αὐ-
cor aliud: ⁊ spiꝰ nouum dabo eis: ⁊
τοῖς καρδίαν ἑτέραν, καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω αὐτοῖς, καὶ
auferam cor lapideũ de carne eorũ
ἐξαιρήσω τὴν καρδίαν τὴν λιθίνην ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτῶν,
⁊ dabo eis cor carneũ: vt in pre
καὶ δώσω αὐτοῖς καρδίαν σαρκίνην, ὅπως ἐν τοῖς προ-
ceptis meis ambulent: ⁊ iustificationes meas cu
στάγμασίν μου περιπατῶσι, καὶ τὰ δικαιώματά μου φυ-
stodiant: ⁊ faciant ea: ⁊ erunt mihi in popu
λάσσωσι, καὶ ποιῶσιν αὐτά, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λα-
lũ: ⁊ ego ero illis in deũ ⁊ in cor
ός, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν· καὶ εἰς τὴν καρδίαν τῶν
abominationũ eorũ ⁊ iniqtatũ eorũ qũ cor
βδελυγμάτων αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ὡς ἡ καρ-
eorũ ambulauit vias eorũ in capita eo-
δία αὐτῶν ἐπορεύετο τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐ-
rũ dedi dicit adonai dñs. ⁊ eleuauerũt che
τῶν δέδωκα λέγει κύριος κύριος· καὶ ἐξῆραν τὰ χε-
rubim alas suas:
ρουβὶμ τὰς πτέρυγας αὐτῶν, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

in vobis iudicia. Gladio cadetis. In finibus ∞∞∞
israel iudicabo vos: & scietis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
quia ego dñs. Hec nõ erit vobis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
in lebetẽ & vos non eritis in medio ei in carnes.
In finibus israel iudicabo vos: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& scietis quia ego dñs:
quia in preceptis meis non ambulastis: & iudicia mea non fecistis:
sed iuxta iudicia gentiũ que in circuitu vro sunt: estis operati. Et factũ est cum pphetarẽ: pheltias filiꝰ bananie mortuꝰ est.
Et cecidi in faciẽ meam clamãs voce magna. Et dixi. Heu.heu.heu. dñe deus consumationem tu facis reliquarum ∞∞ israel. Et factum est verbum dñi ad me dicens.
Fili hominis fratres tui frẽs tui viri ppinqui tui: & omnis domus israel vniuersi quibus dixerũt habitatores hierusalem:
longe recedite a ∞∞∞∞∞ domino: nobis data est terra ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
in possessiõem: propterea hec dicit dominus ∞∞ deus. Quia longe feci eos in gentibus: & quia dispersi eos in terris:
ero eis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
in sanctificationẽ modicam in terris ad quas venerunt: ꝓpterea loqre.
Hec dicit dominus de. Congregabo vos de populis: & adunabo ∞∞∞∞
de terris in quibus dispersi estis: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
dabo q vobis humum israel: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& ingredientur illuc: & auferent omnes offensiones cũctasq abominationes eius de illa. Et dabo
eis cor vnum: & spiritũ nouum tribuam ∞∞∞∞∞
in visceribus eorum. Et auferam cor lapideum ∞∞
de carne eorũ: & dabo eis cor carneum ∞∞∞∞∞
vt in preceptis meis ambulent: & iudicia mea ∞∞
custodiant faciantq ea: & sint mihi in populũ: & ego sim eis in deum.
Quorum autem ∞∞∞∞∞
cor post offendicula & abominationes suas ambulat: horum viã in capite suo ponã: dicit domin deus. Et eleuauerũt cherubim alas suas: ∞∞∞∞∞∞

בְּכָל גְּבוּלֵיכֶם׃ בַּחֶרֶב תִּפּוֹלוּ עַל גְּבוּל
יִשְׂרָאֵל אֶשְׁפּוֹט אֶתְכֶם וִידַעְתֶּם
הָיָה כִּי אֲנִי יְהוָה הִיא לֹא תִהְיֶה לָכֶם
לְסִיר וְאַתֶּם תִּהְיוּ בְתוֹכָהּ לַבָּשָׂר
אֶל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל אֶשְׁפּוֹט אֶתְכֶם׃
שָׁפַט וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר בְּחֻקַּי
חָקַק לֹא הֲלַכְתֶּם וּמִשְׁפָּטַי לֹא עֲשִׂיתֶם
עָשָׂה וּכְמִשְׁפְּטֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם
סָבַב עֲשִׂיתֶם׃ וַיְהִי כְּהִנָּבְאִי וּפְלַטְיָהוּ בֶן
נָבָא מוּת בְּנָיָה מֵת וָאֹפֹל עַל פָּנַי וָאֶזְעַק
בְּנָה זָעַק קוֹל גָּדוֹל וָאֹמַר אַהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה
גָּדַל כָּלָה אַתָּה עֹשֶׂה אֵת שְׁאֵרִית
הָיָה יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
בֶּן אָדָם אַחֶיךָ אַנְשֵׁי גְאֻלָּתֶךָ
וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלֹּה אֲשֶׁר אָמְרוּ
לָהֶם יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם רַחֲקוּ מֵעַל
יָשַׁב יְהוָה לָנוּ הִיא נִתְּנָה הָאָרֶץ
לְמוֹרָשָׁה׃ לָכֵן אֱמֹר כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יֵרֵשׁ יְהוִה כִּי הִרְחַקְתִּים בַּגּוֹיִם וְכִי
רָחַק הֲפִיצוֹתִים בָּאֲרָצוֹת וָאֶהִי לָהֶם
מְקְדָּשׁ מְעַט בָּאֲרָצוֹת אֲשֶׁר בָּאוּ
קָדַשׁ בּוֹא שָׁם׃ לָכֵן אֱמֹר כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים וְאֲסַפְתִּי
אֶתְכֶם מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נְפֹצוֹתֶם
נָתַן בָּם וְנָתַתִּי לָכֶם אֶת אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃
נָתַן בּוֹא שָׁמָּה וְהֵסִירוּ אֶת כָּל שִׁקּוּצֶיהָ
שִׁקּוּץ וְאֶת כָּל תּוֹעֵבוֹתֶיהָ מִמֶּנָּה׃ וְנָתַתִּי
נָתַן לָהֶם לֵב אֶחָד וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן
בְּקִרְבָּם וְהַסִּרֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן
מִבְּשָׂרָם וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב בָּשָׂר׃
חָקַק לְמַעַן בְּחֻקֹּתַי יֵלֵכוּ וְאֶת מִשְׁפָּטַי
שָׁמַר עָשָׂה יִשְׁמְרוּ וְעָשׂוּ אֹתָם וְהָיוּ לִי לְעָם
הָיָה וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים׃ וְאֶל לֵב
שִׁקּוּצֵיהֶם וְתוֹעֵבוֹתֵיהֶם לִבָּם הֹלֵךְ
דַּרְכָּם בְּרֹאשָׁם נָתַתִּי נְאֻם אֲדֹנָי
נָתַן רָאָה יְהוִה׃ וַיִּשָּׂאוּ הַכְּרוּבִים אֶת כַּנְפֵיהֶם

וְהָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם וּכְבוֹד אֱלֹהֵי כָבוֹד
יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם מִלְּמַעְלָה׃ וַיַּעַל כְּבוֹד עָלָה
יְהוָה מֵעַל תּוֹךְ הָעִיר וַיַּעֲמֹד עַל עָמַד
הָהָר אֲשֶׁר מִקֶּדֶם לָעִיר׃ וְרוּחַ
נְשָׂאַתְנִי וַתְּבִאֵנִי כַשְׂדִּימָה אֶל בוא
הַגּוֹלָה בַּמַּרְאָה בְּרוּחַ אֱלֹהִים גָּלָה רָאָה
וַיַּעַל מֵעָלַי הַמַּרְאֶה אֲשֶׁר רָאִיתִי׃ עָלָה
וַאֲדַבֵּר אֶל הַגּוֹלָה אֵת כָּל דִּבְרֵי יְהוָה דבר גָּלָה
אֲשֶׁר הֶרְאָנִי׃ רָאָה
Cap.xij. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הָיָה
בְּתוֹךְ בֵּית הַמֶּרִי אַתָּה יֹשֵׁב אֲשֶׁר מָרָה
עֵינַיִם לָהֶם לִרְאוֹת וְלֹא רָאוּ
וְאָזְנַיִם לָהֶם לִשְׁמֹעַ וְלֹא שָׁמְעוּ כִּי
בֵית מֶרִי הֵם׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם עֲשֵׂה
לְךָ כְּלֵי גוֹלָה וּגְלֵה יוֹמָם לְעֵינֵיהֶם כָּלָה
וְגָלִיתָ מִמְּקוֹמְךָ אֶל מָקוֹם אַחֵר קום
לְעֵינֵיהֶם אוּלַי יִרְאוּ כִּי בֵית מֶרִי רָאָה
הֵמָּה׃ וְהוֹצֵאתָ כֵלֶיךָ כְּכְלֵי גוֹלָה יָצָא
יוֹמָם לְעֵינֵיהֶם וְאַתָּה תֵּצֵא בָעָרֶב
לְעֵינֵיהֶם כְּמוֹצָאֵי גוֹלָה׃ לְעֵינֵיהֶם
חֲתָר לְךָ בַּקִּיר וְהוֹצֵאתָ בוֹ׃ לְעֵינֵיהֶם
עַל כָּתֵף תִּשָּׂא בַּעֲלָטָה תּוֹצִיא פָּנֶיךָ נָשָׂא פָּנָה
תְכַסֶּה וְלֹא תִרְאֶה אֶת הָאָרֶץ כִּי רָאָה כָּסָה
מוֹפֵת נְתַתִּיךָ לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃ וַאֲעַשׂ נָתַן מוֹפֵת
כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי כֵּן הוֹצֵאתִי כְּכֵלִי עָשָׂה
גוֹלָה יוֹמָם וּבָעֶרֶב חָתַרְתִּי לִי בַּקִּיר צוָה
בְּיָד בַּעֲלָטָה הוֹצֵאתִי עַל כָּתֵף
נָשָׂאתִי לְעֵינֵיהֶם׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה הָיָה
אֵלַי בַּבֹּקֶר לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הֲלֹא
אָמְרוּ אֵלֶיךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בֵּית הַמֶּרִי מָרָה
מָה אַתָּה עֹשֶׂה׃ אֱמֹר אֲלֵיהֶם כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַנָּשִׂיא הַמַּשָּׂא נָשָׂא
הַזֶּה בִּירוּשָׁלִַם וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הֵמָּה בְתוֹכָם׃ אֱמֹר אֲנִי
מוֹפֵתְכֶם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי כֵּן יֵעָשֶׂה עָשָׂה
לָהֶם בַּגּוֹלָה בַּשְּׁבִי יֵלֵכוּ׃ הַנָּשִׂיא גָּלָה שָׁבָה

[b]& rote[c] cuꝫ eis:[m] & gloria
[n] dei ooooooooooooooooooo
[o] israel erat[p] super eos.[r] Et
ascendit[a] gloria oooooooo
[s] dñi[u] de[t] medio[r] ciuitatis:
[s] stetitq̃[a] super oooooooooo
[b] montem[c] qui est[b] ad orie
tem[c] vrbis:[r] & spiritus ooo
[s] leuauit me[b] adduxitq̃[t] in
chaldeam[a] ad oooooooooo
[t] transmigrationē:[m] in vi-
sionem[n] in spiritu[o] dei. oo
[p] Et sublata est[q] a me[r] visio
[o] quam[c] videram. oooooo
[s] Et locutus sum[t] ad[r] trans
migrationē[a] omnia[b] verba
[c] domini [o] que[c] ostenderat
mihi. 12.

ET fact[v] est[p] sermo[c] dñi
[o] ad me[c] dicēs.[r] Fili[a] ho
minis:[b] in medio[t] domus
[a] exasperātis[t] tu[m] habitas:
[n] qui[o] oculos[p] habent[q] ad
videndum[r] & non[s] videt:
[t] & aures[r] ad audiendū[t] &
non[s] audiunt:[a] quia oooo
[b] domus[c] exasperans[o] est.
[r] Tu ergo[r] fili[s] homis[b] fac
[t] tibi[r] vasa[t] trāsmigratiōis:
[m] & trāsmigrabis per[n] diē
[o] corā eis.[r] Transmigrabis
autē[q] de loco tuo[r] ad[s] locū
[t] alterū[n] in cōspectu eorū:
[s] si forte[r] aspiciāt:[t] qa[a] do-
mus[b] exasperans[c] est.[o] Et
efferes foras[c] vasa tua:[r] q̃si
vasa[s] transmigrātis p[q] diē
[b] in cōspectu eoꝝ.[t] Tu aūt
[a] egredieris[t] vespere[m] corā
eis[n] sicut egredietur[o] mi-
grans[p] ante oculos eorū.
[q] Perfode[r] tibi[s] parietē:[t] &
egredieris[a] p eū[t] in cōspec-
tu eoꝝ.[r] In[t] humeris[s] por
taberis:[b] in caligine[c] effe-
reris.[o] Faciē tuam[r] velabis
[t] & nō[s] videbis[t] terrā:[b] quia
[t] portētū[m] dedi te[n] domui
[o] israel.[p] Feci ergo[r] sicut[s] p
cepat mihi dñs.[t] Vasa mea
[n] ptuli[t] q̃si vasa[r] trāsmigrā
tis per[t] diē:[s] & vespe[b] pfodi
[c] mihi[o] parietē[c] mau: & [r] in
caligine[s] egressus sum: &
[t] in[t] hūeris[r] portatus[t] in cō
spectu eorū.[m] Et factus ē
[n] sermo[o] dñi[p] mane[q] ad me
[r] dicens.[s] Fili[t] hois:[r] nūqd
nō[t] dixerūt[r] ad te[t] domus
[a] israel:[b] domus[c] exasperās
[o] quid[r] tu[t] facis:[s] Dic[b] ad
eos.[t] Hec oooooooooooooo
[a] dicit[t] dominus[m] deus. Su
per[n] ducem[o] onus oooooo
[p] istud: qui est[q] i hierusalē:
[r] & sup[r] oēm[s] domū[t] israel
[a] que[r] est[t] in medio eorū.
[b] Dic.[a] Ego oooooooooooo
[b] portentum vestrum.
[c] Quomodo[b] feci:[c] sic[c] fiet
[d] illis.[b] In trāsmigrationē
& [c] i captiuitatē[a] ibūt.[t] & dux

τ rote coꝝ adherēteo eis: τ gllā
καὶ οἱ τροχοὶ αὐτῶν ἐχόμενοι αὐτῶν, καὶ ἡ δόξα τοῦ
dei israel sup eo.[ν] τ ascēdit gllā
θεοῦ Ισραὴλ ὑπεράνω αὐτῶν. καὶ ἀνέβη ἡ δόξα
dñi de medio ciuitatis: τ stetit sup mōtē q erat
κυρίου ἐκ μέσου τῆς πόλεως, καὶ ἔστη ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ ὄντος
contra vrbē: τ spiritus assūpsit me τ addu
ἀπέναντι τῆς πόλεως, καὶ πνεῦμα ἀνέλαβέν με καὶ ἤγα
xit me in trā chaldeoꝝ in captiuitatē; in visio
γέν με εἰς γῆν χαλδαίων εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν ἐν ὁράσει
ne in spū dei. τ ascendi a visione quā
θεοῦ ἐν πνεύματι θεοῦ. καὶ ἀνέβην ἀπὸ τῆς ὁράσεως ἣν
vidi: τ locus[s] fū ad captiuitatem ola
εἶδον, καὶ ἐλάλησα πρὸς τὴν αἰχμαλωσίαν πάντας τοὺς
verba dñi q̃ ostdit mihi.
λόγους κυρίου οὓς ἔδειξέν μοι. Ca.12.

ET factū est verbū dñi ad me dicēs: fili ho-
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀν-
minis in medio sidtatū coꝝ tu hītas:
θρώπου ἐν μέσῳ τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν συκατοικεῖς, οἱ ἔχου-
bēt oculos ad videndū τ nō vident: τ au
σιν ὀφθαλμοὺς τοῦ βλέπειν καὶ οὐ βλέπουσιν, καὶ ὦ
res hnt ad audiēdū τ non audiunt: qr domꝰ
τα ἔχουσιν τοῦ ἀκούειν καὶ οὐκ ἀκούουσιν, ὅτι οἶκος
exasperans est. τ tu fili hois fac ti-
παραπικραίνων ἐστίν. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου ποίησον σε
bi vasa captiuitatis τ captiuare p diem co-
αὐτῶν σκεύη αἰχμαλωσίας καὶ αἰχμαλωτεύσεις ἡμέρας ὀφθα-
ram eis. τ captiu[s] ducēs de loco tuo in
λμῶν αὐτῶν. καὶ αἰχμαλωτεύσεις ἐκ τοῦ τόπου σου εἰς
locū alterū in cōspectu eoꝝ: vt videant: qr do-
τόπον ἕτερον ἐνώπιον αὐτῶν, ὅπως ἴδωσιν, ὅτι οἶκος
mꝰ exasperans est. τ efferes vasa tua vasa
κος παραπικραίνων ἐστίν. καὶ ἐξοίσεις τὰ σκεύη σου σκεύη
captiuitatis p diem ante oculos coꝝ τ egre-
αἰχμαλωσίας ἡμέρας κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ σὺ ἐξε-
dieris vespe i ꝓspectu eoꝝ: sicut egredietur capti-
λεύσῃ ἑσπέρας ἐνώπιον αὐτῶν, ὡς ἐκπορευόμενοι αἰχμα-
uus i cōspectu coꝝ. pfode tibi in parietē
λωτος ἐνώπιον αὐτῶν. διόρυξον σεαυτῷ εἰς τὸν τοῖχον
τ transibis p eum in cōspectu coꝝ. sup humerꝰ por-
καὶ διεξελεύσῃ δι' αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτῶν. ἐπὶ ὤμου βα-
taberis τ absconditus egredieris. faciem tu
λῇ καὶ κεκρυμμένος ἐξελεύσῃ. τὸ πρόσωπόν σου
velabis: τ nō videbis terrā. qr portētū dedi
συγκαλύψεις, καὶ οὐ μὴ ἴδῃς τὴν γῆν. ὅτι τέρας δέδω-
te domui israel. τ feci sic iuxta om-
κά σε τῷ οἴκῳ Ισραήλ. καὶ ἐποίησα οὕτως κατὰ πά-
nia q̃ cēdēs p̃cepit mihi. τ ptuli vasa q̃si vasa
τα ὅσα ἐνετείλατό μοι. καὶ ἐξήνεγκα σκεύη ὡς σκεύη
captiuitatis p diem: τ vespere pfodi mihi
αἰχμαλωσίας ἡμέρας, καὶ ἑσπέρας διώρυξα ἐμαυτῷ τὸν
parietē manu τ absconditus egressus sū sup humerꝰ alū
τοῖχον τῇ χειρὶ καὶ κεκρυμμένος ἐξῆλθον ἐπὶ ὤμου ἀνε-
pr' sus i cōspectu coꝝ. τ factū ē verbū dñi ad
λόφου ἐνώπιον αὐτῶν. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός
me dicēs: vinculo fili hois non direct ad te dom
με λέγων, γοῦν υἱὲ ἀνθρώπου οὐκ ἔστιν πρός σε οἶκος
mꝰ israel: domꝰ exasperans: q̃d tu facis.
κος τοῦ Ισραήλ, οἶκος ὁ παραπικραίνων, τί σὺ ποιεῖς.
dic ad eos: hec dicit adonai dñs p̃ca-
ἔστον πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος τῷ ἄρχον-
pi τ duci in hierusalem τ ol domui isra
τι καὶ ἀφηγουμένῳ ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ παντὶ οἴκῳ Ισρα-
el q̃ sunt in medio coꝝ. dic qr ego potenta
ηλ οἱ εἰσὶν ἐν μέσῳ αὐτῶν. ἔστον ὅτι ἐγὼ τέρατα
facio. quēadmodū.n. feci sic erit eis in
ποιῶ. ὃν τρόπον γὰρ πεποίηκα οὕτως ἔσται αὐτοῖς ἐν
trāsmigtiōe τ in captiuitate eunt. τ pūcepa
μετοικεσίᾳ καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ πορεύονται. καὶ ὁ ἄρχων

ooo καὶ ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

eos in medio eorũ sup humeros portabit: et absconditus
αὐτῶν ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐπὶ ὤμων ἀρθήσεται καὶ κεκρυμμένος
egredietur p parietẽ: et pfodiet vt egrediat ip
ἐξελεύσεται διὰ τοῦ τοίχους, καὶ διορύξει τοῦ ἐξελθεῖν αὐ
se p eum: faciem suam cooperiet: vt nõ
τὸν δ' αὐτοῦ, τὸ πρόσωπον αὐτοῦ συγκαλύψει, ὅπως μὴ
videat oculo: et ipse terrã nõ videbit. et exten
ἴδῃ ὀφθαλμῷ, καὶ αὐτὸς τὴν γῆν οὐκ ὄψεται. καὶ ἐκτεν
D dam rete meũ sup eum: et cõprehendetur in
τάσω τὸν δίκτυόν μου ἐπ' αὐτόν, καὶ συλληφθήσεται ἐν τῇ
sagena mea. et adducã eũ in babylonem in trã chal-
παγίδι μου. καὶ ἄξω αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα εἰς γῆν Χαλ
deoꝝ: et ipsam nõ videbit: et illic morietur. et
δαίων, καὶ αὐτὴν οὐκ ὄψεται, καὶ ἐκεῖ τελευτήσει. καὶ
omnes q circa eũ auxiliatores eius: et om-
πάντας τοὺς κύκλῳ αὐτοῦ τοὺς βοηθοὺς αὐτοῦ, καὶ πά-
nes
A auxiliantes ei disseminabo in om
τας τοὺς ἀντιλαμβανομένους αὐτοῦ διασπερῶ εἰς πά-
nẽ ventũ: et gladiũ effundã post eos: et scient
ντα ἄνεμον, καὶ ῥομφαίαν ἐκχεῶ ὀπίσω αὐτῶν. καὶ γνώσον-
qꝝ ego dñs eũ dispersero ego eos in
ται, ὅτι ἐγὼ κύριος ἐν τῷ διασκορπίσαι με αὐτοὺς ἐν τοῖς
gentib⁹ et disseminabo eos in regionib⁹. et relin-
ἔθνεσιν καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις. καὶ ὑπολεί-
quam ex eis viros numero ex gladio: et ex fa
ψομαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας ἀριθμῷ ἐκ ῥομφαίας, καὶ ἐκ λιμ-
me et ex morte: vt enarrent oẽs
μοῦ καὶ ἐκ θανάτου, ὅπως ἂν ἐκδιηγῶνται πάσας τὰς
inīquitates eorũ in gẽtib⁹ q ingressi sũt illuc: scient
ἀνομίας αὐτῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὗ εἰσῆλθοσαν ἐκεῖ, γνώσον-
qꝝ ego dñs. et factũ est verbũ dñi ad me di-
E ται ὅτι ἐγὼ κύριος. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέ-
cẽs: panẽ tuũ cũ dolore comedes et aquã tuã cũ
γων, τὸν ἄρτον σου μετ' ὀδύνης φάγῃ καὶ τὸ ὕδωρ σου με-
tremẽto et angustia bibes. et dices ad popu-
τὰ βασάνου καὶ θλίψεως πίσαι. καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν λα-
lum terre: hec dicit adonai dñs hitantibus
ὸν τῆς γῆς, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος τοῖς κατοικοῦσιν
hierusalem sup terra israel. panes su-
B ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραήλ. τοὺς ἄρτους αὐ-
os cũ egestate comedent: et aquã suam cũ dissi-
τῶν μετ' ἐνδείας φάγονται, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτῶν μετὰ ἀφα-
patione bibent: vt dissipet terra cũ plenitudi-
νισμοῦ πίονται, ὅπως ἀφανισθῇ ἡ γῆ σὺν τῷ πληρώμα-
ne eius in ipsorũ omniũ hitantium in ea.
τι αὐτῆς ἐν ἀσεβείᾳ πάντων τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ.
et ciuitates eorũ q̃ habitantur: desolabuntur:
καὶ αἱ πόλεις αὐτῶν αἱ κατοικούμεναι, ἐξερημωθήσονται.
et terra dissipatiões erit et cognoscetis: qꝝ ego do-
καὶ ἡ γῆ εἰς ἀφανισμὸν ἔσται καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ κύ-
min⁹. et factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: fili hois
ριος. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ-
q parabola ista vobis in terra israe-
που τίς ἡ παραβολὴ αὕτη ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσρα-
F el dicentes: longe dico: perit oꝝ visio.
ὴλ λέγοντες, μακρὰν αἱ ἡμέραι, ἀπώλειαν πᾶσα ὅρασις.
Ideo dic ad eos: hec dicit adonai dñs:
διὰ τοῦτο εἰπὲ πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος,
et cõuertam parabolã istam. et nõ vltra
καὶ ἀποστρέψω τὴν παραβολὴν ταύτην. καὶ οὐκ ἔτι οὐ-
C dicent parabolam istam domus israel:
μὴ ἐρῶσιν τὴν παραβολὴν ταύτην οἶκος τοῦ Ἰσραήλ,
qꝝ loquetur ad eos dicẽs: appropiãquerũt dies et
ὅτι λαλήσεις πρὸς αὐτοὺς λέγων, ἐγγίσασιν αἱ ἡμέραι καὶ
ꝝ oꝝ visionis: qꝝ nõ erit vltra oꝝ visio
ὁ λόγος πάσης ὁράσεως, διότι οὐκ ἔσται ἔτι πᾶσα ὅρασ-
falsa: et diuinans q̃ ad gẽtem in medio
εως ψευδής, καὶ μαντευόμενος τὰ πρὸς χάριν ἐν μέσῳ
G filiorũ israel: qꝝ ego dñs loquar ver
τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, διότι ἐγὼ κύριος λαλήσω τοὺς λό-
ba mea et faciam et non plõgabo ãplius. qꝝ in
γους μου καὶ ποιήσω καὶ οὐ μακυνῶ ἔτι. διότι ἐν τοῖς

נָשָׂא	אֲשֶׁר בְּתוֹכָם עַל כָּתֵף יִשָּׂא בַּעֲלָטָה
חָתַר יָצָא	וְיֵצֵא בַּקִּיר יַחְתְּרוּ לְהוֹצִיא בוֹ
פָּנָה כִּסָּה	פָּנָיו יְכַסֶּה עַיִן אֲשֶׁר לֹא יִרְאֶה לַעַיִן
רָאָה	הוּא אֶת הָאָרֶץ׃ וּפָרַשְׂתִּי אֶת רִשְׁתִּי
תָּפַשׂ צוּד	עָלָיו וְנִתְפַּשׂ בְּמְצוּדָתִי וְהֵבֵאתִי
בוֹא	אֹתוֹ בָּבֶלָה אֶרֶץ כַּשְׂדִּים וְאֹתָהּ לֹא
מוּת	יִרְאֶה שָׁם יָמוּת׃ וְכֹל אֲשֶׁר סְבִיבֹתָיו
סָבַב זָרָה	עֶזְרָה וְכָל אֲגַפָּיו אֲזָרֶה לְכָל רוּחַ
רִיק	וְחֶרֶב אָרִיק אַחֲרֵיהֶם׃ וְיָדְעוּ כִּי
פּוּץ	אֲנִי יְהוָה בַּהֲפִיצִי אֹתָם בַּגּוֹיִם
זָרָה	וְזֵרִיתִי אֹתָם בָּאֲרָצוֹת׃ וְהוֹתַרְתִּי
סָפַר	מֵהֶם אַנְשֵׁי מִסְפָּר מֵחֶרֶב וּמֵרָעָב
וּמִדֶּבֶר	לְמַעַן יְסַפְּרוּ אֶת כָּל
תּוֹעֵבוֹתֵיהֶם בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר בָּאוּ שָׁם	
יָדַע	וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה
הָיָה	אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם לַחְמְךָ בְּרַעַשׁ
אָכַל	תֹּאכֵל וּמֵימֶיךָ בְּרַגְזָה וּבִדְאָגָה
שָׁתָה	תִּשְׁתֶּה׃ וְאָמַרְתָּ אֶל עַם הָאָרֶץ כֹּה
יָשַׁב	אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה לְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם
אֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לַחְמָם בְּדָאָגָה	
אֹכֵלוּ וּמֵימֵיהֶם בְּשַׁמָּמוֹן יִשְׁתּוּ	
יָשַׁם	לְמַעַן תִּשַּׁם אַרְצָהּ מִמְּלֹאָהּ מֵחֲמַס
עִיר	כָּל הַיֹּשְׁבִים בָּהּ׃ וְהֶעָרִים הַנּוֹשָׁבוֹת
חָרַב הָיָה	תִּתְרֹבָנָה וְהָאָרֶץ שְׁמָמָה תִּהְיֶה
וְיָדַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה׃ וַיְהִי דְבַר	
יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם מָה	
הַמָּשָׁל הַזֶּה לָכֶם עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל	
לֵאמֹר יָאֲרְכוּ הַיָּמִים וְאָבַד כָּל	
אָרַךְ יוֹם	
חָזוֹן׃ לָכֵן אֱמֹר אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי	
חָזָה	
יְהוָה הִשְׁבַּתִּי אֶת הַמָּשָׁל הַזֶּה וְלֹא	
שָׁבַת	
יִמְשְׁלוּ אֹתוֹ עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כִּי אִם	
מָשַׁל	
דַּבֵּר אֲלֵיהֶם קָרְבוּ הַיָּמִים וּדְבַר כָּל	
חָזוֹן׃ כִּי לֹא יִהְיֶה עוֹד כָּל חֲזוֹן שָׁוְא	
וּמְקֹסַם חֲלָקָה בְּתוֹךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כִּי	
קָסַם	
אֲנִי יְהוָה אֲדַבֵּר אֶת אֲשֶׁר אֲדַבֵּר	
דָּבַר	
דָּבָר וְיֵעָשֶׂה לֹא תִמָּשֵׁךְ עוֹד כִּי	
עָשָׂה מָשַׁךְ	

m qui est in medio eorum
o in humeris a portabitur:
r in caligine e egredietur.
s Pariete e pfodient r vt edu
cant r eũ: s facies eius s opie
tur: v t nõ c videat oculo
t terram. h Et extendã m re-
te meum
n super eum: o & capietur
p in sagena mea a & adducã
r eum e in babylonẽ in t ter-
ram n chaldeorũ: s & ipsam
t nõ v videbit: a ibiq; b morie
tur: c & oẽs b qui c circa euꝝ
sũt. r Presidiũ ei a & b agmi
na eius t dispergã b in oẽm
v ventũ: m & gladiũ n euagi-
nabo o post eos. r Et scient
a quia r ego e dñs: c qñ dis-
persero. e illos s in gentib⁹:
t & disseminauero o eos n in
terris. b Et relinquam
c ex eis b viros c paucos t a
gladio & d fame
e & pestilentia t vt n narrent
m omnia
n scelera eorũ o in gentibus
r ad quas a ingredientur:
a & scient r quia n ego s dñs.
t Et factus est r sermo e dñi
b ad me c dicens. b Fili c hois
r panẽ tuũ e in cõturbatiõe
t comede: sed t & aquã tuã
s in festinatiõe t & merore
m bibe n & dices o ad r ppl'm
a terre: t hec
e dicit r dñs n de a ad eos qui
habitant in r hierusalem
t in e terra b israel. c Panem
suum b in sollicitudine
c comedent: t & aquam suã
e in desolatione b bibent:
t vt n desoletur r terra m a mul
titudine sua n ppter iniqta
tes o oim r q habitant n in ea:
r & ciuitates n q̃ nũc habitã
tur r desolate erunt n terra
q r deserta:
t & scietis n quia b ego c dñs.
b Et factus est c sermo
r dñi e ad me b dicens. t Fili
s hominis t quod est
m prouerbiũ n istud p in a ter
ra r israel
e dicentiũ: r in longũ diffe
rentur n dies t & peribit r ois
t visio. a Ideo b dic c ad eos.
b Hec c dicit r dominus
e deus. b Quiescere faciam
s prouerbiũ t istud: m neq;
n vulgo dicetur p vltra a in
israel. r Et
t loq̃re n ad eos q r appro-
pinquerit r dies: t & sermo
e ois n visionis. b Non c enim
c erit r vltra a ois b visio t cassa:
s neq; diuinatio t ambigua
m in medio n filiorũ o israel.
p quia a ego r dñs n loquar &
t quodcũq; n locutus fuero
e verbũ r fiet. t Non s prolon
gabitur n amplius: s sed

בְּיֹמֵיכֶם בֵּית הַמֶּרִי אֲדַבֵּר דָּבָר יום עָרָה
וַעֲשִׂיתִיו נְאֻם אֲדֹנָי יְהוָה׃ וַיְהִי הָיָה
דְּבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הִנֵּה חָזָה
בֵּית יִשְׂרָאֵל אֹמְרִים הַחֲזוֹן אֲשֶׁר יום רָבָב
הוּא חֹזֶה לְיָמִים רַבִּים וְלְעִתִּים עָתִד
רְחוֹקוֹת הוּא נִבָּא׃ לָכֵן אֱמֹר אֲלֵיהֶם נָתַק
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה לֹא תִמָּשֵׁךְ עוֹד
כָּל דְּבָרַי אֲשֶׁר אֲדַבֵּר דָּבָר וְיֵעָשֶׂה
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוָה׃

Cap. xiij. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם
הִנָּבֵא אֶל נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּבָּאִים נָבָא
וְאָמַרְתָּ לִנְבִיאֵי מִלִּבָּם שְׁמַע דְּבַר
יְהוָה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה הוֹי עַל
הַנְּבִיאִים הַנְּבָלִים אֲשֶׁר הֹלְכִים
אַחַר רוּחָם וּלְבִלְתִּי רָאוּ׃ כְּשֻׁעָלִים רָאָה
בַּחֳרָבוֹת נְבִיאֶיךָ יִשְׂרָאֵל הָיוּ׃ לֹא הָיָה
עֲלִיתֶם בַּפְּרָצוֹת וַתִּגְדְּרוּ גָדֵר עַל גָּדַר
בֵּית יִשְׂרָאֵל לַעֲמֹד בַּמִּלְחָמָה בְּיוֹם יוֹם
יְהוָה׃ חֲזוּ שָׁוְא וְקֶסֶם כָּזָב הָאֹמְרִים חָזָה
נְאֻם יְהוָה וַיהוָה לֹא שְׁלָחָם וַיְחַלּוּ קוּם
לְקַיֵּם דָּבָר׃ הֲלוֹא מַחֲזֵה שָׁוְא חֲזִיתֶם קֶסֶם
וּמִקְסַם כָּזָב אֲמַרְתֶּם וְאֹמְרִים נְאֻם יְהוָה וַאֲנִי לֹא דִבַּרְתִּי׃
לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה יַעַן דַּבֶּרְכֶם
שָׁוְא וַחֲזִיתֶם כָּזָב לָכֵן הִנְנִי אֲלֵיכֶם
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוָה׃ וְהָיְתָה יָדִי אֶל הָיָה
הַנְּבִיאִים הַחֹזִים שָׁוְא וְהַקֹּסְמִים נָבָא חָזָה
כָּזָב בְּסוֹד עַמִּי לֹא יִהְיוּ וּבִכְתַב
בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא יִכָּתֵבוּ וְאֶל אַדְמַת כָּתַב
יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי נוא
אֲדֹנָי יְהוָה׃ יַעַן וּבְיַעַן הִדְּחוּ אֶת עַמִּי סָעָה
לֵאמֹר שָׁלוֹם וְאֵין שָׁלוֹם וְהוּא שָׁלַם
בֹּנֶה חַיִץ וְהִנֵּם טָחִים אֹתוֹ תָּפֵל׃ הָיָה טוּחַ
אֱמֹר אֶל טָחֵי תָפֵל וְיִפֹּל הָיָה גֶּשֶׁם נָפַל
שׁוֹטֵף וְאַתָּנָה אַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ שָׁטַף
תִּפֹּלְנָה וְרוּחַ סְעָרוֹת תְּבַקֵּעַ׃ בָּקַע

in diebus vris dom israel exasperans loquar verbum. & faciam illud dicit dñs deus. Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis: ecce domus israel dicentium. Visio quam hic videt dies multos: & in tempora longa iste pphetat. Propterea dic ad eos. Hec dicit dñs deus. Non prolongabitur vltra oois sermo meus. Verbū qd locutus fuero cōplebitur: dicit dñs deus.

13.

ET factus est sermo dñi ad me dicēs. Fili hois: vaticinare ad pphetas israel q pphetāt: & dices pphetātibus de corde suo. Audite verbū domini. Hec dicit dñs deus. Ve prophetis insipientibus qui sequuntur spiritum suū: & nihil vident. Quasi vulpes in deserto prophete tui israel erant: non ascēdistis ex aduerso nec opposuistis murū pro domo israel vt staretis in prelio in die dñi. Vident vana et diuināt mendacū dicētes ait dñs: cū dñs nō misit eos: & pseuerauerūt cōfirmare sermonē. Nūquid non visionē cassam vidistis: & diuinatiōem mendacem locuti estis. Et dicitis ait dominus: cum ego nō sim locutus. Propterea hec dicit dñs deus. Quia locuti estis vana & vidistis mendaciū: ideo ecce ego ad vos ait domin deus: & erit manus mea super prophetas qui vidēt vana & diuinant mendacū. In cōsilio populi mei nō erūt: in scriptura domus israel non scribentur: nec in terra israel ingredientur: & scietis quia ego dominus deus. Eo q de ceperint populum meū dicētes: pax: pax: & nō est pax: & ipse edificabat pietē: illi aūt liniebāt eū luto absq paleis. Dic ad eos q liniūt absq tēperatura: q casurus sit. Erit ei imber inūdās & dabo lapides pgrādes & desuper irruētes: & ventū pcelle dissipantē.

diebus vrīs domus israel exasperans loquar
ταῖς ἡμέραις ὑμῶν οἶκος ἰσραὴλ ὁ παραπικραίνων λαλῶ
verbū q faciam dicit adonai dñs. q factus est ser
σω λόγον καὶ ποιήσω λέγει κύριος κύριος. καὶ ἐγένετο λό
mo dñi ad me dicēs: fili hois ecce domus israel
γος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου ἰδοὺ οἶκος ἰσραη
el exasperans dicētes dicit: visio quā
ὴλ ὁ παραπικραίνων λέγοντες λέγουσιν, ὅρασις ἣν ὁ
ne videt in diēs multos q in tpa longa ille
τος ὁρᾷ, εἰς ἡμέρας πολλὰς καὶ εἰς καιροὺς μακροὺς οὗ
pphetat. pptera dic ad eos: hec di
τος προφητεύει. διὰ τοῦτο εἰπὲ πρὸς αὐτούς, τάδε λέ
cit adonai dñs. nō plōgabit vltra oīs sermo meus. q
γει κύριος. οὐ μακυνῶ ἔτι πάντες οἱ λόγοι μου. ὃ
locutus fuero loqr verbū q faciam dicit adonai dñs.
ἐὰν λαλήσω λαλήσω λόγον καὶ ποιήσω λέγει κύριος. Cap.
ET factus est sermo dñi ad me dicēs: fili homi A
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ
nis: vaticinare sup pphetas israel
που, προφήτευσον ἐπὶ τοὺς προφήτας τοῦ ἰσραὴλ τοὺς
q pphetant: q dices pphetis pphetanti
προφητεύοντας, καὶ ἐρεῖς τοῖς προφήταις τοῖς προφητεύ
bus de corde suo. q pphetabis q dices
ουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν. καὶ προφητεύσεις καὶ ἐρεῖς
ad eos: audite verbū dñi. hec dicit adonai
πρὸς αὐτούς, ἀκούσατε λόγον κυρίου. τάδε λέγει κύριος
dñs. ve his q pphetant de corde suo
κύριος. οὐαὶ τοῖς προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν τοῖς
ambulantib post spm suum: q omni
πορευομένοις ὀπίσω τοῦ πνεύματος αὐτῶν, καὶ ὃ κενὸ
no nō vident. q vulpes in deserto pro
λον μὴ βλέπουσιν. ὡς ἀλώπεκες ἐν ταῖς ἐρήμοις οἱ προ
phete tui israel nō steterūt in firmamēto. q nō ogre
φῆταί σου ἰσραὴλ οὐκ ἔστησαν ἐν στερεώματι. καὶ οὐ συνή
gauerūt gregē sup domū israel. non surrexerūt
γαγον πείμενον ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ ἰσραὴλ. οὐκ ἀνέστησαν ὡς
in prlio dicentes in die dñi. videntes mēda
ἐν πολέμῳ λέγοντες ἐν ἡμέρᾳ κυρίου. βλέποντες ψευ
cia: diuinantes vana. q dicūt dicit dñs: q
δῆ, μαντευόμενοι μάταια. οἱ λέγοντες λέγει κύριος, καὶ
dñs nō misit eos: q ceperūt suscita
κύριος οὐκ ἀπέσταλκεν αὐτούς, καὶ ἤρξαντο τοῦ ἀναστῆ
re sermonē. nōne visionē falsas vidistis: q diuinatiōes va
σαι λόγον. οὐχ ἑώρασιν ψευδῆ ἑωράκατε; καὶ μαντείας μα
nas dixistis: q dicitis: dicit dñs: q ego nō loquar
ταίας εἰρήκατε; καὶ λέγετε, φησὶν κς, καὶ ἐγὼ οὐκ ἐλάλη
sum. ideo dic hec dicit adonai dñs: qm ver
σα. διὰ τοῦτο εἴπατε τάδε λέγει κύριος κς, ἀνθ' ὧν ἐλά
ba vsa mēdacia: q diuinatiōes vse vane: icirco
λησα ψευδῆ, καὶ αἱ μαντεῖαι ὑμῶν μάταιαι, διὰ τοῦ
ecce ego sup vos dicit adonai dñs. q extendā ma
το ἰδοὺ ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς λέγει κύριος κύριος. καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖ B
nū meā sup pphetas qui vidēt mēdacia: q q
ρά μου ἐπὶ τοὺς προφήτας τοὺς ἑωρακότας ψευδῆ, καὶ τοὺς
loquūtur vana. in disciplina pplī mei nō
λεγόντας μάταια. ἐν παιδείᾳ τοῦ λαοῦ μου οὐκ D
erunt. neq i scriptura domus israel scribentur: q
ἔσονται. οὐδὲ ἐν γραφῇ οἴκου ἰσραὴλ οὐ γραφήσονται, καὶ
in trā israel nō intrabunt: q scient q
εἰς τὴν γῆν τοῦ ἰσραὴλ οὐκ εἰσελεύσονται, καὶ γνώσονται ὅτι
ego adonai dñs. eoq deceperūt pplm meū di
τι ἐγὼ κύριος κύριος. ἀνθ' ὧν ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου λέ
centes pax q nō erat pax q ille edificat parietē
γοντες εἰρήνη καὶ οὐκ ἦν εἰρήνη, καὶ οὗτος οἰκοδομεῖ τοῖχον
q ipi liniunt eū sulticia: cadet. dic
καὶ αὐτοὶ ἐπαλείφουσιν αὐτὸν ἀφρόσυνα, πεσεῖται. εἰπὸν
ad linientes eū: q cadet q erit plūuia
πρὸς τοὺς ἀλείφοντας αὐτόν, ὅτι πεσεῖται καὶ ἔσται ὑετὸς
inundās. q dabo lapides magnos in im
κατακλυζων. καὶ δώσω λίθους μεγάλους εἰς τοὺς ὑπο
cturas eos q cadent. q spūs auferēs venti
σμοὺς αὐτῶν καὶ πεσοῦνται. καὶ πνεῦμα ἐξαίρον ἥξει

Trãsla.gre.lex.cũ iter.latina.

τ virũpet. τ ecce cecidit parie: τ nõ di-
καὶ ῥαγήσεται. καὶ ἰδοὺ πεσεῖται ὁ τοῖχος, καὶ οὐκ ἐρεῖ
cet ad eos vbi est litura vsa quã liniſtis. p-
πρὸς ὑμᾶς ποῦ ἐστιν ἡ ἀλοιφὴ ὑμῶν ἣν ἠλείψατε. διὰ
pterea hec dicit adonai dñs: τ rũpã ſpũ auſe-
τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, καὶ ῥήξω πνεῦμα ἐξαί-
rentẽ cũ furore: τ pluuia inundans in ira mea erit.
ρουσα μετὰ θυμοῦ, καὶ ὑετὸς κατακλύζων ἐν ὀργῇ μου ἔσται.
C τ lapidẽ magnos in furore inducã in ꝓſu
καὶ τοὺς λίθους τοὺς πετροβόλους ἐν θυμῷ ἐπάξω εἰς συν-
mationẽ: τ ſuffodiam parietẽ quẽ liniſtis: τ
τέλειαν, καὶ καταστρέψω τὸν τοῖχον ὃν ἠλείψατε, καὶ
cadet. τ ponã eũ ſup trã: τ reuelabuntur
πεσεῖται. καὶ θήσω αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἀποκαλυφθήσεται
fundamẽta eius: τ cadet: τ cõſumemini cum
τὰ θεμέλια αὐτοῦ, καὶ πεσεῖται, καὶ συντελεσθήσεσθε μετ' ἐ
lirepatiõib⁹:: τ cognoſcetis q: ego dñs: τ cõple-
λίγχων, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, καὶ συντε-
bo furorẽ meũ ſup parietẽ: τ ſup eos q̃ lini-
λέσω τὸν θυμόν μου ἐπὶ τὸν τοῖχον, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀλείφον-
unt illam τ cadet. τ dixi ad vos: nõ eſt
τας αὐτὸν καὶ πεσεῖται. καὶ εἶπον πρὸς ὑμᾶς, οὐκ ἔστιν ὁ
parie⁹ neq; q̃ liniunt eum pphete iſrael
τοῖχος οὐδὲ οἱ ἀλείφοντες αὐτὸν οἱ προφῆται τοῦ Ἰσραὴλ
pphetantes ſup hieruſalem. τ q̃ vidẽt eam pa
οἱ προφητεύοντες ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὁρῶντες αὐτὴν εἰ-
cem. τ nõ eſt pax dicit adonai dñs. τ tu fili
ρήνη. καὶ οὐκ ἔστιν εἰρήνη λέγει ἀδωναὶ κύριος. καὶ σὺ υἱὲ
hois: firma faciem tuã ſup filias
ἀνθρώπου, στήριξον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὰς θυγατέ-
ppli tui q̃ pphetant de corde ſuo:
ρας τοῦ λαοῦ σου τὰς προφητευούσας ἐκ τῆς καρδίας αὐ-
τ pphetã ſup eos: τ dicẽs. hec di-
τῶν, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτάς, καὶ ἐρεῖς. τάδε λέ-
cit adonai dñs: ve his q̃ cõſuunt ceruica-
γει ἀδωναὶ κύριος, οὐαὶ ταῖς συρραπτούσαις προσκεφά-
lia ſub oi cubito manus. τ q̃ faciunt ve-
λαια ὑπὸ πᾶσα ἀγκῶνα χειρός. καὶ ποιοῦσαι ἐπι-
lamina ad oẽ caput vniuerſe etatis.
βόλαια ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν πάσης ἡλικίας. τοῦ θη-
ut
ρεῦσαι ψυχάς. αἱ ψυχαὶ διεῤῥάφησαν τοῦ λαοῦ μου καὶ
alias ſaluabant: τ ꝓtaminabãt me ad ppl̃
ψυχὰς πολεμοποιοῦντο, καὶ ἐβεβήλουν με πρὸς τὸν λαόν
meũ ppe pugillũ ordei τ ppe fragmẽta panis
μου ἕνεκεν δραχμῆς κριθῶν καὶ ἕνεκεν κλασμάτων ἄρτων
vt occiderẽt alias q̃ nõ oportebat mori. τ vt
τοῦ ἀποθανεῖν ψυχὰς ἃς οὐκ ἔδει ἀποθανεῖν. καὶ τ
ſaluarẽt alias q̃ nõ oportebat viuere. vũ loq:
B τοῦ περιποιήσασθαι ψυχὰς ἃς οὐκ ἔδει ζῆσαι. ἐν τῷ ἀπο-
mini vos ppło eraudienti vanos ſermo-
φθέγγεσθαι ὑμᾶς λαῷ εἰσακούοντι μάταια ἀποφθέγ-
nes. ꝓpterea hec dicit adonai dñs: ecce ego
D ματα. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ
ſup ceruicalia vſa ſup q̃ vos colligitis illic
ἐπὶ τὰ προσκεφάλαια ὑμῶν ἐφ' ἃ ὑμεῖς συλλέγετε ἐκεῖ
alias. τ dirumpã ea ve brachijs vſis.
ψυχάς. καὶ διαῤῥήξω αὐτὰ ἀπὸ τῶν βραχιόνων ὑμῶν.
τ dimittam alias q̃ vos puertiſtis ani
καὶ ἐξαποστελῶ τὰς ψυχὰς ἃς ὑμεῖς ἐξεῤῥίψατε τὰς ψυ-
mas eos in diſperſionem: τ dirumpã vela-
χὰς αὐτῶν εἰς διασκορπισμόν, καὶ διαῤῥήξω τὰ ἐπιβό-
mina vſa: τ liberabo ppłm meũ de manu vſa.
λαια ὑμῶν, καὶ ῥύσομαι τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ὑμῶν.
τ non vltra erunt in manib⁹ vſis in ꝓgregationẽ. τ
καὶ οὐκ ἔτι ἔσονται ἐν χερσὶν ὑμῶν εἰς συναγωγήν. καὶ
cognoſcetis q: ego dñs. p eo q̃ puertiſtis cor
ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, ἀνθ' ὧν διαῤῥήξατε καρ-
iuſti iniq: τ ego nõ puertebã eum.
δίαν δικαίου ἀδίκως, κἀγὼ οὐ διέῤῥηξα αὐτὸν ∞∞∞∞

Trãsla.B.Vie.

Siquidẽ ecce cecidit parie⁹. Nunqd nõ dicetur vobis: vbi ẽ litura quã liniſtis? ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Propterea hec dicit dñs deus. Et erumpere faciã ſpiritũ tẽpeſtatũ in indignatione mea & imber inũdans in furore meo erit: & lapides grandes in ira in conſumptionẽ.
Et deſtruã parietẽ quẽ liniſtis abſq; tẽperamento: & adequabo eũ terre & reuelabitur fundamẽtũ eius & cadet & cõſumetur in medio eius: & ſcietis qa ego ſum dñs. Et cõplebo indignationẽ meã in pariete & in his qui liniũt eũ abſq; tẽperamẽto: dicamq; vobis. Non eſt paries: & nõ ſunt qui liniunt eũ. Prophete iſrl qui pphetant ad hieruſalẽ & vident ei viſionẽ pacis: & non eſt pax ait dñs deus. Et tu ∞∞∞∞∞ fili hois pone faciẽ tuã contra filias populi tui que pphetant de corde ſuo: & vaticinare ſup eas: & dic. Hec dicit dominus deus. Ve que ∞∞∞∞ conſuunt puluillos ſub omni cubito ∞∞∞∞∞∞∞∞ manus: & faciunt ceruicalia ſub capite vniuerſe etatis ad capiendas animas: & cum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ caperẽt aias populi mei: viuificabant aias eorũ: & violabant me ad populum meum ∞∞∞∞∞∞∞∞ propter pugillum ordei & fragmen panis: ∞ vt interficerent animas que non moriuntur: ∞ & viuificẽt animas que non viuunt: ∞∞∞∞∞∞∞∞ mentiẽtes populo meo credenti mẽdaciis. Propter hoc dicit dñs deus. Ecce ego ad ∞∞∞∞∞∞∞ puluillos veſtros quib⁹ vos capitis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ animas volantes: & dirumpam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ eos de brachiis veſtris: & dimittam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ anias: quas vos capitis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ animas ad volandũ. Et dirumpam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ceruicalia veſtra: & libe rabo populum meum ∞∞ de manu vſa neq; erunt vltra in manibus vſis ad p̃dandũ: & ſcietis qa ego dñs. Pro eo q̃ merere ſeciſtis cor iuſti mẽdaciter quẽ ego nõ contriſtaui:

Tex.heb.Ezechi.xiij.Pritiua.heb.

אמר וְרִבְּתָה נָפָל הַגָּשֶׁם הַלּוֹא יֹאמַר
אֲלֵיכֶם אַיֵּה הַטִּיחַ אֲשֶׁר טַחְתֶּם׃
לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה וּבְקַעְתִּי
רוּחַ סְעָרוֹת בַּחֲמָתִי וְגֶשֶׁם שׁוֹטֵף
חמה הָיָה בְּאַפִּי יִהְיֶה וְאַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ בַּחֲמָה
לְכַלָּה׃ וְהָרַסְתִּי אֶת הַגָּדֵר אֲשֶׁר
נגע טַחְתֶּם תָּפָל וְהִגַּעְתִּיהוּ אֶל הָאָרֶץ
נגלה וְנִגְלָה יְסוֹדוֹ וְנָפְלָה וּכְלִיתֶם בְּתוֹכָהּ
כלה וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה׃ וְכִלִּיתִי אֶת
חֲמָתִי בַּגָּדֵר וּבַטָּחִים אֹתוֹ תָּפֵל
וְאָמַר לָכֶם אֵין הַגָּדֵר וְאֵין הַטָּחִים
אֹתוֹ׃ נביא נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּבְּאִים אֶל
חזה יְרוּשָׁלִַם וְהַחֹזִים לָהּ חָזוֹן שָׁלוֹם
וְאֵין שָׁלוֹם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוָה׃ וְאַתָּה
שום בן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל בְּנוֹת עַמֶּךָ
נבא הַמִּתְנַבְּאוֹת מִלִּבָּן וְהִנָּבֵא עֲלֵיהֶן׃
וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה הוי
תפר אצל לִמְתַפְּרוֹת כְּסָתוֹת עַל כָּל אֲצִילֵי
עשה סדן יָדַי וְעֹשׂוֹת הַמִּסְפָּחוֹת עַל רֹאשׁ כָּל
קומה לְצוּד נְפָשׁוֹת הַנְּפָשׁוֹת
צוד תְּצוֹדְדְנָה לְעַמִּי וּנְפָשׁוֹת לְכָנָה
תחיה תָּחַיֶּינָה׃ וַתְּחַלְּלֻנָה אֹתִי אֶל עַמִּי
כתת בְּשַׁעֲלֵי שְׂעֹרִים וּבְפִתֻּתֵי לֶחֶם
מות לְהָמִית נְפָשׁוֹת אֲשֶׁר לֹא תָמוּתְנָה
וּלְחַיּוֹת נְפָשׁוֹת אֲשֶׁר לֹא תְחַיֶּינָה
בכזבכם לְעַמִּי שֹׁמְעֵי כָזָב׃ לָכֵן כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה הִנְנִי אֶל
צוד כְּסָתוֹתֵיכֶנָה אֲשֶׁר אַתֶּנָה מְצֹדְדוֹת
שם אֶת הַנְּפָשׁוֹת לְפָרְחוֹת וְקָרַעְתִּי
זרע אֶתְכֶם מֵעַל זְרוֹעֹתֵיכֶם וְשִׁלַּחְתִּי אֶת
הַנְּפָשׁוֹת אֲשֶׁר אַתֶּם מְצֹדְדוֹת אֶת
נְפָשִׁים לְפָרְחוֹת׃ וְקָרַעְתִּי אֶת
נצל מִסִּפְחֹתֵיכֶם וְהִצַּלְתִּי אֶת עַמִּי
היה צוד מִיֶּדְכֶן וְלֹא יִהְיוּ עוֹד בְּיָדְכֶן לְמִצּוֹדָה
כאה וִידַעְתֶּן כִּי אֲנִי יְהוָה׃ יַעַן הַכְאוֹת לֵב
צדק כאב צַדִּיק שָׁקֶר וַאֲנִי לֹא הִכְאַבְתִּיו

Tex.heb.Ezechi.xiij.Pritiua.heb.

אמר Siquidẽ ecce cecidit parie⁹. Nunqd nõ dicetur vobis: vbi ẽ litura quã liniſtis?
אליכם Propterea hec dicit dñs deus. Et erumpere faciã
היה ſpiritũ tẽpeſtatũ in indignatione mea & imber
חמה inũdans in furore meo erit: & lapides grandes
לכלה in ira in conſumptionẽ.
נגע Et deſtruã parietẽ quẽ liniſtis abſq; tẽperamento: & adequabo eũ terre
נגלה & reuelabitur fundamẽtũ eius & cadet & cõſumetur in medio eius: & ſcietis
כלה qa ego ſum dñs. Et cõplebo indignationẽ meã in pariete & in his qui liniũt eũ abſq; tẽperamẽto: dicamq; vobis. Non
נביא eſt paries: & nõ ſunt qui liniunt eũ. Prophete iſrl
חזה qui pphetant ad hieruſalẽ & vident ei viſionẽ pacis: & non eſt pax ait
שום dñs deus. Et tu ∞∞∞∞∞ fili hois pone faciẽ tuã
נבא contra filias populi tui que pphetant de corde ſuo: & vaticinare ſup eas:
הוי & dic. Hec dicit dominus deus. Ve que ∞∞∞∞
תפר אצל conſuunt puluillos ſub omni cubito ∞∞∞∞∞∞∞∞
עשה סדן manus: & faciunt ceruicalia ſub capite vniuerſe
קומה etatis ad capiendas animas: & cum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
צוד caperẽt aias populi mei: viuificabant aias eorũ:
היה צוד & violabant me ad populum meum ∞∞∞∞∞∞∞∞
כתת propter pugillum ordei & fragmen panis: ∞
מות vt interficerent animas que non moriuntur: ∞
& viuificẽt animas que non viuunt: ∞∞∞∞∞∞∞∞
כזב mentiẽtes populo meo credenti mẽdaciis. Propter hoc dicit dñs deus.
Ecce ego ad ∞∞∞∞∞∞∞
צוד puluillos veſtros quib⁹ vos capitis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
שם animas volantes: & dirumpam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
זרע eos de brachiis veſtris: & dimittam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
נצל anias: quas vos capitis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
היה צוד animas ad volandũ. Et dirumpam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
כאה ceruicalia veſtra: & libe rabo populum meum ∞∞
צדק כאב de manu vſa neq; erunt vltra in manibus vſis ad p̃dandũ: & ſcietis qa ego dñs. Pro eo q̃ merere ſeciſtis cor iuſti mẽdaciter quẽ ego nõ contriſtaui:

ולחזק ידי רשע לבלתי שוב
מדרכו הרע להחיתו: לכן שוא לא
תחזינה וקסם לא תקסמנה עוד
והצלתי את עמי מידכן וידעתן כי
אני יהוה:

Cap.xiiij.

ויבוא אלי אנשים מזקני ישראל
וישבו לפני: ויהי דבר יהוה אלי
לאמר: בן אדם האנשים האלה
העלו גלוליהם על לבם ומכשול
עונם נתנו נכח פניהם האדרש
אדרש להם: לכן דבר אתם ואמרת
אליהם כה אמר אדני יהוה איש
איש מבית ישראל אשר יעלה את
גלוליו אל לבו ומכשול עונו ישים
נכח פניו ובא אל הנביא אני
יהוה נעניתי לו בה ברב גלוליו:
למען תפש את בית ישראל בלבם
אשר נזורו ממעלי בגלוליהם כלם:
לכן אמר אל בית ישראל כה אמר
אדני יהוה שובו והשיבו ממעל
גלוליכם ומעל כל תועבותיכם
השיבו פניכם: כי איש איש מבית
ישראל ומהגר אשר יגור בישראל
וינזר מאחרי ועל גלוליו אל לבו
ומכשול עונו ישים נכח פניו ובא
אל הנביא לדרש לו בי אני יהוה
נענה לו בי: ונתתי פני באיש ההוא
והשמתיהו לאות ולמשלים
והכרתיו מתוך עמי וידעתם כי
אני יהוה: והנביא כי יפתה ודבר
דבר אני יהוה פתיתי את הנביא
ההוא ונטיתי את ידי עליו והשמדתיו
מתוך עמי ישראל: ונשאו עונם
כעון הדרש כעון הנביא יהיה:
למען לא יתעו עוד בית ישראל
מאחרי ולא יטמאו עוד בכל

Trāsl.B.Vie.

et confortastis manus
impii vt non reuertere
tur a via sua mala & viue
ret: propterea vana nō
videbitis & diuinationes
non diuinabitis amplius:
& eruam populū meum
de manu vestra: & scietis
quia ego dominus.

14.

ET venerūt ad me vi
ri seniorum israel:
& sederunt corā me. Et
fact est sermo dñi ad me
dicens. Fili hominis
viri isti
posuerūt immūdicias su
as in cordib suis: & scan
dalū iniqtatis sue statue
rūt contra facie suā. Nū
qd interrogatus rñdebo
eis: Propter hoc loqre
eis: & dices ad eos. Hec
dicit dñs deus. Homo
homo de domo israel q
posuerit
imūdicias suas in corde
suo: & scandalū iniqtatis
sue statuerit cōtra faciē
suā: & venerit ad pphetā
interrogās per eum me:
ego dñs rñdebo ei in
multitudine imūdiciarū
suarū. vt capiatur dom
israel in corde suo: quo
recesserūt a me in cun
ctis idolis suis. Propea
dic ad domū israel. Hec
dicit domin deus. Cō
uertimini & recedite ab
idolis vrīs: & ab vniuer
sis cōtaminatiōibus vrīs
auertite facies vestras.
Quia homo hō de do
mo israel & de proselytis
quicunq; aduena fuerit
in israel: si alienat fuerit
a me: & posuerit idola
sua in corde suo: & scan
dalū iniqtatis sue statue
rit cōtra faciē suā & vene
rit ad pphetā: vt interro
get per eū me: ego dñs
rñdebo ei per me: & po
nā faciē meā sup hominē
illū: & faciā eum in exē
plū & in puerbiū: & dis
perdā eū de medio popli
mei & scietis qa ego dñs.
Et ppheta cū errauerit
& locutus fuerit verbū:
ego dñs decepi pphetā
illum. Et extendā manū
meā sup illū: & delebo
eū de medio popli mei israel
& portabit iniqtatē suā.
Iuxta iniqtatē interro
gātis: sic iniqtas pphete
erit: vt non erret vltra
domus israel
a me: neq; polluatur in
vniuersis

Trās.Gre.lxx.cū nterp.latina.

τ vt cōfortetis man impii vt penitus nō puertere
καὶ τοῦ κατισχύσαι χεῖρας ἀνόμου τοῦ καθόλου μὴ ἀποστρέφε
tur ipse a via sua mala: τ viueret ipse:
ται αὐτὸς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ ζῆσαι αὐτός,
pptera mēdacia nō videbitis τ diuinatiōes nō ipse diuina
διὰ τοῦτο ψευδῆ οὐ μὴ ἴδητε καὶ μαντείας οὐ μὴ μαντεύ
bitis vltra. τ liberabo pplm meū de manu vra: τ
σησθε ἔτι· καὶ ῥύσομαι τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ὑμῶν, καὶ
scietis q: ego dñs.
γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος.

Ca.14.

ET venerūt ad me viri de senioribus
Καὶ ἦλθον πρός με ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων
israel: τ sederūt ad faciem meā. τ fact est sermo
Ἰσραὴλ, καὶ ἐκάθισαν πρὸ προσώπου μου· καὶ ἐγένετο λόγος
dñi ad me dicēs: fili homis: viri isti posuerūt
κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, οἱ ἄνδρες οὗτοι ἔθεντο
cogitatiōes suas in cordib suis τ tormētū
διαλογισμὸν αὐτῶν ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν καὶ τὸν κόλασμα
iniqtatū suarū posuerūt ad faciem coram. si re
τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ἔθεσαν πρὸ προσώπου αὐτῶν· εἰ ἀπο
spondens respōdebo eis: pptera loqre eis:
κριθεὶς ἀποκριθῶ αὐτοῖς; διὰ τοῦτο λάλησον αὐτοῖς,
τ dices ad eos: hec dicit adonai dñs: homo
καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἄνθρω
homo de domo israel: q posuerit cogitationes
πος ἄνθρωπος ἐκ τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ, ὃς ἂν θῇ τὰς διαλογισμοὺς
suas in corde suo: τ tormētū iniqtati
αὐτοῦ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν κόλασιν τῆς ἀδικίας
sue posuerit ad faciem suā: τ venerit ad pphetam:
αὐτοῦ ἔθεν πρὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἔλθῃ πρὸς τὸν προφήτην,
ego dñs respondebo illi in illis in qb tenetur multo
ἐγὼ κύριος ἀποκριθήσομαι αὐτῷ ἐν αὐτοῖς ἐν οἷς ἐνέχεται πολ
ei: vt auerteret domū israel scēm
λοῖς· τοῦ ἀποστῆσαι τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ κατὰ τὰς
corda eorū q abalienata sunt a me in eo
καρδίας αὐτῶν τὰς ἀπαλλοτριωθείσας ἀπ' ἐμοῦ ἐν τοῖς ἐν
gitatiōib eorū. pptera dic ad domū israel.
θυμήμασιν αὐτῶν· διὰ τοῦτο εἰπὸν πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ·
hec dicit adonai dñs: cōuertimini τ recedite
τάδε λέγει κύριος κύριος, ἐπιστρέφετε καὶ ἀπόστητε
ab adinuentionib vrīs τ ab oībus ipsis
ἀπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν ἀδικι
tib vrīs τ cōuertite facies vras. q: hō homo
ῶν ὑμῶν καὶ συστρέψατε τὰ πρόσωπα ὑμῶν· διότι ἄνθρ ἄνθρ
de domo israel τ de aduenis q peregri
ἐκ τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ καὶ ἐκ τῶν προσηλύτων τῶν προσηλυ
nantur in israel: q abalienat fuerit a me: τ
τευόντων ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὃς ἂν ἀπαλλοτριωθῇ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ
posuerit cogitatiōes suas in corde suo: τ tor
θῇ τὰ ἐνθυμήματα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ τὸν κό
mētū iniqtatis sue posuerit ad faciem suā: τ venerit
λασιν τῆς ἀδικίας αὐτοῦ ἔθεν πρὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἔλθῃ
ad pphetā vt interroget eū in me: ego dñs
πρὸς τὸν προφήτην τοῦ ἐπερωτῆσαι αὐτὸν ἐν ἐμοί, ἐγὼ κύ
respondebo ei in qb tenetur in ipso: τ obfirmabo
ριος ἀποκριθήσομαι αὐτῷ ἐν οἷς ἐνέχεται ἐν αὐτοῖς, καὶ στήσω
faciem meā sup hoies illos: τ ponam eū
τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, καὶ θήσομαι αὐτὸν εἰς σημεῖ
tū: τ in exterminiū: τ auferā eū de medio popli mei: τ
ον, καὶ εἰς ἀφανισμόν, καὶ ἐξαρῶ αὐτὸν ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ μου, καὶ ἐπι
gnoscetis q: ego dñs. τ ppheta si errauerit τ locut fuerit
γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος. καὶ ὁ προφήτης ἐὰν πλανηθῇ καὶ λαλήσῃ
eerbū: ego dñs errare feci pphetā illum. τ extēdā
λόγον, ἐγὼ κύριος πεπλάνηκα τὸν προφήτην ἐκεῖνον· καὶ ἐκτενῶ τὴν
manū meā sup illū τ exterminabo illū de medio popli mei israel
χεῖρά μου ἐπ' αὐτὸν καὶ ἀφανιῶ αὐτὸν ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ μου Ἰσραὴλ,
τ accipiēt iniqtatē suam scōm iniqtatē interrogātis.
καὶ λήψονται τὴν ἀδικίαν αὐτῶν κατὰ τὸ ἀδίκημα τοῦ ἐπερωτῶντος,
similiē τ iniqtas pphete erit vt nō erret vltra
ὡσαύτως καὶ τὸ ἀδίκημα τοῦ προφήτου ἔσται ὅπως μὴ πλανᾶται ἔτι
domus israel a me: τ vt nō polluantur adhuc
ὁ οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἵνα μὴ μιαίνωνται ἔτι ἐν

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

delictio suo: ⁊ erunt mihi in ppłm. ⁊
τοῖς παραπτώμασιν αὐτῶν, καὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν· καὶ
ego ero illis in deũ dicit adonai dñs. ⁊ fact⁹
ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν λέγει κύριος κύριος· καὶ ἐγένετο
est fmo dñi ad me dicẽs: fili homis: tra ꝗcũq;
τὸ λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, γῆ ἐὰν
peccauerit mihi vt ꝑuaricetur ꝑuaricatione: ⁊ extẽ-
ἁμάρτῃ μοι τοῦ παραπεσεῖν παραπτώματι, καὶ ἐκτε-
d̃ manũ meã sup eam: ⁊ cõteram
ῶ τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτήν, καὶ συντρίψω ἐπ' αὐτὴν στήριγ-
d̃ panis: ⁊ emittam sup eam famẽ: ⁊ auferã de
μα ἄρτου, καὶ ἐξαποστελῶ ἐπ' αὐτὴν λιμόν, καὶ ἐξαρῶ ἐξ
ea hoiem ⁊ iumẽtũ. ⁊ si fuerit tres viri
αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος· καὶ ἐὰν ὦσιν οἱ τρεῖς ἄνδρες
isti in medio ei⁹: noe ⁊ daniel ⁊ iob: isti in
οὗτοι ἐν μέσῳ αὐτῆς, νῶε καὶ δανιὴλ καὶ ἰώβ, οὗτοι ἐν
iustitia sua saluabũtur dicit adonai dñs. si
τῇ δικαιοσύνῃ αὐτῶν σωθήσονται λέγει κύριος κύριος. ἐὰν
⁊ bestias malas induxero sup trã ⁊ pestem
καὶ κακὰ θηρία παρεγάγω ἐπὶ τὴν γῆν καὶ θανατώσω με
eam: ⁊ erit in desolationẽ: ⁊ nõ erit ꝑtransiẽs
αὐτήν, καὶ ἔσται εἰς ἀφανισμόν, καὶ οὐκ ἔσται ὁ διοδεύων
a facie bestiarũ: ⁊ tres viri isti
ἀπὸ προσώπου τῶν θηρίων, καὶ οἱ τρεῖς ἄνδρες οὗτοι
in medio ei⁹: viuo ego dicit adonai dñs: si filij eo-
ἐν μέσῳ αὐτῆς, ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος κύριος, εἰ υἱοὶ αὐ-
rũ ⁊ filie saluabuntur: sed ipsi soli salua-
τῶν καὶ θυγατέρες σωθήσονται, ἀλλὰ αὐτοὶ μόνοι σωθή-
bũtur: at tra erit in desolationẽ: aut ⁊ gladiũ si indu
σονται, ἡ γῆ ἔσται εἰς ὄλεθρον, ἢ καὶ ῥομφαίαν ἐὰν ἐπα-
xero sup trã illam ⁊ dixero gladio trãseat p
γάγω ἐπὶ τὴν γῆν ἐκείνην καὶ εἴπω ῥομφαίᾳ διελθέτω διὰ
trã. ⁊ auferã ex ea hoiem ⁊ iumẽtũ ⁊ tres
τῆς γῆς· καὶ ἐξαρῶ ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος καὶ τρεῖς
viri isti in medio ei⁹: viuo ego dicit adonai dñs.
ἄνδρες οὗτοι ἐν μέσῳ αὐτῆς, ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος.
q: neq; liberabũt filios suos aut filias: sed ipsi so-
οὐ μὴ ῥύσωνται υἱοὺς αὐτῶν ἢ θυγατέρας, ἀλλὰ αὐτοὶ μό-
li liberabũt. aut ⁊ mortem si immisero sup
νοι σωθήσονται· ἢ καὶ θάνατον ἐὰν ἐπαποστείλω ἐπὶ τὴν
trã illam: ⁊ effudero furorẽ meũ sup eã in sanguine
γῆν ἐκείνην, καὶ ἐκχεῶ τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτὴν ἐν αἵματι
ad exterminãdũ ex ea hoiem ⁊ iumẽtũ: ⁊ noe
τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος, καὶ νῶε
⁊ daniel ⁊ iob in medio eius: viuo ego dicit ado-
καὶ δανιὴλ καὶ ἰώβ ἐν μέσῳ αὐτῆς, ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος
nai dñs. si filios aut filias eo⁹ liberabũt: q:
κύριος· ἐὰν υἱοὺς ἢ θυγατέρας αὐτῶν ἐξέλωνται, ὅτι
ipsi in iustitia sua liberabũt alias su-
αὐτοὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτῶν ῥύσωνται τὰς ψυχὰς αὐ-
as: hec dicit adonai dñs. si ãt ⁊ q̃tuo-
τῶν, τάδε λέγει κύριος κύριος· ἐὰν δὲ καὶ τὰς τέσσα-
re vlitiones meas malas gladiũ ⁊ famẽ: ⁊
ρας ἐκδικήσεις μου τὰς πονηρὰς ῥομφαίαν καὶ λιμόν, καὶ
bestias malas: ⁊ mortem emisero sup hierusalem
θηρία πονηρά, καὶ θάνατον ἐξαποστελῶ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ
ad exterminãdũ ex ea hoiem ⁊ iumẽtũ. ⁊
τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος· καὶ
ecce ipsi derelicti in ea saluati
ἰδοὺ αὐτοὶ ὑπολελειμμένοι ἐν αὐτῇ οἱ διασωζόμενοι
ex ea. qui educent ex ea filios ⁊ fili-
ἐξ αὐτῆς· οἵτινες ἐξάξουσιν ἐξ αὐτῆς υἱοὺς καὶ θυγατέ-
as: ecce ipsi egrediunt ad vos: ⁊ videbitis
ρας, ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκπορευόνται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὄψεσθε
vias eorũ: ⁊ cogitationes eorũ: ⁊
τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν, καὶ
penitebit uos sup mala q̃ induxi sup hie-
μετανοήσετε ἐπὶ τὰ κακὰ ἃ ἐπήγαγον ἐπὶ Ἱε-
rusalem in oibus q̃ induxi sup eam:
ρουσαλὴμ ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐπήγαγον ἐπ' αὐτήν, ∞∞

∞∞∞

וְנִחַמְתֶּם אֶתְכֶם כִּי תִרְאוּ אֶת דַּרְכֵיכֶם
וְאֶת עֲלִילוֹתֵיכֶם וִידַעְתֶּם כִּי לֹא חִנָּם
עָשִׂיתִי אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בָהּ עָשָׂה
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוָה׃

Cap.xv. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
הָיָה לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם מַה הָיָה עֵץ הַגֶּפֶן
מִכָּל עֵץ הַזְּמוֹרָה אֲשֶׁר הָיָה זָמֹר
בַּעֲצֵי הַיָּעַר׃ הֲיֻקַּח מִמֶּנּוּ עֵץ לַעֲשׂוֹת לָשַׁח
לִמְלָאכָה אִם יִקְחוּ מִמֶּנּוּ יָתֵד לָאֹר לָשַׁח
לְתָלוֹת עָלָיו כָּל כְּלִי רִגְמָה לָאֵשׁ תָּלָה קָלָה
נִתַּן לְאָכְלָה אֶת שְׁנֵי קְצוֹתָיו אָכְלָה קָצָה
הָאֵשׁ וְתוֹכוֹ נִצָּת הֲיִצְלַח לְמְלָאכָה׃ הָיָה צָלַח
הִנֵּה בְּהִיוֹתוֹ תָמִים לֹא יַעֲשֶׂה הָיָה תָּמִים
לְמְלָאכָה אַף כִּי אֵשׁ אֲכָלָתְהוּ וַיִּחַר עָשָׂה חָרַר
וְנַעֲשָׂה עוֹד לְמְלָאכָה׃ לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה כַּאֲשֶׁר עֵץ הַגֶּפֶן בְּעֵץ
הַיַּעַר אֲשֶׁר נְתַתִּיו לָאֵשׁ לְאָכְלָה עָנָה
כֵּן נָתַתִּי אֶת יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם׃
וְנָתַתִּי אֶת פָּנַי בָּם מֵהָאֵשׁ יֵצֵאוּ
וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי אָכַל
יְהוָה בְּשׂוּמִי אֶת פָּנַי בָּם׃ וְנָתַתִּי פָּנָה
אֶת הָאָרֶץ שְׁמָמָה יַעַן מָעֲלוּ
מַעַל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

Cap.xvj. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
הָיָה לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הוֹדַע אֶת יְרוּשָׁלִָם יָדַע
אֶת תּוֹעֵבוֹתֶיהָ׃ וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר תָּעַב
אֲדֹנָי יְהוִה לִירוּשָׁלִַם מְכֹרֹתַיִךְ
וּמוֹלְדֹתַיִךְ מֵאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי אָבִיךְ יָלַד
הָאֱמֹרִי וְאִמֵּךְ חִתִּית׃ וּמוֹלַדְתֵּיכֶן
בְּיוֹם הוֹלֶדֶת אֹתָךְ לֹא כָרַת שָׁרֵךְ אֶת שָׁרַר
וּבַמַּיִם לֹא רֻחַצְתְּ לְמִשְׁעִי וְרָמֹלַחַ שׁוּעַ מָלַח
לֹא הָמְלַחַתְּ וְהָחְתֵּל לֹא חֻתָּלְתְּ׃ חָתַל
לֹא חָסָה עָלַיִךְ עַיִן לַעֲשׂוֹת לָךְ חוּס עָשָׂה
אַחַת מֵאֵלֶּה לְחָמְלָה עָלַיִךְ וַתֻּשְׁלְכִי שָׁלַךְ
אֶל פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּגֹעַל נַפְשֵׁךְ
בְּיוֹם הֻלַּדְתֵּךְ אֹתָךְ׃ וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ עָלַר עָבַר

et consolabũtur vos cũ videritis viam eorum & adinuentiões eorum: & cognoscetis q nõ frustra fecerim omnia que feci in ea: ait dñs deus. 15.

ET factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis qd fiet de ligno vitis ex omnibus lignis nemorum: que sunt inter ligna siluarũ! Num qd tolletur de ea lignũ vt fiat opus: aut fabricabitur de ea paxillus vt dependeat in eo qd cunq vas! Ecce igni datũ est in escam: vtranq parte ei? consumpsit ignis: & medietas eius redacta est in fauillã Nũqd vtile erit ad opus! Etiã cũ esset integrũ nõ erat aptũ ad opus: quãtomagis cũ illud ignis deuorauerit & cõbusserit nihil ex eo fiet opis. ppterea hec dicit dñs de? Quõ lignũ vitis inter ligna siluarũ quod dedi igni ad deuorandum: sic tradam habitatores hierusalem: & ponã faciẽ meam in eos. De igne egredietur: & ignis consumet eos. Et scietis quia ego domin? cum poluero faciem meã in eos: & dedero terrã inuiam & desolatam eo q̃ p̃uaricatores extiterint dicit dominus deus. 16.

ET factus est sermo domini ad me dicẽs. Fili hominis: notas fac hierusalem abominationes suas & dices. Hec dicit dominus deus hierusalem. Radix tua & generatio tua de terra chanaan: pater tuus amorreus: & mater tua cethea. Et q̃ndo nata es in die ortus tui non est precisus vmbilicus tui? & aqua non es lota in salutem: nec sale salita: nec inuoluta pãnis. Non pepcit sup te oculus vt faceret tibi vnũ de his misertus tui. sed proiecta es super facie terre in abiectione anime tue: in die qua nata es. Transiens autem per te

τ consolabunt eos q: videbitis viam eorum καὶ παρακαλέσουσιν ὑμᾶς διότι ὄψεσθε τὰς ὁδοὺς αὐτῶν τ cogitationes eorum: τ cognoscetis q: nõ frustra feci ola ego feci in ea dicit adonai dñs.

τῶν καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν, καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι εἰς μάτην πεποίηκα πάντα ὅσα ἐποίησα ἐν αὐτῇ λέγει αδωναι κύριος.

Ca.15.

ET facti est sermo dñi ad me dicẽs: τ tu fili hominis qd fiet lignũ vitis ex oibus lignis sarmentorũ existũ in lignis silue

Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου τί ἔσται ξύλον τῆς ἀμπέλου ἐκ πάντων τῶν ξύλων τῶν κλημάτων τῶν ὄντων ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ

si tollent de ea lignũ vt faciat in opus si tollent ex ea paxillum suspendãt sup eum oẽ vas. ecce igni datum ẽ in ꝓsũptionẽ annũ

μοῦ λαμβάνουσιν ἐξ αὐτῆς ξύλον τοῦ ποιῆσαι εἰς ἐργασίαν; λαμβάνουσιν ἐξ αὐτῆς πάσσαλον τοῦ κρεμάσαι ἐπ' αὐτὸν πᾶν σκεῦος· ἰδοὺ πυρὶ δέδοται εἰς ἀπάλωσιν τὴν κατ' ἔτος

purgationẽ in ea. cõsumit ignis: τ deficit in finẽ. nũqd vtile est ad opus? neq adhuc illo ꝛcẽ illud cõsũpserit in finẽ si fiet in opus. ꝓ

αὐτῷ καίουσιν· ἀναλίσκει ὁ πῦρ, καὶ ἐκλείπει εἰς τέλος· μὴ χρήσιμόν ἐστιν εἰς ἐργασίαν; ἔτι οὐδὲ ἔτι αὐτοῦ ὄντος ὁλοκλήρου οὐκ ἔσται εἰς ἐργασίαν μὴ ὅτι ἐὰν καὶ πῦρ ἀναλώσῃ εἰς τέλος εἰ ποιήσεται εἰς ἐργασίαν· διὰ

pterea hec dicit adonai dñs: quẽadmodũ lignũ vitis in lignis silue: qd dedi illud igni in ꝓsũptionẽ: sic dedi habitatores

τοῦτο τάδε λέγει αδωναι κύριος, ὃν τρόπον τὸν ξύλον τῆς ἀμπέλου ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ, οὕτως δέδωκα αὐτὸν τῷ πυρὶ εἰς ἀπάλωσιν, οὕτως δέδωκα τοὺς κατοικοῦντας

in hierusalem: τ dabo faciem meã in eos de igne egredient. τ ignis deuorabit eos: τ scient q: ego dñs cũ firmauero ego faciem meã in eos: τ dabo terrã in deso-

τοὺς ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ δώσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπ' αὐτοὺς ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξελεύσονται· καὶ πῦρ καταφάγεται αὐτοὺς· καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος ἐν τῷ στῆσαι με τὸ πρόσωπόν μου ἐπ' αὐτοὺς, καὶ δώσω τὴν γῆν εἰς ἀφανισμὸν

lationẽ p eo qõ deliquerunt delicto dicit adonai dñs.

πάντων τούτων τοῦ παθεῖν τι ἐπὶ σοί, καὶ ἀπεστραμμένα ἐστὶν πρόσωπον τοῦ πεδίου τῇ σκολιότητι τῆς ψυχῆς σου ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐτέχθης· καὶ δίκλασται ἐπὶ σοὶ

Ca.16.

ET facti est sermo dñi ad me dicẽs: fili homi nis testificare hierusalem iniquitates suas τ

Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου διαμάρτυραι τῇ Ἱερουσαλὴμ τὰς ἀνομίας αὐτῆς καὶ

dices. hec dicit adonai dñs hierusalem: radix tua τ gnatio tua de ꝛra chanaan. pt

ἐρεῖς· τάδε λέγει αδωναι κύριος τῇ Ἱερουσαλὴμ, ἡ ῥίζα σου καὶ ἡ γένεσίς σου ἐκ γῆς χαναάν. ὁ πατήρ σου

amorreus τ mater tua chetea τ gnatio tua in q̃ die nata es nõ est ꝓcisũ vmbilicus tuus τ in

ἀμορραῖος καὶ ἡ μήτηρ σου χετταία καὶ ἡ γένεσίς σου ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐτέχθης οὐκ ἐτμήθη ὁ ὀμφαλός σου, καὶ ἐν ᾗ

qua non es lota in salutem: neq sale salita es: τ fasciis non es fasciata: neq pepcit

ὅτι οὐκ ἐλούσθης εἰς σωτηρίαν, οὐδὲ ἁλὶ ἡλίσθης, καὶ σπαργάνοις οὐκ ἐσπαργανώθης, οὐδὲ ἐφείσατο

sup te oculus meus: vt facerem in te vnũ de

ἐπὶ σοὶ ὁ ὀφθαλμός μου, τοῦ ποιῆσαι ἐπὶ σοὶ ἐν ἑνὶ οἴκτῳ

his vt pateret dd sup te. τ proiecta

πάντων τούτων τοῦ παθεῖν τι ἐπὶ σοί, καὶ ἀπερρίφης

es sup faciem campi pravitate anime

ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πεδίου τῇ σκολιότητι τῆς ψυχῆς

tue in q̃ die nata es. τ transiui sup te

σου ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐτέχθης· καὶ διῆλθον ἐπὶ σοὶ

τ vidi te mirtam in sanguine tuo. τ dixi tibi:
καὶ ἴδε σε πεφυρμένον ἐν τῷ αἵματί σου. καὶ εἶπόν σοι,
de sanguine tuo viue: dixi tibi: cũ sanguine tuo
ἐκ τῷ αἵματός σου ζῆσον, καὶ εἶπόν σοι, σὺν τῷ αἵματί σου
vita multiplicare sicut oztuo agri dedi te: τ
ζῶν πλήθυνον καθὼς ἐκ τὸ ἀγροῦ δέδωκά σε, καὶ
multiplicata es τ magnificata es τ ingressa es icluitates ciuita-
ἐπλήθυνθης καὶ ἐμεγαλύνθης καὶ εἰσῆλθες εἰς πόλεις πόλε-
tũ: vbera tua recta facta sũt: τ piluo tuo oztuo est: tu
ων, οἱ μαστοί σου ἀκατηρτίσθησαν, καὶ ἡ τρίξ σου ἀνέτειλεν, σὺ
ãteras nuda: τ plena ignominia: τ trãsiui p te τ vi-
γυμνὴ καὶ ἀσχημονοῦσα, καὶ διῆλθον διὰ σοῦ καὶ ἴδε-
di te: τ ecce tpo tuũ: τ tpo diuertentiũ. τ
σέ σε, καὶ ἰδοὺ ὁ καιρός σου, καὶ καιρὸς κατπλυνόντων. καὶ
expandi alas meas sup te: τ operui igno-
διεπέτασα τὰς πτέρυγάς μου ἐπὶ σέ, καὶ ἐκάλυψα τὴν ἀσ-
miniam tuã: τ iurauí tibi. τ ingressũ sũ i testamẽto te-
χημοσύνην σου, καὶ ὤμοσά σοι. καὶ εἰσῆλθον ἐν διαθήκῃ μετ-
cũ dicit adonai dñs. τ facta es mihi: τ lauí te
τὰ σοῦ λέγει κύριος κύριος. καὶ ἐγένου μοι, καὶ ἔλουσά σε
in aqua: τ lauí sanguinẽ tuũ a te: τ vnxi
ἐν ὕδατι, καὶ ἀπέπλυνα τὸ αἷμά σου ἀπὸ σοῦ, καὶ ἤχρι-
te in oleo: τ indui te varijs: τ calciaui
σά σε ἐν ἐλαίῳ, καὶ ἐνεδύσασά σε ποικίλα, καὶ ὑπεδή-
te byacintho: τ pcinxi te byssio: τ circũdedi te
σασε ὑάκινθον, καὶ ἔζωσά σε βύσσῳ, καὶ περιέβαλόν σε
fabulis: τ ornaui te ornamẽto: τ circũdedi
τρυφήματι, καὶ ἐκόσμησά σε κόσμῳ, καὶ περιέθηκα
armillas circũ manus tuas: τ torquẽ circũ col-
ἀμφίλλια περὶ τὰς χεῖράς σου, καὶ κάτμα περὶ τὸν τρά-
lũ tuũ: τ dedi inaurẽ circũ nasum tuũ:
χηλόν σου, καὶ ἔδωκα ἐνώτιον περὶ τὸν μυκτῆρά σου,
τ torcular sup aureo tuo: τ coronã gloriõ-
τὸ τρυφίσκιον ἐπὶ τὰ ὦτά σου, καὶ στέφανον καυχή-
nis sup caput tuũ: τ ornata es auro:
σεως ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου, καὶ ἐκοσμήθης χρυσίῳ,
τ argento. τ amictus tui byssini τ subti-
καὶ ἀργυρίῳ. καὶ τὰ περιβόλαιά σου βύσσινα καὶ τρίχα-
les τ versicolores: similam mel τ oleũ comedisti:
λα καὶ ποικίλα, σεμίδαλιν καὶ μέλι καὶ ἔλαιον ἔφαγες,
τ facta es decora valde valde: τ directa es in re-
καὶ ἐγένου καλὴ σφόδρα σφόδρως, καὶ κατευθύνθης εἰς βα-
gnũ. τ exiuit tibi nomẽ in gentib i pulchritudie
σιλείαν. καὶ ἐξῆλθέν σοι ὄνομα ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν τῷ κάλλει
tua: q: cõpletum erat in decore pulchritudiã ẽm
σου, ὅτι συνετελέσθη ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ σου ἃ ἐτέθη σοι κς
posui sup te: dicit adonai dñs. τ hãsisti fiduciã i pulchri-
ἐπάνω σοῦ λέγει κύριος κς. καὶ ἐπεποίθεις ἐν τῷ κάλ-
tudie tua: τ fornicata es in nomine tuo: τ effudisti
λει σου, καὶ ἐπόρευσας ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου, καὶ ἐξέχεας
fornicationẽ tuã sup oẽm vtentem ipsi erat: τ tulisti
τὴν πορνείαν σου ἐπὶ πάντα τὸν ὁδεύοντα αὐτῷ ἐγένετο, καὶ ἔλαβες
vasa gloriõis tue ex argento meo τ ex auro meo ex
τὰ σκεύη τῆς καυχήσεώς σου ἐκ τῷ ἀργυρίου μου καὶ ἐκ τῷ χρυσίου μου ἃ ἔ-
dedi tibi: τ fecisti tibi imagines masculinas: τ fornicata
δωκα, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ εἰκόνας ἀρσενικάς, καὶ ἐξεπόρευ-
es in eis. τ tulisti vestimẽta tuã varia: τ coope
σας ἐν αὐταῖς. καὶ ἔλαβες τὰ ἱματισμά σου τὰ ποικίλα, καὶ πεθή-
ruisti eas: τ oleũ meũ τ thymiama meũ posuisti ãte faciem
κας αὐτά, καὶ τὸ ἔλαιόν μου καὶ τὸ θυμίαμά μου ἔθηκας πρὸ προσώ-
eorũ: τ panes meos q̃ dedi tibi: similam τ mel
που αὐτῶν, καὶ τοὺς ἄρτους μου οὓς ἔδωκά σοι, σεμίδαλιν καὶ μέλι
τ oleũ: cibauí te: τ posuisti ea ãte faciem eorũ in o-
καὶ ἔλαιον ἐψώμισά σε, καὶ ἔθηκας αὐτὰ πρὸ προσώπου αὐτῶν εἰς ὀ-
dorẽ suauitatis. τ factũ ẽ dicit adonai dñs: τ tulisti
σμὴν εὐωδίας. καὶ ἐγένετο λέγει κύριος κς, καὶ ἔλαβες τοὺς
filios tuos q̃ τ filias tuas q̃ genuisti: τ imolasti eis
υἱούς σου καὶ τὰς θυγατέρας σου ἃς ἐγέννησας, καὶ ἔθυσας αὐτοῖς

A
B
B
C
D
A
C

'vidi te "conculcari' in san
guine tuo. 'Et dixi 'tibi cũ
esses "in sanguine tuo: 'vi-
ue. 'dixi inquã "tibi 'in san
guine tuo: 'viue. "Multi-
plicata "quasi germẽ 'agri
"dedi te: 'multiplicata
es: "& grandis effecta: "&
ingressa es & peuenisti ad
"mundũ muliebrẽ. "Vbe
ra tua 'intumuerũt: "& pi
lus tu "germinauit "& eras
"nuda '& cõfusione plena:
'& transiui "p te "& vidi te:
'& ecce "tẽpus tuũ: 'tẽpus
'amãtiũ. "Et expandi "ami
ctũ meũ 'sup te: "& operui
'ignominiã tuã. "Et iura-
ui "tibi "& ingressus sum
'pactũ "tecũ 'ait "dñs 'de.
"Et facta es 'mihi: '& laui
te 'aqua "& emũdaui "san-
guinẽ tuũ 'ex te. "Et vnxi
te 'oleo '& vestiui te "disco
loribus: "& calciaui te 'hya
cintho. "Et cinxi te 'byssio:
"& indui te "subtilibus: "&
ornaui te "ornamẽto. "Et
dedi 'armillas "in 'manib
tuis: "& torquẽ 'circa 'col-
lũ tuũ: "& dedi "iaurẽ "sup
'os tuũ: "& circulos 'auris
tuis "& coronã "decoris 'in
capite tuo. "Et ornata es
'auro "& argẽto "& vestita
es "byssio "& polymito "&
mltis coloribus. 'Similã "&
mel '& oleũ "comedisti: "&
decora facta es 'vehemen
ter 'nimis. "Et pfecisti "in
regnũ: "& egressum ẽ "no
men tuũ 'in gentes "ppter
speciẽ tuã: "qa 'pfecta 'eras
'in decore meo "quẽ "po
suerã "super te: 'dicit "dñs
'de. "Et habẽs fiduciã 'in
pulchritudine tua "forni-
cata es 'in 'nomine tuo: '& ex
posuisti "fornicationẽ tuã
"omni 'trãseunti: vt 'ei "fie
res. "Et sumẽs "de vestimẽ
tis meis 'fecisti "tibi 'excels
sa hinc inde "cõsuta: "&
fornicata es "sup eis: sicut
"nõ est factũ: 'neq; "futurũ
est. 'Et tulisti "vasa 'decoris
tui 'de auro meo '& argen
to meo "q̃ "dedi 'tibi: "& fe
cisti 'tibi 'imagines "mascu
linas: "& fornicata es 'i eis:
"& sumpsisti "vestimenta
tua "multicoloria: "& ope
ruisti illas 'Et oleũ meũ "&
thymiama meũ 'posuisti
"coram eis: '& panẽ meũ
"quẽ "dedi 'tibi: 'similã "&
oleũ '& mel q̃bus 'enutriui
te "posuisti 'i cõspectu eo
rum 'in odorẽ "suauitatis.
"Et factũ est 'ait "dñs 'de:
"& tulisti "filios tuos "& "
"filias tuas 'quas "genera-
sti 'mihi "& immolasti eo

'רָאָה "בוּס 'וָאֶרְאֵךְ "מִתְבּוֹסֶסֶת "בְּדָמָיִךְ "וָאֹמַר
'לָךְ "בְּדָמַיִךְ "חֲיִי "וָאֹמַר "לָךְ "בְּדָמַיִךְ
'חֲיִי: "רְבָבָה "כְּצֶמַח "הַשָּׂדֶה "נְתַתִּיךְ
'רָבָה "גָּדַל "וַתִּרְבִּי "וַתִּגְדְּלִי "וַתָּבֹאִי: "בַּעֲדִי "עֲדָיִים
"בּוּא "עָדָה "שָׁדַיִם "נָכֹנוּ "וּשְׂעָרֵךְ "צִמֵּחַ "וְאַתְּ
"שֵׁד 'כּוּן "עֵרֹם "וְעֶרְיָה: "וָאֶעֱבֹר "עָלַיִךְ "וָאֶרְאֵךְ
'עָרָה 'עָבַר "וְהִנֵּה "עִתֵּךְ "עֵת "דֹּדִים "וָאֶפְרֹשׂ
'רָאָה 'דּוּד "כְּנָפִי "עָלַיִךְ "וָאֲכַסֶּה "עֶרְוָתֵךְ "וָאֶשָּׁבַע
'פָּרַשׂ 'כָּסָה "עָרָה "שָׁבַע "לָךְ "וָאָבֹא "בִּבְרִית "אוֹתָךְ "נְאֻם "אֲדֹנָי
'עָרָה "שָׁבַע 'בּוֹא 'כָּרַת "יְהוִה "וַתְּהִי "לִי: "וָאֶרְחָצֵךְ "בַּמַּיִם
"אָז "הָיָה 'רָחַץ "שָׁטַף "וָאֶשְׁטֹף "דָּמַיִךְ "מֵעָלַיִךְ "וָאֲסֻכֵךְ "בַּשָׁّמֶן:
"סוּךְ 'לָבַשׁ "וָאַלְבִּשֵׁךְ "רִקְמָה "וָאֶנְעָלֵךְ "תַּחַשׁ
"נָעַל "תָּבַשׁ "וָאַחְבְּשֵׁךְ "בַּשֵּׁשׁ "וָאֲכַסֵּךְ "מֶשִׁי: "וָאֶעְדֵּךְ
"כָּסָה "עֶדִי "וָאֶתֵּן "צְמִידִים "עַל "יָדַיִךְ
"נָתַן "צָמִיד "וְרָבִיד "עַל "גְּרוֹנֵךְ: "וָאֶתֵּן "נֶזֶם "עַל
"רָבִד 'אֹן "אַפֵּךְ "וַעֲגִילִים "עַל "אָזְנָיִךְ "וַעֲטֶרֶת
"נָתַן "עָגִיל "תִּפְאֶרֶת "בְּרֹאשֵׁךְ: "וַתַּעְדִּי "זָהָב "וָכֶסֶף
"פָּאַר "עָדָה "וּמַלְבּוּשֵׁךְ "שֵׁשִׁי "וָמֶשִׁי "וְרִקְמָה "סֹלֶת
"לָבַשׁ "וְדֶבַשׁ "וְשָׁמֶן "אָכָלְתִּי "וַתִּיָּפִי "בְּמְאֹד
"יָפָה "מְאֹד "וַתִּצְלְחִי "לְמְלוּכָה: "וַיֵּצֵא "לָךְ
"צָלַח "מָלַךְ "שֵׁם "בַּגּוֹיִם "בְּיָפְיֵךְ "כִּי "כָלִיל "הוּא
"כָּלַל "שׁוּם "בַּהֲדָרִי "אֲשֶׁר "שַׂמְתִּי "עָלַיִךְ "נְאֻם
"אֲדֹנָי "יְהוִה: "וַתִּבְטְחִי "בְיָפְיֵךְ "וַתִּזְנִי
"בָּטַח "יָפֶה "זָנָה "שָׁפָה "עַל "שְׁמֵךְ "וַתִּשְׁפְּכִי "אֶת "תַּזְנוּתַיִךְ "עַל
"עָבַר "הָיָה "כָּל "עֹבֵר "לוֹ "יִהְיֶה: "וַתִּקְחִי "מִבְּגָדַיִךְ
"לָקַח "עָשָׂה "וַתַּעֲשִׂי "לָךְ "בָּמוֹת "טְלֻאוֹת "וַתִּזְנִי
"בָּמָה "בּוּא "עֲלֵיהֶם "לֹא "בָאוֹת "וְלֹא "יִהְיֶה:
"כָּלָה "פָּאַר "וַתִּקְחִי "כְּלֵי "תִפְאַרְתֵּךְ "מִזְּהָבִי "וּמִכַּסְפִּי
"נָתַן "עָשָׂה "אֲשֶׁר "נָתַתִּי "לָךְ "וַתַּעֲשִׂי "לָךְ "צַלְמֵי
"זָכָר "וַתִּזְנִי "בָם: "וַתִּקְחִי "אֶת "בִּגְדֵי
"זָנָה "כָּסָה "רִקְמָתֵךְ "וַתְּכַסִּים "וְשַׁמְנִי "וְקְטָרְתִּי
"כָּסָה "פָּנָה "נָתַתִּי "לִפְנֵיהֶם: "וְלַחְמִי "אֲשֶׁר "נָתַתִּי
"אָכַל "לָךְ "סֹלֶת "וְשֶׁמֶן "וּדְבַשׁ "הֶאֱכַלְתִּיךְ
"נָתַן "נוּחַ "וּנְתַתִּיהוּ "לִפְנֵיהֶם "לְרֵיחַ "נִיחוֹחַ "וַיְהִי
"נְאֻם "אֲדֹנָי "יְהוִה: "וַתִּקְחִי "אֶת "בָּנַיִךְ
"בֵּן "בָּנָה "זָנָה "וְאֶת "בְּנֹתַיִךְ "אֲשֶׁר "יָלַדְתְּ "לִי "וַתִּזְבְּחִים

Pritiua.heb.

לָהֶם לְאָכוֹל הַמְעַט מִתַּזְנוּתָיִךְ׃
וַתִּשְׁחָטִי אֶת בָּנַי וַתִּתְּנִים בְּהַעֲבִיר
אוֹתָם לָהֶם׃ וְאֵת כָּל תּוֹעֵבֹתַיִךְ
וְתַזְנֻתַיִךְ לֹא זָכַרְתְּ אֶת יְמֵי נְעוּרַיִךְ
בְּהִיוֹתֵךְ עֵרֹם וְעֶרְיָה מִתְבּוֹסֶסֶת
בְּדָמֵךְ הָיִית׃ וַיְהִי אַחֲרֵי כָל רָעָתֵךְ
אוֹי אוֹי לָךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַתִּבְנִי
לָךְ גֹּב וַתַּעֲשִׂי לָךְ רָמָה בְּכָל רְחוֹב׃
אֶל כָּל רֹאשׁ דָּרֶךְ בָּנִית רַמָּתֵךְ
וַתְּתַעֵבִי אֶת יָפְיֵךְ וַתְּפַשְּׁקִי אֶת רַגְלַיִךְ
לְכָל עוֹבֵר וַתַּרְבִּי אֶת תַּזְנוּתָיִךְ׃
וַתִּזְנִי אֶל בְּנֵי מִצְרַיִם שְׁכֵנַיִךְ גְּדֹלֵי
בָשָׂר וַתַּרְבִּי אֶת תַּזְנוּתֵךְ לְהַכְעִיסֵנִי׃
וְהִנֵּה נָטִיתִי יָדִי עָלַיִךְ וָאֶגְרַע חֻקֵּךְ
וָאֶתֵּנֵךְ בְּנֶפֶשׁ שֹׂנְאוֹתַיִךְ בְּנוֹת
פְּלִשְׁתִּים הַנִּכְלָמוֹת מִדַּרְכֵּךְ זִמָּה׃
וַתִּזְנִי אֶל בְּנֵי אַשּׁוּר מִבְּלִתִּי שָׂבְעֵתֵךְ
וַתִּזְנִים וְגַם לֹא שָׂבַעְתְּ׃ וַתַּרְבִּי אֶת
תַּזְנוּתֵךְ אֶל אֶרֶץ כְּנַעַן כַּשְׂדִּימָה
וְגַם זֹאת לֹא שָׂבַעְתְּ׃ מָה אֲמַלֵּה
לְבָבֵךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה בַּעֲשׂוֹתֵךְ
אֶת כָּל אֵלֶּה מַעֲשֵׂה אִשָּׁה זוֹנָה
שַׁלָּטֶת׃ בְּבְנוֹתֵיךְ גָּבֵךְ בְּרֹאשׁ כָּל
דָּרֶךְ וְרָמָתֵךְ עָשִׂיתִי בְּכָל רְחוֹב וְלֹא
הָיִיתִי כַּזּוֹנָה לְקַלֵּס אֶתְנָן׃ הָאִשָּׁה
הַמְנָאֶפֶת תַּחַת אִישָׁהּ תִּקַּח אֶת
זָרִים׃ לְכָל זֹנוֹת יִתְּנוּ נֵדֶה וְאַתְּ נָתַתְּ
אֶת נְדָנַיִךְ לְכָל מְאַהֲבַיִךְ וַתְּשַׁחֲדִי
אוֹתָם לָבוֹא אֵלַיִךְ מִסָּבִיב בְּתַזְנוּתַיִךְ׃
וַיְהִי בָךְ הֵפֶךְ מִן הַנָּשִׁים בְּתַזְנוּתַיִךְ
וְאַחֲרַיִךְ לֹא זוֹנָה וּבְתִתֵּךְ אֶתְנָן
וְאֶתְנָן לֹא נִתַּן לָךְ וַתְּהִי לְהֵפֶךְ׃
לָכֵן זוֹנָה שִׁמְעִי דְּבַר יְהוָה׃ כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן הֻשַּׁפֵּךְ נְחֻשְׁתֵּךְ
וַתִּגָּלֶה עֶרְוָתֵךְ בְּתַזְנוּתַיִךְ עַל
מְאַהֲבָיִךְ וְעַל כָּל גִּלּוּלֵי תוֹעֲבֹתַיִךְ

Tex.heb.Ezechi.xvj.

זָנָה
שָׁחַט עָנָן
עָבַר אֶת
תָּעַב
יוֹם נָעַר
הָיָה עֵרֹם
בּוּס הָיָה
רוּעַ
בָּנָה
עָשָׂה רוּם
רָחַב בָּנָה
תָּעַב יָפָה
פָּשַׂק עָבַר
רָבָה זָנָה
כָּעַס
נָטָה גָּרַע
חֹק
כָּלַם נָעַם
זָנָה
שָׁבַע
זָנָה
תַּזְנוּת
אֶרֶץ כְּנַעַן כַּשְׂדִּימָה
בָּנָה
עָשָׂה רוּם
רָחַב הָיָה
אִישָׁה
נָאַף לָקַח
נָתַן
אָהַב שָׁחַד
אֶת סָבִיב
הָיָה נָשָׁה
נָתַן
הָיָה
נָתַן
שָׁפַךְ
גָּלָה עֶרְוָה
גִּלּוּל תּוֹעֵבָה

Trãsla.B.Vie.

eis ad deuorandũ. Nun
qd parua ē fornicatio tua:
Immolasti filios meos:
& dedisti illos cõsecrans
eis. Et post omnes abo
minationes tuas
& fornicatiões nõ es re
cordata dierũ adolescẽtie
tue: qñ eras nuda & cõ
fusione plena: cõculcata
ĩ sanguie tuo. Et accidit
post omnẽ maliciã tuã:
ve ve tibi: ait dominus
deus. Edificasti
tibi lupanar: & fecisti
tibi prostibulũ in cũctis
plateis. Ad omne caput
vie edificasti signũ pstitu
tiõis tue: & abominabile
fecisti decorẽ tuũ. Et diui
sisti pedes tuos omni tran
seunti & multiplicasti oẽs
fornicatões tuas. Et for
nicata es cũ filiis egypti
vicinis tuis magnas car
niũ & multiplicasti forni
cationẽ tuam ad irritandũ
me. Ecce ego extendam
manũ meã sup te: & au
ferã iustificationẽ tuã. Et
dabo te in aias odientiũ
te filiarũ palestinas
que erubescũt in via tua scele
rata. Et fornicata es tu in
filiis assyriorũ: eo q̃ ne
dũ fueris expleta. Et post
q̃ fornicata es nec sic es
satiata: & multiplicasti
fornicationẽ tuã in terra
chanaan cũ chaldeis: &
nec sic satiata es. In q
mundabo cor tuũ: ait
dñs de: cum facias oia
hec opa mulieris mere
tricis ꝏ pcacis: qa fabri
casti lupanar tuũ in capi
te ois vie: & excelsũ tuũ
fecisti in oi platea. Nec
facta es q̃ meretrix fasti
dio augẽs pciũ: sed quasi
mulier adultera q̃ super
virũ suũ inducit alienos.
Oibus meretricib dan
tur mercedes: tu aũt de
disti mercedes cũctis ama
toribꝰ tuis & dona dona
bas eis: vt intrarẽt ad te
vndiq ad fornicandũ te
cũ: Factũq ē in te cõtra
cõsuetudine mulierũ in
fornicatiõib tuis: & post
te nõ erit fornicatio. In
eo ei q dedisti mercedes:
& mercedes nõ accepisti
factũ est in te cõtrarium.
Propẽea meretrix audi
verbum dñi. Hec dicit
dñs deus. Quia effusũ
est es tuũ: & reuelata est
ignominia tua i fornica
tionibus tuis sup amato
res tuos: & super idola
abominationũ tuarum

Trãſ.Gre.lxx.cũ interp.lati.

in cõsũptione: qñ pas fornicata sio t ingulasti filios
εἰς ἀπάλωσιν, ὡς μικρὰ ἐξεπόρνευσας καὶ ἔσφαξας τὰ τέκνα
eos tuos: t dedisti eos vt scificares tu eos il
σου, καὶ ἔδωκας αὐτὰ εἰς τὸ ἁγιασθῆναί σε αὐτὰ ἀνα
lio. hoc pter oẽm fornicationẽ tuã: t abominatio
λίσκειν. τοῦτο παρὰ πᾶσαν πορνείαν σου, καὶ τὰ βδελύγματα
nes tuas: t nõ es recordata dieĩ infantie tue
σου, καὶ οὐκ ἐμνήσθης τῆς ἡμέρας τῆς νεότητός σου
qñ eras nuda: t ignominiosa: t mirta in san
ὅτι ἦσθα γυμνή, καὶ ἀχημονοῦσα, καὶ περιφορήσιν ἐν τῷ αἵμα
guine tuo t viristi. t factũ ē post oẽa iniqtates
ματί σου καὶ ἔζησας. καὶ ἐγένετο μετὰ πάσας τὰς ἀδικίας
tuas: ve ve tibi dicit adonai dñs. t edificasti tibi
σου, οὐαὶ οὐαί σοι λέγει κύριος κύριος. καὶ ὠκοδόμησας σεαυτῇ
hitaculũ fornicatiõis: t fecisti tibi pstitutionẽ loi
τὸ οἴκημα πορνικόν, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ ἐπίθημα ἐν παντὶ
platea: t in pncipio ois vie edificasti
πλατείᾳ, καὶ ἐν ἀρχῇ πάσης ὁδοῦ ὠκοδόμησας τὰς
fornicatiões tuas: t destruxisti decorẽ tuũ. t diuisisti
πορνείας σου, καὶ ἐβδελύξω τὸ κάλλος σου. καὶ διήγαγες τὰς
crura tua oi trãseunti: t multiplicasti fornicationẽ
σκέλη σου παντὶ παραπορευομένῳ, καὶ ἐπλήθυνας τὴν πορνείαν
tuã: t fornicata es sup filios egypti vicinos
σου, καὶ ἐξεπόρευσας ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Αἰγύπτου τοὺς ἐμφρονεῖς
tibi magnas carniũ. t multiplicẽ fornicata es
σοι τοὺς μεγαλοσάρκους. καὶ πολλαχῶς ἐξεπόρευσας
vt ad iracũdiã pnocares me: t ecce extẽdo manũ meã sup te:
τοῦ παροργίσαι με, καὶ ἰδοὺ ἐκτείνω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σέ,
t auferã legitia tua: t tradam te in aias odi
καὶ ἐξαρῶ τὴν νομίμα σου, καὶ παραδώσω σε εἰς ψυχὰς μι
entiũ te filias alienigenas q̃ declinauerũt a
σούντων σε θυγατέρας ἀλλοφύλων τοὺς ἐκκλινούσας ἐκ τῆς
via tua. ipse egisti: t fornicata es sup filios as
τῆς ὁδοῦ σου. ἐσίβησας, καὶ ἐξεπόρευσας ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ασ
sur: t neq sic satiata es. t fornicata es t non
σουρ, καὶ οὐδ' οὕτως ἐπλήσθης. καὶ ἐξεπόρευσας καὶ οὐκ
es repleta: t multiplicasti fornicationẽ tuam ad trã sha
ἐπλήσθης, καὶ ἐπλήθυνας τὰς πορνείας σου πρὸς γῆν χα
naan: t ad chaldeos: t neq in hiis repleta
ναάν, καὶ εἰς τοὺς Χαλδαίους, καὶ ἐν τούτοις οὐκ ἐπλή
es. qd faciam cordi tuo dicit adonai dñs: cũ face
σθης. τί ποιήσω τῇ καρδίᾳ σου λέγει κύριος κύριος, ἐν τῷ ποι
ris tu hec oia opa mulieris meretricis ipaden
ῆσαί σε ταῦτα πάντα ἔργα γυναικὸς πόρνης παρρησι
tis: t fornicata es triplicẽ in filiabus tuis
ασθείσης. καὶ ἐξεπόρευσας τριστῶς ἐν ταῖς θυγατράσι σου
q̃ edificasti tu lupanar tuũ ĩ pncipio ois vie:
ἐν τῷ οἰκοδομῆσαί σε τὸ πορνεῖόν σου ἐν ἀρχῇ πάσης ὁδοῦ,
t basim tuã fecisti in oi platea: t nõ
καὶ τὴν βάσιν σου ἐποίησας ἐν πάσῃ πλατείᾳ, καὶ οὐκ
fuisti q̃ meretrix ꝏgregans mercedes: aut mulier adultera
ἐγένου ὡς πόρνη συνάγουσα μισθώματα, ἢ γυνὴ μοιχωμένη
tibi a viro suo accipiens mercedes: t
σοι ἢ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς λαμβάνουσα μισθώματα, καὶ πάντα
q fornicabant cũ ea dans mercedes. t tu dedi
τοῖς ἐκπορνεύουσιν αὐτὴν προσδιδοῦσα μισθώματα. καὶ σὺ πρόσε
sti mercedes cũctis amatoribꝰ tuis: t concrabas illos vt
δωκας μισθώματα πᾶσι τοῖς ἐρασαῖς σου, καὶ ἐφόρτιζες αὐτοὺς
venirẽt ad te q circuitũ in fornicatione tua. t factũ ē in te pe
ἔρχεσθαι πρὸς σὲ κυκλόθεν ἐν τῇ πορνείᾳ σου. καὶ ἐγένετο ἐν σοὶ ἀν
uersum pter mulieres in fornicatiõe tua: t post te nõ
τίθετον παρὰ τὰς γυναῖκας ἐν τῇ πορνείᾳ σου, καὶ μετὰ σὲ οὐκ ἔσται ἐν
fornicabant: in eo .n. q das tu mercedes: t merces
πορνεύσουσιν, ἐν τῷ γὰρ προσδοῦναί σε μισθώματα, καὶ μισθώμα
nõ sũt date tibi: factũ ē in te puersum. propẽea meretrix au
τα μὴ δίδοται σοι, γέγονεν ἐν σοὶ διεστραμμένον. διὰ τοῦτο πόρνη ἄκου
di verbũ dñi. hec dicit adonai dñs. q: effudisti es tuũ
σον λόγον κυρίου. τάδε λέγει κύριος κύριος. ἀνθ' ὧν ἐξέχυσας τὸν χαλκόν σου
t reuelabitur ignominia tua in fornicatiõe tua ad
καὶ ἀποκαλυφθήσεται ἡ αἰσχύνη σου ἐπὶ τῇ πορνείᾳ σου πρὸς τοὺς
amatores tuos: t in oẽs cogitationes iniqtatũ tuarũ:
ἐρασάς σου, καὶ εἰς πάντα τὰ ἐνθυμήματα τῶν ἀνομιῶν σου,

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ in sanguinib filios tuos qs dedisti eis. ideo
καὶ ἐν τοῖς αἵμασι τῶν τέκνων σου οὓς ἔδωκας αὐτοῖς. διὰ
ecce ego sup te cõgrego omnes amatores tuos i qb
τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐπισυνάγω πάντας τοὺς ἐρασάς σου εἰς οὓς
mistaes in eis: τ odes qs dilexisti cũ vniuersis
ἐπεμίγνυς ἐν αὐτοῖς, καὶ πάντας οὓς ἠγάπησας σὺν πᾶσιν
qs oderas. τ congregabo eos sup te in circuitu. τ reuela-
οὓς ἐμίσησας· καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐπὶ σὲ κυκλόθεν· καὶ ἀποκα
E labo malitias tuas ad eos: τ videbũt cũctas
λύψω τὰς κακίας σου πρὸς αὐτούς, καὶ ὄψονται πᾶσαι τὴν
ignominiã tuã: τ vlciscar te vitione adulteraq: τ
αἰσχύνην σου, καὶ ἐκδικήσω σε ἐκδίκησιν μοιχαλίδων, καὶ
effundentiũ sanguinẽ. τ ponã te in sanguine furori τ zeli:
ἐκχυνουσῶν αἷμα· καὶ δώσω σε ἐν αἵματι θυμοῦ καὶ ζήλου,
τ tradam te in manus eorũ: τ suffodient
καὶ παραδώσω σε εἰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ κατασκάψουσιν
lupanar tuũ: τ destruent basim tuã: τ nuda-
τὸ πορνεῖόν σου, καὶ καθελοῦσιν τὴν βάσιν σου, καὶ ἐκδύ
bunt te vestimẽtis tuis: τ tollent vasa gloriã
σουσίν σε τὰ ἱμάτιά σου, καὶ λήψονται τὰ σκεύη τῆς καυχή
tio tue: τ dimittent te nudã: τ plenã ignominia: τ
σεώς σου, καὶ ἀφήσουσίν σε γυμνήν, καὶ ἀχρειοῦσαι, καὶ
adducet sup te turbas: τ lapidabunt te in lapidib: τ
ἄξουσιν ἐπὶ σὲ ὄχλους, καὶ λιθοβολήσουσίν σε ἐν λίθοις, καὶ
iugulabunt te in gladijs suis: τ succen-
κατασφάξουσίν σε ἐν τοῖς ξίφεσιν αὐτῶν, καὶ ἐμπρήσου
4. Re. 25. dent domos tuas in igne: τ facient in te vltiones
σιν τοὺς οἴκους σου ἐν πυρί, καὶ ποιήσουσιν ἐν σοὶ ἐκδικήσεις
coram mulieribũ multis. τ auertam te a fornicatio
ἐνώπιον γυναικῶν πολλῶν· καὶ ἀποστήσω σε ἀπὸ πορνεί
ne: τ mercedes non dabis vltra: τ dimittam
ας, καὶ μισθώματα οὐ μὴ δῶς ἔτι, καὶ ἐπαφήσω
furorẽ meũ sup te: τ auferet zelus me a te: τ
τὸν θυμόν μου ἐπὶ σέ, καὶ ἀφαιρήσει ὁ ζῆλός μου ἐκ σοῦ, καὶ
requiescam: τ nõ sollicitã ero vltra: eoq; nõ es recordata
ἀναπαύσομαι, καὶ οὐ μὴ μεριμνήσω ἔτι, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐμνήσθης
diei infantie tue τ cõtristabas me in oib
τὴν ἡμέραν τῆς νεότητός σου καὶ ἐλύπουές με ἐν πᾶσιν
his. τ ecce ego vias tuas in caput tuũ dedi:
τούτοις· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ τὰς ὁδούς σου εἰς κεφαλήν σου ἔδωκα
dicit adonai dñs. τ sic non feci scẽm omnẽ
λέγει κύριος κύριος. καὶ οὕτως οὐκ ἐποίησα κατὰ πᾶσαν
impietatẽ tuã sup oibus iniqtatib tuis. hec
τὴν ἀσέβειάν σου ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου· ταῦτά
sunt ea q̃ dicẽt ꝗ te in parabola dicentes:
ἐστιν ἃ λέγουσιν οἱ λέγοντες κατὰ σοῦ ἐν παραβολῇ λέγοντες,
sicut mr: sic τ filia matris tue. tu es ei q̃ reli
κατὰ μητέρα, οὕτως καὶ θυγάτηρ τῆς μητρός σου. σὺ εἶ τῆς ἀπω
quit vir suum τ filios suos: τ sorores
σαμένης τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ ἀδελφὰ
sorores tuas q̃ reliquerunt viros suos τ
τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἀπωσαμένων τοὺς ἄνδρας αὐτῶν καὶ
filios suos: mr vra cethea: τ pr vr amo-
τὰ τέκνα αὐτῶν, μήτηρ ὑμῶν χετταία, καὶ πατὴρ ὑμῶν ἀμορ
reus: soror tua senior samaria hec: τ
ραῖος, ἀδελφή σου πρεσβυτέρα σαμάρεια αὕτη, καὶ ἡ
F filie eius q̃ habitãt a sinistris tuis: τ soror
θυγατέρες αὐτῆς κατοικοῦσαι ἐξ εὐωνύμων σου, καὶ ἀδελ
tua iunior q̃ habitat a dextris tuis: sodoma τ
φή σου ἡ νεωτέρα κατοικοῦσα ἐκ δεξιῶν σου, σόδομα καὶ
filie eius: τ neq; sic in viis eorũ ambula
αἱ θυγατέρες αὐτῆς, καὶ οὐδ' ὡς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἐπορεύ
sti: neq; scẽm iniqtates eorũ egisti paulomin:
θης, οὐδὲ κατὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐποίησας καταμικρόν,
: trãsgressa es eas in oibus vijs tuis: viuo
καὶ ἐπέρασας αὐταῖς ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου, ζῶ
ego dicit adonai dñs. si fecit sodoma soror
ἐγὼ λέγει κύριος κύριος· εἰ ἐποίησεν σόδομα ἡ ἀδελ
tua ipsa: τ filie eius sicut feci-
φή σου αὐτή, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ὃν τρόπον ἐποίη
sti tu τ filie tue: versuti hec
σας σὺ καὶ αἱ θυγατέρες σου· πλὴν τοῦτο ὁ ὀνο

Trãsla.B.Mie.

in sanguine filiorũ tuo-
rum quos dedisti eis: eo
ecce ego congregabo
oes amatores tuos qb
cõmixta es: & omnes
quos dilexisti eeeeeeeee
cuj vniuersis quos ode
ras. Et congregabo eos
super te vndiq; & nuda
bo ignominiã tuam eeo
coram eis: & videbunt
oẽm turpitudinẽ tuam:
& iudicabo te iudiciis
adulterarũ effundentiũ
sanguinẽ. Et dabo te in
sanguinẽ furoris & zeli:
& dabo te in manu eorũ.
Et destruẽt lupanar tuũ
& demolientur pstibulũ
tuũ. Et denudabũt te ve
stimẽtis tuis: & auferent
vasa decoris tui: & dere-
linquẽt te nudã plenã
ignominia: & adducent
sup te multitudinẽ. Et la
pidabũt te lapidib & tru
cidabunt te gladiis suis.
Et cõburẽt domos tuas
igni & faciẽt in te iudi-
cia in oculis mulierum
plurimarũ. Et desines
fornicari: & mercedes
vltra nõ dabis. Et reqe
scet idignatio mea in te:
& auferetur zelus me a
te & quiescã nec irascar
ampli: eo q̃ nõ fueris
recordata dierũ adolescẽ
tie tue: & puocasti me in
oib his. Quappter &
ego vias tuas in capite
tuo dedi: ait dominus
deus: & non feci iuxta
scelera tua in omnibus
abomiatiõib tuis. Ecce
ois qui dicit vulgo puer
biũ: i te assumet illud di
ces. Sicut mater: ita & fi-
lia eius. Filia mtis tue es
tu q̃ piecit virũ suũ &
filios suos & soror soroꝝ
tuarũ q̃ piecerunt viros
suos & filios suos. Ma-
ter vra cethea: & pater vr
amoreus. Et soror tua
maior samaria ipsa & fi
lie eius q̃ habitãt ad sini-
stram tuã. Soror aũt tua
minor te: que habitat
a dextris tuis eeeeeeeee
sodoma & filie eius. Sed
nec in viis eaꝝ ambulasti
neq; fm scelera earum
fecisti. Paualluũ minus
pene sceleratiora fecisti
illis: in oibus vis tuis.
Viuo ego dicit domin
deus: quia non fecit eo
sodoma soror tua ipsa
& filie eius: sicut eeeeeee
fecisti tu & filie tue. Ec-
ce hec fuit eeeeeeeeeee

Tex.he.Ezechi.xvj.Pritiua.heb.

גָּם	גַּם אֲנִי אֶקְבֹּץ אֶת־כָּל־מְאַהֲבַיִךְ אֲשֶׁר
כָּבַן	הִנְנִי מְקַבֵּץ אֶת־כָּל־מְאַהֲבַיִךְ אֲשֶׁר
עָרַבְתְּ עֲלֵיהֶם	וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר אָהַבְתְּ
עַל כָּל־אֲשֶׁר שָׂנֵאת	וְקִבַּצְתִּי אוֹתָם
סָבִיב	עָלַיִךְ מִסָּבִיב וְגִלִּיתִי עֶרְוָתֵךְ
רָאָה	אֲלֵיהֶם וְרָאוּ אֶת כָּל־עֶרְוָתֵךְ
שָׁפַט	וְשָׁפַטְתִּיךְ מִשְׁפְּטֵי נֹאֲפוֹת וְשֹׁפְכוֹת
	דָּם וְנָתַתִּיךְ דַּם חֵמָה וְקִנְאָה
אֶת	אוֹתָךְ בְּיָדָם וְהָרְסוּ גַבֵּךְ וְנִתְּצוּ
רוּם פָּשַׁט	רָמָתַיִךְ וְהִפְשִׁיטוּ אֹתָךְ בְּגָדַיִךְ
כְּלִי פְאֵר	וְלָקְחוּ כְּלֵי תִפְאַרְתֵּךְ וְהִנִּיחוּךְ עֵירֹם
עֹתָה עֶרְיָה	וְעֶרְיָה וְהָעֲלוּ עָלַיִךְ קָהָל וְרָגְמוּ
עָלָה	אֹתָךְ אֶבֶן וּבִתְּקוּךְ בְּחַרְבוֹתָם
בַּיִת עָשָׂה	וְשָׂרְפוּ בָתַּיִךְ בָּאֵשׁ וְעָשׂוּ בָךְ שְׁפָטִים
לְנֶגֶד שָׁבַת	לְעֵינֵי נָשִׁים רַבּוֹת וְהִשְׁבַּתִּיךְ
זָנָה תָּנָה	מִזּוֹנָה וְגַם אֶתְּנָן לֹא תִתְּנִי עוֹד
נָתַן שִׂים	וְהִנַּחְתִּי חֲמָתִי בָךְ וְסָרָה קִנְאָתִי
חֵמָה סוּר	מִמֵּךְ וְשָׁקַטְתִּי וְלֹא אֶכְעַס עוֹד
כִּי עָשָׂה	אֲשֶׁר לֹא זָכַרְתְּ אֶת יְמֵי נְעוּרַיִךְ
יוֹם נְעוּר	וַתַּרְגִּזִי לִי בְּכָל אֵלֶּה וְגַם אֲנִי הֵא
רָגַז	דַּרְכֵּךְ בְּרֹאשׁ נָתַתִּי נְאֻם אֲדֹנָי
עָשָׂה זִמָּה	יְהוִה וְלֹא עָשִׂיתִי אֶת הַזִּמָּה עַל כָּל
תֹּעֵבָה	תּוֹעֵבֹתָיִךְ הִנֵּה כָּל הַמֹּשֵׁל עָלַיִךְ
מָשָׁל	יִמְשֹׁל לֵאמֹר כְּאִמָּהּ בִּתָּהּ הִוא בַּת
בִּנָּה	אִמֵּךְ אֶת נֹעֶלֶת אִישָׁהּ וּבָנֶיהָ וַאֲחוֹת
אֲחוֹתֵךְ אַתְּ אֲשֶׁר נֹעֲלוּ אֲנָשֵׁיהֶן	
וּבְנֵיהֶן אִמְּכֶן חִתִּית וַאֲבִיכֶן אֱמֹרִי	
גָּדַל	וַאֲחוֹתֵךְ הַגְּדוֹלָה שֹׁמְרוֹן הִיא וּבְנֹתֶיהָ
יָשַׁב שְׂמֹאל	הַיּוֹשֶׁבֶת עַל שְׂמֹאלֵךְ וַאֲחוֹתֵךְ
יָמִין	הַקְּטַנָּה מִמֵּךְ הַיּוֹשֶׁבֶת מִימִינֵךְ
סְדֹם וּבְנֹתֶיהָ וְלֹא בְדַרְכֵיהֶן הָלַכְתְּ	
קוּט	וּכְתוֹעֲבֹתֵיהֶן עָשִׂיתִי כְּמְעַט קָט
שָׁחַת	וַתַּשְׁחִיתִי מֵהֶן בְּכָל דְּרָכָיִךְ חַי
אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם עָשְׂתָה	
סְדֹם אֲחוֹתֵךְ הִיא וּבְנוֹתֶיהָ כַּאֲשֶׁר	
עָשִׂית אַתְּ וּבְנוֹתָיִךְ הִנֵּה זֶה הָיָה	

נֹאה	עֲוֹן סְדֹם אֲחוֹתֵךְ גֵּאוֹן שִׂבְעַת לֶחֶם	iniqtas sodome fororis	iniqtas sodomoꝫ sororis tue supbia
שָׁלֵוָה שָׁקֵט	וְשַׁלְוָת הַשְׁקֵט הָיָה לָהּ וּלְבְנוֹתֶיהָ וְיַד	tue: supbia saturitas pa	τ ἡ ὑπερηφανία, καὶ ἐν
עָנִי וְאֶבְיוֹן לֹא הֶחֱזִיקָה וַתִּגְבַּהְנָה	עָנִי וְאֶבְיוֹן לֹא הֶחֱזִיקָה וַתִּגְבַּהְנָה	nis & abūdantia & ociū	πλησμονῇ ἄρτων, καὶ ἐν εὐθηνίᾳ ἐσπατάλων αὐτὴ καὶ αἱ
וַתַּעֲשֶׂינָה תּוֹעֵבָה לְפָנָי וָאָסִיר	וַתַּעֲשֶׂינָה תּוֹעֵבָה לְפָנָי וָאָסִיר	ipsius & filiarū eius: &	θυγατέρες αὐτῆς· τὸ ὑπῆρχεν ἐν αὐτῇ καὶ ταῖς θυγατρ
אֶתְהֶן כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי וְשִׁטַּרוֹן כַּחֲצִי	אֶתְהֶן כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי וְשִׁטַּרוֹן כַּחֲצִי	manū egeno & paupi nō	ἐμοῦ· καὶ χεῖρα πτωχοῦ καὶ πένητος οὐκ ἀντιλαμβά
הַשֹּׁמְרוֹן	הַשֹּׁמְרוֹן	porrigebant: & eleuate	τ gliabantur: τ fecerunt iniqtates i
חַטֹּאתַיִךְ לֹא חָטָאָה וַתַּרְבִּי אֶת	חַטֹּאתַיִךְ לֹא חָטָאָה וַתַּרְבִּי אֶת	sunt & fecerūt abomina	ἐφρε
תּוֹעֵבוֹתַיִךְ מֵהֵנָּה וַתְּצַדְּקִי אֶת אֲחוֹתַיִךְ	תּוֹעֵבוֹתַיִךְ מֵהֵנָּה וַתְּצַדְּקִי אֶת אֲחוֹתַיִךְ	tiones corā me: & abstuli	ἐνωπιόν μου, καὶ ἐξῆρα αὐτὰς καθὼς εἶδον. καὶ σαμάρεια κατὰ τὰς
בְּכָל תּוֹעֵבוֹתַיִךְ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי גַּם אֵת	בְּכָל תּוֹעֵבוֹתַיִךְ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי גַּם אֵת	eas sicut vidisti. Et sa	ἡμίσεις τῶν ἁμαρτιῶν σου οὐχ ἥμαρτεν, καὶ ἐπλείονας
שָׁאִי כְּלִמָּתֵךְ אֲשֶׁר פִּלַּלְתְּ לַאֲחוֹתֵךְ	שָׁאִי כְּלִמָּתֵךְ אֲשֶׁר פִּלַּלְתְּ לַאֲחוֹתֵךְ	maria dimidium	iniqtates tuas super eas: et iustificasti sorores
בְּחַטֹּאתַיִךְ אֲשֶׁר רִשְׁעֶת מֵהֵן	בְּחַטֹּאתַיִךְ אֲשֶׁר רִשְׁעֶת מֵהֵן	peccatorū tuorum non	τὰς ἀνομίας σου ὑπὲρ αὐτάς· καὶ ἐδικαίωσας τὰς ἀδελφάς
תְּצַדַּקְנָה מִמֵּךְ וְגַם אַתְּ בּוֹשִׁי וּשְׂאִי	תְּצַדַּקְנָה מִמֵּךְ וְגַם אַתְּ בּוֹשִׁי וּשְׂאִי	peccauit: sed vicisti eas	tuas i oibus iniqtatib tuis q̃s fecisti. τ tu su
כְלִמָּתֵךְ בְּצַדְּקָתֵךְ אֲחִיוֹתֵךְ וְשַׁבְתִּי	כְלִמָּתֵךְ בְּצַדְּקָתֵךְ אֲחִיוֹתֵךְ וְשַׁבְתִּי	sceleribus tuis & iustifi	σου ἐν πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου αἷς ἐποίησας· καὶ σὺ κα
אֶת שְׁבוּתָן שְׁבוּת סְדֹם וּבְנֹתֶיהָ	אֶת שְׁבוּתָן שְׁבוּת סְדֹם וּבְנֹתֶיהָ	castī sorores tuas	μισαι τὴν βάσανόν σου ἐν κεφείρας τὰς ἀδελφάς σου ἐν
וְאֶת שְׁבוּת שֹׁמְרוֹן וּבְנֹתֶיהָ וּשְׁבוּת	וְאֶת שְׁבוּת שֹׁמְרוֹן וּבְנֹתֶיהָ וּשְׁבוּת	in oibus abominatiōib	peccatis tuis db iniqs egisti sup eas: τ iustifica
שְׁבִיתֵיךְ בְּתוֹכָהנָה לְמַעַן תִּשְׂאִי	שְׁבִיתֵיךְ בְּתוֹכָהנָה לְמַעַן תִּשְׂאִי	tuis q̃s opata es. Ergo	ταῖς ἁμαρτίαις σου αἷς ἐποίησας ὑπὲρ αὐτάς, καὶ ἐδικαιω
כְלִמָּתֵךְ וְנִכְלַמְתְּ מִכֹּל אֲשֶׁר עָשִׂית	כְלִמָּתֵךְ וְנִכְלַמְתְּ מִכֹּל אֲשֶׁר עָשִׂית	& tu porta cōfusionē tuā	σας αὐτὰς ὑπὲρ σεαυτήν· καὶ σὺ αἰσχύνθητι καὶ λάβε τὴν
בְּנַחֲמֵךְ אֹתָן וַאֲחוֹתַיִךְ סְדֹם וּבְנֹתֶיהָ	בְּנַחֲמֵךְ אֹתָן וַאֲחוֹתַיִךְ סְדֹם וּבְנֹתֶיהָ	que vicisti sorores tuas	ἀτιμίαν σου, ἐν τῷ δικαιῶσαί σε τὰς ἀδελφάς σου, καὶ ἐστε
תָּשֹׁבְנָה לְקַדְמָתָן וְשֹׁמְרוֹן וּבְנֹתֶיהָ	תָּשֹׁבְנָה לְקַדְמָתָן וְשֹׁמְרוֹן וּבְנֹתֶיהָ	peccatis tuis sceleratius	tam auersiōeo eas auersionē sodomoꝫ τ
תָּשֹׁבְנָה לְקַדְמָתָן וְאַתְּ וּבְנֹתַיִךְ	תָּשֹׁבְנָה לְקַדְמָתָן וְאַתְּ וּבְנֹתַיִךְ	agens abeis:	σρέψω τὰς ἀποστροφὰς αὐτῶν τὴν ἀποστροφὴν σοδόμων καὶ
תָּשֹׁבְנָה לְקַדְמַתְכֶן וּלוּא הָיְתָה סְדֹם	תָּשֹׁבְנָה לְקַדְמַתְכֶן וּלוּא הָיְתָה סְדֹם	iustificate sunt enis a te.	filiaꝫ eius: τ auertā auersionē sama
אֲחוֹתֵךְ לִשְׁמוּעָה בְּפִיךְ בְּיוֹם	אֲחוֹתֵךְ לִשְׁמוּעָה בְּפִיךְ בְּיוֹם	Ergo & tu confundere	τῶν θυγατέρων αὐτῆς, καὶ ἀποστρέψω τὴν ἀποστροφὴν σαμα
גְּאוֹנֵךְ בְּטֶרֶם תִּגָּלֶה רָעָתֵךְ כְּמוֹ עֵת	גְּאוֹנֵךְ בְּטֶרֶם תִּגָּלֶה רָעָתֵךְ כְּמוֹ עֵת	& porta ignominiā tuā	ρίας τῶν θυγατέρων αὐτῆς· καὶ ἀποστρέψω τὴν ἀποστρο
חֶרְפַּת בְּנוֹת אֲרָם וְכָל סְבִיבוֹתֶיהָ	חֶרְפַּת בְּנוֹת אֲרָם וְכָל סְבִיבוֹתֶיהָ	q̃ iustificasti sorores tuas.	φὴν σου ἐν μέσῳ αὐτῶν, ὅπως κομίσῃ τὴν βάσανόν σου, καὶ
בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים הַשֹּׁאטוֹת אוֹתָךְ	בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים הַשֹּׁאטוֹת אוֹתָךְ	Et cōuertā restituēs eas	ἀτιμωθῇς ἐκ πάντων ὧν ἐποίησας ἐν τῷ σε παροργῆσαι
מִסָּבִיב אֶת זִמָּתֵךְ וְאֶת תּוֹעֵבוֹתַיִךְ	מִסָּבִיב אֶת זִמָּתֵךְ וְאֶת תּוֹעֵבוֹתַיִךְ	cōuersione sodomoꝫ cū	me. τ soror tua sodoma: τ filie eius resti
אַתְּ נִשָּׂאתִים נְאֻם יְהוָה כִּי כֹה אָמַר	אַתְּ נִשָּׂאתִים נְאֻם יְהוָה כִּי כֹה אָמַר	filiabus suis: & cōuersio	μι· καὶ ἡ ἀδελφή σου σόδομα, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ἐστα
אֲדֹנָי יְהוִה וְעָשִׂית אוֹתָךְ כַּאֲשֶׁר	אֲדֹנָי יְהוִה וְעָשִׂית אוֹתָךְ כַּאֲשֶׁר	ne samarie & filiaꝫ eius.	tuentur sicut fuerit a principio: τ samaria: τ
עָשִׂית אֲשֶׁר בָּזִית אָלָה לְהַפֵּר	עָשִׂית אֲשֶׁר בָּזִית אָלָה לְהַפֵּר	Et cōuertam reuersionē	καταστήσονται καθὼς ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς· καὶ σαμάρεια, καὶ G
בְּרִית וְזָכַרְתִּי אֲנִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ	בְּרִית וְזָכַרְתִּי אֲנִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ	tuā in medio eaꝫ: vt por	filie eius restituentur sicut erāt a principio
בִּימֵי נְעוּרַיִךְ וַהֲקִימוֹתִי לָךְ בְּרִית	בִּימֵי נְעוּרַיִךְ וַהֲקִימוֹתִי לָךְ בְּרִית	tes ignominiā tuā: & cō	αἱ θυγατέρες αὐτῆς κατασταθήσονται καθὼς ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς·
עוֹלָם וְזָכַרְתְּ אֶת דְּרָכַיִךְ וְנִכְלַמְתְּ	עוֹלָם וְזָכַרְתְּ אֶת דְּרָכַיִךְ וְנִכְלַמְתְּ	fundaris in oib q̃ fecisti	τ tu τ filie tue restituemini sicut fuisti
בְּקַחְתֵּךְ אֶת אֲחוֹתַיִךְ הַגְּדֹלוֹת מִמֵּךְ	בְּקַחְתֵּךְ אֶת אֲחוֹתַיִךְ הַגְּדֹלוֹת מִמֵּךְ	consolans eos. Et soror	καὶ σὺ καὶ αἱ θυγατέρες σου ἐστοκατασταθήσεσθε καθὼς ἦτε
אֶל הַקְּטַנּוֹת מִמֵּךְ וְנָתַתִּי אֶתְהֶן לָךְ	אֶל הַקְּטַנּוֹת מִמֵּךְ וְנָתַתִּי אֶתְהֶן לָךְ	tua sodoma & filie eius	a principio: τ nisi fuisset sodoma soror tua in auditū in
לְבָנוֹת וְלוֹא מִבְּרִיתֵךְ וַהֲקִימוֹתִי אֲנִי	לְבָנוֹת וְלוֹא מִבְּרִיתֵךְ וַהֲקִימוֹתִי אֲנִי	reuertētur ad antiqtatē	ἀπ' ἀρχῆς, καὶ οὐκ ἦν σόδομα ἡ ἀδελφή σου εἰς ἀκοὴν ἐν τῷ
אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ וְיָדַעַתְּ כִּי אֲנִי	אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ וְיָדַעַתְּ כִּי אֲנִי	suā: & samaria & filie ei	oze tuo in diebus superbie tue ante
יְהוָה לְמַעַן תִּזְכְּרִי וּבֹשְׁתְּ וְלוֹא יִהְיֶה	יְהוָה לְמַעַן תִּזְכְּרִי וּבֹשְׁתְּ וְלוֹא יִהְיֶה	reuertētur ad antiquita	σόματί σου ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ὑπερηφανίας σου πρὸ τοῦ
		tem suā: & tu & filie tue	reuelarentur malitie tue: sicut nūc opprobriū eo
		reuertimini ad antiqtatē	ἀποκαλυφθῆναι τὰς κακίας σου, ὃν τρόπον νῦν ὀνειδίζει
		vestrā. Non fuit aūt sodo	tu filiaꝫ syrie: τ olum q̃ in circuitu tuo: τ, si
		ma soror tua audita i ore	σὺ θυγατέρων συρίας, καὶ πάντων τῶν κύκλῳ σου, καὶ θυ
		tuo in die superbie tue	liaꝫ alienigenaꝫ circūdantiū te ꝓgtꝫ ipse
		ante q̃ reuelaretur malicia	γατέρων ἀλλεφύλων τῶν περιεχουσῶν σε κύκλῳ τὰς ἀνο
		tua sicut hoc tpe in opprobriū fi	μίας σου καὶ τὰς ἀνομίας σου σὺ κέμισαι αὐτὰς λέγει κς·
		liarū syrie & cūctarū in	hec dicit adonai dñs: τ facta in te sicut fecisti
		circuitu tuo filiarū pale	τάδε λέγει ἀδωναὶ κς, καὶ ποιήσω ἐν σοὶ καθὼς ἐποίησας
		stinarum que ambiūt te	sti despexisti maledictionē vt pteriteo testamētū meū: τ reme
		per gyrum. Scelus tuum	ὃς ἐτίμωσας τὸν ὅρκον τοῦ παραβῆναι τὴν διαθήκην μου, καὶ μνεσθή
		& ignominiā tuam	dabo ego testamētū mei q̃d tecum in diebus adolescētie tue
		tu portasti: ait domin.	σεμαι ἐγὼ τῆς διαθήκης μου τῆς μετὰ σοῦ ἐν ἡμέραις νεότητός σου,
		Quia hec dicit	τ suscitabo tibi testamētū sēpeternū. τ recordaberis viaꝫ tuaꝫ:
		dominus deus. Et facia	καὶ ἀναστήσω σοι τὴν διαθήκην αἰώνιον· καὶ μνεσθήσῃ τῶν ὁδῶν σου,
		tibi sicut	τ despicieris cū receperis tu sorores tuas so
		despexisti iuramentum	καὶ ἐξουθενήσεις ἐν τῷ ἀπολαμβάνειν σὺ τὰς ἀδελφάς σου τὰς μεί
		vt irritum faceres	nioreo te cū iunioribus te: τ dabo eas tibi i edi
		pactum: & recordabor	σβυτέρας σου σὺν ταῖς νεωτέραις σου, καὶ δώσω αὐτὰς σοὶ εἰς ἐ
		ego pacti mei tecum	ficationē τ nō ex testamēto tuo. τ suscitabo ego testamētū meū te
		in dieb adolescētie tue:	κοδομῆσαι καὶ οὐκ ἐκ διαθήκης σου· καὶ ἀναστήσω ἐγὼ τὴν διαθήκην μου μετ
		& suscitabo tibi pactū	cum: τ cognoscēs q̃ ego dñs vt recordēris τ ꝓfūdaris: τ nō
		sempiternū. Et recorda	τὰ σοῦ, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι ἐγὼ κς ὅπως μνεσθῇς καὶ ἀρχομένῃς, καὶ μ
		beris viarū tuarū & cōfun	
		deris cum receperis soro	
		res tuas te maiores	
		cum minoribus tuis. Et	
		dabo eas tibi	
		in filias: sed non ex pa	
		cto tuo & suscitabo ego	
		pactum meum tecum.	
		Et scies quia ego	
		dñs: vt recorderis & cō	
		fundaris & non sit	

stradi vltra apire os a facie ignominie
ἔ σοι ἔτι ἀνοίξαι τὸ στόμα ἀπὸ προσώπου τῆς ἀτιμίας
tue: cũ ppicti fuero ego tibi iusta oia q̃cq̃q̃ feci-
σου, ἐν τῷ ἐξιλάσκεσθαί με σοὶ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίη-
sti dicit adonai dñs.
σας λέγει κύριος. Ca.17.

Θ Et factũ est sm̃o dñi ad me dicẽs: fili hois: nar-
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ-
A ra narrationẽ ꝛ dic parabolam ad domũ isr̃l: ꝛ di
που διήγημα καὶ εἰπὸν παραβολὴν πρὸς οἶκον Ἰσραήλ, καὶ ἐρῶ
ces. hec dicit adonai dñs: aq̃la magna magnaꝫ alaꝫ
τοῖς. Τάδε λέγει κύριος· ἀετὸς ὁ μέγας ὁ μεγαλοπτέρυγος
longo mẽbroꝝ ductu plena vnguib̃: q̃ hẃ ductũ
ὁ μακρὸς τῇ ἐκτάσει πλήρης ἐνύχων, ὃς ἔχει τὸ ἔγκυμα
intrãdi in libanũ: ꝛ tulit electao ce-
εἰσελθεῖν εἰς τὸν λίβανον, καὶ ἔλαβεν τὰ ἐπίλεκτα τῆς κέ-
dri sũmitatẽ tencritudinẽ amouit: attulit eaõ
δρου τὰ ἄκρα τῆς ἁπαλότητος ἐπεκίνησεν, κατέγκαι αὐτὰ
in trã chanaã in ciuitatẽ muratam posuit illa. ꝛ
εἰς γῆν χαναὰν εἰς πόλιν τετειχισμένην ἔθετο αὐτά· καὶ
tulit de semine tre: ꝛ dedit illud in
ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς γῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τὸ
campo semiabili vt acciper radicationẽ plãta i aqua multa
πεδίον σπέρμα λαβεῖν ῥίζωσιν φυτὸν ἐν ὕδατι πολλῷ
vt respiceretur posuit illud ꝛ ortum est ꝛ factũ est in
B ἐπιβλεπόμενον ἔταξεν αὐτὸ καὶ ἀνέτειλεν καὶ ἐγένετο εἰς
vitem infirmã ꝛ quaꝫ magnitudie et appare-
ἄμπελον ἀσθενοῦσαν καὶ μικρὰν τῷ μεγέθει ἐπιφαίνε-
ret farmẽta eius sup eam: ꝛ radices eiꝰ subter
σθαι τὰ κλήματα αὐτῆς ἐπ' αὐτήν, καὶ αἱ ῥίζαι αὐτῆς ὑπὸ κά-
illã erãt. ꝛ factũ ẽ in vitez ꝛ fecit ppa-
τω αὐτῆς ἦσαν· καὶ ἐγένετο εἰς ἄμπελον καὶ ἐποίησεν κλά-
gines: ꝛ extendit ramos suos. ꝛ facta ẽ aq̃
δους· καὶ ἐξέτεινεν τὰς ἀπαρχὰς αὐτῆς· καὶ ἐγένετο ἀετὸς
la altera grãdis magnaꝫ alaꝫ: ꝛ multis vnguib̃: ꝛ
ἕτερος μέγας μεγαλοπτέρυγος, καὶ πολλοῖς ὄνυξι, καὶ
ecce vitis hec implicata ad eam ꝛ radices
ἰδοὺ ἄμπελος αὕτη πεφυτευμένη ἐπ' αὐτὸν καὶ αἱ ῥίζαι
eius ad illã: ꝛ ramos suos extendit et
G αὐτῆς ἐπ' αὐτόν, καὶ τὰ κλήματα αὐτῆς ἐξαπέστειλεν αὐτῷ
vt potaret eã cũ gleba a plãtaciõe sua:
τοῦ ποτίσαι αὐτὴν σὺν τῷ βόλῳ ἐκ τῆς φυτείας αὐτῆς,
in cãpo bono sup aq̃ multa ista ipinguaꝫ vt face
εἰς πεδίον καλὸν ἐφ' ὕδατι πολλῷ αὐτὴ πιαίνεσθαι τοῦ πο-
ret germina: ꝛ ferret fructũ vt esset in vitẽ grã
ιῆσαι βλαστοὺς, καὶ φέρειν καρπὸν τοῦ εἶναι εἰς ἄμπελον με-
dem. ꝓpterea dic: hec dicit adonai dñs: si dirige-
γάλην. διὰ τοῦτο εἰπόν, τάδε λέγει κύριος, εἰ κατευ-
tur nõne radices tencritudinis ꝛ fructus illi: cõpu
C θυνεῖ οὐχὶ αἱ ῥίζαι τῆς ἁπαλότητος καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς σα-
trescet: ꝛ arescent oia q̃ poziuntur ex ea
πήσεται, καὶ ξηρανθήσεται πάντα τὰ φυόμενα ἐξ αὐ-
ꝛ nõ in brachio magno: neq̃ in ppło multo vt e-
τῆς, καὶ οὐκ ἐν βραχίονι μεγάλῳ, οὐδὲ ἐν λαῷ πολλῷ τοῦ ἐκ-
cellat eam ex radicib̃ eiꝰ: ꝛ ecce ipinguaꝫ. nũq̃d di
κόψαι αὐτὴν ἐκ ῥιζῶν αὐτῆς, καὶ ἰδοὺ πιαίνεσθαι· μὴ κα-
rigetur nõne cũ cõtigerit eã vent vrens exsic-
τεύθυνθῇ; οὐχὶ ἐν τῷ ἁψασθαι αὐτῆς ἄνεμον καύσωνα ξηρα-
cabit ariditate: cũ gleba germis sui aresci-
νεῖ ξηρασίᾳ; σὺν τῷ βόλῳ τῆς ἀπαρτίας αὐτῆς ξηρανθή-
et. ꝛ factũ ẽ verbũ dñi ad me dicẽs: dic iã ad
σεται. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, εἰπὸν δὴ πρὸς
domũ exasperantem: nõ scitis q̃d sunt ista:
τὸν οἶκον τὸν παραπικραίνοντα, οὐκ ἐπίσασθε τί εἰσιν ταῦ-
dic eis: ecce venit rex babylonis
τα; εἰπὸν αὐτοῖς, ἰδοὺ ἔρχεται βασιλεὺς βαβυλῶνος
sup hierusalem ꝛ assumet regem eius: ꝛ
εἰς ἰερουσαλὴμ καὶ λήψεται τὸν βασιλέα αὐτῆς, καὶ
ꝓcipes eius: ꝛ adducet eos ad semetipꝫ in
τοὺς ἄρχοντας αὐτῆς, καὶ ἄξει αὐτοὺς πρὸς ἑαυτὸν εἰς
babylonẽ: ꝛ tollet de semine
βαβυλῶνα, καὶ λήψεται ἐκ τοῦ σπέρματος

ᵉtibi ᵖvitra ᵍapire ʳos ᵉpre
ʳconfusione tua: ooooooooo
ᵖcum placatus ʳtibi ᵉfuero
ʳin omnibus ʳque ʳfecisti:
ᵉait ᵖdominus ʳdeus. 17.

Θ T factus est ᵇsermo
ʳdñi ᵖad me ʳdicens.
ʳFili ᵉhois: ᵇppone ʳenig-
ma ʳ& narra ʳparabolã ᵐad
ᵉdomum ᵉisrael ʳ& dices.
ᵍHec ʳdicit ᵉdominus ooo
ʳdeus. ᵉ Aquila ᵉgrandis
ʳmagnarũ ʳalarum ooooo
ᵉlongo ᵇmembrorum du
ctu ʳplena ᵉplumis & oooo
ᵉvarietate: ᵇvenit ʳad ʳliba
num: ʳ& tulit oooooooooo
ᵉmedullam ᵉcedri. ᵍSũmi-
tatem ʳfrondium eius ooo
ᵉamulsit ʳ& trãsportauit eã
ᵉin ʳterrã ʳchanaã: ʳ in vrbe
ᵉnegociatorũ ᵇposuit illã.
ʳEt tulit ᵉde semine ʳterre
ʳ& posuit illud ᵉin terra p
ᵇsemine: vt ʳ firmaret radi-
cem ᵇsup ʳaq̃s ᵐmultas. In
ᵉsupficie ᵉposuit illud. ᵖCũ
q̃ germinasset ʳ creuit ʳ in
vinea ʳlatiorẽ: ʳ hũili ᵉstatu
ra: ʳ respicientibus ʳramis
eius ʳad eã: ᵉ& radices eius
ᵇsub illa ʳ erant. ᵇ Facta est
ergo ʳvinea: ʳ& fructifica-
uit in ᵉpalmites: ᵇ& emisit
ʳppagines. ᵇ Et facta ẽ ʳaq
la ᵐaltera ᵉgrãdis: ᵉmagnis
ᵖalis: ᵍ multisq̃ ʳplumis.
ᵉEt ecce ʳvinea ᵉista ʳquasi
mittẽs ʳradices suas ʳad eã:
ᵉpalmites suos ᵇextendit
ʳad illã ᵇvt irrigaret ʳeã ʳde
areolis ᵉgerminis sui. ᵇ In
ʳterra ᵇbona ʳsup ᵐ aquas
ᵉmultas ᵖ plantata est ᵍvt
faciat ʳfrondes ᵉ& portet
ʳfructum: ᵉvt sit ʳin vineã
ʳgrandem. ʳ Dic. ᵉHec ooo
ᵇdicit ʳdñs ᵉdeus. Ergo ne
ʳprosperabitur? ʳ Nonne
ᵇradices eius ʳeuellet: ᵇ&
ʳfructus eius ᵐ distringet:
ᵉ& siccabit ᵉoes ᵉpalmites
ᵍgerminis eius & ʳarescet:
ᵉ& nõ ʳin brachio ᵉgran-
di ᵉneq̃ in populo ʳmulto
ᵇvt euelleret ᵉeã ᵇradicitus.
ʳEcce ᵇplantata est: ooooo
ʳergo ne prosperabitur?
ʳNone ᵉcũ tetigerit ᵇeam
ʳventus ᵇvrens ʳsiccabitur?
ᵉin ᵉareis ᵉgermis sui oooo
ᵍarescet. ʳ Et factũ est ᵉver
bũ ʳdñi ᵉad me ʳdicens. oo
ʳDic ᵉad domũ ᵇexasperã-
tem. ʳ Nescitis ʳquid ʳ ista
significẽt? ᵉdic. ᵇ Ecce ʳveni
et ᵉrex ʳ babylonis in ᵐ hie
rusalẽ: ᵐ& assumet ʳregẽ
ᵍ& ʳ principes eiꝰ ᵉ& adducet
ʳeos ᵉad semetipm ʳin baby
lonẽ: ʳ& tollet ʳ de semine

ᵉפָּנָה לָךְ שׂוּד פִּתְחוֹן פֶּה מִפָּנַי בָּלְמָתֵךְ
ᵉעָשִׂית בְּכַפְּרִי לָךְ לְכֹל אֲשֶׁר עָשִׂית נְאֻם
ᵉאֲדֹנָי יְהוִה׃ Cap. xvij
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם
ᵉחוּד חִידָה וּמְשֹׁל מָשָׁל אֶל בֵּית
ᵉיִשְׂרָאֵל׃ וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
ᵉיְהוִה הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל גְּדוֹל הַכְּנָפַיִם
ᵉאֹרֶךְ הָאֵבֶר מֵלֵא הַנּוֹצָה אֲשֶׁר לוֹ
ᵉבוא לְבָנוֹן הָרִקְמָה בָא אֶל הַלְּבָנוֹן וַיִּקַּח אֶת
ᵉיָנֵק צַמֶּרֶת הָאֶרֶז׃ אֶת רֹאשׁ יְנִיקוֹתָיו
ᵉבוא קָטָף וַיְבִיאֵהוּ אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן בְּעִיר
ᵉשׂוּם רֹכְלִים שָׂמוֹ׃ וַיִּקַּח מִזֶּרַע הָאָרֶץ
ᵉנָתַן וַיִּתְּנֵהוּ בְּשָׂדֶה זָרֵע קָח עַל מַיִם
ᵉרַבִּים צַפְצָפָה שָׂמוֹ׃ וַיִּצְמַח וַיְהִי
ᵉהָיָה פֶּנָה לְגֶפֶן סָרַחַת שִׁפְלַת קוֹמָה לְפִנּוֹת
ᵉדָלִיוֹתָיו אֵלָיו וְשָׁרָשָׁיו תַּחְתָּיו יִהְיוּ
ᵉעָשָׂה גָפֶן וַתְּהִי לְגֶפֶן וַתַּעַשׂ בַּדִּים וַתְּשַׁלַּח
ᵉשָׁלַח פֹּארוֹת׃ וַיְהִי נֶשֶׁר אֶחָד גָּדוֹל גְּדוֹל
ᵉגָדָל כְּנָפַיִם וְרַב טִוָּאָה וְהִנֵּה הַגֶּפֶן הַזֹּאת
כְּפָנָה שָׁרָשֶׁיהָ עָלָיו וְדָלִיוֹתָיו
ᵉשָׁלְחָה אֹת לוֹ לְהַשְׁקוֹת אוֹתָהּ מַשְׂרְגוֹת
ᵉנָטַע רָבָב מַטָּעָהּ׃ אֶל שָׂדֶה טוֹב אֶל מַיִם רַבִּים
ᵉשָׁתַל עָשָׂה הִיא שְׁתוּלָה לַעֲשׂוֹת עָנָף וְלָשֵׂאת
ᵉנָשָׂא הָיָה פְּרִי לִהְיוֹת לְגֶפֶן אַדֶּרֶת׃ אֱמֹר כֹּה
ᵉצָלַח אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה תִּצְלָח הֲלוֹא אֶת
ᵉנָתַק פָּרָה שָׁרָשֶׁיהָ תְּנַתֵּק וְאֶת פִּרְיָהּ יְקוֹסֵס
ᵉקָסַס וְיָבֵשׁ כָּל טַרְפֵי צִמְחָהּ תִּיבָשׁ וְלֹא
ᵉיָבַשׁ בִּזְרוֹעַ גְּדוֹלָה וּבְעַם רָב לְמַשְּׂאוֹת
ᵉגָדַל נָשָׂא אוֹתָהּ מִשָّרָשֶׁיהָ׃ וְהִנֵּה שְׁתוּלָה
ᵉהֲתִצְלָח הֲלֹא כְּגַעַת בָּהּ רוּחַ הַקָּדִים
תִּיבַשׁ יָבֵשׁ עַל עֲרוּגוֹת צִמְחָהּ
ᵉהִיא תִּיבָשׁ׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
ᵉמָרָה אֱמֹר נָא לְבֵית הַמֶּרִי הֲלֹא יְדַעְתֶּם
ᵉטוּא מַה אֵלֶּה אֱמֹר הִנֵּה בָא מֶלֶךְ בָּבֶל
ᵉלָקַח שׂוּר יְרוּשָׁלִַם וַיִּקַּח אֶת מַלְכָּהּ וְאֶת שָׂרֶיהָ
ᵉבוא וַיָּבֵא אִתָּם אֵלָיו בָּבֶלָה׃ וַיִּקַּח מִזֶּרַע

הַמְּלוּכָה׃ וַיִּכְרֹת אִתּוֹ בְּרִית׃ וַיָּבֵא
אֹתוֹ בְּאָלָה׃ וְאֵת אֵילֵי הָאָרֶץ לָקָח׃
לִהְיוֹת מַמְלָכָה שְׁפָלָה׃ לִבְלְתִּי הָיוֹת
הִתְנַשֵּׂא לִשְׁמֹר אֶת בְּרִיתוֹ לְעָמְדָהּ׃
וַיִּמְרָד בּוֹ לִשְׁלֹחַ מַלְאָכָיו מִצְרַיִם׃ מָרַד לָאַד
לֹתֶת לוֹ סוּסִים וְעַם רָב הֲיִצְלָח נָתַן צָלַח
הִיִמָּלֵט הָעֹשֶׂה אֵלֶּה וְהֵפֵר בְּרִית פּוּר מָלַט
וְנִמְלָט׃ חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
אִם לֹא בִּמְקוֹם הַמֶּלֶךְ הַמַּמְלִיךְ קוּם
אֹתוֹ אֲשֶׁר בָּזָה אֶת אָלָתוֹ וַאֲשֶׁר
הֵפֵר אֶת בְּרִיתוֹ אִתּוֹ בְּתוֹךְ בָּבֶל
יָמוּת׃ וְלֹא בְּחַיִל גָּדוֹל וּבְקָהָל רָב מוּת גְּדֵל
יַעֲשֶׂה אִתּוֹ פַרְעֹה בַּמִּלְחָמָה בְּשָׁפְךְ עָשָׂה לָתַם
סוֹלְלָה וּבְנוֹת דָּיֵק לְהַכְרִית נָגַה
נְפָשׁוֹת רַבּוֹת׃ וּבָזָה אָלָה לְהֵפֵר רָבַב רָבַת
בְּרִית וְהִנֵּה נָתַן יָדוֹ וְכֹל אֵלֶּה עָשָׂה
לֹא יִמָּלֵט׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
חַי אָנִי אִם לֹא אָלָתִי אֲשֶׁר בָּזָה
וּבְרִיתִי אֲשֶׁר הֵפִיר וְנֹתַתִּיו בְּרֹאשׁוֹ׃ פּוּר נָתַן
וּפָרַשְׂתִּי עָלָיו רִשְׁתִּי וְנִתְפַּשׂ תָּפַשׂ
בְּמְצוּדָתִי וְהֵבִיאוֹתִיהוּ בָבֶלָה׃ בּוֹא
וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתּוֹ שָׁם מַעַלוֹ אֲשֶׁר מָעַל מָעַל
בִּי׃ וְאֶת כָּל מִבְרָחָו בְּכָל אֲגַפָּיו נָרַח
בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ וְהַנִּשְׁאָרִים לְכָל רוּחַ נָפַל שָׁאַר
יִפָּרְשׁוּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃ פָּרַשׂ
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְלָקַחְתִּי אֲנִי
מִצַּמֶּרֶת הָאֶרֶז הָרָמָה וְנָתַתִּי מֵרֹאשׁ רוּם
יֹנְקֹתָיו רַךְ אֶקְטֹף וְשָׁתַלְתִּי אֲנִי עַל רָבַב לָטַף
הַר גָּבֹהַּ וְתָלוּל׃ בְּהַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל תָּלַל רוּם
אֶשְׁתֵּלֵם וְנָשָׂא עָנָף וְעָשָׂה פֶּרִי וְהָיָה שָׁתַל פָּרָה
לְאֶרֶז אַדִּיר וְשָׁכְנוּ תַחְתָּיו כֹּל צִפּוֹר אָדַר צָפַר
כָּל כָּנָף בְּצֵל דַּלִיּוֹתָיו תִּשְׁכֹּנָה׃ וְיָדְעוּ דָּלָה שָׁכַן
כָּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה כִּי אֲנִי יְהוָה הִשְׁפַּלְתִּי שָׁפַל
עֵץ גָּבֹהַּ הִגְבַּהְתִּי עֵץ שָׁפָל יָבֵשׁ
הוֹבַשְׁתִּי עֵץ לַח וְהִרְעַנְתִּי עֵץ יָבֵשׁ לוּם פָּרַח
אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי׃ עָשָׂה

regni: vt fiat regnum humile
& non eleuetur: sed custodiat
pactū eius & seruet illud.
Qui recedens ab eo misit nuncios ad egyptum
vt daret sibi equos & po
pulū multū. Nunqd pro
sperabitur vel cōsequetur
salutē qui fecit hec? Et q
dissoluit pactum nunqd
effugiet? Viuo ego dicit
dominus deus: qm in
loco regis qui cōstituit
eum regem: cuius fecit
irritum iuramentum &
soluit pactū qd habebat
cū eo in medio babylōis
morietur. Et nō in exer
citu grandi neq; in pplo
multo faciet cōtra eum
pharao preliū in iactu
aggeris: & in extructio-
ne vallorū: vt interficiat
aias multas. Spreuerat
eni iuramētū vt solueret
fedus: & ecce dedit ma
nū suā & cū oia hec fece
rit nō effugiet. Propter
ea hec dicit dñs deus. oo
Viuo ego: quoniā iura
mentum quod spreuit
& fedus qd preuaricatus
est ponā in caput eius.
Et expandā sup eū rete
meū: & cōprehendetur
in sagena mea & adducā
eum in babylonem oooo
& iudicabo eum ibi pre
uaricatiōe qua despexit
me: & oēs pfugi eius
cū vniuerso agmine suo
gladio cadent. Residui
autem in omnē ventum
dispergentur: & scietis
quia ego dñs locut sū.
Hec dicit domin deus.
Et sumam ego oooooooo
de medulla cedri sublī-
mis: & ponam de vertice
ramorū eius tenerū: dis-
stringā & plantabo sup
montē excelsum & emi
nentē. In mōte sublimi
israel plantabo illud: &
erūpet in germē & faciet
fructū & erit in cedrum
magnā. Et hitabūt sub
ea oes volucres & vniuer
sum volatile sub vmbra
frondiū eius nidificabit.
Et sciēt oia ligna regio
nis: qa ego dñs hūiliaui
lignū sublime: & exalta
ui lignū hūile: & siccaui
lignū viride & frōdere fe
ci lignū aridū. Ego dñs
locutus sum & feci. 18.

regni: vt disponet ad eum fedus: τ indu
τῆς βασιλείας, καὶ διαθήσεται πρὸς αὐτὸν διαθήκην, καὶ εἰσά
cet eū i maledictionē: τ duceo terre tollet: vt sit
ξει αὐτὸν εἰς ἀρᾶς, καὶ τοὺς ἡγουμένους τῆς γῆς λήψεται, ἵνα ἡμί
in regem infirmū τ olino non eleuetur: sed
σει εἰς βασιλείαν ἀδύνατον καὶ ἐλάχιστον μὴ ἐπαίρεσθαι, ἀλλὰ
vt custodiat testamētū eius τ statuat illud: τ recedet
φυλάσσειν τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ ἔσται αὐτόν, καὶ ἀποστήσεται
ab eo vt mittam nuncios in egyptum vt
ἀπ' αὐτοῦ ἵνα ἐξαποστείλῃ ἀγγέλους εἰς αἴγυπτον τοῦ
det illi equos τ ppli multū. si dirigetur si sal
δοῦναι αὐτῷ ἵππους καὶ λαὸν πολύν. εἰ κατευοδωθήσεται εἰ σω
uabitur faciēs ptraria τ transgrediēs testamētū si ef
θήσεται ὁ ποιῶν ἐναντία καὶ παραβαίνων διαθήκην εἰς τὸ
fugiet. viuo ego dicit adonai dñs: si nō in loco re
φεύξεται. ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος κύριος, ἐὰν μὴ ἐν τῷ τόπῳ τοῦ βα
gis qui cōstituit regem eū qd ihonorauit maledictionē mei:
σιλέως τοῦ βασιλεύσαντος αὐτὸν ὃς ἀτίμωσεν τὴν ἀρά μου,
τ trāsgressū est testamētū meū cū eo: in medio babylōis
καὶ παρέβη τὴν διαθήκην μου μετ' αὐτοῦ, ἐν μέσῳ βαβυλῶνος
morietur: τ nō in exercitu magno neq; in turba mul
τελευτήσει, καὶ οὐκ ἐν δυνάμει μεγάλῃ οὐδὲ ἐν ὄχλῳ πολ
ta. faciet aūt ē cū pharao pliū in iactu aggeris
λῷ. ποιήσει δὲ πρὸς αὐτὸν φαραὼ πόλεμον ἐν χαρακοβολίᾳ
τ in extructiōe vallou vt auferat alas multas: τ
καὶ ἐν οἰκοδομῇ βελεστάσεων τοῦ ἐξόραι ψυχὰς πολλάς, καὶ
ihonorauit iuramētū vt trāsgrederet fedus. τ ecce de
ἀτίμωσεν ὁρκωμοσίαν τοῦ παραβῆναι διαθήκην. καὶ ἰδοὺ δέ
dit manū eius: τ oia hec fecit ipi nō
δωκεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ πάντα ταῦτα ἐποίησεν αὐτὸς μὴ
saluabit: ppēea dic: hec dicit adonai dñs: viuo ego si
σωθήσεται, διὰ τοῦτο εἰπεῖν, τάδε λέγει κύριος κύριος, ζῶ ἐγὼ ὅτι
iuramētū meū qd ihonorauit: τ fedus meū
τὴν ὁρκωμοσίαν μου ἣν ἀτίμωσεν, καὶ τὴν διαθήκην μου ἣν
cōtrāsgressū est: τ dabo illud in caput eius: τ erten
παρέβη, καὶ δώσω αὐτὴν εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπι
dam sup eū rete meū: τ capietur in sage-
τάσω ἐπ' αὐτὸν τὸ δίκτυόν μου, καὶ ἁλώσεται ἐν τῇ παγί
na eius: τ adducā eū in babylonē: τ iudicabo
δι αὐτοῦ, καὶ ἄξω αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα, καὶ διακρινῶ
eū ibi de iniqtate eius q̄ iniq egit in me
μαι μετ' αὐτοῦ ἐκεῖ περὶ τῆς ἀδικίας αὐτοῦ ἧς ἠδίκησεν εἰς ἐμοί
in oibus pfugio eius: τ oēs electi e-
ἐν πάσαις ταῖς φυγάσι αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ αὐ
ius cū oibus aciebus eius: in gladio ca-
τοῦ σὺν πάσαις ταῖς παρατάξεσιν αὐτοῦ, ἐν ῥομφαίᾳ πε
dent. τ oēs residuos eos in oēn
σοῦνται. καὶ πάντας τοὺς καταλείπους αὐτῶν εἰς πᾶν
ventū dispergā: τ scietis q: ego dñs locut
πνεῦμα διασπερῶ, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος λελά
sum. q: hec dicit adonai dñs: τ assumā ego de eic
ληκα. ὅτι τάδε λέγει κύριος κύριος, καὶ λήψομαι ἐγὼ ἐκ τῶν ἐπι
cio cedri de vertice. τ dabo de capite ra-
λέκτων τῆς κέδρου ἐκ κορυφῆς. καὶ δώσω ἀπὸ κεφαλῆς πα
mos eius de corde verticis eius auferā: τ
ραφυάδων αὐτῆς ἐκ καρδίας κορυφῆς αὐτῆς ἀφαιρῶ, καὶ
plantabo sup mōtē excelsū. τ suspendā illud i mōte
καταφυτεύσω ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ. καὶ κρεμάσω αὐτὸν ἐν ὄρει
sublimi israel: τ plantabo illud τ emittet germē τ fac
μετεώρῳ ἰσραήλ, καὶ καταφυτεύσω αὐτὸν καὶ ἐξοίσει βλαστὸν καὶ ποι
et fructū τ erit in cedrū magnā: τ requiescet sub
σει καρπὸν καὶ ἔσται εἰς κέδρον μεγάλην, καὶ κατασκηνώσει ὑπο
ea oīs auis τ oē volatile sub vmbra ramos
κάτω αὐτῆς πᾶν ὄρνεον καὶ πᾶν πετεινὸν ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν κλάδων
ei reqescet. τ rami ei restituentur:
αὐτῆς κατασκηνώσει. καὶ τὰ κλήματα αὐτῆς ἀποκατασταθήσεται, καὶ
scient oia ligna campi: q: ego dñs humiliāo ligna
γνώσεσθε πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ ταπεινῶν ξύλα
excelsa: τ exaltāo lignū humile: τ arefaciēs lignū viride: τ ger
ὑψηλά, καὶ ὑψῶν ξύλον ταπεινόν, καὶ ξηραίνων ξύλον χλωρόν, καὶ ἀν
miare faciēs lignū aridū: ego dñs locut sum τ faciam.
θάλλων ξύλον ξηρόν, ἐγὼ κύριος ἐλάλησα καὶ ποιήσω. Ca.18.

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

A Et factꝰ est ꝛmo dñi ad me dicẽs: fili homi-
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ-
nis q̃ vobis parabola hec in tra israel.
που τίς ὑμῖν ἡ παραβολὴ αὕτη ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραήλ.
Diuit. 19. dicentes: patres cõedẽt vuã acerbã ⁊ dentes
λέγοντες, οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα καὶ οἱ ὀδόντες τῶν
filiorꝫ obstupuẽt: viuo ego dicit adonai dñs: si fuerit
τέκνων ὡμώδησαν, ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος κύριος, ἐὰν γένηται
vltra vobis parabola hec in israel: q: oẽs
ἔτι λεγομένη ἡ παραβολὴ αὕτη ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτι πᾶσαι
aie mee sunt. quẽadmodũ aia pris: sic
αἱ ψυχαί μου εἰσιν. ὃν τρόπον ἡ ψυχὴ τοῦ πατρός, οὕτως
⁊ aia filij mee sunt: ⁊ aia q̃ peccat:
καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ υἱοῦ μου εἰσίν, καὶ ἡ ψυχὴ ἡ ἁμαρτάνουσα,
ipa morietur. at homo q̃ erit iustus
αὐτὴ ἀποθανεῖται. ὁ δὲ ἄνθρωπος ὃς ἔσται δίκαιος ὁ ποιῶν κρί-
cũ ⁊ iusticiam sup mõtes nõ comedet: ⁊ ocu-
μα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῶν ὀρέων οὐ φάγεται, καὶ τοὺς ὀφ-
los suos nõ leuabit ad cogitationes dom⁹ isra-
θαλμοὺς αὐτοῦ οὐ μὴ ἐπάρῃ πρὸς τὰ ἐνθυμήματα οἴκου Ἰσρα-
el: ⁊ vxorem primi sui nõ cõtamiabit: ⁊ ad
ήλ, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ οὐ μὴ μιανῇ, καὶ πρὸς
mulierẽ in mẽstruo cõtẽ nõ accedet. ⁊ hoiem nõ
γυναῖκα ἐν ἀφεδρῶνι οὐ προσεγγιεῖ· καὶ ἄνθρωπον οὐ
opprimet: ⁊ pignũ debitori red
μὴ καταδυναστεύσῃ, καὶ ἐνεχύρασμὸν ὀφειλέτου ἀποδώ-
det: ⁊ rapinã nõ rapiet. panẽ suũ esurien-
σει, καὶ ἁρπαγμὸν οὐκ ἁρπάσει· τὸν ἄρτον αὐτοῦ πεινῶσι
ti dabit: ⁊ nudũ operiet vestimẽto: argentũ su-
B τὴν δώσει, καὶ γυμνὸν περιβαλεῖ ἱμάτιον, τὸ ἀργύριον αὐ-
um ad vsurã nõ dabit: ⁊ supabũdãtiã nõ accipiet:
τοῦ ἐπὶ τόκῳ οὐ δώσει, καὶ πλεονασμὸν οὐ λήψεται,
ab iniqtate auertet manũ suam: ⁊ iudiciũ in
ἀπὸ ἀδικίας ἀποστρέψει τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ κρίμα δί-
stum faciet inter virum ⁊ primum eius:
καιον ποιήσει ἀναμέσον ἀνδρὸς καὶ τοῦ πλησίον αὐτοῦ,
⁊ in preceptis meis ãbulauit: ⁊ iu-
F καὶ ἐν τοῖς προστάγμασί μου πεπόρευται, καὶ τὰ δι-
stificatiões meas custodiuit vt faceret eas: iustus
καιώματά μου πεφύλακται τοῦ ποιῆσαι αὐτά, δίκαι-
hic est: vita viuet dicit adonai dñs. ⁊ si ge
ος οὗτός ἐστι, ζῶν ζήσεται λέγει κύριος κύριος· καὶ ἐὰν γέν-
nerit filiũ pestilẽtẽ effũdẽtẽ sãguinẽ: ⁊ facientẽ peccata:
ηται υἱὸς λῃστὴς ἐκχέων αἷμα καὶ ποιοῦντα ἁμαρτήματα
in via pris sui iusti nõ ambula
τινὰ, ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ δικαίου οὐκ ἐπορεύ-
uit ⁊ hec oia nõ facientẽ: sed ⁊ in mõ
θη καὶ ταῦτα πάντα οὐ ποιοῦντα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ὀ-
tibꝰ comedit: ⁊ vxorẽ primi sui pollu
C ρέων ἔφαγεν, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμίαν-
it: ⁊ egenũ ⁊ pauperẽ oppressit: ⁊ rapi
εν· καὶ πτωχὸν καὶ πένητα κατεδυνάστευσεν, καὶ ἁρ-
nam rapuit. ⁊ pignus nõ reddidit: ⁊
παγμὸν ἥρπασεν. καὶ ἐνεχυρασμὸν οὐκ ἀπέδωκεν, καὶ
in idola posuit oculos suos: iniqtatẽ
εἰς τὰ εἴδωλα ἔθετο τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ἀνομίαν
fecit: cũ vsura dedit: ⁊ supabũdãtiã accepit.
ἐποίησεν, μετὰ τόκου ἔδωκεν, καὶ πλεονασμὸν ἔλαβεν.
hic viuet nõ viuet: oẽs iniqtates has fecit
οὗτος ἆρα οὐ ζήσεται, πάσας τὰς ἀνομίας ταύτας ἐποίησεν
morte morietur: sanguis eiꝰ sup eũ erit.
θανάτῳ θανατωθήσεται, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἔσται.
si aũ genuerit filiũ ⁊ viderit oia peccata
D ἐὰν δὲ γεννήσῃ υἱὸν καὶ ἴδῃ πάσας τὰς ἁμαρτίας τοῦ
pris sui q̃ fecit. ⁊ timuerit ⁊ non fecerit
πατρὸς αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν. καὶ φοβηθῇ καὶ μὴ ποιήσῃ
simile eis: sup montes hec: sup mõtes nõ comedit: ⁊
κατὰ ταῦτα, ἐπὶ τῶν ὀρέων οὐ βέβρωκεν, καὶ τοὺς
oculos suos non posuit in cogitationes dom⁹
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ οὐκ ἔθετο εἰς τὰ ἐνθυμήματα οἴκου
israel: ⁊ vxorem primi sui
Ἰσραήλ, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ουουο

Trãsla.B.Vie.

Et factꝰ est sermoꝰ domini ad me ooooooo dicens. Quid est q̃ inter vos parabolã vertitis in prouerbium istud in terra israel ooooooooooooo dicẽtes. Patres comederunt vuã acerũ & dẽtes filiorum obstupescunt. Viuo ego dicit domin⁹ deus si erit vltra vobis ooooooooooooooooooooooooo parabola hec i puerbiũ in israel. Ecce omnes anime mee sunt. vt anima patris: oooooooooooooo ita & anima filii mea est. Anima que peccauerit ipsa morietur. Et vir si fuerit iustus ooooooooooo & fecerit iudicium & iusticiam: in montibus oo non comederit: & oculos suos nõ leuauerit ad idola domus israel: & vxorem proximi sui nõ violauerit: & ad mulierem mẽstruatã nõ accesserit. Et hoiem nõ cõtristauerit: pignus debitori reddiderit: per vim nihil rapuerit: panẽ suũ esurienti dederit: & nudum operuerit vestimẽto: ad vsurã nõ cõmodauerit: & amplius nõ acceperit: ab iniqtate auertit ma num suã: & iudiciũ verũ fecerit iter virũ & virũ: & in pceptis meis ambulauerit & iudicia mea cũstodierit vt faciat veritatẽ hic iustus est. Vita viuet: ait dñs deus. Quod si genuerit filiũ latronẽ effundentẽ sanguinẽ: & fecerit vnum de istis & oo ooooooooooooooooooooooooo hec quidẽ omnia non facientẽ: sed in mõtibus comedentẽ & vxorẽ proximi sui polluẽtẽ. egenũ & pauperẽ cõtristantem rapiẽtẽ rapinas: pignꝰ non reddentẽ: & ad ido la leuantem oooooooooo oculos suos: abomiationẽ facientem: ad vsurã dãtem & amplius accipientẽ nunq̃ viuet? Non viuet cũ vniuersa hec detestãda fecerit: morte morietur. Sanguis eius in ipso erit. Quod si genuerit filiũ qui videns omnia peccata pris sui q̃ fecit: timuerit & non fecerit simile eis: sup montes non comederit: & oculos suos non leuauerit ad idola domus israel: & vxorem proximi sui

Tex.heb.Ezechi.xviij.Prãtiua.heb.

Cap.xviij

הָיָה
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר׃ מַה לָּכֶם אַתֶּם מֹשְׁלִים אֶת
הַמָּשָׁל הַזֶּה עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר אָבוֹת יֹאכְלוּ בֹסֶר וְשִׁנֵּי
אָכַל שֵׁן
הַבָּנִים תֻּקְהֶיָנָה׃ חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי
הָיָה
יְהוָה אִם יִהְיֶה לָכֶם עוֹד מָשָׁל
הָיָה
הַמָּשָׁל הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל׃ הֵן כָּל
הַנְּפָשׁוֹת לִי הֵנָּה כְּנֶפֶשׁ הָאָב
וּכְנֶפֶשׁ הַבֵּן לִי הֵנָּה הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת
הִיא תָמוּת׃ וְאִישׁ כִּי יִהְיֶה צַדִּיק
מוּת הָיָה
וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה׃ אֶל הֶהָרִים
צָדַק שָׁפַט
לֹא אָכָל וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא אֶל גִּלּוּלֵי
גָּלַל
בֵית יִשְׂרָאֵל וְאֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא
אִישׁ
טִמֵּא וְאֶל אִשָּׁה נִדָּה לֹא יִקְרָב׃
קָרַב
וְאִישׁ לֹא יוֹנֶה חֲבָלָתוֹ חוֹב יָשִׁיב
נָתָה שׁוּב
גְּזֵלָה לֹא יִגְזֹל לַחְמוֹ לָרָעֵב יִתֵּן
גָּזַל נָתַן
וְעֵרֹם יְכַסֶּה בָגֶד׃ בַּנֶּשֶׁךְ לֹא
כָּסָה
יִתֵּן וְתַרְבִּית לֹא יִקָּח מֵעָוֶל יָשִׁיב
רָבָה לָקַח
יָדוֹ וּמִשְׁפָּט אֱמֶת יַעֲשֶׂה בֵּין
שׁוּב שָׁפַט
אִישׁ לְאִישׁ׃ בְּחֻקֹּתַי יֵהָלֵךְ
עָשָׂה חָקַק
וּמִשְׁפָּטַי שָׁמַר לַעֲשׂוֹת אֱמֶת צַדִּיק
הָלַךְ עָשָׂה
הוּא חָיֹה יִחְיֶה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוָה׃
צָדִיק
וְהוֹלִיד בֵּן פָּרִיץ שֹׁפֵךְ דָּם וְעֹשֶׂה
יָלַד בֵּן
אָח מֵאַחַד מֵאֵלֶּה׃ וְהוּא אֶת כָּל
אֵלֶּה לֹא עָשָׂה כִּי גַם אֶל הֶהָרִים
אָכַל וְאֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ טִמֵּא׃ עָנִי
אִישׁ עָנָה
וְאֶבְיוֹן הוֹנָה גְּזֵלוֹת גָּזָל חֹבֵל
אָבָה נָתָה
לֹא יָשִׁיב אֶל הַגִּלּוּלִים נָשָׂא
שׁוּב גָּלַל
עֵינָיו תּוֹעֵבָה עָשָׂה׃ בַּנֶּשֶׁךְ נָתַן
תָּעַב
וְתַרְבִּית לָקַח הֲחָי לֹא יִחְיֶה אֵת כָּל
רָבָה
הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה עָשָׂה מוֹת יוּמָת
מוּת יָמַת
דָּמָיו בּוֹ יִהְיֶה׃ וְהִנֵּה הוֹלִיד בֵּן וַיַּרְא
הָיָה יָלַד
אֶת כָּל חַטֹּאת אָבִיו אֲשֶׁר עָשָׂה
רָאָה
וַיִּרְא וְלֹא יַעֲשֶׂה כָּהֵן׃ עַל הֶהָרִים
לֹא אָכַל וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא אֶל
גִּלּוּלֵי בֵית יִשְׂרָאֵל אֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ

לא טמא׳ ואיש לא הונה חבל לא
חבל׳ וגזלה׳ לא נזל לחמו לרעב
נתן׳ וערם כסה בגד׳ מעני עני
הישיב ידו נשך ותרבית לא לקח
משפטי עשה בחקותי הלך הוא משפט תמך
לא ימות בשן אביו חיה יחיה׳ אביו מות תמות
כי עשק עשק גזל אח׳ ואשר
לא טוב עשה בתוך עמיו הנה מת
בעונו׳ ואמרתם מדע׳ לא נשא
הבן בשן האב׳ והבן׳ משפט
וצדקה עשה׳ את כל חקותי שמר
ויעשה׳ אתם חיה יחיה׳ הנפש עשה
החטאת היא תמות׳ בן לא׳ ישא׳ נשא
בשן האב׳ ואב׳ לא׳ ישא׳ בשן
הבן׳ צדקת׳ הצדיק׳ עליו׳ תהיה׳ צדק תהיה
ורשעת הרשע עליו תהיה׳ והרשע
כי ישוב׳ מכל חטאתיו׳ אשר עשה׳ שוב
ושמר׳ את כל חקתי׳ ועשה׳ משפט
וצדקה׳ חיה׳ יחיה׳ לא׳ ימות׳ כל
פשעיו׳ אשר עשה׳ לא׳ יזכרו׳ לו׳ זכר
בצדקתו׳ אשר עשה׳ יחיה׳ חפץ
אחפץ׳ מות רשע׳ נאם׳ אדני׳ יהוה׳ חפץ
הלא׳ בשובו׳ מדרכיו׳ וחיה׳ ובשוב
צדיק׳ מצדקתו׳ ועשה׳ עול׳ ככל
התועבות׳ אשר עשה׳ הרשע׳ יעשה׳ עשה תעב
והי׳ כל צדקתו׳ אשר׳ עשה׳ לא
תזכרנה׳ במעלו׳ אשר׳ מעל׳ זכר
ובחטאתו׳ אשר׳ חטא׳ בם׳ ימות׳ : מות
ואמרתם לא יתכן דרך אדני׳ שמעו׳ כן
נא בית׳ ישראל׳ הדרכי׳ לא׳ יתכן׳
הלא׳ דרכיכם׳ לא׳ יתכנו׳ : בשוב
צדיק׳ מצדקתו׳ ועשה׳ עול׳ ומת
עליהם׳ בעולו׳ אשר עשה׳ ימות׳
ובשוב׳ רשע׳ מרשעתו׳ אשר
עשה׳ ויעש׳ משפט׳ וצדקה׳ הוא׳ משפט
את נפשו׳ יחיה׳ וירא׳ וישוב׳ מכל׳ חיה׳ ראה׳ שוב

non violauerit: & virū
nō cōtristauerit: pignus
nō retinuerit: & rapinā
non rapuerit: panē suū
esuriēti dederit: & nudū
operuerit vestimēto: a
paupis iniuria auerterit
manū suā: vsurā & sup
abūdantiā nō accepit: &
iudicia mea fecerit: & in
pceptis meis ābulauerit:
hic nō morietur in iniq
tate patris sui: sed vita vi
uet. Pater ei qa calūnia
tus ē: & vim fecit fratri &
malū opatus ē in medio
ppli sui: ecce mortu? est
in iniqtate sua. Et dicitis
qre nō portabit filiū ini
qtatē pris. Videlꝫ qa filius
iudiciū & iusticiā opat?
est: oia precepta mea cu
stodiuit & fecit illa: viuet
vita. Anima
que peccauerit: ipsa mo
rietur. Filiū nō portabit
iniqtatē patris: & pater
non portabit iniqtatem
filii. Iusticia iusti super
eum erit:
& impietas impii erit
super eum.
Si aūt ipius egerit penitē
tiā ab oibus pctis suis q̄
opatus ē: & custodierit
oia pcepta mea: & fece-
rit iudiciū & iusticiā: vita
viuet & non morietur.
Oīm iniqtatū eius q̄s
opat ē nō recordabor.
In iusticia sua quā ope-
ratus est viuet. Nunquid
volūtatis mee est mors
impii dicit dñs deus: &
nō vt cōuertatur a viis
suis: & viuat? Si aūt auer
terit se iust a iusticia sua:
& fecerit iniquitatē fm
oēs abominatiōes quas
opari solet ipius: nunqd
viuet? Omnes iusticie
eius quas fecerat non
recordabūtur. In pūari
catione qua preuaricat
est & in pctō suo qd pec
cauit: in ipsis morietur.
Et dixistis. Nō est equa
via domini. Audite ergo
domus israel. Nū
qd via mea nō est equa: &
nō magis vie vre praue
sunt? Cū eni auerterit se
iustus a iusticia sua: &
fecerit iniquitatē: morie
tur i eis. In iiusticia quā
operatus est morietur.
Et cū auerterit se impi?
ab impietate sua quam
opatus ē: & fecerit iudi
ciū & iusticiā: ipse aiam
suā viuificabit. Cōsideras
eni & auertēs se ab oib?

nō pollauit: & holez nō oppressit: & pignus
οὐκ ἐμίανεν, καὶ ἅτον οὐ κατεδυνάστευσεν, καὶ ἐνεχυρασμὸν
nō retinuit: & rapinā nō rapuit: panē su
οὐκ ἐνεχύρασεν, καὶ ἁρπαγμα οὐχ ἥρπασεν, τὸν ἄρτον αὐ
um esurienti dedit: & nudū operuit vestimēto: &
τοῦ πεινῶντι ἔδωκεν, καὶ γυμνὸν περιέβαλεν ἱματίῳ, καὶ
ab iniuria auertit manū suā: vsurā & sup
ἀπὸ ἀδικίας ἀπέστρεψεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ, τόκον καὶ πλε
abūdantiā nō accepit: iusticiam fecit: & in pce
ονασμὸν οὐκ ἔλαβεν, δικαιοσύνην ἐποίησεν, καὶ ἐν τοῖς προ
ceptis meis ābulauit: nō morietur in iniqtatibus
στάγμασίν μου ἐπορεύθη, οὐ τελευτήσει ἐν ταῖς ἀδικίαις τ
pris sui: vita viuet. at pat eī i tribulatiōe tribulauit: &
πρὸς αὐτ, ὅτι ἐσύλησεν, ὃν πατὴρ αὐτ ἐνελίφθη ἐλίφθη, καὶ
rapinam rapuit: & cōtraria fecit in medio popu
ἁρπαγμα ἥρπασεν, καὶ ἐναντία ἐποίησεν ἐν μέσῳ τ λα
li sui: & mortu? est in iniqtate sua. & dicetis: qre
οῦ αὐτ, καὶ ἀπέθανεν ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτ· καὶ ἐρεῖτε, τί ὅτι
nō portauit filiū iniqtatē pris sui? qa filius iudicii
οὐκ ἔλαβεν ὁ υἱὸς τὴν ἀδικίαν τοῦ πρὸς αὐτ; ὅτι ὁ υἱὸς κρίμα
& iusticiam & mias fecit. oia legitima
καὶ δικαιοσύνην καὶ ἔλεος πεποίηκεν· πάντα τὰ νόμιμά
mea custodiuit & fecit ea: vita viuet. at omnis
μου συνετήρησεν καὶ ἐποίησεν αὐτά, ζῶν ζήσεται. ἡ ψυ
ma q̄ peccat ipsa morietur: at filiū nō portabit
χὴ ἣ ἁμαρτάνουσα αὕτη ἀποθανεῖται, ὁ δὲ υἱὸς οὐ λήψεται
iniqtatē pris: & pater nō portabit iniqtatē
τὴν ἀδικίαν τ πρός, καὶ ὁ πατὴρ οὐ λήψεται τὴν ἀδικίαν
filij. iusticia iusti sup eū erit: & iniqtas iniq
τ υἱοῦ· δικαιοσύνη δικαίου ἐπ' αὐτοῦ ἔσται, καὶ ἀνομία ἀνόμου
tatis ipi super eū erit. & si aūt ipius egerit pe
ἐπ' αὐτοῦ ἔσται· καὶ ἐὰν δὲ ἐπιστρέψῃ ἐκ πασῶν τῶν ἁμ
nitētiā ab oibus pctis suis q̄ fecit: & custodierit vniuersa pcepta
αρτιῶν αὐτ ὧν ἐποίησεν, καὶ φυλάξῃ πάσας τὰς ἐντολάς
mea: & fecerit iudiciū & iusticiam & mia: vita viuet
μου, καὶ ποιήσῃ κρίμα καὶ δικαιοσύνην καὶ ἔλεος, ζῶν ζήσε
& nō morietur. oīm delictorū eius
ται καὶ οὐκ ἀποθανεῖται· πάντα τὰ πλημμελήματα αὐτ
q̄s fecit nō recordabit ei. i iusticia sua q̄
ὅσα ἐποίησεν οὐ μνησθήσεται αὐτῶν· ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτ ἣ
fecit viuet. nūqd volūtate velim mortem iniq di
ποίησεν ζήσεται. μὴ θελήσει θελήσω τὸν θάνατον τ ἀνομου λέ
cit adonai dñs: nūqd vt peruertatur ille a via sua
γει κύριος κύριος; ὡς τὸ ἀποστρέψαι αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ αὐτ τῆς
mala & viuat ille: & cū auertit se iustus a
πονηρᾶς καὶ ζῆσαι αὐτόν, καὶ ἐν τῷ ἀποστρέψαι δίκαιον ἀπὸ
iusticia sua: vt faciat iniqtatē secōm oēs iniqta
τῆς δικαιοσύνης αὐτ, ποιῆσαι ἀδικίας κατὰ πάσας τὰς ἀδι
tes q̄s fecit iniqu: si fecerit: nō viuet. oēs
κίας ἃς ἐποίησεν ὁ ἄνομος, ἐὰν ποιήσῃ, οὐ ζήσεται· πᾶσαι
iusticie eī q̄s fecit nō erūt i memoria. in de
αἱ δικαιοσύναι αὐτ ἃς ἐποίησεν οὐ μὴ μνησθῶσιν· ἐν τῇ πα
licto et q̄s deliquit: & in pcto
ραπτώματι αὐτοῦ ὧ πταῖσεν, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
eius q̄ peccauit in ipso morietur. & dixistis nō
αὐτοῦ ἃς ἥμαρτεν ἐν αὐταῖς ἀποθανεῖται· καὶ εἴπατε οὐ
est recta via dñi. audite ergo domus israel
κατευθύνει ἡ ὁδὸς τοῦ κυρίου. ἀκούσατε δὴ οἶκος Ἰσρα
el: nūqd via mea nō est recta? nōne vie vre nō sunt re
ηλ, μὴ ἡ ὁδός μου οὐ κατευθύνει; οὐχὶ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν οὐκ ἰθύνο
cte: cū auerterit se iustus a iusticia
νουσι, ἐν τῷ ἀποστρέψαι τὸν δίκαιον ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης
sua: & fecerit delictum: & morietur in eo: in
αὐτ, καὶ ποιήσῃ παράπτωμα, καὶ ἀποθανεῖται ἐν αὐτῷ, ἐν
delicto q̄ fecit: in eo morietur. & cū
τῷ παραπτώματι ὧ ἐποίησεν, ἐν αὐτῷ ἀποθανεῖται· καὶ ἐν
auerterit se iniqu ab iniqtate sua q̄m fecit:
τῷ ἀποστρέψαι ἄνομον ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτ ἣς ἐποίησεν,
& fecerit iudiciū & iusticiam: hic aiam su
καὶ ποιῆσαι κρίμα καὶ δικαιοσύνην, οὗτος τὴν ψυχὴν αὐτ
am custodiuit: & vidit & auertit se ab oibus
τοῦ ἐφύλαξεν, καὶ ἴδοι καὶ ἀπέστρεψεν ἀπὸ πασῶν

Deu. 1.c. 4. Ba. 4.d. 1. Pa. 15.k.

ſpectatib⁹ ſuis q̃ fecit. vita viuet non morie-
τῶν ἀσεβειῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησεν. ζωῇ ζήσεται οὐ μὴ ἀποθα-
tur. ¶ dicunt dom⁹ iſrael: nõ recta ē via
νῃ. καὶ λέγουσιν οἶκος τοῦ ἰσραὴλ, οὐ κατορθοῖ κ̄ ὁδὸς
mei: nũqd via mea nõ ē recta dom⁹ iſrael nõne via vra nõ
κυ, μὴ ὁδός μου οὐ κατορθοῖ οἶκος ἰσραὴλ, οὐχὶ ὁδὸς ὑμῶν οὐ
eſt recta. Idcirco vnũquẽq; ſcõm viã ſuã iudicabo vos do
κατορθοῖ. διὰ τοῦτο ἕκαστον κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτ κρινῶ ὑμᾶς, οἶκο
mus iſrael ait adonai dñs. Conuertimini ¶ reuerti-
ος ἰσραὴλ λέγει κ̄ κ̄ ωναὶ κύριος. ἐπιστρέφετε καὶ ἀποστρέ
mini ab oibus impietatib⁹ vris: ¶ nõ erunt
φετε ἀπὸ πασῶν τῶν ἀσεβειῶν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἔσονται
vobis in ruinã iniqtatis. Proiicite a vobis omnes
ὑμῖν εἰς κατασκ̄ ἀδικίας. ἀποῤῥίψατε ἀφ' ἑαυτῶν πάσας
iniquitates vestras quibus preuaricati estis
τὰς ἀσεβείας ὑμῶν, ἃς ἠσεβήσατε εἰς ἐμέ, καὶ ποιήσατε
vobis cor nouum: ¶ spiritũ nouũ: ¶ gre
ἑαυτοῖς καρδίαν καινὴν, καὶ πνεῦμα καινόν, καὶ ἵνατί
miemur dom⁹ iſrael? qꝛ nõ volo mor
ἀποθνήσκετε οἶκος ἰσραὴλ; ὅτι οὐ βούλομαι τὸν θά-
tem morientis dicit adonai dñs. Quer
νατον τοῦ ἀποθνήσκοντος λέγει κ̄ ωναὶ κύριος. ἐπιστρέ
mini igit ¶ viuetis
ψατε οὖν καὶ ζήσετε. Ca.19.

A Θ Et tu accipe lamẽtũ ſup ꝓcipem iſrael:
Καὶ σὺ λάβε θρῆνον ἐπὶ τὸν ἄρχοντα τοῦ ἰσραὴλ,
¶ dices: q̃d mater tua ſug catulos in medio leo-
καὶ ἐρῶς, τί ἡ μήτηρ σου ἐπὶ σκύμνους ἐν μέσῳ λεό-
nũ facta eſt: in medio leonũ multiplicauit catulos ſuos:
ντων ἐθρέψατο, ἐν μέσῳ λεόντων ἐπλήθυνεν σκύμνους αὐτῆς,
¶ enutriuit vnũ de catulis ſuis: leo fact⁹ eſt:
καὶ ἀνεθρέψατο ἕνα τῶν σκύμνων αὐτῆς, λέων ἐγένετο,
¶ didicit rapere rapinas: homo cõedit
καὶ ἔμαθεν τοῦ ἁρπάζειν ἁρπάγματα, ἀνθρώπους ἔφαγεν
¶ audiet de eo gẽtes: ¶ captus eſt in corrup
καὶ ἤκουσαν περὶ αὐτοῦ ἔθνη, καὶ συνελήφθη ἐν τῇ διαφ
tione eorũ: ¶ adduxerũt eũ in camo in trã egypti:
θορᾷ αὐτῶν, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐν κεμῷ εἰς γῆν αἰγύπτου,
¶ vidit qꝛ ablat⁹ ē ab ea: ¶ perit ſubſtã-
καὶ εἶδεν ὅτι ἀπῶλετο ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἀπώλετο ἡ ὑπόλο
tia eius: ¶ mittũt alium de catulis ſuis: leo
γος αὐτῆς, καὶ ἔλαβεν ἄλλον ἐκ τῶν σκύμνων αὐτῆς, λέ
nem cõſtituerũt eum: ¶ puer ſabat in medio leonũ.
οντα ἔθηκεν αὐτόν, καὶ συνεστρέφετο ἐν μέσῳ λεόντων.

B leo fact⁹ ē: ¶ didicit rapere rapinas: ¶ ho-
λέων ἐγένετο, καὶ ἔμαθεν ἁρπάζειν ἁρπάγματα, καὶ ἀν-
mines comedit ¶ pascebat in audacia ſua: ¶
θρώπους ἔφαγεν καὶ ἐνέμετο ἐν τῇ θράσει αὐτοῦ, καὶ τὰς
ciuitates eorũ deſtruxit: ¶ vaſtauit trã ¶ plenitu
πόλεις αὐτῶν ἐξερήμωσεν, καὶ ἐφάνισεν γῆν καὶ τὸ πλή-
dinẽ eius a voce rugitus eius: ¶ irruerũt
ρωμα αὐτῆς ἀπὸ φωνῆς ἐρεύματος αὐτ, καὶ ἐπέστησαν
ſup eũ gẽtes circuitu de regionib⁹ ¶ expanderunt
ἐπ' αὐτὸν ἔθνη κυκλόθεν ἐκ τῶν χωρῶν καὶ ἐξεπέτασαν
ſup eũ retia ſua: ¶ in corruptiõe eorũ cap-
ἐπ' αὐτὸν δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐν τῇ διαφθορᾷ αὐτῶν συν-
tus eſt: ¶ poſuerũt eũ in camo ¶ in cauea: ¶
ελήφθη, καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἐν κεμῷ καὶ ἐν γαλεαγρᾷ, καὶ
adduxerũt eũ ad regem babylonis: ¶ itro
ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα βαβυλῶνος, καὶ ἐ-
duxerũt eũ in carcerẽ: vt nõ audiat⁹ vox
C πήγαγον αὐτὸν εἰς φυλακήν, ὅπως μὴ ἀκουσθῇ φωνὴ
eius vltra ſup mõtes iſrael: mꝛ tua q̃ſi vi-
εἰς ἔτι ἐπὶ τὰ ὄρη τοῦ ἰσραὴλ, ἡ μήτηρ σου ὡς ἄμ
nea: q̃ſi floꝛ malogranati i aqua plantati fru-
πελος, ὡς ἄνθος ῥοιᾶς ἐν ὕδατι πεφυτευμένης ὁ καρ-
ctꝰ eius: ¶ germẽ illꝰ fact⁹ eſt ex aqua
πὸς αὐτῆς, καὶ ὁ βλαστὸς αὐτῆς ἐγένετο ἐξ ὕδατος
multa: ¶ facta ē ei virga fortitudinis in tribũ
πολλοῦ, καὶ ἐγένετο αὐτῇ ῥάβδος ἰσχύος ἐπὶ φυλὴν
D tucum:
ἀγκωνίδων, ooooooooooooooooooooooooooooooooo

iniquitatib⁹ ſuis q̃s ope
ratus eſt: vita viuet & nõ
morietur. Et dicũt filii
iſrael: non ooooooooooo
eſt equa via dñi. Nũqd
vie mee non ſunt eque
domus iſrael: & nõ ma-
gis vie veſtre prauę! ooo
Idcirco vnũquẽq; iux-
ta vias ſuas iudicabo ooo
domus iſrael: ait dñs oo
ooooooooooooooooooooooooo
dẽo. Cõuertimini & agi
te penitẽtiã ab oibus iniquitatib⁹ vris: & nõ erit
vobis in ruinã iniqtas. Proiicite a vobis omnes
iniquitates veſtras ooooo
in q̃bus preuaricati eſtis
& facite vobis ooooooo
cor nouũ & ſpiritũ nouum. Et quare moriemi
ni domus iſrael? Quia
nolo mortem ooooooooo
morientis dicit domin⁹
deus. Reuertimini ooo
& viuite. 19.

Θ Et tu aſſume plãctũ
ſuper principes oo
iſrael: & dices. Quare
mater tua leena oooooo
inter leones cubauit.
In medio leunculorum
enutriuit catulos ſuos.
Et eduxit vnũ de leũcu-
lis ſuis: leo factus: ē & di
dicit cape predã hominẽ
q̃ comedere. Et audierũt
de eo gentes & nõ abſq;
vulneribꝰ ſuis ceperũt eũ
& adduxerũt eũ in cathe
nis in terrã egypti. Qne
cũ vidiſſet qm infirma-
ta eſt & periit expectatio
eius tulit vnũ de leũculis
ſuis: leonẽ conſtituit eũ.
Qui incedebat inter leo
nes. Et fact⁹ eſt leo & di-
dicit predam capere & oo
homines deuorare. Didicit
viduas facere: & ciuita-
tes earũ in deſertũ addu
cere: & deſolata eſt terra
& plenitudo eius a voce
rugitus illi⁹. Et cõuene
rũt aduerſus eum gẽtes
vndiq; de puinciis: & ex
panderũt ſup eũ rete ſuũ.
In vulneribꝰ eaꝝ captus
eſt: & miſeũt eũ in caueã.
In cathenis adduxerũt
eũ ad regẽ babylonis:
miſerũtq; eũ in carcerẽ
ne audiretur vox ei⁹ vl-
tra mõtes iſrl. Mater tua
q̃ſi vinea in ſanguine tuo
ſup aquã plãtata ē. Fru
ctus ei⁹ & frondes ei⁹ cre
uerũt ex aqs multis: & oo
facte ſunt ei virge ſolide
in ſceptra dominantiũ:

פְּשָׁעָיו אֲשֶׁר עָשָׂה בָהֵמָּה יִחְיֶה לֹא
יָמוּת׃ וְאָמַרְתֶּם בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא
יִתָּכֵן דֶּרֶךְ אֲדֹנָי הֲדַרְכֵי לֹא יִתָּכֵנוּ
בֵּית יִשְׂרָאֵל הֲלֹא דַרְכֵיכֶם לֹא
יִתָּכֵן׃ לָכֵן אִישׁ כְּדַרְכָיו אֶשְׁפֹּט
אֶתְכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה שׁוּבוּ וְהָשִׁיבוּ מִכָּל פִּשְׁעֵיכֶם
וְלֹא יִהְיֶה לָכֶם לְמִכְשׁוֹל עָוֹן׃
הַשְׁלִיכוּ מֵעֲלֵיכֶם אֶת כָּל פִּשְׁעֵיכֶם
אֲשֶׁר פְּשַׁעְתֶּם בָּם וַעֲשׂוּ לָכֶם
לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה וְלָמָּה תָמוּתוּ
בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כִּי לֹא אֶחְפַּץ בְּמוֹת
הַמֵּת נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהָשִׁיבוּ
וִחְיוּ׃

Cap.xix.

וְאַתָּה שָׂא קִינָה אֶל נְשִׂיאֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וְאָמַרְתָּ מַה אִמֶּךָ לְבִיא
בֵּין אֲרָיוֹת רָבָצָה בְּתוֹךְ כְּפִירִים
רִבְּתָה גּוֹרֶיהָ׃ וַתַּעַל אֶחָד מִגּוֹרֶיהָ
כְּפִיר הָיָה וַיִּלְמַד לִטְרָף טָרֶף אָדָם
אָכָל׃ וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו גּוֹיִם בְּשַׁחִתָּם
נִתְפָּשׂ וַיְבִאֻהוּ בַחֲחִים אֶל אֶרֶץ
מִצְרָיִם׃ וַתֵּרֶא כִּי נוֹחֲלָה אָבְדָה
תִקְוָתָהּ וַתִּקַּח אֶחָד מִגּוֹרֶיהָ כְּפִיר
שָׂמָתְהוּ׃ וַיִּתְהַלֶּךְ בְּתוֹךְ אֲרָיוֹת
כְּפִיר הָיָה וַיִּלְמַד לִטְרָף טָרֶף
אָדָם אָכָל׃ וַיֵּדַע אַלְמְנוֹתָיו וְעָרֵיהֶם
חָרִיב וַתֵּשֵׁם אֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ מִקּוֹל
שַׁאֲגָתוֹ׃ וַיִּתְּנוּ עָלָיו גּוֹיִם סָבִיב
מִמְּדִינוֹת וַיִּפְרְשׂוּ עָלָיו רִשְׁתָּם
בְּשַׁחִתָּם נִתְפָּשׂ׃ וַיִּתְּנֻהוּ בַסּוּגַר
בַּחֲחִים וַיְבִאֻהוּ אֶל מֶלֶךְ בָּבֶל
יְבִיאֻהוּ בַּמְּצֻדוֹת לְמַעַן לֹא יִשָּׁמַע
קוֹלוֹ עוֹד אֶל הָרֵי יִשְׂרָאֵל׃ אִמֶּךָ
כַּגֶּפֶן בְּדָמְךָ עַל מַיִם שְׁתוּלָה פֹּרִיָּה
וַעֲנָפָה הָיְתָה מִמַּיִם רַבִּים׃ וַיִּהְיוּ
לָהּ מַטּוֹת עֹז לְשִׁבְטֵי מֹשְׁלִים

Prima.heb. Tex.he.Ezechi.xx.

גבה וַתִּגְבַּהּ קוֹמָתוֹ עַל בֵּין עֲבֹתִים וַיַּרְא
כראה דָּלָה גַּבְהוֹ בְּרֹב דַּלִּיתָיו: וַתֵּתַשׁ בַּחֲמָה
נתש לֹא בָאָרֶץ הֻשְׁלָכָה וְרוּחַ הַקָּדִים
שלך פרי הוביש הִיבִשׁ פִּרְיָהּ הִתְפָּרְקוּ וַיִּבָּשׁוּ
יבש פרה מַטֵּה עֻזָּהּ אֵשׁ אֲכָלָתְהוּ: וְעַתָּה
פרק עז דמה שְׁתוּלָה בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ צִיָּה וְצָמָא:
יצא נגד וַתֵּצֵא אֵשׁ מִמַּטֵּה בַדֶּיהָ פִּרְיָהּ
אכלה ולא הָיָה בָהּ מַטֵּה עֹז שֵׁבֶט
משל קין לִמְשׁוֹל קִינָה הִיא וַתְּהִי לְקִינָה:
Cap.xx. וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִעִית
היה בַּחֲמִשִּׁי בָּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּאוּ
עשר בוא אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל לִדְרֹשׁ אֶת
פנה יְהוָה וַיֵּשְׁבוּ לְפָנַי: וַיְהִי דְבַר
יהוה אֵלַי לֵאמֹר: בֶּן אָדָם דַּבֵּר
את זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
כה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה הֲלִדְרֹשׁ אֹתִי
בוא דרש אַתֶּם בָּאִים חַי אָנִי אִם אִדָּרֵשׁ
שפט לָכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוָה: הֲתִשְׁפֹּט
תעב אֹתָם הֲתִשְׁפּוֹט בֶּן אָדָם אֶת תּוֹעֲבֹת
ידע אֲבוֹתָם הוֹדִיעֵם: וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
כה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה בְּיוֹם בָּחֳרִי
נשא בְיִשְׂרָאֵל וְאֶשָּׂא יָדִי לְזֶרַע בֵּית
ידע יַעֲקֹב וְאוֹדַע לָהֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם
נשא וְאֶשָּׂא יָדִי לָהֶם לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה
אלהים אֱלֹהֵיכֶם: בַּיּוֹם הַהוּא נָשָׂאתִי
יצא יָדִי לָהֶם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם
תור זוב אֶל אֶרֶץ אֲשֶׁר תַּרְתִּי לָהֶם זָבַת
צבה חָלָב וּדְבַשׁ צְבִי הִיא לְכָל
ארץ הָאֲרָצוֹת: וָאֹמַר אֲלֵהֶם אִישׁ
שמן שִׁקּוּצֵי עֵינָיו הַשְׁלִיכוּ וּבְגִלּוּלֵי
שלל גלל מִצְרַיִם אַל תִּטַּמָּאוּ אֲנִי יְהוָה
טמא טמה אֱלֹהֵיכֶם: וַיַּמְרוּ בִי וְלֹא אָבוּ לִשְׁמֹעַ
אבה אֵלַי אִישׁ אֶת שִׁקּוּצֵי עֵינֵיהֶם
לא הִשְׁלִיכוּ וְאֶת גִּלּוּלֵי מִצְרַיִם
לא עָזָבוּ וָאֹמַר לִשְׁפֹךְ חֲמָתִי
יחם עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת אַפִּי בָּהֶם בְּתוֹךְ
כלה

Trāsl.B.Vie.

[a]et exaltata est [b]statura eius [c]inter [d]frondes. [e] Et vidit [f]altitudinē suā [g]in multitudine [h]palmitū suorū: [i] & euulsa est [k]in tra [l]in terrā [m]proiecta: [n] & vētus [o]vrens [p]siccauit [q] fructum eius: [r]marcuerunt [s] & arefacte sunt [t]virge [u] roboris eius. [v] Ignis [w]comedit eam. [x] Et nūc [y]trāsplantata est [z] in desertū [a]in terra [b]inuia [c] & sitiēti: [d]egressus est [e]ignis [f] de virga [g]ramorū eius: [h] fructus eius [i]comedit: [k] & nō [l]fuit [m]in ea [n]virga [o]fortis [p]sceptrū [q]dñantū. [r] Plāctus [s]ē [t] & erit [u]in planctū. 20.

ET factum est [a] in anno [b]septimo: ooooooo [c]in quinto [d]in decima [e] mēsis: [f]venerunt oooooooooooo [g]viri [h]de senioribus [i] israel [k]vt interrogarent ooooooo [l]dñm: [m] & sederūt [n]coram me. [o] Et factus est [p] sermo [q]dñi [r]ad me [s] dicens. [t] Fili [u]hominis: [v]loquere oooo [w]senioribus [x] israel [y] & dices [z]ad eos. oooooooooooo [a]Hec [b]dicit [c]dñs [d]deus. [e] Nūquid ad interrogandū [f]me [g]vos [h]venistis: [i]viuo [j]ego [k]quia nō [l]respondebo oo [m]vobis: [n]ait [o]domin [p]deus. [q] Si iudicas oooooooooooo [r]eos: [s]si iudicas [t]fili [u]hominis. [v] Abominationes oo [w]patrum eorum [x] ostende eis: [y] & dices [z] ad eos. oooo [a] Hec [b]dicit [c]dñs [d]deus. [e] In die qua [f]elegi oooooooooo [g]israel: [h] & leuaui [i]manum meam [j] pro stirpe [k]domus [l]iacob [m] & apparui [n]eis [o] in terra [p]egypti: oooooooooo [q] & leuaui [r]manū meā [s]pro eis: [t]dicens: [u]ego [v]dñs ooo [w]deus vester. [x] In die [y] illa [z]leuaui oooooooooooooo [a]manū meam [b]pro eis [c] vt educerē eos [d] de terra [e]egypti [f]in [g]terram [h]quā [i]prouideram [j]eis [k]fluentem oooo [l]lacte [m] & melle: que [n] est [o]egregia [p]inter omnes oo [q]terras. [r] Et dixi [s] ad eos. [t]Vnusquisq; oooooooooooo [u]offensiones [v]oculorū suorum [w] abiiciat: [x] & idolis oo [y]egypti [z] nolite [a] pollui. [b] Ego [c]dominus oooooooo [d]deus vester. [e] Et irritauerunt [f]me: [g]noluerunt q; oo [h]me [i]audire. [j] Vnusquisq; [k]abominationes [l]oculorū suorū [m]nō [n] proiecit: oooo oooooooooooooooooooooooo [o]nec [p]idola [q]egypti [r]reliq̄rūt. [s] Et dixi [t] vt effunderē [u]indignationē meā [v]sup eos [w] & iplerē [x]iram meā [y] in eis [z]in medio oooooooooooo

Trāsl.Gre.lit.cū interp.latina.

τ exaltata ē in magnitudine sua in medio ꝓpaginū: τ
καὶ ὑψώθη ἐν τῷ μεγέθει αὐτῆς ἐν μέσῳ συλίχων, καὶ
vidit magnitudinē suā i mltitudie palmitū eius: τ cō
ἴδεν τὸ μέγεθος αὐτῆς ἐν πλήθει κλημάτων αὐτῆς, καὶ κα D
fracta ē in furore. sup trā piecta ē: τ ventus v
τεκλάσθη ἐν θυμῷ. ἐπὶ τὴν γῆν ἐρρίφη, καὶ ἄνεμος καῦ
reno arefecit electa eius: vidicate sunt τ arefa
σαν ἐξήρανεν τὰς ἐκλεκτὰς αὐτῆς, ἐξεδικήθησαν καὶ ἐξηράν
cte sūt virge fortitudīis eius. ignis cōsūpsit eam.
θησαν αἱ ῥάβδοι τῆς ἰσχύος αὐτῆς. πῦρ ἀνέλωσεν αὐτήν.
τ nūc plantaueſt eam in deſerto in tra
καὶ νῦν πεφυτεύκασιν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γῇ
sine aq τ sitiēti. τ eriuit ignis ex virgis
ἀνύδρῳ καὶ διψώσῃ. καὶ ἐξῆλθεν πῦρ ἐκ τῶν ῥάβδων
electoꝝ eius τ comedit eam. τ nō erit
τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῆς καὶ κατέφαγεν αὐτόν. καὶ οὐκ ἔσται
in ea virga fortitudīis tribuēs in parabolā lamētatiōis
ἐν αὐτῇ ῥάβδος ἰσχύος φυλῆς εἰς παραβολὴν θρήνου
est: τ erit in plāctū.
ἐστίν, καὶ ἔσται εἰς θρῆνον. Ca.20.

ET factū est in anno septimo in qui
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἐν τῷ πέμ A
to mēse decima mēsis. venerūt viri de senio
πτῳ μηνὶ δεκάτῃ τοῦ μηνός. ἦλθον ἄνδρες ἐκ τῶν πρε
ribus dom israel: ut interrogarēt dñm:
σβυτέρων τοῦ οἴκου ἰσραήλ, ἐπερωτῆσαι τὸν κύριον,
τ sederunt aū faciem meā. τ fact est sno do
καὶ ἐκάθισαν ἀπὸ προσώπου μου. καὶ ἐγένετο λόγος κυ
mini ad me dicēs: fili hoīs: loqre ad
ρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, λάλησον πρὸς τοὺς
seniores israel: τ dices ad eos:
πρεσβυτέρους τοῦ ἰσραήλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς,
hec dicit adonai dñs. si ad iterrogādū me vos veni
τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος. εἰ ἐπερωτῆσαί με ὑμεῖς ἔρχε
tis: viuo ego si respondero vobis dicit adonai do
σθε, ζῶ ἐγὼ εἰ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν λέγει ἀδωναῖος κύ
min. si viuo fuero eos virtione. fili hoīs
ριος. εἰ ἐκδικήσω αὐτοὺς ἐκδικήσει. υἱὲ ἀνθρώπου πρὸς
iniqtates pñs eos cōtestare eis: τ
ἀνομίας τῶν πατέρων αὐτῶν διαμάρτυραι αὐτοῖς, καὶ
dices ad eos: hec dicit dñs deus: ex q die
ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἀφ᾽ ἧς ἡμέ
elegi domū israel: τ noe scālo sup
ρας ἐπέτισα τὸν οἶκον τοῦ ἰσραήλ, καὶ ἐγνώσθη τῷ
semini dom iacob: τ cognit scālo si illoi trac
σπέρματι οἴκου ἰακώβ, καὶ ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν γῇ αἰ
gypti: τ suscepi manu mea eos dicēs:
γύπτου, καὶ ἀντιλαβόμενος τῇ χειρί μου αὐτῶν λέγων,
ego dñs deus ef: in die illa apphendi
ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀντιλαβό
eos manu mea: vt educerē eos de tra
μενος αὐτῶν τῇ χειρί μου, τοῦ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰ
gypti in trā q̄m ꝓparaui eis trā fluentē mel
γύπτου εἰς τὴν γῆν ἣν ἑτοίμασα αὐτοῖς γῆν ῥέουσαν μέ
le τ lacte: fauus est vtra oēm trā: τ cō
λι καὶ γάλα, κηρίον ἐστὶν παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ἐξε
rit ad eos: vnusq̄sq; abominationes oculo
λεύσεται πρὸς αὐτούς, ἕκαστος τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλμῶν
rū suoꝝ pijciat: τ in adinuēntionibus
αὐτοῦ ἀπορριψάτω, καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν
egypti nō polluat se: ego dñs deus vt. τ recef
αἰγύπτου μὴ μιαινέσθω, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ ἀπε
ferūt a me: τ non voluerūt audire me: vnus
χώρησαν ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἐισακοῦσαί μου, ἕκα
q̄sq; abominationes oculoꝝ suoꝝ nō pieces
στος τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν οὐκ ἀπέρι
runt: τ adinuentiōes egypti nō reliquerunt. τ dixi vt effunderē furorē meū sup eos
ψαν, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα αἰγύπτου οὐκ ἐγκατέλι
λειπον. καὶ εἶπα τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμόν μου ἐπ᾽ αὐτοὺς
vt implerem iram meā in eis in medio
τοῦ συντελέσαι τὴν ὀργήν μου ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ ooo

tre egypti: & feci vt nomẽ meũ omnino
γῆς αἰγύπτου, καὶ ἐποίησα ὅπως μὴ βεβηλωθῇ τὸ ὄνομά μου τοῦ μὴ βεβηλωθῆναι
nõ violaret coram gentib⁹ q̃ ipi sunt inmedio ea
ἔμπροσθεν τῶν ἐθνῶν ὧν αὐτοί εἰσιν ἐν μέσῳ αὐτῶν
rũ in q̃b⁹ cognit⁹ fũ ad eos coram eis vt educerẽ e-
τῶν ἐν οἷς ἐγνώσθη πρὸς αὐτοὺς ἔμπροσθεν αὐτῶν τοῦ ἐξαγαγεῖν αὐ-
os de tra egypti. & eduxi eos de tra egypti: &
τοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου. καὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ
adduxi eos in deserto: & dedi eis pre-
ἤγαγον αὐτοὺς εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἔδωκα αὐτοῖς τὰς προστα-
ta mea: & iustificationes meas notas feci illis: vt
γάς μου, καὶ τὰς δικαιώματά μου ἐγνώρισα αὐτοῖς, ὃ ἂν
faciat ea homo & viuet in eis: & sabba-
ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ σάββατα
ta mea dedi eis: vt esset in signũ inter
τά μου ἔδωκα αὐτοῖς, τοῦ εἶναι εἰς σημεῖον ἀνὰ μέσον
me: & inter eos: vt scirent ipi: q: ego
ἐμοῦ, καὶ ἀνὰ μέσον αὐτῶν, τοῦ γνῶναι αὐτούς, ὅτι ἐγὼ
dñs sanctificãs eos. & exacerbauerũt me dom⁹
κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς. καὶ παρεπικράνατό με ὁ οἶκος τοῦ
israel in deserto. in preceptis meis nõ ãbula-
Ισραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐν τοῖς προστάγμασί μου οὐκ ἐπορεύ-
uerũt: & iustificationes meas piecerũt: q̃ faciet ea
θησαν, καὶ τὰ δικαιώματά μου ἀπώσαντο, ἃ ποιήσει αὐτὰ
homo: & viuet in eis: & sabbata mea viola-
ἄνθρωπος, καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ σάββατά μου ἐβε-
uerũt vehemẽt. & dixi vt effũderẽ furorẽ meũ
βήλωσαν σφόδρα. καὶ εἶπα τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμόν μου
sup eos in deserto vt cõsumerẽ eos: & feci
ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ἐξαναλῶσαι αὐτούς, καὶ ἐποί-
vt nomẽ meũ omnino nõ violaret
ησα ὅπως τὸ ὄνομά μου τοῦ μὴ βεβηλωθῇ
coram gẽtib⁹ q̃s induri eos ante oculos
ἔμπροσθεν τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξήγαγον αὐτοὺς κατ' ὀφθαλμοὺς
eor. & ego leuaui manũ meã sup eos in des
αὐτῶν. καὶ ἐγὼ ἐπῆρα τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρή-
to: omnino vt nõ introducerẽ eos in trã q̃m de
μῳ, τοῦ μὴ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδω-
di eis trã fluentẽ lacte & melle: fauus est vtra
κα αὐτοῖς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, κηρίον ἐστὶν πᾶσα
eorũ trã: eo q̃ iustificationes meas repulerũt: &
γῆ· ἀθέτησαν τὰ δικαιώματά μου ἀπώσαντο, καὶ
in preceptis meis nõ ambulauerũt in eis:
ἐν τοῖς προστάγμασί μου οὐκ ἐπορεύθησαν ἐν αὐτοῖς,
& sabbata mea violabãt: & post cogi-
καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν, καὶ ὀπίσω τῶν ἐπιθυ-
tationes cordis suoq̃ ambulabãt: & pepcit e-
μιῶν τῶν καρδίας αὐτῶν ἐπορεύοντο, καὶ ἐφείσατο αὐ-
is oculus meus ne delerem eos: & non
τῶν ὀφθαλμός μου τοῦ μὴ ἐξαλεῖψαι αὐτούς, καὶ οὐκ
feci eos in cõsumptionẽ in deserto. & dixi
ἐποίησα αὐτοὺς εἰς συντέλειαν ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ εἶπον
ad filios eor̃q̃ in solitudine: in legitimis pa-
πρὸς τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν τοῖς νομίμοις τῶν πα-
trũ vroq̃ nõ ambuletis: & iustificationes eor̃q̃ nõ cu-
τέρων ὑμῶν μὴ πορευθῆτε, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῶν μὴ φυ-
stodiatis: & in cogitationibus eor̃q̃ nõ cõmisceamini:
λάσσεσθε, καὶ ἐν τοῖς ἐπιθυμήμασιν αὐτῶν μὴ συναναμί-
& nõ pollũamini. ego dñs deus vr: in preceptis
γνυσθε, καὶ μὴ μιαίνεσθε. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ἐν τοῖς προ-
meis ambulate: & iustificationes meas custodi-
στάγμασί μου πορεύεσθε, καὶ τὰ δικαιώματά μου φυλάσσε-
te: & facite eas: & sabbata mea sctificate ea:
σθε, καὶ ποιεῖτε αὐτά, καὶ τὰ σάββατά μου ἁγιάζετε αὐ-
& erit in signũ inter me & inter vos:
τά, καὶ ἔσται εἰς σημεῖον ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ἀνὰ μέσον ὑμῶν,
vt sciatis q̃ ego dñs deus vr. & exacerbauerũt
τοῦ γνῶναι ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ παρεπικράνασάν
me: & filii eor̃q̃ in preceptis meis nõ
με, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν τοῖς προστάγμασίν μου οὐκ
ambulauerũt: & iustificationes meas nõ custodierũt
ἐπορεύθησαν, καὶ τὰ δικαιώματά μου οὐκ ἐφυλάξαντο

Ezo. 10.b.t γ.

Ezo. 16.f.

terre egypti. Et feci p-
pter nomen meum: ∞∞∞
vt nõ violaretur coram
gentib⁹ in quarũ medio
erant: & inter quas apparuit eis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
vt educerem eos de terra egypti. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Eieci ergo eos de terra
egypti & eduxi eos ∞∞∞
in desertum: & dedi eis
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
precepta mea: & iudicia
mea ostendi eis: ∞∞∞∞∞∞
que faciens homo viuet ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
in eis. Insuper & sabba
ta mea dedi eis: ∞∞∞∞∞∞
vt esset signũ inter me
& eos: & scient ∞∞∞∞∞∞∞
qa ego dñs sanctificans
eos. Et irritauerunt me
domus israel in deserto:
in preceptis meis non
ambulauerunt: & iudi-
cia mea proiecerunt que
faciens homo viuet in
eis: & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
sabbata mea violauerũt
vehemẽter. Dixi ergo vt
effunderẽ furorẽ meũ su
per eos in deserto & cõsu
merẽ eos. Et feci ppter
nomen meũ ne viola-
retur coram gentib⁹ de qui
bus eieci eos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
in conspectu earũ. Ego
igitur leuaui manũ meã
super eos in deserto ne
inducerem eos ∞∞∞∞∞∞∞
in terrã quam dedi eis
fluentem lacte ∞∞∞∞∞∞∞
& melle precipuam ter
rarum omnium. ∞∞∞∞∞∞
quia iudicia mea piece
runt & in preceptis meis
nõ ambulauerũt: & sab
bata mea violauerũt. Post
idola enim cor eor gra
diebatur. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Et pepercit oculus me
sup eos vt nõ interfice
rem eos: nec consumpsi
eos in deserto. Dixi aũt
ad filios eorũ in solitudi
ne. In preceptis patrũ vro
rum nolite incedere nec
iudicia eorum ∞∞∞∞∞∞∞∞
custodiatis: nec in idolis
eorum polluamini. ∞∞∞
Ego dñs deus vester.
In preceptis meis ãbulate:
& iudicia mea custodite:
& facite ea: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& sabbata mea sanctifi
cate: vt sit signum ∞∞∞∞
inter me & vos: & sciatis
quia ego dñs de vester.
Et exacerbauerunt me
filii. & in preceptis meis
nõ ambulauerũt: & iu
dicia mea nõ custodierũt

עָשָׂה	אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וָאַעַשׂ לְמַעַן שְׁמִי	
חָלַל	לְבִלְתִּי הֵחֵל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר	
יָדַע	הָיָה בְתוֹכָם אֲשֶׁר נודַעְתִּי אֲלֵיהֶם	
יָצָא	לְעֵינֵיהֶם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃	
בּוֹא	וָאוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וָאֲבִיאֵם	
דָּבַר נָתַן	אֶל הַמִּדְבָּר׃ וָאֶתֵּן לָהֶם אֶת	
חֹק שָׁפַט	חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי הודַעְתִּי אֹתָם	
עָשָׂה	אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי	
	בָּהֶם׃ וְגַם אֶת שַׁבְּתוֹתַי נָתַתִּי לָהֶם	
הָיָה יָדַע	לִהְיוֹת לְאוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיהֶם לָדַעַת	
קָדַשׁ מָרָה	כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשָׁם׃ וַיַּמְרוּ בִי	
	בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר בְּחֻקּוֹתַי לֹא	
	הָלָכוּ וְאֶת מִשְׁפָּטַי מָאָסוּ אֲשֶׁר	
	יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם וְאֶת	
	שַׁבְּתוֹתַי חִלְּלוּ מְאֹד וָאֹמַר לִשְׁפֹךְ	
תָּם כָּלָה	חֲמָתִי עֲלֵיהֶם בַּמִּדְבָּר לְכַלּוֹתָם׃	
עָשָׂה חָלַל	וָאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי לְבִלְתִּי הֵחֵל	
יָצָא	לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִים	
	לְעֵינֵיהֶם׃ וְגַם אֲנִי נָשָׂאתִי יָדִי	
בּוֹא	לָהֶם בַּמִּדְבָּר לְבִלְתִּי הָבִיא אוֹתָם	
נָתַן זוּב	אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי זָבַת חָלָב	
צְבִי	וּדְבַשׁ צְבִי הִיא לְכָל הָאֲרָצוֹת׃	
	יַעַן מִשְׁפָּטַי מָאָסוּ וְאֶת חֻקֹּתַי	
	לֹא הָלְכוּ בָהֶם וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ	
גָּלַל	כִּי אַחֲרֵי גִלּוּלֵיהֶם לִבָּם הֹלֵךְ׃	
חוּס	וַתָּחֹס עֵינִי עֲלֵיהֶם מִשַּׁחֲתָם וְלֹא	
עָשָׂה	עָשִׂיתִי אֹתָם כָּלָה בַּמִּדְבָּר׃ וָאֹמַר	
	אֶל בְּנֵיהֶם בַּמִּדְבָּר בְּחוּקֵּי אֲבוֹתֵיכֶם	
הָלַךְ שָׁפַט	אַל תֵּלֵכוּ וְאֶת מִשְׁפְּטֵיהֶם אַל	
שָׁמַר טָמֵא	תִּשְׁמֹרוּ וּבְגִלּוּלֵיהֶם אַל תִּטַּמָּאוּ׃	
	אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ	
עָשָׂה	וְאֶת מִשְׁפָּטַי שִׁמְרוּ וַעֲשׂוּ אֹתָם׃	
הָיָה	וְאֶת שַׁבְּתֹתַי קַדֵּשׁוּ וְהָיוּ לְאוֹת	
יָדַע	בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לָדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה	
קָבַה חָטָא	אֱלֹהֵיכֶם׃ וַיַּמְרוּ בִי הַבָּנִים בְּחֻקֹּתַי	
	לֹא הָלָכוּ וְאֶת מִשְׁפָּטַי לֹא שָׁמְרוּ	

לַעֲשׂוֹת אוֹתָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם
הָאָדָם וָחַי בָּהֶם אֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ
וָאֹמַר לִשְׁפֹךְ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת אַפִּי בָּם בַּמִּדְבָּר׃ וַהֲשִׁבֹתִי אֶת יָדִי
וָאַעַשׂ לְמַעַן שְׁמִי לְבִלְתִּי הֵחֵל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם
לְעֵינֵיהֶם׃ גַּם אֲנִי נָשָׂאתִי אֶת יָדִי לָהֶם בַּמִּדְבָּר לְהָפִיץ אֹתָם
בַּגּוֹיִם וּלְזָרוֹת אֹתָם בָּאֲרָצוֹת׃ יַעַן מִשְׁפָּטַי לֹא עָשׂוּ וְחֻקּוֹתַי מָאָסוּ
וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ וְאַחֲרֵי גִלּוּלֵי אֲבֹתָם הָיוּ עֵינֵיהֶם׃ וְגַם אֲנִי נָתַתִּי
לָהֶם חֻקִּים לֹא טוֹבִים וּמִשְׁפָּטִים לֹא יִחְיוּ בָהֶם׃ וָאֲטַמֵּא אֹתָם
בְּמַתְּנוֹתָם בְּהַעֲבִיר כָּל פֶּטֶר רָחַם לְמַעַן אֲשַׁמֵּם לְמַעַן אֲשֶׁר יֵדְעוּ אֲשֶׁר
אֲנִי יְהוָה׃ לָכֵן דַּבֵּר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל בֶּן אָדָם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה עוֹד זֹאת גִּדְּפוּ אֹתִי אֲבֹתֵיכֶם בִּי מָעַל׃ וַאֲבִיאֵם
אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת יָדִי לָתֵת אֹתָהּ לָהֶם וַיִּרְאוּ כָל
גִּבְעָה רָמָה וְכָל עֵץ עָבֹת וַיִּזְבְּחוּ שָׁם
אֶת זִבְחֵיהֶם וַיִּתְּנוּ שָׁם כַּעַס קָרְבָּנָם
וַיָּשִׂימוּ שָׁם רֵיחַ נִיחוֹחֵיהֶם וַיַּסִּיכוּ
שָׁם אֶת נִסְכֵּיהֶם׃ וָאֹמַר אֲלֵיהֶם
מָה הַבָּמָה אֲשֶׁר אַתֶּם הַבָּאִים
שָׁם וַיִּקְרָא שְׁמָהּ בָּמָה עַד הַיּוֹם
הַזֶּה׃ לָכֵן אֱמֹר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַבְּדֶרֶךְ
אֲבוֹתֵיכֶם אַתֶּם נִטְמָאִים וְאַחֲרֵי
שִׁקּוּצֵיהֶם אַתֶּם זֹנִים׃ וּבְשָׂאת
מַתְּנוֹתֵיכֶם בְּהַעֲבִיר בְּנֵיכֶם בָּאֵשׁ
אַתֶּם נִטְמָאִים לְכָל גִּלּוּלֵיכֶם
עַד הַיּוֹם וַאֲנִי אִדָּרֵשׁ לָכֶם בֵּית
יִשְׂרָאֵל חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם

ut facerent ea quæ cum fecerit homo: & viuet in eis: & sabbata mea violauerunt. Et cõminatus sum vt effũderem furorem meũ super eos: & implerem iram meã in eis in deserto. Auertit autem manũ meã: & feci propter nomen meũ vt nõ violaretur coram gentibus de quibus eieci eos in oculis earum. Iterum leuaui manũ meã in eos in solitudine vt dispergerem illos in nationes: & ventilarem in terras: eo quod iudicia mea nõ fecissent: & præcepta mea reprobassent: & sabbata mea violassent: & post idola patrũ suorũ fuissent oculi eorũ. Ergo & ego dedi eis præcepta non bona: & iudicia in quibus non viuent: & polluit eos in muneribus suis cũ offerret omne quod aperit vulua propter delicta sua: & scient quia ego dñs. Quãobrem loquere ad domũ israel filii hominis: & dices ad eos. Hec dicit dñs deus. Adhuc & hoc blasphemauerũt me patres vri cũ spreuissent me cõtemnentes: & induxissem eos in terrã quam leuauerat manũ meã vt darem eis. Viderunt omnem collem excelsum: & omne lignũ nemorosum: & immolauerũt ibi victimas suas & dederũt ibi irritationem oblationis sue: & posuerũt ibi odorem suauitatis sue & libauerũt libationes suas. Et dixi ad eos. Quid est excelsum: ad quod ingredimini? Et vocatũ est nomen eius excelsum vsq; ad hanc diem. Propterea dic ad domum israel. Hec dicit dominus deus. Certe in via patrũ vestrorũ vos polluimini: & post offendicula eorum vos fornicamini: & in oblatione donorũ vestrorũ: cum traducitis filios vestros per ignem: vos polluimini in omnibus idolis vris vsq; hodie: & ego respondebo vobis domus israel. Viuo ego dicit dominus deus: quia

vt facerent eas quas faciet homo & viuet in eis: & sabbata mea polluerunt: & dixi vt effunderem furorem meum super eos & vt consumarem iram meam in eos in deserto. & auerti manum meam & feci propter me vt non violaretur nomen meum coram gentibus de quibus eduxi eos ante oculos eorum: & leuaui manum meam super eos in deserto vt dispergerem illos in gentibus: disseminarem eos in regionibus: eo quod iudicia mea non fecerunt: & præcepta mea reprobauerunt: & sabbata mea violauerunt: & post idola patrum suorum fuerunt oculi eorum. & ego dedi eis præcepta non bona: & iustificationes in quibus non viuent in eis: & polluam eos in dogmatibus suis cum traducerem ego omne aperiens vulua vt deleam eos: vt sciant quia ego sum dominus. idcirco loquere ad domum israel: filii hominis: hec dicit adonai dominus: & dices ad eos: hec dicit adonai dominus: adhuc hoc ad iracundiam puocant me patres vestri in delictis suis in quibus deliquerunt in me. & introduxi eos in terram quam leuaui manum meam vt darem eam illis: & videbunt omnes colles excelsos & omnes lignum nemorosum: & immolauerunt ibi victimas suas: & posuerunt ibi furores munerum suorum: & posuerunt ibi odores suauitatis eorum: & libauerunt ibi libamina sua: & dixi ad eos. & quid est excelsum quod est ibi: & vocatum est excelsum usque in hodiernum diem. propterea dic ad domum israel: hec dicit adonai dominus: si in iniquitatibus patrum vestrorum vos polluimini: & post abominationes eorum vos fornicamini: & in primitiis donorum vestrorum: & in separationibus vestris cum traducitis filios vestros in igne: vos polluimini in omnibus cogitationibus vestris usque in hodiernum diem. & ego respondebo vobis domui israel. viuo ego dicit adonai dominus: si

ποιῆσαι αὐτὰ ἃ ποιήσει ἄνθρωπος καὶ ἔσται ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰς σάββατά μου ἐβεβήλωσαν, καὶ εἶπον τοῦ ἐκχέαι θυμόν μου ἐπ' αὐτοὺς καὶ τοῦ συντελέσαι τὴν ὀργήν μου ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἐπέστρεψα τὴν χεῖρά μου καὶ ἐποίησα ἕνεκεν ἐμοῦ ὅπως μὴ βεβηλωθῇ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν οὗ ἐξήγαγον αὐτοὺς κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἐξῆρα τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ διασκορπίσαι αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσι, διασπεῖραι αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις, ἀνθ' ὧν τὰ δικαιώματά μου οὐκ ἐποίησαν, καὶ τὰ προστάγματά μου ἀπώσαντο, καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν, καὶ ὀπίσω τῶν διανοημάτων τῶν πατέρων αὐτῶν ἦσαν οἱ ὀφθαλμοί σου. καὶ ἐγὼ ἔδωκα αὐτοῖς προστάγματα οὐ καλά, καὶ δικαιώματα ἐν οἷς οὐ ζήσονται ἐν αὐτοῖς, καὶ μιανῶ αὐτοὺς ἐν τοῖς δώροις αὐτῶν ἐν τῷ διαστρεφόντι με πᾶν διανοιγόν μήτραν ὅπως ἀφανίσω αὐτούς, ἵνα γνῶσιν ὅτι ἐγὼ κύριος. διὰ τοῦτο λάλησον πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραήλ, υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος, ἔτι ἐν τούτῳ παροργίζουσί με οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν τοῖς παραπτώμασιν αὐτῶν ἐν οἷς παρέβησαν εἰς ἐμέ. καὶ εἰσήγαγον αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἦρα τὴν χεῖρά μου τοῦ δοῦναι αὐτὴν αὐτοῖς, καὶ εἶδον πᾶσα βουνὸν ὑψηλὸν καὶ πᾶν ξύλον κατάσκιον, καὶ ἔθυσαν ἐκεῖ τοῖς θυσιαστηρίοις αὐτῶν καὶ ἔθεσαν ἐκεῖ θυμὸν παροργισμοῦ δώρων αὐτῶν, καὶ ἔθεσαν ἐκεῖ ὀσμὴν εὐωδίας αὐτῶν, καὶ ἔσπεισαν ἐκεῖ σπονδὰς αὐτῶν. καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς, καὶ τί ἐστιν ἄβαμα ὅτι καλεῖται ἐκεῖ; καὶ ἐπεκάλεσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἄβαμα ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. διὰ τοῦτο εἶπον πρὸς οἶκον τοῦ Ἰσραήλ, τάδε λέγει κύριος, εἰ ἐν ταῖς ἀνομίαις τῶν πατέρων ὑμῶν ὑμεῖς μιαίνεσθε, καὶ ὀπίσω τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν ὑμεῖς ἐκπορνεύετε, καὶ ἐν ταῖς ἀπαρχαῖς τῶν δωμάτων ὑμῶν, καὶ ἐν τοῖς ἀφορισμοῖς ὑμῶν ἐν τῷ διάγειν τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν πυρί, ὑμεῖς μιαίνεσθε ἐν πάσαις τοῖς ἐνθυμήμασιν ὑμῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. καὶ ἐγὼ ἀποκριθῶ ὑμῖν οἶκος τοῦ Ἰσραήλ. ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος, εἰ

לָמָּה תָּמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם דַּבֵּר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל
כֹּה אָמַרְתָּם לֵאמֹר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ עָלֵינוּ הֵם וּבָם אנחנו
נִמָּקוּ אֵיכָה נִחְיֶה׃ אֱמֹר אֲלֵיהֶם חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם
אֶחְפַּץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב הָרָשָׁע מִדַּרְכּוֹ וָחָיָה שׁוּבוּ
שׁוּבוּ מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וְלָמָּה תָמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם
אֱמֹר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַרְתֶּם לֵאמֹר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ עָלֵינוּ
הֵם וּבָם אנחנו נִמָּקוּ אֵיכָה נִחְיֶה׃ אֱמֹר אֲלֵיהֶם חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה אִם לֹא אֶעֱשֶׂה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה לְמַעַנְכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל׃

quare morietis domus israel: Et tu fili hominis dic domui israel. Hec dicitis dicentes. Scelera nostra & peccata nostra super nos sunt: & in ea tabescimus. Quomodo ergo viuemus? Dic eis. Viuo ego dicit dominus deus: nolo mortem impii sed vt conuertatur impius a viis suis & viuat. Conuertimini conuertimini a viis vestris malis: & quare morietis domus israel? Et tu fili hominis dic domui israel. Hec dicitis dicentes. Scelera nostra & peccata nostra super nos sunt: & in ea tabescimus. Quomodo ergo viuemus? Dic eis. Viuo ego dicit dominus deus: si non faciam verbum hoc propter vos domus israel.

ἵνα τί ἀποθνήσκετε οἶκος Ἰσραήλ; καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου εἰπὸν πρὸς οἶκον Ἰσραήλ, τάδε λέγετε λέγοντες. τὰ ἁμαρτήματα ἡμῶν καὶ τὰ ἁμαρτήματα ἡμῶν ἐφ' ἡμᾶς ἐστιν, καὶ ἐν αὐτοῖς ἐκτηκόμεθα· πῶς οὖν ζήσομεν; εἰπὸν αὐτοῖς. ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος, οὐ θέλω τὸν θάνατον τοῦ ἀσεβοῦς ἀλλ' ἢ τοῦ ἀσεβοῦς ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτοῦ καὶ ζῆν. ἐπιστρέψατε ἐπιστρέψατε ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν τῶν πονηρῶν, καὶ ἵνα τί ἀποθνήσκετε οἶκος Ἰσραήλ; καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου εἰπὸν πρὸς οἶκον Ἰσραήλ, τάδε λέγετε λέγοντες. τὰ ἁμαρτήματα ἡμῶν καὶ τὰ ἁμαρτήματα ἡμῶν ἐφ' ἡμᾶς ἐστιν, καὶ ἐν αὐτοῖς ἐκτηκόμεθα· πῶς οὖν ζήσομεν; εἰπὸν αὐτοῖς. ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος, εἰ οὐ μὴ ποιήσω τὸν λόγον τοῦτον ἕνεκεν ὑμῶν οἶκος Ἰσραήλ.

respõdebo vobis: & si ascendet in spũ
ἀποκριθήσομαι ὑμῖν, καὶ εἰ ἀναβήσεται ἐπὶ τὸ πνεῦμα
vestrũ hoc: & nõ erit quẽadmodũ vos dicitis:
ὑμῶν τοῦτο, καὶ οὐκ ἔσται ὃν τρόπον ὑμεῖς λέγετε,
erimus sicut gẽtes & sicut tribus terre: vt fuia
ἐσόμεθα ὡς τὰ ἔθνη καὶ ὡς αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, τοῦ λα=
mus ligno & lapidib⁹. ꝓpterea viuo ego dicit ado
τρυέειν ξύλοις καὶ λίθοις. διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος
nai dñs: si nõ in manu forti: & in brachio excel
ναὶ κύριος, εἰ μὴ ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψη=
so: & in furore effuso regnabo sup vos: &
λῷ, καὶ ἐν θυμῷ κεχυμένῳ βασιλεύσω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ
educã vos de ꝓpliis: & suscipiam vos de
ἐξάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν λαῶν, καὶ εἰσδέξομαι ὑμᾶς ἐκ τῶν
regiõib⁹ q̃ dispersi estis in eis: in manu fo=
χωρῶν οὗ διεσκορπίσθητε ἐν αὐτοῖς ἐν χειρὶ κρα=
ti: & in brachio excelso: & in furore effuso: &
ταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐν θυμῷ κεχυμένῳ, καὶ
adducã vos in desertũ ꝓpliorũ: & ꝓtẽdã iudicio
ἄξω ὑμᾶς εἰς τὴν ἔρημον τῶν λαῶν, καὶ διακριθήσομαι
ad vos ibi facie ad faciem. quẽadmodũ
πρὸς ὑμᾶς ἐκεῖ πρόσωπον κατὰ πρόσωπον. ὃν τρόπον
iudicio ꝓtẽdi ad pres vros in deserto fre egy=
διεκρίθη πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ γῆς Αἰγύ
pti: sic iudicabo vos: dicit adonai dñs. & trãsire
πτου, οὕτως κρινῶ ὑμᾶς, λέγει κύριος κυρίου. καὶ διάγα=
facã vos sub virga mea: & inducã vos in nu
γω ὑμᾶς ὑπὸ τὴν ῥάβδον μου, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς ἐν ἀριθ=
mero: & eligam ex vobis impios: & rebel=
μῷ, καὶ ἐκλέξω ἐξ ὑμῶν τοὺς ἀσεβεῖς, καὶ τοὺς ἀφιστα=
les: q̃ de incolatu eorũ educã eos:
μένους, ὅτι ἐκ τῆς παροικήσεως αὐτῶν ἐξάξω αὐτούς,
& in frã israel nõ ingredient. & scie=
καὶ εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ οὐκ εἰσελεύσονται· καὶ ἐπι
tis q̃ ego dñs: & vos domꝰ is=
γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, καὶ ὑμεῖς οἶκος τοῦ Ἰσ=
rael: hec dicit adonai dñs: vnusq̃q; adinuen
ραήλ, τάδε λέγει κύριος, ἕκαστος τὰ ἐπιτη=
tiones suas auferte: & post hec si vos
δεύματα αὐτοῦ ἐξάρατε, καὶ μετὰ ταῦτα ἐὰν ὑμεῖς
audieritis me: & nomẽ meũ sanctũ nõ pol=
εἰσακούσητέ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον οὐ βε=
lueritis vltra in munerib⁹ vris: & in ad=
βεβηλώσετε ἔτι ἐν τοῖς δώροις ὑμῶν, καὶ ἐν τοῖς ἐπι=
mentionib⁹ vris: q̃ in monte meo sanc=
τεθείσιν ὑμῶν, ὅτι ἐπὶ τοῦ ὄρους μου τοῦ ἁγί=
to in mõte excelso israel dicit adonai dñs: ibi
ου ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ Ἰσραὴλ λέγει κύριος κυρίου, ἐκεῖ
seruient mihi oes domꝰ israel in finẽ in
δουλεύσουσί μοι πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ εἰς τέλος ἐπὶ τῆς
fra: & ibi suscipiam eos: & ibi visita=
γῆς· καὶ ἐκεῖ προσδέξομαι αὐτούς, καὶ ἐκεῖ ἐπισκέ=
bo ꝓminas vras: & ꝓminias
ψομαι τὰς ἀπαρχὰς ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν
separationũ vras: in oib⁹ sctificationib⁹ vris: in
ἀφορισμῶν ὑμῶν, ἐν πᾶσι τοῖς ἁγιάσμασιν ὑμῶν, ἐν
odore suauitatis suscipiam vos: cũ eduxero ego
ὀσμῇ εὐωδίας προσδέξομαι ὑμᾶς, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν με
vos de ꝓpliis: & suscepero vos de
ὑμᾶς ἐκ τῶν λαῶν, καὶ εἰσδέξωμαι ὑμᾶς ἐκ τῶν
regiõib⁹ in q̃bus dispersi estis in eis: & sancti=
χωρῶν ἐν αἷς διεσκορπίσθητε ἐν αὐταῖς, καὶ ἁγια=
ficabor in vobis ante oculos ꝓpliorũ: & scie=
σθήσομαι ἐν ὑμῖν κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν λαῶν, καὶ ἐπι=
tis q̃ ego dñs. cũ induxero ego
γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος. ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν με
vos in frã israel: in quã
ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, εἰς ἣν

non respondebo vobis:
neq; cogitatio mẽtis ve
stre fiet dicentium.
Erimus sicut gentes &
sicut cognationes terre:
vt colamus ligna & lapi
des. Viuo ego dicit dñs
deus: quoniã in manu
forti & in brachio
extento & in furore ef=
fuso regnabo
sup vos. Et educã vos
de populis:
& congregabo vos de
terris in quibus
dispersi estis. In manu
valida & in brachio
extento & in furore effu
so regnabo sup vos & ad=
ducã vos in desertũ po
pulorum: & iudicabor
vobiscũ ibi facie ad fa=
ciem. Sicut
iudicio cõtendi aduersus
patres vestros in deserto
terre egypti: sic iudica=
bo vos
dicit dominus deus. Et
subiciam vos
sceptro meo: & inducã
vos
in vinculis federis. Et
eligam de vobis
trãsgressores & impios:
& de terra
incolatus eorum educã
eos: & in terram
israel nõ ingredientur:
& scietis quia ego
dominus. Et vos do=
mus israel: hec dicit
dominus deus. Singuli
post idola vra ambulate:
& seruite eis. Quod si &
in hoc nõ audieritis me:
& nomen meũ sanctum
polluerit vltra
in muneribus vestris & in idolis vestris in monte
sancto meo in monte
excelso israel ait
dñs deus ibi seruiet mi=
hi omnis domus
israel: oẽs inq̃ in terra
in qua placebunt mihi.
Et ibi querã primitias
vestras: &
initiũ decimarũ vestrarũ
in oibus sctificationibus
vris. In odore suauitatis
suscipiã vos: cum eduxe
ro vos de populis: & cõ
gregauero vos
de terris in quas dispersi estis:
& sanctificabor in vobis
in oculis nationum.
Et scietis quia ego dñs
cum adduxero vos
ad terram israel: in terra pro qua

הָיָה
אִדְרֹשׁ לָכֶם׃ וְהָעֹלָה עַל רוּחֲכֶם הָיוֹ
לֹא תִהְיֶה אֲשֶׁר אַתֶּם אֹמְרִים
נִהְיֶה כַגּוֹיִם כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲרָצוֹת
לְשָׁרֵת עֵץ וָאֶבֶן׃ חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי
זרע יְהוִה אִם לֹא בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ
נטה שפך נְטוּיָה וּבְחֵמָה שָׁפוּכָה אֶמְלוֹךְ
טלך יצא עֲלֵיכֶם׃ וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים
וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר
נפץ נְפוּצוֹתֶם בָּם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ
בוא נְטוּיָה וּבְחֵמָה שָׁפוּכָה׃ וְהֵבֵאתִי
דבר שפט אֶתְכֶם אֶל מִדְבַּר הָעַמִּים וְנִשְׁפַּטְתִּי
פנה אִתְּכֶם שָׁם פָּנִים אֶל פָּנִים׃ כַּאֲשֶׁר
נִשְׁפַּטְתִּי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם בְּמִדְבַּר
אֶרֶץ מִצְרַיִם כֵּן אִשָּׁפֵט אִתְּכֶם
עבר נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְהֶעֱבַרְתִּי אֶתְכֶם
בוא תַּחַת הַשָּׁבֶט וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם
אסר בְּמָסֹרֶת הַבְּרִית׃ וּבָרוֹתִי מִכֶּם
ברר פשע הַמֹּרְדִים וְהַפֹּשְׁעִים בִּי מֵאֶרֶץ
גור יצא מְגוּרֵיהֶם אוֹצִיא אוֹתָם וְאֶל אַדְמַת
בוא יִשְׂרָאֵל לֹא יָבוֹא וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי
יהוה׃ וְאַתֶּם בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר
גלל אֲדֹנָי יְהוִה אִישׁ גִּלּוּלָיו לְכוּ עָבֹדוּ
וְאַחַר אִם אֵינְכֶם שֹׁמְעִים אֵלָי
חלל וְאֶת שֵׁם קָדְשִׁי לֹא תְחַלְּלוּ עוֹד
נתן בְּמַתְּנוֹתֵיכֶם וּבְגִלּוּלֵיכֶם׃ כִּי בְּהַר
רום קָדְשִׁי בְּהַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל נְאֻם
עבד אֲדֹנָי יְהוִה שָׁם יַעַבְדֻנִי כָּל בֵּית
רצה יִשְׂרָאֵל כֻּלֹּה בָּאָרֶץ שָׁם אֶרְצֶם
דרש רום וְשָׁם אֶדְרוֹשׁ אֶת תְּרוּמֹתֵיכֶם וְאֶת
עשא רֵאשִׁית מַעְשְׂרֹתֵיכֶם בְּכָל קָדְשֵׁיכֶם׃
נוח רצה בְּרֵיחַ נִיחוֹחַ אֶרְצֶה אֶתְכֶם בְּהוֹצִיאִי
אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם
מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נְפוּצוֹתֶם בָּם
קדש וְנִקְדַּשְׁתִּי בָכֶם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם׃
בוא וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה בַּהֲבִיאִי אֶתְכֶם
אֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר

נָשָׂאתִי אֶת־יָדִי לָתֵת אוֹתָהּ
לַאֲבוֹתֵיכֶם׃ וּזְכַרְתֶּם שָׁם אֶת
דַּרְכֵיכֶם וְאֶת כָּל־עֲלִילוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר עָלַל
נִטְמֵאתֶם בָּם וּנְקֹטַתֶם בִּפְנֵיכֶם
בְּכָל רָעוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם׃ וִידַעְתֶּם
כִּי אֲנִי יְהוָה בַּעֲשׂוֹתִי אִתְּכֶם
לְמַעַן שְׁמִי לֹא כְדַרְכֵיכֶם הָרָעִים
וּכְמַעֲלִילוֹתֵיכֶם הַנִּשְׁחָתוֹת בֵּית
יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַיְהִי דְבַר
יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם שִׂים
פָּנֶיךָ דֶּרֶךְ תֵּימָנָה וְהַטֵּף אֶל דָּרוֹם
וְהִנָּבֵא אֶל יַעַר הַשָּׂדֶה נֶגֶב׃ וְאָמַרְתָּ
לְיַעַר הַנֶּגֶב שְׁמַע דְּבַר יְהוָה
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מַצִּית בְּךָ
אֵשׁ וְאָכְלָה בְךָ כָּל עֵץ לָח וְכָל
עֵץ יָבֵשׁ לֹא תִכְבֶּה לַהֶבֶת שַׁלְהֶבֶת
וְנִצְרְבוּ בָהּ כָּל פָּנִים מִנֶּגֶב צָפוֹנָה׃
וְרָאוּ כָל בָּשָׂר כִּי אֲנִי יְהוָה
בְּעַרְתִּיהָ לֹא תִכְבֶּה׃ וַאֲמַר אֲהָהּ
אֲדֹנָי יְהוִה הֲמָּה אֹמְרִים לִי
הֲלוֹא מְמַשֵּׁל מְשָׁלִים הוּא׃

Cap.xxi.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל
יְרוּשָׁלִַם וְהַטֵּף אֶל מִקְדָּשִׁים
וְהִנָּבֵא אֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃ וְאָמַרְתָּ
לַאֲדָמַת יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר יְהוָה
הִנְנִי אֵלַיִךְ וְהוֹצֵאתִי חַרְבִּי מִתַּעְרָהּ
וְהִכְרַתִּי מִמֵּךְ צַדִּיק וְרָשָׁע׃ יַעַן
אֲשֶׁר הִכְרַתִּי מִמֵּךְ צַדִּיק וְרָשָׁע
לָכֵן תֵּצֵא חַרְבִּי מִתַּעְרָהּ אֶל כָּל בָּשָׂר
מִנֶּגֶב צָפוֹן׃ וְיָדְעוּ כָל בָּשָׂר כִּי אֲנִי
יְהוָה הוֹצֵאתִי חַרְבִּי מִתַּעְרָהּ
לֹא תָשׁוּב עוֹד׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם
הֵאָנַח בְּשִׁבְרוֹן מָתְנַיִם וּבִמְרִירוּת
תֵּאָנַח לְעֵינֵיהֶם׃ וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ
אֵלֶיךָ עַל מָה אַתָּה נֶאֱנָח וְאָמַרְתָּ

leuaui manũ meã vt darem eam
patribus vestris.' Et re-
cordabimini ibi
viarũ vestrarũ & oium
scelerũ vestrorũ quibus
polluti estis in eis: & dis
plicebitis vobis in cõspe
ctu vĩo in oibus malicis
vris quas fecistis: & scie-
tis quia ego domin cũ
benefecero vobis
propter nomen meũ: &
non fm vias vras malas
neq; secũdum scelera ve-
stra pessima domus
israel: ait domin deus.
Et factus est fermo
domini ad me dicens.
Fili hominis pone
faciem tuã cõtra viã au-
stri: & stilla ad africum
& propheta ad saltum
agri meridiani: & dices
saltui meridiano. Audi
verbum domini.
Hec dicit dominus de.
Ecce ego succendã in te
ignem & cõburam in te
omẽ lignũ viride & oẽ
lignũ aridũ. Non extin
guetur flãma succẽsiõis:
& cõburetur in ea ois fa
cies ab austro vsq; ad aq-
lonem: & videbit vniuer
sa caro: quia ego dñs
succẽdi eam: nec extin
guetur. Et dixi. A.a.a.
domine deus. Ipsi di-
cunt de me.
per parabolas loquitur
iste. 21.

ET factus est fermo
domini ad me
dicens. Fili hominis po
ne faciem tuam ad
hierusalem & stilla ad
sanctuaria:
& propheta contra hu-
mum israel: & dices
terre israel. Hec dicit
dominus deus.
Ecce ego ad te: & eiciã
gladium meũ de vagina
sua: & occidam in te iu-
stũ & impiũ. Pro eo aũt
q occidi in te iustũ &
impium:
idcirco egredietur gla-
dius meus de vagina sua ad
oẽm carnẽ ab austro vsq;
ad aqlonẽ: vt sciat ois
caro quia ego dñs edu
xi gladiũ meũ de vagina
sua irreuocabile. Et tu
fili hominis
ingemisce in contritio-
ne lũborũ: & in amaritu
dinibus ingemisce coã
eis. Cunq; dixerint
ad te: quare tu germis?
dices.

leuani manũ meã vt darem eam pribus vris:
ἐκτείνω τὴν χεῖρά μου τοῦ δοῦναι αὐτὴν τοῖς πατράσιν ὑμῶν,
τ recordabimini illic viar vras. τ adinuen-
καὶ μνεσθήσεσθε ἐκεῖ τῶν ὁδῶν ὑμῶν, καὶ τῶν ἐπιτηδευ
tionũ vras: qb polluti estis i eis: τ penitetis fa-
μάτων ὑμῶν, οἷς ἐμιαίνεσθε ἐν αὐταῖς, καὶ κλιθήσεσθε τὰ πρό
cies vras in oibus malitiis vris qs cognosce
σωπα ὑμῶν ἐν πάσαις ταῖς κακίαις ὑμῶν ἃς ἐπιγνώ
tis. q: ego dñs cũ fecero ego sic
σεσθε. ὅτι ἐγὼ κύριος ἐν τῷ ποιῆσαί με οὕτως
vobis: vt nomẽ meũ nõ violetur: nõ scõm vias
ὑμῖν, ὅπως τὸ ὄνομά μου μὴ βεβηλωθῇ, οὐ κατὰ τὰς ὁδοὺς
vras malas: neq; scõm adinuentiones vras
ὑμῶν τὰς πονηρὰς, οὐδὲ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν
corruptas dom israel dicit adonai dñs. τ
τὰ διεφθαρμένα οἶκος Ἰσραὴλ λέγει ἀδωναὶ κύριος· καὶ
facti est fmo dñi ad me dicẽs: fili hois si-
ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου σύστη
ma faciem tuã sup themam: τ respice ad
σον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ θαιμάν, καὶ ἐπιβλεψον ἐπὶ
astrũ: τ pphetiza sup saltũ ducem australẽ
ἀστρῶν, καὶ προφήτευσον ἐπὶ δρυμὸν ἡγούμενον νοτίου,
τ dices silue australi: audi fmonẽ dñi: hec di-
καὶ ἐρεῖς τῷ δρυμῷ νοτίῳ, ἄκουε λόγον κυρίου, τάδε λέ
cit dñs: ecce ego succendo in te ignẽ: τ devora
γει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἀνάπτω ἐν σοὶ πῦρ, καὶ καταφά
bit in te oẽ lignũ viride: τ oẽ lignũ aridũ: nõ
γεται ἐν σοὶ πᾶν ξύλον χλωρόν, καὶ πᾶν ξύλον ξηρόν, οὐ
extinguet flãma succensa. τ ardebit in
σβεσθήσεται φλὸξ ἐξαφθεῖσα· καὶ κατακαυθήσεται ἐν
ea ois facies a meridie vsq; ad aqlonẽ: τ co-
αὐτῇ πᾶν πρόσωπον ἀπὸ ἀφλιώτου ἕως βορρᾶ, καὶ ἐπι-
gnoscet ois caro: qs ego dñs succendi illã:
γνώσεται πᾶσα σάρξ, ὅτι ἐγὼ κύριος ἐξέκαυσα αὐτήν, 24.
τ nõ extinguet. τ dixi nequaq; dñe: ip-
καὶ οὐ σβεσθήσεται· καὶ εἶπον μηδαμῶς κύριε, αὐτοί
si dicũt ad me: nõne parabola est q dici-
τοί λέγουσιν πρός με, οὐχὶ παραβολή ἐστιν λεγο-
tur hec.
μένη αὕτη.

Ca.21.

ET factus est fmo dñi ad me dicẽs: idcirco A
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, διὰ τοῦ
vaticinare fili hois: τ firma faciem
προφητεύσον υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ στήσον τὸ πρόσωπόν
tuã ꝯ hierusalem: τ aspice ad sancta eo-
σου ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπιβλεψον ἐπὶ τὰ ἅγια αὐ-
rũ τ ppheta de tra israel: τ dices
τῶν καὶ προφήτευσον περὶ τῆς γῆς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς
ad trã israel: hec dicit adonai dñs:
πρὸς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος,
ecce ego ad te: τ educã gladiũ meũ de
ἰδοὺ ἐγὼ πρός σε, καὶ ἐκσπάσω τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τῆς
vagina sua: τ exterminabo ex te iustũ τ ipi-
κουλεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐξολεθρεύσω ἐκ σοῦ δίκαιον καὶ ἄνο-
quũ. eoq; exterminabo ex te iniquũ τ iustum: sic
μον· διὰ τοῦτο ἐξολεθρεύσω ἐκ σοῦ ἄνομον καὶ δίκαιον, οὕτως
egredietur gladius meus de vagina sua sup
ἐξελεύσεται τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τοῦ κουλεοῦ αὐτοῦ ἐπὶ
oẽm carnẽ meridiei vsq; ad aqlonẽ: τ cognoscet
πᾶσαν σάρκα ἀφλιώτου ἕως βορρᾶ, καὶ γνώσε-
ois caro qs ego dñs educi gladium
ται πᾶσα σὰρξ ὅτι ἐγὼ κύριος ἐξέκαυσα τὸ ἐγχειρίδι
meũ de vagina sua: τ nõ reducam vl-
ον μου ἐκ τοῦ κουλεοῦ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀποστρέψω οὐκ B
tra. τ tu fili hois: ingemisce in cõtritiõe lũ-
ἔτι· καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, κατάστενε ἐν συντριβῇ ὀσ
borũ tuorũ: τ in doloribũ gemes ante oculos eo-
φύος σου, καὶ ἐν ὀδύναις στενάξεις κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν·
τ erit si dixerit ad te: ꝓpter qd tu gemis?
καὶ ἔσται ἐὰν εἴπωσιν πρός σε, ἕνεκεν τίνος σὺ στενάζεις;
τ dices:
καὶ ἐρεῖς,

sup nuncio q: venit: τ frãgẽt omne
ἐπὶ τὴν ἀγγελίαν ὅτι ἔρχεται, καὶ τραυθήσεται πᾶσα
cor: τ dissoluentur vniuerse man⁹: τ exaiabit
καρδία, καὶ παραλυθήσονται πᾶσαι χεῖρες, καὶ ἐκλυθήσεται
omnis caro: τ oio spũ: τ oia femora pollu-
πᾶσα σὰρξ, καὶ πᾶν πνεῦμα, καὶ πάντες μηροὶ μολυν-
entur humore. ecce venit τ erit dicit dñs de⁹.
θήσονται ὑγρασίᾳ. ἰδοὺ ἔρχεται καὶ ἔσται λέγει κύριος ὁ θεός.
τ fact⁹ē fmo dñi ad me dicẽs: fili hois: pro-
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, προ-
pheta τ dices: hec dicit adonai dñs: dic gladi
φήτευσον καὶ ἐρεῖς, τάδε λέγει κύριος, εἰπὸν ῥομ-
us gladius acuere: τ irascere vt iugules iugulatiõeo.
φαία ῥομφαία ὀξύνου, καὶ θυμώθητι ὅπως σφάξῃς σφάγια.
acuere vt sio in splendore: parat⁹ in desolationẽ
ὀξύνου ὅπως φανῇς εἰς στίλβωσιν, ἑτοίμου εἰς παραλυσιν
iugula: ptẽne: repelle oẽ lignũ. τ dedit eũ pa
σφαγὴ, ἐξουθένει, ἀπώθου πᾶν ξύλον· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἑτοί-
rat⁹ut teneret manũ eius. exacut⁹ē gladius est para
μασεν τοῦ κρατεῖν χεῖρα αὐτῆς· ἐξηκονήθη ῥομφαία ἐστὶν ἑτοί-
tus: et daret ipm in manus interficientiũ. clama
μασεν δοῦναι αὐτὴν εἰς χεῖρας ἀποκτεινόντων. ἀνάβοα
vlula fili hois: q: hic fact⁹ est in pplo meo:
ὀλόλυξον υἱὲ ἀνθρώπου, ὅτι αὐτὴ ἐγένετο ἐν τῷ λαῷ μου,
hic in cũctis ductibus israel: q̃ ppe hi
αὐτὴ ἐν πᾶσι τοῖς ἀφηγουμένοις τοῦ ἰσραὴλ, οἱ πρὸς οἱ
tabãt apũ me in gladiũ facti sunt cũ pplo. idcirco
κόπτεσθαι μοι εἰς ῥομφαίαν ἐγένετο σὺν τῷ λαῷ· διὰ τοῦτο
plaude sup manũ tuã: q: iustificat⁹ est. τ tqd
κρότησον ἐπὶ τὴν χεῖρά σου, ὅτι δικαιώσει· καὶ τί
si τ trib⁹ repulsa fuerit nõ erit dicit adonai dñs. τ
ἐὰν καὶ φυλὴ ἀπωθῇ οὐκ ἔσται λέγει κύριος· καὶ
ad fili hois: ppheta τ plaude manũ sup
υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον καὶ κρότησον χεῖρα ἐπὶ
manũ: τ duplica gladiũ. tertiũ gladiũ:
χεῖρα, καὶ διπλασιάσατω ῥομφαίας. ἡ τρίτη ῥομφαία,
interfector⁹ est gladi⁹ interfector⁹ magn⁹: τ ob
τραυματιῶν ἐστὶν ῥομφαία τραυματιῶν ἡ μεγάλη, καὶ ἐκ
stupescere facies eor⁹ vt frãgãt cor eor⁹: τ multipli
πλήξεις αὐτοὺς ὅπως τραυθῇ καρδία αὐτῶν, καὶ πλείον-
cat infirmi. sup oẽs portas eor⁹: τ tra-
ας ἀσθενοῦντας· ἐπὶ πάσας πύλας αὐτῶν, καὶ πα-
diti sunt in iugulatiõeo gladij. bene acut⁹ fuit
ραδίδοται εἰς σφάγια ῥομφαίας· ἐνηγε ἐξύνα γέγονεν
in occisione: bene fuit in fulgore: sic fulgur
εἰς σφαγὴν, ἐνηγε γέγονεν εἰς στίλβωσιν, ὡς ἀστραπὴ
grandi: acuere a dextris τ a sinistris: q̃ cũq̃
δεξιοῦσθαι, ἐξύνου ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὗ ἂν
facies tua excitetur: τ ego ũt plaudã
ᾖ πρόσωπόν σου ἐξεγείρεται, κἀγὼ δὲ κροτήσω
manu mea ad manũ meã: τ remittam
χεῖρά μου πρὸς χεῖρά μου, καὶ ἐπαφήσω τὸν
furorẽ meũ: ego dñs locut⁹ sum. τ fact⁹ est fmo
θυμόν μου, ἐγὼ κύριος λελάληκα· καὶ ἐγένετο λόγος
dñi ad me dicẽs: τ tu fili hois: pro-
κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, δίε-
me tibi duas vias: vt ingrediat gladius re-
ταξον σεαυτῷ δύο ὁδοὺς, τοῦ εἰσελθεῖν ῥομφαίαν βα-
gis babylonis de regiõe vna egredientur
σιλέως βαβυλῶνος ἐκ χώρας μιᾶς ἐξελεύσονται δύο
duo iperia: vt parent manũ pungentẽ in initio
δύο ἀρχαί, ἑτοιμάσαι χεῖρα κεντοῦσαν ἐπ' ἀρχῆς
vie vniuscuiusq̃ ciuitatis pũgentẽ ordinabito: vt in-
ὁδοῦ ἑκάστης πόλεως κεντοῦσαν διατάξεις, τοῦ εἰ-
grediat gladius ad rabbat filiorũ ammon: τ ad
σελθεῖν ῥομφαίαν ἐπὶ ῥαββὰθ υἱῶν ἀμμῶν, καὶ ἐπὶ
iudam: τ ad hierusalem in obsidiõe: q:
τὸν ἰούδαν, καὶ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἐν πολιορκίᾳ, διότι
stabit rex babylonis in antiqua viam:
στήσεται βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ὁδόν,
in initio duarũ viarũ.
ἐν ἀρχῇ τῶν δύο ὁδῶν. ooooooooooooooooooooooo

[a]Pro[b]auditu:[m]quia[n]venit
[o]& tabescet[p]omne[q]cor oo
[r]& dissolnẽtur [s] vniuerse
[t]manus: [u]& infirmabitur
[x]ois[y]spũs:[z]& p cuncta [a]ge
nua[b]fluẽt[c]aq.[d]Ecce[e]venit
[f]& fiet[g]ait[h]dominus[i]deus.
[k]Et factus est[l]sermo oooo
[m]domini [n]ad me [o]dicens.
[p]Fili[q]hominis:[r]propheta
[s]& dices.[t]Hec[u]dicit[x]dñs
deus.[y]Loquere.[z]Gladius
[a]gladius [b]exacutus est[c]&
[d]limatus.[e]Vt oooooooooooo
[f]cedat[g]victimas[h]exacutus
est:[i]vt[m]splendeat oooooo
limatus est.[n]Qui moues
[o]sceptrum[p]filii mei oooooo
[q]succidisti[r]omne[s]lignũ.[t]Et
dedi[u]eum[x]ad leuigandum
[y]vt teneatur[z]manu.[a]Iste
[b]exacutus[c]gladius: oooo
[d]& iste[e]limat⁹est[f]in manu
oooooooooo oooooooooooooooo
[g]interficientis.[m]Clama[n]&
vlula[o]fili[p]hominis:[q]quia
[r]hic[s]fact⁹ē[t]in pplo meo:
[u]hic [x]in cunctis [y]ducibus
[z]israel[a]qui fugerant.[b]Gla
dio traditi[c]sunt[d]cum ooo
[e]pplo meo.[f]Idcirco[g]plau
de[h]sup[i]femur:[k]qa[m]proba
tus est:[n] & hoc[o]cum[q]sce-
ptrum[r]subuerterit:[s]&[t]nõ
[u]erit[x]dicit[y]dominus[z]de⁹.
[a]Tu ergo[b]fili oooooooooooo
[c]hois[d]ppheta:[e]& percute
[f]manũ[g]ad[h]manũ:[i]& dupli
cetur[k]gladius: ac[l]triplice
tur[m]gladius[n]interfector⁹.
[o]Hic est[p]gladi⁹[q]occisionis
[r]magne[s] q obstupescere
[t]eos[u]facit & [x]corde[y]tabe-
scere:[z] & multiplicat[a]rui
nas.[b]In[c]oibus[d]portis eo-
rum[e]dedi[f]cõturbationẽ
[g]gladii acuti & [h]limati[i]ad
fulgẽdũ:[k]amicti[l]ad cedẽ.
[m]Exacuere[n]vade[o]ad dexte
ram siue[p]ad sinistram oo
[q]quocunq̃[r]facici tue est
[s]appetitus. Quin[t]& [u]ego
[x]plaudã[y]manu[z]ad[a]manũ:
[b]& implebo[c]indignationẽ
meã.[d]Ego[e]dñs[f]locut⁹ sũ.
[g]Et factus est[h]sermo[i]dñi
[k]ad me[l]dicens.[m]Et tu[n]fili
[o]hominis[p]pone oooooooo
[q]tibi[r]duas[s]vias:[t]vt veniat
[u]gladius[x]regis oooooooo
[y]babylonis.[z]De terra[a]vna
[b]egredientur[c]ambe. oooo
[d]Et manu[e]capiet cõiectu
ram[f]i capite[g]vie[h]ciuitatis
[i]cõiiciet.[k]Viam[l]pones[m]vt
vẽiat[n]gladi⁹[o]ad[p]rabbath
[q]filiorum[r]ammon[s] & ad
[t]iudam[u]in hierusalem ooo
[x]munitissimã.[y]Stetit[z]enim
[a]rex[b]babylonis[c]in oooooo
[d]biuio[e]in capite[f]duarum
[g]viarum oooooooooooooo

[1]אֶל שְׁמוּעָה [2]כִּי [3]בָאָה [4]וְנָמֵס [5]כָּל לֵב
[6]וְרָפוּ [7]כָּל יָדַיִם [8]וְכֵהָתָה [9]כָּל רוּחַ
[10]וְכָל בִּרְכַּיִם [11]תֵּלַכְנָה מָיִם [12]הִנֵּה בָאָה
[13]וְנִהְיָתָה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ [14]וַיְהִי דְבַר
[15]יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ [16]בֶּן אָדָם הִנָּבֵא
[17]וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי אֱמֹר חֶרֶב
[18]חֶרֶב הוּחַדָּה וְגַם מְרוּטָה׃ [19]לְמַעַן
[20]טְבֹחַ טֶבַח הוּחַדָּה לְמַעַן הָיֶה לָהּ
[21]בָּרָק מֹרָטָה אוֹ נָשִׂישׂ שֵׁבֶט בְּנִי
[22]מֹאֶסֶת כָּל עֵץ׃ [23]וַיִּתֵּן אֹתָהּ לְמָרְטָה
[24]לְתָפְשׂ בַּכָּף הָיְא הוּחַדָּה חֶרֶב
[25]וְהִיא מֹרֻטָה לְתֵת אֹתָהּ בְּיַד
[26]הוֹרֵג׃ [27]זְעַק וְהֵילֵל בֶּן אָדָם כִּי
[28]הִיא הָיְתָה בְּעַמִּי הִיא בְּכָל נְשִׂיאֵי
[29]יִשְׂרָאֵל מְנוּרֵי אֶל חֶרֶב הָיוּ אֶת
[30]עַמִּי לָכֵן סְפֹק אֶל יָרֵךְ׃ [31]כִּי בֹחַן
[32]וּמָה אִם גַּם שֵׁבֶט מֹאֶסֶת לֹא
[33]יִהְיֶה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ [34]וְאַתָּה בֶן
[35]אָדָם הִנָּבֵא וְהַךְ כַּף אֶל כָּף וְתִכָּפֶל
[36]חֶרֶב שְׁלִישִׁתָה חֶרֶב חֲלָלִים
[37]הִיא חֶרֶב חֲלַל הַגָּדוֹל הַחֲדָרֶת לָהֶם׃
[38]לְמַעַן לָמוּג לֵב וְרַבֵּה הַמִּכְשֹׁלִים
[39]עַל כָּל שַׁעֲרֵיהֶם נָתַתִּי אִבְחַת חֶרֶב
[40]אָח עֲשׂוּיָה לְבָרָק מְעֻטָּה לְטֶבַח׃
[41]הִתְאַחֲדִי הֵימִינִי הַשִּׂימִי הַשְׂמִילִי
[42]שׁוּם שָׂמֹל אָנָה פָּנַיִךְ מְעֻדוֹת׃ [43]וְגַם אֲנִי
[44]אַכֶּה כַפִּי אֶל כַּפִּי וְהַנַּחְתִּי חֲמָתִי
[45]אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃ [46]וַיְהִי דְבַר יְהוָה
[47]אֵלַי לֵאמֹר׃ [48]וְאַתָּה בֶן אָדָם שִׂים
[49]לְךָ שְׁנַיִם דְּרָכִים לָבוֹא חֶרֶב מֶלֶךְ
[50]בָּבֶל מֵאֶרֶץ אֶחָד יֵצְאוּ שְׁנֵיהֶם
[51]וְיַד בָּרֵא בְּרֹאשׁ דֶּרֶךְ עִיר בָּרֵא׃
[52]דֶּרֶךְ תָּשִׂים לָבוֹא חֶרֶב אֶת רַבַּת
[53]בְּנֵי עַמּוֹן וְאֶת יְהוּדָה בִּירוּשָׁלִַם
[54]בְּצוּרָה׃ [55]כִּי עָמַד מֶלֶךְ בָּבֶל אֶל
[56]אֵם הַדֶּרֶךְ בְּרֹאשׁ שְׁנֵי הַדְּרָכִים

לִקְסָם קָסָם קִלְקֵל בַּחִצִּים שָׁאַל
בַּתְּרָפִים רָאָה בַּכָּבֵד׃ בִּימִינוֹ
הָיָה הַקֶּסֶם יְרוּשָׁלִַם לָשׂוּם כָּרִים
לִפְתֹּחַ פֶּה בְּרָצַח לְהָרִים קוֹל
בְּתְרוּעָה לָשׂוּם כָּרִים עַל שְׁעָרִים
לִשְׁפֹּךְ סֹלְלָה לִבְנוֹת דָּיֵק׃ וְהָיָה
לָהֶם מִקְסָם שָׁוְא בְּעֵינֵיהֶם
שְׁבֻעֵי שְׁבֻעוֹת לָהֶם וְהוּא מַזְכִּיר
עָוֹן לְהִתָּפֵשׂ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה יַעַן הַזְכַּרְכֶם עֲוֹנְכֶם בְּהִגָּלוֹת
פִּשְׁעֵיכֶם לְהֵרָאוֹת חַטֹּאתֵיכֶם רָאָה
בְּכָל עֲלִילוֹתֵיכֶם יַעַן הִזָּכְרְכֶם בַּכַּף
תִּתָּפְשׂוּ׃ וְאַתָּה חָלָל רָשָׁע נְשִׂיא
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּא יוֹמוֹ בְּעֵת עָוֹן
קֵץ׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הָסִיר
הַמִּצְנֶפֶת וְהָרִים הָעֲטָרָה זֹאת לֹא
זֹאת הַשְׁפָּלָה הַגְּבֹהַּ וְהַגָּבֹהַּ הַשְׁפִּיל׃
עָוֶה עָוֶה אֲשִׂימֶנָּה גַּם זֹאת לֹא
הָיָה עַד בֹּא אֲשֶׁר לוֹ הַמִּשְׁפָּט
וּנְתַתִּיו׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם הִנָּבֵא
וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אֶל בְּנֵי
עַמּוֹן וְאֶל חֶרְפָּתָם וְאָמַרְתָּ חֶרֶב
חֶרֶב פְּתוּחָה לְטֶבַח מְרוּטָה לְהַכִּיל
לְמַעַן בָּרָק׃ בַּחֲזוֹת לָךְ שָׁוְא בְּקֶסֶם
לָךְ כָּזָב לָתֵת אוֹתְךָ אֶל צַוְּארֵי
חַלְלֵי רְשָׁעִים אֲשֶׁר בָּא יוֹמָם בְּעֵת
עָוֹן קֵץ׃ הָשֵׁב אֶל תַּעְרָהּ בְּמָקוֹם
אֲשֶׁר נִבְרֵאת בְּאֶרֶץ מְכֹרוֹתַיִךְ
אֶשְׁפֹּךְ אוֹתָךְ׃ וְשָׁפַכְתִּי עָלַיִךְ זַעְמִי
בְּאֵשׁ עֶבְרָתִי אָפִיחַ עָלַיִךְ וּנְתַתִּיךְ
בְּיַד אֲנָשִׁים בֹּעֲרִים חָרָשֵׁי מַשְׁחִית׃
לְאֵשׁ תִּהְיֶה לְאָכְלָה דָּמֶךָ יִהְיֶה
בְּתוֹךְ הָאָרֶץ לֹא תִזָּכֵרִי כִּי אֲנִי
יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃

Cap.xxij. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ וְאַתָּה
בֶן אָדָם הֲתִשְׁפֹּט הֲתִשְׁפֹּט אֶת עִיר
שָׁפָךְ

diuinationē querēs: cō
miscēs sagittas. Interro
gauit idola: exta consu
lut. Ad dexterā eiꝰ facta
est diuinatio supꝰ hierusa
lem: vt ponat arietes oo
vt aperiat os in cede: vt
eleuet vocem oooooooooo
in vlulatu: vt ponat arie
tes contra portas: oooo
vt cōportet aggerē: vt
edificet munitioēs. Erit
qꝫ quasi consulens fru
stra oraculum in oculis
eorum: & sabbatorum
ocium immitans. Ipse
autē recordabitur iniqta
tis ad capiēdū. Idcirco
hec dicit dñs deus. Pro
eo qꝫ recordati estis iniq-
tatis vre & reuelastis pua
ricationes vras: & apparu
erūt pctā vra in oibus
cogitatiōibus viis. Pro
eo inq̃ qꝫ recordati estis:
manu capiemini. Tu ãt
pphane ipie dux israel:
cuius venit dies in tpe
iniqtatis prefinita. Hec
dicit dñs deus. Aufer
cidarim: tolle coronã.
Nonne oooooooooooooo
hec est que humilē sub
leuauit: & sublimē hũilia
uit. Iniquitatē iniqtatē
iniqtatem ponã eaꝫ. Et
hoc non factũ est donec
veniret cui est iudicũ:
& tradam ei. Et tu fili
hominis propheta oooo
& dic. Hec dicit domi
nus deus ad filios oooo
ammon & ad oppro-
briũ eorũ. Et dices. Mu
cro: mucro euaginatus te
ad occidendũ: lima te vt
interficias & fulgeas: cũ
tibi videretur vana & di
uinarentur mendacia: vt
dareris super colla oooo
vulneratoꝝ ipiorũ quo
rũ veniet dies in tēpore
iniqtatis prefinita. Re-
uertere ad vaginã tui in
loco in quo creatus es.
In terra natiuitatis tue
iudicabo te: & effundã
sup te indignationē meã.
In igne furoris mei suf-
flabo in te. Daboꝝ oo
in manus hoim insipien
tiũ & fabricantiũ interi-
tum. Igni eris cibus. Sã
guis tuus erit oooooooooo
in medio terre: & oblí-
uioni traderis: quia ego
dominus locutus sum.

22.

ET factũ ē verbũ dñi
ad me dicens. Et tu
fili hominis nonne iudi
cas ciuitatem oooooooo

ad diuinandũ diuinationē: vt scateat virgam:
τοῦ μαντεύσασθαι μαντείαν, τοῦ διαβράσαι ῥάβδον,
interroget in sculptilibus. tecum cōsul
καὶ ἐπερωτῆσαι ἐν τοῖς γλυπτοῖς. καὶ ἔπαται σκεπάσα
tet a dextris eius: facta est diuinatio sup hieru-
σθαι ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ὁ μαντεῖος ἐπὶ Ἱερου-
salem: vt ponat vallum vt aperiat os in clamore
σαλήμ, τοῦ βαλεῖν χάρακα τοῦ διανοῖξαι στόμα ἐν βοῇ
et eraltet vocē cũ clamore tubē: vt ponat val
καὶ ὑψῶσαι φωνὴν μετὰ κραυγῆς σάλπιγγος, τοῦ βαλεῖν χά-
lum ꝓra portas eius: vt ponat aggerē: et edifi
ρακα ἐπὶ τὰς πύλας αὐτῆς, καὶ βαλεῖν χῶμα, καὶ οἰκοδο-
cet munitiōes: vt ipse eis sit diuinans
μῆσαι βελοστάσεις, καὶ αὐτὸς αὐτοῖς ὡς μαντευόμενος
diuinationē coram eis: cōputans hebdomadas
μαντείαν ἐνώπιον αὐτῶν, ἑβδομάδων τὰς ἑβδομάδας
eis: et ipse memorans iniqtatē eoꝝ: vt capiā
αὐτοῖς, καὶ αὐτὸς ἀναμιμνήσκων ἀδικίαν αὐτῶν, τοῦ συλλα-
tur. idcirco hec dicit adonai dñs: pro eo
βεῖν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἀνθ᾽ ὧν
recordati estis iniqtatũ vrarũ cũ reuelaretis
ἀνεμνήσατε τὰς ἀδικίας ὑμῶν ἐν τῷ ἀποκαλυφθῆναι τὰς
ipietates vre: vt videretur pctā vra in om
ἀσεβείας ὑμῶν, τοῦ ὁρᾶσθαι τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν ἐν πά
nib iniqtatib vris: et in oib adinuentioni-
σαις ταῖς ἀνομίαις ὑμῶν, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπινοήμα
bus vris pro eo qꝫ recordati estis i istis capiemini.
μασιν ὑμῶν ἀνθ᾽ ὧν ἀνεμνήσατε ἐν τούτοις ἁλῶσθε.
et tu pphane: iniq: dux israel: cui venit
καὶ σὺ βέβηλε, ἄνομε, ἀρχηγὲ Ἰσραήλ, οὗ ἥκει
dies in tpe iniqtatis finis: hec dicit adonai do
ἡ ἡμέρα ἐν καιρῷ ἀδικίας πέρας, τάδε λέγει κύριος
min: aufer cidarim: et repelle coronã iha
ρίος, ἀφελεῖν τὴν κίδαριν, καὶ ἀπόδοσιν τὸν στέφανον ἀπὸ
no talis erit: humiliasti excelsum: et sublea
οὐ τοιαύτη ἔσται, ἐταπείνωσας τὸ ὑψηλόν, καὶ ὕψω-
sti humile. iniqtatē iniqtatē ponam eam: nec ipsa
σας τὸ ταπεινόν. ἀδικίαν ἀδικίαν θήσομαι αὐτήν, οὐδὲ αὐτὴ
talis erit donec veniat cui pertinet: et tradam ei.
τοιαύτη ἔσται ἕως οὗ ἔλθῃ ᾧ κατήκει, καὶ παραδώσω αὐ-
et tu fili homis propheta et dices: hec di-
τῷ. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον καὶ ἐρεῖς, τάδε λέ-
cit adonai dñs ad filios ammõ: et ad
γει κύριος πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἀμμών, καὶ πρὸς τὸν
opprobriũ eoꝝ: et dices: mucro mucro euagina
ὀνειδισμὸν αὐτῶν, καὶ ἐρεῖς, ῥομφαία ῥομφαία ἐσπασμέ-
te ad occisiōes: et euaginatus ad cōsumptiōes: surge
νη εἰς σφαγήν, καὶ ἐσπασμένη εἰς συντέλειαν, ἐγείρου
vt fulgeas in visiōe tua vana: et in
ὅπως στιλβῇς ἐν τῇ ὁράσει σου τῇ ματαίᾳ, καὶ ἐν τῷ
diuinando te mēdacia: vt tradant te sup colla
μαντεύεσθαί σε ψευδῆ, τοῦ παραδοῦναί σε ἐπὶ τρά-
la interfectoꝝ iniqꝫ qꝫ venit dies in tpe
χήλους τραυματιῶν ἀνόμων ὧν ἥκει ἡ ἡμέρα ἐν καιρῷ
iniqtatis finis. reuertere ad vaginã tuã in loco
ἀδικίας πέρας. ἀπόστρεφε εἰς τὸν κολεόν σου ἐν τῷ τό-
eo isto qꝫ natus es in tra ppria tua iudicabo te:
πῳ τούτῳ ᾧ γεγένησαι ἐν τῇ γῇ τῇ ἰδίᾳ σου κρινῶ σε,
et effũdã sup te iram meã in igne ire mei: in
καὶ ἐκχεῶ ἐπὶ σὲ τὴν ὀργήν μου ἐν πυρὶ ὀργῆς μου, ἐμ-
sufflabo in te: et tradam te in manus viroꝝ
φυσήσω εἰς σέ, καὶ παραδώσω σε εἰς χεῖρας ἀνδρῶν
barbaroꝝ fabricantiũ corruptionē: igni eris ci
βαρβάρων τεκταινόντων διαφθορά, ἐν πυρὶ ἔσῃ κατα-
bus: sanguis tuus erit in medio terre tue. nõ erit
βρωμα, τὸ αἷμά σου ἔσται ἐν μέσῳ τῆς γῆς σου. οὐ μὴ ἔσται
tui mēoria qꝫ ego dñs locutus sum.
σοι μνεία ὅτι ἐγὼ κύριος λελάληκα.

Ca.22.

ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ
tu fili hominis: si iudicas ciuitatē
σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, εἰ κρίνεις τὴν πόλιν oooooooooo

sanguinũ: τ ostende ei oẽs
τῶν ἁμάρτω, καὶ παραδείξει αὐτῷ πάσας τὰς ἀνομί=
ceo eius: τ dices: hec dicit dñs: o ciuitas effun
ας αὐτῆς, καὶ ἐρεῖς, τάδε λέγει κύριος, ὦ πόλις ἐκχέ
dens sanguinẽ medio eĩ: vt veniat tp̃s eius: τ
ουσα αἷμα ἐν μέσῳ αὐτῆς, τοῦ ἐλθεῖν καιροὺς αὐτῆς, καὶ
faciens cogitatiões ꝗ semetipsas: vt polluat semetipsas
ποιοῦσα ἐνθυμήματα καθ' ἑαυτῆς, τοῦ μιαῖνεν ἑαυτὴν
in sanguinib⁹ tuis: q̃ effudisti. deliquisti: τ
ἐν τοῖς αἵμασίν σου, οἷς ἐξέχυσας· παρεπέσωκας, καὶ
in cogitationib⁹ tuis q̃o fecisti polluta es: τ ap=
ἐν τοῖς ἐνθυμήμασίν σου οἷς ἐποίησας ἐμιαίνου, καὶ προ
propiãre fecisti dies tuos: τ adduxisti tp̃s ãnos tuos.
σήγγισας τὰς ἡμέρας σου, καὶ ἤγαγες καιροὺς ἐτῶν σου.
ꝓpterea dedi te in opprobriũ gentib⁹: τ in
διὰ τοῦτο δέδωκά σε εἰς ὀνειδισμὸν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ εἰς
illusionẽ oĩbus regionib⁹ appropiãntib⁹ ad
ἐμπαιγμὸν πάσαις ταῖς χώραις ταῖς ἐγγιούσαις πρὸς
te. τ q̃ pcul vellãt a te: τ illu=
σέ. καὶ ταῖς μακρὰν ἀπεχούσαις ἀπὸ σοῦ, καὶ ἐμπαί
dent te: τ clamabũt in te impura nomia=
ξονταί σοι, καὶ βοήσουσιν ἐπί σοι ἀκάθαρτος ὀνόμα
ta: τ multi in inĩcitatib⁹ tuis. ecce vu=
σοι, καὶ πολλοὶ ἐν ταῖς ἀνομίαις σου. ἰδοὺ οἱ ἀφηγού
ces dom⁹ israel vnusq̃q̃ ad cognatos eĩ⁹ ꝓmi
μενοι οἴκου Ἰσραὴλ ἕκαστος πρὸς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ σου
tũ sunt in te: vt effundãt sanguinẽ. pfi τ ma
τῆρεῖτο ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα· πατέρα καὶ μη
ri maledicebãt in te: τ ad aduenam auerte
τέρα ἐκαταλέγουν ἐν σοί, καὶ πρὸς τὸν προσήλυτον ἀνεῖρε
bant in inĩcitatib⁹ in te. pupillũ τ viduã oppimebãt
φοντο ἐν ἀδικίᾳ ἐν σοί. ὀρφανὸν καὶ χήραν κατεδυνάστευον
in te: τ sanctũ mea spernebãt τ sabbata mea polluebãt
ἐν σοί, καὶ τὰ ἅγιά μου ἐξουδένουν καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν
in te: viri latrões fuerũt in te: vt effunderẽt sãguinẽ i te. τ
ἐν σοί, ἄνδρες λῃσταὶ ἦσαν ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα ἐν σοί· καὶ
mõtib⁹ cõedebãt in te: τ scelesta faciebãt i medio tui. vereccũ
τὰ ὄρεια κατῆσθον ἐν σοί, καὶ ἀνόσια ἐπράσσον ἐν μέσῳ σου· ἀσχή
diãtes discooperuerũt in te: τ in imũditiis mẽstruatam
μονα πατρὸς ἀπεκάλυψαν ἐν σοί, καὶ ἐν ἀκαθαρσίαις ἐκαθεμίανον
suã nauerũt in te vnusq̃q̃ in vxorẽ proximi sui inicq̃ agebãt:
ἐν σοί, ἕκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἠνόμουν,
vnusq̃q̃ nurum suã polluebat in iniquitate: τ vnusq̃q̃ soro=
ἕκαστος τὴν νύμφην αὐτοῦ ἐμίαινεν ἐν ἀσεβείᾳ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀδελ
rem suã filiam pfro sui: hũiliabãt in te: munera accipie
φὴν αὐτοῦ κατέρα ἢ πατρὸς αὐτοῦ, ἐταπείνουν ἐν σοί, δῶρα ἐλάμβα
bãt: vt effunderẽt sãguinẽ. vsurã τ supabũdãtiã accipiebant
νον ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα· τόκον καὶ πλεονασμὸν ἐλάμβανον
in te: τ cõsumabo cõsumationẽ malitie tue q̃ in oppressio=
ἐν σοί, καὶ συντελέσω συντέλειαν κακίας σου τὴν ἐν καταδυνα=
ne: mi ãt oblita es dicit adonai dñs. si aũt pcussero manũ meã
στείαις· νῦν δὲ ἐπιλάθου λέγει κύριος κύριος· ἐὰν δὲ πατάξω χεῖρά μου
ad manũ meã i cdẽ⁹ cõsumata sunt q̃ fecisti: τ in sangui
πρὸς χεῖρά μου ἐφ' οἷς συντετέλεσαι οἷς ἐποίησας, καὶ ἐπὶ τοῖς αἵ
ne tuo facto in medio tui si fastinebit cor
σου τοῖς γεγενημένοις ἐν μέσῳ σου ἐὰν ὑποστήσεται καρδία
tuũ si pualebunt man⁹ tue in diebus q̃s ego facio
σου εἰ κρατήσουσιν αἱ χεῖρές σου ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἐγὼ ποιῶ
tibi: ego dñs locut⁹ sum τ faciam τ vispergam te in
σοί, ἐγὼ κς λελάληκα καὶ ποιήσω, καὶ διασκορπίσω σε ἐν τοῖς
gẽtib⁹: τ dissemiabo te in regionib⁹: τ deficiet imũditia
ἔθνεσι, καὶ διασπερῶ σε ἐν ταῖς χώραις, καὶ ἐκλείψει ἡ ἀκαθαρσία
tua de te: τ hereditabo in te ante oculos gẽtiũ:
σου ἐκ σοῦ, καὶ κατακληρονομήσω ἐν σοὶ κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἐθνῶν
τ scies qꝛ ego dñs. τ facꝛ ẽ sm̃o dñi ad me dicẽs: fili
γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κς· καὶ ἐγένετο λόγος κυ πρὸς με λέγων, υἱὲ
hoĩs: ecce facti sunt mihi dom⁹ israel cõmixta: om=
ἀνθρώπου, ἰδοὺ γεγόνασίν μοι οἶκος Ἰσραὴλ ἀναμεμιγμένος, πάν
nes et τ stãno τ ferro τ plũbo: in medio for
τες χαλκῶ καὶ κασσιτέρῳ καὶ σιδήρῳ καὶ μολίβδῳ, ἐν μέσῳ κα
nace argenti cõmixti sunt. ꝓpterea dic: hec dicit
μίνου ἀργυρίου ἀναμεμιγμένοι εἰσίν. διὰ τοῦτο εἰπέ, τάδε λέγει

sanguinũ: & ostendes ei
oẽs abominatiões suas.
Et dices. Hec dicit dominus deus. Ciuitas ooo
effundens sanguinẽ in medio sui vt veniat tp̃us
eius: & q̃ fecit idola cõtra semetipsam vt polluerẽtur. In sanguine tuo qui
a te effusus est deliquisti
& in idolis tuis q̃ fecisti
polluta es. Et appropin
quare fecisti dies tuos: & ad
duxisti tp̃s annorũ tuoꝝ:
ꝓpterea dedi te opprobriũ gentib⁹: & irrisionẽ
vniuersis terris q̃ iuxta
sunt & q̃ pcul a te. Triũphabunt de te sordida:
nobilis grãdis interitu.
Ecce pricipes israel sin
guli in brachio suo ooooo
fuerũt in te ad effundendum sanguinẽ: patrẽ & matrẽ cõtumeliis affecerunt in te. Aduenã calũniati sunt in medio tui:
pupillũ & viduã contristauerũt apud te: sctũaria mea spreuistis & sabbata mea polluistis. Viri destructores fuerũt in te ad effundendũ sanguinẽ:
& super montes comederũt in te: scelus opati sunt in medio tui. Verecũdiora patris discooperuerunt in te: imũdiciã mẽstruate hũiliauerũt in te. Et vnusq̃q̃ in vxorẽ proximi sui opatus ẽ abominationẽ: & socer nurũ suã polluit nephariẽ: frater sororẽ sui filiã patris sui oppressit in te. Munera accepert apud te ad effundẽdũ sãguinẽ: vsurã & supabundãtiã accepisti: & auare proximos tuos calũniabaris: meiq̃ oblita es dicit dñs deus.
Ecce cõplosi manũ meas sup auaritiã tuã quã fecisti: & sup sanguinẽ qui effusus est in medio tui.
Nũqd sustinebit cor tuũ: aut pualebũt man⁹ tue i diebꝰ q̃s ego faciã tibi:
Ego dñs locut⁹ sum: & faciã. Et dispgã te i nationes: & vẽtilabo te in tras & dficere faciã imũdiciã tuã a te: & possidebo te in cõspectu gẽtiũ: & scies qa ego dñs. Et factũ ẽ verbũ dñi ad me dicens.
Fili hoĩs versa est mihi dom⁹ israel i scoriã. Oẽs isti es & stãnũ & ferrũ & plumbũ in medio fornacis: scoria argenti facti sũt. Propterea hec dicit

יָדַע תָּעֵב	הַדָּמִים׃ וְהוֹדַעְתָּה אֵת כָּל תּוֹעֵבֹתָיהָ׃
	וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עִיר
	שֹׁפֶכֶת דָּם בְּתוֹכָהּ לָבוֹא עִתָּהּ
עָשָׂה גֵּלֶל	וְעָשְׂתָה גִלּוּלִים עָלֶיהָ לְטָמְאָה׃
	בְּדָמֵךְ אֲשֶׁר שָׁפַכְתְּ אָשַׁמְתְּ וּבְגִלּוּלַיִךְ
טָרַב יוֹם	אֲשֶׁר עָשִׂית טָמֵאת וַתַּקְרִיבִי יָמַיִךְ
בּוֹא שָׁנָה	וַתָּבוֹא עַד שְׁנוֹתָיִךְ עַל כֵּן נְתַתִּיךְ
נָתַן	חֶרְפָּה לַגּוֹיִם וְקַלְסָה לְכָל הָאֲרָצוֹת׃
קָרַב בֵּן	הַקְּרוֹבוֹת וְהָרְחֹקוֹת מִמֵּךְ יִתְקַלְּסוּ
קָלַס רָנַב	בָךְ טְמֵאַת הַשֵּׁם רַבַּת הַמְּהוּמָה׃
הִים	
נָשָׂא	הִנֵּה נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ לִזְרֹעוֹ
הָיָה	הָיוּ בָךְ לְמַעַן שָׁפְכָךְ דָּם׃ אָב וָאֵם
קָלַל נוּר	הִקְלוּ בָךְ לַגֵּר עָשׁוּ בַעֹשֶׁק בְּתוֹכֵךְ
	יָתוֹם וְאַלְמָנָה הוֹנוּ בָךְ׃ קָדָשַׁי בָּזִיתָ
נָגַה רֹכֵל	וְאֶת שַׁבְּתֹתַי חִלַּלְתְּ׃ אַנְשֵׁי רָכִיל
זָמַם	הָיוּ בָךְ לְמַעַן שְׁפָךְ דָּם וְאֶל הָרִרִים
עָשָׂה זִמָּה	אָכְלוּ בָךְ זִמָּה עָשׂוּ בְּתוֹכֵךְ׃ עֶרְוַת
עָנָה	אָב גִּלָּה בָךְ טְמֵאַת הִנִּדָּה עִנּוּ בָךְ׃
אִישׁ תָּעַב	וְאִישׁ אֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ עָשָׂה תּוֹעֵבָה
כָּלַל	וְאִישׁ אֶת כַּלָּתוֹ טִמֵּא בְּזִמָּה׃ וְאִישׁ
	אֶת אֲחֹתוֹ בַּת אָבִיו עִנָּה בָךְ׃ שֹׁחַד
	לָקְחוּ בָךְ לְמַעַן שְׁפָךְ דָּם נָשָׁךְ
רָבָה בָצַע	וְתַרְבִּית לָקַחְתְּ וּתְבַצְּעִי רֵעַיִךְ
רָעַה	בַּעֹשֶׁק וְאֹתִי שָׁכַחַתְּ נְאֻם אֲדֹנָי
נָכַה	יְהוִה׃ וְהִנֵּה הִכֵּיתִי כַפִּי אֶל בִּצְעֵךְ
עָשָׂה הָיָה	אֲשֶׁר עָשִׂית וְעַל דָּמֵךְ אֲשֶׁר הָיוּ
עָמַד תּוֹךְ	בְּתוֹכֵךְ׃ הֲיַעֲמֹד לִבֵּךְ אִם תֶּחֱזַקְנָה
יוֹם אֵת	יָדַיִךְ לַיָּמִים אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה אוֹתָךְ
פּוּץ	אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי׃ וַהֲפִיצוֹתִי
זָרָה	אוֹתָךְ בַּגּוֹיִם וְהֵרִיתִיךְ בָּאֲרָצוֹת
תָּמַם כֵּן	וַהֲתַמֹּתִי טֻמְאָתֵךְ מִמֵּךְ וְנִחַלְתְּ בָךְ
חָלַל	לְעֵינֵי גוֹיִם וְיָדַעַתְּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃
הָיָה	וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם
	הָיוּ לִי בֵית יִשְׂרָאֵל לְסוּג כֻּלָּם
בָּדִיל	נְחֹשֶׁת וּבְדִיל וּבַרְזֶל וְעֹפֶרֶת בְּתוֹךְ
	כּוּר סִיגִים כֶּסֶף הָיוּ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר

אדני יהוה יען היות כלכם לסגים
לכן הנני קבץ אתכם אל תוך
ירושלם: קבצת כסף ונחשת וברזל
ועפרת ובדיל אל תוך כור לשפת
עליו אש להנתיך כן אקבץ באפי
וברחמתי והנחתי והתכתי אתכם:
וכנסתי אתכם ונפחתי עליכם
באש עברתי ונתכתם בתוכה:
כהתוך כסף בתוך כור כן תתכו
בתוכה וידעתם כי אני יהוה
שפכתי חמתי עליכם: ויהי דבר
יהוה אלי לאמר: בן אדם אמר
לה את ארץ לא מטהרה היא לא
נגשמה ביום זעם: כקשר נביאיה
בתוכה כארי שואג טרף
נפש אכלו חסן ויקר יקחו
אלמנתיה הרבו בתוכה: כהניה
חמסו תורתי ויחללו קדשי בין
קדש לחול לא הבדילו ובין
הטמא לטהור לא הודיעו
ומשבתותי העלימו עיניהם ואחל
בתוכם: שריה בתוכה כזאבים
טרפי טרף לשפך דם לאבד
נפשות למען בצע בצע: ונביאיה
טחו להם תפל חזים שוא וקסמים
להם כזב אמרים כה אמר אדני
יהוה וי"הוה לא דבר: עם הארץ
עשקו עשק וגזלו ועני ואביון
הונו ואת הגר עשקו בלא משפט:
ואבקש מהם איש גדר בפרץ לפני
בפרץ לבלתי
שחתה ולא מצאתי: ואשפך עליהם
זעמי באש עברתי כליתים דרכם
בראשם נתתי נאם אדני יהוה:
Cap.xxiij ויהי דבר יהוה אלי
לאמר: בן אדם שתים נשים בנות

domin deus. Eo qver si estis omes in scoriam:
propterea ecce ego con
gregabo vos in medio
hierusalē cōgregatione
argenti & eris & itani &
ferri & plumbi in medio
fornacis: vt succendam
in ea ignē ad cōflandū.
Sic cōgregabo in furo
re meo & i ira mea: & re
quiescā. Et cōflabo vos
& congregabo vos: & succendam vos
in igne furoris mei: & cōflabimini in medio ei?
vt cōflatur argentū in medio fornacis: sic eritis
in medio eius. Et scietis
quia ego dnīs: cuꝫ effu
derim indignationē meā
sup vos. Et factū est ver
bum domini ad me dicens. Fili hominis: dic
ei. Tu es terra immun
da: & non
cōpluta in die furoris.
Coniuratio pphetarū
in medio eius. Sicut leo
rugiens rapiensq; predā
alias deuorauerūt: opes
& precium acceperunt:
viduas eius multiplicaue
runt in medio illius. Sa
cerdotes eius contēpserūt
legē meā & polluerūt sā
ctuaria mea. Inter sāctū
& pphanū nō habuerūt
distantiā: inter pollutū
& mundū nō intellexe
runt: & a sabbatis meis
auerterūt oculos suos:
& coinqnabar in medio
eorū. Principes eius in me
dio illius quasi lupi rapiē
tes predā: ad effundendū
saguinē & ad perdendas
alias: & auare sectādo lu
cra. Prophete autē eius
liniebāt eos absq; tēpe
ramēto videntes vana &
diuinātes eis mēdaciū di
cētes: hec dicit dnīs de:
cum dnīs nō sit locutus.
Populi terre calūniabā
tur calumniā & rapiebāt
violēter: egenū & pau
perē affligebāt: & adue
nam opprimebāt calūnia
absq; iudicio. Et q̄siui
de eis virū qui iterpone
ret sepē: & staret oppo
site ꝓtra me p̄ terra ne dis
siparē eā & nō inueni. Et
effudi sup eos idignatio
nē meā: & i igne ire mee
cōsumpsi eos. Viā eorū
in caput eorū reddidi:
ait dnīs deus. 23.
ET fact est fmo dnī
ad me dicēs. Fili ho
minis: due mulieres filie

adonai dñs: p eo qd̄ facti est oēs in ꝓmistionē vnā:
ἀδωναὶ κύριος, ἀνθ' ὧν ἐγένετο πάντες εἰς σύγκρασιν μίαν,
idcirco ego recipiam vos in medio hierusalem:
διὰ τοῦτο ἐγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς ἐν μέσῳ ἱερουσαλήμ,
sicut recipitur argentū: t eo: t ferrum: t
καθὼς εἰσδέχεται ἄργυρος, καὶ χαλκός, καὶ σίδηρος, καὶ
plumbū: t stannū in medio fornacis ad in
μόλυβδος, καὶ κασίτερος ἐν μέσῳ καμίνου τοῦ ἐκφυ
sufflādū i eam ignē ad cōflandū: sic recipiam
σῆσαι εἰς αὐτὴν πῦρ εἰς τὸ χωνευθῆναι, οὕτως εἰσδέξομαι
vos in ira mea: t in furore meo: t ꝓgregabo t reci
ὑμᾶς ἐν τῇ ὀργῇ μου, καὶ ἐν τῷ θυμῷ μου, καὶ συνάξω καὶ ἐπι
escā t cōflabo vos: t insufflabo sup vos in
φήσω καὶ χωνεύσω ὑμᾶς, καὶ ἐκφυσήσω ἐφ' ὑμᾶς ἐν
igne ire mee: t ꝓflabimini in medio eius: quē
πυρὶ ὀργῆς μου, καὶ χωνευθήσεσθε ἐν μέσῳ αὐτῆς, ὃν
admodū cōflatur argentū in medio fornacis: sic
τρόπον χωνεύεται ἀργύριον ἐν μέσῳ καμίνου, οὕτως
ꝓflabimini in medio eius: t scietis q: ego dñs
χωνευθήσεσθε ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κς
effudi furorē meū sup vos. t factū ē ꝟbū dñi ad
ἐξέχεα τὸν θυμόν μου ἐφ' ὑμᾶς· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός
me dicēs: fili homo: die ei: tu es tra nō rigata:
με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, εἰπὲ αὐτῇ, σὺ εἶ γῆ οὐ βεβρεχμένη,
neq; pluuia facta ē in te in die ire: cui? voces
οὐδὲ ὑετὸς ἐγένετο ἐπὶ σὲ ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς, ἧς ἐὰν φωνήσωσι
in medio eius: q̄si leones rugientes: rapientes rapi
ἐν μέσῳ αὐτῆς, ὡς λέοντες ὠρυόμενοι, ἁρπάζοντες ἁρπά
nas: alias deuorantes in potentatib: diuitias t
γματα, ψυχὰς κατεσθίοντες ἐν δυνασείαις, πλούτους καὶ
honores accipientes: t vidue tue multiplicate sūt in
τιμὰς λαμβάνοντες, καὶ αἱ χῆραί σου ἐπληθύνθησαν ἐν
medio tui: t sacerdotes eius contēpserūt legem meā: t
μέσῳ σου, καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῆς ἐξουθένησαν τὸν νόμον μου, καὶ
polluerūt sancta mea: inter sanctū t pphanū nō
ἐβεβήλουν τὰ ἅγιά μου, ἀνὰ μέσον ἁγίου καὶ βεβήλου οὐ
distinxerūt: t inter mūdū t immūdū nō distin
διέστειλον, καὶ ἀνὰ μέσον καθαροῦ καὶ ἀκαθάρτου οὐ διέστει
xerūt: t a sabbatis meis cooperiebant
λον, καὶ ἀπὸ τῶν σαββάτων μου παρεκάλυπτον τοὺς
oculos suos: t coinqnabar in medio eor. t
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἐβεβηλούμην ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ
principes eius in medio eius: q̄si lupi rapientes
οἱ ἄρχοντες αὐτῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς, ὡς λύκοι ἁρπάζοντες
rapinas ad effūdēdū sanguinē: ad pdendū alias Mich.
ἁρπάγματα τοῦ ἐκχεῖαι αἷμα, τοῦ ἀπολέσαι ψυχὰς 3.d.
vt auaritia lucrarentur. t pphete eius Soph.
ἵνα πλεονεξίαν πλεονεκτῶσιν· καὶ οἱ προφῆται αὐτῆς 3.d.
liniebant eos: cadent videntes vana diuinantes
ἐλείφοντες αὐτοὺς, πεσοῦνται ὁρῶντες μάταια μαντευόμε
mēdacia dicentes: hec dicit adonai dñs: t dñs nō
νοι ψευδῆ λέγοντες, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, καὶ κς οὐ
locutus est. pplin fre oppimentes iniustitia: t
λελάλησεν· τὸν λαὸν τῆς γῆς ἐκπιέζοντες ἀδικίᾳ, καὶ
diripientes rapinas. pauperē t egenū oppimen
διαρπάζοντες ἁρπάγματα· πτωχὸν καὶ πένητα καταδυναστεύο
tes: t ad aduenā nō reuertentes cū iudicio:
ντες, καὶ τὸν πρόσηλυτον οὐκ ἀπαστρεφόμενοι μετὰ κρίματος,
t q̄rebam ex eis virū conuersantem recte: t stantē plenē
καὶ ἐζήτουν ἐξ αὐτῶν ἄνδρα ἀπαστρεφόμενον ὀρθῶς, καὶ ἱστάντα ἐλεη
sine ali faciem meā in tpe fre ne in fine vele
μοσύνας πρὸ προσώπου μου ἐν καιρῷ τῆς γῆς τοῦ μὴ εἰς τέλος ἐξαλει
rem eam: t nō inueni: t effudi sup eam furorē meū
ψαι αὐτήν, καὶ οὐχ εὗρον, καὶ ἐξέχεα ἐπ' αὐτὴν τὸν θυμόν μου
in igne fre mee ad cōsumendū eos: viam eor in
ἐν πυρὶ ὀργῆς μου τοῦ συντελέσαι αὐτούς, τὴν ὁδὸν αὐτῶν εἰς
capita eor dedi dicit adonai dñs. Ca.23.
κεφαλὰς αὐτῶν ἔδωκα λέγει ἀδωναὶ κύριος.
ET fact ē fmo dñi ad me dicēs: fili homi
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου,
due mulieres erant filie
δύο γυναῖκες ἦσαν θυγατέρες ooo ooo ooo ooo ooo ooo ooo ooo ooo ooo

mtio vni: τ fornicate sunt in egypto: I adolescētia
μητρὸς μιᾶς, καὶ ἐξεπόρευσαν ἐν αἰγύπτῳ, ἐν τῇ νεότητι
sua fornicate sunt: illic cecidert vbera eap: τ illic
αὐτῶν ἐπόρευσαν, ἐκεῖ ἔθλασεν οἱ μαζοὶ αὐτῶν, καὶ ἐκεῖ
deuirginate sunt: τ nomia eap. oolla seni-
ἐπαρθενεύθησαν, καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν · ὁολλὰ ἡ πρεσ-
or τ ooliba iunio: soror eiⁿ: τ facte-
βυτέρα καὶ ὁολιβὰ ἡ νεωτέρα ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς, καὶ ἐγένοντο
mihi: τ peperert filios τ filias: τ nomina
τέ μοι, καὶ ἔτεκον υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ τὰ ὀνόματα
eap samaria oolla: τ hierusalem ooliba: τ
αὐτῶν σαμάρεια ἡ ὁολλὰ, καὶ ἱερουσαλὴμ ὁολιβὰ, καὶ
fornicata est oolla a me. τ ꝓficta ē ad
ἐξεπόρευσεν ἡ ὁολλὰ ἀπ' ἐμοῦ · καὶ ἐπόθησεν ἐπὶ τοὺς
amatores suos ad assyrios appropiãntes si
ἐρασὰς αὐτῆς ἐπὶ τοὺς ἀσσυρίους τοὺς ἐγγίζοντας ἐφ'
bi: vestitos hyacinthinis: pncipes: τ ducē
ἑαυτῇ, ἐν ὑακινθίναις ὑακίνθινα, ἡγουμένους, καὶ στρατηγοὺς
iuuenes electos oēs equites equitantes in
νεανίσκους ἐπιλέκτους πάντας ἱππεῖς ἱππαζομένους ἐφ'
equis: τ vedit fornicationē suā sup eos. sup ele
ἵππων, καὶ ἔδωκεν τὴν πορνείαν αὐτῆς ἐπ' αὐτὴν · ἐπὶ τοὺς ἐκ-
ctos filios assyrios vniuersos: τ sup oēs ad ꝗs
λεκτοὺς υἱοὺς ἀσσυρίων πάντας, καὶ ἐπὶ πάντας οἷς ἐφόδους
apposita ē. in oibus desideriis suis polluta ē: τ
ἐπόθησεν. ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπιθυμήμασιν αὐτῆς ἐμιαίνετο, καὶ
fornicationē suā q̃ ex egypto nō reliquebat:
τὴν πορνείαν αὐτῆς τὴν ἐξ αἰγύπτου οὐκ ἐγκατέλειπεν,
q: cū ea dormiebāt in adolescētia eiⁿ: τ illi de-
ὅτι μετ' αὐτῆς ἐκοιμῶντο ἐν νεότητι αὐτῆς, καὶ αὐτοὶ ἐπα-
virginauerūt eam: τ effuderūt fornicationē suā sup
ρθένευσαν αὐτήν, καὶ ἐξέχεαν τὴν πορνείαν αὐτῶν ἐπ'
eam. ꝓpterea tradidi eam in manⁿ ama
αὐτήν · διὰ τοῦτο παρέδωκα αὐτὴν εἰς χεῖρας τῶν ἐρα-
tor suor in manus filiorū assyriorū ad q̃ adiit:
στῶν αὐτῆς εἰς χεῖρας υἱῶν ἀσσυρίων ἐφ' οὓς ἐπεθύμει,
ipsi discooperuerūt verecūdiā eiⁿ: filios τ filias
οἱ ἀπεκάλυψαν τὴν αἰσχύνην αὐτῆς, υἱοὺς καὶ θυγατέρας
illius tulerūt: τ ipsam in gladio occiderunt. τ
αὐτῆς ἔλαβον, καὶ αὐτὴν ἐν ῥομφαίᾳ ἀπέκτειναν · καὶ
facta ē locutio in mulieres: τ vltiones fecerunt
ἐγένετο λόγος εἰς γυναῖκας, καὶ ἐκδικήσεις ἐποίησαν
in ea: τ vidit soror eius ooliba: τ corru-
ἐν αὐτῇ, καὶ εἶδεν ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς ὁολιβὰ, καὶ διέφθει-
pit desiderio eiⁿ sup eam: τ fornicationē e-
ρεν τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆς ὑπὲρ αὐτήν, καὶ τὴν πορνείαν αὐ-
ius sup fornicatiōes sororis sue multiplicauit
τῆς ὑπὲρ τὴν πορνείαν τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς ἐπλήθυνεν
sup filios assyrior. apposita ē ad ducē: τ
ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀσσυρίων. ἐπιθύνω ἡγουμένους, καὶ
magistratⁿ ꝓpe se. τ indutos speciosis ed-
στρατηγοὺς ἐγγὺς αὐτῆς. καὶ ἐν διδυκάταις ἐνδεδυμένους ἐπ-
ces equitantes in equis: iuuenes electos
πεῖς ἱππαζομένους ἐφ' ἵππων, νεανίσκους ἐπιλέκτους
oēs. τ vidi ego q: polluta est via vna duaꝝ: τ
πάντας. καὶ εἶδον ἐγὼ ὅτι μεμίανται, ὁδὸς μία τῶν δύο, καὶ
C addidit ad fornicationē suā: τ vidit viros depi-
προσέθετο ἐπὶ τὴν πορνείαν αὐτῆς, καὶ εἶδον ἄνδρας ἐζωγρα-
ctos in pariete imagines chaldeorū | depi-
φημένους ἐπὶ τοῦ τοίχου εἰκόνας χαλδαίων ἐζωγραφη-
ctos in colostibus in stilo accinctos: variegate vestes
μένους ἐν χρώμασιν ἐν γραφίδι ἐζωσμένους, ποικίλματα
sup lūbos eorū: τ tiare tincte sup capi-
ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν, καὶ βαφαβαθὰ ἐπὶ τῶν κεφα-
ta eorū aspect tripler oim similitudo filiorū babylonis chaldeorū
λῶν αὐτῶν, ὄψις τριστὴ πάντων ὁμοίωμα υἱῶν βαβυλῶνος χαλδαί-
in patrie eap: τ delectata ē sup eos visione ocu
ων πατρίδος αὐτῶν, καὶ ἐπόθησεν ἐπ' αὐτοὺς τῇ ὁράσει τῶν ὀφ-
lor suorū: τ misit nuncios ad eos in trā chaldeo
θαλμῶν αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς αὐτοὺς εἰς γῆν χαλδαί-
rū: τ venerūt ad eam filij babylonis ad cubile viuentium:
ων, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὴν υἱοὶ βαβυλῶνος εἰς κοίτην καταλυόντων,

'matris'ᵐ vnius'ⁿ fuerūt'ᵒ & fornicate sunt'ᵖ in egypto. ᵍ In adolescētia sua'ʳ fornicate sunt.'ˢ Ibi'ᵗ subacta sūt 'ᵘ vbera earū:'ᵛ & 'ʷ fracte sūt 'ˣ mãme'ʸ pubertatis earū. ᵇ Noia aūt earū'ᶜ oolla'ᵈ ma for:'ᵉ & ooliba'ᶠ soror eius. ᵍ Et habui eas'ʰ & peperunt'ⁱ filios'ʲ & filias. ᵐ Porro earū noia:'ⁿ samaria'ᵒ oolla'ᵖ & hierusalem ᵍ ooliba.'ʳ Fornicata est igitur'ˢ sup me'ᵗ oolla'ᵘ & insaniuit'ᵛ in'ʷ amatores suos 'ˣ in;'ʸ assyrios'ᶻ ppinquãtes 'ᵃ vestitos'ᵇ hyacintho'ᶜ principes'ᵈ & magistratⁿ:'ᵉ iuuenes'ᶠ cupidinis:'ᵍ vniuersos 'ʰ eqtes'ⁱ & ascẽsores'ʲ equorũ:'ᵏ & dedit'ˡ fornicatiões suas'ᵐ sup eos'ⁿ electos'ᵒ filios'ᵖ assyriorũ'ᵍ vniuersos: 'ʳ & in oibus in'ˢ quos'ᵗ insaniuit in'ᵘ imũdicitiis eorũ 'ᵛ polluta est. In sup'ʷ & 'ˣ fornicationes suas q̃s habuerat'ʸ in egypto'ᶻ nō'ᵃ reliqt. Nam & illi'ᵇ dormierũt'ᶜ cũ ea'ᵈ i adolescētia sua:'ᵉ & illi 'ᶠ cõfregerũt'ᵍ vbera'ʰ pubertatis eius'ⁱ & effuderũt 'ʲ fornicationē suā'ᵏ sup eã. ˡ Propterea'ᵐ tradidi eã 'ⁿ in manⁿ'ᵒ amatorũ suoꝝ:'ᵖ in manus'ᵍ filiorũ'ʳ assur:'ˢ sup quorũ'ᵗ insaniuit libidine. 'ᵘ Ipsi'ᵛ discooperuerũt'ʷ igno miniã eius:'ˣ filios'ʸ & filias eius'ᶻ tulerũt'ᵃ & ipsam'ᵇ occiderũt'ᶜ gladio.'ᵈ Et facte sunt'ᵉ famose'ᶠ mulieres'ᵍ & iudicia'ʰ ꝓpetraueritⁱ in ea. Q d'ʲ cũ vidisset'ᵏ soror eiⁿ 'ˡ ooliba:'ᵐ plusq̃ illa'ⁿ insaniuit libidine:'ᵒ & 'ᵖ fornicatiõnē suā'ᵍ sup fornicationē 'ʳ sororis sue'ˢ ad'ᵗ filios'ᵘ assyriorũ'ᵛ p̃buit ipudẽter:'ʷ ducibus & magistratib'ˣ ad se 'ʸ venictibus'ᶻ indutis'ᵃ veste varia:'ᵇ eqtibus'ᶜ q vectabãtur'ᵈ eqs:'ᵉ & 'ᶠ adolescẽtibus 'ᵍ forma'ʰ cũctis'ⁱ egregia'ʲ & vidi'ᵏ q̃'ˡ polluta esset'ᵐ via 'ⁿ vna'ᵒ ambaꝝ:'ᵖ & auxit'ᵍ fornicationes suas.'ʳ Cũq̃ vidisset'ˢ viros'ᵗ depictos'ᵘ in 'ᵛ pariete:'ʷ imagines'ˣ chaldeorũ'ʸ expssas'ᶻ coloribꝰ & 'ᵃ accictos'ᵇ baltheis'ᶜ renes: & 'ᵈ tyaras'ᵉ tinctas'ᶠ in capitibus eorũ'ᵍ formã'ʰ ducum 'ⁱ oium:'ʲ filitudinē 'ᵏ filiorũ 'ˡ babylonis'ᵐ terreq̃'ⁿ chaldeoꝝ'ᵒ in q̃'ᵖ orti sūt:'ᵍ insaniuit'ʳ sup eos'ˢ cõcupiscẽtia 'ᵗ oculorũ suoꝝ:'ᵘ & emisit 'ᵛ nuncios'ʷ ad eos'ˣ in chaldeam.'ʸ Cunq̃ venissent 'ᶻ ad eam'ᵃ filii'ᵇ babylonis 'ᶜ ad cubile' mammarum:

'אֵם "אַחַת "הָיוּ: 'וַתִּזְנֶינָה 'בְּמִצְרַיִם
'בְּנֹעוּרֵיהֶן זָנוּ שָׁמָּה מֹעֲכוּ שְׁדֵיהֶן
וְשָׁם עָשׂוּ דַּדֵּי בְתוּלֵיהֶן: וּשְׁמוֹתָן
אָהֳלָה הַגְּדוֹלָה וְאָהֳלִיבָה אֲחוֹתָהּ
וַתִּהְיֶינָה לִי וַתֵּלַדְנָה בָנִים וּבָנוֹת
וּשְׁמוֹתָן שֹׁמְרוֹן אָהֳלָה וִירוּשָׁלִַם
אָהֳלִיבָה: וַתִּזֶן אָהֳלָה תַּחְתָּי וַתַּעְגַּב
עַל מְאַהֲבֶיהָ אֶל אַשּׁוּר קְרוֹבִים:
לְבוּשֵׁי תְכֵלֶת פַּחוֹת וְסָגָנִים בַּחוּרֵי
חֶמֶד כֻּלָּם פָּרָשִׁים רֹכְבֵי סוּסִים:
וַתִּתֵּן תַּזְנוּתֶיהָ עֲלֵיהֶם מִמִּבְחַר בְּנֵי
אַשּׁוּר כֻּלָּם וּבְכֹל אֲשֶׁר עָגְבָה בְּכָל
גִּלּוּלֵיהֶם נִטְמָאָה: וְאֶת תַּזְנוּתֶיהָ
מִמִּצְרַיִם לֹא עָזָבָה כִּי אוֹתָהּ שָׁכְבוּ
בִּנְעוּרֶיהָ וְהֵמָּה עִשּׂוּ דַּדֵּי בְתוּלֶיהָ
וַיִּשְׁפְּכוּ תַּזְנוּתָם עָלֶיהָ: לָכֵן נְתַתִּיהָ
בְּיַד מְאַהֲבֶיהָ בְּיַד בְּנֵי אַשּׁוּר אֲשֶׁר
עָגְבָה עֲלֵיהֶם: הֵמָּה גִּלּוּ עֶרְוָתָהּ
בָּנֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ לָקָחוּ וְאוֹתָהּ בַּחֶרֶב
הָרָגוּ וַתְּהִי שֵׁם לַנָּשִׁים וּשְׁפוּטִים
עָשׂוּ בָהּ: וַתֵּרֶא אֲחוֹתָהּ אָהֳלִיבָה
וַתַּשְׁחֵת עַגְבָתָהּ מִמֶּנָּה וְאֶת
תַּזְנוּתֶיהָ מִזְּנוּנֵי אֲחוֹתָהּ: אֶל בְּנֵי
אַשּׁוּר עָגְבָה פַּחוֹת וְסָגָנִים קְרֹבִים
לְבוּשֵׁי מִכְלוֹל פָּרָשִׁים רֹכְבֵי
סוּסִים בַּחוּרֵי חֶמֶד כֻּלָּם: וְאֶרְאֶה כִּי
נִטְמָאָה דֶּרֶךְ אֶחָת לִשְׁתֵיהֶן: וַתֹּסֶף
אֶל תַּזְנוּתֶיהָ וַתֵּרֶא אַנְשֵׁי מְחֻקָּה
עַל הַכִּיר צַלְמֵי כַשְׂדִּיִים חֲקֻקִים
בַּשָּׁשֶׁר: חֲגוּרֵי אֵזוֹר בְּמָתְנֵיהֶם
סְרוּחֵי טְבוּלִים בְּרָאשֵׁיהֶם מַרְאֵה
שָׁלִישִׁים כֻּלָּם דְּמוּת בְּנֵי בָבֶל
כַּשְׂדִּים אֶרֶץ מוֹלַדְתָּם: וַתַּעְגַּב
עֲלֵיהֶם לְמַרְאֵה עֵינֶיהָ וַתִּשְׁלַח
מַלְאָכִים אֲלֵיהֶם כַּשְׂדִּימָה: וַיָּבֹאוּ
אֵלֶיהָ בְּנֵי בָבֶל לְמִשְׁכַּב דֹּדִים

ויטמאו אותה בתזנותם ותטמא
בם ותקע נפשה מרם ׃ ותגל
תזנותיה ותגל את ערותה ותקע
נפשי מעליה כאשר נקעה נפשי
מעל אחותה׃ ותרב את תזנותיה
לזכר את ימי נעוריה אשר זנתה
בארץ מצרים׃ ותענב על
פלגשיהם אשר בשר חמורים
בשרם וזרמת סוסים זרמתם ׃
ותפקדי את זמת נעוריך בעשות
ממצרים דדיך למען שדי נעוריך׃
לכן אהליבה כה אמר אדני יהוה
הנני מעיר את מאהביך עליך
את אשר נקעה נפשך מרם
והבאתים עליך מסביב׃ בני בבל
וכל כשדים פקוד ושוע וקוע
כל בני אשור אותם רהוני חמד
פחות וסגנים כלם שלשים
וקרואים רכבי סוסים כלם׃ ובאו
עליך רכב וגלגל ובקהל
עמים צנה ומגן וקובע ישימו
עליך סביב ונתתי לפניהם משפט
ושפטוך במשפטיהם ׃ ונתתי
קנאתי בך ועשו אותך בחמה אפך
ואזניך יסירו ואחריתך נחרב
תפול המה בניך ובנתיך יקחו
ואחריתך תאכל באש׃ והפשיטוך
את בגדיך ולקחו כלי תפארתך׃
והשבתי זמתך ממך ואת זנותך
מארץ מצרים ולא תשאי
עיניך אליהם ומצרים לא תזכרי
עוד׃ כי כה אמר אדני יהוה
הנני נתנך ביד אשר שנאת
ביד אשר נקעה נפשך מרם׃
ועשו אותך בשנאה ולקחו כל
יגיעך ועזבוך ערם ועריה

polluerunt eam stupris
suis & polluta est
ab eis & saturata est aia
eius ab illis. Denudauit
quoq; fornicationes suas:
& discooperuit ignomi
niam suā. Et recessit aia
mea ab ea: sicut recesse
rat aia mea a sorore ei.
Multiplicauit enī fornic
cationes suas recordans
dies adolescētie sue quibus
fornicata est in terra egy
pti: & ifamauit libidie sup
cōcubitū eorū q̄ carnes
sunt vt carnes asinorū:
& sicut fluxus equorū
fluxus eorum.
Et visitasti scelus adole
scētie tue: qm̄ subacta sūt
in egypto vbera tua & cō
fracte sunt māme puber
tatis tue. Propterea ooli
ba hec dicit dnīs deus. ecce
Ecce ego suscitabo oēs
amatores tuos cōtra te
de quibus satiata est ani
ma tua:
& cōgregabo cos aduer
sum te in circuitu: filios
babylonis & vniuersos
chaldeos nobiles tyran
nosq; & principes: oēs
filios assyriorū iuuenes
forma egregia: duces &
magistratus vniuersos
principes principū: &
nolatos ascēsores equo
rū. Et veniēt super te in
structi curru & rota mul
titudo populorū. Lorica
& clypeo & galea arma
būtur cōtra te vndiq;: &
dabo coram eis iudiciū:
& iudicabunt te iudiciis
suis. Et ponam
zelum meū in te quē ex
ercent tecū in furore. Na
sum tuū & aures tuas ca
cidēt: & q̄ remāserint gla
dio cōcident. Ipsi filios
tuos & filias tuas capiēt:
& nouissimū tuū deuo
rabitur igni. Et denuda
bunt te vestimentis tuis:
& tollēt vasa glorie tue.
Et reqescere faciā scelus
tuū d te: & fornicationē
tuā de terra egypti: nec
leuabis
oculos tuos ad eos: & egypti nō recordaberis amplius: quia hec dicit dominus deus.
Ecce ego tradā te in manus eorum quos odisti: in manus de quibus satiata est anima tua:
& agent tecum in odio. Et tollent omnes labores tuos & dimittent te nudam & ignominia plenā

τ polluerunt eam in fornicatiōe eorū: τ polluta ēt ex
καὶ ἐμίανεν αὐτὴν ἐπὶ τῇ πορνείᾳ αὐτῶν, καὶ ἐμιάνθη ἐξ αὐ
ea: τ recessit aia ei ab eis: τ reuela
τοῖς, καὶ ἀπέστη ἡ ψυχὴ αὐτῆς ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀπεκα
uit fornicationē suā: τ discooperuit verecū
λύψεν τὴν πορνείαν αὐτῆς, καὶ ἀπεκάλυψεν τὴν αἰσχύ
dia suam: τ recessit aia mea ab ea: sicut
νην αὐτῆς, καὶ ἀπέστη ἡ ψυχή μου ἀπ' αὐτῆς, ὃν τρόπον
recessit aia mea a sorore ei: τ multipli
ἀπέστη ἡ ψυχή μου ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς, καὶ ἐπολύ
casti fornicationē tuā vt recordareris dies adolescētie
πασας τὰς πορνείας σου τοῦ ἀναμνῆσαι ἡμέρας νεότητός
tue in qbus fornicata es in egypto: τ delectata es in
σου ἐν αἷς ἐπόρευσας ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ἐπέθου ἐπὶ τοὺς
chaldeis: qm̄ carnes eorū vt carnes asinorū: τ
χαλδαίους, ὡς αἱ σάρκες αὐτῶν ὡς σάρκες ὄνων, καὶ
verenda equorū verēda eorū: τ visitasti iniq
αἰδοῖαι ἵππων τὰ αἰδοῖα αὐτῶν, καὶ ἐπεσκέψω τὰς ἀνο
tatē adolescētie tue q̄ fecit in egypto in vinci
μίας τῆς νεότητός σου ἃ ἐποίησεν ἐν αἰγύπτῳ ἐν τῷ κατα
sorio tuo: vbi vbera adolescētie tue cecidēt. p
λύματί σου, οὗ οἱ μαστοὶ τῆς νεότητός σου ἔπεσον. διὰ
petrea ooliba hec dicit adonai dñs: ecce ego suscī
τοῦτο ὀολιβὰ τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξε
to amatores tuos te a qbus recessit aia
γείρω τοὺς ἐραστάς σου ἐπὶ σὲ ἀφ' ὧν ἀπέστη ἡ ψυχή
tua ab eis. τ adducā eos ad te in circuitu
σου ἀπ' αὐτῶν· καὶ ἐπάξω αὐτοὺς ἐπὶ σὲ κυκλόθεν τοὺς
filios babylonis τ omnes chaldeos phaboi:
υἱοὺς βαβυλῶνος καὶ πάντας τοὺς χαλδαίους φαβούδ,
τ sude: τ cude: τ oēs filios assyrio
καὶ σουδί, καὶ κουδί, καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς ἀσσυρί
rū cū eis iuuenes electos duces: τ ma
ων μετ' αὐτῶν νεανίσκους ἐκλελεγμένους ἡγουμένους, καὶ ἔρα
gistratos oēs tristatos: τ nominatos equitantes in
πηγοὺς πάντας τριστάτας, καὶ ὀνομαστοὺς ἱππεύοντας ἐφ'
equis: τ venient sup te cuncti ab actione cū armis
ἵππων, καὶ ἥξουσιν ἐπὶ σὲ πάντες ἀπὸ βουλῆς μετ' ὅπλων
τ curribus τ rotis τ multitudie ppl̄orū: τ thorace
καὶ ἁρμάτων καὶ τροχῶν καὶ πλήθους λαῶν, καὶ θώρακας
τ clypeos τ galeas circūponēt ē te: τ
καὶ ἀσπίδας καὶ περικεφαλαίας περιθήσουσιν ἐπὶ σέ, καὶ
mittent sup te custodiā circuitu: τ dabo ā fadem
βαλοῦσιν ἐπὶ σὲ φυλακὴν κύκλῳ, καὶ δώσω πρὸ προσώ
eorū iudiciū: τ iudicabunt te in iudicio eo
που αὐτῶν κρῖμα, καὶ δικάσουσί σε ἐν τοῖς κρίμασιν αὐ
rū: τ dabo zelū meū in te: τ facient te
τῶν, καὶ δώσω τὸν ζῆλόν μου ἐν σοί, καὶ ποιήσουσιν μετὰ
cū in ira furoris. nasum tuū τ aures tuas
σοῦ ἐν ὀργῇ θυμοῦ· τοὺς μυκτῆρά σου καὶ τὰ ὦτά σου
auferent: τ reliquos tuos in gladio occidē
ἀφελοῦσιν, καὶ τοὺς καταλοίπους σου ἐν ῥομφαίᾳ κατα
ent ipsi filios tuos: τ filias
βαλοῦσιν αὐτοὶ τοὺς υἱούς σου, καὶ τὰς θυγατέρας
tollent: τ residuos tuos deuorabit ignis:
λήψονται, καὶ τοὺς καταλοίπους σου καταφάγεται πῦρ,
τ denudabunt te vestimento tuo: τ assumēt vasa
καὶ ἐκδύσουσίν σε τὸν ἱματισμόν σου, καὶ λήψονται τὰ σκεύη
gliationis tue: τ auertam impietates tuas a
τῆς καυχήσεώς σου, καὶ ἀποστρέψω τὰς ἀσεβείας σου ἐκ
te: τ fornicationē tuā de terra egypti. τ non
σοῦ, καὶ τὴν πορνείαν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου· καὶ οὐμὴ
leuabis oculos tuos ad eos: τ egypti non
ἄρῃς τοὺς ὀφθαλμούς σου ἐπ' αὐτούς, καὶ αἰγύπτου οὐ μὴ
recordaberis ampliꝰ. qz hec dicit adonai dñs: ecce ego tra
μνησθῇς ἔτι. διότι τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ παρα
do te in manus eorū quos odisti: a qbus recessit aia tua
δίδωμί σε εἰς χεῖρας ὧν μισεῖς, ἀφ' ὧν ἀπέστη ἡ ψυχή σου
ab eis. τ agent in te in odio: τ tollent omnes
ἀπ' αὐτῶν· καὶ ποιήσουσιν ἐν σοὶ ἐν μίσει, καὶ λήψονται πάν
tes labores tuos: τ eris nuda τ ignominiosa:
τας τοὺς πόνους σου, καὶ ἔσῃ γυμνὴ καὶ ἀσχημονοῦσα,

τ reuelabitur pfusio fornicationis tue: τ
καὶ ἐκκαλυφθήσεται ἡ αἰσχύνη τῆς πορνείας σου, καὶ τῆς
iniquitas tue: τ fornicatio tua fecit tibi hec cū
ἀνομίας σου, καὶ ἡ πορνεία σου ἐποίησεν σοὶ ταῦτα ἐν
fornicata fuerio post gētes: τ polluebari in
τῷ ἐκπορνεῦσαι ὀπίσω τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐμιαίνου ἐν τοῖς
cogitationib⁹ eas in via sororis tue ābula-
διαλογισμοῖς αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀδελφῆς σου ἐπορεύ-
sti: τ dabo calicem ei⁹ in man⁹ tuas. hec
θης, καὶ δώσω τὸ ποτήριον αὐτῆς εἰς τὰς χεῖράς σου. τά-
dicit adonai dñs: calicem sororis tue
δε λέγει ἀδωναὶ κύριος, τὸ ποτήριον τῆς ἀδελφῆς σου
bibes pfūdū τ latum: erit in risum: sub-
πίσεσθε τὸ βαθὺ καὶ τὸ πλατύ, ἔσται εἰς γέλωτα, καὶ μυ
sannationē q̄ ē supabūdāo et pficiat ebrietatē: τ dissolu
κτηρισμὸν τὸ πλεονάζον τοῦ συντελέσαι μέθην, καὶ ἐκλύ-
tōe repleberis. calicem pditionis: τ calicem soro-
σεις πλεῖστα. ποτήριον ἀφανισμοῦ, καὶ ποτήριον ἀδελ-
ris tue samarie: τ bibes illū: τ expinco fecces: τ
φῆς σου σαμαρείας, καὶ πίσεσθε αὐτό, καὶ ἐκσφαγγιεῖς, καὶ τὰ
mamas eius deuorabis: τ vbera tua lacerabis:
στήθη σου κατατρώξῃ, καὶ τοὺς μαστούς σου κατατιλεῖς
τ festinitates tuas τ neomenias tuas auferā: q:
καὶ τὰς ἑορτάς σου καὶ τὰς νουμηνίας σου ἀφανιῶ, ὅτι
ego locut⁹ sum dicit adonai dñs. ppē hoc hec di-
ἐγὼ λελάληκα λέγει ἀδωναὶ κύριος. διὰ τοῦτο τάδε λέ-
cit adonai dñs: q: oblita es mei τ proiecisti me
γει ἀδωναὶ κύριος, ἀνθ' ὧν ἐπελάθου μου καὶ ἀπέρριψάς με
post corpus tuū: τ tu accipe ipietates tuas:
ἐπίσω τοῦ σώματός σου, καὶ σὺ λάβε τὴν ἀσέβειάν σου,
τ fornicationē tuā. τ ait dñs ad me: fili ho-
καὶ τὴν πορνείαν σου. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, υἱὲ ἀν-
minis: si iudicabis oolam τ oolibam: τ annūcia
θρώπου, εἰ κρινεῖς τὴν ὀολὰ καὶ τὴν ὀολιβά, καὶ ἀπαγ-
bis eis inīquitates eārū: q: adulterabant: τ san
γελεῖς αὐταῖς τὰς ἀνομίας αὐτῶν, ὅτι ἐμοιχῶντο, καὶ αἱ
guis manib⁹ eārū: τ desiderijs suis adul
μαὶ ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ τοῖς ἐπιθυμήμασιν αὐτῶν ἐμοι-
terabāt: τ filios suos q̄s genuerāt mihi. trādūxerāt eos
χῶντο, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἃ ἐγέννησάν μοι διήγαγον αὐτὰ
eis p ignē: donec τ ista fecerūt mihi: polluebāt
αὐτοῖς διὰ πυρός, ἕως καὶ ταῦτα ἐποίησάν μοι, ἐμίαναν τὰ
sctā mea in die illa: τ sabbata mea pollue-
ἅγιά μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβή-
bant: τ cū ingularēt ipi filios suos ido-
λουν, καὶ τῷ σφάζειν αὐτοὺς τὰ τέκνα αὐτῶν τοῖς εἰδώ-
lis eōr: τ ingrederēt ipi in sctā mea: in
λοις αὐτῶν, καὶ εἰσεπορεύοντο αὐτοὺς εἰς τὰ ἅγιά μου, ἐν τῇ
die illa pollueba̅t ea: τ ecce sic faciebāt in me
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐβεβήλουν αὐτά. καὶ ἰδοὺ οὕτως ἐποίουν ἐν μέ-
dio dom⁹ mee: τ miserūt virīs venīē
σῳ τοῦ οἴκου μου, καὶ ἔπεμπον τοῖς ἀνδράσιν τοῖς ἐρχο-
tibus de longe q̄b⁹ nūcios mittebāt ad eos: τ
μένοις μακρόθεν εἰς ἀγγέλους ἐξαπέστελλον πρὸς αὐτούς, καὶ
si veniret ipi: statī lauabar: τ stibio linebar: ocu
εἰ καὶ τῷ ἐρχεσθαι αὐτούς, ἐλούου, καὶ ἐστίβιζον τοὺς ὀφ-
los tuos: τ ornabaris ornatu: sedebas i lecto stra-
θαλμούς σου, καὶ ἐκόσμου κόσμον, ἐκάθου ἐπὶ κλίνης ἐστρω-
to: τ mensa ornata ante ipam: τ
μένης, καὶ τράπεζα κεκοσμημένη ἔμπροσθεν αὐτῆς, καὶ τὸ
thymiama meū: τ oleum meū ponebas ante eos: τ
θυμίαμά μου, καὶ τὸ ἔλαιόν μου ἐτίθεις ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ
letabaṁ in eis: τ vocē armonie resonabant
ἐυφραίνετο ἐν αὐτοῖς, καὶ φωνὴ ἁρμονίας ἀνεκρούετο
ad viros ex multitudie hoim venientes ebrios
πρὸς ἄνδρας ἐκ πλήθους ἀνθρώπων ἥκοντας ἐπιθυμοῦντας
ex deserto: τ dabant armillas in man⁹ eōr:
ἐκ τῆς ἐρήμου, καὶ ἐδίδουν φέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῶν,
τ coronā gloriōis in capita eōr. τ di-
καὶ στέφανον καυχήσεως ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν. καὶ ἐπε-
cēbāt ea hic mechantur:
λέγετο, οὐκ ἐν τούτοις μοιχεύουσιν, ὀοοο

עַתָּה יִזְנֶה תַּזְנוּתֶיהָ וְהֵיא: וַיָּבוֹא
אֵלֶיהָ כַּבּוֹא אֶל אִשָּׁה זוֹנָה כֵּן
בָּאוּ אֶל אָהֳלָה וְאֶל אָהֳלִיבָה אִשּׁוֹת
הַזִּמָּה: וְאַנְשֵׁי צַדִּיקִים הֵמָּה
יִשְׁפְּטוּ אוֹתָם מִשְׁפַּט נֹאֲפוֹת
וּמִשְׁפַּט שֹׁפְכוֹת דָּם כִּי נֹאֲפוֹת
הֵנָּה וְדָם בְּיָדֵיהֶן: כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה הַעֲלֵה עֲלֵיהֶן קָהָל וְנָתֹן אֹתָן
לִזְעוָה וְלָבָז: וְרָגְמוּ עֲלֵיהֶן אֶבֶן
קָהָל וּבְרוּ אוֹתָן בְּחַרְבוֹתָם
בְּנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם יַהֲרֹגוּ וּבָתֵּיהֶן
בָּאֵשׁ יִשְׂרֹפוּ: וְהִשְׁבַּתִּי זִמָּה מִן
הָאָרֶץ וְנִוַּסְּרוּ כָּל הַנָּשִׁים וְלֹא
תַעֲשֶׂינָה כְּזִמָּתְכֶנָה: וְנָתְנוּ זִמָּתְכֶנָה
עֲלֵיכֶן וַחֲטָאֵי גִלּוּלֵיכֶן תִּשָּׂאוּנָה
וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה:

Ca.xxiiij. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי
בָּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ לֵאמֹר: בֶּן אָדָם
כְּתֹב לְךָ אֶת שֵׁם הַיּוֹם אֶת עֶצֶם
הַיּוֹם הַזֶּה סָמַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל אֶל
יְרוּשָׁלִַם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה:
וּמְשֹׁל אֶל בֵּית הַמֶּרִי מָשָׁל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה שִׁפֹּת
הַסִּיר שִׁפּוֹת וְגַם יְצֹק בּוֹ מָיִם:
אֹסֶף נְתָחֶיהָ אֵלֶיהָ כָּל נֶתַח טוֹב
יָרֵךְ וְכָתֵף מִבְחַר עֲצָמִים מַלֵּא:
מִבְחַר הַצֹּאן לָקוּחַ וְגַם דּוּר הָעֲצָמִים לַשַּׁח
תַּחְתֶּיהָ רַתַּח רְתָחֶיהָ גַּם בָּשְׁלוּ
עֲצָמֶיהָ בְּתוֹכָהּ: לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה אוֹי עִיר הַדָּמִים סִיר אֲשֶׁר
חֵלְאָתָה בָהּ וְחֵלְאָתָהּ לֹא יָצְאָה
מִמֶּנָּה לְנַתְּחֶיהָ הוֹצִיאָהּ
לֹא נָפַל עָלֶיהָ גּוֹרָל: כִּי דָמָהּ בְּתוֹכָהּ
הָיָה עַל צְחִיחַ סֶלַע שָׁמָתְהוּ
לֹא שְׁפָכַתְהוּ עַל הָאָרֶץ לְכַסּוֹת

Nūc fornicabitur in fornicatione sua etiā hec: & ingressi sunt ad eam: q̃si ad mulierē meretricem. sic ingrediebātur ad oolla & ad oolibā mulieres nepharias. Viri ergo iusti sunt: hi iudicabunt eas iudicio adulterarum & iudicio effundentiū sanguinem: quia adulterate sūt & sanguis in manibus earū. Hec enī dicit dñs deus. Adduc ad eas multitudinē & trade eas in tumultū & in rapinā: & lapidentur lapidibus populorum & cōfodiantur gladiis eorum. filios & filias earū interficient & domos earum igne succendent: & auferam scelus de terra: & discent omnes mulieres ne faciant fm scelus earum. Et dabunt scelus vestrū sup vos: & peccata idolorū vestrorū portabitis: & scietis quia ego dominus deus. 24.

ET factum est verbū domini ad me in anno nono in mense decimo: decima die mēsis: dicēs. Fili hominis: scribe tibi nomen diei huius in q̃ cōfirmatus est rex babylonis aduersus hierusalem hodie & dices per puerbiū ad domū irritatricē pabola: & loq̃ris ad eos. Hec dicit dñs deus. Pone ollam: pone inquam: & mitte in eam aquam. Congere frusta eius in eam: oēm partē bonā: & femur & armum electa & ossibus plena. Pinguissimū pecus assume cōpone quoq̃ strues ossius sub ea. Efferbuit coctio eius & discocta sūt ossa illius in medio eius. Propterea hec dicit dñs deus. Ve ciuitati sanguinum olle cui rubigo in ea est: rubigo eius non exiuit de ea. Per partes & per partes suas eiice eam. Non cecidit sup eā sors. Sanguis ei in medio eius est: super limpidissimam petrā effudit illum. Non effudit illum sup terram: vt possit operiri

τ opa meretricio hec: τ ipa fornicata est. τ igit διεβαν ad eam: quēadmodū ingrediunt ad mulierē meretricē: sic ingrediebant ad oolam: τ ad oolibam mulieres iniquas: vt facerēt iudicū. τ viri iusti hi: τ vlciscentur eas vlcione adulterarum: τ iudicio effundunt sanguinē: quia mechantur τ sanguis in manib eas. hec dicit adonai dñs: adduc ad eas turbā: τ trade eis tumultū τ vireptionē: τ lapident lapidib turbas: τ confodiant eas in gladiis eorū. filios eas: τ filias eas interficient. τ domos eas incendent: τ auertam iniquitē de fra: τ erudientur oes mulieres: τ non facient scōm impietates eas: τ dabitur impietas vra sup vos: τ peccata cogitationū vras accipietis: τ scietis q: ego dñs.

ἐγὼ κύριος. Ca.24.

ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με ἐν τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῷ δεκάτῳ, δεκάτῃ τοῦ μηνὸς λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, γράψον σεαυτῷ τὸ ὄνομα τῆς ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης, ἀφ᾽ ἧς ἀπεκρίσατο βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον. καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τὸν παραπικραίνοντα παραβολὴν καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἐπίθεσον τὸν λέβητα ὀπίσω, καὶ ἔκχεε εἰς αὐτὸν ὕδωρ, καὶ ἐμβαλὲ εἰς αὐτὸν τὰ διχοτομήματα αὐτοῦ πᾶσα διχοτόμημα καλόν, σκέλος καὶ ὦμον ἐκλεκτὸν ἐμπεπυρισμένα ἀπὸ τῶν ὀστῶν αὐτοῦ. ἐπιλέξασθαι κτηνῶν ἐκλεκτῶν. καὶ ὑπόκαυε τὰ ὀστᾶ ὑποκάτω αὐτῶν, ἕψεσον ἐξέψεσον καὶ ἑψήσεται τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ ἐν μέσῳ αὐτοῦ. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ὦ πόλις αἱμάτων, λέβης ἐν ᾧ ἰὸς ἐν αὐτῷ καὶ ὁ ἰὸς οὐκ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῆς κατὰ μέρος αὐτῆς ἐξενεγκεῖν, οὐκ ἔπεσεν ἐπ᾽ αὐτὸν κλῆρος, ὅτι αἷμα αὐτῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐγένετο, ἐπὶ λειοτεροῦ πέτρας τέταχα αὐτό. οὐκ ἐκκέχυκα αὐτὸ ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ καταπαλύψαι

Ca.24.

ET factū ē fmo dñi ad me in anno nono: in mēse decimo: decima mensis dicēs: fili hoīs: scribe tibi nomē diei a die hac: ex q̃ ꝓfirmat ē rex babylonis ꝑ hierusalem a die hodierna. τ dic ad domū exasperantem parabolam τ dices ad eos: hec dicit adonai dñs: pone lebetem pone: τ effunde in eū aquā: τ immitte in eam vlatisiones eius oēm partem bonā: crus τ hūcq̃ carnibus segata ab ossib⁹ de electis pecorib⁹ assumptis. τ succende ossa sub eio: ferbuit deferbuit: τ cocta sūt ossa eius in medio eius. ꝓpterea hec dicit adonai dñs: o ciuitas sanguinū: lebes in q̃ est rubigo in eo τ rubigo nō est egressa ex ea p mēbra sua nō cecidit sup eam sors: q: sanguis eius in medio eiꝰ fuit: sup lenissimā petrā posui illū. nō effudi illū sup terrā vt operiret

ꝓ.5. 4. Bbach 2.c.

sup illã frã vt ascenderet furor: in vltionẽ: vt vlciscar
ἐπ' αὐτὴν γῆν τοῦ ἀναβῆναι θυμὸν εἰς ἐκδίκησιν, ἐκδικῶν
dedi sanguinẽ eius sup lipidissimã petrã ne ope
ναι δέδωκα τὸ αἷμα αὐτῆς ἐπὶ λειοτεροῦ πέτρας τοῦ μὴ κα
riret illã. ꝓpterea hec dicit adonai dñs: ve
λύψαι αὐτό. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος, οὐαὶ
ciuitas sanguinũ: t ego magnificabo ppũm: t multipli
πόλις τῶν αἱμάτων, κἀγὼ μεγαλυνῶ τὸν λαόν, καὶ πλη-
cabo ligna: t succendam ignẽ: vt tabescãt carnes:
θυνῶ τὰ ξύλα, καὶ ἀνακαύσω τὸ πῦρ, ὅπως τακῇ τὰ κρέα,
t minuat iusi: t ossa concremabunt: t flẽt
καὶ ἐλαττωθῇ ὁ ζωμός, καὶ τὰ ὀστᾶ συμφρυγήσονται, καὶ ἐπὶ
sup carbones suos. iccirũ ẽ vt cruratur: t
ἐπὶ τοὺς ἀνθρακας αὐτῆς. ἕνεκεν ὅπως προσκαυθῇ, καὶ
calefiat t frigatur eo ei: t liquefiat medio
τακῇ καὶ ἐκφρυγῇ ὁ χαλκὸς αὐτῆς, καὶ τακῇ ἐν μέσῳ
eius immũditia eius: t deficiat rubigo eius: t hu
αὐτῆς ἡ ἀκαθαρσία αὐτῆς, καὶ ἐκλείπῃ ὁ ἰὸς αὐτῆς, καὶ τα
milabitur rubigo ei: t non exibit ex ea multa
πεινωθήσεται ὁ ἰὸς αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆς πολὺς
rubigo ei: cõfundetur rubigo illa: in immundi
ὁ ἰὸς αὐτῆς, καταισχυνθήσεται ὁ ἰὸς αὐτῆς, ἐν τῇ ἀκαθαρ
cia tua scelus. t ꝓ eo qd ꝓtamiata es tu t nõ es emundata
σίᾳ σου ἡμα. καὶ ἀπὸ ὧν ἐμιάνθης σὺ καὶ οὐκ ἐκαθαρίσθης
ab immũditia tua: t qd erit si non fueris mũdata
ἀπὸ ἀκαθαρσίας σου, καὶ τί ἔσται ἐὰν οὐ μὴ καθαρισθῇς
vltra: donec impleam furorẽ meũ in te. ego do
ἔτι, ἕως οὗ ἐμπλήσω τὸν θυμόν μου ἐν σοί. ἐγὼ κύ
min locut sum: t veniet t faciam: nõ differã neq; mise
ριος ἐλάλησα, καὶ ἥξει καὶ ποιήσω, οὐ διαστελῶ οὐδὲ μὴ ἐλε
rebor t non deꝑcabil'ero. scdm vias tuas t scdm
ήσω καὶ οὐ μὴ παρακαλέσω. κατὰ τὰς ὁδούς σου καὶ κατὰ
adinuẽtiões tuas iudicabo te dicit adonai dñs. t fact
τὰ ἐπιτηδεύματά σου κρινῶ σε λέγει κύριος κύριος. καὶ ἐγένε
est mo dñi ad me dicẽs: fili homi: ecce ego
το λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, ἰδοὺ ἐγὼ
aufero a te desiderabilia oculoꝝ tuoꝝ: in
λαμβάνω ἐκ σοῦ τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν σου, ἐν
ictu non planges neq; flebis neq; veniẽt tibi
πληγῇ οὐ μὴ κόψῃς οὐ μὴ κλαύσῃς οὐ μὴ ἔλθῃ σοι
lachryme: gemes tacẽs: gemitus sanguinis lumbi est:
δάκρυα, στενάξεις σιγῶν, στεναγμὸς αἵματος ὀσφύος ἐστίν,
humanũ luctũ non facies. erunt crines tui colli-
ἀνθρώπου πένθος οὐ ποιήσεις. ἔσται τὸ τρίχωμά σου συμ
gati sup te: t calciamenta tua in pe
πεπλεγμένοι ἐπὶ σέ, καὶ τὰ ὑποδήματά σου ἐν τοῖς πο
dib tuis: t non cõsolaberis in luctũ eoꝝ: t
σί σου, καὶ οὐ μὴ παρακληθῇς ἐν χείλεσιν αὐτῶν, καὶ
panem virorꝝ non comedes. t locut sum ad ppl'm
ἄρτον ἀνδρῶν οὐ μὴ φάγῃς. καὶ ἐλάλησα πρὸς τὸν λαὸν
mane: sicut ꝑceperat mihi. t mortua ẽ vxor
πρωί, ὃν τρόπον ἐνετείλατό μοι. καὶ ἀπέθανεν ἡ γυνή
mea vesperi: t feci mane quẽadmodũ ꝑceptũ ẽ
μου ἑσπέρας, καὶ ἐποίησα πρωί ὃν τρόπον ἐπιτάγη
mihi. t dixit ad me ppl'us: nõ annunciabis nobis
μοι. καὶ εἶπεν πρός με ὁ λαός, οὐκ ἀπαγγελεῖς ἡμῖν
qd sint hec q̃ tu facis? t dixi ad eos: ser
τί ἐστι ταῦτα ἃ σὺ ποιεῖς; καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς, λό
mo dñi fact est ad me dicẽs: dic ad do
γος κυρίου ἐγένετο πρός με λέγων, εἰπὲ πρὸς τὸν οἶκο
mũ israel: hec dicit adonai dñs: ecce ego
κον Ἰσραήλ, τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ
profanabo sancta mea sup bilã fortitudinis vre desiderabile qd
βεβηλῶ τὰ ἅγιά μου φρύαγμα ἰσχύος ὑμῶν ἐπιθυμήματι
oculoꝝ vroꝝ. t super qb' parcunt alie vre:
ὀφθαλμῶν ὑμῶν. καὶ ὑπὲρ ὧν φείδονται αἱ ψυχαὶ ὑμῶν,
t filii vri t filie vre qs reliquistis
καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν οὓς ἐγκατελείπετε
in gladio cadent: t facietis sicut
τῇ ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, καὶ ποιήσετε ὃν τρόπον
feci: ab ore eoꝝ nõ
πεποίηκα, ἀπὸ στόματος αὐτῶν οὐ

puluere: vt superinducerẽ indignationẽ meã: & vindicta vlciscerer. Dedi sanguinẽ eius sup petrã limpidissimã: ne operiretur. Propterea hec dicit dñs deus. Ve ciuitati sanguinum cuius ego grandem faciam pyram Congere ossa que igne succendã. Cõsumẽtur carnes: & coquatur vniuersa cõpositio: & ossa tabescẽt. Pone quoq; eam sup prunas vacuã vt incalescat & liquefiat es ei: & cõfletur in medio eius inquinamentũ ei: & cõsumatur rubigo ei. Multo labore sudatũ ẽ: & nõ exiuit de ea nimia rubigo eius neq; pignẽ. Immũdicia tua execrabilis: quia mũdare te volui & nõ es mũdata a sordibus tuis. Sed nec mũdaberis prius: donec quiescere faciã indignationẽ meã in te. Ego dñs locutus sum. Veni & faciã: nõ transeã: nec parcã nec placabor. Iuxta vias tuas & iuxta adinuentiões tuas iudicabo te dicit dñs. Et factũ est verbũ dñi ad me dicens. Fili hominis: ecce ego tollo a te desiderabile oculorum tuorum in plaga: & non planges neq; plorabis: neq; fluent lachryme tue. Ingemisce tacens: mortuoꝝ luctũ non facies. Corona tua circũligata sit tibi: & calciamẽta tua erunt in pedibus tuis nec amictu ora velabis: nec cibos lugentium comedes. Locut sum ergo ad populũ mane: & mortua ẽ vxor mea vespere. Feci ꝗ mane sicut precepat mihi. Et dixit ad me populus. Quare nõ indicas nobis qd ista significẽt que tu facis? Et dixi ad eos. Sermo dñi factus est ad me dicens. Loquere domui israel. Hec dicit dominus deus. Ecce ego polluam sanctuariũ meũ: supbiã iperii vri: & desiderabile oculorũ vestrorũ: & sup quo pauet aia vra: filii vestri & filie vestre quas reliquistis gladio cadẽt: & facietis sicut feci. Ora

עָלָה	עָלָיו עֵפֶר׃ לְהַעֲלוֹת חֵמָה לִנְקֹם
עָשָׂה	נָקָם נָתַתִּי אֶת־דָּמָהּ עַל־צְחִיחַ סָלַע
	לְבִלְתִּי הִכָּסוֹת׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
	יְהוִה אוֹי עִיר הַדָּמִים גַּם אֲנִי
גָּדַל דּוּר	אַגְדִּיל הַמְּדוּרָה׃ הַרְבֵּה הָעֵצִים
רָבָה בָּלַע	הַדְלֵק הָאֵשׁ הָתֵם הַבָּשָׂר וְרִקַּח
תָּמַם רָקַח	הַמִּרְקָחָה וְהָעֲצָמוֹת יֵחָרוּ׃ וְהַעֲמִידָהּ
חָרַר עָצַם	עַל גֶּחָלֶיהָ רֵקָה לְמַעַן תֵּחַם וְחָרָה
רִיק חָמַם	נְחֻשְׁתָּהּ וְנִתְּכָה בְּתוֹכָהּ טֻמְאָתָהּ
חָרַר	תִּתֹּךְ חֶלְאָתָהּ׃ תְּאַנִּים הָלָאָת וְלֹא
אוּן	תֵצֵא מִמֶּנָּה רַבַּת חֶלְאָתָהּ בָּאֵשׁ
לָאָה יָצָא	חֶלְאָתָהּ׃ בְּטֻמְאָתֵךְ זִמָּה יַעַן טִהַרְתִּיךְ
רָבָה	וְלֹא טָהַרְתְּ מִטֻּמְאָתֵךְ לֹא תִטְהָרִי
זָמָם	עוֹד עַד הֲנִיחִי אֶת חֲמָתִי בָּךְ׃ אֲנִי
טָהַר	יְהוָה דִּבַּרְתִּי בָּאָה וְעָשִׂיתִי לֹא
נָטַשׁ פָּרַע חוּס	אֶפְרַע וְלֹא אָחוּס וְלֹא אֶנָּחֵם
נָחַם עָלַל	כְּדַרְכֵּךְ וּכְעֲלִילוֹתַיִךְ שָׁפָטוּךְ נְאֻם
הָיָה	אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
מִן	לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הִנְנִי לֹקֵחַ מִמֵּךְ
חָמַד נֶגֶף	אֶת מַחְמַד עֵינֶיךָ בְּמַגֵּפָה וְלֹא
סָפַד בָּכָה	תִסְפֹּד וְלֹא תִבְכֶּה וְלוֹא תָבוֹא
בּוֹא דָּמָם	דִּמְעָתֶךָ׃ הֵאָנֵק דֹּם מֵתִים אֵבֶל לֹא
מוּת	תַעֲשֶׂה פְּאֵרְךָ הֲבוֹשׁ עָלֶיךָ וּנְעָלֶיךָ
חָבַשׁ	תָּשִׂים בְּרַגְלֶיךָ וְלֹא תַעְטֶה עַל
שׂוּם עָטָה	שָׂפָם וְלֶחֶם אֲנָשִׁים לֹא תֹאכֵל׃
אָכַל	וָאֲדַבֵּר אֶל הָעָם בַּבֹּקֶר וַתָּמָת אִשְׁתִּי
דָּבַר מוּת	בָּעָרֶב וָאַעַשׂ בַּבֹּקֶר כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי׃
אִישׁ עָשָׂה	וַיֹּאמְרוּ אֵלַי הָעָם הֲלֹא תַגִּיד לָנוּ
צִוָּה אָמַר	מַה אֵלֶּה לָּנוּ כִּי אַתָּה עֹשֶׂה׃ וָאֹמַר
נָגַד	אֲלֵיהֶם דְּבַר יְהוָה הָיָה אֵלַי
	לֵאמֹר׃ אֱמֹר לְבֵית יִשְׂרָאֵל כֹּה
	אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מְחַלֵּל אֶת
חָלַל	מִקְדָּשִׁי גְּאוֹן עֻזְּכֶם מַחְמַד עֵינֵיכֶם
קָדַשׁ גָּאָה	וּמַחְמַל נַפְשְׁכֶם וּבְנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם
עֹז חָמַד	אֲשֶׁר עֲזַבְתֶּם בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ׃ וַעֲשִׂיתֶם
חָמַל בֵּן	כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי עַל שָׂפָם לֹא
נָפַל עָשָׂה	

תַּעֲטוּ וְלֶחֶם אֲנָשִׁים לֹא תֹאכֵלוּ עָטָה אָבֵל
וּפְאֵרֵיכֶם עַל רָאשֵׁיכֶם וְנַעֲלֵיכֶם
בִּרְגְלֵיכֶם לֹא תִסְפְּדוּ וְלֹא תִבְכּוּ סָפַד בָּכָה
וְנִמַּקְתֶּם בַּעֲוֹנֹתֵיכֶם וְנֶהֱמֹתֶם סָפַק
אִישׁ אֶל אָחִיו׃ וְהָיָה יְחֶזְקֵאל לָכֶם
לְמוֹפֵת כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה תַּעֲשׂוּ נֹפֶת
בְּבוֹאָהּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה׃
וְאַתָּה בֶן אָדָם הֲלוֹא בְּיוֹם קַחְתִּי לָקַח
מֵהֶם אֶת מָעוֹז מְשׂוֹשׂ תִּפְאַרְתָּם עֹז שׂוּשׂ
אֶת מַחְמַד עֵינֵיהֶם וְאֶת מַשָּׂא נֹפֶא נָשָׂא
נַפְשָׁם בְּנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם׃ בַּיּוֹם בֵּן
הַהוּא יָבוֹא הַפָּלִיט אֵלֶיךָ לְהַשְׁמִעֻת אֹזְנָיִם׃ בַּיּוֹם פָּלַט
יִפָּתַח פִּיךָ אֶת הַפָּלִיט וְתְדַבֵּר וְלֹא תֵאָלֵם פָּתַח פֶּה דִּבֵּר אָלַם
עוֹד וְהָיִיתָ לָהֶם לְמוֹפֵת וְיָדְעוּ הָיָה נֹפֶת
כִּי אֲנִי יְהוָה׃

Cap.xxv.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ הָיָה
בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל בְּנֵי עַמּוֹן שׂוּם פָּנָה
וְהִנָּבֵא עֲלֵיהֶם׃ וְאָמַרְתָּ לִבְנֵי עַמּוֹן נָבָא
שִׁמְעוּ דְבַר אֲדֹנָי יְהוִה כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אָמְרֵךְ הֶאָח אֶל אָח
מִקְדָּשִׁי כִּי נֶחֱלָל וְאֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל חָלַל
כִּי נָשַׁמָּה וְאֶל בֵּית יְהוּדָה כִּי הָלְכוּ שָׁמַם
בַּגּוֹלָה׃ לָכֵן הִנְנִי נֹתֶךָ לִבְנֵי קֶדֶם גָּלָה
לְמוֹרָשָׁה וְיָשְׁבוּ טִירוֹתֵיהֶם בָּךְ נִרְשׁ
וְנָתְנוּ בָךְ מִשְׁכְּנֵיהֶם הַמָּה יֹאכְלוּ שָׁכַן אָכַל
פִּרְיֵךְ וְהַמָּה יִשְׁתּוּ חֲלָבֵךְ׃ וְנָתַתִּי פְּרִי שָׁתָה
אֶת רַבָּה לִגְמַלִּים וְאֶת בְּנֵי נָתַן
עַמּוֹן לִמְרְבַץ צֹאן וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי רָבַץ
יְהוָה׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן
מָחָאֲךָ יָד וְרַקַּעְתָּ בְרַגְלֶךָ וַתִּשְׂמַח מָחָה שָׂמַח
בְּכָל שָׁאָטְךָ בְּנֶפֶשׁ אֶל אַדְמַת
יִשְׂרָאֵל׃ לָכֵן הִנְנִי נָטִיתִי אֶת יָדִי נָטָה
עָלֶיךָ וּנְתַתִּיךְ לָבַז לַגּוֹיִם וְהִכְרַתִּיךְ נָתַן כָּרַת
מִן הָעַמִּים וְהַאֲבַדְתִּיךְ מִן הָאֲרָצוֹת אָבַד
אַשְׁמִידְךָ וְיָדַעְתָּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ שָׁמַד

amictu nō velabitis: & cibos lugentiū nō comedetis. Coronas habebitis in capitib vris: & calciamenta in pedib. Nō plangetis neq; flebitis: sed tabescetis in iniquitatibus vestris: & vnusq; q; gemet ad fratrem suū. Eritq; ezechiel vobis in portentū. Iuxta omnia que fecit: facietis: cū venerit istud & scietis quia ego dñs deus. Et tu fili hominis ecce in die qua tollam ab eis fortitudinē eorū & gaudium dignitatis: & desideriū oculorū eorum sup quo requiescūt anime eorū: & filios & filias eorum: in die illa cum venerit fugiens ad te vt annunciet tibi: in die inquam illa aperietur os tuum cum eo qui fugit: & loqueris & non silebis vltra: erisq; eis in portentum: & scietis quia ego dñs.

25.

ET factus est sermo dñi ad me: dicens. Fili hois: pone faciē tuā contra filios ammon: & prophetabis de eis: & dices filiis ammon. Audite verbum dñi dei. Hec dicit dñs deus. Pro eo q; dixisti euge euge super sanctuariū meū: qa polluta est & sup terrā israel: q; desolata est: & sup domum iuda q; ducti sunt in captiuitatē: idcirco ecce ego tradā te filiis orientis in hereditatē: & collocabūt caulas suas in te: & ponēt in te tentoria sua. Ipsi comedent fruges tuas & ipsi bibent lac tuum. Daboq; rabbath in habitaculum camelorum: & filios ammon in cubile pecorum: & scietis quia ego dñs. Quia hec dicit dominus deus. Pro eo q; plausisti manu & percussisti pede: & gauisa es ex toto affectu super terram israel. Idcirco ecce ego extendam manum meā super te: & tradā te in direptionē gētiū & interficiā te de populis & perdam de terris & conterā: & scietis quia ego dominus.

ὀφολαβιμινι: τε πανὶ ἀνδρὸς οὐ κατεσθιεῖτε: τε παρακαλυψασθε, καὶ ἄρτον ἀνδρῶν ἐν φάγεσθε, καὶ come vfe sup caput vrm. τε calciamenta κόμας ὑμῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, καὶ τὰ ὑποδήματα in pedib vrio. neq; plangetis neq; flebitis ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν, οὐ μὴ κόψεσθε οὐδὲ μὴ κλαύσετε: τε cōsumemini in iniquitatib vrio: τε φθείρεσθε, καὶ ἐκλυθήσεσθε ἐν ταῖς ἀδικίαις ὑμῶν, καὶ παρακαλεῖσθε vnusq; fratrē suum: τε erit vobis ezechiel in portētū: τε scōm oia q̄ cūq; fecit facietis καὶ ἔσται ὑμῖν Ἰεζεκιὴλ εἰς τέρας, καὶ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε ποιήσετε: cū venerit hec: cognoscetis q: ego dñs: τε ὅταν ἔλθῃ ταῦτα, ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, καὶ tu fili hois nōne in die q̄ abstulero σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, οὐχὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ὅταν λαμβάνω τὴν fortitudinē eorū ab eis: leuationē glōriationis eorū ἰσχὺν αὐτῶν παρ' αὐτῶν τὴν ὕψωσιν τῆς καυχήσεως αὐτῶν: desiderabilia oculorū eorū: τε desideria τῶν ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ τὴν ἐπαρσιν leuationē animē eorū: filios eorū τε filios τὰς ψυχὰς αὐτῶν, υἱοὺς αὐτῶν καὶ θυγατέρας eorū: in die illa veniet q̄ saluū factū fuerit ad te: αὐτῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἥξει ὁ ἀπεσωσμένος πρὸς σέ, et annunciet tibi in auribus tuis: in die illa τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι εἰς τὰ ὦτά σου, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ aperietur os tuū ad eū q̄ saluū factū est: τε lo ἀνοιχθήσεται τὸ στόμα σου πρὸς τὸν ἀπεσωσμένον, καὶ λα loqrio: τε non reticebis vltra: τε εἰς οὐ μὴ κωφωθῇς ἔτι, καὶ ἔσῃ αὐτοῖς εἰς portētū τε cognoscent q: ego dñs. τέρας καὶ ἐπιγνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος. Ca.25.

ΚΑΙ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ Et fact est sermo dñi ad me dicens: fili homi που: obfirma faciem tuā filios ammon σου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀμμών τε prophetā ad eos: τε dices filijs ammon: καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς ἀμμών, audite verbū adonai dñi. hec dicit adonai domi ἀκούσατε λόγον κυρίου ἀδωναὶ κυρίου. τάδε λέγει κύριος nī: p eo q̄ gauisi estis sup sctā meā: q: pollutū est ος, ἀνθ' ὧν ἐπηχάρητε ἐπὶ τὰ ἅγιά μου, ὅτι ἐβεβηλώθη, τε sup trā israel q: desolata est: τε sup καὶ ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ ὅτι ἠφανίσθη, καὶ ἐπὶ τὸν domū iuda q: abiit in captiuitate. idcirco οἶκον τοῦ Ἰουδὰ ὅτι ἐπορεύθη ἐν αἰχμαλωσίᾳ. διὰ τοῦ ecce ego trado vos filijs cedem in τοῦ ἰδοὺ ἐγὼ παραδίδωμι ὑμᾶς τοῖς υἱοῖς κεδὲμ εἰς hereditatem. τε firmabūt tentoria in ipsa κατακληρονομίαν. καὶ κατασκηνώσουσιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ to eos in te: τε dabunt in te tabernacula τὰ αὐτῶν ἐν σοί, καὶ δώσουσιν ἐν σοὶ τὰ σκηνώματα sua. ipsi comedēt fructus tuos: τε ipsi αὐτῶν. αὐτοὶ φάγονται τοὺς καρπούς σου, καὶ αὐτοὶ bibent pinguedinē tuā: τε dabo ciuitates πίονται τὴν πιότητά σου, καὶ δώσω τὰς πόλεις τῶν ammon in pascua camelorū: τε filios ammon in pas ἀμμὼν εἰς νομὰς καμήλων, καὶ τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν εἰς κο cua ouium: τε scietis q: ego adonai do μὰς προβάτων, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ ἀδωναὶ κύ min q: hec dicit dñs p eo q̄ plausisti mans ριος. διότι τάδε λέγει κύριος ἀνθ' ὧν ἐκρότησας τῇ χειρί tua: τε ifonuisti pede tuo: τε gauisa es σου, καὶ ἐψόφησας τῷ ποδί σου, καὶ ἐπηχάρης τῇ ψυχῇ tua sup trā israel. idcirco ecce ego extendā σου ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐκτενῶ τὴν manū meā in te: τε dabo te in direptionē in gē χεῖρά μου ἐπὶ σέ, καὶ δώσω σε εἰς διαρπαγὴν ἐν τοῖς ἔθ tib: τε exterminabo te de ppls: τε perdā te de νεσι, καὶ ἐξολεθρεύσω σε ἐκ τῶν λαῶν, καὶ ἀπολῶ σε ἐκ regib pditione: τε scies q: ego adonai τῶν χωρῶν ἀπωλείᾳ, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι ἐγὼ ἀδωναί

dño. hec dicit adonai dñs: p eo qd dixit moab
κύριος· τάδε λέγει κύριος, ἀνθ᾽ ὧν ὅτι εἶπεν μωάβ
t sctr: ecce sicut oēs gēteo dom' iuda:
καὶ σαείρ, ἰδοὺ ὃν τρόπον πάντα τὰ ἔθνη οἶκος ἰούδα,
idcirco ecce ego dissoluam hũer moab de ciui
διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ παραλύσω τὸν ὦμον μωάβ ἀπὸ πό
tatib' pmõtorios eius electam trã domũ bethiesimuth sup
λεων ἀκροτορίων αὐτοῦ ἐκλεκτὴν γῆν οἶκον βεθισιμοὺθ ἐπά
fõtem erbis maritime filios orientis
νω πηγῆς πόλεως παραθαλασσίας τοὺς υἱοὺς κεδέμ
sup filios ammon dedi eos in hereditatem:
ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν δέδωκα αὐτὴν εἰς κληρονομίαν,
et non sit memoria filios ammõ in genti=
ὅπως μὴ ἦναι μνεῖα τῶν υἱῶν ἀμμὼν ἐν τοῖς ἔθνε=
bus: t in moab faciam vltionem: t cognoscent
σι, καὶ ἐν μωάβ ποιήσω ἐκδίκησιν, καὶ ἐπιγνώσον=
qa ego dñs. hec dicit adonai dñs: p eo qd
ται ὅτι ἐγὼ κύριος. τάδε λέγει κύριος, ἀνθ᾽ ὧν
fecit idumea in vlciscendo eos vltionem
ἐποίησεν ἡ ἰδουμαία ἐν τῷ ἐκδικῆσαι αὐτοὺς ἐκδίκησιν
in domũ iuda: t mĕoriã retinuerit mali t vlti sunt
εἰς οἶκον ἰούδα, καὶ ἐμνησικάκησαν καὶ ἐξεδίκη=
vltionẽ ab eis: ꝓpterea hec dicit adonai
σαν δίκην ἀπ᾽ αὐτῶν, διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος
dñs: t extendã manũ meã sup idumeam:
κύριος, καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν,
t exterminabo ex ea hoiem t pecus: t po=
καὶ ἐξολοθρεύσω ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος, καὶ ἐρή=
nã eam deserta: t de theman: t de ledan fugientes in
μωσω αὐτὴν ἔρημον, καὶ ἐκ θαιμὰν, καὶ ἐκλεδὰν διωκόμενοι ἐν
gladio cadent: t dabo vltionem meã sup
ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, καὶ δώσω τὴν ἐκδίκησίν μου ἐπὶ
idumeam in manu ppli mei israel: t facient
τὴν ἰδουμαίαν ἐν χειρὶ λαοῦ μου ἰσραὴλ, καὶ ποιήσουσιν
in idumea iuxta iram meã: t iuxta furorẽ
ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ κατὰ τὴν ὀργήν μου, καὶ κατὰ τὸν θυμόν
meũ: t cognoscent vltionẽ meã dicit adonai
μου, καὶ ἐπιγνώσονται τὴν ἐκδίκησίν μου λέγει κύριος
dñs. ꝓpterea hec dicit adonai dñs: p eo qd
κύριος. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἀνθ᾽ ὧν
fecerunt alienigene in vltione: t suscitaue
ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν ἐκδικήσει, καὶ ἐξαφίκο=
runt vindictã gaudentes et tota alia: vt de
σαν ἐκδίκησιν ἐπιχαίροντες ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, ὥστε ἐξο=
lerent vsq; ĕternũ. ꝓpterea hec dicit adonat do=
λοθρεῦσαι ἕως αἰῶνος. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύ=
mins: ecce ego extendo manũ meã sup alienige=
ριος: ἰδοὺ ἐγὼ ἐκτείνω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς ἀλλόφυ=
nas: t disperdam cretenses: t pdam reli=
λους, καὶ ἐξολοθρεύσω κρῆτας, καὶ ἐξολῶ τοὺς καταλοι=
quos hitantes maritimam: t faciam in
πους τοὺς κατοικοῦντας τὴν παραθαλασσίαν, καὶ ποιήσω ἐν
eis vltiones magnas redarguentibus furori: t co
αὐτοῖς ἐκδικήσεις μεγάλας ἐν ἐλεγμοῖς θυμοῦ, καὶ γνω=
gnoscent qz ego adonai dñs: cũ dedero vl=
σονται ὅτι ἐγὼ κύριος, ἐν τῷ δοῦναι τὴν ἐκ=
tionem meã sup eos.
δίκησίν μου ἐπ᾽ αὐτούς. Ca.26.

Ca.26. ΘΕ factũ est in vndecimo anno vna mensis:
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει μιᾶς τοῦ μηνός,
fact' ea fmo dñi ad me dicẽs: fili hois: p eo qd
ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, ἀνθ᾽ ὧν
dixit ioz sup hierusalem: euge ꝓtrite fuit pereunt
εἶπεν σὲ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ, εὖγε συντετρίβη ἀπώλοντο
gẽtes: cõuerse sunt ad me: ipsa fuit plena desta est: ꝓpterea
τὰ ἔθνη, ἐπεστράφη πρός με, ἡ πλήρης ἠρήμωται, διὰ τοῦ
hec dicit adonai dñs: ecce ego induco sup te ioz:
τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ σόρ,
t adducã sup te gẽtes multas: sicut ascendit mare
καὶ ἀνάξω ἐπὶ σὲ ἔθνη πολλά, ὡς ἀναβαίνει ἡ θάλασσα
fluctib' suis: t destruent muros ioz:
τοῖς κύμασιν αὐτῆς, καὶ καταβαλοῦσι τὰ τείχη σόρ,

'כה 'אָמַר 'אֲדֹנָי 'יְהוִה 'יַעַן 'אֲמֹר 'מוֹאָב
'וְשָׂעִיר 'הִנֵּה 'כְּכָל 'הַגּוֹיִם 'בֵּית 'יְהוּדָה:
לָכֵן "הִנְנִי "פֹתֵחַ "אֶת "כָּתֶף "מוֹאָב
'עִיר 'צְנָה 'מֵהָעָרִים 'מֵעָרָיו 'מִקְּצֵהוּ "צְבִי 'אָרֶץ
'בֵּית 'הַיְשִׁימוֹת 'בַּעַל 'מְעוֹן 'וְקִרְיָתָיִם:
'נָתַן 'לִבְנֵי 'קֶדֶם 'עַל "בְּנֵי "עַמּוֹן 'וּנְתַתִּיהָ
"יָרֵשׁ "זָכַר 'לְמוֹרָשָׁה 'לְמַעַן "לֹא "תִזָּכֵר "בְּנֵי "עַמּוֹן
"עָשָׂה "בַּגּוֹיִם: 'וּבְמוֹאָב "אֶעֱשֶׂה "שְׁפָטִים "וְיָדְעוּ
"כִּי "אֲנִי 'יְהוָה: 'כֹּה "אָמַר "אֲדֹנָי "יְהוִה
'יַעַן "עֲשׂוֹת "אֱדוֹם "בִּנְקֹם "נָקָם "לְבֵית
'יְהוּדָה "וַיֶּאְשְׁמוּ "אָשׁוֹם "וְנִקְמוּ "בָהֶם:
"אָשַׁם 'לָכֵן 'כֹּה "אָמַר 'אֲדֹנָי "יְהוִה "וְנָטִתִי
"נָטָה "יָדִי 'עַל "אֱדוֹם "וְהִכְרַתִּי "מִמֶּנָּה "אָדָם
"כָּרַת "וּבְהֵמָה "וְנָתַתִּיהָ "חָרְבָּה "מִתֵּימָן
"תֵּיפָן "וּדְדָנָה "בַּחֶרֶב "יִפֹּלוּ: "וְנָתַתִּי "אֶת
"נָפַל "נִקְמָתִי "בֶּאֱדוֹם "בְּיַד "עַמִּי "יִשְׂרָאֵל
"עָשָׂה "בֶּאֱדוֹם "כְּאַפִּי "וְכַחֲמָתִי "וְיָדְעוּ
"אֶת "נִקְמָתִי "נְאֻם "אֲדֹנָי "יְהוִה:
'כֹּה "אָמַר "אֲדֹנָי "יְהוִה "יַעַן "עֲשׂוֹת
"נָקַם "פְּלִשְׁתִּים "בִּנְקָמָה "וְנִנְקְמוּ "נָקָם
"שָׁמֵת "בְּשָׁאט "בְּנֶפֶשׁ "לְמַשְׁחִית "אֵיבַת
"עוֹלָם: "לָכֵן 'כֹּה "אָמַר "אֲדֹנָי "יְהוִה
"הִנְנִי "נוֹטֶה "יָדִי "עַל "פְּלִשְׁתִּים "וְהִכְרַתִּי
"נָטָה "אֶת "כְּרֵתִים "וְהַאֲבַדְתִּי "אֶת "שְׁאֵרִית
"אָבַד "חוֹף "הַיָּם: "וְעָשִׂיתִי "בָם "נְקָמוֹת
"גְּדוֹלוֹת "בְּתוֹכֵחוֹת "חֵמָה "וְיָדְעוּ "כִּי
"אֲנִי "יְהוָה "בְּתִתִּי "אֶת "נִקְמָתִי
"נָתַן "בָּם: "וַיְהִי "בְּעַשְׁתֵּי
Ca.xxvj. "הָיָה
"עֶשְׂרֵה "שָׁנָה "בְּאֶחָד "לַחֹדֶשׁ "הָיָה
"דְבַר "יְהוָה "אֵלַי "לֵאמֹר: "בֶּן "אָדָם
"יַעַן "אֲשֶׁר "אָמְרָה "צוֹר "עַל "יְרוּשָׁלִַם
"אֲח "שָׁבַר "הָאָח "נִשְׁבְּרָה "דַּלְתוֹת "הָעַמִּים
"סָבַב "עָלַי "נִסַּבָּה "אִמְּלָאה "הֶחֳרָבָה: "לָכֵן "כֹּה
"אָמַר "אֲדֹנָי "יְהוִה "הִנְנִי "עָלַיִךְ "צוֹר
"עָלָה "רַבִּים "וְהַעֲלִיתִי "עָלַיִךְ "גּוֹיִם "רַבִּים "כְּהַעֲלוֹת
"עָלָה "גַּל "הַיָּם "לְגַלָּיו: "וְשִׁחֲתוּ "חֹמוֹת "צוֹר
"תֵּבָה

aa ij

'Hec 'dicit 'dñs 'deus. 'pro
eo q 'dixerunt 'moab oo
'& seyr: 'ecce 'sicut omnes
'gentes 'domus 'iuda: oo
'idcirco 'ecce ego 'aperiã
'humerum 'moab oooooo
'de ciuitatibus: 'de ciuitati
bus inq̃ eius & 'de finib'
eius 'inclytas 'terre 'beth
iesimoth & 'beelmeon & 'c
cariathaim 'filiis 'orientis
'cũ 'filiis 'ãmon. 'Et dabo
eam 'in hereditatẽ: 'vt 'nõ
'sit vltra memoria 'filios
'ammõ 'in gentib'. 'Et in
moab 'faciam 'iudicia: 'o &
scient 'qa 'ego 'dñs. 'Hec
'dicit 'dominus 'deus. oo
'Pro eo q 'fecit 'idumea
'vltionẽ 'vt se vindicaret
'de filiis 'iuda: 'peccauitq;
'delinquẽs & vindictã ex
petiuit 'de eis: 'idcirco
'hec 'dicit 'dñs 'deus. 'Ex=
tendã 'manũ meã 'sup 'idu
meã: 'b & auferã 'de ea 'ho=
minẽ 'c & iumentũ: 'd & faciã
eam 'desertam 'ab austro:
'et qui sunt in 'dedã 'gla=
dio 'cadent. 'Et dabo ooo
'vltionẽ meã 'sup idumeã
'p manũ 'ppli mei 'israel:
'& facient 'in edom 'iuxta
irã meã '& furorẽ meũ 'b &
scient 'b vindictam meam
'dicit 'dominus 'deus. ooo
'Hec 'dicit 'domin' 'deus.
'Pro eo q 'fecerunt oooo
'palestini 'vindictã & vlti
se sunt toto oooooooooooo
'aio: 'interficientes & im
plentes 'inimicitias ooooo
'veteres: 'propterea 'hec
'dicit 'dñs 'deus. oooooooo
'Ecce ego 'extendam 'ma
nũ meã 'sup 'palestinos 'b &
interficiã 'interfectores:
'& perdã 'reliquias 'mari=
time 'regionis: 'faciãq; 'in
eis 'vltiones oooooooooooo
'magnas 'arguens in 'fu=
rore: 'b & scient 'quia oooo
'ego 'dominus: 'c cum de=
dero 'c vindictam meam oo
'super eos. 26.

ΘT factũ est 'b in vnde
cimo 'anno 'prima
'mensis 'factus est oooo
'sermo 'dñi 'ad me: 'dicẽs.
'Fili 'hominis oooooooooo
'pro eo q 'dixit 'tyrus 'de
'hierusalem: oooooooooooo
'euge 'cõfracte sunt 'por=
te 'populorum: oooooooo
'couersa est 'ad me: 'imple
bor: 'deserta est: 'ꝓpterea
'hec 'dicit 'dñs 'deus.
'Ecce ego 'super te 'tyre:
'& ascendere faciam 'ad te
'gentes 'multas 'sicut ascẽ
dit 'mare 'fluctuãs. 'Et dis
sipabunt 'muros 'tyri ooo

וְהָרְסוּ מִגְדְּלֵיהָ וְסִחִיתִי עֲפָרָהּ מִמֶּנָּה וְנָתַתִּי אֹתָהּ לְצָחִיחַ סָלָע׃ מִשְׁטַח
חֲרָמִים תִּהְיֶה בְּתוֹךְ הַיָּם כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהָיְתָה
לְבַז לַגּוֹיִם׃ וּבְנוֹתֶיהָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב תֵּהָרַגְנָה וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי
יְהוָה׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
הִנְנִי מֵבִיא אֶל צֹר נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל מִצָּפוֹן מֶלֶךְ מְלָכִים
בְּסוּס וּבְרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים וְקָהָל
וְעַם רָב׃ בְּנוֹתַיִךְ בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב
יַהֲרֹג וְיִתֵּן עָלַיִךְ דָּיֵק וְשָׁפַךְ עָלַיִךְ
סֹלְלָה וְהֵקִים עָלַיִךְ צִנָּה׃ וּמָחִי
כָּבְלוֹ יִתֵּן בְּחֹמֹתָיִךְ וּמִגְדְּלֹתַיִךְ
יִתֹּץ בַּחֲרָבֹתָיו׃ מֵשִׁפְעַת סוּסָיו יְכַסֶּךָ
אֲבָקָם מִקּוֹל פָּרָשׁ וְגַלְגַּל וּרְכָב
תִּרְעַשְׁנָה חֹמוֹתַיִךְ בְּבוֹאוֹ בְּשְׁעָרַיִךְ
כְּמְבוֹאֵי עִיר מְבֻקָּעָה׃ בְּפַרְסוֹת
סוּסָיו יִרְמֹס אֶת כָּל חוּצוֹתַיִךְ עַמֵּךְ
בַּחֶרֶב יַהֲרֹג וּמַצֵּבוֹת עֻזֵּךְ לָאָרֶץ
תֵּרֵדְנָה׃ וְשָׁלְלוּ חֵילֵךְ וּבָזְזוּ רְכֻלָּתֵךְ
וְהָרְסוּ חוֹמוֹתַיִךְ וּבָתֵּי חֶמְדָּתֵךְ
יִתֹּצוּ נַאֲבָנַיִךְ וְעֵצַיִךְ עֲפָרֵךְ
בְּתוֹךְ מַיִם יָשִׂימוּ׃ וְהִשְׁבַּתִּי הָמוֹן
שִׁירָיִךְ וְקוֹל כִּנּוֹרָיִךְ לֹא יִשָּׁמַע
עוֹד׃ וְנָתַתִּיךְ לְצָחִיחַ סָלָע מִשְׁטַח
חֲרָמִים תִּהְיֶה לֹא תִבָּנֶה עוֹד
כִּי אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לְצוֹר
הֲלֹא מִקּוֹל מַפַּלְתֵּךְ בֶּאֱנֹק חָלָל
בְּהָרֹג הָרֵג בְּתוֹךְ יִרְעֲשׁוּ הָאִיִּים׃
וְיָרְדוּ מֵעַל כִּסְאוֹתָם כָּל נְשִׂיאֵי
הַיָּם וְהֵסִירוּ אֶת מְעִילֵיהֶם וְאֶת בִּגְדֵי
רִקְמָתָם יִפְשָׁטוּ חֲרָדוֹת יִלְבָּשׁוּ
עַל הָאָרֶץ יֵשְׁבוּ וְחָרְדוּ לְרֶגַעִים
וְשָׁמְמוּ עָלָיִךְ׃ וְנָשְׂאוּ עָלַיִךְ קִינָה

et destruent turres eius. Et radã pulueré eius de ea: & dabo eam in limpidissimam petrã. Siccatio sagenarũ erit in medio maris: quia ego locutus sum: ait dominus deus & erit in direptionẽ gentibus. Filie quoq; eius q̃ sunt in agro gladio interficientur: & scient quia ego dominus. Quia hec dicit dñs deus. Ecce ego adducã ad tyrum nabuchodonosor regẽ babylonis ab aquilone regem regum: cum equis & curribus & equitibus & cetu populoq; magno. Filias tuas q̃ sũt in agro gladio interficiet: & circũdabit te munitiõibus: & cõportabit aggerẽ in gyro. Et eleuabit cõtra te clypeũ. & vineas & arietes tẽpabit in muros tuos: & turres tuas destruet i armatura sua. Inũdatiõe equũ eius opiet te pulus eorũ a sonitu equũ & rotarũ & curruũ mouebũtur muri tui. Cuius ingressus fuerit portas tuas q̃ si per in troitũ vrbis dissipate: vngulis equoq; suoq; cõculcabit omnes plateas tuas: ppl'm tuũ gladio cedet: & statue tue nobiles in terrã corruẽt. Vastabũt opes tuas: diripiẽt negociatiões tuas: & destruet muros tuos: & domus tuas pclaras subuertẽt: & lapides tuos & ligna tua & puluerẽ tuũ in medio aquarũ ponẽt. Et qescere faciam multitudinẽ citicorũ tuoq;: & sonit cithararũ tuarũ nõ audietur amplius. Et dabo te in limpidissimã petrã: siccatio sagenarũ eris: nec edificaberis vltra qa ego dñs locut sum ait dñs deus. Hec dicit dñs deus de tyro. Nũqd nõ a sonitu ruine tue & gemitu interfectorũ tuoq; cũ occisi fuerint in medio tui: cõmouebũtur insule & descendẽt de sedibus suis oes principes maris: & auferent exuuias suas: & vestimẽta sua varia abiicient & induẽtur stupore. In terra sedebũt: & attoniti sup repentino casu tuo ammirabũtur assumẽtes super te lamentũ

τ subuertent turres tuas τ ventilabo puluerẽ
καὶ καθελοῦσι τοὺς πύργους σου καὶ λικμήσω τὸν χοῦν
eius ab ea: τ dabo eam nitidissimã petrã: siccatio
αὐτῆς ἀπ' αὐτῆς, καὶ δώσω αὐτὴν εἰς λιοπετρίαν, ψυγμὸς
sagenarũ erit in medio maris: qꝛ ego locut sum dꝛ
σαγηνῶν ἔσται ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, ὅτι ἐγὼ ἐλάλησα λέ
cit adonai dñs: τ erit in direptionẽ gentib: τ
γει κύριος κύριος, καὶ ἔσται εἰς προνομὴν τοῖς ἔθνεσι, καὶ
filie eius in agro gladio interficien
αἱ θυγατέρες αὐτῆς ἐν τῷ πεδίῳ μαχαίρᾳ ἀναιρεθήσο-
tur τ scient qꝛ ego dñs. ꝓpterea hec dicit
ται, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος. διὰ τοῦτο τάδε λέγει
adonai dñs: ecce ego adducã sup te sor nabuchodo
κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ τὸν ναβουχοδο-
nosor regẽ babylonis ab aqlone: rex re
νόσορ βασιλεὺς βαβυλῶνος ἀπὸ βορρᾶ, βασιλεὺς βα
gum est: cũ equis τ curribꝰ τ equitibꝰ τ cõ
σιλέων ἐστί, μετὰ ἱππέων καὶ ἁρμάτων καὶ ἱππέων καὶ συ
gregatiõe gẽtiũ multaq; valde: iste filias
ναγωγῆς ἐθνῶν πολλῶν σφόδρα, οὗτος τὰς θυγατέρας
tuas q̃ in campo gladio iterficiet: τ dabit sup
σου τὰς ἐν τῷ πεδίῳ μαχαίρᾳ ἀτιμεῖ, καὶ δώσει ἐπὶ
te munitiões: τ circũedificabit te: τ circũponet
σὲ προφυλακὴν, καὶ περιοικοδομήσει σὲ, καὶ περιβαλεῖ
tibi fossam: τ circũedificabit te te vallũ i circuitu
σοι τάφρον, καὶ περιοικοδομήσει ἐπὶ σὲ χάρακα κύκλῳ,
τ circũstantiã armoq; τ lanceas eius. conte
καὶ περιστάσει ὅπλων καὶ τὰς λόγχας αὐτοῦ· ἀπόκεντεῖ
te vabit muros tuos τ turres tuas destruetin
σου δώσει τὰ τείχη σου καὶ τοὺς πύργους σου καθελεῖ ἐν
armis suis a multitudine equoq; ei operi
τοῖς ὅπλοις ἑαυτοῦ ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἵππων αὐτοῦ, κατα
riet te pulus eoq: τ a voce equi
καλύψει σε ὁ κονιορτὸς αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῆς φωνῆς τῶν ἵπ
tum ei operiet te: τ a rotis cur
πέων αὐτοῦ κατακαλύψει σε, καὶ ἀπὸ τῶν τροχῶν τῶν ἁρ
ruum eius. ꝓmouebunt muri tui ingrediente illo
μάτων αὐτοῦ σεισθήσονται τὰ τείχη σου εἰσπορευομένου αὐτοῦ
portas tuas q̃ si ingrediens in vrbẽ de campo in
τὰς πύλας σου ὡς εἰσπορευόμενος εἰς πόλιν ἐκ πεδίου μὲ
vngulis equoq; suoq; conculcabunt omes
ταῖς ὁπλαῖς τῶν ἵππων αὐτοῦ καταπατήσουσι πάσας
plateas tuas: ppl'm tuũ gladio iterficiet: τ
τὰς πλατείας σου, τὸν λαόν σου μαχαίρᾳ ἀτιμεῖ, καὶ τὸν
substantiam fortitudinis tue in frã deducet: τ vendabit
ὑπόστασιν τῆς ἰσχύος σου ἐπὶ τὴν γῆν καταξει, καὶ πρατεῖ
tur potentiã tuã: τ spoliabit facultates tuas.
σει τὴν δύναμίν σου, καὶ σκυλεύσει τὰ ὑπάρχοντά σου,
τ destruet muros tuos τ domos tuas deside
καὶ καταβαλεῖ τὰ τείχη σου καὶ τοὺς οἴκους σου τοὺς ἐπιθυ
rabiles subuertet: τ lapides tuos τ ligna tua τ puluerẽ tuũ
μητοὺς καθελεῖ, καὶ τοὺς λίθους σου καὶ τὰ ξύλα σου καὶ τὸν χοῦν σου
in medio maris inijciet. τ destruet multitudinẽ mu
εἰς μέσον τῆς θαλάσσης ἐμβαλεῖ· καὶ καταλύσει τὸν πλοῦτον τῶν μου
sicoq; tuoq: τ vox psalteriorũ tuorũ nõ audiet ꝓpter
σικῶν σου, καὶ φωνὴ τῶν ψαλτηρίων σου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἔτι, διὰ τὸ
bo te i nitidissimã petrã. siccatio sagenarũ erio: nõ edificaberis vltra
σω σε εἰς λιοπετρίαν· ψυγμὸς σαγηνῶν ἔσῃ, οὐ μὴ οἰκοδομηθῇς ἔτι,
qꝛ ego locut sũ dicit adonai dñs. qꝛ hec dicit dñs sor: nõ
ὅτι ἐγὼ ἐλάλησα λέγει κύριος κύριος. διότι τάδε λέγει κύριος τῇ Σιδῶνι,
a voce ruine tue cũ gemuerit vulnerati in
ἀπὸ φωνῆς τῆς πτώσεώς σου ἐν τῷ στενάξαι τραυματίας ἐν τῷ
euaginarẽt gladiũ in medio tui cõmouebunt insule: τ descen
σφάξαι μάχαιραν ἐν μέσῳ σου σεισθήσονται νῆσοι, καὶ κατα
dent de sedibꝰ suis oes principes maris: τ au
βήσονται ἀπὸ τῶν θρόνων αὐτῶν πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς θαλάσσης, καὶ ἀφε
ferent coronas suas. τ vestimẽta sua varia exuen
λοῦσι τοὺς μίτρας αὐτῶν· καὶ τὰ ἱματισμὰ αὐτῶν τὰ ποικίλα ἐκδύ
tur furore insanient: sup frã sedebũt τ formidabũt
σονται ἐκστάσει ἐκστήσονται, ἐπὶ γῆς καθεδοῦνται καὶ φοβηθήσονται τὸν
perditionẽ tuã: τ gement sup te: τ assument sup te lamẽtũ
ἀπώλειάν σου, καὶ στενάξουσι ἐπὶ σέ, καὶ λήψονται ἐπὶ σὲ θρῆνον,

τ dicent tibi: quõ periisti: [τ dissipata es in mari
καὶ ἐροῦσί σοι, πῶς ἀπώλου, καὶ κατελύθης ἐν θαλάσσῃ
vrbs laudata? q̃ fuit fortis in mari ipsa
πόλις ἐπαινετὴ, ἥτις ἐφύλασσε ἰσχὺν ἐν τῇ θαλάσσῃ αὐτῆς,
τ habitantes eam: q̃ dedit timorẽ sui omnibus
καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν, ἣ δοῦσα τὸν φόβον αὐτῆς πᾶσι
hitantib̃ eam: τ formidabunt insulæ a
τοῖς κατοικοῦσιν αὐτὴν, καὶ φοβηθήσονται αἱ νῆσοι ἀφ᾽ἡ
die ruinæ tuæ: τ turbabunt insulæ in
μέρας τῆς ὥσεώς σου, καὶ ταραχθήσονται αἱ νῆσοι ἐν τῇ
mari ab exitu tuo. q̃ hæc dicit dñs do
θαλάσσῃ ἀπὸ τῆς ἐξόδου σου. ὅτι τάδε λέγει κύριος κύ
miñ cum dedero te vrbẽ desolatam sicẽ ciuitates q̃ nõ
ριος, ὅταν δῶσι πόλιν ἐρημωθεῖσαν ὡς τὰς πόλεις τὰς μὴ
habitabuntur: cũ reduxero ego sup te abyssum
κατοικουμένας, ἐν τῷ ἀναγαγεῖν με ἐπὶ σὲ τὴν ἄβυσσον
τ cooperiet te aqua multa: τ deducet te
καὶ καταπαλύψει σε ὕδωρ πολὺ, καὶ καταβιβάσει σε
ad descendentes in foueã ad ppũm seculi: τ
πρὸς τοὺς καταβαίνοντας εἰς βόθρον πρόσλαβε ἀνῶνος, καὶ
collocabo te i pfũda tre sicẽ solitudinẽ eternã cũ descen
κατοικιῶ σε εἰς βάθη τῆς γῆς ὡς ἔρημον ἀιώνιον μετὰ κατα
dentibus in foueã: vt nõ hiteris sup trã viuẽ:
βαινόντων εἰς βόθρον, ὅπως μὴ κατοικῆς ἐπὶ γῆν ζωῆς,
pditionẽ te dabo: τ nõ eris vltra: τ requeres
ἀπώλειάν σε δώσω, καὶ οὐχ ὑπαρξεῖς ἔτι, καὶ ζητήσεις
τ nõ inueniẽris in eternũ dicit adonai dñs.
καὶ οὐχ εὑρεθήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα λέγει κὺ κύριος. Ca.27.
Θ ET factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: τ tu fili
Θ Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ
hois: assume sup for lamẽtũ: τ dices for habitã
ἀνθρώπου, λάβε ἐπὶ σὲ θρῆνον, καὶ ἐρεῖς τῇ σὲ τῇ κατοι
ti in introitu maris emporio popu
κούσῃ ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς θαλάσσης τῷ ἐμπορίῳ τῶν λα
lorũ ab insulis multis: hæc dicit adonai dñs for:
ῶν ἀπὸ νήσων πολλῶν, τάδε λέγει κύριος κύριος τῇ σὲ,
ti dixisti ego circũdedi mihi decorẽ meũ in corde
σὺ εἶπας ἐγὼ περιτέθεικα ἐμαυτῷ κάλλος μου· ἐν καρδίᾳ
maris fmini tui: filij tui circũdederũt tibi decorẽ. cedruis
θαλάσσης τὰ ἔργα σου, υἱοί σου περιέθεσάν σοι κάλλος· κέδρος
ex sanir edificabũt: naues tabulatæ cupressi ex
ἐκ σανὶρ οἰκοδομήσουσι, νῆες σανίδων κυπαρίσσου ἐκ τῶν
libano capere sunt: vt facerent tibi malos abiegnos:
λιβάνου ἔλαβον, τοῦ ποιῆσαί σοι ἱστοὺς ἐλατίνους,
de basan fecerunt remos tuos:
ἐκ τῆς βασανίτιδος ἐποίησαν τὰς κώπας σου, τὰ
ἐρέτα tua fecerunt ex ebore: domos sylvestres
ἐρέτα σου ἐποίησαν ἐξ ἐλέφαντος, οἴκους ἀλσώδεις
de insulis chettim: byssus cũ varietate
ἐκ νήσων τῶν χετιείμ, βύσσος μετὰ ποικιλίας
de egypto facta ẽ tibi in stratu: vt circũdaret te
ἐξ αἰγύπτου ἐγένετό σοι ἐν στρώματι, τοῦ περιθεῖναί σοι
gsta τ operiret te: hyacinthus τ purpura ex
ἐλέφας καὶ περιβαλεῖν σε, ὑάκινθος καὶ πορφύρα ἐκ τῶν
insulis elisæ. τ facta sunt opertoria tua. τ qui
νήσων ἐλισαί· καὶ ἐγένετο περιβολαιά σου· καὶ οἱ ἄρ=
ceres tui hitantes sidonẽ τ aradũ fue
χοντές σου ἐν κατοικοῦντες σιδῶνα καὶ ἀράδιοι ἐγένο
rũt remiges tui. sapiẽtes tui fuerũt in te:
ντο κωπηλάται σου. οἱ σοφοί σου σὺ οἱ ἦσαν ἐν σοί,
tibi gubernatores tui: seniores biblios: τ
οὗτοι κυβερνῆται σου, οἱ πρεσβύτεροι βιβλίων, καὶ
sapientes eos q̃ erant in te: tibi ꝓfortabãt
οἱ σοφοὶ αὐτῶν οἱ ἦσαν ἐν σοί, οὗτοι ἐνίσχυον τὴν
gsilũ tuũ: τ omnes naues maris τ
βουλήν σου, καὶ πάντα τὰ πλοῖα τῆς θαλάσσης καὶ
remiges eorũ. facti sunt tibi in occidentẽ occi
οἱ κωπηλάται αὐτῶν· ἐγένετό σοι ἐπὶ δυσμὰς δυ=
dẽtis perse: τ lydi τ libyes
σμῶν πέρσαι, καὶ λυδοὶ καὶ λίβυες

dicent tibi. Quomodo
periisti que habitas
in mari vrbs inclyta: q̃
fuisti
fortis in mari cũ habi=
tatoribus tuis quos
formidabant vniuersi.
Nunc stupebunt
naues die pauoris tui:
& turbabũtur insulæ
in mari: eo q̃ nullus egre
diatur ex te. Quia hec di
cit dñs deus. Cum dede
ro te vrbem desolatam
sicut ciuitates que non
habitãtur: & adduxero
sup te abyssum: & ope=
ruerint te aque
multe: & detraxero te
cũ illis qui descendũt in
lacũ ad populũ sẗpiter=
nũ & collocauero in tra
nouissima sicut solitudi
nes veteres cũ his q̃ ddu
cũtur in lacũ: vt nõ ha=
biteris. Porro cũ dedero
gloriã in terra viuentiũ
in nihilũ redigã te & nõ
eris: & requisita nõ inue
nieris vltra in sempiter
nũ: dicit domin deus.
27.
Θ T factũ est verbum
domini ad me:
dicens. Tu ergo fili ho=
minis assume super
tyrũ lamẽtum: & dices
tyro: que habitat
in introitu maris: nego
ciationi populorum ad
insulas multas. Hec di=
cit dominus deus.
O tyre tu dixisti. Perfe=
cti decoris ego sum: &
in corde maris sita. Fini
timi tui q te edificauerũt
impleuerũt decorẽ tuũ
abietibus de sanir ex=
truxerũt te cũ oibus ta=
bulatis maris: cedrũ de
libano tulerũt vt facerẽt
tibi malũ: q̃rcus de ba=
san dolauerũt in remos
tuos: & transtra tua fece
rũt tibi ex ebore indico:
& ptoriola de insulis ita=
lie. Byssus varia de egy=
pto texta est tibi in velũ
vt poneretur i malo: hya
cinthus & purpura de in
sulis elisa facta sunt opi=
mentũ tuũ. Habitatores
sidonis & aradii fuerunt
remiges tui: sapiẽtes tui
tyre facti sunt guberna
tores tui: senes biblii &
prudẽtes ei habuerũt nau
tas ad ministeriũ varie su=
pellectilis tue. oẽs naues
maris & naute eaꝝ fuerũt
in ppto negociatõis tue
pse & lydi & libyes erãt

וַאֲמַרְתָּ לָּךְ אֵיכָה אֲבַדְתְּ נוֹשֶׁבֶת
יָם הַיָּם מִיַּמִּים הָעִיר הַהֻלָּלָה אֲשֶׁר הָיְתָה
חֲזָקָה בַּיָּם הִיא וּיֹשְׁבֶיהָ אֲשֶׁר נָתְנוּ
חִתִּיתָם לְכָל יוֹשְׁבֶיהָ: עַתָּה יֶחֱרְדוּ
אִיִּים בְּיוֹם מַפַּלְתֵּךְ וְנִבְהֲלוּ הָאִיִּים
אֲשֶׁר בַּיָּם מִצֵּאתֵךְ: כִּי כֹה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוָה בְּתִתִּי אוֹתְךָ עִיר מְחֻרֶבֶת
כֶּעָרִים אֲשֶׁר לֹא נוֹשָׁבוּ בְּהַעֲלוֹת
עָלַיִךְ אֶת תְּהוֹם וְכִסּוּךְ הַמַּיִם
הָרַבִּים: וְהוֹרַדְתִּיךְ אֶת יוֹרְדֵי בוֹר
אֶל עַם עוֹלָם וְהוֹשַׁבְתִּיךְ בְּאֶרֶץ
תַּחְתִּיּוֹת כַּחֳרָבוֹת מִעוֹלָם אֶת יוֹרְדֵי
בוֹר לְמַעַן לֹא תֵשֵׁבִי וְנָתַתִּי צְבִי
בְּאֶרֶץ חַיִּים: בַּלָּהוֹת אֶתֶּנְךָ וְאֵינֶךָּ
וְתִבָּקְשִׁי וְלֹא תִמָּצְאִי עוֹד לְעוֹלָם
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוָה:
Ca.xxvij. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר: וְאַתָּה בֶן אָדָם שָׂא עַל
צֹר קִינָה: וְאָמַרְתָּ לְצוֹר הַיּוֹשֶׁבֶתִי
עַל מְבוֹאת יָם רֹכֶלֶת הָעַמִּים אֶל
אִיִּים רַבִּים כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה
צוֹר אַתְּ אָמַרְתְּ אֲנִי כְּלִילַת יֹפִי:
בְּלֵב יַמִּים גְּבוּלֵיךְ בַּנַּיִךְ כְּלָלוּ יָפְיֵךְ:
בְּרוֹשִׁים מִשְּׂנִיר בָּנוּ לָךְ אֶת כָּל
לוּחֹתַיִךְ אֶרֶז מִלְّבָנוֹן לָקְחוּ לַעֲשׂוֹת
תֹּרֶן עָלָיִךְ: אַלּוֹנִים מִבָּשָׁן עָשׂוּ
מִשְׁטַיִךְ כַּרְשֵׁךְ עָשׂוּ שֵׁן בַּת
אַשֻּׁרִים מֵאִיֵּי כִתִּים: שֵׁשׁ בְּרִקְמָה
מִמִּצְרַיִם הָיָה מִפְרָשֵׁךְ לִהְיוֹת לָךְ
לְנֵס תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן מֵאִיֵּי אֱלִישָׁה
הָיָה מְכַסֶּךְ: יוֹשְׁבֵי צִידוֹן וְאַרְוָד
הָיוּ שָׁטִים לָךְ חֲכָמַיִךְ צוֹר הָיוּ
בָךְ הֵמָּה חֹבְלָיִךְ: זִקְנֵי גְבַל וַחֲכָמֶיהָ
הָיוּ בָךְ מַחֲזִיקֵי בְּדָקֵךְ כָּל אֳנִיּוֹת
הַיָּם וּמַלָּחֵיהֶם הָיוּ בָךְ לַעֲרֹב
מַעֲרָבֵךְ פָּרַס וְלוּד וּפוּט הָיוּ

בְּחֵילֶךָ אַנְשֵׁי מִלְחֲמָתֶךָ מָגֵן וְכוֹבָע תָּלוּ בָךְ הֵמָּה נָתְנוּ הֲדָרֶךָ׃ בְּנֵי אַרְוָד
וְחֵילֶךָ עַל חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב וּגַמָּדִים בְּמִגְדְּלוֹתַיִךְ הָיוּ שִׁלְטֵיהֶם תָּלוּ
עַל חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב הֵמָּה כָּלְלוּ יָפְיֵךְ׃ תַּרְשִׁישׁ סֹחֲרֵתֵךְ מֵרֹב כָּל הוֹן
בְּכֶסֶף בַּרְזֶל בְּדִיל וּעֹפֶרֶת נָתְנוּ עִזְבוֹנָיִךְ׃ יָוָן תֻּבַל וּמֶשֶׁךְ הֵמָּה
רֹכְלַיִךְ בְּנֶפֶשׁ אָדָם וּכְלֵי נְחֹשֶׁת נָתְנוּ מַשָּׂרֵךְ׃ מִבֵּית תּוֹגַרְמָה
סוּסִים וּפָרָשִׁים וּפְרָדִים נָתְנוּ עִזְבוֹנָיִךְ׃ בְּנֵי דְדָן רֹכְלַיִךְ אִיִּים
רַבִּים סְחֹרַת יָדֶךָ שֵׁן וְהוֹבְנִים הֵשִׁיבוּ אָשְׁכָּרֵךְ׃ אֲרָם
סֹחֲרֵתֵךְ מֵרֹב מַעֲשַׂיִךְ בְּנֹפֶךְ אַרְגָּמָן וְרִקְמָה וּבוּץ וְרָאמֹת
וְכַדְכֹּד נָתְנוּ בְּעִזְבוֹנָיִךְ׃ יְהוּדָה
וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵמָּה רֹכְלַיִךְ
בְּחִטֵּי מִנִּית וּפַנָג וּדְבַשׁ וָשֶׁמֶן
וָצֳרִי נָתְנוּ מַעֲרָבֵךְ׃ דַּמֶּשֶׂק
סֹחֲרֵתֵךְ בְּרֹב מַעֲשַׂיִךְ מֵרֹב כָּל
הוֹן בְּיֵין חֶלְבּוֹן וְצֶמֶר צָחַר׃
וְדָן וָיָן מְאוּזָל בְּעִזְבוֹנַיִךְ נָתָנוּ
בַּרְזֶל עֲשׁוּת קִדָּה וְקָנֶה בְּמַעֲרָבֵךְ
הָיָה׃ דְּדָן רֹכְלַתֵךְ בְּבִגְדֵי חֹפֶשׁ
לִרְכָבָה׃ עֲרַב וְכָל נְשִׂיאֵי קֵדָר הֵמָּה
סֹחֲרֵי יָדֶךָ בְּכָרִים וְאֵילִים וְעַתּוּדִים
בָּם סֹחֲרָיִךְ׃ רֹכְלֵי שְׁבָא וְרַעְמָה
הֵמָּה רֹכְלַיִךְ בְּרֹאשׁ כָּל בֹּשֶׂם וּבְכָל
אֶבֶן יְקָרָה וְזָהָב נָתְנוּ עִזְבוֹנָיִךְ׃ חָרָן
וְכַנֵּה וָעֶדֶן רֹכְלֵי שְׁבָא אַשּׁוּר
כִּלְמַד רֹכְלָתֵךְ׃ הֵמָּה רֹכְלַיִךְ בְּמִכְלָלִים
בְּגְלוֹמֵי תְכֵלֶת וְרִקְמָה וּבְגִנְזֵי
בְרֹמִים בַּחֲבָלִים חֲבוּשִׁים וַאֲרָזִים
בְּמַרְכֻלְתֵּךְ׃ אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ שָׁרוֹתַיִךְ
מַעֲרָבֵךְ וַתִּמָּלְאִי וְתִכָּבְדִי מְאֹד

בְּחֵילֶךָ אַנְשֵׁי מִלְחֲמָתֶךָ מָגֵן וְכוֹבָע תָּלוּ בָךְ הֵמָּה נָתְנוּ הֲדָרֶךָ׃ בְּנֵי אַרְוָד
וְחֵילֶךָ עַל חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב וּגַמָּדִים בְּמִגְדְּלוֹתַיִךְ הָיוּ שִׁלְטֵיהֶם תָּלוּ
עַל חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב הֵמָּה כָּלְלוּ יָפְיֵךְ׃ תַּרְשִׁישׁ סֹחֲרֵתֵךְ מֵרֹב כָּל הוֹן
בְּכֶסֶף בַּרְזֶל בְּדִיל וּעֹפֶרֶת נָתְנוּ עִזְבוֹנָיִךְ׃ יָוָן תֻּבַל וּמֶשֶׁךְ הֵמָּה
רֹכְלַיִךְ בְּנֶפֶשׁ אָדָם וּכְלֵי נְחֹשֶׁת נָתְנוּ מַשָּׂרֵךְ׃ מִבֵּית תּוֹגַרְמָה
סוּסִים וּפָרָשִׁים וּפְרָדִים נָתְנוּ עִזְבוֹנָיִךְ׃ בְּנֵי דְדָן רֹכְלַיִךְ אִיִּים
רַבִּים סְחֹרַת יָדֶךָ שֵׁן וְהוֹבְנִים הֵשִׁיבוּ אָשְׁכָּרֵךְ׃ אֲרָם
סֹחֲרֵתֵךְ מֵרֹב מַעֲשַׂיִךְ בְּנֹפֶךְ אַרְגָּמָן וְרִקְמָה וּבוּץ וְרָאמֹת
וְכַדְכֹּד נָתְנוּ בְּעִזְבוֹנָיִךְ׃ יְהוּדָה
וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵמָּה רֹכְלַיִךְ
בְּחִטֵּי מִנִּית וּפַנָג וּדְבַשׁ וָשֶׁמֶן
וָצֳרִי נָתְנוּ מַעֲרָבֵךְ׃ דַּמֶּשֶׂק
סֹחֲרֵתֵךְ בְּרֹב מַעֲשַׂיִךְ מֵרֹב כָּל
הוֹן בְּיֵין חֶלְבּוֹן וְצֶמֶר צָחַר׃
וְדָן וָיָן מְאוּזָל בְּעִזְבוֹנַיִךְ נָתָנוּ
בַּרְזֶל עֲשׁוּת קִדָּה וְקָנֶה בְּמַעֲרָבֵךְ
הָיָה׃ דְּדָן רֹכְלַתֵךְ בְּבִגְדֵי חֹפֶשׁ
לִרְכָבָה׃ עֲרַב וְכָל נְשִׂיאֵי קֵדָר הֵמָּה
סֹחֲרֵי יָדֶךָ בְּכָרִים וְאֵילִים וְעַתּוּדִים
בָּם סֹחֲרָיִךְ׃ רֹכְלֵי שְׁבָא וְרַעְמָה
הֵמָּה רֹכְלַיִךְ בְּרֹאשׁ כָּל בֹּשֶׂם וּבְכָל
אֶבֶן יְקָרָה וְזָהָב נָתְנוּ עִזְבוֹנָיִךְ׃ חָרָן
וְכַנֵּה וָעֶדֶן רֹכְלֵי שְׁבָא אַשּׁוּר
כִּלְמַד רֹכְלָתֵךְ׃ הֵמָּה רֹכְלַיִךְ בְּמִכְלָלִים
בְּגְלוֹמֵי תְכֵלֶת וְרִקְמָה וּבְגִנְזֵי
בְרֹמִים בַּחֲבָלִים חֲבוּשִׁים וַאֲרָזִים
בְּמַרְכֻלְתֵּךְ׃ אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ שָׁרוֹתַיִךְ
מַעֲרָבֵךְ וַתִּמָּלְאִי וְתִכָּבְדִי מְאֹד

'in exercitu tuo' viri' bella
tores tui:' clypeū' & galeā
'suspenderūt' in te pro' or
natu tuo.' Filii' aradi ∞∞
'cū exercitu tuo' sup' mu
ros tuos' in circuitu: sed' &
pygmei q' m' erāt' in turrib'
tuis' pharetras suas' su-
spēderūt' in' muris tuis' p
gyrum.' Ipsi' cōpleuerūt
'pulchritudinē tuā.' Car-
thaginēses' negociatores
tui' a multitudie' cūctarū
'diuitiarū:' argēto:' ferro:
'stāno:' plūbo q' repleue
rūt' nūdinas tuas.' Grecia
'& tubal' & mosoch' m' ipsi
'institores tui: mācipia' &
vasa' erea' adduxerūt' pp' o
tuo' de domo' thogorma
'eqs' & eqtes' & mulos' ad
duxerūt ad' forū tuū.' Filii
'dedan' negociatores tui.
'Insule' multe' negotiatio
'manu tue' Dētes' eburne
os' & hebeninos' mutaue
rūt in' precio tuo.' Syrus
'negociator tu'.' Propter
multitudinē' operū tuorū
'guttā & purpurā' & scu-
tulata' & byssum' & sericū
'& chodchod' pp' osuerūt
'in mercatu tuo.' Iuda' &
terra' israel' ipsi' institores
tui' i frumēto primo' m' bal
samū & mel' & oleū' & re
sinā' pp' osuerūt in' nundi
nis tuis.' Damascenus' ne
gociator tu'.' in multitudi
ne' operū tuorū:' in mul-
titudine' diuersarū' opū:
'in vino' pingui: in' lanis
'coloris optimi.' Dan' &
grecia & mozel' in nūdi-
nis tuis' pp' osuerūt' ferrū
'fabrefactū' stactem' & ca
lamū' in negociatiōe tua.
'Dedan' istitores tui' in ta
petib' ad sedēdū.' Arabia
'& vniuersi' principes' ce-
dar' ipsi' negociatores' ma
nus tue' cū agnis' & arieti
bus' & hedis venerūt ad te
'negociatores tui.' Vendi
tores' saba' & rema' ipsi
'negociatores tui:' cū' vni
uersis' primis' aromatib'
'& lapide' pcioso' & auro
qd' pp' osuerūt in' mercatu
tuo.' Arā' & chēne' & edē
'negociatores tui.' Saba
'assur & chelmach' vēdi-
tores tui:' ipsi' negociato
res tui:' multipharia' in
volucrib' hyacithi' & po
lymitor q' gazarūq' pcio
sar q obuolute & astricte
erant' funib':' cedros q
hēbāt' i negociatōib' tuis.
'naues' maris' pricipes tui
in' negociatiōe tua:' & re
pleta es' & glificata' nimis

erant in exercitu tuo viri bellatores tui pelta
ἦσαν ἐν τῇ δυνάμει σου ἄνδρες πολεμισταί σου πέλτας,
τ galeas suspenderūt in te: isti dederūt
καὶ περικεφαλαίας ἐκρέμασαν ἐν σοί, οὗτοι ἔδωκαν τὴν
glam tuā: filij aradios: τ fortitudo tua sup mu
δόξαν σου, υἱοὶ ἀραδίων, καὶ ἡ δύναμίς σου ἐπὶ τῶν τεί-
ros tuos i circuitu. sed τ medi in turrib' tuis e
χίων σου κύκλῳ. ἀλλὰ καὶ μηδοὶ ἐν τοῖς πύργοις σου ἦσ-
rant custodes. pharetras suas suspenderūt sup
σαν φύλακες· τὰς φαρέτρας αὐτῶν ἐκρέμασαν ἐπὶ τῶν
ppugnacula tua: i circuitu isti pfecerūt tuū decorē. cal
τειχῶν σου, κύκλῳ οὗτοι ἐτελείωσάν σου τὸ κάλλος· καλ
chedonij mercatores tui a multitudie potētie tue: argē-
χηδόνιοι ἔμποροί σου ἀπὸ πλήθους δυνάμεώς σου, ἀργύ-
to τ auro τ ere τ ferro τ stanno
ριον καὶ χρυσίον καὶ χαλκὸν καὶ σίδηρον καὶ κασσίτερον
τ plūbo dederūt forū tuū. grecia vinceria
καὶ μόλιβδον ἔδωκαν τὴν ἀγορά σου· ἑλλὰς πᾶσα,
τ adiacentia eius: negociati sūt in te in ani
καὶ τὰ παρακείμενα αὐτῆς, ἐνεπορεύοντο ἐν σοὶ ἐν ψυ
mab' holm: τ vasa erea dederūt mercature
χαῖς ἀνθρώπων, καὶ σκεύη χαλκᾶ ἔδωκαν τὴν ἐμπορίαν
tue de domo thergama equos τ equites: τ mulos
σου ἐξ οἴκου θεργαμὰ ἵππους καὶ ἱππεῖς, καὶ ἡμιόνους
dederūt nūdinas tuas filij rhodios mercatores tui ab insulis
ἔδωκαν ἀγορά σου υἱοὶ ῥοδίων ἔμποροί σου ἀπὸ νήσων
multiplicauerūt negotiationē tuā dentes elephantinos: τ
πολλοὶ ἐγένοντο τὴν ἐμπορίαν σου ὀδόντας ἐλεφαντίνους, καὶ
hio q introducebant' reddebas mercedes tuas homi-
τοῖς εἰσαγομένοις ἀντεδίδου τοὺς μισθούς σου ἀνθρώ-
nes negociationē tuā a multitudie mercatus tui in
πους ἐμπορίαν σου ἀπὸ πλήθους τῆς ἐμπορίας σου ἐν
aphec stacte: τ purpuram τ byssum τ varias
ἀφὶκ σταχτή, καὶ πορφύραν καὶ βύσσον καὶ ποικίλμα-
res de tharsis: τ raamoth τ codchod dederūt nūdi
τα ἐκ θαρσεῖς, καὶ ῥααμὼθ καὶ κοδχὸδ ἔδωκαν τὴν ἀγο-
nas tuas tudas: τ filij israel. isti negociatores tui in
ρά σου ἰούδας, καὶ υἱοὶ ἰσραήλ· οὗτοι ἔμποροί σου ἐν
frumēti mercio: τ vnguētor τ pānū mel τ oleum τ
σίτου πράσῳ, καὶ μύρα καὶ πῶτον μέλι καὶ ἔλαιον καὶ
resinam dederūt in nundinis tuis. damascenus ne-
ῥητίνην ἔδωκαν εἰς τὴν σύμμιξίν σου· δαμασκὸς ἐμ-
gotiatio tua in multitudie operū tuorū ex multitudie facultatū
πορία σου ἐν πλήθει ἔργων σου ἐκ πλήθους δυνάμεώς
tue. oio vinū ex chelmon: τ lanā lucidā de mile
σου· οἶνος ὄνος ἐκ χελμών, καὶ ἔριον λαμπρὸν ἐκ μιλή-
to: dan τ iauan τ mooziil in nūdinis tuis. fer
του, δὰν καὶ ἰαυὰν καὶ μοοζὶλ εἰς τὴν ἀγορά σου· σί-
rum operatum τ rote in commixtione tua
δηρος εἰργασμένος καὶ τροχοὶ ἐν τῷ συμμίξῃ σου
sunt dedan negociatores tui cū iumētis electis ad
εἰσὶν δαιδὰν ἔμποροί σου μετὰ κτηνῶν ἐκλεκτῶν εἰς
currus: arabia τ oēs principes cedar. isti
ἅρματα, ἀραβία καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες κεδάρ· οὗτοι
negociatores p manū tuā cameros: τ arietes: τ ag
ἔμποροί σου διὰ χειρός σου καμήλους, καὶ κριούς, καὶ ἀμ-
nos in qb' negotiantur te negociatores tui saba: τ
νοὺς ἐν οἷς ἐμπορεύονταί σοι οἱ ἔμποροί σου σαβά, καὶ
ragma: pp' negociatores tui cū primis aromatib'
ῥεγμά, οὗτοι ἔμποροί σου μετὰ πρώτων ἀδυσμάτων καὶ
lapidib' pciosis q τ aurum dederūt mercatū tuū. charan et de
λίθων τιμίων καὶ χρυσίον ἔδωκαν τὴν ἀγορά σου· χαρὰν καὶ χα
naan τ edan: isti negociatores tui. saba τ assur: τ chelmad
νὰν καὶ ἐδέν, οὗτοι ἔμποροί σου· σαβὰ καὶ ἀσσούρ, καὶ χελμὰδ
negociatores tui ferētes negotiationē i multifariā τ volucrib' hyacinthi
ἔμποροί σου φέροντες ἐμπορίαν ἐν μυχαλίμ καὶ γαλίμ ὑακίνθ-
τ polymita τ thesauros electos colligatos in funib'
καὶ ποικιλίαν καὶ θησαυροὺς ἐκλεκτοὺς καταδεδεμένους ἐν χοινίκοις
τ cypressine naues in eis. negotiatio tua in mirtude
καὶ κυπαρίσσινα πλοῖα ἐν αὐτοῖς· ἡ ἐμπορία σου ἐν τῷ πλεό-
cōmixtionis tuæ: τ repleta es: τ aggrauata es: nimis
τῶν συμμίξεώς σου, καὶ ἐνεπλήσθης, καὶ ἐβαρύνθης σφόδρα

in cordibꝰ maris. in aqua multa adduxerunt te remi-
ἐν καρδίαις θαλασσῶν. ἐν ὕδατι πολλῷ ἤγαγόν σε οἱ κωπη-
gies tui. spũs austri cõtriuit te in corde ma-
λάται σου. πνεῦμα νότου συνέτριψέν σε ἐν καρδίᾳ θα-
ris. potentie tue: ⁊ merces tua ⁊ cõmixti
λάσσης. αἱ δυνάμεις σου, καὶ ὁ μισθός σου καὶ οἱ σύμμικτοί
tui: ⁊ remiges tui: ⁊ gubernatores tui ⁊ con-
σου, καὶ οἱ κωπηλάται σου, καὶ οἱ κυβερνῆται σου καὶ οἱ σύμ-
siliarij tui: ⁊ pmiscentes pmixtionẽ tuã: ⁊
βουλοί σου, καὶ οἱ ἐπιμιγνύντες τὴν ἐπιμιξίαν σου, καὶ
oes viri bellatores tui in te: ⁊ vniuersa
πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταί σου ἐν σοί, καὶ πᾶσα ἡ
ꝓgregatio tua in medio tui cadent in corde ma-
συναγωγή σου ἐν μέσῳ σου πεσοῦνται ἐν καρδίᾳ θαλάσ-
ris. in die ruine tue ad vocẽ clamo
σης. ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς πτώσεώς σου πρὸς τὴν φωνὴν τῆς κραυ-
rio tui gubernatores tui tiore timebunt: ⁊ descẽ
γῆς σου οἱ κυβερνῆται σου φόβῳ φοβηθήσονται, καὶ κατα-
dent a naubꝰ suis oes q tene
βήσονται ἀπὸ τῶν πλοίων αὐτῶν πάντες οἱ κωπηλάται
bant remũ. Naute ⁊ vni
tui: ⁊ naute tui: ⁊ prete mario
uersũ gubernatores maris in terra stabũt ⁊ eiu
σου, καὶ οἱ ἐμβάται σου, καὶ οἱ πρωρεῖς τῆς θαλάσσης
labũt sup te voce magna
sup trã stabunt: ⁊ ciulabunt sup te voce
& clamabũt amare. Et
ἐπὶ τὴν γῆν στήσονται, καὶ ἀλαλάξουσιν ἐπὶ σοὶ τὴν φωνὴν
supiacẽt puluerẽ capiti-
sua: ⁊ clamabũt amare: ⁊ imponent trã sup
bus suis: & cinere cõsper
αὐτῶν, καὶ κεκραξονται πικρά, καὶ ἐπιθήσουσιν γῆν ἐπὶ
getur: & radẽt sup te cal
caput eoꝝ: ⁊ cinerẽ substernent: ⁊ radent
uitiũ: & accingẽtur cili-
τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ σποδὸν ὑποστρώσονται, καὶ ξυρήσον-
tis. Et plorabũt te ĩ ama
sup te calnicium: ⁊ pcingentur cilicio: ⁊
ritudine aĩe ploratu ama
ται ἐπὶ σοὶ φαλάκρωμα, καὶ περιζώσονται σάκκον, καὶ
riſſimo: & assumẽt sup
plorabunt sup te in amaritudie anime: ⁊ planctũ
te carmẽ lugubre: & plã
κλαύσονται περὶ σοῦ ἐν πικρασμῷ ψυχῆς, καὶ κοπετὸν
gẽt te. Que ẽ vt tyrus q
amaꝝ assument sup te ⁊ assument sup te filij eo
obtumuit in medio ma
πικρὸν λήψονται ἐπὶ σοὶ καὶ ἀναλήψονται ἐπὶ σοὶ οἱ υἱοὶ αὐ-
ris. Que ĩ exitu negocia
tũ lamẽtũ ⁊ plangẽt planctu soꝝ. ꝓ sicut ty-
τῶν κόπτειν καὶ κοπτήσουσιν κόπτημα σόρ. τίς ὡσεὶ τύρ
tionũ tuarũ de mari iple
ꝝ cõticuit in medio mario? quãtã tunc
ος κατεσιγηκὼς ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης; πόσον τὰ ἐμ-
sti ppłos multos & mlti
ꝝ mercẽdẽ a mari? implesti gẽtes a mstiru
πορία σου ἐκ τῆς θαλάσσης; ἐν τῷ πλήσαι ἔθνη ἐκ τοῦ πλή-
tudine diuitiarũ tuarũ & pplorũ tuoꝝ ditasti reges
θους σου, καὶ ἐκ τοῦ συμμίκτου σου ἐπλούτισας πάν-
terre. Nũc cõtrita es a
ꝝ reges terre. nũc cõtrita es in mari in
τας βασιλεῖς τῆς γῆς. νῦν δὲ συνετρίβης ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐν
pfũditate aq̃ cõmixtio tua ⁊ oes cõgregatio tua
βάθει ὕδατος ἡ σύμμικτός σου καὶ πᾶσα ἡ συναγωγή σου
in medio tui. cecidẽt oes remiges tui oes
ἐν μέσῳ σου. ἔπεσον πάντες οἱ κωπηλάται σου πάντες οἱ
habitantes insulas ꝓtristabunt sup te: ⁊ re-
κατοικοῦντες τὰς νήσους συγκάρσονται ἐπὶ σοί, καὶ οἱ βα-
ges eaꝝ stupore stupescent ⁊ flebit
σιλεῖς αὐτῶν ἐκστάσει ἐκστήσονται καὶ δακρύσει τὸ πρόσω-
facies illius eo: negociatores a gẽtib sibilauerũt sup te: pditio
πον αὐτῶν, ἐμποροι ἐθνῶν ἐσύρισαν ἐπὶ σοί, ἀπωλεια
facta es ⁊ nõ vltra eris in eternũ.
ἐγένου καὶ οὐκ ἔτι ἔσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Ca.28.

ET factũ ẽ fmo dñi ad me dicens: ⁊ tu fili hoiis: dic
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, εἰπὸν τῷ
principi tyri: hec dicit adonai dñs. p eo qd̃ eraltatũ ẽ cor tuũ:
ἡγουμένῳ Τύρου, τάδε λέγει κύριος κυριος. ἀνθ' ὧν ὑψώθη καρδία σου,
& dixisti de sum ego: hitationẽ dei hitaui in corde ma-
καὶ εἶπας θεὸς εἰμὶ ἐγώ, κατοικίαν θεοῦ κατῴκηκα ἐν καρδίᾳ θαλάσ-
ris: cũ sis homo & nõ deus: & de
σης· καὶ σὺ εἶ ἄνθρωπος καὶ οὐ θεός, καὶ ἔδωκας τὴν καρδίαν σου ὡς καρ-
disti cor tuum quasi cor
dei: nũqd sapiẽtior es tu daniele? sapiẽtes nõ erudierunt
δίαν θεοῦ; μὴ σοφώτερος εἶ σὺ Δανιήλ; σοφοὶ οὐκ ἐπαίδευσάν
te disciplina sua: nũqd ĩ scientia tua aut in prudẽtia tua feci-
σε παιδείᾳ αὐτῶν, μὴ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ σου ἢ ἐν τῇ φρονήσει σου ἐποί-
sti tibi fortitudinẽ: ⁊ acquisisti argẽtũ ⁊ aurũ in
ησας σεαυτῷ δύναμιν, καὶ κατεκτήσω ἀργύριον καὶ χρυσίον ἐν
thesauris tuis: aut ĩ multa scientia tua ⁊ negotiatiõe tua
τοῖς θησαυροῖς σου, ἢ ἐν τῇ πολλῇ ἐπιστήμῃ σου καὶ τῇ ἐμπορίᾳ σου

in corde maris. In aqs
multis adduxerunt te oo
remiges tui. Ventus
auster contriuit te. ooo
In corde maris diuitie
tue: & thesauri tui: & mul
tiplex instrumentũ tuũ.
Naute tui gubernatores
tui tenebãt suppellectilẽ
tuã: & poplo tuo pẽrant:
viri q̃q bellatores tui q
erãt in te cum vniuersa
multitudine tua q̃ est in
medio tui: cadẽt ĩ corde
maris in die ruine tue.
A sonitu clamoris gu-
bernatorũ tuoꝝ cõturba
bũtur classes: & descẽdẽt
de naubꝰ suis oes q tene
bant remũ. Naute & vni
uersũ gubernatores ma-
ris in terra stabũt & eiu
labũt sup te voce magna
& clamabũt amare. Et
supiacẽt puluerẽ capiti-
bus suis: & cinere cõsper
getur: & radẽt sup te cal
uitiũ: & accingẽtur cili-
tis. Et plorabũt te ĩ ama
ritudine aĩe ploratu ama
riſſimo: & assumẽt sup
te carmẽ lugubre: & plã
gẽt te. Que ẽ vt tyrus q
obtumuit in medio ma
ris. Que ĩ exitu negocia
tionũ tuarũ de mari iple
sti ppłos multos & mlti
tudine diuitiarũ tuarũ &
pplorũ tuoꝝ ditasti reges
terre. Nũc cõtrita es a
mari: in pfundis aquarũ
opes tue: & oes multitu
do tua q̃ erat in medio tui
ceciderũt. Vniuersi hita
tores insularũ obstupue
rũt sup te: & reges earũ
oes tẽpestate pcussi muta
uerũt vultus. Negociato
res populorũ sibilauerũt
sup te. Ad nihilũ dedu-
cta es: & nõ eris vsq̃ in
perpetuum. 28.

ET factus est sermo
dñi ad me dicens.
Fili hominis: dic princi
pi tyri. Hec dicit
dñs deus. Eo q̃ eleuatũ
est cor tuũ & dixisti: ooo
deus ego sum: & in ca-
thedra dei sedi oooooooo
in corde maris: cum sis
homo & nõ deus: & de
disti cor tuum quasi cor
dei. Ecce sapientior es
tu daniele: omne secre
tum non est absconditũ
a te. In sapientia & pru-
dentia tua fecisti tibi for-
titudinẽ: & acqsisti aurũ
& argẽtũ in thesauris tu
is: in multitudine sapie
tue & in negociatione tua

יָם	בְּלֵב יַמִּים׃ בְּמַיִם רַבִּים רַבָּיוךְ
בוא שוט	הַשָّטִים אֹתָךְ רוּחַ הַקָּדִים שִׁבָּרֵךְ
קֶדֶם	בְּלֵב יַמִּים׃ הוֹנֵךְ וְעִזְבוֹנַיִךְ מַשְׂרַבֵּךְ
חָזַק	מַלָּחַיִךְ וְחֹבְלָיִךְ מַחֲזִיקֵי בִדְקֵךְ וְשֹׁרְבֵי
עָרֵב לָתַם	מַשְׂרַבֵּךְ וְכָל אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֵּךְ אֲשֶׁר
נָפַל	בָּךְ וּבְכָל קְהָלֵךְ אֲשֶׁר בְּתוֹכֵךְ יִפְּלוּ
	בְּלֵב יַמִּים בְּיוֹם מַפַּלְתֵּךְ׃ לְקוֹל
רָעַשׁ גֶּרֶשׁ	זַעֲקַת חֹבְלָיִךְ יִרְעָשׁוּ מִגְרָשׁוֹת׃
שוט	וְיָרְדוּ מֵאֳנִיּוֹתֵיהֶם כָּל תֹּפְשֵׂי מֶשׁוֹט
	מַלָּחִים כָּל חֹבְלֵי הַיָּם אֶל הָאָרֶץ
עָמַד שָׁמַע	יַעֲמֹדוּ׃ וְהִשְׁמִיעוּ עָלַיִךְ בְּקוֹלָם
זָעַק מָרַר	וְיִזְעָקוּ מָרָה וַיַּעֲלוּ עָפָר עַל
עָלָה פָּלַשׁ	רָאשֵׁיהֶם בָּאֵפֶר יִתְפָּלָּשׁוּ׃ וְקָרְחוּ
קָרַח גָּבַה	אֵלַיִךְ קֶרַח וְחָגְרוּ שַׂקִּים וּבָכוּ
סָפַד	אֵלַיִךְ בְּמַר נֶפֶשׁ מִסְפֵּד מָר׃ וְנָשְׂאוּ
נָהָה קוֹן	אֵלַיִךְ בְּנִיהֶם קִינָה וְקוֹנְנוּ עָלַיִךְ
	מִי כְצוֹר כְּדוּמָה בְּתוֹךְ הַיָּם׃
יָצָא שָׁנַע	בְּצֵאת עִזְבוֹנַיִךְ מִיַּמִּים הִשְׂבַּעַתְּ
עָרַב	עַמִּים רַבִּים הֹרַבְּ הוֹנַיִךְ וּמַשְׂרַבַּיִךְ
עָשַׁר שָׁבַר	הָעֲשַׁרְתְּ מַלְכֵי אֶרֶץ׃ עֵת נִשְׁבַּרְתְּ
עָמֹק	מִיַּמִּים בְּמַעֲמַקֵּי מַיִם מַשְׂרַבֵּךְ
יָשַׁב	וְכָל קְהָלֵךְ בְּתוֹכֵךְ נָפָלוּ׃ כָּל יוֹשְׁבֵי
אִי	הָאִיִּים שָׁמְמוּ עָלַיִךְ וּמַלְכֵיהֶם
פְּנֶה	שָׂעֲרוּ שַׂעַר רָעֲמוּ פָּנִים׃ סֹחֲרִים
הָיָה	בַּעַמִּים שָׁרְקוּ עָלַיִךְ בַּלָּהוֹת הָיִית
	וְאֵינֵךְ עַד עוֹלָם׃
Ca.xxviij	וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
הָיָה	בֶּן אָדָם אֱמֹר לִנְגִיד צֹר כֹּה אָמַר
נָגַד	אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן גָּבַהּ לִבְּךָ וַתֹּאמֶר
אָמַר	אֵל אָנִי מוֹשַׁב אֱלֹהִים יָשַׁבְתִּי
יָשַׁב	בְּלֵב יַמִּים וְאַתָּה אָדָם וְלֹא
יָם	אֵל וַתִּתֵּן לִבְּךָ כְּלֵב אֱלֹהִים׃
נָתַן	הִנֵּה חָכָם אַתָּה מִדָّנִיאֵל כָּל סָתוּם
סָתַם	לֹא עָמָמוּךָ׃ בְּחָכְמָתְךָ וּבִתְבוּנָתְךָ
בִּין	עָשִׂיתָ לְךָ חַיִל וַתַּעַשׂ זָהָב וָכֶסֶף
עָשָׂה	בְּאוֹצְרוֹתֶיךָ׃ בְּרֹב חָכְמָתְךָ בְּרְכֻלָּתְךָ
אָצָר	

הרבית חילך ויגבה לבבך בחילך׃ גבה
לכן כה אמר אדני יהוה יען
תתך את לבבך כלב אלהים׃ לכן נתן
הנני מביא עליך זרים עריצי בוא עץ
גוים והריקו חרבותם על יפי יריק
חכמתך והללו יפעתך׃ לשחת
יורידוך ומתה ממותי חלל בלב ירד מות
ימים׃ האמר תאמר אלהים אני
לפני הרגך׃ ואתה אדם ולא גבה
אל ביד מחלליך׃ מותי ערלים חלל
תמות ביד זרים כי אני דברתי מות
נאם אדני יהוה׃ ויהי דבר יהוה גבה
אלי לאמר׃ בן אדם שא קינה קינה
על מלך צור ואמרת לו כה אמר
אדני יהוה אתה חותם תכנית חתם
מלא חכמה וכליל יפי׃ בעדן גן כלל יפה
אלהים היית כל אבן יקרה היה
מסכתך אדם פטדה וירהלום שוה הלם
תרשיש שהם וישפה ספיר ספיר
נפך וברקת וחרב מלאת תכיך לאו תפן
ונקביך בך מיום הברא כונגו׃ ברא
את כרוב ממשח הסוכך ונתתיך נתן היה
בהר קדש אלהים היית בתוך הלך תמם
אבני אש התהלכת׃ תמים אתה הלך תמם
בדרכיך מיום הבראך עד נמצא נמצא
עולתה בך׃ ברב רכלתך מלו תוכך מלא
חמס ותחטא׃ ואחללך מהר מהר חלל
אלהים ואבדך כרוב הסוכך מתוך
אבני אש׃ גבה לבך ביפיך
שחתת חכמתך על יפעתך על ארץ
השלכתיך לפני מלכים נתתיך נתן
לראות בך׃ מרב עונך בעול רעה
רכלתך חללת מקדשיך ואוצא קדש יצא
אש מתוכך היא אכלתך ואתנך נתן
לאפר על הארץ לעיני כל
ראיך׃ כל יודעיך בעמים שממו רעה בעת

multiplicasti tibi fortitudinē & eleuatū ē cor tuū in robore tuo. Propterea hec dicit dñs deus. Eo q eleuatū est cor tuum q̃si cor dei: idcirco ecce ego adducam sup te alienos robustissimos gentiū. Et nudabūt gladios suos sup pulchritudinē sapie tue: & pollucet decore tuū. Interficient & detrahēt te: & morieris in interitu occisorū in corde maris. Nunqd dicens loq̃ris: deus ego sū coram interficientibus te: cū sis homo & nō deus? In manu occidentiū te morte incircūcisorū morieris in manu alienorū: quia ego locutus sum ait dominus deus. Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis: leua planctum super regem tyri: & dices ei. Hec dicit dominus deus. Tu signaculum similitudinis: plen sapia: pfectus de core: in delitiis paradisi dei fuisti. Omnis lapis preciosus operimentum tuum: sardius topazius & iaspis chrysolith onyx & beryllus: sapphirus & carbūculus & smaragd. Aurū opus decoris tui & foramina tua in die q̃ cōditus es prepata sunt. Tu cherub extentus & protegens: & posui te in monte sancto dei. In medio lapidum ignitorum ambulasti: perfectus in viis tuis a die cōditionis tue: donec inuēta est iniqtas in te. In multitudine negociatiōis tue repleta sunt interiora tua iniquitate: & peccasti & eieci te de mōte dei: & perdidi te o cherub ptegens de medio lapidū ignitorū. Et eleuatū est cor tuū in decore tuo. Perdidisti sapiam tuā in decore tuo in terrā proieci te: ante faciem regum dedi te vt cerneret te. In multitudie iniqtatū tuarū & iniqtate negociatōis tue polluisti sanctificationē tuā. Producā ergo ignē de medio tui q comedat te: & dabo te in cinerē sup frā in cōspectu oīm videntiū te. Oes q nouerint te in gentibus obstupescēt

multiplicasti fortitudinē tuā: & eleuatū ē cor tuū in fortitudine tua: ppterea hec dicit adonai dñs: q̃ dedi νάμεν σου; διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος, ἐπειδὴ ἔδωκας τὴν καρδίαν σου ὡς καρδίαν θεοῦ, ἀντὶ τούτου ecce ego adduco sup te alienos pestilētes de gētib: ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ ἀλλοτρίους λοιμοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν, & euaginabunt gladios suos sup te sup pulchritudinē scientie tue: sternent pulchritudinē tuā in pallos τὰς ἐπιστήμας σου, στρώσουσι τὸ κάλλος σου εἰς ἀπώλειαν: & deducent te: & morieris morte vulnerātorū, καὶ καταβιβάσουσίν σε, καὶ ἀποθανῇ θανάτῳ τραυματοῦ in corde maris. nūqd loquēs dices: deus sum ego μαντεύῃ ἐν καρδίᾳ θαλάσσης. μὴ λέγων ἐρεῖς, θεὸς εἰμι ἐγὼ in cōspectu interficientiū te: tu āt es homo & nō deus. ἐνώπιον τῶν ἀποκτεινόντων σε, σὺ δὲ εἶ ἄνθρωπος καὶ οὐ θεός. in manu vulnerantiū te: morieris incircūcisorū morte ἐν χειρὶ τετρωσκόντων σε, θανάτους ἀπεριτμήτων ἀποθανῇ in manib alienorū: q̃ ego locus sum vixit adonai dñs. & facta ē fmo dñi ad me dicēs: fili homini: assume plāctū sup principem tyri: & dic ei: ἀνθρώπου, λάβε θρῆνον ἐπὶ τὸν ἄρχοντα Τύρου, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ hec dicit adonai dñs: tu es signaculū similitudinis, τάδε λέγει κύριος κύριος, σὺ εἶ ἐκτυπωμα ἐμμελείας plenus sapia & corona decoris: in deliciis πλήρης σοφίας καὶ στέφανος κάλλους, ἐν τῇ τρυφῇ paradisi dei fuisti. omnis lapide pciosus τοῦ παραδείσου τοῦ θεοῦ ἐγένου· πᾶσα λίθος τίμιος induit te: sardio & topazio & smaragdo & carbūculo & sapphiro & iaspide: & argento & aurō & σάρδιος καὶ τοπάζιον καὶ σμάραγδος καὶ ἄνθραξ καὶ σάπφειρος καὶ ἴασπις, καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον: & ligurio & achate: & amethysto & chrysolitho & beryllo & onychio. & auro repleti sunt thesauros tuos & apothecas tuas in te. ex q̃ die λιγύριον καὶ ἀχάτης, καὶ ἀμέθυστος καὶ χρυσόλιθος καὶ βηρύλλιον καὶ ὀνύχιον· καὶ χρυσίου ἐπλήσθησαν τοὺς θησαυροὺς σου καὶ τὰς ἀποθήκας σου ἐν σοί· ἀφ᾽ οὗ ἡμέρας ordinat te & ꝓparamo te cū cherub vncto & protegente te: & habitauit in tabernaculo. & posui te ἐκτίσθης καὶ κατεσκευάσθης μετὰ τοῦ χερουβὶ κεχρισμένου in mōte sctō dei. factus es in medio lapidū ignitorū: ambulasti ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ θεοῦ· ἐνεπατεῖς ἐν μέσῳ λίθων πυρίνων, ἐπορεύθης ἄμωμος cum tuis diebus tuis: a q̃ die creatus es donec inuēta est ἐν ταῖς ἡμέραις σου, ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἐκτίσθης ἕως εὑρέθη ἡ iniqtas in te: ab .n. multitudie negotiatiōis tue repleti sunt ἀδικία ἐν σοί, ἐκ τοῦ πλήθους τῆς ἐμπορίας σου ἐπλήσθησαν cellaria tua iniqtate: & peccasti & vulneratus es a mōte τὰ ταμιεῖά σου ἀνομίας, καὶ ἡμάρτες καὶ ἐτραυματίσθης ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ dei: & adduxit te cherub obumbrās de medio lapidū ignitorū θεοῦ, καὶ ἤγαγέν σε τὸ χερουβὶ τὸ συσκιάζον ἐκ μέσου λίθων πυρίνων tio. elatū est cor tuū in decore tuo. corrupta ē sapia tua cū decore tuo ppē multitudinē pctōrū tuorū. ὑψώθη ἡ καρδία σου ἐν τῷ κάλλει σου. διεφθάρη ἡ σοφία σου μετὰ τοῦ κάλλους σου διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν σου. ἐπὶ frā dieci te: in cōspectu regum dedi te vt deboncētur τὴν γῆν ἔρριψά σε, ἔναντι βασιλέων ἔδωκά σε παραδειγματισθῆναι rio ppē multitudinē pctōrū tuorū & iniqtatū negotiatiōis tue: ꝓfanasti sancta tua & educā ignē de τοῖς ἁμαρτίαις σου, ἐβεβήλωσας τὰ ἱερά σου καὶ ἐξάξω πῦρ ἐκ μέσου medio tui: hic deuorabit te & dabo te in cinerē sup σου σου, τοῦτο καταφάγεταί σε καὶ δώσω σε εἰς στάκτην frā in cōspectu oīm videntiū te. & omnes q̃ ἐπὶ τῆς γῆς ἔναντι πάντων τῶν ὁρώντων σε· καὶ πάντες οἱ norūt te in gētibus ꝓtristabunt ἐπιγνόντες σε ἐν τοῖς ἔθνεσι συγκλασθήσονται

sup te. ꝑditio facta es: & nō erit vltra in secu
ἐπὶ σὲ ἀπώλεια ἔσῃ, καὶ οὐκ ὑπάρξεις ἔτι εἰς τὸν αἰῶ-
la. & facta ē sermo dñi ad me dicens: fili homi-
να. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου,
ofirma faciem tuā ꝑ sidone & ꝓpheta
στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ σιδῶνα καὶ προφήτευσον
sup eam & dic: hec dicit adonai dñs: ecce ego
ἐπ' αὐτὴν καὶ ἐρεῖς, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ
ad te sidon & glificabor in te: & scies q:
ἐπὶ σὲ σιδὼν καὶ ἐνδοξασθήσομαι ἐν σοί, καὶ γνώσῃ ὅτι
ego sum dñs: cū fecero ego in te iudicia: &
ἐγώ εἰμι κύριος, ἐν τῷ ποιῆσαί με ἐν σοὶ κρίματα, καὶ
sanctificabor in te: & emittam in te mortem:
ἁγιασθήσομαι ἐν σοί, καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ σὲ θάνατον,
& sanguinē i plateis tuis: & corruent vulne-
καὶ αἷμα ἐν ταῖς πλατείαις σου, καὶ πεσοῦνται τετρω-
rati in gladio in te i circuitu tuo: &
ματισμένοι ἐν μαχαίραις ἐν σοὶ πανταχόθεν σου, καὶ
scient q: ego sum dñs. & nō erunt vltra in
γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι εἰς τὸν
domo israel offendiculū amaritudīis & spina doloris ab
οἶκον Ἰσραὴλ σκόλοψ πικρίας καὶ ἄκανθα ὀδύνης ἀπὸ
oibus q̃ in circuitu eos q̃ ꝓtumelia afficeſt eos:
πασῶν τῶν πανταχόθεν αὐτῶν τῶν ἀτιμασάντων αὐτούς,
& scient q: ego sum adonai dñs. hec dicit
καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι ἀδωναῖ κύριος. τάδε λέγει
adonai dñs: & ꝓgregabo domū israel de gēti
ἀδωναῖ κύριος, καὶ συνάξω τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἐκ τῶν ἐθνῶν
bus vbi disp̃si sunt illic: & sanctificabor in e-
ὧν διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ, καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν αὐ-
is coram ꝑplis & gentib̃. & habitabunt
τοῖς ἐνώπιον τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐθνῶν. καὶ κατοικήσου-
in terra sua quā dedi seruo meo iacob:
σι ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἣν ἔδωκα τῷ δούλῳ μου Ἰακώβ,
& habitabunt in ea in spe: & edifica-
καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ ἐπ' ἐλπίδι, καὶ οἰκοδομή-
bunt domos & plantabunt vineas habita
σουσιν οἰκίας καὶ φυτεύσουσιν ἀμπελῶνας καὶ κατοι-
bunt in spe: cū fecero iudicia in oibus q̃
κήσουσιν ἐν ἐλπίδι, ὅταν ποιήσω κρίματα ἐν πᾶσι τοῖς
ꝓtumelia afficeſt eos in circuitu eorū. & scient
ἀτιμάσασιν αὐτοὺς ἐν τοῖς κύκλῳ αὐτῶν. καὶ γνώσον-
q: ego sum dñs deus eorū & de pa-
ται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν καὶ ὁ θεὸς τῶν πα-
tram eorū.
τέρων αὐτῶν.

Ca.29.

IN anno decimo in decimo mense vna
Ἐν τῷ ἔτει τῷ δεκάτῳ ἐν τῷ δεκάτῳ μηνὶ μιᾷ
mensis: factū est verbū dñi ad me dicēs: fili homi-
μηνός, ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ-
nis obfirma faciem tuā sup pharaonē regē e-
που, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ φαραὼ βασιλέα αἰ-
gypti: & ꝓpheta sup eū: & sup egyptū to-
γύπτου, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐπ' αἰγυπτίους ὅλ-
tam loquere & dic: hec dicit adonai dñs: ecce
λον λάλησον καὶ ἐρεῖς, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἰδοὺ
ego ad te pharao rex egypti draconē
ἐγὼ ἐπὶ σὲ φαραὼ βασιλεῦ αἰγύπτου τὸν δράκοντα τὸν
magnū sedentem in medio fluuiorū tuorū. di-
μέγαν τὸν ἐγκαθήμενον ἐν μέσῳ τῶν ποταμῶν αὐτοῦ. τὸν λέ-
cētē mea sunt flumina: & ego feci ea: &
γοντα ἐμοί εἰσιν οἱ ποταμοί, καὶ ἐγὼ ἐποίησα αὐτούς, καὶ
ego dabo frenū in maxillas tuas: & adglutina-
ἐγὼ δώσω χαλινὸν εἰς τὰς σιαγόνας σου, καὶ προσκολλή-
bo pisces fluminis tui ad alas
σω τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ σου πρὸς τὰς πτέρυγάς
tuas: & extrahāte de medio fluminis tui: &
σου, καὶ ἀναξῶ σε ἐκ μέσου τοῦ ποταμοῦ σου, καὶ
vniuersos pisces fluminis squāmis
πάντας τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ ταῖς λεπίσι
tuis adglutinabo
σου προσκολλήσω.

super te. Nihil factus es
& non eris in
perpetuū. Et factus est
sermo dñi ad me dicēs.
Fili hominis: pone faciem tuā contra sydonē:
& ꝓphetabis de ea & di
ces. Hec dicit dominus
deus. Ecce ego ad te sydon: & glorificabor
in medio tui. Et scient
quia ego dominus
cū fecero in ea iudicia:
& sctificatus fuero in ea.
Et imittā ei pestilentiam
& sanguinē i plateis eius:
et corruēt interfecti in
medio eius gladio
per circuitum: & scient
quia ego dominus. Et nō erit vltra domui
israel offendiculum
amaritudīis: & spina dolorē inferēs vndiq̃ p circuitū eorū q aduersantur
eis: & scient quia ego
dominus deus. Hec dicit dominus deus.
Quando cōgregauero domū israel de populis
in quibus dispersi sunt
sanctificabor in eis
coram gentibus: & habitabunt in terra sua
quā dedi seruo meo iacob: & habitabunt
in ea securi. Et edificabūt domos: & plātabūt vineas: & habitabūt cōfidenter cum fecero
iudicia in omnibus qui aduersantur eis
per circuitum: & scient quia ego dominus
deus eorum. 29.

IN anno decimo: decimo mense duodecima die mēsis: factum est
verbum domini ad me
dicēs. Fili hominis pone faciem tuam contra
pharaonem regem egypti & prophetabis de eo:
& de egypto vniuersa lo
quere dices.
Hec dicit dominus de.
Ecce ego ad te
pharao rex egypti dra
co magne:
qui cubas in medio flu
minum tuorum & dicis:
me ē fluui & ego feci
memetipsum. Et ponā
frenum in maxillis tuis:
& agglutinabo pisces
fluminū tuorū squamis
tuis. Et extraham te
de medio fluminū tuorū:
& vniuersi pisces tui
squāmis tuis adherebūt.

עָלַיִךְ׃ בַּלָּהוֹת הָיִיתָ וְאֵינֵךְ עַד
עוֹלָם׃ וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
בֶּן־אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל־צִידוֹן
וְהִנָּבֵא עָלֶיהָ׃ וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה הִנְנִי עָלַיִךְ צִידוֹן וְנִכְבַּדְתִּי
בְּתוֹכֵךְ וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה
בַּעֲשׂוֹתִי בָהּ שְׁפָטִים וְנִקְדַּשְׁתִּי בָהּ׃
וְשִׁלַּחְתִּי בָהּ דֶּבֶר וְדָם בְּחוּצוֹתֶיהָ
וְנִפְלַל חָלָל בְּתוֹכָהּ בְּחֶרֶב עָלֶיהָ
מִסָּבִיב וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃
וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד לְבֵית יִשְׂרָאֵל סִלּוֹן
מַמְאִיר וְקוֹץ מַכְאִיב מִכָּל סְבִיבֹתָם
הַשָּׂאטִים אֹתָם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי
אֲדֹנָי יְהוִה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
בְּקַבְּצִי אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל מִן־הָעַמִּים
אֲשֶׁר נָפֹצוּ בָם וְנִקְדַּשְׁתִּי בָם
לְעֵינֵי הַגּוֹיִם וְיָשְׁבוּ עַל־אַדְמָתָם
אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדִּי לְיַעֲקֹב׃ וְיָשְׁבוּ
עָלֶיהָ לָבֶטַח וּבָנוּ בָתִּים וְנָטְעוּ
כְרָמִים וְיָשְׁבוּ לָבֶטַח בְּעַשׂוֹתִי
שְׁפָטִים בְּכָל הַשָּׂאטִים אֹתָם
מִסְּבִיבוֹתָם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם׃

Cap.xxix.

בַּשָּׁנָה הָעֲשִׂירִית בַּעֲשִׂרִי בְּשְׁנֵים
עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר׃ בֶּן־אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ עַל
פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְהִנָּבֵא עָלָיו
וְעַל מִצְרַיִם כֻּלָּהּ׃ דַּבֵּר וְאָמַרְתָּ
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי עָלֶיךָ
פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם הַתַّנִּים הַגָّדוֹל
הָרֹבֵץ בְּתוֹךְ יְאֹרָיו אֲשֶׁר אָמַר
לִי יְאֹרִי וַאֲנִי עֲשִׂיתִנִי׃ וְנָתַתִּי
חַחִים בִּלְחָיֶיךָ וְהִדְבַּקְתִּי דְגַת
יְאֹרֶיךָ בְּקַשְׂקְשֹׂתֶיךָ וְהַעֲלִיתִיךָ
מִתּוֹךְ יְאֹרֶיךָ וְאֵת כָּל דְּגַת
יְאֹרֶיךָ בְּקַשְׂקְשֹׂתֶיךָ תִּדְבָּק׃

הָיָה
עָלַם
שִׂים
בָּנַד
סָבַב
הָיָה סִלּוֹן
מָאַר כָּאַב
קָדַשׁ
נָתַן
בָּנָה בַּיִת
נָטַע
קָדַשׁ
נָבָא
תַּנִּין גָּדוֹל
עָשָׂה נָתַן
חַח לֶחִי
דָּבַק דָּגָה

וְנִטַּשְׁתִּיךָ הַמִּדְבָּרָה אֹתְךָ וְאֶת כָּל דִּגַת יְאֹרֶיךָ עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה תִּפּוֹל לֹא תֵאָסֵף וְלֹא תִקָּבֵץ לְחַיַּת הָאָרֶץ וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם נְתַתִּיךָ לְאָכְלָה׃ וְיָדְעוּ כָל יֹשְׁבֵי מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה יַעַן הָיוֹתָם מִשְׁעֶנֶת קָנֶה לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃ בְּתָפְשָׂם בְּךָ בַּכַּף תֵּרוֹץ וּבָקַעְתָּ לָהֶם כָּל כָּתֵף וּבְהִשָּׁעֲנָם עָלֶיךָ תִּשָּׁבֵר וְהַעֲמַדְתָּ לָהֶם כָּל מָתְנָיִם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מֵבִיא עָלֶיךָ חֶרֶב וְהִכְרַתִּי מִמְּךָ אָדָם וּבְהֵמָה׃ וְהָיְתָה אֶרֶץ מִצְרַיִם לְשְׁמָמָה וְחָרְבָה וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה יַעַן אָמַר יְאֹר לִי וַאֲנִי עֲשִׂיתִי׃ לָכֵן הִנְנִי אֵלֶיךָ וְאֶל יְאֹרֶיךָ וְנָתַתִּי אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם לְחָרְבוֹת חֹרֶב שְׁמָמָה מִמִּגְדֹּל סְוֵנֵה וְעַד גְּבוּל כּוּשׁ׃ לֹא תַעֲבָר בָּהּ רֶגֶל אָדָם וְרֶגֶל בְּהֵמָה לֹא תַעֲבָר בָּהּ וְלֹא תֵשֵׁב אַרְבָּעִים שָׁנָה׃ וְנָתַתִּי אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁמָמָה בְּתוֹךְ אֲרָצוֹת נְשַׁמּוֹת וְעָרֶיהָ בְּתוֹךְ עָרִים מָחֳרָבוֹת תִּהְיֶין שְׁמָמָה אַרְבָּעִים שָׁנָה וַהֲפִצֹתִי אֶת מִצְרַיִם בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִים בָּאֲרָצוֹת׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה מִקֵּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה אֲקַבֵּץ אֶת מִצְרַיִם מִן הָעַמִּים אֲשֶׁר נָפֹצוּ שָׁמָּה׃ וְשַׁבְתִּי אֶת שְׁבוּת מִצְרַיִם וְהֲשִׁבֹתִי אֹתָם אֶרֶץ פַּתְרוֹס עַל אֶרֶץ מְכוּרָתָם וְהָיוּ שָׁם מַמְלָכָה שְׁפָלָה׃ מִן הַמַּמְלָכוֹת תִּהְיֶה שְׁפָלָה וְלֹא תִתְנַשֵּׂא עוֹד עַל הַגּוֹיִם וְהִמְעַטְתִּים לְבִלְתִּי רְדוֹת בַּגּוֹיִם׃ וְלֹא יִהְיֶה עוֹד לְבֵית יִשְׂרָאֵל לְמִבְטָח מַזְכִּיר עָוֹן בְּפְנוֹתָם

'Et proiiciam te' in deser tum "&' omnes ooooooo 'pisces' fluminis tui.' Sup 'faciem' terre' cades. ooo 'Non' colligeris' nec' co gregaberis.' Bestiis' terre '& volatilibus' celi " dedi te' ad deuorandum. oooo 'Et scient' omnes' habita tores' egypti :' quia' ego 'dñs.' Pro eo q' fuisti' ba cūlus' arundineus oooooo 'domui' israel' quādo ap prehenderūt 'te' manu:& 'confractus es' & lacerasti 'omnem' humerū eorū: "& innitētibus eis' sup te 'cōminutus es' & dissolui sti "omnes' renes eorum: "propterea' hec' dicit ooo 'dominus' de'.' Ecce ego 'adducam' super te oooo 'gladium :' & interficiam 'de te' hoiem' & iumentū. 'Et erit' terra' egypti' in desertum oooooooooooooo '& in solitudinē:' & scient 'quia' ego' dñs.' Pro eo q' 'dixerit:' fluuius' me' est. '& ego' feci eum :' idcirco 'ecce ego' ad te' & ad' flu mina tua.' Daboq' terrā 'egypti' in solitudinē' gla dio' dissipatam oooooooooo 'a turre' syenes' vsq' ad 'terminos' ethiopie.' Nō 'pertrāsibit' eam' pes' ho minis:' neq' pes' iumenti 'gradietur' in ea :' & non 'habitabitur' quadragita 'annis.' Daboq' terram 'egypti oooooooooooooooo 'desertā' in medio' terraq' 'desertaq':' & ciuitates ei' 'in medio' vrbiū' subuer sarum:& 'erunt' desolate 'quadraginta' annis'.' Et dispergā' egyptios oooooo 'in nationes:' & ventilabo eos' in terras.' Quia oooo 'hec' dicit' dñs' de':' post finem 'quadraginta oooo 'annorum' congregabo 'egyptum' de oooooooooooo 'populis' in quib' dispersi fuerant:' & reducam oo 'captiuitatem' egypti :' & collocabo oooooooooooooo 'eos in' terra' phatures' in 'terram oooooooooooooo 'natiuitatis sue.' Et erunt 'ibi in' regnum oooooooo 'humile :& ' inter cetera 'regna' erit' humillima. 'Et non' eleuabitur' vltra 'super' nationes: oooooo '& imminuā eos' ne' im perent' gentibus: oooooo 'neq' erunt' vltra' domui 'israel oooooooooooooooo 'confidentia:' docentes 'iniquitatem' vt fugiant &

τ deponam te velo citer: τ omneo pisces καὶ καταβαλῶ σε ἐν τάχει, καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας fluminis tui: sup faciem campi cades τοῦ ποταμοῦ σου, ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου πέσῃ τ non ꝓgregaberis τ non colligeris. bestiis καὶ οὐ μὴ συναχθῇς καὶ οὐ μὴ περισταλῇς · τοῖς θηρίοις terre τ volatilib' celi dedi te in de τῆς γῆς καὶ πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ δέδωκά σε εἰς κα uoratione' τ scient oēs hitanteo egy τάβρωμα, καὶ γνώσονται πάντες οἱ κατοικοῦντες αἴγυ tum q: ego sum dñs. p eo q' fuisti virga arundi πτον ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος · ἀνθ' ὧν ἐγένου ῥάβδος καλαμί nea domui israel: q' apphendeēt te manu sua νη τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπιλάβοντό σου τῇ χειρὶ αὐτῶν τ ꝓfract' es: τ q' plausit sup eos oēs καὶ ἐθλάσθης, καὶ ὅτι ἐπικρότησεν ἐπ' αὐτοὺς πᾶσα man'. τ q' requieuerunt sup te ꝓtritus es: τ χεὶρ · καὶ ὅτι ἐπαρεσφώσαντο ἐπὶ σὲ συντρίβες, καὶ ꝓfregisti eos oēm lumbū. ꝓpterea hec di συνέκλασας αὐτῶν πᾶσαν ὀσφύν · διὰ τοῦτο τάδε λέ cit adonai dñs: ecce ego adduco sup te gladium γει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ ῥομφαίαν τ perdam hoieo de te τ iumēta: τ erit tra καὶ ἀπολῶ ἀνθρώπους ἀπὸ σοῦ καὶ κτήνη, καὶ ἔσται ἡ egypti ꝑditio τ deserti. τ scient q: ego sū αἰγύπτου ἀπώλεια καὶ ἔρημος · καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰ dñs: eo q' dixerit tu flumina mea sunt: μι κύριος, ἀντὶ τοῦ λέγειν σε οἱ ποταμοί ἐμοί εἰσιν, τ ego feci illa. idcirco ecce ego ad καὶ ἐγὼ ἐποίησα αὐτούς. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ te τ ad oia flumina tua: τ dabo σὲ καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ποταμούς σου, καὶ δώσω terrā egypti in deserti: gladium τ pdi τὴν γῆν αἰγύπτου εἰς ἔρημον, ῥομφαίαν καὶ ἀπω tionē a magdolo τ syene τ vsq' ad finēo ethio λείαν ἀπὸ μαγδώλου καὶ συήνης καὶ ἕως ὁρίων αἰθι πῶ. nō trāsibit in ea pes hoīs: τ pes πων · οὐ μὴ διέλθῃ ἐν αὐτῇ πεὶς ἀνθρώπου, καὶ πεὶς iumēti non ꝑdetēt i ea: τ nō habitabitur qua κτήνους οὐ μὴ διέλθῃ αὐτήν, καὶ οὐ κατοικηθήσεται τε C draginta annis. τ dabo terrā ei' in pdito σαράκοντα ἔτη. καὶ δώσω τὴν γῆν αὐτῆς εἰς ἀπώ A nem in medio deserte. τ ciuitates eius in λειαν ἐν μέσῳ τῆς ἐρημωθείσης · καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ἐν medio ciuitatū desertaq' erunt desolatio quadra μέσῳ πόλεων ἐρημωθέων ἔσονται ἀφανισμὸς τεσσερά ginta annis: τ dispergam egyptū in gentib' τ κοντα ἔτη, καὶ διασπερῶ αἰγύπτιον ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ventilabo eos in regiōib'. hec dicit adonai διασκορπίσω αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις · τάδε λέγει κύριος dñs post quadraginta ānos ꝓgregabo egyptios κύριος μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη συνάξω αἰγυπτίους ἐκ gētib' ebi dispersi sunt illic: τ reducā τῶν ἐθνῶν οὗ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ, καὶ ἀποστρέψω τὴν captiuitatem egyptios: τ collocabo eos in αἰχμαλωσίαν τῶν αἰγυπτίων, καὶ κατοικιῶ αὐτοὺς ἐν fra bathoreo in fra vnde assumpti sunt: τ erit ꝓincipat' γῇ Βαθωρεῖς ἐν τῇ γῇ ἔθνους ἐλήφθησαν, καὶ ἔσται ἀρχὴ humilis illic vltra oēs ꝓcipat': τ erit humili ταπεινὴ ἐκεῖ παρὰ πάσας ἀρχάς, καὶ ἔσται ταπει ma ne exaltetur vltra sup gētes. pauciffimos νοτάτη τοῦ μὴ ὑψωθῆναι ἔτι ἐπὶ τὰ ἔθνη. ἐλιγοστοὺς eos facam ne sint ꝑ plures in αὐτοὺς ποιήσω τοῦ μὴ εἶναι αὐτοὺς πλείους ἐν τοῖς gentib': τ nō erunt vltra domui israel in spe ἔθνεσι, καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ εἰς ἐλ recordantem iniqtatē vt πίδα ἀναμιμνήσκουσαν ἀνομίας ἐν τῷ

Trãsla.gre.lẽx.cũ iter.latina.

sequantur ẽpi post eos. τ scient q: ego
ἀκολουθῆσαι αὐτοὺς ὀπίσω αὐτῶν. καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ
sum adonai dñs. τ factũ ē in septimo τ vicesimo
εἰμι κύριος. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑβδόμῳ καὶ εἰκοστῷ
anno nona mēsis primi: factũ ē verbũ dñi
ἔτει ἐνάτῳ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, ἐγένετο λόγος κυρίου
ad me dicẽs. fili hois nabuchodonosor rex
πρός με λέγων. υἱὲ ἀνθρώπου, ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς
babylonis seruire fecit exercitũ suũ fui-
βαβυλῶνος κατεδουλώσατο τὴν δύναμιν αὐτοῦ δου-
tute magna ꝯ tyrũ. oē caput decaluatũ: τ
λείᾳ μεγάλῃ ἐπὶ τύρου. πᾶσα κεφαλὴ φαλακρά, καὶ
omis hũerus depilat⁹. τ merces nõ fuit illi τ
πᾶς ὦμος μεμόλυνται. καὶ μισθὸς οὐκ ἐγένετο αὐτῷ καὶ
exercitui eius sup tyro ꝓpē seruitutē q̃ seruie-
τῇ δυνάμει αὐτοῦ ἐπὶ τύρον διὰ τὴν δουλείαν ἣν ἐδούλευ-
runt ꝯ eam. ꝓpterea hec dicit adonai dñs:
σαν ἐπ' αὐτῇ. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος,
ecce do nabuchodonosor regi babylonis
ἰδοὺ δίδωμι τῷ ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ βαβυλῶνος
terrã egypti: τ capiet mltitudinẽ eiꝰ: τ spo
τὴν γῆν αἰγύπτου, καὶ λήψεται τὸ πλῆθος αὐτῆς, καὶ σκυ
liabit spolia eius: τ depdabitur depdationē
λεύσει τὰ σκῦλα αὐτῆς, καὶ προνομεύσει τὴν προνομὴν
eius: τ erit merces exercitui illius ꝓ mini-
αὐτῆς, καὶ ἔσται μισθὸς τῇ δυνάμει αὐτοῦ ἀντὶ τῆς λει-
sterio eius q̃ seruiuit ꝯ tyrũ: τ dedi
τουργίας αὐτοῦ ἧς ἐδούλευσεν ἐπὶ τύρῳ, καὶ δέδωκα
ei trã egypti. ꝓ hio q̃ cũ laborauit mihi di-
αὐτῷ τὴν γῆν αἰγύπτου. ἀνθ' ὧν ὅσα ἐμόχθησέ μοι λέ-
cit adonai dñs. hec dicit dñs: in die illa
γει κύριος. τάδε λέγει κύριος, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί-
exterminabitur cornu omni domui israel: τ dabo
νῃ ἀπατιλεῖ κέρας παντὶ τῷ οἴκῳ ἰσραήλ, καὶ δώσω
tibi os apertum in medio eorũ. τ scient q:
σοι στόμα ἀνεῳγμένον ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ γνώσονται ὅτι
ego sum dñs.
ἐγώ εἰμι κύριος.

Ca.30.

Et factꝰ est ꝰmo dñi ad me dicẽs: fili homi
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ-
nis: vaticinare τ dic: hec dicit adonai dñs: o
που, προφήτευσον καὶ εἰπέ, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ὤ
o dies: q: iuxta dies dñi: τ appropiãt dies
ἡμέρα, ὅτι ἐγγὺς ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου, καὶ ἐγγιεῖ ἡμέρα
dñi dies nubis τ tpo gentiũ erit: τ veniet gladi-
κυρίου ἡμέρα νεφέλης καὶ καιρὸς ἐθνῶν ἔσται, καὶ ἥξει μάχαι-
us sup egyptios: τ erit ꝓturbatio in ethiopia: τ ca-
ρα ἐπ' αἰγυπτίους, καὶ ἔσται ταραχὴ ἐν τῇ αἰθιοπίᾳ, καὶ πί-
dent vulnerati in egypto: τ capient
πτουσιν τετραυματισμένοι ἐν αἰγύπτῳ, καὶ λήψονται τὸ
mltitudinẽ eiꝰ: τ concident fundamẽta eius. per
πλῆθος αὐτῆς, καὶ συμπεσοῦνται τὰ θεμέλια αὐτῆς περι-
se τ cretẽsis τ lydi τ libyes τ ethiopes: τ
σαι καὶ κρῆτες καὶ λυδοὶ καὶ λίβυες καὶ αἰθίοπες, καὶ
omẽ ꝓmixti: τ ex filijs testamẽti mei gla
πάντες οἱ ἐπίμικτοι, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν τῆς διαθήκης μου μα-
dio cadent cũ eis. hec dicit adonai dñs: τ
χαίρᾳ πεσοῦνται μετ' αὐτῶν. τάδε λέγει ἀδωναὶ κς, καὶ
cadent sustentacula egypti: τ descendet
πεσοῦνται τὰ ὑποκείγματα αἰγύπτου, καὶ καταβήσεται ὑ-
ꝓtumelia fortitudinis eiꝰ a magdolo vsq ad syenẽ: gladio
βρις τῆς ἰσχύος αὐτῆς ἀπὸ μαγδόλου ἕως συήνης, μαχαί-
cadent in ea dicit adonai dñs: τ desolabitur in
ᾳ πεσοῦνται ἐν αὐτῇ λέγει ἀδωναὶ κς, καὶ ἐρημωθήσεται ἐν
medio regionũ desolatarũ: τ ciuitates eius in medio vr-
μέσῳ χωρῶν ἠφανισμένων, καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ἐν μέσῳ πό-
bũ desertarũ erunt: τ scient q: ego sum dñs q̃
λεων ἐρημωθήσονται ἔσονται, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὅταν
dedero ignẽ sup egyptũ τ cõtriti fuerit oes q̃ auxiliant ei:
δῶ πῦρ ἐπὶ αἰγυπτίους καὶ συντριβῶσι πάντες οἱ βοηθοῦντες αὐτῇ,
in die illa egredientur nuncij de facie mea in sim
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξελεύσονται ἄγγελοι ἐκ προσώπου μου ἐν σιμ

Trãsla.B.Mie.

sequentur eos: & scient
quia ego dominus de.
Et factũ est in vicesimo
& septimo anno in pri-
mo in vna mensis factũ
est verbũ domini
ad me dicens. Fili homi
nis nabuchodonosor
rex babylonis seruire fe
cit exercitũ suũ seruitute
magna aduersus tyrũ.
Omne caput decaluatũ
& omis humerus depilat
est. Et merces nõ est red
dita ei: neq; exercitui ei?
de tyro: pro seruitute
qua seruiuit mihi aduer
sus eã. Propterea hec di
cit dñs deus. Ecce ego
dabo nabuchodosor
regem babylonis in ter
ra egypti: & accipiet
multitudinẽ eius: & dep̃
dabitur manubias ei?: &
diripiet spolia ei?: & erit
merces exercitui illius:
& operi quo seruiuit ad
uersus eã. Dedi ei terrã
egypti pro eo q̃ labora
uerit mihi: ait dñs de.
In die illa pullulabit cor
nu domui
israel: & tibi dabo aper
tum os
in medio eorũ: & scient
quia ego dñs.

30.

ET factum est verbũ
domini ad me
dicens. Fili hominis p-
pheta & dic.
Hec dicit domin deus.
Vlulate ve ve
diei: quia iuxta est dies:
& appropinquabit dies
domini dies nubis: tem
pus gentium erit.
Et veniet gladius in egy
ptum: & erit pauor
in ethiopia cũ ceciderint
vulnerati in egypto: &
ablata fuerit multitudo
illi? & destructa fundamẽ
ta eius. Ethiopia & libya
& lydi & omne reliquũ
vulgus: & cub & filii ter
re federis cum eis gladio
cadent. Hec dicit dñs:
& corruent fulcientes
egyptũ: & destruetur su
pbia imperii ei?. A turre
syenes gladio cadent in
ea: ait dñs exercituum.
Et dissipabuntur in me-
dio terrarum desolatarũ:
& vrbes eius in medio ci
uitatũ desertarũ erunt:
& scient quia ego do-
minus: cũ dedero ignẽ
in egypto: & attriti fue-
rint oes auxiliatores ei?.
In die illa egrediẽtur nũ
cii a facie mea in trieri-

Tex.heb.Ezechi.xxx.Pritiua.heb.

אַחֲרֵיהֶם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוָה׃
וַיְהִי בְּעֶשְׂרִים וְשֶׁבַע שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן
בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר יְהוָה
אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם נְבוּכַדְרֶאצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל הֶעֱבִיד אֶת חֵילוֹ עֲבֹדָה
גְדֹלָה אֶל צֹר כָּל רֹאשׁ מֹרָט
וְכָל כָּתֵף מְרוּטָה וְשָׂכָר לֹא הָיָה
לוֹ וּלְחֵילוֹ מִצֹּר עַל הָעֲבֹדָה
אֲשֶׁר עָבַד עָלֶיהָ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי נֹתֵן לְנְבוּכַדְרֶאצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם וְנָשָׂא
הֲמֹנָהּ וְשָׁלַל שְׁלָלָהּ וּבָזַז בִּזָּהּ
וְהָיְתָה שָׂכָר לְחֵילוֹ׃ פְּעֻלָּתוֹ אֲשֶׁר
עָבַד בָּהּ נָתַתִּי לוֹ אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם
אֲשֶׁר עָשׂוּ לִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
בַּיּוֹם הַהוּא אַצְמִיחַ קֶרֶן לְבֵית
יִשְׂרָאֵל וּלְךָ אֶתֵּן פִּתְחוֹן פֶּה
בְּתוֹכָם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃

Cap.xxx.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הֵילִילוּ הָהּ
לַיּוֹם׃ כִּי קָרוֹב יוֹם וְקָרוֹב יוֹם
לַיהוָה יוֹם עָנָן עֵת גּוֹיִם יִהְיֶה׃
וּבָאָה חֶרֶב בְּמִצְרַיִם וְהָיְתָה חֲלִחָלָה
בְּכוּשׁ בִּנְפֹל חָלָל בְּמִצְרַיִם
וְלָקְחוּ הֲמוֹנָהּ וְנֶהֱרְסוּ יְסוֹדֹתֶיהָ׃
כּוּשׁ וּפוּט וְלוּד וְכָל הָעֶרֶב וְכוּב
וּבְנֵי אֶרֶץ הַבְּרִית אִתָּם בַּחֶרֶב
יִפֹּלוּ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה וְנָפְלוּ סֹמְכֵי
מִצְרַיִם וְיָרַד גְּאוֹן עֻזָּהּ מִמִּגְדֹּל
סְוֵנֵה בַּחֶרֶב יִפְּלוּ בָהּ נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה׃ וְנָשַׁמּוּ בְּתוֹךְ אֲרָצוֹת נְשַׁמּוֹת
וְעָרֶיהָ בְּתוֹךְ עָרִים מְחֻרָבוֹת תִּהְיֶינָה׃
וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּי אֵשׁ
בְּמִצְרַיִם וְנִשְׁבְּרוּ כָל עֹזְרֶיהָ׃ בַּיּוֹם
הַהוּא יֵצְאוּ מַלְאָכִים מִלְּפָנַי בָּאֳנִיּוֹת

לְהַחֲרִיד אֶת כּוּשׁ בָּטַח וְהָיְתָה חִלְחָלָה בָהֶם בְּיוֹם מִצְרַיִם כִּי הִנֵּה בָּאָה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְהִשְׁבַּתִּי אֶת הֲמוֹן מִצְרַיִם בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל׃ הוּא וְעַמּוֹ אִתּוֹ עָרִיצֵי גּוֹיִם מוּבָאִים לְשַׁחֵת הָאָרֶץ וְהֵרִיקוּ חַרְבוֹתָם עַל מִצְרַיִם וּמָלְאוּ אֶת הָאָרֶץ חֲלָלִים׃ וְנָתַתִּי יְאֹרִים חָרָבָה וּמָכַרְתִּי אֶת הָאָרֶץ בְּיַד רָעִים וְהַשְׁמַמְתִּי אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ בְּיַד זָרִים אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְהַאֲבַדְתִּי גִּלּוּלִים וְהִשְׁבַּתִּי אֱלִילִים מִנֹּף וְנָשִׂיא מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יִהְיֶה עוֹד וְנָתַתִּי יִרְאָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וְהַשְׁמַמְתִּי אֶת פַּתְרוֹס וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּצֹעַן וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּנֹא׃ וְשָׁפַכְתִּי חֲמָתִי עַל סִין מָעוֹז מִצְרָיִם וְהִכְרַתִּי אֶת הֲמוֹן נֹא׃ וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּמִצְרָיִם חוֹל תָּחוֹל סִין וְנֹא תִּהְיֶה לְהִבָּקַע וְנֹף צָרֵי יוֹמָם׃ בָּחוּרֵי אָוֶן וּפִי בֶסֶת בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ וְהֵנָּה בַּשְּׁבִי תֵלַכְנָה׃ וּבְתַחְפַּנְחֵס חָשַׁךְ הַיּוֹם בְּשִׁבְרִי שָׁם אֶת מֹטוֹת מִצְרַיִם וְנִשְׁבַּת בָּהּ גְּאוֹן עֻזָּהּ הִיא עָנָן יְכַסֶּנָּה וּבְנוֹתֶיהָ בַּשְּׁבִי תֵלַכְנָה׃ וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּמִצְרָיִם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ וַיְהִי בְּאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם אֶת זְרוֹעַ פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם שָׁבָרְתִּי וְהִנֵּה לֹא חֻבְּשָׁה לָתֵת רְפֻאוֹת לָשִׂים חִתּוּל לְחָבְשָׁהּ לְחָזְקָהּ לְתִפֹּשׂ בַּחָרֶב׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֶל פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְשָׁבַרְתִּי אֶת זְרֹעֹתָיו אֶת

[a] לְהַחֲרִיד [b] אֶת כּוּשׁ [c] בָּטַח וְהָיְתָה [d] חִלְחָלָה בָהֶם בְּיוֹם מִצְרַיִם כִּי הִנֵּה [e] הוּל בָּאָה׃ [f] כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְהִשְׁבַּתִּי אֶת הֲמוֹן מִצְרַיִם בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל׃ [g] בּוֹא הוּא וְעַמּוֹ אִתּוֹ עָרִיצֵי גּוֹיִם מוּבָאִים לְשַׁחֵת הָאָרֶץ וְהֵרִיקוּ חַרְבוֹתָם עַל מִצְרַיִם וּמָלְאוּ אֶת הָאָרֶץ חֲלָלִים׃ [h] וְנָתַתִּי יְאֹרִים חָרָבָה וּמָכַרְתִּי אֶת הָאָרֶץ בְּיַד רָעִים וְהַשְׁמַמְתִּי אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ בְּיַד זָרִים אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃ [i] אָבַד כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְהַאֲבַדְתִּי גִּלּוּלִים וְהִשְׁבַּתִּי אֱלִילִים מִנֹּף נָשִׂיא מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יִהְיֶה עוֹד וְנָתַתִּי יִרְאָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ [j] נָתַן וְהַשְׁמַמְתִּי אֶת פַּתְרוֹס וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּצֹעַן וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּנֹא׃ [k] עָשָׂה וְשָׁפַכְתִּי חֲמָתִי עַל סִין מָעוֹז מִצְרָיִם וְהִכְרַתִּי אֶת הֲמוֹן נֹא׃ [l] כָּרַת וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּמִצְרָיִם חוֹל תָּחוֹל סִין וְנֹא תִּהְיֶה לְהִבָּקַע׃ [m] הָיָה בָּמַע וְנֹף צָרֵי יוֹמָם׃ [n] צוּר בָּחוּרֵי אָוֶן וּפִי בֶסֶת בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ וְהֵנָּה בַּשְּׁבִי תֵלַכְנָה׃ [o] נָבַל וּבְתַחְפַּנְחֵס חָשַׁךְ הַיּוֹם בְּשִׁבְרִי שָׁם אֶת מֹטוֹת מִצְרַיִם וְנִשְׁבַּת בָּהּ גְּאוֹן עֻזָּהּ הִיא עָנָן יְכַסֶּנָּה וּבְנוֹתֶיהָ בַּשְּׁבִי תֵלַכְנָה׃ [p] נָגַה וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּמִצְרָיִם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ [q] עָשָׂה וַיְהִי בְּאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם אֶת זְרוֹעַ פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם שָׁבָרְתִּי וְהִנֵּה לֹא חֻבְּשָׁה לָתֵת רְפֻאוֹת לָשִׂים חִתּוּל לְחָבְשָׁהּ לְחָזְקָהּ לְתִפֹּשׂ בַּחָרֶב׃ [r] נָתַן לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֶל פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְשָׁבַרְתִּי אֶת זְרֹעֹתָיו אֶת

[a] ad conterendam [b] ethiopie confidentiam: [c] & erit [d] pauor in eis [e] in die [f] egypti: [g] quia absq; dubio [h] veniet. [i] Hec [j] dicit [k] dñs [l] deus. [m] [n] [o] [p] [q] [r] [s] [t] [u] [v] [w] [x] [y] [z] [aa] [bb] [cc] [dd] [ee] [ff] [gg] [hh] [ii] [jj] [kk] [ll] [mm] [nn] [oo] [pp] [qq] [rr] [ss] [tt] [uu] [vv] [ww] [xx] [yy] [zz] [aaa] [bbb] [ccc] [ddd] [eee] [fff] [ggg] [hhh] [iii] [jjj] [kkk] [lll] [mmm] [nnn] [ooo] [ppp] [qqq] [rrr] [sss] [ttt] [uuu] [vvv] [www] [xxx] [yyy] [zzz] [aaaa] [bbbb] [cccc] [dddd] [eeee] [ffff] [gggg] [hhhh] [iiii] [jjjj] [kkkk] [llll] [mmmm] [nnnn] [oooo] [pppp] [qqqq] [rrrr] [ssss] [tttt] [uuuu] [vvvv] [wwww] [xxxx] [yyyy] [zzzz] [aaaaa] [bbbbb] [ccccc] [ddddd] [eeeee] [fffff] [ggggg] [hhhhh] [iiiiii] [jjjjj] [kkkkk] [lllll] [mmmmm] [nnnnn] [ooooo] [ppppp] [qqqqq] [rrrrr] [sssss] [ttttt] [uuuuu] [vvvvv] [wwwww] [xxxxx] [yyyyy] [zzzzz] [aaaaaa] [bbbbbb] [cccccc] [dddddd] [eeeeee] [ffffff] [gggggg] [hhhhhh] [iiiiiii] [jjjjjj] [kkkkkk] [llllll] [mmmmmm] [nnnnnn] [oooooo] [pppppp] [qqqqqq] [rrrrrr] [ssssss] [tttttt] [uuuuuu] [vvvvvv] [wwwwww] [xxxxxx] [yyyyyy] [zzzzzz] [aaaaaaa] [bbbbbbb] [ccccccc] [ddddddd] [eeeeeee] [fffffff] [ggggggg] [hhhhhhh] [iiiiiiii] [jjjjjjj] [kkkkkkk] [lllllll] [mmmmmmm] [nnnnnnn] [ooooooo] [pppppppp] [qqqqqqq] [rrrrrrr] [sssssss] [ttttttt] [uuuuuuu] [vvvvvvv] [wwwwwwww] [xxxxxxx] [yyyyyyy] [zzzzzzz] [aaaaaaaa] [bbbbbbbb] [cccccccc] [dddddddd] [eeeeeeee] [ffffffff] [gggggggg] [hhhhhhhh] [iiiiiiiii] [jjjjjjjj] [kkkkkkkk] [llllllll] [mmmmmmmm] [nnnnnnnn] [oooooooo] [pppppppp] [qqqqqqqq] [rrrrrrrr] [ssssssss] [tttttttt] [uuuuuuuu] [vvvvvvvv] [wwwwwwwww] [xxxxxxxx] [yyyyyyyy] [zzzzzzzz] [aaaaaaaaa] [bbbbbbbbb] [ccccccccc] [ddddddddd] [eeeeeeeee] [fffffffff] [ggggggggg] [hhhhhhhhh] [iiiiiiiiii] [jjjjjjjjj] [kkkkkkkkk] [llllllllll] [mmmmmmmmm] [nnnnnnnnn] [ooooooooo] [pppppppppp] [qqqqqqqqq] [rrrrrrrrr] [sssssssss] [ttttttttt] [uuuuuuuuu] [vvvvvvvvv] [wwwwwwwwww] [xxxxxxxxx] [yyyyyyyyy] [zzzzzzzzz] [aaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbb] [cccccccccc] [dddddddddd] [eeeeeeeeee] [ffffffffff] [gggggggggg] [hhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkk] [llllllllll] [mmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnn] [oooooooooo] [pppppppppp] [qqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrr] [ssssssssss] [tttttttttt] [uuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbb] [ccccccccccc] [ddddddddddd] [eeeeeeeeeee] [fffffffffff] [ggggggggggg] [hhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkk] [llllllllllll] [mmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnn] [ooooooooooo] [pppppppppppp] [qqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrr] [sssssssssss] [ttttttttttt] [uuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbb] [cccccccccccc] [dddddddddddd] [eeeeeeeeeeee] [ffffffffffff] [gggggggggggg] [hhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkk] [llllllllllll] [mmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnn] [oooooooooooo] [pppppppppppp] [qqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrr] [ssssssssssss] [tttttttttttt] [uuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccc] [ddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeee] [fffffffffffff] [ggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooo] [pppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrr] [sssssssssssss] [ttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbb] [cccccccccccccc] [dddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeee] [ffffffffffffff] [gggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnn] [oooooooooooooo] [pppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrr] [ssssssssssssss] [tttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccccc] [ddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeee] [fffffffffffffff] [ggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooooo] [pppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrr] [sssssssssssssss] [ttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbb] [cccccccccccccccc] [dddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeee] [ffffffffffffffff] [gggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnn] [oooooooooooooooo] [pppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrr] [ssssssssssssssss] [tttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccccccc] [ddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeee] [fffffffffffffffff] [ggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooooooo] [pppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrr] [sssssssssssssssss] [ttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbb] [cccccccccccccccccc] [dddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeee] [ffffffffffffffffff] [gggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooooooo] [pppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrrr] [ssssssssssssssssss] [tttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccccccccc] [ddddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeeee] [fffffffffffffffffff] [ggggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooooooooo] [pppppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrrrr] [sssssssssssssssssss] [ttttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] [cccccccccccccccccccc] [dddddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeeeee] [ffffffffffffffffffff] [gggggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnnnnn] [oooooooooooooooooooo] [pppppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrrrrr] [ssssssssssssssssssss] [tttttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccccccccccc] [ddddddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeeeeee] [fffffffffffffffffffff] [ggggggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkkkkk] [llll

fortia τ extenta τ confracta:
ἰσχυροὺς καὶ τοὺς τεταιδίους καὶ τοὺς συντριβεδίους,
τ deiciam gladiũ ei⁹ de manu eius:
καὶ καταβαλῶ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς,
τ dispergam egyptũ in gentes: τ ventilabo eos
καὶ διασπερῶ αἰγυπτίους εἰς τὰ ἔθνη, καὶ λικμήσω αὐτοὺς
in regibus: τ cõfortabo brachia re-
εἰς τὰς χώρας, καὶ κατισχύσω τοὺς βραχίονας βασι-
gis babylonis: τ dabo gladiũ meũ in
λέως βαβυλῶνος, καὶ δώσω τὴν ῥομφαίαν μου εἰς τὴν
manũ eius: τ inducet gladiũ sup egyptũ.
χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐπάξει τὴν ῥομφαίαν ἐπ' αἰγυπτίους.
τ depopulabitur ꝓdam ei⁹: τ spoliabit
καὶ ἠρημώσει τὴν ἠρημωμένην αὐτῆς, καὶ σκυλεύσει τὰ
spolia eius: τ cõfortabo brachia regis
σκῦλα αὐτῆς, καὶ ἰσχύσω τοὺς βραχίονας βασιλέως
babylonis. at brachia pharaõis
βαβυλῶνος. οἱ δὲ βραχίονες φαραὼ πεσοῦνται,
τ scient q: ego sum dñs: cũ dedero gla
καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος, ἐν τῷ δοῦναι τὴν ῥομ-
dium meũ in manus regis babylonis: τ exte-
φαίαν μου εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ ἐκτε-
det cũ sup terrã egypti. τ dispergam egyptũ
νῶ αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν αἰγύπτου. καὶ διασπερῶ αἰγυπτίους
in gentes: τ ventilabo eos in regibus: τ sci-
εἰς τὰ ἔθνη, καὶ λικμήσω αὐτοὺς εἰς τὰς χώρας, καὶ γνώ-
ent q: ego sum dñs.
σονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. Ca.31.

Θ Et factũ ē in vndecio anno in tertio mẽse vna
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει ἐν τῷ τρίτῳ μηνὶ μιᾷ
mẽsis: factũ ē verbũ dñi ad me dicẽs: fili hois dic ad
τῷ μηνὶ, ἐγένετο λόγος κυ πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου εἰπὸν πρὸς
pharaonẽ regem egypti τ multitudini ei⁹: cui assimi
φαραὼ βασιλέα αἰγύπτου καὶ τῷ πλήθει αὐτῷ, τίνι ὡμοί-
lasti tuipsũ in celsitudine tua? ecce assur cupressus
ωσας σεαυτὸν ἐν τῷ ὕψει σου; ἰδοὺ ἀσσουὴρ κυπάρισσος
in libano pulcher ꝓpagines⁹ τ densus in
ἐν τῷ λιβάνῳ καλὸς ταῖς παραφυάσιν καὶ πυκνὸς ἐν τῷ
umbra: τ excelsus magnitudine: τ in medio nubium
σκίᾳ, καὶ ὑψηλὸς τῷ μεγέθει, καὶ ἐν μέσοις νεφελῶν
factũ ē initio eius: aqua enutrivit illũ: abyssus
ἐγένετο ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, ὕδωρ ἐξέθρεψεν αὐτόν, ἄβυσσος
elevavit eũ: flumina eius vadit in circuitu
ὕψωσεν αὐτόν, τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς ἤγαγεν κύκλῳ τῶν
plantæ ei⁹. τ pimitiões ei⁹ emisit ad
φυτῶν αὐτοῦ. καὶ τὰ συρίματα αὐτῆς ἐξαπέστειλεν εἰς
vniuersa ligna campi. ꝓpter hoc elevata est
πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου. ἕνεκεν τούτου ὑψώθη ὁ
magnitudo ei⁹ vltra oia ligna campi: τ
μέγεθος αὐτοῦ παρὰ πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, καὶ
multiplicati sũt rami eius: τ exaltate sunt ꝓpagi
ἐπληθύνθησαν οἱ κλάδοι αὐτῆς, καὶ ὑψώθησαν οἱ παρα-
nes eius ab aqua multa. cũ extẽdisset se: in
φυάδες αὐτῆς ἀφ' ὕδατος πολλοῦ. ἐν τῷ ἐκτεῖναι αὐτόν, ἐν
ꝓpaginibus ei⁹ nidificauerũt oia volatilia
ταῖς παραφυάσιν αὐτῆς ἐνεόσσευσαν πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ
cęli: τ sub ramis ei⁹ genuerũt oẽs
οὐρανοῦ, καὶ ὑπὸ τοῖς κλάδοις αὐτῆς ἐγέννησαν πάντα τὰ
bestie campi: in vmbra illi⁹ habitauit oia multitudo gẽ-
θηρία τοῦ πεδίου, ἐν τῇ σκιᾷ αὐτῆς κατῴκουν πᾶν πλῆθος ἐθνῶν.
tium erat pulcher in celsitudine sua ꝓpter multitudinẽ ramorũ su-
καὶ ἦν καλὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτῆς διὰ τὸ πλῆθος τῶν κλάδων αὐ-
orũ: facte sunt radices ei⁹ in aqua multa τ cupressi mite
τοῦ. ἐγένοντο ῥίζαι αὐτῆς εἰς ὕδωρ πολὺ καὶ κυπαρίσσοι πολλοὶ
in paradiso dei: τ pini nõ similes ꝓpaginibus
ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ, καὶ πίτυες οὐχ ὅμοιαι ταῖς παραφυά-
eius: τ abieres nõ fuerunt similes ramis eius. oẽs ligna
σιν· τ ἀβιετες οὐκ ἐγένοντο ὅμοιαι τοῖς κλάδοις αὐτῆς· πᾶν ξύλον
paradiso dei nõ assimilatũ ē ei i pulchritudine ei⁹ ꝓpter
ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὡμοιώθη αὐτῷ ἐν τῷ κάλλει αὐτοῦ διὰ τὸ
multitudinẽ ramorũ ei⁹: pulchrũ feci eum in multitudine
πλῆθος τῶν κλάδων αὐτῆς, καλὸν ἐποίησα αὐτὸν ἐν τῷ πλήθει τῶν

forte sed confractum:
& deiiciam
gladium de manu eius:
& dispergam egyptum
in gentibus: & ventilabo
eos in terris: & cõfortabo brachia regis babylonis: dabo q̃ gladiũ meũ in manu ei⁹:
& confringã brachium pharaonis & gemẽt gemitibus interfecti coram facie eius: & confortabo brachia regis babylonis: & brachia pharaõis concident: & scient quia ego dñs: cũq dedero gladiũ meũ in manu regis babylonis: & extenderit eum sup terrã egypti: & dispergã egyptum in nationes: & ventilabo eos in terras:
& scient quia ego dominus. 31.

Et factum est in anno vndecimo
tertio mense vna mensis: factum est verbum domini ad me dicens.
Fili hois: dic pharaoni regi egypti & ppło ei⁹. Cui similis factus es in magnitudine tua? Ecce assur q̃si cedrus in libano pulcher ramis & frondibus nemorosus: excelsusq̃ altitudine & inter condensas frondes elevatũ est cacumẽ ei⁹. Aque nutrierũt illum: abyssus exaltauit illũ. Flumina eius manabãt in circuitu radicũ ei⁹: & riuos suos emisit ad vniuersa ligna regionis. Propterea elevata est altitudo eius super omnia ligna regionis: & multiplicata sunt arbusta eius: & elevati sunt rami eius pre aqs multis. Cũq extendisset vmbrã suã: in ramis eius fecerũt nidos oia volatilia celi: & sub frondib⁹ eius genuerũt oẽs bestie saltuũ: & sub vmbraculo illi⁹ habitabat cetus gentiũ pluri marũ. Eratq pulcherrimus in magnitudine sua: & in dilatatiõe arbustorũ suorũ. Erat ei radix illi⁹ iuxta aq̃s multas. Cedri nõ fuerũt altiores illo in padiso dei. Abietes non adeq̃uerũt sũmitatẽ ei⁹: & platani nõ fuerũt eq̃ frondib⁹ illi⁹. Oẽ lignũ padisi dei nõ ē assimilatũ illi & pulchritudini eius: qm̃ speciosum feci eũ: &

שָׁבַר עָבָל חַזָּקָה וְאֶת הַנִּשְׁבָּרֶת וְהִפַּלְתִּי אֶת
פּוּן חַרְבּוֹ מִיָּדוֹ וְהֲפִצוֹתִי אֶת מִצְרַיִם
זָרָה בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִים בָּאֲרָצוֹת וְחִזַּקְתִּי
נָתַן אֶת זְרֹעוֹת מֶלֶךְ בָּבֶל וְנָתַתִּי אֶת
חַרְבִּי בְּיָדוֹ וְשָׁבַרְתִּי אֶת זְרֹעוֹת
פָּרָעֹה וְנָאַק נַאֲקוֹת חָלָל לְפָנָיו
חָזַק וְחִזַּקְתִּי אֶת זְרֹעוֹת מֶלֶךְ בָּבֶל
נָפַל וּזְרֹעוֹת פַּרְעֹה תִּפֹּלְנָה וְיָדְעוּ
נָתַן כִּי אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּי חַרְבִּי בְּיַד
אִת מֶלֶךְ בָּבֶל וְנָטָהּ אוֹתָהּ אֶל אֶרֶץ
פּוּן מִצְרָיִם וַהֲפִצוֹתִי אֶת מִצְרַיִם
בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִי אוֹתָם בָּאֲרָצוֹת
וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה

Ca. xxxi.

וַיְהִי בְּאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה
שָׁלֵשׁ בַּשְּׁלִישִׁי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר
יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר בֶּן אָדָם אֱמֹר
הָמוֹן אֶל פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְאֶל הֲמוֹנוֹ
דַּמֵּה אֶל מִי דָמִיתָ בְּגָדְלֶךָ הִנֵּה אַשּׁוּר
אֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יְפֵה עָנָף וְחֹרֶשׁ מֵצַל
גָּבַהּ וּגְבַהּ קוֹמָה וּבֵין עֲבֹתִים הָיְתָה
תְּהוֹם צַמַּרְתּוֹ מַיִם גִּדְּלוּהוּ תְּהוֹם
רוֹמְמָתְהוּ אֶת נַהֲרֹתֶיהָ הוֹלֵךְ
סָבִיב מַטָּעָהּ וְאֶת תְּעָלֹתֶיהָ שִׁלְּחָה
עֵלָה אֶל כָּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה עַל כֵּן נִגְבְּהוּ
רָבָה קוֹמָתוֹ מִכֹּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה וַתִּרְבֶּינָה
אָבָה סַרְעַפֹּתָיו וְתָאֳרַכְנָה פֹּארָתוֹ
רָבָב מִמַּיִם רַבִּים בְּשַׁלְּחוֹ סַרְעַפֹּתָיו
קִנְּנוּ כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם וְתַחַת
חָיָה צֶאצָל פֹּארָתָיו יָלְדוּ כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וּבְצִלּוֹ
יָשַׁבוּ כָל גּוֹיִם רַבִּים וַיְהִי בְּגָדְלוֹ
דָּלָה בְּאָרְכּוֹ דָּלִיּוֹתָיו כִּי הָיָה שָׁרְשׁוֹ
אֶל מַיִם רַבִּים אֲרָזִים לֹא עִמְּמוּהוּ
גְּנַן אֱלֹהִים בְּרוֹשִׁים לֹא דָמוּ
רָמָה אֶל סַעַפֹּתָיו וְעַרְמֹנִים לֹא הָיוּ
הָיָה כְּפֹארָתָיו כָּל עֵץ גַּן אֱלֹהִים לֹא
נָוָה עָשָׂה דָּמָה אֵלָיו בְּיָפְיוֹ יָפָה עֲשִׂיתִיו

גֹּבַהּ
בְּרֹב דֶּלִיּוֹתָיו וַיַּקְנְאֻהוּ כָּל עֲצֵי עֵדֶן
אֲשֶׁר בְּגַן הָאֱלֹהִים׃ לָכֵן
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אֲשֶׁר
נִבַּרְתָּ בְּקוֹמָה וַיִּתֵּן צַמַּרְתּוֹ אֶל
בֵּין עֲבוֹתִים וְרָם לְבָבוֹ בְּגָבְהוֹ׃
וָאֶתְּנֵהוּ בְּיַד אֵיל גּוֹיִם עָשׂוֹ
יַעֲשֶׂה לוֹ פִּרְשָׁעוֹ גֵּרַשְׁתִּהוּ׃
וַיִּכְרֻתֻהוּ זָרִים עָרִיצֵי גּוֹיִם וַיִּטְּשֻׁהוּ
אֶל הֶהָרִים וּבְכָל גֵּאָיוֹת נָפְלוּ
דֶלִיּוֹתָיו וַתִּשָּׁבַרְנָה כֹּל אֲפִיקֵי הָאָרֶץ וַיֵּרְדוּ מִצִּלּוֹ כָּל
עַמֵּי הָאָרֶץ וַיִּטְּשֻׁהוּ׃ עַל מַפַּלְתּוֹ
יִשְׁכְּנוּ כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם וְאֶל
פְּאֹרָתָיו הָיוּ כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה׃ לְמַעַן
אֲשֶׁר לֹא יִגְבְּהוּ בְקוֹמָתָם כָּל עֲצֵי
מַיִם וְלֹא יִתְּנוּ אֶת צַמַּרְתָּם אֶל
בֵּין עֲבוֹתִים וְלֹא יַעַמְדוּ אֵלֵיהֶם
בְּגָבְהָם כָּל שֹׁתֵי מָיִם כִּי כֻלָּם נִתְּנוּ
לַמָּוֶת אֶל אֶרֶץ תַּחְתִּית בְּתוֹךְ בְּנֵי
אָדָם אֶל יוֹרְדֵי בוֹר׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה בְּיוֹם רִדְתּוֹ שְׁאֹלָה הֶאֱבַלְתִּי
כִּסֵּתִי עָלָיו אֶת תְּהוֹם וָאֶמְנַע
נַהֲרוֹתָיהָ וַיִּכָּלְאוּ מַיִם רַבִּים וָאַקְדִּר
עָלָיו לְבָנוֹן וְכָל עֲצֵי הַשָּׂדֶה
עָלָיו עֻלְּפָה׃ מִקּוֹל מַפַּלְתּוֹ הִרְעַשְׁתִּי
גוֹיִם בְּהוֹרִדִי שְׁאֹלָה אֶת
יוֹרְדֵי בוֹר וַיִּנָּחֲמוּ בְּאֶרֶץ תַּחְתִּית
כָּל עֲצֵי עֵדֶן מִבְחַר וְטוֹב לְבָנוֹן
כָּל שֹׁתֵי מָיִם גַּם הֵם אִתּוֹ יֻרְדוּ
שְׁאֹלָה אֶל חֲלָלֵי חָרֶב וּזְרֹעוֹ יָשְׁבוּ
בְּצִלּוֹ בְּתוֹךְ גוֹיִם׃ אֶל מִי דָמִיתָ
כֹּה בְּכָבוֹד וּבְגֹדֶל בַּעֲצֵי עֵדֶן
וְהוֹרַדְתָּ אֶת עֲצֵי עֵדֶן אֶל אֶרֶץ
תַּחְתִּית בְּתוֹךְ עֲרֵלִים תִּשְׁכַּב אֶת
חֲלָלֵי חָרֶב הוּא פַרְעֹה וְכָל הֲמוֹנֹה
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

multis condensisq; frondibus. Et emulata sunt eū oia ligna voluptatis quae erant in paradiso dei. Propterea hec dicit dominus deus. Pro eo q sublimatus est in altitudine & dedit sūmitatē suā virentē atq; condensam: & eleuatū est cor eius in altitudine sua: tradidi eū in manus fortissimi gentiū. Faciēs faciet ei. Iuxta ipietatē eius eieci eū: & succident cū alieni & crudelissimi nationū. Et iicient eum sup mōtes & in cūctis cōuallib cor ruēt rami ei: & cōfringētur arbusta eius in vniuersis rupib terre: & recedēt de vmbraculo ei oēs populi terre: & relinquēt eum. In ruina eius habitauerūt oia volatilia celi: & in ramis eius fuerūt vniuerse bestie regionis. Quā obrē non eleuabūtur in altitudine sua omnia ligna aquarū: nec ponēt sublimitatem suam inter nemorosa atq; frondosa: nec stabunt in sublimitate sua oia q irrigantur aquis: qa oēs traditi sunt in mortē ad terram vltimā in medio filioq; hoim ad eos qui descendūt in lacū. Hec dicit dñs deus. In die qñ descendit ad inferos induxi luctū: operui eum. abysso & prohibui flumina eius: & coercui aqs multas. Cōtristatus est sup eum libanus & omnia ligna agri concussa sunt. A sonitu ruine eius commoui gētes: cū deducerē eum ad infernum cum his qui descēdebāt in lacū. Et cōsolata sunt in terra infima oia ligna voluptatis egregia atq; pclara in libano: vniuersa q irrigātur aqs. Nā & ipsi cū eo descendēt ad infernum ad interfectos gladio & brachiū vniuscuiusq; sedebit sup vmbracla ei in medio nationū eius. Cui assimilat es o incylite atq; sublimis iter ligna voluptatis! Ecce deducēt es cū lignis voluptatis ad terrā vltimā. In medio incircūcisorū dormies cū eis qui iterfecti sūt gladio. Ipse est pharao & omis multitudo eius: dicit dñs deus. 32.

ramoq; eius: & emulata sūt eū ligna paradisi delitiaq; dei. ppterea hec dicit dominus deus. ppter eo qd sublimatus est in magnitudine & dedit sūmitatē suā virentē & condensam: & eleuatū est cor suum in celsitudine sua & tradidi eū in manus principis gētiū: & fecit pditionē secundū iustitiam suam. & exterminauerūt eū alieni pestilētes de gētib. & deiecerunt eū in mōtib in cūctis vallibus cecidērūt rami eius: & cōfracti sunt stirpes eius in omnibus terre: & descenderūt ab vmbraculo eius omnes ppli gentiū. & strauerūt eū sup ruinā eius omnes populi terre: & requieuerūt omnia volatilia celi: & super truncos eius fuerūt vniuerse bestie agri: vt nō exaltentur in magnitudine eoq; omnia ligna q̄ in aqua: & nō dederūt summitatem suam in medio nubium: & nō stetērūt sublimitate ipsorū ad eū omnes bibentes aquā: omnes de ipsis ipsi omnes qui potabant aquā, omnes dati sunt in morte in terra profunditatis in medio filiorū hominum descendentes in foueā hec dicit dominus deus. in descendendo illos ad inferos luxit eum abyssus. & in die descendit ad inferos luxit eum abyssus. & prohibui flumina eius: & prohibui multa & coercui aquas multas. contristatus sum super eum libanus. omnes arbores agri contristatā sunt super eum. a voce ruine eius. cōmota sunt gentes qm deducebā eum in inferum cum descendentibus in lacum & consolabantur omnes arbores voluptatis electa & pulchra libani vniuersa bibentia aquā: & .n. & ipsi descenderūt cū eo in infernū in vulnerātos a gladio: & semen eius habitauerūt sub umbraculo eius in medio vtentes eoq; perierunt. cui assimilatus es in gloria & in magnitudine inter ligna voluptatis: descende cū lignis voluptatis in terre profundū. in medio incircūcisorū dormies cū vulnerātis gladio sic pharao & omis multitudo fortitudinis eius dicit dominus deus. Ca. 32.

κλάδων αὐτοῦ, καὶ ἐζήλωσεν αὐτὸν τὰ ξύλα τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος· διότι ὑψώθη τῷ μεγέθει, καὶ ἔδωκεν τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ εἰς μέσον νεφελῶν, καὶ ἐπήρθη ἡ καρδία αὐτοῦ ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ καὶ παρέδωκα αὐτὸν εἰς χεῖρας ἄρχοντος ἐθνῶν, καὶ ἐποίησεν τὴν ἀπώλειαν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀσεβείαν αὐτοῦ· καὶ ἐξωλόθρευσεν αὐτὸν ἀλλότριοι λοιμοὶ ἀπὸ ἐθνῶν· καὶ κατέβαλον αὐτὸν ἐπὶ τῶν ὀρέων ἐν πάσαις ταῖς φάραγξιν ἔπεσον οἱ κλάδοι αὐτοῦ, καὶ συνετρίβη τὰ χειλίχη αὐτοῦ ἐν παντὶ πεδίῳ τῆς γῆς, καὶ κατέβησαν ἀπὸ τῆς σκέπης αὐτοῦ πάντες οἱ λαοὶ τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐδίωξαν αὐτὸν ἐπὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐπὶ τὰ χειλίχη αὐτοῦ ἐγένετο πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ· ὅπως μὴ ὑψωθῶσιν ἐν τῷ μεγέθει αὐτῶν πάντα τὰ ξύλα τὰ ἐν τῷ ὕδατι, καὶ οὐκ ἔδωκαν τὴν ἀρχὴν αὐτῶν εἰς μέσον νεφελῶν καὶ οὐκ ἔστησαν ἐν τῷ ὕψει αὐτῶν πάντες οἱ πίνοντες ὕδωρ, πάντες ἐδόθησαν εἰς θάνατον εἰς γῆν βάθους ἐν μέσῳ υἱῶν ἀνθρώπων καταβαίνοντας εἰς βάθος τάδε λέγει κύριος κύριος· ἐν ᾗ ἡμέρᾳ κατέβη εἰς ᾅδου ἐπένθησεν αὐτὸν ἄβυσσος· καὶ ἐκώλυσα τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς, καὶ ἐκώλυσα πολλὰ ὕδατος, καὶ ἐσκότασεν ἐπ' αὐτῷ ὁ λίβανος· πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου ἐπ' αὐτῷ ἐξέλυσεν, ἀπὸ τῆς φωνῆς τῆς πτώσεως αὐτοῦ. ἐσείσθησαν τὰ ἔθνη ὅτε κατεβίβαζον αὐτὸν εἰς ᾅδου μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἐν γῇ κατωτάτῃ πάντα τὰ ξύλα τῆς τρυφῆς καὶ τὰ κάλλιστα λιβάνου πάντα τὰ πίνοντα ὕδωρ, καὶ οὗτοι καὶ αὐτοὶ κατέβησαν μετ' αὐτοῦ εἰς ᾅδου εἰς τοὺς τραυματίας ἀπὸ μαχαίρας, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ οἱ κατοικοῦντες ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῆς ζωῆς αὐτῶν ἀπώλοντο· τίνι ὡμοιώθης ἐν δυνάμει καὶ ἐν δόξῃ καὶ ἐν μεγέθει ἐν τοῖς ξύλοις τῆς τρυφῆς, κατάβαθι μετὰ τῶν ξύλων τῆς τρυφῆς εἰς γῆν βάθους. ἐν μέσῳ ἀπεθανατωμένων κοιμηθήσῃ μετὰ τραυματιῶν μαχαίρας οὕτως φαραὼ καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τῆς ἰσχύος αὐτοῦ λέγει κύριος κύριος. Ca. 32.

Ca. xxxii.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει ἐν τῷ δωδεκά
mo mẽse ena mẽsis: factũ ẽ verbũ dñi ad me
του μηνὶ μιᾷ τοῦ μηνός, ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με
dicens: fili hois assume lamẽtũ sup pharaonẽ regem
λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου λάβε θρῆνον ἐπὶ φαραὼ βασιλέα
egypti: ꝛ dices ei: leoni gẽtiũ assimilat⁹ eris tu:
αἰγύπτου, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, λέοντι ἐθνῶν ὡμοιωθήσῃ σύ,
ꝛ ĩsl draco q̃ in mari: ꝛ vẽtilabas cornui fiu
καὶ ὡς δράκων ὁ ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐκτρατίζεις ἐν τοῖς πο
minib⁹ tuis: ꝛ cõturbabas aquã pedib⁹ tuis ꝛ
ταμοῖς σου, καὶ ἐταράσσεις ὕδωρ τοῖς ποσί σου, καὶ
cõculcabas flumina tua. hec dicit dñs
κατεπάτεις τοὺς ποταμούς σου. τάδε λέγει κύριος
ꝛ circũponã sup te rete meũ in ecclesia
καὶ περιβαλῶ ἐπὶ σὲ δίκτυόν μου ἐν ἐκκλησίᾳ
pplorũ multorũ: ꝛ extrahã te in hamo meo ꝛ ex
λαῶν πολλῶν, καὶ ἀνάξω σε ἐν τῷ ἀγκίστρῳ μου καὶ ἐκ
tendã te sup trã: campi replebuntur tui: ꝛ sede
τενῶ σε ἐπὶ τὴν γῆν, πεδία πλησθήσεταί σου, καὶ ἐπι
re facã sup te ola volatilia celi. ꝛ satu
καλῶ ἐπὶ σὲ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐμ
rabo ex te eos bestias tre: ꝛ dabo
πλήσω ἐκ σοῦ πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς, καὶ δώσω τὰς
carnes tuas sup mõtes: ꝛ replebo valles a
σάρκας σου ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ ἐμπλήσω φάραγγας ἐκ τοῦ
sanguine tuo: ꝛ irrigabitur terra a ster
τοῦ αἵματός σου, καὶ ποτισθήσεται ἡ γῆ ἐκ τῶν πη
core tuo a multitudie tua sup mõtes
χωρημάτων σου ἐκ τοῦ πλήθους σου ἐπὶ τῶν ὀρέων
valles implebo ex te: ꝛ cooperiam cũ
φάραγγας ἐμπλήσω ἐκ σοῦ, καὶ κατοκαλύψω ἐν τῷ
extinct⁹ fuer; tu celũ ꝛ cõtenebrescere faciã stellas eius
σβεσθῆναί σε οὐρανὸν καὶ συσκοτάσω τὰ ἄστρα αὐτοῦ,
sole in nube tegam: ꝛ luna nõ splẽdebit
ἥλιον ἐν νεφέλῃ καλύψω, καὶ σελήνη οὐ μὴ φάνῃ τὸ
lumie suo. oia q̃ splendent lũine in celo
φῶς αὐτῆς. πάντα τὰ φαίνοντα φῶς ἐν τῷ οὐρανῷ
cõtenebrescent sup te: ꝛ dabo tenebras sup terrã
συσκοτάσουσιν ἐπὶ σέ, καὶ δώσω σκότος ἐπὶ τὴν γῆν
tuã dicit dñs dñs: ꝛ irritabo cor
σου λέγει κύριος κύριος. καὶ παροργίσω καρδίαν
multoꝝ pplorũ: cũ induxero captiuitatem tuã in
πολλῶν λαῶν, ἡνίκα ἀναγάγω αἰχμαλωσίαν σου εἰς
gẽtes in terrã quã nõ cognouisti. ꝛ cõtristabunt sup
τὰ ἔθνη εἰς γῆν ἣν οὐκ ἔγνως. καὶ συγχάσουσιν ἐπὶ
te gẽtes multe: ꝛ reges eoꝝ stupore stu
σὲ ἔθνη πολλά, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν ἐκφόβοι ἔσονται
pescent. cũ extendero gladiũ meũ sup faci
σοῦ. ἐν τῷ πετάσαι τὴν ῥομφαίαν μου ἐπὶ πρόσω
es eoꝝ expectantes ruinam suam a die
πα αὐτῶν προσδεχόμενοι τὴν πτῶσιν αὐτῶν ἀφ' ἡμέρας
ruine tue. qꝝ hec dicit dñs dñs: gla
πτώσεώς σου. ὅτι τάδε λέγει κύριος κύριος, ῥομ
dius regis babylonis veniet tibi in gladiis gi
φαία βασιλέως Βαβυλῶνος ἥξει σοι ἐν μαχαίραις γι
gantũ: ꝛ deijciam fortitudinẽ tuã. pestilẽtes de gẽtib⁹
γάντων, καὶ καταβαλῶ τὴν ἰσχύν σου. λοιμοὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν
dẽt ꝛ perdent iniuriã egypti: ꝛ con
πάντες καὶ ἐκπολοῦσιν τὴν ὕβριν Αἰγύπτου, καὶ συν
teretur oia fortitudo ei⁹: ꝛ perdã oia
τριβήσεται πᾶσα ἡ ἰσχὺς αὐτῆς, καὶ ἐκπολῶ πάντα
iumẽta ei⁹ ab aqua multa: ꝛ non turba
τὰ κτήνη αὐτῆς ἀφ' ὕδατος πολλοῦ, καὶ οὐ μὴ ταρά
bit illã pes homis vltra: ꝛ vestigiũ iumẽtoꝝ non
ξει αὐτὴν πους ἀνθρώπου ἔτι, καὶ ὀπλὴ κτηνῶν οὐ μὴ
calcabit cum. tũc descent aque eoꝝ
καταβήσεται αὐτό. τότε ἡσυχάσει τὰ ὕδατα αὐτῶν

oooooo

וְנַהֲרוֹתָם כַּשֶּׁמֶן אוֹלִיךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
יְהוָה׃ בְּתִתִּי אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁמָמָה נָתוּן
וּנְשַׁמָּה אֶרֶץ מִמְּלוֹאָהּ בְּהַכּוֹתִי אֶת שָׁמֵם כָּל
כָּל יוֹשְׁבֵי בָהּ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ נְהִי הוּא
קִינָה הִיא וְקוֹנְנוּהָ בְּנוֹת הַגּוֹיִם קוֹן
תְּקוֹנֵנָה אוֹתָהּ עַל מִצְרַיִם וְעַל כָּל
הֲמוֹנָהּ תְּקוֹנֵנָה אוֹתָהּ נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה׃ וַיְהִי בְּשִׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה
בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר
יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם נְהִי עַל
הֲמוֹן מִצְרַיִם וְהוֹרִדֵהוּ אוֹתָהּ וּבְנוֹת
גּוֹיִם אַדִּרִים אֶל אֶרֶץ תַּחְתִּיּוֹת יָרַד אֶת בְּנֵה
אֶת יוֹרְדֵי בוֹר׃ מִמִּי נָעַמְתָּ רְדֵה יָרַד
וְהָשְׁכְּבָה אֶת עֲרֵלִים׃ בְּתוֹךְ חֲלָלִי שָׁכַב
חָרֶב יִפֹּלוּ חָרֶב נִתָּנָה מָשְׁכוּ אוֹתָהּ גָּפֶל
וְכָל הֲמוֹנֶיהָ׃ יְדַבְּרוּ לוֹ אֵלֵי דִּבֵּר אֵלַי
גִּבּוֹרִים מִתּוֹךְ שְׁאוֹל אֶת עֹזְרָיו גִּבֹּר שָׁאוֹל
יָרְדוּ שָׁכְבוּ הָעֲרֵלִים חֲלָלֵי חָרֶב׃
שָׁם אַשּׁוּר וְכָל קְהָלָהּ סְבִיבֹתֶיהָ שָׁם
קִבְרֹתֶיהָ כֻּלָּם חֲלָלִים הַנֹּפְלִים
בַּחָרֶב׃ אֲשֶׁר נִתְּנוּ קִבְרֹתֶיהָ
בְּיַרְכְּתֵי בוֹר וַיְהִי קְהָלָהּ סְבִיבוֹת
קִבְרָתָהּ כֻּלָּם חֲלָלִים נֹפְלִים בַּחָרֶב
אֲשֶׁר נָתְנוּ חִתִּית בְּאֶרֶץ חַיִּים׃ תֵּת
שָׁם עֵילָם וְכָל הֲמוֹנָהּ סְבִיבוֹת
קִבְרָתָהּ כֻּלָּם חֲלָלִים הַנֹּפְלִים
בַּחָרֶב אֲשֶׁר יָרְדוּ עֲרֵלִים אֶל
אֶרֶץ תַּחְתִּיּוֹת אֲשֶׁר נָתְנוּ חִתִּיתָם
בְּאֶרֶץ חַיִּים וַיִּשְׂאוּ כְלִמָּתָם אֶת נָשָׂא
יוֹרְדֵי בוֹר׃ בְּתוֹךְ חֲלָלִים נֻתְּנוּ
מִשְׁכָּב לָהּ בְּכָל הֲמוֹנָהּ סְבִיבֹתֶיהָ שָׁכַב
קִבְרֹתֶיהָ כֻּלָּם עֲרֵלִים חַלְלֵי חָרֶב
כִּי נִתַּן חִתִּיתָם בְּאֶרֶץ חַיִּים וַיִּשְׂאוּ
כְלִמָּתָם אֶת יוֹרְדֵי בוֹר בְּתוֹךְ
חֲלָלִים נִתָּן׃ שָׁם מֶשֶׁךְ תֻּבָל
וְכָל הֲמוֹנָהּ סְבִיבֹתֶיהָ קִבְרֹתֶיהָ

&ᵃ flumina eorum ᵃ quasi
oleũ ᶠadducam: ᶠait ᵉ dñs
ᵇdeus ᶜcũ dedero ᶜ terram
ᶠegypti ᵈ desolatam. ooooo
ᵇDeseretur autẽ ᶠterra ᵃa
plenitudine sua ᶠqñ pcus-
fero ᵐoẽs ᵒhabitatores ᵖeiꝰ:
ᵍ& scient ᶠquia ᵉ ego ᶠdñs.
ᵃPlanctus ᶠest ᶠ& plangent
eum ᶠ filie ᵉgentium ooooo
ᵒsuper ᶠegyptum ᶠ& super
oooooooooooooooooooooooooo
ᵇmultitudinẽ eius ᶠ plan-
gent ᵇeum: ᶠait ᵐdominus
ᵉdeus. ᵒ Et factum est ᵖ in
duodecimo ᶠanno oooooo
ᵃin quintadecima ᵃmẽsis:
ᶠfactum est ᶠverbum oooo
ᶠdñi ᵉ ad me ᵇ dicens. ᶜ Fili
ᵇhoꝰ: ᶜcane carmen lugũ
bre ᶠsup ᵈmultitudinẽ ᵇegy
pti: ᶠ& detrahe eam ᵃipam
ᶠ& filias ᵐgẽtium ᵃrobusta
rum: ᵒad ᵖterrã ᵍ vltimam
ᶠcũ his ᵉq descendũt in ᶠla-
cuꝫ. ᵉ Quo ᶠpulchrior es?
ᶠdescẽde ᶠ& dormi ᶠcũ ᵇin
circũcisis. ᶜ In medio ᵒ iter
fectoꝝ ᶜgladio ᶠcadẽt. ᵉGla
dius ᵇdat ᵖ est. Et ᶠattraxerẽt
ᵃeam ᶠ& oẽs ᵐpopulos eiꝰ.
ᵃLoq̃ntur ᵃei ᵇpotẽtissimi
ᵍrobustorũ ᶠde medio ᵒin-
ferni qui ᶠcũ ᵃauxiliatoribꝰ
eius ᶠdescenderũt ᶠ& dor-
mierũt ᶠincircũcisi ᵉinter-
fectiq̃ ᵇgladio. ᶜ Ibi ᵇassur
ᶠ& oꝰ ᶠ multitudo eius ᵉ in
circuitu illius ᵇ sepulchra
eoꝝ: ᶠoẽs ᵇinterfecti ᶠ& ᵈqui
ceciderũt ᵐgladio ᵖquorũ
ᵒdata sunt ᵖsepulchra ooo
ᵍin nouissimis ᶠlaci: ᵒ& fa-
cta est ᶠ multitudo eiꝰ ᵐper
gyrũ ᶠsepulchri eiꝰ vniuer
si ᶠiterfecti: ᵉcadẽtesq̃ ᵇgla
dio ᶜqui ᵒdederãt quondã
ᶠformidinẽ suã ᶠin terra ᶠvi
uentiũ. ᵇ Ibi ᶠ elam ᵃ& oꝰ
ᶠmultitudo eius ᵐper gyrũ
ᵉsepulchri sui. ᵒOẽs hi ᶠin
terfecti ᵈ ruentesq̃ ᶠgladio
ᵒq ᶠdescẽderũt ᵉincircũcisi
ᶜ ad ᶠterram ᶠvltimã. ᵉQui
ᵇposuerũt ᶜ terrorẽ suum
ᵉin terra ᶠviuentiũ: ᶠ& por
tauerũt ᵉignominiã suã ᵒcũ
his ᶠ q descẽderũt in ᵃlacũ.
ᶠIn medio ᵐ interfectorũ
ᵉposuerũt ᶜcubile ᶠcius ᵉin
vniuersis ᵃpplis eiꝰ: ᶠ in cir
cuitu eius ᵉ sepulchrũ illiꝰ.
ᶠOẽs hi ᵉincircũcisi ᶠinter
fectiq̃ ᶠgladio. ᵉ Dederunt
ᶠeni ᵇterrorẽ suũ ᶠ in terra
ᵉviuẽtium ᶜ& portauerũt
ᶠignominiã suã ᵉcũ his ᵇq de
scendũt in ᶠlacũ. ᵃ In medio
ᶠinterfectorũ ᵐ positi sũt.
ᵉIbi ᵒmosoch ᶠ& tubal ᵍ& oꝰ
ᶠmultitudo eiꝰ: ᵉ incir
cuitu eius ᶠ sepulchra illiꝰ.

τ flumina eoꝝ vt oleum fluent dicit do:
καὶ οἱ ποταμοὶ αὐτῶν ὡς ἔλαιον πορευθήσονται λέγει κύ
min ᵒ: cũ dedero egyptũ in ꝑditionẽ: τ desolabit tra
ριος, ὅταν δῶ Αἴγυπτον εἰς ἀπώλειαν, καὶ ἐρημωθήσ ἡ γῆ
cũ plenitudie eiꝰ cũ vastemlauero oẽs ha-
σὺν τῇ πληρώσει αὐτῆς ὅταν διασείρω πάντας τοὺς κα
bitantes in ea. τ scient q: ego sum dño.
τοικοῦντας ἐν αὐτῇ· καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος.
plãctus est τ plangent eum: τ filie
θρῆνός ἐστι καὶ θρηνήσουσιν αὐτόν, καὶ αἱ θυγατέρες τῶν
gentiũ plangent eum sup egyptũ τ sup oẽm
ἐθνῶν θρηνήσουσιν αὐτὸν ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν
fortitudinẽ eiꝰ: plangent eã dicit dño dño. τ facũ
ἰσχὺν αὐτῆς, θρηνήσουσιν αὐτὴν λέγει κς κύριος. καὶ ἐγένε
est in duodecimo anno in quita τ decima mẽsis:
το ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει ἐν πεντεκαιδεκάτῃ μηνός,
facꝰ est ſmo dñi ad me dicens: fili hois plan-
ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου θρῆνη
ge sup mltitudinẽ egypti τ deducent eius
σον ἐπὶ πλῆθος Αἰγύπτου καὶ καταβιβάσουσιν αὐτῆς
filias gẽtes mortuas in ꝑfunda tre
τὰς θυγατέρας τῶν ἐθνῶν νεκρὰς εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς
ad eos q̃ descendunt in fouea ex aquas pa-
πρὸς τοὺς καταβαίνοντας εἰς βόθρον ἐξ ὑδάτων ἐνεφυ
chra descende τ dormies cũ incircũcisis in me
σεῖς κατάβηθι καὶ κοιμήθητι μετὰ ἀπεριτμήτων ἐν μέ
dio vulneratoꝝ gladio cadent cũ eo: τ
σῳ τραυματιῶν μαχαίρας πεσοῦνται μετ' αὐτοῦ, καὶ
dormiet oꝰ fortitudo eiꝰ: τ dicent tibi
κοιμήσεται πᾶσα ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, καὶ λέξουσί σοι οἱ
giganteꝰ: in ꝑfũdũ fouee q̃ melior es descende
γίγαντες, εἰς βάθος λάκκου οὐ βελτίων εἶ κατάβηθι
τ dormi cum incircuncisis in medio
καὶ κοιμήθητι μετὰ τῶν ἀπεριτμήτων ἐν μέσῳ τῶν
vulneratoꝝ gladio. ibi assur τ oꝰ ꝓgre
τραυματιῶν μαχαίρας· ἐκεῖ Ἀσσοὺρ καὶ πᾶσα ἡ συ
gatio eiꝰ in circuitu sepulchri eius ꝓoẽs
ναγωγὴ αὐτοῦ ἐν κύκλῳ τοῦ τάφου αὐτοῦ πάντες
vulnerati cadentes gladio: q̃ dederunt
τραυματίαι οἱ πεπτωκότες μαχαίρᾳ, οἱ δεδωκότες
sepulchra eiꝰ in latera lacus. τ facũ
τοὺς τάφους αὐτοῦ εἰς πλευρὰς λάκκου· καὶ ἐγένε
cõgregatio eiꝰ in circuitu sepulchri eiꝰ. oẽs
συναγωγὴ αὐτοῦ περικύκλῳ τοῦ μνήματος αὐτοῦ· πάντες οἱ
vulnerati q̃ ceciderunt gladio: q̃ dederũt
τραυματίαι οἱ πεπτωκότες μαχαίρᾳ, οἱ δόντες τὴν
tiorẽ suum in tra vite. ibi elam τ om
φόβον αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς ζώντων· ἐκεῖ Αἰλὰμ καὶ πᾶ
nio fortitudo eius in circuitu monumenti e-
σα ἡ δύναμις αὐτοῦ περικύκλῳ τοῦ μνήματος αὐ
tus. omnes vulnerati q̃ ceciderunt gladio
τοῦ· πάντες οἱ τραυματίαι οἱ πεπτωκότες μαχαί
dio: τ q̃ descendunt incircuncisi in tre pro
ρᾳ, καὶ οἱ καταβαίνοντες ἀπερίτμητοι εἰς γῆν βά
fũdũ q̃ dederũt timorẽ eoꝝ in tra vite.
θους, οἱ δεδωκότες τὸν φόβον αὐτῶν ἐπὶ γῆς ζώντων.
τ acceperũt tormentũ suum cũ descenden
καὶ ἔλαβον τὸν βάσανον αὐτῶν μετὰ τῶν καταβαι
tibus in foueam in medio vulneratoꝝ ibi dati
νόντων εἰς βόθρον ἐν μέσῳ τραυματιῶν ἐκεῖ δεδο
sunt mosoch τ thubal τ oꝰ fortitudo eoꝝ in
σαν μοσὸχ καὶ θοβὲλ καὶ πᾶσα ἡ ἰσχὺς αὐτῶν περὶ
circuitu monumẽti eius.
κύκλῳ τοῦ μνήματος αὐτοῦ· oooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

eos vulnerati eius: oes incircuncisi
πάντες οἱ τραυματίαι αὐτοῦ, πάντες ἀπερίτμητοι
vulnerati a gladio: q dederunt terror
τραυματίαι ἀπὸ μαχαίρας, οἱ δεδώκότες τὸν φόβον
suum sup trã vite. t nõ dormierũt cum gi-
αὐτῶν ἐπὶ γῆς ζωῆς. καὶ οὐκ ἐκοιμήθησαν μετὰ τῶν γι-
gantib⁹ q ceciderunt ab eno: q descenderũt in
γάντων τῶν πεσόντων ἀπὸ αἰῶνος, οἱ κατέβησαν εἰς
inferũ i armis ꝯ⁹ etebãt i bello: t posuerũt gladios suos
ἅδου ἐν ὅπλοις πολεμικοῖς, καὶ ἔθεσαν τὰς μαχαίρας αὐτῶν
sub capitibus suis: t facte sunt iniqtates
ὑπὸ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἐγένοντο αἱ ἀνομίαι
eor in ossib⁹ eor: q: terruerunt gigan-
αὐτῶν ἐπὶ τῶν ὀστῶν αὐτῶν, ὅτι ἐξεφόβησαν οἱ γίγαντες
tes in vita sua. t tu in medio incircuncisor con-
τὸν ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν, καὶ σὺ ἐν μέσῳ ἀπεριτμήτων συν-
tereris: t dormies cum vulneratis gla-
τριβήσῃ, καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τετραυματισμένων μαχαί-
dio. ibi edom t reges eius: t oes princi-
ρᾳ. ἐκεῖ ἐδώμ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντες ἄρχον-
pes assur q dederũt fortitudinẽ eius in vulnus gla-
τες ἀσσούρ οἱ δόντες τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ εἰς τραῦμα μαχαί-
dij. ibi cum vulneratis dormierunt cum descen-
ρας. ἐκεῖ μετὰ τραυματιῶν ἐκοιμήθησαν μετὰ κατα-
dentibus in foueã. ibi . principes aqlonis om-
βαινόντων εἰς βόθρον. ἐκεῖ οἱ ἄρχοντες τοῦ βορρᾶ πάν-
nes duces assur: q deducti sunt cum
τες οἱ στρατηγοὶ τοῦ ἀσσούρ, οἵτινες κατέχισαν μετὰ
vulneratis cũ terrore suo. t in fortitudie sua
τραυματιῶν σὺν τῷ φόβῳ αὐτῶν· καὶ ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτῶν
confusi dormierunt incircuncisi cum vulnera-
ἀχυνέντες ἐκοιμήθησαν ἀπερίτμητοι μετὰ τραυμα-
tis gladio. t abtulerunt tormẽtũ suum cũ
τίας gladio. t ἀπήνεγκαν τὸν βάσανον αὐτῶν με-
descendentibus in foueã. illos videbit rex
τὰ τῶν καταβαινόντων εἰς βόθρον· ἐκείνους ὄψεται βασι-
pharao: t cõsolationẽ accipiẽt sup oẽm fortitudinẽ
λεὺς φαραώ, καὶ παρακληθήσεται ἐπὶ πάσαν τὴν ἰσχὺν
eor vulnerati gladio pharao t omis exer
αὐτῶν τραυματίαι μαχαίρᾳ φαραὼ καὶ πᾶσα ἡ δύνα-
cit⁹ eius: dicit dñs dñs. q: dedi formi-
μις αὐτοῦ, λέγει κύριος κύριος· ὅτι ἔδωκα τὸν φό-
dinẽ eius sup trã vite. t dormiet in medio incir
βον αὐτοῦ ἐπὶ γῆς ζωῆς· καὶ κοιμηθήσεται ἐν μέσῳ ἀπερι-
cuncisor cum vulneratis gladio pharao t omis
τμήτων μετὰ τραυματιῶν μαχαίρας φαραὼ καὶ πᾶσα
multitudo eius dicit dñs dñs.
ἡ πολυάνθρωπος αὐτοῦ λέγει κύριος κύριος. Ca.35.

ΚΑΙ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου
Et factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: fili homis
λάλησον τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ σου καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, γῆν ἐφ' ἣν
loqre filijs ppli tui t dices ad eos: fra sup quã
ἐπάγω ῥομφαίαν καὶ λάβῃ ὁ λαὸς τῆς γῆς ἄνδρα ἕνα ἐξ
induxero gladiũ t tulerit ppls terre homẽ vnũ de
αὐτῶν καὶ δώσῃ αὐτὸν ἑαυτῷ εἰς σκοπόν, καὶ ἴδῃ τὴν ῥομφαίαν
eis t dederit eum sibi i speculatorẽ: t viderit gladiũ
ἐρχομένην ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ σαλπίσῃ τῇ σάλπιγγι, καὶ
venientẽ sup trã: t cecinerit tuba: t
σημανῇ τῷ λαῷ, καὶ ἀκούσῃ ὁ ἀκούσας τῆς φωνῆς τῆς σάλ-
significauerit ppło: t audierit audiens vocẽ tu-
πιγγος καὶ μὴ φυλάξῃται, καὶ ἐπέλθῃ ἡ ῥομφαία καὶ κατα-
be t nõ obseruauerit: t venerit gladius t cõprẽ
λάβῃ αὐτόν, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἔσται,
dit eum: sanguis ei⁹ in capite eius erit:
ὃς φωνὴν τῆς σάλπιγγος ἀκούσας οὐκ ἐφυλάξατο, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ ἔσται· καὶ οὗτος ὅτι ἐφυλάξατο,
q: vocẽ tube audiens non obserua-
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξείλατο. καὶ ὁ σκοπὸς ἐὰν ἴδῃ τὴν ῥομφαίαν
uit se: sanguis ei⁹ sup eũ erit. t ille q: custodiuit se:
ἐρχομένην, καὶ μὴ σημανῇ τῇ σάλπιγγι, καὶ ὁ λαὸς μὴ
aiam suã liberauit. t speculator: si viderit gladiũ
venientẽ: t nõ significauerit tuba: t ppls nõ

"Oẽs hi 'incircũcisi' inter
fectiq & cadẽtes 'gladio:
"quia 'dederũt 'formidinẽ
suã 'in tra 'viuentiũ: '& nõ
"dormiẽt 'cũ 'fortib⁹ cadẽ
tibusq & 'incircũcisis q
"descenderũt ad 'infernũ
'cũ armis suis. 'Et posue
runt 'gladios suos 'sub 'ca
pitibus suis: & fuerunt
'iniquitates eorũ 'in 'ossi
bus eorum: 'quia 'terror
'fortiũ facti sunt 'in terra
'viuentiũ. 'Et tu ergo 'in
medio 'incircũcisorũ con
tereris: '& dormies cum
"interfectis 'gladio. 'Ibi
'dumea & 'reges eius & '
omis 'duces eius "qui 'dati
sunt 'cum exercitu suo
'cum 'interfectis 'gladio:
& 'qui 'cum 'incircũcisis
'dormierũt: & 'cũ his 'qui
descendũt in 'lacũ. 'Ibi 'pri
cipes aqlonis oẽs & vni
uersi 'venatores q 'dedu
cti sunt 'cũ 'interfectis: 'pa
uẽtes & in 'sua fortitudine
'cõfusi: quia 'dormierunt
'incircũcisi 'cũ 'iterfectis
'gladio '& portauerũt 'cõ
fusionẽ suã 'cũ his 'qui de
scendũt in 'lacum. 'Vidit
'eos pharao '& cõsolat⁹ ẽ
'sup 'vniuersa 'multitudie
sua q 'interfecta ẽ 'gladio:
'pharao '& ois 'exercitus
eius: 'ait 'dñs 'deus: 'qa 'de
di 'terrorem meũ 'in terra
'viuentium: '& dormiuit
'in medio 'incircũcisorũ
'cum 'interfectis gladio.
'pharao '& ois 'multitudo
eius: 'ait 'dñs 'deus. 33.

ET factum est 'verbũ
'domini 'ad me
'dicens. 'Fili 'homis: 'lo-
quere 'ad 'filios 'populi tui
'& dices ad eos. 'Terra
'cum induxero
'super eam 'gladiũ: '& tu
lerit 'populus 'terre 'virũ
'vnũ 'de nouissimis suis:
'& cõstituerit 'eum 'sup se
'speculatorẽ: '& ille 'vide-
rit 'gladiũ 'venientẽ 'super
'terram '& cecinerit 'buc
cina '& annunciauerit
'populo. 'Audiens autẽ
si quis ille est
'sonitũ 'buccine: '& non
'obseruauerit: 'veneritq
'gladius '& tulerit eũ: 'san
guis ipsius 'sup caput ei⁹
'erit. 'Sonũ 'buccine 'audi
uit '& non 'se obseruauit:
'sanguis ei⁹ 'in ipso 'erit.
'Si aut 'se custodierit: 'ani
mã suã 'saluabit. q 'si 'spe-
culator 'viderit 'gladiũ 've
nientẽ: '& nõ 'insonuerit
'buccina: '& ppls 'se non

חָלָל
שָׁכַב
גֶּבֶר
כָּלַה לָהֶם
נָתַן חָתָת
חָתַת
גֶּבֶר
שָׁכַב
נָשָׂא גֶּבֶר
נָסַר
נָשָׂא יָרַד
אֶת רָאָה
הָמוֹן
נָתַן
שָׁכַב
רָאָה
לָקַח
הָיָה
רָאָה

Ca. xxxiij

הָיָה
נבא
נבא
נבא
שָׁפָר זָהַר
לָכַד
הָיָה
רָאָה

מִלֶּם עֲרֵלִים מְחֻלְלֵי חָרֶב כִּי נִתְּנוּ
חִתִּיתָם בְּאֶרֶץ חַיִּים וְלֹא יִשְׁכְּבוּ
אֶת גִּבּוֹרִים נֹפְלִים מֵעֲרֵלִים אֲשֶׁר
יָרְדוּ שְׁאוֹל בְּכְלֵי מִלְחַמְתָּם וַיִּתְּנוּ
אֶת חַרְבוֹתָם תַּחַת רָאשֵׁיהֶם וַתְּהִי
עֲוֹנוֹתָם עַל עַצְמוֹתָם כִּי חִתִּית
גִּבּוֹרִים בְּאֶרֶץ חַיִּים וְאַתָּה בְּתוֹךְ
עֲרֵלִים תִּשָּׁבֵר וְתִשְׁכַּב אֶת חֲלָלֵי
חָרֶב אֲדוֹם מְלָכֶיהָ וְכָל
נְשִׂיאֶיהָ אֲשֶׁר נִתְּנוּ בִּגְבוּרָתָם
אֶת חֲלָלֵי חָרֶב הֵמָּה אֶת עֲרֵלִים
יִשְׁכָּבוּ וְאֵת יֹרְדֵי בוֹר שָׁמָּה נְסִיכֵי
צָפוֹן כֻּלָּם וְכָל צִדֹנִי אֲשֶׁר יָרְדוּ
אֶת חֲלָלִים בְּחִתִּיתָם מִגְּבוּרָתָם
בוֹשִׁים וַיִּשְׁכְּבוּ עֲרֵלִים אֶת חֲלָלֵי
חָרֶב וַיִּשְׂאוּ כְלִמָּתָם אֶת יוֹרְדֵי
בוֹר אוֹתָם יִרְאֶה פַרְעֹה וְנִחַם עַל
כָּל הֲמוֹנוֹ חֲלָלֵי חָרֶב פַּרְעֹה וְכָל
חֵילוֹ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה כִּי נָתַתִּי
אֶת חִתִּיתוֹ בְּאֶרֶץ חַיִּים וְהֻשְׁכַּב
בְּתוֹךְ עֲרֵלִים אֶת חֲלָלֵי חָרֶב פַּרְעֹה
וְכָל הֲמוֹנוֹ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר בֶּן אָדָם דַּבֵּר אֶל בְּנֵי עַמֶּךָ
וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶרֶץ כִּי אָבִיא
עָלֶיהָ חָרֶב וְלָקְחוּ עַם הָאָרֶץ אִישׁ
אֶחָד מִקְּצֵיהֶם וְנָתְנוּ אֹתוֹ לָהֶם
לְצֹפֶה׃ וְרָאָה אֶת הַחֶרֶב בָּאָה
עַל הָאָרֶץ וְתָקַע בַּשּׁוֹפָר וְהִזְהִיר
אֶת הָעָם׃ וְשָׁמַע הַשֹּׁמֵעַ אֶת
קוֹל הַשּׁוֹפָר וְלֹא נִזְהָר וַתָּבוֹא חֶרֶב
וַתִּקָּחֵהוּ דָמוֹ בְּרֹאשׁוֹ יִהְיֶה׃ אֶת
קוֹל הַשּׁוֹפָר שָׁמַע וְלֹא נִזְהָר דָּמוֹ
בּוֹ יִהְיֶה וְהוּא נִזְהַר נַפְשׁוֹ מִלָּט׃
וְהַצֹּפֶה כִּי יִרְאֶה אֶת הַחֶרֶב בָּאָה
וְלֹא תָקַע בַּשּׁוֹפָר וְהָעָם לֹא

נִזְהָר׃ וְהַנּוֹא חָרֶב יִתְּקַח מֵעָם נַפְשׁ
הוּא בַּעֲוֹנוֹ נִלְקָח וְדָמוֹ מִיַּד הַצֹּפֶה
אֶדְרֹשׁ׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם צֹפֶה נְתַתִּיךָ לְבֵית יִשְׂרָאֵל
וְשָׁמַעְתָּ מִפִּי דָבָר
וְהִזְהַרְתָּם אֹתָם מִמֶּנִּי׃ בְּאָמְרִי לָרָשָׁע
רָשָׁע מוֹת תָּמוּת וְלֹא דִבַּרְתָּ
לְהַזְהִיר רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ הוּא רָשָׁע
בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת וְדָמוֹ מִיָּדְךָ אֲבַקֵּשׁ׃
וְאַתָּה כִּי הִזְהַרְתָּ רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ
לָשׁוּב מִמֶּנָּה וְלֹא שָׁב מִדַּרְכּוֹ הוּא
בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת וְאַתָּה נַפְשְׁךָ הִצָּלְתָּ׃
וְאַתָּה בֶן אָדָם אֱמֹר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל
כֵּן אֲמַרְתֶּם לֵאמֹר כִּי פְשָׁעֵינוּ
וְחַטֹּאתֵינוּ עָלֵינוּ וּבָם אֲנַחְנוּ
נְמַקִּים וְאֵיךְ נִחְיֶה׃ אֱמֹר אֲלֵיהֶם חַי
אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם אֶחְפַּץ
בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע
מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדַּרְכֵיכֶם
הָרָעִים וְלָמָּה תָמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל׃
וְאַתָּה בֶן אָדָם אֱמֹר אֶל בְּנֵי עַמֶּךָ
צִדְקַת הַצַּדִּיק לֹא תַצִּילֶנּוּ בְּיוֹם
פִּשְׁעוֹ וְרִשְׁעַת הָרָשָׁע לֹא יִכָּשֵׁל
בָּהּ בְּיוֹם שׁוּבוֹ מֵרִשְׁעוֹ וְצַדִּיק
לֹא יוּכַל לִהְיוֹת בָּהּ בְּיוֹם חַטֹּאתוֹ׃
בְּאָמְרִי לַצַּדִּיק חָיֹה יִחְיֶה וְהוּא
בָטַח עַל צִדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל כָּל
צִדְקֹתָיו לֹא תִזָּכַרְנָה וּבְעַוְלָתוֹ אֲשֶׁר
עָשָׂה בּוֹ יָמוּת׃ וּבְאָמְרִי לָרָשָׁע מוֹת
תָּמוּת וְשָׁב מֵחַטָּאתוֹ וְעָשָׂה מִשְׁפָּט
וּצְדָקָה׃ חָבָל יָשִׁיב רָשָׁע גְּזֵלָה
יְשַׁלֵּם בְּחֻקּוֹת הַחַיִּים הָלַךְ לְבִלְתִּי
עֲשׂוֹת עָוֶל חָיוֹ יִחְיֶה לֹא יָמוּת׃
כָּל חַטֹּאתָיו אֲשֶׁר חָטָא לֹא תִזָּכַרְנָה
לוֹ מִשְׁפָּט וּצְדָקָה עָשָׂה חָיוֹ יִחְיֶה׃
וְאָמְרוּ בְּנֵי עַמֶּךָ לֹא יִתְכֹּן דֶּרֶךְ
יְהוָה וְהֵמָּה דַרְכָּם לֹא יִתְכֹּן׃

custodierit: & veneritq; gladius & tulerit de eis animã: ille quidẽ in iniqtate sua captus est: sanguinẽ autẽ eius de manu speculatoris reqrã. Et tu fili hois speculatorẽ dedi te domui israel. Audies ergo ex ore meo sermonẽ: annũciabis eis ex me. Si me dicẽte ad ipiũ: impie morte morieris: nõ fueris locutus vt se custodiat impius a via sua. Ipse ipius i iniqtate sua morietur: sanguinẽ aũt eius de manu tua reqrã. Si aũt annũciante te ad ipiũ vt a viis suis cõuertatur: non fuerit cõuersus a via sua: ipse in iniqtate sua morietur. Porro tu animã tuam liberasti. Tu ergo fili homis dic ad domũ israel. Sic locuti estis dicẽtes. Iniqtates nre & pctã nostra sup nos sunt: & in ipsis nos tabescimus. Quõ ergo viuere poterimus? Dic ad eos. Viuo ego dicit dominus deus. Nolo eo morte impii: sed vt conuertatur impius a via sua & viuat. Cõuertimini cõuertimini a viis vãis pessimis. Et quare moriemini dom israel? Tu itaq; fili hominis dic ad filios populi tui. Iusticia iusti nõ liberabit eum in quacunq; die peccauerit: & impietas impii non nocebit ei eo in quacũq; die cõuersus fuerit ab ipietate sua. Et iustus nõ poterit viuere in iusticia sua in quacũq; die peccauerit. Etiã si dixero iusto q vita viuat: & cõfisus in iusticia sua fecerit iniquitatem: oẽs iusticie ei obliuioni tradentur: & in iniqtate sua quã operatus est in ipsa morietur. Si aũt dixero impio: morte morieris: & egerit penitẽtiã a peccato suo: feceritq; iudiciũ & iusticiã. Et pignus restituerit ille ipius: rapinãq; reddiderit: in mãdatis vite ambulauerit: nec fecerit qq; iniustũ: vita viuet: & non morietur. Oia pctã eius q peccauit nõ iputabũtur ei. Iudiciũ & iusticiã fecit: vita viuet. Et dixerit filii popli tui. Nõ est equiponderis via dñi & ipsorum via inusta est.

se custodierit: & veniens gladius tulerit ex ipso anima: ipsa ppe suam iniqtatẽ capta est: at sanguinẽ eius de manu speculatoris requirã. Et tu fili hominis speculatorẽ dedi te domui israel: Et audies ex ore meo sermonẽ: Et annũciabis eis a me: cũ dixero ego peccatori morte morieris: Et non locutus fuerit vt custodiatur impius a via sua: ipse in iniqtate sua morietur: at sanguinẽ eius ex manu tua requiram. Et ãt si pnunciauerit impio viam suam vt cõuertatur ab ea: Et nõ fuerit conuersus a via sua: ipse in impietate sua morietur: Et animam tuam liberabis. Et tu fili hominis dic domui israel: sic locuti estis dicentes: Ἐν ἡμῖν τοῖς οἴκῳ Ἰσραὴλ, οὕτως ἐλαλήσατε λέγοντες, errores nri Et iniqtates nre sup nos sunt: Et in ipsis nos tabescimus Et quõ viuemus dic eis? αὐταῖς ἡμεῖς τακώμεθα, καὶ πῶς ζησόμεθα εἴπατε αὐτοῖς; viuo ego dicit dñs dñs: nõ volo mortem ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος κύριος, οὐ βούλομαι τὸν θάνατον τοῦ impii: quãtũ vt conuertat impius a via sua Et viuat ἀσεβοῦς, ὡς ἐπιστρέψαι τὸν ἀσεβῆ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ καὶ ζῆν ipse. cõuersione cõuertimini a via via αὐτοῦ. ἐπιστρέφετε ἐπιστρέψατε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ὑμῶν τῆς mala: Et ãre moriemini dom israel. Et tu fili πονηρᾶς, καὶ ἵνατί ἀποθνήσκετε οἶκος Ἰσραήλ. καὶ σὺ υἱὲ hois dic ad filios ppli tui: iusticia ἀνθρώπου εἶπον πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου, δικαιοσύνη iusti non liberabit eum: in q̃ die errauerit: Et δικαίου οὐ μὴ ἐξέλῃται αὐτόν, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ πλανηθῇ, καὶ iniqtas impii nõ nocebit ei in q̃ die conuersus ἀνομία ἀσεβοῦς οὐ μὴ κακώσῃ αὐτὸν ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπιστρέ fuerit ab iniqtate sua: Et iustus non poterit ψῃ ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ, καὶ δίκαιος οὐ μὴ δύνηται saluari in die peccati eius: cũ dixero ego σωθῆναι ἐν ἡμέρᾳ ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἐν τῷ εἰπεῖν με τῷ iusto vita viuet: Et ipse cõfidit in iustitia δικαίῳ ζῶν ζήσεται, καὶ οὗτος πεποιθὼς ἐπὶ τῇ δικαιοσύνῃ sua Et fecerit iniqtatẽ: oẽs iusticie eius non καὶ ποιήσῃ ἀνομίαν, πᾶσαι αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ οὐ memorabunt: in iniqtate sua quã fecit in ipsa μὴ ἀπαμνησθῶσιν, τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἣ ἐποίησεν ἐν αὐτῇ morietur Et cũ dixero ego impio morte morie ἀποθανεῖται καὶ ἐν τῷ εἰπεῖν με τῷ ἀσεβεῖ θανάτῳ θανα rio: Et pnitẽtiã fuerit ab iniqtate sua: Et τῇ, καὶ ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τῆς ἀδικίας αὐτοῦ, καὶ fecerit iudiciũ Et iusticiam: Et pignora restituet ποιήσῃ κρῖμα καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἐνεχυράσματα ἀπο rit: Et rapinas reddiderit: in pceptis vite δώσῃ, καὶ ἁρπάγματα ἀποτίσῃ, ἐν πρὸς τάγματι ζωῆς ambulauerit vt nõ faciat iniustũ: vita viuet Et διεπορεύθη τοῦ μὴ ποιῆσαι ἄδικον, ζῶν ζήσεται καὶ non morietur. oia peccata eius q̃ peccauit οὐ μὴ ἀποθάνῃ. πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ ἃς ἥμαρτεν non memorabũt: qz iudiciũ Et iusticiam fecit: οὐ μὴ ἀπαμνησθῶσιν, ὅτι κρῖμα καὶ δικαιοσύνην ἐποίησεν, in ipsa viuet. Et dicent filii ppli tui: nõ ἐν αὐτοῖς ζήσεται. καὶ ἐροῦσιν υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου, οὐκ recta via dñi: Et hec via eorũ nõ recta εὐθεῖα ἡ ὁδὸς κυρίου, καὶ αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν οὐκ εὐθεῖα

cũ reuert fuerit iust a iustitia sua:
ἐν τῷ ἀποστρέψαι δίκαιον ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ,
t fecerit iniqtateo: morietur in eis. t cũ
καὶ ποιήσῃ ἀνομίας, ἀποθανεῖται ἐν αὐταῖς. καὶ ἐν τῷ
2.11.6. pecert fuerit peccator ab iniqtate sua: t
ἀποστρέψαι τὸν ἁμαρτωλὸν ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ, καὶ
E fecerit iudiciũ t iustitiam: in ipso ipse viuet.
ποιήσῃ κρίμα καὶ δικαιοσύνην, ἐν αὐτοῖς αὐτὸς ζήσεται.
t ostitio: nõ recta via dñi: vnusquęq; in viis
καὶ ἔπατε, οὐκ εὐθεῖα ὁδὸς κυρίου, ἕκαστον ἐν ταῖς ὁδοῖς
suis iudicabo vos dom israel. t factũ ē in vno-
αὐτοῦ κρινῶ ὑμᾶς οἶκος ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δω-
8.44 decimo anno in decimo mẽse quinta mẽsis
δεκάτῳ ἔτει ἐν τῷ δεκάτῳ μηνὶ πέμπτῃ τοῦ μηνὸς τῆς
azpeiuitatis nfe: venit saluat ad me de hie
ἀζυμαλωσίας ἡμῶν, ἦλθεν ὁ σωζῶν πρός με ἐκ τῶν ἐν
rusalem dicẽs: capta ē ciuitas: t facta ē sup me man
ἱερουσαλὴμ λέγων, ἑάλω ἡ πόλις, καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ
dñi vespere antequ veniret ipse: t aperuit meũ os
κυρίου ἑσπέρας πρὶν ἐλθεῖν αὐτόν, καὶ ἤνοιξέν μου τὸ σό
et venit ad me mane: t apertũ os
μα ὡς ἦλθεν πρός με τοπρωί, καὶ ἀνοιχθὲν τὸ στόμα
meũ nõ siluit ampliꝰ. t factũ ē verbũ dñi ad me
μου οὐ συνεχίσθη ἔτι. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με
dicẽs: fili hois hitantes desertas
λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου οἱ κατοικοῦντες τὰς ἐρημωδίας
in fra israel loquẽtes aiunt. vn erat abra-
ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ ἰσραὴλ λέγοντες λέγουσιν· εἷς ἦν ἀβρα
am t possedit terrã: t nos plures sumꝰ: nobis da
ὰμ καὶ κατέχει τὴν γῆν, καὶ ἡμεῖς πλείονες ἐσμέν, ἡμῖν δὲ
ta est fra in possessionẽ: ꝓpterea dic eis hec
δέδοται ἡ γῆ εἰς κατάχισιν, διὸ τοῦτο εἰπὸν αὐτοῖς τά-
F dicit dñs dñs: sup sanguinẽ comeditis: t
δε λέγει κύριος κύριος, ἐπὶ αἵματος τρώγετε, καὶ τοὺς
oculos vros leuatis ad abominationes vras:
ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἄρατε εἰς τὰ βδελύγματα ὑμῶν,
t sanguinẽ effudistis t terrã hereditabitis? t stetis
καὶ αἷμα ἐκχεῖτε καὶ τὴν γῆν κληρονομήσετε; καὶ ἔστη
stio in gladio vrio: fecistis abominationẽ:
τε ἐν ταῖς ῥομφαίαις ὑμῶν, ἐποιήσατε πρεσόχθισμα,
t vnusq; vrozẽ primi sui polluis-
καὶ ἕκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμολύνα-
tis: t terrã hereditabitis? hec dicis eis:
τε, καὶ τὴν γῆν κληρονομήσετε; τάδε λέγεις αὐτοῖς,
hec dicit dñs dñs. viuo ego ꝓfecto q̃ in desolo
τάδε λέγει κύριος κύριος. ζῶ ἐγὼ ἡμὴν οἱ ἐν ταῖς ἐρη-
latis: gladio cadent: t q̃ in facie
μώσεσι, μαχαίρᾳ πεσοῦνται, καὶ οἱ ἐπὶ πρεσώ-
campi: bestiis agri dabuntur
που τοῦ πεδίου, τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ δοθήσονται
in escam: t eos q̃ in muratis t qui
εἰς κατάβρωμα, καὶ τοὺς ἐν τειχεσιμδίαις καὶ τοὺς
in speluncis: morte interficiam. t dabo
ἐν τοῖς σπηλαίοις, θανάτῳ ἀποκτενῶ. καὶ δώσω
frã desolã: t peribit supbia fortitudiis e-
τὴν γῆν ἔρημον, καὶ ἀπολεῖται ἡ ὕβρις τῆς ἰσχύος αὐ-
tus: t desolabunt mõtes israel eo q̃ nõ sit
τῆς, καὶ ἐρημωθήσονται τὰ ὄρη ἰσραὴλ διὰ τὸ μὴ εἶναι
G transiens: t cognoscẽt q̃ ego sum dñs. t
διαπορευόμενον, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ
faciam terrã eos desertã. t desolabitur ꝓpt
ποιήσω τὴν γῆν αὐτῶν ἔρημον. καὶ ἐρημωθήσεται διὰ
vniuersas abominationes suas q̃s fecerunt. t
πάντα τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἃ ἐποίησαν. καὶ
tu fili hois filij ꝓpli tui loquentes
σὺ υἱὲ ἀνθρώπου οἱ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου οἱ λαλοῦντες
de te iuxta muros t in ostiis
περὶ σοῦ παρὰ τὰ τείχη καὶ ἐν τοῖς πυλῶσιν
domoꝝ: t loquuntur vnusq̃sq;
τῶν οἰκιῶν, καὶ λαλοῦσιν ἕκαστος oooooo

אֶת אַחַד אִישׁ אֶת אָחִיו לֵאמֹר
בּוֹאוּ נָא וְנִשְׁמְעוּ מָה הַדָּבָר הַיּוֹצֵא בּוֹא נָא
מֵאֵת יְהוָה וְיָבוֹאוּ אֵלֶיךָ כְּמִבּוֹא בּוֹא
עָם וְיֵשְׁבוּ לְפָנֶיךָ עַמִּי וְשָׁמְעוּ אֶת פָּנֶה
דְּבָרֶיךָ וְאוֹתָם לֹא יַעֲשׂוּ כִּי עֲגָבִים אֶת עָשָׂה
בְּפִיהֶם הֵמָּה עֹשִׂים אַחֲרֵי בִצְעָם פֶּה
לִבָּם הֹלֵךְ וְרֹגֵךְ לָהֶם כְּשִׁיר עֲגָבִים הִנֵּה שִׁיר
יָפֶה קוֹל וּמֵיטִב נָגֵן וְשָׁמְעוּ יָטַב
אֶת דְּבָרֶיךָ וְעֹשִׂים אֵינָם אֹתָם׃ עָשָׂה
וּבְבֹאָהּ הִנֵּה בָאָה וְיָדְעוּ כִּי נָבִיא בּוֹא נָבִיא
הָיָה בְּתוֹכָם׃
C.xxxiiiij. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן הָיָה
אָדָם הִנָּבֵא עַל רוֹעֵי יִשְׂרָאֵל רָעָה
הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לָרֹעִים כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה הוֹי רֹעֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הָיוּ רֹעִים אֹתָם הֲלוֹא הַצֹּאן
יִרְעוּ הָרֹעִים׃ אֶת הַחֵלֶב תֹּאכֵלוּ אָכַל
וְאֶת הַצֶּמֶר תִּלְבָּשׁוּ הַבְּרִיאָה תִּזְבָּחוּ לָבַשׁ בָּרִיא
הַצֹּאן לֹא תִרְעוּ׃ אֶת הַנַּחֲלוֹת לֹא זָבַח רָעָה
חִזַּקְתֶּם וְאֶת הַחוֹלָה לֹא רִפֵּאתֶם חָלָה
וְלַנִּשְׁבֶּרֶת לֹא חִבַּשְׁתֶּם וְאֶת חָלָה
הַנִּדַּחַת לֹא הֲשִׁבֹתֶם וְאֶת הָאֹבֶדֶת שָׁבַר
לֹא בִקַּשְׁתֶּם וּבְחָזְקָה רְדִיתֶם רָדָה
אֹתָם וּבְפָרֶךְ׃ וַתְּפוּצֶינָה מִבְּלִי פוּץ
רֹעֶה וַתְּהְיֶינָה לְאָכְלָה לְכָל חַיַּת הָיָה
הַשָّדֶה וַתְּפוּצֶינָה׃ יִשְׁגּוּ צֹאנִי תָּעָה
בְּכָל הָרִים וְעַל כָּל גִּבְעָה רָמָה
וְעַל כָּל פְּנֵי הָאָרֶץ נָפֹצוּ צֹאנִי פָּנָה
וְאֵין דּוֹרֵשׁ וְאֵין מְבַקֵּשׁ׃ לָכֵן רֹעִים דָּרַשׁ בָּקַשׁ
שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה׃ חַי אָנִי נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוָה אִם לֹא יַעַן הָיוֹת הָיָה
צֹאנִי לָבַז וַתְּהְיֶינָה צֹאנִי לְאָכְלָה בָּזַז
לְכָל חַיַּת הַשָّדֶה מֵאֵין רֹעֶה
וְלֹא דָרְשׁוּ רֹעַי אֶת צֹאנִי וַיִּרְעוּ
הָרֹעִים אֹתָם וְאֶת צֹאנִי לֹא
רָעוּ׃ לָכֵן הָרֹעִים שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה׃

ad alterū vir ad proximum suum loquentes: venite & audiamus quis sit sermo egrediens a dño. Et veniunt ad te quasi si ingrediatur populus: & sedent coram te populus meus: & audiūt sermones tuos & non faciūt eos: qa in cantico oris sui vertunt illos: & auariciā suam sequitur cor eorū: & es eis quasi carmen musicum quod suaui dulciq; sono canitur. Et audiunt verba tua & non faciunt ea

& cū venerit qd predictū est ecce enim venit: tunc scient q prophetes fuerit inter eos. 34.

ET factum est verbū dñi ad me dicēs. Fili hominis: ppheta de pastoribus israel: prophetā & dices pastoribus: hec dicit dominus deus. Ve pastoribus israel: qui pascebant semetipsos. Nonne greges a pastoribus pascuntur. Lac comedebatis: & lanis operiebamini: & qd crassum erat occidebatis: gregē aūt meū nō pascebatis. Quod infirmū fuit nō cōsolidastis: & qd egrotū non sanastis. Quod confractū est non alligastis: & quod abiectum est nō reduxistis: & qd perierat non quesistis: sed cum austeritate imperabatis eis & cū potētia. & dispersa sunt oues mee eo q nō esset pastor: & facte sunt in deuorationē oīm bestiarū agri & dispersa sūt. Errauerunt greges mei in cunctis mōtibus & in vniuerso colle excelso: & sup omnē faciē terre dispersi sūt greges mei: & non erat qui requireret. Nō erat inq̄ q requireret. Propterea pastores audite verbum dñi. Viuo ego dicit dñs deus: qa pro eo q facti sunt greges mei in rapinā: & oues mee in deuorationē omniū bestiarum agri: eo q nō esset pastor: neq; enim quesierūt pastores gregē meū: sed pascebant pastores semetipsos & greges meos non pascebāt. Propterea pastores audite verbū dñi.

fratri suo τ vnusquisq; primo suo dicen
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ λέγον
teo: cōuenitamus τ audiamus pcedentia a
τες, συνιάλωμεν καὶ ἀκούσωμεν τὰ ἐκπορευόμενα παρὰ
dño. τ veniunt ad te: quō cōuenit ppls: τ
κυρίου, καὶ ἔρχονται πρὸς σέ, ὡς συμπορεύεται λαός, καὶ
sedent coram te τ audiunt verba tua: τ
κάθηται ἔναντίον σου καὶ ἀκούουσι τὰ ῥήματά σου, καὶ
non: facient ea: qr mēdatiū in ore suo
οὐ μὴ ποιήσωσι αὐτά, ὅτι ψεῦδος ἐν τῷ στόματι αὐτῶν
ipi faciunt: τ post fouēdo suauē cor
αὐτοὶ ποιοῦσι, καὶ ὀπίσω τῶν πλεονεκτημάτων αὐτῶν ἡ καρ
eor graditur: τ eo cto ālī vox psalterij
δία αὐτῶν πορεύεται, καὶ γίνεται αὐτοῖς ὡς φωνὴ ψαλτηρίου
dulcisoni cōcini: τ audient tua verba: τ
ἡδυφώνου ἐναρμόνιου, καὶ ἀκούσονταί σου τὰ ῥήματα, καὶ
non facient ea. τ cum venerit: dicent
οὐ μὴ ποιήσωσι αὐτά. καὶ ὅταν ἔλθῃ, ἐροῦσι
ecce venit: τ scient qr ppheta fuit in medio
ἰδοὺ ἥκει, καὶ γνώσονται ὅτι προφήτης ἦν ἐν μέσῳ
eor.
αὐτῶν. Ca.34.

ET factū est verbū dñi ad me dicēs: fili homi A
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ Dicer
nis ppheta sup pastores israel: pro ij.a.
που προφήτευσον ἐπὶ τοὺς ποιμένας τοῦ Ἰσραήλ, προφή
pheta τ dic: hec dicit dño dño: o pastores
τευσον καὶ εἰπέ, τάδε λέγει κύριος κύριος, ὦ ποιμένες
israel: nūqd pascunt pastores semetipos: nōne oues
Ἰσραήλ, μὴ βόσκουσιν οἱ ποιμένες ἑαυτούς, οὐ τὰ πρόβα
pascunt pastores: ecce lac comedistis:
τα βόσκουσιν οἱ ποιμένες; ἰδοὺ γὰρ γάλα κατεδέετε,
τ lanis operiminī: τ crassum occidistis: τ
καὶ τὰ ἔρια περιβάλλεσθε, καὶ τὸ παχὺ σφάττετε, καὶ
oues meas nō pascistis: qd infirmū fuit nō cōsolastis:
τὰ πρόβατά μου οὐ βόσκετε, τὸ δὲ ἀσθενὲς οὐκ ἐνισχύσατε,
τ confractū nō alligastis: τ errans
καὶ τὸ συντετριμμένον οὐ κατεδήσατε, καὶ τὸ πλανώ
nō reduxistis: τ qd perīt non quesi
μενον οὐκ ἐπεστρέψατε, καὶ τὸ ἀπολωλὸς οὐκ ἐζητήσα
stis: τ forte afflixistis laboe. τ disperse
τε, καὶ τὸ ἰσχυρὸν κατειργάσασθε μόχθῳ. καὶ διεσπά
sunt oues mee eo qd nō erāt pastores: τ facte
σθη τὰ πρόβατά μου διὰ τὸ μὴ εἶναι ποιμένας, καὶ ἐγένε
sunt devorationē olb bestiis agri: τ disp
θη εἰς κατάβρωμα πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ, καὶ διε B E
se sunt oues in oi mōte: τ sup oēm col
σπάρη τὰ πρόβατα ἐν παντὶ ὄρει, καὶ ἐπὶ πάντα βου
lem excelsus: τ sup faciem olo tre dispe
λὸν ὑψηλόν, καὶ ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς διεσπά
sūt: τ nō fuit requirens neq; reducēs. ppterea pa
σθη, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκζητῶν οὐδὲ ἀποστρέφων. διὰ τοῦτο πα
stores audite verbū dñi: viuo ego dicit dño dō
ποιμένες ἀκούσατε λόγον κυρίου, ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος κύ
min: pfecto p eo qd facte sunt oues mee in
ριος, ἐμὼν ἀντὶ τοῦ γενέσθαι τὰ πρόβατά μου εἰς
predam: τ facti sunt greges mei in deuoratione
κρεανομόν, καὶ γενέσθαι τὰ ποίμνιά μου εἰς κατάβρω
nē olb bestiis campi: eo qd nō sint
μα πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ πεδίου, παρὰ τὸ μὴ εἶ
pastores τ nō quesierunt pastores
ναι ποιμένας, καὶ οὐκ ἐξεζήτησαν οἱ ποιμένες τὰ πρό
oues meas: τ pauerunt pastores semetipos:
βατά μου, καὶ ἐβόσκησαν οἱ ποιμένες ἑαυτούς, τὰ
at oues mee nō paste sunt. ppterea pastores
δὲ πρόβατά μου οὐκ ἐβοσκήσαν. διὰ τοῦτο ποιμένες
audite verbū dñi.
ἀκούσατε λόγον κυρίου. C

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

hec dicit dñs: ecce ego sup pastores: &
τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ τοὺς ποιμένας, καὶ
requiram oues meas ex manib⁹ eor⁹: &
ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ
auertam eos ne pascant oues meas:
ἀποστρέψω αὐτοὺς τοῦ μὴ ποιμαίνειν τὰ πρόβατά μου,
& non pascent vltra pastores eos. & liberabo
καὶ οὐ βοσκήσουσιν ἔτι οἱ ποιμένες αὐτά· καὶ ἐξελοῦμαι
oues meas de ore eor⁹: & nõ erũt
τὰ πρόβατά μου ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔσονται
eis vltra in deuoratiõnẽ. q: hec dicit domi
ἐν αὐτοῖς ἔτι εἰς καταβρῶμα. διότι τάδε λέγει κύρι
⁹ dñs: ecce ego requiram oues meas & visi
ος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου καὶ ἐπι
tabo eas: sicut ẋrit pastor gregem suũ
σκέψομαι αὐτά, ὡσπερ ἐὰν ᾖ ὁ ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐ-
in die q̃ fuerit caligo & nubes in medio ouium
τοῦ, ἡμέρα ἐταν ᾖ γνόφος καὶ νεφέλη ἐν μέσῳ προβά
suarũ separatarũ. sic requirã
των αὐτοῦ διακεχωρισμένων. οὕτως ἐκζητήσω τὰ
eos meas: & eruam eos de oi lo-
πρόβατά μου, καὶ ἀπελάσω αὐτὰ ἐκεῖ ποιμὴν τό-
D ci vbi dispersi sunt illic in die nebule & caligis:
πων οὗ διεσπάρησαν ἐκεῖ ἐν ἡμέρᾳ νεφέλης καὶ γνόφου,
& educam eos de gẽtib⁹: & ꝓgregabo eos de
καὶ ἐξάξω αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐκ τῶν
regiõib⁹ & inducã eos in trã suam: &
χωρῶν καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ
pascam eos sup mõtes israel: & in valli
βοσκήσω αὐτοὺς ἐπὶ τὰ ὄρη Ἰσραήλ, καὶ ἐν ταῖς φάραγξι
bus & in oi hitatione terre: in pastu bono pa
καὶ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ τῆς γῆς, ἐν νομῇ ἀγαθῇ βο
scam eos in mõte excelso israel: & erunt ous
σκήσω αὐτοὺς ἐν τῷ ὄρει τῷ ὑψηλῷ Ἰσραήλ, καὶ ἔσονται αἱ μάν-
lia eos illic & dormient illic: & requies-
δραι αὐτῶν ἐκεῖ καὶ κοιμηθήσονται ἐκεῖ, καὶ ἀναπαύ-
cent in deliciis bonis. & in pastu pingui pascentur
σονται ἐν τρυφῇ ἀγαθῇ. καὶ ἐν νομῇ πίονι βοσκηθήσονται
sup mõtes israel. ego pascam oues meas:
ἐπὶ τῶν ὀρέων Ἰσραήλ. ἐγὼ βοσκήσω τὰ πρόβατά μου,
& ego requiescere faciã eas: hec dicit dñs
καὶ ἐγὼ ἀναπαύσω αὐτά, τάδε λέγει κύριος κύριος τὸ
q̃d perierat requirã: & q̃d errauerat reducam: &
ἀπολωλὸς ἐκζητήσω, καὶ τὸ πλανώμενον ἐπιστρέψω, καὶ
confractum alligabo: & deficiẽs con-
τὸ συντετριμμένον καταδήσω, καὶ τὸ ἐκλεῖπον ἐνι-
E solidabo: & forte custodiã. & pascam illas cã
σχύσω, καὶ τὸ ἰσχυρὸν φυλάξω, καὶ βοσκήσω αὐτὰ μετὰ
tudicio: & vos oues mee. hec dicit
κρίματος, καὶ ὑμεῖς πρόβατά μου. τάδε λέγει
dñs dñs: ecce ego diiudicabo inter ouem &
κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ διακρινῶ ἀναμέσον προβάτου καὶ
ouem: arietes & hircos: & nõne satis vobis q̃
προβάτου, κριῶν καὶ τράγων, καὶ οὐχὶ ἀρκεῖν ὑμῖν ὅτι
bonũ pastũ pascebatis: & reliquias pas-
τὴν καλὴν νομὴν ἐνέμεσθε, καὶ τὰ κατάλοιπα τῆς νομῆς
ti cõculcabatis pedib⁹ vrios: & puriss-
ὑμῶν κατεπατεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν; καὶ τὸ καθηρ-
mã aquã bibebatis: & reliquã pedib⁹
μένον ὕδωρ ἐπίνετε, καὶ τὸ κατάλοιπον τοῖς ποσὶν
vrios turbabatis: & oues mee cõculcatio
ὑμῶν ἐταράττετε, καὶ τὰ πρόβατά μου τὰ πατήμα-
nes pedũ vrios pascebãt: & turbatam
τα τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐνέμοντο, καὶ τὸ τεταραγμένον
aquã a pedib⁹ vrios bibebãt. ꝓpterea hec
ὕδωρ ὑπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἔπινον· διατοῦτο τά-
dicit dñs dñs: ecce ego iudicabo inter
δε λέγει κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ διακρινῶ ἀναμέσον
ouem forte & infirmã: in ũt lateribus
προβάτου ἰσχυροῦ καὶ ἀσθενοῦς, ἐπὶ δὲ ταῖς πλευραῖς
& hũcris vrios ispellebatis:
καὶ τοῖς ὤμοις ὑμῶν διωθεῖσθε,

'כה 'אמר 'אדני 'יהוה 'הנני 'אל
'הרעים 'ודרשתי 'את 'צאני 'מידם
'ושבתים 'מרעות 'צאן 'ולא 'ירעו
'עוד 'הרעים 'אתם 'והצלתי 'צאני
'מפיהם 'ולא 'תהיינה 'להם 'לאכלה:
'כי 'כה 'אמר 'אדני 'יהוה 'הנני
'אני 'ודרשתי 'את 'צאני 'ובקרתים:
'כבקרת 'רעה 'עדרו 'ביום 'היותו
'בתוך 'צאנו 'נפרשות 'כן 'אבקר
'את 'צאני 'והצלתי 'אתם 'מכל
'המקמות 'אשר 'נפצו 'שם 'ביום
'ענן 'וערפל: 'והוצאתים 'מן 'העמים
'וקבצתים 'מן 'הארצות 'והביאתים
'אל 'אדמתם 'ורעיתים 'אל 'הרי
'ישראל 'באפיקים 'ובכל 'מושבי
'הארץ: 'במרעה 'טוב 'ארעה 'אותם
'ובהרי 'מרום 'ישראל 'יהיה 'נותם
'שם 'תרבצה 'נאוה 'טוב 'ומרעה
'שמן 'תרעינה 'אל 'הרי 'ישראל:
'אני 'ארעה 'צאני 'ואני 'ארביצם
'נאם 'אדני 'יהוה: 'את 'האבדת
'אבקש 'ואת 'הנדחת 'אשיב
'ולנשברת 'אחבש 'ואת 'החולה
'אחזק 'ואת 'השמנה 'ואת 'החזקה
'אשמיד 'ארענה 'במשפט: 'ואתנה
'צאני 'כה 'אמר 'אדני 'יהוה 'הנני
'שפט 'בין 'שה 'לשה 'לאילים
'ולעתודים: 'המעט 'מכם 'המרעה
'הטוב 'תרעו 'ויתר 'מרעיתכם 'תרמסו
'ברגליכם 'ומשקע 'מים 'תשתו
'ואת 'המותרים 'ברגליכם 'תרפשון:
'וצאני 'מרמס 'רגליכם 'תרעינה
'ומרפש 'רגליכם 'תשתינה: 'לכן 'כה
'אמר 'אדני 'יהוה 'אליהם 'הנני 'אני
'ושפטתי 'בין 'שה 'ברייה 'ובין 'שה
'רזה: 'יען 'בצד 'ובכתף 'תהדפו

hec dicit dñs: ecce ego sup pastores: & requirã gre
gem meũ de manu eorũ:
& cessare faciã: vt vltra
non pascant gregẽ meũ:
nec pascãt amplius pa
stores semetipsos. Et li-
berabo gregem meũ de
ore eorũ: & nõ erit vltra
eis in escam: quia hec
dicit dñs de. Ecce ego
ipse requiram oues me
as & visitabo eas:
sicut visitat pastor gre-
gem suũ: in die q̃ fuerit
in medio ouiũ suarum
dissipatarũ: sic visitabo
oues meas: & liberabo
eas de omnibus
locis in quibus disperse
fuerant in die
nubis & caliginis. Et
educam eas de populis:
& cõgregabo eas de ter
ris: & inducam eas
in terram suam: & pa-
scam eas in montibus
israel in riuis & in cun-
ctis sedibus
terre. In pascuis vberri
mis pascam eas:
et in montibus excelsis
israel erunt pascue earũ.
Ibi requiescent in her
bis virentibus: & in pa-
scuis pinguibus pascen-
tur super montes israel.
Ego pascã oues meas:
& ego eas accubare faciã
dicit dñs deus. Quod
perierat
requiram: & quod abie
ctum erat reducam:
& q̃d cõfractũ fuerat alli
gabo & q̃d infirmũ fue-
rat cõsolidabo: & quod
pingue & forte
custodiã: & pascam illas
in iudicio. Vos autem
greges mei: hec dicit
dñs deus. Ecce ego
iudico iter pecus & pe-
cus: arietum
et hyrcorũ. Nonne sa-
tis vobis erat pascua
bona depasci. Insup &
reliqas pascua vrarũ cõ
culcastis pedibus vris: &
cũ purissimã aquã bibe
retis: reliquam pedibus
vestris turbastis.
Et oues mee his que cõ
culcata pedibus vris fue-
rant pascebãtur: & q̃ pe
des vri turbauerãt hec bi
bebãt. Propterea hec di
cit dñs de ad vos. Ecce
ego ipse iudico inter pe
cus pingue & macilen-
tum. Pro eo q̃ lateribus
& humeris ipingebatis:

A

B

C

וּבְקַרְנֵיכֶם תְּנַגְּחוּ כָּל הַנְّחָלוֹת עַד נָפְצָה
אֲשֶׁר הַפֵּיצוֹתֶם אוֹתָנָה אֶל הַחוּצָה׃ פוץ אֵת
וְהוֹשַׁעְתִּי לְצֹאנִי וְלֹא תִהְיֶינָה עוֹד לָבַז יָשַׁע הָיָה
וְשָׁפַטְתִּי בֵּין שֶׂה לְשֶׂה׃
וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיהֶם רֹעֶה אֶחָד וְרָעָה קוּם
אֶתְהֶן אֵת עַבְדִּי דָּוִיד הוּא יִרְעֶה רָעָה
אוֹתָם וְהוּא יִהְיֶה לָהֶן לְרֹעֶה׃ וַאֲנִי
יְהוָה אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים וְעַבְדִּי
דָוִד נָשִׂיא בְּתוֹכָם אֲנִי יְהוָה נָשָׂא
דִּבַּרְתִּי׃ וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם כְּרֹת שָׁלֵם
וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה מִן הָאָרֶץ וְיָשְׁבוּ שָׁבַת רוּעַ
בַּמִּדְבָּר לָבֶטַח וְיָשְׁנוּ בַּיְּעָרִים׃ יַעַר
וְנָתַתִּי אוֹתָם וְסְבִיבוֹת גִּבְעָתִי בְּרָכָה נָתוֹן סָבִיב
וְהוֹרַדְתִּי הַגֶּשֶׁם בְּעִתּוֹ גִּשְׁמֵי בְרָכָה יָרַד
יִהְיוּ׃ וְנָתַן עֵץ הַשָّדֶה אֶת פִּרְיוֹ פְּרִי הָיָה פָּרָה
וְהָאָרֶץ תִּתֵּן יְבוּלָהּ וְהָיוּ עַל אַדְמָתָם נָתַן יְבוּל
לָבֶטַח וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה בְּשִׁבְרִי
אֶת מֹטוֹת עֻלָּם וְהִצַּלְתִּים מִיַּד עָבַד עֻבָּל
הָעֹבְדִים בָּהֶם׃ וְלֹא יִהְיוּ עוֹד בַּז צֵל הָיָה
לַגּוֹיִם וְחַיַּת הָאָרֶץ לֹא תֹאכְלֵם בָּזַז חָיָה
וְיָשְׁבוּ לָבֶטַח וְאֵין מַחֲרִיד׃ וַהֲקִמֹתִי חָרַד קוּם
לָהֶם מַטָּע לְשֵׁם וְלֹא יִהְיוּ עוֹד מַטָּע
אַסְפִּי רָעָב בָּאָרֶץ וְלֹא יִשְׂאוּ עוֹד נָשָׂא
כְּלִמַּת הַגּוֹיִם׃ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם אִתָּם וְהֵמָּה עַמִּי בֵּית
יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְאַתֶּן
צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם אֲנִי רָעָה
אֱלֹהֵיכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

Ca.xxxv.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ הָיָה שׁוּם
בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ עַל הַר שֵׂעִיר פָּנָה נָבָא
וְהִנָּבֵא עָלָיו׃ וְאָמַרְתָּ לוֹ כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֵלֶיךָ הַר שֵׂעִיר
וְנָטִיתִי יָדִי עָלֶיךָ וּנְתַתִּיךָ שְׁמָמָה נָטָה נָתַן
וּמְשֹׁמָּה׃ עָרֶיךָ חָרְבָה אֶשִּׂים וְאַתָּה שָׁמֵם שׁוּם
שְׁמָמָה תִּהְיֶה וְיָדַעְתָּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃
יַעַן הָיוֹת לְךָ אֵיבַת עוֹלָם וַתַּגֵּר עוֹלָם גָּרַר

'et cornibus vris "ventila
batis "oia "infirma pecora
"donec "dispergerentur
"foras: ooooooooooooooo
"saluabo "gregem meum
"& non "erit oooooooooooo
"vltra "in rapinā: "& iudica
bo "inter "pecus "& pecus.
"Et suscitabo "super ea "pa
storem "vnū qui "pascat
"ea: "seruum meū "dauid:
"ipse "pascet oooooooooooo
"ea: "& ipse "erit "eis "in pa
storem." Ego autem ooo
"dñs "ero "eis "in deum:" &
seruus meus oooooooooo
"dauid "priceps "in medio
eorum." Ego "dñs oooooo
"locutus sum." Et faciam
cum "eis "pactum "pacis:
"& cessare faciam "bestias
"pessimas "de "terra:" & qui
habitāt "in deserto: "secu
ri "dormient "in saltibus:
"& ponā "eos in" circuitu
"collis mei "benedictionē:
"& deducā "imbrē "in tēpo
re suo: & "pluuie "benedi
ctionis "erunt." Et dabit
"lignū "agri "fructū suum:
"& terra "dabit "germen
suū:" & erunt "in "terra sua
"absq; timore." Et scient
"quia "ego "dñs "cū cōtri
uero "cathenas "iugi eoꝝ:
"& eruero eos "de manu
"imperantiū "sibi." Et nō
"erūt "vltra in" rapinam oo
"in gentibus:" neqꝫ "bestie
"terre "devorabunt eos:
"sed habitabūt "cōfidēter
"absq; vllo "terrore." Et su
scitabo "eis "germen "noia
tum:" & non "erunt "vltra
"iminuti "fame "in terra:
"neqꝫ "portabunt "vltra oo
"opprobriū "gentiū." Et
scient "quia "ego "domin?
"deus eorū "cū eis:" & ipsi
"populus meus "domus
"israel:" ait "dñs "de?." Vos
autem oooooooooooooooo
"greges mei "greges "pa
scue mee "homies "estis:" &
"ego dñs "deus vester:" di
cit "dñs "deus. 35.

ET factus est "sermo
"dñi "ad me "dicens:
"Fili "hois: "pone "facie tuā
"aduersum "montē "seir
"& prophetabis "de eo "&
dices "illi." Hec "dicit oooo
"domin "deus." Ecce ego
"ad te "mons "seir oooooo
"& extendā "manū meam
"sup te:" & dabo te "desola
tum "atqꝫ desertū." Vrbes
tuas "demoliar "& tu oooooo
"desertus "eris:" & scies
"quia "ego "dominus: ooo
"eo q "fueris "inimic "sem
piternus:" & cōcluseris oo

τ comibꝰ vrīs ventilabatis:
καὶ τοῖς κέρασιν ὑμῶν ἐκκερατίζετε, καὶ πᾶν τὸ ἐκλεῖ
τοῦ afflígebatis: donec expulistis eos foras: τ sal
πον ἐξωθήσετε, ἕως οὗ ἐξώσατε αὐτὰ ἔξω, καὶ σω
uabo oues meas: τ non erūt vltra in prædam:
σω τὰ πρόβατά μου, καὶ οὐ μὴ ὦσιν ἔτι εἰς προνομήν,
τ iudicabo inter oues τ arietes: τ suscita
καὶ κρινῶ ἀναμέσον προβάτου καὶ κριοῦ, καὶ ἀναστή
bo sup eos pastorē vnū: τ pascet eos
σω ἐπ' αὐτοὺς ποιμένα ἕνα, καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς τὸν
seruū meū dauid: ipse pascet eos: τ
δοῦλόν μου Δαυίδ, αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς, καὶ
erit eorū pastor: τ ego dñs ero eis in de
ἔσται αὐτῶν ποιμήν, καὶ ἐγὼ κύριος ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θε
um: τ seruus meus dauid in medio eorū princeps.
ός, καὶ ὁ δοῦλός μου Δαυὶδ ἐν μέσῳ αὐτῶν ἄρχων.
ego dñs locutus sum: τ disponā eis testamētū
ἐγὼ κύριος λελάληκα, καὶ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην
pacis: τ disperdā bestias malas a terra: τ ha
εἰρήνης, καὶ ἀφανιῶ θηρία πονηρὰ ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κα
bitabunt in deserto τ dormient in sylu
τοικήσουσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ὑπνώσουσιν ἐν τοῖς δρυ
mis: τ dabo eos in circuitu mōtis mei: τ
μοῖς, καὶ δώσω αὐτοὺς περικύκλῳ τοῦ ὄρους μου, καὶ
dabo pluuiā in tpe suo pluuiā bēdictōis: τ
δώσω ὑετὸν κατὰ καιρὸν αὐτοῦ ὑετὸν εὐλογίας, καὶ
ligna q̄ in campo dabūt fructū suum:
τὰ ξύλα τὰ ἐν τῷ πεδίῳ δώσει τὸν καρπὸν αὐτῶν,
τ terra dabit fortitudinē suam: τ habitabunt
καὶ ἡ γῆ δώσει τὴν ἰσχὺν αὐτῆς, καὶ κατοικήσουσι
in terra sua in spe pacis: τ scient
ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν ἐλπίδι εἰρήνης, καὶ γνώσονται
q: ego sum dñs cū contriuero ego catenā
ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ἐν τῷ συντρίψαι με τὴν σειρὰν τοῦ
iugi eorū: τ liberabo eos de manu eorū q̄ ser
ζυγοῦ αὐτῶν, καὶ ἐξελοῦμαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν κα
uire fecerunt eos: τ nō erunt vltra in
ταδουλωσαμένων αὐτούς, καὶ οὐκ ἔσονται οὐκ ἔτι εἰς
preda gētib?: τ bestie terre nō vltra
προνομὴν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς οὐκ ἔτι οὐ
comedent eos: τ habitabunt in spe:
μὴ φάγωσιν αὐτούς, καὶ κατοικήσουσιν ἐν ἐλπίδι,
τ nō erit q̄ exterreat eos: τ suscitabo eis plā
καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς, καὶ ἀναστήσω αὐτοῖς φυ
tā pacis: τ nō vltra erunt pereuntes fame in
τὰ εἰρήνης, καὶ οὐκ ἔτι ἔσονται ἀπολλύμενοι λιμῷ ἐπὶ
terra: τ non portabunt ālti opprobriū gētū. τ scie
τῆς γῆς, καὶ οὐ μὴ ἐνέγκωσιν ἔτι ὀνειδισμὸν ἐθνῶν. καὶ γνω
ent q: ego sum dñs deus eorū cū eis: τ
σονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν μετ' αὐτῶν, καὶ
ipsi ppls meus dom? israel: dicit dñs dñs: τ
αὐτοὶ λαός μου οἶκος Ἰσραήλ, λέγει κύριος κύριος, καὶ
vos oues mee τ oues pascue mee homies
ὑμεῖς πρόβατά μου καὶ πρόβατα νομῆς μου ἄνθρωποι
estis: τ ego dñs deus vest dicit dñs dñs.
ἐστέ, καὶ ἐγὼ κς ὁ θεὸς ὑμῶν λέγει κύριος κύριος. Ca.35.

ET fact est sermo dñi ad me dicens: Fili ho
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀν
minis cōuerte faciem tuā ad mōtē seir:
θρώπου ἐπίστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ ὄρος σηείρ,
τ ppheta sup eo: τ dic illi: hec dicit
καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, τάδε λέ
dñs dñs: ecce ego sup te mōs seir: τ ext
γει κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ ὄρος σηείρ, καὶ ἐκτε
dam manū meā sup te: τ dabo te in desolationē τ de
νῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σέ, καὶ δώσω σε εἰς ἔρημον καὶ ἐρη
solaberis: τ vrbibus tuis desolationē faciēs: τ
μωθήσῃ, καὶ ταῖς πόλεσίν σου ἐρημίαν ποιήσω, καὶ
tu desertus eris: τ scies q: ego sum dñs:
σὺ ἔρημος ἔσῃ, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος, ἀντὶ τοῦ
fuerit inimicitia sempiterna. τ assedisti
γενέσθαι ἔχθραν αἰώνιον. καὶ ἐνεκάθισας

B domui israel in volo in manu ſimicoꝝ gladio in
τῷ ἔθνει Ισραὴλ ἐν θέλω ἐν χειρὶ ἐχθρῶν μαχαίρᾳ ἐν
tpe iniqtatis extremis. ppterea viuo ego dicit dñs dñs:
καιρῷ ἀδικίας ἐπ᾽ἔσχατον. διὰ τοῦτο ἐγὼ λέγει κύριος κς,
si qd in sangule peccasti et sanguis pseqtur te: et sãguinẽ
εἰ μὲν εἰς αἷμα ἡμάρτης καὶ αἷμα ἐκδιώξεταί σε, καὶ αἷμα
odisti: et sanguis pseqtur te. et dabo montẽ
μισήσας, καὶ αἷμα ἐκδιώξεταί σε· καὶ δώσω τὸ ὄρος
seir in desertũ et desolatum: et perdã ab eo
σηὶρ εἰς ἔρημον καὶ ἐρημωθήσει, καὶ ἀφανιῶ ἀπ᾽αὐτοῦ
holes et tumẽta: et implebo vulneratoꝝ
πορεύοντας καὶ νεκρούς, καὶ ἐμπλήσω τῶν τραυματιῶν
montes collesq: vallesq tuos: et in oibus
σου τοὺς βουνούς, καὶ τοὺς φάραγγάς σου, καὶ ἐν πᾶσι
campis tuis vulnerati gladio cadent
τοῖς πεδίοις σου τετραυματισμένοι μαχαίρᾳ πεσοῦν
in te. solitudinẽ sẽpitnã ponã te: et ciuitates
ται ἐν σοί. ἐρημίαν αἰώνιον θήσομαί σε, καὶ αἱ πόλεις
tue non habitabuntur vltra: et scies q̃ ego sum
σου οὐ μὴ κατοικισθήσονται ἔτι, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι
dñs: eo qd dixeris tu due gẽtes et due regiões
κύριος, διὰ τὸ εἰπεῖν σε τὰ δύο ἔθνη καὶ αἱ δύο χῶραι
mee erunt: et hereditabo eas: et dñs ero
μοι ἔσονται καὶ κληρονομήσω αὐτάς, καὶ κύριος ἔσο-
ibi. ppterea viuo ego dicit dñs: et faciam tibi
μαι ἐκεῖ. διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος, καὶ ποιήσω σοι
secũdũ simicitiã tuã et secũdũ zelũ tuũ quẽ feci-
κατὰ τὴν ἔχθραν σου καὶ κατὰ τὸν ζῆλόν σου ὃν ἐποίη-
sti cũ odio hẽres tui eos. et notus efficiar tibi
σας ἐν τῷ μισῆσαί σε αὐτούς· καὶ γνωσθήσομαί σοι
D qd iudicabo te: et scies q̃ ego sum dñs. au-
ὅταν σε κρίνω σε, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. ἄκου-
dui vocẽ blasphemiaꝝ tuaꝝ q̃ dixisti mõtes
σε τῆς φωνῆς τῶν βλασφημιῶν σου ὅτι εἶπας τὰ ὄρη
israel desti nobis dati sunt in deuorationẽ. et magni-
Ισραὴλ ἔρημα ἡμῖν δέδοται εἰς καταβρῶμα· καὶ ἐμεγα-
ficelocut'es sup me ore tuo et vociferati estis
λορημήσας ἐπ᾽ἐμὲ τῷ στόματί σου καὶ ἐφωνήσατε κα-
me. verba vra ego audiui: hec dicit do
τ᾽ἐμοῦ· τὰ ῥήματα ὑμῶν ἐγὼ ἤκουσα, τάδε λέγει κύ-
mi: in leticia ois terre desti faciam te
ριος· ἐν τῇ εὐφροσύνῃ πάσης τῆς γῆς ἔρημον ποιήσω σε
spitnã: sicut gauisus es hereditate domꝰ israel
ἐρήμην, καθὼς ἐπευφράνθης τῇ κληρονομίᾳ οἴκου Ισραὴλ
q̃ dissipata est: sic faciam te: in desti erit mõs
ὅτι διεσκορπίσθη, οὕτως ποιήσω σε, εἰς ἔρημον ἔσται ὄρος
seir et oia idumea consumetur. et scies
σηὶρ καὶ πᾶσα ἡ Ἰδουμαία ἐξαναλωθήσεται· καὶ γνώ-
q̃ ego sum dñs deus.
σῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός.

Ca.36.

A Θυ tu fili hois: ppheta sup mõtes
Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὄρη
israel: et dic mõtib' israel: audite verbũ
Ισραὴλ, καὶ εἰπὸν τοῖς ὄρεσιν Ισραὴλ, ἀκούσατε λόγον
dñi: hec dicit dñs dñs: p eo qd dixit inimicꝰ
κυρίου, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἀνθ᾽ὧν εἶπεν ὁ ἐχθρὸς
suꝰ voe euge solitudiẽ sẽpitne in possessionẽ nobis facte
ὑμῶν εὖγε ἔρημα αἰώνια εἰς κατάσχεσιν ἡμῖν ἐγενή-
sũt: ppterea vaticinare et dic: hec dicit do-
θη, διὰ τοῦτο προφήτευσον καὶ εἰπόν, τάδε λέγει κύ-
mi' dñs: p eo qd ihonorati estis voꝰ ab hio q̃
ριος κύριος, ἀνθ᾽ ὧν ἀτιμασθῆναι ὑμᾶς ὑπὸ τῶν
circũuicinoꝝ: vt sitis voꝰ in possessionẽ
κύκλῳ ὑμῶν, τοῦ εἶναι ὑμᾶς εἰς κατάσχεσιν τοῖς
reliquis gentib': et ascendistis loquela lingue et
λοιποῖς ἔθνεσιν, καὶ ἀνέβητε λαλημα γλώσσης καὶ
opprobriũ
ὀνειδισμὸς

ᵇfilios ᶜisrael ᵇin ᶜmanꝰ gla
dii ᵉin tempore
ᵇafflictionis eorũ ᶜin tẽpe
ᵇiniqtatis ᵇextreme. ᶜPro
pterea ᵐviuo ᵐ ego ᵒdicit
ᵖdñs ᵍdeus: ᶜqm̃ ᵉsanguini
ᶜtradam te: ᵐ& sanguis ᶜte
pseqtur. Et ᶜcũ ᵉsanguinẽ
ᵇoderis: ᶜsanguis ᵇpseqtur
te. ᶜ Et dabo ᵐmontẽ ᵇ seir
ᶜdesolatũ ᵉ& desertũ: ᶜ& au
ferã ᵐde eo
ᵐeuntem ᵒ& redeuntẽ: ᵖ &
implebo ᶜmontes eius ᵒoc
cisorum suorũ. In ᶜcolli-
bus tuis ᵐ& in ᵐvallib? tuis
ᵉatq̃ in ᶜtorrẽtib? ᶜinterfe
cti ᵉgladio ᵇcadent. In ᵐsoli
tudines ᶜsempiternas ᶜtra
dã te: ᵉ& ciuitates tue ᵇnõ
ᶜhabitabuntur: ᵇ& scietis
ᶜquia ᵐego ᵐdñs de?: ᵒeo q̃
ᵖdixeris: ᶜ due ᵉgentes ᶜ&
ᵐdue ᶜterre ᶜ mee
ᶜerunt ᵉ& hereditate possi
debo eas ᵇcũ dñs ᵇesset ibi.
ᶜPropterea ᶜviuo ᵉego ᵇdi-
cit ᶜdñs ᵇdeus: quia ᶜfaciam
ᵐiuxta iram tuam ᵐ& fm
zelum tuum ᵒquẽ ᵖ fecisti:
ᵒodio habens ᶜeos: ᵉ& no
tus efficiar ᶜ per eos ᵐcum
ᶜte iudicauero: ᶜ& scies ᶜqa
ᵉego ᵇ dominus.
ᶜAudiui ᶜ vniuersa ᶜoppro
bria tua ᵉque
ᵇlocutus es ᶜde ᵇmontibus
ᶜisrael ᵐdicens.
ᵐDeserti ᵒnobis ᵖad deuo-
randũ ᵒdati sunt. ᵍEt insur
rexisti ᶜ sup me ᵉore vro:
ᶜ& derogasti ᵉ aduersum
me: ᶜverba vestra ᶜego ᶜau
diui. ᵃ Hec ᵇdicit ᶜdñs ᵒdeꝰ.
ᶜLetante ᶜvniuersa ᵉ terra:
in ᵉ solitudinem
ᶜte ᵇrediga ᵉ sicuti gauisus
es ᶜsup hereditatẽ ᵐdomus
ᵉisrael ᵒeo q̃ fuerit ᵍdissipa
ta: ᶜ sic ᵉ faciam ᶜ tibi.
ᵒDissipat ᵍeris ᶜmons ᶜseir
ᵃ& ᵇidumea ᵃomnis
ᵇEt scient ᶜquia ᶜ ego ᵉdo
minus deus. 36.

TV autem ᵇfili ᶜhomi-
nis ᵇpropheta ᶜ super
ᶜmontes ᵉ israel ᵇ& dices.
ᶜMontes ᵇisrael
ᶜaudite ᵐverbũ ᵐdñi. ᵒ Hec
ᵖdicit ᵍdñs
ᶜdeus. ᵉ Eo q̃ ᶜdixerit ᵉ inimicus ᶜde vobis ᶜ euge
ᶜaltitudines ᵉ sempiterne
ᵇin hereditatẽ date ᶜ sunt
ᵇnobis: ᶜppterea ᶜvaticina
re ᵉ& dic. ᵇ Hec ᶜ dicit ᵇdñs
ᶜdeus. ᵐ Pro eo q̃ ᵒdesola-
ti estis ᶜ& conculcati
ᶜper circuitum: ᵉ& ᵉ facti in
ᶜhereditatẽ ᵉreliquis ᶜ gen
tib?: ᶜ& ascendistis ᶜ sup ᶜla
biũ ᵇlingue ᶜ & opprobriũ

אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי חָרֶב בְּעֵת
אֵידָם בְּעֵת עֲוֹן קֵץ לָכֵן חַי אָנִי
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה כִּי לְדָם אֶעֱשָׂךְ
וְדָם יִרְדֳּפֶךָ אִם לֹא דָם שָׂנֵאתָ
וְדָם יִרְדֳּפֶךָ: וְנָתַתִּי אֶת הַר שֵׂעִיר
לְשִׁמָּמָה וּשְׁמָמָה וְהִכְרַתִּי מִמֶּנּוּ
עֹבֵר וָשָׁב: וּמִלֵּאתִי אֶת הָרָיו חֲלָלָיו
גִּבְעֹתֶיךָ וְגֵיאוֹתֶיךָ וְכָל אַפִיקֶיךָ
חַלְלֵי חָרֶב יִפְּלוּ בָהֶם: שְׁמָמוֹת עוֹלָם
אֶתֶּנְךָ וְעָרֶיךָ לֹא תֵשַׁבְנָה וִידַעְתֶּם
כִּי אֲנִי יְהוָה: יַעַן אֲמָרְךָ אֶת שְׁנֵי
הַגּוֹיִם וְאֶת שְׁתֵּי הָאֲרָצוֹת לִי
תִהְיֶינָה וְיָרַשְׁנוּהָ וַיהוָה שָׁם הָיָה:
לָכֵן חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְעָשִׂיתִי
כְּאַפְּךָ וּכְקִנְאָתְךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָה
מִשִּׂנְאָתֶיךָ בָּם וְנוֹדַעְתִּי בָהֶם כַּאֲשֶׁר
אֶשְׁפָּטֶךָ: וְיָדַעְתָּ כִּי אֲנִי יְהוָה
שָׁמַעְתִּי אֶת כָּל נִאֲצוֹתֶיךָ אֲשֶׁר
אָמַרְתָּ עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
שֹׁמָמָה לָנוּ נִתְּנוּ לְאָכְלָה: וַתַּגְדִּילוּ
עָלַי בְּפִיכֶם וְהַעְתַּרְתֶּם עָלַי דִּבְרֵיכֶם
אֲנִי שָׁמָעְתִּי: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
כְּשִׂמְחַת כָּל הָאָרֶץ שְׁמָמָה אֶעֱשֶׂה
לָךְ: כְּשִׂמְחָתְךָ לְנַחֲלַת בֵּית יִשְׂרָאֵל
עַל אֲשֶׁר שָׁמֵמָה כֵּן אֶעֱשֶׂה לָךְ
שְׁמָמָה תִהְיֶה הַר שֵׂעִיר וְכָל אֱדוֹם
כֻּלָּהּ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה:

Ca. xxxvj

וְאַתָּה בֶן אָדָם הִנָּבֵא אֶל
הָרֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ הָרֵי יִשְׂרָאֵל
שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה יַעַן אֲמֹר הָאוֹיֵב עֲלֵיכֶם הֶאָח
וּבָמוֹת עוֹלָם לְמוֹרָשָׁה הָיְתָה לָנוּ:
לָכֵן הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה יַעַן בְּיַעַן שַׁמּוֹת וְשָׁאף אֶתְכֶם
מִסָּבִיב לִהְיוֹתְכֶם מוֹרָשָׁה לִשְׁאֵרִית
הַגּוֹיִם וַתַּעֲלוּ עַל שְׂפַת לָשׁוֹן וְדִבַּת

אֶיְב אָח
בָּמָה יָרַשׁ
הָיָה
שָׁמֵם
סָבִיב הָיָה
עָלָה
שְׂפַת לָשׁן
דִּבָּה

עָם׃ לָכֵן הָרֵי יִשְׂרָאֵל שִׁמְעוּ דְּבַר
אֲדֹנָי יְהוָה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה
לֶהָרִים וְלַגְּבָעוֹת לַאֲפִיקִים וְלַגַּיאוֹת אָפֵק גַּיְא
וְלַחֳרָבוֹת הַשֹּׁמֵמוֹת וְלֶעָרִים הַנֶּעֱזָבוֹת עִיר עָזוּב
אֲשֶׁר הָיוּ לְבַז וּלְלַעַג לִשְׁאֵרִית הָיָה בָּזוּז
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר מִסָּבִיב׃ לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוָה אִם לֹא בְּאֵשׁ קִנְאָתִי
דִּבַּרְתִּי עַל שְׁאֵרִית הַגּוֹיִם וְעַל אֱדוֹם
כֻּלָּא אֲשֶׁר נָתְנוּ אֶת אַרְצִי לָהֶם
לְמוֹרָשָׁה בְּשִׂמְחַת כָּל לֵבָב בְּשָׁאט נֶפֶשׁ יָרֵשׁ
לְמַעַן מִגְרָשָׁהּ לָבַז׃ לָכֵן נָבֵז בָּזַז
הִנָּבֵא עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ נָבָא
לֶהָרִים וְלַגְּבָעוֹת לַאֲפִיקִים וְלַגַּיאוֹת
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה הִנְנִי בְקִנְאָתִי
וּבַחֲמָתִי דִּבַּרְתִּי יַעַן כְּלִמַּת גּוֹיִם יָעַם
נְשָׂאתֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה
אֲנִי נָשָׂאתִי אֶת יָדִי אִם לֹא הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר לָכֶם מִסָּבִיב הֵמָּה כְּלִמָּתָם יִשָּׂאוּ׃ נָשָׂא
וְאַתֶּם הָרֵי יִשְׂרָאֵל עֲנָפְכֶם תִּתֵּנוּ וּפִרְיְכֶם תִּשְׂאוּ לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל נָתַן פְּרִי
כִּי קֵרְבוּ לָבוֹא׃ כִּי הִנְנִי אֵלֵיכֶם
וּפָנִיתִי אֲלֵיכֶם וְנֶעֱבַדְתֶּם וְנִזְרַעְתֶּם׃ פָּנָה עָבַד
וְהִרְבֵּיתִי עֲלֵיכֶם אָדָם כָּל בֵּית זָרַע רָבָה
יִשְׂרָאֵל כֻּלּוֹ וְנוֹשְׁבוּ הֶעָרִים יָשַׁב עִיר
וְהַחֳרָבוֹת תִּבָּנֶינָה׃ וְהִרְבֵּיתִי עֲלֵיכֶם בָּנָה
אָדָם וּבְהֵמָה וְרָבוּ וּפָרוּ וְהוֹשַׁבְתִּי
אֶתְכֶם כְּקַדְמָתֵיכֶם וְהֵיטַבְתִּי יָטַב
מֵרֵאשִׁתֵיכֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה׃
וְהוֹלַכְתִּי עֲלֵיכֶם אָדָם אֶת עַמִּי הָלַךְ
יִשְׂרָאֵל וִירֵשׁוּךָ וְהָיִיתָ לָהֶם הָיָה
לְנַחֲלָה וְלֹא תוֹסִף עוֹד לְשַׁכְּלָם׃ יָסַף
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה יַעַן אֹמְרִים
לָכֶם אֹכֶלֶת אָדָם אַתְּ וּמְשַׁכֶּלֶת שָׁכַל
גּוֹיֵךְ הָיִית׃ לָכֵן אָדָם לֹא תֹאכְלִי
עוֹד וְגוֹיֵךְ לֹא תְשַׁכְּלִי עוֹד נְאֻם שָׁכַל
אֲדֹנָי יְהוָה׃ וְלֹא אַשְׁמִיעַ אֵלַיִךְ שָׁמַע

populi. ꝓpterea montes israel audite verbum domini dei. Hec dicit dñs deus montib⁹ & collibus tor rentibus vallibusq; & desertis: parietinis & & vrbibus derelictis que depopulate sunt & subsannate a reliquis gentibus per circuitum. Propterea hec dicit dominus deus. Quo niam in igne zeli mei locutus sum de reliquis gentibus: & de idumea vniuersa que dederunt terram meam sibi in hereditatē cum gau dio & toto corde ex animo: & eiecerūt eam vt vastarent: idcirco vaticinare super humū israel: & dices montibus & collibus in gis & vallibus. Hec dicit dñs deus. Ec ce ego in zelo meo & in furore meo locutus sum: eo q̃ cōfusionē gē tium sustinueritis. Idcir co hec dicit dñs deus. Ego leuaui manū meā vt gentes que in circuitu vestro sunt ipse confusionē suā portet: vos aūt montes israel ramos vestros germinetis: & fructū ve strū afferatis popło meo israel: ꝓpe ei ē vt veniat. Quia ecce ego ad vos: & cōuertar ad vos & ara bimini & accipietis semē tē. & multiplicabo in vo bis hoies: oēmq; domū israel: & habitabūtur ci uitates & ruinosa restaurabūtur. & replebo vos hoibus & iumētis & mul tiplicabūtur & crescēt. et habitare vos facia sicut a principio: bonisq; dona bo maiorib⁹ q̃ habuistis ab initio: & scietis quia ego dñs. Et adducā super vos hoies populū meū israel & hereditate possi debunt te. Et eris cis in hereditatē: & non ad des vltra vt absq; eis sis. Hec dicit dñs deus. Pro eo q̃ dicunt de vobis deuoratrix homi num es & suffocans gentem tuā: propterea homines non comedes amplius: & gentē tuam non necabis vltra: ait dominus deus. Nec au ditam faciam in te

gētibus: ꝓpterea mōtes israel audite verbū dñi. ἕνεκεν, διὰ τοῦτο ὄρη ἰσραὴλ ἀκούσατε λόγον κυρίου. hec dicit dño mōtib⁹ collibus
τάδε λέγει κύριος τοῖς ὄρεσι καὶ τοῖς βουνοῖς καὶ τοῖς vallib⁹ torrentibus: desertis
φάραγξι καὶ τοῖς χειμάῤῥοις, καὶ τοῖς ἐρημωθεῖσι καὶ desolatis: vrbibus derelic-
ἠφανισμένοις, καὶ ταῖς πόλεσι ταῖς ἐγκαταλελειμμέ ctis: facte sūt in ꝓdam in cōculcationem
νοις, καὶ ἐγένοντο εἰς προνομὴν καὶ εἰς καταπάτημα reliquis gētib⁹ in circuitu. ꝓpterea hec
τοῖς καταλοιπόσιν ἔθνεσιν τοῖς κύκλῳ. διὰ τοῦτο τάδε dicit dño dño: pfecto i igne furoris mei locu
λέγει κύριος κύριος, ἐὰν μὴ ἐν πυρὶ θυμοῦ μου ἐλάλη- tus sum sup reliqs gētes: & sup idumea om
σα ἐπὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη, καὶ ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν πᾶ- nē: q̃ dederūt terrā meā sibi in possessio
σαν, ὅτι ἔδωκαν τὴν γῆν μου ἑαυτοῖς εἰς κατάχω- nē cum letitia: despicientes animo vt subuerte
σιν μετ' εὐφροσύνης, ἀτιμάσαντες ψυχὰς τοῦ ἀφαιρε- rent in ꝓda: ꝓpterea ꝓpheta sup terrā
σαι εἰς προνομήν, διὰ τοῦτο προφήτευσον ἐπὶ τὴν γῆν israel: & dic mōtib⁹ & collibus
τοῦ ἰσραὴλ, καὶ εἰπὸν τοῖς ὄρεσιν καὶ τοῖς βουνοῖς vallib⁹ & rupibus: hec dicit dño:
καὶ ταῖς φάραγξι καὶ ταῖς ῥάπαις, τάδε λέγει κύριος, ecce ego in zelo meo & in furore meo locu⁹
ἰδοὺ ἐγὼ ἐν τῷ ζήλῳ μου καὶ ἐν τῷ θυμῷ μου ἐλάλη- sum ꝓ opprobrio tuo q̃ gētes tulerūt vobis.
σα ἀντὶ τοῦ ἐνειδισμοῦ σου ἃ ἔθνη ἤνεγκαν ὑμῖν. ꝓpterea hec dicit dño dño: ego leuabo ma
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος, ἐγὼ ἀρῶ τὴν χεῖ nū meā sup gētes q̃ in circuitu vos: illi ignomi
ρά μου ἐπὶ ἔθνη τὰ περικύκλῳ ὑμῶν, οὗτοι τὴν ἀτιμί niā suam capient: vos aūt montes israel vestra:
αν αὐτῶν λήψονται, ὑμῶν δὲ ὄρη ἰσραὴλ τὰ κλαδεύματα, & fructū comedet ꝓpło meo: q̃ sperant
καὶ τὸν καρπὸν καταφάγεται λαός μου, ὅτι ἐλπίζουσιν vt veniāt: qm̃ ecce ego ad vos & respiciam sup
τοῦ ἐλθεῖν, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπιβλέψω ἐφ' vos: & arabimini & seminabimini: & multiplicabo sup
ὑμᾶς, καὶ καταργασθήσεσθε καὶ σπαρήσεσθε, καὶ πληθυνῶ ἐφ' vos homines omēm domū israel in fine: & hita
ὑμᾶς ἀνθρώπους πᾶν οἶκον ἰσραὴλ εἰς τέλος, καὶ κατοι buntur ciuitates & deserta edificabūtur.
κισθήσονται αἱ πόλεις καὶ ἡ ἐρημωθεῖσα οἰκοδομηθήσεται. & multiplicabo sup vos homines & iumēta & multi
καὶ πληθυνῶ ἐφ' ὑμᾶς ἀνθρώπους καὶ κτήνη καὶ πληθυν plicabūt & crescent: & hitare facia vos sicut in
θήσεται καὶ αὐξηθήσεται, καὶ κατοικιῶ ὑμᾶς ὡς ἐν τῇ principio vos: & bñ faciam vobis sicut ab initio
ἀρχῇ ὑμῶν, καὶ εὖ ποιήσω ὑμᾶς ὥσπερ τὸ ἔμπροσθεν vos: & scietis q̃ ego sum dño. & genera
ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ φανε bo sup vos homines pro ꝓpło meo israel: &
ρώσω ἐφ' ὑμᾶς ἀνθρώπους ἀντὶ τοῦ λαοῦ μου ἰσραὴλ, καὶ hereditabunt vos: & eris eis in possessio
κληρονομήσουσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε αὐτοῖς εἰς κατάχω nē: & non addetis vltra absq; liberi fieri ab eis.
σιν, καὶ οὐκ προσθήσετε ἔτι ἀτεκνωθῆναι ἀπ' αὐτῶν. hec dicit dño dño: ꝓ eo q̃ dicūt tibi fra deuo
τάδε λέγει κύριος κύριος, ἀνθ' ὧν ἐρροῦσί σοι γῆ κατε rano homines: & absq; liberis a gente
θίουσα ἀνθρώπους, καὶ ἀτεκνωθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐθνῶν tua fuisti. ꝓpterea homines nō ꝓprie comedes
σου ἐθνῶν. διὰ τοῦτο ἀνθρώπους οὐκ ἔτι φάγεσαι, & gentē tuā nō absq; liberis facies vltra dis dño do
καὶ τὸ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνώσεις ἔτι λέγει κύριος κύ min. & nō audietur sup vos
ριος. καὶ οὐκ ἀκουσθήσεται ἐφ' ὑμᾶς

Trãsla.gre.lex.cũ inter.lati.

eltra ignominia gẽtiũ: τ opprobriũ ppſoꝝ nõ portabitis
ἔτι ἀτιμίαν ἐθνῶν, καὶ ὀνειδισμὸν λαῶν οὐ μὴ ἀνοίσετε
eltra: τ gentũ ma nõ abiꝝ liberi erit eltra: dicit dñs dñs.
ἔτι, καὶ γὸ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνωθήσεται ἔτι, λέγει κς κς.
τ factũ ẽ verbũ dñi ad me dicẽs: fili hois: dom
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, οἶκος
israel habitauit in terra sua τ polluerũt eam
Ἰσραὴλ κατῴκησαν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν καὶ ἐμίαναν αὐτὴν
in via sua τ imũditiis suis. τ iux-
ἐν τῇ ὁδῷ αὐτῶν καὶ ταῖς ἀκαθαρσίαις αὐτῶν. καὶ κατ
ta immũditiã menstruate facta ẽ via eo
τὴν τῆς ἀκαθαρσίας τῆς ἐκκαθημένης ἐγένετο ἡ ὁδὸς αὐ
rũ ali faciem meã: τ effudi furorẽ meũ sup
τῶν πρὸ προσώπου μου, καὶ ἐξέχεα γὸν θυμόν μου ἐπ'
eos pro sanguine quẽ fuderũt sup terrã: τ in
αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ αἵματος ὃ ἔχυσαν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐν
abominationibꝫ suis polluerũt eam. τ dissemi-
τοῖς βδελύγμασιν αὐτῶν ἐμόλυναν αὐτήν. καὶ διέσπει
naui eos in gẽtes: τ ventilaui eos in regio
ρα αὐτοὺς εἰς τὰ ἔθνη, καὶ ἐλίκμησα αὐτοὺς εἰς τὰς χώ
nes: iuxta viã eoꝝ τ iuxta peccatũ eo-
ρας κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν ἁμαρτίαν αὐ-
rũ iudicaui eos: τ ingressi sũt in gẽtes q̃ introie-
τῶν ἔκρινα αὐτούς, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰ ἔθνη οὗ εἰσῆλ-
rũt illuc: τ pfanauerũt nomẽ meũ sanctũ cũ
θον ἐκεῖ, καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ἐν τῷ
dicerẽtur ipi ppſo dñi: ipi τ de terra e-
λέγεσθαι αὐτοὺς λαὸς κυρίου, οὗτοι καὶ ἐκ τῆς γῆς αὐ
tus egressi sunt: τ peperci eio ppt nomẽ
τοῦ ἐξελκύσαν, καὶ ἐφεισάμην αὐτῶν διὰ τὸ ὄνομά
meũ sctũ qd pfanauerũt dom ifrael in genti
μου τὸ ἅγιον ὃ ἐβεβήλωσαν οἶκος Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ἔθνε-
bus q̃ ingressi sunt illuc. ꝓpterea dic domui ifra-
σιν οὗ εἰσῆλθοσαν ἐκεῖ. διὰ τοῦτο εἰπὸν τῷ οἴκῳ Ἰσρα
el: hec dicit dñs dñs: nõ vobis ego facio dom
ὴλ, τάδε λέγει κύριος κύριος, οὐχ ὑμῖν ἐγὼ ποιῶ οἶκος
israel: sed ppt nomẽ meũ sanctũ qd pphanastis
Ἰσραήλ, ἀλλὰ διὰ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ὃ ἐβεβηλώσα-
in gentib q̃ ingressi estis illuc: τ sctificabo
τε ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὗ εἰσῆλθετε ἐκεῖ, καὶ ἁγιάσω τὸ
nomẽ meũ magnũ qd pphanatũ ẽ in gẽtib qd ppha
ὄνομά μου τὸ μέγα τὸ βεβηλωθὲν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὃ ἐβε-
nastis in medio eoꝝ: τ scient gentes q:
βηλώσατε ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι
ego sum dñs dicit dñs dñs: cũ sctificat fuero ego
ἐγώ εἰμι κύριος λέγει κύριος κύριος, ἐν τῷ ἁγιασθῆναί με
in vobis ante oculos eoꝝ: τ tollã vos de
ἐν ὑμῖν κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἐκ
gẽtib: τ cõgregabo vos de vniuersis terris: τ
τῶν ἐθνῶν, καὶ ἀθροίσω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν γαιῶν, καὶ
inducã vos in terrã vstam: τ aspgã sup vos aqm
εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ῥανῶ ἐφ' ὑμᾶς ὕδωρ
mũdam: τ mũdabimini ab imũditiis ve-
καθαρόν, καὶ καθαρισθήσεσθε ἀπὸ πασῶν τῶν ἀκαθαρσιῶν ὑ-
stris: τ ab oibus idolis vstis mũdabo
μῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν εἰδώλων ὑμῶν καθαρίσω
vos: τ dabo vobis cor nouũ τ spũ no-
ὑμᾶς, καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν καινὴν καὶ πνεῦμα καινὸν
uũ dabo in vobis: τ auferã cor lapi
δώσω ἐν ὑμῖν, καὶ ἀφελῶ τὴν καρδίαν τὴν λιθί-
deũ de carne vsa: τ dabo vobis cor carne
νην ἐκ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν σαρκί-
um: τ spũ meũ dabo in vobis. τ faci-
νην, καὶ τὸ πνεῦμά μου δώσω ἐν ὑμῖν. καὶ ποιή-
am vt in iustificationibꝫ meis ãbuletis: τ
σω ἵνα ἐν τοῖς δικαιώμασί μου πορεύεσθε, καὶ τὰς
iudicia mea custodiatis: τ faciatis ea: τ
κρίματά μου φυλάξητε, καὶ ποιήσητε αὐτά, καὶ
habitetis in terra q̃m dedi patri-
κατοικήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἣν ἔδωκα τοῖς πατρά-
bus vstis:
σιν ὑμῶν, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trãsla.B.Vie.

amplius cõfusionẽ gen-
tiũ: & opprobriũ ppſorũ
nequaq̃ portabis: & gẽ
tem tuam non amittes
amplius: ait dñs deus.
Et factũ est verbum ∞∞
dominí ad me dicens.
Filí hominis: domus ∞
israel habitauerũt in hu
mo sua: & polluerunt ∞
eam in viis suis & in stu
dus suis. Iuxta immundi
ciã mẽstruate facta ẽ via
eorũ coram me: & effudi
indignationẽ meã super
eos p sanguie quẽ fude
runt sup terrã. Et in ido
lis suis polluerunt eam.
& dispersi eos in gentes:
& ventilati sũt in terras.
Iuxta vias eorũ & adin-
uentiones eorũ iudicaui
eos. Et ingressi sunt ad
gentes ad qs introierũt
& polluerũt nomen san
ctũ meũ: cũ dicerẽtur de
eis: populus dñi iste est
& de terra ei egressi sũt.
& peperci nomini sctõ
meo qd polluerat dom
israel in gentibus ad qs
ingressi sunt. ∞∞∞∞∞∞∞∞
Idcirco dices domui is-
rael: hec dicit ∞∞∞∞∞∞∞∞
dominus deus. Non p
ter vos ego faciam ∞∞
domus israel: sed pro-
pter nomen sanctũ meũ
quod polluistis in genti
bus ad quas intrastis. ∞
Et sanctificabo nomen
meum magnum ∞∞∞∞∞
qd pollutũ ẽ inter gẽtes
qd polluistis in medio
earũ vt sciant gentes qa
ego dñs: ait dñs exerci
tuum: cum sanctificatus
fuero in vobis coram eis.
Tollam quippe vos de
gentibus & cõgregabo
vos de vniuersis terris:
& adducam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
vos in terram vestrã: &
effundam super vos ∞∞∞
aquã mundã: & munda
bimini ab omnibus ∞∞
inquinamẽtis vrís: & ab
vniuersis idolis vrís mũ
dabo vos: & dabo vobis
cor nouum: & spiritum
nouũ ponam in medio
vestri. Et auferam ∞∞∞∞
cor lapideum de carne
vestra & dabo vobis ∞∞
cor carneũ: & spiritũ
meũ ponã in medio vrí:
& faciam vt in preceptis
meis ambuletis: ∞∞∞∞∞∞
& iudicia mea custodiatis
& operimini & habitabi
tis in terra quã dedi pa-
tribus vestris: ∞∞∞∞∞∞∞

Tex.he.Ezechi.xxxvj.Tertiua.he.

עוד כְּלִמַּת הַגּוֹיִם וְחֶרְפַּת עַמִּים
לֹא תִשָּׂאִי עוֹד וְגוֹיַיִךְ לֹא תַכְשִׁילִי
עוֹד נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַיְהִי דְבַר
יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם בֵּית
יִשְׂרָאֵל יֹשְׁבִים עַל אַדְמָתָם וַיְטַמְּאוּ
אוֹתָהּ בְּדַרְכָּם וּבַעֲלִילֹתָם כְּטֻמְאַת
הַנִּדָּה הָיְתָה דַרְכָּם לְפָנַי׃ וָאֶשְׁפֹּךְ
חֲמָתִי עֲלֵיהֶם עַל הַדָּם אֲשֶׁר שָׁפְכוּ
עַל הָאָרֶץ וּבְגִלּוּלֵיהֶם טִמְּאוּהָ׃
וָאֲפִיצֵם בַּגּוֹיִם וַיִּזָּרוּ בָּאֲרָצוֹת
כְּדַרְכָּם וְכַעֲלִילוֹתָם שְׁפַטְתִּים׃
וַיָּבוֹא אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר בָּאוּ שָׁם
וַיְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי בֶּאֱמֹר לָהֶם
עַם יְהוָה אֵלֶּה וּמֵאַרְצוֹ יָצָאוּ׃ וָאֶחְמֹל
עַל שֵׁם קָדְשִׁי אֲשֶׁר חִלְּלוּהוּ בֵּית
יִשְׂרָאֵל בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר בָּאוּ שָׁמָּה׃
לָכֵן אֱמֹר לְבֵית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עֹשֶׂה
בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְשֵׁם קָדְשִׁי
אֲשֶׁר חִלַּלְתֶּם בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר בָּאתֶם
שָׁם׃ וְקִדַּשְׁתִּי אֶת שְׁמִי הַגָּדוֹל
הַמְחֻלָּל בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר חִלַּלְתֶּם בְּתוֹכָם
וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה בְּהִקָּדְשִׁי בָכֶם לְעֵינֵיהֶם׃
וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם מִן הַגּוֹיִם וְקִבַּצְתִּי
אֶתְכֶם מִכָּל הָאֲרָצוֹת וְהֵבֵאתִי
אֶתְכֶם אֶל אַדְמַתְכֶם׃ וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם
מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל
טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר
אֶתְכֶם׃ וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ
חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וַהֲסִרֹתִי
אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשַׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם
לֵב בָּשָׂר׃ וְאֶת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם
וְעָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר בְּחֻקַּי תֵּלֵכוּ
וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם׃ וְיָשַׁבְתֶּם
בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבֹתֵיכֶם

וְהָיִיתֶם לִי לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם
לֵאלֹהִים׃ וְהוֹשַׁעְתִּי אֶתְכֶם מִכֹּל
טֻמְאוֹתֵיכֶם וְקָרָאתִי אֶל הַדָּגָן
וְהִרְבֵּיתִי אֹתוֹ וְלֹא אֶתֵּן עֲלֵיכֶם רָעָב׃
וְהִרְבֵּיתִי אֶת פְּרִי הָעֵץ וּתְנוּבַת
הַשָּׂדֶה לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תִקְחוּ עוֹד
חֶרְפַּת רָעָב בַּגּוֹיִם׃ וּזְכַרְתֶּם אֶת
דַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וּמַעַלְלֵיכֶם אֲשֶׁר
לֹא טוֹבִים וְנִקְטַתֶּם בְּפְנֵיכֶם עַל
עֲוֹנֹתֵיכֶם וְעַל תּוֹעֵבֹתֵיכֶם׃ לֹא
לְמַעַנְכֶם אֲנִי עֹשֶׂה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
יוֹדַע לָכֶם בּוֹשׁוּ וְהִכָּלְמוּ מִדַּרְכֵיכֶם
בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
בְּיוֹם טַהֲרִי אֶתְכֶם מִכֹּל עֲוֹנֹתֵיכֶם
וְהוֹשַׁבְתִּי אֶת הָעָרִים וְנִבְנוּ
הַחֳרָבוֹת׃ וְהָאָרֶץ הַנְּשַׁמָּה תֵּעָבֵד
תַּחַת אֲשֶׁר הָיְתָה שְׁמָמָה לְעֵינֵי כָל
עוֹבֵר׃ וְאָמְרוּ הָאָרֶץ הַהִלָּזוּ הַנְּשַׁמָּה
הָיְתָה כְּגַן עֵדֶן וְהָעָרִים הַחֳרֵבוֹת
וְהַנְּשַׁמּוֹת וְהַהֲרֻסוֹת בְּצוּרוֹת
יָשָׁבוּ׃ וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יִשָּׁאֲרוּ
סְבִיבוֹתֵיכֶם כִּי אֲנִי יְהוָה בָּנִיתִי
הַנְּהֲרֻסוֹת נָטַעְתִּי הַנְּשַׁמָּה אֲנִי יְהוָה
דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה עוֹד זֹאת אִדָּרֵשׁ לְבֵית
יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהֶם אַרְבֶּה אָתָם
כַּצֹּאן אָדָם׃ כְּצֹאן קֳדָשִׁים כְּצֹאן
יְרוּשָׁלַם בְּמוֹעֲדֶיהָ כֵּן תִּהְיֶינָה
הָעָרִים הַחֳרֵבוֹת מְלֵאוֹת צֹאן אָדָם
וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃

C.xxxvij.
הָיְתָה עָלַי יַד יְהוָה וַיּוֹצִאֵנִי בְּרוּחַ
יְהוָה וַיַּנִּיחֵנִי בְּתוֹךְ הַבִּקְעָה וְהִיא
מְלֵאָה עֲצָמוֹת׃ וְהֶעֱבִירַנִי עֲלֵיהֶם
סָבִיב סָבִיב וְהִנֵּה רַבּוֹת מְאֹד עַל פְּנֵי
הַבִּקְעָה וְהִנֵּה יְבֵשׁוֹת מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר
אֵלַי בֶּן אָדָם הַתְחְיֶינָה הָעֲצָמוֹת

[f]& eritis[f] mihi [b]in populū
[i]& ego[k] ero[i] vobis ooooooo
[m]in deū.[n] Et saluabo[o] vos
[p]ex vniuersis oooooooooooo
[q]inquinamentis vestris:
[r]& vocabo [s] frumentum
[t]& multiplicabo[u] illud: [r]&
non[v] imponā[a] vobis[b] famē
[c]& multiplicabo[c] fructum
[d]ligni[e] & genimina ooooooo
[f]agri: [g] vt [h] non[m] portetis
[n]vltra oooooooooooooooooooo
[o]opprobriū[p] famis[q] in gē-
tibus: [r]& recordabimini
[s]viarum vestrarum[n] pessi-
marum:[r] studiorūq; oooo
[t]non[u] bonorum:[b]& displi
cebunt[c] vobis oooooooooo
[d]iniquitates vestre[e] & [f] sce-
lera vestra.[o] Non oooooooo
[g]propter vos[h] ego[i] facia3:
[m]ait[n] dñs[o] deus oooooooooo
[p]notū sit[q] vobis.[r] Confun
dimini[s] & erubescite[t] sup
viis vestris[u] domus[v] israel.
[r]Hec[b] dicit[a] domin[b] deus.
[c]In die q̄[c] mūdauero[d] vos
[e]ex oibus[f] iniqtatib[g] vris:
[h]& inhabitare fecero[i] vr-
bes[k] & instauratuero oooo
[m]ruinosa:[n] & terra[o] deser-
ta[p] fuerit exculta oooooooo
[q]que quondam[r] erat[s] deso
lata[t] in oculis[u] omnis ooo
[v]iatoris[b] dicent.[a] Terra
[b]illa[c] inculta: facta oooooo
[d]est[e] vt hortus[f] voluptatis:
[g]& ciuitates[h] deserte & oo
[i]destructe[k] atq; suffosse
[l]munite oooooooooooooooooo
[m]sederūt:[n] & scient[o] gētes
[p]quecūq;[q] derelicte fuerit
[r]in circuitu vestro :[s] quia
[t]ego[u] dñs[v] edificaui ooooo
[r]dissipata :[b] plātauiq;[c] in-
culta:[b] ego[c] dominus ooo
[d]locutus sum[e] & fecerim.
[f]Hec[g] dicit[h] dñs oooooooooo
[i]deus.[k] Adhuc in[l] hoc[m] in-
uenient me[n] domus oooo
[o]israel[p] vt facia[q] eis.[r] Mul
tiplicabo[s] eos oooooooooo
[t]sicut gregē [u] hominū [v] vt
gregem[r] sanctū [b] vt gregē
[c]hierusalem[d] in solemnita
tibus eius.[e] Sic[f] erunt ooo
[g]ciuitates[h] deserte[i] plene
[k]gregibus[l] hominum oo
[m]& scient[n] quia[m] ego[n] do-
minus. 37.

Acta[a] est[b] sup me[c] ma
nus[d] domini:[e] & edu-
xit me[f] in spū[g] dñi:[h] & di-
misit me[i] in medio[k] cāpi[l] q
erat[m] plenus[n] ossibus:[o] &
circūduxit me[p] per ea oo
[q]in gyro. Erant autē[r] mul
ta[s] valde[t] super[u] faciem oo
[v]campi:[b] siccaq;[c] vehemē-
ter:[d] & dixit oooooooooooo
[e]ad me.[f] Fili[g] hominis:[h] pu
tas ne viuēt[i] ossa oooooooo

τ eritis mihi in ppm: τ ego ero vobis in deū:
καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν,
τ saluabo vos ex vniuersis immūditijs vris: τ
καὶ σώσω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν ἀκαθαρσιῶν ὑμῶν, καὶ
vocabo triticū τ multiplicabo illud: τ nō dabo
καλέσω τὸν σῖτον καὶ πληθυνῶ αὐτόν, καὶ οὐ δώσω
sup vos famē: τ multiplicabo fructū ligni τ
ἐφ' ὑμᾶς λιμόν, καὶ πληθυνῶ τὸν καρπὸν τοῦ ξύλου καὶ
germina agri: vt non accipiatis vltra op-
τὰ γενήματα τοῦ ἀγροῦ, ὅπως ἂν μὴ λάβητε ἔτι ὀνει-
probriū famis in gentib: τ recordabimini viaꝝ
δισμὸν λιμοῦ ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ μνεσθήσεσθε τὰς ὁδοὺς
vras malas: τ studioꝝ vroꝝ nō
ὑμῶν τὰς πονηράς, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν τὰ μὴ
bonoꝝ: τ abominatiōi hēbimini aū faciem vras in
ἀγαθά, καὶ προσωχθεῖτε κατὰ πρόσωπον ὑμῶν ἐν τοῖς
iniqtatib vris: τ in abominatiōib vris: nō ppt
ἀνομίαις ὑμῶν, καὶ ἐπὶ τοῖς βδελύγμασιν ὑμῶν, οὐ δὴ
vos ego facio dicit dñs dñs. notū est vobis: nō
ὑμᾶς ἐγὼ ποιῶ λέγει κύριος κύριος. γνωστὸν ἔστω ὑμῖν, αἰ
fūdimini: τ erubescite a viis vris domus israel.
χύνεσθε, καὶ ἐντρέπεσθε ἐκ τῶν ὁδῶν ὑμῶν οἶκος Ἰσραήλ.
hec dicit dñs dñs: in die q̄ mūdauero vos ex oibus
τάδε λέγει κύριος, ἐν ἡμέρᾳ ἣ καθαρῶ ὑμᾶς ἐκ πασῶν
iniqtatib vris τ hitari fecero ciuitates: τ edifica-
ἀνομιῶν ὑμῶν, καὶ κατοικιῶ τὰς πόλεις, καὶ οἰκοδο-
buntur deserta τ terra desolata excolet
μηθήσονται ἔρημοι καὶ ἡ γῆ ἡ ἠφανισμένη ἐργασθήσε-
eo qd desolata ante oculos om-
ται, ἀνὶ ὧν ἔτι ἠφανισμένη κατ' ὀφθαλμοὺς παρ-
nis transeuntis τ dicent terra illa deserta
νὸς παρεύοντος καὶ ἐροῦσιν ἡ γῆ ἐκείνη ἡ ἠφανισμέ-
facta est vt hortus voluptatis τ ciuitates deserte τ
νη ὡς κῆπος τρυφῆς καὶ αἱ πόλεις αἱ ἔρημοι καὶ
desolate τ suffosse: munite, apparuerūt
ἠφανισμέναι καὶ κατεσκαμμέναι, ἐχυραὶ ἐφάνησαν
τ scient gentes q̄cūq; vereliquentur ido-
καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅσα ἂν καταλειφθῶσιν κύ-
cultu vro: q: ego dñs edificaui deser-
κλῳ ὑμῶν, ὅτι ἐγὼ κύριος ἀκοδόμησα τὰς κατε-
ta: τ plantaui desolata: q: ego
φθαρμένας, καὶ κατεφύτευσα τὰς ἠφανισμένας, ὅτι ἐγὼ
dñs locut sum τ feci. hec dicit dñs do-
κύριος ἐλάλησα καὶ ἐποίησα. τάδε λέγει κύριος κύ-
min: adhuc hoc querar domui israel vt
ριος, ἔτι τοῦτο ἐκζητήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ τοῦ
faciam eis: multiplicabo eos sicut oues ho-
ποιῆσαι αὐτοῖς, πληθυνῶ αὐτοὺς ὡς πρόβατα ἀν-
mines: vt oues sanctae: vt oues hieruſa-
θρώπους, ὡς πρόβατα ἅγια, ὡς πρόβατα Ἱερουσα-
lem in solēnitatib eis: sic erūt ciuitates
λὴμ ἐν ταῖς ἑορταῖς αὐτῆς, οὕτως ἔσονται αἱ πόλεις
deserte plene ouibus hoim: τ scient
ἔρημοι πλήρεις προβάτων ἀνθρώπων, καὶ γνώσονται
q: ego dñs.
ὅτι ἐγὼ κύριος.

Ca.37.

Θ Facta est sup me man dñi: τ eduxit
Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου, καὶ ἐξήγαγέν
me in spiritu dñi: τ posuit me in medio
με ἐν πνεύματι κυρίου, καὶ ἔθηκέν με ἐν μέσῳ τοῦ
campi: τ hic erat plen ossibus humanoꝝ: τ
πεδίου, καὶ τοῦτο ἦν μεστὸν ὀστῶν ἀνθρωπίνων, καὶ
circūduxit me sup ea p gyrum I circuitu: τ ecce
περιήγαγέν με ἐπ' αὐτὰ κυκλόθεν κύκλῳ, καὶ ἰδοὺ
multa nimio sup faciem campi arida
πολλὰ σφόδρα ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου ξηρὰ
vehemēt: τ dixit ad me: fili homo
σφόδρα, καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου ἐὰν
viuent ossa
ζήσεται τὰ ὀστᾶ ooooooooooooooooooo

hec. τ dixi: dñe dñe tu nosti ea:
ταῦτα. καὶ ἶπα, κύριε κύριε σὺ ἐπίσασαι αὐτά,
τ dixit ad me: ꝓpheta sup ossa hec:
καὶ ἶπεν πρός με, προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὀστᾶ ταῦτα,
τ dico eis: ossa arida audite verbũ domi
καὶ ἐρῶ αὐτοῖς, τὰ ὀστᾶ τὰ ξηρὰ ἀκούσατε λόγον κυρί
ni: hec dicit dñs dñs ossib⁹ istis: ecce
ου, τάδε λέγει κύριος κύριος τοῖς ὀστέοις τούτοις, ἰδοὺ
ego adducã in vos spũ vite: τ dabo sup vos
ἐγὼ εἰσω εἰς ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς, καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς
B nervos τ inducã sup vos carnes τ extẽdã sup vos
νεῦρα καὶ ἀνάξω ἐφ' ὑμᾶς σάρκας καὶ ἐκτενῶ ἐφ' ὑμᾶς
pellem: τ dabo spũ meũ in vos τ viuetis:
δέρμα, καὶ δώσω πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς καὶ ζήσεσθε,
τ cognoscetis q: ego sum dñs. τ ꝓphetaui
καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ προεφήτευσα
sicut ꝓcepit mihi: τ facta ẽ vox cũ ego
καθὼς ἐνετείλατό μοι, καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐν τῷ με
ꝓphetarem τ ecce ꝓmotio: τ accedebãt
προφητεῦσαι καὶ ἰδοὺ σεισμός, καὶ προσήγετο τὰ
ossa ad os ad iũcturam suam: τ vidi τ
ὀστᾶ πρὸς ἑκαστον πρὸς τὴν ἁρμονίαν αὐτοῦ, καὶ εἶδον καὶ
ecce sup ea nervi τ carnes ortebant: τ ascende
ἰδοὺ ἐπ' αὐτὰ νεῦρα καὶ σάρκες ἐφύοντο, καὶ ἀνέβαι-
G bant sup ea pelles desup: τ spũs nõ erat in
νεν ἐπ' αὐτὰ δέρματα ἐπάνω, καὶ πνεῦμα οὐκ ἦν ἐπ'
eis. τ dixit ad me: ꝓpheta sup spiri
αὐτοῖς. καὶ ἶπεν πρός με, προφήτευσον ἐπὶ τὸ πνεῦ
tũ: ꝓpheta fili hois τ dic spiri
μα, προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώπου καὶ ἐρῶ τῷ πνεύμα-
tui: hec dicit dñs dñs: ex quattuor spri
τι, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἐκ τῶν τεσσάρων πνευ
C tibus veni spũ τ insufflã in mortuos
μάτων ἐλθὲ πνεῦμα καὶ ἐμφύσησον εἰς τοὺς νεκροὺς
istos τ viuant. τ ꝓphetaui sicut pre
τούτους καὶ ἐπροφήτευσαν. καὶ προεφήτευσα καθότι εἰς
F cepit mihi: τ ingress⁹ ẽ in eos spũs τ vi-
τείλατό μοι, καὶ ἦλθεν εἰς αὐτοὺς τὸ πνεῦμα καὶ ἔζη-
sti: τ steterũt in pedib⁹ suis ꝓgregatio
σαν, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν συναγωγὴ
mũa vehemẽter nimis. τ locut⁹ est dñs ad me
πολλὴ σφόδρα σφόδρα. καὶ ἐλάλησεν κύριος πρός με
dicẽs: fili hois: ossa hec omis⁹ isra-
λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, τὰ ὀστᾶ ταῦτα πᾶς οἶκος ἰσρα-
el est: τ ipi dicunt arida facta sunt ossa nra:
ὴλ ἐστι, καὶ αὐτοὶ λέγουσιν ξηρὰ γέγονεν τὰ ὀστᾶ ἡμῶν,
perit spes nra: abscissi sum⁹. ꝓpterea
ἀπόλωλεν ἡ ἐλπὶς ἡμῶν, διαπεφωνήκαμθ. διὰ τοῦ
vaticinare τ dic: hec dicit dñs dñs:
ꝓ προφήτευσον καὶ ἐρῶ, τάδε λέγει κύριος κύριος,
ecce ego aperiã vra monumẽta τ reducã
ἰδοὺ ἐγὼ ἀνοίξω ὑμῶν τὰ μνήματα καὶ ἀνάξω
C vos ex monumẽtis vris: τ introducã vos in
ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς
frã israel: τ cognoscetis q: ego sum do
τὴν γῆν τοῦ ἰσραήλ, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύ
mus⁹: cũ aperuero ego sepulchra vra τ edu-
ριος, ἐν τῷ ἀνοῖξαί με τοὺς τάφους ὑμῶν τοῦ ἀνα-
cam ego vos ex sepulchris vris ꝓpl̃m meũ:
γαγεῖν με ὑμᾶς ἐκ τῶν τάφων ὑμῶν ὦ λαόν μου,
τ dabo spũ meũ in vos τ viuetis: τ po
καὶ δώσω πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς καὶ ζήσεσθε, καὶ θή-
nam vos sup terrã vras: τ cognoscetis q: ego
σομαι ὑμᾶς ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ
dñs locut⁹ sum τ faciam dicit dñs dñs: τ
κύριος λελάληκα καὶ ποιήσω λέγει κύριος ὁ θεός, καὶ
fact⁹ ẽ sermo dñi ad me dicẽs: τ tu fili hois
ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου

---

[a]ista. [l]Et dixi. [m]Domine
[n]deus[o]tu ooooooooooooooo
[p]nosti. [q]Et dixit[r]ad me.
[s]vaticinare[t]de oooooooo
[u]ossib⁹[v]istis. [x]Et dices[y]eis.
ooooooooooooooooooooo
[a]Ossa[b]arida[c]audite[d]verbũ
[e]domini: oooooooooooooo
[f]hec[g]dicit[h]dñs[i]deus[k]ossi-
bus[l]his. oooooooooooooo
[m]Ecce[n]ego [o]intromitto
[p]in vos[q]spiritũ[r]& viuetis:
[s]& dabo[t]sup vos[u]neruos
[x]& succrescere faciam oo
[y]sup vos[z]carnes:[a]& supex
tendam[b]in vobis[c]cutem:
[d]& dabo[e]vobis[f]spiritum
[g]& viuetis:[h]& [i]scietis[k]quia
[l]ego[m]dñs.[n]& prophetaui
[o]sicut[p]preceperat mihi.
[q]factus est aũt[r]sonitus[s]p-
phetante me:[t]& ecce[u]cõ
motio.[x]Et accessẽt[y]ossa
[z]ad[a]ossa: vnũqdq; ad iun
cturã suã.[b]Et vidi:[c]& ecce
[d]super ea[e]nerui[f]& carnes
[g]ascenderũt:[h]& extẽta est
[i]in eis[k]cutis[l]desuper: ooo
[m]& spiritũ[n]nõ[o]habebant.
[p]Et dixit[q]ad me:[r]vaticina
re[s]ad[t]spiritũ:[u]vaticinare
[x]fili[y]hominis:[z]& dices[a]ad
[b]spiritum:[c]hec[d]dicit[e]dñs
[f]deus.[g]A quattuor ooooo
[h]ventis[i]veni[k]spiritus[l]& in
suffla[m]super interfectos
[n]istos[o]& reuiuiscãt.[p]Et p-
phetaui[q]sicut[r]preceperat
mihi.[s]Et ingressus est[t]in
ea[u]spũs:[x]& reuixerũt:[y]ste
teruntq;[z]sup[a]pedes suos
[b]exercitus[c]grãdis[d]nimis
[e]valde:[f]& dixit[g]ad me:[h]fili
[i]hominis:[k]ossa ooooooo
[l]hec[m]vniuersa[n]domus[o]is
rael est:[p]ipsi oooooooooo
[q]dicunt:[r]aruerũt[s]ossa no
stra:[t]& pertit oooooooooo
[u]spes nra:[x]& [y]abscissi sum⁹
[z]propterea[a]vaticinare oo
[b]& dices[c]ad eos:[d]hec[e]dicit
[f]dominus[g]deus: oooooooo
[h]ecce[i]ego[k]aperiam[l]tumu
los vestros: oooooooooooo
[m]& educam[n]vos[o]de sepul-
chris vris[p]populus meus:
[q]& inducam[r]vos[s]in[t]terrã
[u]israel. oooooooooooooo
[x]& scietis[y]quia[z]ego[a]do-
minus[b]cum aperuero oo
[c]sepulchra vestra:[d]& edu-
xero[e]vos oooooooooooo
[f]de tumulis vris[g]populi
me⁹:[h]& dedero[i]spũ meũ
[k]in vobis:[l]& vixeritis [m]&
requiescere[n]vos[o]faciã[p]sup
[q]humũ vestrã:[r]et scietis
[s]quia[t]ego[u]dñs[x]locutus sũ
[y]et feci:[z]ait[a]dominus deus.
[b]Et factus est[c]sermo ooo
[d]domini[e]ad me[f]dicẽs.[g]Et
tu[h]fili[i]hominis oooooooo

[a] הָאֵלֶּה׃ [b] וָאֹמַר [c] אֲדֹנָי [d] יְהוִה [e] אַתָּה
[f] יָדָעְתָּ׃ [g] וַיֹּאמֶר [h] אֵלַי [i] הִנָּבֵא [j] עַל
[k] הַעֲצָמוֹת [l] הָאֵלֶּה [m] וְאָמַרְתָּ [n] אֲלֵיהֶם׃
[o] הָעֲצָמוֹת [p] הַיְבֵשׁוֹת [q] שִׁמְעוּ [r] דְּבַר [s] יְהוָה׃
[t] כֹּה [u] אָמַר [v] אֲדֹנָי [w] יְהוִה [x] לַעֲצָמוֹת [y] הָאֵלֶּה׃
[z] הִנֵּה [a] אֲנִי [b] מֵבִיא [c] בָכֶם [d] רוּחַ [e] וְחִיִּיתֶם׃
[f] וְנָתַתִּי [g] עֲלֵיכֶם [h] גִּידִים [i] וְהַעֲלֵתִי
[j] עֲלֵיכֶם [k] בָּשָׂר [l] וְקָרַמְתִּי [m] עֲלֵיכֶם [n] עוֹר׃
[o] וְנָתַתִּי [p] בָכֶם [q] רוּחַ [r] וְחִיִּיתֶם [s] וִידַעְתֶּם [t] כִּי
[u] אֲנִי [v] יְהוָה׃ [w] וְנִבֵּאתִי [x] כַּאֲשֶׁר [y] צִוֵּיתִי׃
[z] וַיְהִי [a] קול [b] כְּהִנָּבְאִי [c] וְהִנֵּה [d] רַעַשׁ
[e] וַתִּקְרְבוּ [f] עֲצָמוֹת [g] עֶצֶם [h] אֶל [i] עַצְמוֹ׃
[j] וְרָאִיתִי [k] וְהִנֵּה [l] עֲלֵיהֶם [m] גִּידִים [n] וּבָשָׂר
[o] עָלָה [p] וַיִּקְרַם [q] עֲלֵיהֶם [r] עוֹר [s] מִלְּמַעְלָה׃
[t] וְרוּחַ [u] אֵין [v] בָּהֶם׃ [w] וַיֹּאמֶר [x] אֵלַי [y] הִנָּבֵא
[z] אֶל [a] הָרוּחַ [b] הִנָּבֵא [c] בֶן [d] אָדָם [e] וְאָמַרְתָּ [f] אֶל
[g] הָרוּחַ [h] כֹּה [i] אָמַר [j] אֲדֹנָי [k] יְהוִה [l] מֵאַרְבַּע
[m] רוּחוֹת [n] בֹּאִי [o] הָרוּחַ [p] וּפְחִי [q] בַּהֲרוּגִים
[r] הָאֵלֶּה [s] וְיִחְיוּ׃ [t] וְהִנָּבֵאתִי [u] כַּאֲשֶׁר [v] צִוָּנִי
[w] וַתָּבוֹא [x] בָהֶם [y] הָרוּחַ [z] וַיִּחְיוּ [a] וַיַּעֲמְדוּ
[b] עַל [c] רַגְלֵיהֶם [d] חַיִל [e] גָּדוֹל [f] מְאֹד [g] מְאֹד׃
[h] וַיֹּאמֶר [i] אֵלַי [j] בֶּן [k] אָדָם [l] הָעֲצָמוֹת
[m] הָאֵלֶּה [n] כָּל [o] בֵּית [p] יִשְׂרָאֵל [q] הֵמָּה
[r] הִנֵּה [s] אֹמְרִים [t] יָבְשׁוּ [u] עַצְמוֹתֵינוּ [v] וְאָבְדָה
[w] תִקְוָתֵנוּ [x] נִגְזַרְנוּ [y] לָנוּ׃ [z] לָכֵן [a] הִנָּבֵא
[b] וְאָמַרְתָּ [c] אֲלֵיהֶם [d] כֹּה [e] אָמַר [f] אֲדֹנָי [g] יְהוִה
[h] הִנֵּה [i] אֲנִי [j] פֹתֵחַ [k] אֶת [l] קִבְרוֹתֵיכֶם
[m] וְהַעֲלִיתִי [n] אֶתְכֶם [o] מִקִּבְרוֹתֵיכֶם [p] עַמִּי
[q] וְהֵבֵאתִי [r] אֶתְכֶם [s] אֶל [t] אַדְמַת [u] יִשְׂרָאֵל׃
[v] וִידַעְתֶּם [w] כִּי [x] אֲנִי [y] יְהוָה [z] בְּפִתְחִי
[a] אֶת [b] קִבְרוֹתֵיכֶם [c] וּבְהַעֲלוֹתִי [d] אֶתְכֶם
[e] מִקִּבְרוֹתֵיכֶם [f] עַמִּי׃ [g] וְנָתַתִּי [h] רוּחִי [i] בָכֶם
[j] וְחִיִּיתֶם [k] וְהִנַּחְתִּי [l] אֶתְכֶם [m] עַל [n] אַדְמַתְכֶם
[o] וִידַעְתֶּם [p] כִּי [q] אֲנִי [r] יְהוָה [s] דִּבַּרְתִּי
[t] וְעָשִׂיתִי [u] נְאֻם [v] יְהוָה׃ [w] וַיְהִי [x] דְבַר
[y] יְהוָה [z] אֵלַי [a] לֵאמֹר׃ [b] וְאַתָּה [c] בֶן [d] אָדָם

[e] הִנָּבֵא
[f] כָּרַב
[g] רָאָה
[h] כָּרַם עָלָה
[i] הָיָה נָבָא
[j] רָבַע
[k] בּוֹא נָפַח
[l] הָרַג מָוֶת
[m] נָבָא
[n] עָמַד
[o] גָדַל
[p] נָתַן עָלָה
[q] מָוֶת נָגַח
[r] עָשָׂה מָוֶת

לָקַח
קַח לְךָ עֵץ אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לִיהוּדָה
וּלְבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרוֹ וּלְקַח עֵץ
אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֶפְרַיִם
וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָיו׃ וְקָרֵב
אֹתָם אֶחָד אֶל אֶחָד לְךָ לְעֵץ
אֶחָד וְהָיוּ לַאֲחָדִים בְּיָדֶךָ׃ וַאֲשֶׁר הָיָה
יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ בְּנֵי עַמְּךָ לֵאמֹר אָמַר
הֲלוֹא תַגִּיד לָנוּ מַה אֵלֶּה לָךְ׃ דַּבֵּר נְגַד
אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה
אֲנִי לֹקֵחַ אֶת עֵץ יוֹסֵף אֲשֶׁר
בְּיַד אֶפְרַיִם וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרוֹ
וְנָתַתִּי אוֹתָם עָלָיו אֶת עֵץ יְהוּדָה נָתַן אֶת
וַעֲשִׂתִים לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ אֶחָד בְּיָדִי׃ עָשָׂה
וְהָיוּ הָעֵצִים אֲשֶׁר תִּכְתֹּב עֲלֵיהֶם כָּתַב
בְּיָדְךָ לְעֵינֵיהֶם׃ וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
הָלְכוּ שָׁם וְקִבַּצְתִּי אֹתָם מִסָּבִיב סָבַב
וְהֵבֵאתִי אוֹתָם אֶל אַדְמָתָם׃ וְעָשִׂיתִי בוא עָשָׂה
אֹתָם לְגוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ בְּהָרֵי
יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם הָיָה
לְמֶלֶךְ וְלֹא יִהְיוּ עוֹד לִשְׁנֵי גוֹיִם שָׁנָה
וְלֹא יֵחָצוּ עוֹד לִשְׁתֵּי מַמְלָכוֹת חָצָה מָלַךְ
עוֹד׃ וְלֹא יִטַּמְּאוּ עוֹד בְּגִלּוּלֵיהֶם טָמֵא גָּלַל
וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם וּבְכָל פִּשְׁעֵיהֶם שָׁקַץ
וְהוֹשַׁעְתִּי אֹתָם מִכָּל מוֹשְׁבֹתֵיהֶם יָשַׁע יָשַׁב
אֲשֶׁר חָטְאוּ בָהֶם וְטִהַרְתִּי אֹתָם וְהָיוּ הָיָה
לִי לְעָם וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים׃
וְעַבְדִּי דָוִד מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם וְרוֹעֶה אֶחָד רָעָה
יִהְיֶה לְכֻלָּם וּבְמִשְׁפָּטַי יֵלֵכוּ שָׁפַט
וְחֻקּוֹתַי יִשְׁמְרוּ וְעָשׂוּ אֹתָם׃ וְיָשְׁבוּ חָקַק שָׁמַר
עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדִּי לְיַעֲקֹב עָשָׂה נָתַן
אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בָהּ אֲבֹתֵיכֶם וְיָשְׁבוּ
עָלֶיהָ הֵמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם
עַד עוֹלָם וְדָוִד עַבְדִּי נָשִׂיא לָהֶם עָלַם עָשָׂה
לְעוֹלָם׃ וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם כָּרַת שָׁלַם

sume tibi lignum vnũ & scribe sup illud: iude & filiorum israel sociis eius. Et tolle lignum alterũ & scribe sup illud ioseph lignum effraim: & cũcte domus israel sociorũq; eius. Et adiunge illa vnum ad alterum tibi in lignum vnum: & erunt in vnionem in manu tua. Cum autem dixerint ad te filii populi tui loquentes: nõne indicas nobis qd in his velis? Loqueris ad eos. Hec dicit dñs deus. Ecce ego assumam lignũ ioseph quod est in manu effraim & tribus israel q̃ sunt ei adiũcte & dabo eas pariter cum ligno iuda & faciã eas ĩ lignũ vnũ: & erũt vnũ in manu eo. Erunt autem ligna sup que scripseris in manu tua in oculis eorũ: & dices ad eos. Hec dicit dominus deus. Ecce ego assumam filios israel de medio nationum ad quas abierunt: & cõgregabo eos vndiq; & adducam eos ad humum suã. Et faciam eos in gentem vnam in terra in montibus israel. Et rex vnus erit omnibus imperans: & nõ erunt vltra due gentes: nec diuidentur amplius in duo regna. Neq; polluentur vltra in idolis suis & abominatiõibus suis: & cunctis iniqtatib? suis. et saluos eos faciam de vniuersis sedibus suis in quibus peccauerunt: & emũdabo eos. Et erunt mihi populus: & ego ero eis deus. Et seru? meus dauid rex super eos: & pastor vn? erit omniũ eorũ. In iudiciis meis ambulabũt: et mãdata mea custodiẽt et facient ea. Et habitabunt super terram quã dedi seruo meo iacob in qua habitauerũt patres vestri: et habitabunt super eam ipsi & filii eorum et filii filiorum eorũ vsq; in sempiternũ: & dauid seru? meus princeps eorũ in perpetuũ. Et pcutiam illis fedus pacis:

assume tibi virgam vnã: & scribe sup eã
λάβε σεαυτῷ ῥάβδον μίαν, καὶ γράψον ἐπ' αὐτῆς τὸν
iudam & filios israel q̃ appositi sunt ad eo
ἰούδαν καὶ τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ τοὺς προσκείμενος πρὸς αὐ
um: & virgã secundã assumes tibi: & scri
τόν. καὶ ῥάβδον δευτέραν λάβε σεαυτῷ, καὶ γρά
bes eam ioseph virgam ephraim & ob
ψεις αὐτὸν τῷ ἰωσὴφ ῥάβδον ἐφραὶμ καὶ πάντας τοὺς
filios israel q̃ appositi sũt ad eum: & cõgregabo eos
υἱοὺς ἰσραὴλ τοὺς προσκείμενος πρὸς αὐτόν, καὶ συνάξεις αὐ
as ad inuicem tibi in virgã vnã vt copulet
τοὺς πρὸς ἀλλήλους σεαυτῷ εἰς ῥάβδον μίαν τοῦ δοῦναι
eos: & erunt in manu tua: & erit qã di
αὐτούς, καὶ ἔσονται ἐν τῇ χειρί σου, καὶ ἔσται ὅταν ἐρῶ
xerit ad te filij ppli tui loquentes nõ indicabis
σοι πρὸς σὲ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου λέγοντες οὐκ ἀπαγγε
nobis qd sit ista tibi? & dicens ad eos:
λεῖς ἡμῖν τί ἐστι ταῦτά σοι; καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς,
hec dicit dñs deus: ecce ego assumã tribũ
τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἰδοὺ ἐγὼ λήψομαι τὴν φυλὴν
ioseph q̃ p manũ ephraim: & tribũ israel
ἰωσὴφ τὴν διὰ χειρὸς ἐφραὶμ, καὶ τὰς φυλὰς ἰσραὴλ
adiacentes ad eũ: & dabo eos sup
τὰς προσκειμένας πρὸς αὐτόν, καὶ δώσω αὐτοὺς ἐπὶ
tribũ iuda: & erunt in virgã vnã &
τὴν φυλὴν ἰούδα, καὶ ἔσονται εἰς ῥάβδον μίαν καὶ
erunt vna in manu iuda: & erunt virge
ἔσονται μία ἐν τῇ χειρὶ ἰούδα, καὶ ἔσονται αἱ ῥάβδοι
in qb? tu scripsisti in eis in manu tua coram
ἐφ' οἷς σὺ ἔγραψας ἐπ' αὐταῖς ἐν τῇ χειρί σου ἐνώπιον
eis & dices eis. hec dicit dñs deus: ecce
αὐτῶν καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς. τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἰδοὺ
ego assumo oẽm domũ israel de medio gentũ
ἐγὼ λαμβάνω πάντα οἶκον ἰσραὴλ ἐκ μέσου τῶν ἐθνῶν
ad q̃o ingressi sũt illuc & ꝛgregabo eos ab omni
οἷς εἰσῆλθοσαν ἐκεῖ, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἀπὸ πάν
bus q̃ in circuitu eor: & inducã eos in
των τῶν περικύκλῳ αὐτῶν, καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν
frã israel. & dabo eos in gẽtẽ in terra
γῆν τοῦ ἰσραήλ. καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς ἔθνος ἐν τῇ γῇ
mea in mõtib? israel: & ꝓnceps vn? erit oim
μου ἐν τοῖς ὄρεσιν ἰσραήλ, καὶ ἄρχων εἷς ἔσται πάντων
ibus in regem: & nõ erunt vltra in duas
τούτων εἰς βασιλέα, καὶ οὐκ ἔσονται οὐκ ἔτι εἰς δύο
gẽtes neq; diuidẽt vltra in duo regna: et nõ
ἔθνη, οὐδὲ μὴ διαιρεθῶσιν οὐκ ἔτι εἰς δύο βασιλείας, ἵνα μὴ
polluant vltra in idolis suis & in offendicu
μιαίνωσιν ἔτι ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς πρόσκομμα
lis suis: & in oibus ꝓpiciatib? suis: & eruam
σιν αὐτῶν, καὶ ἐν πάσαις ἀσεβείαις αὐτῶν. καὶ ῥύσομαι
eos ab oibus iniqtatib? eor q̃b? peccauerũt in eis
αὐτοὺς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ὧν ἡμάρτησαν ἐν αὐ
& mundabo eos: & erunt mihi in ppm: & ego e
τοῖς, καὶ καθαριῶ αὐτοὺς, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔ
ro illis in deũ. & seruus meus dauid ꝓnceps
σομαι αὐτοῖς εἰς θεόν. καὶ ὁ δοῦλός μου δαυὶδ ἄρχων
in medio eor & erit pastor: vn? oim istor: q̃ in
ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ ἔσται ποιμὴν εἷς πάντων τούτων, ὅτι ἐν
ꝓceptis meis ambulabũt: & iudicia
τοῖς προστάγμασίν μου πορευθήσονται, καὶ τὰ κρίματά
mea custodient & facient ea: & habitabunt
μου φυλάξονται καὶ ποιήσουσιν αὐτά, καὶ κατοικήσουσιν
in terra sua quã dedi seruo meo iacob vbi ha
ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἧς ἔδωκα τῷ δούλῳ μου ἰακὼβ, ἐν κα
bitauerũt illic patres eor: & habitabunt in ea
τῴκησαν ἐκεῖ οἱ πατέρες αὐτῶν, καὶ κατοικήσουσιν ἐπ' αὐ
ipsi & filij eor: & filij filiorũ eor vsq;
τῆς αὐτοί καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἕως
in sempiternũ: & dauid seruus meus ꝓnceps eor in
τοῦ αἰῶνος, καὶ δαυὶδ ὁ δοῦλός μου ἄρχων αὐτῶν εἰς τὸν
sẽpiternũ. & disponã eis testamẽtũ pacis
αἰῶνα. καὶ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην εἰρήνης

testamẽtũ sp̃iternũ erit cum eis: ⁊ dabo eos
διαθήκη αἰώνιος ἔσται μετ' αὐτῶν, καὶ δώσω αὐτοὺς
⁊ multiplicabo eos: ⁊ ponam sancta mea i medio
καὶ πληθυνῶ αὐτούς, καὶ θήσομαι τὰ ἅγιά μου ἐν μέσῳ
eor̃ in ꝑpetũ: ⁊ erit tabernaculũ meũ in e-
αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔσται ἡ κατασκήνωσίς μου ἐν αὐ-
is ⁊ ero eis deꝰ: ⁊ ipi meui erunt
τοῖς καὶ ἔσομαι αὐτοῖς θεός, καὶ αὐτοί μου ἔσονται
ꝑpls: ⁊ scient gẽtes q: ego sum dñs q̃ sctifi-
λαός, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ ἁγιά-
co eos cũ fuerit sancta mea in medio eor̃ in
ζων αὐτοὺς ἐν τῷ εἶναι τὰ ἅγιά μου ἐν μέσῳ αὐτῶν εἰς
ꝑpetũ.
τὸν αἰῶνα.

Ca.38.

ET fact' est ſmo dñi ad me dicẽs: fili ho-
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀν-
minis firma faciem tuã ꝯ gog ⁊ terrã
θρώπου στήριξον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ γὼγ καὶ τὴν γῆν
magog ꝑncipem capitis mosoch ⁊ thubal: ⁊ vati-
τοῦ μαγώγ ἄρχοντα ῥῶς μοσὸχ καὶ θουβάλ, καὶ προ-
cinare ſup eũ ⁊ dic: hec dicit dñs:
φήτευσον ἐπ' αὐτὸν καὶ εἰπόν, τάδε λέγει κύριος,
ecce ego ſup te ꝑncipem capitis mosoch ⁊ thubal: ⁊
ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ ἄρχοντα ῥῶς μοσὸχ καὶ θουβάλ, καὶ
circũducã te: ⁊ ponam frenũ in maxillas
περιάξω σε, καὶ θήσομαι χαλινὸν εἰς τοὺς σιαγόνας
tuas: ⁊ cõgregabo te: ⁊ oẽm exercitũ tuũ: e-
σου, καὶ συνάξω σε, καὶ πᾶσαν τὴν δύναμίν σου, ἵπ-
quos ⁊ equites vestitos loricis vniuersos: cõ-
πους καὶ ἱππεῖς ἐνδεδυμένους θώρακας πάντας, συ-
gregatio multa: pelte ⁊ galee ⁊ gla-
ναγωγὴ πολλή, πέλται καὶ περικεφαλαῖαι καὶ μάχαι
dii: perſe ⁊ ethiopes ⁊ libyes oẽes galeatos
βοαι, Περσαι καὶ Αἰθίοπες καὶ Λίβυες πάντες περικε-
⁊ pelta: gomer ⁊ oẽes q̃ circa e-
φαλαίας καὶ πέλτας, γόμερ καὶ πάντες οἱ περὶ αὐ-
um: dom̃ thogarma ab extremo aquilonis ⁊ om-
τόν, οἶκος τοῦ θωγαρμὰ ἀπ' ἐσχάτου τοῦ βορρᾶ καὶ πάν-
nes q̃ circa eũ ⁊ gẽtes multe tecum. ꝑpara-
τες οἱ περὶ αὐτὸν καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ. ἑτοιμά-
te: ꝑpara te: tu ⁊ oes cõgregatio
σου ἑτοίμασον σαυτόν, σὺ καὶ πᾶσα ἡ συναγωγή
tua q̃ cõgregati ſũt tecum: ⁊ eris mihi in cuſtodi-
σου οἱ συνηγμένοι μετὰ σοῦ, καὶ ἔσῃ μοι εἰς προφυλα-
am. a diebus pluribus ꝑparabitur ⁊ in nouiſſimo
κήν. ἀφ' ἡμερῶν πολλῶν ἑτοιμασθήσῃ καὶ ἐπ' ἐσχάτου
anor̃ veniet in trã q̃ auerſa eſt a gla-
ἐτῶν ἐλεύσῃ εἰς τὴν γῆν τὴν ἀπεστραμμένην ἀπὸ μα-
dio cõgregator̃ a gẽtib̃ multis ad terrã
χαίρας συνηγμένων ἀπὸ ἐθνῶν πολλῶν ἐπὶ τὴν γῆν
iſrael q̃ facta ē deſta oẽs: ⁊ ſic ex gẽtib̃ egreſ-
Ἰσραὴλ ἐγένετο ἔρημος διὰ παντός, καὶ οὕτως ἐξ ἐθνῶν ἐξε-
ſa eſt ⁊ habitãt in pace vniuerſi. ⁊ aſcen-
λεύσεται καὶ κατοικοῦσιν ἐπ' εἰρήνης ἅπαντες. καὶ ἀναβή-
des q̃ſi pluuia ⁊ venies q̃ſi nubes vt operiãs terrã:
σῃ ὡς ὑετὸς καὶ ἔλθῃς ὡς νεφέλη καταπαλύψαι γῆν,
⁊ eris tu ⁊ oẽs q̃ circa te ⁊ gẽtes multe te
καὶ ἔσῃ σὺ καὶ πάντες οἱ περὶ σὲ καὶ ἔθνη πολλὰ με-
cum. hec dicit dñs dñs: ⁊ erit in die
τὰ σοῦ. τάδε λέγει κύριος κύριος, καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέ-
illa aſcendent verba in cor̃ tuũ
ρᾳ ἐκείνῃ ἀναβήσονται ῥήματα ἐπὶ τὴν καρδίαν σου
⁊ cogitabis cogitationes malas ⁊ dices: aſcen-
καὶ λογιῇ λογισμοὺς πονηροὺς καὶ ἐρεῖς, ἀναβήσο-
dam ad terrã abiectã: veniã ad q̃ſcentes
μαι ἐπὶ γῆν ἀπεῤῥιμμένην, ἥξω ἐπὶ ἡσυχάζοντας
in quiete ⁊ habitantes in pace oẽs habi-
ἐν ἡσυχίᾳ καὶ οἰκοῦντας ἐπ' εἰρήνης πάντας κατοι-
tantes terrã m̃q̃ nõ eſt, murus neq; ve-
κοῦντας γῆν ἐν ᾗ οὐκ ὑπάρχει τεῖχος οὐδὲ μοχ-
ctes: ⁊ porte
λοί, καὶ θύραι

pactum sempiternũ erit
בְּרִית עוֹלָם יִהְיֶה אוֹתָם וְנָתַתִּים
cis. Et fundabo eos
וְהִרְבֵּיתִי אוֹתָם וְנָתַתִּי אֶת מִקְדָּשִׁי
et multiplicabo: & dabo
בְּתוֹכָם לְעוֹלָם׃ וְהָיָה מִשְׁכָּנִי
ſanctificationem meam
עֲלֵיהֶם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים
in medio eorũ in perpe-
וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם׃ וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי
tuũ. Et erit tabernaculũ
אֲנִי יְהוָה מְקַדֵּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל בִּהְיוֹת
meum in eis: & ero eis
מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם׃
deus:
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
& ipſi erunt mihi popu-
לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל גוֹג
lus. Et ſcient gentes qa
אֶרֶץ הַמָּגוֹג נְשִׂיא רֹאשׁ מֶשֶׁךְ
ego dñs ſanctificator iſ-
וְתֻבָל וְהִנָּבֵא עָלָיו׃ וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר
rael: cum fuerit
אֲדֹנָי יְהוָה הִנְנִי אֵלֶיךָ גוֹג נְשִׂיא
ſctificatio mea in medio
רֹאשׁ מֶשֶׁךְ וְתֻבָל׃ וְשִׁוֹבַבְתִּיךָ
eorũ in perpetuũ. 38.
וְנָתַתִּי חַחִים בְּלְחָיֶיךָ וְהוֹצֵאתִי
ET factus eſt ſermo
אוֹתְךָ וְאֶת כָּל חֵילֶךָ סוּסִים
domini ad me
וּפָרָשִׁים לְבוּשֵׁי מִכְלוֹל כֻּלָּם קָהָל
dicens. Fili hois: pone
רַב צִנָּה וּמָגֵן תֹּפְשֵׂי חֲרָבוֹת כֻּלָּם׃
facie tuam cõtra gog &
פָּרַס כּוּשׁ וּפוּט אִתָּם כֻּלָּם מָגֵן
terram magog princi-
וְכוֹבָע׃ גֹּמֶר וְכָל אֲגַפֶּיהָ בֵּית
pem capitis moſoch
תּוֹגַרְמָה יַרְכְּתֵי צָפוֹן וְאֶת כָּל אֲגַפָּיו
& thubal: & vaticinare
עַמִּים רַבִּים אִתָּךְ׃ הֵכֵן וְהָכֵן לְךָ
de eo & dices. Hec dicit
אַתָּה וְכָל קְהָלְךָ הַנִּקְהָלִים עָלֶיךָ
dominus de eo. Ecce ego
וְהָיִיתָ לָהֶם לְמִשְׁמָר׃ מִיָּמִים רַבִּים
ad te gog principem
תִּפָּקֵד בְּאַחֲרִית הַשָּׁנִים תָּבוֹא
capitis moſoch & thu-
אֶל אֶרֶץ מְשׁוֹבֶבֶת מֵחֶרֶב מְקֻבֶּצֶת
bal. Et circũagam te
מֵעַמִּים רַבִּים עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל
& ponam frenũ in ma-
אֲשֶׁר הָיוּ לְחָרְבָּה תָמִיד וְהִיא
xillis tuis: & educam
מֵעַמִּים הוּצָאָה וְיָשְׁבוּ לָבֶטַח כֻּלָּם׃
te & omnem exercitũ
וְעָלִיתָ כַּשּׁוּאָה תָּבוֹא כָּעָנָן לְכַסּוֹת
tuum: & equos
הָאָרֶץ תִּהְיֶה אַתָּה וְכָל אֲגַפֶּיךָ וְעַמִּים
& equites vestitos lori-
רַבִּים אִתָּךְ׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה
cis vniuerſos: multitudi-
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יַעֲלוּ דְבָרִים
nẽ magna haſtã & clypeũ
עַל לְבָבֶךָ וְחָשַׁבְתָּ מַחֲשֶׁבֶת רָעָה׃
arripiẽtium & gladium.
וְאָמַרְתָּ אֶעֱלֶה עַל אֶרֶץ פְּרָזוֹת
Perſe ethiopes & libyes
אֶבוֹא הַשְּׁקֵטִים יֹשְׁבֵי לָבֶטַח כֻּלָּם
cum eis: omnes ſcutati
יֹשְׁבִים בְּאֵין חוֹמָה וּבְרִיחַ וּדְלָתַיִם
et galeati. Gomer & vni-
uerſa agmina ei: dom̃
thogorma latera aqui-
lonis & totũ robur eius:
populiq; multi tecum.
Prepara & inſtrue te: &
& oẽm multitudinẽ tuã
que coaceruata eſt ad te:
et eſto eis in preceptũ.
Poſt dies multos
viſitaberis. In nouiſſi-
mo annorum venies
ad terrã que reuerſa eſt
a gladio & cõgregata eſt
de populis multis ad
montes iſrael
qui fuerunt deſerti iu-
giter. Hec
de populis educta eſt: &
habitabũt in ea cõfidẽter
vniuerſi. Aſcendẽs autẽ
q̃ſi tẽpeſtas venies: & q̃ſi
nubes vt opias terrã: tu
& oia agmina tua: & po-
puli multi tecum. Hec
dicit dominus deus.
In die illa aſcendent
ſermones
ſup cor tuũ: & cogitabis
cogitationem peſſimam
& dices. Aſcendã ad ter-
ram abſq; muro:
veniã ad quieſcẽtes habi-
tanteſq; ſecure. Hi omnes
habitant ſine muro: ve-
ctes & porte

אֵין לָהֶם׃ לִשְׁלֹל שָׁלָל׃ וְלָבֹז בָּז׃ בָּזַז
לְהָשִׁיב׃ יָדְךָ עַל חֳרָבוֹת נוֹשָׁבוֹת׃ שׁוּב נָשַׁב
וְאֶל עַם מֵאָסֻף מִגּוֹיִם׃ עֹשֵׂה מִקְנֶה אָסַף קָנָה
וְקִנְיָן יֹשְׁבֵי עַל טַבּוּר הָאָרֶץ׃ שְׁבָא טָבּוּר
וּדְדָן וְסֹחֲרֵי תַרְשִׁישׁ וְכָל כְּפִירֶיהָ כָּפִיר
יֹאמְרוּ לְךָ הֲלִשְׁלֹל שָׁלָל אַתָּה בָּא אָמַר
הֲלָבֹז בָּז הִקְהַלְתָּ קָהָלְךָ לָשֵׂאת קָהַל
כֶּסֶף וְזָהָב לָקַחַת מִקְנֶה וְקִנְיָן נָשָׂא לָקַח
לִשְׁלֹל שָׁלָל גָּדוֹל׃ לָכֵן הִנָּבֵא בֶן נָבָא גָּדַל
אָדָם וְאָמַרְתָּ לְגוֹג כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה הֲלוֹא בַּיּוֹם הַהוּא בְּשִׁבְתַּ עַמִּי יָשַׁב
יִשְׂרָאֵל לָבֶטַח תֵּדָע׃ וּבָאתָ מִמְّקֹמְךָ יָדַע בוֹא
מִיַּרְכְּתֵי צָפוֹן אַתָּה וְעַמִּים רַבִּים קוּם צָפוֹן
אִתָּךְ רֹכְבֵי סוּסִים כֻּלָּם קָהָל גָּדוֹל רָכַב
וְחַיִל רָב׃ וְעָלִיתָ עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל עָלָה
כֶּעָנָן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ בְּאַחֲרִית כָּסָה
הַיָּמִים תִּהְיֶה וְהֵבֵאתִיךָ עַל אַרְצִי יוֹם הָיָה
לְמַעַן דַּעַת הַגּוֹיִם אֹתִי בְּהִקָּדְשִׁי בוֹא יָדַע
בְךָ לְעֵינֵיהֶם גּוֹג׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי קָדַשׁ
יְהוִה הַאַתָּה הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי
בַּיָּמִים קַדְמוֹנִים בְּיַד עֲבָדַי נְבִיאֵי
יִשְׂרָאֵל הַנִّבְּאִים בַּיָּמִים הָהֵם נָבָא יוֹם
שָׁנִים לְהָבִיא אֹתְךָ עֲלֵיהֶם׃ וְהָיָה שָׁנָה בוֹא
בַּיּוֹם הַהוּא בְּיוֹם בוֹא גוֹג עַל אֵת
אַדְמַת יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
תַּעֲלֶה חֲמָתִי בְּאַפִּי׃ וּבְקִנְאָתִי בְּאֵשׁ עָלָה חֵמָה
עֶבְרָתִי דִּבַּרְתִּי אִם לֹא בַּיּוֹם הַהוּא
יִהְיֶה רַעַשׁ גָּדוֹל עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃ הָיָה גָדוֹל
וְרָעֲשׁוּ מִפָּנַי דְּגֵי הַיָּם וְעוֹף הַשָּׁמַיִם פָּנֶה רָעַשׁ
וְחַיַּת הַשָּׂדֶה וְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל רָמַשׂ חַיָּה
הָאֲדָמָה וְכָל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה וְנֶהֶרְסוּ הֶהָרִים וְנָפְלוּ הָרַס
הַמַّדְרֵגוֹת וְכָל חוֹמָה לָאָרֶץ תִּפּוֹל׃ חוֹמָה נָפַל
וְקָרָאתִי עָלָיו לְכָל הָרַי חָרֶב נְאֻם חָרֶב
אֲדֹנָי יְהוִה חֶרֶב אִישׁ בְּאָחִיו
תִּהְיֶה׃ וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתּוֹ בְּדֶבֶר וּבְדָם דָּם שָׁפַט

non sunt eis. Vt diripi as spolia & inuadas pdã vt inferas manũ tuã sup eos qui deserti fuerãt & postea restituti & sup populũ q est cõgregatus ex gentibus qui possidere cepit & esse hitator vmbilici terre. Saba & dedã & negociatores tharsis & oes leones eius dicent tibi. Nunqd ad sumẽda spolia tu venis? Ecce ad diripiendã predã cõgregasti multitudinẽ tuã: vt tollas argentũ & aurũ: & auferas supellectilẽ atq; substantiã: & diripias manubias infinitas. Propterea vaticinare fili hois: & dices ad gog. Hec dicit dñs deus. Nunqd nõ in die illo cũ habitauerit ppls meus israel cõfidẽter scies: et venies de loco tuo a latere aquilonis tu & ppli multi tecũ: ascẽsores equorũ vniuersi: cetus magnus & exercitus vehemẽs: & ascendes super ppli meũ israel q̃si nubes vt opias terrã. In nouissimis dieb eris: & adducã te sup terrã meã: vt sciant gentes me cum sanctificatus fuero in te in oculis eorum o gog. Hec dicit domin deus. Tu ergo ille es de quo locutus sum in dieb antiqs in manu seruorũ meorũ pphetarũ israel: qui prophetauerunt in diebus illorum tẽporũ vt adducerem te super eos. Et erit in die illa: in die aduentus gog super terram israel: ait dñs deus. Ascẽdet indignatio mea in furore meo & in zelo meo. In igne ire mee locut sum: qa in die illa erit cõmotio magna super terram israel & cõmouebũtur a facie mea pisces maris & volucres celi & bestie agri & oẽ reptile q̃d mouetur sup humũ: cunctiq; homines qui sunt super facie terre & subuertentur montes: & cadent sepes & ois murus corruet in terram. Et conuocabo aduersus eum in cunctis mõtibus meis gladiũ: ait dñs deus. Gladius vniuscuiusq; in frẽm suũ dirigetur. & iudicabo eũ peste & sãguine

nõ sunt eis ad predandũ ꝓdam τ spolianda spo ὐκ εἰσὶν αὐτοῖς προνομεῦσαι προνομεῦσαι καὶ σκυλεῦσαι σκῦ lia: vt quertam manũ meã in ẽrã desertam: q̃ba λα, τοῦ ἐπιστρέψαι χεῖρά μου εἰς γῆν ἐρημωθεῖσαν, ἣ κα bitata est a gẽtib multis q̃ fecerunt possessiones: τοικίσθη ἐκεῖ ἐθνῶν πολλῶν πεποιηκότων κτήσεις, καὶ hitantib sup vmbilicum tre. saba τ dedan ἐποιούντων ἐπὶ γῆς ὀμφαλὸν τῆς γῆς. σαβὰ καὶ δαιδὰν τ mercatores carthaginẽses τ oes ville eos τ καὶ ἔμποροι καρχηδόνιοι καὶ πᾶσαι αἱ κῶμαι αὐτῶν ἐρε cent tibi: in predam ad ꝓdandum tu venis τ ροῦσί σοι, εἰς προνομὴν τοῦ προνομεῦσαι σὺ ἔρχῃ καὶ ad spoliandũ spolia cõgregasti cõgregatione tuã vt tollas ar σκυλεῦσαι σκῦλα συνήγαγες συναγωγήν σου λαβεῖν ἀρ gentũ τ aurum: vt auferas possessionẽ et spolia γύριον καὶ χρυσίον, ἀπενέγκασθαι κτῆσιν τοῦ σκυλῆσαι spolia magna. ꝓpterea ꝓpheta fili hois σαι σκῦλα μεγάλα. διὰ τοῦτο προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώ dic gog: hec dicit dñs deus: nõne in που, εἶπον τῷ γώγ, τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, οὐκ ἐν die illa cũ habitauerit ꝓpls meus israel ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῷ κατοικεῖσθαι τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ in pace cõsurges τ venies de loco tuo ab extrẽo ἐπ' εἰρήνης ἐγερεῖσθε καὶ ἥξεις ἐκ τοῦ τόπου σου ἀπ' ἐσχάτου aquilonis τ gẽtes multe tecum ascensores equorũ βορρᾶ καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ ἀναβάται ἵππων oes ꝓgregatio magna τ exercitus multus: τ ascẽ πᾶσα συναγωγὴ μεγάλη καὶ δύναμις πολλή, καὶ ἀνα deos sup ꝓpli meũ israel q̃si nubes vt operiat terrã. βήσῃ ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ ὡς νεφέλη καλύψαι τὴν. in extremo dierũ erit τ adducã te sup terrã ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἔσται καὶ ἀνάξω σε ἐπὶ τὴν γῆν meã vt sciant oes gẽtes me cũ sanctificat fuero ego μου ἵνα γνῶσιν πάντα τὰ ἔθνη ἐμὲ ἐν τῷ ἁγιασθῆναί με in te in ꝓspectu eorũ hec dicit dñs dñs o gog: ἐν σοὶ ἐνώπιον αὐτῶν τάδε λέγει κύριος κύριος ὦ γώγ, tu es de q̃ locut sum ali dies ꝓtisco ꝓ σὺ εἶ περὶ οὗ ἐλάλησα πρὸ ἡμερῶν τῶν ἐμπροσθεν διὰ manũ seruorũ meorũ ꝓphetarũ israel q̃ ꝓpo χειρὸς τῶν δούλων μου προφητῶν τοῦ Ἰσραὴλ οἱ προ phetauerũt in diebus illis τ annis vt adda φητεύσαντες ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἔτεσιν τοῦ ἀνά cerem te sup eos: τ erit in die illa in γαγεῖν σε ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν die qua venerit gog sup terrã israel dicit ἡμέρᾳ ἣ ἂν ἔλθῃ τὸν γώγ ἐπὶ τὴν γῆν Ἰσραὴλ λέγει dñs dñs: ascendet furor meus τ zel meus κύριος κύριος, ἀναβήσεται ὁ θυμός μου καὶ ὁ ζῆλός μου in igne ire mee locut sum. pfectoi die illa ἐν πυρὶ τῆς ὀργῆς μου ἐλάλησα. ἐὰν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί erit motio magna in ẽra israel: τ pnoi τα ἔσται σεισμὸς μέγας ἐπὶ τῆς γῆς Ἰσραήλ, καὶ σεί uebunt a facie mea pisces maris: σθήσεται ἀπὸ προσώπου μου οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης, τ volucres celi τ bestie cam καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ θηρία τοῦ πε pi τ ola reptilia q̃ in terra: τ omẽ δίου καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πάν neo holes q̃ sup faciem terre: τ scin τες οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς, καὶ ῥαγ dent mõtes τ cadent valles: τ ola γήσεται τὰ ὄρη καὶ πεσοῦνται αἱ φάραγγες, καὶ πᾶν murus in terrã corruet: τ vocabo q̃ eũ τεῖχος ἐπὶ τὴν γῆν πεσεῖται, καὶ καλέσω ἐπ' αὐτὸν oẽm tiozẽ dicit dñs: gladio holis in πάντα φόβον λέγει κύριος, μαχαίρᾳ ἀνθρώπου ἐπὶ fratrẽ suum erit τ iudicabo eũ morte: τ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἔσται, καὶ κρινῶ αὐτὸν θανάτῳ, καὶ sanguie.
αἵματι

τ plauia inundante: τ lapidib grãdio: τ ignẽ τ
καὶ ὑετῷ κατακλύζοντι, καὶ λίθοις χαλάζης, καὶ πῦρ καὶ
sulphur pluã sup eũ τ iup omnes q̃ cũ eo τ
θεῖον βρέξω ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς μετ' αὐτοῦ καὶ
sup gẽtes multas cum eo: τ magnificabor τ
ἐπὶ ἔθνη πολλὰ μετ' αὐτοῦ, καὶ μεγαλυνθήσομαι καὶ
sanctificabor τ glorificabor τ notus ero in cõ
ἁγιασθήσομαι καὶ ἐνδοξασθήσομαι καὶ γνωσθήσομαι ἐν ὀφθαλ
spectu multarũ gẽtiũ τ scient q: ego dñs.
μοῖς πολλῶν ἐθνῶν καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος. Ca.39.

ET tu fili hois vaticinare sup gog τ
Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον ἐπὶ γὼγ καὶ
A dic: hec dicit dñs dñs: ecce ego ad te gog
λέγει, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ γὼγ
principẽ capitis mosoch τ thubal τ cõgregabo te τ de-
ἄρχοντα ῥῶς μεσὸχ καὶ ἰουβὰλ καὶ συνάξω σὲ καὶ κα-
ducã te τ ascẽdere faciã te a nouissio aqlonis τ edu
τάξω σὲ καὶ ἀναβιβάσω σὲ ἀπ' ἐσχάτου βορρᾶ καὶ ἀνά-
cã sup mõtes israel: τ perdam arcũ tuũ de
γω ἐπὶ τὰ ὄρη ἰσραήλ, καὶ ἀπολῶ τὸ τόξον σου ἀπὸ τῆς
manu tua sinistra: τ sagittarios tuos de
χειρός σου τῆς ἀριστερᾶς, καὶ τὰ τοξεύματά σου ἀπὸ
manu tua dextera: τ deijciam te sup
τῆς χειρός σου τῆς δεξιᾶς, καὶ καταβαλῶ σε ἐπὶ τὰ
mõtes israel: τ cades tu τ oes q̃ circa te: τ
ὄρη ἰσραήλ, καὶ πεσῇ σὺ καὶ πάντες οἱ περὶ σέ, καὶ
gẽtes q̃ tecũ dabuntur in multitudinẽ auiũ oi
τὰ ἔθνη τὰ μετὰ σοῦ δοθήσονται εἰς πλῆθος ἐρεθίσματι
volatili τ cibus bestijs campi dedi te
πετεινῷ καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ πεδίου δέδωκά σε
ad deuorãdũ: sup faciem campi cades: q: ego
βρωθῆναι, ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου πεσῇ, ὅτι ἐγὼ
locut sum dicit dñs dñs: τ mittam ignẽ in ma
ἐλάλησα λέγει κύριος κύριος, καὶ ἀποστελῶ πῦρ ἐπὶ μα
B gog τ habitabuntur insule in pace: τ scient
γὼγ καὶ κατοικηθήσονται αἱ νῆσοι ἐν εἰρήνῃ, καὶ γνώσει
q: ego sum dñs: τ nomẽ meũ sctũ notũ fiet
ὅτι ἐγώ εἰμι κς, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον γνωσθήσεται
in medio ppli mei israel: τ nõ polluetur no-
ἐν μέσῳ λαοῦ μου ἰσραήλ, καὶ οὐ βεβηλωθήσεται τὸ ὄνο
mẽ meũ sanctũ vltra: τ scient gẽtes q: ego
μά μου τὸ ἅγιον ἔτι, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι ἐγὼ
sum dñs sctũs in israel. ecce venit τ fiet
εἰμι κύριος ἅγιος ἐν ἰσραήλ. ἰδοὺ ἥκει καὶ γενήσεται
dicit dñs: hec est die o in q̃ locut sum: τ egre
λέγει κύριος, αὕτη ἐστὶν ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐλάλησα, καὶ ἐξε-
dientur habitatores urbes israel: τ succẽ
λεύσονται οἱ κατοικοῦντες τὰς πόλεις ἰσραήλ, καὶ καυ
dent in armis clypeis τ peltis τ contis
σουσιν ἐν τοῖς ὅπλοις θυρεοῖς καὶ πέλταις καὶ κοντοῖς
τ arcubus τ sagittis τ baculis manuũ τ lan-
καὶ τόξοις καὶ τοξεύμασι καὶ ῥάβδοις χειρῶν καὶ λέγ-
ceis: τ succendent in eis ignẽ septẽ ãnis: τ nõ
χαις, καὶ καύσουσιν ἐν αὐτοῖς πῦρ ἑπτὰ ἔτη, καὶ οὐ
sumẽt ligna ex campo: neq incident
μὴ λάβωσιν ξύλα ἐκ τοῦ πεδίου, οὐδὲ μὴ κόψωσιν
C de saltib: sed arma comburent igne:
ἐκ τῶν δρυμῶν, ἀλλὰ τὰ ὅπλα κατακαύσουσιν πυρί,
τ depdabuntur eos q̃ depdati sunt eos: τ
καὶ προνομεύσουσιν τοὺς προνομεύσαντας αὐτούς, καὶ
spoliabunt spoliantes eos: dicit dñs
σκυλεύσουσιν τοὺς σκυλεύσαντας αὐτούς, λέγει κύριος
D empe. τ erit in die illa dabo gog
παντοκράτωρ. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ δώσω τῷ γώγ
loũ nolatũ monumẽtũ israel: sepulchrũ
τόπον ἐνομαστὸν μνημεῖον ἐν ἰσραήλ, πολυανδρεῖον τῶν
adeuntiũ ad mare. τ circumedifica-
ἐπιλείντων πρὸς τὴν θάλασσαν. καὶ περιοικοδομήσου-
bũt circuitũ ozio vallis: τ sepelient
σι τὸ περιέμιον τῆς φάραγγος, καὶ κατορύξουσιν
ibi gog τ oẽm multitudinẽ eius
ἐκεῖ γὼγ καὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτοῦ ooooooooooo

et imbre vehemẽti & la-
pidibus immensis. Ignẽ
& sulphur pluã sup eum
& sup exercitũ eius: & sup
populos multos q̃ sunt
cũ eo. Et magnificabor
& sanctificabor: & notꝰ
ero in oculis oooooooooooo
multarũ gentiũ: & sciẽt
quia ego dñs. 39.

TU autem fili homi-
nis vaticinare oooo
aduersum gog: & dices.
Hec dicit dñs deus. ooo
Ecce ego super te gog
principẽ capitis mosoch
& thubal & circũagam
te & educam te oooooooo
& ascendere te faciã de la
terib aqlonis: & adducã
te sup montes israel: &
percutiam arcum tuũ in
manu sinistra tua: & sa-
gittas tuas de manu dex
tera tua deiciã: sup mõ
tes israel cades tu: & oia
agmina tua & populi tui
qui sunt tecũ. Feris: aui
bus: omniq volatili &
bestiis terre dedi te oooo
ad deuorandum. Super
faciem agri cades: quia
ego locutus sum ait do
minus deus. oooooooooooo
Et imittam ignẽ in ma
gog & in his q habitãt in
insulis confidenter: &
scient quia ego dñs. Et
nomẽ sanctũ meũ notũ
faciã in medio popli mei
israel: & nõ polluã no-
mẽ sanctũ meũ ampliꝰ.
& scient gentes qa ego
dominus sanctus oooo
israel. Ecce venit & fa-
ctum est ait oooooooooooo
dñs de. Hec est dies de
qua locutus sum. oooo
Et egredẽtur habitato
res de ciuitatib israel: &
succendẽt & cõburẽt ar-
ma clypeũ & hastas arcũ
& sagittas & baculos ma
nuũ & cõtos: & succen-
dent ea igni septem an-
nis. Et non portabunt
ligna de regionib: ne
q̃ succendent de oooooo
saltibus: qm̃ arma succen-
dent igni oooooooooooo
& depdabũtur eos q̃bus
prede fuerãt: & diripiẽt
vastatores suos: ait do-
minus deus. Et erit oooo
in die illa: dabo gog lo
cum nominatum oooooo
sepulchrũ in israel: val-
lem viatoꝝ ad orientem
maris: que obstupescere
faciet pretereuntes: oooo
& sepelient ibi gog: &
oẽm multitudinem eius:

וְנָשַׁם שׁוֹטֵף וְאַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ אֵשׁ
וְגָפְרִית אַמְטִיר עָלָיו וְעַל אֲגַפָּיו וְעַל
עַמִּים רַבִּים אֲשֶׁר אִתּוֹ׃ וְהִתְגַּדַּלְתִּי
וְהִתְקַדַּשְׁתִּי וְנוֹדַעְתִּי לְעֵינֵי גּוֹיִם
רַבִּים וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ Ca.xxxix
וְאַתָּה בֶן אָדָם הִנָּבֵא
עַל גּוֹג וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה
הִנְנִי אֵלֶיךָ גּוֹג נְשִׂיא רֹאשׁ מֶשֶׁךְ
וְתוּבָל׃ וְשִׁוֹבַבְתִּיךָ וְשִׁשֵּׁאתִיךָ
וְהַעֲלִיתִיךָ מִיַּרְכְּתֵי צָפוֹן וְהַבֵּאותִךְ
עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְהִכִּיתִי קַשְׁתְּךָ מִיַּד
שְׂמֹאולֶךָ וְחִצֶּיךָ מִיַּד יְמִינְךָ אַפִּיל׃
עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל תִּפּוֹל אַתָּה וְכָל
אֲגַפֶּיךָ וְעַמִּים אֲשֶׁר אִתָּךְ לְעַיִט
צִפּוֹר כָּל כָּנָף וְחַיַּת הַשָّדֶה נְתַתִּיךָ
לְאָכְלָה׃ עַל פְּנֵי הַשָّדֶה תִּפּוֹל כִּי
אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוָה׃
וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּמָגוֹג וּבְיֹשְׁבֵי הָאִיִּים
לָבֶטַח וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ וְאֶת
שֵׁם קָדְשִׁי אוֹדִיעַ בְּתוֹךְ עַמִּי יִשְׂרָאֵל
וְלֹא אֲחַל אֶת שֵׁם קָדְשִׁי עוֹד
וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה קָדוֹשׁ
בְּיִשְׂרָאֵל׃ הִנֵּה בָאָה וְנִהְיְתָה נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוָה הוּא הַיּוֹם אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי׃
וְיָצְאוּ יֹשְׁבֵי עָרֵי יִשְׂרָאֵל וּבִעֲרוּ
וְהִשִּׁיקוּ בְּנֶשֶׁק וָמָגֵן וְצִנָּה בְּקֶשֶׁת
וּבְחִצִּים וּבְמַקֵּל יָד וּבְרֹמַח וּבִעֲרוּ
בָהֶם אֵשׁ שֶׁבַע שָׁנִים׃ וְלֹא יִשְׂאוּ
עֵצִים מִן הַשָّדֶה וְלֹא יַחְטְבוּ מִן
הַיְּעָרִים כִּי בַנֶּשֶׁק יְבַעֲרוּ אֵשׁ
וְשָׁלְלוּ אֶת שֹׁלְלֵיהֶם וּבָזְזוּ אֶת
בֹּזְזֵיהֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוָה׃ וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא אֶתֵּן לְגוֹג מְקוֹם שָׁם
קֶבֶר בְּיִשְׂרָאֵל גֵּי הָעֹבְרִים קִדְמַת
הַיָּם וְחֹסֶמֶת הִיא אֶת הָעֹבְרִים
וְקָבְרוּ שָׁם אֶת גּוֹג וְאֶת כָּל הֲמוֹנָה

cc iiij

[d]וְקָרְאוּ[e] גֵּיא [f]הַמּוֹן [g]גּוֹג: [m]וּקְבָרוּם [n]בֵּית
[o]יִשְׂרָאֵל [p] לְמַעַן [q] טַהֵר [r] אֶת [s]הָאָרֶץ
[t]שִׁבְעָה [u]חֳדָשִׁים: [v]וְקָבְרוּ [w]כָל [x]עַם [y]הָאָרֶץ
[z]וְהָיָה [a]לָהֶם [b]לְשֵׁם [c]יוֹם [d]הַכָּבְדִי [e] נְאֻם
[f]אֲדֹנָי [g]יְהוִה: [h]וְאַנְשֵׁי [i]תָמִיד [j]יַבְדִּילוּ
[k]עֹבְרִים [l] בָּאָרֶץ [m] מְקַבְּרִים [n] אֶת
[o]הָעֹבְרִים [p] אֶת [q]הַנּוֹתָרִים [r]עַל [s] פְּנֵי
[t]הָאָרֶץ [u] לְטַהֲרָהּ [v] מִקְצֵה [w] שִׁבְעָה
[x]חֳדָשִׁים [y]יַחְקֹרוּ: [z]וְעָבְרוּ [a]הָעֹבְרִים
[b]בָּאָרֶץ [c]וְרָאָה [d]עֶצֶם [e] אָדָם [f]וּבָנָה
[g]אֶצְלוֹ [h]צִיּוּן [i]עַד [j]קָבְרוּ [k]אֹתוֹ [l]הַמְקַבְּרִים
[m]אֶל [n]גֵּיא [o]הַמּוֹן [p]גּוֹג: [q]וְגַם [r] שֵׁם [s]עִיר
[t]הֲמוֹנָה [u]וְטִהֲרוּ [v]הָאָרֶץ: [w]וְאַתָּה [x]בֶן [y]אָדָם
[z]כֹּה [a]אָמַר [b]אֲדֹנָי [c]יְהוִה [d] אֱמֹר [e]לְצִפּוֹר
[f]כָּל [g]כָּנָף [h]וּלְכָל [i]חַיַּת [j]הַשָּׂדֶה [k]הִקָּבְצוּ
[l]וָבֹאוּ [m]הֵאָסְפוּ [n]מִסָּבִיב [o] עַל [p] זִבְחִי
[q]אֲשֶׁר [r]אֲנִי [s]זֹבֵחַ [t]לָכֶם [u] זֶבַח [v]גָּדוֹל [w]עַל
[x]הָרֵי [y] יִשְׂרָאֵל [z] וַאֲכַלְתֶּם [a] בָּשָׂר
[b]וּשְׁתִיתֶם [c]דָּם: [d]בְּשַׂר [e]גִּבּוֹרִים [f]תֹּאכֵלוּ
[g]וְדַם [h]נְשִׂיאֵי [i]הָאָרֶץ [j]תִּשְׁתּוּ [k] אֵילִים
[l]כָּרִים [m]וְעַתֻּדִים [n]פָּרִים [o]מְרִיאֵי [p]בָשָׁן
[q]כֻּלָּם: [r] וַאֲכַלְתֶּם [s] חֵלֶב [t] לְשָׂבְעָה
[u]וְשִׁתִּיתֶם [v] דָּם [w] לִשְׁכָּרוֹן [x] מִזִּבְחִי
[y]אֲשֶׁר [z]זָבַחְתִּי [a]לָכֶם: [b] וְשִׂבַעְתֶּם [c]עַל
[d]שֻׁלְחָנִי [e]סוּס [f]וְרֶכֶב [g]גִּבּוֹר [h]וְכָל [i]אִישׁ
[j]מִלְחָמָה [k]נְאֻם [l]אֲדֹנָי [m]יְהוִה: [n]וְנָתַתִּי [o]אֶת
[p]כְּבוֹדִי [q]בַּגּוֹיִם [r]וְרָאוּ [s]כָל [t]הַגּוֹיִם [u]אֶת
[v]מִשְׁפָּטִי [w]אֲשֶׁר [x]עָשִׂיתִי [y] וְאֶת [z]יָדִי
[a]אֲשֶׁר [b]שַׂמְתִּי [c] בָהֶם: [d] וְיָדְעוּ [e] בֵית
[f]יִשְׂרָאֵל [g]כִּי [h]אֲנִי [i]יְהוָה [j] אֱלֹהֵיהֶם [k]מִן
[l]הַיּוֹם [m]הַהוּא [n]וָהָלְאָה: [o]וְיָדְעוּ [p]הַגּוֹיִם
[q]כִּי [r]בַּעֲוֹנָם [s]גָּלוּ [t]בֵית [u] יִשְׂרָאֵל [v] עַל
[w]אֲשֶׁר [x]מָעֲלוּ [y]בִי [z] וָאַסְתִּר [a]פָּנַי [b]מֵהֶם
[c] וָאֶתְּנֵם [d] בְּיַד [e]צָרֵיהֶם [f]וַיִּפְּלוּ [g]בַּחֶרֶב
[h]כֻּלָּם: [i]כְּטֻמְאָתָם [j]וּכְפִשְׁעֵיהֶם [k]עֲשִׂיתִי
[l]אֹתָם [m] וָאַסְתִּר [n]פָּנַי [o]מֵהֶם: [p]לָכֵן [q]כֹּה

[d]et vocabitur [e]vallis [f]multitudinis [g]gog: [m]& sepelíet eos [n]dom [o]ifrael: [p]vt [q]mūdent [r]terram [s]
[t]septē [u]mēsibus. [x] Sepeliet autē [v]ois [w]populus [y]terre: [z]& erit [a]eis [b]noiata [c]dies in qua [d]glorificatus fum: [e]ait [f]dominus [g]deus. [h]Et viros [i]iugiter [m] constituent [k]lustrātes [l]terram: [p]qui se peliant & requirant eos [q]qui remanserant [n] super [o]faciem [s]
[t]terre [u]vt emundent eam. [v] Post [w]menses autē [x]septē [y]que rere incipiēt: [z]& circubūt [a]peragrātes [b]terrā. [c] Cūq; viderint [d]os [e]hois: [f]statuet [m]iuxta illud [n]titulū: [o]dōec [p]sepeliāt [q]illud [r]pollincto res [s]in [t]valle [u]multitudinis [v]gog. [w]Nomen aūt [x]ciuitatis [y]amona: [z]& mūdabunt [a]terrā. [b]Tu aūt [c]fili [d]homis: [e]hec [f]dicit [g]dominus [h]deo. [m] Dic [i]omni [j]volucri & vniuersis [k]auibus [l]cunctisq; [m]bestiis [n]agri. [o]Cōuenite: [p]ppera te: [q]cōcurrite [r]vndiq; [s]ad [t]victimā meā [u]quā [v]ego [w]immolo [x]vobis: [y]victimā [z]grādem [a]sup [b]montes [c]ifrael: [d]vt comedatis [m]carnem [e]& bibatis [f]sāguinē. [g] Carnes [h]fortium [i]comedetis: [j]& sanguinē [k]principum [l]terre [m]bibetis: [n]arietū & [o]agnorū [p]& hircorū [q]tauroruq; & [r]altilū & [s]pinguium [t]omniū. [u] Et comedetis [v]adipē [w]in saturitatem: [x]& bibetis [y]sanguinem [z]in ebrietatē: [m]de victima [a]quā ego [b]immolaui [c]vobis: [d]& saturabimini [e]sup [f]mēsam meā de [g]equo [h]& equite [i]forti [j]& de [k]vniuersis [l]viris [m]bellatoribus: [n]ait [o]dīs [p]deus. [q]Et ponam [r]gloriā meā [s]in gentibus: [t]& videbunt [u]oēs [v]gentes [w]iudicium meū [x]quod [y]fecerim [z]& [a]manum meam [b]quā [c]posuerim [d]sup eos. [e]Et scient [f]domus [g]ifrael [h]quia [i]ego [j]dīs [k]deo: eorum: [l]a [m]die [n]illa [o]& deinceps. [p]Et scient [q]gentes [r]qrē [s]in iniqtate sua [t]capta sit [u]domus [v]ifrael: & [w]q [x]reliqrit [y]me: [z] & abscōderim [a]faciē meā [b]ab eis: [c]& tradideri eos [d]in manū [e]hostiū: [f]& ceciderint [g]in gladio [h]vniuersi. [i]Iuxta ī mūdiciā eorū [j]& scelera [k]feci [l]eis [m]& abscōdi [n]faciē meā [o]ab illis. [p] Propterea [q] hec

τ vocabitur tunc cemiterium gog: τ sepeliεν καὶ κλαυσθήσεται τότε τὸ πολυάνδριον τοῦ γώγ, καὶ κατωρύ
ent eos dom [o] ifrael: vt mūdetur terra [t] sepe ξουσιν αὐτοὺς οἶκος ἰσραήλ, ἵνα καθαρισθῇ ἡ γῆ ἐν ἑπτὰ
mēsib [p]: τ sepelient eos oīs ppīs terre: τ μησίν, καὶ κατωρύξουσιν αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ
erit eis in noiatū ḋ die glificat [r] ſū dicit ἔσται αὐτοῖς εἰς ὀνομαστὸν ἡ ἡμέρα ἐδοξάσθη λέγει
dñs dñs. τ viros semper secernent κύριος κύριος. καὶ ἄνδρας διαπαντὸς διαχωρίσουσι
lustrantes terrā ad sepeliēdū derelictos ἐπιπορευομένους τὴν γῆν εἰς τὸ θάψαι τοὺς καταλελειμμένους
a facie terre: vt emūdent illos post ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καθαρίσαι αὐτοὺς μετὰ τὸν
septē mēseo τ requirent: τ eis pertransiens ἑπτὰ μῆνας καὶ ἐκζητήσουσιν, καὶ πᾶς ὁ διαπορευόμενος
terrā τ videō os hois: edificabit iuxta illud τὴν γῆν καὶ ἰδὼν ὀστοῦν ἀνθρώπου, οἰκοδομήσει παρὰ τὸ
titulū: donec sepeliant illud sepelientes in cemi σημεῖον, ἕως ὅτου θάψουσιν αὐτὸ οἱ θάπτοντες εἰς τὸ πο
terū gog: τ .n. nomē ciuitatis cemi λυάνδριον τοῦ γώγ, καὶ ἐπὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως πο
terū: τ mundabitur fra. τ tu fili homi λυάνδριον, καὶ καθαρισθήσεται ἡ γῆ. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώ
nis hec dicit dñs dñs: dic omni aui tou που τάδε λέγει κύριος κύριος, εἰπὸν παντὶ ὀρνέῳ πε
lucri τ ad oēs bestias campi: cōgregatemini τ venite ab oībus q̄ in circuitu ad sacri τινῶ καὶ πρὸς πάντα τὰ θηρία τοῦ πεδίου, συνάχθη
ficiū meū q̄s sacrificaui uobis sacrificiū magnū sup mōtes if σιαν μου ἣν θύουσα ὑμῖν θυσίαν μεγάλην ἐπὶ τὰ ὄρη ἰσ
rael: τ comedetis carnes τ bibetis sāguinē. carnes gi ραήλ, καὶ φάγεσθε κρέα καὶ πίεσθε αἷμα. κρέα γι
gantū cōedetis: τ sāguinē pīcipū terre bibetis: arie γάντων φάγεσθε, καὶ αἷμα ἀρχόντων τῆς γῆς πίεσθε, κρι
tes τ vitulos τ hircos: τ uitulī impinguati εῦς καὶ μόσχους καὶ τράγους, καὶ οἱ μόσχοι ἐσιατωμένοι
oēs: τ cōedetis adipē in saturitatē: τ bibetis san πάντες, καὶ φάγεσθε σίαρ εἰς πλησμονήν, καὶ πίεσθε αἷ
guinē i ebrietatē de sacrificio meo q̄s sacrificaui vobis: τ sa μα εἰς μέθην ἀπὸ τῆς θυσίας μου ἣν ἔθυσα ὑμῖν, καὶ ἐμ
turabimini de mensa mea. equum τ ascē πλησθήσεσθε ἀπὸ τῆς τραπέζης μου. ἵππον καὶ ἀνα
sorē τ gigantē τ oēm vir bellatorē di βάτην καὶ γίγαντα καὶ πάντα ἄνδρα πολεμιστὴν λέ
cit dñs: τ dabo glām meā in vobis: τ ridē γει κύριος, καὶ δώσω τὴν δόξαν μου ἐν ὑμῖν, καὶ ἴδο
būt oēs gētes iudiciū meū q̄s feci: τ ῦσι πάντα τὰ ἔθνη τὴν κρίσιν μου ἣν ἐποίησα, καὶ τὴν
manū meā quā indui sup eos: τ scient dom χεῖρά μου ἣν ἐπήγαγον ἐπ' αὐτούς, καὶ γνώσονται οἶκος
ifrael: q: ego sum dñs deus eor a die ἰσραήλ, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμέ
ista τ deinceps. τ scient oēs gē ρας ταύτης καὶ ἐπέκεινα. καὶ γνώσονται πάντα τὰ ἔθ
tes: q: ppter peccata sua captiuati sunt do νη, ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἐχμαλωτεύθησαν οἶκος
m [s] ifrael: eo q̄s p̄uaricati sūt in me: τ auerti ἰσραήλ, ἀθέσει ἠθέτησαν εἰς ἐμέ, καὶ ἀπέστρεψα τὸ
faciem meā ab eis: τ tradidi eos in πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, καὶ παρέδωκα αὐτοὺς εἰς
man [t] inimicor eor: τ ceciderūt vniuersi gla χεῖρας τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἔπεσαν πάντες μα
dio: scōm imunditiam eor τ iniqta χαίρᾳ, κατὰ τὰς ἀκαθαρσίας αὐτῶν καὶ τὰ ἀνομήματα
tes eor feci eis: τ auerti faciem τῶν αὐτῶν ἐποίησα αὐτοῖς, καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσω
em meā ab eis. ppterea hec πόν μου ἀπ' αὐτῶν. διὰ τοῦτο τάδε

D

dicit dñs dñs: nunc reducam captiuitatem in ia-
λέγει κύριος κύριος, νῦν ἀναστρέψω αἰχμαλωσίαν ἐν Ια-
cob & miserebor: domus israel: & zelabo ppt
κὼβ καὶ ἐλεήσω τὸν οἶκον Ισραὴλ, καὶ ζηλώσω διὰ τὸ
nomẽ sanctũ meũ: & portabũt ignominiã suam
ὄνομα τὸ ἅγιόν μου, καὶ λήψονται τὴν ἀτιμίαν ἑαυτῶν
& iniusticiã quã iniuste egerũt cũ habitauerint ip-
καὶ τὴν ἀδικίαν ἣν ἠδίκησαν ἐν τῷ κατοικεῖν αὐ-
si in terra sua in pace: & non erit ex
τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκ-
terrẽs: cũ reduxero ego eos de gẽtib⁹ & ter-
φοβῶν, ἐν τῷ ἀποστρέψαι με αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν καὶ
cõgregauero ego eos de regiõib⁹ gentiũ. &
συναγαγεῖν με αὐτοὺς ἐκ τῶν χωρῶν τῶν ἐθνῶν. καὶ
sanctificabor in eis: in cõspectu gẽtiũ: & scient
ἁγιασθήσομαι ἐν αὐτοῖς, ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, καὶ γνώσον-
ego sum dñs deus eor: cũ apparuero
ται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν, ἐν τῷ ἐπιφανῆναί
ego eis in gentib⁹: & cũ congregauero ego eos
με αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐν τῷ συναξαί με αὐ-
de sup terrã eor: & non derelinquam vltra
τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω ἔτι
ex eis quẽpiã ibi: & non auertam vltra
αὐτῶν οὐδένα ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἀποστρέψω οὐκ ἔτι τὸ
faciem meã ab eis: eo q̃ effudi furorẽ meũ
πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, ἀτὸν ἐξέχεα τὸν θυμόν μου
sup domũ israel dicit dñs dñs.
ἐπὶ τὸν οἶκον Ισραὴλ λέγει κύριος κύριος. Ca.40.

A

ET factũ ẽ in quinto & vigesimo anno
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πέμπτῳ καὶ εἰκοστῷ ἔτει τῆς
captiuitatis nre in primo mẽse decima mensis
αἰχμαλωσίας ἡμῶν ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς
in quarto decimo anno post q̃ capta est
ἐν τῷ τετραπεμπτοστῷ ἔτει μετὰ τὸ ἁλῶναι τὴν
ciuitas in die illa facta ẽ sup me man⁹ dñi:
πόλιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου,
& adduxit me in visione dei in terã israel: & posuit
καὶ ἤγαγέν με ἐν ὁράσει θεοῦ εἰς γῆν Ισραὴλ, καὶ ἔθετό
me in mõte excelso valde: & in eo q̃si edifi-
με ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ σφόδρα, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὡς οἰκο-
catio ciuitatis e regiõe & introduxit me illuc. &
δομὴ πόλεως ἀπέναντι καὶ εἰσήγαγέν με ἐκεῖ· καὶ
ecce vir & visio ei⁹ erat q̃si visio eris
ἰδοὺ ἀνὴρ καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ ἦν ὡσεὶ ὅρασις χαλκοῦ
splendẽtis: & in manu ei⁹ erat funiculus edifica-
στίλβοντος, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἦν σπαρτίον οἰκοδό-
tor: & calamus mẽsura: & ipe stabat in
μου καὶ κάλαμος μέτρου, καὶ αὐτὸς ἱστήκει ἐπὶ τῆς
porta. & dixit ad me vir. vidisti fili homi-
πύλης· καὶ εἶπεν πρός με ὁ ἀνήρ· ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώ-
nis: in oculis tuis vide: & in auribus tuis
που, ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ἴδε, καὶ ἐν τοῖς ὠσί σου
audi: & pone in cor tuũ oia q̃cũq̃ ego
ἄκουε, καὶ θέσε εἰς τὴν καρδίαν σου πάντα ὅσα ἐγὼ
ostendo tibi: q̃ vt ostendãt tibi ingressi ego
δείκνυω σοι, διότι ἕνεκα τοῦ δεῖξαί σοι εἰσεληλύθας
huc. & ondão oia q̃cũq̃ tu video domui isra-
ὧδε. καὶ δείξεις πάντα ὅσα σὺ ὁρᾷς τῷ οἴκῳ Ισρα-
el. & ecce murus extra domũ q̃ gyrũ &
ήλ. καὶ ἰδοὺ περίβολος ἔξωθεν τοῦ οἴκου κύκλῳ καὶ
in manu viri calamus mẽsura cubitorũ sex i
ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀνδρὸς κάλαμος τὸ μέτρον πηχῶν ἓξ ἐν
cubito & palmi: & mensus est aãmurale
πήχει καὶ παλαιστῆς, καὶ διεμέτρησεν τὸ πλατυείχισμα
latitudinẽ eãdẽ calamo. & eãdẽ ca-
πλάτος ἕνα τῷ καλάμῳ· καὶ τὸ ὕψος ἕνα τῷ κα-
lamo longitudinẽ & eãdẽ calamo altitudinẽ: & in
λάμῳ τὸ μῆκος καὶ ἕνα τῷ καλάμῳ τὸ ὕψος, καὶ εἰ-
gressẽ in portam respicientẽ ad orientẽ
σῆλθεν εἰς τὴν πύλην τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολὰς
in scpẽ gradib⁹.

E

F

B

G

ἐν ἑπτὰ ἀναβαθμοῖς

dicit dñs deus. Nunc reducam
reducam
captiuitatẽ iacob: & miserebor omnis domus
israel. Et assumã zelum pro noie sancto meo.
et portabũt cõfusionem suã & oẽm ꝓuaricationẽ quã preuaricati sunt in me: cũ habitauerint in terra sua cõfidẽter neminẽ formidãtes: & reduxero eos de populis: & congregauero de terris
inimicorũ suorũ: & sanctificatus fuero in eis in oculis gentiũ plurimarũ: & scient q̃ ego dñs deus eorũ: eo q̃ trãsiuleri eos in gentiões: & cõgregauerim eos sup terrã suã: & non dereliquerim quem q̃ ex eis ibi. Et nõ abscõdam vltra facie meã ab eis: eo q̃ effuderim spiritum meũ sup oẽm domũ israel: ait dominus deus.

40.

IN vicesimoquinto anno
transmigrationis nostre in exordio anni decima mensis quarto decimo anno post q̃ percussa est ciuitas in ipsa hac die
facta est super me manus dñi: & adduxit me
illuc in visionibus dei. Adduxit me in terrã israel: & dimisit me super montẽ excelsum nimis: sup quẽ erat q̃si edificiũ ciuitatis vergẽtis ad austrũ: & introduxit me illuc. Et ecce vir cuius erat species quasi spẽs eris: & funiculus lineus in manu eius: & calamus mẽsure in manu ei. Stabat aũt in porta. & locutus est ad me idẽ vir. Fili hois: vide oclis tuis: & auribus tuis audi: & pone cor tuũ in oia que ego ostendam tibi: quia
vt ostendantur tibi adductus es huc. Annũcia omnia que tu vides domui israel. Et ecce murus forinsecus
in circuitu domus vndiq̃ & in manu viri calamus mẽsure sex cubitorum & palmo. Et mẽsus est latitudinẽ edificii calamo vno: altitudinem quoq̃ calamo vno. Et venit ad portã que respiciebat viam orientalẽ: & ascendit per gradus eius.

שוב אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עַתָּה אָשִׁיב אֶת
שְׁבוּת יַעֲקֹב וְרִחַמְתִּי כָּל בֵּית
יִשְׂרָאֵל וְקִנֵּאתִי לְשֵׁם קָדְשִׁי:
נשא וְנָשׂוּ אֶת כְּלִמָּתָם וְאֶת כָּל מַעֲלָם
יתב אֲשֶׁר מָעֲלוּ בִי בְּשִׁבְתָּם עַל אַדְמָתָם
בטח לָבֶטַח וְאֵין מַחֲרִיד: בְּשׁוּבִי אֹתָם
מן הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּי אֹתָם מֵאַרְצוֹת
קדש אֹיְבֵיהֶם וְנִקְדַּשְׁתִּי בָם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם
רבב רַבִּים: וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
גלה בְּהַגְלוֹתִי אֹתָם אֶל הַגּוֹיִם וְכִנַּסְתִּים
יתר עַל אַדְמָתָם וְלֹא אוֹתִיר עוֹד מֵהֶם
פנה שָׁם: וְלֹא אַסְתִּיר עוֹד פָּנַי מֵהֶם
אשר אֲשֶׁר שָׁפַכְתִּי אֶת רוּחִי עַל בֵּית
ישראל יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה:

Cap.xl.

בעשרים בְּעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה
גלה לְגָלוּתֵנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בָּעָשׂוֹר
רבע לַחֹדֶשׁ בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה אַחַר
נכה אֲשֶׁר הֻכְּתָה הָעִיר בְּעֶצֶם הַיּוֹם
הוא הַזֶּה הָיְתָה עָלַי יַד יְהוָה וַיָּבֵא אֹתִי
ראה שָׁמָּה: בְּמַרְאוֹת אֱלֹהִים הֱבִיאָנִי אֶל
טוח אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיַּנִּיחֵנִי אֶל הַר גָּבֹהַּ
נגה מְאֹד וְעָלָיו כְּמִבְנֵה עִיר מִנֶּגֶב: וַיָּבֵא
ראה אֹתִי שָׁמָּה וְהִנֵּה אִישׁ מַרְאֵהוּ
פצל כְּמַרְאֵה נְחֹשֶׁת וּפְתִיל פִּשְׁתִּים בְּיָדוֹ
מדד וְקָנֶה הַמִּדָּה וְהוּא עֹמֵד בַּשָׁّעַר:
דבר וַיְדַבֵּר אֵלַי הָאִישׁ בֶּן אָדָם רְאֵה
שום בְּעֵינֶיךָ וּבְאָזְנֶיךָ שְׁמָע וְשִׂים לִבְּךָ
ראה אֶת לְכֹל אֲשֶׁר אֲנִי מַרְאֶה אוֹתְךָ כִּי
בוא לְמַעַן הַרְאוֹתְךָ הֻבָאתָ הֵנָּה הַגֵּד
את אֶת כָּל אֲשֶׁר אַתָּה רֹאֶה לְבֵית
ישראל יִשְׂרָאֵל: וְהִנֵּה חוֹמָה מִחוּץ לַבַּיִת
סבב סָבִיב סָבִיב וּבְיַד הָאִישׁ קְנֵה הַמִּדָּה
אמה שֵׁשׁ אַמּוֹת בָּאַמָּה וָטֹפַח וַיָּמָד אֶת
מדד בִּנְיָן רֹחַב הַבִּנְיָן קָנֶה אֶחָד וְקוֹמַת קָנֶה
אחד אֶחָד: וַיָּבוֹא אֶל שַׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו
דרך דֶּרֶךְ הַקָّדִים וַיַּעַל בְּמַעֲלוֹתָיו
עלה

וַיָּמָד אֶת־סַף הַשַּׁעַר קָנֶה אֶחָד רֹחַב
וְאֶת־סַף אֶחָד קָנֶה אֶחָד רֹחַב׃ וְהַתָּא
קָנֶה אֶחָד אֹרֶךְ וְקָנֶה אֶחָד רֹחַב
וּבֵין הַתָּאִים חָמֵשׁ אַמּוֹת וְסַף
הַשַּׁעַר מֵאֶצֶל אֻלָם הַשַּׁעַר מִהַבַּיִת
קָנֶה אֶחָד׃ וַיָּמָד אֶת אֻלָם הַשַּׁעַר
מֵהַבַּיִת קָנֶה אֶחָד׃ וַיָּמָד אֶת אֻלָם
הַשַּׁעַר שְׁמֹנֶה אַמּוֹת וְאֵילָו שְׁתַּיִם
אַמּוֹת וְאֻלָם הַשַּׁעַר מֵהַבַּיִת׃ וְתָאֵי
הַשַּׁעַר דֶּרֶךְ הַקָּדִים שְׁלֹשָׁה מִפֹּה
וּשְׁלֹשָׁה מִפֹּה מִדָּה אַחַת לְשָׁלֹשְׁתָּם
וּמִדָּה אַחַת לָאֵילִם מִפֹּה וּמִפֹּו׃
וַיָּמָד אֶת רֹחַב פֶּתַח הַשַּׁעַר עֶשֶׂר
אַמּוֹת אֹרֶךְ הַשַּׁעַר שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה
אַמּוֹת׃ וּגְבוּל לִפְנֵי הַתָּאוֹת אַמָּה
אָחָת וְאַמָּה אַחַת גְּבוּל מִפֹּה
וְהַתָּא שֵׁשׁ אַמּוֹת מִפֹּה וְשֵׁשׁ אַמּוֹת
מִפֹּה׃ וַיָּמָד אֶת הַשַּׁעַר מִגַּג הַתָּא
לְגַגּוֹ רֹחַב עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אַמּוֹת
פֶּתַח נֶגֶד פֶּתַח׃ וַיַּעַשׂ אֶת אֵילִים
שִׁשִּׁים אַמָּה וְאֵל אֵיל הֶחָצֵר
הַשַּׁעַר סָבִיב סָבִיב׃ וְעַל פְּנֵי הַשַּׁעַר
הַיְרֹתוֹן עַל לִפְנֵי אֻלָם הַשַּׁעַר
הַפְּנִימִי חֲמִשִּׁים אַמָּה׃ וְחַלּוֹנוֹת
אֲטֻמוֹת אֶל הַתָּאִים וְאֶל אֵלֵיהֶמָה
לִפְנִימָה לַשַּׁעַר סָבִיב סָבִיב וְכֵן
לָאֵלַמּוֹת וְחַלּוֹנוֹת סָבִיב סָבִיב
לִפְנִימָה וְאֵל אֵילִים תְּמָרִים׃ וַיַּבִיאֵנִי
אֶל הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה וְהִנֵּה לְשָׁכוֹת
וְרִצְפָּה עָשׂוּי לֶחָצֵר סָבִיב סָבִיב
שְׁלֹשִׁים לְשָׁכוֹת אֶל הָרִצְפָּה׃
וְהָרִצְפָּה אֶל כֶּתֶף הַשְּׁעָרִים לְעֻמַּת
אֹרֶךְ הַשְּׁעָרִים הָרִצְפָּה הַתַּחְתּוֹנָה׃
וַיָּמָד רֹחַב מִלִּפְנֵי הַשַּׁעַר הַתַּחְתּוֹנָה
לִפְנֵי הֶחָצֵר הַפְּנִימִי מִחוּץ מֵאָה
אַמָּה הַקָּדִים וְהַצָּפוֹן׃ וְהַשַּׁעַר אֲשֶׁר

פָּנָה׳ חָדָשׁ׳ פָּנָה׳ אֵית׳ פָּנָה׳ חָלָל׳ פָּנָה׳ אֵיל׳ חוּץ׳ עָשָׂה׳ פָּנָה׳ נוּא׳ עָשָׂה׳ פָּנָה׳ צָפוֹן׳

'Et mensus est' limē 'porte' calamo 'vno' latitudinem. i.' limen' vnū' calamo' vno in' latitudine:' & thalamū' vno' calamo in' lōgū:' & 'vno' calamo in 'latū:' & inter' thalamos 'qnq;' cubitos: '& limen 'porte' iuxta' vestibulum 'porte 'intrinsecus ooooo 'calamo' vno.' Et mēsus est' vestibulum' porte ooo oooooooooooooooooooooooo oooooooooooooooooooooooooo 'octo' cubitorū:' & frontem eius' duobus oooooo 'cubitis' Vestibulū autem 'porte erat' intrinsecus. 'Porro thalami 'porte ad 'viam' orietalē:' tres' hinc '& tres' inde' mēsura' vna 'trium: oooooooooooooooo '& mensura' vna' frontū 'exvtraq; parte. oooooooo 'Et mensus est' latitudinē liminis' porte' decem ooo 'cubitorum:' & ' longitudinem' porte' tredecim ooo 'cubitorum:' & marginē 'ante' thalamos' cubiti oo 'vnius: ' & cubitus' vnus 'finis vtrinq;. oooooooo 'Thalami autem' sex' cubitorum erant ' hinc ' & 'inde.' Et mensus est' portam' a tecto' thalami vsq; 'ad tectū eius: ' latitudinē 'viginti' quinq;' cubitorū: 'ostium' contra ' ostium. 'Et fecit' frontes per ooo 'sexaginta' cubitos:' & ad 'frontem' atrium oooooo 'porte 'vndiq;' per circuitū:' & ante' facie' porte' q̄ pertingebat' vsq; ad' facie 'vestibuli' porte oooooooo 'interioris' quinquaginta 'cubitos:' & fenestras ooo 'obliquas' in ' thalamis '& in' frontibus eoꝝ: que erant' intra' portā' vndiq; 'circuitū.' Similiter aut erāt' & ' i vestibulis' fenestre 'per gyrum oooooooooooo 'intrinsecus' & ante' frontes pictura ' palmarum celata.' Et eduxit me' ad 'atriū' exteriꝰ:' & ecce' gazophylacia' & pauimētū 'stratum lapide' in atrio 'per circuitum.' Triginta 'gazophylacia' in circuitu' pauimēti:' & pauimentū' in' fronte' portaꝝ 'secnudum ' longitudinē 'portarum erat' inferius. 'Et mensus est' latitudinē 'a facie' porte' inferioris vsq;' ad fronte' atrii' iteriꝰ 'extrinsecus:' centū' cubitos ad' orientē' & aquilonem.' Portam vero' que

τ mensuo est thee sex sex elam porte eq̄le
καὶ διαμέτρησιν ὁ εἷς ἓξ ἓξ ὁ αὐλὰμ τῆς πύλης ἴσον
calamo latitudinē: τ altitudo eq̄lis calamo τ
τῷ καλάμῳ πλάτος, καὶ ὁ ὕψος ἴσον τῷ καλάμῳ καὶ
eq̄lis calamo longitudo τ elam cubitoꝝ quinq;
ἴσον τῷ καλάμῳ μῆκος καὶ ὁ εἷς πηχεῖς πέντε,
τ thee tertiū eq̄le calamo latitudie τ
καὶ ὁ εἷς ὁ τρίτος ἴσον τῷ καλάμῳ πλάτος καὶ
eq̄le calamo lōgitudie τ elam porte iuxta
ἴσον τῷ καλάμῳ μῆκος καὶ ὁ ἓλ τοῦ πυλῶνος πλα
elam porte cubitoꝝ octo. τ elam
σίον τοῦ αὐλὰμ τῆς πύλης πηχῶν ὀκτώ· καὶ τὰ αὐλῶ
cubitoꝝ duoꝝ: τ elam porte intrisecus τ the
πηχῶν δύο, καὶ ὁ αὐλὰμ τῆς πύλης ἴσωθεν καὶ ὁ ἓ
porte e regione tres hinc τ tres inde: τ
τῆς πύλης κατέναντι τρεῖς ἔνθεν καὶ τρεῖς ἔνθεν, καὶ
mēsura vna trib' mēsura vna elam hinc τ hinc.
μέτρον ἓν τοῖς τρισὶ μέτρον ἓν τοῖς αὐλὰμ ἔνθεν καὶ ἔνθεν.
τ mensuo est latitudinē introit' porte cubi
καὶ διαμέτρησιν ὁ πλάτος τῆς εἰσόδου τοῦ πυλῶνος πη
toꝝ decem. τ latitudinē porte cubitoꝝ
χῶν δέκα· καὶ ὁ εὖρος τοῦ πυλῶνος πηχῶν
tredecim. τ cubit' vn' reductuo in
δεκατρεῖς· καὶ πῆχυς εἷς ἐπισυναγόμενος κατὰ
conspectu theim τ cubiti vn' fmin' hinc τ
πρόσωπον τῶν ἐνδεῖμ καὶ πήχεως ἑνὸς ὅρος ἔνθεν καὶ
inde. τ thee cubitoꝝ sex hinc τ cubitoꝝ sex in
ἔνθεν· καὶ ὁ ἓξ πηχῶν ἓξ ἔνθεν καὶ πηχῶν ἓξ ἔν
de: τ mensuo est portā a muro
θεν, καὶ διαμέτρησιν τὴν πύλην ἀπὸ τοῦ τείχους ἓξ
theeqsoq; ad parietē thee latitudinē cubiti vigiti
πηχῶν ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ ἐνδεῖμ πλάτος πήχεος ἑκάστου
quinq;. hec porta ꝗ portā: τ sub dio
πέντε· αὕτη πύλη ἐπὶ πύλαν, καὶ ὁ ἀέρων τοῦ
elam porte sexagita cubiti τ theim por
αὐλὰμ τῆς πύλης ἑξήκοντα πήχεις καὶ ἐνδεῖμ τῆς πύ
te atrij τ sub dio porte extrisec' p circuitū c
λης τῆς αὐλῆς καὶ ὁ ἀέρων τῆς πύλης ἔξωθεν κύκλῳ
lam porte interioris cubitoꝝ q̄nquagita: τ fenestre abl
λὰμ τῆς πύλης ἴσωθεν πηχῶν πεντήκοντα, καὶ ἐφεδρίς κρυ
cōdite sup theim τ sup elam intra por
πταὶ ἐπὶ τὰ ἐνδεῖμ καὶ ἐπὶ τὰ αὐλὰμ ἴσωθεν τῆς πύ
tā atrij p circuitū. τ similiter elameth
λης τῆς αὐλῆς κυκλόθεν· καὶ ὡσαύτως τῆς αὐλαμὰ
fenestre i circuitu intrisec'. τ sup elam palme bic
ἐφεδρὶς κύκλῳ ἴσωθεν· καὶ ἐπὶ τῶν αὐλὰμ φοίνικες ἦν
τ inde. τ itrodurit me in atriū interiꝰ
ἐνταῦθα ἔνθεν· καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν,
τ ecce thalami τ collūne atrii i circuitu
καὶ ἰδοὺ παστοφόρια καὶ περίστυλα τῆς αὐλῆς κύκλῳ
triginta thalami ni columnis: τ porti
τριάκοντα παστοφόρια ἐν τοῖς περιστύλοις, καὶ αἱ στοὰ
ab austro portaꝝ scōm lōgitudinē iacua
αἱ κατὰ νότου τῶν πυλῶν κατὰ ὁ μῆκος τῶν πυ
rū collūne q̄ inferiuo. τ mensuo est
λῶν ὁ περίστυλον ὁ ὑποκάτω· καὶ διαμέτρησιν ὁ
latitudinē atrij a sub dio porte
πλάτος τῆς αὐλῆς ἀπὸ τοῦ ἀέρου τῆς πύλης τῆς
exteriorio vsq; interiuo ad sub dio porte inte
ἐξωτέρας ἕως ἴσωθεν ἐπὶ ὁ ἀέρων τῆς πύλης ἐσω
rioris respicientis extra. cubitī centū aspid
τέρας τῆς βλεπούσης ἔξω. πήχεις ἑκατὸν τῆς βλε
entio ad orientē. τ duxit me ad aqlo
πούσης κατὰ ἀνατολάς· καὶ ἤγαγέν με ἐπὶ βο
nem. τ ecce porta
ρᾶν· καὶ ἰδοὺ πύλη oooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

respiciens ad aqlonē atrio exterioꝝ ⁊ mēsuo
βλέπουσα πρὸς βορρᾶν τῇ αὐλῇ τῇ ἐξωτέρᾳ καὶ διεμέ-
cit eam lõgitudinē eiꝰ ⁊ latitudinē. ⁊ thee
τησεν αὐτὴν τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ τὸ πλάτος. καὶ τὸ εἰς
treo hinc ⁊ treo inde. ⁊ eicu ⁊ elamoth
τρεῖς ἔνθεν καὶ τρεῖς ἔνθεν. καὶ τὸ ἐλεῦ καὶ τὰ ἀλαμ-
⁊ palmas eius. ⁊ factũ est scõm me-
μὼθ καὶ τοὺς φοίνικας αὐτῆς. καὶ ἐγένετο κατὰ τὰ μέ-
sura porte respicientis ad orientem cubitoꝝ
τρα τῆς πύλης τῆς βλεπουσῆς κατὰ ἀνατολὰς πηχῶν
quinqginta longitudo eiꝰ ⁊ cubitoꝝ viginti quinqꝝ
πεντήκοντα τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ πηχῶν εἰκοσιπέντε τὸ
latitudo eiꝰ ⁊ fenestre eiꝰ ⁊ elamoth ⁊ palme
πλάτος αὐτῆς καὶ θυρίδες αὐτῆς καὶ τὰ ἀλαμμὼθ καὶ οἱ φοίνικες
eius sicut porta respicẽtis ad orientem: ⁊ in
αὐτῆς κατὰ τὴν πύλην βλέπουσα κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἐν
septẽ gradib⁹ ascendebãt ad eã ⁊ elamoth
ἑπτὰ κλιμακτῆρσιν ἀναβαίνουσιν ἐπ' αὐτὴν καὶ τὰ ἀλαμμὼθ
tritisc⁹. ⁊ porta atrio interioꝝ respicienti ad por
ἔσωθεν. καὶ πύλη τῇ αὐλῇ τῇ ἐσωτέρᾳ βλεπούσῃ κατὰ πύ-
tam aqlonis: sicut porte respicientis ad ori
λην βορρᾶ, τρόπον τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνα-
ent. ⁊ mensus est atriũ a porta ad portã
τολάς. καὶ διεμέτρησεν τὴν αὐλὴν ἀπὸ πύλης ἐπὶ πύλην
cubitis centum. ⁊ duxit me ad austrũ ⁊ ecce porta
πήχεις ἑκατόν. καὶ ἤγαγέν με κατὰ νότον καὶ ἰδοὺ πύλη
respiciens ad austrũ. ⁊ mensus est eã ⁊ thee ⁊
βλέπουσα πρὸς νότον. καὶ διεμέτρησεν αὐτὴν καὶ τὰ θεὶ καὶ
eicu ⁊ elamoth. ⁊ mẽsure iste ⁊ fenestre
τὰ ἐλεῦ καὶ τὰ ἀλαμμὼθ καὶ τὰ μέτρα ταῦτα καὶ αἱ θυρίδες
eiꝰ: ⁊ elamoth in circuitu sicut fenestre elam
αὐτῆς, καὶ τὰ ἀλαμμὼθ κυκλόθεν καθὰς αἱ θυρίδες τὰ ἀλαμ,
cubitoꝝ quinqginta longitudo eiꝰ: ⁊ cubitoꝝ viginti qui
πηχῶν πεντήκοντα τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ πηχῶν εἰκοσιπέν-
C qꝝ latitudo eiꝰ: ⁊ septẽ gradꝰ eiꝰ. ⁊ ela-
τε τὸ εὖρος αὐτῆς, καὶ ἑπτὰ κλιμακτῆρες αὐτῆς. καὶ ἀλαμ-
moth itrisc⁹ ⁊ palme eius vna hinc ⁊ vna in
μὼθ ἔσωθεν καὶ φοίνικες αὐτῆς εἷς ἔνθεν καὶ εἷς ἔν-
de iũp eicu. ⁊ porta ꝛegiõe porte
θεν θεὶ τὰ ἀλεῦ. καὶ πύλη κατέναντι τῆς πύλης τῆς
atriũ interioꝝ ad austrũ: ⁊ mensuꝛ est
αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας πρὸς νότον, καὶ διεμέτρησεν τὴν
E atriũ a porta ad portam cubitũ centũ lati
αὐλὴν ἀπὸ πύλης ἐπὶ πύλην πήχεις ἑκατὸν τὸ εὖ-
tudo ad austrũ. ⁊ introduxit me in atriũ
ρος πρὸς νότον. καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν
interiꝰ porte q̃ ad austrũ ⁊ mensus est
ἐσωτέραν τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον καὶ διεμέτρησεν
portam scõm mensuras istas ⁊ thee: ⁊
τὴν πύλην κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα καὶ τὰ θεί, καὶ
eicu ⁊ elamoth scõm mẽsuras istas ⁊
τὰ ἀλεῦ καὶ τὰ ἀλαμμὼθ κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα καὶ
τὰ θυρίδες ἐπ': ⁊ elamoth in circuitu cubiti quinqua
θυρίδες αὐτῇ, καὶ τῷ ἀλαμμὼθ κύκλῳ πήχεις πεντή-
ginta longitudo: ⁊ latitudo eiꝰ cubitoꝝ viginti quinqꝝ.
κοντα τὸ μῆκος, καὶ εὖρος αὐτῆς πηχῶν εἰκοσιπέντε.
⁊ elamoth p gyrũ lõgitudo viginti quinqꝝ cubitoꝝ ⁊
καὶ τῷ ἀλαμμὼθ κύκλῳ μῆκος εἰκοσιπέντε πηχῶν καὶ
latitudo quinqꝝ cubitoꝝ ⁊ elamoth eius ad atri
τὸ εὖρος πέντε πηχῶν καὶ ἀλαμμὼθ αὐτῇ πρὸς τὴν αὐ-
um exterius: palme eicu ⁊ in octo gradi
λὴν τὴν ἐξωτέραν, φοίνικες τῷ ἀλεῦ καὶ εἰς ἐκτὰ κλιμα-
bus ascendebã ad eam. ⁊ introduxit me in atri
κτῆρσιν ἀναβαίνουσιν ἐπ' αὐτὴν. καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐ-
um interius p viã orientalem: ⁊ mensus est
λὴν ἐσωτέραν ἐνῷ κατ' ἀνατολάς, καὶ διεμέτρησεν τὴν
portã scõm mẽsuras istas: ⁊ thee ⁊ e-
πύλην κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα, καὶ τὰ θεὶ καὶ τὰ ἀ-
D leu ⁊ elamoth scõm mensuras istas: ⁊
λεῦ καὶ τὰ ἀλαμμὼθ κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα, καὶ
fenestre iẽt ⁊ elamoth p circuitũ
θυρίδες αὐτῇ καὶ τὰ ἀλαμμὼθ κύκλῳ

respiciebat viam aquilo
nis atrii exterioris
mensus est: tam in longi
tudine qꝝ in latitudine: &
thalamos eiꝰ tres hinc &
tres inde: & frontẽ eius
& vestibulũ eius fm mẽ-
suram porte prioris: ⁊
quinquaginta cubitorũ
longitudinẽ eius: & lati-
tudinẽ viginti qnqꝝ cubi
torũ. Fenestre aũt eius &
vestibulũ & sculpture fm
mensurã porte q̃ respicie
bat ad orientẽ: & septẽ
graduũ erat ascẽsus eiꝰ.
Et vestibulum ante ea:
& porta atrii ⁊ ⁊ ⁊
interioris cõtra portam
aquilonis & orientalẽ.
Et mẽsus est a porta vsq̃
ad portã centũ cubitos.
Et eduxit me ad viã au-
stralẽ: & ecce porta q̃ re
spiciebat ad austrum. Et
mensus est frontẽ eius &
vestibulũ eius iuxta mẽsu
ras supiores: & fenestras
eius & vestibula in circui
tu sicut fenestras ceteras:
quinq̃ginta cubitorum
lõgitudine: & latitudine
viginti quinqꝝ cubito-
rũ: & in gradibus septẽ
ascendebatur ad eã. Et
vestibulũ ante fores eius:
et celate palme erãt vna
hinc & altera ide in frõ
te eius: & porta atrii in-
terioris in via australi.
Et mẽsus est a porta vsq̃
ad portã in via australi
centũ cubitos. Et intro
duxit me in atrium
interiꝰ ad portã austra-
lem: & mensus est ad ⁊
portam iuxta mensuras
superiores. ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊
thalamũ eius & frontẽ
eius & vestibulũ eiꝰ hisdẽ
mensuris: & fenestra eiꝰ
& vestibulorũ in circuitu
qnq̃ginta cubitos longi
tudinis & latitudinis vi-
ginti quinqꝝ cubitos: &
vestibulum per gyrum ⁊
lõgitudine viginti qnqꝝ
cubitorũ: & latitudine
quinqꝝ cubitorũ. Et ve-
stibulum eius ad atrium
exterius: & palmas eius
in fronte: ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊
& octo gradus erant q̃
bus ascendebatur p eam.
& itroduxit me in atriũ
interiꝰ per viã orientalẽ.
& mẽsus ẽ portã fm mẽ
suras supiores thalamũ
eius & frontẽ eius & vesti
bulũ eius sicut supra: ⁊ ⁊ ⁊
& fenestras eius & vesti-
bulorũ in circuitu: ⁊ ⁊ ⁊

פָּנָה חוּץ	פְּנֵיו דֶּרֶךְ הַצָּפוֹן לְחָצֵר הַחִיצוֹנָה
תָּא	מָדַד אָרְכּוֹ וְרָחְבּוֹ וְתָאָו שְׁלוֹשָׁה
	מִכּוֹ וּשְׁלוֹשָׁה מִכּוֹ וְאֵילָו וְאֵלַמָּו
מָדַד	הָיָה כְּמִדַּת הַשַּׁעַר הָרִאשׁוֹן
	חֲמִשִּׁים אַמָּה אָרְכּוֹ וְרֹחַב חֲמֵשׁ
	וְעֶשְׂרִים אַמָּה וְחַלּוֹנָו וְאֵילַמָּו
	וּתְמָרָו כְּמִדַּת הַשַּׁעַר אֲשֶׁר פְּנָיו
עָלָה עֲלָה	דֶּרֶךְ הַקָּדִים וּבְמַעֲלוֹת שֶׁבַע יַעֲלוּ
	בוֹ וְאֵילַמָּו לִפְנֵיהֶם וְשַׁעַר לְחָצֵר
	הַפְּנִימִי נֶגֶד הַשַּׁעַר לַצָּפוֹן וְלַקָּדִים
	וַיָּמָד מִשַּׁעַר אֶל שַׁעַר מֵאָה אַמָּה
יָלַךְ דָּרוֹם	וַיּוֹלִיכֵנִי דֶּרֶךְ הַדָّרוֹם וְהִנֵּה שַׁעַר
אֵלֶּם	דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם וָמָדַד אֵילָו וְאֵילַמָּו
חָלָל	כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה וְחַלּוֹנָיו וְאֵילַמָּו
סָבַב	סָבִיב כְּחַלֹּנוֹת הָאֵלֶּה
	חֲמִשִּׁים אַמָּה אָרְכּוֹ וְרֹחַב חֲמֵשׁ
	וְעֶשְׂרִים אַמָּה וּמַעֲלוֹת שִׁבְעָה
עָלָה פָּנָה	עֲלוּתָו וְאֵילַמָּו לִפְנֵיהֶם וְתָמְרִים
	לוֹ אֶחָד מִכּוֹ וְאֶחָד מִכּוֹ אֶל אֵלּוּ
	וְשַׁעַר לְחָצֵר הַפְּנִימִי דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם
	וַיָּמָד מִשַّעַר אֶל הַשַּׁעַר דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם
אָמָה טוּא	מֵאָה אַמּוֹת וַיְבִיאֵנִי אֶל חָצֵר
	הַפְּנִימִי נִשַּׁעַר הַדָּרוֹם וַיָּמָד אֶת
	הַשַּׁעַר הַדָּרוֹם כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה
תָּא	וְתָאָו וְאֵילָו וְאֵלַמָּו כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה
	וְחַלּוֹנוֹת לוֹ וּלְאֵלַמָּו סָבִיב סָבִיב
	חֲמִשִּׁים אַמָּה אָרְכּוֹ וְרֹחַב עֶשְׂרִים
	וְחָמֵשׁ אַמּוֹת וְאֵלַמּוֹת סָבִיב סָבִיב
	אָרְכּוֹ חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אַמָּה וְרֹחַב
	חָמֵשׁ אַמּוֹת וְאֵילַמָּו אֶל חָצֵר
חוּץ עָלָה	הַחִיצוֹנָה וְתָמְרִים אֶל אֵילָו
שָׁמָן בוא	וּמַעֲלוֹת שְׁמוֹנֶה מַעֲלָו וַיְבִיאֵנִי אֶל
פָּנָה קָדַם	הַחָצֵר הַפְּנִימִי דֶּרֶךְ הַקָּדִים וַיָּמָד
דָּרָם	אֶת הַשַּׁעַר כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה וְתָאָו
	וְאֵילָו וְאֵלַמָּו כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה
	וְחַלּוֹנוֹת לוֹ וּלְאֵלַמָּו סָבִיב סָבִיב

אֹרֶךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה וְרֹחַב חָמֵשׁ
וְעֶשְׂרִים אַמָּה׃ וְאֵלָּם לְחָצֵר
הַחִיצוֹנָה וְתֹמְרִים אֶל אֵילָם מִפֹּה
וּמִפֹּה וְשִׁמְנָה מַעֲלוֹת מַעֲלָהוּ וַיְבִאֵנִי
אֶל שַׁעַר הַצָּפוֹן וּמָדַד מִדּוֹת צָפוֹן
הָאֵלֶּה תָּאוֹ אֵלָו וְאֵלָּמָו וְחַלּוֹנוֹת לוֹ אֶל
סָבִיב סָבִיב אֹרֶךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה
וְרֹחַב חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אַמָּה׃ וְאֵילָו
לְחָצַר הַחִיצוֹנָה וְתֹמְרִים אֶל אֵילָו
מִפֹּה וּמִפֹּה וְשִׁמְנָה מַעֲלוֹת מַעֲלָהוּ׃
וּלְשַׁכָּה וּפִתְחָהּ בְּאֵילִים הַשְּׁעָרִים
שָׁם יְדִיחוּ אֶת הָעֹלָה׃ וּבְאֵלָם הַשַּׁעַר דּוֹת
שְׁנַיִם שֻׁלְחָנוֹת מִפֹּה וּשְׁנַיִם שֻׁלְחָנוֹת שְׁנַיִם פֹּה
מִפֹּה לִשְׁחוֹט אֲלֵיהֶם הָעֹלָה
וְהַחַטָּאת וְהָאָשָׁם׃ וְאֶל הַכֹּתֶף
מְחוּצָה לַעֹלֶה לְפֶתַח הַשַּׁעַר
הַצָּפוֹנָה שְׁנַיִם שֻׁלְחָנוֹת וְאֶל הַכֹּתֶף
הָאַחֶרֶת אֲשֶׁר לְאֵלָם הַשַּׁעַר שְׁנַיִם
שֻׁלְחָנוֹת׃ אַרְבָּעָה שֻׁלְחָנוֹת מִפֹּה לַכֹּתֶף
וְאַרְבָּעָה שֻׁלְחָנוֹת מִפֹּה לַכֹּתֶף
הַשַּׁעַר שְׁמֹנָה שֻׁלְחָנוֹת אֲלֵיהֶם שָׁמוּן
יִשְׁחָטוּ׃ וְאַרְבָּעָה שֻׁלְחָנוֹת לָעֹלָה
אַבְנֵי גָזִית אֹרֶךְ אַמָּה אַחַת וָחֵצִי
וְרֹחַב אַמָּה אַחַת וָחֵצִי וְגֹבַהּ אַמָּה
אַחַת אֲלֵיהֶם וַיַּנִּיחוּ אֶת הַכֵּלִים
אֲשֶׁר יִשְׁחָטוּ אֶת הָעֹלָה בָּם וְהַזָּבָח׃
וְהַשְּׂפָתַיִם טֹפַח אֶחָד מוּבָנִים בַּבַּיִת
סָבִיב סָבִיב וְאֶל הַשֻּׁלְחָנוֹת בְּשַׂר
הַקָּרְבָּן׃ וּמִחוּצָה לַשַּׁעַר הַפְּנִימִי
לִשְׁכוֹת שָׁרִים בַּחֵצֵר הַפְּנִימִי אֲשֶׁר
אֶל כֹּתֶף שַׁעַר הַצָּפוֹן וּפְנֵיהֶם דֶּרֶךְ
הַדָּרוֹם אֶחָד אֶל כֹּתֶף שַׁעַר הַקַּדִּים
פְּנֵי דֶרֶךְ הַצָּפוֹן׃ וַיְדַבֵּר אֵלַי זֹה
הַלִּשְׁכָּה אֲשֶׁר פָּנֶיהָ דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם
לַכֹּהֲנִים שֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת הַבָּיִת
וְהַלִּשְׁכָּה אֲשֶׁר פָּנֶיהָ דֶּרֶךְ הַצָּפוֹן

longitudine quinq̃ginta cubitorū: & latitudine viginti qnq̃ cubitorū. & vestibulū eius.i. atrii exterioris & palme celate in fronte eius hinc oo & inde: & octo gradibus ascensus eius: & introduxit me ad portā que respiciebat ad aquilonem: & mēsus est fm mēsuras superiores thalamū eiꝰ & frontē eius & vestibulum eius & fenestras eiꝰ p circuitū lōgitudine qnquaginta cubitorū. & latitudine viginti qnq̃ cubitorū: & vestibulū eius respiciebat ad atriū exterius: & celatura palmarū in frōte eius hinc & inde. Et in octo gradibꝰ ascēsus eius: & p singula gazophylacia ostiū in frōtibus portarū: ibi lauabāt holocaustū. Et in vestibulo porte due mēse hic & due mēse: ide vt īmoletur sup eas holocaustū: & p pctō & p delicto. Et ad latus exterius qd̃ ascendit ad ostium porte que pergit ad aquilonem due mense. Et ad latus alterum ante vestibulum porte due mense. Quattuor mense hinc & quattuor mense inde per latera porte octo mense erant super quas īmolabāt. Quattuor āt mense ad holocaustū de lapidib q̃dris extructe: longitudine cubiti vni & dimidii: & latitudine cubiti vni & dimidii: & altitudine cubiti vnius: sup quas ponent vasa in quibus īmolatur holocaustum & victima. Et labia earū palmi vnius reflexa intrinsecus per circuitū. Super mēsas autem carnes oblatiōis. Et extra portam interiorem gazophylacia cantorū in atrio iteriori qd̃ erat in latere porte respicientis ad aquilonē: & facies eorū cōtra viam australē vna ex latere porte oriētalis q̃ respiciebat ad viā aqlonis. Et dixit ad me. Hoc est gazophylaciū qd̃ respicit viā meridianā: sacerdotū q excubāt in custodiis tēpli. Porro gazophylaciū quod respicit ad viam aquilonis:

cubiti quinq̃gita lōgitudo τ latitudo eiꝰ viginti πήχεις πεντήκοντα τὸ μῆκος καὶ εὖρος αὐτῆς εἴκοσι
dnq̃ cubitoꝰ τ elamoth atrij interioris: πήχεις πεντήκοντα καὶ αἰλαμὼθ τῆς αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας,
τ palme elau hinc τ inde. τ octo gradibus καὶ φοίνικες αἰλαὺ ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ ὀκτὼ κλιμακῶν
ascendebāt ad id. τ itroduxit me in portam q̃ ἀνέβαινεν ἐπ' αὐτήν. καὶ εἰσήγαγέ με εἰς πύλην τὴν
ad aqlonē. τ mēsus est secōm mensuras istas. πρὸς βορρᾶν. καὶ ἐμετρήσεν κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα.
τ thee eiꝰ τ elau: τ elamoth τ fo καὶ τὰ εἰς αὐτῆς καὶ τὰ αἰλαύ, καὶ τὰ αἰλαμὼθ καὶ ἐν
nestras eiꝰ p circuitū cubiti quinq̃ginta lōgitudo τ εἰδὰς αὐτῆς κύκλῳ πήχεις πεντήκοντα τὸ μῆκος καὶ
latitudo viginti quinq̃ τ elau atrij exterio ἔυρος εἰκοσιπέντε, καὶ τὰ αἰλαὺ τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρ
rio: τ palme elau hinc τ inde: τ octo gra ας, καὶ φοίνικες αἰλαὺ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ ὀκτὼ κλιμα
duo τ thalami eiꝰ τ fenestre ei τῆρις καὶ τὰ παστοφόρια αὐτῆς καὶ τὰ θυρώματα αὐ
iuo τ clamma eiuo in porta secunda τῆς καὶ αἰλαμμὰ αὐτῆς ἐπὶ τῆς πύλης τῆς δευτέρας
adducit vt iugulēt in ea q̃ p pcō ἐκρύσεις ὅπως σφάξωσιν ἐν αὐτῇ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας
τ q̃ pro ignorātia. τ ad latus riuuli holo καὶ τὰ ὑπὲρ ἀγνοίας. καὶ κατὰ πλάγιον τοῦ ῥύακος τῶν ὁλο
causomatū respicientis ad aqlonē due mēse καυτωμάτων τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν δύο τράπε
ad latus alteꝝ τ clam porte duc ζαι κατὰ πλάγιον καὶ τῷ αἰλὰμ τῆς πύλης δύο
mense ad ostentē mense q̃tuor: hinc τ τράπεζαι κατὰ διατολὰς τράπεζαι τέσσαρες ἔνθεν καὶ
quattuor: inde ad latus porte: sup eas iugula τέσσαρες ἔνθεν κατὰ πλάγιον τῆς πύλης, ἐπ' αὐτὰ σφά
bunt hostias. τ e regione octo mense ξουσιν τὰ θύματα. καὶ κατέναντι τῶν ὀκτὼ τράπε
holocaustomatū lapidee excise cu ζαι τῶν ὁλοκαυτωμάτων λίθιναι λελαξευμέναι τε
biti τ dimidij latitudo τ cubitoꝰ duoꝰ τ χεως καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος καὶ πήχεως δύο καὶ
dimidij lōgitudo τ cubiti altitudo. sup ea ponēt ἡμίσους τὸ μῆκος καὶ πήχεως τὸ ὕψος. ἐπ' αὐτὰ θήσου
vasa in qbꝰ iugulabūt holocaustomata illic σι τὰ σκεύη ἐν οἷς σφάξουσι τὰ ὁλοκαυτώματα ἐκεῖ
τ thymiamata. τ palmi hēbūt labium o καὶ τὰ θυμιάματα. καὶ παλαιστὴς ἔξουσι κυμάτιον λι
latum itrinsecus p circuitū τ sup mensas de λαξευμένον ἔσωθεν κύκλῳ καὶ ἐπὶ τὰς τραπέζας ἐπὶ
sup tecta vt operiantur a pluuia τ ταῦτα στέγας τοῦ κατακαλύπτεσθαι ὑπὸ τοῦ ὑετοῦ καὶ
siccitate. τ introduxit me in atriū inte τῆς ξηρασίας. καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσω
rius. τ ecce duo exedre in atrio interio τέρας. καὶ ἰδοὺ δύο ἐξαίδραι ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐσω
ri vna ad austrū porte q̃ ad aqlonē τέρα μία κατὰ νότου τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν
ferens ad austrū. τ vna ad austrū pōte φέρουσα κατὰ νότον. καὶ μία κατὰ νότου τῆς πύλης
q̃ ad austrū respicientis ad aqlonē. τ dixit τῆς πρὸς νότον τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν. καὶ εἶπεν
ad me: exedra hec respicienꝰ ad austrū πρός με, ἡ ἐξαίδρα αὕτη ἡ βλέπουσα πρὸς νότον τοῖς
sacerdotibus custodientibꝰ custodias domꝰ. ἱερεῦσιν τοῖς φυλάσσουσιν τὰς φυλακὰς τοῦ οἴκου.
τ exedra respicienꝰ ad aqlonē καὶ ἐξαίδρα ἡ βλέπουσα πρὸς βορρᾶν τοῖς

sacerdotib⁹ custodientib⁹ custodiã altario
ἱερεῦσι τοῖς φυλάσσουσι τὴν φυλακὴν τοῦ θυσιαστη-
illi sũt filij sadoch appropiãnteo ex levi
ρίου ἐκεῖνοί εἰσι υἱοὶ σαδοὺχ οἱ ἐγγίζοντες ἐκ τοῦ λευὶ
ad dñm vt ministrent ei. ¶ mensus est atri
σθαι κύριον τοῦ λειτουργεῖν αὐτῷ. καὶ διεμέτρησεν τὴν αὐ
um longitudie cubitoꝝ centũ ¶ latitudie cubitoꝝ centũ sup
λὴν μῆκος πηχῶν ἑκατὸν καὶ εὖρος πηχῶν ἑκατὸν ἐπὶ
quatuor: parteo eius: ¶ altare eregione
τὴν τέσσαρα μέρη αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον ἀπέναντι τῆ
domꝰ: ¶ introduxit me in elam domꝰ. ¶ mẽ
οἴκου, καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὸ αἴλαμ τοῦ οἴκου. καὶ διε
sus est illud elam cubitoꝝ quinq latitudinẽ hinc:
μέτρησεν αὐτὸ τὸ αἴλαμ πηχῶν πέντε πλάτος ἔνθεν,
¶ cubitoꝝ quinq hinc: ¶ latitudinẽ porte
καὶ πηχῶν πέντε ἔνθεν, καὶ τὸ εὖρος τοῦ θυρώματος
cubitoꝝ quatuordecim. ¶ latera porte e-
πηχῶν δεκατεσσάρων. καὶ ἐπωμίδας τῆς θύρας τοῦ αἰ
lam cubitoꝝ trũ hinc ¶ inde: ¶ lõgitudinẽ e-
λὰμ πηχῶν τριῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ τὸ μῆκος τοῦ αἰ
lam cubitoꝝ vigiti ¶ latitudinẽ cubitoꝝ duodeci: ¶ in
λὰμ πηχῶν ἕκαστα καὶ εὖρος πηχῶν δυοκαίδεκα, καὶ ἐπὶ
decẽ gradibus ascendebãt ad eum. ¶ collũne erãt
δέκα ἀναβαθμῶν ἀνέβαινον ἐπ' αὐτόν. καὶ στῦλοι ἦσαν
sup elam vna hinc ¶ vna inde.
ἐπὶ τοῦ αἰλὰμ εἷς ἐντεῦθεν καὶ εἷς ἐντεῦθεν. Ca.41

A Θ introduxit me i tẽplũ: ¶ mensus est elam
καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὸν ναόν, καὶ διεμέτρησεν τὸ αἰλὰμ
cubitoꝝ sex latitudinẽ elam hinc: ¶ latitudinẽ cubitoꝝ
πηχῶν ἓξ τὸ εὖρος τοῦ αἰλὰμ ἔνθεν, καὶ τὸ εὖρος πηχέων
sex inde. latitudo tabernacli latitudo porte cu-
ἓξ ἔνθεν. τὸ εὖρος τῆς σκηνῆς καὶ τὸ εὖρος τοῦ πυλῶνος πη
bitoꝝ decẽ: ¶ humeri porte cubitoꝝ duoq
χῶν δέκα, καὶ ἐπωμίδες τοῦ πυλῶνος πηχῶν πέντε
hinc ¶ duoq cubitoꝝ inde. ¶ mensus est lõgitu-
ἔνθεν καὶ πέντε πηχέων ἔνθεν. καὶ διεμέτρησεν τὸ μῆ-
dinẽ eius cubitoꝝ q̃draginta: ¶ latitudinẽ cubitoꝝ
κος αὐτοῦ πηχῶν τεσσαράκοντα, καὶ τὸ εὖρος πηχῶν
viginti. ¶ ingressus ẽ in atriũ interius: ¶ mẽ
εἴκοσι. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν, καὶ διε-
sus est elam porte cubitoꝝ duoꝝ: ¶ po-
μέτρησεν τὸ αἰλὰμ τῆ θυρώματος πηχῶν δύο, καὶ τὸ θύ-
rte cubitoꝝ sex. ¶ humeros porte
ρωμα πηχῶν ἓξ. καὶ τὰς ἐπωμίδας τοῦ θυρώμα-
cubitoꝝ septẽ hinc. ¶ mensus est lõgitudinẽ
τος πηχῶν ἑπτὰ ἔνθεν. καὶ διεμέτρησεν τὸ μῆκος τῶν
ostioꝝ cubitoꝝ vigiti: ¶ latitudinẽ cubitoꝝ viginti ante
πυλῶν πηχῶν εἴκοσι, καὶ εὖρος πηχῶν εἴκοσι κατὰ
faciem tẽpli. ¶ virit ad me hoc sanctũ
πρόσωπον τοῦ ναοῦ. καὶ εἶπεν πρός με τοῦτο τὸ ἅγιον
sctõꝝ: ¶ mẽsus est parietẽ domꝰ cubi
τῶν ἁγίων, καὶ διεμέτρησεν τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου πη-
toꝝ sex ¶ latitudinẽ lateris cubitoꝝ quattuor i cir
χῶν ἓξ καὶ τὸ εὖρος τῆς πλευρᾶς πηχέων τεσσάρων κυ
G cuitu ¶ latera latus ad latus triginta
κλόθεν καὶ τὰ πλευρὰ πλευρὸν ἐπὶ πλευρὸν τριάκοντα
¶ triũ: ¶ spaciũ in pariete domꝰ in
τρία καὶ τριῶν, καὶ διάστημα ἐν τῷ τοίχῳ τοῦ οἴκου ἐν
lateribus i circuitu vt eẽt inherentibus
τῆς πλευρᾶς κύκλῳ τοῦ εἶναι τοῖς ἐπιλαμβανομένοις
B ad riãdũ: vt omnino nõ attingerẽt pariete
ὥστε, ὅπως παράπαν μὴ ἅπτωνται τῶν τοίχων τοῦ
domꝰ. ¶ latitudinẽ superiorio latꝰ scõm
οἴκου. καὶ τὸ εὖρος τῆς ἀνωτέρας τῶν πλευρῶν κατὰ
additamẽtũ ex pariete ad superius i circuitu
πρόσθημα ἐκ τοῦ τοίχου πρὸς τὴν ἀνωτέραν κύκλῳ
domꝰ: vt dilatẽt sursum
τοῦ οἴκου, ὅπως διαπλατύνῃ παράπαν ooooooo

ooo oooooo oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooo oo ooo oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

sacerdotũ erit qui excu-
bãt ad ministeriũ altaris.
Isti sunt filii sadoch q
accedũt de filiis leui ooo
ad dñm vt ministrent ei.
Et mensus est atrium oo
longitudine centũ cubi
torũ: & latitudine centũ
cubitorũ per quadrũ &
altare ante faciem tẽpli.
Et introduxit me in ves-
tibulũ tẽpli: & mẽsus ẽ
vestibulũ qnq cubitis
hinc: & quinq ooooooo
cubitis inde: & latitudi-
nẽ porte trium oooooooo
cubitorũ hinc & trium
cubitorum inde: oooooo
lõgitudinẽ aũt vestibuli
viginti cubitorũ: & lati
tudinẽ vndecim cubito
rum. Et octo gradibus
ascendebatur ad eũ. Et
collũne erant in frontib⁹
vna hinc & altera inde.

41.

Θ T introduxit me in
templum: oooooooo
& mẽsus est frontes sex
cubitos latitudinis oooo
hinc: & sex cubitos la-
titudinis inde: latitudinẽ
tabernaculi. Et latitudo
porte decẽ cubitoꝝ erat
& latera porte quinq cu
bitis hinc: oooooooooooo
& qnq inde. Et mẽsus
est longitudinem eius oo
q̃dragita cubitos: & lati
tudinẽ viginti cubitorũ.
Et introgressus intrin-
secus mensus ẽ infronte
porte duos cubitos: &
portam sex cubitorum:
& latitudinẽ porte septẽ
cubitorũ. Et mensus est
longitudinẽ eius viginti
cubitorũ: & latitudinem
ei viginti cubitorũ ante
faciẽ tẽpli. Et dixit ad
me. Hoc est sanctũ san-
ctoꝝ. Et mẽsus ẽ parietẽ
domus sex cubitorum:
& latitudinem lateris oo
quattuor cubitorũ vn-
diq per circuitũ domus.
Latera autem latus ad
latus bis triginta oooooo
triũ: & erãt eminẽtia q̃
ingrederentur per parie
tem domus in lateribus
per circuitum oooooooo
vt continerent & non
attingerent oooooooooo
pariete tẽpli. Et platea
erat in rotundũ ascendẽs
sursum p cochleã: & ice-
naculũ templi deferebat
per gyrum. oooooooooo
oooooooooooooooooooooooo
Idcirco latius erat tem-
plum in superioribus: oo

לַכֹּהֲנִים שֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת הַמִּזְבֵּחַ
הֵמָּה בְּנֵי צָדוֹק הַקְּרֵבִים מִבְּנֵי לֵוִי
אֶל יְהוָה לְשָׁרְתוֹ וַיָּמָד אֶת הֶחָצֵר
אֹרֶךְ מֵאָה אַמָּה רֹחַב מֵאָה אַמָּה
מְרֻבָּעַת וְהַמִּזְבֵּחַ לִפְנֵי הַבָּיִת׃
וַיְבִאֵנִי אֶל אֻלָם הַבַּיִת וַיָּמָד אֵל
אֻלָם חָמֵשׁ אַמּוֹת מִפֹּה וְחָמֵשׁ
אַמּוֹת מִפֹּה רֹחַב הַשַּׁעַר שָׁלֹשׁ
אַמּוֹת מִפֹּו וְשָׁלֹשׁ אַמּוֹת מִפֹּו׃
אֹרֶךְ הָאֻלָם עֶשְׂרִים אַמָּה וְרֹחַב
עֶשְׂתֵּי עֶשְׂרֵה אַמָּה וּבַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר
יַעֲלוּ אֵלָיו וַעֲמָדִים אֶל הָאֵילִים
אֶחָד מִפֹּה וְאֶחָד מִפֹּה׃

Cap.xlj.

וַיְבִיאֵנִי אֶל הַהֵיכָל
וַיָּמָד אֶת הָאֵילִים שֵׁשׁ אַמּוֹת רֹחַב
מִפֹּו וְשֵׁשׁ אַמּוֹת רֹחַב מִפֹּו
הָאֹהֶל׃ וְרֹחַב הַפֶּתַח עֶשֶׂר אַמּוֹת
וְכִתְפֹת הַפֶּתַח חָמֵשׁ אַמּוֹת מִפֹּו
וְחָמֵשׁ אַמּוֹת מִפֹּו וַיָּמָד אָרְכּוֹ
אַרְבָּעִים אַמָּה וְרֹחַב עֶשְׂרִים אַמָּה׃
וּבָא לִפְנִימָה וַיָּמָד אֵיל הַפֶּתַח
שְׁתַּיִם אַמּוֹת וְהַפֶּתַח שֵׁשׁ אַמּוֹת
וְרֹחַב הַפֶּתַח שֶׁבַע אַמּוֹת׃ וַיָּמָד אֶת
אָרְכּוֹ עֶשְׂרִים אַמָּה וְרֹחַב עֶשְׂרִים
אַמָּה אֶל פְּנֵי הַהֵיכָל וַיֹּאמֶר אֵלַי
זֶה קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים׃ וַיָּמָד קִיר
הַבַּיִת שֵׁשׁ אַמּוֹת רֹחַב הַצֵּלָע אַרְבַּע
אַמּוֹת סָבִיב סָבִיב לַבַּיִת סָבִיב׃
וְהַצְּלָעוֹת צֵלָע אֶל צֵלָע שָׁלוֹשׁ
וּשְׁלֹשִׁים פְּעָמִים וּבָאוֹת בַּקִּיר
אֲשֶׁר לַבַּיִת לַצְּלָעוֹת סָבִיב סָבִיב
לִהְיוֹת אֲחוּזִים וְלֹא יִהְיוּ אֲחוּזִים
בְּקִיר הַבַּיִת׃ וְרֻחָבָה וּנְסֻבָּה לְמַעְלָה
לְמַעְלָה לַצְּלָעוֹת כִּי מוּסַב הַבַּיִת
לְמַעְלָה לְמַעְלָה סָבִיב סָבִיב לַבַּיִת
עַל כֵּן רֹחַב הַבַּיִת לְמַעְלָה

[a]וְכֵן [c]הַתַּחְתּוֹנָה [b]תַּעֲלֶה [c]עַל [c]הָעֶלְיוֹנָה
[a]לְתִיכוֹנָה׃ [b]וְרָאִיתִי [c]לַבַּיִת [d]גֹּבַהּ [e]סָבִיב
תְּאֹר רָאשׁ [f]סָבִיב׃ [g] מוֹסְדוֹת [h] הַצְּלָעוֹת [i] מְלוֹא
יָסֹד מָלֵא [g]הַקָּנֶה [f] שֵׁשׁ [e] אַמּוֹת [f]אַרְבָּעוֹת׃ [g]רֹחַב
אָמָה אָצֵל [h]הַקִּיר [i]אֲשֶׁר [j]לַצֵּלָע [k]אֶל [l]הַחוּץ חֲמֵשׁ
[m]אַמּוֹת׃ [n]וַאֲשֶׁר [o]מְנַח [p]בַּיִת [q]צְלָעוֹת
אַמּוֹת [r]אֲשֶׁר [s]לַבָּיִת׃ [t]וּבֵין [u]הַלְּשָׁכוֹת [v]רֹחַב
[w]עֶשְׂרִים [x]אַמָּה [y]סָבִיב [z]לַבַּיִת [a]סָבִיב
[b]סָבִיב׃ [c]וּפֶתַח [d]הַצֵּלָע [e]לַמְּנַח [f]פֶּתַח אֶחָד
דָּרוֹם [g]דֶּרֶךְ [h]הַצָּפוֹן׃ [i]וּפֶתַח [j]אֶחָד [k]לַדָّרוֹם
רֹחַב אָמָה [l]מָקוֹם׃ [m]הַמְּנַח [n]חֲמֵשׁ [o]אַמּוֹת
[p]סָבִיב [q]סָבִיב׃ [r]וְהַבִّנְיָן [s]אֲשֶׁר [t]אֶל [u]פְּנֵי
פְּנֵה [v]הַגִּזְרָה [w]פְּאַת [x]דֶּרֶךְ [y]הַיָּם [z]רֹחַב שִׁבְעִים פְּאָה
[a]אַמָּה׃ [b]וְקִיר [c]הַבִּנְיָן [d]חָמֵשׁ [e]אַמּוֹת רֹחַב
[f]סָבִיב [g]סָבִיב׃ [h]וְאַרְכּוֹ [i]תִּשְׁעִים [j]אַמָּה׃
[k]וּמָדַד [l]אֶת [m]הַבַּיִת [n]אֹרֶךְ [o]מֵאָה [p]אַמָּה
[q]וְהַגִּזְרָה [r]וְהַבִּנְיָה [s]וְקִירוֹתֶיהָ [t]אֹרֶךְ
מֵאָה אַמָּה׃ [u]וְרֹחַב פְּנֵי הַבַּיִת [v]וְהַגִּזְרָה
קֶדֶם מֵאָה׃ [w]אַמָּה׃ [x]וּמָדַד [y]אֹרֶךְ
[z]הַבִּנְיָן [a]אֶל [b]פְּנֵי [c]הַגִּזְרָה [d]אֲשֶׁר [e]עַל
עָתֵק פָּה [f]אַחֲרֶיהָ [g]וְאִתּוּקֶיהָא [h]מִפֹּה [i]וּמִפֹּה מֵאָה
הֵיכָל פָּנָה [j]אַמָּה׃ [k]וְהַהֵיכָל [l]הַפְּנִימִי [m]וְאֻלָמֵי
כֶּפֶף תָּלַל [n]הַחָצֵר׃ [o]הַסִּפִּים [p]וְהַחַלּוֹנִים [q]הָאֲטֻמוֹת
[r]וְהָאֲתִיקִים [s]סָבִיב [t]לִשְׁלֹשְׁתָּם [u]נֶגֶד
שָׁתִי [v]הַסַּף [w]שְׁחִיף [x]עֵץ [y]סָבִיב [z]סָבִיב׃ [a]וְהָאָרֶץ
כְּסָה [b]עַד [c]הַחַלּוֹנוֹת [d]וְהַחַלּוֹנוֹת [e]מְכֻסּוֹת׃
[f]עַל [g]מַעַל [h]לַפֶּתַח [i]וְעַד [j]הַבַּיִת [k]הַפְּנִימִי
[l]וּלְחוּץ [m]וְאֶל [n]כָּל [o]הַקִּיר [p]סָבִיב
[q]סָבִיב׃ [r]בַּפְּנִימִי [s]וּבַחִיצוֹן [t]מִדּוֹת׃ [u]וְעָשׂוּי
עָשָׂה כְּרוּב [v]כְּרוּבִים [w]וְתִמֹרָה [x] בֵּין
שָׁנָה פָּנֶה [y]כְּרוּב׃ [z]לְכְרוּב [a]וּשְׁנַיִם [b]פָּנִים [c]לַכְּרוּב׃
[d]וּפְנֵי [e] אָדָם [f] אֶל [g] הַתִּמֹרָה [h] מִפֹּה
כֹּפֶר [i]וּפְנֵי [j] כְפִיר [k] אֶל [l]הַתִּמֹרָה [m] מִפֹּה
[n]עֲשׂוּי [o]אֶל [p]כָּל [q]הַבַּיִת [r]סָבִיב [s] סָבִיב׃
[t]מֵהָאָרֶץ [u]עַד [v]מֵעַל [w]הַפֶּתַח [x]הַכְּרוּבִים
הֵיכָל [y]וְהַתִּמֹרִים׃ [z]עֲשׂוּיִם [a]וְקִיר [b]הַהֵיכָל׃

[a]et sic de[c]inferioribꝰ [b]ascē
debatur [c]ad[c]superioria:&
[c]in mediū. [b]Et vidi[a]in do=
mo[b]altitudinē[a]p circuitū
[d]fundata [e]latera [f]admen
suram ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[e]calami[f]sex[e]cubitorū[f]spa
cio:&[e]latitudinē per ꝏꝏ
[g]parietem[g]lateris[h]forinse
cus[g]quinq; ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[h]cubitorū.[i] Et erat inte=
rior[i]domus in[h]lateribus
[k]domus.[l]Et inter[m]gazo=
phylacia[n]latitudinem ꝏꝏ
[o]viginti [p]cubitorū[n]in cir=
cuitu[l]domus[o]vndiq;: ꝏꝏ
[o]& ostium[q] lateris[r]ad ora
tionem:[s]ostium[q]vnū ad
[t]viam[r]aquilonis:[t]& ostiū
[u]vnū[r]ad viam[s]australem:
[v]& latitudinē[t]loci ad[u]oriō=
nem[v]quinq;[w]cubitorum
[x]in circuitu. [y] Et edificiū
[z]quod erat ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[a]separatū versūq; ad[z]viā
respicientē ad[a]mare[b]lati=
tudinis[b]septuaginta[a]cubi
torū:[c] paries autē[d]edificii
[c]qnq;[d]cubitorū[c]latitudis
[e]per circuitū:[f]& lōgitudo
eius[e]nonaginta[f]cubitorū.
[g]Et mēsus est[h]dom[g]lōgi
tudinē[i]centū[h]cubitorū:
[i]& qd sepatū erat[j]edificiū
[i]& parietes ei[j]longitudis
[k]centū [k]cubitorū.[l] Latitu
do aūt ante[m]faciē[n]domus:
[l]& ei[n] qd erat separatū[o]cō
tra orientē[o]centū[n]cubito
rū.[p]Et mēsus est[q]longitu
dinē[p]edificii[q]cōtra[r]faciem
eius[s]qd erat separatū[t]ad
[u]dorsum [v] hecthecas [u]ex
vtraq; pte[v]cētū[w]cubitorū:
[x]& tēplū[x]interius:[y]& vestī
bula[z]atri[a]limina[b]& fene=
stras [c]obliq;s:[d] hecthecas
[e]in circuitu[f]p tres partes
[g]cōtra vniuscuiusq; [h]limē
[i]stratūq;[h]ligno[i]p gyrum
[j]in circuitu. [k] Terra autē
[l]vsq; ad[k]fenestras:[l]& fene
stre[m]clause[m]sup[n]ostia &[o]vs
q; ad[n]domū [p]interiorem
[q]& forinsecus: [r] & [s]omnē
[r]parietem[s]in circuitu ꝏꝏ
[t]intrinsecus[t]& forinsecus
ad[u]mensurā:[u]& fabrefacta
[v]cherubim[w]& palme:[x]&
palma[y]inter ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[z]cherub &[a]cherub.[b] Duas
q;[b]facies hēbat [c] cherub.
[d]Faciē[c]hominis[d]iuxta[e]pal
mam[f]ex hac parte: ꝏꝏꝏ
[g]& faciē[h]leonis[g]iuxta[e]pal=
mam[i]ex alia parte ꝏꝏꝏ
[j]expressam.[k]Per[j]omnem
[l]domum[m]in circuitu ꝏꝏ
[n]de terra[o]vsq; ad[n]superio
rem[o]portam:[p] cherubim
[q]& palme[p]celate erant in
[q]pariete ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

τ ex inferioribꝰ: τ ascenderent ad superiora
καὶ ἐκ τῶν κάτωθεν, καὶ ἀναβαίνωσιν ἐπὶ τὰ ὑπερῶα
τ ex medijs ad tristega τ thraci
καὶ ἐκ τῶν μέσων ἐπὶ τὰ τριήρεφα καὶ τὰ θραῖλ τοῦ
domꝰ altitudo i circuitu distātiā latex cūlie calamo
οἴκου ὕψος κύκλῳ διάστημα πλινθῶν ἕξ τῷ καλάμῳ
cubitoꝝ sex distātia. τ latitudinē parietis lateris
πηχῶν ἓξ διάστημα. καὶ εὖρος τοῦ τοίχου τῆς πλινθᾶς
fositeꝰ cubitoꝝ quinq; τ reliqua in medio late=
ἕξωθεν πηχῶν πέντε καὶ τὰ λοιπὰ ἀναμέσον τῶν πλιν
rū dom[illegible] τ in medio exedraꝝ latitudo cubitoꝝ
θῶν τοῦ οἴκου καὶ ἀναμέσον τῶν ἐξαιδρῶν εὖρος πηχῶν
viginti i circūferētia domui i circuitu.τ poste
εἴκοσι ὁ περιφερὴς τῷ οἴκῳ κύκλῳ. καὶ αἱ θύραι τῶν
exedraꝝ ad reliquū poste vnū
ἐξαιδρῶν ἐπὶ τὸ ἀπόλοιπον τῆς θύρας τῆς μιᾶς τῆς
ad aqlonē: τ ostium vnū ad austrū: τ lati
πρὸς βορρᾶν, καὶ ἡ θύρα ἡ μία ἡ πρὸς νότον, καὶ ὁ εὖ
tudo loci reliqui cubitoꝝ quinq; latitu=
ρος τοῦ τόπου τοῦ ἀπολοίπου πηχῶν πέντε πλά=
do i circuitu. τ separāo ante faciem reli
τος κυκλόθεν. καὶ ὁ διαείδων κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀπο
qui qꝫ ad mare: cubitoꝝ septuagīta latu
λείπου τοῦ πρὸς θάλασσαν, πηχῶν ἑβδομήκοντα πλα
do parietis dimidentis: τ cubitoꝝ quinq;
τος τοῦ τοίχου τοῦ διαείδοντος, καὶ πηχῶν πέντε ὁ
latitudo i circuitu: τ lōgitudo eius cubitoꝝ nonaginta:
εὖρος κυκλόθεν, καὶ μῆκος αὐτοῦ πηχῶν ἐνενήκοντα,
τ mensuo est contra domū lōgitudinē cubitoꝝ
καὶ διαμέτρησιν κατέναντι τοῦ οἴκου μῆκος πηχῶν
centū. τ reliqua τ separātia τ parie
ἑκατόν. καὶ τὰ ἀπόλοιπα καὶ τὰ διαείδοντα καὶ ἡ τοῦ
tes eius lōgitudinē cubitoꝝ cētū: τ latitudinē ē
χεὶ αὐτοῦ μῆκος πηχῶν ἑκατόν, καὶ ὁ εὖρος κατὰ
facies tēpli τ reliqua contra
πρόσωπον τοῦ ναοῦ καὶ τὰ ἀπόλοιπα κατέναντι
cubitoꝝ centū τ mensuo est lōgitudinē separa
πηχῶν ἑκατὸν καὶ διαμέτρησιν ὁ μῆκος τοῦ διαείδον
tio cōtra faciem reliquoꝝ q̄ erāt post ter
τος κατὰ πρόσωπον τῶν ἀπολείπων τῶν κατόπι
gū dom[illegible] illius τ reliqua q̄ hinc
σθεν τοῦ οἴκου ἐκείνου καὶ τὰ ἀπόλοιπα τὰ ἐνθε
τ q̄ inde cubitoꝝ centū lōgitudinē.τ tēplū τ an
καὶ τὰ ἔνθεν πηχῶν ἑκατὸν μῆκος. καὶ ὁ ναὸς καὶ αἱ
guli τ clam exterius strata ligno: τ
γωνίαι καὶ ὁ ἀλαὰμ ὁ ἐξώτερος πεφατνωμένα, καὶ αἱ
fenestre reticulate ad lucēdū q̄ i circuitu tri
θυρίδες δεδεμεναὶ ὑποφαύσεις τοῖς κύκλῳ τοῖς τρι
b[illegible] vt τ ꝓspicerēt. τ dom[illegible] τ eaq̄ prima
σὶν ὥστε καὶ διακύψαι. καὶ ὁ οἶκος καὶ τὰ πλησίον
strata ligno p circuitū τ a pauimēto vsq; ad fene
ἐξυλωμένα κύκλῳ καὶ ἄχρι τοῦ ἐδάφους ἕως τῶν θυ
stras: τ fenestre aperte tripliciter ad ꝓspi
ρίδων, καὶ αἱ θυρίδες ἀνεῳγμέναι τρισσῶς εἰς ἀνα
ciendū τ vsq; ad domū interiorē τ
κύψαι καὶ ἕως τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτέρου καὶ τοῦ
exteriorē τ pōm parietē i circuitu intrinse=
ἐξωτέρου καὶ ἐφ' ὅλον τὸν τοῖχον κύκλῳ τὸν ἔσωθεν
τ extrinseꝰ celata cherubim: τ palme
καὶ τὸν ἔξωθεν γεγλυμμένα χερουβείμ, καὶ φοίνικες
inter cherubim τ cherub duo facies
ἀναμέσον χερουβείμ καὶ χερούβ δύο πρόσωπα τοῦ
cherub facies holo ad palmā hinc τ fa=
χερούβ πρόσωπον ἀνθρώπου πρὸς τὸν φοίνικα ἔνθεν καὶ πρό
ciem holo ad palmā inde celatus
σωπον ἀνθρώπου πρὸς τὸν φοίνικα ἔνθεν διαγεγλυμ=
olo pariē i circuitu ex pauimēto vsq;
μένοι καὶ ὅλος ὁ τοῖχος κυκλόθεν ἐκ τοῦ ἐδάφους ἕως
ad laquear cherubim τ palme celate
φατνώματος χερουβείμ καὶ οἱ φοίνικες διαγεγραμ=
τ sanctuariū
μένοι καὶ ἅγιον ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

τ templũ aperiebatur p ũttuor ãgulos p faciem
καὶ ὁ ναὸς ἀνεῳγυσόμενος τετράγωνα κατὰ πρόσωπον
scto vsio sicut aspect altario ligneis cubitos
τῶν ἁγίων ὅρασις ὡς ὄψις θυσιαστηρίου ξυλίνου, πηχῶν
trũ altitudo eius: τ cubitos duos longitudo τ
τριῶν τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ πηχῶν δύο τὸ μῆκος, καὶ
latitudo cubitos duos. τ cornua hẗbat: τ basis
τὸ ἔυρος πηχῶν δύο. καὶ κέρατα εἶχεν, καὶ ἡ βάσις
eius τ parietes ei ligneis: τ dixit ad me:
αὐτοῦ καὶ οἱ τοῖχοι αὐτοῦ ξύλινοι, καὶ εἶπεν πρός με,
hec mensa q̃ ast facies dñi: τ duo ostia
αὕτη ἡ τράπεζα ἡ πρὸ προσώπου κυρίου, καὶ δύο θυρώ
tẗplo: τ scto duo ostia duob
ματα τοῦ ναοῦ, καὶ τῶν ἁγίων δύο θυρώματα τοῖς δυσὶ
ostiis q̃ vertebant duo ostia vni τ duo
θυρώμασι τοῖς στροφωτοῖς δύο θυρώματα ἦν καὶ δύο
ostia porte secũde τ celatura in eis:
θυρώματα τῇ θύρᾳ τῇ δευτέρᾳ καὶ γλυφὴ ἐπ' αὐτῶν,
τ ostia tẗplo cherubim τ palme scõm
καὶ θυρώματα τοῦ ναοῦ χερουβὶμ καὶ φοίνικες κατὰ τὴν
sculpturã scto τ scõm ligna ante faciem
γλυφὴ τῶν ἁγίων καὶ κατὰ τὰ ξύλα κατὰ πρόσωπον
clam fortisec τ fenestre abscõdite. τ mensa est
τοῦ δόλου ἔξωθεν καὶ θυρίδες κρυπταί. καὶ διαμέτρησιν
hinc τ inde in laquearia clam: τ late
ἔνθεν καὶ ἔνθεν εἰς τὰ δόκωτα τοῦ δόλου, καὶ τὰ πλευ
ra dom conuncta.
ρὰ τοῦ οἴκου ἐσυγκεκλεῖσθαι. Ca.42.

A Et eduxit me in atriũ exterius ad
Καὶ ἐξήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν κα
ciente contra portam q̃ ad aqlonẽ: τ
τὰ ἀνατολὰς κατέναντι τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν, καὶ
eduxit me: τ ecce exedre quinq̃ iuxta
ἐξήγαγέν με, καὶ ἰδοὺ ἐξαίδρεαι πέντε ἐχόμεναι τοῦ
reliquum τ ppe separatũ ad aqlonẽ:
ἐπολείπου καὶ ἐχόμεναι τοῦ διαιρέοντος πρὸς βορρᾶν,
cubitos centũ lõgitudo ad aqlonẽ: τ latitudo cubitos
πηχῶν ἑκατὸν μῆκος πρὸς βορρᾶν, καὶ τὸ ἔυρος πηχῶν
quinq̃ginta descripte sicut porte
πεντήκοντα διαγεγραμμέναι ὃν τρόπον αἱ πύλαι
atrij interioris: τ sicut columne
τῆς αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας, καὶ ὃν τρόπον αἱ περίστυλαι
atrij exterioris p ordinẽ q̃ faciem
τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας κατὰ στίχον ἀντιπρόσωποι
porticũ fac: τ contra exedras deambula
ταὶ τρεῖς, καὶ κατέναντι τῶν ἐξαιδρῶν περίπα=
tio cubitos decẽ latitudo per cubitos centũ lõgi
τος πηχῶν δέκα τὸ πλάτος ἐπὶ πήχεις ἑκατὸν μῆ=
tudo ad interioẽ viã cubiti vni. τ o=
κος εἰς τὴν ἐσωτέραν ἑνὸς πήχους ἑνός. καὶ τὰ θυ=
stia eorũ ad aqlonẽ: τ deambulationẽ
ρώματα αὐτῶν πρὸς βορρᾶν, καὶ οἱ περίπατοι οἱ
cenaculorũ simili. qm̃ eminebãt colũne extra
ὑπερῴων ὡσαύτως ὅτι ἐξεῖχε τὸ περίστυλον ἔξωθεν
colũnas inferiores τ spaciũ sic.
τῶν στύλων τῶν κατωτέρων καὶ τὸ διάστημα οὕτως.
triplices erant τ colũnas nõ hẗbãt sicut colũne
τριπλαῖ ἦσαν καὶ στύλους οὐκ εἶχεν καθὼς οἱ στύλοι
B exedrarũ. ppterea eminebãt ab his q̃ inferius
τῶν ἐξαιδρῶν. διὰ τοῦτο ἐξεῖχεν ἀπὸ τῶν ὑποκάτω=
τ his q̃ in medio de fra τ limen extrisec
θεν καὶ τῶν ἐν μέσῳ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ φλιὰ ἔξωθεν ἦν
sicut exedre atrij exterioris respicie=
τρόπον αἱ ἐξαίδρεαι τῆς αὐλῆς τῆς ἔξωθεν αἱ βλέπου
tes contra exedras q̃ ad aqlonẽ lõgitudo
σαι ἀπέναντι τῶν ἐξαιδρῶν τῶν πρὸς βορρᾶν μῆκος
cubitorũ quinq̃ginta.
πηχῶν πεντήκοντα.

C

D

'tẽpli: 'limen 'quadrangu
lum: 'c & facies 'sanctuarii
'aspectus 'contra aspectũ.
'Altaris 'ligneis
'trium 'cubitorũ 'altitudo:
'& longitudo eius 'duorũ
'cubitorũ: 'f & angulf 'eius
'& lõgitudo eius
'& parietes eius 'ligneis.
'Et locut 'est 'ad me. 'Hec
est 'mensa 'coram 'domi=
no. 'Et duo
'ostia erant 'in tẽplo: 'g & in
sanctuario. 'h Et in duobus
'ostiis ex 'vtraq̃ parte 'bi=
na erant
'ostiola que in se inuicem
plicabantur.
'Bina enim 'ostia erant ex
vtraq̃ parte ostiorũ. 'Et
celata erant 'in ipsis 'ostiis
'templi 'cherubim
'& sculptura 'palmarũ 'sic
'in parietib 'q̃q̃ 'expressa
erant. Quãobrẽ 'l & gros=
siora erant 'ligna 'in 'vesti=
buli 'fronte 'forinsecus:
sup q̃ 'fenestre 'obliq̃ 'm & si
militudo 'palmarũ 'q hinc
'atq̃ inde 'in 'hũerulis 've
stibuli fm 'latera 'domus:
'latitudinẽq̃ parietum.

42.

'T eduxit me 'in
'atriũ 'exterius per
'viam ducentem ad
'aqlonẽ. 'b Et itroduxit me
'in 'gazophylaciũ 'qd erat
'cõtra 'separatũ edificiũ
'& 'cõtra 'edem vergentẽ
'ad 'aquilonẽ 'in 'facie 'lon
gitudinis 'cẽtum 'cubitos
'ostii 'aquilonis: 'c & latitu=
dinis 'quinquaginta
'cubitos 'cõtra 'viginti cu
bitos 'atrii
'interioris: 'd & cõtra 'm pau
mentũ stratũ lapide 'atrii
'exterioris: vbi erat 'porticus iuncta 'porticui
'triplici. 'Et ante 'gazo=
phylacia 'deambulatio
'decem 'cubitorũ 'latitudi
nis: 'c ad 'iteriora respiciẽs
'vie 'cubiti 'vni. 'b Et ostia
corũ 'ad aqlonẽ vbi erant
'gazophylacia in 'supe=
riorib 'm humiliora 'quia
'supportabãt 'p porticus q̃
'ex illis eminebãt 'r de infe
rioribus '& de mediis 'edi
ficii. 'r Tristega 'eni 'erant:
'& nõ 'habebãt 'colũnas
'sicut erant 'colũne 'atrio
rũ. 'Propterea 'eminebãt
'de inferioribus 'd & de me=
diis 'a terra cubitis qnqua
gita. 'l Et pibolus 'exterior
'fm 'gazophylacia q̃ erãt
in 'via 'atrii 'exterioris 'aũ
'gazophylacia. 'l Longitu
do ei 'qnq̃ginta 'cubitorũ.

Cap. xlij.

'וַיּוֹצִיאֵנִי 'אֶל
'הֶחָצֵר 'הַחִיצוֹנָה 'הַדֶּרֶךְ 'דֶּרֶךְ
'הַצָּפוֹן 'וַיְבִאֵנִי 'אֶל 'הַלִּשְׁכָּה 'אֲשֶׁר
'נֶגֶד 'הַגְּזֵרָה 'וַאֲשֶׁר 'נֶגֶד 'הַבִּנְיָן
'אֶל 'הַצָּפוֹן: 'אֶל 'פְּנֵי 'אֹרֶךְ 'אַמּוֹת
'הַמֵּאָה 'פֶּתַח 'הַצָּפוֹן 'וְהָרֹחַב 'חֲמִשִּׁים
'אַמּוֹת: 'נֶגֶד 'הָעֶשְׂרִים 'אֲשֶׁר 'לַחֵצֵר
'הַפְּנִימִי 'וְנֶגֶד 'רִצְפַּה 'אֲשֶׁר 'לַחֵצֵר
'הַחִיצוֹנָה 'אַתִּיק 'אֶל 'פְּנֵי 'אַתִּיק
'מַשְׁלְשִׁים: 'וּלְפְנֵי 'הַלִּשְׁכּוֹת 'מַהֲלַךְ
'עֶשֶׂר 'אַמּוֹת 'רֹחַב 'אֶל 'הַפְּנִימִית
'דֶּרֶךְ 'אַמָּה 'אֶחָת 'וּפִתְחֵיהֶם 'לַצָּפוֹן:
'וְהַלִּשְׁכוֹת 'הָעֶלְיוֹנוֹת 'קְצָרוֹת 'כִּי
'יוּכְלוּ 'אַתִּיקִים 'מֵהֵנָּה 'מֵהַתַּחְתֹּנוֹת
'וּמֵהַתִּיכֹנוֹת 'בִּנְיָן: 'כִּי 'מְשֻׁלָּשׁוֹת 'הֵנָּה
'וְאֵין 'לָהֶן 'עַמּוּדִים 'כְּעַמּוּדֵי 'הַחֲצֵרוֹת
'עַל 'כֵּן 'נֶאֱצַל 'מֵהַתַּחְתֹּנוֹת 'וּמֵהַתִּיכֹנוֹת
'מֵהָאָרֶץ: 'וְנֶגֶד 'אֲשֶׁר 'לַחוּץ 'לְעֻמַּת
'הַלִּשְׁכוֹת 'דֶּרֶךְ 'הַחֵצֵר 'הַחִיצוֹנָה 'אֶל
'פְּנֵי 'הַלִּשְׁכוֹת 'אָרְכּוֹ 'חֲמִשִּׁים 'אַמָּה:

כי ארך הלשכות אשר לחצר
החצונה חמשים אמה ורחב על פני
ההיכל מאה אמה ומתחת הלשכות
האלה המבוא מהקדים בנאו
להנה מהחצר החצנה רחב נדר
החצר דרך הקדים אל פני הגזרה
ואל פני הבנין לשכות ודרך נגה
לפניהם כמראה הלשכות אשר נראה
דרך הצפון כארכן כן רחבן וכל צא
מוצאיהן וכמשפטיהן וכפתחיהן
וכפתחי הלשכות אשר דרך הדרום דרם
פתח בראש דרך דרך בפני הגדרת
הנגינה דרך הקדים בנאן ויאמר נגן קדם
אלי לשכות הצפון לשכות הדרום אשר צפן
אשר אל פני הגזרה הנה לשכות
הקדש אשר יאכלו שם הכהנים אכל
אשר קרובים ליהוה קדשי קרב
הקדשים שם יניחו קדשי הקדשים
והמנחה והחטאת והאשם כי המקום קום
קדש בנאם הכהנים ולא יצאו מן
מהקדש אל החצר החיצונה שם חוץ
יניחו בגדיהם אשר ישרתו בהן יתר שרת
כי קדש הנה ולבשו בגדים אחרים
וקרבו אל אשר לעם ולבשה את
מדות הבית הפנימי והוציאני דרך חוץ
השער אשר פניו דרך הקדים צא קדם
ומדדו סביב סביב מדד רוח הקדים
בקנה המדה חמש מאות קנים קנה
בקנה המדה סביב מדד רוח מדד סבב
הצפון חמש מאות קנים בקנה מאה
המדה סביב את רוח הדרום מדד דרם
חמש מאות קנים בקנה המדה
סבב אל רוח הים מדד חמש
מאות קנים בקנה המדה לארבע
רוחות מדו חומה לו סביב סביב חמש
ארך חמש מאות ורחב חמש

quia longitudo erat gazophylaciorum atrii exterioris qnquaginta cubitorū: & lōgitudo ante faciē tēpli centū cubitorū. Et erat subter gazophylacia hec itroitus ab oriente ingrediētiū in ea de atrio exterio in latitudine periboli atrii qd erat cōtra viam orientalē in faciem edificii sepati. Et erant ante edificiū gazophylacia: & via ante facie eorū iuxta similitudinē gazophylacioꝝ q̄ erant in via aqlonis. fm longitudinē eorū: sic & latitudo eorum: & ois introitus eoꝝ & si militudines & ostia eorū fm ostia gazophylacioꝝ q̄ que erant in via respicīte in notū. Ostium in capite vie quavia erat ante vestibulū sepatū per viā orientalē ingredientibus. Et dixit ad me. Gazophylacia aqlonis & gazophylacia austri q̄ sunt ante edificiū separatū: hec sunt gazophylacia sācta: in qbus vescūtur sacerdotes qui appropinquāt ad dm in sancta sctoꝝ. Ibi ponēt sctā sanctoꝝ: & oblationē pro pctō & pro delicto. Locus enim sanct ē. Cū aūt ingressi fuerint sacerdotes: non egredietur de sanctis in atrium exterius. Et ibi reponēt vestimenta sua in quibus ministrant: quia sancta sunt: vestiētur vestimentis aliis & sic pcedent ad populum. Cunq̄ complesset mēsuras domus interioris eduxit me per viam porte quē respiciebat ad viam orientalem: & mēsus est eā vndiq̄ p circuitū. Mensus est autē cōtra ventū orientalē calamo mēsure qngentos calamos i calamo mēsure per circuitū. Et mēsus est cōtra ventū aquilonis quingētos calamos: in calamo mēsure per gyꝝ. Et ad ventū australē mēsus est quingentos calamos: in calamo mēsure p circuitū. Et ad ventū occidētalē mēsus est qngētos calamos: i calamo mēsure. Per q̄ttuor vētos mēsus ē murū eius vndiq̄ p circuitū longitudinē qngētoꝝ cubitoꝝ: & latitudinē qngētoꝝ cubitoꝝ

q: lōgitudo exedraꝝ respicientiū in atriū exterius cubitoꝝ quinq̄gita. he sunt ōīa. t ostia exedraꝝ istaꝝ itroitus q̄ ad orientem vt ingrediatur p eas ex atrio exteriori sicūt hanc hoc & ad ipsarū in principio deābulatorij: t ad meridiem t ad faciem austri: t ad faciem reliqui: t ad faciem separantis: t exedre t deābulatorū ad faciem suam iuxta mēsuras exedraꝝ q̄ ad aqlonē. t sicūt longitudinē earū: t sicūt latitudinē earū: t sicūt oēs exitus earū t itroitus: t sicūt latinaria earū: t sicūt ostia ipsaꝝ exedraꝝ q̄ ad meridiē. sicūt ostia ab initio deambulatorij ad lumē spacij calami ad orientē vt iremur per eā. t dixit ad me: exedre ad aqlonē ipse sunt & dixit ad me, ai exedre ad austrū exedre sancti sanctoꝝ in qbus vescūtur sacerdotes appropiāntes ad dōm sctā sctōꝝ t ibi sacerdotes ponent sctā sanctoꝝ t q̄ pro ignorāta qz locus sctus est nō ingredietur illuc pter sacerdotes: t nō egredientur ex sctio in atriū exterius. vt cū sanctificauerint ex sanctis in atrium exterius. t nō tangent sacerdotes sancta sua qui appropinquant. & nō tangent vestimēta eoꝝ in qbus ministrant in eis: qz sancta sunt: t induentur vestimēta alia qm tangant ppln. t cū ergo, & induūtur ymatia altera & tangent populū. & cū ergo pleta ē mensuratio dōm interioris: t edurit me per viam porte respicientis ad orientē. t mēsus est dōm exterior iuxta mensuras porte respicientis ad orientem: t mensus est dōm exterior iuxta mensuras porte respicientis ad orientem quingētos in calamo mēsure circuitu in ordine. t stetit post tergū pro dēgma circuitū in ordine quingētos in calamo mēsure t cōuersus ē ad mare: t mensus est sicūt faciem maris cubitoꝝ quingētos in calamo mensure. t cōuersus ē ad aqlonē: t mensus est sicūt faciem aqlonis cubitoꝝ quingentos in calamo mensure. t cōuersus ē ad austrū: t mensus est sicūt faciem austri quingentos in calamo mēsure q̄ttuor ptes eis: t disposuit murū eius p circuitū: qngentos ad orientē. t quingētos cubitos latitudo circuitū: qngentos ad orientē. t

ad diuidendũ inter ſctã τ inter ãſ
τοῦ διαχίλλειν ἀναμέσον τῶν ἁγίων καὶ ἀναμέσον τῶν προ
murale in ordine vom.
τειχίσματος ἐν διατάξει τοῦ οἴκου. Ca.43.
Et adduxit me ad portã q̃ ad orientem: τ
Καὶ ἤγαγέν με ἐπὶ τὴν πύλην τὴν πρὸς ἀνατολάς, καὶ
A eduxit me: τ ecce gla dei israel veniebat p
ἐξήγαγέν με, καὶ ἰδοὺ δόξα τοῦ Ἰσραὴλ ἤρχετο κατὰ τὴν
viã q̃ ad orientem: τ vox castrop q̃ſi vox
ὁδὸν τὴν πρὸς ἀνατολάς, καὶ φωνὴ τῆς παρεμβολῆς ὡς φω
geminãtiũ multop: τ era resplẽdebat q̃ſi ful-
νὴ πλασιαζόντων πολλῶν, καὶ ἡ γῆ ἐξέλαμπεν ὡς φέγ
gur in gla p circuitũ: τ visio quã vidi ſcõm visio-
γος ἐν τῇ δόξῃ κυκλόθεν, καὶ ἡ ὅρασις ἣν εἶδον κατὰ τὴν ὅρα
ne quã videra q̃ ingrediebar vt vngere ciuitatẽ: τ
σιν ἣν εἶδον ὅτε εἰσεπορευόμην τοῦ χρίσαι τὴν πόλιν, καὶ
visio curruo quẽ vidi ſcõm visionẽ quã vidi ſup
ὅρασις τοῦ ἅρματος οὗ εἶδον κατὰ τὴν ὅρασιν ἣν εἶδον ἐπὶ
fluuium chobar: τ cecidi in faciem meã: τ
τοῦ ποταμοῦ χοβάρ, καὶ ἔπεσα ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ
gla dñi ingressa ẽ in domũ p viã por-
δόξα κυρίου εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύ-
te respicientio ad ortẽtem: τ assumpsit me
λης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἀνέλαβέν με
spũs τ introduxit me in atriũ interius: τ
πνεῦμα καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν, καὶ
ecce plena gla dñi dom: τ fleti τ ecce vox
ἰδοὺ πλήρης δόξης κυρίου ὁ οἶκος, καὶ ἔκλαιον καὶ ἰδοὺ φωνὴ
de domo loquẽtis ad me. τ vir stabat iux
ἐκ τοῦ οἴκου λαλοῦντος πρός με. καὶ ἀνὴρ εἱστήκει ἐχό-
ta me: τ dixit ad me: vidisti tu fili hois
μενος με, καὶ εἶπεν πρός με, ἑώρακας σύ υἱὲ ἀνθρώπου τὸν
locum solij mei τ locũ vestigij pe-
τόπον τοῦ θρόνου μου καὶ τὸν τόπον τοῦ ἴχνους τῶν πο-
dũ meop: in qbꝰ habitabit nomẽ meũ in medio do-
B dũ mou, ἐν οἷς κατασκηνώσει τὸ ὄνομά μου ἐν μέσῳ τοῦ οἴ-
mꝰ israel in sẽpiternũ: τ non cõtaminabũt vltra dom
κου Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐ μὴ βεβηλώσωσιν ἔτι οἶκος
israel nomẽ meũ ſenſu: ipſi τ duces eop in
Ἰσραὴλ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον, αὐτοὶ καὶ οἱ ἡγούμενοι αὐτῶν ἐν
fornicatiõe ſua: τ in homicidio ducum ſuop in medio
τῇ πορνείᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς φονείαις τῶν ἡγουμένων αὐτῶν ἐν μέσῳ
ei: q̃ poueret ipſi poſteo meos i poſtib ſuis:
αὐτῶν, ἐν τῷ τιθέναι αὐτοὺς τὸ πρόθυρόν μου ἐν τοῖς πρόθυροις αὐτῶν,
τ limina mea herẽtia liminib eop: τ vederũt parietẽ
καὶ τὰς φλιάς μου ἐχομένας τῶν φλιῶν αὐτῶν, καὶ ἔδωκαν τοῖχον
pope me τ ipſos. τ ꝓtaminauerũt nomẽ meũ ſanctũ in
ἀνάμεσόν μου καὶ αὐτῶν· καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ἐν
indignib ſuis q̃s faciebãt: τ cõtriui eos i furore meo
τοῖς ἀνομίαις αὐτῶν οἷς ἐποίουν, καὶ ἐξέτριψα αὐτοὺς ἐν θυμῷ μου
τ in occisiõe. τ nũc abũciant fornicationẽ ſuã τ homi
καὶ ἐν φόνῳ· καὶ νῦν ἀπωσάσθωσαν τὴν πορνείαν αὐτῶν καὶ τοὺς φό-
cidia ducum ſuop a me: τ habitabo in medio eo
νους τῶν ἡγουμένων αὐτῶν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ αὐ-
rũ in eternũ. τ tu fili hois oſtẽde domui israel do
τῶν εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ σύ υἱὲ ἀνθρώπου δείξον τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ τὸν οἶ-
mui: τ cessabũt a pctio ſuia: τ visionẽ e-
κον, καὶ κοπάσουσιν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, καὶ τὴν ὅρασιν αὐ-
ius τ dispositionẽ illꝰ: τ ipſi accipiant tormẽtũ ſuum
τῶν καὶ τὴν διάταξιν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ λαβόντες τὴν κόλασιν αὐτῶν
q̃ oibus q̃ fecerũt. τ describes domũ τ ꝓpa
ἃ ἐποίησαν. καὶ ἀναγράψεις τὸν οἶκον καὶ τὴν ἔκτο-
tionẽ eius: τ exitus eius: τ introitꝰ eius: ſubſtantiã
μασιν αὐτοῦ, καὶ τὰς διεξόδους αὐτοῦ, καὶ τὰς εἰσόδους αὐτοῦ, καὶ τὴν ὑπόστασιν
eius: τ eia precepta illꝰ τ omnia legitima eius:
αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ προστάγματα αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ νόμιμα αὐτοῦ,
τ omnes leges eius notas facies illis τ describes
καὶ πάντας τοὺς νόμους αὐτοῦ γνωρίσεις αὐτοῖς καὶ διαγράψεις
coram eis: τ custodiant oẽes iustificationes meas τ om
ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ φυλάξουσιν πάντα τὰ δικαιώματά μου καὶ πάν-
nia precepta mea: τ faciant ea. τ descriptionẽ domꝰ
τα τὰ προστάγματά μου, καὶ ποιήσουσιν αὐτά· καὶ διαγραφὴν τοῦ οἴκου

ᵒdiuidentẽ ᶜinter ᶠſanctua
riũ ᵍ& vulgi locũ. 43.
ET duxit me ᵇad ᶜpor
tam ooooooooooooooo
ᶠque ᶠrespiciebat ad ᵍviam
ᵇoriẽtalẽ. ᶠ Et ecce ᵃ gloria
ᶠdei ᵐisrael ᵉ igrediebatur
ᶜper viam ᵇorientalem: oo
ᵍ& vox erat ei ᶠquaſi vox
ᵉaquarũ ᶠmultarũ: ᵉ & era
ᶠſplendebat ᶠ a maieſtate
eius. ᶠ Et vidi ᵉ viſionẽ ooo
ᵇfm ſpeciem ᶜ quam ᶠ vide
ram oooooooooooooooo
ᶠquãdo venit ᵇ vt diſperde
ret ᵇ ciuitatẽ: ᶠ & ſpecies oo
ᵐfm aſpectũ ᵉquẽ ᶜviderã
ᶠiuxta ᵍ fluuium ᶠ chobar.
ᵉ Et cecidi ᶠ ſup ᵉfacẽ meã.
ᶠ Et maieſtas ᶠdñi ᶠingreſſa
eſt ᵇ tẽplum per ᶜviam ᵇ por
te ᶜque ᶠrespiciebat ad ooo
ᵇorientẽ. ᶠ Et eleuauit me
ᵉſpũs: ᶠ& ĩtroduxit me ᵐin
ᵐatrium ᶜinterius. ᶠ Et ec-
ce ᵍrepleta erat ᶠgloria oo
ᵉdñi ᶠ domus. ᵉ Et audiui
ᶠloquentem ᶠad me oooo
ᶠde domo: ᵉ& vir qui ᶠ ſta-
bat ᵇiuxta me. oooooooo
ᶠ Et dixit ᶠad me. ᶠ Fili ᵇho-
minis: ᵃ locus oooooooooo
ᶠſolii mei: ᵐ& ᵐlocus ᶜveſti
giorũ ᶠpedũ meorũ: ᵉ vbi
ᶠhabito ᶠ in medio ᶜfiliorũ
ᵃiſrael ᶠin eternum: ooooo
ᶠ& non ᵉpolluet ᵇ vltra ᶜ do
mus ᵇiſrael ᶜnomen oooo
ᶠſanctũ meũ: ᵉipſi ᵇ& reges
eorũ ᶠ in fornicationibus
ſuis: ᵃ& in ruinis ᶠregũ ſuo
rũ: & ᵐin excelſis: ᵍ fabri
cati ſunt ᵉ limẽ ſuũ ᶠiuxta
ᵍlimẽ meũ: ᶠ& poſtes ſuos
ᵉiuxta ᶠpoſtes meos ᵐ& mu
rus erat ᶠ iter me ᶠ& eos: ᶠ &
polluerũt ᵇ nomẽ ᶜ ſanctũ
meũ ᵉin aboiationib ᶜ q̃s
ᶠfecerũt; ppter qd ᵉ cõſũpſi
ᵇeos ᶠi ira mea. ᵃ Nũc ergo
ᶠrepellãt ᵖcul ᵉ fornicatio
nẽ ſuã ᶜ& ruinas ᵇ regũ ſuo
rũ ᵍ a me ᶠ & habitabo ᵉ in
medio eos ᶠſemp. ᵐ Tu aũt
ᵃfili ᶠhominis ᶠoſtende ᵇdo
mui ᶜiſrael oooooooooooooo
ᶠtẽplũ ᶠ& cõfundantur ᵉab
iniqtatibus ſuis: ᵍ& metiã
tur ᵃfabricam: ᶠ& ᵐerube-
ſcant ᵉ ex omnibus ᶜ que
ᶠfecerũt. ᵍ Figurã ᶠdomus
ᵉ& fabrice eius ᶠ exitus oo
ᵐ& introit ᵇ ᵐ& oẽm ᶠdeſcri
ptionẽ eius ᶠ & ᶠ vniuerſa
ᵃprecepta eius: ᵇcunctũq̃
ᶜordinẽ eius ᵃ& oẽs ᵇ leges
eius ᵇoſtende ᶜeis: ᶠ & ſcri-
be ᵉin oculis eos ᵇ vt cuſto
diant ᵇoẽs ᶠ deſcriptiones
eius ᵐ& ᵉprecepta illius oo
ᵇ& faciant ᵍea. ᶠ Iſta eſt ᵉ lex
ᶠdomus oooooooooooooo

Cap.xliij.

ᵒבֵּין ᶜמֵאוֹת ᵇלְהַבְדִּיל ᶠבֵּין הַקֹּדֶשׁ ᶠלְחוֹל׃
ᶠוַיּוֹלִיכֵנִי ᵉאֶל הַשַּׁעַר שַׁעַר
ᵉיֹלֵךְ ᶜאֲשֶׁר ᶠפָּנָה ᵇדֶרֶךְ הַקָּדִים׃ ᶠוְהִנֵּה כְּבוֹד
ᵉכָּרַם ᵉכָּבַד ᶠאֱלֹהֵי ᵐיִשְׂרָאֵל ᵉבָּא ᶜמִדֶּרֶךְ הַקָּדִים
ᵉבוא ᶠוְקוֹלוֹ ᵉכְּקוֹל ᵉמַיִם רַבִּים ᶠוְהָאָרֶץ
ᶠרָבַב ᶠהֵאִירָה מִכְּבוֹדוֹ׃ ᶠוּכְמַרְאֶה הַמַּרְאֶה
ᶠאד ᶠרָאָה ᵉאֲשֶׁר רָאִיתִי כַּמַّרְאֶה אֲשֶׁר רָאִיתִי
ᵉבוא ᵉבָּבוֹא לְשַׁחֵת אֶת הָעִיר וּמַרְאוֹת
ᵐכַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר רָאִיתִי אֶל נְהַר כְּבָר
ᵉנָפַל ᵉפָּנָה ᵉוָאֶפֹּל אֶל פָּנַי׃ וּכְבוֹד יְהוָה בָּא אֶל
ᵉהַבַּיִת דֶּרֶךְ שַׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו דֶּרֶךְ
ᵉנָשָׂא ᵉבוא ᵉהַקָּדִים׃ וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וַתְּבִאֵנִי ᵐאֶל
ᵉפָּנָה ᵉהָחָצֵר הַפְּנִימִי וְהִנֵּה מָלֵא כְּבוֹד
ᵉשָׁמַע ᵉדבר ᶠיְהוָה הַבָּיִת׃ ᶠוָאֶשְׁמַע מְדַבֵּר אֵלַי
ᶠמֵהַבַّיִת וְאִישׁ הָיָה עֹמֵד אֶצְלִי׃
ᵉאָמַר ᵉקום ᶠוַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם אֶת מְקוֹם
ᶠכִּסְאִי ᵐוְאֶת מְקוֹם כַּפּוֹת רַגְלָי אֲשֶׁר
ᵉשָׁכַן ᶠאֶשְׁכָּן שָׁם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם
ᵉטָמֵא ᶠוְלֹא יְטַמְּאוּ עוֹד בֵּית יִשְׂרָאֵל שֵׁם
ᶠזנה ᶠקָדְשִׁי הֵמָּה וּמַלְכֵיהֶם בְּזְנוֹתָם
ᵐבָּמָה ᵉנָתַן ᶠוּבְפִגְרֵי מַלְכֵיהֶם בָּמוֹתָם׃ בְּתִתָּם
ᵉסַף ᶠזוּ ᶠסִפָּם אֶת סִפִּי וּמְזוּזָתָם אֵצֶל מְזוּזָתִי
ᶠוְהַקִּיר בֵּינִי וּבֵינֵיהֶם וְטִמְּאוּ אֶת
ᵉתָּעַב ᵉעָשָׂה ᶠשֵׁם קָדְשִׁי בְּתוֹעֵבוֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ
ᶠרָחַק ᶠוָאֲכַל אַתָּם בְּאַפִּי׃ עַתָּה יַרְחִקוּ
ᵐאֶת זְנוֹתָם וּפִגְרֵי מַלְכֵיהֶם מִמֶּנִּי
ᶠוְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכָם לְעוֹלָם׃ אַתָּה בֶן
ᶠנָגַד ᶠאָדָם הַגֵּד אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת
ᶠכָּלַם ᶠהַבַּיִת וְיִכָּלְמוּ מֵעֲוֹנֹתֵיהֶם וּמָדְדוּ
ᶠאֶת תָּכְנִית׃ וְאִם נִכְלְמוּ מִכֹּל אֲשֶׁר
ᶠעָשׂוּ ᶠצורת הַבַּיִת וְתִכּוּנָתוֹ וּמוֹצָאָיו
ᶠיָצָא ᵐבוא ᶠוּמוֹבָאָיו וְכָל צוּרָתוֹ וְאֶת כָּל
ᶠחֻקָּה ᶠנָרָה ᶠחֻקֹּתָיו וְכָל צוּרָתוֹ וְכָל תּוֹרֹתָיו
ᶠיָדַע ᶠשָׁמַר ᶠהוֹדַע אֹתָם וּכְתֹב לְעֵינֵיהֶם וְיִשְׁמְרוּ
ᶠאֶת כָּל צוּרָתוֹ וְאֶת כָּל חֻקֹּתָיו
ᶠוְעָשׂוּ אוֹתָם׃ זֹאת תּוֹרַת הַבַּיִת

[a]עַל [b]רֹאשׁ [c]הָהָר [d]כָּל [e]גְּבֻלוֹ [f]סָבִיב [g]סָבִיב
[h]קֹדֶשׁ [i]קָדָשִׁים [j] הִנֵּה [k]זֹאת [l] תּוֹרַת
[m]הַבָּיִת: [n]וְאֵלֶּה [o]מִדּוֹת [p]הַמִּזְבֵּחַ [q]בָּאַמּוֹת [r]עָד־[s]זָבַח
[t]אַמָּה [u]אַמָּה [v]וָטֹפַח [w] וְחֵיק [x]הָאַמָּה [y]וְאַמָּה [z]אָמָּה
[aa]רֹחַב [ab] וּגְבוּלָהּ [ac]אֶל [ad]שְׂפָתָהּ [ae]סָבִיב [af] זֶרֶת [ag]גֵּבֶל־[ah]שָׂפָה
[ai]הָאֶחָד [aj] וְזֶה [ak] גַּב [al] הַמִּזְבֵּחַ: [am] וּמֵחֵיק
[an]הָאָרֶץ [ao]עַד: [ap]הָעַזָּרָה [aq]הַתַּחְתּוֹנָה [ar]שְׁתַּיִם
[as]אַמּוֹת [at] וְרֹחַב [au]אַמָּה [av]אָחָת [aw] וּמֵהָעַזָּרָה
[ax]הַקְּטַנָּה [ay]עַד [az]הָעַזָּרָה [ba]הַגְּדוֹלָה [bb]אַרְבַּע [bc]גֹּבַל־[bd]רָבַע
[be]אַמּוֹת [bf] וְרֹחַב [bg]הָאַמָּה: [bh]וְהַרְאֵל [bi]אַרְבַּע [bj]אָרָה
[bk]אַמּוֹת [bl]וּמֵהַרְאֵל [bm]וּלְמַעְלָה [bn]הַקְּרָנוֹת [bo]אַלָּה
[bp]אַרְבַּע: [bq]וְהַרְאֵל [br]שְׁתַּיִם [bs]עֶשְׂרֵה [bt]אֹרֶךְ
[bu] בְּשְׁתֵּים [bv] עֶשְׂרֵה [bw] רֹחַב [bx] רָבוּעַ [by] אֶל [bz]רָבַע
[ca]אַרְבַּעַת [cb] רִבְעָיו: [cc] וְהָעַזָּרָה [cd]אַרְבַּע
[ce]עֶשְׂרֵה [cf]אֹרֶךְ [cg]בְּאַרְבַּע [ch]עֶשְׂרֵה [ci]רֹחַב [cj]אֶל
[ck]אַרְבַּעַת [cl]רִבְעָיהָ: [cm]וְהַגְּבוּל [cn]סָבִיב [co]אֹתָהּ
[cp]גֵּבֶל [cq]חֲצִי [cr]הָאַמָּה [cs] וְהַחֵיק [ct]לָהּ [cu]אַמָּה [cv]סָבִיב [cw]פְּנֵה־[cx]קָדֶם
[cy]וּמַעֲלֹתֶהָ [cz]פְּנוֹת [da]קָדִים: [db]וַיֹּאמֶר [dc]אֵלַי [dd]אֲמַר
[de]בֶּן־[df]אָדָם [dg]כֹּה [dh]אָמַר [di]אֲדֹנָי [dj]יְהוִה [dk] אֵלֶּה [dl]חֻקּוֹת
[dm] הַמִּזְבֵּחַ [dn] בְּיוֹם [do] הֵעָשׂוֹתוֹ [dp]
[dq]לְהַעֲלוֹת [dr]עָלָיו [ds]עֹלָה [dt]וְלִזְרֹק [du]עָלָיו [dv]דָּם:
[dw]וְנָתַתָּה [dx]אֶל [dy]הַכֹּהֲנִים [dz] הַלְוִיִּם [ea]אֲשֶׁר [eb]מִזֶּרַע
[ec]דָּם [ed]מְזֶרַע [ee]צָדוֹק [ef]הַקְּרֵבִים [eg]אֵלַי [eh]נְאֻם
[ei]אֲדֹנָי [ej]יְהוִה: [ek] לְשָׁרְתֵנִי [el]פַּר [em]בֶּן־[en]בָּקָר
[eo]לְחַטָּאת: [ep]וְלָקַחְתָּ [eq] מִדָּמוֹ [er]וְנָתַתָּה [es]עַל
[et]אַרְבַּע [eu]קַרְנֹתָיו [ev]וְאֶל [ew]אַרְבַּע [ex]פִּנּוֹת
[ey]הָעַזָּרָה [ez]וְאֶל [fa]הַגְּבוּל [fb]סָבִיב [fc]וְחִטֵּאתָ
[fd]אֹתוֹ [fe] וְכִפַּרְתָּהוּ: [ff]וְלָקַחְתָּ [fg]אֶת [fh]הַפָּר
[fi]הַחַטָּאת [fj]וּשְׂרַפּוּ [fk]בְּמִפְקַד [fl]הַבַּיִת [fm]מִחוּץ
[fn]לַמִּקְדָּשׁ: [fo]וּבַיּוֹם [fp] הַשֵּׁנִי [fq] תַּקְרִיב
[fr]שְׂעִיר [fs]עִזִּים [ft]תָּמִים [fu]לְחַטָּאת [fv]וְחִטְּאוּ
[fw]אֶת [fx]הַמִּזְבֵּחַ [fy]כַּאֲשֶׁר [fz] חִטְּאוּ [ga] בַּפָּר:
[gb]בְּכַלּוֹתְךָ [gc]מֵחַטֵּא [gd] תַּקְרִיב [ge] פַּר [gf]בֶּן
[gg]בָּקָר [gh]תָּמִים [gi]וְאַיִל [gj]מִן [gk]הַצֹּאן [gl]תָּמִים:
[gm]וְהִקְרַבְתָּם [gn] לִפְנֵי [go] יְהוָה [gp] וְהִשְׁלִיכוּ
[gq]הַכֹּהֲנִים [gr]עֲלֵיהֶם [gs]מֶלַח [gt] וְהֶעֱלוּ [gu]אֹתָם

[a]in [b]summitate [c]montis.
[d]Oēs [e]fines ei [f]in circuitu
[g]sanctum [h]sanctorum est.
[i]Hec est ergo [j]lex ooooooo
[k]domus. [l]Iste aūt [m]mēsure
[n]altaris [o]in cubito verissi
mo: q habebat [p]cubitū [q] &
palmū. In [r] sinu eius erat
[s]cubitus: [t]& cubitus in [u]la
titudine: [v]& definitio eius
vsq; [w]ad [x]labiū eius [y]in cir
cuitu [z]palmus [aa]vnus. [ab]Hec
quoq; erat [ac]fossa [ad]altaris.
[ae]Et de sinu [af] terre [ag]vsq; ad
[ah]crepidinē [ai] nouissimam
[aj]duo [ak]cubiti: [al]& latitudo
[am]cubiti [an]vni: [ao]& a crepidi
ne [ap]miore [aq]vsq; ad [ar]crepidi
nē [as]maiorē [at]q̃ttuor [au]cubiti:
[av]& latitudo [aw]cubiti vnius.
Ipse aūt [ax]ariel [ay]q̃ttuor [az]cu
bitorū: [ba]& ab ariel vsq; [bb]ad
sursum [bc] cornua [bd]q̃ttuor.
[be]Et ariel [bf]duodecī cubito
rū in [bg]longitudine [bh]p duo
decim cubitos [bi]latitudinis
[bj]q̃drangulū eq; [bk]laterib;.
[bl]Et crepido [bm]quattuordecī
cubitorū [bn]longitudinis [bo] p
q̃ttuordecī cubitos [bp]latitu
dinis in [bq]q̃ttuor [br] angulis
eius [bs]& corona [bt]in circuitu
[bu]eius [bv]dimidii [bw]cubiti: [bx]&
sinus [by]eius vnius [bz]cubiti [ca]p
circuitū. [cb]Gradus aūt eius
[cc]versi [cd]ad orientē. [ce]Et di
xit [cf]ad me. [cg]Fili [ch]hois: [ci]hec
[cj]dicit [ck]dñs [cl]deus. [cm]Hi sunt
[cn]ritus [co]altaris: [cp]in quacūq;
[cq]die [cr]fuerit fabricatum oo
[cs]vt offeratur [ct]supillud [cu]ho
locaustum [cv]& effundatur
[cw]sanguis. [cx]Et dabis [cy]sacer
dotibus & [cz]leuitis [da]qui oo
[db]sunt [dc]de semine [dd]sadoch:
[de]qui accedunt [df]ad me: [dg]ait
[dh]dñs [di]deus [dj]vt offerāt mihi
[dk]vitulum [dl]de [dm]armento oo
[dn]pro pctō. [do]Et assumens
[dp]de sanguine eius [dq]pones
[dr]sup [ds]q̃ttuor [dt]cornua eius
[du]& super [dv]q̃ttuor [dw]angulos
[dx]crepidinis & [dy]super coro
nā [dz]in circuitu [ea]& mūdabis
[eb]illud [ec]& expiabis. [ed]Et tol
les [ee]vitulum oooooooooooo
[ef]qui oblat [eg]fuerit p pctō:
[eh]& cōbures eū [ei]in separato
loco [ej]dom [ek]extra [el]sanctu
ariū. [em]Et in die [en]secūdo [eo]of
feres [ep]hircū [eq]caprarū [er] ima
culatū [es]p pctō: [et]& expia
būt [eu]altare [ev]sicut [ew]expiaue
runt [ex]in vitulo. oooooooo
[ey]Cūq; cōpleueris [ez]expiās
illud [fa]offeres [fb]vitulum [fc]de
[fd]armēto [fe]immaculatū: [ff]&
arietē [fg]de [fh]grege [fi]imacula
tū: [fj]& offeres eos [fk]in con
spectu [fl]dñi. [fm]Et mittēt ooo
[fn]sacerdotes [fo]sup eos [fp]sal:
[fq]& offerent [fr]eos in oooo

in vertice mōtis. τ οἱ ὅροι [a]mini [b]circuitus
ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους· καὶ πάντα τὰ ὅρια αὐτοῦ κυκλό
sancta sctōr. [c]ista est lex dom [d] he
θεν ἅγια ἁγίων· οὗτός ἐστιν ὁ νόμος τοῦ οἴκου καὶ τοῦτο
mēsure altaris in cubito cubiti τ
τὰ μέτρα τοῦ θυσιαστηρίου ἐν πήχει τοῦ πήχους καὶ
cubitus q̃ttuor digitor: sinus illius τ mensura
πῆχυς πάλαιστος, τὸ κάλυμμα αὐτοῦ καὶ μέτρον τὸ
altitudo p circuitū τ cubit [e] latitudo: τ gisus p labi
ὕψος κύκλῳ καὶ πῆχυς τὸ εὖρος, καὶ γῖσος ἐπὶ τὸ χεῖ
um i circuitu palmi: τ altitudo altaris
λος κυκλόθεν σπιθαμῆς, καὶ τὸ ὕψος τοῦ θυσιαστηρίου
a pfūdo exordij sinus eius ad
ἐκ βάθους τῆς ἀρχῆς τοῦ κυκλώματος αὐτοῦ πρὸς τὸ
ppiciatoriū q̃d subter cubitor duo: τ latitudo ca
ἱλαστήριον τὸ ὑποκάτωθεν πήχεων δύο, καὶ τὸ εὖρος πή
biti: τ a ppiciatorio parvo ad ppicia
χυς, καὶ ἀπὸ τοῦ ἱλαστηρίου τοῦ μικροῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστή
torij magnij cubiti q̃ttuor: τ latitudo cubit [f] vn [g]. τ
ριον μέγα πήχεις τέσσαρα, καὶ εὖρος πῆχυς εἷς· καὶ τὸ
ariel cubitor q̃ttuor τ ab ariel τ superio
ἀριὴλ πήχεων τέσσαρα καὶ ἀπὸ τοῦ ἀριὴλ καὶ ὑπερά
ra cornij cubitus vn [h]. τ ariel cubitor duo
νω τῶν κεράτων πῆχυς εἷς· καὶ τὸ ἀριὴλ πήχεων δώ
rū latitudo sup lōgitudinē cubitor duodecim q̃drangula
δεκα εὖρος ἐπὶ μῆκος πήχεων δώδεκα τετράγωνον
ad q̃ttuor pteo et [i] τ sup ppiciatorij cubitor
ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον πήχ
q̃ttuordecim latitudo p cubitos q̃tuorde
ων τεσσαρεσκαίδεκα τὸ μῆκος ἐπὶ πήχεις τεσσαρεσκαί
cim latitudo p q̃ttuor parteo et [j] τ gisus es
δεκα τὸ εὖρος ἐπὶ τέσσαρα μέρη αὐτοῦ καὶ τὸ γῖσις αὐ
tus circundatus et in circuitu dimidij cubiti. τ ἐν
τοῦ κυκλούμενον αὐτῷ κυκλόθεν ἥμισυ πήχους· καὶ ἐ
cuit [k] et [l] cubiti i circuitu τ gradus es
κλωμα αὐτοῦ πήχους κυκλόθεν καὶ αἱ κλιμακτῆρες ἀπ
respicientes ad orientem. τ dixit ad me fili
τοῦ βλέπουσαι κατὰ ἀνατολάς· καὶ εἶπεν πρός με υἱὲ
hois: hec dicit dñs deus: hec sacer
ἀνθρώπου, τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ταῦτα τὰ πρόστα
ta altaris in die q̃ factū fuerit vt ofe
ματα τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ποιήσεως τοῦ ἀνα
rant sup eo holocausta: effundatur ad
φέρειν ἐπ' αὐτῷ ὁλοκαυτώματα καὶ προχυνόντων πρὸς
illud sanguis τ dabis sacerdotib [m] leuitis
αὐτὸ αἷμα καὶ δώσεις τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λευίταις τοῖς
ex semine sadoch appropinquātib [n] ad me
ἐκ τοῦ σπέρματος σαδοὺχ τοῖς ἐγγίζουσι πρός με λέ
cit dñs deus: vt ministrent mihi vitulū de bo
γει κύριος ὁ θεός, τοῦ λειτουργεῖν μοι μόσχον ἐκ βοῶν
p peccato. τ tollent de sangule eius
περὶ ἁμαρτίας· καὶ λήψονται ἐκ τοῦ αἵματος αὐτοῦ
τ ponent sup q̃ttuor cornua altaris: τ
καὶ θήσουσιν ἐπὶ τέσσαρα κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ
sup q̃ttuor angulos ppiciatorij: τ sup
ἐπὶ τὰς τέσσαρα γωνίας τοῦ ἱλαστηρίου, καὶ ἐπὶ τὴν
basim et [o] i circuitu τ mūdabunt τ expiabit
βάσιν αὐτοῦ κύκλῳ καὶ καθαρίσουσιν καὶ ἐξιλάσονται
illud. τ tollent vitulū q̃ pro peccato τ cōbu
αὐτό· καὶ λήψονται τὸν μόσχον τὸν περὶ ἁμαρτίας καὶ κατακαυ
tur in loco separato dom [p] extra san
θήσεται ἐν τῷ ἀποκεχωρισμένῳ τοῦ οἴκου ἔξωθεν τῶν ἁγίων· καὶ
de τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ λήψῃ ἔριφον ἐξ αἰγῶν ἄμωμον περὶ ἁμαρτίας
τ expiabunt altare sicut expiabūt in vitulo. τ
καὶ ἐξιλάσονται τὸ θυσιαστήριον καθότι ἐξιλάσονται ἐν τῷ μόσχῳ· καὶ
postq̃ compleueris expiationē: offeres vitulū de bob
μετὰ τὸ συντελέσαι τὸν ἐξιλασμόν, προσοίσεις μόσχον ἐκ βοῶν ἄμω
culatū τ arietē de ouibus imaculatū τ offeres
μον καὶ κριὸν ἐκ τῶν προβάτων ἄμωμον καὶ προσοίσουσιν ἐνώπι
dño: τ imponent sacerdotes sup illud sal: τ offerent eos
κυρίου, καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ ἱερεῖς ἐπ' αὐτὸ ἅλας, καὶ ἀνοίσουσιν αὐτὰ

holocausta dño. septẽ dieb⁹ facies he
ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ. ἑπτὰ ἡμέρας ποιήσεις ἔρι
eã pro peccato quotidie t vitulũ ex boh⁹: t
φον ὑπὲρ ἁμαρτίας καθ᾽ἡμέραν καὶ μόσχον ἐκ βοῶν, καὶ
arietẽ de ouibus limaculatũ facient septẽ dieb⁹ t
κριὸν ἐκ προβάτων ἄμωμον ποιήσουσιν ἑπτὰ ἡμέρας καὶ
expiabunt altare t mundabũt illud: t im-
ἐξιλάσονται τὸ θυσιαστήριον καὶ καθαριοῦσιν αὐτό, καὶ πλη
plebunt manus eius: t consumabunt di-
ρώσουσιν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ συντελέσουσι τὰς ἡμέ
es. t erit a die octauo t vltra.
ρας. καὶ ἔσται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὀγδόης καὶ ἐπέκεινα.
t facient sacerdotes super altare holocau
καὶ ποιήσουσιν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τὰ ὁλοκαυ
sta vra t q̃ salutis vre: t suscipi
τώματα ὑμῶν καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου ὑμῶν, καὶ προσδε
piam vos dicit dño deus.
ξόμαι ὑμᾶς λέγει κύριος ὁ θεός.

Ca.44.

ET conuertit me ad viam porte
Καὶ ἐπέστρεψέν με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν
sanctuarii exterioris q̃ respicit ad orientem:
ἁγίων τῆς ἐξωτέρας τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς,
t hec erat clausa. t dixit dño ad me:
καὶ αὕτη ἦν κεκλεισμένη. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ἡ
porta hec clausa erit nõ aperietur. t nul
πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται οὐκ ἀνοιχθήσεται. καὶ εἰ
lus trãsibit eam: q̃ dño deꝰ israel transibit
ὃς οὐδεὶς διελεύσεται, ὅτι κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ διελεύσε-
per eam t erit clausa: q̃ dux ille
ται δι᾽αὐτῆς καὶ ἔσται κεκλεισμένη, ὅτι ὁ ἡγούμενος οὗτος
sedebit in ea vt cõdat panẽ coram dño
καθήσεται ἐν αὐτῇ τοῦ φαγεῖν ἄρτον ἐνώπιον τοῦ κυρίου
t p viã porte ingredietur: t
καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐλῆς τῆς πύλης εἰσελεύσεται, καὶ
per viã eius egredietur. t introduxit me p
κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐξελεύσεται. καὶ εἰσήγαγέν με κα
viã porte q̃ ad aqlonẽ e regione
τὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν κατέναντι τοῦ
dom⁹: t vidit t ecce plena gla dñi dom⁹ dñi t
οἴκου, καὶ ἴδον καὶ ἰδοὺ πλήρης δόξης κυ᾽ ὁ οἶκος τοῦ κυρίου καὶ
cado in faciem meã. t dixit dño ad me: fili
πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, υἱὲ
hois pone sup cor tuũ t vide oculis
ἀνθρώπου τάξαι ἐπὶ τὴν καρδίαν σου καὶ ἴδε τοῖς ὀφθαλ
tuis t auribus tuis audi oia q̃cũq̃ ego ad te
μοῖς σου καὶ τοῖς ὠσί σου ἄκουε πάντα ὅσα ἐγὼ πρὸς σὲ
loqr: scõm oia p̃cepta dom⁹ dñi: t seclũ
λαλῶ, κατὰ πάντα τὰ πρόσταγματα οἴκου κυρίου, καὶ κα
dã oia iudicia eius: t ponẽs cor
τὰ πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ θήσεις τὴν καρδί-
tuũ in viã dom⁹ p oẽs exitus
αν σου εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ οἴκου κατὰ πάσας τὰς ἐξόδους
eꝰ in oibus sctis: t dices ad exaspe-
αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν παρα-
ratorem ad domũ israel: hec dicit dño
πικραίνοντα πρὸς τὸν οἶκον Ἰσραήλ, τάδε λέγει κύριος
dñs: sufficiat vobis ab oibus iniqtatib⁹ vris dom⁹ is-
κύριος, ἱκανούσθω ὑμῖν ἀπὸ πασῶν ἀνομιῶν ὑμῶν οἶκος Ἰσ-
rael: ne inducatis vos filios alienigenas incircũcisos
ραήλ, τοῦ μὴ εἰσαγαγεῖν ὑμᾶς υἱοὺς ἀλλογενεῖς ἀπεριτμήτους
corde t incircũcisos carne: ne sint in san
καρδίᾳ καὶ ἀπεριτμήτους σαρκί, τοῦ μὴ γίνεσθαι ἐν τῷ ἁγί-
ctis meis t pphanẽt ea cũ offertis vos panes
ῳ μου καὶ βεβηλοῦν αὐτὰ ἐν τῷ προσφέρειν ὑμᾶς ἄρτους
meos t adipẽ t sãguinẽ t pteristis testamẽtũ meũ i
μου καὶ στέαρ καὶ αἷμα καὶ παραβαίνετε τὴν διαθήκην μου ἐν
oibus iniqtatib⁹ vris: t non custodistis p̃cep-
πάσαις ταῖς ἀνομίαις ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε τὰ πρόστα-
ta sanctuarii mei: t ordinabatis vt nõ fuaretis custodias
γματά μου, καὶ διετάξατε τοῦ μὴ φυλάσσειν φυλακὰς
in oibus sctis meis vobis. ꝓpterea hec dicit dñs: omis filij
ἐν πᾶσι τοῖς ἁγίοις μου ὑμῖν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, πᾶς υἱὸς

'holocaustũ' dño. b Septẽ
'diebus' facies
'hircũ' pro peccato' quot
tidie: b & vitulũ' de' armẽto
' & arietẽ m de n pecoribus
' immaculatos p offerent.
q Septem 'diebus' expia-
bunt n altare
s & mundabunt' illud: ' &
implebunt' manus eius.
b Expletis aũt septẽ b dieb⁹:
' in die' octaua b & vltra
' facient b facerdotes' super
m altare
' holocausta vestra: p & q̃
q pro pace offerũt: ' & pla
catus ero' vobis: ' ait' do-
minus' deus. 44.

ET conuertit b me ad
' viam' porte
' sanctuarii' exterioris' q̃
respiciebat ad' orientẽ: b &
erat' clausa. b Et dixit m dñs
' ad me. n Porta' hec
p clausa q crit & ' non' ape-
rietur: ' & vir n non ' trãsiet
' per eã: ' qm' dñs b deus' is-
rael b ingressus est' per eã:
' eritq̃ ' clausa' principi.
b Princeps' ipse
m sedebit' in ea' vt come-
dat p panem q coram' dño.
' Per viã n porte ' vestibuli
s igredietur: ' & per viã et
' egredietur. s Et adduxit
me per viã' porte' aqlonis
' in' cõspectu' dom⁹ & vi-
di: ' & ecce' ipleuit' gloria
m dñi' domũ p dñi. q Et ceci
di' in' faciem meam.
' Et dixit' ad me' dñs. ' Fili
' hominis: s pone
b cor tuũ' & vide' oculis tu
is: ' & auribus tuis' audi
b omnia' que' ego' loquor
m ad te:
n de vniuersis' cerimoniis
p dom⁹' dñi' & de cũctis' le
gibus eius. ' Et pones' cor
tuũ ' in vis' tẽpli ' per oẽs
' exitus' sanctuarii: ' & dis
ces' ad ' exasperãtem me
' domũ b israel. ' Hec' dicit
' dominus
m deus. ' Sufficiat' vobis
r omnia q scelera vestra
r domus' israel: ' eo q̃ indu
citis' filios' alienos
' incircũcisos' corde' & in-
circuncisos b carne c vt sint
b in sãctuario meo: ' & pol
luant' domum meam: &
b offertis b panes meos' ad
pem m & sanguinem:
' & dissoluitis' pactũ meũ
q in q oibus' sceleribus vris:
' & nõ' seruastis' precepta
' sanctuarii mei:
' & posuistis' custodes' ob
seruationũ mearũ b in sctũa
rio meo c vobismetipsis.
b Hec' dicit' dñs' deus: b ois

עֹלָה	'עֹלָה' לַיהוָה: 'שִׁבְעַת' יָמִים 'תַּעֲשֶׂה
עֲשָׂה	'שְׂעִיר' חַטָּאת 'לַיּוֹם' וּפַר 'בֶּן בָּקָר
	'וְאַיִל מִן הַצֹּאן תְּמִימִים 'יַעֲשׂוּ:
כִּפֶּר	'שִׁבְעַת' יָמִים 'יְכַפְּרוּ' אֶת הַמִּזְבֵּחַ
כָּלָה	'וְטִהַרוּ' אֹתוֹ 'וּמִלְּאוּ' יָדוֹ: 'וְיִכַּלּוּ' אֶת
שָׁמַן	'הַיָּמִים 'וְהָיָה' בַּיּוֹם 'הַשְּׁמִינִי' וָהָלְאָה
עָשָׂה זֶבַח	'יַעֲשׂוּ הַכֹּהֲנִים' עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת
רָצָה	'עֹלֹתֵיכֶם 'וְאֶת שַׁלְמֵיכֶם 'וְרָצִאתִי
	'אֶתְכֶם 'נְאֻם אֲדֹנָי יְהוָה:
Cap.xliiij	'וַיָּשֶׁב 'אֹתִי' דֶּרֶךְ שַׁעַר
שׁוּב קֹדֶשׁ	'הַמִּקְדָּשׁ הַחִיצוֹן הַפֹּנֶה 'קָדִים 'והוא
חוּץ קָדַם	'סָגוּר: 'וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה הַשַּׁעַר הַזֶּה
סָגַר	'סָגוּר 'יִהְיֶה לֹא 'יִפָּתֵחַ 'וְאִישׁ לֹא 'יָבֹא
הָיָה פָּתַח	'בוֹ כִּי 'יְהוָה אֱלֹהֵי' יִשְׂרָאֵל בָּא בוֹ
בּוֹא	'וְהָיָה 'סָגוּר: 'אֶת הַנָּשִׂיא 'נָשִׂיא 'הוּא
נָשָׂא	'יֵשֶׁב בּוֹ לֶאֱכוֹל לֶחֶם לִפְנֵי 'יְהוָה
אֲכַל פָּנָה	'מִדֶּרֶךְ 'אוּלָם 'הַשַּׁעַר 'יָבוֹא 'וּמִדַּרְכּוֹ
אֻלָם	'יֵצֵא: 'וַיְבִיאֵנִי 'דֶּרֶךְ שַׁעַר 'הַצָּפוֹן 'אֶל
צָפוֹן	'פְּנֵי הַבַּיִת 'וָאֵרֶא 'וְהִנֵּה מָלֵא 'כְּבוֹד
רָאָה כָּבוֹד	'יְהוָה אֶת בֵּית 'יְהוָה 'וָאֶפֹּל 'אֶל פָּנָי:
נָפַל	'וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה בֶּן אָדָם שִׂים
שׂוּם	'לִבְּךָ 'וּרְאֵה בְּעֵינֶיךָ 'וּבְאָזְנֶיךָ שְׁמָע
דָּבַר אֶת	'אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲנִי מְדַבֵּר אִתָּךְ
חֹק תּוֹרָה	'לְכָל חֻקּוֹת 'בֵּית 'יְהוָה 'וּלְכָל תּוֹרֹתָו
שׂוּם בּוֹא	'וְשַׂמְתָּ לִבְּךָ לְמָבוֹא הַבַּיִת בְּכָל
יָצָא מָרָה	'מוֹצָאֵי הַמִּקְדָּשׁ: 'וְאָמַרְתָּ אֶל מָרִי
	'אֶל בֵּית 'יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
רָב	'יְהוָה רַב לָכֶם מִכָּל תּוֹעֲבֹתֵיכֶם
בּוֹא	'בֵּית יִשְׂרָאֵל: בַּהֲבִיאֲכֶם בְּנֵי נֵכָר
הָיָה	'עֲרֵלֵי לֵב וַעֲרֵלֵי בָשָׂר לִהְיוֹת
קֹדֶשׁ	'בְּמִקְדָּשִׁי לְחַלְּלוֹ אֶת בֵּיתִי
קָרַב	'בְּהַקְרִיבְכֶם אֶת לַחְמִי חֵלֶב וָדָם
פּוּר בְּרִית	'וּפֵרוּאֶת בְּרִיתִי אֶל כָּל תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם:
שָׁמַר	'וְלֹא שְׁמַרְתֶּם מִשְׁמֶרֶת קָדָשָׁי
שׂוּם	'וַתְּשִׂימוּן לִשְׁמָרֵי מִשְׁמַרְתִּי בְּמִקְדָּשִׁי
	'לָכֶם: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה כָּל בֶּן

מוא נֵכָר עֲרַל־לֵב וְעֲרַל בָּשָׂר לֹא יָבוֹא
אֶל מִקְדָּשִׁי לְכָל בֶּן נֵכָר אֲשֶׁר
בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ כִּי אִם הַלְוִיִּם
אֲשֶׁר רָחֲקוּ מֵעָלַי בְּתַעוֹת יִשְׂרָאֵל תָּעָה
אֲשֶׁר תָּעוּ מֵעָלַי אַחֲרֵי גִלּוּלֵיהֶם נָּלַל
וְנָשְׂאוּ עֲוֹנָם׃ וְהָיוּ בְּמִקְדָּשִׁי מְשָׁרְתִים הָיָה שָׁרַת
פְּקֻדוֹת אֶל שַׁעֲרֵי הַבַּיִת וּמְשָׁרְתִים
אֶת הַבַּיִת הֵמָּה יִשְׁחֲטוּ אֶת הָעוֹלָה שָׁחַט עָלָה
וְאֶת הַזֶּבַח לָעָם וְהֵמָּה יַעַמְדוּ עָמַד
לִפְנֵיהֶם לְשָׁרְתָם׃ יַעַן אֲשֶׁר יִשָּׁרְתוּ פָּנָה שָׁרַת
אוֹתָם לִפְנֵי גִלּוּלֵיהֶם וְהָיוּ לְבֵית
יִשְׂרָאֵל לְמִכְשׁוֹל עָוֹן עַל כֵּן נָשָׂאתִי כָּשַׁל
יָדִי עֲלֵיהֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְנָשְׂאוּ
עֲוֹנָם׃ וְלֹא יִגְּשׁוּ אֵלַי לְכַהֵן לִי נָגַשׁ
וְלִגְּשֹׁת עַל כָּל קָדָשַׁי אֶל קֹדֶשׁ
הַקָּדָשִׁים וְנָשְׂאוּ כְלִמָּתָם וְתוֹעֵבוֹתָם תּוֹעֵבָה
אֲשֶׁר עָשׂוּ׃ וְנָתַתִּי אֹתָם שֹׁמְרֵי עָשָׂה נָתַן
מִשְׁמֶרֶת הַבַּיִת לְכָל עֲבֹדָתוֹ וּלְכֹל שָׁמַר
אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה בוֹ׃ וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם בְּנֵי
צָדוֹק אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת
מִקְדָּשִׁי בְּתַעוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעָלַי קָרַב
הֵמָּה יִקְרְבוּ אֵלַי לְשָׁרְתֵנִי וְעָמְדוּ קָרַב
לְפָנַי לְהַקְרִיב לִי חֵלֶב וָדָם נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה׃ הֵמָּה יָבֹאוּ אֶל מִקְדָּשִׁי בוא
וְהֵמָּה יִקְרְבוּ אֶל שֻׁלְחָנִי לְשָׁרְתֵנִי
וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתִּי׃ וְהָיָה בְּבוֹאָם
אֶל שַׁעֲרֵי הֶחָצֵר הַפְּנִימִית בִּגְדֵי פָּנָה
פִּשְׁתִּים יִלְבָּשׁוּ וְלֹא יַעֲלֶה עֲלֵיהֶם לָבַשׁ עָלָה
צֶמֶר בְּשָׁרְתָם בְּשַׁעֲרֵי הֶחָצֵר
הַפְּנִימִית וָבָיְתָה׃ פַּאֲרֵי פִשְׁתִּים
יִהְיוּ עַל רֹאשָׁם וּמִכְנְסֵי פִשְׁתִּים הָיָה כָּנַס
יִהְיוּ עַל מָתְנֵיהֶם לֹא יַחְגְּרוּ בַּזֵּעָה חָגַר
וּבְצֵאתָם אֶל הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה אֶל יָצָא חוּץ
הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה אֶל הָעָם יִפְשְׁטוּ פָּשַׁט
אֶת בִּגְדֵיהֶם אֲשֶׁר הֵמָּה מְשָׁרְתִם שָׁרַת
בָּם וְהִנִּיחוּ אֹתָם בְּלִשְׁכֹת הַקֹּדֶשׁ נָיַח

alienigena incircūcisus corde & incircūcisus carne: nō ingredietur in sctā mea ab oibus alienigenis in medio dom̄ israel: sed leuite q̄ recesserunt a me cū erraret israel a me post cogitationes suas: & accipient iniqtatē suam: & erunt in sctis meis ministrantes oibus portis dom̄ & ministrantes in domo mea. isti imolabūt holocausta & victimas ppli: & isti stabunt ante ppli vt ministrent eis: p eo q̄ ministrabant eis ad faciem idolorū suorū: & facti sunt domui israel in offendiculū iniqtatis: idcirco leuaui manū meā sup eos: ait dñs deus: & portauerūt iniqtatē suā. Et nō appropinq̄bunt ad me vt sacerdotio fungātur mihi: neq̄ accedēt ad omē sanctuariū meū iuxta sancta sctōr̄: sed portabūt confusionē suā & scelera sua q̄ fecerunt Et dabo eos ianitores domus: & in omi ministerio eius: & vniuersis q̄ fient in eo. Sacerdotes aūt leuite filii sadoch qui custodierūt cerimonias sanctuarii mei cum errarent filii israel a me: ipsi accedent ad me vt ministrēt mihi: & stabūt in cōspectu meo vt offerāt mihi adipē & sanguinē ait dñs deus. Ipsi in gredētur sactuariū meū: & ipsi accedent ad mensam meā vt ministrēt mihi & custodiāt cerimonias meas. Cūq̄ ingrediētur portas atrii interioris vestibus lineis induentur: nec ascendet sup eos quicq̄ laneum quādo ministrāt in portis atrii interioris & intrinsecus. Vitte linee erunt in capitibus eorū: & feminalia linea erunt in lūbis eorū: & nō accingētur in sudore. Cunq̄ egrediētur atriū exterius ad populum: exuent se vestimentis suis in quibus ministrauerant: & reponent ea in gazophylacio sanctuarii

allenigena incircūcisus corde & incircūcisus carne: nō ingredietur in sctā mea ab oibus alienigenis in medio dom̄ israel: sed leuite q̄ recesserunt a me cū erraret israel a me post cogitationes suas: & accipient iniqtatē suam: & erunt in sctis meis ministrantes oibus portis dom̄ & ministrantes in domo mea. isti imolabūt holocausta & victimas ppli: & isti stabunt ante ppli vt ministrent eis: p eo q̄ ministrabant eis ad faciem idolorū suorū: & facti sunt domui israel in offendiculū iniqtatis: idcirco leuaui manū meā sup eos dicit dñs dñs: & accipiēt iniqtatē suam: & nō accedent ad me vt sacdotio fūgāt mihi: neq̄ omē sanctuariū meū in sctis sctōr̄: & accipient ignominiā suam in errore & erraverunt. & ponā eos vt seruent custodias dom̄ in omni opera eius: & in vniuersis q̄cūq̄ fecerint sunt doceo leuite & filij sadoc q̄ custodierūt custodias sctōr̄ meōr̄ cū erraret dom̄ israel a me. isti accedent ad me vt ministrēt mihi: & stabūt ante faciem meā vt offerant mihi adipē & sanguinē dicit dñs dñs: isti ingrediēntur in sancta mea: & isti accedent ad mēsam meam vt ministrent mihi: & observabunt custodias meas: & erunt cū ingrediētur ipsi in portas atrij exteriōris stolis lineis induentur: & nō induentur laneis cū ministrauerit ipsi a porta atrij interioris & cidares lineas hēbūt in capitib̄ eōr̄. & feminalia linea hēbunt in lūbis eōr̄: & nō accingent violent cū egredientur ipsi in atriū exterius ad ppm: exuent se stolis suis in q̄b̄ ministrant in eis: & ponent eas in exedris sanctis: & induent se stolis alias, & sanctificabunt populum in stolis suis.

מוא אלוהמוגי אנרבלבב וערל בשר לא יבוא
אל מקדשי לכל בן נכר אשר
בתוך בני ישראל׃ כי אם הלוים
אשר רחקו מעלי בתעות ישראל תעה
אשר תעו מעלי אחרי גלוליהם נלל
ונשאו עונם׃ והיו במקדשי משרתים היה שרת
פקדות אל שערי הבית ומשרתים
את הבית המה ישחטו את העולה שחט עלה
ואת הזבח לעם והמה יעמדו עמד
לפניהם לשרתם׃ יען אשר ישרתו פנה שרת
אותם לפני גלוליהם והיו לבית
ישראל למכשול עון על כן נשאתי כשל
ידי עליהם נאם אדני יהוה ונשאו
עונם׃ ולא יגשו אלי לכהן לי נגש
ולגשת על כל קדשי אל קדשי
הקדשים ונשאו כלמתם ותועבותם תעב
אשר עשו׃ ונתתי אתם שמרי עשה נתן
משמרת הבית לכל עבדתו ולכל שמר
אשר יעשה בו׃ והכהנים הלוים בני
צדוק אשר שמרו את משמרת
מקדשי בתעות בני ישראל מעלי קרב
המה יקרבו אלי לשרתני ועמדו קרב
לפני להקריב לי חלב ודם נאם
אדני יהוה׃ המה יבאו אל מקדשי בוא
והמה יקרבו אל שלחני לשרתני
ושמרו את משמרתי׃ והיה בבואם
אל שערי החצר הפנימית בגדי פנה
פשתים ילבשו ולא יעלה עליהם לבש עלה
צמר בשרתם בשערי החצר
הפנימית ובית׃ פארי פשתים
יהיו על ראשם ומכנסי פשתים היה כנס
יהיו על מתניהם לא יחגרו בזעה חגר
ובצאתם אל החצר החיצונה אל יצא חוץ
החצר החיצונה אל העם יפשטו פשט
את בגדיהם אשר המה משרתים שרת
בם והניחו אתם בלשכת הקדש נוח

Trāsl.Gre.lēx.cū interp.latina.

ἀλλοφυλὴς ἀπερίτμητος καρδίᾳ καὶ ἀπερίτμητος σαρκί, nō ingredietur in sctā mea ab oibus alienigenis in medio dom̄ israel: sed leuite q̄ recesserunt a me cū erraret israel a me post cogitationes suas: & accipient iniqtatē suam: & erunt in sctis meis ministrantes oibus portis dom̄ & ministrantes in domo mea. isti imolabūt holocausta & victimas ppli: & isti stabunt ante ppli vt ministrent eis: p eo q̄ ministrabant eis ad faciem idolorū suorū: & facti sunt domui israel in offendiculū iniqtatis: ppē hoc leuaui manū meā sup eos dicit dñs dñs: & accipiēt iniqtatē suam: & nō accedent ad me vt sacdotio fūgāt mihi: neq̄ omē sanctuariū meū in sctis sctōr̄: & accipient ignominiā suam in errore q̄ erraverunt. & ponā eos vt seruent custodias dom̄ in omni opera eius: & in vniuersis q̄cūq̄ fecerint sunt doceo leuite & filij sadoc q̄ custodierūt custodias sctōr̄ meōr̄ cū erraret dom̄ israel a me. isti accedent ad me vt ministrēt mihi: & stabūt ante faciem meā vt offerant mihi adipē & sanguinē dicit dñs dñs: isti ingrediēntur in sancta mea: & isti accedent ad mēsam meam vt ministrent mihi: & observabunt custodias meas: & erunt cū ingrediētur ipsi in portas atrij exteriōris stolis lineis induentur: & nō induentur laneis cū ministrauerit ipsi a porta atrij interioris & cidares lineas hēbūt in capitib̄ eōr̄. & feminalia linea hēbunt in lūbis eōr̄: & nō accingent violent cū egredientur ipsi in atriū exterius ad ppm: exuent se stolis suis in q̄b̄ ministrant in eis: & ponent eas in exedris sanctis: & induent se stolis alias, & sanctificabunt populum in stolis suis.

ἀλλοφυλὴς ἀπερίτμητος καρδίᾳ καὶ ἀπερίτμητος σαρκί, οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ἅγιά μου ἐκ πάντων τῶν ἀλλογενῶν ἐν μέσῳ οἴκου Ἰσραήλ, ἀλλ' οἱ Λευῖται οἵτινες ἀφέστασαν ἀπ' ἐμοῦ ἐν τῷ πλανᾶσθαι τὸν Ἰσραὴλ ἀπ' ἐμοῦ ὀπίσω τῶν διανοημάτων αὐτῶν, καὶ λήψονται τὴν ἀδικίαν αὐτῶν· καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἁγίοις μου λειτουργοῦντες ἐπὶ τῶν θυρῶν τῶν πυλῶν τοῦ οἴκου καὶ λειτουργοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ μου. οὗτοι σφάξουσι τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰς θυσίας τῷ λαῷ, καὶ οὗτοι στήσονται ἐνώπιον τοῦ λαοῦ λειτουργεῖν αὐτοῖς, ἀνθ' ὧν ἐλειτούργουν αὐτοῖς πρὸς τὴν ἀπώλειαν τῶν εἰδώλων αὐτῶν, καὶ ἐγένετο τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ εἰς πλάνησιν ἀδικίας, ἕνεκα τούτου ἦρα τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτοὺς λέγει κύριος κύριος, καὶ λήψονται τὴν ἀδικίαν αὐτῶν· καὶ οὐκ ἐγγιοῦσι πρός με τοῦ ἱερατεύειν μοι, οὐδὲ ἐγγιοῦσι πρὸς πάντα τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ λήψονται τὴν ἀτιμίαν αὐτῶν ἐν τῇ πλανήσει ἃ ἐπλανήσαντο· καὶ θήσω αὐτοὺς φυλάσσειν φυλακὰς τοῦ οἴκου εἰς πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ εἰς πάντα ὅσα ἂν ποιήσωσιν· καὶ οἱ Λευῖται καὶ υἱοὶ Σαδὼκ οἱ ἐφύλαξαν φυλακὰς τῶν ἁγίων μου ἐν τῷ πλανᾶσθαι τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἀπ' ἐμοῦ, οὗτοι προσελεύσονται πρός με λειτουργεῖν μοι, καὶ στήσονται πρὸ προσώπου μου τοῦ προσφέρειν μοι στέαρ καὶ αἷμα λέγει κύριος κύριος, οὗτοι εἰσελεύσονται εἰς τὰ ἅγιά μου, καὶ οὗτοι προσελεύσονται πρὸς τὴν τράπεζάν μου τοῦ λειτουργεῖν μοι, καὶ φυλάξουσι τὰς φυλακάς μου, καὶ ἔσονται ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰς τὰς πύλας τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας, στολὰς λινᾶς ἐνδύσονται, καὶ οὐκ ἐνδύσονται ἔρια ἐν τῷ λειτουργεῖν αὐτοὺς ἐκτὸς τῆς πύλης τῆς αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας καὶ κιδάρεις λινᾶς ἔξουσιν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν· καὶ περισκέλη λινᾶ ἔξουσιν ἐπὶ τὰς ὀσφύς αὐτῶν, καὶ οὐ περιζωσθήσονται βίᾳ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι ἐξ αὐτοὺς εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν πρὸς τὸν λαόν, ἐκδύσονται τὰς στολὰς αὐτῶν ἐν αἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς· καὶ θήσουσιν αὐτὰς ἐν ταῖς ἐξαίδραις τῶν ἁγίων, καὶ ἁγιάσουσιν αὐτὰς ἐν ταῖς ἐξαίδραις τῶν ἁγίων,

τ induentur stolis aliis: τ nõ sctificabũt ppũm
καὶ ἐνδύσονται στολὰς ἑτέρας, καὶ οὐ μὴ ἁγιάσωσι τὸν λαὸν
in stolis suis: τ capita sua nõ radent
ἐν ταῖς στολαῖς αὐτῶν, καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν οὐ ξυρήσωσι
τ comam suam nõ tõdebũt: operientes ope=
καὶ τὰς κόμας αὐτῶν οὐ φαλάσουσι, καλύπτοντες κα
rient capita sua: τ vinũ nõ bibent
λύψουσι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ οἶνον οὐ μὴ πίωσι
oīs sacerdos cũ ingressi fuerit ipsi in atriũ
πᾶς ἱερεὺς ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰς τὴν αὐλὴν
xxi. 1.
interiꝰ. τ viduã τ pphanatã nõ ac
τὴν ἐσωτέραν. καὶ χήραν καὶ βεβηλωμένην οὐ λή=
cipient sibi in vxorem: sed virginẽ ex
ψονται αὐτοῖς εἰς γυναῖκα, ἀλλ' ἢ παρθένον ἐκ τοῦ
domo israel. τ si fuerit vidua ex sacdotib⁹ accipiẽt:
οἴκου Ἰσραήλ. καὶ ἐὰν ᾖ χήρα ἐξ ἱερέων λήψονται,
τ ppũm meũ docebunt: inter sctũ τ pollutũ.
καὶ τὸν λαόν μου διδάξουσι, ἀναμέσον ἁγίου καὶ βεβήλου.
τ inter mundũ τ imũdum notũ facient eis. τ
καὶ ἀναμέσον καθαροῦ καὶ ἀκαθάρτου γνωρίσουσι αὐτοῖς. καὶ
sup iudiciũ sũguinis hi stabunt: τ iudiciũ in pre=
ἐπὶ κρίσει αἵματος οὗτοι στήσονται, καὶ κρίσιν ἐν τοῖς πρό
ceptis meis iustificabunt: τ in iudiciis meis in
σταγμασί μου δικαιώσουσιν, καὶ ἐν τοῖς κρίμασίν μου κρι
dicabũt. τ legitia mea τ precepta mea in om
νοῦσιν. καὶ τὰ νόμιμά μου καὶ τὰ προστάγματά μου ἐν πά
nib⁹ solẽnitatib⁹ meis custodient: τ sabbata mea
σαις ταῖς ἑορταῖς μου φυλάξουσι, καὶ τὰ σάββατά μου
sctificabũt: τ ad aiam hoīs nõ ingredientur
ἁγιάσουσι, καὶ ἐπὶ ψυχὴν ἀνθρώπου οὐκ εἰσελεύσονται
vt polluant: sed sup patre τ matre τ filio τ filia
τοῦ μιαῦναι, ἀλλ' ἢ ἐπὶ πατρὶ καὶ μητρὶ καὶ υἱῷ καὶ θυγατρὶ
τ sup fratre τ sup sorore sua q̃ nõ fuit viro:
καὶ ἐπ' ἀδελφῷ καὶ ἐπ' ἀδελφῇ αὐτοῦ ἣ οὐ γέγονεν ἀνδρί,
cõtaminabit. τ postq̃ fuerit mũdat⁹ septẽ dies nu=
μιανεῖται. καὶ μετὰ τὸ καθαρισθῆναι ἑπτὰ ἡμέρας ἐξα
merabit ei. τ q̃cũq; die ingress⁹ fuerit in atriũ
ριθμήσει αὐτῷ. καὶ ἃν ἡμέρα εἰσπορευθῇ εἰς τὴν αὐλὴν
interiꝰ vt ministret in sctio: offeret
τὴν ἐσωτέραν τοῦ λειτουργεῖν ἐν τοῖς ἁγίοις, προσοίσει
placationẽ dicit dñõ. τ erit eis hereditas ego
ἱλασμὸν λέγει κύριος. καὶ ἔσται αὐτοῖς κληρονομία ἐγὼ
dñs ego dñs hereditas eis: τ possessio nõ dabitur
κύριος, ἐγὼ κληρονομία αὐτοῖς, καὶ κατάσχεσις οὐ δοθήσεται
eis in filis israel: ego possessio eorũ. τ
αὐτοῖς ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, ἐγὼ κατάσχεσις αὐτῶν. καὶ
sacrificia τ q̃ pro peccato τ q̃ pro ignorãtia
τὰς θυσίας καὶ τὸν ὑπὲρ ἁμαρτίας καὶ τὸν ὑπὲρ ἀγνοη=
τ ipsi comedent: τ oẽm separationẽ in israe
σίας καὶ αὐτοὶ φάγονται, καὶ πᾶν ἀφόρισμα ἐν τῷ Ἰσρα
el ipsis erit: τ primitie oim: τ pmo
ὴλ, αὐτοῖς ἔσται, καὶ αἱ ἀπαρχαὶ πάντων, καὶ τὸν πρω
genita omniũ: τ separatiões oẽs ex
τότοκα πάντων, καὶ τὰ ἀφορίσματα πάντα ἐκ τῶν
primis vrio: sacerdotib⁹ erũt. τ pmo=
πρωτογενῶν ὑμῶν, τοῖς ἱερεῦσι ἔσται. καὶ τὰς πρω
genita vra dabitis sacdoti vt ponat bñdictio
τογενήματα ὑμῶν δώσετε τῷ ἱερεῖ τοῦ θεῖναι εὐλογίαν
nes in domib⁹ vris: τ oẽ morticiniũ τ captũ a be
ἐν οἴκοις ὑμῶν, καὶ πᾶν θνησιμαῖον καὶ θηριάλωτον
stis ex oibus volatilib⁹ τ ex oibus iumẽtis
xiv. 21. Levi. 22.
ἐκ πάντων τῶν πετεινῶν καὶ ἐκ πάντων τῶν κτηνῶν
nõ comedẽt sacerdotes.
οὐ φάγονται οἱ ἱερεῖς. Ca.45.

Θ Ε cũ mẽsi fueritis vos trã in here=
Καὶ ἐν τῷ καταμετρεῖσθαι ὑμᾶς τὴν γῆν ἐν κλῆρο
ditate separabitis primitias dño sanctas de
νομίᾳ ἀφορεῖτε ἀπαρχὴν τῷ κυρίῳ ἁγίαν ἀπὸ τῆς
tra: lõgitudo vigiti qnq; milia τ latitudo
γῆς, τὸ μῆκος εἰκοσιπέντε χιλιάδες, καὶ τὸ εὖρος
decẽ milia: sctũ erit
δέκα χιλιάδες, ἅγιον ἔσται
oooooooooooooooooooooo

[9]& vestient se vestimentis
[a]aliis: [t]& nõ [u]sanctificabũt
[r]populũ [s]in vestibus suis.
[e]Caput autem suum [b]non
[c]radent: [c]neq; [o]comã [n]nu=
trient: sed [d] tondentes oo
[b]attondent [h]capita sua. [t]Et
vinum [m] non [n]bibet ooooo
[o]ois [p]sacerdos [q]qũ ingres=
sus est [a] atrium [i] interius.
[a]Et viduam [x] & repudiatã
[r]non [c]accipient oooooooo
[b]vxores: [s]sed [e] virgines [d]de
semine oooooooooooooooo
[e]domus [b]israel. Sed [t] & vi=
duam [x]que [i] fuerit oooooo
[m]vidua [n]a sacerdote [o]acci=
piẽt: [p] & [q] populũ meũ [d]do
cebũt qd sit [e] inter [s]sanctũ
[n]& pollutũ: [x] & inter [r]mun
dum & [t] imundũ [a]ostendẽt
eis. [b]Et cũ fuerit [c]cõtrouer
sia [n]stabũt [i]in [d]iudiciis me=
is [e]& iudicabũt. [t]Leges me
as [b] & [t] p̃cepta mea [m] in oi=
bus [n]solẽnitatib⁹ meis [o]cu=
stodient: [p] & [q] sabbata mea
[r]sanctificabũt. [e]Et ad [s]mor
tuũ [n]hominẽ [d]nõ [t]ingredie
tur [b]ne polluãtur: [x]nisi [c] ad
patrẽ [p] & matrẽ [c] & filiũ [r] &
filiam & [o] fratrẽ [b] & sororẽ
[t]que alterũ [m]virũ [x]nõ [i] ha=
buerit: in qbus [n]cõtamina
buntur. [e]Et postq̃ [p]fuerit
emũdat⁹: [q]septẽ [r] dies [s]nu
merabuntur [e]i: [n]et in die
[i]introitus sui [t]in [s]ctũariũ
[a]ad [b]atriũ [c]interiꝰ [o]vt mini=
stret mihi [e] in sanctuario:
[r]offeret [s]pro peccato suo:
ait [d]dñs [x]deus. oooooooooooo
[t]Erit autẽ [m]eis [n]hereditas:
[o]ego [p]hereditas eorum: oo
[q]& possessionẽ [r]non [o]dabi
tis [c]eis [n]in israel: oooooooo
[r]ego eni [t] possessio corũ.
[s]Victimã [a] & pro peccato
[b]& pro delicto [c]ipsi [b]come
dent: & [c] omne [r]votum oo
[e]in israel [b]ipsorũ [t]erit. [k] Et
primitiua [t]omnium oooo
[m]primogenitorũ: [o] & oia
[r]libamenta [t] ex omnibus
[o]que offerũtur: [t] sacerdo
tum [n]erunt. [t]Et primitiua
[r]ciborum vestrorũ [t] dabi
tis [e]sacerdoti: [b] vt reponat
[c]bẽdictionẽ [c] domui tue.
[r]Omne [e]morticiniũ [b] & ca
ptum a bestiis [t]de [a]auibus
[r]et de [m]pecoribus: [n]nõ [o]co
medent [p]sacerdotes. 45.

Q Vnq; cepitis [c]terram
dividere sortito: ooo
[s]separate [t]primitias [e] dño
[b]sanctificatum [t]de oooooo
[a]terra [l]longitudine [n]vigiti
[m]quinq; [o]milia: oooooooo
[q] & latitudine [r]decẽ [e]milia.
[t]Sanctificatum [n]erit ooooo

[ט] וְלָבְשׁוּ בְגָדִים אֲחֵרִים וְלֹא יְקַדְּשׁוּ
[ה] אֶת הָעָם בְּבִגְדֵיהֶם׃ וְרֹאשָׁם לֹא
[ו] יְגַלֵּחוּ וּפֶרַע לֹא יְשַׁלֵּחוּ כָּסוֹם
[ז] יְכַסּוּ אֶת רָאשֵׁיהֶם׃ וְיַיִן לֹא יִשְׁתּוּ
[ח] כָּל כֹּהֵן בְּבוֹאָם אֶל הֶחָצֵר הַפְּנִימִית׃
[ט] וְאַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה לֹא יִקְּחוּ לָהֶם
[י] לְנָשִׁים כִּי אִם בְּתוּלֹת מִזֶּרַע
[יא] בֵּית יִשְׂרָאֵל וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר תִּהְיֶה
[יב] אַלְמָנָה מִכֹּהֵן יִקָּחוּ׃ וְאֶת עַמִּי יוֹרוּ
[יג] בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל וּבֵין טָמֵא לְטָהוֹר
[יד] יוֹדִעֻם׃ וְעַל רִיב הֵמָּה יַעֲמֹדוּ
[טו] לְמִשְׁפָּט בְּמִשְׁפָּטַי יִשְׁפְּטוּהוּ וְאֶת
[טז] תּוֹרֹתַי וְאֶת חֻקּוֹתַי בְּכָל מוֹעֲדַי
[יז] יִשְׁמֹרוּ וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי יְקַדֵּשׁוּ׃ וְאֶל
[יח] מֵת אָדָם לֹא יָבֹא לְטַמְּאָה כִּי אִם
[יט] לְאָב וּלְאֵם וּלְבֵן וּלְבַת לְאָח וּלְאָחוֹת
[כ] אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה לְאִישׁ יִטַּמָּאוּ׃
[כא] וְאַחֲרֵי טָהֳרָתוֹ שִׁבְעַת יָמִים יִסְפְּרוּ
[כב] לוֹ׃ וּבְיוֹם בֹּאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ אֶל
[כג] הֶחָצֵר הַפְּנִימִית לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ
[כד] יַקְרִיב חַטָּאתוֹ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
[כה] וְהָיְתָה לָהֶם לְנַחֲלָה אֲנִי נַחֲלָתָם
[כו] וַאֲחֻזָּה לֹא תִתְּנוּ לָהֶם בְּיִשְׂרָאֵל
[כז] אֲנִי אֲחֻזָּתָם׃ הַמִּנְחָה וְהַחַטָּאת
[כח] וְהָאָשָׁם הֵמָּה יֹאכֻלוּם וְכָל חֵרֶם
[כט] בְּיִשְׂרָאֵל לָהֶם יִהְיֶה׃ וְרֵאשִׁית כָּל
[ל] בְּכוֹרֵי כֹל וְכָל תְּרוּמַת כֹּל מִכֹּל
[לא] תְּרוּמוֹתֵיכֶם לַכֹּהֲנִים יִהְיֶה וְרֵאשִׁית
[לב] עֲרִיסוֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ לַכֹּהֵן לְהַנִּיחַ
[לג] בְּרָכָה אֶל בֵּיתֶךָ׃ כָּל נְבֵלָה וּטְרֵפָה
[לד] מִן הָעוֹף וּמִן הַבְּהֵמָה לֹא יֹאכְלוּ
[לה] הַכֹּהֲנִים׃

Cap. xlv.

[א] וּבְהַפִּילְכֶם אֶת הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה
[ב] תָּרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה קֹדֶשׁ מִן
[ג] הָאָרֶץ אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף
[ד] אֹרֶךְ וְרֹחַב עֲשָׂרָה אֶלֶף קֹדֶשׁ הוּא

בְּכָל גְּבוּלָהּ סָבִיב׳ יִהְיֶה מִזֶּה אֶל
הַקֹּדֶשׁ חֲמֵשׁ מֵאוֹת בַּחֲמֵשׁ מֵאוֹת
מְרֻבָּע סָבִיב וַחֲמִשִּׁים אַמָּה מִדָּשׁ
לוֹ סָבִיב׃ וּמִן הַמִּדָּה הַזֹּאת תָּמוֹד
אֹרֶךְ חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְרֹחַב
עֶשֶׂרֶת אַלָּפִים וּבוֹ יִהְיֶה הַמִّקְדָּשׁ
קֹדֶשׁ קָדָשִׁים׃ קֹדֶשׁ מִן הָאָרֶץ הוּא
לַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי הַמִּקְדָּשׁ יִהְיֶה
הַקְּרֵבִים לְשָׁרֵת אֶת יְהוָה וְהָיָה לָהֶם
מָקוֹם לַבָּתִּים וּמִקְדָּשׁ לַמִּקְדָּשׁ׃
וַחֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אֹרֶךְ וְעֲשֶׂרֶת
אֲלָפִים רֹחַב וְהָיָה לַלְוִיִּם מְשָׁרְתֵי
הַבַּיִת לָהֶם לַאֲחֻזָּה עֶשְׂרִים לְשָׁכוֹת׃
וַאֲחֻזַּת הָעִיר תִּתְּנוּ חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים
רֹחַב וְאֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף
לְעֻמַּת תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ לְכָל בֵּית
יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה׃ וְלַנָּשִׂיא מִזֶּה וּמִזֶּה
לְתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְלַאֲחֻזַּת הָעִיר
אֶל פְּנֵי תְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְאֶל פְּנֵי
אֲחֻזַּת הָעִיר מִפְּאַת יָם יָמָּה
וּמִפְּאַת קֵדְמָה קָדִימָה וְאֹרֶךְ לְעֻמּוֹת
אֶחָד מֵחַלָּקִים מִגְּבוּל יָם אֶל גְּבוּל
קָדִימָה׃ לָאָרֶץ יִהְיֶה לוֹ לַאֲחֻזָּה
בְּיִשְׂרָאֵל וְלֹא יוֹנוּ עוֹד נְשִׂיאֵי אֶת
עַמִּי וְהָאָרֶץ יִתְּנוּ לְבֵית יִשְׂרָאֵל
לְשִׁבְטֵיהֶם׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה
רַב לָכֶם נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל חָמָס וָשֹׁד
הָסִירוּ מִשְׁפָּט וּצְדָקָה עֲשׂוּ הָרִימוּ
גְרֻשֹׁתֵיכֶם מֵעַל עַמִּי נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוָה׃ מֹאזְנֵי צֶדֶק וְאֵיפַת צֶדֶק
וּבַת צֶדֶק יִהְי לָכֶם׃ הָאֵיפָה וְהַבַּת
תִּכֶן אֶחָד יִהְיֶה לַשֵּׂאת מַעֲשַׂר
הַחֹמֶר הַבַּת וַעֲשִׂירִת הַחֹמֶר הָאֵיפָה
אֶל הַחֹמֶר יִהְיֶה מִתְּכֻנָּתוֹ׃ וְהַשֶּׁקֶל
עֶשְׂרִים גֵּרָה עֶשְׂרִים שְׁקָלִים
חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים שְׁקָלִים עֲשָׂרָה

'in omni' termino eius' per circuitũ. Et' erit' ex omni parte' sanctificatũ' quingentos' per quingentos: 'quadrifariã' per circuitũ '& quinq̃ginta' cubitis in' suburbana' eius' per gyrũ. 'Et a' mẽsura' ista' mensurabis' lõgitutudinẽ' viginti' qnq;' miliũ:' & latitudinem' decem' milium.' Et in ipso' erit' templum ooo' sanctumq;' sanctorum: 'sãctificatũ' de' terra' erit' sacerdotibus' ministris' sanctuarii oooooooooooo 'qui accedunt' ad ministerium' domini.' Et erit' eis 'locus' in domos' & i sanctuariũ' sanctitatis.' Viginti' quinq; autẽ' milia' longitudinis' & decem ooooo 'milia' latitudinis' erunt' leuitis' qui ministrant' domui.' Ipsi' possidebũt' viginti' gazophylacia. 'Et possessionẽ' ciuitatis' dabitis' quinq;' milia oo' latitudinis:' & longitudinis' viginti' quinq;' milia 'fm' separationem' sanctuarii 'omni' domui ooo 'israel.' Principi quoq; 'hinc' & inde oooooooooooo 'in separationẽ' sanctuarii' & i possessionẽ' ciuitatis & 'contra' faciẽ' separationis' sanctuarii.' & cõtra' faciẽ' possessionis' vrbis' a latere' maris vsq;' ad mare' & a latere' orientis vsq; 'ad orientẽ.' Lõgitudinis aũt' iuxta' vnã q;' partẽ' a termino' occidetali vsq;' ad' terminũ' orientalẽ: 'de terra' erit' ei' possessio' in israel.' Et non' depopulabũtur' vltra' principes' populum meu;' sed terram' dabũt' domui' israel' secundum tribus eorũ. 'Hec' dicit' dñs' deus. oo 'Sufficiat' vobis' principes' israel:' iniquitatẽ' & rapinas' intermittite:' & iudiciũ' & iusticiã' facite.' Separate' confinia vestra' a' populo meo:' ait' dominus' deus.' Statera' iusta' & ephi' iustum oooooooooooo '& batus' iustus' erit' vobis.' Ephi' & batus equalia' & vnu' mẽsure' erunt: 'vt capiat' decimã partem' chori' batus:' & decimã partem' chori' ephi. ooo 'Iuxta mẽsurã' chori' erit' equa' libratio eorũ.' Siclus autẽ' viginti' obolos habet. Porro' viginti' sicli' & vigintí' quinq;' sicli & 'quindecim oooooooooooo

in oib' ẽ minio eius i circuitu: τ erit ex hoc
ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτοῦ κυκλόθεν, καὶ ἔσται ἐκ τοῦ
sctificatio quigentos τ quigentos q̃drangulare
του ἁγίασμα πεντακόσια καὶ πεντακόσια τετράγωνα
g circuitũ: τ cubiti q̃nq̃ginta spaciũ eo; in cir
κυκλόθεν, καὶ πήχεις πεντήκοντα διάστημα αὐτῶν κυ
cuitu. τ ex ipsa cõmensuratõe mensurabis longi
κλόθεν. καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς διαμετρήσεως διαμετρήσεις μῆ
tudinẽ dnq; τ viginti milia: τ latitudo decẽ mil
κος πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδας, καὶ τὸ ἔυρος δέκα χι
le in ipsa erit sanctuariũ sctũ sctõ;
λιάδες ἐν αὐτῇ ἔσται τὸ ἁγίασμα τὸ ἅγιον τῶν ἁγιασμάτων
cratũ de terra erit sacẽdotib' ministran
σμθὲν ἐκ τῆς γῆς ἔσται τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς λειτουρ
tibus in sctio: τ erit accedẽtib' ad ministra
γοῦσιν ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ ἔσται τοῖς ἐγγίζουσι λειτουρ
strãdũ dõo: τ erit eis locus vna dom' sepa
γεῖν τῷ κυρίῳ, καὶ ἔσται αὐτοῖς τόπος εἰς οἴκους ἀφω
rata sctificationi eo; viginti dnq; milia lõgi
ρισμένος τῷ ἁγιασμῷ αὐτῶν εἰκοσιπέντε χιλιάδες μῆ
tudo τ latitudo viginti milia erit leuitis
κος καὶ ἔυρος εἴκοσι χιλιάδες ἔσται τοῖς λευίταις τοῖς
ministrãtibus domui dei ipsis in possessio
λειτουργοῦσι τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ αὐτοῖς εἰς κατάχυ
nẽ ciuitateo vt hicent: τ possessionẽ dui
σιν πόλεις τοῦ κατοικεῖν, καὶ τὴν κατάχισιν πόλεως
tatis dabitis quinq; milia latitudinẽ: τ lõgitudinẽ
λεως δώσετε πέντε χιλιάδας τὸ ἔυρος, καὶ τὸ μῆκος
viginti quinq; milia quẽadmodũ ẽmitie sanc
εἰκοσιπέντε χιλιάδας ὃν τρόπον ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγί
tũ omni domui israel erit τ principi ex hoc
ων παντὶ οἴκῳ ἰσραὴλ ἔσται καὶ τῷ ἡγουμένῳ ἐκ τούτ
τ ab hoc in ẽmittãs sctõ; in
του καὶ ἀπὸ τούτου εἰς τὰς ἀπαρχὰς τῶν ἁγίων εἰς
possessionẽ ciuitatis cõtra faciem ẽmitis
κατάχισιν τῆς πόλεως κατὰ πρόσωπον τῶν ἀπαρχῶν
sctõ: cõtra faciem possessionis
τῶν ἁγίων, κατὰ πρόσωπον τῆς κατάχισεως τῆς
vrbis q̃ ad mare τ ab latere q̃ ad ma
πόλεως τὰ πρὸς θάλασσαν καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς λα
re ad orientẽ lõgitudo q̃ si ena parti:
λασσαν πρὸς ἀνατολὰς τὸ μῆκος ὡς μία τῶν μερίδων,
a ẽminio q̃ ad mare: ad ẽminio q̃
ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν πρὸς θάλασσαν, ἐπὶ τὰ ὅρια τὰ
ad orientem terre: τ erit ei in possessionẽ
πρὸς ἀνατολὰς τῆς γῆς, καὶ ἔσται αὐτῷ εἰς κατάχισιν
in israel: τ nõ impiment vltra ẽpri
ἐν τῷ ἰσραὴλ, καὶ οὐ καταδυναστεύσουσιν ἔτι οἱ ἄρχο
pes pplm meũ: τ trã hereditabunt
γοὺμενοι τὸν λαόν μου, καὶ τὴν γῆν κατακληρονομή
dom' israel scõm tribus eo;. hec dicit
σουσιν οἶκος ἰσραὴλ κατὰ φυλὰς αὐτῶν. τάδε λέγει
dñs deus sufficiat vobis ẽpri pes israel
κύριος ὁ θεός ἱκανούσθω ὑμῖν οἱ ἀρχηγοὺμενοι τοῦ ἰσραη
el: iniqtatẽ τ miseriam auferte: τ iudicũ
ὴλ, ἀδικίας καὶ ταλαιπωρίας ἀφαιρεῖσθε, καὶ κρίμα
τ iusticiam facite separate oppressiones
καὶ δικαιοσύνην ποιεῖτε ἐξαίρετε τὰς καταδυναστείας
a ppło meo dicit dñs deus. statera iu
ἀπὸ τοῦ λαοῦ μου λέγει κύριος ὁ θεός. ζυγὸς δί
sta τ mensura iusta τ chenix iustus erit vobis
καιον καὶ μέτρον δίκαιον καὶ χοῖνιξ δικαία ἔσται ὑμῖν
mensure: τ chenix similr vnus erit ad
τοῦ μέτρου, καὶ ἡ χοῖνιξ ὁμοίως μία ἔσται τοῦ
accipẽdũ. decima pa gomor: chenix τ deci
λαβεῖν. τὸ δίκαιον τοῦ γόμορ, χοῖνιξ καὶ δέ
ma pa gomor: ephi gomor: sit equi. τ pa
καστον τοῦ γόμορ δίφι τὸ γόμορ ἴσον ἴσῳ. καὶ τὸ σύ
duo vigini oboli dnq; sicli. τ viginti quinq;
μμετρον εἴκοσι ὀβολοὶ πέντε σίκλοι. καὶ εἰκοσιπέν
sicli τ quindecim
τε σίκλοι καὶ πεντεκαίδεκα ooo oooooooooooooo.

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

σίκλου ὁ μνᾶ ἔσται ὑμῶν, καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀπαρχὴ ἣν
separabitis sertã ptẽ mẽsure a gomor
ἀφορίσετε τὸ ἕκτον μέρος τοῦ μέτρου ἀπὸ τοῦ γομορ
tritici. t sertã ptẽ ephi a cho
τῶν πυρῶν. καὶ τὸ ἕκτον μέρος τοῦ βάφι ἀπὸ τοῦ κό
ro hordei t ꝑceptum olei cotyla
ρου τῶν κριθῶν καὶ τὸ πρόσαγμα τοῦ ἐλαίου κοτύλη
olei a decẽ cotylis: q: decẽ cotyle sũt
ἐλαίου ἀπὸ δέκα κοτυλῶν, ὅτι αἱ δέκα κοτύλαι εἰσὶ
gomor. t ouem a ducẽtis ouibus sepa
ἐν γόμῳ. καὶ πρόβατον ἀπὸ διακοσίων προβάτων ἀφαι
ratio et olibus familiõ israel sacrificia t ho
ρεμα ἐκ πασῶν τῶν πατριῶν Ἰσραὴλ θυσίας καὶ ὅλο
locausta salutis t placare pro vobis. hec
καυτώματα σωτηρίου καὶ ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν. τά
dicit dñs de. t dabit oim pplo fre
δε λέγει κύριος ὁ θεός. καὶ δώσει πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς
principi israel ꝑmitiae hae: t
ἀφηγουμένῳ τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἀπαρχὴν ταύτην, καὶ
ꝓterea ꝓcipi erũt holocausta t
διὰ τοῦτο ἀφηγουμένῳ ἔσται τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ
sacrificia t libamina in solẽnitatib' t in
αἱ θυσίαι καὶ αἱ σπονδαὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ ἐν ταῖς
neomenijs t in sabbatis t in vniuersis
νουμηνίαις καὶ ἐν τοῖς σάββασιν καὶ ἐν πάσαις ταῖς
solẽnitatib' dom' israel. ipe faciet q̃ ꝓ pecca
ἑορταῖς οἴκου Ἰσραήλ. αὐτὸς ποιήσει τὰ περὶ ἁμαρ
to t sacrificiũ t holocausta t
τίας καὶ τὰς θυσίας καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰς
salutis ad expiandũ ꝓ domo israel
τοῦ σωτηρίου τοῦ ἐξιλάσκεσθαι περὶ τοῦ οἴκου Ἰσρα
et hec dicit dñs de: in ꝑmo mẽse vna
ὴλ τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ μιᾷ
mensis accipietis vitulũ ex bob' imaculatũ ad expi
τοῦ μηνὸς λήψεσθε μόσχον ἐκ βοῶν ἄμωμον τοῦ ἐξιλά
andũ sctũ: t tollet sacdos de sanguine
σασθαι τὰ ἅγια, καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος
vitulli: t dabit sup limina dom' t
τοῦ μόσχου, καὶ δώσει ἐπὶ τὰς φλιὰς τοῦ οἴκου καὶ
sup q̃tuor angulos tẽpli: t sup alta
ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τοῦ ἱεροῦ καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστή
re. t sup limina porte atrij interio
ριον. καὶ ἐπὶ τὰς φλιὰς τῆς πύλης τῆς αὐλῆς τῆς ἐσω
ris: q̃ sic facies in mẽse septimo vna
τέρας, καὶ οὕτως ποιήσεις ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ μιᾷ
mẽsis ab vnoq̃q ignorãte t puulo t ad ex
τοῦ μηνὸς παρ' ἕκαστον ἀγνοοῦντος καὶ ἀνοήτου καὶ ἐξιλά
piandũ domũ t in primo mense q̃rtadeci
σασθαι τὸν οἶκον καὶ ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ τετραδεκά
ma mẽsis: erit vobis pascha solẽnitas. septẽ
τῃ τοῦ μηνὸς, ἔσται ὑμῖν τὸ πάσχα ἑορτή. ἑπτὰ
diebus azyma comedetur. t faciet princeps in
ἡμέρας ἄζυμα ἐσθίετε καὶ ποιήσει ὁ ἀφηγούμενος ἐν
illa die ꝓ se t ꝓ vniuerso popu
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ παντὸς τοῦ λα
lo terre vitullũ ꝓ pctõ septẽ dieb' solẽni
οῦ τῆς γῆς μόσχον ὑπὲρ ἁμαρτίας ἑπτὰ ἡμέρας τῆς ἑορ
tatis faciet holocausta dño septẽ vitulos
τῆς ποιήσει ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἑπτὰ μόσχους
t septẽ arietes imaculatos quotidie septẽ diebus:
καὶ ἑπτὰ κριοὺς ἀμώμους καθ' ἡμέραν ἑπτὰ ἡμέρας,
t ꝓ pctõ hedũ capras quotidie t facri
καὶ περὶ ἁμαρτίας ἔριφον αἰγῶν καθ' ἡμέραν καὶ θυ
ficũ t coctionẽ vitulo: t coctionẽ arietu
σίαν καὶ πίμμα τῷ μόσχῳ, καὶ πίμμα τῷ κριῷ
facies. t oleo hin coctioni. t in
ποιήσει. καὶ ἐλαίου τοῦ ἵν τῷ πίμματι· καὶ ἐν
septo mẽse quitadecima mensis
τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς ooo

ooooooo

יום בָּחָנָ֗ יַעֲשֶׂה֙ כָּאֵ֣לֶּה שִׁבְעַ֣ת הַיָּמִ֔ים
חַטָּאת֖ פָּרָ֑ים וְכַמִּנְחָ֣ה וְכַשָּׁמֶֽן׃
Cap.xlvj. כֹּ֣ה אָמַ֗ר אֲדֹנָ֤י יְהוִה֙
קדם שַׁ֣עַר הֶחָצֵ֔ר הַפְּנִימִ֖ית הַפֹּנֶ֣ה קָדִ֑ים
סגר שבת יִהְיֶ֣ה סְגוּר֩ שֵׁ֨שֶׁת יְמֵי֜ הַמַּעֲשֶׂ֗ה
עשה פתח וּבְיֹ֣ום הַשַּׁבָּ֣ת יִפָּתֵ֔חַ וּבְיֹ֥ום הַחֹ֖דֶשׁ
בוא נשא יִפָּתֵ֑חַ׃ וּבָ֣א הַנָּשִׂ֗יא דֶּ֤רֶךְ אוּלָם֙
אלם זוז הַשַּׁ֣עַר מִח֔וּץ וְעָמַ֥ד עַל־מְזוּזַ֖ת הַשַּׁ֑עַר
עלה וְעָשׂ֣וּ הַכֹּהֲנִ֗ים אֶת־עֹלָתֹ֤ו וְאֶת
שלם־פתן שְׁלָמָיו֙ וְהִשְׁתַּחֲוָ֣ה עַל־מִפְתַּ֣ן הַשַּׁ֔עַר
סגר וְיָצָ֖א וְהַשַּׁ֥עַר לֹא־יִסָּ֖גֵר עַ֥ד הָעָֽרֶב׃
וְהִשְׁתַּחֲוו֙ עַ֣ם הָאָ֔רֶץ פֶּ֥תַח הַשַּׁ֖עַר
הַהוּא֙ בַּשַּׁבָּתֹ֣ות וּבַחֳדָשִׁ֔ים לִפְנֵ֥י
קרב יְהוָ֑ה׃ וְהָעֹלָ֣ה אֲשֶׁר־יַקְרִ֗ב הַנָּשִׂ֤יא
ליהוה לַיהוָה֙ בְּיֹ֣ום הַשַּׁבָּ֔ת שֵׁשָׁ֥ה כְבָשִׂ֖ים
תמים תְּמִימִ֑ם וְאַ֖יִל תָּמִֽים׃ וּמִנְחָ֣ה אֵיפָ֗ה
נתן לָאַ֤יִל וְלַכְּבָשִׂים֙ מִנְחָ֣ה מַתַּת־יָדֹ֔ו
שמן וְשֶׁ֣מֶן הִ֔ין לָאֵיפָ֖ה׃ וּבְיֹ֣ום הַחֹ֑דֶשׁ פַּר
בן בֶּן־בָּקָ֣ר תְּמִימִ֗ם וְשִׁשָּׁ֤ת כְּבָשִׂים֙
תמים תְּמִימִ֔ם וְאַ֖יִל תְּמִימִ֥ם יִהְיֹֽו׃ וְאֵיפָ֥ה לַפָּ֖ר
עשה וְאֵיפָ֣ה לָאַ֔יִל יַעֲשֶׂ֥ה מִנְחָ֖ה וְלַכְּבָשִׂ֑ים
נשא כַּאֲשֶׁר֙ תַּשִּׂ֣יג יָדֹ֔ו וְשֶׁ֥מֶן הִ֖ין לָאֵיפָֽה׃
בוא וּבָ֣א הַנָּשִׂ֗יא דֶּ֤רֶךְ אוּלָם֙ הַשַּׁ֔עַר
יבוא וּבְדַרְכֹ֖ו יֵצֵֽא׃ וּבְבֹ֣וא עַם־הָאָ֗רֶץ
פנה־יצד לִפְנֵ֤י יְהוָה֙ בַּמֹּעֲדִ֔ים הַבָּא֙ דֶּ֣רֶךְ
בוא־צפן שַׁ֣עַר צָפֹ֔ון לְהִשְׁתַּחֲוֹ֖ת יֵצֵ֣א דֶּ֑רֶךְ
שחה שַׁ֣עַר נֶ֔גֶב וְהַבָּא֙ דֶּ֣רֶךְ שַׁ֣עַר נֶ֔גֶב
שוב יֵצֵ֥א דֶּ֖רֶךְ שַׁ֣עַר צָפֹ֑ונָה לֹא־יָשׁ֗וּב
בוא דֶּ֣רֶךְ הַשַּׁ֣עַר אֲשֶׁר־בָּא־בֹ֤ו כִּי־נֹכְחֹו֙
נצא־בוא יֵצֵ֔אוּ וְהַנָּשִׂ֖יא בְּתֹוכָ֑ם בְּבֹואָ֣ם יָבֹ֔אוּ
נצא־תנא וּבְצֵאתָ֖ם יֵצֵֽאוּ׃ וּבַחַגִּ֣ים וּבַמֹּעֲדִ֔ים
היה תִּהְיֶ֣ה הַמִּנְחָ֔ה אֵיפָ֥ה לַפָּ֖ר וְאֵיפָ֣ה
לָאַ֑יִל וְלַכְּבָשִׂ֗ים מַתַּת־יָדֹ֤ו וְשֶׁ֣מֶן הִ֔ין
לָאֵיפָֽה׃ וְכִי־יַעֲשֶׂ֥ה הַנָּשִׂ֖יא נְדָבָ֑ה
עלה־שלם עֹלָ֣ה ׀ אֹו־שְׁלָמִ֣ים נְדָבָ֗ה לַיהוָה֙
פתח וּפָתַ֣ח לֹו֔ אֶת־הַשַּׁ֖עַר הַפֹּנֶ֣ה קָדִ֑ים
קדם

"in solēnitate faciet sicut supradicta sunt per septē
dies: tā pro pcto & q̄ pro
holocausto & in sacrificio
& in oleo. 46.
HEc dicit dñs deus.
Porta atrii interio-
ris q̄ respicit ad orientē
erit clausa sex diebus in
quibus opus fit. ooooooo
Die aūt sabbati aperie-
tur. Sed & in die calēdarū
aperietur: & itrabit pri
ceps per viam vestibuli
porte deforis & stabit
in limine porte. ooooooo
Et facient sacerdotes ho
locaustum eius & ooooo
pacifica eius: & adora-
bit super limen porte.
& egredietur: porta aūt
nō claudetur vsq; ad ves
perā. Et adorabit popls
terre ad ostiū porte illi?
in sabbatis & i calēdis co
rā dño. Holocaustū autē
hoc offeret priceps dño
i die sabbati sex agnos
imaculatos & arietē im
maculatū & sacrificiū ephi
per arietē. In agnis autē
sacrificiū qd dederit ma-
nus eius & olei hin p sin
gula ephi. In die aūt ca-
lendarū vitulū de armē
to imaculatū: & sex agni
& aries imaculati erūt:
& ephi per vitulū: ephi
quoq; per arietem fa-
ciet sacrificiū. De agnis
autē sicut inuenerit ma-
nus eius olei hin per sin
gula ephi. Cūq; ingressus
est princeps p viā vesti-
buli porte ingrediatur:
& per eandē viā exeat. Et
cū intrabit ppls terre in
cōspectu dñi in solēnita
tibus q ingreditur p por
tā aqlonis vt adoret egre
diatur p viā porte meri-
diane. Porro q ingreditur
p viā porte meridiane:
egrediatur p viā porte
aqlonis. Nō reuertetur
p viā porte p quā ingres
sus est sed e regione illius
egredietur. Princeps aūt
in medio eorū cū ingre
dientib? ingredietur: &
cū egredientib? egredietur.
Et in nūdinis & in solē
nitatibus erit sacrificiū
ephi p vitulū & ephi p
arietē. In agnis āt erit sa
crificiū sic inuenerit man?
eius: & in oleo hin p sin
gula ephi. Cū aūt fecerit
priceps spōtaneū holo-
caustū aut pacifica volū
taria dño: aperietur ei
porta q̄ respicit ad orientē

in solēnitate faciet sicut eadē septē diebus: τ sic
ἐν τῇ ἑορτῇ ποιήσει κατὰ τὰ αὐτὰ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ κα
cut pro peccato: τ sicut holocausta:
ὡς ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας, καὶ καθὼς τὰ ὁλοκαυτώματα,
τ sicut sacrificia: τ sicut oleum.
καὶ καθὼς αἱ θυσίαι, καὶ καθὼς τὸ ἔλαιον. Cap.46.
HEc dicit dñs deus: porta in atrio inte
Τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, πύλη ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐσω
rioi respicienti ad orientē: erit clausa
τέρα τῇ βλεπούσῃ κατὰ ἀνατολάς, ἔσται κεκλεισμένη
sex diebus in q̄b operari licet: i aūt die sabbato-
ἓξ ἡμέρας τὰς ἐργασίμας, ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββά-
rū aperietur. τ in die ncomenie aperie
των ἀνοιχθήσεται. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς νουμηνίας ἀνοιχ-
tur: τ intrabit princeps p viā
θήσεται, καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἀρχηγούμενος κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς
clam porte extrisec: τ stabit sup vestibu
τοῦ αὐλῶνος τῆς πύλης ἔξωθεν, καὶ στήσεται ἐπὶ τὰ πρό-
la porte: τ facient sacerdotes holocausta
θυρα τῆς πύλης, καὶ ποιήσουσιν οἱ ἱερεῖς τὰ ὁλοκαυτώ-
eius τ q̄ salutio eius: τ adora-
ματα αὐτοῦ καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου αὐτοῦ, καὶ προσκυνη-
bit in vestibulo porte τ egredietur: τ
σει ἐπὶ τοῦ προθύρου τῆς πύλης καὶ ἐξελεύσεται, καὶ
porta nō claudet vsq; ad vesperā: τ adorabit
ἡ πύλη οὐ μὴ κλεισθῇ ἕως ἑσπέρας, καὶ προσκυνήσει ὁ
ppls terre ad vestibula porte illius in
λαὸς τῆς γῆς κατὰ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης ἐκείνης ἐν
sabbatis τ in ncomenīs coā dño.
τοῖς σάββασι καὶ ἐν ταῖς νουμηνίαις ἐνώπιον κυρίου,
τ holocausta offeret princeps dño
καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα προσοίσει ὁ ἀρχηγούμενος τῷ κυρίῳ
in die sabbatorū: sex agnos imaculatos: τ
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἓξ ἀμνοὺς ἀμώμους, καὶ
arietē imaculatū: τ sacrificiū coctionē arietib? τ
κριὸν ἄμωμον, καὶ θυσίαν πέμμα τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς
agnis sacrificiū donū man? eius τ oleo hin
ἀμνοῖς θυσίαν δόμα χειρὸς αὐτοῦ καὶ ἐλαίου τοῦ ἑνὸς τοῦ
coctioni. τ in die ncomenie vitulū imacu
πέμματι. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς νουμηνίας μόσχον ἄμω-
latū: τ sex agnos: τ arietē imaculatū erūt: τ coctio
μον, καὶ ἓξ ἀμνοὺς, καὶ κριὸν ἄμωμον ἔσονται, καὶ πέμ
nē arieti τ coctionē vitulo erit sacrificiū. τ a-
μα τῷ κριῷ καὶ πέμμα τῷ μόσχῳ ἔσται θυσία. καὶ τοῖς ἀμ
gnis sicut poterit man? eius τ oleo hin coctio.
νοῖς κατὰ ἃ ἰσχύει ἡ χεὶρ αὐτοῦ καὶ ἐλαίου τοῦ ἑνὸς τῷ πέμματι.
τ cū ingrediatur princeps p viā clam
καὶ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν ἡγούμενον κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς αὐλῆς τῆς
porte ingredietur: τ p viā ei egredietur. τ cum
πύλης εἰσελεύσεται, καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῆς ἐξελεύσεται. καὶ ὅταν
intrauerit ppls terre coram dño in solēnitatib? q̄ ingredi
εἰσπορεύεσθαι ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐνώπιον κυ ἐν ταῖς ἑορταῖς εἰσπορευ
tur per viā q̄ porte q̄ ad aqlonē vt adoret egre
εται διὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν προσκυνῆσαι ἐξελ
diet p viā porte q̄ ad austrū. τ q̄ ingredi
θεῖν κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον. καὶ ὁ εἰσπορευόμενος
p viā porte q̄ ad austrū: egredietur p
κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον, ἐξελεύσεται κατὰ τὴν ὁδὸν
q̄ ad aqlonē. nō reuertet p porta q̄ ingressus est
τὴν πρὸς βορρᾶν. οὐκ ἀπαστρέψει κατὰ τὴν πύλην ἣν εἰσῆλθε, ἀλ
e regione illius egredietur: τ princeps coā in medio
λὰ κατεναντὶ αὐτῆς ἐξελεύσεται, καὶ ὁ ἀρχηγούμενος αὐτῶν ἐν μέσῳ
eorū cū ingredientur ipi ingredietur τ in solēnitatib?
αὐτῶν ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸς εἰσελεύσεται καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς
τ in nundinis: erit sacrificiū coctio vitulo τ co
καὶ ἐν ταῖς παρηγύρεσι, ἔσται ἡ θυσία πέμμα τῷ μόσχῳ καὶ πέμμα
ctio arieti: at agnis sicut poterit man? ei τ olei hin coctio.
τῷ κριῷ, τοῖς δὲ ἀμνοῖς κατὰ ἃ ἰσχύει ἡ χεὶρ αὐτοῦ καὶ ἐλαίου τὸ ἓν τῷ πέμμα
si āt fecerit princeps cōfellionē holocaustū aut salutare
τι. ἐὰν δὲ ποιήσῃ ὁ ἀρχηγούμενος ὁμολογίας ὁλοκαύτωμα ἢ σωτήριον
dño: aperiet ei porta respicientē ad orientē
τῷ κυρίῳ, ἀνοίξει αὐτῷ τὴν πύλην τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολάς.

τ faciet holocaustũ suũ: τ salutio
καὶ ποιήσει ὁ ὁλοκαύτωμα αὐτοῦ, καὶ τοῦ σωτηρίου
quẗadmodũ faciebat in die sabbatoꝝ. τ egre
ὃν τρόπον ἐποίει ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων. καὶ ἐξε
dietur τ claudet portas postq̃ egressꝰ fuerit ip
λεύσεται καὶ κλείσει τὰς θύρας μετὰ τὸ ἐξελθεῖν αὐ=
se. q̃ agnũ anniculũ ĩmaculatũ faciet holocau=
τόν. καὶ ἀμνὸν ἐνιαυσιαῖον ἄμωμον ποιήσει ὁλοκαύτω
stũ dño: q̃tidie mane mane faciet illud.
μα τῷ κυρίῳ, καθ' ἡμέραν πρωὶ πρωὶ ποιήσει αὐτό.
τ sacrificiũ faciet sup eo mane mane sextã ptẽ mẽ
καὶ θυσίαν ποιήσει ἐπ' αὐτῷ τὸ πρωὶ πρωὶ τὸ ἕκτον τῆ μέ
sure τ olei tertiã ptẽ hin: ad miscendũ
τρου καὶ ἐλαίου τὸ τρίτον τοῦ ἵν, τοῦ ἀναμῖξαι τὸν
similam sacrificiũ dño: p̃ceptũ semper facie
σεμίδαλιν θυσίαν τῷ κυρίῳ, πρόσταγμα διαπαντὸς ποι
tis agnũ τ sacrificiũ τ oleum facie=
ήσοντι τὸν ἀμνὸν καὶ τὴν θυσίαν καὶ τὸ ἔλαιον ποιήσει
tis mane mane holocausta semper. hec
τε πρωὶ πρωὶ ὁλοκαυτώματα διαπαντός. τάδε
dicit dño de. si dederit principes donũ cui ve
λέγει κύριος ὁ θεός. ἐὰν δῶ ὁ ἡγούμενος δῶρα τινὶ τῶν
filijs suis ex hereditate sua: hoc posses=
υἱῶν αὐτοῦ ἐκ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ, τοῦτο κατάχει=
sio filijs eius ĩ hereditate. τ si dederit donũ
σις τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐν κληρονομίᾳ. καὶ ἐὰν δῶ δῶρα
cui seruoꝝ suoꝝ: τ erit ei vsq ad ãnũ
τινὶ τῶν παίδων αὐτοῦ, καὶ ἔσται αὐτῷ ἕως τοῦ ἐνιαυτοῦ
remissionis: τ redꝺetur principi: p̃ter
τῆς ἀφέσεως, καὶ ἀποδοθήσεται τῷ ἡγουμένῳ, πλὴν
hereditatem filijꝝ eius tpi erit: τ nõ acci
τῆς κληρονομίας τῶν υἱῶν αὐτοῦ· αὐτῷ ἔσται καὶ οὐ μὴ λά
pietꝝ p̃ceptꝝ ex hereditate ppli vt oppri=
βῃ ἡγούμενος ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ λαοῦ τοῦ κατα=
mat eos de possessione sua here=
δυναστεῦσαι αὐτοὺς ἐκ τῆς καταχίσεως αὐτοῦ κατα=
ditatem dabit filijs suis: vt nõ dispergatur
κληρονομήσει τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ὅπως μὴ διασκορπίζη
ppls meꝰ vnusq̃q a possessione sua: τ
ται λαός μου ἕκαστος ἀπὸ τῆς καταχίσεως αὐτοῦ, καὶ
ꝺꝺuxit me in atriũ q̃ cõtra tergũ porte
ἀπήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν κατὰ τὸ πρόσω τῆς πύλης
in exedram sacꝶ sacerdotũ respicien=
εἰς τὴν ἐξέδραν τῶν ἁγίων τῶν ἱερέων τὴν βλέπου=
tem ad aquilonẽ. τ ecce locus illic separa
σαν πρὸς βορρᾶν. καὶ ἰδοὺ τόπος ἐκεῖ κεχωρισμέ
tus. τ dixit ad me: iste locus est vbi coquent
νος. καὶ εἶπεν πρός με, οὗτος ὁ τόπος ἐστὶν οὗ ἑψήσουσιν
illic sacerdotes q̃ pro ignorãtia τ q̃ pro peccato:
ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς τὰ ὑπὲρ ἀγνοίας καὶ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας,
τ coquẗ manna omnino vt nõ efferant in
καὶ ἑψήσουσι τὸ μανὰ παντάπασι τοῦ μὴ ἐκφέρειν εἰς
atriũ exterius ad sctificãdũ ppln. τ ꝺꝺu
τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν τοῦ ἁγιάζειν τὸν λαόν. καὶ ἐξή
xit me in atriũ exterius: τ circũꝺuxit
γαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν, καὶ περιήγαγέν
me p q̃tuor partes atrij: τ ecce atri=
με ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη τῆς αὐλῆς, καὶ ἰδοὺ αὐ=
um sẽm latera atrij p quatuor latera
λὴ κατὰ κλίτη αὐλῆς ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη τῆς
atriũ atria parua lõgitudo cubitoꝝ quadragita τ
αὐλῆς αὐλαὶ μικραὶ μῆκος πηχῶν τεσσαράκοντα καὶ
latitudo cubitoꝝ triginta mẽsura vna ipsꝰ quattu=
πλάτος πηχῶν τριάκοντα μέτρον ἓν τοῖς τέσσαρ=
or: τ exedre circuitu
σι, καὶ ἐξέδραι κύκλῳ

καὶ

ᵉet faciet ᵃholocaustũ suũ
ᶠ&ᶠpacifica sua
ᵇsicutᵃfieri solet ᵇin die ᶜsab
bati: ᵈ& egredietur
ᶜclaudeturq̃ ᶠporta ᵇpost=
q̃ ᵃexierit.
ᵉEt agnũ ᵐeiusdẽ anni ᵐim
maculatũ ᵒfaciet ᵖholocau
stum ᵃquotidie ᶜdño. Sem
per ᵉmane ᵉfaciet
ᶠillud: ᶠ& ᵇfaciet ᶠ sacrificiũ
ᵃsuper eo ᵇ catamane
ᶜmane: ᵈ sextam partem
ᶜephi: ᶠ& de oleo
ᵃtertiam partem ᵇhin: ᶠvt
misceatur ᶠ simule.
ᵐSacrificium ᵐ dño ᵒ legiti
mũ: ᵖiuge atq̃ ᵃperpetuũ.
ᶠFaciet ᶠagnum ᵉ& ᶠ sacrifi
cium ᶠ & ᵉ
ᵇoleum ᵃcata mane ᵇmane
ᶜholocaustũ ᵒsempiternũ.
ᶜHec ᶜdicit ᵉ dñs ᵇdeus. ᶠ Si
ᵇdederit ᶠ princeps
ᵐdonum ᵐ alicui ᵒ de filiis
suis: ᵖ hereditas eius
ᶠfiliorũ suorũ ᵒerit: ᶠ possi
debunt eam ᵉ hereditarie.
ᶠSi aũt ᶠdederit ᶠlegatũ ᵃde
hereditate sua ᵇ vni
ᶜseruorũ suorũ ᵇerit ᶠillius
ᶠvsq̃ ad ᵃannũ ᵇ remissiõis
ᶠ& reuertetur ᵃ ad princi
pem. ᵐHereditas ᶠaũt eius
ᵉfiliis eius ᵖerit. ᶠ Et nõ ᶠac
cipiet ᵃpriceps ᶠde heredi
tate ᵉpopuli ᶠper violẽtiã &
ᶠde possessione eorũ: sed
ᶠde possessione sua ᵃ here=
ditatẽ dabit ᶜ filiis suis ᵇ vt
ᶠnõ ᵉdispergatur ᵇ popul?
me ᵃ vnusq̃q ᵇa possessio
ne sua. ᶠ Et introduxit me
ᵐper ingressum ᵐqui erat
ᵒexᵖlatere ᵃporte ᶠin gazo
phylacia ᶠsanctuarii ᵉad ᶠsa
cerdotes: ᶠq̃ respiciebant
ᶠad aqlonẽ ᵉ& erat ᵇibi ᶜlo
cus vergẽs ᶜad occidentẽ:
ᶠ& dixit ᵉad me. ᵇ Iste est ᶠlo
cus ᵐvbi ᶠcoquẗ ᵉ facerdo
tes ᶠp peccato & ᵖp delic
to ᵉvbi ᶠcoquent
ᵉsacrificium: ᶠvt non ᶠeffe=
rant ᵉ in ᵇatrium
ᶜexterius ᵇ & sanctificetur
ᶠpopulus. ᵉ Et eduxit me
ᵇin ᶠatrium ᵃexterius ᶠ& cir
cunduxit me ᵐper
ᵉquattuor ᵒangulos ᵖatrii.
ᵃEt ecce ᶠatriolum erat
ᵉin angulo ᶠatrii: ᵉ atriola
singula ᶠper angulos
ᶠatrii. ᶠ In quattuor ᵃangu
lis ᵇ atrii
ᶠatriola ᵒdispoſita: ᶠquadra
ginta cubitorũ ᵖlongum
ᵉ& triginta per ᵉlatũ. ᶠ Mẽ
sure ᵉvnius ᶠquattuor erãt.
ᵉEt paries ᵒper circuitum
ᵃambiens

ᵉוְעָשָׂה ᶠאֶת ᵉעֹלָתוֹ ᶠוְאֶת ᶠשְׁלָמָיו
ᶠכַּאֲשֶׁר ᶠיַעֲשֶׂה ᶠבְּיוֹם ᶜהַשַׁّבָּת ᶠוְיָצָא
ᶠוְסָגַר ᶠאֶת ᶠהַשַּׁעַר ᶠאַחֲרֵי ᶠצֵאתוֹ ׃
ᵐשָׁנָה ᵐתָּמִים ᵒוְכֶבֶשׂ ᵃבֶּן ᵐשְׁנָתוֹ ᵐתְּמִימִם ᵒתַּעֲשֶׂה ᵖעֹלָה
ᵃעָשָׂה ᵃלַיּוֹם ᵃלַיהוָה ᵃבַּבֹּקֶר ᶠבַּבֹּקֶר ᵃתַּעֲשֶׂה
ᶠאֹתוֹ ׃ ᶠוּמִנְחָה ᶠתַּעֲשֶׂה ᶠעָלָיו ᵃבַּבֹּקֶר
ᶜשִׁשָּׁה ᶜבַּבֹּקֶר ᵒשִׁשִּׁית ᶠהָאֵיפָה ᶠוְשֶׁמֶן
ᵉשָׁלֹשׁ ᵉרְבִיעִית ᵉהַהִין ᶠלָרֹס ᶠאֶת ᶠהַסֹּלֶת
ᵃחֻקַּת ᵃעֹלָם ᵖמִנְחָה ᵐלַיהוָה ᶜחֻקּוֹת ᵃעוֹלָם ᵃתָּמִיד׃
ᵃתָּמִיד ᶠיַעֲשׂוּ ᶠאֶת ᶠהַכֶּבֶשׂ ᶠוְאֶת ᶠהַמִּנְחָה ᶠוְאֶת
ᶠעֹלָה ᶠהַשֶּׁמֶן ᶠבַּבֹּקֶר ᶠבַּבֹּקֶר ᶠעֹלַת ᶠתָּמִיד ׃
ᵉכֹּה ᶠאָמַר ᶠאֲדֹנָי ᶠיְהוִה ᶠכִּי ᶠיִתֵּן ᶠהַנָּשִׂיא
ᵐמַתָּנָה ᶠלְאִישׁ ᵒמִבָּנָיו ᶠנַחֲלָתוֹ ᶠהִיא
ᶠלְבָנָיו ᶠתִּהְיֶה ᶠאֲחֻזָּתָם ᶠהִיא ᵉבְּנַחֲלָה׃
ᶠוְכִי ᶠיִתֵּן ᶠמַתָּנָה ᶠמִנַּחֲלָתוֹ ᶠלְאַחַד
ᶜמֵעֲבָדָיו ᶠוְהָיְתָה ᶠלּוֹ ᶠעַד ᶠשְׁנַת ᶠהַדְּרוֹר
ᵃדְרוֹר ᶠשׁוּב ᶠוְשָׁבַת ᶠלַנָּשִׂיא ᶠאַךְ ᵐנַחֲלָתוֹ ᶠבָּנָיו ᶠלָהֶם
ᶠהָיָה ᶠתִּהְיֶה ׃ ᶠוְלֹא ᶠיִקַּח ᶠהַנָּשִׂיא ᶠמִנַּחֲלַת
ᶠלָקַח ᶠהָעָם ᶠלְהוֹנָתָם ᶠמֵאֲחֻזָּתָם ᶠמֵאֲחֻזָּתוֹ
ᶠיָנָה ᶠיַנְחִיל ᶠאֶת ᶠבָּנָיו ᶠלְמַעַן ᶠאֲשֶׁר ᶠלֹא
ᶠפוּץ ᶠבּוּא ᶠיָפֻצוּ ᶠעַמִּי ᶠאִישׁ ᶠמֵאֲחֻזָּתוֹ ׃ ᶠוַיְבִיאֵנִי
ᵐבַּמָּבוֹא ᶠאֲשֶׁר ᶠעַל ᶠפֶּתַח ᶠהַשַּׁעַר ᶠאֶל
ᶠפֵּאָה ᶠהַלִּשְׁכוֹת ᶠהַקֹּדֶשׁ ᶠאֶל ᶠהַכֹּהֲנִים ᶠהַפֹּנוֹת
ᶠצָפוֹנָה ᶠוְהִנֵּה ᶠשָׁם ᶠמָקוֹם ᶠבְּיַרְכְּתָיִם
ᶠיָמָּה ׃ ᶠוַיֹּאמֶר ᶠאֵלַי ᶠזֶה ᶠהַמָّקוֹם ᶠאֲשֶׁר
ᶠיְבַשְּׁלוּ ᵐשָׁם ᶠהַכֹּהֲנִים ᵒאֶת ᶠהָאָשָׁם
ᶠוְאֶת ᶠהַחַטָּאת ᶠאֲשֶׁר ᶠיאפוּ ᶠאֶת
ᶠהַמִּנְחָה ᶠלְבִלְתִּי ᶠהוֹצִיא ᶠאֶל ᶠהַחֵצֵר
ᶠהַחִיצוֹנָה ᶠלְקַדֵּשׁ ᶠאֶת ᶠהָעָם ׃ ᶠוַיּוֹצִיאֵנִי
ᶠאֶל ᶠהַחֵצֵר ᶠהַחִיצוֹנָה ᶠוַיַּעֲבִרֵנִי ᵐאֶל
ᶠאַרְבַּעַת ᶠמִקְצוֹעֵי ᶠהֶחָצֵר ᶠוְהִנֵּה ᶠחָצֵר
ᶠבְּמִקְצָע ᶠהֶחָצֵר ᶠחָצֵר ᶠבְּמִקְצָע
ᶠהֶחָצֵר ׃ ᶠבְּאַרְבַּעַת ᶠמִקְצָעוֹת ᶠהֶחָצֵר
ᶠחֲצֵרוֹת ᶠקְטֻרוֹת ᶠאַרְבָּעִים ᶠאֹרֶךְ
ᶠוּשְׁלֹשִׁים ᶠרֹחַב ᶠמִדָּה ᶠאַחַת ᶠלְאַרְבַּעְתָּם
ᵐמִקְצָעוֹת ׃ ᶠוְטוּר ᶠסָבִיב ᶠבָּהֶם ᶠסָבִיב

ee

לְאַרְבַּעְתָּם׃ וּמְבַשְּׁלוֹת עֲשׂוּי מִתַּחַת
הַטִּירוֹת סָבִיב׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי זֶה הַבַּיִת
בֵּית הַמְבַשְּׁלִים אֲשֶׁר יְבַשְּׁלוּ שָׁם
מְשָׁרְתֵי הַבַּיִת אֶת זֶבַח הָעָם׃ שביעית

Cap.xlvij

וַיְשִׁיבֵנִי אֶל פֶּתַח
הַבַּיִת וְהִנֵּה מַיִם יֹצְאִים מִתַּחַת
מִפִּתַּן הַבַּיִת קֵדִימָה כִּי פְנֵי הַבַּיִת
קֵדִים וְהַמַּיִם יֹרְדִים מִתַּחַת מִמִּתֶּף
הַבַּיִת הַיְמָנִית מִנֶּגֶב לַמִּזְבֵּחַ׃ וַיּוֹצִיאֵנִי
דֶּרֶךְ שַׁעַר צָפוֹנָה וַיְסֹבְבֵנִי דֶּרֶךְ
חוּץ אֶל שַׁעַר הַחוּץ דֶּרֶךְ הַפּוֹנָה
קֵדִים וְהִנֵּה מַיִם מְפַכִּים מִן הַכָּתֵף
הַיְמָנִית׃ בְּצֵאת הָאִישׁ קֶדְמָה וְקָו
בְּיָדוֹ וַיָּמָד אֶלֶף בָּאַמָּה וַיַּעֲבִרֵנִי
בַּמַּיִם מֵי אַפְסִים׃ וַיָּמָד אֶלֶף וַיַּעֲבִרֵנִי
בַּמַּיִם מַיִם בִּרְכָּיִם וַיָּמָד אֶלֶף
וַיַּעֲבִרֵנִי מֵי מָתְנָיִם׃ וַיָּמָד אֶלֶף
נַחַל אֲשֶׁר לֹא אוּכַל לַעֲבֹר כִּי נָאוּ
הַמַּיִם מֵי שָׂחוּ נַחַל אֲשֶׁר לֹא
יַעֲבֹר׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲרָאִיתָ בֶן
אָדָם וַיּוֹלִכֵנִי וַיָּשֶׁב אֶת שְׂפַת הַנָּחַל׃
בְּשׁוּבֵנִי וְהִנֵּה אֶל שְׂפַת הַנָּחַל
עֵץ רַב מְאֹד מִזֶּה וּמִזֶּה׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי
הַמַּיִם הָאֵלֶּה יוֹצְאִים אֶל הַגְּלִילָה
הַקַּדְמוֹנָה וְיָרְדוּ עַל הָעֲרָבָה וּבָאוּ
הַיָּמָּה אֶל הַיָּמָּה הַמּוֹצָאִים וְנִרְפְּאוּ
הַמַּיִם׃ וְהָיָה כָל נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר
יִשְׁרֹץ אֶל כָּל אֲשֶׁר יָבוֹא שָׁם שֶׁרֶץ
נַחֲלִים יִחְיֶה וְהָיָה הַדָּגָה רַבָּה מְאֹד
כִּי בָּאוּ שָׁמָּה הַמַּיִם הָאֵלֶּה וְיִרְפָּאוּ
יִחְיֶה כֹּל אֲשֶׁר יָבוֹא שָׁמָּה הַנָּחַל׃
וְהָיָה יַעֲמְדוּ עָלָיו דַּיָּגִים מֵעֵין גְּדִי
וְעַד עֵין עֶגְלַיִם מִשְׁטוֹחַ חֲרָמִים שָׁטוּחַ
יִהְיוּ לְמִינָהּ תִּהְיֶה דְגָתָם כִּדְגַת הַיָּם
הַגָּדוֹל רַבָּה מְאֹד׃ בְּצֹאתָיו וּגְבָאָיו
וְלֹא יִרְפָּאוּ לְמֶלַח נְתָנוּם׃ וְעַל הַנָּחַל

quattuor atriola: & culine fabricate erāt subter porticus per gyrum: & dixit ad me. Hec est domus culinarū in qua coquent ministri domus dñi victimas populi. 47.

ET conuertit me ad portam domus: & ecce aqua egrediebatur subter limen domus ad orientē. Facies enī dom respiciebat ad orientē. Aque autē descendebāt in latus tēpli dextrū ad meridiē altaris: & eduxit me per viam porte aquilonis: & conuertit me ad viam foras portā exteriorem viam que respiciebat ad orientem. Et ecce aque redundantes a latere dextro cū egrederetur vir ad orientē q habebat funiculū in manu sua: & mēsus est mille cubitos: & traduxit me per aquā vsq ad talos. Rursumq mēsus est mille: & traduxit me p aquā vsq ad genua. Et mēsus est mille: & traduxit me p aquā vsq ad renes. Et mēsus est mille torrentē quē non potui ptransire: qm in tumuerant aque pfundi torrentis qui nō potest transuadari: & dixit ad me: certe vidisti fili hois: & eduxit me: & cōuertit ad ripā torrētis. Cunq me cōuertissem ecce in ripa torrētis ligna multa nimis ex vtraq parte: & ait ad me. Aque iste q egrediūtur ad tumulos sabuli orientalis & descēdunt ad plana deserti: in trabūt mare: & exibunt & sanabuntur aque. Et omnis anima viuens que serpit quocūq venerit torrens viuet: & erunt pisces multi satis postq venerint illuc aq iste. Et sanabuntur & viuet oia ad que venerit torrens: & stabunt super illa piscatores. Ab engadi vsq ad engalim siccatio sagenarū erit. Pisce species erūt piscū ei sicut pisces maris magni: multitudinis nimie. In littoribus aūt ei & in palustribus non sanabūtur qa in salinas dabūtur. Et sup torrētem

ἱερέων quattuor τ coquine facte subter αὐταῖς ταῖς τετράσιν καὶ μαγειρεῖα γεγενῆται ὑποκάτω exedrio circuitu. τ dixit ad me ille domus τῶν ἐξαιδρῶν κύκλῳ. καὶ εἶπεν πρός με οὗτοι οἶκοι coquinarū: vbi coquent illic ministrantes τῶν μαγειρείων, οὗ ἑψοῦσιν ἐκεῖ οἱ λειτουργοῦντες τῷ domui sacrificia ppli. οἴκῳ τὰ θύματα τοῦ λαοῦ. Ca.47.

ET introduxit me ad vestibula dom: τ Καὶ εἰσήγαγέν με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τοῦ οἴκου, καὶ ecce aqua egrediebat de sub dio do ἰδοὺ ὕδωρ ἐξεπορεύετο ὑποκάτωθεν τοῦ ἀετείου τοῦ οἴκου ad orientem: q: facies dom respi κου κατὰ ἀνατολάς, ὅτι ἡ πρόσωπον τοῦ οἴκου ἔβλε ciebat ad orientem: τ aqua descendebat a πεν κατὰ ἀνατολάς, καὶ τὸ ὕδωρ κατέβαινεν ἐκ τῶν dorso dom dextro ad meridiē altaris. τ edu τούτου δεξιοῦ οἴκου διεξιοῦ ἐπὶ τὸν νότον θυσιαστηρίου. καὶ ἐξή xit me p viam porte q ad aquilonē τ γαγέν με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν, καὶ circūduxit me p viā extrisec ad portam a περιήγαγέν με τὴν ὁδὸν ἔξωθεν πρὸς τὴν πύλην τῆς ἐσω trū respiciētis ad orientē: τ ecce aqua λῆς τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἰδοὺ τὸ ὕδωρ deducitur a latere dextro sicut crimi κατεφέρετο ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ δεξιοῦ κατὰ ἔξοδος viri ex aduerso. τ mēsura in manu eius. τ me ἀνδρὸς ἐξεταστοῦ. καὶ μέτρον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ di suo ē mille: τ trāsiuit in aqua aqua separa μίτρησεν χιλίους, καὶ διῆλθεν ἐν τῷ ὕδατι ὕδωρ ἀφεστῶ tiōtū: τ mēsuo est mille: τ ptrāsiuit aqua vsq ad ge- ως, καὶ διεμέτρησεν χιλίους, καὶ διῆλθεν τὸ ὕδωρ ἕως γονάτων: τ mensuo est mille τ trāsiit aqua vsq ad lūbā nua: τ mensuo est mille τ trāsiit aqua vsq ad lūbā των, καὶ διεμέτρησεν χιλίους καὶ διῆλθεν τὸ ὕδωρ ἕως ὀσφύος τ mensuo est mille τ nō potuit ptrāsire vtra q: καὶ διεμέτρησεν χιλίους καὶ οὐκ ἐδύνατο διελθεῖν ἐπείδη itumuerat aqua qm ipes torrentis quā nō ptrāsibunt. ἐξέβρεσεν τὸ ὕδωρ ὡς ἐοίβης χειμάρρου οὐ δυ διαβῆναι. τ dixit ad me: vidisti fili hois! τ duxit me τ καὶ εἶπεν πρός με, ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώπου; καὶ ἤγαγέν με καὶ cōuertit ad ripam fluminis. in ripa ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ. ἐν τῇ ἐπιστρο ne mea τ ecce in ripa fluminis arbo φῇ μου καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ ποταμοῦ δένδρα reo multe valde hinc τ inde. τ dixit ad me: τ δρα πολλὰ σφόδρα ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ εἶπεν πρός με, καὶ τὸ aqua hec q egreditur in galileam q ad ὕδωρ τοῦτο τὸ ἐκπορευόμενον εἰς τὴν γαλιλαίαν τὴν πρὸς orientem τ q descendit in arabiam τ venit vsq ἀνατολὰς καὶ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ἀραβίαν καὶ ἔρχεται ἕως ad mare ad aquā exitus: τ sanabūt ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τὸ ὕδωρ τῆς διεξόδου, καὶ ἰαθήσε aque: τ erit oia aia animam bene τὰ ὕδατα, καὶ ἔσται πᾶσα ψυχὴ πᾶν ζῶον τὸ ἐκεῖσε tium sup oia sup q cūq abierit illuc fluuius et πᾶν ἐπὶ πάντα ἐφ' ἃ ἂν ἀπέλθῃ ἐκεῖ ὁ ποταμὸς ζῆσε net. τ erit illic piscio multū valde. q: venit illuc ται. καὶ ἔσται ἐκεῖ ἰχθὺς πολὺς σφόδρα. ὅτι ἥκει ἐκεῖ τὸ aqua hec: τ sanabit τ viuet oē sup q vsq adue ὕδωρ τοῦτο, καὶ ὑγιάσει καὶ ζήσεται πᾶν ἐφ' ὃ ἂν ἐπιλ nerit fluuius illic viuet. τ stabunt illic piscatores τ θῃ ὁ ποταμὸς ἐκεῖ ζήσεται. καὶ στήσονται ἐκεῖ ἁλιεῖς καὶ engaddi vsq ad engalim siccatio sagenarū erit iuxta e ἐγαδδὶ ἕως ἐν ἀγαλείμ ψυγμὸς σαγηνῶν ἔσται κατ' αὐ am erit τ pisceo eius mario magni τὴν ἔσται καὶ οἱ ἰχθύες αὐτῆς τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης multitudo nimia valde. τ in erita eius τ in πλῆθος πολὺ σφόδρα. καὶ ἐν τῇ διεξόδῳ αὐτοῦ καὶ ἐν cōuersione eius τ in superiacētiōe eius: nō τῇ ἐπιστροφῇ αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ ὑπερκείσει αὐτοῦ, οὐμὴ sanabunt in sal dedita sūt τ in flumine ὑγιάσωσιν εἰς ἅλας δεδόσται, καὶ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ

ascendet in ripa ei⁹ hinc ⁊ inde oẽ
ἀναβήσεται ἐπὶ τοῦ χείλους αὐτοῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν πᾶν
lignũ comestibile non veterascet sup eos neq
ξύλον βρώσιμον οὐ μὴ παλαιωθῇ ἐπ' αὐτοὺς οὐδ' οὐ μὴ
defficet fructus eius: renouabitur sue primi-
ἐκλείπῃ ὁ καρπὸς αὐτοῦ, τῆς καινότητος αὐτοῦ πρωτο-
na dabit. qa aque eorũ ex sctio iste
βολήσει. ὅτι τὰ ὕδατα αὐτῶν ἐκ τῶν ἁγίων ταῦτα
egrediũt. ⁊ erit fructus eorũ in cibum: ⁊ ascẽ
ἐκπορεύονται. καὶ ἔσται ὁ καρπὸς αὐτῶν εἰς βρῶσιν, καὶ ἀνά
sio eorũ ad sanitatẽ. hec dicit dñs deus: hoc
βασις αὐτῶν εἰς ὑγίειαν. τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ταῦ
terminus possidebitis terre duodeci
τα τὰ ὅρια κατακληροδοτήσετε τῆς γῆς ταῖς δώδεκα
tribub⁹ filiorũ israel: argumẽtũ funiculi ⁊ he
φυλαῖς τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, πρόδεσις σχοινίσματος καὶ κα
reditabit eã vnusq; sicut frater eius:
τακληροδοτήσεται αὐτὴν ἕκατος καθὼς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ,
in qũ leuaui manũ meã vt darem patribus eorũ. ⁊
εἰς ἣν ἦρα τὴν χεῖρά μου τοῦ δοῦναι τοῖς πατράσιν αὐτῶν. καὶ
cadet terra hec vobis in possessionẽ. ⁊ iste
πεσεῖται ἡ γῆ αὕτη ὑμῖν ἐν κληρονομίᾳ. καὶ ταῦτα τὰ
finis terre q̃ ad aqlonẽ: a mari ma-
ὅρια τῆς γῆς τῆς πρὸς βορρᾶν, ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς με
gno via ethalõ ingressus sedada: emath berotha
γάλης ὁδὸν ἀπαλὼν τῆς εἰσόδου σεδάδα, ἀπὸ μὴ βηρωθα
sabarim: q̃ inter finiũs damasci ⁊ inter
σαβαρείμ, τὰ ἀναμέσον ὁρίων δαμασκοῦ καὶ ἀναμέσον
finios emath atria thicõ: q̃ sunt sup finios au-
ὁρίων ἐμαθ αὐλαὶ τοῦ τείχους, αἱ εἰσὶν ἐπάνω τῶν ὁρίων αὐ
D ranitidis. hi termini a mari ab
γανιτίδος. ταῦτα τὰ ὅρια ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀπὸ τῆς
atrio enam finini damasci. ⁊ q̃ ad aqlonẽ ⁊
αὐλῆς τοῦ ἀπὲν ὅρια δαμασκοῦ, καὶ τὰ πρὸς βορρᾶν καὶ
finini emath q̃ ad aqlonẽ q̃ ad orientem in-
τὰ ὅρια ἀπὸ τὰ πρὸς βορρᾶν τὰ πρὸς ἀνατολὰς ἀνα-
ter auranitidem: ⁊ inter damascũ ⁊ in-
μέσον τῆς αὐρανιτίδος, καὶ ἀναμέσον δαμασκοῦ καὶ ἀνα
ter galaaditidem: ⁊ inter terrã is-
B μέσον τῆς γαλααδίτιδος, καὶ ἀναμέσον τῆς γῆς τοῦ Ἰσ
rael. iordanis determiat ad mare qõ ad ori-
ραήλ. Ἰορδάνης διορίζει ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν πρὸς ἀνα
entem palmarũ. hec q̃ ad orientẽ: ⁊ hec q̃
τολὰς φοινίκων. ταῦτα τὰ πρὸς ἀνατολάς, καὶ ταῦτα τὰ
ad austrũ ⁊ aphoicũ: a theman ⁊ palmis: vsq; ad a-
πρὸς νότον καὶ λίβα, ἀπὸ θαιμὰν καὶ φοινίκων, ἕως ὕδα
quã mariboth cades extendens ad mare
τος μαριβὼθ κάδης παρεκτείνων ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν
magnũ. hec pars auster ⁊ aphoic⁹ hec pars
μεγάλην. τοῦτο τὸ μέρος νότος καὶ λίψ τοῦτο τὸ μέρος τῆς
mari magni determinat. vsq; ad cõtra irotius
θαλάσσης τῆς μεγάλης ὁρίζει. ἕως κατέναντι τῆς εἰσόδου
emath vsq; ad irotũ eius. ista sunt q̃ ad mare
ἐμὰθ ἕως εἰσόδου αὐτοῦ. ταῦτά ἐστι τὰ πρὸς θάλασσαν
⁊ diuidetis terrã hanc ipsis tribub⁹
καὶ διαμερεῖτε τὴν γῆν ταύτην αὐτοῖς ταῖς φυλαῖς τοῦ
israel. mittetis. cam i sorte vobis ⁊ proselyt-
Ἰσραήλ. βαλεῖτε αὐτὴν κλήρῳ ὑμῖν καὶ τοῖς προσηλύ-
is habitantibus in medio vrm: qui genue
τοις τοῖς παροικοῦσιν ἐν μέσῳ ὑμῶν, οἵτινες ἐγέννη-
rũt filios in medio vrũ. ⁊ erunt vrũ q̃si
σαν υἱοὺς ἐν μέσῳ ὑμῶν. καὶ ἔσονται ὑμῖν ὡς
indigene in filijs israel vobiscũ cõ-
αὐτόχθονες ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ Ἰσραὴλ μεθ' ὑμῶν φυ-
dent in hereditate in medio tribuũ isra-
λοῦσι ἐν κληρονομίᾳ ἐν μέσῳ τῶν φυλῶν τοῦ Ἰσρα-
el ⁊ erunt in tribu aduenaꝝ: in adue-
ὴλ καὶ ἔσονται ἐν φυλῇ προσηλύτων, ἐν τοῖς προση-
C nis q̃ cũ eis ibi dabitis hereditatem. e-
λύτοις τοῖς μετ' αὐτῶν ἐκεῖ δώσετε κληρονομίαν αὐ-
ta dicit dñs deus.
τοῖς λέγει κύριος ὁ θεός.

Ca.48.

[a]scendet [b]in [c]ripa [d]eius [e]hinc [f]et inde omne
lignũ [g]comestibile non [h]veterascet sup eos neq
defficet fructus eius: renouabitur sue primi-
na dabit. [q]a aque eius [i]de sanctuario [m]egredien
tur. [n]Et erunt [o]fructus eius
[p]in cibũ: [q]& folia eius [r]ad
medicinã. [s]Hec [t]dicit [u]dñs
[v]deus. [w]Hic est [x]termin[y]us in
[a]quo [b]possidebitis [c]terrã
[d]in duodecim
[e]tribubus [f]israel: quia [g]ios-
seph duplicẽ [h]funiculum
habet. [i]Possidebitis autẽ
[m]eã [n]singuli eque [o]vt frater
suus: sup [p]quã [q]leuaui [r]ma
nũ meã [s]vt darẽ [t]patrib⁹
vris. [u]Et cadet [v]terra [w] hec
[x]vobis [y]in possessionem.
[a]Hic est aũt [b]terminus [c]ter
re [d]ad plagã [e]septẽtrionalẽ
[f]a mari [g]magno [h]via [m]etha
lon [n]venientibus
[o]sedada [p]emath [q]berotha
[r]sabarim: [s]que est
[t]inter [u]terminũ [v]damasci
[w]& [x]confinium [y]emath
[a]domus [b]thicon [c]que est
[d]iuxta [e]terminum [f]auram:
[g]& erit [h]terminus [i]a mari
[k]vsq; ad [m]atrium [n]enon
[o]terminus [p]damasci: [q]& ab
[r]aquilone [s]ad aquilonem
[t]terminus [u]emath: [v]plaga
[w]septentrionalis. [x] Porro
plaga [y]orientalis [a]de medio
[b]aurã [c]de medio [d]damasci
[e]& de medio [f]galaad: [g]& [h]
de medio [i]terre [k]israel: [l]for
dans [m]disterminans [n]ad
[o]mare [p]orientale [q]metiemi
ni [r]plagã [s]orientalẽ. [t]Plaga
autẽ [u]australis [v]meridiana
[w]a thamar [x]vsq; ad [y]aquas
[a]cõtradictionis [b]cades: &
[c]torrẽs [d]vsq; ad [e]mare [f]ma
gnũ. [g]Et hec est [h]plaga [i]ad
meridiẽ [m]australis. [n]Et pla
ga [o]maris [p]mare [q]magnũ
[r]a cõfinio [s]directũ [t]do-
nec [u]venias [v]emath: [w]hec ẽ
[x]plaga [y]maris. [a]Et diuide-
tis [b]terram [c]istam
[d]vobis [e]per tribus [f]israel:
[g]& [h]mittetis
[i]eam [k]in hereditatem [m]vo
bis [n]& aduenis
[o]qui accesserint [p]ad vos:
[q]qui genuerint
[r]filios [s]in medio vestrũ: [t]&
erũt [u]vobis [v]sicut indigene
[w]inter filios [x]israel. [y] Vobis
cum [a]diuidẽt [b]possessionẽ
[c]in medio [d]tribuũ [e]israel.
[f]In tribu autem
[g]quacũq; [h]fuerit aduena:
[i]ibi [k]dabitis
[l]possessionẽ illi: [m]ait [n]do-
minus [o]deus.

48.

[a]עָלָה [b]שָׂפָה [c]יַעֲלֶה [d]עַל [e]שְׂפָתוֹ [f]מִזֶּה [g]וּמִזֶּה [h]כָּל
[i]אֹכֶל [k]נָבֵל [l]עֵץ [m]מַאֲכָל [n]לֹא [o]יִבּוֹל [p]עָלֵהוּ [q]וְלֹא
[r]יָתֹם [s]פִּרְיוֹ [t]לְחָדָשָׁיו [u]יְבַכֵּר [v]כִּי [w]מֵימָיו
[x]נָבֵר [y]מִן [a]הַמִּקְדָּשׁ [b]הֵמָּה [m]יֹצְאִים [n]וְהָיָה
[o]פִרְיוֹ [p]לְמַאֲכָל [q]וְעָלֵהוּ [r]לִתְרוּפָה:
[s]כֹּה [t]אָמַר [u]אֲדֹנָי [v]יְהוִה [w]זֶה [x]הַגְּבוּל [y]אֲשֶׁר
[a]תִּתְנַחֲלוּ [b]אֶת [c]הָאָרֶץ [d]לְשִׁבְטֵי [e]יִשְׂרָאֵל [f]עָשָׂר
[g]שְׁבָטִים [h]יוֹסֵף [i]חֲבָלִים:
[m]אֶת [n]וְנַחֲלְתֶּם [o]אוֹתָהּ [p]אִישׁ [q]כְּאָחִיו [r]אֲשֶׁר
[s]נָשָׂאתִי [t]אֶת [u]יָדִי [v]לְתִתָּהּ [w]לַאֲבֹתֵיכֶם
[x]וְנָפְלָה [y]הָאָרֶץ [a]הַזֹּאת [b]לָכֶם [c]בְּנַחֲלָה:
[a]גְּבֻל [b]פֵּאָה [c]זֶה [d]גְּבוּל [e]הָאָרֶץ [f]לִפְאַת [g]צָפוֹנָה [h]מִן
[i]הַיָּם [k]הַגָּדוֹל [l]דֶּרֶךְ [m]חֶתְלֹן [n]לְבוֹא
[o]צְדָדָה: [p]חֲמַת [q]בֵּרוֹתָה [r]סִבְרַיִם [s]אֲשֶׁר
[t]בֵּין [u]גְּבוּל [v]דַּמֶּשֶׂק [w]וּבֵין [x]גְּבוּל [y]חֲמַת
[a]חָצֵר [b]הַתִּיכוֹן [c]אֲשֶׁר [d]אֶל [e]גְּבוּל [f]חַוְרָן:
[g]וְהָיָה [h]גְבוּל [i]מִן [k]הַיָּם [m]חֲצַר [n]עֵינוֹן
[o]גְּבוּל [p]דַּמֶּשֶׂק [q]וְצָפוֹן [r]צָפוֹנָה [s]וּגְבוּל
[t]חֲמַת [u]וְאֵת [v]פְּאַת [w]צָפוֹן: [x]וּפְאַת [y]קֶדֶם
[a]מִבֵּין [b]חַוְרָן [c]וּמִבֵּין [d]דַּמֶּשֶׂק [e]וּמִבֵּין
[f]הַגִּלְעָד [g]וּמִבֵּין [h]אֶרֶץ [i]יִשְׂרָאֵל [k]הַיַّרְדֵּן
[l]מִגְּבוּל [m]עַל [n]הַיָּם [o]הַקַּדְמוֹנִי [p]תָּמֹדוּ
[q]וְאֵת [r]פְּאַת [s]קֶדֶמָה: [t]וּפְאַת [u]נֶגֶב [v]תֵּימָנָה
[w]מִתָּמָר [x]עַד [y]מֵי [a]מְרִיבוֹת [b]קָדֵשׁ [c]נַחֲלָה
[d]אֶל [e]הַיָּם [f]הַגָّדוֹל [g]וְאֵת [h]פְּאַת [i]תֵּימָנָה
[k]נֶגְבָּה: [l]וּפְאַת [m]יָם [n]הַיָּם [o]הַגָּדוֹל [p]מִגְּבוּל
[q]עַד [r]נֹכַח [s]לְבוֹא [t]חֲמָת [u]זֹאת [v]פְּאַת
[w]יָם: [x]וְחִלַּקְתֶּם [y]אֶת [a]הָאָרֶץ [b]הַזֹּאת
[c]לָכֶם [d]לְשִׁבְטֵי [e]יִשְׂרָאֵל: [f]וְהָיָה [g]תַּפִּילוּ
[h]אוֹתָהּ [i]בְּנַחֲלָה [k]לָכֶם [l]וְלַהַגָּרִים
[m]הַגָּרִים [n]בְּתוֹכְכֶם [o]אֲשֶׁר [p]הוֹלִידוּ
[q]בָנִים [r]בְּתוֹכְכֶם [s]וְהָיוּ [t]לָכֶם [u]כְּאֶזְרַח
[v]בְּבְנֵי [w]יִשְׂרָאֵל [x]אִתְּכֶם [y]יִפְּלוּ [a]בְנַחֲלָה
[b]בְּתוֹךְ [c]שִׁבְטֵי [d]יִשְׂרָאֵל: [e]וְהָיָה [f]בַשֵּׁבֶט
[g]אֲשֶׁר [h]גָּר [i]הַגֵּר [k]אִתּוֹ [l]שָׁם [m]תִּתְּנוּ
[n]נַחֲלָתוֹ [o]נְאֻם [p]אֲדֹנָי [q]יְהוִה:

Ca.xlviij. וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַשְּׁבָטִים׃
מִקְצֵה צָפוֹנָה אֶל יַד דֶּרֶךְ חֶתְלֹן לְבוֹא חֲמָת חֲצַר עֵינָן גְּבוּל דַּמֶּשֶׂק צָפוֹנָה אֶל יַד חֲמָת וְהָיוּ לוֹ פְּאַת קֵדִים הַיָּם דָּן אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל דָּן מִפְּאַת קֵדִים עַד פְּאַת יָמָה אָשֵׁר אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל אָשֵׁר מִפְּאַת קֵדִימָה וְעַד פְּאַת יָמָה נַפְתָּלִי אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל נַפְתָּלִי מִפְּאַת קֵדְמָה עַד פְּאַת יָמָה מְנַשֶּׁה אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל מְנַשֶּׁה מִפְּאַת קֵדְמָה עַד פְּאַת יָמָה אֶפְרָיִם אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל אֶפְרַיִם מִפְּאַת קֵדִים וְעַד פְּאַת יָמָה רְאוּבֵן אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל רְאוּבֵן מִפְּאַת קֵדִים עַד פְּאַת יָמָה יְהוּדָה אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל יְהוּדָה מִפְּאַת קֵדִים עַד פְּאַת יָמָה תִּהְיֶה הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תָּרִימוּ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף רֹחַב וְאֹרֶךְ כְּאַחַד הַחֲלָקִים מִפְּאַת קָדִימָה עַד פְּאַת יָמָה וְהָיָה הַמִּקְדָּשׁ בְּתוֹכוֹ׃ הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תָּרִימוּ לַיהוָה אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְרֹחַב עֲשָׂרֶת אַלְפִים׃ וּלְאֵלֶּה תִּהְיֶה תְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ לַכֹּהֲנִים צָפוֹנָה חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְיָמָה רֹחַב עֲשָׂרֶת אַלְפִים וְקָדִימָה רֹחַב עֲשָׂרֶת אַלְפִים וְנֶגְבָּה אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְהָיָה מִקְדַּשׁ יְהוָה בְּתוֹכוֹ׃ לַכֹּהֲנִים הַמְקֻדָּשִׁים מִבְּנֵי צָדוֹק אֲשֶׁר שָׁמְרוּ מִשְׁמַרְתִּי אֲשֶׁר לֹא תָעוּ בְּתַעוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר תָּעוּ הַלְּוִיִּם׃ וְהָיְתָה לָהֶם תְּרוּמִיָּה מִתְּרוּמַת הָאָרֶץ קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים אֶל גְּבוּל הַלְּוִיִּם׃ וְהַלְּוִיִּם לְעֻמַּת גְּבוּל הַכֹּהֲנִים חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אֹרֶךְ וְרֹחַב עֲשָׂרֶת אַלְפִים׃

Et hec nomina trium a finibus aquilonis iuxta viam ethalon pgentib emath atrium enon terminus damasci ab aquilone iuxta viam emath: & erit ei plaga orientalis mare: dan vna. Et a termino dan: a plaga orientali vsq ad plagā maris aser vna. Et sup terminum aser: a plaga orientali vsq ad plagā maris: neptalim vna. Et sup terminum neptalim: a plaga orientali vsq ad plangā maris: manasse vna. Et super terminū manasse: a plaga orietali vsq ad plagā maris: effraim vna. Et super terminū effraim: a plaga orietali vsq ad plagā maris: ruben vna. Et super terminum ruben: a plaga orientali vsq ad plagā maris iuda vna. Et sup terminum iuda: a plaga orientali vsq ad plagam maris erunt primitie quas separabitis viginti quinq milibus latitudinis & lōgitudinis: sicuti singule partes a plaga orientali vsq ad plagā maris. Et erit sāctuariū in medio eius. Primitie quas separabitis domino: longitudo viginti quinq milibus & latitudo decem milibus. He autem erunt primitie sanctuarii sacerdotum ad aquilonē viginti qnq milia: & ad mare latitudinis decem milia. Sed ad orientem latitudinis decem milia: & ad meridiē lōgitudinis vigiti qnq milia. Et erit sanctuarium dñi in medio ei. Sacerdotibus sanctuariū erit de filiis sadoch: qui custodierūt cerimonias meas: & non errauerūt cū errarent filii israel: sicut errauerunt & leuite. Et erunt primitie de primitiuis terre sanctum sanctorū: iuxta terminū leuitarū. Sed & leuitis similiter iuxta fines sacerdotū viginti quinq milia longitudinis: & latitudinis decem milia.

Et hec nola tribuū. ab initio qō ad aclonē sōm ptem descensu dividentio ad introitū emath atrij enō fmin damasci ad aclonē. iuxta ptē emath a latis erūt eis q ad orientem vsq ad mare dan vna. Et a fminio dan q ad orientem vsq ad mare aser vna. Et a fminio aser ab hio q ad oriente vsq ad ea q ad mare nepthalim vna. Et a fminio nepthalim ab oriente vsq ad ea q ad mare manasse vna Et a fminio manasse ab oriente vsq ad ea q ad mare ephraim vna. Et a fminio ephraim ab hio q ad orientē vsq ad ea q ad mare ruben vna. Et a terminio ruben ab hio q ad orientem vsq ad ea q ad mare iuda vna. Et a fminio iuda ab hio q ad orientem erit iuxta terminū separatiōis quinq viginti milia latitudo: & lōgitudo sicut vna partiū ab hio q ad orientē vsq ad ea q ad mare. Et erit sanctū in medio eorū: primitie q̄ separabūt duo lōgitudo. viginti milia & latitudo decē milia. Et de primitie sctificationis sacerdotib ad aclonē .xv. milia: & ad mare latitudo decē milia: & ad orientem latitudo decē milia. Et ad meridiē .xv. milia. Et mōs sctificationis, erit in medio eius sacerdotib sctificatis filijs sadoch custodientib dom cultodias q nō errauerunt in errore filiorum israel quēadmodū errauerunt leuite. Et erit eis primitie date ex primitio terre sctis sacerdotū a fminio leuitarū. at leuitis q sunt iuxta terminos sacdotū lōgitudo .xv. milia: & latitudo decē milia:

Trãsla.gre.lex.cũ inter.lati.

ole longitudo.25. milia: τ latitudo.20. milia
πᾶν τὸ μῆκος .κε'. χιλιάδες, καὶ ἔυρος .κ'. χιλιά
nõ venũdabũt ex eo neq; mentientur neq;
δες. οὐ πραθήσεται ἐξ αὐτοῦ οὐδὲ καταμετρηθήσεται οὐδὲ
auferetur primitie terre: q; sctis
ἀφαιρεθήσεται τὰ πρωτογενήματα τῆς γῆς, ὅτι ἅγιόν
est dño. at quisq; milia sexgina
ἐστι τῷ κυρίῳ. τὰς δὲ .ε'. χιλιάδας τὰς πρὸς τὰς
in latitudie in quisq; τ vigiti milib⁹:
ἐπὶ τῷ πλάτει ἐπὶ ταῖς .ε'. καὶ .κ'. χιλιάσιν,
antemurale erit vrbi in domũ τ in
περιτείχισμα ἔσται τῇ πόλει εἰς τὴν κατοικίαν καὶ εἰς
spacium eius: τ erit ciuitas in medio eius.
διάστημα αὐτοῦ, καὶ ἔσται ἡ πόλις ἐν μέσῳ αὐτοῦ.
τ ille mensure eius: ab hio q̃ ad aqlo=
καὶ ταῦτα τὰ μέτρα αὐτῆς, ἀπὸ τῶν πρὸς βορ=
nẽ dnqita τ q̃ttuor milia. τ ab hio q̃ ad meridiẽ
ρᾶν .φ'. καὶ τετρακισχίλιοι. καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς νότον
dnqita q̃ttuor milia: τ ab hio q̃ ad orientem
φ'. τετρακισχίλιοι, καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς
dnqita τ 4 milia: τ ab hio q̃ ad mare
φ'. καὶ .δ'. χιλιάδες, καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς θάλασ
q̃ttuor milia quingenta. τ erit
σαν τετρακισχίλιοι πεντακόσιοι. καὶ ἔσται
spatium ciuitati ad aqlonẽ .250. τ ad meridiẽ
διάστημα τῇ πόλει πρὸς βορρᾶν .σν'. καὶ πρὸς νότον
250. τ ad orientem 250. τ ad mare
σν', καὶ πρὸς ἀνατολὰς .σν', καὶ πρὸς θάλασσαν
250. τ residuũ lõgitudinis qõ turta p=
σν'. καὶ τὸ πλάτος τοῦ μήκους τὸ ἐχόμενον τῶν ἀπο=
C mittũ sctũ .10. milia ad mare.
πομπῶν τῶν ἁγίων. ι'. χιλιάδες πρὸς θάλασσαν.
τ erunt primitie sancti: τ erit fru
καὶ ἔσονται αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ ἁγίου, καὶ ἔσται τὰ γενή=
ges ei⁹ in panes hio operanũ ciuitates.
ματα αὐτῆς εἰς ἄρτους τοῖς ἐργαζομένοις τὴν πόλιν.
at operantes ciuitatẽ opabũt cũ ex oibus
οἱ δὲ ἐργαζόμενοι τὴν πόλιν ἐργῶνται αὐτὴν ἐκ πασῶν
tribub⁹ israel. oẽs primitie dnqs τ .10.
φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ. πᾶσα ἡ ἀπαρχὴ .ι'. καὶ .κ'.
milia per quisq; τ vigiti milia q̃drangulare
χιλιάδες ἐπὶ .ι'. καὶ .κ'. χιλιάδας τετράγωνον
separabũt primitie sctũ a possessione
ἀφορισθήσεται οἱ ἀπαρχαὶ τοῦ ἁγίου ἀπὸ τῆς κατοχίσεως
ciuitatis. at residuũ principi ex hoc
τῆς πόλεως. τὸ δὲ πλεονάζον τῷ ἡγουμένῳ ἐκ τούτου
τ ex hoc ex primitiis sancti: τ
του καὶ ἐκ τούτου ἐκ τῶν ἀπαρχῶν τοῦ ἁγίου, καὶ
in possessionẽ ciuitatis p quisq; τ vigiti mi
ἐν τῇ κατοχίσει τῆς πόλεως ἐπὶ .ι'. καὶ .κ'. χι
lia lõgitudo vsq; ad ẽminos q̃ ad orientem τ
λιάδας μῆκος ἕως τῶν ὁρίων τῶν πρὸς ἀνατολὰς καὶ
ad mare p quisq; τ vigiti milia vsq; ad
πρὸς θάλασσαν ἐπὶ .ι'. καὶ .κ'. χιλιάδας ἕως τῶν
B ẽminos q̃ ad mare iuxta partes
ὁρίων τῶν πρὸς θάλασσαν ἐχόμενα τῶν μερίδων τοῦ
principis. τ erunt primitie sanctos τ
ἡγουμένου. καὶ ἔσται ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγίων καὶ τὸ
scificatio dom⁹ in medio eius. τ a
ἁγίασμα τοῦ οἴκου ἐν μέσῳ αὐτῆς. καὶ παρὰ τῶν
leuitis a possessione ciuitatis in medio
λευιτῶν ἀπὸ τῆς κατοχίσεως τῆς πόλεως ἐν μέσῳ
principio erit. inter termios iuda
τοῦ ἡγουμένου ἔσται. ἀναμέσον τῶν ὁρίων Ἰούδα
τ inter ẽminos beniamin: principi
καὶ ἀναμέσον τῶν ὁρίων βενιαμείν, τοῦ ἡγουμένου
erit. τ residuũ tribuũ ab hio q̃ ad orien=
ἔσται. καὶ τὸ πλεονάζον τῶν φυλῶν ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνα=
tem vsq; ad eã q̃ ad mare:
τολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν,

Trãsla.B.Vie.

Ois longitudo viginti
& qnq; miliũ: & latitudo
decem milium. Et non
venundabunt ex eo
neq; mutabunt neq;
transferẽtur primitie
terre: quia sanctificate
sunt dño: quinq;
milia autem qui super=
sunt in latitudine per
viginti quinq; milia:
phana erunt vrbis
in habitaculum & in su
burbana. Et erit ciuitas
in medio eius: & he mẽ
sure eius. Ad plagã septẽ
trionalẽ quingẽta & q̃t=
tuor milia: & ad plagam
meridianam quingenta
& quattuor milia:
& ad plagam orientalẽ
quingenta & quattuor
milia: & ad plagam oc=
cidentalem quingenta
& quattuor milia. Erũt
autẽ suburbana ciuitatis
ad aquilonem ducenta
quinq̃gita: & ad meridiẽ
ducenta quinquaginta
& ad orientem
ducenta qnq̃ginta: & ad
mare ducenta qnq̃ginta.
Quod autẽ reliquũ fue
rit in lõgitudine fm pri
mitias sacrariũ decẽ mi
lia in orientẽ: & decem
milia in occidentẽ erunt
sicut primitie
sanctuarii: & erunt fru=
ges eius in panes
his qui seruiunt ciuitati.
Seruictes autem ciuitati
opabũtur ex oibus tri=
bubus israel. Oẽs primi
tie viginti quinq; miliũ
per
viginti quinq; milia in
quadrum separabuntur
in primitias sanctuarii
& in possessionẽ ciuitatis.
Quod aũt reliquũ fuerit
principis erit ex omni pte
primitiarũ sanctuarii &
possessionis ciuitatis e re
gione viginti qnq; miliũ
primitiarũ: vsq; ad ter=
minũ orientalẽ: sed & a
mari e regiõe viginti qn
q; miliũ vsq; ad terminũ
maris: similiter in par=
tibus principis erit. Et
erunt primitie sanctuarii
& sanctuariũ tẽpli in me
dio eius. De possessione
autẽ leuitarũ & de posse=
sione ciuitatis in medio
partiũ principis erit iter
terminũ iuda & inter ter
minũ bẽiamin: & ad prin
cipẽ ptinebit. Et reliqs
tribubus a plaga orien=
tali vsq; ad plagam

Tex.he.Ezechi.xlviij.Primiua.heb.

כָּל אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְרֹחַב
עֶשֶׂרֶת אֲלָפִים: וְלֹא יִמְכְּרוּ מִמֶּנּוּ
מָכַר וְלֹא יָמֵר וְלֹא יַעֲבוֹר רֵאשִׁית
הָאָרֶץ כִּי קֹדֶשׁ לַיהוָה: וַחֲמִשָּׁת
אֲלָפִים הַנּוֹתָר בָּרֹחַב עַל פְּנֵי חֲמִשָּׁה
חֻלִּין וְעֶשְׂרִים אֶלֶף לְמוֹשָׁב
לְשַׁב גָּרֵשׁ וְהָיְתָה הָעִיר בְּתוֹכָהּ:
וְאֵלֶּה מִדּוֹתֶיהָ פְּאַת צָפוֹן חֲמֵשׁ
מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים וּפְאַת נֶגֶב
חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים
וּמִפְּאַת קָדִים חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת
אֲלָפִים וּפְאַת יָמָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת
וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים: וְהָיָה מִגְרָשׁ לָעִיר
צָפוֹנָה חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם וְנֶגְבָּה
חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם וְקָדִימָה חֲמִשִּׁים
וּמָאתַיִם וְיָמָּה חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם:
וְהַנּוֹתָר בָּאֹרֶךְ לְעֻמַּת תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ
עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים קָדִימָה וַעֲשֶׂרֶת
אֲלָפִים יָמָּה וְהָיָה לְעֻמַּת תְּרוּמַת
הַקֹּדֶשׁ וְהָיְתָה תְבוּאָתוֹ לַלָּחֶם
לָעֹבְדֵי הָעִיר: וְהָעֹבֵד הָעִיר יַעַבְדוּהוּ
מִכָּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: כָּל הַתְּרוּמָה
חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף בַּחֲמִשָּׁה
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף רְבִיעִית תָּרִימוּ
אֶת תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ אֶל אֲחֻזַּת הָעִיר:
וְהַנּוֹתָר לַנָּשִׂיא מִזֶּה וּמִזֶּה לְתְרוּמַת
הַקֹּדֶשׁ וְלַאֲחֻזַּת הָעִיר אֶל פְּנֵי
חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף תְּרוּמָה עַד גְּבוּל
קָדִימָה וְיָמָּה עַל פְּנֵי חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים
אֶלֶף עַד גְּבוּל יָמָּה לְעֻמַּת חֲלָקִים
לַנָּשִׂיא וְהָיְתָה תְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ
וּמִקְדַּשׁ הַבַּיִת בְּתוֹכוֹ: וּמֵאֲחֻזַּת
הַלְּוִיִּם וּמֵאֲחֻזַּת הָעִיר בְּתוֹךְ אֲשֶׁר
לַנָּשִׂיא יִהְיֶה בֵּין גְּבוּל יְהוּדָה וּבֵין
גְּבוּל בִּנְיָמִן לַנָּשִׂיא יִהְיֶה: וְיֶתֶר
הַשְּׁבָטִים מִפְּאַת קָדִימָה עַד פְּאַת

יָמָּה בִּנְיָמִן אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל בִּנְיָמִן
מִפְּאַת קֶדְימָה עַד פְּאַת יָמָּה
שִׁמְעוֹן אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל שִׁמְעוֹן
מִפְּאַת קֶדְימָה עַד פְּאַת יָמָּה
יִשָּׂשכָר אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל יִשָּׂשכָר
מִפְּאַת קֶדְימָה עַד פְּאַת יָמָּה
זְבוּלֻן אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל זְבוּלֻן
מִפְּאַת קֶדְימָה עַד פְּאַת יָמָּה
גָּד אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל גָּד אֶל
פְּאַת נֶגֶב תֵּימָנָה וְהָיָה גְּבוּל יָמִן
מִתָּמָר מֵי מְרִיבַת קָדֵשׁ נַחֲלָה
עַל הַיָּם הַגָּדוֹל׃ זאת הָאָרֶץ גדל
אֲשֶׁר תַּפִּילוּ לְשִׁבְטֵי נפל
יִשְׂרָאֵל וְאֵלֶּה מַחְלְקוֹתָם נְאֻם חלק
אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְאֵלֶּה תֹּוצְאֹת הָעִיר יצא
מִפְּאַת צָפוֹן חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת צפון מאה
אֲלָפִים מִדָּה׃ וְשַׁעֲרֵי הָעִיר
עַל שְׁמוֹת שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
שְׁעָרִים שְׁלוֹשָׁה צָפוֹנָה שַׁעַר שלש
רְאוּבֵן אֶחָד שַׁעַר יְהוּדָה אֶחָד
שַׁעַר לֵוִי אֶחָד׃ וְאֶל פְּאַת קֶדְימָה קדם
חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים רבע
וּשְׁעָרִים שְׁלוֹשָׁה וְשַׁעַר יוֹסֵף
אֶחָד שַׁעַר בִּנְיָמִן אֶחָד שַׁעַר
דָּן אֶחָד׃ וּפְאַת נֶגְבָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת
וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים מִדָּה וּשְׁעָרִים דרום
שְׁלוֹשָׁה שַׁעַר שִׁמְעוֹן אֶחָד
שַׁעַר יִשָּׂשכָר אֶחָד שַׁעַר זְבוּלֻן
אֶחָד׃ פְּאַת יָמָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת
וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים שַׁעֲרֵיהֶם שְׁלוֹשָׁה
שַׁעַר גָּד אֶחָד שַׁעַר אָשֵׁר
אֶחָד שַׁעַר נַפְתָּלִי אֶחָד׃ סָבִיב סבב
שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אֶלֶף וְשֵׁם הָעִיר
מִיום יְהוָה שָׁמָּה׃

occidentalē: beniamin vna. Et cōtra terminus beniamin a plaga orientali vsq; ad plagā occidētalē. ſymeon vna. Et ſuper terminum ſymeonis a plaga orientali vsq; ad plagam occidentalē: iſachar vna. Et ſup terminum iſachar a plaga orientali vsq; ad plagam occidentalem: zabulon vna. Et ſup terminum zabulon a plaga orientali vsq; ad plagam maris: gad vna. Et ſup terminum gad ad plagam auſtri in meridiem. Et erit finis de thamar vsq; ad aquas cōtradictionis cadeſ: hereditas contra mare magnum. Hec eſt terra quam mittetis in ſortē tribubus iſrael: & he partitiones earum: ait deus. Et hi egreſſus ciuitatis. A plaga ſeptentrionali quingentos quattuor milia mēſurabis: & porte ciuitatis nominibus tribuum iſrael. Porte tres a ſeptentrione: porta ruben vna: porta iuda vna: porta leui vna. Et ad plagam orientalem quingentos & quattuor milia. Et porte tres. Porta ioſeph vna: porta beniamin vna: porta dan vna. Et ad plagam meridianā quingentos & quattuor milia mettetis. Et porte tres: porta ſymeonis vna: porta iſachar vna: porta zabulon vna. Et ad plagam occidentalem quingentos & q̄ttuor milia. Et porte tres. Porta gad vna: porta aſer vna: porta neptali vna. Per circuitum decē & octo milia. Et nomen ciuitatis ex illa die dominus ibidem.

Explicit Ezechiel propheta.

beniamin vna. τ a terminio beniamin ab βενιαμὶν μία· καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν βενιαμὶν ἀπὸ
hio q̄ ad orientem vsq; ad eam q̄ ad mare ſymeon τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν συμεὼν
vna. τ a terminio ſymeon ab hio q̄ ad μία· καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν συμεὼν ἀπὸ τῶν πρὸς
orientem vsq; ad eam q̄ ad mare iſachar vna. τ ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν ἰσάχαρ μία· καὶ
a terminio iſachar ab hio q̄ ad orientem vsq; ad ἀπὸ τῶν ὁρίων ἰσάχαρ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως
eam q̄ ad mare zabulon vna. τ a fini τῶν πρὸς θάλασσαν ζαβουλὼν μία· καὶ ἀπὸ τῶν ὁρί
nio zabulon ab hio q̄ ad orientē vsq; ad eam ων τῶν ζαβουλὼν ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν
ad mare gad vna. τ a terminio gad πρὸς θάλασσαν γὰδ μία· καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων γὰδ
vsq; ea q̄ ad aphricū. τ erūt fmini eius a themā ἕως τῶν πρὸς λίβα· καὶ ἔσται τὰ ὅρια αὐτοῦ ἀπὸ θαμὰρ
τ aqua mariboth cades hereditatis: vsq; ad ma καὶ ὕδατος μαριβὼθ κάδης κληρονομίας, ἕως τῆς θα
re magnū. hec terra quā tacietis in ſorte λάσσης τῆς μεγάλης· αὕτη ἡ γῆ ἣν βαλεῖτε ἐν κλήρῳ
tribub' iſrael. τ iſte diuiſiones eorū ταῖς φυλαῖς ἰσραήλ· καὶ οὗτοι οἱ διαμερισμοὶ αὐτῶν
dicit dñs deus. τ iſte exitus ciuita λέγει κύριος ὁ θεός· καὶ οὗτοι αἱ διεξοδοι τῆς πόλε
tis q̄ ad aſionē quattuor milia τ quingenti ως αἱ πρὸς βορρᾶν τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι τῷ
mensura. τ porte ciuitatis in nominib' tribuū μέτρῳ· καὶ αἱ πύλαι τῆς πόλεως ἐπονόμασιν φυλῶν
iſrael: porte tres ad aſionē. porta ru israel, πύλαι τρεῖς πρὸς βορρᾶν· πύλη ῥου
ben vna: τ porta iuda vna. τ porta leui vna. βὴν μία, καὶ πύλη ἰούδα μία· καὶ πύλη λευὶ μία·
τ q̄ ad orientem q̄tuor milia τ q̄ngēti τ por καὶ τὰ πρὸς ἀνατολὰς τετρακισχίλιοι καὶ φ· καὶ πύ
te tres. porta ioſeph vna: τ porta beniamin λαι τρεῖς· πύλη ἰωσὴφ μία, καὶ πύλη βενιαμὶν
vna: τ porta dan vna. τ q̄ ad auſtrū q̄tuor μία, καὶ πύλη δὰν μία· καὶ τὰ πρὸς νότον τετρα
milia τ quīgēti mēſura: porte tres. porta ſymeo κισχίλιοι καὶ φ· μέτρῳ, πύλαι τρεῖς· πύλη συμε
on vna: porta iſachar vna: τ porta zabulō vna. ὼν μία, πύλη ἰσάχαρ μία, καὶ πύλη ζαβουλὼν μία,
τ q̄ ad mare q̄tuor milia quingenti καὶ τὰ πρὸς θάλασσαν τετρακισχίλιοι πεντακόσιοι
mēſura: porte tres. porta gad vna: τ porta μέτρῳ, πύλαι τρεῖς πύλη γὰδ μία, καὶ πύλη
aſer vna. τ porta neptalim vna. circuit' decē τ octo ἀσὴρ μία· καὶ πύλη νεφθαλεὶμ μία· κύκλωμα δε·
milia τ nomē ciuitatis ex q̄ die χιλιάδες καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας
fuerit erit nomē eius. ἦν ἔσται τὸ ὄνομα αὐτῆς·

Prologus.

Incipit Prologus sancti Hieronymi in Danielem prophetam.

Danielem prophetam iuxta septuaginta interpretes domini saluatoris ecclesiæ non legũt: vtentes theodotionis editiõe. Et hoc cur acciderit: nescio. Siue enim quia sermo chaldaicus est & quibusdam ꝓprietatibus a nostro eloquio discrepat: noluerunt septuaginta interpretes easdem linguæ lineas in translatione seruare. siue sub nomine eorũ a alio nescio quo non satis chaldeã linguam sciente editus est liber: siue aliud quid causæ extiterit ignorans: hoc vnum affirmare possum ꝙ multum a veritate discordet: & recto iudicio repudiatus sit. Sciẽdum quippe Danielem maxime & Esdram hebraicis quidem litteris sed chaldeo sermone conscriptos: & vnam Hieremiæ periocopen: iob quoq; cũ arabica lingua plurimã habere societatem. Deniq; & ego adolescẽtulus post Quintiliani & Tullii lectionem ac flores rhetoricos: cum me in linguæ huius pistrinum reclusissem: & multo sudore multoq; tempore vix cepissem anhelantia stridentiaq; verba resonare: & quasi ꝑ cryptam ambulans rarum desuper lumen aspicerem impegi nouissime in Danielem. Et tanto tedio affectus sum: vt desperatione subita omnem laborem veterem voluerim cõtemnere. Verum adhortante me quodam hebreo & illud mihi crebrius sua lingua ingerente: labor improbus omnia vincit: qui mihi videbar sciolus inter hebreos: cepi rursus discipulus esse chaldaicus. Et vt verum fatear vsq; ad presentem diem magis possum sermonem chaldaicum legere & intelligere q̃ sonare. Hæc idcirco refero vt difficultatem vobis Danielis ostenderem: quæ apud hebreos nec susannæ habet historiam: nec hymnum trium puerorum: nec belis draconisq; fabulas: quas nos (quia in toto orbe dispersæ sunt) veru antepositio easq; iugulante subiecimus: ne videremur apud imperitos magnam partem voluminis detruncasse. Audiui ego quendam de præceptoribus iudeorum cũ susannæ derideret historiam & a græco nescio quo eam diceret esse confictam: illud opponere quod origeni quoq; africanus opposuit: etymologias has apo tu chynu chyse & apo tu prynu pryse de græco sermone descendere. Cuius rei nos intelligentiam nostris hanc possumus dare: vt verbi gratia. Dicamus continuo de arbore ilice dixisse eum ilico pereas. & a lentisco in lentem te comminuat angelus: vel non lente pereas. aut lentus id est flexibilis ducaris ad mortem: siue aliud quid ad arboris nomẽ cõueniens. Deinde tantum fuisse ocii tribus pueris cauillabatur: vt in camino estuantis incendii metro luderent: & per ordinem ad laudem dei omnia elementa prouocarent. Aut quod miraculum diuinæq; aspirationis iudicium: vel draconem interfectum offa picis: vel sacerdotum belis machinas deprehensas quæ magis prudentia solertis viri q̃ prophetali essent spiritu perpetrata. Cum vero abacuch veniret & de iudea in chaldeam raptum discoforum lectitaret: querebat exemplum vbi legissemus in toto veteri testamento quenq̃ sanctorum graui uolasse corpore & in puncto horæ tanta terrarum spacia transisse. Cui cum quidam e nostris satis ad loquendum promptulus ezechielem adduxisset in medium: & diceret eum de chaldea in iudeam fuisse translatum: deri sit hominem: & ex ipso uolumine demonstrauit Ezechielem in spiritu se vidisse transpositum. Deniq; & apostolum nostrum videlicet vt eruditum virum & qui legem ab hebreis didicisset nõ fuisse ausum affirmare se raptum in corpore sed dixisse siue in corpore siue extra corpus: nescio: deus scit. His & talibus argumentis apochryphas in libro ecclesiæ fabulas arguebat. Super qua re lectoris arbitrio iudicium derelinquens illud ammoneo non haberi Danielem apud hebreos inter prophetas: sed inter eos qui hagiographa conscripserunt. In tres siquidem partes omnis ab eis scriptura diuiditur: in legem: in prophetas: & in hagiographa: id est in quinq; & octo & in vndecim libros: de quo nõ est huius temporis differere. Quæ autem ex hoc propheta immo contra hunc librum porphyrius obiiciat: testes sunt methodius: eusebius: & appollinaris: qui multis versuum milibus eius vesaniæ respondentes: nescio an curioso lectori satisfecerint. Vnde obsecro vos o paula & eustochium fundatis pro me ad dominum preces vt q̃diu in hoc corpusculo sum scribam aliquid gratum vobis: vtile ecclesiæ: dignum posteris. Præsentium quippe iudiciis obiatrantium non satis moueor: qui in vtranq; partem aut amore laburtur aut odio. Explicit prologus.

Trãsla. gre. lxx. cũ iter. latina.

DANIEL.

ΔΑΝΙΗΛ.

A 4. Bc. Hab.

Ἐν ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας Ἰωακὶμ βασιλέως Ἰούδα, ἦλθεν Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπολιόρκει αὐτήν: καὶ ἔδωκεν κύριος ἐν χειρὶ αὐτοῦ τὸν Ἰωακὶμ βασιλέα Ἰούδα καὶ ἀπὸ μέρους τῶν σκευῶν οἴκου κυ, καὶ ἀπήνεγκεν αὐτὰ εἰς γῆν Σενναὰρ οἶκον τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ τὰ σκεύη ἐσήνεγκεν εἰς τὸν θησαυρὸν τοῦ θεοῦ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ ἀσφανεὶζ τῷ ἀρχιευνούχῳ αὐτοῦ, εἰσαγαγεῖν

In ano tertio regni ioachim regis iuda: venit nabuchodonosor rex babylonis in hierusalem: & obsidebat eam: & dedit dñs in manu eius ioachim regem iude: & partẽ vasorũ domus dei: & asportauit ea in terrã sennaar in domũ dei sui: & vasa intulit in domũ thesauri dei sui. et ait rex asphanez principi eunuchorũ suorũ: vt introduceret

Trãsla. B. Hie.

Incipit Daniel propheta. Capitulum. 1.

Anno tertio regni ioachim regis iuda venit nabuchodonosor rex babylonis hierusalem & obsedit eam: & tradidit dominus in manu eius ioachim regem iude: & partẽ vasorũ domus dei & asportauit ea in terrã sennaar in domũ dei sui: & vasa intulit in domum thesauri dei sui. Et ait rex assenez ꝓposito eunuchorũ: vt introduceret

Tex. heb. Dani. j. Pritiua. heb.

Cap. j.

בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמַלְכוּת יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה בָּא נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל יְרוּשָׁלִַם וַיָּצַר עָלֶיהָ׃ וַיִּתֵּן אֲדֹנָי בְּיָדוֹ אֶת יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה וּמִקְצַת כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים וַיְבִיאֵם אֶרֶץ שִׁנְעָר בֵּית אֱלֹהָיו וְאֶת הַכֵּלִים הֵבִיא בֵּית אוֹצַר אֱלֹהָיו׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאַשְׁפְּנַז רַב סָרִיסָיו לְהָבִיא

Pātiua.heb. Tex.be.Dani.j. Trāsl.B.Vie. Trās.Gre.lex.cū interp.latina.

מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִזֶּרַע הַמְّלוּכָה וּמִן
הַפַּרְתֻּמִּים יְלָדִים אֲשֶׁר אֵין בָּהֶם
כָּל מוּם וְטוֹבֵי מַרְאֶה וּמַשְׂכִּילִים
בְּכָל חָכְמָה וְיֹדְעֵי דַעַת וּמְבִינֵי מַדָּע
וַאֲשֶׁר כֹּחַ בָּהֶם לַעֲמֹד בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ
וּלְלַמְּדָם סֵפֶר וּלְשׁוֹן כַּשְׂדִּים וַיְמַן
לָהֶם הַמֶּלֶךְ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ מִפַּת
בַּג הַמֶּלֶךְ וּמִיֵּין מִשְׁתִּיו וּלְגַדְּלָם
שָׁנִים שָׁלוֹשׁ וּמִקְצָתָם יַעֲמֹדוּ
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי
יְהוּדָה דָּנִיאֵל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל
וַעֲזַרְיָה׃ וַיָּשֶׂם לָהֶם שַׂר הַסָּרִיסִים
שְׁמוֹת וַיָּשֶׂם לְדָנִיאֵל בֵּלְטְשַׁאצַּר
וּלְחַנַנְיָה שַׁדְרַךְ וּלְמִישָׁאֵל מֵישַׁךְ
וּלְעַזַרְיָה עֶבֶד נְגוֹ׃ וַיָּשֶׂם דָּנִיאֵל עַל
לִבּוֹ אֲשֶׁר לֹא יִתְגָּאַל בְּפַת בַּג
הַמֶּלֶךְ וּבְיֵין מִשְׁתִּיו וַיְבַקֵּשׁ מִשַּׂר
הַסָּרִיסִים אֲשֶׁר לֹא יִתְגָּאָל׃ וַיִּתֵּן
הָאֱלֹהִים אֶת דָּנִיאֵל לְחֶסֶד
וּלְרַחֲמִים לִפְנֵי שַׂר הַסָּרִיסִים׃
וַיֹּאמֶר שַׂר הַסָּרִיסִים לְדָנִיאֵל
יָרֵא אֲנִי אֶת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר
מִנָּה אֶת מַאֲכַלְכֶם וְאֶת מִשְׁתֵּיכֶם
אֲשֶׁר לָמָּה יִרְאֶה אֶת פְּנֵיכֶם זֹעֲפִים
מִן הַיְלָדִים אֲשֶׁר כְּגִילְכֶם וְחַיַּבְתֶּם
אֶת רֹאשִׁי לַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר דָּנִיאֵל
אֶל הַמֶּלְצַר אֲשֶׁר מִנָּה שַׂר
הַסָּרִיסִים עַל דָּנִיאֵל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל
וַעֲזַרְיָה׃ נַסֶּה נָא אֶת עֲבָדֶיךָ יָמִים
עֲשָׂרָה וְיִתְּנוּ לָנוּ מִן הַזֵּרְעִים
וְנֹאכְלָה וּמַיִם וְנִשְׁתֶּה׃ וְיֵרָאוּ לְפָנֶיךָ
מַרְאֵינוּ וּמַרְאֵה הַיְלָדִים הָאֹכְלִים
אֶת פַּת בַּג הַמֶּלֶךְ וְכַאֲשֶׁר תִּרְאֶה
עֲשֵׂה עִם עֲבָדֶיךָ׃ וַיִּשְׁמַע לָהֶם לַדָּבָר
הַזֶּה וַיְנַסֵּם יָמִים עֲשָׂרָה׃ וּמִקְצַת
יָמִים עֲשָׂרָה נִרְאָה מַרְאֵיהֶם טוֹב

de filiis israel & de semine regio: & tyrannorum pueros in quibus nulla esset macula: decoros forma & eruditos omni sapientia: cautos scientia & doctos disciplina: & qui possent stare in palatio regis: vt doceret eos liras & linguā chaldeorū. Et cōstituit eis rex annonā per singulos dies de cibis suis & vino vnde bibebat ipse vt enutriti tribus annis postea starent in conspectu regis. Fuerunt ergo inter eos de filiis iude: daniel ananias misael & azarias. Et imposuit eis ppositus eunuchorū nomina: danieli balthasar: ananie sidrac: misaeli misac: & azarie abdenago. Proposuit autē daniel in corde suo ne polluerētur de mensa regis: neq; de vino potū eius: & rogauit eunuchorū ppositū ne contaminaretur. Dedit autem deus danieli gratiam & misericordiā in cōspectu principis eunuchorū. Et ait princeps eunuchorum ad danielem. Timeo ego dñm meum regem qui cōstituit vobis cibum & potum: qui si viderit vultus vestros maculentiores pre ceteris adolescentibus coeuis vris condēnabitis caput meū regi. Et dixit daniel ad malasar quē cōstituerat princeps eunuchorū super danielem ananiam misaelem & azariā. Tenta nos obsecro seruos tuos diebus decem: & dentur nobis legumina ad vescendū: & aqua ad bibendū & contemplare vultus nostros & vultus puerorū qui vescuntur cibo regis: & sicut videris: facies cum seruis tuis. Qui audito sermone eo huiuscemodi: tēptauit eos diebus decem. Post dies aūt decē apparuerunt vultus eorū meliores

de filijs captiuitatis israel τ de semine regni: τ de tyrannis puerorum ἀπὸ τῶν υἱῶν αἰχμαλωσίας ἰσραὴλ καὶ ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας, καὶ ἀπὸ τῶν φαρίμμεῖν νεανίσκους οἷς οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς πᾶς μῶμος, καὶ καλοὺς τῇ ὄψει καὶ συνιέντας ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ γινώσκοντας γνῶσιν καὶ διακουμβίους φρόνησιν, καὶ οἷς ἦν ἰσχὺς εἰς τὸ παρεστάναι ἐν τῷ οἴκῳ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ διδάξαι αὐτοὺς γράμματα καὶ γλῶσσαν χαλδαΐστι. καὶ διέταξεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς τὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἡμέραν ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως καὶ ἀπὸ τοῦ οἴνου τοῦ πότου αὐτοῦ καὶ τρέφαι αὐτοὺς ἔτη τρία, καὶ μετὰ ταῦτα σταθῆναι ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. τ fuit in eis de filijs iuda daniel τ ananias τ misael τ azarias. τ imposuit eis principes eunuchorum nomina: daniel balthasar: τ ananie sidrach: τ misael misac: τ azarie abdenago. τ posuit daniel in corde suo: vt non cōtaminaret se mensa regis: τ in vino potus eius: rogauit principē eunuchorū vt nō cōtaminaret. τ dedit deus daniel in miam τ misericordiā principis eunuchorū. τ dixit princeps eunuchorū danieli: timeo ego dñm meū regem q̄ cōstituit cibū vestrum potum vestrum neq; videat facies vestras tristes pter puerorū coetaneorū vestrorum: τ condemnetis caput meū regi. τ dixit daniel ad malasar quē cōstituit princeps eunuchorū super daniel ananiā τ azariā τ misael: tenta obsecro seruos tuos dies decē: τ dent nobis de semibus terre τ comedemus: τ aquā bibemus: τ appareant coram te vultus nostri, καὶ ὀφθήτωσαν ἐνώπιόν σου αἱ ἰδέαι ἡμῶν τ vultus puerorum comedentium καὶ αἱ ἰδέαι τῶν παιδαρίων τῶν ἐσθιόντων τὴν mensam regis: τ sicut videris fac cum seruis tuis. τ audiuit eum τ tentauit eos diebus decē: τ post finem decē dierum visi sunt vultus eorum meliores

B

A

C

D

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

τ fortes carnibꝰ ſup oēs pueros
καὶ ἰσχυροὶ ταῖς σαρξὶν ὑπὲρ πάντα τὰ παιδάρια τὰ
comedentes mensam regis. τ fuit ma-
λδίοντα τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως. καὶ ἦν μιλ
lassar auferens prãdiũ coꝝ τ vinũ po
σὰν ἀναιρούμενος ὁ οἶνος αὐτῶν καὶ ὁ οἶνος τοῦ πό
tũ eorꝝ. τ dabat eis femina ſtruos
ματος αὐτῶν. καὶ ἐδίδου αὐτοῖς σπερματα τοῖς τέσσαρ
pueris. τ dedit eis deus intellectũ τ
σι παιδαρίοις. καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς σύνεσιν καὶ
prudẽtiã in oi litteratura τ ſapia. τ daniel intel
φρόνησιν ἐν πάσῃ γραμματικῇ καὶ σοφίᾳ. καὶ Δανιὴλ συ
lexit in oi visione τ ſomnio. τ factũ eſt poſt
νῆκεν ἐν πάσῃ ὁράσει καὶ ἐνυπνίοις. καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ
finẽ diꝝ q̃ dixit rex vt introducerẽt ip-
τέλος τῶν ἡμερῶν ὧν εἶπεν ὁ βασιλεὺς εἰσαγαγεῖν αὐ-
ſi: introduxit eos ꝓcepo eunuchoꝝ i ꝓſpectũ na
τούς, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιευνοῦχος ἐναντίον ναβ
buchodonoſor: τ locutus eſt cũ eis rex:
ουχοδονόσορ. καὶ ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν ὁ βασιλεύς,
τ nõ inuẽti ſunt ex oibus eis ſimiles daniel τ
καὶ οὐκ εὑρέθησαν ἐκ πάντων αὐτῶν ὅμοιοι Δανιὴλ καὶ
ananie τ miſael τ azarie. τ ſteterũt i cõſpectu
ἀνανία καὶ μισαὴλ καὶ ἀζαρία. καὶ ἔστησαν ἐνώπιον τοῦ
regis. τ in omni verbo ſapientie τ ſcientie
βασιλέως. καὶ ἐν παντὶ ῥήματι σοφίας καὶ ἐπιστήμης
q̃ ꝓcõſulebat ab eis rex: inuenit eos de-
ἃ ἐζήτησεν παρ' αὐτῶν ὁ βασιλεύς, εὗρεν αὐτοὺς δέ
cuplicatos ꝓter oēs incãtatores τ
καπλασίους παρὰ πάντας τοὺς ἐπαοιδοὺς καὶ τοὺς
magos existẽtes in regno eius. τ fuit
μάγους τοὺς ὄντας ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο
daniel vsq; ad annũ primũ cyri regis.
Δανιὴλ ἕως ἔτους α̅. κύρου τοῦ βασιλέως. Cap. 2.

A IN anno ſecundo regni nabu-
ΕΝ τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τῆς βασιλείας ναβου-
chodonoſor ſomniauit nabuchodonoſor ſomniũ τ
χοδονόσορ ἐνυπνιάσθη ναβουχοδονόσορ ἐνύπνιον, καὶ
ſtupefact' eſt ſpũs eius: τ ſomniũ eius fuit ab
ἐξέστη ὁ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ὁ ὕπνος αὐτοῦ ἐγένετο ἀπ'
eo. τ dixit rex vt vocarẽt incantatores
αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς καλέσαι τοὺς ἐπαοιδοὺς
τ magos τ maleficos τ chalde-
C καὶ τοὺς μάγους καὶ τοὺς φαρμακεῖς καὶ τοὺς χαλδαί
os: vt ãnũciarẽt regi ſomnia eius. τ vene
ους, τοῦ ἀναγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ τὰ ἐνύπνια αὐτοῦ. καὶ ἐλ
rũt τ ſteterũt in ꝓſpectu regis. τ dixit eis
θόντες καὶ ἔστησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν αὐτοῖς
rex: ſomniaui τ ſtupefactus eſt ſpũs meus
ὁ βασιλεύς, ἐνυπνιάσθην καὶ ἐξέστη ὁ πνεῦμά μου τοῦ
vt ſcirẽ ſomniũ: τ locuti ſunt chaldei re-
γνῶναι τὸ ἐνύπνιον, καὶ ἐλάλησαν οἱ χαλδαῖοι τῷ βα
gi ſyriace τ direxẽt: rex in ſecula viue.
σιλεῖ συριστὶ καὶ εἶπαν, βασιλεῦ εἰς τοὺς αἰῶνας ζῶν.
ta dic ſomniũ ſeruis tuis. τ cõiectura eius
σὺ εἰπὸν τὸ ἐνύπνιον τοῖς παισὶ σου. καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτ
ãnũciabimus. τ rũdit rex τ dixit
ἀναγγελοῦμεν. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν τοῖς
chaldeis: fmo a me receſſit: ſi igitꝝ nõ notũ fece
χαλδαίοις, ὁ λόγος ἀπ' ἐμοῦ ἀπῆλθεν. ἐὰν οὖν μὴ γνωρίσω
ris mihi ſomniũ τ ꝓiectura eius: in interi
τέ μοι τὸ ἐνύπνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ, εἰς ἀπώ
tum eritis. τ domꝰ vre diripientur. ſi aũt ſõni
λειαν ἔσεσθε. καὶ οἱ οἶκοι ὑμῶν διαρπαγήσονται. ἐὰν δὲ τὸ ἐνύ
um τ cõiectura eius notũ feceritis mihi: dona τ
πνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτὸ γνωρίσητέ μοι, δόματα καὶ
B munera τ honorẽ multũ accipietis a me. verũtã ſom
δωρεὰς καὶ τιμὴν πολλὴν λήψεσθε παρ' ἐμοῦ. πλὴν τὸ ἐνύ
nium τ cõiectura eius ãnũciate mihi. τ rũderũt
πνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτὸ ἀναγγείλατέ μοι. καὶ ἀπεκρίθη
secundo τ dixerũt: rex dicat ſomniũ
D σαν δευτέρῳ καὶ εἶπαν, ὁ βασιλεὺς εἰπάτω τὸ ἐνύπνιον

Trãsla.B.Hie.

ᶜet corpulentiores ᶜ pre
ᵃomnibusᵃpueris ooooooo
ᶜqui vescebantur ᵃ cibo ᵇre
gio. Porro oooooooooooooo
ᵇmalaſſarᶜtollebat ᵃ ciba-
riaᶜ & vinum oooooooooooo
ᵃpotus eorum: ᶜ dabatq;
ᵃeis ᵃ legumina. ooooooo
ᵃPueris autem ᶜhis ᶜdedit
oooooooooooooooooooooooo
ᶜdeusᵃ ſcientiam ᶜ & diſci-
plinam ᶜin omni oooooooo
ᶜlibroᵃ & ſapiẽtia: ᵇdanieli
autẽ ᶜintelligentiã ᵃomniũ
ᶜviſionũᶜ & ſomnioꝝ. ᵃCõ
pletis itaq; ᵇdieb⁹ poſt ᶜq̃s
ᵃdixeratᶜrexᵃ vt introdu-
cerẽtur. ᵃ Introduxit eos
ᶜpreposit⁹ eunuchot ũᶜ in
cõſpectu ᵃ nabuchodono
for. ᵃCũq; ᶜeis ᵃlocut⁹ fuiſ
ſetᶜrexᶜnõᵃſunt inuẽti ta-
lesᵇde vniuerſisᶜ vt daniel
ᵃananiasᶜ miſahelᶜ & aza-
rias. ᵃEt ſteterũt ᵇin cõpe
ctuᶜ regis: ᵃ & omne ᶜverbũ
ᵃſapientie & ᵃintellect⁹ qd
ᶜſciſcitatus eſtᵃab eisᶜrex:
ᵃinuenit in eisᶜdecuplum
ᶜſupᶜ cunctos ᶜ ariolos &
ᵃmagosᵇqui erãtᶜ in vni-
uerſoᵃregno ei⁹. ᶜFuit aũt
ᶜdanielᶜvsq; adᵃannũᶜpri-
mumᵇcyriᶜregis. 2.
IN anno ᵇſecundoᶜ re-
gni oooooooooooooooo
ᵇnabuchodonoſor: ᶜvidit
ᶜnabuchodonoſor ooooo
ᵃſomniũᵇ & cõterritus eſt
ᶜſpũs eius: ᵃ & ſomniũ eius
ᶜfugit ᵃab eo. ᵃPrecepit au
tem ᶜrexᵃ vt cõuocarẽtur
ᶜarioliᵃ & magiᶜ & malefici
oooooooooooooooooooooooo
ᵃ & chaldei: ᶜvt indicarent
ᶜregiᶜſomnia ſua. Qui oo
ᵃcum veniſſentᵇ ſteterunt
ᶜcorã ᵇrege: ᶜ & dixit oooo
ᶜad eosᵃrex. ᶜ Vidi ᵇ ſomni
um: ᵃ & ᶜmente ᵃconfuſus
ᵃignoro ᵃ quid ᵃviderim.
ᶜResponderuntq; oooooo
ᵃchaldei ᶜregi ᵃ ſyriace.
ᶜRex oooooooooooooooooo
ᵃin ſempiternũᶜviue. ᶜDic
ᶜſomniũ ᵃſeruis tuis: ooo
ᵇ & interp̃tationẽ eius ᶜ in
dicabim⁹. Et ᵃrñdens ᶜrex
ᶜait ᵃchaldeis. ᵃ Sermo ᵇre-
ceſſit ᶜa me. ᶜNiſi oooooooo
ᵃindicaueritis mihi ᵃſom
niũ ᵃ & cõiecturã eius: ᵃpe
ribitis vos: ᶜ & domus ve-
ſtre ᵃpublicabuntur. oooo
ᵃSi aũt ᶜſomniũᶜ & cõiectu
rã eius ᶜnatraueritis: ᵃ pre
miaᵇ & donaᶜ & honorem
ᵃmultũ ᶜ accipietis ᶜa ᵃme.
ᶜSomniũᵇ igitur ᵃ & inter-
pretationẽ eius ᶜ indicate
mihi. ᵃRñderũt ᵃ ſcdo ᵃat-
q; dixerunt. ᵃ Rex ᵃ ſõniũ

Tex.heb.Dani.ij. Prãtiua.heb.

בְּרֵא
הָיָה
וּבְרִיאֵי בָשָׂר מִן כָּל הַיְלָדִים
הָאֹכְלִים אֵת פַּת בַּג הַמֶּלֶךְ וַיְהִי
הַמְּלַצָּר נֹשֵׂא אֶת פַּת בַּגָּם וְיַיִן
שְׁתִיתָם וְנֹתֵן לָהֶם זֵרְעֹנִים׃
רָבַע
וְהַיְלָדִים הָאֵלֶּה אַרְבַּעְתָּם נָתַן
יָדַע שָׂכַל
לָהֶם הָאֱלֹהִים מַדָּע וְהַשְׂכֵּל בְּכָל
גִּין חָזָה
סֵפֶר וְחָכְמָה וְדָנִיאֵל הֵבִין בְּכָל חָזוֹן
וַחֲלוֹמוֹת׃ וּלְמִקְצַת הַיָּמִים אֲשֶׁר
נוּא
אָמַר הַמֶּלֶךְ לְהָבִיאָם וַיְבִיאֵם שַׂר
סָרִיס פָּנָה
הַסָּרִיסִים לִפְנֵי נְבוּכַדְנֶאצַּר׃ וַיְדַבֵּר
דִּבֵּר טָצָא
אִתָּם הַמֶּלֶךְ וְלֹא נִמְצָא מִכֻּלָּם
כְּדָנִיאֵל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה
עָמַד
וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וְכֹל דְּבַר חָכְמַת
בִּינָה אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ מֵהֶם הַמֶּלֶךְ
וַיִּמְצָאֵם עֲשָׂרָה יָדוֹת עַל כָּל הַחַרְטֻמִּים
הָיָה
הָאַשָּׁפִים אֲשֶׁר בְּכָל מַלְכוּתוֹ׃ וַיְהִי
שָׁנָה
דָּנִיאֵל עַד שְׁנַת אַחַת לְכֹרֶשׁ הַמֶּלֶךְ׃
Cap. ij.
וּבִשְׁנַת שְׁתַּיִם לְמַלְכוּת
נְבוּכַדְנֶאצַּר חָלַם נְבוּכַדְנֶאצַּר
שָׁנָה
חֲלוֹמוֹת וַתִּתְפָּעֶם רוּחוֹ וְשִׁנָתוֹ
הָיָה אָמַר
נִהְיְתָה עָלָיו׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לִקְרֹא
כָּשַׁף
לַחַרְטֻמִּים וְלָאַשָּׁפִים וְלַמְכַשְּׁפִים
נָגַד
וְלַכַּשְׂדִּים לְהַגִּיד לַמֶּלֶךְ חֲלוֹמוֹתָיו
בוא
וַיָּבֹאוּ וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר
חָלַם פָּעַם
לָהֶם הַמֶּלֶךְ חֲלוֹם חָלַמְתִּי וַתִּפָּעֶם
יָדַע דִּבֵּר
רוּחִי לָדַעַת אֶת הַחֲלוֹם׃ וַיְדַבְּרוּ
הַכַּשְׂדִּים לַמֶּלֶךְ אֲרָמִית מַלְכָּא
לְעָלְמִין חֵי אֲמַר חֶלְמָא לְעַבְדָיךְ
מָיָה
וּפִשְׁרָא נְחַוֵּא׃ עָנָה מַלְכָּא וְאָמַר
מָלַל
לְכַשְׂדָּאֵי מִלְּתָא מִנִּי אֲזָדָא הֵן לָא
יָדַע
תְּהוֹדְעֻנַנִּי חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ דַּהֲבִין
עָבַד בַּיִת
תִּתְעַבְדוּן וּבָתֵּיכוֹן נְוָלִי תִּתְּשָׂמוּן׃
שׁוּם תָּוָה
וְהֵן חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ תְּחַוְּיוּן מַתְּנָן
נָתַן
וּנְבִזְבָה וִיקָר שַׂגִּיא תְּקַבְּלוּן מִן
קֳבֵל
קֳדָמַי לְהֵן חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ הַחַוְיוּנִי׃
עָנָה
עָנוּ תִנְיָנוּת וְאָמְרִין מַלְכָּא חֶלְמָא

יאמר לעבדוהי ופשרה נהחוה׳ענה
מלכא ואמר מן יציב ידע אנה די
עדנא אתון זבנין כל קבל די
חזיתון די אזדא מני מלתא׳ די הן חזה
חלמא לא תהודעונני חדה היא דת כל
דתכון ומלה כדבה ושחיתה
הזדמנתון למאמר עד די עדנא שתת זמן
ידע אמר שנה
די פשרה תחוונני׳ענו כשדיא
קדם מלכא ואמרין לא איתי אנש
על יבשתא די מלת מלכא יוכל יכל
לחוויה כל קבל די כל מלך רב תוה
ושליט מלה כדנה לא שאיל לכל שלט
חרטם ואשף וכשדי׳ומלתא די
מלכא שאיל יקירה ואחרן לא יתר
איתי די יחוונה קדם מלכא׳ להן חוה
אלהין די מדרהון עם בשרא לא דור
איתוהי׳כל קבל דנא מלכא׳ בנס
וקצף שגיא׳ואמר להובדה לכל שגיא אבד
חכימי בבל׳ודתא נפקת וחכימיא חכם
מתקטלין׳ובעו דניאל׳ וחבריהי
להתקטלה׳בדין דניאל׳ התיב תיב
עטא וטעם לאריוך רב טבחיא די יעט
מלכא די נפק לקטלא׳ לחכימי
בבל׳ענה ואמר לאריוך שליטא שלט
די מלכא על מה דתא מתחצפה חצף
מן קדם מלכא׳ אדין מלתא הודע יתע
לדניאל׳ דניאל על ובעה שיל
מן מלכא די זמן יתן לה ופשרא זמן
לחוויה למלכא׳ אדין דניאל חוה
לביתיה אזל׳ ולחנניה מישאל
ועזריה חבריהי מלתא הודע׳
ורחמין למבעא מן קדם אלה שמיא בעה
על רזא דנה די לא יהובדון אבד
דניאל וחבריהי עם שאר חכימי
בבל׳ אדין לדניאל בחזוא די חזה

dicat seruis suis: & inter
ptationē ei indicabim.
Respondit rex & ait.
Certe nouī tempus redimitis:
scientes recesserit a
me sermo. Si ergo
somniū non indicaueri
tis mihi: vna est de
vobis sentētia interp-
tationē quoq; fallacē &
deceptione plenā cōpo-
sueritis: vt loq̄mini mihi
donec tēpus ptranseat.
Sōniū itaq; dicite mihi
vt sciā q interp̄tationē
quoq; ei verā loq̄mini.
Rñdentes ergo chaldei
cora rege dixerūt. Non
est homo sup terrā qui
sermonē tuū rex possit
implere: sed neq; regū
quisq; magnus
& potens verbū huius-
cemodi sciscitatur ab oi
ariolo & mago & chal-
deo. Sermo enim quē tu
queris rex grauis e: nec
repietur quisq; q indicet
illum in cōspectu regis:
exceptis diis quorū nō
est cum hoibus cōuersa
tio. Quo audito rex in
furore
& in ira magna p̄cepit
vt perirent omnes
sapientes babylonis. Et
egressa sententia sapiē
tes interficiebātur: q̄re-
baturq; daniel & socii ei
vt perirēt. Tunc daniel
requisiuit de
lege atq; sentētia ab ari-
och principe militie
regis: qui egressus fue-
rat ad interficiēdos sapiē
tes babylonis. Et inter
rogauit eum qui a rege
potestatē accepat. Quā
ob causam tam crudelis
sententia a facie regis
esset egressa. Cum ergo
rem idicasset arioch da
nieli: daniel ingressus ro
gauit regem vt tēpus da
ret sibi ad solutionem
indicandam regi. Et in
gressus est
domum suam: ananieq;
& misaeli
& azarie sociis suis indi
cauit negocium:
vt q̄rerēt misericordiā
a facie dei celi
sup sacramento isto: &
non perirent
daniel & socii eius: cū
ceteris sapientibus
babylonis. Tunc danieli
mysteriū per visionem

seruis suis τοῖς παισὶν αὐτοῦ
& cōiectura eius renūcia-
bim. & respondit rex & dixit chal
λεῦμθ. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν τοῖς χαλ
deis: in veritate scio ego quia tpo vos redimi-
δαίοις, ἐπ' ἀληθείας οἶδα ἐγὼ ὅτι καιρὸν ὑμεῖς ἐξαγορά
tis quē videtis quō discessit a me verbū. si
ζετε καιρόν τινα ὅτι ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα. εἰ
igit somniū non renūciaueritis mihi: scio quia verbū
οὖν τὸ ἐνύπνιον μὴ ἀναγγείλητέ μοι, οἶδα ὅτι ῥῆμα
mendax & corrupta cōposuistis vt dicatis coram me
ψευδὲς καὶ διεφθαρμένον συνέθετε εἰπεῖν ἐνώπιόν μου,
donec tpo ptereat somniū meū dicite mihi:
ἕως οὗ ὁ καιρὸς παρέλθῃ τὸ ἐνύπνιόν μου εἴπατέ μοι,
& sciam quia & cōiectura eius renūciabis
καὶ γνώσομαι ὅτι καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀναγγελῶ
tis mihi. responderūt iterq; chaldei coōspectu
τί μοι. ἀπεκρίθησαν πάλιν οἱ χαλδαῖοι ἐνώπιον τῆς
regis & dicunt: nō est homo in
βασιλέως καὶ λέγουσιν, οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς
arida: q̄ possit verbū regis noū
ξηρᾶς, ὅστις δυνήσεται τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως γνωρί-
facere: quia oio rex magnus & princeps verbū
σαι, καίτοι πᾶς βασιλεὺς μέγας καὶ ἄρχων, ῥῆμα
tale non iterrogat incantatorē magū chaldeum: quia
τοιοῦτον οὐκ ἐπερωτᾷ ἐπαοιδὸν μάγον χαλδαῖον, ὅτι
sermo quē rex iterrogat grauis: & alius
ὁ λόγος ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπερωτᾷ βαρύς, καὶ ἕτερος
nō est q̄ renūciet cum coram rege:
οὐκ ἔστιν ὃς ἀναγγελῇ αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως,
quia nisi dij q̄ nō est habitatio cū oi car
ὅτι ἀλλ' ἢ θεοὶ ὧν οὐκ ἔστιν ἡ κατοικία μετὰ πάσης σαρ
ne. tūc rex in furore & ira multa dixit:
κός. τότε ὁ βασιλεὺς ἐν θυμῷ καὶ ὀργῇ πολλὰ εἶπεν,
perdere oēs sapientes babylonis. &
ἀπολέσαι πάντας τοὺς σοφοὺς βαβυλῶνος. καὶ ἡ
sententia egressa ē & sapiētes interficiebant. & q̄rebat
ῥῆγμα ἐξῆλθεν καὶ οἱ σοφοὶ ἀπεκτίννυντο. καὶ ἐζήτει
daniel & amicos eius vt interficerēt. tūc dani-
δανιὴλ καὶ τοὺς φίλους αὐτοῦ ἀπολέσαι. τότε δανιὴ
el rñdit cōsiliū & sententiā arioch principi
λ ἀπεκρίθη βουλὴν καὶ γνώμην τῷ ἀριὼχ τῷ ἀρχιμα
coquī regis: q̄ egressus est vt interficeret sapiētes
γείρῳ τοῦ βασιλέως, ὃς ἐξῆλθεν ἀπολέσαι τοὺς σοφοὺς
babylonis: & interrogabat eū dicens: princeps
βαβυλῶνος, καὶ ἐπυνθάνετο αὐτοῦ λέγων, ἄρχων
regis: q̄ egressa est sententia ipudēs
τοῦ βασιλέως, πρὸς τίνος ἐξῆλθεν ἡ γνώμη ἡ ἀναιδὴς
hec a facie regis? notū fecit et ver
αὕτη ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως; ἐγνώρισεν δὲ τὸν ῥῆ
bū arioch daniel: & daniel ingressus & roga
μα ἀριὼχ τῷ δανιήλ, καὶ δανιὴλ εἰσελθὼν καὶ ἠξιω
uit regem vt tpo daret sibi: &
σεν τὸν βασιλέα ὅπως χρόνον δῷ αὐτῷ, καὶ τὴν
cōiectura eius ānunciaret regi. & ingressus
σύγκρισιν αὐτοῦ ἀπαγγείλῃ τῷ βασιλεῖ. καὶ εἰσελ
est daniel in domū suam: & ananie &
θὼν δανιὴλ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τῷ ἀναρίᾳ καὶ
misael & azarie amicis suis rem
τῷ μισαὴλ καὶ τῷ ἀζαρίᾳ τοῖς φίλοις αὐτοῦ τὸ ῥῆ-
bū notū fecit & misericordiā q̄rebāt a deo
μα ἐγνώρισεν καὶ οἰκτιρμοὺς ἐζήτουν παρὰ τοῦ θεοῦ
celi sup mysterio hoc: vt non
τοῦ οὐρανοῦ ὑπὲρ τοῦ μυστηρίου τούτου, ὅπως οὐ μὴ
perirent daniel & amici eius cū reli-
ἀπόλωνται δανιὴλ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐπι
quis sapiētib babylonis. tunc danieli in visione
λοίπων σοφῶν βαβυλῶνος. τότε δανιὴλ ἐν ὁράματι

noctu mysteriũ reuelatũ est. τ benedixit deũ
νυκτὸς τὸ μυστήριον ἀπεκαλύφθη. καὶ ἐυλόγησεν τὸν θεὸν
celi daniel. τ dixit: sit nomẽ dei be
τοῦ οὐρανοῦ Δανιήλ. καὶ ἔπεν, ἔστω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ εὐ
nedictũ a secło τ vsq; in seculũ: qr
λογημένον ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος, ὅτι ἡ
sapia τ intellectus τ fortitudo eius est τ ipse
σοφία καὶ ἡ σύνεσις καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἐστι καὶ αὐτὸς
mutat tpa τ annos. cõstituit regos τ trãs
ἀλλοιοῖ καιροὺς καὶ χρόνους. καθιστᾷ βασιλεῖς καὶ με
fert: dans sapiam sapiẽtib τ prudentiã: sci
τίστᾷ, διδοὺς σοφίαν τοῖς σοφοῖς καὶ φρόνησιν τοῖς ἐι
entib intellectũ. ipse reuelat pfunda τ abscon
δόσι σύνεσιν. αὐτὸς ἀποκαλύπτει βαθέα καὶ ἀπόκρυ
dita scieno q̃ in tenebris: τ lumen cũ eo
φα γινώσκων τὰ ἐν τῷ σκότει, καὶ τὸ φῶς μετ' αὐτοῦ
est. tibi deo pfm meos cõfiteor τ lau
ἐστι. σοὶ θεὸς τῶν πατέρων μου ἐξομολογοῦμαι καὶ αἰ
doq; sapiam τ virtutẽ dedisti mihi. τ nota fecisti
νῶ, ὅτι σοφίαν καὶ δύναμιν ἔδωκάς μοι. καὶ ἐγνώρισάς
mihi q̃ rogaui a te. τ verbũ regis
μοι ἃ ἠξιώσαμεν παρὰ σοῦ. καὶ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέ
notũ fecisti mihi. τ venit daniel ad arioch quẽ cõ
ως ἐγνώρισάς μοι. καὶ ἦλθεν Δανιὴλ πρὸς Ἀριὼχ ὃν κα
D cõstituit rex vt perderet sapiẽtes babylo-
τέστησεν ὁ βασιλεὺς ἀπολέσαι τοὺς σοφοὺς Βαβυλῶ-
nis τ dixit ei: sapientes babylonis ne per-
νος καὶ ἔπεν αὐτῷ, τοὺς σοφοὺς Βαβυλῶνος μὴ ἀπο
das: introduc ũt me i cõspectũ regis: τ
λέσῃς, εἰσάγαγε δέ με ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ
cõfectura regi annũciabo. tunc arioch in
τὴν σύγκρισιν τῷ βασιλεῖ ἀναγγελῶ. τότε Ἀριὼχ ἐν
festinatione introduxit daniel i cõspectu regis
σπουδῇ εἰσήγαγεν τὸν Δανιὴλ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως
τ dixit ei: inueni vir ex filijs capti
καὶ ἔπεν αὐτῷ, εὕρηκα ἄνδρα ἐκ τῶν υἱῶν τῆς ἀχ-
uitatis iudee: qui cõfectura regi
μαλωσίας τῆς Ἰουδαίας, ὅστις τὸ σύγκριμα τῷ βασι
annũciabit. τ rñdit rex τ dixit
λεῖ ἀναγγελεῖ. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ ἔπεν τῷ
daniel cui nomẽ baltasar. si potes mihi renũ
Δανιὴλ οὗ τὸ ὄνομα Βαλτασάρ. εἰ δύνασαί μοι ἀναγ
tiare somniũ q̃ vidi τ cõfectura eius: τ
γεῖλαι τὸ ἐνύπνιον ὃ εἶδον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ, καὶ
respondit daniel coram rege τ ait:
ἀπεκρίθη Δανιὴλ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ ἔπεν,
mysteriũ q̃ rex interrogat: non est sapiẽtiũ
τὸ μυστήριον ὃ ὁ βασιλεὺς ἐπερωτᾷ, οὐκ ἔστι σοφῶν
magoꝝ incantatoꝝ aruspicũ annũciare regi:
μάγων ἐπῳδῶν γαστρομάντεων ἀναγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ,
C sed est deꝰ in celo reuelanꝰ mysteria. τ
ἀλλ' ἔστι θεὸς ἐν οὐρανῷ ἀποκαλύπτων μυστήρια. καὶ
nota fecit regi nabuchodonosor: q̃ opꝰ
ἐγνώρισεν τῷ βασιλεῖ ναβουχοδονόσορ ἃ δεῖ
fieri i nouissimis diebus. somniũ tuũ τ
γενέσθαι ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν. τὸ ἐνύπνιόν σου καὶ
visiones capitis tui in cubili tuo
αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς σου ἐπὶ τῆς κοίτης σου τοῦ
hoc est. tu rex cogitationes tue in cu-
τό ἐστι. σὺ βασιλεῦ οἱ διαλογισμοί σου ἐπὶ τῆς κοί
bili tuo ascendẽũt: q̃d opꝰ fieri post hec:
της σου ἀνέβησαν, τί δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα,
τ reuelanꝰ mysteria nota fecit tibi q̃ opꝰ
καὶ ὁ ἀποκαλύπτων μυστήρια ἐγνώρισέν σοι ἃ δεῖ
fieri. τ mihi nõ
γενέσθαι. καὶ ἐμοὶ οὐκ

E

[a]nocte [c]reuelatum est. [d]Et
[b]benedixit [e]daniel
[f]deũ [h]celi: & [i]locutus [m]ait.
[o]Sit [p]nomen [r]dei [a] benedi-
ctum [a]
[n]seculo [e] & vsq; in [r] seculũ:
[s]quia [a] sapientia
[b] & fortitudo [o] eius [c] sunt:
[f] & ipse [g] mutat
[d] tẽpora [i] & etates. [h] Trans-
fert [t] regna
[m] atq; constituit: [o] dat [p] sa-
pientiam
[q] sapiẽtibus: [r] & scientiam
[s] intelligentib [v] disciplinã.
[u] Ipse [x] reuelat [y] pfunda [z] &
abscondita: & [a] nouit
[c] in tenebris constituta: [o] &
lux [c] cum eo [e] est.
[e] Tibi [f] deus [g] patrũ nostro
rũ [h] cõfiteor: teq; [i] laudo:
[m] quia [o] sapientiã [p] & fortitu
dinem [q] dedisti
[r] mihi: [s] & nunc [t] ostendisti
mihi [u] que [x] rogauimus [y] te:
[z] quia [a] sermonem [b] regis
[c] aperuisti nobis. [o] Post eo
[d] hec [e] daniel [f] ingressus [g] ad
[h] arioch [i] quẽ [m] cõstituerat
[n] rex [o] vt perderet [p] sapien-
tes [q] babylonis:
[r] sic [s] ei [t] locutus est. [u] Sapiẽ
tes [x] babylonis [y] ne
[z] perdas. [a] Introduc me [b] in
cõspectu [c] regis: [d] & solutio
nem [e] regi [f] narrabo. [g] Tũc
[h] arioch
[i] festinus [k] introduxit [m] da-
nielem [n] ad
[o] regem: [p] & [q] dixit [r] ei. [s] In-
ueni
[t] hominẽ [u] de filiis [x] transmi
grationis [y] iude [z] qui
[a] solutionem [b] regi [c] annun
ciet. [d] Respondit [e] rex
[f] & dixit [g] danieli [h] cuius
nomen erat [i] balthasar.
[m] Putas ne vere [n] potes
[o] mihi indicare [p] somnium
[q] q̃d [r] vidi: [s] & interpretatio
ne eius! Et [t] rñdens [u] daniel
[x] corã [y] rege [z] ait. [a] Mysteriũ
[b] quod [c] rex [d] interrogat
[e] sapientes [f] magi & [g] arioli
& [h] aruspices
[i] nequeũt [k] indicare [m] regi:
[n] sed [o] est
[p] deus [q] in celo [r] reuelis [s] my
steria qui [t] indicauit tibi
[u] rex [x] nabuchodonosor [y] q̃
[z] ventura sunt
[a] in nouissimis [b] tẽporibus.
[c] Sõniũ tuũ [d] & visiones [e] ca
pitis tui [f] in [g] cubili tuo [h] hu
iuscemodi [i] sunt. [k] Tu [l] rex
[m] cogitare cepisti [n] in [o] stra
tu tuo [q] quid
[r] esset futurum [s] post [t] hec:
[u] & qui reuelat [x] mysteria
[y] ostendit tibi [z] que [a] ventu
ra sunt. [b] Mihi quoq;

[a]נֹגַהּ [b]לֵילְיָא [c]רְזָא [d]נְגַלִי [e]אֱדַיִן [f]דַּנִיֵּאל [g]בָּרִךְ
[h] לֵאלָהּ [i]שְׁמַיָּא: [l]עָנַה [m]דַנִיֵּאל [n] וְאָמַר
[o]הֲוָה [p]שְׁמֵהּ [q] דִי [r]אֱלָהָא [s] מְבָרַךְ [t]מִן
[u]עָלְמָא [x] וְעַד [y] עָלְמָא [z] דִּי [a] חָכְמָתָא
[b]וּגְבוּרְתָא [c]דִּי [d]לֵיהּ [e]הִיא: [f]וְהוּא [g]מְהַשְׁנֵא
[h]עִדָּנַיָּא [i] וְזִמְנַיָּא [k] מְהַעְדֵּה [l] מַלְכִין
[m]וּמְהָקֵים [n] מַלְכִין [o] יָהֵב [p] חָכְמָתָא
[q]לְחַכִּימִין [r] וּמַנְדְּעָא [s] לְיָדְעֵי [t] בִינָה:
[u]הוּא [x]גְּלֵא [y]עֲמִיקָתָא [z]וּמְסַתְּרָתָא [a]יָדַע
[b]חֲשֵׁךְ [c]עִם [d]מָה [e]בַּחֲשׁוֹכָא [f] וּנְהוֹרָה [g]עִמַּהּ [h] שְׁרֵא:
[i]אֲנָה [k]מְהַדֵּה [l] לָךְ [m] אֱלָהּ [n]אֲבָהָתִי [o]מְהוֹדֵא [p] וּמְשַׁבַּח
[q]שָׁבַח [r] אָנָה [s] דִּי [t] חָכְמָתָא [u]וּגְבוּרְתָא [x] יְהַבְתְּ
[y]לִי [z] וּכְעַן [a]הוֹדַעְתַּנִי [b]דִּי [c]בְעֵינָא [d] מִנָּךְ
[e]דִּי [f]מִלַּת [g]מַלְכָּא [h] הוֹדַעְתָּנָא: [i]כָּל [k]קֳבֵל
[l]דְּנָה [m]דַנִיֵּאל [n]עַל [o]עַל [p]אַרְיוֹךְ [q] דִּי [r]מַנִּי
[s]מַלְכָּא [t]לְהוֹבָדָה [u] לְחַכִּימֵי [x]בָבֶל [y]אֲזַל
[z]וְכֵן [a] אָמַר [b] לֵיהּ [c] לְחַכִּימֵי [d]בָבֶל [e] אַל
[f]תְּהוֹבֵד [g]הַעֲלֵנִי [h]קֳדָם [i]מַלְכָּא [k]וּפִשְׁרָא
[l]לְמַלְכָּא [m] אַחֲוֵא: [n] אֱדַיִן [o] אַרְיוֹךְ
[p]בְּהִתְבְּהָלָה [q] הַגְעֵל [r] לְדַנִיֵּאל [s]קֳדָם
[t]מַלְכָּא [u]וְכֵן [x]אָמַר [y] לֵיהּ [z] דִּי [a]הַשְׁכַּחַת
[b]גֻּבַר [c]דִּי [d]מִבְּנֵי [e]גָלוּתָא [f]דִּי [g]יְהוּד [h] דִּי
[i]פִשְׁרָא [k]לְמַלְכָּא [l]יְהוֹדַע: [m]עָנַה [n]מַלְכָּא
[o]וְאָמַר [p]לְדַנִיֵּאל [q]דִּי [r]שְׁמֵהּ [s]בֵּלְטְשַׁאצַּר
[t]הַאִיתַיִךְ [u] כָּהֵל [x]לְהוֹדָעוּתַנִי [y]חֶלְמָא
[z]דִּי [a]חֲזֵית [b]וּפִשְׁרֵהּ: [c]עָנַה [d]דַנִיֵּאל [e]קֳדָם
[f]מַלְכָּא [g]וְאָמַר [h] רָזָא [i]דִּי [k]מַלְכָּא [l] שָׁאֵל
[m]לָא [n]חַכִּימִין [o] אָשְׁפִּין [p]חַרְטֻמִּין [q]גְּזָרִין
[r]יָכְלִין [s]לְהַחֲוָיָה [t] לְמַלְכָּא: [u]בְּרַם [x] אִיתַי
[y]אֱלָהּ [z] בִּשְׁמַיָּא [a] גְּלֵא [b] רָזִין [c]וְהוֹדַע
[d] לְמַלְכָּא [e]נְבוּכַדְנֶאצַּר [f] מָה [g]דִּי [h] לֶהֱוֵא
[i] בְּאַחֲרִית [k]יוֹמַיָּא [l] חֶלְמָךְ [m]וְחֶזְוֵי [n]רֵאשָׁךְ
[o] עַל [p]מִשְׁכְּבָךְ [q]דְּנָה [r]הוּא: [s]אַנְתָּה [t]מַלְכָּא
[u] רַעְיוֹנָיךְ [x]עַל [y]מִשְׁכְּבָךְ [z]סְלִיקוּ [a] מָה [b]דִּי
[c] לֶהֱוֵא [d] אַחֲרֵי [e] דְנָה [f] וְגָלֵא [g] רָזַיָּא
[h]הוֹדְעָךְ [i] מַה [k] דִּי [l] לֶהֱוֵא: [m] וַאֲנָה [n] לָא

בְּחָכְמָה דִּי אִיתַי בִּי מִן כָּל חַיָּא רָזָא
דְנָה גְלִי לִי לָהֵן עַל דִּבְרַת דִּי
פְשַׁרָא לְמַלְכָא יְהוֹדְעוּן וְרַעְיוֹנֵי
לִבְבָךְ תִּנְדָּע׃ אַנְתָּה מַלְכָא חֲזֵה
הֲוֵית וַאֲלוּ צְלֵם חַד שַׁגִּיא צַלְמָא
דְּכֵן רַב וְזִיוֵהּ יַתִּיר קָאֵם לְקָבְלָךְ
וְרֵוהֵהּ דְּחִיל׃ הוּא צַלְמָא רֵאשֵׁה דִּי
דְהַב טָב חֲדוֹהִי וּדְרָעוֹהִי דִּי כְסַף
מְעוֹהִי וְיַרְכָתֵהּ דִּי נְחָשׁ׃ שָׁקוֹהִי
דִּי פַרְזֶל רַגְלוֹהִי מִנְהֵון דִּי פַרְזֶל
וּמִנְהֵון דִּי חֲסַף׃ חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי
רְתִגְזַרַת אֶבֶן דִּי לָא בִידַיִן וּמְחַת
לְצַלְמָא עַל רַגְלוֹהִי דִּי פַרְזְלָא
וְחַסְפָּא וְהַדְקַת הִמּוֹן׃ בַּאדַיִן דַּקּוּ
כַחֲדָה פַרְזְלָא חַסְפָּא נְחָשָׁא כַסְפָּא
וּדְהַבָא וַהֲווּ כְּעוּר מִן אִדְרֵי מַיְטָא
וּנְשָׂאַת הִמּוֹן רוּחָא וְכָל אֲתַר לָא
הִשְׁתְּכַח לְהוֹן וְאַבְנָא דִּי מְחַת
לְצַלְמָא הֲוַת לְטוּר רַב וּמְלָאת כָּל
אַרְעָא׃ דְּנָה חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ נֵאמַר
קֳדָם מַלְכָא׃ אַנְתָּה מַלְכָא מֶלֶךְ
מַלְכַיָּא דִּי אֱלָהּ שְׁמַיָּא מַלְכוּתָא
חִסְנָא וְתֻקְפָּא וִיקָרָא יְהַב לָךְ׃ וּבְכָל
דִּי דָאיְרִין בְּנֵי אֲנָשָׁא חַיְתַת בָּרָא
וּעוֹף שְׁמַיָּא יְהַב בִּידָךְ וְהַשְׁלְטָךְ
בְּכֻלְּהֵון אַנְתָּה הוּא רֵישָׁה דִּי
דַהֲבָא׃ וּבַתְרָךְ תְּקוּם מַלְכוּ אָחֳרִי
אַרְעָא מִנָּךְ וּמַלְכוּ תְלִיתָיָא אָחֳרִי
דִּי נְחָשָׁא דִּי תִשְׁלַט בְּכָל אַרְעָא׃
וּמַלְכוּ רְבִיעָיָא תְּהֵוֶא תַקִּיפָא
כְּפַרְזְלָא כָּל כְּקָבֵל דִּי פַרְזְלָא מְהַדֵּק
וְחָשֵׁל כֹּלָּא וּכְפַרְזְלָא דִּי מְרַעַע כָּל
אִלֵּין תַּדֵּק וְתֵרֹעַ׃ וְדִי חֲזַיְתָה רַגְלַיָּא
וְאֶצְבְּעָתָא מִנְהֵון חֲסַף דִּי פֶחָר
וּמִנְהֵון פַּרְזֶל מַלְכוּ פְלִיגָה תְּהֶוֶא
וּמִן נִצְבְּתָא דִּי פַרְזְלָא לָהּ תֶּהֱוֵא בַהּ

in sapiēcia q̃ est in me
plus q̃ in cūctis viuētib⁹:
sacramentum hoc reuelatum est: sed vt
interp̃tatio regi manifesta fieret: & cogitationes
mentis tue scires. Tu
rex videbas: ooooooooooo
& ecce quasi statua vna
grandis. Statua oooooooo
illa magna & statura
sublimis stabat cōtra te:
& intuitus eius erat terribilis. Hui⁹ statue caput
ex auro optimo erat:
pectus aūt & brachia de
argēto: porro venter &
femora ex ere: tibie aūt
ferree: pedum quedam
pars erat ferrea oooooooo
quedam autem fictilia.
Videbas ita donec oooo
abscissus est lapis sine
manibus: & percussit oo
statuam in pedibus eius
ferreis oooooooooooooooo
et fictilibus & cōminuit
eos. Tunc cōtrita sunt
pariter ferrū: testa: es:
argentum: oooooooooooo
& aurū: & redacta quasi
in fauillam estiue aree oo
que rapta sunt vento:
nullusq̃ locus oooooooo
inuētus est eis. Lapis autem qui percusserat oo
statuā factus est mons
magnus: & ipleuit vniuersam terrā. Hoc est sōniū: interp̃tationē quoq̃
eius dicemus coram te
rex. Tu rex oooooooooo
regū es: & deus celi regnum & oooooooooooooo
fortitudinē & imperiū
& gloriam dedit tibi: & oīa in quibus habitant
filii hoim: & bestie agri
volucres quoq̃ celi dedit in manu tua: & sub ditione tua vniuersa cōstituit. Tu es ergo caput oo
aureum. Et post te consurget regnum aliud oo
minus te: & regnū tertium aliud oooooooooooo
ereum quod imperabit
vniuerse terre. oooooooo
et regnum quartū erit
oooooooooooooooooooooo
velut ferreum. Quomodo ferrum cōminuit oo
& domat oīa: sic oooooooo
oooooooooooooooooooooo
cōminuet & cōteret oīa
hec. Porro qa vidisti pedum & digitorū partem
testeam & figuli: oooooooo
& partē ferream: regnū
diuisum erit quod tamē
de plantariōe ferri oriet
tur. oooooooooooooooooo

in sapia ertite in me ꝓter oēs viuētes
ἐν σοφίᾳ τῇ οὔσῃ ἐν ἐμοὶ παρὰ πάντας τοὺς ζῶντας τὸ
mysteriū hoc reuelatum ē: sed ideo vt
μυστήριον τοῦτο ἀπεκαλύφθη, ἀλλ' ἵνα καὶ τοῦ τὴν
cōiectura regi manifestaret: et cogitatio-
σύγκρισιν τῷ βασιλεῖ γνωρίσαι, ἵνα τοὺς διαλογισ-
nes cordis tui scias. tu rex videbas: t
μοὺς τῆς καρδίας σου γνῷς. σὺ βασιλεῦ ἐνεβλέπες, καὶ
ecce imago vna multa: imago illa magna. t fa-
ἰδοὺ εἰκὼν μία πολλή, ἡ εἰκὼν ἐκείνη μεγάλη. καὶ ἡ ὑψη-
cies eī ecuata stano a facie tua: t
σοφὶς αὐτῆς ὑπερφερὴς ἑστῶσα ἔμπροσθεν προσώπου σου, καὶ
uisio eius terribilis. imago cui⁹ caput auri pu-
ἡ ὅρασις αὐτῆς φοβερά. εἰκὼν ἧς ἡ κεφαλὴ χρυσίου κα-
ri: man⁹ t pectus t brachia eius argē-
θαροῦ, αἱ χεῖρες καὶ ὁ θώραξ καὶ οἱ βραχίονες αὐτῆς ἀργυ-
tea venter t femora erea: tibie ferree:
ροῖ ἡ κοιλία καὶ οἱ μηροὶ χαλκοῖ, αἱ κνῆμαι σιδηραῖ, οἱ
pedes paro ꝑdē ꝑdā ferrea paro ꝑdē ꝑdā fictilia: vide-
πόδες μέρος μὲν τι σιδηροῦν μέρος δὲ τι ὀστρακινον, εἰδέ-
bas donec abscisus ē lapis ex mōte sine manib⁹. t ceci-
ρεις ἕως ἀπετμήθη λίθος ἐξ ὄρους ἄνευ χειρῶν. καὶ ἐπα-
dit imaginē sup pedes ferreos t fecit
τάξεν τὴν εἰκόνα ἐπὶ τοὺς πόδας τοὺς σιδηροῦς καὶ ἔστρε-
leo t cōminuit eos omno. tunc cōminuti
ψεν αὐτοὺς ἰσάπαξ. τότε ἐλεπτύνθη-
sūt omnino testa ferrū eo argentū
σαν ἰσάπαξ ὁ ὄστρακον ὁ σίδηρος ὁ χαλκὸς ὁ ἄργυρος ὁ
aurū: t facta sunt quasi puluis ab erea eliua
χρυσός, καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ κονιορτὸς ἀπὸ ἅλωνος θερινῆς
t ceruit ea multitudo venti: t locus
καὶ ἐξῆρεν αὐτὰ ὁ πλῆθος τοῦ πνεύματος, καὶ τόπος
nō ē inuētus illis. t lapis q̃ percussit imaginē facta ē
οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. καὶ λίθος ὁ πατάξας τὴν εἰκόνα ἐγένετο
in mōte magnū: a impleuit oēm trā: hoc est
εἰς ὄρος μέγα, καὶ ἐπλήρωσεν πᾶσαν τὴν γῆν, τοῦτό ἐστιν ὁ
somniū t cōiectura eius dicemus coram
ἐνύπνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἐροῦμεν ἐνώπιον τοῦ
rege. tu rex rex regum: cui
βασιλέως. σὺ βασιλεῦ βασιλεῦς βασιλέων, ᾧ
deus celi regnū fortē t validum t glo-
ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ βασιλείαν ἰσχυρὰν καὶ κραταιὰν καὶ δόξα-
sum dedit in oī loco in q̃ habitant fili
μον ἔδωκεν ἐν παντὶ τόπῳ ἐν ᾧ κατοικοῦσιν υἱοὶ τῶν
hoim bestiēq̃ agri t volatilia celi dedit in
ἀνθρώπων θηρία τε ἀγροῦ καὶ πετεινὰ οὐρανοῦ ἔδωκεν ἐν
manu tua t cōstituit te dōm oīm. tu es
τῇ χειρί σου καὶ κατέστησέν σε κύριον πάντων. σὺ εἶ ἡ
caput aureum: t post te surget regnum
κεφαλὴ ἡ χρυσῆ, καὶ ὀπίσω σου ἀναστήσεται βασιλεία
aliud min⁹ te q̃ē est argentū. t regnū tertiū q̃
ἑτέρα ἐλάττων σου ἣ ἐστὶν ἀργυρος. καὶ βασιλεία τρίτη ἣ
est ea q̃ dōnabit omni terre. t regnū quar
ἐστὶν ὁ χαλκὸς ἣ κυριεύσει πάσης τῆς γῆς. καὶ βασιλεία τε-
tum erit fortiuo q̃m ferrum. quēadmodū ferrū
τάρτη ἔσται ἰσχυροτέρα ὡς ὁ σίδηρος. ὃν τρόπον ὁ σίδηρος
cōminuit t domat oīa: sic cōminuet t do
λεαίνει καὶ δαμάζει πάντα, οὕτως λεανεῖ καὶ δα-
mabit. t q̃ vidisti pedes t digitos:
μάσει. καὶ ὅτι εἶδες τοὺς πόδας καὶ τοὺς δακτύλους,
partes q̃dē q̃ndā testeā partē ā q̃ndā ferream regnū di-
μέρος μὲν τι ὀστρακινον μέρος δὲ τι σιδηροῦν βασιλεία δι-
uisum erit t a radice ferrea erit in eo
κεκριμένη ἔσται καὶ ἀπὸ τῆς ῥίζης τῆς σιδηρᾶς ἔσται ἐν αὐ-
quēadmodū vidisti ferrum mixtum testeo
τῇ ὃν τρόπον εἶδες τὸν σίδηρον ἀναμεμιγμένον τῷ ὀστρα-
t digiti pedū paro q̃dē q̃dā ferreo:
κῷ, καὶ οἱ δακτυλοι τῶν ποδῶν μέρος μὲν τι σιδηροῦν,
paro ā q̃dā testea paro q̃dā regni erit fo-
μέρος δὲ τι ὀστρακινον μέρος τι τῆς βασιλείας ἔσται ἰσχυ-
ro t ex ea erit cōritum.
ρὸν καὶ ἀπ' αὐτῆς ἔσται συντριβόμενον.

q: vidiſti ferrum mixtum teſte: cõmixt
ὅτι εἶδες τὸν σίδηρον ἀναμεμιγμένον τῷ ὀστράκῳ, συμμ
erunt in ſemine hoim: t nõ erunt
γεῖς ἔσονται ἐν σπέρματι ἀνθρώπων, καὶ οὐκ ἔσονται
adherentes hic cum hoc: ſicut ferrũ nõ
προσκολλώμενοι οὗτος μετὰ τούτου, καθὼς ὁ σίδηρος οὐκ
miſcetur cum teſta. t in diebus
ἀναμίγνυται μετὰ τοῦ ὀστράκου. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν
regum iſtis ſuſcitabit deus celi regnũ
βασιλέων ἐκείνων ἀναστήσει ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ βασι
quod in eternũ nõ corrumpetur: t re
λείαν ἥτις εἰς τοὺς αἰῶνας οὐ διαφθαρήσεται, καὶ βα
gnum eius ppło alteri nõ relinquetur. cõminuet
σιλεία αὐτοῦ λαῷ ἑτέρῳ οὐχ ὑπολειφθήσεται. λεπτυνεῖ
t ventilabit oſa regna: t hoc ſuſci
καὶ λικμήσει πάσας τὰς βασιλείας, καὶ αὐτὴ ἀναστή
tabit in eternũ. quẽadmodũ vidiſti q: de mõte
σεται εἰς τοὺς αἰῶνας. ἐν τρόπον εἶδες ὅτι ἀπὸ ὄρους
abſciſ: lapis ſine manib: t cõminuit teſtam
λίθος ἄνευ χειρῶν, καὶ ἐλέπτυνεν τὸν ὄστρακον τὸν
ferrum eu argẽtũ aur: de magn
σίδηρον καὶ χαλκὸν καὶ ἄργυρον καὶ χρυσὸν ὁ θεὸς ὁ μέγας
nota fecit regi q̃ op̃s fieri poſt hec. t
ἐγνώρισε τῷ βασιλεῖ ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. καὶ
verum ſomnũ t fidelis cõiectura eius. tũc
ἀληθινὸν τὸν ἐνύπνιον καὶ πιστὴ ἡ σύγκρισις αὐτοῦ. τό
rex nabuchodonoſor cecidit in faciem
τε ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονόσωρ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσω
t danielẽ adorauit: t munera t odo
πον καὶ τῷ Δανιὴλ προσεκύνησεν, καὶ μάνα καὶ ἐνω
res dari libare ei. t reſpondẽs rex di
δίας ἐκέλευσε θυσίαν αὐτῷ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς εἶ
cit daniel: in veritate de yt ipe eſt de
πεν τῷ Δανιὴλ, ἐπ' ἀληθείας, ὁ θεὸς ὑμῶν αὐτός ἐστι θεὸς
deor t dõs dõor t rex regum:
θεῶν καὶ κύριος τῶν κυρίων καὶ βασιλεὺς βασιλέων,
t reuelans myſteria: q: potuiſti reuelare
καὶ ἀποκαλύπτων μυστήρια, ὅτι ἐδυνήθης ἀποκαλύ
myſteriũ hoc. t magnificauit rex
ψαι τὸ μυστήριον τοῦτο. καὶ ἐμεγάλυνεν ὁ βασιλεὺς
daniel: t dona magna t multa dedit ei:
τὸν Δανιὴλ, καὶ δόματα μεγάλα καὶ πολλὰ ἔδωκεν αὐ
t conſtituit eũ ſup oi regione baby
τῷ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ πάσης χώρας βαβυ
lonis t principem ſatrapar ſup oẽs ſapiẽtes
λῶνος καὶ ἄρχοντα σατράπων ἐπὶ πάντας τοὺς σοφοὺς
i. es. Bel. 41. babylonis. t daniel poſtulauit a re
τῆς βαβυλῶνος. καὶ Δανιὴλ ἠτήσατο παρὰ τοῦ βα
ge: t cõſtituit ſup opa regiõis baby
σιλέως, καὶ κατέστησεν ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς χώρας βα
lonis ſidrach miſac abdenago. t daniel erat
βυλῶνος τὸν σιδράχ μισὰκ ἀβδεναγώ. καὶ Δανιὴλ ἦν
in atrio regis.
ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως.

Ca. 3.

Nabuchodonoſor rex fecit imaginẽ
Ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεὺς ἐποίησεν εἰκόνα
auream. altitudo eius
χρυσῆν. ὕψος αὐτῆς πηχῶν ἑξήκοντα, εὖρος αὐτῆς
cubitorũ ſex. t ſtatuit eam in campo dura
πηχῶν ἕξ. καὶ ἔστησεν αὐτὴν ἐν πεδίῳ Δουρὰ

"Secundum'quod'vidiſti
"ferrum'mixtum
'teſte ex" luto:' & digitos
'pedum
"ex parte'ferreos' & ex p
te'fictiles:' ex "parte
"regnũ'erit 'ſolidũ:' & ex
parte
'contritum:" q̃ autem'vi
diſti' ferrum
'mixtũ'teſte ex'luto:' cõ
miſcebuntur quidem
'humano'ſemine:' ſed nõ
'adherebunt ſibi:
"ſicuti' ferrum'miſceri
"non'poteſt'teſte." In die
bus autem
'regnorum'illorum'ſuſci
tabit'deus'celi
'regnum'quod'in eternũ
"non'diſſipabitur:
'& regnum eius'alteri'po
pulo"non" tradetur.
'Comminuet aũt' & con
ſumet' vniuerſa 'regna'
'hec:' & ipſum" ſtabit 'in
eternũ.' Secũdum'quod
'vidiſti' quod' de monte
'abſciſus eſt' lapis
'ſine'manibus:' & commi
nuit" teſtam & ferrũ & es
et' argentum' & aurum:
'deus'magnus
'oſtendit'regi'que'ventu
ra ſunt'poſtea:
'& verum eſt'ſomniũ:' &
fidelis'interpretatio eius.
'Tunc' rex' nabuchodo
noſor'cecidit
'in'faciẽ ſuam: " & danie
lem" adorauit: ' & hoſtias
' & incẽſum' precepit'vt
ſacrificarent' ei.' Loquẽs
ergo'rex' ait'danieli.' Ve
re
'deus veſter' deus' deorũ
eſt' & dominus
'regũ:' reuelãs 'myſteria:
'qm̃ tu' potuiſti "aperire
'hoc' ſacramentũ.' Tunc
'rex' danielem in ſublime
'extulit:' & munera" mul
ta & magna' dedit
'ei.' Et cõſtitut eũ princi
pem' ſup' oẽs' prouincias
'babylonis:' & prefectũ &
'magiſtrũ' ſup' cũctos' ſa
pientes' babylonis." Da
niel aũt "poſtulauit' a' rege:' & cõſtituit' ſup' opa
"prouincie' babylonis' ſi
drac' miſac' & abdenago.
Ipſe autem' daniel erat
'in foribus' regis.

Nabuchodonoſor' rex
'fecit' ſtatuam
'aureã' altitudine' cubito
rum' ſexaginta' latitudine
'cubitorũ" ſex: & " ſtatuit
eam' in campo' duran

עֲרַב כָּל קֳבֵל דִּי חֲזַיְתָה פַּרְזְלָא מְעָרַב
בְּחַסַף טִינָא וְאֶצְבְּעָת רַגְלַיָּא
מִנְהֵון פַּרְזֶל וּמִנְהֵון חֲסַף מִן קְצָת
מַלְכוּתָא תְּהֱוֵא תַקִּיפָה וּמִנָּהּ
תְּהֱוֵא תְבִירָה וְדִי חֲזַיְתָ פַּרְזְלָא
מְעָרַב בְּחַסַף טִינָא מִתְעָרְבִין
לְהֲוֹן בִּזְרַע אֲנָשָׁא וְלָא לְהֲוֹן דְּבִקִין
דְּנָה עִם דְּנָה הֲוָא פְּרִי פַּרְזְלָא
לָא מִתְעָרַב עִם חַסְפָּא׃ וּבְיוֹמֵיהוֹן
דִּי מַלְכַיָּא אִנּוּן יְקִים אֱלָהּ שְׁמַיָּא
מַלְכוּ דִּי לְעָלְמִין לָא תִתְחַבַּל
וּמַלְכוּתָא לְעַם אָחֳרָן לָא תִשְׁתְּבֵק
תַּדִּיק וְתַסֵּף כָּל אִלֵּין מַלְכְוָתָא
וְהִיא תְקוּם לְעָלְמָיָא׃ כָּל קֳבֵל דִּי
חֲזַיְתָא דִּי מִטּוּרָא אִתְגְּזַרַת אֶבֶן
דִּי לָא בִידַיִן וְהַדֶּקֶת פַּרְזְלָא נְחָשָׁא
חַסְפָּא כַּסְפָּא וְדַהֲבָא אֱלָהּ רַב
הוֹדַע לְמַלְכָּא מָה דִּי לֶהֱוֵא אַחֲרֵי
דְנָא וְיַצִּיב חֶלְמָא וּמְהֵימַן פִּשְׁרֵהּ׃
בֵּאדַיִן מַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר נְפַל
עַל אַנְפּוֹהִי וּלְדָנִיאֵל סְגִיד וּמִנְחָה
וְנִיחוֹחִין אָמַר לְנַסָּכָה לֵהּ׃ עָנָה
מַלְכָּא לְדָנִיאֵל וְאָמַר מִן קֹשֶׁט דִּי
אֱלָהֲכוֹן הוּא אֱלָהּ אֱלָהִין וּמָרֵא
מַלְכִין וְגָלֵה רָזִין דִּי יְכֹלְתָּ לְמִגְלֵא
רָזָא דְנָה׃ אֱדַיִן מַלְכָּא לְדָנִיאֵל
רַבִּי וּמַתְּנָן רַבְרְבָן שַׁגִּיאָן יְהַב
לֵהּ וְהַשְׁלִטֵהּ עַל כָּל מְדִינַת בָּבֶל
וְרַב סַגְנִין עַל כָּל חַכִּימֵי בָבֶל׃
וְדָנִיאֵל בְּעָא מִן מַלְכָּא וּמְנִי עַל
עֲבִידַתָא דִּי מְדִינַת בָּבֶל לְשַׁדְרַךְ
מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנְגוֹ וְדָנִיאֵל בְּתְרַע
מַלְכָּא׃

Cap. iiij.

נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא עֲבַד צְלֵם
דִּי דְהַב רוּמֵיהּ אַמִּין שִׁתִּין פְּתֵיהּ
אַמִּין שֵׁת אַקִּימֵיהּ בְּבִקְעַת דּוּרָא

בְּמְדִינַת בָּבֶל׃ וּנְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא
שְׁלַח לְמִכְנַשׁ לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא כְּנַשׁ
סְגָנַיָּא וּפַחֲוָתָא אֲדַרְגָּזְרַיָּא גְּדִבְרַיָּא פָּחָה
דְּתָבְרַיָּא תִּפְתָּיֵא וְכָל שִׁלְטָנֵי
מְדִינָתָא לְמֵתָא לַחֲנֻכַּת צַלְמָא אָתָה
דִּי הֲקִים נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא׃ בֵּאדַיִן
מִתְכַּנְּשִׁין אֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא סְגָנַיָּא
וּפַחֲוָתָא אֲדַרְגָּזְרַיָּא גְּדִבְרַיָּא דְּתָבְרַיָּא
תִּפְתָּיֵא וְכָל שִׁלְטָנֵי מְדִינָתָא
לַחֲנֻכַּת צַלְמָא דִּי הֲקִים נְבוּכַדְנֶצַּר קוּם
מַלְכָּא וְקָאיְמִין לֶקֳבֵל צַלְמָא
דִּי הֲקִים נְבוּכַדְנֶצַּר׃ וְכָרוֹזָא כָּרֵז
בְּחַיִל לְכוֹן אָמַרִין עַמְמַיָּא אֻמַיָּא
וּלְשַׁנַיָּא׃ בְּעִדָּנָא דִּי תִשְׁמְעוּן עָדָן שָׁמְעַ
קָל קַרְנָא מַשְׁרוֹקִיתָא קַיְתְרוֹס קוּל שַׁרְבְּ
סַבְּכָא פְּסַנְתֵּרִין סוּמְפֹנְיָה וְכָל
זְנֵי זְמָרָא תִּפְּלוּן וְתִסְגְּדוּן זוּן נְפַל
לְצֶלֶם דַּהֲבָא דִּי הֲקִים נְבוּכַדְנֶצַּר קוּם סְגֻד
מַלְכָּא׃ וּמַן דִּי לָא יִפֹּל וְיִסְגֻּד
בַּהּ שַׁעֲתָא יִתְרְמֵא לְגוֹא אַתּוּן נוּרָא שֵׁצֵה רְמֵה
יָקִדְתָּא׃ כָּל קֳבֵל דְּנָה בַּהּ זְמַנָּא אִתּוּן
כְּדִי שָׁמְעִין כָּל עַמְמַיָּא קַל קַרְנָא קוּל
מַשְׁרוֹקִיתָא קַיְתְרוֹס שַׁבְּכָא
פְּסַנְתֵּרִין וְכָל זְנֵי זְמָרָא נָפְלִין כָּל זוּן
עַמְמַיָּא אֻמַיָּא וּלְשַׁנַיָּא וְסָגְדִין
לְצֶלֶם דַּהֲבָא דִּי הֲקִים נְבוּכַדְנֶצַּר רוּם
מַלְכָּא׃ כָּל קֳבֵל דְּנָה בַּהּ זְמַנָּא קְרִבוּ קָבֵל
גֻּבְרִין כַּשְׂדָּאִין וַאֲכָלוּ קַרְצֵיהוֹן
דִּי יְהוּדָיֵא׃ עָנֵו וְאָמְרִין לְנְבֻכַדְנֶצַּר יְהַב עֲנָה
מַלְכָּא מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי׃ אַנְתָּה
מַלְכָּא שַׂמְתָּ טְעֵם דִּי כָל אֱנָשׁ שׁוּם
דִּי יִשְׁמַע קַל קַרְנָא מַשְׁרוֹקִיתָא שָׁמַע
קַיְתְרוֹס שַׁבְּכָא פְּסַנְתֵּרִין וְסוּמְפֹנְיָה
וְכָל זְנֵי זְמָרָא יִפֹּל וְיִסְגֻּד לְצֶלֶם נָפַל סָגַד
דַּהֲבָא׃ וּמַן דִּי לָא יִפֹּל וְיִסְגֻּד
יִתְרְמֵא לְגוֹא אַתּוּן נוּרָא יָקִדְתָּא׃

[9]puincie[t]babylonis.Itaq; [8]nabuchodonosor [7]rex [6]misit [5]ad congregandos [4]satrapas [3]magistratus [2]& iudices: [1]duces &[a]tyrānos & [b]prefectos:[c]omnesq;[d]principes [e]regionū[f]vt conuenirent [g]ad dedicationem [h]statue [i]quam [j]erexerat[k]nabuchodonosor[l]rex.[m]Tunc [n]congregati sunt[o]satrape [p]magistratus [q]& iudices:[r]duces:&[s]tyrāni:&[t]optimates: [u]qui erant in potestatibus cōstituti:[v]&vniuersi[w]principes[x]regionū vt cōuenirēt[y]ad dedicationē[z]statue [a]quī[b]erexerat[c]nabuchodonosor[d]rex.[e]Stabāt aūt [f]in cōspectu[g]statue[h]quā [i]posuerat[j]uabuchodonosor rex:[k]& preco[l]clamabat[m]valenter.[n]Vobis[o]dī [p]populis:[q]tribubus:[r]&linguis.[s]in hora[t]qua[u]audieritis[v]sonitū[w]tube &[x]fistule &[y]cythare & [z]sambuce &[a] psalterii & [b]symphonie[c] & vniuersi [d]generis[e]musicorum:[f]cadentes[g]adorate [h]statuam[i]auream[j]quā[k]cōstituit[l]nabuchodonosor [m]rex.[n]Si quis aūt[o]nō[p]prostratus[q]adorauerit: [r]eadem hora[s]mittetur[t]in [u]fornacem[v]ignis [w]ardentis.[x] Post[y] hec igitur[z]statim [a]vt[b]audierunt[c]omnes[d]populi[e]sonitum[f]tube: [g]fistule &[h] cithare:[i] sambuce & [j]psalterii: symphonie[k] & ois[l]generis[m]musicorū[n]cadentes[o]omnes[p]populi:[q]tribus[r]& ligue [s]adorauerūt [t]statuā[u]aureā[v]quā[w]constituerat[x]nabuchodonosor [y]rex.[z]Statimq;[a]in ipso[b]tēpore[c]accendentes [d]viri[e]chaldei[f] accusauerūt [g]iudeos:[h]dixerūtq;[i]nabuchodonosor [j]regi.[k]Rex[l]in eternum[m]viue.[n] Tu [o]rex[p] posuisti[q] decretum: [r]vt[s]omnis[t] homo [u]qui[v]audierit[w]sonitum[x]tube[y]fistule & [z] & [a] cithare: [b]sambuce & [c]psalterii [d] & symphonie: [e]& vniuersi [f]generis[g]musicorū[h]psternat se:[i] & adoret[j]statuā[k]aureā.[l] Si quis aūtē[m]nō[n]pcidens[o]adorauerit:[p]mittatur [q]in[r] fornacem[s]ignis [t]ardentis.

in regione babylonis. τ misit vt cōgregarēt
ἐν χώρᾳ βαβυλῶνος. καὶ ἀπέστειλεν συναγαγεῖν
cōsules τ magistratos τ toparchas du-
τοὺς ὑπάτους καὶ στρατηγοὺς καὶ τοπάρχας ἡγου-
ces τ tyrannos τ q̄ sub ptātibus: τ omnes
μένους καὶ τυράννους καὶ τοὺς ὑπ' ἐξουσίαν, καὶ πάντας
ꝓncipes regionū: vt ꝓuenirēt ad dedicationē
τοὺς ἄρχοντας τῶν χωρῶν, εἰσιέναι εἰς τὰ ἐγκαίνια
imagīis quā statuit nabuchodonosor rex.
τῆς εἰκόνος ἣς ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεύς.
τ cōgregati sunt cōsules toparche magistratos duces
καὶ συνήχθησαν οἱ ὕπατοι τοπάρχαι στρατηγοὶ ἡγούμε-
tyranni magni in ptātibus: τ omnes ꝓ-
νοι τύραννοι μεγάλοι ὑπ' ἐξουσίαν, καὶ πάντες οἱ ἄρ-
cipes regionū ad dedicationē imagīis q̄m
χοντες τῶν χωρῶν εἰς τὰ ἐγκαινισμὸν τῆς εἰκόνος ἣς
statuit nabuchodonosor rex. τ stabant
ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεύς. καὶ ἐστήκεισαν
i cōspectu imagīis q̄m statuit nabuchodonosor. τ
ἐνώπιον τῆς εἰκόνος ἣς ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ. καὶ ὁ
ꝓco clamabat i fortitudic:vobis dicit̄ gēcs ppli tribus
κῆρυξ ἐβόα ἐν ἰσχύι, ὑμῖν λέγεται ἔθνη λαοὶ φυλαὶ
lingue: q̄cūq; hora audieritis vocē tube.
γλῶσσαι, ἣν ἂν ὥρᾳ ἀκούσητε φωνῆς σάλπιγγος.
fistule q̄ τ cithare sambuce q̄ τ psalte-
σύριγγός τε καὶ κιθάρας σαμβύκης τε καὶ ψαλτη-
rij τ symphonie τ oīs generis musicorū: ca-
ρίου καὶ συμφωνίας καὶ παντὸς ἤθους μουσικῶν, πί-
dentes adorate imaginē auream quā statuit na
πτοντες προσκυνεῖτε τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ ἣν ἔστησεν ν-
buchodonosor rex. τ q̄ nō cadens
βουχοδονόσωρ ὁ βασιλεύς. καὶ ὃς ἂν μὴ πεσὼν
adorauerit: eadē hora immittetur in fornacē
προσκυνήσῃ, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐμβληθήσεται εἰς τὴν κάμινον
ignis ardentē. τ factū est q̄ audierūt
τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην. καὶ ἐγένετο ὅτι ἤκουσαν
ppli vocē tube fistule q̄ τ
οἱ λαοὶ τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος σύριγγός τε καὶ
cithare sambuce q̄ τ psalterij τ oīs
κιθάρας σαμβύκης τε καὶ ψαλτηρίου καὶ παντὸς
gēis musicorū: cadentes ppli tribus lingue
ἤθους μουσικῶν, πίπτοντες οἱ λαοὶ φυλαὶ γλῶσσαι
adorauerūt imaginē auream quā statuit nabuchodo-
προσεκύνουν τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ ἣν ἔστησεν ναβουχοδο-
nosor rex. tunc accesserūt viri chal-
νόσωρ ὁ βασιλεύς. τότε προσῆλθον ἄνδρες χαλ-
dei τ accusauerūt iudeos. τ suscipien-
δαῖοι καὶ διέβαλον τοὺς ἰουδαίους. καὶ ὑπολαμβά-
tes dixerūt nabuchodonosor regi: rex
νοντες εἶπον ναβουχοδονόσωρ τῷ βασιλεῖ, βασιλεῦ
in eternū viue: tu rex posuisti decretū:
εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι, σὺ βασιλεῦ ἔθηκας δόγμα,
oīs homo q̄ audierit vocē tu-
πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἂν ἀκούσῃ τῆς φωνῆς τῆς σάλ-
be fistule q̄ τ cithare sambuce q̄ τ
πιγγος σύριγγός τε καὶ κιθάρας σαμβύκης τε καὶ
psalterij τ symphonie τ oīs gēis musi-
ψαλτηρίου καὶ συμφωνίας καὶ παντὸς ἤθους μουσι-
corū τ nō cadens adorauerit imaginē auream:
κῶν καὶ μὴ πεσὼν προσκυνήσῃ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ,
immittetur in fornacē ignis ardentē.
ἐμβληθήσεται εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην.

sunt viri iudei qs cōstituisti sup opa
ἰσὶν ἄνδρες ἰουδαῖοι οὓς κατέστησας ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς
regionis babylonis sidrach misac abdenago: vi-
χώρας βαβυλῶνος σιδράχ μισὰκ ἀβδεναγῶ, οἱ ἄν-
ri illi nō obedierunt decreto tuo: t
δρες ἐκεῖνοι οὐχ ὑπήκουσαν τῷ δόγματί σου, καὶ τοῖς
deos tuos nō colunt: t imaginē auream quā
θεοῖς σου οὐ λατρεύουσι, καὶ τὴν εἰκόνα τὴν χρυσῆν ἣν
statuisti nō adorant. tunc nabuchodonosor in fu-
ἔστησας οὐ προσκυνοῦσι. τότε ναβουχοδονόσωρ ἐν θυ-
rore t ira dixit vt adducerēt sidrach misac t ab-
μῷ καὶ ὀργῇ εἶπεν ἀγαγεῖν τὸν σιδράχ μισὰκ καὶ ἀβ-
denago. t adducti sūt i cōspectū regis: t resp-
δεναγῶ. καὶ ἤχθησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπε-
dit nabuchodonosor t dixit eis: si vere si-
κρίθη ναβουχοδονόσωρ καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰ ἀληθῶς σι-
drach misac t abdenago deos meos nō colī-
δράχ μισὰκ καὶ ἀβδεναγῶ τοῖς θεοῖς μου οὐ λατρεύε-
mus imaginē auream nō adoramus: nunc ergo esto
τε καὶ τὴν εἰκόνα τὴν χρυσῆν οὐ προσκυνεῖτε; νῦν οὖν ἔχε
se parati vt cum audieritis vocē tu-
τε ἑτοίμως ἵνα ὡς ἂν ἀκούσητε τῆς φωνῆς τῆς σάλ-
be fistule cīthare sambuce psal-
πιγγος συρίγγος τε καὶ κιθάρας σαμβύκης τε καὶ ψαλ-
terii t symphonie t oīa generis musicor: ca-
τηρίου καὶ συμφωνίας καὶ παντὸς εἴδους μουσικῶν, πε-
dentes adorētis imaginē quā feci. si sit nō ado-
σόντες προσκυνεῖτε τὴν εἰκόνα ἣν ἐποίησα. ἐὰν δὲ μὴ προ-
raueritis: eadē hora iniciemini in fornacē
σκυνήσητε, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐμβληθήσεσθε εἰς τὴν κάμινον
ignis ardentē. t quis est deus q eripiet
τοῦ πυρὸς τοῦ καιομένου. καὶ τίς ἐστιν θεὸς ὃς ἐξελεῖται
vos ex manib⁹ meis? t ridit sidrach mi-
ὑμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν μου; καὶ ἀπεκρίθη σιδράχ μι-
sac t abdenago dicentes regi nabuchodo-
σὰκ καὶ ἀβδεναγῶ λέγοντες τῷ βασιλεῖ ναβουχοδο-
nosor: nō necesse hēmus nos de verbo
νόσωρ, οὐ χρείαν ἔχομεν ἡμεῖς περὶ τοῦ ῥήματος
tuo respōdere tibi: est n. deꝰ nr in celio
τούτου ἀποκριθῆναί σοι, ἔστι γὰρ θεὸς ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς
cui nos seruimus: potens eripere nos ex
ᾧ ἡμεῖς λατρεύομεν, δυνατὸς ἐξελέσθαι ἡμᾶς ἐκ τῆς
fornace ignis ardentis: t ex manib⁹
καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης, καὶ ἐκ τῶν χειρῶν
tuis rex liberabit nos. t si nō: notū tibi
σου βασιλεῦ ῥύσεται ἡμᾶς. καὶ ἐὰν μή, γνωστόν σοι
sit rex: q; deos tuos nō colimus.
ἔστω βασιλεῦ, ὅτι τοῖς θεοῖς σου οὐ λατρεύομεν.
t imaginē auream quā statuisti nō adoramus.
καὶ τὴν εἰκόνα τὴν χρυσῆν ἣν ἔστησας οὐ προσκυνοῦμεν.
tunc nabuchodonosor repletus est furore: t aspectus
τότε ναβουχοδονόσωρ ἐπλήσθη θυμοῦ, καὶ ἡ ὄψις τοῦ
C faciei illius immutatus est sup sidrach misac t ab
προσώπου αὐτοῦ ἠλλοιώθη ἐπὶ σιδράχ μισὰκ καὶ ἀβ-
denago. t dixit incendere fornacē i septuplum
δεναγῶ. καὶ εἶπεν ἐκκαῦσαι τὴν κάμινον ἑπτάπλα-
donec in finē succendat. t viros fortes robore
σίως ἕως οὗ ἐκλείπῃ τέλος ἐκκαῦσαι. καὶ ἄνδρας ἰσχυροὺς ἰσχύ-
dixit ligantes sidrach misac t abdena-
ι εἶπεν πιδήσαντας τὸν σιδράχ μισὰκ καὶ ἀβδεναγῶ
go imittere in fornacē ignis
B ἐμβαλεῖν εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς τὴν

Sunt ergo viri iudei qs
constituisti sup opa
regionis babylonis sidrac
misac & abdenago: viri
isti contempserunt
rex decretum tuū. Deos
tuos
non colunt: & statuam
auream quam
erexisti non adorant.
Tunc nabuchodonosor
in furore & ira precepit
vt adducerentur sidrac
misac & abdenago
qui cōfestim adducti sūt
in cōspectu regis: pnū
ciāsq; nabuchodonosor
rex alt eis. Vere ne
sidrac misac & abdenago
deos meos non
colitis & statuā auream
quam
constituī non adoratis?
Nunc ergo si estis
parati: quacunq; hora
audieritis sonitum
tube fistule cithare sambuce &
psalterii & symphonie:
oisq; generis musicorū
prosternite vos & adora
te statuam quam feci: q
si non adoraueritis ea-
dem hora
mittemini in fornacem
ignis ardentis.
Et quis est deus qui eri-
piet vos de
manu mea? Respōdētes
sidrac misac & abdenago
dixerunt regi nabucho
donosor. Non
oportet nos de hac re
respōdere tibi. Ecce eni
deus noster quem
colimus potest eripere
nos
de camino ignis arden
tis & de manibus tuis o
rex liberare. Quod si
noluerit: notum sit
tibi rex: quia deos tuos
non
colimus: & statuam au-
ream quam erexisti non
adoramus. Tunc nabu
chodonosor repletus est
furore: & aspectū faciei
illius immutatus est sup
sidrac misac & abdenago.
Et precepit
vt succenderetur fornax
septuplum q̄ succendi
consueuerat: & viris for
tissimis
de exercitu suo iussit vt
ligatis pedibus sidrac
misac & abdenago mit
terēt eos i fornace ignis

אִיתַי גֻּבְרִין יְהוּדָאִין דִּי מַנִּיתָ יַתְהוֹן
עַל עֲבִידַת מְדִינַת בָּבֶל שַׁדְרַךְ
מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנֹו גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ לָא
שָׂמוּ עֲלַיִךְ מַלְכָּא טְעֵם לֶאֱלָהָיִךְ
לָא פָּלְחִין וּלְצַלְמָא דַּהֲבָא דִּי
הֲקִימְתָּ לָא סָגְדִין אֱדַיִן נְבוּכַדְנֶצַּר
בְּרֻגְז וַחֲמָא אָמַר לְהֵיתָיָה לְשַׁדְרַךְ
מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנֹו בֵּאדַיִן גֻּבְרַיָּא
אִלֵּךְ הֵתְיוּ קֳדָם מַלְכָּא: עָנֵה
נְבוּכַדְנֶצַּר וְאָמַר לְהֹון הַצְדָּא
שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנֹו לֵאלָהַי לָא
אִתַּיכֹון פָּלְחִין וּלְצַלְמָא דַּהֲבָא דִּי
הֲקִימְתָּ לָא סָגְדִין כְּעַן הֵן אִיתַיכֹון
עָתִידִין דִּי בְּעִדָּנָא דִּי תִשְׁמְעוּן קָל
קַרְנָא מַשְׁרוֹקִיתָא קַיתְרוס שַׁבְּכָא
פְּסַנְתֵּרִין וְסוּמְפֹנְיָה וְכֹל זְנֵי זְמָרָא
תִּפְּלוֹן וְתִסְגְּדוּן לְצַלְמָא דִּי עֲבִדֵת
וְהֵן לָא תִסְגְּדוּן בָּהּ שָׁעָתָא
תִתְרְמוּן לְגוֹא אַתּוּן נוּרָא יָקִדְתָּא
וּמַן הוּא אֱלָהּ דִּי יְשֵׁיזִבְנִכוֹן מִן
יְדִי: עָנוּ שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנֹו
וְאָמְרִין לְמַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר לָא
חַשְׁחִין אֲנַחְנָא עַל דְּנָה פִּתְגָם
לְהַתֻּבוּתָךְ: הֵן אִיתַי אֱלָהֲנָא דִּי
אֲנַחְנָא פָּלְחִין יָכֵל לְשֵׁיזָבוּתָנָא
מִן אַתּוּן נוּרָא יָקִדְתָּא וּמִן יְדָךְ
מַלְכָּא יְשֵׁיזֵב: וְהֵן לָא יְדִיעַ לְהֱוֵא
לָךְ מַלְכָּא דִּי לֵאלָהָיִךְ לָא אִתַּנָא
פָּלְחִין וּלְצַלְמָא דַּהֲבָא דִּי הֲקִימְתָּ לָא
סָגְדִין: בֵּאדַיִן נְבוּכַדְנֶצַּר רְתִמְלִי
חֲמָא וְצֶלֶם אַנְפּוֹהִי יִשְׁתַּנִּי עַל
שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנֹו עֲנֵה וְאָמַר
לְמֶזֱא לְאַתּוּנָא חַד שִׁבְעָה עַל דִּי
חֲזֵה לְמֶזְיַהּ וּלְגֻבְרִין גִּבָּרֵי חַיִל דִּי
בְחַיְלֵהּ אֲמַר לְכַפָּתָא לְשַׁדְרַךְ
מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנֹו לְמִרְמֵא לְאַתּוּן נוּרָא

Prītiua.heb. Tex.heb.Dani.iij. Trāsla.B.Vie. Trāsla.Gre.lxx.cū interp.lati.

יַקִּידְתָּא׃ בֵּאדַיִן גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ כְּפִתוּ
בְּסַרְבָּלֵיהוֹן בַּפְטִישֵׁיהוֹן וּכְרָבְלָתְהוֹן
וּלְבוּשֵׁיהוֹן וְרִמִיו לְגוֹ אַתּוּן נוּרָא
יְקִידְתָּא׃ כָּל קֳבֵל דְּנָה מִן דִּי מִלַּת
מַלְכָּא מַחְצָפָה וְאַתּוּנָא אֲזַהּ יַתִּירָה
גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ דִּי הַסִּיקוּ לְשַׁדְרַךְ
מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ קְטֹל הִמּוֹן שְׁבִיבָא
דִּי נוּרָא׃ וְגֻבְרַיָּא אִלֵּךְ תְּלָתֵיהוֹן
שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ נְפָלוּ
לְגוֹא אַתּוּן נוּרָא יְקִידְתָּא מְכַפְּתִין׃

יַחַד אֱלָהּ
בְּגוֹא נוּרָא׃ מְהַלְּכִין וּמְשַׁבְּחִין לֶאֱלָהּ
מְבָרֵךְ לַיְיָ׃ וַעֲזַרְיָה קָם וְצָלֵי כְּדֵין
וּפְתַח פֻּמֵהּ בְּגוֹא נוּרָא׃ וַאֲמַר׃
בָּרִיךְ אַנְתְּ יְיָ אֱלָהּ אֲבָהָתָנָא
וּמְשַׁבַּח וּמְרַוַּם שְׁמָךְ לְעָלְמִין׃
וּמְבָרַךְ אַנְתְּ בְּהֵיכַל קֻדְשָׁךְ וּמְשַׁבַּח
וּמְהֻלָּל וּמְרַוַּם לְעָלְמִין׃ וּמְבָרַךְ אַנְתְּ
עַל כֻּרְסְיֵא מַלְכוּתָךְ וּמְשַׁבַּח וּמְרַוַּם
לְעָלְמִין׃ וּמְבָרַךְ אַנְתְּ רָקִיעַ שְׁמַיָּא
וּמְשַׁבַּח וּמְהֻלָּל וּמְרַוַּם לְעָלְמִין׃

"ardentis. Et cōfestim vi
ri illi vincti
cum brachis suis & tia
ris & calciamentis
& vestibus missi sunt in
medio fornacis ignis
ardentis. Nam iussio
regis vrgebat. Fornax
autē succēsa erat nimis.
Porro viros illos qui
miserant sidrac
misac & abdenago inter
fecit flamma
ignis. Viri autē hi tres
id est
sidrac misac & abdenag
go ceciderunt in medio
camini ignis ardentis
colligati.

Que sequuntur in hebreis volumini
bus non repperi. Et ambulabāt
in medio flāme laudantes deum & be
nedicentes domino. Stans autem aza
rias orauit sic. Aperiensq; os suū in me
dio ignis ait. Benedictus es dñe deus
patrum nostrorū: & laudabile & glorio
sum nomen tuū in secula: quia iustus
es in omnibus que fecisti nobis: & vni
uersa opera tua vera: & vie tue recte: &
omnia iudicia tua vera. Iudicia enim
vera fecisti iuxta omnia que induxisti
super nos & super ciuitatem sanctam
patrum nostrorū hierusalem: quia in
veritate & in iudicio induxisti omnia
hec propter peccata nostra. Peccaui-
mus enim & inique egimus recedēn-
tes a te: & deliquimus in omnibus: &
precepta tua non audiuimus: nec ob-
seruauimus nec fecimus sicut precepe
ras nobis vt bene nobis esset. Omnia
ergo que induxisti sup nos: & vniuer-
sa que fecisti nobis in vero iudicio feci
sti: & tradidisti nos in manibus inimico
rum nostrorū iniquorū & pessimorū
preuaricatorūq; & regi iniusto & pes-
simo vltra omne terram. Et nunc nō
possumus aperire os. Confusio & op-
probriū facti sumus seruis tuis: & his
qui colebāt te. Ne q̄sumus tradas nos
in ppetuū ppter nomē tuū: & ne diffi-
pes testamentū tuū: neq; auferas mise
ricordiā tuā a nobis ppter abraā dile-
ctū tuū & isaac fuū tuū & israel sanctū
tuū: qb locutes es pollicēs q multiplica
res semen eorū sicut stellas celi: & sicut
arenā q̄ est in littore maris: qa dñe im-
minuti sumus plusq̄ oēs gentes: sumus
q̄ hūiles in vniuersa terra hodie ppter
pctā nra. Et nō est in tpe hoc princeps
& dux & ppheta: neq; holocaustū neq;
sacrificiū neq; oblatio neq; incensū ne
q; locus primitiarū corā te vt possim
inuenire miam tuā: sed in anio cōtrito
& spū humilitatis suscipiamur. Sicut
in holocausto arietū & taurorū: & sic
cut in milibus agnorū pinguiū: sic fiat
sacrificiū nrm in cōspectu tuo hodie vt
placeat tibi: quoniā non est cōfusio cō
fidentibus in te. Et nūc seqmur te in
toto corde & timem te & q̄rimus facie
tuā. Ne cōfundas nos: sed fac nobiscū

ardentem. tunc viri illi ligati sunt cū
καιομένου. τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι ἐπιδήσασαι σὺν
saraballis suis & tiario & ocreis
τοῖς σαραβάλοις αὐτῶν καὶ τιάραις καὶ κνημίσι
& indumentis suis. & missi sunt in medio
σι καὶ ἐνδύμασιν αὐτῶν· καὶ ἐβλήθησαν εἰς μέσον
fornacis ignis ardētis qñ verbū re
τῆς καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης ἐπεὶ ῥῆμα τοῦ βα
gis pualuit. & fornax incēsa ē supra mo
λίως ὑπερίσχυσε. καὶ ἡ κάμινος ἐξεκαύθη ὑπερίσχυσε
dum septupliciter. & tres illi sidrach mi
ριστοῦ ἑπταπλασίως· καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι σιδράχ μι
sac & abdenago ceciderūt in medio fornacis
σὰκ καὶ ἀβδεναγὼ ἔπεσον ἐν μέσῳ τῆς καμίνου
ignis ardētis colligati.
τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης πεπεδημένοι

fusio & opprobriū facti sum
χυσις καὶ ὄνειδος ἐγενόμεθα τοῖς δούλοις σου
& colentibus te. ne tradas
καὶ τοῖς σεβομένοις σε· μὴ δὴ παραδῷς
nos in finē ppter nomē tuū: & ne diffi
ἡμᾶς εἰς τέλος διὰ τὸ ὄνομά σου, καὶ μὴ διαστρέ
pes testamētū tuū: & ne auferas
ψῃς τὴν διαθήκην σου, καὶ μὴ ἀφαιρήσῃς τὴν
miam tuā a nobis: ppē abraam dile
ἔλεός σου ἀφ' ἡμῶν, διὰ Ἀβραὰμ τὸν ἠγαπη-
ctum a te. & ppē isaac seruū tuū
μένον ὑπὸ σοῦ· καὶ διὰ Ἰσαὰκ τὸν δοῦλόν σου
& israel sctū tuū qb locutus es ei
καὶ Ἰσραὴλ τὸν ἅγιόν σου εἰς ἐλάλησας πρὸς
eos dicēs: vt multiplicares semen eorū sicut 5. Re.
αὐτοὺς λέγων, πληθύνειν τὸ σπέρμα αὐτῶν ὡς 22.
stellas celi & sicut arenā q̄ iuxta
τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ
labium maris. qa dñe imminuti
τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης, ὅτι ἐλαττωθέντες ἐσμεν
sumus vltra oēs gentes: & sum hu D
παντὸς ἐθνοῦς· καὶ ἐσμὲν ταπεινοὶ
miles in vniuersa tra hodie ppter pecca
πεινοὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ σήμερον διὰ τὰς ἁμαρ-
ta nra. & nō est in tpe illo pri
τίας ἡμῶν· καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ἄρ-
ceps & ppheta & dux
χων καὶ προφήτης καὶ ἡγούμενος, οὐδὲ ὁλοκαύ
neq; holocaustū neq; sacrificiū neq; oblatio neq; incen
τωσις οὐδὲ θυσία οὐδὲ προσφορὰ οὐδὲ θυμία
sum: nō locus vt primitias offeram coram te &
μα, οὐ τόπος τοῦ καρπῶσαί σοι καὶ
inueniam miam tuā: sed in anio contrito
εὑρεῖν ἔλεός σου, ἀλλ' ἐν ψυχῇ συντετριμμένῃ
& spiritu humilitatis suscipiamur
καὶ πνεύματι ταπεινώσεως προσδεχθείη-
sicut in holocaustis arietū & taurorū
μεν ὡς ἐν ὁλοκαυτώμασι κριῶν καὶ ταύρων
& sicut in milibus agnorū pinguiū. sic
καὶ ὡς ἐν μυριάσιν ἀρνῶν πιόνων· οὕτω
fiat sacrificiū nrm in cōspectu tuo ho
γενέσθω θυσία ἡμῶν ἐνώπιόν σου σή-
die & impleat post te: qa nō
μερον καὶ ἐκτελεσθῆναι ὀπισθέν σου, ὅτι οὐκ
est cōfusio cōfidentib in te. & nūc
ἔστι αἰσχύνη τοῖς πεποιθόσιν ἐπὶ σοί· καὶ νῦν
seqmur te in toto corde: & time
ἐξακολουθοῦμεν σοι ἐν ὅλῃ καρδίᾳ, καὶ φοβού-
mus te & q̄rimus faciem tuā: ne
μεθά σε καὶ ζητοῦμεν τὸ πρόσωπόν σου· μὴ
cōfundas nos: sed fac nobiscū
καταισχύνῃς ἡμᾶς, ἀλλὰ ποίησον μεθ' ἡμῶν

ſcõm mãſuetudinẽ tuã: τ ſcõm multitu
κατὰ τὴν ἐπιείκειά σου, καὶ κατὰ τὸ πλῆ
dinẽ mie tue. τ erue nos ſecũ
θος τοῦ ἐλέους σου. καὶ ἐξέλαυ ἡμᾶς κα=
dũ mirabilia tua: τ da glam
τὰ τὰ θαυμάσιά σου, καὶ δὸς δόξαν τῷ
nomini tuo dñe. τ cõfundantur
ὀνόματί σου κύριε. καὶ ἐντροπιάσαν
omes q̃ ostendunt ſeruis tuis
πάντες οἱ ἐνδεικνύμενοι τοῖς δούλοις σου
mala τ confundantur ab oi
κακὰ καὶ καταισχυνθήσαν ἀπὸ πάσης
potentia: τ robur eorũ cõteratur.
δυναστείας, καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν συντριβείη.
τ ſciant q̃ tu es dñs deꝰ ſo=
καὶ γνώτωσαν ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς μό=
lus τ gloriosus ſup oẽm orbẽ terraꝝ. τ nõ
νος καὶ ἔνδοξος ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην. καὶ οὐ
ceſſabãt q̃ miſerant eos miniſtri
διέλιπον οἱ ἐμβάλλοντες αὐτοὺς ὑπηρέται
regis ſuccendẽtes fornacẽ naph
τοῦ βασιλέως καίοντες τὴν κάμινον νάφ=
tha τ pice τ ſtuppa τ malcoliis
θαν καὶ πίσσαν καὶ στοῦπον καὶ κλημαντίδα
τ effundebat flãma ſup fornacẽ
καὶ ἐξεχεῖτο ἡ φλὸξ ἐπάνω τῆς καμίνου
in cubitos .49. τ erupit τ incẽ
ἐπὶ πήχεις μθ'. καὶ ἐξέκαυσεν καὶ ἐνε=
dit q̃ reperit circa fornacẽ
πύρισεν οὓς εὗρεν περὶ τὴν κάμινον τῶν
chaldeos. at angelus dñi cõdeſcen
χαλδαίων. ὁ δὲ ἄγγελος κυρίου συγκατε
dit cũ eis qui circa azariam in forna
βη ἅμα τοῖς περὶ τὸν ἀζαρίαν εἰς τὴν κά=
cem: τ excuſſit flãmã ignis
μινον, καὶ ἐξετίναξεν τὴν φλόγα τοῦ πυ=
de fornace: τ fecit
ρὸς ἐκ τῆς καμίνου, καὶ ἐποίησεν τὸ
medũ fornacis: q̃ſi ſpiritꝰ roſcio
μέσον τῆς καμίνου, ὡς πνεύματα δροσόεν
ſibilans τ nõ tetigit eos omni
θλεγρίζον καὶ οὐχ ἥψατο αὐτῶν τὸ παντά=
no igniſ τ non cõtriſtauit neq̃ cõtur=
παν πῦρ καὶ οὐκ ἐλύπησεν οὐδὲ ἐμβα=
bauit eos tunc tres q̃ſi ex vno
ύνησεν αὐτούς. τότε οἱ τρεῖς ὡς ἐξ ἑνὸς
ore laudabãt τ bẽdicebãt τ glorifica
στόματος ὕμνουν καὶ εὐλόγουν καὶ ἐδόξα=
bãt deũ in fornace dicẽtes. bẽdi
ζον τὸν θεὸν ἐν τῇ καμίνῳ λέγοντες. εὐλο=
cite dñm deus patrũ nrõrũ:
γητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
τ laudabilis τ ſuperexaltatus in ſe=
καὶ αἰνετὸς καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς αἰ=
cula: τ benedictum nomẽ glo
ῶνας, καὶ εὐλογημένον τὸ ὄνομα τῆς δό=
rie tue ſcti τ ſuplaudabile τ ſup
ξης σου τὸ ἅγιον καὶ ὑπεραινετὸν καὶ ὑπε=
exaltatum in ſecula. bẽdictus
ρυψούμενον εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογημένος
es in tẽplo ſcti glie tue τ ſup
εἶ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας δόξης σου καὶ ὑπερύ=
laudabil τ ſupgloriosꝰ in ſecula.
μνητος καὶ ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας.
benedictus es q̃ ſtueris abyſſos
εὐλογημένος εἶ ὁ βλέπων ἀβύσσους
ſedens ſup cherubim: τ ſup
καθήμενος ἐπὶ χερουβείμ, καὶ ὑπε=
laudabil τ ſuperexaltatus in
ρύμνητος καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς
ſecula. benedictus es in throno glie
αἰῶνας. εὐλογημένος εἶ ἐπὶ θρόνου δόξης

ſuxta manſuetudinem tuam: & ſecun
dum multitudinem miſericordie tue.
Et erue nos in mirabilibus tuis: & da
gloriam nomini tuo dñe: & confundã
tur omnes qui oſtendunt ſeruis tuis
mala. Confundantur in omnipotẽtia
tua: & robur eorũ conteratur: & ſciant
quia tu es dominꝰ deus ſolus & glorio
ſus ſup orbem terrarum. Et non ceſſa
bant qui miſerant eos miniſtri regis
ſuccendere fornacem napta et ſtuppa
& pice & malleolis: & effundebatur flã
ma ſuper fornacem cubitis quadragin
ta nouẽ: & erupit & incendit quos rep
perit iuxta fornacẽ de chaldeis. Ange
lus autem dñi deſcendit cum azaria &
ſociis eius in fornacem. Et excuſſit flã
mã ignis de fornace: & fecit medium
fornacis quaſi ventum roris flantem:
& non tetigit eos omnino ignis neq̃
contriſtauit nec quicq̃ moleſtie intu=
lit. Tunc hi tres quaſi ex vno ore lau=
dabãt & glorificabant & benedicebãt
deum in fornace dicentes. Benedictus
es domine deus patrum noſtrorum:
& laudabilis & glorioſus & ſuperexalta
tus in ſecula. Et benedictum nomen
glorie tue ſanctum & laudabile & ſup
exaltatum in omnibus ſeculis. Benedi
ctus es in templo ſancto glorie tue:
& ſuperlaudabilis & ſuperglorioſus in
ſecula. Benedictus es in throno regni
tui: & ſuperlaudabilis & ſuperexalta=
tus in ſecula. Benedictus es qui intue
ris abyſſos & ſedes ſuper cherubim: &
laudabilis & ſuperexaltatus in ſecula.
Benedictus es in firmamento celi: &
laudabilis & glorioſus in ſecula. Bene
dicite omnia opera dñi domino: lauda
te & ſeperexaltate eum in ſecula. Be=
nedicite angeli domini dño: laudate
& ſuperexaltate eũ in ſecula. Benedici
te celi domino: laudate &c. Benedicite
aque omnes que ſuper celos ſunt dño:
lauda. Benedicite omnes virtutes dñi
domino: lauda. Benedicite ſol & luna
domino: lauda. Benedicite ſtelle celi
domino: laudate. Benedicite imber &
ros domino: lauda. Benedicite omnis
ſpiritus dei domino: lauda. Benedicite
ignis & eſtus domino: lauda. Benedi=
cite frigus & eſtas domino: laudate.
Benedicite glacies & niues dño: lauda.
Benedicite noctes & dies dño: laudate.
Benedicite lux & tenebres dño: lauda.
Benedicite fulgura & nubes domino:
laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.
Benedicat terra dominum: laudet &
ſuperexaltet eum in ſecula. Benedicite
montes & colles domino: laudate &
ſuperexaltate eum in ſecula. Benedi=
cite vniuerſa germinantia in terra do
mino: laudate & ſuperexaltate eum in
ſecula.

regni tui τ laudabilis τ
τῆς βασιλείας σου καὶ ὑπερύμνητος καὶ
ſupgloriosus in ſecula. benedi=
ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογη=
ctus es in firmamẽto celi: τ
μένος εἶ ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
ſuplaudabil τ glificatus in
ὑπερύμνητος καὶ δεδοξασμένος εἰς τοὺς
ſecula. benedicite oia opa do
αἰῶνας. εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυ
mini dñm laudate τ ſuperexaltate
ρίου τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑψερυψοῦτε
eum in ſecula. bẽdicite ange
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε ἄγγε
li dñi dño: laudate τ ſuper
λοι κυρίου τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερ=
exaltate eũ in ſecula. bẽdicite
ρυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖ
te celi dño: laudate τ ſuperex=
τε οὐρανοὶ τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυ=
altate eũ in ſecula. bẽdicite
ψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε
aque oẽes q̃ ſup celũ
ὕδατα πάντα τὰ ὑπεράνω τοῦ οὐρανοῦ
dñm: laudate τ ſuperexaltate e=
τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐ=
um in ſecula. bẽdicite oẽes
τὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε πᾶσαι
virtutes dñi dño: laudate τ
αἱ δυνάμεις κυρίου τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ
ſuperexaltate eum in ſecula. bẽdi
ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλο
cite ſol τ luna dño: lauda=
γεῖτε ἥλιος καὶ σελήνη τὸν κύριον, ὑμνεῖ
te τ ſuperexaltate eum. bẽdicite ſtelle
τε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν. εὐλογεῖτε ἄστρα
celi dño. lau. τ ſup. eũ.
τοῦ οὐρανοῦ τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐ
in. bẽdicite imber τ
τὸν εἰς τοὺς. εὐλογεῖτε πᾶς ὄμβρος καὶ
ros dñm lau. τ ſup. bẽdicite
δρόσος τὸν κύριον ὑμ. καὶ ὑπ. εὐλογεῖτε
oẽes ſpũs dño. lau. τ ſup.
πάντα τὰ πνεύματα τὸν κύριον ὑμ. καὶ ὑπ.
bẽdicite ignis τ eſtus dñm lau.
εὐλογεῖτε πῦρ καὶ καῦμα τὸν κύριον. ὑμ.
τ ſup. eũ in ſecula. bẽdicite
καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε
frigus τ eſtus dño. lau. τ ſup.
ψῦχος καὶ καῦσων τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ.
eũ in ſecula bẽdicite roſcis τ pruꝰ
αὐ. εἰς τοὺς αἰῶ. εὐλογεῖτε δρόσοι καὶ πρ=
ne dño. lau τ ſup. eũ in ſecu.
ωΐτοὶ τὸν κν'. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶ.
bẽdicite noctes τ dies dño lau.
εὐλογεῖτε νύκτες καὶ ἡμέραι τὸν κύριον. ὑμ.
τ ſup. eũ in ſecula. bẽdicite lux τ
καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶ. εὐλογεῖτε φῶς καὶ
tenebre dño lau. τ ſup. eũ in.
σκότος τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐτὸν. εἰς τοὺς.
bẽdicite gelu frigus dño lau. τ
εὐλογεῖτε πάγος καὶ ψῦχος τὸν κν'. ὑμ. καὶ
ſup. bẽdi. glacies τ niues dño. lau.
ὑπ. εὐλο. πάχναι καὶ χιόνες τὸν κν'. ὑμ.
τ ſup. bene. fulgura τ nubes dño.
καὶ ὑπ. εὐλο. ἀστραπαὶ καὶ νεφέλαι τὸν κν'.
lau. τ ſup bẽdicat terra dño. lau. τ
ὑμ. καὶ ὑπ. εὐλογείτω ἡ γῆ τὸν κν'. ὑμ. καὶ
ſup. bẽdi. mõtes τ colles dño. lau. τ ſup.
ὑπ. εὐλο. ὄρη καὶ βουνοὶ τὸν κν'. ὑμ. καὶ ὑπ.
bẽdicite. vniuerſa germinãtia i terra dño.
εὐλογεῖ. πάντα τὰ φυόμενα ἐν τῇ γῇ τὸν κν'.

Prītiua.heb. Tex.heb.Dani.iij. Trāsla.B.Mie. Trās.Gre.lxx.cū interp.lati.

bñdicite fontes dño: laudate τ ἐυλογεῖτε αἱ πηγαὶ τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ
superaltate eum in secula. bñdicite ma ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶ. ἐυλογεῖτε θα
ria τ flumina dño. lau. τ su. λασσαι καὶ ποταμοὶ τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ.
eū in secula. bñdicite cete τ oia αὐ. εἰς τοὺς αἰῶ. ἐυλογεῖτε κῆτε καὶ πάντα
q̄ mouent in aquis dño. lau. τὰ κινούμενα ἐν τοῖς ὕδασι τὸν κύριον. ὑμ.
τ sup. eū in se. benedicite oēs καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰ. ἐυλογεῖτε πάντα
volucres celi dño. lau. τ sup τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ τὸν κύ. ὑμνεῖ. καὶ ὑπ.
bñdicite bestie τ oia pecora ἐυλογεῖτε τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη τὸν
dño. lau. τ sup. bñdicite filij ho κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. ἐυλογεῖτε υἱοὶ τῶν ἀν
minū dño. lau. τ sup eū in θρώπων τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς
secula. benedicite israel dño. lau. αἰῶνας. ἐυλογεῖτε Ἰσραὴλ τὸν κύριον. ὑμ.
τ sup. eū in secula. benedicite sa καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. ἐυλογεῖτε ἱε
cdotes dñi dño. lau. τ sup. eū in ρεῖς κυρίου τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς
secula. bñdicite serui dñi τοὺς αἰῶνας. ἐυλογεῖτε δοῦλοι κυρίου τὸν

אָדַיִן נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא תְּוַהּ וְקָם קוּם
בְּרַתְבְּהַלָה עָנָה וְאָמַר לְרַדְּבָרוֹהִי דְּבַל דִּבַּר
הֲלָא גֻּבְרִין תְּלָתָא רְמַיְנָא לְגוֹא רָמָה
נוּרָא מְכַפְּתִין עָנִין וְאָמְרִין לְמַלְכָּא עָנָה
יַצִּיבָא מַלְכָּא: עָנָה וְאָמַר הָא אֲנָה יָצַב
חָזֵה גֻּבְרִין אַרְבְּעָה שְׁרַיִן מַהְלְכִין בְּגוֹ רְבַע שָׁבָא
נוּרָא וַחֲבַל לָא אִיתַי בְּהוֹן וְרֵוהַ הָלַךְ
דִּי רְבִיעָאָי דָּמֵה לְבַר אֱלָהִין:
בֵּאדַיִן קְרַב נְבוּכַדְנֶצַּר לִתְרַע אַתּוּן
נוּרָא יַקִּדְתָּא עָנָה וְאָמַר שַׁדְרַךְ
מֵישַׁךְ וְעֲבֵד נְגוֹ עַבְדּוֹהִי דִּי אֱלָהָא
עִלָּיָא פְּקוּ וְאֵתוּ בֵּאדַיִן נְפִקוּ
שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ מִן גּוֹא נוּרָא:
וּמִתְכַּנְשִׁין אַחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא סְגָנַיָּא
וּפַחֲוָתָא וְהַדָּבְרֵי מַלְכָּא חָזַיִן לְגֻבְרַיָּא
אִלֵּךְ דִּי לָא שְׁלַט נוּרָא בְּגֶשְׁמְהוֹן
וּשְׂעַר רֵאשְׁהוֹן לָא הִתְחַרַךְ
וְסַרְבָּלֵיהוֹן לָא שְׁנוּ וְרֵיחַ נוּר לָא
עֲדָת בְּהוֹן: עָנָה נְבוּכַדְנֶצַּר וְאָמַר
בְּרִיךְ אֱלָהֵהוֹן דִּי שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ
וַעֲבֵד נְגוֹ דִּי שְׁלַח מַלְאֲכֵהּ וְשֵׁיזַב
לְעַבְדּוֹהִי דִּי הִתְרְחִצוּ עָלוֹהִי וּמִלַּת

עָלָה נְגַשׁ
אָתָא כְּנַשׁ
פֶּחָה דַּת
אֵלָה חָזֶה
חָבַל
שָׁבָא
הָלַךְ
יָצַב
שָׁנָה
עֲדָת
בָּרַךְ
שֵׁזֵב
מִלָּה

Tunc nabuchodonosor rex obstupuit & surrexit propere & ait optimatibus suis. Nonne tres viros misimus in medio ignis compeditos. Qui respondētes regi dixerūt. Vere rex. Respōdit rex & ait. Ecce ego video quattuor viros solutos & ambulantes in medio ignis: & nihil corruptionis in eis est: & species quarti similis filio dei. Tunc accessit rex nabuchodonosor ad ostiū fornacis ignis ardētis & ait. Sidrac misac & abdenago serui dei excelsi: egredimini & venite. Statimq; egressi sunt sidrac misac & abdenago de medio ignis. Et congregati satrape magistratus & iudices & potentes regis contēplabātur viros illos: qm̄ nihil potestatis habuisset ignis in corporibus eorū: & capillus capitis eorū nō esset adustus: & saraballa eorū nō fuissent imutata: & odor ignis nō trāsisset p eos. Et erumpēs nabuchodonosor ait. Bñdictus deo eorū sidrac videlicet misac & abdenago qui misit angelū suum & eruit seruos suos qui credide runt in eum: & verbum

Benedicite fontes dño: laudate & sup exaltate eū in scla. Benedicite maria & flumina dño: lau. Bñdicite cete & oia que mouentur in aquis domio: lauda. Benedicite oēs volucres celi domino: lauda. Benedicte oēs bestie & pecora dño: lauda. Benedicite filii hominū domino: lauda. Benedicat israel dñm: laudet & superexaltet eū in secula. Benedite sacerdotes dñi dño: lauda. Benedicite serui dñi dño: lauda. Benedicite spiritus & anime iustorū dño: lauda. Benedicite sancti & humiles corde dño. Benedicite anania azaria misael dño: laudate & superexaltate eum in secula. Qui eruit nos de inferno: & saluos fecit de manu mortis & liberauit nos de medio ardentis flamme: & de medio ignis eruit nos. Confitemini domino quoniā bonus: quoniā in seculū misericordia eius. Benedicite omnes religiosi domino deo deorū: laudate & cōfitemini ei quia in omnia secula misericordia eius. Hucusq; in hebreo non habetur: & que posuimus de theodotionis editione translata sunt.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ὁ τότε Ναβουχοδονόσορ ἔκστασις ἐγένετο καὶ ἀνέστη ἐν σπουδῇ, καὶ εἶπεν τοῖς μεγιστᾶσιν
αὐτοῦ, οὐχὶ ἄνδρας τρεῖς ἐνεβάλομεν εἰς μέσον τοῦ πυ
ρὸς πεπεδημένους, καὶ εἶπαν τῷ βασιλεῖ, ἀληθῶς βασι
λεῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ὅδε ἐγὼ ὁρῶ ἄνδρας τέσσαρας
λελυμένους καὶ περιπατοῦντας ἐν μέσῳ τοῦ πυρός. καὶ βλα
βὴ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς. καὶ ὅρασις τοῦ τετάρτου ὅμοια
υἱῷ θεοῦ. τότε προσῆλθεν Ναβουχοδονόσορ πρὸς τὸν θυρω
τὸν καμίνου πυρὸς τῆς καιομένης, καὶ εἶπεν, σιδραὰχ μι
σὰκ ἀβδεναγώ, οἱ δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ἐξέλ
θετε καὶ δεῦτε ἔξω. καὶ ἐξῆλθεν σιδραὰχ μισὰκ καὶ ἀβδ
εναγὼ ἐκ μέσου τοῦ πυρός. καὶ συνήχθησαν οἱ σατ
ραπαι καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ τοπάρχαι καὶ οἱ δυνά
σται τοῦ βασιλέως. καὶ ἐνέωρων τοὺς ἄνδρας, ὅτι οὐκ
ἐκυρίευσεν τὸ πῦρ τοῦ σώματος αὐτῶν. καὶ ἡ θρὶξ
τῆς κεφαλῆς αὐτῶν οὐκ ἐφλογίσθη, καὶ τὰ σαραβάλα
αὐτῶν οὐκ ἠλλοιώθη, καὶ ὀσμὴ πυρὸς οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς. καὶ
προσεκύνησεν ἐνώπιον αὐτῶν ὁ βασιλεὺς τῷ
κυρίῳ. καὶ ἀποκριθεὶς Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς
καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς ὁ θεὸς τοῦ σιδραὰχ μισὰκ καὶ ἀβδ
εναγώ, ὃς ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξεῖλετο τοὺς
δουλεύοντας αὐτῷ, ὅτι ἐπεποίθησαν ἐπ' αὐτῷ. καὶ τὸν λόγον

Tunc nabuchodonosor: audiuit laudantes eos τ admirat est: τ surrexit in festiuitate τ ait optimatibus suis: nōne viros tres iniecimus in medio ignis compeditos: τ dixerūt regi: vere rex. τ dixit rex: hic ego video viros quatuor solutos τ ambulantes in medio ignis. τ corruptio nō est in eis. τ visio quarti similis filio dei. tunc accessit nabuchodonosor ad ostiū fornacis ignis ardentis: τ ait: sidrach misac τ abdenago: serui dei altissimi: egredimini τ venite foras. τ egressi sūt sidrach misac τ abdenago de medio ignis. τ cōgregati sunt satrape τ magistratus τ toparche τ potentes regis. τ cōtēplabātur viros. qi nō habuerunt potestatem in ipsis. τ capillus capitis eorū non ē illāmatus: τ saraballa eorū non sūt mutata: τ odor ignis non fuit ipsis. τ adorauit in cōspectu eorū rex dñm. τ ridit nabuchodonosor: rex τ dixit: bñdictus deus sidrach misac τ abdenago: q̄ misit angelū suum τ eruit seruos suos qui cōfiderunt in eo. τ verbū

Καὶ Ναβουχοδονόσορ ἤκουσεν ὑμνούντων αὐτῶν καὶ θαυ
μαστὸς ἐγένετο: τ surrexit in festiuitate τ ait optimatibus
suis: nōne viros tres iniecimus in medio ignis compeditos: τ
dixerūt regi: vere rex. τ respōdit rex: ecce ego video viros
quatuor solutos τ ambulantes in medio ignis. τ corruptio
nō est in eis. τ visio quarti similis filio dei. tunc accessit
nabuchodonosor ad ostiū fornacis ignis ardentis: τ ait: sidrach
misac τ abdenago: serui dei altissimi: egredimini τ venite
foras. τ egressi sūt sidrach misac τ abdenago de medio
ignis. τ cōgregati sunt satrape τ magistratus τ toparche τ potentes
regis. τ cōtēplabātur viros. qi nō habuerunt potestatem in ipsis. τ capillus
capitis eorū non ē illāmatus: τ saraballa eorū non sūt mutata: τ odor ignis non fuit ipsis. τ
adorauit in cōspectu eorū rex dñm. τ ridit nabuchodonosor: rex τ dixit: bñdictus deus sidrach misac τ abdenago: q̄ misit angelū suum τ eruit
seruos suos qui cōfiderunt in eo. τ verbū

regis immutaueret: τ tradiderunt corpo-
τοῦ βασιλέως ἐλλοίωσαι, καὶ παρέδωκαν τὰ σώματα
ra eorũ in ignẽ: vt nõ seruirẽt neq; ado
τὰ αὐτῶν εἰς πῦρ, ὅπως μὴ λατρεύσωσιν μὴδὲ προ-
rarent omnẽ deũ: nisi deũ suum. τ ego
σκυνήσωσιν παντὶ θεῷ, ἀλλ' ἢ τῷ θεῷ αὐτῶν. κἀγὼ
expono decretũ: oio ppto tribus lingua que dixe
ἐκτίθεμαι δόγμα, πᾶς λαὸς φυλὴ γλῶσσα ἣ ἂν εἴ-
rit blasphemiam cõtra deũ sidrach misac ad-
πῃ βλασφημίαν κατὰ τοῦ θεοῦ σιδράχ μισὰκ ἀβ-
denago: in perditionẽ erunt. τ dom' eorũ in di-
δεναγώ, εἰς ἀπώλειαν ἔσονται. καὶ οἱ οἶκοι αὐτῶν εἰς διαρ-
reptionẽ: qñ nõ est deꝰ alius qui possit libe-
παγήν, καθότι οὐκ ἔστιν θεὸς ἕτερος ὅστις δυνήσεται ῥύ-
rare sic. tunc rex promouit si-
σασθαι οὕτως. τότε ὁ βασιλεὺς κατεύθυνεν τὸν σι-
drach misac abdenago in prouincia babylonis. na-
δράχ μισὰκ ἀβδεναγὼ ἐν τῇ χώρᾳ βαβυλῶνος. ναβ-
buchodonosor rex oib' ppls tribub'
βουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς πᾶσιν τοῖς λαοῖς φυλαῖς
linguis habitantib' in ol terra: pax vobis multi-
γλώσσαις τοῖς οἰκοῦσιν ἐν πάσῃ τῇ γῇ, εἰρήνη ὑμῖν πλη-
plicetur: signa τ portenta q̃ fecit me
θυνθείη, τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα ἃ ἐποίησεν μετ' ἐ-
cũ deꝰ altissim'. placuit coram me ãnũciare
μοῦ ὁ θεὸς ὑψίστος. κρίσιν ἐναντίον ἐμοῦ ἀναγγεῖλαι
vobis q̃m magna signa eius τ q̃m fortia
ὑμῖν, ὡς μεγάλα τὰ σημεῖα αὐτοῦ καὶ ὡς ἰσχυρὰ τὰ
potẽta eius: regnum eiꝰ regnũ eternũ
τέρατα αὐτοῦ, ἡ βασιλεία αὐτοῦ βασιλεία αἰώνιος
τ potestas eius in gnationẽ τ gnationẽ.
καὶ ἡ ἐξουσία αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Ca.4.

A Ego nabuchodonosor abũdans eram in domo
Ἐγὼ ναβουχοδονόσορ εὐθηνῶν ἤμην ἐν τῷ οἴκῳ
mea florens in throno meo: sõniũ vidi τ
μου εὐθαλῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου μου, ἐνύπνιον εἶδον καὶ
pterruit me τ turbat' sum in cubili meo: τ
ἐφοβήθησάν με καὶ ἐταράχθην ἐπὶ τῆς κοίτης μου, καὶ
visiones capitis mei cõturbauerũt me. τ p
αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς μου συνεταράξαν με. καὶ δόγ-
me positũ ẽ decretũ vt introducerent ĩ cõspectu meo om
μα ἔτεθη δόγμα τοῦ εἰσαγαγεῖν ἐνώπιον ἐμοῦ πάν-
nes sapientes babylonis: vt cõtecturas
τας τοὺς σοφοὺς βαβυλῶνος, ὅπως τὴν σύγκρισιν
somniũ notũ facerẽt mihi. τ ingressi sunt
τοῦ ἐνυπνίου γνωρίσωσίν μοι. καὶ εἰσεπορεύοντο οἱ
incantatores magi gazarent chaldei: τ somniũ vi
ἐπαοιδοὶ μάγοι γαζαρηνοὶ χαλδαῖοι, καὶ τὸ ἐνύπνιον εἶ-
si ego ĩ cõspectu eorũ: τ cõtecturã eius nõ
πα ἐγὼ ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἐνω-
notũ fecerẽt mihi donec venit daniel cui' nomen balta-
ρίσαι μοι ἕως ἔλθῃ δανιὴλ οὗ τὸ ὄνομα βαλτά-
sar secũ nomẽ dei mei: q̃ spũ dei sancti
σαρ κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου, ὃς πνεῦμα θεοῦ ἅγιον
in se habẽt: τ somniũ coram eo viri
ἐν ἑαυτῷ ἔχει, καὶ τὸ ἐνύπνιον ἐνώπιον αὐτοῦ εἶπα.
baltasar pncepo incãtatorũ quẽ cognoui q̃ spirit
βαλτάσαρ ὁ ἄρχων τῶν ἐπαοιδῶν ἐν ἔγνων ὅτι πνεῦ-
ꝰ sancti in te: τ oẽ myslerũ nõ ẽ ĩpossibile tibi.
μα ἅγιον ἐν σοί, καὶ πᾶν μυστήριον οὐκ ἀδυνατεῖ σοι.
audi visionẽ somniũ mei q̃ vidi. τ
ἄκουσον τὴν ὅρασιν τοῦ ἐνυπνίου μου ὃ εἶδον. καὶ τὴν
cõtecturã eius dic mihi: τ visiones capitis
σύγκρισιν αὐτοῦ εἰπέ μοι, καὶ αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς
mei in cubili meo. videbam: τ ecce arbor
μου ἐπὶ τῆς κοίτης μου. ἐθεώρουν, καὶ ἰδοὺ δένδρον
in medio terre: τ altitudo eius multa: magniũ
ἐν μέσῳ τῆς γῆς, καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ πολύ, ἐμεγα-
cata est arbor τ inualuit: τ altitudo eius
λύνθη τὸ δένδρον καὶ ἴσχυσεν, καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ

'regis' imutauerũt' & tra
diderunt' corpora sua' ne
ᵇseruirent' & ne' adorarẽt
ᵉomnem' deum' excepto
ᵇdeo suo.' A me ergo' po
sitũ est hoc' decretũ: ᵉvt
'ois' ppl'us:' tribus:' & lin
gua' q̃cunq; ' locuta fuerit
ᵉblasphemiã' cõtra' deũ' si
drac' misac ' & abdenago
'dispereat:' & domus eius
'vastetur. ooooooooooooooo
ᵉNeq; enim' est' alius' deꝰ
ooooooooooooooooooooooo
ᵉqui' possit' ita' saluare.
'Tunc oooooooooooooooo
'rex' promouit' sidrac' mi
sac' & abdenago oooooooo
'in prouincia' babylonis.
ᵉNabuchodonosor' rex
'omnibus' populis' genti
bus' & linguis' qui oooo
ᵉhabitãt' in vniuersa' ter-
ra:' pax vobis ᵉmultiplice
tur. ᵉ Signa' & mirabilia
'que' fecit' apud me' deus
ᵇexcelsus. ᵉ Placuit ergo
ᵉmihi' p̃dicare' ei' signa:
ᵉquia' magna sunt' & mi-
rabilia eius:' qa' fortia: &
'regnũ eius:' quia' regnũ
ᵉsempiternũ:' & potestas
eius' in' generatiõe' & ge
nerationem. 4.

A Go' nabuchodono-
for' qetus' erã' in do
mo mea:' & florẽs' in pa-
latio meo. Sõniũ' vidi qd
'pterruit me' & cogitatio
nes mee' in' stratu meo:
'& visiones' capitis mei
'cõturbauerũt me.' Et p
me' ppositũ est' decretũ:
'vt introducerẽtur' in cõ-
spectu meo' cũcti' sapiẽtes
'babylonis: & ' vt' solutio
nẽ' somni' indicarẽt mihi.
ᵉTũc' ingrediebãtur' ario
li' magi' chadei' & arus-
pices:' & somniũ' narraui
'in cõspectu eorũ:' & solu
tionẽ ei' nõ' indicauerũt
'mihi:' donec' collega' in
gressus est' in conspectu
meo' daniel:' cui nomen
' balthasar' fm nomẽ' dei
mei' q habet' spiritũ' deo
rũ' sctorũ' in semetipso:
ᵉ& somniũ' corã ipso' lo-
cut' sum.' Balthasar' prin
ceps' ariolorũ:' qñ' ego
'scio' q' spiritũ' sanctorũ
'deorũ habeas' in te:' &
oñe' sacramentũ' nõ' est
ĩpossibile' tibi: 'visiões' sõ
niorũ meorũ' q̃s' vidi:' &
solutionẽ earũ' narra.' Vi
sio' capitis mei' ĩ' cubicło
meo' videbã:' & ecce' arbor
'i medio' tre:' & altitudo
ei' nimia.' Magna' arbor
'& fortis:' & pceritas ei'

'שְׁנַה 'מַלְכָּא' שַׁנְיוּ 'וְיַהֲבוּ 'נִשְׁמָתְהוֹן 'דִּי' לָא
'פָּלַח'סָגִד 'יִפְלְחוּן 'וְלָא 'יִסְגְּדוּן' לְכָל 'אֱלָהּ 'לָהֶן
'שׁוּם 'לֶאֱלָהֲהוֹן: 'וּמִנִּי 'שִׂים 'טְעֵם 'דִּי 'כָל
'לְשָׁן 'אָמַר 'עַם 'אֻמָּה 'וּלְשָׁן 'דִּי 'יֵאמַר 'שָׁלָה 'עַל
'אֱלָהֲהוֹן 'דִּי 'שַׁדְרַךְ 'מֵישַׁךְ 'וַעֲבֵד 'נְגוּא
'עֲבַד 'שְׁנַה 'הַרְמִין 'יִתְעֲבֵד 'וּבַיְתֵהּ 'נְוָלִי 'יִשְׁתַּוֶּה
'כָּל 'קֳבֵל 'דִּי 'לָא 'אִיתַי 'אֱלָה 'אָחֳרָן
'יָכֵל 'נָצָל 'דִּי 'יְכוּל 'לְהַצָּלָה 'כְּדְנָה: 'בֵּאדַיִן
'צְלַח 'מַלְכָּא 'הַצְלַח 'לְשַׁדְרַךְ 'מֵישַׁךְ 'וַעֲבֵד
'נְגוּ 'בְּמְדִינַת 'בָּבֶל: 'נְבוּכַדְנֶצַּר 'מַלְכָּא
'לְכָל 'עַמְמַיָּא 'אֻמָּיָא 'וְלִשָּׁנַיָּא 'דִּי
'דוּר 'שָׁנָא 'דָּאיְרִין 'בְּכָל 'אַרְעָא 'שְׁלֵמְכוֹן 'יִשְׁגֵּא:
'אוֹת 'אָתַיָּא 'וְתִמְהַיָּא 'דִּי 'עֲבַד 'עִמִּי 'אֱלָהָא
'עֶלְיָא 'שְׁפַר 'קֳדָמַי 'לְהַחֲוָיָה: 'אָתֹוהִי
'כְּמוֹ 'אוֹת 'כְּמָה 'רַבְּרְבִין 'וְתִמְהוֹהִי 'כְּמָה 'תַקִּיפִין
'רָבַב 'מַלְכוּתֵהּ 'מַלְכוּת 'עָלַם 'וְשָׁלְטָנֵהּ
'דּוּר 'עִם 'דַּר 'וְדָר:
Cap. iiij. 'אֲנָה 'נְבוּכַדְנֶצַּר 'שְׁלֵה 'הֲוֵית 'בְּבֵיתִי
'שָׁנָה 'וְרַעֲנַן 'בְּהֵיכְלִי: 'חֶלֶם 'חֲזֵית
'הַכֵּל 'חָזָה 'וְיַדְהַלְּנִי 'וְהַרְהֹרִין 'עַל 'מִשְׁכְּבִי
'דָּחַל 'שָׁכַב 'וְחֶזְוֵי 'רֵאשִׁי 'יְבַהֲלֻנַּנִּי: 'וּמִנִּי 'שִׂים
'בָּהַל 'שׁוּם 'טְעֵם 'לְהַנְעָלָה 'קֳדָמַי 'לְכָל 'חַכִּימֵי
'עוֹל 'חָכַם 'בָּבֶל 'דִּי 'פְּשַׁר 'חֶלְמָא 'יְהוֹדְעֻנַּנִי:
'יְדַע 'אֵדַיִן 'עָלִין 'חַרְטֻמַּיָּא 'אָשְׁפַּיָּא
'עוֹל 'כַּשְׂדָּיֵא 'וְגָזְרַיָּא 'חֶלְמָא 'אָמַר 'אֲנָה
'קֳדָמֵיהוֹן 'וּפִשְׁרֵהּ 'לָא 'מְהוֹדְעִין 'לִי:
'וְעַד 'אֲחֳרֵין 'עַל 'קֳדָמַי 'דָּנִיֵּאל 'דִּי 'שְׁמֵהּ
'בֵּלְטְשַׁאצַּר 'כְּשׁוּם 'אֱלָהִי 'וְדִי 'רוּחַ
'קֻדַּשׁ 'אֱלָהִין 'קַדִּישִׁין 'בֵּהּ 'וְחֶלְמָא
'קֳדָמוֹהִי 'אֲמַרֵת: 'בֵּלְטְשַׁאצַּר 'רַב
'חַרְטֻמַּיָּא 'דִּי 'אֲנָה 'יְדַעֵת 'דִּי 'רוּחַ
'רָזַח 'אֱלָהִין 'קַדִּישִׁין 'בָּךְ 'וְכָל 'רָז 'לָא 'אָנֵס
'חָזָה 'לָךְ 'חֶזְוֵי 'חֶלְמִי 'דִּי 'חָזֵית 'וּפִשְׁרֵהּ
'שָׁכַב 'אֲמָר: 'וְחֶזְוֵי 'רֵאשִׁי 'עַל 'מִשְׁכְּבִי 'חֲזֵה
'הֲוָה 'אִלָן 'הֲוֵית 'וְאִלּוּ 'אִילָן 'בְּגוֹ 'אַרְעָא 'וְרוּמֵהּ
'שַׁגִּיא: 'רְבָה 'אִילָנָא 'וְתֹקֶף 'וְרוּמֵהּ
'שְׁגָא 'רָבַב

ff iiij

Vetusta.heb. | Tex.be.Dani.iiij. | Trāsl.B.Wie. | Trās.Gre.lex.cū interp.latina.

יומטא לשמיא וחזותה לסוף כל ארעא ועפיה שפיר ואנבה שגיא
ומזון לכלא בה תחותוהי תטלל חיות ברא ובענפוהי ידרון צפרי
שמיא ומנה יתזין כל בשרא חזה הוית בחזוי ראשי על משכבי ואלו
עיר וקדיש מן שמיא נחת קרא בחיל וכן אמר גדו אילנא וקצצו
ענפוהי אתרו עפיה ובדרו אנבה תנד חיותא מן תחותוהי וצפריא
מן ענפוהי ברם עקר שרשוהי בארעא שבקו ובאסור די פרזל
ונחש בדתא די ברא ובטל שמיא יצטבע עם חיותא חלקה בעשב
ארעא לבביה מן אנושא ישנון ולבב חיוה יתיהב לה ושבעה
עדנין יחלפון עלוהי בגזרת עירין פתגמא ומאמר קדישין שאלתא
עד דכרת די ינדעון חיא די שליט
עליא במלכות אנשא ולמן די
יצבא יתנניה ושפל אנשים יקים
עליה דנה חלמא חזית אנה מלכא
נבוכדנצר ואנתה בלטשאצר
כל חכימי
מלכותי לא יכלין פשרא להודעתני
ואנתה כהל די רוח אלהין קדישין
בך ו אדין דניאל די שמה
בלטשאצר אשתומם כשעה חדה
ורעיוניהי יבהלנה ענה מלכא
ואמר בלטשאצר חלמא ופשרא
אל יבהלך ענה בלטשאצר ואמר
מרי חלמא לשנאיך ופשרה
לעריך ארילנא די חזיתי די רבה
ותקף ורומה ימטא לשמיא וחזותה
לכל ארעא ועפיה שפיר ואנבה
שגיא ומזון לכלא בה תחותוהי

Trāsl.B.Wie.

cōtingēs celū. Aspect illi erat vsq ad terminos vniuerse terre. Folia eius pulcherrima: & fructus eius nimi: & esca omnis uersorū in ea. Subter eā hitabant aialia & bestie: & in ramis eius cōuersabātur volucres celi: & ex ea vescebatur omis caro. Videbā in visione capitis mei sup stratū meū: & ecce vigil & sanctus de celo descendit. clamauit fortiter & sic ait. Succidite arborē & prescidite ramos eius: excutite folia eius & dispergite fructus ei: fugiant bestie q̄ subter eam sunt: & volucres de ramis ei. Verū tamē germē radicū eius in terra finite: & allegetur vinculo ferreo: & ereo in herbis que foris sunt: & rore celi tingatur: & cum feris pars eius in herba terre. Cor eius ab humano cōmutetur: & cor fere detur ei: & septem tempora mutētur super eum. In sententia vigilū decretū est & sermo sanctorum & petitio donec cognoscant viuētes: quoniā domiabitur excelsus in regno hominum: & cuicunq; voluerit dabit illud: & hūilimū hoiem cōstituet sup eū. Hoc somniū vidi ego rex nabuchodonosor. Tu ergo balthasar interptationē narra festinus: quia oēs sapientes regni mei non queunt solutionē edicere mihi. Tu autem potes: quia spiritus deorū sanctorū in te est. Tunc daniel cui nomen balthasar cepit intra semetipsum tacitus cogitare quasi vna hora: & cogitationes eius cōturbabāt eū. Rūdens aūt rex ait. Balthasar: somniū et interptatio ei nō cōturbent te. Rūdit balthasar & dixit. Dñe mi somniū his qui te oderūt: & interpretatio eius hostibus tuis sit. Arborē quā vidisti sublimē atq; robustā: cui altitudo pting it ad celū: & aspect illi in oēs terrā. & ramu ei pulcherrimi: & fructus ei nimi & esca oim in ea: subter eā

Trās.Gre.lex.cū interp.latina.

puenit vsq ad celū: τ latitudo eius ad terminos terre: τ folia eius pulchra τ fructa τῆς γῆς, καὶ τὰ φύλλα αὐτοῦ ὡραῖα καὶ ἔκφορα eius mitis: τ cibus oim in ea: τ subtὼς αὐτοῦ πολύς, καὶ τροφὴ πάντων ἐν αὐτῷ, καὶ ὑπὸ ter eam habitabāt bestie agrestes τ in κάτω αὐτοῦ κατεσκήνουν τὰ θηρία τὰ ἄγρια, καὶ ἐν τοῖς ramis eius hitabant aues celi: et ex κλάδοις αὐτοῦ κατῴκουν τὰ ὄρνια τοῦ οὐρανοῦ, ἐξ αὐτοῦ nutrichat oia caro. videbā in visione nos τοῦ ἐτρέφετο πᾶσα σάρξ. ἐθεώρουν ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς ἐπὶ τῆς κοίτης μου, καὶ ἰδοὺ ἐγρὴγορος καὶ ἅγιος ctio in cubili meo: τ ecce vigil τ sanctus de celo descēdit τ clamauit in fortitudīe τ sic ἀπ' οὐρανοῦ κατέβη καὶ ἐφώνησεν ἐν ἰσχύϊ καὶ οὕτως dixit: succidite arbores τ excidite ἔλεγεν, ἐκκόψατε τὸ δένδρον καὶ ἐκτίλατε ramos eius: τ excutite folia eius τ τοὺς κλάδους αὐτοῦ, καὶ ἐκτινάξατε τὰ φύλλα αὐτοῦ καὶ dispergite fructū ei: cōmouean diασκορπίσατε τὸν καρπὸν αὐτοῦ, σαλευθήτωσαν τὰ bestie de subter eam τ aues de ramis θηρία ὑποκάτωθεν αὐτοῦ καὶ τὰ ὄρνια ἐκ τῶν κλάδων eius. verūtā germē radicū ei in terra finite αὐτοῦ. πλὴν τὴν φυὴν τῶν ῥιζῶν αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ ἐάσατε τ in vinculo ferreo τ ereo: τ in herba q̄ foris καὶ ἐν δεσμῷ σιδηρῷ καὶ χαλκῷ, καὶ ἐν τῇ χλόῃ τῇ ἔξω τ in rore celi pnoctabit: τ cum καὶ ἐν τῇ δρόσῳ τοῦ οὐρανοῦ ἀυλιζήσεται, καὶ μετὰ bestijs pars eius in herba terre. cor τῶν θηρίων ἡ μερὶς αὐτοῦ ἐν τῷ χόρτῳ τῆς γῆς. ἀνθρω eius ab hoibus cōmutabit. τ cor ὅλα αὐτὸ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀλλοιωθήσεται. καὶ καρδία bestie dabitur ei. τ septē tpa mutabunt θηρίου δοθήσεται αὐτῷ. καὶ ἑπτὰ καιροὶ ἀλλαγήσονται sup eum p decretum vigil & mo τ verbū sancō ἐπ' αὐτὸν διὰ συγκρίματος ἐγρηγόρου καὶ ῥῆμα ἁγίων τὸ interrogatio: vt cognoscāt viuētes: q; dñs est ἐπερώτημα, ἵνα γνῶσιν οἱ ζῶντες, ὅτι κύριός ἐστι ὁ altissimus regni. τ cui videbit dabit illud: τ ὕψιστος τῆς βασιλείας. καὶ ᾧ ἂν δόξῃ δώσει αὐτό, καὶ cōtempta hoim eleuabit sup ipm. hoc ἐξουδενωμένῳ ἀνθρώπῳ ἀναστήσει ἐπ' αὐτό. τοῦτο τὸ somniū vidi ego rex nabuchodonosor: τ nu ἐνύπνιον εἶδον ἐγὼ βασιλεὺς ναβουχοδονόσορ, καὶ σὺ baltasar cōiectura dic: q; oēs sapientes βαλτάσαρ τὸ σύγκριμα εἰπεῖν, ὅτι πάντες οἱ σοφοὶ regni mei nō possunt cōiectura eius ma τῆς βασιλείας μου οὐ δύνανται τὸ σύγκριμα αὐτοῦ δη nifestare mihi: tu aūt daniel potes: q; spūs dei δῆσαί μοι, σὺ δὲ δανιὴλ δύνασαι, ὅτι πνεῦμα θεοῦ sctūs in te. tunc daniel cui nomē baltasar: ἅγιον ἐν σοί. τότε δανιὴλ οὗ τὸ ὄνομα βαλτάσαρ, stupefact ēq̄si hora vna: τ cogitationes eius cō ἀπεσιώθη ὡσεὶ ὥραν μίαν, καὶ οἱ διαλογισμοὶ αὐτοῦ συ turbabāt eū. τ rūdit rex τ ait: ταράσσοντο αὐτόν. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν, baltasar somniū τ cōiectura ne cōturbat βαλτάσαρ τὸ ἐνύπνιον καὶ ἡ σύγκρισις μὴ καταστρω te. rūdit baltasar τ dixit: dñe sit σάτω σε. ἀπεκρίθη βαλτάσαρ καὶ εἶπεν, κύριε ἔστω somniū odiētib te: τ cōiectura eius τὸ ἐνύπνιον τοῖς μισοῦσί σε, καὶ ἡ σύγκρισις αὐτοῦ inimicis tuis. arbor q̄ vidisti magnificata τοῖς ἐχθροῖς σου. τὸ δένδρον ὃ εἶδες τὸ μεγαλυνθὲν τ fortificata cui altitudo pueniat in celum τ latitudo καὶ τὸ ἰσχυκὸς οὗ τὸ ὕψος ἔφθασεν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ πλάτος ei in oēm terrā: folia ei floridā: τ fru αὐτοῦ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ τὰ φύλλα αὐτοῦ ἐυκαλῆ, καὶ ὁ καρ ctus ei mitis: τ cibus oibus in ea: subter eam πὸς αὐτοῦ πολύς, καὶ τροφὴ πᾶσιν ἐν αὐτῷ, ὑπὸ κατω αὐτ

habitabant bestie agrestes.τ in ramis eius
κατῴκουν τὰ θηρία τὰ ἄγρια καὶ ἐν τοῖς κλάδοις αὐτῆς
habitabant aues celi: tu es rex.
κατῴκουν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, σὺ εἶ βασιλεῦ.
q: magnificat es τ inualuisti: τ magnitudo tua ma
ὅτι ἐμεγαλύνθης καὶ ἴσχυσας, καὶ ἡ μεγαλωσύνη σου ἐμε
gnificata est τ peruenit ad celum: τ potestas tua in
γαλύνθη καὶ ἥψασεν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἡ κυρία σου εἰς
terminos terre. τ q: vidit rex vigilem τ
τὰ πέρατα τῆς γῆς. καὶ ὅτι εἶδεν ὁ βασιλεὺς ἐγρηγορότα καὶ
sanctũ descendentem de celo τ dixit: excidite
ἅγιον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἶπεν, ἐκκόψατε
arbores τ corrũpite illã: verũtũ germẽ
τὸν φύτευτον καὶ διαφθείρατε αὐτόν, πλὴν τὸν φυὸν
radicũ eius in terra sinite: τ i vinculo fer-
τῶν ῥιζῶν αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ ἐάσατε, καὶ ἐν δεσμῷ σιδήρου
reo τ ere τ in herba ẽfoeno τ in rore ce-
ῥῷ καὶ χαλκῷ καὶ ἐν τῇ χλόῃ τῇ ἐξωθεν ἐν τῇ δρόσῳ τοῦ
li gnoctabit: τ cum bestijs agrestib' pars e-
ῥανοῦ ἀυλισθήσεται, καὶ μετὰ θηρίων ἀγρίων ἡ μερὶς αὐ
ius donec septẽ tẽpa mutentur sup illã: hoc
τοῦ ἕως ἑπτὰ καιροὶ ἀλλοιωθήσονται ἐπ' αὐτό, τοῦτο
cõtectura eius rex. τ decretũ altissimi est
ἡ σύγκρισις αὐτοῦ βασιλεῦ. καὶ σύγκριμα ὑψίστου ἐστὶν
q̃ pecuit sup dõm meã regem: τ te
ὃ ἥψασεν ἐπὶ τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα, καὶ σὲ
expellent ab hoibus τ cum bestijs agrestib'
ἐκβαλοῦσιν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ μετὰ θηρίων ἀγρίων
erit hitatio tua. τ herba ẽsi boue cibabunt
ἔσται ἡ κατοίκησίς σου. καὶ χόρτον ὡς βοῦν φαγεῦ-
te τ de rore celi hitatio tua erit τ
σί σε καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ ἀυλισθήσῃ καὶ
septẽ tẽpa mutabuntur in te donec scias: q:
ἑπτὰ καιροὶ ἀλλαγήσονται ἐπὶ σὲ ἕως οὗ γνῷς, ὅτι
dõetur altissimus regni holm: τ cui
κυριεύει ὁ ὕψιστος τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ
volet fuerit dabit ilm. τ q: dixit sinite plã
ἂν θέλῃ δώσει αὐτήν. καὶ ἔτι εἶπεν ἐάσατε τὸν φυ-
tã radicũ arboris in terra: regnũ tuũ
τὸν ῥιζῶν τοῦ δένδρου ἐν τῇ γῇ, ἡ βασιλεία σου
tibi maneret ex quo cognoueris pẽtem celestem.
σοὶ μένει ἀφ' οὗ ἂν γνῷς τὴν ἐξουσίαν τὴν ἐπουράνιον.
propterea rex cõsiliũ meũ placeat tibi: τ
διὰ τοῦτο βασιλεῦ ἡ βουλή μου ἀρεσάτω σοι, καὶ τὰς
peccata tua in elemosynis redime: τ iniq
ἁμαρτίας σου ἐν ἐλεημοσύναις λύτρωσαι, καὶ τὰς ἀδι-
tates tuas in misericordijs pauperũ. forsitã erit longani-
κίας σου ἐν οἰκτιρμοῖς πενήτων. ἴσως ἔσται μακρόθυ-
mis delictis tuis. hec oia pueni
μος τοῖς παραπτώμασί σου. ταῦτα πάντα ἔφθα-
mus sup nabũchodonosor: regem post duode-
σεν ἐπὶ ναβουχοδονόσορ τὸν βασιλέα μετὰ δώδε-
cim mẽses in aula regni eius in baby-
κα μῆνας ἐπὶ τοῦ ναοῦ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν βαβυ-
lone deambulãs. respõdit rex τ ait: nõne
λῶνι περιπατῶν. ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν, οὐχὶ
hec est babylon magna quã ego edificaui in
αὕτη ἐστὶν βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἣν ἐγὼ ὠκοδόμησα εἰς
domũ regni in robore fortitudinis mee i honorẽ
οἶκον βασιλείας ἐν τῇ κραταιότητι τῆς ἰσχύος μου εἰς τιμὴν
gtie mee: adhuc sermone in ore re-
τῆς δόξης μου; ἔτι τοῦ λόγου ἐν τῷ στόματι τοῦ βα-
gis erãt: vox de celo facta est. tibi dicitur
σιλέως ὄντος, φωνὴ ἀπ' οὐρανοῦ ἐβέβετο. σοὶ λέγεται
nabuchodonosor rex: regnũ tuũ transit
ναβουχοδονόσορ βασιλεῦ, ἡ βασιλεία σου παρῆλθεν
a te: τ ab hoibus te expellent: τ cũ bestijs
ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων σε ἐκβαλοῦσιν, καὶ μετὰ θηρίων
hitatio tua τ feno ẽsi boue cibabunt te: τ septẽ
ἀγρίων ἡ κατοικία σου καὶ χόρτον ὡς βοῦν φαγεῦσί σε, καὶ ἑπτὰ
tẽpa mutabuntur sup te: donec scias q̃ dõetur excelsus
καιροὶ ἀλλαγήσονται ἐπὶ σέ, ἕως οὗ γνῷς ὅτι κυριεύει ὁ ὕψιστος

Iob. 40.d. Infra. iij.

habitãtes bestie agri: & in ramis eius cõmorãtes aues celi. Tu es rex q
magnificatus es & inualuisti: & magnitudo tua creuit & peruenit vsq; ad celũ: & potestas tua i terminos vniuersi terre. Q̃d autẽ vidit rex vigilem & sanctũ descẽdere de celo & dicere: succidite arborẽ & dissipate illã: attã germẽ radicũ eius in terra dimittite & vinciatur ferro & ere in herbis foris: & rore celi cõsperg atur: & cum feris sit pabulũ eius donec septem tẽpora mutentur sup eu. Hec est interptatio sententie altissimi que peruenit super dõm meũ regem. Eiicient te ab hominibus & cũ bestiis feris q̃ erit habitatio tua: & fenum vt bos comedes: & rore celi infunderis. Septẽ quoq; tempora mutabuntur super te: donec scias q̃ dominetur excelsus super regnum hominũ: & cuicunq; voluerit det illud. Q̃d ãt pcepit vt relinq̃retur germen radicum eius id est arboris: regnum tuum tibi manebit postq̃ cognoueris potestatẽ esse celestem. Quãobrẽ rex cõsilium meũ placeat tibi: & petã tua elemosynis redime: & iniquitates tuas misericordiis pauperũ: forsitan ignoscet delictis tuis. Oia hec venerunt sup nabuchodonosor rege. Post finẽ mensium duodecim in aula babylonis deãbulabat. Respondit q̃ rex & ait. Nonne hec est babylon ciuitas magna quã ego edificaui in domũ regni in robore fortitudinis mee: & in gloria decoris mei. Cũq; sermo adhuc esset in ore regis vox de celo ruit. Tibi dicitur nabuchodonosor rex. Regnũ tuũ trãsibit a te: & ab hoibus eiicient te: & cum bestiis & feris erit habitatio tua: fenum quasi bos comedes & septẽ tẽpora mutabũtur super te: donec scias q̃ dominetur excelsus

דור תיה
שכן
רבב סטא
חזה כלא עיר וקדיש נחת מן
שמיא ואמר גדו אילנא וחבלוהי
נרם עקר שרשוהי בארעא שבקו
ואסור די פרזל ונחש בדתא
די ברא ונטל שמיא יצטבע עם
חיות ברא חלקה עד די שבעה
עדנין יחלפון עלוהי דנה פשרא
מלכא וגזרת עליא היא די מטת על
מראי מלכא ולך טרדין מן אנשא
ועם חיות ברא להוה מדרך ועשבא
כתורין לך יטעמון ומטל שמיא
לך מצבען ושבעה עדנין יחלפון
עליך עד די תנדע די שליט עליא
במלכות אנשא ולמן די יצבא
יתננה ודי אמרו למשבק עקר
שרשוהי די אילנא מלכותך לך
קים מן די תנדע די שלטן שמיא
להן מלכא מלכי ישפר עליך וחטאך
בצדקה פרק ועויתך במחן עניין
כן תהוא ארכה לשלותך כלא מטא
על נבוכדנצר מלכא לקצת ירחין
תרי עשר על היכל מלכותא די
בבל מהלך הוה ענה מלכא ואמר
הלא דא היא בבל רבתא די אנה
בניתה לבית מלכו בתקף חסני
וליקר רברבי עוד מלתא בפם
מלכא קל מן שמיא נפל לך אמרין
נבוכדנצר מלכא מלכותא עדת מנך
ומן אנשא לך טרדין ועם חיות
ברא מדרך עשבא כתורין לך
יטעמון ושבעה עדנין יחלפון עליך
עד די תנדע די שליט עליא

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina. Trãsla.B.Hie. Tex.heb.Dani.iiij. Prãtiua.heb.

בבל מלכותא די שבקת לקים
מלכותך תתיב לך מן כען
מלכא יקר ותקף ותשבח
מרי שמיא דכל מעבדוהי קשט
ודרכוהי דין ודי מהלכין בגוה
יכלין מלכא מלכי מרי שמיא
ארעא די מלכותה קים לעלם
ומלכותה לדר ודר כל יתבי
ארעא כלא חשיבין ועבד כרצה
בחיל שמיא וכל יתבי ארעא
ולית דמן יכל לרדה בידה
ולמאמר מה עבדת בך בעדן
ההוא מן כען מלכא יקר ותקף
ותשבח מרי שמיא דכל מעבדוהי
קשט ודרכוהי דין ודי מהלכין
בגוה יכלין

בבל מלכותא די שבקת לקים
מלכותך תתיב לך מן כען
מלכא יקר ותקף ותשבח
מרי שמיא דכל מעבדוהי קשט
ודרכוהי דין ודי מהלכין בגוה
יכלין מלכא מלכי מרי שמיא
ארעא די מלכותה קים לעלם
ומלכותה לדר ודר כל יתבי
ארעא כלא חשיבין ועבד כרצה
בחיל שמיא וכל יתבי ארעא
ולית דמן יכל לרדה בידה
ולמאמר מה עבדת בך בעדן
ההוא מן כען מלכא יקר ותקף
ותשבח מרי שמיא דכל מעבדוהי
קשט ודרכוהי דין ודי מהלכין בגוה
יכלין

בְּמַלְכוּת אֲנָשָׁא וּלְמַן די יְצִבָא צבא
יְתִנְנַהּ וְעַל־מְלָתָא סָפַת עַל נתן טל
נְבוּכַדְנֶצַּר וּמִן־אֲנָשָׁא טְרִיד סוף
וְעִשְׂבָא כְתוֹרִין יֵאכֻל וּמִטַּל שְׁמַיָּא
גִּשְׁמֵהּ יִצְטַבָּע עַד די שַׂעְרֵהּ
כְּנִשְׁרִין רְבָה וְטִפְרוֹהִי כְּצִפָּרִין׃ רבה
וּלְקֵצָת יוֹמַיָּא אֲנָה נְבוּכַדְנֶצַּר עֵינַי קצה
לְשְׁמַיָּא נְטֵלֶת וּמַנְדְּעִי עָלַי יְתוּב יבע תוב
וּלְעִלָּיָא בָּרִכֶת וּלְחַי עָלְמָא שַׁבְּחֶת
וְהַדְּרֶת די שָׁלְטָנֵהּ שָׁלְטַן עָלַם
וּמַלְכוּתֵהּ עִם־דַּר וְדָר׃ וְכָל דָּאיְרֵי דור דור
אַרְעָא כְּלָא חֲשִׁיבִין וְכְמִצְבְּיֵהּ צבא
עָבֵד בְּחֵיל שְׁמַיָּא וְדָאיְרֵי אַרְעָא
וְלָא אִיתַי די יְמַחֵא בִידֵיהּ וְיֵאמַר מחא אמר
לֵהּ מָה עָבַדְתְּ׃ בֵּהּ זִמְנָא מַנְדְּעִי
יְתוּב עָלַי וְלִיקַר מַלְכוּתִי הַדְרִי
וְזִיוִי יְתוּב עָלַי וְלִי הַדָּבְרֵי וְרַבְרְבָנַי זוה דבר
יְבַעוּן וְעַל מַלְכוּתִי תְּתְקְנַת וּרְבוּ רבב בעה
יַתִּירָא הוֹסַפַת לִי׃ כְּדֵן אֲנָה תקן רבב
נְבוּכַדְנֶצַּר מְשַׁבַּח וּמְרוֹמֵם וּמְהַדַּר יתר יקף
לְמַלְכָּא שְׁמַיָּא די כָל־מַעְבָדוֹהִי קְשׁט שבח רום
וְאָרְחָתֵהּ דִּין וְדִי מְהַלְכִין גְּאוָה הדר עבד
יָכֵל לְהַשְׁפָּלָה׃ הלך
בֵּלְשַׁאצַּר מַלְכָּא עֲבַד לְחֵם רַב יכל שפל
לְרַבְרְבָנוֹהִי אֶלֶף וְלֶקֳבֵל אַלְפָא רבב
חַמְרָא שָׁתֵה׃ בֵּלְשַׁאצַּר אָמַר נְטַעֵם
חַמְרָא לְהַיְתָיָה לְמָאנֵי דַּהֲבָא אתא
וְכַסְפָּא די הַנְפַּק נְבוּכַדְנֶצַּר אֲבוּהִי נפק
מִן־הֵיכְלָא די בִירוּשְׁלֶם וְיִשְׁתּוּן שתה
בֵּהּוֹן מַלְכָּא וְרַבְרְבָנוֹהִי שַׁגְּלָתֵהּ
וּלְחֵנָתֵהּ׃ בַּאדַיִן הֵיתִיו מָאנֵי דַּהֲבָא
די הַנְפִּיקוּ מִן־הֵיכְלָא די בֵית אֱלָהָא
די בִירוּשְׁלֶם וְאִשְׁתִּיו בֵּהּוֹן מַלְכָּא
וְרַבְרְבָנוֹהִי שַׁגְּלָתֵהּ וּלְחֵנָתֵהּ׃ אִשְׁתִּיו
חַמְרָא וְשַׁבְּחוּ לֵאלָהֵי דַּהֲבָא
וְכַסְפָּא נְחָשָׁא פַּרְזְלָא אֶעָא וְאַבְנָא׃

in regno hominum: & cuicunq; voluerit det illud. Eadē hora sermo completus est super nabuchodonosor: & ex hominibus abiectus est: & fenum vt bos comedit: & rore celi corpus eius infectum est donec capilli eius in similitudinē aquilarū crescerēt: & vngues eius q̄si vngues auium. Igitur post finē dierū ego nabuchodosor oculos meos ad celū leuaui: & sensus meus reditus est mihi: & altissimo bēdixi: & viuentē in sempiternum laudaui & glorificaui: qa potestas eius ptās sempiterna: & regnū eius in generatiōe & gnatione: & oēs habitatores terre apud eū in nihilū reputati sunt. Iuxta volūtatē ei suā facit tā in virtutibus celi q̄ in habitatoribus terre: & nō est qui resistat manui ei & dicat ei: q̄re fecisti? In ipso tpe sensus me reuersus ē ad me: et ad honorē regni mei decorēq; pueni: & figura mea reuersa est ad me: et optimates mei & magistratus mei requisierūt me: et in regno meo restitutus sum: et magnificētia amplior addita est mihi. Nunc igitur ego nabuchodonosor laudo et magnifico & glorifico regē celi: qa oīa opa ei vera: & oēs vie eius iudicia: & gradiētes in supbia potest humiliare. ¶.

Balthasar rex fecit grāde cōuiuiū optimatibus suis mille: & vnusq; q̄ fm̄ suā bibebat etate. Precepit ergo iam temulentus vt afferrentur vasa aurea & argētea: q̄ asportauerat nabuchodonosor pater eius de tēplo qd̄ fuit in hierusalē: vt biberent in eis rex & optimates eius: vxores eius & concubine. Tunc allata sunt vasa aurea que asportauerat de tēplo quod fuerat in hierusalem: & biberunt in eis rex & optimates eius: vxores & cōcubie filij. Bibebant vinum & laudabant deos suos aureos & argenteos & ereos ferreos ligneos q̄ & lapideos.

regni hoīm: τ cui videbit dabit ili
τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ ἂν δόξῃ δώσει αὐτ
lud. eadē hora fmo cōpletus est sup nabuchodo
τήν· αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὁ λόγος συνετελέσθη ἐπὶ ναβουχοδ
nosor. τ ab hoibus expulsus ē: τ fenū
νόσωρ· καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐξεβλήθη, καὶ χόρτον
vt bos cōedit: τ a rore celi cor
ὡς βοῦς ἔδετο, καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ τὸ σῶ
p et iniectū ē: donec capilli eius q̄si leonū magni
μα αὐτοῦ ἐβάφη, ἕως οἱ τρίχες αὐτοῦ ὡς λεόντων ἐμε
ficati sunt τ vngues eius q̄si auium. τ post
γαλύνθησαν καὶ οἱ ὄνυχες αὐτοῦ ὡς ὀρνέων· καὶ μετὰ τὸ
finem diep: ego nabuchodonosor: ocu
τέλος τῶν ἡμερῶν, ἐγὼ ναβουχοδονόσωρ τοὺς ὀφθαλ
los meos in celum leuaui: τ meus mea ad
μούς μου εἰς τὸν οὐρανὸν ἔβαλον, καὶ αἱ φρένες μου ἐπ'
me reuersa est: τ altissimo bēdixi: τ
ἐμὲ ἐπεστράφησαν, καὶ τῷ ὑψίστῳ εὐλόγησα, καὶ τὸν Ζωντα.
viuētē in secula laudaui τ glificaui: q̄ ptās eis
ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας ἔνισα καὶ ἐδόξασα, ὅτι ἡ ἐξουσία αὐτ
ptās ētna: τ regnū eius in gnatione τ gnā
ἐξουσία αἰώνιος, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενε
tionē. τ oēs hitantes terrā: q̄si nihil repu
ά· καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν, ὡς οὐδὲν λογι
tati sunt. τ secūm volūtatē suam facit in virtute
σθέντες· καὶ κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖ ἐν τῇ δυνάμει
celi τ in hitatione fre: τ nō est qui re
τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐν τῇ κατοικίᾳ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀν
sistat manui ei: τ dicet ei qd fecisti?
τιπαύσεται τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐρεῖ αὐτῷ τί ἐποίησας;
eo tpe meno mea reuersa est ad me τ
αὐτῷ τῷ καιρῷ αἱ φρένες μου ἐπεστράφησαν ἐπ' ἐμὲ καὶ
ad honorē regni mei reuersa est: τ forma mea
εἰς τὴν τιμὴν τῆς βασιλείας μου ἔλθοι, καὶ ἡ μορφή μου
reuersa est ad me: τ tyrāni mei τ optimates
ἐπέστρεψεν ἐπ' ἐμέ, καὶ οἱ τύραννοί μου καὶ οἱ μεγιστᾶνες
mei q̄siersūt me τ in regnū meū cōfortat sū:
μου ἐζήτουν με καὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν μου ἐκρατύνθην,
τ magnitudo amplior addita est mihi. nūc ergo ego
καὶ μεγαλωσύνη περισσοτέρα προσετέθη μοι· νῦν οὖν ἐγὼ
nabuchodonosor laudo τ superalto τ glifico re
ναβουχοδονόσωρ αἰνῶ καὶ ὑπερυψῶ καὶ δοξάζω τὸν βα
gem celi: q̄ oia opera eius vera:
σιλέα τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀλήθειαι,
τ semite eius iudicia: τ oēs ambulā
καὶ αἱ τρίβοι αὐτοῦ κρίσεις, καὶ πάντας τοὺς περιπατο
tes in supbia potest humiliare.
ντας ἐν ὑπερηφανείᾳ δύναται ταπεινῶσαι. Ca.5.

Baltasar rex fecit cenam magnā
Βαλτάσαρ ὁ βασιλεὺς ἐποίησεν δεῖπνον μέγα τοῖς
optimatib viris millenariis: τ coram mille
μεγιστᾶσιν ἀνδράσι χιλιάρχοις, καὶ ἔναντι τῶν χιλίων ἐ
vinū. bibeno baltasar dixit in gustu vini:
νος· πίνων βαλτάσαρ εἶπεν ἐν τῇ γεύσει τοῦ οἴνου, ἵ
vt afferrent vasa aurea τ argētea q̄ asportauit na
ἵνα εἰσενεγκεῖν τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ ἃ ἐξήνεγκεν Ναβ
buchodonosor pater eius de tēplo qd̄ in hiero
βουχοδονόσωρ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν Ἱερου
salem. τ bibant in eis rex τ optima
σαλήμ· καὶ πιόντωσαν ἐν αὐταῖς ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ μεγιστᾶ
tes eius: τ cōcubine eius: τ cōcubini eius: τ
νες αὐτοῦ, καὶ αἱ παλλακαὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ παλλακοὶ αὐτοῦ, καὶ
allata sunt aurea vasa τ argētea q̄ asportauit de
ἠνέχθησαν τὰ χρυσᾶ σκεύη καὶ τὰ ἀργυρᾶ ἃ ἐξήνεγκεν ἐκ τ
tēplo dei qd̄ i hierusalem: τ bibebāt in eis rex
ναοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔπινον ἐν αὐταῖς ὁ βασιλεὺς
τ optimates eius: τ cōcubine eius τ cōcubi
καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτοῦ, καὶ αἱ παλλακαὶ αὐτοῦ καὶ οἱ παλλακοὶ
ni eius bibebāt vinū: τ laudauerūt deos aureos τ
τοῦ αὐτοῦ ἔπινον οἶνον, καὶ ἤνεσαν τοὺς θεοὺς τοὺς χρυσοῦς καὶ τοὺς
argēteos τ ereos τ ferreos τ ligneos τ lapideos.
ἀργυροῦς καὶ χαλκοῦς καὶ σιδηροῦς καὶ ξυλίνους καὶ λιθίνους.

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

in eadē hora exierũt digiti manus hois:
ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐξῆλθον δάκτυλοι χειρὸς ἀνθρώπου,
τ scribebãt cõtra lampadem in supfi
καὶ ἔγραφον κατέναντι τῆς λαμπάδος ἐπὶ τὸ κονί
cie parietis dom regis. τ rex
αμα τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως· καὶ ὁ βα
videbat articulos manus scri
σιλεὺς ἐθεώρει τοὺς ἀστραγάλους τῆς χειρὸς τῆς γρα
bentis. tunc rex imutatus ē: τ cogitatiões
φούσης· τότε ὁ βασιλεὺς ἐλλοιώθη, καὶ οἱ διαλογισμοὶ
eius cõturbabantur eum. τ cõpages lũbo
αὐτοῦ συνεταράχθησαν αὐτόν· καὶ οἱ σύνδεσμοι τῆς ὀσφύ
rũ eius soluebant: τ genua ei collidebam
ος αὐτοῦ διελύοντο, καὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ συνεκρούετο
tur. τ clamauit rex in fortitudine vt introduce
το. καὶ ἐβόησεν ὁ βασιλεὺς ἐν ἰσχύϊ τοῦ εἰσεισενεγκεῖν
rent magi τ chaldei τ aru
ναι τοὺς μάγους καὶ τοὺς χαλδαίους καὶ τοὺς γα
spices. τ dixit sapiẽtib babylonio. cumq; le
ζαρηνοὺς· καὶ εἶπεν τοῖς σοφοῖς βαβυλῶνος· ὃς ἂν ἀνα
gerit scripturã hanc τ cõiectura eius
γνῷ τὸν γραφὸν ταύτην καὶ τὴν σύγκρισιν αὐ
notã fecerit mihi: purpura vestietur: τ tor
τοῦ γνωρίσῃ μοι, πορφύραν ἐνδύσεται· καὶ ὁ μανιά
ques aurea sup collum eius: τ terti in
κης χρυσοῦς ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ τρίτος ἐν
regno meo ibit. τ ingressi sunt oes sapiẽ
τῇ βασιλείᾳ μου ἄρξει· καὶ εἰσεπορεύοντο πάντες οἱ σο
tes regis: τ non potuerũt scripturã le
φοὶ τοῦ βασιλέως, καὶ οὐκ ἐδύναντο τὸν γραφὸν ἀνα
gere neq; cõiectura manifestare regi. τ
γνῶναι οὐδὲ τὴν σύγκρισιν γνωρίσαι τῷ βασιλεῖ· καὶ
rex baltasar cõturbat ē: τ forma ei
ὁ βασιλεὺς βαλτάσαρ ἐταράχθη, καὶ ἡ μορφὴ αὐτοῦ
C imutata ē in eo. τ optimates eius cõturbati sunt.
ἐλλοιώθη ἐπ' αὐτῷ· καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτοῦ συνεταράχθησαν
τ regina ingressa ē in domũ cõuiuii: τ
καὶ ἡ βασίλισσα εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πότου, καὶ
respõdit regina τ dixit: rex in eter
ἀπεκρίθη ἡ βασίλισσα καὶ εἶπεν, βασιλεῦ εἰς τοὺς αἰῶ
nũ viuentium cõturbent te cogitationes tue: τ
Ecclesi. 1.b. νας ζῆθι, μὴ ταρασσέσθωσάν σε οἱ διαλογισμοί σου, καὶ ἡ
Ecclesi. 1.b. forma tua nõ mutetur: est vir in regno tuo
μορφή σου μὴ ἀλλοιούσθω, ἔστι ἀνὴρ ἐν τῇ βασιλείᾳ σου
Ecclesi. 1.b. in q̃ spũs dei sancti est: τ in diebus
ἐν ᾧ πνεῦμα θεοῦ τοῦ ἁγίου ἐστί, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ
patris tui vigilantia τ itellectus τ sapia vt sapia
πατρός σου γρηγόρησις καὶ σύνεσις καὶ σοφία ὡς σοφία
dei inuẽta sunt in eo. τ rex nabuchodonosor
θεοῦ εὑρέθη ἐν αὐτῷ· καὶ ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονόσορ
pr̃ tuus principem incantatorũ magorũ chaldeorũ
ὁ πατήρ σου ἄρχοντα ἐπαοιδῶν μάγων χαλδαίων
aruspicum cõstituit eum: q: spũs amplior
γαζαρηνῶν κατέστησεν αὐτόν, ὅτι πνεῦμα περισσὸν
in eo: τ prudẽtia τ itellectus pictura cognoscẽs sõnia
ἐν αὐτῷ, καὶ φρόνησις καὶ σύνεσις συγκρίνων ἐνύπνια
τ ãnunciãs occulta τ solũs ligaturas va
καὶ ἀναγγέλλων κρυπτὰ ἔλυσε καὶ λύων συνδέσμους δα
niel: τ rex imposuit ei nomen baltasar.
νιήλ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπέθετο αὐτῷ ὄνομα βαλτάσαρ.
D ñcergo vocet τ cõiectura eius annũciabit
διὰ τοῦτο καλείτω καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀναγγελεῖ
tibi. tunc daniel introduct ē coram rege:
σοι. τότε δανιὴλ εἰσήχθη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως,
τ dixit rex daniel: tu es daniel de
καὶ ἔφη ὁ βασιλεὺς τῷ δανιήλ, σὺ εἶ δανιὴλ ὁ ἐκ τῶν
filiis captiuitatis iudee
υἱῶν τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἰουδαίας ∞∞∞∞∞∞∞∞∞

∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Prima.heb. Tex.he.Dani.v. Trāsl.B.Vie. Trāsl.Gre.lex.cū interp.latina.

אֲתָא יָדַע
גְּבַר
יָתַר
חָכַם
פְּלַל
פֻּשְׁרָא
שְׁרַבְיָא
מְקָרָא יְדַע
לָבַשׁ
שָׁלַט
טַן הָוָה
יָהַב
מְקָרָא
עֲלָה
רָבָא
יָהַב
הָוָה זְעִף
צְבָא
רוּם
שָׁבַל רוּם
זוּד גָּבַהּ
עָרָה
חָיָה שְׁנָה
דּוּר טָעַם
צְבָע
שָׁלַט עָלָה
צְבָא קוּם
הָשְׁכַּחַת
רוּם
אֲתָא

דִּי הֲוַיְתִי מַלְכָּא אַבִּי מִן יְהוּד׃ וְשִׁמְעֵת
עֲלַיִךְ דִּי רוּחַ אֱלָהִין בָּךְ וְנְהִירוּ
וְשַׂכְלְתָנוּ וְחָכְמָה יַתִּירָה הִשְׁתְּכַחַת
בָּךְ׃ וּכְעַן הַעֲלוּ קֳדָמַי חַכִּימַיָּא
אֲשִׁפַּיָּא דִּי כְתָבָה דְנָה יִקְרוּן וּפְשָׁרֵהּ
לְהוֹדְעוּתָנִי וְלָא כְהִלִּין פְּשַׁר מִלְּתָא
לְהַחֲוָיָה׃ וְאַנְתְּ שְׁמַעְתְּ עֲלָךְ דִּי
תּוּכַל פְּשָׁרִין לְמִפְשַׁר וְקִטְרִין
לְמִשְׁרֵי כְּעַן הֵן תּוּכַל כְּתָבָא
לְמִקְרֵא וּפְשָׁרֵהּ לְהוֹדְעוּתָנִי
אַרְגְּוָנָא תִּלְבַּשׁ וְהַמּוּנְכָא דִּי דְהַבָּא
עַל צַוְּארָךְ וְתַלְּתָא בְּמַלְכוּתָא
תִּשְׁלַט׃ בֵּאדَיִן עָנָה דָנִיֵּאל וְאָמַר
קֳדָם מַלְכָּא מַתְּנָתָךְ לָךְ לְהֱוֵין
וְנִבְזְבִיתָךְ לְאָחֳרָן הָב נִרְמִם כְּתָבָא
אֶקְרֵא לְמַלְכָּא וּפִשְׁרֵהּ אַהֳדִעֲנָהּ׃
אַנְתְּה מַלְכָּא אֱלָהּ עִלָּיָא מַלְכוּתָא
וּרְבוּתָא וִיקָרָא וְהַדְרָא יְהַב
לְנְבֻכַדְנֶצַּר אֲבוּךְ וּמִן רְבוּתָא דִּי
יְהַב לֵהּ כָּל עַמְּיָא אֻמַּיָא וְלִשָּׁנַיָּא
הֲווֹ זָאִעִין וְדַחֲלִין מִן קֳדָמוֹהִי דִּי
הַוָּא קָטֵל וְדִי הַוָּה מְחָא וְדִי הַוָּה מְרִים
וְדִי הַוָּא מְשַׁפֵּל׃ וְכַדִּי רָם לִבְבֵהּ וְרוּחֵהּ תְּקִפַת לְהַזְדָּה הֻנְחַת
מִן כֻּרְסֵא מַלְכוּתֵהּ וִיקָרָה הֶעְדִּיו
מִנֵּהּ׃ וּמִן בְּנֵי אֲנָשָׁא טְרִיד וְלִבְבֵהּ
עִם חֵיוָתָא שַׁוִּי וְעִם עֲרָדַיָּא מְדוֹרֵהּ
עִשְׂבָא כְתוֹרִין יְטַעֲמוּנֵהּ וּמִטַּל
שְׁמַיָּא גִּשְׁמֵהּ יִצְטַבָּע עַד דִּי יְדַע
דִּי שַׁלִּיט אֱלָהָא עִלָּיָא בְּמַלְכוּת
אֲנָשָׁא וּלְמַן דִּי יְצַבֵּא יְקִימִנּוּן עֲלֵיהּ׃
וְאַנְתְּה בְּרֵהּ בֵּלְשַׁאצַּר לָא הַשְׁפֵּלְתְּ
לִבְבָךְ כֹּל קֳבֵל דִּי כָל דְּנָה יְדַעְתָּ׃
וְעַל מָרֵי שְׁמַיָּא הִתְרוֹמַמְתָּ וּלְמָאנֵי
דִּי בַיְתֵהּ הַיְתִיו קֳדָמָיךְ וְאַנְתְּה אֲתָא

quē adduxerat pater me us rex de iudea: Audiui de te: quoniã spiritum deorum habes: scientia intelligentiaq; ac sapien tia ampliores inuēte sunt in te. Et nūc introgressi sunt in cōspectu meo sa pientes magi vt scripturã hanc legerēt: & interp̃ tationē eius indicarēt mi hi: & nequerūt sensum huius sermonis edicere. Porro ego audiui de te q possis obscura inter pretari: & ligata dissoluere. Si ergo vales scripturam legere & interpretationem eius indicare mihi: purpura vestieris: & tor quem auream circa collũ tuũ habebis: & tertius in regno meo princeps eris. Ad quē re spondens daniel: ait coram rege. Munera tua sint tibi: & dona domus tue alteri da. scripturam autem legã tibi rex & interpre tationē eius ostendã tibi. O rex: deus altissimus regnum & magnificentiã gloriã & honorem dedit nabuchodonosor patri tuo: & ppter magnificē tiam quã dederat ei vniuersi populi tribus & lingue tremebant & metuebant eum. Quos volebat interficiebat: quos volebat percutiebat: quos volebat exaltabat: & quos volebat hũiliabat. Qñ aũt eleuatũ est cor eius: & spũs illi ob firmat est ad supbiã: de posit ē de solio regni sui: & gloria eius ablata est: & a filiis hominum eiectus est. Sed & cor eius cum bestiis positũ est: & cum onagris erat habita tio eius. Fenũ quoq; vt bos comedebat: & rore celi corpus eius infectũ est: donec cognosceret q potestatem haberet altissimus in regno hominũ: & quēcũq; vo luerit suscitabit super illud. Tu quoq; filius eius bal thasar non humiliasti cor tuũ cum scires hec omnia. sed aduersum dñatorem celi eleuatus es. Et vasa domus eius allata sunt coram te: & tu

quã adduxit rex pater meus? audiui de te. ἣς ἤγαγεν ὁ βασιλεὺς ὁ πατήρ μου; ἤκουσα περὶ σοῦ
qm spũs dei sancti in te & vigilantia & intelle ὅτι πνεῦμα θεοῦ ἁγίου ἐν σοὶ καὶ γρηγόρησις καὶ σύν
ctus & sapia abũdãs inuēta est ĩ te. & nũc ingressi sũt ἐστι καὶ σοφία περισσὴ εὑρέθη ἐν σοί. καὶ νῦν εἰσῆλθον
i cōspectu meo sapiētes magi gazarent: vt scripturã hãc ἐνώπιόν μου σοφοὶ μάγοι γαζαρηνοί, ἵνα τὴν γραφὴν ταύ
legant & cōiecturã ei notã faciant την ἀναγνῶσιν καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσωσί
mihi: & nõ potuerunt annunciare mihi. & ego audi μοι, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἀπαγγεῖλαί μοι. καὶ ἐγὼ ἤκου
ui de te qz poteſt cōiecturas cōiectare. & nũc σα περὶ σοῦ ὅτι δύνασαι συγκρίματα συγκρίναι. νῦν
ergo si potueris scripturã hanc legere & ἐὰν δυνηθῇς τὴν γραφὴν ταύτην ἀναγνῶναι καὶ τὴν
cōiecturã eius notã facere mihi: purpurã induce: & σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσαι μοι, πορφύραν ἐνδύσῃ, καὶ
torquem aurea erit sup collum tũ: & ὁ μανιάκης ὁ χρυσοῦς ἔσται ἐπὶ τὸν τράχηλόν σου, καὶ
tertius in regno meo ipabis. tũc respondit da τρίτος ἐν τῇ βασιλείᾳ μου ἄρξῃ. τότε ἀποκριθεὶς δα
niel & dixit i cōspectu regis: dona tua νιὴλ καὶ εἶπεν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, τὰ δόματά σου
tibi sint: & munus dom tue alteri da: σοὶ ἔστω, καὶ τὴν δωρεὰν τῆς οἰκίας σου ἑτέρῳ δός,
ego aũt scripturã legam regi: & ἐγὼ δὲ τὴν γραφὴν ἀναγνώσομαι τῷ βασιλεῖ, καὶ τὴν
cōiecturã eĩ notã faciã tibi rex. de altissimo σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσω σοι βασιλεῦ. ὁ ὑψιστος
regnum & magnificentiã & honorem & τὴν βασιλείαν καὶ τὴν μεγαλωσύνην καὶ τὴν τιμὴν καὶ
gloriam dedit nabuchodonosor pri mo: τὴν δόξαν ἔδωκε ναβουχοδονόσορ τῷ πατρί σου,
& de magnificentia quã dedit ei omes καὶ ἀπὸ τῆς μεγαλωσύνης ἧς ἔδωκεν αὐτῷ πάντες
ppli tribus lingue erãt trementes & timentes οἱ λαοὶ φυλαὶ γλῶσσαι ἦσαν τρέμοντες καὶ φοβούμενοι
eũ. qm volebat ipse interficiebat: & qm volebat αὐτόν. οὓς ἐβούλετο αὐτὸς ἀνῄρει, καὶ οὓς ἐβούλετο
ipse percutiebat: & qm volebat ipse exaltabat: & qm αὐτὸς ἔτυπτεν, καὶ οὓς ἐβούλετο αὐτὸς ὕψου, καὶ οὓς
volebat ipse humiliabat. & qñ exaltatũ ē cor ἐβούλετο αὐτὸς ἐταπείνου. καὶ ὅτε ὑψώθη ἡ καρδία
eius & spũs eius cõfortatũ ē vt superbi αὐτοῦ καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐκραταιώθη τοῦ ὑπερηφα
ret: depositũ ē a throno regni sui: νεύσαι, κατοικίσθη ἀπὸ τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας αὐ
& honor ablatus ē ab eo. & ab hoibus τοῦ, καὶ ἡ τιμὴ ἀφῃρέθη ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων
expulsũ est: & cor eius cum bestiis habi ἐξεβλήθη, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μετὰ τῶν θηρίων ἐδόθη,
& cum onagris habitatio eius: & feno qñ bos καὶ μετὰ ὀναγρῶν ἡ κατοικία αὐτοῦ, καὶ χόρτον ὡς βοῦς
cibabãt eum. & de rore celi ἐψώμιζον αὐτόν. καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ τὸ
corp eius inficiũ ē: donec cognouit qz dñat altissimus σῶμα αὐτοῦ ἐβάφη, ἕως οὗ ἔγνω ὅτι κυριεύει ὑψίστος
regni hoim: & cui vlli fuerit dabit τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ ἂν δόξῃ δώσει
illud. & tu filius eius baltasar nõ humiliasti αὐτόν. καὶ σὺ ὁ υἱὸς αὐτοῦ βαλτάσαρ οὐκ ἐταπείνω
cor tuũ i cōspectu dei. nõne cũ σας τὴν καρδίαν σου κατενώπιον τοῦ θεοῦ. οὐ πάντα
hec nosti & ō dñm celi ταῦτα οἶσθα; καὶ ἐπὶ τὸν κύριον τοῦ οὐρανοῦ
eraltatũ ē. & vasa dom eius attulisti co ὑψώθης. καὶ τὰ σκεύη τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἤνεγκας ἐνώ
ram te: & tu πιόν σου, καὶ σὺ

τ optimates tui τ concubine tue τ cōcu-
καὶ οἱ μεγιστᾶνες σου καὶ αἱ παλλακαί σου καὶ οἱ παρα-
bini tui vinũ bibebatis in eis: τ deos
κοιταί σου ἵνα ἐπίνετε ἐν αὐτοῖς, καὶ τοὺς θεοὺς
aureos τ argenteos τ ereos τ ferreos τ ligneos τ lapideos: q nõ vident τ nõ audiunt τ nõ cognoscunt: laudasti. at deũ cui⁹
τοὺς χρυσοῦς καὶ τοὺς ἀργυροῦς καὶ χαλκοῦς καὶ σι-
δηροῦς καὶ ξυλίνους καὶ λιθίνους, οἱ οὐ βλέπουσι καὶ
οὐκ ἀκούουσι καὶ οὐ γινώσκουσι, αἰνέσας. τὸν δὲ θεὸν οὗ
spiritus tuus in manu sua τ oēs vias tuas: non glorificasti. idcirco a facie eius misa
τὸ πνεῦμά σου ἐν χειρὶ αὐτοῦ καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοί σου, οὐ
δεδόξασας. διὰ τοῦτο ἐκ προσώπου αὐτοῦ ἀπε-
sum est articulus manus τ scripturã hanc ordinauit: τ hec scriptura ordinata. mane:thecel: phares:
σταλη ἀφεστάλης χειρὸς καὶ τὰς γραφὰς ταύτας ἔταξεν,
καὶ αὕτη ἡ γραφὴ ἐνετεταγμένη. μανὶ, θεκὲλ, φαρές.
hec cõiectura verbi. mane mẽsuranit
τοῦτο τὸ σύγκριμα τοῦ ῥήματος. μανὶ ἐμέτρησεν ὁ
deus regnum tuũ τ ipleuit illud. thecel.
θεὸς τὴν βασιλείαν σου καὶ ἐπλήρωσεν αὐτήν. θεκὲλ.
appensus es in statera τ inuentus est posterior. phares: diuisum est
ἐζυγώθης ἐν ζυγῷ καὶ εὑρέθης ὑστεροῦσα. φαρές, διῃρέθη
regnũ tuũ τ datũ est medis τ persis. τ
ἡ βασιλείᾳ σου καὶ ἐδόθη μήδοις καὶ πέρσαις. καὶ
tunc baltasar: τ induerũt danielẽ
ἔπειτα βαλτάσαρ, καὶ ἐνέδυσαν τὸν δανιὴλ
purpura: τ torquẽ auream circũposuerũt
πορφύρᾳ, καὶ τὸν μανιάκην τὸν χρυσοῦν περιέθεσαν
circã collum eius. τ pdicauit de eo
περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ. καὶ ἐκήρυξεν περὶ αὐτοῦ
esse eũ ꝑcipem tertiũ in regno suo.
εἶναι αὐτὸν ἄρχοντα τρίτον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.
in eadẽ nocte interfectus est baltasar rex chaldeus. τ darius med⁹ accepit regnũ
ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ ἀνῃρέθη βαλτάσαρ ὁ βασιλεὺς ὁ χαλδαῖος. τ δαρεῖος ὁ μῆδος παρέλαβεν τὴν βασιλείαν
ετῶν ἐνὸς ἑξήκοντα δύο.
ὢν ἐτῶν ἑξακοσιάδος.

Ca.6.

Θ placuit i ꝓspectu dariꝰ: τ cõstituit sup
Καὶ ἔρεσεν ἐνώπιον δαρείου, καὶ κατέστησεν ἐπὶ
regnum satrapas centũ viginti: vt essent
τῆς βασιλείας σατράπας ἑκατὸν εἴκοσι, τοῦ εἶναι
ꝑ in toto regno suo: τ sup eos
αὐτοὺς ἐν ὅλῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐπάνω αὐ-
ordinarios tres: q̃ erat daniel vt⁹ ei eis vt
τῶν πάντας τρεῖς, ὧν ἦν δανιὴλ εἷς ἐξ αὐτῶν ἵνα
redderent illis satrape rationẽ: et
ἀποδίδοται αὐτοῖς τοὺς σατράπας λόγον, ὅπως ὁ
rex nõ fatigaret. τ erat daniel sup eos:
βασιλεὺς μὴ ἐνοχλῆται. καὶ ἦν δανιὴλ ὑπὲρ αὐτούς,
q̃ spũ abundãs erat in eo: τ rex cõ-
ὅτι πνεῦμα περισσὸν ἦν ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ βασιλεὺς κα-
stituit eum sup oē regno suo. τ
τέστησεν αὐτὸν ἐφ' ὅλης τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ οἱ
ordinarij τ satrape q̃rebant occasionẽ inuenire
ordinarij τ satrape ꝗrebant occasionẽ inuenire
τεταγμένοι καὶ οἱ σατράπαι ἐζήτουν πρόφασιν εὑρεῖν
obra danielẽ: τ oẽm occasionẽ τ delictũ
κατὰ δανιὴλ, καὶ πᾶσαν πρόφασιν καὶ παράπτω-
τ peccatum nõ ineneꝰt
μα καὶ ἁμπλάκημα οὐχ εὗρον
ꝰ & optiates tui & ⁿ vxores
tue ꝰ & cõcubine tue ꝰ vinũ
ꝰ bibistis ⁿ in eis. ᵇ Deos quo
q̃ ꝰ argenteos ⁿ & aureos &
ꝰ ereos ꝰ ferreos ⁿ ligneos q̃
ᵇ & lapideos ꝰ qui ooooooo
ᵇ non ꝰ vident ᵐ neq̃ ⁿ audiũt
ᵒ neq̃ ᵖ sentiunt ooooooo
ᵍ laudasti: porro ꝰ deũ ⁿ qui
habet ꝰ flatum tuum ooo
ⁿ in manu sua ꝰ & oēs ꝰ vias
tuas: ⁿ non ᵇ glorificasti. oo
ᶜ Idcirco ⁿ ab ꝰ eo ꝰ missus est
ᶜ articulus ooooooooooo
ᵇ manus q̃ ꝰ scripsit ⁿ hoc ꝰ qd
exaratũ est. ᵐ Hec est autẽ
ⁿ scriptura ⁿ q̃ ᵖ digesta est.
ᵍ Mane ⁿ thecel oooooooo
ꝰ phares. Et ⁿ hec ꝰ interp̃ta
tio ꝰ sermonis. ꝰ Mane: ⁿ nu
merabit ᵇ deus ꝰ regnũ tuũ
ᵇ & cõpleuit illud. ᶜ Thecel:
ꝰ appensus es ⁿ in statera ᵇ &
inuctus es ꝰ minus habẽs.
ᵇ Phares: ꝰ diuisum est ᵐ re-
gnum tuum: ⁿ & datum est
ꝰ medis ᵖ & persis. ᵍ Tunc
ꝰ iubente rege: oooooooo
ꝰ indutus est ⁿ daniel ꝰ pur-
pura: ꝰ & circundata est oo
ꝰ torques ꝰ aurea ᵇ collo eius:
ooooooooooooooooooooo
ꝰ & predicatũ est ⁿ de eo ꝰ q̃
ꝰ haberet ⁿ potestatem oo
ᵇ tertius ꝰ in regno. ᵃ Eadẽ
ꝰ nocte oooooooooooooo
ᵐ interfectus est ⁿ balthasar
ᵒ rex ꝰ chaldeus: oooooooo
ᵍ & darius ꝰ medus ⁿ succes-
sit in ꝰ regnum oooooooo
ꝰ annos ⁿ natus ꝰ sexaginta
ꝰ duos. 6.

DLacuit ꝰ dario ⁿ & cõsti
tuit ꝰ super oooooooo
ꝰ regnum ⁿ satrapas ᵇ centũ
oooooooooooooooooooo
ꝰ viginti ⁿ vt ꝰ essent ᵐ in toto
ⁿ regno suo: oooooooooo
ᵍ & super ⁿ eos ᵍ principes
tres ꝰ ex ⁿ quibus ꝰ daniel oo
ⁿ vnus erat: ꝰ vt ⁿ satrape oo
ooooooooooooooooooooo
ꝰ illis ⁿ redderent ⁿ rationẽ:
ꝰ & rex ꝰ non oooooooooo
ⁿ sustineret ᵇ molestiã. ꝰ Igi-
tur ⁿ daniel oooooooooo
ⁿ superabat omnes ⁿ prin-
cipes ⁿ & satrapas: oooooo
ꝰ quia ⁿ spũs dei ꝰ amplior
erat ꝰ in illo. ꝰ Porro rex oo
ⁿ cogitabat ⁿ constituere eũ
ꝰ super ⁿ omne ꝰ regnum.
ꝰ Vnde ⁿ principes ⁿ & satra
pe oooooooooooooooooo
ⁿ querebãt ꝰ occasionẽ ⁿ vt
inuenirẽt ⁿ danieli ꝰ ex late
re ⁿ regni: ꝰ nullãq̃ ꝰ causam
ⁿ & suspicionem ꝰ reperire
ⁿ potuerunt: ꝰ eo ꝰ q̃ ⁿ fidelis
ooooooooooooooooooooo
ꝰ esset ⁿ & omnis ꝰ culpa ꝰ &
suspitio ⁿ nõ ᵇ inueniretur

רבב וְרַבְרְבָנָיִךְ שִׁגְלָתָךְ וְלִחֲנָתָךְ חַמְרָא
שתה שָׁתַיִן בְּהוֹן וְלֵאלָהֵי כַסְפָּא וְדַהֲבָא
נחשא פַּרְזְלָא אָעָא וְאַבְנָא דִּי
חזה לָא חָזַיִן וְלָא שָׁמְעִין וְלָא יְדָעִין
שבח וְאֱלָהָא דִּי נִשְׁמָתָךְ
בידה בִּידֵיהּ וְכָל אָרְחָתָךְ לֵהּ לָא הַדַּרְתָּ:
שלח פס בֵּאדַיִן מִן קֳדָמוֹהִי שְׁלִיחַ פַּסָּא דִּי
רשם יְדָא וּכְתָבָא דְּנָה רְשִׁים: וּדְנָה
כתב כְּתָבָא דִּי רְשִׁים מְנָא מְנָא תְּקֵל
פלג וּפַרְסִין: דְּנָה פְּשַׁר מִלְּתָא מְנָא מְנָה
שלם אֱלָהָא מַלְכוּתָךְ וְהַשְׁלְמַהּ: תְּקֵל
אזן שבה תְּקִלְתָּא בְּמֹאזְנַיָא וְהִשְׁתְּכַחְתְּ חַסִּיר:
נכב פְּרֵס פְּרִיסַת מַלְכוּתָךְ וִיהִיבַת
למדי וּפָרָס: בֵּאדַיִן אָמַר בֵּלְשַׁאצַר
לבש וְהַלְבִּשׁוּ לְדָנִיאֵל אַרְגְּוָנָא
צוד וְהַמּוּנְכָא דִּי דַהֲבָא עַל צַוָּארֵיהּ
כרז תוה וְהַכְרִזוּ עָלוֹהִי דִּי לֶהֱוֵא שַׁלִּיט
שלט תַּלְתָּא בְּמַלְכוּתָא: בְּהּ בְּלֵילְיָא
קטל קְטִיל בֵּלְשַׁאצַר מַלְכָּא כַּשְׂדָּיָא:
קבל וְדָרְיָוֶשׁ מָדָיָא קַבֵּל מַלְכוּתָא כְּבַר
שנה שְׁנִין שִׁתִּין וְתַרְתֵּין:
תרי
Cap.vj. שְׁפַר קֳדָם דָּרְיָוֶשׁ וְהַקִּים עַל
קום מַלְכוּתָא לְאַחַשְׁדַרְפְּנַיָּא מְאָה
תוה וְעַשְׂרִין דִּי לֶהֱוֹן בְּכָל מַלְכוּתָא:
עלה וְעַלָּא מִנְּהוֹן סָרְכִין תְּלָתָא דִּי דָנִיאֵל
חד מִנְּהוֹן דִּי לֶהֱוֹן אַחַשְׁדַרְפְּנַיָּא
אלן יְהִבִין לְהוֹן טַעְמָא וּמַלְכָּא לָא
נזק לְהֶוֵה נָזִיק: אֱדַיִן דָּנִיאֵל דְּנָה הֲוָה
צחח מִתְנַצַּח עַל סָרְכַיָּא וַאַחַשְׁדַרְפְּנַיָּא
חיר כָּל קֳבֵל דִּי רוּחַ יַתִּירָא בֵּהּ וּמַלְכָּא
עשת קום עֲשִׁית לְהַקָּמוּתֵהּ עַל כָּל מַלְכוּתָא:
אֱדַיִן סָרְכַיָּא וַאַחַשְׁדַרְפְּנַיָּא הַוּו
בעה עלל בָּעַיִן עִלָּה לְהַשְׁכָּחָה לְדָנִיאֵל מִצַּד
שבח צבד מַלְכוּתָא וְכָל עִלָּה וּשְׁחִיתָה לָא
שמת הסן יָכְלִין לְהַשְׁכָּחָה כָּל קֳבֵל דִּי מְהֵימַן
שלה הוּא וְכָל שָׁלוּ וּשְׁחִיתָה לָא הִשְׁתְּכַחַת

עֲלוֹהִי׃ אֲדַיִן גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ אָמְרִין אֲלָה
דִּי לָא נְהַשְׁכַּח לְדָנִיאֵל דְּנָה כָּל עִלָּה עַל
לָהֶן הַשְׁכַּחְנָא עִלּוֹהִי בְּדַת אֱלָהֵהּ׃
אֲדַיִן סָרְכַיָּא וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא אִלֵּן אֲלָה
הַרְגִּשׁוּ עַל מַלְכָּא וְכֵן אָמְרִין לֵיהּ רְגַשׁ
דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי׃ אִתְיַעֲטוּ
כָּל סָרְכֵי מַלְכוּתָא סִגְנַיָּא
וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא הַדָּבְרַיָּא וּפַחֲוָתָא דְּבַר פְּמָה
לְקַיָּמָה קְיָם מַלְכָּא וּלְתַקָּפָה אֲסָר קוּם
דִּי כָל דִּי יִבְעֶה בָּעוּ מִן כָּל אֱלָהּ בָּעָה
וָאֱנָשׁ עַד יוֹמִין תְּלָתִין לָהֵן מִנָּךְ
מַלְכָּא יִתְרְמֵא לְגֹב אַרְיָוָתָא׃ כְּעַן דְּקַה גּוּם
מַלְכָּא תְּקִים אֲסָרָא וּתְרַשֵּׁם כְּתָבָא קוּם
דִּי לָא לְהַשְׁנָיָה כְּדַת מָדַי וּפָרַס דִּי רָשַׁם שָׁנָה
לָא תֶעְדֵּה׃ כָּל קֳבֵל דְּנָה מַלְכָּא עָדָה
דָּרְיָוֶשׁ רְשַׁם כְּתָבָא וְאֲסָרָא׃ וְדַנִיֵּאל
כְּדִי יְדַע דִּי רְשִׁם כְּתָבָא עַל יָשַׁל
לְבֵיתֵהּ וְכַוִּין כְּוָתֵהּ לֵהּ בְּעִלִּיתֵהּ
נֶגֶד יְרוּשְׁלֶם וְזִמְנִין תְּלָתָא בְיוֹמָא כְּרָע
הוּא בָרֵךְ עַל בִּרְכּוֹהִי וּמְצַלֵּא וּמוֹדֵא צָלָא יָדֶה
קֳדָם אֱלָהֵהּ כָּל קֳבֵל דִּי הֲוָא
עָבֵד מִן קַדְמַת דְּנָה׃ אֲדַיִן גֻּבְרַיָּא
אִלֵּךְ הַרְגִּשׁוּ וְהַשְׁכַּחוּ לְדָנִיאֵל
בָּעֵה וּמִתְחַנַּן קֳדָם אֱלָהֵהּ׃ בֵּאדַיִן
קְרִבוּ וְאָמְרִין קֳדָם מַלְכָּא עַל אֲסַר
מַלְכָּא הֲלָא אֲסַר רְשַׁמְתָּ דִּי כָל
אֱנָשׁ דִּי יִבְעֶה מִן כָּל אֱלָהּ וָאֱנָשׁ בָּעָה
עַד יוֹמִין תְּלָתִין לָהֵן מִנָּךְ מַלְכָּא
יִתְרְמֵא לְגֹב אַרְיָוָתָא עָנָה מַלְכָּא רָעַשׁ
וְאָמַר צִיבָא מִלְּתָא כְּדַת מָדַי צִיב עָלַל
וּפָרַס דִּי לָא תֶעְדֵּה׃ בֵּאדַיִן עָנוּ עָנָה
וְאָמְרִין קֳדָם מַלְכָּא דִּי דַנִיֵּאל
דִּי מִן בְּנֵי גָלוּתָא דִּי יְהוּד לָא גָלָה
שָׂם עָלֶיךָ מַלְכָּא טְעֵם וְעַל אֲסָרָא שׁוּם
דִּי רְשַׁמְתָּ וְזִמְנִין תְּלָתָה בְּיוֹמָא
בָּעָא בָּעוּתֵהּ׃ אֲדַיִן מַלְכָּא כְּדִי בָּעָה

in eo. Dixerunt ergo viri illi. ooooooooooooooooo
Non inuenimus danieli huic aliquā occasionem nisi forte in lege dei sui. oooooooooooooooooooooooo
Tunc pricipes & satrape furripuerunt regi: & sic locuti sunt ei. oooooooo
Dari rex in eternū viue. Consilium inierunt omnes principes regni tui: magistratus oooooooo
& satrape senatores & iudices: oooooooooooooo
vt decretum imperatorium exeat & edictum: vt ois q petierit aliquā petitione a qcūq deo & homine vsq ad triginta dies nisi a te oooooo
rex: mittatur in lacum leonum. Nuncitaq oo
rex confirma sententiā: & scribe decretum oooo
vt nō imutetur qd statutum est a medis & persis: nec preuaricari cuiq liceat. Porro rex oooooooo
darius proposuit edictū & statuit. Quod oooooo
cum daniel cōperisset. i. cōstitutā legē: ingressus est domū suā: & fenestris apertis in cenaculo suo
contra hierusalem tribus temporibus in die flectebat genua sua & orabat: confitebaturq
coram deo suo sicut & oooooooooooooooooooooooo
ante facere consuetuerat. Viri ergo oooooooooooo
illi curiosius inquirētes inuenerunt danielem oo
orantem & obsecrantē deum suum: & oooooooo
accedētes locuti sunt regi super edicto. oooooooo
Rex nunquid non constituisti vt omnis oooooo
homo qui rogaret quē q̄ de diis & hominibus vsq ad dies triginta nisi te rex: oooooooooooooooo
mitteretur in lacum leonū. Ad quos rūdens rex ait. Verus est sermo iuxta decretum medorum oo
atq psarū: qd p̄uaricari non licet. Tunc rūdentes dixerūt coram rege.
Daniel oooooooooooooo
de filiis captiuitatis iude non oooooooooooooo
curauit de lege tua & de edicto oooooooooooooo
quod cōstituisti: sed tribus temporibus per die orat obsecratione sua.
Quod oooooooooooooooo

cōtra eū: q: fidelis erat. & dixerūt ordinarij: nō
κατ' αὐτοῦ, ὅτι πιστὸς ἦν. καὶ εἶπαν οἱ ταξιῶται, οὐχ
inuenient cōtra daniel occasionē: nisi in legitimis
εὑρήσομεν κατὰ Δανιὴλ πρόφασιν, εἰ μὴ ἐν νομίμοις
dei sui. tunc ordinarij & satrape astitu
θεοῦ αὐτοῦ. τότε οἱ ταξιῶται καὶ οἱ σατράπαι παρέστη
runt regi & dixerūt ei: dari rex
σαν τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπαν αὐτῷ, δοθῆναι βασιλεῦ
in eternū viue: consilium inierunt omes q in
εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι, συνεβουλεύσαντο πάντες οἱ ἐπὶ
regno tuo magistratus & toparche & se
τῆς βασιλείας σου στρατηγοὶ καὶ τοπάρχαι καὶ σα
trape & senatores vt statuerēt statuto regio & B
τράπαι καὶ ὕπαροι τοῦ στῆσαι στάσει βασιλικῇ καὶ
cōfirmarēt definitionē vt q̄cunq; petierit petitionē ab
ἐνισχύσαι ὁρισμοὶ ὅπως ὃς ἂν αἰτήσῃται αἴτημα παρὰ
omni deo & homine: vsq ad dies triginta:
παντὸς θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, ἕως ἡμερῶν τριάκοντα,
nisi a te rex: mittetur in la
ἀλλὴν παρὰ σοῦ βασιλεῦ, ἐμβληθήσεται εἰς τὸν λάκκο
cū leonū. nūc ergo rex statue definitionē
ον τῶν λεόντων. νῦν οὖν βασιλεῦ στῆσον τὸν ὁρισμὸν
& expone scripturā: vt nō imutetur decretū pla
καὶ ἔκθου γραφήν, ὅπως μὴ ἀλλοιωθῇ τὸ δόγμα περ
rum & medorū. tunc rex darius pauerit
σῶν καὶ μήδων. τότε ὁ βασιλεὺς Δαρεῖος ἐπέταξεν
scribi decretū: & daniel qū cognouit qd statū
γραφῆναι τὸ δόγμα, καὶ Δανιὴλ κτίκα ἔγνω ὅτι ἐκτέ
est decretū: ingressus est in domū suā: & fenestre ap
θη τὸ δόγμα, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀνεῳγμένας τὰς
tē ipsi in cenaculo suo contra hie
θυρίδας αὐτῷ ἐν τοῖς ὑπερῴοις αὐτοῦ κατέναντι ἱε
rusalem: & tribus tribus diei erat flectens
ρουσαλήμ, καὶ καιροὺς τρεῖς τῆς ἡμέρας ἦν κάμπτων
sup genua sua: & orans & cōfi
ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ προσευχόμενος καὶ ἐξο C
tens coram deo suo: sicut cratfad
μολογούμενος ἐναντίον τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἦν πρω
eno pauus. tunc viri illi astiterunt &
ΐνος ἐμπροσθεν. τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι παρετήρησαν καὶ
inuenerūt daniel orantem & obsecrātē coram
εὗρον τὸν Δανιὴλ αἰτούντα καὶ δεόμενον ἐμπροσθεν τοῦ
deo suo. & accedentes dixerūt regi:
θεοῦ αὐτοῦ. καὶ προσελθόντες λέγουσι τῷ βασιλεῖ,
rex nōne definitionē posuisti vt oīs homo
βασιλεῦ οὐχ ὁρισμὸν ἔταξας ὅπως πᾶς ἄνθρωπος
q̄ petierit ab omni deo & hole po
ὃς ἂν αἰτήσῃ παρὰ παντὸς θεοῦ καὶ ἀνθρώπου ἐπ
titione vsq ad dies triginta nisi a te rex:
τημα ἕως ἡμερῶν τριάκοντα ἀλλὴν παρὰ σοῦ βασι
mittetur in lacum leonū: &
λεῦ, ἐμβληθήσεται εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων; καὶ
dixit rex: verus sermo: & decretū
ἔφη ὁ βασιλεύς, ἀληθὴς ὁ λόγος, καὶ τὸ δόγμα
medorū & psarū nō transibit. tūc respon
μήδων καὶ περσῶν οὐ παραβήσεται. τότε ἀπκρι
derūt & dicūt coram rege: daniel q̄
θησαν καὶ λέγουσιν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, Δανιὴλ ὁ
de filijs captiuitatis iudee: nō
ἐκ τῶν υἱῶν τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Ἰουδαίας, οὐχ D
est subiect decreto tuo: & tribus tribus
ὑπετάγη τῷ δόγματί σου, καὶ καιροὺς τρεῖς τῆς
diei petit a deo suo petitio
ἡμέρας αἰτεῖται παρὰ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ τὴν αἴτησι
nem suam. tunc rex
ν αὐτοῦ. τότε ὁ βασιλεὺς oooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

שַׁנָא מִלְּתָא שְׁמַע שַׁנְיָא בְּאֵשׁ עֲלוֹהִי
שׁוּם שָׁזַב וְעַל דָּנִיאֵל שָׂם לֵב לְשֵׁיזָבוּתֵהּ
עֹול שָׁדַר וְעַד מַעֲלֵי שִׁמְשָׁא הֲוָה מִשְׁתַּדַּר
נָצַל רָנַשׁ לְהַצָּלוּתֵהּ׃ בֵּאדَיִן גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ
יָדַע רַדְּגִשׁוּ עַל מַלְכָּא וְאָמְרִין לְמַלְכָּא
דַּת מַלְכָּא די דַת לְמָדַי וּפָרַס די כָּל
קוּם קוּם אֲסָר וְקָיֵם די מַלְכָּא יְהַקִּים לָא
שָׁנָה אָתָה לְהַשְׁנָיָה׃ בֵּאדَיִן מַלְכָּא אֲמַר וְהֵיתִיו
רָמָה גוּב לְדָנִיאֵל וּרְמוֹ לְגֻבָּא די אַרְיָוָתָא
אָרֵה עָנֵה מַלְכָּא וְאָמַר לְדָנִיאֵל אֱלָהֲךָ
תְּדִי אַנְתָּה פָּלַח לֵיהּ בְּתַדִּירָא הוּא
יְשֵׁיזְבִנָּךְ׃ וְהֵיתִית אֶבֶן חֲדָה וְשִׂמַת
שׁוּם עַל פֻּם גֻּבָּא וְחָתְמָהּ מַלְכָּא בְּעִזְקָתֵהּ
רַבָּב שָׁנָה וּבְעִזְקַת רַבְרְבָנֹוהִי די לָא תִשְׁנֵה
צְבוּ בְּדָנִיאֵל׃ אֱדَיִן אֲזַל מַלְכָּא
גֵּית עֹול לְהֵיכְלֵהּ וּבָת טוֹת וְדַחֲוָן לָא הֲנִעַל
יְשַׁן הֲוַי קֳדָמוֹהִי וְשִׁנְתֵּהּ נְדַת עֲלוֹהִי׃ בֵּאדَיִן
קוּם מַלְכָּא בְּשַׁפְרְפָרָא יְקוּם בְּנֻגְהָא
בָּהַל וּסְרִתְבְּהֵלָה לְגֻבָּא די אַרְיָוָתָא
מְהַר אֲזַל׃ וּכְמִקְרְבֵהּ לְגֻבָּא לְדָנִיאֵל
קוֹל עֲצִיב בְּכַל עַצִיב זְעַק עָנֵה מַלְכָּא
וְאָמַר לְדָנִיאֵל דָּנִיאֵל עֲבַד
אֱלָהָא חַיָּא אֱלָהֲךָ די אַנְתָּה פָּלַח
יָכֵל לְשֵׁיזָבוּתָךְ הַיְכִל לְשֵׁיזָבוּתָךְ
מִן אַרְיָוָתָא׃ אֱדَיִן דָּנִיאֵל עִם מַלְכָּא
מַלִּל מַלְכָּא לְעָלְמִין חֵיוֵי אֱלָהִי
שְׁלַח מַלְאֲכֵהּ וְסַגַּר פֻּם אַרְיָוָתָא
וְלָא חַבְּלוּנִי כָּל קֳבֵל די קֳדָמוֹהִי
זְכוּ הִשְׁתְּכַחַת לִי וְאַף קֳדָמָיךָ
חָבַל חֲבוּלָה לָא עֲבַדֵת׃ בֵּאדَיִן
שָׁנָא מַלְכָּא שַׁגִּיא טְאַב עֲלוֹהִי וּלְדָנִיאֵל
נְסַק גּוּב אֲמַר לְהַנְסָקָה מִן גֻּבָּא וְהֻסַּק
שֵׁכַח דָּנִיאֵל מִן גֻּבָּא וְכָל חַבָּל לָא הִשְׁתְּכַח
הָמַן בְּהּ די הֵימַן בֵּאלָהֵהּ׃ וַאֲמַר
אָתָה מַלְכָּא וְהֵיתִיו גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ די אֲכָלוּ
אָרַח קַרְצוֹהִי די דָנִיאֵל וּלְגוּב אַרְיָוָתָא

vt audiuit verbũ: multũ pertistat' ē sup eo: & p
ὡς ἤκουσεν τὸ ῥῆμα, πολὺ ἐλυπήθη ἐπ' αὐτῷ, καὶ περὶ
daniel cõtendit vt liberaret eum: & vsq; ad
τοῦ Δανιὴλ ἐγωνίσατο τοῦ ἐξελέσθαι αὐτόν, καὶ ἕως
vesperã erat cõtendẽs vt liberaret eum. tũc
ἑσπέρας ἦν ἀγωνιζόμενος τοῦ ἐξελέσθαι αὐτόν. τότε οἱ
viri illi dicunt regi: scito rex:
ἄνδρες ἐκεῖνοι λέγουσι τῷ βασιλεῖ, γνῶθι βασιλεῦ,
q; decretũ medio & persio non transibit:
ὅτι δόγμα μήδοις καὶ πέρσαις οὐ παραλλάσσει,
eõm definitionẽ & statutũ quõ rex
πᾶν ὅρισμον καὶ νόμον ὃν ὁ βασιλεὺς νόμον,
mutare. tunc rex dixit: & adduxerũt
μεταθεῖναι. τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν, καὶ ἤγαγον τὸν
Ioha. 14. daniel: & imiserũt eũ in lacum leo
Δανιὴλ, καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόν-
num. & dixit rex daniel: deꝰ tuus cui
των. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Δανιὴλ, ὁ θεός σου ᾧ
tu seruis cõtinue ipse liberabit te. & attu-
σὺ λατρεύεις διὰ παντὸς αὐτὸς ἐξελεῖταί σε. καὶ λίθον
lit lapidẽ vnũ: & sposuerũt sup os lac':
ἕνα, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ λάκκου,
& obsignauit rex anulo suo:
καὶ ἐσφράγισατο ὁ βασιλεὺς τῷ δακτυλίῳ αὐτοῦ,
& in anulo optimatũ suoꝝ: vt nõ
καὶ ἐν τῷ δακτυλίῳ τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ, ὅπως μὴ
mutarẽt res in daniel. & abiit rex
ἀλλοιωθῇ πρᾶγμα ἐν τῷ Δανιήλ. καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασι-
in domũ suam. & dormiuit ieunatus:
λεὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ἐκοιμᾶτο ἄσιτος,
cibos nõ attulerũt ei: & somꝰ recessit
βρώματα οὐκ ἐπεφέρετο αὐτῷ, καὶ ὕπνος ἀπῆλθε
ab eo. tũc rex surrexit mane in luce
ἀπ' αὐτοῦ. τότε ὁ βασιλεὺς ἀνέστη πρωὶ ἐν τῷ φωτὶ
& cũ festinatiõe venit ad lacum leonũ:
καὶ ἐν σπουδῇ ἦλθεν ἐπὶ τὸν λάκκον τῶν λεόντων,
& cũ appropiãret ipe lacui danielẽ voce magna
καὶ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν τῷ λάκκῳ τῷ Δανιὴλ φωνῇ μεγάλῃ καὶ
fort clamauit: daniel serue dei viuentis:
Mat. 1.1. ἐκραύγασεν, Δανιὴλ ὁ δοῦλος τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὁ
deꝰ tuꝰ quẽ tu colis continue: si potuit libe
θεός σου ᾧ σὺ λατρεύεις διὰ παντὸς, εἰ ἐδυνάθη ἐξε-
rare te ex ore leonũ: & dixit daniel
λέσθαί σε ἐκ στόματος τῶν λεόντων; καὶ εἶπεν Δανιὴλ
regi rex in secula viue: deꝰ me-
τῷ βασιλεῖ, βασιλεῦ εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι, ὁ θεός μου
misit angelũ suũ & obturauit ora
ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐνέφραξεν τὰ στόματα τῶν
leonũ & nõ nocuerũt mihi: qꝰ coram eo re
λεόντων καὶ οὐκ ἐλυμήναντό μοι, ὅτι κατέναντι αὐτοῦ εὑ-
Esai. 58. ctũdo inũta ẽt me: & coram ũt te rex de-
ρέθην ἐν ἐμοί, καὶ ἐνώπιον σέ σου βασιλεῦ πα-
linquũ nõ feci. tunc rex mlt̃ gauisus
ράπτωμα οὐκ ἐποίησα. τότε ὁ βασιλεὺς πολὺ ἐγα-
ẽt sup eo: & danielẽ dixit educere ex
θύνθη ἐπ' αὐτῷ, καὶ τὸν Δανιὴλ εἶπεν ἀνενεγκεῖν ἐκ τοῦ
lacu. & eductꝰ ẽ daniel ex lacu: & om
λάκκου. καὶ ἀνηνέχθη Δανιὴλ ἐκ τοῦ λάκκου, καὶ πᾶ-
nis corruptio nõ ẽ inuẽta in eo: qꝰ credidit in
σα διαφθορὰ οὐχ εὑρέθη ἐν αὐτῷ, ὅτι ἐπίστευσεν ἐν
deo suo. & dixit rex: & adduxerũt
τῷ θεῷ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἤγαγον
viros accusãtes daniel: & in
τοὺς ἄνδρας τοὺς διαβάλλοντας τὸν Δανιὴλ, καὶ εἰς
lacum leonum
τὸν λάκκον τῶν λεόντων

verbum cum audisset
rex: satis cõtristatus est:
& p daniele posuit cor
vt liberaret eum: ooooooo
& vsq; ad occasum solis
laborabat oooooooooooo
vt erueret illum. Viri au
tem illi intelligentes ooo
regem: dixerũt ei. Scito
oooooooooooooooooooooooo
rex quia lex medorũ at
q; persarũ est: vt omne
decretum quod cõstitue
rit rex non liceat oooo
imutari. Tunc rex pre
cepit & adduxerunt oooo
danielem: & miserunt
eum in lacum leonum.
Dixitq; rex danieli. De
us tuus oooooooooooooo
quem colis semper: ipe
oooooooooooooooooooooooo
liberabit te. Allatusq; ẽ
lapis vnus & positus est
sup os laci quẽ obsigna
uit rex annulo suo oooo
& annulo optimatũ suo
rum: ne quid fieret oooo
contra danielem. & abiit
rex oooooooooooooooooo
in domũ suã & dormiuit
incenat: cibiq; nõ fuit
allati cora eo: insup & so
nus recessit ab eo. Tunc
rex primo diluculo con
surgens oooooooooooooo
festinus ad lacum leonũ
oooooooooooooooooooooooo
perrexit: appropinquãs
q; lacui: danielem oooooo
voce lachrymabili clam
auit: oooooooooooooooo
& affatus est eum. Da
niel serue oooooooooooooo
dei viuentis: deus tuus
cui tu seruis oooooooooo
semper: putasne valuit
te liberare oooooooooooo
a leonibus? Et daniel re
gi respondens oooooooooo
ait. Rex in eternum vi
ue. Deus meus oooooooo
misit angelum suum &
conclusit ora leonum: oo
& non nocuerunt mihi:
quia coram eo oooooooo
iustitia inuẽta est in me.
Sed & coram te oooooooo
rex delictum non feci.
Tunc oooooooooooooooo
vehementer rex gau
sus est sup eo: & danielẽ
precepit educi de lacu.
Eductusq; est oooooooooo
daniel de lacu: & nulla
lesio inuenta est oooooo
in eo: quia credidit deo
suo. Iubente autem ooo
rege adducti sunt viri il
li qui accusauerunt oooo
danielem & in lacũ leo
num oooooooooooooooooo

דְּמוֹ אִנּוּן בְּנֵיהוֹן וּנְשֵׁיהוֹן וְלָא
מְטוֹ לְאַרְעִית גֻּבָּא עַד דִּי שְׁלִטוּ
בְהוֹן אַרְיָוָתָא וְכָל גַּרְמֵיהוֹן הַדִּקוּ:
בֵּאדַיִן דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא כְּתַב לְכָל
עַמְמַיָּא אֻמַּיָּא וְלִשָּׁנַיָּא דִּי דָאיְרִין
בְּכָל אַרְעָא שְׁלָמְכוֹן יִשְׁגֵּא: מִן
קֳדָמַי שִׂים טְעֵם דִּי בְּכָל שָׁלְטַן
מַלְכוּתִי לֶהֱוֹן זָאיְעִין וְדָחֲלִין מִן
קֳדָם אֱלָהּ דִּי דָנִיאֵל דִּי הוּא
אֱלָהָא חַיָּא וְקַיָּם לְעָלְמִין וּמַלְכוּתֵהּ
דִּי לָא תִתְחַבַּל וְשָׁלְטָנֵהּ עַד סוֹפָא:
מְשֵׁיזַב וּמַצִּיל וְעָבֵד אָתִין וְתִמְהִין
בְּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא דִּי שֵׁיזַב
לְדָנִיאֵל מִן יַד אַרְיָוָתָא: וְדָנִיאֵל
דְּנָה הַצְלַח בְּמַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ
וּבְמַלְכוּת כּוֹרֶשׁ פָּרְסָיָא:

Cap. vij. בִּשְׁנַת חָדָא לְבֵלְשַׁאצַּר
מַלֶךְ בָּבֶל דָּנִיאֵל חֲלֹם חָזָה וְחֶזְוֵי
רֵאשֵׁהּ עַל מִשְׁכְּבֵהּ בֵּאדַיִן חֶלְמָא
כְתַב רֵאשׁ מִלִּין אָמַר: עָנֵה
דָנִיאֵל וְאָמַר חֲזֵה הֲוֵית בְּחֶזְוִי עִם
לֵילְיָא וַאֲרוּ אַרְבַּע רוּחֵי שְׁמַיָּא
מְגִיחַן לְיַמָּא רַבָּא: וְאַרְבַּע חַיְוָן
רַבְרְבָן סָלְקָן מִן יַמָּא שָׁנְיָן דָּא
מִן דָּא: קַדְמָיְתָא כְּאַרְיֵה וְגַפִּין דִּי
נְשֶׁר לַהּ חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי מְרִיטוּ
גַפָּהּ וּנְטִילַת מִן אַרְעָא וְעַל רַגְלַיִן
כְּאֱנָשׁ הֳקִימַת וּלְבַב אֱנָשׁ יְהִיב
לַהּ: וַאֲרוּ חַיְוָה אָחֳרִי תִנְיָנָה דְּמְיָה
לְדֻב וְלִשְׁטַר חַד הֳקִמַת וּתְלַת
עִלְעִין בְּפֻמָּהּ בֵּין שִׁנָּיהּ וְכֵן אָמְרִין
לַהּ קוּמִי אֱכְלִי בְּשַׂר שַׂגִּיא: בָּתַר
דְּנָה חָזֵה הֲוֵית וַאֲרוּ אָחֳרִי כְּנְמֵר
וְלַהּ גַּפִּין אַרְבַּע דִּי עוֹף עַל גַּבָּיהּ
וְאַרְבָּעָה רֵאשִׁין לְחַיְוָתָא וְשָׁלְטָן
יְהִיב לַהּ: בָּאתַר דְּנָה חָזֵה הֲוֵית

missi sūt: ipsi filii & vxo
res eorum: & non
peruenerūt vsq; ad pauimentū laci donec arripe
rent eos leones: & oia
ossa eorū cōminuerūt.
Tunc dan rex scripsit
vniuersis
populis: tribubus & lin
guis habitantibus
in vniuersa terra. Pax
vobis multiplicetur. A
me cōstitutū est decretū:
vt in vniuerso imperio &
regno meo tremiscant
& paueant
deum danielis. Ipse est
enim
deus viuens & eternus
in secula: & regnum eius
non dissipabitur: & po
testas eius vsq; in eternū.
Ipse liberator atq; salua
tor faciens signa & mi
rabilia in celo & in terra
qui liberauit
danielē de lacu leonū.
Porro daniel perseuera
uit vsq; ad regnum darii
regnumq; cyri perse.

7.

IN no primo baltha
far
regis babylonis daniel
somniū vidit. Visio aūt
capitis ei in cubili suo.
Et somnium
scribens breui sermone
cōprehendit: summatimq;
perstringens ait. Videbā
in visione mea
nocte: & ecce quattuor
venti celi
pugnabāt in mari ma
gno: & quattuor bestie
grandes ascēdebant de
mari diuerse inter se.
Prima quasi leena: &
alas habebat
aquile. Aspiciebam do
nec euulse sunt
ale eius & sublata est de
terra: & super pedes
quasi homo stetit: & cor
hominis datum est
ei. Et ecce bestia alia si
milis
vrso: in parte stetit: &
tres
ordines erāt in ore eius
& in dentibus eius: & sic
dicebāt ei. Surge come
de carnes plurimas. Post
hec aspiciebam & ecce
alia quasi pardus:
& alas habebat quasi
auis quattuor super se.
Et quattuor capita erāt
in bestia: & potestas
data ē ei. Post hec aspi
ciebam

missi sunt ipsi & filij eorū & vxores
ἐνεβλήθησαν αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες
eorū: & nō pueneſt ad pauimētū laci:
αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔφθασαν εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ λάκκου,
donec vſtati ſunt eos leones & oia ossa
ἕως οὗ ἐκυρίευσαν αὐτῶν οἱ λέοντες καὶ πάντα τὰ ὀστᾶ
eorū cōminuerūt. nunc varius rex ſcripſit
αὐτῶν ἐλέανθησαν. τότε Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς ἔγραψε
oibus ppliis tribub linguis habitantib in
πᾶσι τοῖς λαοῖς φυλαῖς γλώσσαις τοῖς οἰκοῦσι ἐν
omni terra. pax vobis multiplicet. a facie mea
πάσῃ τῇ γῇ. εἰρήνη ὑμῖν πληθυνθείη. ἐκ προσώπου μου
poſitū ē decretū: vt in oi iperio regni mei
τέθειται δόγμα, τοῦ ἐν πάσῃ ἀρχῇ τῆς βασιλείας μου
ſint trementes & timentes a facie
εἶναι τρέμοντας καὶ φοβουμένους ἀπὸ προσώπου τοῦ
dei danielis: qm ipe eſt deus viuēs & manēs in
θεοῦ Δανιήλ, ὅτι αὐτός ἐστι θεὸς ζῶν καὶ μένων εἰς
ſecla: & regnū eius non corrumpet:
τοὺς αἰῶνας, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ οὐ διαφθαρήσεται,
& potēs eius vſq; in finem. defendit:
καὶ ἡ κυρία αὐτοῦ ἕως τέλους. ἀντιλαμβάνεται, καὶ
liberat. & facit ſigna & ponēta in celo &
ῥύεται. καὶ ποιεῖ σημεῖα καὶ τέρατα ἐν οὐρανῷ καὶ
in terra. qui liberauit daniel ex ore leo
ἐπὶ γῆς. ὅστις ἐξείλατο τὸν Δανιὴλ ἐκ στόματος τῶν λέο
nū. & daniel pſperat ē in regno darii:
ντων. καὶ Δανιὴλ κατευόδωσεν ἐν τῇ βασιλείᾳ Δαρείου,
& in regno cyri perſe.
καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ κύρου τοῦ Περσοῦ. Ca. 7.

IN primo anno baltasar regis chal
ΕΝ τῷ πρώτῳ ἔτει Βαλτάσαρ βασιλέως χαλ
deorū: daniel ſomniū vidit: & visiones ca
δαίων, Δανιὴλ ἐνύπνιον εἶδεν, καὶ αἱ ὁράσεις τῆς κε
pitis eius in cubili suo: & ſomniū
φαλῆς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ, καὶ τὸ ἐνύπνιον
ſcripſit & ſūmā verborū vtrit. ego da
ἔγραψεν καὶ τὸ κεφάλαιον τῶν λόγων ἔπειτα. ἐγὼ Δα
niel videbā in visione mea nocte: & ecce quat
νιὴλ ἐθεώρουν ἐν ὁράσει μου τῆς νυκτός, καὶ ἰδοὺ οἱ τέσ
tuor venti celi pugnabant in mare
σαρες ἄνεμοι τοῦ οὐρανοῦ προσέβαλλον εἰς τὴν θάλασσα
magnū: & quattuor bestie magne ascēdē
σαν τὴν μεγάλην, καὶ τέσσαρα θηρία μεγάλα ἀναβαί
bāt de mari diuerse adinuicē:
νεν ἐκ τῆς θαλάσσης διαφέροντα ἀλλήλων, τὸ πρῶ
ma qdā leena & ale eius adle: aspiciebā donec
τον ὡσεὶ λέαινα καὶ πτερὰ αὐτῆς ἦσαν, ἐθεώρουν ἕως οὗ
euulse sunt ale eius & sublata ē a terra: &
ἐτίλοντο τὰ πτερὰ αὐτοῦ καὶ ἐξήρθη ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ
in pedib holo stetit: & cor holo datū
ἐπὶ πόδων ἀνθρώπου ἐστάθη, καὶ καρδία ἀνθρώπου ἐδόθη
est ei. & ecce bestia secunda similis vrso: & in
αὐτῷ. καὶ ἰδοὺ θηρίον δεύτερον ὅμοιον ἄρκῳ, καὶ ἓν
parte stetit: & tria latera in ore eius
μέρος ἐν ἐστάθη, καὶ τρία πλευρὰ ἐν τῷ στόματι αὐτῆς ἀνα
ter dentes eius. & sic dicebāt ei. surge
μέσον τῶν ὀδόντων αὐτῆς. καὶ οὕτως ἔλεγον αὐτῇ. ἀνάστη
cōede carnes multas. post ipam aspiciebā &
σι φάγε σάρκας πολλάς. ὀπίσω αὐτοῦ ἐθεώρουν καὶ
ecce alia bestia qdā pardalis: & ipi ale
ἰδοὺ ἕτερον θηρίον ὡσεὶ παρδάλεις, καὶ αὐτῷ πτερὰ
qdrū: volucris sup eam: & qdrū capi
τέσσαρα πετεινοῦ ὑπεράνω αὐτῆς, καὶ τέσσαρες κε
pita bestie: & potēs data ē illi. post hoc
φαλαὶ τῷ θηρίῳ, καὶ ἐξουσία ἐδόθη αὐτῷ. ὀπίσω τοῦ
aspiciebā:
τοῦ ἐθεώρουν,

חזה בחזוי לילי׳ וארו חיוה רביעיה
דחילה ואמתני ותקיפא יתירא
תקף יתר ושנין די פרזל לה רברבן אכלה
שן רבב ומדקה ושארא ברגליה רפסה
דקק וריא משנא מן כל חיותא די קדמיה
שנה שכל הוה וקרנין עשר לה׳ משתכל רוית
בקרניא ואלו קרן אחרי זעירה
סלקת ביניהון ותלת מן קרניא
עקר קדמיתא אתעקרו מן קדמיה ואלו
עינין כעיני אנשא בקרנא דא
מלל ופם ממלל רברבן׳ חזה רוית עד
רמה עתק די כרסון רמיו ועתיק יומין יתב
לבושה סתלג חור ושער ראשה
נקה שגב כעמר נקא פרסיה שבבין די נור
גלל נגל ונפק מן קדמוהי אלף אלפין
שמש רבב ורבו רבון קדמוהי
קום דין יקומון דינא יתב וספרין פתיחו׳
פתח חזה רוית באדין מן קל מליא
קול מלל רברבתא די קרנא ממללה חזה
קטל חיה רוית עד די קטילת חיותא והובד
אבד יהב גשמה ויהיבת ליקדת אשא׳
עדה ושאר חיותא העדיו שלטנהון
זמן ארכה בחיין יהיבת להון עד זמן
הוה חזה ועידן׳ חזה רוית בחזוי לילי׳
אנש וארו עם ענני שמיא כבר אנש
עתק אתה הוא ועד עתיק יומיא מטה
קרב וקדמוהי קרבוהי׳ ולה יהב שלטן
יקר ומלכו וכל עממיא אמיא
פלח ולשניא לה יפלחון שלטנה שלטן
עדה עלם די לא יעדא ומלכותה
חבל כרת די לא תתחבל׳ אתכרית רוחי׳ אנא
דניאל בגוו נדנה וחזוי׳ ראשי
יבהלנני׳ כרבת על חד מן קאמיא
קום יצב וביבא אבעא מנה על כל דנה
נגה מלל ואמר לי ופשר מליא יהודעני׳
ידע

τ ecce bestia quarta terribil τ stupenda τ fortis nimis: τ dentes eius ferrei magni: cōedebat τ comminuebat. τ reliqua pedib⁹ suis conculcabat. τ ipa differēs valde vltra oēs bestias q̄ ante eam: τ cornua decē illi. cōsiderabā cornua eius: τ ecce cornu aliud parvulum ascendit in medio eorū τ tria cornua eorū q̄ ante eam eradicata sūt a facie eius. τ ecce oculi quasi oculi hominis erant in cornu isto: τ os loquēs magna. aspiciebā donec throni positi sūt τ antiquus dierū sedit: τ vestimētū eius q̄si nix albū. τ capilli capitis eius quasi lana munda. thronⁿ eiⁿ flāma ignis: rote eius ardens. fluuius ignis trahebat egrediēs ante eū. mille milia ministrabant ei. τ decies centena milia astabant ante eam. iudicium sedit: τ libri aperti sunt. aspiciebā tūc a voce sermonū magnorū q̄s cornu illud loquebatur: donec interfecta ē bestia illa τ perijt: τ corpus eius datū ē in cōbustionē ignis. τ reliquarū bestiarū trāsmutat⁹ ē principat⁹: τ lōgitudo vite data ē eis vsq ad tpo τ tpo. aspiciebā i visione noctis: τ ecce cū nubib⁹ celi q̄si filius hominis veniens erat: τ vsq ad antiquū dierū pueniit: τ in cōspectu eius allat⁹ ē τ ipi dat⁹ est principat⁹ τ honor τ regnū: τ omes populi tribus τ linguē ipi seruiebant. potestas eius potestas eterna quē non auferetur: τ regnū eius nō corrumpet. horrūt spūs me⁹. ego daniel in hisq̄ τ visiones capitis mei cōturbabant me: τ accessi ad vnū astantū τ expositionē q̄rebam ab eo de oibus his. τ dixit mihi interpretationē sermonū: τ docuit me.

[a] in visione [b] noctis: & ecce [c] bestia [d] quarta [e] terribilis [f] atq; mirabilis [g] & fortis [h] nimis. [i] Dentes [k] ferreos [l] habebat [m] magnos: [n] comedens [o] atq; cōminuēs: [p] & reliq̄ [q] pedibus suis [r] cōculcans. [s] Dissimilis aūt erat [t] ceteris [u] bestiis [v] q̄s videra [w] ante eam: [x] & [y] habebat [z] cornua [a] decem. [b] Considerabam [c] cornua: [d] & ecce [e] cornu [f] aliud [g] paruulum [h] ortum est [i] de medio eorum: [k] & tria [l] de [m] cornibus [n] primis [o] euulsa sunt [p] a [q] facie eius. [r] Et ecce [s] oculi [t] quasi oculi [u] hominis erant [v] in cornu [w] isto: [x] & os [y] loquens [z] ingentia. [a] Aspiciebam [b] donec [c] throni [d] positi sunt [e] & antiquus [f] dierum [g] sedit. [h] Vestimentū ei [i] candidū [k] q̄si nix: [l] & capilli [m] capitis eius [n] quasi lana [o] munda. [p] Thron [q] ei [r] flāme [s] ignis: [t] rote eius [u] ignis [v] accensus: [w] fluuius [x] igneus [y] rapiduſq; [z] egrediebatur [a] a facie eius. [b] Milia [c] milū [d] ministrabāt ei: [e] & decies [f] centena milia [g] assistebant [h] ei. [i] Iudicium [k] sedit: [l] & libri [m] aperti sunt. [n] Aspiciebam [o] propter [p] vocem [q] sermonum [r] grandium [s] quos [t] cornu illud [u] loquebatur. Et [v] vidi [w] quoniaq; [x] interfecta esset [y] bestia: [z] & perisset [a] corpus eius: [b] & traditū esset [c] ad comburendum [d] igni: [e] aliarū quoq; [f] bestiarū [g] ablata esset [h] potestas: [i] & tēpora [k] vite [l] cōstituta essent [m] eis [n] vsq; ad [o] tēpus [p] & tēpus. [q] Aspiciebā ergo [r] in visione [s] noctis: [t] & ecce [u] cum [v] nubibus [w] celi [x] quasi filius [y] hominis [z] veniebat: [a] & vsq; ad [b] antiquum [c] dierum [d] peruenit: [e] & in cōspectu eius [f] obtulerunt eū. [g] Et [h] dedit [i] ei [k] potestatē [l] & honorem [m] & regnū [n] & oēs [o] populi [p] tribus [q] & lingue [r] ipsi [s] seruient. [t] potestas eius [u] potestas [v] eterna [w] que [x] non [y] auferetur: [z] & regnum eius [a] quod [b] non [c] corrūpetur. [d] Horrunt [e] spūs me⁹. [f] Ego [g] daniel territ⁹ sum in his: [h] & visiones [i] capitis mei [k] cōturbauerunt me. [l] Accessi [m] ad [n] vnū [o] de [p] assistentib⁹: [q] & veritatē [r] querebā [s] ab eo [t] de [u] oibus [v] his. Qui [w] dixit [x] mihi [y] interp̄tationē [z] sermonū: [a] & [b] docuit me.

Prima.heb. Ter.heb.Dani.vij.

אִלֵּין חֵיוָתָא רַבְרְבָתָא דִּי אִנִּין
אַרְבַּע אַרְבְּעָה מַלְכִין יְקוּמוּן מִן
אַרְעָא׃ וּיְקַבְּלוּן מַלְכוּתָא קַדִּישֵׁי
עֶלְיוֹנִין וְיַחְסְנוּן מַלְכוּתָא עַד עָלְמָא
וְעַד עָלַם עָלְמַיָּא׃ אֱדَיִן צְבִית
לְיַצָּבָא עַל חֵיוָתָא רְבִיעָיְתָא דִּי הַוַת
שָׁנְיָא מִן כֻּלְּהֵן דְּחִילָה יַתִּירָה
שִׁנַּיהּ דִּי פַרְזֶל וְטִפְרָיהּ דִּי נְחָשׁ
אָכְלָה מַדְקָה וּשְׁאָרָא בְּרַגְלֵיהּ
רַפְסָהּ וְעַל קַרְנַיָא עֲשַׂר דִּי בְרֵאשָׁהּ
וְאָחֳרִי דִּי סְלֵקַת וּנְפָלוּ מִן קָדָמֵיהּ
תְּלָת וְקַרְנָא דְּכֵן וַעֲיָנִין לָהּ וּפֻם
מְמַלֵּל רַבְרְבָן וְחֶזְוָהּ רַב מִן חַבְרָתָהּ׃
חָזֶה הֲוֵית וְקַרְנָא דְּכֵן עָבְדָא קְרָב
עִם קַדִּישִׁין וַיְכְלָה לְהוֹן׃ עַד דִּי
אֲתָה עַתִּיק יוֹמַיָּא וְדִינָא יְהַב
לְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין וְזִמְנָא מְטָה
וּמַלְכוּתָא הֲחַסְנוּ קַדִּישִׁין׃ כֵּן אָמַר
חֵיוָתָא רְבִיעָיְתָא מַלְכוּ
תְּרֵוָא בְּאַרְעָא דִּי תִשְׁנֶה מִן כָּל
מַלְכְוָתָא וְתֵאכֻל כָּל אַרְעָא וּתְדוּשִׁנַּהּ
וְתַדְקִנַּהּ׃ וְקַרְנַיָא עֲשַׂר מִנַּהּ מַלְכוּתָא
עֲשָׂרָא מַלְכִין יְקוּמוּן וְאָחֳרָן יְקוּם
אָחֳרֵיהֶן וְהוּא יִשְׁנֵא מִן קַדְמָיֵא
וּתְלָתָא מַלְכִין יְהַשְׁפֵּל׃ וּמִלִּין לְצַד
עְלְיָא יְמַלֵּל וְלִקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין
יְבַלֵּא וְיִסְבַּר לְהַשְׁנָיָה זִמְנִין וְדָת
וְיִתְיַהֲבוּן בִּידֵהּ עַד עִדָּן וְעִדָּנִין
וּפְלַג עִדָּן׃ וְדִינָא יִתְּב וְשָׁלְטָנֵהּ
יְהַעְדּוּן לְהַשְׁמָדָה וּלְהוֹבָדָה עַד
סוֹפָא׃ וּמַלְכוּתָא וְשָׁלְטָנָא וּרְבוּתָא
דִּי מַלְכוּת תְּחוֹת כָּל שְׁמַיָּא יְהִיבַת
לְעַם קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין מַלְכוּתֵהּ
מַלְכוּת עָלַם וְכָל שָׁלְטָנַיָא לֵהּ
יִפְלְחוּן וְיִשְׁתַּמְּעוּן׃ עַד כָּהּ סוֹפָא דִּי
מִלְּתָא אֲנָא דָנִיאֵל שַׁגִּיא רַעְיוֹנַי

Trásla.B.Mie.

He quattuor bestie magne:
quattuor sunt regna q̃ consurgent de
terra. Suscipient autem
regnum sancti dei
altissimi & obtinebunt
regnũ vsq; in seculum
& in seculum seculorũ.
Post hoc volui
libenter discere de bestia
quarta que erat
dissimilis valde ab omnibus & terribilis nimis.
Dentes & vngues eius
ferrei: comedebat & cõminuebat: & reliq̃ pedibus suis
cõculcabat. Et de cornibus decem q̃ habebat in capite: & de illo qd̃ ortũ fuerat: ante qd̃ cecideràt tria cornua: & de cornu illo qd̃ habebat oculos: & os loquens grandia: & maior erat ceteris.
Aspiciebã & ecce cornu
illud faciebat bellum
aduersus sanctos: & prevalebat eis donec
venit antiquus dierum:
& iudiciũ dedit
sanctis excelsi: & tẽpus
aduenit: & regnum obtinuerunt
sancti. Et sic ait.
Bestia quarta: regnum
quartum erit in terra quod maior
erit omnibus
regnis & deuorabit vniuersam terram: & cõculcabit & cõminuet eam.
Porro cornua decẽ ipsi regni decem reges erũt:
& alius consurget
post eos & ipse potẽtior erit prioribus:
& tres reges hũiliabit.
Et sermones contra
excelsum loquetur: & sanctos altissimi
conteret. Et putabit q̃ possit mutare tẽpora & leges: & tradẽtur in manu eius vsq; ad tẽps & tpa & dimidiũ tẽporis. Et iudicium sedebit vt
auferatur potẽtia & cõteratur & dispereat vsq; in finẽ. regnũ autẽ & potestas & magnitudo regni q̃ est subter omne celum detur
populo sanctorũ altissimi: cuius regnum
regnũ sempiternum est: & oes reges
seruient ei & obediẽt.
Hucusq; finis
verbi. Ego daniel multum cogitationib meis

Trásla.Gre.ltx.cũ interp.lati.

he bestie magne q̃tuor. quatuor re
ταῦτα τὰ θηρία τὰ μεγάλα τὰ τέσσαρα. τέσσαρες βα
gna surgent in terra: q̃ auferent & accipi
σιλεῖαι ἀναστήσονται ἐπὶ τῆς γῆς, αἳ ἀφαιρήσονται καὶ λαβο
ent regnũ sancti altissimi. & obtinebũt il
λήψονται τὴν βασιλείαν ἅγιοι ὑψίστου. καὶ κατέχουσι δὲ
lud vsq; in seculũ & vsq; in seculũ seculoꝝ: & q̃rebã
τὴν ἕως αἰῶνος καὶ ἕως αἰῶνος τῶν αἰώνων, καὶ ἐζήτουν
vtilgẽter scire de bestia quarta q̃ erat
ἀκριβῶς μαθεῖν περὶ τοῦ θηρίου τοῦ τετάρτου ὅτι ἦν
differens vltra oẽm bestiã: terribil valde: dentes
διάφορον παρὰ πᾶν θηρίον, φοβερὸν πολλοστῶς, οἱ ὀδόν
eius ferrei: & vngues eius ferei: comedẽ
τες αὐτοῦ σιδηροῖ, καὶ οἱ ὄνυχες αὐτοῦ χαλκοῖ, ἐσθίον
& cõminuẽs: & reliquias pedib suis cõcul
καὶ λεαίνον, καὶ τὰ ἐπίλοιπα τοῖς ποσὶν αὐτοῦ κατα
cabat. & de cornib eius decẽ q̃ ha
πατεῖ. καὶ περὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ τῶν δέκα τῶν ἐν
capite eius. & alteri ascendentis &
τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ. καὶ τοῦ ἑτέρου τοῦ ἀναβαίνοντος καὶ
executientis prior tria. cornu illud qui
ἐκπίπτοντος τῶν προτέρων τρία. κέρας ἐκεῖνο ὃ οὖ εἶ
oculi & os loquẽs magna: & visio eius
ὀφθαλμοὶ καὶ στόμα λαλοῦν μεγάλα, καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ
maior reliquis aspiciebã: & cornu illud faciebat
μείζων τῶν λοιπῶν. ἐθεώρουν, καὶ τὸ κέρας ἐκεῖνο ἐποίει
bellum cum sanctis & prevalebat erga eos. donec
πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ ἴσχυεν πρὸς αὐτοὺς. ἕως οὗ
venit antiquus dierũ & iudiciũ dedit san
ἦλθεν ὁ παλαιὸς τῶν ἡμερῶν καὶ τὸ κρῖμα ἔδωκεν ἁγί
ctis altissimi. & tẽpus venit: & regnũ ob
οις ὑψίστου. καὶ ὁ καιρὸς ἔφθασεν, καὶ τὴν βασιλείαν κα
tinuerũt sancti. & dixit: bestia quarta re
τέσχον οἱ ἅγιοι. καὶ εἶπεν, τὸ θηρίον τὸ τέταρτον βασι
gnũ quartũ erit in terra q̃ superabit om
λεία τετάρτη ἔσται ἐν τῇ γῇ ἥτις ὑπερέξει πάσας τὰς
regna: & deuorabit oẽm terrã & con
βασιλείας, καὶ καταφάγεται πᾶσαν τὴν γῆν καὶ συμ
culcabit eam. cõminuet & decem cornua ex
πατήσει αὐτήν. καταλέξει καὶ τὰ δέκα κέρατα ἐκ
tuo: & decẽ regna surgent. & post eos
τοῦ, δέκα βασιλεῖαι ἀναστήσονται. καὶ ὀπίσω αὐτῶν
surget alius: q̃ superabit oẽs qui an
ἀναστήσεται ἕτερος, ὃς ὑπερέσει πάντας τοὺς ἔμπρο
te: & tres reges humiliabit. & sermones
σθεν, καὶ τρεῖς βασιλεῖς ταπεινώσει. καὶ λόγους
contra altissimũ loquet: & sctos altissimi
πρὸς τὸν ὕψιστον λαλήσει, καὶ τοὺς ἁγίους ὑψίστου
seducet: & cogitabit mutare tẽpa &
πλανήσει, καὶ ὑπονοήσει τοῦ ἀλλοιῶσαι καιροὺς καὶ
legẽ. & dabitur in manu eius vsq; ad tẽpus & tẽ
νόμους. καὶ δοθήσεται ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἕως καιροῦ καὶ και
pus & dimidiũ tẽpis: & iudiciũ sedebit. & pori
ροῦ καὶ ἡμίσου καιροῦ, καὶ τὸ κρατήσειν καθίσει. καὶ τὴν ἐξ
patũ transmutabunt vt perdat & vt destruat
χὴν μεταστήσουσιν τοῦ ἀφανίσαι καὶ τοῦ καταλύσαι
vsq; in finẽ. & regnũ & potẽs & magni
ἕως τέλους. καὶ ἡ βασιλεία καὶ ἡ ἐξουσία καὶ ἡ μεγα
tudo regum q̃ subter omne ce
λωσύνη τῶν βασιλέων τῶν ὑποκάτω παντὸς τοῦ οὐ
lum: data sãt sctis altissimi. & regnũ ei regnũ
ρανοῦ, δοθήσεται ἁγίοις ὑψίστου. καὶ ἡ βασιλεία αὐτῆς βασιλεία
eternũ: & oẽs principes ipsi seruient & Cap. 14.
αἰώνιος, καὶ πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ αὐτῷ δουλεύσουσιν καὶ
obedient. hucusq; finis verbi. ego
ὑπακούσονται. ἕως ὧδε τὸ πέρας τοῦ λόγου. ἐγὼ
daniel multum cogitationes mee
δανιὴλ ἐπιπολὺ οἱ διαλογισμοί μου

cõturbauerũt me: τ facieo mea mutata ẽ in me: τ
συνετάρασσόν με, καὶ ἡ μορφή μου ἠλλοιώθη ἐπ' ἐμοί, καὶ
verbũ in corde meo cõseruaui.
τὸ ῥῆμα ἐν τῇ καρδίᾳ μου συνετήρησα. Ca.8.

A IN anno tertio regni baltasar re-
gis visio apparuit ad me. ego daniel post vi-
sionem quam prius vidi in principio τ eram in susis castro quod
ἐν τῷ τρίτῳ τῆς βασιλείας βαλτάσαρ τοῦ βα-
σιλέως ὅρασις ὤφθη πρός με. ἐγὼ δανιὴλ μετὰ τὴν ὄψιν
ἣν ἑωρακὼς πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ ἤμην ἐν σούσοις τῇ βάρει, ἥ
est in regione elam. τ vidi in visione τ eram sup
ἐστὶν ἐν χώρᾳ ἐλάμ. καὶ ἴδον ἐν ὁράματι καὶ ἤμην ἐπὶ τῆς
portã atrii: τ leuaui oculos meos τ vidi:
πύλης οὐλαί, καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ ἴδον,
τ ecce arieo vnꝰ stans ad vbal: τ ipi cornua
καὶ ἰδοὺ κριὸς εἷς ἱστηκὼς πρὸ τοῦ ὤβαλ, καὶ αὐτῷ κέρατα
τ cornua excelsa: τ vnũ excelsiũ altero. τ
καὶ τὰ κέρατα ὑψηλά, καὶ ὁ εἷς ὑψηλότερος τοῦ ἑτέρου. καὶ ὁ
excelsius ascendebat i extremio. τ vidi arietẽ cornupetẽtẽ
ὑψηλὸς ἀνέβαινε τὸ ἔσχατον. καὶ εἶδον τὸν κριὸν κερατίζοντα
ad mare τ aclonẽ τ austrũ: τ omneo be
τὰ κατὰ θάλασσαν καὶ βορρᾶν καὶ νότον, καὶ πάντα τὰ θη-
stienõ stabunt i cõspectu eius: τ non erat liberans
ρία οὐ στήσονται ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος
de manu eiꝰ: τ fecit scõm voluntatẽ suam
ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ
τ magnificatꝰ ẽ. τ ego eram intelligẽs. τ ecce hircꝰ
καὶ ἐμεγαλύνθη. καὶ ἐγὼ ἤμην συνιῶν. καὶ ἰδοὺ τράγος
B caprarũ veniebat ab aphrico sup faciem totiꝰ terre:
αἰγῶν ἤρχετο ἀπὸ λιβὸς ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς,
τ nõ erat tangens terrã: τ hirco cornu insi-
καὶ οὐκ ἦν ἀπτόμενος τῆς γῆς, καὶ τῷ τράγῳ κέρας ἐπί-
gne inter oculos eiꝰ. τ venit vsq ad arietẽ
σημον ἀναμέσον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ κριοῦ
cornua habẽtem: quẽ vidit stantem ante vbal.
τοῦ τὰ κέρατα ἔχοντος, οὗ εἶδον ἑστῶτος ἐνώπιον τοῦ ὤβαλ.
τ cucurrit ad eũ in spetu fortitudiis eiꝰ: τ vidi e-
καὶ ἔδραμεν πρὸς αὐτὸν ἐν ἐρρωμῇ τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, καὶ εἶδον αὐ-
tum pueniente vsq ad arietẽ: τ efferatꝰ ẽ eũ
τὸν φθάνοντα ἕως τοῦ κριοῦ, καὶ ἐξεγρεμένον πρὸς αὐτὸν
τ percussit arietẽ τ contriuit vtraq ·
καὶ ἔπαισεν τὸν κριόν, καὶ συνέτριψεν ἀμφότερα τὰ
cornua eius: τ nõ erat fortitudo arieti vt staret co
κέρατα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ἰσχὺς τῷ κριῷ τοῦ στῆναι ἐνώ-
G ram eo: τ piecit eũ in terrã τ cõcul
πιον αὐτοῦ, καὶ ἔρριψεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ συνε-
cauit eum: τ nõ fuit liberans arietẽ de
πάτησεν αὐτόν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος τὸν κριὸν ἐκ
C manu eius. τ hircus caprarũ magnificatꝰ ẽ vsq
χειρὸς αὐτοῦ. καὶ ὁ τράγος τῶν αἰγῶν ἐμεγαλύνθη ἕως
nimis τ cũ ꝓualeret ipse: cõtritusꝰ ẽ cor
σφόδρα καὶ ἐν τῷ ἰσχύσαι αὐτόν, συνετρίβη τὸ κέρ-
nu eius magnũ. τ ascẽdẽrũt alia cornua ꝗttuor
ας αὐτοῦ τὸ μέγα. καὶ ἀνέβη ἕτερα κέρατα τέσσαρα
subter illud in ꝗttuor ventos ce
ὑποκάτω αὐτοῦ εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τοῦ οὐρα-
li: τ ex vno eorũ egressũ ẽ cornu vnũ forte:
νοῦ, καὶ ἐκ τοῦ ἑνὸς αὐτῶν ἐξῆλθεν κέρας ἓν ἰσχυρόν,
τ magnificatũ ẽ valde ad austrũ τ ad orien
καὶ ἐμεγαλύνθη σφόδρα πρὸς νότον καὶ πρὸς ἀνατο-
tem τ ad occidẽtẽ. magnificatũ ẽ vsq ad militiã
λὴν καὶ πρὸς τὴν δύσιν. ἐμεγαλύνθη ἕως τῆς δυνάμε-
celi τ cecidit in terrã de mi-
ως τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν ἀπὸ τῆς δυ-
litia celi τ de stellis: τ cõculca-
νάμεως τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀπὸ τῶν ἀστέρων, καὶ συνεπά-
uit eos τ vsq ad ꝓncipẽ exercituꝰ magnificatũ ẽ
τησεν αὐτὰ καὶ ἕως τοῦ ἀρχιστρατήγου ἐμεγαλύνθη

oooooo

Pritiua.heb. Tex.be.Dani.viij.

[1] וּמִמֶּנּוּ הָרִים הַתָּמִיד וְהֻשְׁלַךְ מְכוֹן
[2] מִקְדָּשׁוֹ׃ וְצָבָא תִּנָּתֵן עַל הַתָּמִיד
[3] בְּפָשַׁע וְהִשְׁלִיךְ אֱמֶת אַרְצָה וְעָשְׂתָה
[4] וְהִצְלִיחָה׃ וָאֶשְׁמְעָה אֶחָד קָדוֹשׁ
[5] מְדַבֵּר וַיֹּאמֶר אֶחָד קָדוֹשׁ לַפַּלְמוֹנִי
[6] הַמְדַבֵּר עַד מָתַי הֶחָזוֹן הַתָּמִיד
[7] וְהַפֶּשַׁע שֹׁמֵם תֵּת וְקֹדֶשׁ וְצָבָא
[8] מִרְמָס׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי עַד עֶרֶב בֹּקֶר
[9] אַלְפַּיִם וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְנִצְדַּק קֹדֶשׁ׃
[10] וַיְהִי בְּרָאֹתִי אֲנִי דָּנִיאֵל אֶת הֶחָזוֹן
[11] וַאֲבַקְשָׁה בִינָה וְהִנֵּה עָמַד לְנֶגְדִּי
[12] כְּמַרְאֵה גֶבֶר׃ וָאֶשְׁמַע קוֹל אָדָם
[13] בֵּין אֻלָי וַיִּקְרָא וַיֹּאמַר גַּבְרִיאֵל
[14] הָבֵן לְהַלָּז אֶת הַמַּרְאֶה׃ וַיָּבֹא אֵצֶל
[15] עָמְדִי וּבְבֹאוֹ נִבְעַתִּי וָאִפֹּלָה עַל פָּנָי
[16] וַיֹּאמֶר אֵלַי הָבֵן בֶּן אָדָם כִּי לְעֵת
[17] קֵץ הֶחָזוֹן׃ וּבְדַבְּרוֹ עִמִּי נִרְדַּמְתִּי עַל
[18] פָּנַי אַרְצָה וַיִּגַּע בִּי וַיַּעֲמִדֵנִי עַל
[19] עָמְדִי׃ וַיֹּאמֶר הִנְנִי מוֹדִיעֲךָ אֵת
[20] אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּאַחֲרִית הַזָّעַם כִּי
[21] לְמוֹעֵד קֵץ׃ הָאַיִל אֲשֶׁר רָאִיתָ
[22] בַּעַל הַקְּרָנָיִם מַלְכֵי מָדַי וּפָרָס׃
[23] וְהַצָּפִיר הַשָּׂעִיר מֶלֶךְ יָוָן וְהַקֶּרֶן
[24] הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר בֵּין עֵינָיו הוּא הַמֶּלֶךְ
[25] הָרִאשׁוֹן׃ וְהַנִּשְׁבֶּרֶת וַתַּעֲמֹדְנָה
[26] אַרְבַּע תַּחְתֶּיהָ אַרְבַּע מַלְכֻיּוֹת מִגּוֹי
[27] יַעֲמֹדְנָה וְלֹא בְכֹחוֹ׃ וּבְאַחֲרִית
[28] מַלְכוּתָם כְּהָתֵם הַפֹּשְׁעִים יַעֲמֹד
[29] מֶלֶךְ עַז פָּנִים וּמֵבִין חִידוֹת׃ וְעָצַם
[30] כֹּחוֹ וְלֹא בְכֹחוֹ וְנִפְלָאוֹת יַשְׁחִית
[31] וְהִצְלִיחַ וְעָשָׂה וְהִשְׁחִית עֲצֻמִים
[32] וְעַם קְדֹשִׁים׃ וְעַל שִׂכְלוֹ וְהִצְלִיחַ
[33] מִרְמָה בְּיָדוֹ וּבִלְבָבוֹ יַגְדִּיל וּבְשַׁלְוָה
[34] יַשְׁחִית רַבִּים וְעַל שַׂר שָׂרִים יַעֲמֹד
[35] וּבְאֶפֶס יָד יִשָּׁבֵר׃ וּמַרְאֵה הָעֶרֶב
[36] וְהַבֹּקֶר אֲשֶׁר נֶאֱמַר אֱמֶת הוּא

Trásl.B.Wie.

[1] & ab eo tulit iuge sacri-
ficium: & deiecit locum
sanctificationis eius. Ro
bur autē datū est contra
iuge sacrificiū ppter pec
cata: & pternetur veri-
tas in terra: & prospera-
bitur & faciet. Et audiui
vnū de sanctis loqntē:
& dixit vni sctūs alteri
nescio cui loquenti. Vsq
quo visio & iuge sacri
ficiū & peccatū desolatio
nis q̄ facta est & sanctua-
riū & fortitudo cōculca-
bitur. Et dixit ei. Vsq
ad vesperā & mane dies
duo milia trecēti: & mū
dabitur sanctuariū. Fa-
ctū est aūt cū videre ego
daniel visionē: & q̄rerē
intelligētiam ecce stetit
in conspectu meo quasi
species viri. Et audiui vo
cem viri inter vlai & cla
mauit & ait. Gabriel oo
fac intelligere istū visio-
nē. Et venit: & stetit iuxta
vbi ego stabā. Cunq̄ ve
nisset: paucēs corrui in fa
cie meā: & ait ad me. In
tellige fili homis qm̄ in
tpe finis cōplebitur visio.
Cūq̄ loqueretur ad me
collapsus sum pnus in
terram. Et tetigit me: &
statuit me in gradu meo.
Dixitq̄ mihi. Ego osten-
dā tibi q̄ futura sunt in
nouissimo maledictionis:
quoniā habet tēpus finē
suū. Aries quem vidisti
habere cornua: rex me
dorum est atq̄ persarum.
Porro hircus caprarum:
rex grecorū est: & cornu
grande quod erat inter
oculos eius: ipse est rex
primus. Quod autem
fracto illo surrexerunt oo
quattuor pro eo: quat-
tuor reges de gente eius
consurgent: sed non in
fortitudine eius. Et post
regnum eorū cum creue
rint iniquitates cōsurget
rex ipudens facie: & in-
telligēs ppositiōes: & ro
borabitur fortitudo ei:
sed nō in viribus suis: &
supra q̄ credi pōt vniuer
sa vastabit: & psperabitur
& faciet. Et iterficiet ro
bustos & populū sctōrū
secūm volūtate sui: & diri-
getur dolus in manu ei:
& cor suū magnificabitur
& in copia rerū oīm occi
det plūros. Et cōtra pri
cipē pricipū cōsurget: &
sine manu cōteretur. Et
visio vespere & mane q̄
dicta est: vera est. oooo

Trás.Gre.lex.cū interp.latina.

[1] τ ppt ipm sacrificiū turbatū ē: τ sctūs desolabitur:
καὶ διὰ τοῦτο θυσία ἐταράχθη, καὶ τὸ ἅγιον ἐρημωθήσεται,
τ factū est sup sacrificiū peccatū: τ iecta ē in terrā
καὶ ἐφρόνει ἐπὶ τὴν θυσίαν ἁμαρτία, καὶ ἐρρίφη χαμαὶ
iustitia: τ fecit τ psperata ē. τ audiui vnū
τὴν δικαιοσύνην, καὶ ἐπραίσσετο καὶ εὐοδώθη. καὶ ἤκουσα ἑνὸς
sctūs loquentē: τ dixit: vni sctūo phelmoni lo-
ἁγίου λαλοῦντος, καὶ εἶπεν, εἰς ἅγιος τῷ φιλμονεῖ τῷ λα
quenti: vsq q̄ visio stabit sacrificiū oblatū τ
λοῦντι, ἕως πότε ἡ ὅρασις στήσεται ἡ θυσία ἡ ἀρθεῖσα καὶ
peccatū q̄ō desolatiōis q̄ō datū est. τ sanctū τ fortitudo
ἡ ἁμαρτία ἡ ἐρημώσεως ἡ δοθεῖσα. καὶ τὸ ἅγιον καὶ ἡ δύναμις
cōculcabitur? τ dixit ei: vsq ad vesperā τ mane
συμπατηθήσεται; καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἕως ἑσπέρας καὶ πρωὶ
dies duo mille τ trecenti: τ mundabitur
ἡμέραι δισχίλιαι καὶ τριακόσιαι, καὶ καθαρισθήσεται τὸ
sctūs. τ factū est cū videre ego visionē: τ q̄re
ἅγιον. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἰδεῖν με τὴν ὅρασιν, καὶ ἐζη-
bam stelligētiā: τ ecce stetit i pspectu meo q̄ vis vi-
τουν σύνεσιν, καὶ ἰδοὺ ἔστη ἐνώπιόν μου ὡς ὅρασις ἀν-
ri. τ audiui vocē viri inter vlai.
δρός. καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀνδρὸς ἀναμέσον τοῦ Οὐλαί.
τ vocauit τ dixit: gabriel fac itelligere illum
καὶ ἐκάλεσεν καὶ εἶπεν, γαβριὴλ συνέτισον ἐκεῖνον
visionē. τ venit τ stetit iuxta stauoūt
τὴν ὅρασιν. καὶ ἦλθεν καὶ ἔστη ἐχόμενα τῆς στάσεώς
meā: τ cū veniret ipe: turbat sup τ cado in
μου, καὶ ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτόν, ἐθορυβήθην καὶ πέσων ἐπὶ
faciem meā: τ dixit ad me. itelige fili homis:
πρόσωπόν μου, καὶ εἶπεν πρός με. σύνες υἱὲ ἀνθρώπου,
adhuc.n. in tpe finem visio. τ cū loqret
ἔτι γὰρ εἰς καιροῦ πέρας ἡ ὅρασις. καὶ ἐν τῷ λαλεῖν
ipe mecū: cado in faciem meā sup
αὐτὸν μετ' ἐμοῦ, πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν
frā: τ tetigit me τ statuit me sup pedes τ di-
γῆν, καὶ ἥψατό μου καὶ ἔστησέν με ἐπὶ πόδας καὶ εἶ-
xit: ecce ego nota facio tibi futura in extremio
πεν, ἰδοὺ ἐγὼ γνωρίζω σοι τὰ ἐσόμενα ἐπ' ἐσχάτου τῆς
tre: adhuc.n. in tpe finē. arieo quē vidisti habe
ὀργῆς, ἔτι γὰρ εἰς καιροῦ πέρας. ὁ κριὸς ὃν εἶδες ἔχων τὰ
cornua: rex psarum τ medorū. τ hircus
κέρατα, βασιλεὺς περσῶν καὶ μήδων. καὶ ὁ τράγος τῶν
caprarū: rex grecorū. τ cornu magnū q̄ erat
αἰγῶν, βασιλεὺς ἑλλήνων. καὶ τὸ κέρας τὸ μέγα ὃ ἦν
inter oculos eius: ipe est rex
ἀναμέσον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς
primus. τ contriti cui stetert q̄tuor
ὁ πρῶτος. καὶ τοῦ συντριβέντος οὗ ἔστησαν τέσσαρα
cornua de subtuo: q̄tuor reges de gente
κέρατα ὑποκάτωθεν, τέσσαρες βασιλεῖς ἐκ τοῦ ἔθνους
eius cōsurgent τ nō in fortitudīe ei. τ in extre
αὐτοῦ ἀναστήσονται καὶ οὐκ ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ. καὶ ἐπ' ἐσχά
mis regni eorū cōpletio peccatō-
των τῆς βασιλείας αὐτῶν πληρουμένων τῶν ἁμαρτιῶν
cōsurget rex ipudēs facie: τ itel-
ὀφθήσεται βασιλεὺς ἀναιδὴς προσώπῳ, καὶ συν-
ligēs phlemata: τ forte robur eius: τ nō
ιεῖς προβλήματα, καὶ κραταιὰ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, καὶ οὐκ
in robore eius. τ mirabilia cōrsipet τ pspera-
ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ. καὶ θαυμαστὰ διαφθερεῖ καὶ κατευο-
bit: τ facet: τ iterficiet fortes τ ppli sctōrū:
δοῦ καὶ ποιήσει, καὶ διαφθερεῖ ἰσχυροὺς καὶ λαὸν ἁγίων, καὶ
fugū sopplicū dirigetur: dolus in manu ei
ὁ δολιεὶς τοῦ κλοιοῦ κατευθυνθήσεται, δόλος ἐν τῇ χειρὶ αὐ-
tus τ in corde eius magnificabit: τ po-
τοῦ καὶ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ μεγαλυνθήσεται, καὶ δό-
lo iterficiet multos: τ in pditione multos
λῳ διαφθερεῖ πολλούς, καὶ ἐπὶ ἀπωλείᾳ πολλῶν
stabit: τ q̄ōq̄ ona manu cōteret. τ visio
στήσεται, καὶ ὡς ἀὰ χειρὶ συντρίψει. καὶ ἡ ὅρασις
vespere τ mane q̄ dicta est: vera est.
τῆς ἑωθινῆς καὶ τῆς πρωΐας τῆς ῥηθείσης, ἀληθής ἐστι.

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

τ εν σημεια οραματων: οτι εις καιρος πολλος.
τ. εγω δανιηλ εκοπιασα και ημαλακισθην ημερας, και
ανεστην τ ποιουν τα εργα του βασιλεως, και εθαυμα
ζον τον ορασιν, και ουκ ην ο συνιων.

Ca.9.

ΙΒ Εν τω πρωτω ετει εστη δαριου του υιου ασουη
ρου εκ σπερματος μηδων, ος εβασιλευσεν επι
τον βασιλειας χαλδαιων, εν ετει ενι της βασιλειας
αυτου, εγω δανιηλ συνικα εν ταις βιβλοις τον αριθ
μον των ετων περι ου εγενετο λογος κυριου προς ιερεμιαν
τον προφητην εις συμπληρωσιν της ερημωσεως της ιε
ρουσαλημ εβδομηκοντα ετη. και εδωκα το προσωπον
μου προς κυριον τον θεον του εκζητησαι παρακλησιν και
δεησιν εν νηστειαις και σακκω και αποδω. και προ
σευξαμην προς κυριον τον θεον μου, και εξομολογησαμην και
ειπα. ω κυριε ο θεος ο μεγας και θαυμαστος ο φυλασσων
τας διαθηκας σου και το ελεος τοις αγαπωσιν σε και τοις
φυλασσουσιν τας εντολας σου. ημαρτομεν, ηδικησαμεν,
ανομησαμεν. και αφεστημεν, και εξεκλιναμεν εκ των
προσταγματων σου και εκ των κριματων σου. και ουκ εισα
κουσαμεν των δουλων σου των προφητων, οι ελαλουν
εν τω ονοματι σου προς τους βασιλεις ημων και αρ
χοντας ημων και πατερας ημων και προς παντα τον λα
ον της γης. σοι κυριε η δικαιοσυνη και ημιν η αισχυνη
καθ ημερας αυτη. ανδρι ιουδα και τοις κατοικουσι
ν ιερουσαλημ και παντι ισραηλ τοις εγγυς και
τοις μακραν εν παση τη γη ου διεσπειρας αυτους
εκει εν αθεσια αυτων η ηθετησαν εν σοι κυριε. ημιν η
αισχυνη του προσωπου και τοις βασιλευσιν ημων και
τοις αρχουσιν ημων και τοις πατρασιν ημων, οτι
ημαρτομεν σοι. τω κυριω θεω ημων οι οικτιρμοι και
αφεσεις: οτι αποστημεν οπισω κυριου και ουκ εισηκου
σαμεν φωνης κυριου του θεου ημων πορευεσθαι εν τοις
νομοις αυτου ους εδωκεν κατα προσωπον ημων εν χειρι
των δουλων αυτου των προφητων. και πας ισραηλ παρε
βησαν τον νομον σου, και εξεκλιναν του μη ακουσαι της
φωνης σου, και επηλθεν εφ ημας η καταρα και ο ορκος

Trãsla.B.Vie.

Tu ergo visionē signa:
qa poſt multos dies erit.
Et ego daniel langui & egrotaui per dies. ooooo
Cunq; surrexissem faciebam opera regis oooooo
& stupebã ad visionē & nõ erat q interptaretur.
IN anno primo 9.
darii oooooooooooooo
filii assueri de semie medorum qui oooooooooooo
imperauit super regnũ chaldeorum anno oooo
vno regni eius. Ego daniel intellexi oooooooooo
in libris numerum annorum de quo oooooooo
est sermo dñi ad hieremiam prophetam ooooo
vt cõplerentur desolationis hierusalẽ septuaginta ãnis. Et posui faciem meam ad dominum ooo
deum meum rogare & deprecari oooooooooooooo
in ieiunis facco & cinere: & orauí ad dominum
deũ meũ: & cõfessus sũ: & dixi. Obsecro domie
deus magne & terribilis
custodiens pactum oooo
& miam diligentibus te
& custodientibus mãdata tua: peccauimus uiqtatẽ fecimus: ipie egimus: & recessimus & declinauimus a mãdatis tuis ac iudiciis. Non obediuimus
seruis tuis pphetis qui
locuti sunt in noie tuo regibus nris: principibus nostris: patribus nostris:
oiqs populo terre. Tibi
dñe iusticia: nobis autẽ
confusio faciei oooooooo
sicut est hodie viro iuda
& habitatoribus oooooo
hierusalẽ & omni israel
his qui prope sunt oooo
& his qui procul in vniuersis terris oooooooooooo
ad quas eiecisti eos propter iniqtates eorũ in qbus
peccauerunt in te dñe.
Nobis cõfusio faciei: regibus nris: principibus nris
& patribus nris qui pec
cauerunt. Tibi autẽ dño
deo nostro misericordia
& ppitiatio: quia recessimus a te: & non oooooo
audiuimus vocẽ dñi dei
nostri vt ambularemus
in lege eius quas posuit
nobis per oooooooooooo
seruos suos pphetas: & omnis israel preuaricati sunt
legem tuã: & declinauerunt ne audirẽt vocẽ tuã:
& stillauit super nos maledictio & detestatio que

Tex.heb.Dani.ix.

חזה	ואתה סתם חזון כי לימים רבים׃
חלה	ואני דניאל נהייתי ונחלתי ימים
קום עשה	ואקום ואעשה את מלאכת המלך
לאר שמם	ואשתומם על המראה ואין מבין׃
ראה בין	
	בשנת אחת לדריוש
שנה	בן אחשורוש מזרע מדי אשר
מלך	המלך על ממלכות כשדים׃ בשנת
	אחת למלכו אני דניאל בינתי
ספר	בספרים מספר השנים אשר
נבא	היה דבר יהוה אל ירמיה הנביא
	למלאות לחרבות ירושלם שבעים
עטן פנה	שנה׃ ואתנה את פני אל אדני
בקש תפלה	האלהים לבקש תפלה ותחנונים
	בצום ושק ואפר׃ ואתפללה ליהוה
ידה	אלהי ואתודה ואמרה אנה אדני
גדל ירא	האל הגדול והנורא שמר הברית
ברית צוה	והחסד לאהביו ולשמרי מצותיו׃
עון רשע	חטאנו ועוינו והרשענו ומרדנו
שטה	וסור ממצותיך וממשפטיך׃ ולא
נבא	שמענו אל עבדיך הנביאים אשר
שור	דברו בשמך אל מלכינו שרינו
	ואבתינו ואל כל עם הארץ׃ לך
בוש פנה	אדני הצדקה ולנו בשת הפנים
	כיום הזה לאיש יהודה ולישבי
	ירושלם ולכל ישראל הקרבים
	והרחקים בכל הארצות אשר
נדח	הדחתם שם במעלם אשר מעלו
	בך׃ יהוה לנו בשת הפנים למלכינו
	לשרינו ולאבתינו אשר חטאנו
	לך׃ לאדני אלהינו הרחמים
	והסלחות כי מרדנו בו׃ ולא
ילך	שמענו בקול יהוה אלהינו ללכת
תורה פנה	בתורתיו אשר נתן לפנינו ביד
נבא	עבדיו הנביאים׃ וכל ישראל עברו
	את תורתך וסור לבלתי שמע בקלך
נתך	ותתך עלינו האלה והשבעה אשר

Pritiua.heb.

Cap.ix.

Tex.gre.lxx.cũ iter.latina.

ΙΔ Ο ΔΕ ΟΡΑΜΑΤΙΣΑΣΘΕ ΤΗΝ ΟΡΑΣΙΝ ΤΑΥΤΗΝ ΕΠΙ ΠΟΛΥΝ ΧΡΟΝΟΝ ΕΓΩ ΔΕ ΕΚΛΙΜΑΚΩΜΑΙ ΚΑΙ ΟΥΚ ΕΙΜΙ ΟΥΔΕΝ ΚΑΙΡΟΝ

כתוב בתורת משה עבד האלהים
כי חטאנו לו׃ ויקם את דבריו אשר קום
דבר עלינו ועל שפטינו אשר
שפטונו להביא עלינו רעה גדלה בוא רוע
אשר לא נעשתה תחת כל השמים עשה
כאשר נעשתה בירושלם׃ כאשר
כתוב בתורת משה את כל הרעה כתב
הזאת באה עלינו ולא חלינו את בוא חלה
פני יהוה אלהינו לשוב מעונינו פנה
ולהשכיל באמתך׃ וישקד יהוה על שכל שכד
הרעה ויביאה עלינו כי צדיק יהוה בוא צדק
אלהינו על כל מעשיו אשר עשה עשה
ולא שמענו בקלו׃ ועתה אדני קול
אלהינו אשר הוצאת את עמך יצא
מארץ מצרים ביד חזקה ותעש עשה
לך שם כיום הזה חטאנו רשענו׃
אדני ככל צדקתך ישב נא אפך שוב
וחמתך מעירך ירושלם הר קדשך נם
כי בחטאינו ובעונות אבתינו
ירושלם ועמך לחרפה לכל
סביבתינו׃ ועתה שמע אלהינו אל
תפלת עבדך ואל תחנוניו והאר פלל חנן
פניך על מקדשך השמם למען אור קדש
אדני׃ הטה אלהי אזנך ושמע פקחה נעה
עיניך וראה שממתינו והעיר אשר
נקרא שמך עליך כי לא על בא
צדקתינו אנחנו מפילים תחנונינו נפל
לפניך כי על רחמיך הרבים׃ אדני רבב
שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה קשב
ועשה אל תאחר למענך אלהי כי אחר
שמך נקרא על עירך ועל עמך׃ ועוד
אני מדבר ומתפלל ומתודה חטאתי דבר פלל
וחטאת עמי ישראל ומפיל תחנתי נפה
לפני יהוה אלהי על הר קדש פנה
אלהי׃ ועוד אני מדבר בתפלה
והאיש גבריאל אשר ראיתי בחזון ראה חזה

scripta est in libro moysi
serui dei: quia peccauimus ei. Et
statuit sermones suos qs
locutus est super nos & super principes nros qui iudicauerũt nos: vt sup induceret in nos magnũ malũ quale nunq̃ fuit sub omni celo: sm q̃ factũ est in hierusalem: sicut scriptũ est in lege moysi. Omne malum hoc venit super nos. Et non rogauimus faciẽ tuã dñe de nr̃o vt reuerteremur ab iniqtatib nr̃is: & cogitaremus veritatẽ tuam. Et vigilauit dñs sup maliciã: & adduxit eam sup nos. Iustus dñs de noster in oĩbus operibus suis que fecit. Non enĩ audiuimus vocem eius. Et nunc dñe deus noster qui eduxisti populum tuum de terra egypti in manu forti: & fecisti tibi nomẽ sm die hanc: peccauimus: iniqtatẽ fecim dñe in oẽm iusticiã tuã. Auertatur obsecro ira tua & furor tu a ciuitate tua hierusalem & a monte sancto tuo. Propter pctã eni nr̃a & iniqtates patrũ nostrorũ hierusalẽ & populus tu in opprobriũ sunt oĩbus q̃ circuitũ nr̃m. Nũc ergo exaudi deus nr̃ orõnem serui tui: & p̃ ꝓces ei: & ostende faciẽ tuã sup sanctuariũ tuũ qd desertũ est. Propter temetipsum inclina deus meus aurẽ tuã & audi: aperi oculos tuos & vide desolationẽ nostram & ciuitatẽ sup quã inuocatũ est nomẽ tuũ. Neq̃ eni in iustificationibus nr̃is prosternimus preces ante faciẽ tuã: sed in miſationib tuis multis. Exaudi dñe: placare domine: attende & fac. Ne moreris propter temetipsum deus me: quia nomẽ tuũ in uocatũ est sup ciuitatẽ & sup pplm tuũ. Cũq; adhuc loqrer & orarẽ & cõfiterer pctã mea & pctã pplĩ mei israel vt prosternerẽ ꝓces meas in cõspectu dei mei: p mõte sctõ dei mei. Adhuc me loquẽte in orõne mea ecce vir gabriel quem videram in visione

qõ scriptũ est in lege moysi serui dei: qz peccauimus ei: τ statuit sermones suos qõ locus est τοιῶδε αὐτῶ, καὶ ἔστησεν τοὺς λόγους αὐτοῦ οὓς ἐλάλησεν sup nos τ sup iudices nros q̃ iudicauerũt nos vt sup ἐφ᾽ ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς κριτὰς ἡμῶν οἱ ἔκριναν ἡμᾶς ἐπα iduceret sup nos mala magna: q̃lia nũq̃ fuerũt sub γαγεῖν ἐφ᾽ ἡμᾶς κακὰ μεγάλα, οἷα οὐ γέγονεν ὑπὸ τὸν omni celo scõm q̃ facta sũt in hierusalem: sicut παντὸς τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν Ἱερουσαλήμ, καθὼς scriptum est in lege moysi. oia mala ista εἰς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ μωυσῆ. πάντα κακὰ ταῦτα venerũt sup nos: τ nõ rogauimus faciem domi πεπλάθη ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐδεηθημεν τοῦ προσώπου κυ ni dei nr̃i: vt recederemus ab iniqtatib nr̃is τ ρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἐπιστρέψαι ἕκαστος ἀπὸ τῶν ἀδικιῶν ἡμῶν καὶ intelligeremus in omni veritate. τ vigilauit dñs τοῦ συνιέναι ἐν πάσῃ ἀλήθειᾳ. καὶ ἐγρηγόρησεν κύριος ὁ de nr̃ sup malitiã: τ addurit ea sup nos: θεὸς ἡμῶν ἐπὶ τὴν κακίαν, καὶ ἐπήγαγεν αὐτὰ ἐφ᾽ ἡμᾶς, qz iustus dñs de nr̃ sup oẽm factarũ ὅτι δίκαιος κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐπὶ πάσας τὰς ποιήσεις suam quã fecit: τ nõ audiuimus αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν, καὶ οὐκ ἐισηκούσαμεν τῆς voce eius. τ nũc dñe deus nr̃: q̃ eduxisti φωνῆς αὐτοῦ. καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, ὃς ἐξήγαγες τὸν ppl̃m tuũ de terra egypti in manu forti: τ fecisti λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐποίη tibi tibi ipi nomẽ sicũ die hac: peccauimus iniquesti σας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμαρτομεν ἠνομή- fecim iniuste egim: dñe in oĩ mia tua auersamen ἠδικήσαμεν, κύριε ἐν πάσῃ ἐλεημοσύνῃ σου ἀπο tatur obsecro furor tu τ ira tua a ciuitate στραφήτω δὴ ὁ θυμός σου καὶ ἡ ὀργή σου ἀπὸ τῆς πόλεώς tua hierusalem mõte sctõ tuo: qz peccauim in σου Ἱερουσαλὴμ ὄρους ἁγίου σου, ὅτι ἡμαρτομεν ἐν ταῖς iniqtatib nr̃is τ pr̃m nr̃or hierusalem: τ ppl̃o tu ἀδικίαις ἡμῶν καὶ πρὸς ἡμῶν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὁ λαός σου in opprobriũ fact est in oĩbus q̃ circuitu nr̃o. εἰς ὀνειδισμὸν ἐγένετο ἐν πᾶσι τοῖς περικύκλῳ ἡμῶν. τ nũc exaudi dñe de nr̃ orõnem ser- καὶ νῦν ἐισάκουσον κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν τῆς προσευχῆς τοῦ δου ui tui τ deꝑcatiões eius: τ ostende faciem λου σου καὶ τῶν δεήσεων αὐτοῦ, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν tuã sup sanctuariũ tuũ deꝑtũ ppt te dñe. incli σου ἐπὶ τὸ ἁγίασμά σου τὸ ἔρημον ἕνεκεν σου κύρι. κλί na de me aurẽ tuã τ audi: aperi oculos νον ὁ θεός μου τὸ οὖς σου καὶ ἄκουσον, ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλ- los tuos τ vide desolationẽ nr̃am τ ciuitatẽ mũ- μοὺς σου καὶ ἴδε τὴν ἀφανισμὸν ἡμῶν καὶ τῆς πόλεώς σου, sup quã inocatũ est nomẽ tuũ sup eam: qz nõ in ἐφ᾽ ἃς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου ἐπ᾽ αὐτῆς, ὅτι οὐκ ἐπὶ iusticiis nr̃is nos pr̃icimus misationẽ no- ταῖς δικαιοσύναις ἡμῶν ἡμεῖς ἐπιπτομεν τὸν δεομόν ἡμῶν strã i cõspectu tuo: sed in miſationes tuas mul- μῶν ἐνώπιόν σου, ἀλλ᾽ ἐπὶ τοὺς οἰκτιρμούς σου τοὺς πολ tas dñe: exaudi dñe: placare dñe: attẽde do- λοὺς κύριε, εἰσάκουσον κύριε, ἱλάσθητι κύριε, πρόσχες κύ mine: fac τ ne tardauerio ppt te dñe de me- ριε, ποίησον καὶ μὴ χρονίσῃς ἕνεκεν σου κύριε ὁ θεός μου, qz nomẽ tuũ inuocatũ ẽ sup ciuitatẽ tuã τ sup ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ τὴν πόλιν σου καὶ ἐπὶ ppl̃m tuũ. τ adhuc me loquẽte τ orante τ τὸν λαόν σου. καὶ ἔτι μου λαλοῦντος καὶ προσευχομένου καὶ confitente peccata mea τ peccata ppl̃ ἐξαγορεύοντος τὰς ἁμαρτίας μου καὶ τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ mei israel: τ p̃iciente miam meã coã dño deo meo μου ἰσραήλ, καὶ ῥιπτοῦντος τὸν λαόν μου ἐνώπιον κυ τοῦ θεοῦ μου sup mõtẽ sanctũ dei mei: τ adhuc me loquẽte in ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔτι μου λαλοῦντος ἐν τῇ oratione: τ ecce vir gabriel quẽ vidi in principio προσευχῇ, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ γαβριὴλ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀρχῇ co

Eſa.

volume: τ tetigit me ẗſt hora ſacrificij veſperti
C φιτώμητος, καὶ ἥψατό μου ὡσεὶ ὥρᾳ θυσίας ἑσπερι
ni: τ erudiuit me τ locut⁹ eſt mecũ τ di
νοῦς, καὶ συνέτισέν με καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ καὶ εἶ=
xit: daniel nũc egreſſ⁹ ſũ vt ꝓberem ſtelligẽtiã. in pri
πεν, δανιὴλ νῦν ἐξελθὼν συμβιβάσαι σύνεσιν. ἐν ἀρ
cipio veſpertiõis tuæ egreſſ⁹ ẽ ſmo: τ ego veni vt
χῇ τῆς θυσίας σου ἐξῆλθεν ὁ λόγος, καὶ ἐγὼ ἦλθον τοῦ
annũciare nũc q: vir deſiderioꝝ es tu: τ aiaduerte
ἀπαγγεῖλαί σοι ὅτι ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν εἶ σύ, καὶ ἐνόησον τὸ
in verbo τ ſtelligẽ in viſione. ſeptuaginta
ἐν τῷ ῥήματι καὶ σύνες ἐν τῇ ὀπτασίᾳ. ἑβδομήκοντα
hebdomades conciſe ſunt ſup ꝓplm tuũ τ ſup
ἑβδομάδες συνετμήθησαν ἐπὶ τὸν λαόν σου καὶ ἐπὶ
ciuitatẽ ſanctã. vt cõſumetur peccatum: τ
τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν σου τοῦ συντελεσθῆναι ἁμαρτίαν, καὶ
ad ſignandũ peccata τ ad delendũ iniqtates:
τοῦ σφραγίσαι ἁμαρτίας καὶ ἀπαλεῖψαι τὰς ἀνομίας,
τ ad ꝓpiandũ ꝓꝑ iuſticiã: τ ad ducẽdũ iuſticiã
καὶ τοῦ ἐξιλάσασθαι ἀδικίας, καὶ τοῦ ἀγαγεῖν δικαιοσύ
eternã: τ ad ſignandũ viſiões τ ꝓpheiã:
νην αἰώνιον, καὶ τοῦ σφραγίσαι ὅρασιν καὶ προφητείαν,
τ ad vngẽdũ ſanctũ ſanctõꝝ. τ cognoſce τ ſtelligeo ab
καὶ τοῦ χρίσαι ἅγιον ἁγίων. καὶ γνῶθι καὶ συνίσει ἀπὸ
exitu ſmonis vt reſpondeas τ vt edificetur hic
G ἐξόδου λόγου τοῦ ἀποκριθῆναι καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι ἐν
D ruſalem vſq; ad xꝑm ducem: hebdomades ſeptẽ.
ἱερουσαλὴμ ἕως χριστοῦ ἡγουμένου, ἑβδομάδες ἑπτά.
τ hebdomades ſexaginta due rurſus edificabit
καὶ ἑβδομάδες ἑξηκονταδύο πάλιν οἰκοδομηθήσεται
platea τ mur⁹ in anguſtia tẽpi: τ poſt
πλατεῖα καὶ τεῖχος ἐν συνοχῇ τῶν χρόνων, καὶ με
hebdomadas ſexaginta ẗſtruo: τ deſtructur:
τὰ ἑβδομάδας ἑξηκοντατέσσαρας καὶ ἐξολοθρευθήσεται,
cnctio τ iuſticiũ nõ eſt in eo. at ciuitatẽ τ
χρῖσμα καὶ κρῖμα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. τὴν δὲ πόλιν καὶ
ſanctũ diſſipabit cũ duce veniente τ
τὸ ἅγιον διαφθερεῖ σὺν τῷ ἡγουμένῳ τῷ ἐρχομένῳ καὶ
ſuccidentur ſicut in diluuio τ vſq; ad finẽ bel
ἐκκοπήσονται ὡς ἐν κατακλυσμῷ καὶ ἕως τέλους πο=
li conciſi ordinabit deſolatiõib⁹ τ cõforta=
Mar. λέμου συντετμημένου τάξει ἀφανισμοῖς καὶ δυναμώ
bit teſtamẽtũ multis hebdomada vna: τ in dimidio
ſei διαθήκην πολλοῖς ἑβδομὰς μία, καὶ ἐν τῷ ἡμίσει
hebdomade auferet ſacrificiũ τ libamẽ. τ in
τῆς ἑβδομάδος ἀφανισθήσεται θυσίαν καὶ σπονδήν. καὶ ἐπὶ τὸ
tẽplo abominatio deſolationũ erit. τ vſq; ad ꝓſũma=
ἱερὸν βδέλυγμα τῶν ἐρημώσεων ἔσται. καὶ ἕως συντελεί
tionẽ tẽꝑis ꝓſumatio. dabit ſup deſolationẽ.
ας καιροῦ συντελείας δοθήσεται ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν. Ca.10.
A IN anno tertio cyri regis perſarum: verbũ
E Ἐν ἔτει τρίτῳ κύρου βασιλέως περσῶν, λόγος
reuelatũ eſt daniel cui⁹ nomẽ vocatũ ẽ balta=
ἀπεκαλύφθη τῷ δανιὴλ οὗ τὸ ὄνομα ἐπικληθὲν βαλτα=
ſar: τ verum verbũ: τ fortitudo magna τ itelle
σαρ, καὶ ἀληθινὸς ὁ λόγος, καὶ δύναμις μεγάλη καὶ συνέ
ctus dat⁹ ẽ ei in viſione. in diebus illis
σις ἐδόθη αὐτῷ ἐν τῇ ὀπτασίᾳ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
ego daniel eram lugens tres hebdomadas dies:
ἐγὼ δανιὴλ ἦμην πενθῶν τρεῖς ἑβδομάδας ἡμερῶν, ἄρ=
ne deſiderioꝝ nõ comedi: τ caro τ vinũ nõ intra
τον ἐπιθυμιῶν οὐκ ἔφαγον, καὶ κρέας καὶ οἶνος οὐκ ἐσῆλ
uit in os meũ: τ vnguẽto nõ vnctus ſũ vſq; ad
θεν εἰς τὸ στόμα μου, καὶ ἀλείμμα οὐκ ἠλείφαμην ἕως
plenitudinẽ triũ hebdomadarũ dies. τ in die vi
πληρώσεως τριῶν ἑβδομάδων ἡμερῶν. καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἑ
gesima τ ꝗrta mẽſis primi: τ ego erã iuxta
κτῇ καὶ τετάρτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, καὶ ἐγὼ ἦμην ἐχόμενος
flumũ magnũ ipe eſt tigris: τ leuaui ocu=
τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου αὐτός ἐστιν τίγρις, καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλ
los meos τ vidi: τ ecce vir vnus induto lineis:
μοὺς μου καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ εἷς ἐνδεδυμένος βαδδεῖν,

*a principio cito ᵇ volui
ᶜtetigit ᵈme ᵉin tempore
ᶠſacrificii ᵍveſpertini ʰdo
cuit me ⁱ& locut⁹ eſt ᵏmhi.
ˡdixitq;. ᵐ Daniel ⁿ nunc
ᵒegreſſus ſũ ᵖvt docerẽ te ᵍ&
ʳintelligeres. ˢAb exordio
ᵗpcũ tuaꝝ ᵘegreſſ⁹ ẽ ᵛſmo.
ʷEgo ãt ˣvẽi ʸvt ꝛdicarẽ tibi:
ᶻqa vir ᵃdeſiderioꝝ ᵇes. Tu
aut ᶜaiaduerte ᵈſmonẽ: ᵉ&
intellige ᶠviſionẽ. ᵍSeptua
gita ʰ hebdomades ⁱabbre
uiate ſũt ˡˡſup ᵐ ꝓplm tuũ:
ⁿ& ſup ᵒvrbẽ ᵖſanctã tuã ᵛt
cõſumetur ᵍ ꝑuaricatio ʳ&
finẽ accipiat ˢpeccatũ: ᵗ&
deleatur ᵘiniqtas: ᵛ& adẽu
catur ʷiuſticia ˣſempiterna:
ʸ& ꝓpleatur ᶻviſio ᵃ& ꝓphe
tia ᵇ& vngatur ᶜſcẽs ᵈſctõꝝ.
ᵉScito ergo ᶠ& aiaduerte
ᵍab ʰexitu ⁱſmõis ʲvt itẽũ
ᵏedificetur ˡhierꝟ vſq; ad
ᵐxꝑm ⁿducẽ: ᵒhebdomades
ᵖſeptẽ: ᵍ& hebdomades ʳſe
xaginta ˢdue erũt. Et ᵗrur
ſum ᵘedificabitur ᵛplatea
ʷ& muri ˣi angustia ʸtẽpo
rũ. ᶻEt poſt ᵃhebdomades
ᵇſexaginta ᶜduas ᵈoccidẽ
tur ᵉxps: ᶠ& nõ erit ᵍei ʰpo
pulus q eũ negaturus eſt.
ⁱEt ʲciuitatẽ ᵏ& ſanctuariũ
ˡdiſſipabit ᵐpopl⁹s cũ ⁿduce
ᵒventuro ᵖ& finis eiʳvaſti
tas: ˢ& poſt ᵗfinẽ ᵘbelli ᵛſtatu
ta ʷdeſolatio. ˣCõfirma=
bit aũt ʸpactũ ᶻmultis ᵃheb
domada ᵇvna: ᶜ& in dimi=
dio ᵈhebdomadis ᵉdeficiet
ᶠhoſtia ᵍ& ſacrificiũ: ʰ& erit
ⁱin ʲtẽplo ᵏabominatio ˡde
ſolationis: ᵐ& vſq; ad ⁿcõ=
ſumationẽ ᵒ& finem ᵖpſe
uerabit ᵍdeſolatio. 10.
H Nno ᵃtertio regni ᵇcy
ri ᶜregis ᵈperſarum:
ᵉverbum ᶠreuelatũ eſt ᵍda
nieli ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰcognomẽto ⁱbalthaſar:
ʲ& ᵏverbum ˡverum ∞∞∞
ᵐ& fortitudo ⁿmagna: ᵒin
tellexitq; ᵖſmonẽ. ᵍIntelli
gẽtia eni eſt opus ʳin viſio
ne. ˢIn dieb⁹ ᵗillis ᵘego ᵛda
niel ʷlugebam ˣtrium ʸheb
domadarum ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶻdiebus: ᵃpanẽ ᵇdeſiderabi
lem ᶜnõ ᵈcomedi: ᵉ& caro
ᶠ& vinũ ᵍnõ ʰintroierũt in
ⁱos meũ. Sed ʲneq; vnguẽ
to ᵏvnctus ſum ˡdonec ᵐcõ
plerẽtur ⁿtriũ ᵒhebdomada
rum ᵖdies. ᵍDie autẽ ʳvicesi
ma ˢ& quarta ᵗmenſis ∞
ᵘprimi ᵛeram ˣiuxta ʸfluuiũ
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶻmagnum ᵃqui eſt ᵇtigris:
ᶜ& leuaui ᵈoculos meos ∞
ᵉ& vidi. ᶠEt ecce ᵍvir ʰvnus
ⁱveſtitus ʲlineis: ∞∞∞∞∞∞∞

ᵃתֵּל ᵇעוֹ ᵃבַּתְּחִלָּה ᵇמֶשֶׁף ᵃבִּישַׁף ᵇנֹגַעַ ᵃאֵלַי ᵇבָּשֵׁת
ᵃרוּן ᵇמִנְחַת ᵃעֶרֶב: ᵇוַיָּבֶן ᵃוַיְדַבֵּר ᵇעִמִּי ᵃוַיֹּאמַר
ᵃאָמַר ᵇדָּנִיאֵל ᵃעַתָּה ᵇיָצָאתִי ᵃלְהַשְׂכִּילְךָ ᵇבִינָה:
ᵃשָׂכַל ᵇחָנּוּ ᵃבִּתְחִלַּת ᵇתַּחֲנוּנֶיךָ ᵃיָצָא ᵇדָבָר ᵃוַאֲנִי
ᵃבוֹא ᵇנֶגֶד ᵃבָּאתִי ᵇלְהַגִּיד ᵃכִּי ᵇחֲמוּדוֹת ᵃאָתָּה ᵇוּבִין
ᵃחָזוֹן ᵇרָאֶה ᵃבַּדָּבָר ᵇוְהָבֵן ᵃבַּמַּרְאֶה: ᵇשָׁבְעִים ᵃשָׁבֻעִים
ᵃחָתַךְ ᵇנְחֻתַךְ ᵃעַל ᵇעַמְּךָ ᵃוְעַל ᵇעִיר ᵃקָדְשֶׁךָ
ᵃתֵּכֶל ᵇלְכַלֵּא ᵃהַפֶּשַׁע ᵇוּלְהָתֵם ᵃחַטָּאת ᵇוּלְכַפֵּר
ᵃבוֹא ᵇעָוֹן ᵃוּלְהָבִיא ᵇצֶדֶק ᵃעוֹלָמִים ᵇוְלַחְתֹּם
ᵃנְבוֹא ᵇחָזוֹן ᵃוְנָבִיא ᵇוּלְמָשַׁח ᵃקֹדֶשׁ ᵇקָדָשִׁים:
ᵃשָׂכַל ᵇוְצָא ᵃוְתֵדַע ᵇוְתַשְׂכֵּל ᵃמִן ᵇמֹצָא ᵃדָבָר ᵇלְהָשִׁיב
ᵃשׁוּב ᵇוְבָנוֹת ᵃיְרוּשָׁלִַם ᵇעַד ᵃמָשִׁיחַ ᵇנָגִיד
ᵃמָשַׁח ᵇנָגִיד
ᵃשָׁבֻעִים ᵇשִׁבְעָה ᵃוְשָׁבְעִים ᵇשִׁשִּׁים
ᵃשָׁנָה ᵇוּשְׁנַיִם ᵃתָּשׁוּב ᵇוְנִבְנְתָה ᵃרְחוֹב ᵇוְחָרוּץ
ᵃקֵץ ᵇוּבְצוֹק ᵃהָעִתִּים: ᵇוְאַחֲרֵי ᵃהַשָּׁבֻעִים
ᵃכָּרֵת ᵇשִׁשִּׁים ᵃוּשְׁנַיִם ᵇיִכָּרֵת ᵃמָשִׁיחַ ᵇוְאֵין ᵃלוֹ
ᵃשָׁתָּ ᵇוְהָעִיר ᵃוְהַקֹּדֶשׁ ᵇיַשְׁחִית ᵃעַם ᵇנָגִיד
ᵃבוֹא ᵇלַהַם ᵃהַבָּא ᵇוְקִצּוֹ ᵃבַּשֶּׁטֶף ᵇוְעַד ᵃקֵץ ᵇמִלְחָמָה
ᵃנֶחֱרָצַת ᵇשֹׁמֵמוֹת: ᵃוְהִגְבִּיר ᵇבְּרִית
ᵃגָּבַר ᵇלְרַבִּים ᵃשָׁבוּעַ ᵇאֶחָד ᵃוְחֲצִי ᵇהַשָّבוּעַ
ᵃשָׁבַת ᵇחָצָה ᵃיַשְׁבִּית ᵇזֶבַח ᵃוּמִנְחָה ᵇוְעַל ᵃכְּנַף
ᵃשָׁמַם ᵇשִׁקּוּצִים ᵃמְשֹׁמֵם ᵇוְעַד ᵃכָּלָה ᵇוְנֶחֱרָצָה
ᵃתִּתַּךְ ᵇעַל ᵃשֹׁמֵם:
Cap.x. ᵃבִּשְׁנַת ᵇשָׁלֹשׁ ᵃלְכוֹרֶשׁ ᵇמֶלֶךְ ᵃפָּרַס
ᵃשָׁנָה ᵇדָּבָר ᵃנִגְלָה ᵇלְדָנִיאֵל ᵃאֲשֶׁר ᵇנִקְרָא
ᵃגָּלָה ᵇשְׁמוֹ ᵃבֵּלְטְשַׁאצַּר ᵇוְאֶמֶת ᵃהַדָּבָר
ᵃגָּדוֹל ᵇוְצָבָא ᵃגָּדוֹל ᵇוּבִין ᵃאֶת ᵇהַדָّבָר ᵃוּבִינָה
ᵃרָאָה ᵇלוֹ ᵃבַּמַّרְאֶה: ᵇבַּיָּמִים ᵃהָהֵם ᵇאֲנִי ᵃדָנִיאֵל
ᵃהָיָה ᵇהָיִתִי ᵃמִתְאַבֵּל ᵇשְׁלֹשָׁה ᵃשָׁבֻעִים
ᵃיָמִים: ᵇלֶחֶם ᵃחֲמוּדוֹת ᵇלֹא ᵃאָכַלְתִּי ᵇוּבָשָׂר
ᵃבוֹא ᵇפִּי ᵃלֹא ᵇבָא ᵃאֶל ᵇוְיָיִן ᵃוְסוּךְ ᵇלֹא ᵃסָכְתִּי
ᵃעַד ᵇמְלֹאת ᵃשְׁלֹשֶׁת ᵇשָׁבֻעִים ᵃיָמִים:
ᵃכְּבַעַ ᵇוּבְיוֹם ᵃעֶשְׂרִים ᵇוְאַרְבָּעָה ᵃלַחֹדֶשׁ
ᵃהָרִאשׁוֹן ᵇוַאֲנִי ᵃהָיִתִי ᵇעַל ᵃיַד ᵇהַנָּהָר
ᵃנָשָׂא ᵇהַגָּדוֹל ᵃהוּא ᵇחִדֶּקֶל: ᵃוָאֶשָּׂא ᵇאֶת ᵃעֵינַי
ᵃרָאָה ᵇוָאֶרְא ᵃוְהִנֵּה ᵇאִישׁ ᵃאֶחָד ᵇלָבוּשׁ ᵃבַּדִּים

Tra. B. Hie. Mar. Heb. Cap. 10. Tra. B. Hie. Tra. B. Hie.

Pātīna.heb. Tex.be.Dani.t. Trāſl.B.Vie. Trāſ.Gre.lex.cū interp.latina.

וּמָתְנָיו חֲגוּרִים בְּמָתְּם אוֹפָז׃ וּגְוִיָתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ
וּפָנָיו כְּמַרְאֵה בָרָק
וְעֵינָיו כְּלַפִּידֵי אֵשׁ וּזְרֹעֹתָיו וּלְמַעְלָה
וּמַרְגְּלֹתָיו כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלָל וְקוֹל דְּבָרָיו כְּקוֹל הָמוֹן׃
וְרָאִיתִי אֲנִי דָנִיאֵל לְבַדִּי אֶת הַמַّרְאֶה וְהָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר הָיוּ עִמִּי לֹא רָאוּ אֶת הַמַّרְאֶה
אֲבָל חֲרָדָה גְדֹלָה נָפְלָה עֲלֵיהֶם
וַיִּבְרְחוּ בְּהַחְבֵּא׃ וַאֲנִי נִשְׁאַרְתִּי
לְבַדִּי וָאֶרְאֶה אֶת הַמַّרְאֶה הַגְּדֹלָה
הַזֹּאת וְלֹא נִשְׁאַר בִּי כֹחַ וְהוֹדִי
נֶהְפַּךְ עָלַי לְמַשְׁחִית וְלֹא עָצַרְתִּי
כֹחַ׃ וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל דְּבָרָיו
וּכְשָׁמְעִי אֶת קוֹל דְּבָרָיו וַאֲנִי הָיִיתִי
רָדֵם עַל פָּנַי וּפָנַי אַרְצָה׃ וְהִנֵּה
יָד נָגְעָה בִּי וַתְּנִיעֵנִי עַל בִּרְכַּי
וְכַפּוֹת יָדָי׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי דָּנִיאֵל אִישׁ
חֲמֻדוֹת הָבֵן בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר אָנֹכִי
דֹבֵר אֵלֶיךָ וַעֲמֹד עַל עָמְדֶךָ כִּי עַתָּה
שֻׁלַּחְתִּי אֵלֶיךָ וּבְדַבְּרוֹ עִמִּי אֶת
הַדָּבָר הַזֶּה עָמַדְתִּי מַרְעִיד׃ וַיֹּאמֶר
אֵלַי אַל תִּירָא דָנִיאֵל כִּי מִן הַיּוֹם
הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר נָתַתָּ אֶת לִבְּךָ לְהָבִין
וּלְהִתְעַנּוֹת לִפְנֵי אֱלֹהֶיךָ נִשְׁמְעוּ
דְבָרֶיךָ וַאֲנִי בָּאתִי בִּדְבָרֶיךָ׃ וְשַׂר
מַלְכוּת פָּרָס עָמַד לְנֶגְדִּי עֶשְׂרִים
וְאֶחָד יוֹם וְהִנֵּה מִיכָאֵל אֶחָד
הַשָּׂרִים הָרִאשֹׁנִים בָּא לְעָזְרֵנִי
וַאֲנִי נוֹתַרְתִּי שָׁם אֵצֶל מַלְכֵי פָרָס׃
וּבָאתִי לְהַבִּינְךָ אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא
לְעַמְּךָ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים כִּי עוֹד
חָזוֹן לַיָּמִים׃ וּבְדַבְּרוֹ עִמִּי כַּדְّבָרִים
הָאֵלֶּה נָתַתִּי פָנַי אַרְצָה וְנֶאֱלַמְתִּי׃
וְהִנֵּה כִּדְמוּת בְּנֵי אָדָם נֹגֵעַ עַל
שְׂפָתָי וָאֶפְתַּח פִּי וָאֲדַבֵּרָה וָאֹמְרָה
אֶל הָעֹמֵד לְנֶגְדִּי אֲדֹנִי בַּמַּרְאֶה

[a]& renes eius [b]accincti [c]auro [d]obrizo: [e]& corpus eius [f]quasi chrysolithus: [g]& facies eius [h]velut species [i]fulguris: [k]& oculi eius [l]vt lampas [m]ardens: [n]& brachia eius: [o]& que deorsum sunt vsq; ad pedes [p]qsi species [q]eris [r]cādētis: [s]& vox [t]sermonū eius [u]vt vox [v]multitudinis. [x]Vidi aūt [y]ego [z]daniel [a]solus [b]visionē. [c]Porro viri [d]qui erant [e]mecum [f]non [g]viderunt [h]sed [i]terror [k]nimius [l]irruit [m]super eos: [n]& fugerunt [o]in absconditum. [p]Ego autem [q]relictus [r]solus [s]vidi [t]visionē [u]grandem [v]hanc: [x]& non [y]remāsit [z]in me [a]fortitudo: sed [b]& spēs mea [c]imutata est [d]in me: & [e]emarcui: [f]nec [g]habui qcq; [h]virium. [i]Et audiui [k]vocem [l]sermonum eius: [m]& audiens iacebam [n]cōsternatus [o]super [p]faciē meā: [q]& vultus meus [r]herebat [s]terre. [t]Et ecce [u]manus [v]tetigit [x]me: [y]& erexit me [z]sup [a]genua mea [b]& sup [c]articulos [d]manuū meaq;. [e]Et dixit [f]ad me. [g]Daniel [h]vir [i]desideriorū: [k]intellige [l]verba [m]q; [n]ego [o]loquor [p]ad te: [q]& sta [r]in [s]gradu tuo. [t]Nunc [u]eni [v]sum missus [x]ad te. [y]Cunq; dixisset [z]mihi [a]sermonem [b]istum: [c]steti [d]tremens [e]& ait [f]ad me. [g]Noli [h]metuere [i]daniel: [k]quia [l]ex [m]die [n]primo [o]quo [p]posuisti [q]cor tuum [r]ad intelligendum [s]vt te affligeres [t]in conspectu [u]dei tui: [x]exaudita sūt [y]verba tua: [z]& ego [a]veni [b]pter sermōes tuos. [c]Princeps autē [d]regni [e]persarū [f]restitit [g]mihi viginti [h]& vno [i]die: [k]& ecce [l]michael [m]vnus de [n]principibus [o]primis [p]venit in adiutorium meum: [q]& ego [r]remansi [s]ibi [t]iuxta [u]regem [v]persarum. [x]Veni autem [y]vt docerem te [z]que [a]ventura sunt [b]populo tuo [c]in nouissimis [d]diebus: [e]qm [f]adhuc [g]visio [h]in dies. [i]Cunq; loqueretur [k]mihi [l]huiuscemodi [m]verbis [n]deieci [o]vultum meū [p]ad terrā [q]& tacui. [r]Et ecce [s]q̃si similitudo [t]filii [u]homis [x]tetigit [y]labia mea: [z]& aperiēs [a]os meū [b]locutus sum: [c]& dixi [d]ad eū [e]q stabat [f]cōtra me. [g]Die mi [h]in visione tua

τ lumbi eius ꝓcincti in auro ophaz: τ corp' eius q̃si tharsio: τ facies eius q̃si visio fulguris: τ oculi eius q̃si lampades ardentes: τ brachia eius τ crura q̃si visio eris fulgentis: τ vox sermonū eius q̃si vox turbe. τ vidi ego daniel solus visionē: τ viri q̃ mecum: nō videbant visionē: sed extasis magna incidit sup eos. τ fugerūt in tiore. τ ego relictus sum solus: τ vidi visionē magnā hanc: τ nō ēdebat relicta in me fortitudo: τ gtia mea cōuersa ē in corruptionē: τ nō tenui robur: τ audiui vocē sermonū eius. τ cū audirē ego vocē verborū eius: eram cōpunctus τ facies mea sup terrā: τ ecce manus tangens me τ erexit me sup genua mea τ articulos manuū meaq;. τ dixit ad me: daniel vir desideriorū intellige in verbis: q̃ ego loquor ad te τ sta in statione tua: q; nunc missus sum ad te: τ cū loquereтur ipse ad me verbū hoc: surrexi tremens. τ dixit ad me: ne timeas daniel: q; a die primo q̃ dedisti cor tuū vt intelligeres: τ vt affligeres i cōspectu dei tui: exaudita sunt verba tua: τ ego veni in sermōib' tuis. τ princeps regni persarū stetit ex aduerso mei viginti τ vna die. τ ecce michael vnus principū primor venit ad adiuuādū me: τ ipsum reliqui ibi cū principe regis persarū: τ veni docere te q̃cq; occurrent populo tuo in nouissimis diebus: q; adhuc visio in dies. τ cū loqreтur ipse mecū sermones hec: dedi faciem meā sup terrā τ cōpūctus sum. τ ecce q̃si similitudo filij hominis tetigit labia mea: τ aperui os meū τ locutus sum τ dixi ad stantē coram me: die in visione tua

τ λομβοὶ αὐτοῦ περιζωσμένοι ἐν χρυσίῳ ὀφάζ, καὶ ὁ
σῶμα αὐτοῦ ὡς θαρσεῖς, καὶ ὁ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ
ὅρασις ἀστραπῆς, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡσεὶ λαμπάδες
ὁς ὀις πυρός, καὶ οἱ βραχίονες αὐτοῦ καὶ τὰ σκέλη ὡσεὶ
ὅρασις χαλκοῦ σιλβοντος, καὶ ἡ φωνὴ τῶν λόγων αὐτοῦ
ὡς φωνὴ ὄχλου. καὶ ἴδον ἐγὼ δανιὴλ μόνος τὴν ὀπτα-
σίαν, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' ἐμοῦ, οὐκ ἴδον τὴν ὀπτα-
σίαν, ἀλλ' ἔκστασις μεγάλη ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτούς.
τ fugerūt in tiore. τ ego relictus sum solus: τ vidi
καὶ ἔφυγον ἐν φόβῳ. καὶ ἐγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ἴδ-
di visionē magnā hanc: τ nō ēdebat relicta in me fortitudo: τ gtia mea cōuersa ē in corruptionē: τ nō tenui robur: τ audiui vocē sermonū eius. τ cū audirē ego vocē verborū eius: eram cōpunctus τ facies mea sup terrā: τ ecce manus tangens me τ erexit me sup genua mea τ articulos manuū meaq;. τ dixit ad me: daniel vir desideriorū intellige in verbis: q̃ ego loquor ad te τ sta in statione tua: q; nunc missus sum ad te: τ cū loquereтur ipse ad me verbū hoc: surrexi tremens. τ dixit ad me: ne timeas daniel: q; a die primo q̃ dedisti cor tuū vt intelligeres: τ vt affligeres i cōspectu dei tui: exaudita sunt verba tua: τ ego veni in sermōib' tuis. τ princeps regni persarū stetit ex aduerso mei viginti τ vna die. τ ecce michael vnus principū primor venit ad adiuuādū me: τ ipsum reliqui ibi cū principe regis persarū: τ veni docere te q̃cq; occurrent populo tuo in nouissimis diebus: q; adhuc visio in dies. τ cū loquereтur ipse mecū sermones hec: dedi faciem meā sup terrā τ cōpūctus sum. τ ecce q̃si similitudo filij hominis tetigit labia mea: τ aperui os meū τ locutus sum τ dixi ad stantē coram me: die in visione tua

Cap. 11 A

8.9.d. C

B

ἐν τῇ ὀπτασίᾳ σου ∞∞∞

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

ρωρία ἐξέλυσε τὰ ἐντός μου ἐν ἐμοί, καὶ οὐκ ἔχων ἰσχύν, καὶ πῶς
petero seruus tu⁹ dñe loqui cū dño meo
δυνήσομαι ὁ παῖς σου κύριε λαλῆσαι μετὰ τοῦ κυρίου μου
hoc. ⁊ ego ex nūc nō stabit i me fortitudo:
τούτου. καὶ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν οὐ στήσεται ἐν ἐμοὶ ἰσχύς,
⁊ alitus nō ēr relictus in me. ⁊ addidit ⁊ tetigit me qſi visio hois
καὶ πνεῦμα οὐκ ὑπελείφθη ἐν ἐμοί· καὶ πόσον ἐγένετο καὶ ἔψα
⁊ cōfortauit me: ⁊ dixit mihi:
τό μου ὡς ὅρασις ἀνθρώπου καὶ ἐνίσχυσέν με, καὶ εἶπέν μοι,
ne timeas vir desideriorū: pax tibi viriliter age ⁊ cōfortare.
μὴ φοβοῦ ἄνθρωπε ἐπιθυμιῶν, εἰρήνη σοι ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε.
⁊ cū loqreḡ ipe mecū cōfortat⁹ sū ⁊ dixi: loquatur dño me⁹: qr cōfortasti me. ⁊ dixit mihi: ſl scis:
καὶ ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτὸν μετ' ἐμοῦ ἴσχυσα καὶ εἶπα, λαλείτω κύριός μου, ὅτι ἐνίσχυσάς με. καὶ εἶπέν μοι, εἰ οἶδας.
ḡre veni ad te: ⁊ nūc reuertar vt pliet
ἕνεκεν ἦλθον πρὸς σέ, καὶ νῦν ἐπιστρέψω τοῦ πο-
et cū pncipe pſiā. ⁊ ego egreſſ⁹ ſum
λεμῆσαι μετὰ ἄρχοντος Περσῶν· καὶ ἐγὼ ἐξεπορευόμην
⁊ pncipe grecorū veniebat. verūtāmēn nūciabo tibi qd
καὶ ὁ ἄρχων τῶν ἑλλήνων ἤρχετο· ἀλλὰ ἀπαγγελῶ σοι τὸ
cōſtitutū est in ſcriptura veritatis: ⁊ nō est vn⁹ q̄ adiu-
ἐντεταγμένον ἐν γραφῇ ἀληθείας, καὶ οὐκ ἔστιν εἰς ἀντιχό-
tor ſit mecum de hoc: niſi michael pncipe vē-
μενος μετ' ἐμοῦ περὶ τούτου, ἀλλὰ μιχαὴλ ὁ ἄρχων ὑμῶν.
Ca.11 A Θ Καὶ ἐγὼ ἐν ἔτει πρώτῳ κύρου ἔστην εἰς ἰσχὺν καὶ
robur. ⁊ nūc veritatē annūciabo tibi. ecce adhuc tres
κράτος· καὶ νῦν ἀλήθειαν ἀπαγγελῶ σοι. ἰδοὺ ἔτι τρεῖς
reges ſurgent in pſide: ⁊ quartus ditabi
βασιλεῖς ἀναστήσονται ἐν Περσίδι, καὶ ὁ τέταρτος πλου-
tur diuitiis magnis ſup oēs. ⁊ poſtq̄ inualuerit
τήσει πλούτοις μεγάλοις ὑπὲρ πάντας· καὶ μετὰ τὸ κρατη-
rit ipse diuitiis ſuis: inſurget in oia re-
θῆναι αὐτὸν τοῖς πλούτοις αὐτοῦ, ἐπαναστήσεται πάσας βα-
gna grecorū. ⁊ cōſurget rex potēs ⁊ dña
σιλείας ἑλλήνων· καὶ ἀναστήσεται βασιλεὺς δυνατὸς καὶ κυ-
bit pūtio multū ⁊ faciet ſcōm voluntātē ſuā.
ριεύσει κυρίας πολλάς, καὶ ποιήσει κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ.
⁊ cū ſteterit regnum eius cōtere ḡ ⁊ diuide
καὶ ὡς ἂν σταθῇ ἡ βασιλεία αὐτοῦ συντριβήσεται καὶ διαμερι-
tur in q̄tuor ventos celi. ⁊ nō in
σθήσεται εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τοῦ οὐρανοῦ· καὶ οὐκ εἰς
extrema eius neq; ſcōm pūtē eius: q̄ dñatus
τὰ ἔσχατα αὐτοῦ ἔσται κατὰ τὴν κυρίαν αὐτοῦ, ἣν ἐκυρίευ-
est. qr lacerabit regnum eius ⁊ alios p-
σεν· ὅτι ἐκριζωθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ καὶ ἑτέροις ἐκ-
ter illos dabit. ⁊ cōfortabit rex au-
τὸς τούτων δοθήσεται· καὶ ἰσχύσει ὁ βασιλεὺς τοῦ νό-
ſtri: ⁊ vn⁹ pncipū eius pualebit ſup eū ⁊
του, καὶ εἰς τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ ἐνισχύσει ἐπ' αὐτὸν καὶ
dñabit dñatione multa in pūte ſua: ⁊ poſt
κυριεύσει κυρίας πολλὰς ἐν ἐξουσίᾳ αὐτοῦ, καὶ μετὰ
annos eius cōmiſcebunt. ⁊ filia regis
ἔτη αὐτοῦ συμμιγήσονται. καὶ θυγάτηρ βασιλέως τοῦ
austri intrabit ad regem aqlonis vt faciat
νότου εἰσελεύσεται πρὸς βασιλέα τοῦ βορρᾶ τοῦ ποιῆσαι
federa cū eo ⁊ nō obtinebit fortitudinē brachij: ⁊
συνθήκας μετ' αὐτοῦ καὶ οὐ κρατήσει ἰσχύος βραχίονος, καὶ
nō ſtabit ſemen eius. ⁊ tradetur ipa ⁊
οὐ στήσεται τὸ σπέρμα αὐτοῦ· καὶ παραδοθήσεται αὐτὴ καὶ οἱ
ferentes eā: ⁊ adoleſcēs ⁊ cōfortans eam in
φέροντες αὐτήν, καὶ ὁ νεανίας καὶ ὁ κατισχύων αὐτὴν ἐν τοῖς
tpib⁹. ⁊ ſurget ex ſtore radicis eius
καιροῖς· καὶ ἀναστήσεται ἐκ τοῦ ἄνθους τῆς ῥίζης αὐτῆς
in pparatione ſua: ⁊ veniet ad exer
ἐπὶ τῆς ἑτοιμασίας αὐτοῦ, καὶ ἥξει πρὸς τὴν δύ-
citū: ⁊ intrabit in munitionē re-
ναμιν, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ὑποστρώματα τοῦ βασι-
gis aqlonis: ⁊ faciet in eis ⁊ pualebit.
λέως τοῦ βορρᾶ, καὶ ποιήσει ἐν αὐταῖς καὶ κατισχύσει·

Trāſla.B.We.

ᶠdiſſolute ſunt ᵍcompages
mee ᶠ& nihil in me ᵉremā
ſit ᶠviriū. ᵐEt quō ⁿpoterit
ᵒſeruus ᵖdñi mei ᶠloqui ∞
ᵃcum ᶠdomino meo? ᵇNi-
hil enim ᵒin me ᵃremanſit
ᶜvirium: ſed ᵈ& alitus me⁹
intercluditur. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇRurſum ergo ᶠtetigit ᵃme
ᵍqſi viſio ᵐhois: ⁿ& cōfor-
tauit me ᵉ& dixit. ᶠNoli ᵍti
mere ᶠvir ᵃdeſideriorum:
ᶠpax ᵃtibi: ᶠconfortare ᶠ& eſto robuſtus. ᶠCūq; loq-
retur ᵃmecū ᵇcōualuit ᵇ& di
xi. ᶜLoq̄re ᵈdñe mi: ᶜquia
ᶠconfortaſti me. ᵉEt ait.
ᵇNunquid ſcis ᶠquare ∞
ᵃvenerim ᶠad te? ᵐEt nunc
ⁿreuertar ᵒvt prelier ∞∞∞
ᵖaduerſum ᵍpriūcipē ᶠper
ſaꝛ. ᵉCum eni ᶠegrederer
ᵃappuit ᶠpriceps ᶠgrecorū
ᶠvenies. ᵈVerūtāmēn annūcia
bo ᶠtibi ᶠqd exp̄ſſum eſt ᶠin
ſcriptura ᵃveritatis: ᵇ& ne
mo eſt ᵃadiutor ᶠmeus ᵐin
oibus ⁿhis ᵒniſi ᵍmichael
ᶠpriceps veſter. II.
ᶜGo aūt ᵇa ᶠprimo ᶠan
no ᵒdarii ᶠmedi ᶠſtabā
ᵉvt confortaretur ∞∞∞∞∞
ᵇ& roboraretur: ᵃet nunc
ᶠveritatē ᵐannūciabo ⁿtibi.
ᵒEcce ᶠadhuc ᵍtres ᶠreges
ᵉſtabunt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶠin pſide: ᵃ& quartus ᶠdita
bitur ᶠopibus ᶠnimiis ∞∞∞∞
ᵃſup oēs: ᵇet cū inualuerit
ᶠdiuitiis ſuis ᵃ concitabit
ᶠoēs ᶠaduerſus ᵍregnū ᵇgre
cie. ᶠSurget vero ᵃrex ᶠfor-
tis: ᵐet dñabitur ⁿpoteſta
te ᵒmulta: ᵖet faciet ᵍqd pla
cuerit ei: ᶠ& cū ſteterit ᵉcō
teretur ᶠregnū eius ᵃ& diui
detur ᶠin quattuor ᶠvētos
ᶠceli: ᵉſed non ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇin poſteros ei⁹ neq; ᵇfm
potentiā illius ᶠqua ᶠdñat⁹
eſt. ᵇLacerabitur ᵉeni ᶠre-
gnū eius ᵃetiā in externos
ᶠexceptis ᵐhis: ⁿet cōforta
bitur ᵒrex ᵖauſtri: ᵍ& de ᶠpri
cipibus ei⁹ ᵒpualebit ᶠſup
eū. ᵉEt dñabitur ᶠditōe.
ᶠMulta eni ᶠdñatio eius.
ᵃEt poſt finē ᵇannoꝝ ᶜfede
rabitur. ᵈFiliaq; ᶜregis ᶠau
ſtri ᵉveniet ᵇad ᶠregem ∞∞∞
ᵃaquilonis ᶠfacere ᵐamici-
ciam: ⁿ& non ᵒobtinebit
ᵖfortitudinē ᵍbrachii: ᶠnec
ᵉſtabit ᶠſemen eius. ⁿet tra
detur ipſa: ᶠet q adduxerit
eam ᶠadoleſcētes eius ᵃet q
cōfortabāt eā ᵇ i tpib⁹. ᶜEt
ſtabit ᵒde germine ᶠradicū
ei⁹ ᵖplātatio: ᵍ& veniet ᵇcū
ᶠexercitu: ᵃ& ingredietur
ᶠpuinciā ᵐregis ⁿaqlōis: ᵒet
abutetur ᵖeis ᵍ& obtinebit.

Tex.be.Dani.xi. Pūtiua.heb.

ᶠהָפַךְ ᵉצוּר	ᶠנֶהְפְּכוּ ᵍצִירַי ᵉעָלַי ᶠוְלֹא ᵃעָצַרְתִּי ᶠכֹּחַ:
ᶠכֹּחַ ᵐכָּל	ᵐוְהֵיךְ ᵐיוּכַל ᵒעֶבֶד ᵖאֲדֹנִי ᵍזֶה ᶠלְדַבֵּר
ᵒעֶבֶד	ᵒעִם ᵃאֲדֹנִי ᵖזֶה ᵍוַאֲנִי ᶠמֵעַתָּה ᵉלֹא ᵃיַעֲמֹד
ᶠשָׁאַר	ᵒבִּי ᶠכֹחַ ᵍוּנְשָׁמָה ᶠלֹא ᶠנִשְׁאֲרָה ᵉבִּי:
ᶠנָגַע ᶠרָאָה	ᵇוַיֹּסֶף ᶠוַיִּגַּע ᶠבִּי ᶠכְּמַרְאֵה ᵐאָדָם ᵐוַיְחַזְּקֵנִי:
ᵐחָזַק ᵐיָרֵא	ᵐוַיֹּאמֶר ᵍאַל ᵖתִּירָא ᶠאִישׁ ᵐחֲמֻדוֹת
ᶠשָׁלֵם	ᶠשָׁלוֹם ᶠלָךְ ᶠחֲזַק ᶠוַחֲזַק ᶠוּבְרַכְרוֹ ᵒעִמִּי
	ᶠהִתְחַזַּקְתִּי ᵍוָאֹמְרָה ᶠיְדַבֵּר ᵒאֲדֹנִי ᶠכִּי
	ᶠחִזַּקְתָּנִי: ᶠוַיֹּאמֶר ᵍהֲיָדַעְתָּ ᶠלָמָּה
ᵐבוֹא ᵐשׁוּב	ᵐבָּאתִי ᵉאֵלֶיךָ ᵐוְעַתָּה ᵐאָשׁוּב ᵒלְהִלָּחֵם
ᵒלָחַם ᵒשׂוּר	ᵒעִם ᵃשַׂר ᶠפָּרַס ᵍוַאֲנִי ᶠיוֹצֵא ᵉוְהִנֵּה שַׂר
ᶠיָצָא ᶠבּוֹא	ᶠיָוָן ᶠבָּא: ᵉאֲבָל ᵃאַגִּיד ᶠלְךָ ᵉאֶת ᶠהָרָשׁוּם
ᵒנָגַד ᶠרָשַׁם	ᶠבִּכְתָב ᵉאֱמֶת ᵍוְאֵין ᵉאֶחָד ᵐמִתְחַזֵּק ᶠעִמִּי
ᶠשׂוּר	ᵐעַל ᵐאֵלֶּה ᵍכִּי ᶠאִם ᵐמִיכָאֵל ᶠשַׂרְכֶם:
	ᶠוַאֲנִי ᵉבִּשְׁנַת ᶠאַחַת Cap.xi.
ᵒשָׁנָה ᵐחָזַק	ᵒלְדָרְיָוֶשׁ ᶠהַמָּדִי ᶠעָמְדִי ᶠלְמַחֲזִיק
	ᵒוּלְמָעֹז ᶠלוֹ: ᶠוְעַתָּה ᶠאֱמֶת ᵐאַגִּיד ᵐלְךָ
	ᵒהִנֵּה ᵒעוֹד ᵒשְׁלֹשָׁה ᶠמְלָכִים ᶠעֹמְדִים
ᵒרָבַע ᵒעָשַׁר	ᶠלְפָרַס ᵐוְהָרְבִיעִי ᶠיַעְשִׁיר ᶠעֹשֶׁר ᶠגָּדוֹל
ᵒעוֹר	ᵒמִכֹּל ᶠוּכְחָזְקָתוֹ ᶠבְּעָשְׁרוֹ ᵒיָעִיר ᶠהַכֹּל
ᶠגֶּבֶר	ᶠאֶת ᵒמַלְכוּת ᶠיָוָן: ᶠוְעָמַד ᵒמֶלֶךְ ᶠגִּבּוֹר
ᵒרָצָה	ᵐוּמָשַׁל ᵒמִמְשָׁל ᵒרָב ᶠוְעָשָׂה ᶠכִּרְצֹנוֹ:
ᵒשָׁבַר ᵒחָצָה	ᶠוּכְעָמְדוֹ ᵒתִשָּׁבֵר ᶠמַלְכוּתוֹ ᵐוְתֵחַץ
	ᶠלְאַרְבַּע ᶠרוּחוֹת ᶠהַשָּׁמָיִם ᵒוְלֹא
	ᵒלְאַחֲרִיתוֹ ᶠוְלֹא ᶠכְמִשְׁלוֹ ᶠאֲשֶׁר ᶠמָשָׁל
ᵒנָתַשׁ ᶠבַּדַּד	ᶠכִּי ᶠתִנָּתֵשׁ ᶠמַלְכוּתוֹ ᶠוְלַאֲחֵרִים ᶠמִלְּבַד
ᵒחָזַק ᶠשׂוּר	ᵐאֵלֶּה: ᶠוְיֶחֱזַק ᵒמֶלֶךְ ᶠהַנֶّגֶב ᶠוּמִן ᶠשָׂרָיו
	ᵒוְגַת ᶠמֶלֶךְ ᶠהַנֶّגֶב ᵒתָבוֹא ᵒאֶל ᶠמֶלֶךְ
ᵒצָפוֹן ᶠעָשָׂה	ᶠהַצָּפוֹן ᶠלַעֲשׂוֹת ᵐמִישָׁרִים ᶠוְלֹא ᶠתַעְצֹר
ᵐיָשַׁר ᵒעָצַר	ᶠכֹּחַ ᶠהַזְּרֹעַ ᶠוְלֹא ᶠיַעֲמֹד ᶠוּזְרֹעוֹ ᵐוְתִנָּתֵן
ᶠכֹּחַ ᵒעָמַד	ᶠהִיא ᶠוּמְבִיאֶיהָ ᶠוְהַיַّלְדָה ᶠוּמַחֲזִקָּהּ
ᶠנָתַן ᶠבּוֹא	ᶠבָּעִתִּים: ᶠוְעָמַד ᵒמִנֶּצֶר ᶠשָׁרָשֶׁיהָ
ᶠכֵּן ᶠבּוֹא	ᶠכֵּנוֹ ᶠוְיָבֹא ᵒאֶל ᶠחַיִל ᶠוְיָבֹא ᶠבְּמָעוֹז
ᶠעֹז ᵒחָזַק	ᵐמֶלֶךְ ᵐהַצָּפוֹן ᶠוְעָשָׂה ᵒבָהֶם ᵒוְהֶחֱזִיק:

וְגַם אֱלֹהֵיהֶם עִם נִסְכֵּיהֶם עִם כְּלֵי
חֶמְדָּתָם כֶּסֶף וְזָהָב בַּשְּׁבִי יָבִא
מִצְרַיִם וְהוּא שָׁנִים יַעֲמֹד מִמֶּלֶךְ
הַצָּפוֹן׃ וּבָא בְּמַלְכוּת מֶלֶךְ הַנֶּגֶב
וְשָׁב אֶל אַדְמָתוֹ׃ וּבָנוּ יִתְגֹּרוּ
וְאָסְפוּ הֲמוֹן חֵילִים רַבִּים וּבָא בוֹא
וְשָׁטַף וְעָבַר וְיָשֹׁב וְיִתְגָּרָה עַל מָעֻזּוֹ׃
וְיִתְמַרְמַר מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וְיָצָא וְנִלְחַם
עִמּוֹ עִם מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְהֶעֱמִיד הָמוֹן
רָב וְנִתַּן הָהָמוֹן בְּיָדוֹ׃ וְנִשָּׂא הָהָמוֹן
וְרוּם לְבָבוֹ וְהִפִּיל רִבֹּאוֹת וְלֹא יַעֲז׃
וְשָׁב מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְהֶעֱמִיד הָמוֹן רַב
מִן הָרִאשׁוֹן וּלְקֵץ הָעִתִּים שָׁנִים
יָבוֹא׃ בוֹא בְּחַיִל גָּדוֹל וּבִרְכוּשׁ
רָב׃ וּבָעִתִּים הָהֵם רַבִּים יַעֲמֹדוּ
עַל מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וּבְנֵי פְרִיצֵי עַמְּךָ
יִנַּשְּׂאוּ לְהַעֲמִיד חָזוֹן וְנִכְשָׁלוּ׃ וְיָבֹא
מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְיִשְׁפֹּךְ סֹלְלָה וְלָכַד
עִיר מִבְצָרוֹת וּזְרֹעוֹת הַנֶּגֶב לֹא
יַעֲמֹדוּ וְעַם מִבְחָרָיו וְאֵין כֹּחַ לַעֲמֹד׃
וְיַעַשׂ הַבָּא אֵלָיו כִּרְצוֹנוֹ וְאֵין עֹמֵד
לְפָנָיו וַיַּעֲמֹד בְּאֶרֶץ הַצְּבִי וְכָלָה
בְיָדוֹ׃ וַיָּשֶׂם פָּנָיו לָבוֹא בְּתֹקֶף
כָּל מַלְכוּתוֹ וִישָׁרִים עִמּוֹ וַעֲשָׂה
וּבַת הַנָּשִׁים יִתֶּן לוֹ לְהַשְׁחִיתָהּ
וְלֹא תַעֲמֹד וְלֹא לוֹ תִהְיֶה׃ וַיָּשֶׁב
פָּנָיו לָאִיִּים וְלָכַד רַבִּים וְהִשְׁבִּית
קָצִין חֶרְפָּתוֹ לוֹ בִּלְתִּי חֶרְפָּתוֹ
יָשִׁיב לוֹ׃ וַיָּשֶׁב פָּנָיו לְמָעוֹזֵי
אַרְצוֹ וְנִכְשַׁל וְנָפַל וְלֹא יִמָּצֵא׃
וְעָמַד עַל כַּנּוֹ מַעֲבִיר נוֹגֵשׁ הָדָר
מַלְכוּת וּבְיָמִים אֲחָדִים יִשָּׁבֵר וְלֹא
בְאַפַּיִם וְלֹא בְּמִלְחָמָה׃ וְעָמַד עַל
כַּנּוֹ נִבְזֶה וְלֹא נָתְנוּ עָלָיו הוֹד
מַלְכוּת וּבָא בְשַׁלְוָה וְהֶחֱזִיק
בַּחֲלַקְלַקּוֹת׃ וּזְרֹעוֹת הַשֶּׁטֶף יִשָּׁטְפוּ

כְּלֵה
שָׁבָה בוֹא
שָׁנָה עָמַד
בוֹא
שוּב גֵּרָה
הָמוֹן חָיִל
בוֹא
גֵּרָה
עָבַר לָמַס
עָבַר לָמַס
בוֹא
רוּם נָפַל
רָבַב עֹז
שוּב שָׁנָה
בוֹא גָּדַל
רָבַב
רָבַב
פָּרַץ
בוֹא חָזָה
כָּשַׁל
שָׁפַךְ
סֹלְלָה
לֹא
מָצָר
עָמַד לָמַס
עָמַד
בוֹא
רָצָה כָּבוֹד
צְבִי
שוּם
נָתַן
שָׁחַת עָמַד
הָיָה שוּב
אַי שָׁבַת
קָצִין שוּב
פָּנָה עֹז
מָצָא
כּוֹן עָבַר
נָגַשׁ יוֹם
שָׁבַר לָמַס
עָמַד עַל
מָדָה
בוֹא שָׁלָה
שוּב שָׁטַף

Insuper & deos eorum & sculptilia: vasa quoq; preciosa auri & argenti captiua ducet i egyptũ. Ipse prealebit aduersus regẽ aqlonis. Et itrabit in regnũ rex austri: & reuertetur ad terram suã. Filii aũt eius puocabũtur & cõgregabũt multitudinẽ exercituũ plimorũ. Et veniet pperãs & inundãs: & reuertetur & cõcitabitur & cõgredietur cũ robore eius. Et puocat rex austri egredietur & pugnabit aduersus regem aqlonis: & preparabit multitudinẽ nimiã & dabitur multitudo in manus eius: & capiet multitudinem & exaltabitur cor eius: & deliciet multa milia: sed non prealebit. Conuertetur enim rex aquilonis & preparabit multitudinẽ multo maiorẽ q̃ prius. Et in fine tẽporũ annorũ q̃ veniet pperãs cũ exercitu magno & opibus nimis. In tpibus illis multi cõsurgẽt aduersus regẽ austri. Filii quoq; puaricatorũ populi tui extollẽtur vt ipleãt visionẽ & corruẽt Et veniet rex aquilonis & cõportabit aggerem & capiet vrbes munitissimas & brachia austri nõ sustinebũt. Et cõsurgẽt electi eius ad resistendũ: & nõ erit fortitudo: & faciet veniẽs sup eũ iuxta placitũ suũ: & nõ erit q̃ stet cõtra faciẽ eius: & stabit in terra inclyta & cõsumet in manu eius: & ponet faciẽ suã: & veniet ad tenẽdũ vniuersũ regnũ eius: & recta faciet cũ eo: & filiã feminarũ dabit ei vt euertat illũ & nõ stabit nec illius erit: & cõuertet faciẽ suã ad insulas & capiet multas: & cessare faciet pricipẽ opprobrii sui: & opprobriũ eius cõuertetur in eũ: & cõuertet faciẽ suã ad iperiũ terre sue: & impiget & corruet & nõ iuenietur: & stabit in loco eius vilissimus & indignus decore regio: & in paucis diebus cõterettur nõ in furore nec in pelio. Et stabit in loco eius despectus: & nõ tribuetur ei honor regius. Et veniet clam & obtinebit regnũ in fraudulẽtia. Et brachia pugnãtis expugnabũtur

τ deos eorum cum conflatilibus eorum: οἱ δὲ καὶ γε τοὺς θεοὺς αὐτῶν μετὰ τῶν χωνευτῶν αὐτῶν, καὶ τὰ
desiderabile eorum argenti τ auri cũ captiuitate
ος ἐπιθυμητὸν αὐτῶν ἀργυρίου καὶ χρυσίου μετὰ αἰχμαλωσίας
ducet in egrptum. τ ipse stabit sup regem
ἄσει εἰς Αἴγυπτον. καὶ αὐτὸς στήσεται ὑπὲρ βασιλέα τοῦ βορ
nis: τ intrabit in regnum regis
ρᾶ, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως τοῦ νότου.
τ reuertetur ad terrã suã. τ filij eius congregabũt multi
καὶ ἀναχωρήσει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. καὶ υἱοὶ αὐτοῦ συναθροισθήσονται ἰσχὺν
exercituũ multorum: τ veniet veniens τ inundans
δυνάμεων πολλῶν, καὶ εἰσελεύσεται ἐρχόμενος καὶ κατακλυ
τ ptransibit τ sedebit τ aggredietur
ζων, καὶ παρελεύσεται καὶ καθιεῖται καὶ προσπολεμήσει
vsq; ad robur eius. τ irritabitur rex austri
ἕως τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. καὶ παροξυνθήσεται ὁ βασιλεὺς τοῦ νότου.
τ egrediet τ pugnabit cũ rege aqlonis:
καὶ ἐξελεύσεται καὶ πολεμήσει μετὰ τοῦ βασιλέως τοῦ βορρᾶ,
τ statuet turbã multã: τ tradetur turba in manus eius
καὶ στήσει ὄχλον πολύν, καὶ παραδοθήσεται ὁ ὄχλος ἐν χειρὶ αὐτοῦ.
τ capiet turbã τ exaltabit cor eius: τ deliciet
καὶ λήψεται τὸν ὄχλον καὶ ὑψωθήσεται ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ καταβα
milliaria τ nõ pualebit. τ reuertet rex
λεῖ μυριάδας καὶ οὐκ ἀντισχύσει. καὶ ἐπιστρέψει βασιλεὺς τοῦ
aqlonis: τ adducet turbã multã supra priosẽ: τ in fine
βορρᾶ, καὶ ἄξει ὄχλον πολὺν ὑπὲρ τὸν πρότερον, καὶ εἰς τὸ τέλος
tpũ veniet itroitus in virtute magna τ in sapiẽtia
τῶν καιρῶν ἐπελεύσεται ἰσοδία ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἐν σοφίᾳ
multa. τ in tpib illis multi infurgent & τ
πολλῇ. καὶ ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις πολλοὶ ἐπαναστήσονται ἐπὶ βο
gem austri. τ filij pestilẽtis ppli tui extollent
σιλέα τοῦ νότου. καὶ υἱοὶ τῶν λοιμῶν τοῦ λαοῦ σου ἐπαρθήσονται τοῦ
statuãt visionẽ τ ifirmabunt. τ veniet rex aqlonis
στῆσαι ὅρασιν καὶ ἀδυνατήσουσιν. καὶ ἐλεύσεται βασιλεὺς τοῦ βορρᾶ
τ effãdit aggerem: τ capiet vrbes munitas. τ bra
καὶ ἐκχεῖ προχῶμα, καὶ συλλήψεται πόλεις ἰσχυράς. καὶ οἱ βρα
chia regio austri nõ stabunt. τ cõsurgent de
χίονες τοῦ βασιλέως τοῦ νότου οὐ στήσονται. καὶ ἀναστήσονται οἱ ἐκλε
cti eius: τ nõ erit robur ad stãdũ. τ faciet veniens adiuxta
κτοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔσται ἰσχὺς τοῦ στῆναι. καὶ ποιήσει ὁ ἐπερχόμενος πρὸς
eum scõm voluntatẽ suã. τ nõ est stans & faciem eius
αὐτὸν κατὰ θέλημα αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἔστιν ἰσχὺς κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ.
τ stabit in terra iclyta τ cõsumabit in manu eius:
καὶ στήσεται ἐν τῇ γῇ τοῦ σαβὶ καὶ συντελεσθήσεται ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ,
τ ponet faciem suã et veniat in fortitudine oia regni
καὶ τάξει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰσελθεῖν ἐν ἰσχύι πάσης τῆς βασιλείας
eius τ recta oia cũ eo faciet. τ filiam
αὐτοῦ καὶ εὐθεῖα πάντα μετ' αὐτοῦ ποιήσει. καὶ θυγατέρα τῶν
mulierũ dabit ei vt corrũpat eam: τ nõ permanebit τ
γυναικῶν δώσει αὐτῷ τοῦ διαφθεῖραι αὐτήν, καὶ οὐ μὴ παραμείνῃ καὶ
nõ illi erit. τ conuertet faciem suã in insulas τ
οὐκ αὐτῷ ἔσται. καὶ ἐπιστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὰς νήσους καὶ
capiet multas. τ cessare faciet pricipes opprobrii sui
συλλήψεται πολλάς. καὶ καταπαύσει ἄρχοντας ὀνειδισμοῦ αὐτοῦ
τ opprobriũ ei cõuertet ei: τ cõuertet faciem
καὶ ὀνειδισμὸς αὐτοῦ ἐπιστρέψει αὐτῷ, καὶ ἐπιστρέψει τὸ πρόσωπον
suã ad fortitudinẽ terre sue τ ifirmabit τ cadet τ nõ
αὐτοῦ εἰς τὴν ἰσχὺν τῆς γῆς αὐτοῦ, καὶ ἀδυνατήσει καὶ πεσεῖται καὶ οὐκ
inueniet. τ surget de radice eius plãta regni in
εὑρεθήσεται. καὶ ἀναστήσεται ἐκ τῆς ῥίζης αὐτοῦ φυτὸν βασιλείας ἐπὶ
sparationẽ eius transferens facinus gsham regni. τ
τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ παραβιβάζων πράσσοι δόξαν βασιλείας. καὶ
in diebus illis cõteretur: τ nõ in facie neq;
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συντριβήσεται, καὶ οὐκ ἐν προσώπῳ οὐδὲ
in pselio stabit in ꝓpatiõe eius spernet: τ nõ
ἐν πολέμῳ στήσεται. ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ ἐξουδενωθήσεται, καὶ οὐκ
dedit sup eũ gsham regni: τ veniet in abõdãtia τ ob
ὑπάρξει ἐπ' αὐτὸν δόξαν βασιλείας, καὶ ἥξει ἐν εὐθυμίᾳ καὶ κα
tinebit regnum in blanditijs: τ brachia
τισχύσει βασιλείας ἐν ἐλαιδήμασι, καὶ βραχίονες τοῦ κα
undantio devoluentur
τακλυζόντος καταπαυσθήσονται

a facie eius τ cōterentur. τ dux fede
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ καὶ συντριβήσονται· καὶ ἡγούμενος διαθή
ris: τ a cōtrītionib⁹ erga eū faciet dolū
κης, καὶ ἀπὸ τῶν συνταραμίξεων πρὸς αὐτὸν ποιήσει δόλον
τ ascendet τ ꝓualebit ſup eū in pauca gēte: τ
καὶ ἀναβήσεται καὶ ὑπερισχύσει αὐτὸς ἐν ὀλίγῳ ἔθνει, καὶ
in abūdātia τ in plurib⁹ regiōib⁹ veniet. τ faciet q̄ nō
ἐν εὐθυμίᾳ καὶ ἐν πλείοσι χώραις ἥξει· καὶ ποιήσει ἃ οὐκ
fecerunt pfes eius: τ pfes pfm
ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ, καὶ οἱ πατέρες τῶν πατέ
ei⁹ ꝓdam τ ſpolia τ ſubſtātiā eius diſper-
ρων αὐτοῦ προνομὴν καὶ σκῦλα καὶ ὑπαρξιν αὐτοῖς διασκορ
get: τ ſup ciuitātū cogitabit cogitationes ſuas vſq; ad tpo.
πιεῖ, καὶ ἐπὶ ὀχυρὰς λογιεῖται λογισμοὺς αὐτοῦ ἕως καιροῦ·
τ ſuſcitabit fortitudo ei⁹ τ cor ei⁹ in re-
καὶ ἐξεγερθήσεται ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ἐπὶ βασι
gem auſtri in virtute magna· τ rex
λέα τοῦ νότου ἐν δυνάμει μεγάλῃ· καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ
auſtri mibit bellum τ in virtute magna τ forti
νότου συνάψει πόλεμον καὶ ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἰσχυρᾷ
valde: τ nō ſtabūt. q: cogitabūt cōtra eū cogita-
σφόδρα, καὶ οὐ στήσονται· ὅτι λογιοῦνται ἐπ' αὐτὸν λογισ-
tiōes: τ cōedent neceſſaria eius τ conterent e
μοὺς, καὶ φάγονται τὰ δέοντα αὐτοῦ καὶ συντρίψουσιν αὐ
um. τ exercitus diſſoluet: τ cadent vulnerati
τόν· καὶ δυνάμεις καταλύσει, καὶ πεσοῦνται τραυματί
multi. τ vtrq; reges corda eor
αι πολλοί· καὶ ἀμφότεροι οἱ βασιλεῖς αἱ καρδίαι αὐτῶν
in malum. τ in menſa vna mēdacia loquētur
εἰς πονηρίαν· καὶ ἐπὶ τραπέζης μιᾶς ψευδῆ λαλήσουσιν
τ nō dirigetur: q: finis in tpo: τ reuertet in
καὶ οὐ κατευθυνθήσεται, ὅτι πέρας εἰς καιρὸν, καὶ ἐπιστρέψει εἰς
terrā ſuā in ſubſtātia multa: τ cor ei⁹ aduerſ⁹
τὴν γῆν αὐτοῦ ἐν ὑπάρξεσι πολλαῖς, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ἐπὶ
teſtamētū ſctū. τ faciet τ reuertet in terā ſu
διαθήκην ἁγίαν· καὶ ποιήσει καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐ
am: τ in tpo reuertetur τ veniet in auſtro τ nō
τοῦ, καὶ εἰς τὸν καιρὸν ἐπιστρέψει καὶ ἥξει ἐν τῷ νότῳ καὶ οὐκ
erit ſicut prius τ vltima. τ venient q̄ in eo
ἔσται ὡς ἡ πρώτη καὶ ἡ ἐσχάτη· καὶ ἐπελεύσονται οἱ ἐν αὐτῷ
τ egredientes eius τ hāſtilabunt. τ re-
καὶ οἱ ἐκπορευόμενοι αὐτοῦ καὶ ταπεινωθήσονται· καὶ ἐπι-
uertet τ indignabit ſup teſtamētū ſctū. τ faciet τ
στρέψει καὶ ὀμοιωθήσεται ἐπὶ διαθήκῃ ἁγίᾳ· καὶ ποιήσει καὶ
reuertet τ intelliget q̄ derelinquentes teſtamē
ἐπιστρέψει καὶ συνήσει ἐπὶ τοὺς καταλιπόντας διαθή-
tū ſctū. τ brachia ex eo ſurgent. τ pollu
κην ἁγίαν· καὶ βραχίονες ἐξ αὐτοῦ ἀναστήσονται· καὶ βεβη-
ent ſanctuariū imperij. τ trāſferent
λώσουσι τὸ ἁγίασμα τῆς δυνάσεως· καὶ μεταστήσουσι
ſtinuū ſacrificiū: τ dabunt abominationē deſolatam
τὸν ἐνδελεχισμὸν, καὶ δώσουσι βδέλυγμα ἐφανισμένον
τ q̄ ſic ageētes in teſtamētū inducent in lubricitatib⁹: τ
καὶ οἱ ἀνομοῦντες διαθήκην ἐπαξουσιν ἐν ἐλισσόμασι, καὶ
ꝓpⁿo cognoſcētes deū ſuum: ꝓualebunt faci-
λαοὶ γινώσκοντες τὸν θεὸν αὐτοῦ, κατισχύσουσι καὶ ποιή-
ent. τ intelligētes ꝓpⁿi intelligent in multa:
σουσι· καὶ οἱ συνιέντες τοῦ λαοῦ συνήσουσι εἰς πολλά,
τ infirmabūt in gladio τ in flāma τ in captiuita
καὶ ἀσθενήσουσι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν φλογὶ καὶ ἐν αἰχμαλω-
te τ in direptiōe diēr. τ cū infirmati fuerit ipi adiu
σίᾳ καὶ ἐν διαρπαγῇ ἡμερῶν· καὶ ἐν τῷ ἀσθενῆσαι αὐτοὺς βοη-
uabunt auxilio paruo: τ adiūcient ad eos multi in lu-
θήσεται βοήθειαν μικρὰν, καὶ προσκολλήσονται ἐπ' αὐτοὺς πολλοὶ ἐν ὀλι-
bricitatib⁹: τ ab intelligētib⁹ infirmabunt: vt igne ꝓbēt ipi τ
σθήσει, καὶ ἀπὸ τῶν συνιόντων ἀσθενήσουσι, τοῦ πυρῶσαι αὐτοὺς καὶ
eligantur τ reuelentur vſq; ad tpis fine: q: adhuc tpo
ἐκλεχθῆναι καὶ ἀποκαλυφθῆναι ἕως καιροῦ πέρας, ὅτι ἔτι εἰς καιρὸν
τ faciet ſecm volūtatē ſuā: τ rex exaltabit τ magni
ἔσται κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ὑψώσει καὶ μεγα-
ficabit ſup oēm deū τ ſup deū deor̄ τ loquet ſupba
λυνθήσεται ἐπὶ πάντα θεὸν καὶ ἐπὶ τοῦ θεῶν καὶ λαλήσει ὑπέρογκα

'a facie eius' & cōterētur.
'Inſuper & 'dux' federis.
'Et poſt' amicitias' cum
eo' faciet' dolum: ooooooo
'& aſcendet' & ſuperabit
'in modico' populo: &
'abundātes' & vberes' vr-
bes' ingredietur.' Et faciet
'q̄' nō' fecerūt' patres ei⁹:
'& patres' patrū eius.' Ra
pinas' & predā' & diuitias
'eor̄' diſſipabit: & cōtra
'firmiſſimas' cogitationes
'inibit:' & hoc' vſq; ad'' tē
pus.' Et cōcitabitur' for
titudo eius' & cor eius' ad
uerſum' regē' auſtri' in ex
ercitu' magno.' Et rex' au
ſtri' puocabitur' ad bellū
'multis' auxiliis' & fortib⁹
'nimis:' & non' ſtabunt:
'quia' inibunt ooooooooo
'aduerſus eū' cōſilia.' Et
comedentes' panē cū eo
'cōterēt illū:' exercituſq;
ei⁹' opprimetur:' & cadet
'interfecti' plurimi.' Duo
rum quoq;' regum oooo
'cor erit' vt male faciant:
'& ad' mēſam' vnā' mēda-
ciū' loquētur' & nō' profi
cient:' quia' adhuc' finis
'in aliud tēpus.' Et reuer
tetur in' terrā ſuā' cū opi-
bus' multis:' & cor ei⁹' ad
uerſum' teſtamētū' ſanctū
'& faciet' & reuertetur' in
terrā ſuā.' Statuto tpe' re-
uertetur' & veniet' ad au-
ſtrū:' & nō' erit' priori' ſiſe
nouiſſimū.' Et veniet' ſup
eū' trieres & 'romani' &
pcutietur' & reuertetur.
'Et indignabitur' cōtra' te
ſtamētū' ſctūarii' & faciet
'ꝓcurrerteturq;:' & cogitabit
'aduerſum eos' q derelicq
rūt' teſtamentū' ſctūarii.
'Et brachia' ex eo' ſtabūt
'& polluet' ſctūariū' forti
tudinis:' & auferet' iuge ſa
crificiū:' & dabūt' abomi
nationē in' deſolationem.
'Et ipi i' teſtamētū' ſimu
labūt' fraudulēter.' Pplus
aūt' ſciēs' deū ſuū' obtine
bit' & faciet.' Et docti in
'pplo' docebūt' plīmos:
'& ruēt' in gladio' & in flā-
ma:' & in captiuitate' & in
rapina' dierū.' Cūq; cor
ruerit' ſubleuabūtur' au-
xilio' puulo:' & applicabū
tur' eis' plīmi' fraudulēter.
'Et de' eruditis' ruēt:' vt
ꝓflētur' & eligātur' & deal
bētur' vſq; ad' tpis' pfinitū:
'qa' adhuc aliud' tpis erit.
'Et faciet' iuxta volūtatē
ſuam' rex' & leuabitur' &
magnificabitur' aduerſ⁹
'oēm' deū:' & aduerſ⁹' deū
'deor̄' loq̄tur' magnifica:

'נֶגֶד' זְרֹת
'חֹבֵר' עָשָׂה
'רָמָה
'וְעָלָה' וְעָצַם "גוי: 'בְּשַׁלְוָה
'שָׁמֵן' מִדַּח
'בוא' בָּזֵז
'רָכֹשׁ' בָּזַר
'וְשָׁלָל' וּרְכוּשׁ' לָהֶם' יִבְזוֹר' וְעַל
'בָּצַר' חָשַׁב
'מִבְצָרִים' יַחֲשֹׁב' מַחְשְׁבֹתָיו' וְעַד
'עוֹר' טֵת
"עֵת: "וְיַעַר' כֹּחוֹ' וּלְבָבוֹ' עַל' מֶלֶךְ
'נֶגֶב
'הַנֶּגֶב' בְּחַיִל' גָּדוֹל' וּמֶלֶךְ' הַנֶּגֶב
'גָּרָה' לָהֶם
'יִתְגָּרֶה' לַמִּלְחָמָה' בְּחַיִל' גָּדוֹל' וְעָצוּם
'עָצַם' עָמַד
'עַד' מְאֹד' וְלֹא' יַעֲמֹד' כִּי' יַחְשְׁבוּ
'חָשַׁב
'עָלָיו' מַחֲשָׁבוֹת: "וְאֹכְלֵי' פַת' בָּנוֹ
'שָׁבַר' שָׁטַף
'יִשְׁבְּרוּהוּ' וְחֵילוֹ' יִשְׁטוֹף' וְנָפְלוּ
'רָבַב' שָׁנָה
'חֲלָלִים' רַבִּים: 'וּשְׁנֵיהֶם' הַמְּלָכִים
'רוּעַ
'לְבָבָם' לְמָרַע' וְעַל' שֻׁלְחָן' אֶחָד' כָּזָב
'דָּבַר' צָלַח
'יְדַבֵּרוּ' וְלֹא' תִצְלָח' כִּי' עוֹד' קֵץ
'רָצַד' שׁוּב
"לַמּוֹעֵד: "וְיָשַׁב' אַרְצוֹ' בִּרְכוּשׁ' גָּדוֹל
'גָּבַל
'וּלְבָבוֹ' עַל' בְּרִית' קֹדֶשׁ' וְעָשָׂה' וְשָׁב
'בוא
"לְאַרְצוֹ: "לַמּוֹעֵד' יָשׁוּב' וּבָא' בַּנֶּגֶב
'הָיָה
'וְלֹא' תִהְיֶה' כָּרִאשֹׁנָה' וְכָאַחֲרוֹנָה:
"צִיָּה' כָּאָה
"וּבָאוּ' בוֹ' "צִיִּים: "כִּתִּים' וְנִכְאָה' וְשָׁב
'שׁוּב' נְרֹת
"וְזָעַם' עַל' בְּרִית' קֹדֶשׁ' וְעָשָׂה' וְשָׁב
'בִּין
'וְיָבֵן' עַל' עֹזְבֵי' בְּרִית' קֹדֶשׁ: "וּזְרֹעִים
'עָמַד' קָדַשׁ
'מִמֶּנּוּ' יַעֲמֹדוּ' וְחִלְּלוּ' הַמִּקְדָּשׁ' הַמָּעוֹז
'עָזַז' סוּר
'וְהֵסִירוּ' הַתָּמִיד' "וְנָתְנוּ' הַשִّקּוּץ
'תָּמִד' שָׁקַץ
"מְשֹׁמֵם: "וּמַרְשִׁיעֵי' בְּרִית' יַחֲנִיף
'חָנַף' חָזַק
"בַּחֲלַקּוֹת' וְעַם' יֹדְעֵי' אֱלֹהָיו' יַחֲזִקוּ
'עָשָׂה' שָׂכַל
'וְעָשׂוּ: "וּמַשְׂכִּילֵי' עַם' יָבִינוּ' לְרַבִּים
'רָבַב' כָּשַׁל
'וְנִכְשְׁלוּ' בְּחֶרֶב' וּבְלֶהָבָה' בִּשְׁבִי' וּבְבִזָּה
'שָׁבָה' בָּזַז
"יָמִים: "וּבְהִכָּשְׁלָם' "יֵעָזְרוּ' עֶזֶר' מְעָט
'יום' כָּשַׁל
'וְנִלְווּ' עֲלֵיהֶם' רַבִּים' בַּחֲלַקְלַקּוֹת:
'עָזַר' לָוָה
'וּמִן' הַמַּשְׂכִּילִים' יִכָּשְׁלוּ' לְצָרוֹף
'צָרַף
'בָּהֶם' וּלְבָרֵר' וְלַלְבֵּן' עַד' עֵת' קֵץ
'בָּרַר' צָחַה
'כִּי' עוֹד' לַמּוֹעֵד: 'וְעָשָׂה' כִרְצֹנוֹ
'רוּם' גָּדַל
'הַמֶּלֶךְ' "וְיִתְרוֹמֵם' "וְיִתְגַּדֵּל' עַל' כָּל
'אֵיל' רַבַּר
'אֵל' וְעַל' אֵל' אֵלִים' יְדַבֵּר' נִפְלָאוֹת
'פָּלָא

וְהִצְלִיחַ עַד כְּלָה זָעַם כִּי נֶחְרָצָה צָלַח עָשָׂה
נַעֲשָׂתָה׃ וְעַל אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו לֹא יָבִין וְעַל חֶמְדַּת נָשִׁים וְעַל כָּל בִּין נָשָׁה
אֱלוֹהַּ לֹא יָבִין כִּי עַל כֹּל יִתְגַּדָּל׃ אֱלָה
וֵאלוֹהַּ מָעוֹז עַל כַּנּוֹ יְכַבֵּד עֹז כּוֹן
וֵאלוֹהַּ אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּהוּ אֲבֹתָיו כָּבֵד
יְכַבֵּד בְּזָהָב וּבְכֶסֶף וּבְאֶבֶן יְקָרָה
וּבַחֲמֻדוֹת׃ וְעָשָׂה לְמִבְצְרֵי מָעוֹז בָּצַר
עִם אֱלוֹהַּ נֵכָר אֲשֶׁר יַכִּיר יַרְבֶּה נְכַר רָגָה
כָּבוֹד וְהִמְשִׁילָם בָּרַבִּים וַאֲדָמָה חָלַק מָחִיר
יַחֲלֹק׃ בְּמַחִיר׃ וּבְעֵת קֵץ יִתְנַגַּח עִתּוֹ מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וְיִשְׂתָּעֵר עָלָיו מֶלֶךְ נָגַח שָׂעַר
הַצָּפוֹן בְּרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים וּבָאֳנִיּוֹת צָפוֹן אָנִי
רַבּוֹת וּבָא בָאֲרָצוֹת וְשָׁטַף וְעָבָר׃ בּוֹא
וּבָא בְּאֶרֶץ הַצְּבִי וְרַבּוֹת יִכָּשֵׁלוּ צְבִי כָּשַׁל
וְאֵלֶּה יִמָּלְטוּ מִיָּדוֹ אֱדוֹם וּמוֹאָב מָלַט
וְרֵאשִׁית בְּנֵי עַמּוֹן׃ וְיִשְׁלַח יָדוֹ שָׁלַח
בָּאֲרָצוֹת וְאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא תִהְיֶה הָיָה
לִפְלֵיטָה׃ וּמָשַׁל בְּמַכְמַנֵּי הַזָّהָב פָּלַט כָּמַן
וְהַכֶּסֶף וּבְכָל חֲמֻדוֹת מִצְרָיִם
וּלִבִּים וְכוּשִׁים בְּמִצְעָדָיו׃ וּשְׁמֻעוֹת צָעַד
יְבַהֲלוּהוּ מִמִּזְרָח וּמִצָּפוֹן וְיָצָא בָּהַל זְרַח
בְּחֵמָא גְדֹלָה לְהַשְׁמִיד וּלְהַחֲרִים עָתַם שָׁמַד
רַבִּים׃ וְיִטַּע אָהֳלֵי אַפַּדְנוֹ בֵּין חָרַם נָטַע
יַמִּים לְהַר צְבִי קֹדֶשׁ וּבָא עַד
קִצּוֹ וְאֵין עֹזֵר לוֹ׃
Cap.xij. וּבָעֵת הַהִיא יַעֲמֹד מִיכָאֵל עָמַד
הַשָּׂר הַגָּדוֹל הָעֹמֵד עַל בְּנֵי עַמֶּךָ שׂוּר גָּדַל
וְהָיְתָה עֵת צָרָה אֲשֶׁר לֹא נִהְיְתָה הָיָה צוּר
מֵהִיוֹת גוֹי עַד הָעֵת הַהִיא וּבָעֵת
הַהִיא יִמָّלֵט עַמֶּךָ כָּל הַנִּמְצָא כָּתוּב מָלַט מָצָא
בַּסֵּפֶר׃ וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר כָּתַב יָשַׁן
יָקִיצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה קוּץ חָיָה
לַחֲרָפוֹת לְדִרְאוֹן עוֹלָם׃ וְהַמַּשְׂכִּילִים עָלַם שָׂכַל
יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ וּמַצְדִּיקֵי זָהַר רָקִיעַ
הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעֹלָם וָעֶד׃ צָדַק כּוֹכָב

'& dirigetur:'donec'com pleatur'iracūdia.'Perpe trata'quippe'cō'definitio. 'Et'deū'patrū suorū'non 'reputabit:'& erit in'con cupiscētiis'feminarū:'nec 'quenq; deorū'curabit: 'qa'aduersus'vniuersa'cō surget.'Deū aūt'maozim 'in'loco suo'venerabitur '& deum'quē'ignoraue runt'patres eius ooooooo 'colet'auro'& argēto'& lapide'precioso oooooooo 'rebusq; preciosis.'Et fa ciet'vt muniat'maozim 'cum'deo'alieno'quē'co gnouit:& 'multiplicabit 'gloriā:'& dabit eis pote statē'in multis:'& terram 'diuidet'gratuito.'Et in tpe'prefinito'preliabitur 'aduersus eū'rex'austri: '& q̄si tēpestas veniet'cō tra illū'rex'aqlonis'in cur ribus'& in eqtibus'& in classe'magna:'& ingredie tur'terras:'& conteret'& pertransiet.'Et introibit 'in terram'gloriosam:'& multi'corruet.'He aūt so le'saluabūtur'de manu ei' 'edom'& moab'& princi piū'filiorū'ammon.'Et mittet'manū suam'in ter ras:'& terra'egypti'non 'effugiet.'Et dominabi tur'thesaurorum'auri '& argenti'& in omnibus 'preciosis'egypti. oooooo 'Per libyā quoq;'& ethio piam'transibit:'& fama 'turbabit eū'ab oriente '& ab aqlone:'& veniet 'in multitudine'magna'vt cōterat'& interficiat oooo 'plurimos.'Et figet'taber naculū suū'apethno'iter duo'maria'sup montē'in clytū & 'sanctū:'& veniet 'vsq; ad'sūmitatē eius:'& nemo'auxiliabitur'ei. 12.

IN tēpore autem'illo 'consurget'michael 'princeps'magnus'q stat 'pro'filiis'populi tui ooo '& veniet'tps quale'non 'fuit'ab eo ex quo'gētes 'esse ceperunt'vsq; ad'tē pus'illud.'Et in tempore 'illo'saluabitur'ppls tuus: 'oīs'q inuētus fuerit'scri ptus'in libro.'Et multi 'de his qui dormiūt in'ter re'puluere:'euigilabunt: 'alii'in vitā'eternam:'alii 'in opprobriū'vt videant 'sēp.'Qui aūt docti fuerit 'fulgebūt'q̄si splēdor'firmamēti:'& q ad iusticiam erudiūt'multos:'q̄si stelle 'in ppetuas'eternitates.

τ dirigetur donec cōpleatur ira: in .n. cōplēmatione fit. τ sup oēs deos pfm suo. τελεσθήσεται γὰρ τὸ κατὰ τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτοῦ οὐ νοήσει. καὶ ἐπὶ πάντας θεοὺς τῶν πατέρων αὐτοῦ οὐ συνήσει. καὶ ἐπὶ ἐπιθυμίαν γυναικῶν, καὶ ἐπὶ oēm deū nō itelliget qz sup oēs magnificabitur. τ deū maozim in loco suo glificabit. τ θεὸν. καὶ θεὸν μαωζὶν ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ δοξάσει. καὶ deū q̄m nō glificauerit pres eius glificabit in argēto τὸν θεὸν ὃν οὐκ ἐδόξασαν οἱ πατέρες αὐτοῦ δοξάσει ἐν ἀργύρῳ τ auro τ lapide pcioso τ in cōcupiscentiis: τ ῥίῳ καὶ χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ ἐν ἐπιθυμήμασιν, καὶ faciet munitionib' ciuitatū cū deo alieno ποιήσει τοῖς ὀχυρώμασιν τῶν πόλεων μετὰ θεοῦ ἀλλο quē cognouerit:τ multiplicabit glias τ subdet τρίου οὗ ἂν ἐπιγνῷ, καὶ πολυνεῖ δόξαν καὶ ὑποτά eis multos: τ terrā diuidet in donis. τ in ξει αὐτοῖς πολλοὺς, καὶ γῆν διελεῖ ἐν δώροις. καὶ ἐν tpio fine confliget cum rege καιροῦ πέρατι συνκρατηθήσεται μετὰ τοῦ βασιλέως austri: τ cōgregabit ꝯ cum rex τοῦ νότου, καὶ συναχθήσεται ἐπ' αὐτὸν βασιλεὺς τοῦ aqlonis in curribꝫ τ in eqtibus τ in nauib' mul βορρᾶ ἐν ἅρμασιν καὶ ἐν ἱππεῦσιν καὶ ἐν ναυσὶ πολ tis: τ ingredietur in terrā τ conteret. τ λοῖς, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν γῆν καὶ συντρίψει. καὶ pertransibit. τ ingredietur in terrā opti παρελεύσεται. καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν γῆν τοῦ σε mā τ multi infirmabunt: τ isti saluabuntur βεῖ καὶ πολλοὶ ἀσθενήσουσιν, καὶ οὗτοι διασωθήσονται de manu eius edom τ moab τ pīcipes' filioꝝ ammō: ἐκ χειρὸς αὐτοῦ ἐδὼμ καὶ μωὰβ καὶ ἀρχὴ υἱῶν ἀμμών, τ extendet manū suam sup terrā: τ terā egy καὶ ἐκτενεῖ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ γῆ αἰγύ pti nō erit in salutem. τ dñabit in absō πτου οὐκ ἔσται εἰς σωτηρίαν. καὶ κυριεύσει ἐν τοῖς ἀπο ditis auri τ argenti τ in cibis κρύφοις τοῦ χρυσίου καὶ τοῦ ἀργυρίου καὶ ἐν πᾶσι desiderabilib' egypti τ libū τ ethiopū in ἐπιθυμητοῖς αἰγύπτου καὶ λιβύων καὶ αἰθιόπων ἐν τοῖς muniti'ōib' eorꝫ. τ auditus turbabūt eū et oriē ὀχυρώμασιν αὐτῶν. καὶ ἀκοαὶ ταράξουσιν αὐτὸν ἐξ ἀνα te τ ab aqlone. τ veniet in furore multo vt dele τολῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ. καὶ ἥξει ἐν θυμῷ πολλῷ τοῦ ἀφα at τ anathematizet multos: τ figet taberna τίσαι καὶ τοῦ ἀναθεματίσαι πολλούς, καὶ πήξει τὴν σκη culū suū aphadpno inter maria sup mōtē sa τὴν αὐτοῦ ἀφαδπνὼ ἀναμέσον τῶν θαλασσῶν ἐπὶ ὄρει σα bi sctū. τ veniet vsq; ad sūmitatē eius: τ nō erit βεῖ ἅγιον. καὶ ἥξει ἕως τῆς ἄκρας αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔσται q liberet eum. ὁ ῥυόμενος αὐτόν. Ca.12.

ΘΤ in tpe illo cōsurget michael princeps Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναστήσεται μιχαὴλ ἀρχων magnus q stetit sup filios ppli tui. τ erit tpe, ὁ μέγας ὁ ἱστηκὼς ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου. καὶ ἔσται καιρὸς tribulatiōis:q̄lis nō fuit ex q facta est gēs in terra: θλίψεως, οἵα οὐ γέγονεν ἀφ' οὗ γεγένετο ἔθνος ἐπὶ τῆς γῆς, vsq ad tpo illud. τ in tpe illo saluabit po ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου. καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ σωθήσεται ὁ λα plus tuus oīs: q inuētus scriptus in libro: τ mul ὸς σου πᾶς, ὁ εὑρεθεὶς γεγραμμένος ἐν τῇ βίβλῳ, καὶ πολ ti dormientium ex tre puluere exurgent hi λοὶ τῶν κοιμωμένων ἐκ γῆς χώματος ἐξεγερθήσονται οὗτοι in vitā eternā: τ hi in opprobriū cōfusionē eternā. εἰς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὗτοι εἰς ὀνειδισμὸν καὶ αἰσχύνην αἰώνιον, τ intelligētes fulgebunt q̄si splendor firmamenti καὶ οἱ συνιέντες ἐκλάμψουσιν ὡς ἡ λαμπρότης τοῦ στερεώματος τ a iustitia multos q̄si stellæ in sæcla τ vltra καὶ ἀπὸ τῶν δικαίων τῶν πολλῶν ὡς οἱ ἀστέρες εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ ἔτι

τ tu daniel claude ſimdeo τ ſigna
καὶ σὺ δανιὴλ ἔμφραξον τοὺς λόγους καὶ σφράγισον τὸ
libum vſq ad tpo cõſumatiõis donec doceant mul-
βιβλίον ἕως καιροῦ συντελείας ἕως διδαχθῶσιν πολ-
ti τ multiplicet ſcientia. τ vidi ego daniel: τ
λοὶ καὶ πληθυνθῇ ἡ γνῶσις. καὶ εἶδον ἐγὼ δανιὴλ, καὶ
ecce duo alij ſteterant. en hinc labij
ἰδοὺ δύο ἕτεροι ἐστήκεισαν. ἧς ἐντεῦθεν τοῦ χείλους
fluminis: τ en inde labij flumi-
τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἧς ἐντεῦθεν τοῦ χείλους τοῦ ποτα
nis. τ dixi viro induto lineis q
μοῦ. καὶ εἶπον τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐνδεδυμένῳ τὰ βαδδεῖν ὃς
erat ſup aquã fluminis: vſqquo fi-
G ἦν ἐπάνω τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ, ἕως πότε τὰ τέ-
nis eos q dixiſti mirabilia: τ audiui vſq
ρατα ὧν εἶπας τῶν θαυμασίων; καὶ ἤκουσα τοῦ ἀνδρὸς
indutum lineis q erat ſup aquã
G τοῦ ἐνδεδυμένου τὰ βαδδεῖν ὃς ἦν ἐπάνω τοῦ ὕδα-
fluminis. τ eleuauit dexterã ſuã τ
τος τοῦ ποταμοῦ. καὶ ὕψωσεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ καὶ τὴν
ſiniſtrã ſuam in celum: τ iurauit viuẽti
ἀριστερὰν αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ὤμοσεν τῷ ζῶντι τὸν
in ſeculũ: q: in tpo τ tpa dimidiũ tpis: cũ
αἰῶνα, ὅτι εἰς καιρὸν καὶ καιροὺς ἥμισυ καιροῦ, ἐν τῷ
ſpleta fuerit diſperſio manus ppli ſanctificati:
συντελεσθῆναι διασκορπισμὸν χειρὸς λαοῦ ἡγιασμένου,
cognoſcet oia iſta. τ ego audiui τ nõ intel
γνώσεται πάντα ταῦτα. καὶ ἐγὼ ἤκουσα καὶ οὐ συνῆ-
leri. τ dixi: dñe q̃d extrema hoꝝ: τ dixit
κα. καὶ εἶπα, κύριε τί τὰ ἔσχατα τούτων; καὶ εἶπεν,
me. καὶ εἶπα, κύριε τί τὰ ἔσχατα τούτων; καὶ εἶπεν,
veni daniel: q: clauſi τ ſignati
δεῦρο δανιὴλ, ὅτι ἐμπεφραγμένοι καὶ ἐσφραγισμένοι
ſermões vſq ad tpo fine eligentur τ dealbabunt
εἰς λόγους ἕως καιροῦ πέρας ἐκλεγῶσιν καὶ ἐκλευκανθῶσιν
D τ igne pbabũt multi: τ iniq̃ agent iniqui τ nõ intel
καὶ πυρωθῶσιν πολλοί, καὶ ἀδικήσουσιν ἄδικοι καὶ οὐ συνή-
ligent omnes iniq̃ τ itelligẽtes intelligent. τ a
σουσιν πάντες ἄδικοι καὶ οἱ σοφοὶ συνήσουσιν. καὶ ἀπὸ
tpe mutationis cõtinuitatis τ vt data fuerit abo
καιροῦ παραλλάξεως τοῦ ἐνδιαιρεθέντος, καὶ τοῦ δοθῆναι βδέ-
miratio deſolationis dies mille ducenti nonaginta. bea
λυγμα ἐρημώσεως ἡμέραι χίλιαι διακόσιαι ἐνενήκοντα. μα-
tus q expectat τ puenit in dies mille tre-
κάριος ὑπομένων καὶ φθάσας εἰς ἡμέρας χιλίας τρια-
centos triginta quinq. τ tu daniel veni in cõ-
κοσίας τριακονταπέντε. καὶ σὺ δανιὴλ δεῦρο εἰς ἀπα-
pletẽtũ cõſumationis. τ requieſces τ ſurges in
πλήρωσιν συντελείας. καὶ ἀναπαύσῃ καὶ ἀναστήσῃ εἰς
ſorte tua in ſumationẽ dierũ.
τὸν κλῆρόν σου εἰς συντέλειαν ἡμερῶν.

Ca.13.

A Et erat vir habitãs in babylone:
κ Καὶ ἦν ἀνὴρ οἰκῶν ἐν βαβυλῶνι,
τ nomẽ ei ioachim. τ accepit
καὶ ὄνομα αὐτῷ ἰωακείμ. καὶ ἔλα-
A uxorem cui nomẽ ſuſanna filia hel-
βεν γυναῖκα ὄνομα σωσάνναν θυγατέρα χελ-
chie: pulchrã valde τ timentem domi-
κίου, καλὴν σφόδρα καὶ φοβουμένην τὸν κύ-
num. τ parẽtes eius iuſti: τ docuerũt
ριον. καὶ οἱ γονεῖς αὐτῆς δίκαιοι, καὶ ἐδίδαξαν
filiam ſuam legem moyſi:
τὴν θυγατέρα αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον μωυσῆ.
τ erat ioachim diues valde τ erat ip
καὶ ἦν ἰωακείμ πλούσιος σφόδρα καὶ ἦν αὐ-
ſi hortus vicinus domui eius.
τῷ παράδεισος γειτνιῶν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.
τ ad eũ cõgregabãt iudei eo qd
καὶ πρὸς αὐτὸν συνήγοντο οἱ ἰουδαῖοι διὰ τὸ
eſſet ipe honorabilior oib. τ deſ-
εἶναι αὐτὸν ἐνδοξότερον πάντων. καὶ ἀπω-

'Tu autem daniel claude
ſermones: & ſigna
librũ vſq ad tẽpus ſta
tutũ. Plurimi pertranſi
būt: & multiplex erit ſcie
tia. Et vidi ego daniel:
& ecce quaſi duo alii ſta
bant vnus
hinc ſup ripã fluminis:
& alius inde
ex altera ripa fluminis.
Et dixit viro q erat indu
tus lineis: qui ſtabat ſu
per aquas fluminis. co
Vſqquo finis horũ mi-
rabilium: Et audiui
virũ qui indutus erat li-
neis qui ſtabat ſuper
aquas fluminis: cũ ele-
uaſſet dextrã & ſiniſtram
ſuam in celũ & iuraſſet
per viuentẽ in eternum:
qa in tps & tpa & dimi-
diũ tpis. Et cũ cõpleta fue
rit diſperſio manus ppli
ſanctí: cõplebũtur vni-
uerſa hec. Et ego audiui
& non intellexi. Et dixi.
Domine mi quid erit poſt
hec. Et ait.
Vade daniel: quia clau
ſi ſunt ſignatiq̃
ſermones: vſq ad prefi
nitũ tempus. Eligentur
& dealbabuntur & quaſi
ignis pbabũtur multi. Et
impie agent ipii neq̃ in
telligent omnes impii.
Porro docti intelligent:
& a tpe cum ablatũ fue-
rit iuge ſacrificiũ & poſi
ta fuerit abominatio in
deſolationẽ: dies mille
ducenti nonaginta. Bea
tus q expectat & puenit
vſq ad dies mille trecen
tos triginta quinq. Tu
autem daniel
vade ad prefinitũ: & re-
qeſces & ſtabis in ſorte
tua in fine dierum.

Hucuſq̃ danielẽ ĩ hebraico volumie le
gim: & cetera q̃ ſequũtur vſq̃ ad finẽ
libri: de theodotiõis editõe trãſlata ſũt.

ET erat vir habitãs in babylõe: 15.
et nomẽ ei ioachi: & accepit vxo
rem noĩe ſuſannã filiã helchie pulchrã
nimis & timẽtẽ deũ. Parẽtes eni illi cũ
eſſent iuſti erudierunt filiã ſuã ſm legẽ
moyſi. Erat aũt ioachim diues valde: &
erat ei pomeriũ vicinũ domui ſue: & ad
ipm cõfluebãt iudei: eo q eẽt honorabi
lior oĩm. Et cõſtituti ſũt duo ſenes iudi-
ces in illo anno: de qbus locut ẽ dñs: qa
egreſſa eſt iniqtas de babylõe a ſeniori
bus iudicib q videbãtur regere ppm.
Iſti frequẽtabant domũ ioachim & ve-
niebant ad eum oẽs qui habebant iudi
cia. Cum autẽ populus reuertiſſet per
meridiẽ ingrediebatur ſuſanna: & deã-
bulabat in pomerio viri ſui. Et videbãt

'וְאַתָּה 'דָּנִיאֵל 'סְתֹם 'הַדְּבָרִים 'וְחַתֹּם
'שׁוּט 'לַעֵת 'הַסֵּפֶר 'עַד־עֵת־קֵץ 'יִשְׁטְטוּ 'רַבִּים
'יֵדַע 'וָדָעַת 'וְתִרְבֶּה 'הַדָּעַת: 'וְרָאִיתִי אֲנִי 'דָּנִיאֵל
'שְׁנַיִם 'וְהִנֵּה 'שְׁנַיִם אֲחֵרִים 'עֹמְדִים 'אֶחָד
'שָׂפָה 'הֵנָּה 'לְשִׂפַת 'הַיְאֹר 'וְאֶחָד 'הֵנָּה
'אֲמַר לַבּוּשׁ 'לְשִׂפַת 'הַיְאֹר: 'וַיֹּאמֶר 'לָאִישׁ 'לְבוּשׁ
'בָּד 'עֲלֵה 'הַבַּדִּים 'אֲשֶׁר 'מִמַּעַל 'לְמֵימֵי 'הַיְאֹר
'שָׁטַע 'עַד 'מָתַי 'קֵץ 'הַפְּלָאוֹת: 'וָאֶשְׁמַע 'אֶת
'הָאִישׁ 'לְבוּשׁ 'הַבַּדִּים 'אֲשֶׁר 'מִמַّעַל
'רוּם 'יָמִן 'לְמֵימֵי 'הַיְאֹר 'וְיָרֵם 'יְמִינוֹ 'וּשְׂמֹאלוֹ
'שְׁמֹל 'שָׁמַע 'אֶל 'הַשָּׁמַיִם 'וַיִּשָּׁבַע 'בְּחֵי 'הָעוֹלָם
'מֵיָה 'יָעַד 'כִּי 'לְמוֹעֵד 'מוֹעֲדִים 'וְחֵצִי 'וְכְכַלּוֹת
'חָצָה 'כָּלָה 'נַפֵּץ 'יַד 'עַם 'קֹדֶשׁ 'תְּכַלֶּינָה 'כָּל 'אֵלֶּה:
'בִּין 'וַאֲנִי 'שָׁמַעְתִּי 'וְלֹא 'אָבִין 'וָאֹמַרָה
'אֲדֹנִי 'מָה 'אַחֲרִית 'אֵלֶּה: 'וַיֹּאמֶר
'יָלַךְ 'לֵךְ 'דָּנִיאֵל 'כִּי 'סְתֻמִים 'וַחֲתֻמִים
'צָרַר 'הַדְּבָרִים 'עַד 'עֵת 'קֵץ: 'יִתְבָּרְרוּ
'לָבַן 'צָרַף 'וְיִתְלַבְּנוּ 'וְיִצָּרְפוּ 'רַבִּים 'וְרָשְׁעוּ
'רָבַב 'רֶשַׁע 'רְשָׁעִים 'וְלֹא 'יָבִינוּ 'כָּל 'רְשָׁעִים
'בִּין 'וְהַמַּשְׂכִּילִים 'יָבִינוּ: 'וּמֵעֵת 'הוּסַר
'שָׁכַל 'סוּר 'הַתָּמִיד 'וְלֻתַּת 'שִׁקּוּץ 'שֹׁמֵם 'יָמִים
'תָּמִד 'נָתַן 'אֶלֶף 'מָאתַיִם 'וְתִשְׁעִים: 'אַשְׁרֵי
'שְׁקַץ 'שָׁמֵם 'הַמְחַכֶּה 'וְיַגִּיעַ 'לְיָמִים 'אֶלֶף 'שְׁלֹשׁ
'יוֹם 'מֵאָה 'מֵאוֹת 'שְׁלֹשִׁים 'וַחֲמִשָּׁה: 'וְאַתָּה
'חָצָה 'כָּלָה 'לֵךְ: 'לַקֵּץ 'וְתָנוּחַ 'וְתַעֲמֹד 'לְגֹרָלְךָ
'סוֹף 'עָמַד 'לְקֵץ 'הַיָּמִין:
'יוֹם

gnati ſunt duo ſenioreo et pplo iudi
διέχθησαν δύο πρεσβύτεροι ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ
ceo in anno illo de qb locut ẽ
κριταὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ περὶ ὧν ἐλάλησεν
dñs. q: egreſſa ẽ iniqtas et baby-
ὁ δεσπότης. ὅτι ἐξῆλθεν ἀνομία ἐκ βαβυ-
lone a ſenioribus iudicib q videbãt
λῶνος ἐκ πρεσβυτέρων κριτῶν οἱ ἐδόκουν
gubernare pplm: iſti expectabant
κυβερνᾶν τὸν λαόν, οὗτοι προσεκαρτέρουν
in domo ioachim et veniebãt ad e-
ἐν τῇ οἰκίᾳ ἰωακείμ καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐ-
os oẽs litigãtes. et factũ ẽ
τοὺς πάντες οἱ κριτόμενοι. καὶ ἐγένετο
qñ recedebat pplo medio die:
ὅτε ἀπεστρέφετο ὁ λαὸς μέσου ἡμέρας,
ingrediebat ſuſanna et deambulabat in
εἰσεπορεύετο σωσάννα καὶ περιεπάτει ἐν
horto viri ſui. et videbã
τῷ παραδείσῳ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς. καὶ ἐνεώρουν

eam duo seniores quotidie in=
αὐτὴν οἱ δύο πρεσβύτεροι καθημέραν εἰσ
gredientẽ & deambulantẽ. & facti sũt
πορευομένων καὶ περιπατοῦσαν. καὶ ἐφύετο
in cõcupiscẽtia eis: & peruertũt
ο ἐν ἐπιθυμίᾳ αὐτῆς, καὶ διέστρεψαν τὸν
suũ sensũ. & declinauerũt ocu=
ἑαυτῶν τοῦ. καὶ ἐξέκλιναν τοὺς ὀφθαλ=
los suos vt nõ respicerẽt in ce
μοὺς αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν εἰς τὸν οὐρα
lũ: neq; recordarenẽ iudiciorũ iustorũ.
νόν, μηδὲ μνημονεύειν κριμάτων δικαίων.
& erãt ambo cõpunci circa
καὶ ἦσαν ἀμφότεροι κατανενυγμένοι περὶ
eã. & nõ ãnũciauerũt adinuicẽ
αὐτῆς. καὶ οὐκ ἀπήγγειλαν ἀλλήλοις τὴν
dolorẽ suũ: q; erubescebãt annũciare
ὀδύνην αὐτῶν, ὅτι ἠχύνετο ἀπαγγεῖλαι
cõcupiscẽtiã suã: q; volebãt cõmisce
τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν, ὅτι ἤθελον συγκρί=
ri ei. & obseruabãt diligẽter
νει αὐτῇ. καὶ παρετηροῦσαν φιλοτίμως
quotidie videre illã. & dixerũt alter
καθημέραν ἰδεῖν αὐτήν. καὶ εἶπαν ἕτερος
alteri. eamq; in domũ: q;
τῷ ἑτέρῳ. πορευθῶμεν δὴ εἰς οἶκον, ὅτι
prãdij hora est. & egressi dissce=
ἀρίστου ὥρα ἐστίν. καὶ ἐξελθόντες διεχωρίσθη
rũt ad invicẽ: & reuersi vene
σαν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἀπαντήσαντες ἀλ=
rũt in idipsum. & scisciẽtes adinuicẽ
λήλοις ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ ἀπαιτήσαντες ἀλλήλους
causam cõfessi sunt adinuicẽ cõcu
τὴν αἰτίαν ὡμολόγησαν ἀλλήλοις τὴν ἐπι
piscentiã suã. & sic cõnsilĩ cõstituerũt
θυμίαν αὐτῶν. καὶ τότε κοινῇ συνεταξάσθη
tẽpo q̃ ipam possint inuenire solã.
καιρὸν ὅτι αὐτὴν δυνήσωνται εὑρεῖν μόνην.
& facti est cũ obseruarẽt ipã di
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ παρατηρεῖν αὐτὸν ἡμέ
em aptã: ingressa est susanna sicut
ραν εἰσῆλθεν ἡ σωσάννα καθὼς
heri & tertia die cũ duab? solis
χθὲς καὶ τρίτης ἡμέρας μετὰ δύο μόνων
puellis: & desiderauit lauari in
παρασίων, καὶ ἐπεθύμησεν λουσάσθαι ἐν
horto q; estuũ erat. & nõ erat
τῷ παραδείσῳ ὅτι καῦμα ἦν. καὶ οὐκ ἦν
vll? ibi: præter duo seniores ab=
οὐδεὶς ἐκεῖ, πλὴν δύο πρεσβύτεροι ἐγκε=
scõditi & obseruãtes eã. &
κρυμμένοι καὶ παρατηροῦντες αὐτήν. καὶ
dixit puellis suis: afferte mi
εἶπεν τοῖς παρασίοις αὐτῆς, ἐνέγκατε δὴ
hi oleũ & sinigma: & ostia
μοι ἔλαιον καὶ σμίγμα, καὶ τὰς θύρας τοῦ
horti claudite vt lauer.
παραδείσου κλείσατε ὅπως λουσώμαι.
& fecerũt sicut dixit: & clause=
καὶ ἐποίησαν καθὼς εἶπεν, καὶ ἀπέκλει
rũt ostia horti: & egres
σαν τὰς θύρας τοῦ παραδείσου, καὶ ἐξέλ
se sunt p obliq̃ portas vt afferrẽt pre
θεν κατὰ τὰς πλαγίας θύρας ἐνέγκαι τὰ προ
cepta eis. & nõ viderũt senio
σταγμένα αὐτοῖς. καὶ οὐκ εἶδον τοὺς πρεσ
res: q; erãt abscõditi. & facta est
βυτέρους, ὅτι ἦσαν κεκρυμμένοι. καὶ ἐγένετο
vt egresse sũt puelle: surrexerũt duo
ὡς ἐξῆλθον τὰ κοράσια, ἀνέστησαν οἱ δύο
seniores & accurrerũt ei: & dixe
πρεσβύτεροι καὶ ἐπέδραμον αὐτῇ, καὶ εἶ=

eam senes quotidie ingredientes & de
ambulantem et exarserunt in concu=
piscentiam eius. Et euerterunt sensum
suum: et declinauerunt oculos suos vt
non viderent celum: neq; recordaren=
tur iudiciorum iustorum. Erant ergo
ambo vulnerati amore eius: nec indica
uerunt sibi vicissim dolorem suũ. Eru=
bescebant enim indicare sibi cõcupiscẽ
tiam suam volentes cõcũbere cum ea.
Et obseruabant quotidie sollicitus vi=
dere eam. Dixitq; alter ad alterum:
eamus domum: quia hora prandii est.
Et egressi recesserunt a se. Cunq; reuer
tissent venerunt in ynum: & sciscitan=
tes adinuicem causam: confessi sunt cõ
cupiscentiam suam. Et tunc in cõmu
ne statuerunt tempus: quando eas pos
sent inuenire solam. Factum est autem
cum obseruarent diem aptum: ingres=
sa est aliquãdo sicut heri & nudiustertiꝰ
cum duabus solis puellis: voluitq; laua
ri in pomerio. Estus quippe erat &
non erat ibi quisq̃ preter duos senes
absconditos: & contemplantes eam.
Dixit ergo puellis. Afferte mihi ole=
um & smigmata: & ostia pomerii clau=
dite vt lauer. Et fecerunt sicut prece=
perat: clauserunt q; ostia pomerii: &
egresse sunt per posticum vt afferrẽt q̃
iusserat. Nesciebantq; senes itus esse
absconditos. Cum autem essent egre
se puelle: surrexerũt duo senes & accur
rerunt ad eam & dixerunt. Ecce ostia
pomerii clausa sunt: & nemo nos videt
& in concupiscencia tui sumus. Quã=
obrem assentire nobis: & cõmiscere no
biscum. Quod si nolueris dicemus cõ
tra te testimonium: q̃ fuerit tecum iuue
nis & ob hanc causam emiseris puellas
a te. Ingemuit susanna & ait. Angu=
stie sunt mihi vndiq; . Si enim hoc ege=
ro mors mihi est: si autem non egero:
non effugiam manus vestras. Sed me
lius est mihi absq; opere incidere in ma
nus hominum q̃ peccare in conspectu
domini. Et exclamauit voce magna su
sanna: exclamauerunt autem & senes
aduersus eam. Et cucurrit vnus ad ostia
pomerii: & aperuit. Cum ergo audis=
sent clamorem famuli domus in pome
rio: irruerunt per posticum vt viderent
quid nam esset. Postq̃ autem senes lo
cuti sunt: erubuerunt serui vehemen=
ter: quia nunq̃ dictus fuerat sermo hu
iuscemodi de susanna. Et facta est dies
crastina. Cunq; venisset populus ad ioa
chim virum eius: venerunt & duo pres=
byteri pleni iniqua cogitatione aduer=
sus susannam vt interficerent eam. Et
dixerunt coram populo. Mittite ad su
sannam filiam helchie vxorem ioachis
Et statim miserũt. Et venit cum pa=
rentibus & filiis & vniuersis cognatis su
is. Porro susanna erat delicata nimis
& pulchra facie. At iniqui illi iusserũt
vt discooperiretur: erat enim cooper=
ta: vt vel sic satiarentur decore eius.

rũt. ecce hostia horti clau
σαν. ἰδοὺ αἱ θύραι τοῦ παραδείσου κλί=
sa sunt & nemo videt nos: & in con
κλεισται καὶ οὐδεὶς θεωρεῖ ἡμᾶς, καὶ ἐν ἐπιθυ=
piscentia tui sumus: ideo consilio
μίᾳ σου ἐσμεν, διὸ συγκατάθου ἡμῖν καὶ
esto nobiscũ. alioqn testificabimur cõtra
ἔσου μεθ' ἡμῶν. εἰ δὲ μὴ καταμαρτυρήσομεν σοῦ
te: q; erat tecum iuuenis: & propter
σου, ὅτι ἦν μετὰ σοῦ νεανίσκος, καὶ διὰ τοῦ
emisisti puellas a te. & B.
ο ἐξαπέστειλας τὰ κοράσια ἀπὸ σοῦ. καὶ
ingemuit susanna & ait. Angustie mihi
ἀνεστέναξεν σωσάννα καὶ εἶπεν. στενά μοι
vndiq;. si enim hoc egero: mors
πάντοθεν. ἐὰν γὰρ τοῦτο πράξω, θάνατός
mihi est. si autem non egero: nõ effugiã
μοι ἐστίν. ἐὰν δὲ μὴ πράξω, οὐκ ἐκφεύξομαι
manus vestras. eligibile mihi est nõ fa=
τὰς χεῖρας ὑμῶν. αἱρετόν μοι ἐστὶν μὴ πρά
ciente incidere in manus vestras
ξασαν ἐμπεσεῖν εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν, ἢ
peccare in conspectu dñi. & exclamauit
ἁμαρτεῖν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἀνεβόησεν
voce magna susanna. clamauerũtq; &
φωνῇ μεγάλῃ σωσάννα. ἐβόησαν δὲ καὶ οἱ
duo seniores aduersus eã: & G
δύο πρεσβύτεροι κατ' αὐτῆς, καὶ
cucurrit vnus aperuit portas hor=
ἔδραμεν ὁ εἷς ἤνοιξεν τὰς θύρας τοῦ παρα=
ti. vt ut audierũt clamorẽ in
δείσου. ὡς δὲ ἤκουσαν τὴν κραυγὴν ἐν
horto q; ceciderat domui: irruerũt
τῷ παραδείσῳ οἱ ἐκ τῆς οἰκίας, εἰσέπεσον
per obliquã portã vt viderẽtq; si
ἔσω διὰ τῆς πλαγίας θύρας εἰδεῖν τί C
q̃ accíderat ei. q̃ ut dixerũt
ὸ συμβεβηκὸς αὐτῇ. ἡνίκα δὲ εἶπον οἱ
seniores verba sua: erubue=
πρεσβύτεροι τοὺς λόγους αὐτῶν, κατῃσχύν=
rũt serui valde: q; vnquã nõ
θησαν οἱ δοῦλοι σφόδρα, ὅτι πώποτε οὐκ
dictũ ẽ sermo talis de susanna. &
ἐρρέθη λόγος τοιοῦτος περὶ σωσάννης. καὶ
factũ ẽ die crastina vt cõuenit
ἐγένετο τῇ ἐπαύριον ὡς συνῆλθεν ὁ λαὸς
ad virũ eius ioachim: venerũt
πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἰωακείμ, ἦλθον οἱ
duo seniores cũ plenti iniqua
δύο πρεσβύτεροι πλήρεις τῆς ἀνόμου
cogitatione pera susannã vt interficerẽt
ἐννοίας κατὰ σωσάννης τοῦ θανατῶσαι
eam. & dixerũt coã popo
αὐτήν. καὶ εἶπαν ἔμπροσθεν τοῦ λα=
lo. mittite ad susannã filiã
οῦ. ἀποστείλατε ἐπὶ σωσάννα θυγατέ
am helchie q̃ est vxor ioachim. illi ũt
ρα χελκίου ἣ ἐστιν γυνὴ ἰωακείμ. οἱ δὲ
miserũt. & venit ipa & parentes
ἀπέστειλαν. καὶ ἦλθεν αὐτὴ καὶ οἱ γονεῖς αὐ D
ius & filij eius & oẽs co
τῆς καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ πάντες οἱ συγ
gnati eius. at susanna erat delicata
γενεῖς αὐτῆς. ἡ δὲ σωσάννα ἦν τρυφερὰ
valde & pulchra specie. at iniqui
σφόδρα καὶ καλὴ τῷ εἴδει. οἱ δὲ παράνομοι
iusserũt discooperiri eã: erat
ἐκέλευσαν ἀποκαλυφθῆναι αὐτήν, ἦν
enim cooperta: vt satia=
γὰρ κατακεκαλυμμένη, ὅπως ἐμπλη=
rentur pulchritudine eius.
σθῶσιν τοῦ κάλλους αὐτῆς.

flebant ãt q̃ ab ea τ oēs viden
ἔκλαιον δὲ οἱ παρ᾽ αὐτῆς καὶ πάντες οἱ εἰδότες
teo eam. surgentes ãt duo presbyte
τες αὐτήν. ἀναστάντες δὲ οἱ δύο πρεσβύτε-
ri in medio ppli posuerũt man⁹ sup
ροι ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ ἔθεσαν τὰς χεῖρας ἐπὶ
caput eius. illa ãt flens respexit
τὴν κεφαλὴν αὐτῆς. ἡ δὲ κλαίουσα ἀνέβλε-
in celũ. q̃ erat cor eius
ψεν εἰς τὸν οὐρανόν. ὅτι ἦν ἡ καρδία αὐτῆς
cõfidens in dño. dixerũt ãt se
πεποιθυῖα ἐπὶ τῷ κυρίῳ. ἔφασαν δὲ οἱ πρε-
niores. deambulantib⁹ nobis in
σβύτεροι. περιπατούντων ἡμῶν ἐν τῷ
horto ꝛsotio: ingressa est hec cũ duab⁹
παραδείσῳ μόνων, εἰσῆλθεν αὕτη μετὰ δύο
ancillis: τ clausit ostia
παιδισκῶν, καὶ ἀπέκλεισεν τὰς θύρας τοῦ
horti: τ dimisit ancil-
παραδείσου, καὶ ἀπέλυσεν τὰς παιδί-
las. τ venit ad eã inuenio q̃ erat ab
σκας. καὶ ἦλθεν πρὸς αὐτὴν νεανίσκος ὃς ἦν ἐγ-
scondito τ cõcubuit cũ ea. nos
κεκρυμμένος καὶ ἀνέπεσεν μετ᾽ αὐτῆς. ἡμεῖς
ãt cũtes in angulo horti vi-
δὲ ὄντες ἐν τῇ γωνίᾳ τοῦ παραδείσου ἐν-
G dentes iniqtatẽ cucurrimꝰ ad eos.
δόντες τὴν ἀνομίαν ἐδραμοῦμεν ἐπ᾽ αὐτούς.
τ videntes cõmixtos eos: filius
καὶ ἰδόντες συγγενομένους αὐτούς, ἐκείνου
q̃dẽ nõ potuimꝰ cõprehẽdere fieri eo
μὲν οὐκ ἠδυνήθημεν ἐγκρατεῖς γενέσθαι διὰ
rũ quia fuit fortior nobis τ apertens
τὸ βραχίονα αὐτοῦ ὑπερ ἡμᾶς καὶ ἀνοίξαντα
C ostia exiliuit. hanc ãt ap-
τὰς θύρας ἐκπεπήδηκέναι. ταύτης δὲ ἐπι-
prehendentes interrogamꝰ q̃ erat inuenio:
λαβόμενοι ἐπηρωτῶμεν τίς ἦν ὁ νεανίσκος,
τ nõ voluit annũciare nobis. hec
καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἀπαγγεῖλαι ἡμῖν. ταῦτα
testificamur. τ credidit eis
Mat. 14.b. τα μαρτυρούμεν. καὶ ἐπίστευσεν αὐτοῖς ἡ
multitudo q̃ſi senioribꝰ ppli τ iudi
συναγωγὴ ὡς πρεσβυτέροις τοῦ λαοῦ καὶ κρι
cibus: condẽnauerũt eam vt moreret. eccle-
τὰς, καὶ κατέκριναν αὐτὴν ἀποθανεῖν. ἀνε-
mauit ãt voce magna susanna τ dixit.
βόησεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ σουσάννα καὶ εἶπεν. ὁ
deꝰ eterne abscõditor cognitor q̃ scis
θεὸς ἐπαώνιος ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης ὁ εἰδὼς τὰ
A omnia antequã fiant: tu scis
πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν. σὺ ἐπίστασαι
q̃ mẽdacit⁹ me testificati sunt: τ ecce
ὅτι ψευδῆ μου κατεμαρτύρησαν, καὶ ἰδοὺ
morior nõ faciens q̃dq̃ q̃ isti ma-
ἀποθνήσκω μὴ πράσσασα μηδὲν ὧν οὗτοι ἐπε-
lignati sunt cõtra me. τ exaudiuit deꝰ
νοήσαντο κατ᾽ ἐμοῦ. καὶ ἐισήκουσεν ὁ θεὸς
voce eius. τ adducta ea vt peri
τῆς φωνῆς αὐτῆς. καὶ ἀπαγομένης αὐτῆς ἐκινη-
ret: suscitauit deus spm sancti
θῆναι, ἐξήγειρεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
pueri iuuenis cui nomẽ daniel: τ
παιδαρίου νεωτέρου ᾧ ὄνομα δανιήλ, καὶ
clamauit voce magna. mũdus ego a
ἐβόησεν φωνῇ μεγάλῃ. καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ
sanguine huius. puersus est ãt oīs popu
αἵματος ταύτης. ἐπέστρεψεν δὲ πᾶς ὁ λα
D ad eã τ dixerũt. q̃ sermo iste
ὸς πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπαν. τίς ὁ λόγος οὗ
quẽ tu locut⁹ es: ille ãt stãs in medio
τος ὃν σὺ λελάλησας; ὁ δὲ στὰς ἐν μέσῳ

Flebant igitur sui: & omnes qui nouerãt eam. Consurgentes autẽ duo presbyteri in medio populi: posuerunt manus suas super caput eius. Que flens suspexit ad celũ. Erat enim cor eius fiduciam habens in dño. Et dixerunt presbyteri. Cum deambularemus in pomerio soli: egressa est hec cũ duabus puellis: & clausit ostia pomerii & dimissit a se puellas. Venitq̃ ad eam adolescens qui erat abscõditus & cõcubuit cũ ea. Porro nos cum essemus in angulo pomerii videntes iniquitatẽ: cucurrimus ad eos: & vidimus eos pariter cõmisceri. Et illum quidem non quiuimus cõprehendere: quia fortior nobis erat: & aperto ostio exiliuit. Hanc autem cum apprehẽdissem⁹: interrogauimus quis nam esset adolescens: & noluit indicare nobis. Huius rei testes sumus. Credidit eis multitudo quasi senibus & iudicibus populi. Et condemnauerũt eam ad mortem. Exclamauit autẽ voce magna susanna: & dixit. Deus eterne qui abscõditorũ es cognitor: qui nosti oīa antequã fiant: tu scis quoniã falsum testimonium tulerunt contra me: & ecce morior: cum nihil horum fecerim que isti malicioſe composuerũt aduersum me. Exaudiuit autem dñs vocem eius. Cumq̃ duceretur ad mortem: suscitauit dominus spiritum pueri iunioris cuius nomen daniel: & exclamauit voce magna. Mundus ego sum a sanguine huius. Et conuersus oīs populus ad eum dixit. Quis est iste sermo quem tu locutus es? Qui cum staret in medio eorum ait. Sic fatui filii israel non iudicantes neq̃ quod verum est cognoscentes condemnastis filiam israel? Reuertimini ad iudicium: quia falsum testimonium locuti sunt aduersus eam. Reuersus est ergo populus cum festinatione & dixerunt ei senes. Veni & sede in medio nostrum: & indica nobis: quia tibi deus dedit honorẽ senectutis. Et dixit ad eos daniel. Separate illos ab invicẽ procul & diiudicabo eos. Cum ergo diuisi essent alter ab altero: vocauit vnum de eis & dixit ad eum. Inueterate dierũ malorũ: nunc venerũt peccata tua que operabaris prius: iudicans iudicia iniusta: innocẽtes opprimens: & dimittens noxios dicente dño: innocentẽ & iustũ non interficies. Nunc ergo si vidisti eã: dic sub qua arbore videris eos colloq̃ntes sibi. Qui ait. Sub schino. Dixit aũt daniel. Recte mentitus es in caput tuũ. Ecce eni angelus dei accepta snia ab eo scindet te medium. Et amoto eo iussit venire aliũ & dixit ei. Semẽ chanaan & non iuda species decepit te: & concupiscentia subuertit cor tuum. Sic faciebatis filiabus israel: & ille timentes loquebantur vobis: sed nõ filia iuda sustinuit iniquitatẽ vestram. Nunc ergo dic mihi sub qua arbore comprehenderis eos loquentes sibi. Qui ait. Sub prino. Dixit autem ei daniel. Recte mentitus es et tu in caput tuũ. Manet eni angelus

eos dixit. sic fatui filij israel
αὐτῶν εἶπεν. οὕτως μωροὶ υἱοὶ ἰσραὴλ
nõ iudicãtes neq̃ certi cognoscẽ
οὐκ ἀνακρίναντες οὐδὲ τὸ σαφὲς ἐπιγνῶν-
tes condẽnastis filiã israel: reuer
τες κατεκρίνατε θυγατέρα ἰσραήλ, ἀνα-
timini ad iudicii: salũ enĩ isti
στρέψατε εἰς τὸ κριτήριον, ψευδῆ γὰρ οὗτοι
testificati sunt cõtra eã. τ reuersus est oīs
κατεμαρτύρησαν αὐτῆς. καὶ ἀνέστρεψεν πᾶς
ppls cũ festinatiõe. τ dixerũt ei
ὁ λαὸς μετὰ σπουδῆς. καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ
seniores. veni sede in medio no
πρεσβύτεροι. δεῦρο δὴ κάθισον ἐν μέσῳ ἡ-
strũ τ annũcia nobis q̃ tibi dedit
μῶν καὶ ἀπάγγειλον ἡμῖν ὅτι σοὶ ἔδωκεν
deus honorẽ senioriũ. τ dixit ad eos
ὁ θεὸς τὸν πρεσβυτέριον. καὶ εἶπεν πρὸς αὐ-
os daniel. separate illos ab invi
τοὺς δανιήλ. διαχωρίσατε αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλή-
cem ,pcul τ diiudicabo eos. vt ãt
λων μακρὰν καὶ ἀνακρινῶ αὐτούς. ὡς δὲ
separati sunt vnꝰ ab vno: voca-
διεχωρίσθησαν εἷς ἀπὸ τοῦ ἑνός, ἐκάλε-
nit vnũ eorũ τ dixit ei. inuete
σεν τὸν ἕνα αὐτῶν καὶ εἶπεν αὐτῷ. πεπα-
rate diebꝰ malorũ: nũc venerũt
λαιωμένε ἡμερῶν κακῶν, νῦν ἥκασιν αἱ
peccata tua q̃ faciebas prius
ἁμαρτίαι σου ἃς ἐποίεις τὸ πρότερον
iudicio iudicia iniusta: τ q̃dẽ inocẽtes
κρίνων κρίσεις ἀδίκους, καὶ τοὺς μὲν ἀθῴους
condẽnãs. dimittẽs ãt noxios:
κατακρίνων. ἀπολύων δὲ τοὺς ἀδίκους,
dicẽte dño inocẽtẽ τ iustũ
λέγοντος τοῦ κυρίου ἀθῷον καὶ δίκαιον
nõ interficis. nũc ergo hãc si vi
οὐκ ἀποκτενεῖς. νῦν οὖν ταύτην εἴπερ εἶ-
disti: dic sub q̃ arbore vidisti eos
δες, εἰπὲ ὑπὸ τί δένδρον εἶδες αὐτοὺς ὁμι-
uersantes adinuicẽ: at ille dixit. sub schino:
λοῦντας ἀλλήλοις, ὁ δὲ εἶπεν. ὑπὸ χίνον,
dixit ãt daniel. recte mẽtit⁹ es in
εἶπεν δὲ δανιήλ. ὀρθῶς ἐψεύσω εἰς τὴν
tuũ caput: iã enĩ angel⁹
σεαυτοῦ κεφαλήν, ἤδη γὰρ ἄγγελος τοῦ
dei accipiẽs sentẽciã a deo scindet
θεοῦ λαβὼν φάσιν παρὰ τοῦ θεοῦ χίσει
te mediũ. τ amouẽs eum iussit
σε μέσον. καὶ μετακίνησας αὐτὸν ἐκέλευσεν
adducere alterũ: τ dixit ei.
προσαγαγεῖν τὸν ἕτερον, καὶ εἶπεν αὐτῷ.
semen chanaan τ nõ iuda pulchri
σπέρμα χανὰν καὶ οὐχὶ ἰούδα τὸ κάλ-
tudo decepit te τ concupiscẽtia puertis
λος ἐξηπάτησέν σε καὶ ἡ ἐπιθυμία θήλυος
cor tuũ. sic faciebatis filia-
τὴν καρδίαν σου. οὕτως ἐποιεῖτε θυγα-
bus israel: τ ille timentes loque
τράσιν ἰσραήλ, κἀκεῖναι φοβούμεναι ὡμί-
bant vobis. sed nõ filia iuda sustinu
λουν ὑμῖν. ἀλλ᾽ οὐ θυγάτηρ ἰούδα ὑπέμει-
it iniqtatẽ vram. nũc ergo dic mihi sub
νεν τὴν ἀνομίαν ὑμῶν. νῦν οὖν λέγε μοι ὑπὸ
q̃ arbore deprehẽdisti eos conuersantes
τί δένδρον κατέλαβες αὐτοὺς ὁμιλοῦντας
adinuicẽ. ille ãt dixit sub prino. dixit ãt
ἀλλήλοις. ὁ δὲ εἶπεν ὑπὸ πρῖνον. εἶπεν δὲ
ei daniel: recte mẽtit⁹ es τ tu in
αὐτῷ δανιήλ, ὀρθῶς ἐψεύσω καὶ σὺ εἰς τὴν
tuum caput: manet .n. angelus
σεαυτοῦ κεφαλήν, μένει γὰρ ὁ ἄγγελος τοῦ

dei gladium habēs vt secet te medius:
θεοῦ τὴν ῥομφαίαν ἔχων πρίσαι σε μέσον,
vt interficiat vos. ⁊ exclamauit
ἵνα ἐξολεθρεύσῃ ὑμᾶς. καὶ ἀνεβόησεν
oia synagoga voce magna ⁊ bene
πᾶσα ἡ συναγωγὴ φωνῇ μεγάλῃ καὶ εὐλό
dixerūt deo q̃ saluat sperā=
γησαν τῷ θεῷ τῷ σῴζοντι τοὺς ἐλπίζον=
tes in eū. ⁊ surrexerūt in duos
τας ἐπ' αὐτόν. καὶ ἀνέστησαν ἐπὶ τοὺς δύο
seniores: q̃ cōstituerat eos da
πρεσβυτέρους, ὅτι συνέστησεν αὐτοὺς δα
niel ex ore suo falsus testimo
νιὴλ ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν ψευδεμαρτυ
nii dixisse: ⁊ fecerūt eis sicut
ρήσαντας, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὃν τρόπον
malignati sunt primo vt facerēt secū
ἐπονηρεύσαντο τῷ πλησίον ποιῆσαι κα
dū legē moysi: ⁊ interfecerūt e=
τὰ τὸν νόμον Μωυσῆ, καὶ ἀπέκτειναν αὐ=
os: ⁊ saluat⁹ ē sanguis innocē⁹ in die
τοὺς, καὶ ἐσώθη αἷμα ἀναίτιον ἐν τῇ ἡμέρᾳ
illa. helchias ãt ⁊ vxor eius lau=
ἐκείνῃ. χελκίας δὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἤνε=
dauerūt deū sup filia sua su
σαν τὸν θεὸν περὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῶν σω
sanna eū ioachim viro suo
σάννης μετὰ Ἰωακεὶμ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς
⁊ cognatis oibus: q̃ nō est inuēta
καὶ τῶν συγγενῶν πάντων, ὅτι οὐχ εὑρέθη
in ea turpis res. ⁊ daniel fact⁹
ἐν αὐτῇ ἄσχημον πρᾶγμα. καὶ δανιὴλ ἐγένε
est magn⁹ in cōspectu ppli a die
το μέγας ἐνώπιον τοῦ λαοῦ ἀπὸ τῆς ἡμέ=
illa ⁊ vltra. ⁊ rex
ρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα. καὶ ὁ βασιλεὺς
astyages appositⁿ est ad pres suos:
ἀστυάγης προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτ,
⁊ accepit cyr⁹ pres re=
καὶ παρέλαβεν κῦρος ὁ πέρσης τὴν βα=
gnū eius.
σιλείαν αὐτοῦ.

Ca.14.

ET erat daniel cōuiua re=
Καὶ ἦν δανιὴλ συμβιώτης τοῦ βασι
gis ⁊ gloriosus sup oēs ami
λέως καὶ ἔνδοξος ὑπὲρ πάντας τοὺς φί=
cos ei⁹. ⁊ erat idolū babylo=
λους αὐτοῦ. καὶ ἦν εἴδωλον τοῖς βαβυλω
nios cui nomē bel: ⁊ impēdebant in il=
νίοις ᾧ ὄνομα βήλ, καὶ ἐδαπανῶντο εἰς αὐ
lud singulis dieb⁹ simile artabe
τὸ ἑκάστης ἡμέρας σεμιδάλεως ἀρτάβαι
duodecim: ⁊ oues quadraginta ⁊
δώδεκα, καὶ πρόβατα τεσσαράκοντα καὶ
vini metrete sex. ⁊ rex colebat
οἴνου μετρηταὶ ἕξ. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐσέβετο
illud: ⁊ ibat p singulos dies ado
αὐτό, καὶ ἐπορεύετο κατ' ἑκάστην ἡμέραν προ
rare illud. daniel ãt adorabat deū
σκυνεῖν αὐτό. δανιὴλ δὲ προσεκύνει τῷ θεῷ
suū. ⁊ dixit illi rex: q̃re
αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, διατί
nō adoras bel? ille ãt dixit: q̃ nō
οὐ προσκυνεῖς τῷ βήλ; ὁ δὲ εἶπεν. ὅτι οὐ
colo idola manufacta: sed
σέβομαι εἴδωλα χειροποίητα, ἀλλὰ τὸν
viuētē deū q̃ creauit celū ⁊
ζῶντα θεὸν τὸν κτίσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν
terrā ⁊ hēntem oia carnia potestatē. ⁊
γῆν καὶ ἔχοντα πάσης σαρκὸς κυρίαν. καὶ
dixit illi rex: nō videt⁹ ubi bel
εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, οὐ δοκεῖ σοι ὁ βήλ

dei gladium habens vt secet te medius
& interficiat vos. Exclamauit itaq̃ om
nis cetus voce magna: et benedixerūt
deum qui saluat sperantes in se. Et cō
surrexerunt aduersus duos presbyte=
ros. Conuicerat enim eos daniel ex ore
suo falsum dixisse testimonium. Fece=
runtq̃ eis sicut male egerant aduersus
proximam: vt facerent secundum legē
moysi: & interfecerunt eos. Et saluatus
est sanguis innocē⁹ in die illa. Helchias
autem & vxor eius laudauerunt deum
pro filia sua susanna cum ioachim mari
to eius & cognatis omnibus: quia non
est inuenta in ea res turpis. Daniel au=
tem factus est magnus in conspectu po
puli a die illa & deinceps. Et rex asty
ages appositⁿ est ad patres suos: & susce
pit cyrus perses regnum eius.

Capitulū decimū quartum.

QRat autem daniel conuiua regis &
honoratus super omnes amicos
eius. Erat quoq̃ idolum apud babylo=
nios nomine bel: & impendebantur in
eo per dies singulos simile artabe duo=
decim: et oues quadraginta: viniq̃ am=
phore sex. Rex quoq̃ colebat eum: &
ibat per singulos dies adorare eum: por
ro daniel adorabat deum suum. Dixit=
q̃ ei rex. Quare non adoras bel. Qui
respondens: ait ei. Quia non colo ido
la manufacta sed viuentem deum qui
creauit celum & terram & habet pote=
statem omnis carnis. Et dixit rex ad
eum. Non videtur tibi esse bel uiuens
deus. An non vides quanta comedat &
bibat quotidie? Et ait daniel arridens.
Ne erres rex. Iste est enim intrinsecus
luteus: forinsecus ereus: neq̃ comedit
aliquando. Et iratus rex vocauit sacer=
dotes eius & ait eis. Nisi dixeritis mihi
quis est iste qui comedat impensas has:
moriemini. Si autem ostenderitis quo
nā bel comedat hec: morietur daniel:
quia blasphemauit in bel. Et dixit da
niel regi. Fiat iuxta verbum tuum. Erāt
autem sacerdotes bel septuaginta exce
ptis vxoribus & paruulis & filiis. Et ve
nit rex cum daniele in templum belis.
Et dixerunt sacerdotes belis. Ecce nos
egrediemur foras: & tu rex pone escas
& vinum misce: & claude ostiū & signa
anulo tuo. Et cum ingressus fueris ma
ne nisi inueneris omnia comesta a bel:
morte moriemur: vel daniel qui menti
tus est aduersum nos. Confidebant au=
tem quia fecerant sub mensa abscondi
tum introitum: & per illuꝫ ingrediebā=
tur semp & deuorabant ea. Factum est
igitur postq̃ egressi sunt illi: & rex po=
sunt cibos ante bel: precepit daniel pue
ris suis & attulerunt cinerē & cribrauit
per totum templū coram rege: & egres
si clauserunt ostium: & signantes anu=
lo regis: abierunt. Sacerdotes autem
ingressi sunt nocte iuxta consuetudinē
suam & vxores & filii eorum: & comede
runt omnia & biberunt. Surrexit autem
rex primo diluculo: & daniel cū eo: &
ait rex. Salua ne sunt oooooooooooooo

esse viuēs deū? an nō videt q̃ta cōedit per
εἶναι ζῶν θεός; ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅσα ἐσθίει καθ'
singlos dies? ⁊ ait daniel rideno:
καίρον ἡμέραν; καὶ εἶπεν δανιὴλ γελάσας,
ne erres rex. iste .n. intrinsecus ἐστὶ
μὴ πλανῶ βασιλεῦ. οὗτος γὰρ ἔσωθεν μέν
est lutū: extrinsecus ãt eos: ⁊ nō cōedit
ἐστι πηλός, ἔξωθεν δὲ χαλκός, καὶ οὐ βιβρώ
neq̃ bibit aliqñ. ⁊ iratus
σκει οὐδέ ποτε πώποτε. καὶ θυμωθεὶς ὁ
rex: vocauit sacēdotes eius:
βασιλεὺς, ἐκάλεσεν τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ,
⁊ ait illis: nisi dixeritis mihi q̃s
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐὰν μὴ εἴπητέ μοι τίς
comedēs ipensam hanc morie=
ὁ κατεσθίων τὴν δαπάνην ταύτην ἀποθα
mini: si ãt ostenderitis q̃ bel co
νεῖσθε, ἐὰν δὲ ἀποδείξητε ὅτι ὁ βὴλ κα
medit ea morietur daniel: q̃ blas
τεσθίει αὐτὰ ἀποθανεῖται δανιὴλ, ὅτι ἐβλα
phemauit in bel. ⁊ dixit daniel
σφήμησεν εἰς τὸν βήλ. καὶ εἶπεν δανιὴλ
regi: fiat sēdm verbū tuū.
τῷ βασιλεῖ, γενέσθω κατὰ τὸ ῥῆμά σου.
⁊ erant sacerdotes bel septuaginta si=
καὶ ἦσαν οἱ ἱερεῖς τοῦ βήλ ἑβδομήκοντα χω
ne mulierib⁹ ⁊ filijs. ⁊ venit rex
ρὶς γυναικῶν καὶ τέκνων. καὶ ἦλθεν ὁ βασι=
cum daniel in domū bel: ⁊ di
λεὺς μετὰ δανιὴλ εἰς τὸν οἶκον τοῦ βήλ, καὶ εἶ
xerūt sacēdotes: ecce nos recedimus foras:
πον οἱ ἱερεῖς, ἰδοὺ ἡμεῖς ἐξερχόμεθα ἔξω,
tu ãt rex appone escas: ⁊
σὺ δὲ βασιλεῦ παράθες τὰ βρώματα, καὶ τὸ
vinū miscens pone: ⁊ claude ostiū
οἶνον κεράσας θές, καὶ ἀπόκλεισον τὴν θύραν
⁊ signa in anulo tuo. ⁊ re
καὶ σφράγισον ἐν τῷ δακτυλίῳ σου. καὶ ἐλ
nīcēs mane: si nō inueneris oia comesta
θὼν πρωΐ, ἐὰν μὴ εὕρῃς πάντα βεβρωμένα
a bel: moriemur: vel daniel q̃ mē
ὑπὸ τοῦ βήλ, ἀποθανούμεθα, ἢ δανιὴλ ὁ ψευ=
titus ē aduersū nos. ipi ãt despiciebāt q̃
δόμενος κατ' ἡμῶν. αὐτοὶ δὲ κατεφρόνουν ὅτι
fecerant sub mensa absco=
ἐποιήσαμεν ὑπὸ τὴν τράπεζαν κεκρυμ=
ditū introitū ⁊ p ipam igrediebant se=
μένον εἴσοδον καὶ δι' αὐτῆς εἰσεπορεύοντο δὲ
p ⁊ destruebāt ea. ⁊ factū ē vt egressi
λου καὶ ἀνέλουν αὐτά. καὶ ἐγένετο ὡς ἐξέλθο
sunt illi: ⁊ rex appositū
σαν ἐκεῖνα, καὶ ὁ βασιλεὺς παρέθηκεν τὰ
escas bel: ⁊ cepit daniel
βρώματα τῷ βήλ, καὶ ἐπέτρεψεν δανιὴλ τοῖς
pueris suis ⁊ attulerūt cinerē ⁊ cri=
παιδαρίοις αὐτοῦ καὶ ἤνεγκαν τέφραν καὶ κα
brauit totū tēplū i cōspectu regis.
τέρρωσαν ὅλον τὸν ναὸν ἐνώπιον τοῦ βασιλέ
⁊ exeuntes clauserūt portas ⁊
ως. καὶ ἐξελθόντες ἔκλεισαν τὰς θύρας καὶ
signauerunt in anulo regis
ἐσφράγισαν ἐν τῷ δακτυλίῳ τοῦ βασιλέως
⁊ abierunt. at sacēdotes ingressi sunt nocte
καὶ ἀπῆλθον. οἱ δὲ ἱερεῖς εἰσῆλθον τὴν νύκτα
sēdm ꝓsuetudinē suā ⁊ vxores ⁊ fi
κατὰ τὸ ἔθος αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέ
lij eorū: ⁊ cōsumpserunt oia ⁊ egressi sūt.
κνα αὐτῶν, καὶ κατέφαγον πάντα καὶ ἐξῆλθον
⁊ manicauit rex mane ⁊ dani=
καὶ ὤρισεν ὁ βασιλεὺς πρωΐ καὶ δανι=
el cū eo. ⁊ ait rex: salua
ὴλ μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, σῶοι οἱ

signacula daniel. ille ũt dixit salua rex
σφραγίδες δανιὴλ. ὁ δὲ εἶπεν σῶσι βασι-
τ facti ẽ stati cũ aguisset portas inf
λεῦ. καὶ ἐφώνησε μεγάλῃ τῇ φωνῇ καὶ εἶπεν
pidio rex in mẽsam
βλέψας ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν τράπεζαν
clamauit voce magna. magn⁹ es vel: t
ἐβόησεν φωνῇ μεγάλῃ. μέγας εἶ βὴλ, καὶ
nõ est apud te dol⁹ disp: t ri
οὐκ ἔστιν παρὰ σοὶ δόλος οὐδὲ εἷς, καὶ ἐγέ-
sit daniel t tenuit regẽ
λασεν δανιὴλ καὶ ἐκράτησεν τὸν βασιλέα
ne ingrederet ipe intro: t dixit. vide
τοῦ μὴ εἰσελθεῖν ἀυτὸν ἔσω, καὶ εἶπεν. ἴδε
pauimentũ t cognosce cui⁹ vestigia hec:
τὸ ἔδαφος καὶ γνῶθι τίνος τὰ ἴχνη ταῦτα,
t dixit rex. video vestigia viroꝝ
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς. ἑῶ τὰ ἴχνη ἀνδρῶν
t mulierꝝ t infantũ. t irat⁹
καὶ γυναικῶν καὶ παιδίων. καὶ ἐργιδεὶς
rex tũc: apprehẽdit sacerdotes
ὁ βασιλεὺς τότε, συνέλαβεν τοὺς ἱερεῖς
t vxores t filios eoꝝ. t
καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν. καὶ
ostẽdẽrũt ei abscõdita ostiola q̃ q̃
ἔδειξαν αὐτῷ τὰς κρυπτὰς θυρίδας ἃ ἦν
ingrediebant t cõsumebãt q̃ in
εἰσπορευόμενοι καὶ κατεδαπάνων τὰ ἐπὶ
mẽsã t occidit illos rex:
τῆ τραπέζῃ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ὁ βα
t dedit bel abiectũ da
σιλεύς, καὶ ἔδωκεν τὸν βὴλ ἐκδοτον δα
niẽlis: t subuertit eũ t tẽplũ eius.
νιὴλ, καὶ κατέσφηξεν αὐτὸν καὶ τὸν ναὸν αὐτ.

Et erat draco magn⁹ in loco
Καὶ ἦν δράκων μέγας ἐν τῷ τόπῳ
t colebãt eũ babylonij. t di-
καὶ ἐσέβοντο αὐτὸν οἱ βαβυλώνιοι. καὶ εἶπε
xit rex danieli. nũqd t hic
πρὸς τὸν βασιλεὺς τῷ δανιὴλ. μὴ καὶ τοῦτον
dicis q: ere⁹ est: ecce viuit t comedit
λέγεις ὅτι χαλκοῦς ἐστιν; ἰδοὺ ζῇ καὶ ἐσθίει
t bibit. nõ potes dicere q: nõ est
καὶ πίνει. οὐ δύνασαι εἰπεῖν ὅτι οὐκ ἔστιν
iste deus viuẽs: t adora eũ: t
οὗτος θεὸς ζῶν, καὶ προσκύνησον αὐτῷ, καὶ
dixit daniel. dũm deũ meũ adora-
εἶπεν δανιὴλ. κυρίῳ τῷ θεῷ μου προσκυ-
bo: q: iste est de⁹ viuẽs. tu ũt rex
νήσω, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ζῶν. σὺ δὲ βασιλεῦ
da mihi potestatẽ: t interficiã draco
δός μοι ἐξουσίαν, καὶ ἀποκτενῶ τὸν δράκοντα
nẽ absq̃ gladio t virga: t dixit
τὸν ἄνευ μαχαίρας καὶ ῥάβδου, καὶ εἶπεν ὁ
rex. do tibi. t accepit daniel
βασιλεύς. δίδωμί σοι. καὶ ἔλαβεν δανιὴλ
picẽ t adipẽ t pilos: t coxit inid
πίσσαν καὶ στέαρ καὶ τρίχας, καὶ ἔψησεν ἐπὶ
ipsm: t fecit massas: t dixit in
τὸ αὐτὸ, καὶ ἐποίησεν μάζας, καὶ ἔδωκεν εἰς
os draconis: t dirupt⁹ est draco:
τὸ στόμα τοῦ δράκοντος, καὶ διερράγη ὁ δράκων,
t dixit. ecce culture vre. t fa
καὶ εἶπεν. ἴδε τὰ σεβάσματα ὑμῶν. καὶ ἐγέ-
cẽt vt audierũt babylonij indignati sũt
νετο ὡς ἤκουσαν οἱ βαβυλώνιοι ἠγανάκτησαν
valde: t cõuersi sunt in regẽ t
λίαν, καὶ συνεγράφησαν ἐπὶ τὴν βασιλέα καὶ
dixerũt. inde⁹ factus est rex: bel
εἶπον. ἰουδαῖος γέγονεν ὁ βασιλεύς, τὸν βὴλ
destruxit: t draconẽ interfecit
κατέσπασεν, καὶ τὸν δράκοντα ἀπέκτεινεν
t sacerdotes occidit. t dixerũt venite
καὶ τοὺς ἱερεῖς κατέσφαξεν. καὶ εἶπαν ἐλεύ-

signacula daniel. Qui respondit. Salua
rex. Statimq̃ cum aperuisset ostium
intuitus rex mensam exclamauit voce
magna. Magn⁹ es bel & nõ est apud te
dolus quisq̃. Et risit daniel. Et tenuit
regem ne ingrederetur intro & dixit.
Ecce pauimentum: animaduerte cuius
vestigia sunt hec. Et dixit rex. Video ve
stigia viroꝝ & mulierum & infantium.
Et iratus est rex. Tunc apprehẽdit rex
sacerdotes & vxores & filios eorum: &
ostenderunt ei abscondita ostiola per
que ingrediebantur & consumebant
que erant super mensam. Occidit ergo
illos rex: & tradidit bel in potestatẽ da-
nielis: qui subuertit eus & templũ eius.
Et erat draco magnus in loco illo: & co
lebant eum babylonii. Et dixit rex da-
niel. Ecce nunc non potes dicere: quia
iste non sit deus viuens. Adora ergo eũ.
Dixitq̃ daniel regi. Dominum deum
meum adoro: quia ipse est deus viuens.
Iste autem non est deus viuens. Tu au-
tem rex da mihi potestatem & interfi-
ciam draconem absq̃ gladio & fuste: &
ait rex. Do tibi. Tulit ergo daniel picem
& adipem & pillos: & coxit pariter: fe-
citq̃ massas & dedit in os draconis &
diruptus est draco. Et dixit daniel. Ecce
quem colebatis. Quod cum audissent
babylonii indignati sunt vehementer:
& congregati aduersum regem dixe-
rũt. Iudeus fact⁹ est rex. Bel destruxit:
draconem interfecit: & sacerdotes occi
dit. Et dixerunt cum venissent ad regẽ.
Trade nobis danielem: alioquin inter-
ficiemus te & domum tuam. Vidit ergo
rex q̃ irruerent in eum vehementer: &
necessitate compulsus tradidit eis danie
lem. Qui miserũt eum in lacum leonũ:
& erat ibi diebus sex. Porro in lacu erãt
leones septem & dabantur eis duo cor
pora quotidie & due oues: & tunc non
data sunt eis: vt deuorarent danielem.
Erat autem abacuc propheta in iudea:
& ipse coxerat pulmẽtum & intriuerat
panes in alueolo & ibat in campum
vt ferret messoribus. Dixitq̃ angelus
domini ad abacuc. Fer prãdium quod
habes in babylonem danieli qui est in
lacu leonum. Et dixit abacuc. Domine
babylonẽ non vidi: & lacum nescio. Et
apprehendit eum angelus dñi in verti-
ce eius: & portauit eum capillo capitis
sui: posuitq̃ eum in babylonem super
lacum in impetu spiritus sui. Et cla-
mauit abacuc dicens. Daniel serue dei:
tolle prandium quod misit tibi deus.
Et ait daniel. Recordatus es mei deus:
& non dereliquisti diligentes te. Sur-
gens daniel comedit. Porro angelus do
mini restituit abacuc confestim in loco
suo. Venit ergo rex die septimo vt luge
ret danielem: & venit ad lacum & intro
spexit: & ecce daniel sedẽs in medio leo
num: & exclamauit voce magna rex di
cens. Magnus es dñe deus danielis. Et
extraxit eum de lacu leonũ. Porro illos
qui perditionis eius causa fuerant: in-
tromisit in lacũ & deuorati sunt in mo
mento coram eo.

Explicit Daniel propheta.

teo ad regẽ. trade nobis
τις πρὸς τὸν βασιλέα. παράδος ἡμῖν τὸν
danielẽ: alioquin interficiem⁹ te t do
δανιὴλ, εἰ δὲ μὴ ἀποκτενοῦμέν σε καὶ τὸν οἶκόν σου.
mũ tuũ: t vidit rex q: vrgẽt
καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς ὅτι ἐπείγουσιν
eũ vehemẽter. t coact⁹ tradidit
αὐτὸν σφόδρα. καὶ ἀναγκασθεὶς παρέδωκεν
eis danielẽ. illi ũt miserũt eũ in
αὐτοῖς τὸν δανιὴλ. οἱ δὲ ἔβαλον αὐτὸν εἰς τὸν
lacũ leonũ. t fuit ibi diebꝰ sex.
λάκκον τῶν λεόντων. καὶ ἦν ἐκεῖ ἡμέρας ἕξ.
erãt ũt in lacu septẽ leones: t dabãtur
ἦσαν δὲ ἐν τῷ λάκκῳ ἑπτὰ λέοντες, καὶ ἐδίδο-
tur eis in die duo corpora t duo
το αὐτοῖς τὴν ἡμέραν δύο σώματα καὶ δύο
oues: tũc ũt nõ data sũt eis vt deuo
πρόβατα, τότε δὲ οὐκ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα κατα-
rarẽt danielẽ. t abacuc ꝓpheta
φάγωσιν τὸν δανιὴλ. καὶ ἀμβακοὺμ ὁ προφήτης
erat in iudea: t ipe coxit pulmẽtũ t
ἦν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, καὶ αὐτὸς ἥψησεν ἕψημα καὶ
cõtriuit panes in peluim: t ibat in
ἐνέτριψεν ἄρτους εἰς σκάφος, καὶ ἐπορεύετο εἰς
campum ferre messoribꝰ: t dixit
τὸν πεδίον ἀπενέγκαι τοῖς θερισταῖς, καὶ εἶπεν
angel⁹ dñi abacuc. affer prã
ἄγγελος κυ τῷ ἀμβακούμ. ἀπένεγκαι τὸ ἄ
dium q̃d habes in babylonẽ danieli in
ριστον ὃ ἔχεις εἰς βαβυλῶνα τῷ δανιὴλ εἰς
lacũ leonũ: t dixit abacuc.
τὸν λάκκον τῶν λεόντων, καὶ εἶπεν ἀμβακούμ.
dñe babylonẽ nõ vidi: t lacũ nõ
κε βαβυλῶνα οὐκ ἑώρακα, καὶ τὸν λάκκον οὐ
scio vbi est. t apprehẽdit angel⁹
γινώσκω ποῦ ἐστιν. καὶ ἐπελάβετο ὁ ἄγγελος
dñi verticẽ eius t portãs coma
κυ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ, καὶ βαστάσας τῆς κόμης
capitis eius: posuit illũ in babylo
τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ἔθηκεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶ
nẽ sup lacu in ipetu spiritus
να ἐπάνω τοῦ λάκκου ἐν τῷ ῥοίζῳ τοῦ πνεύματος
sui: t clamauit abacuc dicẽs. daniel
αὐτοῦ, καὶ ἐβόησεν ἀμβακούμ λέγων. δανιὴλ
daniel accipe prãdium q̃d misit tibi deus:
δανιὴλ λάβε τὸν ἄριστον ὃ ἀπέστειλέν σοι ὁ θς,
t dixit daniel. recordatus es mei deus t
καὶ εἶπεν δανιὴλ. ἐμνήσθης γάρ μου ὁ θς καὶ
nõ dereliquisti exquirẽtes te. t
οὐκ ἐγκατέλιπες τοὺς ἐκζητοῦντάς σε. καὶ
surgẽs daniel comedit. at angel⁹ dei
ἀναστὰς δανιὴλ ἔφαγεν. ὁ δὲ ἄγγελος τοῦ θεοῦ
restituit abacuc cõfestim
ἀπεκατέστησεν τὸν ἀμβακούμ παραχρῆμα
in loco suo. at rex venit die
ἐπὶ τὸν τόπον αὐτοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἦλθεν τῇ ἡμέρᾳ
septima vt lugeret daniel: t ve
ἑβδόμῃ πενθῆσαι τὸν δανιὴλ, καὶ ἦλ-
nit ad lacũ t introspexit: t ecce
θεν ἐπὶ τὸν λάκκον καὶ ἐνέβλεψεν, καὶ ἰδοὺ
daniel sedẽs: t exclamãs rex
δανιὴλ καθήμενος, καὶ ἀναβοήσας ὁ βασι-
voce magna dixit. magn⁹ es dñe de⁹
λεὺς φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν. μέγας εἶ κε ὁ θς
danielis. t nõ est alⁿ ꝑter te: t
τοῦ δανιὴλ. καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν σου, καὶ
extraxit eũ. at auctores ꝑditio
ἀνέσπασεν αὐτόν. τοὺς δὲ αἰτίους τῆς ἀπωλεί-
nis ei⁹ immisit in lacũ: t deuora
ας αὐτοῦ ἐνέβαλεν εἰς τὸν λάκκον, καὶ κατε-
ti sunt statim coã eo-
βρώθησαν παραχρῆμα ἐνώπιον αὐτοῦ.

INCIPIT PROLOGVS IN LIBRVM DVODECIM PROPHETARVM.

ON idem ordo est duodecim prophetarum apud hebreos qui est apud nos. Vnde secundum id quod ibi legitur: hic quoq; dispositi sunt. Osee cōmaticus est: & quasi per sententias loquens. Iohel planus in principiis: in fine obscurior: & vsq; ad malachiam habent singuli proprietates suas: quē esdram scribā legisq; doctorē hebrei autumāt. Et quia longū est nunc de oibus dicere: hoc tantū vos o paula & eustochiū admonitas scire volo: vnū librū esse duodecis prophetarū: & osee synchronon esaie: malachiā vero aggei & zacharie fuisse tēporib⁹. In quib⁹ autē tēp⁹ nō ꝓfertur in titulo: sub illis eos regib⁹ ꝓphetasse sub qbus & hi q ante eos habent titulos ꝓphetauerunt.

Item alius prologus.

EGule sunt he sub quibus significationibus nominū: ad quas tribus ꝑ prophetas sermo dñi dirigatur. Quotienscūq; ad decē tribus tenditur prophetia: sub his nominibus designatur. i. effraim: samaria: israel: ioseph: iezrahel: bethel: bethauem: & interdum iacob. Quādo autē ad duas loquitur trib⁹ sub his nominibus sermo profertur: idest iuda hierusalē: beniamin: domus dauid: & interdū iacob. Aliquotiēs israel ad totas duodecim tribus refertur. Duplex est apud hebreos sententia de his quattuor versibus: qui in capite sunt ꝑnotati. Plericq; enim dicunt ꝙ ab esdra scriba in omnib⁹ prophetis sic fuerit titulatū: vt prescripto vniuscuiusq; nomine ꝓphetia cui⁹ sit sequēs noscatur: Ipse est autē esdras qui vltimus prophetarum malachie nomine scribitur. Alii vero dicunt ꝙ ab ipsis prophetis per spiritum sanctum vt cetera sunt conscripta.

Incipit prologus in librum Osee prophete.

TEmporibus ozie & ioathe achaz & ezechie regum iuda & hieroboam filii iohe regis. Osee filius beeri ad prophetiā dicendā: spiritusancto repletus est. De memorato itaq; numero regum achaz rex iuda: & hieroboā rex israel dñm derelinquentes vt historie regū & palipomenō indicant: etiā israel idolatrie crimen imperio ac potestate sua admittere coegerūt. Propter quod deus ad osee hec locutus est dicens. Accipe tibi vxorem fornicariā siue fornicationū & fac filios fornicatiōis. Fornicariā itaq; non elocati corporis meretricem: sed gentilem deū ignorantē appellat: que dei creatoris sui amore contēpto: simulachrorum se subiecit desideriis. Sed cū dei precepto propheta in hac re paruisset: cōceptū ex ea filiū iezrael ꝑcepit nominare: deo pollicente post breue tēpus sanguinem iezrael in domo iehu vindicare. Cuius promissionis hec causa est: iehu per heliseum in regem inuncto ad defendendū sanguinem naboth: cuius iezrahel quoq; tunc tēporis metropolis erat: quem iezabel acab regis israel vxor interemerat: sicut regum historia exponit. Is cum grauiter iuxta diuinum preceptum vindicandi sanguinis causam omnem memorati domum descuisset: hoc pacto dominum dereliquisse inuenitur: cuius pronepote hieroboam qui lectione comprehēsus est: originis sue facta imitante: ac cōtra dei precepta & religionem cum populo israel agēte: sanguis naboth qui in loco certe iezrahel fuerat profusus in domo iehu patris memorati hieroboe pro peccato redundaturus significatur. Hinc factum est vt ira dei in populo israel per denunciationes prophete processura diceretur: domui autem iude misericordia lectione cōprehensa ob hoc ꝓmissa est: quia ezechias rex iuda filius achaz sublatis idolis que tā pater eius q̄ ceteri reges cōsecrauerant: tēplū dei purgasse & purificasse mōstratur.

Explicit prologus.

Incipit argumentum in eundem.

OSee crebro nominat effraim: samariā: ioseph: iezrael: & vxorem fornicariā: & fornicationis filios: & adulterā cubiculo clausam mariti multo tempore sedere viduam: & sub veste lugubri viri ad se reditum prestolari.

Explicit argumentum.

Prītiua.beb. Tex.beb. Osee.j.

Cap.j.

דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל הוֹשֵׁעַ
יום בֶּן בְּאֵרִי בִּימֵי עֻזִּיָּה יוֹתָם אָחָז
יְחִזְקִיָּה מַלְכֵי יְהוּדָה וּבִימֵי יָרָבְעָם
בֶּן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל תְּחִלַּת דִּבֶּר
יחל יְהוָה בְּהוֹשֵׁעַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל
אמר הוֹשֵׁעַ לֵךְ קַח לְךָ אֵשֶׁת זְנוּנִים
ילד אישׁ וְיַלְדֵי זְנוּנִים כִּי זָנֹה תִּזְנֶה הָאָרֶץ
זנה מֵאַחֲרֵי יְהוָה׃ וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח אֶת גֹּמֶר
בַּת דִּבְלָיִם וַתַּהַר וַתֵּלֶד לוֹ בֵּן׃ הרה ילד
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו קְרָא שְׁמוֹ
יִזְרְעֶאל כִּי עוֹד מְעַט וּפָקַדְתִּי אֶת
דְּמֵי יִזְרְעֶאל עַל בֵּית יֵהוּא וְהִשְׁבַּתִּי שבת
מַמְלְכוּת בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא
שְׁבַרְתִּי אֶת קֶשֶׁת יִשְׂרָאֵל
בְּעֵמֶק יִזְרְעֶאל׃ וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד

Trāsl. B. Wie.

Incipit liber Osee prophete. Cap. 1.

TErbum domini qd factum est ad osee filiū beeri in diebꝰ ozie ioatham achaz ooooooo ezechie regū iuda & in diebus hieroboam ooooo filii ioas regis israel. Principiū loquendi ooo domino in osee. Et dixit dñs ad ooooooo.oooooo osee. Vade sume tibi vxorem fornicationum: & filios fornicatiōis: qa fornicans fornicabitur terra a dño. Et abiit & accepit gomer oooooooo filiam debelaim: & cōcepit & peperit ei filium. Et dixit dominus ad eū. Voca nomen eius ooooo iezrahel. Quoniam ad huc modicū: & visitabo sanguinē iezrahel super domū iehu: & quiescere faciam regnum domus israel. Et in ooooooooooo illa die conteram arcum israel: oooooooooooooooo in valle iezrahel. Et cōcepit adhuc & peperit oo

Trās. Gre. lxx. cū interp. latina.

OSEE. ΩΣΗΕ. Ca.1.

Verbū dñi qd factū e ad osee filiū

Λογος κυρίου ὃς ἐγένετο πρὸς ὡσηὲ τὸν τοῦ

beeri in diebꝰ osie: ioatham: achaz:

Βεηρὶ ἐν ἡμέραις ὀζίου, καὶ Ἰωάθαν, ἄχαζ,

A ezechie regum iuda. et in diebus

ἐζεκίου βασιλέων ἰούδα· καὶ ἐν ἡμέραις

hieroboā filij ioas regis israel: principio ver

ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ἰωὰς βασιλέως τοῦ Ἰσραήλ, ἀρχὴ λόγου

bi dñi ad osee. et dixit dñs ad osee: vade

κυρίου πρὸς ὡσηέ· καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ὡσηέ, βάδι

de tolle tibi vxorē fornicatiōis et filios fornica

λαβὲ σεαυτῷ γυναῖκα πορνείας καὶ τέκνα πορνε

tiōis: qz fornicāo fornicabit terra a deo.

ίας, ὅτι πορνεύουσα ἐκπορνεύσει ἡ γῆ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.

et abiit et accepit gomer filiam debe

καὶ ἐπορεύθη καὶ ἔλαβεν τὸν γομὲρ θυγατέρα δεβε

laim. et concepit et peperit filiū. et dixit domi

λαιμ. καὶ συνέλαβεν καὶ ἔτεκεν υἱόν. καὶ εἶπεν κύριος

nus ad eū: voca nomē eius hiezrael.

πρὸς αὐτόν, καλέσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰεζραέλ.

qz adhuc modicū et vlciscar sanguinē israel sup

ὅτι ἔτι μικρὸν καὶ ἐκδικήσω τὸ αἷμα τοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ Eliā.

domū iuda: et quiescere faciā regnū domus is. 2.a.

τὸν οἶκον Ἰούδα, καὶ καταπαύσω βασιλείαν οἴκου Ἰσ

rael. et erit in illa die: et cōteram ar

ραήλ. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ συντρίψω τὸ

cū israel in valle iezrael: et cōcepit

ξον τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ ἰεζραέλ, καὶ συνέλα

adhuc et pepit

βεν ἔτι καὶ ἔτεκεν oooooooooooooooooooooooooooo

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. lati.

filiam τ dixit ei: voca nomẽ eius absq
ευγατέρα καὶ ἶπεν αὐτῷ, κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτῆς οὐκ
misericordia qꝰ nequaq̃ addã vltra diligere domũ is-
C λεημοσύνη ὅτι οὐ μὴ προσθῶ ἔτι ἀγαπῆσαι τὸν οἶκον ἰσ
rael: sed aduersans aduersabo eis:
ραήλ, ἀλλ' ἀντιτασσόμενος ἀντιτάξομαι αὐτοῖς, τοῦς
at filios iuda miserebor: τ saluabo eos in dño deo suo:
δὲ υἱοὺς Ἰούδα ἐλεήσω, καὶ σώσω αὐτοὺς ἐν κυρίῳ θεῷ αὐ
τ nõ saluabo eos in arcu neq; in gladio: ne
τῶν, καὶ οὐ σώσω αὐτοὺς ἐν τόξῳ οὐδὲ ἐν ῥομφαίᾳ, οὐ
q̃ in bello: neq; in equis: neq; in equitib⁹. τ
δὲ ἐν πολέμῳ, οὐ δὲ ἐν ἵπποις, οὐδὲ ἐν ἱππεῦσιν. καὶ
ablactauit eã q̃ absq; mia. τ cõcepit τ
ἀπεγαλάκτισεν τὴν ἀπελεημοσύνην. καὶ συνέλαβεν καὶ
pepit filiũ. τ dixit dño: voca nomẽ eius
ἔτεκεν υἱόν. καὶ ἶπεν κύριος, κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ
nõ ppls me⁹: qꝰ vos nõ ppls me⁹: τ ego nõ sum
οὐ λαός μου, ὅτι ὑμεῖς οὐ λαός μου, καὶ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ
vr τ erit numer⁹ filiorꝫ israel sicꝫ arena ma
D ὑμῶν καὶ ἔσται ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θα
ris q̃ nõ mensurabit neq; numerabit. τ
λάσσης ἣ οὐκ ἐκμετρηθήσεται οὐδὲ ἐξαριθμηθήσεται. καὶ
erit in loco vbi dictũ ẽ eis nõ ppls me⁹ vos:
ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς οὐ λαός μου ὑμεῖς,
vocabũt filij dei viuẽtis: τ cõgregabunt filij iu
κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος, καὶ συναχθήσονται υἱοὶ ἰου
da τ filij israel simul. τ ponent sibi
δὰ καὶ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ θήσονται ἑαυτοῖς
ꝓcipatũ vnũ. τ ascendẽt de terra qñ magn⁹
ἀρχὴν μίαν. καὶ ἀναβήσονται ἐκ τῆς γῆς ὅτι μεγάλη
dies hiezrael.
ἡμέρα τοῦ ἰεζραέλ.

Ca. 2.

A Dicite fratrib⁹ vrīs ꝑpls me⁹: τ
Εἴπατε τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν λαός μου, καὶ τῇ
sorori vre dilecta: litigate cũ mre vra
ἀδελφῇ ὑμῶν ἠγαπημένῃ, κρίνετε πρὸς τὴν μητέρα ὑμῶν
litigate qꝰ ipa nõ vxor mea τ ego nõ vir eius. τ
κρίνετε ὅτι αὐτὴ οὐ γυνή μου καὶ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἀνὴρ αὐτῆς. καὶ
auferã fornicationẽ eꝰ a facie mea: τ adul-
ἐξαρῶ τὴν πορνείαν αὐτῆς ἐκ προσώπου μου, καὶ τὴν μοι-
terũ eius de medio vberũ illꝰ vt spoliẽ
χείας αὐτῆς ἐκ μέσου τῶν μαζῶν αὐτῆς ὅπως ἐκδύσω
eam nudã τ restituam eam iuxta diem
A αὐτὴν γυμνὴν καὶ ἀποκαταστήσω αὐτὴν ὡς ἡμέρα
natiuitatis eꝰ: τ ponã eam in deserto τ statuã e-
γενέσεως αὐτῆς, καὶ θήσω αὐτὴν ἐν ἐρήμῳ καὶ τάξω αὐ
am sicꝫ terrã sitiẽ aq̃: τ occidam illam in siti τ
τὴν ὡς γῆν ἄυδρον, καὶ ἀποκτενῶ αὐτὴν ἐν δίψει καὶ τὰ
filios eius non miserebor: qꝰ filij fornicationũ sũt:
τέκνα αὐτῆς οὐ μὴ ἐλεήσω, ὅτι τέκνα πορνείας εἰσὶ,
qꝰ fornicata est mr eorꝫ: cõfusa est q̃ pepẽrit e-
ὅτι ἐξεπόρευσεν ἡ μήτηρ αὐτῶν, κατῃσχύνθη ἡ τεκοῦσα αὐ
eos: qꝰ dixit: vadam post amatores meos
τῶν, ὅτι εἶπεν, πορεύσομαι ὀπίσω τῶν ἐραστῶν μου τῶν
qui dant mihi panes meos τ aquã meã τ vestimẽ
διδόντων μοι τοὺς ἄρτους μου καὶ τὸ ὕδωρ μου καὶ τὴν ἐσθῆ
tã meã τ linteamia mea τ oleũ meũ τ ola q̃cũq;
τά μου καὶ τὰ λίνεά μου καὶ τὸ ἔλαιόν μου καὶ πάντα ὅσα
mihi ꝓuenẽt. ꝓpterea ecce ego sepio viã eius
B μοι καθήκει. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ φράσσω τὴν ὁδὸν αὐτῆς
in sudibus: τ obstruam vias illꝰ. τ
ἐν σκόλοψιν, καὶ φραγήσομαι τὰς ὁδοὺς αὐτῆς. καὶ τὴν
semitã suã nõ inueniet. τ ꝓsequetur amatores
τρίβον αὐτῆς οὐ μὴ εὕρῃ. καὶ καταδιώξεται τοὺς ἐραστὰς
suos. τ non apḣhendet illos. τ q̃ret illos
αὐτῆς. καὶ οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτούς. καὶ ζητήσει αὐτοὺς
τ nõ inueniet. τ dicet: vadam τ reuertar ad
καὶ οὐ μὴ εὕρῃ. καὶ ἐρεῖ, πορεύσομαι καὶ ἐπιστρέψω πρὸς
virũ meũ priorem: qꝰ bonꝰ mihi erat tũc q̃ nũc
τὸν ἄνδρα μου τὸν πρότερον, ὅτι καλός μοι ἦν τότε ἢ νῦν
est. τ ipa nõ cognouit qꝰ ego dedi ei
ἐστί. καὶ αὐτὴ οὐκ ἔγνω ὅτι ἐγὼ δέδωκα αὐτῇ ooooooo

Trãsla. B. Wie.

rfilia.q Et dixit rei.s Voca
rnomen eius absq; ooooo
rmisericordia: rquia non
saddam vltra rmisereri oo
rdomui risrael: s sed oblí-
uione robliuiscar eorum.
rEt domui iuda misere-
bor: r & saluabo eos oooo
qin domino deo suo: s &
non saluabo eos oooooo
sin arcu & gladio & in bel
lo & in equis oooooooooo
s & in equitib⁹. rEt ablacta
uit ea q̃ erat absq; mia.
rEt cõcepit & peperit fi-
liũ. rEt dixit. voca nomẽ
eius nõ ppls meus: qa
rvos nõ ppls me & ego
rnon ero vester. r Et erit
rnumerus filiorum oooo
risrael quasi arena maris
rque rsine mensura est
retnon rnumerabitur. rEt
erit rin loco vbi oooooooo
rdicetur eis: rnon popu-
lus meus rvos: r dicetur oo
reis filij rdei rviuentis. rEt
congregabũtur rfilij rinda
r & filij israel pariter: r &
ponent rsibimet caput oo
rvnum: r & ascendent rde
rterra: rquia magnus oo
rdies iezrahel. 2.

Dicite rfratribus vrīs
rpopulus me & so-
rori vre rmiam cõfecuta.
rIudicate matrẽ vram iu
dicate: rqñ ipsa nõ vxor
mea & ego rnon vir eius.
qAuferat rfornicatiões su-
as a facie sua: r & aduiteria
sua de medio rvberũ suo-
rũ: rne forte expoliẽ eam
rnudã r & statuã eam rsm
die natiuitatis sue. rEt po
nam eã q̃si solitudinẽ: r &
statuã eã velut terrã rinuiã
r & interficiã eã rsiti: r & fi-
liorũ illi nõ rmiserebor:
qñ rfilii rfornicationum
rsunt: qa rfornicata ẽ ma
ter eorum. rConfusa est q̃
cõcepit eos: rquia rdixit.
rVadam rpost ramatores
meos qui dant rpanes mi
hi: r & aquas meas & lanã
meã: r & linũ meũ oleum
meum & potũ meũ. rPro
pter hoc ecce ego sepiã
viã tuã rspinis & sepiam
rea maceria. rEt semitas
suas nõ rinueniet. r & seq̃-
tur ramatores suos r & nõ
rapprehẽdet eos: r & que
ret eos & non rinueniet.
rEt dicet. rVadam r & re-
uertar ad virum meum
rpriorẽ: rquia rbene mihi
erat rtunc magis q̃ nũc.
rEt hec nesciunt: r qa ego
rdedi ei oooooooooooooo

Tex. heb. Osee. ij. Patiua. heb.

בַּת׃ וַיֹּאמֶר לוֹ קְרָא שְׁמָהּ לֹא
רֻחָמָה כִּי לֹא אוֹסִיף עוֹד אֲרַחֵם אֶת
בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָשֹׂא אֶשָּׂא לָהֶם׃
וְאֶת בֵּית יְהוּדָה אֲרַחֵם וְהוֹשַׁעְתִּים
בַּיהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְלֹא אוֹשִׁיעֵם
בְּקֶשֶׁת וּבְחֶרֶב וּבְמִלְחָמָה בְּסוּסִים
וּבְפָרָשִׁים׃ וַתִּגְמֹל אֶת לֹא רֻחָמָה
וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן׃ וַיֹּאמֶר קְרָא שְׁמוֹ
לֹא עַמִּי כִּי אַתֶּם לֹא עַמִּי וְאָנֹכִי
לֹא אֶהְיֶה לָכֶם׃ וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כְּחול הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִמַּד
וְלֹא יִסָּפֵר וְהָיָה בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר
יֵאָמֵר לָהֶם לֹא עַמִּי אַתֶּם יֵאָמֵר
לָהֶם בְּנֵי אֵל חָי׃ וְנִקְבְּצוּ בְנֵי יְהוּדָה
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יַחְדָּו וְשָׂמוּ לָהֶם רֹאשׁ
אֶחָד וְעָלוּ מִן הָאָרֶץ כִּי גָדול
יוֹם יִזְרְעֶאל׃

Cap. ij.

אִמְרוּ לַאֲחֵיכֶם עַמִּי וְלַאֲחוֹתֵיכֶם
רֻחָמָה׃ רִיבוּ נְאֻם כֶּם רִיבוּ כִּי הִיא
לֹא אִשְׁתִּי וְאָנֹכִי לֹא אִישָׁהּ
וְתָסֵר זְנוּנֶיהָ מִפָּנֶיהָ וְנַאֲפוּפֶיהָ
מִבֵּין שָׁדֶיהָ׃ פֶּן אַפְשִׁיטֶנָּה עֲרֻמָה
וְהֶעֱמַדְתִּיהָ כְּיום הִוָּלְדָהּ וְשַׂמְתִּיהָ
כַּמִּדְבָּר וְשַׁתִּהָ כְּאֶרֶץ צִיָּה וְהֲמִתִּיהָ
בַּצָּמָא׃ וְאֶת בָּנֶיהָ לֹא אֲרַחֵם כִּי
בְנֵי זְנוּנִים הֵמָּה׃ כִּי זָנְתָה אִמָּם
הֹבִישָׁה הוֹרָתָם כִּי אָמְרָה אֵלְכָה
אַחֲרֵי מְאַהֲבַי נֹתְנֵי לַחְמִי וּמֵימַי
צַמְרִי וּפִשְׁתִּי שַׁמְנִי וְשִׁקּוּיָי׃ לָכֵן
הִנְנִי שָׂךְ אֶת דַּרְכֵּךְ בַּסִּירִים
וְגָדַרְתִּי אֶת גְּדֵרָהּ וּנְתִיבֹתֶיהָ לֹא
תִמְצָא׃ וְרָדְפָה אֶת מְאַהֲבֶיהָ וְלֹא
תַשִּׂיג אֹתָם וּבִקְשָׁתָם וְלֹא תִמְצָא
וְאָמְרָה אֵלְכָה וְאָשׁוּבָה אֶל אִישִׁי
הָרִאשׁון כִּי טוב לִי אָז מֵעָתָּה׃
וְהִיא לֹא יָדְעָה כִּי אָנֹכִי נָתַתִּי לָהּ

הַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר וְכֶסֶף
הִרְבֵּיתִי לָהּ וְזָהָב עָשׂוּ לַבָּעַל׃לָכֵן
אָשׁוּב וְלָקַחְתִּי דְגָנִי בְּעִתּוֹ וְתִירוֹשִׁי
בְּמוֹעֲדוֹ וְהִצַּלְתִּי צַמְרִי וּפִשְׁתִּי
לְכַסּוֹת אֶת עֶרְוָתָהּ׃וְעַתָּה אֲגַלֶּה אֶת
נִבְלוּתָהּ לְעֵינֵי מְאַהֲבֶיהָ וְאִישׁ לֹא
יַצִּילֶנָּה מִיָּדִי׃וְהִשְׁבַּתִּי כָּל מְשׂוֹשָׂהּ
חַגָּהּ חָדְשָׁהּ וְשַׁבַּתָּהּ וְכָל מוֹעֲדָהּ׃
וְהַשְׁמֹתִי גַּפְנָהּ וּתְאֵנָתָהּ אֲשֶׁר
אָמְרָה אֶתְנָה הֵמָּה לִי אֲשֶׁר נָתְנוּ
לִי מְאַהֲבַי וְשַׂמְתִּים לְיַעַר וַאֲכָלָתַם
חַיַּת הַשָּׂדֶה׃וּפָקַדְתִּי עָלֶיהָ אֶת יְמֵי
הַבְּעָלִים אֲשֶׁר תַּקְטִיר לָהֶם וַתַּעַד
נִזְמָהּ וְחֲלִיָּתָהּ וַתֵּלֶךְ אַחֲרֵי מְאַהֲבֶיהָ
וְאֹתִי שָׁכְחָה נְאֻם יְהוָה׃לָכֵן הִנֵּה
אָנֹכִי מְפַתֶּיהָ וְהוֹלַכְתִּיהָ הַמִּדְבָּר
וְדִבַּרְתִּי עַל לִבָּהּ׃וְנָתַתִּי לָהּ אֶת
כְּרָמֶיהָ מִשָּׁם וְאֶת עֵמֶק עָכוֹר לְפֶתַח
תִּקְוָה וְעָנְתָה שָׁמָּה כִּימֵי נְעוּרֶיהָ
וּכְיוֹם עֲלוֹתָהּ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה תִּקְרְאִי
אִישִׁי וְלֹא תִקְרְאִי לִי עוֹד בַּעְלִי׃
וְהַסִּירוֹתִי אֶת שְׁמוֹת הַבְּעָלִים
מִפִּיהָ וְלֹא יִזָּכְרוּ עוֹד בִּשְׁמָם׃
וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית בַּיּוֹם הַהוּא עִם
חַיַּת הַשָּׂדֶה וְעִם עוֹף הַשָּׁמַיִם וּרֶמֶשׂ
הָאֲדָמָה וְקֶשֶׁת וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה
אֶשְׁבּוֹר מִן הָאָרֶץ וְהִשְׁכַּבְתִּים
לָבֶטַח׃וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי לְעוֹלָם
וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט
וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים׃וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי
בֶּאֱמוּנָה וְיָדַעַתְּ אֶת יְהוָה׃וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא אֶעֱנֶה נְאֻם יְהוָה אֶעֱנֶה
אֶת הַשָּׁמַיִם וְהֵם יַעֲנוּ אֶת הָאָרֶץ׃
וְהָאָרֶץ תַּעֲנֶה אֶת הַדָּגָן וְאֶת הַתִּירוֹשׁ
וְאֶת הַיִּצְהָר וְהֵם יַעֲנוּ אֶת יִזְרְעֶאל׃

frumentum & vinum & oleum: & argentum multiplicaui ei & aurū q̃ fecerunt baal. Idcirco cõuertar & sumã frumẽtum meum in tempore suo: & vinũ meũ in tempore suo: & liberabo lanã meã & linũ meũ que opiebãt ignominiã eius. Et nũc reuelabo stulticiã eius in oculis amatorum eius: & vir nõ eruet eã de manu mea. Et cessare faciã omne gaudiũ eius: solẽnitatẽ eius: neomeniã eius: sabbatũ eius & oia festa tpa eius. Et corrũpam vineã eius & ficũ eius. De quibus dixit. Mercedes hẃ mee sunt q̃s dederũt mihi amatores mei. Et ponã eã in saltũ: & comedet eã bestia agri. Et visitabo sup eã dies baalim q̃bus accẽdebat incẽsus: & ornabatur inaure sua & monili suo & ibat post amatores suos: & mei ob liuiscebatur dicit dñs. Propter hoc ecce ego lactabo eã & ducã eam in solitudinẽ. Et loquar ad cor eius: & dabo ei vinitores eius ex eodẽ loco: & vallẽ achor ad apiendã spem. Et canet ibi iuxta dies iuuẽtutis sue & iuxta dies ascensionis sue de terra egypti. Et erit in die illo ait dominus: vocabit me vir meus: & non vocabit me vltra baali. Et auferã nomina baalim de ore eius: & nõ recordabitur vltra nois eorũ. Et percutiã cum eis fedus in die illa cum bestia agri & cum volucre celi: & cum reptilibus terre. Et arcũ & gladiũ & bellum cõteram de terra: & dormire eos faciam fiducialiter. Et spõsabo te mihi in sempiternum: & sponsabo te mihi in iustitia & iudicio & in misericordia & miserationib. Et spõsabo te mihi in fide: & scies quia ego dñs. Et erit in die illa exaudiã dicit dominus: & exaudiam celos: & illi exaudient terram: & terra exaudiet triticũ et vinum & oleum: et hec exaudient iezrahel.

frumẽtũ τ vinũ τ oleũ τ argentũ multiplicaui ei. hec ãt argẽtea τ aurea fecit baal. ppterea reuertar τ tollam triticũ meũ i tpe suo: τ vinũ meũ i tpe suo: τ auferã vestimẽta mea τ liteamia mea ne operiant ignominiã eius. τ nũc reuelabo imũditiã eius ĩcõspectu amatoꝝ illiꝰ: τ nullꝰ eruet eã de manu mea: τ auertam oẽs letitias eius solẽnitates eiꝰ: τ neomenias eiꝰ τ sabbata eius: τ cũctas festitutes eiꝰ. τ vispdã vineã eius τ ficus eius: q̃cũq; dixit mercedes mee sũt ille: q̃ vedẽt mihi amatores mei. τ ponam ea in saltũ: τ comedent ea volucres celi τ reptilia terre. τ vlciscar sup eã diẽbus baalim in q̃b imolabat eis τ circũdabat inaureo suao τ monilia sua: τ ibat post amatores suos: mei ãt oblita est dicit dñs. ideo ecce ego seduco eã: τ ponã illam in solitudinẽ: τ loquar ad cor eius: τ dabo illi vineas eius inde τ vallẽ achor ad apiẽdã itelligẽtiã eiꝰ. τ hũiliabit ibi iuxta dies iuuẽtutis sue: τ iuxta dies ascensionis sue de tra egypti. τ erit in illa die dicit dñs: vocabit me vir meus: τ nõ vocabit me vltra baalim. τ auferã nola baalim ex ore eius: τ non recordabũt vltra nominũ eorũ. τ dispdã eis in die illa testamẽtũ cũ bestiis τ cũ volatilib celi τ reptilib terre τ arcũ τ gladiũ τ bellum cõteram de terra. τ hitare faciã eos in spe. τ spõsabo te mihi in sẽpẽtũ. τ sponsabo te mihi in iustitia τ iudicio τ in misericordia τ miserationib. τ sponsabo te mihi in fide: τ scies quia ego dñs. τ erit in die illa exaudiã dicit dñs: exaudiam celos: τ celũ exaudiet terrã: τ terra exaudiet triticũ τ vinũ τ oleũ. τ ipa exaudient iezrahel.

σῖτον καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸ ἀργύριον ἐπολύ
ματα αὐτῇ· αὗτοι δὲ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ ἐποίησαν τῇ Βαάλ.
διὰ τοῦτο ἐπιστρέψω καὶ λαμεῦμαι τὸν σῖτόν μου καθ' ὥραν
αὐτοῦ· καὶ τὸν οἶνόν μου ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ λήψομαι τὰ
ἱμάτιά μου καὶ τὰ ὀθόνιά μου τοῦ μὴ καλύπτειν τὴν αἰσχύ
νην αὐτῆς· καὶ νῦν ἀποκαλύψω τὴν ἀκατάστασίαν αὐτῆς ἐνώ
πιον τῶν ἐραστῶν αὐτῆς, καὶ οὐδεὶς ἐξελεῖται αὐτὴν ἐκ
χειρός μου, καὶ ἀποστρέψω πάσας τὰς εὐφροσύνας αὐτῆς
ἑορτὰς αὐτῆς, καὶ τὰς νεομηνίας αὐτῆς καὶ τὰ σάββατα αὐ
τῆς· καὶ τὰς πανηγύρεις αὐτῆς· καὶ ἀφανῶ ἄμπελον
αὐτῆς καὶ τὰς συκᾶς αὐτῆς, ὅσα εἶπεν μισθώματά μου ἐστὶν αὐτά
ἃ δεδώκασί μοι οἱ ἐρασταί μου· καὶ θήσομαι αὐτὰ εἰς μαρτύ
ρια, καὶ κατεσθίουσιν αὐτὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ
θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς· καὶ ἐκδικήσω ἐπ' αὐ
τὴν τὰς ἡμέρας τῶν βααλείμ, εἰς ἃς ἐπίθυεν αὐτοῖς, καὶ περιε
τίθετο τὰ ἐνώτια αὐτῆς καὶ τὰ κοσμήματα αὐτῆς, καὶ ἐπο
ρεύετο ὀπίσω τῶν ἐραστῶν αὐτῆς, ἐμοῦ δὲ ἐπιλάθετο λέγει
κύριος· διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ πλανῶ αὐτήν, καὶ τάξω αὐτὴν
εἰς ἔρημον, καὶ λαλήσω ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς, καὶ δώσω
αὐτῇ τὰ κτήματα αὐτῆς ἐκεῖθεν καὶ τὴν κοιλάδα ἀχὼρ διά
νοιξιν ἐλπίδος· καὶ ὑπακούσεται ἐκεῖ κατὰ τὰς
ἡμέρας τῆς νεότητος αὐτῆς, καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ἀναβά
σεως αὐτῆς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέ
γει κύριος, καλεῖ με ὁ ἀνήρ μου, καὶ οὐ καλεῖ με ἔτι
βααλείμ· καὶ ἐξαρῶ τὰ ὀνόματα τῶν βααλείμ ἐκ στόματος
αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ μνησθῶσιν ἔτι τὰ ὀνόματα αὐτῶν· καὶ διαθή
σομαι αὐτοῖς ἐν ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διαθήκην μετὰ τῶν θηρίων τῆς
γῆς καὶ μετὰ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν ἑρπετῶν
τῆς γῆς· καὶ τόξον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον συντρίψω
τῆς γῆς· καὶ κατοικιῶ αὐτοὺς ἐν ἐλπίδι· καὶ μνη
στεύσομαί σε ἐμαυτῷ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ μνηστεύσομαί σε
ἐμαυτῷ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ κρίματι καὶ ἐν ἐλέῃ καὶ οἰκτιρμοῖς
καὶ μνηστεύσομαί σε ἐμαυτῷ ἐν πίστει, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύρι
ος. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος, ἐπακούσομαι τοῦ οὐρα
νοῦ· καὶ ὁ οὐρανὸς ἐπακούσεται τῆς γῆς, καὶ ἡ γῆ ἐπακούσεται τοῦ σι
τοῦ καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου· καὶ αὐτὰ ἐπακούσεται τοῦ Ἰσραήλ.

ro.9.b
1.pe.
1.d.

τ semlabo eã mihi sup terrã τ diligam
καὶ σπερῶ αὐτὴν ἐμαυτῷ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀγαπήσω τὴν
nõ dilectam: τ dicã nõ ppls meo ppło meo: eo tu:
οὐκ ἠγαπημένην, καὶ ἐρῶ τῷ οὐ λαῷ μου λαός μου εἶ σύ,
τ ipe dicet dñs de meo eo tu.
καὶ αὐτὸς ἐρεῖ κύριος ὁ θεός μου εἶ σύ. Ca.3.

Ca.3.

A ΘΕ dixit dñs ad me: adhuc vade τ dilige
Καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ἔτι πορεύου καὶ ἀγάπησον
mulierẽ diligentẽ mala τ adulterao: si-
γυναῖκα ἀγαπῶσαν πονηρὰ καὶ μοιχαλίδας, κα-
cut diligit dñs filios israel: ipi ãt respicũt
θὼς ἀγαπᾷ κύριος τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, αὐτοὶ δὲ ἐπιβλέπουσι
ad deos alienos: τ amant coctiões
εἰς θεοὺς ἑτέρους, καὶ φιλοῦσι πέμματα
cũ vinacio. τ conduxi eã mihi quin
μετὰ οἰνοπόσιον. καὶ ἐμισθωσάμην αὐτὴν ἐμαυτῷ πεντεκαί-
B deci argẽtei: τ gomor: ordei: τ nebel vini. τ diri
δεκα ἀργυρίοις, καὶ γόμορ κριθῆς, καὶ νέβελ οἴνου. καὶ εἶπον
ad eam: dies multos sedebis apũ me: nõ fornica
πρὸς αὐτήν, ἡμέρας πολλὰς καθήσῃ ἐπ' ἐμοί, οὐ μὴ πορνεύ-
beris: neq; eris viro: τ ego apũ te. qz diebꝰ ie-
σῃς, οὐδὲ μὴ ἔσῃ ἀνδρί, καὶ ἐγὼ ἐπὶ σοί. διότι ἡμέρας πο-
C debũt multo filij israel: nõ erũte rege: neq; pri-
λλὰς υἱοὶ Ἰσραήλ, οὐκ ὄντες βασιλέως, οὐδὲ ἄρ-
cipe: neq; erũte sacrificio: neq; erũte altari: neq; sac-
χοντος, οὐδὲ θυσίας θυσίας, οὐδὲ ὄντος θυσιαστηρίου, οὐδὲ ἱερα-
dotio neq; manifestatiõe. τ post hec reuertẽt filij
τείας οὐδὲ δηλώσεως. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστρέψουσιν υἱοὶ
D israel τ querent dñm deũ suum: τ dauid
Ἰσραὴλ καὶ ἐκζητήσουσι κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν, καὶ Δαυὶδ
regem suũ: τ stupebunt in dño τ in
τὸν βασιλέα αὐτῶν, καὶ ἐκστήσονται ἐπὶ τῷ κυρίῳ καὶ ἐπὶ
bonis eius in nouissimo diez.
τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν. Ca.4.

Ca.4.

A ΗΚούσατε λόγον κυρίου υἱοὶ Ἰσραήλ, ὅτι κρίσις
Audite verbũ dñi filij israel: qz iudiciũ
dño ad ● hitanteo terrã: qz nõ est
τῷ κυρίῳ πρὸς τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν, ὅτι οὐκ ἔστιν
veritas neq; mia neq; scientia dei sup frã. maledictio
ἀλήθεια οὐδὲ ἔλεος οὐδὲ ἐπίγνωσις θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. ἀρὰ
τ mẽdaciũ: homicidiũ τ furũ τ adulteriũ effusum est sup
καὶ ψεῦδος, φόνος καὶ κλοπὴ καὶ μοιχεία ἐκκέχυται ἐπὶ
terrã: τ sanguinẽ sanguie miscent. ideo luge-
τῆς γῆς, καὶ αἷμα τῷ αἵματι μίσγουσιν. διὰ τοῦτο πενθή-
bit fra cũ oibus q hitant eã: cũ
σει ἡ γῆ σὺν πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν αὐτὴν, σὺν τοῖς
bestiis agri τ cũ volatilib' celi.
B θηρίοις τοῦ ἀγροῦ καὶ σὺν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ.
τ pisces maris defecient: et nul' ne-
καὶ ἰχθύες τῆς θαλάσσης ἐκλείψουσιν, ὅπως μηδεὶς μά-
qz iudicet neq; arguat dñm. at ppło meo dñi sacdoo cui
τι δικάσῃ μήτε ἐλέγξῃ μηδείς. ὁδὲ λαός μου ὡς ἱερεὺς ἀν-
C tradicũt: τ firmabit q dẽ firmabit τ ppheta
τιλεγόμενος, καὶ ἀδυνήσει ἡμέρας ἀδυνήσει καὶ προφήτης
tecum. nocti assimilaui mtem tuã: assimilat' ẽ
μετὰ σοῦ. νυκτὶ ὡμοίωσα τὴν μητέρα σου, ὡμοιώθη ὁ
Osee. iv. ppło meo dñi nõ hũo sciam. qz sciam repulisti.
λαός μου ὡς οὐκ ἔχων γνῶσιν, ὅτι ἐπέγνωσιν ἀπώσω.
τ repellã te τego ne sacerdotio ffigaris mihi. obliti
καὶ ἀπωσάσομαί σε κἀγὼ τοῦ μὴ ἱερατεύειν μοι. ἐπιλαν-
eo legis dei tui: obliuiscar filios tuos τego scõm
θάνομαι νόμου θεοῦ σου, ἐπιλαθόμαι τέκνων σου κἀγὼ κατὰ
multitudinẽ eorũ sic peccauerũt mihi. gloriã eorũ
τὸ πλῆθος αὐτῶν οὕτως ἡμάρτοσί μοι. τὴν δόξαν αὐτῶν
in ignominiã ponã. peccata ppli mei comedent.
εἰς ἀτιμίαν θήσομαι. ἁμαρτίας λαοῦ μου φάγονται.
τ in iniqtatib' eorũ accipiẽt animas eorũ.
καὶ ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν λήψονται τὰς ψυχὰς αὐτῶν.
τ erit sicut ppło: sic τ sacerdos. τ vlcis-
καὶ ἔσται κατὰ ὁ λαὸς, οὕτως καὶ ὁ ἱερεύς. καὶ ἐκδικη-
cor sup eã
σω ἐπ' αὐτὸν τὰς

'Et seminabo eam' mihi
b in terra: ' & miserebor
m eius que fuit' absq; m mia.
n Et dicã' non' ppło meo:
q ppls me' es' tu: s & ipse' di
cet: t deus meus es tu. 5.

5.

Θ T dixit b dñs c ad me.
b Adhuc c vade & co
f dilige g mulierem b dilectã
' amico e & adulteram: ooo
' sicut diligit m dñs o filios p is
rael: q & ipsi oooooooooooooo
' respiciunt' ad' deos' alie-
nos: s & diligunt oooooooo
' vinacia' vuarum. t Et fodi
eam b mihi oooooooooooooo
c quindecim' argenteis: ' &
choro e ordei oooooooooooo
b & dimidio choro' ordei:
b & dixi' ad eam. m Dies oo
n multos o expectabis p me.
q Non' fornicaberis: s & nõ
' eris n viro: ' sed & ' ego ex-
pectabo ' te. a Quia b dies
c multos d sede bũt' filii' isra
el g sine h rege oooooooooooo
' & sine i pricipe ' & sine m sa
crificio n & sine o altari p & si
ne q ephot ' & sine ' thera-
phi. Et n post hec ' reuertẽ-
tur n filii i israel: ' & querent
n dñm b deum suum oooo
c & b dauid d regẽ suũ: ' & pa-
uebũt e ad b dominum ooo
' & ad f bonũ eius ' in nouis-
simo m dierum. 4.

4.

H Vdite b verbum c dñi
. b filii c isrl: ' qa e iudiciũ
b dñio ' cum h habitatoribus
' terre. n Non est m eni o veri
tas p & nõ est q mia: ' & non
est r scientia ' dei n in terra.
s Maledictũ ' & mendaciũ
' & homicidiũ u & furtũ b &
adulteriũ c inundauerunt:
n & sanguis e sanguinẽ ' teti
git. g Propter hoc ' lugebit
' tra: ' & infirmabitur m ois
n qui hitat ' in ea. p In bestia
q agri r & i volucre s celi: t sed
& n pisces ' maris ' cõgrega-
bũtur. ' Verũtñ u vnusq;q;
b nõ c iudicet b & nõ e argua
tur ' vir. g Ppls enim tur h sicut
hi q cõtradicũt ' sacerdoti:
b & corrues ' hodie m & cor-
ruet n et o ppheta p tecũ. q No
cte ' tacere feci r matrẽ tuã.
' Cõticuit n ppls me o: ' eo q
nõ habuerit ' sciẽtiã: ' qa e tu
b sciaz repulisti: b repellã te
' ne sacerdotio fũgaris ' mi
hi. d Et oblita es b legis ' dei
tui: b obliuiscar ' filios tuo
rũ m & n ego. o Secundũ mul
titudine eorũ d sic q peccaue
rũt ' mihi: n gloriã eorũ ' in
ignominiam n cõmutabo.
' Petã ' ppli mei ' comedẽt:
e & ad ' iniqtatẽ eorũ c sable-
uabũt n ais eorũ. ' Et erit
' sicut populus: ' sic sacer-
dos. b Et visitabo ' sup eum

Cap.iij.

אָמַר
אִישׁ
רָעָה וְנָאֵף
פֶּשַׁע
אָבַל
חָיָה
דָּגַת הַיָּם יֵאָסֵפוּ׃
רוּב נָכַח
רוּב
נָבָא דָּמָה
דָּמָה
מָאַס
שָׁכַח בָּנָה
רָבַב
כָּבוֹד קְלוֹן אָמִיר׃
נָשָׂא

Cap.iiij.

רוּב
אָבַל
חָיָה
דָּגַת הַיָּם יֵאָסֵפוּ׃
רוּב נָכַח
רוּב
נָבָא דָּמָה
דָּמָה
מָאַס
שָׁכַח בָּנָה
רָבַב
כָּבוֹד קְלוֹן אָמִיר׃
נָשָׂא

וְזָרַעְתִּיהָ לִּי בָּאָרֶץ׃ וְרִחַמְתִּי אֶת לֹא
רֻחָמָה׃ וְאָמַרְתִּי לְלֹא עַמִּי עַמִּי אָתָּה׃ וְהוּא יֹאמַר אֱלֹהָי׃

Cap.iij.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי עוֹד לֵךְ
אֱהַב אִשָּׁה אֲהֻבַת רֵעַ וּמְנָאֶפֶת
כַּאֲהַבַת יְהוָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהֵם
פֹּנִים אֶל אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְאֹהֲבֵי
אֲשִׁישֵׁי עֲנָבִים׃ וָאֶכְרֶה לִּי
בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר כֶּסֶף וְחֹמֶר שְׂעֹרִים
וְלֶתֶךְ שְׂעֹרִים׃ וָאֹמַר אֵלֶיהָ יָמִים
רַבִּים תֵּשְׁבִי לִי לֹא תִזְנִי וְלֹא תִהְיִי
לְאִישׁ וְגַם אֲנִי אֵלַיִךְ׃ כִּי יָמִים
רַבִּים יֵשְׁבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵין מֶלֶךְ
וְאֵין שָׂר וְאֵין זֶבַח וְאֵין מַצֵּבָה וְאֵין
אֵפוֹד וּתְרָפִים׃ אַחַר יָשׁוּבוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּבִקְשׁוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
וְאֶת דָּוִיד מַלְכָּם וּפָחֲדוּ אֶל יְהוָה
וְאֶל טוּבוֹ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים׃

Cap.iiij.

שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כִּי רִיב לַיהוָה עִם יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ כִּי אֵין אֱמֶת וְאֵין חֶסֶד וְאֵין
דַּעַת אֱלֹהִים בָּאָרֶץ׃ אָלָה וְכַחֵשׁ
וְרָצֹחַ וְגָנֹב וְנָאֹף פָּרָצוּ וְדָמִים
בְּדָמִים נָגָעוּ׃ עַל כֵּן תֶּאֱבַל הָאָרֶץ
וְאֻמְלַל כָּל יֹשֵׁב בָּהּ בְּחַיַּת הַשָּׂדֶה
וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגַם דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵפוּ׃
אַךְ אִישׁ אַל יָרֵב וְאַל יוֹכַח אִישׁ
וְעַמְּךָ כְּמְרִיבֵי כֹהֵן׃ וְכָשַׁלְתָּ הַיּוֹם
וְכָשַׁל גַּם נָבִיא עִמָּךְ לָיְלָה וְדָמִיתִי
אִמֶּךָ׃ נִדְמוּ עַמִּי מִבְּלִי דַעַת כִּי
אַתָּה הַדַּעַת מָאַסְתָּ וְאֶמְאָסְךָ
מִכַּהֵן לִי וְתִשְׁכַּח תּוֹרַת אֱלֹהֶיךָ
אֶשְׁכַּח בָּנֶיךָ גַּם אָנִי׃ כְּרָבָּם כֵּן חָטְאוּ
לִי כְּבוֹדָם בְּקָלוֹן אָמִיר׃ חַטַּאת
עַמִּי יֹאכֵלוּ וְאֶל עֲוֹנָם יִשְׂאוּ נַפְשׁוֹ׃
וְהָיָה כָעָם כַּכֹּהֵן וּפָקַדְתִּי עָלָיו

דרכיו ומעלליו אשיב לו׃ ואכלו עלי שוב
ולא ישבעו הזנו ולא יפרצו כי שבע זנה
את יהוה עזבו לשמר׃ זנות יין
ותירוש יקח לב׃ עמי בעצו ישאל ברש הגיד
ומקלו יגיד לו כי רוח זנונים שגה מתחת
התעה ויזנו מתחת אלהיהם׃ על ראשי ההרים יזבחו ועל הגבעות
יקטרו תחת אלון ולבנה ואלה כי טוב צלה על כן תזנינה בנתיכם צל זנה
וכלותיכם תנאפנה׃ לא אפקוד על כלה נאף
בנתיכם כי תזנינה ועל כלותיכם כפר
כי תנאפנה כי הם עם הזונות
ועם הקדשות יזבחו׃ ועם יפרדו זנה
לא יבין יבלט׃ אם זנה אתה ישראל אל יאשם יהודה ואל
תבאו הגלגל ואל תעלו בית
און ואל תשבעו חי יהוה׃ כי כפרה
סררה סרר ישראל עתה ירעם רעה
יהוה ככבש במרחב׃ חבור עצבים
אפרים הנח לו׃ סר סבאם הזנה
הזנו אהבו הבו קלון מגניה׃
צרר רוח אתה בכנפיה ויבשו
מזבחותם׃ שמעו זאת
Cap.v.
הכהנים והקשיבו בית ישראל משב
ובית המלך האזינו כי לכם אזן
המשפט כי פח הייתם למצפה שפט פת
ורשת פרושה על תבור׃ ושחטה צפה
שטים העמיקו ואני מוסר לכלם׃ פרש שטה
אני ידעתי אפרים וישראל לא עמק נסר
נחבא ממני כי עתה הזנית אפרים נחר
נטמא ישראל לא יתנו מעלליהם טמא עלל
לשוב אל אלהיהם כי רוח זנונים
בקרבם ואת יהוה לא ידעו׃ ועניה
גאון ישראל בפניו וישראל ואפרים יכשלו בעונם גאה פנה כשל
יכשלו בעונם גם יהודה עמם׃ בצאנם ובבקרם ילכו לבקש

viias eius & cogitationes eius reddā ei. Et comedent & nō saturabūtur. fornicati sunt & nō cessauerūt: qm dim dereliq̄runt in non custodiēdo. Fornicatio & vinum & ebrietas auferunt cor. Populus meus in ligno suo interrogauit & baculus eius annunciauit ei. Spūs enim fornicationū decepit eos: & fornicati sunt a deo suo. Sup capita montiū sacrificabant: & sup colles accendebāt thymiama subtus q̄rcū & poplm & terebinthū qa bona erat vmbra eius. Ideo fornicabūtur filie vre: & sponse vre adulterere erūt. Nō visitabo sup filias vras cū fuerint fornicate: & sup spōsas vras cū adulterauerint: qm ipsi cū meretricibus cōuersabātur: & cū effeminatis sacrificabāt. Et populus nō intelligens vapulabit. Si fornicaris tu israel: nō delinquat saltē iuda. Et nolite igredi in galgala & nō ascenderis in bethauē neq; iurauerits: viuit dns. Q̄m sicut vacca lasciuēs declinauit israel. Nunc pascet eos dns q̄si agnū in latitudine. Particeps idolorū efraim: dimitte eū. Separatū est cōuiuiū eorū fornicatiōe fornicati sunt: dilexerūt afferre ignominiā ptectores eius. Ligauit eū spūs in alis suis: & cōfūdētur a sacrificiis suis. ¶. Audite hoc sacerdotes: & attendite domus israel: & dom regis auscultate: quia vobis iudiciū. Q̄m laqueus facti estis speculationi: & sicut rete expansum super thabor: victias declinastis in profundū: et ego eruditor oim eorū. Ego scio effraim: & israel nō est abscōditus a me. Q̄ia nūc fornicatus ē effraim: cōtaminat est israel. Non dabūt cogitationes suas vt reuertantur ad deū suū: qa spiritus fornicationū in medio eorū: & dm nō cognouerūt. Et rndebit arrogātia israel in facie eius & israel & effraim ruet in iniqtate sua. Ruet etiā tudas cum eis. In gregibus suis & in armentis suis vadent ad querendum

viae eius. τ cogitationes illius reddam ei.
ὁδοὺς αὐτοῦ. καὶ τὰ διαβουλία αὐτοῦ ἀποδώσω αὐτῷ.
τ comedēt τ non implebunt. fornicati sūt τ nō
καὶ φάγονται καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῶσιν. ἐπόρνευσαν καὶ οὐκ
virigenti: qz dim dereliquerūt et nō custodiēt.
κατεσυνιῶσιν, διότι τὸν κύριον κατέλιπον τοῦ μὴ φυλάξαι.
fornicatiōes τ vinū τ ebrietatē suscipit cor ppli mei.
πορνεῖαι καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα ἐδέξατο καρδία λαοῦ μου.
in symbolis cor interrogabāt: τ in virgis suis annūcia
ἐν συμβόλοις αὐτῶν ἐπηρώτων, καὶ ἐν ῥάβδοις αὐτῶν ἀπήγ
bant ei. spū fornicatiōis seducti sunt: τ fornic
γελλον αὐτῷ. πνεύματι πορνείας ἐπλανήθησαν, καὶ ἐπόρ
cati sunt a deo suo. sup vertices mōtiū
νευσαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ αὐτῶν. ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων
sacrificabāt. τ sup colles imolabāt subter quercū
ἐθυσίαζον. καὶ ἐπὶ τοὺς βουνοὺς ἔθυον ὑποκάτω δρυὸς
τ ppli τ arboē vmbrosam: qz bonū ē vmbracūlū.
καὶ λεύκης καὶ δένδρου συσκιάζοντος, ὅτι καλὴ σκέπη.
ppterea fornicabunt filie vre. τ sponsē vre
διὰ τοῦτο πορνεύσουσιν αἱ θυγατέρες ὑμῶν. καὶ αἱ νύμφαι ὑμῶν
fūt mechabunt. τ non visitabo sup filias
μοιχεύσουσιν. καὶ οὐ μὴ ἐπισκέψωμαι ἐπὶ τὰς θυγατέ
vras cum fornicate fuerit: τ sup sponsas
ρας ὑμῶν ὅταν πορνεύσωσιν, καὶ ἐπὶ τὰς νύμφας
vras cū adulterauerit: qm ipsi cum mere
ὑμῶν ὅταν μοιχεύσωσιν, ὅτι αὐτοὶ μετὰ τῶν πορ
tricib cōmisceban. τ cū initiatis imolabāt.
νῶν συνεπιφύρονται. καὶ μετὰ τῶν τετελεσμένων ἔθυον.
τ ppli nō intelligēs adherebat cū meretrice. τ ἀ
καὶ λαὸς οὐ συνιῶν συνεπλέκετο μετὰ πόρνης. οὐ δὲ
israel ne ignores: τ iuda ne ingrediamini in galgala: τ
ἰσραὴλ μὴ ἀγνόει, καὶ ἰούδα μὴ εἰσπορεύεσθε εἰς γαλγαλα, καὶ
ne ascendatis in domū iidātari τ ne iuretis viuit dns.
μὴ ἀναβαίνετε εἰς οἶκον Βαιθὰν καὶ μὴ ὀμνύετε ζῶν κύριος.
qm sicē vacca aslio pcusa insanuit israel. nūc
ὅτι ὡς δάμαλις παρακεκρουμένη παρέφρανεν Ἰσραήλ. νῦν
pascet eos dns sicē agnū in spacioso. particeps idolorū
νεμεῖ αὐτοὺς κύριος ὡς ἀμνὸν ἐν εὐρυχώρῳ. μέτοχος εἰδώλων
ephraim: posuit sibi scandala: τ amauit chananeos:
Ἐφραίμ, θέκετο αὐτῷ σκάνδαλα, καὶ ἠράσθη χαναναίους,
fornicātes fornicati sunt τ dilexerūt ignominiā ce fre
πορνεύοντες ἐξεπόρευσαν καὶ ἠγάπησαν ἀτιμίαν κεφαλῆς
mitu cop. turbo spūs in eis in alie cis
ματος αὐτῶν. συγχεῖται πνεύματος σύλλειν τὰς θυσίας αὐτῶν
τ cōfundentur ex altaribus suis.
καὶ καταισχυνθήσονται ἐκ τῶν θυσιαστηρίων αὐτῶν. Ca.5.
Audite hec sacdotes. τ attendite dom israel: τ
Ἀκούσατε τοῦτο οἱ ἱερεῖς. καὶ πρόσχετε οἶκος ἰσραὴλ, καὶ
dom regis auribus percipite: qz ad vos est iudicū.
οἶκος βασιλέως ἐνωτίζεσθε, διότι πρὸς ὑμᾶς ἐστι τὸ κρίμα.
speculatiōi nām laqueus facti estis. τ sicut rete expansus
τῇ σκοπιᾷ ὅτι παγὶς ἐγένεσθε. καὶ ὡς δίκτυον ἐκπεπτα
sup tabor q̄ rapiūt venatiōes: timuerūt. ego
νον ἐπὶ τὸ Θαβὼρ οἱ ἀγρεύοντες τὸν λόγον κατεδίωξαν. ἐγὼ
ūt eruditor: vt. ego cognoui ephraim: τ israel nō
δὲ παιδευτὴς ὑμῶν. ἐγὼ ἔγνων τὸν Ἐφραίμ, καὶ Ἰσραὴλ οὐκ
recessit a me: qz nūc fornicatus est ephraim: τ
ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ, διότι νῦν ἐξεπόρευσεν Ἐφραίμ, καὶ
maculat israel: τ nō dederūt cogitatiōes suas: vt re
ἐμιάνθη Ἰσραήλ, καὶ οὐκ ἔδωκαν τὰ διαβουλία αὐτῶν, τοῦ ἐπι
uertāt ad deū suū: qz spūs fornicatiōis est in me
στρέψαι πρὸς θεὸν αὐτῶν, ὅτι πνεῦμα πορνείας ἐστὶν ἐν μέ
dio eorū: at dm nō cognouerūt. τ humiliabū
σῳ αὐτῶν, καὶ τὸν κύριον οὐκ ἐπέγνωσαν. καὶ ταπεινωθή
tur iniuria israel in faciem eius. τ israel τ ephrai
σεται ἡ ὕβρις τοῦ ἰσραὴλ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ ἰσραὴλ καὶ Ἐφραὶμ
infirmabunt in iniqtatib suis: τ israel
ἀδικήσουσιν ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ ἀδικήσει καὶ
tudas cū eis. cū ouibus τ vitulis ibunt
ἰούδας μετ' αὐτῶν. μετὰ προβάτων καὶ μόσχων πορευ
vt q̄rant
θήσεται ζητῆσαι τὸν ....

[a]מצא [a]אֶת [b]יהוה [b]לוא [c]יִמְצָאוּ [c]חָלַץ [d]מֵהֶם׃
[e]בַּיהוָה [f]בָּגָדוּ [g]כִּי [h]בָנִים [i]זָרִים [j]יָלָדוּ
[k]אבל [l]עַתָּה [m]יֹאכְלֵם [n]חֹדֶשׁ [o]אֶת [p]חֶלְקֵיהֶם׃
[q]שפר [r]תָּקְעוּ [s]שׁוֹפָר [t]בַּגִּבְעָה [u]חֲצֹצְרָה [v]בָּרָמָה
[w]רוע [x]הָרִיעוּ [y]בֵּית [z]אָוֶן [aa]אַחֲרֶיךָ [bb]בִּנְיָמִן׃
[cc]שמם [dd]הָיָה [ee]אֶפְרַיִם [ff]לְשַׁמָּה [gg]תִּהְיֶה [hh]בְּיוֹם [ii]תּוֹכֵחָה
[jj]נכח [kk]יָדַע [ll]בְּשִׁבְטֵי [mm]יִשְׂרָאֵל [nn]הוֹדַעְתִּי [oo]נֶאֱמָנָה׃ [pp]הָיוּ
[qq]אמן [rr]שור [ss]שָׂרֵי [tt]יְהוּדָה [uu]כְּמַסִּיגֵי [vv]גְבוּל [ww]עֲלֵיהֶם
[xx]נסך [yy]אֶשְׁפּוֹךְ [zz]כַּמַּיִם [aaa]עֶבְרָתִי׃ [bbb]עשק
[ccc]רצץ [ddd]אֶפְרַיִם [eee]רְצוּץ [fff]מִשְׁפָּט [ggg]כִּי [hhh]הוֹאִיל
[iii]צוה [jjj]הָלַךְ [kkk]אַחֲרֵי [lll]צָו׃ [mmm]וַאֲנִי [nnn]כָּעָשׁ [ooo]לְאֶפְרַיִם
[ppp]רקב [qqq]וְכָרָקָב [rrr]לְבֵית [sss]יְהוּדָה׃ [ttt]וַיַּרְא [uuu]אֶפְרַיִם
[vvv]חלה [www]אֶת [xxx]חָלְיוֹ [yyy]וִיהוּדָה [zzz]אֶת [aaaa]מְזֹרוֹ [bbbb]וַיֵּלֶךְ
[cccc]אֶפְרַיִם [dddd]אֶל [eeee]אַשּׁוּר [ffff]וַיִּשְׁלַח [gggg]אֶל [hhhh]מֶלֶךְ
[iiii]רוב [jjjj]יָרֵב [kkkk]וְהוּא [llll]לֹא [mmmm]יוּכַל [nnnn]לִרְפֹּא [oooo]לָכֶם
[pppp]נתה [qqqq]וְלֹא [rrrr]יִנְתַּק [ssss]מִכֶּם [tttt]מָזוֹר׃ [uuuu]כִּי [vvvv]אָנֹכִי
[wwww]כפר [xxxx]כַּשַּׁחַל [yyyy]לְאֶפְרַיִם [zzzz]וְכַכְּפִיר [aaaaa]לְבֵית
[bbbbb]טרף [ccccc]יְהוּדָה [ddddd]אֲנִי [eeeee]אֲנִי [fffff]אֶטְרוֹף [ggggg]וְאֵלֵךְ
[hhhhh]נשא [iiiiii]אֶשָּׂא [jjjjjj]וְאֵין [kkkkkk]מַצִּיל׃ [llllll]אֵלֵךְ [mmmmmm]אָשׁוּבָה
[nnnnnn]שוב [oooooo]קום [pppppp]אֶל [qqqqqq]מְקוֹמִי [rrrrrr]עַד [ssssss]אֲשֶׁר [tttttt]יֶאְשְׁמוּ
[uuuuuu]אשם [vvvvvv]פנה [wwwwwww]וּבַקְּשׁוּ [xxxxxxx]פָנָי [yyyyyyy]בַּצַּר [zzzzzzz]לָהֶם
Cap.vi.
[aaaaaaaa]צור [bbbbbbbb]שָׁחַר [cccccccc]יְשַׁחֲרֻנִנִי׃ [dddddddd]לְכוּ [eeeeeeee]וְנָשׁוּבָה [ffffffff]אֶל [gggggggg]יְהוָה
[hhhhhhhh]טרף [iiiiiiii]כִּי [jjjjjjjj]הוּא [kkkkkkkk]טָרָף [llllllll]וִירַפְּאֵנוּ [mmmmmmmm]יַךְ [nnnnnnnn]וַיַּחְבְּשֵׁנוּ׃
[oooooooo]נכה [pppppppp]יְחַיֵּנוּ [qqqqqqqq]מִיּוֹמָיִם [rrrrrrrr]בַּיּוֹם [ssssssss]הַשְּׁלִישִׁי
[tttttttt]חיה [uuuuuuuu]שלש [vvvvvvvv]יְקִימֵנוּ [wwwwwwww]וְנִחְיֶה׃ [xxxxxxxx]לְפָנָיו׃ [yyyyyyyy]וְנֵדְעָה [zzzzzzzz]נִרְדְּפָה
[aaaaaaaaa]קום [bbbbbbbbb]חיה [ccccccccc]לָדַעַת [ddddddddd]אֶת [eeeeeeeee]יְהוָה [fffffffff]כְּשַׁחַר [ggggggggg]נָכוֹן [hhhhhhhhh]מֹצָאוֹ
[iiiiiiiiii]פנה [jjjjjjjjj]ידע [kkkkkkkkk]וְיָבוֹא׃ [lllllllll]כַּגֶּשֶׁם [mmmmmmmmm]לָנוּ׃ [nnnnnnnnn]כְּמַלְקוֹשׁ׃ [ooooooooo]יוֹרֶה
[ppppppppp]ארץ [qqqqqqqqq]אָרְצוֹ׃ [rrrrrrrrr]מָה׃ [sssssssss]אֶעֱשֶׂה׃ [ttttttttt]לְךָ׃ [uuuuuuuuu]אֶפְרַיִם׃ [vvvvvvvvv]מָה
[wwwwwwwwww]יצא [xxxxxxxxxx]לקש [yyyyyyyyyy]רוה [zzzzzzzzzz]אֶעֱשֶׂה׃ [aaaaaaaaaaa]לְךָ׃ [bbbbbbbbbbb]יְהוּדָה׃ [ccccccccccc]וַחֲסָדְכֶם׃ [ddddddddddd]כַּעֲנַן
[eeeeeeeeeeee]עשה [fffffffffffff]בֹּקֶר׃ [ggggggggggggg]וְכַטַּל׃ [hhhhhhhhhhhhh]מַשְׁכִּים׃ [iiiiiiiiiiiiii]הוֹלֵךְ׃ [jjjjjjjjjjjjjj]עַל׃ כֵּן
[kkkkkkkkkkkkkk]שכם [llllllllllllll]חָצַבְתִּי׃ [mmmmmmmmmmmmmm]בַּנְּבִיאִים׃ [nnnnnnnnnnnnnn]הָרַגְתִּים׃ [oooooooooooooo]בְּאִמְרֵי
[pppppppppppppp]נבא [qqqqqqqqqqqqqq]פִי׃ [rrrrrrrrrrrrrr]וּמִשְׁפָּטֶיךָ׃ אוֹר׃ [ssssssssssssss]יֵצֵא׃ כִּי׃ חֶסֶד
[tttttttttttttt]חפץ [uuuuuuuuuuuuuu]חָפַצְתִּי׃ [vvvvvvvvvvvvvv]וְלֹא׃ זָבַח׃ [wwwwwwwwwwwwww]וְדַעַת׃ אֱלֹהִים
[xxxxxxxxxxxxxx]ידע [yyyyyyyyyyyyyy]מֵעֹלוֹת׃ [zzzzzzzzzzzzzz]וְהֵמָּה׃ כְּאָדָם׃ עָבְרוּ׃ בְרִית׃
[aaaaaaaaaaaaaaa]עלה [bbbbbbbbbbbbbbb]שָׁם׃ בָּגְדוּ׃ בִי׃ גִּלְעָד׃ קִרְיַת׃ פֹּעֲלֵי
[ccccccccccccccc]מרה [ddddddddddddddd]אָוֶן׃ עֲקֻבָה׃ מִדָּם׃ וּחַבֵּי׃ אִישׁ
[eeeeeeeeeeeeeeee]חבר

[a]dominum: [b]& non [c]inuenie[d]t: [e]Ablatus est [f]ab eis.
[g]In dño [h]preuaricati sunt: [i]qa [j]filios [k]alienos [l]genuerũt. [m]Nunc [n]deuorabit eos
[o]mensis [p]cũ [q]partibus suis.
[r]Clangite [s]buccina [t]in ga
baa [u]tuba [v]in rama. ooooo
[w]Vlulate in [x]bethauẽ: [y]post
tergum tuum [z]beniamin.
[aa]Effraim [bb]in desolatione
[cc]erit. [dd] In die [ee]correptiõis
[ff]in tribubus [gg]israel [hh]osten
di [ii]fidem. [jj]Facti sunt oooo
[kk]pricipes [ll]iuda [mm]quasi assu
mẽtes [nn]terminũ: [oo]sup eos
[pp]effundã [qq]quasi aquã [rr]iram
meã. [ss]Calũniã patiens est
[tt]effraim [uu]fractus [vv]iudicio:
[ww]quoniam [xx]cepit oooooooo
[yy]abire [zz] post [aaa] sordes. [bbb] Et
ego [ccc]quasi tinea [ddd] effraim:
[eee]& quasi putredo [fff]domui
[ggg]iuda. [hhh]Et vidit [iii]effraim oo
[jjj]languorẽ suũ: [kkk] & iudas
[lll]vinculum suum. [mmm] Et abiit
[nnn]effraim [ooo]ad [ppp]assur: [qqq]& mi
sit [rrr]ad [sss]regem oooooooooo
[ttt]vltorem: [uuu]& ipse [vvv]non po
terit [www]sanare [xxx]vos: oooooo
[yyy]nec [zzz]soluere poterit [aaaa]a vo
bis [bbbb]viculũ. [cccc]Quoniã [dddd]ego
[eeee]quasi leena [ffff]effraim: [gggg]et
quasi catulus leonis [hhhh]do
mui [iiii]iuda. [jjjj] Ego [kkkk]ego [llll]ca
piam [mmmm]& vadam: oooooo
[nnnn]tollã: [oooo]& nõ est [pppp]qui eruat.
[qqqq]Vadens [rrrr]reuertar oooooo
[ssss]ad [tttt]locum meuz: [uuuu]donec
[vvvv]deficiatis oooooooooooo
[wwwwwwwwwwww

גָּדוּדִים חָבֵר כֹּהֲנִים דֶּרֶךְ יִרְצְחוּ גד רצח
שְׁכֶמָה כִּי זִמָּה עָשׂוּ בְּבֵית יִשְׂרָאֵל זמם עשה
רָאִיתִי שַׁעֲרוּרִיָּה שָׁם זְנוּת ראה זנה
לְאֶפְרַיִם נִטְמָא יִשְׂרָאֵל נִגַּם יְהוּדָה טמא שית
שָׁת קָצִיר לָךְ בְּשׁוּבִי שְׁבוּת עַמִּי שית קצר שבה
Cap.vij. כְּרָפְאִי לְיִשְׂרָאֵל וְנִגְלָה שֹׁן
גְּלַה
אֶפְרַיִם וְרָעוֹת שֹׁמְרוֹן כִּי פָעֲלוּ שָׁקֶר רוע
וְגַנָּב יָבֹא פָשַׁט גְּדוּד בַּחוּץ וּבֹז בוא
וְאָמְרוּ בְּלִבָּם כָּל רָעָתָם זָכַרְתִּי אמר
עַתָּה סְבָבוּם מַעֲלִלֵיהֶם נֶגֶד פָּנַי עלל פנה
הָיוּ בָּרָעָתָם יְשַׂמְּחוּ מֶלֶךְ וּבְכַחֲשֵׁיהֶם היה שמח
שָׂרִים כֻּלָּם מְנָאֲפִים כְּמוֹ תַנּוּר שור נאף
בּוֹעֲרָה מֵאֹפֶה יִשְׁבֹּת מֵעִיר תנר בער
מְלוֹשׁ בָּצֵק עַד חֻמְצָתוֹ יוֹם מַלְכֵּנוּ לש בצק עד חמצה
הֶחֱלוּ שָׂרִים חֲמַת מַיִן מָשַׁךְ יָדוֹ חלל
אֶת לוֹצְצִים כִּי קָרְבוּ כַתַּנּוּר לִבָּם יצץ תנור
בְּאָרְבָם כָּל הַלֵּילָה יָשֵׁן אֹפֶה ארב
בֹּקֶר הוּא בֹעֵר כְּאֵשׁ לֶהָבָה כָּלָה בקר בער אש להבה
יַחַמּוּ כַּתַּנּוּר וְאָכְלוּ אֶת שֹׁפְטֵיהֶם חמם תנור אכל
כָּל מַלְכֵיהֶם נָפָלוּ אֵין קֹרֵא בָהֶם נפל
אֲלֵיו אֶפְרַיִם בָּעַמִּים הוּא יִתְבּוֹלָל גלל
אֶפְרַיִם הָיָה עוּגָה בְּלִי הֲפוּכָה הפך
אָכְלוּ זָרִים כֹּחוֹ וְהוּא לֹא יָדָע גַּם כח
שֵׂיבָה זָרְקָה בּוֹ וְהוּא לֹא יָדָע שיב
וְעָנָה גְאוֹן יִשְׂרָאֵל בְּפָנָיו וְלֹא ענה פנה
שָׁבוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְלֹא שוב
בְּכָל זֹאת וַיְהִי אֶפְרַיִם כְּיוֹנָה פֹתָה אֵין לֵב מִצְרַיִם קָרָאוּ היה פתה
אַשּׁוּר הָלָכוּ כַּאֲשֶׁר יֵלְכוּ אֶפְרוֹשׂ אשר הלך פרש
עֲלֵיהֶם רִשְׁתִּי בְּעוֹף הַשָּׁמַיִם
אוֹרִידֵם כְּעַוְלַת שְׁמַעַם לַעֲדָתָם יָרַד עול
אוֹי לָהֶם כִּי נָדְדוּ מִמֶּנִּי שֹׁד נדד
לָהֶם כִּי פָשְׁעוּ בִי וְאָנֹכִי אֶפְדֵּם פדה
וְהֵמָּה דִּבְּרוּ עָלַי כְּזָבִים וְלֹא
זָעֲקוּ אֵלַי בְּלִבָּם כִּי יְיַלִּילוּ יָלַל
עַל מִשְׁכְּבוֹתָם עַל דָּגָן וְתִירוֹשׁ שכב דגן

latronū participes facerdotū in via interficientū pergentes de sychen: qa scelꝰ opati sūt. In domo israel vidi horrendū: ibi fornicationes ooooooooo effraim: cōtaminat est israel. Sed & iuda pone messe tibi: cū puertero captiuitatē ppli mei. 7.

Vm sanare vellem israel: reuelata est ooo iniqtas effraim: & malicia samarie: qa opati sūt mēdaciū. Et fur ingressus est spoliās latrūculus foris. Et ne forte dicant in cordib suis oēm malicia eorū me recordatū. Nunc circūdederūt eos adinuētiōes sue coram facie mea facte sunt. In malicia sua letificauerunt regē: & in mēdaciis suis principes. Oes adulterātes q̃si cliban succēsus a coquēte. Quieuit paululū ciuitas a cōmixtione fermēti: donec fermētaretur totū. Dies regis nostri: ceperūt pricipes furere a vino. Extendit manū suā cū illusoribꝰ: qa applicauerūt q̃si clibanū cor suū cū insidiaretur eis. Tota nocte dormiuit coquēs eos: mane ipse succēsus quasi ignis flāme. Oes calefacti sūt q̃si cliban & deuoraueūt iudices suos. Oes reges eorū ceciderūt: nō est q clamet in eis ad me. Effraim in ppli ipse cōmiscebatur. Effrai factꝰ est subcinerici panis: q nō reuersatur. Comederūt alieni robur eius: & ipse nesciuit. Sed & cani effusi sunt in eo: & ipse ignorauit. Et hūiliabitur sup bia israel in facie ei. Nec reuersi sunt ad dōm deū suū: & non q̃sierūt eū in oib his. Et factꝰ est effraim q̃si colūba seducta nō habēs cor. Egyptū inuocabāt: ad assyrios abieūt. Et cū pfecti fuerīt: expādā sup eos rete meū: & q̃si volucrē celi detraham eos. Cedā eos fm auditionē cetus eorū. Ve eis: qm̃ recesserūt a me. Vastabūtur: qa preuaricati sunt in me. Ego redemi eos: & ipsi locuti sunt cōtra me mēdacia. Et non clamauerūt ad me in corde suo sed vlulabant ooo in cubilibus suis. Super triticum & vinum oooo

pirate. abscōdeūt sacdoteꝰ viā: interfecerūt scilicet: qm̃ scelerātū. Ecce vidi horribilia in domo israel. vidi horribilia ibi fornicatiōes ephrai: qtamiat è israel & iudas: incipe videmiare tibi cū puertero ego captiuitatem ppli mei.

ας τοῦ λαοῦ μου. Ca.7.

Qūm sanare ego israel: & reuelata est inid tas ephrai: & malitia samarie: qa operata è mēdacia. & fur ad eū ingressus è expoliās latro in via sua. vt cōcinant q̃si cātātes corde suo: & malitias eorū recordat sū. nūc circūdederūt eos in cogitatiōes eorū contra faciem meā. facti sūt in malitiis suis letificauerūt regem: & in mēdaciis suis principes. oes adulterātes q̃si clibanus ardens in coctione in deustiua flāma. a fermēto donec fermētet totū. dies regis nostri: ceperūt principes furere a vino. extēdit manū suā cū pcipitarent q̃si clibanū corda eorū cū insidiarentur eis. tota nocte somno ephrai repletus est. mane incēsus è q̃si ignis flāme oes calefacti sūt q̃si clibanus. & comederūt iudices suos: oes reges eorū cecidērūt: nō est inuocans in eis ad me ephrai in ppliis suis cōmiscebat ephrai factus est subcinericius q nō reuersat. & cōedēt alieni robur eius. hic āt nō sciuit: & cani floruerūt ei: & ipse nō cognouit. & humiliabitur in iuria israel in faciem eius. & nō reuersi sunt ad dōm deū eorū. & erat ephrai q̃si columba ispiēs nō hās cor. egyptum inuocabat: & in assyrios ibat: sicut ibunt: mittam sup eos rete meū sicut volatilia celi detrahā eos. corripiā eos in auditu tribulatiōis eorū. ve eis qm̃ recesserūt a me. mitteri sunt q̃si ipse egerūt in me. ego redemi eos: ipse locuti sunt cōtra me mēdacia. & nō clamauerūt ad me eos da eorū sed vlulabāt in cubilibus suis. sup triticū & vinū

Ca.8.

cōdidebant eruditi sunt in me. cōfortaui
κατεστίμουν ἐπαιδεύθησαν ἐν ἐμοί. κατίσχυσα τοὺς
brachia eorꝫ: & ꝫ me cogitauerūt mala: cōuer
βραχίονας αὐτῶν, καὶ εἰς ἐμὲ ἐλογίσαντο πονηρά, ἐπε=
si sunt in vanū: facti sūt q̃si arcus extentus. ca=
στράφησαν εἰς τὸ κενόν, ἐγένοντο ὡς τόξον ἐντεταμένον. πε=
dent in gladio pncipes eorꝫ ppt imperitiam
σοῦνται ἐν ῥομφαίᾳ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν διὰ ἀπαιδευσίαν
lingue eorꝫ. ista iudiciatio eorꝫ in tra egypti.
γλώσσης αὐτῶν. οὗτος ὁ φαυλισμὸς αὐτῶν ἐν γῇ Αἰγύπτου.
Ca.8. IN sinu eorꝫ q̃si tra: q̃si aqla sup domū domi
A Εἰς κόλπον αὐτῶν ὡς γῆ, ὡς ἀετὸς ἐπὶ οἶκον κυρί=
ni qm eorꝫ ꝗ trāsgressi sunt testamētū meū & ꝫ legem
ου, ἀνθ' ὧν παρέβησαν τὴν διαθήκην μου καὶ κατὰ τοῦ νόμου
meā spic egerūt. me clamabunt de cognouimꝰ te: q̃ is=
μου ἐσέβησαν. ἐμὲ κεκράξονται ὁ θεὸς γνωσόμεθά σε, ὅτι ἐσ
rael piecit bona. inimicū psequi sunt. semetipsa
φαὶλ ἀπωρρίψατο ἀγαθά. ἐχθρὸν κατεδίωξαν. ἑαυτοῖς
regnauerūt & nō p me pncipes extiterūt & nō idicauerūt mihi
ἐβασίλευσαν καὶ οὐ δι' ἐμοῦ ἦρξαν καὶ οὐκ ἐγνώρισάν μοι
argentū suū & aurum suū fecerūt sibi
τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν ἐποίησαν ἑαυ=
idola: et dispereant. pnoice vi
B τοῖς εἰδώλοις, ὅπως ἐξολοθρευθῶσιν. ἀπόρριψαι τὸν μό
tulū tuū samaria: cōcitatꝰ est furor meꝰ in eos.
σχον σου Σαμάρεια, παρῳξύνθη ὁ θυμός μου εἰς αὐτούς.
vsq̃quo non poterūt emūdari in israel: & &
ἕως τίνος οὐ μὴ δύνωνται καθαρισθῆναι ἐν τῷ Ἰσραήλ; καὶ
hoc artifex fecit & nō deꝰ est. q̃ seducens
αὐτὸ τέκτων ἐποίησεν καὶ οὐ θεός ἐστιν. διότι μόσχος
erit vitulꝰ tuꝰ samaria: q̃ corrupta vētō seminauerit: &
ἡ μόσχος σου Σαμάρεια, ὅτι ἀνεμόφθορα ἔσπειρας, καὶ
seductio eorꝫ suscipiet eos. manipulꝰ nō hūo
ἡ κατασρεφὴ αὐτῶν ἐκδέξεται αὐτά. δράγμα οὐκ ἔχει
C tires vt faciat farinā: si & fecerit alieni come
ἰσχὺν ποιῆσαι ἄλευρα, ἐὰν καὶ ποιήσῃ ἀλλότριοι κατα
dent eā. absorptꝰ ē israel: nūc facti sūt in
φάγονται αὐτά. κατεπόθη Ἰσραήλ, νῦν ἐγένοντο ἐν τοῖς
C ḡtibꝰ q̃si vas inutile. q̃ ipi ascenderūt ad assy
ἔθνεσι ὡς σκεῦος ἄχρηστον. ὅτι αὐτοὶ ἀνέβησαν εἰς Ἀσσυ
rios. germinauit p semetipsꝫ ephraim: munera dilexit:
ρίους. ἀπέβαλεν καθ' ἑαυτὸν Ἐφραίμ, δῶρα ἠγάπησεν, διὰ
rea tradentur gētibꝰ. nūc suscipiam e=
τοῦτο παραδοθήσονται τοῖς ἔθνεσιν. νῦν ἐπιδέξομαι αὐ=
os. & dscent pauꝫ vt vngāt regem &
D τούς. καὶ κοπάσουσιν μικρὸν τοῦ χρίειν βασιλέα καὶ
pncipem: q̃ multiplicauit ephraim altaria in pec=
ἄρχοντα, ὅτι ἐπλήθυνεν Ἐφραὶμ θυσιαστήρια εἰς ἁμαρ=
cata & facta sūt ei altaria delicta. scri
τίας καὶ ἐγένετο αὐτῷ θυσιαστήρια ἐπλημμελείας. γρα=
bā eius multitudinē: legitima eius in aliena reputa
φὴ αὐτοῦ πλῆθος, τὰ νόμιμα αὐτοῦ εἰς ἀλλότρια ἐλογί=
tā sunt altaria delicta: q̃ si imolauerit ho
σθησαν θυσιαστήρια τὰ ἐγκεκριμένα, διότι ἐὰν θύσωσιν θυ=
D stias: & cōdederit carnes: dñs nō suscipiet eas.
σίας, καὶ φάγωσιν κρέα, κύριος οὐ προσδέξεται αὐτά.
nūc recordabit iniqtatis eorꝫ: & vlciscet pctā
νῦν μνησθήσεται ἀδικίας αὐτῶν, καὶ ἐκδικήσει τὰς ἁμαρτί=
eorꝫ ipi in egyptū cōuersi sunt. in assyriis imū
ας αὐτῶν. οὗτοι εἰς Αἴγυπτον ἐπέστρεψαν. ἐν Ἀσσυρίοις ἀκά=
da cōdent. oblitꝰ est israel et ꝗ fecit il=
θαρτα φάγονται. ἐπιλελάθετο Ἰσραὴλ τοῦ ποιήσαντα αὐ=
li: & edificauerūt delubra. & iudas multiplicauit ur=
τόν, καὶ ὠκοδόμησαν τεμένη. καὶ Ἰούδας ἐπλήθυνεν πό=
bes muratas. & mittam ignē in ciui
λεις τετειχισμένας. καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ εἰς τὰς πό=
tates eius & deuorabit
λεις αὐτοῦ καὶ καταφάγεται τὰ τείμελια αὐτοῦ. Ca.9.
A Μὴ χαῖρε Ἰσραὴλ μετὰ εὐφροσύνου καθὼς τὰ λαά. ὅτι ἐπό=
nicat' eo a deo tuo: dilexisti munera sup oēm
ρνησας κατὰ τοῦ θεοῦ σου, ἠγάπησας δόματα ἐπὶ πᾶσαν

'ruminabāt & 'recesserūt
'a me. Et ego 'erudiui eos
et cōfortaui 'brachia eorꝫ:
& in me cogitauerūt mala
litiā: reuersi sunt vt essent
abscꝫ iugo: facti sūt q̃si
arcus dolosus. Cadēt in
gladio pricipes eorū a fu
rore ligue sue. Ista subsā
natio eorꝫ in tra egypti. 8
IN gutture tuo sit tu=
ba q̃si aqla sup domū
dñi: p eo q̃ transgressi
sunt fedus meū: & legē
meā puaricati sunt. Me
inuocabūt deus meꝰ & co
gnouimus te israel. Pro
iecit israel bonū: inimicus
persequetur eū. Ipsi re
gnauerunt & nō ex me:
principes extiterūt & nō
cognoui. Aurū suū &
argentū suū fecerūt sibi
idola: vt iterirēt. Pro
iectꝰ est vitulus tuꝰ samā
ria. Iratus est furor meꝰ
in eis. Vsq̃quo nō po=
terūt emūdari: quia ex
israel: & ipse est. Artifex
fecit illū: & nō est deus:
quoniā in aranearum te
las erit vitulus samarie:
qa ventū seminabūt &
turbinē metēt. Culmus
stans nō est in eo germē:
nō faciet farinā. Q d & si
fecerit: alieni comedent
eaꝫ: deuoratus est israel.
Nunc factus est in natio
nibus q̃si vas immundū:
quia ipsi ascenderūt ad
assur. Onager solitariꝰ
sibi effraim. Munera de
derūt amatoribꝰ suis: sed
& cū mercede cōduxerūt
nationes. Nūc cōgrega
bo eos et quiescēt paulis
per ab onere regis &
pricipū. Quia multiplicauit
effraim altaria ad peccā
dū: facte sūt ei are i deli
ctū. Scribā eiꝰ multiplices
leges meaꝰ: q̃ velut aliene
cōputate sunt. Hostias
offerēt: immolabūt carnes
& comedent: & dñs
nō suscipiet eas. Nūc re
cordabitur iniqtatis eorꝫ
& visitabit pctā eorꝫ. Ipi
in egyptū cōuertētur. Et
oblitus est israel factoris
sui: & edificauit delubra:
& iudas multiplicauit vr
bes munitas. ooooooooo
Et mittā ignē in ciuita=
tes eius: & deuorabit eo
edes illius. 9.
NOli letari ooooooooo
israel: noli exultare
sicut populi qa fornica=
tus es a deo tuo. Dilexisti
mercedem sup omnes

גור סור
זרע חשב
רוץ שוב
היה רמה
נפל שור
לשון
Cap. viij.
אל חכך שפר כנשר על בית
יהוה יען עברו ברתי ועל תורתי
ברת ירה
זעק
פשע: לי יזעקו אלהי ידענוך
איב
ישראל: זנח ישראל טוב אויב
רדף עלה
ירדפו: הם המליכו ולא ממני
שור
השירו ולא ידעתי כספם וזהבם
עשה כרת
עשו להם עצבים למען יכרת: זנח
עגלך שמרון חרה אפי בם עד
מתי לא יוכלו נקיון: כי מישראל
יכל נסה
והוא חרש עשהו ולא אלהים
הוא כי שבבים יהיה עגל שמרון:
היה
כי רוח יזרעו וסופתה יקצורו קמה
זרע קצר
אין לו צמח בלי יעשה קמח אולי
קום עשה
יעשה זרים יבלעהו: נבלע ישראל
בלע
עתה היו בגוים כנלי אין חפץ
היה כלה
בו: כי המה עלו אשור פרא בודד
עלה בדד
לו אפרים: התנו אהבים: גם כי
תנה
יתנו בגוים עתה אקבצם ויחלו
קבץ
מעט משא מלך שרים: כי הרבה
נשא רבה
אפרים מזבחות לחטא היו לו
זבח
מזבחות לחטא: אכתוב לו רבו
רבב
תורתי כמו זר נחשבו: זבחי הבהבי
זבח חשב
יזבחו בשר ויאכלו יהוה לא
אכל
רצם עתה יזכר עונם ויפקד
זכר פקד
חטאתם המה מצרים ישובו: וישכח
שוב שכח
ישראל את עשהו ויבן היכלות
נצה היכל רצה
ויהודה הרבה ערים בצרות
עיר
ושלחתי אש בעריו ואכלה
Cap. ix.
אל תשמח ארמנותיהם:
שמח זנה
ישראל אל גיל כעמים כי זנית
תנה
מעל אלהיך אהבת אתנן על כל

Prima heb. Tex. heb. Osee. ix. Trasla. B. Vie. Trasla. gre. lxx. cū iter. latina.

גֹּרְנוֹת דָּגָן וְתִירוֹשׁ לֹא יְרַעֵם׃ רעה
יָשַׁב בְּאֶרֶץ יְהוָה וְשָׁב אֶפְרַיִם אֶל מִצְרַיִם׃ שוב
וּבְאַשּׁוּר טָמֵא יֹאכֵלוּ׃ לֹא יִסְכּוּ אָכַל נָסַךְ
לַיהוָה יַיִן וְלֹא יֶעֱרְבוּ לוֹ זִבְחֵיהֶם עָרַב
כְּלֶחֶם אוֹנִים לָהֶם כָּל אֹכְלָיו
יִטַּמָּאוּ כִּי לַחְמָם לְנַפְשָׁם לֹא יָבֹא טָמֵא בוא
בֵּית יְהוָה׃ וּמַה תַּעֲשׂוּ לְיוֹם מוֹעֵד עָשָׂה יָעַד
וּלְיוֹם חַג יְהוָה׃ כִּי הִנֵּה הָלְכוּ מִשֹּׁד שֹׁד
מִצְרַיִם תְּקַבְּצֵם מֹף תְּקַבְּרֵם מַחֲמַד קָבַץ חָמַד
לְכַסְפָּם קִמּוֹשׁ יִירָשֵׁם חוֹחַ יָרַשׁ
בְּאָהֳלֵיהֶם׃ בָּאוּ יְמֵי הַפְּקֻדָּה בָּאוּ יום אָוִל
יְמֵי הַשִׁّלֻּם יֵדְעוּ יִשְׂרָאֵל אָוִיל
הַנָּבִיא מְשֻׁגָּע אִישׁ הָרּוּחַ עַל רֹב נָבִיא שָׁגַע
שִׂנְאָה׃ עִם אֱלֹהָי נָבִיא פַּח יָקוּשׁ עַל כָּל רָבַב שָׂטַם
דְּרָכָיו מַשְׁטֵמָה בְּבֵית אֱלֹהָיו׃ פּוּחַ נָשַׁם
הֶעְמִיקוּ שִׁחֵתוּ כִּימֵי הַגִّבְעָה יִזְכּוֹר עָמֹק זָכַר
עֲוֹנָם יִפְקֹד חַטֹּאתָם׃ כַּעֲנָבִים פָּקַד
בַּמִּדְבָּר מָצָאתִי יִשְׂרָאֵל כְּבִכּוּרָה דָּבָר מָצָא בָּכַר
בְּתְאֵנָה בְּרֵאשִׁיתָהּ רָאִיתִי אֲבוֹתֵיכֶם רָאָה
הֵמָּה בָּאוּ בַּעַל פְּעוֹר וַיִּנָּזְרוּ לַבֹּשֶׁת נָזַר
וַיִּהְיוּ שִׁקּוּצִים כְּאַהֲבָם׃ אֶפְרַיִם הָיָה כּוּשׁ
כָּעוֹף יִתְעוֹפֵף כְּבוֹדָם מִלֵּדָה וּמִבָّטֶן עוּף שָׁמַן כָּבַד
וּמֵהֲרָיוֹן׃ כִּי אִם יְגַדְּלוּ אֶת בְּנֵיהֶם יָלַד הָרָה גָּדַל
וְשִׁכַּלְתִּים מֵאָדָם כִּי גַם אוּי
לָהֶם בְּשׁוּרִי מֵהֶם׃ אֶפְרַיִם שָׁדַר
כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי לְצֹר שְׁתוּלָה בְּנָוֶה רָאָה שָׁתַל
וְאֶפְרַיִם לְהוֹצִיא אֶל הָרֵג בָּנָיו׃ יָצָא
תֵּן לָהֶם יְהוָה מַה תִּתֵּן תֵּן לָהֶם נָתַן
רֶחֶם מַשְׁכִּיל וְשָׁדַיִם צֹמְקִים׃ כָּל שָׁכַל שָׁדַי
רָעָתָם בַּגִּלְגָּל כִּי שָׁם שְׂנֵאתִים רוּעַ
עַל רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם מִבֵּיתִי אֲגָרְשֵׁם עָלַל גָּרַשׁ
לֹא אוֹסִיף אַהֲבָתָם כָּל שָׂרֵיהֶם יָסַף שוּר
סוֹרְרִים׃ הֻכָּה אֶפְרַיִם שָׁרְשָׁם סָרַר נָכָה
יָבֵשׁ פְּרִי בַלִּי יַעֲשׂוּן גַּם כִּי פָּרָה עָשָׂה

areas tritici. Area & tor cular non pascet eos: oo & vinum mentietur eis. Non habitabūt in terra domini. Reuersus est ef fraim in egyptum oooooo & in assyriis pollutū comedit. Non libabunt oo dño vinū: & non place bunt ei. Sacrificia eorū quasi panis lugentium. Oēs qui comedent eum cōtaminabūtur: qa panis eorū aie ipsorū: non intrabunt in domū dñi. Quid facietis in die solē ni in die festiuitatis dñi: Ecce enim pfecti sunt a vastitate. Egyptus cōgre gabit eos: mēphis sepe liet eos. Desiderabile ar gentū eorū vrtica heredi tabit: lapa in tabernacu lis eorū. Venerūt dies vi sitationis: venerūt dies retributionis. Scitote israel stultū pphetā: in sanū virū spūalem. Pro pter multitudinē iniqta tis tue: & multitudinem amētie. Spectator effra im cū deo meo: pphetа laqus ruine fact est sup oēs vias ei. Insania in domo dei ei. Profunde peccauerūt sicut in dieb gabaa. Recordabitur ini quitatis eorū: & visitabit pctā eorū. Quasi vuas in deserto inueni israel: qsi prima poma ficulnee in cacumine ei vidi pres eorū. Ipsi aūt intrauerūt ad beelphegor & abalie nati sunt in cōfusione: & facti sunt abominabiles sicut ea q̄ dilexerūt. Effraī qsi auis auolauit. Gloria eorū a partu: & ab vtero & a cōceptu. Quod & si enutrierit filios suos abs q̄ liberis eos faciā in hoī bus. Sed & ve eis cū re cessero ab eis. Effraim vt vidi tyrus erat funda ta in pulchritudine. oo Et effraim educet ad in terfectorē filios suos. oo Da eis domīe. Quid da bis eis: Da eis oooooooo vulua sine liberis & vbe ra arentia. Omnes oooo nequitie eorū in galgal: quia exosos habui eos. Propter malicia adinuē tionū eorū: de domo mea eiciā eos. Nō addā vt di ligā eos. Oēs principes eorū recedētes. Percussus est effraim: radix eorum exiccata est. Fructū ne quaq̄ facient. Qd & si

areā tritici area τ torcular nō cognouit eos: τ vinū ἅλω σίτου. ἄλως καὶ ληνὸς οὐκ ἔγνω αὐτούς, καὶ ὁ οἶνος mentiti est illis. nō hinauerūt in ira dñi: bitauit e φιλίσατο αὐτοῖς. οὐ κατῴκησαν ἐν γῇ κυ, κατῴκησεν ἐφ phrai in egyptū: τ in assyrio immūda comedent nō φραὶμ εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐν ἀσσυρίοις ἀκάθαρτα φάγονται. οὐκ libauerūt dño vinū τ nō placuerūt ei q̄si panis la ἐσπεισαν τῷ κῷ οἶνον καὶ οὐχ ἡδύνθη αὐτῷ ὡς ἄρτος πέν ctus eis. oēs q̄ mādūcant ea cōtaminabūt qa τους αὐτοῖς. πάντες οἱ ἐσθίοντες αὐτὰ μιανθήσονται. ὅτι panes aiab eorū nō intrabunt in domū ἄρτοι ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν οὐκ εἰσελεύσονται εἰς οἶκον κυ dñi: qd facietis in die cōuentus: τ in die solēnitatis κυ, τί ποιήσετε ἐν ἡμέρᾳ πανηγύρεως, καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς dñi. ideo ecce ibunt de miseria egy κυ. διὰ τοῦτο ἰδοὺ πορευθήσονται ἐκ ταλαιπωρίας αἰγύ pti τ suscipiet eos mēphis: τ sepeliet eos mach πτου καὶ ἐκδέξεται αὐτοὺς μεμφίς, καὶ θάψει αὐτοὺς μαχε mas. argentū eorū interit hereditabit. τ spine μάς. τὸ ἀργύριον αὐτῶν ἕλιξ κληρονομήσει. καὶ ἀκάνθαι in tabernaculis eorū. venerūt dies visitatio ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν. ἥκασιν αἱ ἡμέραι τῆς ἐκδικήσε venerūt dies retributionis tue τ affligetur ως ἥκασιν αἱ ἡμέραι τῆς ἀνταποδόσεώς σου καὶ κακωθήσε israel: sicut ppheta insanieno q̄ habet spū ἰσραήλ, ὥσπερ ὁ προφήτης ὁ παρεκκλινὼς ὁ πνευματοφό pte multitudie iniqtatū tuarū multiplicata ē amētia ρος ἐπὶ τοῦ πλήθους τῶν ἀδικιῶν σου, ἐπλήθυνε μανία. tenebre ephraī post deū. ppheta laqueū tortuosū sup em σκότος ἐφραὶμ μετὰ θεοῦ. προφήτης παγὶς σκολιὰ ἐπὶ πά nes viaē eius. insania in domo dei ꝓfiterūt. co σας τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. μανία ἐν οἴκῳ θεοῦ κατέπηξαν. ἐφ rupti sūt sicūt diebus collis. recordabit iniqta ράγησαν κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ βουνοῦ. μνησθήσεται ἀδικί tis ,eorū: visitabit peccata eorū. sīc vuam in des ας αὐτῶν, ἐκδικήσει ἁμαρτίας αὐτῶν. ὡς σταφυλὴν ἐν ἐρή to inuenit israel: sīc ficū in ficu tīpoznē vidi pa μῳ εὗρον τὸν ἰσραήλ, ὡς σῦκον ἐν συκῇ πρωΐμον ἴδον πα tres eorū. ipi ingressi sūt ad beelphegor: τ τέρας αὐτῶν, αὐτοὶ εἰσῆλθον πρὸς τὸν βεελφεγώρ, καὶ abalienati sunt in ꝓfusione. τ facti sūt abominabiles ἀπηλλοτριώθησαν εἰς ἀσχύνην. καὶ ἐγένοντο βδελυγμοὶ sicūt dilecti. ephraī q̄si auis exīsta est. gla ε ὡς οἱ ἠγαπημένοι. ἐφραὶμ ὡς ὄρνεον ἐξεπετάσθη. δόξα ius ex partu τ dolorib τ ex cōceptionib: qa τῶν ἐκ τόκων καὶ ὠδίνων καὶ ἐκ συλλήψεω, ὅτι si τ nutrierint filios suos sine filijs erunt in ἐὰν καὶ ἐκτρέφωσι τὰ τέκνα αὐτῶν ἀτεκνωθήσονται ἐν hoibus: qa τ ve eis est: caro mea ere ἀνθρώποις, ὅτι καὶ οὐαὶ αὐτοῖς ἔσται, ἐν σαρξί μου ἐξέ to ephraī. sicut vidi in captione p̄bant τῶν ἐφραὶμ, ὃν τρόπον εἶδον εἰς ἄνθρα παγίσιον filios suos. vt educeret ad interfectōē filios τὰ τέκνα αὐτῶν. τοῦ ἐξαγαγεῖν εἰς ἀποκτίσιν τὰ τέ os suos. da eis dñe. qd dabis eis: da κνα αὐτῶν. δός αὐτοῖς κύριε. τί δώσεις αὐτοῖς; δὸς eis vulua sine filijs τ vbera arēta. oēs αὐτοῖς μήτραν ἀτεκνοῦσαν καὶ μαστοὺς ξηρούς. πᾶσαι nequitie eorū: in galgalio: qa ibi odi αἱ κακίαι αὐτῶν, ἐν γαλγάλοις, ὅτι ἐκεῖ ἐμίσησα eos. ppē malinas adinuentionū eorū: de αὐτούς. διὰ τὰς κακίας τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν, ἐκ domo mea eijciā eos: τ non addam vt τοῦ οἴκου μου ἐκβαλῶ αὐτούς, καὶ οὐ μὴ προσθῶ τοῦ diligam eos. oēs principes eorū inobe ἀγαπῆσαι αὐτούς. πάντες οἱ ἄρχοντες αὐτῶν ἀπει dientes. voluit ephraī. radices eorū arefecit: θοῦντες. ἐπόησεν ἐφραὶμ. τὰς ῥίζας αὐτοῦ ἐξήρανεν, fructū neq̄q̄ vitra feret. qa si καρπὸν οὐκ ἔτι μὴ ἐνέγκῃ. διότι ἐὰν oooooooooo

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latí.

generint interficiã desiderabilia vteri eor.
ἀποκτενῶ τὰ ἐπιθυμήματα τῆς κοιλίας αὐτῶν.
repellet eos deus: q̃ nõ audierũt eũ: t
ἀπώσεται αὐτοὺς ὁ θεός, ὅτι οὐκ ἐισήκουσαν αὐτοῦ, καὶ
erunt vagi in gẽtib⁹.
ἔσονται πλανῶμενοι ἐν τοῖς ἔθνεσιν. Ca. 10.
Vitis frondosa israel. fruct⁹ eius
A Ἄμπελος εὐκλημαστοῦσα Ἰσραήλ· ὁ καρπὸς αὐ-
abundãs scõs multitudinẽ fructuũ suoꝝ multiplica
τῆς εἰσιν κατὰ τὸ πλῆθος τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπλήθυ-
uit altaria iuxta bona terre eor. edifica-
νε τὰ θυσιαστήρια κατὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς αὐτῶν. ὡκοδό-
uit titulos diuisit corda sua: nũc peribunt
μησε στήλας ἐμέρισεν καρδίας αὐτῶν, νῦν ἀφανισθή-
ipse suffodiet altaria eor: affligẽ
σονται, αὐτὸς κατασκάψει τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν, ταλαι-
tur tituli eor. q̃ nũc dicẽt nõ est
πωρήσουσιν οἱ στῆλαι αὐτῶν· διότι νῦν λέγουσιν οὐκ ἔστιν
rex nobis. q̃ nõ timuim⁹ dñm: q̃ rex
βασιλεὺς ἡμῖν· ὅτι οὐκ ἐφοβήθημεν τὸν κύριον, ὅτι βα-
qd faciet nobis loquẽdo verba occasiõe men
σιλεὺς τί ποιήσει ἡμῖν λαλῶν ῥήματα πρόφασις ψευ-
daceꝝ. disponet testamẽtũ. orietur sicẽ gramen iudiciũ
δῆς· διαθήσεται διαθήκην· ἀνατελεῖ ὡς ἄγρωστις κρίμα
sup sulcũ agri apud vitulũ dom⁹ lictatio morabũ
B ἐπὶ ἀρόμου ἀγροῦ παρὰ τῷ μόχῳ τῷ ἑαυτοῦ οἱ παροικοῦν-
tur q̃ habitant samariã. q̃ luxit ppls
τες Σαμαρείας· ὅτι ἐπένθησεν ὁ λαὸς
eius sup eũ sicut irritauerũt illũ: gaude-
αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν καθότι παρεπίκραναν αὐτόν, ἐφαιδρα-
bant sup glriã eius: q̃ trãslata est ab eo:
νθήσεται ἐπὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ, ὅτι ἀπῴκισται ἀπ' αὐτοῦ,
t ipse in assrioꝝ ligantes attulerũt munera
καὶ αὐτὸς εἰς ἀσσυρίους δεδεμένος ἀπήνεγκαν ξένια τῷ
regi iarib: in domo ephraim suscipiet. cõfunde-
βασιλεῖ Ἰαρίβ, ἐν δόματι Ἐφραὶμ δέξεται· αἰσχυνθή-
tur israel in cõsilio suo. piecit samaria
σεται Ἰσραὴλ ἐν τῇ βουλῇ αὐτοῦ· ἀπέβαλε Σαμάρεια
regem suũ sicut cremiũ sup faciem aque.
βασιλεὺς αὐτῆς ὡς φρύγανον ἐπὶ προσώπου ὕδατος.
C t auferentur altaria iniqtatis: peccata israel.
καὶ ἐξαρθήσονται βωμοὶ Ἀβέν, ἁμαρτήματα τοῦ Ἰσραήλ.
Luc. 23. spine t tribuli ascendent sup altaria
ἀκανθῶν καὶ τρίβολοι ἀναβήσονται ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια
Apo. 6. eor. t dicent mõtib⁹ operite nos: t
C ἐρῶσιν τοῖς ὄρεσι καλύψατε ἡμᾶς, καὶ τοῖς
colib⁹ cadite sup nos. ex q̃ colleo peccauit is
βουνοῖς πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· ἀφ' οὗ τῆς βουνεῖ ἡμάρτη Ἰσ-
rael. ibi stetit nõ cõprehendat eos in colle bel
ραήλ· ἐκεῖ ἔστη οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτοὺς ἐπὶ τῷ βουνῷ πό-
li: sup filios iniqtatis venit et corriperet eos:
λεμος, ἐπὶ τὰ τέκνα ἀδικίας ἔλθοι τοῦ παιδεύσειν αὐ-
t cõgregabuntur ppli sup illos cũ correpti
τούς, καὶ συναχθήσονται λαοὶ ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῷ παιδεύε-
fuerũt ipi in duab⁹ iniqtatib⁹ suis. ephrai vitu
σθαι αὐτοὺς ἐν ταῖς δυσὶν ἀδικίαις αὐτῶν. Ἐφραὶμ δάμα-
la docta diligere cõtẽtionẽ: ego ãt veniã
λις διδασκόμενον ἀγαπᾶν τεῖχος, ἐγὼ δὲ ἐπελεύσομαι
sup pulchritudinẽ colli eius. sup ponã ephrai:
D ἐπὶ τὸ κάλλος τοῦ τραχήλου αὐτῆς· ἐπιβήσω Ἐφραὶμ,
t reticebo iudam: irroborabit sibi iacob
καὶ παρασιωπήσομαι Ἰούδας, ἐνισχύσει αὐτῷ Ἰακώβ
D bire. seminate vobis in iusticia. vindemiate fructũ vi-
ωσίρατε ἑαυτοῖς εἰς δικαιοσύνην· τρυγήσατε καρπὸν ζω-
te illuminate vobis lumẽ scientie. querite do-
ῆς φωτίσατε ἑαυτοῖς φῶς γνώσεως· ἐκζητήσατε τὸν κύ-
mũ donec veniãt vobis fruges iusticie. qd tacuistis
ριον, ἕως ἂν ἔλθῃ ὑμῖν ἡμέρα δικαιοσύνης· τί παρεσιωπήσα-
operatis t iniqtates eius. videmiastis cõedistis fructũ
τε ἐργάσασθε καὶ τὰς ἀδικίας αὐτῆς· ἐτρυγήσατε ἐφάγετε καρπὸν
mendacii: sperasti in curribꝰ tuis i multitudie fortitudinis tue:
ψεύδους· ἐπεποίθεις ἐν τοῖς ἅρμασίν σου ἐν πλήθει δυνάμεώς σου,

Trãsla. B. Hie.

genuerint * interficiam
amantissima vteri eorũ.
Abiiciet eos deus meus:
quia nõ audierũt eum:
& erunt vagi in nationi
bus. 10.
Vitis frondosa israel:
fructus adeq̃tus est
ei. Secundũ multitudinẽ
fructus sui multiplicaunt
altaria: iuxta vbertatem
terre sue. exuberauit si
mulachris. Diuisum est
cor eorũ: nũc interibũt.
Ipse confringet simula-
chra eorũ: depopulabitur
aras eorũ. Quia nũc di
cent: non est rex nobis.
Non timemꝰ dñm.
Et rex qd faciet nobis?
Loquimini verba visio-
nis inutilis: & ferietis eos
fedus cũ mẽdacio: & ger
minabit quasi amaritudo
iudiciũ sup sulcos agri.
Vaccas bethauẽ coluerit
hitatores samarie. Qua
luxit sup eum ppls eius:
& editui eius sup eũ exul
tauerũt in gloria eius: q̃a
migrauit ab eo. Siquidẽ
& ipse in assur delatus ẽ
munus regi vltori. Cõ-
fusio effraim
capiet: & cõfundetur is-
rael in volũtate sua. Trã
sire fecit samaria regem
suũ q̃si spumã sup faciẽ
aque. Et dispergẽtur ex
celsa idoli peccatũ israel.
Lapa & tribulus ascen-
det super aras eorum.
Et dicent montibus ope
rite nos: & collibus
cadite sup nos. Ex die-
bus gabaa peccauit
israel. Ibi steterũt. Non
cõprehendet eos
in gabaa pliũ sup filios
iniqtatis. Iuxta desideriũ
meũ corripiã eos. Cõgre
gabũtur sup eos populi
cũ corripiẽtur ppter du
as iniqtates suas. Effrai
vitula docta diligere
trituram & ego
trãsiui sup pulchritudi-
nẽ colli eius. Ascendã sup
effraim. Arabit iudas:
confringet sibi sulcos
iacob. Seminate vobis
in iusticia & metite
in ore mie: innouate vo
bis nouale. Tẽpus autẽ
requirẽdi dñm: cum ve
nerit qui docebit vos
iusticiã. Arastis impieta
tem: iniquitatem
messuisti comedistis fru
gem mendacii. Quia
cõfisus es i viis tuis & in
multitudine fortiũ tuoꝝ.

Tex. heb. Osee. x.

מות חסד יולדון והמתי מחמדי בטנם: ימאסם
אלהי כי לא שמעו לו והיו
נדדים בגוים:

Cap. x.

גפן בוקק ישראל פרי ישוה
לו כרב לפריו הרבה למזבחות
רבה זבח
יטב יצב כטוב לארצו הטיבו מצבות: חלק
אשם ערף לבם עתה יאשמו הוא יערף
שדד מזבחותם ישדד מצבותם: כי עתה
אמר נאמרו אין מלך לנו כי לא נירא
עשה את יהוה והמלך מה יעשה לנו:
אלה שוא כרת ברית ופרח כראש משפט על
תלמי שדי: לעגלות בית און ינורו
שכן שמרון כי אבל עליו עמו
וכמריו עליו יגילו על כבודו כי
גלה ממנו גם אותו לאשור יובל
מנחה למלך ירב בשנה אפרים
יקח ויבוש ישראל מעצתו: נדמה
שמרון מלכה כקצף על פני מים:
ונשמדו במות און חטאת ישראל
קוץ ודרדר יעלה על מזבחותם
ואמרו להרים כסונו ולגבעות
נפלו עלינו מימי הגבעה חטאת
ישראל שם עמדו לא תשיגם
בגבעה מלחמה על בני עולה:
ואסרם ואספו עליהם עמים
באסרם לשתי עונתם: ואפרים
עגלה מלמדה אוהבתי לדוש ואני
עברתי על טוב צוארה ארכיב
אפרים יחרוש יהודה ישדד לו
יעקב: זרעו לכם לצדקה קצרו
לפי חסד נירו לכם ניר ועת
לדרש את יהוה עד יבוא ויורה
צדק לכם: חרשתם רשע עולתה
קצרתם אכלתם פרי כחש כי
בטחת בדרכך ברב גבוריך:

Pãtiua. heb.

גנרתם הרגתם אהבתי מחמד בטנם: מאסם
אלהי כי לא שמעו לו והיו
נדדים בגוים:

Cap. x.

גפן בוקק ישראל פרי ישוה
לו כרב לפריו הרבה למזבחות
רבה זבח
יטב יצב כטוב לארצו הטיבו מצבות: חלק
אשם ערף לבם עתה יאשמו הוא יערף
שדד מזבחותם ישדד מצבותם: כי עתה
אמר נאמרו אין מלך לנו כי לא נירא
עשה את יהוה והמלך מה יעשה לנו:
אלה שוא כרת ברית ופרח כראש משפט על
תלמי שדי: לעגלות בית און ינורו
שכן שמרון כי אבל עליו עמו
וכמריו עליו יגילו על כבודו כי
גלה ממנו גם אותו לאשור יובל
מנחה למלך ירב בשנה אפרים
יקח ויבוש ישראל מעצתו: נדמה
שמרון מלכה כקצף על פני מים:
ונשמדו במות און חטאת ישראל
קוץ ודרדר יעלה על מזבחותם
ואמרו להרים כסונו ולגבעות
נפלו עלינו מימי הגבעה חטאת
ישראל שם עמדו לא תשיגם
בגבעה מלחמה על בני עולה:
ואסרם ואספו עליהם עמים
באסרם לשתי עונתם: ואפרים
עגלה מלמדה אוהבתי לדוש ואני
עברתי על טוב צוארה ארכיב
אפרים יחרוש יהודה ישדד לו
יעקב: זרעו לכם לצדקה קצרו
לפי חסד נירו לכם ניר ועת
לדרש את יהוה עד יבוא ויורה
צדק לכם: חרשתם רשע עולתה
קצרתם אכלתם פרי כחש כי
בטחת בדרכך ברב גבוריך:

וְקָאם שָׁאוֹן בְּעַמֶּךָ וְכָל מִבְצָרֶיךָ
יוּשַׁד כְּשׁוֹד שַׁלְמַן בֵּית אַרְבֵאל
בְּיוֹם מִלְחָמָה אֵם עַל בָּנִים רֻטָּשָׁה׃
כֵּן עָשָׂה לָכֶם בֵּית אֵל מִפְּנֵי
רֹעַ רָעַתְכֶם
Cap.xi. בַּשַּׁחַר נִדְמָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאֹהֲבֵהוּ וּמִמִּצְרַיִם
קָרָאתִי לִבְנִי׃ קָרְאוּ לָהֶם כֵּן
הָלְכוּ מִפְּנֵיהֶם לַבְּעָלִים יְזַבֵּחוּ
וְלַפְּסִלִים יְקַטְּרוּן׃ וְאָנֹכִי תִרְגַּלְתִּי
לְאֶפְרַיִם קָחָם עַל זְרֹעֹתָיו וְלֹא יָדְעוּ
כִּי רְפָאתִים׃ בְּחַבְלֵי אָדָם אֲמָשְׁכֵם
בַּעֲבֹתוֹת אַהֲבָה וָאֶהְיֶה לָהֶם
כְּמֹרִימֵי עֹל עַל לְחֵיהֶם וָאַט
אֵלָיו אוּכִיל׃ לֹא יָשׁוּב אֶל אֶרֶץ
מִצְרַיִם וְאַשּׁוּר הוּא מַלְכּוֹ כִּי מָאֲנוּ
לָשׁוּב׃ וְחָלָה חֶרֶב בְּעָרָיו וְכִלְּתָה
בַדָּיו וְאָכָלָה מִמַּעֲצוֹתֵיהֶם׃ וְעַמִּי
תְלוּאִים לִמְשׁוּבָתִי וְאֶל עַל
יִקְרָאֻהוּ יַחַד לֹא יְרוֹמֵם׃ אֵיךְ אֶתְּנְךָ
אֶפְרַיִם אֲמַגֶּנְךָ יִשְׂרָאֵל אֵיךְ אֶתְּנְךָ
כְּאַדְמָה אֲשִׂימְךָ כִּצְבוֹאִים נֶהְפַּךְ
עָלַי לִבִּי יַחַד נִכְמְרוּ נִחוּמָי׃ לֹא
אֶעֱשֶׂה חֲרוֹן אַפִּי לֹא אָשׁוּב לְשַׁחֵת
אֶפְרַיִם כִּי אֵל אָנֹכִי וְלֹא אִישׁ
בְּקִרְבְּךָ קָדוֹשׁ וְלֹא אָבוֹא בְּעִיר׃
אַחֲרֵי יְהוָה יֵלֵכוּ כְּאַרְיֵה יִשְׁאָג כִּי
הוּא יִשְׁאָג וְיָחִרְדוּ בָנִים מִיָּם׃
יְחִרְדוּ כְּצִפּוֹר מִמִּצְרַיִם וּכְיוֹנָה
מֵאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהוֹשַׁבְתִּים עַל
בָּתֵּיהֶם נְאֻם יְהוָה׃ סְבָבֻנִי בְכַחַשׁ
אֶפְרַיִם וּבְמִרְמָה בֵּית יִשְׂרָאֵל
וְיהוּדָה עוֹד רָד עִם אֵל וְעִם
קְדוֹשִׁים נֶאֱמָן׃
Cap.xij. אֶפְרַיִם רֹעֶה רוּחַ וְרֹדֵף קָדִים כָּל
הַיּוֹם כָּזָב וָשֹׁד יַרְבֶּה וּבְרִית עִם

'cōsurget'' tumult'' in po
pulo tuo: & oēs' munitio
nes tue' vastabūtur: sicut
vastatus est' salmana a' do
mo ei'' q vindicauit baal:
in die' prelii' matre' sup
filios' allisa. Sic' fecit' vo
bis' bethel' a facie ooooooo
'malitie' nequitiarum ve
strarum. 11.
SIcut' mane' transit:
'pertrāsit' rex' israel.
'quia' puer' israel' & dilexi
eum: & ex egypto ooooo
'vocau'' filiū meū.'' Voca
uerunt' eos' sicut ooooooo
'abierunt' a facie eorum:
'baalim' immolabant: oo
'' & simulachris' sacrifica
bāt.' Et ego q̄ū' nutricius
'effraim' portabā eos' in
'brachiis meis: & nescie
runt' q' curarē eos.' In fu
niculis' adam' traham eos
'' in vinculis'' charitatis.
'' Et ero' eis oooooooooooo
'quasi exaltās' iugū' sup
'maxillas eorū: & declina
ui' ad eum vt' vesceretur.
'Nō' reuertetur' in' terrā
'egypti' & assur' ipse' rex
eius: quoniā' noluerunt
'cōuerti.' Cepit'' gladius
'' in ciuitatibus eius: & cō
sumet' electos eius:' & co
medet' capita eorum.' Et
populus me'' pēdebit' ad
reditū meū.' Iugum' aūt
'imponetur eis' simul: qd
'nō' auferetur.' Quō' da
bo te' effraim:' ptegam te
'israel:' Quō' dabo te oo
'sicut adama:'' ponam te
'' vt seboi.' Conuersum est
'' in me' cor meū:' pariter
'' cōturbata est' plenitudo
mea.'' Non' faciā' furorem
'ire mee.'' Non' cōuertar
'vt disperdā' effraim:' qa
'deus' ego' & non' homo.
'' In medio tui' sanctus'' &
non'' ingrediar'' ciuitatē.
'' Post' dnm' ambulabunt.
'' Quasi leo' rugiet: quia
'ipse' rugiet' & formida
bunt' filii.' maris. Et oooo
'auolabūt' quasi auis' ex
egypto:' & quasi colūba
'de terra' assyriorū:' & col
locabo eos' in oooooooooo
'domibus suis'' dicit'' dns.
'' Circundedit me ooooooo
'effraim' in negatione:' &
in dolo' domus' israel. oo
'' Iudas autē' testis' descen
dit' cum' deo' & cum oooo
'sanctis' fidelibus. 12.
EFfraim' pascit' ventū
'' & seqtur' estū.' Tota
'die' mēdaciū' & vastitatē
'multiplicat' & fedus'' cū

τ cōsurget pditio in ppło tuo τ oia
καὶ ἐξαταρίσεται ἀπώλεια ἐν τῷ λαῷ σου καὶ πάντα τὰ
murata tua pibunt. sic pncepo salmana
τοῦ μετατεθεικισμένα σου διῳκίσεται. ὡς ἄρχων σάλμανα
de domo hieroboā in diebus belli mfem sup
ἐκ τοῦ οἴκου ἱεροβοὰμ ἐν ἡμέραις πολέμου μητέρα ἐπὶ
filios allisserunt. sic faciam vobis dom' israel
τέκνοις ἐδάφισαν. οὕτως ποιήσω ὑμῖν οἶκος τοῦ ἰσραὴλ
a facie malop vrop.
ἀπὸ προσώπου κακῶν ὑμῶν. Ca.11.
MAne pcipuus eo rex israel qz gnal'
Ὀρθρίου ἀπειρρίφου βασιλεὺς ἰσραὴλ ὅτι νήπιος A
israel: τ ego dilexi eū τ ex egypto vocaui Wa.
ἰσραὴλ, κἀγὼ ἠγάπησα αὐτὸν καὶ ἐξ αἰγύπτου μετεκαλ 1.4.
filios eius. sicut vocaui eos:
λέσαμεν τὰ τέκνα αὐτοῦ. καθὼς μετεκαλεσάμην αὐτά,
ita abierūt a facie mea. ipi baal
οὕτως ἀπῆλθον ἐκ προσώπου μου. αὐτοὶ τοῖς βαὰλ
imolabāt τ idolis adolebāt. τ ego colligaui
ἔθυον καὶ τοῖς εἰδώλοις ἐθυμίων. καὶ ἐγὼ συνιπόδισα
ephrai: suscepi eū sup brachiū: nō cogno
τὸν ἐφραίμ, ἀνέλαβον αὐτὸν ἐπὶ τὸν βραχίονα, οὐκ ἔγνω
uerūt qz sanaui eos. in corruptiōe holo extendi eo
σαν ὅτι ἴαμαι αὐτούς. ἐν διαφθορᾷ ἀνθρώπου ἐξέτεινα αὐ
os in vinculis charitatis mee. τ ero illis qſi
τοῖς ἐνδεσμοῖς ἀγαπήσεώς μου. καὶ ἔσομαι αὐτοῖς ὡς
uēs alapā hoi sup maxillas eō. τ respicā
ῥαπίζων ἀνθρωπον ἐπὶ τὰς σιαγόνας αὐτοῦ. καὶ ἐπιβλέ
ad eū q̄ualens ei. hīrauit ephraim
ψομαι πρὸς αὐτὸν δυνάμενος αὐτῷ. κατῴκησεν ἐφραὶμ
in egypto: τ assur ipse rex eius. qz nō
ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ἀσσουὴρ αὐτὸς βασιλεὺς αὐτοῦ. ὅτι οὐκ
voluit cōuerti. τ infirmat' ē gladi' in ci
ἠθέλησεν ἐπιστρέψαι. καὶ ἠδύνησεν ῥομφαία ἐν τοῖς πο
tatib' eius: τ requiesit in mamb' illi'
λεσιν αὐτοῦ, καὶ κατέπαυσεν ἐν τοῖς χερσὶν αὐτοῦ,
τ comedēt de cogitatiōib' suis: τ ppłs ei'
καὶ φάγονται ἐκ τῶν διαβουλιῶν αὐτοῦ, καὶ ἐλαὶς ἀυ
suspensus ex incolatu suo. τ de'
τοῦ ἐπικρεμάμενος ἐκ τῆς κατοικίας αὐτοῦ. καὶ ὀργὴ
sup honorata eius irascetur τ nō exaltabit eos.
ἐπὶ τὰ τίμια αὐτοῦ θυμωθήσεται καὶ οὐ μὴ ὑψώσει αὐτούς. Beñ.
qd tibi faciam ephrai: ptegam te israel qd tibi fa 9.4.
τί σοι ποιήσω ἐφραίμ, ὑπερασπιῶ σε ἰσραὴλ τί σοι ποιη
ciā: sic adamā ponā te τ sic seboim cōuersū est
σω, ὡς ἀδὰμ θήσομαί σε καὶ ὡς σεβοὶμ μετεστράφη
cor meū in ide. cōturbata ē penitētia mea:
ἡ καρδία μου ἐπὶ τὸ αὐτό. διεταράχθη ἡ μετάνοιά μου,
non faciā iuxta irā furoris mei. non vere
οὐ μὴ ποιήσω κατὰ τὴν ὀργὴν τοῦ θυμοῦ μου. οὐ μὴ ἐγκα
linquam vt deleat ephrai: qñ de' ego
ταλείπω τοῦ ἐξαλεῖψαι τὸν ἐφραίμ, ὅτι θεὸς ἐγώ
sum τ nō homo in te sctūs: τ nō ingrediar
εἰμι καὶ οὐκ ἄνθρωπος ἐν σοὶ ἅγιος, καὶ οὐκ εἰσελεύσομαι
in ciuitatē. post dnm ambulabo sicut leo rugiet:
εἰς πόλιν. ὀπίσω κυρίου πορευσόμεθα ὡς λέων ἐρεύξεται,
qz ipe rugiet τ stupebunt filij maris: τ veni
ὅτι αὐτὸς ἐρεύξεται καὶ ἐκστήσονται υἱοὶ θαλάσσης, καὶ ἥξου
ent q̄ſi aues ex egypto τ q̄ſi columbe ex tra assyrio
σιν ὡς ἔρνια ἐξ αἰγύπτου, καὶ ὡς περιστεραὶ ἐκ γῆς ἀσσυρί
rū. τ restituam eos in domos suas dī
ων. καὶ ἀποκαταστήσω αὐτοὺς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν λέ
cit dnā. circūdedit me in mēdacio ephrai: τ in ipse
γει κύριος. ἐκύκλωσέν με ἐν ψεύδει ἐφραίμ, καὶ ἐν δόλῳ
tate dom' israel τ iudas. nūc cognouit eos deus:
βείᾳ οἶκος ἰσραὴλ καὶ ἰούδας. νῦν ἔγνω αὐτοὺς θεός,
τ ppłs ſctūs vocabitur dei. Ca.12.
καὶ λαὸς ἅγιος κληθήσεται τοῦ θεοῦ. A
HE ephraim: malus spūs pſequut' ē estum
Ὁ ἐφραίμ, πονηρὸν πνεῦμα ἐδίωξεν καύσωνα ὅ
tota die: inania τ vana multiplicauit: τ testamētū cū
λον τὴν ἡμέραν, κενὰ καὶ μάταια ἐπλούτησεν, καὶ διαθήκην μετὰ

assyriis pepigit τ oleū in egypto mercebat: τ
ἀσσυρίοις ἐθέτο καὶ ἔλαιον εἰς αἴγυπτον ἐνεπορεύετο, καὶ
iudiciū duo cū iuda. vt vlciscat iacob
κρίσις τῷ κυρίῳ πρὸς ἰούδας· τοῦ ἐκδικῆσαι ἐπὶ ἰακὼβ
iuxta vias eius. τ iuxta adinuentionē
κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ· καὶ κατὰ τὰς ἐπιστροφὰς αὐτοῦ
eius reddet ei. in vtero supplantauit
ἀποδώσει αὐτῷ· ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐπτέρνισεν ἐπὶ
fratrē suū. τ in laborē suo ꝓualuit ad deū:
ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἐν κόπῳ αὐτοῦ ἴσχυσεν πρὸς θεόν,
τ ꝓfortat̄ē cū angelo τ potuit. fleuerunt τ
καὶ ἴσχυσεν μετὰ ἀγγέλου καὶ ἐδυνάσθη· ἔκλαυσαν καὶ
deprecati sūt mihi i domo lētati sūt inuenerūt me ibi dicūt ē ad e
ἐδεήθησάν μου ἐν τῷ οἴκῳ· ἐν ᾧ εὑρέθη με ἐκεῖ ἐλαλήθη πρὸς αὐ
os. at dñō de⁹ oūipo erit memoriale e
τούς· ὁ δὲ κύριος ὁ θεὸς παντοκράτωρ ἔσται μνημόσυνον αὐ
tuo: τ tu in deo tuo cōuerteris. misericordiā τ iudiciū cus
τοῦ, καὶ σὺ ἐν θεῷ σου ἐπιστρέψεις· ἔλεος καὶ κρῖμα φυ
stodi τ ꝓpositū ad deū tuū semp. chanaā in ma
λάσσου καὶ ἔλπιζε πρὸς θεόν σου διὰ παντός· χαναὰν ἐν χει
nu eius statera lētitia oppimere ꝓ potētiā dilexit: τ di
ρὶ αὐτοῦ ζυγὸς ἀδικίας καταδυναστεύειν ἠγάπησεν, καὶ ἐν
xit ephraim verūtā diuico effect⁹ sū: inuenī redēm mihi.
τοῖς ἐφραὶμ πλὴν πεπλούτηκα, εὕρηκα ἀπολύτρωσιν ἐμαυτῷ
ola laboro eius nō inuenient ei ꝓpt lētatē
πάντες οἱ πόνοι αὐτοῦ οὐχ εὑρεθήσονται αὐτῷ διὰ ἀδικίας
in dñō peccauit. ego āt dñō de⁹ tu⁹ eduxi te de tra
ἣν ἥμαρτεν· ἐγὼ δὲ κύριος ὁ θεός σου ἀνήγαγόν σε ἐκ γῆς
egypti: adhuc habitare faciā te in tabernaculis in die solēni
αἰγύπτου, ἔτι κατοικιῶ σε ἐν σκηναῖς καθὼς ἐν ἡμέρᾳ ἑορ
tanorū: loquar ad ꝓphetas. τ ego visionē multi
τῆς, καὶ λαλήσω πρὸς προφήτας· καὶ ἐγὼ ὁράσεις ἐπλη
plicauī τ in manu ꝓphetarū assimilat⁹ sū si nō galgala
θυνα καὶ ἐν χειρὶ προφητῶν ὁμοιώθην εἰ μὴ γαλγάλα
est: nūc̄ τ falsi erāt in galgala ꝓnipeo imolā
εἰσί, ἄρα καὶ ψευδεῖς ἦσαν ἐν γαλγάλ ἄρχοντες θυσιά
tes τ altaria eorū q̄si tesludineo sup desertū
ζοντες καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν ὡς χειλῶναι ἐπὶ χείρσου
agri. τ recessit iacob in cāpum syrie: τ
ἀγροῦ· καὶ ἀνεχώρησεν ἰακὼβ εἰς πεδίον συρίας, καὶ
seruiuit israel in vxore. τ in vxore custodiuit:
ἐδουλεύσεν ἰσραὴλ ἐν γυναικί· καὶ ἐν γυναικὶ ἐφυλάξα
τ in ꝓpheta eduxit dñō israel de egypto:
το, καὶ ἐν προφήτῃ ἀνήγαγεν κύριος τὸν ἰσραὴλ ἐξ αἰγύπτου,
τ in ꝓpheta seruat⁹ ē. τ ad iracūdiā ꝓuocauit me ephrai
καὶ ἐν προφήτῃ διεφυλάχθη· καὶ παρώργισέν με ἐφραὶμ
in amaritudinib⁹ suis τ sanguis eius sup eū
ἐν τοῖς παραπτώμασιν αὐτοῦ καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν
effundet. opprobriū illi retribuet dñs.
ἐκχυθήσεται· ὀνειδισμὸν αὐτῷ ἀποδώσει κς'. Ca. 13.
Verba verbū ephraim: iustificatiōes accepit ip
Κατὰ τὸν λόγον ἐφραὶμ, δικαιώματα ἔλαβεν αὐ
se in israel. τ posuit baal τ mortuus ē. τ
τὸς ἐν ἰσραήλ· καὶ ἔθετο τῷ βαὰλ καὶ ἀπέθανεν· καὶ
nūc̄ apposuit vt peccaret. τ fecerunt sibi
νῦν προσέθετο τοῦ ἁμαρτάνειν· καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς
conflatilia ex argento suo: scōm imaginē idolo
χωνεύματα ἐκ τοῦ ἀργυρίου αὐτῶν, κατ' εἰκόνα εἰδώλων
ꝓ artificū cōflata eis. ipi dicūt
ἐργατικῶν· συγκεχωνευμένα αὐτοῖς· αὐτοὶ λέγουσι
imolate hoies: vitulī defecerunt. idcirco
θύσατε ἀνθρώπους, μόσχοι ἐκλελοίπασιν· διὰ τοῦτο
erunt q̄si nubes matutina τ sic ros maturin⁹ pterīsiēo
ἔσονται ὡς νεφέλη πρωινὴ καὶ ὡς δρόσος ὀρθρινὴ διερχο
τ sicut puluis exsufflatus ab area: τ sicut
μένη καὶ ὡσεὶ ἄχνη ἐκπεφυσωμένη ἀφ' ἅλωνος, καὶ ὡσεὶ
fumus a locustis. ego āt dñō de⁹ tu⁹ ego eduxi
καπνὸς ἐκ καπνοδόχου· ἐγὼ δὲ κύριος ὁ θεός σου ἐγὼ ἀνήγα
te de tra egypti: τ deū ꝓter me
γόν σε ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ θεὸν πλὴν ἐμοῦ ...

assyriis[a] iniit:[r] & oleum
[a]in egyptum[r] ferebat. ...
[a]Iudicium ergo[r] dñi[a] cum
[a]iuda:[r] & visitatio ...
[r]sup[a]iacob.[b] Iuxta vias ei[r]
& iuxta adinuctiones ei[r]
[a]reddet[r] ei.[r] In vtero[a] sup-
plantauit[r] fratrē suū:[b] & in
fortitudine sua[r] directus ē
[a]cū[r] angelo.[a] Et inualuit
[r]ad[a] angelū[r] & cōfortatus
est.[a] Fleuit[r] & rogauit[a] eū:
in[r] bethel[r] iuenit eū:[r] & ibi
[a]locut[r] ē[a] nobiscū.[r] Et dñs
[a]deus[r] exercituū[r] domin[r]
[a]memoriale eius.[a] Et tu
[r]ad deum tuū[a] cōuerteris.
[r]Misericordiā[a] & iudiciū
[a]custodi:[r] & spera[r] in[a] deo
tuo[r] semper ...
[a]Chanaan[r] in manu eius
[a]statera[r] dolosa[r] calūniam
[r]dilexit.[a] Et dixit[r] effraim.
[r]Veruntā[a] diues effectus
sum[r] inueni[r] idolū[a] mihi.
[a]Oēs[r] labores mei[a] non
[r]inuenient[a] mihi[a] iniqtatē
[a]quam[r] peccaui.[a] Et ego
[r]dominus[a] deus tuus[r] ex
terra[a] egypti.[r] Adhuc ...
[r]sedere te faciā[r] in taberna
culis:[a] sicut in diebus[b] festi
uitatis.[r] Et locut[r] sum[b] su
p[r] pphetas[r] & ego[a] visionē
[a]multiplicaui:[r] & in manu
[a]pphetarū[r] assimilat[r] sum.
[a]Si[r] galaad[a] idolū:[r] ergo
[a]frustra[r] erant[a] in galgal
[r]bobus[a] imolātes.[r] Nam &
[r]altaria eorū[r] quasi acerui
[a]super[r] sulcos[r] agri.[a] Fugit
[r]iacob in[r] regionem ...
[a]syrie:[b] & seruiuit[r] israel
[a]in vxorem:[r] & in vxorem
[a]seruauit.[a] In pphetā au
tem[a] eduxit[r] dominus ...
[r]israel[r] de egypto:[a] & in p
pheta[r] seruatus est. ...
[r]Ad iracundiā me[r] puoca
uit[r] effraim in[a] amaritudi-
nib[r] suis:[b] & sāgus ei[r] sup
eū[a] vēiet:[r] & opprobriūei[r]
[r]restituet[r] ei[a] dñs suus. 15.
[a]Oquēte[b] effraim[r] hor
ror[b] inuasit[r] israel:[r] &
deliquit[b] in baal ...
[r]& mortu[r] est.[b] Et nūc[r] ad
diderūt[a] ad peccandū:[a] fe
cerūtq; [a]sibi[r] cōflatile[a] de
argento suo[r] q̄si similitudi
nem[a] idolorum.[r] Factura
[a]artificū[r] totum est.[r] His
[r]ipsi[a] dicunt.[b] Immolate
[r]hoies[b] vitulos[r] adorātes.
[r]Idcirco[a] erunt[b] q̄si nubes
[r]matutina:[b] & sic ros[r] ma-
tutinus[a] preteriēs.[a] Sicut
puluis[a] turbine raptus[r] ex
area:[a] & sicut fumus[r] de
fumario.[a] Ego autem[r] do
minus[a] deus tu⁹[r] ex terra
[r]egypti:[r] & deū[a] absq; me

אַשּׁוּר יִכְרֹתוּ וְשָׁמֶן לְמִצְרַיִם יוּבָל׃
רוּב רִיב לַיהוָה עִם יְהוּדָה וְלִפְקֹד
עַל יַעֲקֹב דְּרָכָיו כְּמַעֲלָלָיו יָשִׁיב
לוֹ׃ בַּבֶּטֶן עָקַב אֶת אָחִיו וּבְאונו
שׂוּר שָׂרָה אֶת אֱלֹהִים׃ וַיָּשַׂר אֶל מַלְאָךְ
לָאַךְ וַיָּכָל בָּכָה וַיִּתְחַנֶּן לוֹ בֵּית אֵל
חָנַן מָצָא יִמְצָאֶנּוּ וְשָׁם יְדַבֵּר עִמָּנוּ׃ וַיהוָה
דָּבַר אֱלֹהֵי צְבָאוֹת יְהוָה זִכְרוֹ׃ וְאַתָּה
שׁוּב שָׁפַט בֵּאלֹהֶיךָ תָּשׁוּב חֶסֶד וּמִשְׁפָּט
תָּמִיד שְׁמֹר וְקַוֵּה אֶל אֱלֹהֶיךָ תָּמִיד׃
אֹזֶן רָמָה כְּנַעַן בְּיָדוֹ מֹאזְנֵי מִרְמָה לַעֲשׁוֹק
עָשַׁק אָמַר אֶפְרַיִם אַךְ עָשַׁרְתִּי
נָגַע מָצָאתִי אוֹן לִי כָּל יְגִיעַי לֹא
מָצָא יִמְצְאוּ לִי עָוֹן אֲשֶׁר חָטָא׃ וְאָנֹכִי
יהוה אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם עוֹד
יָשַׁב יוֹם אוֹשִׁיבְךָ בָאֹהָלִים כִּימֵי מוֹעֵד׃
יָעַד נָבָא וְדִבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים וְאָנֹכִי חָזוֹן
חָזָה רָבָה רִבִּיתִי וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה׃ אִם
דָּמָה גִּלְעָד אָוֶן אַךְ שָׁוְא הָיוּ בַּגִּלְגָּל
הָיָה שׁוֹרִים זָבְחוּ גַּם מִזְבְּחוֹתָם כְּגַלִּים
שׁוּר זָבַח עַל תַּלְמֵי שָׂדָי׃ וַיִּבְרַח יַעֲקֹב שְׂדֵה
נָלַל שָׂדָה אֲרָם וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל בְּאִשָּׁה וּבְאִשָּׁה
בָּרַח עָבַד שָׁמָר׃ וּבְנָבִיא הֶעֱלָה יהוה אֶת
אִישׁ נָבָא יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וּבְנָבִיא נִשְׁמָר׃
עָלָה תִּכְעִיס אֶפְרַיִם תַּמְרוּרִים וְדָמָיו
שָׁמַר עָלָיו יִטּוֹשׁ וְחֶרְפָּתוֹ יָשִׁיב לוֹ אֲדֹנָיו׃
כָּעַס מָרַר
נָטַשׁ שוּב
Cap. xiij.
אָשַׁם נָשָׂא הוּא בְיִשְׂרָאֵל וַיֶּאְשַׁם בַּבַּעַל
מוּת חָטָא וְעַתָּה יוֹסִפוּ לַחֲטֹא וַיַּעֲשׂוּ
עָשָׂה נָסַךְ לָהֶם מַסֵּכָה מִכַּסְפָּם תְּבוּנָם
בִּין עָשָׂה עַצַּבִּים מַעֲשֵׂה חָרָשִׁים כֻּלּוֹ לָהֶם
הֵם אֹמְרִים זֹבְחֵי אָדָם עֵגְלִים
נָשַׁק הָיָה יִשָּׁקוּן׃ לָכֵן יִהְיוּ כַּעֲנַן בֹּקֶר וְכַטַּל
שָׁכַם סָעַר מַשְׁכִּים הֹלֵךְ כָּמוֹץ יִסְעַר מִגֹּרֶן
וּכְעָשָׁן מֵאֲרֻבָּה׃ וְאָנֹכִי יהוה אֱלֹהֶיךָ
זוּלָתִי מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וֵאלֹהִים זוּלָתִי

לא תדע ומשיעי אין בלתי׃ אני
ידעתיך במדבר בארץ תלאבות׃
כמרעיתם וישבעו שבעו וירם
לבם על כן שכחוני׃ והי
לרם כמו שחל אפגם דב משור׃ ואקרע
סגור לבם ואכלם שם כלביא
חית השדה תבקעם׃ שחתך
ישראל כי בי בעזרך׃ אי
מלכך אפוא ויושעך בכל עריך
ושופטיך אשר אמרת תנה
לי מלך ושרים׃ אתן לך מלך
באפי ואקח בעברתי׃ צרור
עון אפרים צפונה חטאתו׃
חבלי יולדה יבאו לו הוא בן
לא חכם כי עת לא יעמד במשברי
בנים׃ מיד שאול אפדם ממות
אגאלם אי דבריך מות
אי קטבך שאול נחם יסתר
מעיני׃ כי הוא בין אחים
יפריא יבא קדים רוח יהוה
ממדבר עלה ויבש מקורו ויחרב
מעינו הוא יבזה אוצר כל
כלי חמדה׃
תאשם שמרון כי מרתה
באלהיה בחרב יפלו עלליהם
ירטשו והריותיו יבקעו׃ שובה
ישראל עד יהוה אלהיך כי
כשלת בעונך׃ קחו עמכם דברים
ושובו אל יהוה אמרו אליו
כל תשא עון וקח טוב ונשלמה
פרים שפתינו׃ אשור לא
יושיענו על סוס לא נרכב
ולא נאמר עוד אלהינו למעשה
ידינו אשר בך ירחם יתום׃
ארפא משובתם אהבם נדבה רפא שוב

Cap. xiiij.

נחה׳ יצע׳ יבש׳ שבע׳ רום׳ היה׳ דוב׳ פגש׳ שכל׳ קרע׳ סגר׳ לביא׳ חיה׳ בקע׳ אפה׳ יצע׳ עיר׳ שפט׳ עתן׳ שור׳ עתן׳ לחם׳ צרר׳ צפן׳ ילד׳ טוא׳ עמד׳ שבר׳ בנה׳ שאל׳ פדה׳ גאל׳ היה׳ סתר׳ מעין׳ אחים׳ פרא׳ בוא׳ קדם׳ דבר׳ קור׳ חרב׳ עין׳ שסה׳ כלה׳ אשם׳ טרה׳ נפל׳ רטש׳ הרה׳ בקע׳ יצע׳ רכב׳ אמר׳ עשה׳ יתם׳ רפא׳ שוב׳

nescies: & saluator non
est preter me. Ego
cognoui te in deserto: in
terra solitudinis.
Iuxta pascua sua adiple
ti sunt: & saturati sūt. Et
eleuaueft cor suū & obli
ti sunt mei. Et ego ero
eis quasi lecna sicut par
dus in via
assyriorū. Occurrā eis
q̃si vrsa raptis catulis &
dirsūpam iteriora iecoris
corū. Et cōsumā eos ibi
q̃si leo: bestia agri scin
det eos. Perditio tua
israel: tantūmodo in me
auxilium tuum. Vbi est
rex tuus. Maxime nunc
saluet te in oibus vrbib⁹
tuis. Et iudices tuos de
quibus dixisti: da
mihi regem & pricipes.
dabo tibi regem
in furore meo: & auferā
in indignatiōe mea. Col
ligata est iniqtas effraim:
absconditū peccatū eius.
Dolores parturiētis ve
nient ei. Ipse filius
non sapiens. Nūc enim
nō stabit in cōtritione
filiorū. De manu mor
tis liberabo eos: de mor
te redimā eos. ero mors
tua o mors:
morsus tuus ero inferne.
Cōsolatio absconditā est
ab oculis meis: quia ipe
inter fratres
diuidet. Adducet vrren
tem ventum dominus
de deserto ascēdentē: &
siccabit venas eius & de
solabit fontem eius: ip
se diripiet thesaurum
omnis vasis desiderabilis.
14.
Dereat samaria: qm̄
ad amaritudinē cōci
tauit deū suū. In gladio
pereant: paruuli eorum
elidantur: & fete eius
scindantur. Conuertere
israel ad dominū deum
tuum: quoniam
corruisti in iniqtate tua.
Tollite vobiscum verba
& conuertimini ad do
minum & dicite ei.
Omnē aufer iniqtatē &
accipe bonū & reddemus
vitulos labiorum nostro
rum. Assur non
saluabit nos. Sup equū
non ascendemus:
nec dicemus vltra dii
nostri opera
manuū nr̄arū: qa ei q in
te est misereberis pupilli.
Sanabo cōtriones eorū
diligam eos spontanee:

nō cognoscent: et saluator nō est absq; me. ego pasce
ὑπ γινώσκω, καὶ σώζων οὐκ ἔστι παρεξ ἐμοῦ. ἐγὼ ἐποίμαν
te in solitudine i fra siti tabili scōm pascua sua:
σε ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γῇ ἀοικήτῳ κατὰ τὰς νομὰς αὐτῶν,
et repleti sunt in saturitate et exaltata sunt cor
καὶ ἐνεπλήσθησαν εἰς πλησμονὴν καὶ ὑψώθησαν αἱ καρδί
da eorū: ppē hoc obliti sunt mei. et ero e
αι αὐτῶν, ἕνεκα τούτων ἐπιλελάθοντό μου. καὶ ἔσομαι αὐ
io q̃si pāthera et sicē pardus: q̃ via assyrio
τοῖς ὡς πάνθηρ καὶ ὡς παρδάλις, κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσσυρί
rū occurram eis sicut vrsa indigēo cibo: et vefrum
ων συναντήσω αὐτοῖς ὡς ἄρκος ἐστερημένος, καὶ διαρρ
pā cōclusionē cordis eorū. et deuorabunt eos
ξω συγκλεισμὸν καρδίας αὐτῶν. καὶ καταφάγονται αὐτοὺς
ibi catuli sylueū: bestie agri vlfrumpēt eos.
ἐκεῖ σκύμνοι δρυμῶν, θηρία ἀγροῦ διαρρήξει αὐτούς. τὰ
corruptiōi tue israel q̃ auxiliabit? vbi rex tuus
διαφθορά σου Ἰσραὴλ τίς βοηθήσει; ποῦ βασιλεύς σου;
stet et saluū faciat te in cūctis vrbibus tuis. et
στήτω, καὶ διασωσάτω σε ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου. καὶ
iudicet te quē dixisti da mihi regem et principem: et
κρινάτωσε ὃν εἶπας δός μοι βασιλέα καὶ ἄρχοντα, καὶ
dedi tibi regem in ira mea: et hāi in furore meo.
ἔδωκά σοι βασιλέα ἐν ὀργῇ μου, καὶ ἔχεις ἐν τῷ θυμῷ μου.
gregatio iniqtatis ephraim: absconditū peccū eius
συναγωγὴ ἀδικίας ἐφραίμ, ἐγκεκρυμμένη ἁμαρτία αὐτοῦ
dolores q̃si parturiētis venient ei. ipse filius
ὠδῖνες ὡσεὶ τικτούσης ἥξουσιν αὐτῷ. οὗτος υἱὸς σοφὸς
sapiens: qz nūc nō sustinebit in cōtritione filiorū. de
φρόνιμος, διότι νῦν οὐ μὴ ὑποστῇ ἐν συντριβῇ τέκνων. ἐκ
manu inferni liberabo eos de morte redimam e
χειρὸς ἅδου ῥύσομαι αὐτοὺς ἐκ θανάτου λυτρώσομαι αὐ
os. vbi causa tua mors: vbi aculeus tuus inferne: cōso
τούς. ποῦ ἡ δίκη σου θάνατε; ποῦ τὸ κέντρον σου ἅδη; παρά
latio absconditā ē ab oculis meis: qz ipe inter
κλησις κεκρυμμένη ἐξ ὀφθαλμῶν μου, διότι αὐτὸς διαμέσου
fratres diuidet: adducet ventū vrentē dēo ex
ἀδελφῶν διαιρεῖ, ἐπάξει ἄνεμον καύσωνα κύριος ἐκ τῆς
deso sup eos siccabit venas eius: desolabit
ἐρήμου ἐπ' αὐτοὺς, ἀποξηρανεῖ τὰς φλέβας αὐτοῦ, ἐξερημώσει
fontes illius. ipse arrepiet frā eius: et
τὰς πηγὰς αὐτοῦ. οὗτος καταξηρανεῖ τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ
oia vasa desiderabilia.
πάντα τὰ σκεύη τὰ ἐπιθυμητά. Ca.14.
Disperdetur samaria: qm̄ rebellis cōra deū su
Ἀφανισθήσεται σαμάρεια, ὅτι ἀπειθεῖ τῷ θεῷ αὐ
um. in gladio cadent: et lactantes eorū eli
τῆς. ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, καὶ τὰ θηλάζοντα αὐτῶν ἐξα
dentur: et in vtero habentes ex eio vlfrumpēt.
φανισθήσεται, καὶ αἱ ἐν γαστρὶ ἔχουσαι αὐτῶν διαρραγήσονται.
cōuertere israel ad dōm deū tuū:
ται. ἐπιστράφητι Ἰσραὴλ πρὸς κύριον τὸν θεόν σου,
qz infirmat es in iniqtate tua. tollite vobiscū
διότι ἠσθένησας ἐν τῇ ἀδικίᾳ σου. λάβετε μεθ' ἑαυτῶν
sermones: reuertimini ad dōm: dicite ei: et
λόγους, ἐπιστράφητε πρὸς κύριον, εἴπατε αὐτῷ, ὅπως
nō tollatis iniqtatē: et assumatis bona et reddamus
μὴ λάβητε ἀδικίαν, καὶ λάβητε ἀγαθὰ καὶ ἀποτείσω
fructū labiorū nrōrū. et assur non saluabit
σωμεν καρπὸν χειλέων ἡμῶν. καὶ Ἀσσοὺρ μὴ σώσει
nos: sup equū nō ascendemus: neq̃ vltra dice
ἡμᾶς, ἐφ' ἵππων οὐκ ἀναβησόμεθα, οὐκ ἔτι οὐ μὴ εἴπωμεν
mus dū nri opib⁹ manuū nrārū: q̃ in te mise
θεοὶ ἡμῶν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ἡμῶν, ὃς ἐν σοὶ ἔλε
ris pupilli. sanabo hitantes eorū diligam
ῆσόρφανοι. ἰάσομαι τὰς κατοικίας αὐτῶν ἀγαπήσω
eos manifeste
αὐτοὺς ἐμολογουμένως

A

B

C

ꝗ auerti trã mea ab eis. ero ãſi ros
ὅτι ἀπέστρεψεν ὀργή μου ἀπ' αὐτῶν. ἔσομαι ὡς δρόσος τῷ
israel. florebit vt lilium & mittet radices suas. ãſi
Ἰσραήλ. ἀνθήσει ὡς κρίνον καὶ βαλεῖ τὰς ῥίζας αὐτοῦ. ὡς
libani ibunt rami eius. & erit ãſi oliua
λίβανος πορευθήσονται οἱ κλάδοι αὐτοῦ. καὶ ἔσται ὡς ἐλαία
fructifera. & odor illi ãſi libani. cõuertent
καρπόφορος. καὶ ἡ ὀσφρησία αὐτῆς ὡς λιβάνου. ἐπιστρέψουσι
& sedebunt sub vmbra eius viuent. & cõfor
καὶ καθήσονται ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτῆς ζήσονται. καὶ σιτο-
tabunt frumẽto & florebunt ãſi vinea. memoria
δοκήσουσι σῖτον καὶ ἐξανθήσουσιν ὡς ἄμπελος. τὸ μνημόσυ-
le eius ãſi vinũ libani. ephraim qd vltra & idolis?
νον αὐτοῦ ὡς οἶνος λιβάνου. ἐφραὶμ τί ἔτι καὶ εἰδώλοις;
ego humiliabo eũ & ego fortabo illum: ego
ἐγὼ ταπεινώσω αὐτὸν καὶ ἐγὼ κατισχύσω αὐτόν, ἐγὼ
ãſi iuniper cooperiẽs ex me fructus tuus inuẽtus e.
ὡς ἀρκεύθος πανκάλουσα ἐξ ἐμοῦ ὁ καρπός σου εὑρέθη.
tiar. sapiẽs & intelliget hec? & intelligẽs & cognoscet
σοφὸς καὶ συνήσει ταῦτα; καὶ συνετὸς καὶ ἐπιγνώσεται
h eas qꝗ recte vie dñi: & iusti ambu-
αὐτά; ἔστι γὰρ εὐθεῖαι ὁδοὶ τοῦ κυρίου, καὶ δίκαιοι πορευ-
labũt in eis. at impij infirmabũt in eis.
θήσονται ἐν αὐταῖς. οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἀσθενήσουσιν ἐν αὐταῖς.

quia auersus est furor
meus ab eis. Ero quasi
ros israeli: germinabit sicut lilium: & erumpet
radix eius vt libani. Ibũt
rami eius: oooooooooooooo
& erit quasi oliua gloria
eius: & odor eius vt libani.
Conuertẽtur sedẽtes in
vmbra eius: viuẽt tritico.
Et germinabũt quasi vi
nea: memoriale eius sicut
vinũ libani. Efraim qd
mihi vltra idola? Ego
exaudiam & dirigã eum
ego vt abietem oooooooo
virentem. ex me fructus
eius inuentus est. Quis
sapiẽs & intelliget ista?
intelligens & sciet hec?
Quia recte vie domi
ni & iusti ambulabunt in
eis: preuaricatores vero
corruent in eis.

Explicit Osee ꝓpheta.

Prologus.

INCIPIT PROLOGVS IN IOHEL PROPHETAM.

Sanctus iohel apud hebreos post osee ponitur. Et sicut ibi sub nomine effraim ad decem tribus cõfertur vaticiniũ: que vel samaria vel israel sepe memorantur: sic in hunc prophetam omne quod dicitur ad tribũ iuda & ad hierusalẽ pertinere credendũ est: & nullã omnino israelis. i. decẽ tribuum in hoc fieri mentionẽ. Tempora quoq; quibus prophetauit eadẽ debemus accipere que in osee legimus: in diebus ozie: ionathan: & achaz: & ezechie: regũ iuda: & in diebus hieroboam filii ioas regis israel. Porro factũ esse sermonem dñi ad meritum eius refertur cui fit: nõ ad conditionẽ eius qui fieri dicitur: vt alibi legimus. Dominus factus est mihi in salutẽ. Auditus enim in scripturis sanctis nõ est iste qui ad aures sonat: sed q in corde percipitur: iuxta illud quod dñs loqtur. Qui habet aures audiendi audiat. Quod autẽ dicitur hebraice haazinu: grece enotisasthe: latine sonat auribus percipite: proprie non aure sed corde pcipitur. Qui senes sunt & celestes audiunt spũaliter: qui autẽ habitant in terra appellanturq; terreni: auribus percipiũt. Vbicũq; autem hec duo verba iuncta ponuntur: non ad simplicem tantũ verborũ sonũ: sed ad reconditã quoq; dictorũ intelligentiã pertinere intelligendum est. In genesi lamech loquitur ad vxores suas ada & sella. Audite verba mea vxores lamech: auribus percipite sermones meos. Quia virũ occidi in vulnus meũ: & iuuenem in liuorẽ meum. Et esaias. Audite celi & auribus percipe terra.

Item alius prologus in eundem.

IN hoc propheta idcirco nec reges nec tempora sunt prenotata: quia eisdem temporibus ac regibus quibus osee prophetauerat & ipse prophetauit. Ex tribus igitur generibus rhetorum hec sumuntur principia: & tres sunt argumentorũ partes: ex quibus incipere solet omnis orator. Aut enim dociles: aut beniuolos: aut attentos auditores debet efficere. Hic ergo propheta a magnitudine cladis sumens principiũ: eosq; qui audituri erant volens ad penitentiã prouocare: reddit attentos admirans futurũ malum: vt considerantes venture cladis asperitatẽ: ocius arriperent penitentiã. Iohel interpretatur incipiẽs: aut domini descensus. Fatuel vero aut latitudo aut ostiũ dei. Tropologice hoc est ꝓ q ostiũ dei & scias habuerit aptã: recte incipit ꝓphetare.

Incipit argumentum in eundem.

IOhel filius fatuel describit terram duodecim tribuum: eruca: brucho: locusta: rubigine vastante consumptã: et post reuersionẽ prioris populi effusum iri spiritũ sanctũ super seruos dei et ancillas. i. super centum viginti credentes homines: et effusũ iri in cenaculo syon. Qui centus viginti ab vno vsq; ad quindecim paulatim et per incrementa surgentes: quindecim graduũ numerũ efficiunt: qui in psalterio mystice continentur.

Explicit argumentum.

IOEL.

ΙΩΗΛ. Ca.1.

Verbũ dñi qꝗ factũ ẽ ad ioel filiũ bathuel.
λ Ὃ γενόμενον ῥῆμα κυρίου ὃς ἐγένετο πρὸς ἰωὴλ τὸν τοῦ βαθουήλ
audite hec senes: & auribus
ἀκούσατε ταῦτα οἱ πρεσβύτεροι, καὶ ἐνωτίσα-
dpite oes habitantes trã: si facta sũt talia in
σθε πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν, εἰ ἐγένετο τοιαῦτα ἐν
dieb vstis: aut i diebus patrũ vstoꝝ.
ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἢ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ὑμῶν
Super hoc filiis vstis narrate: & filij vsti
ὑπὲρ αὐτῶν, τοῖς τέκνοις ὑμῶν διηγήσασθε, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν

Incipit Iohel propheta.
Capitulum. 1.

Verbum domini qd
factum est ad iohel
filiũ fatuel. Audite hec
senes oooooooooooooooo
& auribus percipite oes
habitatores trẽ si factũ
est istud in diebus vestris:
aut in dieb patrũ vstoꝝ.
Super hoc filiis vstis nar
rate: & filii vestri oooooo

Cap.1.

דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל יוֹאֵל
בֶּן פְּתוּאֵל׃ שִׁמְעוּ זֹאת הַזְּקֵנִים
וְהַאֲזִינוּ כֹל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הֲהָיְתָה
אוֹ הָיָה
זֹאת בִּימֵיכֶם וְאִם בִּימֵי אֲבֹתֵיכֶם׃
יום
עַל זֹאת לִבְנֵיכֶם סַפֵּרוּ וּבְנֵיכֶם

Prītiua.heb. Tex.heb.Joel.j.

לִבְנֵיהֶם׃ וּבְנֵיהֶם לְדוֹר אַחֵר׃ יֶתֶר
הַגָּזָם אָכַל הָאַרְבֶּה וְיֶתֶר הָאַרְבֶּה יָרֶבֶה
אָכַל הַיֶּלֶק וְיֶתֶר הַיֶּלֶק אָכַל תְּסֹל מוּן
הַחָסִיל׃ הָקִיצוּ שִׁכּוֹרִים וּבְכוּ שָׁבַר בָּבָה
וְהֵילִילוּ כָּל שֹׁתֵי יָיִן עַל עָסִיס כִּי יָלַל שְׁתָה
נִכְרַת מִפִּיכֶם׃ כִּי גוֹי עָלָה עַל אַרְצִי עָסַס כֶּרֶת
עָצוּם וְאֵין מִסְפָּר שִׁנָּיו שִׁנֵּי פֶּה עָצֻם
אַרְיֵה וּמְתַלְּעוֹת לָבִיא לוֹ׃ שָׂם סֵפֶר אָרֶת
גַּפְנִי לְשַׁמָּה וּתְאֵנָתִי לִקְצָפָה חָשׂוף תֵּלַע לְבָנָה
חִשָּׂפָהּ וְהִשְׁלִיךְ הִלְבִּינוּ שָׂרִיגֶיהָ׃ שׂוּם שָׁמֵם
אֵלִי כְּבְתוּלָה חֲגֹרַת שָׂק עַל בַּעַל שָׁלַה לָבָן
נְעוּרֶיהָ׃ הָכְרַת מִנְחָה וָנֶסֶךְ מִבֵּית שָׁרַג יָלַל
יְהוָה אֲבֵלוּ הַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי יְהוָה׃ כָּרַת
שֻׁדַּד שָׂדֶה אֲבֵלָה אֲדָמָה כִּי שֻׁדַּד שָׁדֵד
דָּגָן הוֹבִישׁ תִּירוֹשׁ אָמְלָל יִצְהָר׃ יָגַע יָרַשׁ
הֹבִישׁוּ אִכָּרִים הֵילִילוּ כֹּרְמִים צִהַר
עַל חִטָּה וְעַל שְׂעֹרָה כִּי אָבַד
קְצִיר שָׂדֶה׃ הַגֶּפֶן הוֹבִישָׁה וְהַתְּאֵנָה מָצַר
אִמְלָלָה רִמּוֹן גַּם תָּמָר וְתַפּוּחַ רִמּוֹן תָּפֶשׁ
כָּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה יָבֵשׁוּ כִּי הוֹבִישׁ
שָׂשׂוֹן מִבְּנֵי הָאָדָם׃ חִגְרוּ וְסִפְדוּ שׂוּשׂ
הַכֹּהֲנִים הֵילִילוּ מְשָׁרְתֵי מִזְבֵּחַ זָבַח
בֹּאוּ לִינוּ בַּשַּׂקִּים מְשָׁרְתֵי אֱלֹהָי בּוֹא לוּן
כִּי נִמְנַע מִבֵּית אֱלֹהֵיכֶם מִנְחָה מָנַע
וָנֶסֶךְ׃ קַדְּשׁוּ צוֹם קִרְאוּ עֲצָרָה
אִסְפוּ זְקֵנִים כֹּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ בֵּית
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְזַעֲקוּ אֶל יְהוָה׃
אֲהָהּ לַיּוֹם כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה קָרַב
וּכְשֹׁד מִשַּׁדַּי יָבוֹא׃ הֲלוֹא נֶגֶד שָׁדַד בּוֹא
עֵינֵינוּ אֹכֶל נִכְרַת מִבֵּית אֱלֹהֵינוּ
שִׂמְחָה וָגִיל עֶבְשׁוּ פְּרָדוֹת תַּחַת
מְגֻרְפוֹתֵיהֶם נֶשַׁמּוּ אֲצֻרוֹת נָרְסוּ גֶּרֶף שָׁמֵם
מַמְגֻרוֹת כִּי הוֹבִישׁ דָּגָן׃ מַה נֶּאְנְחָה אָסַף
בְּהֵמָה נָבְכּוּ עֲדָרֵי בָקָר כִּי אֵין בּוּר בָּקָר
מִרְעֶה לָהֶם גַּם עֲדָרֵי הַצֹּאן אָשַׁם
נָאְשָׁמוּ׃ אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא כִּי אֵשׁ אָכַל אֵשׁ

Trāſl.B.Vie.

filiis ſuis: & filii eorū generationi alteri. Reſidnū eruce comedit locuſta: & reſiduum locuſte comedit bruchus: & reſiduum bruchi comedit rubigo. Expergiſcimini ebrii: flete oēs qui bibitis vinū in dulcedine: qm̃ periit ab ore vro. Gens eni aſcendet ſup terrā meā fortis & inumerabilis. Dentes ei vt dentes leonis: & molares eius vt catuli leonis. Poſuit vineā meā in deſertū: & ficum meā decorticauit. Nudans ſpoliauit eā & piecit: albi facti ſunt rami eius. Plange q̃ſi virgo accincta ſacco ſup virū pubertatis ſue. Periit ſacrificiū & libatio de domo dñi: luxerūt ſacerdotes miniſtri domini. Depopulata ē regio: luxit humus qm̃ deuaſtatū eſt triticū. Confuſum eſt vinū & elanguit oleuz. Cōfuſi ſunt agricole vitilaucrunt vinitores ſuper frumento & orde o: quia periit meſſis agri. Vinea confuſa eſt & ficus elanguit. Malogranatū & palma & malum & omnia ligna agri aruerunt: quia confuſum eſt gaudiū a filiis hominū. Accingite vos & plangite ſacerdotes: vlulate miniſtri altaris. Ingredimini: cubate in ſacco miniſtri dei mei: quoniā interiit de domo dei veſtri ſacrificium & libatio. Sanctificate ieiuniū: & vocate cetū: cōgregate ſenes oēs habitatores terre in domū domini dei veſtri: & clamate ad dominum A.a.a. diei: quia prope eſt dies domini: & quaſi vaſtitas a potēte veniet. Nunqd nō coram oculis veſtris alimēta perierūt de domo dei noſtri leticia & exultatio. Cōputruerūt iumenta in ſtercore ſuo: demolita ſunt horrea: diſſipate ſūt apotheceſ: qm̃ cōfuſum eſt triticum. Quid inge muit aial: mugierūt greges armenti. Quia non eſt paſcua eis. Sed & greges pecorum diſperierunt. Ad te dñe clamabo quia ignis

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

filiis ſuis: & filij eorū in generationē alterā. reſidua eruce comedit locuſta: & reſiduum locuſte comedit bruchos: & reſiduum bruchi comedit robigo. B
resipiſcite q̃ ebrij eſtis et vino vſi: plorate & plangite oēs q̃ bibitis vinū in ebietate: qr ablatū eſt de ore vro: qr gēs aſcēdit ſup terrā meā fortis & inumerabilis. dentes eius dentes leonis: & molares eius vt catuli leōis. poſuit vineam meā in deſiderium: & ficum meā in fractionē. ſcrutās ſcrutatus eſt eā & eradicauit: dealbauit ramos eius. plāgite ad me ſup virginē ſcinctam cilicio ſup virum ætatis ſuæ. ablatū ē ſacrificiū & libatio de domo dñi. lugete ſacdotes ministri dñi: C
ἐξ οἴκου κυρίου. πενθεῖτε ἱερεῖς οἱ λειτουργοὶ τοῦ κυρίου, qm̃ deſolati ſunt campi. lugeat terra: qm̃ abſtractum eſt triticū. aruit vinū: iminutū ē oleū: arue runt agricole. lugete poſſeſſiōes p frumēto & ordeo: qr periit vindemia ex agro. vinea aruit: quia ἀπώλωλεν τρυγητὸς ἐξ ἀγροῦ. ἡ ἄμπελος ἐξηράνθη & ficus iminute ſūt. malū ḡnatū & palma & malū & omnia ligna agri arefacta ſūt: qm̃ confudeſt gaudiū filij hoim. accingimini & plāgite: ſacdotes lamentamini q̃ ἀπέρριπται. περιζώσασθε καὶ κόψασθε, οἱ ἱερεῖς ἐλεγεῖτε οἱ ministratis altari: ingrediminī: dormite in λειτουργοῦντες θυσιαστηρίῳ, εἰσέλθετε, ὑπνώσατε ἐν saccis ministrantes deo. qr defecit de domo dei vſi: & ſacrificiū & libatio. ſctificate ieiuniū: vocate cū ἡμῶν θυσία καὶ σπονδή. ἁγιάσατε νηστείαν, κηρύξατε ἐν rationē. congregate ſeniores oēs habitatores terre in domū dei vſi: & clamate ἀγερώχεια. συναγάγετε πρεσβυτέρους πάντας οἰκοῦντας τὴν γῆν, εἰς οἶκον κυρίου θεοῦ ὑμῶν, καὶ κεκράξατε ad dñm vehemēt. hei mihi hei mihi hei mihi diē: qm̃ iuxta πρὸς κύριον ἐκτενῶς. οἴμοι οἴμοι οἴμοι εἰς ἡμέραν, ὅτι ἐγγὺς D
ta dies dñi. & q̃ſi miſeria de miſeria veniet. nōne ante oculos veſtros alimēta. ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν βρώματα. ſublata ſūt de domo dei vſi leticia & gaudiū. ἐξέλειπεν ἐξ οἴκου θεοῦ ὑμῶν εὐφροσύνη καὶ χαρά. ἐπλήγη rūt virule in ſtercib ſuis. diſſipati ſūt thesauri: ſuffoſa ſunt torcularia: qr arefactū ē triticū. dd reponem nobis: ſicuerunt armēta boū: qr nō θησομεν ἑαυτοῖς; ἔκλαυσαν βουκόλια βοῶν, ὅτι οὐκ erant paſcua eis. & greges ὑπῆρχεν τομὴ αὐτοῖς. καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων diſperierūt. ad te dñe clamabo: qm̃ ignis ἐφανίσθησαν. πρός σε κύριε βοήσομαι, ὅτι πῦρ

B

A Iustra. co.

C

D

B

C

ccōsumpsit speciosa deserti. τ flāma succendit om-
ἀνέλωσεν τὰ ὡραῖα τῆς ἐρήμου. καὶ φλὲξ κατέκαυσεν πάν-
nia ligna agri. τ tumēta campi suspexe-
τα τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ. καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου ἀνέβλε-
rūt ad te: qm arefacte sūt emissiōes aquarū: τ ignis
ψαν πρὸς σέ, ὅτι ἐξηράνθησαν ἀφέσεις ὑδάτων, καὶ πῦρ
deuorauit q̄ speciosa deserti.
κατέφαγεν τὰ ὡραῖα τῆς ἐρήμου. Ca.2.

Σαλπίσατε ἐν σάλπιγγι ἐν Σιών, κηρύξατε ἐν
mōte scō meo: τ conturbentur oēs hitan
ὄρει ἁγίῳ μου, καὶ συνταραχθήτωσαν πάντες οἱ κατοι-
tes trā: qm adest dies dñi. qm iuxta
κοῦντες τὴν γῆν, ὅτι παρεστὶν ἡ ἡμέρα κυρίου. ὅτι ἐγγὺς
dies tenebrarū τ caliginis: dies nubis τ nebule:
ἡμέρα σκότους καὶ γνόφου, ἡμέρα νεφέλης καὶ ὁμίχλης,
qm mane fundet sup mōtes ppls multus τ fortis.
ὡς ὄρθρος κυλισθήσεται ἐπὶ τὰ ὄρη λαὸς πολλὸς καὶ ἰσχυρός.
similis ei nō fuit a seculo: τ post eū nō
ὅμοιος αὐτῷ οὐ γέγονεν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ
erit vsq; ad āno gnationis gnationū. aliī eū ignis cōs-
ἔσται ἕως ἐτῶν γενεᾶς γενεῶν. ἔμπροσθεν αὐτοῦ πῦρ ἀπα-
sumēs: τ post eū succensa flāma: sic paradisus
λίσκων, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ ἀποκαιομένη φλὲξ, ὡς παράδει-
voluptatis terra ante faciem eius: τ
σος τρυφῆς ἡ γῆ ἔμπροσθεν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ
posteriora illius sicut campi desolationis: τ salua-
τὰ ὀπίσω αὐτοῦ ὡσεὶ πεδίον ἀφανισμοῦ, καὶ ἀπασω-
tus nō erit ei. sicut visio equorū aspect eorū.
θήσεται οὐκ ἔστι αὐτῷ. ὡς ὅρασις ἵππων ἡ ὄψις αὐτῶν.
τ sicut eqtes sic pscquentur: sicut vox quadrigarū
καὶ ὡς ἱππεῖς οὕτως καταδιώξονται, ὡς φωνὴ ἁρμάτων
sup vertices mōtiū exilient: ē sicut vox flamme
ἐπὶ κορυφὰς τῶν ὀρέων ἐξαλοῦνται, καὶ ὡς φωνὴ φλογὸς
ignis deuorātis stipulā: τ sicut ppls multus τ
πυρὸς καταδαπανώσης καλάμην, καὶ ὡς λαὸς πολλὸς καὶ
fortis paratus ad prliū. a facie eius
ἰσχυρὸς παρατεταγμένος εἰς πόλεμον. ἀπὸ προσώπου αὐ-
cōterent ppli: oēs vultus sicut adustio
τοῦ συντριβήσονται λαοί, πᾶν πρόσωπον ὡς πρόσκαυ-
olle: sicut pugnatores discurrent: τ sicut viri
μα χύτρας, ὡς μαχηταὶ διαδραμοῦνται, καὶ ὡς ἄνδρες
bellatores ascendent sup muros. τ vnusqsq; in
πολεμισταὶ ἀναβήσονται ἐπὶ τὰ τείχη. καὶ ἕκαστος ἐν τῇ
via sua ambulabit: τ nō declinabūt a semitis su
ὁδῷ αὐτοῦ πορευήσεται καὶ οὐ μὴ ἐκκλίνωσιν, τὰς τρίβους αὐ-
is. τ vnusqsq a fratre suo nō recedet: ag-
τῶν. καὶ ἕκαστος ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ οὐκ ἀφίξεται, κα-
grauati in armis suis ibunt: in
ταβεβυνιδωμένοι ἐν τοῖς ὅπλοις αὐτῶν πορευήσονται, ἐν τοῖς
iaculis cadent: τ nō cōsumēt. vrbē
βέλεσι πεσοῦνται. καὶ οὐ μὴ συντελεσθῶσιν, τῆς πόλεως
offendent: τ sup muros discurrent. sup do-
ἐπιλήψονται, καὶ ἐπὶ τῶν τειχέων διαδραμοῦνται. ἐπὶ τὰς οἰκί-
mos ascendent: τ p fenestras intrabūt sic fures. ali
ας ἀναβήσονται, καὶ διὰ τῶν θυρίδων εἰσελεύσονται ὡς κλέπται. προ-
quā inābūt, καὶ διὰ τῶν θυρίδων εἰσελεύσονται ὡς κλέπται. προ-
ludem ei cōfundet terra τ cōmouebit celū. sol
σώπου αὐτοῦ συγχυθήσεται ἡ γῆ καὶ σεισθήσεται ὁ οὐρανός. ἥλι-
τ luna cōtenebrabunt. τ stelle mittēt ī occasū lumē suum.
ος καὶ σελήνη σκοτασθήσονται. καὶ τὰ ἄστρα δύσουσιν φέγγος αὐτῶν.
τ dñs dabit vocē suam ante faciem fortitudīs suē. q: multa
καὶ κύριος δώσει φωνὴν αὐτοῦ πρὸ προσώπου δυνάμεως αὐτοῦ. ὅτι πολλὰ
sunt nimis castra eius: qm fortia opera sermonū illius. q:
εἰσὶν σφόδρα τὰ παρεμβολὴ αὐτοῦ, ὅτι ἰσχυρὰ ἔργα λόγων αὐτοῦ. διὸ
magna dies dñi: magna τ illustris nimis: τ qs erit
μεγάλη ἡ ἡμέρα κυρίου, μεγάλη καὶ ἐπιφανὴς σφόδρα, καὶ τίς ἔσται
sufficiēs ei? τ nūc dicit dñs cōuertimini ad me de toto cor-
ἱκανὸς αὐτῇ; καὶ νῦν λέγει κύριος ἐπιστράφητε πρός με ἐξ ὅλης τῆς καρ-
de vro in ieiunio τ fletu τ planctu: τ scindite
δίας ὑμῶν ἐν νηστείᾳ καὶ κλαυθμῷ καὶ κοπετῷ, καὶ διαρρήξατε
corda vra τ nō vestimēta vra: τ cōuertimini ad
τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ μὴ τὰ ἱμάτια ὑμῶν, καὶ ἐπιστρέψατε πρὸς

*comedit *speciosa *deserti:
*& flamma * succendit oo
*omnia *ligna *regionis.
Sed *& *bestie *agri *quasi
area sitiēs imbrē suspexe-
runt *ad te: *qm* exiccati
sunt *fontes* aquarū:* & *
ignis *deuorauit *speciosa
*deserti. 2.

Anite *tuba *in sion:
*vlulate *in mōte *san
cto meo. *Conturbentur
*oēs *habitatores *terre: *qa
*venit *dies *dñi: *qa* ppe
est *dies *tenebrarū *& cali
ginis: *dies *nubis *& turbi
nis.* Quasi mane *expan
sum *sup *montes *popul?
*multus *& fortis.* Similis
ei *non *fuit *a *principio:
*& post eum *non *erit *vs
qs in* annos* generatiōis
& gnationis. Ante faciē
ei? *ignis *vorās *& posteā
*exurens *flāma.* Quasi
hort? *voluptatis *tra *co-
ram eo: *& post eus *solitu
do *deserti: oooooooooooo
*neq; *est *qui effugiat *eū.
*Quasi aspectus *equoq;
*aspectus eorū: *q̄si eqtes
*sic *currēt.* Sicut sonitus
*quadrigarū *sup *capita
*montium *exilient: oooo
*sicut sonit? *flāme *ignis
*deuorātis *stipulā: *velut
ppls *fortis *prepatus ad
prliū. A facie eius *cru
ciabūtur *populi: *oēs *vul
tus* redigētur in *ollam.
*Sicut fortes *currēt: *qua
si viri *bellatores oooooooo
*ascendent *murum.* Viri
*in viis suis * gradientur:
*& nō *declinabūt a* semi
tis suis.* Vnusqsq *fratrē
suū *nō *coartabit:* singu
li* ī calle suo *ambulabūt.
Sed? *& per *fenestras *ca-
dent: *& nō *demolietur.
*Vrbem *ingrediētur: *in
muro* current.* Domos
*cōscendēt: *per *fenestras
*intrabūt *quasi fur. oooo
*A facie eius * cōtremuit
*terra: *moti sunt *celi. oo
Sol & luna *obtenebra
ti sunt: *& stelle *retraxe-
runt* splendorē suū.* Et
dñs *dedit *vocē suā *ante
faciē *exercitus sui: *quia
*multa sunt *nimis *castra
eius: *qa *fortia & *facientia
verbū eius. Magnus *eni
*dies *dñi* & terribilis *val
de.* Et qs *sustinebit eum?
*Nūc *ergo *dicit *dñs.* Cō
uertimini *ad me* in toto
*corde vro: *in ieiunio *& ī
fletu *& ī plāctu: *& scidite
corda vra & nō * vestimē
ta vra.* Et cōuertimini *ad

*אָכְלָה *נְאוּת *מִדְבָּר *וְלֶהָבָה *לִהֲטָה
*כָּל *עֲצֵי *הַשָּׂדֶה: *גַּם *בַּהֲמוֹת *שָׂדֶה
*תַּעֲרוֹג *אֵלֶיךָ *כִּי *יָבְשׁוּ *אַפִּיקֵי *מָיִם
*וְאֵשׁ *אָכְלָה *נְאוֹת *הַמִּדְבָּר:
*תִּקְעוּ *שׁוֹפָר *בְּצִיּוֹן Cap.ij.
*וְהָרִיעוּ *בְּהַר *קָדְשִׁי *יִרְגְּזוּ *כָל *יֹשְׁבֵי
*הָאָרֶץ *כִּי *בָא *יוֹם *יְהוָה *כִּי *קָרוֹב:
*יוֹם *חֹשֶׁךְ *וַאֲפֵלָה *יוֹם *עָנָן *וַעֲרָפֶל
*פָּרַשׂ *מַשַּׁחַר *פָּרוּשׁ *עַל *הָרִים *עַם *רַב
*וְעָצוּם *כָּמֹהוּ *לֹא *נִהְיָה *מִן *הָעוֹלָם
*וְאַחֲרָיו *לֹא *יוֹסִף *עַד *שְׁנֵי *דּוֹר
*וָדוֹר: *לְפָנָיו *אֹכְלָה *אֵשׁ *וְאַחֲרָיו
*תְּלַהֵט *לְהָבָה *כְּגַן *עֵדֶן *הָאָרֶץ *לְפָנָיו
*וְאַחֲרָיו *מִדְבַּר *שְׁמָמָה *וְגַם *פְּלֵיטָה
*לֹא *הָיְתָה *לוֹ: *כְּמַרְאֵה *סוּסִים
*מַרְאֵהוּ *וְכַפָּרָשִׁים *כֵּן *יָרוּצוּן: *כְּקול
*מַרְכָּבוֹת *עַל *רָאשֵׁי *הָרִים *יְרַקֵּדוּן
*כְּקול *לַהַב *אֵשׁ *אֹכְלָה *קַשׁ *כְּעַם
*עָצוּם *עָרוּךְ *מִלְחָמָה: *מִפָּנָיו *יָחִילוּ
*עַמִּים *כָּל *פָּנִים *קִבְּצוּ *פָּאֹרוּ:
*כְּגִבּוֹרִים *יָרוּצוּן *כְּאַנְשֵׁי *מִלְחָמָה
*יַעֲלוּ *חוֹמָה *וְאִישׁ *בְּדַרְכָּיו *יֵלֵכוּן
*וְלֹא *יַעֲבֹטוּן *אָרְחוֹתָם: *וְאִישׁ *אָחִיו
*לֹא *יִדְחָקוּן *גֶּבֶר *בִּמְסִלָּתוֹ *יֵלֵכוּן
*וּבְעַד *הַשֶּׁלַח *יִפֹּלוּ *לֹא *יִבָּצֵעוּ:
*בָּעִיר *יְשַׁקֵּצוּ *בַּחוֹמָה *יָרוּצוּן *בַּבָּתִּים
*יַעֲלוּ *בְּעַד *הַחַלּוֹנִים *יָבֹאוּ *כַּגַּנָּב:
*לִפְנֵיהֶם *רָגְזָה *אֶרֶץ *רָעֲשׁוּ *שָׁמָיִם
*שֶׁמֶשׁ *וְיָרֵחַ *קָדָרוּ *וְכוֹכָבִים *אָסְפוּ
*נָגְהָם: *וַיהוָה *נָתַן *קוֹלוֹ *לִפְנֵי *חֵילוֹ
*כִּי *רַב *מְאֹד *מַחֲנֵהוּ *כִּי *עָצוּם *עֹשֵׂה
*דְּבָרוֹ *כִּי *גָדוֹל *יוֹם *יְהוָה *וְנוֹרָא
*מְאֹד *וּמִי *יְכִילֶנּוּ: *וְגַם *עַתָּה *נְאֻם
*יְהוָה *שׁוּבוּ *עָדַי *בְּכָל *לְבַבְכֶם
*בְּצוֹם *וּבְבֶכִי *וּבְמִסְפֵד: *וְקִרְעוּ
*לְבַבְכֶם *וְאַל *בִּגְדֵיכֶם *וְשׁוּבוּ *אֶל

*עָנָה *דָּבָר
*כָּל *עֲצֵי *הַשָּׂדֶה
*עָרַג *אָפִיק
*אֵשׁ *אָכְלָה *נְאוֹת *הַמִּדְבָּר
*תָּקַע *שׁוֹפָר
*רוּעַ *רָנַן
*בוֹא *קָרַב
*פָּרַשׂ
*עָצוּם *כָּמוֹ
*הָיָה *עָלָם
*יָסַף *שָׁנָה
*דּוֹר
*פָּנָה
*לַהַט
*פְּלֵיטָה
*הָיָה *רָאָה
*רוּץ
*רָכַב *רָקַד
*עָצוּם *עָרוּךְ
*לַחַם *פָּנָה
*חיל *פָּרַד
*גִּבּוֹר *עָלָה
*חָמָה
*עָבַט
*רָחַק *סָלַל
*נָפַל *בָּצַע
*שָׁסַק *בַּיִת
*עָלָה *בוא
*כַּנָּב
*חָנָה *עָצוּם
*גָּדוֹל *יָרֵא
*כול
*בָּכָה *סְפֵד

יהוה אלהיכם כי חנון ורחום הוא
ארך אפים ורב חסד ונחם על
הרעה׃ מי ידע ישוב ונחם
והשאיר אחריו ברכה מנחה ונסך
ליהוה אלהיכם׃ תקעו שופר
בציון קדשו צום קראו עצרה׃
אספו עם קדשו קהל קבצו זקנים
אספו עוללים ויונקי שדים יצא
חתן מחדרו וכלה מחפתה׃ בין
האולם ולמזבח יבכו הכהנים
משרתי יהוה ויאמרו חוסה יהוה
על עמך ואל תתן נחלתך לחרפה
למשל בם גוים למה יאמרו בעמים
איה אלהיהם׃ ויקנא יהוה לארצו
ויחמל על עמו׃ ויען יהוה ויאמר
לעמו הנני שלח לכם את הדגן
והתירוש והיצהר ושבעתם אתו
ולא אתן עוד חרפה
בגוים׃ ואת הצפוני ארחיק
מעליכם והדחתיו אל ארץ ציה
ושממה את פניו אל הים הקדמוני
וסופו אל הים האחרון ועלה
באשו ותעל צחנתו כי הגדיל
לעשות׃ אל תיראי אדמה גילי
ושמחי כי הגדיל יהוה לעשות׃ אל
תיראו בהמות שדי כי דשאו נאות
מדבר כי עץ נשא פריו תאנה
ותירוש נתנו חילם׃ ובני ציון גילו
ושמחו ביהוה אלהיכם כי נתן לכם
את המורה לצדקה ויורד לכם
גשם יורה ומלקוש בראשון׃
והמלאו הגרנות בר והשיקו
היקבים תירוש ויצהר׃ והשלמתי
לכם את השנים אשר אכל הארבה
החילק והחסיל והגזם חילי הגדול
אשר שלחתי בכם׃ ואכלתם אכול

תן רחם
ארך אפים רב חסד ונחם על
הרעה׃ מי ידע ישוב ונחם
והשאיר אחריו ברכה מנחה ונסך
ליהוה אלהיכם׃ תקעו שופר
בציון קדשו צום קראו עצרה׃
אספו עם קדשו קהל קבצו זקנים
אספו עוללים ויונקי שדים יצא
חתן מחדרו וכלה מחפתה׃ בין
האולם ולמזבח יבכו הכהנים
משרתי יהוה ויאמרו חוסה יהוה
על עמך ואל תתן נחלתך לחרפה
למשל בם גוים למה יאמרו בעמים
איה אלהיהם׃ ויקנא יהוה לארצו
ויחמל על עמו׃ ויען יהוה ויאמר
לעמו הנני שלח לכם את הדגן
והתירוש והיצהר ושבעתם אתו
ולא אתן עוד חרפה
בגוים׃ ואת הצפוני ארחיק
מעליכם והדחתיו אל ארץ ציה
ושממה את פניו אל הים הקדמוני
וסופו אל הים האחרון ועלה
באשו ותעל צחנתו כי הגדיל
לעשות׃ אל תיראי אדמה גילי
ושמחי כי הגדיל יהוה לעשות׃ אל
תיראו בהמות שדי כי דשאו נאות
מדבר כי עץ נשא פריו תאנה
ותירוש נתנו חילם׃ ובני ציון גילו
ושמחו ביהוה אלהיכם כי נתן לכם
את המורה לצדקה ויורד לכם
גשם יורה ומלקוש בראשון׃
והמלאו הגרנות בר והשיקו
היקבים תירוש ויצהר׃ והשלמתי
לכם את השנים אשר אכל הארבה
החילק והחסיל והגזם חילי הגדול
אשר שלחתי בכם׃ ואכלתם אכול

תן רחם
ארך אפים רב חסד ונחם על
הרעה׃ מי ידע ישוב ונחם
והשאיר אחריו ברכה מנחה ונסך
ליהוה אלהיכם׃ תקעו שופר
בציון קדשו צום קראו עצרה׃
אספו עם קדשו קהל קבצו זקנים
אספו עוללים ויונקי שדים יצא
חתן מחדרו וכלה מחפתה׃ בין
האולם ולמזבח יבכו הכהנים
משרתי יהוה ויאמרו חוסה יהוה
על עמך ואל תתן נחלתך לחרפה
למשל בם גוים למה יאמרו בעמים
איה אלהיהם׃ ויקנא יהוה לארצו
ויחמל על עמו׃ ויען יהוה ויאמר
לעמו הנני שלח לכם את הדגן
והתירוש והיצהר ושבעתם אתו
ולא אתן עוד חרפה
בגוים׃ ואת הצפוני ארחיק
מעליכם והדחתיו אל ארץ ציה
ושממה את פניו אל הים הקדמוני
וסופו אל הים האחרון ועלה
באשו ותעל צחנתו כי הגדיל
לעשות׃ אל תיראי אדמה גילי
ושמחי כי הגדיל יהוה לעשות׃ אל
תיראו בהמות שדי כי דשאו נאות
מדבר כי עץ נשא פריו תאנה
ותירוש נתנו חילם׃ ובני ציון גילו
ושמחו ביהוה אלהיכם כי נתן לכם
את המורה לצדקה ויורד לכם
גשם יורה ומלקוש בראשון׃
והמלאו הגרנות בר והשיקו
היקבים תירוש ויצהר׃ והשלמתי
לכם את השנים אשר אכל הארבה
החילק והחסיל והגזם חילי הגדול
אשר שלחתי בכם׃ ואכלתם אכול

[a]dñm [i]deum vestrũ: [m]quia
[n]benign[a] [o] & mificors [b] est
[q]patiens [e] & multe [r] miseri
cordie [n] & prestabilis [t] sup
[r]malicia. [s] Quis [a] scit si [b] cõ
uertatur [c] & ignoscat
[b] & relinq̃t [d] post se [r] benedi
ctionẽ: [g] Sacrificiũ [b] & liba
men [i] dño [h] deo vro. [l] Cani
te [m] tuba
[n] in sion: [o] sanctificate [p] icu
nium: [q] vocate [r] cetum:
[o] cõgregate [t] ppl'm: [u] sãctifi
cate [v] ecclesiã: [t] coadunate
[s] senes: [a] congregate [b] par
uulos [c] & suggẽtes [d] vbera.
[e] Egrediatur [f] sponsus [g] de
cubili suo: [h] & sponsa [i] de
thalamo suo. [k] Inter [l] vesti
bulũ [m] & altare [n] plorabunt
[o] sacerdotes [p] ministri [q] dñi
[r] & dicent. [s] Parce [t] dñe pce
[u] popl'o tuo: [v] & ne [x] des [y] he
reditatẽ tuã [b] in opprobriũ
[c] vt dñentur [d] eis [e] nationes.
[f] Quare [g] dicũt [h] in populis
[i] vbi est [k] deus eoꝝ: [l] Zelat
est [m] dñs [n] sup terrã suam:
[o] & pepercit [p] populo suo.
[r] Et respõdit [s] dñs [t] & dixit
[u] populo suo. [x] Ecce ego
[y] mittã [z] vobis [b] frumẽtum
& [c] vinum [d] & [e] oleum: [f] &
replebimini in
[g] eis: [h] & non [i] dabo [k] vos [l] vl
tra [m] opprobrium
[n] in gentibus. [o] Et [p] eũ qui
ab [q] aqlone est [r] pcul faciã
[s] a vobis: [t] & expellam eum
[u] in [v] terram [x] inuiam
[y] & desertam. [z] Faciem ei
[a] contra [b] mare [c] orientale:
[d] & extremũ eius vsq̃ [e] ad
[f] mare [g] nouissimum. [h] Et
ascendet [i] fetor eius [k] & asce
det [l] putredo ei: [m] qa [n] sup
be [o] egit. [p] Noli [q] timere [r] ter
ra: [s] exulta
[t] & letare: [u] qm̃ [v] magnifi
cauit [x] dñs [y] vt faceret. [z] No
lite [a] timere [b] aialia [c] regiõis:
[d] qa [e] germinauerũt [f] specio
sa [g] deserti: [h] quia [i] lignum
[k] attulit [l] fructũ suũ: [m] ficus
[n] & vinea [o] dederũt [p] virtutẽ
suam. [q] Et filii [r] sion [s] exulta
te [t] & letamini [u] in dño [x] deo
vestro: [y] quia [z] dedit [a] vobis
[b] doctorẽ [c] iusticie: [d] & desce
dere faciet [e] ad vos
[f] imbrẽ [g] matutinũ [h] & sero
tinum sicut [i] in principio.
[k] Et implebũtur [l] aree [m] fru
mento: [n] & redundabunt
[o] torcularia [p] vino [q] & oleo.
[r] Et reddam
[s] vobis [t] annos [u] quos [v] co
medit [x] locusta:
[y] bruchus: [z] & rubigo: [a] &
eruca [b] fortitudo mea [c] ma
gna [d] quam [e] misi [f] in vos.
[g] Et comedetis [h] vescẽtes

dñs ¦ deũ vrm: qt mificors ⁊ misericors est.
κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων ἐστὶ,
patiens ⁊ multe mie ⁊ penitens sup
μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ μετανοῶν ἐπὶ τοῖς
malitia. qs nouit si reuertet ⁊ penitebit cũ
κακίαις· τίς οἶδεν εἰ ἐπιστρέψει καὶ μετανοήσει ἀπὸ
⁊ dimittet post se bñdictionẽ ⁊ sacrificiũ ⁊
καὶ ἀφήσει ὀπίσω αὐτοῦ εὐλογίαν καὶ θυσίαν καὶ
libamen dño deo vro. clangite tuba in
σπονδὴν κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν· σαλπίσατε σάλπιγγι ἐν
sion. sctificate iciunii. pdicate curationẽ: cõgre
σιὼν· ἁγιάσατε νηστείαν· κηρύξατε διαπτείαν, συνα
gate ppl'm: sctificate ecclesiam: congregate senio
γάγετε λαὸν, ἁγιάσατε ἐκκλησίαν, ἐκλέξασθε πρεσβυ
res: cõgregate paruulos sugentes vbera: egredia
τέρους· συναγάγετε νήπια θηλάζοντα μαστοὺς, ἐξελθέ
tur sponsus de cubili suo: ⁊ sponsa de
τω νυμφίος ἐκ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ, καὶ νύμφη ἐκ τοῦ
thalamo suo. inter crepidinẽ ⁊ altare
θαλάμου αὐτῆς· ἀναμέσον τῆς κρηπῖδος καὶ τοῦ θυσιαστηρίου
plorabũt sacẽdotes ministrantes dño ⁊ dicent.
κλαύσουσιν οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοῦντες κῷ καὶ ἐροῦσι·
parce dñe ppl'o tuo. ⁊ ne des hereditã
φείσαι κύριε τοῦ λαοῦ σου· καὶ μὴ δῷς τὴν κληρονο
tem tuã in opprobriũ vt dñentur eis nationes.
μίαν σου εἰς ὄνειδος τοῦ κατάρξαι αὐτῶν ἔθνη, ὥστε
nõ dicant in nationib: vbi est deus eorũ.
μὴ εἴπωσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ποῦ ἐστὶν ὁ θεὸς αὐτῶν.
⁊ zelauit dñs terrã suã ⁊ pepcit
καὶ ἐζήλωσεν κύριος τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ ἐφείσατο τοῦ
ppl'o suo. ⁊ respõdit dñs ⁊ dixit ppl'o
λαοῦ αὐτοῦ· καὶ ἀπεκρίθη κύριος καὶ εἶπεν τῷ λαῷ
suo: ecce ego mitto vobis frumẽtũ ⁊
αὐτοῦ, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω ὑμῖν τὸν σῖτον καὶ τὸν
vinũ ⁊ oleum: ⁊ iplebimini eis: ⁊ nõ
οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον, καὶ ἐμπλησθήσεσθε αὐτῶν, καὶ οὐ
dabo vos vltra in opprobriũ in gẽtibus: ⁊
δώσω ὑμᾶς ἔτι εἰς ὀνειδισμὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν· καὶ
eũq̃ ab aqlone repellã a vobis. ⁊ expellã eũ in
τὸν ἀπὸ βορρᾶ ἐκδιώξω ἀφ' ὑμῶν· καὶ ἐξῶσω αὐτὸν εἰς
trã sinceã: ⁊ dispdã faciem eius in
γῆν ἄυδρον, καὶ ἀφανιῶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὴν
mare primũ: ⁊ posteriora ei in
θάλασσαν τὴν πρώτην, καὶ τὰ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὴν
mare nouissimũ. ⁊ ascendet putredo eius
θάλασσαν τὴν ἐσχάτην· καὶ ἀναβήσεται σῆπος αὐτ
⁊ ascendet sonitꝰ illius. qñ magnificauit
καὶ ἀναβήσεται ὁ βρόμος αὐτοῦ· ὅτι ἐμεγάλυνεν τὰ
opa ei. gñde terra: gaude ⁊ letare. qt ma
ἔργα αὐτ· εὐφράνθη γῆ, χαῖρε καὶ εὐφραίνου· ὅτι ἐμε
gnificauit dñs vt faceret. cõfidite iumẽta cã
γάλυνεν κύριος τοῦ ποιῆσαι· θαρσεῖτε κτήνη τοῦ πε
pi: qñ germinauerũt campi solitudinis: qt lignũ
δίου· ὅτι βεβλάστηκεν πεδία τῆς ἐρήμου, ὅτι ξύλον
attulit fructũ suũ: vinea ⁊ ficus dederũt fortitudinẽ
ἤνεγκεν καρπὸν αὐτοῦ, ἄμπελος καὶ συκῆ ἔδωκαν ἰσχὺν
suam. ⁊ filij sion gaudete ⁊ letamini in
αὐτῶν· καὶ τὰ τέκνα σιὼν χαίρετε καὶ εὐφραίνεσθε ἐπὶ
dño deo vro: qñ dedit vobis escas
κυρίῳ θεῷ ὑμῶν, ὅτι ἔδωκεν ὑμῖν τὰ βρώματα
in iusticiam ⁊ pluit vobis imbrẽ ⁊ serotinũ sicut
εἰς δικαιοσύνην καὶ βρέχει ὑμῖν ὑετὸν πρωΐμον καὶ ὄψιμον κα
cut antea: ⁊ replebunt aree triticũ: ⁊ redã
θὼς ἔμπροσθεν· καὶ πλησθήσονται οἱ ἅλωνες σίτου, καὶ ὑπε
dabunt torcularia vino ⁊ oleo: ⁊ reddam
ρεκχυθήσονται οἱ λακκοὶ οἴνου καὶ ἐλαίου, καὶ ἀποδώσω
vobis p annis q̃ḋb cõedit locusta ⁊ bru
ὑμῖν ἀντὶ τῶν ἐτῶν οἷς κατέφαγεν ἡ ἀκρὶς καὶ ὁ βρού
chꝰ ⁊ eruca ⁊ rubigo: fortitudo mea ma
χος καὶ ἡ κάμπη καὶ ἡ ἐρυσίβη, ἡ δύναμίς μου ἡ με
gna quã misi in vos. ⁊ comedetis comestiõe
γάλη ἣν ἐξαπέστειλα εἰς ὑμᾶς· καὶ φάγεσθε βρώσει

r saturabimini r laudabitis nomē dñi vestri
καὶ ἐμπλησθήσεσθε καὶ αἰνέσετε τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ
vestri q fecit vobiscum mirabilia: r non cōfun
ὑμῶν ὃς ἐποίησεν μεθ' ὑμῶν θαυμάσια, καὶ οὐ μὴ καται
det ppls meus in eternū. r scietis q: in me
σχυνθῇ ὁ λαός μου εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐν μέ
dio israel sum ego. r vivit dñs deus
σῳ τοῦ Ἰσραὴλ εἰμὶ ἐγώ. καὶ ἔσται κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν,
r non est pter me: r non cōfundet nō
καὶ οὐκ ἔστι πλὴν ἐμοῦ, καὶ οὐ μὴ καταισχυνθῇ οὐκ
G vitra olo ppls meus in eternū. r erit post hec
ἔτι πᾶς ὁ λαός μου εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἔσται μετὰ ταῦτα
Ioel. effundā de spū meo sup oēm carnē:
2.4. τὰ ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα,
r pphetabunt filij vri r filie vre:
καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν,
r senioes vri: somnia somniabunt: r
καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται, καὶ
iuenes vri visiones videbūt: r sup ser
οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καί γε ἐπὶ τοὺς δού
uos r sup ancillas in diebus illis effū
λους καὶ ἐπὶ τὰς δούλας ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ
dā de spū meo: r dabo prdigia in
τὸ πνεῦμά μου, καὶ δώσω τέρατα ἐν
celo r sup terrā sanguinē r ignē r vaporē
τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα
fumi. sol cōuertetur in tenebras r lu
καπνοῦ. ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελή
na in sanguinē antq veniat dies dñi magnus
νη εἰς αἷμα πρὶν ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην
r illustris. r erit omis qui inuocauerit nomē
καὶ ἐπιφανῆ. καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα
dñi: salu erit: q: in monte sion r in hierusalem
κυρίου, σωθήσεται, ὅτι ἐν τῷ ὄρει σιὼν καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ
erit saluatio sicut dixit dñs: r annuncia
ἔσται διασωζόμενος καθότι εἶπεν ὁ κύριος, καὶ εὐαγγελι
no qo dñs vocauit.
ζόμενος οὓς ὁ κύριος προσκέκληται. Ca.3,
Q Ecce ego in diebus illis r in
Διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ
tpe illo: qn cōuertero captiuitatem iu
καιρῷ ἐκείνῳ, ὅταν ἐπιστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰου
da r hierusalem: cōgregabo oēs gētes r de
δὰ καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ, συνάξω πάντα τὰ ἔθνη καὶ κα
ducā eos in vallem iosaphat. r disceptabo
τάξω αὐτὰ εἰς τὴν κοιλάδα Ἰωσαφάτ. καὶ διακρινῶ μετ'
cū eis ibi p pplo meo r heredi
αὐτῶν ἐκεῖ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ μου καὶ τῆς κλη
tate mea israel: qs dispersi in gētib: r
ρονομίας μου Ἰσραὴλ, οὓς διέσπειρα ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ
terrā meā diuiserunt r sup pplm meū mise
τὴν γῆν μου κατεμέρισαν καὶ ἐπὶ τὸν λαόν μου ἔβα
rūt sortes: r pueros dederūt meretricib: r
λον κλήρους, καὶ τὰ παιδάρια ἔδωκαν πόρναις, καὶ τὰ
puellas vendebāt p vino r bibebāt. r qd mihi
κοράσια ἐπώλουν ἀντὶ οἴνου καὶ ἔπινον. καί γε τί ἐμοὶ
r vobis tyrus r sidon r oēs galilea alienige
καὶ ὑμῖν Τύρος καὶ Σιδὼν καὶ πᾶσα Γαλιλαία ἀλλεφύ
3 nas: nūqd retributionē vos retribuitis mihi: aut irā i
λων; μὴ ἀνταποδίδοματε ὑμεῖς ἀνταποδίδοτέ μοι, ἢ μνησι
cōde retinetis vos mihi: velocit r cito reddam
κακεῖτε ὑμεῖς ἐμοί; ὀξέως καὶ ταχέως ἀνταποδώσω τὸ
retributionē vra in capitib vris. p eo qd argētū
ἀνταπόδομα ὑμῶν εἰς κεφαλὰς ὑμῶν. ἀνθ' ὧν τὸ ἀργύριόν
meū r aurū meū tulistis: r electa mea
μου καὶ τὸ χρυσίον μου ἐλάβετε, καὶ τὰ ἐπιλεκτά μου
r bona intulistis in templa vra. filios
καὶ τὰ καλὰ εἰσηνέγκατε εἰς τοὺς ναοὺς ὑμῶν. τοὺς υἱοὺς
iuda r filios hierusalem vendidistis filijs
Ἰούδα καὶ τοὺς υἱοὺς Ἱερουσαλὴμ ἀπεδόσθε τοῖς υἱοῖς
grecorū: vt eijceretis eos finib suis.
τῶν Ἑλλήνων, ὅπως ἐξώσητε ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῶν. ooo

et saturabimini: & lauda
bitis nomen domini coo
dei vestri qui fecit mira
bilia vobiscum. oooooooo
Et nō cōfundetur ppls
meus in sempiternū: &
scietis qa in medio israel
ego sum. Et ego dñs coo
deus vri: & nō est āplis:
& nō cōfundetur ppls
meus in eternū. Et erit
post hec effundam coo
spiritū meum sup oēm
carnē: & pphetabūt filii
vri & filie vre. Senes vri
somnia somniabunt: &
iuuenes vestri visiones
videbunt. Sed & super
seruos & ancillas in die
bus ooooooooooooooooooo
illis effundam spiritum
meum: & dabo oooooooo
prdigia in celo & in ter
ra sanguinem & ignem
& vaporē fumi. Sol con
uertetur in tenebras: oooo
& luna in sanguinē: an
teq veniat dies dñi oooo
magn & horribilis. Et
erit omnis qui oooooooo
inuocauerit nomen dñi
salu erit: quia in mon
tem sion & in hierusalem
erit saluatio oooooooooo
sicut dixit dñs: &
in residuis oooooooooooo
quos dñs vocaue
rit. 3.
Q Via ecce in diebus
illis & i tēpore illo:
cum conuertero captiui
tatem iuda oooooooooooo
& hierusalem cōgrega
bo omnes gentes oooo
& deducam eos in vallē
iosaphat: oooooooooooooo
& disceptabo cū eis ibi
sup pplo meo & heredi
tate mea israel qs dispers
serunt in nationibus: &
terrā meā diuiserūt: & su
per pplm meū miserunt
sortē. Et posuerūt pue
rū i pstibulo: & puellā vē
diderūt pro vino vt bibe
rēt. Verū qd mihi & vo
bis tyrus & sydon & oīs
terminus palestinorum!
Nunquid vltionem vos
reddetis mihi! Et si coo
vlciscamini vos contra
me: cito velociter reddā
vicissitudinē vobis sup
caput vestrū. Argentum
eni meū & aurū tulistis:
& desiderabilia mea &
pulcherrima intulistis in
delubra vra. Et filios iu
da & filios hierusalē ven
didistis filiis grecorum oo
vt lōge faceretis eos de
finibus suis. oooooooooo

שבע	וְשָׂבַעְתֶּם	
פלא	וְהִלַּלְתֶּם אֶת שֵׁם יְהוָה	
אלהים	אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְלִיא	
בוש עלם	וְלֹא יֵבוֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם׃ וִידַעְתֶּם	
	כִּי בְקֶרֶב יִשְׂרָאֵל אָנִי וַאֲנִי יְהוָה	
	אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד וְלֹא יֵבוֹשׁוּ עַמִּי	
שפך	לְעוֹלָם׃ וְהָיָה אַחֲרֵי כֵן אֶשְׁפּוֹךְ אֶת	
	רוּחִי עַל כָּל בָּשָׂר וְנִבְּאוּ בְּנֵיכֶם	
חלם	וּבְנֹתֵיכֶם זִקְנֵיכֶם חֲלֹמוֹת יַחֲלֹמוּן	
חזה	בַּחוּרֵיכֶם חֲזִיֹנוֹת יִרְאוּ׃ וְגַם עַל	
יום	הָעֲבָדִים וְעַל הַשְּׁפָחוֹת בַּיָּמִים	
נתן	הָהֵמָּה אֶשְׁפּוֹךְ אֶת רוּחִי׃ וְנָתַתִּי	
נפת	מוֹפְתִים בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ דָּם וָאֵשׁ	
תמר	וְתִמְרוֹת עָשָׁן׃ הַשֶّמֶשׁ יֵהָפֵךְ לְחֹשֶׁךְ	
פנה	וְהַיָּרֵחַ לְדָם לִפְנֵי בוֹא יוֹם יְהוָה	
נדל ירא	הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא׃ וְהָיָה כֹּל אֲשֶׁר	
קרא מלט	יִקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה יִמָּלֵט כִּי בְּהַר	
היה	צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלִַם תִּהְיֶה פְלֵיטָה	
שרד	כַּאֲשֶׁר אָמַר יְהוָה וּבַשְּׂרִידִים	
	אֲשֶׁר יְהוָה קֹרֵא׃	
Cap. iiij.	כִּי הִנֵּה בַּיָּמִים הָהֵמָּה וּבָעֵת הַהִיא	
יום שוב	אֲשֶׁר אָשִׁיב אֶת שְׁבוּת יְהוּדָה	
שבה	וִירוּשָׁלִַם׃ וְקִבַּצְתִּי אֶת כָּל הַגּוֹיִם	
ירד	וְהוֹרַדְתִּים אֶל עֵמֶק יְהוֹשָׁפָט	
שפט	וְנִשְׁפַּטְתִּי עִמָּם שָׁם עַל עַמִּי וְנַחֲלָתִי	
	יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פִּזְּרוּ בַגּוֹיִם וְאֶת	
גרל	אַרְצִי חִלָּקוּ׃ וְאֶל עַמִּי יַדּוּ גּוֹרָל	
זנה	וַיִּתְּנוּ הַיֶּלֶד בַּזּוֹנָה וְהַיַּלְדָּה מָכְרוּ	
שתה	בַּיַּיִן וַיִּשְׁתּוּ׃ וְגַם מַה אַתֶּם לִי	
גלל	צֹר וְצִידוֹן וְכָל גְּלִילוֹת פְּלֶשֶׁת	
שלם	הֲגְמוּל אַתֶּם מְשַׁלְּמִים עָלַי וְאִם	
קלל שוב	גְּמֹלִים אַתֶּם עָלַי כַּקַּלְּכֶם אָשִׁיב	
	גְּמֻלְכֶם בְּרֹאשְׁכֶם׃ אֲשֶׁר כַּסְפִּי	
חמד טוב	וְזָהָבִי לְקַחְתֶּם וּמַחֲמַדַּי הַטֹּבִים	
בוא היכל	הֲבֵאתֶם לְהֵיכְלֵכֶם׃ וּבְנֵי יְהוּדָה וּבְנֵי	
	יְרוּשָׁלִַם מְכַרְתֶּם לִבְנֵי הַיְוָנִים	
רחק גבל	לְמַעַן הַרְחִיקָם מֵעַל גְּבוּלָם׃	

עור קום
הִנְנִי מְעִירָם מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
שוב
מְכַרְתֶּם אֹתָם שָׁמָּה וְהֲשִׁבֹתִי
גְמֻלְכֶם בְּרֹאשְׁכֶם׃ וּמָכַרְתִּי אֶת
בְּנֵיכֶם וְאֶת בְּנֹתֵיכֶם בְּיַד בְּנֵי יְהוּדָה
וּמָכְרוּם לְשְׁבָאִים אֶל גּוֹי רָחוֹק
כִּי יְהוָה דִּבֵּר׃ קִרְאוּ זֹאת בַּגּוֹיִם
קַדְּשׁוּ מִלְחָמָה הָעִירוּ הַגִּבּוֹרִים
יִגְּשׁוּ יַעֲלוּ כָּל אַנְשֵׁי הַמִّלְחָמָה׃
כַּתְּתוּ אִתֵּיכֶם לַחֲרָבוֹת וּמַזְמְרֹתֵיכֶם
לְרֻמָחִים הַחַלָּשׁ יֹאמַר גִּבּוֹר
אָנִי׃ עֹשׂוּ וָבֹאוּ כָּל הַגּוֹיִם מִסָּבִיב
וְנִקְבְּצוּ שָׁמָּה הַנְחֵת יְהוָה גִּבּוֹרֶיךָ׃
יַעֲורוּ וְיַעֲלוּ הַגּוֹיִם אֶל עֵמֶק
יְהוֹשָׁפָט כִּי שָׁם אֵשֵׁב לִשְׁפֹּט
אֶת כָּל הַגּוֹיִם מִסָּבִיב׃ שִׁלְחוּ מַגָּל
כִּי בָשֵׁל קָצִיר בֹּאוּ רְדוּ כִּי מָלְאָה
גָת הִשְׁיִקוּ הַיְקָבִים כִּי רַבָּה
רָעָתָם׃ הֲמוֹנִים הֲמוֹנִים בְּעֵמֶק
הַחָרוּץ כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה בְּעֵמֶק
הַחָרוּץ׃ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קָדָרוּ וְכוֹכָבִים
אָסְפוּ נָגְהָם׃ וַיהוָה מִצִּיּוֹן יִשְׁאָג
וּמִירוּשָׁלִַם יִתֵּן קוֹלוֹ וְרָעֲשׁוּ שָׁמַיִם
וָאָרֶץ וַיהוָה מַחְסֶה לְעַמּוֹ וּמָעוֹז
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם שֹׁכֵן בְּצִיּוֹן הַר קָדְשִׁי
וְהָיְתָה יְרוּשָׁלִַם קֹדֶשׁ וְזָרִים לֹא
יַעֲבְרוּ בָהּ עוֹד׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא
יִטְּפוּ הֶהָרִים עָסִיס וְהַגְּבָעוֹת תֵּלַכְנָה
חָלָב וְכָל אֲפִיקֵי יְהוּדָה יֵלְכוּ מָיִם
וּמַעְיַן מִבֵּית יְהוָה יֵצֵא וְהִשְׁקָה אֶת
נַחַל הַשִּׁטִּים׃ מִצְרַיִם לְשְׁמָמָה
תִּהְיֶה וֶאֱדוֹם לְמִדְבַּר שְׁמָמָה תִּהְיֶה
מֵחֲמַס בְּנֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר שָׁפְכוּ דָם
נָקִי בְּאַרְצָם׃ וִיהוּדָה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב
וִירוּשָׁלִַם לְדוֹר וָדוֹר׃ וְנִקֵּיתִי דָמָם
לֹא נִקֵּיתִי וַיהוָה שֹׁכֵן בְּצִיּוֹן׃

Ecce ego fuscitabo eos de loco in quo vendidistis eos: & conuertam retributionē vestrā in caput vestrum. Et vendam filios vros & filias vras in manibus filiorꝝ iuda: et venundabunt eos sabeis genti longinque: quia dñs locut est. Clamate hec in gētibus: sanctificate bellum: suscitate robustos. Ascendant: accedant omnes viri bellatores: Concidite aratra vra in gladios: & ligones vros in lanceas. Infirmus dicat: quia ego fortis sum. Erumpite & venite oēs gentes de circuitu & cōgregamini. Ibi oc cūbere faciet dñs robustos tuos. Consurgāt & ascendāt gentes in vallē iosaphat: quia ibi sedebo vt iudicem omnes gentes in circuitu. Mittite falces: quia maturauit messis. Venite & descendite: qa plenū est torcular. Exuberāt torcularia qa multiplicata est malicia eorū. Populi populi in valle cōcisionis: quia iuxta est dies domini in valle concisionis. Sol & luna obtenebrati sūt: & stelle retraxerūt splendorem suū. Et dñs de sion rugiet: & de hierusalem dabit vocē suā. Et mouebūtur celi & terra: & dñs spes populi sui: & fortitudo filiorū israel. Et scietis quia ego dominus deus vester habitās in sion in mōte sancto meo. Et erit hierusalē sancta & alieni non transibūt p eā amplius. Et erit in die illa stillabūt mōtes dulcedinē: & colles fluent lacte. Et p oēs riuos iuda ibūt aq: & fōs de domo dñi egredietur: & irrigabit torrentē spinarū. Egyptus in desolatione erit: & idumea in desertū pditiōis: pro eo q iniq egerint in filios iuda: & effuderint sanguinē innocentē in terra sua. Et iudea i eternū habitabitur & hierusalē in generationē & generationē. Et mundabo sanguinem eorum quos non mundauerā: & dñs cōmorabitur in sion.

Explicit Iohel ppheta.

ecce ego fuscito eos de loco vbi vendidistis eos illic. τ reddam retributionē vram in capita vra: τ vendam filios vros τ filias vras in manus filiorꝝ iuda. τ venūdabunt eos in captiuitatē in gentē q̄ pcul: qm̄ do min locutus ē. p̄dicate hec in gentib. sctificate bellum: suscitate pugnatores: adducite omnes viri bellatores: concidite aratra vra in gladios: τ falces vras in lanceas. nō fortis dicat q̄ualeo ego: cōgregamini τ intrate oēs gētes p circuitū τ cōgregamini illuc: mātuet fit pugnator. cōsurgant τ ascendant oēs in vallē iosaphat: qr ibi sedebo vt iudicem oēs gētes in circuitu. emittite falces qm̄ adest vindemia: introite calcate: qr plenū torcular: redundant tectoria: qr multiplicata sunt mala eorꝝ. fontes audiri sunt in valle iudicij qr iuxta die dñi in valle iudicij. sol τ luna obtenebrabūt: τ stelle occidere facient splendorē suū. at dñs de sion clamabit τ ex hierusalem dabit vocē suam: τ mouebit celū τ terra: at dñs spes populi sui: τ cōfortabit filios israel. τ scietis qr ego dñs deus vr habitans in sion mōte sctō meo. τ erit hierusalem sancta: τ alienigene nō transibunt p eam amplius. τ erit in die illa. stillabunt mōtes dulcedinē: τ colles fluent lacte: τ oēs emissiones iuda fluent aquis. τ fons de domo dñi egredietur: τ irrigabit torrentem funiculorꝝ carpti in perdictionē erit. τ idumea in cāpū desolationis erit in iudicio filiorꝝ iuda. p eo qd effuderūt sanguinē iustū in terra sua. at iudea in eternū habitabit: τ hierusalem in generatione τ generationē: τ vlciscar sanguinē eorꝝ: τ nō mūdabo: τ dñs habitabit in sion.

Ezec. 14.d.

D

Ba.1.c. Eſai. 13.b. Hiere. 25.f. Amos 1.a.

A

B

C

INCIPIT PROLOGVS IN AMOS PROPHETAM.

OZias rex cum religionem sollicite emularetur: nimio religionis amore prouocatus: circa preceptum legis moysi arrepto thuribulo: vt in historia libri secundi paralipomenon ostenditur sacerdotale officiū presumere conatus est. Ob eam rem terremotū in tēplo dei exortū constat: cuius etiā zaharias ꝓpheta meminit. Ante hunc itaq; terremotus amos propheta tēporibus predicti regis: & tēporibus hieroboā filii ioas regis israel: in eas gentes que lectione cōprehense sunt iram dei ob eas causas quas memorauit affuturam denunciat. Et quia idē propheta in sequentibus ait. Super tribus impietatibus: & super quattuor non conuertam eum: tertio peccatorū indulgentias deū dare posse significat: quem quarto eadē peccata admittentibus: nec penitentiā nec indulgentiā daturum annunciat. Nā per ignis similitudinē quem in predictas gentes immitendus predixit: graue atq; irreuocabile dei iram ad euersionem earūdem ciuitatum processuram voluit demonstrare.

Item alius prologus.

Mos propheta pastor & rusticus & ruborum mora distringens: paucis verbis explicari nō potest. Quis enim digne exprimat tria & quattuor scelera damasci: gaze: tyri: idumee filiorū ammon: moab: & septimo octauoq; gradu iude & israel? Hic loquitur ad vaccas pingues que sunt in monte samarie: et ruituram domū maiores minoresq; testatur. Ipse cernit fictores locuste: & stante dñm super murū litum: vel adamantinū: & vncinum pomorū: atrahentē supplicia peccatoribus: & fames in terra: non fames panis: neq; sitim aque: sed audiendi verbū dñi. nō dixit verba sed verbū. Amos vero interpretatur onustus. Hic amos spirituali gratia plenus: prophetauit inter ceteros ꝓphetas. Nō enim solus ipse erat ꝓphetes sed etiā alii. Et quippe nō poterat prophetes esse: nisi pastor ante fuisset. Qui etiā tuba sua clangit per singulos dies erudiens & docens in ecclesia. In veritate enim vox omniū prophetarū tanq; tuba spiritualis est predicans in ecclesia secundū q̄ scriptum est. Ascende in mōtem excelsum tu qui euangelizas syon: exalta vocem tuā qui predicas hierusalem.

Item alius prologus.

Ic amos propheta & pastor nō fuit pater esaie prophete: quāq; & ille propheta extiterit. Nam aliis literis ille: aliis iste apud hebreos scribitur: que differentia litterarū apud latinos non habetur: & ille fortis vel robustus: hic vero auulsus interpretatur: quia loqtur contra decē tribus: que per idolatriam a cultu dei & a regno dauid erant auulse. Fuit autē cognatio eius ex oppido thecue quod sex miliaribus distat a bethleē: curā gerēs pecorū in latitudine cīporū qui sunt proximi oppido thecue in quibus humo arida atq; arenosa nihil omnino frugū gignitur sed vberrimis pascuis abūdant: & ideo cūcta sunt plena pastoribus: & sterilitas terre cōpensatur pecorū multitudine: ex hoc nūero pastorū fuit amos ꝓperit? sermone: sed plen? scīetia. Prophetauit autē eisdem tēporibus quibus iohel: naū: ionas osee: esaias. Sed aliquantulum exorsus est prophetare anteq; esaias. Maxime autem contra decem tribus locutus est: pauca de duabus interserens. Hunc ablatū de numero pastorū misit dominus: vt in samaria prophetaret: quem amasias sacerdos frequenter plagis affixit: tandem filius eius ozias vecte p tēpora trāsfixit. Post hec semiuiu? in terram suam euectus post aliquot dies dolore vulneris expirauit: sepultusq; est cum patribus suis.

Explicit prologus.

Trās. gre. lxx. cū inter. lati.

AMMOS.
AMMΩΣ. Ca. 1.

Sermōes āmos q̄ facti sunt i accarpi ex thecue:

A λ Ο γοιάμμως διὶ θέοντο ἐν ἀκκαρπὶ ἐκ θεκουέ, ὃ ὃν ἴδεν ὑπὲρ ἱερουσαλήμ, ἐν ἡμέραις ὀζίου βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐν ἡμέραις ἱεροβοὰμ υἱοῦ ἰωὰς βασιλέως ἰσραὴλ πρὸ δύο ἐτῶν τοῦ σεισμοῦ.

regis iuda: & in diebus hieroboam filij ioas regis israel ante duos annos terremotus.

τ εἶπεν κύριος ἐκ σιὼν ἐφθέγξατο, καὶ ἐξ ἱερουσαλὴμ ἔδωκεν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἐπένθησαν οἱ νομαὶ τῶν προβάτων: τ ἐξηράνθη κορυφὴ τοῦ καρμήλου.

Dicit dñs de sion locutus est: & de hierusalem dedit vocē suam & luxerunt pascua ouium: & exiccat? est vertex carmeli.

τ εἶπεν κύριος ἐπὶ τοῖς τρισὶν ἀσεβείαις δαμασκοῦ, καὶ ἐπὶ τοῖς τέσσαρσιν. οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτόν, ἀνθ' ὧν ἐπάλησαν ἐν θραξὶν σιδηροῖς τοὺς ἐν γαλαὰδ: τ ἀποστελῶ πῦρ εἰς τὸν οἶκον ἀζαήλ, καὶ κατα φάγεται θεμέλια υἱοῦ ἁδέρ, καὶ συντρίψω μοχλοὺς δαμασκοῦ: τ ἐξολοθρεύσω κατοικοῦντας ἐκ πεδίου εἰμάν: τ κόψω φυλὴν ἐξ ἀνδρῶν ἀδάν, καὶ κατακτήσω λαὸν συρίας ἐπὶ κλεῖτος λέγει κύριος. τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τοῖς τρισὶν ἀσεβείαις γαζα: τ

B

Trālla B. W. se.

Incipit Amos propheta. Capitulum. I.

U Erba amos qui fuit in pastoribus thecue: que vidit super israel in diebus ozie regis iuda: & in diebus hieroboam filii ioas regis israel: ante duos annos terremotus: & dixit. Domin? de sion rugiet & de hierusalem dabit vocē suā. Et luxerūt speciosa pastorū: & exiccat? est vertex carmeli. Hec dicit dominus. Super tribus sceleribus damasci & super quattuor non cōuertā eum: eo q̄ triturauerūt in plaustris ferreis galaad. Et mittā ignem in domū azahel: & deuorabit domos benadab. Et conteram vectem damasci: & disperdā habitatorem de cāpo idoli: & tenentē sceptrū de domo voluptatis: & trāsferetur populus syrie cyrenē dicit dñs. Hec dicit domin?. Super tribus sceleribus gaze & super

Tex. heb. Amos. j. Pritiua. heb.

Cap. j.

דִּבְרֵי עָמוֹס אֲשֶׁר הָיָה בַּנֹּקְדִים
מִתְּקוֹעַ אֲשֶׁר חָזָה עַל יִשְׂרָאֵל
בִּימֵי עֻזִּיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה וּבִימֵי
יָרָבְעָם בֶּן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
שְׁנָתַיִם לִפְנֵי הָרַעַשׁ׃ וַיֹּאמַר יְהוָה
מִצִּיּוֹן יִשְׁאָג וּמִירוּשָׁלִַם יִתֵּן
קוֹלוֹ וְאָבְלוּ נְאוֹת הָרֹעִים וַיִּבַשׁ
רֹאשׁ הַכַּרְמֶל׃ כֹּה אָמַר יְהוָה עַל
שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי דַמֶּשֶׂק וְעַל אַרְבָּעָה
לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל דּוּשָׁם בַּחֲרוּצוֹת
הַבַּרְזֶל אֶת הַגִּלְעָד׃ וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ
בְּבֵית חֲזָאֵל וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת
בֶּן הֲדַד׃ וְשָׁבַרְתִּי בְּרִיחַ דַּמֶּשֶׂק
וְהִכְרַתִּי יוֹשֵׁב מִבִּקְעַת אָוֶן וְתֹמֵךְ
שֵׁבֶט מִבֵּית עֵדֶן וְגָלוּ עַם אֲרָם
קִירָה אָמַר יְהוָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי עַזָּה וְעַל

גִּקְדָ
יוֹם
שְׁנָתַיִם פָּנָה
שָׁאַג נָתַן
נְאָוָה רָעָה
רָבַע
שוּב
בָּרַח
כָּרַת יָשַׁב
סָפוּר גָּלָה

kk iij

[a]אַרְבָּעָה [b]לֹא [c]אֲשִׁיבֶנּוּ [d]עַל [e]הַגְלוֹתָם [f]גָּלוּת [g]שְׁלֵמָה [h]לְהַסְגִּיר [i]לֶאֱדוֹם׃ [k]וְשִׁלַּחְתִּי [l]אֵשׁ [m]בְּחוֹמַת [n]עַזָּה [o]וְאָכְלָה [p]אַרְמְנוֹתֶיהָ׃ [q]וְהִכְרַתִּי [r]יוֹשֵׁב [s]מֵאַשְדּוֹד [t]וּתֹמֵךְ [u]שֵׁבֶט [v]מֵאַשְקְלוֹן [w]וַהֲשִׁיבוֹתִי [x]יָדִי [y]עַל [z]עֶקְרוֹן [aa]וְאָבְדוּ [bb]שְׁאֵרִית [cc]פְּלִשְׁתִּים [dd]אָמַר [ee]אֲדֹנָי [ff]יְהוִה׃ [gg]כֹּה [hh]אָמַר [ii]יְהוָה [jj]עַל [kk]שְׁלֹשָׁה [ll]פִּשְׁעֵי [mm]צֹר [nn]וְעַל [oo]אַרְבָּעָה [pp]לֹא [qq]אֲשִׁיבֶנּוּ [rr]עַל [ss]הַסְגִּירָם [tt]גָּלוּת [uu]שְׁלֵמָה [vv]לֶאֱדוֹם [ww]וְלֹא [xx]זָכְרוּ [yy]בְּרִית [zz]אַחִים׃ [aaa]וְשִׁלַּחְתִּי [bbb]אֵשׁ [ccc]בְּחוֹמַת [ddd]צֹר [eee]וְאָכְלָה [fff]אַרְמְנוֹתֶיהָ׃ [ggg]כֹּה [hhh]אָמַר [iii]יְהוָה [jjj]עַל [kkk]שְׁלֹשָׁה [lll]פִּשְׁעֵי [mmm]אֱדוֹם [nnn]וְעַל [ooo]אַרְבָּעָה [ppp]לֹא [qqq]אֲשִׁיבֶנּוּ [rrr]עַל [sss]רָדְפוֹ [ttt]בַּחֶרֶב [uuu]אָחִיו [vvv]וְשִׁחֵת [www]רַחֲמָיו [xxx]וַיִּטְרֹף [yyy]לָעַד [zzz]אַפּוֹ [aaaa]וְעֶבְרָתוֹ [bbbb]שָׁמְרָה [cccc]נָצַח׃ [dddd]וְשִׁלַּחְתִּי [eeee]אֵשׁ [ffff]בְּתֵימָן [gggg]וְאָכְלָה [hhhh]אַרְמְנוֹת [iiiii]בָּצְרָה׃ [jjjjj]כֹּה [kkkkk]אָמַר [lllll]יְהוָה [mmmmm]עַל [nnnnn]שְׁלֹשָׁה [ooooo]פִּשְׁעֵי [ppppp]בְנֵי [qqqqq]עַמּוֹן [rrrrr]וְעַל [sssss]אַרְבָּעָה [ttttt]לֹא [uuuuu]אֲשִׁיבֶנּוּ [vvvvv]עַל [wwwww]בְּקָעָם [xxxxx]הָרוֹת [yyyyy]הַגִּלְעָד [zzzzz]לְמַעַן [aaaaaa]הַרְחִיב [bbbbbb]אֶת־גְּבוּלָם׃ [cccccc]וְהִצַּתִּי [dddddd]אֵשׁ [eeeeee]בְּחוֹמַת [ffffff]רַבָּה [gggggg]וְאָכְלָה [hhhhhh]אַרְמְנוֹתֶיהָ [iiiiiii]בְּיוֹם־מִלְחָמָה [jjjjjjj]בְּסַעַר [kkkkkkk]בְּיוֹם סוּפָה׃ [lllllll]וְהָלַךְ [mmmmmmm]מַלְכָּם [nnnnnnn]בַּגּוֹלָה [ooooooo]הוּא וְשָׂרָיו יַחְדָּו אָמַר יְהוָה׃ [ppppppp]כֹּה אָמַר יְהוָה עַל

Cap. ii. [qqqqqqqq]שְׁלֹשָׁה [rrrrrrrr]פִּשְׁעֵי [ssssssss]מוֹאָב [tttttttt]וְעַל [uuuuuuuu]אַרְבָּעָה [vvvvvvvv]לֹא [wwwwwwww]אֲשִׁיבֶנּוּ [xxxxxxxx]עַל [yyyyyyyy]שָׂרְפוֹ [zzzzzzzz]עַצְמוֹת [aaaaaaaa]מֶלֶךְ אֱדוֹם׃ [bbbbbbbb]וְשִׁלַּחְתִּי [cccccccc]אֵשׁ [dddddddd]בְּמוֹאָב [eeeeeeee]וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת [ffffffff]הַקְּרִיּוֹת [gggggggg]וּמֵת [hhhhhhhh]בְּשָׁאוֹן [iiiiiiiii]מוֹאָב [jjjjjjjj]בְּתְרוּעָה [kkkkkkkk]וְקוֹל [llllllll]שׁוֹפָר׃ [mmmmmmmm]וְהִכְרַתִּי [nnnnnnnn]שׁוֹפֵט [oooooooo]מִקִּרְבָּהּ [pppppppp]וְכָל־שָׂרֶיהָ [qqqqqqqq]אֶהֱרוֹג עִמּוֹ אָמַר יְהוָה׃ [rrrrrrrr]כֹּה אָמַר יְהוָה עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יְהוּדָה [ssssssss]וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ [tttttttt]עַל מָאָסָם אֶת־תּוֹרַת יְהוָה וְחֻקָּיו

"quattuor' non "conuertam eū: 'eo q' transtulerit 'captiuitatē' pfectā' vt cōcluderet eam 'in idumea. "Et mittā 'ignem' in murum' gaze: "& deuorabit 'edes eius: "& disperdam 'habitatorem" de azoto: "& tenētem' sceptrum' de ascalone: "& conuertam 'manū meā "super' acharon: "& peribunt' reliqui 'philistinorum' dicit' dñs "deus. 'Hec dicit' dominus. 'Sup' tribus' sceleribus' tyri & super' quattuor" non "cōuertam eum: "eo q "cōcluserint "captiuitatē 'pfectā' in idumea: "& nō "sint recordati' federis' fratrum.' Et mittam' ignem "in murū 'tyri: "& deuorabit' edes eius. 'Hec' dicit' dominus. 'Super' tribus' sceleribus "edom" & super' quattuor' non "cōuertam eum: 'eo q' pfecutus sit' in gladio" fratrē suū' & violauerit' mia ei': "& tenuerit' vltra "furorē suū' & indignationē suā "seruauerit vsq; in' finem.' Mittā "ignē' in themā' & deuorabit "edes 'bosre." Hec" dicit' dñs. "Sup' tribus' sceleribus' filiorū' ammō' & sup' quattuor' nō' cōuertā eum: 'eo q' dissecuerit' pregnates 'galaad' ad' dilatandum 'terminum suum. "Et succendā' ignē' in muro' rabbath." & deuorabit "edes eius' in vlulatu' in die' belli: & 'in turbine' in die' cōmotionis. "Et ibit' melchom 'in captiuitatē: 'ipse' & principes eius' simul: 'dicit' dñs.

2.

"Hec' dicit' dñs. "Super 'tribus' sceleribus" moab" & super' quattuor' non' conuertā eum: "eo q" incenderit' ossa 'regis' idumee vsq; ad' cinerem.' Et mittam' ignē "in moab: " & deuorabit 'edes' carioth: "& morietur' in sonitu 'moab' in clangore 'tube: "& disperdā' iudicē 'de medio eius' et omnes 'principes eius" interficiā "cum eo' dicit' dñs. "Hec 'dicit' dominus. 'Sup' tribus' sceleribus 'iuda' & super' quattuor' non' conuertam eum: "eo q' abiecerit' legē' domini: '& mandata eius

quattuor nō cōuertam eos eo q̄ captiuauerunt ipi captiuitatē salomon vt cōcluderet in idumeam. τ mittam ignē in muros gazes: τ deuorabit fundamēta ei. τ disp̄dam habitatorem de azoto. τ auferet trib ex ascalone: τ iducā manū meā sup accaronē: τ peribūt reliqui philistinorum dicit dñs deus. hec dicit dñs: sup tribus ipietatib tyri τ sup quattuor. nō cōuertam eū: p eo q̄ cōcluserūt captiuitatem salomon in idumeā. τ nō recordati sūt testamēti fratrū: τ mittam ignē in muros tyri: τ deuorabit fundamēta ei. hec dicit dñs: sup tribus ipietatib idumee τ sup quattuor. nō cōuertam eos eo q̄ pseqnus est in gladio fratrē suū: τ violauit vulnā in terra: τ rapuit in testimoniū hoctorē suū: τ ipetū suū seruauit in pētitione. τ mittam ignē in theman: τ deuorabit fundamēta ei. hec dicit dñs sup tribus ipietatib filiorū ammō τ sup quattuor. nō cōuertam eos: eo q̄ dissecabāt ventre hītes ex galaaditis: vt dilatarēt fmios suos. τ succēdā ignē in muros rabba. τ deuorabit fundamēta ei cū clamore in die belli: τ cōmouebit in diebus cōsumatiōis eius: τ ibit rex eorū in captiuitate sacdotes τ principes eorū in idipm dicit dñs.

Ca. 2.

Hec dicit dñs sup tribus ipietatib moab τ sup quattuor: nō cōuertam eū. eo q̄ cō cineres ossa regis idumee in cinerē: τ mittam ignē in moab. τ deuorabit fundamēta vrbiū: τ morietur in ipotentia moab: cū voce τ cū clamore tube. τ disperdam iudicē de medio eius τ omnes principes eius inter ficiā cū eo dicit dñs. hec dicit dñs. sup tribus ipietatib filiorū iuda τ sup quattuor: nō conuertā eū eo q̄ abiecerit ipi legem dñi: τ preceptā

τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτούς εἵνεκεν τοῦ παραδοῦναι ἐρημίᾳ τὴν ἰδουμαίαν. καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ τὰ τείχη γάζης, καὶ καταφάγεται τὰ θεμέλια αὐτῆς. καὶ ἐξολοθρεύσω κάτοικον ἐκ ἀζώτου. καὶ ἐξαρῶ σκῆπτρον ἐξ ἀσκάλωνος, καὶ ἐπάξω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ ἀκκαρῶν, καὶ ἀπολοῦνται οἱ κατάλοιποι τῶν ἀλλοφύλων λέγει κύριος. τάδε λέγει κύριος, ἐπὶ τοῖς τρισὶν ἀσεβείαις τύρου καὶ ἐπὶ τοῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτό. ἀνθ' ὧν συνέκλεισαν τὴν αἰχμαλωσίαν σολομῶν εἰς τὴν ἰδουμαίαν. καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν διαθήκης ἀδελφῶν, καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ τὰ τείχη τύρου, καὶ καταφάγεται τὰ θεμέλια αὐτῆς. τάδε λέγει κύριος, ἐπὶ τοῖς τρισὶν ἀσεβείαις τῆς ἰδουμαίας καὶ ἐπὶ τοῖς τέσσαρσιν. οὐ μὴ ἀποστραφῶ αὐτόν. ἀνθ' ὧν ἐδίωξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἐλυμήνατο μήτραν ἐπὶ γῆς, καὶ ἥρπασεν εἰς μαρτύριον φρίκης αὐτοῦ, καὶ τὸ θέρμα αὐτοῦ ἐφύλαξεν εἰς νῖκος. καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ θαιμάν, καὶ καταφάγεται τὰ θεμέλια αὐτῆς. τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τοῖς τρισὶν ἀσεβείαις τῶν υἱῶν ἀμμὼν καὶ ἐπὶ τοῖς τέσσαρσιν. οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτούς, ἀνθ' ὧν διέχιζον τὰς γαστέρας ἐγκύους τῶν γαλααδιτῶν, ὅπως ἐμεγαλυνθῇ τὰ ὅρια αὐτῶν. καὶ ἀνάψω πῦρ ἐπὶ τὰ τείχη ῥαββά. καὶ καταφάγεται τὰ θεμέλια αὐτῆς μετὰ κραυγῆς ἐν ἡμέρᾳ πολέμου, καὶ σεισθήσεται ἐν ἡμέρᾳ συντελείας αὐτῆς, καὶ πορευθήσεται ὁ βασιλεὺς αὐτῶν εἰς αἰχμαλωσίαν αὐτὸς καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ λέγει κύριος.

Ἧκε τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τοῖς τρισὶν ἀσεβείαις μωάβ καὶ ἐπὶ τοῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτόν. ἀνθ' ὧν κατέκαυσαν τὰ ὀστᾶ βασιλέως ἰδουμαίας εἰς κονίαν, καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ μωάβ. καὶ καταφάγεται τὰ θεμέλια τῶν πόλεων, καὶ ἀποθανεῖται ἐν ἀδυναμίᾳ μωάβ, μετὰ φωνῆς πολέμου, καὶ ἀποστατεῖται ἐν ἀδυναμίᾳ μωάβ, μετὰ φωνῆς καὶ μετὰ κραυγῆς σάλπιγγος. καὶ ἐξολοθρεύσω κριτὴν ἐξ αὐτῆς, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας αὐτῆς ἀποκτενῶ μετ' αὐτοῦ λέγει κύριος. τάδε λέγει κύριος. ἐπὶ τοῖς τρισὶν ἀσεβείαις τῶν υἱῶν ἰούδα καὶ ἐπὶ τοῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτόν. ἀνθ' ὧν ἀπέβαλον τὸν νόμον κυρίου, καὶ τὰ πρόσταγμα

g.1.b.

C 5

eis nõ custodierũt: τ deceperũt eos va-
τα αὐτῶν οὐκ ἐφυλάξαντο, καὶ ἐπλάνησαν αὐτοὺς τὰ μά-
na eorũ q̃ fecerũt: q̃ secuti sunt pres eo
ματα αὐτῶν ἃ ἐποίησαν, οἷς ἐξηκολούθησαν οἱ πατέρες αὐ-
rũ post ea. τ mittam ignẽ in iudã: τ
τῶν ἐπίσω αὐτῶν. καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ Ἰούδας, καὶ
devorabit fundamẽta hierusalem. hec dicit dño:
κατεσθίει τὰ θεμέλια Ἱερουσαλήμ. τάδε λέγει κύριος,
sup tribus ipietatib̃ israel τ sup q̃tuor.
ἐπὶ τῶν τριῶν ἀσεβειῶν Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τῶν τέσσαρ-
non cõuertam eũ eo q̃ vendidẽt argẽ
σιν. οὐκ ἀποστρεφῶ αὐτόν, ἀνθ' ὧν ἀπέδοντο ἀργύ-
to mendicũ τ pauperẽ p calciamentis cõculcantẽ
ριον δικαίου καὶ πένητα ἀντὶ ὑποδημάτων καταπατοῦν-
sup pulverẽ terre. τ pugnis pcutiebãt i capite
τες ἐπὶ τὸν χοῦν τῆς γῆς. καὶ ἐκκλίνουσιν εἰς κεφαλὴν
mẽdicũ: τ viã humilitũ declinauẽt: τ filius τ pa-
πένητος, καὶ ὁδὸν ταπεινῶν ἐξέκλιναν, καὶ υἱὸς καὶ πα-
ter ingressi sunt ad eandẽ ancillam: et
τὴρ εἰσεπορεύοντο πρὸς τὴν αὐτὴν παιδίσκην, ὅπως
violarent nomẽ dei sui: τ vestimẽta
βεβηλώσωσι τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ τὰ ἱμάτια
eorũ ligantes funib̃ velamina faciebãt
αὐτῶν δεσμεύοντες χοινίκοις παρακαταθήματα ἐποίουν
adherẽtia altari. τ vinũ ex calumniis bibe
ἐγκείμενα τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ οἶνον ἐκ συκοφαντιῶν ἔπι-
D Ca.2 bãt in domo dei sui: ego ãt abstulī amorreũ
νον ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ αὐτῶν. ἐγὼ δὲ ἐξῆρα τὸν ἀμορραῖον
a facie eorũ. sicut altitudo cedri altitudo ce-
ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καθὼς ὕψος κέδρου τὸ ὕψος αὐ-
dri ei: τ fortis erat vt quercus: τ abstulī fructũ ei
τοῦ, καὶ ἰσχυρὸς ἦν ὡς δρυς, καὶ ἐξῆρα τὸν καρπὸν αὐ-
desup: τ radices ei subter. τ
τοῦ ἐπάνωθεν, καὶ τὰς ῥίζας αὐτοῦ ὑποκάτωθεν. καὶ
ego eduxi vos de terra egypti: τ circumduxi
ἐγὼ ἀνήγαγον ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ περιήγαγον
vos in deserto q̃draginta annis: vt possideres
ὑμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἔτη, τοῦ κατακλη-
tis amorreũ: τ accepi de filiis vris
ρονομῆσαι τὸν ἀμορραῖον, καὶ ἔλαβον ἐκ τῶν υἱῶν ὑμῶν
in pphetas: τ de iuvenibus vris in sanctificatos:
D εἰς προφήτας, καὶ ἐκ τῶν νεανίσκων ὑμῶν εἰς ἁγιασμοὺς,
nõ hæc sunt hec filij israel dicit dño: nõ ãt
οὐχὶ οὐκ ἔστι ταῦτα υἱοὶ Ἰσραὴλ λέγει κύριος, ὑμεῖς δὲ
potestis sanctificatos meos vino: τ pphe-
ἐποτίζετε τοὺς ἁγιασμούς μου οἶνον, καὶ τοῖς προφή-
tis mandabatis dicẽtes: nõ pphetetis. ppe
ταις ἐνετείλασθε λέγοντες, οὐ μὴ προφητεύσητε. διὰ
ea ecce ego devolvo subter vos: sicut de
τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ κυλίω ὑποκάτω ὑμῶν, ὃν τρόπον κυ-
volvit currus plenus stipula: τ peribit fuga
λίει ἅμαξα γέμουσα καλάμης, καὶ ἀπολεῖται φυγὴ
a cursore. τ fortis nõ obtinebit virtu
ἐκ δρομέως. καὶ ὁ κραταιὸς οὐ μὴ κρατήσῃ τῆς ἰσχύ-
tẽ sua: τ pugnator non saluabit aiam su-
ος αὐτοῦ, καὶ ὁ μαχητὴς οὐ μὴ σώσῃ τὴν ψυχὴν αὐ-
am: τ saginator non subsistet: τ velox pedi
τοῦ, καὶ ὁ τοξότης οὐ μὴ ὑποστῇ, καὶ ὁ ἐξὺς τοῖς πο-
b̃ suis non saluabit: neq; equeo saluabit
σὶν αὐτοῦ οὐ μὴ διασώσῃ, οὐδὲ ἱππεὺς οὐ μὴ σώσῃ
aiam suam: τ inveniet aiam suam in
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ εὑρήσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν
potentatib̃. nudus fugiet in dieb̃ illis
δυναστείαις. ὁ γυμνὸς φεύξεται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί-
dicit dño.
νοις λέγει κύριος.

Ca.3.

A HAudite verbũ hoc q̃ locut̃ est do
Ἀκούσατε τὸν λόγον τοῦτον ὃν ἐλάλησεν κύ-
miñ sup vos dom̃ israel: τ ō̃ oẽm tri
ριος ἐφ' ὑμᾶς οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ κατὰ πάσας φυ-
bus quã eduxit de terra
λὰς ἃς ἀνήγαγον ἐκ γῆς

nõ custodierit. Decepe
rũt eni eos idola sua post
que abierant patres eo-
rum. Et mittam
ignẽ in iudam: & devo-
rabit edes
hierusalẽ. Hec dicit do-
minus. Super
tribus sceleribus israel:
& sup quattuor
nõ cõuertã eum pro eo
q̃ vendiderit pargento
iustum & pauperẽ pro
calciamentis.
Qui conterũt super pul
verem terre capita
pauperum: & viam hu-
milium declinãt. Et filius
ac pater eius ierunt ad
puellam: vt violarent eo
nomẽ sanctũ meũ: & su
per vestimẽtis pignora-
tis accubuerũt iuxta oẽ
altare: & vinũ dãnatorũ
bibebant in domo dei
sui. Ego autem
exterminaui ammorreũ
a facie eorum:
cuius altitudo cedrorũ
altitudo ei: & fortis ipe
quasi quercus. Et con-
triui fructum eius desup:
& radices eius subter.
Ego sum qui ascendere
vos feci de terra egypti:
& duxi
vos in desertum quadra
ginta annis:
vt possideretis terrã am
morrei: & suscitaui
de filiis vris in pphetas:
& de iuvenibus vestris
nazareos. Nunquid nõ
ita est filii israel
dicit dominus? Et propi
nabatis nazareis
vinũ & prophetis: man
dabatis dicentes:
ne pphetetis. Ecce ego
stridebo
subter vos: sicut stridet
plaustrum
onustum feno. Et peri-
bit fuga
a veloce: & fortis nõ ob
tinebit virtutẽ suã: & ro-
bustus nõ saluabit animã
suam. Et tenens arcum
non stabit: & velox pe
dibus sus nõ saluabitur.
Et ascensor equi nõ sal
uabit animã suã: & robu
stus corde inter fortes nu
dus effugiet in
illa die: dicit dominus.

5.

HVdite verbum quod
locutus est dñs sup vos
filii israel: super
omnẽ cognationẽ quã
eduxi de terra

תָּעָה לֹא שָׁמְרוּ וַיַּתְעוּם כְּזִבֵיהֶם אֲשֶׁר
הָלְכוּ אֲבוֹתָם אַחֲרֵיהֶם׃ וְשִׁלַּחְתִּי
אֵשׁ בִּיהוּדָה וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת
יְרוּשָׁלִָם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה עַל
שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבָּעָה
לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל מִכְרָם בַּכֶּסֶף
צַדִּיק וְאֶבְיוֹן בַּעֲבוּר נַעֲלָיִם׃
הַשֹּׁאֲפִים עַל עֲפַר אָרֶץ בְּרֹאשׁ
דַּלִּים וְדֶרֶךְ עֲנָוִים יַטּוּ וְאִישׁ
וְאָבִיו יֵלְכוּ אֶל הַנַּעֲרָה לְמַעַן חַלֵּל
אֶת שֵׁם קָדְשִׁי׃ וְעַל בְּגָדִים חֲבֻלִים
יַטּוּ אֵצֶל כָּל מִזְבֵּחַ וְיֵין עֲנוּשִׁים
יִשְׁתּוּ בֵּית אֱלֹהֵיהֶם׃ וְאָנֹכִי
הִשְׁמַדְתִּי אֶת הָאֱמֹרִי מִפְּנֵיהֶם
אֲשֶׁר כְּגֹבַהּ אֲרָזִים גָּבְהוֹ וְחָסֹן הוּא
אֵלוֹן וַאַשְׁמִיד פִּרְיוֹ מִמַּעַל
וְשָׁרָשָׁיו מִתָּחַת׃ וְאָנֹכִי הֶעֱלִיתִי
אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאוֹלֵךְ
אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה
לָרֶשֶׁת אֶת אֶרֶץ הָאֱמֹרִי׃ וָאָקִים
מִבְּנֵיכֶם לִנְבִיאִים וּמִבַּחוּרֵיכֶם
לִנְזִרִים הַאַף אֵין זֹאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
נְאֻם יְהוָה׃ וַתַּשְׁקוּ אֶת הַנְּזִרִים
יַיִן וְעַל הַנְּבִיאִים צִוִּיתֶם לֵאמֹר
לֹא תִנְבָּאוּ׃ הִנֵּה אָנֹכִי מֵעִיק
תַּחְתֵּיכֶם כַּאֲשֶׁר תָּעִיק הָעֲגָלָה
הַמְלֵאָה לָהּ עָמִיר׃ וְאָבַד מָנוֹס
מִקַּל וְחָזָק לֹא יְאַמֵּץ כֹּחוֹ וְגִבּוֹר
לֹא יְמַלֵּט נַפְשׁוֹ׃ וְתֹפֵשׂ הַקָּשֶׁת
לֹא יַעֲמֹד וְקַל בְּרַגְלָיו לֹא יְמַלֵּט
וְרֹכֵב הַסּוּס לֹא יְמַלֵּט נַפְשׁוֹ׃ וְאַמִּיץ
לִבּוֹ בַּגִּבֹּרִים עָרוֹם יָנוּס בַּיּוֹם
הַהוּא נְאֻם יְהוָה׃

Cap.iij.

שִׁמְעוּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָה עֲלֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל עַל
כָּל הַמִּשְׁפָּחָה אֲשֶׁר הֶעֱלִיתִי מֵאֶרֶץ

מִצְרַיִם לֵאמֹר׃ רַק אֶתְכֶם יָדַעְתִּי
מִכֹּל מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה עַל כֵּן
אֶפְקֹד עֲלֵיכֶם אֵת כָּל עֲוֹנֹתֵיכֶם׃
הֲיֵלְכוּ שְׁנַיִם יַחְדָּו בִּלְתִּי אִם
נוֹעָדוּ׃ הֲיִשְׁאַג אַרְיֵה בַּיַּעַר וְטֶרֶף
אֵין לוֹ הֲיִתֵּן כְּפִיר קוֹלוֹ מִמְּעוֹנָתוֹ
בִּלְתִּי אִם לָכָד׃ הֲתִפּוֹל צִפּוֹר עַל
פַּח הָאָרֶץ וּמוֹקֵשׁ אֵין לָהּ הֲיַעֲלֶה
פַּח מִן הָאֲדָמָה וְלָכוֹד לֹא יִלְכּוֹד׃
אִם יִתָּקַע שׁוֹפָר בְּעִיר וְעָם לֹא
יֶחֱרָדוּ אִם תִּהְיֶה רָעָה בְּעִיר
וַיהוָה לֹא עָשָׂה׃ כִּי לֹא יַעֲשֶׂה אֲדֹנָי
יְהוִה דָּבָר כִּי אִם גָּלָה סודו אֶל
עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים׃ אַרְיֵה שָׁאָג מִי
לֹא יִירָא אֲדֹנָי יְהוִה דִּבֶּר מִי לֹא
יִנָּבֵא׃ הַשְׁמִיעוּ עַל אַרְמְנוֹת
בְּאַשְׁדוֹד וְעַל אַרְמְנוֹת בְּאֶרֶץ
מִצְרָיִם וְאִמְרוּ הֵאָסְפוּ עַל הָרֵי
שֹׁמְרוֹן וּרְאוּ מְהֻמּוֹת רַבּוֹת בְּתוֹכָהּ
וַעֲשׁוּקִים בְּקִרְבָּהּ׃ וְלֹא יָדְעוּ עֲשׂוֹת
נְכֹחָה נְאֻם יְהוָה הָאֹצְרִים חָמָס
וָשֹׁד בְּאַרְמְנוֹתֵיהֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה צַר וּסְבִיב הָאָרֶץ וְהוֹרֵד
מִמֶּךָ עֻזֶּךָ וְנָבֹזּוּ אַרְמְנוֹתֶיךָ׃ כֹּה
אָמַר יְהוָה כַּאֲשֶׁר יַצִּיל הָרֹעֶה
מִפִּי הָאַרְיֵה שְׁתֵּי כְרָעַיִם אוֹ בְדֵל
אֹזֶן כֵּן יִנָּצְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים
בְּשֹׁמְרוֹן בְּפִאַת מִטָּה׃ וּבְדַמֶּשֶׂק
עָרְשׂ׃ שִׁמְעוּ וְהָעִידוּ בְּבֵית יַעֲקֹב
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת׃
כִּי בְּיוֹם פָּקְדִי פְשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל
עָלָיו וּפָקַדְתִּי עַל מִזְבְּחוֹת בֵּית אֵל
וְנִגְדְּעוּ קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ וְנָפְלוּ
לָאָרֶץ׃ וְהִכִּיתִי בֵית הַחֹרֶף עַל בֵּית
הַקַּיִץ וְאָבְדוּ בָתֵּי הַשֵּׁן וְסָפוּ
בָתִּים רַבִּים נְאֻם יְהוָה׃

פקד
שנה
יעד שאג
נתן כפר
שון נפל
צפר
פח הארץ ומוקש אין לה היעלה
פח מן האדמה ולכוד לא ילכוד׃
תקע
חרד היה
רוע עשה
נבא אריה
נרא
נבא שפט
נבא׃ השמיעו על ארמנות
בארמון׃ ועל ארמנות בארץ
מצרים׃ ואמרו האספו על הרי
אסף
ראה הום
שמרון׃ וראו מהמות רבות בתוכה
רבב עשק
ועשוקים בקרבה׃ ולא ידעו עשות
עשה
נכחה נאם יהוה׃ האצרים חמס
שדד
ושד בארמנותיהם׃ לכן כה אמר
צור סבב
אדני יהוה צר וסביב הארץ והורד
ירד מן
ממך עזך ונבזו ארמנותיך׃ כה
עז בזז
אמר יהוה כאשר יציל הרעה
נצל
מפי הארי שתי כרעים או בדל
פה אבה
אזן כן ינצלו בני ישראל הישבים
בשמרון בפאת מטה׃ ובדמשק
פאה
ערש׃ שמעו והעידו בבית יעקב
עוד
נאם אדני יהוה אלהי הצבאות׃
כי ביום פקדי פשעי ישראל
עליו ופקדתי על מזבחות בית אל
זבח
ונגדעו קרנות המזבח ונפלו
גדע
לארץ׃ והכיתי בית החרף על בית
נכה
הקיץ ואבדו בתי השן וספו
קוץ בית
בתים רבים נאם יהוה׃
סוף רבב

egypti dicens. Tantum modo vos cognoui ex omnibus cognationibus terre. Idcirco visitabo sup vos omnes iniquitates vestras. Nunqd ambulabūt duo pariter: nisi cōuenerit eis? Nunquid rugiet leo in saltu: nisi habuerit predā? Nūquid dabit catulus leonis vocem de cubili suo: nisi aliqd apphenderit? Nunquid cadet auis in laqueū terre absq; aucupe? Nūquid auferetur laqueus de terra antequ qd ceperit? Si clanget tuba in ciuitate & populus non expauescet? Si erit malū in ciuitate quod dñs non fecerit? Quia non faciet dominus deus verbum: nisi reuelauerit secretum suum ad seruos suos prophetas. Leo rugiet: quis non timebit? Dñs deus locutus est: quis non prophetabit? Auditum facite in edibus azoti: & in edib⁹ terre egypti: & dicite. Congregamini super mōtes samarie & videte insanias multas in medio eius: & calūniam patiētes in penetralibus eius. Et ne scierit facere rectū: dicit dñs. thesaurizātes iniquitatē & rapinas in edibus suis. Propterea hec dicit dñs deus. Tribulabitur & circūuetur tra: & detrahetur exte fortitudo tua & diripiētur edes tue. Hec dicit dñs. Quō si eruat pastor de ore leonis duo crura aut extremum auricule: sic eruentur filii israel qui habitant in samaria in plaga lectuli & in damasci grabato. Audite & contestamini ī domo iacob: dicit dominus deus exercituum: quia in die cū visitare cepero puaricatiōes israel super eum visitabo: & super altaria bethel: & amputabūtur cornua altaris & cadent in terrā. Et percutiā domū hyemale cum domo estiua: & peribūt dom eburnee: & dissipabuntur edes multe dicit dominus. 4.

egypti dicens: tñ modo vos cognoui ex oibus tribub terre: ideo vlciscar sup vos oia pecca ta vra. Nl ābulabunt duo in idipm oino nl nō notū fecerit sbi ipios? Nl rugiet leo de saltu suo quē venari nō scient? Nl dabit catulus vocē suam ex cubili suo oino nisi rapuerit aliqd? Nl cadet auis in terrā absq aucupe? Nl flamet laqueus in terra sine eo qd apphēdat aliqd? Nl clamabit tuba in ciuitate & ppls nō expauescet? Nl erit malū in ciuitate qd dñs nō fecit? qr nō faciet dñs rem: nisi reuelauerit erudito nē ad seruos suos ad pphetas. Leo rugiet: & qs nō timebit? dñs loquutus est: & qs non pphetabit? annūciate regionib⁹ in assyriis & in regiōib⁹ in tra egypti: & dicite: cōgregamini in mōtē samarie & videte te mirabilia multa in medio eius: & oppressio & ignorantia in ea. & nō cognouit q fūt in ea dicit dñs: thesaurizantes iniqtates & miseriam in regio cunā domū plenā sup domū estiuā: & peribunt domus eburnee: & adiicient domus alie & multe dicit dñs. Ca. 4.

Cap.iiij.

A Hactic verbũ istud: vacce ba-
Ἀκούσατε τὸν λόγον τοῦτον, αἱ ἀμάλθειαι τῆς βα-
san q̃ estis in monte samarie q̃ opprimitis
σὰν αἱ οὖσαι ἐν τῷ ὄρει σαμαρείας αἱ καταδυναστεύου-
mendicos t conculcatis pauperes. dicen-
σαι πτωχοὺς καὶ καταπατοῦσαι πένητας. αἱ λέγου-
tes dñis dis vestis date nobis vt bibam?.
σαι τοῖς κυρίοις ὑμῶν δότε ἡμῖν ὅπως πίωμεν.
turat dñs in sancto suo: qñ ecce dies
ὤμοσε κύριος κατὰ τῶν ἁγίων αὐτοῦ, ὅτι ἰδοὺ ἡμέραι
veniunt sup vos. t tollent vos in armis. t
ἔρχονται ἐφ' ὑμᾶς. καὶ λήψονται ὑμᾶς ἐν ὅπλοις. καὶ
eos q̃ vobis̃ in lebetes negociatores pisilētes. t effere-
τοὺς μεθ' ὑμῶν εἰς λέβητας ἔμποροι λοιμοί. καὶ ἐξενε-
mini nudi cõtra inuicē. t piciemini sup
γκεῖτε γυμνοὶ κατέναντι ἀλλήλων. καὶ ἐφεστήξετε ἐπὶ
monte rammã dicit dñs dē. venistis ad be-
τὸ ὄρος τὸ ῥεμμᾶν λέγει κύριος ὁ θεός. εἰσήλθετε εἰς βαι-
thel t impie egistis t in galgala: t multiplicastis
θὴλ καὶ ἠσεβήσατε καὶ εἰς γαλγαλά, καὶ ἐπληθύνατε
et ipie agestis. t attulistis in mane sacrificiũ vestũ in
τοῦ ἀσεβῆσαι. καὶ ἠνέγκατε εἰς πρωὶ θυσίας ὑμῶν εἰς
triduum decimas vras. t legerunt
τὴν τριημέρειαν τὰ ἐπιδέκατα ὑμῶν. καὶ ἀνέγνωσαν
fermentũ legẽ t inuocauerũt cõfessionẽ. annũciate
B ἐξ ζύμου καὶ ἐπεκαλέσαντο ὁμολογίαν. ἀπαγγείλατε
ergo ita dilexerũt filii israel dicit dñs. t ego
ὅτι οὕτω ἠγάπησαν υἱοὶ ἰσραὴλ λέγει κύριος. κἀγὼ
dabo vobis stridorẽ dentiũ in oibus ciui-
δώσω ὑμῖν γομφιασμὸν ὀδόντων ἐν πάσαις ταῖς πό-
tatib? vris: t indigẽtiã panũ in locis vris:
C λεσιν ὑμῶν, καὶ ἔνδειαν ἄρτων ἐν τοῖς τόποις ὑμῶν,
t nõ reuersi estis ad me dicit dñs. t abstulit
καὶ οὐκ ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύριος. καὶ ἀφεῖλον
et vobis pluuiã ab hoc mense vindemie. t
ἐξ ὑμῶν τὸν ὑετὸν πρὸ τριῶν μηνῶν τοῦ τρυγητοῦ. καὶ
pluã sup ciuitatẽ vnã: sup ãt ciuitatẽ vnã nõ pluã. pa-
βρέξω ἐπὶ πόλιν μίαν, ἐπὶ δὲ πόλιν μίαν οὐ βρέξω. μερὶς
rs vna plectur t paru sup quã nõ pluã arescet. t
μία βραχήσεται καὶ μερὶς ἐφ' ἣν οὐ βρέξω ξηρανθήσεται. καὶ
cõgregabũt due t tres ciuitates in ciuitatẽ vnã
συναχθήσονται δύο καὶ τρεῖς πόλεις εἰς πόλιν μίαν τοῦ
bibere aquã t nõ sattabunt: t neq; sic reuer
πιεῖν ὕδωρ καὶ οὐ μὴ μεθυσθῶσιν, καὶ οὐ δ' οὕτως ἐπε-
C sti estis ad me dicit dñs. eruiui vos in cõ-
στρέψατε πρός με λέγει κύριος. ἐπύρωσα ὑμᾶς ἐν πυ-
busticõe t in icteritia. multiplicastis hortos t vineas
ρώσει καὶ ἐν ἰκτέρῳ. ἐπληθύνατε κήπους καὶ ἀμπε-
D t ficeta t oliueta. hos deuorauit
λῶνας καὶ συκῶνας καὶ ἐλαιῶνας. τούτους κατέφα-
eruca. t neq; sic reuersi estis ad me di-
γεν ἐρεμβος. καὶ οὐδ' οὕτως ἐπεστρέψατε πρός με λέ-
cit dñs. misi in vos mortem in via egy-
γει κύριος. ἐξαπέστειλα εἰς ὑμᾶς θάνατον ἐν ὁδῷ αἰγύ-
pti: occidi in gladio iuuenes vros cũ
πτου, ἀπέκτεινα ἐν ῥομφαίᾳ τοὺς νεανίσκους ὑμῶν μετὰ
captiuitate equoꝝ vroꝝ t adduxi in igne
τῆς αἰχμαλωσίας ἵππων ὑμῶν, καὶ ἀνήγαγον ἐν πυρὶ
castra vra in ira vra: t neq; sic
τὰς παρεμβολὰς ὑμῶν ἐν τῇ ὀργῇ ὑμῶν, καὶ οὐδ' οὕτως
reuersi estis ad me dicit dñs. subuerti vos
ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύριος. κατέστρεψα ὑμᾶς
sicut subuertit dñs sodomã t gomorrã: t fa-
D καθὼς κατέστρεψε κύριος Σόδομα καὶ Γόμορρα, καὶ ἐγε-
cti estis sicut torris raptus ab incendio: t nõ
νήθητε ὡς δᾶλος ἐξηρπασμένος ἀπὸ καύσεως, καὶ οὐκ
redistis
ἐπεστρέψατε

Hvdite verbũ istud: vacce
pingues: q̃ estis in mon-
te samarie: q̃ calũniã faci-
tis egenis & cõfringitis
pauperes. Que dicitis
dominis vestris: afferte
& bibemus. Iurauit
dominus deus in sancto
suo: quia ecce dies
venient super vos & le-
uabunt vos in contis:
& reliquias vras in olis
ferũtibus. Et per aper-
turas exibitis altera cõ-
tra alteram: & piiciemini
in armon dicit domin.
Venite ad bethel:
& ipie agite: ad galgalã
& multiplicate preuarica-
tionem. Et offerte mane
victimas vestras tribus
die bus decimas vras. Et
sacrificate de fermento
laudem: & vocate volũ-
tarias oblationes & an-
nunciate. Sic enim vo-
luistis filii israel dicit
dominus deus. Vnde &
ego dedi vobis
stuporẽ dentiũ in cũctis
vrbibus vris: & indigen-
tiã panũ in oibus locis
vestris: & nõ estis reuersi
ad me dicit dñs. Ego
quoq; prohibui
a vobis imbrem cũ ad
huc tres
menses superessent vsq;
ad messem: & plui super
vnã ciuitatẽ: & super al-
teram ciuitatẽ non plui.
Pars vna cõpluta est: &
pars super quam
non plui aruit. Et vene-
runt
due & tres ciuitates ad
vnam ciuitatem
vt biberent aquã & nõ
sunt satiate: & non
redistis ad me dicit dñs.
Percussi vos
in vento vrẽte: & in au-
rugine multitudinẽ hor-
torũ vrorũ & vincarũ vra-
rũ: oliueta vra & ficeta ve-
stra comedit eruca: & nõ
redistis ad me dicit dñs.
Misi in vos mortẽ in via
egypti:
percussi in gladio iuue-
nes vros vsq; ad captiui-
tatẽ equorũ vestroꝝ: &
ascendere feci putredinẽ
castrorũ vrorũ in nares
vestras: et nõ redistis ad
me dicit dñs. Subuerti
vos sicut subuertit deus
sodomã & gomorrã: &
facti estis quasi torris.
raptus ab incendio: &
non redistis

שִׁמְעוּ הַדָּבָר הַזֶּה פָּרוֹת
הַבָּשָׁן אֲשֶׁר בְּהַר שֹׁמְרוֹן הָעֹשְׁקוֹת
דַּלִּים הָרֹצְצוֹת אֶבְיוֹנִים הָאֹמְרוֹת
לַאדֹנֵיהֶם הָבִיאָה וְנִשְׁתֶּה׃ נִשְׁבַּע
אֲדֹנָי יְהוִה בְּקָדְשׁוֹ כִּי הִנֵּה יָמִים
בָּאִים עֲלֵיכֶם וְנִשָּׂא אֶתְכֶם בְּצִנּוֹת
וְאַחֲרִיתְכֶן בְּסִירוֹת דּוּגָה׃ וּפִרְצִים
תֵּצֵאנָה אִשָּׁה נֶגְדָּהּ וְהִשְׁלַכְתֶּנָה
הַרְמוֹנָה נְאֻם יְהוָה׃ בֹּאוּ בֵית־אֵל
וּפְשָׁעוּ הַגִּלְגָּל הַרְבּוּ לְפַשֵּׁעַ
וְהָבִיאוּ לַבֹּקֶר זִבְחֵיכֶם לִשְׁלֹשֶׁת
יָמִים מַעְשְׂרֹתֵיכֶם׃ וְקַטֵּר מֵחָמֵץ
תּוֹדָה וְקִרְאוּ נְדָבוֹת הַשְׁמִיעוּ
כִּי כֵן אֲהַבְתֶּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְגַם אָנִי נָתַתִּי לָכֶם
נִקְיוֹן שִׁנַּיִם בְּכָל עָרֵיכֶם וְחֹסֶר
לֶחֶם בְּכָל מְקוֹמֹתֵיכֶם וְלֹא שַׁבְתֶּם
עָדַי נְאֻם יְהוָה׃ וְגַם אָנֹכִי מָנַעְתִּי
מִכֶּם אֶת הַגֶּשֶׁם בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים לַקָּצִיר וְהִמְטַרְתִּי עַל עִיר
אֶחָת וְעַל עִיר אַחַת לֹא אַמְטִיר
חֶלְקָה אַחַת תִּמָּטֶר וְחֶלְקָה אֲשֶׁר
לֹא תַמְטִיר עָלֶיהָ תִּיבָשׁ׃ וְנָעוּ
שְׁתַּיִם שָׁלֹשׁ עָרִים אֶל עִיר אַחַת
לִשְׁתּוֹת מַיִם וְלֹא יִשְׂבָּעוּ וְלֹא
שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם יְהוָה׃ הִכֵּיתִי אֶתְכֶם
בַּשִּׁדָּפוֹן וּבַיֶּרָקוֹן הַרְבּוֹת גַּנּוֹתֵיכֶם
וְכַרְמֵיכֶם וּתְאֵנֵיכֶם וְזֵיתֵיכֶם יֹאכַל
הַגָّזָם וְלֹא שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם יְהוָה׃
שִׁלַּחְתִּי בָכֶם דֶּבֶר בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם
הָרַגְתִּי בַחֶרֶב בַּחוּרֵיכֶם עִם שְׁבִי
סוּסֵיכֶם וָאַעֲלֶה בְּאַשׁ מַחֲנֵיכֶם
וּבְאַפְּכֶם וְלֹא שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם
יְהוָה׃ הָפַכְתִּי בָכֶם כִּמְהַפְכַת אֱלֹהִים
אֶת סְדֹם וְאֶת עֲמֹרָה וַתִּהְיוּ כְּאוּד
מֻצָּל מִשְּׂרֵפָה וְלֹא שַׁבְתֶּם

עֲדַי נְאֻם יְהוָה׃ לָכֵן כֹּה אֶעֱשֶׂה לְךָ עֲשֹׂה
יִשְׂרָאֵל׃ עֵקֶב׃ כִּי זֹאת אֶעֱשֶׂה לָךְ׃
הָכֹן לִקְרַאת אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל׃ כִּי כֹּן
הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ וּמַגִּיד
לְאָדָם מַה שֹּׂחוֹ עֹשֵׂה שַׁחַר עֵיפָה
וְדֹרֵךְ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ יְהוָה אֱלֹהֵי
צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃ Cap.v.
שִׁמְעוּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
נֹשֵׂא עֲלֵיכֶם קִינָה בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ קוּן
נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת
יִשְׂרָאֵל נִטְּשָׁה עַל אַדְמָתָהּ אֵין
מְקִימָהּ׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה קוּם
הָעִיר הַיֹּצֵאת אֶלֶף תַּשְׁאִיר מֵאָה
וְהַיֹּצֵאת מֵאָה תַּשְׁאִיר עֲשָׂרָה
לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
לְבֵית יִשְׂרָאֵל דְּרְשׁוּנִי וִחְיוּ׃ וְאֶל חָיָה
תִּדְרְשׁוּ בֵית אֵל וְהַגִّלְגָּל לֹא תַעֲבֹרוּ בָּא
וּבְאֵר שֶׁבַע לֹא תַעֲבֹרוּ כִּי הַגִּלְגָּל עָבַר
גָּלֹה יִגְלֶה וּבֵית אֵל יִהְיֶה לְאָוֶן׃ גִּלָּה הָיָה
דִּרְשׁוּ אֶת יְהוָה וִחְיוּ פֶּן יִצְלַח צָלַח
כָּאֵשׁ בֵּית יוֹסֵף וְאָכְלָה וְאֵין מְכַבֶּה כָּבָה
לְבֵית אֵל׃ הַהֹפְכִים לְלַעֲנָה מִשְׁפָּט שָׁפַט
וּצְדָקָה לָאָרֶץ הִנִּיחוּ׃ עֹשֵׂה כִימָה נָחַשׁ
וּכְסִיל וְהֹפֵךְ לַבֹּקֶר צַלְמָוֶת וְיוֹם כָּסַל
לַיְלָה הַחֹשֵׁךְ הַקּוֹרֵא לְמֵי הַיָּם חָשַׁךְ קָרָא
וַיִּשְׁפָּכֵם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ יְהוָה שָׁפַךְ פָּנָה
שְׁמוֹ׃ הַמַּבְלִיג שֹׁד עַל עָז וְשֹׁד בָּלַג שָׁדַד
עַל מִבְצָר יָבֹא׃ שָׂנְאוּ בַשַّעַר עָזַז מָצוּר
מוֹכִיחַ וְדֹבֵר תָּמִים יְתָעֵבוּ׃ לָכֵן תּוֹעֵב
יַעַן בּוֹשַׂסְכֶם עַל דַּל וּמַשֹּׂאַת בַּר בּוּס נָשָׂא
תִּקְחוּ מִמֶּנּוּ בָּתֵּי גָזִית בְּנִיתֶם לָקַח בַּיִת
וְלֹא תֵשְׁבוּ בָם כַּרְמֵי חֶמֶד נְטַעְתֶּם גָּזַז גָּפֶן
וְלֹא תִשְׁתּוּ אֶת יֵינָם׃ כִּי יָדַעְתִּי יָשַׁב שָׁתָה
רַבִּים פִּשְׁעֵיכֶם וַעֲצֻמִים חַטֹּאתֵיכֶם רָעַב
צֹרְרֵי צַדִּיק לֹקְחֵי כֹפֶר וְאֶבְיוֹנִים צָדַק אָבָה
בַּשַּׁעַר הִטּוּ׃ לָכֵן הַמַּשְׂכִּיל בָּעֵת נָטָה שָׂכַל

ad me dicit dñs. Quas propter hec faciam tibi israel. Postq̃ autem hec fecero tibi ooooooooooo preparare in occursum dei tui israel. Quia ooo ecce formãs montes & creans ventũ & anũcians homini eloquiũ suũ: faciens matutinã nebulam & gradiens sup excelsa terre: dominus deus ooo exercituum nomẽ eius.

5.

HVdite verbum istud quod ego oooooooo leuo super vos planctũ. Domus israel: oooooooo cecidit: & non adiiciet vt resurgat. Virgo oooo israel proiecta est in terram suam: non est oooooo qui suscitet eam: quia hec dicit domin deus. Vrbs de qua egredieba̅tur mille relinquẽtur in ea centũ: & de qua egredieba̅tur centũ relinquẽtur in ea decẽ in domo israel: qa hec dicit dñs domui israel. Querite me & viuetis: & nolite oo querere bethel. In galgala nolite intrare: & in bersabee non trãsibitis: quia galgala oooooooooo captiua ducetur: & bethel erit inutilis. oooooo Querite dñm & viuite: ne forte cõburatur ooo vt ignis domus ioseph & deuorabit: & nõ erit qui extinguat bethel: q cõuertitis in absynthium iudiciũ: & iusticiã in terra relinqtis: facientẽ arcturũ & orionẽ & cõuertentẽ in mane tenebras & diem in nocte mutantem. Qui vocat aquas maris & effundit eas super facie terre: dominus nomen est eius. Qui arridet vastitatẽ sup robustũ & depopulationẽ sup potentẽ affert. Odio habuerũt corripientẽ in porta: & loquentẽ pfecte abominati sunt. Idcirco peo diripiebatis pauperẽ & predã electã tollebatis ab eo: domos q̃dro lapide edificabitis & non hitabitis in eis. Vineas plãtabitis amãtissimas: & nõ bibetis vinũ earũ: qa cognoui multa scelera vra & fortia pctã vra. Hostes iusti accipientes munus: & paupes deprimẽtes i porta. Ideo prudens in tempore ooooo

ad me dicit dñs. ꝓpterea sic faciam tibi israel. verũtã qz sic faciam tibi ꝓparare adiuocãdũ deũ tuũ israel: qz dñs confirmãs tonãs & creans spũ & annuncians in homines christũ suũ faciẽs mane & nebulã: & ascendẽs in excelsis terre dñs deus: omnipotens nomẽ illi.

ἕνεκα αὐτῶν.

Ca.5.

Ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου ὃν ἐγὼ λαμβάνω ἐφ' ὑμᾶς θρῆνον, οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ ἔπεσεν, οὐκ ἔτι οὐμὴ προσθῇ ἀναστῆναι. παρθένος Ἰσραὴλ ἐσφάλη ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆς· οὐκ ἔστι ὁ ἀνιστῶν αὐτήν. διότι τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, πεντακόσιοι ἐξῆς ἐξεπορεύοντο χίλιοι ὑπολειφθήσονται ἑκατόν καὶ ἐξ ἑξῆς ἐξεπορεύοντο ἑκατόν, ὑπολειφθήσονται δέκα τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ. διότι τάδε λέγει κύριος τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ, ἐκζητήσατέ με καὶ ζήσετε, καὶ μὴ ἐκζητεῖτε Βαιθὴλ. καὶ εἰς Γαλγαλὰ μὴ ἐπιπορεύεσθε, καὶ ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὅρκου μὴ διαβαίνετε, διότι Γαλγαλὰ αἰχμαλωτισθήσεται αἰχμαλωτισθήσεται, καὶ Βαιθὴλ οὐκ ὑπάρξει. ἐκζητεῖτε κύριον καὶ ζήσατε, ὅπως μὴ ἐπιπορεύσῃ ὡς πῦρ οἴκος Ἰωσὴφ καὶ καταφάγῃ αὐτόν· καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσων τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ. ὁ ποιῶν εἰς ὕψος κρίσιν καὶ δικαιοσύνην εἰς γῆν, ὁ ποιῶν πάντα καὶ κατασκευάζων· καὶ ἐπιστρέφων εἰς πρωὶ σκιὰν, καὶ ἡμέραν εἰς νύκτα σκοτάζων, ὁ προσκαλούμενος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης καὶ ἐκχέων αὐτὸ ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς, κύριος ὁ θεὸς παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ. ὁ διηγείρων συντριμμὸν ἐπὶ ἰσχύν, καὶ ταλαιπωρίαν ἐπὶ ἐχύρωμα ἐπάγων. ἐμίσησαν ἐν πύλαις ἐλέγχοντα, καὶ λόγον ὅσιον ἐβδελύξαντο. ἕνεκα τούτου ὅτι κατεκυριεύσατε πένητος· καὶ δῶρα ἐκλεκτὰ ἐλάβετε παρ' αὐτοῦ· οἴκους ξεστοὺς οἰκοδομήσατε, καὶ οὐ μὴ κατοικήσετε ἐν αὐτοῖς, ἀμπελῶνας ἐπιθυμητοὺς ἐφυτεύσατε· καὶ οὐ μὴ πίητε τὸν οἶνον αὐτῶν, ὅτι ἔγνων πολλὰς ἀσεβείας ὑμῶν, καὶ ἰσχυρὰ τὰ ἁμαρτίαι ὑμῶν, καταστατοῦντες δίκαιον λαμβάνοντες ἀλλάγματα, καὶ πένητα ἐν πύλαις ἐκκλίνοντες. ἕνεκα τούτου ὁ συνιῶν ἐν καιρῷ

A

B

C

D

Soph. 1.4.

Eui. 1.4. Dula 1.4.

Lucc. 4.4.

illo. tacebit: qꝛ tpo malũ eſt. querite
ἐκείνῳ σιωπήσεται, ὅτι καιρὸς πονηρός ἐστιν. ἐκζητήσατε
bonũ ⁊ nõ malum: vt viuatis ⁊ erit
τὸ καλὸν καὶ μὴ τὸ πονηρόν, ὅπως ζήσητε καὶ ἔσται
vobiſcũ dñs. ſic dixit dñs de omipe:
μεθ' ὑμῶν κύριος. οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
ſicut dixeſt: odio hũimno mala: ⁊ dile
ὃν τρόπον εἴπατε, μεμισήκαμεν τὰ πονηρά, καὶ ἠγα-
rimus bona: ⁊ reſtituetur in portis iudi
πήσαμεν τὰ καλά, καὶ ἀποκατασταθήσεται ἐν πύλαις κρί-
cũ: vt miſereat dñs de omipe
σει: ⁊ ἐλεήσει κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ τοὺς
reliquiis ioſeph. ꝓpterea hec dicit dñs
κατεπολεμήσαντας Ἰωσήφ. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ
de omipe: in oibus plateis plãctus:
θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἐν πάσαις πλατείαις κοπετός,
⁊ in oibus viis dicet ve ve. voca
καὶ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς ῥηθήσεται οὐαὶ οὐαί. καλε-
bitur agricola in luctũ ⁊ in plãctũ ⁊ in ſci
θήσεται γεωργὸς εἰς πένθος καὶ εἰς κοπετὸν καὶ εἰς ἐπι-
entes lamẽtũ: ⁊ in oibus viis planctus: qꝛ
κεδείους θρῆνον, καὶ ἐν πάσαις ὁδοῖς κοπετός, ὅτι
ventũ p medũ tui dixit dñs. ve q̃ deſide
ἐλεύσομαι διὰ μέσου σου εἶπεν κύριος. οὐαὶ οἱ ἐπιθυ-
ratis diẽ dñi: vt qd ipa dicos: ⁊
μοῦντες τὴν ἡμέραν κυρίου, ἵνατί αὐτὴ ἡ ἡμέρα, καὶ
hec eſt tenebre ⁊ nõ lux: quẽadmodũ ſi qꝛ fugiat
αὕτη ἐστὶν σκότος καὶ οὐ φῶς, οἱ τρόπον ἐάν τις φύγῃ
a facie leonis ⁊ occurrat ei vrſ: ⁊
ἀπὸ προσώπου λέοντος καὶ ἐμπέσῃ αὐτῷ ἄρκος, καὶ
infiliat in domũ ⁊ cõfirmat manũ ſu
εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον καὶ ἀπερείσῃται τὰς χεῖρας ἐπὶ
a ſup mur: ⁊ mordeat eũ ſpẽs. nõne tene
τοῦ τοίχου, καὶ δάκῃ αὐτὸν ὄφις. οὐχὶ σκό-
bre dies dñi ⁊ nõ lux: ⁊ caligo nõ hũ
τος ἡ ἡμέρα κυρίου καὶ οὐ φῶς, καὶ γνόφος οὐκ ἔχων
ſplendorẽ odi pieci feſtiuitates veſtas: ⁊ non
φέγγος; μεμίσηκα ἀπώσομαι ἑορτὰς ὑμῶν, καὶ οὐ μὴ
odorabo in cõcentibus veſtis. qꝛ ſi etiãle
ἐσφραγίσω ἐν ταῖς παρεμβολαῖς ὑμῶν. διότι ἐὰν ἀνενέγ-
ritis mihi holocauſta ⁊ ſacrificiũ veſtũ: nõ ſuſcipi-
κητέ μοι ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας ὑμῶν, οὐ προσδέ-
am: ⁊ ſalutaria oppariticiõis veſte nõ reſpiciã.
ξομαι, καὶ σωτήρια ἐπιφανείας ὑμῶν οὐκ ἐπιβλέψο-
aufer a me ſonitũ carminũ tuorũ ⁊ pſalmũ or
μαι. μετάστησον ἀπ' ἐμοῦ ἦχον ᾠδῶν σου καὶ ψαλμὸν ὀρ-
ganorũ tuorũ nõ audiã. ⁊ volueturq̃ ſi aqua
γάνων σου οὐκ ἀκούσομαι. καὶ κυλισθήσεται ὡς ὕδωρ
iuſticiã. ⁊ iuſticia q̃ſi torrens inuit. nũqd hoſtiã
κρίμα. καὶ δικαιοσύνη ὡς χειμάρρους ἄβατος. μὴ σφά-
ſacrificia q̃dragintã ãnis obtuliſtis mihi do
για καὶ θυσίας τεσσαράκοντα ἔτη προσηνέγκατέ μοι οἶκον
mũ iſrael: ⁊ portaſtis tabernaculũ moloch
Ἰσραήλ, καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ μολόχ
deo vrõ: & imaginẽ idolorũ vrõꝛ: ſydus dei vri
⁊ ſydẽ dei vri rompha. figuras ꝗs
rẽphã: figuras q̃s feciſtis
καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ῥομφᾶ. τοὺς τύπους ἀν-
vobis adorare eas. Et mi
ὃς ἐποιήσατε ἐν αὐτοῖς. καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέ-
grare vos faciã trãs damaſcũ: dicit dñs de exer
κεινα Δαμασκοῦ λέγει κύριος, ὁ θεὸς παντοκράτωρ ὄνο-
cituũ nomen eius. 6.
μα αὐτῷ.

Ca.6.

Ue ſpernentib ſion ⁊ cõ
Οὐαὶ τοῖς ἐξουθενοῦσιν Σιὼν, καὶ τοῖς πε-
fidentib in monte ſamarie. vindemiaui pnci
ποιθόσιν ἐπὶ τὸ ὄρος Σαμαρείας. ἀπιτρύγησα ἀρ-
pat gẽtiũ. ⁊ ingreſſa ad eos dom iſrael.
χὰς ἐθνῶν. καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς οἶκος τοῦ Ἰσραήλ.
tranſite oẽs ⁊ videte ⁊ ptranſite inde in
διέλθετε πάντες καὶ ἴδετε καὶ διέλθετε ἐκεῖθεν εἰς
emath raba: ⁊ deſcendite in geth philiſtiim
Ἐμμὰθ ῥαβά, καὶ καταβήτε εἰς γὲθ ἀλλοφύλων τοῖς

illo tacebit: quia tempus malum eſt. ooooooo
Querite bonum & nõ malum vt viuatis: oooo
& erit dñs deus exercituum vobiſcum oooooooo
ſicut dixiſtis. Odite malum & diligite oooooooo
bonum: & cõſtituite in porta iudicium ſi forte
miſereatur dñs deus exercituum reliquis oooo
ioſeph. Propterea hec dicit dominus deus ooo
exercituũ dñator. In oibus plateis planctus: ooo
& in cunctis q̃ foris ſunt
dicetur ve ve. Et vocabũt agricolã ad luctũ: &
ad planctũ eos qui ſciũt
plangere. Et in oibus viis erit plãctus: qa per
transibo in medio tui dicit dñs. Ve deſiderantib
diem domini. Ad quid
eam vobis? Dies oooooo
domini iſta tenebre & non lux. Quomodo ſi
fugiat vir a facie leonis
& occurrat ei vrſus: ooo
& ingrediatur domũ: & innitatur manu ſua ſup
parietẽ: & mordeat eus
coluber. Nunqd nõ tenebre dies dñi & nõ lux:
& caligo: & nõ ſplendor
in ea! Odi & pieci feſtiuitates veſtras: & non oo
capiam odorẽ cetuũ veſtroꝛ. Quod ſi obtuleritis mihi holocauſtomata
& munera vra nõ ſuſcipiam: & vota pinguiũ veſtroꝛ nõ reſpiciã. Auferte
a me tumultũ carminũ tuorũ & cantica lyre tue
non audiã. Et reuelabitur quaſi aqua iudicium:
& iuſticia quaſi torrens
fortis. Nunquid hoſtias & ſacrificium obtuliſtis
mihi in deſerto q̃dragintã annis dom iſrael! Et portaſtis oooooooooooooo
tabernaculum moloch deo vrõ: & imaginẽ idolorũ vrõꝛ: ſydus dei vri rẽphã: figuras q̃s feciſtis
vobis adorare eas. Et migrare faciã trãs damaſcũ: dicit dñs de exercituũ nomen eius. 6.
Ue vobis qui opulenti eſtis in ſion & ooo
confiditis in monte ſamarie: optimates oooooo
capita ꝓpłorũ: ingredientes põpatice domũ iſrl.
Tranſite in calãne & videte: & ite inde in cmath
magnã: & deſcendite in geth palaſtinorum: & ad

פְּדֵשׁ הֲהִיא יוֹם כִּי עֵת רָעָה הִיא׃
דִּרְשׁוּ טוֹב וְאַל רָע לְמַעַן תִּחְיוּ
וִיהִי כֵן יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת אִתְּכֶם
כַּאֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם׃ שִׂנְאוּ רָע וְאָהֲבוּ
יֵצֶג שָׁפָט טוֹב וְהַצִּיגוּ בַּשַּׁעַר מִשְׁפָּט אוּלַי
חָנַן יְחָנֵן יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת שְׁאֵרִית
יוֹסֵף׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
צְבָאוֹת אֲדֹנָי בְּכָל רְחֹבוֹת מִסְפֵּד
חוּץ אָמַר וּבְכָל חֻצוֹת יֹאמְרוּ הוֹי הוֹי וְקָרְאוּ
הוֹ אִכָּר אֶל אֵבֶל וּמִסְפֵּד אֶל יֹדְעֵי
נְהִי׃ וּבְכָל כְּרָמִים מִסְפֵּד כִּי אֶעֱבֹר
אָנָּה בְּקִרְבֶּךָ אָמַר יְהוָה׃ הוֹי הַמִּתְאַוִּים
אֶת יוֹם יְהוָה לָמָּה זֶּה לָכֶם יוֹם
יְהוָה הוּא חֹשֶׁךְ וְלֹא אוֹר׃ כַּאֲשֶׁר
יָנוּס אִישׁ מִפְּנֵי הָאֲרִי וּפְגָעוֹ הַדֹּב
וּבָא הַבַּיִת וְסָמַךְ יָדוֹ עַל הַקִּיר
וּנְשָׁכוֹ הַנָּחָשׁ׃ הֲלֹא חֹשֶׁךְ יוֹם
יְהוָה וְלֹא אוֹר וְאֲפֵלָה וְלֹא נֹגַהּ
לוֹ׃ שָׂנֵאתִי מָאַסְתִּי חַגֵּיכֶם וְלֹא
אָרִיחַ בְּעַצְּרוֹתֵיכֶם׃ כִּי אִם תַּעֲלוּ
לִי עֹלוֹת וּמִנְחֹתֵיכֶם לֹא אֶרְצֶה
וְשֶׁלֶם מְרִיאֵיכֶם לֹא אַבִּיט׃ הָסֵר
מֵעָלַי הֲמוֹן שִׁרֶיךָ וְזִמְרַת נְבָלֶיךָ
לֹא אֶשְׁמָע׃ וְיִגַּל כַּמַּיִם מִשְׁפָּט
וּצְדָקָה כְּנַחַל אֵיתָן׃ הַזְּבָחִים
וּמִנְחָה הִגַּשְׁתֶּם לִי בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים
שָׁנָה בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וּנְשָׂאתֶם אֵת
סִכּוּת מַלְכְּכֶם וְאֵת כִּיּוּן צַלְמֵיכֶם
כּוֹכַב אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם לָכֶם׃
וְהִגְלִיתִי אֶתְכֶם מֵהֲלָאָה לְדַמָּשֶׂק
אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃

Cap.vj.

הוֹי הַשַّאֲנַנִּים בְּצִיּוֹן
וְהַבֹּטְחִים בְּהַר שֹׁמְרוֹן נִקְבֵּי
רֵאשִׁית הַגּוֹיִם וּבָאוּ לָהֶם בֵּית
יִשְׂרָאֵל׃ עִבְרוּ כַלְנֵה וּרְאוּ וּלְכוּ
מִשָּׁם חֲמַת רַבָּה וּרְדוּ גַת פְּלִשְׁתִּים

הַטּוֹבִים מִן הַמַּמְלָכוֹת הָאֵלֶּה אִם טוֹב
רַב גְּבוּלָם מִגְּבוּלְכֶם הַמְנַדִּים לְיוֹם רָע וַתַּגִּישׁוּן שֶׁבֶת חָמָס הַשֹּׁכְבִים
עַל מִטּוֹת שֵׁן וְסֹרְחִים עַל עַרְשׂתָם וְאֹכְלִים כָּרִים מִצֹּאן וַעֲגָלִים מִתּוֹךְ
מַרְבֵּק הַפֹּרְטִים עַל פִּי הַנָּבֶל כְּדָוִיד חָשְׁבוּ לָהֶם כְּלֵי שִׁיר
הַשֹּׁתִים בְּמִזְרְקֵי יַיִן וְרֵאשִׁית שְׁמָנִים יִמְשָׁחוּ וְלֹא נֶחֱלוּ עַל שֶׁבֶר
יוֹסֵף לָכֵן עַתָּה יִגְלוּ בְּרֹאשׁ גֹּלִים וְסָר מִרְזַח סְרוּחִים
יְהוָה בְּנַפְשׁוֹ נְאֻם יְהוָה אֱלֹהֵי
צְבָאוֹת מְתָאֵב אֲנִכִי אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב וְאַרְמְנוֹתָיו שָׂנֵאתִי וְהִסְגַּרְתִּי עִיר
וּמְלוֹאָהּ וְהָיָה אִם יִוָּתְרוּ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים בְּבַיִת אֶחָד וָמֵתוּ וְנִשָּׂא
דוֹדוֹ וּמְסָרְפוֹ לְהוֹצִיא עֲצָמִים מִן הַבַּיִת וְאָמַר לַאֲשֶׁר בְּיַרְכְּתֵי
הַבַּיִת הַעוֹד עִמָּךְ וְאָמַר אָפֵס
וְאָמַר הַס כִּי לֹא לְהַזְכִּיר בְּשֵׁם
יְהוָה כִּי הִנֵּה יְהוָה מְצַוֶּה וְהִכָּה
הַבַּיִת הַגָּדוֹל רְסִיסִים וְהַבַּיִת הַקָּטָן
בְּקָעִים הֲיָרוּצוּן בַּסֶּלַע סוּסִים
אִם יַחֲרוֹשׁ בַּבָּקָרִים כִּי הַפַּכְתֶּם
לְרֹאשׁ מִשְׁפָּט וּפְרִי צְדָקָה לְלַעֲנָה
הַשְּׂמֵחִים לֹא דָבָר הָאֹמְרִים
הֲלֹא בְחָזְקֵנוּ לָקַחְנוּ לָנוּ קַרְנָיִם
כִּי הִנְנִי מֵקִים עֲלֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל
נְאֻם יְהוָה אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת גּוֹי
וְלַחֲצוּ אֶתְכֶם מִלְּבוֹא חֲמַת עַד נַחַל
הָעֲרָבָה
כֹּה הִרְאַנִי יְהוָה וְהִנֵּה יוֹצֵר גְּבִי
בְּתַחֲלַת עֲלוֹת הַלָּקֶשׁ וְהִנֵּה לֶקֶשׁ
אַחַר גִּזֵּי הַמֶּלֶךְ וְהָיָה אִם כִּלָּה
לֶאֱכוֹל אֶת עֵשֶׂב הָאָרֶץ וָאֹמַר
אֲדֹנָי יְהִוָה סְלַח נָא מִי יָקוּם יַעֲקֹב

Cap. vij.

*optima quoq; regna ho
rum si ooooooooooooooooo
latior terminus eorꝫ ter
mino vro est. Qui separa
ti estis in die malū. Et ap
propinq̃tis folio iniqta
tis. Qui dormitis in le
ctis eburneis: & lasciuitis
in stratis vrīis. Qui co
meditis agnū de grege:
& vitulos de medio ar
menti: q canitis ad vocē
psalterii. Sicut dauid pu
tauerunt se habere vasa
cantici. bibētes vinum
in phialis & optimo ooo
vnguēto delibuti: & ni
hil patiebātur sup contri
tione ioseph. Quapro
pter nūc migrabūt in ca
pite trāsmigrantiū: et au
feretur factio lasciuiētiū.
Iurauit dnīs deus in aia
sua: dicit dominus deus
exercituū. Detestor ego
superbiam iacob: ooo
& domos eius odi: & tra
dam ciuitatem oooooooo
cum habitatoribus suis.
Quod si reliq fuerint de
cem viri in domo vna &
ipsi morietur. Et tollet
eum ppinquus su & cō
buret eum vt efferat ossa
de domo: & dicet ei qui
in penetralibus oooooo
dom est. Nunqd adhuc
est penes te. Et rndebit.
Finis est. Et dicet ei. Ta
ce & nō recorderis nois
dñi. Quia ecce domi
nus mandauit: & pcutiet
domū maiorem ruinis:
& domum minorem oo
sciſſionibus. Nunqd cur
rere queūt in petris equi
aut arari potest in bu
balis. Qm conuertistis
in amaritudinē iudiciū:
& fructū iusticie in ab
sinthiū: qui letamini in
nihili: qui dicitis. ooooo
Nunqd nō in fortitudine
nra assumpsimus nobis
cornua. Ecce ego eni ſusci
tabo sup vos domus israel
dicit dnīs deus exercitu
um gentem: oooooooooo
& cōteret vos ab introi
tu emath vsqꝫ ad torren
tem deserti. 7.
HEc ostēdit mihi dnīs
deus. Et ecce fictor
locuste in principio ger
minantium serotini im
bris: & ecce serotinus oo
post tonsionē regis. Et
factū est cum cōsumasset
comedere herbam terre
dixit. Domine deus
propitius esto obsecro.
Quis suscitabit iacob

optimae de regnis istis: qm plures
κρατίσας ἐκ τῶν βασιλειῶν τούτων, ἐπὶ πλείονα
sunt termini eorꝫ ex finibus vestris oranteo in di
ἐστὶν τὰ ὅρια αὐτῶν τῶν ὁρίων ὑμῶν οἱ εὐχόμενοι εἰς ἡμέ
em. et illi appropiãtes et attingentes sabbata
ρας. κακεῖνοι ἐγγίζοντες καὶ ἐφαπτόμενοι σαββάτων
falsa. dormientes in lectis eburneis: et
ψευδῶν. οἱ κατεύδοντες ἐπὶ κλινῶν ἐλεφαντίνων, καὶ
lasciuientes in stratis suis. et
καταπαταλῶντες ἐπὶ ταῖς στρωμναῖς αὐτῶν. καὶ
cōedentes hedos ex gregibus: et vitulos ex arme
ἐσθοντες ἐρίφους ἐκ ποιμνίων, καὶ μοσχάρια ἐκ βουκο
tis lactantes. plaudētes ad vocē
λίων γαλακτικά. οἱ ἐπικροτοῦντες πρὸς τὴν φωνὴν τῶν
organorꝫ: sicut stantē putauerūt: et nō sicut fugi
ἐργάνων, ὡς ἑστῶτα ἐλογίσαντο, καὶ οὐχ ὡς φεύγο
tē. bibentes defecatū vinū et primis vn
τα. οἱ πίνοντες μὴ διυλισμένον οἶνον καὶ τὰ πρῶτα μύ
guēti vncti: et nō patiebāt q̃ sup cōtrito
ρα χριόμενοι, καὶ οὐκ ἔπασχον οὐδὲν ἐπὶ τῇ συντρι
ne ioseph. ꝓpterea nūc captiui erunt
βῇ τοῦ Ἰωσήφ. διὰ τοῦτο νῦν αἰχμάλωτοι ἔσονται
ob initio potentū. et auferet hinnitus ed
ἀπ' ἀρχῆς δυνατῶν. καὶ ἐξαιρήσεται χρεμετισμὸς ἵπ
ex ephraim. qz iurauit dñs p semetipsm: qm
πων ἐξ Ἐφραίμ. ὅτι ὤμοσεν κύριος καθ' ἑαυτοῦ, διό-
abominor: ego oēm supbiā iacob: et
τι βδελλύσσομαι ἐγὼ πᾶσαν τὴν ὕβριν Ἰακώβ, καὶ
regiones eius odio hāt. auferā ciuitatē cū oīb
τὰς χώρας αὐτοῦ μισήσω. ἐξαρῶ πόλιν σὺν πᾶσιν
q̃ in ea. et erit si reliqui fuerit viri in do
τοῖς ἐν αὐτῇ. καὶ ἔσται ἐὰν ὑπολειφθῶσιν ἄνδρες ἐν οἰ
mo vna et morientur et relinquent reli
κίᾳ μιᾷ καὶ ἀποθανοῦνται καὶ ὑπολειφθήσονται οἱ κα
qui. et capient domestici eorꝫ et cogent
τάλοιποι. καὶ λήψονται οἱ οἰκεῖοι αὐτῶν καὶ ποιήσου-
vt efferant ossa de domo. et dicet
σιν τοῦ ἐξενέγκαι τὰ ὀστᾶ ἐκ τοῦ οἴκου. καὶ ἐρεῖ τοῖς
ꝓsidentib dom: si adhuc est apud te et
πρεσβεύσι τῆς οἰκίας, εἰ ἔτι ὑπάρχει παρὰ σοί; καὶ
dicet nō adhuc. et dicet: taceat: nō nolauit dñm.
ἐρεῖ οὐκ ἔτι. καὶ ἐρεῖ, σιγάτω, οὐμὴ ὠνόμασεν κύριον.
qz ecce dñs mādabit et pcutiet domū
ὅτι ἰδοὺ κύριος ἐντελεῖται καὶ πατάξει τὸν οἶκον τὸν
magnā cōfractionib: et domū parū fractuis.
μέγαν θλάσμασιν, καὶ τὸν οἶκον τὸν μικρὸν ῥήγμασιν.
si pseqnt in petris equi: si tacebunt
εἰ διώξονται ἐν πέτραις ἵπποι, εἰ παρασιωπήσουσιν
in feminis equi. qm cōuertestis in furore iudiciū: et
ἐν θηλείαις ἵπποι. ὅτι ἐξέστρεψας εἰς θυμὸν κρῖμα, καὶ
fructū iusticie in amaritudinē q̃ letantur in
καρπὸν δικαιοσύνης εἰς πικρίαν οἱ εὐφραινόμενοι ἐπ'
nullo verbo. q̃ dicunt: qz nō in fortitudine
οὐδενὶ ῥήματι. οἱ λέγοντες, ὅτι οὐκ ἐν τῇ ἰσχύϊ ἡμῶν
hāim cornua: qz ecce ego suscitabo sup vos dom
ἔχομεν κέρα, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐπεγείρω ἐφ' ὑμᾶς οἶκος
israel gēte et cōterent vos: ne igrediamini
Ἰσραὴλ ἔθνος καὶ ἐκθλίψουσιν ὑμᾶς, τοῦ μὴ εἰσιέναι
in emath et vsq ad torrentē occidētis.
εἰς ἐμὰθ καὶ ἕως χειμάρρου τῶν δυσμῶν. Ca.7.
SOῦτως ἔδειξέν μοι κύριος. καὶ ἰδοὺ ἐπεγεννᾶ
locustap venientē matutino tpe. et ecce bruchus in gog
ἀκρίδων ἐρχομένης ἑωθινῆς. καὶ ἰδοὺ βροῦχος εἰς γὼγ
regem. et erit si cōsumauerit come
γὸν βασιλέα. καὶ ἔσται ἐὰν συντελέσῃ τοῦ κατα-
dere herbam terre: et viri dñe ꝓpitī
φαγεῖν τὸν χόρτον τῆς γῆς, καὶ ἔπα κύριε Ἰλεως
esto: q̃ suscitabit iacob:
γενοῦ, τίς ἀναστήσει τὸν Ἰακώβ, oooooooooooooooo

Infra
co.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

q: parvul' est. pniamage dñe sup hoc: τ
ὅτι ὀλιγοστός ἐστιν. μιτανόησον κύριε ἐπὶ τοῦτο, καὶ
hoc nō erit dicit dñs. sic ostdit mihi dñs:
τοῦτο οὐκ ἔσται λέγει κύριος. οὕτως ἔδειξέν μοι κύριος,
τ vocauit iudicū in igne dñs τ comedit
καὶ ἐκάλεσεν τὴν δίκην ἐν πυρὶ κύριος καὶ κατέφαγεν
abyssum multā: τ comedit partē.
τὴν ἄβυσσον τὴν πολλήν, καὶ κατέφαγεν τὴν μερίδα.
5 τ dixi: dñe deus quiesce: qs suscitabit ia-
καὶ εἶπα, κύριος ὁ θεὸς κόπασον, τίς ἀναστήσει τὸν Ια-
cob: q: paruus est: pniamage dñe sup hoc.
κώβ; ὅτι ὀλιγοστός ἐστιν, μιτανόησον κύριε ἐπὶ τοῦτο.
τ hoc nō erit dicit dñs. sic ostdit
καὶ τοῦτο οὐ μὴ γένηται λέγει κύριος. οὕτως ἔδειξέν
mihi dñs: τ ecce dñs stans sup murū adaman
μοι κύριος, καὶ ἰδοὺ κύριος ἱστηκὼς ἐπὶ τείχους ἀδάμαν-
tinū: τ in manu eius adamas. τ dixit do-
τίνου, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀδάμας. καὶ εἶπεν κύ-
min' ad me: qd tu vides ammos: τ dixi: adaman
ριος πρός με, τί σὺ ὁρᾷς ἀμμῶς; καὶ εἶπα, ἀδάμαν-
tem. τ dixit ad me: ecce ego ponō adamantem
τα. καὶ εἶπεν πρός με, ἰδοὺ ἐγὼ ἱστάσω ἀδάμαντα
Infra. in medio ppū meū israel. non vltra adijciā pre
4. ἐν μέσῳ λαοῦ μου ἰσραήλ. οὐκ ἔτι μὴ προσθῶ τοῦ παρ-
terire eum: τ delebuntur arce risuū.
ελθεῖν αὐτόν, καὶ ἀφανισθήσονται βωμοὶ τοῦ γέλωτος.
τ festinabo israel desolabunt: τ cōsurgā
καὶ σπουδάσω τοῦ Ισραὴλ ἐρημωθήσεται, καὶ ἀναστήσο-
sup domū hieroboā in gladio. τ misit
μαι ἐπὶ οἶκον ἱεροβοὰμ ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ἐξαπέστειλεν
amasias sacerdos in bethel ad hieroboā regē
δὲ ἀμασίας ὁ ἱερεὺς ἐις βαιθὴλ πρὸς ἱεροβοὰμ βασι-
israel dicens: piuratiōes facit ꝗ te am
λέα Ισραὴλ λέγων, συστροφὰς ποιεῖται κατὰ σοῦ ἀμ-
mos in medio domus israel: non poterit terra sus
μὼς ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου Ισραήλ, οὐ μὴ δύνηται ἡ γῆ ὑπο-
ferre oēs sermones eius.
φέρειν πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ. διότι τάδε λέ-
cit ammos: in gladio morietur hieroboam: at is-
γει ἀμμῶς, ἐν ῥομφαίᾳ τελευτήσει ἱεροβοάμ, ὁ δὲ Ισ-
rael captiuus ducet. τ dixit amasias ad
ραὴλ αἰχμάλωτος ἀχθήσεται. καὶ εἶπεν ἀμασίας πρὸς
D ammos dicēs: videō vade discede in terrā iuda:
ἀμμῶς λέγων, ὁ ὁρῶν βάδιζε ἀναχώρησον εἰς γῆν ἰούδα,
τ illuc descende τ ibi ꝓphetabis: in āt bethel
καὶ ἐκεῖ κατάβηθι καὶ ἐκεῖ προφητεύσεις, εἰς δὲ βαιθὴλ
non vltra adijcies ꝓphetare: q: ceptū est
οὐκ ἔτι μὴ προσθῇς τοῦ προφητεῦσαι, ὅτι ἅγασμά ἐστι
regio. τ risit ammos τ dixit ad ama
βασιλείας. καὶ ἀπεκρίθη ἀμμῶς καὶ εἶπεν πρὸς ἀμα-
sias: nō eram ꝓpheta neq; filij ꝓphete: sed
σίας, οὐκ ἤμην προφήτης οὐδὲ υἱὸς προφήτου, ἀλλὰ
capiari' eram vellicās sycomoros: τ assumpsit me do
αἰπόλος ἤμην κνίζων συκάμινα, καὶ ἀπέλαβέν με κύ-
min' ex ouibus. τ dixit dñs ad me: ea
ριος ἐκ τῶν προβάτων. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, βά-
de τ ꝓphetizabis sup domū israel: τ nūc
διζε καὶ προφητεύσεις ἐπὶ τὸν οἶκον Ισραήλ, καὶ νῦν
audi verbū dñi. tu dicis: nō ꝓphetabis sup
ἄκουε λόγον κυρίου. σὺ λέγεις, οὐ προφητεύσεις ἐπὶ τὸν
israel: τ ꝓnon turbabis sup domū ia-
Ισραήλ, καὶ οὐ μὴ ἐκλαγγήσεις ἐπὶ τὸν οἶκον Ια-
cob. ꝓpterea hec dicit dñs: vxor tua in
κώβ. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἡ γυνή σου ἐν
cuitate fornicabit:
τῇ πόλει πορνεύσει, ∞∞∞

וּבָנַיִךְ וּבְנֹתַיִךְ בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ וְאַדְמָתֵךְ בְּנָה עָפָל
בַּחֶבֶל תְּחֻלָּק וְאַתָּה עַל אֲדָמָה חָלַל
טֻמְאָה תָּמוּת וְיִשְׂרָאֵל גָּלֹה יִגְלֶה מֵעַל אַדְמָתוֹ׃

Cap. viij.

כֹּה הִרְאַנִי אֲדֹנָי יְהוִה וְהִנֵּה רֹאֵה כְלוּב קָיִץ וַיֹּאמֶר מַה אַתָּה רֹאֶה עָמוֹס וָאֹמַר כְּלוּב קָיִץ וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֵלַי בָּא הַקֵּץ אֶל עַמִּי יִשְׂרָאֵל לֹא אוֹסִיף עוֹד עֲבוֹר לוֹ׃ וְהֵילִילוּ שִׁירוֹת הֵיכַל בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה רַב הַפֶּגֶר בְּכָל מָקוֹם הַשְׁלִיךְ הָס׃ שִׁמְעוּ זֹאת הַשֹּׁאֲפִים
אֶבְיוֹן וְלַשְׁבִּית עֲנִיֵּי אָרֶץ׃ לֵאמֹר מָתַי יַעֲבֹר הַחֹדֶשׁ וְנַשְׁבִּירָה שֶׁבֶר
וְהַשַّבָּת וְנִפְתְּחָה בֶר לְהַקְטִין אֵיפָה וּלְהַגְדִּיל שֶׁקֶל וּלְעַוֵּת מֹאזְנֵי
מִרְמָה׃ לִקְנוֹת בַּכֶּסֶף דַּלִּים וְאֶבְיוֹן בַּעֲבוּר נַעֲלָיִם וּמִפַּל בֶּר נַשְׁבִּיר׃
נִשְׁבַּע יְהוָה בְּגֵאוֹן יַעֲקֹב אִם אֶשְׁכַּח לָנֶצַח כָּל מַעֲשֵׂיהֶם׃ הַעַל
זֹאת לֹא תִרְגַּז הָאָרֶץ וְאָבַל כָּל יֹשֵׁב בָּהּ וְעָלְתָה כָאֹר כֻּלָּהּ וְנִגְרְשָׁה
וְנִשְׁקְעָה כִּיאוֹר מִצְרָיִם׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהֵבֵאתִי
הַשֶּׁמֶשׁ בַּצָּהֳרָיִם וְהַחֲשַׁכְתִּי לָאָרֶץ בְּיוֹם אוֹר׃ וְהָפַכְתִּי חַגֵּיכֶם לְאֵבֶל
וְכָל שִׁירֵיכֶם לְקִינָה וְהַעֲלֵיתִי עַל כָּל מָתְנַיִם שָׂק וְעַל כָּל רֹאשׁ
קָרְחָה וְשַׂמְתִּיהָ כְּאֵבֶל יָחִיד וְאַחֲרִיתָהּ כְּיוֹם מָר׃ הִנֵּה יָמִים
בָּאִים נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהִשְׁלַחְתִּי רָעָב בָּאָרֶץ לֹא רָעָב לַלֶּחֶם וְלֹא
צָמָא לַמַּיִם כִּי אִם לִשְׁמֹעַ אֵת דִּבְרֵי
יְהוָה׃ וְנָעוּ מַיִם עַד יָם וּמִצָּפוֹן וְעַד מִזְרָח יְשׁוֹטְטוּ לְבַקֵּשׁ אֶת
דְּבַר יְהוָה וְלֹא יִמְצָאוּ׃ בַּיּוֹם הַהוּא

צָפוֹן
נָגַשׁ
נָגַע
בּוֹא
חָשַׁךְ
חָגַג
שִׁיר קִין
עָלָה
שׁוּם יָחִיד
מָרַר יוֹם
בּוֹא שָׁלַח

et filii tui & filie tue in gladio cadent: & humus tua funiculo metietur. Et tu in polluta terra morieris: & israel capti uus migrabit de terra sua. 8.

Hec ostendit mihi dominus deus. Ecce vncinus pomorũ. Et dixit. Quid tu vides amos? Et dixi. Vncinũ pomorum. Et dixit dñs ad me. Venit finis sup populũ meũ israel. Non adiiciã vltra vt per transeam eũ. Et stridebũt cardines tẽpli in die illa dicit dñs deus. Multi morietur in omni loco proiicietur silentiũ. Audite hoc qui conteritis pauperẽ: & deficere facitis egenos fre: dicẽtes. Quãdo transibit mẽsis & venũdabim merces: & sabbatũ: & aperiemus frumentũ: vt imminuamus mẽsurã & augeam siclũ: & supponam stateras dolosas vt possideamus in argento egenos: & pauperes pro calciamentis: & quisqlias frumenti vendamus. Iurauit dñs in supbiã iacob: si oblitus fuero vsq; ad finẽ omnia opera eorũ. Nunqd sup isto nõ cõmouebitur terra: & lugebit omis habitator ei? Et ascẽdet quasi fluuiũ vniuersus: & eiicietur & defluet quasi riuus egypti. Et erit in die illa dicit dñs deus occidet sol meridie: & tenebrescere faciam terram in die luminis. Et cõuertam festiuitates vras in luctum: & oia cantica vra in planctũ. Et inducam sup omne dorsum vrũ saccũ: & sup omẽ caput caluiciũ. Et ponã eam quasi luctum vnigeniti: & nouissima eius quasi diem amarũ. Ecce dies veniũt dicit dñs: & emittam famem in terrã: non famem panis neq; sitim aque sed audiendi verbum dñi. Et cõmouebũtur a mari vsq; ad mare: & ab aquilone vsq; ad orientẽ circuibunt querentes co verbum dñi: & nõ inuenient. In die illa

τ filij tui τ filie tue captiue ducẽt.
καὶ υἱοί σου καὶ αἱ θυγατέρες σου αἰχμάλωτοι ἀχθήσον
τ terra tua funiculo mensurabitur. τ tu in fra
ται. καὶ ἡ γῆ σου χοινίῳ καταμετρηθήσεται. καὶ σὺ ἐν γῇ
immũda morieris. at israel captiuus du
ἀκαθάρτῳ τελευτήσεις. ὁ δὲ Ἰσραὴλ αἰχμάλωτος ἀχθή
cetur de terra sua.
σεται ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ. Ca. 8.

Sic ostdit mihi dñs. τ ecce vas aucu
Οὕτως ἔδειξέν μοι κύριος. καὶ ἰδοὺ ἄγγος ὀπω A
pis. τ dixit dñs: qd tu vides ammos? τ di
νοῦ. καὶ εἶπεν κύριος, τί σὺ βλέπεις ἀμμῶς; καὶ εἶ 8.7.
xi: vas aucupis. τ dixit dñs ad me: venit
πα, ἄγγος ὀπωνοῦ. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ἥκει τὸ
finis sup ppm meũ israel: nõ adiiciã vltra
πέρας ἐπὶ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ, οὐ προσθήσω ἔτι
vt pranseam eũ. τ vlulabunt laquearia
τοῦ παρελθεῖν αὐτόν. καὶ ὀλολύξουσι τὰ φατνώματα τοῦ
tẽpli in illa die dicit dñs. multi planctus
ναοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος. πολλοὶ κοπετοί, B
in loco proiictã silẽtiã. audite hec
ἐν παντὶ τόπῳ ῥίψωσιωπήν. ἀκούσατε δὲ ταῦτα
qꝰ cõteritis pauperẽ. τ deficere facitis egenos fre
οἱ ἐκτρίβοντες πένητα. καὶ καταλύοντες ἐνδεῆ γῆς τοὺς
dicẽs. dicentes qꝰ transibit mensis τ cõ
λέ. οἱ λέγοντες πότε διελεύσεται ὁ μὴν καὶ συν
gregabim tẽ sabbata τ aperiem thesaur:
ἀγάγωμεν; καὶ τὰ σάββατα καὶ ἀνοίξωμεν θησαυρόν; τοῦ
ad faciẽdã pnã mẽsuram. τ ad magnificãdã state
ποιῆσαι μικρὸν τὸ μέτρον. καὶ τοῦ μεγαλύναι σα
ram τ faciẽdũ stateriã iniquã. ad possidẽdũ argento
ρὸν καὶ ποιῆσαι ζυγὸν ἄδικον. τοῦ κτᾶσθαι ἀργυρίῳ
mendicos: τ humiles p calciamentis: τ ab
πτωχούς, καὶ ταπεινὸν ἀνὴ ὑποδημάτων, καὶ ἀπὸ
ol appositiõe negociabimur. iurat dñs p
πάσης προσαθέσεως ἐμπορευσόμεθα. ὀμνύει κύριος κα 8.6.4.
superbiam iacob: si obliniõi tradẽt in victoriã eia
ὑψηλοφροσύνας Ἰακώβ, εἰ ἐπιλαθήσεται εἰς τέλος πάντα
opera eoꝝ: τ sup hto nõ turbabit terra:
τὰ ἔργα αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τούτοις οὐ ταραχθήσεται γῆ;
τ lugebit oia hitano in ea. τ ascendet
καὶ πενθήσει πᾶς ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ. καὶ ἀναβήσεται C
qꝰ flumen cõsumatio: τ descendet qꝰ fluui
ὡς ποταμὸς ἐκσυντέλεια, καὶ καταβήσεται ὡς ποτα
egypti. τ erit in illa die dicit dñs:
μὸς Αἰγύπτου. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος,
occidet sol meridiei: τ cõtenebrescet in
δύσεται ὁ ἥλιος μεσημβρίας, καὶ σκοτασθήσεται ἐν Eob.1.
die luminis. τ cõuertam festiuitates vras in lu
ἡμέρᾳ φωτός. καὶ μεταστρέψω τὰς ἑορτὰς ὑμῶν εἰς πεν 1.Ma.
ctũ: τ oia carmia vra in lamẽtatiões: τ inducã
θος, καὶ πάσας ὠδὰς ὑμῶν εἰς θρήνους, καὶ ἀναβι
sup oẽm lumbũ saccum. τ sup omne ca
βάσω ἐπὶ πᾶσαν ὀσφὺν σάκκον. καὶ ἐπὶ πᾶσαν κε
put caluiciũ. τ ponam eã qꝰ luctũ vnic
φαλὴν φαλακρωμα. καὶ θήσομαι αὐτὸν ὡς πένθος ἀγα
ti: τ eos qꝰ eã eo qꝰ die dolorũ. ecce
πητοῦ, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ὡς ἡμέρας ὀδύνης. ἰδοὺ
dies veniunt dicit dñs: τ emittam famẽ
ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος, καὶ ἐξαποστελῶ λιμὸν
in terrã: nõ famẽ pnã. neq; famẽ aque:
ἐπὶ τὴν γῆν, οὐ λιμὸν ἄρτων. οὐδὲ λιμὸν ὕδατος,
sed famẽ audiendi verbũ dñi: τ cõmouebunt D
ἀλλὰ λιμὸν τοῦ ἀκοῦσαι λόγου κυρίου, καὶ σαλευθήσον
aque vsq; ad mare: τ ab aqlone vsq; ad orie
ται ὕδατα ἕως θαλάσσης, καὶ ἀπὸ βορρᾶ ἕως ἀνατο
tem circuibunt querẽtes verbũ dñi: τ nõ
λῶν περιδραμοῦνται ζητοῦντες λόγον κυρίου, καὶ οὐ
inuenietꝰ: in die illa
μὴ εὕρωσιν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ

deficient virgines pulchre: τ adolescentes in
ἐκλείψουσιν αἱ παρθένοι αἱ καλαί, καὶ οἱ νεανίσκοι ἐν
siti q iurant p ppitiationē samarie: τ
δίψει οἱ ὀμνύοντες κατὰ τοῦ ἱλασμοῦ σαμαρείας, καὶ
dicetes: viuit deus tu⁹ dan τ de⁹ tu⁹ bersabee.
λέγοντες, ζῇ ὁ θεός σου δὰν καὶ ὁ θεός σου βηρσαβεί.
τ cadent τ nō resurgent vltra.
καὶ πεσοῦνται καὶ οὐ μὴ ἀναστῶσιν ἔτι ἔτι. Ca.9.

Vidi dñm stantē sup altare τ
Εἶδον τὸν κύριον ἐφεστῶτα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ
dixit: percute ppiciatorīū: τ cōmouebūt
εἶπεν, πάταξον τὸ ἱλαστήριον, καὶ σεισθήσεται τὰ
vestibula. τ disseca in capita oim.
προσώλαια, καὶ διάκοψον εἰς κεφαλὰς πάντων.
τ reliquos eos in gladio inter
καὶ τοὺς καταλοίπους αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἀπο-
ficiam. τ non fugiet ex eis fugiēs: neq
κτενῶ. καὶ οὐ μὴ διαφύγῃ ἐξ αὐτῶν φεύγων, οὐδὲ μὴ
saluabit ex eis saluatus. si defodiant in in
διασωθῇ ἐξ αὐτῶν διασωζόμενος. ἐὰν καταρυγῶσιν εἰς ἅ-
ferū: inde man⁹ mea extrahet eos. si asce
δου, ἐκεῖθεν χειρί μου ἀπαγάγω αὐτούς. ἐὰν ἀνα-
derint in celum: inde deducā eos. si
βῶσιν εἰς τὸν οὐρανόν, ἐκεῖθεν καταξῶ αὐτούς. ἐὰν
abscōditi fuerint in verticē carmeli: inde
κατακρυβῶσιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ καρμήλου, ἐκεῖθεν
scrutabor τ accipiā eos. si merſi fuerint ex
ἐξερευνήσω καὶ λήψομαι αὐτούς. ἐὰν καταδυσωσιν ἐξ
oculis meis in fundamēta maris: ibi mā
ὀφθαλμῶν μου εἰς τὰ βυθὰ τῆς θαλάσσης, ἐκεῖ ἐν-
dabo draconi: τ mordebit eos. τ si abie
τελοῦμαι τῷ δρακοντι, καὶ δήξεται αὐτούς. καὶ ἐὰν πο-
rint in captiuitate ab facies inimicorū suo
ρευθῶσιν ἐν αἰχμαλωσίᾳ πρὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν αὐ-
rū: ibi mandabo gladio τ occidet e-
τῶν, ἐκεῖ ἐντελοῦμαι τῇ ῥομφαίᾳ καὶ ἀποκτενεῖ αὐ-
os. τ firmabo oculos meos sup eos in ma
τούς. καὶ στήσω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπ' αὐτοὺς εἰς κα-
la τ nō in bona: τ dñs deus omnipo
κὰ καὶ οὐκ εἰς ἀγαθά, καὶ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ
q tangit terrā τ pmouet eā. τ luge-
ὁ ἁπτόμενος τῆς γῆς καὶ σαλεύων αὐτήν. καὶ πεν-
bunt oes habitantes eā. τ ascen-
θήσουσι πάντες οἱ κατοικοῦντες αὐτήν. καὶ ἀναβή-
det sicut fluuius egypti. q edificat in celū
σεται ὡς ποταμὸς αἰγύπτου. ὁ οἰκοδομῶν εἰς τὸν οὐρα-
ascensionē: τ repsomissionē in terra fundauit:
νὸν ἀνάβασιν, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἐπὶ γῆς ἐθεμελίωσεν,
q vocat aquā maris: τ effundēs e-
ὁ προσκαλούμενος τὸν ὕδωρ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐκχέων αὐ-
am sup faciem terre dñs nomē illi. nōne vt
τὸν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς κύριος ὄνομα αὐτῷ. οὐχ ὡς
filij ethiopū mihi erit dom⁹ israel dicit dñs! nōne
υἱοὶ αἰθιόπων ἐμοὶ ἔσται οἶκος ἰσραὴλ λέγει κύριος; οὐ γὰρ
israel eduxi ex egypto τ alienigenas ex
ἰσραὴλ ἀνήγαγον ἐξ αἰγύπτου καὶ τοὺς ἀλλοφύλους ἐκ
cappadocia τ syros ex fouea! ecce ocu
καππαδοκίας καὶ τοὺς σύρους ἐκ βόθρου; ἰδοὺ οἱ ὀφθαλ-
li dñi sup regnū peccato: τ
μοὶ κυρίου ἐπὶ τὴν βασιλείαν τὴν ἁμαρτωλήν, καὶ
auferā illud a facie terre: verūtamen q: nō in
ἐξαρῶ αὐτὴν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, πλὴν ὅτι οὐκ εἰς
fine auferā domū iacob dicit dñs. q:
τέλος οὐ μὴ ἐξαρῶ τὸν οἶκον ἰακὼβ λέγει κύριος. ἰδοὺ
ecce ego mando τ ostendo in oib⁹
τι ἰδοὺ ἐγὼ ἐντέλλομαι καὶ διασείω ἐν πᾶσι τοῖς
gētib⁹ domū israel. sicut cū cribra
ἔθνεσι τὸν οἶκον τοῦ ἰσραήλ. ὃν τρόπον ὅταν λικμᾶ-
tur in cribro τ nō cadet granū sup terrā.
ται ἐν τῷ λικμητῷ καὶ οὐ πέσῃ σπέρμα ἐπὶ τὴν γῆν.
in gladio morientur
ἐν ῥομφαίᾳ τελευτήσουσα

deficient virgines pulchre & adolescentes
in siti: qui iurāt in delicto samarie: τ
& dicūt. Viuit deus tuus dan: & viuit via
bersabee. Et cadent & non resurgēt vltra. 9.

Vidi dñm stantē sup altare. Et dixit. Percute
cardinē & cōmoueantur supliminaria. Auaricia
eni in capite oim & nouissimum eorū in gladio
interficiā. Non erit fuga eis: & qui fugerit
ex eis nō saluabitur. Si descenderint vsq ad in-
fernū: inde manus mea educet eos: & si ascende
rint vsq ad celū: inde de trahā eos. Et si abscondi
ti fuerint in vertice carmeli: inde scrutans
auferam eos: & si celauerint se ab oculis meis
in profundo maris: ibi mandabo
serpēti & mordebit eos.
Et si abierint in captiuitatem corā inimicis suis
ibi mandabo gladio
& occidet eos. Et ponā oculos meos sup eos in
malum & nō in bonum.
Et dñs deus exercituū
qui tangit terrā & tabescit: & lugebunt omnes
habitātes in ea. Et ascendet sicut riuus omnis:
& defluet sicut fluuius egypti. Qui edificat
in celo ascensionē suam:
vt fasciculū suū sup terras fundauit. Qui vocat
aquas maris. & effundit eas sup facē terre. Dñs
nomen eius. Nunqd nō vt filii ethiopū vos estis
mihi filii israel
ait dominus! Nunqd nō
israel ascendere feci
de terra egypti & palestinos de cappadocia
& syrios de cyrene! Ecce
oculi domini
dei super regnū peccās
& conteram
illud a facie terre. Ve-
runtamen conterens
non conteram domum
iacob
dicit domin. Ecce enī
mundabo ego
& cōcutiam in omnibus
gentibus domum
israel sicut concutitur
in cribro: & nō cadet lapillus sup
trā. In gladio morietur

עָלַף טָאַל
יָפֶה בָּחַר
שָׁבַע
קוּם
Cap.ix.
רָאָה יָצַב
זָנַח עָנָה
בָּצַע סָפַף
הָרַג נוּס
מָלַט פָּלַט
חָתַר שָׁאַל
לָקַח
יָרַד חָבָא
חָפַשׂ
סָתַר
צִוָּה
שָׁבָה
שׂוּם רוּעַ
לְטוֹבָה
מוּג נָגַע
יָשַׁב עָלָה
יְאֹר גָּבָה
עָלָה
שָׁבַר
פָּנָה
כּוּשִׁי
נָאֻם
פָּלַשׁ
שָׁמַד
אֹת
נָאֻם
טַע
נָפַל צָרַר
מוּת

תִּתְעַלַּפְנָה הַבְּתוּלֹת הַיָּפוֹת וְהַבַּחוּרִים
בַּצָּמָא׃ הַנִּשְׁבָּעִים בְּאַשְׁמַת שֹׁמְרוֹן
וְאָמְרוּ חַי אֱלֹהֶיךָ דָּן וְחַי דֶּרֶךְ
בְּאֵר שָׁבַע וְנָפְלוּ וְלֹא יָקוּמוּ עוֹד׃
רָאִיתִי אֶת
אֲדֹנָי נִצָּב עַל הַמִּזְבֵּחַ וַיֹּאמֶר הַךְ
הַכַּפְתּוֹר וְיִרְעֲשׁוּ הַסִּפִּים וּבְצַעֵם
רֹאשׁ כֻּלָּם וְאַחֲרִיתָם בַּחֶרֶב
אַהֲרֹג לֹא יָנוּס לָהֶם נָס וְלֹא יִמָּלֵט
לָהֶם פְּלִיטוּ׃ אִם יַחְתְּרוּ בְּשְׁאוֹל
מִשָּׁם יָדִי תִּקָּחֵם וְאִם יַעֲלוּ הַשָּׁמַיִם
מִשָּׁם אוֹרִידֵם׃ וְאִם יֵחָבְאוּ
רֹאשׁ הַכַּרְמֶל מִשָּׁם אֲחַפֵּשׂ
וְלָקַחְתִּים וְאִם יִסָּתְרוּ מִנֶּגֶד עֵינַי
בְּקַרְקַע הַיָּם מִשָּׁם אֲצַוֶּה אֶת
הַנָּחָשׁ וּנְשָׁכָם׃ וְאִם יֵלְכוּ בַשְּׁבִי לִפְנֵי
אֹיְבֵיהֶם מִשָּׁם אֲצַוֶּה אֶת הַחֶרֶב
וְהָרְגָתַם וְשַׂמְתִּי עֵינִי עֲלֵיהֶם לְרָעָה
וְלֹא לְטוֹבָה׃ וַאדֹנָי יְהוָה צְבָאוֹת
הַנּוֹגֵעַ בָּאָרֶץ וַתָּמוֹג וְאָבְלוּ כָּל
יוֹשְׁבֵי בָהּ וְעָלְתָה כַיְאוֹר כֻּלָּהּ
וְשָׁקְעָה כִּיאֹר מִצְרָיִם׃ הַבּוֹנֶה
בַשָּׁמַיִם מַעֲלֹתָו וַאֲגֻדָּתוֹ עַל אֶרֶץ
יְסָדָהּ הַקֹּרֵא לְמֵי הַיָּם וַיִּשְׁפְּכֵם
עַל פְּנֵי הָאָרֶץ יְהוָה שְׁמוֹ׃ הֲלוֹא
כְּבְנֵי כֻשִׁיִּים אַתֶּם לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
נְאֻם יְהוָה הֲלֹא אֶת יִשְׂרָאֵל הֶעֱלִיתִי
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְלִשְׁתִּים מִכַּפְתּוֹר
וַאֲרָם מִקִּיר׃ הִנֵּה עֵינֵי אֲדֹנָי
יְהוִה בַּמַּמְלָכָה הַחַטָּאָה וְהִשְׁמַדְתִּי
אוֹתָהּ מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה אֶפֶס כִּי
לֹא הַשְׁמִיד אַשְׁמִיד אֶת בֵּית יַעֲקֹב
נְאֻם יְהוָה׃ כִּי הִנֵּה אָנֹכִי מְצַוֶּה
וַהֲנִעוֹתִי בְּכָל הַגּוֹיִם אֶת בֵּית
יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר יִנּוֹעַ בַּכְּבָרָה
וְלֹא יִפּוֹל צְרוֹר אָרֶץ׃ בַּחֶרֶב יָמוּתוּ

כל חטאי עמי האמרים לא תגיש
ותקדים בעדינו הרעה: ביום ההוא אקים
את סכת דויד הנפלת
ונדרתי את פרצים
אקים ובניתיה כימי עולם: למען
ירשו את שארית אדום וכל
הגוים אשר נקרא שמי עליהם
נאם יהוה עשה זאת: הנה ימים
באים נאם יהוה ונגש חורש
בקוצר ודרך ענבים במשך
הזרע והטיפו הרים עסיס
וכל הגבעות תתמוגגנה: ושבתי
את שבות עמי ישראל ובנו ערים
נשמות וישבו ונטעו כרמים ושתו
את יינם ועשו גנות ואכלו את
פריהם: ונטעתים על אדמתם ולא
ינתשו עוד מעל אדמתם אשר
נתתי להם אמר יהוה אלהיך:

omnes peccatores populi mei
q dicūt: nō apropinq̃bit
& non veniet super nos
malum. In die illa
suscitabo tabernaculum
dauid quod cecidit
& reedificabo aperturas
murorū eius: & ea q̃ cor-
ruerāt instaurabo: & re-
edificabo eū sicut in diebꝰ
antiquis: vt possideant
reliquias idumee & omnes
nationes: eo q̃ invocatum sit
nomen meū sup
eos dicit dñs faciens hec.
Ecce dies
venient dicit dñs & com-
prehēdet arator
messorē: & calcator vue
mittentē
semē. Et stillabūt mon-
tes dulcedinem:
& omnes colles culti erunt.
Et conuertam
captiuitatē populi mei
israel & edificabūt ciuita-
tes desertas: & inhabita-
būt & plantabūt vineas:
et bibēt vinū earū: & fa-
cient hortos & comedēt
fructus eorū. Et planta-
bo eos sup humū suā: &
nō euellam eos vltra de
terra sua quam
dedi eis: dicit dominus
deus.
Explicit Amos ꝓpheta.

οἱ πάντες οἱ ἁμαρτωλοὶ τοῦ λαοῦ μου, οἱ λέγοντες οὐ μὴ ἐγγίσει
sup nos mala: in die illa suscitabo tabernaculū
ἐφ' ἡμᾶς τὰ κακά, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀναστήσω τὴν σκηνὴν
dauid q̃ cecidit: & suscitabo q̃ ceciderunt
Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ ἀναστήσω τὰ πεπτωκότα Amos
ex eis: & euersa eorū suscitabo. & 1.c.
αὐτῶν, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῶν ἀναστήσω. καὶ
reedificabo eū sicut dies seculi.
ἀνοικοδομήσω αὐτὴν καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος.
vt requirant reliquie holim.
ὅπως ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων.
& oes gētes sup q̃s invocatū ē nomē
καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά
meū sup eos dicit dñs faciens hec.
μου ἐπ' αὐτούς λέγει κύριος ὁ ποιῶν ταῦ-
ecce dies venīt dicit dñs. & cōprehēdet
τα. ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος· καὶ καταλήψε-
tritura vindemiā. & maturescet vua in
ται ἀλωητὸς τρυγητοῦ. καὶ πεπανεῖ σταφυλὴ ἐν τῷ
semine: & stillabunt montes dulcedinē. &
σπέρματι, καὶ ἀποσταλάξει τὰ ὄρη γλυκασμοί. καὶ
oes colles cōsiti erunt: & cōuertam
πάντες οἱ βουνοὶ σύμφυτοι ἔσονται, καὶ ἀποστρέψω
captiuitatem ppli mei israel: &
τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου Ἰσραήλ, καὶ οἰ
edificabunt ciuitates desertas: & habita-
κοδομήσουσι πόλεις τὰς ἠφανισμένας, καὶ κατοικη-
bunt: & plantabunt vineas: & bibent vinū
σουσι, καὶ φυτεύσουσι ἀμπελῶνας, καὶ πίονται τὸν οἶνον
eorū. & facient hortos: & comedēt fru
αὐτῶν· καὶ ποιήσουσι κήπους, καὶ φάγονται τὸν καρ-
ctū eorū. & plantabo eos in terra eo
πὸν αὐτῶν· καὶ καταφυτεύσω αὐτοὺς ἐπὶ τῆς γῆς αὐ-
rū: & non euellent vltra ex terra sua
τῶν, καὶ οὐ μὴ ἐκριζωθῶσιν οὐκ ἔτι ἐκ τῆς γῆς αὐτῶν
quā dedi eis dicit dñs deus.
ἣν ἔδωκα αὐτοῖς λέγει κύριος ὁ θεός.

INCIPIT PROLOGVS IN ABDIAM PROPHETAM.

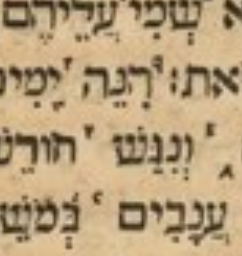

Acob patriarcha habuit fratrem esau: q ob rubore corporis sui edō hebrea lingua appellatus est: quod latine sanguineus dicitur. Is memoratū fratrem suum: qui israel nomen acceperat: graui odio cōmotꝰ interimere conatꝰ est. Qua de causa oes qui populū israel id est filios patriarche iacob p̄dicti esau odiū imitati persecuti sunt: esau & edom appellati sunt. Et quia populus israel de captiuitate chaldeorū per cyrum regē persarū nutu dei reuocatus in hierusalē ab alio regno grauiter afflictꝰ atq; oppressus est: ideo hoc regnū quod more esau predictum populū persecutū est: per denūciationē abdie prophete increpatur: quod non dei indignatione: sed sua virtute populū superatum gloriabatur. De quo regno olim pdauid in psalmo centesimo trigesimo sexto dictū est. Memorare dñe filiorum edō in die hierusalē. Nā reliqua lectione cōprehensa: futurum in gentes iudiciū ob causas lectione cōprehensas: regnūq; dei in populo israel significatur. Hebrei hūc dicūt esse: qui sub rege samarie achab & impiissima iezabel: pauit centum prophetas in specubus: qui non curuauerunt genu ante baal & de septē milibꝰ erat quos helias arguitur ignorasse. Sepulchrū quoq; eius vsq; hodie cū mauseolo helisei ꝓphete & baptiste iohannis: in sebaste venerationi habetur: que olim samaria dicebatur. Hanc herodes rex antipatri filius in honore augusti cesaris greco nomine vocauit augustā. Hic igitur qui centū ꝓphetas pauerat: accepit gratiā prophetalem & de duce exercitus fuit dux ecclesie. Tunc in samaria paruū gregem pauerat: nūc in toto orbe christū pascit ecclesias. Et sicut stephanus coronam meruit passionis: sic hic de seruitutis dei cū paulo apostolo noie gloriatur: qa abdias seruus dñi in hēo sonat eloqo.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

ABdias qui interpretatur seruus domini personat contra edom: sanguineū terrenūq; fratrem fratris quoq; iacob semper emulum hasta percutit spiritali.

Explicit argumentum.

Cap.j.

חזון עבדיה כה אמר אדני יהוה
לאדום שמועה שמענו מאת יהוה
וציר בגוים שלח קומו ונקומה
עליה למלחמה: הנה קטן נתתיך
בגוים בזוי אתה מאד: זדון לבך
השיאך שכני בחגוי סלע מרום

Incipit Abdias ꝓpheta.
Capitulum. I.

VIsio abdie. Hec dicit dominus de ad edom. Auditū audiuimꝰ a dño: & legatū ad gentes misit. Surgite: & cōsurgamus aduersus eum in prelīū. Ecce paruulū dedi te i gentibꝰ. Contē ptibilis tu es valde. Superbia cordis tui extulit te: habitantē in scissuris petrarum exaltantem

ABDIAS.
ΑΒΔΕΙΑΣ.

Ca.1.

Visio abdie. hec dicit dño deus ide-
Ρασις ἀβδιοῦ· τάδε λέγει κύριος τῷ Ἰδου-
mec: auditū audiui a dño & munitionē
μαία, ἀκοὴν ἤκουσα παρὰ κυρίου καὶ παρακλη-
emisit in gētes: surgite & cōsurgamus
θεὶς εἰς τὰ ἔθνη, ἀνάστητε καὶ ἐξαναστῶμεν ἐπ' αὐτόν
in pliū: ecce pusilū dedi te in gētibꝰ. Ho-
εἰς πόλεμον, ἰδοὺ ὀλιγοστὸν δέδωκά σε ἐν τοῖς ἔθνεσι. ἔντι-
noratus tu valde. superbia cordis tui ele-
μωθίος σὺ σφόδρα. ὑπερηφανία τῆς καρδίας σου ἐπῆρέ
uauit te: habitantem in foraminibꝰ petrarū exaltātē
σε, κατασκηνοῦντα ἐν ταῖς ὀπαῖς τῶν πετρῶν ὑψοῦντα

hbitaculū tuū dicentē in corde tuo: quis me de-
καταοικίας σου λέγοντα ἐν τῇ καρδίᾳ σου, τίς με κα-
ducet in terrā? si exaltatus fueris ut aquila: & in-
τάξει ἐπὶ τὴν γῆν; ἐὰν μετεωρισθῆς ὡς ἀετός, καὶ ἀνα-
ter sydera posueris nidū tuū: inde detrahā te di-
μέσον τῶν ἄστρων θῇς νοσσιάν σου, ἐκεῖθεν καταξῶ σε λέ-
cit dñs. si fures introissent ad te et latrones nocte:
γει κύριος. εἰ κλέπται εἰσῆλθόν σοι ἢ λῃσταὶ νυκτός,
B rbi pteri ceō: nōne furati ēent sufficiētia sibi?
πῶς οὐ ἀπεκρίθης, οὐκ ἂν ἔκλεψαν τὰ ἱκανὰ ἑαυτοῖς;
Ptcr. 49.d. & si vindemiatores introissent ad te: nōne reliquissent
καὶ εἰ τρυγηταὶ εἰσῆλθόν σοι, οὐκ ἂν ὑπελείποσαν
racemū? quō pscrutat ē esau: & deprehensa
τὸ ἐπιφανλίδα; πῶς ἐξερευνᾶται ἡσαῦ, καὶ κατειλίφ-
sunt ea? abscōdita? vsq; ad ēiminos emiserūt
θη αὐτοῦ τὰ κειρυμμένα; ἕως τῶν ὁρίων ἐξαπέστειλάν
te. oēs viri testamēti tui restiterūt tibi. ꝑ
σε. πάντες ἄνδρες τῆς διαθήκης σου ἀντέστησάν σοι. ἠ-
nalverūt adversū te viri pacifici tui posuerūt insidias
δυνήσαν πρὸς σὲ ἄνδρες εἰρηνικοί σου ἔθεσαν ἔνεδρα
subter te: nō est sapia in eo: in illa die
C dicit dñs: pdam sapiētes de idumea & intelligētiā
λέγει κύριος, ἀπολῶ σοφοὺς ἐκ τῆς Ἰδουμαίας καὶ σύνεσιν
de mōte esau. & pauebūt bellatores tui de themā:
ἐξ ὄρους ἡσαῦ. καὶ φοβηθήσονται οἱ πολεμισταί σου ἐκ θεμάν,
Eli. 19.c. Leo 4. vt auferat homo de mōte esau ppt interfectionē
ἵνα ἀφανίσῃ ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ὄρους ἡσαῦ διὰ τὴν σφαγὴν
& ipietatem adversū ffem tuū iacob. operiet te
καὶ τὴν ἀσέβειαν κατὰ ἀδελφοῦ σου Ἰακώβ. καλύψει σε
cōfusio: & auferetis in eternū. ex q̄ die restitisti eō
αἰσχύνη, καὶ ἐξαρθήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. ἀφ᾽ οὗ ἡμέρας ἀντέστης ἐξε-
tra in die captiuitātis alienigenaꝝ fortitudinē
D ταστὰς ἐν ἡμέρᾳ αἰχμαλωτευόντων ἀλλοφύλων δύναμιν
eius: & alieni ingressi sūt portas eius. & sup hieru
αὐτοῦ, καὶ ἀλλότριοι εἰσῆλθον εἰς πύλας αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ Ἱερου-
salem miserūt sortes. & vos eratis q̄si vnus ex eis.
σαλὴμ ἔβαλον κλήρους. καὶ ὑμεῖς ἦτε ὡς εἷς ἐξ αὐτῶν.
& nō despicias die fratris tui in die alienoꝝ:
καὶ μὴ ἐπίδῃς ἡμέρᾳ ἀδελφοῦ σου ἐν ἡμέρᾳ ἀλλοτρίων,
& nō leteris sup filios iuda in die pditionis
καὶ μὴ ἐπιχαρῇς ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἰούδα ἐν ἡμέρᾳ ἀπωλείας
eorū: & nō magna loquaris in die angustie eo-
αὐτῶν, καὶ μὴ μεγαλορημονήσῃς ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως αὐ-
rū. neq; ingredaris portas pplorū die labor eo
τῶν. μὴ δὴ εἰσέλθῃς εἰς πύλας λαῶν ἐν ἡμέρᾳ πόνων αὐ-
rū. & ne despicias & tu cōgregationē eorū in die
τῶν. καὶ μὴ ἐπίδῃς καὶ σὺ τὴν συναγωγὴν αὐτῶν ἐν ἡμέ-
E pditionis eō: neq; apponeris ad fortitudinē eorū in
ρᾳ ἀπολείας αὐτῶν, μὴ δὴ συνεπιθῇς ἐπὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐν
die pditionis eorū: neq; stabis in egressibus
ἡμέρᾳ ἀπωλείας αὐτῶν, μὴ δὴ ἐπιστῇς ἐπὶ τὰς διεξόδους
eorū: vt pdas q̄ saluarē ex eis. neq; cōclu-
αὐτῶν, ἐξολεθρεῦσαι ἀνασωζομένους ἐξ αὐτῶν. μὴ δὴ συγκλεί-
des fugientes ex eis in die tribulationis: q̄
σῃς τοὺς φεύγοντας ἐξ αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, διότι
iuxta deō dñi sup oēs gētes. sicut feci
ἐγγὺς ἡ ἡμέρα κυρίου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη. ὃν τρόπον ἐποί-
sic erit tibi. retributio tua reddet
ησας οὕτως ἔσται σοι. ὁ ἀνταπόδομά σου ἀποδοθήσε-
in caput tuū. q̄ quēadmodū bibisti sup
ται εἰς κεφαλήν σου. ὅτι ὃν τρόπον ἔπιες ἐπὶ τὸ
mōtē sctū meū: bibēt oēs gētes vinū. bibent
ὄρος τὸ ἅγιόν μου, πίονται πάντα τὰ ἔθνη οἶνον. πίονται
& absorbentur: & erūt sicut nō existentes.
καὶ καταποθήσονται, καὶ ἔσονται καθὼς οὐχ ὑπάρχοντες.
in mōte sion erit saluatio & erit sctū. & possidē
ἐν δὲ τῷ ὄρει Σιὼν ἔσται ἡ σωτηρία καὶ ἔσται ἅγιον. καὶ κατα-
bit domus iacob eos q̄ possederunt
κληρονομήσει ὁ οἶκος τοῦ Ἰακὼβ τοὺς κατακληρονομήσαντάς
se: & erit dom iacob ignis & dom ioseph
αὐτούς, καὶ ἔσται ὁ οἶκος Ἰακὼβ πῦρ καὶ ὁ οἶκος Ἰωσὴφ

[a]soliū tuū.[b] Qui dicis[m] in
corde tuo:[n] quis[o] detrahet
me in[p] terrā?[q] Si[r] exaltatus
fueris[s] vt aquila:[t] & si[u] iter
[v]sydera[w] posueris[x] nidū tuū
[y]inde[z] detraham te ∞∞∞
[a]dicit[b] dñs.[c] Si[d] fures[e] intro
issent[f] ad te: ∞∞∞∞∞∞∞
[g]si[h] latrones per[i] noctem:
[m]quomodo[n] cōticuisses!
[o]Nōne[p] furati essent[q] suffi
cientia sibi?[r] Si[s] vindemia
tores[t] introissent[u] ad te[v] nū
quid saltem[w] racemū[x] reli
quissent[y] tibi?[z] Quomō
[a]scrutati sunt[b] esau?[c] Inue
stigauerūt[d] abscōdita ei?
[e]Vsq; ad[f] terminū[g] emisē
runt te:[h] oēs[i] viri[j] foederis
tui[k] illuserunt tibi.[l] Inua-
luerunt[m] aduersum te[n] viri
[o]pacis tue.[p] Qui comedūt
tecū:[q] ponēt[r] insidias[s] sub
ter te.[t] Non est[u] prudētia
[v]in eo.[w] Nunqd nō[x] in die
[y]illa[z] dicit[a] dñs:[b] perdam[c] sa
pientes[d] de idumea[e] & pru
dentiā[f] de mōte[g] esau.[h] Et
timebūt[i] fortes tui a[j] me-
ridie:[k] vt[l] intereat[m] vir[n] de
monte[o] esau.[p] Propter in-
terfectionē &[q] ppter iniq
tatem in[r] fratre tuū[s] iacob
[t]operiet te[u] cōfusio:[v] & pe
ribis[w] in eternū.[x] In die cū
[y]stares[z] aduersus eū:[a] q̄si
[b]capiebāt[c] alieni[d] exercitū
eius:[e] & extranei[f] ingredie
bātur[g] portas eius:[h] & sup
[i]hierusalē[j] mittebāt[k] sortē:
[l]tu[m] quoq; eras[n] q̄si vnus
[o]ex eis.[p] Et non[q] despicies
[r]in die[s] fratris tui:[t] in die
[u]peregrinationis eius.[v] Et
nō[w] letaberis[x] sup filios[y] iu
da[z] in die[a] pditionis eorū:
[b]& nō[c] magnificabis[d] os
tuū[e] i die[f] angustie.[g] Neq;
[h]ingrediens[i] portā[j] popli
mei[k] in die[l] ruine eorū:[m] ne
q;[n] despicies[o] & tu[p] in ma
lis ei[q] in die[r] vastitatis illi?
[s]Et nō[t] emitteris[u] aduersū
exercitū ei[v] in die[w] vastita
tis illius:[x] neq;[y] stabis[z] in
[a]exitib[b] vt interficias[c] eos
qui fugerit.[d] Et nō[e] cōclu-
des[f] reliq̄s ei[g] in die[h] tribu
latiōis:[i] q̄m[j] iuxta est[k] dies
[l]dñi[m] sup[n] oēs[o] gentes.[p] Si-
cut[q] fecisti:[r] fiet[s] tibi:[t] retri
butionē tuā[u] cōuertam[v] in
caput tuū.[w] Quō[x] ei[y] bibi
sti[z] sup[a] monte[b] sctm meū
[c]bibēt[d] oēs[e] gētes[f] iugiter:
[g]& bibēt:[h] & absorbebūt:
[i]& erūt[j] q̄si nō[k] sit.[l] Et i mō
te[m] sion[n] erit[o] saluatio[p] & erit
[q]scts.[r] Et possidebit[s] do-
mus[t] iacob[u] eos q se posse
derāt.[v] Et erit[w] dom[x] iacob
[y]ignis:[z] & domus[a] ioseph

יַשֵּׁב יָרֵד [a]שְׁבָתוֹ [b] אֹמֵר [c] בְּלִבּוֹ [d] מִי [e] יוֹרִדֵנִי
גָּבַהּ [f]אָרֶץ: [g]אִם [h]תַּגְבִּיהַּ [i] כַּנָּשֶׁר [j] וְאִם [k]בֵּין
כּוֹכָבִים [l]שִׂים [m]קִנֶּךָ [n] מִשָּׁם [o]אוֹרִידְךָ
נְאֻם [p] יְהוָה: [q]אִם [r] גַּנָּבִים [s] בָּאוּ [t] לְךָ
שָׁדַד [u]דָּיָה: [v]אִם [w]שׁוֹדְדֵי [x]לַיְלָה [y] אֵיךְ [z] נִדְמֵיתָה
גָּנַב [a]דַּי [b]הֲלֹא [c]יִגְנְבוּ [d]דַיָּם [e] אִם [f]בֹּצְרִים [g] בָּאוּ
בוּא [h]לָךְ [i] הֲלֹא [j]יַשְׁאִירוּ [k] עֹלְלוֹת: [l] אֵיךְ
חָפַשׂ [m]כָּעֵשָׂו [n] נִבְעוּ [o] מַצְפֻּנָיו: [p]עַד
צַבָּו [q]גְּבוּל [r] שִׁלּוּחוּךָ [s]כֹּל [t] אַנְשֵׁי [u]בְרִיתֶךָ
רָמָה [v]נָשָׁא [w] הִשִּׁיאוּךָ [x] וְיָכְלוּ [y]לְךָ [z] אַנְשֵׁי [a]שְׁלֹמֶךָ
שׂוּם [b]זוּר [c]לַחְמְךָ [d] יָשִׂימוּ: [e]מָזוֹר [f] תַּחְתֶּיךָ [g] אֵין
בִּין [h]תְּבוּנָה [i]בּוֹ: [j]הֲלֹא [k] בַּיּוֹם [l] הַהוּא [m]נְאֻם
אָבַד [n]יְהוָה [o] וְהַאֲבַדְתִּי [p] חֲכָמִים [q] מֵאֱדוֹם
[r]מָתַת [s]נָבוֹן [t] מֵהַר [u] עֵשָׂו: [v]וְחַתּוּ [w] גִבּוֹרַיִךְ
[x]תֵּימָן [y] לְמַעַן [z]יִכָּרֶת [a]אִישׁ [b] מֵהַר [c] עֵשָׂו
[d]מִקָּטֶל: [e]מֵחֲמַס [f]אָחִיךָ [g] יַעֲקֹב [h]תְּכַסְּךָ
[i]בוּשָׁה [j]וְנִכְרַתָּ [k] לְעוֹלָם: [l] בְּיוֹם [m]עָמְדְךָ
[n]מִנֶּגֶד [o] בְּיוֹם [p] שְׁבוֹת [q] זָרִים [r] חֵילוֹ
[s]וְנֵכָרִים [t]בָּאוּ [u]שְׁעָרָו [v]וְעַל [w] יְרוּשָׁלִַם
[x]יַדּוּ [y]גּוֹרָל [z]גַּם [a]אַתָּה [b] כְּאַחַד [c] מֵהֶם: [d]וְאַל
[e]תֵּרֶא [f] בְּיוֹם [g]אָחִיךָ [h] בְּיוֹם [i]נָכְרוֹ [j]וְאַל
[k]תְּשְׂמַח [l]לִבְנֵי [m]יְהוּדָה [n] בְּיוֹם [o]אָבְדָם [p]וְאַל
[q]תַּגְדֵּל [r] פִּיךָ [s] בְּיוֹם [t] צָרָה: [u]אַל [v]תָּבוֹא
[w]בְּשַׁעַר [x]עַמִּי [y] בְּיוֹם [z]אֵידָם [a] אַל [b] תֵּרֶא
[c]גַּם [d]אַתָּה [e] בְּרָעָתוֹ [f] בְּיוֹם [g] אֵידוֹ [h]וְאַל
[i]תִּשְׁלַחְנָה [j] בְּחֵילוֹ [k] בְּיוֹם [l] אֵידוֹ: [m]וְאַל
[n]תַּעֲמֹד [o] עַל [p] הַפֶּרֶק [q] לְהַכְרִית [r] אֶת
[s]פְּלִיטָיו [t]וְאַל [u]תַּסְגֵּר [v] שְׂרִידָיו [w] בְּיוֹם
[x]צָרָה: [y]כִּי [z]קָרוֹב [a]יוֹם [b]יְהוָה [c]עַל [d] כָּל [e]הַגּוֹיִם
[f]כַּאֲשֶׁר [g] עָשִׂיתָ [h] יֵעָשֶׂה [i] לָךְ [j] גְּמֻלְךָ
[k]יָשׁוּב [l] בְּרֹאשֶׁךָ: [m]כִּי [n] כַּאֲשֶׁר [o] שְׁתִיתֶם
[p]עַל [q] הַר [r] קָדְשִׁי [s] יִשְׁתּוּ [t] כָּל [u]הַגּוֹיִם
[v]תָּמִיד [w] וְשָׁתוּ [x] וְלָעוּ [y] וְהָיוּ [z] כְּלוֹא הָיוּ:
[a]וּבְהַר [b]צִיּוֹן [c]תִּהְיֶה [d]פְּלֵיטָה [e]וְהָיָה [f]קֹדֶשׁ
[g]יִרְשׁוּ [h] בֵית [i]יַעֲקֹב [j]אֵת [k]מוֹרָשֵׁיהֶם:
[l]וְהָיָה [m]בֵית [n] יַעֲקֹב [o] אֵשׁ [p]וּבֵית [q]יוֹסֵף

לְהָבָה וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ וְדָלְקוּ בָהֶם
וַאֲכָלוּם וְלֹא יִהְיֶה שָׂרִיד לְבֵית
עֵשָׂו כִּי יְהוָה דִּבֵּר׃ וְיָרְשׁוּ הַנֶּגֶב
אֶת הַר עֵשָׂו וְהַשְּׁפֵלָה אֶת פְּלִשְׁתִּים
וְיָרְשׁוּ אֶת שְׂדֵה אֶפְרַיִם וְאֶת שְׂדֵה
שֹׁמְרוֹן וּבִנְיָמִן אֶת הַגִּלְעָד׃ וְגָלַת גָּלָה
הַחֵל הַזֶּה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חָלָל
כְּנַעֲנִים עַד צָרְפַת וְגָלַת יְרוּשָׁלַם
אֲשֶׁר בִּסְפָרַד יִרְשׁוּ אֶת עָרֵי הַנֶּגֶב׃ עִיר
וְעָלוּ מוֹשִׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת עָלָה יֶשַׁע
הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַיהוָה הַמְּלוּכָה׃ הָיָה מֶלֶךְ

flamma: & domus esau stipula. Et succēdētur in eis & deuorabunt eos: & nō erunt reliquie domus esau: qa dñs locutꝰ est. Et heredītabūt hi q ad austrū sunt montē esau: & qui in cāpestrib philistiim: & possidebunt regionē effraim & regionē samarie. Et beniamin possidebit galaad: & trāsmigratio exercitus huiꝰ filiorum israel oia loca chananeorꝫ vsq ad sarepta: & trāsmigratio hierusalē q in bosphoro est possidebit ciuitates austri. Et ascendēt saluatores in montē sion iudicare montem esau: & erit dñio regnum.

Explicit Abdias ꝓpheta.

flāma. at domus esau stipula. τ succendent in eum: τ deuorabunt eos: τ nō erit frumēta domui esau. qꝫ dñs locutꝰ est. τ possidebunt q in austro mōtē esau. τ q in cāpestri: alienigenae. τ possidebunt mōtē ephraim. τ campū samarie τ beniamin. τ galaad: τ trāsmigratio hiesusalē q in bosphoro est possidebit ciuitates austri. τ ascendent saluatores mōte sion: vt punīat mōtē esau: τ erit dñio regnū.

φλόξ. ὁ δὲ οἶκος ἡσαῦ καλάμη. καὶ ἐκκαυθήσονται ἐν αὐτοῖς, καὶ καταφάγονται αὐτούς, καὶ οὐκ ἔσται συνοφρυὸς τῷ οἴκῳ ἡσαῦ. ὅτι κύριος ἐλάλησεν. καὶ κατακληρονομήσουσι οἱ ἐν τῷ νοτίῳ τὸ ὄρος τὸ ἡσαῦ. καὶ οἱ ἐν τῇ σεφηλά, τοὺς ἀλλοφύλους. καὶ κατακληρονομήσουσι τὸν ὄρος τοῦ ἐφραίμ. καὶ τὸ πεδίον σαμαρείας καὶ βενιαμίν. καὶ τὴν λαλαάδ, καὶ τὴν μετοικεσίας ἡ ἀρχὴ ἀυτη τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ τὴν τῶν χαναναίων ἕως σαρεπτῶν. τ trāsmigrio hierusalem vsq ad euphrata. τ possidebunt austrū. τ ascendent saluatores mōte sion: vt punīat mōtē esau: τ erit dñio regnū.

τῷ κυρίῳ ἡ βασιλεία.

INCIPIT PROLOGVS IN IONAM PROPHETAM.

Sanctum Ionam hebrei affirmāt filiū fuisse mulieris vidue sareptane quē helias prophetā mortuū suscitauit: matre postea dicēte ad eum. Nunc cognoui: quia vir dei es tu: & verbū dei in ore tuo veritas est. Ob hanc etiam causam ipm puerū sic vocauit amathi. Amathi enim in nostra lingua veritatē sonat. Et ex eo q verū helias locutus est: ille qui suscitatus est: filius esse dicitur veritatis. Ideo de veritate colūba nascitur: quia ionas colūbam sonat. In condēnationem aūt israel ionas ad gentes mittitur: q niniue agēte penitentiā illi in malitia perseuerant. Temporib quippe hieroboā regis israel qui deo derelicto cū populo suo in samaria idolis sacrificabat ionam prophetā fuisse: quartus liber regū indicat. Is cū prophetia illuminātē peccatores ciuitatis niniue dei misericordiā cōsecuturos videret ne falsa predicare videretur: ad denunciandū interitū eiusdē ciuitatis ire nolebat. Nam sicut deus ad abraā de impietate sodomorū locutus est: clamor sodomorū & gomorreorū peruenit ad me. Ita & de niniue dicitur. eo q ascenderit clamor malicie eiꝰ ad deū. Et quia sentētia deīde sodomis facta: minime reuocata est: ita & ionas aduersum niniuē prolatā sententiā reuocari nolebat: diuine dispensationis ignarus qui salutē hominū ad se conuertentiū magis vult q̄ interitū. Hoc illi acciderat qd & sancto heliseo qui filiū sunamitidis mulieris mortuū ignorauit. Ideo a conspectu dei fugere se ionas putabat humanum aliquid passus: dicente dauid. Quo ibo a spiritu tuo: & quo a facie tua fugiam.

Explicit prologus:

Incipit argumentum.

Ionas columba pulcherrima naufragio suo passionem domini prefigurans mundum ad penitentiam reuocat: & sub nomine niniue salutem gentibus denunciat.

Explicit argumentum.

IONAS.

ΙΩΝΑΣ.

Ca.j.

Cap.j.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל יוֹנָה בֶן אֲמִתַּי
לֵאמֹר׃ קוּם לֵךְ אֶל נִינְוֵה הָעִיר
הַגְּדוֹלָה וּקְרָא עָלֶיהָ כִּי עָלְתָה
רָעָתָם לְפָנָי׃ וַיָּקָם יוֹנָה לִבְרֹחַ
תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי יְהוָה וַיֵּרֶד יָפוֹ
וַיִּמְצָא אֳנִיָּה בָאָה תַרְשִׁישׁ וַיִּתֵּן
שְׂכָרָהּ וַיֵּרֶד בָּהּ לָבוֹא עִמָּהֶם
תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי יְהוָה׃ וַיהוָה הִטִּיל
רוּחַ גְּדוֹלָה אֶל הַיָּם וַיְהִי סַעַר
גָּדוֹל בַּיָּם וְהָאֳנִיָּה חִשְּׁבָה לְהִשָּׁבֵר׃
וַיִּרְאוּ הַמַּלָּחִים וַיִּזְעֲקוּ אִישׁ אֶל
אֱלֹהָיו וַיְטִלוּ אֶת הַכֵּלִים אֲשֶׁר
בָּאֳנִיָּה אֶל הַיָּם לְהָקֵל מֵעֲלֵיהֶם
וְיוֹנָה יָרַד אֶל יַרְכְּתֵי הַסְּפִינָה שָׁכַב

Incipit Ionas propheta.

Capitulum. j.

Et factum est verbū dñi ad ionam filiū amathi dicens. Surge & vade in niniuē ciuitatē grandem & predica in ea: quia ascendit malicia eius coram me. Et surrexit ionas vt fugeret in tharsis a facie dñi. Et descendit ioppen & inuenit nauē euntē in tharsis. Et dedit naulum eius & descēdit in eam vt iret cum eis in tharsis a facie domini. Domino autem misit ventum magnū in mare: & facta est tempestas magna in mari: & nauis periclitabatur conteri. Et timuerūt nautē & clamauerunt viri ad deum suum: & miserūt vasa que erant in naui in mare: vt alleuiaretur ab eis. Et ionas descendit ad interiora nauis:

Et factū est verbū dñi ad ionā filiū amathi dicēs: surge τ vade in niniuē ciuitatē magnā: τ predica in ea qꝫ ascēdit malitie eius ad me. τ surrexit ionas vt fugeret in tharsis a facie dñi: τ descēdit in ioppen τ inuenit nauē euntem in tharsis: τ dedit naulū suū τ ascendit eam: vt nauigaret cū eis in tharsis a facie dñi. τ dño suscitauit spū in mare: τ facta ē tēpestas magna in mari: τ nauis periclitabat dissolui. τ timuerūt nautē τ clamabāt vnꝰq ad deū suū: τ iactū fecerunt vasa q̄ in naui in mare: vt alleuiaret ab eis. ionas aūt descēdit ad cōcauū nauis:

Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἰωνὰν τὸν τοῦ ἀμαθὶ λέγων, ἀνάστηθι καὶ πορεύου εἰς νινευὶ τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, καὶ κήρυξον ἐν αὐτῇ ὅτι ἀνέβη βοὴ κραυγὴ τῆς κακίας αὐτῆς πρός με. καὶ ἀνέστη ἰωνᾶς τοῦ φυγεῖν εἰς ταρσεῖς ἐκ προσώπου κυρίου, καὶ κατέβη εἰς ἰόππην καὶ ἔυρεν πλοῖον βαδίζον εἰς ταρσεῖς, καὶ ἔδωκεν τὸ ναῦλον αὐτοῦ καὶ ἐνέβη εἰς αὐτό, τοῦ πλεῦσαι μετ' αὐτῶν εἰς ταρσεῖς ἐκ προσώπου κυρίου. καὶ κύριος ἐξέγειρεν πνεῦμα εἰς τὴν θαλάσσαν, καὶ ἐγένετο κλύδων μέγας ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ τὸ πλοῖον ἐκινδύνευεν διαλυθῆναι. καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ναυτικοὶ καὶ ἀνεβόων ἕκαστος πρὸς τὸν θεὸν αὐτοῦ, καὶ ἐκβαλὼν ἐποιήσαντο τῶν σκευῶν τῶν ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὴν θάλασσαν, τοῦ κουφισθῆναι ἀπ' αὐτῶν. ἰωνᾶς δὲ κατέβη εἰς τὴν κοίλην τοῦ πλοίου,

A

B

C

D

τ dormiebat τ stertebat. τ accessit ad eũ
καὶ ἐκάθευδεν καὶ ἔρεγχεν· καὶ προσῆλθεν πρὸς αὐτὸν ὁ
pre dux. τ dixit ei: qd tu sternis? surge: in-
πρωρεύς· καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί σὺ ῥέγχεις; ἀνάστα, ἐπι
noca deũ tuũ: vt saluet nos τ nõ
καλεῖ τὸν θεόν σου, ὅπως διασώσῃ ὁ θεὸς ἡμᾶς καὶ οὐ
pereamus. τ dixit vnusqsq; ad primũ
μὴ ἀπολλώμεθα· καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον
suum: venite mittam sortes: τ sciam cuius
αὐτοῦ, δεῦτε βάλωμεν κλήρους, καὶ γνῶμεν τίνος
causa malũ hoc est nobis. τ miserũt sortes: τ ceci
ἕνεκα ἡ κακία αὕτη ἐστὶν ἡμῖν· καὶ ἔβαλον κλήρους, καὶ ἔπε
dit sors sup ionã: τ direxerũt ad eũ: indi-
σεν ὁ κλῆρος ἐπὶ ἰωνᾶν· καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν, ἀπάγ
ca nobis cui causa malũ hoc nobis: qd tuũ
γειλον ἡμῖν τίνος ἕνεκεν τὸ κακὸν τοῦτο ἡμῖν; τί σου
opus est. τ vnde venis. τ cr q̃ regiõe.
ἡ ἐργασία ἐστίν· καὶ πόθεν ἔρχῃ· καὶ ἐκ ποίας χώρας·
τ cr q̃ pplo tu es. τ dixit ad eos: ser-
καὶ ἐκ ποίου λαοῦ σὺ εἶ· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, δοῦ
uus dñi ego sum: τ deũ celi τ
λος κυρίου ἐγώ εἰμι, καὶ τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς
terre ego colo: q̃ fecit mare τ
γῆς ἐγὼ σέβομαι, ὃς ἐποίησεν τὴν θάλασσαν καὶ τὴν
aridã. τ timuerũt viri timore magno: τ di
ξηράν· καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνδρες φόβον μέγαν, καὶ εἶ
xerũt ad eũ: qd hoc fecisti? qr cognouerũt
πον πρὸς αὐτόν, τί τοῦτο ἐποίησας; ὅτι ἔγνωσαν
viri qr a facie dñi erat fugiẽs qr nun-
οἱ ἄνδρες ὅτι ἐκ προσώπου κυρίου ἦν φεύγων ὅτι ἀπήγ
ciauit eis. τ direxerũt ad eũ: qd tibi faciemus
γειλεν αὐτοῖς· καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν, τί σοι ποιήσω
τ desinet mare a nobis? qr mare ibat
μὴ καὶ κοπάσῃ ἡ θάλασσα ἀφ' ἡμῶν; ὅτι ἡ θάλασσα ἐπο
τ fuscitabat magis fluctũ. τ dixit ionas
ρεύετο καὶ ἐξεγείρετο μᾶλλον κλύδωνα· καὶ εἶπεν ἰωνᾶς
ad eos: tollite me τ mittite in mare:
πρὸς αὐτούς, ἄρατέ με καὶ ἐμβάλετε εἰς τὴν θάλασσαν,
τ desinet mare a vobis? qr noui ego: qõ
καὶ κοπάσει ἡ θάλασσα ἀφ' ὑμῶν, ὅτι ἔγνωκα ἐγώ, ὅτι
ppter me fluctus iste magnus ō vos est. τ conabã
δι' ἐμὲ ὁ κλύδων οὗτος μέγας ἐφ' ὑμᾶς ἐστιν· καὶ παρεβι
tur viri vt reuerterent ad terrã. τ nõ po
βοῦντο οἱ ἄνδρες τοῦ ἐπιστρέψαι εἰς τὴν γῆν· καὶ οὐκ ἠδύ
tuerũt qr mare ibat τ insurgebat magis
ναντο ὅτι ἡ θάλασσα ἐπορεύετο καὶ ἐξεγείρετο μᾶλλον
ō eos. τ clamauerũt ad dñm τ direxerũt: ne
ἐπ' αὐτούς· καὶ ἀνεβόησαν πρὸς κύριον καὶ εἶπαν, μὴ
quaq; dñe ne pereamus ppter aiam
δαμῶς κύριε μὴ ἀπολλοίμεθα ἕνεκεν τῆς ψυχῆς τοῦ
hoīs huius. τ ne des sup nos sanguinẽ iusti.
ἀνθρώπου τούτου· καὶ μὴ δῷς ἐφ' ἡμᾶς αἷμα δίκαιον·
qr tu dñe sicut voluisti fecisti. τ tule
ὅτι σὺ κύριε ὃν τρόπον ἐβούλου πεποίηκας· καὶ ἔλα
rũt ionã τ miserũt eũ in mare. τ
βον τὸν ἰωνᾶν καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ
stetit a commotiõe sua. τ timuerũt viri tio
ἔστη ἐκ τοῦ σάλου αὐτῆς· καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνδρες φό
re magno dñm: τ immolauerũt hostias dño
βῳ μεγάλῳ τὸν κύριον, καὶ ἔθυσαν θυσίας τῷ κυρίῳ
τ vouerũt vota.
καὶ εὔξαντο εὐχάς. Ca. 2.

Θ. Ε ꝓcepit dño cẽto magno: τ des
Καὶ προσέταξεν κύριος κήτει μεγάλῳ, καὶ κα-
uorauit ionam. τ fuit ionas in ventre ce-
τέπιεν τὸν ἰωνᾶν· καὶ ἦν ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κή-
ti tribus diebus
τους τρεῖς ἡμέρας ooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

'& dormiebat 'sopore gra
ui. 'Et accessit 'ad eum oo
'gubernator' & dixit' ei.
'Quid 'tu' sopore depri-
meris! 'Surge' inuoca' de
um tuum: 'si forte oooooo
'recogitet 'deus' de nobis
'& non 'pereamus. ooooo
'Et dixit 'vir' ad' collegã
suũ. 'Venite' & mittamus
'sortes: ' & sciamus' quas-
re' hoc' malum sit oooooo
'nobis. 'Et miserunt' sor-
tes: '& cecidit oooooooooooo
'sors' super 'ionam. 'Et di
xerunt' ad eum. oooooooo
'Indica 'nobis 'cuius caus-
sa' malum oooooooooooooo
'istud sit 'nobis: 'quod est
'opus tuum: oooooooooooo
'q̃ 'terra tua: ' & quo' va-
dis: 'vel 'ex quo' popl'o es
'tu: 'Et dixit' ad eos. 'He-
breus' ego sum: oooooooo
'& ' dñm 'deum 'celi 'ego
'timeo: oooooooooooooooo
'qui 'fecit 'mare' & 'aridam.
oooo oooooooooooooooooooooo
'Et timuerunt' viri' timo
re' magno: oooooooooooooo
'et dixerunt' ad eũ. 'Quid
'hoc' fecisti! oooooooooooo
'Cognouerunt' enim' viri
'a' facie 'dñi oooooooooo
'fugeret: 'quia' indicaue-
rat' eis ionas: ' & dixerunt
'ad eũ. 'Quid' faciemus
'tibi: '& cessabit' mare' a
nobis! 'Quia' mare' ibat
'& intumescebat sup eos.
'Et dixit' ad eos. 'Tollite
me' & mittite' in 'mare:
'& cessabit' mare' a vobis.
'Scio' enim' ego: 'quoniã
'ppter me' tcpestas' hec
'grandis venit' super vos.
'Et remigabant' viri' vt
reuerterentur' ad oooooo
'aridam' & non' valebãt:
'quia 'mare' ibat oooooo
'& intumescebat' sup eos.
'Et clamauerũt' ad' dñm
'& dixerunt. 'Quesumus
'dñe' ne' pereamus oooooo
'in anima' viri' istius: ' &
ne' des oooooooooooooooo
'super nos' sanguinem' in
nocentem: 'quia' tu' dñe
'sicut' voluisti' fecisti. ' Et
tulerunt oooooooooooooooo
'ionã' & miserunt' in' ma-
re: ' & stetit' mare oooooooo
'a feruore suo. 'Et timue
runt' viri' timore oooooooo
'magno' dñm: ' & immo-
lauerunt' hostias' domio:
'& vouerunt' vota. 2.

Θ. T 'preparauit' domi
nus' piscem 'grandẽ
'vt deglutiret' ionam. ' Et
erat' ionas' in ventre' pi-
scis' tribus' diebus ooooo

'וַיִּשְׁכַּב 'וַיִּרְדָּם׃ 'וַיִּקְרַב 'אֵלָיו 'רַב
'חֹבֵל 'וַיֹּאמֶר 'לוֹ מַה 'לְּךָ 'נִרְדָּם
'קוּם 'קְרָא 'אֶל 'אֱלֹהֶיךָ 'אוּלַי
'יִתְעַשֵּׁת 'הָאֱלֹהִים 'לָנוּ 'וְלֹא 'נֹאבֵד׃
'וַיֹּאמְרוּ 'אִישׁ 'אֶל 'רֵעֵהוּ 'לְכוּ 'וְנַפִּילָה
'גּוֹרָלוֹת 'וְנֵדְעָה 'בְּשֶׁלְּמִי 'הָרָעָה
'הַזֹּאת 'לָנוּ 'וַיַּפִּלוּ 'גּוֹרָלוֹת 'וַיִּפֹּל
'הַגּוֹרָל 'עַל 'יוֹנָה׃ 'וַיֹּאמְרוּ 'אֵלָיו
'הַגִּידָה 'נָא 'לָנוּ 'בַּאֲשֶׁר 'לְמִי 'הָרָעָה
'הַזֹּאת 'לָנוּ מַה 'מְּלַאכְתְּךָ 'וּמֵאַיִן
'תָּבוֹא מַה 'אַרְצֶךָ 'וְאֵי 'מִזֶּה עָם
'אָתָּה׃ 'וַיֹּאמֶר 'אֲלֵיהֶם 'עִבְרִי 'אָנֹכִי
'וְאֶת 'יְהוָה 'אֱלֹהֵי 'הַשָּׁמַיִם 'אֲנִי 'יָרֵא
'אֲשֶׁר 'עָשָׂה 'אֶת 'הַיָּם 'וְאֶת 'הַיַּבָּשָׁה׃
'וַיִּרְאוּ 'הָאֲנָשִׁים 'יִרְאָה 'גְדוֹלָה
'וַיֹּאמֶר 'אֵלָיו מַה 'זֹּאת 'עָשִׂיתָ כִּי
'יָדְעוּ 'הָאֲנָשִׁים כִּי 'מִלִּפְנֵי 'יְהוָה הוּא
'בֹרֵחַ כִּי 'הִגִּיד 'לָהֶם׃ 'וַיֹּאמְרוּ 'אֵלָיו
'מַה 'נַּעֲשֶׂה 'לְּךָ 'וְיִשְׁתֹּק 'הַיָּם 'מֵעָלֵינוּ
כִּי 'הַיָּם הֹלֵךְ 'וְסֹעֵר׃ 'וַיֹּאמֶר 'אֲלֵיהֶם
'שָׂאוּנִי 'וַהֲטִילוּנִי 'אֶל 'הַיָּם 'וְיִשְׁתֹּק
'הַיָּם 'מֵעֲלֵיכֶם כִּי 'יוֹדֵעַ 'אָנִי כִּי
'בְּשֶׁלִּי 'הַסַּעַר 'הַגָּדוֹל 'הַזֶּה עֲלֵיכֶם׃
'וַיַּחְתְּרוּ 'הָאֲנָשִׁים 'לְהָשִׁיב 'אֶל
'הַיַּבָּשָׁה 'וְלֹא 'יָכֹלוּ כִּי 'הַיָּם 'הוֹלֵךְ
'וְסֹעֵר עֲלֵיהֶם׃ 'וַיִּקְרְאוּ 'אֶל 'יְהוָה
'וַיֹּאמְרוּ 'אָנָּה 'יְהוָה 'אַל נָא 'נֹאבְדָה
'בְּנֶפֶשׁ 'הָאִישׁ 'הַזֶּה 'וְאַל 'תִּתֵּן
'עָלֵינוּ 'דָּם 'נָקִיא כִּי 'אַתָּה 'יְהוָה
'כַּאֲשֶׁר 'חָפַצְתָּ 'עָשִׂיתָ׃ 'וַיִּשְׂאוּ 'אֶת
'יוֹנָה 'וַיְטִלֻהוּ 'אֶל 'הַיָּם 'וַיַּעֲמֹד 'הַיָּם
'מִזַּעְפּוֹ׃ 'וַיִּרְאוּ 'הָאֲנָשִׁים 'יִרְאָה
'גְדוֹלָה 'אֶת 'יְהוָה 'וַיִּזְבְּחוּ 'זֶבַח 'לַיהוָה
'וַיִּדְּרוּ 'נְדָרִים׃ Cap. ij.
'וַיְמַן 'יְהוָה 'דָּג 'גָּדוֹל 'לִבְלַע 'אֶת 'יוֹנָה
'וַיְהִי 'יוֹנָה 'בְּמְעֵי 'הַדָּג 'שְׁלֹשָׁה 'יָמִים
'וּשְׁלֹשֶׁת לֵילוֹת׃

וּשְׁלֹשָׁה יְמֵי לֵילוֹת׃ וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל
יְהוָה אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה׃ וַיֹּאמֶר
קָרָאתִי מִצָּרָה לִי אֶל יְהוָה וַיַּעֲנֵנִי
מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי שָׁמַעְתָּ קוֹלִי׃
וַתַּשְׁלִיכֵנִי מְצוּלָה בִּלְבַב יַמִּים
וְנָהָר יְסֹבְבֵנִי כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ
עָלַי עָבָרוּ׃ וַאֲנִי אָמַרְתִּי נִגְרַשְׁתִּי
מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ אַךְ אוֹסִיף לְהַבִּיט אֶל
הֵיכַל קָדְשֶׁךָ׃ אֲפָפוּנִי מַיִם עַד
נֶפֶשׁ תְּהוֹם יְסֹבְבֵנִי סוּף חָבוּשׁ
לְרֹאשִׁי׃ לְקִצְבֵי הָרִים יָרַדְתִּי
הָאָרֶץ בְּרִיחֶיהָ בַּעֲדִי לְעוֹלָם וַתַּעַל
מִשַּׁחַת חַיַּי יְהוָה אֱלֹהָי׃ בְּהִתְעַטֵּף
עָלַי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה זָכָרְתִּי וַתָּבוֹא
אֵלֶיךָ תְּפִלָּתִי אֶל הֵיכַל קָדְשֶׁךָ׃
מְשַׁמְּרִים הַבְלֵי שָׁוְא חַסְדָּם יַעֲזֹבוּ׃
וַאֲנִי בְּקוֹל תּוֹדָה אֶזְבְּחָה לָךְ אֲשֶׁר
נָדַרְתִּי אֲשַׁלֵּמָה יְשׁוּעָתָה לַיהוָה׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה לַדָּג וַיָּקִא אֶת יוֹנָה
אֶל הַיַּבָּשָׁה׃

Cap.iij.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל יוֹנָה שֵׁנִית
לֵאמֹר׃ קוּם לֵךְ אֶל נִינְוֵה הָעִיר
הַגְּדוֹלָה וְקְרָא אֵלֶיהָ אֶת הַקְּרִיאָה
אֲשֶׁר אָנֹכִי דֹבֵר אֵלֶיךָ׃ וַיָּקָם יוֹנָה
וַיֵּלֶךְ אֶל נִינְוֵה כִּדְבַר יְהוָה וְנִינְוֵה
הָיְתָה עִיר גְּדוֹלָה לֵאלֹהִים מַהֲלַךְ
שְׁלֹשֶׁת יָמִים׃ וַיָּחֶל יוֹנָה לָבוֹא
בָּעִיר מַהֲלַךְ יוֹם אֶחָד וַיִּקְרָא
וַיֹּאמַר עוֹד אַרְבָּעִים יוֹם וְנִינְוֵה
נֶהְפָּכֶת׃ וַיַּאֲמִינוּ אַנְשֵׁי נִינְוֵה
בֵּאלֹהִים וַיִּקְרְאוּ צוֹם וַיִּלְבְּשׁוּ
שַׂקִּים מִגְּדוֹלָם וְעַד קְטַנָּם׃ וַיִּגַּע
הַדָּבָר אֶל מֶלֶךְ נִינְוֵה וַיָּקָם
מִכִּסְאוֹ וַיַּעֲבֵר אַדַּרְתּוֹ מֵעָלָיו וַיְכַס
שָׂק וַיֵּשֶׁב עַל הָאֵפֶר׃ וַיַּזְעֵק וַיֹּאמַר
בְּנִינְוֵה מִטַּעַם הַמֶּלֶךְ וּגְדָלָיו

& tribus noctibus. Et orauit ionas ad dñm deum suum de ventre piscis. Et dixit.
Clamaui de tribulatione mea ad dñm & exaudiuit me. De ventre inferi clamaui & exaudisti vocem meã. Et piecisti me in pfundũ in corde maris: & flumen circũdedit me. Oes gurgites tui & fluctus tui: sup me transierũt. Et ego dixi. Abiectus sum a cõspectu oculorũ tuorũ. Veruntã rursus video templũ sanctũ tuum. Circũdederũt me aque vsq ad animam: abyssus vallauit me: pelagus opuit caput meũ. Ad extrema montiũ descendi: terre vectes cõclusserunt me in eternũ: & subleuabis de corruptione vitã meã dñe deus meus. cũ angustiaretur in me aia mea dñi recordatus sum: vt veniat ad te oratio mea ad tẽplũ sanctũ tuũ. Qui custodiũt vanitates frustra miam suam derelinquũt. Ego autẽ in voce laudis imolabo tibi: quecunq; voui redam pro salute domino. Et dixit dominus pisci. Et euomuit ionam in aridam. 3.

ET factũ est verbum dñi ad ionã secũdo dicens. Surge & vade in niniuen ciuitatem magnam & predica in ea predicationem quã ego loquor ad te. Et surrexit ionas & abiit in niniuen iuxta verbũ dominí. Et niniue erat ciuitas magna: itinere trium dierum. Et cepit ionas introire ciuitatẽ itinere diei vnius: & clamauit & dixit. Adhuc quadraginta dies: & niniue subuertetur. Et crediderunt viri niniuite in deo: & predicauerunt iesunium: & vestiti sunt saccis a maiore vsq ad minorẽ. Et peruenit verbum ad regem niniue. Et surrexit de solio suo & abiecit vestimẽtũ suũ a se: & indutus est sacco & sedit in cinere: & clamauit & dixit in niniue ex ore regis & principum eius

τ trib noctib. τ orauit ionas ad dñm
καὶ τριῶν νυκτῶν. καὶ προσηύξατο ἰωνᾶς πρὸς κύριον τὸν
θεὸν αὐτοῦ ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους καὶ εἶπεν, ἐβόησα
ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν θεόν μου καὶ εἰσήκουσέν μου.
de ventre inferni audisti vocẽ meã. piecisti me in
ἐκ κοιλίας ἅδου ἤκουσας φωνῆς μου. ἀπέρριψάς με εἰς
pfundũ cordis maris: τ flumina circũdederũt me:
βάθος καρδίας θαλάσσης, καὶ ποταμοὶ ἐκύκλωσάν με,
oẽs elevationes me τ fluctus tui sup me trã-
πάντες οἱ μετεωρισμοί σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ διῆλ
sierũt. τ ego dixi abiectus sum ex oculis tuis: plecto ad
θον. κἀγὼ εἶπεν ἀπῶσμαι ἐξ ὀφθαλμῶν σου, ἄρα πρόσ-
dam vt videam teplũ sctũ tuũ. circũfusa
θω τοῦ ἐπιβλέψαι πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου. περιεχύθη
est mihi aq vsq ad aiam: abyssus vallauit me: iruasit
με μοι ὕδωρ ἕως ψυχῆς, ἄβυσσος ἐκύκλωσέν με, ἔδυ
caput meũ in scissuras mõtiũ: descendi in terrã cui
κεφαλή μου εἰς χισμὰς ὀρέων, κατέβην εἰς γῆν εἷς αἰῶνα
cetera eius retinacula sempiterna: τ ascendat ex corruptione
κλοὶ αὐτῆς κάτοχοι αἰώνιοι. καὶ ἀναβήτω ἐκ φθορᾶς ἡ
vita mea dñe deus meus: cũ deficeret a me ani
ζωή μου κύριε θεέ μου, ἐν τῷ ἐκλείπειν ἀπ' ἐμοῦ τὴν ψυ-
ma mea: dñi memorat sum: τ veniat ad te ora
χήν μου, τοῦ κυρίου ἐμνήσθην, καὶ ἔλθοι πρός σε ἡ προσ-
tio mea ad tẽplũ sctũ tuũ: q̃ custodiũt vana
ευχή μου πρὸς ναὸν ἅγιόν σου, φυλασσόμενοι μάταια
τ mẽdacia: miam suã reliquerũt. ego autẽ cũ vo-
καὶ ψευδῆ, ἔλεον αὐτῶν ἐγκατέλιπον. ἐγὼ δὲ μετὰ φω-
ce laudis τ cõfessionis imolabo tibi: q̃cũq; voui
νῆς αἰνέσεως καὶ ἐξομολογήσεως θύσω σοι, ἃ ἐπηξάμην
reddam tibi in salutare meũ dño. τ precepit
ἀποδώσω σοι εἰς σωτηρίαν μου τῷ κυρίῳ. καὶ πρόσετα-
tũ est ceto τ eiecit ionã sup aridã.
ξεν τῷ κήτει καὶ ἐξέβαλεν τὸν ἰωνᾶν ἐπὶ τὴν ξηράν.

ET factũ est ꝓmo dñi ad ionã secundo
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἰωνᾶν δευτέρου
dicẽs: surge τ vade in niniuẽ ciuitatẽ
λέγων, ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι εἰς νινευὶ τὴν πόλιν τὴν
magnã: τ ꝑdica in ea secũdũ ꝑdicationẽ quã
μεγάλην, καὶ κήρυξον ἐν αὐτῇ κατὰ τὸ κήρυγμα ὃ ἐγὼ λαλῶ
ego loquor ad te. τ surrexit ionas τ abi-
πρὸς σέ. καὶ ἀνέστη ἰωνᾶς καὶ ἐπο-
it in niniuẽ sicut locutus est dñs. at niniue ciuitas
ρεύθη εἰς νινευὶ κατὰ τὸν λόγον κυρίου. ἡ δὲ νινευὶ πόλις
magna deo q̃ ꝑ itinere vie diei trã.
μεγάλη τῷ θεῷ ὡσεὶ πορείας ὁδοῦ ἡμερῶν τριῶν. καὶ ἤρ-
τ cepit ionas ingredi in ciuitatẽ q̃ ꝑ itine-
ξατο ἰωνᾶς τοῦ εἰσπορεύεσθαι εἰς τὴν πόλιν ὡσεὶ πορεί-
re diei vni. τ ꝑdicauit τ dixit. τ adhuc tres
αν ἡμέρας μιᾶς. καὶ ἐκήρυξεν καὶ εἶπεν. καὶ ἔτι τρεῖς
dies: τ niniue subuertet. τ crediderũt
ἡμέραι, καὶ νινευὶ καταστραφήσεται. καὶ ἐπίστευσαν οἱ
viri niniue deo: τ ꝑdicauerũt ieiunũ: τ vestiti
ἄνδρες νινευὶ τῷθεῷ, καὶ ἐκήρυξαν νηστείαν, καὶ ἐνεδύ-
sunt saccis a magno eorũ τ vsq ad quã eo
σαντο σάκκους ἀπὸ μεγάλου αὐτῶν καὶ ἕως μικροῦ αὐ-
rũ. τ appropiquit ꝓmo ad regem ni-
τῶν. καὶ ἤγγισεν ὁ λόγος πρὸς τὸν βασιλέα τῆς νι-
niue. τ surrexit de throno suo: τ abiecit
νευί. καὶ ἐξανέστη ἐκ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ περιεῖ-
lit stolam suam a seipso: τ indutus e
λετο τὴν στολὴν αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ ἐνεδύσατο
sacco τ sedit in cinere. τ ꝑdicauit in
σάκκον καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ σποδοῦ. καὶ ἐκήρυξεν ἐν τῇ
niniue a rege τ ab oibus
νινευὶ παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ παρὰ πάντων τῶν
magnatibus eius
μεγιστάνων αὐτοῦ

dicens. Homines & iu menta & boues non gustent quicq̃ nec pascantur: & aquam non bibant: & operiantur saccis homies & iumēta & clament ad deum in fortitudine: & cōuertatur vir a via sua mala & ab iniqtate que est in manibus eorum. Quis scit si cōuertatur & ignoscat deus: & reuertatur a furore ire sue: & non peribimus? Et vidit deus opera eorū: quia cōuersi sunt de via sua mala: & misertus est super malicia quā locutus fuerat vt faceret eis: & non fecit. 4.

Et afflictus est ionas affictione magna & iratus est & orauit ad dñm & dixit. Obsecro dñe: nunqd nō hoc est verbū meū cū adhuc esse in terra mea. Propter hoc poccupani vt fugerē in tarsis. Scio enī quia tu deus clemēs & misericors es: patiēs & multe misera tionis: & ignoscens sup malicia. Et nūc dñe tolle queso aiam meā a me: qa melior ē mihi mors q̃ vita. Et dixit dñs. Putasne bene irasceris tu? Et egressus est ionas de ciuitate: & sedit contra orientē ciuitatis. Et fecit sibimet vmbraculum ibi: & sedebat sub ter illud in vmbra donec videret qd accideret ciuitati. Et pparauit dñs deo hederam & ascēdit sup caput ione vt esset vmbra sup caput eius & pptegeret eū. Laborauerat enī. Et letatus est ionas super hedera leticia magna. Et pauit deus vermem ascensu diluculi in crastinū. Et percussit hederam & exaruit. Et cū ortus fuisset sol precepit deus vēto calido & vrēti & percussit sol super caput ione: & estuabat. Et petiuit anime sue vt moreretur. Et dixit. Melius est mihi mori q̃ viuere. Et dixit deus ad ionā. Putasne bene irasceris tu super

לֵאמֹר׃ הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה׃ הַבָּקָר
וְהַצֹּאן אַל יִטְעֲמוּ מְאוּמָה אַל יִרְעוּ
וּמַיִם אַל יִשְׁתּוּ׃ וְיִתְכַּסּוּ שַׂקִּים
הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה וְיִקְרְאוּ אֶל אֱלֹהִים
בְּחָזְקָה וְיָשֻׁבוּ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה
וּמִן הַחָמָס אֲשֶׁר בְּכַפָּיִם׃ מִי
יוֹדֵעַ יָשׁוּב וְנִחַם הָאֱלֹהִים וְשָׁב
מֵחֲרון אַפּוֹ וְלֹא נֹאבֵד׃ וַיַּרְא
הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ
מִדַּרְכָּם הָרָעָה וַיִּנָּחֶם הָאֱלֹהִים
עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂות לָהֶם
וְלֹא עָשָׂה׃ Cap.iiij.
וַיֵּרַע אֶל יונָה רָעָה גְדולָה וַיִּחַר
לו׃ וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה וַיֹּאמַר אָנָּה
יְהוָה הֲלוא זֶה דְבָרִי עַד היותִי עַל
אַדְמָתִי עַל כֵּן קִדַּמְתִּי לִבְרֹחַ
תַּרְשִׁישָׁה כִּי יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה אֵל
חַנּון וְרַחום אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד
וְנִחָם עַל הָרָעָה׃ וְעַתָּה יְהוָה קַח
נָא אֶת נַפְשִׁי מִמֶּנִּי כִּי טוב מותִי
מֵחַיָּי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה הַהֵיטֵב חָרָה
לָךְ׃ וַיֵּצֵא יונָה מִן הָעִיר וַיֵּשֶׁב
מִקֶּדֶם לָעִיר וַיַּעַשׂ לו שָׁם סוכָּה
וַיֵּשֶׁב תַּחְתֶּיהָ בַּצֵּל עַד אֲשֶׁר יִרְאֶה
מַה יִהְיֶה בָּעִיר׃ וַיְמַן יְהוָה אֱלֹהִים
קִיקָיון וַיַּעַל מֵעַל לְיונָה לִהְיות
צֵל עַל רֹאשׁו לְהַצִּיל לו מֵרָעָתו
וַיִּשְׂמַח יונָה עַל הַקִּיקָיון שִׂמְחָה
גְדולָה׃ וַיְמַן הָאֱלֹהִים תולַעַת בַּעֲלות
הַשַّחַר לַמָּחֳרָת וַתַּךְ אֶת הַקִּיקָיון
וַיִּיבָשׁ׃ וַיְהִי כְּזָרְחַ הַשָּׁמֶשׁ וַיְמַן
אֱלֹהִים רוּחַ קָדִים חֲרִישִׁית וַתַּךְ
הַשֶּׁמֶשׁ עַל רֹאשׁ יונָה וַיִּתְעַלָּף
וַיִּשְׁאַל אֶת נַפְשׁו לָמות וַיֹּאמֶר
טוב מותִי מֵחַיָּי׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
אֶל יונָה הַהֵיטֵב חָרָה לְךָ עַל

לֵאמֹר׃ הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה׃ הַבָּקָר
וְהַצֹּאן אַל יִטְעֲמוּ מְאוּמָה אַל יִרְעוּ
וּמַיִם אַל יִשְׁתּוּ׃ וְיִתְכַּסּוּ שַׂקִּים
הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה וְיִקְרְאוּ אֶל אֱלֹהִים
בְּחָזְקָה וְיָשֻׁבוּ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה
וּמִן הַחָמָס אֲשֶׁר בְּכַפָּיִם׃ מִי
יוֹדֵעַ יָשׁוּב וְנִחַם הָאֱלֹהִים וְשָׁב
מֵחֲרון אַפּוֹ וְלֹא נֹאבֵד׃ וַיַּרְא
הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ
מִדַּרְכָּם הָרָעָה וַיִּנָּחֶם הָאֱלֹהִים
עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂות לָהֶם
וְלֹא עָשָׂה׃ Cap.iiij.
וַיֵּרַע אֶל יונָה רָעָה גְדולָה וַיִּחַר
לו׃ וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה וַיֹּאמַר אָנָּה
יְהוָה הֲלוא זֶה דְבָרִי עַד היותִי עַל
אַדְמָתִי עַל כֵּן קִדַּמְתִּי לִבְרֹחַ
תַּרְשִׁישָׁה כִּי יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה אֵל
חַנּון וְרַחום אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד
וְנִחָם עַל הָרָעָה׃ וְעַתָּה יְהוָה קַח
נָא אֶת נַפְשִׁי מִמֶּנִּי כִּי טוב מותִי
מֵחַיָּי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה הַהֵיטֵב חָרָה
לָךְ׃ וַיֵּצֵא יונָה מִן הָעִיר וַיֵּשֶׁב
מִקֶּדֶם לָעִיר וַיַּעַשׂ לו שָׁם סוכָּה
וַיֵּשֶׁב תַּחְתֶּיהָ בַּצֵּל עַד אֲשֶׁר יִרְאֶה
מַה יִהְיֶה בָּעִיר׃ וַיְמַן יְהוָה אֱלֹהִים
קִיקָיון וַיַּעַל מֵעַל לְיונָה לִהְיות
צֵל עַל רֹאשׁו לְהַצִּיל לו מֵרָעָתו
וַיִּשְׂמַח יונָה עַל הַקִּיקָיון שִׂמְחָה
גְדולָה׃ וַיְמַן הָאֱלֹהִים תולַעַת בַּעֲלות
הַשַّחַר לַמָּחֳרָת וַתַּךְ אֶת הַקִּיקָיון
וַיִּיבָשׁ׃ וַיְהִי כְּזָרְחַ הַשָּׁמֶשׁ וַיְמַן
אֱלֹהִים רוּחַ קָדִים חֲרִישִׁית וַתַּךְ
הַשֶּׁמֶשׁ עַל רֹאשׁ יונָה וַיִּתְעַלָּף
וַיִּשְׁאַל אֶת נַפְשׁו לָמות וַיֹּאמֶר
טוב מותִי מֵחַיָּי׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
אֶל יונָה הַהֵיטֵב חָרָה לְךָ עַל

Prītiua.heb. Tex.heb.Miche.j. Trāsl.B.Mie. Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

'הַקִּיקָיוֹן וַיֹּאמֶר הֵיטֵב חָרָה לִי
עַד מָוֶת׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אַתָּה חַסְתָּ
עַל הַקִּיקָיוֹן אֲשֶׁר לֹא עָמַלְתָּ
בּוֹ וְלֹא גִדַּלְתּוֹ שֶׁבֶן לַיְלָה הָיָה
וּבֶן לַיְלָה אָבָד׃ וַאֲנִי לֹא אָחוּס
עַל נִינְוֵה הָעִיר הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר
יֵשׁ בָּהּ הַרְבֵּה מִשְׁתִּים עֶשְׂרֵה
רִבּוֹ אָדָם אֲשֶׁר לֹא יָדַע בֵּין
יְמִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ וּבְהֵמָה רַבָּה׃ פ

'hederam.'Et dixit.' Bene 'irascor ooooooooooooo 'vsqꝫ ad 'mortē.' Et dixit 'dominus.'Tu 'doles ooo 'super 'hederam' in qua 'non'm laborasti oooooooo 'neqꝫ' fecisti vt cresceret 'que sub vna 'nocte nata 'est:' & sub vna 'nocte' perit.' & ego' non 'parcam 'ninive 'ciuitati 'magne: ooooooooooooooooooooooo 'in qua 'sunt 'pluscꝫ' centum viginti oooooooooooo 'milia 'hominū 'qui 'nō 'sciunt quid sit' inter ooo 'dexteram' & sinistrā suā '& iumenta' multa.

Explicit Ionas ppheta.

cucurbita pro q̄ nō laborasti sup ea neq κολοκύντης ὑπὲρ ἧς οὐκ ἐκακοπάθησας ἐν αὐτῇ οὐδὲ
enutristi eam. q̄ sub nocte nata ē ⁊ sub nocte perijt: ἐξέθρεψας αὐτήν. ἣ ὑπὸ νύκτα ἐφύη καὶ ὑπὸ νύκτα ἀπώλετο·
ego ãt nō parcã sup ninive ciuitate λετο, ἐγὼ δὲ οὐ φείσομαι ὑπὲρ νινυὶ τῆς πόλεως
magna in q̄ habitant plures q̄ duodecim milia virorū: qui nō cognouerunt dexterā suā ne ⁊ sinistrā ⁊ iumēta multa.
τῆς μεγάλης ἐν ᾗ κατοικοῦσιν πλείους ἢ δώδεκα μυριάδες ἀνδρῶν, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν δεξιὰν αὐτῶν οὐδὲ
δὲ ἀριστερὰν καὶ κτήνη πολλά.

INCIPIT PROLOGVS IN MICHEAM PROPHETAM.

Emporibus ioathe & achaz & ezechie regū iuda: micheā prophetam ob hanc prophetiā spiritusancto repletū fuisse lectio ipsa demonstrat. Sed de supradicto numero regū ioathā & ezechiam deo ob religionē placuisse: historia libri quarti regū: & secūdi paralipomenō indicat. Achaz vero relicto deo: idola samarie quibus etiā filios suos in sacrificiū igni cōcremandos obtulerat coluisse constat. Quāobrem deus samariā que reges israel & iuda simulachrorū superstitione fefellerat increpās indignationē suam in eam processurā cōminatus est. Populo ēt israel preuaricatori: & principibus eius: qui eundē populū fallacia suasione ad colenda idola impulerant verbis in sequentibus captiuitatem & interitum affuturum denunciauit.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

MIcheas demorasthi coheres xpi vastationem annunciatū lie latronis & obsidionem ponit contra eam: quia maxillam percusserit iudicis israel.

Explicit argumentum.

Incipit Micheas ppheta.

Capitulum i.

Cap.j.

'דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל מִיכָה
הַמֹּרַשְׁתִּי בִּימֵי יוֹתָם אָחָז יְחִזְקִיָּה
מַלְכֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר חָזָה עַל שֹׁמְרוֹן
וִירוּשָׁלִַם׃ שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם
הַקְשִׁיבִי אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ וִיהִי אֲדֹנָי
יְהוִה בָּכֶם לְעֵד אֲדֹנָי מֵהֵיכַל
קָדְשׁוֹ׃ כִּי הִנֵּה יְהוָה יֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ
וְיָרַד וְדָרַךְ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ׃ וְנָמַסּוּ
הָהָרִים תַּחְתָּיו וְהָעֲמָקִים יִתְבַּקָּעוּ
כַּדּוֹנָג מִפְּנֵי הָאֵשׁ כְּמַיִם מְגֻרִים
בְּמוֹרָד׃ בְּפֶשַׁע יַעֲקֹב כָּל זֹאת
וּבְחַטֹּאת בֵּית יִשְׂרָאֵל מִי פֶשַׁע
יַעֲקֹב הֲלוֹא שֹׁמְרוֹן וּמִי בָּמוֹת
יְהוּדָה הֲלוֹא יְרוּשָׁלִַם׃ וְשַׂמְתִּי
שֹׁמְרוֹן לְעִי הַשָּׂדֶה לְמַטָּעֵי כָרֶם
וְהִגַּרְתִּי לַגַּי אֲבָנֶיהָ וִיסֹדֹתֶיהָ אֲגַלֶּה׃
וְכָל פְּסִילֶיהָ יֻכַּתּוּ וְכָל אֶתְנַנֶּיהָ
יִשָּׂרְפוּ בָאֵשׁ וְכָל עֲצַבֶּיהָ אָשִׂים
שְׁמָמָה כִּי מֵאֶתְנַן זוֹנָה קִבָּצָה

'hederam.'Et dixit.' Bene 'irascor ooooooooooooo 'vsqꝫ ad 'mortē.' Et dixit 'dominus.'Tu 'doles ooo 'super 'hederam' in qua 'non'm laborasti oooooooo 'neqꝫ' fecisti vt cresceret 'que sub vna 'nocte nata 'est:' & sub vna 'nocte' perit.' & ego' non 'parcam 'ninive 'ciuitati 'magne: ooooooooooooooooooooooo 'in qua 'sunt 'pluscꝫ' centum viginti oooooooooooo 'milia 'hominū 'qui 'nō 'sciunt quid sit' inter ooo 'dexteram' & sinistrā suā '& iumenta' multa.

Explicit Ionas ppheta.

Capitulum i.

'Erbum 'dñi' quod 'factū est' ad' micheam 'morasthitem' in diebus 'ioathā:' achaz &' ezechie 'regum' iuda' quod' vidit 'super' samariam oooooo '& hierusalē.' Audite' populi' omnes: & oooooooo 'attendat' terra' & plenitudo eius: ' & sit' dñs deus 'vobis' in testem:' dñs' in tēplo' sancto suo.' Quia 'ecce' dñs' egredietur' de loco suo:' & descendet oo 'p & calcabit' sup' excelsa 'terre.' Et consumentur 'montes' subtus eum:' & valles' scindentur oooooo 'sicut cera' a facie' ignis: 'sicut aque que' decurrūt 'in preceps.' In scelere' iacob' omne' istud: oooooo '& in peccatis' domus' israel.' Quod' scelus ooo 'iacob?' Nonne' samaria? 'Et que' excelsa oooooooo 'iude.' Nonne' hierusalē? 'Et ponam' samariā' q̄ si aceruū lapidū in' agro' cū plantatur' vinea:' & detrahā' in vallē' lapides ei?.' Et fundamēta ei?' reuelabo: '& oia' sculptilia ei?' cōcidētur.' Et oes' mercedes ei?' cōburētur' igne' & oia 'idola ei?' ponā in' pditione:' qa' de mercedib?' meretricis' cōgregata sunt:

Et factū ē verbū dñi ad micheam morasthitē in diebus ioathā ⁊ achaz ⁊ ezechie regū iuda: de q̄b? vidit de samaria ⁊ de hierusalem. audite ppli oēs monco: attendat terra ⁊ oēs q̄ in ea: ⁊ erit dñs deus in vobis in testimoniū dñs ex domo sctā sua. q: ecce dñs egredietur de loco suo: ⁊ descendet ⁊ ascendet sup excelsa terre: ⁊ conuenient mōtes subter eū: ⁊ valles tabescent sicut tabescit cera a facie ignis: ⁊ sicut aqua profluens in declīa: ppt ipietatē iacob oia hec: ⁊ ppt peccata ꝛum dom? israel. q̄ ipietas iacob: nōne ita samaria? ⁊ q̄ peccata dom? iuda: nōne hierusalem? ponam samariā in pomoꝝ custodiā agri. ⁊ in plātationē vinee: ⁊ detraham in vorāginē lapides eius ⁊ fundamēta ei? reuelabo. ⁊ cuncta sculptilia ei? euertent: ⁊ oes mercedes eius cōburent igni: ⁊ cuncta idola ei? ponam in pditione: q: ex mercedib? fornicationis cōgregauit:

Et factū ē verbū dñi ad micheam morasthitē in diebus ioathā ⁊ achaz ⁊ ezechie regū iuda: de q̄b? vidit de samaria ⁊ de hierusalem. audite ppli oēs monco: attendat terra ⁊ oēs q̄ in ea: ⁊ erit dñs deus in vobis in testimoniū dñs ex domo sctā sua. q: ecce dñs egredietur de loco suo: ⁊ descendet ⁊ ascendet sup excelsa terre: ⁊ conuenient mōtes subter eū: ⁊ valles tabescent sicut tabescit cera a facie ignis: ⁊ sicut aqua profluens in declīa: ppt ipietatē iacob oia hec: ⁊ ppt peccata ꝛum dom? israel. q̄ ipietas iacob: nōne ita samaria? ⁊ q̄ peccata dom? iuda: nōne hierusalem? ponam samariā in pomoꝝ custodiā agri. ⁊ in plātationē vinee: ⁊ detraham in vorāginē lapides eius ⁊ fundamēta ei? reuelabo. ⁊ cuncta sculptilia ei? euertent: ⁊ oes mercedes eius cōburent igni: ⁊ cuncta idola ei? ponam in pditione: q: ex mercedib? fornicationis cōgregauit:

MICHEAS

ΜΗΧΑΙΑΣ. Ca.i.

Et factū ē verbū dñi ad micheam morasthitē in diebus ioathā ⁊ achaz ⁊ ezechie regū iuda: de q̄b? vidit de samaria ⁊ de hierusalem. audite ppli oēs monco: attendat terra ⁊ oēs q̄ in ea: ⁊ erit dñs deus in vobis in testimoniū dñs ex domo sctā sua. q: ecce dñs egredietur de loco suo: ⁊ descendet ⁊ ascendet sup excelsa terre: ⁊ conuenient mōtes subter eū: ⁊ valles tabescent sicut tabescit cera a facie ignis: ⁊ sicut aqua profluens in declīa: ppt ipietatē iacob oia hec: ⁊ ppt peccata ꝛum dom? israel. q̄ ipietas iacob: nōne ita samaria? ⁊ q̄ peccata dom? iuda: nōne hierusalem? ponam samariā in pomoꝝ custodiā agri. ⁊ in plātationē vinee: ⁊ detraham in vorāginē lapides eius ⁊ fundamēta ei? reuelabo. ⁊ cuncta sculptilia ei? euertent: ⁊ oes mercedes eius cōburent igni: ⁊ cuncta idola ei? ponam in pditione: q: ex mercedib? fornicationis cōgregauit:

Αἱ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μιχαίαν τὸν μορασθὶ
ἐν ἡμέραις ἰωάθαμ καὶ ἄχαζ καὶ ἐζεκίου
βασιλέων ἰούδα, ὑπὲρ ὧν ἑώρακεν περὶ σαμαρείας καὶ περὶ
ἱερουσαλήμ. ἀκούσατε λαοὶ πάντες λόγους, προσεχέτω
πᾶσα ἡ γῆ καὶ πάντες οἱ ἐν αὐτῇ, καὶ ἔσται κύριος ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν εἰς μαρ
τυρίον κύριος ἐξ οἴκου ἁγίου αὐτοῦ. διότι ἰδοὺ κύριος ἐκπορεύεται
ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ, καὶ καταβήσεται καὶ ἀναβήσεται ἐπὶ τὰ
ὑψη τῆς γῆς, καὶ σαλευθήσεται τὰ ὄρη ὑποκάτωθεν αὐτοῦ, καὶ
αἱ κοιλάδες τακήσονται ὡς τήκεται κηρὸς ἀπὸ προσώ
που πυρός, καὶ ὡς ὕδωρ καταφερόμενον ἐν καταβά
σει. διὰ ἀσέβειαν ἰακὼβ πάντα ταῦτα, καὶ διὰ τὰς ἁμαρ
τίας οἴκου ἰσραήλ. τίς ἀσέβεια ἰακώβ, οὐχὶ σὺ σαμά
ρεια; καὶ τίς ἁμαρτία οἴκου ἰούδα, οὐχὶ ἱερουσαλήμ;
καὶ θήσομαι σαμάρειαν εἰς ὀπωροφυλάκιον ἀγροῦ· καὶ εἰς
φυτείαν ἀμπελῶνος, καὶ καταβιβῶ εἰς χάος τοὺς λίθους
αὐτῆς καὶ τὰ θεμέλια αὐτῆς ἀποκαλύψω. καὶ πάντα τὰ γλυ
πτά αὐτῆς κατακαήσεται, καὶ πάντα τὰ μισθώματα αὐ
τοῦ κατακαήσεται πυρί, καὶ πάντα τὰ εἴδωλα αὐτῆς θήσομαι
εἰς ἀφανισμόν, διότι ἐκ μισθώματος πορνείας συνήγαγεν,

A

A

B

Ioel.
1.5.

C

ε ex mercedib' fornicarie destruxit. ppt hoc
καὶ ἐκ μισθωμάτων πόρνης κατέστρεψεν. ἕνεκεν τούτου
planget τ lugebit: ibit discalciata τ nu-
κόψεται καὶ θρηνήσει, περιόσεται ἀνυπόδετος καὶ γυμ-
da faciet planctũ ẋ̃ draconum: τ luctũ ẋ̃ fi-
νὴ ποιήσεται κοπετὸν ὡς δρακόντων, καὶ πένθος ὡς ου
lia: strenarũ:qz obtinuit plaga eius: qz
γατέρων σειρήνων, ὅτι κατεκράτησεν ἡ πληγὴ αὐτῆς, ὅτι
venit vsq ad iudã. tetigit usq ad portã ppli mei hieru
ἦλθεν ἕως ἰούδα. καὶ ἥψατο ἕως πύλης λαοῦ μου ἐν ἱερου
salem. ḋ in geth nõ magnificemini: τ ḋ in bachim nõ
σαλήμ. οἱ ἐν γὲθ μὴ μεγαλυνθῆτε, καὶ οἱ ἐν βακεὶν μὴ
reedificetis. de domo derisu terrã aspergite.
ἀνοικοδομεῖτε. ἐξ οἴκου καταγέλωτα γῆν κατασπάσα-
derisum vsm hitanteo bene cini
σθε. καταγέλωτα ὑμῶν κατοικούσας καλῶς τὰς πό-
tates eius: nõ est egressa hitatrix senan. plangite
λεις αὐτῆς, ὅτι οὐκ ἐξῆλθεν κατοικοῦσα σαναάν. κόψασθε
domũ ḋ est iurta eã. accipiet ex vobis plagã dolosũ.
οἶκον ἐγγύθεν αὐτῆς. λήψεται ἐξ ὑμῶν πληγὴν δόλιον.
ḋ cepit in bona ḋ hitat in dolosib': qz de-
τίς ἤρξατο εἰς ἀγαθὰ κατοικοῦσα ἐν δόλοις, ὅτι κα-
scenderũt mala a dño in portã hierusalem.
τέβη κακὰ παρὰ κυρίου ἕως πύλας ἱερουσαλήμ.
sonit' curruũ τ equitantium hitano. lachis
ἦχος ἁρμάτων καὶ ἱππευόντων κατοικοῦσα. λαχὶς
ḋncepo peccati est filie sion. qz in te in-
ἀρχηγὸς ἁμαρτίας ἐστὶ τῇ θυγατρὶ σιών. ὅτι ἐν σοὶ εὑ-
uente sunt ipietates israel: ideo dabit emissari-
ρέθησαν ἀσέβειαι ἰσραήλ, διὰ τοῦτο δώσει ἐξαποστει-
os vsq ad hereditatẽ geth. domos vanas frustra
λεῖδας ἕως κληρονομίας γὲθ. οἴκους ματαίους εἰς κενὸν
fuerũt regibus israel donec heredes addu
ἐγένοντο τοῖς βασιλεῦσι ἰσραὴλ ἕως τῆς κληρονόμους ἀγα-
cant tibi hitano lachis hereditas tua. vsq ad odo
γωσή σοι κατοικοῦσα λαχὶς κληρονομία σου. ἕως ὀδο-
lam veniet gloria filie israel. decaluare τ tõdere
λαμ ἥξει δόξα τῆς θυγατρὸς ἰσραήλ. ξύρησαι καὶ κόψαι
sup filios deliciarũ tuarũ. dilata calui-
ἐπὶ τὰ τέκνα τὰ τρυφερά σου. ἐμπλάτυνον τὴν ξύρη-
tiũ tuũ sicut aqla: qm captiui ducti sunt ex te.
σίν σου ὡς ἀετός, ὅτι ἠχμαλωτεύθησαν ἀπὸ σοῦ. Ca.2.

Ecti sunt cogitãtes laboreo τ operãtes mala
Ἐφρόντο λογιζόμενοι κόπους καὶ ἐργαζόμενοι κακὰ
in cubilib' suis. τ simul cũ die cõsumabãt ea.
ἐν ταῖς κοίταις αὐτῶν. καὶ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ συνετέλουν αὐ-
qz nõ leuaueret ad dñm manus suas.
τά. διότι οὐκ ἔρρυε πρὸς τὸν κύριον τὰς χεῖρας αὐτῶν.
τ desiderabãt agros: τ viripiebãt pupillos: τ do-
καὶ ἐπεθύμουν ἀγροὺς, καὶ διήρπαζον ὀρφανούς, καὶ οἴ-
mos oppũebant: τ vi ripiebãt virũ τ domũ
κους κατεδυνάστευον. καὶ διήρπαζον ἄνδρα καὶ τὸν οἶκον
eius vtq τ hereditatẽ eius. ppterea
αὐτοῦ ἄνδρα καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. διὰ τοῦτο
hec dicit dñs: ecce ego cogito sup tribũ
τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ λογίζομαι ἐπὶ τὴν φυλὴν
istam mala de qb' nõ auferatis colla vra:
ταύτην κακὰ ἐξ ὧν οὐ μὴ ἄρητε τοὺς τραχήλους ὑμῶν,
τ non ambulabitis erecti: qz tpo malũ est. in
καὶ οὐ μὴ πορευθῆτε ὀρθοί, ὅτι καιρὸς πονηρός ἐστιν. ἐν
die illa. sumetur sup vos parabola τ plã
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ἀναλήψεται ἐφ' ὑμᾶς παραβολὴ καὶ θρη-
getur planctũ in cantico dicẽtiũ: miseria vasta-
νήσεται θρῆνος ἐν μέλει λεγόντων, ταλαιπωρία ἐτα-
ti sumus. qz ppli dementia est funiculo: τ nõ
λαιπωρήσαμεν. μερὶς λαοῦ κατεμετρήθη χοινίῳ, καὶ οὐκ
erat q̃ phiberet est vt auerteret illũ. agri nri
ἦν ὁ κωλύων ἀπὸ τοῦ ἀποστρέψαι αὐτό. οἱ ἀγροὶ ἡμῶν
diuisi sunt. ppt hoc nõ erit mitteno funiculũ in
διεμερίσθησαν. διὰ τοῦτο οὐκ ἔσται ὁ βάλλων χοινίον ἐν
hereditatem ecclesia dñi. ne flete
κλήρῳ ἐν ἐκκλησίᾳ κυρίου. μὴ δακρύετε ooooooooooo

'et vsq ad' mercedẽ' me-
retricis' reuertẽtur.' Sup
'hoc' plangam' & vlulabo
'vadam' spoliatus ooooooo
'& nudus.' Faciã' planctũ
'velut draconũ: ' & luctũ
'quasi struthionũ:' qa' de
sperata est' plaga eius: oo
'quia' venit' vsq ad' iudã:
'tetigit' portam ooooooooo
'populi mei' vsq ad' hie-
rusalẽ.' In geth' nolite' an
nunciare:' lachrymis' ne
'ploretis.' In domo' pul-
ueris' puluere vos' cõsper
gite: & ' trãsite' vobis' ha
bitatio' pulchra:' confusa
'ignominia.' Nõ' est egres
sa' que habitat in' exitu.
'Planctũ' domus' vicina
'accipiet' ex vobis q̃' stetit
sibimet:' qa' infirmata est
'in bonũ' q̃ habitat i' ama
ritudinibus.' Quia' descẽ
dit' malũ' a' dño' in portã
'hierusalẽ:' tumult' q̃ dri
ge' stuporis' habitanti' la
chis.' Principium oooooooo
'peccati' est' filie' sion:' qa
'in te' inuenta sunt ooooo
'scelera' israel.' Propter-
ea' dabit' emissarios oooo
'sup' hereditatẽ' geth:' do
mos' mẽdaci' in deceptio
nem' regibus' israel.' Ad
huc' heredem' adducam
'tibi' q̃' habitas i' maresa:
'vsq ad' odollam oooooooo
'veniet' gloria' israel.' De
caluare' & tondere oooooo
'sup' filios' deliciarũ tua-
rum:' dilata' caluiciũ tuũ
'sicut aquila:' qm' captiui
ducti sunt' ex te. 2.

E' qui cogitatis' inu-
tile' & opamini' malũ
'in' cubilibus vris.' In lu-
ce' matutina' facũt illud:
'qm' cõtra deũ' est' man'
eorum.' Et cõcupierunt
'agros' & violẽter tulerũt
'& ' rapuerũt' domos:' &
calũniabantur' virũ' & do
mũ eius:' virũ' & heredita
tẽ eius.' Idcirco' hec' dicit
'dñs.' Ecce ego' cogito' su
per' familiam' istam' malũ
'vnde' nõ' auferetis' colla
vestra:' & nõ' ambulabitis
'supbi:' qm' tẽpus' pessi-
mũ' est.' In die' illa' sume-
tur' sup vos' parabola:' &
cantabitur' canticũ cũ sua
uitate' dicentiũ.' Depopu
latiõe' vastati sum'.' Pars
'ppli mei' cõmutata est.
'Quõ' recedis' a me:' cuꝫ
reuertatur qui' regiones
nostras' diuidat.' Propter
hoc' nõ' erit' tibi' mittens
'funiculum' sortis' in ce-
tu' dñi.' Ne' loquamini

שוב וְעַד אֶתְנַן זוֹנָה יָשׁוּבוּ׃ עַל זֹאת
סָפַד אֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה אֵילְכָה שׁוֹלֵל
יָלַל שָׁלַל וְעָרֹם אֶעֱשֶׂה מִסְפֵד כַּתַּנִּים וְאֵבֶל
עָשָׂה סָפֵד כִּבְנוֹת יַעֲנָה׃ כִּי אֲנוּשָׁה מַכּוֹתֶיהָ
חָנַן נָגַע עַד יְהוּדָה נָגַע עַד שַׁעַר
עָנָה אָנַשׁ כִּי בָאָה עַד יְרוּשָׁלִַם׃ בְּנָת אַל תַּגִּידוּ
נָבָה בוא עַמִּי עַד יְרוּשָׁלִַם׃ בְּכוּ אַל תִּבְכּוּ בְּבַית לְעַפְרָה עָפָר
נָגַד בָּכָה הִתְפַּלָּשְׁתִּי׃ עִבְרִי לָכֶם יוֹשֶׁבֶת
פָּלַשׁ יָשַׁב שָׁפִיר עֶרְיָה בֹּשֶׁת לֹא יָצְאָה
שָׁפַר עָרָה יוֹשֶׁבֶת צַאנָן מִסְפַּד בֵּית הָאֶצֶל
צוּר יָצָא סָפֵד לַסֵּת יִקַּח מִכֶּם עָמְדָתוֹ׃ כִּי חָלָה לְטוֹב
רוּץ יוֹשֶׁבֶת מָרוֹת כִּי יָרַד רָעָה מֵאֵת יְהוָה
רָכַב לְשַׁעַר יְרוּשָׁלִַם׃ רְתֹם הָרֶכֶב
לָרֶכֶשׁ יוֹשֶׁבֶת לָכִישׁ רֵאשִׁית
פָּצָה חַטָּאת הִיא לְבַת צִיּוֹן כִּי בְךָ נִמְצְאוּ
נָתַן יָרַשׁ פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל׃ לָכֵן תִּתְּנִי שִׁלֻּחִים
בַּיִת כָּזָב עַל מוֹרֶשֶׁת גַּת בָּתֵּי אַכְזִיב לְאַכְזָב
עוֹד בוא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ עוֹד הַיֹּרֵשׁ אֵבִי
לָךְ יוֹשֶׁבֶת מָרֵשָׁה עַד עֲדֻלָּם
יָבוֹא כָּבוֹד יִשְׂרָאֵל׃ קָרְחִי וָגֹזִּי
גָּזַז גָּזַז עַל בְּנֵי תַעֲנוּגָיִךְ הַרְחִבִי קָרְחָתֵךְ
רָחַב גָּלָה כַּנֶּשֶׁר כִּי גָלוּ מִמֵּךְ׃
טוּן הוֹי חֹשְׁבֵי אָוֶן וּפֹעֲלֵי רָע עַל
רוּץ שָׁכַב מִשְׁכְּבוֹתָם בְּאוֹר הַבֹּקֶר יַעֲשׂוּהָ
עָשָׂה אֵל כִּי יֵשׁ לְאֵל יָדָם׃ וְחָמְדוּ שָׂדוֹת
עָדָה וְגָזָלוּ וּבָתִּים וְנָשָׂאוּ וְעָשְׁקוּ גֶּבֶר
וּבֵיתוֹ וְאִישׁ וְנַחֲלָתוֹ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר
יְהוָה הִנְנִי חֹשֵׁב עַל הַמִּשְׁפָּחָה
שְׁפָחָה הַזֹּאת רָעָה אֲשֶׁר לֹא תָמִישׁוּ
רוּץ מִשָּׁם צַוְּארֹתֵיכֶם וְלֹא תֵלְכוּ
צוּר הֵלֶךְ רוֹמָה כִּי עֵת רָעָה הִיא׃ בַּיּוֹם הַהוּא
נָשָׂא נָעָה יִשָּׂא עֲלֵיכֶם מָשָׁל וְנֶהֱיָה נְהִי נִהְיָה
שָׁדַד אָמַר שָׁדוֹד נְשַׁדֹּנוּ חֵלֶק עַמִּי
מִיד יָמִיר אֵיךְ יָמִישׁ לִי לְשׁוֹבֵב שָׂדֵינוּ
חָלַק שָׁלַג יְחַלֵּק׃ לָכֵן לֹא יִהְיֶה לְךָ מַשְׁלִיךְ
גּוֹרָל חֶבֶל בְּגוֹרָל בְּקָהָל יְהוָה׃ אַל תַּטִּיפוּ

Cap. ij.

יטיפון לא יטיפו ללאלה לא יסג
כלמות: האמור בית יעקב הקצר
רוח יהוה אם אלה מעלליו הלוא
דברי ייטיבו עם הישר הולך:
ואתמול עמי לאויב יקומם
ממול שלמה אדר תפשטון
מעברים בטח שובי מלחמה: נשי
עמי תגרשון מבית תענגיה מעל
עלליה תקחו הדרי לעולם: קומו
ולכו כי לא זאת המנוחה בעבור
טמאה תחבל וחבל נמרץ: לו
איש הלך רוח ושקר כזב אטף
לך לין ולשכר והיה מטיף העם
הזה: אסף אאסף יעקב כלך
קבץ אקבצן ישראל יחד
אשימנו כצאן בצרה כעדר
בתוך הדברו תהימנה מאדם: עלה
הפרץ לפניהם פרצו ויעברו
שער ויצאו בו ויעבר מלכם
לפניהם ויהוה בראשם:
ואמר שמעו נא ראשי
Cap.iiij. יעקב וקציני בית ישראל הלוא
לכם לדעת את המשפט: שנאי טוב
ואהבי רעה גזלי עורם מעליהם
ושארם מעל עצמותם: ואשר אכלו
שאר עמי ועורם מעליהם הפשיטו
ואת עצמותיהם פצחו ופרשו
כאשר בסיר וכבשר בתוך קלחת:
אז יזעקו אל יהוה ולא יענה אתם
ויסתר פניו מהם בעת ההיא כאשר
הרעו מעלליהם: כה אמר יהוה על
הנביאים המתעים את עמי
הנשכים בשניהם וקראו שלום
ואשר לא יתן על פיהם
עליו מלחמה: לכן לילה לכם מחזון
וחשכה לכם מקסם ובאה השמש

loquētes. Non stillabit
ſup iſtos: nō cōprehen
det cōfuſio dicit domus
iacob. Nunqd abbreuia
tus eſt ſpūs dñi: aut tа-
les ſunt cogitatiōes eius?
Nōne verba mea bona
ſunt cū eo qui recte gra
ditur? Et ecōtrario ppls
me in aduerſariū cōſur-
rexit. Deſuper tunicam
palliū ſuſtuliſtis: & eos
qui tranſibāt ſimpliciter
cōuertiſtis in bellū. Mu
lieres populi mei eieciſtis
de domo delitiarū ſuaꝝ:
a paruulis earū tuliſtis
laudē meā in perpetuū.
Surgite & ite: qa nō ha-
betis hic requiem. Pro
pter immūdiciā eius corrū
petur putredie peſſima.
Vtinā non eſſem vir ha
bens ſpiritū: & mēdaciū
potius loqrer. Stillabo
tibi in vinū & in ebrieta
te: & erit ſup quē ſtillatur
ppls iſte. Cōgregatione
cōgregabo iacob totum
te: in vnū cōducā reliquas
iſrael. Pariter ponā illū
q̄ſi gregē in ouili: q̄ſi pe
cus in medio caularum.
Tumultua bītur a multi
tudine hoim. Aſcendet
eni pandēs iter ante eos.
Diuidet & tranſibūt por
tā: & egredētur p eā. Et
tranſibit rex eorū corā
eis: & dñs in capite eoꝝ.
Et dixi. Audite
principes
iacob & duces domus
iſrael. Nunquid non eoo
vēm eſt ſcire iudiciū? q
odio habetis bonum eoo
& dilīgitis malū qui vio-
lēter tollitis pelles eorū
deſup eis: & carnē eorū
deſup oſſib eorū. Qui
comederūt carnē popli
mei: & pellē eorū deſup
excoriauerunt: & oſſa
eorū cōfregerūt & conci
derūt ſicut in lebete: &
q̄ſi carnē in medio olle.
Tunc clamabūt ad dñm
& non exaudiet eos: eo
& abſcondet faciē ſuā ab
eis in tēpore illo: ſicut
neqter egerūt adinuētio
nib ſuis. Hec dicit dñs
ſuper prophetas qui ſe
ducūt populum meum:
qui mordent dentibus
ſuis & predicāt pacem.
et ſiqs nō dederit i ore
eorū quippiā: ſanctificāt
ſup eū pliū. Propterea
nox vobis p viſioe erit:
& tenebre vobis p diui
natione. Et occūbet ſol

lachrymis: neq; plorent ſup hiis. nōabijciet
δακρυσιν, μὴ δὲ δακρυσωσαν ἐπὶ τουτοις. οὐκ ἀπω
opprobria q dicit dom iacob quocauit ſpū
σεται ὀνειδη ὁ λεγων οἶκος ιακωβ τοιαῦτα ὀργισιν ὁ πνευμα
dñi: ſi he adinuentiones ei ſunt: nōne ſermō
κυ, ει ταυτα ἐπιτηδευματα αὐτου ἐστιν, ουχι οἱ λογοι
eius boni cum eo qui recte ambulauerit? et pluſ
αὐτου καλοι μετ αὐτου και ὀρθοι πεποριευνται; και ἐμπροσθεν
ppls me reſtitit in inimicitiis cōtra pacē eius.
ὁ λαος μου κατεστη εἰς ἐχθραν κατεναντι της εἰρηνης αὐτου.
pellē ei excoriauerſt vt auferrent ſpem cō
τον δορον αὐτου ἐξεδεραν του ἀφελεσθαι ἐλπιδα συν
tritionē belli. duces ppli mei pūcientur
τριμμον πολεμου. ἡγουμενοι λαου μου ἀπεριφησονται
de domib delitiarū ſuarū. ppē malas adinuētio
ἐκ των οἰκων τρυφης αὐτων. διὰ τα πονηρα ἐπιτηδευ
nes ſuas eiecti ſunt. ppinquate mōtib eternis: ſur
ματα αὐτων ἐξωθουμενοι. ἐγγισατε ὀρεσιν αἰωνιοις, ἀνα
ge et ambula: qz nō eſt tibi iſti requies p
στητε και περιπατει, ὁτι οὐκ ἐστιν σοι αὐτη ἀναπαυσις ἐν
pter immūdiciam. corrupti eſtis cōtrītiōe: fugiſtis ne
κυ ἀκαθαρσιας. διεφθαρησαν φθορᾳ, κατεδιωχθητε ἐν
mine ſequente. ſpūs ſtatuit mendaciū. ſtillauit tibi
δινῃ διωκοντος. πνευμα ἐστησεν ψευδος. ἐσταλαξεν σοι
in vinū et in ebrietatē. et erit tibi de ſtilla
εἰς οἶνον και εἰς μεθυσμα. και ἐσται σοι ἐκ της σταγονος του
ppli huius. cōgregat cōgregabō iacob. cū
λαου τουτου. συναγωγιῶ συναχθησεται ἰακωβ. σὺν
olbus ſuſcipiēs ſuſcipiam ſpos reliquos
πασιν ὁλοσχερῶς δεξομαι αὐτους τους καταλειπους
dom iſrael: in idipm ponam aſsi-
του οἴκου ἰσραηλ, ἐπὶ το αὐτο θησομαι τον ἀπο
ſionē eoꝝ: ſicut oues i tribulatiōe q̄ſi gregē in me
σροφην αὐτων, ὡς προβατα ἐν θλιψει ὡς ποιμνιον ἐν μέ
dio cubilis ſui. exilient et hoibus. aſcendē q
σῳ κοιτης αὐτου. ἐξαλουνται ἐξ ἀνθρωπων. ἀναβαινων διὰ τῆς
diuiſionē ā faciem eoꝝ. diuiſerūt et pranſierūt por
διακοπης πρὸ προσωπου αὐτων. διεκοψαν και διελθον πυ
tā et egreſſi ſūt p eam: et exiuit rex eoꝝ ā
λην και ἐξηλθον δι αὐτης. και ἐξηλθεν βασιλευς αὐτων πρὸ
faciem eoꝝ: et dñs duxerit eoꝝ.
προσωπου αὐτων, και κυριος ἡγησεται αὐτων. Ca.3.
Et dicet: audite tā pncipes iacob: et
Και ἐρει, ἀκουσατε δη αι ἀρχαι του ἰακωβ και
reliqui dom iſrael. nōne vobis eſt ſcire
καταλοιποι οἴκου ἰσραηλ. ουχ ὑμιν ἐστι του γινωσκειν το
iudiciū? exoſi bona et quērētes mala: diri
κριμα; μισουντες τα καλα και ζητουντες τα πονηρα, ἀφ
pientes pelles eoꝝ ab eis: et carnes
αιροντες τα δερματα αὐτων ἀπ αὐτων, και τας σαρκας
eoꝝ ab oſſib eoꝝ. ſicut devoraverūt
αὐτων ἀπο των ὀστων αὐτων. ὃν τροπον κατεφαγον τας
carnes ppli mei: et pelles eoꝝ excorio
σαρκας του λαου μου, και τα δερματα αὐτων ἐξεδε
uerſt ab eis: et oſſa eoꝝ cōfregerūt: et diui
ραν ἀπ αὐτων, και τα ὀστα αὐτων συνετριψαν, και ἐμι
ſerūt ſicut carnes in lebetē et ſicut carnē in ollam: ſic
ρισαν ὡς σαρκας εἰς λεβητα και ὡς κρειας εἰς χυτραν, οὕτω
clamabunt ad dñm: et nō exaudiet eos
τως κεκραξονται πρὸς τον κυριον, και οὐκ εἰσακουσεται αὐ
eoꝝ. et auertet faciem ſuam ab eis in tēpo
των. και ἀποστρεψει το προσωπον αὐτου ἀπ αὐτων ἐν τῳ καιρῳ
re illo eo q̄d ſpiceg̃unt in adinuentionib
ἐκεινῳ ὅτι ἐνεπυριευσαν ἐν τοις ἐπιτηδευμασιν
ſuis. hec dicit dñs ſup pphetas q ſeducunt
αὐτων. τοιαδε λεγει κυριος ἐπι τους προφητας τους πλανωντας
ppli mei q mordent in dentib ſuis: et q pre-
τον λαον μου τους δακνοντας ἐν τοις ὀδοντσιν αὐτων, και κη
dicant ſup eos pacem: et nō dēt data in ore eoꝝ: ſanctifi-
ρυσσοντας ἐπ αὐτων ἐιρηνην, και ουκ ἐδοθη εἰς το στομα αὐτων, ἁγια-
uerſt ſup eū pliū. pptereā nox vobis erit de viſione et tenebre
σαν ἐπ αὐτον πολεμον. διὰ τοῦτο νυξ ὑμιν ἐσται ἐξ ὁρασεως και σκοτος

vobis sunt ex diuinatione. τ occūbet sol sup pro-
ἡμῖν ἔσται ἐκ μαντείας. καὶ δύσεται ὁ ἥλιος ἐπὶ τοὺς προ-
phetas: τ cōtenebrescet sup eos dies: τ cōfundē
φήτας, καὶ συσκοτάσει ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρα, καὶ καταισχυ-
tur q̃ vident somnia: τ cōfundentur ario-
νθήσονται οἱ ὁρῶντες τὰς ἐνύπνια, καὶ καταισχυνθήσονται μάν-
lis: τ maledicent eis oes. qr nō est
τεις, καὶ καταράσονται αὐτῶν πάντες. διότι οὐκ ἔστιν
q̃ exaudiat eos: nisi ego ipleuero fortitudinē i spū
ἐπακούων αὐτῶν, ἐὰν μὴ ἐγὼ ἐμπλήσω ἰσχὺν ἐν πνεύματι
dñi τ iudiciū τ potentiā: et annunciē ia-
κυρίου καὶ κρίμα καὶ ὑπαρξίαν, τοῦ ἀπαγγεῖλαι τῷ Ια-
cob ipietates suas: τ israel peccata sua.
κὼβ ἀσεβείας αὐτῶν, καὶ τῷ Ισραὴλ ἁμαρτίας αὐτοῦ.
audite iã hęc duces dom⁹ iacob: τ reli-
ἀκούσατε δὴ τοῦτο οἱ ἡγούμενοι οἴκου Ιακώβ, καὶ οἱ κατά-
qui dom⁹ israel. q̃ abominamini iudiciū τ oia
λοιποι οἴκου Ισραήλ. οἱ βδελυσσόμενοι κρίμα καὶ πάντα
recta peruertitis: q̃ hitatis sion i sanguinib⁹:
τὰ ἐρεθὰ διαστρέφοντες, οἱ οἰκοδομοῦντες σιὼν ἐν αἵμασιν,
τ hierusalem in iniqtatib⁹. duces ei⁹ cū mūeribꝰ
καὶ ἱερουσαλὴμ ἐν ἀδικίαις. οἱ ἡγούμενοι αὐτῆς μετὰ δώρων
iudicauerūt: τ sacdotes eius cū mercede rsiderunt:
ἔκρινον, καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῆς μετὰ μισθοῦ ἐπωκοδόμουν,
dier. τ pphete eius cū argento diuinabant: τ sup
ι.ε. καὶ οἱ προφῆται αὐτῆς μετὰ ἀργυρίου ἐμαντεύοντο, καὶ ἐπὶ
dñm requiescebant dicentes: nōne dñs in nobis
τὸν κύριον ἐπαναπαύοντο λέγοντες, οὐχὶ κύριος ἐν ἡμῖν
est: non venīet sup nos mala. iccirco ppt vos sion
ἐστι, οὐ μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ἡμᾶς κακά. διὰ τοῦτο δι' ὑμᾶς σιὼν
q̃si ager arabitur τ hierusalem vt pomoꝝ custo
ὡς ἀγρὸς ἀροτριασθήσεται καὶ ἱερουσαλὴμ ὡς ὀπωροφυλά-
dia erit: τ mōs dom⁹ in locū saltus.
κιον ἔσται, καὶ ὄρος οἴκου εἰς τόπον δρυμοῦ. Ca.4.
A Et erit in nouissimo diꝰ manifestus mons
Καὶ ἔσται ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἐμφανὴς ὄρος
dom⁹ dñi: q̃parat⁹ sup verticē mōtiū: τ ele-
ἐκ οἴκου κυρίου, ἑτοιμασθὲν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῶν ὀρέων, καὶ μετ-
uabitur sup colles: τ festinabunt
τωρισθήσεται ὑπεράνω τῶν βουνῶν, καὶ σπεύσουσιν
ad eū ppli: τ ibunt gētes multe τ dicent
πρὸς αὐτὸ λαοί, καὶ πορεύσονται ἔθνη πολλὰ καὶ ἐροῦσιν,
venite ascendam⁹ ad mōtē dñi τ ad domū
δεῦτε ἀναβῶμεν εἰς ὄρος κυρίου καὶ εἰς οἶκον τοῦ
dei iacob: τ ostēdet nobis viã suã. τ am-
θεοῦ Ιακώβ, καὶ δείξουσιν ἡμῖν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. καὶ πο-
B bulabim⁹ in semitis eius: qꝝ de sion exibit
ρευσόμεθα ἐν ταῖς τρίβοις αὐτοῦ, ὅτι ἐκ σιὼν ἐξελεύ-
lex: τ verbū dñi de hierusalem. τ iudicabit
σεται νόμος, καὶ λόγος κυρίου ἐξ ἱερουσαλήμ. καὶ κρινεῖ
inter ppl̃os multos: τ arguet gētes fortes vsq; i lōginquū:
ἀναμέσον λαῶν πολλῶν, καὶ ἐλέγξει ἔθνη ἰσχυρὰ ἕως μακράν,
τ concident gladios suos in aratra τ
καὶ κατακόψουσιν τὰς ῥομφαίας αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰ
hastas suas i falces: τ nō vltra tollet gens
δόρατα αὐτῶν εἰς δρέπανα, καὶ οὐκ ἔτι ἐν μιᾷ ἀναβάσει ἔθνος
ꝗ gētē gladiū τ nēq̃ discent vltra belligerare: τ
ἐπ' ἔθνος ῥομφαίας καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν, καὶ
requiescet vnusq̃sq; sub vite sua: τ vnusq̃sq;
ἀναπαήσεται ἕκαστος ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος
sub ficu sua: τ nō erit q̃ exterreat q: os
ὑπὸ τὴν συκῆν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν ἔτι· ὅτι τὸ στό-
dñi oipotentis locutū est hec. qr oes
μα κυρίου παντοκράτορος ἐλάλησε ταῦτα. ἔτι πάν-
ppli ibunt vnusq̃sq; viã suam: nos ãt
τες οἱ λαοὶ πορευσόμεθα ἕκαστος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, ἡμεῖς δὲ
ibimus in noie dñi dei nri in eternū τ
πορευσόμεθα ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ
vltra. in die illa dicit dñs: cōgregabo eã
ἔτι πέρα. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος, συνάξω τὴν
q̃ cōtrita est τ q̃ eiecta est: suscipiam:
συντετριμμένην καὶ τὴν ἀπωσμένην λήψομαι, ⁂

[p]sup[q] pphetas: [r]& obtene
brabitur[s] super eos [t]dies.
[u]Et cōfundētur [v]q vidēt vi
siōē: [w]& cōfūdētur [x]diuini.
[y]Et operiēt [z]oes [a]vultus su
os: [b]qa nō est [c]responsum
[d]dei. [e]Verūtamen [f]ego [g]re
pletus sum [h]in fortitudine
[i]spiritus [k]dñi [l]iudicio [m]&
virtute: [n]vt annūciem ⁂
[o]iacob [p]scelus suū [q]& israel
[r]peccatum suum. ⁂⁂⁂
[s]Audite [t]hoc [u]principes
[v]domus [w]iacob: ⁂⁂⁂⁂
[x]& iudices [y]domus [z]israel:
[a]qui abominamini ⁂⁂⁂
[b]iudicium [c]& [d]omnia [e]re-
cta [f]peruertitis. ⁂⁂⁂⁂
[g]Qui edificatis [h]sion [i]in
sanguinib⁹: [k]& hierusalē
[l]in iniqtate. [m]Principes ei⁹
[n]in mūeribꝰ [o]iudicabīt [p]&
sacerdotes eius [q]in merce
de [r]docebant. [s]Et pphete
ei⁹ [t]in pecunia [u]diuinabāt:
[v]& sup [w]dñm [x]reſqescebāt
[y]dicētes. [z]Nunqd non [a]dñs
[b]in medio nr̄m! [c]Nūquid
[d]venient [e]sup nos [f]mala!
[g]Propter hoc [h]causa vestri
[i]sion q̃si [k]ager [l]arabitur:
[m]& hierusalē quasi [n]aceru⁹
lapidū [o]erit: [p]& mōs [q]tēpli
[r]in excelsa [s]siluarū. 4.
A Et erit [t]in nouissimo
[u]dierum: [v]erit [w]mons
[x]domus [y]dñi [z]parat⁹ [a]in ver
tice [b]montiū: [c]& sublimis
[d]sup colles. [e]Et fluent [f]ad
eum [g]populi: ⁂⁂⁂⁂⁂⁂⁂⁂
[h]& pperabūt [i]gentes [j]mul
te [k]& dicēt. [l]Venite [m]ascen
damus [n]ad [o]montē [p]dñi [q]et
ad [r]domum [s]dei [t]iacob. ⁂
[u]Et docebit nos [v]de viis su
is: [w]& ibim⁹ [x]in semitis ei⁹.
[y]Quia [z]de sion [a]egredietur
[b]lex: [c]& verbum [d]domini
[e]de hierusalem. [f]Et iudica
bit [g]inter [h]populos ⁂⁂⁂
[i]multos [j]& corripiet [k]gen
tes [l]fortes [m]vsq; in ⁂⁂⁂⁂
[n]longinquū. [o]Et cōcident
[p]gladios suos [q]in vomeres
[r]& hastas suas [s]in ligones.
[t]Non [u]sumet ⁂⁂⁂⁂⁂⁂⁂⁂
[v]gens [w]aduersus [x]gentem
[y]gladiū: [z]& non [a]discent
[b]vltra [c]belligerare. [d]Et se-
debit [e]vir [f]subtus ⁂⁂⁂⁂⁂
[g]vineā suā [h]& subtus [i]ficū
suā: [j]& nō erit [k]qui deter-
reat: [l]quia [m]os [n]dñi [o]exerci
tuū [p]locutū est: [q]quia [r]oes
[s]populi [t]ambulabūt [u]vnus
quisq; [v]in nomine [w]dei sui.
[x]nos autē [y]ambulabimus
[z]in nomine [a]dei nostri ⁂
[b]in eternum [c]& vltra. [d]In
die [e]illa [f]dicit [g]dominus: ⁂
[h]cōgregabo [i]claudicantē:
[j]& eā quā eiecerā [k]colligā:

[l]עַל [m]הַנְּבִיאִים [n]וְקָדַר [o]עֲלֵיהֶם [p]הַיּוֹם:
[q]וּבֹשׁוּ [r]הַחֹזִים [s]וְחָפְרוּ [t] הַקֹּסְמִים
[u]וְעָטוּ [v]עַל [w]שָׂפָם [x]כֻּלָּם [y]כִּי [z]אֵין [a]מַעֲנֶה
[b]אֱלֹהִים: [c]וְאוּלָם [d]אָנֹכִי [e]מָלֵאתִי [f]כֹחַ [g]אֶת
[h]רוּחַ [i]יְהוָה [j]וּמִשְׁפָּט [k]וּגְבוּרָה [l]לְהַגִּיד
[m]לְיַעֲקֹב [n]פִּשְׁעוֹ [o]וּלְיִשְׂרָאֵל [p]חַטָּאתוֹ:
[q]שִׁמְעוּ [r]נָא [s]זֹאת [t]רָאשֵׁי [u]בֵית [v]יַעֲקֹב
[w]וְקְצִינֵי [x]בֵית [y]יִשְׂרָאֵל [z] הַמְתַעֲבִים
[a]מִשְּׁפָט [b]וְאֶת [c]כָּל [d]הַיְשָׁרָה [e]יְעַקֵּשׁוּ:
[f]בֹּנֶה [g]צִיּוֹן [h]בְּדָמִים [i]וִירוּשָׁלִַם [j]בְּעַוְלָה:
[k]רָאשֶׁיהָ [l]בְּשֹׁחַד [m]יִשְׁפֹּטוּ [n]וְכֹהֲנֶיהָ
[o]בִּמְחִיר [p]יוֹרוּ [q]וּנְבִיאֶיהָ [r]בְּכֶסֶף [s]יְקֹסֵמוּ
[t]וְעַל [u]יְהוָה [v]יִשָּׁעֵנוּ [w]לֵאמֹר [x]הֲלוֹא [y]יְהוָה
[z]בְּקִרְבֵּנוּ [a] לֹא [b]תָבֹא [c]עָלֵינוּ [d]רָעָה:
[e]לָכֵן [f]בִּגְלָלְכֶם [g]צִיּוֹן [h]שָׂדֶה [i]תֵחָרֵשׁ
[j]וִירוּשָׁלִַם [k]עִיִּין [l]תִּהְיֶה [m]וְהַר [n]הַבַּיִת
[o]לְבָמוֹת [p]יָעַר:
Cap.iiij. [q]וְהָיָה [r]בְּאַחֲרִית [s]הַיָּמִים [t]יִהְיֶה [u]הַר [v]בֵּית
[w]יוֹם
[x]יְהוָה [y]כּוֹן [z]בְּרֹאשׁ [a]הָהָרִים [b]וְנִשָּׂא
[c]הוּא [d]מִגְּבָעוֹת [e]וְנָהֲרוּ [f]אֵלָיו [g]עַמִּים:
[h]וְהָלְכוּ [i]גוֹיִם [j]רַבִּים [k]וְאָמְרוּ [l]לְכוּ [m]וְנַעֲלֶה
[n]אֶל [o]הַר [p]יְהוָה [q]וְאֶל [r]בֵּית [s]אֱלֹהֵי [t]יַעֲקֹב
[u]וְיוֹרֵנוּ [v]מִדְּרָכָיו [w]וְנֵלְכָה [x]בְּאֹרְחֹתָיו
[y]כִּי [z]מִצִּיּוֹן [a]תֵּצֵא [b]תּוֹרָה [c]וּדְבַר [d]יְהוָה
[e]מִירוּשָׁלִַם: [f]וְשָׁפַט [g] בֵּין [h] עַמִּים
[i]רַבִּים [j]וְהוֹכִיחַ [k]לְגוֹיִם [l]עֲצֻמִים [m]עַד
[n]רָחוֹק [o]וְכִתְּתוּ [p]חַרְבֹתֵיהֶם [q]לְאִתִּים
[r]וַחֲנִיתֹתֵיהֶם [s]לְמַזְמֵרוֹת [t]לֹא [u]יִשָּׂא
[v]גוֹי [w]אֶל [x]גוֹי [y]חֶרֶב [z]וְלֹא [a]יִלְמְדוּן
[b]עוֹד [c]מִלְחָמָה: [d]וְיָשְׁבוּ [e]אִישׁ [f]תַּחַת
[g]גַּפְנוֹ [h]וְתַחַת [i]תְּאֵנָתוֹ [j]וְאֵין [k]מַחֲרִיד
[l]כִּי [m]פִי [n]יְהוָה [o]צְבָאוֹת [p]דִּבָּר: [q]כִּי [r]כָּל
[s]הָעַמִּים [t]יֵלְכוּ [u]אִישׁ [v]בְּשֵׁם [w]אֱלֹהָיו
[x]וַאֲנַחְנוּ [y]נֵלֵךְ [z]בְּשֵׁם [a]יְהוָה [b]אֱלֹהֵינוּ
[c]לְעוֹלָם [d]וָעֶד: [e]בַּיּוֹם [f]הַהוּא [g]נְאֻם [h]יְהוָה
[i]אֹסְפָה [j]הַצֹּלֵעָה [k]וְהַנִּדָּחָה [l]אֲקַבֶּצָה

[a]וַאֲשֶׁר הַרַעְתִּי וְשַׁמְּתִי אֶת־הַצֹּלֵעָה
[b]לִשְׁאֵרִית וְהַנִּהֲלָאָה לִנְוִי עָצוּם הָלְאָה עָצֶם
וּמָלַךְ יְהוָה עֲלֵיהֶם בְּהַר צִיּוֹן
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃ וְאַתָּה מִגְדַּל
עֵדֶר עֹפֶל בַּת־צִיּוֹן עָלַיִךְ תָּאתָה
וּבָאָה הַמֶּמְשָׁלָה הָרִאשֹׁנָה מַמְלֶכֶת
לְבַת יְרוּשָׁלִָם׃ עַתָּה לָמָּה תָרִיעִי
רֵעַ הֲמָלֵךְ אֵין בָּךְ אִם יוֹעֲצֵךְ אָבַד
כִּי־הֶחֱזִיקֵךְ חִיל כַּיּוֹלֵדָה חוּלִי וָנוּחִי
בַּת־צִיּוֹן כַּיּוֹלֵדָה כִּי עַתָּה תֵּצְאִי
מִקִּרְיָה וְשָׁכַנְתְּ בַּשָּׂדֶה וּבָאת עַד
בָּבֶל שָׁם תִּנָּצְלִי שָׁם יִגְאָלֵךְ יְהוָה
מִכַּף אֹיְבָיִךְ׃ וְעַתָּה נָאֶסְפוּ עָלַיִךְ
גּוֹיִם רַבִּים הָאֹמְרִים תֶּחֱנָף וְתַחֲז
בְּצִיּוֹן עֵינֵינוּ׃ וְהֵמָּה לֹא יָדְעוּ
מַחְשְׁבוֹת יְהוָה וְלֹא הֵבִינוּ עֲצָתוֹ
כִּי קִבְּצָם כָּעֲמִיר גָּרְנָה׃ קוּמִי וָדוּשִׁי
בַּת־צִיּוֹן כִּי־קַרְנֵךְ אָשִׂים בַּרְזֶל
וּפַרְסֹתַיִךְ אָשִׂים נְחוּשָׁה וְהִדַּקְּתְ
עַמִּים רַבִּים וְהַחֲרַמְתִּי לַיהוָה
בִּצְעָם וְחֵילָם לַאֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ׃
Cap.v. עַתָּה תִּתְגּוֹדְדִי בַּת
גְּדוּד מָצוֹר שָׂם עָלֵינוּ בַּשֵּׁבֶט
יַכּוּ עַל־הַלְּחִי אֶת שֹׁפֵט יִשְׂרָאֵל׃
וְאַתָּה בֵּית לֶחֶם אֶפְרָתָה צָעִיר
לִהְיוֹת בְּאַלְפֵי יְהוּדָה מִמְּךָ לִי
יֵצֵא לִהְיוֹת מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל
וּמוֹצָאֹתָיו מִקֶּדֶם מִימֵי עוֹלָם׃ לָכֵן
יִתְּנֵם עַד עֵת יוֹלֵדָה יָלָדָה וְיֶתֶר
אֶחָיו יָשׁוּבוּן עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
וְעָמַד וְרָעָה בְּעֹז יְהוָה בְּגֵאוֹן שֵׁם
יְהוָה אֱלֹהָיו וְיָשָׁבוּ כִּי עַתָּה
יִגְדַּל עַד אַפְסֵי אָרֶץ׃ וְהָיָה זֶה
שָׁלוֹם אַשּׁוּר כִּי יָבוֹא בְאַרְצֵנוּ וְכִי
יִדְרֹךְ בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ וַהֲקִמֹנוּ עָלָיו
שִׁבְעָה רֹעִים וּשְׁמֹנָה נְסִיכֵי אָדָם׃

[b]quā [a]afflixeram.[b] Et po-
nam[m] claudicantem ooo
[n]in reliquias:[o] & eā q̄ labo
rauerat [p]in gentē [q]robustā.
[r]Et regnabit [s]dñs [t]super eos
[u]in monte [v]sion oooooooo
[x]ex hoc nūc [y]& vsq; in [z]eter
num.[b] Et tu [c] turris ooooo
[d]gregis [e]nebulosa [f]filia [g]siō
[h]vsq; ad te [i]veniet: oooooo
[k]& veniet [l]potestas [m]pri-
ma [n]regnū oooooooooooo
[o]filie [p]hierusalem.[q] Nunc
[r]quare oooooooooooooooo
[s]merore cōtraheris? [t] Nū
q d rex [u]nō est [v]tibi: [w]aut [x]cō
filiarius tuus [y]periit: [z]quia
[a]cōprehendit te [b]dolor [c]si-
cut parturientē? [d] Dole [e] &
satage [f]filia [g]sion [h]q̄si partu
riēs: [i] qa [k]nūc [l]egredieris
[m]de ciuitate: [n]& hitabis [o]in
regione: [p] & venies [q]vsq;
ad [r]babylonē. [s] Ibi [t]libera-
beris: [u] ibi [v]redimet te [w]dñs
de [x]mānu [y]inimicorū tuoꝝ.
[z] Et nūc [a]cōgregate sūt [b]su
p te [c]gētes [d]multe: [e]q̄ dicūt
[f]lapidetur: [g] & aspiciat [h]in
sion [i]oculus nr̄. [k] Ipsi autē
[l]nō [m]cognouerūt [n]cogita
tiones [o]dñi: [p] & nō [q]intelle
xerūt [r]cōsiliū ei?: [s]quia [t]cō
gregauit eos [u] quasi fenū
[v]aree. [x] Surge [y]& tritura [z]fi
lia [a]sion: [b]quia [c]cornu tuū
[d]ponā [e]ferreū: [f] & vngulas
tuas [g]ponā [h]ereas. [i] Et cō-
minues [k] populos [l] mul-
tos: [m]& interficies [n]domio
[o]rapinas eoꝝ: [p]& fortitudi
nē eoꝝ [q]dñio [r]vniuerse [s]tre.
[t] Nunc [u]vastaberis 5.
[v]filia oooooooooooooooo
[x]latronis. [y] Obsidionē [z]po
suerūt [a]sup nos. [b] In virga
[c]percutient [d]maxillā [e]iudi-
cis [f]israel. oooooooooooooo
[g] Et tu [h] bethleem [i]effrata
[k]parvulus oooooooooooooo
[l]es [m]in milibus [n] iuda. [o] Ex
te [p]mihi oooooooooooooo
[q]egredietur [r]qui sit [s]domi
nator [t]in israel: oooooooo
[u]& egressus eius [v]ab initio
[x]a die [y]ab [z]eternitatis. [a] Pro
pter hoc [b] dabit eos [c]vsq;
ad [d]tp̄s in quo [e] parturiēs
[f]pariet. [g] Et reliq [h]fratrū
eius [i]cōuertētur [k]ad [l]filios
[m]israel. [n] Et stabit [o]& pascet
[p]in fortitudine [q]dñi [r]in sub
limitate [s]nois [t]dñi [u]dei sui.
[v] Et cōuertētur [x]quia [y]nūc
[z]magnificabitur [a] vsq; ad
[b]terminos [c]terre. [d] Et erit
[e]iste [f]pax [g]assyriis [h]cum [i]ve
nerit [k]in terrā nr̄am: [l]& qñ
[m]calcauerit [n]in domib? no
stris. [o] Et suscitabim? [p]sup
eum [q]septem [r]pastores [s] &
octo [t]primates [u]ho mines.

τ ego repulerō. τ ponā cōritem in
κὰγὼ ἐξωσάμην· καὶ θήσομαι τὴν συντετριμμένην εἰς
reliquias. τ repulsam in gētē fortē. τ re
ὑπόλειμμα· καὶ τὴν ἀπερριμμένην εἰς ἔθνος ἰσχυρόν· καὶ βα C
gnabit dñs sup eos in mōte sion: ex nūc τ Zach.
σιλεύσει κύριος ἐπ' αὐτοὺς ἐν ὄρει Σιών, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ 14.
vsq; in seculū. τ tu turris gregis squallidi filia
ἕως τοῦ αἰῶνος· καὶ σὺ πύργος ποιμνίου ἀυχμώδους θυγά
sion. ad te veniet: τ ingredietur principatus primo re-
τηρ Σιών· ἐπὶ σὲ ἥξει, καὶ εἰσελεύσεται ἀρχὴ ἡ πρώτη βα C
gnum de babylone filie hierusalem: τ nūc
σιλεία ἐκ Βαβυλῶνος τῇ θυγατρὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ νῦν
quare cognouisti mala? nūqd rex nō erat i te? aut cōsilia
ἵνατί ἔγνως κακά; μὴ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν σοί; ἢ ἡ βουλή
tua periit: q: obtinuerūt te dolores parturi-
σου ἀπώλετο, ὅτι κατεκράτησάν σου ὠδῖνες τικτού-
tis? dole τ virtr age filia sion q̄si parien. q:
σης; ὠδύνου καὶ ἀνδρίζου θυγάτηρ Σιὼν ὡς ἡ τίκτουσα· ὅτι
nūc egredieris de ciuitate: τ hitabis in campo τ D
νῦν ἐξελεύσῃ ἐκ πόλεως, καὶ κατασκηνώσεις ἐν πεδίῳ καὶ
venies vsq; ad babylonē. inde liberabit te: τ inde redi-
ἥξεις ἕως Βαβυλῶνος· ἐκεῖθεν ῥύσεταί σε, καὶ ἐκεῖθεν λυτρώ-
met te dñs de tu? de manu inimicorū tuoꝝ. τ
σεταί σε κύριος ὁ θεός σου ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν σου· καὶ
nūc congregate sūt sup te gētes multe dicentes: exultabim?
νῦν συνήχθησαν ἐπὶ σὲ ἔθνη πολλὰ λέγοντες, ἐπιχαρείημεν
τ videant in sion oculi nr̄i: ipsi aut nō
ἐν, καὶ ἰδέτωσαν ἐπὶ Σιὼν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν, αὐτοὶ δὲ οὐκ
cognouerūt cogitationes dñi: τ nō intellexerūt cōsi-
ἔγνωσαν τοὺς λογισμοὺς κυρίου, καὶ οὐ συνῆκαν τὴν βου-
liū eius: q: cōgregauit eos vt manipulos aree.
λὴν αὐτοῦ, ὅτι συνήγαγεν αὐτοὺς ὡς δράγματα ἅλωνος.
surge τ mole eos filia sion: q: eos
ἀπάρνει καὶ ἅλισον αὐτοὺς θυγάτηρ Σιών, ὅτι τὰ κέρα
nua tua ponā ferrea: τ vngulas tuas ponā
τά σου θήσομαι σιδηρᾶ, καὶ τὰς ὄπλας σου θήσο-
ereas: τ minues pplos multos: τ cōse
μαι χαλκᾶς, καὶ κατατρίψεις λαοὺς πολλούς, καὶ ἀφα-
crabis dño multitudinē eorū: τ robur eorū
νίσεις τῷ κυρίῳ τὸ πλῆθος αὐτῶν, καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν
dño vniuerse terre.
τῷ κυρίῳ πάσης τῆς γῆς. Ca.5. A
Nunc obstruetur filia obstructiōe. angustiā
Νῦν ἐμφραχθήσεται θυγάτηρ ἐμφράγμῳ· συνοχὴν
posuit sup nos. in virga percutient sup maxillā Job.
ἔταξεν ἐφ' ἡμᾶς· ἐν ῥάβδῳ πατάξουσιν ἐπὶ σιαγόνα 7.f.
tribus israel. τ tu dom? bethlem Mat.
τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ· καὶ σὺ οἶκος τοῦ βηθλεὲμ τοῦ 2.f.
ephrata minima es vt sis in milibus iuda. ex te
Ἐφραθὰ ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσι Ἰούδα· ἐκ σοῦ
mihi egredietur vt sit in principem in israel: τ
μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ
egressus eius ab initio ex diebꝰ seculi. ppterea da-
αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος· διὰ τοῦτο δώ
bit eos vsq; ad tp̄s pariētis pariet: τ reliqui
σει αὐτοὺς ἕως καιροῦ τικτούσης τέξεται, καὶ οἱ ἐπίλοι
fratrū eorū reuertent ad
ποι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν ἐπὶ τοὺς
filios israel: τ stabit τ pascet in fortitudine dñi
υἱοὺς Ἰσραήλ, καὶ στήσεται καὶ ποιμανεῖ ἐν ἰσχύϊ κυρίου,
τ in gloria nois dñi dei sui
καὶ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ ὀνόματος κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ
erunt: q: nūc magnificabit vsq; ad terminos terre.
ἔσονται, ὅτι νῦν μεγαλυνθήσεται ἕως ἄκρων τῆς· B
τ hec erit pax: qñ assyrius venerit sup
καὶ αὕτη ἔσται ἡ εἰρήνη, ὅταν ὁ ἀσσύριος ἔλθῃ ἐπὶ τὴν
terrā nr̄am: τ cū ascenderit sup regionē nr̄am: τ
γῆν ἡμῶν, καὶ ὅταν ἐπιβῇ ἐπὶ τὴν χώραν ἡμῶν, καὶ
consurgent sup eū septē pastores τ octo mortes
ἐπιστήσονται ἐπ' αὐτὸν ἑπτὰ ποιμένες καὶ ὀκτὼ θνήσκοντα
hoim.
τα ἀνθρώπων. oooooooooooooooooooooooooooooooo

Trās.grc.lex.cū inter.lati.

τ pascent asur in gladio: τ terrā ne
καὶ ποιμανοῦσιν τὸν ἀσσὼρ ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὴν γῆν τοῦ νε
drod in fouea eius: τ liberabit de asur: cum
βρωδὰ ἐν τῷ τάφρῳ αὐτοῦ, καὶ ῥύσεται ἐκ τοῦ ἀσσὼρ, ὅταν
venerit sup trā vsam: τ cum ascēderit sup finios vros:
ἔλθῃ ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ὅταν ἐπιβῇ ἐπὶ τὰ ὅρια ὑμῶν;
erūt reliquum iacob in medio ppłoꝝ multoꝝ q̃si
ἔσται ὁ ὑπόλειμμα τοῦ ἰακὼβ ἐν μέσῳ λαῶν πολλῶν ὡς
roo a dño cadens: τ q̃si agni sup gra-
δρόσος παρὰ κυρίου πίπτουσα, καὶ ὡς ἄρνες ἐπ' ἄγρο-
mē: et nō cōgregef q̃sq̃ neq; subsistat i filijs hoim.
σιν, ὅτως μὴ συναχθῇ μηδεὶς μὴ δὲ ὑπομείνῃ ἐν υἱοῖς ἀνθρώ-
τ erūt reliquie iacob in gētibus
πων. καὶ ἔσται ὁ ὑπόλειμμα τοῦ ἰακὼβ ἐν τοῖς ἔθνεσιν
in medio ppłoꝝ multoꝝ: q̃si leo in iumētis in saltu
ἐν μέσῳ λαῶν πολλῶν, ὡς λέων ἐν κτήνεσιν ἐν τῷ δρυμῷ
τ q̃si catul leonis i gregibus pecoꝝ. quēadmodū cū
καὶ ὡς σκύμνος ἐν ποιμνίοις προβάτων· ὃν τρόπον ὅταν
grāsierit τ vinciēs rapiat τ nō sit q̃ eruat: eleuabi
διέλθῃ καὶ διαρείλας ἁρπάσῃ καὶ μὴ ὁ ῥυόμενος, ὑψωθήσε-
tur man tua sup eos q tribulant te: τ oēs
ται ἡ χείρ σου ἐπὶ τοὺς θλίβοντάς σε, καὶ πάντες οἱ
inimici tui pdentur. τ erit in illa die
ἐχθροί σου ἐξολοθρευθήσονται· καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
dicit dño: interficiam equos tuos de medio
λέγει κύριος, ἐξολοθρεύσω τοὺς ἵππους σου ἐκ μέσου
tui: τ disperdā currus tuos: τ subuertā
σου, καὶ ἐξολῶ τὰ ἅρματά σου, καὶ ἐξολοθρεύσω τὰς
ciuitates terre tue: τ auferā oēs munitiones
πόλεις τῆς γῆς σου, καὶ ἐξαρῶ πάντα τὰ ὀχυρώματά
tuas: τ auferam veneficia tua de manib tuis:
σου, καὶ ἐξολοθρεύσω τὰ φάρμακά σου ἐκ τῶν χειρῶν σου,
τ q̃ loquantur nō erunt tibi: τ disperdam
καὶ ἀπαφιεγγήθοι οὐκ ἔσονταί σοι, καὶ ἐξολοθρεύσω
sculptilia tua τ statuas tuas de medio tui. τ
τὰ γλυπτά σου καὶ τὰς στήλας σου ἐκ μέσου σου· καὶ
nō vltra adorabis opa manuū tuarū. τ
οὐκ ἔτι μὴ προσκυνήσῃς τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου· καὶ
succidā lucos tuos de medio tui τ demoliar ciui
ἐκκόψω τὰ ἄλση σου ἐκ μέσου σου καὶ ἀφανῶ τὰς πό-
tates tuas τ faciam in ira τ in furore vltionē in
λεις σου καὶ ποιήσω ἐν ὀργῇ καὶ ἐν θυμῷ ἐκδίκησιν ἐν
gentib p eos q nō audierunt.
τοῖς ἔθνεσιν ἃ οὐκ ἐισήκουσαν. Ca. 6.

A Hēdite iā q̃ dño dixit: surge iudicare
Ἀκούσατε δὴ ἃ ὁ κύριος ἔφησεν, ἀνάστηθι κρίνειν
apud mōtes: τ audiant colles vocē tuā: audi
πρὸς τὰ ὄρη, καὶ ἀκουσάτωσαν οἱ βουνοὶ φωνήν σου, ἄκου-
te ppli iudicii dñi τ valles fundamēta
σατε λαοὶ τὴν κρίσιν κυρίου καὶ φάραγγες θεμέλια τῆς
terre: q iudicii dño aduersꝰ ppłm suum: τ cū
γῆς, ὅτι κρίσις τῷ κυρίῳ πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ μετ
israel iudicabitur. ppłe me q̃d feci
τὰ τοῦ ἰσραὴλ διαλεχθήσεται· λαός μου τί ἐποίησα
tibi aut q̃d molestꝰ fui tibi: responde mihi q: eduxi
σοι ἢ τί παρενόχλησά σοι; ἀποκρίθητί μοι διότι ἀνήγα-
te de terra egypti τ de domo seruitutis redemi
γόν σε ἐξ γῆς αἰγύπτου καὶ ἐξ οἴκου δουλείας ἐλυτρω-
te: missi aū faciem tuā moysen τ
σάμην σε, ἐξαπέστειλα πρὸ προσώπου σου μωυσῆν καὶ
aaron τ mariam. ppłe me recōdare rogo. q̃d cogi
ἀαρὼν καὶ μαριάμ. λαός μου μνώθητι δέομαι· τί ἐβου-
tauit aduersū te balac rex moab: τ q̃d ei
λεύσατο κατὰ σοῦ βαλὰκ βασιλεὺς μωάβ; καὶ τί ἀπο-
B 3 rndit balaam filꝰ beor de schenis vsq; ad
Reg. 4 τῷ ἀποκρίθη βαλαὰμ υἱὸς βεὼρ ἀπὸ τῶν σχοίνων ἕως
galgal vt cognosceres iusticia dñi.
τοῦ γαλγάλ; ὅπως γνῶθῃς τὴν δικαιοσύνην τοῦ κυρίου.
in q̃ apḣhendam dñm: suscipiam dñi
ἐν τίνι καταλάβω τὸν κύριον, ἀντιλήψομαι θεοῦ ooo

Trāsla.B.Die.

[c]Et pascent[d] terram[e] assur
[m]in gladio[n] & oooooooooo
[c]terram[f] nemroth[g] in lan
ceis ei[h]. [r]Et liberabit ooo
[o]ab assur[t] cum[u] venerit[s] in
terrā nostrā[r] & cū [s]calcaue
rit[t] in finib[h] nris.[b] Et erūt
[c]reliquie[d] iacob[e] in medio
[f]populorum[g] multorum
[h]quasi ros[a][a] domino: ooo
[i]& quasi stille[m] super[n] her-
bam[o] que[p] non oooooooooo
[q]expectat[r] virū:[s] & nō[t] pre
stolatur[u] filios[x] hominū.
[r]Et erunt[s] reliquie[e] iacob
[b]in gentibus[c] in medio oo
[b]populorū[c] multorū[f] q̃si
leo[g] in iumentis[h] siluarū:
[i]& q̃si catul[k] leonis[l] in gre
gibus[m] pecorū.[n] Qui[o] cuz
[p]trāsierit[q] & cōculcauerit
[q]& cepit:[r] nō est[s] q eruat.
Et[t] exaltabitur[u] man[x] tua
[x]sup[y] hostes tuos:[z] & omis
[a]inimici tui[b] interibūt.[c] Et
erit[d] in die[e] illa[f] dicit[g] dñs:
[h]auferā[i] equos tuos[k] de me
dio tui:[l] & disperdā[m] qua-
drigas tuas.[n] Et perdā[o] ci
uitates[p] fre tue:[q] & destruā
[r]oēs[s] munitiōes tuas.[t] Et
auferā[u] maleficia[x] de manu
tua:[y] & diuinationes[z] non
[a]erūt[b] in te.[c] Et pire faciā
[d]sculptilia tua[e] & statuas
tuas[f] de medio tui:[g] & non
[h]adorabis[i] vltra[k] opa[l] ma-
nuum tuarum: oooooooooo
[m]& euellam[n] lucos[o] de me
dio tui:[p] & conteram oo
[q]ciuitates tuas[r] & faciā[s] in
furore[t] & indignatiōe[u] vlti
onē[x] in omnibus[y] gentibus
[z]que[a] non[b] audierunt. 6.

H[c]Vdite[d] que oooooooo
.oooooooooooooooooooooo
[e]dñs[f] loquitur.[g] Surge[h] cō
tende iudicio[i] aduersum
[k]montes:[l] & audiet[m] colles
[n]vocem tuam.[o] Audiant
[p]montes[q] iudicium[r] dñi[s] &
fortia oooooooooooooooooo
[t]fundamēta[u] terre:[x] quia
[y]iudicium[z] domini[a] cum
[b]populo suo:[c] & cū [d]israel
[e]diiudicabitur.[f] Ppłe me[g]
[h]qd[i] feci[k] tibi:[l] aut qd[m] mo
lestus fui tibi:[n] Rñde mihi.
[o]Quia[p] eduxi te[q] de terra
[r]egypti:[s] & de domo oooo
[t]seruientiū[u] liberaui te:[x] &
missi[y] ante faciem tuam oo
[b]moysen & [c]aaron [a] & ma
riā.[d] Popule me[e] memen
to[f] q̃so[g] qd[h] cogitauerit cō
tra te[i] balach[k] rex[l] moab:
[m]& qd[n] rñderit[o] ei[p] balaam
[q]filius[r] beor[s] de[t] sethim oo
[u]vsq; ad[x] galgalam:[y] vt[z] co-
gnosceres[a] iusticias[b] dñi.
[c]Quid dignū[d] offerā[e] do
mio:[f] curuabo genu[g] deo

Tex.heb.Biche.vj.Prītīua.heb.

[c]רָעָה [d]וְרָעוּ [e]אֶת [f]אֶרֶץ [g]אַשּׁוּר [m]בַּחָרֶב [n]וְאֶת
[h]נִמְרֹד [i]אֶרֶץ [o]בְּפִתְחֶיהָ׃ [r]וְהִצִּיל
[s]מֵאַשּׁוּר [t]כִּי [u]יָבוֹא [x]בְאַרְצֵנוּ [y]וְכִי יִדְרֹךְ
[z]בִּגְבוּלֵינוּ׃ [a]וְהָיָה [b]שְׁאֵרִית [c]יַעֲקֹב [d]בְּקֶרֶב
[e]עַמִּים [f]רַבִּים [g]כְּטַל [h]מֵאֵת [i]יְהוָה
[k]וְכִרְבִיבִים [l]עֲלֵי [m]עֵשֶׂב [n]אֲשֶׁר [o]לֹא
[p]יְקַוֶּה [q]לְאִישׁ [r]וְלֹא [s]יְיַחֵל [t]לִבְנֵי [u]אָדָם׃
[r]וְהָיָה [s]שְׁאֵרִית [e]יַעֲקֹב [b]בַּגּוֹיִם [c]בְּקֶרֶב
[b]עַמִּים [c]רַבִּים [f]כְּאַרְיֵה [g]בְּבַהֲמוֹת [h]יַעַר
[i]וְכִכְפִיר [k]בְּעֶדְרֵי [l]צֹאן [m]אֲשֶׁר [n]אִם [o]עָבַר
[p]וְרָמַס [q]וְטָרַף [r]וְאֵין [s]מַצִּיל׃ [t]תָּרוּם [u]יָדְךָ
[x]עַל [y]צָרֶיךָ [z]וְכָל [a]אֹיְבֶיךָ [b]יִכָּרֵתוּ׃ [c]וְהָיָה
[d]בַּיּוֹם [e]הַהוּא [f]נְאֻם [g]יְהוָה [h]וְהִכְרַתִּי [i]סוּסֶיךָ
[k]מִקִּרְבֶּךָ [l]וְהַאֲבַדְתִּי [m]מַרְכְּבֹתֶיךָ׃
[n]וְהִכְרַתִּי [o]עָרֵי [p]אַרְצֶךָ [q]וְהָרַסְתִּי [r]כָּל
[s]מִבְצָרֶיךָ׃ [t]וְהִכְרַתִּי [u]כְשָׁפִים [x]מִיָּדֶךָ
[y]וּמְעוֹנְנִים [z]לֹא [a]יִהְיוּ [b]לָךְ׃ [c]וְהִכְרַתִּי
[d]פְסִילֶיךָ [e]וּמַצֵּבוֹתֶיךָ [f]מִקִּרְבֶּךָ [g]וְלֹא
[h]תִשְׁתַּחֲוֶה [i]עוֹד [k]לְמַעֲשֵׂה [l]יָדֶיךָ׃
[m]וְנָתַשְׁתִּי [n]אֲשֵׁרֶיךָ [o]מִקִּרְבֶּךָ [p]וְהִשְׁמַדְתִּי
[q]עָרֶיךָ׃ [r]וְעָשִׂיתִי [s]בְאַף [t]וּבְחֵמָה [u]נָקָם
[x]אֶת [y]הַגּוֹיִם [z]אֲשֶׁר [a]לֹא [b]שָׁמֵעוּ׃

Cap. vj.

[c]שִׁמְעוּ [d]נָא [e]אֵת [f]אֲשֶׁר
[g]יְהוָה [h]אֹמֵר [i]קוּם [k]רִיב [l]אֶת [m]הָרִים
[n]וְתִשְׁמַע [o]הַגְּבָעוֹת [p]קוֹלֶךָ׃ [q]שִׁמְעוּ
[r]הָרִים [s]אֶת [t]רִיב [u]יְהוָה [x]וְהָאֵתָנִים
[y]מוֹסְדֵי [z]אָרֶץ [a]כִּי [b]רִיב [c]לַיהוָה [d]עִם
[e]עַמּוֹ [f]וְעִם [g]יִשְׂרָאֵל [h]יִתְוַכָּח׃ [i]עַמִּי [k]מָה
[l]עָשִׂיתִי [m]לָךְ [n]וּמָה [o]הָלְאֵתִיךָ [p]עֲנֵה [q]בִי׃
[r]כִּי [s]הֶעֱלִיתִיךָ [t]מֵאֶרֶץ [u]מִצְרַיִם [x]וּמִבֵּית
[y]עֲבָדִים [z]פְּדִיתִיךָ [a]וָאֶשְׁלַח [b]לְפָנֶיךָ [c]אֶת
[d]מֹשֶׁה [e]אַהֲרֹן [f]וּמִרְיָם׃ [g]עַמִּי [h]זְכָר [i]נָא
[k]מָה [l]יָּעַץ [m]בָּלָק [n]מֶלֶךְ [o]מוֹאָב [p]וּמָה [q]עָנָה
[r]אֹתוֹ [s]בִּלְעָם [t]בֶּן [u]בְּעוֹר [x]מִן [y]הַשִּׁטִּים
[z]עַד [a]הַגִּלְגָּל [b]לְמַעַן [c]דַּעַת [d]צִדְקוֹת [e]יְהוָה׃
[f]קְדָם [g]בַּמֶּה [h]אֲקַדֵּם [i]יְהוָה [k]אִכֹּף [l]לֵאלֹהֵי

מרום הֲאַקְדְּמֵנוּ בְּעֹלוֹת בַּעֲגָלִים עָלֶה
בְּנֵי שָׁנָה׃ הֲיִרְצֶה יְהוָה בְּאַלְפֵי רָצֶה
אֵילִים בְּרִבְבוֹת נַחֲלֵי שָׁמֶן הַאֶתֵּן עֶשֶׁן
בְּכוֹרִי פִּשְׁעִי פְּרִי בִטְנִי חַטַּאת נַפְשִׁי נְבֵר פִּרְיִ
נַפְשִׁי הִגִּיד לְךָ אָדָם מַה טּוֹב וּמָה אָנֹד
יְהוָה דּוֹרֵשׁ מִמְּךָ כִּי אִם עֲשׂוֹת דָּבָר שָׁפֹט
מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֶסֶד וְהַצְנֵעַ לֶכֶת עֲשׂוֹת חֶסֶד
עִם אֱלֹהֶיךָ׃ קוֹל יְהוָה לָעִיר יִקְרָא צָנוּעַ הָלֵךְ
וְתוּשִׁיָּה יִרְאֶה שְׁמֶךָ שִׁמְעוּ מַטֶּה קָרָא
וּמִי יֹעֲדָהוּ עוֹד הָאֵשׁ בֵּית רָשָׁע אִישׁ
אוֹצְרוֹת רֶשַׁע וְאֵיפַת רָזוֹן זְעוּמָה׃ אֶצֶר רָזָה
הַאֲזַכֶּה בְּמֹאזְנֵי רָשָׁע וּבְכִיס אַבְנֵי זְעוּם זָכָה
מִרְמָה׃ אֲשֶׁר עֲשִׁירֶיהָ מָלְאוּ חָמָס עָשִׁיר
וְיֹשְׁבֶיהָ דִּבְּרוּ שָׁקֶר וּלְשׁוֹנָם לָשׁוֹן
רְמִיָּה בְּפִיהֶם׃ וְגַם אֲנִי הֶחֱלֵיתִי רָפָה פֶּה
הַכּוֹתְךָ הַשְּׁמֵם עַל חַטֹּאתֶךָ׃ חָלָה נָכָה
אַתָּה תֹאכַל וְלֹא תִשְׂבָּע וְיִשְׁחֲךָ שָׁמֵם אָכַל
בְּקִרְבֶּךָ וְתַסֵּג וְלֹא תַפְלִיט וַאֲשֶׁר שָׂבַע שָׁחָה
תְּפַלֵּט לַחֶרֶב אֶתֵּן׃ אַתָּה תִזְרַע נָסַג פָּלַט
וְלֹא תִקְצוֹר אַתָּה תָדְרֹךְ זַיִת נָתַן זֶרַע
וְלֹא תָסוּךְ שָׁמֶן וְתִירוֹשׁ וְלֹא קָצִיר דָּרַךְ
תִשְׁתֶּה יָיִן׃ וַיִּשְׁתַּמֵּר חֻקּוֹת עָמְרִי סוּךְ יָרַשׁ
וְכֹל מַעֲשֵׂה בֵית אַחְאָב וַתֵּלְכוּ שָׁתָה יָיִן
בְּמוֹעֲצֹתָם לְמַעַן תִּתִּי אֹתְךָ חֻקָּה עָשָׂה בֵּית
לְשַׁמָּה וְיֹשְׁבֶיהָ לִשְׁרֵקָה וְחֶרְפַּת עַמִּי תִּשָּׂאוּ׃ אַלְלַי לִי
Cap.vij. כִּי הָיִיתִי כְּאָסְפֵי קַיִץ כְּעֹלְלוֹת
בָּצִיר אֵין אֶשְׁכּוֹל לֶאֱכוֹל בִּכּוּרָה
אִוְּתָה נַפְשִׁי׃ אָבַד חָסִיד מִן הָאָרֶץ
וְיָשָׁר בָּאָדָם אָיִן כֻּלָּם לְדָמִים
יֶאֱרֹבוּ אִישׁ אֶת אָחִיהוּ יָצוּדוּ חֵרֶם׃
עַל הָרַע כַּפַּיִם לְהֵיטִיב הַשָּׂר שׁוֹאֵל
וְהַשֹּׁפֵט בַּשָּׁלוֹם וְהַגָּדוֹל דּוֹבֵר
הַוַּת נַפְשׁוֹ הוּא וַיְעַבְּתוּהָ׃ טוֹבָם
סָרְדָּךְ יָשָׁר מִמְּסוּכָה יוֹם מְצַפֶּיךָ
פְּקֻדָּתְךָ בָּאָה עַתָּה תְּהִיָּה מְבוּכָתָם׃

excelso. Nunqd offerã ei holocaustomata & vitulos anniculos? Nũquid placari potest dñs in milibus arietũ: an in multis milibus hircorũ pinguiũ? Nũqd dabo primogenitũ meũ p scelere meo & fructũ vẽtris mei p pctõ aie mee? Indicabo tibi o hõ qd sit bonũ & qd dñs reqrat a te. Vtiq; facere iudiciũ & diligere misericordiã & sollicitũ ãbulare cum deo tuo. Vox dñi ad ciuitatẽ clamat: & salus erit timẽtib nomen eius. Audite tribus et qs approbabit illud? Adhuc ignis in domo impii thesauri iniqtatis & mẽsura minor: ire plena. Nunqd iustificabo stateriã ipiã: & facelli pondera dolosa? In qbus diuites eius repleti sunt iniqtate: & habitãtes in ea loquebãtur mẽdaciũ & lingua eorũ fraudulenta in ore eorum. Et ego ergo cepi pcutere te: perditione super pctis tuis. Tu comedes & nõ saturaberis & humiliatio tua in medio tui. Et apprehendes & nõ saluabis: & quos saluaueris in gladiũ dabo. Tu seminabis & non metes: tu calcabis oliuam & non vngeris oleo: & mustum: & non bibes vinũ: & custodisti precepta amri & oẽ opus dom achab: & ambulasti in voluptatibus eorum: vt darem te in pditionẽ: & habitãtes in ea in sibilũ: & opprobriũ ppli mei portabis.

E mihi: 7. qa factus sum sicut qui colligit in autũno racemos vindemie. Nõ est botrus ad comedẽdum: pcoqs ficus desideraui aia mea. Periit sctũs de terra: & rectũ in hoibus nõ est. Oes in sanguine insidiantur: vir fratrem suũ ad mortem venatur. Malũ manuũ suarũ dicũt bonũ. Princeps postulat: & iudex in reddendo est. Et magn locutus est desideriũ aie sue: & contur bauerũt eã. Qui opti mus i eis est q̃si paliurus: & q rectus q̃si spina de sepe. Dies speculatõis tue: visitatio tua venit. Nũc erit vastitas eorum.

meũ excelsũ. si apphendam eũ in holocaustis in μου ὑψίστου. εἰ καταλήψομαι αὐτὸν ἐν ὁλοκαυτώμασιν ἐν
vitulis anniculis: si suscipiet dñs in milibus arie μόσχοις ἐνιαυσιαίοις, εἰ προσδέξεται κύριος ἐν χιλιάσι κρι
tũ aut i vecẽ milib capraꝝ pinguiũ si dedero pmogenita mea p ῶν ἢ ἐν μυριάσιν χιμάρων πιότητος εἰ δῶ πρωτότοκά μου ὑπὲρ
peccato meo fructũ ventris mei p ipietate aie ἁμαρτίας μου καρπὸν κοιλίας μου ὑπὲρ ἀσεβείας ψυχῆς
mee. annũciatũ ẽ tibi homo: qd bonũ aut qd dñs querit μου. ἀπήγγελται σοι ἄνθρωπος, τί καλὸν ἢ τί κύριος ἐκζητεῖ
a te? nisi vt facias iudiciũ & diligas misericordiã & ἀπὸ σοῦ; ἀλλ' ἢ τοῦ ποιεῖν κρίμα καὶ ἀγαπᾶν ἔλεος;
sollicitus sis vt ambulas cum deo tuo? vox καὶ ἕτοιμος εἶναι τοῦ πορεύεσθαι μετὰ τοῦ θεοῦ σου; φω
dñi ciuitati clamabit: & saluabit timentes νὴ κυρίου πρὸς τὴν πόλιν βοήσει, καὶ σώσει φοβουμένους
nomẽ eius. audite tribus: & qs ornabit ciuitatẽ? τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ἄκουε φυλή, καὶ τίς κοσμήσει πόλιν;
nũqd ignis & dom iniq thesaurizãs thesauros iniquos μὴ πῦρ καὶ οἶκος ἀνόμου θησαυρίζων θησαυροὺς ἀνόμους
& cũ iniuria iniq? si iustificabit in statera καὶ μετὰ ὕβρεως ἄδικα; εἰ δικαιωθήσεται ἐν ζυγῷ
iniquus. & in sacculo põdera doli de qbus diuitias ἄνομος. καὶ ἐν μαρσύπῳ σάμια δόλου ἐξ ὧν πλουτεῖ
ipietatis impleuerũt. hitantes eã locuti sunt ἀσεβείας ἐνέπλησαν. καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν ἐλάλησαν
mẽdacia: & lingua eorũ exaltata ẽ i ore eorũ. & μεδακία· καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν ὑψώθη ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. καὶ
ego cruciaui te pditione ppẽ peccata tua. & ἐγὼ ἐβασάνισά σε ἀφανισμῷ διὰ τὰς ἁμαρτίας σου. καὶ
comedes & non saturaberis: & eũciam te in medio ἐσθίεις καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῇς, καὶ ἐκβαλῶ σε ἐξ ἐσου
ipsam. & apphendes & non saluabis: & q̃cũq; salui σῆς. καὶ καταλήψῃ καὶ οὐ μὴ διασώσῃς, καὶ ὅσους ἐὰν σώ
usueris in gladiũ tradentur. tu seminabis. & nõ σῃς εἰς ῥομφαίαν παραδοθήσεται· σὺ σπερεῖς, καὶ οὐκ
meteo. tu pũneo oleũ: & non vngeris oleo. ἀμήσῃς. σὺ πιέσεις ἔλαιον, καὶ οὐ μὴ ἀλείψῃ ἐλαίῳ.
& vinũ & non bibes. & dissipabunt legitia ppũ καὶ οἶνον καὶ οὐ μὴ πίῃς· καὶ ἀφανιοῦσιν νόμιμα λαοῦ
mei: & oia opa dom achab: & ãbulasti in cõsiliis eorũ: vt traderẽ te in pditionem: & hitantes eam in sybilã: & ἐν ταῖς βουλαῖς αὐτῶν, ὅπως παραδῶσί σε εἰς ἀφανισμόν· καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν ἐν συριγμῷ, καὶ
opprobria ppli eũ accipietis. ὀνειδισμὸν λαοῦ λήψεσθε.

Ca.7.

E mihi qꝛ facta sũ sicũt q̃ cõgregat stipulam in messe: Οἰμοί ὅτι ἐγενήθην ὡς συνάγων καλάμην ἐν ἀμητῷ,
& sicũt racemos in vindemia. cũ nõ sit botrus & ὡς ἐπιφυλίδας ἐν τρυγητῷ· οὐκ ὑπάρχοντος βό
tryos ad cõedẽdũ pmitiua. ve mihi aia: qꝛ perit τρυος τοῦ φαγεῖν πρωτόγονα. οἴμοι ψυχή, ὅτι ἀπώλεσε
reuerens de terra: & corrigẽs in hoibus λειν εὐλαβὴς ἐκ τῆς γῆς, καὶ κατορθῶν ἐν ἀνθρώποις
nõ est: oes in sanguine iudicãtes: vnusq̃q; οὐκ ὑπάρχει, πάντες εἰς αἵματα διώκοντες, ἕκαστος τὸν
primũ suũ tribulant tribulatiõe: in malũ πρῶτον αὐτοῦ ἐκθλίβουσιν ἐκθλίψει, ἐπὶ τὸ κακὸν τὰς
manus suas parantes. pncipes postulat & iudex χεῖρας αὐτῶν ἑτοιμάζοντες· ὁ ἄρχων αἰτεῖ καὶ ὁ κριτής,
pacifica verba locutus est: desiderũ aie sue εἰρηνικοὺς λόγους ἐλάλησεν, κατεύθυμον ψυχῆς αὐτοῦ
est: & ego auferam bona eorũ q̃si tinea oes ἐστίν, καὶ ἐγὼ ἐξελοῦμαι τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν ὡς σὴς ἐκτρῶ
dẽs & ambulãs sup regulã. ve vtinam eũ γων καὶ βαδίζων ἐπὶ κανόνος· οὐαὶ ἐκδικήσεις σου
venerit. nũc erunt fletus eorũ. ἥκασιν· νῦν ἔσονται κλαυθμοὶ αὐτῶν.

nō credatis in amicis neq; speretis in ducibus:
μὴ καταπιστεύετε ἐν φίλοις μηδὲ ἐλπίζετε ἐπὶ ἡγουμένους,
q ab ea q̃ cubat tecū caue et nōcredas alicui de ci.
καὶ ἀπὸ τῆς συγκείτου σου φύλαξαι τοῦ μὴ ἀπαγγείλαι τι ἀν
q: filij pneumeliā facit pri. filia surget
τῇ. διότι υἱὸς ἀτιμάζει πατέρα. θυγάτηρ ἐπαναστήσεται
aduersus matrem suam: nurus socrum suam.
ἐπὶ τὴν μητέρα αὐτῆς, νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς.
inimici oēs viri q̃ in domo ei: ego sit ad
ἐχθροὶ πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ οἴκου αὐτῆς, ἐγὼ δὲ εἰς τὸν
dōm meū aspiciam. expectabo in deo salu
κύριόν μου ἐμβλέψομαι. ὑπομενῶ ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ σω-
tari meo. exaudiet me deus meus. ne insultes mihi
τῆρί μου. εἰσακούσεταί μου ὁ θεός μου. μὴ ἐπιχαίρει μοι ἡ
inimica mea: q: cecidi et resurgam: q: si sedeo
ἐχθρά μου, ὅτι πέπτωκα καὶ ἀναστήσομαι, διότι ἐὰν κατί-
ro in tenebris: dōs illuminabit me. ira dōi sustinebo
σω ἐν τῷ σκότει, κύριος φωτεινόν μοι. ὀργὴν κυρίου ὑποίσω
q: peccauī ei donec iustificet ipse causas meas.
ὅτι ἥμαρτον αὐτῷ ἕως τοῦ δικαιῶσαι αὐτὸν τὰ δίκαιά μου.
faciet iudicium meū: educet me in lucē: videbo iusti
ποιήσει τὸ κρῖμά μου, ἐξάξει με εἰς τὸ φῶς, ὄψομαι τὴν δι-
cias eius. et videbit inimica mea: et operiet
καιοσύνην αὐτοῦ. καὶ ὄψεται ἡ ἐχθρά μου, καὶ περιβαλεῖται
confusione dicēs ad me: vbi dōs de tuus? oculi
αἰσχύνη λέγουσα πρός με, ποῦ κς ὁ θεός σου; οἱ ὀφθαλμοί
mei videbūt eam: nūc erit in conculcatione sicut lutū
μου ὄψονται αὐτήν, νῦν ἔσται εἰς καταπάτημα ὡς πηλὸς
in viis tuis. dies liture lateris deletis tua: et
ἐν ταῖς ὁδοῖς σου. ἡμέρα καλεσφῆς πλίνθου ἐξαλειφεῖς σου, καὶ
depellet legitima dies illa. et vrbes tue veni
ἀπωρρίψεται νόμιμα ἡ ἡμέρα ἐκείνη. καὶ αἱ πόλεις σου ἥξου-
ent ad cōclusionem et in diuisione assyrios: et
σι εἰς συμπέρασμα καὶ εἰς διαμερισμὸν ἀσσυρίων, καὶ αἱ
ciuitates tue munite in diuisione. a tyro vsq; ad
πόλεις σου αἱ ὀχυραὶ εἰς διαμερισμόν. ἀπὸ Τύρου ἕως τοῦ
flumen: et a mari vsq; ad mare: et a mōte
ποταμοῦ, καὶ ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης, καὶ ἀπὸ ὄρους
vsq; ad mōtē: et erit ira in dissipationē cū eis habitantibus
ἕως ὄρους, καὶ ἔσται ἡ γῆ εἰς ἀφανισμὸν μετ' αὐτῶν κατοικούν-
ea ppē fructus adinuentionū eorū. pascet
των διὰ τὴν καρπὸν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν. ποιμανεῖ
ppm tuū in virga tua oues hereditatis tue habitan-
λαόν σου ἐν ῥάβδῳ σου πρόβατα κληρονομίας σου κατα-
tes gremetipas in saltu in medio carmeli pas
σκηνοῦντας καθ' ἑαυτοὺς ἐν δρυμῷ ἐν μέσῳ καρμήλου νε-
center basanitin et galaaditin sicut dies
μέσθωσαν τὴν βασανῖτιν καὶ τὴν γαλααδῖτιν καθὼς αἱ ἡμέ-
seculi. et sicut dies egressionis tue de terra egypti
ραι τοῦ αἰῶνος. καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐξόδου σου ἐξ γῆς αἰγύπτου
ostendā eis mirabilia. videbūt gentes: et cōfundent in oi
δείξω αὐτοῖς θαυμάσια. ὄψονται ἔθνη, καὶ αἰσχυνθήσονται ἐν πάσῃ
tudine. sua ponent manus sup os suū. aures eorū
ἀδυναμίᾳ. θήσουσιν χεῖρας ἐπὶ τὸ στόμα αὐτῶν. τὰ ὦτα αὐ-
ebsurdescent. lingēt puluerē sicut serpētes q trahūt terrā. tur
τῶν κωφωθήσονται. λείξουσιν χοῦν ὡς ἑρπετὰ σύροντες γῆν. συγ-
bauit in clausura sua: sup dōo deo nro formida
χυθήσονται ἐν συγκλεισμῷ αὐτῶν, ἐπὶ τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν ἐκστήσο-
bit et timebūt a te. qs deus sicut tu? auferēs iniquitates
νται καὶ φοβηθήσονται ἀπὸ σοῦ. τίς θεὸς ὡς σύ; ἐξαίρων ἀδικίας
et transcendēs ipietates hiq reliqui sunt hereditatis eius.
καὶ παρερχόμενος ἀσεβείας τοῖς καταλοίποις τῆς κληρονομίας αὐτοῦ.
non dēbānit in testimoniū iram suam. q: volens miam est: ipse
οὐ διατηρεῖ εἰς μαρτύριον ὀργὴν αὐτοῦ. ὅτι θελητὴς ἐλέους ἐστίν, αὐτὸς
miserebit et miserebit nri. demerget iniquitates nras:
οἰκτερεῖ καὶ ἐλεηθήσεται ἡμᾶς. καταποντώσει τὰς ἀδικίας ἡμῶν,
et pijcet in pfunda maris oia peccata
καὶ ἐκβαλεῖ εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης πάσας αἱ ἁμαρτίαι
nra. dabit veritatē iacob: miam abraam: sicut iurauit
ἡμῶν. δώσει ἀλήθειαν τῷ Ἰακώβ, ἔλεος τῷ Ἀβραάμ, καθότι ὤμοσας
patribus nris iuxta dies
τοῖς πατράσιν ἡμῶν κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς ἔμπροσθεν.

5 Dat. 14.

C

D

Deut. 3.4. Sapiē. 5.

A

D

'Nolite credere amico: & nolite confidere in duce: ab ea q̃ dormit in sinu tuo: custodi claustra oris tui: qa filius cōtumeliā facit patri: & filia consurget aduersus matrē suā: nurus aduersus socrū suā: & inimici hois domestici ei. Ego aūt ad dōm aspiciā: expectabo deū saluatorē meū. Audiet me deus me. Ne lētetris inimica mea sup me: qa cecidi. Cōsurgā. Cū sedero in tenebris: dōs lux mea est. Iram dōi portabo: quoniā peccaui ei: donec causam meā iudicet: & faciat iudiciū meū. Educet me in lucē: videbo iustitiā eius. Et aspiciet iimica mea & operietur cōfusione q̃ dicit ad me. Vbi est dōs deus tuus? Oculi mei videbunt in cam. Nūc erit in cōculcatione vt lutū plateārū. Dies vt edificētur macerie tue. In die illa longe fiet lex. In die illa & vsq; ad te veniet assur & vsq; ad ciuitates munitas: & a ciuitatibus munitis vsq; ad flumē: & ad montē de mari: & ad montē de monte. Et terra erit in desolationē ppter hitatores suos: & ppter fructū cogitationū eorū. Pasce ppm tuū in virga tua: gregē hereditatis tue habitantes solos i saltu. In medio carmeli pascentur basan & galaad iuxta dies antiqs: sm diem egressionis tue de terra egypti ostendā ei mirabilia. Videbūt gētes & cōfundētur sup oi fortitudine sua. Ponent manū sup os: aures eorū surde erūt. Lingēt puluerē sicut serpētes: velut reptilia terre ptur babūtur de edibus suis. Dōm deū nrm desiderabūt: & timebūt te. Quis deus similis tui q aufers iniqtatē: & transfers peccatū reliqarū hereditatis tue? Non imittet vltra furorem suū: qm volēs miaz est. Reuertetur & miserebitur nri. Deponet iniqtates nras: & pijciet in pfundū maris oia pctā nra. Dabis veritatē iacob misericordiā abraā: que iurasti patribus nostris a diebus antiquis.

Explicit micheas ppheta.

אַל תַּאֲמִינוּ בְּרֵעַ אַל תִּבְטְחוּ
בְּאַלּוּף מִשֹּׁכֶבֶת חֵיקֶךָ שְׁמֹר פִּתְחֵי
פִיךָ כִּי בֵן מְנַבֵּל אָב בַּת קָמָה בְאִמָּהּ
כַּלָּה בְּחֹתָנָתָהּ אֹיְבֵי אִישׁ אַנְשֵׁי
בֵיתוֹ וַאֲנִי בַּיהוָה אֶצְפֶּה אוֹחִילָה
לֵאלֹהֵי יִשְׁעִי יִשְׁמָעֵנִי אֱלֹהָי אַל
תִּשְׂמְחִי אֹיַבְתִּי לִי כִּי נָפַלְתִּי קָמְתִּי
כִּי אֵשֵׁב בַּחֹשֶׁךְ יְהוָה אוֹר לִי זַעַף
יְהוָה אֶשָּׂא כִּי חָטָאתִי לוֹ עַד אֲשֶׁר
יָרִיב רִיבִי וְעָשָׂה מִשְׁפָּטִי יוֹצִיאֵנִי
לָאוֹר אֶרְאֶה בְּצִדְקָתוֹ וְתֵרֶא
אֹיַבְתִּי וְתִכַּסֶּהָ בוּשָׁה הָאֹמֶרֶת אֵלַי
אַיֵּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עֵינַי תִּרְאֶינָה בָהּ
עַתָּה תִּהְיֶה לְמִרְמָס כְּטִיט חֻצוֹת
יוֹם לִבְנוֹת גְּדֵרֵיךְ יוֹם הַהוּא יִרְחָק
חֹק יוֹם הוּא וְעָדֶיךָ יָבוֹא לְמִנִּי
אַשּׁוּר וְעָרֵי מָצוֹר וְלִמִּנִּי מָצוֹר וְעַד
נָהָר וָיָם מַיִם וְהַר הָהָר וְהָיְתָה
הָאָרֶץ לְשַׁמָּה עַל יֹשְׁבֶיהָ מִפְּרִי
מַעַלְלֵיהֶם רְעֵה עַמְּךָ בְשִׁבְטֶךָ צֹאן
נַחֲלָתֶךָ שֹׁכְנִי לְבָדָד יַעַר בְּתוֹךְ
כַּרְמֶל יִרְעוּ בָשָׁן וְגִלְעָד כִּימֵי עוֹלָם
כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ
נִפְלָאוֹת יִרְאוּ גוֹיִם וְיֵבֹשׁוּ מִכֹּל
גְּבוּרָתָם יָשִׂימוּ יָד עַל פֶּה אָזְנֵיהֶם
תֶּחֱרַשְׁנָה יִלְחֲכוּ עָפָר כַּנָּחָשׁ
כְּזֹחֲלֵי אֶרֶץ יִרְגְּזוּ מִמִּסְגְּרֹתֵיהֶם
אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִפְחָדוּ וְיִרְאוּ
מִמֶּךָּ מִי אֵל כָּמוֹךָ נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר
עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא
הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא
יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ
וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם
תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם

Prologus.

INCIPIT PROLOGVS IN NAVM PROPHETAM.

NAum prophetam ante aduentũ regis assyriorum qui populum israel captiuum in suam regionẽ transtulerat fuisse hebreorũ traditio cõfirmat. Siquidẽ in fine huius lectionis predicti regis aduentũ: idem propheta annunciare monstratur. Sed cum habitatores niniue iona interitũ ciuitatis ꝓdicante: ne diuina ira denunciatũ interitũ sustinerent: peccatorũ & impietatis pnias egissent: accepta dei mia: grauioribus se criminibus implicuerunt. Qua de causa memoratus propheta spũsancto plenus: iudiciũ dei annuncians: ita locutus est. Deus zelans & vlciscẽs dominus est &c. Iam enim decem tribus ab assyriis ductę fuerãt ĩ captiuitatẽ sub ezechia rege iuda: sub quo etiam nunc in consolatione populi transmigrati aduersum niniuem visio cernitur. Nec erat parua consolatio: tã his qui iã assyriis seruiebãt quã reliquis qui sub ezechia de tribu iudaꝗ & beniamin ab eisdẽ hostibus obsidebantur: vt audirẽt assyrios quoqꝫ a chaldeis eẽ capiendos: sicut in sequẽtibus libri huius demõstrabitur. Sciendum ꝙ niniue in nostra lingua de hebreo speciosam sonat. Speciosus autẽ hic mundus dicitur: Vnde & apud grecos: cosmos ab ornatu nomen accepit. Et qdquid nunc aduersum niniuem dicitur: de mũdo figuraliter predicari sentiamus. Quã ob causam & assumptio quã septuaginta interptes dicunt apd hebreos massa ponitur. id est graue onus: eo ꝙ eam aduersus quã pphetatur premat: nec sinat eleuare ceruicem. Simulqꝫ hoc attendendũ: quod hec ipsa vel assumptio vel onus: vel pondus pphete visio sit. Non enim loquitur propheta in extasi: vt montanus & priscilla: maximillaqꝫ delirant: sed quod prophetat liber est visionis intelligentis vniuersa que loquitur: & pondus hostium facientis suo populo visionẽ. De consumatione itaqꝫ mundi secundũ anagogen consolationẽ sctõrũ pphetia texitur: vt quecunqꝫ in mundo vident: quasi ptereuntia & caduca contẽnat: & ꝓparent se ad iudicii diem. Vbi vltor aduersum vires assyriorum affuturus est dominus.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

NAum consolator orbis interpretatur. Increpat ciuitatem sanguinum & post euersionem illius loquitur. Ecce super montes pedes euangelizantis & annunciantis pacem.

Explicit argumentum

Pritiua.heb. Tex.heb.Naum.j. Trãsla.B.Vie. Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

Cap.i.

מַשָּׂא נִינְוֵה סֵפֶר חֲזוֹן נָחוּם
הָאֶלְקֹשִׁי׃ אֵל קַנּוֹא וְנֹקֵם יְהוָה
נֹקֵם יְהוָה וּבַעַל חֵמָה נֹקֵם יְהוָה
לְצָרָיו וְנוֹטֵר הוּא לְאֹיְבָיו׃ יְהוָה
אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל כֹּחַ וְנַקֵּה לֹא
יְנַקֶּה יְהוָה בְּסוּפָה וּבְשַׂעֲרָה דַרְכּוֹ
וְעָנָן אַבְק רַגְלָיו׃ גּוֹעֵר בַּיָּם וַיַּבְּשֵׁהוּ
וְכָל הַנְּהָרוֹת הֶחֱרִיב אֻמְלַל בָּשָׁן
וְכַרְמֶל וּפֶרַח לְבָנוֹן אֻמְלָל׃ הָרִים
רָעֲשׁוּ מִמֶּנּוּ וְהַגְּבָעוֹת רִתְּקוּ
וַתִּשָּׂא הָאָרֶץ מִפָּנָיו וְתֵבֵל וְכָל
יוֹשְׁבֵי בָהּ׃ לִפְנֵי זַעְמוֹ מִי יַעֲמוֹד
וּמִי יָקוּם בַּחֲרוֹן אַפּוֹ חֲמָתוֹ נִתְּכָה
כָּאֵשׁ וְהַצֻּרִים נִתְּצוּ מִמֶּנּוּ׃ טוֹב
יְהוָה לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ
חוֹסֵי בוֹ׃ וּבְשֶׁטֶף עֹבֵר כָּלָה יַעֲשֶׂה
מְקוֹמָהּ וְאֹיְבָיו יִרְדֹּף חֹשֶׁךְ׃ מַה
תְּחַשְּׁבוּן אֶל יְהוָה כָּלָה הוּא עֹשֶׂה
לֹא תָקוּם פַּעֲמַיִם צָרָה׃ כִּי עַד
סִירִים סְבֻכִים וּכְסָבְאָם סְבוּאִים
אֻכְּלוּ כְּקַשׁ יָבֵשׁ מָלֵא׃ מִמְּךָ יָצָא
חֹשֵׁב עַל יְהוָה רָעָה יֹעֵץ בְּלִיָּעַל׃

Incipit Naum propheta. Capitulum. i.

ONus niniue. liber visionis nau helchesei. De emulator & vlciscẽs dñs: vlciscẽs dñs & habẽs furorẽ: vlciscẽs dñs in hostes suos & irascẽs ipse inimicis suis. Dñs patiens & magnus fortitudine: & mundans non faciet inocentẽ. Dñs in tẽpestate & turbine vie eius & nebule puluis pedũ eius. Increpãs mare & exiccãs illud: & omnia flumina ad desertũ deducẽs. Infirmatus est basan & carmelus: & flos libani elãguit. Montes cõmoti sunt ab eo: & colles desolate sunt. Et cõtremuit terra a facie eius: & orbis & oẽs habitãtes in eo. Ante faciẽ indignationis ei qs stabit: & qs resistet in ira furoris ei. Indignatio eius effusa ẽ vt ignis: & petre dissolute sunt ab eo. Bon dñs & cõfortãs in die tribulationis & sciens sperantes in se. Et in diluuio pterreũte cõsumationem faciet loci eius: & inimicos eius psequẽtur tenebre. Quid cogitatis ꝓtra dñm? Consumationẽ ipse faciet: nõ cõsurget duplex tribulatio: qa sicut spiese iuicẽ cõplectũtur: sic cõuiuiũ eorũ parit potãtiũ Consumẽtur qñ stipula ariditate plena. Ex te ei exibit cogitãs cõtra dominũ malicã: mẽte ptractans preuaricationem.

NAVM.

NAOYM. Ca.i.

Assumptio niniue liber visionis naum celesei. de emulator: & vlciscẽs dñs cum furore: vlciscẽs dñs aduersarios suos: & tollens inimicos suos. dñs longanimis: & magna fortitudo iphe. Inocẽtẽ nõ inocẽtẽ faciet: dñs in ꝓsumatione & in tempestate via eius: & nebula puluis pedũ eius. Increpãs mari & exsiccãs illud. & cuncta flumina desecabit. & omnes ꝓmoti sunt ab eo: & colles concussi sunt: & ꝓtracta ẽ terra a facie eius: & orbis & omnes habitãtes in eo. Ante faciẽ indignationis eius qs stabit: & qs resistet in ira furoris eius? Indignatio eius effusa ẽ vt ignis: & petre ꝓtrite sunt ab eo. Bonus dñs & cõfortãs in die tribulationis & sciens sperantes in se. Et in diluuio ꝓtereũte cõsumationem faciet: & inimicos eius psequẽt tenebre. Quid cogitatis ꝓtra dñm? Consumationẽ ipse faciet: nõ vindicabit bis in idipsum tribulatione: qa vsq ad fũdamẽta sua ĩ paulimẽtũ redigẽt. & qñ sunt sicut spiese iuicẽ cõplectũtur: & qñ stipula exsicata comedent. & qñ stipula exsiccabitur. ex te exibit cogitatio cõtraria:

Ἀναφορὰ νινευὶ βιβλίον ὁράσεως ναουμ τοῦ ἐλκεσαίου. θεὸς ζηλωτὴς καὶ ἐκδικῶν κύριος μετὰ θυμοῦ, ἐκδικῶν κύριος τοὺς ὑπεναντίους αὐτῷ, καὶ ἐξαίρων τοὺς ἐχθροὺς αὐτῷ. κς μακροθυμος, καὶ μεγαλη ἡ ἰσχυς αὐτου, καὶ ἀθῶων οὐκ ἀθῳώσει, κυριος ἐν συσσεισμῷ καὶ συσσεισμῷ ἡ ὁδὸς αὐτου. καὶ νεφέλη κονιορτὸς ποδῶν αὐτου. ἀπειλῶν θαλασσαν καὶ ξηραίνων αὐτην. καὶ πάντας τοὺς ποταμοὺς ἐξερημῶν. ἐλιγώθη ἡ βασανίτις καὶ ὁ καρμηλος, καὶ ἡ ἀνθοῦσα τοῦ λιβανου ἐξέλυσεν. τὰ ὄρη ἐσείσθησαν ἀπ' αὐτου, καὶ οἱ βουνοὶ ἐσαλευθησαν, καὶ ἀνῃρέθη ἡ γῆ ἀπὸ προσώπου αὐτου, ἡ οἰκουμενη καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ, καὶ τις ὑποστήσεται πρὸ προσώπου ὀργῆς αὐτου τις ὑποστήσεται. καὶ τις ἀντιστήσεται ἐν ὀργῇ θυμοῦ αὐτου; ὁ θυμος αὐτου τήκει ἀρχοντας, καὶ πετραι ἐθραύσθησαν ἀπ' αὐτου. χρηστὸς κυριος τοῖς ὑπομένουσιν αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, καὶ γινώσκων τοὺς ἐλπιζοντας ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐν κατακλυσμῷ παρερχομενῳ συντελειαν ποιήσει τοὺς ἐχθροὺς αὐτου, καὶ τοὺς ἐξεγειρομενους καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτου διωξει σκοτος. τί λογιζεσθε περὶ κυριου; συντελειαν αὐτὸς ποιήσει, οὐκ ἐκδικήσει δὶς ἐπὶ τὸ αὐτο ἐν θλίψει. ἕως ἂν ἔτι ὦσιν ὡς ἀκανθαι συνπεπλεγμενοι βρωθήσεται. καὶ ὡς καλαμη ξηρανθεῖσα κατεσθιεται. ἐκ σου ἐξελευσεται λογισμος κατὰ τοῦ κυριου πονηρὰ βουλευομενος ἐναντία, ccccccccccccccccc

Naum prophetam ante aduentũ regis assyriorum qui populum israel captiuum in suam regionẽ transtulerat fuisse hebreorũ traditio cõfirmat. Siquidẽ in fine huius lectionis predicti regis aduentũ: idem propheta annunciare monstratur. Sed cum habitatores niniue iona interitũ ciuitatis ꝓdicante: ne diuina ira denunciatũ interitũ sustinerent: peccatorũ & impietatis pnias egissent: accepta dei mia: grauioribus se criminibus implicuerunt. Qua de causa memoratus propheta spũsancto plenus: iudiciũ dei annuncians: ita locutus est. Deus zelans & vlciscẽs dominus est &c. Iam enim decem tribus ab assyriis ductę fuerãt ĩ captiuitatẽ sub ezechia rege iuda: sub quo etiam nunc in consolatione populi transmigrati aduersum niniuem visio cernitur. Nec erat parua consolatio: tã his qui iã assyriis seruiebãt quã reliquis qui sub ezechia de tribu iudaꝗ & beniamin ab eisdẽ hostibus obsidebantur: vt audirẽt assyrios quoqꝫ a chaldeis eẽ capiendos: sicut in sequẽtibus libri huius demõstrabitur. Sciendum ꝙ niniue in nostra lingua de hebreo speciosam sonat. Speciosus autẽ hic mundus dicitur: Vnde & apud grecos: cosmos ab ornatu nomen accepit. Et qdquid nunc aduersum niniuem dicitur: de mũdo figuraliter predicari sentiamus. Quã ob causam & assumptio quã septuaginta interptes dicunt apd hebreos massa ponitur. id est graue onus: eo ꝙ eam aduersus quã pphetatur premat: nec sinat eleuare ceruicem. Simulqꝫ hoc attendendũ: quod hec ipsa vel assumptio vel onus: vel pondus pphete visio sit. Non enim loquitur propheta in extasi: vt montanus & priscilla: maximillaqꝫ delirant: sed quod prophetat liber est visionis intelligentis vniuersa que loquitur: & pondus hostium facientis suo populo visionẽ. De consumatione itaqꝫ mundi secundũ anagogen consolationẽ sctõrũ pphetia texitur: vt quecunqꝫ in mundo vident: quasi ptereuntia & caduca contẽnat: & ꝓparent se ad iudicii diem. Vbi vltor aduersum vires assyriorum affuturus est dominus.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

NAum consolator orbis interpretatur. Increpat ciuitatem sanguinum & post euersionem illius loquitur. Ecce super montes pedes euangelizantis & annunciantis pacem.

Explicit argumentum

D hec dicit dñs regnans aquis multis: ⁊ sic
τάδε λέγει κύριος κατοικῶν ὕδατα πολλά, καὶ οὕτω
diuident̃. ⁊ audit̃ tu nõ audietur ãpli. ⁊
διαμερισθήσεται. καὶ οὐ ἀκοὴ σου οὐκ ἐπακουσθήσεται ἔτι. καὶ
nũc cõteram virgã eius a te ⁊ vincula
νῦν συντρίψω τὴν ῥάβδον αὐτῆς ἀπὸ σοῦ καὶ τοὺς δεσμούς
tua dirumpã. ⁊ ꝓcipiet de te dñs: nõ seminabi
σου διαρρήξω. καὶ ἐντελεῖται περὶ σοῦ κύριος, οὐ σπαρήσε-
tur ãpli. et noie tuo: et de domo dñi tui dei tui disperdã
ται ἔτι ἐξ ὀνόματός σου, ἐξ οἴκου κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐξολοθρεύ-
Elisi. 1. b. Bolo. c sculptilia ⁊ cõflatilia: ponã sepulchrũ tuũ q; veloceo.
σω γλυπτὰ καὶ χωνευτά, θήσομαι τάφον σου ὅτι ὀξύς.
ecce sup mõtes pedes tui euangelizantis: ⁊ annun
ἰδοὺ ἐπὶ τὰ ὄρη πόδες σου εὐαγγελιζομένου, καὶ ἀπαγ-
ciantis pacẽ. celebra iuda festiuitates tuas: red-
γέλλοντος εἰρήνην. ἑόρταζε ἰούδα τὰς ἑορτάς σου, ἀπό-
de vota tua: q; nõ vltra apponet vt ptrã
δος τὰς εὐχάς σου, ὅτι οὐκ ἔτι μὴ προσθήσει τοῦ διελ-
seat in vetustatem. cõpletũ est: cõsumatũ est: ascendit i
θεῖν παλαιότητι. συνετελέσθη, συντετέλεσται, ἀνέβη ἐμ
fuftano i faciem tuã: eruens de tribulatiõe.
φυσῶν εἰς πρόσωπόν σου, ἐξαιρούμενος ἐκ θλίψεως. Ca. 2.

A Omtẽplare uiã: tene lũbũ: vtrilit age: roborare
Σκόπευσον ὁδόν, κράτησον ἰσχύς, ἄνδρισαι ἰσχύν
vehemẽt: qñ auertit dñs ꝓtumeliã iacob. sicut
σφόδρα, διότι ἀπέστρεψεν κύριος τὴν ὕβριν ἰακώβ. καθὼς
cõtumeliã israel: q: euacuantes euacuauerũt e-
τὴν ὕβριν τοῦ ἰσραήλ, διότι ἐκτινάσσοντες ἐξετίναξαν αὐ-
eo ⁊ ꝓpagines eo: demoliti sũt. arma poten-
τούς καὶ τὰ κλήματα αὐτῶν διέφθειραν. ὅπλα δυνατοῦ
tie eius et holdus eius fortes illudentes in
ἐν αὐτοῖς ἐξουθενοῦντες ἄνδρας δυνατοὺς ἐμπαίζοντας ἐν
igne. habene currũ eo: in die ꝓparatiõis eo-
πυρί. ἡνίαι τῶν ἁρμάτων αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἑτοιμασίας αὐ-
rũ. ⁊ equites eo: tumultuabunt. in extrib̃
τῶν. καὶ οἱ ἱππεῖς αὐτῶν ἀναστατωθήσονται. ἐν ταῖς ἐξόδοις
B cõfundent̃ currus ⁊ collidentur in
συγχυθήσεται τὰ ἅρματα καὶ συμπλακήσονται ἐν ταῖς
plateis. aspect̃ eo: q̃si lampades ignis ⁊ q̃si
πλατείαις. ὅρασις αὐτῶν ὡς λαμπάδες πυρὸς καὶ ὡς
fulgura discurrentia. ⁊ memorabũt optimates eo
ἀστραπαὶ διατρέχουσαι. καὶ μνησθήσονται οἱ μεγιστᾶνες αὐ-
rũ ⁊ fugient in diebus: ⁊ infirmabunt in iti-
τῶν καὶ φεύξονται ἐν ἡμέραις, καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν τῇ πο-
nere suo. ⁊ festinabunt ad muros: ⁊ ꝓparabunt
ρείᾳ αὐτῶν. καὶ σπεύσουσιν ἐπὶ τὰ τείχη, καὶ ἑτοιμάσουσι
ꝓpugnacula sua. porte ciuitatũ apte
σιν τὰς προφυλακὰς αὐτῶν. πύλαι τῶν πόλεων διανοιχθή-
sunt: ⁊ regalia ceciderũt. ⁊ substantia reuelata
σαι, καὶ τὰ βασίλεια διέπεσον. καὶ ἡ ὑπόστασις ἀπεκα-
est: ⁊ ista ascendebat. ⁊ ancille eius ducebãt.
λύφθη, καὶ αὕτη ἀνέβαινεν. καὶ αἱ δοῦλαι αὐτῆς ἤγοντο,
C sicut columbe loquentes in cordibus suis. ⁊ ninive q̃ pi
ὡς περιστεραὶ φθεγγόμεναι ἐν καρδίαις αὐτῶν. καὶ νινευὶ ὡς κο-
sina aquarũ aque ei: ⁊ ipi fugientes nõ stetẽt.
λυμβήθρα ὑδάτων τὰ ὕδατα αὐτῆς. καὶ αὐτοὶ φεύγοντες οὐκ ἔστησαν
nõ erat q̃ respiceret. diripiebãt argentũ: diripiebãt aurũ: ⁊
οὐκ ἦν ὁ ἐπιβλέπων. διήρπαζον τὸ ἀργύριον, διήρπαζον τὸ χρυσίον, καὶ
nõ erat finis ornamẽti eius. aggrauata sunt sup oia vasa
οὐκ ἦν πέρας τοῦ κόσμου αὐτῆς. βεβάρυνται ὑπὲρ πάντα σκεύη τὰ
desiderabilia sua. ꝓcussio: ⁊ excussio: ⁊ ebullitio:
ἐπιθυμήματα αὐτῆς. ἐκτίναγμος, καὶ ἀπότιναγμος, καὶ ἐκβρασμός,
⁊ contrio cõfractio: ⁊ dissolutio genuũ. ⁊ dolores sup oẽm
καὶ καρδιοτραυσμός, καὶ λύσις γονάτων. καὶ ὀδύνη ἐπὶ πᾶσαν
lũbũ. ⁊ facies eorũ sicut adustio olle. vbi est
ὀσφύν. καὶ τὰ πρόσωπα πάντων ὡς πρόσκαυμα χύτρας. ποῦ ἐστιν ὁ
habitaculũ leonũ ⁊ pascua eorũ catulo leonũ: q̃
κατοικητήριον τῶν λεόντων καὶ νομὴ ἡ οὖσα τοῖς σκύμνοις; ποῦ
abiit leo vt ingrederet illuc catul̃ leonis: ⁊ nõ est q̃
ἐπορεύετο λέων τοῦ εἰσελθεῖν ἐκεῖ σκύμνος λέοντος, καὶ οὐκ ἦν ὁ
exterreat. leo rapuit sufficiẽtia catulis suis:
ἐκφοβῶν. λέων ἥρπασεν τὰ ἱκανὰ τοῖς σκύμνοις αὐτοῦ ooooo

"Hec dicit dominus. Si
perfecti fuerint & ita eoo
plures: sic quoqꝫ atton
detur & ptrãsibit. Affixi
te & nõ affligã te vltra:
et nũc cõtera virgã eius
de dorso tuo & vincula
tua dirũpam: & precipiet
sup te dñs. Nõ semina
bitur ex noie tuo ampliꝰ.
De domo dei tui interfi
ciã. Sculptile & cõflatile
ponã sepulchrũ tuũ: qa
inhonorat̃es. Ecce sup
montes pedes euangeli
zantis & annũciantis eoo
pacem. Celebra iuda fe
stiuitates tuas & redde eo
vota tua: quia non adii
ciet vltra vt pertranseat
in te belial: vniuersus
interiit. 2.

Ascendit qui dispgat
cora te: q̃ custodiat
obsidionẽ. Cõtemplare
uiã: cõforta lũbos: robo
ra virtute valde: quia si
cut reddit dñs superbiã
iacob: sic supbiã israel:
quia vastatores dissipa-
uerũt eos & ꝓpagines co
rũ corruperũt. Clypeus
fortium eius ignitus: vi
ri exercitus in coccineis.
Ignee habene currus
in die preparatiõis eius:
& agitatores eius cõsopiti
sunt. In itineribꝰ cõtur-
bati sunt: q̃drige collise
sunt in plateis. Aspectus
eorũ q̃si lãpades: q̃si ful-
gura discurrẽtia. Recor
dabitur fortũ suoꝝ: ruẽt
in itineribꝰ suis. Veloci-
ter ascendẽt muros eius:
& ꝓparabitur vmbracu-
lũ. Porte fluuiorũ apte
sunt & tẽplũ ad solũ diru
tũ. Et miles captiuus ad
ductꝰ est: & ancille eius mi
nabũtur gemẽtes vt colũ
be: murmurãtes in cor-
dibꝰ suis. Et ninive quasi
piscina aqrũ aq̃ eius: ipsi
vero fugerũt. State state
& nõ est qui reuertatur.
Diripite argentũ: diripi
te aurũ: & nõ est finis di
uitiarũ ex oibus vasis de
siderabilibus. Dissipata ẽ
& scissa & dilacerata est
cor tabescens & dissolu
tio geniculoꝝ & defectio
in cũctis renibus: & fa
cies omniũ sicut nigredo
olle. Vbi est habitaculũ
leonũ & pascua catuloꝝ
leonum! Ad quam iuit
leo vt ingrederetur illuc
catulus leonis: & nõ est
qui exterreat. Leo cepit
sufficienter catulis suis:

Cap. iij.

כה אמר יהוה אם שלמים וכן
רבים וכן נגזו ועבר ועניתך לא
אענה עוד ועתה אשבר מטהו
מעליך ומוסרותיך אנתק וצוה
עליך יהוה לא יזרע משמך עוד
מבית אלהיך אכרית פסל ומסכה
אשים קברך כי קלות רגלי מבשר משמיע
שלום חגי יהודה חגיך שלמי
נדריך כי לא יוסיף עוד לעבור
בך בליעל כלה נכרת
עלה מפיץ על פניך נצור
מצורה צפה דרך חזק מתנים אמץ
כח מאד כי שב יהוה את גאון
יעקב כגאון ישראל כי בקקום
בקקים זמרים שחתו מגן
גבריהו מאדם אנשי חיל מתולעים
באש פלדת ההרכב ביום הכינו
והברשים הרעלו בחוצות יתהללו
ההרכב ישתקשקון ברחבות מראיהן
כלפידים כברקים ידוצצו יזכר
אדיריו יכשלו בהלכתם ימהרו
חומתה והכן הסכך שערי הנהרות
נפתחו והיכל נמוג והצב גלתה
העלתה ואמהתיה מנהגות כקול
יונים מתפפת על לבבן ונינוה
כברכת מים מימי היא והמה
נסים עמדו עמדו ואין מפנה בזו
כסף בזו זהב ואין קצה לתכונה
כבד מכל כלי חמדה בוקה ומבוקה
ומבלקה וכב נמס ופק ברכים
וחלחלה כל מתנים ופני כלם
קבצו פארור איה מעון ארות
ומרעה הוא לכפירים אשר הלך
אריה לביא שם גור אריה ואין
מחריד אריה טרף בני גרותיו

mm iiij

ומחנק ללבאתיו וימלא טרף — חנק מלא
חריו ומענתיו טרפה: הנני אליך — חור
נאם יהוה צבאות והבערתי בעשן — בער
רכבה וכפיריך תאכל חרב — אכל
והכרתי מארץ טרפך ולא ישמע — כרת שמע
עוד קול מלאככה: — לאך

Cap.iij.

הוי עיר דמים כלה כחש פרק
מלאה לא ימיש טרף: קול שוט — מוש
וקול רעש אופן וסוס דהר — אפן
ומרכבה מרקדה: פרש מעלה ולהב — רכב רקד
חרב וברק חנית ורב חלל וכבד — עלה
פגר ואין קצה לגויה וכשלו — חנה נו
בגויתם: מרב זנוני זונה טובת — זנה
חן בעלת כשפים המכרת גוים
בזנוניה ומשפחות בכשפיה: הנני — שפחה
אליך נאם יהוה צבאות וגליתי — גלה
שוליך על פניך והראיתי גוים — פנה ראה
מערך וממלכות קלונך: והשלכתי — ערה מלך
עליך שקצים ונבלתיך ושמתיך — קלה שלך
כראי: והיה כל ראיך ידוד ממך — שום ראה
ואמר שדדה נינוה מי ינוד לה — מן נוד
מאין אבקש מנחמים לך: התיטבי — בקש נחם
מנא אמון הישבה ביארים מים — יטב
סביב לה אשר חיל ים מים — סבב
חומתה: כוש עצמה ומצרים ואין — חמה
קצה פוט ולובים היו בעזרתך: — היה
גם היא לגלה הלכה בשבי גם — שבה
עלליה ירטשו בראש כל חוצות — רטש
ועל נכבדיה ידו גורל וכל גדוליה — כבד ידד
רתקו בזקים: גם את תשכרי תהי — גרל גדל
נעלמה גם את תבקשי מעוז — זקק שכר
מאויב: כל מבצריך תאנים עם — היה עלם
בכורים אם ינועו ונפלו על פי — עזז איב
אוכל: הנה עמך נשים בקרבך — בצר בכר
לאיביך פתוח נפתחו שערי ארצך — נוע פה
אכלה אש בריחיך: מי מצור — אכל נשה פתח ברח צור

et necauit leenis suis. Et impleuit preda ooooo speluncas suas: & cubile suũ rapina. Ecce ego ad te dicit dñs exercituũ: & succendã vsq; ad fumum quadrigas tuas: & leõculos tuos comedet gladi9. Et extermiabo de terra predã tuã: & nõ audietur vltra vox nunciorum tuorum. 5.

VE ciuitas sanguinũ vniuersa mẽdacii dilaceratione plena. Non recedet a te rapina. Vox flagelli & vox impetus rote & equi frementis & q̃drige feruẽtis & equitis ascendentis & micãtis gladii & fulgurãtis haste & multitudinis iterfecte & grauis ruine: nec est finis cadauerum. Et corruent in corpibus suis ꝓpter multitudinẽ fornicationũ meretricis speciose & grate & habẽtis maleficia: q̃ vendidit gẽtes in fornicationib9 suis & familias in maleficiis suis. Ecce ego ad te dicit dñs exercituum: & reuelabo pudẽda tua in facie tua: & ostendã in gentib9 nuditatẽ tuã & regnis ignominiã tuã. Et ꝓiiciã sup te abominatiões & cõtumeliis te afficiã: & ponã te in exẽplũ. Et erit ois qui viderit te resiliet a te: & dicet. Vastata est niniue. Quis cõmouebit sup te caput? Vnde querã cõsolatorẽ tibi? Nũqd melior es alexandria ꝓplorũ q̃ habitat in fluminibus? Aq̃ in circuitu ei9: cui9 diuitie mare: aque muri eius: ethiopia fortitudo eius: & egypt9: & nõ est finis. Africa & libyes fuerũt in auxilio tuo: sed & ipsa in trãsmigratiõe ducta ẽ in captiuitatẽ. Paruuli eius elisi sunt in capite oim viarũ: & sup inclytos eius miserũt sortẽ: & oẽs optimates ei9 cõfixi sunt in cõpedibus. Et tu ergo inebriaberis & eris despecta: & tu q̃res auxiliũ ab inimico. Omnes munitões tue sicut ficus cũ grossis suis: si cõcusse fuerint cadẽt in os comedẽtis. Ecce ꝓpls tu9: mulieres in medio tui. Inimicis tuis ad aptionẽ pãdetur porte tre tue: deuorabit ignis vectes tuos. Aquã ꝓp obsidionẽ

τ suffocauit leonib⁹ suis: τ ipleuit venatiõe ni-
καὶ ἀπέπνιξε τοῖς λέουσιν αὐτοῦ, καὶ ἔπλησεν θήρας νο-
dum suũ τ habitaculũ suum rapina. ecce
σιὰν αὐτοῦ καὶ τὸ κατοικητήριον αὐτοῦ ἁρπαγῆς. ἰδοὺ
ego ad te dicit dñs omp⁹: τ succendã in
ἐγὼ ἐπὶ σὲ λέγει κύριος παντοκράτωρ, καὶ ἐκκαύσω ἐν
fumo multitudinẽ tuã. τ leones tuos comedet
καπνῷ πλῆθός σου· καὶ τοὺς λέοντάς σου καταφάγεται
gladius: τ auferam de terra predã tuã: τ — D
μάχαιρα, καὶ ἐξολοθρεύσω ἐκ τῆς γῆς τὴν θήραν σου, καὶ
non audient vltra opera tua.
οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἔτι τὰ ἔργα σου. Ca.3.
O ciuitas sanguinũ tota mendax iniq̃tate plena:
Ω πόλις αἱμάτων ὅλη ψευδὴς ἀδικίας πλήρης, — A
nõ cõtrectabit venatio. vox flagellorũ τ vox cõmotiõis
οὐ ψηλαφηθήσεται θήρα. φωνὴ μαστίγων καὶ φωνὴ σεισμοῦ
rotarũ: equi ꝑsequentis τ currus feruentis:
τροχῶν, ἵππου διώκοντος καὶ ἅρματος ἀναβράσσοντος,
equitis ascendentis: splendentis gladii: τ fulgu
ἱππέως ἀναβαίνοντος, στιλβούσης ῥομφαίας, καὶ ἐξαστρα-
rãtium armorũ: τ multitudis vulneratorũ: τ grauis
πτόντων ὅπλων, καὶ πλήθους τραυματιῶν, καὶ βαρείας
ruine: τ nõ erit finis gẽtibus ei⁹. τ
πτώσεως, καὶ οὐκ ἔσται πέρας τοῖς ἔθνεσιν αὐτῆς. καὶ
īfirmabunt in corporib⁹ eorũ a multitudie forni
ἀσθενήσουσιν ἐν τοῖς σώμασιν αὐτῶν ἀπὸ πλήθους πορ-
catiõis. τ meretrix speciosa τ grata dux malefico
νείας. καὶ πόρνη καλὴ καὶ ἐπιχαρὴς ἡγουμένη φαρμά-
rũ: q̃ vendit gẽtes in fornicatiõe sua: τ tribus in
κων, ἡ πωλοῦσα ἔθνη ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ φυλὰς ἐν
veneficiis suis. ecce ego ad te dicit dñs oĩ-
τοῖς φαρμάκοις αὐτῆς. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ λέγει κύριος παν-
potens: τ discooperiã posteriora tua sup faciem
τοκράτωρ, καὶ ἀποκαλύψω τὰ ὀπίσω σου ἐπὶ τὸ πρόσω-
tuã: τ ostẽdam gẽtib⁹ turpitudinẽ tuã: τ re- — B
πόν σου, καὶ δείξω ἔθνεσι τὴν ἀσχημοσύνην σου, καὶ βασι-
gnis ignominiã tuã. τ ꝓiiciam sup te abomiatiõẽ
λείαις τὴν ἀτιμίαν σου. καὶ ἐπιρρίψω ἐπὶ σὲ βδελυγμὸν
scd̃m immũditias tuas: τ ponã te in exemplũ.
κατὰ τὰς ἀκαθαρσίας σου, καὶ θήσομαί σε εἰς παράδειγ-
τ erit ois vidẽs te descendet a te. τ
μα. καὶ ἔσται πᾶς ὁ ὁρῶν σε καταβήσεται ἀπὸ σοῦ. καὶ
dicet: misera niniue q̃s gemet eã: vnde querã conso-
ἐρεῖ, δειλαία Νινευῒ τίς στενάξει αὐτήν; πόθεν ζητήσω παρά-
lationẽ illi: apta chordã ꝑo ammõ q̃ hitat
κλησιν αὐτῇ, ἁρμόσαι χορδὴν μερὶς Ἀμμὼν ἡ κατοικοῦσα
in fluminibus. aqua i circuitu ei⁹: cui⁹ ꝑncipiũ mare τ
ἐν ποταμοῖς. ὕδωρ κύκλῳ αὐτῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ θάλασσα καὶ
aqua muri eius: ethiopia fortitudo ei⁹ τ egyptus.
ὕδωρ τὰ τείχη αὐτῆς, αἰθιοπία ἰσχὺς αὐτῆς καὶ αἴγυπτος.
τ nõ est finis fuge tue. τ libes facti sũt auxiliatores
καὶ οὐκ ἔστι πέρας τῆς φυγῆς σου. καὶ λίβυες ἐγένοντο βοηθοὶ
eius: τ ipa in captiuitate ibit captiua: — C
αὐτῆς, καὶ αὐτὴ εἰς αἰχμαλωσίαν πορεύσεται αἰχμάλωτος,
τ paruulos illi⁹ allident in ꝑncipiis viarũ
καὶ τὰ νήπια αὐτῆς ἐδαφιοῦσιν ἐπ᾿ ἀρχὰς τῶν ὁδῶν
eius: τ sup oia inclyta eius mittẽt sortes.
αὐτῆς, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ἔνδοξα αὐτῆς βαλοῦσι κλήρους.
τ oẽs optimates ei⁹ alligabunt compedib⁹: τ
καὶ πάντες οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς δεθήσονται χειροπέδαις, καὶ
tu inebriaberis τ eris despecta: τ tu q̃res
σὺ μεθυσθήσῃ καὶ ἔσῃ παρεωραμένη, καὶ σὺ ζητήσεις
tibi vt sies ex inimicis. oẽs munitiões tue vt fi-
σεαυτῇ στάσιν ἐξ ἐχθρῶν. πάντα ὀχυρώματά σου ὡς συ-
cus hñtes grossos: si cõmote fuerit cadent in os
καῖ ἔχουσαι ὀλίνθους, ἐὰν σαλευθῶσι πεσοῦνται εἰς στόμα
comedẽtis. ecce ꝑpls tu⁹ q̃si mulieres in te ini-
ἔσθοντος. ἰδοὺ ὁ λαός σου ὡς γυναῖκες ἐν σοί τοῖς ἐχ-
micis tuis. aperte aperientur porte tre tue.
θροῖς σου. ἀνοιγόμεναι ἀνοιχθήσονται πύλαι τῆς γῆς σου,
τ comedet ignis vectes tuos. aqua obsidiõis
καὶ καταφάγεται πῦρ τοὺς μοχλούς σου. ὕδωρ περιοχῆς

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. lati.

hauri tibi. obtine munitiones
ἐπίασασι σιαυτῇ · καταπράτησον τῶν ὀχυρωμάτων
tuas: igrediere i lutũ: & cõculcare in paleis. ob
σου, ἔμβαθι εἰς πηλόν, καὶ συμπατήσεις ἐν ἀχύροις · κα=
tine sup laterem: ibi comedet te ignis:
πατράτησον ὑπὲρ πλίνθον, ἐκεῖ καταφάγεταί σε πῦρ,
disperdet te gladi: comedet te q̃si locusta:
ἐξολοθρεύσει σε ῥομφαία, καταφάγεταί σε ὡς ἀκρίς,
& aggrauaberis q̃si bruchus: multiplicare vt bruchus. multi
καὶ βαρυνθήσῃ ὡς βροῦχος, πληθύνθητι ὡς ὁ βροῦχος · ἐπλή
plicasti negotiationes tuas q̃si stellas celi. & bru=
θυνας τὰς ἐμπορίας σου ὡς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ · καὶ βροῦ
chus expansus fecit & expãsus est. cõmixtus tu sicut locusta a=
χος ἔρρωσε καὶ ἐξεπετάσθη · ἐσύμμικτος σου ὡς ἀκρὶς ἐπι
scendens in sepe in die frigoris. sol ortus est
βαίνων ἐπὶ φραγμοῦ ἐν ἡμέρᾳ πάγου · ἥλιος ἀνέτειλεν
& abstulit & nõ cognouit locum eius. ve illis.
καὶ ἀπῆλθε καὶ οὐκ ἔγνω τὸν τόπον αὐτῆς · οὐαὶ αὐτοῖς,
dormitauerũt pastores tui: rex assyrius cõsopiuit
ἐνύσταξαν οἱ ποιμένες σου, βασιλεὺς ἀσσύριος ἐκοίμησεν
fortes tuos: abiũt ppls tuus sup mõtes & nõ
τοὺς δυνατούς σου, ἀπῆρεν ὁ λαός σου ἐπὶ τὰ ὄρη καὶ οὐκ
erat q̃ suscideret: & nõ est sanitas cõtritiõis tue.
ἦν ὁ ἀναστήσων, καὶ οὐκ ἔστιν ἴασις τῆς συντριβῆς σου.
intumuit plaga tua. omes q audiũt
ἐφλέγμανεν ἡ πληγή σου · πάντες οἱ ἀκούοντες τὸν
nuciũ tuũ plaudent manus sup te: q: sup
ἀγγελίαν σου κροτήσουσιν χεῖρας ἐπὶ σέ, ὅτι ἐπὶ
quẽ nõ intrauit malitia tua semper.
τίνα οὐκ ἐπῆλθεν ἡ κακία σου διαπαντός · ooooooooo

Trãsla. B. Hie.

hauri tibi: extrue munitiones tuas. Intra in lutũ & calca: subigens tene laterem. Ibi ooooooooooo comedet te ignis: peribis gladio: deuorabit te vt bruchus. Cõgregare ergo vt bruchus: multiplicare vt locusta. Plures fecisti negociationes tuas q̃ stelle sint celi. Bruchus expansus est & auolauit. Custodes tui q̃si locuste: & paruuli tui quasi locuste locustarũ: q cõsidẽt in sepibus i die frigoris. Sol ortus est & auolauerũt: & nõ cognitus locus earũ vbi fuerit. Dormitauerũt pastores tui rex assur sepeliẽtur principes tui. Latitauit ppls tuus in mõtibus: & nõ est q cõgreget. Nõ est obscura cõtritio tua: pessima est plaga tua. Omes qui audierunt auditionẽ tuã: cõplserũt manũ sup te: qa sup quẽ nõ transiit malicia tua sp. Explicit Naum ppheta.

Tex. heb. Naum. iij. Pritiua. heb.

נחום

שאבי לך חזקי מבצריך בא׳ בטיט
חזק לבן ורמסי בחמר החזיקי מלבן שם
תאכלך אש תכריתך חרב תאכלך
כגד ברבה כילק התכבד כילק התרבי כארבה
רבה כסבא הרבית רכליך מכוכבי השמים
עוף גזר ילק פשט ויעף מנזריך כארבה
חנה וטפסריך כגוב גובי החונים
קר בגדרות ביום קרה שמש זרחה
ידע קום ולא נודע מקומו אים נמו
רעיך מלך אשור ישכנו אדיריך
שכן אדר נפשו עמך על הרים ואין מקבץ
פוש קבץ אין כהה לשברך נחלה מכתך כל
חלה נכה שמעי שמעך תקעו כף עליך כי
על מי לא עברה רעתך תמידו

INCIPIT PROLOGVS IN ABACVC PROPHETAM.

Vattuor prophete in duodecim ꝓphetarum volumine continentur: e quibus tres in principio masa. i. pondus titulũ habent: naum abacuc & malachias. Porro zacharias in medio et circa finẽ duos huiuscemodi ponit titulos: e quibus vnus est: onus verbi domini in terra adrach & damasci requiei eius. Alter in fine scs onus verbi dñi sup israel. De naum orationibus tuis iam liber vnus editus est. De zacharia & malachia: si vita comes fuerit differetur. Nunc abacuc habemus in manibus qui vel ex eo quod amabilis deo est vocatur amplexatio: vel q̃ in certamen & luctã (et vt ita dicã) amplexũ cum deo cõgreditur: amplexãtis. i. luctãtis sortitus est nomen. Nullus enim tam audaci voce ausus est deũ ad disceptationẽ iusticie ꝓuocare: & dicere ei. Cur in rebus humanis & mundi istius pompa tanta rerũ versetur iniquitas. Vociferabor ad te vim patiens & nõ saluabis. Quare ostendisti mihi iniquitatẽ & laborẽ videre? Lacerata est lex: & non peruenit vsq̃ ad finẽ iudiciũ: quia impius preualet aduersum iustum: ideo egreditur iudicium peruersum. Vides q̃ temeraria vox sit et quodãmodo blasphemãtis: creatorẽ suum ad iudiciũ prouocare: & vas fragile aduersus figulum cur tale vel tale factũ sit disputare? Necnon & hoc aiaduertendũ q̃ assumptio vel pondus que grauia iam esse diximus: ꝓphete visio est & aduersum mõtani dogma peruersum intelligit quod videt: nec vt amens loquitur: nec more insanientiũ feminarũ dat sine mente somum. Vnde & apls iubet vt si ꝓphetantibus alius alii fuerit reuelatũ: taceant qui prius loquebãtur. Et statim nõ est inquit dissensionis deus sed pacis. Ex quo intelligitur cum quis ex voluntate reticet: & aliis locũ dat ad loquendũ: posse et loqui & tacere cũ velit. Qui iam in extasi. i. inuitus loquitur: nec tacere nec loqui in sua ptãte habet. Illud quoq̃ disce quia semel a me violenter exigis vt quasi quosdã gradus & scalas ad altiora nitẽti: historiã tibi interpreter: ꝓphetã esse circa babylonẽ & nabuchodonosor regem chaldeorũ: vt quõ prior ꝓpheta naum quẽ abacuc sequitur vaticiniũ habuit cõtra niniuem & assyrios qui vastauerunt decẽ tribus que vocãtur israel: ita abacuc ꝓphetiã habeat aduersus babylonẽ & nabuchodonosor: a quibus iudas & hierusalẽ templũq̃ subuersa sunt. Et vt scias eo tẽpore fuisse abacuc quo iam due tribus que vocabantur iuda ducte erant in captiuitatẽ: dam el docere te poterit: ad quẽ in lacũ leonũ abacuc cum prandio mittitur: quanq̃ apud hebreos hec ipsa nõ legatur historia. Igitur siue quis recipiat scripturã illam: siue nõ recipiat: vtrũq̃ pro nobis est. Aut enim recipit: & iam post factã rem liber abacuc texitur: aut nõ recipit: & quasi ꝓpheta scribit que ventura cognoscit. Interim fm litteras causatur aduersum deũ propheta: cur nabuchodosor templũ dei vastet & iudã: cur hierusalẽ quondã vrbs dñi destruatur: quare clamet populus & nõ audiatur: vociferetur ad dñm oppressus a chaldeis: & non saluetur: quare etiã ipse ꝓpheta vel populus ex cui persona loqtur ad hoc vixerit: & hucusq̃ perductus sit: vt iniquitatẽ hostũ & suũ laborẽ viderit: cur iniusticia p̃ualeat aduersum se. Et hec dicit pre mentis angustia nesciens aurũ in igne conflari. Et tres pueros de camino ignis puriores exisse q̃ intrauerant. Sed & hoc generaliter accipere possumus q̃ ex persona humane impatientie loquatur vt in querulam vocẽ & plenã doloris erumpat dicens. Quare respicis contẽptores: & taces cõculcante impio iustiorẽ se? Hec aũt loquitur: nesciens iudicia dei inuestigabilia. & profundũ diuitiarũ sapientie & scientie eius: q̃ non ita videat deus vt videt homo. Homo tantũ presentia respicit: deus futura & eterna cognoscit. Et quõ si egrotans & estuans febribus aquã frigidam postulet: & dicat ad medicũ: vim patior: crucior: vror: exanimor. vsq̃quo medice clamabo & nõ exaudies? & respondeat ei sapientissimus & clementissimus medicus: scio quo tẽpore dare debeã quod postulas: nõ misereor modo: quia misericordia ista crudelitas est: & volũtas tua contra te petit: ita & deus noster sciens clementie sue pondera atq̃ mensuras interdum nõ exaudit clamantẽ: vt eum probet & magis ꝓuocet eum ad rogandũ: & quasi igne excoctũ iustiorẽ & puriorẽ faciat. Quod intelligens apostolus fm id quod misericordiã cõsecutus est a dño ait. Sed nõ deficimus. Et scit q̃ qui perseuerauerit vsq̃ in finẽ hic saluus erit: & gloriatur i labore & dolore. Et cum hieremia dicit. Tribulationẽ & miseriam inuocabo: & quomodo alius inuocat deum: sic sanctus vir & bellator inuictus ad exercendum se et probandum tribulationem & miseriã inuenire desiderat. Explicit prologus.

Incipit argumentum.

HBacuc luctator fortis & rigidus stat sup custodiã suã: & figit gradum sup munitionẽ: vt christum in cruce contemplẽtur & dicat. Operuit celos gloria eius: & laudis eius plena est terra. Splendor eius vt lux erit: cornua in manibus eius: ibi abscondita est fortitudo eius. Explicit argumentum.

Pritiua.heb.Tex.heb.Abacuc.j.

Cap.j.

1 הַמַּשָּׂא אֲשֶׁר חָזָה חֲבַקּוּק הַנָּבִיא׃
2 עַד אָנָה יְהוָה שִׁוַּעְתִּי וְלֹא תִשְׁמָע
אֶזְעַק אֵלֶיךָ חָמָס וְלֹא תוֹשִׁיעַ׃
3 לָמָּה תַרְאֵנִי אָוֶן וְעָמָל תַּבִּיט וְשֹׁד
וְחָמָס לְנֶגְדִּי הָיוּ וַיְהִי רִיב וּמָדוֹן
4 יִשָּׂא׃ עַל כֵּן תָּפוּג תּוֹרָה וְלֹא יֵצֵא
לָנֶצַח מִשְׁפָּט כִּי רָשָׁע מַכְתִּיר
אֶת הַצַּדִּיק עַל כֵּן יֵצֵא מִשְׁפָּט
מְעֻקָּל׃ רְאוּ בַגּוֹיִם וְהַבִּיטוּ וְהִתְמַהוּ
תְּמָהוּ כִּי פֹעֵל פֹּעַל בִּימֵיכֶם לֹא
תַאֲמִינוּ כִּי יְסֻפָּר׃ כִּי הִנְנִי מֵקִים
אֶת הַכַּשְׂדִּים הַגּוֹי הַמַּר וְהַנִّמְהָר
הַהוֹלֵךְ לְמֶרְחֲבֵי אָרֶץ לָרֶשֶׁת
מִשְׁכְּנוֹת לֹא לוֹ׃ אֵימוּת וְנוֹרָא הוּא
מִמֶּנּוּ מִשְׁפָּטוֹ וּשְׂאֵתוֹ יֵצֵא׃ וְקַלּוּ
מִנְּמֵרִים סוּסָיו וְחַדּוּ מִזְּאֵבֵי עֶרֶב
וּפָשׁוּ פָּרָשָׁיו וּפָרָשָׁיו מֵרָחוֹק
יָבֹאוּ יָעֻפוּ כְּנֶשֶׁר חָשׁ לֶאֱכוֹל׃
כֻּלָּה לְחָמָס יָבוֹא מְגַמַּת פְּנֵיהֶם
קָדִימָה וַיֶּאֱסֹף כַּחוֹל שֶׁבִי׃ וְהוּא
בַּמְّלָכִים יִתְקַלָּס וְרֹזְנִים מִשְׂחָק
לוֹ הוּא לְכָל מִבְצָר יִשְׂחָק וַיִּצְבֹּר
עָפָר וַיִּלְכְּדֵהוּ׃ אָז חָלַף רוּחַ וַיַּעֲבֹר
וְאָשֵׁם זוּ כֹחוֹ לֵאלֹהוּ׃ הֲלוֹא
אַתָּה מִקֶּדֶם יְהוָה אֱלֹהַי קְדֹשִׁי לֹא
נָמוּת יְהוָה לְמִשְׁפָּט שַׂמְתּוֹ וְצוּר
הֹכִיחַ יְסַדְתּוֹ׃ טְהוֹר עֵינַיִם
מֵרְאוֹת רָע וְהַבִּיט אֶל עָמָל לֹא
תוּכַל לָמָּה תַבִּיט בֹּגְדִים תַּחֲרִישׁ
בְּבַלַּע רָשָׁע צַדִּיק מִמֶּנּוּ׃ וַתַּעֲשֶׂה
אָדָם כִּדְגֵי הַיָּם כְּרֶמֶשׂ לֹא מֹשֵׁל
בּוֹ׃ כֻּלּוֹ בְּחַכָּה הֶעֱלָה יְגָרֵהוּ בְּחֶרְמוֹ
וַיֶּאַסְפֵהוּ בְּמִכְמַרְתּוֹ עַל כֵּן יִשְׂמַח
וְיָגִיל׃ עַל כֵּן יִזְבַּח לְחֶרְמוֹ וַיְקַטֵּר
לְמִכְמַרְתּוֹ כִּי בָהֵמָּה שָׁמַן חֶלְקוֹ

נָבָא
שָׁמַע
זָעַק
יָשַׁע
רָאָה
נָבַט
שָׁדַד
הָיָה
רוּב
דּוּן
נָשָׂא
פּוּג
יָרָה
שָׁפָט
פָּתַר
צֶדֶק
עָקַל
רָאָה
נָבַט
תָּמַה
יוֹם
אָמַן
סָפַר
קוּם
מָרַר
הָלַךְ
רָחַב
יָרַשׁ
אֶרֶץ
מָרָא
שָׁפָט
נָשָׂא
חָדַד
פּוּשׁ
רָחַק
עוּף
חוּשׁ
אָכַל
נוּא
גָּמָה
פָּנָה
קָדַם
אָסַף
שָׁנָה
קָלַס
שָׂחַק
בָּצַר
צָבַר
לָכַד
עָבַר
כֹּחַ
אֱלוֹהַּ
הֲלוֹא
אַתָּה
מִקֶּדֶם
יְהוָה
אֱלֹהַי
קְדֹשִׁי
לֹא
מוּת
שָׁפָט
שׂוּם
יָכַח
טָהֹר
רָאָה
רוּעַ
נָבַט
יָכֹל
חָרַשׁ
צַדִּיק
עָשָׂה
רָשָׁע
מָמֶנּוּ
אָדָם
כְּדָגִים
הַיָּם
רֶמֶשׂ
מָשַׁל
עָלָה
גּוּר
חַכָּה
אָסַף
כָּמַר
שָׂמַח
גִּיל
זָבַח
קָטַר
שָׁמַן
חֵלֶק

Trãſl.B.Mie.

Incipit Abacuc ꝓpheta.
Capitulum. I.

ONus quod vidit aba
cuc propheta. ∞∞
Vſq quo dñe clamabo
& non exaudies. ∞∞∞
Vociferabor ad te vim
patiens & non ſaluabis?
Quare oſtẽdiſti mihi iniquitatẽ & laborẽ: videre
prædã & iniuſticiã cõtra me? Et factũ eſt iudiciũ
& cõtradictio cõtentior.
Propter hoc lacerata eſt
lex: & nõ peruenit vſq
ad finẽ iudiciũ: qa impius ꝓualet aduerſus iuſtũ: ꝓpterea egredietur
iudiciũ puerſum. Aſpicite in gentibus & videte
& ãmiramini & obſtupeſcite: quia opus factũ eſt
in diebus vrãs: qd nemo
credet cuꝫ narrabitur.
Quia ecce ego ſuſcitabo chaldeos gentẽ amarã & velocẽ ãbulantẽ ſup latitudinẽ tre vt poſſideat tabernacula nõ ſua.
Horribilis & terribilis ẽ
ex ſemetipſa iudiciũ & onus ei egredietur. Leuiores pardis equi eius: & velociores lupis veſpertinis: & diffundẽtur equites eius. Eqtes nãq; ei de longe veniẽt: volabũt q̃ſi aqla feſtinans ad comedendũ. Oẽs ad predã veniẽt: facies eorũ vẽtus vrens. Et cõgregabit q̃ſi arenã captiuitatẽ. & ipſe de regibus triũphabit: & tyranni ridiculi eius erũt. Ipſe ſup oẽm munitionẽ ridebit & cõportabit aggerẽ & capiet eã. Tunc mutabitur ſpũs et pertrãſibit & corruet.
Hec eſt fortitudo ei dei ſui. Nunqd nõ a principio dñe deus meus ſancte meus & non moriemur:
Dñe in iudiciũ poſuiſti eũ: & fortẽ vt corriperes fundaſti eũ. Mundi ſunt oculi tui ne videas malũ: & reſpicere ad iniqtatẽ nõ poteris. Quare nõ reſpicis ſup iniq agẽtes: et taces deuorante impio iuſtiorẽ ſe. Et facis hoies q̃ſi piſces maris: & q̃ſi reptile nõ habẽs principem. Totum in hamo ſubleuauit: traxit illud in ſagena ſua: & cõgregauit in rete ſuũ. Super hoc letabitur & exultabit: ꝓpterea immolabit ſagene ſue & ſacrificabit reti ſuo. Quia in ipſis incraſſata eſt pars eius: ∞

Trãſl.Gre.ltt.cũ interp.latina.

AMBACVC.
AMBAKOYK. Ca.1.

Aſſumptio quã vidit ambacuc ꝓpheta. vſq
quo dñe clamabo & non exaudies.
πότι κύριε κεκράξομαι καὶ οὐ μὴ εἰσακούσῃς
vociferabor ad te vim patiẽs & nõ ſaluabis: q̃re mihi
σῃς, βοήσομαι πρὸς σὲ ἀδικούμενος καὶ οὐ σώσῃς; ἵνατί μοι
oſtendiſti labores & dolores? videre miſeriam
ἔδειξας κόπους καὶ πόνους; ἐπιβλέψειν πλαυσωρίαν
& impietatẽ? ex aduerſo mei factũ ẽ iudiciũ: & inde
καὶ ἀσέβειαν; ἐξεναντίας μου γέγονε κρίσις, καὶ ὁ κρινὴς
accipit. ꝓpterea diſſipata ẽ lex: & nõ deducit
λαμβάνει. διὰ τοῦτο διεσκέδασται νόμος, καὶ οὐ διεξαγάγῃ
in finem iudiciũ: qꝫ impiꝰ ꝓualet aduerſꝰ iuſtum:
εἰς τέλος κρῖμα, ὅτι ἀσεβὴς καταδυναστεύει τὸν δίκαιον,
ꝓpt hoc egredietur iudiciũ puerſum: videte
διὰ τοῦτο ἐξελεύσεται τὸ κρῖμα διεστραμμένον. ἴδετε
cõtemptores & reſpicite & videte mirabilia &
οἱ καταφρονηταὶ καὶ ἐπιβλέψατε καὶ ἴδετε θαυμάσια καὶ
diſpdimini: qꝫ opus ego operor: in diebus
ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις
vrãs qd nõ credetis: ſi qs enarrauerit. qꝫ ecce
ὑμῶν ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται. ὅτι ἰδοὺ
ego ſuſcito chaldeos gẽtes amarũ & ve-
ἐγὼ ἐξεγείρω τοὺς χαλδαίους τὸ ἔθνος τὸ πικρὸν καὶ τὸ τα
locẽ q̃ ambulat ſup latitudines tre vt poſſideat
χὺ τὸ πορευόμενον ἐπὶ τὰ πλάτη τῆς γῆς τοῦ κατακλη
tabercula nõ ſua. terribilꝭ & illuſtris eſt:
ρονομῆσαι σκηνώματα οὐκ αὐτῆς. φοβερὸς καὶ ἐπιφανὴς ἐστι,
de ipſa iudiciũ eiꝰ erit: & aſſumptio eiꝰ de ſe
ἐξ αὐτοῦ τὸ κρῖμα αὐτοῦ ἔσται, καὶ τὸ λῆμμα αὐτοῦ ἐξ αὐτῆ
egredietꝭ. & exilient ſup pardos equi
ἐξελεύσεται. καὶ ἐξαλοῦνται ὑπὲρ παρδάλεις οἱ ἵπποι
eius: & velociores ſup lupos arabie. equi
αὐτοῦ, καὶ ὀξύτεροι ὑπὲρ τοὺς λύκους τῆς ἀραβίας. ἱππε
tabunt equites eius & ipetu venient de longq: &
πάσονται οἱ ἵπποι αὐτοῦ καὶ ἐξαρμήσουσιν μακρόθεν, καὶ
volabunt q̃ſi aqla ꝓmpta ad comedẽdũ. cõſuma
πετασθήσονται ὡς ἀετὸς πρόθυμος εἰς τὸ φαγεῖν. συντέλει
tio in impios veniet reſiſtentes facieꝫ eꝫ ad
ἔλεος εἰς ἀσεβεῖς ἐξέναντι ἀντιστικότας πρόσωπος αὐτῶν ἐξέναν
uerſo. & cõgregabit q̃ſi arenã captiuitatem: & ipſe in re-
τίας. καὶ συνάξει ὡς ἄμμον αἰχμαλωσίας, καὶ αὐτὸς ἐν βα
gibus deliciabiꝭ: & tyranni ludibria eiꝰ: & ip
σιλεῦσιν ἐντρυφήσει, καὶ τύραννοι παίγνια αὐτῆ, καὶ αὐ
ſe in oẽm munitionẽ illudet: & mittet aggerẽ & ob
τὸς εἰς πᾶν ἐχύρωμα ἐμπαίξεται, καὶ βαλεῖ χῶμα καὶ κρα
tinebit eã. tunc mutabit ſpũs & pertranſibit
τήσει αὐτό. τότε μεταβαλεῖ τὸ πνεῦμα καὶ διελεύσεται
& ꝓpiciabiꝭ. hec fortitudo deo meo: nõne tu a principio
καὶ ἱλασθήσεται. αὕτη ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ μου, οὐχὶ σὺ ἀπ' ἀρχῆς
dñe deꝰ meꝰ ſancte meꝰ: non moriemur. dñe in iudi
κύριε ὁ θεός μου ὁ ἅγιός μου, οὐ μὴ ἀποθάνωμεν. κύριε εἰς κρῖ
ciũ poſuiſti eũ & plaſmauit me vt arguam diſciplinã
μα τέταχας αὐτόν καὶ ἔπλασέν με ἔλεγχειν παιδείαν
eiꝰ. mundꝰ oculꝰ ne videat mala & aſpiciat ſup
αὐτῆ. καθαρὸς ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ μὴ ἰδεῖν πονηρὰ καὶ ἐπιβλέψειν ἐπὶ
dolorẽ. q̃re aſpicis ſup cõtemptores. tacebis
πόνον. ἵνατί ἐπιβλέψεις ἐπὶ καταφρονοῦντας, σιωπήσεις
eũ deuorauerit ipſe iuſtum: & facies hoies q̃ſi pi
ἐν τῷ καταπίνειν ἀσεβῆ τὸν δίκαιον, καὶ ποιήσεις τοὺς ἀνθρώπους ὡς τὰ ἰχθύ
ces maris & q̃ſi reptilia nõ hãtia
ces maris & q̃ſi reptilia nõ hãtia
ας τῆς θαλάσσης καὶ ὡς τὰ ἑρπετὰ οὐκ ἔχοντα ἡγούμενον. συντέλει
nẽ in hamo ſubleuauit & attraxit eũ in reti ſuo. cõ
αὐτὸν ἀγκίστρῳ ἀνέσπασεν καὶ εἵλκυσεν αὐτὸν ἐν ἀμφιβλήστρῳ αὐτοῦ. συν
gregauit eũ in ſagena ſua. ꝓpt hoc letabit
ἤγαγεν αὐτὸν ἐν ταῖς σαγήναις αὐτοῦ. ἕνεκεν τούτου εὐφρανθήσεται
& gaudebit: ꝓpter hoc immolabit ſagene ſue: & ſacrificabit
καὶ χαρήσεται, ἕνεκεν τούτου θυσιάσει τῇ σαγήνῃ αὐτοῦ, καὶ θύσει
reti ſuo. qꝫ in ipſo incraſſauit parte ſua:
τῷ ἀμφιβλήστρῳ αὐτοῦ. ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐλίπανεν μερίδα αὐτοῦ,

e esce eius electe. ꝓpterea faciet re-
καὶ τὰ βρώματα αὐτοῦ ἐκλεκτά. διὰ τοῦτο βαλεῖ ἀμε-
te suã: t semper interficere gẽtes nõ ce-
φείβλητον αὐτοῦ, καὶ διὰπαντὸς ἀποκτιννύειν ἔθνη οὐ φεί-
cet.
σεται.

Ca.2

A Super custodia mea stabo t ascendam
Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μου στήσομαι καὶ ἐπιβήσομαι
sup petram: t cõtemplabor vt videã qd loqua-
ἐπὶ πέτρας, καὶ ἀποσκοπεύσω τοῦ ἰδεῖν τί λαλή-
tur in me: t qd respondeã ad correptionẽ meã. t
σει ἐν ἐμοί, καὶ τί ἀποκριθῶ ἐπὶ τὸν ἔλεγχόν μου. καὶ
respõdens dixit dñs ad me: scribe visionẽ manifeste
ἀποκριθεὶς εἶπεν κύριος πρός με, γράψον ὅρασιν σαφῶς
in burã vt currat q̃ legit ea: q̃ adhuc
ἐν πυξίῳ ὅπως διάκῃ ὁ ἀναγινώσκων αὐτά, διότι ἔτι ὅ-
visio in tpõ: t orietur in finem t nõ in va
ρασις εἰς καιρόν, καὶ ἀνατελεῖ εἰς πέρας καὶ οὐκ εἰς κε-
cuã. si defecerit: sustine eum: q̃ veniẽs veniet
νόν. ἐὰν ὑστερήσῃ, ὑπόμεινον αὐτόν, ὅτι ἐρχόμενος ἥξει
t nõ tardabit. si retraxerit se: nõ cõplacebit aia
καὶ οὐ μὴ χρονίσῃ. ἐὰν ὑποστείλῃται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυ-
mea in eo. at iustus ex fide mea viuet: at
χή μου ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεώς μου ζήσεται, ὁ δὲ
arrogans t cõtemptor vir supbus nihil pdu
καταφρονῶν καὶ καταφρονητὴς ἀνὴρ ὑπερήφανος οὐδὲν μὴ πε-
cetad finẽ. q̃ delatauit sicut iferni aiam suã: t
ράσει. ὃς ἐπλάτυνεν καθὼς ὁ ἅδης τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ
ipse q̃si mors nõ adimpletus t aggregabit
οὗτος ὡς θάνατος οὐκ ἐμπιπλάμενος καὶ ἐπισυνάξει
ad se oẽs gẽtes t accipiet ad se om-
πρὸς αὐτὸν πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἐπισωρεύσει πρὸς αὐτὸν πάν-
nes ppłos. nõne hec vniuersa parabolam aduersũ
τας τοὺς λαούς. οὐχὶ ταῦτα πάντα παραβολὴν κατ' αὐ-
eã sument t ꝓpositionẽ ad narrationẽ eius: t di-
τοῦ λήψονται καὶ πρόβλημα εἰς διήγημα αὐτοῦ, καὶ ἐρεῖ-
cet: ve q̃ multiplicat sibi q̃ nõ sunt sua: vsq̃ q̃
ται, οὐαὶ ὁ πληθύων ἑαυτῷ τὰ οὐκ ὄντα αὐτοῦ, ἕως τί
t aggrauãs densum lutũ ꝗ se. q̃ su-
νες, καὶ βαρύνων τὸν παχὺν πηλὸν καθ' ἑαυτοῦ. ὅτι ἐξαί-
bito cõsurgent mordentes eũ: t vigilabunt
φνης ἐξαναστήσονται δάκνοντες αὐτόν, καὶ ἐκνήψουσιν οἱ
illidiatores tui: t eris in rapinã ipsis. q̃ tu
ἐπιβουλεύοντές σου, καὶ ἔσῃ εἰς διαρπαγὴν αὐτοῖς. διότι σὺ
spoliasti gẽtes multas: spoliabunt te oes
ἐσκύλευσας ἔθνη πολλά, σκυλεύσουσίν σε πάντες οἱ
reliqui ppli ppẽ sanguines hoim t iniqta-
καταλελειμμένοι λαοὶ διὰ αἵματα ἀνθρώπων καὶ ἀδικίαν
tes ꝛre t ciuitatis t oim hitantiũ eam:
τῆς γῆς καὶ πόλεως καὶ πάντων τῶν κατοικούντων αὐτήν,
ve q̃multiplicat auaritiã malã domui sue: vt
οὐαὶ πλεονεκτῶν πλεονεξίαν κακὴν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, τοῦ
ponat in excelsũ nidũ suũ. vt eruatur de ma-
θεῖναι εἰς ὕψος νοσσιὰν αὐτοῦ. τοῦ ἐκπαιδευθῆναι ἐκ χει-
nu malorũ. cogitasti cõfusionẽ domui tue. cõtumpsisti
ρὸς κακῶν. ἐβουλεύσω αἰσχύνην τῷ οἴκῳ σου. συνετρίψας
ppłos multos: t peccauit aia tua. ꝓpꝗ q̃ la-
τὰς λαοὺς πολλούς, καὶ ἐξήμαρτεν ἡ ψυχή σου. διότι λί-
pis ex pariete clamabit: t scarabeus de ligno loquet
θος ἐκ τοίχου βοήσεται, καὶ κάνθαρος ἐκ ξύλου φθέγξεται
ea. ve q̃ edificat ciuitatẽ in sanguinib: t ꝓparat
αὐτά. οὐαὶ ὁ οἰκοδομῶν πόλιν ἐν αἵμασιν καὶ ἑτοιμάζων
vrbem in iniqtatib: nõne hec sunt a dño omni-
πόλιν ἐν ἀδικίαις, οὐ ταῦτα ἐστιν παρὰ κυρίου παντο-
potente: t defecerũt ppli multi in igne t gẽtes
κράτορος; καὶ ἐξέλιπον λαοὶ πολλοὶ ἐν πυρὶ καὶ ἔθνη
multe t coangustiate sunt. q̃: replebitur tra: vt cogno
πολλὰ καὶ ὠλιγοψύχησαν. ὅτι πλησθήσεται γῆ, τοῦ γνῶ-
scant gliam dñi. q̃si aquã ad operiendũ maria. ve q̃po
ναι τὴν δόξαν κυ. ὡς ὕδωρ καταπαλύψαι θαλάσσας. οὐαὶ πο-
tat primũ suũ subuersiõe turbida t inebriano:
τίζων πρῶτον αὐτὸν ἀνατροπὴ θολερὰν καὶ μεθύσκων,

'& cibus eius' electa.' Pro
pter hoc ergo' expandit
'sagenã suã:' & semp' inter
ficere' gentes' nõ' cessat.
S Vper' custodiam 2.
meam' stabo: ooooooo
'& figã gradũ' sup' muni-
tionẽ.' Et contẽplabor' vt
videam' qd' dicatur' mihi:
'& quid' respõdeam' ad
'arguentẽ me.' Et respon
dit mihi' domin' & dixit.
'Scribe' visum' & explana
eum' sup' tabulas:' vt ooo
'percurrat' qui legerit' eũ.
'Quia' adhuc' visus' pcul:
'& apparebit' in finẽ:' & nõ
'metietur.' Si' morã fece
rit' expecta' illũ:' qua' ve
niẽs' veniet & nõ' tarda-
bit.' Ecce q' incredulus ẽ:
'nõ' erit recta' aia eius' in
semetipso.' Iustus aũt' in
fide sua' viuet.' Et' quõ
'vinũ potantẽ! decipit:
sic erit' vir' supbus' & nõ
'decorabitur.' Qui' dilata
uit' q̃si infernus' aiam suã:
'& ipse' q̃si mors:' & non
'adimpletur.' Et cõgrega
uit' ad se' oẽs' gẽtes:' & co
acerauit' ad se' oẽs' po
pulos.' Nunqd nõ' oẽs' isti
'sup eũ' parabolã' sumẽt:
'& loquelam' enigmatũ
'eius!' Et dicetur.' Ve ei
'qui multiplicat' nõ' sua.
'Vsq̃q̃' & aggrauat' cõ-
tra se' densum lutũ!' Num
quid nõ' repẽte' cõsurget
'q̃ mordeãt te!' Et suscita
bũtur' lacerãtes te:' & eris
'in rapinã' eis.' Quia' tu
'spoliasti' gentes' multas:
'spoliabunt te' omnes
qui' reliq fuerint de' popu
lis:' ppter sanguinẽ' hois
'& iniqtatẽ' ꝛre:' ciuitatis
'& oĩs' hitantiũ' in ea.' Ve
'qui congregat' auariciã
'malã' domui sue' vt sit' ĩ
excelso' nidus eius:' & q̃ libe
rari se putat' de manu' ma
li.' Cogitasti' cõfusionem
'domui tue:' cõcidisti' po
pulos' multos' & peccauit
'aia tua.' Quia' lapis' de
pariete' clamabit' & lignũ
qd inter iũcturas' edificio
rũ est' rñdebit.' Ve q̃' edi
ficat' ciuitatẽ' in sanguini
bus' & preparat' vrbẽ' in
iniqtate.' Nunqd nõ sunt
'hec' a' dño' exercituum!
'Laborabũt ei' populi' in
multo' igni:' & gentes' in
'vacuũ & deficiẽt.' Quia
'replebitur' tra' vt cogno
scãt' gloriã' dñi:' q̃si aque
'operictes' mare.' Ve' qui
potũ dat' amico suo' mit-
tẽs' fel suum' et' inebriãs:

אֲבַל־רִיק
תָּמִיד תָּמִיד
Cap.ij.
עַל מִשְׁמַרְתִּי אֶעֱמֹדָה
אֶשְׁמֹר עָמֹד
וְאֶתְיַצְּבָה עַל־מָצוֹר וְאֶצְפֶּה לִרְאוֹת
יָצַב צוּר
מַה יְדַבֵּר בִּי וּמָה אָשִׁיב עַל
צָפָה רָאָה
תּוֹכַחְתִּי׃ וַיַּעֲנֵנִי יְהוָה וַיֹּאמֶר
רִיב שוּב
כְּתֹב חָזוֹן וּבָאֵר עַל הַלֻּחוֹת לְמַעַן
יָסַף עָנָה
יָרוּץ קוֹרֵא בוֹ׃ כִּי עוֹד חָזוֹן לַמּוֹעֵד
אָמַר כָּתַב
וּיָפֵחַ לַקֵּץ וְלֹא יְכַזֵּב אִם יִתְמַהְמָהּ
חָזָה לוּחַ
חַכֵּה לוֹ כִּי בֹא יָבוֹא לֹא יְאַחֵר׃
רוּץ קָרָא
הִנֵּה עֻפְּלָה לֹא יָשְׁרָה נַפְשׁוֹ בּוֹ
יָעַד כָּזַב
וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה׃ וְאַף כִּי
תָּהֹם מוֹא
הַיָּיִן בּוֹגֵד גֶּבֶר יָהִיר וְלֹא יִנְוֶה
אָמַר צַדִּיק
אֲשֶׁר הִרְחִיב כִּשְׁאוֹל נַפְשׁוֹ וְהוּא
אָפַן חָיָה
כַּמָּוֶת וְלֹא יִשְׂבָּע וַיֶּאֱסֹף אֵלָיו כָּל
בָּגַד יָהִיר
הַגּוֹיִם וַיִּקְבֹּץ אֵלָיו כָּל הָעַמִּים׃
עָנָה רָחַב
הֲלוֹא אֵלֶּה כֻּלָּם עָלָיו מָשָׁל יִשָּׂאוּ
שְׁאוֹל שָׂבַע
וּמְלִיצָה חִידוֹת לוֹ וְיֹאמַר הוֹי
אָסַף כָּבַץ
הַמַּרְבֶּה לֹא לוֹ עַד מָתַי וּמַכְבִּיד
גָּשָׁא
עָלָיו עָבְטִיט׃ הֲלוֹא פֶתַע יָקוּמוּ
לוּץ חִידָה
נֹשְׁכֶיךָ וְיִקְצוּ מְזַעְזְעֶיךָ וְהָיִיתָ
רָבָה כָּבַד
לְמִשִּׁסּוֹת לָמוֹ׃ כִּי אַתָּה שָׁלַלְתָּ
קוּם
גּוֹיִם רַבִּים יְשָׁלּוּךְ כָּל יֶתֶר עַמִּים
זוּעַ הָיָה
מִדְּמֵי אָדָם וַחֲמַס אֶרֶץ קִרְיָה וְכָל
שָׁסַס
יֹשְׁבֵי בָהּ׃ הוֹי בֹּצֵעַ בָּצַע רָע לְבֵיתוֹ
שָׁלַל רָבַב
לָשׂוּם מָרוֹם קִנּוֹ לְהִנָּצֵל מִכַּף
קָרַב
רָע׃ יָעַצְתָּ בֹשֶׁת לְבֵיתֶךָ קִצּוֹת
רוּץ
עַמִּים רַבִּים וְחָטָא נַפְשֶׁךָ׃ כִּי אֶבֶן
קָצַה
מִקִּיר תִּזְעָק וְכָפִיס מֵעֵץ יַעֲנֶנָּה׃
זָעַק כָּפַס
הוֹי בּוֹנֶה עִיר בְּדָמִים וְכוֹנֵן קִרְיָה
עָנָה כָּנָה
בְּעַוְלָה׃ הֲלוֹא הִנֵּה מֵאֵת יְהוָה
יָגַע
צְבָאוֹת וְיָגְעוּ עַמִּים בְּדֵי אֵשׁ
מָלָא
וּלְאֻמִּים בְּדֵי רִיק יִעָיָפוּ׃ כִּי תִמָּלֵא
יָגַע כָּבַד
הָאָרֶץ לְדַעַת אֶת כְּבוֹד יְהוָה
נִסָּה שָׁמַה
כַּמַּיִם יְכַסּוּ עַל יָם׃ הוֹי מַשְׁקֵה
סָפַת
רֵעֵהוּ מְסַפֵּחַ חֲמָתְךָ וְאַף שַׁכֵּר

Prītīua.heb.Tex.heb.Abacuc.iiij.

לְמַעַן הַבִּיט עַל מְעוֹרֵיהֶם: שָׁתֹה גַּם אַתָּה וְהֵרָעֵל
קָלוֹן מִכְּבוֹד שְׁתֵה גַּם אַתָּה וְהֵרָעֵל
תִּסּוֹב עָלֶיךָ כוֹס יְמִין יְהוָה וְקִיקָלוֹן
עַל כְּבוֹדֶךָ: כִּי חֲמַס לְבָנוֹן יְכַסֶּךָּ
וְשֹׁד בְּהֵמוֹת יְחִיתָן מִדְּמֵי אָדָם
וַחֲמַס אֶרֶץ קִרְיָה וְכָל יֹשְׁבֵי בָהּ:
מָה הוֹעִיל פֶּסֶל כִּי פְסָלוֹ יֹצְרוֹ
מַסֵּכָה וּמוֹרֶה שָׁקֶר כִּי בָטַח יֹצֵר
יִצְרוֹ עָלָיו לַעֲשׂוֹת אֱלִילִים
אִלְּמִים: הוֹי אֹמֵר לָעֵץ הָקִיצָה
עוּרִי לָאֶבֶן דּוּמָם הוּא יוֹרֶה הִנֵּה
הוּא תָּפוּשׂ זָהָב וָכֶסֶף וְכָל רוּחַ
אֵין בְּקִרְבּוֹ: וַיהוָה בְּהֵיכַל קָדְשׁוֹ
הַס מִפָּנָיו כָּל הָאָרֶץ:

Cap.iij. תְּפִלָּה לַחֲבַקּוּק הַנָּבִיא
עַל שִׁגְיֹנוֹת: יְהוָה שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ
יָרֵאתִי יְהוָה פָּעָלְךָ בְּקֶרֶב שָׁנִים
חַיֵּיהוּ בְּקֶרֶב שָׁנִים תּוֹדִיעַ בְּרֹגֶז
רַחֵם תִּזְכּוֹר: אֱלוֹהַּ מִתֵּימָן יָבוֹא
וְקָדוֹשׁ מֵהַר פָּארָן סֶלָה כִּסָּה
שָׁמַיִם הוֹדוֹ וּתְהִלָּתוֹ מָלְאָה הָאָרֶץ:
וְנֹגַהּ כָּאוֹר תִּהְיֶה קְרָנַיִם מִיָּדוֹ
לוֹ וְשָׁם חֶבְיוֹן עֻזּוֹ: לְפָנָיו יֵלֶךְ
דָּבֶר וַיֵּצֵא רֶשֶׁף לְרַגְלָיו: עָמַד
וַיְמַדֵּד אֶרֶץ רָאָה וַיַּתֵּר גּוֹיִם
וַיִּתְפֹּצְצוּ הַרְרֵי עַד שָׁחוּ גִּבְעוֹת
עוֹלָם הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ: תַּחַת אָוֶן
רָאִיתִי אָהֳלֵי כוּשָׁן יִרְגְּזוּן יְרִיעוֹת
אֶרֶץ מִדְיָן: הַבְּנְהָרִים חָרָה יְהוָה
אִם בַּנְּהָרִים אַפֶּךָ אִם בַּיָּם עֶבְרָתֶךָ
כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ מַרְכְּבֹתֶיךָ
יְשׁוּעָה: עָרֵיה תֵּעוֹר קַשְׁתֶּךָ
שְׁבֻעוֹת מַטּוֹת אֹמֶר סֶלָה נְהָרוֹת
תְּבַקַּע אָרֶץ: רָאוּךָ יָחִילוּ הָרִים זֶרֶם
מַיִם עָבָר נָתַן תְּהוֹם קוֹלוֹ רוּם
יָדָיהוּ נָשָׂא: שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד זְבֻלָה

נְבָט עוֹר
קָלָה עָרֵל
סָבַב יָמִין
קָלָה כָּבוֹד
תַּת
חָמָס אָדָם
יָצַל
נָסַךְ יָרֵד
עָשָׂה
מוּן
דָּמָם יָרֵד
תָּפַשׂ
הֵיכָל
הַס
תְּפִלָּה נָבִיא
פָּלַל נָבָא
שָׁנָה
שָׁנָה
חָיָה יָדַע
זָכַר אָלָה
יָמָן בּוֹא
קָדֹשׁ
הָלַל
הָיָה
חָנַן עֹז
פָּנֶה
דֶּבֶר נָתַר
שָׁחַח
עָלַם הָלַךְ
רָאָה רָגַז
יָרַע
רָכַב
יְשׁוּעָה עָרַר
עוֹר
מַטֶּה
רָאָה בָּקַע
חוּל תְּהוֹם

Trāſl.B.Wie.

vt aſpiciat nuditatē eius.
Repletus es
ignominia p gloria. Bi
be tu quoq; & cōſopire.
Circūdabit te calix dex
tere dñi: & vomit ignō
mine ſup gloriā tuam
Quia inqtas libani ope
riet te: & vaſtitas anialiū
deterrebit eos: de ſan
guinibus hoīs: & iniqta
te tre & ciuitatis: & oim
habitantiū in ea. Quid
pdeſt ſculptile: qa ſcul
pſit illud fictor ſu: cōfla
tile & imaginem falſam:
quia ſperauit in figmen
to fictor eius vt faceret ſi
mulachra muta. Ve qui
dicit ligno expergiſcere:
ſurge lapidi tacenti. Nūq
quid ipe docere poterit?
Ecce iſte cooptus eſt au
ro & argento: & ois ſpūs
nō eſt in viſceribus eius.
Dñs aūt in tēplo ſancto
ſuo: ſileat a facie eius ois
terra.
Oratio abacuc pphete
pro ignorantiis. 3.
O Domine audiui audi
tionē tuam: & ooooo
timui. Dñe opus tuum
in medio annorum ooo
viuifica illud. In medio
annorū notū facies: cū
iratus fueris mie recorda
beris. Deus ab austro ve
niet: et ſanctus de mōte
pharan. Operuit oooooo
celos gloria eius: & lau
dis eius plena eſt terra. oo
Splēdor eius vt lux erit:
cornua in manib eius.
Ibi abſcōdita eſt fortitu
do ei: ante faciē ei ibit
mors. Egredietur dia
bolus ante pedes ei. ſte
tit & menſus eſt terram.
Aſpexit & diſſoluit gen
tes: & cōtriti ſunt mōtes
ſecli. Incuruati ſūt col
les mundi: ab itineribus
eternitatis eius. Pro ini
qtate vidi tentoria ethio
pie: turbabuntur pelles
terre madiā. Nunqd in
fluminib irat es dñe:
aut in fluminibus furor
tu vel in mare indigna
tio tua: Qui aſcendis ſu
per equos tuos & q̄drige
tue ſaluatio. Suſcitās ſu
ſcitabis arcū tuū: iuramē
ta tribus que locutus es.
Fluuios ſcindes terre:
viderunt te & doluerunt
mōtes: gurges aquarū
tranſiit. Dedit abyſſus
vocē ſuā: altitudo man
ſuas leuauit. Sol & luna
ſteterūt in hitaculo ſuo:

Trāſ.Gre.lex.cū interp.latina.

ut aſpiciat in ſpeliūcio ſuio: ſaturitatē igno
ὅπως ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὰς γυμνότητας αὐτῶν, πλησμονὴ ἀτι
minie de glia bibe: & cōmouere: circūdauit te ca
μίας ἐκ δόξης πίε, καὶ σαλεύσεις, ἐκύκλωσέ σε ποτή
lix dextere dñi: & congregata ē ignominia ſup glo
ριον δεξιᾶς κυρίου, καὶ συνέχυσις ἀτιμία ἐπὶ τὴν δόξαν
tuā: q: ipietas libani operiet te: & mi
σου, ὅτι ἀσέβεια τοῦ λιβάνου καλύψει σε, καὶ τα
ſeria beſtiarū terrebit te ppt ſanguinē hoīm &
λαιπωρία θηρίων τρόμος σε ἐκφόβησις σε, αἵματα ἀνθρώπων καὶ
ipietatem terre & ciuitatis & oim hitantium
ἀσεβείας γῆς καὶ πόλεως καὶ πάντων τῶν κατοικού
cam. q̄d pdeſt ſculptili q̄ ſculpſerūt illud: form
των αὐτήν. τί ὠφελεῖ γλυπτὸν ὅτι ἔγλυψαν αὐτό, ἢ πλα
uerūt illud cōflatile imaginationē falſam. q: cōfidit
σαν αὐτὸ χώνευμα φαντασίαν ψευδῆ. ὅτι πέποιθεν ὁ
fictor in figmento ſuo: vt faciat idola ma
πλάσας ἐπὶ τὸ πλάσμα αὐτοῦ, τοῦ ποιῆσαι εἰδωλα κω
ta. vc q̄ dicit ligno vigila: ſurge: & lapidi
φά. οὐαὶ ὁ λέγων τῷ ξύλῳ ἔκνηψον, ἐγείρεται, καὶ τῷ λίθῳ
cōtiuare: & ipſm eſt imaginatio & eſt pductio an
ὑψώσει, καὶ αὐτό ἐστι φαντασία καὶ ἐστὶ πλάσμα χρυσί
ri & argenti: & oio ſpūs nō eſt in eo: at dñs in tēplo
ου καὶ ἀργυρίου, καὶ πᾶν πνεῦμα οὐκ ἐστιν ἐν αὐτῷ, ὁ δὲ κύριος ἐν ναῷ ἁγί
ſcto ſuo: reuereat a facie eius oio terra.
ῳ αὐτοῦ, εὐλαβείσθω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ. C.3
Oratio ambacuc pphete cū cantico. dñe au
Προσευχὴ Ἀμβακοὺμ τοῦ προφήτου μετ᾽ ᾠδῆς. κύριε ἤκου
diui auditū tuū & timui: dñe cōſideraui
σα τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην, κύριε κατενόησα τὰ
opa tua: & obſtupui. I medio duoꝝ aialiū cognoſceris cū
ἔργα σου, καὶ ἐξέστην. ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ ἐν τῷ
appropiq̄uerit ānī cognoſceris: cū aderit tpo demō
ἐγγίζειν τὸν ἔτι γνωσθήσῃ, ἐν τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀπε
ſtraberis. cū cōturbata fuerit ala mea: mie
δειχθήσῃ. ἐν τῷ ταραχθῆναι τὴν ψυχήν μου, ἐλέους
recordaberis. de austro veniet & ſanctus de mōte
μνησθήσῃ. ὁ θεὸς ἀπὸ νότου ἥξει καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους κα
broſo pharan. Diapſalma. Operuit
τασκίου φαράν. Διάψαλμα. Ἐπεκάλυψεν τοὺς
celos virtus eius: & laude eius plena
οὐρανοὺς ἡ δύναμις αὐτοῦ, καὶ τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ πλή
eſt terra: & ſplendor eius q̄ lux erit: & cornua
ρης ἡ γῆ, καὶ λαμπρότης αὐτοῦ ὡς φῶς ἔσται, καὶ κέρατα
in manib eius: & poſuit dilectionē robuſtā fortitudo ſue.
ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔθετο ἀγάπην ἰσχυρὰν τὴν δύναμιν αὐτοῦ.
ante faciem eius ibit verbū: & egredient in
πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσεται λόγος, καὶ ἐξελεύσεται εἰς
cāpos. iuxta pedes ei erit & mota eſt terra: aſpexit
πεδία κατὰ πόδας αὐτοῦ ἔσται καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ, κατενω
& diſtare fecit gētes: & mōtes pmiti ſunt violētia: tabu
σεν καὶ ἐξέκλασεν τὰ ἔθνη. καὶ τὰ ὄρη ἐρραίσθησαν βίᾳ, ἐτάκη
eſt colles ſeculi: itinera ſēpitna ei p laboribus vidi
σαν βουνοὶ τοῦ αἰῶνος, αἱ ὁδοὶ αἰώνιαι αὐτοῦ, ἀντὶ πόνων εἶδον
tabernacula ethiopū: turbabunt & tabernacula
τὰς σκηνὰς Αἰθιόπων, ταραχθήσονται καὶ τὰ σκεύη τῆς
terre madiā. nūqd i fluminib irat es eo dñe: aut i fluminib fu
γῆς Μαδιάμ. μὴ ἐν ποταμοῖς ὠργίσθης κύριε, ἢ ἐν ποταμοῖς ὁ θυ
ror tu: aut i mari iperat tu: aſcenſur ſup eqs
μός σου, ἢ ἐν θαλάσσῃ ἡ ὁρμή σου; ἀναβησόμεθα ἐπὶ τοὺς ἵππο
tuos: & equitat tu ſaluo: extendēs extēdes
υς σου, καὶ ἡ ἱππασία σου σωτηρία, ἐκτείνας ἐκτενεῖς
arcū tuū ſup ſceptra dicit dñs. diapſalma.
τὸ τόξον σου ἐπὶ τὰς σκῆπτρα λέγει κύριος. Διάψαλμα. Ὁ
fluuios ſcindit terra. viderūt te: & cōdolent pp̄ſi. dñi
ποταμὸς χωρίζει τὴν γῆν. ἰδόντες σε, καὶ συνεπλήγησαν λαοὶ. δια
pdeo aquas itinerio: dedit abyſſus vo
πορείας ὕδατα τῆς πορείας, ἔδωκεν ἄβυσσος τὴν φω
cē ſuā: altitudinē viſionis eius. extulit ſe ſol
νὴν αὐτοῦ, ὕψος τῆς φαντασίας αὐτοῦ. ὑψώθη ἥλιος
& luna ſtetit in ordine ſuo.
καὶ σελήνη ἔστη ἐν τῇ τάξει αὐτῆς.

in luce iacula tua ibunt: τ in splēdore com
ἐν φωτὶ οἱ βολίδες σου πορευθήσονται, καὶ ἐν φέγγει ὁπλῶν
scatiōis armoꝝ tuoꝝ: in ꝓminatiōe imminues terrā
πῆς τῶν ὅπλων σου, ἐν ἀπειλῇ ἐλαττώσεις τὴν γῆν
τ in furore ōtrahes gētes. egressꝰ es in salute
καὶ ἐν ὀργῇ καταξεῖς ἔθνη. ἐξῆλθες ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ λαοῦ
tui vt saluares christos tuos. misisti in caput
σου τοῦ σῶσαι τοὺς χριστούς σου. ἔπεμψας ἐπὶ κεφαλὴν
impiorꝝ mortem: suscitasti vsq ad collum
ἀσεβῶν θάνατον, ἤγειρας δεσμοὺς ἕως τοῦ τραχήλου
in finem: diuisisti in stupore capita po-
ἐις τὸ τέλος, διεμέρισας ἐν θάμβει τὰς κεφαλὰς τῶν δυ-
tentū ꝓmouebuntur in ea aperiēt frenos suos
νατῶν σαλευθήσονται ἐν αὐτῇ ἀνοίξουσι τοὺς χαλινοὺς αὐτῶν
sic cōdēna pauperē in abscondito. τ supduxisti in
ὡς τρώγων πτωχὸν ἐν ἀποκρύφῳ. καὶ ὑπεκάγαγες ἐπὶ
mari equos tuos cōturbantes aquas
θαλάσσης τοὺς ἵππους σου συνταράσσοντας ὕδατα
multas. custodiui τ extimuit venter me a voce
πολλά. ἐφύλαξα καὶ ἐφοβήθη ἡ κοιλία μου ἀπὸ φωνῆς
orationis labiorꝝ meorꝝ: τ ingressꝰ ē tremor in
προσευχῆς τῶν χειλέων μου, καὶ εἰσῆλθε τρόμος ἐπὶ
ossa mea. τ subter me cōturbata ē fortitudo mea
τῶν ὀστέων μου. καὶ ὑποκάτω μου συνεταράχθη ἰσχύς μου
requiescam in die tribulatiōis mee: vt ascēdā
καταπαύσομαι ἐν ἡμέρᾳ τῆς θλίψεώς μου, τοῦ ἀναβῆ-
ad ppłm pegrinatiōis mee: qm̄ ficus non
ναι πρὸς λαὸν τῆς παροικίας μου, ὅτι συκῆ οὐ μὴ
afferet fructū: τ in vineis non erūt
παρενέγκῃ καρπόν, καὶ ἐν ταῖς ἀμπέλοις οὐκ ἔσται
germina: mētietur opus oliue: a campi
φυτά, ψεύσεται πόνος ἐλαίας, καὶ τὰ πεδία
nō facient escas. defecerūt: eo qd̄ cōdēsāt o-
οὐ ποιήσουσι βρώματα. ἐξέλιπον, διότι ἔφαγον πρό-
uis: τ nō sunt boues in ꝓsepibus. ego aūt
βατα, καὶ οὐκ εἰσὶν βόες ἐν ταῖς φάτναις. ἐγὼ δὲ
in dño exultabo: gaudebo sup deo
ἐν τῷ κυρίῳ ἀγαλλιάσομαι, εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ θεῷ
salutari meo. dño deꝰ fortitudo mea: τ ponet
τῷ σωτῆρί μου. κύριος ὁ θεὸς ἰσχύς μου, καὶ θήσει τοὺς
pedes meos i cōsumationē: τ sup excelsa imponet
πόδας μου εἰς συντέλειαν, καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἐπιθήσει
me vt vincā in cāticō eius.
με τοῦ νικῆσαι ἐν ᾠδῇ αὐτοῦ.

[r]in luce [s]agittarū tuarum
[a]ibūt [b]i splendore [c]fulgurā
tis [d]hastē tue. [e] In fremitu
[f]cōculcabis [g]terram & ooo
[h]in furore [i]obstupefacies
[k]gentes. [l] Egressus es [m] in
salutē [n]populi tui: [o]in salu
tē [p]cuꝫ [q]xpo tuo. [r] Percussi
sti [s] caput [t]de domo [u] ipii:
[x] denudasti [y] fundamentū
eius [z] vsq ad [a]collū [b]semp.
[c] Maledixisti [d] sceptris eius
[e]capiti [f]bellatorū eius [g] ve-
nictibus vt turbo [h]ad disp
gendū me. [i] Exultatio eo-
rū [k]sicut eius [l]qui deuorat
[m] pauperē [n]in abscondito.
[o] Viā fecisti [p]in mari [q]equis
tuis: in [r] luto [s]aquarū [t]mul
tarū. [u] Audiui [x] & cōturba-
tus est [y] venter meus: [z]a vo
ce [a]contremuerunt [b] labia
mea. [c] Ingrediatur [d]putre
do [e]in ossib⁹ meis: [f] & subt
me [g]scateat. [h] Vt [i]requiescā
[k]in die [l] tribulationis [m] vt
ascendā [n]ad populū [o]accin
ctum nostrū. [q] Ficus [r] eni
[s]non [t]florebit: [u] & non erit
[x]germen [y]in vineis. oooo
[z] Mentietur [a] opus [b] oliue:
[c] & arua [d] non oooooooo
[e]afferent [f]cibum. [g] Abscin
detur [h]de ouili [i]pecus: ooo
[k] & nō erit [l]armentū [m]in ꝓ-
sepibus. [n] Ego aūt [o]in dño
[p]gaudebo: [q] exultabo [r] in
deo [s] Iesu meo. oooooooo
[t] Deus [u]domin⁹ [x]fortitudo
mea: [y] & ponet [z]pedes me
os [a]quasi ceruorū. [b] Et sup
[c]excelsa mea [d]deducet me
[e]victor [f]in psalmis canen
tem.

Explicit abacuc ꝓpheta.

לְאוֹר חִצֶּיךָ יְהַלֵּכוּ לְנֹגַהּ בְּרַק
חֲנִיתֶךָ: בְּזַעַם תִּצְעַד אָרֶץ
בְּאַף תָּדוּשׁ גּוֹיִם: יָצָאתָ לִישׁוּעַ
עַמֶּךָ לִישׁוּעַ אֶת מְשִׁיחֶךָ מָחַצְתָּ
רֹאשׁ מִבֵּית רָשָׁע עֶרוֹת יְסוֹד
עַד צַוָּאר סֶלָה: נָקַבְתָּ בְמַטָּיו
רֹאשׁ פְּרָזָו יְסְעֲרוּ לְהַפִּיצֵנִי
עֲלִיצָתָם כְּמוֹ לֶאֱכֹל עָנִי
בַּמִּסְתָּר: דָּרַכְתָּ בַיָּם סוּסֶיךָ
חֹמֶר מַיִם רַבִּים: שָׁמַעְתִּי וַתִּרְגַּז
בִּטְנִי לְקוֹל צָלְלוּ שְׂפָתָי
יָבֹא רָקָב בְּעַצְמָי וְתַחְתַּי אֶרְגָּז
אֲשֶׁר אָנוּחַ לְיוֹם צָרָה לַעֲלוֹת
לְעַם יְגודֶנּוּ: כִּי תְאֵנָה לֹא
תִפְרַח וְאֵין יְבוּל בַּגְּפָנִים
כִּחֵשׁ מַעֲשֵׂה זַיִת וּשְׁדֵמוֹת לֹא
עָשָׂה אֹכֶל גֵּזֶר מִמִּכְלָה צֹאן
וְאֵין בָּקָר בָּרְפָתָיִם: וַאֲנִי בַּיהוָה
אָעֲלֹזָה אָגִילָה בֵּאלֹהֵי יִשְׁעִי:
יְהוָה אֲדֹנָי חֵילִי וַיָּשֶׂם רַגְלַי
כָּאַיָּלוֹת וְעַל בָּמוֹתַי יַדְרִיכֵנִי
לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹתַי:

INCIPIT PROLOGVS IN Sophoniam prophetam.

RAdūt hebrei cuiuscūq pphete pē aut au⁹ po
natur in titulo ipōs quoq prophetas fuisse.
Vnde & amos vnū de duodecim pphetis: q
dixit: non sum ppheta nec filius prophete: sed
pastor capraꝝ vellicans sycomoros: patris
nomē in titulo non habere. Hoc si verū est: so
phonias ppheta: qui nomīe: vt ita dicā: pphe
tico & gloriosa maioꝝ suoꝝ stirpe generatus est. Habuit enim
patrē chusi: auū godoliam: pauum amariam: attauum ezechi-
am: & talem quadrigam ipse velut extremus auriga cōpleuit.
Nomen sophonie: alii speculā: alii archanū dñi transtulerunt.
Siue igitur specula: siue absconditū dñi interpretetur: vtrumq
pphete conuenit: Dicitur.n. ad ezechielem. Fili hominis speculatorē te posui domui israel. Iste ergo ꝓpheta q erat in specula
& in sublimibus cōstitutus: & nouerat mysteria dñi: filius erat
chusi: q interpretatur hūilitas. Habebat quoq auum godoliā:
q dicitur magnitudo dñi: & pauū amariam: q & ipse vertitur in
sermonē dñi: atauum ezechiam: qui sonat fortitudo domini.
De fortitudine itaq dñi: nat⁹ est sermo domini: & de sermone
domini nata est magnitudo dñi: de magnitudine dñi nata est
hūilitas: vt cū pueneritaliquis ad perfectū: dicat: quia nō sum
dignus vocari apostolus. Et illud in psalmis. Dñe non est exal-
tatū cor meū: neq elati sunt oculi mei. Iosiam regē Iude cuius
temporibus sophonias ꝓpheta esse inuenitur: deo p oībus re-
gibus iude placuisse historia quarti libri regū & secundi para
lipomenon demonstrat. Iosias simulachra q pater suus amon
vel auus manasses in templo dei collocauerat deiecta cōminu
isse mōstratur. In quibus etiā serpentē ereū a moyse factū cui
errori inductus ppls superstitione idoloꝝ detēt⁹ admiserat. Idē
custodisse pascha & intermissū tpibus multis solus celebrasse
monstratur. Ideo deus p prophetam tpibus memorati regis
que puentura erant ostendens: gentibus qdē lectione compre
hensis affuturꝝ iudicium: populo vero israel salutem: & ciuitati
hierusalem restaurationem: tunc temporis tribuendam textu
lectionis denunciauit.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

SOphonias speculator & arcanorū dei cognitor: audit clas
morem a porta piscīū. & eiulatum a secunda: & cōtritionē
a collib⁹. Indicit quoq vlulatū hitatorib⁹ pile: qa cōticuit ois
ppls chanaan: disperierūt vniuersi qui inuoluti erant argento.

Explicit argumentum.

Incipit Sophonias prophe-
ta. Capitulum. 1.

SOPHONIAS.
ΣΟΦΟΝΙΑΣ. Ca.1.

Cap.j.

[a]דְּבַר [b]יְהוָה [c]אֲשֶׁר [d]הָיָה [e]אֶל [f]צְפַנְיָה
[g]בֶּן [h]כּוּשִׁי [i]בֶן [k]גְּדַלְיָה [l]בֶּן [m]אֲמַרְיָה [n]בֶּן
[o]חִזְקִיָּה [p]בִּימֵי [q]יֹאשִׁיָּהוּ [r]בֶן [s]אָמוֹן [t]מֶלֶךְ יום
[u]יְהוּדָה׃ [v]אָסֹף [w]אָסֵף [x]כֹּל [y]מֵעַל [z]פְּנֵי פנה
[a]הָאֲדָמָה [b]נְאֻם [c]יְהוָה׃ [d]אָסֹף [e]אָדָם
[f]וּבְהֵמָה [g]אָסֹף [h]עוֹף [i]הַשָּׁמַיִם [k]וְדְגֵי דגה
[l]הַיָּם [m]וְהַמִּכְשֹׁלוֹת [n]אֶת [o]הָרְשָׁעִים כשל
[p]וְהִכְרַתִּי [q]אֶת [r]הָאָדָם [s]מֵעַל [t]פְּנֵי כרת
[u]הָאֲדָמָה [v]נְאֻם [w]יְהוָה׃ [x]וְנָטִיתִי [y]יָדִי [z]עַל נטה
[a]יְהוּדָה [b]וְעַל [c]כָּל [d]יֹשְׁבֵי [e]יְרוּשָׁלִָם
[f]וְהִכְרַתִּי [g]מִן [h]הַמָּקוֹם [i]הַזֶּה [k]אֶת מקום
[l]שְׁאָר [m]הַבַּעַל [n]אֶת שֵׁם [o]הַכְּמָרִים עִם
[p]הַכֹּהֲנִים׃ [q]וְאֶת [r]הַמִּשְׁתַּחֲוִים [s]עַל הַגַּגּוֹת שמה גג
[t]לִצְבָא [u]הַשָּׁמָיִם [v]וְאֶת [w]הַמִּשְׁתַּחֲוִים
[x]הַנִּשְׁבָּעִים [y]לַיהוָה [z]וְהַנִّשְׁבָּעִים שבע
[a]בְּמַלְכָּם׃ [b]וְאֶת [c]הַנְּסוֹגִים [d]מֵאַחֲרֵי יְהוָה סוג
[e]וַאֲשֶׁר [f]לֹא [g]בִקְּשׁוּ [h]אֶת [i]יְהוָה [k]וְלֹא
[l]דְרָשֻׁהוּ׃ [m]הַס [n]מִפְּנֵי [o]אֲדֹנָי [p]יְהוִה כִּי דנה
[q]קָרוֹב יוֹם [r]יְהוָה [s]כִּי [t]הֵכִין [u]יְהוָה [v]זֶבַח קרב כהן
[w]הִקְדִּישׁ [x]קְרֻאָיו׃ [y]וְהָיָה [z]בְּיוֹם [a]זֶבַח קדש
[b]יְהוָה [c]וּפָקַדְתִּי [d]עַל [e]הַשָּׂרִים [f]וְעַל [g]בְּנֵי שור
[h]הַמֶּלֶךְ [i]וְעַל [k]כָּל [l]הַלְּבֻשִׁים [m]מְלֻבּוּשׁ לבש
[n]נֵכָרִי׃ [o]וּפָקַדְתִּי [p]עַל [q]כָּל [r]הַדּוֹלֵג [s]עַל דלג
[t]הַמִּפְתָּן [u]בַּיּוֹם [v]הַהוּא [w]הַמְמַלְּאִים [x]בֵּית פתן מלא
[y]אֲדֹנֵיהֶם [z]חָמָס [a]וּמִרְמָה׃ [b]וְהָיָה [c]בַּיּוֹם רמה
[d]הַהוּא [e]נְאֻם [f]יְהוָה [g]קוֹל [h]צְעָקָה [i]מִשַּׁעַר
[k]הַדָּגִים [l]וִילֵלָה [m]מִן [n]הַמִּשְׁנֶה [o]וְשֶׁבֶר שנה שבר
[p]גָּדוֹל [q]מֵהַגְּבָעוֹת׃ [r]הֵילִילוּ [s]יֹשְׁבֵי ילל
[t]הַמַּכְתֵּשׁ [u]כִּי [v]נִדְמָה [w]כָּל [x]עַם [y]כְּנַעַן כתש דמה
[z]נִכְרְתוּ [a]כָּל [b]נְטוּלֵי [c]כָסֶף׃ [d]וְהָיָה [e]בָּעֵת כרת נטל
[f]הַהִיא [g]אֲחַפֵּשׂ [h]אֶת [i]יְרוּשָׁלִָם [k]בַּנֵּרוֹת חפש נר
[l]וּפָקַדְתִּי [m]עַל [n]הָאֲנָשִׁים׃ [o]הַקֹּפְאִים
[p]עַל [q]שְׁמָרֵיהֶם [r]הָאֹמְרִים [s]בְּלִבָּם
[t]לֹא [u]יֵיטִיב [v]יְהוָה [w]וְלֹא [x]יָרֵעַ׃ [y]וְהָיָה יטב רוע
[z]חֵילָם [a]לִמְשִׁסָּה [b]וּבָתֵּיהֶם [c]לִשְׁמָמָה׃ שסס בית

A

[a]Verbum [b]dñi [c]quod [d]fa
ctũ est [e]ad [f]sophoniã
[g]filiũ [h]chusi [i]filii [k]godolie
[l]filii [m]amarie [n]filii
[o]ezechie [p]in diebus [q]iosie
[r]filii [s]ammon [t]regis
[u]iuda. [v]Congregans [w]con
gregabo [x]omnia [y]a [z]facie
[a]terre [b]dicit [c]dominus: [d]cõ
gregans [e]hominem
[f]& pecus: [g]cõgregans [h]vo-
latilia [i]celi [k]& pisces
[l]maris. [m]Et ruine [n]impio
rum erunt:
[o]& disperdam [p]homines [q]a
[r]facie
[s]terre [t]dicit [u]dñs. [v]Et exten
dam [w]manum meam [x]sup
[y]iudam: [z]& super [a]omnes
[b]habitantes [c]hierusalem:
[d]& disperdã [e]de [f]loco [g]hoc
[h]reliquias [i]baal [k]& [l]nomẽ
[m]edituorum [n]cum
[o]sacerdotibus: [p]& eos [q]qui
adorant [r]super [s]tecta
[t]militiã celi: [u]& [v]adorãt &
[w]iurant [x]in domino [y]& iu-
rant
[z]in melchõ: [a]& [b]qui auer-
tũtur [c]de post tergũ [d]dñi:
[e]& qui [f]non [g]quesierunt
[h]dñm: [i]nec
[k]inuestigauerũt eum. [l]Si-
lete [m]a facie [n]dñi [o]dei: [p]quia
[q]iuxta est [r]dies [s]dñi. [t]Quia
[u]preparauit [v]dñs [w]hostiã:
[x]sanctificauit [y]vocatos su
os. [z]& erit [a]in die [b]hostie
[c]dñi [d]visitabo [e]sup [f]princi
pes [g]& super [h]filios
[i]regis: [k]& super [l]omnes
[m]qui induti sunt [n]veste
[o]peregrina: [p]& visitabo [q]su
per [r]oẽm [s]q arrogãter [t]in-
greditur [u]sup [v]limen [w]in die
[x]illa: [y]qui cõplent [z]domũ
[a]domini sui [b]iniquitate [c]&
dolo. [d]Et erit [e]in die
[f]illa [g]dicit [h]dominus [i]vox
[k]clamoris [l]a porta
[m]piscium: [n]& vlulatus [o]a
[p]secunda: [q]& contritio
[r]magna [s]a collibus. [t]Vlu-
late [u]habitatores
[v]pile. [w]Conticuit [x]omnis
[y]populus [z]chanaan:
[a]disperierũt [b]oẽs [c]inuoluti
[d]argento. [e]Et erit [f]in tpe
[g]illo: [h]scrutabor [i]hierusa-
lem [k]in lucernis
[l]& visitabo [m]sup [n]viros [o]de-
fixos
[p]in [q]fecibus suis [r]qui dicũt
[s]in cordibus suis.
[t]Nõ [u]faciet bñ [v]dñs [w]& nõ
[x]faciet male. [y]Et erit [z]forti
tudo eorũ [a]in direptionẽ
[b]& dom eorũ [c]in desertũ.

Verbũ dñi qd̃ factũ e ad sophoniã filiũ
Λογος κυριου ὃς ἐγενηθη πρὸς σοφονιαν τον του
chusi filij godolie filij gomorie filij ezechie in diebus iosie filij ammõ regis iuda.
χουσι υιου γοδολιου υιου γαμαριου του εζε-
κιου εν ημεραις ιωσια υιου αμμων βασιλεως ιουδα.
defectione deficiat a facie terre dicit do-
εκλειψει εκλειπετω απο προσωπου της γης λεγει κυ-
min: deficiat homo et iumẽta: deficiant vo-
ριος, εκλειπετω ανθρωπος και κτηνη, εκλειπετω τα πε-
latilia celi et pisceo maris: et infirmabũ
τεινα του ουρανου και οι ιχθυες της θαλασσης, και ασθενου-
tur ipsi: et auferã iniqo a facie
σιν οι ασεβεις, και εξαρω τους ανομους απο προσωπου της
terre dicit dñs. et extendã manũ meã sup iudam
γης λεγει κυριος. και εκτενω την χειρα μου επι ιουδαν
et sup oes q̃ hitant hierusalem: et auferã
και επι παντας τους κατοικουντας ιερουσαλημ, και εξα-
de loco hoc nomia baal: et
ρω εκ του τοπου τουτου τα ονοματα της βαελ, και τα
nomina sacdotũ cum sacdotib: et eos q̃ adorant
ονοματα των ιερεων μετα των ιερεων, και τους προσκυνουν-
sup tecta militiam celi: et eos q̃ iu-
τας επι τα δωματα της στρατιας του ουρανου, και τους ομ-
rant p dñm: et q̃ iurant p regem
νυοντας κατα του κυριου, και ομνυοντας κατα βασιλεως
suum: et eos q̃ declinant a dño: et
αυτων, και τους εκκλινοντας απο του κυριου, και
eos q̃ nõ querunt dñm: et nõ adhe
τους μη ζητουντας τον κυριον, και τους μη δε-
rent eũ. timete a facie dñi
τιχοιθησους αυτ. ευλαβειθητε απο προσωπου κυριου
dei q: iuxta dies dñi: q: ꝓparauit dño
θεου οτι εγγυς η ημερα κυριου, οτι ητοιμασεν κυριος την
victimã suam: sctificauit vocatos suos: et erit in
θυσιαν αυτου, ηγιασεν τους κλητους αυτου, και εσται εν
die hostie dñi. et vlciscar sup ꝓncipes:
ημερα θυσιας κυριου. και εκδικησω επι τους αρχοντας,
et sup domũ regis: et sup oes
και επι τον οικον του βασιλεως, και επι παντας τους
q̃ induti sunt indumentis aliene. et vlciscar sup
ενδεδυμενους ενδυματα αλλοτρια, και εκδικησω επι
oes manifeste q̃ in vestibulis in illa die:
παντας εμφανως τους επι τα προθυρα εν εκεινη τη ημε-
q̃ cõplent domũ dñi dei sui iple
ρα, τους πληρουντας τον οικον κυριου θεου αυτων αυ-
tate: et dolo. et erit in illa die dicit do
των, και δολου. και εσται εν εκεινη τη ημερα λεγει κυ-
min: vox clamoris de porta cõpungentiũ: et
ριος, φωνη κραυγης απο πυλης αποκοπτοντων, και
vlulatus a secunda: et cõtritio magna
ολολυγμος εκ της δευτερας, και συντριμμος μεγας
a collib. plangite q̃ habitatio cond
απο των βουνων. κοψατε οι κατοικουντες την κατακει-
fam: q: assimilat e oio ppls chanaan: disperie-
μημενη, οτι ωμοιωται πας ο λαος χανααν, εξολεθρευ-
runt oes q̃ erecti sunt argento. et erit in illa
θησαν παντες οι εστημενοι αργυριω. και εσται εν εκεινη
die: scrutabor hierusalem cũ lucerna: et
τη ημερα, εξερευνησω την ιερουσαλημ μετα λυχνου, και
vlciscar sup holeo q̃ cõcremunt
εκδικησω επι τους ανθρωπους τους καταφρονουντας
sup custodias suas: q̃ dicunt in cor-
επι τα φυλαγματα αυτων, τους λεγοντας εν ταις καρ-
dib suis: non benefaciet dño nec male fa
διαις αυτων, ου μη αγαθοποιησει κυριος ου δε μη κακω-
ciet. et erit fortitudo eorũ in rapinã: et do
σει. και εσται η δυναμις αυτων εις διαρπαγην, και οι δο-
mũ eorũ in vastitatem.
μοι αυτων εις αφανισμον.

B

C

Amos 5.c.

τ edificabunt domos: τ non hitabunt. τ
καὶ οἰκοδομήσουσιν οἰκίας, καὶ οὐ μὴ κατοικήσωσι· καὶ
plantabunt vineas: τ non bibūt vi-
καταφυτεύσουσιν ἀμπελῶνας, καὶ οὐ μὴ πίωσι τὸν οἶ-
nū eārū. q: iuxta dies dñi magnus τ iuxta
νον αὐτῶν. ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα κυρίου ἡ μεγάλη καὶ ἐγγὺς
τ velox nimis. vox diei dñi amara τ tribulabitur ibi fortis. Dies ire dies illa: dies
τὰχυ λίαν σφόδρα· φωνὴ ἡμέρας κυρίου πικρὰ καὶ σκλη-
ra posita est fortis dies ire dies illa: dies
ρὰ τέτακται δυνατὴ ἡμέρα ὀργῆς ἡ ἡμέρα ἐκείνη, ἡμέρα
tribulationis τ necessitatis: dies miserie τ pditionis:
θλίψεως καὶ ἀνάγκης, ἡμέρα ταλαιπωρίας καὶ ἀφανισμοῦ,
dies tenebrarū τ caliginis: dies nubis τ nebule: di-
ἡμέρα σκότους καὶ γνόφου, ἡμέρα νεφέλης καὶ ὁμίχλης, ἡμέ-
es tube τ clamoris: sup ciuitates munitas τ
ρα σάλπιγγος καὶ κραυγῆς, ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς καὶ
sup angulos excelsos. τ tribulabo
ἐπὶ τὰς γωνίας τὰς ὑψηλάς· καὶ ἐκθλίψω τοὺς ἀνθρώπους
homines: & ambulabūt vt ceci: q: dño peccauerūt: τ
τ ambulabūt vt ceci: q dño peccauerūt: τ
καὶ πορευσοῦσιν ὡς τυφλοὶ οἱ τῷ κυρίῳ ἡμάρτοσαν, καὶ
effundet sanguinē eorū sicut puluerē τ carnes eorū
ἐκχεῖ τὸ αἷμα αὐτῶν ὡς χοῦν καὶ τὰς σάρκας αὐτῶν
sicut stercora dolū. argētū eorū τ aurū eorū
ὡς βόλβιτα· τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν
non poterit eruere eos in die ire dñi. τ
οὐ μὴ δύνωσι ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου· καὶ
in igne zeli ei⁹ cōsumetur oīs terra: q:
ἐν πυρὶ ζήλου αὐτοῦ καταναλωθήσεται πᾶσα ἡ γῆ, ὅλο-
cōsumationē τ festinationē faciet sup oēs
τι συντέλειαν καὶ σπουδὴν ποιήσει ἐπὶ πάντας τοὺς
hitantes terrā.
κατοικοῦντας τὴν γῆν.

Ca.2.

A Congregamini τ colligamini gens inerudita
Συνάχθητε καὶ συνάγετε τὸ ἔθνος τὸ ἀπαίδευ-
ante q̄ fiat oos sicut flos pransiens
τον πρὸ τοῦ γενέσθαι ὑμᾶς ὡς ἄνθος παραπορευόμενον
die: ante q̄ veniat sup vos ira dñi: ante q̄
ἡμέρα, πρὸ τοῦ ἐπελθεῖν ἐφ' ὑμᾶς ὀργὴ κυρίου, πρὸ τοῦ
veniat sup vos dies ire furoris dñi. querite
ἐπιστῆναι ἐπὶ ὑμᾶς ἡμέρα ὀργῆς θυμοῦ κυρίου· ζητήσατε
dñm oēs humiles terre. iudiciū operamini τ iusti
τὸν κύριον πάντες ταπεινοὶ γῆς· κᾶμα ἐργάζεσθε καὶ δι-
diam q̄rite: τ rudete ea: vt pte
καιοσύνην ζητήσατε, καὶ ἐπιστρέψατε αὐτό, ὅπως σκε-
gamini in die ire dñi: q: gaza derelicta
παδῆτε ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου, ὅτι γάζα διεφθαρμένη
erit: τ ascalon in desolationē: τ azotus meridie
ἔσται, καὶ ἀσκάλων εἰς ἀφανισμόν, καὶ ἄζωτος μεσημβρί-
C B pficietur: τ accaron eradicabit. ve q̄ hi
ας ἐκριζωθήσεται, καὶ ἀκκαρὼν ἐκριζωθήσεται· οὐαὶ οἱ κα-
tanio funiculū maris adiuene cretēsiū:
τοικοῦντες τὸ χοίνισμα τῆς θαλάσσης παροικεῖ κρητῶν,
verbū dñi sup vos canaam fra allophylos. τ
λόγος κυρίου ἐφ' ὑμᾶς χαναὰν γῆ ἀλλοφύλων· καὶ
perdam vos de hitatione. τ erit creta pascua
ἀπολῶ ὑμᾶς ἐκ κατοικίας· καὶ ἔσται κρήτη νομὴ
pastor τ ouile ouium. τ erit funiculus
ποιμένων καὶ μάνδρα προβάτων· καὶ ἔσται τὸ χοίνισμα
maris ipsoq̄ reliqui sunt domo iuda: sup ipsos
τῆς θαλάσσης τοῖς καταλείποις οἴκου ἰούδα, ἐπ' αὐτοὺς
pascent in domib⁹ ascalonis: vespere diuertent
νεμήσονται ἐν τοῖς οἴκοις ἀσκάλωνος, ἑσπέρας καταλύσου-
a facie filiorū iuda. q: visitat eos
σι ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰούδα· ὅτι ἐπισκεφθήσεται αὐ-
oēs dñs deus eorū: τ auertet capiuitatem
τοὺς κύριος θεὸς αὐτῶν, καὶ ἀποστρέψει τὴν αἰχμα-
tatē eorū. audiui opprobriū moab τ cōtumeliā
λωσίαν αὐτῶν. ἤκουσα ὀνειδισμὸν μωάβ καὶ ὀνειδισμὸν
filiorū ammon: in q̄b⁹ exprobrauerūt pplo meo τ magnifi
υἱῶν ἀμμών, ἐν οἷς ὠνείδισαν τὸν λαόν μου καὶ ἐμεγα-
cati sunt sup fmios meos.
λύνθησαν ἐπὶ τὰ ὅρια μου.

A Et edificabūt domos & non habitabūt: & plātabūt vineas: & nō bibent vinū earū. Iuxta est dies dñi magnus: iuxta est & velox nimis. Vox diei dñi amara tribulabitur ibi fortis. Dies ire dies illa: dies tribulationis & angustie: dies calamitatis & miserie: dies tenebrarū & caliginis: dies nebule & turbinis: dies tube & clangoris sup ciuitates munitas & sup angulos excelsos. Et tribulabo homines: & ambulabūt vt ceci: qa dño peccauerunt. Et effundetur sanguis eorū sicut humus: & corpora eorū sicut stercora. Sed & argentū eorū & aurū eorū nō poterit liberare eos ī die ire dñi. In igne zeli ei⁹ deuorabitur oīs terra: qa cōsumationē cū festinatione faciet cunctis habitantibus terram. 2.

B Onuenite congregamini gens nō amabilis: priusq̄ pariat iussio quasi puluerē trāseuntē diem: ante q̄ veniat super vos ira furoris dñi: ante q̄ veniat super vos dies indignationis dñi. Querite dominū omnes mansueti terre: quia iudiciū eius estis operati: querite iustus: querite mansuetū: si quō abscōdamini ī die furoris dñi. quia gaza destructa erit: & ascalon in desertū. Azotum in meridie eicient: & acharon eradicabitur. Ve qui habitatis funiculum maris: gens pditorum. Verbū dñi super vos chanaan terra philistinorum & disperdā te: ita vt nō sit inhabitator. Et erit funiculus maris requies pastorū & caule pecorum. Et erit funiculus ei⁹q̄ remāserit de domo iuda. Ibi pascentur in domib⁹ ascalonis ad vesperam requiescent: qa visitabit eos dñs deus eorū: & auertet captiuitatē eorū. Audiui opprobriū moab & blasphemias filiorū ammon: quē exprobrauerūt pplo meo: & magnificati sunt super termios eorū.

בָּנָה בָּתִּים וְלֹא יֵשֵׁבוּ וְנָטְעוּ כְרָמִים
שָׁתָה יָיִן: קָרוֹב יוֹם יְהוָה
גָּדוֹל קָרוֹב וּמַהֵר מְאֹד קוֹל יוֹם
מָר יְהוָה צָרַח שָׁם גִּבּוֹר: יוֹם עֶבְרָה
צוּק הַיּוֹם הַהוּא יוֹם צָרָה וּמְצוּקָה יוֹם
שָׁאָה וּמְשׁוֹאָה יוֹם חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה
שֶׁפֶר יוֹם עָנָן וַעֲרָפֶל: יוֹם שוֹפָר וּתְרוּעָה
עִיר בְּצוּרָה עַל הָעָרִים הַבְּצֻרוֹת וְעַל הַפִּנּוֹת
צוּר הַגְּבֹהוֹת: וְהֵצַרְתִּי לָאָדָם וְהָלְכוּ
כַּעִוְרִים כִּי לַיהוָה חָטָאוּ וְשָׁפַךְ דָּמָם
כֶּעָפָר וּרְהֻמָּם כַּגְּלָלִים: גַּם כַּסְפָּם
יָכֹל צֵל גַּם זְהָבָם לֹא יוּכַל לְהַצִּילָם בְּיוֹם
אֵכֶל עֶבְרַת יְהוָה וּבְאֵשׁ קִנְאָתוֹ תֵּאָכֵל כָּל
עָשָׂה כָּלָה אַךְ נִבְהָלָה יַעֲשֶׂה
אֶת כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ:

Cap.ij.

הִתְקוֹשְׁשׁוּ וְקוֹשּׁוּ
כֶּסֶף הַגּוֹי לֹא נִכְסָף: בְּטֶרֶם לֶדֶת חֹק
יָלַד חָפֵץ כְּמֹץ עֹבֵר יוֹם בְּטֶרֶם לֹא יָבוֹא
בוֹא עֲלֵיכֶם חֲרוֹן אַף יְהוָה בְּטֶרֶם לֹא
חֲרוֹן יָבוֹא עֲלֵיכֶם יוֹם אַף יְהוָה: בַּקְּשׁוּ
אֶת יְהוָה כָּל עַנְוֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר
עָנָה מִשְׁפָּטוֹ פָּעָלוּ בַּקְּשׁוּ צֶדֶק בַּקְּשׁוּ
שָׁפַט עֲנָוָה אוּלַי תִּסָּתְרוּ בְּיוֹם אַף יְהוָה:
סָתַר כִּי עַזָּה עֲזוּבָה תִהְיֶה וְאַשְׁקְלוֹן
עָזַב הָיָה לְשִׁמָּמָה אַשְׁדּוֹד בַּצָּהֳרַיִם יְגָרְשׁוּהָ
גֵּרֶשׁ וְעֶקְרוֹן תֵּעָקֵר: הוֹי יֹשְׁבֵי חֶבֶל
עֵקֶר הַיָּם גּוֹי כְּרֵתִים דְּבַר יְהוָה עֲלֵיכֶם
אֲנַךְ כְּנַעַן אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְהַאֲבַדְתִּיךְ
מֵאֵין יוֹשֵׁב: וְהָיְתָה חֶבֶל הַיָּם
יָשַׁב הָיָה נָוֹת כְּרֹת רֹעִים וְגִדְרוֹת צֹאן:
נָוָה רָעָה: וְהָיָה חֶבֶל לִשְׁאֵרִית בֵּית יְהוּדָה
רָעָה בָּתֵּי אַשְׁקְלוֹן בָּעֶרֶב
רָבַץ בָּהֶם יִרְעוּן כִּי יִפְקְדֵם יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
שוּב שְׁבוּתָם: שָׁמַעְתִּי חֶרְפַּת מוֹאָב
וְגִדֻּפֵי בְנֵי עַמּוֹן אֲשֶׁר חֵרְפוּ
אֶת עַמִּי וַיַּגְדִּילוּ עַל גְּבוּלָם:
גָּדַל גָּבַל

לָכֵן חַי אָנִי נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל כִּי מוֹאָב כְּסְדֹם תִּהְיֶה וּבְנֵי
עַמּוֹן כַּעֲמֹרָה מִמְשַׁק חָרוּל וּמִכְרֵה
מֶלַח וּשְׁמָמָה עַד עוֹלָם שְׁאֵרִית עַמִּי
יְבָזּוּם וְיֶתֶר גּוֹיִי יִנְחָלוּם׃ זֹאת לָהֶם
תַּחַת גְּאוֹנָם כִּי חֵרְפוּ וַיַּגְדִּילוּ עַל עַם
יְהוָה צְבָאוֹת׃ נוֹרָא יְהוָה עֲלֵיהֶם
כִּי רָזָה אֶת כָּל אֱלֹהֵי הָאָרֶץ
וְיִשְׁתַּחֲווּ לוֹ אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ כָּל אִיֵּי
הַגּוֹיִם׃ גַּם אַתֶּם כּוּשִׁים חַלְלֵי חַרְבִּי
הֵמָּה׃ וַיֵּט יָדוֹ עַל צָפוֹן וְיַאֲבֵד אֶת
אַשּׁוּר וְיָשֵׂם אֶת נִינְוֵה לְשַׁמָּמָה
צִיָּה כַּמִּדְבָּר׃ וְרָבְצוּ בְתוֹכָהּ עֲדָרִים
כָּל חַיְתוֹ גוֹי גַּם קָאַת גַּם קִפּוֹד
בְּכַפְתֹּרֶיהָ יָלִינוּ קוֹל יְשׁוֹרֵר
בַּחַלּוֹן חֹרֶב בַּסַּף כִּי אַרְזָהּ עֲרָה׃
זֹאת הָעִיר הָעַלִּיזָה הַיֹּשֶׁבֶת לָבֶטַח
הָאֹמֶרֶת בְּלִבָּבָהּ אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד
אֵיךְ הָיְתָה לְשַׁמָּה מַרְבֵּץ לַחַיָּה כָּל
עֹבֵר עָלֶיהָ יִשְׁרֹק יָנִיעַ יָדוֹ׃
הוֹי מְרֻאָה וְנִגְאָלָה
הָעִיר הַיּוֹנָה לֹא שָׁמְעָה בְּקוֹל לֹא
לָקְחָה מוּסָר בַּיהוָה לֹא בָטָחָה וְאֶל
אֱלֹהֶיהָ לֹא קָרֵבָה׃ שָׂרֶיהָ בְּקִרְבָּהּ
אֲרָיוֹת שֹׁאֲגִים שֹׁפְטֶיהָ זְאֵבֵי
עֶרֶב לֹא גָרְמוּ לַבֹּקֶר׃ נְבִיאֶיהָ
פֹּחֲזִים אַנְשֵׁי בְגֹדוֹת כֹּהֲנֶיהָ חִלְּלוּ
קֹדֶשׁ חָמְסוּ תּוֹרָה׃ יְהוָה צַדִּיק
בְּקִרְבָּהּ לֹא יַעֲשֶׂה עַוְלָה בַּבֹּקֶר
בַּבֹּקֶר מִשְׁפָּטוֹ יִתֵּן לָאוֹר לֹא
נֶעְדָּר וְלֹא יוֹדֵעַ עָוֶל בֹּשֶׁת׃ הִכְרַתִּי
גוֹיִם נָשַׁמּוּ פִּנּוֹתָם הֶחֱרַבְתִּי
חוּצוֹתָם מִבְּלִי עֹבֵר נִצְּתוּ עָרֵיהֶם
מִבְّלִי אִישׁ מֵאֵין יוֹשֵׁב׃ אָמַרְתִּי
אַךְ תִּירְאִי אוֹתִי תִּקְחִי מוּסָר
וְלֹא יִכָּרֵת מְעוֹנָהּ כֹּל אֲשֶׁר פָּקַדְתִּי

Propterea viuo ego dicit dñs exercituum deus israel: quia moab vt sodoma erit & filii ammō quasi gomorra: ficcitas spinarū & acerui salis: & desertū vsq; in eternū. reliquie populi mei diripiēt eos: & residui gētis mee possidebūt illos: hoc eis euenit pro supbia sua: qua blasphemauerunt & magnificati sunt sup pplm dñi exercituū. Horribilis dñs sup eos: & attenuabit omnes deos fre. Et adorabūt eū viri de loco suo: oēs insule gentiū. Sed & vos ethiopes: interfecti gladio meo eritis. Et extendet manū suā sup aqlonē & perdet assur. Et ponet speciosam i solitudinē & in inuiū: & q̄si desertū. Et accubabūt i medio ei greges oēs bestie gētiū & onocrotalus & hericius in liminibus eius morabūtur. Vox cantātis in fenestra: coru in supliminari: qm attenuabo robur eius. Hec est ciuitas gloriosa hītans in cōfidētia: q̄ dicebat i cor de suo. ego sum & extra me nō est alia āpliꝰ: quō facta est in desertū cubile bestie! Omis qui transit per eas sibilabit: & mouebit manū suam. 5.

UE puocatrix & redēpta ciuitas colūba. Non audiuit vocē & nō suscepit disciplinam. In dño non est confisa: ad deū suū nō appropinq̄uit. Principes eius in medio eius q̄si leones rugiētes. Iudices eius lupi oo vespere: nō relinq̄bant in mane. Prophete eius vesani: viri infideles. Sacerdotes eius polluerunt sanctū: iniuste egerunt contra legē. Dñs iustus in medio eius nō faciet iniquitatem. Mane oo mane iudiciū suū dabit in luce: & non oooooooo abscōdetur. Nesciuit aūt iniqu cōfusionē. Disperdidi gētes & dissipati sūt anguli earū. desertas feci vias eorū dum nō est q transeat. Desolate sūt ciuitates eorū nō remanēte viro neq; vllo hītatore. Dixi: attū timebis me: suscipies disciplinā. Et nō pibit habitaculū eius: ppter oia in qbus visitaui

ppterea viuo ego dicit dñs exercituū deus israel: q: moab sicut sodoma erit & filij ammon q̄si gomorra: & damascus derelicta & q̄si acerui salis & desolata in sempiternū: & reliqui populi mei diripient eos: & reliqui gētis mee hereditabunt eos hoc eis pro cōtumelia sua: q: exprobrauerunt & magnificati sunt sup dñm virtutū. manifestus erit dñs sup eos: & disperdet oēs deos gētiū fre. & adorabunt eū singuli de loco suo. oēs insule gentiū: & vos ethiopes vulnerati gladio meo eritis & extendet manū suā sup aqlonē. & gdet assyriū: & ponet ninuē in desolationē sicut q̄ sicut deserta. & pascent in medio eius greges & oēs bestie terre: & leones & ericij in capitibus eius morabūtur: & mouebunt in medio eius: & nō faciet iniquitatem: mane iudiciū suū dabit in luce & nō abscōdit: & nō scit iniquitatē in corruptiōe demisit superbos: dissipati sunt anguli eius: destruxi vias eius penitus ne transeat. desolate sunt ciuitates eius: eo q̄ nihil subsisteret: neq; habitator. dixi verūtamen timebit me: & suscipiens disciplinā. & nō peribit de oculis eius oibus q̄ dō vinus sum sup eā

Ca.3.

UΩ illustris & redempta ciuitas: colūba: nō audiuit vocē neq; suscipit disciplinā: in dño nō confisa: & ad deū suū nō appropinquauit. principes eius in medio eius q̄si leones rugientes. iudices eius lupi arabie: nō dimittebant in mane ossa lucrari. prophete eius pestilentes viri infideles. sacerdotes eius polluerunt sanctū: & iniuste egerunt contra legē. dñs iustus in medio eius nō faciet iniquitatem. mane iudiciū suū dabit in luce & nō abscōdit: & nō scit iniquitatē. in corruptiōe demisit superbos: dissipati sunt anguli eorū: destruxi vias eorū penitus ne transeat. desolate sunt ciuitates eorū: eo q̄ nihil subsisteret: neq; habitator. eo q̄ nihil subsisteret: neq; habitaret. dixi verūtamen timebit me: & suscipiens disciplinā. & nō peribit de oculis eius oibus q̄ dō vinus sum sup eā

C

C

D

D

A

eze.n.f
Mich.
5.b.

B

C

sparare cōsurge diluculo: corrupt' è oio racemus eos.
ἐτοιμάζου ὄρθρισε, διέφθαρται πᾶσα ἡ ἐπιφυλλίς αὐτῶν.
ppterea expecta me dicit dñs in die resurrectionis
διὰ τοῦτο ὑπόμεινόν με λέγει κύριος ἐν ἡμέρᾳ ἀναστάσεώς
mee in testimonīū. qr iudicīū meū in ꝓgregandos
μου εἰς μαρτύριον. ὅτι τὸ κρίμά μου εἰς συναγωγὰς
gentū vt suscipiam regos: vt effundā sup e-
ἐθνῶν τοῦ εἰσδέξασθαι βασιλεῖς, τοῦ ἐκχέαι ἐπ' αὐ-
os iram meā oem irā furoris mei: qr
τοὺς τὸν θυμόν μου πᾶσαν θυμὸν θυμοῦ μου, διό-
in igne zeli mei consumetur oio terra: qr
τι ἐν πυρὶ ζήλου μου καταναλωθήσεται πᾶσα ἡ γῆ, διό-
tunc convertam sup ppīos linguam in gliationē e-
τι τότε μεταστρέψω ἐπὶ λαοὺς γλῶσσαν εἰς γνῶσιν ἀν-
tos: vt invocent oēs nomē dñi: vt serui
τῶν, τοῦ ἐπικαλεῖσθαι πάντας τὸ ὄνομα κυρίου, τοῦ δου-
ant ei sub iugo vno. de finibus fluminū e-
λεύειν αὐτῷ ὑπὸ ζυγὸν ἕνα. ἐκ πειράτων ποταμῶν Αἰ-
thiopie suscipiā dispersos meos: afferēt
θιοπίας ὑποδέξομαι τοὺς διεσπαρμένους μου, ἐνεγκοῦσι
victimas mihi in die illa. non confunderis
θυσιάσματα ἐμοὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. οὐ μὴ καταισχυνθῇς
ex ofibus adinuentionib' tuis q' ipse egisti in
ἐκ πράξεων τῶν ἐπιτηδευμάτων σου ὧν ἠσέβησας εἰς
me. qr tūc auferā a te detractores
ἐμέ. ὅτι τότε περιελῶ ἀπὸ σοῦ τὰ φαυλίσματα
cōsumelie tue: et vltra non adīcies vt glorieris
τῆς ὕβρεώς σου, καὶ οὐκ ἔτι οὐ μὴ προσθῇς μεγαλαυχῆ-
sup monte sanctū meū: et relinquam in te
σαι ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου, καὶ ὑπολείψομαι ἐν σοὶ
ppīum mānsuetū et humilem. et timebunt nomē
λαὸν πρᾶον καὶ ταπεινόν. καὶ εὐλαβηθήσονται τὸ ὄνομα
dñi reliqui israel: et nō facient iniq
κυρίου οἱ κατάλοιποι τοῦ Ἰσραήλ, καὶ οὐ ποιήσουσι ἀδι-
tatē et nō loquent vana: et non inuenīet in o-
κίαν καὶ οὐ λαλήσουσι μάταια, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν τῷ σό-
re eorū lingua dolosa: qm ipi pascent et
ματι αὐτῶν γλῶσσα δολία, ὅτι αὐτοὶ νεμήσονται καὶ
accubabunt: et nō erit q̄ exterreat eos. gaude
κοιταθήσονται, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς. χαῖρε
filia sion: ꝓdica hierusalem: exulta et de
D
θύγατερ Σιών, κήρυσσε Ἱερουσαλήμ, εὐφραίνου καὶ κα-
lectare ex toto corde tuo filia hierusa-
τατέρπου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου θύγατερ Ἱερουσα-
lem: abstulit dñs iniqitates tuas: redemit
λήμ, περιεῖλε κύριος τὰ ἀδικήματά σου, λελύτρωται
te de manu inimicorū tuorū rex israel. in medio tui:
σε ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν σου βασιλεὺς Ἰσραήλ. ἐν μέσῳ σου,
nō videbis mala vltra. in tpe illo dicet dñs hierlm:
οὐκ ὄψῃ κακὰ οὐκ ἔτι. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐρεῖ κύριος τῇ Ἱερου-
cōfide sion: nō dissoluantur man' tue: dñs de-
σαλήμ, θάρσει Σιών, μὴ παρίδτωσαν αἱ χεῖρές σου, κύριος ὁ θεός
us fortis in te salvabit te: adducet sup te leticiam: et ino
σου δυνατὸς ἐν σοὶ σώσει σε, ἐπάξει ἐπὶ σοὶ εὐφροσύνην, καὶ και-
nabit te in charitate sua: et letabit in te, i delectatione
νώσει σε ἐν τῇ ἀγαπήσει αὐτοῦ, καὶ εὐφρανθήσεται ἐπὶ σοὶ ἐν τέρψει
q̄ in die solēnitatis: et ꝓgregabo dispersos. ve q̄ accepit
ὡς ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς, καὶ συνάξω τοὺς διεσκορπισμένους. ἐὰν λάβῃς
ab eis opprobriū: ecce ego facio in te ppī te in tpe
ἐξ αὐτῶν ὀνειδισμόν, ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ ἐν σοὶ ἐν τῷ καιρῷ
illo et saluabo afflictam et repulsam suscipiam:
ἐκείνῳ καὶ σώσω τὴν κατατεθλιμμένην καὶ τὴν ἀπωσμένην εἰσδέξομαι,
et ponam eos in gliam et noiatos in oi terra: et cō
καὶ θήσομαι αὐτοὺς εἰς καύχημα καὶ ὀνομαστοὺς ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ κα-
fundent in tpe illo qñ bene vobis fecero: et
ταισχυνθήσονται ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὅταν καλῶς ὑμῖν ποιήσω, καὶ
in tpe cū suscipero vos: qr dabo vos nomiatos et
ἐν τῷ καιρῷ ὅταν εἰσδέξωμαι ὑμᾶς, διότι δώσω ὑμᾶς ὀνομαστοὺς καὶ
in gliam cūctis ppīis terre: cū cōuertero ego
εἰς καύχημα πᾶσι τοῖς λαοῖς τῆς γῆς, ἐν τῷ ἐπιστρέψαι με τὴν
captiuitatē vestrā coram vobis dicit dñs.
αἰχμαλωσίαν ὑμῶν ἐνώπιον ὑμῶν λέγει κύριος.

meā. Verūtā diluculo sur
gentes corruperunt oēs
cogitationes suas. Quia
ppter expecta me dicit
dñs in die resurrectionis
mee i futurū: qa iudicīū
meū vt cōgrege gentes:
& colligā regna. Et effū
dā sup eos indignationē
meā oēm iram furoris
mei. In igne ei zeli mei
deuorabitur ois terra.
Quia tunc reddā ppīis
labiū electū: vt inuocēt
oēs nomē dñi & seruiāt
ei humero vno. Vltra
flumina ethiopie: inde
supplices mei filii disper
sorū meorū deferent mu
nus mihi. In die illa non
cōfunderis sup cunctis
adinuēctionib tuis: qbus
pnaricata es i me. Quia
tunc auferam de medio
tui magniloquos supbie
tue: & nō adīcies exal
tari ampli in mōte sctō
meo. Et reliquā i medio
tui ppīm pauperē & ege
num & sperabūt in nōe
dñi. Reliqe israel nō fa
cient iniqtatē: nec loquē
tur mēdacīū: & nō inue
nietur in ore eorū lingua
dolosa. Qm ipsi pasce
tur & accubabūt & non
erit qui exterreat. Laudi
filia sion: iubila israel.
Letare & exulta in omī
corde filia hierusalē. Ab
stulit dñs iudicīū tuum:
auertit inimicos tuos.
Rex israel dñs i medio
tui: nō timebis malum
vltra. In die illa dicetur
hierusalem. Noli time-
re sion: non dissoluātur
manus tue. Dominus
deꝰ tuꝰ in medio tui for
tis: ipse saluabit. Gaude-
bit supte in leticia: silebit
in dilectione tua: & exul
tabit sup te in laude. Nu
gas qui a lege recesserāt
cōgregabo: qa ex te erāt
vt nō vltra habeas super
eis opprobriū. Ecce ego
interficiā oēs qui affli-
xerūt te in tpe illo: & sal
uabo claudicantē: & eā q̄
eiecta fuerat cōgregabo.
& ponā eos i laude & in
nomē in omī terra cōfu
sionis eorum: in tpe illo
quo adducī vos: & in tpe
quo cōgregabo vos. Da
bo enim vos in nomen
& in laude oibus popīis
terre cum cōuertero ca
ptiuitatem vestrā coram
oculis vrīs: dicit dñs.

Explicit Sophonias
propheta.

סָפוֹן	שָׁבַם שָׁחַת עֲלִילֹתָם
עָלַל חָכָה	עֲלִילוֹתָם׃ לָכֵן חַכּוּ לִי נְאֻם יְהוָה לְיוֹם
	קוּמִי לָעַד כִּי מִשְׁפָּטִי לֶאֱסֹף גּוֹיִם
כָּלַה	לְקַבְּצִי מַמְלָכוֹת לִשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם זַעְמִי
חָרָה אָכַל	כָּל חֲרוֹן אַפִּי כִּי בְאֵשׁ קִנְאָתִי תֵּאָכֵל
הָבַר	כָּל הָאָרֶץ׃ כִּי אָז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים
בָּרַר	שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם יְהוָה
	לְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד׃ מֵעֵבֶר לְנַהֲרֵי
כּוּשׁ	כוּשׁ עֲתָרַי בַּת פּוּצַי יוֹבִלוּן
בּוֹשׁ	מִנְחָתִי׃ בַּיּוֹם הַהוּא לֹא תֵבוֹשִׁי מִכָּל
	עֲלִילוֹתַיִךְ אֲשֶׁר פָּשַׁעְתְּ בִּי כִּי אָז
סוּר עָלַז	אָסִיר מִקִּרְבֵּךְ עַלִּיזֵי גַאֲוָתֵךְ וְלֹא
גָּאָה גָּסָה	תוֹסִיפִי לִגְבֹּהַּ עוֹד בְּהַר קָדְשִׁי׃
שָׁאַר עָנָה	וְהִשְׁאַרְתִּי בְקִרְבֵּךְ עַם עָנִי וָדָל וְחָסוּ
חָסָה	בְּשֵׁם יְהוָה׃ שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל לֹא
עָשָׂה דָּבָר	יַעֲשׂוּ עַוְלָה וְלֹא יְדַבְּרוּ כָזָב וְלֹא
מָצָא פֶּה	יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תַּרְמִית כִּי הֵמָּה
לָשׁוֹן רָמָה	יִרְעוּ וְרָבָצוּ וְאֵין מַחֲרִיד׃ רַנִּי בַת
רָנַן חָרַד	צִיּוֹן הָרִיעוּ יִשְׂרָאֵל שִׂמְחִי וְעָלֵזִי
רָנַן רוּעַ	בְכָל לֵב בַּת יְרוּשָׁלִַם׃ הֵסִיר יְהוָה
סוּר	מִשְׁפָּטַיִךְ פִּנָּה אֹיְבֵךְ מָלַךְ יִשְׂרָאֵל
שָׁפָט	יְהוָה בְּקִרְבֵּךְ לֹא תִירְאִי רָעָה עוֹד׃
רָאָה רוּעַ	בַּיּוֹם הַהוּא יֵאָמֵר לִירוּשָׁלִַם אַל
אָמַר	תִּירָאִי צִיּוֹן אַל יִרְפּוּ יָדָיִךְ׃ יְהוָה
רָפָה	אֱלֹהַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ גִּבּוֹר יוֹשִׁיעַ יָשִׂישׂ
גִּבּוֹר יָשַׁע	עָלַיִךְ בְּשִׂמְחָה יַחֲרִישׁ בְּאַהֲבָתוֹ יָגִיל
שׂוּשׂ חָרַשׁ	עָלַיִךְ בְּרִנָּה׃ נוּגֵי מִמּוֹעֵד אָסַפְתִּי
גִּיל רָנַן	מִמֵּךְ הָיוּ מַשָּׂאת עָלֶיהָ חֶרְפָּה׃ הִנְנִי
יָעַד	עֹשֶׂה אֶת כָּל מְעַנַּיִךְ בָּעֵת הַהִיא
כָּלָה	וְהוֹשַׁעְתִּי אֶת הַצֹּלָעָה וְהַנִּדָּחָה
קָבַץ שׂוּם	אֲקַבֵּץ וְשַׂמְתִּים לִתְהִלָּה וּלְשֵׁם בְּכָל
בּוֹשׁ בּוּשׁ	הָאָרֶץ בָּשְׁתָּם׃ בָּעֵת הַהִיא אָבִיא
נָתַן	אֶתְכֶם וּבָעֵת קַבְּצִי אֶתְכֶם כִּי אֶתֵּן
הָלַל	אֶתְכֶם לְשֵׁם וּלְתְהִלָּה בְּכֹל עַמֵּי
שָׁבָה	הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי אֶת שְׁבוּתֵיכֶם
	לְעֵינֵיכֶם אָמַר יְהוָה׃

INCIPIT PROLOGVS IN AGGEVM PROPHETAM.

Ieremias ppheta ob causam perfurii sedechie regis vt historia libri secūdi Paralipomenon indicat: qui fidē pmissam nabuchodonosor regi chaldeorū non seruauerat: populū israel refert cum memorato rege hierusalem: expugnata hierusalem captiuū in babylonē fuisse perductū. Sed cum memoratus populus multis tēporibus idolis seruiendo et effusione sanguinis innocentum se grauiter impiasset volens deus generationē vniuersam eiusdem populi ob causas memoratas penitus deperire: septuaginta annorū captiuitatē eundē populū in regno chaldeorū statuit sustinere: hac rōne: vt cōpleto numero annorū: nouus populus a memoratis peccatis imunis ad renouationē hierusalē peruenīret. Sexagesimo itaq; secundo anno: regno chaldeorū subuerso: cui adhuc octo anni restabant ad regnādū: quod etiā sexta visio danielis ostendit cum ppter causam sacrilegii: quod in eadē visione cōtinetur: fusse extinctū: dari⁹ qui medis imperabat: vt septima visio danielis ostendit: mēorat⁹ in regno successit. Cuius primo anno regni: vt decima visio danielis manifestat: daniel supputatis annis videns appropinquare tēpus reuersionis que per hieremiā fuerat promissa: orans tam pro se q̄ pro populo eandē pmissionē a deo postulabat impleri: cui p gabrielē archangelū in eadē visione iuxta preces eiusdē vniuersa cōpleta esse: deus dixit. Nam moriente supradicto dario rege medorū: & succedente in regno cyro rege persarū: pmissio ne dei cōpleta per eundē regē populūq; israel in hierusalē reductum: historia secundi libri paralipomenon & initiū esdre pphete confirmāt. Cumq; a populo israel & a senioribus templū dei edificari cepisset: mortuo cyro rege ac regnante dario rege persarū qui memorato cyro successerat: vicine gentes ciuitatis hierusalē: vt idē esdras refert restaurationē templi & ciuitatis resistendo impedire ceperunt. Qua ratione deterritus populus israel: reparationē supradicti tēpli dñi: necdū iuxta pro missionē cōcessam esse credebat. Propter quod in secūdo anno regni memorati darii regis persarū aggeus ppheta a deo missus ad zorobabel qui de tribu erat iuda: qui potestatē regni susceptur us erat: & iesum filiū iosedech summū sacerdotē admonet: vt credant cōpleto numero annorū tempus restaurationis hierusalē adueniſse. Hoc etiā addito: ne ĩcredulitatē populi velent imitari: de quo deus per eum dixit. Populus hic dicit. Non dum venit tēpus vt edificetur domus dei. Omnia autē que textu huius pphetie cōtinētur: reuersionē populi: edificationē tēpli: renouationē ciuitatis: obseruantiā sacerdotalē: & interitū regnorum gentium exterarum significant.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

HAggeus festiuus & letus: qui seminauit in lachrymis vt in gaudio meteret: destructū templū reedificat: deūq; patrē inducit loquentē. Adhuc vnum modicū est: & ego cōmouebo celum & terram: mare & aridam: & mouebo omnes gentes: & veniet desideratus cunctis gentibus.

Explicit argumentum.

Prima heb. Tex. heb. Aggeus. j. Trasla. B. Vie. Trasla. gre. lxx. cū iter. latina.

Cap. j.

בְּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ הַמָּלֶךְ
בַּחֹדֶשׁ הַשִּׁשִּׁי בְּיוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ
שִׁשָּׁה הָיָה דְבַר יְהוָה בְּיַד חַגַּי הַנָּבִיא אֶל
נָבָא זְרֻבָּבֶל בֶּן שְׁאַלְתִּיאֵל פַּחַת יְהוּדָה
פְּחָה וְאֶל יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
גָּדֹל לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
לֵאמֹר הָעָם הַזֶּה אָמְרוּ לֹא עֵת
עֵת בֹּא בֵּית יְהוָה לְהִבָּנוֹת וַיְהִי
דְבַר יְהוָה בְּיַד חַגַּי הַנָּבִיא לֵאמֹר
הֲעֵת לָכֶם אַתֶּם לָשֶׁבֶת בְּבָתֵּיכֶם
יָשַׁב בַּיִת סָפוּן וְהַבַּיִת הַזֶּה חָרֵב
חָרֶב וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שִׂימוּ
שִׂים לְבַבְכֶם עַל דַּרְכֵיכֶם זִרְעְתֶּם הַרְבֵּה
רָבָה וְהָבֵא מְעָט אָכוֹל וְאֵין לְשָׂבְעָה
בֹּא אָכֹל שָׁתוֹ וְאֵין לְשָׁכְרָה לִלְבוֹשׁ וְאֵין
שָׁתָה לָבַשׁ לוֹ וְהַמִּשְׂתַּכֵּר מִשְׂתַּכֵּר אֶל
חָסֵר שָׂכָר צְרוֹר נָקוּב כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
צָרַר נָקַב שִׂימוּ לְבַבְכֶם עַל דַּרְכֵיכֶם עֲלוּ
עָלָה הָהָר וְהָבִאתֶם עֵץ וּבְנוּ הַבַּיִת
בּוּא בָּהּ וְאֶרְצֶה בּוֹ וְאֶכָּבְדָה אָמַר יְהוָה
רָצָה כָּבַד

Incipit Aggeus ppheta. Capitulum. 1.

IN anno secundo darii regis ooooooooooo in mēse sexto in die vna mensis: oooooooooooooo factū est verbum dñi in manu aggei pphete ad zorobabel filiū salathiel ducē iuda: oooooooooooo & ad iesum filium iosedech sacerdotē magnum dicens. Hec ait dñs exercituum oooooooooooooo dicens. Populus iste dicit. Nondum oooooooooo venit tēpus domus dñi edificande. Et factum est verbū dñi in manu aggei prophete dicens. oo Nunqd tēpus vobis est: vt habitetis in domibus laqueatis: & domus ista deserta. Et nunc oooo hec dicit dñs exercituū. Ponite oooooooooooooo corda vra super vias vestras. Seminastis multū & itulistis parū. Comedistis & non estis satiati. Bibistis & nō estis ineebriati. Operuistis vos & nō estis calefacti. Et qui mercedes cōgregauit mi sit eas in sacculū ptusū. Hec dicit dñs exercituū. Ponite corda vestra sup vias vestras. Ascendite in montē: parate ligna: & edificate domum: ooo & acceptabilis mihi erit: & glificabor dicit dñs.

AGGEVS.

ΑΓΓΑΙΑΣ. Ca. 1.

Ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ δαρείου τοῦ βασι
Ν τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ δαρείου τοῦ βασι
λέως ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ μιᾷ τοῦ μηνός, ἐγένε
ge in mēse sexto vna mensis: factū
ο λόγος κυρίου ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ προφήτου λέγων, ἐν
est verbū dñi in manu aggei pphete dicens: dic
τοῦ λόγος κυρίου ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ προφήτου λέγων, ἐν
ad zorobabel filiū salathiel de tribu iuda:
τοῦ πρὸς ζοροβάβελ τὸν τοῦ σαλαθιὴλ ἐκ φυλῆς ἰούδα,
τ ad iesum filiū iosedec sacēdotē magnū di
καὶ πρὸς ἰησοῦν τὸν τοῦ ἰωσεδὲκ τὸν ἱερέα τὸν μέγαν λέ
cens: hec dicit dñs de exercitū dicens: po
γων, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων λέγων, ὁ λα
pul iste dicunt: nō venit tpo edificandi
ὸς οὗτος λέγουσιν, οὐχ ἥκει ὁ καιρὸς τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν
domū dñi. τ factū ē verbū dñi in manu aggei
οἶκον κυρίου. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ
pphete dicēdo: est tpo vobis ut habitetis i domib cō
προφήτου λέγων, ἐν καιρὸς ὑμῖν ἐστι τοῦ οἰκεῖν ἐν οἴκοις κε
cauis: at dom ista deserta est. τ nūc hec dicit
λοχεύμενοις, ὁ δὲ οἶκος οὗτος ἐρήμωται. καὶ νῦν τάδε λέγει
dñs exercituū: ponite corda vra in
κύριος τῶν δυνάμεων, θέσθε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐπὶ τὰς
vias vras: seminastis multa τ intulistis pauca.
ὁδοὺς ὑμῶν, ἐσπείρατε πολλὰ καὶ εἰσενήγκατε ὀλίγα.
comedistis τ nō estis saturitatem: bibistis τ nō estis ebrietates:
ἐφάγετε καὶ οὐκ εἰς πλησμονήν, ἐπίετε καὶ οὐκ εἰς μέθην,
operti estis τ nō estis calefacti in tpo: τ mer
περιεβάλεσθε καὶ οὐκ ἐθερμάνθητε ἐν αὐτοῖς, καὶ ὁ τοὺς μι
cedes cōgregās: cōgregauit in ligamētū pertusum.
σθοὺς συνάγων, συνήγαγεν εἰς δεσμὸν τετρυπημένον.
hec dicit dñs oipotens: ponite cōda
τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, θέσθε δὴ καρδίας
vra in vias vras: ascendite in mōtē τ inci
ὑμῶν εἰς τὰς ὁδοὺς ὑμῶν, ἀνάβητε εἰς τὸ ὄρος καὶ κό
dite ligna τ edificate domū: τ cōplacebo
ψατε ξύλα καὶ οἰκοδομήσατε τὸν οἶκον, καὶ εὐδοκήσω
in ea τ glorificabor dixit dñs.
ἐν αὐτῷ καὶ ἐνδοξασθήσομαι εἶπεν κύριος. oooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

C
respexistis in multa: & facta sũt pauca. & intu
ἐπιβλέψατε εἰς πολλά, καὶ ἐγένετο ὀλίγα. καὶ εἰσή
listis in domũ: & exsufflaui illud. quã obrẽ
νεγκατε εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἐξεφύσησα αὐτό. διὰ τοῦτο
dicit dñs exercituũ. propter domũ mea des
λέγει κύριος τῶν δυνάμεων. ἀνθ' ὧν ὁ οἶκός μου ἔρη
ta est: eos ãt festinatis vnusquisq; domũ suam:
μός ἐστιν, ὑμεῖς δὲ δράμετε ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
ppter hoc abstinebit celũ a rore: & terra sub
διὰ τοῦτο ἀπέχει οὐρανὸς ἀπὸ δρόσου, καὶ ἡ γῆ ὑπο
trahet germina sua: & inducã gladiũ sup
στελεῖ τὰ βλαστήματα αὐτῆς, καὶ ἐπάξω ῥομφαίαν ἐπὶ
terrã: & sup mõtes. & sup triticũ: & sup
τὴν γῆν, καὶ ἐπὶ τὰ ὄρη. καὶ ἐπὶ τὸν σῖτον, καὶ ἐπὶ
vinũ: & sup oleum: & sup holes:
τὸν οἶνον, καὶ ἐπὶ τὸ ἔλαιον, καὶ ἐπὶ τοῖς ἀπερά
& sup iumẽta: & sup oẽs labo
D
ντους, καὶ ἐπὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πό
res manuũ eor. & audiuit zorobabel filiꝰ
νους τῶν χειρῶν αὐτῶν. καὶ ἤκουσε ζοροβάβελ ὁ τοῦ
salathiel. & iesus filius iosedec sacdos magnꝰ:
σαλαθιήλ. καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ ἰωσεδὲκ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας,
& oẽs reliqui ppli vocẽ dñi
καὶ πάντες οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ τῆς φωνῆς κυρί
dei sui: & verba aggei pphete si
ου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ τῶν λόγων ἀγγαίου τοῦ προφήτου κα
cut ꝓcepit eũ dñs de eor ad eos:
θότι ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν πρὸς αὐ
& timuerunt a facie dñi: & di
τούς, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου κυρίου. καὶ εἶ
xit aggeus nunc� dñi in nuncio dñi:
πεν ἀγγαῖος ὁ ἄγγελος κυρίου ἐν ἀγγελίᾳ τοῦ κυρίου,
dic ppto: ego sum vobiscũ dicit dñs. &
λέγων τῷ λαῷ, ἐγώ εἰμι μεθ' ὑμῶν λέγει κύριος. καὶ
suscitauit dñs spũ zorobabel filij salathi-
A
ἐξήγειρε κύριος τὸν πνεῦμα τοῦ ζοροβάβελ τοῦ σαλα
el de tribu iuda: & spũ iesu filij iose
θιὴλ ἐκ φυλῆς ἰούδα, καὶ τὸ πνεῦμα ἰησοῦ τοῦ ἰωσε
dec sacerdotis magni: & spũ re-
δὲκ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου, καὶ τὸ πνεῦμα τῶν κα
liquoꝝ ppli: & ingressi sũt & faciebãt opa
ταλοίπων τοῦ λαοῦ, καὶ εἰσῆλθοσαν καὶ ἐποίουν τὰ ἔργα
in domo dñi exercituũ dei sui.
ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου τῶν δυνάμεων τοῦ θεοῦ αὐτῶν. Ca. 2.
A Quarta & vicesima mensis sexti
Τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἕκτου
in secundo anno sub dario rege:
ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ δαρείου τοῦ βασιλέως, τῷ
septimo mẽse vna & vigesima mensis: factũ est ver
ἑβδόμῳ μηνὶ μιᾷ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός, ἐγένετο λό
bũ dñi in manu aggei pphete dicẽs: dic
γος κυρίου ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ προφήτου λέγων, εἰ
ã ad zorobabel filiũ salathiel de tribu
πὸν δὴ πρὸς ζοροβάβελ τὸν τοῦ σαλαθιὴλ ἐκ φυλῆς
B
iuda: & ad iesum filiũ iosedec sacdotẽ
ἰούδα, καὶ πρὸς ἰησοῦν τὸν τοῦ ἰωσεδὲκ τὸν ἱερέα
magnũ: & ad oẽs reliquos
τὸν μέγαν, καὶ πρὸς πάντας τοὺς καταλοίπους τοῦ
ppli dicẽs: do ex vobis vidit domũ istam in glo
λαοῦ λέγων, τίς ἐξ ὑμῶν ἴδοι τὸν οἶκον τοῦτον ἐν τῇ δό
ria sua q̃ ante: & quõ vos videtis ipam
ξῃ αὐτοῦ τῇ ἔμπροσθεν, καὶ πῶς ὑμεῖς βλέπετε αὐτὸν
nũc sicut nõ existentẽ in cõspectu vro? & nũc cõfortare
νῦν καίως οὐχ ὑπάρχοντα ἐνώπιον ὑμῶν; καὶ νῦν κατίσχυε

00000000000

זְרֻבָּבֶל נְאֻם יְהוָה וְחַזַּק יְהוֹשֻׁעַ בֶּן
יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְחַזַּק כָּל עַם
הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה וַעֲשׂוּ כִּי אֲנִי עשׂה
אִתְּכֶם נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃ אֶת
הַדָּבָר אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתְּכֶם בְּצֵאתְכֶם יצא
מִמִּצְרָיִם וְרוּחִי עֹמֶדֶת בְּתוֹכְכֶם
אַל תִּירָאוּ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה ירא
צְבָאוֹת עוֹד אַחַת מְעַט הִיא וַאֲנִי
מַרְעִישׁ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ רעשׁ
וְאֶת הַיָּם וְאֶת הַחָרָבָה׃ וְרִרְעַשְׁתִּי
אֶת כָּל הַגּוֹיִם וּבָאוּ חֶמְדַּת כָּל בוא
הַגּוֹיִם וּמִלֵּאתִי אֶת הַבַּיִת הַזֶּה
כָּבוֹד אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ לִי הַכֶּסֶף כסף
וְלִי הַזָّהָב נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃ גָּדוֹל גדל
יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן
הָרִאשׁוֹן אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
וּבַמָּקוֹם הַזֶּה אֶתֵּן שָׁלוֹם נְאֻם קום נתן
יְהוָה צְבָאוֹת׃ בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה שלם רבע
לַתְּשִׁעִי בְּשִׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ
הָיָה דְבַר יְהוָה בְּיַד חַגַּי הַנָּבִיא נבא
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
שְׁאַל נָא אֶת הַכֹּהֲנִים תּוֹרָה ירה
לֵאמֹר׃ הֵן יִשָּׂא אִישׁ בְּשַׂר קֹדֶשׁ נשׂא
בְּכְנַף בִּגְדוֹ וְנָגַע בְּכְנָפוֹ אֶל הַלֶּחֶם
וְאֶל הַנָּזִיד וְאֶל הַיַּיִן וְאֶל שֶׁמֶן נזד
וְאֶל כָּל מַאֲכָל הֲיִקְדָּשׁ וַיַּעֲנוּ קדשׁ ענה
הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ לֹא׃ וַיֹּאמֶר חַגַּי
אִם יִגַּע טְמֵא נֶפֶשׁ בְּכָל אֵלֶּה טמא
הֲיִטְמָא וַיַּעֲנוּ הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ
יִטְמָא׃ וַיַּעַן חַגַּי וַיֹּאמַר כֵּן הָעָם הַזֶּה
וְכֵן הַגּוֹי הַזֶּה לְפָנַי נְאֻם יְהוָה וְכֵן
כָּל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם וַאֲשֶׁר יַקְרִיבוּ עשׂה קרב
שָׁם טָמֵא הוּא׃ וְעַתָּה שִׂימוּ נָא
לְבַבְכֶם מִן הַיּוֹם הַזֶּה וָמַעְלָה מעל
מִטֶּרֶם שׂוּם אֶבֶן אֶל אֶבֶן בְּהֵיכַל היכל
יְהוָה׃ מִהְיוֹתָם בָּא אֶל עֲרֵמַת היה בוא

zorobabel dicit dñs: & confortare iesu filii iosedech sacerdos magne: & cōfortare oīs populus terre dicit dñs exercituū: & facite: quoniā ego vobiscum sum dicit dominus exercituū. Verbū quod pepigi vobiscū cum egrederemini de terra egypti: & spūs meus erit in medio vīm. Nolite timere: quia hec dicit dominus exercituū. Adhuc vnū modicum est: & ego commouebo celum & terram & mare & aridā: & mouebo omnes gentes. Et veniet desideratus cunctis gentibus. Et implebo domum istam gloria dicit dñs exercituū. Meū est argentum & meū est aurū dicit dominus exercituū. Magna erit gloria domus istius nouissime plusq̄ prime dicit dominus exercituum. Et in loco isto dabo pacem dicit dñs exercituum. In vicesima & quarta noni mensis in anno secundo darii regis factū est verbum dñi ad aggeum prophetam dicens. Hec dicit dñs exercituum. Interroga sacerdotes legem dicens. Si tulerit homo carnē sanctificatam in ora vestimēti sui: & tetigerit de sūmitate ei panem aut pulmentū: aut vinū: aut oleum: aut oēm cibū: nunqd sanctificabitur? Rñdentes aūt sacerdotes dixerūt. Non. Et dixit aggeus. Si tetigerit pollutus in anima ex omnibus his: nunqd contaminabitur? Et rñderunt sacerdotes & dixerunt. Contaminabitur. Et rñdit aggeus & dixit. Sic pplus iste: & sic gens ista ante faciē meā dicit dñs: & sic oē opus manū eorū: & oīa que obtulerūt ibi: cōtaminata erunt. Et nūc ponite corda vra a die hac & supra: antequ ponerētur lapis super lapidē in templo dñi cum accederetis ad aceruum

zorobabel dicit dñs: & cōfortare iesu fili iosedec sacerdos magnus: & cōfortetur oīs pplus terre dicit dñs exercituū. & facite: quia ego sum dicit dñs exercituū. verbū qd̄ pepigi vobiscū cū egrederemini de terra egypti: & spūs meus stetit in medio vrm. cōfidite: quia hec dicit dñs exercituū: adhuc semel ego ꝑmoueo celū & terrā & mare & aridā. & cōmouebo oēs gentes: & veniēt electa oīm gentū: & implebo domū istam gria dicit dñs exercituū. meū argentū & meū aurum dicit dñs exercituū: quia magna erit gria domus istius nouissima sup ꝑmā dicit dñs exercituū: & in loco isto dabo pacem dicit dñs exercituū. quarta & vicesima nono mēsis anno secundo sub dario: factū ē ūbum dñi ad aggeū ꝓphetā dicēs: hec dicit dñs exercituū: interroga sacdotes legē dicēs: si sumpserit hō carnē sctām in sūmitate vestimēti sui: & tetigerit sūmitas vestimēti ei pānē aut coctionē: aut vinū: aut oleū: aut oēm cibū: si sctificabit. & rñderunt sacdotes & dixerūt si sctificabit. & rñdit aggeus & dixit: sic ꝓplus iste: sic gens hec coram me dicit dñs: & sic oīa opa manuū suarū. & qcūq̄ apponēt ibi cōtaminabit. ppē munera cōpmatutina dolebunt a facie malitiarū suarū: & odio habebitis q̄ in portis argentēis. & nūc ponite ūmisūmi cordā vra a die hac & sup pra aūq̄ poneret lapis sup lapidē in tēplo dñi. & ratio qd̄ mittebatis in modiū eadē

Zorobabel dicit dñs: & cōfortare iesu fili iosedec sacerdos magnus: & cōfortetur oīs pplus terre dicit dñs exercituū. & facite: quia ego sum dicit dñs exercituū. verbū qd̄ pepigi vobiscū cū egrederemini de terra egypti: & spūs meus stetit in medio vrm. cōfidite: quia hec dicit dñs exercituū: adhuc semel ego ꝑmoueo celū & terrā & mare & aridā. & cōmouebo oēs gentes: & veniēt electa oīm gentū: & implebo domū istam gria dicit dñs exercituū. meū argentū & meū aurum dicit dñs exercituū: quia magna erit gria domus istius nouissima sup ꝑmā dicit dñs exercituū: & in loco isto dabo pacem dicit dñs exercituū. quarta & vicesima nono mēsis anno secundo sub dario: factū ē ūbum dñi ad aggeū ꝓphetā dicēs: hec dicit dñs exercituū: interroga sacdotes legē dicēs: si sumpserit hō carnē sctām in sūmitate vestimēti sui: & tetigerit sūmitas vestimēti ei pānē aut coctionē: aut vinū: aut oleū: aut oēm cibū: si sctificabit. & rñderunt sacdotes & dixerūt si sctificabit. & rñdit aggeus & dixit: sic ꝓplus iste: sic gens hec coram me dicit dñs: & sic oīa opa manuū suarū. & qcūq̄ apponēt ibi cōtaminabit. ppē munera cōpmatutina dolebunt a facie malitiarū suarū: & odio habebitis q̄ in portis argentēis. & nūc ponite ūmisūmi cordā vra a die hac & sup pra aūq̄ poneret lapis sup lapidē in tēplo dñi. & ratio qd̄ mittebatis in modiū eadē

viginti fata: ⁊ factaſũt oddeſ decẽ fata. ⁊ igre-
ἴκοσι σάτα, καὶ ἐγένετο κριθῆς δέκα σάτα. καὶ εἰσε-
diebamini in torcular vt haurireris duquaginta am-
πορεύεσθε εἰς ὑπολήνιον ἐξαντλῆσαι πεντήκοντα με-
phoras: ⁊ facta ſũt viginti. pcuſſi vos in ſterilitate:
τρητὰς, καὶ ἐγένοντο εἴκοσι. ἐπάταξα ὑμᾶς ἐν ἀφορίᾳ,
⁊ in corruptione aeris: ⁊ in grãdine: oia opa
καὶ ἐν ἀνομφορίᾳ, καὶ ἐν χαλάζῃ, πάντα τὰ ἔργα τῶν
manuũ veſtrarũ: ⁊ nõ reuerſi eſtis ad me dicit do-
χειρῶν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύ-
mino. ponite iã corda vra a die
ριος. τάξατε δὴ τὰς καρδίας ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας
illa ⁊ vltra: a quarta ⁊ viceſima
ταύτης καὶ ἐπέκεινα, ἀπὸ τῆς τετράδος καὶ εἰκάδος
noni menſis. a die q̃ fundatũ eſt tẽplũ do
τῆς ἐνάτου μηνός. ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐθεμελιώθη ὁ ναὸς κυ-
mini: ponite in cordib⁹ vrtis: ſi vltra cognoſcet
ρίου, θέσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰ ἔτι ἐπιγνώσε-
ſup terrã arca. ⁊ ſi adhuc vinea ⁊ ficus
ται ἐπὶ γῆς ἄλως. καὶ εἰ ἔτι ἄμπελος καὶ ἡ συκαῖ
⁊ malogranata ⁊ ligna oliue q̃ nõ ferunt fru
καὶ ἡ ῥοαὶ καὶ τὰ ξύλα τῆς ἐλαίας τὰ οὐ φέροντα καρ-
ctum: a die hac bñdicã. ⁊ factũ eſt
πόν, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης εὐλογήσω. καὶ ἐγένετο
verbũ dñi ſecundo ad aggeũ ꝓpheta q̃r
λόγος κυρίου ἐκ δευτέρου πρὸς ἀγγαῖον τὸν προφήτην τε-
ta ⁊ viceſima menſis dicẽs. dic ad zoro-
τράδι καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς λέγων. εἰπὸν πρὸς ζορο-
babel filiũ ſalathiel: de tribu iuda: ecce ego
βαβὲλ τὸν τοῦ σαλαθιήλ, ἐκ φυλῆς ἰούδα, ἰδοὺ ἐγὼ
mouebo celum ⁊ terrã ⁊ mare ⁊
σείσω τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ
ariẽdi: ⁊ ſubuertam thronoꝰ regum: ⁊
τὴν ξηρὰν, καὶ καταστρέψω θρόνους βασιλέων, καὶ
ſubuertam curruꝰ ⁊ aſcenſoreꝰ: ⁊ deſcendent
καταστρέψω ἅρματα καὶ ἀναβάτας, καὶ καταβήσονται
equi ⁊ aſcenſoreꝰ eoꝝ vnuſqſq; in gladio
ἵπποι καὶ ἀναβάται αὐτῶν ἕκαστος ἐν ῥομφαίᾳ
ad fratrẽ ſuum. in die illa dicit do-
πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύ-
mino exercituũ aſſumã te zorobabel filiũ
ριος τῶν δυνάμεων λήψομαί σε ζοροβάβιλ τὸν τοῦ
ſalathiel ſuum meũ dicit dñs: ⁊ ponam
σαλαθιὴλ τὸν δοῦλόν μου λέγει κύριος, καὶ θήσομαί
te q̃ſi ſignaculũ: qꝛ te elegi dicit dñs
σε ὡς σφραγῖδα, ὅτι σὲ ἐξελεξάμην λέγει κύριος τῶν
exercituum.
δυνάμεων.

viginti modioꝝ & fierẽt
decem: & intraretis ad
torcular vt exprimere-
tis quinquagita lagenas
& fiebant viginti. Per-
cuſſi vos vento vrente
& aurugine & grandine
oia opera manũ vrarũ:
& nõ fuit in vobis qui re
uerteretur ad me dicit
dñs. Ponite corda vra
ex die iſta & in futurum
a die viceſima & quarta
noni menſis: ooooooooooo
a die qua fundamenta
facta ſunt templi domini
ponite ſup cor vrm. Nũ
qd iam ſemẽ in germine
eſt: Et adhuc vinea & fi
cus & malogranatũ & li-
gnum oliue nõ floruit.
Ex die iſta oooooooooooo
bñdicã. & factũ eſt verbũ dñi ſecũdo ad aggeũ
in viceſima & quarta mẽ
ſis dicens. oooooooooooo
Loquere ad zorobabel
ducem iuda oooooooooooo
dicens. Ego mouebo
celum pariter oooooooooooo
& terram: & ſubuertã
ſolium regnorum: oooo
& conteram fortitudinẽ
regni gentium. oooooooo
Et ſubuertã quadrigã &
aſcenſorẽ eius: & deſcen
dent equi & aſcenſores
eoꝝ: vir in gladio fratris
ſui. In die illa dicit dñs
exercituum oooooooooooo
aſſumã te zorobabel fi
li ſalathiel ſerue meus oo
dicit dñs et ponam te
quaſi ſignaculũ: quia oo
te elegi dicit dñs exer-
cituum.
Explicit aggeus ꝓpheta.

בוא	עֶשְׂרִים וְהָיִתָה עֲשָׂרָה בָּא אֶל
הַיֶּקֶב לַחְשׁוֹף חֲמִשִּׁים פּוּרָה וְהָיִתָה	
נבה	עֶשְׂרִים הִכִּיתִי אֶתְכֶם בַּשִּׁדָּפוֹן
וּבַיֵּרָקוֹן וּבַבָּרָד אֵת כָּל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם	
שוב	וְאֵין אֶתְכֶם אֵלַי נְאֻם יְהוָה שִׂימוּ
עלה	נָא לְבַבְכֶם מִן הַיּוֹם הַזֶּה וָמַעְלָה
רגע	מִיּוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַתְּשִׁעִי
לְמִן הַיּוֹם אֲשֶׁר יֻסַּד הֵיכַל יְהוָה	
נור	שִׂימוּ לְבַבְכֶם הַעוֹד הַזָּרַע בַּמְּגוּרָה
רמן	וְעַד הַגֶּפֶן וְהַתְּאֵנָה וְהָרִמּוֹן וְעֵץ
הַזַּיִת לֹא נָשָׂא מִן הַיּוֹם הַזֶּה	
ברג היה	אֲבָרֶכְךָ וַיְהִי דְבַר יְהוָה שֵׁנִית אֶל חַגַּי
בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ לֵאמֹר	
פקה	אֱמֹר אֶל זְרֻבָּבֶל פַּחַת יְהוּדָה
רעש	לֵאמֹר אֲנִי מַרְעִישׁ אֶת הַשָּׁמַיִם
סלג	וְאֶת הָאָרֶץ וְהָפַכְתִּי כִּסֵּא מַמְלָכוֹת
שמד	וְהִשְׁמַדְתִּי חֹזֶק מַמְלְכוֹת הַגּוֹיִם
רכב	וְהָפַכְתִּי מֶרְכָּבָה וְרֹכְבֶיהָ וְיָרְדוּ
סוסים וְרֹכְבֵיהֶם אִישׁ בְּחֶרֶב אָחִיו	
בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת	
חתם	אֶקָּחֲךָ זְרֻבָּבֶל בֶּן שְׁאַלְתִּיאֵל עַבְדִּי
שום	נְאֻם יְהוָה וְשַׂמְתִּיךָ כַּחוֹתָם כִּי
בְךָ בָּחַרְתִּי נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת	

INCIPIT PROLOGVS IN zachariam prophetam.

Ecundo anno darii regis medoꝝ aggeum & zachariam ꝓphetaſſe: lectiones eorundẽ declarant. Sed hac de cauſa aggeus zacharie in ordine ꝓphetaꝝ p̃latus eſſe videtur: ꝙ eum duobus menſibus vt p̃dictorũ lectiones oſtẽdunt in ꝓphetia p̃ceſſiſſe inuenitur: & ad reparationẽ templi p̃cepto dei populũ animaſſe: vt eſdras refert dicens. In ſecundo anno darii regis ꝑſarum ꝓphetauerũt aggeus & zacharias filius addo ꝓphete ſup iudeos q̃ erant in iuda & hieruſalem: ſup iſrael in noĩe dei iſrael ſup eos. tũc ſurrexerũt zorobabel filiꝰ ſalathiel: & ieſꝰ filiꝰ iozedech et principes eius: inchoauerũtq; edificare domũ dei q̃ eſt in hierusalem. Quibus cũ adeſſent ꝓphete exhortatione ſua adiuuerunt eos. Nam & populũ iſrael ab imitatione paternoꝝ delictoꝝ: ꝑ ſuam ãmonitionẽ idem ꝓpheta cupiens reuocare: verbis lectione cõprehenſis vſus eſt. Vidi nocte & ecce vir aſcenderat ſuper equũ rubeũ &c. Vidit ꝓpheta virum equo rubeo ſedentem & ſtantem in medio myrteti vmbroſi. cuius viſionis hec ſolutio eſt. Vir aſcendens equũ rubeũ: licet angelus intelligatur tñ quia p̃dicti coloris equũ cõſcenderevisus eſt: vidictã ſanguinis in eam gentẽ ſignificat afferendã: q̃ populũ iſrael in captiuitatẽ redegerat. Nam & eſaias ꝓpheta p̃ ruborem veſtimentoꝝ inter gentes vindictam cum ſanguine a deo ꝓferẽdã demonſtrans: his verbis vſus eſt dicens. Quis eſt iſte q̃ venit de edom: tinctis veſtibus de boſra? &c. Stantẽ vero in medio myrteti vmbrantis ꝙ dixit: leticiam populo affuturã p̃ myrteti ſignificationẽ voluit deſignari. Eius ligni moyſes in leuitico cũ faceret mentionẽ ait. Accipietis die prima fructꝰ ligni ſpecioſi: vt leticiã populi p̃ bene olentis ligni ſpecioſi vmbraculũ demõſtraret. Sed hãc viſionẽ q̃ liberationẽ ꝓpli & vindictã de aduerſariis affuturam demõſtrat: ob hoc noctu ꝓpheta ſe vidiſſe memorauit: qa populũ iſrael in pria liberatiõe de terra egypti: noctu diſceſſiſſe cõſtabat. Cuiꝰ exẽpli qa pñs populꝰ aliquã pte in ſe retinere videbatur: liberatio eiuſdẽ ac reditus captiuitatis de terra chaldeoꝝ p̃ noctem ꝓphete eſt reuelata.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

z Acharias memor dñi ſui: multiplex in ꝓphetia: ieſum cum veſtibus ſordidis: & lampadem oculoꝝ ſeptem cãdelabrumq; aureum cum totidem lucernis quot oculis: duas quoq; oliuas a ſiniſtris lampadis cernit: & a dextris. & poſt equos ruffos: varios: albos: & diſſipatas quadrigas ex eſſraij: & equum de hieruſalem pauperẽ: regem vaticinatur: & p̃dicit regem ſedentem ſuper pullum aſine filiũ ſubiugalis.

Explicit argumentum

Pritiua.heb. Tex.heb.zacha.j.

Cap.j.

בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם שָׁנָה
לְדָרְיָוֶשׁ הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל זְכַרְיָה
בֶן בֶּרֶכְיָה בֶּן עִדּוֹ הַנָּבִיא לֵאמֹר׃ נָבָא
קָצַף יְהוָה עַל אֲבֹתֵיכֶם קָצֶף׃
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת שׁוּבוּ אֵלַי נְאֻם יְהוָה
צְבָאוֹת וְאָשׁוּב אֲלֵיכֶם אָמַר יְהוָה שוּב
צְבָאוֹת׃ אַל תִּהְיוּ כַּאֲבֹתֵיכֶם אֲשֶׁר הָיָה
קָרְאוּ אֲלֵיהֶם הַנְּבִיאִים הָרִאשֹׁנִים
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
שׁוּבוּ נָא מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים רוּעַ
וּמַעֲלִלֵיכֶם הָרָעִים וְלֹא שָׁמְעוּ עָלַל
וְלֹא הִקְשִׁיבוּ אֵלַי נְאֻם יְהוָה׃ קָשַׁב
אֲבֹתֵיכֶם אַיֵּה הֵם וְהַנְּבִיאִים נָבָא
הַלְעוֹלָם יִחְיוּ׃ אַךְ דְּבָרַי וְחֻקַּי אֲשֶׁר חָיָה
צִוִּיתִי אֶת עֲבָדַי הַנְּבִיאִים הֲלוֹא עָלַם חָקַק צִוָּה
הִשִּׂיגוּ אֲבֹתֵיכֶם וַיָּשׁוּבוּ וַיֹּאמְרוּ נָשַׂג שׁוּב אָמַר
כַּאֲשֶׁר זָמַם יְהוָה צְבָאוֹת לַעֲשׂוֹת עָשָׂה
לָנוּ כְּדַרְכֵינוּ וּכְמַעֲלֵלֵינוּ כֵּן עָשָׂה עָלַל
אִתָּנוּ׃ בְּיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה רָבַע
לְעַשְׁתֵּי עָשָׂר חֹדֶשׁ הוּא חֹדֶשׁ
שְׁבָט בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ
הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל זְכַרְיָה בֶן בֶּרֶכְיָהוּ
בֶן עִדּוֹא הַנָּבִיא לֵאמֹר׃ רָאִיתִי נָבָא רָאָה
הַלַּיְלָה וְהִנֵּה אִישׁ רֹכֵב עַל סוּס
אָדֹם וְהוּא עֹמֵד בֵּין הַהֲדַסִּים
אֲשֶׁר בַּמְּצֻלָה וְאַחֲרָיו סוּסִים צוּל
אֲדֻמִּים שְׂרֻקִּים וּלְבָנִים׃ וָאֹמַר מָה
אֵלֶּה אֲדֹנִי וַיֹּאמֶר אֵלַי הַמַّלְאָךְ מַלְאָךְ
הַדֹּבֵר בִּי אֲנִי אַרְאֶךָּ מַה הֵמָּה רָאָה
אֵלֶּה׃ וַיַּעַן הָאִישׁ הָעֹמֵד בֵּין עָנָה
הַהֲדַסִּים וַיֹּאמַר אֵלֶּה אֲשֶׁר שָׁלַח אָמַר
יְהוָה לְהִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ׃ וַיַּעֲנוּ אֶת הָלַךְ
מַלְאַךְ יְהוָה הָעֹמֵד בֵּין הַהֲדַסִּים
וַיֹּאמְרוּ הִתְהַלַּכְנוּ בָאָרֶץ וְהִנֵּה כָל

Trãſl.B.Vie.

Incipit zacharias pphe-
ta. Capitulum. 1.

IN menſe octauo in
anno ſecundo
darii factum eſt verbum
domini ad zachariam
filiũ barachie filii addo
pphetam dicens.
Irat eſt dñs ſup patres
veſtros iracundia.
Et dices ad eos. Hec di
cit dominus
exercituum. Cõuertimi
ni ad me ait dominus
exercituum: et cõuertar
ad vos dicit dñs
exercituum. Ne ſitis ſi
cut patres veſtri: ad quos
clamabant pphete prio
res
dicentes. Hec dicit dñs
exercituum:
cõuertimini de viis vris
malis:
& de cogitationibus vris
peſſimis: & nõ audierũt
nec attenderunt ad me
dicit dñs.
Patres veſtri vbi ſunt &
prophete?
Nunquid in ſempiternũ
viuet? Verũtamẽ verba
mea & legitima mea que
mandaui ſeruis meis p
phetis: nunqd nõ cõpre
henderũt patres vros?
Et
cõuerſi ſunt & dixerunt.
Sicut cogitauit dñs ex-
ercituũ facere nobis fm
vias nras: & fm adinuen
tiones nras fecit nobis.
In die vicesima & q̃rta
vndecimi menſis
fabath in anno ſecun-
do darii:
factum eſt verbũ dñi ad
zachariã filiũ barachie
filii addo pphetã dicẽs.
Vidi
per noctem: & ecce vir
ascendẽs ſuper equum
ruffum & ipſe ſtabat in
ter myrteta
que erant in profundo:
& poſt eum equi
ruffi varii & albi. Et dixi
Qui ſunt
iſti dñe mi? Et dixit ad
me angelus
qui loquebatur in me.
Ego oſtendã tibi qd ſint
hec. Et reſpondit vir q
ſtabat inter
myrteta & dixit. Iſti ſũt
quos miſit
dñs vt perambulent ter
ram. Et reſponderunt
angelo domini qui ſta-
bat inter myrteta:
& dixerũt. Perambulaui
mus terram: & ecce ois

Trãſl.Gre.lxx.cũ interp.latina.

ZACHARIAS.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ. Ca.1.

In octauo menſe anni ſecundi ſub da
ΕΝ τῷ ὀγδόῳ μηνὶ ἔτους δευτέρου ἐπὶ Δα A
rio factũ e verbũ dñi ad zachariã
ριείου ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ζαχαρίαν
filiũ barachie filii addo pphetã dicẽs: ira
τοῦ Βαραχίου υἱοῦ Ἀδδὼ τὸν προφήτην λέγων, ὠρ
t est dñs
pfco vros ira magna.
γίσθη κύριος πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν ὀργὴν μεγάλην.
t dices ad eos: hec dicit dñs exercitu
καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμε-
um: t cõuertimini ad me dicit dñs virtutum:
μεων, καὶ ἐπιστρέψατε πρός με λέγει κύριος τῶν δυνάμεων,
t cõuertar ad vos dicit dñs virtu-
καὶ ἐπιστραφήσομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος τῶν δυνάμε-
tũ. t nolite fieri ſicut pfco vri: q̃o argue-
ων. καὶ μὴ γίνεσθε καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν, οἷς ἐκάλεσ-
runt eos pphete q̃ prius fuerãt dicẽtes. hec di-
σαν αὐτοῖς οἱ προφῆται οἱ ἔμπροσθεν λέγοντες. τάδε λέ-
cit dñs virtutũ: cõuertimini a viis
γει κύριος τῶν δυνάμεων, ἐπιστρέψατε ἀπὸ τῶν ὁδῶν
vris malis: t ab adinuentionibus vris
ὑμῶν τῶν πονηρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν
malis: t nõ attendeſit ut audirent me di-
τῶν πονηρῶν, καὶ οὐ προσέχετε τοῦ εἰσακοῦσαί μου λέ-
cit dñs. pfco vri vbi ſunt t pphete:
γει κύριος. οἱ πατέρες ὑμῶν ποῦ εἰσι καὶ οἱ προφῆται,
nũqd in eternũ viuent: verũtã mãdata meo t leg-
μήτις ἐν αἰῶνα ζήσονται; πλὴν τοὺς λόγους μου καὶ τὰ δι-
tima mea ſuſcipite: q̃ſiq̃ ego ꝓcipio in ſpã
καιώματά μου ἐδέξασθε, ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ἐν πνεύματί
meo ſuis meis pphetis: q̃ cõphendeſt
μου τοῖς δούλοις μου τοῖς προφήταις, οἳ κατέλαβον τοὺς
pfco vros. t rũderunt t direxerũt: ſicut p-
πατέρας ὑμῶν. καὶ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν, καθὼς πα-
parat eſt dñs virtutum facere ſcõm
ρατέταχται κύριος τῶν δυνάμεων ποιῆσαι κατὰ τὰς
vias nras t ſcõm adinuentiones nras: ſic
ὁδοὺς ἡμῶν καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα ἡμῶν, οὕτως
fecit nobis. quarta t viceſima in vndecimo
ἐποίησεν ἡμῖν. τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ
meſe: iſte meſis ſabat: in ſecundo anno ſub da
μηνί, οὗτος ἡ μὴν σαββάτ, ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ Δα-
rio: factũ e verbũ dñi ad zachariã filiũ
ριείου, ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ζαχαρίαν τὸν τοῦ
barachie filii addo pphetã dicẽs: vidi p no-
Βαραχίου υἱοῦ Ἀδδὼ τὸν προφήτην λέγων, ἑώρακα τὸν νυ-
ctẽ: t ecce vir aſcendens ſup equũ ruffum: t ipſe
κτα, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἐπιβεβηκὼς ἵππῳ πυρρῷ, καὶ οὗτος
ſtabat inter mõtes vmbroſos: t poſt
ἱστήκει ἀναμέσον τῶν ὀρέων τῶν κατασκίων, καὶ ἐπίσω
eũ equi ruffi t albi t varij. t dixi: q̃d iſti
αὐτοῦ ἵπποι πυρροὶ καὶ λευκοὶ καὶ ποικίλοι. καὶ εἶπα, τίνες
dñe: t dixit ad me angelus q̃ loq̃baſ in me:
τοι κύριε; καὶ εἶπε πρός με ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί,
ego tibi oſtdã q̃d ſunt hec. t rũdit vir q̃ ſtabat
ἐγώ σοι δείξω τί ἐστι ταῦτα. καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ ὁ ἑστὼς
inter mõtes t dixit ad me: iſti ſũt
κὼς ἀναμέσον τῶν ὀρέων καὶ εἶπε πρός με, οὗτοί εἰ-
q̃o miſit dñs vt circuirent trã.
σιν οὓς ἐξαπέστειλεν κύριος τοῦ περιοδεῦσαι τὴν γῆν.
t reſponderunt angelo dñi q̃ ſtabat in-
καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ ἀγγέλῳ κυρίου τῷ ἑστῶτι ἀνα-
ter montes t dixerũt: circuiuimus terrã:
μέσον τῶν ὀρέων καὶ εἶπαν, περιωδεύκαμεν τὴν γῆν,
t ecce omõ
καὶ ἰδοὺ πᾶσα

C

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

terra hitatur τ deſcit τ rñdit angelus
ἐγὼ κατοικεῖται καὶ ἡσυχάζει. καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἄγγελος
dñi τ dixit: dñe virtutũ: vſq; q̃ non
κυρίου καὶ εἶπε, κύριε τῶν δυνάμεων, ἕως τίνος οὐ μὴ
miſeberis hierusalem: τ vrbiũ iuda q̃b ira
ἐλεήσεις τὴν ἱερουσαλὴμ, καὶ τὰς πόλεις ἰούδα ἃς ἐθυ
tus es: iſte ſeptuageſimus ãnus. τ rñdit dñs
μώθης, τοῦτο ἑβδομηκοστὸν ἔτος. καὶ ἀπεκρίθη κύριος τῷ
angelo q̃ loquebat in me. verba bona: ſmones
ἀγγέλῳ τῷ λαλοῦντι ἐν ἐμοί. ῥήματα καλὰ, λόγους
cõſolatorios. τ dixit ad me angelus q̃ loq̃bat
παρακλητικούς. καὶ εἶπεν πρός με ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν
in me: clama dicẽs. hec dicit dñs omp̃s:
ἐν ἐμοί, ἀνάκραγε λέγων. τάδε λέγει κύριος παντοκρά
zelaui hierusalem τ ſion zelo magno:
τορ, ἐζήλωκα τὴν ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν σιὼν ζῆλον μέγαν,
τ ira magna ego iraſcor ſup gẽtes q̃ ſupli
καὶ θυμῷ μεγάλῳ ἐγὼ ὀργίζομαι ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ συνε
poſite ſunt p eo q̃d ego q̃dẽ irat⁹ ſum modicũ: ipſi vero ſup
πιτιθέμενα ἀδίκως ἐγὼ μὲν ὀργίζομαι ὀλίγα, αὐτοὶ δὲ συ
poſiti ſunt in mala. ꝓpterea hec dicit dñs:
νεπέθεντο εἰς κακά. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος,
reuertar ad hierusalem in miſ: τ dom⁹ mea
ἐπιστρέψω ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἐν οἰκτιρμῷ, καὶ ὁ οἶκός μου
inſtaurabit in ea dicit dñs virtutum:
ἀποκατασταθήσεται ἐν αὐτῇ λέγει κύριος τῶν δυνάμεων,
τ menſura extendet ſup hierusalem. adhuc clama di
καὶ μέτρον ἐκταθήσεται ἐπὶ ἱερουσαλὴμ. ἔτι ἀνάκραγε λέ
cens: hec dicit dñs virtutũ: adhuc
γων, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἔτι
diffundent ciuitates in bonis: τ miſebit do
διαχυθήσονται πόλεις ἐν ἀγαθοῖς, καὶ ἐλεήσει κύ
mⁿ⁹ adhuc ſion: τ eliget adhuc hierusalem.
ριος ἔτι τὴν σιών, καὶ ἐκλέξεται ἔτι τὴν ἱερουσαλήμ.
τ leuaui oculos meos τ vidi: τ ecce quattu
καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ τέσσα
or cornua: τ dixi ad angelũ q̃ loq̃bat
ρα κέρατα. καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦντα
in me. q̃d ſunt hec dñe? τ dixit ad me: hec
ἐν ἐμοί, τί ἐστι ταῦτα κύριε; καὶ εἶπε πρός με, ταῦτα τὰ
cornua q̃ diſperſerunt iudam τ iſrael
κέρατα τὰ διασκορπίσαντα τὸν ἰούδαν καὶ τὸν ἰσραὴλ
τ hierusalem. τ oſtdit mihi dñs quattuor fa
καὶ τὴν ἱερουσαλήμ. καὶ ἔδειξέ μοι κύριος τέσσαρας τέ
bros. τ dixi: q̃d iſti veniunt facere: τ ait
κτονας. καὶ εἶπα, τί οὗτοι ἔρχονται ποιῆσαι, καὶ εἶ
ad me dicẽs: hec cornua q̃ diſperſe
πεν πρός με λέγων, ταῦτα τὰ κέρατα τὰ διασκορπί
runt iudam τ iſrael cõfregerũt: τ nul
σαντα τὸν ἰούδαν καὶ τὸν ἰσραὴλ κατῆξαν, καὶ οὐ
lus eos leuauit caput: τ egreſſi ſũt iſti vt exacuerẽt
δεὶς αὐτῶν ἦρε κεφαλήν, καὶ ἐξῆλθον οὗτοι τοῦ ὀξύναι
ea in manibus ſuis q̃ttuor cornua gẽtes ſunt
αὐτὰ εἰς χεῖρας αὐτῶν τὰ τέσσαρα κέρατα ἔθνη εἰσὶν
q̃ eleuant cornu ſup terrã dñi vt diſpergerẽt
ἐπαιρόμενα κέρας ἐπὶ τὴν γῆν κυρίου τοῦ διασκορπί
eam.
σαι αὐτήν. C. 2.

A Θ Ε leuaui oculos meos τ vidi: τ
Καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ ἴδον, καὶ
ecce vir τ in manu eius funiculus geometri
ἰδοὺ ἀνὴρ καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ σπαρτίον γεωμετρη
C. τ dixi ad eũ: q̃ vadis? τ dixit ad
σόν. καὶ εἶπα πρὸς αὐτόν, ποῦ πορεύῃ; καὶ εἶπε πρός
me: vt dimetiar hierusalem: τ videã
με, τοῦ διαμετρῆσαι τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ ἰδεῖν πό
quãta latitudo eius eſt: τ quanta lõgitudo.
σα ἡ πλάτος αὐτῆς ἐστι, καὶ πόσον ἡ μῆκος.

Trãsla.B.Vie.

terra habitatur & quieſcit. Et reſpõdit angelus dñi et dixit. Dñe exercituum vſq; quo non miſereberis hierusalem & vrbium iuda quibus iratus es? Iſte iam ſeptuageſimus annus eſt. Et reſpondit dñs angelo qui loquebatur in me verba bona verba cõſolatoria. Et dixit ad me angelus qui loquebatur in me. Clama dicens. Hec dicit dñs exercituum. Zelatus ſum hierusalem & ſion zelo magno: & ira magna ego iraſcor ſup gentes opulentas: quia ego ira tus ſum paruꝫ: ipſi vero adiuuerunt in malũ. Propterea hec dicit dñs. Reuertar ad hierusalem in miſicordiis: & dom⁹ mea edificabitur ei ait dñs exercituũ: & perpẽdiculũ extẽdetur ſup hierusalẽ. Adhuc clama dicens. Hec dicit dominus exercituum. Adhuc affluet ciuitates mee bonis. & conſolabitur adhuc dñs ſion: & eliget adhuc hierusalẽ. Et leuaui oculos meos & vidi: & ecce quattuor cornua. Et dixi ad angelũ qui loq̃batur in me. Quid ſunt hec? & dixit ad me. Hec ſunt cornua que ventilauerunt iudam & iſrael & hierusalẽ. Et oſtendit mihi dñs quattuor fabros. Et dixi. Quid iſti veniunt facere? Qui ait dicens: hec ſunt cornua que ventilauerunt iudam per ſingulos viros: & nemo eorũ leuauit caput ſuũ. Et venerunt iſti deterrere ea vt deiiciant cornua gentium que leuauerũt cornu ſuper terram iuda vt diſpergerent eã.

2.

Θ T leuaui oculos meos & vidi. Et ecce vir: & in manu eius funiculus mẽſorum. Et dixi. Quo tu vadis? Et dixit ad me. Vt metiar hierl̃ꝫ & videã q̃ta ſit lõgitudo eiꝰ: & q̃ta ſit latitudo eiꝰ.

Tex.heb.zacha.ij.

הָאָרֶץ יֹשֶׁבֶת׃ וַיַּעַן מַלְאַךְ
יְהוָה וַיֹּאמַר יְהוָה צְבָאוֹת עַד מָתַי
אַתָּה לֹא תְרַחֵם אֶת יְרוּשָׁלִַם
וְאֶת עָרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר זָעַמְתָּה זֶה
שִׁבְעִים שָׁנָה׃ וַיַּעַן יְהוָה אֶת
הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי דְּבָרִים טוֹבִים
דְּבָרִים נִחֻמִים׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי
הַמַّלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי קְרָא לֵאמֹר
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת קִנֵּאתִי
לִירוּשָׁלִַם וּלְצִיּוֹן קִנְאָה גְדוֹלָה׃
וְקֶצֶף גָּדוֹל אֲנִי קֹצֵף עַל הַגּוֹיִם
הַשַּׁאֲנַנִּים אֲשֶׁר אֲנִי קָצַפְתִּי
מְּעָט וְהֵמָּה עָזְרוּ לְרָעָה׃ לָכֵן כֹּה
אָמַר יְהוָה שַׁבְתִּי לִירוּשָׁלִַם
בְּרַחֲמִים בֵּיתִי יִבָּנֶה בָהּ נְאֻם יְהוָה
צְבָאוֹת וְקָו יִנָּטֶה עַל יְרוּשָׁלִַם׃
עוֹד קְרָא לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת עוֹד תְּפוֹצֶנָה עָרַי מִטּוֹב
וְנִחַם יְהוָה עוֹד אֶת צִיּוֹן וּבָחַר
עוֹד בִּירוּשָׁלִַם׃ וָאֶשָּׂא אֶת עֵינַי
וָאֵרֶא וְהִנֵּה אַרְבַּע קְרָנוֹת׃ וָאֹמַר
אֶל הַמַّלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי מַה אֵלֶּה
וַיֹּאמֶר אֵלַי אֵלֶּה הַקְּרָנוֹת אֲשֶׁר
זָרוּ אֶת יְהוּדָה יִשְׂרָאֵל
וִירוּשָׁלִַם׃ וַיַּרְאֵנִי יְהוָה אַרְבָּעָה
חָרָשִׁים׃ וָאֹמַר מָה אֵלֶּה בָאִים
לַעֲשׂוֹת וַיֹּאמֶר לֵאמֹר אֵלֶּה
הַקְּרָנוֹת אֲשֶׁר זָרוּ אֶת יְהוּדָה כְּפִי
אִישׁ לֹא נָשָׂא רֹאשׁוֹ וַיָּבֹאוּ אֵלֶּה
לְהַחֲרִיד אוֹתָם לְיַדּוֹת אֶת קַרְנוֹת
הַגּוֹיִם הַנֹּשְׂאִים קֶרֶן אֶל אֶרֶץ
יְהוּדָה לְזָרוֹתָהּ׃

Cap.ij.

וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֵרֶא וְהִנֵּה אִישׁ וּבְיָדוֹ
חֶבֶל מִדָּה׃ וָאֹמַר אָנָה אַתָּה הוֹלֵךְ
וַיֹּאמֶר אֵלַי לָמֹד אֶת יְרוּשָׁלִַם
לִרְאוֹת כַּמָּה רָחְבָהּ וְכַמָּה אָרְכָהּ׃

Pũtiua.heb.

A
B
C

infra. 14.1.c 4.1.9.

Prītiua.heb. Tex.heb.zacha.iij.

וְהִנֵּה הַמַّלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי יֹצֵא לָקְרָאתוֹ׃ וַיֹּאמֶר
וּמַלְאָךְ אַחֵר יֹצֵא לִקְרָאתוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו רֻץ דַּבֵּר אֶל הַנַּעַר הַלָּז לֵאמֹר פְּרָזוֹת תֵּשֶׁב יְרוּשָׁלִַם מֵרֹב אָדָם וּבְהֵמָה בְּתוֹכָהּ׃ וַאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נְאֻם יְהוָה חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ׃ הוֹי הוֹי וּנְסוּ מֵאֶרֶץ צָפוֹן נְאֻם יְהוָה כִּי כְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פְּרַשְׂתִּי אֶתְכֶם נְאֻם יְהוָה׃ הוֹי צִיּוֹן הִמָּלְטִי יוֹשֶׁבֶת בַּת בָּבֶל׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אַחַר כָּבוֹד שְׁלָחַנִי אֶל הַגּוֹיִם הַשֹּׁלְלִים אֶתְכֶם כִּי הַנֹּגֵעַ בָּכֶם נֹגֵעַ בְּבָבַת עֵינוֹ׃ כִּי הִנְנִי מֵנִיף אֶת יָדִי עֲלֵיהֶם וְהָיוּ שָׁלָל לְעַבְדֵיהֶם וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלָחָנִי׃ רָנִּי וְשִׂמְחִי בַּת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכֵךְ נְאֻם יְהוָה׃ וְנִלְווּ גוֹיִם רַבִּים אֶל יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהָיוּ לִי לְעָם וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכֵךְ וְיָדַעַתְּ כִּי יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלָחַנִי אֵלָיִךְ׃ וְנָחַל יְהוָה אֶת יְהוּדָה חֶלְקוֹ עַל אַדְמַת הַקֹּדֶשׁ וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלִַם׃ הַס כָּל בָּשָׂר מִפְּנֵי יְהוָה כִּי נֵעוֹר מִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ׃

Cap.iij.

וַיַּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָّדוֹל עֹמֵד לִפְנֵי מַלְאַךְ יְהוָה וְהַשָּׂטָן עֹמֵד עַל יְמִינוֹ לְשִׂטְנוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל הַשָּׂטָן יִגְעַר יְהוָה בְּךָ הַשָּׂטָן וְיִגְעַר יְהוָה בְּךָ הַבֹּחֵר בִּירוּשָׁלִַם הֲלוֹא זֶה אוּד מֻצָּל מֵאֵשׁ׃ וִיהוֹשֻׁעַ הָיָה לָבוּשׁ בְּגָדִים צוֹאִים וְעֹמֵד לִפְנֵי הַמַّלְאָךְ׃ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֶל הָעֹמְדִים לְפָנָיו לֵאמֹר הָסִירוּ הַבְּגָדִים הַצֹּאִים מֵעָלָיו

Trāſl.B.Vie.

'Et ecce' angelus' qui lo-
quebatur' in me' egredie
batur:' & angelus' egredie
batur' in occurſum eius:
'& dixit' ad eum. 'Curre:
'loquere' ad' puerū' iſtū
'dicens.' Abſq; muro' ha
bitabitur' hieruſalem oo
'pre multitudine' hoium
'& iumētorū' in medio ei'.
'Et ego' ero' ci' ait' dñs
'murus' ignis oooooooooo
'in circuitu:' & in gloria
'ero' in medio eius. 'O.
'o.' fugite' de terra' aqui-
lonis' dicit' dñs: oooooooo
'quoniā' in quatuor' ven
tos' celi' diſperſi oooooooo
'vos' dicit' dominus.' O
'ſion' fuge oooooooooooooo
'que habitas apud' filiam
'babylonis:' qa' hec' dicit
'dñs' exercituum.' Poſt
'gloriā' miſit me' ad' gen
tes' que ſpoliauerūt' vos.
'Qui' enim' tetigerit ooo
'vos:' tangit' pupillā' ocu
li ſui.' Quia' ecce ego ooo
'leuo' manum meam' ſup
eos:' & erunt' prede oooo
'his qui ſeruiebant ſibi:
'& cognoſcetis' qa' dñs
'exercituum' miſit me.
'Lauda' & letare' filia ooo
'ſion:' quia' ecce ego' ve-
nio' & habitabo' in medio
tui' ait' dñs.' Et applicabū
tur' gentes' multe' ad ooo
'dominū' in die' illa:' &
erunt' mihi' in populum.
'Et habitabo' in medio
tui:' & ſcies' quia' domin?
'exercituū' miſit me' ad
te.' Et poſſidebit' dñs ooo
'iudam' partem ſuam' in
'terra' ſanctificata: ooooo
'& eliget' adhuc' hieruſalē.
'Sileat' omnis oooooooo
'caro' a facie' domini:' qa
'conſurrexit' de habitacu
lo' ſancto ſuo. 3.

'OT' oſtendit mihi dñs
'ieſum' ſacerdotem
'magnū' ſtantē' corā' an-
gelo' dñi:' & ſathan' ſtabat
'a' dextris eius' vt aduer
ſaretur ei.' Et dixit' dñs
'ad' ſathā.' Increpet' dñs
'in te' ſathan: oooooooooo
'& increpet' in te' dñs' qui
elegit' hieruſalem. oooo
'Nunqd nō' iſte' torris eſt
'erutus' de igne?' Et ieſus
'erat' indutus' veſtib' ſor
didis: oooooooooooooooo
'& ſtabat' ante faciem' an
geli. Qui' reſpōdit:' & ait
'ad eos' qui ſtabāt' coram
ſe' dicens. oooooooooooo
'Auferte' veſtimenta' ſor
dida' ab eo. oooooooooo

Trāſl.Gre.lex.cū interp.latina.

τ ecce angelus q loqbat in me ſtabat: τ alius
καὶ ἰδοὺ ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ ἐξήει, καὶ ἕτερος
angelus egrediebat in occurſum ei. τ ait
ἄγγελος ἐξεπορεύετο εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ. καὶ ἔφη B
ad eū: curre τ loquere ad adoleſcētē illū di-
πρὸς αὐτόν, δράμε καὶ λάλησον πρὸς παιδάριον ἐκεῖνον λέ-
cēs: frugifera hitabitur hieruſalem a multi
γων. κατάκαρπος κατοικεσθήσεται ἱερουσαλὴμ ἀπὸ πλή-
tudie hoim τῆς ἀνθρώπων q in medio eius: τ ego ero
θους ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν τῶν ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἐγώ εἰμι
illi dicit dñs murus ignis circuitu. τ in
μοι αὐτῇ λέγει κύριος τεῖχος πυρὸς κυκλόθεν. καὶ εἰς
gliam ero in medio eius. o o fugite de terra
δόξαν ἔσομαι ἐν μέσῳ αὐτῆς. ὦ ὦ φεύγετε ἀπὸ τῆς
aquilonis dicit dñs: qr de quatuor venis
βορρᾶ λέγει κύριος, διότι ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων τοῦ
celi cōgregabo vos dicit dñs: in ſion ſaluamini
οὐρανοῦ συνάξω ὑμᾶς λέγει κύριος, εἰς σιὼν σωθήσεσθε
q hitatis filiam babylonis. qr hec dicit
κατοικοῦντες θυγατέρα βαβυλῶνος. διότι τάδε λέγει
dñs omipo: poſt gliam miſit me
κύριος παντοκράτωρ, ἐπίσω δόξης ἐξαπέστειλέν με
ad gēteo q ſpoliauerūt vos: qr q tangit
ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ σκυλεύσαντα ὑμᾶς, διότι ὁ ἁπτόμενος
vos q̄ tangeno pupillā oculi eius: qr
ὑμῶν ὡς ὁ ἀπτόμενος τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ, διότι
ecce ego infero manū meā ſup eos: τ erunt Zace.
ἰδοὺ ἐγὼ ἐπιφέρω τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔσονται 10.4.
prede hio q ſeruierant eio: τ cognoſcetis qr
σκῦλα τοῖς δουλεύσασιν αὐτοῖς, καὶ γνώσεσθε διότι
dñs omipo miſit me. letare τ gau- D
κύριος παντοκράτωρ ἐξαπέστειλέν με. τέρπου καὶ εὐ-
de filia ſion: qr ecce ego venio τ hab
φραίνου θυγατερ σιών, διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἔρχομαι καὶ κατα
tabo in medio tui dicit dñs. τ cōfugient
σκηνώσω ἐν μέσῳ σου λέγει κύριος. καὶ καταφεύξονται
gēteo multe ad dñm in die illa: τ erūt
ἔθνη πολλὰ ἐπὶ τὸν κύριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔσται
ei in ppm: τ hitabo in medio tui: τ
εἰς αὐτῷ εἰς λαόν, καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ σου, καὶ
ſcieo qm dñs omipo miſit me
ἐπιγνώσῃ ὅτι κύριος παντοκράτωρ ἐξαπέστειλέν με A
ad te. τ poſſidebit dñs iudam
πρός σε. καὶ κατακληρονομήσει κύριος τὸν Ἰούδας τὴν
partem ſuam: ſup terrā ſanctam: τ eliget adhuc
μερίδα αὐτοῦ, ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἁγίαν, καὶ ἐκλέξεται ἔτι
hieruſalem. timeat omo caro a facie
τὴν ἱερουσαλήμ. εὐλαβείσθω πᾶσα σὰρξ ἀπὸ προσώ-
dñi: qr ſurrexit de nubibus ſancto ſuo.
που κυρίου, ὅτι ἐξεγήγερται ἐκ νεφελῶν ἁγίου αὐτ. Ca.3
ΘΕ oſtdit mihi dñs teſum ſacdote magnū A
Καὶ ἔδειξέν μοι κύριος Ἰησοῦν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν
ſtātē aſi faciem angeli dñi. τ diabolus
ἑστῶτα πρὸ προσώπου ἀγγέλου κυρίου. καὶ ὁ διάβολος
ſtabat a dextris eius vt aduerſaret ei. τ dixit
ἱστήκει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἀντικεῖσθαι αὐτῷ. καὶ εἶπεν
dñs ad diabolū: increpet dñs in te diabo
κύριος πρὸς τὸν διάβολον, ἐπιτιμήσαι κύριος ἐν σοὶ διάβο-
le: τ increpet dñs in te q elegit hiera
λε, καὶ ἐπιτιμήσαι κύριος ἐν σοὶ ὁ ἐκλεξάμενος τὴν ἱερου-
ſalem. nōne iſte torris eſtus de igne? τ
σαλήμ. οὐχὶ οὗτος δᾶλος ἐξεσωσμένος ἐκ πυρός; καὶ
ieſus erat indutus veſtib' ſordidis. τ ſtabat aſi
ἰησοῦς ἦν ἐνδεδυμένος ἱμάτια ῥυπαρά. καὶ ἱστήκει πρὸ
faciem angeli: τ ridit τ ait ad
προσώπου τοῦ ἀγγέλου καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπε πρὸς
eos q̄ ſtabāt aſi faciem ſuam dicēs: auferte
τοὺς ἱστῶτας πρὸ προσώπου αὐτοῦ λέγων, ἀφέλετε
veſtimēta ſordida ab eo.
τὰ ἱμάτια τὰ ῥυπαρὰ ἀπ' αὐτοῦ. oooooooooooooo

ooooooooooooooo

B
B
C
C
D
D
A
A
B

τ dixit ad eū: ecce abstuli iniquitates tuas
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ ἐξῃρήκαμεν τὰς ἀδικίας σου
τ indute eū vestextulari. τ dixit: iponite τ
καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν ποδήρη. καὶ εἶπεν, ἐπιθέτε καὶ
cidarim mūdam sup caput eius. τ circū-
κίδαριν καθαρὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ περιέ-
posuerūt cidari mūdā sup caput eius: τ
θεσαν κίδαριν καθαρὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ
circundederūt eū vestimētis: τ angelus dñi sta-
περιέβαλον αὐτὸν ἱμάτια, καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου εἱστή-
bat: τ protestabatur angelus dñi ad iesum
κει, καὶ διεμαρτύρατο ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς Ἰησοῦν
dicēs. hec dicit dñs omnipo: si in
λέγων. τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἐὰν ἐν τῇς
vijs meis ambulaueris τ precepta mea custodieris:
ὁδοῖς μου πορεύσῃ καὶ τὰ προσάγματά μου φυλάξῃς,
tu iudicabis domū meā: τ tu custodies atriū
σὺ δικαστεῖς τὸν οἶκόν μου, καὶ σὺ φυλάξεις τὴν αὐλὴν
meū τ dabo tibi q̃ cōuersentur in medio stan
μου καὶ δώσω σοι ἀπαστρεφομένους ἀναμέσον τῶν ἑστη-
tū istoꝝ. audi tū iesu sacdos magne tu τ
κότων τούτων. ἄκουε δὴ Ἰησοῦ ἱερεὺς ὁ μέγας σὺ καὶ
primi tui q̃ sedent aī faciem tuā: q̃
οἱ πλησίον σου οἱ καθήμενοι πρὸ προσώπου σου, ὅτι
viri portētoꝝ spectatores sūt: q̃ ecce ego adduco ser
ἄνδρες τεραστοσκόποι εἰσίν, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἄγω τὸν δοῦ-
uū meū orientē: q̃ lapis quē dedi aī fac-
λόν μου ἀνατολήν, ὅτι ὁ λίθος ὃν ἔδωκα πρὸ προσώ-
em iesu sup lapidē vnū septē oculi sunt.
που Ἰησοῦ ἐπὶ τὸν λίθον τὸν ἕνα ἑπτὰ ὀφθαλμοί εἰσιν.
ecce ego fodio foueā dicit dñs omnipo:
ἰδοὺ ἐγὼ ἐρύσσω βόθρον λέγει κύριος παντοκράτωρ,
τ cōtrectabo oēm iniquitatē terre illius
καὶ ψηλαφήσω πᾶσαν τὴν ἀδικίαν τῆς γῆς ἐκείνης
in die vna. in die illa dicit dñs omnipo:
ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος παντο-
cōuocabit vnusq̃q̃ primū suū sub-
κράτωρ, συγκαλέσει ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ ὑπο-
ter vitem τ subter ficū.
κάτω ἀμπέλου καὶ ὑποκάτω συκῆς. Ca.4.

A ET reuersus ē angelus q̃ loq̃bat in me τ
Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ καὶ
suscitauit me sicut cum suscitatur homo
ἐξήγειρέ με ὃν τρόπον ὅταν ἐξεγείρεται ἄνθρωπος
de somno suo. τ dixit ad me: q̃d tu vi-
ἐξ ὕπνου αὐτοῦ. καὶ εἶπε πρός με, τί σὺ βλέ-
des? τ dixi: vidi: τ ecce candelabrū au-
πεις; καὶ εἶπα, εἶδον, καὶ ἰδοὺ λυχνία χρυ-
reū totū: τ lampas sup illud: τ septē
σῆ ὅλη, καὶ ὁ λαμπάδιον ἐπάνω αὐτῆς, καὶ ἑπτὰ
lucerne sup illud. τ septē fuforia lucernaꝝ
λύχνοι ἐπάνω αὐτῆς. καὶ ἑπτὰ ἐπαρυσίδες τοῖς
B septē lucernis q̃ sup illud: τ due olive
ἑπτὰ λύχνοις τοῖς ἐπάνω αὐτῆς, καὶ δύο ἐλαῖαι
sup illud: vna a dextris lampadis et:
ἐπάνω αὐτῆς, μία ἐκ δεξιῶν τοῦ λαμπαδίου αὐ-
τ vna a sinistris. τ iterrogaui τ di-
τῆς, καὶ μία ἐξ εὐωνύμων. καὶ ἐπηρώτησα καὶ εἶ-
xi ad angelū q̃ loq̃batur in me di-
πα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦντα ἐν ἐμοὶ λέ-
cens: q̃d sunt hec dñe? τ respondit ange-
γων, τί ἐστι ταῦτα κύριε; καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἄγγε-
lus q̃ loq̃bat in me τ dixit ad me: nō cogno
λος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ καὶ εἶπε πρός με, οὐ γινώ-
scis q̃d sunt hec? τ dixi: nō dñe. τ respō
σκεις τί ἐστι ταῦτα; καὶ εἶπα, οὐχὶ κύριε. καὶ ἀπε-
dit: τ dixit ad me dicēs: iste sermo do
κρίθη, καὶ εἶπε πρός με λέγων, οὗτος ὁ λόγος κυ-
mini ad zorobabel dicēs:
ρίου πρὸς Ζοροβαβὲλ λέγων, ooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

'Et dixit' ad eum.' Ecce
'abstuli 'a te oooooooooooo
'iniquitatem tuam:' & in
dui'te 'mutatoriis: oooo:
'& dixit.' Ponite 'cidarim
'mundā' sup' caput eius.
'Et posuerūt 'cidarim' su
per' caput eius' mūdam:
'& induerūt eum' vestib'.
'Et angelus' dñi' stabat:
'et cōtestabatur' angelus
'domini' iesum' dicens. oo
'Hec' dicit' dñs' exercitu
um.' Si' in viis meis oooo
'ambulaueris' & 'custodiā
meā' custodieris: 'tu' quo
q̃' iudicabis' domū meā:
'& custodies oooooooooooo
'atria mea: '& dabo' tibi
'ambulantes' de' his ooo
'qui nunc hic' assistunt.
'Audi' iesus oooooooooooo
'sacerdos' magne:' tu' &
amici tui' qui habitant oo
'corā te:' qa' viri' porten-
dētes' sunt.' Ecce' enim oo
'ego' adducā' seruū meū
'orientem:' quia' ecce oo
'lapis' quem' dedi' coram
'iesu: oooooooooooooooo
'super' lapidē' vnū' septē
'oculi sunt. Et' ecce ego oo
'celabo' sculpturam eius
'ait' dñs' exercituum oooo
'et auferam' iniquitatem
'terre' illius' in die oooooo
'vna.' In die' illa' dicit' do
minus oooooooooooooooo
'exercituum' vocabit' vir
'amicum suum oooooooo
'subter' vineam' & 'subter
'ficum. 4.

ET 'reuersus est' ange
lus oooooooooooooooo
'qui loq̃batur' in me' &
suscitauit me' q̃ virū' qui
'suscitatur' de somno suo.
'Et dixit' ad me.' Quid
'tu' vides?' Et dixi.' Vidi
'& ecce oooooooooooooooo
'candelabrū' aureum' to
tum:' & lampas eius' sup
'caput ipsius:' & septē' lu-
cerne eius' super illud: oo
'& septē' infusoria' lucer
nis' que erant' super oooo
'caput eius:' & due' olive
'super illud:' vna oooooooo
'a dextris' lāpadis' & vna
'a' sinistris eius. oooooooo
'Et respondi:' & aio' ad
'angelū' qui loquebatur
'in me' dicēs.' Quid sunt
'hec' dñe mi?' Et respōdit
'angelus' qui loq̃batur' in
me.' & dixit' ad me.' Nun-
quid nescis' qd' sunt' hec?
'Et dixi.' Non oooooooooo
'dñe mi.' Et respondit' &
ait' ad me' dicens. oooooo
'Hoc est' verbum' domini
'ad' zorobabel' dicens.

'עֹבֵר 'וַיֹּאמֶר אֵלָיו רְאֵה הֶעֱבַרְתִּי מֵעָלֶיךָ
'לָבַשׁ 'חֲלָץ 'עֲוֹנֶךָ וְהַלְבֵּשׁ אוֹתְךָ מַחֲלָצוֹת׃
'שׂוּם 'צָנִיף 'וַאֲמַרְתִּי יָשִׂימוּ צָנִיף טָהוֹר עַל רֹאשׁוֹ
'טָהַר 'וַיָּשִׂימוּ הַצָּנִיף הַטָּהוֹר עַל רֹאשׁוֹ
'וַיַּלְבִּשֻׁהוּ בְּגָדִים וּמַלְאַךְ יְהוָה עֹמֵד׃
'וַיָּעַד מַלְאַךְ יְהוָה בִּיהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר׃
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אִם בִּדְרָכַי
'תֵּלֵךְ 'וְאִם אֶת מִשְׁמַרְתִּי תִּשְׁמֹר וְגַם
'דּוּן 'אַתָּה תָּדִין אֶת בֵּיתִי וְגַם תִּשְׁמֹר
'נָתַן 'הָלַךְ אֶת חֲצַרַי וְנָתַתִּי לְךָ מַהֲלְכִים בֵּין
'הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה׃שְׁמַע נָא יְהוֹשֻׁעַ
'גָּדֵל 'נָעָה הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אַתָּה וְרֵעֶיךָ הַיֹּשְׁבִים
'נָפֵת לְפָנֶיךָ כִּי אַנְשֵׁי מוֹפֵת הֵמָּה כִּי
'בּוֹא הִנְנִי מֵבִיא אֶת עַבְדִּי צֶמַח׃כִּי הִנֵּה
'אֶבֶן הָאֶבֶן אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ
'עַל אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינָיִם הִנְנִי
'מְפַתֵּחַ מְפַתֵּחַהּ נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת
'מוּשׁ וּמָשַׁשְׁתִּי אֶת עֲוֹן הָאָרֶץ הַהִיא בְּיוֹם
'אֶחָד׃ בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה
'קָרָא צְבָאוֹת תִּקְרְאוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ אֶל
תַּחַת גֶּפֶן וְאֶל תַּחַת תְּאֵנָה׃
'שׁוּב וַיָּשָׁב הַמַّלְאָךְ
Cap. iiij. הַדֹּבֵר בִּי וַיְעִירֵנִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר
'עוֹר יֵעוֹר מִשְּׁנָתוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה
'אָשַׁן אַתָּה רֹאֶה וַיֹּאמֶר רָאִיתִי וְהִנֵּה
'מְנוֹרַת זָהָב כֻּלָּהּ וְגֻלָּהּ עַל רֹאשָׁהּ
'טוּר וְשִׁבְעָה נֵרֹתֶיהָ עָלֶיהָ שִׁבְעָה
'נוֹר וְשִׁבְעָה מוֹצָקוֹת לַנֵּרוֹת אֲשֶׁר עַל
'יָצַק רֹאשָׁהּ׃וּשְׁנַיִם זֵיתִים עָלֶיהָ אֶחָד
'שָׁנָה מִימִין הַגֻّלָּה וְאֶחָד עַל שְׂמֹאלָהּ׃
'יָמִין וַאַעַן וָאֹמַר אֶל הַמַّלְאָךְ הַדֹּבֵר
'עָנָה לָאד בִּי לֵאמֹר מָה אֵלֶּה אֲדֹנִי׃ וַיַּעַן
הַמַّלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲלוֹא
יָדַעְתָּ מָה הֵמָּה אֵלֶּה וָאֹמַר לֹא
אֲדֹנִי׃ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר
זֶה דְבַר יְהוָה אֶל זְרֻבָּבֶל לֵאמֹר

לא בַחַיִל וְלֹא בְכֹחַ כִּי אִם בְּרוּחִי
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת מִי אַתָּה הַר
הַגָּדוֹל לְפָנַי זְרֻבָּבֶל לְמִישׁוֹר
וְהוֹצִיא אֶת הָאֶבֶן הָרֹאשָׁה
תְּשֻׁאוֹת חֵן חֵן לָהּ׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה
אֵלַי לֵאמֹר׃ יְדֵי זְרֻבָּבֶל יְסָדוּ
הַבַּיִת הַזֶּה וְיָדָיו תְּבַצַּעְנָה וְיָדַעְתָּ
כִּי יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם׃
כִּי מִי בַז לְיוֹם קְטַנּוֹת וְשָׂמְחוּ
וְרָאוּ אֶת הָאֶבֶן הַבְּדִיל בְּיַד
זְרֻבָּבֶל שִׁבְעָה אֵלֶּה עֵינֵי יְהוָה הֵמָּה
מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ׃ וָאַעַן וָאֹמַר
אֵלָיו מַה שְּׁנֵי הַזֵּיתִים הָאֵלֶּה
עַל יְמִין הַמְּנוֹרָה וְעַל שְׂמֹאולָהּ׃
וָאַעַן שֵׁנִית וָאֹמַר אֵלָיו מַה
שְׁתֵּי שִׁבֳּלֵי הַזֵّיתִים אֲשֶׁר בְּיַד
שְׁנֵי צַנְתְּרוֹת הַזָּהָב הַמְרִיקִים
מֵעֲלֵיהֶם הַזָּהָב׃ וָאֹמַר אֵלַי
לֵאמֹר הֲלוֹא יָדַעְתָּ מַה הֵמָּה אֵלֶּה
וָאֹמַר לֹא אֲדֹנִי׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶּה
שְׁנֵי בְנֵי הַיִּצְהָר הָעֹמְדִים עַל
אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ׃
Cap.v.
וָאָשׁוּב וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֶרְאֶה
וְהִנֵּה מְגִלָּה עָפָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה
אַתָּה רֹאֶה וָאֹמַר אֲנִי רֹאֶה מְגִלָּה
עָפָה אָרְכָּהּ עֶשְׂרִים בָּאַמָּה וְרָחְבָּהּ
עֶשֶׂר בָּאַמָּה׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי זֹאת
הָאָלָה הַיּוֹצֵאת עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ
כִּי כָל הַגֹּנֵב מִזֶּה כַּמּוֹהָ נִקָּה
וְכָל הַנִּשְׁבָּע מִזֶּה כַּמּוֹהָ נִקָּה׃
הוֹצֵאתִיהָ נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת וּבָאָה
אֶל בֵּית הַגַّנָּב וְאֶל בֵּית הַנִּשְׁבָּע
בִּשְׁמִי לַשָּׁקֶר וְלָנָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ
וְכִלָּתוּ אֶת עֵצָיו וְאֶת אֲבָנָיו׃ וַיֵּצֵא
הַמַّלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי שָׂא
נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מָה הַיּוֹצֵאת הַזֹּאת׃

'Non in exercitu nec in robore: sed & in spiritu meo dicit dñs exercituũ. Quis tu mons magne coram zorobabel in planum! Et educet lapidem primarium: & exequabit gratiã gratie eius. Et factũ est verbũ dñi ad me dicens. Manus zorobabel fundauerũt domũ istã: & manus eius perficient eã: et scietis quia dñs exercituum misit me ad vos. Quis enim despexit dies paruos: & letabuntur & videbũt lapidem stanneum in manu zorobabel. Septẽ sunt isti oculi domini qui discurrunt in vniuersam terram. Et respondi & dixi ad eũ. Quid sunt due olive iste ad dexterã candelabri & ad sinistram eius! & respondi secundo & dixi ad eum. Quid sunt due spice oliuarum que sunt iuxta duo rostra aurea in qb sunt suffusoria ex auro. Et ait ad me dicens. Nunquid nescis quid sunt hec! & dixi. Non dñe mi. Et dixit. Isti sunt duo filii olei q assistunt dominatori vniuerse terre. c.v.

ET conuersus sum: & leuaui oculos meos & vidi: & ecce volumen volans. Et dixit ad me. Quid tu vides: & dixi. Ecce ego video volumẽ volans: longitudo eius viginti cubitorũ: & latitudo eius decẽ cubitorũ: & dixit ad me. Hec est maledictio que egreditur sup facie ois terre: qa ois fur sicut ibi scriptũ est iudicabitur: & ois iurans ex hoc similiter iudicabitur. Educam illud dicit dñs exercituum: & veniet ad domum furis & ad domũ iurantis in noie meo mẽdaciter: & cõmorabitur in medio domus eius & cõsumet eã: & lignea eius & lapides eius. Et egressus ẽ ãgelus qui loqbatur in me: & dixit ad me. Leua oculos tuos & vide: qd est hoc qd egreditur.

nõ in fortitudĩe magna neq; in robore: sed in spũ meo dicit dñs omnipotẽs. qs es tu mõs magne coram zorobabel in planum! & faciem zorobabel vt corrigat! et cauca lapidẽ hereditatis eẽlitatẽ gre gratiam eius. et factũ est ꝓmo dñi ad me dicẽs. manus zorobabel fundauerũt domũ istã: et manus eius perficiẽt eã: et scies qtũ dñs omnipotens misit me ad te: qr qs despexit dies paruos: et letabuntur et videbũt lapidem stanneũ in manu zorobabel. septẽ sũt hi oculi dñi sunt respicientes sup omẽ terrã: et rñdi: et dixi ad eũ. qd sunt duo olive q ꝑ dextris candelabri et a sinistris? et interrogaui secundo et dixi ad eũ. qd sunt duo rami oliuarũ q in manibus duarũ nartũ aurearũ q infundunt et retrahunt suffusoria aurea: et dixit ad me nõ scis qd sunt hec! et dixi. neq; dñe: et ait. isti sunt duo filij pinguedinis q assistunt dño omni terre. c.v.

ET conuersus sum et leuaui oculos meos et vidi: et ecce falx volans: et dixit ad me. qd tu video: et dixi. ego video falcem volantem. longitudo cubitorũ viginti: et latitudo cubitorũ decẽ: et dixit ad me. hec maledictio q egreditur super faciem omis terre: qr omis fur iuxta hoc usq ad mortẽ punietur: et omis iurans ex hoc usq ad mortẽ punietur: et omis piurans ex hoc usq ad mortẽ cruciabitur: et educã illud dicit dñs omnipotens: et ingredietur in domũ furis et in domũ iurantis in nomine meo in mẽdacio: et reqcescet in medio domũ eius: et cõsumet eam: et ligna eius: et lapides eius. et egressus est angelus q loqbatur in me: et dixit ad me. suspice oculis tuis et vide qd est qd egreditur hoc:

τ dixi: qd est: τ dixit: hec mensura
καὶ εἶπα, τί ἐστιν; καὶ εἶπεν, τοῦτο τὸ μέτρον τὸ
q egreditur. τ dixit. hec est iniqtas eor
ἐκπορευόμενον. καὶ εἶπεν, αὕτη ἐστὶν ἡ ἀδικία αὐτῶν
in ei terra. τ ecce talentū plumbi eleua-
ἐν πάσῃ τῇ γῇ. καὶ ἰδοὺ τάλαντον μολίβδου ἐξαρό
tum: τ ecce mulier vna sedebat in medio me-
μενον, καὶ ἰδοὺ γυνὴ μία ἐκαθέζετο ἐν μέσῳ τοῦ μέ-
sure. τ dixit: hec est iniqtas eor. τ pic-
τρου. καὶ εἶπεν, αὕτη ἐστὶν ἡ ἀνομία αὐτῶν. καὶ ἔρρι-
cit eam in medium mensure τ piecit
ψεν αὐτὴν εἰς μέσον τοῦ μέτρου καὶ ἔρριψεν τὸν
D lapidē plūbi in eo eius. τ leuaui
λίθον τοῦ μολίβδου εἰς τὸ στόμα αὐτῆς. καὶ ἦρα
oculos meos τ vidi: τ ecce due mulie
τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ δύο γυναῖ-
res egredientes: τ spūs in alis ea-
κες ἐκπορευόμεναι, καὶ πνεῦμα ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐ-
rū: τ ipe hēbāt alas sicut alas vpu
τῶν, καὶ αὐταὶ εἶχον πτέρυγας ὡς πτέρυγας ἴππου
pe: τ eleuauerūt mēsurā inter terrā τ
πος, καὶ ἐπῆραν τὸ μέτρον ἀναμέσον τῆς γῆς καὶ τοῦ
cēlum. τ dixi ad angelū q loqbat
οὐρανοῦ. καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦν-
in me: quo iste deferunt mēsuram:
τα ἐν ἐμοί, ποῦ οὗτοι ἀποφέρουσιν τὸ μέτρον;
τ dixit ad me: vt edificent ei domū in tra
καὶ εἶπεν πρός με, οἰκοδομῆσαι αὐτῇ οἰκίαν ἐν γῇ
babylonis: τ ꝓparent: τ ponent eā ibi
Βαβυλῶνος, καὶ ἑτοιμάσαι, καὶ θήσουσιν αὐτὴν ἐκεῖ
sup ꝓparationē suam.
ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ.

Ca.6.

A ΘΚαὶ ἐπέστρεψα καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου
τ vidi: τ ecce quattuor currus egredientes
καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ τέσσαρα ἅρματα ἐκπορευόμενα
de medio duoꝝ mōtiū: τ mōtes erāt mōtes ærei:
ἐκ μέσου δύο ὀρέων, καὶ τὰ ὄρη ἦν ὄρη χαλκᾶ,
τ in curru ꝑmo equi rufi: τ in
καὶ ἐν τῷ ἅρματι τῷ πρώτῳ ἵπποι πυρροί, καὶ ἐν
curru secūdo equi nigri: τ in
τῷ ἅρματι τῷ δευτέρῳ ἵπποι μέλανες, καὶ ἐν τῷ
curru tertio equi albi: τ in curru
A ἅρματι τῷ τρίτῳ ἵπποι λευκοί, καὶ ἐν τῷ ἅρμα-
quarto equi varij τ mlti coloreo. τ
τι τῷ τετάρτῳ ἵπποι ποικίλοι καὶ φαροί, καὶ
rūdi τ dixi ad angelū q loqbat
ἀποκρίθεν καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦν-
in me: qd sunt hec dñe? τ respondit
τα ἐν ἐμοί, τί ἐστι ταῦτα κύριε; καὶ ἀπεκρίθη ὁ
angelus q loqbat in me: τ dixit: hec sunt
B ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί, καὶ εἶπεν, ταῦτά ἐστιν οἱ
quattuor venti celi: q egrediunt vt assi-
τέσσαρες ἄνεμοι τοῦ οὐρανοῦ, οἱ ἐκπορευόμενοι παρα-
stant dño oīo terre. in q erant equi
στῆναι τῷ κυρίῳ πάσης τῆς γῆς. ἐν ᾧ ἦσαν ἵπποι
nigri: egrediebant sup terrā aqlonis. τ albi:
μέλανες, ἐξεπορεύοντο ἐπὶ γῆν βορρᾶ. καὶ οἱ λευκοί,
egrediebant post eos. τ varij exi-
ἐξεπορεύοντο ὀπισθεν αὐτῶν. καὶ οἱ ποικίλοι ἐξεπο-
bant sup terrā austri. τ mlticolores egrediebāt τ
ρεύοντο ἐπὶ γῆν νότου. καὶ φαροὶ ἐξεπορεύοντο, καὶ
inspiciebant vt circuirent terrā. τ dixit:
ἐπέβλεπον τοῦ περιελθεῖν τὴν γῆν. καὶ εἶπεν,
ite τ circuite terrā. τ circuie-
πορεύεσθε καὶ περιελθόντες τὴν γῆν. καὶ περιέλθ-
rūt terrā: τ clamauit τ locut est
σαν τὴν γῆν, καὶ ἀνεβόησεν καὶ ἐλάλησεν

C

et dixi. Quid nā est? & ait. Hec est amphora
egredies: & dixit. Hic
est oculus eorū in vniuer
sa terra. Et ecce talentū
plumbi portabatur: &
ecce mulier vna sedes
in medio
amphore: & dixit. Hec
est impietas.
Et proiecit eam in me
dio amphore:
& misit massam plum-
beam in os eius.
Et leuaui oculos meos
& vidi: & ecce due
mulieres egrediētes: &
spiritus in alis earum: &
et habebant alas quasi
alas milui
Et leuauerunt amphō
ram inter terram
et celum. Et dixi ad an
gelum
qui loquebatur in me.
Quo iste deferunt
amphoram? & dixit ad
me. Vt edificetur ei
domus in terra sennaar:
& stabiliatur & ponatur
ibi super basem suam.

6.

ΘT cōuersus sum: &
leuaui
oculos meos & vidi: &
ecce quattuor quadrige
egrediētes de medio duo-
rum montium:
& montes: mōtes erei.
In quadriga
prima equi ruffi: in qua
driga
secunda equi nigri: in
quadriga
tertia equi albi:
& in quadriga ārta equi
varii &
fortes. Et respondi: & di
xi ad angelum
qui loquebatur in me.
Quid sunt hec die mi?
& respondit angelus & &
ait ad me. Isti sunt
quattuor venti celi qui
egrediuntur
vt stent coram domina-
tore omnis terre.
In qua erāt equi nigri
egrediebātur in terram
aquilonis: & albi
egressi sunt post eos: &
varii egressi sunt
ad terrā austri. Qui au
tem erant robustissimi:
exierunt & querebant
ire & discurrere p oēm
terrā & dixit. Ite & per
ambulate terram:
& perābulauerūt trā. &
vocauit me: & locut est

וואמר מה היא ויאמר זאת האיפה
היוצאת ויאמר זאת עינם בכל
הארץ: והנה ככר עפרת נשאת
איש ישב: וזאת אשה אחת יושבת בתוך
האיפה ויאמר זאת הרשעה
ישלך אותה אל תוך האיפה
ישלך את אבן העפרת אל פיה:
ואשא עיני ואראה והנה שתים
נשים יוצאות ורוח בכנפיהם
ולהנה כנפים כנפי החסידה
ותשנה את האיפה בין הארץ
ובין השמים: ואמר אל המלאך
הדבר בי אנה המה מולכות את
האיפה: ויאמר אלי לבנות לה
בית בארץ שנער והכן והניחה
שם על מכנתה:

Cap.vj.

ואשוב ואשא
עיני ואראה והנה ארבע מרכבות
יוצאות מבין שני ההרים
וההרים הרי נחשת: במרכבה
הראשנה סוסים אדמים ובמרכבה
השנית סוסים שחרים: ובמרכבה
השלשית סוסים לבנים
ובמרכבה הרבעית סוסים ברדים
אמצים: ואען ואמר אל המלאך
הדבר בי מה אלה אדני:
ויען המלאך ויאמר אלי אלה
ארבע רוחות השמים יוצאות
מהתיצב על אדון כל הארץ:
אשר בה הסוסים השחרים
יצאים אל ארץ צפון והלבנים
יצאו אל אחריהם והברדים יצאו
אל ארץ התימן והאמצים יצאו
ויבקשו ללכת להתהלך בארץ
ויאמר לכו התהלכו בארץ
ותתהלכנה בארץ: ויזעק אתי וידבר

אֵלַי לֵאמֹר רְאֵה הַיֹּצְאִים
אֶל אֶרֶץ צָפוֹן הֵנִיחוּ אֶת רוּחִי צָפוֹן נוּחַ
בְּאֶרֶץ צָפוֹן׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי הָיָה
לֵאמֹר׃ לְקוֹחַ מֵאֵת הַגּוֹלָה מֵחֶלְדַּי לָקַח גָּלָה
וּמֵאֵת טוֹבִיָּה וּמֵאֵת יְדַעְיָה וּבָאתָ יָמוּא
אַתָּה בַּיּוֹם הַהוּא וּבָאתָ בֵּית
יֹאשִׁיָּהוּ בֶן צְפַנְיָה אֲשֶׁר בָּאוּ מִבָּבֶל׃
וְלָקַחְתָּ כֶסֶף וְזָהָב וְעָשִׂיתָ עֲטָרוֹת עָשָׂה
וְשַׂמְתָּ בְּרֹאשׁ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק שוּם
הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל׃ וְאָמַרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר גֶּבֶל
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר
הִנֵּה אִישׁ צֶמַח שְׁמוֹ וּמִתַּחְתָּיו
יִצְמָח וּבָנָה אֶת הֵיכַל יְהוָה׃ וְהוּא צֶמַח הֵיכָל
יִבְנֶה אֶת הֵיכַל יְהוָה וְהוּא יִשָּׂא נָשָׂא
הוֹד וְיָשַׁב וּמָשַׁל עַל כִּסְאוֹ וְהָיָה
כֹהֵן עַל כִּסְאוֹ וַעֲצַת שָׁלוֹם תִּהְיֶה יָעַץ שָׁלֵם
בֵּין שְׁנֵיהֶם׃ וְהָעֲטָרֹת תִּהְיֶה הָיָה שָׁנָה
לְחֵלֶם וּלְטוֹבִיָּה וּלְיִדַעְיָה וּלְחֵן בֶּן
צְפַנְיָה לְזִכָּרוֹן בְּהֵיכַל יְהוָה׃ זֵכֶר
וּרְחוֹקִים יָבֹאוּ וּבָנוּ בְּהֵיכַל יְהוָה
וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלָחַנִי שָׁלַח
אֲלֵיכֶם וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּן שָׁמַע
בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

Cap. vij. הָיָה שָׁנָה

וַיְהִי בְּשַׁנַת אַרְבַּע
לְדַרְיָוֶשׁ הַמֶּלֶךְ הָיָה דְבַר יְהוָה
אֶל זְכַרְיָה בְּאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ רָבִיעִי
הַתְּשִׁעִי בְּכִסְלוֹ׃ וַיִּשְׁלַח בֵּית אֵל שָׁלַח
שַׂרְאֶצֶר וְרֶגֶם מֶלֶךְ וַאֲנָשָׁיו לְחַלּוֹת חָלָה
אֶת פְּנֵי יְהוָה׃ לֵאמֹר אֶל הַכֹּהֲנִים פָּנָה
אֲשֶׁר לְבֵית יְהוָה צְבָאוֹת וְאֶל
הַנְּבִיאִים לֵאמֹר הַאֶבְכֶּה בַּחֹדֶשׁ נָבָא בָּכָה
הַחֲמִשִׁי הִנָּזֵר כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי זֶה נָזַר עָשָׂה
כַּמָּה שָׁנִים׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה צְבָאוֹת שָׁנָה
אֵלַי לֵאמֹר׃ אֱמֹר אֶל כָּל עַם
הָאָרֶץ וְאֶל הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר כִּי
צַמְתֶּם וְסָפוֹד בַּחֲמִישִׁי וּבַשְּׁבִיעִי וְזֶה צוּם סָפַד
חָמֵשׁ שָׁבַע

ad me dicēs. Ecce qui egrediuntur in terrā aquilonis reqescere fecerūt spiritū meū in terra aqlonis. Et factū est verbū dñi ad me dicens. Sume a transmigratione ab oldai & a tobia & ab idaia: & venies tu in die illa & intrabis in domum iosie filii sophonie qui venerunt de babylone: & sumes aurū & argentum: & facies coronas & pones in capite iesu filii iosedech sacerdotis magni: & loqueris ad eum dicens. Hec ait dominus exercituum dicens. Ecce vir oriens nomen eius. Et subter eum orietur & edificabit tēplum domino: & ipse extruet templum dño: & ipse portabit gloriā & sedebit & dñabitur sup solio suo & erit sacerdos sup solio suo: & consilium pacis erit inter illos duos. Et corone erunt helem & tobie & idaie & hen filio sophonie memoriale in templo dñi. Et qui pcul sunt venient & edificabūt in templo dñi: & scietis quia dñs exercituū misit me ad vos. Erit autem hoc: si auditu audieritis vocem domini dei vestri.

7.

ET factum est in anno quarto darii regis factū est verbum domini ad zachariam in quarta mensis noni qui est casleu. Et miserunt ad domum dei sarasar & rogomelech & viri qui erant cū eis ad precandū faciem dñi vt dicerent sacerdotibus domus domini exercituum & pphetis loquētes. Nū quid flendum est mihi in qnto mēse: vel sanctificare me debeo sicut feci iam multis annis? Et factū est verbū dñi exercituū ad me dicens. Loqre ad omnem populum terre & ad sacerdotes dicens. Cum ieiunaretis & plāgeretis in qnto & septio p hos

ad me dicēs: ecce q egrediuntur sup terrā aqlonis: redescere fecerūt furorē meū sup terrā aqlonis. Et facta est ē sermo dñi ad me dicēs: accipe de ablatitate a principib & ab vtili chmalosias para tōn archontōn kai para tōn chrēsimōn autōn: & ab hiesq cognouerūt eū: & ingredieris in die illa in domū iosie sophonie q venit de babylone: & accipies argētū & aurum: & facies coronas & impones sup caput iesu filij iosedec sacdotis magni. kephalēn iēsou tou iōsiedēk tou hierōs tou megalou. & dices ad eū: hec dicit dñs omipotēs. ide anēr: oriens nomē eius: & subter eū oriet & edificabit domū dñi: & ipse accipiet virtutē & sedebit & iperabit sup thono suo: & erit sacerdos a dextris eius: & cōsilium pacis erit inter vtrisq: at corona erit expectantib & vtilibus eius & hiesq tois hypeidhousin kai tois chresimois autōn kai tois cognouerūt eū: & in gratiā filijs sophonie epeiginōskousi autēn, kai eis charitas tois iosou sophonie: & in psalmū in domo dñi: & q longe abierit, kai eis psalmōn en oikō kyriou, kai oi makran apeisi veniēt & edificabunt in domo dñi: & scietis qr dñs omipotēs misit me gnōsesthe hoti kyrios pantokratōr exapesteilen me ad vos. & erit si audientes audieritis pros humas. kai esai ean eisakousantes eisakousēte tēs phōnēs kyriou tou theou humōn.

Ca.7.

Kai egeneto en tō tetartō etei epi darei rege: factū est sermo dñi ad zachariā ou tou basileōs, egeneto logos kyriou pros zacharian quarta mensis noni q est chasleu. & tetartēs tou menos tou enatou os esti chasleu. kai misit in bethel: sarasar & rogom rec exapesteilen eis baitēl, sarasar kai rogōm o basi & viri et vt pcarentur dñm dñi leus kai oi andres autou exilasasthai ton kyrion lege ad sacdotes q in domo dñi omipotentōn pros tous ierēis tous en oikō kyriou pantokratoros & ad phetas dicēs: ingressa est hucpros kai pros tous prophētas legōn, eiselēluthen ōdē ii quinto mense sctificatio iuxta qd fecerūt iam en tō pempto menei to agiasma katōti epoiēsan ōdē plurib ānis. & factū est sermo dñi virtutū kata eti. kai egeneto logos kyriou tōn dynamōn ad me dicēs: dic omi ppō fre & ad pros me legōn, eipon pasi ti tō laō tēs gēs kai pros tous ierēis legōn, ean nēsteusēte ē koptēte en tais pempais ē en tais ebdomasin kai idou

D

A

B

septuaginta anni: nūqd ieiunīū ieiunastis mihi? τ si
ἑβδομήκοντα ἔτη, μὴ νηστείᾳ νενηστεύκατέ μοι; καὶ ἐὰν
cōederiti aut biberitis: nōne vos cōeditis τ vos bibitis?
φάγητε ἢ πίητε, οὐχ ὑμεῖς ἐσθίετε καὶ ὑμεῖς πίνετε;
nōne ista verba mea sunt q̄ locutus ē dñs in manib⁹
οὐχ οὗτοι οἱ λόγοι μου οὓς ἐλάλησεν κύριος ἐν χερσὶ
pphetaꝝ q̄ ante fuerūt qū erat hierusalem habi
τῶν προφητῶν τῶν ἔμπροσθεν ὅτε ἦν ἱερουσαλὴμ κατοι
tata τ abundans τ ciuitates eius i circuitu τ
κουμένη καὶ εὐποροῦσα καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς κυκλόθεν καὶ
mōtana τ cāpestris habitata ē: τ facta ē fmo dos
ἡ ὀρεινὴ καὶ ἡ πεδινὴ κατῴκητο; καὶ ἐγένετο λόγος κυ
mini ad zachariā dicēs: hec dicit dñs omni
ρίου πρὸς Ζαχαρίαν λέγων, τάδε λέγει κύριος παντο
potens dicēs: iudiciū iustū iudicate: τ miam τ
κράτωρ λέγων, κρῖμα δίκαιον κρίνατε, καὶ ἔλεον καὶ
misericordiā facite vnusqsq; ad fratrē suū: τ ne
οἰκτιρμὸν ποιεῖτε ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ χή
duā τ pupillū τ aduenā τ pauperē nō opprima
ραν καὶ ὀρφανὸν καὶ προσήλυτον καὶ πένητα μὴ καταδυ
tis. τ malitie vnusqsq; fratris sui ne
ναστεύετε. καὶ κακίαν ἕκαστος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ μὴ
memineritis in cordib⁹ vrīs. τ noluerūt
μνησικακεῖτε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. καὶ ἐπείσθησαν
attendere τ dederūt dorsum cōtemnēs: τ
τοῦ προσέχειν καὶ ἔδωκαν νῶτον παραφερόντα, καὶ
aures suas agrauauerūt ne audirent: τ cor
τὰ ὦτα αὐτῶν ἐβάρυναν τοῦ μὴ εἰσακούειν, καὶ τὴν καρ
suum posuerūt inobediēs ne audirent legē
δίαν αὐτῶν ἔταξαν ἀπειθῆ τοῦ μὴ ὑπακούειν τοῦ νόμου
meā τ verba q̄ misit dñs omnipo
μου καὶ τοὺς λόγους οὓς ἐξαπέστειλεν κύριος παντοκρά
in spū suo in manib⁹ pphetaꝝ
τωρ ἐν πνεύματι αὐτοῦ ἐν χερσὶ τῶν προφητῶν τῶν
q̄ ante fuerūt. τ facta ē ira magna a dño om
ἔμπροσθεν. καὶ ἐγένετο ὀργὴ μεγάλη παρὰ κυρίου παν
nipotente. τ erit sicut dixi τ nō audie
τοκράτορος. καὶ ἔσται ὃν τρόπον ἔφην καὶ οὐκ εἰσακού
runt ēi: sic clamabunt τ non exaudiam e
σαν αὐτοῦ, οὕτως κεκράξονται καὶ οὐ μὴ εἰσακούσω αὐ
os dicit dñs omnipo. τ eiciam eos
τῶν λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ ἐκβαλῶ αὐτοὺς
in oēs gētes q̄ nō cognouerūt: τ fra desolata erit
εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἃ οὐκ ἔγνωσαν, καὶ ἡ γῆ ἀφανισθήσεται
post eos a pambulante τ a reuertente:
ὄπισθεν αὐτῶν ἐκ διοδεύοντος καὶ ἐξ ἀπαρτίζοντος,
τ posuerūt terrā electā in desolationē.
καὶ ἔταξαν τὴν γῆν τὴν ἐκλεκτὴν εἰς ἀφανισμόν. Ca.8.
ΘΤ fact⁹ est fmo dñi oipotentis dicēs:
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου παντοκράτορος λέγων,
hec dicit dñs omnipo: zelat⁹ sum hieru
τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἐζήλωκα τὴν ἱερου-
salem τ sion zelo magno τ furore magno ze-
σαλὴμ καὶ τὴν σιὼν ζῆλον μέγαν καὶ θυμῷ μεγάλῳ ἐζή-
lat⁹ sum eam. hec dicit dñs omnipo: reuer
λωκα αὐτήν. τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἐπι-
sus sum ad sion τ habitabo in medio hierusa-
στρέψω πρὸς σιὼν καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ ἱερουσα-
lem: τ vocabit hierusalem ciuitas vera: τ
λὴμ, καὶ κληθήσεται ἱερουσαλὴμ πόλις ἀληθινή, καὶ τὸ
mōs dñi omnipotentis mōs sancti. hec dicit
ὄρος κυρίου παντοκράτορος ὄρος ἅγιον. τάδε λέγει
dñs omnipo: adhuc sedebunt seniores τ
κύριος παντοκράτωρ, ἔτι καθήσονται πρεσβύτεροι καὶ
anus in platēis hierusalem vnus-
πρεσβυτέραι ἐν ταῖς πλατείαις ἱερουσαλὴμ ἕκα-
qsq; virgam suam hēs in manu sua pre
στος τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀπὸ
multitudie dierū: τ platēe ciuitatis reple
πλήθους ἡμερῶν; καὶ αἱ πλατεῖαι τῆς πόλεως πλη-
buntur
θύσονται oooooo

[b]יְלָדִים [l]וִילָדוֹת [h]מְשַׂחֲקִים [l]בִּרְחֹבֹתֶיהָ׃ שָׂחַק
[m]כֹּה [n]אָמַר [o]יְהוָה [p]צְבָאוֹת [q]כִּי
[r]יִפָּלֵא [s]בְּעֵינֵי [t]שְׁאֵרִית [u]הָעָם [v]הַזֶּה [x]פָּלָא
[y]בַּיָּמִים [z]הָהֵם [a]גַּם [b]בְּעֵינַי [c]יִפָּלֵא
[d]נְאֻם [e]יְהוָה [f]צְבָאוֹת׃ [g]כֹּה [h]אָמַר
[i]יְהוָה [k]צְבָאוֹת [l]הִנְנִי [m]מוֹשִׁיעַ [n]אֶת יָשַׁע
[o]עַמִּי [p]מֵאֶרֶץ [q]מִזְרָח [r]וּמֵאֶרֶץ [s]מְבוֹא זָרַח בוא
[t]הַשָּׁמֶשׁ׃ [u]וְהֵבֵאתִי [x]אֹתָם [y]וְשָׁכְנוּ בוא
[z]בְּתוֹךְ [a]יְרוּשָׁלִַם [b]וְהָיוּ־לִי [c]לְעָם הָיָה
[d]וַאֲנִי [e]אֶהְיֶה [f]לָהֶם [g]לֵאלֹהִים [h]בֶּאֱמֶת
[i]וּבְצֶדֶק׃ [k]כֹּה [l]אָמַר [m]יְהוָה [n]צְבָאוֹת
[o]תֶּחֱזַקְנָה [p]יְדֵיכֶם [q]הַשֹּׁמְעִים [r]בַּיָּמִים חָזַק יום
[s]הָאֵלֶּה [t]אֶת [u]הַדְּבָרִים [v]הָאֵלֶּה
[x]מִפִּי [y]הַנְּבִיאִים [z]אֲשֶׁר [a]בְּיוֹם [b]יֻסַּד פה נָבָא
[c]בֵּית יְהוָה [d]צְבָאוֹת [e]הַהֵיכָל [f]לְהִבָּנוֹת׃ הֵכַל בָּנָה
[g]כִּי [h]לִפְנֵי [i]הַיָּמִים [k]הָהֵם [l]שְׂכַר פְּנֵה
[m]הָאָדָם [n]לֹא [o]נִהְיָה [p]וּשְׂכַר [q]הַבְּהֵמָה הָיָה
[r]אֵינֶנָּה [s]וְלַיּוֹצֵא [t]וְלַבָּא [u]אֵין שָׁלוֹם יָצָא בוא
[x]מִן הַצָּר [y]וָאֲשַׁלַּח [z]אֶת כָּל־הָאָדָם שָׁלֵם צוּר
[a]אִישׁ [b]בְּרֵעֵהוּ׃ [c]וְעַתָּה [d]לֹא [e]כַיָּמִים שָׁלַח
[f]הָרִאשֹׁנִים [g]אֲנִי [h]לִשְׁאֵרִית [i]הָעָם
[k]הַזֶּה [l]נְאֻם־יְהוָה [m]צְבָאוֹת׃ [n]כִּי [o]זֶרַע
[p]הַשָּׁלוֹם [q]הַגֶּפֶן [r]תִּתֵּן פִּרְיָהּ [s]וְהָאָרֶץ נָתַן פְּרִי
[t]תִּתֵּן [u]אֶת [v]יְבוּלָהּ [x]וְהַשָּׁמַיִם [y]יִתְּנוּ נוּל נָתַן
[z]טַלָּם [a]וְהִנְחַלְתִּי [b]אֶת [c]שְׁאֵרִית טָלַל נָחַל
[d]הָעָם [e]הַזֶּה [f]אֶת [g]כָּל־אֵלֶּה׃ [h]וְהָיָה
[i]כַּאֲשֶׁר [k]הָיִיתֶם [l]קְלָלָה [m]בַּגּוֹיִם הָיָה
[n]בֵּית יְהוּדָה [o]וּבֵית [p]יִשְׂרָאֵל [q]כֵּן
[r]אוֹשִׁיעַ [s]אֶתְכֶם [t]וְהִיִּיתֶם [u]בְּרָכָה יָשַׁע
[v]אַל־תִּירָאוּ [x]תֶּחֱזַקְנָה [y]יְדֵיכֶם׃ [z]כִּי יָרֵא
[a]כֹּה [b]אָמַר [c]יְהוָה [d]צְבָאוֹת [e]כַּאֲשֶׁר
[f]זָמַמְתִּי [g]לְהָרֵעַ [h]לָכֶם [i]בְּהַקְצִיף רוּעַ קָצַף
[k]אֲבֹתֵיכֶם [l]אֹתִי [m]אָמַר [n]יְהוָה
[o]צְבָאוֹת [p]וְלֹא [q]נִחַמְתִּי׃ [r]כֵּן שׁَבְתִּי שוּב
[s]זָמַמְתִּי [t]בַּיָּמִים [u]הָאֵלֶּה [v]לְהֵיטִיב יום יָטַב
[x]אֶת [y]יְרוּשָׁלִַם [z]וְאֶת בֵּית יְהוּדָה

[b]infantibus:[l]& puellis[h]lu dentibus[l]in plateis eius. [m]Hec[n]dicit[o]dominus[p]ex ercituũ.[q]Si videbitur [r]difficile[s]in oculis[t]reliqua rum[u]populi[v]huius [in diebꝰ[y]illis:[z]nunqd[a]in oculis meis[c]difficile erit [d]dicit[e]dominus[f]exercitu um:[g]Hec[h]dicit [i]dominus[k]exercituum. [l]Ecce ego[m]saluabo [n]populũ meum[o]de terra [q]orientis[r]& de terra[s]occa sus[t]solis:[u]& adducã[x]eos: [y]& habitabunt [z]in medio[a]hierusalem:[b]& erunt[c]mihi[d]in populum [e]& ego[f]ero[g]eis[h]in deum [i]in veritate [k]& in iustitia.[l]Hec[m]dicit [n]dominus[o]exercituum. [p]Confortẽtur[q]manus ve stre[r]qui auditis[s]in [t]his[u]diebꝰ[x]sermões[y]istos [z]per os[a]prophetarũ:[c]in die[b]quo[b]fundata est [c]domus[d]dñi[e]exercituum: [f]vt[g]templũ[h]edificaretur. [i]Siquidem[l]ante[m]dies[n]il los[o]merces [p]hominum[q]nõ[r]erat:[s]nec [t]merces[u]iumentorũ erat [x]neq[y]introeunti neq[z]ex eunti erat[a]pax [b]pre[c]tribulatiõe:[d]& dimi si[e]omnes[f]homines [g]vnũquũq[h]cõtra [i]proximũ suũ.[k]Nunc aũt[l]nõ[m]iuxta dies[n]priores[o]ego faciam [p]reliquiis[q]populi [r]huius[s]dicit[t]dominus[u]ex ercituum:[x]sed[y]semen [z]pacis erit.[a]Vinea[b]dabit [c]fructum suum:[d]& terra [e]dabit[f]germen suum.[g]Et celi[h]dabunt [i]rorem suum:[k]& possides refaciam[l]reliquias [m]populi[n]huius[o]vniuersa [p]hec.[q]Et erit [r]sicut[s]eratis[t]maledictio [u]in gentibus [v]domus[x]iuda[y]& domus [z]israel:[a]sic [b]saluabo[c]vos[d]& eritis[e]be nedictio. [f]Nolite[g]timere.[h]Confor tentur[i]manus vre:[k]quia [l]hec[m]dicit[n]dñs[o]exercituũ. [p]Sicut [q]cogitaui[r]vt affligerem [s]vos[t]cũ ad iracundiã puo cassent[u]patres vestri[x]me: [y]dicit[z]dñs [a]& nõ[b]fum misertus:[c]sic [d]conuersus [e]cogitaui[f]in diebus[g]istis [h]vt benefaciam [i]domui[k]iuda[l]& [m]hierusa lem.

puerio τ puellio ludentib⁹ in plateis eius. hec dicit dñs omp̃o: si ipossibile erit coꝶ reliquio ppli hui⁹ tuo in dieb⁹ illis: nũqd τ coram me ipossibile erit dicit dñs omp̃o? hec dicit dñs omp̃o: ecce ego saluabo ppl̃m meũ de fra orientis τ de terra occidẽtis: τ ducã eos τ habitabunt in medio hierusalem: τ erunt mihi in ppl̃m: τ ego ero eis in deũ in veritate τ in iustitia. hec dicit dñs omp̃o: confortentur manus vre q̃ auditis in dieb⁹ his fmones istos ex ore ꝓphetarũ: ex q̃ die quo fundata est dom⁹ dñi oipotentis τ templũ ex q̃ edificatũ est. qꝶ ait dicit dñs omp̃o: quoniam ante illos merces hoim nõ erit in lucrũ: τ merces iumẽtorũ nõ subsistet. τ egredienti τ ingredienti non erit pax p̃ tribulatiõe. τ emittam oẽes homines vnũquũq; ad primũ suum. τ nũc nõ iuxta dies q̃ ab initio fuerunt ego facio reliquio ppli huius dicit dñs omp̃o: sed mõstrabo pacẽ. τ ꝰ dabit fructũ suum: τ terra dabit germina sua: τ celum dabit rorem suum: τ possidere faciam reliquio populi mei oia hec. τ erit sicut eratis in maledictiõe gentib⁹ dom⁹ iuda τ dom⁹ israel. sic saluabo vos: τ eritis in bñdictiõe. cõfidite τ cõfortamini in manib⁹ vrꝶ: qꝶ hec dicit dñs omp̃o. sicut cogitaui vt affligerẽ vos cum pnocasset ad iracũdiã me pres vri dicit dñs omp̃o. τ nõ me pentuit. sic paratus sum τ cogitaui in diebus istis: vt bene facerem hierusalem τ domui iuda: τ

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

cõfidite: isti sunt sm̃ones q̃ fecistis. loquimini
ἀφσῖτε, οὗτοί εἰσιν οἱ λόγοι οὓς ἐποιήσατε. λαλεῖτε
veritatẽ vnusqsq; ad primũ suum: ⁊ iudiciũ pa
ἀλήθειαν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ κρῖμα εἰρ
cificũ ⁊ iustum iudicate in portis vrīs. ⁊
ηνικὸν καὶ δίκαιον κρίνατε ἐν ταῖς πύλαις ὑμῶν. καὶ
vnusqsq; malũ primi sui nõ cogitetis in
ἕκαστος τὴν κακίαν τοῦ πλησίον αὐτοῦ μὴ λογίζεσθε ἐν
cordibus vrīs: ⁊ iuramẽtũ mẽdax nõ diligatis:
ταῖς καρδίαις ὑμῶν, καὶ ὅρκον ψευδῆ μὴ ἀγαπᾶτε,
qꝫ hec oia odi dicit dñs omnipo.
ὅτι ταῦτα πάντα ἐμίσησα λέγει κύριος παντοκρά-
⁊ fact̃ est sm̃o dñi olipotentis ad me
τωρ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου παντοκράτορος πρός με
dicens: hec dicit dñs omnipo: ieiunũ quar
λέγων, τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, νηστεία ἡ τε
tum: ⁊ ieiunũ quintũ: ⁊ ieiunũ septimũ ⁊
τέρτη, καὶ νηστεία ἡ πέμπτη, καὶ νηστεία ἡ ἑβδόμη καὶ
ieiunũ decimũ erunt domui iuda in gaudiũ ⁊ in
νηστεία ἡ δεκάτη ἔσονται τῷ οἴκῳ ἰούδα εἰς χαρὰν καὶ εἰς
leticiam ⁊ in festiuitates bonas. ⁊ letabimini
εὐφροσύνην καὶ εἰς ἑορτὰς ἀγαθάς. καὶ εὐφρανθήσεσθε
⁊ veritatẽ ⁊ pacem diligite. hec dicit
καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν εἰρήνην ἀγαπήσατε. τάδε λέγει
dñs omnipo: adhuc venient ppli multi ⁊ ha-
κύριος παντοκράτωρ, ἔτι ἥξουσιν λαοὶ πολλοὶ καὶ κα
bitatores ciuitatũ multarũ. ⁊ congregabunt̃ habi
τοικοῦντες πόλεις πολλάς. καὶ συνελεύσονται κατοι
tant ciuitates in vnã ciuitatẽ dicentes: eamus
κοῦντες πόλεις εἰς μίαν πόλιν λέγοντες, πορευθῶμεν
vt deprecemur faciem dñi: ⁊ quramus fa-
ἐντρεπῆναι τοῦ προσώπου κυρίου, καὶ ἐκζητῆσαι τὸ πρό-
ciem dñi olipotentis: vadam ⁊ ego.
σωπον κυρίου παντοκράτορος, πορεύσομαι καὶ ἐγώ.
⁊ venient ppli multi ⁊ gẽtes multe vt querãt
καὶ ἥξουσιν λαοὶ πολλοὶ καὶ ἔθνη πολλὰ ἐκζητῆσαι τὸ
faciem dñi olipotentis in hierusalem. ⁊
πρόσωπον κυρίου παντοκράτορος ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ
vt deprecentur faciem dñi. hec dicit do
τοῦ ἐξιλάσασθαι τὸ πρόσωπον κυρίου. τάδε λέγει κύ-
minus omnipo: in diebus illis si app̃
ριος παντοκράτωρ, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐὰν ἐπι-
henderint decẽ viri de omnibus linguis gẽtiũ.
λάβωνται δέκα ἄνδρες ἐκ πασῶν τῶν γλωσσῶν ἐθνῶν.
⁊ tenuerint fimbriam vnĩho iudei
καὶ ἐπιλάβωνται τοῦ κρασπέδου ἑνὸς ἀνδρὸς ἰουδαίου
dicẽtes: ibimus
λέγοντες, πορευσόμεθα μετὰ σοῦ, ὅτι ἀκηκόαμεν ὅτι
tecum: qꝫ audiuimus qꝫ
ὁ θεὸς μεθ' ὑμῶν ἐστι.

Ca.9.

Assumptio verbi dñi in terra hadrach ⁊ damasci
Λῆμμα λόγου κυρίου ἐν γῇ σιδρὰχ καὶ δαμα-
sacrificũ eius: qꝫ dñs respicit homines ⁊
σκοῦ θυσία αὐτοῦ, ὅτι κύριος ἐφορᾷ ἀνθρώπους καὶ
omes tribus israel. ⁊ emath in finib̃
πάσας τὰς φυλὰς τοῦ ἰσραήλ. καὶ ἐμὰθ ἐν τοῖς ὁρίοις
eius: tyrus ⁊ sidon: qꝫ sapiẽtes fuerũt nimis:
αὐτῆς, τύρος καὶ σιδών, ὅτι κατεφρόνησαν σφόδρα,
⁊ edificauit tyrus munitionẽ sibi ⁊ thesaurizauit
καὶ ὠκοδόμησεν τύρος ὀχύρωμα ἑαυτῷ καὶ ἐθησαύρισεν
argentũ q̃si puluerẽ: ⁊ cõgregauit aurũ vt lutũ
ἀργύριον ὡς χοῦν, καὶ συνήγαγεν χρυσίον ὡς πηλὸν
platearũ. ppterea dñs possidebit eam ⁊ percu-
πλατειῶν. διὰ τοῦτο κύριος κληρονομήσει αὐτὴν καὶ πατά-
et in mari fortitudinẽ ei: ⁊ ipsa in igne cõcre
ξει εἰς θάλασσαν δύναμιν αὐτῆς καὶ αὐτὴ ἐν πυρὶ κατα
mabitur: videbit ascalon
καυθήσεται, ὄψεται ἀσκαλὼν

Trãsla.B.Hie.

Nolite timere. Hec sunt
ergo verba: que
facietis. Loquimini ve
ritatem vnusquisq; cum
proximo suo. Veritatẽ
& iudiciũ pacis indicate
in portis vestris: & vnus
quisq; malum contra
amicum suum ne cogi
tetis in cordibus vestris:
& iuramentum mendax
ne diligatis. Oia enim
hec sunt que odi dicit
dominus.
Et factum est verbũ do
mini exercituum ad me
dicens. Hec dicit dñs
exercituum.
Ieiunium quarti: & ie
iunium quinti:
& ieiunium septimi: & ie
iunium decimi
erit domui iude in gau
dium & in leticiam
& in solẽnitates precla
ras. Veritatẽ tantũ & pa
cem diligite. Hec dicit
dñs exercituum.
Vsq; quo veniant popu
li & habitent
in ciuitatibus multis &
vadant habitatores vnus
ad alterum dicẽtes. Ea
mus &
deprecemur faciem do
mini: & queramus
dominũ exercituũ. Va
dam etiam ego.
Et venient populi mul
ti: & gentes robuste
ad querendũ dñm exer
cituũ in hierusalem:
& deprecandam faciem
domini. Hec dicit
dñs exercituum. In die
bus illis in
quibus apprehendent
decem homines
ex omnibus linguis gẽ
tium & apprehendent
fimbriam viri iudei dicẽ
tes: ibimus
vobiscum. Audiuimus
enim qm̃ deus vobiscũ est.

9.

Onus verbi domini
in terra adrach & &
damasci requiei eius:
qua dñi est oculus ho
minis & omniũ tribuũ
israel. Emath quoq; in
terminis eius &
tyrus & sydõ. Assumpse
rũt quippe sibi sapientiã
valde. Et edificauit tyrus
munitionẽ suã: & coacer
uauit argentũ q̃si humũ:
& aurũ vt lutũ platearũ.
Ecce dñs possidebit eã
& percutiet ĩ mari fortitu
dinẽ ei & hec igni deuo
rabitur. Videbit ascalon

Tex.heb.zacha.ix.

אַל תִּירָאוּ׃ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
תַּעֲשׂוּ׃ דַּבְּרוּ אֱמֶת אִישׁ אֶת
רֵעֵהוּ אֱמֶת וּמִשְׁפַּט שָׁלוֹם שִׁפְטוּ
בְּשַׁעֲרֵיכֶם׃ וְאִישׁ אֶת רַעַת
רֵעֵהוּ אַל תַּחְשְׁבוּ בְּלִבַּבְכֶם
וּשְׁבֻעַת שֶׁקֶר אַל תֶּאֱהָבוּ כִּי אֶת
כָּל אֵלֶּה אֲשֶׁר שָׂנֵאתִי נְאֻם יְהוָה׃
וַיְהִי דְבַר יְהוָה צְבָאוֹת אֵלַי
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
צוֹם הָרְבִיעִי וְצוֹם הַחֲמִישִׁי
וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הָעֲשִׂירִי
יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה
וּלְמוֹעֲדִים טוֹבִים וְהָאֱמֶת וְהַשָּׁלוֹם
אֹהֵבוּ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
עוֹד אֲשֶׁר יָבֹאוּ עַמִּים וְיֹשְׁבֵי
עָרִים רַבּוֹת׃ וְהָלְכוּ יֹשְׁבֵי אַחַת
אֶל אַחַת לֵאמֹר נֵלְכָה הָלוֹךְ
לְחַלּוֹת אֶת פְּנֵי יְהוָה וּלְבַקֵּשׁ
אֶת יְהוָה צְבָאוֹת אֵלְכָה גַּם אָנִי׃
וּבָאוּ עַמִּים רַבִּים וְגוֹיִם עֲצוּמִים
לְבַקֵּשׁ אֶת יְהוָה צְבָאוֹת בִּירוּשָׁלִַם
וּלְחַלּוֹת אֶת פְּנֵי יְהוָה׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת בַּיָּמִים הַהֵמָּה
אֲשֶׁר יַחֲזִיקוּ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים
מִכֹּל לְשֹׁנוֹת הַגּוֹיִם וְהֶחֱזִיקוּ
בְּכְנַף אִישׁ יְהוּדִי לֵאמֹר נֵלְכָה
עִמָּכֶם כִּי שָׁמַעְנוּ אֱלֹהִים עִמָּכֶם׃

Cap. ix.

מַשָּׂא דְבַר יְהוָה
בְּאֶרֶץ חַדְרָךְ וּדַמֶּשֶׂק מְנוּחָתוֹ
כִּי לַיהוָה עֵין אָדָם וְכֹל שִׁבְטֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וְגַם חֲמָת תִּגְבָּל בָּהּ
צֹר וְצִידוֹן כִּי חָכְמָה מְאֹד׃ וַתִּבֶן
צֹר מָצוֹר לָהּ וַתִּצְבֹּר כֶּסֶף כֶּעָפָר
וְחָרוּץ כִּטִיט חוּצוֹת׃ הִנֵּה אֲדֹנָי
יוֹרִישֶׁנָּה וְהִכָּה בַיָּם חֵילָהּ וְהִיא
בָּאֵשׁ תֵּאָכֵל׃ תֵּרֶא אַשְׁקְלוֹן

Pãtiua.heb.

עָשָׂה
שָׁפַט שָׁלוֹם
רוּעַ
חָשַׁב
אָהַב
הָיָה
רָבַע חָמֵשׁ
עָשַׂר
הָיָה שׂוֹשׂ
יָצַד שָׁלוֹם
עוֹד בּוֹא
עִיר רַבָּה
הָלַךְ
חָלָה פָּנָה
בּוֹא רָבַב
עָצַם
בּוֹא רָבַב
יוֹם
חָזַק
הָיָה
בָּאָה אָרַר
אָכַל רָאָה

Prītiua.heb. Tex.heb.zacha.ix.

יָרֵא חוּל
וְתִירָא עַזָּה וְתָחִיל מְאֹד וְעֶקְרוֹן
יָבֵשׁ כִּמְטַח
כִּי הוֹבִישׁ מִבְטָחוֹ וְאָבַד מֶלֶךְ
יֵשֶׁב
מֵעַזָּה וְאַשְׁקְלוֹן לֹא תֵשֵׁב׃ וְיָשַׁב
סָזַר בְּרִת
מַמְזֵר בְּאַשְׁדּוֹד וְהִכְרַתִּי גְאוֹן
גְּאָה סוּר
פְּלִשְׁתִּים׃ וַהֲסִרֹתִי דָמָיו מִפִּיו
פֶּה
וְשִׁקֻּצָיו מִבֵּין שִׁנָּיו וְנִשְׁאַר גַּם
שָׁאַר
הוּא לֵאלֹהֵינוּ וְהָיָה כְּאַלֶּף
תָּנָה
בִּיהוּדָה וְעֶקְרוֹן כִּיבוּסִי׃ וְחָנִיתִי
צָבָא שׁוּב
לְבֵיתִי מִצָّבָא מֵעֹבֵר וּמֵשָּׁב וְלֹא
עָבַר נָגַשׁ
יַעֲבֹר עֲלֵיהֶם עוֹד נוֹגֵשׁ כִּי עַתָּה
רָאָה גֹּל
רָאִיתִי בְעֵינָי׃ גִּילִי מְאֹד בַּת צִיּוֹן
רוּעַ
הָרִיעִי בַּת יְרוּשָׁלִַם הִנֵּה מַלְכֵּךְ
בּוֹא צָדִק
יָבוֹא לָךְ צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא עָנִי
יָשַׁע עָנָה
וְרֹכֵב עַל חֲמוֹר וְעַל עַיִר בֶּן אֲתֹנוֹת׃
חָמוֹר
וְהִכְרַתִּי רֶכֶב מֵאֶפְרַיִם וְסוּס
לָגוּם
מִירוּשָׁלִַם וְנִכְרְתָה קֶשֶׁת מִלְחָמָה
יָשָׁלֵם
וְדִבֶּר שָׁלוֹם לַגּוֹיִם וּמָשְׁלוֹ מִיָּם
עַד יָם וּמִנָּהָר עַד אַפְסֵי אָרֶץ׃ גַּם
אָרֹת אָסַר
אַתְּ בְּדַם בְּרִיתֵךְ שִׁלַּחְתִּי אֲסִירַיִךְ
מִבּוֹר אֵין מַיִם בּוֹ׃ שׁוּבוּ לְבִצָּרוֹן
אֲסִירֵי הַתִּקְוָה גַּם הַיּוֹם מַגִּיד
כָּנָה נָגַד
מִשְׁנֶה אָשִׁיב לָךְ׃ כִּי דָרַכְתִּי לִי
שָׁנָה שׁוּב
יְהוּדָה קֶשֶׁת מִלֵּאתִי אֶפְרַיִם
וְעוֹרַרְתִּי בָנַיִךְ צִיּוֹן עַל בָּנַיִךְ יָוָן
שׁוּם גִּבּוֹר
וְשַׁמְתִּיךְ כְּחֶרֶב גִּבּוֹר׃ וַיהוָה עֲלֵיהֶם
רָאָה
יֵרָאֶה וְיָצָא כַבָּרָק חִצּוֹ וַאדֹנָי
שָׁפַר תָּקַע
יְהוִה בַּשּׁוֹפָר יִתְקָע וְהָלַךְ בְּסַעֲרוֹת
יָמוֹן נָגַן
תֵּימָן׃ יְהוָה צְבָאוֹת יָגֵן עֲלֵיהֶם
שָׁתָה
וְאָכְלוּ וְכָבְשׁוּ אַבְנֵי קָלַע וְשָׁתוּ
הָמָה זָרַק
הָמוּ כְּמוֹ יַיִן וּמָלְאוּ כַּמִּזְרָק
זָוִיָּה נָצַח
כִּזְוִיֹּת מִזְבֵּחַ׃ וְהוֹשִׁיעָם יְהוָה
יָשַׁע
אֱלֹהֵיהֶם בַּיּוֹם הַהוּא כְּצֹאן עַמּוֹ
נֵס
כִּי אַבְנֵי נֵזֶר מִתְנוֹסְסוֹת עַל
יָפָה
אַדְמָתוֹ׃ כִּי מַה טּוּבוֹ וּמַה יָּפְיוֹ
בָּחוּר יָרַשׁ
דָּגָן בַּחוּרִים וְתִירוֹשׁ יְנוֹבֵב
נוּב בָּתוּל
בְּתוּלוֹת׃

Trāſl.B.Vie.

et timebit: & gaza & dolebit nimis: & accharon: quoniã cõfuſa ſpes eius. Et peribit rex de gaza & aſcalon non habitabitur: & ſedebit ſeparator in azoto: & diſperdam ſuperbiam de philiſtinorũ: & auferam ſanguinẽ eius de ore eius: & abominationes eius de medio dentũ eius: & relinq̃tur etiã ipſe deo noſtro: & erit quaſi dux de in iuda: & accharõ qua ſi iebuſeus. & circundabo domũ meã ex his q militant mihi euntes & reuertentes: & nõ tranſibit ſuper eos vltra exactor: qa nunc vidi in oculis meis. Exulta ſatis filia ſion: iubila filia hieruſalẽ. Ecce rex tuus veniet tibi iuſtus ſaluator ipſe pauper: & aſcendẽs ſup aſinã & ſuper pullũ filium aſine. Et diſperdam quadrigã ex effraim & equum de hieruſalẽ & diſſipabitur arcus belli. Et loquetur pacem gentibus: & poteſtas eius a mari vſq; ad mare: & a fluminibus vſq; ad fines terre. Tu quoq; in ſanguine teſtamenti tui emiſiſti vinctos tuos de lacu in quo nõ eſt aqua: cõuertimini ad munitionẽ vincti ſpei. Hodie quoq; annũciãs duplicia reddã tibi: quoniã extendi mihi iudam quaſi arcũ: implevi effraim. Et ſuſcitabo filios tuos ſion ſup filios tuos grecia: & ponã te q̃ſi gladiũ fortiũ. & dñs de ſup eos videbitur: & exibit vt fulgur iaculũ ei. Et dñs deus in tuba canet: & vadet in turbine auſtri. Dñs exercituum proteget eos: & deuorabũt & ſubiicẽt lapidib funde. Et bibẽtes inebriabũtur q̃ſi a vino: & replebũtur vt phiale: & quaſi cornua altaris. Et ſaluabit eos dñs deus eorũ in die illa vt gregem populi ſui quia lapides ſancti eleuabũtur ſuper terrã eius. Quid enim bonũ eius eſt: & quid pulchrũ eius niſi frumentũ electorũ: & vinum germinans virgines.

10.

Trāſ.Gre.lex.cũ interp.latina.

timebit: gaza dolebit nimis: καὶ φοβηθήσεται, καὶ γάζα καὶ ἀδυνησήσει σφόδρα,
accaron: qm cõfuſa eſt de ſpe ſua. καὶ ἀκκαρών, ὅτι κατηχύνθη ἐκ τῆς ἐλπίδος αὐτῆς. καὶ
peribit rex de gaza: aſcalon nõ ha- ἀπολεῖται βασιλεὺς ἐκ γάζης, καὶ ἀσκαλὼν οὐ μὴ κα-
bitabit. alienigene habitabit in azoto. τοικηθῇ. καὶ ἀλλοφυλὶς κατοικήσουσιν ἐν ἀζώτῳ. καὶ κα-
ſtruã iuriã alienigenarũ. auferã ſanguinẽ eorũ de ore ei- θελῶ ὕβριν ἀλλοφύλων. καὶ ἐξαρῶ τὸ αἷμα αὐτῶν ἐκ στό-
re illorũ: abominationes eorũ de medio dentũ ei- ματος αὐτῶν, καὶ τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἐκ μέσου τῶν ὀδό-
eorũ. manebunt iſti deo noſtro: ντων αὐτῶν. καὶ ὑπολειφθήσονται καὶ οὗτοι τῷ θεῷ ἡμῶν,
erunt vt tribunus in iuda: accaron ſicut ie- καὶ ἔσονται ὡς χιλίαρχος ἐν Ἰούδᾳ, καὶ ἀκκαρὼν ὡς ὁ ἰε-
buſeus. ſubſtituã domui mee eiecũtione: βουσαῖος. καὶ ὑποστήσομαι τῷ οἴκῳ μου ἀπόστημα τοῦ,
ne pertranſeat neq; reuertatur vllus. non μὴ διεκπορεύεσθαι μὴ δὲ ἀπαλλάσσειν μηδένα. καὶ οὐ μὴ
ſupuentat ſup eos vltra vllus abigẽs eos: qa ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτοὺς ἔτι οὐδὲ εἷς ἐξελαύνων αὐτούς, διό-
nunc vidi in oculis meis. gaude vehemẽ- τι νῦν ἑώρακα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου. χαῖρε σφόδρα
ti filia ſion: ꝓdica filia hieruſalem: ecce rex θυγάτερ σιών, κήρυσσε θυγάτερ ἱερουσαλήμ, ἰδοὺ ὁ βα-
tuus venit tibi iuſtus ſaluãs: ipe mãſue- σιλεύς σου ἔρχεται σοι δίκαιος καὶ σώζων, αὐτὸς πρᾶ-
tus ascendens ſup ſubiugalem pullũ eqñ nouã: ος καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ πῶλον νέον, καὶ
diſperdet q̃drigas ex ephraim: equũ de diſperdet arcũ pugnãtiũ: & mitis hieruſalem. ἐξολεθρεύσει ἅρματα ἐξ Ἐφραίμ, καὶ ἵππον ἐξ Ἰερουσαλήμ. καὶ ἐξολεθρεύσει τόξον πολεμιστῶν, καὶ πλη-
dinẽ pacem ex gẽtib: & dñabit ab aqua- θυνῶ εἰρήνην ἐξ ἐθνῶν, καὶ κατάρξει ἀπὸ τῶν ὑδάτων
ſq ad mare & flumina erituſ terre. ἕως θαλάσσης καὶ ποταμῶν διαβολὰς γῆς. καὶ σὺ ἐν αἵ-
tu iſan guine teſtamẽti emiſiſti vinctos tuos de lacu q̃ nõ matι διαθήκης ἐξαπέστειλας δεσμίους σου ἐκ λάκκου οὐκ
habet aquã: ſedebitis in munitione vincti cõ- ἔχοντος ὕδωρ, καθήσεσθε ἐν ὀχυρώματι δέσμιοι τῆς σω-
gregatiõis: & p vna die pegrinatiõis tue duplicia τηρίας, καὶ ἀντὶ μιᾶς ἡμέρας παροικεσίας σου διπλᾶ
reddam tibi: qm tetendi te iuda mihi. ἀποδώσω σοι, διότι ἐπέτεινά σοι ἰούδα ἐμαυτῷ.
arcũ implevi ephraim: & ſuſcitabo filios τόξον ἔπλησα τὸν Ἐφραίμ, καὶ κατεγείρω τὰ τέκνα
tuos ſion ſup filios grecorũ. & attrectabo σου σιὼν ἐπὶ τὰ τέκνα τῶν ἑλλήνων. καὶ ψηλαφήσω
te q̃ſi gladiũ pugnatoris. & dñs de ſup eos σε ὡς ῥομφαίαν μαχητοῦ. καὶ κύριος ὁ θεὸς ἐπ' αὐτοὺς
apparebit & egrediet ſicut fulgur ſagitta eius. ὀφθήσεται καὶ ἐξελεύσεται ὡς ἀστραπὴ βολὶς αὐτοῦ. καὶ
dñs deus in tuba clanget. & ibit in cõ- κύριος ὁ θεὸς ἐν σάλπιγγι σαλπιεῖ. καὶ πορευθήσεται ἐν σά-
motiõe miaq̃ ſuaq̃. dñs omnipotẽs ꝓteget eos λῳ ἀπειλῆς αὐτοῦ. κύριος παντοκράτωρ ὑπερασπιεῖ αὐ-
& cõſumẽt eos & obtẽdent eos in lapidib funde: & bibent ſanguinẽ eorũ τοὺς. καὶ κατατιτρώσουσιν αὐτοὺς καὶ καταχώσουσιν αὐ-
ſicut vinũ: & implebunt phialas eorũ ſicut altaris. τοὺς ἐν λίθοις σφενδόνης, καὶ ἐκπίονται τὸ αἷμα αὐτῶν
& ſaluabit eos dñs deus eorũ in die illa: ſicut ὡς οἶνος, καὶ πλήσουσιν τὰς φιάλας αὐτῶν ὡς θυσιαστη-
gregem populi ſui. & ſaluabit eos dñs deus in die illa: ſicut ρίου. καὶ σώσει αὐτοὺς κύριος ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὡς
oues ꝓpli ſui: qa lapides ſancti volunt ſup πρόβατα τὸν λαὸν αὐτοῦ, διότι λίθοι ἅγιοι κυλίονται ἐπὶ
terrã eius. qa ſi q̃d pulchrũ illius & ſi q̃d bonũ eius: fru- τῆς γῆς αὐτῆς. διότι εἴ τι καλὸν αὐτῆς καὶ εἴ τι ἀγαθὸν αὐτῆς, σι-
mẽtũ iuuenũ: & vinũ bonũ odorẽt ad virgines. τοῦ νεανίσκοις, καὶ οἶνος εὐωδιάσει εἰς παρθένους.

C. 10.

Eſai. 61.b. Mat. 21.a.

Cap.x.

A Αἰτεῖσθε ὑετὸν παρὰ κυρίου καιροῦ ὀψιμου τ πρωϊμου. κύριος ἐποιησε φαντασίας καὶ ὑετὸν χειμερινὸν δώσει αὐτοῖς, ἑκάστῳ βοτάνην ἐν ἀγρῷ. οἱ γὰρ λαλοῦντες ἐλάλησαν κενοὺς, καὶ οἱ μάντεις εἶδον ψευδῆ, καὶ ἐνύπνια ψευδῆ ἐλάλουν, μάτην παρεκάλουν. διὰ τοῦτο ἐξέπεσαν ὡς πρόβατα καὶ ἐκακώθησαν, ὅτι οὐκ ἦν ἴασις. ἐπὶ τοὺς ποιμένας ἐπεσκέψατο θυμός μου, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀρνοὺς ἐπισκέψομαι τ πρωϊμου. καὶ ἐπισκέψεται κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ τὸν οἶκον τοῦ Ἰουδα. καὶ θήσει αὐτὸν ὡς ἵππον ἐνδόξου ἐν πολέμῳ. καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐπὶ βλίψει αὐτοῖς, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔταξιν τέξεται ἐν θυμῷ, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξελευσεται πᾶς ὁ ἐξελαυνων ἐν τῷ αὐτῷ. καὶ ἔσονται ὡς μαχηταὶ πατοῦντες πηλὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐν πολέμῳ, καὶ παρατάξονται, διότι κύριος μετ' αὐτῶν. καὶ καταισχυνθήσονται ἀναβάται ἵππων, καὶ κατισχύσω τὸν οἶκον Ἰουδα. καὶ τὸν οἶκον Ἰωσὴφ σώσω, καὶ κατοικιῶ αὐτοὺς ὅτι ἠγάπησα αὐτούς. καὶ ἔσονται ἐν ἀδόμῃ ὡς οὐκ ἀπεβρίψα, διότι ἐγὼ κύριος θεὸς αὐτῶν καὶ εἰσακούσομαι αὐτῶν. καὶ ἔσονται ὡς μαχηταὶ Ἐφραίμ, καὶ χαρήσεται ἡ καρδία αὐτῶν ὡς ἐν οἴνῳ. καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ὄψονται καὶ χαρήσονται, καὶ εὐφρανθήσεται ἡ καρδία αὐτῶν ἐπὶ τῷ κυρίῳ. σκοπὸς αὐτῶν καὶ ἐπισκέψομαι αὐτούς, καὶ εἰσδέξομαι αὐτούς, διότι λυτρώσομαι αὐτούς. καὶ πληθυνῶ καθότι ἦσαν πολλοί, καὶ σπερῶ αὐτοὺς καὶ πληθυνῶ καθότι ἦσαν πολλοί, καὶ σπερῶ αὐτοὺς εἰς λαοὺς, καὶ οἱ μακρὰν μνεσθήσονται μου καὶ ἐκτρέψουσι τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ ἐπιστρέψουσιν, καὶ εἰσάξω αὐτοὺς, καὶ οὐ μὴ ὑπολειφθῇ ἐξ αὐτῶν οὐδείς. καὶ διελεύσονται ἐν θαλάσσῃ στενῇ, καὶ πατάξουσιν ἐν θαλάσσῃ κύματα, καὶ ξηρανθήσεται πάντα τὰ βάθη ποταμοῦ. καὶ καταισχυνθήσεται πᾶσα ὕβρις Ἀσσυρίων. καὶ σκῆπτρα Αἰγύπτου περιαιρεθήσεται, καὶ κατισχύσω αὐτοὺς ἐν κυρίῳ θεῷ αὐτῶν καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ καυχήσονται λέγει κύριος.

Ca.ii.

B C D

Petite a domino pluuiam in tempore serotino: & dominus faciet nitues & pluuiam imbris: & dabit eis singulis herbam in agro. Quia simulacra locuta sunt inutile: & diuini viderũt mendaciũ: & sõniatores locuti sunt frustra: & vane cõsolabãtur. Idcirco adducti sũt q̃ si grex affligẽtur quia non est eis pastor. Super pastores iratus est furor meus: & super hircos visitabo. Quia visitauit dominus exercituũ gregem suum domum iuda: & posuit eos qua si equum glorie suę in bello. Ex ipso angulus: ex ipso paxillus: ex ipso arcus prelii: & ex ipso egredietur ois exactor simul. Et erũt q̃ si fortes conculcantes lutũ in viis in bello. Et bellabunt: quia dñs cum eis: & confundẽtur ascensores equorũ. Et confortabo domum iuda: & domum ioseph saluabo. Et conuertam eos quia miserebor eorũ. & erunt sicut fuerũt q̃ nõ pro iecerã eos. Ego eni dñs deus eorũ: & exaudiam eos. Et erunt q̃ si fortes effraim: & letabitur cor eorũ quasi a vino. Et filii eorũ videbunt & letabuntur: & exultabit cor eorũ in dño. Sibilabo eis & cõgregabo illos quia redemi eos. Et multiplicabo eos sicut ante fuerant multiplicati: & seminabo eos in populis. Et de longe recordabũtur mei: & viuẽt cũ filiis suis & reuertẽtur. Et reducã eos de terra egypti: et de assyriis cõgregabo eos. Et ad terrã galaad & libani adducaꝫ eos: & nõ inuenietur eis locus. Et transiet in maris freto: & percutiet in mari fluctus: & confundẽtur oia pfunda fluminis: & humiliabitur supbia assur: & sceptrum egypti recedet. Cõfortabo eos in dño: & in nomine eiꝰ ambulabunt dicit dominus.

II.

עָשָׂה אלו מַיְהוָה מָטָר
לָקֵשׁ חָזִיז בְּעֵת מַלְקוֹשׁ יְהוָה עֹשֶׂה חֲזִיזִים
וּמְטַר גֶּשֶׁם יִתֶּן לָהֶם לְאִישׁ
עֵשֶׂב בַּשָּׂדֶה: כִּי הַתְּרָפִים דִּבְּרוּ
אָוֶן וְהַקֹּסְמִים חָזוּ שֶׁקֶר וַחֲלֹמוֹת
הַשָּׁוְא יְדַבֵּרוּ הֶבֶל יְנַחֵמוּן עַל
כֵּן נָסְעוּ כְמו צֹאן יֵעָנּוּ כִּי אֵין
רֹעֶה: עַל הָרֹעִים חָרָה אַפִּי
וְעַל הַשְּׂעִירִים אֶפְקוֹד כִּי פָקַד
יְהוָה צְבָאוֹת אֶת עֶדְרוֹ אֶת בֵּית
יְהוּדָה וְשָׂם אוֹתָם כְּסוּס הודו
בַּמִּלְחָמָה: מִמֶּנּוּ פִּנָּה מִמֶּנּוּ יָתֵד מִמֶּנּוּ קֶשֶׁת מִלְחָמָה מִמֶּנּוּ
יֵצֵא כָּל נוֹגֵשׂ יַחְדָּו: וְהָיוּ כְגִבּוֹרִים
בּוֹסִים בְּטִיט חוּצוֹת בַּמִּלְחָמָה
וְנִלְחֲמוּ כִּי יְהוָה עִמָּם וְהוֹבִישׁוּ
רֹכְבֵי סוּסִים: וְגִבַּרְתִּי אֶת בֵּית
יְהוּדָה וְאֶת בֵּית יוֹסֵף אוֹשִׁיעַ
וְהוֹשִׁבוֹתִים כִּי רִחַמְתִּים וְהָיוּ
כַּאֲשֶׁר לֹא זְנַחְתִּים כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם וְאֶעֱנֵם: וְהָיוּ כְגִבּוֹר
אֶפְרַיִם וְשָׂמַח לִבָּם כְּמו יָיִן
וּבָנֵיהֶם יִרְאוּ וְשָׂמֵחוּ יָגֵל לִבָּם
בַּיהוָה: אֶשְׁרְקָה לָהֶם וַאֲקַבְּצֵם
כִּי פְדִיתִים וְרָבוּ כְּמו רָבוּ:
וְאֶזְרָעֵם בָּעַמִּים וּבַמֶּרְחַקִּים
יִזְכְּרוּנִי וְחָיוּ אֶת בְּנֵיהֶם וְשָׁבוּ:
וַהֲשִׁבוֹתִים מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמֵאַשּׁוּר
אֲקַבְּצֵם וְאֶל אֶרֶץ גִּלְעָד וּלְבָנוֹן
אֲבִיאֵם וְלֹא יִמָּצֵא לָהֶם: וְעָבַר
בַּיָּם צָרָה וְהִכָּה בַיָּם גַּלִּים
וְהוֹבִישׁוּ כָּל מְצוּלוֹת יְאוֹר וְהוּרַד
גְּאוֹן אַשּׁוּר וְשֵׁבֶט מִצְרַיִם
יָסוּר: וְגִבַּרְתִּים בַּיהוָה וּבְשְׁמו
יִתְהַלָּכוּ נְאֻם יְהוָה:

Pritiua.heb. Tex.heb.zacha.ix.

Cap.ii.

פְּתַח דַּלְתֶּיךָ לְבָנוֹן וְתֹאכַל אֵשׁ בַּאֲרָזֶיךָ׃ הֵילֵל בְּרוֹשׁ אֲשֶׁר נָפַל אֶרֶז אֲשֶׁר אַדִּירִים שֻׁדָּדוּ הֵילִילוּ אַלֹּנֵי בָשָׁן כִּי יָרַד יַעַר הַבָּצוּר׃ קוֹל יְלֵלַת רֹעִים כִּי שֻׁדְּדָה אַדַּרְתָּם קוֹל כְּפִירִים שַׁאֲנַת כִּי שֹׁדַד גְּאוֹן הַיַּרְדֵּן׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהָי רְעֵה אֶת צֹאן הַהֲרֵגָה׃ אֲשֶׁר קֹנֵיהֶן יַהַרְגֵן וְלֹא יֶאְשָׁמוּ וּמֹכְרֵיהֶן יֹאמַר בָּרוּךְ יְהוָה וַאֶעְשַׁר וְרֹעֵיהֶן לֹא יַחְמוֹל עֲלֵיהֶן׃ כִּי לֹא אֹסִיף עוֹד עַל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה וְהִנֵּה אָנֹכִי מַמְצִיא אֶת הָאָדָם אִישׁ בְּיַד רֵעֵהוּ וּבְיַד מַלְכּוֹ וְכִתְּתוּ אֶת הָאָרֶץ וְלֹא אַצִּיל מִיָּדָם׃ וָאֶרְעֶה אֶת צֹאן הַהֲרֵגָה לָכֵן עֲנִיֵּי הַצֹּאן וָאֶקַּח לִי שְׁנֵי מַקְלוֹת לְאַחַד קָרָאתִי נֹעַם וְלְאַחַד קָרָאתִי חֹבְלִים וָאֶרְעֶה אֶת הַצֹּאן׃ וָאַכְחִד אֶת שְׁלֹשֶׁת הָרֹעִים בְּיָרֵחַ אֶחָד וַתִּקְצַר נַפְשִׁי בָּהֶם וְגַם נַפְשָׁם בָּחֲלָה בִי׃ וָאֹמַר לֹא אִרְעֶה אֶתְכֶם הַמֵּתָה תָמוּת וְהַנִּכְחֶדֶת תִּכָּחֵד וְהַנִּשְׁאָרוֹת תֹּאכַלְנָה אִשָּׁה אֶת בְּשַׂר רֵעוּתָהּ׃ וָאֶקַּח אֶת מַקְלִי אֶת נֹעַם וָאֶגְדַּע אֹתוֹ לְהָפֵר אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת כָּל הָעַמִּים׃ וַתֻּפַר בַּיּוֹם הַהוּא וַיְדְעוּ כֵן עֲנִיֵּי הַצֹּאן הַשֹּׁמְרִים אֹתִי כִּי דְבַר יְהוָה הוּא׃ וָאֹמַר אֲלֵיהֶם אִם טוֹב בְּעֵינֵיכֶם הָבוּ שְׂכָרִי וְאִם לֹא חָדָלוּ וַיִּשְׁקְלוּ אֶת שְׂכָרִי שְׁלֹשִׁים כָּסֶף׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי

אכל אש
ירש אדר
נעצא
רעה
ענה
לקח שנה
נעם
חבל
כחד
קצר
פות
שאר
אכל איש
רעה לקח
נדע
פור׳ ברת
ענה
אמר

Trāſl.B.Vie.

H Peri libane portas tuas: & comedet ignis cedros tuas. Vlula abies quia cecidit cedrus: qm̃ magnifici vastati sunt. Vluiate q̃rcus basan: quoniam succisus est saltus munitus. Vox vlulatus pastorũ: quia vastata est magnificẽtia eorũ. Vox rugitus leonum: quoniam vastata est superbia iordanis. Hec dicit dñs deus meus. Pasce pecora occisionis que qui possederant occidebant & non dolebant: & vendebant ea dicẽtes. Benedictus dominus diuites facti sum: et pastores corũ nõ parcebant eis: & ego non parcam vltra super habitantes terram dicit domin. Ecce ego tradam homines: vnunquenq; in manu proximi sui & in manu regis sui: & concident terram et non eruam de manu eorum: & pascam pecus occisionis ppter hoc o pauperes gregis. & assumpsi mihi duas virgas: vnam vocaui decorẽ: & alterã vocaui funiculum: & paui gregem: & succidi tres pastores in mense vno & contracta est anima mea in eis. Siquidem & ania eorum variauit in me: & dixi. Non pascã vos: Quod moritur moriatur: & quod succidit succidatur & reliq deuorẽt vnusquisq; carnem proximi sui: & tuli virgam meã que vocabatur decor: & abscidi eam vt irritum facerẽ fedus meum: quod percussi cum oibus populis & in irritũ deductũ est in die illa: & cognouerunt sic pauperes gregis qui custodiunt mihi: quia verbum dñi est: & dixi ad eos. Si bonũ est in oculis vestris afferte mercedẽ meã: & si non: quiescite. Et appenderunt mercedẽ meã triginta argenteos. Et dixit dominus ad me.

Trāſl.Gre.lex.cũ interp.latina.

H Peri libane portas tuas: & comedat ignis cedros tuas. vlulet pinus: quia cecidit cedrus: quoniam magnifici facti sunt optimati. vlulate quercus basanitidis: quia succisus est saltus cõsitus. vox ingentis pastorum: ὅτι ὁ δρυμὸς ὁ σύμφυτος. φωνὴ ἀρκτούντων ποιμένων, quia mira facta est magnificentia eorum. vox rugitus ὅτι πεταλαιπώρηκεν ἡ μεγαλωσύνη αὐτῶν. φωνὴ ὠρυγῆς leonum: quia mira factus est fremitus λεόντων, ὅτι πεταλαιπώρηκεν τὸ φρύαγμα τοῦ Ἰορδάνου. hec dicit dñs omipotens: pasce oues occisionis: quo d possederũt interficiebãt: et οὓς πρόβατα τῆς σφαγῆς, ἃ οἱ κτησάμενοι ἔσφαζον, καὶ οὐ nõ agebãt pãitam. et q vendebant eas dicebãt: bñ ἐν μετεμελοῦντο. καὶ οἱ πωλοῦντες αὐτὰ ἔλεγον, ἐν dictus dñs: diuites facti sumus. et pastores eorũ λογοῦς κύριος, πεπλουτήκαμεν. καὶ οἱ ποιμένες αὐτῶν nõ patiebãt q̃ sup eos: ideo nõ parcam οὐκ ἔφειδον οὐδὲ ἐπ' αὐτοῖς, διὰ τοῦτο οὐ φείσομαι vltra sup habitantes terrã dicit dñs. οὐκ ἔτι ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν λέγει κύριος. et ecce ego trado homines: vnusquisq; in καὶ ἰδοὺ ἐγὼ παραδίδωμι τοὺς ἀνθρώπους, ἕκαστον εἰς man primi sui et in manu regis χεῖρας τοῦ πλησίον αὐτοῦ καὶ εἰς χεῖρας βασιλέως ciuis: et concident terrã et non eruam αὐτοῦ, καὶ κατακόψουσιν τὴν γῆν καὶ οὐ μὴ ῥύσωμαι de manu eorum: et pascam oues occisionis ἐκ χειρὸς αὐτῶν, καὶ ποιμανῶ τὰ πρόβατα τῆς σφαγῆς in chanaanitide. et assumã mihi duas virgas: εἰς τὴν χαναανῖτιν. καὶ λήψομαι ἐμαυτῷ δύο ῥάβδους: vnã vocaui decorẽ: et alterã vocaui funiculũ. et pascam oues et auferã τὴν μίαν ἐκάλεσα κάλλος, καὶ τὴν ἑτέραν ἐκάλεσα σχοινίσμα. καὶ ποιμανῶ τὰ πρόβατα καὶ ἐξαρῶ τοὺς tres pastores in mense vno: et ingramiscet ala τρεῖς ποιμένας ἐν μηνὶ ἑνί, καὶ βαρυνθήσεται ἡ ψυχή mea sup eos: et .n. ala eorum rugiebãt μου ἐπ' αὐτοὺς, καὶ γὰρ αἱ ψυχαὶ αὐτῶν ἐπωρύοντο sup me. et dixi: nõ pascam eos. qd moritur ἐπ' ἐμέ. καὶ εἶπα, οὐ ποιμανῶ αὐτούς. τὸ ἀποθνῆσκον mortuũ: et qd deficit deficiat. et reliq ἀποθνησκέτω, καὶ τὸ ἐκλεῖπον ἐκλειπέτω. καὶ τὰ κατα- Dicit. 15.d. qui deuorent vnusquisq; carnes proximi sui. et assumã virgã meã pulchrã: λοιπὰ αὐτοῦ. καὶ λήψομαι τὴν ῥάβδον μου τὴν καλήν, et pulchram eã vt dissipem testamentũ meũ qd καὶ ἀποῤῥίψω αὐτὴν διασκεδάσαι τὴν διαθήκην μου ἣν disposui ad omes ppulos: et dissipabil diέθεμην πρὸς πάντας τοὺς λαούς, καὶ διασκεδασθήσε in die illa. et cognoscẽt chananei o- ται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ γνώσονται οἱ χαναναῖοι τὰ πρό uos q̃ custodiuntur mihi: q; verbũ dñi est. et βατα φυλασσόμενά μοι, ὅτι λόγος κυρίου ἐστί. καὶ dicã ad eos: si bonũ in oculis vestris vobis est: date ἐρῶ πρὸς αὐτούς, εἰ καλὸν ἐνώπιον ὑμῶν ἐστιν, δότε mercedẽ meã aut desinite. et statuerũt mercedẽ τὸν μισθόν μου ἢ ἀπόσταθι. καὶ ἔστησαν τὸν μισθόν meã triginta argẽteos. et dixit dñs ad me: μου τριάκοντα ἀργυρίους. καὶ εἶπεν κύριος πρός με,

oooooo

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

depone eos in cõflatorio: ⁊ recogita si pbatũ
καθὼς αὐτοὺς εἰς τὸ χωνευτήριον, καὶ σκέψαι εἰ δόκιμόν
est: sicut pbatus sum p eis. ⁊ tulit
ἐστι, ὃν τρόπον ἐδοκιμάσθην ὑπὲρ αὐτῶν. καὶ ἔλαβον
triginta argenteos: ⁊ misi eos in
τοὺς τριάκοντα ἀργυροῦς, καὶ ἐνέβαλον αὐτοὺς εἰς τὸν
domũ dñi in cõflatorium: ⁊ abiecī vir-
οἶκον κυρίου εἰς τὸ χωνευτήριον, καὶ ἀπέρριψα τὴν ῥάβ-
gã meã secundã q̃ appellat funicul⁹ et
δόν μου τὴν δευτέραν τὴν καλουμένην τὸ σχοινίσμα τοῦ
dissipare testamẽtũ qd̃ inter iudã ⁊ ins-
διασκεδάσαι τὴν κατάχρισιν τὴν ἀναμέσον ἰούδα καὶ ἀπα-
ter israel: ⁊ dixit dñs ad me: ⁊ adhuc sume
μέσον ἰσραήλ, καὶ εἶπεν κύριος πρός με, καὶ ἔτι λάβε
tibi vasa pastoralia pastoris imperiti: q: ecce
σεαυτῷ σκεύη ποιμενικὰ ποιμένος ἀπείρου, ὅτι ἰδοὺ
suscitabo pastorẽ sup terrã: q̃ derelictũ non
ἐξεγείρω ποιμένα ἐπὶ τὴν γῆν, ὃς τὸ ἐκλελειπὸν οὐ μὴ
visitet: ⁊ dispersum nõ requirat: ⁊
ἐπισκέψεται, καὶ τὸ διεσκορπισμένον οὐ μὴ ζητήσει, καὶ τὸ
fractum non sanet: ⁊ integrũ non
συντετριμμένον οὐ μὴ ἰάσεται, καὶ τὸ ὁλόκληρον οὐ μὴ
virigat: ⁊ carneo electoꝝ devorabit: ⁊
κατευθύνει, καὶ τὰς κρέα τῶν ἐκλεκτῶν καταφάγεται, καὶ
talos eoꝝ quertet. ve q̃ pascitis
τοὺς ἀστραγάλους αὐτῶν διαρρήξει. ὦ οἱ ποιμαίνοντες
vana ⁊ q̃ dereliquistis oues: gladi-
τὰ μάταια καὶ ἐγκαταλείποντες τὰ πρόβατα, μάχαι-
us sup brachiũ ei⁹ ⁊ sup oculũ eius
ρα ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ
dextrũ: brachiũ eius siccatũ siccabitur:
τὸν δεξιόν, ὁ βραχίων αὐτοῦ ξηρανθήσεται ξηρανθήσεται,
⁊ oculus eius dexter exterecatus exteca-
καὶ ὁ ὀφθαλμὸς αὐτοῦ ὁ δεξιὸς ἐκτυφλούμενος ἐκτυ-
bitur.
φλωθήσεται.

Ca.12.

A Hsumptio verbi dñi sup israel dicit do-
Λῆμμα λόγου κυρίου ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ λέγει κύ-
min⁹: extendẽs celũ ⁊ fundans trã ⁊ fingẽs
ριος, ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν καὶ θεμελιῶν γῆν καὶ πλάσσ-
spiritũ homis in eo. ecce ego pono hie-
ων πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῷ. ἰδοὺ ἐγὼ τίθημι τὴν ἱε-
rusalem: sicꝝ suplimiaria q̃ movẽt omnib⁹ ppulis circu-
ρουσαλὴμ, ὡς πρόθυρα σαλευόμενα πᾶσι τοῖς λαοῖς κυ-
cuitu: ⁊ in iudea erit obsidio sup hierusalem.
κλῳ, καὶ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ ἔσται πολιορκία ἐπὶ ἱερουσαλήμ.
⁊ erit in die illo: ponam hierusalem lapidẽ
καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, θήσομαι τὴν ἱερουσαλὴμ λίθον
q̃ conculcat cũctis gentib⁹. omꝝ q̃ calcat
καταπατούμενον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. πᾶς ὁ καταπα-
eã: illudens illudet: ⁊ congregabuntur
τῶν αὐτόν, ἐμπαίζων ἐμπαιχθήσεται, καὶ ἐπισυναχθήσονται
sup eã omꝝ gẽtes tre. in die illa dicit
B ἐπ' αὐτὸν πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέ-
dñs omnipo: percutiam omẽ equũ in
γει κύριος παντοκράτωρ, πατάξω πάντα ἵππον ἐν
stuporẽ ⁊ ascensorẽ eius in amentia:
ἐκστάσει καὶ τὸν ἀναβάτην αὐτοῦ ἐν παραφρονήσει,
sup ãt domũ iuda aperiã oculos meos:
ἐπὶ δὲ τὸν οἶκον ἰούδα διανοίξω τοὺς ὀφθαλμούς μου,
⁊ omnẽ equũ ppulꝝ percutiam in cecitate:
καὶ πάντας τοὺς ἵππους τῶν λαῶν πατάξω ἐν ἀσθε-
⁊ dicent tribuni iuda in cor suo:
νείᾳ. καὶ ἐροῦσιν οἱ χιλίαρχοι ἰούδα ἐν ταῖς καρ-
dibus suis: inuenta⁹ nobis q̃ habitant hie-
δίαις αὐτῶν, εὑρέσθω ἡμῖν τοὺς κατοικοῦντας ἱερ-
rusalem in dño omnipotẽte deo eorũ. in die
C ουσαλὴμ ἐν κυρίῳ παντοκράτορι θεῷ αὐτῶν. ἐν τῇ ἡμέ-
illa ponã tribunos iuda: sicꝝ torrẽ
ᾳ ἐκείνῃ θήσομαι τοὺς χιλιάρχους ἰούδα, ὡς δαλὸν

Trãsla.B.Vie.

ᵐProfice illud ⁿad ᶜstatua-
rium.ᵖDecorum ○○○○○○
ᵃprecium ᶜquo ᵒapprecia
tus sum ᶜab eis. ○○○○○○○○○
ᵃEt tuli ᶜtriginta ᶜargente
os: ᶜ& proieci ○○○○○○○○○
ᵃillos in ᵇdomo ᶜdñi ᵒad ᶜsta
tuarium. ○○○○○○○○○○○○○
ᶜEt precidi ᵇvirgã meam
ᶜsecundã q̃ appellabatur
ᶜfuniculus: ᵐvt dissoluerẽ
ᵒgermanitatem ○○○○○○○○
ᶜinter ᶜiudam ᶜ& ᵒisrael. ᶜEt
dixit ○○○○○○○○○○○○○○○○○
ᵒdomin⁹ ad me. ᶜ Adhuc
ᶜsume ᵒtibi ᵒvasa ○○○○○○○
ᶜpastoris ᵒstulti. ᶜ Quia ᶜec
ce ᶜego ᵇsuscitabo ○○○○○○
ᶜpastorẽ ᵃi terra: ᶜqui dere
licta ᵐnon ᵒvisitabit: ○○○○
ᵒdispersum ᵖnon ᵃ queret
ᶜ& contritum ○○○○○○○○○
ᵒnon ᶜsanabit: & id ᵒquod
stat ᶜnon ᶜenutriet: ○○○○○○
ᶜ& carnes ᵒpinguiũ ᵒcome
det: ᶜ& vngulas eorum ○○
ᵒdissoluet. ᶜ O ᶜ pastor &
ᶜidolum: ᵇ derelinquens
ᶜgregem. ᵃGladius ᶜ super
ᵐbrachium eius: ⁿ & sup
ᶜoculũ ᵒdextrũ eius. ᵃ Bra
chiũ eius ᶜaridítate ᵒ sicca-
bitur: ᶜ& oculus ᵒdexter ei⁹
ᶜtenebrescens ᶜ obscurabi
tur. 12.

ONus ᵇverbi ᶜdomini
ᵒsup ᶜisrael. ᶜ Dixit ᵒdo
minus ᵒextendens ○○○○○○
ᶜcelum ᵃ& fundans ᶜterrã:
ᵐ& fingens ⁿspiritum ○○○
ᵒhomis ᵖin eo. ᵃ Ecce ᶜego
ᵒponam ○○○○○○○○○○○○○○
ᵐhierusalem ᶜsuperlimina
re ᶜcrapule ᶜomnibus ○○○
ᵒpopulis ᵇin circuitu: ᶜ sed
& ᶜ iuda ○○○○○○○○○○○○○○
ᶜerit ᵒin obsidione ᵇcõtra
ᶜhierusalem. ○○○○○○○○○○
ᵇEt erit ᶜin die ᵐilla: ⁿponã
○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○
ᵖhierusalẽ ᵃlapidem ᶜoneris ᵒcunctis ○○○○○○○○○○○○
ᶜpopulis. ᵒ Oẽs ᶜ qui lenia
bunt eũ ᶜcõcisione ᶜ lacera
buntur: ᵃ& colligẽtur ᵇad-
uersus eã ᶜoia ᵒregna ᶜter-
re. ᶜ In die ᵉ illa ᵇ dicit ᶜdñs.
ᵃPercutiam ᶜomnem ○○○○
ᵐequũ ⁿin stuporem: ᵒ & ascensorẽ eiꝰ in amentiã.
ᵃEt super ᶜ domum ᵒiuda
ᶜaperiam ᶜoculos meos:
ᶜ& omnẽ ᶜequũ ᵒpopulorꝰ
ᵇpercutiam ᶜcecitate. ○○○
ᵒEt dicent ᶜduces ᶜiude ᵒin
corde suo: ○○○○○○○○○○○○
ᵇcõfortẽtur ᶜmihi ᵒhabita
tores ᶜ hierusalẽ ᵐin dño
ⁿexercituũ ᵒdeo eorum.
ᵖIn die ᵉilla ○○○○○○○○○○○○
ᶜponã ᶜduces ⁿiuda ᶜsicut
caminum ○○○○○○○○○○○○

Tex.heb.zacha.xij. Pãtiua.heb.

מ״ שָׁלוֹ׳ צֵר מ״ הַשְׁלִיכֵהוּ ״ אֶל ׳ הַיּוֹצֵר ׳ אֶדֶר
׳ הַיָּקָר ׳ אֲשֶׁר ״ יֻקַּרְתִּי ׳ מֵעֲלֵיהֶם ׳
״ לָקַח ״ וָאֶקַּח ״ שְׁלֹשִׁים ׳ הַכָּסֶף ׳ וָאַשְׁלִיךְ
״ אֹתוֹ ״ בֵּית ׳ יְהוָה ״ אֶל ׳ הַיּוֹצֵר ׳
׳ גְּדַע שֶׁנָה ׳ וָאֶגְדַּע ״ אֶת ״ מַקְלִי ׳ הַשֵּׁנִי ״ אֵת
״ אָח ׳ הַחֲבָלִים ׳ לְהָפֵר ״ אֶת ״ הָאַחֲוָה
״ בֵּין ״ יְהוּדָה ׳ וּבֵין ״ יִשְׂרָאֵל׳ ׳ וַיֹּאמֶר
״ כְּלֵה ״ יְהוָה ׳ אֵלַי ׳ עוֹד ׳ קַח ״ לְךָ ״ כְּלִי
״ קוֹם ׳ רֹעֶה ״ אִוִּיל ׳ כִּי ׳ הִנֵּה ׳ אָנֹכִי ״ מֵקִים
׳ כָּחַד ״ פֻּקֵּד ׳ רֹעֶה ׳ בָּאָרֶץ ׳ הַנִּכְחָדוֹת ״ לֹא ״ יִפְקֹד
״ נִבְקֵשׁ ׳ שָׂבַר ״ הַנַּעַר ״ לֹא ״ יְבַקֵּשׁ ׳ וְהַנִּשְׁבֶּרֶת
׳ רָפָא ״ נִצָּב ״ לֹא ״ יְרַפֵּא ׳ הַנִّצָּבָה ״ לֹא ״ יְכַלְכֵּל
׳ כִּלְכָּל ״ בָּשָׂר ״ הַבְּרִיאָה ״ יֹאכַל ׳ וּפַרְסֵיהֶן
״ אֵכֶל ״ פָּרֵק ״ יְפָרֵק׳ הוֹי ׳ רֹעִי ״ הָאֱלִיל ״ עֹזְבִי
׳ רָעֹה ׳ הַצֹּאן ״ חֶרֶב ׳ עַל ״ זְרֹעוֹ ״ וְעַל
״ יָמִין ״ זְרוֹעוֹ ״ יָבוֹשׁ ״ תִּיבָשׁ
׳ יָבֵשׁ ׳ וְעֵין ״ יְמִינוֹ ״ כָּהֹה ״ תִּכְהֶה׳

Cap.xij.

״ מַשָּׂא ״ דְּבַר ״ יְהוָה
״ נְאֻם ״ עַל ״ יִשְׂרָאֵל ׳ נְאֻם ״ יְהוָה ״ נוֹטֶה
״ שָׁמַיִם ״ וְיֹסֵד ״ אָרֶץ ״ וְיֹצֵר ״ רוּחַ
״ אָדָם ״ בְּקִרְבּוֹ ׳ הִנֵּה ״ אָנֹכִי ״ שָׂם
״ אֶת ״ יְרוּשָׁלַם ״ סַף ״ רַעַל ״ לְכָל
״ סָבִיב ״ הָעַמִּים ״ וְגַם ״ עַל ״ יְהוּדָה
״ הָיָה ״ צוּר ״ יִהְיֶה ״ בַּמָּצוֹר ״ עַל ״ יְרוּשָׁלַם ׳
״ שוּם ״ וְהָיָה ״ בַּיּוֹם ״ הַהוּא ״ אֶשִּׂים ״ אֶת
״ עָמָס ״ יְרוּשָׁלַם ״ אֶבֶן ״ מְעַמָּסָה ״ לְכָל
״ שָׂרָט ״ הָעַמִּים ״ כָּל ״ עֹמְסֶיהָ ״ שָׂרוֹט ״ יִשָּׂרְטוּ
״ אָסַף ״ וְנֶאֶסְפוּ ״ עָלֶיהָ ״ כֹּל ״ גּוֹיֵי ״ הָאָרֶץ ׳
״ נָגַח ״ בַּיּוֹם ״ הַהוּא ״ נְאֻם ״ יְהוָה ״ אַכֶּה ״ כָּל
״ סוּס ״ בַּתְּמָהוֹן ״ וְרֹכְבוֹ ״ בַּשִּׁגָּעוֹן ׳
״ פָּקַח ״ וְעַל ״ בֵּית ״ יְהוּדָה ״ אֶפְקַח ״ אֶת ״ עֵינַי
״ וְכָל ״ סוּס ״ הָעַמִּים ״ אַכֶּה ״ בַּעִוָּרוֹן ׳
״ וְאָמְרוּ ״ אַלְפֵי ״ יְהוּדָה ״ בְּלִבָּם
״ אֲמֻצָּה ״ לִי ״ יֹשְׁבֵי ״ יְרוּשָׁלַם ״ בַּיהוָה
״ צְבָאוֹת ״ אֱלֹהֵיהֶם ׳ ״ בַּיּוֹם ״ הַהוּא
״ שוּם ״ כִּיר ״ אֶשִּׂים ״ אֶת ״ אַלְפֵי ״ יְהוּדָה ״ כְּכִיּוֹר

אֵשׁ׳ בְּעֵצִים ׳וּכְלַפִּיד׳ אֵשׁ ׳ בָּעֳמִיר ׳ לַפִּד׳ עָמִיר
׳וְאָכְלוּ׳ עַל ׳ יָמִין ׳ וְעַל ׳ שְׂמֹאול ׳ יָמִין׳שְׂמֹאל
׳אֶת׳ כָּל ׳ הָעַמִּים ׳ סָבִיב ׳ וְיָשְׁבָה
׳יְרוּשָׁלִַם׳עוֹד׳תַּחְתֶּיהָ ׳ בִּירוּשָׁלִַם׳
׳וְהוֹשִׁיעַ ׳ יְהוָה ׳ אֶת ׳ אָהֳלֵי ׳יְהוּדָה׳ יֹשַׁע
׳בָּרִאשֹׁנָה ׳ לְמַעַן ׳ לֹא ׳ תִגְדַּל׳ גָּדַל
׳תִּפְאֶרֶת׳ בֵּית׳דָּוִיד ׳וְתִפְאֶרֶת׳יֹשֵׁב׳ פָּאַר
׳יְרוּשָׁלִַם ׳ עַל ׳ יְהוּדָה׳ ׳ בַּיּוֹם
׳ הַהוּא ׳ יָגֵן ׳ יְהוָה ׳ בְּעַד ׳ יוֹשֵׁב׳ יָגֵן׳יָשַׁב
׳יְרוּשָׁלִַם ׳ וְהָיָה ׳ הַנִּכְשָׁל ׳ בָּהֶם׳ כָּשַׁל
׳בַּיּוֹם ׳הַהוּא ׳כְּדָוִיד ׳ וּבֵית ׳ דָּוִיד
׳כֵּאלֹהִים ׳כְּמַלְאַךְ ׳יְהוָה׳ לִפְנֵיהֶם׳ לָאַךְ׳פָּנָה
׳וְהָיָה׳בַּיּוֹם׳הַהוּא ׳אְבַקֵּשׁ׳לְהַשְׁמִיד׳ בִּקֵּשׁ׳שָׁמַד
׳אֶת ׳ כָּל ׳ הַגּוֹיִם ׳ הַבָּאִים ׳ עַל׳ נוּא
׳יְרוּשָׁלִַם׳ ׳וְשָׁפַכְתִּי ׳ עַל ׳ בֵּית
׳דָּוִיד׳ וְעַל ׳ יוֹשְׁבֵי ׳יְרוּשָׁלִַם׳ רוּחַ
׳חֵן ׳ וְתַחֲנוּנִים ׳וְהִבִּיטוּ ׳אֵלַי׳ אֵת
׳אֲשֶׁר ׳דָּקָרוּ ׳וְסָפְדוּ׳עָלָיו ׳ כְּמִסְפֵּד׳ חֵן׳תָּחַן׳נָבַט׳ סָפַד
׳עַל ׳הַיָּחִיד ׳ וְהָמַר ׳עָלָיו׳ כְּהָמֵר׳ יָחִיד׳טָרַד
׳עַל ׳הַבְּכוֹר׳ ׳ בַּיּוֹם ׳הַהוּא ׳ יִגְדַּל׳ בָּכוֹר׳גָּדַל
׳הַמִּסְפֵּד ׳ בִּירוּשָׁלִַם ׳ כְּמִסְפַּד׳ מִסְפֵּד
׳הַדַדְרִמּוֹן ׳בְּבִקְעַת׳מְגִדּוֹן׳ וְסָפְדָה
׳הָאָרֶץ ׳מִשְׁפָּחוֹת ׳מִשְׁפָּחוֹת׳לְבָד׳ שִׁפְחָה׳בָּדַד
׳מִשְׁפַּחַת׳בֵּית׳דָּוִיד׳לְבַד׳וּנְשֵׁיהֶם׳ נָשָׁה
׳לְבָד ׳מִשְׁפַּחַת ׳בֵּית׳נָתָן ׳לְבָד
׳וּנְשֵׁיהֶם ׳לְבָד׳ ׳מִשְׁפַּחַת ׳בֵּית
׳לֵוִי׳לְבָד׳וּנְשֵׁיהֶם׳לְבָד׳ ׳מִשְׁפַּחַת
׳הַשִּׁמְעִי ׳לְבָד׳וּנְשֵׁיהֶם׳לְבָד׳כֹּל
׳הַמִּשְׁפָּחוֹת ׳הַנִּשְׁאָרוֹת ׳מִשְׁפָּחוֹת׳ שָׁאַר
׳מִשְׁפָּחוֹת ׳לְבָד׳ ׳וּנְשֵׁיהֶם ׳לְבָד׳
׳בַּיּוֹם׳הַהוּא׳יִהְיֶה Cap.xiij.
׳מָקוֹר ׳נִפְתָּח ׳לְבֵית׳דָּוִיד׳וּלְיֹשְׁבֵי׳ יִהְיֶה
׳יְרוּשָׁלִַם ׳לְחַטָּאת ׳וּלְנִדָּה׳ ׳וְהָיָה׳ מָקוֹר׳פָּתַח
׳בַּיּוֹם׳הַהוּא ׳נְאֻם׳יְהוָה׳צְבָאוֹת׳
׳אַכְרִית׳אֶת׳שְׁמוֹת ׳הַעֲצַבִּים ׳מִן׳ כָּרַת
׳הָאָרֶץ׳וְלֹא׳יִזָּכְרוּ׳עוֹד׳וְגַם׳אֶת׳ זָכַר

ignis in ignis: & sicut fa
ciem ignis in feno: ooo
& deuorabunt ad dexte
ram & ad sinistram ooo
oes populos in circuitu.
Et habitabitur ooooooo
hierusalē rursus in loco
suo in hierusalem: ooo
& saluabit dñs taberna
cula iuda sicut oooooooo
in principio: vt nō ma
gnifice oooooooooooooo
glorietur domus dauid
& gloria habitantium oo
hierusalē contra iudam.
In die oooooooooooooo
illa proteget dñs habi
tatores oooooooooooooo
hierusalem. Et erit qui
offenderit ex eis ooooooo
in die illa ḋñs dauid: & do
mus dauid oooooooooooo
quasi dei: sicut angelus
dñi in conspectu eorꝝ. oo
Et erit in die illa: querā
conterere oooooooooooo
omnes gentes que ve
niunt contra oooooooooo
hierusalez: & effundam
super domum oooooooo
dauid & super habitato
res hierusalē spiritum oo
gratie & precū. Et aspi
cient ad me oooooooooooo
quē confixerūt: & plan
gent eum planctu quasi
sup vnigenitū: & dole
bunt sup eum vt doleri
solet in morte primoge
niti. In die illa magnus
erit planctus in hierusalē
sicut planctus oooooooo
adrēmon in campo ma
gedon. Et plangent ooo
terre familie & familie
seorsum. oooooooooooo
Familie dom dauid se
orsum & mulieres eorū
seorsum. Familie dom
nathan seorsum: oooooo
& mulieres eorum seor
sum. Familie domus ooo
leui seorsū: & mulieres
eorum seorsum. Familie
semei seorsum: & mulie
res corū seorsum. Omnis
familie relique: & famili
lie & oooooooooooooooooo
familie seorsum: & mu
lieres eorꝝ seorsum. 15.

IN die illa erit oooooo
fons patens domui
dauid & habitantibus oo
hierusalē: in ablutionē
pctōris & mēstruate. Et
erit in die illa dicit dñs
exercituum. oooooooooo
disperdam nomina ido
lorum de oooooooooooo
terra: & nō memorabū
tur vltra. Et pseudo ooo

ignis in ignis: τ sic facem ignis in stipula:
πυρὸς ἐν ξύλοις, καὶ ὡς λαμπάδα πυρὸς ἐν καλάμῃ,
τ deuorabunt a dextris τ a sinistris oes
καὶ καταφάγονται ἐκδεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων πάντας
ppsoo p circuitū. τ habitabit hierusalem adhuc i
τοὺς λαοὺς κυκλόθεν. καὶ κατοικήσει ἱερουσαλὴμ ἔτι κα
semetipm. τ saluabit dñs tabernacula iuda sicut
ἑαυτῇ. καὶ σώσει κύριος τὰ σκηνώματα ἰούδα κα
ut a principio: et nō magnificet gñia domus
ὡς ἀπ' ἀρχῆς, ὅπως μὴ μεγαλύνεται καύχημα οἴκου
dauid. τ stationes habitantiū in hierusalem
δαυίδ. καὶ ἐπαύσεις τῶν κατοικούντων ἐν ἱερουσαλὴμ
sup iudā. τ erit in die illa proteget
ἐπὶ τὸν ἰούδαν. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὑπερασπιεῖ
dñs sup habitantes hierusalem. τ erit q
κύριος ὑπὲρ τῶν κατοικούντων ἱερουσαλὴμ. καὶ ἔσται ὁ
firm fuerit i eis in illa die: q̃si dom dauid:
ἀσθενῶν ἐν αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὡς οἶκος δαυίδ,
τ dom dauid q̃si dom dei: τ angelus
καὶ ὁ οἶκος δαυὶδ ὡς οἶκος τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ ἄγγελος τοῦ
dñi i cōspectu eorꝝ. τ erit in die illa que
κυρίου ἐνώπιον αὐτῶν. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ζητή
rā auferre oes gētes q̃ ventūt ad hie
σω τοῦ ἐξᾶραι πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐρχόμενα ἐπὶ ἱε
rusalem. τ effundā sup domū dauid τ sup
ρουσαλὴμ. καὶ ἐκχεῶ ἐπὶ τὸν οἶκον δαυὶδ καὶ ἐπὶ
hitantes hierusalem spm gratie τ
τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλὴμ πνεῦμα χάριτος καὶ
mīc: τ aspicient ad me p eos q̃ infixe
οἰκτιρμοῦ. καὶ ἐπιβλέψονται πρός με ἀνθ' ὧν κατωρχή
runt. τ plangent sup se plāctū q̃si sup vni
σαντο. καὶ κόψονται ἐφ' ἑαυτοὺς κοπετὸν ὡς ἐπ' ἀγα
genitū: τ dolebunt dolore q̃si sup primogenito. in
πητῷ, καὶ ὀδυνήσονται ὀδύνῃ ὡς ἐπὶ πρωτοτόκῳ. ἐν Zab.
die illa magnus erit plāctus in hieru- 12.g.
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ μεγαλυνθήσεται ὁ κοπετὸς ἐν ἱερου
salem: sic planctū maloꝝ gnatoꝝ i campo succisoꝝ:
σαλὴμ, ὡς κοπετὸς ῥοῶν ἐν πεδίῳ ἐκκεκοπτομένων.
τ planget terra p tribus tribus. tribus do
καὶ κόψεται ἡ γῆ κατὰ φυλὰς φυλάς. φυλὴ οἴκου
mī dauid seorsum: τ mulieres eoꝝ se
κου δαυὶδ καθ' ἑαυτήν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν κα
orsum. trib dom nathā seorsum: τ mulie
θ' ἑαυτάς. φυλὴ οἴκου ναθὰν καθ' ἑαυτήν, καὶ αἱ γυναῖ
res eoꝝ seorsum: trib dom leui seorsum: τ
κες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς, φυλὴ οἴκου λευὶ καθ' ἑαυτήν, καὶ
mulieres eoꝝ seorsum. trib symeon seorsum:
αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς. φυλὴ συμεὼν καθ' ἑαυ
τ mulieres eoꝝ seorsum. oes tri
τήν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς. πᾶσαι αἱ φυ
bus reliquę trib tribus seorsum: τ mu
λαὶ αἱ ὑπολελειμμένοι φυλὴ φυλὴ καθ' ἑαυτήν, καὶ αἱ γυ
lieres eoꝝ seorsum.
ναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς. Ca.13.

IN die illa erit oes loc patens
Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται πᾶς ὁ τόπος διανοιγό
in domo dauid τ hitantibus hieru
μενος ἐν τῷ οἴκῳ δαυὶδ καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἱερου
salem: τ in transmutatione τ in aspersione.
σαλὴμ, καὶ ἐν τῇ μεταλλαγῇ καὶ ἐν τῇ ῥαντίσει.
τ erit in die illa dicit dñs sabaoth: pdā
καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος σαβαὼθ, ἐξο
nolā idolorꝝ de terra: τ
λοθρεύσω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ
nō erit vltra eorꝝ memoria: τ pseudo
οὐκ ἔσται ἔτι αὐτῶν μνεία, καὶ τοὺς ψευδο oooo

ooooooooooooooooo

pphetas τ spiſi imūdā auferā de terra.
προφήτας καὶ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐξαρῶ ἀπὸ τῆς γῆς.
τ erit ſi pphetauerit homo vltra: τ dicet ad
καὶ ἔσται ἐὰν προφητεύσῃ ἄνθρωπος ἔτι, καὶ ἐρεῖ πρὸς
eū pt ꝓcius τ mt eⁿ q̃ genuerūt
αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ οἱ γεννήσαντες
eum. nō viues: qm̃ mēdacia locut⁹ es in noie dñi.
αὐτόν. οὐ ζήσῃ, ὅτι ψευδῆ λελάλησας ἐπὶ ὀνόματι κυρίου
τ cōpedient eū pt eⁿ τ mt e-
καὶ συμπεδήσουσιν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐ
B ius q̃ genuerūt eū: eū pphetauerit ipe. τ
τοῦ οἱ γεννήσαντες αὐτόν, ἐν τῷ προφητεύειν αὐτόν. καὶ
erit in die illa cōfundentur pphete
ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καταισχυνθήσονται οἱ προφῆται
vnuſqſq; ex viſione ſua cū pphetauerit ipe: τ
ἕκαστος ἐκ τῆς ὁράσεως αὐτοῦ ἐν τῷ προφητεύειν αὐτόν, καὶ
induet pelle cilicina p eo q̃ mentit⁹ eſt. τ dicet: nō
ἐνδύσεται δέρριν τριχίνην ἀπὸ ὧν ἐψεύσατο. καὶ ἐρεῖ, οὐκ
ſum ꝓpheta ego: qt homo genuit me a iuue-
εἰμὶ προφήτης ἐγώ, ὅτι ἄνθρωπος ἐφύτευσέν με ἐκ νεότη-
nte mea. τ dicē ad eū: q̃d plage iſte in me
τός μου. καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτόν, τί αἱ πληγαὶ αὗαι ἀναμέ-
dio manū tuarū? τ dicet: q̃b⁹ pcuſ⁹ ſum in domo
C σου τῶν χειρῶν σου; καὶ ἐρεῖ, ἃς ἐπλήγην ἐν τῷ οἴκῳ τῶν
dilecti mei. gladius cōſurge ſup paſtorē
ἀγαπητοῦ μου. ῥομφαία ἐξεγείρεσθαι ἐπὶ τὸν ποιμένα
meū τ ſup virū ciuem meū: dicit dñs omnipo-
μου καὶ ἐπὶ ἄνδρα πολίτην μου, λέγει κύριος παντοκρά-
Mat. 26.31. Mar. 14.27. pcute paſtorē τ diſpergantur
τορ. πάταξον τὸν ποιμένα καὶ διασκορπισθήσονται τὰ
oues: τ inducā manū meā ſup paſto-
πρόβατα, καὶ ἐπάξω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς ποιμέ-
res. τ erit in die illa dicit dñs: due pa-
νας. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος, τὰ δύο μέ-
D tes peribunt τ deficient: at tertia relinque-
ρη ἐξολοθρευθήσεται καὶ ἐκλείψει, τὸ δὲ τρίτον ὑπολειφθή-
tur in ea. τ traducā tertiā ptē p ignem: τ vrā
σεται ἐν αὐτῇ. καὶ διάξω τὸ τρίτον διὰ πυρός, καὶ πυ-
eos ſicut vritur argentū: τ ꝓbo e-
ρώσω αὐτοὺς ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον, καὶ δοκιμῶ αὐ-
os ſicut ꝓbatur aurum. ipe inuocabit
τοὺς ὡς δοκιμάζεται τὸ χρυσίον. αὐτὸς ἐπικαλέσεται
nomē meū: τ ego exaudiam eū: τ dicā: ꝓpl⁹
τὸ ὄνομά μου, καὶ ἐγὼ ἐπακούσομαι αὐτοῦ, καὶ ἐρῶ, λαός
me⁹ ille eſt. τ ipe dicet: dñs de⁹ me⁹ tu.
μου οὗτός ἐστι. καὶ αὐτὸς ἐρεῖ, κύριος ὁ θεός μου σύ. c.14.
A Ecce dies veniunt dñi: τ diuiden-
Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται τοῦ κυρίου, καὶ διαμερι-
tur ſpolia tua in te: τ cōgregabo om-
σθήσεται τὰ σκῦλά σου ἐν σοί, καὶ ἐπισυνάξω πάν-
nes gētes ſup hieruſalem in prelium. τ capie-
τα τὰ ἔθνη ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ εἰς πόλεμον. καὶ ἁλω-
tur ciuitas: τ diripient dom⁹: τ
σεται ἡ πόλις, καὶ διαρπαγήσονται αἱ οἰκίαι, καὶ
mulieres polluentur: τ egredietur media pa-
αἱ γυναῖκες μολυνθήσονται, καὶ ἐξελεύσεται τὸ ἥμισυ τῆς
A ciuitatis in captiuitate. at reliqui ppli
πόλεως ἐν αἰχμαλωσίᾳ. οἱ δὲ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ
mei nō peribunt de ciuitate: τ egre-
μου οὐ μὴ ἐξολοθρευθῶσι ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ ἐξε-
dietur dñs τ ꝓliabitur in gētib⁹ illis
λεύσεται κύριος καὶ παρατάξεται ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις
ſicut die cōmiſſionis eius in die belli.
καθὼς ἡμέρα παρατάξεως αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ πολέμου.
τ ſtabunt pedes eius in die illa
καὶ στήσονται οἱ πόδες αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
ſup mōtē oliuar q̃ cōtra hieruſa-
ἐπὶ τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν τὸ κατέναντι Ἱερουσα-
lem ad orientē. τ ſcindetur mōs
λὴμ κατὰ ἀνατολάς. καὶ σχισθήσεται τὸ ὄρος τῶν
oliuar: media pa et⁹
ἐλαιῶν, τὸ ἥμισυ αὐτοῦ

pphetas⁸ & ſpiritū ⁱmi-
mundum
ᵃauferam ⁱde ᵐ terra. ⁿ Et
eritᵒ cumᵒ prophetauerit
ᵖquiſpiam ᵍvltra: ʳ dicent
ᵒeiʳpater eius ⁿ& mater eiʳ
ᶻqui genuerūt eum. ʳNon
ᵗviues: ᵃqa ᵇmēdaciū ᶜ locu-
tus es ⁿin noie ᶜdñi. ʳEt cōfi-
gent eū ⁿ pater eius ⁿ& mē
eius ⁱgenitores eius ᵗcū p-
phetauerit. ⁱ Et eritᵐ i die
ⁿilla ᵃcōfundētur ᵖpphete
ᵍvnuſqſq; ʳ ex viſione ſua
ᵒcum ꝓphetauerint: ʳ nec
ⁿoperientur ⁿpallio
ʳſaccino ⁿvt ᵃ mentiantur.
ᵇSeddicet: ʳ non
ʳſum ⁿ propheta. ʳ Homo
ᶜagricola ⁱ ego ſum: ᵗqm̃
ⁱadā ᵐexēplū meū ⁿ abado
leſcentia mea. ᵒEt dicetur
ᵖei. ᵍQuid ſunt ʳplage ⁿiſte
ⁱin medio ⁿ manuū tuarū?
ᵗEt dicet. ʳ His ⁱ plagatus
ſum in ⁿdomo eorᵗ ᵇqui di-
ligebant me. ᶜFramea ⁿſu-
ſcitare ʳſup ⁱ paſtorē meū:
ᵍ& ſup ᵇvirū ʳcoherentē mi-
hi ᵗdicit ᶜdñs ᵐexercituum.
ⁿPercute ᵖpaſtorē ᵍ & diſp
gētur ʳoues. ⁿ Et cōuertā
ᶜmanū meā ⁿad ᵗparuulos.
ʳEt erunt ⁱ in omni ⁿ terra
ᵇdicit ᶜdñs: ᵗpartes ʳdue ⁱin
ea ⁿdiſpergentur & ᵒ
ᵇdeficient: ⁱ & tertia pars
ᵗreliquetur ⁱ in ea. ᵒ
ᵐEt ducam ⁿ tertiam par-
tem ᵖper ignem: ᵒ
ᵍ& vram eos ʳſicut vritur
ⁱ argentum: ᵒ
ⁿ& ꝓbabo eos ⁿ ſicut ꝓba-
tur ⁱaurum. ⁿ Ipſe ᵒ
ᵇvocabit ᶜnomen meū: ᵇ& ego ʳ exaudiam ⁱeum. Et
ⁿdicam: ᵇ populus meus
ⁱes: ⁿ& ipſe ᵗdicet: ᵒ
ⁱdñs ᵐdeus meus. 14.

Ecce ᵇdies ᵇdñi ᶜveniet
dicit dñs: ʳ & diuiden
tur ʳſpolia tua ⁿin medio
tui. ᵇEt cōgregabo ᵇomnes
ⁱgentes ᵐad ⁿ hieruſalē ᵒ in
prelium: ᵖ& capietur
ᵍciuitas: ʳ& vaſtabūtur ⁿdo
mus: ʳ& mulieres
ⁿviolabūtur. ʳ Et egredie
tur ⁱmedia pars ⁱ ciuitatis
ⁿin captiuitatē: ᵇ& reliquū
ᶜpopuli ᵒnō ʳauferetur ⁱex
ⁿvrbe. ᵇEt egredietur ⁱdñs
ʳ& ꝓliabitur ⁱcōtra gentes
ᵐillas ⁿſicut ᵒpreliat ᵖ eſt ⁿin
die ᵍcertaminis. ʳ Et ſtabūt
ⁿpedes eius ⁱin die ⁿilla ʳſup
montem ⁱ oliuarum
ᵗqui eſt ⁿcontra ʳ hieruſalē
ⁿad orientem.
ʳEt ſcindetur ⁱmōs ⁿ oliua
rum ᵗex media parte ſui

נָבָא	הַנְּבִיאִים וְאֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה
עֹבֵר נָבָא	אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ וְהָיָה כִּי יִנָּבֵא
	אִישׁ עוֹד וְאָמְרוּ אֵלָיו אָבִי וְאִמּוֹ
אָמַר	יְלִדָיו לֹא תִחְיֶה כִּי שֶׁקֶר דִּבַּרְתָּ
	בְּשֵׁם יְהוָה וְדִקְּרֻהוּ אָבִיהוּ וְאִמּוֹ
	יְלִדָיו בְּהִנָּבְאוֹ׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא
בּוֹשׁ חָזָה	יֵבוֹשׁוּ הַנְּבִיאִים אִישׁ מֵחֶזְיוֹנוֹ
לָבַשׁ	בְּהִנָּבְאוֹתוֹ וְלֹא יִלְבְּשׁוּ אַדֶּרֶת
	שֵׂעָר לְמַעַן כַּחֵשׁ׃ וְאָמַר לֹא נָבִיא
	אָנֹכִי אִישׁ עֹבֵד אֲדָמָה אָנֹכִי
קָנָה נָעַר	אָדָם׃ וְהִקְנִנִי מִנְּעוּרָי׃ וְאָמַר אֵלָיו
נָבָה	מָה הַמַּכּוֹת הָאֵלֶּה בֵּין יָדֶיךָ
	וְאָמַר אֲשֶׁר הֻכֵּיתִי בֵּית מְאַהֲבָי׃
רָעָה עָמִת	חֶרֶב עוּרִי עַל רֹעִי וְעַל גֶּבֶר עֲמִיתִי
נָבָה	נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת הַךְ אֶת הָרֹעֶה
פּוּץ שׁוּב	וּתְפוּצֶיָן הַצֹּאן וַהֲשִׁבֹתִי יָדִי
	עַל הַצְּעִרִים׃ וְהָיָה בְּכָל הָאָרֶץ
פֶּה שָׁנָה	נְאֻם יְהוָה פִּי שְׁנַיִם בָּהּ יִכָּרְתוּ
בָּרַת גָּוַע	יִגְוָעוּ׃ וְהַשְׁّלִישִׁית יִוָּתֵר בָּהּ׃
שָׁלַשׁ יָתַר	וְהֵבֵאתִי אֶת הַשְׁّלִישִׁית בָּאֵשׁ
בּוּא	וּצְרַפְתִּים כִּצְרוֹף אֶת הַכָּסֶף
	וּבְחַנְתִּים כִּבְחֹן אֶת הַזָּהָב הוּא
קָרָא עָנָה	יִקְרָא בִשְׁמִי וַאֲנִי אֶעֱנֶה אוֹתוֹ
אָמַר אֵת	אָמַרְתִּי עַמִּי הוּא וְהוּא יֹאמַר
	יְהוָה אֱלֹהָי׃
Cap. xiiij. בּוּא	הִנֵּה יוֹם בָּא לַיהוָה וְחֻלַּק שְׁלָלֵךְ
	בְּקִרְבֵּךְ׃ וְאָסַפְתִּי אֶת כָּל הַגּוֹיִם
לָחַם לָכַד	אֶל יְרוּשָׁלִַם לַמִּלְחָמָה וְנִלְכְּדָה
	הָעִיר וְנָשַׁסּוּ הַבָּתִּים וְהַנָּשִׁים
שָׁסַס בַּיִת	תִּשָּׁכַבְנָה וְיָצָא חֲצִי הָעִיר בַּגּוֹלָה
נָשָׁה שָׁנַל	וְיֶתֶר הָעָם לֹא יִכָּרֵת מִן הָעִיר׃
חָצָה גָּלָה	וְיָצָא יְהוָה וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם
כָּרַת	כְּיוֹם הִלָּחֲמוֹ בְּיוֹם קְרָב׃ וְעָמְדוּ
	רַגְלָיו בַּיּוֹם הַהוּא עַל הַר הַזֵּיתִים
פָּנָה	אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְרוּשָׁלִַם מִקֶּדֶם
בָּקַע	וְנִבְקַע הַר הַזֵּיתִים מַחֲצִיוֹ

[a]מִזְּרִחָה [b]וּמַּחֲצִית [c]הַגִּיא [d]גְּדוֹלָה [e]מְאֹד [f]וְגָרַח [g]הַר
[h]הַמֹּשִׁי [i]חֲצִי [k]הָהָר [l]צָפוֹנָה [m]וְחֶצְיוֹ
[n]נֶגְבָּה: [o]וְנַסְתֶּם [p]גֵּיא [q]הָרַי [r]כִּי [s]יַגִּיעַ
[t]גֵּי [u]הָרִים [v]אֶל [w]אֶצֶל [x]וְנַסְתֶּם
[y]כַּאֲשֶׁר [z]נַסְתֶּם [aa]מִפְּנֵי [bb]הָרַעַשׁ
[cc]בִּימֵי [dd]עֻזִּיָּה [ee]מֶלֶךְ [ff]יְהוּדָה [gg]וּבָא
[hh]יְהוָה [ii]אֱלֹהַי [kk]כָּל [ll]קְדֹשִׁים [mm]עִמָּךְ:
[nn]וְהָיָה [oo]בַּיּוֹם [pp]הַהוּא [qq]לֹא [rr]יִהְיֶה [ss]הָיָה
[tt]אוֹר [uu]יְקָרוֹת [vv]וְקִפָּאוֹן: [ww]וְהָיָה [xx]יוֹם
[yy]אֶחָד [zz]הוּא [aaa]יִוָּדַע [bbb]לַיהוָה [ccc]לֹא
[ddd]יוֹם [eee]וְלֹא [fff]לָיְלָה [ggg]וְהָיָה [hhh]לְעֵת [iii]עֶרֶב
[jjj]יִהְיֶה [kkk]אוֹר: [lll]וְהָיָה [mmm]בַּיּוֹם [nnn]הַהוּא
[ooo]יֵצְאוּ [ppp]מַיִם [qqq]חַיִּים [rrr]מִירוּשָׁלִַם [sss]חֶצְיָם
[ttt]אֶל [uuu]הַיָּם [vvv]הַקַּדְמוֹנִי [www]וְחֶצְיָם
[xxx]אֶל [yyy]הַיָּם [zzz]הָאַחֲרוֹן [aaaa]בַּקַּיִץ [bbbb]וּבַחֹרֶף
[cccc]יִהְיֶה: [dddd]וְהָיָה [eeee]יְהוָה [ffff]לְמֶלֶךְ [gggg]עַל
[hhhh]כָּל [iiii]הָאָרֶץ [jjjj]בַּיּוֹם [kkkk]הַהוּא [llll]יִהְיֶה
[mmmm]יְהוָה [nnnn]אֶחָד [oooo]וּשְׁמוֹ [pppp]אֶחָד: [qqqq]יָסוֹב [rrrr]כָּל
[ssss]הָאָרֶץ [tttt]כַּעֲרָבָה [uuuu]מִגֶּבַע [vvvv]לְרִמּוֹן [wwwww]נֶגֶב
[xxxxx]יְרוּשָׁלִַם [yyyyy]וְרָאמָה [zzzzz]וְיָשְׁבָה [aaaaaa]תַחְתֶּיהָ
[bbbbbb]לְמִשַּׁעַר [cccccc]בִּנְיָמִן [dddddd]עַד [eeeeee]מְקוֹם [ffffff]שַׁעַר
[gggggg]הָרִאשׁוֹן [hhhhhh]עַד [iiiiii]שַׁעַר [jjjjjj]הַפִّנּוֹת
[kkkkkk]וּמִמִּגְדַּל [llllll]חֲנַנְאֵל [mmmmmm]עַד [nnnnnn]יִקְבֵי [oooooo]הַמֶּלֶךְ:
[pppppp]וְיָשְׁבוּ [qqqqqq]בָהּ [rrrrrr]וְחֶרֶם [ssssss]לֹא [tttttt]יִהְיֶה [uuuuuu]עוֹד
[vvvvvv]וְיָשְׁבָה [wwwwww]יְרוּשָׁלִַם [xxxxxx]לָבֶטַח: [yyyyyy]וְזֹאת
[zzzzzz]תִּהְיֶה [aaaaaaa]הַמַّגֵּפָה [bbbbbbb]אֲשֶׁר [ccccccc]יִנּוֹף [ddddddd]יְהוָה
[eeeeeeee]אֶת [ffffffff]כָּל [gggggggg]הָעַמִּים [hhhhhhhh]אֲשֶׁר [iiiiiiiii]צָבְאוּ עַל
[jjjjjjjjj]יְרוּשָׁלִַם [kkkkkkkkk]הֲמַק [lllllllll]בְּשָׂרוֹ [mmmmmmmmm]וְהוּא [nnnnnnnnn]עֹמֵד
[ooooooooo]עַל [ppppppppp]רַגְלָיו [qqqqqqqqq]וְעֵינָיו [rrrrrrrrr]תִּמַּקְנָה [sssssssss]בְּחֹרֵיהֶן
[ttttttttt]וּלְשׁוֹנוֹ [uuuuuuuuu]תִּמַּק [vvvvvvvvv]בְּפִיהֶם: [wwwwwwwwww]וְהָיָה [xxxxxxxxxx]בַּיּוֹם
[yyyyyyyyyy]הַהוּא [zzzzzzzzzz]תִּהְיֶה [aaaaaaaaaaa]מְהוּמַת [bbbbbbbbbbb]יְהוָה [ccccccccccc]רַבָּה
[ddddddddddd]בָּהֶם [eeeeeeeeeeee]וְהֶחֱזִיקוּ [ffffffffffff]אִישׁ [gggggggggggg]יַד [hhhhhhhhhhhh]רֵעֵהוּ
[iiiiiiiiiiiii]וְעָלְתָה [jjjjjjjjjjjjj]יָדוֹ [kkkkkkkkkkkkk]עַל [lllllllllllll]יַד [mmmmmmmmmmmmm]רֵעֵהוּ: [nnnnnnnnnnnnnn]וְגַם
[ooooooooooooooo]יְהוּדָה [ppppppppppppppp]תִּלָּחֵם [qqqqqqqqqqqqqqq]בִּירוּשָׁלִַם [rrrrrrrrrrrrrrr]וְאָסַף
[sssssssssssssssss]חֵיל [ttttttttttttttttt]כָּל [uuuuuuuuuuuuuuuuu]הַגּוֹיִם [vvvvvvvvvvvvvvvvv]סָבִיב [wwwwwwwwwwwwwwwwww]זָהָב [xxxxxxxxxxxxxxxxxx]וָכֶסֶף
[yyyyyyyyyyyyyyyyyy]וּבְגָדִים [zzzzzzzzzzzzzzzzzzz]לָרֹב [aaaaaaaaaaaaaaaaaaa]מְאֹד: [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbb]וְכֵן [cccccccccccccccccccc]תִּהְיֶה [dddddddddddddddddddd]מַגֵּפַת

[a]ad orientē [b]& ad occidentem [c]prupto [d]grandi [e]valde. [f]Et [g]separabitur [h]mediū [i]montis [k]ad aquilonē: [l]& mediū eius [m]ad meridiem. [n]Et fugietis ad [o]vallē [p]mōtium eorū: [q]quū [r]cōiungetur [s]vallis [t]montiū vsq; ad [u]proximū. [v]Et fugietis [w]sicut [x]fugistis [y]a facie [z]terremotus [aa]in diebus [bb]ozie [cc]regis [dd]iuda. [ee]Et veniet [ff]dñs [gg]deus meus [hh]omnes [ii]sanctī [kk]cum eo. [ll]Et erit [mm]in die [nn]illa [oo]non [pp]erit [qq]lux: sed [rr]frigus [ss]& gelu. [tt]Et erit [uu]dies [vv]vna [ww]que [xx]nota est [yy]domino: [zz]non [aaa]dies [bbb]neq; [ccc]nox: [ddd]& in tempore [eee]vesperi [fff]erit [ggg]lux. [hhh]Et erit [iii]in die [jjj]illa [kkk]exibunt [lll]aque [mmm]viue [nnn]de hierusalem. [ooo]Medium earum [ppp]ad mare [qqq]orientale: [rrr]& medium earum [sss]ad mare [ttt]nouissimum. [uuu]In estate [vvv]& in hyeme [www]erūt: [xxx]& erit [yyy]dñs [zzz]rex [aaaa]super [bbbb]omnem terram. [cccc]In die [dddd]illa [eeee]erit [ffff]dñs [gggg]vnus: [hhhh]& erit [iiiii]nomē eius [jjjjj]vnū. Et [kkkkk]reuertetur [llllll]ois [mmmmmm]terra vsq; ad desertū [nnnnnnn]de colle [oooooooo]remmon ad [ppppppppp]austrum hierusalē. [qqqqqqqqqq]Et exaltabitur [rrrrrrrrrrr]& habitabitur [ssssssssssss]in loco suo [ttttttttttttt]a porta [uuuuuuuuuuuuuu]beniamin [vvvvvvvvvvvvvvv]vsq; ad [wwwwwwwwwwwwwwww

equos τ mulos τ camelos τ asinos:
ἵππων καὶ τῶν ἡμιόνων καὶ τῶν καμήλων καὶ τῶν ὄνων,
τ oim iumẽtos q̃ sunt in castris
καὶ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν ὄντων ἐν τῇ παρεμβολῇ
illio iuxta ruinã hanc. τ erit
ταύτῃ ἐκείνας κατὰ τὴν πτῶσιν ταύτην. καὶ ἔσται
ḋcũq; verelicti fuerint de cũctis gẽtib⁹ q̃ vene-
ὅσοι ἂν καταλειφθῶσιν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ἐπιλ
rint: ꝗ hierusalem: τ ascendent p ãnos singulos
θόντων ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀναβήσονται κατ' ἐνιαυτὸν
vt adorent regem dñm deũ oipotentẽ:
τοῦ προσκυνῆσαι τῷ βασιλεῖ κυρίῳ θεῷ παντοκράτορι
τ vt celebrent festiuitatẽ tabernaculoꝝ.
τοῦ, καὶ τοῦ ἑορτάζειν τὴν ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγίας.
τ erit ḋcũq; nõ ascenderit de olibus
καὶ ἔσται ὅστις ἐὰν μὴ ἀναβῇ ἐκ πάντων τῶν τῆς
terre in hierusalem vt adorent regem do
γῆς εἰς Ἱερουσαλὴμ τοῦ προσκυνῆσαι τῷ βασιλεῖ κυ
minũ deũ oipotentem: τ ipsi illio apponent
ρίῳ θεῷ παντοκράτορι, καὶ οὗτοι ἐκείνοις προσθήσουσι
si ãt trib⁹ egypti nõ ascẽderit neq; venerit illuc:
ἐὰν δὲ φυλὴ Αἰγύπτου μὴ ἀναβῇ μηδὲ ἔλθῃ ἐκεῖ,
τ sup hos erit ruina q̃ percutiet dñs om
καὶ ἐπὶ τούτους ἔσται ἡ πτῶσις ἣν πατάξει κύριος πάν
nes gẽtes ḋcũq; nõ ascẽderit vt celebrẽt
τας τὰ ἔθνη ὅσα ἂν μὴ ἀναβῇ τοῦ ἑορτάσαι τὴν
festiuitatẽ scenophegie. hoc erit peccatũ e-
ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγίας. αὕτη ἔσται ἡ ἁμαρτία αἰ-
gypti: τ peccatũ oim gentiũ ḋcũq;
γύπτου, καὶ ἡ ἁμαρτία πάντων τῶν ἐθνῶν ὅσοι ἐὰν
nõ ascenderit celebrare festiuitatẽ scenophegie.
μὴ ἀναβῶσιν ἑορτάσαι τὴν ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγί-
in die illa erit qd̃ sup frenũ
ας. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται τὸ ἐπὶ τοῦ χαλινοῦ
equi sanctũ dño oipotenti. τ erũt
τοῦ ἵππου ἅγιον τῷ κυρίῳ παντοκράτορι. καὶ ἔσται
lebetes in domo dñi ilẽ phiale ali
λέβητες ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου ὡς φιάλαι πρὸ
ãr ãr λέβητες ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου ὡς φιάλαι πρὸ
faciem altaris. τ erit oio lebes in
προσώπου τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ ἔσται πᾶς λέβης ἐν
hierusalem τ in iuda sanctus dño om-
Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν τῷ Ἰούδα ἅγιος τῷ κυρίῳ παν
nipotenti. τ venient oẽes q̃ immolant τ
τοκράτορι. καὶ ἥξουσιν πάντες οἱ θυσιάζοντες καὶ
sument ex eis: τ coquent in illis τ nõ
λήψονται ἐξ αὐτῶν, καὶ ἑψήσουσιν ἐν αὐταῖς καὶ οὐκ
erit vltra chanane⁹ in domo dñi oipotentis
ἔσται ἔτι Χαναναῖος ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου παντοκρά-
in die illa.
τορος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

D

C

ᵉequi & ᵇmuli & ᶜcameli
ᵈ& asini ᶠ& omnium
ᵐiumentorum ᵐque ᵒfue-
rint ᵖin castris
ᵃillis ʳsicut ruina ᵒhec. ʳ Et
ᵐomnes
ʳqui reliqui fuerint ʳde vni
uersis ʳgentibus ʳque vene
runt ᵇcontra ᶜhierusalem:
ᵇascendẽt ᶜab ᶠanno ᵈin an
nũ ᵇvt adorent ʳregẽ ᵇdñm
ᶠexercituum
ᵐ& celebrẽt ᵉfestiuitatẽ ʳta
bernaculorũ. ᵃEt erit ʳqui
ᵉnon ʳascenderit ᵐde ʳfami
liis ʳterre
ᶠad ᵃhierusalem ᵇvt adorẽt
ᶜregem
ᵉdominũ ʳexercituũ: ʳ nõ
ᵇerit ᵃsuper eos
ʳimber. Quod ᵃ& si ʳfami-
lia ᵐegypti ᵒnon
ᶜascenderit ᵇ& non ᵃvene
rit: ʳnec ᵒsuper eos
ʳerit. Sed ʳerit ᵒruina ʳqua
ʳpercutiet ʳdñs omnes
ᵇgentes ʳque ᵇnon ʳascen-
tint ʳad celebrandam
ᵉfestiuitatẽ ʳtabernaculo-
rum. ᵃ Hoc ʳerit ᵐ peccatũ
ᵒegypti ᵒ& hoc ᵒpeccatum
ᵖomnium ᵃgentium ᵃque
ʳnon ᵃ ascenderunt ʳ ad ce-
lebrandã ᵃfestiuitatẽ ʳtaber
naculorũ. ʳ In die ᵃillaᵇerit
quod ᶜsuper ᵇfrenum
ʳequi est ʳsanctũ ᵃdomino:
ᵇ& erunt ʳlebetes
ᵃin domo ʳ domini ᵐ quasi
phiale ᵒcoram ᵒaltari.
ᵇEt erit ᵃ omnis ʳ lebes ᵒin
hierusalem ʳ& in iuda
ᵇsanctificatus ʳdño ʳexerci
tuum. ʳ Et venietᵃ omnes
ᵇimmolãtes ʳ& sument ᵃex
eis: ʳ& coquent
ʳin eis. ᵃEt non ᵇerit ʳ mer-
cator ᵇvltra ʳin domo
ᵐdñi ᵃexercituũ ʳi die ᵇillo.

Explicit Zacharias
propheta.

	סוּס	ᵉהַסּוּס ᵇהַפֶּרֶד ʳהַגָّמָל ᵃוְהַחֲמוֹר ʳוְכָל
	הָיָה	ᵐהַבְּהֵמָה ᵃאֲשֶׁר ᵒיִהְיֶה ᵖבַּמַּחֲנוֹת
		ᵃהָהֵמָּה ʳכַּמַּגֵּפָה ᵃהַזֹּאת ʳ: ʳוְהָיָה ᵒכָּל
יתר נוא		ʳהַנּוֹתָר ʳמִכָּל ʳהַגּוֹיִם ᵇהַבָּאִים ᶜעַל
עָלָה		ᵇיְרוּשָׁלִַם ʳוְעָלוּ ʳמִדֵּי ʳשָׁנָה ʳבְּשָׁנָה
שָׁחָה		ᵉלְהִשְׁתַּחֲוֹת ʳלְמֶלֶךְ ᵃיְהוָה ʳצְבָאוֹת
תג סכה		ᵐוְלָחֹג ᵉאֶת חַג ᵉהַסֻּכּוֹת ʳ: ʳוְהָיָה ᵃאֲשֶׁר
עלה שפחה		ʳלֹא ʳיַעֲלֶה ᵒמֵאֵת ʳמִשְׁפְּחוֹת ʳהָאָרֶץ
		ʳאֶל ᵃיְרוּשָׁלִַם ᵉלְהִשְׁתַּחֲוֹת ʳלְמֶלֶךְ
הָיָה		ᵉיְהוָה ʳצְבָאוֹת ʳוְלֹא ᵃעֲלֵיהֶם ᵒיִהְיֶה
		ʳהַגָּשֶׁם ʳ: ʳוְאִם ʳמִשְׁפַּחַת ᵐמִצְרַיִם ᵃלֹא
נוא		ʳתַעֲלֶה ʳוְלֹא ᵃבָאָה ʳוְלֹא ᵃעֲלֵיהֶם
		ʳתִּהְיֶה ᵒהַמַّגֵּפָה ʳאֲשֶׁר ʳיִגֹּף ʳיְהוָה
		ᵉאֶת ᵒהַגּוֹיִם ʳאֲשֶׁר ᵒלֹא ʳיַעֲלוּ ʳלַחֹג
		ᵉאֶת ᵒחַג ʳהַסֻּכּוֹת ʳ: ʳזֹאת ʳתִּהְיֶה ᵐחַטַּאת
		ᵐמִצְרַיִם ʳוְחַטַּאת ᵒכָּל ᵒהַגּוֹיִם ᵃאֲשֶׁר
		ʳלֹא ᵃיַעֲלוּ ʳלָחֹג ᵉאֶת ʳחַג ʳהַסֻּכּוֹת ʳ:
צלל		ʳבַּיּוֹם ʳהַהוּא ʳיִהְיֶה ʳעַל ʳמְצִלּוֹת
		ʳהַסּוּס ʳקֹדֶשׁ ʳלַיהוָה ʳוְהָיָה ʳהַסִּירוֹת
זרק פנה		ᵐבְּבֵית ʳיְהוָה ᵐכַּמִּזְרָקִים ᵐלִפְנֵי ʳהַמִّזְבֵּחַ ʳ:
נסח		ʳוְהָיָה ʳכָּל ʳסִיר ʳבִּירוּשָׁלִַם ʳוּבִיהוּדָה
נוא		ʳקֹדֶשׁ ʳלַיהוָה ʳצְבָאוֹת ʳוּבָאוּ ʳכָּל
		ʳהַזֹּבְחִים ʳוְלָקְחוּ ʳמֵהֶם ʳוּבִשְּׁלוּ
		ʳבָהֶם ʳוְלֹא ʳיִהְיֶה ʳכְנַעֲנִי ʳעוֹד ʳבְּבֵית
		ᵐיְהוָה ʳצְבָאוֹת ʳבַּיּוֹם ʳהַהוּא ʳ:

INCIPIT PROLOGVS IN MALACHIAM PROPHETAM.

DEus per moysen populo israel precepe rat sacerdotes tabernaculi sui omni cor porali vitio liberos: hostias omni vitio vacuas sibi offerre. Quibus legem suã ad regendum populum ob hoc dederat vt per sacrificiorum oblationẽ internũ cii dei & hominũ facti: populum prece ptis celestibus facerent obedire. Vnde sacerdotes angelos dei esse: hoc in loco scriptura testatur. Sed quia tanti muneris gratiam contẽnen tes: supradictus populus ac sacerdotes sacrificia vitio deturpa ta: ipsi criminibus ac ipietatibus maculati deo offerre ceperũt. Ideo per malachiam prophetam deus populũ suum israel in crepans ait. Dilexi vos dicit dominus. Et dixistis. In quo dilexi sti nos? Nonne frater erat esau iacob dicit dominus: & dilexi iacob: esau autem odio habui? Esau autem fratrem iacob non iniqua aut spontanea voluntate odio habitum a deo: vel sine meriti gratia iacob dilectum manifestũ est: cum fm presciens tiam suam esau quidem effusionem fraterni sanguinis concupiscere: iacob autẽ in sui cognitione obseruandã legem deside rare cognosceret. Cuius rei gratia: supradicto vsus est exemplo dicens. Dilexi iacob: esau autem odio habui. Quãuis ex operi bus memoratorũ: quorũ liber geneseos meminit: in quo vnus quisq; eorum futurus erat proposito manifeste cõstaret vt scri ptum est. Creuerunt pueri: & erat esau homo agrestis sciens ve nari: iacob autem homo simplex manens in tabernaculo. Nam reliqua que lectione comprehensa sunt preuaricationẽ populi israel in obseruandis sacrificiis dei: increpationẽq; in eundem q̃ deos alienos coluerunt: significant.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

MAlachias aperte & in fine omnium prophetarum dicit de abiectione israel & vocatione gentium. Non est mihi ait vo luntas in vobis dicit dominus exercituum: & munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim solis vsq; ad occasum ma gnum est nomen meum in gentibus: & in omni loco sacrificatur & offertur nomini meo oblatio munda.

Explicit argumentum.

Pritiua.heb.Tex.heb.Malach.j. Trãsla.B.Hie.

Cap.j. מַשָּׂא דְבַר יְהוָה אֶל יִשְׂרָאֵל
מַשָּׂא
בְּיַד מַלְאָכִי׃ אָהַבְתִּי אֶתְכֶם
אָמַר יְהוָה וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה
אֲהַבְתָּנוּ הֲלוֹא אָח עֵשָׂו לְיַעֲקֹב
נְאֻם יְהוָה וָאֹהַב אֶת יַעֲקֹב׃
וְאֶת עֵשָׂו שָׂנֵאתִי וָאָשִׂים אֶת שׁוּם
הָרָיו שְׁמָמָה וְאֶת נַחֲלָתוֹ לְתַנּוֹת תָּנִן
מִדְבָּר׃ כִּי תֹאמַר אֱדוֹם רֻשָּׁשְׁנוּ אָמַר
וְנָשׁוּב וְנִבְנֶה חֳרָבוֹת כֹּה אָמַר שׁוּב בָּנָה
יְהוָה צְבָאוֹת הֵמָּה יִבְנוּ וָאָנִי הָרַס נָתַץ
אֶהֱרוֹס וְקָרְאוּ לָהֶם גְּבוּל רִשְׁעָה הָרַס נָגַל
וְהָעָם אֲשֶׁר זָעַם יְהוָה עַד
עוֹלָם׃ וְעֵינֵיכֶם תִּרְאֶינָה וְאַתֶּם עָלַם תָּאַה
תֹּאמְרוּ יִגְדַּל יְהוָה מֵעַל לִגְבוּל גָּדַל
יִשְׂרָאֵל׃ בֵּן יְכַבֵּד אָב וְעֶבֶד כָּבַד
אֲדֹנָיו וְאִם אָב אָנִי אַיֵּה כְבוֹדִי
וְאִם אֲדֹנִים אָנִי אַיֵּה מוֹרָאִי יָרֵא
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לָכֶם הַכֹּהֲנִים
בּוֹזֵי שְׁמִי וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה בָּזִינוּ בָּזָה
אֶת שְׁמֶךָ׃ מַגִּישִׁים עַל מִזְבְּחִי גָּשַׁשׁ זָבַח
לֶחֶם מְגֹאָל וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה גָּאַל
גְּאַלְנוּךָ בְּאָמְרְכֶם שֻׁלְחַן יְהוָה
נִבְזֶה הוּא׃ וְכִי תַגִּישׁוּן עִוֵּר גָּשַׁשׁ
לִזְבֹּחַ אֵין רָע וְכִי תַגִּישׁוּ פִּסֵּחַ דַּלּוּת
וְחֹלֶה אֵין רָע הַקְרִיבֵהוּ נָא פָּגַר
לְפַחֲתֶךָ הֲיִרְצְךָ אוֹ הֲיִשָּׂא פָּנֶיךָ רָצָה נָשָׂא פָּנֶה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ וְעַתָּה חַלּוּ נָא פְּנֵי אֵל וִיחָנֵנוּ מִיָּדְכֶם חָנַן
הָיְתָה זֹאת הֲיִשָּׂא מִכֶּם פָּנִים רָצָה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ מִי גַם בָּכֶם
וִיסַגֵּר דְּלָתַיִם וְלֹא תָאִירוּ סָגַר אוֹר
מִזְבְּחִי חִנָּם אֵין לִי חֵפֶץ בָּכֶם חָנַן
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וּמִנְחָה לֹא
אֶרְצֶה מִיָּדְכֶם׃ כִּי מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ זָרַח
וְעַד מְבוֹאוֹ גָּדוֹל שְׁמִי בַּגּוֹיִם בּוֹא גָדַל

Incipit Malachias pphe ta. Capitulum. i.

ONus verbi domini ad israel in manu malachie. Dilexi vos dicit dominus. Et dixistis. In quo dilexisti nos? Nonne frater erat esau iacob dicit dominus? Et dilexi iacob. Esau autem odio habui. Et posui montes eius in solitudinem: & hereditatē eius in dracones deserti. Quod si dixerit idumea: destructi sumus: sed reuertētes edificabimus que destructa sunt: hec dicit dominus exercituū. Isti edificabūt & ego destruā. Et vocabuntur termini impietatis: & populus cui iratus est dominus vsq; in eternum. Et oculi vestri videbunt & vos dicetis. Magnificetur dominus super terminū israel. Filius honorat patrem: & seruus dominū suū. Si ergo pater ego sum: vbi est honor meus? & si dñs ego sum: vbi est timor me? dicit dominus exercituum ad vos: o sacerdotes qui despicitis nomē meum. Et dixistis. In quo despexim̃us nomen tuū? Offertis sup altare meū panem pollutum. Et dicitis. In quo polluimus te? In eo qd dicitis mensa domini despecta est. Si offeratis cecum ad immolandū: nonne malū est? Et si offeratis claudū & languidū: nōne malū est? Offer illud duci tuo si placuerit ei: aut si susceperit faciem tuam dicit dominus exercituū. Et nūc deprecamini vultū dei vt misereatur vestri: de manu enim vestra factus est hoc: si quō suscipiet facies vestras dicit dñs exercituū. Quis in vobis qui claudat ostia: & nō incendat altare meum gratuito. Non est mihi voluntas in vobis dicit dominus exercituum: & munus nō suscipiā de manu vestra. A b ortu enim solis vsq; ad occasum magnū est nomē meū in gētib:

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

MALACHIAS QVI ET ANGELVS.
ΜΑΛΑΧΙΑΣ Ο ΚΑΙ ΑΓΓΕΛΟΣ.

Assumptio verbi dñi sup israel in manu angeli eius. dilexi vos dñs dñs: & virtutis in quo dilexisti nos: nōne frater erat esau iacob dicit dñs: & dilexi iacob: at esau odio hūi: & posui ꝯmnos eius in desolationē: & hereditatem eius in domos deserti. qt dicet idumea subuersa est. & reuertamur: & reedificemus deserta: hec dicit dominus omnipotens. ipsi edificabunt: & ego destruā. & vocabunt eos ꝯmini iniqtatis: & populus sup quē iratus est dñs vsq; in eternū. & oculi vestri videbūt & vos dicetis magnificat̃ dñs super ꝯmnos israel. filius glificat patrem: & seruus dñm suū: & si ego sum ego: vbi est gloria mea: & si dñs sum ego: vbi est timor meus: & si dñs sum ego: vbi est honor meus dicit dñs omnipotens: vos sacerdotes qui despicitis nomē meū: & dicitis. In quo despexim̃us nomē tuū: offerentes ad altare meū panem polluto: & dicitis in q̃ polluimus te: in eo qd dicitis vos mensa dñi polluta est: & imposita desperitis: qr si offeratis cecum in sacrificiū: nō malū: & si offeratis claudū aut languidū: nōne malū: offer illum duci tuo: si suscipiet te: qr si accipiet faciem tuā dicit dñs omnipotens. & nūc deprecamini faciem dei vtī: & rogate eū: in manib̃ vtio facta sunt hec: si suscipiā ex vobis facies vtas dicit dñs omnipotens. qr & in vobis claudentur hostia & nō succendet altare meū gratis. nō est mihi voluntas in vobis: dicit dñs omnipotens. & sacrificiū nō suscipiam de manib̃ vtio: qr ab ortu solis vsq; ad occasum: nomē meū glificatū est in gētib̃:

Ps. 49
Ps. 112.

Ἀπόφασις ῥήματος κυρίου ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν χειρὶ ἀγγέλου αὐτοῦ· ἠγάπησα ὑμᾶς λέγει κύριος, καὶ εἴπατε ἐν τίνι ἠγάπησας ἡμᾶς; οὐκ ἀδελφὸς ἦν Ἠσαὺ τῷ Ἰακώβ λέγει κύριος; καὶ ἠγάπησα τὸν Ἰακώβ, τὸν δὲ Ἠσαὺ ἐμίσησα, καὶ ἔθηκα τὰ ὄρια αὐτοῦ εἰς ἀφανισμόν, καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ εἰς δώματα ἐρημίας. ὅτι ἐρεῖ Ἰδουμαία κατέσταλται· καὶ ἐπιστρέψω καὶ οἰκοδομήσωμεν ἠρημωμένα, τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ· αὐτοὶ οἰκοδομήσουσι, κἀγὼ καθαιρῶ· καὶ καλοῦσιν αὐτοὺς ὅρια ἀνομίας, καὶ λαὸς οὗ κατείληπται κύριος εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ὄψονται καὶ ὑμεῖς ἐρεῖτε μεγαλυνθήσεται κύριος ἐπὶ τὰ ὅρια Ἰσραήλ. υἱὸς δοξάζει πατέρα, καὶ δοῦλος κύριον αὐτοῦ· καὶ εἰ πατὴρ εἰμὶ ἐγώ, ποῦ ἐστιν ἡ δόξα μου; καὶ εἰ κύριός εἰμι ἐγώ, ποῦ ἐστιν ὁ φόβος μου λέγει κύριος παντοκράτωρ; ὑμεῖς οἱ ἱερεῖς οἱ φαυλίζοντες τὸ ὄνομά μου, καὶ εἴπατε ἐν τίνι ἐφαυλίσαμεν τὸ ὄνομά σου, προσάγοντες πρὸς τὸ θυσιαστήριόν μου ἄρτους μεμολυσμένους, καὶ εἴπατε ἐν τίνι κλισγήσαμεν; ἐν τῷ λέγειν ὑμᾶς τράπεζα κυρίου κλισγηθήσεται· καὶ τὰ ἐπιτιθέμενα ἐξουδενώσατε, ὅτι ἐὰν προσαγάγητε τυφλὸν εἰς θυσίαν, οὐ κακόν; καὶ ἐὰν προσαγάγητε χωλὸν ἢ ἄρρωστον, οὐ κακόν; προσάγαγε δὴ αὐτὸ τῷ ἡγουμένῳ σου, εἰ προσδέξεταί σε εἰ λήψεται πρόσωπόν σου λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ νῦν ἐξιλάσκεσθε τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ ἐν χερσὶν ὑμῶν γέγονε ταῦτα, εἰ λήψομαι ἐξ ὑμῶν πρόσωπα ὑμῶν λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ ἐν ὑμῖν συγκλεισθήσονται θύραι καὶ οὐκ ἀναψεῖται τὸ θυσιαστήριόν μου δωρεάν· οὐκ ἔστι μοι θέλημα ἐν ὑμῖν, λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ θυσίαν οὐ προσδέξομαι ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν, ὅτι ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν, τὸ ὄνομά μου δεδόξασται ἐν τοῖς ἔθνεσι,

τ: in ol loco incensum offeretur nomini
καὶ ἐν παντὶ τόπῳ θυμίαμα προσάγεται τῷ ὀνόματί
meo. τ sacrificiũ mũdũ: q̃ magnũ nomẽ meũ in
μου· καὶ θυσία καθαρά, ὅτι μέγα τὸ ὄνομά μου ἐν τοῖς
gentib⁹ dicit dñs omnipo. vos ũt cõtamina-
ἔθνεσι λέγει κύριος παντοκράτωρ· ὑμεῖς δὲ βεβηλοῦ-
tis illud in eo qd dicitis vos: mensa dñi polluta
τε αὐτὸ ἐν τῷ λέγειν ὑμᾶς, τράπεζα κυρίου κλισγη-
est. τ q̃ supponunt despecti sunt cibi
μένη ἐστίν· καὶ τὰ ἐπιτιθέμενα ἐξουδένωται βρώματα
eius: τ dicitis ecce ex afflictione sunt. τ exsuf
αὐτοῦ, καὶ εἴπατε ἰδοὺ ἐκκακοπαθείας ἐστί· καὶ ἐξεφυ-
flastis ea dicit dñs omnipo: τ infere-
σήσατε αὐτὰ λέγει κύριος παντοκράτωρ, καὶ εἰσφέ-
batis rapinas τ claudã τ debilia:
ρετε τὰ ἁρπάγματα καὶ τὰ χωλὰ καὶ ἐνοχλούμενα,
τ offerebatis in sacrificiũ: si suscipiam ea de
καὶ εἰσφέρετε εἰς θυσίαν, εἰ προσδέξομαι αὐτὰ ἐκ τῶν
manib⁹ vr̃is dicit dñs omnipo. τ maledict⁹
χειρῶν ὑμῶν λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ ἐπικατά-
homo q̃ erat potens τ fuit in gre
ρατος ὁ ἀνθρωπος ὃς ἦν δυνατὸς καὶ ὑπῆρχεν ἐν τῷ πο-
ge suo masculũ τ votũ eius sup eo. τ imolat
μίῳ αὐτοῦ ἄρσεν καὶ εὐχὴν αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ· καὶ θύει
debile dñio. q̃ rex magn⁹ ego sum di
διεφθαρμένον κυρίῳ. ὅτι βασιλεὺς μέγας ἐγώ εἰμι λέ-
cit dñs omnipo: τ nomẽ meũ illustre
γει κύριος παντοκράτωρ, καὶ τὸ ὄνομά μου ἐπιφανές
est in gentibus.
ἐστιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν.

C. 2.

Καὶ νῦν ἡ ἐντολὴ αὕτη πρὸς ὑμᾶς ὦ ἱερεῖς, ἐὰν μὴ
Et nũc mandatũ hoc ad vos o sacdotes: si nõ
ἀκούσητε καὶ ἐὰν μὴ θῆτε εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν, τοῦ
audieritis τ si nõ posueritis in cor vrm: vt
δοῦναι δόξαν τῷ ὀνόματί μου λέγει κύριος παντοκρά-
detis gliam nomini meo dicit dñs omnipo:
τωρ, ἐξαποστελῶ ἐφ' ὑμᾶς τὴν κατάραν, καὶ ἐπικατα-
mittam sup vos maledictionẽ: τ maledicam
ρῶμαι τὴν εὐλογίαν ὑμῶν, καὶ καταρῶμαι αὐτήν, οὐκ
benedictionibus vestris: & maledicã illis q̃ñ nõ
ἔστι· καὶ τὴν εὐλογίαν ὑμῶν, ὅτι ὑμεῖς οὐ τίθεσθε ἐπὶ καρδίαν ὑμῶν.
posuistis sup cor. Ecce ego proiciam vobis
ἰδοὺ ἐγὼ ἀφορίζω ὑμῖν τὸν ὦμον, καὶ σκορπῶ κόπρον ἐπὶ
brachium: & dispergã super
τὰ πρόσωπα ὑμῶν, κόπρον ἑορτῶν ὑμῶν, καὶ λήψομαι
vultũ vestrũ stercus solẽnitatũ vestrarũ & assumet
ὑμᾶς εἰς τὸ αὐτό, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ ἐξαπέστειλα
vos secũ. Et scietis qa
ἐν τῷ ἐντολὴν ταύτην, τοῦ εἶναι τὴν διαθή-
misi ad vos mãdatũ hoc: vt esset testamẽ
κη μου πρὸς τοὺς λευίτας λέγει κύριος παντοκράτωρ.
tũ meũ ad leuitas dicit dñs omnipo.
τεστamẽtũ meũ fuit cũ eo vite τ pacis: τ de
ἡ διαθήκη μου ἦν μετ' αὐτοῦ τῆς ζωῆς καὶ τῆς εἰρήνης, καὶ ἔδω-
di ei vtilitate timeret me: τ a facie no-
κα αὐτῷ φόβῳ φοβεῖσθαί με, καὶ ἀπὸ προσώπου ἐμοῦ
minis mei formidaret ipse. lex veritatis fuit in ore
ἐφοβήθη. νόμος ἀληθείας ἦν ἐν τῷ στόμα-
eius. τ iniqtas nõ inuẽta est labiis eius. in pa-
τι αὐτοῦ· καὶ ἀδικία οὐχ εὑρέθη ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ· ἐν εἰρή-
ce et dirigens ambulauit mecũ. τ multos auertit
νῃ καὶ εὐθύτητι ἐπορεύθη μετ' ἐμοῦ· καὶ πολλοὺς ἀπέστρε-
ab iniqtate: qñ labia sacdotis custodient sciam:
ψεν ἀπὸ ἀδικίας, ὅτι χείλη ἱερέως φυλάξουσι γνῶσιν,
τ legẽ requirent ex ore eius: q̃ ange
καὶ νόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτοῦ, ὅτι ἄγγε-
lus dñi omnipotentis est. vos ũt declinastis de
λος κυρίου παντοκράτορός ἐστιν· ὑμεῖς δὲ ἐξεκλίνατε ἐκ
via. τ firmos fecistis multos in lege: corrupistis
τῆς ὁδοῦ· καὶ ἐδυνατήσατε πολλοὺς ἐν νόμῳ, διεφθείρατε τὴν

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

"& in omñi "loco "sacrificatur & "offertur" noi meo
"oblatio "mũda: "quia "magnum est" nomen meum
"in gentibus "dicit "dominus "exercituum. oooooooo
"Et vos "polluistis," illud
"in eo quod dicitis: oooooo
"mensa "dñi "cõtaminata
est: "& quod supponitur
"contẽptibile est cũ igne
qui "illud deuorat." Et di
xistis. "Ecce" de labore.
"Et exufflastis" illud" dicit
"dñs "exercituũ." Et intu
listis "de rapinis "claudũ" &
"languidum:" & intulistis
"munus. oooooooooooooo
"Nunquid suscipiam "illud
"de manu vestra" dicit oo
"dñs!" "Maledictus "dolo-
sus q" habet" in grege suo
"masculum:" & votum fa-
ciens "imolat "debile" dño.
"Quia "rex "magnus "ego
"dicit "dominus oooooooo
"exercituũ: "& nomẽ meũ
"horribile" in gentib⁹. 2.
"Et nunc "ad vos "man
datum "hoc o ooooo
"sacerdotes." Si "nolueritis
"audire:" & si oooooooooooo
"nolueritis "ponere" sup
"cor "vt detis "gloriam oo
"nomini meo" ait" dñs" ex
ercituum: "mittam ooooo
"in vos "egestatem" & ma-
ledicam oooooooooooooo
"benedictionibus vestris:
"& "maledicã illis "q̃ñ" nõ
"posuistis" sup "cor." Ecce
ego" proiciam" vobis oo
"brachium: "& dispergã
"super oooooooooooooo
"vultũ vestrũ "stercus" solẽ
nitatũ vestrarũ" & assumet
"vos" secũ." Et scietis" qa
"misi oooooooooooooooo
"ad vos "mandatum "istud:
"vt esset oooooooooooooo
"pactum meum "cum "leui
"dicit" dominus oooooooo
"exercituũ." Pactum meũ
"fuit" cum eo" vite oooooooo
"& pacis:" & dedi" ei" timo
rem" & timuit me: ooooo
"& a facie "nomis mei" pa-
uebat." Lex oooooooooooo
"veritatis" fuit" in ore ei⁹:
"& iniquitas "non oooooo
"est inuẽta" in labiis eius.
"In pace" & in equitate oo
"ambulauit "mecum:" & "
multos "auertit" ab iniqta
te." Labia "eni" sacerdotis
"custodiunt "scientã:" & le
gem "requirẽt "ex ore ei⁹:
"q̃ñ "angelus "domini oo
"exercituũ "est." Vos autẽ
"recessistis" de oooooooooo
"via: "& "scãdalizastis "pluri
mos "i lege;" "irritũ fecistis

"קוּם "מִמִּזְרַח "וְעַד "מְבוֹא "שִׁמְשׁוֹ "גָּדוֹל "שְׁמִי "בַּגּוֹיִם
"וּבְכָל "מָקוֹם "מֻקְטָר "מֻגָּשׁ "לִשְׁמִי
"וּמִנְחָה "טְהוֹרָה "כִּי "גָּדוֹל "שְׁמִי
"בַּגּוֹיִם "אָמַר "יְהוָה "צְבָאוֹת׃
"וְאַתֶּם "מְחַלְּלִים "אֹתוֹ "בֶּאֱמָרְכֶם
"שֻׁלְחַן "יְהוָה "מְגֹאָל "הוּא "וְנִיבוֹ
"נִבְזֶה "לֶאֱכֹל׃ "וַאֲמַרְתֶּם "הִנֵּה "מַתְּלָאָה
"וְהִפַּחְתֶּם "אֹתוֹ "אָמַר "יְהוָה "צְבָאוֹת
"וְהֲבֵאתֶם "גָּזוּל "אֶת "הַפִּסֵּחַ "וְאֶת
"הַחֹלֶה "וְהֲבֵאתֶם "אֶת "הַמִّנְחָה
"הַאֶרְצֶה "אוֹתָהּ "מִיֶּדְכֶם "אָמַר
"יְהוָה׃ "וְאָרוּר "נוֹכֵל "וְיֵשׁ "בְּעֶדְרוֹ
"זָכָר "וְנֹדֵר "וְזֹבֵחַ "מָשְׁחָת "לַאדֹנָי
"כִּי "מֶלֶךְ "גָּדוֹל "אָנִי "אָמַר "יְהוָה
"צְבָאוֹת "וְשִׁמִי "נוֹרָא "בַּגּוֹיִם׃

Cap. ij.

"וְעַתָּה "אֲלֵיכֶם "הַמִּצְוָה "הַזֹּאת
"הַכֹּהֲנִים׃ "אִם "לֹא "תִשְׁמְעוּ "וְאִם
"לֹא "תָשִׂימוּ "עַל "לֵב "לָתֵת "כָּבוֹד
"לִשְׁמִי "אָמַר "יְהוָה "צְבָאוֹת "וְשִׁלַּחְתִּי
"בָכֶם "אֶת "הַמְּאֵרָה "וְאָרוֹתִי "אֶת
"בִּרְכוֹתֵיכֶם "וְגַם "אָרוֹתִיהָ "כִּי "אֵינְכֶם
"שָׂמִים "עַל "לֵב׃ "הִנְנִי "גֹעֵר "לָכֶם
"אֶת "הַזֶּרַע "וְזֵרִיתִי "פֶרֶשׁ "עַל
"פְּנֵיכֶם "פֶּרֶשׁ "חַגֵּיכֶם "וְנָשָׂא
"אֶתְכֶם "אֵלָיו׃ "וִידַעְתֶּם "כִּי "שִׁלַּחְתִּי
"אֲלֵיכֶם "אֶת "הַמִּצְוָה "הַזֹּאת "לִהְיוֹת
"בְּרִיתִי "אֶת "לֵוִי "אָמַר "יְהוָה
"צְבָאוֹת׃ "בְּרִיתִי "הָיְתָה "אִתּוֹ "הַחַיִּים
"וְהַשָّלוֹם "וָאֶתְּנֵם "לוֹ "מוֹרָא "וַיִּרְאֵנִי
"וּמִפְּנֵי "שְׁמִי "נִחַת "הוּא׃ "תּוֹרַת
"אֱמֶת "הָיְתָה "בְּפִיהוּ "וְעַוְלָה "לֹא
"נִמְצָא "בְשִׂפָתָיו "בְּשָׁלוֹם "וּבְמִישׁוֹר
"הָלַךְ "אִתִּי "וְרַבִּים "הֵשִׁיב "מֵעָוֹן
"כִּי "שִׂפְתֵי "כֹהֵן "יִשְׁמְרוּ "דַעַת "וְתוֹרָה
"יְבַקְשׁוּ "מִפִּיהוּ "כִּי "מַלְאַךְ "יְהוָה
"צְבָאוֹת "הוּא׃ "וְאַתֶּם "סַרְתֶּם "מִן "הַדֶּרֶךְ
"הִכְשַׁלְתֶּם "רַבִּים "בַּתּוֹרָה "שִׁחַתֶּם

בְּרִית׳ הַלֵּוִי׳ אָמַר׳ יְהוָה׳ צְבָאוֹת׃ בְּרִית
וְגַם׳ אֲנִי׳ נָתַתִּי׳ אֶתְכֶם׳ נִבְזִים׳ וּשְׁפָלִים׳ לְכָל׳ הָעָם׳ כְּפִי׳ אֲשֶׁר׳ אֵינְכֶם׳ שֹׁמְרִים׳ אֶת׳ דְּרָכָי׳ וְנֹשְׂאִים׳ פָּנִים׳ בַּתּוֹרָה׃ הֲלוֹא׳
אָב׳ אֶחָד׳ לְכֻלָּנוּ׳ הֲלוֹא׳ אֵל׳ אֶחָד׳ בְּרָאָנוּ׳ מַדּוּעַ׳ נִבְגַּד׳ אִישׁ׳ בְּאָחִיו׳ לְחַלֵּל׳ בְּרִית׳ אֲבֹתֵינוּ׃
בָּגְדָה׳ יְהוּדָה׳ וְתוֹעֵבָה׳ נֶעֱשְׂתָה׳ בְּיִשְׂרָאֵל׳ וּבִירוּשָׁלִָם׳ כִּי׳ חִלֵּל
יְהוּדָה׳ קֹדֶשׁ׳ יְהוָה׳ אֲשֶׁר׳ אָהֵב׳ וּבָעַל׳ בַּת׳ אֵל׳ נֵכָר׃ יַכְרֵת׳ יְהוָה׳
לָאִישׁ׳ אֲשֶׁר׳ יַעֲשֶׂנָּה׳ עֵר׳ וְעֹנֶה׳ מַאֲהֲלֵי יַעֲקֹב׳ וּמַגִּישׁ׳ מִנְחָה׳ לַיהוָה׳
צְבָאוֹת׃ וְזֹאת׳ שֵׁנִית׳ תַּעֲשׂוּ׳ כַּסּוֹת׳ דִּמְעָה׳ אֶת׳ מִזְבַּח׳ יְהוָה׳ בְּכִי
וַאֲנָקָה׳ מֵאַין׳ עוֹד׳ פְּנוֹת׳ אֶל׳ הַמִּנְחָה׳ וְלֹקַחַת׳ רָצוֹן׳ מִיָּדְכֶם׃ וַאֲמַרְתֶּם
עַל׳ מָה׳ עַל׳ כִּי׳ יְהוָה׳ הֵעִיד׳ בֵּינְךָ׳ וּבֵין׳ אֵשֶׁת׳ נְעוּרֶיךָ׳ אֲשֶׁר׳ אַתָּה
בָּגַדְתָּה׳ בָּהּ׳ וְהִיא׳ חֲבֶרְתְּךָ׳ וְאֵשֶׁת׳ בְּרִיתֶךָ׃ וְלֹא׳ אֶחָד׳ עָשָׂה׳ וּשְׁאָר׳
רוּחַ׳ לוֹ׳ וּמָה׳ הָאֶחָד׳ מְבַקֵּשׁ׳ זֶרַע׳ אֱלֹהִים׳ וְנִשְׁמַרְתֶּם׳ בְּרוּחֲכֶם׳ וּבְאֵשֶׁת׳
נְעוּרֶיךָ׳ אַל׳ יִבְגֹּד׃ כִּי׳ שָׂנֵא׳ שַׁלַּח׳ אָמַר׳ יְהוָה׳ אֱלֹהֵי׳ יִשְׂרָאֵל׳ וְכִסָּה׳ חָמָס׳ עַל׳ לְבוּשׁוֹ׳
אָמַר׳ יְהוָה׳ צְבָאוֹת׳ וְנִשְׁמַרְתֶּם׳ בְּרוּחֲכֶם׳ וְלֹא׳ תִבְגֹּדוּ׃ הוֹגַעְתֶּם׳ יְהוָה׳
בְּדִבְרֵיכֶם׳ וַאֲמַרְתֶּם׳ בַּמֶּה׳ הוֹגָעְנוּ׳ בְּאָמְרְכֶם׳ כָּל׳ עֹשֵׂה׳ רָע׳ טוֹב׳ בְּעֵינֵי׳
יְהוָה׳ וּבָהֶם׳ הוּא׳ חָפֵץ׳ אוֹ׳ אַיֵּה׳
אֱלֹהֵי׳ הַמִּשְׁפָּט׃

Cap.iij.

הִנְנִי׳ שֹׁלֵחַ׳ מַלְאָכִי׳ וּפִנָּה׳ דֶרֶךְ׳ לְפָנָי׳
וּפִתְאֹם׳ יָבוֹא׳ אֶל׳ הֵיכָלוֹ׳ הָאָדוֹן׳ אֲשֶׁר׳
אַתֶּם׳ מְבַקְּשִׁים׳ וּמַלְאַךְ׳ הַבְּרִית׳

pactū leui dicit dñs exercituum. Propter quod & ego dedi vos cōtemptibiles & humiles omnibus populis: sicut non seruastis vias meas: & accepistis facie in lege. Nunquid non pater vnus omniū nostrum! Nunqd non deus vnus creauit nos! Quare ergo despicit vnusqsq; vestrū fratrē suū: violans pactū patrū nrorū! Transgressus est iuda: & abominatio facta est in israel & in hierusalē: quia cōtaminauit iudas sanctificationē dñi quam dilexit: & habuit filiam dei alieni. Disperdet dñs virum qui fecerit hoc: magistrum & discipulum de tabernaculo iacob: & offerentē munus dño exercituum. Et hoc rursum fecistis. Operiebatis lachrymis altare dñi fletu & mugitu: ita vt non respiciā vltra ad sacrificiū: nec accipiā placabile qd de manu vra. Et dixistis. Quā ob causam! Quia dñs testificatus est inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu despexisti. Et hec particeps tua & vxor federis tui. Nōne vnus fecit: & residuum spūs eius est! Et quid vnus querit nisi semen dei! Custodite ergo spiritū vestrum: & vxorem adolescentie tue noli despicere. Cum odio habueris eam dimitte: dicit dñs deus israel. Operiet autē iniquitas vestimētum eius: dicit dñs exercituum. Custodite spiritū vrīm: & nolite despicere. Laborare fecistis dñm in sermonib vris. Et dixistis. In quo eum fecimus laborare! In eo qd dicitis. Omis qui facit malū bonus est in cōspectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi est deus iudicii!

3.

Ecce ego mitto angelū meū & preparabit viā ante faciē meā. Et statim veniet ad templū suū dñator quē vos qritis: & angelus testamēti

testamētū leui dicit dñs omnipo. τ ego διαθήκη τοῦ λευὶ λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ ἐγὼ
dedi vos cōtēptibiles τ vilipensos in omnes δέδωκα ὑμᾶς ἐξουθενωμένους καὶ ταπεινοὺς εἰς πάντα
gēteos: p eo qd vos nō custodistis vias meas: sed τὰ ἔθνη, ἀνθ' ὧν ὑμεῖς οὐκ ἐφυλάξασθε τὰς ὁδούς μου, ἀλλὰ
accipiebatis pſonam in lege. nōne pr vn' oim ἐλαμβάνετε πρόσωπον ἐν νόμῳ. οὐχὶ πατὴρ εἷς πάντων
vſm: nōne de' vn' creauit vos: quare relinquistis ὑμῶν; οὐχὶ θεὸς εἷς ἔκτισεν ὑμᾶς; τί ὅτι ἐγκατελί-
vnusqsq fratrē suū vt polluereris πετε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τοῦ βεβηλῶσαι τὴν C
testamētū pſm vſos: vereliquit est iudas: διαθήκην τῶν πατέρων ὑμῶν; ἐγκατελείφθη ἰούδας,
τ abominatio facta ē in israel τ in hierusalem. καὶ βδέλυγμα ἐγένετο ἐν τῷ ἰσραὴλ καὶ ἐν ἱερουσαλήμ.
q: cōtaminauit iudas sancta dñi in qb' dilexit: ὅτι ἐβεβήλωσεν ἰούδας τὰ ἅγια κυρίου ἐν οἷς ἠγάπη-
τ studuit in deos alienos. disperdet, καὶ ἐπετήδευσεν ἐπὶ θεοὺς ἀλλοτρίους. ἐξολο-
dñs holem q facit hec donec θρεύσει κύριος τὸν ἄνθρωπον τὸν ποιοῦντα ταῦτα ἕως B
hauferat de tabernaculis iacob: τ ex his q offerūt τῶν ἐξαιρουμένων ἐκ σκηνωμάτων ἰακώβ, καὶ ἐκ τῶν προσα-
rūt sacrificiū dño olipotenti. τ hec q ode γόντων θυσίαν τῷ κυρίῳ παντοκράτορι. καὶ ταῦτα ἐὰν ἀπο-
ram facietis. operiebatis lachrymis altare do σουν ἐποιεῖτε. ἐκαλύπτετε δάκρυσιν τὸ θυσιαστήριον κυ-
mini in planctu τ gemitu q laboribus adhuc dignū respi ρίου ἐν κλαυθμῷ καὶ στεναγμῷ ἐκ κόπων, ἔτι ἄξιον ἐπι-
cere in sacrificiū aut suscipe acceptabile de manib' vr βλέψαι εἰς θυσίαν ἢ λαβεῖν δεκτὸν ἐκ τῶν χειρῶν ὑ- Ps.1.c.
stris. τ dixistis ppter qd? q: dñs testificat ē μῶν. καὶ ἐρωτᾶτε ἕνεκεν τίνος; ὅτι κύριος διεμαρτύρατο
inter te τ inter vxorē adolescētie tue q̄m re ἀναμέσον σοῦ καὶ ἀναμέσον γυναικὸς νεότητός σου ἣν ἐγ-
liquisti. τ hec pticeps tua τ vxor testamēti tui. κατέλιπες. καὶ αὕτη κοινωνός σου καὶ γυνὴ διαθήκης σου.
τ nō alius fecit τ reliquie spūs sui. D
καὶ οὐκ ἄλλος ἐποίησεν καὶ ὑπόλειμμα πνεύματος αὐ-
τ dixistis: qd aliud nisi semen qrit deus τοῦ. καὶ ἐρωτᾶτε, τί ἄλλο ἀλλ' ἢ σπέρμα ζητεῖ ὁ θεός,
τ custodite in spū vro: τ vxorem adole καὶ φυλάξασθε ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, καὶ γυναῖκα νεότη-
scētie tue ne derelinquas. sed si odio haberis: dimitte τός σου μὴ ἐγκαταλείπῃς. ἀλλ' ἐὰν μισήσῃς, ἐξαπόστειλον
dicit dñs deus israel. operiet iniquitas suā λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ. καλύψει ἀσέβεια ἐπὶ τὰ
cogitationes tuas dicit dñs omnipo. τ custo ἐνθυμήματά σου λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ φυλά-
dite in spū vro τ nō derelinquatis q ξασθε ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν καὶ οὐ μὴ ἐγκαταλίπητε εἰς C
prouocatis deū in fmōib' vrīs: τ dixi παροξυνάστις τὸν θεὸν ἐν τοῖς λόγοις ὑμῶν, καὶ ἐρω-
stis: in q prouocauimus eū! in eo qd dicitis vos: τε, ἐν τίνι παρωξύναμεν αὐτόν; ἐν τῷ λέγειν ὑμᾶς,
oīs q facit malum: bon' i cōspectu dñi τ in his πᾶς ποιῶν πονηρόν, καλὸς ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐν αὐ-
ipe cōplacuit: τ vbi est deus iusti τοῖς ἀυτὸς εὐδόκησεν, καὶ ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς τῆς δικαι-
tis: σύνης;

Cap.3.

Ecce ego mitto angelū meū q̄ Ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου ὃς A
ꝑparabit viā ante faciem meā: τ subito veniet in ἑτοιμάσει ὁδὸν πρὸ προσώπου μου, καὶ ἐξαίφνης ἥξει εἰς Mat.
11.d.
tēplū suum dñs quē vos qritis: τ angelus τὸν ναὸν αὐτοῦ κύριος ὃν ὑμεῖς ζητεῖτε, καὶ ὁ ἄγγελος Mar.
1.a.
Lu.7.
d.
testamēti τῆς διαθήκης

quē vos vultis: ecce venit dicit dñs omnipo.
ὃν ὑμεῖς θέλετε, ἰδοὺ ἔρχεται λέγει κύριος παντοκράτωρ.
τ quis sustinebit die introitus eius: aut quis
τις. καὶ τίς ὑπομενεῖ ἡμέραν εἰσόδου αὐτοῦ, ἢ τίς
sustinebit in visione eius: qt ipse ingre-
ὑποστήσεται ἐν τῇ ὀπτασίᾳ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς εἰσπο-
ditur sicut ignis conflatorij. τ sicut herba lauantiū.
ρεύεται ὡς πῦρ χωνευτηρίου καὶ ὡς πόα πλυνόντων. καὶ
sedebit conflans τ emundans: sicut argentū. τ
καθιεῖται χωνεύων καὶ καθαρίζων, ὥσπερ τὸ ἀργύριον. καὶ
emundabit filios leui τ effundet eos: sicut
καθαριεῖ τοὺς υἱοὺς Λευὶ καὶ ἐκχεεῖ αὐτούς, ὥσπερ τὸ
aurum τ sicut argentū. erunt dño offe-
χρυσίον καὶ ὥσπερ τὸ ἀργύριον. ἔσονται τῷ κυρίῳ προσφέ-
rentes sacrificiū in iustitia. τ placebit deo sacrificiū iu-
ροντες θυσίαν ἐν δικαιοσύνῃ. καὶ ἀρέσει τῷ θεῷ θυσία Ἰου-
da τ sacrificiū hierusalem: sicut dies seculi:
δα καὶ θυσία Ἱερουσαλήμ, καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος,
τ sicut anni pōtes. τ accedam ad vos
καὶ καθὼς τὰ ἔτη τὰ ἔμπροσθεν. καὶ προσελεύσομαι πρὸς ὑμᾶς
in iudicio τ ero testis velox sup venefi-
B ἐν κρίσει καὶ ἔσομαι μάρτυς ταχὺς ἐπὶ τοὺς φαρμα-
cos: τ sup adulteros. τ sup eos q iurant in no
κούς, καὶ ἐπὶ τοὺς μοιχεύς. καὶ ἐπὶ τοὺς ὀμνύοντας τῷ ὀνό-
mine meo in mēdacio. τ sup eos q fraudant mer
ματί μου ἐπὶ ψευδεῖ. καὶ ἐπὶ τοὺς ἀποστερεῦντας μι-
cede mercenarij: τ q oppimūt p potentiā viduas: τ q p-
σθὸν μισθωτοῦ, καὶ καταδυναστεύοντας χήρας, καὶ κα-
cūlūt. pupillos: τ q euertunt iudiciū ad-
δυλίζοντας ὀρφανούς, καὶ τοὺς ἐκκλίνοντας κρίσιν προ-
uenę: τ q nō timent me dicit dñs omni
σελύτου, καὶ τοὺς μὴ φοβουμένους με λέγει κύριος παν-
potēs. qm ego dñs deus vr τ nō sū mutat:
τοκράτωρ. διότι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν καὶ ἐκ κλαλοίωμαι,
τ vos filij iacob nō recessistis a peccato
καὶ ὑμεῖς υἱοὶ Ἰακὼβ οὐκ ἀπέχεσθε ἀπὸ τῶν ἁμαρτι-
pm vros. decinastis a legitimis
ῶν τῶν πατέρων ὑμῶν. ἐξεκλίνατε ἀπὸ τῶν νομίμων
meis: τ nō custodistis. reuertimini ad me: τ re-
D μου, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε. ἐπιστράφητε πρός με, καὶ ἐπι-
uertar ad vos dicit dñs omnipo. τ
στρέψομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ
dicistis in q reuertemur: si supplantabit homo deū:
εἴπατε ἐν τίνι ἐπιστρέψωμεν; εἰ πτερνιεῖ ἄνθρωπος θεόν;
qr vos supplantastis me: τ dicistis in q supplāta-
διότι ὑμεῖς πτερνίζετέ με, καὶ εἴπατε ἐν τίνι ἐπτερνί-
uimus te: qr decime τ primitie vobis
σαμέν σε; ὅτι τὰ ἐπιδέκατα καὶ αἱ ἀπαρχαὶ μεῖν
sū sunt. τ respicientes vos respicietis:
μῶν εἰσιν. καὶ ἀποβλέποντες ὑμῖν ἀποβλέψετε
τ me vos supplantastis. ann implet est. τ
C τε, καὶ ἐμὲ ὑμεῖς πτερνίζετε. τὸ ἔτος συμπεπλήρωκε. καὶ
in iustitia ofa fructus in thesauros:
εἰσενέγκατε πᾶντα τὰ ἐκφόρια εἰς τοὺς θησαυρούς,
τ rapina in domib vrīs. reuertimini iā in
καὶ ἡ ἁρπαγὴ ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν. ἐπιστρέψατε δὴ ἐν
hoc dicit dñs omnipo. si nō aperiā vo
τούτῳ λέγει κύριος παντοκράτωρ. ἐὰν μὴ ἀνοίξω ὑμῖν
bis cataractas celi τ effundā vobis
μὴ τοὺς καταράκτας τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐκχεῶ ὑμῖν τὴν
benedictionē meā donec sufficiat: τ dimidā
εὐλογίαν μου ἕως τοῦ ἱκανωθῆναι, καὶ διαχεῶ
vobis cibū: τ non disperdā fructū
ὑμῖν βρῶσιν, καὶ οὐ μὴ διαφθείρω τὸν καρπὸν τῆς
tre vre. τ non ifirmabit ofa vinea in
γῆς ὑμῶν. καὶ οὐ μὴ ἀσθενήσει ὑμῶν ἡ ἄμπελος ἐν τῷ
agro dicit dñs omnipo. τ beatos dicent
ἀγρῷ λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ μακαριοῦσιν
nos ofes gētes: qr eritis mihi vos q̄si tra voluptaria
ὑμᾶς πάντα τὰ ἔθνη, ὅτι ἔσεσθε μοι ὑμεῖς ὡς γῆ θελητὸ

"quē "vos "vultis." Ecce "ve
nit dicit "dñs" exercituū.' Et
quis "poterit cogitare
"diem" aduentus eius!" Et
quis "stabit "ad videdū eū!
"Ipse "eni" quasi ignis" cō
flans:" & quasi herba
"fulonū." Et sedebit "con
flans" & emundans
"argentum:" & purgabit
"filios "leui." Et colabit
"eos "quasi aurū" & quasi
argentum:" & erunt "dño
"offerentes "sacrificia "in
iustitia." Et placebit
"domino" sacrificiū" iuda
" & hierusalem:
"sicut dies" seculi" & sicut
anni" antiqui.
"Et accedā "ad vos "in iudi
cio:" & ero
"testis" velox "maleficis" &
adulteris
" & periuris:" & qui calum
niantur" mercedem
"mercēnarii & humiliant
"viduas" & pupillos:" & op
primūt" peregrinū:" nec
"timuerunt me" dicit" dñs
"exercituum." Ego" enim
" dñs & " nō "mutor:" & vos
"filii "iacob" non" estis con
sumpti." A diebus enim
"patrū vestrorū" recessistis
"a legitimis meis " & non
"custodistis." Reuertimini
"ad me" & reuertar
" ad vos" dicit" domin" ex-
ercituum:
" Et dixistis:" in quo" reuer
temur!" Si affigit
"homo" deum:" quia" vos
"configitis
"me!" Et dixistis." In quo
"configimus te. In
"decimis " & in primitis.
Et" in penuria" vos
" maledicti estis :" & me
" vos" configitis
"gens" tota." Inferte" oēm
"decimam
"in" horreum" & sit" cibus
"in domo mea:
" & probate me" super hoc
"dicit" dominus.
"Si" non" aperuero" vobis
"cataractas" celi" & effu-
dero
"vobis" benedictionē" vsq̄
ad" abundantiā." Et incre-
pabo" pro vobis" deuoran
tem:" & non" corrumpet
"fructū" terre vestre:" nec
"erit sterilis
" vinea" in agro" dicit" do-
minus
"exercituum." Et beatos
"vos" dicent" omnes
"gentes." Eritis" enis" vos
"terra" desiderabilis

אֲשֶׁר׳ אַתֶּם׳ חֲפֵצִים׳ הִנֵּה׳ בָא
אָמַר׳ יְהוָה׳ צְבָאוֹת׳ וּמִי׳ מְכַלְכֵּל
אֶת׳יוֹם׳בּוֹאוֹ׳ וּמִי׳ הָעֹמֵד׳ בְּהֵרָאוֹתוֹ
צֹרֵף׳ כֶּסֶף׳ כִּי׳ הוּא׳ כְּאֵשׁ׳ מְצָרֵף׳ וּכְבֹרִית
כֹּבְסִים׳ וְיָשַׁב׳ מְצָרֵף׳ וּמְטַהֵר
כֶּסֶף׳ וְטִהַר׳ אֶת׳ בְּנֵי׳ לֵוִי׳ וְזִקַּק
אֹתָם׳ כַּזָּהָב׳ וְכַכֶּסֶף׳ וְהָיוּ׳ לַיהוָה
מַגִּישֵׁי׳ מִנְחָה׳ בְּצְדָקָה׳ וְעָרְבָה
לַיהוָה׳ מִנְחַת׳יְהוּדָה׳ וִירוּשָׁלִָם
יְמֵי׳ עוֹלָם׳ וּכְשָׁנִים׳ קַדְמֹנִיּוֹת׳
וְקָרַבְתִּי׳ אֲלֵיכֶם׳ לַמִּשְׁפָּט׳ וְהָיִיתִי
עֵד׳ מְמַהֵר׳ בַּמְכַשְּׁפִים׳ וּבַמְנָאֲפִים
וּבַנִּשְׁבָּעִים׳ לַשָּׁקֶר׳ וּבְעֹשְׁקֵי׳ שְׂכַר
שָׂכִיר׳ אַלְמָנָה׳ וְיָתוֹם׳ וּמַטֵּי׳ גֵר
נָטֶה׳ גֵּר׳
וְלֹא׳ יְרֵאוּנִי׳ אָמַר׳ יְהוָה׳ צְבָאוֹת׳
כִּי׳ אֲנִי׳ יְהוָה׳ לֹא׳ שָׁנִיתִי׳ וְאַתֶּם
בְּנֵי׳ יַעֲקֹב׳ לֹא׳ כְלִיתֶם׳ לְמִימֵי
אֲבֹתֵיכֶם׳ סַרְתֶּם׳ מֵחֻקַּי׳ וְלֹא
שְׁמַרְתֶּם׳ שׁוּבוּ׳ אֵלַי׳ וְאָשׁוּבָה
אֲלֵיכֶם׳ אָמַר׳ יְהוָה׳ צְבָאוֹת׳
וַאֲמַרְתֶּם׳ בַּמֶּה׳ נָשׁוּב׳ הֲיִקְבַּע
אָדָם׳ אֱלֹהִים׳ כִּי׳ אַתֶּם׳ קֹבְעִים
אֹתִי׳ וַאֲמַרְתֶּם׳ בַּמֶּה׳ קְבַעְנוּךָ
עֹשֵׂר׳ וּתְרוּמָה׳ בַּמְּאֵרָה׳ אַתֶּם
נֹאָרִים׳ וְאֹתִי׳ אַתֶּם׳ קֹבְעִים
הַגּוֹי׳ כֻּלּוֹ׳ הָבִיאוּ׳ אֶת׳כָּל׳הַמַּעֲשֵׂר
אֶל׳בֵּית׳ הָאוֹצָר׳ וִיהִי׳טֶרֶף׳ בְּבֵיתִי
וּבְחָנוּנִי׳ נָא׳ בָּזֹאת׳ אָמַר׳ יְהוָה
צְבָאוֹת׳ אִם׳ לֹא׳ אֶפְתַּח׳ לָכֶם
אֶת׳ אֲרֻבּוֹת׳ הַשָּׁמַיִם׳ וַהֲרִיקֹתִי
לָכֶם׳ בְּרָכָה׳ עַד׳ בְּלִי׳ דָי׳ וְגָעַרְתִּי
לָכֶם׳ בָּאֹכֵל׳ וְלֹא׳ יַשְׁחִת׳ לָכֶם
אֶת׳ פְּרִי׳ הָאֲדָמָה׳ וְלֹא׳ תְשַׁכֵּל
לָכֶם׳ הַגֶּפֶן׳ בַּשָּׂדֶה׳ אָמַר׳ יְהוָה
צְבָאוֹת׳ וְאִשְּׁרוּ׳ אֶתְכֶם׳ כָּל׳
הַגּוֹיִם׳ כִּי׳ תִהְיוּ׳ אַתֶּם׳ אֶרֶץ׳ חֵפֶץ׳

אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ חָזְקוּ עָלַי
דִּבְרֵיכֶם אָמַר יְהוָה וַאֲמַרְתֶּם מָה
נִדְבַּרְנוּ עָלֶיךָ׃ אֲמַרְתֶּם שָׁוְא עֲבֹד אֱלֹהִים
וּמַה בֶּצַע כִּי שָׁמַרְנוּ
מִשְׁמַרְתּוֹ וְכִי הָלַכְנוּ קְדֹרָנִית מִפְּנֵי יְהוָה צְבָאוֹת׃ וְעַתָּה אֲנַחְנוּ
מְאַשְּׁרִים זֵדִים גַּם נִבְנוּ עֹשֵׂי רִשְׁעָה גַּם בָּחֲנוּ אֱלֹהִים וַיִּמָּלָטוּ׃
אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יְהוָה אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיַּקְשֵׁב יְהוָה וַיִּשְׁמָע
וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי
יְהוָה וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ׃ וְהָיוּ לִי
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לְיוֹם אֲשֶׁר
אֲנִי עֹשֶׂה סְגֻלָּה וְחָמַלְתִּי עֲלֵיהֶם
כַּאֲשֶׁר יַחְמֹל אִישׁ עַל בְּנוֹ
הָעֹבֵד אֹתוֹ׃ וְשַׁבְתֶּם וּרְאִיתֶם בֵּין
צַדִּיק לְרָשָׁע בֵּין עֹבֵד אֱלֹהִים
לַאֲשֶׁר לֹא עֲבָדוֹ׃

Cap. iiij.

כִּי הִנֵּה הַיּוֹם בָּא בֹעֵר כַּתַּנּוּר וְהָיוּ
כָל זֵדִים וְכָל עֹשֵׂה רִשְׁעָה קַשׁ
וְלִהַט אֹתָם הַיּוֹם הַבָּא אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֲשֶׁר לֹא יַעֲזֹב לָהֶם
שֹׁרֶשׁ וְעָנָף׃ וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי
שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ
וִיצָאתֶם וּפִשְׁתֶּם כְּעֶגְלֵי מַרְבֵּק׃
וַעֲסוֹתֶם רְשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אֵפֶר תַּחַת
כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם בַּיּוֹם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ זִכְרוּ תּוֹרַת מֹשֶׁה
עַבְדִּי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֹתוֹ בְּחֹרֵב
עַל כָּל יִשְׂרָאֵל חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים׃
הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה
הַנָּבִיא לִפְנֵי בוֹא יוֹם יְהוָה הַגָּדוֹל
וְהַנּוֹרָא׃ וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים
וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם פֶּן אָבוֹא
וְהִכֵּיתִי אֶת הָאָרֶץ חֵרֶם׃

הנה אנכי

dicit dñs exercituum. Inualuerunt super me verba vestra dicit dominus. Et dixistis. Quid locuti sumus contra te? Dixistis. Vanus est qui seruit deo. Et quod emolumētum: quia custodiuimus precepta eius: & quia ambulauimus tristes coram domino exercituū. Ergo nunc ooooo beatos dicimus arrogantes. Siquidē edificati sūt faciētes impietates: & tentauerunt deū & salui facti sunt. Tunc locuti sunt timentes dominum vnusquisq; cū proximo suo. Et attendit dñs & audiuit: & scriptus est liber monumenti coram eo timētibus dñm & cogitantibus nomen eius. Et erūt mihi dicit dñs exercituū in die qua ooooooooooo ego facio in peculium: & parcam eis ooooooooo sicut parcit vir filio suo ooooooooooooooooooooooo seruienti sibi. Et cōuertemini & videbitis quid sit inter iustū & impiū: & inter seruientem deo oo & non seruientem ei.

4.

Ecce enim dies veniet succēsa quasi caminus: & erunt oēs superbi & omnes faciētes impietatem: stipula. Et inflāmabit eos dies veniēs dicit dñs exercituum: quē non derelinquet eis radicem & germen. Et orietur vobis timentibus nomē meū: sol iustitie: & sanitas in pēnis eius. Et egrediemini & salietis sicut vitulus de armento: & calcabitis impios cū fuerint cinis sub planta pedum vestrorū: in die qua ego facio ooo dicit dñs exercituū. Mementote legis moysi ooo serui mei quā mandaui ei in oreb ooooooooooooo ad omnē israel: precepta & iudicia. ooooooooo Ecce ego mittam vobis heliam oooooooooooooooo prophetam ante q̄ veniat dies domini magnū & horribilis. Et cōuertet cor patrū ad filios ooo & cor filiorū ad patres eorum: ne forte veniam & percutiam terrā anathemate.

Explicit Malachias propheta.

λέγει κύριος παντοκράτωρ· ἐβαρύνατε ἐπ' ἐμὲ ἐν τοῖς
λόγοις ὑμῶν λέγει κύριος· καὶ εἴπατε ἐν τίνι κατελα
λήσαμεν σοῦ; εἴπατε μάταιος ὁ δουλεύων θεῷ,
καὶ τί πλέον ὅτι ἐφυλάξαμεν τὰ φυλάγματα αὐτοῦ,
καὶ ὅτι ἐπορεύθημεν ἱκετεύοντες πρὸ προσώπου κυρίου παν
τοκράτορος· καὶ νῦν ἡμεῖς μακαρίζομεν ἀλλοτρίους,
καὶ οἰκοδομοῦνται ποιοῦντες ἀνομίας, καὶ δοκι
μάζουσι θεὸν καὶ σεσώσται. Ταῦτα κατελάλησαν οἱ φο
βούμενοι κύριον ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· καὶ
προσέχων κύριος καὶ ἐισήκουσεν, καὶ ἔγραψεν βιβλίον
μνημοσύνου ἐνώπιον αὐτοῦ τοῖς φοβουμένοις τὸν κύριον
καὶ τοῖς λογιζομένοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἔσονταί μοι λέ
γει κύριος παντοκράτωρ εἰς ἡμέραν ἣν ἐγὼ ποιῶ εἰς περι
ποίησιν· καὶ αἱρετιῶ αὐτοὺς ὃν τρόπον αἱρετίζει ἄν
θρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν δουλεύοντα αὐτῷ· καὶ ἐπι
στρέψετε καὶ ὄψεσθε, τί ἀν ἐν ἀναμέσῳ δικαίου
καὶ ἀδίκου, καὶ ἀναμέσον τοῦ δουλεύοντος θεῷ καὶ τοῦ
μὴ δουλεύοντος αὐτῷ.

Ca. 4.

Ὅτι ἰδοὺ ἡμέρα ἔρχεται καιομένη ὡς κλίβανος
καὶ φλέξει αὐτούς, καὶ ἔσονται πάντες ἀλλόφυλοι καὶ
πάντες οἱ ποιοῦντες ἄνομα καλάμη, καὶ ἀπο
καυθήσεται θεὸν καὶ ἰσωθήσεται· ταῦτα κατελάλησαν οἱ φο
βούμενοι κύριον τὸν μεγάλα καὶ ἐπιφανῆ· ὃς ἀποκαταστή
σει καρδίαν πατρὸς πρὸς υἱόν, καὶ καρδίαν ἀνθρώπου
πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, μὴ ἐλθὼν πατάξω τὴν γῆν ἀρδη-

dicit dñs omnipotens. ingrauastis super me in verbis vestris dicit dñs. Et dixistis in quo locuti sumus. Et dixistis vanus est qui seruit deo: et quid amplius quia custodiuimus mandata eius: et quia ambulauimus supplices ante faciem dñi: et potentis. Et nūc nos beatos dicimus alienos: et reedificant deū qui faciunt iniqua: et restituerunt deo et salui facti sūt. hec locuti sunt timentes dñm vnusquisq; ad primū suum. et attendit dñs et audiuit: et scripsit libri monumēti i cōspectu suo timentibus dñm et cogitantibus nomen eius. et erunt mihi dicit dñs omnipotens in die qua ego facio in acceptionem. et eligam eos sicut eligit homo filiū suum qui seruit ei. et cōuertemini et videbitis: qui sit inter iustum et iniustū: et inter seruientē deo et non seruientem ei.

Ca. 4.

Quia ecce dies venit ardens sicut caminus: et cōburet eos: et erunt omnes alienigene et vniuersi qui faciunt iniqua stipula: et succēdet eos dies veniēs dicit dñs omnipotens: et non relinquet eis radicem neq; ramum. vobis aut timentibus nomē meū orietur sol iustitie et sanitas in pēnis eius. et egredemini et salietis sicut vitulus de armento: et calcabitis impios cū fuerint cinis sub pedibus vestris in die qua ego facio dicit dñs omnipotens. mementote legis moysi serui mei: sicut precepi ei in oreb ad omnem israel precepta et iudicia. ecce ego mitto vobis heliam prophetam ante q̄ veniat dies dñi magna et illustrem. qui cōuertet cor patris ad filios: et cor hominis ad proximum suum: ne forte veniam et percutiam terram anathemate.

Incipit prologus beati hieronimi presybteri
in libros Machabeorum.

MAchabeorũ libri duo prenotant prelia inter hebreorum duces gentẽq; persarum: pugnam quoq; sabbatorum: & nobiles machabei ducis triumphos: ex cuius nomine et libri iidem sunt nuncupati. Hec quoq; historia continet etiam inclyta illa gesta machabeorum fratrum qui sub antiocho rege: pro sacris legibus dira tormenta perpessi sunt. Quos mater pia dum diuersis suppliciis vrgerẽtur: non solum non fleuit: sed & gaudens hortabatur ad gloriam passionis.

Item alius prologus.

MAchabeorum libri licet non habeantur in canone hebreorum: tamẽ ab ecclesia inter diuinorum voluminũ annotantur historias: notant aũt prelia inter hebreorum duces gẽtesq; persarũ: pugnã quoq; sabbatorũ & nobiles machabei triumphos: fedus quoq; amicitiarũ cum romanorũ ducibus atq; legationũ. Machabei septem fratres ab vna matre machabea nomine geniti custodientes legem: patris traditionẽ: non mãducantes carnẽ porcinam: ob hoc ab antiocho rege seuissimo in antiochia martyrii gloria coronati sunt cũ matre sua: atq; sepulti cũ magna veneratione ibi quiescunt.

Explicit prologus.

Tex. Gre. cũ iter. lati. — Trãsla. B. Wic. — Maccabeo. i. Cap. i.

MACCABEORVM PRIMVS.
ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ ΓΡΩΤΟΣ.

Incipit liber primus. Machabeorum. Ca. i.

A

ET facta est postquã percussit alexãder philippi macedo qui prim⁹ regnauit in grecia egressus de terra cethim: darium regẑ persarum & medorũ: constituit prelia multa & obtinuit omniũ munitiones: & interfecit reges terre. Et pertransiit vsq; ad fines terre: et accepit spolia multitudinis gentium: & siluit terra in conspectu eius. Et congregauit virtutẽ & exercitum fortem nimis: et exaltatus est & eleuatum cor eius: & obtinuit regiões gentium et tyrannos: & facti sunt illi in tributum. Et post hec decidit in lectum & cognouit quia moreretur. Et vocauit pueros suos nobiles qui secum erãt nutriti a iuuentute sua: & dimisit illis regnum suum cum adhuc viueret. Et regnauit alexander annis duodecim: & mortu⁹ est. Et obtinuerunt pueri ei⁹ regnum vnusquisq; in loco suo: & imposuerunt oẽs sibi diademata post mortem eius: & filii eorum post eos annis multis: & multiplicata sunt mala in terra. Et exiit ex eis radix peccati: antiochus illustris filius antiochi regis q fuerat rome obses: & regnauit in anno cẽtesimotricesimoseptimo regni grecorum. In diebus illis exierunt ex israel filii iniqui: & suasserunt multis dicentes. Eamus & disponamus testamentu⁹ cũ gentibus que circa nos sunt: qa exquo recessimus ab eis: inuenerunt nos multa mala: & bonus visus est sermo in oculis eorum. Et destinauerunt aliqui de populo: & abierunt ad regem: & dedit illis potestatem: vt facerent iustiçiã gentium: et edificauerunt gymnasiũ in hyerosolimis secundum leges nationu⁹: & fecerunt sibi preputia: et recesserunt a testamẽto sancto: & iuncti sunt nationibus: & venundati sunt vt facerẽt malũ. Et paratũ est regnum in conspectu antiochi: & cepit regnare in terra egypti vt regnaret super duo regna. Et intrauit in egyptũ in multitudie graui in curribus & elephãtis & equibus: & copiosa nauiũ multitudine. Et constituit bellũ aduersus ptolemeum regem egypti:

Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ πατάξαι Ἀλεξάνδρον τὸν Φιλίππου τὸν Μακεδόνα ὃς ἐξῆλθεν ἐκ τῆς γῆς Χετιείμ, καὶ ἐπάταξε τὸν Δαρεῖον βασιλέα Γαδιτῶν καὶ Μήδων, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντὶ αὐτοῦ πρότερον ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ συνέστησε πολέμους πολλούς, καὶ ἐκράτησεν ὀχυρωμάτων· καὶ ἔσφαξε βασιλεῖς τῆς γῆς· καὶ διῆλθεν ἕως ἄκρου τῆς γῆς, καὶ ἔλαβε σκῦλα πολλὰ ἐθνῶν, καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ ὑψώθη καὶ ἐμεγαλύνθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ συνήξε δύναμιν ἰσχυρὰν σφόδρα, καὶ ἔρξε χώρας ἐθνῶν καὶ τυράννους· καὶ ἐγένοντο αὐτῷ εἰς φόρον, καὶ μετὰ ταῦτα ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κοίτην καὶ ἔγνω ὅτι ἀποθνήσκει· καὶ ἐκάλεσε τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς ἐνδόξους τοὺς συνεκτρεφομένους ἐκ νεότητος· καὶ ἐμέρισεν αὐτοῖς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἔτι ζῶντος αὐτοῦ· καὶ ἐβασίλευσεν Ἀλεξάνδρος ἔτη δώδεκα, καὶ ἀπέθανεν· καὶ ἐκράτησαν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἕκαστος ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ· καὶ ἐπέθηκαν πάντες διαδήματα μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἐπὶ ἔτη πολλὰ, καὶ ἐπλήθυνεν κακὰ ἐν τῇ γῇ· καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῶν ῥίζα ἁμαρτωλὸς ἀντίοχος ἐπιφανής, υἱὸς ἀντιόχου βασιλέως, ὃς ἦν ὅμηρος ἐν τῇ Ῥώμῃ· καὶ ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει ἑκατοστῷ καὶ τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ βασιλείας Ἑλλήνων· ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθον ἐξ Ἰσραὴλ υἱοὶ παράνομοι, καὶ ἀνέπεισαν πολλοὺς λέγοντες· πορευθῶμεν καὶ διαθώμεθα διαθήκην μετὰ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν· ἀφ᾽ οὗ ἐχωρίσθημεν ἀπ᾽ αὐτῶν, εὗρεν ἡμᾶς κακὰ πολλά· καὶ ἠγάθυνεν ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν· καὶ προσυμπεπόνηκαν ἀπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν ποιεῖν δικαιώματα ἐθνῶν· καὶ ᾠκοδόμησαν γυμνάσιον ἐν Ἱεροσολύμοις κατὰ τὰ νόμιμα τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐποιήσαντο ἑαυτοῖς ἀκροβυστίας καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ διαθήκης ἁγίας· καὶ ἐζευγάνησαν τοῖς ἔθνεσι καὶ ἐπράθησαν ποιῆσαι τὸ πονηρόν· καὶ ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία ἐνώπιον Ἀντιόχου· καὶ ἐπιλαβὲ βασιλεῦσαι τῆς Αἰγύπτου, ὥστε βασιλεύειν ἐπὶ τὰς δύο βασιλείας· καὶ εἰσῆλθεν εἰς Αἴγυπτον ἐν ὄχλῳ βαρεῖ ἐν ἅρμασι καὶ ἐλέφασι καὶ ἐν ἱππεῦσι καὶ ἐν στόλῳ μεγάλῳ· καὶ συνέστησαν

1. Reg. 2. 3

C

Ex.

Et facta est postquã percussit alexãder philippi macedo qui prim⁹ regnauit in grecia egressus de terra cethim: darium regẽ persarum & medorũ: constituit prelia multa & obtinuit omniũ munitiones: & interfecit reges terre. Et pertransiit vsq; ad fines terre: et accepit spolia multitudinis gentium: & siluit terra in conspectu eius. Et congregauit virtutẽ & exercitum fortem nimis: et exaltatus est & eleuatum cor eius: & obtinuit regiões gentium et tyrannos: & facti sunt illi in tributum. Et post hec decidit in lectum & cognouit quia moreretur. Et vocauit pueros suos nobiles qui secum erãt nutriti a iuuentute sua: & dimisit illis regnum suum cum adhuc viueret eo. Et regnauit alexander annis duodecim: & mortu⁹ est. Et regnauerũt pueri eius: quilibet in loco suo. Et posuerũt sibi oẽs diademata post mortem eius: & filii eorum post eos annis multis: & multiplicata sunt mala in terra. Et exiit ex eis radix peccatrix antioch⁹ illustris: filius antiochi regis: q fuit obses in roma. Et regnauit in anno cẽtesimo et tricesimo et septimo regni grecorum. In diebus illis exierunt de israel filij iniqui: et suaserunt multis dicentes. Eamus & disponamus testamentu⁹ cũ gentibus que circa nos sunt: qa exquo recessimus ab eis: inuenerũt nos mala multa. Et placuit sermo in oculis eorum. Et pauci sunt de populo: et iuerũt ad regẽ. Et dedit eis potestatẽ faciẽdi iustiçiã gentium. Et edificauerũt gymnasiũ in hierosolymis secundũ leges gentiũ. Et fecerũt sibi preputia et recesserũt a testamẽto sancto. Et iuncti sunt gentib⁹ et vẽditi sunt vt facerẽt malũ. Et paratũ est regnũ coram antiocho. Et cepit regnare in terra egypti: vt regnaret sup duo regna. Et intrauit in egyptũ in turba graui in curribus & elephãtis & equibus & in classe magna. Et cõstituit

Et.

bellū cōtra ptolemeū regē egy=
πόλεμον πρὸς πτολεμαῖον βασιλέα αἰγύ
pti. ⁊ veriꝰ est ptolemeꝰ a fa=
πτου. καὶ ἐνετράπη πτολεμαῖος ἀπὸ προ
cie ei⁹ ⁊ fugit. ⁊ ceciderūt vulne
σώπου αὐτοῦ καὶ ἔφυγε. καὶ ἔπεσον τραυ
rati multi: ⁊ ceperūt ve=
ματίαι πολλοί, καὶ κατελάβοντο τὰς πό
bes munitas in terra egypti. ⁊
λεις τὰς ὀχυρὰς ἐν γῇ αἰγύπτου. καὶ
accepit spolia egypti: ⁊ re=
ἔλαβε τὰ σκῦλα τῆς αἰγύπτου, καὶ ἐπε
uersus ē antiochus postq̄ percussit egy=
στρεψεν ἀντίοχος μετὰ τὸ παταξαι αἴγυ
ptū in cēteſimo ⁊ quadrageſimo ⁊
πτον ἐν τῷ ἑκατοστῷ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ
tertio anno. ⁊ aſcēdit in iſrael ⁊ hie
τρίτῳ ἔτει. καὶ ἀνέβη ἐπὶ ἰσραὴλ καὶ ἐ
ſolymā in turba grauī: ⁊ intrauit in
ρουσαλὴμ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς
ſanctuariū in ſuperbia: ⁊ accepit
τὸ ἁγίασμα ἐν ὑπερηφανίᾳ, καὶ ἔλαβε
altare aureū: ⁊ cēdē
τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὴν λυ=
labrū luminis: ⁊ oīa vaſa
χνίαν τοῦ φωτός, καὶ πάντα τὰ σκεύη
eius: ⁊ mēſam ꝓpoſitionis:
αὐτῆς, καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως.
⁊ libatoria ⁊ phialas: ⁊
καὶ τὰ σπονδεῖα καὶ τὰς φιάλας, καὶ
mortariola aurea: ⁊ ve=
τὰς θυΐσκας τὰς χρυσᾶς, καὶ τὸ κατα
lum: ⁊ coronas: ⁊ orna
πέτασμα, καὶ τοὺς στεφάνους, καὶ τὸν κόσ
mētū aureū q̄ in facie
μον τὸν χρυσοῦν τὸν κατὰ πρόσωπον τοῦ
tēpli. ⁊ cōminuit oīa: ⁊ accepit
ναοῦ. καὶ ἐλέπισε πάντα, καὶ ἔλαβε
argentū ⁊ aurū ⁊ vaſa
τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη
deſiderabilia. ⁊ accepit theſau
τὰ ἐπιθυμητά. καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυ
ros abſcōditos q̄s inuenit. ⁊ acci
ροὺς τοὺς ἀποκρύφους οὓς εὗρε. καὶ λα
piēs oīa abiit in terrā ſuā.
βὼν πάντα ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.
⁊ fecit hoīm cedē: ⁊ locuꝰ eſt
καὶ ἐποίησε φονοκτονίαν, καὶ ἐλάλησεν
ſuperbē magnē. ⁊ fuit in=
ὑπερηφανίαν μεγάλην. καὶ ἐγένετο πέν
tō magnꝰ in iſrael in oī loco
θος μέγα ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν παντὶ τόπῳ
eoꝝ. ⁊ gemuerūt principes ⁊ ſe=
αὐτῶν. καὶ ἐστέναξαν ἄρχοντες καὶ πρε
niores: virgines ⁊ pueri infir=
σβύτεροι, παρθένοι καὶ νεανίσκοι ἐξέλυ
mati ſunt: ⁊ pulchritudo mulierū mu
θησαν, καὶ ὁ κάλλος τῶν γυναικῶν ἠλ
tata eſt. oīs sponsus accepit luctū.
λοιώθη. πᾶς νυμφίος ἀνέλαβε θρῆνον.
ſedēs in thalamo fuit in luctu. ⁊
καθημένη ἐν παστῷ ἐγένετο ἐν πένθει. καὶ
cōcuſſa ē terra ſup habitātes e=
ἐσείσθη ἡ γῆ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐ
um. ⁊ oīs domus iacob induerūt
τήν. καὶ πᾶς ὁ οἶκος ἰακὼβ ἐνεδύσαν
cōfuſionē. poſt duos ānos diē
το αἰσχύνην. μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν ἀπο
mo aſcendit. mittēs
στέλλει ὁ βασιλεὺς ἄρχοντα φορολογί=
ti in vrbes iuda. ⁊ venit in
ας εἰς τὰς πόλεις ἰούδα. καὶ ἦλθεν εἰς

Et conſtituit bellum aduerſus ptole=
meum regem egypti: & veritus eſt pto
meus a facie eius & fugit: & cecide=
runt vulnerati multi. Et comprehen
dit ciuitates munitas in terra egypti: &
accepit ſpolia terre egypti. Et conuer
tit antiochus poſtq̄ percuſſit egyptus
in centeſimo & quadrageſimo & tertio
anno: & aſcendit ad iſrael: & aſcendit
hieroſolymam in multitudine graui.
Et intrauit in ſanctificationem cum ſu
perbia: & accepit altare aureum: & can=
delabrum luminis: & vniuerſa vaſa ei⁹:
& menſas prepoſitionis & libatoria &
phialas: & mortariola aurea: & velus
coronas & ornamentum aureus quod
in facie templi erat: & cōminuit omnia:
Et accepit argentum & aurū & vaſa cō
cupiſcibilia: et accepit theſauros occul
tos quos inuenit: & ſublatis oībus abiit
in terram ſuam. Et fecit cedē hominū:
& locutus eſt in ſuperbia magna. Et fa=
ctus eſt planctus magnus in iſrael: & in
omni loco eorum. Et ingemuerūt pri
cipes & ſeniores: & iuuenes & virgines
infirmati ſunt: & ſpecioſitas mulierum
immutata eſt. Omnis maritus ſumpſit
lamentus: & que ſedebant in thoro ma
ritali lugebant: et cōmota eſt terra ſup
habitantes in ea: et vniuerſa domus ia
cob induit confuſionem. Et poſt duos
annos dierum miſit rex principem tri=
butorum in ciuitates iuda: & venit hie=
ruſalem cum turba magna. Et locutus
eſt ad eos verba pacifica in dolo: & cre=
diderunt ei. Et irruit ſuper ciuitates re
pente: et percuſſit eam plaga magna: &
perdidit populum multus ex iſrael. Et
accepit ſpolia ciuitatis: & ſuccēdit eam
igni. Et deſtruxit domos eius & muros
ei⁹ in circuitu: & captiuas duxerūt mu=
lieres & natos: & pecora poſſederunt.
Et edificauerunt ciuitates dauid muro
magno & firmo & turribus firmis: et fa
cta eſt illis in arcem. Et poſuerunt illic
gentem peccatricem viros inuiquos: et
conualuerunt in ea. Et poſuerūt arma
et eſcas: et congregauerunt ſpolia hie=
ruſalem & repoſuerūt illic: & facti ſunt
in laqueum magnum. Et factū eſt hoc
ad inſidias ſanctificationi: & in diabolū
malum iſrael: et effuderunt ſangui=
nem innocentem per circuitū ſanctifi=
cationis: & contaminauerunt ſanctifi=
cationem. Et fugerūt habitatores hie=
ruſalem propter eos: & facta eſt habita
tio exterorum: Et facta eſt extera ſemi
ni ſuo: & nati eius reliquerunt eam. Sā=
ctificatio ei⁹ deſolata eſt ſicut ſolitudo:
dies feſti eius conuerſi ſunt in luctum:
ſabbata eius in opprobrium: honores
eius in nihilum. Secundum gloriam ei⁹
multiplicata eſt ignominia eius: et ſu=
blimitas eius conuerſa eſt in luctum. Et
ſcripſit rex antioch⁹ omni regno ſuo:
vt eſſet omnis populus vnus: et reli=
querunt vnuſquiſq̄

hieruſalē in turba grauī: ⁊ locuꝰ
ἱερουσαλὴμ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, καὶ ἐλάλη
eſt eis verba pacifica in dolo:
σεν αὐτοῖς λόγους εἰρηνικοὺς ἐν δόλῳ,
⁊ crediderūt ei. ⁊ irruit
καὶ ἐπεστεύσαν αὐτῷ. καὶ ἐπέπεσεν
ſup ciuitatē ſubito. ⁊ percuſſit
ἐπὶ τὴν πόλιν ἐξαίφνης. καὶ ἐπάταξεν
eā plaga magna. ⁊ perdidit
αὐτὴν πληγὴν μεγάλην. καὶ ἀπώλεσε
pplm multū de iſrael. ⁊ accepit
λαὸν πολὺν ἐξ ἰσραήλ. καὶ ἔλαβε τὰ
ſpolia vrbis: ⁊ cōbuſſit il=
σκῦλα τῆς πόλεως, καὶ ἐνεπύρισεν αὐ
lā igni: ⁊ deſtruxit domos il=
τὴν πυρί, καὶ καθεῖλε τοὺς οἴκους αὐ
li⁹ ⁊ muros illi⁹ in circuitu. ⁊ ca=
τῆς καὶ τὰ τείχη αὐτῆς κύκλῳ. καὶ ἐχ
ptiuauerūt mulieres ⁊ fi=
μαλώτευσαν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέ
lios: ⁊ iumēta poſſederūt. ⁊
κνα, καὶ τὰ κτήνη ἐκληρονόμησαν. καὶ
edificauerunt vrbē dauid muro
ὠκοδόμησαν τὴν πόλιν δαυὶδ τείχει
magno ⁊ forti turrib⁹ munitio:
μεγάλῳ καὶ ὀχυρῷ πύργοις ὀχυροῖς,
⁊ fuit illis in arcē. ⁊ poſuē
καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ἄκραν. καὶ ἔθη=
runt illic gētē peccatricē: viros in=
καν ἐκεῖ ἔθνος ἁμαρτωλόν, ἄνδρας πα
quos: ⁊ cōualuerūt in illis. ⁊
ρανόμους, καὶ ἐνίσχυσαν ἐν αὐτοῖς. καὶ
poſuerunt arma ⁊ eſcas: ⁊ cōgre
παρέθεντο ὅπλα καὶ τροφήν, καὶ συνη=
gātes ſpolia hieruſalē repo
γαγόντες τὰ σκῦλα ἱερουσαλὴμ ἐπὶ
ſuerūt illic. ⁊ facti ſūt in magnū la=
θεντο ἐκεῖ. καὶ ἐγένοντο εἰς μεγάλην πα
queū. ⁊ fuit in inſidias ſan=
γίδα. καὶ ἐγένετο εἰς ἔνεδρον τῷ ἁγιά
ctuario: ⁊ in calūniatorē malī
σματι, καὶ εἰς διάβολον πονηρὸν τῷ
iſrael ſemp. ⁊ effuderūt ſanguinē
ἰσραὴλ διαπαντός. καὶ ἐξέχεαν αἷμα
innocētē circuitu ſanctuarij: ⁊ pollu
ἀθῷον κύκλῳ τοῦ ἁγιάσματος, καὶ ἐμό=
erūt ſanctuariū. ⁊ fugerūt hab
λυναν τὸ ἁγίασμα. καὶ ἔφυγον οἱ κα
tatores hieruſalē ꝓpter eos: ⁊ facta
τοικοῦντες ἱερουσαλὴμ διὰ τοὺς, καὶ ἐγένε
eſt habitatio exterorū. ⁊ facta eſt ex=
το κατοικία ἀλλοτρίων. καὶ ἐγένετο ἀλ
tera gēnationib⁹ ſuis: ⁊
λοτρία τοῖς γενεαῖς αὐτῆς, καὶ τὰ
filij ſui reliquerūt eā. ſan=
τέκνα αὐτῆς ἐγκατέλιπον αὐτήν. τὸ ἁγι
ctuariū illi⁹ deſolatū ē vt erem⁹. fe=
ασμα αὐτῆς ἠρημώθη ὡς ἔρημος. αἱ ἑορ
ſta ei⁹ verſa ſunt in luctū. ſab=
ταὶ αὐτῆς ἐστράφησαν εἰς πένθος. τὰ σάβ
bata ei⁹ in ignominiā. honor ei⁹
βατα αὐτῆς εἰς ὀνειδισμόν. ἡ τιμὴ αὐτῆς
in vilipēdium: iuxta gloriā ei⁹ ſu=
εἰς ἐξουδένωσιν, κατὰ τὴν δόξαν αὐτῆς ἐγε
it ignominia ei⁹. ⁊ altitudo ei⁹
νήθη ἀτιμασμὸς αὐτῆς. καὶ ὁ ὕψος αὐτῆς
verſa eſt in luctū. ⁊ ſcripſit rex
ἐστράφη εἰς πένθος. καὶ ἔγραψεν ὁ βασι
omni regno ſuo vt eſſent om
λεὺς πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ εἶναι πάν
nes in pplm vnū: ⁊ relinquerēt ſtā
τας εἰς λαὸν ἕνα, καὶ ἐγκαταλιπεῖν ἕκαστο

Tob.1. b. Amos 8.c

D

E

A

legos suos. τ cõsenserũt oes
τὰ νόμιμα αὐτοῦ. καὶ ἐπιδέξατο πάντες
gtes fm monē regis.
τὰ ἔθνη κατὰ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως.
τ multi ab israel cõsenserũt sui
καὶ πολλοὶ ἀπ' ἰσραὴλ εὐδόκησαν τῇ λα
tui ꝯ. τ sacrificauerũt idolis: τ
τρείσ αὐτοῦ. καὶ ἔθυσαν τοῖς εἰδώλοις, καὶ
polluerũt sabbatũ. τ mi=
ἐβεβήλωσαν τὸ σάββατον. καὶ ἀπέ=
sit rex libros in manu mi
F στειλεν ὁ βασιλεὺς βιβλία ἐν χειρὶ ἀγ
dos in hierusalē τ vrbes in=
γέλων εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ ταῖς πόλεις ἰου
da vt irẽt post legos alienos
δα πορευθῆναι ὀπίσω νομίμων ἀλλοτρίων
terre: τ phiberẽt holocausta τ
τῆς γῆς, καὶ κωλῦσαι ὁλοκαυτώματα καὶ
sacrificia τ libationē ex sanctuario:
θυσίας καὶ σπονδὴν ἐκ τοῦ ἁγιάσματος,
τ coinquarẽt sabbata τ festa: τ
καὶ βεβηλῶσαι σάββατα καὶ ἑορτάς, καὶ
polluerẽt sanctuariũ τ sanctos: edificarẽt
μιᾶναι ἁγίασμα καὶ ἁγίους, οἰκοδομῆσαι
aras τ lucos: τ idola: τ sacrificarẽt
βωμοὺς καὶ τεμένη, καὶ εἰδωλεῖα, καὶ θύειν
porcina τ pecora cõmunia: τ relinquerẽt
ὑεῖα καὶ κτήνη κοινά, καὶ ἀφιέναι τοὺς
filios suos incircũcisos: abominarenẽ
υἱοὺς αὐτῶν ἀπεριτμήτους, βδελύξαι τὰς
alas suas in oi immundo τ
ψυχὰς αὐτῶν ἐν παντὶ ἀκαθάρτῳ καὶ
G coinquinatione. ita vt obliuiscerenẽ legis:
βεβηλώσει. ὥστε ἐπιλαθέσθαι τοῦ νόμου,
τ immutarẽt oes iustificationes.
καὶ ἀλλάξαι πάντα τὰ δικαιώματα.
τ q̃ non faceret iuxta verbũ
καὶ ὃς ἂν μὴ ποιήσῃ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ
regis morereẽ. iuxta oia
βασιλέως ἀποθανεῖται. κατὰ πάντας
verba hec scripsit oi
τοὺς λόγους τούτους ἔγραψε πάσῃ τῇ
regno suo. τ fecit princi
βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐπέστησεν ἐπισκό=
pes sup oẽm ppliu: τ pece=
πους ἐπὶ πάντα τὸν λαόν, καὶ ἐνετεί
pit vrbib⁹ iuda sacrificare per
λατο ταῖς πόλεσιν ἰούδα θυσιάζειν κα
vrbẽ τ vrbẽ. τ cõgregati sunt
τὰ πόλιν καὶ πόλιν. καὶ συνηθροίσθησαν
de ppło ad eos multi. eis
ἀπὸ τοῦ λαοῦ πρὸς αὐτοὺς πολλοί. πᾶς
q̃ dereliquerat legẽ. τ fecerũt
ὁ ἐγκαταλιπὼν τὸν νόμον. καὶ ἐποίησαν
mala in terra: τ posuerũt israel in
A κακὰ ἐν τῇ γῇ, καὶ ἔθεντο τὸν ἰσραὴλ ἐν
abditis in omni refugio ipsoꝝ.
κρύφοις ἐν παντὶ φυγαδευτηρίῳ αὐτῶν.
τ quinta τ decima die chasleu
καὶ πέμπτῃ καὶ δεκάτῃ ἡμέρᾳ χασιλεῦ
quinto τ q̃dragesimo τ cẽtesi
τῷ πεμπτῷ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκατο
mo anno edificauerũt abominationē deso=
στῷ ἔτει ὠκοδόμησαν βδέλυγμα ἐρημώ
lationis sup altare. τ in vrbi
σεως ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. καὶ ἐν πόλε
b⁹ iuda incircuitu edificauerũt aras:
σιν ἰούδα κύκλῳ ὠκοδόμησαν βωμούς,
τ in ianuis domoꝝ. τ in
καὶ ἐπὶ τῶν θυρῶν τῶν οἰκιῶν. καὶ ἐν
plateis thura icẽdebãt. τ libros
ταῖς πλατείαις ἐθυμίων. καὶ τὰ βιβλία

legẽ suam: & consenserunt omnes gen
tes secundũ verbum regis antiochi. Et
multi ex israel consenserũt ei: & sacrifi=
cauerũt idolis & coinquauerunt sabba
tũ. Et misit rex antiochus libros p ma
nꝰ nunciorũ in hierusalẽ: & in oẽs ciui
tates iude vt sequerẽtur leges gentiu⁹
terre: & phiberent holocausta & sacrifi
cia: & placationes fieri in tẽplo dei: & p
hiberent celebrari sabbatũ & dies solẽ=
nes. Et iussit coinquari sancta et sanctũ
templũ israel. Et iussit edificari aras &
tẽpla & idola: & ĩmolari carnes suillas
& pecora cõmunia: & relinq̃re filios su=
os incircuncisos: & coinquinari aias eo
rũ in oibus immũdiciis & abomina tio
nibus: ita vt obliuiscerẽtur legẽ & imu=
tarẽt oẽs iustificationes dei. Et qcunq̃
nõ fecissent secundũ verbũ regis antio
chi: morerẽtur. Secundũ oia verba hec
scripsit omni regno suo: & ꝓposuit pri
cipes populo q̃ hec fieri cogerẽt. Et iu=
serũt ciuitatibus iude sacrificare. Et cõ
gregati sunt multi de ppło ad eos q̃ de=
reliquerãt legẽ dñi: & fecerũt mala sup
terrã: & effugauerũt ppłm israel in abdi
tis & in asconditis fugitiuorũ locis. Die
qntadecima mẽsis casleu: qnto & q̃dra=
gesimo & cẽtesimo ãno: edificauit rex
antioch⁹ abominandũ idolũ desolatio
nis sup altare dei: & p vniuersas ciuita=
tes iude in circuitu edificauerũt aras &
ante ianuas domorũ: & in plateis incen
debant thura & sacrificabãt. Et libros
legis dei cõbusserunt igni scidẽtes eos:
& apud quẽcunq̃ inueniebãtur libri te
stamẽti dñi: & quicũq̃ obseruabat legẽ
dñi secũdũ edictũ regis: trucidabãt eũ.
In virtute sua faciebãt hec ppło israel q̃
inueniebatur in omni mẽse in ciuitati=
bus. Et quinta et vicesima die mẽsis sa
crificabãt sup arã que erat cõtra altare:
& mulieres q̃ circuncidebãt filios suos
trucidabãtur secundũ iussum regis an=
tiochi. Et suspẽdebant pueros a ceruĩ=
cibus p vniuersas domos eorũ: & eos q̃
circunciderãt illos trucidabãt. Et mul
ti de populo isrl diffinierunt apud se: vt
nõ mãducarẽt immũda: et elegerũt ma
gis mori q̃ cibis coinquari immũdis:
& noluerũt infringere legẽ dei sancta⁹
& trucidati sunt: & facta est ira magna
sup populũ israel valde. Ca.2.

IN diebus illis surrexit matathias fi
lius iohãnis filii symeonis sacerdos
ex filiis ioarim ab hierusalẽ: & consedit
in monte modin. Et habebat filios qn=
q̃: iobannã: qui cognominabatur gad
dis: & simonem: qui cognominabatur
thasi: & iudam: q̃ vocabatur machabe⁹:
& eleazarũ: qui cognominabatur aba=
rõ: & ionatham: qui cognominabatur
apphus. Hi viderunt mala que fiebant
in populo iuda et in hierusalem. Et di=
xit matathias. Ve mihi. Vt quid natus
sum videre cõtritionem populi mei &
contritionem ciuitatis sancte: & sedere
illic cum datur in manibus inimicorũ!
Sancta in manu extraneorũ facta fũt!
templum eius sicut homo ignobilis.
Vasa glorie eius captiua abducta sunt:

legio q̃o inuenerũt cõbusserũt igne scinden=
τ νόμου ἃ εὗρον ἐνεπύρισαν πυρὶ κατεκλί
tes. τ vbi inueniebat apud aliquẽ
σαντες. καὶ ὅπου εὑρίσκετο παρά τινι
liber testamẽti: τ sicq̃ accidebat
βιβλίον διαθήκης, καὶ εἴ τις συνευδόκει τῷ
legi edicto regis occidebãt
νόμῳ τὸ σύγκριμα τοῦ βασιλέως ἐθανάτουν
illũ in virtute sua. faciebãt sic israel
αὐτὸν ἐν ἰσχύϊ αὐτῶν. ἐποίουν οὕτω τῷ ἰσρὴλ
inuẽtis in omni mẽse τ mẽse in
τοῖς εὑρισκομένοις ἐν παντὶ μηνὶ καὶ μηνὶ ἐν
vrbib⁹ τ q̃nta et vicesima mẽ
ταῖς πόλεσι καὶ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μη
sis sacrificãtes sup arã q̃ erat in
νὸς θυσιάζοντες ἐπὶ τὸν βωμὸν ὃς ἦν ἐπὶ
altari. τ mulieres q̃ circũ
τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ τὰς γυναῖκας τὰς περι
ciderũt filios suos occiderũt
τετμηκυίας τὰ τέκνα αὐτῶν ἐθανάτωσαν
iuxta iussum: τ suspẽderũt ifantes
κατὰ πρόσταγμα, καὶ ἐκρέμασαν τὰ βρέφη
ex collis eoꝝ τ domos
ἐκ τῶν τραχήλων αὐτῶν καὶ τοὺς οἴκους
eoꝝ τ eos q̃ circũciderũt illos.
αὐτῶν καὶ τοὺς περιτετμηκότας αὐτούς.
τ multi in israel fortificati sunt τ
καὶ πολλοὶ ἐν ἰσραὴλ ἐκραταιώθησαν καὶ
offirmati in se vt nõ comederẽt cõmũia.
ὠχυρώθησαν ἐν ἑαυτοῖς τοῦ μὴ φαγεῖν κοινά.
τ elegerũt mori vt nõ polluerẽ
καὶ ἐπιδέξαντο ἀποθανεῖν ἵνα μὴ μιανθῶ
tur cibis τ ne inquinarẽt testa
σι τοῖς βρώμασι καὶ μὴ βεβηλώσωσι διαθή
mẽtũ sanctũ: τ mortui sunt. τ fuit ira
κην ἁγίαν, καὶ ἀπέθανον. καὶ ἐγένετο ὀργὴ
magna sup israel valde.
μεγάλη ἐπὶ ἰσραὴλ σφόδρα. Ca.2.

IN diebꝰ illis: surrexit ma=
Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἀνέστη ματα=
tathias filꝰ ioanis filij symeõ sacerdos
θίας ἰωάνου τοῦ συμεὼν ἱερεὺς τῶν
filiorꝫ ioarib de hierusalẽ: τ se=
υἱῶν ἰωαρὶβ ἐκ ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐκά=
dit in modin. τ ei filij q̃nq̃:
θισεν ἐν μωδείν. καὶ αὐτῷ υἱοὶ πέντε,
ioanes cognominatꝰ gaddis: simon
ἰωάνης ὁ ἐπικαλούμενος γαδδίς, σίμων
vocatꝰ thasi: iudas voca
ὁ καλούμενος θασί, ἰούδας ὁ καλου=
tus maccabeꝰ: eleazarꝰ voca=
μενος μακκαβαῖος, ἐλεάζαρος ὁ καλούμε=
tus auarã: ionathas vocatꝰ sap=
νος ἀυαρὰν, ἰωνάθας ὁ καλούμενος σαπ=
phus. τ vidit blasphemias q̃ fie
φοῦς. καὶ εἶδε τὰς βλασφημίας τὰς γι
bãt in iuda τ hierusalẽ: τ dixit.
νομένας ἐν ἰούδᾳ καὶ ἱερουσαλὴμ, καὶ εἶπεν.
hei mihi: vt q̃d hoc natꝰ sum videre cõtri
οἴ μοι, ἵνατί τοῦτο ἐγενόμην ἰδεῖν τὸ σύν
tionẽ ppłi mei: τ cõtri=
τριμμα τοῦ λαοῦ μου, καὶ τὸ συν=
tionẽ vrbis sancte: τ se=
τριμμα τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ κα
dere ibi cũ datur ea in manu
θίσαι ἐκεῖ ἐν τῷ δοθῆναι αὐτὴν ἐν χειρὶ
inimicorũ! sanctuariũ in manu alienorũ.
ἐχθρῶν; τὸ ἁγίασμα ἐν χειρὶ ἀλλοτρίων.
factũ ẽt tẽplũ eiꝰ vt vir ignobilis.
ἐγένετο ὁ ναὸς αὐτῆς ὡς ἀνὴρ ἄδοξος. τὰ
vasa glie captiua abducta sũt.
σκεύη τῆς δόξης αἰχμάλωτα ἀπήχθη.

trucidati sunt infantes eius in pla
ἀπεσφάγη τὰ νήπια αὐτῆς ἐν πλα
teis eius. pueri eius in pla
τείαις αὐτῆς· οἱ νεανίσκοι αὐτῆς ἐν πολε=
dio inimici. que gēs nō hereditauit
μίοις ἐχθρῶν· ἥτις ἔθνος οὐκ ἐκληρονόμη
uit regnũ ⁊ nō obtinuit spo
σε βασιλείαν καὶ οὐκ ἐκράτησε τῶν σκυ
lia eius. ois ornatus eius ablatus e.
λων αὐτῆς· πᾶς ὁ κόσμος αὐτῆς ἀφηρέθη.
pro libera facta est in seruã ⁊
ἀντὶ ἐλευθέρας ἐγένετο εἰς δούλην. καὶ
ecce sancta nra ⁊ pulchritudo nra
ἰδοὺ τὰ ἅγια ἡμῶν καὶ ἡ καλλονὴ ἡμῶν
⁊ glia nra desolata est: ⁊ cõtamina=
καὶ ἡ δόξα ἡμῶν ἠρημώθη, καὶ ἐβεβήλω
uerũt ea gēes. vt qd nobis vltra vivere?
σαν αὐτὰ τὰ ἔθνη. ἵνατί ἡμῖν ἔτι ζῆν;
⁊ scidit mattathias ⁊ filij eius
καὶ διέρρηξε ματταθίας καὶ υἱοὶ αὐτοῦ
vestes suas: ⁊ induerũt
τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιεβάλον=
saccos. ⁊ plorauerũt valde.
το σάκκους· καὶ ἐπένθησαν σφόδρα.
⁊ venerũt q̃ a rege
καὶ ἦλθον οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως οἱ
cogentes rebellionẽ in
καταναγκάζοντες τὴν ἀποστασίαν εἰς
modin vrbẽ vt sacrificarẽt. ⁊
μωδεὶν τὴν πόλιν ἵνα θυσιάσωσι· καὶ
multi de israel ad eos accesserũt.
πολλοὶ ἀπὸ ἰσραὴλ πρὸς αὐτοὺς προσ
⁊ mattathias ⁊ filij eius
ἦλθον· καὶ ματταθίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ
cõgregati sũt. ⁊ respõderũt q̃ a
συνήχθησαν· καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ παρὰ
rege. ⁊ dixerũt mattathie:
τοῦ βασιλέως· καὶ εἶπαν τῷ ματτα
dicẽtes. princeps ⁊ gloriosus ⁊
θία, λέγοντες· ἄρχων καὶ ἔνδοξος καὶ
magnus es in vrbe hac: ⁊ con=
μέγας εἶ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ἐνι
roborat⁹ in filijs ⁊ fratribus. nũc acce
σχυμένος ἐν υἱοῖς καὶ ἀδελφοῖς· νῦν πρό
de primus ⁊ fac pace
σελθε πρῶτος καὶ ποίησον τὸ πρόσταγ
psi regis: vt fecerũt om=
μα τοῦ βασιλέως, ὡς ἐποίησαν πάν
nes gēes ⁊ viri iuda ⁊
τες ἔθνη καὶ οἱ ἄνδρες ἰούδα καὶ
reliqui in hierusalẽ. ⁊
οἱ καταλειφθέντες ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ
erit tu ⁊ domus tua amicorũ re=
ἔσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου τῶν φίλων τοῦ βα
gis. ⁊ tu ⁊ filij tui glificabi=
σιλέως· καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου δοξασθή
mini argẽto ⁊ auro ⁊ munere=
σεσθε ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ καὶ ἀποσο
ribus multis. ⁊ respondit mattathi
λαῖς πολλαῖς· καὶ ἀπεκρίθη ματταθί=
as ⁊ dixit voce magna. si omnes
ας καὶ εἶπεν φωνῇ μεγάλῃ· εἰ πάντα τὰ
gēes q̃ in familia regni regis
ἔθνη τὰ ἐν οἴκῳ τῆς βασιλείας τοῦ βασιλέ
obedirẽt ei: vt recedãt q̃libet a
ως ἀκούουσιν αὐτοῦ, ἀποστῆναι ἕκαστος ἀπὸ
seruitute patrũ suorũ: ⁊ cõsenserũt
λατρείας πατέρων αὐτοῦ, καὶ κρίνασι
pceptis eius: et ego ⁊ filij mei
τοῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ, κἀγὼ καὶ οἱ υἱοί μου
⁊ fratres mei ambulabimus in te=
καὶ οἱ ἀδελφοί μου πορευσόμεθα ἐν δια

trucidati sunt senes eius in plateis: et iu
uenes eius ceciderũt in gladio inimico=
rum. Que gens non hereditauit regnũ
eius: et non obtinuit spolia eius. Om=
nis cõpositio eius ablata est. Que erat
libera facta est ancilla. Et ecce sancta no
stra: & pulchritudo nra: & claritas no=
stra desolata est: & coinquinauerunt eã
gẽtes. Quo ergo nobis adhuc viuere?
Et scidit vestimenta sua matathias & fi
lii eius & operuerunt se ciliciis: & plan=
xerunt valde: & venerunt illuc qui missi
erant a rege antiocho: vt cogerent eos
qui confugerant in ciuitatem modin
immolare & accendere thura: & a lege
dei discedere. Et multi de populo israel
consentientes accesserunt ad eos: sed
matathias & filii eius constanter stete=
runt: & respondentes qui missi erãt ab
antiocho: dixerunt matathie. Princeps
et clarissimus et magnus es in hac ciui
tate: & ornatus filiis & fratribus. Ergo
accede prior et fac iussum regis sicut fe
cerunt omnes gentes & viri iuda: & qui
remanserunt in hierusalem. Et eris tu
& filii tui inter amicos regis: & amplifi=
catus auro et argento & muneribus mul
tis. Et respondit matathias & dixit ma=
gna voce. Et si omnes gentes regi ātio
cho obediunt: vt discedant vnusquisq;
a seruitute legis patrũ suorũ: & con=
sentiant mandatis eius: ego & filii mei
& fratres mei obediemus legi patrum
nostrorum. Propitius sit nobis deus: nõ
est nobis vtile relinquere legem & iusti
cias dei. Non audiemus verba regis an
tiochi: nec sacrificabimus trasgredien=
tes legis nostre mandata: vt eamus alte
ra via. Et vt cessauit loqui verba hec:
accessit quidam iudeus in omniũ ocu
lis sacrificare idolis super aram in ciui=
tate modin secundum iussum regis. Et
vidit mattathias & doluit: & contremue
runt renes eius. Et accensus est furor
eius secundum iudiciũ legis: & insiliẽs
trucidauit eum super aram. Sed & virũ
quem rex antiochus miserat qui coge
bat immolare: occidit in ipso tempore
& aram destruxit: et zelatus est legẽ si=
cut fecit phinees zãbri filio salomi. Et
exclamauit mattathias voce magna in
ciuitate dicens. Omnis qui zelum ha=
bet legis statuens testamentum exeat
post me. Et fugit ipse & filii eius in mon
tes: & reliquerunt quecunq; habebant
in ciuitate. Tunc descenderunt multi
querentes iudicium & iusticiã in deser
tum: & sederũt ibi ipsi & filii eius: & mu
lieres eorum & pecora eorum: quoniã
inundauerunt super eos mala. Et renũ
ciatum est viris regis & exercitui q̃ erãt
in hierusalem ciuitate dauid: quoniam
discessissent viri quidam qui dissipaue=
runt mandatum regis in loca occulta
in deserto: et abissent post illos multi.
Et statim prexerunt ad eos & constitue
runt aduersus eos prelium in die sabba
torũ: et dixerũt ad eos. Resistitis & nũc
adhuc?

stamẽto patrũ nrorũ. ppitius nobis relin
θήκη πατέρων ἡμῶν· ἵλεως ἡμῖν κατα λι
quere legẽ ⁊ iusticias. simodẽ
πεῖν νόμον καὶ δικαιώματα· οὐ λόγον τοῦ
regis nõ audiemus vt peccemus
βασιλέως οὐκ ἀκουσόμεθα παραλιπεῖν
huiusmodẽ nrã dextra vel sinistra.
τὴν λατρείαν ἡμῶν δεξιὰν ἢ ἀριστερά.
⁊ vt cessauit loq verba hec
καὶ ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τοὺς λόγους τού
accessit vir iudeus in omniũ
τους, προσῆλθεν ἀνὴρ ἰουδαῖος ἐν ὀφθαλ
lio olim sacrificare in ara
μοῖς πάντων θυσιάσαι ἐπὶ τοῦ βωμοῦ
in modin sm iussũ regis:
ἐν μωδεὶν κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέ
⁊ vidit mattathias ⁊ zelauit ⁊
ως, καὶ εἶδε ματταθίας καὶ ἐζήλωσε καὶ
cõtremuerũt renes eius: ⁊ pulit
ἐτρόμησαν οἱ νεφροὶ αὐτοῦ, καὶ ἀνέτειλε
furore sm iudiciũ. ⁊ currẽs ingula
θυμὸν κατὰ τὸ κρίμα· καὶ δραμὼν ἔσφα
uit eũ sup arã. ⁊ vix
ξεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν βωμόν· καὶ τὸν ἄνδρα τοῦ
regis cogentẽ sacrificare occi=
βασιλέως τὸν ἀναγκάζοντα θύειν ἀπέ=
dit in ipse illo. ⁊ de=
κτεινεν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ· καὶ τὸν βω
rã destruxit: ⁊ zelauit legẽ: sicut
μὸν καθεῖλε, καὶ ἐζήλωσε τῷ νόμῳ, καθὼς
fecit phinees zãbri filio salõ.
ἐποίησε φινεὲς τῷ ζαμβρὶ υἱῷ σαλώμ.
⁊ clamauit mattathias in vrbe vo
καὶ ἀνέκραξε ματταθίας ἐν τῇ πόλει φω
ce magna dicẽs. ois q̃ zelat legẽ
νῇ μεγάλῃ λέγων· πᾶς ὁ ζηλῶν τῷ νόμῳ
⁊ statuit testamẽtũ: exeat post me.
καὶ ἱστῶν διαθήκην, ἐξελθέτω ὀπίσω μου·
⁊ fugerũt ipse ⁊ filij eius in
καὶ ἔφυγον αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς
mõtes: ⁊ reliquerũt q̃ habẽbãt in
τὰ ὄρη, καὶ ἐγκατέλιπον ὅσα εἶχον ἐν
vrbe. tũc descẽderũt multi que
τῇ πόλει· τότε κατέβησαν πολλοὶ ζη=
rẽtes iusticiã ⁊ iudiciũ in
τοῦντες δικαιοσύνην καὶ κρίμα εἰς τὴν Ru. 15
desertũ sedere illuc: ipsi ⁊ filij b.
ἔρημον καθίσαι ἐκεῖ, αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ
eorũ ⁊ vxores eorũ ⁊ iumẽ
αὐτῶν καὶ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ κτή=
ta eorũ: qũ multiplicata sũt sup eos
νη αὐτῶν, ὅτι ἐπλεονάσθη ἐπ' αὐτοὺς τὰ
mala. ⁊ nunciatũ est viris
κακά. καὶ ἀπηγγέλη τοῖς ἀνδράσι τοῦ
regis ⁊ exercitui q̃ erãt
βασιλέως καὶ τῇ στρατιᾷ τῇ ὄσαι
in hierusalẽ vrbe dauid: qũ descẽdẽ
ἐν ἱερουσαλὴμ πόλει δαυίδ, ὅτι κατέ=
rũt viri: q̃ dissipauerũt
βησαν ἄνδρες, οἵτινες διεσκέδασαν τὴν
mãdatũ regis in occul
ἐντολὴν τοῦ βασιλέως εἰς τοὺς κρύ
ta in deserto. ⁊ cucurrerũt post
φους ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ ἔδραμον ἐπίσω
eos multi: ⁊ deprehẽdẽtes eos
αὐτῶν πολλοί, καὶ καταλαβόντες αὐτοὺς
castramentati sũt cõtra illos. ⁊ cõstituerũt
παρενέβαλον ἐπ' αὐτούς· καὶ συνεστήσαντο
aduersus eos plium in die sab=
πρὸς αὐτοὺς πόλεμον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ
batorũ. ⁊ dixerũt ad eos. vsq; nũc
βάτων· καὶ εἶπαν πρὸς αὐτούς· ἕως τοῦ νῦν

egressi facite iuxta sermonẽ
ἐξελθόντες ποιήσατε κατὰ τὸν λόγον τοῦ
regis & viuetis. & dixerũt nõ
βασιλέως καὶ ζήσεσθε. καὶ εἶπον οὐκ
ecibimꝰ: neq; faciemꝰ ver
ἐξελευσόμεθα, οὐδὲ ποιήσομεν τὸν λό-
bũ regis vt polluamꝰ die
γον τοῦ βασιλέως βεβηλῶσαι τὴν ἡμέραν
sabbatorũ. & accelerauerũt contra
τῶν σαββάτων. καὶ ἐταχύνασαν ἐπὶ αὐ-
eos pliũ: & nõ respõderũt
τοὺς πόλεμον, καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν
eis: neq; lapidẽ ercusserũt in eos:
αὐτοῖς, οὐδὲ λίθον ἐνετίναξαν αὐτοῖς,
neq; oppilauerũt occulta dicẽtes:
οὐδὲ ἐνέφραξαν τοὺς κρύφους λέγοντες,
moriamur oẽes in simplicitate
ἀποθανοῦμεν πάντες ἐν τῇ ἁπλότητι
nra. testis est sup nos celũ &
ἡμῶν. μαρτυρεῖ ἐφ' ἡμᾶς ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ
terra q̃ indicta cõ pdito nos: & insu
γῆ ὅτι ἀκρίτως ἀπόλλυτε ἡμᾶς, καὶ ἀνε-
reperũt cõtra illos in bello
κρίθησαν ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τοῖς
sabbatorũ: & mortui sũt ipsi & mu
σάββασι, καὶ ἀπέθανον αὐτοὶ καὶ αἱ γυ-
lieres eorũ: & filij eorũ: &
ναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ τὰ
iumẽta eorũ vsq; ad mille aiaꝝ homi
κτήνη αὐτῶν ἕως χιλίων ψυχῶν ἀνθρώ-
nũ: & cognouit matathias & amici
πων. καὶ ἔγνω ματθαθίας καὶ οἱ φίλοι
eius: & luxerũt sup eos vsq; ad val-
αὐτοῦ, καὶ ἐπένθησαν ἐπ' αὐτοὺς ἕως σφό-
de. & dixit vir ꝓpinq̃ suo: si
δρα. καὶ εἶπεν ἀνὴρ τῷ πλησίον αὐτοῦ, ἐὰν
oẽes fecerimꝰ vt fratres nri fe-
πάντες ποιήσωμεν ὡς ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐ-
cerũt: & nõ pugnauerimꝰ cõtra
ποίησαν, καὶ μὴ πολεμήσωμεν πρὸς τὰ
gentes pro aiabus nris & iustifica
ἔθνη ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ τῶν δικαιω-
tionibꝰ nris: nũc citꝰ nos disper
μάτων ἡμῶν, νῦν ταχὺ ἡμᾶς ὀλοθρεύσου-
dãt a terra. & cogitauerũt die
σιν ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ ἐβουλεύσαντο τῇ ἡμέ-
illa dicẽtes. oẽs homo qcũq;
ρᾳ ἐκείνῃ λέγοντες. πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἂν
venerit ad nos in bellũ die
ἔλθῃ πρὸς ἡμᾶς εἰς πόλεμον τῇ ἡμέρᾳ τῶν
sabbatorũ: pugnemꝰ cõtra e-
σαββάτων, πολεμήσωμεν κατέναντι αὐ-
gri.11. c. Deu.35 f. Ba.15 c. Iosue. 1.d. Ba.14 Dan.6 c.
tũ. & nõ moriamur oẽes sicut
τοῦ. καὶ οὐμὴ ἀποθανῶμεν πάντες καθὼς
mortui sũt fratres nri in occultio.
ἀπέθανον οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐν τοῖς κρύφοις.
tũc cõgregati sũt ad illos synagoga:
τότε συνήχθησαν πρὸς αὐτοὺς συναγωγή,
asidei fortes potẽtia de israel
ἀσιδαῖοι ἰσχυροὶ δυνάμει ἐκ τοῦ Ἰσραὴλ
oẽs voluntari legis: & om-
πᾶς ὁ ἑκουσιαζόμενος τῷ νόμῳ, καὶ πᾶν
nes fugitiui ob mala addi
τὸς οἱ φυγαδεύοντες ἀπὸ τῶν κακῶν προ-
ti sunt illis: & facti sunt eis in
σετέθησαν αὐτοῖς, καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς
firmamẽtũ. & collegerũt exercitũ & p-
στήριγμα. καὶ συνέστησαν δύναμιν καὶ ἐ-
cusserũt pcũtes in ira sua vi-
πάταξαν ἁμαρτωλοὺς ἐν ὀργῇ αὐτῶν ἄνο-
ros sine lege in furore suo. & relicũ
δρας ἀνόμους ἐν θυμῷ αὐτῶν. καὶ οἱ λοιποὶ

Exite & facite secundum verbum re-
gis antiochi et viuetis: et dixerũt. Non
exibimus: neq; faciemus verbum regis
vt polluamus diem sabbatorum. Et cõ
citauerunt aduersus eos prelium: et nõ
responderunt eis: nec lapidem miserũt
in eos: nec oppilauerũt loca occulta di-
centes. Moriamur omnes in simplicita
te nostra: & testes erunt super nos celũ
et terra q̃ iniuste pdĩtis nos. Et intule
runt illis bellũ sabbatis: & mortui sunt
ipsi & vxores eorũ & filii eorũ & pe
cora eorũ: vsq; ad mille animas homi-
num. Et cognouit matathias & amici
eius: & luctum habuerũt super eos val-
de. Et dixit vir proximo suo. Si omnes
fecerimus sicut fratres nostri fecerunt:
& non pugnauerimus aduersus gentes
pro animabus nostris & iustificationi-
bus nostris: citius disperdent nos a ter-
ra. Et cogitauerunt in die illa dicentes.
Omnis homo quicũq; venerit ad nos
in bello die sabbatorum: pugnem⁹ ad-
uersus eum: & non moriemur omnes
sicut mortui sũt fratres nostri in occul-
tis. Tunc congregata est ad eos synago
ga iudeorũ fortis viribus ex israel: oĩs
voluntarius in lege: & omnes qui fugie
bant a malis additi sunt ad eos: & facti
sunt illis ad firmamentum. Et college-
runt exercitum: & percusserunt pecca
tores in ira sua: & viros iniquos in indi
gnatione sua: & ceteri fugerũt ad natio
nes vt euaderẽt. Et circuiuit matathias
& amici eius: & destruxerũt aras: et cir
cundederũt pueros incircũcisos quot-
quot inuenerunt in finib⁹ israel in for-
titudine. Et persecuti sunt filios super-
bie: & prosperatum est opus in manib⁹
eorum. Et obtinuerunt legem de mani
bus gentium: & de manibus regum: &
non dederunt cornu peccatori. Et ap-
propinquauerũt dies matathie moriẽ
di & dixit filiis suis. Nunc cõfortata est
superbia & castigatio & tempus euersio
nis & ira indignationis. Nunc ergo filii
emulatores estote legis: & date animas
vestras pro testamento patrum: & me-
mentote operum patrũ que fecerunt
in generationibus suis: & accipietis glo
riam magnã & nomen eternũ. Abraã
nonne in tentatione inuent⁹ est fidelis:
& reputatum est ei ad iusticiam! Ioseph
in tempore angustie sue custodiuit mã
datum: & factus est dominus egypti.
Phinees pater noster zelando zelũ dei
accepit testamentum sacerdotii eterni.
Iesus dum impleuit verbum factus est
dux in israel. Caleph duꝫ testificatur in
ecclesia accepit hereditatem. Dauid in
sua misericordia consecutus est sedem
regni in secula. Helias dum zelat zelũ
legis: receptus est in celum. Ananias &
azarias & misael credẽtes liberati sunt
de flãma. Daniel in sua simplicitate libe
ratus est de ore leonum. Et ita cogitate
per generationem & generationem:
quia omnes

fugerũt in gẽtes vt liberarentur. & circũcide
ἔφυγον εἰς τὰ ἔθνη σωθῆναι. καὶ ἐκύκλω
dit mattathias & amici illiꝰ: & de
σε ματθαθίας καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ, καὶ κα-
struxerũt aras illorũ. & circũcide
θεῖλον τοὺς βωμοὺς αὐτῶν. καὶ περιέτε-
rũt pueros incircũcisos quos
μον τὰ παιδάρια τὰ ἀπερίτμητα ὅσα
inuenerũt i terminis israel in fortitudĩe & pscu-
εὗρον ἐν ὁρίοις Ἰσραὴλ ἐν ἰσχύϊ. καὶ ἐδίω-
ti sunt filios superbie. & ꝓspe
ξαν τοὺς υἱοὺς τῆς ὑπερηφανείας. καὶ κατευ-
rati est opus in manu eorũ. & obti
ωδώθη τὸ ἔργον ἐν χειρὶ αὐτῶν. καὶ ἀντε-
nuerũt legẽ de manu gẽtiũ &
λάβοντο τοῦ νόμου ἐκ χειρὸς τῶν ἐθνῶν καὶ
de manu regũ. & nõ dede
ἐκ χειρὸς τῶν βασιλέων. καὶ οὐκ ἔδω-
rũt cornu peccatori. & appropinq̃uerũt
καν κέρας τῷ ἁμαρτωλῷ. καὶ ἤγγισαν
dies matathie vt moreretur: &
αἱ ἡμέραι τοῦ ματθαθίου ἀποθανεῖν, καὶ
dixit filijs suis. nũc firmata ẽ super
εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ. νῦν ἐσκέχθη ὑπερη-
bia & castigatio & tpꝰ cõfusio
φανία καὶ ἔλεγμος καὶ καιρὸς καταστρο-
nis & ira idignationis. & nũc filij zela
φῆς καὶ ὀργὴ θυμοῦ. καὶ νῦν τέκνα ζηλῶσα
te legẽ: & date aiaꝝ vras
τε τῷ νόμῳ, καὶ δότε τὰς ψυχὰς ὑμῶν
pro testamẽto patrũ vros memẽtote
ὑπὲρ διαθήκης πατέρων ὑμῶν. μνήσθητε
patrũ nros opa q̃ fecerũt in
τῶν πρώτων ἡμῶν τὰ ἔργα ἃ ἐποίησαν ἐν
ghationib⁹ eorũ. & accipite glam ma
ταῖς γενεαῖς αὐτῶν. καὶ δέξασθε δόξαν με-
gnã & nomẽ eternũ. abraã nõne i
γάλην καὶ ὄνομα αἰώνιον. ἀβραὰμ οὐκ ἐν
tentatione inuent⁹ ẽ fidelis: & reputatũ ẽ ei
πειρασμῷ εὑρέθη πιστός, καὶ ἐλογίσθη αὐ-
ad iusticiã! Ioseph in tpe ãgu-
τῷ εἰς δικαιοσύνην; ἰωσὴφ ἐν καιρῷ στε-
stie suĩ custodiuit ꝑceptũ: & fa-
νοχωρίας αὐτοῦ ἐφύλαξεν ἐντολήν, καὶ ἐγέ-
ctꝰ est dñs egypti. phinees pater
νετο κύριος αἰγύπτου. φινεὲς ὁ πατὴρ
noster in zelãdo zelũ: accepit testa
ἡμῶν ἐν τῷ ζηλῶσαι ζῆλον, ἔλαβε διαθή-
mẽtũ sacerdotij ꝑpetui. iesus in
κην ἱερωσύνης αἰωνίας. ἰησοῦς ἐν τῷ
adimplãdo sermonẽ factꝰ est iudex in isra
πληρῶσαι λόγον ἐγένετο κριτὴς ἐν Ἰσρα-
el. caleph in testificãdo in
ηλ. χαλεὲβ ἐν τῷ ἐπιμαρτυρεῖσθαι ἐν
ecclesia accepit terre hereditatẽ.
τῇ ἐκκλησίᾳ ἔλαβε γῆς κληρονομίαν.
dauid in mia sua possedit
δαυὶδ ἐν τῷ ἐλέει αὐτοῦ ἐκληρονόμησε
sedẽ regni ꝑpetui. elias dũ ze
θρόνον βασιλείας αἰωνίας. ἠλίας ἐν τῷ ζη-
lãret zelũ legis receptꝰ est vsq;ad
λῶσαι ζῆλον νόμου ἀνελήφθη ἕως εἰς τὸν
celũ. ananias azarias misael credẽ
οὐρανόν. ἀνανίας ἀζαρίας μισαὴλ πιστ-
tes liberati sunt de flãma. daniel
εύσαντες ἐσώθησαν ἐκ φλογός. δανιὴλ
in simplicitate sua liberatꝰ ẽ de ore
ἐν τῇ ἁπλότητι αὐτοῦ ἐρρύσθη ἐκ στόμα-
leonũ. & sic cogitate per
τος λεόντων. καὶ οὕτως ἐνθυμεῖσθε κατὰ
ghationẽ & ghationẽ qũ oẽs
γενεὰν καὶ γενεάν, καὶ ὅτι πάντες

speramico in ipm: nō infirmabū-
οἱ ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτόν, οὐκ ἀσθενήσου
tur. ⁊ a verbis viri peccato
σι. καὶ ἀπὸ λόγων ἀνδρὸς ἁμαρτω-
ris ne timeatis: qꝗ gla eiꝰ
λοῦ μὴ φοβηθῆτε, ὅτι ἡ δόξα αὐτοῦ
in stercꝰ ⁊ in verme. hodie
εἰς κόπρια καὶ εἰς σκώληκας. σήμερον
extollet̃ ⁊ cras nō inueniet̃:
ἐπαρθήσεται καὶ αὔριον οὐ μὴ εὑρεθῇ,
qꝗ cōuersus est in puluerē suū:
ὅτι ἐπέστρεψεν εἰς τὸν χοῦν αὐτοῦ,
⁊ cogitatio eiꝰ perit.
καὶ ὁ διαλογισμὸς αὐτοῦ ἀπώλετο.
⁊ vos filij cōsortamini ⁊ viri
καὶ ὑμεῖς τέκνα ἰσχύσατε καὶ ἀνδρί-
estote in lege: qꝗ in ipa glori
ζεσθε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι ἐν αὐτῷ δο-
cabimini. ⁊ ecce symeō fra
ξασθήσεσθε. καὶ ἰδοὺ συμεὼν ὁ ἀδελ-
ter vester: scio q vir cōsilij est:
φὸς ὑμῶν, οἶδα ὅτι ἀνὴρ βουλῆς ἐστιν,
eum audite oēs dies. ip-
αὐτοῦ ἀκούετε πάσας τὰς ἡμέρας. αὐ-
se vobis erit in patrē: ⁊ iudas
τὸς ὑμῖν ἔσται εἰς πατέρα, καὶ ἰούδας
maccabeus ipe fortis potentia a iu
μακκαβαῖος αὐτὸς ἰσχυρὸς δυνάμει ἐκ νε-
uēute sua: hic vobis erit princeps exer
ότητος αὐτοῦ, οὗτος ὑμῖν ἔσται ἄρχων στρα
citꝰ: ⁊ bellabitur bellū ppl̃o ꝑ.
τιᾶς, καὶ πολεμήσει τὸν πόλεμον λαῶν.
⁊ vos adducetis ad vos oēs
καὶ ὑμεῖς προσαξετε πρὸς ὑμᾶς πάντας
factores legis: ⁊ vltionē
τοὺς ποιητὰς τοῦ νόμου, καὶ ἐκδίκησιν τῷ
ppli vri. retribuite retributionē
λαοῦ ὑμῶν. ἀνταποδοτε ἀνταπόδοσιν
gēib⁹. ⁊ attēdite in prece-
τοῖς ἔθνεσι. καὶ προσέχετε εἰς τὰ προστά
pta legis. ⁊ benedixit eos.
γματα τοῦ νόμου. καὶ εὐλόγησεν αὐτούς.
⁊ appositꝰ est ad patres suos:
καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ,
⁊ mortuus est in seculo ⁊ quadrage
καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ αἰῶνι καὶ τετρακο-
simo ⁊ centesimo anno. ⁊ sepelierūt eū
σιοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἔτει. καὶ ἔθαψαν αὐ-
filij eius in sepulturis patrū suorū
τὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐν τάφοις πατέρων αὐτοῦ
in modin: ⁊ luxerūt eū oēs isra
ἐν μωδεῖν, καὶ ἐκόψατο αὐτὸν πᾶς ἰσρα
el luctu magno.
ὴλ κοπετὸν μέγαν. Ca. 3.

ET surrexit iudas q̃ vocat⁹
Καὶ ἀνέστη ἰούδας ὁ καλούμενος
maccabeus filius eiꝰ pro eo: ⁊
μακκαβαῖος υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ, καὶ
adiuuabāt eū oēs fratres eius:
ἐβοήθουν αὐτῷ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ,
⁊ oēs q̃ adhesērāt patri
καὶ πάντες ὅσοι ἐκολλήθησαν τῷ πατρὶ
eius: ⁊ preliabant̃ prelio isra
αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμουν τὸν πόλεμον ἰσρα
el cū letitia. ⁊ dilatauit gloriam
ὴλ μετ' εὐφροσύνης. καὶ ἐπλάτυνε δόξαν
ppl̃o suo. ⁊ induit thoracē vt
τῷ λαῷ αὐτοῦ. καὶ ἐνεδύσατο θώρακα ὡς
gigas: ⁊ succinxit se armis bel
γίγας, καὶ συνεζώσατο τὰ σκεύη τὰ πο
licis suis. prelia cōstituit pro
λεμικὰ αὐτοῦ. πολέμους συνεστήσατο σκε

qui sperant in eum non infirmantur.
Et a verbis viri peccatoris ne timueritis: quia gloria eius sterc⁹ & vermis est.
Hodie extollitur et cras non inueniet̃tur: quia conuersus est in terram suam: et cogitatio eius perit. Vos ergo filii
confortamini & viriliter agite in lege:
quia cum feceritis que vobis precepta
sunt in lege a domino deo vr̃o: in ipsa
gloriosi eritis. Et ecce simon frater ve
ster scio q̃ vir consilii est. Ipsum audi
te sēper: & ipse erit vobis pater. Et iu-
das machabeus fortis viribus a iuuētu-
te sua: sit vobis princeps militie: & ipse
aget bellū populi. Et adducetis ad vos
omnes factores legis: & vindicate vin-
dictam populi vestri. Retribuite retribu
tionem in gentibus: et intendite in pre
ceptum legis. Et benedixit eos: et appo
situs est ad patres suos. Et defunctus est
anno cētesimoquadragesimosexto: &
sepultus est a filiis suis in sepulchris pa
trum suorum in modin: & planxerunt
eum omnis israel planctu magno.

Capitulum tertium.

ET surrexit iudas q̃ vocabatur ma-
chabeus filius eius pro eo: & adiu
uabant eum omnes fratres eius: & vni
uersi qui se coniunxerant patri eius: &
preliabantur prelium israel cum leticia:
& dilatauit gloriā populo suo: & induit
se loricam sicut gigas: & succinxit se ar
ma bellica sua in preliis: & protegebat
castra gladio suo. Similis factus est leo-
ni in operibus suis: & sicut catulus leo-
nis rugiens in venatione. Et persecut⁹
est iniquos perscrutans eos: & qui con
turbant populum suum: eos succēdit
flāmis & repulsi sunt inimici eius pre ti
more eius. Et omnes operarii iniquita
tis conturbati sunt: & directa est salus in
manu eius. Et exacerbabat reges mul-
tos: & letificabat iacob in operib⁹ suis:
& in seculum memoria eius in benedi-
ctione. Et perambulabat ciuitates iuda
& perdidit impios ex eis: et auertit ira
ab israel. Et nominat⁹ est vsq̃ ad nouis
simum terre: & congregauit perēntes
et cōgregauit apollonius gentes: et a
samaria virtutem multam & magnam
ad bellandum contra israel. Et cogno-
uit iudas & exiit obuiam illi: & percussit
& occidit illum: & ceciderunt vulnerati
multi: & reliqui fugerūt: & accepit spo-
lia eorum et gladium apollonii abstu-
lit iudas: et erat pugnans in eo omnib⁹
diebus: et auduit seron princeps exer-
citus syrie q̃ congregauit iudas cōgre-
gationem fidelium & ecclesiam secu-
et ait. Faciam mihi nomen & glorifica-
bor in regno: et debellabo iudā & eos
qui cum ipso sunt qui spernebant ver
bum regis: & preparauit se & ascende-
runt cum eo castra impiorum fortes au
xiliarii: vt facerent vindictam in filios
israel: &

tegēs castra in gladio. ⁊ similis
πᾶσιν τοῖς ἐμβολὴν ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ὡμοι
factꝰ ē leoni in operib⁹ suis: ⁊ vt
ὼν λέοντι ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ὡς
catulꝰ leōis ruēs in venationē. ⁊ pscu-
σκύμνος ἱρευγόμενος εἰς ἄγραν. καὶ ἐδίω-
tꝰ ē iniquos scrutās. ⁊ turbā
ξεν ἀνόμους ἐξερευνῶν. καὶ τοὺς ταράσσον
tes ppl̃m suū succēdit. ⁊ cōpul
τας τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐφλόγισε. καὶ συνε-
si sunt iniqui a timore eiꝰ.
σάλησαν οἱ ἄνομοι ἀπὸ τοῦ φόβου αὐτ̃.
⁊ oēs operij iniqtatis cōtur
καὶ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀνομίας συνε
bati sunt. ⁊ prosperata ē salutatio in
ταράχθησαν. καὶ εὐοδώθη σωτηρία ἐν
manu eius. Et exacerbauit reges
χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ ἐπίκρανε βασιλεῖς
multos: ⁊ letificauit iacob in
πολλοὺς, καὶ εὔφρανε τὸν ἰακὼβ ἐν τοῖς
operib⁹ suis: ⁊ vsq̃ in seculū memo
ἔργοις αὐτοῦ, καὶ εἰς τοῦ αἰῶνος τὸ μνη-
ria eiꝰ in bēdictionē. ⁊ pābulauit
μόσυνον αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν. καὶ διῆλθεν
in ciuitatib⁹ iudae: ⁊ delēuit im-
ἐν πόλεσιν ἰούδα, καὶ ἐξωλόθρευσεν ἀσε-
pios de ea. ⁊ auertit irā ab
βεῖς ἐξ αὐτῆς. καὶ ἀπέστρεψεν ὀργὴν ἀπὸ
israel. ⁊ nominatꝰ ē vsq̃ad nouissimū
ἰσραήλ. καὶ ὠνομάσθη ἕως ἐσχάτου τῆς
terre: ⁊ cōgregauit perēntes. ⁊ cō-
γῆς, καὶ συνήγαγεν ἀπολλωνιδῆς. καὶ συν
gregauit appollonij gētes: ⁊ a sama-
ήγαγεν ἀπολλώνιος ἔθνη, καὶ ἀπὸ σαμα
ria exercitū magnū vt pugnaret
ρείας δύναμιν μεγάλην τοῦ πολεμῆσαι
cōtra israel. ⁊ cognouit iudas ⁊ exiuit
πρὸς ἰσραήλ. καὶ ἔγνω ἰούδας καὶ ἐξῆλθεν
in occursu eius. ⁊ percussit eū
εἰς συνάντησιν αὐτῶν. καὶ ἐπάταξεν αὐ-
⁊ occidit. ⁊ ceciderūt vul
τὸν καὶ ἀπέκτεινε. καὶ ἔπεσον τραυ-
nerati multi: ⁊ reliqui fuge
ματίαι πολλοί, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἔφυ-
rūt. ⁊ accepit spolia eorū: ⁊
γον. καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ τὸν
gladiū apollonij accepit iudas:
μάχαιραν ἀπολλωνίου ἔλαβεν ἰούδας,
⁊ fuit pugnās cū eo oēs di-
καὶ ἦν πολεμῶν ἐν αὐτῇ πάσας τὰς ἡμέ-
eb. ⁊ audiuit serō princeps exer
ρας. καὶ ἤκουσε σήρων ὁ ἄρχων τῆς δυ
citꝰ syrie q̃ cōgregauit iudas cōgre
νάμεως συρίας ὅτι ἤθροισεν ἰούδας ἄθρο
gationē: ⁊ ecclesiā fidelium secū ⁊
σμα, καὶ ἐκκλησίαν πιστῶν μετ' αὐτοῦ καὶ
ceuntium in bellū. ⁊ dixit.
ἐκπορευομένων εἰς πόλεμον. καὶ εἶπε·
faciā mihi nomē ⁊ glorificabor
ποιήσω ἐμαυτῷ ὄνομα καὶ δοξασθήσομαι
in regno: ⁊ debellabo iu-
ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ πολεμήσω τὸν ἰού-
dā ⁊ eos q̃ cū eo: ⁊ sper
δαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ τοὺς ἐξουθε-
nētes verbū regis. ⁊ addi
νοῦντας τὸν λόγον τοῦ βασιλέως. καὶ προ-
dit: ⁊ adēdērūt cū eo castra
σέθετο, καὶ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ παρεμβο-
impiorū fortia ad adiuuādū cū vtīa-
λὴ ἀσεβῶν ἰσχυρὰ βοηθῆσαι αὐτῷ ποιῆ-
cere vltionē in filios israel. ⁊
σαι τὴν ἐκδίκησιν ἐν υἱοῖς ἰσραήλ. καὶ

appropiquauerūt vsqꝫad ascēsum bethorō. τ
ἤγγισεν ἕως ἀναβάσεως βαιθωρῶν. καὶ
exiuit iudas in occursum ei cū
ἐξῆλθεν ἰούδας εἰς συνάντησιν αὐτῶ ὀλι
paucis. vt ille viderūt exercitū venie
γοστός. ὡς δὲ εἶδον τὴν παρεμβολὴν ἐρχο
tē in occursum eius: dixerūt
μένην εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, εἶπον τῶ
iudæ. qd poterim⁹ pauci expūgnā pu
ἰούδα. τί δυνησόμεθα ὀλιγοστοὶ ὄντες πο
gnare cōtra multitudinē tantā fortē. τ
λεμῆσαι πρὸς πλῆθος τοσοῦτο ἰσχυρόν. καὶ
nos fatigati sumus ieiunio hodie.
ἡμεῖς ἐκλελύμεθα ἀσιτοῦντες σήμερον.
τ dixit iudas. facile est conclu
καὶ εἶπεν ἰούδας. εὔκοπόν ἐστι συγκλεῖ=
di multos in manib⁹ paucoꝝ τ
σαι πολλοὺς ἐν χερσὶν ὀλίγων, καὶ
nō est differēcia in cōspectu celi salua
οὐκ ἔστι διαφορὰ ἐναντίον τοῦ οὐρανοῦ σώ
re in multis vel i paucis. qm nō in
ζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις. ὅτι οὐκ ἐν
multitudie potēte victoria belli est:
πλήθει δυνάμεως νίκη πολέμου ἐστίν,
sed a celo fortitudo. ipi venīt
ἀλλ' ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἰσχύς. αὐτοὶ ἔρχον
cōtra nos multitudie cōtumacie τ ini
ται πρὸς ἡμᾶς πλήθει ὕβρεως καὶ ἀπω=
quitatis vt dispdāt nos τ mulieres
λέσαι τοῦ ἐξᾶραι ἡμᾶς καὶ τὰς γυναῖκας
nras τ filios nros vt spo=
ἡμῶν καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν τοῦ σκυλεῦ=
liēt nos. nos ūt pugnam⁹ pro
σαι ἡμᾶς. ἡμεῖς δὲ πολεμοῦμεν περὶ
animab⁹ nrīs τ legib⁹ nrīs.
τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ τῶν νομίμων ἡμῶν.
τ ipe cōfringet eos ante fa=
καὶ αὐτὸς συντρίψει αὐτοὺς πρὸ προσώ=
ciē nrām. vos ūt nō timeatis ab
που ἡμῶν. ὑμεῖς δὲ μὴ φοβηθῆτε ἀπ' αὐ
eis. postq̄ ūt cessauit loqui irruit in
τῶν. ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν ἐπήλατο εἰς
eos subito: τ cōtrit⁹ est ferō τ
αὐτοὺς ἄφνω, καὶ συνετρίβη σκηνὴ καὶ ἡ
exercit⁹ ei⁹ cōcā eo. τ
παρεμβολὴ αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ
persecuti sūt eos in descensu bethorō
ἐδίωκον αὐτοὺς ἐν τῇ καταβάσει βαιθωρῶν
vsqꝫad cāpū. τ ceciderūt ab eis
ἕως τοῦ πεδίου. καὶ ἔπεσον ἀπ' αὐτῶν
ōīs viri octingēti. at reliq̄ fuge
ὡς ἄνδρες ὀκτακόσιοι. οἱ δὲ λοιποὶ ἔφυ
rūt in terrā phylistijm. τ incepit timor
γον εἰς γῆν φυλιστιείμ. καὶ ἤρξατο φόβος
iuda a fratrē ei⁹ τ formido
ἰούδα καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ ἡ πτοὶ
incidere in gētes q̄ in circuitu eo
ἐπιπίπτειν ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ κύκλω αὐ
rū: τ appropinquauit vsqꝫad regē
τῶν, καὶ ἤγγισεν ἕως τοῦ βασιλέως τὸ
nomē eius: τ de prelijs
ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ὑπὲρ τῶν παρατάξεων
iude narrabat omēs gēs. cū ūt audiuit
ἰούδα ἐξηγεῖτο πᾶν ἔθνος. ὡς δὲ ἤκουσεν
antiochus rex sermones hos:
ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τού=
irat⁹ est furore. τ misit τ
τους, ὠργίσθη θυμῷ. καὶ ἀπέστειλε καὶ
congregauit exercitus omēs re=
συνήγαγε τὰς δυνάμεις πάσας τῆς βα
gni sui castra fortia val
σιλείας αὐτοῦ παρεμβολὴν ἰσχυρὰν σφό=

appropinquauerūt vsqꝫad bethorō: et
exiuit iudas obuiam illis cum paucis.
Vt autem viderunt exercitum venien=
tem sibi obuiam: dixerunt iude. Quo=
modo poterimus pauci pugnare con=
tra multitudinem hanc tantam & tam
fortem: et nos fatigati sum⁹ ieiunio ho
die: et ait iudas. Facile est concludi mul
tos in manu paucorum: & non est diffe
rentia in conspectu dei celi liberare in
multis et in paucis: quoniā non in mul
titudine exercitus victoria belli: sed de
celo fortitudo est. Ipsi veniunt ad nos
in multitudine contumaci & superbia:
vt disperdant nos et vxores nostras &
filios nostros: et vt spolient nos. Nos
vero pugnabimus pro animabus no=
stris & legibus nostris: & ipse dominus
conteret eos ante faciem nostram. Vos
autem ne timueritis eos. Vt cessauit au
tem loqui: insiluit in eos subito. Et con
tritus est seron & exercitus eius in con
spectu ipsius: & persecutus est eos in de
scensu bethoron vsqꝫ in campum: et ce
ciderunt ex eis octingenti viri: reliqui
autem fugerunt in terram phylistiim.
Et cecidit timor iude ac fratrum ei⁹: &
formido super omnes gentes in circui
tu eorum: & peruenit ad regem nomē
eius: & de preliis iude narrabāt omnes
gentes. Vt audiuit autem rex antioch⁹
sermones istos iratus est animo: & misit
et congregauit exercitum vniuersi re=
gni sui castra fortia valde: et aperuit era
rium suum: & dedit stipendia exercitui
in annum: et mādauit illis vt essent pa=
rati ad omnia: & vidit q̄ defecit pecu=
nia de thesauris suis: & tributa regionis
modica propter dissensionem et plagā
quam fecit in terra: vt tolleret legiti=
ma que erant a primis diebus: et timuit
ne non haberet et semel & bis in sum=
ptus & donaria que dederat ante larga
manu: & abundauerat super reges qui
ante eum fuerant: & consternatus erat
animo valde: & cogitauit ire in persidē
et accipere tributa regionum et cōgre
gare argentum multum: & reliquit ly=
siam hominem nobilem de genere re=
gali sup negocia regia a flumie euphra
te vsqꝫ ad flumen egypti: & vt nutri=
ret antiochum filium suum donec redi
ret: et tradidit ei medium exercitum et
elephantos: et mandauit ei de omnib⁹
que volebat: & de inhabitantibus iude
am & hierusalem: et vt mitteret ad eos
exercitum ad conterendam & extirpa
dam virtutem israel et reliquias hieru=
salem: et auferendam memoriam eorū
de loco: et vt constitueret habitatores
filios alienigenas in omnibus finibus
eorum: et sorte distribueret terram eo=
rum: & rex assumpsit partem exercitus
residui: et exiuit ab antiochia ciuitate
regni sui anno centesimo & quadrage=
simoseptimo: & transfretauit euphratē

de: τ aperuit gazophylacii suū τ
δρα. καὶ ἔνοιξε τὸ γαζοφυλάκιον αὐτοῦ καὶ
dedit stipendia exercitib⁹ suis in
ἔδωκεν ἐφόδια τοῖς δυνάμεσιν αὐτοῦ εἰς
annū. τ iussit eis in an
ἐνιαυτόν. καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς εἰς ἐνιαυ
nū esse paratos ad oēs necessitatē. τ
τὸν εἶναι ἑτοίμους εἰς πᾶσαν χρείαν. καὶ
vidit q̄ defecit pecunia de
εἶδεν ὅτι ἐξέλιπε τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῶν
thesauris. τ tributoꝝ collectores regionis
θησαυρῶν. καὶ οἱ φορολόγοι τῆς χώρας
pauci. ꝓpter dissensionē τ plagā
ὀλίγοι. χάριν τῆς διχοστασίας καὶ πληγῆς
quā fecit in terra: vt tolleret
ἣς κατεσκεύασεν ἐν τῇ γῇ, τοῦ ἆραι τὰ
legē q̄ erat a diebꝰ primis.
νόμιμα ἃ ἦσαν ἀφ' ἡμερῶν τῶν πρώτων.
τ timuit ne nō haberet vt semel τ
καὶ ἐφοβήθη μὴ οὐκ ἔχοι ὡς ἅπαξ καὶ
bis ad expēsas τ dona q̄
δὶς εἰς τὰς δαπάνας καὶ τὰ δόματα ἃ
dederat ante larga manu. τ
ἐδίδου ἔμπροσθεν δαψιλεῖ χειρί. καὶ
abūdauerat sup reges
ἐπερίσσευσεν ὑπὲρ τοὺς βασιλεῖς τοὺς
porro liberali manu: τ cōsternat⁹ erat
πρόσθεν δαψιλεῖ χειρί, καὶ ἐπόρει τὸ τῆ
anima sua valde. τ cogitauit ire
ψυχῆ αὐτοῦ σφόδρα. καὶ ἐβουλεύσατο τοῦ πο
in pūdē τ accipere
ρευθῆναι εἰς τὴν περσίδα καὶ λαβεῖν τὰς
tributa regionū: τ cōgregare pecu
φόρους τῶν χωρῶν, καὶ συναγαγεῖν ἀργυ
niā multā. τ reliq̄t lysiā hoīem no
ρίον πολύ. καὶ κατέλιπε λυσίαν ἄνδρα ἔν
bilē τ de genere regali: sup
δοξον καὶ ἀπὸ ῥίζης τῆς βασιλείας, ἐπὶ
negocia regio a
τῶν πραγμάτων τοῦ βασιλέως ἀπὸ τοῦ
flumio euphrate: vsqꝫad terminos egy
ποταμοῦ εὐφράτου, ἕως τῶν ὁρίων αἰγύπ
pti: τ vt nutriret antiochū
filiū suū
του, καὶ τρέφειν ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ
q̄usq̄ rediret ipe. τ tradi
ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι αὐτόν. καὶ παραδῶ
dit ei dimidiū exercitū τ
κεν αὐτῷ τὰς ἡμίσειας τῶν δυνάμεων καὶ
elephātos. τ iussit ei de
τοὺς ἐλέφαντας. καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ περὶ
omnib⁹ q̄ volebat. τ de
πάντων ὧν ἐβούλετο. καὶ περὶ τῶν
inhabitātib⁹ iudeā τ hierusalem. vt
κατοικούντων τὴν ἰουδαίαν καὶ ἰλημ. ἵνα
mitteret cōtra eos exercitū vt cōtereret τ
πέμψαι ἐπ' αὐτοὺς δύναμιν τοῦ ἐκτρίψαι καὶ
deleret fortitudinē israel τ reliqui
ἐξᾶραι τὴν ἰσχὺν ἰσραὴλ καὶ τὸ κατάλειμ
ma hierusalem: τ tolleret memoriā eorū
μα ἰλημ, καὶ ἆραι τὸ μνημόσυνον αὐτῶν
de loco: τ cōstitueret filios alieni
ἀπὸ τοῦ τόπου, καὶ κατοικῆσαι υἱοὺς ἀλλο
genas in omnib⁹ terminis eorū. τ sorte
γενεῖς ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῶν. καὶ κατα
distribuere terrā illorū. τ rex
κληροδοτῆσαι τὴν γῆν αὐτῶν. καὶ ὁ βασι
accepit dimidiū exerci
λεὺς παρέλαβε τὰς ἡμίσειας τῶν δυνάμε
tū reliquū. τ profect⁹ est ab
ων τὰς καταλειφθείσας. καὶ ἀπῆρεν ἀπὸ
antiochia ab vrbe regni sui.
ἀντιοχείας ἀπὸ πόλεως βασιλείας αὐτοῦ.

anno septimo τ q̃dragesimo τ
ἕκτου ἐβδόμου καὶ τετρακοστοῦ καὶ
centesimo. τ trãsiuit euphratẽ flu
ἑκατοστοῦ· καὶ διεπέρασε τὸν εὐφράτην πο
uiũ τ perãbulabat supioeos regio
ταμὸν καὶ διεπορεύετο τὰς ἐπάνω χώ
nes. τ elegit lysias ptolemeũ filiũ
ρας· καὶ ἐπέλεξε λυσίας πτολεμαῖον τὸν
dorimenio τ nicanorẽ τ gorgiã. vi=
δορυμένου καὶ νικάνορα καὶ γοργίαν· ἄν=
ros potẽtes ex amicis regis
δρας δυνατοὺς τῶν φίλων τοῦ βασιλέ
τ misit cũ eis q̃dragi
ως· καὶ ἀπέστειλε μετ' αὐτῶν τετρακόσι
ta milia virorũ τ septẽ milia
τε χιλιάδας ἀνδρῶν καὶ ἑπτακισχιλίους
equitũ: vt iret in terrã iuda τ disp
ἵππον, τ ἐλθεῖν εἰς γῆν ἰούδα καὶ κα=
derẽt cũ iuxta verbũ re
ταφθεῖραι αὐτὴν κατὰ τὸν λόγον τ βασι
gis. τ pceci sunt cũ oi exercitu
λέως· καὶ ἀπῆραν σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει
suo τ venerũt. τ castrametati sunt pro=
αὐτῶν καὶ ἦλθον· καὶ παρενέβαλον πλη
pe emmaũs in terra cãpestri. τ
σίον ἐμμαοὺμ ἐν τῇ γῇ τῇ πεδινῇ· καὶ
audierũt mercatores regionis nomẽ
ἤκουσαν οἱ ἔμποροι τῆς χώρας τὸ ὄνομα
illorũ. τ acceperũt argentũ τ aurũ
αὐτῶν, καὶ ἔλαβον ἀργύριον καὶ χρυσίον
multũ valde τ pueros. τ venerũt in
πολὺ σφόδρα καὶ παῖδας· καὶ ἦλθον εἰς
castra vt acciperẽt filios isrl
τὴν παρεμβολὴν τ λαβεῖν τοὺς υἱοὺς ἰσρ
in seruos. τ additi sunt ad eos
εἰς παῖδας· καὶ προσεθήκασαν πρὸς αὐτοὺς
exercitũ syrie τ terre alienigenarũ. τ
δύναμις συρίας καὶ γῆς ἀλλοφύλων· καὶ
vidit iudas τ fratres eius: qũ
εἶδεν ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὅτι
multiplicata sũt mala: τ exercitũ ca=
ἐπληθύνθη τὰ κακά, καὶ αἱ δυνάμεις πα
strametantẽ in terminis eorũ. τ
ρεμβάλλουσιν ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῶν· καὶ
cognouerũt verba regis
ἐπέγνωσαν τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως
q̃ cepit facere pplo in gti
οὓς ἐνετείλατο ποιῆσαι τῷ λαῷ εἰς ἀπ=
tionẽ τ cõsumationẽ. τ dixit vnus
πώλειαν καὶ συντέλειαν· καὶ εἶπεν ἕκα
q̃q ad primũ suũ: erigamus
στος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἀναστήσωμεν
detectionẽ pplũ nrũ. τ pugne
τὴν καταίρισιν τ λαοῦ ἡμῶν· καὶ πολε
mus pro pplo nro τ sũ
μήσωμεν περὶ τ λαοῦ ἡμῶν καὶ τῶν ἁγί
ctis. τ cõgregata ẽ synagoga vt essent pa=
ων· καὶ ἐπεσυνάχθη ἡ συναγωγὴ τοῦ εἶναι ἑτοί
ti in bellũ: τ vt orarent
μους εἰς πόλεμον, καὶ τοῦ προσευχεσθαι
τ peterẽt miaz τ misrationes. τ hie
καὶ αἰτῆσαι ἔλεον καὶ οἰκτιρμούς· καὶ ἱε=
rusalẽ erat inhabitata vt desertũ. nõ erat
ρουσαλὴμ ἦν οἰκουμένη ὡς ἔρημος· οὐκ ἦν
intrãs τ exiens de
ὁ εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος ἐκ
natis eius. τ sanctũ cõ
τῶν γενημάτων αὐτῆς· καὶ τὸ ἁγίασμα κα
culcatũ: τ filij alienigenarũ in ar=
τεπατήθη, καὶ υἱοὶ ἀλλοφύλων ἐν τῇ ἄκρᾳ
ce habitabãt in gẽtib. τ ablata ẽ
κρα κατάλυμα ἐν τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἐξέλιπε

flumen et perambulabat superiores re
giones: et elegit lysias ptolemeum filiũ
dorimini: & nicanorem & gorgiam vi=
ros potẽtes ex amicis regis: & misit cũ
eis quadraginta milia virorum & septẽ
milia equitum: vt venirẽt in terram iu=
da et disperderent eam secundum ver=
bum regis. et processerunt vt irent cu
vniuersa virtute sua: et venerũt et appli
cuerunt ammaus in terra campestri: &
audierunt mercatores regionum no=
men eorum: & acceperunt argentus &
aurum multum valde: et pueros: et ve=
nerunt in castra vt acciperent filios isrl
in seruos: et additi sunt ad eos exercit
syrie et terre alienigenarum: et vidit iu
das et fratres eius: qa multiplicata sunt
mala: & exercitus applicabat ad fines
eorum: et cognouerũt verba regis que
mandauit populo facere in interitus &
consumationem. & dixerunt vnusquis
q̃q ad proximum suum: erigamus deie
ctionem populi nostri et pugnemus p
populo nostro et sanctis nostris: & cõ=
gregatus est conuentus: vt essent para
ti in prelium: et vt orarent & peterent
misericordias et miserationes: & hieru
salem non habitabatur: sed erat sicut
desertum. Non erat qui ingrederetur
et egrederetur de natis eius: sanctũ cõ
culcabatur: et filii alienigenarum erant
in arce ibi erat habitatio gentium. Et
ablata ẽ voluptas a iacob: & defecit ibi
tibia & cithara. Et congregati sunt &
venerunt in masphat contra hierusalẽ:
quia loc orationis erat in masphat an=
te in israel. Et ieiunauerunt illa die: &
induerunt se ciliciis: & cinerem impo=
suerunt capiti suo: et dissuerunt vestimen=
ta sua. Et expanderunt libros legis de
quibus scrutabantur gentes similitudi
nem simulachrorus suorum: & attule=
runt ornamenta sacerdotalia: & primi=
tias & decimas: & suscitauerunt nazare
os qui impleuerant dies: et clamaue=
rũt voce magna in celũ dicẽtes. Quid
faciemus istis: & quo eos ducemus. Et
sancta tua conculcata sunt: & contami=
nata sunt: & sacerdotes tui facti sunt in
luctum & in humilitatem: et ecce natio
nes conuenerunt aduersum nos vt nos
disperdant. Tu scis que cogitant in nos
quomodo poterimus subsistere ante fa
ciem eorum nisi tu deo adiuues nos. Et
tubis exclamauerunt voce magna. Et
post hec constituit iudas duces populi:
tribunos & centuriones: & pentacon=
tarchos & decuriones. Et dixit his qui
edificabant domos: & sponsabant vxo
res: & plantabant vineas & formidolo
sis: vt redirent vnusquisq; in domus su
am secundum legem. Et mouerunt ca
stra & collocauerunt ad austrum amma
um: & ait iudas. Accingimini & estote
filii potẽtes: & estote parati in mane: vt
pugnetis aduersus nationes has q̃ con
uenerunt disperdere nos. ooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

detectatio de iacob. τ defecit tibia τ
τίφυις ἐξ ἰακώβ· καὶ ἐξέλιπεν αὐλὸς καὶ
cithara. τ cõgregati sunt τ venerũt in
κιθάρα· καὶ συνήχθησαν καὶ ἦλθοσαν εἰς
masphat cõtra hierusalẽ. qũ loc
μασφὰ κατέναντι ἱερ̄ν̄· ὅτι τόπος
orationis in masphat ante in
προσευχῆς εἰς μασφὰ ἐνώπιον τοῦ
israel. τ ieiunauerũt in die illo
ἰσραήλ· καὶ ἐνήστευσαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
τ induerũt saccos τ cinerẽ
καὶ περιεβάλοντο σάκκους καὶ σποδὸν
sup capita ipor. τ scidẽrũt
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν· καὶ διέρρηξαν τὰ
vestimẽta sua. τ expanderũt libũ
ἱμάτια αὐτῶν· καὶ ἐξεπέτασαν τὸ βιβλί
legis de qbꝰ scrutabant gẽtes
ου τ νόμου περὶ ὧν ἐξεζήτουν τὰ ἔθνη τοῦ
inscribere in ipsis similitudines
ἐπιγράφειν ἐπ' αὐτῶν τὰ ὁμοιώματα τῶν
idolorũ suorũ. τ attulerũt vestes
εἰδώλων αὐτῶν· καὶ ἤνεγκαν τὰ ἱμάτια
sacerdotũ: τ primitias τ
τῆς ἱερωσύνης, καὶ τὰ πρωτογενήματα καὶ
decimas. τ suscitauerũt nazareos
τὰς δεκάτας· καὶ ἤγειραν τοὺς ναζιραίους
q̃ impleuerũt dies. τ clamauerũt
οἱ ἐπλήρωσαν τὰς ἡμέρας· καὶ ἐβόησαν
voce in celũ dicẽtes. q̃d facie
φωνῇ εἰς τὸν οὐρανὸν λέγοντες· τί ποιή
mus his τ quo eos duce
σωμεν τούτοις καὶ ποῦ αὐτοὺς ἀπαγά=
mus: τ sancta tua cõculcata sunt:
γομεν, καὶ τὰ ἅγιά σου κατεπατήθη,
τ cõtaminata sũt. τ sacerdotes tui fa
καὶ βεβήλωται· καὶ οἱ ἱερεῖς σου ἐν πέν
cti τ humiliatẽ. τ ecce gẽtes
θει καὶ ταπεινώσει· καὶ ἰδοὺ τὰ ἔθνη
cõuenerũt cõtra nos vt disperdãt nos. tu
συνῆκται ἐφ' ἡμᾶς τ ἐξᾶραι ἡμᾶς· σὺ
scis q̃ cogitãt cõtra nos. q̃mõ pote
οἶδας ἃ λογίζονται ἐφ' ἡμᾶς· πῶς δυνη=
rimus subsistẽre ante facie eo=
σόμεθα ὑποστῆναι κατὰ πρόσωπον αὐ
rũ: si nõ tu adiuues nos. τ exclama=
τῶν, ἐὰν μὴ σὺ βοηθήσῃς ἡμῖν· καὶ ἐσάλπι
uerũt tubis τ clamauerũt voce
σαν ταῖς σάλπιγξι καὶ ἐβόησαν φωνῇ
magna. τ post hoc cõstituit iudas
μεγάλῃ· καὶ μετὰ τοῦτο κατέστησεν ἰούδας
duces pplũ tribunos τ ce=
ἡγουμένους τ λαοῦ χιλιάρχους καὶ ἑκα
turiones τ pẽtacontarchos τ de=
τονταάρχους καὶ πεντηκοντάρχους καὶ δε
curiones. τ dixerũt edificãtib
κάρχους· καὶ εἶπαν τοῖς οἰκοδομοῦσιν
domos τ sponsãtib vxores τ plã
οἰκίας καὶ μνηστευομένοις γυναῖκας καὶ φυ
tãtib vineas τ timidis: reuer
τεύουσιν ἀμπελῶνας καὶ δειλοῖς, ἐπιστρέ
ti vnusquisq; in domũ suã sm le
φειν ἕκαστον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ κατὰ τὸν νό
gẽ. τ recesserũt castra. τ castra=
μον· καὶ ἀπῆραν οἱ παρεμβολαί· καὶ παρε
metati sũt sm meridiẽ emmaũ. τ de=
πεβάλοσαν κατὰ νότον ἐμμαούμ· καὶ εἶπε
xit iudas accingimini τ estote in
τεν ἰούδας περιζώσασθε καὶ γίνεσθε εἰς
filios potẽtes: τ estote pati in
υἱοὺς δυνατούς, καὶ γίνεσθε ἕτοιμοι εἰς τὸ
mane vt pugnetis cõtra gẽtes has
πρωὶ τ πολεμῆσαι ἐν τοῖς ἔθνεσι τούτοις

Deut. 20.b. Iud. 17.a.

cōgregatas aduersus nos vt disperdat nos τ
ἐπισυνηγμένοις ἐφ' ἡμᾶς ἐξᾶραι ἡμᾶς καὶ
sancta nrā: qm mecū nos mo=
τὰ ἅγια ἡμῶν, ὅτι κρεῖσσον ἡμᾶς ἀπο=
ri in bello: q̄ videre mala
θανεῖν ἐν τῷ πολέμῳ, ἢ ἐπιδεῖν τὰ κακὰ
gētis nrē τ sicut
τοῦ ἔθνους ἡμῶν καὶ τῶν ἁγίων· ὡς δ' ἂν ἡ
A volunta i celo: sic fiat.
βούλημα ἐν οὐρανῷ, οὕτω ποιήσει. Cā. 4.

ΘΤ assumpsit gorgias quinq;
Καὶ παρείλαβε γοργίας πεντακι
milia virorū τ mille equites ele
χιλίους ἄνδρας καὶ χιλίους ἵππους ἐκλεκ
ctos: τ moverunt castra nocte: vt
τοὺς, καὶ ἄραι τὴν παρεμβολὴν νυκτός, ὡς
applicarēt ad castra
τι ἐπιβαλεῖν ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν
iudeorū τ pauerēt eos subito: τ
Ἰουδαίων καὶ πατάξαι αὐτοὺς ἄφνω, καὶ οἱ
filij arcis erāt illi duces. τ audi
υἱοὶ τῆς ἄκρας ἦσαν αὐτῶν ὁδηγοί. καὶ ἤκου
uit Iudas: τ ipse τ potētes
σεν Ἰούδας, καὶ ἀνέστη αὐτὸς καὶ οἱ δυνατοὶ
ad pugnādū exercitū regis q̄ i
πατάξαι τὴν δύναμιν τοῦ βασιλέως τὴν ἐν
Exo. 14. g. emmaus. adhuc exercit⁹ dispersus
Ἐμμαοὺς· ἔτι γὰρ οἱ δυνάμεις ἐσκορπισμέ
erāt a castris. τ venit
νοι ἦσαν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς. καὶ ἦλθε
gorgias in castra iuda nocte:
γοργίας εἰς τὴν παρεμβολὴν Ἰούδα νυκτός,
τ nullū inuenit: τ q̄rebat illos in mōti
καὶ οὐδένα εὗρε, καὶ ἐζήτει αὐτοὺς ἐν τοῖς ὄρε
b⁹: qm dixerat fugiūt hi a nobis. τ
σι, ὅτι εἶπε φεύγουσιν οὗτοι ἀφ' ἡμῶν· καὶ
B simulcū die vīsus ē iudas in cāpo cū
ἅμα ἡμέρᾳ ὤφθη Ἰούδας ἐν τῷ πεδίῳ ἐν
infra. 9. b. trib⁹ milib⁹ virorū. vesq; tegumēta τ
τρισχιλίοις ἀνδράσι· πλὴν καλύμματα καὶ
gladius nō habebāt sicut volebāt. τ
μάχαιραν οὐκ εἶχον κατὰ βουλόμενον· καὶ
viderunt castra gētis fortia lorica
εἶδον παρεμβολὴν ἐθνῶν ἰσχυρὰν τεθωρα
ta: τ equitū circumstēt ipa: τ
κισμένην, καὶ ἵππεις κυκλοῦσαν αὐτήν, καὶ
hi docti bello. τ dixit iudas
οὗτοι δεδιδαγμένοι πολέμου· καὶ εἶπεν Ἰούδας
viris q̄ secū. nō timea
τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ' αὐτοῦ· μὴ φοβεῖσθε
tis multitudinē eorū: τ impetū eo=
τὸ πλῆθος αὐτῶν, καὶ τὸ ὅρμημα αὐ=
rū ne timueritis. memētote q̄mō liberati
τῶν μὴ δειλιάσητε· μνήσθητε ὡς ἐσώθη=
C sunt patres nrī in mari rubeo:
σαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν θαλάσσῃ ἐρυθρᾷ,
q̄ pseqūt⁹ ē eos pharao in exercitu.
ὅτε ἐδίωξεν αὐτοὺς φαραὼ ἐν δυνάμει·
τ nunc clamem⁹ in celū si mise
καὶ νῦν βοήσωμεν εἰς οὐρανὸν εἰ ἐλεή
rebit nrī: τ recordabit testamēti pa=
σει ἡμᾶς, καὶ μνησθήσεται διαθήκης πα
trū τ cōfringet castra
τέρων, καὶ συντρίψει τὴν παρεμβολὴν
hoc ante faciē nrām hodie.
ταύτην κατὰ πρόσωπον ἡμῶν σήμερον.
τ cognoscēt oes gētes q̄ est
καὶ γνώσονται πάντα τὰ ἔθνη ὅτι ἔστιν
redimēs τ saluās israel.
ὁ λυτρούμενος καὶ σώζων τὸν Ἰσραήλ.
τ eleuauerūt alienigene oculos
καὶ ἦραν οἱ ἀλλόφυλοι τοὺς ὀφθαλμοὺς

sancta nostra: quoniam melius est nos
mori in bello q̄ videre mala gentis no
stre & sanctorum. Sicut autē fuerit vo=
luntas in celo: sic fiat.

Capitulum quartum.

ΘT assūpsit gorgias quiq; milia vi
rorum: et mille equites electos: &
mouerūt castra nocte vt applicarēt ad
castra iudeorum: & percuterent eos su
bito. Et filii qui erāt ex arce: erant illis
duces. Et audiuit iudas et surrexit ipse
& potentes percutere virtutem exerci
tuum regis: qui erant in ammaum. Ad
huc enim dispersus erat exercitus a ca=
stris. Et venit gorgias in castra iude no
ctu: & neminē inuenit: & querebat eos
in montibus: quoniam dixit fugiunt hi
a nobis. Et cum dies factus esset appa=
ruit iudas in campo cum tribus milib⁹
virorum tantum: qui tegumenta & gla
dios non habebant. Et viderunt castra
gentium valida: & loricatos et equita=
tus in circuitu eorum: & hi docti ad pre
lium. Et ait iudas viris qui secum erāt.
Ne timueritis multitudinem eorum: &
impetum eorum ne formidetis. Memē
tote qualiter salui facti sunt patres no=
stri in mari rubro: cum sequeretur eos
pharao cum exercitu multo. Et nunc
clamemus in celum & miserebitur no=
stri dominus: & memor erit testamenti
patrum nostrorum & conteret exerci=
tum istum ante faciem nostram hodie:
& scient omnes gentes quia est deus q
redimat et liberet israel. Et eleuauerūt
alienigene oculos suos: & viderunt eos
venientes ex aduerso. Et exierūt de ca
stris in prelium & tuba cecinerunt hi q
erant cum iuda: & congressi sunt: & cō
trite sunt gentes & fugerunt in campū.
Nouissimi autem ceciderūt in gladio:
& persecuti sunt eos vsq; gezeron: &
vsq; in campos idumee et azoti & iam
nie: & ceciderunt ex illis vsq; tria milia
virorum. Et reuersus est iudas & exerci
tus eius sequens eum. Dixitq; ad popu
lum. Non cōcupiscatis spolia: quia bel
lum contra nos est: & gorgias & exerci
tus eius prope nos in montib⁹. Sed sta=
te nunc contra inimicos nostros & ex
pugnate eos: et sumetis postea spolia se
curi. Et adhuc loquente iuda hec: ecce
apparuit pars quedam prospiciens de
monte. Et vidit gorgias q̄ in fugam cō
uersi sunt sui: & succensa sunt castra. Fu
mus enim qui videbatur declarabat qd
factus est. Quibus illi conspectis timu
erunt valde aspicientes simul & iudam
& exercitum in campo paratus ad pre
lium: et fugerunt omnes in campo alie
nigenarum: & iudas reuersus est ad spo
lia castrorū. Et acceperūt aurū multus:
et argentū: & hyacinthū: & purpurā ma
rinā: & opes magnas. Et conuersi hym=
num canebant & benedicebant deum
in celum quoniam bonus est: quoniam
in seculū misericordia eius. Et facta est
sal⁹ magna in israel in die illa. Quicūq;
autē alienigenarū euaserūt venerūt: &
nūciauerunt lysie vniuersa q̄ acciderāt.

suos: τ viderunt eos venientes ex ad=
αὐτῶν, καὶ εἶδον αὐτοὺς ἐρχομένους ἐξ ἐναν
uerso. τ exierūt de castris
τίας· καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς παρεμβολῆς
ad prelium. τ tuba cecinerunt q̄ iuxta in=
εἰς πόλεμον· καὶ ἐσάλπισαν οἱ παρὰ Ἰου=
dā τ cōgressi sunt. τ cōtrite sunt gētes:
δα καὶ συνῆψαν· καὶ συνετρίβησαν τὰ ἔθνη,
τ fugerūt in planicie. et vltimi
καὶ ἔφυγον εἰς τὸ πεδίον. οἱ δὲ ἔσχατοι
oes ceciderunt in gladio. τ pseqti sūt
πάντες ἔπεσον ἐν ῥομφαίᾳ· καὶ ἐδίωξαν
eos vsq; ad assaremoth τ vsq; ad cam
αὐτοὺς ἕως ἀσαρημὼθ καὶ ἕως τῶν πε
pos idumee τ azoti τ iam=
δίων τῆς Ἰδουμαίας καὶ Ἀζώτου καὶ Ἰαμ=
nie. τ ceciderūt ex eis ad viros tria
νίας· καὶ ἔπεσον αὐτῶν εἰς ἄνδρας τρι
milia. τ reuersus est iudas τ exer
χιλίους· καὶ ἐπέστρεψεν Ἰούδας καὶ ὁ δύ
cit⁹ a pseqūdo post eos.
ναμις ἀπὸ τοῦ διώκειν ὀπισθεν αὐτῶν.
τ dixit ad ppm. non cōcu
καὶ εἶπε πρὸς τὸν λαόν· μὴ ἐπιθυμή=
piscatis spolia: qm bellū est ad
σητε τῶν σκύλων, ὅτι πόλεμος ἐξ ἐναν=
uersos nostri: τ gorgias τ exercit⁹ in
τίας ἡμῶν, καὶ γοργίας καὶ ἡ δύναμις ἐν
mōte prope nos. sed state nunc con
τῷ ὄρει ἐγγὺς ἡμῶν· ἀλλὰ στῆτε νῦν ἐναν
tra inimicos nrōs: τ expugna
τίον τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ πολεμή=
te eos. τ post hec accipite
σατε αὐτοὺς· καὶ μετὰ ταῦτα λάβετε
spolia cū securitate. adhuc cōplen
τὰ σκύλα μετὰ πεποιθήσεως· ἔτι πληροῦν
te iuda hec apparuit pārtē prospicēs
τος Ἰούδα ταῦτα ὤφθη μέρος τι ἐκκύψαν
de mōte. τ vidit q̄ cōuersi sūt i fugā:
ἐκ τοῦ ὄρους· καὶ εἶδεν ὅτι τετρόπωνται,
τ cōburunt castra. nā
καὶ ἐμπυρίζουσι τὴν παρεμβολήν· ὁ γὰρ
fum⁹ q̄ videbat demōstrabat q̄d facti erat.
καπνὸς ἐφαινόμενος ἐνεφάνιζε τὸ γεγενής· οἱ
at hec cōspicētes timuerunt valde.
δὲ ταῦτα συνιδόντες ἐδειλιάσασι σφόδρα.
aspicētes ēt τ iuda castra
συνιδόντες δὲ καὶ τὸν Ἰούδα παρεμβολὴν
in planicie para in pēlum: fuge
ἐν τῷ πεδίῳ ἑτοίμην εἰς παράταξιν, ἔφυ
runt oes in terrā alienigenārū. τ iudas
γον πάντες εἰς γῆν ἀλλοφύλων· καὶ Ἰούδας
reuersus est ad spolia castro
ἀνέστρεψεν ἐπὶ τὰν σκυλίαν τῆς παρεμβο
rum. τ acceperūt aurū multū τ argentum
λῆς· καὶ ἔλαβον χρυσίον πολὺ καὶ ἀργύριον
τ hyacinthus τ purpurā marinā τ
καὶ ὑάκινθον καὶ πορφύραν θαλασσίαν καὶ
diuitias magnas. τ reuersi laudabāt
πλοῦτον μέγαν· καὶ ἐπιστραφέντες ὕμνουν
τ bēdicebāt in celum: qm bonus: qm in
καὶ εὐλόγουν εἰς οὐρανόν, ὅτι καλόν, ὅτι εἰς
seculus misa ei⁹. τ facta ē saluatio
τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο σωτηρία
magna in israel in die illa. q̄cūq;
μεγάλη τῷ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· ὅσοι
ūt alienigenārū saluati sunt venīē
δὲ τῶν ἀλλοφύλων διεσώθησαν παρα=
tes nūtiauerūt lysie om
γενόντες ἀπήγγειλαν τῷ λυσίᾳ πάν=
nia q̄ acciderant.
τα τὰ συμβεβηκότα. ooooooooooooo

ille ãt audiens cõfusus ẽ τ deficiebat.qm nõ
ὃ δὲ ἀκούσας συνεχύθη καὶ ἐδύμει.ὅτι οὐχ
ꝗlia voluit talia facta sunt in israel.
διὰ κέλευε γεγονότα ἐγεγόνει τῷ Ἰσραήλ.
τ nõ ꝗlia ꝓcepit ei rex
καὶ οὐχ ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ βασιλεὺς
enenerũt.τ in sequẽti anno cõgre=
ἐξέβη.καὶ ἐν τῷ ἐρχομένῳ ἐνιαυτῷ συνελό
gauit viroꝝ delectoꝝ sexaginta mi=
γησεν ἀνδρῶν ἐπιλέκτων ἑξήκοντα χιλιά=
lia τ ꝗnq; milia equitũ vt debel=
δας καὶ πεντακισχιλίους ἵππους ὥστε πολε=
laret eos. τ venerũt in idumeã:
μῆσαι αὐτοὺς.καὶ ἦλθον εἰς τὴν Ἰδουμαίαν,
τ castrametati sunt in bethsoria. τ occur=
καὶ παρενέβαλον ἐν Βαιθσούροις. καὶ συνέ=
rit eis iudas cũ decẽ milibꝰ vi
πεσεν αὐταῖς Ἰούδας ἐν δέκα χιλιάσιν ἀν=
roꝝ: τ vidit castra fortia. τ
δρῶν,καὶ εἶδε τὴν παρεμβολὴν ἰσχυράν. καὶ
orauit τ dixit. bẽdictꝰ es ſaluator
προσηύξατο καὶ εἶπεν.εὐλογητὸς εἶ σωτὴρ
israel q cõtriuisti impetũ potẽtis in
Ἰσραὴλ ὁ συντρίψας τὸ ὅρμημα τοῦ δυνάστου ἐν
manu serui tui dauid: τ tradidisti
χειρὶ τοῦ δούλου σου Δαυίδ,καὶ παρέδωκας
castra alienigenarũ in manꝰ
τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων εἰς χεῖρ
ionathe filij saul τ ferẽtis arma
Ἰωνάθου υἱοῦ Σαοὺλ καὶ τοῦ αἴροντος τὰ σκεύη
eiꝰ. cõclude exercitũ hũc
αὐτοῦ.συγκλεῖσον τὴν παρεμβολὴν ταύτην
in manu ppli tui israel. τ cõfundant
ἐν χειρὶ λαοῦ σου Ἰσραήλ. καὶ αἰσχυνέτωσαν
in exercitu τ equitatu suo. da
ἐπὶ τῇ δυνάμει καὶ τῇ ἵππῳ αὐτῶν. δὸς
eis timorẽ: τ liãfac audaciã fortitudinis e=
αὐταῖς δειλίαν,καὶ πάχυνον θράσος ἰσχύος αὐ=
oꝝ τ cõmoueant cõtritione sua.
τῶν καὶ σαλευέτωσαν τῇ συντριβῇ αὐτῶν.
deijce illos gladio diligẽtiũ te:
καταβαλε αὐτοὺς ῥομφαίᾳ ἀγαπώντων σε,
τ laudẽt te omes scientes
καὶ αἰνεσάτωσάν σε πάντες οἱ εἰδότες τὸ
nomẽ tuũ in hymnis.τ cõgressi sunt adinui
ὄνομά σου ἐν ὕμνοις.καὶ συνέβαλον ἀλλή=
cẽ. τ ceciderũt de castris lysie
λοις.καὶ ἔπεσον ἐκ τῆς παρεμβολῆς λυσίου
ad quinq; milia viroꝝ. τ ceciderũt ex
εἰς πεντακισχιλίους ἄνδρας. καὶ ἔπεσον ἐξ
aduerso eoꝝ.video ãt lysias facta
ἐναντίας αὐτῶν.ἰδὼν δὲ λυσίας τὴν φευγὴν
fugã sui exercitꝰ: exercitꝰ ãt iude
τροπὴν τῆς αὐτοῦ συνταξίας, τῆς δὲ Ἰούδα
facta audaciã: τ q̃mõ pati sunt vel
τὸ γενομένον θάρσος,καὶ ὡς ἕτοιμοι εἰσὶν ἢ
vincere vel moti generosi: ꝓpectꝰ est in antio
ζῆν ἢ τεθνάναι φρονήσεις,ἀπῆρεν εἰς Ἀντι=
chiã: τ elegit milites: τ multiplicãs
όχειαν,καὶ ἐξεπολόγει,καὶ πολυπλασιάσας τὸν
factũ exercitũ cogitabat iterꝝ fa=
φρονήσεις στρατὸν ἐλογίζετο πάλιν φρον=
ciũ venire in iudeã.
ήσας παραγενέσθαι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.
dixit ãt iudas τ fratres eiꝰ. ecce
εἶπε δὲ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. ἰδοὺ
cõtriti sunt inimici nri: ascẽdamꝰ ad
συνετρίβησαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν,ἀναβῶμεν κα
purgãdũ sancta τ renouare. τ cõgregata
θαρίσαι τὰ ἅγια καὶ ἐγκαινίσαι.καὶ συνήχ
sũt castra oia: τ ascẽderũt in
θη ἡ παρεμβολὴ πᾶσα, καὶ ἀνέβησαν εἰς

Quibus ille auditis:consternatus ani=
mo deficiebat: q̃ non qualia voluit: ta
lia contigerunt in israel:& qualia man
dauit rex: Et sequenti anno congrega=
uit lysias virorum electorum sexaginta
milia:et equitum quinq; milia:vt debel
laret eos: Et venerunt in iudeam:& ca=
stra posuerunt in bethoron:& occurrit
illis iudas cum decem milibus viris: &
viderunt exercitum fortem : et orauit
& dixit. Benedictus es saluator israel q
contriuisti impetum potẽtis in manu
serui tui dauid: & tradidisti castra alieni
genarũ in manu ionathe filii saul et ar=
migeri eius. Conclude exercitũ istuꝫ in
manu populi tui israel: & confundatur
in exercitu suo & equitibus. Da illis for
midinem & tabefac audaciam virtutis
eorũ:& cõmoueantur contritione sua.
Deijce illos gladio diligentium te: & col
laudent te omnes qui nouerunt nomẽ
tuuꝫ in hymnis. Et cõmiserunt preliũ:
& ceciderunt de exercitu lysie q̃nq; mi
lia virorum. Videns autem lysias suorũ
fugam:& iudeorum audaciam: & q̃ pa
rati sunt aut viuere aut mori fortiter:
abiit antiochiã& elegit milites: vt mul=
tiplicati rursus venirent in iudeam. Di=
xit autem iudas et fratres eius. Ecce cõ
triti sunt inimici nostri: ascẽdamus nũc
mundare sancta et renouare. Et cõgre
gatus est omnis exercitus : & ascende=
runt in montem syon. Et viderunt scti
ficationem desertam:et altare propha
natum: & portas exustas:et in atriis vir
gulta nata sicut in saltu vel in montib?
et pastophoria diruta. Et sciderunt vesti
menta sua:et planxerũt plãctu magno
et imposuerunt cinerẽ super caput suũ:
et ceciderunt in faciem super terram:&
exclamauerunt tubis signorum:et cla=
mauerunt in celum. Tunc ordinauit iu
das viros vt pugnarẽt aduersus eos q
erant in arce:donec emundarẽt sancta.
Et elegit sacerdotes sine macula volũ=
tatẽ habentes in lege dei:et mũdauerũt
sancta:& tulerunt lapides contamina=
tionis in locum immundum. Et cogita
uit de altari holocaustorum quod pro=
phanatum erat:quid de eo faceret . Et
incidit illi consilium bonum vt destrue
ret illud:ne forte illis esset in opprobri
um: quia contaminauerunt illud gen=
tes & demoliti sunt illud. Et reposuerũt
lapides in monte domus in loco apto:
quoadusq; veniret propheta & respon=
deret de eis. Et acceperunt lapides inte
gros; secundum legem:et edificauerũt
altare nouum secundum illud quod fuit
prius:& edificauerunt sancta:& que in=
tra domum erant intrinsecus : & edem
& atria sanctificauerunt. Et fecerunt va
sa sancta noua : & intulerunt candela=
brum & altare incensorum:& mensam
in templum. Et incensum posuerunt
super altare:& accenderunt lucernas q̃
super candelabrum erant: & lucebant
in templo . Et posuerunt super men=
sam panes et appenderunt velamina:

mõtẽ sion: τ viderũt sanctũ desolatũ
ὄρος σιών.καὶ εἶδον τὸ ἅγιασμα ἠρημωμένον
τ altare cõtaminatũ: τ por=
καὶ τὸ θυσιαστήριον βεβεβηλωμένον,καὶ τὰς πύ
tas cõbustas. τ in aulis plãtas
λας κατακεκαυμένας.καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς φυ
natas vt in syluis vel vt in aliq̃ mõ D
τὰ τεφυκότα ὡς ἐν δρυμῷ ἢ ὡς ἐν ἑνὶ τῶν ὀρέ
tiũ. τ pastophoria diruta. τ scide=
ων.καὶ τὰ παστοφόρια κατεκεκαυμένα.καὶ διέρρη
rũt vestimẽta sua: τ plãxerũt plã=
ξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκόψαντο κοπε 1. Re.
cũ magno.τ imposuerũt cinerẽ sup ca 7.f.
νὸν μέγαν.καὶ ἐπέθεντο σποδὸν ἐπὶ τὴν κε 1. Re.
put suũ. τ ceciderũt in facie 14.b.
φαλὴν αὐτῶν. καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπα
sup̃ terrã. τ exclamauerũt tubis
ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγ
signoꝝ. τ clamauerũt in celũ.
ξι τῶν σημασιῶν.καὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανόν.
tunc ꝓcepit iudas viris oppugnare
τότε ἐπέταξεν Ἰούδας ἀνδράσι πολεμεῖν
eos q̃ in arce q̃ad purgarẽt sancta.τ
τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἕως καθαρίσωσι τὰ ἅγια.καὶ
elegit sacerdotes sine macula libẽtes i lege:
ἐπέλεξεν ἱερεῖς ἀμώμους θελκτὰς νόμου,
τ mũdauerũt sancta:τ tulerũt la=
καὶ ἐκαθάρισαν τὰ ἅγια, καὶ ἔραν τοὺς λί
pides cõtaminaciõis i locũ immũdũ.
θους τοῦ μιασμοῦ εἰς τόπον ἀκάθαρτον. E
τ cogitauerũt de altari
καὶ ἐβουλεύσαντο περὶ τοῦ θυσιαστηρίου τῆς
holocausti cõtaminato q̃d illi
ὁλοκαυτώσεως τοῦ βεβεβηλωμένου τί αὐτῷ
facerẽt. τ incidit illis cõsilũ bo=
ποιήσωσι. καὶ ἔπεσεν αὐταῖς βουλὴ ἀγα
nũ:vt destruerẽt illud ne esset illis in
θή, καθελεῖν αὐτὸ μήποτε φόβος ἐστὶν αὐταῖς εἰς
opprobriũ:q̃a cõtaminauerũt gtes illud.τ destru
ὄνειδος,ὅτι ἐμίανεν τὰ ἔθνη αὐτό.καὶ κατέβα
erũt altare: τ reposuerũt lapides
λεν τὸ θυσιαστήριον,καὶ ἀπέθεντο τοὺς λίθους
in mõte domꝰ in loco apto:
ἐν τῷ ὄρει τοῦ οἴκου ἐν τόπῳ ἐπιτηδείῳ,
q̃adusq; veniret ꝓpheta adres
μέχρι τοῦ παραγενηθῆναι προφήτου τοῦ ἀπο=
põdẽdum de eis. τ acceperũt lapides
κριθῆναι περὶ αὐτῶν. καὶ ἔλαβον λίθους
integros sm legẽ. τ edificaue=
ὁλοκλήρους κατὰ τὸν νόμον. καὶ ὠκοδόμη=
rũt altare nouũ sm pri=
σαν τὸ θυσιαστήριον καινὸν κατὰ τὸ πρότε F
mus. τ edificauerũt sancta τ q̃ intra
ρον.καὶ ὠκοδόμησαν τὰ ἅγια καὶ τὰ ἐντὸς
domũ:τ atria sctificauerũt.τ fece
τοῦ οἴκου,καὶ τὰς αὐλὰς ἡγίασαν.καὶ ἐποί
rũt vasa sancta noua. τ intule
ησαν τὰ σκεύη τὰ ἅγια καινά.καὶ εἰσήνεγ
rũt cãdelabrũ τ altare
καν τὴν λυχνίαν καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν
holocaustoꝝ τ incẽsoꝝ τ
ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυμιαμάτων καὶ τὴν
mẽsam in tẽplũ. τ incẽderũt sup
τράπεζαν εἰς τὸν ναόν.καὶ ἐθυμίασαν ἐπὶ
altare: τ accẽderũt lucernas
τὸ θυσιαστήριον,καὶ ἐξέκαιον τοὺς λύχνους
q̃ in cãdelabro τ illuxerũt in
τοὺς ἐπὶ τῆς λυχνίας καὶ ἐφάνησαν ἐν
tẽplo.τ ipsuerũt sup mẽsam
τῷ ναῷ.καὶ ἐπέθεκαν ἐπὶ τὴν τράπεζαν
panes. τ extẽderũt velamina
ἄρτους.καὶ ἐξεπέτασαν τὰ καταπετάσματα

A

B

E

τ perfecerunt oia opa q̃ fece=
καὶ ἐτέλεσαν πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίη=
rūt. τ mane surrexerūt p̃ma luce quinta
σαν. καὶ ὤρθρισαν τὸ πρωὶ τῇ πρώτῃ
τ vicesima mēsis noui. hic
καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἐνάτου. οὗτος ὁ
mēsis chasleu octaui τ quadragesimi
μὴν χασελεῦ τοῦ ὀγδόου καὶ τετταρακοστοῦ
G τ centesimi anni. τ obtulerūt sacrificiū se
καὶ ἑκατοστοῦ ἔτους. καὶ ἀνήνεγκαν θυσίαν κα
cdm legē sup altare holocau=
τὰ τὸν νομοθεσίαν τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυ
stoꝝ nouū q̃d fecerūt. Sin
τωμάτων ὃ καινὸν ὃ ἐποίησαν. κατὰ τὸν
tpo sin die in q̃ cōtaminauerūt
καιρὸν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ ἐβεβήλωσαν
illud gētes: i illa renouatū est in cēticis
αὐτὸ τὰ ἔθνη, ἐν ἐκείνῃ ἐγκαινίσθη ἐν ᾠδαῖς
τ citharis τ cinyris τ in cymbalis.
καὶ κιθάραις καὶ κινύραις καὶ ἐν κυμβάλοις.
τ ceciderunt omis pplus sup facie
καὶ ἔπεσεν πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ πρόσωπον
τ adorauerūt τ bēdixerunt in ce=
καὶ προσεκύνησαν καὶ ἐυλόγησαν εἰς οὐρα
lū ei q̃d prosperauit eis. τ fecerunt
νὸν τὸν ἐυοδώσαντα αὐτοῖς. καὶ ἐποίησαν
dedicationē altaris diebꝰ
τὸν ἐγκαινισμὸν τοῦ θυσιαστηρίου ἡμέρας
octo. τ obtulerūt holocausta cū
ὀκτώ. καὶ προσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα με
letitia. τ sacrificauerūt sacrificiū salutariōis
τ ἐυφροσύνης. καὶ ἔθυσαν θυσίαν σωτηρίου
τ laudis. τ ornauerūt q̃d fīn
καὶ αἰνέσεως. καὶ κατεκόσμησαν τὸ κατὰ
facie tēpli coronis aureis τ
πρόσωπον τοῦ ναοῦ στεφάνοις χρυσοῖς καὶ
scutulis. τ dedicauerūt portas
ἀσπίδισκαις. καὶ ἐνεκαίνισαν τὰς πύλας
A τ pastophoria τ ianuas posuerūt eis. τ
καὶ τὰ παστοφόρια καὶ ἐθύρωσαν αὐτοῖς. καὶ
fuit letitia magna in pplo val=
ἐγένετο ἐυφροσύνη μεγάλη ἐν τῷ λαῷ σφό
de. τ auersum est opprobriū gētiū. τ sta
δρα. καὶ ἀπεστράφη ὄνειδος ἐθνῶν. καὶ ἔστη
tuit iudas τ fratres eius τ om=
σεν ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶ
nis ecclesia israel: vt agant̃ de=
σα ἐκκλησία ἰσραήλ, ἵνα ἄγωνται αἱ ἡμέ=
cē dedicatiōis altaris in tē=
ραι ἐγκαινισμοῦ τοῦ θυσιαστηρίου ἐν χρό=
F poribꝰ eoꝝ ann̄ fīn annū p̃dicē
νοις αὐτῶν ἐνιαυτὸν κατὰ ἐνιαυτὸν ἡμέρας
octo a quinta τ vigesima mē
ὀκτὼ ἀπὸ τῆς πέμπτης καὶ εἰκάδος τοῦ μη
sis chasleu cū letitia τ gau
νὸς χασελεῦ μετ' ἐυφροσύνης καὶ χα=
dio. τ edificauerūt in tpe illo
ρᾶς. καὶ ὠκοδόμησαν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
mōtē sion in circuitu muros altos τ tur=
τὸ ὄρος σιὼν κυκλόθεν τείχη ὑψηλὰ καὶ πύρ
res fortes: ne forte aduenientes
γους ἰσχυρούς, μήποτε παραβαλόντα τὰ
B gētes cōculcarēt eos: vt fecerunt
ἔθνη καταπατήσωσιν αὐτά, ὡς ἐποίησαν
pri⁹. τ collocauerūt illic exercitū
πρότερον. καὶ ἐπέταξαν ἐκεῖ δύναμιν τε
vt fuarēt illius. τ mīsuerunt illus adcustodiādū
ῆναι αὐτό. καὶ ὠχύρωσαν αὐτὸ τηρεῖν τὴν
bethsurā vt haberet pplꝰ munitionē cō
βαιθσουρὰν τοῦ ἔχειν τὸν λαὸν ὀχύρωμα κα
tra faciē idumee.
τὰ πρόσωπον τῆς ἰδουμαίας. Ca.5.

et consumauerunt omnia opera que fe
cerant. Et ante matutinum surrexerūt
quinta & vicesima die mensis noui: hoc
est mensis casleu centesimiquadragesi=
mooctaui anni: & obtulerunt sacrificiuꝫ
secundum legem super altare holocau
storum nouum quod fecerunt. Secun=
dum tēpus & secundum die in qua con
taminauerunt illud gentes: in ipa reno
uatum est in canticis & citharis & cyna
ris & cymbalis. Et cecidit omnis popu
lus in facie: & adorauerunt & benedixe
runt in celum eum qui prosperauit eis.
Et fecerunt dedicationē altaris diebus
octo: & obtulerunt holocausta cum le=
ticia: & salutaria laudis. Et ornauerunt
faciē templi coronis aureis & scutulis:
& dedicauerunt portas & pastophoria:
& imposuerunt eis ianuas. Et facta est
leticia in populo magna valde: & auer=
sum est opprobrium gentium. Et sta=
tuit iudas & fratres eius: & vniuersa ec=
clesia israel: vt agatur dies dedicationis
altaris in tēporibus suis ab anno in an=
num per dies octo: a quinta & vicesima
die mensis casleu cum leticia & gaudio.
Et edificauerunt in tempore illo mon=
tē sion: & per circuitum muros altos &
turres firmas: nequando venirēt gētes
& conculcarent eum sicut antea fece=
runt: et collocauit illic exercitum vt ser
uarent eum: & muniuit euꝫ ad custodiē
dum bethsurā: vt haberet populus mu
nitionē contra faciem idumee.

Capitulum quintum.

ET factum est vt audierunt gentes
in circuitu: quia edificatum est al=
tare et sanctuariū sicut prius: irate sunt
valde et cogitabāt tollere genus iacob:
qui erant inter eos: & ceperunt occide=
re de populo & psequi. Et debellabat
iudas filios esau in idumea: et eos q erāt
in arabathane: quia circūsedebāt israe
litas: & percussit eos plaga magna. Et
recordatus est maliciam filiorum bean:
qui erant populo in laqueū & in scāda=
luꝫ insidiantes ei in via: et conclusi sunt
ab eo in turribus: & applicuit ad eos: &
anathematizauit eos: & incēdit turres
eorū igni cuꝫ omnibus qui in eis erāt.
et transiuit ad filios ammon: & inuenit
manum fortem & populum copiosuꝫ:
& timotheum ducem ipsoruꝫ: et comi
sit cum eis prelia multa: & contriti sunt
in conspectu eorum: & percussit eos: &
cepit gazer ciuitatem et filias ejus: & re
uersus est in iudeaꝫ. Et congregate sūt
gētes que sunt in galaad aduersus israe
litas qui erant in finibus eorum: vt tol
lerent eos: & fugerunt in dathemā mu
nitionem: & miserant litteras ad iudaꝫ
& fratres eius dicentes. Cōgregate sūt
aduersum nos gentes per circuitum: vt
nos auferant & parant venire & occu=
pare munitionem in quam confugim⁹
& timotheus est dux exercitus eoruꝫ.
Nunc ergo veni & eripe nos de mani=
bus eorum quia cecidit multitudo de
nobis. Et omnes fratres nostri qui erāt
in locis tubin interfecti sūt: & captiuas
duxerūt vxores eorū & natos & spolia:

ET factū est q̃n audierūt gētes in
circuitu q̃ edificatū est altare. τ de
dicatū ē sanctuariū sicut pri⁹: τ
irate sunt valde τ cogitauerunt
tollere gen⁹ iacob q̃ erāt in medio eo
rū. τ ceperūt occidere in pplo τ
auferre. τ bellabat iudas cōtra
filios esau in idumea acrabattinā
qa circūsedebāt israel. τ percussit
eos plaga magna. τ cōpressit e=
ꝫ. τ accepit spolia eoꝝ. τ recor=
dat⁹ ē malitie filioꝝ bean̄. q̃ fuerūt pplo
in laqueū τ in scādalū in insi
diādo eos in viis: τ cōclusi
sunt ab eo in turribꝰ. τ castra=
metat⁹ est cōtra eos: τ anathematizauit il=
los. τ cōbussit turres eiꝰ in
ignē cū omibꝰ q̃ ibi erāt. τ trāsiuit
ad filios ammō. τ inuenit manū fo=
tem. τ pplꝫ multū τ timotheū ducē
illoꝝ. τ cōmisit cōtra eos plia
multa. τ cōtriti sunt ante faciē
illi⁹ τ percussit eos. τ cepit
gazer τ filias eiꝰ. τ
reuersus est in iudeā. τ cōgregate
sunt gētes in galaad cōtra isra=
elitas q̃ erāt in finib⁹ eoꝝ vt tollerēt
eos. τ fugerūt in dathema arcē.
τ miserūt litteras ad iudā τ
fratres eiꝰ dicētes. cōgregate
sunt cōtra nos gētes q̃ in circuitu nro vt tol=
lant nos. τ parāt venire τ cape=
re munitionē in q̃ cōfugi=
mus. τ timotheus dux est castroꝝ
nostrorū. τ nūc igit̃ venite libera nos de manu
eorum: qm̄ cecidit de nobis multitudo τ
omnes fratres nostri p̃ceciderūt in locis nostris τ

oẽs fratres nsi existes in locis
πάντες οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν οἱ ὄντες ἐν τοῖς
nubin interfecti sunt. τ captiuauerũt
τοῦ βίου τετρακόσιοι· καὶ ἠχμαλωτίσασι
mulieres eorũ τ filios eorũ
τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν
τ supellectilẽ. τ peremerũt illic fere
καὶ τὴν ἀποσκευήν· καὶ ἀπώλεσαν ἐκεῖ ὡς
vnũ milliare virorũ. adhuc epsto
μύριον χιλιαρχίαν ἀνδρῶν. ἔτι αἱ ἐπιστο-
le legebant τ ecce nũcij alij
λαὶ ἀνεγινώσκοντο· καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι ἕτεροι
venerũt de galilea cõcissis
ἦλθον ἐκ τῆς γαλιλαίας διῤῥηγμένοι
vestib⁹ nunciãtes iuxta verba
τὰ ἱμάτια ἀπαγγέλλοντες κατὰ τὰ ῥήματα
hec dicẽtes: cõuenisse cõtra
τὰ τοῦτα λέγοντες, ἐπισυνῆχθαι ἐπ' αὐ-
eos de ptolemaide τ tyro τ sidone
τοὺς ἐκ Πτολεμαΐδος καὶ Τύρου καὶ Σιδῶνος
τ oẽm galileã alienigenarũ vt con
καὶ πᾶσαν γαλιλαίαν ἀλλοφύλων τοῦ ἐξα-
sumãt: nos. vt ãt audiuit iudas τ
λεῖσαι ἡμᾶς· ὡς δὲ ἤκουσιν Ἰούδας καὶ οἱ
ppli sũ monẽs hoc: cõgregata est ec-
λαοὶ τοὺς λόγους τούτους, ἐπισυνήχθη ἐκ-
clesia magna ad cogitandũ qd faciãt
κλησία μεγάλη βουλεύσασθαι τί ποιήσω
fratrib⁹ suis existib⁹ in tribu
σι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν τοῖς οὖσιν ἐν θλί-
latiõe τ q oppugnabãt ab illis. τ dixit
ψει καὶ πολεμουμένοις ὑπ' αὐτῶν· καὶ εἶπεν
iudas simoni fratri suo. elige
Ἰούδας Σίμωνι τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· ἐπίλεξον
tibi viros τ vade τ libera
σεαυτῷ ἄνδρας καὶ πορεύου καὶ ῥύσαι τοὺς
fratres meos q̃ in galilea: ego aũt
ἀδελφούς σου τοὺς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· ἐγὼ δὲ
τ ionathan frater me⁹ ibimus
καὶ Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφός μου πορευσόμεθα
in galaaditim: τ reliquit iosc-
εἰς τὴν Γαλααδίτιν, καὶ κατέλιπεν Ἰώση-
phũ filiũ zacharie τ azariã duces
φον τὸν τοῦ Ζαχαρίου καὶ Ἀζαρίαν ἡγουμένους
ppli cũ reliquio exerci-
τοῦ λαοῦ μετὰ τῶν ἐπιλοίπων τῆς δυνά-
tus in iudea in custodiã: τ prece
μεως ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ εἰς τήρησιν, καὶ ἐνετεί-
pit eis dicẽs. precẽstore ppło huic:
λατο αὐτοῖς λέγων· προΐστασθε τοῦ λαοῦ τούτου,
τ nõ cõmittatis bellũ cõtra gẽtes q̃ad
καὶ μὴ συνάψητε πόλεμον πρὸς τὰ ἔθνη ἕως
reuertamur nos. τ distributi sunt simo-
τοῦ ἐπιστρέψαι ἡμᾶς· καὶ ἐμερίσθησαν Σίμω-
ni viri tres mille vt iret ad
νι ἄνδρες τρισχίλιοι τοῦ πορευθῆναι εἰς τὴν
galileã: inde ãt viri octo mille
Γαλιλαίαν, Ἰούδᾳ δὲ ἄνδρες ὀκταχισχίλιοι
in galaaditim. τ pfect⁹ est simõ in
εἰς τὴν Γαλααδίτιν· καὶ ἐπορεύθη Σίμων εἰς
galileã: τ cõmisit ꝑlia mul-
τὴν Γαλιλαίαν, καὶ συνῆψε πολέμους πολ-
ta cõtra gẽtes: τ cõtrite sunt gẽtes
λοὺς πρὸς τὰ ἔθνη· καὶ συνετρίβη τὰ ἔθνη
a facie eius. τ pscut⁹ est eos vsq̃ad
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ· καὶ ἐδίωξεν αὐτοὺς ἕως
portas ptolemaidis. τ ceciderũt de
τῶν πυλῶν Πτολεμαΐδος· καὶ ἔπεσον ἐκ
gẽtib⁹ ad tria milia virorũ. τ acceperũt
τῶν ἐθνῶν εἰς τρισχιλίους ἄνδρας· καὶ ἔλαβον
spolia eorũ. τ assumpserũt eos de
τὰ σκῦλα αὐτῶν· καὶ παρέλαβον αὐτοὺς ἐκ

& peremerunt illic fere mille viros. Et adhuc epistole legebantur. Et ecce alii nuncii venerunt de galilea concissis tunicis nunciantes: secundum verba hec: dicentes conuenisse aduersum se: a ptolomaide & tyro & sidone: & repleta est omnis galilea alienigenis vt nos consumant. Vt audiuit autem iudas & populus sermones istos: cõuenit ecclesia magna cogitare quid facerẽt fratrib⁹ suis qui in tribulatione erant: & expugnabantur ab eis. Dixitq̃ iudas simoi fratri suo. Elige tibi viros: & vade et libera fratres tuos in galilea. Ego autem & frater meus ionathas ibimus in galaaditim. Et reliquit iosephum filium zacharie: & azariam duces populi cũ residuo exercitu in iudea ad custodiam: & precepit illis dicẽs. Preestote populo huic: & nolite bellum cõmittere aduersum gentes donec reuertamur. Et data sũt simoni virorũ tria milia vt iret i galileã: iudeantem octo milia in galaaditim: et abiit simon in galileam: & commisit ꝑlia multa cum gentibus: et cõtrite sunt gentes a facie eius: & persecutus est eos vsq̃ ad portam ptolemaidis. Et cecideruntde gentibus fere tria milia virorũ: & accepit spolia eorum. Et assumpsit eos qui erant in galilea: & in arbatis cũ vxoribus & natis: et omnibus que erãt illis: & adduxit in iudeam cum leticia magna. Et iudas machabeus & ionathas frater eius transierunt iordanem: & abierunt viam trium dierum in desertũ. Et occurrerunt eis nabuthei & susceperunt eos pacifice: et narrauerũt eis omnia que acciderant fratribus eorũ in galaaditide: & quia multi ex eis comprehensi sunt in barasa & abosor: & in alimis: & in casphor: et mageth: & carnaim. He omnes ciuitates mũite et magne. Sed et in ceteris ciuitatibus galaaditidis tenentur comprehensi: et in crastinum constituerunt admouere exercitum ciuitatibus his: et comprehendere & tollere eos in vna die. Et conuertit iudas & exercitus eius viam in desertũ bozor repente: & occupauit ciuitatem & occidit omnem masculum in ore gladii: et accepit omnia spolia eorum: & succendit eam igni: et surrexerunt inde nocte et ibant vsq̃ ad munitionem. Et factum est diluculo cum eleuassent oculos suos: et ecce populus multus cuius non erat numerus: portãtes scalas et machinas vt comprehenderent munitionem et expugnarent eos. Et vidit iudas quia cepit bellum: et clamor belli ascendit ad celũ sicut tuba: et clamor magnus de ciuitate: et dixit exercitui suo. Pugnate hodie pro fratribus vestris. Et venit tribus ordinib⁹ post eos: & exclamauerunt tubis et clamauerũt in oratione: et cognouerunt

galilea τ in arbatis cũ mu
τῆς γαλιλαίας καὶ ἐν Ἀρβαττοῖς σὺν ταῖς γυ
licrib⁹ τ filijs: τ oia q̃ erãt e-
ναιξὶ καὶ τοῖς τέκνοις, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐ
tis. τ duxerũt in iudeã cũ leti-
τοῖς· καὶ ἤγαγον εἰς τὴν Ἰουδαίαν μετ' εὐφρο-
tia magna. τ iudas maccabe⁹ τ
σύνης μεγάλης· καὶ Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος καὶ
ionathã frater ei⁹: trãsierunt iorda-
Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, διέβησαν τὸν Ἰορδά-
nẽ: τ abierunt viã triũ dierũ in
νην, καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν ἐν
solitudine. τ occurrerunt nabatheis:
τῇ ἐρήμῳ· καὶ συνάντησαν τοῖς Ναβαταίοις,
τ obuiã fuere illis pacifice: τ enar-
καὶ ἀπήντησαν αὐτοῖς εἰρηνικῶς, καὶ διηγή-
rauerũt illis cũ q̃ cõtigerãt
σαντο αὐτοῖς ἅπαντα τὰ συμβάντα τοῖς
fratrib⁹ eorũ in galaaditide: τ q
ἀδελφοῖς αὐτῶν ἐν τῇ Γαλααδίτιδι, καὶ ὅτι
multi de eis cõprehẽsi sunt in
πολλοὶ ἐξ αὐτῶν συνειλημμένοι εἰσὶν εἰς
bosora. τ bosor in alimis chasor ma
Βόσορρα· καὶ Βοσὸρ ἐν Ἀλίμοις Χασκὼ μα
ged τ carnaim. oẽs vrbes he
γεδ καὶ Καρναΐν· πᾶσαι αἱ πόλεις ἰσχυραὶ
fortes τ magne. τ in reliq̃s vr-
ἐχυραὶ καὶ μεγάλαι· καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς πό-
bib⁹ galaaditidis sunt cõprehẽsi.
λεσι τῆς Γαλααδίτιδος εἰσὶ συνειλημμένοι
in crastinũ costituũt castra ponere cõtra
εἰς ἄυριον τάσσεσθαι πρὸς ἐμβαλεῖν ἐπὶ
munitionem τ cõprehẽdere τ tol-
τὰ ἐχύρωμα καὶ καταλαβεῖν καὶ ἐξα-
lere oẽs hos in die vna. τ con-
ρῆραι πάντας τοὺς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ· καὶ ἀπέ-
uertit iudas τ castra eius viã
στρεψεν Ἰούδας καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ ὁδὸν
in desertũ in bosora repẽte. τ ce-
εἰς τὴν ἔρημον εἰς Βόσορρα ἄφνω· καὶ κατε-
pit vrbẽ: τ occidit oẽ mas
λάβετο τὴν πόλιν, καὶ ἀπέκτεινε πᾶν ἀρ-
culinũ in ore gladij. τ cepit om-
σενικὸν ἐν στόματι ῥομφαίας· καὶ ἔλαβε πάν-
nia spolia eorũ: τ cõbussit eã ig-
τα τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν πυ-
ni: τ discessit illinc nocte: τ ibat
ρί· καὶ ἀπῆρεν ἐκεῖθεν νυκτός, καὶ ἐπορεύετο
tãq̃ ad munitionẽ: τ factũ est diluculũ. τ
ἕως ἐπὶ τὸ ἐχύρωμα· καὶ ἐγένετο ἑωθινὸν· καὶ
eleuauerũt oculos suos: τ ecce ppls
ἦραν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ λαὸς
multꝰ cuiꝰ nõ erat numerꝰ: portãtes scalas
πολὺς οὗ οὐκ ἦν ἀριθμός, αἴροντες κλίμακας
τ machinas ad capiẽdũ munitionẽ.
καὶ μηχανὰς καταλαβεῖν τὸ ἐχύρωμα·
τ oppugnabãt eos. τ vidit iudas q̃
καὶ ἐπολέμουν αὐτούς· καὶ εἶδεν Ἰούδας ὅτι
incepsũ ẽ ꝑliũ. τ clamor vrbis
ἤρκται ὁ πόλεμος· καὶ ἡ κραυγὴ τῆς πόλεως
ascẽdit vsq̃ad celũ tubis τ voce
ἀνέβη ἕως τοῦ οὐρανοῦ, σάλπιγξι καὶ φωνῇ
magna. τ dixit viris exerci-
μεγάλῃ· καὶ εἶπε τοῖς ἀνδράσι τῆς δυνάμε-
tus. pugnate hodie pro fratri-
ως· πολεμήσατε σήμερον ὑπὲρ τῶν ἀδελ-
bus vris. τ crist in tribus ordinib⁹
φῶν ὑμῶν· καὶ ἐξῆλθεν ἐν τρισὶν ἀρχαῖς
post eos. τ clamauerũt tu-
ὀπίσω αὐτῶν· καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλ-
bis. τ clamauerũt i oratione. τ cognouit
πιγξι· καὶ ἐβόησαν ἐν προσευχῇ· καὶ ἐπέγνω

exercit⁹ timothei ꝑ maccabe⁹
ἡ παρεμβολὴ Τιμοθέου ὅτι μακκαβαῖος
est: ⁊ fugerūt a facie illi⁹. ⁊ peus
ἐφεύγον ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἐπάη
sit illos plaga magna. ⁊ ceciderūt ex
πληγὴ μεγάλη. καὶ ἔπεσον ἐξ
eis in illo die ad octo milia
αὐτῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἰς ὀκτακισχιλίους
virorū. ⁊ declinauit ad maspha: ⁊ op-
ἄνδρας. καὶ ἀπέκλινεν εἰς μασφά, καὶ ἐπο
pugnauit eā: ⁊ cepit eā:
λέμησεν αὐτήν, καὶ προκατελάβετο αὐτήν,
⁊ occidit oēs masculū ei⁹. ⁊ acce-
καὶ ἀπέκτεινε πᾶν ἀρσενικὸν αὐτῆς. καὶ ἔλα
pit spolia ei⁹: ⁊ cōbussit eā ig-
βε τὰ σκῦλα αὐτῆς, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν πυ
ne. illinc abijt. ⁊ accepit
ρί. ἐκεῖθεν ἀπῆρε. καὶ προκατελάβετο τὴν
chaphrō maceda bosor: ⁊ reliquos ve
χασφώ, μακεδὼν βοσόρ καὶ τοὺς λοιπὸς πό
bea galaaditidis. post hēc verba
λεις τῆς γαλααδίτιδος. μετὰ δὲ τὸ ῥῆμα
hec cōgregauit timothe⁹ ca-
τοῦτο συνήγαγε Τιμόθεος παρεμβο-
stra alia: ⁊ castrametat⁹ est cōtra fa
λὴν ἄλλην, καὶ παρενέβαλε κατὰ πρόσω
cie raphō vltra torrētē. ⁊ mi-
πον ῥαφὼν ἐκπέρᾳ τοῦ χειμάῤῥου. καὶ ἀπέ
sit iudas ad cōsiderandū ca-
στειλεν Ἰούδας κατασκοπεῦσαι τὴν παρεμ
stra. ⁊ renūciauerūt ei dicētes. cōgre
βολήν. καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες. ἐπι
gate sunt ad eos oēs gētes
συνηγμένα εἰσὶ πρὸς αὐτοὺς πάντα τὰ ἔθνη
q̄ in circuitu nr̄o: exercit⁹ multus valde.
τὰ κύκλῳ ἡμῶν, δύναμις πολλὴ σφόδρα.
⁊ arabes cōduxit in auxilū illis.
καὶ ἄραβας μεμίσθωται εἰς βοήθειαν αὐτοῖς
⁊ castrametant trans torrētē
καὶ παρεμβάλλουσι πέραν τοῦ χειμάῤῥου
parati venire ad te in bellū. ⁊ a-
ἕτοιμοι ἐλθεῖν ἐπὶ σὲ εἰς πόλεμον. καὶ ἐπο
bijt iudas in occursum illor̄. ⁊ di
ρεύθη Ἰούδας εἰς συνάντησιν αὐτῶν. καὶ εἶπε
xit timothe⁹ principib⁹ exercitus
τοῖς Τιμόθεος τοῖς ἄρχουσι τῆς δυνάμεως
cius. cū appīquerit iudas ⁊ castra
αὐτοῦ. ἐν τῷ ἐγγίζειν Ἰούδας καὶ τὴν παρεμβο
cius ad torrētē aque: si
λὴν αὐτοῦ ἐπὶ τὸν χειμάῤῥουν τοῦ ὕδατος, ἐὰν
trāsierit ad nos prior: nō poterim⁹
διαβῇ πρὸς ἡμᾶς πρότερος, οὐ δυνησόμεθα
sustinere eū. q̄ si potens
ὑποστῆναι αὐτόν. ὅτι δυνατὸς δυνήσεται
aduersū nos. si alit̄ timuerit ⁊ posuerit ca
πρὸς ἡμᾶς. ἐὰν δὲ δειλανθῇ καὶ παρεμβά-
stra vltra flumīs: trāsibimus
λῃ πέραν τοῦ ποταμοῦ, διαπεράσομεν
ad eū ⁊ poterim⁹ cōtra illū. vt
πρὸς αὐτὸν καὶ δυνησόμεθα πρὸς αὐτόν. ὡς
ait appīquit iudas ad torrētē
εἶπε. ἤγγισεν Ἰούδας ἐπὶ τὸν χειμάῤῥουν τοῦ
aque: statuit scribas
ὕδατος, ἔστησε τοὺς γραμματεῖς τοῦ
ppli in torrēte: ⁊ ꝓcepit
λαοῦ ἐπὶ τοῦ χειμάῤῥου, καὶ ἐνετείλατο
eis dicēs. nō dimittatis oēm hominem
αὐτοῖς λέγων. μὴ ἀφῆτε πάντα ἄνθρωπον
castrametari: sed veniāt oēs
παρεμβαλεῖν, ἀλλ' ἐρχέσθωσαν πάντες
ad bellū. ⁊ trāsiuit cōtra eos
εἰς τὸν πόλεμον. καὶ διεπέρασεν ἐπ' αὐτοὺς

castra timothei quia machabeus est:
& refugerūt a facie eius: & percusserūt
eos plaga magna: & ceciderunt ex eis
i die illa fere octo milia virorū. Et diuer
tit iudas in maspha: et expugnauit &
cepit eam: et occidit omnem masculū
eius: & sumpsit spolia eius et succendit
eam igni. Inde perrexit & cepit casbō:
& mageth & bosor: et reliquas ciuitates
galaaditidis. Post hec autem verba cō-
gregauit timotheus exercitum alium:
& castra posuit cōtra raphan trans tor-
rentem. Et misit iudas speculari exer-
citum: et nunciauerunt ei dicētes: quia
conuenerunt ad eum omnes gentes q̄
in circuitu nostro sunt: et exercit⁹ mul
tus nimis. Et arabas cōduxerunt in au
xilium sibi et castra posuerunt trās tor
rentem: parati ad te venire in prelium:
& abiit iudas obuiam illis. Et ait timo-
theus principibus exercitus sui. Cum
appropinquauerit iudas et exercit⁹ ei⁹
ad torrentem aque: si transierit ad nos
prior: non poterimus sustinere eū: qa
potens poterit aduersum nos. Si vero
timuerit trāsire & posuerit castra extra
flumen: trasfretemus ad eos: & poteri-
mus aduersus illum. Vt autem appropi
quauit iudas ad torrentē aque: statuit
scribas populi secus torrentem: et mā-
dauit eis dicens. Neminem hominum
reliqueritis: sed veniant omnes in pre-
lium: & transfretauit ad illos prior: &
omnis populus post eū: & contrite sūt
omnes gentes a facie eorum: et proie-
cerunt arma sua: & fugerunt ad phanū
quod erat in carnaim. Et occupauit ip-
sam ciuitatem: & phanum succēdit igni
cum omnibus que erant in ipso. Et op
pressa est carnaim: & non potuit sustine
re contra faciem iude. Et congregauit
iudas vniuersos israelitas qui erant in
galaaditide a minimo vsq̄ ad maximū:
& vxores eorum: & natos et exercitū
magnum valde: vt venirent in terram
iude. Et venerunt vsq̄ ad ephrō: & hec
ciuitas magna in ingressu posita muni-
ta valde. Et non erat declinare ab ea de
xtera vel sinistra: sed per medium iter
erat: & inclusserunt se qui erant in ciui-
tate: & obstruxerunt portas lapidibus:
& misit ad eos iudas verbis pacificis di-
cens. Transeamus per terram vestram
vt eamus in terram nostram: & nemo
vobis nocebit: tantum pedibus transi-
bimus: & nolebant eis aperire. Et pre-
cepit iudas predicari in castris: vt appli
carent vnusquisq̄ in quo erat loco: &
applicuerunt se viri virtutis: & oppu-
gnauit ciuitatem illam tota die & tota
nocte: E tradita est ciuitas in manu ei⁹.
Et peremerunt omnem masculum in
ore gladii: & eradicauit eam: & accepit
spolia eius & transiuit per totam ciuita
tem super interfectos. Et transgressi
sunt iordanem in campo magno cōtra
facie bethsan. & erat

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

pior: ⁊ oēs ppli ei⁹ post eū.
πρότερος, καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ ὀπίσω αὐτοῦ.
⁊ cōtritesūt ūte facie ei⁹ oēs
καὶ συνετρίβησαν πρὸ προσώπου αὐτοῦ πάν
gētes: ⁊ piecerūt arma sua ⁊
τα τὰ ἔθνη, καὶ ἔρριψαν τὰ ὅπλα αὐτῶν καὶ
fugerūt in lucū in carnain. ⁊ ce
ἔφυγον εἰς τὸ τέμενος ἐν καρναίν. καὶ προ
perūt vrbē ⁊ lucū suc
κατελάβοντο τὴν πόλιν καὶ τὸ τέμενος ἐνε
cēderūt in igne cū oib⁹ q̄ in il-
πύρισαν ἐν πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς ἐν αὐ-
lo. ⁊ oppressa est carnain: ⁊ nō potue
τῷ. καὶ ἐτροπώθη ἡ καρναίν, καὶ οὐκ ἐδύ-
runt vltra sustinere cōtra
νατο ἔτι ὑποστῆναι κατὰ πρόσωπον Ἰού-
facie iu-
δα. ⁊ cōgregauit iudas oēm israel q̄
δας. καὶ ἀνήγαγεν Ἰούδας πᾶν τὸν Ἰσραὴλ τοὺς
in galaaditide a parvo vsq̄ ad ma
ἐν τῇ γαλααδίτιδι ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγά-
gnū ⁊ mulieres eorū. ⁊ filios
λου καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν. καὶ τὰ τέκνα
eorū ⁊ sarcinas castra ma
αὐτῶν καὶ τὴν ἀποσκευὴν παρεμβολὴν με
gna valde: vt venirēt i terrā iuda. ⁊
γάλην σφόδρα, ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰούδα. καὶ
venerūt vsq̄ ad ephrō. ⁊ hec vrbs ma-
ἦλθεν ἕως Ἐφρών. καὶ αὕτη ἡ πόλις με-
gna in itrōitu munita valde.
γάλη ἐπὶ τῆς εἰσόδου ὀχυρὰ σφόδρα.
nō erat declinare ab ea ad dextrā vel sini
οὐκ ἦν ἐκκλῖναι ἀπ' αὐτῆς δεξιὰν ἢ ἀριστε-
strā. sed p medū eū ire.
ρά. ἀλλ' ἡ διαμέσου αὐτῆς πορεύεσθαι.
⁊ inclusērūt eos q̄ de ciuita
καὶ ἀπέκλεισαν αὐτοὺς οἱ ἐκ τῆς πόλε-
te. ⁊ obstruxerūt portas lapidib⁹ ⁊
ως. καὶ ἐνέφραξαν τὰς πύλας λίθοις. καὶ
misit ad eos iudas sermonib⁹ pa
ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς Ἰούδας λόγοις εἰρη-
cificis dicēs. transibo p terrā tuā
νικοῖς λέγων. διελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου
vt ebeam⁹ in terrā nr̄am. ⁊
τοῦ ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν ἡμῶν. καὶ
nullus malefaciet vobis: sed pedibus
οὐδεὶς κακοποιήσει ὑμᾶς, πλὴν τοῖς ποσὶ
transibim⁹. ⁊ nō voluerūt apire
παρελευσόμεθα. καὶ οὐκ ἠβούλοντο ἀνοῖξαι
ei: ⁊ iussit iudas ꝓdicare in
αὐτῷ, καὶ ἐπέταξεν Ἰούδας κηρύξαι ἐν τῇ
castris vt castra poneret vnusq̄sq̄ in
παρεμβολῇ τοῦ παρεμβαλεῖν ἕκαστον ἐν ᾧ
q̄ est loco. ⁊ castrametati sūt viri
ἐστι τόπῳ. καὶ παρενέβαλον οἱ ἄνδρες τῆς
exercit⁹: ⁊ oppugnauerūt vrbē tota
δυνάμεως, καὶ ἐπολέμησαν τὴν πόλιν ὅλην
die illa ⁊ tota nocte. ⁊
τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα. καὶ
tradita est vrbs in manib⁹ ei⁹. ⁊
παραδοθεῖσα ἡ πόλις ἐν χερσὶν αὐτοῦ. καὶ
occidit oēm masculū in ore gla-
ἀπώλεσε πᾶν ἀρσενικὸν ἐν στόματι ῥομ
dii: ⁊ eradicauit eā. ⁊ acce-
φαίας, καὶ ἐξερρίζωσεν αὐτήν. καὶ ἔλαβε
pit spolia ei⁹. ⁊ trāsiuit p
βε τὰ σκῦλα αὐτῆς. καὶ διῆλθε διὰ τῆς
ciuitatē sup occisos. ⁊
πόλεως ἐπάνω τῶν ἀπεσταλμένων. καὶ
transierūt iordanē in campū
διέβησαν τὸν Ἰορδάνην εἰς τὸ πεδίον
magnū cōtra facie bethsan. ⁊ erat
τὸ μέγα κατὰ πρόσωπον βαισάν. καὶ ἦν

B.

iudas cōgregās extremos & exhor-
tabatur populum per totam viam do-
nec venirent in terram iuda: & ascende-
runt in monten sion cum letitia & gau
dio: et obtulerunt holocausta: q̃ nemo
ex eis cecidisset donec reuerteretur in
pace. Et in diebus quibus erat Iudas &
Ionathas in terra galaad: & simon fra-
ter eius in galilea contra faciem ptole-
maidis audiuit iosephus zacharie fili⁹:
& azarias priceps virtutis res bene ge
stas: & prelia que facta sunt & dixit. Fa
ciamus & ipsi nobis nomen & eam⁹ pu
gnare aduersus gentes que in circuitu
nostro sunt: & precepit his qui erant in
exercitu suo: & abierunt iamnia3: & exi
uit gorgias de ciuitate: & viri eius obui
am illis in pugnam. Et fugati sunt iose-
phus et azarias vsq̃ in fines iudee: & ce
ciderunt illa die de populo israel ad duo
milia viri. Et facta est plaga magna in
populo: quia nō audierunt iudas & fra
tres eius: existimantes fortiter se factu
ros. Ipsi autem non erant de semine vi
rorum illorum: per quos salus facta est
in israel. Et viri iuda magnificati sunt
valde in conspectu omnis israel & gen
tium omnium: vbi audiebatur nomen
eorū: & conuenerunt ad eos fausta ac-
clamantes: & exiuit iudas & fratres ei⁹
& expugnabant filios esau in terra que
ad austrum est: & percussit chebron &
filias eius: & mures eius & turres ei⁹ suc
cendit igni in circuitu: et mouit castra
vt iret in terram alienigenarum: & per
ambulabat samariam. In die illa ceci-
derunt sacerdotes in bello dum volunt
fortiter facere: dum sine consilio exeūt
in prelium. Et declinauit iudas in azo-
tum in terram alienigenarum: et diruit
aras eorum: & spolia deorum suorum
succendit igni: et cepit spolia ciuitatu3:
et reuersus est in terram iuda.

Capitulum sextum.

ET rex antiochus perambulauit su
periores regiones. Et audiuit esse
ciuitatem elimaidem in perside nobilis
simam & copiosam in argento & auro:
templumq̃ in ea locuples valde: & illic
velamina aurea & lorice & scuta: que re
liquit alexander philippi rex macedo q
regnauit primus in grecia. Et venit &
querebat capere ciuitatem et depreda-
ri eam et non potuit: quoniam inno-
tuit sermo his qui erant in ciuitate. Et
insurrexerunt in prelium & fugit inde:
& abiit cu3 tristicia magna: & reuersus
est babyloniam. Et venit qui nunciaret
ei in perside: quia fugata sūt castra que
erāt in terra iuda et quia abiit lysias cū
virtute forti in primis: et fugatus est a
facie iudeorum: & inualuerunt armis &
viribus et spoliis multis que ceperunt
de castris que exciderunt: & quia diru-
erunt abominationem quam edifica-
uerant super altare quod erat in hieru
salem:

struxit munitionē ei⁹. τ ταρ-
βεῖλε τὸ ἐχύρωμα αὐτῆς· καὶ τοὺς πυρ-
γους αὐτῆς ἐνέπρησε κυκλόθεν. καὶ ἀπῆρε
vt iret in terrā alienigenarū. τ
τοῦ πορευθῆναι εἰς γῆν ἀλλοφύλων. καὶ
pambulabat samariā. in die il-
διεπορεύετο τὴν σαμάρειαν. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκ-
la ceciderūt sacerdotes vbi vellē
κείνῃ ἔπεσον ἱερεῖς πόλεων βουλομένου
illo fortiter facere dū ipse egre-
αὐτοῦ ἀνδραγαθῆσαι ἐν τῷ αὐτοῦ ἐξελ-
dit in bellū sine cōsilio. τ declina
θεῖν εἰς πόλεμον ἀβουλεύτως· καὶ ἐξέκλι
uit iudas in azotū terrā alienigenarū.
νεν ἰούδας εἰς ἄζωτον γῆν ἀλλοφύλων.
τ destruxit aras eorū: τ
καὶ καθεῖλε τοὺς βωμοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ
sculptilia deorū illorū succēdit
γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατέκαυσε
igni. τ spoliauit spolia vbi
πυρί· καὶ ἐσκύλευσε τὰ σκῦλα τῶν πόλε
um. τ reuersus est in terrā iuda.
ων· καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν γῆν ἰούδα. C.6.

ET rex antiochus pambula
Καὶ ὁ βασιλεὺς ἀντίοχος διεπορεύ
bat superiores regiones. τ audiuit q̃
το τὰς ἐπάνω χώρας· καὶ ἤκουσεν ὅτι
est in elymide in pside ciuitas glo-
ἔστιν ἐν ἐλύμαις ἐν τῇ περσίδι πόλις ἔνδο
sa diuitiis argento τ auro: τ
ξος πλούτῳ ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ, καὶ τὸ
templū q̃ in ea opulentū valde: τ illic
ἱερὸν τὸ ἐν αὐτῇ πλούσιον σφόδρα, καὶ ἐκεῖ
velamina aurea τ lorice τ ar
καλύμματα χρυσᾶ καὶ θώρακες καὶ ὅπ-
ma q̃ reliquit illic alexāder filij⁹ phi
λα ἃ κατέλιπεν ἐκεῖ ἀλέξανδρος ὁ φι
lippi rex macedo. q̃ regna
λίππου βασιλεὺς ὁ μακεδών· ὃς ἐβασί
uit prim⁹ in grecia. τ venit τ
λευσε πρῶτος ἐν τοῖς ἕλλησι· καὶ ἔλθε καὶ
q̃rebat capere ciuitatē τ depre
ἐζήτει καταλαβεῖν τὴν πόλιν καὶ προνο
dari eā: τ nō potuit. q̃ incogni
μεῦσαι αὐτήν, καὶ οὐκ ἠδυνάθη· ὅτι ἐγνω
tū⁹ est sermo his q̃ de ciuitate. τ insurre
θη ὁ λόγος τοῖς ἐκ τῆς πόλεως· καὶ ἀνέστη A
xerūt cōtra eū in bellū: τ fugit τ profect⁹
σαν αὐτῷ εἰς πόλεμον, καὶ ἔφυγε καὶ ἀπῆ
est illic cū tristitia magna vt reuerte
λθεν ἐκεῖθεν μετὰ λύπης μεγάλης ἀπορεύε-
ret in babylonē. τ venit nūcians
σθαι εἰς βαβυλῶνα· καὶ ἦλθεν ἀπαγγέλων ß.14.
q̃dā ei in pside: q̃ fugata
τίς αὐτῷ εἰς τὴν περσίδα, ὅτι τετρόπω-
erāt castra q̃ iuerāt in
ται αἱ παρεμβολαὶ αἱ πορευθεῖσαι εἰς
terrā iuda. τ iuit lysias cū exercitu
γῆν ἰούδα· καὶ ἐπορεύθη λυσίας δυνάμει
forti in primis: τ fugat⁹ est a
ἰσχυρᾷ ἐν πρώτοις, καὶ ἀνετράπη ἀπὸ
facie eor. τ inualuerūt armis
προσώπου αὐτῶν· καὶ ἐπίσχυσαν ὅπλοις
τ exercitu τ spoliis multis q̃ cepe-
καὶ δυνάμει καὶ σκύλοις πολλοῖς οἷς ἔλα-
rūt a castris q̃ exciderūt.
βον ἀπὸ τῶν παρεμβολῶν ὧν ἐξέκοψαν·
τ diruerūt abominationē q̃ edificauit
καὶ καθεῖλον τὸ βδέλυγμα ὃ ὠκοδόμησεν
in altari quod in hierusalē.
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν ἱερουσαλήμ.

iudas congregans extremos & exhor-
tabatur populum per totam viam do-
nec venirent in terram iuda: & ascende-
runt in monten sion cum letitia & gau
dio: et obtulerunt holocausta: q̃ nemo
ex eis cecidisset donec reuerteretur in
pace. Et in diebus quibus erat Iudas &
Ionathas in terra galaad: & simon fra-
ter eius in galilea contra faciem ptole-
maidis audiuit iosephus zacharie fili⁹:
& azarias priceps virtutis res bene ge
stas: & prelia que facta sunt & dixit. Fa
ciamus & ipsi nobis nomen & eam⁹ pu
gnare aduersus gentes que in circuitu
nostro sunt: & precepit his qui erant in
exercitu suo: & abierunt iamnia3: & exi
uit gorgias de ciuitate: & viri eius obui
am illis in pugnam. Et fugati sunt iose-
phus et azarias vsq̃ in fines iudee: & ce
ciderunt illa die de populo israel ad duo
milia viri. Et facta est plaga magna in
populo: quia nō audierunt iudas & fra
tres eius: existimantes fortiter se factu
ros. Ipsi autem non erant de semine vi
rorum illorum: per quos salus facta est
in israel. Et viri iuda magnificati sunt
valde in conspectu omnis israel & gen
tium omnium: vbi audiebatur nomen
eorū: & conuenerunt ad eos fausta ac-
clamantes: & exiuit iudas & fratres ei⁹
& expugnabant filios esau in terra que
ad austrum est: & percussit chebron &
filias eius: & mures eius & turres ei⁹ suc
cendit igni in circuitu: et mouit castra
vt iret in terram alienigenarum: & per
ambulabat samariam. In die illa ceci-
derunt sacerdotes in bello dum volunt
fortiter facere: dum sine consilio exeūt
in prelium. Et declinauit iudas in azo-
tum in terram alienigenarum: et diruit
aras eorum: & spolia deorum suorum
succendit igni: et cepit spolia ciuitatu3:
et reuersus est in terram iuda.

τ ſanctuariũ ſicut pri⁹ circunde
καὶ τὸ ἅγιασμα καθὼς τὸ πρότερον ἐκύκλω
derũt muris altis: τ bethſu=
σαν τείχεσιν ὑψηλοῖς, καὶ τὸν βαιθσου=
rã ciuitatẽ ſuã. τ factũ eſt vt audiuit
ρὰν πόλιν αὐτοῦ· καὶ ἐθύμωθη ὡς ἤκουσεν ὁ
rex ſimoneo iſtos: expauit
βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους, ἐταμβήθη
τ cõmotus eſt valde. τ cecidit in
καὶ ἐσαλεύθη σφόδρα· καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν
B
lectũ: τ incidit in infirmitatẽ pre
κλίνην, καὶ ἐνέπεσεν εἰς ἀῤῥωστίαν, ἀπὸ τῆς
triſtitia: quã nõ eſt factũ ei ſicut cogita
λύπης, ὅτι οὐκ ἐθύμωθη αὐτῷ κατὰ ἐνεθυ=
uerat. τ fuit illic dies plures. quã re=
μεῖτο· καὶ ἦν ἐκεῖ ἡμέρας πλείους· ὅτι ἀνε
nouata eſt in eo triſticia magna. τ arbi
καινίσθη ἐπ' αὐτὸν λύπη μεγάλη· καὶ ἐλο=
trat⁹ eſt q̃ mortũ. τ vocauit om=
γίσατο ὅτι ἀπεθανάτισεν· καὶ ἐκάλεσε πάν
nes amicos ſuos: τ dixit ad e=
τας τοὺς φίλους αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐ
eos. recedat ſomn⁹ ab ocu
τούς· ἀφίσταται ὁ ὕπνος ἀπὸ τῶν ὀφθαλ=
los meos: τ corrui corde pre
μῶν μου, καὶ ἐμπέπτωκα τῇ καρδίᾳ ἀπὸ
ſollicitudine. τ dixi corde vſq̃ad quã
τῆς μερίμνης· καὶ εἶπα τῇ καρδίᾳ ἕως τί
tribulationẽ veni τ fluctũ magnũ
τος θλίψεως ἦλθον καὶ κλύδωνος μεγάλου
in q̃ nũc ſum. qm̃ ,pb⁹ τ dilectus
ἐν ᾧ νῦν εἰμί· ὅτι χρηστὸς καὶ ἀγαπώμενος
fui in dõio meo. nũc ãt recordor
ἤμην ἐν τῇ ἐξουσίᾳ μου· νῦν δὲ μιμνήσκο
malor q̃ feci in hieruſa=
C
μαι τῶν κακῶν ὧν ἐποίησα ἐν Ἱερουσα=
lẽ. τ accepi ola vaſa au=
λήμ· καὶ ἔλαβον πάντα τὰ σκεύη τὰ χρυ
rea τ argẽtea q̃ in ea. τ mi=
σᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ τὰ ἐν αὐτῇ· καὶ ἐξε=
ſi auferre habitãtes iuda
πέμψαν ἐξᾶραι τοὺς κατοικοῦντας Ἰουδ'α
ſine cauſa. cognoui q̃ cauſa hoc inuenerũt
δικαίως· ἔγνων ὅτι χάριν τούτων ἦλθον
me mala hec. τ ecce perco tri=
μοι τὰ κακὰ ταῦτα· καὶ ἰδοὺ ἀπόλλυμαι λύ
ſtitia magna in terra aliena. τ vocauit
πῃ μεγάλῃ ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ· καὶ ἐκάλεσε
philippũ vnũ amicorũ ſuorũ: τ cõſti
φίλιππον ἕνα τῶν φίλων αὐτοῦ, καὶ κα=
tuit eũ ſup oẽ regnũ
τέστησεν αὐτὸν ἐπὶ πάσης τῆς βασιλείας
ſuũ. τ dedit ei diadema: τ
αὐτοῦ· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ διάδημα, καὶ
veſtẽ ſuã τ annulũ vt addu
τὴν στολὴν αὐτοῦ καὶ τὸ δακτύλιον ἵνα ἀγα
ceret antiochũ filiũ ſuũ: τ nutri=
γεῖν ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐκθρέ=
re eũ vt regnaret. τ mortu⁹ eſt
ψαι αὐτὸν τοῦ βασιλεύειν· καὶ ἀπέθανεν
illic antioch⁹ rex anno nono
ἐκεῖ ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς ἔτους ἐνενηκοστοῦ
τ q̃drageſimo τ cẽteſimo. τ cognouit
D
καὶ τετρακοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ· καὶ ἐπέγνω
lyſias q̃ mortu⁹ eſt rex: τ cõſti=
λυσίας ὅτι τεθνήκει ὁ βασιλεύς, καὶ κατέ
tuit vt regnaret antioch⁹ filiũ ei⁹
στησε βασιλεύειν ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ
pro eo: q̃ nutriuit iuniorẽ. τ vocauit
ἀντ' αὐτοῦ, ὃν ἐξεθρέψατο νεώτερον· καὶ ἐκάλεσε
nomẽ eiꝰ eupator. τ q̃ de ar=
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Εὐπάτωρ· καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄκ=

& ſanctificationem ſicut prius circunde
derunt muris excelſis: ſed & bethſuras
ciuitatem ſuam. Et factum eſt vt audi=
uit rex ſermões iſtos: expauit & cõmo
tus eſt valde: & decidit in lectum et inci=
dit in languorem pre triſticia: quia non
eſt factum ſicut cogitabat. Et erat illic p
dies multos: quia renouata eſt in eo tri
ſticia magna: & arbitratus eſt ſe mori.
Et vocauit omnes amicos ſuos et dixit
illis. Receſſit ſomnus ab oculis meis: &
cõcidi & corrui corde pre ſollicitudine.
Et dixi in corde meo. In quantã tribu=
lacionem deueni: & in quos fluctus tri=
ſticie in qua nunc ſum qui iocund⁹ erã:
& dilectus in poteſtate mea. Nunc vero
reminiſcor malorum que feci in hieru=
ſalem: vnde et abſtuli omnia ſpolia au=
rea & argentea que erãt in ea: & miſi au
ferre habitantes iudeam ſine cauſa. Co
gnoui ergo quia propterea inuenerũt
me mala iſta: et ecce pereo triſticia ma=
gna in terra aliena. Et vocauit philippũ
vnum de amicis ſuis: & prepoſuit eum
ſuper vniuerſum regnum ſuum. Et de
dit ei diadema: & ſtolam ſuam et annu=
lum: vt adduceret antiochum filiũ ſuũ
& nutriret eum et regnaret. Et mortu⁹
eſt illic antiochus rex anno centeſimo
quadrageſimo nono. Et cognouit ly=
ſias quoniam mortuus eſt rex: & con=
ſtituit regnare antiochum filium eius
quem nutriuit adoleſcentẽ: & vocauit
nomen eius eupatorem. Et hi qui erãt
in arce concluſerãt iſrael in circuitu ſan
ctorum: & querebant eis mala ſemper
ad firmamentũ gentium: & cogitauit
iudas diſperdere eos: & conuocauit vni
uerſum populum vt obſiderent eos.
Et conuenerunt ſimul: & obſederunt
eos anno cẽteſimoquinquageſimo: &
fecerunt baliſtas & machinas. Et exie=
runt quidam ex eis qui obſidebantur:
et adiunxerũt ſe illis aliqui impii ex iſrl
et abierunt ad regem et dixerũt. Quo=
uſq̃ non facis iudicium & vindicas fra=
tres noſtros. Nos decreuimus ſeruire
patri tuo: & ambulare in preceptis ei⁹
& obſequi edictis eius & filii populi no
ſtri propter hec alienabant ſe a nobis.
Et quicunq̃ inueniebantur ex nobis
interficiebantur et hereditates noſtre
diripiebantur. Et non ad nos tantum
extenderunt manum ſed in omnes fi=
nes noſtros. Et ecce applicuerũt hodie
ad arcem in hieruſalem occupare eam:
& munitionem in bethſurã munierũt.
Et niſi preueneris eos velocius: maio=
ra q̃ hec facient: & non poteris obtine
re eos. Et iratus eſt rex vt hec audiuit:
et conuocauit omnes amicos ſuos &
principes exercitus ſui et eos qui ſuper
equites erant. Sed et de regnis aliis &
de inſulis maritimis venerunt ad eum
exercitus conducticius: & erat nume=
rus exercitus eius centum milia peditũ:
& viginti milia equitum: & elephanti
trigintaduo docti ad prelium. Et ve=
nerunt

ce erãt cõclu:dẽtes iſrael i cir
κρας ἦσαν συγκλείοντες τὸν Ἰσραὴλ κυ=
cuitu ſanctorũ τ querẽtes mala ſe=
κλῳ τῶν ἁγίων καὶ ἐζήτουν τὰ κακὰ διὰ
per τ firmamẽtũ gẽtiũ· τ cogita=
παντὸς καὶ σύστημα τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἐλογίσα=
uit iudas diſperdere eos. τ cõgrega
το Ἰούδας ἐξᾶραι αὐτούς· καὶ ἐξεκκλησίασε
uit vniuerſũ ꝓplũ vt obſiderẽt in
σε πάντα τὸν λαὸν τοῦ περικαθίσαι ἐπ' αὐ
eos. τ cõgregati ſunt ſimul. τ obſede=
τοὺς· καὶ συνήχθησαν ἅμα· καὶ περικα=
rũt in eos anno q̃nquageſimo τ cen
θίσαν ἐπ' αὐτοὺς ἔτους πεντηκοστοῦ καὶ ἑκα=
teſimo. τ fecit cõtra eos baliſtas
τοστοῦ· καὶ ἐποίησεν ἐπ' αὐτοὺς βέλος ἄσεις
τ machinas. τ exierũt de eis de
καὶ μηχανάς· καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῶν ἐκ τοῦ
loco obſeſſo: τ adhereſerũt eis q̃dã
συγκλεισμοῦ, καὶ ἐκολλήθησαν αὐτοῖς τινὲς
ex impijs de iſrl. τ abierũt ad
τῶν ἀσεβῶν ἐξ Ἰσραὴλ· καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς
regẽ τ dixerũt. vſq̃q̃ nõ fa=
τὸν βασιλέα καὶ εἶπαν· ἕως πότε οὐ ποιεῖς
cis iudicũ: τ vlciſceris fratres nſros.
κρίσιν, καὶ ἐκδικήσεις τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν·
nos decreuim⁹ ſeruire patri tuo
ἡμεῖς ἐβουλεύσαμεν δουλεύειν τῷ πατρί σου
τ ambulare in his q̃ ab eo dicebanꝫ τ
καὶ πορεύεσθαι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις καὶ
obedire ꝓceptis ei⁹: q̃m̃
κατακολουθεῖν τοῖς προστάγμασιν αὐτοῦ, ὅτι
q̃ ſint ꝓplũ hui⁹ cauſa hui⁹ aliena
οἱ τοῦ λαοῦ τούτου χάριν τούτου ἀλλότρι
banꝫ a nobis. vere q̃ inueniebanꝫ ex no
οὗτοι ἀφ' ἡμῶν· πλὴν ὅσοι εὑρίσκοντο ἀφ' ἡ=
bis occidebanꝫ: τ poſſeſſiones nſre
μῶν ἐσφαγάζοντο, καὶ αἱ κληρονομίαι ἡμῶν
diripiebanꝫ. τ nõ cõtra nos ſolũ extẽderũt
διηρπάζοντο· καὶ οὐκ ἐφ' ἡμᾶς μόνον ἐξέτειναν
manũ: ſed τ cõtra oẽs terminos no
χεῖρα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ὅρια αὐ
ſtros. τ ecce caſtrametati ſunt hodie
τῶν· καὶ ἰδοὺ παρεμβεβλήκασι σήμερον
cõtra arcẽ hieruſalẽ vt ca=
ἐπὶ τὴν ἄκραν Ἱερουσαλήμ, τοῦ κατα=
piãt illã τ ſanctũ: τ beth
βιάσαι αὐτὴν καὶ τὸ ἅγιασμα, καὶ τὴν βαιθ=
ſurã munierũt. τ ſi nõ preueneris
σουρὰν ὠχύρωσαν· καὶ ἐὰν μὴ προκαταλά=
rio eos velociter: maiora hec fa=
βῃς αὐτοὺς θαχάχους, μείζονα τούτων ποιη=
cient: τ nõ poteris obtinere eos.
σουσι, καὶ οὐ δυνήσῃ κατασχεῖν αὐτῶν·
τ iratus eſt rex: q̃m audiuit. τ cõ
καὶ ὠργίσθη ὁ βασιλεύς, ὅτε ἤκουσε· καὶ συ
gregauit oes amicos ſuos ꝓcipes
νήγαγε πάντας τοὺς φίλους αὐτοῦ ἄρχοντας
exercit⁹ ſui τ eos q̃ ſup equites.
δυνάμεως αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν ἱππέων· καὶ
a regib⁹ alijs τ ab inſulis ma
ἀπὸ βασιλέων ἑτέρων καὶ ἀπὸ νήσων θα=
ris venerũt ad eũ exercit⁹ cõdu=
λασσῶν ἦλθον πρὸς αὐτὸν δυνάμεις μισθω=
ctidi. τ erat nũerus exercitũ ei⁹
τοί· καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς τῶν δυνάμεων αὐτοῦ
centũ milia peditũ: τ viginti mi
ἑκατὸν χιλιάδες τῶν πεζῶν, καὶ εἴκοσι χι
lia equitũ. τ elephãtes duo τ
λιάδες ἱππέων· καὶ ἐλέφαντες δύο καὶ
triginta docti ad bellũ. τ venerũt
τριάκοντα εἰδότες πολέμου· καὶ ἦλθοσαν

per idumeã: ⁊ applicuerunt
διὰ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ παρενεβάλοσαν
ad bethsurã. ⁊ pugnauerunt ad di=
ἐπὶ Βαιθσουρᾶν· καὶ ἐπολέμησαν ἐπὶ ἡμέ
es multos: ⁊ fecerunt machinas: ⁊
ρας πολλάς, καὶ ἐποίησαν μηχανάς, καὶ
exierunt ⁊ cõbusserunt eas in igne: ⁊
ἐξῆλθον καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὰς ἐν πυρί, καὶ
pugnauerunt fortiter. ⁊ recessit iu=
ἐπολέμησαν ἀνδρεωδῶς. καὶ ἀπῆρεν Ἰου=
das ab arce: ⁊ mouit castra in
δας ἐκ τῆς ἄκρας, καὶ παρενέβαλεν εἰς
bethzacharia cõtra castra
Βαιθζαχαρία ἀπέναντι τῆς παρεμβολῆς
regis. ⁊ surrexit rex
τοῦ βασιλέως· καὶ ὤρθρισεν ὁ βασιλεὺς πρω
mane: ⁊ cõcitauit exercitũ in impe
ΐ, καὶ ἀπῆρε τὴν παρεμβολὴν ἐν ὁρμῇ
tu ciuo cõtra viã bethzacharia.
ματι αὐτῆς κατὰ τὴν ὁδὸν Βαιθζαχαρία·
⁊ diuisi sunt exercit⁹ in pre
καὶ διεκριθήσαν αἱ δυνάμεις τὸν πό=
liũ: ⁊ cecinerũt tubis. ⁊
λεμον, καὶ ἐσάλπισαν τοῖς σάλπιγξι· καὶ
elephãtis ostãderũt sanguinẽ uue ⁊
τοῖς ἐλέφασιν ἔδειξαν αἷμα σταφυλῆς καὶ
morũ⁹ vt acuerent eos in pretiũ.
μόρων τοῦ παρασῆσαι αὐτοὺς εἰς πόλεμον.
⁊ diuiserũt bestias in phalanges. ⁊
καὶ διεῖλον τὰ θηρία εἰς τὰς φάλαγγας· καὶ
statuerũt cuilibet elephãti mille vi
παρέστησαν ἑκάστῳ ἐλέφαντι χιλίους ἄν
ros loricatos in loricis cõcatenatis: ⁊
δρας τεθωρακισμένους ἐν ἁλυσιδωτοῖς, καὶ
galee eree in capi
περικεφαλαίαι χαλκαῖαι ἐπὶ τῶν κε=
tibus eorũ: ⁊ dẽq; equites o=
φαλῶν αὐτῶν, καὶ πεντακόσιοι ἵππους δια
dinati: cuilibet bestie electi. hi
τεταγμένοι, ἑκάστῳ θηρίῳ ἐκλελεγμένοι· οὗτοι
ante tpa vbi erat bestia erãt: ⁊ q̃cũq;
πρὸ καιροῦ οὗ ἐὰν ᾖ τὸ θηρίον ἦσαν, καὶ οὗ ἐὰν
ibat: ibãt simul: nõ discedebãt
ἐπορεύετο, ἐπορεύοντο ἅμα, οὐκ ἀφίσταντο
ab eo. ⁊ turres ligneæ sup ipos
ἀπ' αὐτοῦ· καὶ πύργοι ξύλινοι ἐπ' αὐτοὺς
munite pregãtes in qualibet bestia acci
ὀχυροῖ σκεπαζόμενοι ἑφ' ἑκάστου θηρίου ἔζω
cte sup ea machinis: ⁊ sup q̃libet
σμένοι ἐπ' αὐτοῦ μηχαναῖς, καὶ ἐφ' ἑκάστου
viri duo ⁊ triginta pugnan=
ἄνδρες δύο καὶ τριάκοντα οἱ πολεμοῦντα=
tes in eis: ⁊ ind⁹ ei⁹. ⁊
τες ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ὁ ἐνδὸς αὐτοῦ· καὶ τὸν
residuũ hinc ⁊ inde cõstituerũt in
ἐπίλοιπον ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἔστησαν ἐπὶ τὰ
duas ptes castroꝝ cõcutientes
δύο μέρη τῆς παρεμβολῆς κατασείοντες
⁊ obtenti in vallib⁹. vt
καὶ κατεφρασσόμενοι ἐν ταῖς φάραγξιν· ὡς
ita fulsit sol in aureos cly=
δὲ ἔστιλβεν ὁ ἥλιος ἐπὶ τοὺς χρυσοῦς ἀσπί
peos resplãduerũt mõtes ab eis: ⁊ resplẽ
δας ἔστιλβεν τὰ ὄρη ἀπ' αὐτῶν, καὶ κα=
duerũt vt lãpades ignis. ⁊ erãt
τευγάζειν ὡς λαμπάδες πυρός· καὶ ἐξετά=
fuit pq̃ quadã castroꝝ regis
σθη μέρος τι τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασιλέ
ad altos mõtes: ⁊ aliq̃ ad
ως ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ὄρη, καί τινες ἐπὶ τὰ
humilia. ⁊ ibãt caute ⁊ ordina
ταπεινά· καὶ ἤρχοντο ἀσφαλῶς καὶ τετα=

per idumeam et applicuerũt ad bethsu
ram et pugnauerunt dies multos: & fe=
cerunt machinas: & exierunt & succede
runt eas igni: & pugnauerunt viriliter.
Et recessit iudas ab arce et mouit castra
ad bethzacharã contra castra regis: &
surrexit rex ante lucẽ: & cõcitauit exer
citus in impetum contra viam bethza=
charam. Et comparauerunt se exerci=
tus in prelium: & tubis cecinerunt. Et
elephantis ostenderunt sanguinem vue
et mori ad acuendos eos in prelium. Et
diuiserunt bestias per legiones: et astite
runt singulis elephantis mille viri in lo=
ricis concatenatis: & galee eree in capi=
tibus eorum: & quingenti equites ordi
nati vnicuiq; bestie electi erant. Hi ante
tempus vbicunq; erat bestia ibi erãt: &
quocunq; ibat: ibant & non discede=
bant ab ea. Sed & turres lignee sup eos
firme protegentes: super singulas be=
stias & super eas machine. Et super sin
gulas viri virtutis trigintaduo qui pu=
gnabant desuper: & intus magister be=
stie. Et residuum equitatũ hinc: & in=
de statuit in duas partes: tubis exercitũ
cõmouere et perurgere constipatos in
legionibus eius. Et vt refulsit sol in cli
peos aureos & ereos: resplenduerunt
montes ab eis: & resplenduerunt sicut
lãpades ignis. Et distincta est pars exer
citus regis per montes excellos: & alia
per loca humilia: & ibant caute et ordi=
nate. Et cõmouebantur omnes inha=
bitantes terram a voce multitudinis eo
rum: & incessu turbe & collisione armo
rum: erat enim exercitus magnus val=
de et fortis. Et appropiauit iudas &
exercitus eius in prelium: & ceciderũt
de exercitu regis sexcenti viri. Et vidit
eleazar filius saura vnam de bestiis lori
catam loricis regis: & erat eminens su=
per ceteras bestias. Et visum est ei q̃
in ea esset rex & dedit se: vt liberaret po
pulum suum & acquireret sibi nomen
eternum. Et cucurrit ad eam audacter
in medio legionis interficiens a dextris
et sinistris. Et cadebant ab eo huc latq;
illuc: & iuit sub pedes elephantis & sup
posuit se ei: & occidit eum & cecidit in
terram super ipsum: & mortuus est illic.
Et videntes virtutem regis & impetu;
exercitus eius: diuerterunt se ab eis.
Castra autem regis ascenderunt con=
tra eos in hierusalem: & applicuerunt
castra regis ad iudeam & montes sion.
Et fecit pacem cum his qui erant in be
thsura: & exierunt de ciuitate: quia
non erant eis ibi alimenta conclusis:
quia sabbata erant terre. Et compre=
hendit rex bethsuram: & constituit ibi
custodiam seruare eam: & conuertit ca
stra ad locum sanctificationis dies mul=
tos. Et statuit illic balistas & machi=
nas: & ignis iacula & tormenta ad la=
pides iactãdos & spicula & scorpios ad
mittendas sagittas & fundibula. Fece=
runt autem & ipsi machinas

te. ⁊ cõmouebant⁹ ois audiẽ=
ρῶν· καὶ ἐσαλεύοντο πάντες οἱ ἀκούο=
tes vocẽ multitudinis eoꝝ ⁊ incessum
τες φωνῆς πλήθους αὐτῶν καὶ ὁδοιπορίας
multitudinis ⁊ collisione armoꝝ.
τοῦ πλήθους καὶ συγκρουσμοῦ τῶν ὅπλων.
erat enim exercit⁹ magn⁹ valde ⁊
ἦν γὰρ παρεμβολὴ μεγάλη σφόδρα καὶ
fortis ⁊ appropiquauit iudas ⁊ castra
ἰσχυρά· καὶ ἤγγισεν Ἰούδας καὶ ἡ παρεμβο=
illi⁹ in pliũ. ⁊ ceciderũt ab
λὴ αὐτοῦ εἰς παράταξιν. καὶ ἔπεσον ἀπὸ
exercitu regis sexcẽti
τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασιλέως ἑξακόσιοι
viri. ⁊ vidit eleazar⁹ filiꝰ auarã vnã
ἄνδρες· καὶ εἶδεν Ἐλεάζαρος Αὐαρὰν ἓν τῶν
de bestijs loricatã loricis regalib⁹:
θηρίων τεθωρακισμένον θώραξι βασιλικοῖς,
⁊ erat supeminẽs oꝝ bestias. ⁊ visũ
καὶ ἦν ὑπερέχων πάντα τὰ θηρία· καὶ ὤφ=
est q̃ in illa est rex: ⁊ de
θη ὅτι ἐν αὐτῷ ἐστιν ὁ βασιλεύς, καὶ ἔδω
dit se vt liberaret ppm suũ ⁊
κεν ἑαυτὸν τοῦ σῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ
acq̃reret sibi nomẽ eternũ. ⁊ in=
περιποιῆσαι ἑαυτῷ ὄνομα αἰώνιον· καὶ ἔδρα=
ruit in eã audacter in medũ pha=
μεν αὐτῷ θράσει εἰς μέσον τῆς φά=
lãgis: ⁊ interfecit a dextra ⁊ sinistra ⁊
λαγγος, καὶ ἐπαφαίρου δεξιὰ καὶ εὐώνυμα καὶ
scissi sunt ab eo hinc ⁊ hinc: ⁊ subiit
ἐχίζοντο ἀπ' αὐτοῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ εἰσῆλθε
sub elephãtẽ: ⁊ supposuit se ei: ⁊
ὑπὸ τὸν ἐλέφαντα, καὶ ὑπέθηκεν αὐτῷ, καὶ
occidit eũ: ⁊ cecidit in terrã
ἀπέκτεινεν αὐτόν· καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν
sup ipm: ⁊ mortu⁹ est illic. ⁊ videtũt
ἐπάνω αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ εἶδον
fortitudinẽ regni ⁊ impetũ
τὴν ἰσχὺν τῆς βασιλείας καὶ τὸ ὅρμημα τῶν
exercituũ: ⁊ declinauerũt ab eis.
δυνάμεων, καὶ ἐξέκλιναν ἀπ' αὐτῶν· οἱ δὲ
de castris regis ascẽ
ἐκ τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασιλέως ἀνέ=
derũt in occursum eoꝝ in hierusa=
βαινον εἰς συνάντησιν αὐτῶν εἰς Ἱερουσα=
lẽ. ⁊ castramẽtat⁹ est rex cõtra
λήμ· καὶ παρενέβαλεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν
iudeã ⁊ in mõtẽ siõ: ⁊ fe=
Ἰουδαίαν καὶ εἰς τὸ ὄρος Σιών, καὶ ἐποίη=
cit pacẽ cũ his q̃ de bethsura.
σεν εἰρήνην μετὰ τῶν ἐκ Βαιθσούρων· καὶ
exierũt de ciuitate: quã nõ erãt eis
ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, ὅτι οὐκ ἦν αὐτοῖς
illic alimẽta q̃a cõclusi erãt in ea:
ἐκεῖ διατροφὴ τοῦ συγκεκλεῖσθαι ἐν αὐτῇ,
q̃ sabbatũ erat in terra. ⁊ cepit
ὅτι σάββατον ἦν τῇ γῇ· καὶ κατελάβετο
rex bethsurã: ⁊ cõsti=
ὁ βασιλεὺς τὴν Βαιθσούραν, καὶ ἔστη=
tuit ibi custodiã adseruãdã eã. ⁊ posuit
σεν ἐκεῖ φρουρὰν τηρεῖν αὐτήν· καὶ παρε=
castra cõtra sanctuariũ diebꝰ multos.
νέβαλεν ἐπὶ τὸ ἁγίασμα ἡμέρας πολλάς·
⁊ statuit illic balistas ⁊ machi
καὶ ἔστησεν ἐκεῖ βελοστάσεις καὶ μηχα=
nas ⁊ iacula ignis ⁊ tormẽta ad iaciãdos lapides: ⁊
νὰς καὶ πυρόβολα καὶ λιθόβολα, καὶ σκορ
scorpiões ad iaciẽda iacula ⁊ fun
πίδια εἰς τὸ βάλλεσθαι βέλη καὶ σφεν
das. ⁊ fecerũt ⁊ ipi machinas
δόνας· καὶ ἐποίησαν καὶ αὐτοὶ μηχανὰς

cõtra machinas illoꝝ: ⁊ pugnauerũt
πρὸς τὰς μηχανὰς αὐτῶν, καὶ ἐπολέμησαν
dies multos. cibi ãt nõ erãt in
ἡμέρας πολλάς. βρώματα δὲ οὐκ ἦν ἐν τοῖς
vasis: qꝰ septimꝰ annꝰ erat. ⁊ q̃
ἀγγείοις, διὰ τὸ ἕβδομον ἔτος εἶναι. καὶ οἱ
liberati fuerãt in iudea de
ἀπεσωσμένοι εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐκ τῶν
gentib̃ comederũt reliquias repo
ἐθνῶν κατέφαγον τὸ ὑπόλειμμα τῆς περι
sitionis. ⁊ relicti fuerunt in sanctis
θέσεως. καὶ ὑπελείφθησαν ἐν τοῖς ἁγίοις
viri pauci: qui obtinuerat eos fa
ἄνδρες ὀλίγοι, ὅτι κατεκράτησεν αὐτῶν ὁ λι
mes. ⁊ dispersi sunt vnusquisq; in loc
μός. καὶ ἐσκορπίσθησαν ἕκαστος εἰς τὸν τό
um suũ. ⁊ audiuit lysias q̃ philipp̃
πον αὐτοῦ. καὶ ἤκουσε λυσίας ὅτι φίλιππος
quẽ cõstituit rex antioch̃ adhuc vi
ὃν κατέστησεν ὁ βασιλεὺς ἀντίοχος ἔτι ζῶν
uẽte illo nutrire antiochũ filiũ suũ
νεῦε illo nutrire antiochũ filiũ suũ
ρος αὐτοῦ ἐκτρέφαι ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ
vt regnaret: ille: reuersus est a
εἰς τὸ βασιλεῦσαι αὐτόν, ἀπεστράφη ἐκ τοῦ
cõsilio: ⁊ media: ⁊ exercit̃
ῥεῦσε ⁊ μεσόλιας, καὶ αἱ δυνάμεις
q̃ iuerãt regis cũ illo: ⁊
αἱ πορευθεῖσαι τοῦ βασιλέως μετ' αὐτοῦ, ἐκ
q̃ querit assumere cũ nego
ζητεῖ παραλαβεῖν μετὰ τῶν πραγμά
cia. ⁊ festinauerunt ⁊ stimulabãtur ex
των. καὶ κατέσπευδον καὶ ἐπεύοντο ἐκ τῆς
arce: vt irẽt ⁊ dicerẽt ad re
ἄκρας, τοῦ ἀπελθεῖν καὶ εἰπεῖν πρὸς τὸν βα
gẽ ⁊ duces exercit̃ ⁊
σιλέα καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως καὶ
viros. deficim̃ in dies: ⁊
τοὺς ἄνδρας. ἐκλείπομεν καθ' ἡμέραν, καὶ ἡ
cib̃ nobis pauc̃: ⁊ loc̃ sup quẽ castra
τροφὴ ἡμῖν ὀλίγη, καὶ ὁ τόπος οὗ παρεμ
ponim̃ est munit̃: ⁊ incũbunt nobis
βάλλομεν ἐστὶν ὀχυρός, καὶ ἐπίκεινται ἡμῖν
negocia regni. nunc igitꝫ dem̃ dextras
τὰ τῆς βασιλείας. νῦν οὖν δώσομεν δεξιὰς
hoib̃ his: ⁊ faciam̃ cũ
τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, καὶ ποιήσωμεν μετ'
illis pacẽ ⁊ cũ oi gẽte
αὐτῶν εἰρήνην καὶ μετὰ παντὸς ἔθνους
eoꝝ: ⁊ cõstituam̃ illis vt ambulẽt
αὐτῶν, καὶ στήσωμεν αὐτοῖς τοῦ πορεύεσθαι
in legitimis suis: vt pri̇. ꝓpter
τοῖς νομίμοις αὐτῶν, ὡς τὸ πρότερον. χάριν
eis legitima sua que expulsim̃:
ὧν τῶν νομίμων αὐτῶν ὧν διεσκεδάσαμεν,
irati sunt ⁊ fecerunt hec oia. ⁊
ὠργίσθησαν καὶ ἐποίησαν ταῦτα πάντα. καὶ
placuit sermo in cõspectu regis ⁊
ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ
principũ: ⁊ misit ad eos
τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς εἰ
pacẽ facere, ⁊ susceperunt. ⁊ iurauit eis
ρηνεῦσαι. καὶ ἐπεδέξαντο. καὶ ὤμοσεν αὐ
rex ⁊ principes. post hec
τοῖς ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες. ἐπὶ τούτοις
exierunt de munitione. ⁊ rex
ἐξῆλθον ἐκ τοῦ ὀχυρώματος. καὶ ὁ βασιλεὺς
iurauit in mõte sio: ⁊ vidit munitio
ὤμοσεν ἐν τῷ ὄρει σιών, καὶ εἶδε τὸ ὀχυρω
nẽ loci: ⁊ rupit iuramẽtum q̃d
μα τοῦ τόπου, καὶ ἔλυσε τὸν ὅρκισμὸν ὃν
iurauit: ⁊ ꝓcepit ⁊ destruxit mu
ὤμοσε, καὶ ἐνετείλατο καὶ κατέβαλε τὸ τεῖ-

aduersus machinas eorum: & pugnaue
runt dies multos. Esce autem non erãt
in ciuitate: eo q̃ septimus annus esset.
et qui remanserant in iudea de gentib̃
consumpserant reliquias eorum q̃ re=
posite fuerant. Et remanserunt in san=
ctis viris pauci: quoniam obtinuerat
eos fames: & dispersi sunt vnusquisq; in
locum suum. Et audiuit lysias q̃ phi=
lippus quem cõstituerat rex antiochus
cũ adhuc viueret vt nutriret antiochus
filium suum & regnaret: reuersus est a
perfide & media et exercitus qui abie=
rat cum ipso: & quia querebat suscipe=
re regni negocia. Et festinauit ire & di=
cere ad regem et ducem exercitus. De=
ficimus cotidie & esca nobis modica
est: & locus quem obsidemus est muni=
tus: & incumbit nobis ordinare de re=
gno. Nũc itaq; demus dextras homini
bus istis: & faciamus cum illis paces &
cum omni gente eorus: & constituam̃
illis vt ambulent in legitimis suis sicut
prius. Propter legitima enim ipsorum
que despeximus irati sunt: & fecerunt
omnia hec. Et placuit sermo in conspe
ctu regis & principũ: & misit ad eos pa
cem facere & ceperunt illam: & iurauit
illis rex & principes: & exierunt de mu
nitione. Et intrauit rex montem siõ &
vidit munitionem loci: & rupit citi̇ iu=
ramentum quod iurauit: & mãdauit de
struere murum in gyro. Et discessit fe=
stinanter & reuersus est antiochiam: &
inuenit philippum dominantem ciui=
tati: & pugnauit aduersus eum & occu
pauit ciuitatem.

Capitulum septimum.

ANno cẽtesimo quinquagesimo &
primo exiit demetrius seleuci filiꝰ
ab vrbe roma: & ascendit cus paucis vi
ris in ciuitatem maritimas: & regnauit
illic. Et factus est vt ingressus est domũ
regni patrum suorum comprehendit
exercitus antiochum & lysiam: vt addu
cerent eos ad eum: & res ei innotuit &
ait. Nolite mihi ostendere faciem eorũ.
Et occidit eos exercitus. Et sedit deme
trius super sedem regni sui: & venerunt
ad eum viri iniqui & impii ex israel: & al
cimus dux eorum qui volebat fieri sa=
cerdos. Et accusauerunt populũ apud
regem dicentes. Perdidit iudas et fra=
tres eius amicos tuos & nos disperdidit
de terra nostra. Nunc ergo mitte virum
cui credis: vt eat & videat exterminiũ
omne quod fecit nobis in regionibus
regis: & puniat omnes amicos ei̇ & ad
iutores eorum. Et elegit rex amicis
suis bacchides qui dominabatur trans
flumen magnum in regno & fidelem
regi: & misit eum vt videret exterminiũ
quod fecit iudas. Sed & alcimus
impium constitut in sacerdotiũ: & mã
dauit ei facere vltionem in filios israel.
Et surrexerunt & venerunt cum exer=
citu magno in terram iuda: & miserũt
nuncios: & locuti sunt ad iudam &

rũ indicitu. ⁊ abiit cũ festinatiõe: ⁊
χος κυκλόθεν. καὶ ἀπῆρε κατὰ σπουδήν, καὶ
reuersus est in antiochiã. ⁊ inuenit philip
ἀπέστρεψεν εἰς ἀντιόχειαν. καὶ εὗρε φίλιπ
pũ dominãtẽ vrbi: ⁊ pugnauit
πον κυριεύοντα τῆς πόλεως, καὶ ἐπολέμησε
cõtra illũ. ⁊ occupauit ciuitatẽ vi.
πρὸς αὐτόν. καὶ κατελάβετο τὴν πόλιν βίᾳ.

HAnno vno ⁊ ꝓquagesimo cẽtesimo
Ἔτους ἑνὸς καὶ πεντηκοστοῦ ἑκατοστοῦ C.7.
exiuit demetrius filiꝰ seleuci ex roma: ⁊
ἐξῆλθε δημήτριος ὁ τοῦ σελεύκου ἐκ ῥώμης, καὶ
ascẽdit cũ viris paucis in ciuitatẽ ma=
ἀνέβη σὺν ἀνδράσιν ὀλίγοις εἰς πόλιν πα
ritimam: ⁊ regnauit illic. ⁊
ραθαλασσίαν, καὶ ἐβασίλευσεν ἐκεῖ. καὶ
facũ est postq̃ intrauit in domũ re=
ἐγένετο ὡς εἰσεπορεύετο εἰς οἶκον βασι=
gni patrũ suoꝝ: cõprehẽderunt exercit̃
λείας πατέρων αὐτοῦ, συνέλαβον αἱ δυνάμεις
antiochũ ⁊ lysiã vt adducerẽt eos
τὸν ἀντίοχον καὶ τὸν λυσίαν ἄγειν αὐτοὺς
ei. ⁊ cognita ẽ ei res. ⁊ di
αὐτῷ. καὶ ἐγνώσθη αὐτῷ τὸ πρᾶγμα. καὶ εἶ
xit: ne mihi ostẽdatis facies eoꝝ.
πεν, μὴ μοι δείξητε τὰς πρόσωπα αὐτῶν.
⁊ occiderunt eos exercit̃. ⁊ se=
καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς αἱ δυνάμεις. καὶ ἐκά
dit demetrius in sede regni sui.
θισε δημήτριος ἐπὶ θρόνου βασιλείας αὐτοῦ.
⁊ venerũt ad eum oẽes viri iniqui
καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν πάντες ἄνδρες ἄνομοι
⁊ impij de israel: ⁊ alcimus dux erat
καὶ ἀσεβεῖς ἐξ ἰσραήλ, καὶ ἄλκιμος ἡγεῖτο
eoꝝ volẽs esse sacerdos. ⁊ accusaue=
αὐτῶν βουλόμενος ἱερατεύειν. καὶ κατηγόρη
runt ppm apud regẽ dicẽtes:
σαν τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν βασιλέα λέγοντες,
pdidit iudas ⁊ fratres ei̇ om=
ἀπώλεσεν ἰουδᾶς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πάν
nes amicos tuos: ⁊ nos disperdiderũt
τας τοὺς φίλους σου, καὶ ἡμᾶς ἐξεδίωξαν
de terra nra. nunc igitꝫ mitte vi
ἐκ τῆς γῆς ἡμῶν. νῦν οὖν ἀπόστειλον ἄν=
rũ cui credis: ⁊ vadẽs videat
δρα ᾧ πιστεύεις, καὶ πορευθεὶς ἰδέτω
destructionẽ oẽm quã fecit no
τὴν ἐξολόθρευσιν πᾶσαν ἣν ἐποίησεν ἡμῖν
bis ⁊ regioni regis: ⁊ puniat
καὶ χώρᾳ τοῦ βασιλέως, καὶ κολασά
eos ⁊ oẽs adiuto=
τω αὐτοὺς καὶ πάντας τοὺς ἐπιβοηθοῦντα
res eoꝝ. ⁊ elegit rex
τας αὐτοῖς. καὶ ἐπέλεξεν ὁ βασιλεὺς τὸν
bacchidẽ amicũ regis do
βακχίδην τὸν φίλον τοῦ βασιλέως κυ
minãtẽ trãs flumẽ ⁊
ριεύοντα ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ
magnũ in regno ⁊ fidelẽ re=
μέγαν ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ πιστὸν τῷ βα
gi: ⁊ misit eũ ⁊ alcimum
σιλεῖ, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν καὶ ἄλκιμον τὸν
impium: ⁊ statuit illi sacerdotiũ: ⁊
ἀσεβῆ, καὶ ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἱερωσύνην, καὶ
pecepit ei vt faceret vltionẽ in
ἐνετείλατο αὐτῷ ποιῆσαι τὴν ἐκδίκησιν ἐν
filios israel. ⁊ abierunt: ⁊ venerũt cũ
τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ. καὶ ἀπῆλθον, καὶ ἦλθον με
potẽtia multa in terrã iuda. ⁊
τὰ δυνάμεως πολλῆς εἰς γῆν ἰουδᾶ. καὶ
misit nuncios ad iudã ⁊
ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς ἰουδᾶν καὶ τοὺς

fratres eiꝰ verbis pacificis cũ do
ἀδελφοὺς αὐτοῦ λόγοις εἰρηνικοῖς μετὰ δό
lo. ⁊ nõ intẽdẽrũt sermonibꝰ eoꝝ: viderũt
λου. καὶ οὐ προσέχον τοῖς λόγοις αὐτῶν, εἶδον
eos q̃ venerũt cũ exercitu multo: ⁊
ὅτι ἦλθον μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ
cõgregati sunt ad alcimũ ⁊ bacchi=
ἐπισυνήχθησαν πρὸς ἄλκιμον καὶ βακχί
de synagoga scribarũ ad cõfligẽdũ in=
δην συναγωγὴ γραμματέων ἐκζητῆσαι δί
sta. ⁊ primi assidei erãt in filiis
καια. καὶ πρῶτοι οἱ ἀσιδαῖοι ἦσαν ἐν υἱοῖς
israel: ⁊ querebãt ab illis pacẽ.
ἰσραήλ, καὶ ἐζήτουν παρ' αὐτῶν εἰρήνη.
dixerũt .n. hõ sacerdos de semine aa
εἶπαν γὰρ ἱερεὺς ἐκ σπέρματος ἀα
rõ venit cũ exercitibꝰ: ⁊ nõ iniuria
ρὼν ἦλθεν ἐν τοῖς δυνάμεσι, καὶ οὐκ ἀδικη
afficiet nos. ⁊ locutꝰ est cũ eis verba
σει ἡμᾶς. καὶ ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν λόγους
pacifica. ⁊ iurauit eis dicẽs. nõ
εἰρηνικοὺς. καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς λέγων. οὐκ
querem⁹ vobis mala ⁊ amicis no
ἐκζητήσωμεν ὑμῖν κακὰ καὶ τοῖς φίλοις ἡ
stris. ⁊ crediderũt ei ⁊ acceperũt
μῶν. καὶ ἐνεπίστευσαν αὐτῷ καὶ συνέλαβον
ex eis sexagita viros: ⁊ occidit
ἐξ αὐτῶν ἑξήκοντα ἄνδρας, καὶ ἀπέκτεινεν
eos in die vna sm sanctos q̃
αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ κατὰ τοὺς λόγους οὓς
scripsit. carnes sanctorꝫ tuorꝫ ⁊ sanguinem eo
ἔγραψε. σάρκας ὁσίων σου καὶ αἵματα αὐ
rũ effuderũt in circuitu hierly. ⁊ nõ erat qui
τῶν ἐξέχεαν κύκλῳ Ἱερ̃ν. καὶ οὐκ ἦν αὐ
sepeliẽs ⁊ incubuit eis
τοῖς ὁ θάψων καὶ ἐπέπεσεν αὐτοῖς ὁ
timor ⁊ tremor in oẽs pplm:
φόβος καὶ ὁ τρόμος ἐπὶ πάντα τὸν λαόν,
qm dixerũt: nõ est in eis veritas ⁊
ὅτι εἶπαν, οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἀλήθεια καὶ
iudiciũ. trãsgressi sunt enim cõstitutũ ⁊
κρίσις. παρεβήσαν γὰρ τὴν φάσιν καὶ τὸν
iusiurãdũ q̃ iurauerũt. ⁊ recessit bacchides
ὅρκον ὃν ὤμοσαν. καὶ ἀπῆρε βακχίδης
a hierlim: ⁊ castrametatꝰ est in be=
ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, καὶ παρεμβάλλει ἐν βη
zeth: ⁊ misit ⁊ cõprehẽdit multos
θζαίθ, καὶ ἀπέστειλε καὶ συνέλαβε πολλοὺς
de his q̃ cũ eo q̃ ad se fugerãt viros
ἀπὸ τῶν μετ' αὐτοῦ ἀνομησάντων ἀνδρῶν
⁊ q̃dã ex pplo. ⁊ mactauit eos in
καὶ τινὰς τοῦ λαοῦ. καὶ ἔβυσεν αὐτοὺς εἰς
puteũ magnũ: ⁊ cõmisit regio
τὸ φρέαρ τὸ μέγα, καὶ κατέστησε τὴν χώ=
nẽ alcimo: ⁊ reliqit cũ eo exer
ραν τῷ ἄλκιμῳ, καὶ ἀφῆκε μετ' αὐτοῦ δυ
citũ vt auxiliarẽt ei. ⁊ abiit bac=
νάμιν τοῦ βοηθεῖν αὐτῷ. καὶ ἀπῆλθε βακ
chideo ad regẽ: ⁊ satagebat
χίδης πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἐφρόντιζεν
alcimꝰ circa pncipatũ sacerdotij. ⁊ con
ἄλκιμος περὶ τῆς ἀρχιερωσύνης. καὶ συν
gregati sũt ad cũ oẽs turbã=
ηθροίσθησαν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ παράνομοι
tes pplꝫ illos: ⁊ obtinuerũt
τοῦ λαοῦ, καὶ κατεκράτησαν
terrã iuda: ⁊ fecerũt plagã magnã
γῆς Ἰουδᾶ, καὶ ἐποίησαν πληγὴν μεγάλην
in hierly. ⁊ vidit iudas oẽ ma=
ἐν Ἰερ̃ι. καὶ εἶδεν Ἰούδας πᾶσαν τὴν κα=
lũ q̃ fecit alcimꝰ ⁊ q̃ cũ eo
κίαν ἣν ἐποίησεν ἄλκιμος καὶ οἱ μετ' αὐτ

ad fratres eius verbis pacificis in dolo:
non intenderunt sermonibus eorum.
Viderunt enim quia venerunt cũ exer
citu magno: et conuenerunt ad alcimũ
et bacchidẽ congregatio scribarum re
quirere que iusta sunt. Et primi assidei
qui erant in filiis israel et exquirebant
ab eis pacem. Dixerunt enim. Homo sa
cerdos de semine aaron venit: non de=
cipiet nos. Et locutus est cum eis verba
pacifica: et iurauit illis dicens. Non infe
remus vobis malum neq̃ amicis vr̃is.
Et crediderunt ei: & comprehendit ex
eis sexaginta viros: & occidit eos in vna
die secundum verbum quod scriptum
est. Carnes sanctorum tuorũ & sangui=
nem ipsorum effuderunt in circuitu hie
rusalem: & non erat qui sepeliret: et in
cubuit timor & tremor in omnem po=
pulum quia dixerunt. Non est veritas &
iudicium in eis. Transgressi sunt enim
constitutum: & iusiurandum quod iura
uerunt. Et mouit bacchides castra ab
hierusalem: & applicuit in bethzecha:
& misit & comprehendit multos ex eis
qui a se refugerant: et quosdam de po=
pulo mactauit & in puteum magnum
proiecit. Et cõmisit regionem alcimo:
& reliquit cum eo auxilium in adiuto=
rium ipsi. Et abiit bacchides ad regem:
et satis agebat alcimus pro principa=
tu sacerdotii sui. Et conuenerunt ad eũ
omnes qui perturbabant populum suũ
et obtinuerunt terram iuda: & fecerũt
plagam magnam in israel. Et vidit iudas
omnia mala que fecit alcimus: & qui
cum eo erant filiis israel multo plusq̃
gentes: & exiit in oẽs fines iudee in cir
cuitu: & fecit vindictam in viros deser=
tores: & cessauerũt vltra exire in regio=
nem. Vidit autem alcimus q̃ preua=
luit iudas & qui cum eo erant: & cogno
uit quia nõ potest sustinere eos: & egres
sus est ad regem & acusauit eos multis
criminibus. Et misit rex nicanorẽ vnũ
ex principibus suis nobilioribus q̃ erat
inimicitias exercens contra israel: &
mandauit ei euertere populum. Et ve=
nit nicanor in hierusalem cum exercis
tu magno: & misit ad iudã & ad fratres
eius verbis pacificis cum dolo dicens.
Non sit pugna inter me et vos. Venia3
cum viris paucis vt videam facies ve=
stras cum pace. Et venit ad iudam et sa=
lutauerunt se inuicẽ pacifice: & hostes
parati erant rapere iudam. Et innotuit
sermo iude quoniam cum dolo vene=
rat ad eum & cõterritus est ab eo: & am
plius noluit videre faciem eius. Et co=
gnouit nicanor quoniam denudatum
est consilium eius: & exiuit obuiam iu=
de in pugnam iuxta capharsalama. Et
ceciderunt de nicanoris exercitu fere
quinq̃ milia viri: & fugerunt in ciuitatẽ
dauid. Et post hec verba ascendit nica=
nor in montem sion: & exierunt de sa=
cerdotibus populi salutare eum in pa=
ce et demonstrare ei holocaustomata
que offerebantur pro rege. Et irridẽs
spreuit

in filiis israel plusq̃ gẽtes. ⁊ exiuit
ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ ὑπὲρ τὰ ἔθνη. καὶ ἐξῆλθεν
in oẽs terminos iudee in
εἰς πάντα τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας κυ=
circuitu: ⁊ fecit vltionẽ in vi
κλόθεν, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν ἐν τοῖς ἀν
ris desertoribꝰ. ⁊ cessaue=
δράσι τοῖς ἀνομολογήσασι. καὶ ἀνεκάμ=
rũt ab eisdẽ in regionẽ: vt ire
σαι τοῦ πορευθῆναι εἰς τὴν χώραν, ὡς δὲ
C
vidit alcimꝰ q̃ preualuit iudas ⁊ q̃
εἶδεν ἄλκιμος ὅτι ἐνίσχυσεν Ἰούδας καὶ οἱ
cũ eo: ⁊ cognouit q̃ nõ potest sustine=
μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔγνω ὅτι οὐ δύναται ὑποστῆ
re eos: ⁊ reuersus est ad regẽ
ναι αὐτούς, καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα
ps.78
⁊ accusauit eos maloꝝ. ⁊ mi=
καὶ κατηγόρησεν αὐτῶν πονηρά. καὶ ἀπέ=
sit rex nicanorẽ vnũ princi
στειλεν ὁ βασιλεὺς νικάνορα ἕνα τῶν ἀρχόν
pũ ci⁹ nobilioriũ: ⁊ odio hẽtẽ ⁊
των αὐτοῦ τῶν ἐνδόξων, καὶ μισοῦντα καὶ
inimicũ israel. ⁊ ꝓcepit
ἐχθραίνοντα τῷ Ἰσραήλ. καὶ ἐνετείλατο
ei delere pplm. ⁊ venit nicanor in
αὐτῷ ἐξᾶραι τὸν λαόν. καὶ ἦλθε νικάνωρ εἰς
hierusalẽ cũ exercitu multo: ⁊ misit
Ἱερουσαλὴμ δυνάμει πολλῇ, καὶ ἀπέστει
ad iudã ⁊ fratres eiꝰ cũ
λε πρὸς Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ μετὰ
dolo verbis pacificis dicẽs. nõ sit bel
D
δόλου λόγοις εἰρηνικοῖς λέγων. μὴ ἔστω μά
lũ inter me ⁊ vos. veniã cũ vi=
χη ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν. ἥξω ἐν ἀν=
ris paucis: vt vtas videã fa
δράσιν ὀλίγοις, ἵνα ὑμῶν ἴδω τὰ πρό=
ciẽs cũ pace: ⁊ venit ad iudã:
σωπα μετ' εἰρήνης. καὶ ἦλθε πρὸς Ἰούδαν,
⁊ salutauerũt se inuicẽ pacifice: ⁊
καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους εἰρηνικῶς. καὶ οἱ
hostes erãt pari rapere iu=
πολέμιοι ἦσαν ἕτοιμοι ἁρπάσαι τὸν Ἰού
dã. ⁊ innotuit sermo inde: q̃
δαν. καὶ ἐγνώσθη ὁ λόγος τῷ Ἰούδᾳ, ὅτι
cũ dolo venit ad eũ. ⁊ timuit
1.mat.
14.b.
μετὰ δόλου ἦλθεν ἐπ' αὐτόν. καὶ ἐφοβήθη
ab eo: ⁊ nõ voluit vltra videre
ἀπ' αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐβουλήθη ἔτι ἰδεῖν τὸ
faciẽ ei⁹. ⁊ cognouit nicanor: q̃
πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ ἔγνω νικάνωρ, ὅτι
reuelatũ est cõsiliũ suũ: ⁊ exiuit
ἀπεκαλύφθη ἡ βουλὴ αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθεν
in occursum inde iuxta capharsala
E
εἰς συνάντησιν τῷ Ἰούδᾳ κατὰ καφερσα
ma. ⁊ ceciderunt de parte nicanoris fere
λαμά. καὶ ἔπεσον τῶν παρὰ νικάνορος ὡσεὶ
quingẽti viri ⁊ fugerũt in ve=
πεντακόσιοι ἄνδρες, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν πό
rẽ dauid. ⁊ post verba hec
λιν Δαυίδ. καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους
ascẽdit nicanor in mõtẽ siõ. ⁊ exierunt
ἀνέβη νικάνωρ εἰς τὸ ὄρος σιών. καὶ ἐξῆλθον
de sacerdotibꝰ ex sanctio ⁊ a
ἀπὸ τῶν ἱερέων ἐκ τῶν ἁγίων καὶ ἀπὸ τῶν
senioribꝰ populi vt salutarẽt cũ
πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ ἀσπασασθαι αὐτὸν
pacifice: ⁊ demonstrarẽt ei holocau=
εἰρηνικῶς, καὶ δεῖξαι αὐτῷ τὴν ὁλοκαύτω
stũ q̃ offerebat̃ pro
σιν τὴν προσφερομένην ὑπὲρ τοῦ βασιλέως
rege
⁊ sublũinauit eos: ⁊ deriſit
καὶ ἐμυκτήρισεν αὐτούς, καὶ κατεγέλασεν

eos: τ polluit eos τ locutus est
αὐτῶν, καὶ ἐμίανεν αὐτοὺς καὶ ἐλάλησεν
superbe: τ iurauit cū furore di=
ὑπερηφάνως, καὶ ὤμοσε μετὰ θυμοῦ λέ=
γων. εἰ μὴ παραδοθῇ ἰουδᾶς καὶ ἡ παρεμ
ſtra ei⁹ in man⁹ meas nūc: τ erit
βολὴ αὐτοῦ εἰς χεῖράς μου νῦν, καὶ ἔσται
ſi rediero in pace: cōburā domū
ἐὰν ἐπιστρέψω ἐν εἰρήνῃ, ἐμπυρίσω τὸν οἶκον
hāc. τ erant cū furore magno. τ
τοῦτον. καὶ ἐξῆλθε μετὰ θυμοῦ μεγάλου. καὶ
intrauerūt ſacerdotes: τ ſteterūt ante fa=
εἰσῆλθον οἱ ἱερεῖς, καὶ ἔστησαν κατὰ πρό=
ciē altaris τ tēpli: τ plora
σωπον τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ ναοῦ, καὶ ἔκλαυ
uerūt τ dixerūt tu elegiſti domū hāc
σαν καὶ εἶπαν. σὺ ἐξελέξω τὸν οἶκον τοῦ=
vt inuocarē nomē tuū in ea:
τον ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομά σου ἐπ' αὐτοῦ,
4.Re. vt eſſet domu⁹ oſonno τ obſecratiōis ppl⁹
19.g. εἶναι οἶκον προσευχῆς καὶ δεήσεως τῷ λαῷ
tuo. fac vindictā in hoīe hoc
σου. ποίησον ἐκδίκησιν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ
τ in castrio ei⁹: τ cadāt
καὶ ἐν τῇ παρεμβολῇ αὐτοῦ, καὶ πεσέτω
in gladio. recōdare blaſphemiarū
σαν ἐν ῥομφαίᾳ. μνήσθητι τῶν ὑβρισμῶν
G eorū: τ nō dēs eis māſionē. τ cri=
αὐτῶν, καὶ μὴ δῷς αὐτοῖς μονήν. καὶ ἐξῆλ
D uit nicanor de hierusalē. τ castrametat⁹
θε νικάνωρ ἐξ ἱερουσαλήμ. καὶ παρενέβα=
eſt in bethorō. τ occurrit ei exer
λεν ἐν βαιθωρῶν. καὶ συνήντησεν αὐτῷ δυ
cit⁹ ſyrie. τ iudas caſtra poſuit
ναμις συρίας. καὶ ἰούδας παρενέβαλεν
in odaſa cū trib⁹ milib⁹ virorū. τ ora
ἐν ὀδασᾷ ἐν τρισχιλίοις ἀνδράσι. καὶ προ
uit iudas τ dixit: q̄ a re=
σηύξατο ἰούδας καὶ εἶπεν, ὅτι παρὰ τὸ βα
ge qñ blaſphemauerūt: exiuit ange=
σιλεῖς ὅτι ἐβλασφήμησαν, ἐξῆλθεν ἄγγε
lus tu⁹: τ percuſſit in eis cētū octo
λός σου, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑκατὸν ὀγ
1.Mac. gintaquinq; milia. ſic cōtere
15.g. δοήκοντα πέντε χιλιάδας. οὕτω συντρίψω
exercitū hāc cotā nobis
τὴν παρεμβολὴν ταύτην ἐνώπιον ἡμῶν
hodie. τ cognoſcāt reliqui: q̄
σήμερον. καὶ γνώτωσαν οἱ ἐπίλοιποι, ὅτι
male locuti ſunt cōtra ſancta tua. τ
κακῶς ἐλάλησαν ἐπὶ τὰ ἅγιά σου. καὶ
iudica eū fin nequitiā eⁱ⁹. τ
A κρίνον αὐτὸν κατὰ τὴν κακίαν αὐτοῦ. καὶ
cōtriuerūt exercit⁹ in pectū
συνέτριψαν αἱ παρεμβολαὶ εἰς πολέμον τῇ
tertiadecima mēſis adar. τ cōtri=
τρισκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς ἀδάρ. καὶ συνε
ta ſunt caſtra nicanoris: τ cecidit
τρίβη ἡ παρεμβολὴ νικάνορος, καὶ ἔπεσεν
ipe primus in prelio. vt ūt vidit
αὐτὸς πρῶτος ἐν τῷ πολέμῳ. ὡς δὲ εἶδεν
exercit⁹ ei⁹ q̄ mortu⁹ eſt nicanor:
ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ ὅτι τέθνηκε νικάνωρ,
proiecērūt arma ſua fugerūt. τ pſe
ἔρριψαν τὰ ὅπλα αὐτῶν ἔφυγον. καὶ κα
cuti ſunt eos via dieī vnū⁹ de
τεδίωκον αὐτοὺς ὁδὸν ἡμέρας μιᾶς ἕως
adaſa vſq;quo veniat ad gazera. τ ceci=
ὀδασᾷ ἕως τοῦ ἐλθεῖν εἰς γαζηρα. καὶ ἐσάλ
nerūt poſt eos tubis
πισαν ὀπίσω αὐτῶν ταῖς σάλπιγξι τῶν

eos et polluit: & locutus eſt ſuperbe &
iurauit cuꝫ ira dicens. Niſi traditus fue
rit iudas & exercitus ei⁹ in man⁹ meas:
continuo cum regreſſus fuero in pace
ſuccendam domum iſtā. Et exiit cum
ira magna. Et intrauerunt ſacerdotes
& ſteterunt ante faciem altaris templi:
& flentes dixerunt. Tu domine elegiſti
domum iſtam ad inuocandum nomen
tuum in ea: vt eſſet domus orationis &
obſecrationis populo tuo. Fac vindi=
ctam in homine iſto: & exercitu eius &
cadāt in gladio. Memēto blaſphemias
eorum: et ne dederis eis vt permaneāt.
Et exiit nicanor ab hieruſaleꝫ & caſtra
applicuit ad bethoron: & occurrit illi
exercit⁹ ſyrie. Et iudas applicuit in adar
ſa cum tribus milib⁹ viris. Et orauit iu
das et dixit. Qui miſſi erant a rege ſen
nacherib: domine qa blaſphemauerūt
te: exiit angelus & percuſſit ex eis cen=
tumoctogintaquinq;milia: ſic contere
exercitum iſtū in conſpectu noſtro ho
die: & ſciant ceteri quia male locut⁹ eſt
ſuper ſancta tua: & iudica illum ſecun=
dum malicia illius. Et cōmiſerūt exer
citus prelium tertiadecima die menſis
adar: & contrita ſunt caſtra nicanoris:
et cecidit ipſe primus in prelio. Vt autē
vidit exercitus eius quia cecidiſſet ni=
canor: proiecerūt arma ſua et fugerūt:
& perſecuti ſunt eos via vnius diei ad
adazer vſq;quo veniatur in gazara: &
tubis cecinerunt poſt eos cum ſignifi=
cationibus. Et exierunt de omnibus
caſtellis iudee in circuitu: & ventilabāt
eos cornibus & conuertebantur iterū
ad eos. Et ceciderunt omnes gladio: &
non eſt relictus ex eis nec vnus. Et acce
perunt ſpolia eorum in predam. Et ca
put Nicanoris amputauerunt: et dex=
teram eius quam extenderat ſuperbe:
& attulerunt et ſuſpenderunt cōtra hie
ruſalem. Et letatus eſt populus valde &
egerunt diem illa in leticia magna. Et
conſtituit agi omnibus annis diem iſtā
tertiadecima die menſis adar. Et ſiluit
terra iuda dies paucos.

Capitulum octauum.

ET audiuit iudas nomen romano=
rum quia ſunt potentes viribus &
acquieſcunt ad omnia que poſtulantur
ab eis: et quicunq; acceſſerūt ad eos ſta
tuerunt cum eis amicitias: & quia ſunt
potentes viribus: et audierūt prelia eo
rum et virtutes bonas quas fecerūt in
galatia: quia obtinuerunt eos et duxe=
runt ſub tributum: & q̄ta fecerunt in
regione hiſpanie: et q̄ in poteſtatem re
degerunt metalla argenti et auri q̄ illic
ſunt: et poſſederunt omnem locum cō
ſilio ſuo & patientia: locaq; que longe
erant valde ab eis: & reges qui ſuperue
nerant eis ab extremis terre contriue=
runt: & percuſſerūt eos plaga magna.
Ceteri autem dant eis tributum omni=
bus annis: & philippum perſen ceteo=
rum regem & ceteros qui aduerſus eos
arma tulerant contriuerunt in bello:

ſignorū. τ exierūt de omib⁹ vi=
σημασιῶν. καὶ ἐξῆλθον ἐκ πασῶν τῶν κω
cis indee in circuitu: τ proſequebant
μῶν τῆς ἰουδαίας κυκλόθεν, καὶ ὑπεστρέφον
eos: τ cōuertebant⁹ hi ad eos:
αὐτοὺς, καὶ ἀνέστρεφον οὗτοι πρὸς τοὺς,
τ ceciderūt omnes gladio τ nō reli
καὶ ἔπεσον πάντες ῥομφαίᾳ καὶ οὐ κα
ctⁱ⁹ eſt ex illis vllus. τ acceperūt
τελείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδεὶς. καὶ ἔλαβον τὰ
ſpolia τ predā: τ caput
σκῦλα καὶ τὴν προνομήν, καὶ τὴν κεφαλὴν
nicanoris āputauerūt τ dextrā ei⁹ quā
νικάνορος ἀφεῖλον καὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἣν
extādit ſuperbe. τ tulerūt: τ
ἐξέτεινεν ὑπερηφάνως. καὶ ἤνεγκαν, καὶ
ſuſpenderūt cōtra hierſlm. τ lera
ἐξέτεινεν παρὰ τὴν ἱερουσαλήμ. καὶ ἐυ=
tⁱ⁹ eſt ppl⁹ valde: τ egerūt die=
φράνθη λαὸς σφόδρα, καὶ ἤγαγον τὴν ἡμέ=
em illā die letitie magne.
ραν ἐκείνην ἡμέραν εὐφροσύνης μεγάλης.
τ ſtatuerūt vt agerēt ſingulis āniis die=
καὶ ἔστησαν τοῦ ἄγειν κατ' ἐνιαυτὸν τὴν ἡμέ=
em hāc tertiadecima adar.
ραν ταύτην τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ ἀδαρ.
τ ſiluit terra iuda dies pau
καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ἰούδα ἡμέρας ὀλί=
cos.
γας. Ca.8.

ET audiuit iudas nomē ro=
Καὶ ἤκουσεν ἰούδας τὸ ὄνομα τῶν ῥω
manorū q̄ ſunt potētes fortitudic: τ ipſi ac=
μαίων ὅτι εἰσὶ δυνατοὶ ἰσχύϊ, καὶ αὐτοὶ εὐ
quieſcūt in omib⁹ ppoſitis ſi=
δοκοῦσιν ἐν πᾶσι τοῖς προτιθεμένοις αὐ=
bi: τ q̄cunq; acceſſerūt ad eos ſta=
τοῖς, καὶ ὅσοι ἂν προσέλθωσιν αὐτοῖς ἵστω
tuēt cū eis amicitiā: τ q̄ ſunt potētes
σιν αὐτοῖς φιλίαν, καὶ ὅτι εἰσὶ δυνατοὶ
viribⁱ⁹. τ narrauerūt ei p̄lia
ἰσχύϊ. καὶ διηγήσαντο αὐτῷ τοὺς πολέμους
illoꝝ τ virtutes bonas q̄ fecērūt
αὐτῶν καὶ τὰς ἀνδραγαθίας ἃς ποιοῦσιν
in galatia: τ q̄ obtinuerūt
ἐν τοῖς γαλάταις, καὶ ὅτι κατεκράτησαν
eos: τ duxerūt eos ſub tributū: τ
αὐτῶν, καὶ ἤγαγον αὐτοὺς ὑπὸ φόρον, καὶ
q̄ fecerūt in p̄uincia hiſpanie: vt
ὅσα ἐποίησαν ἐν χώρᾳ ἱσπανίας, τοῦ κατε=
obtinerēt metalla argēti τ
κρατῆσαι τῶν μετάλλων τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ
auri q̄ illic. τ obtinuerūt locū
χρυσίου τοῦ ἐκεῖ. καὶ κατεκράτησαν τοῦ τόπου
oēm cōſilio ſuo τ patiētia.
παντὸς τῇ βουλῇ αὐτῶν καὶ τῇ μακροθυμίᾳ.
τ loc⁹ erat lōge diſtāo ab illis
καὶ ὁ τόπος ἦν μακρὰν ἀπέχων ἀπ' αὐτῶν
valde τ a regib⁹ q̄ venerūt
σφόδρα. καὶ τῶν βασιλέων τῶν ἐπελθόντων
cōtra eos ab extremo terre q̄ad cōtriue
ἐπ' αὐτοὺς ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς ἕως συνέτρι=
rūt eos. τ percuſſerūt in eis plagā
ψαν αὐτούς. καὶ ἐπάταξαν ἐν αὐτοῖς πληγὴν
magnā. τ reliqui dāt eis
μεγάλην. καὶ οἱ ἐπίλοιποι διδόασιν αὐτοῖς
tributū q̄libet anno: τ philippū τ
φόρον κατ' ἐνιαυτόν, καὶ τὸν φίλιππον καὶ
perſea ceteoꝝ regē τ eos q̄ in
τὸν περσέα κετέων βασιλέα καὶ τοὺς ἐπὶ
ſurrexerūt cōtra eos cōtriuerūt eos bello:
μθέους ἐπ' αὐτὸς συνέτριψαν αὐτὸς πολέμῳ,

τ obtinuerūt eos: τ antiochū
καὶ κατεκράτησαν αὐτῶν, καὶ ἀντίοχον τὸν
magnū regē asie q̃ fuit
μέγαν βασιλέα τῆς ἀσίας τὸν πορευθέν-
cōtra eos in pugnā habēs centū
τα ἐπ' αὐτοὺς εἰς πόλεμον ἔχοντα ἱκανὸν
viginti elephātes τ equitatū τ currus
εἴκοσι ἐλέφαντας καὶ ἵππον καὶ ἅρματα
τ exercitū multū valde. τ cōtritus
καὶ δύναμιν πολλὴν σφόδρα. καὶ συνετρί-
est ab eis: τ acceperūt eū viuū. τ
βη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔλαβον αὐτὸν ζῶντα. καὶ
statuerūt eis dare eū τ
ἔστησαν αὐτοῖς διδόναι αὐτόν τε καὶ τοὺς
q̃ regnarēt post eū tributū magnū: da-
βασιλεύοντας μετ' αὐτὸν φόρον μέγαν, δι-
re obsides τ distinctionē τ regionē
δόναι ὅμηρα καὶ διαστολὴν καὶ χώραν τὴν
indicē τ medā τ lydā: τ de
ἰνδικὴν καὶ μηδίαν καὶ λυδίαν, καὶ ἐκ τῶν
optimis regionib⁹ eorū. τ accipien
τῶν καλλίστων χωρῶν αὐτῶν. καὶ λαβόν-
tes illas ab eo dederūt eis cunc
τες αὐτὰς παρ' αὐτοῦ ἔδωκαν αὐτὰς Εὐμε-
ni regi. τ q̃ cū hella
νεῖ τῷ βασιλεῖ. καὶ ὅτι οἱ ἐκ τῆς ἑλλά-
de decreuerūt ire τ tollere eos
δος ἐβουλεύσαντο ἐλθεῖν καὶ ἐξᾶραι αὐτοὺς.
τ innotuit sm̃o eis: τ miserūt
καὶ ἐγνώσθη ὁ λόγος αὐτοῖς, καὶ ἀπέστειλαν
cōtra illos ducē vnū: τ pugnauerūt
ἐπ' αὐτοὺς στρατηγὸν ἕνα, καὶ ἐπολέμησαν
cōtra eos. τ ceciderūt de eis vulne-
πρὸς αὐτούς. καὶ ἔπεσον ἐξ αὐτῶν τραυ-
rati multi. τ capeiuauerūt mul-
ματίαι πολλοί. καὶ ἠχμαλώτευσαν πολ-
tos mulieres eorū τ filios
λοὺς τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα
eorū: τ diripuerūt eos τ obti-
αὐτῶν, καὶ προενόμευσαν αὐτοὺς καὶ κατε-
nuerūt terrā eorū: τ destruxerūt
κράτησαν τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ καθεῖλον τὰ
arces eorū: τ diripuerūt e-
ὀχυρώματα αὐτῶν, καὶ προενόμευσαν αὐ-
os: τ seruos fecerūt eos vsq̃ in
τοὺς, καὶ κατεδουλώσαντο αὐτοὺς ἕως τῆς
die hāc. τ reliqua re-
ἡμέρας ταύτης. καὶ τὰς ἐπιλοίπους βα-
gna: τ insulas q̃ vnq̃ resiste-
σιλείας, καὶ τὰς νήσους ὅσοι ποτὲ ἀντέστη
rūt eis: destruxerūt τ i seruitū redegerūt
σαν αὐτοῖς, κατέφθειραν καὶ ἐδούλωσαν
eos. cū ālt amicis suis τ q̃
αὐτοὺς. μετὰ δὲ τῶν φίλων αὐτῶν καὶ τῶν
adhesebāt eis cōseruauerūt e-
ἐπαφεστηκότων αὐτοῖς συνετήρησαν αὐ-
os amicitiā: τ obtinuerūt re-
τοῖς φιλίαν, καὶ κατεκράτησαν τῶν βασι-
gna q̃ prope τ q̃ lōge. τ q̃cūq̃
λειῶν τῶν ἐγγὺς καὶ τῶν μακράν. καὶ ὅσοι
audierūt nomē eorū timebāt ab
ἤκουσαν τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐφοβοῦντο ἀπ' αὐ-
eis. q̃o ālt velint adimere τ vt re
τῶν. ὅσους δ' ἂν βούλωνται βοηθεῖν καὶ βα-
gnēt regnārt. q̃o ālt velit
σιλεύειν βασιλεύουσιν. οὓς δ' ἂν βούλων-
demarbāt. τ exaltati sunt valde. τ
ται, μειώσωσι. καὶ ὑψώθησαν σφόδρα. καὶ
in oīb⁹ his nō imposuit sibi vll⁹ eorū
ἐν πᾶσι τούτοις οὐκ ἐπέθετο οὐδεὶς αὐτῶν
diadema: τ nō vestierūt purpurā:
διάδημα, καὶ οὐ περιεβάλοντο πορφύραν,

et obtinuerunt eos: et antiochū ma-
gnum regem asie qui eis pugnam in
tulerat habens centūviginti elephan
tes et equitatum: et currus et exercis-
tum magnum valde contritū ab eis:
& quia ceperunt eū viuum & statue-
runt ei vt daret ipse & qui regnarent
post ipsum tributum magnum & da
ret obsides et constitutum: et regio-
nem indorū & medos et lydos de op
timis regionibus eorum: & acceptas
eas ab eis dederunt eumeni regi et
quia q erant apud helladam voluerūt
ire & tollere eos: & innotuit sermo
his et miserunt ad eos ducem vnum:
et pugnauerunt contra illos: & cecide
runt ex eis multi et captiuas duxerūt
vxores eorum & filios & diripuerūt
eos & terram eorum possederunt: &
destruxeruut muros eorum: & in ser-
uitutem illos redegerunt vsq̃ in hūc
diem: & residua regna et insulas que
aliquando restiterant illis extermina
uerunt & in potestatem redegerunt
Cum amicis autem suis & qui in ipis
requiem habebant conseruauerunt
amicitiam: & obtinuerunt regna que
erant proxima & que erant longe: qa
quicunq̃ audiebant nomen eorum
timebant eos. Quibus vero vellent
auxilio esse vt regnarent: regnabāt.
Quos autem vellent: regno deturba
bant: & exaltati sunt valde. Et in oi-
bus istis nemo portabat diadema:
nec induebatur purpura vt magnifi
caretur in ea. Et quia curiam fecerūt
sibi: & cotidie consulebant trecen-
tos viginti consiliū agentes sēper de
multitudine vt que digna sunt gerāt.
Et cōmittunt vni homini magistra-
tum suum per singulos annos domi
nari vniuerse terre sue: & omnes obe
diunt vni: & non est inuidia neq̃ zel⁹
inter eos: & elegit iudas eupolemum
filium iohānis filii iacob: & iasonē fi-
liū eleazari: & misit eos romam con-
stituere cum illis amicitiam & societa
tē & vt auferrent ab eis iugum greco
rum: quia viderunt q̃ in seruitutem
premerent regnum israel. Et abierūt
romam viam multam valde: & intro
ierunt curiam & dixerunt. Iudas ma-
chabeus & fratres eius: & populus iu
deorum miserunt nos ad vos statue-
re vobiscum societatem & pacem: &
conscribere nos socios & amicos ve-
stros: & placuit sermo in conspectu
eorum: & hoc rescriptus est quod re
scripserunt in tabulis ereis: & miserūt
in hierusalem vt esset apud eos ibi me
moriale pacis et societatis. Bene sit
romanis & genti iudeorum in mari
& in terra ineternum gladiusq̃ & ho
stis procul sit ab eis. Quod si instete
rit bellum romanis prius aut omnis
bus sociis eorum in omni dominatio
ne eorum: auxilium feret gens iudeo
rum prout tempus dictauerit corde
pleno: & prestantibus nō dabūt neq̃

vt magnificarent in ea. et curiā
ὥστε ἀνδρυνθῆναι ἐν αὐτῇ. καὶ βουλευτὴν
fecerūt sibi: τ cotidie cōsu-
ραν ἐποίησαν ἑαυτοῖς, καὶ καθ' ἡμέραν ἐβου-
lebāt trecēti τ viginti cōsultan-
λεύετο τριακόσιοι καὶ εἴκοσι βουλευό-
tes semper de multitudine: vt
μενοι διαπαντὸς περὶ τοῦ πλήθους, τοῦ
gubernēt eos. τ credidit vni ho-
διοικεῖν αὐτούς. καὶ πιστεύουσιν ἑνὶ ἀν-
mini: vt iperet eis q̃ singulos ānos: τ do
θρώπῳ, ἄρχειν αὐτῶν κατ' ἐνιαυτόν, καὶ κυ
minet toti⁹ terre eorū. τ obe
ριεύειν πάσης τῆς γῆς αὐτῶν. καὶ πάντες
audiūt vnū. τ nō est inuidia neq̃
ἀκούουσι τοῦ ἑνός. καὶ οὐκ ἔστι φθόνος οὐδὲ
zel⁹ in illis. τ elegit iudas
ζῆλος ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐπέλεξεν Ἰούδας τὸν
eupolemū filiū ioannis filij accos τ ia
εὐπόλεμον υἱὸν Ἰωάννου τοῦ ἀκκὼς καὶ Ἰά-
sonē filiū eleazari: τ misit eos
σωνα υἱὸν Ἐλεαζάρου, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς
ad romā ad cōstituēdū cū illis amicitiā τ socie-
εἰς Ῥώμην στῆσαι αὐτοῖς φιλίαν καὶ συμ-
tatē: τ vt auferrēt iugū ab eis.
μαχίαν, καὶ τοῦ ἆραι τὸν ζυγὸν ἀπ' αὐτῶν.
qm̃ viderūt regnū grecoꝝ in
ὅτι εἶδον τὴν βασιλείαν τῶν ἑλλήνων κα-
seruitutē redigēteos israel seruio. τ
ταδουλωμένους τὸν Ἰσραὴλ δουλείᾳ. καὶ
abierūt ad romā. τ via multa
ἐπορεύθησαν εἰς Ῥώμην. καὶ ἡ ὁδὸς πολλὴ
valde. τ intrauerūt in senatū:
σφόδρα. καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον,
τ respōderūt τ dixerūt. iudas mac
καὶ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον. Ἰούδας ὁ μακ
cabe⁹ τ fratres eiꝰ τ multitudo
καβαῖος καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ τὸ πλῆθος
iudeorū miserunt nos ad vos.
τῶν Ἰουδαίων ἀπέστειλαν ἡμᾶς πρὸς ὑμᾶς.
ad statuēdū vobiscū societatē τ pacē
στῆσαι μεθ' ὑμῶν συμμαχίαν καὶ εἰρήνην
τ ad cōscribēdū nos socios τ ami
καὶ γραφῆναι ἡμᾶς συμμάχους καὶ φί-
cos vros. τ placuit sm̃o coā e-
λους ὑμῶν. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον αὐ-
is: τ hoc rescriptū epistole
τῶν, καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς
quā rescripsit in tabulis ereis. τ
ἃς ἀντέγραψεν ἐπὶ δέλτοις χαλκαῖς. καὶ
misit in hierusalē vt esset apud
ἀπέστειλεν εἰς Ἱερουσαλὴμ εἶναι παρ' αὐ-
eos illic memoriale pacis τ societa
τοῖς ἐκεῖ μνημόσυνον εἰρήνης καὶ συμμα-
tis. bene sit romanis τ gen
χίας. καλῶς ἔστω Ῥωμαίοις καὶ τῷ ἔθνει
ti iudeorū in mari τ in terra
Ἰουδαίων ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ ἐπὶ τῆς ἠπείρου
in seculū. τ gladi⁹ τ hostis pro
εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ῥομφαία καὶ ἐχθρὸς μα
cul sit ab eis. si ālt institerit bellū
κρυνθείη ἀπ' αὐτῶν. ἐὰν δὲ ἐνστῇ πόλεμος
in roma prius vel oīb⁹ socis
ἐν Ῥώμῃ πρότερον ἢ πᾶσι τοῖς συμμάχοις
eorū in oī ditione eorū: auxiliū feret
αὐτῶν ἐν πάσῃ κυρίᾳ αὐτῶν, συμμαχήσει
q̃ēo iudeorū: vt tpo dicta
τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων, ὡς ἂν ὁ καιρὸς ὑπο-
nerit eis corde pleno. τ
γράφῃ αὐτοῖς καρδίᾳ πληρεῖ. καὶ τοῖς
pcēntib⁹ nō dabūt: neq̃
πολεμοῦσιν οὐ δώσουσι, οὐδὲ

subministrabūt triticū arma argētum nauco
ἐπαρκέσουσι σῖτον ὅπλα ἀργύριον πλοῖα
vt visum ē romanis. ⁊ custodiēt man
ὡς ἔδοξε ῥωμαίοις. καὶ φυλάξουσι τὰ φυ
data eorū nihil accipētes. fm
λάγματα αὐτῶν οὐδὲν λαβόντες. κατὰ τὰ
cadē ēt si gēti iudeorū contigerit pri
ἀυτὰ εἰ ἐὰν ἔθνει ἰουδαίων συμβῇ πρότε
us bellū: auxiliū ferēt romani
ρον πόλεμος, συμμαχήσουσι οἱ ῥωμαῖοι
ex alio vt eis opportunitas di
ἐκ μερους ὡς ἂν ἀνῆται ὁ καιρὸς ὑπο
cauerit. ⁊ adiuuantib⁹ nō dabit
γραφῆ. καὶ τοῖς συμμαχοῦσιν οὐ δοθήσεται
triticū arma argētum nauco vt placuit rome:
σῖτος ὅπλα ἀργύριον πλοῖα ὡς ἔδοξε ῥώμη,
⁊ custodiēt mādata hec ⁊
καὶ φυλάξουσι τὰ φυλάγματα ταῦτα καὶ
nō cū dolo. fm simonē hoc
οὐ μετὰ δόλου. κατὰ τοὺς λόγους τοὺτους
statuerūt romani cū ppl'o iudeorū. si
ἔστησαν ῥωμαῖοι τῷ δήμῳ τῶν ἰουδαίων. ἐὰν
ēt post verba hec cōsiliū habuerit
εἰ μετὰ τοὺς λόγους τοὺτους βουλεύσωνται
hi ⁊ hi addere vel detrahere: fa
οὗτοι καὶ οὗτοι προσθῆναι ἢ ἀφελεῖν, ποιή
cient ad libitū eorū. ⁊ q̄ addide
σουσι ἐξ ἀρίστως αὐτῶν. καὶ ὃ ἐὰν προσθῶ
rint vel dēpserint erit ratū. ⁊ de ma
σιν ἢ ἀφελῶσιν ἔσται κύρια. καὶ περὶ τῶν κα
lis q̄ rex demetri⁹ fecit
κῶν ὧν ὁ βασιλεὺς δημήτριος συνετελέσθη
cōtra eos: scripsim⁹ ei dicētes. ob
εἰς αὐτοὺς, ἐγράψαμεν αὐτῷ λέγοντες. διὰ
qd aggrauasti iugū tuū sup amicos
τί ἐβάρυνας τὸν ζυγόν σου ἐπὶ τοὺς φίλους
nros socios iudeos. si igit
ἡμῶν τοὺς συμμάχους ἰουδαίους. ἐὰν οὖν
vltra adierint cōtra te: faciem⁹ eis
ἔτι ἐντύχωσι κατὰ σοῦ, ποιήσωμεν αὐτοῖς
iudiciū. ⁊ oppugnabim⁹ te per ma
τὴν κρίσιν. καὶ πολεμήσομέν σε διὰ τῆς θα
re ⁊ per terrā.
λάσσης καὶ διὰ τῆς ξηρᾶς. Ca.9.

ET audiuit demetri⁹ q̄ fecit
Καὶ ἤκουσε δημήτριος ὅτι ἐποίησε
nicanor ⁊ exercit⁹ eius bellū:
νικάνωρ καὶ δυνάμεις αὐτοῦ πόλεμον,
⁊ addidit bacchidē ⁊ al
καὶ προσέθετο τὸν βακχίδην καὶ τὸν ἄλ
cimū iterū mittere in terrā iu
κιμον ἐκ δευτέρου ἀποστεῖλαι εἰς γῆν ἰου
da. ⁊ dextrū cornu cū eis. ⁊
δα. καὶ τὸ δεξιὸν κέρας μετ' αὐτῶν. καὶ
abierunt viā q̄ in galgala: ⁊
ἐπορεύησαν ὁδὸν τὴν εἰς γάλγαλα, καὶ
castrametati sunt in mesaloth q̄ in arbe
παρεμέβαλον ἐπὶ μεσαλὼθ τὴν ἐν ἀρβή
lis. ⁊ acceperunt eā: ⁊ pere
λοις. καὶ προκατελάβοντο αὐτήν, καὶ ἀπώ
merunt aiaē hoīm multaē. ⁊
λεσαν ψυχὰς ἀνθρώπων πολλάς. καὶ
mēse primo anni secundi ⁊
τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου ἔτους τοῦ δευτέρου καὶ
cinquagesimi ⁊ centesimi castrametati sunt ad
πεντηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ παρεμέβαλον ἐπὶ
hierusalē. ⁊ surrexerūt ⁊ abierunt
ἱερουσαλήμ. καὶ ἀπῆραν καὶ ἐπορεύησαν
in berea cū viginti milib⁹ virorū ⁊
εἰς βεριαν ἐν εἴκοσι χιλιάσιν ἀνδρῶν καὶ
duob⁹ milib⁹ equitū. ⁊ iudas pcussit
δισχίλια ἵππων. καὶ ἰούδας ἐν παρεμβο-
castra in clausa. ⁊ tres mille viri
βλακὼς ἐν ἐλιάσα. καὶ τρισχίλιοι ἄνδρες
eiecti cū eo. ⁊ viderunt multitudinem
ἐκλεκτοὶ μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶδον τὸ πλῆθος τῶν
exercituū q̄m multi sunt: ⁊ timuerunt
δυνάμεων ὅτι πολλοί εἰσι, καὶ ἐφοβήθησαν
valde. ⁊ subtraxerunt se multi de
σφόδρα. καὶ ἐξεῤῥύησαν πολλοὶ ἀπὸ τῆς
castris. nō relicti sunt ex eis
παρεμβολῆς. οὐ κατελείφθησαν ἐξ αὐτῶν
nisi octingēti viri. ⁊ vidit iudas
ἀλλ' ἢ ὀκτακόσιοι ἄνδρες. καὶ εἶδεν ἰούδας
q̄ defluxerē castra sua: ⁊ bel
ὅτι ἀπερρύη ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, καὶ ὁ πό-
lū affligebat eū: ⁊ cōfractus est cor
λεμος ἐθλίβετο αὐτόν, καὶ συνετρίβη τὴ καρ
de q̄m nō habuit tēpus vt cōgregaret eos.
δίᾳ ὅτι οὐκ εἶχε καιρὸν συναγαγεῖν αὐτούς.
⁊ dissolutus ē. ⁊ dixit reliquis.
καὶ ἐξελύθη. καὶ εἶπε τοῖς κατελειφθεῖσιν.
surgamus ⁊ ascēdamus ad cōtra
ἀναστῶμεν καὶ ἀναβῶμεν ἐπὶ τοὺς ὑπεναντί-
rios nros. si forte poterimus debellare
ους ἡμῶν. ἐὰν ἄρα δυνώμεθα πολεμῆσαι αὐ-
os. ⁊ auertētur eū dicētes. nō
τοὺς. καὶ ἀποστρέψαι αὐτὸν λέγοντες. οὐ μὴ
poterimus sed liberemur nras ani
δυνώμεθα ἀλλ' ἢ σωζώμεθα τὰς ἑαυτῶν ψυ-
mas nīc reuertere. ⁊ fratres nri
χὰς τὸ νῦν ἐπιστρέψωμεν. καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν
defluxerunt. ⁊ pugnabim⁹ cōtra eos.
ἀπερρύησαν. καὶ πολεμήσωμεν πρὸς αὐτοὺς.
nos āt pauci. ⁊ dixit iudas. nō mihi sit
ἡμεῖς δὲ ὀλίγοι. καὶ εἶπεν ἰούδας. μὴ μοι γέ-
reos hec facere vt fugiam⁹ ab eis
νοιτο πρᾶγμα τοῦτο, ποιῆσαι φυγεῖν ἀπ' αὐ-
ios. ⁊ appropiquauit tēpus nrm ⁊ moria
τῶν. καὶ ἤγγικεν ὁ καιρὸς ἡμῶν καὶ ἀποθανό-
mur fortiter ppter fratres nros. ⁊
μεθα ἀνδρίᾳ χάριν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. καὶ
nō relinquam⁹ crimē glie nre. ⁊
μὴ καταλίπωμεν αἰτίαν τῇ δόξῃ ἡμῶν. καὶ
mouit exercit⁹ de castris.
ἀπῆρεν ἡ δύναμις ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς.
⁊ steterūt in occursum eis. ⁊ diui
καὶ ἔστησαν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς. καὶ ἐμερί-
sus ē equitat⁹ i duas ptes. ⁊ funditulārij ⁊
σθη ἱππικὸν δύο μέρη. καὶ οἱ σφενδονῆται καὶ
sagittarij ptibūt exercitū. ⁊
οἱ τοξόται προεπορεύοντο τῆς δυνάμεως. καὶ οἱ
ōnī certatores eōs potētes. bacchides āt
πρωτεύοντες πάντες οἱ δυνατοὶ. βακχίδης δὲ
erat i dextro cornu. ⁊ appropiquauit phalāx
ἦν ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι. καὶ ἤγγισεν ἡ φάλαγξ
a duab⁹ ptib⁹ ⁊ cecinerūt tubis:
ἐκ τῶν δύο μερῶν καὶ ἐφώνουν ταῖς σάλπιγ
⁊ cecinerūt q̄ a pte iude ⁊ ipsi
ξι, καὶ ἐσάλπισαν οἱ παρὰ ἰούδα καὶ αὐτοὶ
tubis: ⁊ cōmota est terra a
ταῖς σάλπιγξι, καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ ἀπὸ τῆς
voce exercituū. ⁊ fuit prelio
φωνῆς τῶν παρεμβολῶν. καὶ ἐφέρετο ὁ πόλε-
um cōmissum a mane vsq̄ ad vesperā.
μος συνεμιγνύετο ἀπὸ πρωΐας ἕως ἑσπέρας.
⁊ vidit iudas q̄ bacchides ⁊ firma
καὶ εἶδεν ἰούδας ὅτι βακχίδης καὶ ὁ στρα-
mētū exercit⁹ in dextris. ⁊
τόμεδον τῆς παρεμβολῆς ἐν τοῖς δεξιοῖς. καὶ
cōuenerunt cū eo oēs animosi eo
συνῆλθον αὐτῷ πάντες οἱ εὐψυχοι τῇ καρ
de: ⁊ cōfractū est dextrū cornu ob ipsū
δίᾳ καὶ συνετρίβη τὸ δεξιὸν κέρας ἀπ' αὐτῶν

A B C D

z.4.b.

τ pſecuti ſũt poſt eos vſq; ad azoti mõtẽ.
καὶ ἐδίωξαν ὀπίσω αὐτῶν ἕως ἀζώτου ὄρους·
τ q̃ in ſiniſtro cornu viderũt q̃ cõtri=
καὶ οἱ εἰς τὸ ἀριστερὸν κέρας εἶδον ὅτι συνε
tũ eſt dextrũ cornu: τ reuerti ſũt fm
τρίβη τὸ δεξιὸν κέρας, καὶ ἐπέστρεψαν κατὰ
pedes iude τ eorũq̃ cũ eo a
πόδας ἰούδου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ἐκ τῶν
tergo: τ ingrauatũ ẽ prelũ: τ ceci=
ὀπίσθεν, καὶ ἐβαρύνθη ὁ πόλεμος, καὶ ἔπε
derũt vulnerati multi ex his τ ex
σον τραυματίαι πολλοὶ ἐκ τούτων καὶ ἐκ
his. τ iudas cecidit: τ reliqui fuge
τούτων· καὶ ἰούδας ἔπεσε, καὶ οἱ λοιποὶ ἔφυ
rũt. τ tulerũt ionathã τ ſimõ indã
γον· καὶ ἦραν ἰωνάθαν καὶ σίμων ἰούδαν τὸν
fratrẽ ſuũ: τ ſepelierũt eũ in ſe=
ἀδελφὸν αὐτῶν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τά
pulcura patrũ eiꝰ in modin. τ luxe=
φῳ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν μωδείν· καὶ ἔκλαυ
rũt eũ τ plãxerũt eũ oia iſrael
σαν αὐτὸν καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς ἰσραὴλ
plãctu magno. τ ploauerũt dies mul=
κοπετὸν μέγαν· καὶ ἐπένθουν ἡμέρας πολ
tos τ dixerũt. q̃mõ cecidit potẽs ſaluãs
λὰς καὶ εἶπαν· πῶς ἔπεσε δυνατὸς σώζων
iſrael. τ reliqua ſermonũ iu=
τὸν ἰσραήλ· καὶ τὰ περισσὰ τῶν λόγων ἰού
de τ bellorũ τ facinorũ
δα καὶ τῶν πολέμων καὶ τῶν ἀνδραγαθι
q̃ fecit τ magnitudinis eorũ
ῶν ὧν ἐποίησε καὶ τῆς μεγαλωσύνης αὐτῶν
nõ ſunt ſcripta. multa enĩ erãt valde. τ
οὐ κατεγράφη· πολλὰ γὰρ ἦν σφόδρα. καὶ
factũ eſt poſt mortẽ iude: emerſerũt
ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν ἰούδα, ἐξέκυψαν
iniqui in oib⁹ terminis iſrael. τ
οἱ ἄνομοι ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις ἰσραήλ· καὶ
exorti ſunt oẽes operãtes iuſtica
ἀνέτειλαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀδικί
tẽ. in dieb⁹ illis facta ẽ fames
αν. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐγένετο λιμὸς
magna valde. τ rebellauit regio cũ
μέγας σφόδρα· καὶ ἠνομόλησεν ἡ χώρα με
ipſis. τ elegit bachides im=
τ' αὐτῶν. καὶ ἐξέλεξε βακχίδης τοὺς ἀσε=
pios viros: τ cõſtituit eos dños
βεῖς ἄνδρας, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς κυρίους
regionis. τ exq̃rebãt τ ſcrutabant
τῆς χώρας· καὶ ἐξεζήτουν καὶ ἐξηρεύνων τοὺς
amicos iude. τ duxerũt eos ad bacchi
φίλους ἰούδα· καὶ ἤγαν αὐτοὺς πρὸς βακχί=
dẽ: τ vindicabãt in illos: τ illudebãt eos.
δην, καὶ ἐξεδίκα αὐτοὺς, καὶ ἐνέπαιζεν αὐτοῖς.
τ facta ẽ tribulatio magna in iſrael: q̃
καὶ ἐγένετο θλῖψις μεγάλη ἐν τῷ ἰσραήλ, ἥτις
nõ eſt facta aqua die nõ eſt viſus ꝓpheta
οὐκ ἐγένετο ἀφ' ἧς ἡμέρας οὐκ ὤφθη προφήτης
eis: τ cõgregati ſunt oẽes amici
αὐτοῖς· καὶ συνῆχθησαν πάντες οἱ φίλοι
iude τ dixerũt ionathe. ex quo fra
ἰούδα καὶ εἶπον τῷ ἰωνάθαν· ἀφ' οὗ ὁ ἀδελ
ter tuꝰ iudas mortuꝰ eſt: τ vir ſimi=
φός σου ἰούδας τετελεύτηκε, καὶ ἀνὴρ ὅμοι=
lis ei nõ eſt ad exerciũ cõtra inimicos
ος αὐτῷ οὐκ ἔστιν ἐξελθεῖν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς
τ bacchidẽ. τ in inimicos
καὶ βακχίδην· καὶ ἐν τοῖς ἐχθραίνουσι τοῦ
gẽtis nre. nũc igit te elegimꝰ hos
ἔθνους ἡμῶν· νῦν οὖν σε κρατησάμεθα σήμερ=
die vt ſis pro eo nobis in principẽ
ον τοῦ εἶναι ἀντ' αὐτοῦ ἡμῖν εἰς ἄρχοντα

& perſecutus eſt eos vſq; ad montẽ azo
ti. Et qui in ſiniſtro cornu erant vide=
runt q̃ contritum eſt dextrum cornu:
& ſecuti ſunt poſt iudam & eos qui cũ
ipſo erant a tergo. Et ingrauatũ eſt pre
lium & ceciderunt vulnerati multi ex
his et ex illis. Et iudas cecidit: & ceteri
fugerunt. Et ionathas & ſimon tulerũt
iudam fratrem ſuum: & ſepelierunt eũ
in ſepulchro patrum ſuorum in ciuita=
te modin. Et fleuerunt eum omnis po=
pulus iſrael planctu magno: & lugebãt
dies multos et dixerunt. Quomodo ce
cidit potens qui ſaluum faciebat popu
lum iſrael. Et cetera verba bellorum iu
de & virtutum quas fecit: & magnitudi
nis eius non ſunt deſcripta. Multa enĩ
erant valde. Et factum eſt poſt obitum
iude emerſerunt iniqui in omnibus fi=
nibus iſrael: & exorti ſunt omnes qui
operabãtur iniquitatem. In dieb⁹ illis
facta eſt fames magna valde: & tradidit
ſe bacchidi omnis regio eorum cũ ipſis:
Et elegit bacchides viros impios & con
ſtituit eos dominos regionis: & exquire
bant & perſcrutabantur amicos iude: &
adducebant eos ad bacchidem: & vin=
dicabat in illos & illudebat. Et facta eſt
tribulatio magna in iſrael: qualis non
fuit ex die qua non eſt viſus propheta
in iſrael: et congregati ſunt omnes ami
ci iude: & dixerunt ionathe. Ex quo fra
ter tuus iudas defunctus eſt: vir ſimilis
ei non eſt qui exeat contra inimicos no
ſtros bacchidem & eos qui inimici ſunt
gentis noſtre. Nunc itaq; te hodie elegi
mus eſſe pro eo nobis in principem &
ducem ad bellandum bellum noſtrum.
Et ſuſcepit ionathas tempore illo prin
cipatus: & ſurrexit loco iude fratris ſui:
& cognouit bacchides: & querebat eus
occidere: & cognouit ionathas & ſimõ
frater eius et omnes qui cum eo erant:
& fugerunt in deſertum thecue: & cõſe
derũt ad aquam lacus aſphar: & cogno
uit bacchides: & die ſabbatorum venit
ipſe et omnis exercitus eius trãs iorda=
nem: & ionathas miſit fratrem ſuus du
cem populi: & rogauit nabutheos ami=
cos ſuos vt cõmodarent illis apparatũ
ſuum qui erat copioſus: & exierunt filii
iambri ex madaba: & comprehẽderũt
iohannẽ et omnia que habebat: & abie
runt habentes ea. Poſt hec verba renũ
ciatum eſt ionathe et ſimoni fratri eius:
quia filii iambri faciũt nuptias magnas
& ducunt ſponſas ex madaba filiã vniꝰ
de magnis principibus chanaan cũ am
bitione magna: & recordati ſunt ſan=
guinis iohãnis fratris ſui: & aſcenderũt
& abſconderunt ſe ſub tegumento mõ
tis: & eleuauerũt oculos ſuos & vide=
runt et ecce tumultus et aparatus mul=
tus: et ſponſus proceſſit et amici eius &
fratres eius obuiam illis cum tympanis
& muſicis & armis multis: et ſurrexerũt
ad eos ex inſidiis: & occiderunt eos:
& ceciderunt vulnerati multi: & reſi=
dui fugerunt in montes: & acceperũt
omnia ſpolia eorum: & conuerſe ſunt
nuptie in luctũ: & vox muſicorũ

τ ducẽ vt pugnes pugnã
καὶ ἡγούμενον τοῦ πολεμῆσαι τὸν πόλεμον
ſtram. τ ſuſcepit ionathã in tpe
ἡμῶν· καὶ ἐπιδεξάμενος ἰωνάθαν ἐν τῷ καιρῷ
illo ducatũ: τ ſurrexit pro iuda
ἐκείνῳ τὴν ἡγεσίαν, καὶ ἀνέστη ἀντὶ ἰούδα τοῦ
fratre ſuo. τ cognouit bachides τ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ· καὶ ἔγνω βακχίδης καὶ
q̃rebat eũ occidere: τ cognouit ionathas
ἐζήτει αὐτὸν ἀναιρεῖν, καὶ ἔγνω ἰωνάθας
τ ſimõ frater eiꝰ τ omnes q̃
καὶ σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ
eũ eo: τ fugerũt in deſertũ thecoe.
μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον θεκωέ·
τ caſtrametati ſunt ad aquã lacꝰ aſ=
καὶ παρεμβάλον ἐπὶ τὸ ὕδωρ λάκκου ἀσ
phar. τ cognouit bachides die ſab=
φάρ· καὶ ἔγνω βακχίδης τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ
batorũ: τ venit ipſe τ toꝰ exer=
βάτων, καὶ ἦλθεν αὐτὸς καὶ πᾶν τὸ στρά=
citꝰ eiꝰ vltra iordanẽ. τ mi=
τευμα αὐτοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου. καὶ ἀπε
ſit fratrẽ ſuũ ducẽ ut=
στειλε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἡγούμενον τῷ ὄχλῳ
be. τ rogauit nabatheos ami
λου· καὶ παρεκάλεσε τοὺς ναβαταίους φί=
cos eiꝰ vt cõmodarẽt illis appara
λους αὐτοῦ παραθεῖναι αὐτοῖς τὴν ἀποσκευ
tũ eorũ multũ. τ exierũt filii ambei
ὴν αὐτῶν τὴν πολλήν· καὶ ἐξῆλθον υἱοὶ ἀμβρὶ
de medaba: τ cõprehẽderũt ioannẽ τ
ἐκ μηδαβά, καὶ συνέλαβον ἰωάννην καὶ
oia q̃ habuit τ abierũt hẽtes.
πάντα ὅσα εἶχε καὶ ἀπῆλθον ἔχοντες·
poſt ãt ſmonẽ hoc renũciatũ
μετὰ δὲ τοὺς λόγους τούτους ἀπήγγε=
rũt ionathe τ ſimoni fratri e=
λαν ἰωνάθαν καὶ σίμωνι τῷ ἀδελφῷ αὐ
ius: q̃ filij ambei faciũt nuptias
τοῦ, ὅτι οἱ υἱοὶ ἀμβρὶ ποιοῦσι γάμον
magnas: τ ducũt ſpõſam ex ma
μέγαν, καὶ ἄγουσι τὴν νύμφην ἐκ τῶν
badath filiã vniꝰ magnorũ pri
βαδὰθ θυγατέρα ἑνὸς τῶν μεγάλων με
cipũ chanaã cũ ambitione ma
γιστάνων χαναὰν μετὰ παραπομπῆς με
gna. τ recordati ſunt ioanniis fratris
γάλης· καὶ ἐμνήσθησαν ἰωάννου τοῦ ἀδελφοῦ
ſui: τ aſcẽderũt τ abſcõditi ſunt ſub
αὐτῶν, καὶ ἀνέβησαν καὶ ἐκρύβησαν ὑπὸ τὸν
tegumẽto mõtis. τ leuauerũt oculos
σκέπον τοῦ ὄρους· καὶ ἦραν τοὺς ὀφθαλμοὺς
ſuos τ viderũt. τ ecce tumultꝰ τ appa
αὐτῶν καὶ εἶδον· καὶ ἰδοὺ θόρυβος καὶ ἀπαρ=
ratꝰ multꝰ τ ſponſus exiuit τ
σκευὴ πολλὴ καὶ ὁ νυμφίος ἐξῆλθε καὶ οἱ
amici eiꝰ τ fratres eiꝰ in occurſum
φίλοι αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς συνάντη
eorũ cũ tympanis τ muſicis
σιν αὐτῶν μετὰ τυμπάνων καὶ μουσικῶν
τ armis multis. τ ſurrexerũt in e=
καὶ ὅπλων πολλῶν· καὶ ἐξανέστησαν ἐπ' αὐ
os de inſidijs: τ occiderũt e=
τοὺς ἐκ τοῦ ἐνέδρου, καὶ ἀπέκτειναν αὐ
os. τ ceciderũt vulnerati multi: τ
τοὺς· καὶ ἔπεσον τραυματίαι πολλοί, καὶ οἱ
reliqui fugerũt in mõtẽ: τ acceperũt
λοιποὶ ἔφυγον εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἔλαβον
oia ſpolia eorũ. τ cõuerſe ſunt
πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν· καὶ μετεστράφη
nuptie in luctũ: τ vox muſicorũ
γάμος εἰς πένθος, καὶ φωνὴ μουσικῶν

ipsorū in lucrū ⁊ vindicauerūt vindi
αὐτῶν εἰς κρῆνον καὶ ἐξεδίκησαν τὴν ἐκδί
cū sanguinis fratris sui: ⁊ reuersi
κησιν αἵματος ἀδελφοῦ αὐτῶν, καὶ ἀπέστρε
sūt in cū iordanis. ⁊ audiuit
ψαν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἤκουσε
E bacchides. ⁊ venit die sabba
βακχίδης· καὶ ἦλθε τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββά
torū vsq; ad ripas iordanis cū exer
των ἕως τῶν κρηπίδων τοῦ Ἰορδάνου ἐν δυ
citu multo. ⁊ dixit ionathas
νάμει πολλῇ· καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν τοῖς παρ
3.4.b. suis: surgamus nūc ⁊ pugnemus pro
αὐτοῦ, ἀναστῶμεν νῦν καὶ πολεμήσωμεν ὑπὲρ
alabꝰ nrīs. nōdū est hodie vt
τῶν ψυχῶν ἡμῶν· οὐ γάρ ἐστι σήμερον ὡς
heri ⁊ nudiꝰtertiꝰ. ecce enim bel=
χθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν· ἰδοὺ παρὸ πόλε=
lū ex aduerso nrm ⁊ post nos.
μος ἐξεναντίας ἡμῶν καὶ ὀπίσθεν ἡμῶν.
at aqua iordanis hinc ⁊ hinc ⁊ pa
ὑδωρ τοῦ Ἰορδάνου ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ ἕ=
lus ⁊ sylua: nōdū est locus ad declinādū:
λος καὶ δρυμός, οὐκ ἔστι τόπος τοῦ ἐκκλῖναι,
nūc igit clamate in celū vt
νῦν οὖν κεκράξατε εἰς τὸν οὐρανὸν ὅπως
liberemini de manu inimicorū. ⁊ cōmissus est
ἐλασωθῆτε χειρὸς ἐχθρῶν· καὶ συνῆψεν ὁ
pelū. ⁊ cecidit ionathas manū
πόλεμος· καὶ ἐξέτεινεν Ἰωνάθας τὴν χεῖρα
suā vt percuteret bacchidē. ⁊ declinauit
αὐτοῦ παταξαι τὸν βακχίδην· καὶ ἐξέκλινεν
ab eo in retro. ⁊ insiluit io=
ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω· καὶ ἐνεπήδησεν Ἰω
nathas ⁊ q̄ cū eo in iordanē ⁊
νάθας καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰορδάνην καὶ
F trānatauerūt ad viteriorē ptē. ⁊ nō trā=
διεκολύμβησαν εἰς τὸ πέραν· καὶ οὐ διέ=
sierūt ad eos iordanē. ⁊ cecide=
βησαν ἐπ' αὐτοὺς τὸν Ἰορδάνην· καὶ διέπτη=
rūt a bacchidis pte die illa ad
σαν παρὰ βακχίδου τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς
mille viros. ⁊ reuersus ē in hierusa=
χιλίους ἄνδρας· καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Ἱερου=
lē. ⁊ edificauit vrbes munitas in iu=
καὶ ὠκοδόμησε πόλεις ἐχυρὰς ἐν τῇ Ἰου=
dea ⁊ munitionē q̄ in hiericho ⁊
δαίᾳ καὶ τὸ ὀχύρωμα τὸ ἐν Ἱερειχὼ καὶ τὴν
bethel. ⁊ thānatā pharathoni ⁊
Βαιθήλ· καὶ τὴν Θαμνασὰ φαραθωνὶ καὶ τὴν
tepho in muris excelsis ⁊ portis ⁊
Τεφὼ ἐν τείχεσιν ὑψηλοῖς καὶ πύλαις καὶ
vectib⁹. ⁊ posuerūt custodiā in eis vt
μοχλοῖς· καὶ ἔθετο φρουρὰν ἐν αὐταῖς τοῦ
inimicitias exercerēt i israel. ⁊ muniuit vt=
ἐχθραίνειν τῷ Ἰσραήλ· καὶ ὀχύρωσε τὴν πό
bē q̄ in bethsura ⁊ gazarā ⁊ ar=
λιν τὴν ἐν Βαιθσούρᾳ καὶ γαζαρὰ καὶ τὴν ἄρ=
cē. ⁊ posuit in eis exercit⁹ ⁊
κην· καὶ ἔθετο ἐν αὐταῖς δυνάμεις καὶ
apparat⁹ escar: ⁊ accepit
παρασίσεις βρωμάτων, καὶ ἔλαβε τοὺς
filios ducū regionis obsides.
υἱοὺς τῶν ἡγουμένων τῆς χώρας ὄμηρα·
G ⁊ posuit eos in arce in hierusa=
καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἐν Ἱερουσα=
lē in custodia. ⁊ in āno tertio ⁊ quin
λὴμ ἐν φυλακῇ· καὶ ἐν ἔτει τρίτῳ καὶ πεν
quagesimo ⁊ centesimo mēse secūdo:
τηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ,
praecepit alcimꝰ destruere murū
ἐπέταξεν Ἀλκιμος καθαιρεῖν τὸ τεῖχος

ipsorum in lamentum: & vindicauerūt
vindictam sanguinis fratris sui: & reuer
si sunt ad ripam iordanis: & audiuit bac
chides & venit die sabbatorum vsq; ad
oram iordanis in virtute magna: & di=
xit ad suos ionathas. Surgamus et pu=
gnemus contra inimicos nostros. Nō
est enim hodie sicut heri et nudiuster=
tius: ecce enim bellus ex aduerso: aqua
vero iordanis hinc & inde & ripe et pa=
ludes & salt⁹: & nō est locus diuertēdi.
Nunc ergo clamate in celum: vt libere
mini de manu inimicorum vestrorum:
& cōmissum est bellum: & extendit io=
nathas manum suam percutere bacchi
dem: & diuertit ab eo retro: & dissiliit io
nathas: & qui cum eo erant in iordanē:
& transnatauerunt ad eos iordanes: &
ceciderunt de pte bacchidis die illa mil
le viri: & reuersi sunt in hierusalem: &
edificauerūt ciuitates munitas in iudea
munitionem que erat in hiericho: et in
ammaum: et in bethoron: & bethel: &
thannatha: & phara: & thopo muris ex
celsis: & portis et seris: & posuit custo=
diam in eis: vt inimicitias exercerēt in
israel: & muniuit ciuitatem bethsuram
& gazaram & arcem: & posuit in eis au
xilia & apparatum escarum: & accepit
filios principum regionis obsides: & po
suit eos in arce in hierusalem in custo=
diam. Et anno centesimo quinquagesi
motertio mense secundo precepit alci
mus destrui muros domus sancte inte
riores: & destrui opera prophetarum.
Et cepit destruere. In tempore illo per
cussus est alcimus: & impedita sunt opa
illius: & occlusum est os eius: & dissolu
tus est paralysi: nec vltra potuit loq ver
bum & mandare de domo sua. Et mor
tuus est alcimus in tempore illo cū tor
mento magno. Et vidit bacchides quo
niam mortuus est alcimus: & reuersus
est ad reges: & siluit terra annis duob⁹.
Et cogitauerunt omnes iniqui dicen=
tes. Ecce ionathas & qui cus eo sunt in
silentio habitant confidenter. Nunc er
go adducamus bacchidem: & compre
hendet eos omnes vna nocte. Et abie=
runt: & consilium ei dederunt. Et surre
xit vt veniret cū exercitu multo. Et mi
sit occulte epistolas sociis suis qui erāt
in iudea: vt comprehēderent ionatha3:
& eos qui cum eo erant: sed non potue
runt: quia innotuit eis consilium eorū.
Et apprehendit de viris regionis q prin
cipes erāt militie quinquaginta viros
& occidit eos. Et secessit ionathas & si=
mon: & qui cum eo erāt in bethbessem
que est in deserto: & extruxit diruta ei⁹
& firmauerunt eam. Et cognouit bac=
chides & congregauit vniuersam mul=
titudinem suam: & his qui de iudea erāt
denunciauit. Et venit & castra posuit de
super bethbesse et oppugnauit eā dies
multos & fecit machinas. Et reliquit io
natas simonem fratres suū in ciuitate:

ante sanctor sterioris: ⁊
τῆς αὐλῆς τῶν ἁγίων τῆς ἐσωτέρας, καὶ
destruxit opa prophetarū. ⁊ ince
καθεῖλε τὰ ἔργα τῶν προφητῶν· καὶ ἤρξα
pit destruere. in tpe illo
το τοῦ καθαιρεῖν· ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
pcussus est alcimꝰ ⁊ impedita sunt ope
ἐπλήγη Ἄλκιμος καὶ ἐνεποδίσθη τὰ ἔρ=
ra illi⁹. ⁊ occlusum est os ei⁹.
γα αὐτοῦ· καὶ ἀπεφράγη τὸ στόμα αὐτοῦ·
⁊ dissolutꝰ est: ⁊ nō potuit vltra lo=
καὶ παρελύθη, καὶ οὐκ ἐδύνατο ἔτι λα
qui sermonē ⁊ mādare de
λῆσαι λόγον καὶ ἐντείλασθαι περὶ τοῦ
domo sua. ⁊ mortuꝰ est alcimꝰ in tēpo
οἴκου αὐτοῦ· καὶ ἀπέθανεν Ἄλκιμος ἐν τῷ καιρῷ
re illo cū tormēto magno. ⁊
ἐκείνῳ μετὰ βασάνου μεγάλης· καὶ
vidit bacchides q̄ mortuꝰ est alcimꝰ:
εἶδε βακχίδης ὅτι ἀπέθανεν Ἄλκιμος,
⁊ reuersus est ad regē. ⁊ si=
καὶ ἀπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ ἐσι=
luit terra iuda ānos duos. ⁊ cogitauē=
γασεν ἡ γῆ Ἰούδα ἔτη δύο· καὶ ἐβουλεύ=
rūt oēs iniqui dicētes: ecce
σαντο πάντες οἱ ἄνομοι λέγοντες, ἰδοὺ
ionathas ⁊ q̄ apd illū in silētio ha
Ἰωνάθας καὶ οἱ παρ' αὐτοῦ ἐν ἡσυχίᾳ κα
bitāt cōfidētes: nūc igit ducamꝰ
τοικοῦσι πεποιθότες, νῦν οὖν ἀξωμεν τὸν
bacchidē: ⁊ cōprehēdet eos om=
βακχίδην, καὶ συλλήψεται αὐτοὺς πάν
nes in nocte vna. ⁊ cūtes cōsul=
τας ἐν νυκτὶ μιᾷ· καὶ πορευθέντες συνε=
uerūt ei. ⁊ abiit vt veniret
βουλεύσαντο αὐτῷ· καὶ ἀπῆρε τοῦ ἐλθεῖν
cū exercitu multo. ⁊ misit
μετὰ δυνάμεως πολλῆς· καὶ ἀπέστειλεν
epistolas occulte oīb⁹ socijs
ἐπιστολὰς λάθρα πᾶσι τοῖς συμμάχοις
eius q̄ in iudea: vt cōpre
αὐτοῦ τοῖς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ὅπως συλλά=
hēdāt ionathā ⁊ eos q̄ cū eo.
βωσι τὸν Ἰωνάθαν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ·
⁊ nō potuerūt: q̄a innotuit illis
καὶ οὐκ ἐδύναντο, ὅτι ἐγνώσθη αὐτοῖς ἡ
cōsilij eorū. ⁊ apprehēderūt de
βουλὴ αὐτῶν· καὶ συνέλαβον ἀπὸ τῶν
viris regionis principū
ἀνδρῶν τῆς χώρας τῶν ἀρχηγῶν τῆς
malicie q̄nquaginta viros: ⁊ occide
κακίας πεντήκοντα ἄνδρας, καὶ ἀπέ=
rūt eos. ⁊ secessit ionathas
κτειναν αὐτοὺς· καὶ ἐξεχώρησεν Ἰωνάθας
⁊ simō ⁊ q̄ cū eo in bethbe
καὶ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς Βαιθβα
sem q̄ in deserto. ⁊ edificauit q̄ de
σὶ τὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ ὠκοδόμησε τὰ κα
structa erāt ei⁹. ⁊ firmauit eā ⁊
τερριμμένα αὐτῆς· καὶ ἐστερέωσεν αὐτὴν καὶ
cognouit bacchides ⁊ cōgregauit oēm
ἔγνω βακχίδης καὶ συνήγαγε πᾶν τὸ
multitudinē suā. ⁊ his q̄ erāt de iudea denū
πλῆθος αὐτοῦ· καὶ τοῖς ἐκ τῆς Ἰουδαίας παρε=
ciauit. ⁊ venīs posuit castra sup beth=
κήγγειλε· καὶ ἐλθὼν παρενέβαλεν ἐπὶ Βαιθ
basem ⁊ oppugnauit eā dies mul=
βασὶ καὶ ἐπολέμησεν αὐτὴν ἡμέρας πολ=
tos. ⁊ fecit machinas. ⁊ reliq̄t io
λάς· καὶ ἐποίησε μηχανάς· καὶ ἀπέλιπεν Ἰω
nathas simonē fratrē suū in ciuitate.
νάθας Σίμωνα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει·

τ exiuit in regionē. τ venit nlierano.
καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν χώραν. καὶ ἦλθεν ἀοιμῶν.
τ percussit odomira τ fratres
καὶ ἐπάταξεν ὀδομηρὰ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
eius τ filios phasiro in taber
αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς φασιρὼν ἐν τῷ σκη=
naculo ipoꝝ. τ incepit pcutere: τ
νώματι αὐτῶν. καὶ ἐξήρξατο τυπτεῖν, καὶ
ascēdit cū exercitib⁹. τ simon
ἀνέβαινεν ἐν ταῖς δυνάμεσι. καὶ σίμων
τ d cū eo exierūt de vbe:
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς πόλεως,
τ cōbusserunt machinas. τ pugna
καὶ ἐνεπύρισαν τὰς μηχανάς. καὶ ἐπολε
verūt cōtra bacchidē τ cōtriuꝰ
μησαν πρὸς τὸν βακχίδην καὶ συνετρί
est ab eis. τ afflixerūt eū valde:
βη ὑπ' αὐτῶν. καὶ ἔθλιβεν αὐτὸν σφόδρα,
qm̄ fuit cōsiliū ei⁹ τ exit⁹ e=
ὅτι ἦν ἡ βουλὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ἔξοδος αὐ=
tus vanꝰ. τ irati sunt furore vi=
τοῦ κενή. καὶ ὠργίσθησαν θυμῷ τοῖς ἀν=
rio inido d cōsiluerūt
θρώποις τοῖς ἀνόμοις τοῖς συμβουλεύσασιν
ei venire in regionē. τ occide
αὐτῷ ἐλθεῖν εἰς τὴν χώραν. καὶ ἀπο=
rūt ex eis multos. τ cogita
κτεῖναν ἐξ αὐτῶν πολλούς. καὶ ἐβουλεύ
uit vt veniret in terrā eoꝝ. τ
σατο τοῦ ἐλθεῖν εἰς τὴν γῆν αὐτῶν. καὶ
cognouit ionathas: τ misit ad e=
ἐπέγνω ἰωνάθας, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐ=
um legatos vt cōponerēt cū illo
τὸν πρέσβεις τοῦ συνιέσθαι πρὸς αὐτὸν
pacē τ redderet illis capti
εἰρήνην καὶ ἀποδοῦναι αὐτοῖς τὴν αἰχ=
uos. τ accepit libēter τ fecit
μαλωσίαν. καὶ ἀπεδέξατο καὶ ἐποίησε
iuxta verba ei⁹. τ iurauit ei
κατὰ τοὺς λόγους αὐτοῦ. καὶ ὤμοσεν αὐ=
nō ḡsitur ei malū olīb⁹
τῷ μὴ ἐκζητῆσαι αὐτῷ κακὸν πάσας τὰς
dieb⁹ vite sue. τ reddidit
ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. καὶ ἀπέδωκεν
ei capiuitatē quā ꝓdatus
αὐτῷ τὴν αἰχμαλωσίαν ἣν ἠχμαλώτευ
erat prius de terra iuda. τ reuer
σε τὸ πρότερον ἐκ γῆς ἰούδα. καὶ ἀπεστρέ
sus abūt in terrā suā. τ nō
ψας ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. καὶ οὐ
addidit vltra venire ad terminos eoꝝ.
προσέθετο ἔτι ἐλθεῖν εἰς τὰ ὅρια αὐτῶν.
τ cessauit gladiꝰ ex israel. τ
καὶ κατέπαυσε ῥομφαία ἐξ ἰσραήλ. καὶ
habitauit ionathas in machinis. τ cepit
ὤκησεν ἰωνάθας ἐν μαχμᾶς. καὶ ἤρξα=
ionathas iudicare ppl'm. τ exterminā
το ἰωνάθας κρίνειν τὸν λαόν. καὶ ἠφάνι=
uit ipios de israel.
σε τοὺς ἀσεβεῖς ἐξ ἰσραήλ. C. 10.

ET in anno sexagesimo τ centesimo:
Καὶ ἐν ἔτει ἑξηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ,
ascēdit alexāder filius
ἀνέβη ἀλέξανδρος ὁ τοῦ ἀντίοχου ὁ ἐπι
bilis τ occupauit ptolemaidā.
φανής. καὶ κατελάβετο πτολεμαΐδα.
τ susceperūt eū: τ regnauit
καὶ ἐπεδέξαντο αὐτόν, καὶ ἐβασίλευσεν
illic. τ audiuit demetri⁹ rex
ἐκεῖ. καὶ ἤκουσε δημήτριος ὁ βασιλεὺς
τ cōgregauit exercit⁹ multos valde.
καὶ συνήγαγε δυνάμεις πολλὰς σφόδρα.

& exiuit in regionem: & venit cum
numero & percussit odarē & fratres
eius: & filios phaseron in tabernacu
lis ipsorum: & cepit cedere & cresce=
re in virtutibus. Simon vero: & qui
cum ipso erant exierunt de ciuitate
& succenderunt machinas: & pugna
uerunt contra bacchidem: & contri
tus est ab eis. Et afflixerunt eum val
de: quoniam consilium eius & cōgre
sus eius erat inanis. Et iratus contra
viros iniquos qui ei consilium dede=
rant vt veniret in regionem ipōrū:
multos ex eis occidit. Ipse autem co
gitauit cum reliquis abire in regio=
nem suam. Et cognouit ionathas &
misit ad eum legatos componere pa
cem cum ipso: & reddere ei captiui=
tatem. Et libenter accepit: & fecit se
cundum verba eius: iurauit se nihil
facturum ei mali omnibus diebus vi
te eius. Et reddidit ei captiuitatem
quaꝫ prius erat predatus de terra iu
da. Et conuersus abiit in terraꝫ suā:
& non apposuit amplius venire in fi
nes eius. Et cessauit gladius ex isrl'.
Et habitauit ionathas in machinas:
& cepit ionathas ibi iudicare popu:
lum: & exterminauit impios ex isrl'.

Capitulum decimum.

ET anno centesimo sexagesimo
ascendit alexander antiochi fi=
lius qui cognominatus est nobilis:
& occupauit ptolemaidā: & recepeīt
eum & regnauit illic. Et audiuit de=
metrius rex & congregauit exercitū
copiosum valde: & exiuit obuiam illi
in prelium. Et misit demetrius epi=
stolam adionatham verbis pacificis
vt magnificaret euꝫ. Dixit enim. An
ticipemus facere pacem cum eo pri
usq̄ faciat cum alexandro aduersuꝫ
nos. Recordabitur enim omniū ma
lorum que fecimus in eum: & in fra=
treꝫ eius & in gentem eius. Et dedit
ei potestatem cōgregandi exercitū:
& fabricare arma: & esse ipsum socū
eius: & obsides qui erant in arce ius=
sit tradi ei. Et venit ionathas in hie=
rusalem: & legit epistolas in auditu
omnis populi: & eorum qui in arce
erant. Et timuerūt timore magno:
quoniam audierūt q̄ dedit ei rex po
testatem congregandi exercitum.
Et traditi sūt ionathe obsides: & red
didit eos parentibus suis. Et habita=
uit ionathas in hierusalem: & cepit
edificare & innouare ciuitatem. Et di
xit facientibus opera vt extruerent
muros & monteꝫ sion in circuitu la
pidibus quadratis ad munitionem:
& ita fecerunt. Et fugerunt alienige
ne qui erant in munitionibus quas
bacchides edificauerat: & reliqt vnus
quisque locum & abiit in terram su=
am: tantum in bethsura remanserūt
aliqui ex his qui reliquerant legem
& precepta dei. Erat enim hoc eis ad
refugium. Et audiuit alexander rex
romissa que promisit demetrius io
nathe & narrauerit ei p̄lia & virtutes

τ exiuit in occursum ei in bet
καὶ ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν αὐτῷ εἰς βη=
lā. τ misit demetri⁹ ad io
λεμὰν. καὶ ἀπέστειλε δημήτριος πρὸς ἰω
nathā epistolas verbis pacificis: vt
νάθαν ἐπιστολὰς λόγοις εἰρηνικοῖς, ὥς τι
magnificaret eū. dixit enim: ꝓcuria
μεγαλύνει αὐτόν. εἶπε γάρ, προφθάσω
mꝰ pacē ponere cū eo: āteqū
μθ' τοῦ εἰρήνην θεῖναι μετ' αὐτοῦ, πρὶν
ponat ipse cū alexādro cōtra nos.
θεῖναι αὐτὸν μετ' ἀλεξάνδρου καθ' ἡμῶν.
recordabit enim olim maloꝝ q̄
μνησθήσεται γὰρ πάντων τῶν κακῶν ὧν
fecimꝰ cōtra ipm τ in
συνετελέσαμθ' πρὸς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς
fratres eiꝰ τ cōtra gēē eiꝰ.
ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ ἔθνος αὐτοῦ.
τ dedit ei potestatē cōgregādi exer
καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἐξουσίαν συναγαγεῖν δυ
citꝰ τ ꝓparandi arma: τ vt
νάμεις καὶ κατασκευάζειν ὅπλα, καὶ εἶ
esset ipse socꝰ eiꝰ. τ obsi
ναι αὐτὸν σύμμαχον αὐτοῦ. καὶ τοὺς ὁμη
deos q̄ i arce dixit vt redderent ei.
ρα τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ εἶπε παραδοῦναι αὐ
τ venit ionathas in hierlm. τ
τῷ. καὶ ἦλθεν ἰωνάθας εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ
legit epistolas in aures oīa
ἀνέγνω τὰς ἐπιστολὰς εἰς τὰ ὦτα παντὸς
ppli τ eoꝝ q̄ de arce. τ timu=
τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐκ τῆς ἄκρας. καὶ ἐφοβήθη
erūt timore magno qm̄ audierūt q̄ de=
σαν φόβον μέγαν ὅτι ἤκουσαν ὅτι ἔδω
dit ei rex potestatē cōgregādi
κεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ἐξουσίαν συναγαγεῖν
exercitꝰ. τ tradiderūt q̄ de arce
δυνάμεις. καὶ παρέδωκαν οἱ ἐκ τῆς ἄκρας
ionathe obsides. τ reddidit e=
ἰωνάθαν τοὺς ὁμήρους. καὶ ἀπέδωκεν αὐ=
os parentib⁹ eoꝝ. τ habitauit io=
τοὺς τοῖς γονεῦσιν αὐτῶν. καὶ ὤκησεν ἰω=
nathas in hierusalē. τ cepit edificare
νάθας ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἤρξατο οἰκοδομεῖν
τ innouare ciuitatē. τ dixit ad
καινίζειν τὴν πόλιν. καὶ εἶπε πρὸς τοὺς
faciēteꝰ opa vt edificarēt muros τ
ποιοῦντας τὰ ἔργα οἰκοδομεῖν τὰ τείχη καὶ
mōtē sion in circuitu ex lapidib⁹ q̄dratis
τὸ ὄρος σιὼν κυκλόθεν ἐκ λίθων τετραγώνων
in munitionē. τ fecerūt sic: τ fu
εἰς ὀχύρωσιν. καὶ ἐποίησαν οὕτως, καὶ ἐφ=
gerūt alienigene q̄ erāt in munitioni
φυγον οἱ ἀλλοφυλεῖς οἱ ὄντες ἐν τοῖς ὀχυρώμα
bꝰ q̄s edificauit bacchides. τ reli=
σιν οἷς ὠκοδόμησε βακχίδης. καὶ κατέλι
quit q̄libet locū suū: τ abūt
πεν ἕκαστος τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθεν
in terrā suā. ceterū in bethsuris
εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. πλὴν ἐν βαιθσούροις
relicti sunt q̄dā ex his q̄ derelīq̄rūt
ὑπελείφθησάν τινες τῶν καταλιπόντων
legē. τ p̄cepta: erat enim eis
τὸν νόμον. καὶ τὰ προστάγματα, ἦν γὰρ αὐτοῖς
refugiū. τ audiuit alexāder
φυγαδευτήριον. καὶ ἤκουσεν ἀλέξανδρος ὁ
rex p̄omissa q̄ misit
βασιλεὺς τὰς ἐπαγγελίας ὅσας ἀπέστει
demetri⁹ ionathe. τ narrauerūt
λε δημήτριος τῷ ἰωνάθαν. καὶ διηγήσαντο
ei p̄lia τ facinora
αὐτῷ τοὺς πολέμους καὶ τὰς ἀνδραγαθίας

q̃ fecit ipe ⁊ fratres eiꝰ: ⁊
ἃς ἐποίησεν αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ τοὺς
labores q̃s habuerũt. ⁊ dixit: nũquid inueniemꝰ
κόπους οὓς εἴχοσαν. καὶ εἶπεν, μὴ εὑρήσομεν
B viꝛ tale vnũ? ⁊ nũc faciemꝰ eũ
ἄνδρα φίλον εἶναι; καὶ νῦν ποιήσωμεν αὐ-
amicũ ⁊ sociũ nr̃m. ⁊ scripsit
τὸν φίλον καὶ σύμμαχον ἡμῶν. καὶ ἔγραψεν
epistolas ⁊ misit ei iuxta
ἐπιστολὰς καὶ ἀπέστειλεν αὐτῶν κατὰ τοὺς
verba hec dicẽs. rex alexan
λόγους τοὺς λέγων. βασιλεὺς ἀλέξαν-
der fratri ionathe gaudere. audi
δρος τῷ ἀδελφῷ ἰωνάθαν χαίρειν. ἀκη-
nimꝰ de te ⁊ vir potẽs fortitudĩe
κόαμεν περὶ σοῦ ὅτι ἀνὴρ δυνατὸς ἰσχύ-
⁊ aptus es vt sis nobis amicꝰ.
καὶ ἐπιτήδειος εἶ τοῦ εἶναι ἡμῖν φίλος.
⁊ nũc costituimꝰ te hodie sũmũ sa
καὶ νῦν καθιστάομεν σε σήμερον ἀρχι-
cerdotẽ gẽtis tue: ⁊ amicũ regis
ερέα τοῦ ἔθνους σου, καὶ φίλον βασιλέ-
vocari. ⁊ misit ei pur-
ως καλεῖσθαι. καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ πορ-
puram ⁊ coronã aureã. ⁊ vt sapias
φύραν καὶ στέφανον χρυσοῦν. καὶ φρονεῖν
q̃ infa sit ⁊ vt serues amicitiã erga nos.
τὰ ἡμῶν καὶ συντηρεῖν φιλίαν πρὸς ἡμᾶς.
⁊ induit se ionathas sanctã vestẽ
καὶ ἐνεδύσατο ἰωνάθας τὴν ἁγίαν στολὴν
septimo mẽse anno sexagesimo ⁊ cẽtesimo
τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ ἔτους ἑξηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ
in festo scenophegie: ⁊ cõgregauit exer
ἐν ἑορτῇ σκηνοπηγίας, καὶ συνήγαγε δυ-
citꝰ. ⁊ preparauit arma mul-
νάμεις. καὶ κατεσκεύασεν ὅπλα πολ-
ta. ⁊ audiuit demetriꝰ sermones
λά. καὶ ἤκουσε δημήτριος τοὺς λόγους
hos: ⁊ tristatꝰ est ⁊ dixit. q̃d hoc
C τούτους, καὶ ἐλυπήθη καὶ εἶπε. τί τοῦ
fecimꝰ q: pœnit nos
τὸ ἐποιήσαμεν ὅτι προέφθασεν ἡμᾶς ὁ
alexãder vt amicitiã cõstituerẽt cũ
ἀλέξανδρος τοῦ φιλίαν καταστῆσαι τοῖς
iudeis in munimẽ. scribã eis ⁊
ἰουδαίοις εἰς κήρυγμα. γράψω αὐτοῖς κἀ-
ego verba exhortationis ⁊ altitudĩis ⁊
γὼ λόγους παρακλήσεως καὶ ὕψους καὶ
donorũ. vt sint mecũ in auxi
δωμάτων. ὅπως ὦσι σὺν ἐμοὶ εἰς βοή-
liũ. ⁊ misit epistolã eis iuxta
θειαν. καὶ ἐπέστειλεν αὐτοῖς κατὰ τοὺς
verba hec. rex demetriꝰ
λόγους τούτους. βασιλεὺς δημήτριος τῷ
gẽti iudeorũ gaudere. q̃m cõseruastis
ἔθνει ἰουδαίων χαίρειν. ἐπεὶ συνετηρήσα-
ad nos pacta: ⁊ pmansi
τε τὰς πρὸς ἡμᾶς συνθήκας, καὶ ἐνεμεί-
stis in amicitia nr̃a ⁊ nõ accessi-
νατε τῇ φιλίᾳ ἡμῶν καὶ οὐ προσεχωρή-
stis ad inimicos nr̃os audiuimꝰ ⁊
σατε τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν ἠκούσαμεν καὶ
gauisi sumꝰ. ⁊ nũc pseuerate adhuc
ἐχάρημεν. καὶ νῦν ἐμμείνατε ἔτι τοῦ
cõseruare erga nos fidẽ. ⁊ retri-
συντηρῆσαι πρὸς ἡμᾶς πίστιν. καὶ ἀντα-
buemꝰ vobis bona: p hĩ q̃ facitis
ποδώσομεν ὑμῖν ἀγαθά, ἃ ὧν ποιεῖτε
nobiscũ. ⁊ remittemꝰ vobis remissiones
μεθ' ἡμῶν. καὶ ἀφήσομεν ὑμῖν ἀφέματα
multas: ⁊ dabimꝰ vobis dona. ⁊
πολλά, καὶ δώσομεν ὑμῖν δόματα. καὶ

quas ipse fecit & fratres eiꝰ: & labores
quos laborauerunt. Et ait. Nunquid in
ueniemus aliquem virum talem? Et nũc
faciemus eum amicum & socium nr̃m.
Et scripsit epistolam et misit ei secundũ
hec verba dicens. Rex alexander fratri
ionathe salutem. Audiuimus de te q̃
vir potens sis viribus: & aptus es vt sis
amicus noster. Et nunc constituimus
te hodie sũmum sacerdotem gẽtis tue:
vt amicus voceris regis. Et misit ei pur
puram & coronam auream: vt que no-
stra sunt sentias nobiscum: & conserues
amicicias ad nos. Et induit se ionathas
stolam sanctam septimo mẽse anno cẽ
tesimo sexagesimo in die solẽni scenop-
phegie. Et congregauit exercitum &
fecit arma copiosa. Et audiuit demetri
verba ista: & contristatus est nimis: et
ait. Quid hoc fecimus q̃ preoccupa-
uit nos alexander apprehendere ami-
citiam iudeorum ad munimen sui. Scri
bam & ego illis verba deprecatoria &
dignitates & dona: vt sint mecum in ad
iutoriũ. Et scripsit eis in hec verba. Rex
demetrius genti iudeorum salutẽ. Quo
niam seruastis ad nos pactum: & man-
sistis in amicitia nostra: & non accessi-
stis ad inimicos nostros: audiuimus et
gauisi sumus. Et nunc perseuerate ad-
huc conseruare ad nos fidẽ & retribue
mus vobis bona pro his que fecistis no
biscum: & remittemus vobis prestatio
nes multas: & dabimus vobis donatio-
nes. Et nunc absoluo vos & omnes iu-
deos a tributis & precia salis indulgeo:
& coronas remitto: & tertias seminis &
dimidiam partem fructꝰ ligni quod est
portionis mee relinquo vobis ex ho-
dierno die & deinceps: ne accipiatur a
terra iuda et a tribus ciuitatibꝰ q̃ addite
sũt illi ex samaria & a galilea ex hodier
na die: & in totum tempus. Et hierusa-
lem sit sancta & libera cum finibus suis:
& decime & tributa ipsius sint. Remit-
to etiam potestatem arcis que est in hie
rusalem: & do eam sũmo sacerdoti: vt
constituat in ea viros quoscũq̃ ipse
elegerit qui custodiant eam. Et omnes
animam iudeorum que captiua est a ter
ra iuda in omni regno meo relinquo li
beram gratis vt omnes a tributis soluã
tur etiam pecorum suorum. Et omnes
dies solẽnes & sabbata & neomenie: &
dies decreti: & tres dies ante diem solẽ-
nem: & tres dies post diem solennem:
sint omnes immunitatis et remissio-
nis omnibus iudeis qui sunt in regno
meo. Et nemo habebit potestatem age
re aliquid & mouere negocia aduersus
aliquem illorum in omni causa. Et vt
ascribantur ex iudeis in exercitu regis
ad triginta milia virorum. Et dabun-
tur illis copie vt oportet omnibus exer
citibus regis et ex eis ordinabuntur
qui sint in munitionibus regis

nũc absoluo vos: ⁊ remitto vobis om-
νῦν ἀπολύω ὑμᾶς, καὶ ἀφίημι ὑμῖν πάν-
nes iudeos a tributis ⁊
τας τοὺς ἰουδαίους ἀπὸ τῶν φόρων καὶ τῆς
precio salis: ⁊ de coronis:
τιμῆς τοῦ ἁλός, καὶ ἀπὸ τῶν στεφάνων,
⁊ pro tertiapte seminis: ⁊ pro
καὶ ἀντὶ τοῦ τρίτου τῆς σπορᾶς, καὶ ἀντὶ
dimidia pte fructꝰ ligni q̃d
τοῦ ἡμίσους τοῦ καρποῦ τοῦ ξυλίνου τοῦ
incũbit mihi accipere: dimitto a die
ἐπιβαλλοντός μοι λαβεῖν, ἀφίημι ἀπὸ τῆς
hodierna ⁊ deinceps accipere de
σήμερον καὶ ἐπέκεινα τοῦ λαβεῖν ἀπὸ
terra iuda: ⁊ de tribꝰ ciuitatibꝰ
τῆς γῆς ἰούδα, καὶ ἀπὸ τῶν τριῶν νόμων
additis illi ex sama-
τῶν προστιθεμένων αὐτῇ ἀπὸ τῆς σαμα-
ria ⁊ galilea: ⁊ ex ho
ρείτιδος καὶ γαλιλαίας, καὶ ἀπὸ τῆς σή-
dierna die ⁊ in sẽpiternũ tẽpꝰ.
μερον ἡμέρας καὶ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον.
⁊ hierusalem sit sancta ⁊ libera ⁊
καὶ ἱερουσαλὴμ ἔστω ἁγία καὶ ἀφημένη καὶ
finibus eiꝰ. ⁊ decime ⁊ tributa.
τὰ ὅρια αὐτῆς. καὶ δεκάτη καὶ τὰ τέλη.
remitto ⁊ potestatẽ arcis q̃ est
ἀφίημι καὶ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἄκρας τῆς
in hierusalem: ⁊ do pncipi sacerdotũ
ἐν ἱερουσαλὴμ, καὶ δίδωμι τῷ ἀρχιερεῖ,
vt cõstituat in ea viros q̃s
ὅπως ἂν καταστήσῃ ἐν αὐτῇ ἄνδρας οὓς
cũq̃ elegerit ipse ad custodiãdũ ip-
ἂν ἐκλέξῃται αὐτὸς τοῦ φυλάσσειν αὐ-
sam. ⁊ oẽm aiam iudeo-
τήν. καὶ πᾶσαν ψυχὴν ἰουδαίων τὴν
rũ captiuatã a terra iuda in
αἰχμαλωτισθεῖσαν ἀπὸ γῆς ἰούδα εἰς
omni regno meo remitto libe-
πᾶσαν βασιλείαν μου ἀφίημι ἐλευθέ-
rã gratis. ⁊ oẽs reminũ:
ραν δωρεάν. καὶ πάντες ἀφιέσθωσαν
tributa ⁊ iumẽtorũ suorũ. ⁊ om-
τοὺς φόρους καὶ κτηνῶν αὐτῶν. καὶ πά-
nia festa ⁊ sabbata ⁊ neo-
σαι ἑορταὶ καὶ τὰ σάββατα καὶ νου-
menie: ⁊ dies decreti: ⁊
μηνίαι, καὶ ἡμέραι ἀπολελυτρωμέναι, καὶ
tres dies ante festũ ⁊ tres die-
τρεῖς ἡμέραι πρὸ ἑορτῆς καὶ τρεῖς ἡμέ-
es post festũ: sint oẽs di-
ρας μετὰ ἑορτήν, ἔστωσαν πᾶσαι αἱ ἡμέ-
es immunitatis ⁊ remissiõis omb̃ in
ρας ἀτελείας καὶ ἀφέσεως πᾶσι τοῖς ἰου-
deis q̃ sunt in regno meo. ⁊
δαίοις τοῖς οὖσιν ἐν τῇ βασιλείᾳ μου. καὶ
nõ habebit potestatẽ vllꝰ agere ⁊ sa-
οὐκ ἔσται ἐξουσίαν οὐδεὶς πράσσειν καὶ πα-
tigare aliquẽ eorũ de ei re
ρενοχλεῖν τινα αὐτῶν περὶ παντὸς πρά-
⁊ ascribantꝰ ex indeis
γματος. καὶ πεγραφήτωσαν τῶν ἰουδαίων
in exercitꝰ regis ad trigin
εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ βασιλέως εἰς τριάκον-
ta milia virorũ. ⁊ dabuntꝰ eis
τα χιλιάδας ἀνδρῶν. καὶ δοθήσεται αὐτοῖς
milia vt oportet omnib̃ exercitib̃
ἑξῆς ὡς καθήκει πάσαις ταῖς δυνάμε-
regis. ⁊ ordinabuntꝰ ex
σι τοῦ βασιλέως. καὶ κατασταθήσεται ἐξ
eis in munitionib̃ regis
αὐτῶν ἐν τοῖς ὀχυρώμασι τοῦ βασιλέως

magnis. τ ex his cõstitue=
ῥοῖς μεγάλοις. καὶ ἐκ τούτων κατασκευάσε
tur sup negocia regni exhitia
ται ἐπὶ χρειῶν τῆς βασιλείας τῶν οὐσῶν
ad fidẽ. τ q̃ sup ca τ principes
εἰς πίστιν. καὶ οἱ ἐπ' αὐτῶν καὶ οἱ ἄρχοντες
sint de ipis: τ ambulẽt
ἔσωσαν ἐξ αὐτῶν, καὶ παρεινέδωσαν τοῖς
in legib⁹ suis: sicut τ precepit rex
νόμοις αὐτῶν, καθὰ καὶ προσέταξεν ὁ βα
in tra iuda. τ tres ciuitates
σιλεὺς ἐν γῇ Ἰουδαία. καὶ τοὺς τρεῖς νόμους
additas iudee ex re=
τοὺς προσκείμενα τῇ Ἰουδαίᾳ ἀπὸ τῆς χώ=
gione samarie: addat iudee ad
ρας Σαμαρείας, προσκείσθω τῇ Ἰουδαίᾳ πρὸς
cõputationẽ vt sint sub vno: vt nõ obe=
τὸ λογίζεσθαι τὸ φόρους αὐτῆς, τὸ μὴ ὑπα
dãt alij potestati: nisi sãmi sa=
κούσαι ἄλλης ἐξουσίας, ἀλλ' ἢ τοῦ ἀρχιερέ=
cerdotis. ptolemaida τ terminos
ως. Πτολεμαΐδα καὶ τὰς προσκυροῦσαν
ei⁹ dedi domo sanctis q̃ in
αὐτῇ δίδωμι δόμοις τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν
hierlm in necessariũ sumptũ
Ἱερουσαλὴμ εἰς τὰς προσκαινίσεις δαπάνας
sanctis. et ego do singulis anis di
τοῖς ἁγίοις. κἀγὼ δίδωμι κατ' ἐνιαυτὸν δέ
decim milia sicloꝝ argẽti de
καπέντε χιλιάδας σίκλων ἀργυρίου ἀπὸ
rõnib⁹ regis a lo
τῶν λόγων τοῦ βασιλέως ἀπὸ τῶν τό=
cis attinentib⁹. τ oẽ q̃ reliquũ ẽ
πων τῶν ἀνηκόντων. καὶ πᾶν τὸ περισσεύον
q̃ nõ reddiderãt de negocijs: vt
ὃ οὐκ ἀπεδίδοσαν ἀπὸ τῶν χρειῶν, ὡς
in primis annis: ex nũc dabũt
ἐν τοῖς πρώτοις ἔτεσιν, ἀπὸ τοῦ νῦν δώσου
in opa dom⁹. τ sup hec
σι εἰς τὰ ἔργα τοῦ οἴκου. καὶ ἐπὶ τούτοις
dnq; mille sicloꝝ argẽti q̃ ac=ci
πεντακιχιλίους σίκλους ἀργυρίου οὓς ἀπε
piebãt de negocijs vt in pri=
λάμβανον ἀπὸ τῶν χρειῶν ὡς ἐν τοῖς πρώ
mis annis sancti de rõne singulis
τοις ἔτεσι τὸ ἁγίου ἀπὸ τοῦ λόγου κατ' ἐνι
annis. τ hec remittunt q̃q; ptinẽt ea
αυτὸν καὶ πᾶν τὸ ἀφίεσαν διὰ τὸ ἀνήκειν αὐτὰ
ad sacerdotes q̃ ministrãt. τ q̃dq;
τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσι. καὶ ὅσοι ἐὰν
fugerint in tẽplũ q̃ in hierosolimis τ
φύγωσιν εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ
in oib⁹ finib⁹ ei⁹: debẽtes rega=
ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ὀφείλοντες βασι=
lia τ oẽ negocijs: dimittant q̃.
λικὰ καὶ πᾶν πράγμα, ἀπολελύσθωσαν.
τ vniuersũ q̃ sit eis in regno
καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῇ βασιλείᾳ
meo. τ vt edificent τ renouen=
μου. καὶ τὸ οἰκοδομεῖν καὶ τὸ ἐπισκευάζε=
tur oꝝ sanctoꝝ. τ sumpt⁹ dabi=
σθαι τὰ ἔργα τῶν ἁγίων. καὶ ἡ δαπάνη δοθή=
tur de rõne regis: τ vt extruã
σεται ἐκ τοῦ λόγου τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ οἰκοδο
tur muri hierlm τ munitãt in
μεῖσθαι τὰ τείχη Ἱερουσαλὴμ καὶ ὀχυρῶσαι κυ
circuitu. τ sumpt⁹ dabit̃ de rõne
κλόθεν. καὶ ἡ δαπάνη δοθήσεται ἐκ τοῦ λόγου
regis: τ vt cõstruant̃ muri
τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ οἰκοδομεῖσθαι τὰ τείχη
q̃ in iudea. vt ãt audiuit ionathas τ
τὰ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰωνάθας καὶ

magni. Et ex his cõstituentur sup ne=
gocia regni que aguntur ex fide: & pri
cipes sint ex eis: & ãbulent in legib⁹ su
is: sicut precepit rex in terra iuda. Et
tres ciuitates q̃ addite sunt iudee ex re
gione samarie: cũ iudea reputentur vt
sint sub vno: & non obediãt aliene po=
testati: nisi sũmo sacerdoti: ptolemaida
& cõfines eius quas dedi domũ sanctis
q̃ sunt in hierusalẽ ad necessarios sum
ptus sanctorum: & ego dabo singulis
annis quindecim milia siclorum argen
ti de rationibus regis que me contin=
gunt: & omne quod reliquum fuerit
quod non reddiderant qui super ne
gocia erant annis prioribus ex hoc da
bunt in opa domus. Et sup hec quiq;
milia siclorũ argenti q̃ accipiebãt de sã=
ctorũ rõne p singulos annos: & hec
ad sacerdotes pertineãt qui ministerio
fungũtur. Et q̃cunq; cõfugerit in tẽplũ
quod est hierosolymis & in oib⁹ finib⁹
eius: obnoxii regi in oi negocio dimit
tantur: & vniuersa q̃ sunt i regno meo
libera habeant. Et ad edificanda vel re=
staurãda opera sanctorũ sumpt⁹ dabũ
tur de rõne regis: & ad extruendos mu
ros in hierlm: & cõmunitẽdos in circui
tu: sumpt⁹ dabũtur de rõne regis: & ad
cõstruẽdos muros in iudea. Vt audiuit
aũt ionathas & popul⁹ sermones istos
non crediderunt eis nec receperũt eos
quia recordati sũt malicie magne quã
fecerat in israel & tribulauerat eos val
de. Et cõplacuit eis in alexandrũ: quia
ipse fuerat eis princeps sermonum pa
cis: & ipsi auxilium ferebant omnibus
diebus. Et congregauit rex alexander
exercitum magnum: & admouit castra
contra demetrium. Et commiserunt
prelium duo reges & fugit exercit⁹ de
metrii: & insecutus est eum alexander:
& incubuit super eos. Et inualuit pre=
lium nimis donec occidit sol. et cecidit
demetrius in die illa. Et misit alexãder
ad ptolemeum regem egypti legatos se
cundũ hec verba dicens. Quoniam re
gressus sum in regnum meum & sedi i
sede patrum meorum & obtinui prin
cipatum: & contriui demetrium: & pos
sedi regionem nostram & commisi pu
gnam cum eo & contritus est ipse & ca
stra eius a nobis: & sedemus in sede re=
gni eius: et nunc statuamus adinuicem
amicitiã: & da mihi filiam tuam vxo=
rem & ego ero gener tuus: & dabo ti=
bi dona: & ipsi dignitatem. Et respon=
dit rex ptolemeus dicens. Felix dies in
qua reuersus es ad terram patrum tu=
orum & sedisti in sede regni eorum.
Et nunc faciam tibi quod scripsisti:
sed occurre mihi ptolemaidam: vt vi=
deamus inuicem nos et sponde=
am tibi sicut

ppls sermones istos: nõ credide=
ὁ λαὸς τοὺς λόγους τούτους, οὐκ ἐπίστευ=
runt illis neq; receperũt: q̃ recor=
σαν αὐτοῖς οὐδὲ ἐπεδέξαντο, ὅτι ἐπε=
dati sunt malicie magne quã
μνήσθησαν τῆς κακίας τῆς μεγάλης ἧς
fecit in israel: τ tribulauit eos
ἐποίησεν ἐν Ἰσραήλ, καὶ ἔθλιψεν αὐτοὺς
valde. τ cõplacuit in alexãdro:
σφόδρα. καὶ ἠυδόκησεν ἐν Ἀλεξάνδρῳ,
qm̃ ipse fuit eis princeps sermonũ
ὅτι αὐτὸς ἐγένετο αὐτοῖς ἀρχηγὸς λόγων
pacificorũ: τ auxiliũ ferebãt ipi oib⁹
εἰρηνικῶν, καὶ συνεμάχουν αὐτῷ πάσας
dieb⁹. τ cõgregauit alexan=
τὰς ἡμέρας. καὶ συνήγαγεν Ἀλέξαν=
der rex exercit⁹ magnos: τ
δρος ὁ βασιλεὺς δυνάμεις μεγάλας, καὶ
castrametat⁹ est contra demetriũ. τ
παρενέβαλεν ἐξεναντίας Δημητρίου. καὶ
cõmiserũt poeliũ duo reges: τ
συνέβαλον πόλεμον οἱ δύο βασιλεῖς. καὶ
fugit exercit⁹ alexãdri. τ
ἔφυγεν ἡ παρεμβολὴ Ἀλεξάνδρου. καὶ
persequ⁹ est cũ demetri⁹: τ prualuit
ἐδίωξεν αὐτὸν ὁ Δημήτριος, καὶ ἴσχυσεν
cõtra eos. τ fortificauit poeliũ val=
ἐπ' αὐτούς. καὶ ἐστερέωσε τὸν πόλεμον σφό
de donec occidit sol. τ cecidit de=
δρα ἕως οὗ δυ ὁ ἥλιος. καὶ ἔπεσεν ὁ Δη=
metri⁹ in die illo. τ misit
μήτριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ἀπέστειλεν
alexãder ad ptolemeũ regẽ
Ἀλέξανδρος πρὸς Πτολεμαῖον βασιλέα
egypti legatos sim verba
Αἰγύπτου πρέσβεις κατὰ τοὺς λόγους
hec dicẽs. qm̃ regressus sũ in trã
τούτους λέγων. ἐπεὶ ἀνέστρεψα εἰς γῆν
regni mei: τ sedi in throno
βασιλείας μου, καὶ ἐκάθισα ἐπὶ θρόνων
patrũ meoꝝ τ obtinui principatũ: τ
πατέρων μου καὶ ἐκράτησα τῆς ἀρχῆς, καὶ
cõteriui demetriũ: τ obtinui
συνέτριψα τὸν Δημήτριον, καὶ ἐπεκράτησα
regionẽ nr̃am: τ cõmisi cõtra eũ
τῆς χώρας ἡμῶν, καὶ συνέβαλε πρὸς αὐτὸν
pugnã: τ cõtrit⁹ est ipse τ ca=
μάχην, καὶ συνετρίβη αὐτὸς καὶ ἡ παρεμ=
stra ei⁹ a nobis: τ sedim⁹ in
βολὴ αὐτοῦ ὑφ' ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν ἐπὶ
sede regni ei⁹: τ nũc statuam⁹
θρόνου βασιλείας αὐτοῦ, καὶ νῦν στήσωμεν
inter nos amicitiã. τ nũc da mihi
πρὸς ἑαυτοὺς φιλίαν. καὶ νῦν δός μοι τὴν
filiã tuã in vxorẽ. τ ero
θυγατέρα σου εἰς γυναῖκα. καὶ ἐπιγαμ=
gener tibi τ dabo tibi dona τ
βρεύσω σοι καὶ δώσω σοι δόματα καὶ
ipi digna te. τ respõdit ptolemeus
αὐτῇ ἀξίᾳ σου. καὶ ἀπεκρίθη Πτολεμαῖος ὁ
rex dicẽs. bona die in q̃ reuer
βασιλεὺς λέγων. ἀγαθὴ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐπέ=
sus es ad terrã patrũ tuoꝝ τ sedi=
στρεψας εἰς γῆν πατέρων σου καὶ ἐκαθί=
sti in sedib⁹ regni eoꝝ. τ nũc
σας ἐπὶ θρόνων βασιλείας αὐτῶν. καὶ νῦν
facũ tibi q̃ scripsisti. sed occurre
ποιήσω σοι ἃ ἔγραψας. ἀλλ' ἀπάντησον
in ptolemaidẽ: vt videm⁹ nos in
εἰς Πτολεμαΐδα, ὅπως ἴδωμεν ἀλλή=
uicẽ: τ ero socer tibi sicut
λους, καὶ ἐπιγαμβρεύσω σοι καθὼς σοι

D

E

Infra. c.a.

diristi. τ exiuit ptolemeus de egyp
ἐξῆλθε. καὶ ἐξῆλθε πτολεμαῖος ἐξ αἰγύ=
to ipse τ cleopatra filia eius
πτου αὐτὸς καὶ κλεοπάτρα ἡ θυγάτηρ αὐ
tuo. τ venerit in ptolemaidē ānō se
τοῦ. καὶ ἦλθον εἰς πτολεμαίδα ἔτους δυ
cundo τ sexagesimo τ centesimo. τ occur
τέρου καὶ ἑξηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ. καὶ ἀπαν
rit ei alexander rex: τ
τησεν αὐτῷ ἀλεξανδρος ὁ βασιλεύς, καὶ
dedit ei cleopatram filiā
ἐξέδοτο αὐτῷ κλεοπάτραν τὴν θυγατέρα
suā: τ fecit nupcias eius in
αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε γὰρ γάμον αὐτῆς ἐν
ptolemaide: sicut reges in glia
πτολεμαΐδι, καθὼς οἱ βασιλεῖς ἐν δόξῃ
magna. τ scripsit rex alexā
μεγάλῃ. καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς ἀλεξαν
der ionathe: vt veniret i occursum ei.
δρος ἰωνάθῃ, ἐλθεῖν εἰς συνάντησιν αὐτῷ.
τ abiit cū glia in ptolemai
καὶ ἐπορεύθη μετὰ δόξης εἰς πτολεμαΐ=
de: τ occurrit duob⁹ regib⁹.
δα, καὶ ἀπήντησε τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι.
G τ dedit eis argentū τ aurū
καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀργύριον καὶ χρυσίον
τ amicis eorū τ dona multa:
καὶ τοῖς φίλοις αὐτῶν καὶ δόματα πολλά,
τ inuenit gram coram eis. τ cō=
καὶ εὗρε χάριν ἐνώπιον αὐτῶν. καὶ ἐπο
uenerūt aduersus eū viri pestilentes de
ρεύθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες λοιμοὶ ἐξ
israel viri iniqui ad interpellādū
ἰσραὴλ ἄνδρες παράνομοι ἐντυχεῖν
aduersū eū: τ nō intendit eis rex.
κατ' αὐτοῦ, καὶ οὐ προσέχεν αὐτοῖς ὁ βα=
τ iussit rex: τ
σιλεύς. καὶ προσέταξεν ὁ βασιλεύς, καὶ
expoliauerūt ionathā vestib⁹ suis: τ
ἐξέδυσαν ἰωνάθαν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ
induerūt eū purpura. τ fecerūt
ἐνέδυσαν αὐτὸν πορφύραν. καὶ ἐποίησαν
ita. τ fecit sedere eū rex
οὕτως. καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς
secum: τ dixit principib⁹ su
μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπε τοῖς ἄρχουσιν αὐ
is. exite cū eo in mediū
τοῦ. ἐξέλθετε μετ' αὐτοῦ εἰς μέσον τῆς
ciuitatis: τ ꝓdicate vt nullⁿ iter=
πόλεως, καὶ κηρύξατε τοῦ μηδένα ἐντυγ
pellet aduersus eū de vllo negō=
χάνειν κατ' αὐτοῦ περὶ μηδενὸς πράγ=
cio. τ nullus ei molestⁿ sit
ματος. καὶ μηδεὶς αὐτῷ παρενοχλείτω
de oi rōne τ factū est vt viderūt
περὶ παντὸς λόγου. καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον
q̄ interpellabāt gloriā eiⁿ: vt
οἱ ἐντυγχάνοντες τὴν δόξαν αὐτοῦ καθὼς
ꝓdicauerat: τ oppertū eū pur
ἐκήρυξαν καὶ περιβεβλημένον αὐτὸν πορ
pura: τ fugerūt omnes. τ glificauit
φύραν, καὶ ἔφυγον πάντες. καὶ ἐδόξασεν
eū rex: τ scripsit eū
αὐτὸν ὁ βασιλεύς, καὶ ἔγραψεν αὐτὸν
inter primos amicos: τ posuit eū du=
τῶν πρώτων φίλων, καὶ ἔθετο αὐτὸν σρα
cē τ participē principatⁿ. τ reuersus est io=
τηγὸν καὶ μεριδάρχην. καὶ ἐπέστρεψεν ἰω
nathas in hierūm eū pace τ
νάθας εἰς ἱερουσαλὴμ μετ' εἰρήνης καὶ
letitia. τ in āno quito τ sexagesimo
εὐφροσύνης. καὶ ἐν ἔτει πέμπτῳ καὶ ἑξηκοστῷ

dixisti. Et exiuit ptolemeus de egy
pto ipse & cleopatra filia eius: & ve=
nit ptolemaidā anno centesimo sexa=
gesimo secundo. Et occurrit ei alexan
der rex. Et dedit ei cleopatrā filiam su=
am: & fecit nuptias eius ptolemaide: si
cut reges in magna gloria. Et scripsit
alexander rex ionathe: vt veniret ob=
uiam sibi. Et abiit cuꝫ gloria ptolemai
dam: & occurrit ibi duobus regibus: &
dedit illis argentum multum & aurum
& dona: & inuenit gratiam in conspe=
ctu eorū. Et cōuenerūt aduersus eū vi
ri pestilentes exisrael viri iniqui iter
pellantes aduersus eū: & non intēdit
ad eos rex. Et iussit spoliari ionatham
vestibus suis & indui eum purpura. Et
ita fecerunt. Et collocauit eū rex sede
re secū. Dixitq̄ principibus suis. Exite
cū eo in mediū ciuitatis: & predicatevt
nemo aduersus euꝫ interpellet de vllo
negocio nec quisq̄ ei molest⁹ sit de vl
la rōne. Et factū est vt viderunt qui iter
pellabant gloriaꝫ eius q̄ predicābātur
& opertū eum purpura: fugerunt om=
nes. Et magnificauit euꝫ rex & scripsit
eum inter primos amicos & posuit eū
ducem & participē principatus. Et re=
uersus est ionathas in hierl̄ꝫ cū pace &
letitia. In āno cētesimo sexagesimo qn
to venit demetri⁹ filiⁿ demetrii a creta i
terram patrum suorum. Et audiuit ale
xander rex & contristatus est valde: &
reuersus est antiochiā. Et cōstituit de=
metrius rex apollonium ducē qui pre
erat cele syrie & congregauit exercitū
magnum & accessit ad iamniam & mi=
sit ad ionatham summum sacerdotem
dicens. Tu solus resistis nobis. Ego au
tem factus sum in derisum & in oppro
briū: propterea quia tu potestatem ad
uersuꝫ nos exerces in montibus. Nūc
ergo si confidis in virtutibus tuis des=
cende ad nos in campum & compare=
mus illic inuicem: quia mecum est vir
tus bellorum. Interroga & disce quis
sum ego & ceteri qui auxilio sunt mi=
hi: qui & dicunt quia non pōt stare pes
vester ante faciem nostram quia bis in
fugam conuersi sunt patres tui in ter=
rā suā. Et nūc quō poteris sustinere e=
quitatum & exercitum tantum in cam
po vbi non est lapis neq̄ saxum neq̄ lo
cus fugiendi. Vt audiuit autem iona=
thas sermones apollonii: motus est a=
nimo. Et elegit decem milia virorum:
& exiit ab hierusalem: & occurrit ei si
mon frater eiⁿ in adiutoriū. Et ap=
plicuerunt castra in ioppen. Et exclu=
clusitēum a ciuitate quia custodia apol
lonii ioppe erat: & oppugnauit eam. Et
exterriti qui erant in ciuitate aperuerē
ei: & obtinuit ionathas ioppē. Et audi
uit apollonius: & admouit tria mi=
lia equitum ooooooooooooooooooo

τ centesimo venit demetri⁹ filiⁿ deme
καὶ ἑκατοστῷ ἦλθε δημήτριος ὁ υἱὸς δημη
triū de creta in terrā pa
τρίου ἐκ κρήτης εἰς τὴν γῆν τῶν πατέ
trum suoꝫ. τ audiuit alexāder rex:
ρων αὐτοῦ. καὶ ἤκουσεν ἀλέξανδρος ὁ βα
τ tristatus ē valde. τ reuersus
σιλεύς, καὶ ἐλυπήθη σφόδρα. καὶ ἀπέστρε
est in antiochiā. τ cōstituit de=
ψεν εἰς ἀντιόχειαν. καὶ κατέστησε δη=
metrius ꝓapollonii q̄ erat sup cele
μήτριος ἀπολλώνιον τὸν ὄντα ἐπὶ κοίλης
syrie. τ cōgregauit exercitū magnū:
συρίας. καὶ συνήγαγε δύναμιν μεγάλην,
τ posuit castra in iāmnia. τ mi=
καὶ παρενέβαλεν ἐν ἰαμνείᾳ. καὶ ἀπέστει
sit ad ionathā summū sacerdotē dicēs
λε πρὸς ἰωνάθαν τὸν ἀρχιερέα λέγων.
tu solus⁹ extolleris cōtra nos: ego aut
σὺ μονώτατος ἐπαίρῃ ἐφ' ἡμᾶς, ἐγὼ δὲ
factⁿ suꝫ in derisum τ in oppro
ἐγενήθην εἰς καταγέλωτα καὶ εἰς ὀνειδισ
briū ꝓpt̄ te. τ eo q̄ pt̄ātē exerces aduersⁿ nos
μὸν διὰ σέ. καὶ διὰ τί ἐξουσιάζῃ ἐφ' ἡμᾶς
in mōtib⁹ nūc igit si cōfidis in
ἐν τοῖς ὄρεσι. νῦν οὖν εἰ πέποιθας ἐπὶ
exercitib⁹ tuis: descēde ad nos
ταῖς δυνάμεσί σου, κατάβηθι πρὸς ἡμᾶς
in cāpū: τ cōparemur adiuicē
εἰς τὸ πεδίον, καὶ συγκριθῶμεν ἀλλήλοις
illic. q: mecū est exercitus vi=
ἐκεῖ. ὅτι μετ' ἐμοῦ ἐστι δύναμις πολε
biū. interroga τ disce q̄s sum τ
μίων. ἐρώτησον καὶ μάθε τίς εἰμι καὶ
ceteri auxiliātes nobis. τ di=
οἱ λοιποὶ οἱ βοηθοῦντες ἡμῖν. καὶ λέγου=
cunt: nō est vobis statio pedis cōtra
σιν, οὐκ ἔστιν ὑμῖν στάσις ποδὸς κατὰ
facie nrām. q: bis cōuersi sūt in fugā
πρόσωπον ἡμῶν. ὅτι δὶς ἐτροπώθησαν οἱ
patres tui in terra sua. τ nūc nō
πατέρες σου ἐν τῇ γῇ αὐτῶν. καὶ νῦν οὐ
poteris sustinere equitū τ exercitū
δυνήσῃ ὑποστῆναι τὴν ἵππον καὶ δύναμιν
tālē in cāpo: vbi nō est lapis
τοιαύτην ἐν τῷ πεδίῳ, ὅπου οὐκ ἔστι λίθος
neq̄ saxū neq̄ locus fugiendi.
οὐδὲ κόχλαξ οὐδὲ τόπος τοῦ φυγεῖν.
vt aūt audiuit ionathas sermones apol=
ὡς δὲ ἤκουσεν ἰωνάθαν τῶν λόγων ἀπολ
lonii: mot⁹ est ānio. τ elegit
λωνίου, ἐκινήθη τῇ διανοίᾳ. καὶ ἐπελέξε
decē milia virorū: et exiuit de
δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἐξῆλθεν ἐξ
hierūm. et occurrit ei si
ἱερουσαλήμ. καὶ συνήντησεν αὐτῷ σί=
mon frater eiⁿ in adiutoriū. e=
μων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐπὶ βοήθειαν αὐ=
mon et castra posuit in ioppen. et
τοῦ, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ ἰόππην. καὶ
exclusērūt eū a ciuitate: q:
ἀπέκλεισαν αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως, ὅτι
custodia apollonii in ioppe. et iop
φρουρὰ ἀπολλωνίου ἐν ἰόππῃ. καὶ ἐπο
pugnauerūt eū: et exterriti aperue
λέμησαν αὐτόν, καὶ φοβηθέντες ἤνοι=
runt q̄ de ciuitate. et obtinuit iona
ξαν οἱ ἐκ τῆς πόλεως. καὶ ἐκυρίευσεν ἰωνά=
thas ioppen. et audiuit apollonⁿ.
θαν ἰόππης. καὶ ἤκουσεν ἀπολλώνιος.
et admouit tria milia eqtū
καὶ παρενέβαλε τριχιλίαν ἵππον ἐφ'

τ exercitũ multũ. τ abiit ω in azo=
καὶ δύναμιν πολλήν. καὶ ἐπορεύθη ἐπὶ ἄζω
tũ tãq; iter faciens. τ simul pcessit in cam
τον ὡς διοδεύων. καὶ ἅμα προῆλθεν ἕως τοῦ πε=
pũ: eoq; hãret ipse multitudinẽ eqtũ τ
δίον, διὰ τὸ ἔχειν ἀυτὸν πλῆθος ἱππέων καὶ
cõsideret in ipso. τ insequũt ẽ post
πεπεποιθέναι ἐπ' αὐτόν. καὶ κατεδίωξεν ὀπί
cũ in azotũ. τ cõmiscũt exerci=
σω ἀυτοῦ ἐπὶ ἄζωτον. καὶ συνέβαλον αἱ πα=
tus post eũ in pcliũ. τ reli
ρεμβολαὶ ὀπίσω αὐτῶν ἐπὶ πόλεμον. καὶ ἀπέ
quit apollonius mille eqtes occulte
λιπεν ἀπολλώνιος χιλίους ἱππεῖς κρυπτῶς
post eos. τ cognouit ionathas q;
κατόπισθεν αὐτῶν. καὶ ἔγνω ἰωνάθαν ὅτι
sunt insidie post se. τ circuie=
ἔστιν ἔνεδρον κατόπισθεν αὐτοῦ. καὶ ἐκύκλω
runt eius castra. τ eiece=
σαν αὐτοῦ τὴν παρεμβολήν. καὶ ἔξε=
runt iacula in populũ a ma=
τείναξαν τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν λαὸν ἐκ πρω
ne vsq; ad vesperã. at populus stetit sicut
ἴσον ἕως δείλης. ὁ δὲ λαὸς ἐστήκει καθὼς
pcepit ionathas: τ laborauerũt equi
ἐπέταξεν ἰωνάθας, καὶ ἐκοπίασαν οἱ ἵπ=
eorũ. τ traxit simõ ex=
ποι αὐτῶν. καὶ εἵλκυσε σίμων τὴν δυ=
ercitũ suũ: τ cõmisit cõtra legio=
ναμιν αὐτοῦ, καὶ συνέβαλε πρὸς τὴν φάλαγ
nem. nã eqtes fatigati erãt: τ cõteriti
γα. ἦν γὰρ ἵππος ἐξειλυμένη, καὶ συνετρίβη
sunt ab eo: τ fugerũt. τ eqtes
σαν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον. καὶ οἱ ἵππος
dispersi sũt p campũ: τ fugerunt in
διεσπάρη ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἔφυγον εἰς
azotũ: τ intrauerũt in bethdagon ido
ἄζωτον, καὶ εἰσῆλθον εἰς βαιθδαγὼν τὸ εἴδω=
lum suũ vt liberarẽtur. τ succen
λον αὐτῶν τοῦ σωθῆναι. καὶ ἐνεπύρι
dit ionathas azotũ τ ciuitates q;
σεν ἰωνάθας τὴν ἄζωτον καὶ τὰς πόλεις τὰς
i circuitu eius: τ accepit spolia eorũ.
κύκλω αὐτῆς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν.
τ tẽplũ dagon τ eos q; cõfugerunt
καὶ τὸ ἱερὸν δαγὼν καὶ τοὺς συμφυγόντας
in illud succẽdit igni. τ fuerunt q;
εἰς αὐτὸ ἐνεπύρισε πυρί. καὶ ἐθύνησαν οἱ
ceciderunt gladio cũ succen=
πεπτωκότες μαχαίρᾳ σὺν τοῖς ἐμπυρι
sis ad viros octo mille. τ recef
σθεῖσιν εἰς ἄνδρας ὀκτακισχιλίους. καὶ ἀπῆ
sit ide ionathas: τ castrametatũ est in
λθεν ἐκεῖθεν ἰωνάθας, καὶ παρεμβάλλει ἐπὶ
ascalonẽ. τ exierũt q; de ciuitate
ἀσκάλωνα. καὶ ἐξῆλθον οἱ ἐκ τῆς πόλεως
in occursum ei in gloria ma=
εἰς συνάντησιν αὐτῷ ἐν δόξῃ μεγά=
gna. τ reuersus ẽ ionathas in hieru
λῃ. καὶ ἐπέστρεψεν ἰωνάθας εἰς ἱερου=
salem cũ suis habẽtes spo
σαλὴμ σὺν τοῖς παρ' αὐτοῦ ἔχοντες σκῦ
lia multa. τ factũ est vt audiuit alexan
λα πολλά. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἀλέξαν
der rex sermones istos: τ
δρος ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους, καὶ
addidit glificare ionathã: τ mi=
προσέθετο δοξάσαι τὸν ἰωνάθαν, καὶ ἀπέ
sit ei fibulã aureã: vt cõsuetudo ẽ
στειλεν αὐτῷ πόρπαν χρυσῆν, ὡς ἔθος ἐστὶ
dari cognatis regũ. τ
δίδοσθαι τοῖς συγγενέσι τῶν βασιλέων. καὶ

& exercitum multus. Et abiit azotum
tanq; iter faciens: & statim exiit in cam
pum eo q; haberet multitudinem equi
tum & confideret in eis. Et insecutus ẽ
eum ionathas in azotum & commise=
runt prelium. Et reliquit apollonius in
castris mille equites post eos occulte:
& cognouit ionathas quoniam insidie
sunt post se: & circuierunt castra e=
ius: & eiecerunt iacula in populũ a ma
ne vsq; ad vesperam. Populus autẽ sta
bat sicut preceperat ionathas & labo=
rauerunt equi eorum. Et eiecit simon
exercitum suum & commisit contra le
gionem. Equites enim fatigati erant.
Et contriti sunt ab eo & fugerunt. Et
qui dispersi sunt per campum fugerũt
in azotum: & intrauerunt in bethagon
idolum suum vt ibi se liberarẽt. Et suc
cendit ionathas azotum & ciuitates q;
erant in circuitu eius: & accepit spolia
eorum: & templum dagon & oẽs qui
fugerunt in illud succendit igni. Et fue
runt qui ceciderunt gladio cum his q;
succensi sunt fere octo milia virorum.
Et mouit inde ionathas castra: & appli
cuit ea ascalonẽ & exierunt de ciuitate
obuiam illi in magna gloria. Et reuer=
sus est ionathas in hierusalem cum su=
is habentibus spolia multa. Et factũ
est vt audiuit alexander rex sermones
istos: addidit adhuc glorificare iona=
thã. Et misit ei fibulam aureã: sicut cõ
suetudo est dari cognatis regum. Et de
dit ei accharon & omnes fines eius in
possessionem. Capi.xi.

ΘΤ rex egypti congregauit exerci
tum sicut arenã que est circa orã
maris & naues multas: & querebat ob
tinere regnum alexandri dolo & adde
re illud regno suo. Et exiit in syriam
verbis pacificis: & aperiebantur ei ciui
tates & occurrebant ei quia mandaue
rat alexander rex exire ei obuiam eo
q; socer suus esset. Cum autem introi=
ret ciuitatem ptolemeus ponebat cu=
stodias militum in singulis ciuitatibus
Et cum appropiauit azoto ostenderũt
ei templum dagon succensum igni: &
azotũ & cetera eius demolita & corpora
piecta: & eorum qui cesi erant in bello
tumulos quos fecerant secus viam. Et
narrauerunt regi quia hec fecit iona=
thas: vt invidiam facerent ei. Et tacuit
rex. Et occurrit ionathas regi in ioppẽ
cum gloria: & inuicem se salutauerunt
& dormierunt illic. Et abiit ionathas
cum rege vsq; ad fluuium qui vocaba=
tur eleutherus. & reuersus est in hieru=
salem. Rex autem ptolemeus obtinuit
dominium ciuitatum vsq; seleuciã ma
ritimam et cogitabat in alexandrum
consilia mala. Et misit legatos ad de=
metrium dicens. Veni componamus
inter nos pactum & dabo tibi filiam me
am quam habet alexander: ooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooo oooo ooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo ooo

dedit ei accaron τ oẽs
ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ἀκκαρὼν καὶ πάντα τὰ
fines eius in possessionẽ.
ὅρια αὐτῆς εἰς κληροδοσίαν. Ca.ii.

ΘΤ rex egypti cõgregauit
Καὶ ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου συνήγαγεν
exercitũ multos sicut arena q; circa
δυνάμεις πολλὰς ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ
orã maris: τ naues mul
τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης, καὶ πλοῖα πολ
tas. τ q;sivit obtinere re=
λά. καὶ ἐζήτησε κατακρατῆσαι τῆς βασι
gnũ alexandri dolo: τ addere il=
λείας ἀλεξάνδρου δόλῳ, καὶ προσθῆναι αὐτ=
lud regno suo. τ exiit in syri Iustra.
τὴν τῷ βασιλείῳ αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν εἰς συρί 12.a.
am verbis pacificis. τ aperiebãt ei q; de
αν λόγοις εἰρηνικοῖς. καὶ ἤνοιγον αὐτῷ οἱ ἐκεῖ
ciuitatib: τ occurrebãt ei: qñ mãdauĩ
τῶν πόλεων, καὶ συνήντων αὐτῷ, ὅτι ἐνετεί
erat alexandri regis obuiare ei
λατο ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως συναντᾶν αὐτῷ
eo q; socer suus esset. vt abiit introiit
διὰ τὸ πενθερὸν αὐτοῦ εἶναι. ὡς δὲ εἰσεπορεύ
in ciuitatẽ ptolemaidis: ponebat
το εἰς τὰς πόλεις πτολεμαΐδος, ἀπέπεμπε
exercitus i custodiã i singulis ciuitatib: vt
τὰς δυνάμεις φρουρὰν ἐν ἑκάστῃ πόλει. ὡς
abiit appropiauit in azotũ: ostẽdũt ei tẽ
δὲ ἤγγισεν εἰς ἄζωτον, ἔδειξαν αὐτῷ τὸ ἱε=
plũ dagon succensum: τ azotũ τ
ρὸν δαγὼν ἐμπεπυρισμένον, καὶ ἄζωτον καὶ
suburbia eius destructa: τ cor
τὰ περίπολια αὐτῆς κατεκεκμμένα, καὶ τὰ σώ
pora piecta: τ cõbustos
ματα ἐρριμμένα, καὶ τοὺς ἐμπεπυρισμένους
q; cõbussit in bello. fecerãt
οὓς ἐνεπύρισεν ἐν τῷ πολέμῳ. ἐποίησαν A
eis tumulos cor in via eius. τ nar
τὰρ τυμβωρίας αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ. καὶ δι
rauerũt regi q; fecit iona=
γήσαντο τῷ βασιλεῖ ἃ ἐποίησεν ἰωνά=
thas ad vituperãdũ eũ. τ tacuit
θαν εἰς τὸ ψογῆσαι αὐτόν. καὶ ἐσίγησεν ὁ
rex. τ occurrit ionathas re=
βασιλεύς. καὶ συνήντησεν ἰωνάθαν τῷ βα
gi in ioppe cũ gloria: τ salutã
σιλεῖ εἰς ἰόππην μετὰ δόξης, καὶ κατα 5.1.0.e.
uerũt se inuicẽ τ dormierũt illic. τ 5.1.4
σαντο ἀλλήλους καὶ ἐκοιμήθησαν ἐκεῖ. καὶ
abiit ionathas cũ rege
ἐπορεύθη ἰωνάθαν μετὰ τοῦ βασιλέως
vsq; ad fluuiũ vocatũ eleutheros:
ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ καλουμένου ἐλευθέρου,
τ reuersus est in hierusalem. at rex
καὶ ἐπέστρεψεν εἰς ἱερουσαλήμ. ὁ δὲ βασι=
ptolemeus obtinuit dõiũ ciuitatũ
λεὺς πτολεμαῖος ἐκυρίευσε τῶν πόλεων τῆς
maritime vsq; ad seleuciã mari
παραλίας ἕως σελευκείας τῆς παραλασσ
timã. τ cogitabat de alexãdro con
σίας. καὶ διελογίζετο περὶ ἀλεξάνδρου κα
silia mala. τ misit lega
κὰ βουλεύματα. καὶ ἀπέστειλε πρέσ=
tos ad demetriũ regẽ di=
βεις πρὸς δημήτριον τὸν βασιλέα λέ=
cẽs. veni cõponamus inter nos pa=
γων. δεῦρο συνθώμεθα πρὸς ἑαυτοὺς δι=
ctum: τ dabo tibi filiã
αθήκην, καὶ δώσω σοι τὴν θυγατέρα
meã quã hꝫ alexander:
μου ἣν ἔχει ἀλέξανδρος, ooooooooooo

τ regnabis in regno pris
καὶ βασιλεύσεις τῆς βασιλείας τοῦ πατρός
tui. penitet eũ q dedi ei
σου. μετεμεμέλημαι ἐπὶ δεῖ αὐτῷ τὴν
B filiã meã. q̃ſuit eũ occidere me:
θυγατέρα μου. ἐζήτησε γὰρ ἀποκτεῖναί με,
τ vituperauit eũ: q: desiderabat
καὶ ἐφόβησεν αὐτόν, χάριν τοῦ ἐπιθυμῆσαι
ipe regnũ illi⁹. τ auferens
αὐτὸν τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ ἀφειλόμενος
ab eo filiã: dedit ipsi deme=
αὐτῷ τὴν θυγατέρα, ἔδωκεν αὐτῷ τῷ δημη=
trio: τ alienat⁹ est ab alexandro. τ apparuit
τρίῳ, καὶ ἀλλιώθη ἀπὸ ἀλεξάνδρου. καὶ ἐφάνη
inimicitia illoẽ. τ itrauit ptolemeus in
ἔχθρα αὐτῶν. καὶ εἰσῆλθε πτολεμαῖος εἰς
antiochiã: τ iposuit duo diademata
ἀντιόχειαν, καὶ περιέθετο δύο διαδήματα
circũ caput ei⁹: diadema asie τ e=
περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, τὸ τῆς ἀσίας καὶ αἰ=
gypti. alexander asit rex erat in ci
γύπτου. ἀλέξανδρος δὲ ὁ βασιλεὺς ἦν ἐν κι=
licia in ipibus illis: q: rebella
λικίᾳ κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους, ὅτι ἀπε
bãt q de locis illis. τ audi
στάσαν οἱ ἀπὸ τῶν τόπων ἐκείνων. καὶ ἤκου
uit alexander: τ venit cõtra eũ in bel=
σε ἀλέξανδρος, καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτὸν πολε=
lum. τ eduxit ptolemeus: τ occur
μῶν. καὶ ἐξήγαγε πτολεμαῖος, καὶ ἀπήντη=
C rit ei in manu forti: τ fugauit
σεν αὐτῷ ἐν χειρὶ ἰσχυρᾷ, καὶ ἐτροπώσατο
eũ. τ fugit alexander in arabi=
αὐτόν. καὶ ἔφυγεν ἀλέξανδρος εἰς τὴν ἀραβί
am: vt pregereꝰ ipe ibi. at rex
αν, ἵν' σκεπασθῇ αὐτὸν ἐκεῖ. ὁ δὲ βασι=
ptolemeus exaltat⁹ est. τ abstulit yabdi=
λεὺς πτολεμαῖος ὑψώθη. καὶ ἀφεῖλε ζαβδὶ
el arabs caput alexandri: τ
ὁ ἄραψ τὴν κεφαλὴν ἀλεξάνδρου, καὶ
misit ptolemeo. τ rex
ἀπέστειλε τῷ πτολεμαίῳ. καὶ ὁ βασιλεὺς
ptolemeꝰ mortu⁹ est die tertio. τ
πτολεμαῖος ἀπέθανε τῇ ἡμέρᾳ τρίτῃ. καὶ οἱ
exãtes in munitionib⁹ suis occisi sunt
ὄντες ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν αὐτοῦ ἀπώλοντο
ab his q in munitionib⁹. τ regna
ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς ὀχυρώμασι. καὶ ἐβασίλευ=
uit demetrius ãno septimo τ sexagesimo
σε δημήτριος ἔτους ἑβδόμου, καὶ ἑξηκοστοῦ
τ cẽtesimo. in dieb⁹ illis cõgre=
καὶ ἑκατοστοῦ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συνή=
gauit ionathas eos q de iudea: vt expu
γαγε ἰωνάθας τοὺς ἐκ τῆς ἰουδαίας, ἵν' ἐκπο
gnaret arcẽ q in hierlm. τ
λιορκήσαι τὴν ἄκραν τὴν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ
fecit cõtra eã machinas multas. τ
ἐποίησεν ἐπ' αὐτὴν μηχανὰς πολλάς. καὶ
abierunt q̃dã odio hãtes gentẽ illoẽ
ἐπορεύθησάν τινες μισοῦντες τὸ ἔθνος αὐ=
rum viri iniqui ad regem:
D τῶν ἀνδρες παράνομοι πρὸς τὸν βασιλέα,
τ nũciauerunt ei q ionathas obsi
καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ ὅτι ἰωνάθας περικά
det arcẽ. τ audiẽs iratus est. vt asit
θηται τὴν ἄκραν. καὶ ἀκούσας ὠργίσθη. ὡς δὲ
audiuit: stati eũ iter fecisset venit in ptole
ἤκουσεν, εὐθέως ἀναζεύξας ἦλθεν εἰς πτολε
maidẽ. τ scripsit ionathe: vt nõ obside=
μαΐδα. καὶ ἔγραψεν ἰωνάθαν, ἵν' μὴ περικα=
ret. τ vt occurreret ipse ei vt
θέσθαι καὶ ἵν' ἀπαντήσαι αὐτὸν αὐτῷ συμ

& regnabis in regno patris tui. Penitet
eũ me q dederim illis filiã meã. Que
fuit eũ me occidere. Et vituperauit
eum ꝓpterea q cõcupierat regnũ ei⁹.
Et abstulit filiã suã & dedit eam deme
trio & alienauit se ab alexandro: & ma
nifestate fũt inimicicie eius. Et itrauit
ptolemeus antiochiã & imposuit duo
diademata capiti suo egypti & asie.
Alexander aũt rex erat in cilicia illis tẽ
poribus: quia rebellabãt q erant in lo
cis illis. Et audiuit alexãder: & venit ad
eũ in bellũ. Et ꝓduxit ptolomeus rex
exercitũ: & occurrit ei in manu valida:
& fugauit eũ. Et fugit alexander in ara
biã: vt ibi ꝓtegeretur. Rex aũt ptole=
meus exaltatus est & abstulit ꝛabdihel
arabs caput alexandri: & misit ptole=
meo. Et rex ptolemeus mortu⁹ est in
die tertia: & q erant in munitionib⁹ pe
rierũt ab his q erant intra castra. Et re
gnauit demetrius anno cẽtesimo sep=
tuagesimo septimo. In diebus illis cõ
gregauit Ionathas eos q erant ĩ iudea
vt expugnarent arcẽ q̃ est in hierl̃m: &
fecerũt cõtra eã machinas multas. Et
abierunt quidã q oderant gentẽ suã yi
ri iniqui ad regẽ demetriũ: & renuncia
uerunt ei q̃ ꝓ ionathas obsideret arcem
Et vt audiuit irat⁹ est: & statĩ venit pto
lemaidã: & scripsit Ionathe ne obside
ret arcem: sed occurreret sibi ad collo
quũ festinato. Vt audiuit aũt ionathas
iussit obsidere. Et elegit de senioribus
israel & de sacerdotibus: & dedit se pe
riculo. Et accepit aurum & argentũ &
vestem & alia enxenia multa: & abiit ad
regem & ptolemaidã: & inuenit gr̃iam
in conspectu eius. Et interpellabãt ad
uersus eum quidã iniqui ex gente sua.
Et fecit ei rex: sicut fecerant ei qui ãte
eum fuerant. Et exaltauit eũ in cõspe=
etu oĩm amicorũ suorum: & statuit ei
principatũ sacerdotii: & quecunq; alia
habuit prius preciosa: & fecit eum pri
cipem amicorum. Et postulauit iona=
thas a rege vt ĩmunẽ faceret iudeam &
tres toparchias. i. samariã & confines
eius & promisit ei talenta trecenta. Et
consensit rex & scripsit ionathe episto
las de his omnibus hunc modum con
tinentes. Rex demetrius fratri ionathe
salutem & genti iudeorũ. Exemplum
epistole quã scripsimus lastheni parẽ=
ti nostro de vobis misim⁹ ad vos vt sci=
retis. Rex demetrius lastheni parenti
salutem. Genti iudeorum amicis no=
stris & conseruantibus que iusta sunt
apud nos decreuimus benefacere pro
pter benignitatẽ ipsorũ quã erga nos
hãt. Statuim⁹ ergo illis omnes fines
iudee & tres ciuitates lydam & rama=
the que addite sunt iudee ex samaria
& omnes confines earum seque=
strari omnibus sacrificantibus in hie=
rosolymis ꝑ his que ab eis prius acci=
piebat rex

cõueniret in ptolemaide cito. vt
μίσγεν εἰς πτολεμαΐδα τὸν ταχίστην. ὡς
audiuit ionathas: iussit obside=
δὲ ἤκουσεν ἰωνάθας, ἐκέλευσε περικαθέζε=
re. τ elegit ex presbyteris israel
σθαι. καὶ ἐπέλεξε τῶν πρεσβυτέρων ἰσρὴλ
τ sacerdotib⁹. τ dedit se peri=
καὶ τῶν ἱερέων. καὶ ἔδωκεν ἑαυτὸν τῷ κιν=
culo. τ accipiẽs argentũ τ aurũ τ
δύνῳ. καὶ λαβὼν ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ
vestẽ τ alia munũcula plura: iuit
ἱματισμὸν καὶ ἕτερα ξένια πλείονα, ἐπορεύ=
ad regẽ in ptolemaidẽ. τ inue
θη πρὸς τὸν βασιλέα εἰς πτολεμαΐδα. καὶ εὗ=
nit gratiã coã eo. τ interpellabãt cõtra
ρε χάριν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἐνετύγχανον κατ'
eũ q̃dã iniqui eo q̃ ex gẽte. τ fe=
αὐτοῦ τινὲς ἄνομοι τῶν ἐκ τοῦ ἔθνους. καὶ ἐποί=
cit illi rex sicut fecerũt ei
ησεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς καθὼς ἐποίησαν αὐτῷ
q̃ ante eũ: τ exaltauit eũ coã oi=
οἱ πρὸ αὐτοῦ, καὶ ὕψωσεν αὐτὸν ἐναντίον πάν
bus amicis eius: τ statuit ei princi
των τῶν φίλων αὐτοῦ, καὶ ἔγνωσεν αὐτῷ τὴν ἀρ
patũ sacerdotij τ q̃cũq; qualia habuit preciosa pri
χιερωσύνην καὶ ὅσα ἄλλα εἶχε τίμια πρό=
mo: τ fecit eũ ex primis ami
τερον, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν τῶν πρώτων φί=
cis esse principẽ τ rogauit ionathas re
λων ἡγεῖσθαι. καὶ ἠξίωσεν ἰωνάθας τὸν βασι=
gẽ vt faceret iudea ĩmunẽ tributor
λέα ποιῆσαι τὴν ἰουδαίαν ἀφορολόγητον
τ tres toparchias τ samari
καὶ τὰς τρεῖς τοπαρχίας καὶ τὴν σαμαρεῖ=
tin: τ promisit ei talẽta trecẽ
τιν, καὶ ἐπηγγείλατο αὐτῷ τάλαντα τρια=
ta. τ cõsensit rex: τ scrip
κόσια. καὶ ἐυδόκησεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἔγρα=
sit ionathe epl̃as de omnib⁹ hio
ψε τῷ ἰωνάθαν ἐπιστολὰς περὶ πάντων τού=
habentes modũ hũc. rex de=
των ἔχουσας τὸν τρόπον τοῦτον. βασιλεὺς δη=
metri⁹ ionathe fratri gaudere τ gẽ=
μήτριος ἰωνάθαν τῷ ἀδελφῷ χαίρειν καὶ ἔθ=
ti iudeorũ. exemplũ epistole
νει ἰουδαίων. τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς
quã scripsim⁹ aastheni cognato nro
ἣς ἐγράψαμεν ἀσθένει τῷ συγγενεῖ ἡμῶν
de vobis: scripsim⁹ τ ad vos vt
περὶ ὑμῶν, γεγράφαμεν καὶ πρὸς ὑμᾶς ὅπως
videatis. rex demetrius aastheni
ἴδητε. βασιλεὺς δημήτριος ἀσθένει τῷ
parẽti gaudere. gẽti iudeorũ ami
πατρὶ χαίρειν. τῷ ἔθνει τῶν ἰουδαίων φί=
cis nr̃is τ cõseruantib⁹ erga nos iu
λοις ἡμῶν καὶ συντηροῦσι τὰ πρὸς ἡμᾶς δί=
sta decreuimus bẽfacere: ꝓpter
καια ἐκρίναμεν ἀγαθοποιῆσαι, χάριν τῆς ἐξ
illorũ benuolẽtiã erga nos. statuim⁹ ipso
αὐτῶν εὐνοίας πρὸς ἡμᾶς. ἐστάσαμεν αὐτοῖς
finẽ iudee tres nomos
τὰ τέρια τῆς ἰουδαίας τοὺς τρεῖς νόμους
a pherema τ lyddan τ rathami addite
ἀφαίρεμα καὶ λύδδαν καὶ ῥαθαμὶν προσκείμενα
sunt iudee a samaritide. τ
εἶναι τῇ ἰουδαίᾳ ἐκ τῆς σαμαρείτιδος καὶ
oĩa aminẽtia ad ipos omnes sa
πάντα τὰ συγκυροῦντα αὐτοῖς πᾶσι τοῖς θυ
crificantes in hierlm. ꝓ regali=
σιαζουσιν εἰς ἱεροσόλυμα. ἀντὶ τῶν βασι=
bus ꝗ̃ accipiebat rex ab ipsis
λικῶν ὧν ἐλάμβανεν ὁ βασιλεὺς παρ' αὐτῶν

primus p singulos ãnos de fructi
ὁ πρότερον κατ' ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῶν φορημά-
bus terre ⁊ de fructibus arboriũ.⁊
των τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τῶν δενδρέων. καὶ τὰ
alia ptinẽtia ad nos ex nũc deci
ἄλλα τὰ ἀνήκοντα ἡμῖν ἀπὸ τοῦ νῦν δέκα
marũ ⁊ tributorũ ptinẽtiũ ad nos: ⁊
τῶν καὶ τῶν τελῶν τῶν ἀνηκόντων ἡμῖν, καὶ
salis stagna: ⁊ ptinẽtes ad nos
τὰς τοῦ ἁλὸς λίμνας, καὶ τοὺς ἀνήκοντας ἡμῖν
coronas: oia cõcedem⁹ eis. ⁊
στεφάνους, πάντα ἃ παρακέσομεν αὐτοῖς. καὶ
nõ erit irritũ quod hodie a nũc vsq̃ i
οὐκ ἀθετήσεται οὐδὲν τούτων ἀπὸ τοῦ νῦν ἐπὶ
oe tẗpo. nũc ergo curate
τὸν ἅπαντα χρόνον. νῦν οὖν ἐπιμελεῖσθε τοῦ
facere hodie exẗplũ. ⁊ dixit io
ποιῆσαι τοῦτον ἀντίγραφον. καὶ δοθήτω Ἰωνά-
nathe ⁊ ponat in mõte sctõ in loco
θαν καὶ τεθήτω ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ ἐν τόπῳ
veili celebri. ⁊ vidit demetrius
ἐπιφανεῖ. ⁊ εἶδε δημήτριος ὁ
rex q̃ silnit terra coã co
βασιλεὺς ὅτι ἡσύχασεν ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτοῦ
⁊ nihil ei restitit: ⁊ dimisit om
καὶ οὐδὲν αὐτῷ ἀντέστη κέτι, καὶ ἀπέλυσε πά-
nes exercitus suos vnũsquãq; in ꝓpriũ
σας τὰς δυνάμεις αὐτοῦ ἕκαστον εἰς τὸν ἴδιον
locũ ꝑter pegrinos exercit⁹ quos colle
τόπον πλὴν τῶν ξένων δυνάμεων ὧν ἐξήγο-
git ab insulis gẽtiũ. ⁊ ini
γεν ἀπὸ τῶν νήσων τῶν ἐθνῶν. καὶ ἤχ-
mici fuerũt ei oẽs exercitus q̃ a
θραραν αὐτῷ πᾶσαι αἱ δυνάμεις αἱ ἀπὸ
ꝑsib⁹. tryphõ aũt erat coriũ q̃ ab alexan
τῶν παρῶν. τρύφων δὲ ἦν τῶν παρ' ἀλεξά-
dro pcius. ⁊ vidit q̃ oẽs
δρου τὸ πρότερον. καὶ εἶδεν ὅτι πᾶσαι αἱ
exercitus murmurãt cõtra demetriũ. ⁊
δυνάμεις κατεγογγύζουσι τοῦ δημητρίου. καὶ
iuit ad simalcue arabẽ q̃ nu
ἐπορεύθη πρὸς σιμαλκουὲ τὸν ἄραβα ὃς ἐ-
triebat antiochũ filiũ ale-
τρεφε τὸν ἀντίοχον τὸν παιδάριον τὸν τοῦ ἀλε-
xandri: ⁊ assidebat ei vt tra
ξάνδρου, καὶ προσκάθηνεν αὐτῷ ὅπως πα-
deret eũ ipẽ: vt regnaret ꝓ
ραδοῖ αὐτὸν αὐτῷ, ὅπως βασιλεύσῃ ἀντὶ
ꝑte eius. ⁊ nũciauit ei quãta
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ὅσα
fecit demetrius ⁊ inimicitiã qua
συνετέλεσε δημήτριος καὶ τὴν ἔχθραν ἣν
ꝑsequũt eũ exercitus ei⁹. ⁊
ἐχθραίνουσιν αὐτῷ αἱ δυνάμεις αὐτοῦ. καὶ
mãsit illic dieb⁹ multis. ⁊ mi
ἔμεινεν ἐκεῖ ἡμέρας πολλάς. καὶ ἀπέστει-
sit ionathas epistolas ad demetriũ
λεν Ἰωνάθας ἐπιστολὰς πρὸς δημήτριον τὸν
regẽ vt eiceret eos q̃ de arce ex
βασιλέα ἵνα ἐκβάλῃ τοὺς ἐκ τῆς ἄκρας ἐξ
hierlm ⁊ q̃ in munitionib⁹:
ἱερουσαλὴμ καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἐχυρώμασιν,
erãt eũ oppugnãtes israel. ⁊ mi
ἦσαν γὰρ πολεμοῦντες τὸν Ἰσραήλ. καὶ ἀπέ-
sit demetrius ad ionathã dicẽs. nõ
στειλε δημήτριος πρὸς Ἰωνάθαν λέγων. οὐ
tibi hec faciã tibi ⁊ gẽti tue:
μόνον τοῦτο ποιήσω σοι καὶ τῷ ἔθνει σου,
sed gria illustrabo te ⁊ gẽtẗ tuã: si
ἀλλὰ δόξῃ δοξάσω σε καὶ τὸν ἔθνος σου, ἐὰν
opportunitatẽ habuero. nũc ergo recte facies
εὐκαιρίας τύχω. νῦν οὖν ἐρρῶς ποιήσεις

per singulos annos: & pro fructi-
bus terre & pomorum. Et alia que
ad nos pertinebãt decimarũ & tributo
rũ ex hoc tẗpe remittim⁹ eis: & areas
salinarũ & cõronas q̃ nobis defereban
tur oia ipis cõcedimus. & nihil horũ ir
ritũ erit ex hoc & in omne tẗps. Nũc er
go curate facere horũ exemplũ: & de
tur ionathe & ponatur in mõte sctõ &
in loco celebri. Et vidẽs demetrius rex
q̃ siluit terra in cõspectu suo & nihil ei
resistit: dimisit totũ exercitũ suũ vnũ-
quẽq; in locũ suũ excepto peregrino
exercitu quẽ traxit ab insulis gentiũ.
& inimici erant ei õẽs exercitus patrũ
eius. Tryphon aũt erat quidã partiũ a
lexandri prius: & vidit q̃m oĩs exerci-
t⁹ murmurauit cõtra demetriũ & iuit
ad emalchuel arabẽ qui nutriebat an-
tiochũ filiũ alexãdri: & assidebat ei vt
traderet eũ ipi vt regnaret in loco pa-
tris sui. Et enũciauit ei quãta fecit de-
metrius & inimicitias exercituũ ei⁹ ad
uersus illũ. Et mansit ibi dieb⁹ multis
Et misit ionathas ad demetriũ regẽ vt
eiiceret eos q̃ in arce erant in hierlm:
& q̃ in presidiis erant quia ipugnabãt
israel. Et misit demetrius ad ionathã
dicẽs. Non hoc tm̃ faciã tibi & gẽti tue:
sed gloria illustrabo te & gente tuã cũ
fuerit opportunũ. Nunc ergo recte fe
ceris si miseris in auxilius mihi viros:
quia discessit oĩs exercit⁹ meus. Et mi
sit ei ionathas tria milia virorũ fortiũ
antiochiã. Et venerunt ad regem & de
lectatus est rex in aduentu eorũ. Et cõ
uenerunt qui erant de ciuitate: centũ
viginti milia virorũ & volebant inter
ficere regem. Et fugit rex in aulã: & oc
cupauerũt qui erant de ciuitate itine-
ra ciuitatis & ceperunt pugnare. Et vo
cauit rex iudeos in auxiliũ: & cõuene
runt oẽs simul ad eum. Et dispersi sunt
omnes per ciuitatẽ: & occiderũt in illa
die centum milia hominũ. Et succen-
derunt ciuitatem & ceperũt spolia ml̃
ta in illa die. & liberauerunt regẽ. Et
viderunt qui erant de ciuitate q̃ obti-
nuissent iudei ciuitatẽ sicut volebant:
& infirmati sunt mente sua & clamaue
runt ad regem cum precibus dicẽtes.
Da nobis dexteras: & cessent iudei op
pugnare nos & ciuitatem. Et proie-
cerunt arma sua & fecerũt pacem.
Et glorificati sunt iudei in conspectu
regis & in conspectu omnium qui e-
rant in regno eius: & nominati sunt in
regno. Et regressi sunt in hierusalem.
habentes spolia multa. Et sedit deme-
trius rex in sede regni sui: & siluit ter-
ra in conspectu eius. Et mentitus est
omnia quecunq; dixit. & abalienauit
se a ionatha & non retribuit ei secũ-
dum beneficia que sibi tribuerat:

mittẽs ad me viros q̃ auxilient:
ἀπὸ στείλας μοι ἄνδρας οἱ συμμαχήσουσιν,
q̃m discesserũt oẽs exercitus mei.
ὅτι ἀπέστησαν πᾶσαι αἱ δυνάμεις μου.
⁊ misit ionathas viros tres mi-
καὶ ἀπέστειλεν Ἰωνάθας ἄνδρας τρισχιλί-
le potẗes fortitudine ei in ãtiochiã.
ους δυνατοὺς ἰσχύϊ αὐτῷ εἰς ἀντιόχειαν.
⁊ venerũt ad regẽ: ⁊ letatus
καὶ ἔλθοσαν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἐυφράν-
est rex in aduẽtu illoꝝ. ⁊
θη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῇ ἐφόδῳ αὐτῶν. καὶ
cõuenerũt q̃ de ciuitate in me
ἐπισυνήχθησαν οἱ ἐκ τῆς πόλεως εἰς μι-
dũ vibis ad viros centũ viginti mi
σον τῆς πόλεως εἰς ἀνδρῶν δώδεκα μυ-
lia: ⁊ volebãt interficere re-
ριάδας, καὶ ἐβούλοντο ἀνελεῖν τὸν βασι-
gem. ⁊ fugit rex in aulam.
λέα. καὶ ἔφυγεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν αὐλήν.
⁊ occupauerũt q̃ de ciuitate
καὶ κατελάβοντο οἱ ἐκ τῆς πόλεως τὰς
itinera vibis: ⁊ ceperũt pugna-
διόδους τῆς πόλεως, καὶ ἤρξαντο πολε-
re. ⁊ vocauit rex iu-
μεῖν. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς Ἰου-
deos in auxiliũ: ⁊ cõuenerunt
δαίους ἐπὶ βοήθειαν, καὶ ἐπισυνήχθησαν
ad eũ oẽs simul. ⁊ dispersi
πρὸς αὐτὸν πάντες ἅμα. καὶ διασπαρ-
sunt in ciuitate. ⁊ occiderũt in vi
σαν ἐν τῇ πόλει. καὶ ἀπέκτειναν ἐν τῇ πό-
be in die illa ad centum milia:
λει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς μυριάδας δέκα,
⁊ succenderũt ciuitatẽ: ⁊ ceperũt
καὶ ἐνεπύρισαν τὴν πόλιν, καὶ ἔλαβοσαν
spolia multa in illa die ⁊ lide
σκῦλα πολλὰ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ ἔσω-
rauerũt regẽ. ⁊ viderũt q̃ de
σαν τὸν βασιλέα. καὶ εἶδον οἱ ἀπὸ τῆς
ciuitate q̃ obtinuerũt iudei
πόλεως ὅτι κατεκράτησαν οἱ Ἰουδαῖοι
ciuitatẗ sicut volebãt: ⁊ ifirmati sũt
τῆς πόλεως ὡς ἐβούλοντο, καὶ ἐδειλίασαν
mentib⁹ suis: ⁊ clamauerũt ad
τῇς διανοίαις αὐτῶν, καὶ ἐκέκραξαν πρὸς
regẽ cũ precib⁹ dicẗes.
τὸν βασιλέα μετὰ δεήσεως λέγοντες.
da nobis dextras ⁊ cessent iu
δὸς ἡμῖν δεξιὰς καὶ παυσάσθωσαν οἱ Ἰου-
dei oppugnare nos ⁊ ciuitatẗ.
δαῖοι πολεμοῦντες ἡμᾶς καὶ τὴν πόλιν.
⁊ piecerũt arma: ⁊ fecerũt pa-
καὶ ἔρριψαν τὰ ὅπλα, καὶ ἐποίησαν εἰρή-
cẽ. ⁊ glorificati sũt iudei coã
νην. καὶ ἐδοξάσθησαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐναντίον
rege ⁊ coã oĩbus q̃
τοῦ βασιλέως καὶ ἐνώπιον πάντων τῶν
in regno eius: ⁊ regressi sunt in
ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς
hierlm hãtes spolia multa. ⁊
Ἱερουσαλὴμ ἔχοντες σκῦλα πολλά. καὶ
sedit demetrius rex in se
ἐκάθισε δημήτριος ὁ βασιλεὺς ἐπὶ θρό-
de regni sui: ⁊ siluit
νου τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ ἡσύχασεν
terra i cõspectu eiꝰ. ⁊ mẗtitus est oia
ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἐψεύσατο πάντα
q̃cũq; dixit. ⁊ abalienat⁹ est ab ionatha ⁊
ὅσα εἶπεν. καὶ ἀλλοτριώθη τοῦ Ἰωνάθαν καὶ
nõ retribuit secũdũ bẽficia q̃
οὐκ ἀπεδώκει κατὰ τὰς Ἰωνάθας ἃς

retribuit sibi: τ vexabat eū val
ἀντεπίδοκεν αὐτῷ, καὶ ἔθλιβεν αὐτὸν σφό
de. post aūt hec reuersus est tryphō τ
δρα. μετὰ δὲ ταῦτα ἀπέστρεψε τρύφων καὶ
antiochus cū eo puer iunior:
ἀντίοχος μετ' αὐτοῦ παιδάριον νεώτερον,
τ regnauit τ ipositit sibi diadema. τ
καὶ ἐβασίλευσε καὶ ἐπέθετο διάδημα. καὶ
cōgregati sūt ad eū oēs exer
ἐπισυνήχθησαν πρὸς αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυ
citus quos disperserat demetrius: τ
νάμεις ἃς ἀπεσκόρπισε δημήτριος, καὶ
pugnauerūt cōtra eū: τ fugit τ fuga
ἐπολέμησαν πρὸς αὐτόν, καὶ ἔφυγε καὶ ἐτρο
tus est. τ accepit tryphon bestias τ ob
πώθη. καὶ ἔλαβε τρύφων τὰ θηρία καὶ κα
tinuit antiochiā. τ scripsit an
τεκράτησεν ἀντιοχείας. καὶ ἔγραψεν ἀν
tiochus iunior ionathe dicēs. cōstituo tibi
τίοχος ὁ νεώτερος ἰωνάθῃ λέγων. ἵστημί σε
sacerdotii principatū: τ cōstituo te sup
τὴν ἀρχιερωσύνην, καὶ καθίστημί σε ἐπὶ
quattuor ciuitates: τ vt sis tu ex a-
τῶν τεσσάρων νόμων, καὶ εἶναί σε τῶν φί
G micis regis. τ misit ei
λων τοῦ βασιλέως. καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ
vasa aurea τ ministeriū: τ dedit ei
χρυσώματα καὶ διακονίαν, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
potestatē bibādi in aureis vasis: τ vt esset
ἐξουσίαν πίνειν ἐν χρυσώμασι, καὶ εἶναι
i purpura τ vt haberet fibulā auream: τ
ἐν πορφύρᾳ καὶ ἔχειν πόρπην χρυσῆν, καὶ
simonē fratrē eius cōstituit du
σίμωνα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ κατέστησε στρα
cem ab ascensu tyri vsq; ad
τηγὸν ἀπὸ τῆς κλίμακος τύρου ἕως τῶν
fines egypti. τ exiit ionathas τ pā-
ὁρίων αἰγύπτου. καὶ ἐξῆλθεν ἰωνάθας καὶ διε
bulabat trans flumen τ in
πορεύετο πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐν πᾶσι
vrbib⁹. τ cōgregati sunt ad eū oēs
πόλεσι. καὶ συνῆχθησαν πρὸς αὐτὸν πᾶσαι
exercitus syrie in auxiliū. τ
αἱ δυνάμεις συρίας εἰς συμμαχίαν. καὶ
venit in ascalonē: τ occurrerūt ei
ἦλθεν εἰς ἀσκάλωνα, καὶ ἀπήντησαν αὐτῷ
q̄ de ciuitate honorifice. τ abiit
οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐνδόξως. καὶ ἀπῆλθεν
inde in gazā τ cōclusерūt se q̄ de
ἐκεῖθεν εἰς γάζαν καὶ ἀπεκλείσθησαν οἱ ἀπὸ
gaza: τ obsedit circū eā τ
γάζης, καὶ περιεκάθισεν τὴν αὐτὴν καὶ
succendit suburbana eius igni. τ
ἐνεπύρισε τὰ περίπολια αὐτῆς πυρί. καὶ
predatus est eas. τ rogauerūt q̄ de
ἐσκύλευσεν αὐτάς. καὶ ἐδέησαν οἱ ἀπὸ
gaza ionathā: τ dedit eis dextras.
γάζης ἰωνάθαν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς δεξιάς.
τ accepit filios principū eo
καὶ ἔλαβε τοὺς υἱοὺς τῶν ἀρχόντων αὐ
rū in obsides: τ misit eos
τῶν εἰς ὄμηρα, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς
in hierūm. τ pābulauit regionē vsq; ad dama
A εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ διῆλθε τὴν χώραν ἕως δαμα
scū. τ audiuit ionathas q̄ aderāt
σκοῦ. καὶ ἤκουσεν ἰωνάθας ὅτι παρῆσαν οἱ
principes demetrii in cadēs q̄ est in ga-
ἄρχοντες δημητρίου εἰς κάδης τὴν ἐν τῇ γα
lilea cū exercitu multo: volētes
λιλαίᾳ μετὰ δυνάμεως πολλῆς, βουλόμενοι
remouere eū a regione. τ occurrit
μετοικίσαι αὐτὸν τῆς χώρας. καὶ συνήντησεν

& vexabat eum ualde. Post hec aūt re
uersus est tryphon & antiochus cū eo
puer adolescens & regnauit & imposu
it sibi diadema. Et cōgregati sunt ad
eum oēs exercitus quos disperserat de
metrius. & pugnauerūt cōtra eū & fu
git & terga vertit. Et accepit tryphon
bestias & obtinuit antiochiā. Et scrip-
sit antiochus adolescēs ionathe dicēs.
Cōstituo tibi sacerdotū & cōstituo te
super quattuor ciuitates vt sis de ami
cis regis. Et misit illi vasa aurea in mi-
nisteriū: & dedit ei potestatē bibendi in
auro & esse in purpura & habere fibu
lam aureā. Et simonē fratrē eius cōsti
tuit ducē a terminis tyri vsq; ad fines
egypti. Et exiit ionathas & perābula-
bat trans flumē ciuitates & cōgregat⁹
est ad eū oīs exercitus syrie in auxiliū
Et venit ascalonē: & ocurrerūt ei ho-
norifice de ciuitate. Et abiit inde gazā
& cōcluserūt se qui erant gaze: & obse
dit eā: & succendit q̄ erant i circuitu ci
uitatis & predat⁹ est eā. Et rogauerunt
gazenses ionathā & dedit illis dexterā
& accepit filios corū obsides: & misit il
los in hierūm: & perābulauit in regio-
nē vsq; ad damascum. Et audiuit iona
thas q̄ preuaricati sunt principes de-
metrii in cades q̄ est in galilea cū exer-
citu multo volentes eū remouere a ne
gocio regni & occurrit illis: fratrē au
tem suū simonē reliquit intra puin
ciam. Et applicuit simon ad bethsurā
& expugnabat eā diebus multis & cō
clusit eos. Et postulauerunt ab eo dex
teras accipere: & dedit illis. Et eiecit
eos inde & cepit ciuitatem & posuit
in ea presidium. Et ionathas & castra
eius applicuerunt ad aquā genezar: &
ante lucem vigilauerunt in campo a-
zor. Et ecce castra alienigenarū oc
currebant in campo: & tendebant ei
insidias in montibus: ipe autem oc-
curit ex aduerso. Insidie vero exurre
xerunt de locis suis & cōmiserunt pre
lium. Et fugerunt qui erant ex per
te ionathe omnes & nemo relict⁹ est
eis nisi mathathias filius absolomi: &
iudas filius calphi princeps militie exer
citus. Et scidit ionathas vestimēta sua
& posuit terras in capite suo & oranit.
Et reuersus est ionathas ad eos in pre
lium & conuertit eos in fugam & pu-
gnauerunt. Et viderunt qui fugiebāt
partis illius: & reuersi sunt ad eum & i
sequebantur cum eo omnes vsq; ca-
des ad castra sua et peruenerunt vsq;
illuc. Et ceciderunt de alienigenis i die
illa tria milia virorum: et reuersus est
ionathas in hierusalem.

Capitulum.xii.

ET vidit ionathas quia tempus eū
iuuat & elegit viros & misit eos ro
mam statuere et renouare cum eis a-
micitiam. Et ad spartiatas et ad alia lo
ca misit epistolas

eis: at fratrē ei⁹ simonē reli
αὐτοῖς, τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐτοῦ σίμωνα κατέ
quit in regione. τ posuit castra simon
λιπε τῇ χώρᾳ. καὶ παρενέβαλε σίμων
in bethsura: τ expugnabat eā die
ἐπὶ βαιθσούρα, καὶ ἐπολέμει αὐτὴν ἡμέ-
bus multis: τ cōclusit eā. τ
ρας πολλάς, καὶ συνέκλεισεν αὐτήν. καὶ
postulauerūt eū dextras accipere: τ de
ἐδέησαν αὐτὸν τοῦ δεξιὰς λαβεῖν, καὶ ἔδω
dit eis τ eiecit eos inde. τ
κεν αὐτοῖς καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκεῖθεν. καὶ
cepit ciuitatē τ posuit in ea
κατελάβετο τὴν πόλιν καὶ ἔθετο ἐπ' αὐτὴν
presidiū. τ ionathas τ castra ei⁹
φρουράν. καὶ ἰωνάθας καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ
applicuerūt ad aquā genezar τ
παρενέβαλον ἐπὶ τὸ ὕδωρ γενεσάρ. καὶ
surrexerūt mane in cāpo nasor. τ
ὤρθρισαν τὸ πρωὶ εἰς τὸ πεδίον νασώρ. καὶ
ecce castra alienigenarū occurrebāt ei
ἰδοὺ παρεμβολὴ ἀλλοφύλων ἀπήντα αὐ
in cāpo. τ eiecerūt insidias
τῷ ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ ἐξέβαλον ἔνεδρον
cōtra eū in mōtib⁹. ipi aūt occurre
ἐπ' αὐτὸν ἐν τοῖς ὄρεσιν. αὐτοὶ δὲ ἀπήντη-
rūt ex aduerso. at insidie exurrexerūt
σαν ἐξεναντίας. τὰ δὲ ἔνεδρα ἐξανέστησαν
de locis suis τ cōmiserūt prelium.
ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν καὶ συνῆψαν πόλε
um. τ fugerūt q̄ a ionatha oēs
μον. καὶ ἔφυγον οἱ παρὰ ἰωνάθου πάντες.
nemo relictus est ab eis preterq; ma-
οὐδὲ εἷς κατελείφθη ἀπ' αὐτῶν πλὴν ματ
thias filius absalomi τ iudas filius
θαίας υἱὸς τοῦ ἀβεσσαλώμου καὶ ἰούδας ὁ τοῦ
calphi principes militie exer
χαλφὶ ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς τῶν δυνά-
citū τ scidit ionathas vestimēta sua:
μεων. καὶ διέρρηξεν ἰωνάθας τὰ ἱμάτια αὐ
τ ipositit terrā sup caput
τοῦ, καὶ ἐπέθετο γῆν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
suū τ oranit. τ reuersus e
αὐτοῦ καὶ προσηύξατο. καὶ ὑπέστρεψε
ad eos in prelio: τ fugauit
πρὸς αὐτοὺς πολέμῳ, καὶ ἐτροπώσατο
illos τ fugerūt. τ viderūt fugien
αὐτοὺς καὶ ἔφυγον. καὶ εἶδον οἱ φυγόν-
tes ab eo τ reuersi sūt ad e-
τες παρ' αὐτοῦ καὶ ἀπέστρεψαν πρὸς αὐ
um τ persequti sūt eū eo vsq; ad cades
τὸν καὶ ἐδίωκον μετ' αὐτοῦ ἕως κάδης
vsq; ad castra eorū: τ castra
ἕως τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν, καὶ πα-
posuerūt ibi. τ ceciderūt de alie
ρενέβαλον ἐκεῖ. καὶ ἔπεσον ἐκ τῶν ἀλ
nigenis in die illa ad vi
λοφύλων ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς ἄν-
ros tres mille. τ reuersus est iona
δρας τρισχιλίους. καὶ ἐπέστρεψεν ἰωνά-
thas in hierūm.
θαν εἰς ἱερουσαλήμ. Ca.12.

ET vidit ionathas q̄ tpo eū in-
Καὶ εἶδεν ἰωνάθας ὅτι καιρὸς αὐτῷ συ
uat: τ elegit viros: τ misit
νεργεῖ, καὶ ἐπέλεξεν ἄνδρας, καὶ ἀπέστειλεν
ad romā ad statuēdū τ renouandū erga
εἰς ῥώμην στῆσαι καὶ ἀνανεώσασθαι τὴν πρὸς
eos amicitiā: τ ad spartianos τ
αὐτοὺς φιλίαν, καὶ πρὸς σπαρτιάτας καὶ
loca alia misit epistolas
τόπους ἑτέρους ἀπέστειλεν ἐπιστολὰς

fm hoc. ⁊ abierūt in romā: ⁊ κατὰ τοῦτο, καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ῥώμην, καὶ
ingressi sūt in senatū ⁊ dixerūt. io εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον καὶ εἶπαν. Ἰω
nathas sacerdotū princeps ⁊ gēs iudeoꝝ νάθας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ τὸ ἔθνος τῶν ἰουδαίων
misit nos vt renouarem⁹ amicitiam ἀπέστειλεν ἡμᾶς ἀναφεώσασθαι τὴν φιλίαν
cū ⁊ societatē sēm pri= εἰς ⁊ κοινωνίαν κατὰ τὸ πρότε=
ſtinū: ⁊ dederūt epl̄as eis ad eos ρον, καὶ ἔδοσαν ἐπιστολὰς αὐτοῖς πρὸς αὐτοὺς
p locū: vt deducerent eos κατὰ τόπον, ὅπως προπέμπωσιν αὐτοὺς
in terrā iuda cū pace. ⁊ hoc exem εἰς γῆν ἰουδαίας μετ' εἰρήνης. καὶ τοῦτο τὸ ἀντί
plū epl̄arū quas scripsit ionathas γραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν ἔγραψεν ἰωνάθας
spartiatis. ionathas sūm⁹ sacerdos ⁊ τοῖς σπαρτιάταις. ἰωνάθας ἀρχιερεὺς καὶ ἡ
senatus⁹ gētis. ⁊ sacerdotes ⁊ reliqui⁹ γερουσία τ ἔθνους. καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ λοιπὸς
popul⁹ iudeoꝝ spartiatis fra δῆμος τῶν ἰουδαίων σπαρτιάταις τοῖς ἀδελ
tribus gaudere. ēpēdem misse fuerūt φοῖς χαίρειν. ἔτι πρότερον ἀπεσάλησαν
epistole ad oniā sūmū sacerdotē a da ἐπιστολαὶ πρὸς ὀνίαν τὸν ἀρχιερέα παρὰ δα
rio regnāte ap⁹ vos qui estis fra= ρείου τ βασιλεύοντος ἐν ὑμῖν ὅτι ἐστὶ ἀδελ
treis nr̄i vt exemplū subiicit. ⁊ φοὶ ἡμῶν, ὡς τὸ ἀντίγραφον ὑποκεῖται. καὶ
suscepit onias virū mis= ἐπεδέξατο ὀνίας τὸν ἄνδρα τὸν ἀπεσταλμέ=
sum gloriose: ⁊ accepit epl̄as in qb⁹ νον ἐνδόξως, καὶ ἔλαβε τὰς ἐπιστολὰς ἐν αἷς
significabat de societate ⁊ amicitia. ἐδεδήλουν περὶ συμμαχίας καὶ φιλίας.
⁊ nos igit nō indigētes hoꝝ exīstes: ad καὶ ἡμεῖς οὖν ἀπροσδεεῖς τούτων ὄντες, πρὸς
monitionē habētes libros sētos q̄ i παρακλησιν ἔχοντες τὰ βιβλία τὰ ἅγια τὰ ἐν
manib⁹ nr̄is: tentauim⁹ mittere ταῖς χερσὶν ἡμῶν, ἐπειράθημεν ἄπορον εἶναι
erga vos fraternitatē ⁊ amicitiā reno τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀδελφότητα καὶ φιλίαν ἀνα
uare ne alieni efficiamur a vobis. νεώσασθαι πρὸς τὸ μὴ ἐξαλλοτριωθῆναι ὑμῶν
multa enī tpa trāsierūt ex quo misi πολλοὶ γὰρ καιροὶ διῆλθον ἀφ' οὗ ἀπεστείλα=
stis ad nos. nos igit in oi tpe assi τε πρὸς ἡμᾶς. ἡμεῖς οὖν ἐν παντὶ καιρῷ ἀδι
due inq festis ⁊ in reli= αλείπτως ὄντες ταῖς ἑορταῖς καὶ ταῖς λοι=
quis opportunis diebus recordamur παῖς καθηκούσαις ἡμέραις μιμνησκόμεθα
vestri: in his q̄ offerim⁹ sacrificiis ⁊ in ὑμῶν, ἐφ' ὧν προσφέρομεν θυσιῶν καὶ ἐν ταῖς
orationib⁹ vt decētē est ⁊ cōueniētē recor= προσευχαῖς ὡς δέον ἐστὶ καὶ πρέπον μνημο
dari fratrū. letamur aūt de νεύειν ἀδελφῶν. εὐφραινόμεθα δὲ ἐπὶ τῇ
gsia vra. nos vero circūdederūt multe δόξῃ ὑμῶν. ἡμᾶς δὲ ἐκύκλωσαν πολλαὶ
tribulationes ⁊ bella multa. ⁊ oppugna= θλίψεις καὶ πόλεμοι πολλοί. καὶ ἐπολέμη=
uerūt nos reges q̄ i circuitu nr̄o. nō σαν ἡμᾶς οἱ βασιλεῖς οἱ κύκλῳ ἡμῶν. οὐκ
luim⁹ ergo molesti esse vobis ⁊ ἠβουλόμεθα οὖν παρενοχλεῖν ὑμῖν καὶ
reliquis sociis ⁊ amicis nr̄is τοῖς λοιποῖς συμμάχοις καὶ φίλοις ἡμῶν

secundū eandē formā. Et abierūt romā et intrauerūt curiā: et dixerunt. Iona thas summ⁹ sacerdos et gens iudeorū misit nos: vt renouarem⁹ amiciciā & societatē sēm pristinū. Et dederūt il= lis epistolas ad ipsos p loca vt deduce= rent eos in terrā iuda cū pace. Et hoc est exemplū epistolarū quas scripsit io nathas spartiatis. Ionathas summus sacerdos: & seniores gētis & sacerdo= tes & reliquus popul⁹ iudeorū spartia= atis fratrib⁹ salutē. Iāpridē misse erant epistole ad oniā sūmū sacerdotē a da= rio q regnabat apud vos: qui estis fres nr̄i: sicut scriptū cōtinet qd subiectū ē. Et suscepit onias virū q missus fuerat cū honore: & accepit epistolas in qb⁹ significabatur de societate & de amici cia. Nos enī cū nullo horū indigerem⁹ hūtes sctos libros q sunt in manib⁹ no strīs: maluim⁹ mittere ad vos renoua= re fraternitatē & amiciciā: ne forte alie ni efficiamur a vobis. Multa enim tpa trāsierūt ex quo misistis ad nos. Nos ergo in oi tpe sine intermissione in di ebus solennibus & ceteris q̄bus opor tet: memores sum⁹ vestri in sacrificiis q̄ offerimus & in obseruationib⁹ sicut fas est & decet meminisse fratrum. Letamur itaq; de gloria vra. Nos aūt circūdederūt multe tribulatiōes & mul ta prelia: & ipugnauerunt nos reges q sunt in circuitu nr̄o. Noluim⁹ ergo vo bis molesti esse neq; ceteris sociis & a= micis nr̄is in his preliis. Habuim⁹ enī de celo auxiliū & liberati sum⁹ nos. & humiliati sunt inimici nostri. Elegim⁹ itaq; neumeniū antiochi filiū & antipa trem iasonis filiū: & misimus ad roma nos renouare cū eis amiciciā & societa tem pristinā. Mandauimus itaq; eis vt veniant etiā ad vos & salutent vos: & reddant vobis epistolas nostras de ino uatione fraternitatis nostre. Et nunc bene facietis respōdētes nobis ad hec: & hoc rescriptū epistolarum quod mi= sit onias. Rex spartiatarū onias iona= the sacerdoti magno salutē. Inuentū est in scriptura de spartiatis et iudeis: qui sunt fratres et quia sunt de gene= re abraam. Et nunc exquo hec cogno uimus benefacitis scribētes nobis de pace vestra. Sed et nos rescripsim⁹ vo bis. Pecora nr̄a et possessiones nr̄e ve stre sunt: et vestre nostre. Mandauim⁹ itaq; hec nunciari vobis. Et audiuit io nathas q̄ regressi sunt principes de= metrii cum exercitu multo: supra q̄ prius pugnare aduersus eum: et exit ab hierusalem et occurrit eis in amathi te regione. Non enim dederat eis spa cium vt igrederentur regionem eius. Et misit speculatores in castra eorum: et reuersi renunciauerunt q̄ constitu= unt superuenire illic nocte. Cum oc= cidisset autem sol precepit ionathas suis vigilare & esse in armis

in bellis his. habem⁹ enī ex ἐν τοῖς πολέμοις τούτοις. ἔχομεν παρὰ τὸν ἐξ
celo auxiliū adiuuāte nos: ⁊ libera οὐρανοῦ βοήθειαν βοηθοῦντα ἡμῖν, καὶ ἐρρύ=
ti sumus de timicis nr̄is. ⁊ humilia= σθημεν ἐκ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. καὶ ἐταπεινώ=
ti sunt inimici nr̄i. elegimus igit nu= θησαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν. ἐπιλεξάμεθα οὖν νου
meniū antiochi ⁊ antipatrū iasonis. μηνίαν ἀντιόχου καὶ ἀντίπατρον ἰάσωνος.
⁊ misim⁹ ad romanos ad reno καὶ ἀπεστείλαμεν πρὸς ῥωμαίους ἀνανεώ=
uandā erga eos amiciciā ⁊ socie σασθαι τὴν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν καὶ κοινω=
tatem priorē. mandauimus itaq; νίαν τὴν πρότερον. ἐνετειλάμεθα οὖν
eis etiā ad vos venire ⁊ salutā αὐτοῖς καὶ πρὸς ὑμᾶς παραγενέσθαι καὶ ἀσπά=
re vos: ⁊ reddere vobis no σασθαι ὑμᾶς, καὶ ἀποδοῦναι ὑμῖν τὰς πα=
stras epistolas de inouatione ⁊ τέρας ἐπιστολὰς περὶ τῆς ἀνανεώσεως καὶ
fraternitate nr̄a. ⁊ nūc bene facie= τῆς ἀδελφότητος ἡμῶν. καὶ νῦν καλῶς ποιή=
tis rūdentes nobis ad hec. σετε ἀντιφωνήσαντες ἡμῖν πρὸς τοῦτο.
⁊ hoc exemplū epistolarū ὃ= καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν
misērūt. oniarcē rex spartiatarū ἀπέστειλαν. ὀνιάρης βασιλεὺς σπαρτιατῶν
onie sacerdoti magno gaudere. inuētū ēt scriptura ὀνίᾳ ἱερεῖ μεγάλῳ χαίρειν. εὑρέθη ἐν γραφῇ
de spartiatis ⁊ iudeis: q̄ περὶ τε τῶν σπαρτιατῶν καὶ ἰουδαίων, ὅτι
sunt fratres ⁊ q̄ sunt de genere abra= εἰσὶν ἀδελφοὶ καὶ ὅτι εἰσὶν ἐκ γένους ἀβρα=
am. ⁊ nūc ex quo cognouim⁹ hec: bene αμ. καὶ νῦν ἀφ' οὗ ἐγνώμεθα τοῦτο, καλῶς
facietis scribētes nobis de pace ποιήσετε γράφοντες ἡμῖν περὶ τῆς εἰρήνης
vra. ⁊ nos aūt rescribimus vobis ὑμῶν. καὶ ἡμεῖς δὲ ἀντιγράφομεν ὑμῖν τὰ
iumēta vra ⁊ substātia vra nobis est: ⁊ κτήνη ὑμῶν καὶ ἡ ὑπαρξις ὑμῶν ἡμῖν ἐστι, καὶ
ura vobis sūt. p̄cipim⁹ igit vt ἡ ἡμῶν ὑμῖν ἐστι. ἐντελλόμεθα οὖν ὅπως
nunciēt vobis iuxta hec. ⁊ audi ἀπαγγείλωσιν ὑμῖν κατὰ τοῦτο. καὶ ἤκου=
uit ionathas q̄ reuersi sunt principes σεν ἰωνάθας ὅτι ἐπέστρεψαν οἱ ἄρχοντες
demetrii cū exercitu multo supra δημητρίου μετὰ δυνάμεως πολλῆς ὑπὲρ
transactū ad pugnandū cōtra eū. ⁊ τὸ πρότερον τ πολεμῆσαι πρὸς αὐτόν. καὶ
abiit ex hierūm ⁊ occurrit eis in ἀπῆρεν ἐξ ἱλημ καὶ ἀπήντησεν αὐταῖς εἰς
amathite regione. nō enī dedit eis τὴν ἀμαθίτιν χώραν. οὐ γὰρ ἔδωκεν αὐταῖς
spaciū ad intrandū in regionē eius. ἀνοχὴν ἐμβατεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐτ.
⁊ misit speculatores in ca καὶ ἀπέστειλε κατασκόπους εἰς τὴν παρ=
stra eius. ⁊ redierūt ⁊ nūciauē εμβολὴν αὐτ. καὶ ἀπέστρεψαν καὶ ἀπήγγει=
rūt eis q̄ sic ordinant irrue λαν αὐτῷ, ὅτι οὕτω τάσσουσι ἐπιπί=
re in eos nocte. vt aūt occidit σεῖν ἐπ' αὐτοὺς τὴν νύκτα. ὡς δὲ ἔδυ
sol iussit ionathas suis ὁ ἥλιος ἐπέταξεν ἰωνάθαν τοῖς παρ' αὐτ
vigilare ⁊ esse in armis: γρηγορεῖν καὶ εἶναι ἐπὶ τοῖς ὅπλοις,

vt parati essẽt ad pugnã p totã noctẽ.
ἑτοιμάζεσθαι εἰς πόλεμον ὅλης τῆς νυκτός·
τ posuit custodes i circuitu castro
καὶ ἐξέβαλε περιφύλακας κύκλῳ τῆς παρεμ
rum. τ audierũt aduersarij ꝙ para
βολῆς· καὶ ἤκουσαν οἱ ὑπεναντίοι ὅτι ἡτοί
mus eẽt ionathas τ ꝗ cũ eo ad bel
μασται ἰωνάθας καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς πόλε=
lum: τ timuerũt τ formidauerũt i corde
μον, καὶ ἐφοβήθησαν καὶ ἐτάραξαν τῇ καρδίᾳ
suo. τ accẽderũt pyras in ca=
αὐτῶν· καὶ ἀνήψαν πυρὰς ἐν τῇ παρεμ=
strio suio. ionathas aũt τ ꝗ cũ eo nõ
βολῇ αὐτῶν· ἰωνάθας δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ οὐκ
cognouerũt vsq; ad mane. videbãt enĩ luiaria
ἔγνωσαν ἕως πρωί· ἔβλεπον γὰρ τὰ φῶτα
ardẽtia. τ pscutꝰ est ionathas post
καιόμενα· καὶ κατεδίωξεν ἰωνάθας ὀπίσω
eos: τ nõ cõprehẽdit eos. trãsierũt
αὐτῶν, καὶ οὐ κατέλαβεν αὐτούς. διέβησαν
enĩ cleutherũ fluuiũ. τ declinauit io
γὰρ τὸν ἐλευθέρον ποταμόν· καὶ ἐξέκλινεν ἰω
nathas ad arabes vocatos
νάθας ἐπὶ τοὺς ἄραβας τοὺς καλουμένους
zabadeos τ pausũt eos: τ acce
ζαβαδαίους καὶ ἐπάταξεν αὐτούς, καὶ ἔλα
pit spolia eoꝝ τ mouẽs castra venit
βε τὰ σκῦλα αὐτῶν καὶ ἀναστρέψας ἦλθεν
in damascũ τ pambulauit oẽm regio
εἰς δαμασκὸν καὶ διώδευσεν πᾶσαν τὴν χώ
nẽ. τ simõ exijt τ venit vsq; ad
ραν· καὶ σίμων ἐξῆλθε καὶ διώδευσεν ἕως
ascalonẽ τ primos munitiones.
ἀσκάλωνος καὶ τὰ πλησίον ὀχυρώματα.
τ declinauit in ioppen τ occupa
καὶ ἐξέκλινεν εἰς ἰόππην καὶ προκατελάβε=
uit eã. audiuit enĩ ꝙ volunt mani
βετο αὐτά· ἤκουσε γὰρ ὅτι βουλοῦται τὸ ὀχυ
tionẽ tradere hijs ꝗ sũt a pte demetrij.
ρωμα παραδοῦναι τοῖς παρὰ δημητρίου.
τ posuit illic custodiã vt custodirẽt
καὶ ἔθετο ἐκεῖ φρουρὰν ὅπως φυλάσσωσιν
eã. τ reuersus est ionathas τ cõgrega=
αὐτά· καὶ ἐπέστρεψεν ἰωνάθας καὶ ἐξεκλη=
uit seniores ppli. τ co=
σίασε τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ· καὶ ἐβου
gitauit cũ eis edificare mu=
λεύσατο μετ' αὐτῶν τοῦ οἰκοδομῆσαι ὀχυ
nitiones in iudea: τ exaltare
ρώματα ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, καὶ ὑψῶσαι τὰ
muros hierũ: τ exaltare altitudinẽ magnã
τείχη ἱερουσαλήμ, καὶ ὑψῶσαι ὕψος μέγα
inter arcẽ τ ciuitatẽ ad
ἀναμέσον τῆς ἄκρας καὶ τῆς πόλεως εἰς τὸ
separandũ eã a ciuitate vt cẽt ipa
διαχωρίσαι αὐτὴν τῆς πόλεως ἵνα ᾖ αὐτὴ κα
singulariter. vt neq; emãt neq; ven
θαρά, ὅπως μήτε ἀγοράζωσι μήτε πω
dant. τ cõuenerũt vt edificarẽt
λῶσι· καὶ συνήχθησαν τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν
ciuitatẽ τ appꝓpiãuit muro tocrẽ
πόλιν, καὶ ἤγγισε τοῦ τείχους τοῦ χειμαρ
tio ꝗ a siboldano τ edificauerũt eã
ρου τοῦ ἐξ ἀπολλωνίου καὶ ἐπωικοδόμησαν τὸ
ꝗ vocat chaphenatha. τ simõ edifica=
καλούμενον χαφενατά· καὶ σίμων ὠκοδό=
uit adida in sephela: τ muniuit
μησε τὴν ἀδιδὰ ἐν τῇ σεφήλα, καὶ ὠχύρωσε
portas τ seras. τ ꝗsiuit tryphon re=
πύλας καὶ μοχλούς· καὶ ἐζήτησε τρύφων βα
gnare asie τ apponere sibi dia=
σιλεῦσαι τῆς ἀσίας καὶ περιθέσθαι τὸ διά=

paratos ad pugnam tota nocte. Et po=
suit custodes per circuitũ castrorũ. Et
audierunt aduersarii ꝙ paratus est iona
thas cũ suis in bello & timuerunt & for
midauerunt in corde suo: & accendẽt
focos in castris suis. Ionathas aũt & q
cum eo erant non cognouerunt vsq;
mane. Videbant aũt luminaria arden=
tia: & secutus es eos ionathas: & non
cõprehendit eos. Transierũt enĩ flumẽ
cleutherũ. Et diuertit ionathas ad ara
bes qui vocabantur zabadei: & percus
sit eos & accepit spolia eorum. Et rũxit
& venit damascum: & perambulabat
oẽm regionem illam. Simon aũt exiit
& venit vsq; ascalonem & ad proxima
presidia: & declinauit in ioppen: & oc=
cupauit eã. Audiuit enim ꝙ vellent p=
sidium tradere partib⁹ demetrii: & po
suit ibi custodes vt custodirent eas. Et
reuersus est ionathas & conuocauit se
niores populi: & cogitauit cum eis edi
ficare presidia in iudea: & edificare mu
ros in hierusalem et exaltare altitudi=
ne magna inter medium arcis & ciuita
tis: vt separaret eas a ciuitate vt esset ip
sa singulariter & neq; emant neq; ven
dant. Et conuenerunt vt edificarent ci
uitatem: & cecidit murus qui erat sup
torrẽtem ab ortu solis: & reparauit eũ
qui vocatur caphetheta. Et simon edi
ficauit adiada in sephela: et muniuit eã
et imposuit portas et seras. Et cogita=
uit tryphon regnare asie: et assumere
diadema et extendere manum in anti
ochum regem: timens ne forte nõ per
mitteret eũ ionathas: sed pugnaret ad
uersus eum querebat cõprehẽdere eũ
et occidere. Et exurgens abiit in beth=
san: et exiit ionathas obuiam cum qua
dragynta millibus virorum electorum
in prelium: et venit bethsan. Et vidit
tryphon quia venit ionathas cum ex=
ercitu multo: vt extenderet in eum ma
nus: et timuit. Et excepit eum cum ho
nore et commendauit eum omnibus
amicis suis et dedit ei munera. Et pre=
cepit exercitibus suis vt obedirent ei si
cut sibi. Et dixit ionathe. Vt quid ve=
xasti vniuersum populum cum bellu⁹
nobis non sit. Et nunc remitte eos in
domos suas. Eligẽ autẽ tibi viros pau
cos qui tecum sint: et veni mecum pto
lemaida: et tradam eam tibi: et reliqua
presidia et exercitum: et vniuersos pre
positos negocii: et conuersus abibo.
Propterea enim veni. Et credidit ei: et
fecit sicut dixit: et dimisit exercitum et
abierunt in terram iuda. Retinuit au=
tem secum tria milia virorum ex qui=
bus remisit in galileam duo milia: mil
le autem venerunt cum eo. Vt autem
intrauit ptolemaidam ionathas: claus=
serunt portas ciuitatis ptolemenses: et
comprehenderunt eum et omnes qui
cum eo intrauerunt: gladio interfece=
runt. Et misit tryphon exercitum et e=
quites in galileam et in campum
magnum.

dema τ extẽdere manũ in antiochũ
διάδημα καὶ ἐκτεῖναι χεῖρα ἐπὶ ἀντίοχον τὸν
regẽ: τ timuit ne forte nõ sineret
βασιλέα, καὶ ἐυλαβήθη μήποτε οὐκ ἐάσῃ
eũ ionathas τ ne forte pugnaret aduers⁹
αὐτὸν ἰωνάθας καὶ μήποτε πολεμήσῃ πρὸς
eũ. τ q̃rebat viã ad cõprehẽdendũ e=
αὐτόν· καὶ ἐζήτει πόρον τοῦ συλλαβεῖν αὐ
tum vt pderet τ exurgẽs venit in
τὸν τοῦ ἐξαναστῆσαι· καὶ ἀπαρας ἦλθεν εἰς
bethsan. τ exiuit ionathas in occur
βαισάν· καὶ ἐξῆλθεν ἰωνάθας εἰς ἀπάντη
sum ei⁹ cũ quadragita milib⁹ vi=
σιν αὐτοῦ ἐν τετταρακοντα χιλιάσιν ἀνδ=
rorũ electis in preliũ τ
δρῶν ἐπιλελεγμένοις εἰς παράταξιν καὶ
venit in bethsan. τ vidit tryphon ꝙ
ἦλθεν εἰς βαισάν· καὶ εἶδε τρύφων ὅτι
adest cũ exercitu multo: τ extẽ
παρεστι μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ ἐκτεῖ
dere manũ cõtra eũ timuit. τ suscẽ=
ναι χεῖρας ἐπ' αὐτὸν ἐυλαβήθη· καὶ ἐπεδέ=
pit eũ gḡiose τ cõmendauit eũ ol=
ξατο αὐτὸν ἐνδόξως καὶ συνέστησεν αὐτὸν παῖ
bus amicis ei⁹. τ dedit ei munera
σι τοῖς φίλοις αὐτοῦ· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δόματα.
τ ꝓcepit amicis suis obedi=
τα· καὶ ἐπέταξε τοῖς φίλοις αὐτοῦ ὑπακού=
re ei sicut ipsi. τ dixit ionathe
ειν αὐτῷ ὡς αὐτοῦ· καὶ εἶπεν τῷ ἰωνάθᾳ
vt q̃d vexasti vniuersum ppl̃m hunc cũ bel
ἵνατί ἐκόπασας πάντα τὸν λαὸν τοῦτον πο=
lum nõ sit nobis. τ nũc remit=
λέμου μὴ ἐνεστώτος ἡμῖν· καὶ νῦν ἀπό=
te eos in domos suas. eli
στειλον αὐτοὺς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. ἐπί=
ge aũt tibi viros paucos q̃
λεξαι δὲ σεαυτῷ ἄνδρας ὀλίγους οἵτινες
erunt tecũ. τ veni mecũ i
ἔσονται μετὰ σοῦ· καὶ δεῦρο μετ' ἐμοῦ εἰς
ptolemaidẽ. et tradã tibi eã
πτολεμαΐδα· καὶ παραδώσω σοι αὐτὴν
et reliquas munitiones et exer
καὶ τὰ λοιπὰ ὀχυρώματα καὶ πᾶν ὑπά=
citus reliquos et vniuersos ꝓpos
μεις τὰς λοιπὰς καὶ πάντας τοὺς ἐπὶ
tos negocioꝝ. et cõuersus abi=
τῶν χρειῶν· καὶ ἐπιστρέψας ἀπελεύσο
bo: hui⁹ enĩ gr̃a adsũ et cre
μαι, τούτου γὰρ χάριν παρειμι· καὶ ἐμ
deo ei fecit sicut dixit: et
πιστεύσας αὐτῷ ἐποίησε καθὼς εἶπε, καὶ
misit exercit⁹: et abierunt in
ἐξαπέστειλε τὰς δυνάμεις, καὶ ἀπῆλθον εἰς
terrã iuda. reliqit autẽ secum viros
γῆν ἰουδα· κατέλιπε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ ἄνδρας
tres mille. q̃rũ duo mille dimisit in gali
τρισχιλίους· ὧν δισχιλίους ἀφῆκεν ἐν τῇ γαλι
lea. mille aũt venerunt cũ eo. vt autẽ intra
λαίᾳ· χίλιοι δὲ συνῆλθον αὐτῷ· ὡς δὲ εἰσῆ=
uit ionathas in ptolemaidẽ: clause
λθεν ἰωνάθας εἰς πτολεμαΐδα, ἀπέκλει
runt ptolemẽses portas: et cõprehẽde
σαν οἱ πτολεμαεῖς τὰς πύλας, καὶ συνέλα
runt eũ: et oẽs ingressos cum
βον αὐτόν, καὶ πάντας τοὺς εἰσελθόντας με
eo interfecerũt in gladio. et mi
τ' αὐτοῦ ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ· καὶ ἀπέ=
sit tryphon exercit⁹ et equitum in
στειλε τρύφων δυνάμεις καὶ ἵππον εἰς
terrã galileã et cãpum magnum.
γῆν γαλιλαίας καὶ τὸ πεδίον τὸ μέγα·

vt perderent eos q̃ apte iona
νοῦ ἐξολέσαι πάντας νοὺς παρὰ ἰωνά-
thę. ⁊ cognouerũt q̃ cõfrãtus est ⁊ pe-
σου. καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι συνελήφθη καὶ ἀπό-
rijt ⁊ q̃ cũ eo: ⁊ hortati sũt semip
λωλεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ παρεκάλεσαν ἕκα-
soo ⁊ iuerũt cõuersi pati
νοὺς καὶ ἐπορεύοντο συνεσταλμένοι ἕτοιμοι
in prelio. ⁊ videſt q̃ iſequebant q̃
εἰς πόλεμον. καὶ εἶδον οἱ διώκοντες ὅτι
de aia eio est: ⁊ reuerſi ſunt
περὶ ψυχῆς αὐτοῖς ἐστι, καὶ ἐπέστρεψαν
⁊ venerũt eos in terrã iuda. ⁊ luxe-
καὶ ἦλθον πάντες εἰς γῆν ἰούδα. καὶ ἐπέν-
runt ionathã ⁊ eos q̃ cũ eo ⁊
θησαν νὸν ἰωνάθαν καὶ νοὺς μετ' αὐτοῦ καὶ
timuerũt valde: ⁊ luxerũt omes
ἐφοβήθησαν σφόδρα, καὶ ἐπένθησαν πᾶς
iſrael luctũ magnũ. ⁊ q̃ierunt eos
ἰσραὴλ πένθος μέγα. καὶ ἐζήτησαν πάντα
gẽtes q̃ in circuitu eorũ cõterere eos.
τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ αὐτῶν ἐξολέσαι αὐτούς.
dixerũt enim: nõ habẽt ꝓncipẽ ⁊ adiu-
εἶπαν γάρ, οὐκ ἔχουσιν ἄρχοντα καὶ βοη-
namẽ. nũc igit oppugnabim⁹ eos. ⁊
θοῦντα. νῦν οὖν πολεμήσωμεν αὐτούς. καὶ
delebim⁹ de hoibus memoriã eorũ.
ἐξαρῶμεν ἐξ ἀνθρώπων τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.

C.13 ⊖ET audiuit ſimõ q̃ cõgregauit try
Καὶ ἤκουσε σίμων ὅτι συνήγαγε τρύ-
phon exercitũ multũ vt veniret i terrã iuda
φων δύναμιν πολλὴν τοῦ ἐλθεῖν εἰς γῆν ἰούδα
⁊ attereret eã: ⁊ vidit ꝑplũ q̃
καὶ ἐκτρίψαι αὐτήν, καὶ εἶδεν τὸν λαὸν ὅτι
est tremens ⁊ formidãs: ⁊ aſcẽdit in
ἐστὶν ἔντρομος καὶ ἔκφοβος, καὶ ἀνέβη εἰς
hierũ: ⁊ cõgregauit ꝑplũ ⁊ adhortaꝫ
ἱερουσαλὴμ, καὶ παρεκάλεσε τὸν λαὸν καὶ παρεκάλε-
est eos ⁊ dixit eis. ipſi ſitis
σεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν αὐτοῖς. αὐτοὶ οἴδατε
quãta ego ⁊ fratres mei ⁊ domꝰ
ὅσα ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ ὁ οἶκος τοῦ
pris mei fecimꝰ ꝓ legibꝰ
πατρός μου ἐποιήσαμεν περὶ τῶν νόμων
⁊ ſctis: ⁊ ꝓlia ⁊
καὶ τῶν ἁγίων, καὶ τοὺς πολέμους καὶ τὰς
ãguſtias q̃s vidimꝰ. hui⁹ gra peri
στενοχωρίας ἃς εἴδομεν. τούτου χάριν ἀπω-
erũt fratres mei eos ꝓpter iſrael.
λόντο οἱ ἀδελφοί μου πάντες χάριν τοῦ ἰσρα-
λ. τοὶ ⁊ relictꝰ ſum ego ſolꝰ. ⁊ nũc nõ mihi
λ. καὶ κατελείφθην ἐγὼ μόνος. καὶ νῦν μοὶ μὴ
ſit parcere mee aie in oi
γένοιτο φείσασθαί μου τῆς ψυχῆς ἐν παντὶ
tpe tribulatiõis. nõ enĩ ſum melior
καιρῷ θλίψεως. οὐ γάρ εἰμι κρείσσων τῶν
fratribꝰ meis. verũ vindicabo ꝓ gen-
ἀδελφῶν μου. πλὴν ἐκδικήσω περὶ τοῦ ἔθ-
te mea ⁊ ꝓ ſctis ⁊ ꝓ
νους μου καὶ περὶ τῶν ἁγίων καὶ περὶ τῶν
vxoribus ⁊ filiis vris: q: cõgrega
γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων ὑμῶν, ὅτι συνήχ-
te ſunt eos gẽtes cõterere nos ſimi-
θησαν πάντα τὰ ἔθνη ἐξολέσαι ἡμᾶς ἔχ-
citie q̃ra. ⁊ accenſus eſt ſpiꝰ
θρας χάριν. καὶ ἀνεζωπύρησε τὸ πνεῦμα τοῦ
ꝑplũ ſimul vt audiuit ſermões hos.
λαοῦ ἅμα τοῦ ἀκοῦσαι τῶν λόγων τούτων.
⁊ rũderũt voce magna dicẽtes.
καὶ ἀπεκρίθησαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες.
tu es nr̃ dux ꝓ iuda ⁊ io
σὺ εἶ ἡμῶν ἡγούμενος ἀντὶ ἰούδου καὶ ἰω-

vt perderẽt omnes ſocios ionathe. At
illi cum cognouiſſent quia comprehẽ
ſus eſt ionathas et periit & omnes qui
cum eo erant: hortati ſunt ſemetipos
& exierunt parati in prelium. Et viden
tes hi qui inſecuti fuerant quia pro a-
nima res eſt illis: reuerſi ſunt. illi autẽ
venerunt omnes cum pace in terram
iuda. Et planxerunt ionathã & eos qui
cum ipſo erant valde. Et luxit iſrael lu-
ctu magno. Et queſierunt omnes gen
tes que erant in circuitu eorum conte
rere eos. Dixerunt ei. Non ſi habent pri
cipem & adiuuantẽ: nũc ergo expugne
mus illos. & tollamus de hoibus me-
moriam eorum: Cap.xiii.

ET audiuit ſimon q̃ congregauit
tryphon exercitũ copioſum vtve
niret in terram iuda: & attereret eã: vi
dens quia in tremore populus eſt & in
timore: aſcendit hieruſalem & congre
gauit populum & adhortãs dixit. Vos
ſcitis quanta ego & fratres mei & do-
mus patris mei fecimus pro legibus &
ꝓ ſanctis prelia: & anguſtias quales vi-
dimus. Horum gratia perierũt fratres
mei omnes propter iſrael: & relictꝰ ſuꝫ
ego ſolus. Et nunc non mihi contin-
gat parcere anime mee in omni tẽpo-
re tribulationis. Non enĩ melior ſũ fra
tribus meis. Vindicabo itaq̃ gentẽ me
am & ſancta: natos quoq̃ noſtros: &
vxores quia congregate ſunt vniuerſe
gentes conterere nos inimicitie gratia
Et accenſus eſt ſpiritus populi ſimulvt
audiuit ſermones iſtos & reſpondeꝫt
voce magna dicẽtes. Tu es dux noſter
loco iude & ionathe fratris tui. Pugna
prelium noſtrum & omnia quecũq̃ di
xeris nobis faciemus. Et congregans
omnes viros bellatores acceleraut cõ
ſũmare vniuerſos muros hieruſalẽ: &
muniuit eaꝫ in gyro. Et miſit ionathã
filium abſolomi: & cum eo exercitum
nouum in ioppen & eiectis his q̃ erant
in arce remanſit illic ipſe. Et mouit try
phon a ptolemaida cum exercitu mul
to vt veniret in terraꝫ iuda: & ionathas
cum eo in cuſtodia. Simon autẽ appli-
cuit in addus cõtra faciem campi. Et vt
cognouit tryphon quia ſurrexit ſimõ
loco fratris ſui ionathe & quia cõmiſſu
rus eſſet cum eo prelium: miſit ad euꝫ
legatos dicens. Pro argento quod de
bebat frater tuus ionathas in ratione
regis propter negocia que habuit de-
tinuimus eum. Et nunc mitte argenti
talenta centum & duos filios eius ob-
ſides vt non dimiſſus fugiat a nobis &
remittemus eum. Et cognouit ſimon
quia cum dolo loqueretur ſecum. Iuſ-
ſit tamen dari argentum & pueros: ne
inimicitiam magnam ſumeret ad po-
pulum iſrael dicentem quia non mi-
ſit ei argentuꝫ & pueros: propterea pe
riit. Et miſit pueros & centum talenta.
Et mentitus eſt & nõ dimiſit ꝓonathã.
Et poſt hec venit tryphon intra regio
nem: vt contereret eam: & gyrauerũt
pervi am que ducit ador. Et ſimon
& caſtra eius ambulabant in oẽm locũ

natha fratribꝰ tuis. pugna
ναθου τῶν ἀδελφῶν σου. πολεμήσομεν
prelium nrm. ⁊ eis q̃ſlꝰ di
νὸν πόλεμον ἡμῶν. καὶ πάντα ὅσα ἂν εἴ-
xeris nobis faciemꝰ. ⁊ cõgregauit eos
τις ἡμῖν ποιήσομεν. καὶ συνήγαγε πάντας
viros bellatores: ⁊ accelerauit
νοὺς ἄνδρας νοὺς πολεμιστάς, καὶ ἐτάχυνε
cõſumare muros hierũ ⁊ muniuit
τοῦ τελέσαι τὰ τείχη ἱερουσαλὴμ καὶ ὀχυρῶσαι
eã circũdãs circa. ⁊ miſit ionathas
αὐτὴν κυκλόθεν. καὶ ἀπέστειλεν ἰωνάθας νὸν
filiũ abſaloni ⁊ cũ eo exercitũ inſiſtit
τοῦ ἀβεσσαλώμου καὶ μετ' αὐτοῦ δύναμιν ἱκα-
tem in ioppẽ. ⁊ eiecit eos q̃ erãt in
νὴν εἰς ἰόππην. καὶ ἐξέβαλε νοὺς ὄντας ἐν
ea: ⁊ mãſit illic in ea. ⁊ ꝓfect⁹ eſt
αὐτῇ, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ἐν αὐτῇ. καὶ ἀπῆρε
tryphon de ptolemaide cũ exerci
τρύφων ἀπὸ πτολεμαΐδος μετὰ δυνάμε-
tu multo vt iraret in terrã iuda. ⁊
ως πολλὴς εἰσελθεῖν εἰς γῆν ἰούδα. καὶ
ionathas cũ eo in cuſtodia. ſimon aſit ca-
ἰωνάθας μετ' αὐτοῦ ἐν φυλακῇ. σίμων δὲ πα-
ſtrametatꝰ eſt i addis cõtra facie
ρενέβαλεν ἐν ἀδίδοις κατὰ πρόσωπον τοῦ
cãpi. ⁊ cognouit tryphon q̃ ſurrexit ſi-
πεδίου. καὶ ἐπέγνω τρύφων ὅτι ἀνέστη σί-
mon ꝓ ionatha fratre ſuo: ⁊
μων ἀντὶ ἰωνάθου νοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ
q̃ cõmitere cũ eo futurꝰ eſt ꝑliũ: ⁊
ὅτι συμβαλεῖν αὐτῷ μέλλει πόλεμον, καὶ
miſit ad eũ legatos dicẽs.
ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρέσβεις λέγων.
ꝓ argẽto q̃ debebat ionathas
περὶ νοῦ ἀργυρίου οὗ ὤφειλεν ἰωνάθας ὁ
frater tuꝰ in rõne regis ꝓ q̃ habuit
ἀδελφός σου εἰς νὸ βασιλικὸν διὰς εἶχε
negocia detinuimꝰ cũ. ⁊ nũc mit-
χρείας συνέχομεν αὐτόν. καὶ νῦν ἀπόστει-
te argẽti talẽta centũ ⁊ duos
λον ἀργυρίου τάλαντα ἑκατὸν καὶ δύο τῶν
ex filiis eiꝰ obſides: vt nõ dimiſſus rece-
υἱῶν αὐτοῦ ὅμηρα, ὅπως μὴ ἀφεθεὶς ἀπόστα-
dat a nobis: ⁊ dimittemꝰ eũ. ⁊
σιν ἀφ' ἡμῶν, καὶ ἀφήσομεν αὐτόν. καὶ
cognouit ſimõ q̃ dolo loquiuꝫ ad eos
ἔγνω σίμων ὅτι δόλῳ λαλοῦσι πρὸς αὐ-
um: ⁊ mittit argẽtũ: duos
τόν, καὶ πέμπει νὸ ἀργύριον, καὶ τὰ δύο
pueros. ⁊ ne inimicitiã ſuſcitet ma
παιδάρια. καὶ μὴ ποτε ἔχθραν ἄρῃ με-
gnã ad ꝑplũ dicẽtes: q̃ non
γάλην πρὸς νὸν λαὸν λέγοντες ὅτι οὐκ
miſi ei argentũ ⁊ pue-
ἀπέστειλα αὐτῷ νὸ ἀργύριον καὶ τὰ παι-
ros ⁊ periit. ⁊ miſit pue-
δάρια καὶ ἀπώλετο. καὶ ἀπέστειλε τὰ παι-
ros ⁊ centũ talẽta. ⁊ mẽ-
δάρια καὶ τὰ ἑκατὸν τάλαντα. καὶ ἐψεύ-
titus eſt ⁊ nõ dimiſit ionathan. ⁊
σατο καὶ οὐκ ἀφῆκε νὸν ἰωνάθαν. καὶ
poſt hec venit tryphon vt aſcen
μετὰ ταῦτα ἦλθε τρύφων νοῦ ἐμβα-
deret in regionẽ ⁊ cõtereret
τεῦσαι εἰς τὴν χώραν καὶ ἐκτρίψαι
eã. ⁊ circũdedit viã q̃ in ea
αὐτήν. καὶ ἐκύκλωσεν ὁδὸν τὴν εἰς ἄδω-
dora. ⁊ ſimon ⁊ caſtra eiꝰ
ρα. καὶ σίμων καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ
cõtra veniebãt ei in oẽm loci
ἀντιπαρῆγον αὐτῷ εἰς πάντα τόπον

quocūq; ibat. at q̃ in arce
εὐ ἂν ἐπορεύετο. οἱ δὲ ἐκ τῆς ἄκρας
miterēt ad tryphonē legatos
ἀπέστειλαν πρὸς τρύφωνα πρεσβευτὰς
D τ q̃ vigerēt eū vt veniret ad se
καὶ καταστυδοῦντας ἀυτὸν τ ἔλθειν πρὸς αὐ
p desertū τ mitteret eis
τοὺς διὰ τῆς ἐρήμου καὶ ἐπιτρέψαι αὐτοῖς
alimonias. τ parauit tryphō oēm
τροφάς. καὶ ἡτοίμασε τρύφων πᾶσαν τὴν
equitatū suū vt veniret. τ in nocte illa fuit
ἵππον αὐτ ἐλθεῖν. καὶ ἦν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ νὶ
nix multa valde: τ nō venit ppe
χιὼν πολλὴ σφόδρα, καὶ οὐκ ἦλθε διὰ τὴν
niuē. τ abijt τ venit in galaa
χιόνα. καὶ ἀπῆρε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν γαλαα
dinm. vt āt appropiquauit baschama: occidit
δίτιν. ὡς δὲ ἤγγισε τῇ βασκάμα, ἀπέκτεινε
ionathā τ sepult̄ ē illic. τ redijt
τε τὸν ἰωνάθαν καὶ ἐτάφη ἐκεῖ. καὶ ἐπέστρε
tryphō τ abijt in terrā suā.
ψε τρύφων καὶ ἀπῆρεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.
τ misit simō: τ accepit ossa
καὶ ἀπέστειλε σίμων, καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ
ionathe fratris sui. τ sepeliēruit eū
ἰωνάθαν τ ἀδελφοῦ αὐτ. καὶ ἔθαψαν αὐτὸν
in modin ciuitate patrū eius. τ plā
ἐν μωδεὶν πόλει τῶν πατέρων αὐτοῦ. καὶ ἐπό
E xerūt eū oīs israel plāctu magno:
ψαντο αὐτὸν πᾶς ἰσραὴλ κοπετὸν μέγαν,
τ luxerūt eū dies multos. τ
καὶ ἐπένθησαν αὐτὸν ἡμέρας πολλάς. καὶ
edificauit simō sup sepulchrū patris
ὠκοδόμησε σίμων ἐπὶ τὸν τάφον τοῦ πατρὸς
sui τ fratrū suoꝝ: τ exaltauit
αὐτοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ὕψωσεν
illud vsq; lapide polito a poste-
αὐτὸν τῇ ὁράσει λίθῳ ξεστῷ ἐκ τῶν ὀπι-
rioribꝰ τ anterioribꝰ: τ statuit sup ea
σθεν καὶ ἔμπροσθεν, καὶ ἔστησεν ἐπ' αὐτὰ
septē pyramides: vnā cōtra
ἑπτὰ πυραμίδας, μίαν κατέναντι τῆς
vnā patri τ matri τ quat
μιᾶς τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ τοῖς τέσ
tuor fratribꝰ. hic fecit ma-
σαρσιν ἀδελφοῖς. καὶ τούτοις ἐποίησε μη
chinamēta circūponēs colūnas magnas τ
χανήματα περιτιθεὶς στύλους μεγάλους καὶ
fecit sup colūnas arma
ἐποίησεν ἐπὶ τοῖς στύλοις πανοπλίας
F in notā eternā τ apud arma
εἰς ὄνομα αἰώνιον καὶ παρὰ τὰς πανοπλί
naugia sculpta vt videren
ας πλοῖα ἐπιγεγλυμμένα εἰς τὸ θεάσα-
tur ab oībꝰ nauigātibꝰ p ma
σθαι ὑπὸ πάντων τῶν πλεόντων τὴν θάλα
re. hoc sepulchrū qđ fecit in modin
σσαν. οὗτος ὁ τάφος ὃν ἐποίησεν ἐν μωδεὶν
vsq; ad diē hāc. at tryphō ibat
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. ὁ δὲ τρύφων ἐπορεύε
fraude cū antiocho rege ado
το δόλῳ μετὰ ἀντιόχου τοῦ βασιλέως τοῦ νέ
lescēte: τ occidit eū: τ regna
ου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν, καὶ ἐβασίλευ
uit p eo: τ circūposuit sibi diadema
σεν ἀντ' αὐτοῦ, καὶ περιέθετο τὸ διάδημα τῆς
asie: τ fecit plagā magnā in
ἀσίας, καὶ ἐποίησε πληγὴν μεγάλην ἐπὶ
terra. τ edificauit simō munitio-
τῆς γῆς. καὶ ὠκοδόμησε σίμων τὰ ὀχυρώμα
nes iudee τ muniuit turribꝰ
τα τῆς ἰουδαίας καὶ περιετείχισε πύργοις

quocūq; ibant. Qui autē in arce erāt:
miserunt ad tryphonē legatos vt festi
naret venire per desertum & mitteret
illis alimonias. Et parauit tryphon om
nem equitatum: vt veniret illa nocte.
Erat enim nix multa valde & non venit
in galaaditim. Et cum appropinquas-
set baschamam occidit ionathan & fi-
lios eius illic. Et conuertit tryphon &
abiit in terram suam. Et misit simon &
accepit ossa ionathe fratris sui & sepe
liuit ea in modin ciuitate patrum eius.
Et planxerunt eum omnis israel plan-
ctu magno: & luxerunt eum dies mul-
tos. Et edificauit simō super sepulchrū
patris sui & fratrum suorum edificium
altum visu: lapide polito retro & ante:
& statuit septem pyramidas vnam con
tra vnam: patri & matri: & quattuor fra
tribus. Et his circumposuit columnas
magnas & super colūnas arma: ad me-
moriam eternam: & iuxta arma naues
sculptas: que viderentur ab hominib̄
nauigantibus mare. Hoc est sepulchrū
quod fecit in modin vsq; in hunc diem.
Tryphon autem cum iter faceret cum
antiocho rege adolescēte dolo occidit
eum & regnauit loco eius. Et impo-
suit sibi diadema asie: & fecit plagā ma
gnam in terra. Et edificauit simon pre
sidia iudee muniens ea turribus excel-
sis & muris magnis: & portis & seris: &
posuit alimenta in munitionibus. Et
elegit simon viros: & misit ad demetriū
regem vt faceret remissionem regioni:
quia actus omnes tryphonis per dire
ptionem fuerant gesti. Et demetrius
rex ad verba ista respondit ei: & scripsit
epistolam talem. Rex demetrius: simo-
ni summo sacerdoti & amico regum &
senioribus et genti iudeorum salutem:
Coronam auream: & bahen quam mi
sistis suscepimus: et parati sumus face-
re vobiscum pacem magnam: & scribe
re prepositis regis remittere vobis q̄
indulsimus. Quecūq; enim constitui-
mus vobis constant. Munitiones quas
edificastis vobis sint. Remittimus quo-
q; ignorātias & peccata vsq; in hodier
num diem: & coronam quam debeba-
tis. Et si quid aliud erat tributarium in
hierusalem: iam non sit tributarius. Et
si qui ex vobis apti sunt conscribi inter
nostros: conscribantur: et sit inter nos
pax. Anno cētesimo septuagesimo abla
tum est iugum gentium ab israel. Et ce
pit populus israel scribere in tabulis &
gestis publicis: anno primo sub simo-
ne sūmo sacerdote magno duce & pri
cipe iudeorum. In diebus illis applicuit
simon ad gazan: & circundedit eas ca-
stris: & fecit machinas & applicuit ad ci
uitatem: & percussit turrem vnam et cō
prehendit eam: & qui seruperant erāt
intra machinā & ciuitatem: & factus est
motus magnus in ciuitate: et ascende-
runt qui erant in

excelsis τ muris magnis τ turribꝰ
ὑψηλοῖς καὶ τείχεσι μεγάλοις καὶ πύργοις
τ portis τ seris. τ posuit alimēta
καὶ πύλαις καὶ μοχλοῖς. καὶ ἔθετο βρώματα
in munitionibꝰ. τ elegit simō viros
ἐν τοῖς ὀχυρώμασι. καὶ ἐπέλεξε σίμων ἄνδρας
τ misit ad demetriū regē
καὶ ἀπέστειλε πρὸς δημήτριον τὸν βασιλέα
vt faceret remissionē regioni. quia oēs
τ ποιῆσαι ἄφεσιν τῇ χώρᾳ. ὅτι πᾶσαι αἱ
actꝰ tryphonis erāt rapīne. τ mi
πράξεις τρύφωνος ἦσαν ἁρπαγαί. καὶ ἀπέ
sit ei demetriꝰ rex iuxta
στειλεν αὐτῷ δημήτριος ὁ βασιλεὺς κατὰ
simonem hoc. τ respōdit ei: τ
τοὺς λόγους τούτους. καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ, καὶ
scripsit ei epistolā talē. rex
ἔγραψεν αὐτῷ ἐπιστολὴν τοιαύτην. βασιλεὺς
demetriꝰ simoni p̄ncipi sacerdotū τ amico re-
δημήτριος σίμωνι ἀρχιερεῖ καὶ φίλῳ βασι
gū τ senioribꝰ τ gēti iudeo-
λέων καὶ πρεσβυτέροις καὶ ἔθνει ἰουδαίων
rum dicere. coronā aureā τ
χαίρειν. τὸν στέφανον τὸν χρυσοῦν καὶ τὸν
bahem q̄ misistis accepimꝰ. τ
βαΐνον ὃ ἀπεστείλατε πεποιήσμεθα. καὶ
pati sumꝰ facere vobiscū pacē magnā
ἑτοιμοί ἐσμεν ποιεῖν ὑμῖν εἰρήνην μεγάλην
τ scribere ijs q̄ sup negocia vt remit
καὶ γράφειν τοῖς ἐπὶ τῶν χρειῶν τοῦ ἀφιέ-
tāt vobis remissiones. τ q̄ statuimꝰ erga
ναι ὑμῖν ἀφίεματα. καὶ ὅσα διεκαιώθη πρὸς
vos cōstant. τ munitiones q̄s edifi
ὑμᾶς ἔστωσαν. καὶ τὰ ἐχυρώματα ἃ ὠκοδό-
casistis sint vobis. remittimꝰ āt igno
μησατε ὑπάρχετω ὑμῖν. ἀφίεμεν δὲ καὶ τὰ
rātias τ peccata vsq; in hodier
ἁμαρτήματα ἕως τῆς σήμε-
num diē. τ coronā quā debebatis
ρον ἡμέρας. καὶ τὸν στέφανον ὃν ὠφείλετε
τ si q̄d aliud tributarū erat ī hierl: nō ālplꝰ
καὶ εἴ τι ἄλλο ἐτελωνεῖτο ἐν ἱερουσαλὴμ, μηκέτι
sit tributarius. τ si q̄ apti ex vobis
τελωνείσθω. καὶ εἴ τινες ἐπιτήδειοι ὑμῶν
cōscribi inter eos q̄ erga nos cōscriban
γραφῆναι εἰς τοὺς περὶ ἡμᾶς ἐγγραφέσθω-
tur: τ sit inter nos pax.
σαν, καὶ γινέσθω ἀνάμεσον ἡμῶν εἰρήνη.
anno septuagesimo τ cētesimo ablati ē iugū
ἔτους ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ, ἀφῃρέθη ὁ ζυγὸς
gētū ab israel. τ cepit ppl̄s
τῶν ἐθνῶν ἀπὸ τοῦ ἰσραήλ. καὶ ἤρξατο ὁ λαὸς
israel scribere in cōscriptionibꝰ τ
ἰσραὴλ γράφειν ἐν ταῖς συγγραφαῖς καὶ
cōmutationibꝰ anno primo sub simo-
συναλλάγμασιν ἔτους πρώτου ἐπὶ σίμω-
ne p̄cipe sacerdotū magno τ duce τ prici
νος ἀρχιερέως μεγάλου καὶ στρατηγοῦ καὶ ἡγου
pe iudeorū. in diebꝰ illis ca-
μένου ἰουδαίων. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις πα
strametatꝰ ē ad gazā τ circundedit eā
ρενέβαλεν ἐπὶ γάζαν καὶ ἐκύκλωσεν αὐτὴν
castris. τ fecit machinam τ
παρεμβολαῖς. καὶ ἐποίησεν ἑλέπολιν καὶ
applicuit ad ciuitatē: τ percussit turrē
προσήγαγε τῇ πόλει, καὶ ἐπάταξε πύργον
vnā τ cōprehēdit. τ eruperunt q̄ in
ἕνα καὶ κατελάβετο. καὶ ἐξέλαμψε εἰς ἐν τῇ
machina in vrbē. τ factꝰ est motꝰ
ἑλεπόλει εἰς τὴν πόλιν. καὶ ἐθόρυβος ἐν τῇ
magnꝰ i ciuitate. τ ascēderūt q̄ in
μεγάλῃ τῇ πόλει. καὶ ἀνέβησαν οἱ ἐν τῇ

ciuitate cū vxorib⁹ ⁊ filiis
πόλει σὺν ταῖς γυναιξὶ καὶ τοῖς τέκνοις
supra mux scissis tunicis
ἐπὶ τὸ τεῖχος διῤῥηχότες τὰ ἱμάτια
suis. ⁊ clamauerūt voce magna postulā
αὐτῶν. καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ αἰτοῦν-
tes simonē dextras eis dare. ⁊
τες σίμωνα δεξιὰς αὐταῖς δοῦναι. καὶ
dixerūt. nō nobis vtrius fm malitias
εἶπαν. μὴ ἡμῖν χρήσῃ κατὰ τὰς πονηρί-
nras: sed fm miam tuā. ⁊
ας ἡμῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔλεός σου. καὶ
flex⁹ est eis simō. ⁊ nō debella-
συνελύθη αὐταῖς σίμων. καὶ οὐκ ἐπολέμη-
uit eos. ⁊ eiecit eos de
σεν αὐτούς. καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκ τῆς
ciuitate ⁊ emūdauit edes in q̄b⁹
πόλεως καὶ ἐκαθάρισε τὰς οἰκίας ἐν αἷς
fuerāt simulachra. ⁊ sic intrauit in eā
ἦν τὰ εἴδωλα· καὶ οὕτως εἰσῆλθεν εἰς αὐ-
laudēs ⁊ bñdictōs. ⁊ eiecit ex ea
τὴν ὑμνῶν καὶ εὐλογιῶν. καὶ ἐξέβαλεν ἐξ αὐ-
omn immuditiā: ⁊ collocauit
τῆς πᾶσαν ἀκαθαρσίαν, καὶ κατῴκισεν
illic viros q̄ legē faciūt.
ἐκεῖ ἄνδρας οἵτινες τὸν νόμον ποιοῦσι.
⁊ munuit eā ⁊ edifica
καὶ προσωχύρωσεν αὐτὴν καὶ ὠκοδόμη-
uit sibi in ipa habitationē: q̄ ātē erāt in
σεν ἑαυτῷ ἐν αὐτῇ οἴκησιν· οἱ δὲ ἐκ τῆς
arce in hierūn ꝓhibebant egre-
ἄκρας ἐν ἱερουσαλὴμ ἐκωλύοντο ἐκπορευό-
di ⁊ ingredi in regionē.
δαι καὶ εἰσπορεύεσθαι εἰς τὴν χώραν.
⁊ emere ⁊ vēdere. ⁊ esuriēruūt
καὶ ἀγοράζειν καὶ πωλεῖν. καὶ ἐπείνασαν
valde: ⁊ perierūt ex illis multi
σφόδρα, καὶ ἀπώλοντο ἐξ αὐτῶν ἱκανοὶ τῷ
fame. ⁊ clamauerūt ad simonē dextras
λιμῷ. καὶ ἐβόησαν πρὸς σίμωνα δεξιὰς
accipere. ⁊ dedit eis ⁊ eiecit
λαβεῖν. καὶ ἔδωκεν αὐταῖς καὶ ἐξέβαλεν
eos illinc ⁊ mūdauit arcē
αὐτοὺς ἐκεῖθεν καὶ ἐκαθάρισε τὴν ἄκραν
a cōtaminationib⁹: ⁊ intrauit in eā
ἀπὸ τῶν μιασμάτων, καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν
tertia ⁊ vicesima secūdi mēsis anno
τῇ τρίτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ δευτέρου μηνὸς ἔτους
vno ⁊ septuagesimo ⁊ centesimo cū
ἑνὸς καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ μετὰ
laude ⁊ ramis ⁊ in cinyris ⁊ in
αἰνέσεως καὶ βαΐων καὶ ἐν κινύραις καὶ ἐν
cymbalis ⁊ in nablis ⁊ in hymnis ⁊
κυμβάλοις καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν ὕμνοις καὶ
in cāticis: q̄ cōtrit⁹ est inimic⁹ magn⁹ ex
ἐν ᾠδαῖς, ὅτι συνετρίβη ἐχθρὸς μέγας ἐξ
israel. ⁊ cōstituit singulis ānis vt agerēt
ἰσραήλ. καὶ ἔστησε κατ' ἐνιαυτὸν τοῦ ἄγειν
die hāc cū letitia. ⁊ mu
τὴν ἡμέραν ταύτην μετ' εὐφροσύνης. καὶ προ-
nuit mōtē tēpli q̄ propē
σωχύρωσε τὸ ὄρος τοῦ ἱεροῦ τὸ παρὰ τὴν
arcē: ⁊ habitabat illic ipe ⁊ q̄ cū eo
ἄκραν, καὶ ὤκει ἐκεῖ αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ.
⁊ vidit simō ioannē filiū suū q̄
καὶ εἶδεν σίμων ἰωάννην τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὅτι
vir est: ⁊ posuit eū ducē
ἀνήρ ἐστι, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἡγούμενον τῶν
virtutū vniuersāq̄: ⁊ habitabat i gazaris.
δυνάμεων πασῶν, καὶ ὤκει ἐν γαζάροις.

C.14 Θ Καὶ ἐν ἔτει δευτέρῳ καὶ ἑβδομη-
ΤΟ in anno secūdo ⁊ septuagesi

ciuitate cum vxorib⁹ et filiis supra mu
rum scissis tunicis suis: & clamauerunt
voce magna postulantes a simone dex
tras sibi dari: et dixerunt. Nō nobis red
das secundum malicias nostras: sed se
cundum misericordias tuas & seruiem⁹
tibi. Et flex⁹ simon nō debellauit eos:
eiecit tamen eos de ciuitate & emunda
uit edes in quibus fuerāt simulachra: &
tunc intrauit in eam cum hymnis be
nedicens dominum: & eiecta ab ea om
ni immundicia collocauit in ea viros q̄
legem facerent: & muniuit eam: & fecit
sibi habitationem. Qui autem erant in
arce hierusalem prohibebantur egre
di et ingredi regionem: & emere ac vē
dere & esurierunt valde: et multi ex eis
fame perierunt: et clamauerunt adsi
monem: vt dextras acciperent et dedit
illis: & eiecit eos inde & mundauit arcē
a contaminationibus: & intrauerunt
in eam tertia & vicesima die secundi mē
sis anno centesimo septuagesimo pri
mo cum laude: & ramis palmarū: & ci
tharis: & cinaris: & cymbalis: & nablis
& hymnis: et canticis: quia contritus est
inimicus magnus ex israel: & constituit
vt omnibus annis agerentur dies hi cū
letitia: et muniuit montem templi: qui
erat secus arcem et habitauit ibi ipse et
qui cum eo erant. Et vidit simon iohan
nem filium suum q̄ fortis prelii vir esset
& posuit eum ducem virtutum vniuer
sarum: & habitauit in gazaris.

Capitulum decimum quartum

H Anno centesimo septuagesimo se
cundo congregauit rex demetrius
exercitum suum: & abiit in mediam ad
contrahenda sibi auxilia: vt expugna
ret tryphonem. Et audiuit arsaces rex
persidis & medie quia intrauit demetri
us confines suos: & misit vnum de pri
cipibus suis vt comprehenderet eū vi
uum: & adduceret eum ad se. Et abiit &
percussit castra demetrii: & comprehē
dit eum: & duxit eum ad arsacem: et po
suit eum in custodiam. Et siluit omnis
terra iuda omnibus diebus simonis &
quesiuit bona genti sue: et placuit illis
potestas eius: & gloria eius omnib⁹ die
bus. Et cuī omni gloria sua accepit iop
pen in portum: et fecit introitum in in
sulis maris. Et dilatauit fines gentis sue
et obtinuit regionem. Et congregauit
captiuitatem multam & dominatus est
gazare: et bethsure: et arci: et abstulit
immundicias ex ea: & non erat qui re
sisteret ei. Et vnusquisq̄ colebat terra
suam cum pace: et terra iuda dabat fru
ctus suos: et ligna camporum fructum
suum. Seniores in plateis sedebant om
nes: et de bonis terre tractabant: et iu
uenes induebant se gloriā et stolas bel
li. Et ciuitatib⁹ tribuebat alimonias: et
constituebat eas vt essent vasa munitio
nis quoadusq̄ nominatum est nomen
glorie eius vsq̄ ad extremum terre. Fe
cit pacē super terram: et letatus est israel
letitia magna: et sedit vnusquisq̄ sub

mo ⁊ cētesimo cōgregauit demetrij
λεῶ καὶ ἑκατοστῷ συνήγαγε δημήτριος ὁ
rex exercit⁹ suos: ⁊ as
βασιλεὺς τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, καὶ ἐπο-
bijt in media ad cōtrahendū auxi
ρεύθη εἰς μάδιαν τοῦ ἐπισυνάσαι βοή-
lia sibi: vt expugnaret tryphonē.
θειαν αὐτῷ, ὅπως πολεμήσῃ τὸν τρύφωνα.
⁊ audiuit arsaces rex
καὶ ἤκουσεν ἀρσάκης ὁ βασιλεὺς τῆς
persie ⁊ medie q̄ venit deme-
περσίδος καὶ μηδίας ὅτι ἦλθε δημήτρι-
trij in fines suos: ⁊ misit vnū
ος εἰς τὰ ὅρια αὐτῆς, καὶ ἀπέστειλεν ἕνα τῶν
principū suoꝝ vt cōprehēderet eū viuū.
ἀρχόντων αὐτοῦ συλλαβεῖν αὐτὸν ζῶντα.
⁊ abijt ⁊ percussit castra
καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐπάταξε τὴν παρεμβο-
demetrij: ⁊ cōprehēdit eū ⁊ du-
λὴν δημητρίου, καὶ συνέλαβεν αὐτὸν καὶ ἤγα-
xit eū ad arsacē: ⁊ posuit eū in
γεν αὐτὸν πρὸς ἀρσάκην, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν
custodia. ⁊ siluit terra olⁿ
φυλακῇ. καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ πάσας τὰς
dieb⁹ simonis. ⁊ quesiuit bona
ἡμέρας σίμωνος. καὶ ἐζήτησεν ἀγαθὰ τῷ
genti sue: ⁊ placuit illis potestas
ἔθνει αὐτῷ, καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς ἡ ἐξουσία
ei⁹ ⁊ gloria ei⁹ olⁿ die-
αὐτοῦ καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέ-
b⁹. ⁊ cū oi gria sua acce
ρας. καὶ μετὰ πάσης τῆς δόξης αὐτοῦ ἔλα-
pit ioppē in portū. ⁊ fecit in
βε τὴν ἰόππην εἰς λιμένα. καὶ ἐποίησεν εἴ-
troitū in ifulis maris. ⁊ dilata
σοδον τοῖς νήσοις τῆς θαλάσσης. καὶ ἐπλά-
uit fines gēti sue ⁊ obtinuit
τυνε τὰ ὅρια τοῦ ἔθνους αὐτοῦ καὶ ἐκράτησε
regionē. ⁊ cōgregauit capiuitatē
τῆς χώρας. καὶ συνήγαγεν αἰχμαλωσίαν
multā ⁊ dñatus est gazare ⁊ beth-
πολλὴν καὶ ἐκυρίευσε γαζάρων καὶ βαιθ-
sure ⁊ arci. ⁊ abstulit imū-
σουρων καὶ τῆς ἄκρας. καὶ ἐξῆρε τὰς ἀκα-
ditiā ex ea: ⁊ nō erat resi-
θαρσίας ἐξ αὐτῆς, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀνταιρόμε-
stēs ei. ⁊ erāt colētes terrā iu-
νος αὐτῷ. καὶ ἦσαν γεωργοῦντες τὴν γῆν αὐ-
am cū pace. ⁊ terra iūt dabat
τῶν μετ' εἰρήνης. καὶ ἡ γῆ δὲ ἐδίδου τὸν
fruct⁹ suos ⁊ ligna cāpo⁹
καρπὸν αὐτῆς καὶ τὰ ξύλα τῶν πεδίων
fructū suū. senioses in
τὸν καρπὸν αὐτῶν. πρεσβύτεροι ἐν ταῖς
plateis sedebāt. oes de bonis
πλατείαις ἐκάθηντο. πάντες περὶ ἀγαθῶν
cōsultabāt i cōsilio: ⁊ iuuenes indue-
ἐκοινολογοῦντο, καὶ οἱ νεανίσκοι ἐνεδύσαντο
bāt se gloriā ⁊ stolas
δόξας καὶ στολὰς πολέμου. ταῖς πόλεσιν
belli. ciuitatib⁹
ἐχορήγησε βρώματα. καὶ ἔπεμψεν αὐτὰς
tribuebat alimonias. ⁊ cōstituit eas
ἐν σκεύεσιν ὀχυρώσεως ἕως ὅτου ἐσημά-
in vasis munitionis vsq̄quo nomi-
νθη τὸ ὄνομα τῆς δόξης αὐτοῦ ἕως ἄκρου
natū ē nomē glie ei⁹ vsq̄ad extremū
terre. fecit pacē sup
τῆς γῆς, ἐποίησε τὴν εἰρήνην ἐπὶ τῆς
terrā: ⁊ letat⁹ est israel
γῆς, καὶ ἐυφράνθη ἰσραὴλ εὐφροσύνῃ
letitia
magna. ⁊ sedit vnusq̄sq̄ sub
μεγάλῃ. καὶ ἐκάθισεν ἕκαστος ὑπὸ τὴν

vite sua τ sicu sua. τ nõ
ἄμωμον αὐτ καὶ τὴν συνκλῆν αὐτ. καὶ οὐκ
erat exterrẽs eos. τ defecit impu
λῆν ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς. καὶ ἐξέλιπεν πολε-
gnãs eos sup terrã. τ reges
μῶν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ οἱ βασιλεῖς
cõtriti sunt in diebꝰ illis. τ
συνετρίβησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. καὶ
cõfirmauit oẽs hõines ppli
ἐστήρισεν πάντας τοὺς πεπονθότας τοῦ λαοῦ
sui. legẽ exquisiuit: τ abstulit oẽm
αὐτ. νόμον ἐξεζήτησεν, καὶ ἐξῆρε πάντα
iniquũ τ malũ. sancta glificauit: τ
ἄνομον καὶ πονηρόν. τὰ ἅγια ἐδόξασε, καὶ
multiplicauit vasa sctõꝝ. τ audierũt
ἐπλήθυνε τὰ σκεύη τῶν ἁγίων. καὶ ἤκουσαν
in roma q defunctꝰ eẽt ionathas τ vsq; i spar-
εἰς ῥώμην ὅτι ἀπέθανεν ἰωνάθαν καὶ ἕως σπαρ-
tãs: τ tristati sunt valde. vt ũt audierũt
τας, καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα. ὡς δὲ ἤκουσαν
q simon frater eiꝰ factꝰ est pro il-
ὅτι σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ γέγονεν ἀντ' αὐ-
lo simꝰ sacerdos: τ obtinet regionẽ
τοῦ ἀρχιερεύς, καὶ ἐπεκράτει τῆς χώρας
τ ciuitates q̃ in ea: scripserũt ad
καὶ τῶν πόλεων τῶν ἐν αὐτῇ, ἔγραψαν πρὸς
eũ tabulis ereis vt renouarẽt
αὐτὸν δέλτοις χαλκαῖς τοῦ ἀνανεώσασθαι
erga eũ amicitiã τ societatẽ
πρὸς αὐτὸν φιλίαν καὶ τὴν συμμαχίαν
quã cõstituerũt eũ iuda τ ionatha
ἣν ἔστησαν πρὸς ἰούδαν καὶ ἰωνάθαν τοὺς
fratribꝰ eiꝰ. τ lecte sunt coã
ἀδελφοὺς αὐτοῦ. καὶ ἀνεγνώσθησαν ἐνώπι-
ecclesia in hierlm. τ hoc
ον τῆς ἐκκλησίας ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ τοῦτο τὸ
D
exẽplũ epistolarũ ꝗs misẽ-
ἀντίγραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν ἀπέστει-
rũt spartiate. spartiatarũ principes
λαν οἱ σπαρτιάται. σπαρτιατῶν ἄρχοντες
τ ciuitates: simoni sacerdoti magno τ
καὶ ἡ πόλις, σίμωνι ἱερεῖ μεγάλῳ καὶ τοῖς
seniorib⁹ τ sacerdotib⁹ τ reli
πρεσβυτέροις καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τῷ λοι-
quo pplo indeorũ fratribꝰ gaudere.
πῷ δήμῳ τῶν ἰουδαίων ἀδελφοῖς χαίρειν.
legati missi ad po-
οἱ πρεσβευταὶ οἱ ἀπεσταλέντες πρὸς τὸν δῆ-
pulũ nẽm nũciauerũt nobis de glo
μον ἡμῶν ἀπήγγειλαν ἡμῖν περὶ τῆς δό-
ria vra τ honore. τ gauisi sumꝰ in
ξης ὑμῶν καὶ τιμῆς. καὶ ἐυφράνθημεν ἐπὶ τῇ
introitu eorũ: τ rescripsimꝰ q̃ ab ip-
ἐφόδῳ αὐτῶν, καὶ ἀνεγράψαμεν τὰ ὑπ' αὐ-
sis dicta sunt in cõcilio ppli
τῶν εἰρημένα ἐν τῇ βουλῇ τοῦ δήμου
sic. numeniꝰ antiochi τ antipater
οὕτως. νουμήνιος ἀντιόχου καὶ ἀντίπατρος
iasonis legati indeorũ venerũt
ἰάσωνος πρεσβευταὶ ἰουδαίων ἦλθοσαν
ad nos ad renouãdũ erga nos
πρὸς ἡμᾶς ἀνανεούμενοι τὴν πρὸς ἡμᾶς
amicitiã. τ placuit pplo excipere
φιλίαν. καὶ ἔρεσε τῷ δήμῳ ἐπιδεξάσθαι
E
viros gloose τ vt ponerẽt
τοὺς ἄνδρας ἐνδόξως καὶ τοῦ θεῖναι τὸ
exẽplũ smonũ illorũ in pate
ἀντίγραφον τῶν λόγων αὐτῶν ἐν τοῖς ἱερο-
tibus pplo tibeis: vt memo
θεσίοις τῷ δήμῳ βιβλίοις, ἵν' μνημό-
riã habẽt pplo spartiatarũ.
συνον ἔχεν τὸν δῆμον τῶν σπαρτιατῶν. τὸ
at exẽplũ hoꝝ scripserũt simoni
δὲ ἀντίγραφον τούτων ἔγραψαν σίμωνι τῷ

vite sua: & sub ficulnea sua: & non erat
qui eos terreret. Defecit impugnans
eos super terram: reges contriti sunt in
diebus illis. Et confirmauit omnes hu
miles populi sui: & legem exquisiuit: &
abstulit omnem iniquum & malum.
Sancta glorificauit: & multiplicauit va
sa sanctorum. Et auditum est rome.
quia defunctus esset ionathas & vsq; in
spartiatas: & contristati sunt valde. Vt
audierunt autem q simon frater eius
factus esset sũmus sacerdos loco eius:
& ipse obtineret omnem regionem &
ciuitates in ea: scripserunt ad eum tabu
lis ereis: vt renouarent amicitias & so-
cietatem quam fecerat cum iuda & cũ
ionatha fratribus eius: & lecte sunt in
cõspectu ecclesie in hierusalem. Et hoc
exemplum epistolarum quas spartiate
miserunt. Spartianorum principes &
ciuitates: simoni sacerdoti magno & se
nioribus & sacerdotibus: & reliquo po
pulo iudeorum fratribus salutem. Le
gati qui missi sunt ad populum nostrũ
nunciauerunt nobis de vestra gloria &
honore & leticia: & gauisi sumus in in-
troitu eorum. Et scripsimus que ab eis
erant dicta in conciliis populi sic. Nu
menius antiochi: & antipater iasonis fi
lius legati iudeorum venerunt ad nos
renouantes nobiscum amicitiam pri-
stinam. Et placuit populo excipere vi
ros gloriose: & ponere exemplum ser-
monum eorum in segregatis populi li-
bris: vt sit ad memoriam populo spar-
tiatarum. Exemplum autem horum
scripsimus simoni magno sacerdoti.
Post hec autem misit simon numeniũ
romaꝫ habentem clypeũ aureum ma
gnum pondo minarum mille ad statuẽ
dam cum eis societatem. Cum autem
audisset populus romanus sermones
istos dixerunt. Quam gratiarum act o
nem reddemus simoni & filiis eius. Re
stituit enim ipse fratres suos & expu-
gnauit inimicos israel ab eis: & statue-
runt ei libertatem: & descripserunt in
tabulis ereis: & posuerunt in titulis in
monte sion. Et hoc est exemplum scri
pture. Octauadecima die mensis elul
ãno cẽtesimoseptuagesimosecundo an
no tertio sub simone sacerdote magno
in assaramel in conuentu magno sacer
dotum & populi & principũ & gẽtis &
seniorũ regois: nota facta sunt hec. qm̃
frequẽter facta sunt p̃lia in regiõe nr̃a.
Simon aũt mattathie filius ex filiis ia-
rib & fratres eius dederũt se piculo: & re
stiterũt aduersariis gẽtis sue vt starẽt sã
cta ipsorũ & lex: & glia magna glifica-
uerũt gẽtẽ suã. Et cõgregauit ionathas
gẽtẽ suã: & factꝰ est illis sacerdos magnꝰ
& appositꝰ est ad ppl'm suũ: et voluerũt
inimici eorũ calcare sancta: & atterere
regionẽ ipsorũ & extẽdere manꝰ in san
cta sanctorũ. Tũc restitit simõ & pugna
uit p gẽte sua & erogauit pecũias mul-
tas: & armauit viros virtutis gẽtis sue:
& dedit illis stipẽdia & muniuit ciuitates
iudee & bethsurã q̃ erat in finibꝰ iudee
vbi erant arma hostiuꝫ antea: & posuit

principi sacerdotũ. post hec misit simon
ἀρχιερεῖ. μετὰ ταῦτα ἀπέστειλε σίμων τὸν
numeniũ in romã habẽtẽ clypeũ au-
νουμήνιον εἰς ῥώμην ἔχοντα ἀσπίδα χρυ-
reũ magnũ põdo minaꝝ miliũ ad sta
σῆν μεγάλην ὁλκῆς μνῶν χιλίων εἰς τὸ στή-
tuẽdũ cũ eis societatẽ. vt ũt audi
σαι πρὸς αὐτοὺς τὴν συμμαχίαν. ὡς δὲ ἤκου-
uit ppls smones istos dixerũt. quã
σεν ὁ δῆμος τῶν λόγων τούτων εἶπαν. Τίνα
gtam reddem⁹ simoni τ filijs
χάριν ἀποδώσομεν σίμωνι καὶ τοῖς υἱοῖς
eiꝰ. firmauit eũ ipse τ fratres eiꝰ
αὐτ. ἐστήρισεν γὰρ αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
τ domꝰ patrie eiꝰ. τ expugnauerũt
καὶ οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτ. καὶ ἐπολέμησαν
inimicos israel ab eis: τ statuerũt
τοὺς ἐχθροὺς ἰσραὴλ ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔστησαν
ei libertatẽ. τ descripserũt in tabulis
αὐτῷ ἐλευθερίαν. καὶ κατέγραψαν ἐν δέλτοις
ereis: τ posuerũt i colũnis in mõte si-
χαλκαῖς, καὶ ἔθεντο ἐν στήλαις ἐν ὄρει σι-
on. τ hoc exẽplũ scri
ών. καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῆς γρα-
ptur. decima octaua elul: anno secũdo
φῆς. ἐπτὰ καὶ δεκάτη ἐλούλ, ἔτους δευτέρου
τ septuagesimo τ cẽtesimo: τ hic
καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ, καὶ τοῦτο
tertiꝰ annꝰ: sub simone principe sacerdotũ i
τρίτον ἔτος, ἐπὶ σίμωνος ἀρχιερέως ἐν
saramel: in cõuentu magno sacer-
σαραμέλ, ἐπὶ συναγωγῆς μεγάλης ἱερέ-
dotũ τ ppli τ principũ gẽtis τ
ων καὶ λαοῦ καὶ ἀρχόντων ἔθνους καὶ τῶν
seniorũ regõis innotuit nobis:
πρεσβυτέρων τῆς χώρας ἐγνωρίσθη ἡμῖν,
qm̃ frequẽter facta sunt p̃lia in
ἐπεὶ πολλάκις ἐφωνήθησαν πόλεμοι ἐν τῇ
regiõe. simon ãt mattathie filiꝰ fili
χώρᾳ. σίμων δὲ ὁ ματταθίου ὁ υἱὸς τῶν υἱῶν
orũ iarib τ fratres eiꝰ dederũt se ip
ὧν ἰαρίβ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτ ἔδωκαν ἑαυ-
sos periculo: τ restiterũt aduersã
τοὺς κινδύνῳ, καὶ ἀντέστησαν τοῖς ὑπεναν-
riis gẽtis sue: vt starent sancta ip
τίοις τῷ ἔθνους αὐτῶν, ὅπως σταθῇ τὰ ἅγια αὐ-
sorũ τ lex. τ glia magna glorificauerũt
τῶν καὶ ὁ νόμος. καὶ δόξης μεγάλης ἐδόξασαν τὸ
gẽtẽ suã. τ cõgregauit ionathas gẽtẽ su-
ἔθνος αὐτῶν. καὶ ἤρεσεν ἰωνάθαν τὸ ἔθνος αὐ-
am. τ factꝰ est eis principe sacerdotũ: τ appo
τῶν. καὶ ἐφωνήθη αὐτοῖς ἀρχιερεύς, καὶ προσε-
sitꝰ ad ppl'm suũ. τ voluerũt inimi
τέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτ. καὶ ἐβουλήθησαν οἱ ἐχ-
ci eorũ ascẽdere in regionẽ eo
θροὶ αὐτῶν ἐμβατεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐ-
rũ vt cõtererẽt regionẽ illorũ τ extẽde
τῶν τ ἐκτρίψαι τὴν χώραν αὐτῶν καὶ ἐκτεῖ-
rẽt manꝰ in sancta eorũ. tũc surrexit si
νοι χεῖρ ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῶν. τότε ἀνέστη σί-
mon τ pugnauit pro gẽte sua. τ
μων καὶ ἐπολέμησε περὶ τ, ἔθνους αὐτ. καὶ
erogãdit pecunias multas ex suis. τ
ἐδαπάνησε χρήματα πολλὰ τῶν ἑαυτ. καὶ
armauit viros excrcituꝰ gẽ
ὡπλοδότησε τοὺς ἄνδρας τῆς δυνάμεως τ ἔθ-
tis sue: τ dedit eis stipẽdia. τ mu
νους αὐτ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐφόδια. καὶ ὠ-
nuit ciuitates iudee τ beth-
χύρωσε τὰς πόλεις τῆς ἰουδαίας καὶ τὴν βαιθ-
sura q̃ in finibꝰ iudee: vbi erãt
σουρὰν ἣ ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς ἰουδαίας, οὗ ἦν
arma hostiũ pri⁹. τ posuit
τὰ ὅπλα τῶν πολεμίων τὸ πρότερον. καὶ ἔθεντο

D.

illic presidiũ viros iudeos. τ ioppen
ἐκεῖ φρουρὰν ἄνδρ᾽ ἰουδαίους, καὶ ἰόπτην
muniuit q̃ in mari: τ ga
ὠχύρωσε τὴν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ τὴν γα
zara q̃ in finib⁹ azoti in q̃ habitabãt
ζαρα τὴν ἐστὶ τῶν ὁρίων ἀζώτου ἐν ᾗ ᾤκουν σαν
hostes pt⁹ illic. τ collocauit
ὅτι πολέμιοι ἦν πρότερον ἐκεῖ· καὶ κατῴκισεν
illic iudeos. τ ꝗ eis apta erãt ad
ἐκεῖ ἰουδαίους· καὶ ὅσα ἐπιτήδεια ἦν πρὸς
hoꝝ coreptionẽ posuit in eis. τ
τὴν τούτων ἐπανόρθωσιν ἔθεντο ἐν αὐτοῖς· καὶ
vidit ppls fidẽ simonis τ
εἶδεν ὁ λαὸς τὴν πίστιν τοῦ σίμωνος καὶ τὴν
gliam quã cogitauit facere gẽti
δόξαν ἣν ἐβουλεύσατο ποιῆσαι τῷ ἔθνει
suae: τ posuerũt eũ duce suũ
αὐτοῦ, καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἡγούμενον αὐτῶν
τ principẽ sacerdotũq; ipe fecit
καὶ ἀρχιερέα, διὰ τὸ αὐτὸν ποιῆσαι
oia hec. τ iusticiã τ
πάντα ταῦτα· καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν
fidẽ quã cõseruauit gẽti suae. τ
πίστιν ἣν συνετήρησε τῷ ἔθνει αὐτοῦ· καὶ
q̃siuit oi modo exaltare ppls
ἐζήτησε παντὶ τρόπῳ ὑψῶσαι τὸν λαὸν
suũ. τ in diebꝫ eiꝫ ꝓsperatũ ẽ
αὐτοῦ· καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ εὐοδώθη
in manib⁹ eiꝫ: vt tollerent gẽtes
ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, τοῦ ἐξαρθῆναι τὰ ἔθνη
de regione ipoꝝ τ q̃ sunt in ciuitate
ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει
dauid q̃ in hierusln. q̃ fecerũt sibi
δαυὶδ τοὺς ἐν ἱερ̃ι· οἱ ἐποίησαν ἑαυτοῖς
arcẽ de q̃ egrediebant τ cõtaminabãt in
ἄκραν ἐξ ἧς ἐξεπορεύοντο καὶ ἐμίαινον κύ-
circuitu sanctoꝝ τ faciebãt plagã ma-
κλῳ τῶν ἁγίων καὶ ἐποίουν πληγὴν μεγά-
gnã in castitate. τ collocauit in ea
λην ἐν τῇ ἁγνείᾳ, καὶ κατῴκισεν ἐν αὐτῇ
viros iudeos: τ muniuit eã
ἄνδρας ἰουδαίους, καὶ ὠχύρωσεν αὐτὴν
ad tutamẽtũ regionis τ ciuita
πρὸς ἀσφάλειαν τῆς χώρας καὶ τῆς πόλε-
tis. τ exaltauit muros hierũ. τ
ως· καὶ ὕψωσε τὰ τείχη ἱερουσαλήμ· καὶ ὁ
rex demetriꝫ statuit ei sũ-
βασιλεὺς δημήτριος ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἀρ-
mũ sacerdotũ fm oia. τ fecit e-
χιερωσύνην κατὰ πάντα· καὶ ἐποίησεν αὐ-
um ex amicis suis: τ glificauit eũ gla
τὸν ἐκ φίλων αὐτοῦ, καὶ ἐδόξασεν αὐτὸν δόξῃ
magna. auditũ ẽ eũ ꝗ appellant
μεγάλῃ· ἠκούσθη γὰρ ὅτι προσαγορεύονται οἱ
iudei a romanis amí-
ci & socii & fratres: & quia susceperunt
ἰουδαῖοι ἀπὸ ῥωμαίων φίλοι καὶ σύμμα-
legatos simonis gloriose: & quia iudei
χοι· καὶ ὅτι ἀπεδέξαντο τοὺς πρεσβεύσας
& sacerdotes eorum consenserunt eũ
simonis gloriose. τ qt ꝓsenserunt in
σίμωνος ἐνδόξως· καὶ ὅτι ἐνδόξασαν οἱ ἰου-
esse ducem suum: & sũmum sacerdotẽ
δαῖοι καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦ εἶναι αὐτῶν σίμω-
in eternum donec surgat propheta fi-
νὰ εἰς τὸν αἰῶνα
delis & vt sit super eos dux: & vt cura-
donec resurgat ꝓpheta fidelis τ vt
ἕως τοῦ ἀναστῆναι προφήτην πιστὸν καὶ τοῦ
sit sup eos dux. τ vt curasset
εἶναι ἐπ᾽ αὐτὸν στρατηγόν. καὶ ὅπως μέλῃ
ei de sanctis cõstituere p eũ
αὐτῷ περὶ τῶν ἁγίων καθίσταται δι᾽ αὐτοῦ
sup opa eoꝝ τ sup regionẽ
ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῆς χώρας

illic presidiũ viros iudeos. Et ioppẽ mu
niuit q̃ erat ad mare: & gazarã q̃ est in
finibus azoti: in qua hostes antea habi
tabant: & collocauit illic iudeos & que
cunq; apta erant ad correptionem eo-
rum posuit in eis: & vidit populus aptũ
simonis & gloriam quam cogitabat fa
cere genti sue: & posuerunt eum duce
suum & principem sacerdotum: eo ꝗ
ipse fecerit hec omnia: & iusticiam & fi
dem quam conseruauit genti sue: & ex
quisiuit omni modo exaltare populu
suum: & in diebus eius prosperatum est
in manibus eius vt tollerentur gentes
de regione ipsorum: & qui in ciuitate
dauid erant in hierusalem in arce de q̃
procedebant & contaminabant omnia
que in circuitu sanctorum sunt: & infe
rebant plagam magnã castitati: & col-
locauit in ea viros iudeos ad tutamentũ
regionis & ciuitatis: & exaltauit muros
in hierusalem. Et rex demetrius sta-
tuit illi sũmum sacerdotium: secundu
hec fecit eum amicum suum: et glorifi-
cauit eum gloria magna. Audiuit eni
ꝗ appellati sunt iudei a romanis ami-
ci & socii & fratres: & quia susceperunt
legatos simonis gloriose: & quia iudei
& sacerdotes eorum consenserunt eu
esse ducem suum: & sũmum sacerdotẽ
in eternum donec surgat propheta fi-
delis & vt sit super eos dux: & vt cura-
esset illi pro sanctis: & vt constitueret
prepositos super opera eorum & super
regionem: & super arma & super presi-
dia: & cura sit illi de sanctis: & vt audia-
tur ab omnibus: & scribantur in nomi
ne eius omnes conscriptiones in regio
ne: & vt operiatur purpura & auro: &
ne liceat vlli ex ppls et ex sacerdotib⁹
irritum facere aliquid horu: & contra
dicere his que ab eo dicuntur: aut con-
uocare conuentum in regione sine ipo
& vestiri purpura et vti fibula aurea: q
autem fecerit extra hec: aut irritum fe-
cerit aliquid horum: reus erit. Et cõ-
placuit omni populo statuere simone
et facere secundum verba ista: & susce-
pit simon: & placuit ei vt summo sacer
dotio fungeretur: & esset dux et prin-
ceps gentis iudeorum & sacerdotum: &
preesset omnibus: & scripturam istam
dixerũt ponere in tabulis ereis: & pone
re eas in peribolo sanctoru in loco ce
lebri. Exemplum autem eorum pone
re in erario: vt habeat simõ et filii eius.

Capitulum decimum quintum.

ΘΤmisit rex antiochus filius deme
trii epistolas ab insulis maris simo
ni sacerdoti: & principi gẽtis iudeorũ
& vniuerse genti: & erant continentes
hunc modum. Rex antiochus simo-
ni sacerdoti magno et genti iudeoru
salutem. Quoniam quidam pestilen-
tes obtinuerunt regnum patrum no-
strorum: volo autem vendicare regnu
et restituere illud sicut erat antea: & ele
ctam feci multitudinem exercitus: & fe
ci naues bellicas. ooooooooooooooooooo

τ sup arma τ sup munitio
καὶ ἐπὶ τῶν ὅπλων καὶ ἐπὶ τῶν ἐχυρω-
nes: τ vt cura sit ei de
μάτων, καὶ ὅπως μέλῃ αὐτῷ περὶ τῶν
sanctis. τ vt audiat ab omb⁹
ἁγίων· καὶ ὅπως ἀκουσθῇ ὑπὸ πάντων
τ vt scribant in nole eius
καὶ ὅπως γραφῶσι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ
oes cõscriptiones in regiõe. τ vt
πᾶσαι συγγραφαὶ ἐν τῇ χώρᾳ· καὶ ὅπως
operiat purpura τ aurũ ferat.
περιβάλλεσθαι πορφύραν καὶ χρυσοφορῆ.
τ nõ licebit vlli ex ppls τ sacer
καὶ οὐκ ἐξεῖναι οὐδενὶ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἱε-
dotib⁹ irritũ facere aliqd horũ τ cõtradicere
ρέων ἀθετῆσαί τι τούτων καὶ ἀντερεῖν
ab eo dicẽtib⁹ τ cõuoca-
τοῖς ὑπ᾽ αὐτοῦ ῥηθησομένοις καὶ ἐπισυστρέ-
re cõuentũ in regiõe sine ipo. τ
ψαι συστροφὴν ἐν τῇ χώρᾳ ἄνευ αὐτοῦ. καὶ
vestiri purpura τ infibulari
περιβάλλεσθαι πορφύραν καὶ ἐμπορπᾶσθαι
fibula aurea. q̃ ãt ꝓter hec
περόνῃ χρυσῇ· ὃς δ᾽ ἂν παρὰ τοῦ
fecerit aut irritũ fecerit q̃ q̃ hoꝝ re⁹
τι ποιήσῃ ἢ ἀθετήσῃ τι τούτων ἔνοχος
erit. τ placuit oi ppls statuere si-
ἔσται· καὶ ἐδόκησε πᾶς ὁ λαὸς θεῖναι σί-
monẽ facere fm verba ista.
μωνι ποιῆσαι κατὰ τοὺς λόγους τούτους.
τ suscepit simon τ placuit eĩ esse
καὶ ἐπεδέξατο σίμων καὶ ἐδόκησεν ἀρχι-
mũ sacerdotẽ τ esse ducẽ τ ꝓcipẽ gẽ
ερατεύειν καὶ εἶναι στρατηγὸς καὶ ἐθνάρχης
tis iudeoꝝ. τ sacerdotũ τ ꝓesse
τῶν ἰουδαίων· καὶ ἱερέων καὶ τοῦ προεστάναι
omb⁹. τ scripturã istã dixerũt
πάντων· καὶ τὴν γραφὴν ταύτην εἶπαν
poni in tabulis ereis: τ statuere il-
θεῖναι ἐν πλατεῖς χαλκαῖς, καὶ στῆσαι αὐ-
las in peribolo stãtq; in loco cele-
τὰς ἐν περιβόλῳ τῶν ἁγίων ἐν τόπῳ ἐπι-
bri. at exẽpla eaꝝ poni in
σήμῳ· τὰς δὲ ἀντίγραφα αὐτῶν θεῖναι ἐν τῷ
erario: vt habat simon τ filij eiꝫ.
γαζοφυλακίῳ, ὅπως ἔχῃ σίμων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ

ΘΤ misit antiochus filius de- C.15.
Καὶ ἀπέστειλεν ἀντίοχος υἱὸς δη-
metrij regis epistolas ab
μητρίου τοῦ βασιλέως ἐπιστολὰς ἀπὸ
insulis mario simoni sacerdoti τ
νήσων τῆς θαλάσσης σίμωνι ἱερεῖ καὶ
ꝓncipi gẽtis τ gẽti iudeoꝝ. τ vniuerse gẽti.
ἐθνάρχῃ τῶν ἰουδαίων καὶ παντὶ τῷ ἔθνει·
τ erãt cõtinẽtes modũ hũc.
καὶ ἦσαν περιέχουσαι τὸν τρόπον τοῦτον.
rex antiochus simoni sacerdoti magno
βασιλεὺς ἀντίοχος σίμωνι ἱερεῖ μεγάλῳ
τ ꝓncipi gẽtis τ gẽti iudeoꝝ gaudere. quo-
καὶ ἐθνάρχῃ καὶ ἔθνει ἰουδαίων χαίρειν. ἐπει-
nã viri pestilẽtes obtinuerũt re-
δὴ ἄνδρες λοιμοὶ κατεκράτησαν τῆς βα-
gnũ patrũ nrorũ: volo ãt
σιλείας τῶν πατέρων ἡμῶν, βούλομαι δὲ
vẽdicare regnũ: vt
ἀντιποιήσασθαι τῆς βασιλείας, ὅπως
restituã illud vt erat prius.
ἀποκαταστήσω αὐτὴν ὡς ἦν πρότερον.
collegi ãt multitudinẽ exercitũ: τ
ἐξελόγησα δὲ πλῆθος δυνάμεων, καὶ
parui naues bellicas.
κατεσκεύασα πλοῖα πολεμικά. ooooo

G

A

B

volo ãt procedere p regionẽ:
βούλομαι δὲ ἐκβῆσαι κατὰ τὴν χώραν,
vt vlciscar eos q̃ corruperũt
ὅπως μετέλθω τοὺς διαφθείραντας τὴν χώ
regionẽ nr̃am ꝛ q̃ desolauerũt ciuitates
ραν ἡμῶν καὶ τοὺς ἐρημώσαντας πόλεις πολ
multas in regno. nũc ergo statuo tibi om
B λὰς ἐν τῇ βασιλείᾳ· νῦν οὖν ἵστημί σοι πάν
nes ablationes q̃s remiserũt tibi q̃ ãte me
τας τὰς ἀφαιρέματα ἃ ἀφῆκάν σοι οἱ πρὸ ἐμοῦ
reges. ꝛ q̃cũq; alia dona remiserũt
βασιλεῖς· καὶ ὅσα ἄλλα δόματα ἀφῆκάν
tibi ꝛ dimiserũt tibi facere percussurã p
σοι καὶ ἐπιτρέψαί σοι ποιῆσαι κόμμα τῶν
priũ numisma regioni tue. hierusalem ãt ꝛ sctã
ἰδίων νομισμάτων τῇ χώρᾳ σου· Ἱερουσαλὴμ δὲ καὶ τὸ ἅγιον
esse libera. ꝛ oia arma q̃ fa=
εἶναι ἐλευθέρα· καὶ πάντα τὰ ὅπλα ὅσα κα
bricasti ꝛ munitiones q̃s cõstruxi
τεσκεύασας καὶ τὰ ὀχυρώματα ἃ ᾠκοδόμη
sti q̃s obtines: mancãt tibi. ꝛ oẽ debi
σας ὧν κρατεῖς, μενέτω σοι· καὶ πᾶν ὀφει
tũ regiũ ꝛ q̃ futura sũt regia:
λημα βασιλικὸν καὶ τὰ ἐσόμενα βασιλικά,
ex nũc ꝛ in oẽ tẽpo re
C ἐκ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἀπο=
mittam̃ tibi. cũ ãt cõstituerim̃ re=
φεῖδωσι· ὡς δ' ἂν κατασκώσωμεν τὴν βα
gnũ nr̃um: glificabim̃ te ꝛ gãt
σιλείαν ἡμῶν, δοξάσομέν σε καὶ τὸ ἔθνος
tũ ꝛ tẽplũ glia magna. vt mani
σου καὶ τὸ ἱερὸν δόξῃ μεγάλῃ· ὡς τε φα=
festa fiat glia vra i vniuersa
νερὰν γενέσθαι τὴν δόξαν ὑμῶν ἐν πάσῃ
terra. ãno q̃rto ꝛ septuagesimo
τῇ γῇ. ἔτους τετάρτου καὶ ἑβδομηκοστοῦ
ꝛ centesimo exiit antiochꝰ in ctrã
καὶ ἑκατοστοῦ ἐξῆλθεν ἀντίοχος εἰς τὴν γῆν
patrũ suoꝝ: ꝛ cõuenerũt ad eũ
τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτὸν
omẽs exercitꝰ: ita vt pauci cõst
πάσαι αἱ δυνάμεις, ὥστε ὀλίγους εἶναι
eũ tryphone. ꝛ pcesserũt eũ antiochus
σὺν Τρύφωνι. καὶ ἐδίωξεν αὐτὸν ἀντίοχος
rex. ꝛ venit in doẽ fugiẽs
D ὁ βασιλεύς· καὶ ἦλθεν εἰς Δῶρα φεύγων
p mare. sciebat.n. q̃ cõgregata
ἐπὶ τῆς θαλάσσης· ἐπίστατο γὰρ ὅτι ἐπισυνῆ=
erãt in eũ mala. ꝛ reliquerũt e=
κται ἐπ' αὐτὸν τὰ κακά· καὶ ἀφῆκαν αὐ
um exercitꝰ ꝛ applicuit exercitũ antio
τὸν αἱ δυνάμεις καὶ παρενέβαλεν ἀντίο
chꝰ sup doẽ. ꝛ eũ duodeci decẽ mi
χος ἐπὶ Δῶρα· καὶ σὺν αὐτῷ δώδεκα μυριά
lia virorũ belligeratorũ ꝛ octo milia eq=
δες ἀνδρῶν πολεμιστῶν καὶ ὀκτακισχίλιοι ἱπ
uitũ. ꝛ circuiuit ciuitatẽ ꝛ naues
πεῖς· καὶ ἐκύκλωσε τὴν πόλιν καὶ τὰ πλοῖα
a mari cõgregauit: ꝛ verabat
ἐκ τῆς θαλάσσης συνῆψε, καὶ ἔθλιβε τὴν
ciuitatẽ a terra ꝛ mari.
πόλιν ἐκ τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης.
ꝛ nõ sinebat vllũ egredi ꝛ
καὶ οὐκ ἔασεν οὐδένα ἐκπορεύεσθαι καὶ
ingredi. ꝛ venit numeniꝰ ꝛ
E εἰσπορεύεσθαι. καὶ ἦλθε νουμήνιος καὶ
q̃ cũ eo ex roma habẽtes epsto
οἱ παρ' αὐτοῦ ἐκ Ῥώμης ἔχοντες ἐπιστο=
las regibꝰ ꝛ regionibꝰ: in
λὰς τοῖς βασιλεῦσι καὶ ταῖς χώραις, ἐν
q̃bꝰ scripta erãt hec. lucꝰ cõsul
αἷς ἐγεγράπτο τάδε· λεύκιος ὕπατος

Volo autem procedere per regionem: vt vlciscar in eos qui corruperunt regionem nostram: & qui desolauerunt ciuitates multas in regno meo. Nunc ergo statuo tibi omnes oblatiões quas remiserunt tibi ante me omnes reges: & quecunq; alia dona remiserunt tibi: & permitto tibi facere percussura ꝯ proprii numismatis in regione tua. Hierusalem autem sanctam esse et liberam: & omnia arma que fabricata sunt et presidia que construxisti que tenes manent tibi: & omne debitum regis: & que futura sunt regi ex hoc & in totum tẽpus remittuntur tibi. Cum autem obtinuerimus regnum nostrum: glorificabimus te & gentem tuam et templum gloria magna: ita vt manifestetur gloria vestra in vniuersa terra. Anno centesimo septuagesimo quarto exiit ãtiochus in terram patrum suorum: & conuenerunt ad eum omnes exercitus: ita vt pauci relicti essent cum tryphone. Et insecutus est eum antiochus rex: & venit doram fugiens per maritimam. Sciebat enim q̃ congregata sunt mala in eum: et reliquit eum exercitus. Et applicuit antiochus super doram cum centum viginti milibus virorum belligeratorum: & octo milibus equitum. Et circuiuit ciuitatem: & naues a mari accesserunt: & vexabant ciuitatem a terra & mari et neminem sinebant ingredi vel egredi. Venit autem numenius et qui cum eo fuerant ab vrbe roma habentes epistolas regibus & regionibus scriptas: in quibus continebantur hec. Lucius consul romanorum: ptolemeo regi salutem. Legati iudeorum venerũt ad nos amici nostri: renouantes pristinam amicitiam et societatem: missi a simone principe sacerdotum et populo iudeorum. Attulerunt autem et clypeum aureum miãrum mille. Placuit itaq; nobis scribere regibus & regionibus vt nõ inferãt illis mala: neq; impugnent eos: & ciuitates eorum & regiones eorum: et vt non ferant auxilium pugnantibus aduersus eos. Visum autem est nobis accipere ab eis clypeum. si qui ergo pestilẽtes fugerint de regione ipsorum ad vos: tradite eos simoni principi sacerdotum: vt vindicet in eos secundum legem suam. Hec eadem scripta sunt demetrio regi: & attalo: & arabe. et arsaci: & in omnes regiones & sampsame: & spartanis: delo: & mido: & sitione: & carie: & samum: & pamphilias: & lyciam: & alicarnasum: & rhodum: & faselida: & choo: & siden: & arado: & gortynam: & gnidum: & cyprum: & cyrenen. Exemplum autem eorum scripserunt simoni principi sacerdotum et populo iudeorum. Antiochus autem rex applicuit castra in doras secundo: admouens ei sepe r manus: & machinas faciens & conclusit tryphonem ne procederet. Et misit ad

eum simon ooooooooooooooooooooooooo

romanorũ ptolemeo regi gaudere:
ῥωμαίων Πτολεμαίῳ βασιλεῖ χαίρειν, οἱ
legati indeorũ venerũt ad
πρεσβευταὶ τῶν Ἰουδαίων ἦλθον πρὸς ἡμᾶς
nos amici nr̃i ꝛ socij renouã
φίλοι ἡμῶν καὶ σύμμαχοι ἀνανεούμε=
tes q̃ ab initio amicitiã ꝛ societa=
νοι τὴν ἐξ ἀρχῆς φιλίαν καὶ συμμαχί=
tẽ: missi a simone
αν, ἀπεσταλμένοι ἐκ τοῦ Σίμωνος τοῦ
principe sacerdotũ ꝛ pplo indeorũ.
ἀρχιερέως καὶ τοῦ δήμου τῶν Ἰουδαίων·
attulerũt ãt clypeũ aureũ mina=
ἤνεγκαν δὲ ἀσπίδα χρυσῆν ἐκατὸν μνῶν
quinq; miliũ. placuit igit̃ nobis scribere
πεντακισχιλίων· ἤρεσεν οὖν ἡμῖν γράψαι
regibꝰ ꝛ regionibꝰ: vt
τοῖς βασιλεῦσι καὶ ταῖς χώραις, ὅπως
nõ querãt eis mala. ꝛ ne im=
μὴ ἐκζητήσωσιν αὐτοῖς κακά· καὶ μὴ πο=
pugnẽt eos ꝛ ciuitates eo
λεμήσωσιν αὐτοὺς καὶ τὰς πόλεις αὐ=
rũ ꝛ regionẽ eoꝝ: ꝛ vt nõ
τῶν καὶ τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ ἵνα μὴ
auxiliẽt ipugnãtibꝰ eos.
συμμαχήσωσι τοῖς πολεμοῦσιν αὐτοῖς·
visũ ẽ ãt nobis accipe clypeũ ab
ἔδοξε δὲ ἡμῖν δέξασθαι τὴν ἀσπίδα πα
eis. si q̃ ergo pestilẽtes fuge=
ρ' αὐτῶν· εἴ τινες οὖν λοιμοὶ διαπεφευ=
rũt de regione illoꝝ ad vos:
γασιν ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν πρὸς ὑμᾶς,
tradite eos simoni pncipi sacerdotũ:
παράδοτε αὐτοὺς Σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ,
vt vindicet in eos fm legẽ
ὅπως ἐκδικήσῃ αὐτοὺς κατὰ τὸν νόμον
suã. ꝛ hec scripsit demetriꝰ
αὐτῶν· καὶ ταῦτα ἔγραψε Δημήτριος τῷ
regi ꝛ attalo ꝛ arabe ꝛ ar=
βασιλεῖ καὶ Ἀτάλῳ καὶ Ἀράβῃ καὶ Ἀρ=
sace ꝛ in oẽs regiões ꝛ
σάκῃ καὶ εἰς πάσας τὰς χώρας καὶ
sampsame ꝛ spartiatis: ꝛ in de=
Σαμψάμῃ καὶ Σπαρτιάταις, καὶ εἰς Δῆ=
lũ ꝛ in mynidum ꝛ in sidonem ꝛ
λον καὶ εἰς Μύνδον καὶ εἰς Σικυῶνα καὶ
in caridem ꝛ in samũ ꝛ
εἰς τὴν Καρίδα καὶ εἰς Σάμον καὶ τὴν
pãphiliam. ꝛ in lyciam ꝛ in
Παμφυλίαν. καὶ εἰς τὴν Λυκίαν καὶ εἰς
alicarnassum ꝛ in co ꝛ in siden
Ἁλικαρνασσὸν καὶ εἰς Κῶ καὶ εἰς Σίδην
ꝛ in aradon et in phaselidem ꝛ
καὶ εἰς Ἄραδον καὶ εἰς Φασηλίδα καὶ
in gortynam ꝛ gnidũ ꝛ cyprum ꝛ
εἰς Γόρτυναν καὶ Κνίδον καὶ Κύπρον καὶ
cyrenem. at exẽplũ eoꝝ scri
Κυρήνην. τὸ δὲ ἀντίγραφον αὐτῶν ἔγ=
psersũt simoni pncipi sacerdotũ. ãtiochꝰ
γραψαν Σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ. Ἀντίοχος
ãt rex castra applicuit in do=
δὲ ὁ βασιλεὺς παρενέβαλεν ἐπὶ Δῶ=
rã secũdo: admouẽs sem=
ρα ἐν τῇ δευτέρᾳ, προσάγων διαπαν=
per ei manꝰ ꝛ machinas fa=
τὸς αὐτῇ τὰς χεῖρας καὶ μηχανὰς ποι
ciẽs. ꝛ cõclusit tryphonẽ
ούμενος· καὶ συνέκλεισε τὸν Τρύφωνα
ne ꝛ ingredi ꝛ egredi
τοῦ εἰσπορεύεσθαι καὶ ἐκπορεύεσθαι.
ꝛ misit ei simon
καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ Σίμων ooooooo

duo milia virorũ electorũ vt auxiliarentur
χιλίους ἄνδρας ἐκλεκτοὺς συμμαχῆσαι
ei t argẽtũ t aurũ t vasa
αὐτῷ καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ σκεύη
copiosa. t nõ voluit ea accipe
πολλά· καὶ οὐκ ἠβούλετο δέξασθαι
sed rupit ōia q̃ pepigit cũ eo
ἀλλ' ἠθέτησε πάντα ὅσα συνέθετο αὐτῷ πρὸ
tu: t alienat' est ab eo. t mi-
τοῦ· καὶ ἀλλοτριοῦτο αὐτοῦ· καὶ ἀπέ-
sit ad eũ athenobiũ vnũ de amicis
στειλε πρὸς αὐτὸν ἀθηνόβιον ἕνα τῶν φίλων
suis collocutuꝰ cũ ipo dicẽs. vos
αὐτοῦ κοινολογησόμενον αὐτῷ λέγων· ὑμεῖς
obtinetis ioppen t gazarã
κατακρατεῖτε τῆς ἰόππης καὶ γαζάρων
t arcẽ q̃ in hierlm ciuitates
καὶ τὴν ἄκρας τὴν ἐν ἱερουσαλὴμ πόλεις
regni mei. fines eaꝰ desola
τῆς βασιλείας μου· τὰ ὅρια αὐτῶν ἠρημώ-
stis t fecistis plagã magnã sup
σατε καὶ ἐποιήσατε πληγὴν μεγάλην ἐπὶ
terrã. t dñati estis locoꝰ multoꝰ
τῆς γῆς· καὶ ἐκυριεύσατε τόπων πολλῶν
in regno meo. nũc ergo tradite
ἐν τῇ βασιλείᾳ μου· νῦν οὖν παραδότε τὰς
ciuitates q̃s occupastis. t tributa
πόλεις ἃς κατελάβεσθε καὶ τοὺς φόρους
locoꝰ indb' dñati estis finiũ
τῶν τόπων ὧν κατεκυριεύσατε τῶν ὁρίων
q̃ sunt extra iudeã. si ãt nõ: date
τῶν ἐκτὸς τῆς ἰουδαίας· εἰ δὲ μή, δότε
pro eis quingẽta talenta argẽti
ἀντ' αὐτῶν πεντακόσια τάλαντα ἀργυρίου
t exterminiũ q̃ exterminastis: t
καὶ τῆς καταφθορᾶς ἧς κατεφθάρκατε, καὶ
tributoꝰ locoꝰ alia talẽta
τῶν φόρων τῶν τόπων ἄλλα τάλαντα
quingẽta. si ãt nõ: adueniẽtes expu-
πεντακόσια, εἰ δὲ μή, παραγενόμενοι ἐκ πο-
gnabim' vos. t venit athenobi' ami
λεμήσομεν ὑμᾶς· καὶ ἦλθεν ἀθηνόβιος φί-
cus regis in hierusalẽ: t vi
λος τοῦ βασιλέως εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ εἶ-
dit gliam simonis t abscũ cũ
δεν τὴν δόξαν σίμωνος καὶ κυλικεῖον μετὰ
vasis aureis t argẽteis t appa
χρυσωμάτων καὶ ἀργυρωμάτων καὶ παρα-
ratũ copiosũ: t obstupuit. t nũciauit
σκευὴν ἱκανὴν, καὶ ἐξέστη· καὶ ἀπήγγειλεν
ei verba regis. t respõ-
αὐτῷ τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως· καὶ ἀπο-
dẽs simõ dixit ei. neq; terrã alie-
κριθεὶς σίμων εἶπεν αὐτῷ· οὔτε γῆν ἀλλο-
nã suspim' neq; aliena detinui-
τρίαν εἰλήφαμεν οὔτε ἀλλοτρίων κεκρατή-
mus. sed hereditatẽ patrũ
καμεν, ἀλλὰ τῆς κληρονομίας τῶν πατέρων
nrorũ. ab ãt inimicis nris iniuste in q̃dã
ἡμῶν· ὑπὸ δὲ ἐχθρῶν ἡμῶν ἀδίκως ἐν τινι
tẽpe possessa est. nos vo opportunitatẽ ha
καιρῷ κατεκρατήθη· ἡμεῖς δὲ καιρὸν ἔχον-
bẽtes vẽdicam' hereditatẽ patrũ
τες ἀντιλαβόμεθα τῆς κληρονομίας τῶν πατέρων
nrorũ. de ãt ioppe t gazara q̃ expo
ἡμῶν· περὶ δὲ ἰόππης καὶ γαζάρων ὧν ἐπο-
nebãt: he facieb̃ãt in ppto plagã ma
ίουν, αὗται ἐποίουν ἐν τῷ λαῷ πληγὴν με-
gnã t in regiõe nra. hoꝰ dabi-
γάλην καὶ τῇ χώρᾳ ἡμῶν· τούτων δώσο-
mus talẽta cẽtũ. t nõ respõdit
μεν τάλαντα ἑκατόν· καὶ οὐκ ἀπεκρίθη

duo milia virorum electorum in auxi-
lium: & argentum & aurum et vasa co-
piosa: & noluit ea accipere sed rupit om
nia que pactus est cum eo antea: & alie
nauit se ab eo: & misit ad eum athenobi
um vnum de amicis suis: vt tractaret cũ
ipso dicens. Vos tenetis ioppen & ga-
zaram: & arcem que est in hierusalem ci
uitates regni mei: fines earum desolastis
et fecistis plagã magnã in terra: et domi
nati estis per loca multa in regno meo.
Nunc ergo tradite ciuitates quas occu
pastis: et tributa locorum in quibus do
minati estis extra fines iudee. Sin autem
date pro illis quingenta talenta argen-
ti: et exterminii quod exterminastis: &
tributorum ciuitatum: alia talenta qn-
genta. Sin autem veniemus et expugna
bimus vos. Et venit athenobius amic⁹
regis in hierusalem & vidit gloriam si-
monis: & claritatem in auro & argen-
to: & apparatũ copiosum & obstupuit:
& retulit ei verba regis. Et respondit
ei simon: et dixit ei. Necq; alienam ter
ram sumpsimus: neq; alienam detine-
mus: sed hereditatem patrum nostro-
rum: que iniuste ab inimicis nostris ali
quo tempore possessa est. Nos vero tẽ-
pus habentes vendicamus hereditatem
patrum nostrorum. Nã de ioppe & ga-
zara: que expostulas: ipsi faciebant in
populo plagam magnã & in regione
nostra: horum damus talenta centum.
Et non respondit ei athenobi⁹ verbũ.
Reuersus autem cum ira ad regem re-
nunciauit ei verba ista: & gloriam simo
nis & vniuersa que vidit: & iratus est rex
ira magna. Tryphon autem fugit naui
in orthosaida. Et constituit rex cende-
beum ducem maritimum et exercitu⁵
peditum & equitum dedit illi. Et man-
dauit illi mouere castra contra faciem iu
dee: & mandauit ei edificare cedronẽ:
& obstruere portas ciuitatis: & debella
re populum. Rex autem persequebatur
tryphonem. Et peruenit cendebeus tã-
niam: & cepit irritare plebem: & cõcul-
care iudeam & captiuare populum & in
terficere: & edificare cedronem. Et col
locauit: illic eqtes & exercitũ: vt egres-
si perambularent viam iudee sicut con
stituit ei rex.

Capitulũ decimũ sextum.

Θ Tascendit ioãnes de gazaris & nũ
ciauit simoni patri suo que fecit cẽ
debeus in populo ipsorum. Et vocauit
simon duos filios suos seniores iudam
et ioannẽ: & ait illis. Ego et fratres mei
& domus patris mei expugnauim⁹ ho-
stes israel ab adolescentia vsq; in hunc
diem: & prosperatum est in manib⁹ no
stris liberare israel aliquotiens. Nunc
autem senui: sed estote loco meo & fra
tris mei: & egressi pugnate pro gente
nostra. Auxilium vero de celo vobiscu⁵
sit. Et elegit de regione viginti milia

ei verbũ. reuersus ẽ ãt cũ ira ad
αὐτῷ λόγον· ἀπεστράφη δὲ μετὰ θυμοῦ πρὸς
regẽ: t renũciauit ei
τὸν βασιλέα, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ πάντα
verba ista t gliã simonis t
λόγους τούτους καὶ τὴν δόξαν σίμωνος καὶ
vniuersã q̃ vidit: t iratꝰ est rex
πάντα ὅσα εἶδεν, καὶ ὠργίσθη ὁ βασι-
ira magna. tryphõ ãt ascẽdẽs
λεὺς ὀργὴν μεγάλην· τρύφων δὲ ἐμβὰς
in naue fugit in orthosiada. t cõ
εἰς πλοῖον ἔφυγεν εἰς ὀρθωσιάδα· καὶ κα-
stituit rex cẽdebeũ in
τέστησεν ὁ βασιλεὺς τὸν κενδεβαῖον ἐπὶ
ducẽ maritime: t exercꝰ pe-
στρατηγὸν τῆς παραλίας, καὶ δυνάμεις πε-
destres t equestres dedit ei. t mã
ζικὰς καὶ ἱππικὰς ἔδωκεν αὐτῷ· καὶ ἐνε-
dauit ei castrametari cõtra fa-
τείλατο αὐτῷ παρεμβαλεῖν κατὰ πρόσω-
ciẽ iudee. t mãdauit ei edi-
πον τῆς ἰουδαίας· καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ οἰκο-
ficare cedron t munire
δομῆσαι τὸν κεδρὼν καὶ ὀχυρῶσαι τὰς
portas: t vt debellet ppũ. et
πύλας, καὶ ὅπως πολεμῇ τὸν λαόν· ὁ δὲ
rex psequebat tryphonẽ. t pue-
βασιλεὺς ἐδίωκε τὸν τρύφωνα· καὶ παρε-
nit cẽdebe⁹ in iamnian. t cepit
γένετο κενδεβαῖος εἰς ἰάμνειαν· καὶ ἤρξατο
irritare plebẽ t intrare in
παροξύνειν τὸν λαὸν καὶ ἐμβατεύειν εἰς
iudeã t captiuare po
τὴν ἰουδαίαν καὶ αἰχμαλωτίζειν τὸν λα-
pulũ t interficere. t edificauit ce-
ὸν καὶ φονεύειν· καὶ ὠκοδόμησε τὸν κε-
dron: t collocauit illic eqtes t exercꝰ
δρών, καὶ ἔπηξεν ἐκεῖ ἱππεῖς καὶ δύναμις
vt egressi pambularẽt viam
ὅπως ἐκπορευόμενοι ἐξοδεύωσι τὰς ὁδοὺς τῆς
iudee sicut cõstituit ei rex.
ἰουδαίας κατὰ συνέταξεν αὐτῷ βασιλεύς.

C.16.

Θ Καὶ ἀνέβη ἰωάννης ἐκ γαζάρων, καὶ
ascẽdit ioãnes de gazaris: t
ἀπήγγειλε σίμωνι τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἃ συνετί-
nũciauit simoni patri suo q̃ facie-
βετο κενδεβαῖος· καὶ ἐκάλεσε σίμων τοὺς
bat cẽdebe⁹. t vocauit simon
δύο υἱοὺς αὐτοῦ τοὺς πρεσβυτέρους ἰούδαν
duos filios suos seniores iudam
καὶ ἰωάννην καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελ-
et ioannẽ t ait eis. ego t fra
φοί μου καὶ οἶκος τοῦ πατρός μου ἐπολεμή-
tres mei t dom⁹ patris mei expugnaui
σαμεν τοὺς πολεμίους ἰσραὴλ ἀπὸ νεότη-
m⁹ hostes israel ab adoles
τος ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας· καὶ εὐοδώθη ἐν
cẽtia vsq; i hodiernũ diẽ. t prosperatũ est in
manib⁹ nris liberare israel plu
ταῖς χερσὶν ἡμῶν ῥύσασθαι τὸν ἰσρὴλ πολλα-
ries. nũc ãt senui. t vos ãt in
κάις· νῦν δὲ γεγήρακα· καὶ ὑμεῖς δὲ ἐν τῷ
mia sufficiẽtes estis i ãnia. estote pro
πλήθει ἱκανοί ἐστε ἐν τοῖς ἔτεσι· γίνεσθε ἀντ'
me t fratre meo: t egressi pu-
μοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου, καὶ ἐξελθόντες ὑπερ-
gnate pro gẽte nra. ac de
μαχεῖτε ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἡμῶν· ἡ δὲ ἐκ
celo auxiliũ sit vobiscũ. t
τοῦ οὐρανοῦ βοήθεια ἔστω μεθ' ὑμῶν· καὶ
elegit de regione viginti milia
ἐπιλέξας ἐκ τῆς χώρας εἴκοσι χιλιάδας

A

F

G

viroꝰ belligeratoꝰ ⁊ equites: ⁊ profecti
ἀνδρῶν πολεμιστῶν καὶ ἱππεῖς, καὶ ἐπορεύθη
sunt ad cendebeũ: ⁊ dormierũt in
σαν ἐπὶ τὸν κενεβαῶν, καὶ ἐκοιμήθησαν ἐν
modin. ⁊ surgentes mane abierũt
μωδείν. καὶ ἀναστάντες τὸ πρωὶ ἐπορεύοντο
B in cãpũ. ⁊ ecce exercit⁹ multꝰ in
εἰς τὸ πεδίον. καὶ ἰδοὺ δύναμις πολλὴ εἰς
obuiã eis pedestris ⁊ equitũ. ⁊
συνάντησιν αὐτοῖς πεζικὴ καὶ ἱππεῖς. καὶ
tertio erat inter ipsos. ⁊ admouit
χειμάρρους ἐν ἀναμέσῳ αὐτῶν. καὶ παρεκ
castra cõtra faciẽ eorũ ipse ⁊ po
βαλεν κατὰ πρόσωπον αὐτῶν αὐτὸς καὶ ὁ λα
pul⁹ eiꝰ. ⁊ vidit ppl̃m trepidãtẽ ad trãs
ὸς αὐτ. καὶ εἶδεν τὸν λαὸν διλουίδμον διαπε
fretãdũ torrentẽ: ⁊ trãsfretauit pri
ράσαι τὸν χειμάρρουν, καὶ διεπέρασε πρῶ
mꝰ. ⁊ viderũt eũ viri ⁊ trãsie
τος. καὶ εἶδον αὐτὸν οἱ ἄνδρες καὶ διεπέρα
rũt post eũ. ⁊ diuisit ppl̃m ⁊
σαν κατόπιθεν αὐτ. καὶ διεῖλε τὸν λαὸν καὶ
cetos in medio peditũ. at eos
τοὺς ἱππεῖς ἐν μέσῳ τῶν πεζῶν. ἦν δὲ ἐπι
tanus aduersãriosꝰ multꝰ valde. ⁊
C πος τῶν ὑπεναντίων πολὺ σφόδρα. καὶ
cecinit tubis. ⁊ puerꝰ ẽ ifugã
ἐσάλπισε πᾶς σάλπιγξι. καὶ ἔτρεψεν
cendebeꝰ ⁊ castra eiꝰ. ⁊ ceciderũt
πανδεβαῖος καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτ. καὶ ἐπε
ex eis vulnerati multi. at re
σον ἐξ αὐτῶν τραυματίαι πολλοί. οἱ δὲ κα
liqui fugerũt in munitionẽ. tũc
ταλειφθέντες ἔφυγον εἰς τὸ ἰχύρωμα. τότε
vulnerat⁹ est iudas frater ioannis: cõ
ἐτραυματίσθη ἰούδας ὁ ἀδελφὸς ἰωάννου, ἰω
nes aũt insecut⁹ est eos donec venit in ce
άνης δὲ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἕως ἦλθεν εἰς κε
dron quã edificauit. ⁊ fugerũt vsq; ad
δρὼν ἣν ὠκοδόμησε. καὶ ἔφυγον ἕως εἰς τοὺς
turres q̃ in agro azoti. ⁊ succẽ
πύργους τοὺς ἐν τῷ ἀγρῷ ἀζώτου. καὶ ἐνέπυ
dit eã in igne: ⁊ ceciderũt ex eis
ρισεν αὐτὸν ἐν πυρί, καὶ ἔπεσον ἐξ αὐτῶν
ad viros duomille. ⁊ reuersus est in trã
D εἰς ἄνδρας δισχίλιοι. καὶ ἀπεστράφη εἰς γῆν
quilitatẽ cũ pace. ⁊ ptolemeꝰ filiꝰ abu
ἰούδα μετ' εἰρήνης. καὶ πτολεμαῖος ὁ τοῦ ἀβου
bi erat cõstituꝰ dux in cãpo
βὶ ἦν κατεστημένος στρατηγὸς εἰς τὸ πεδίον
hiericho. ⁊ habebat argentũ: aur̃ mul
ἱερειχώ. καὶ εἶχεν ἀργύριον καὶ χρυσίον πο
tũ: erat.n gener sũmi sacerdotis. ⁊ exaltatũ ẽ
λύ, ἦν γὰρ γαμβρὸς τοῦ ἀρχιερέως. καὶ ὑψώθη
cor eiꝰ: ⁊ voluit obtinere
ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ ἐβουλήθη κατακρατῆσαι
regionẽ. ⁊ volebat dolo aduersus simonẽ
τῆς χώρας. καὶ ἐβούλετο δόλῳ κατὰ σίμωνος
⁊ filios eiꝰ tollere eos. simon aũt erat
καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἆραι αὐτούς. σίμων δὲ ἦν
pambulãs ciuitates q̃ in regiõe ⁊ sollici
περιπολῶν τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ χώρᾳ καὶ φρον
tudinẽ gerẽs de cura eaꝝ. ⁊ descẽdit
τίζων τῆς ἐπιμελείας αὐτῶν. καὶ κατέβη
in hiericho ipse ⁊ mathathias ⁊ iudas
εἰς ἱερειχὼ αὐτὸς καὶ ματταθίας καὶ ἰούδας
filij eiꝰ anno septimo ⁊ septuagesimo
οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἔτους ἑβδόμου καὶ ἑβδομηκοστοῦ
⁊ centesimo in mẽse vndecimo: hic mẽsis sa
καὶ ἑκατοστοῦ ἐν μηνὶ ἑνδεκάτῳ, οὗτος ὁ μὴν σα
bat. ⁊ suscepit eos filiꝰ abubi in
βάτ. καὶ ὑπεδέξατο αὐτοὺς ὁ τοῦ ἀβουβουὶς

virorum belligeratorum & equites: &
profecti sunt ad cendebeum & dorj=
mierunt in modin. Et surrexerunt ma
ne & abierunt in campum. Et ecce exer
citus copiosus in obuiam illis: peditum
& equitum: & fluuius torrens erant in=
ter medium ipsorum. Et admouit ca=
stra contra faciẽ eorum ipse & populus
eius: & vidit populum trepidantẽ ad trãs
fretandum torrentem & transfretauit
primus. Et viderunt eum viri: & trãsie=
runt post eum. Et diuisit populum & eq
tes in medio peditũ. Erat autem equita
tus aduersariorũ copiosus nimis. Et ex
clamauerunt sacris tubis: & in fuga cõ
uersus est cẽdebeus & castra eius: & ce=
ciderunt ex eis multi vulnerati: residui
autem in munitionem fugerunt. Tunc
vulnerat⁹ est iudas frater ioannis. Ioan
nes autẽ insecutus est eos donec venit
cedronẽ quam edificauit: & fugerũt vs
q̃ ad turres q̃ erãt in agris azoti: & suc=
cẽdit eas igni. Et ceciderũt ex illis duo
milia virorum: & reuersus est in iudea
in pace. Et ptolemeus filius abobi cõsti
tutus erat dux in cãpo hiericho & habe
bat argentũ & aurum multũ. Erat enĩ
gener sũmi sacerdotis. Et exaltatus est
cor eius: & volebat obtinere regionem
& cogitabat dolum aduersum simonem
et filios eius vt tolleret eos. Simon aũt
perambulãs ciuitates que erãt in regio
ne iudee: & sollicitudinẽ gerẽs earũ des
cendit in hiericho ipse & matathias fi=
lius eius & iudas: anno cẽtesimo septua
gesimo septimo: mense vndecimo. Hic
est mensis sabath. Et suscepit eos filius
abobi in munitiunculam que vocatur
doch: cũ dolo quã edificauit: & fecit eis
conuiuiũ magnũ: & abscõdit illic viros.
Et cũ inebriatus esset simon & filii eius:
surrexit ptolemeus cũ suis & sumpserũ
arma sua: et intrauerũt in conuiuiũ et
occiderũt eũ et duos filios eiꝰ: & quosdã
pueros eiꝰ. Et fecit deceptionẽ magnã
in israel: et reddidit mala pro bonis. Et
scripsit hec ptolemeus: et misit regi vt
mitteret ei exercitũ in auxiliũ: et trade=
ret ei regionẽ et ciuitates eorũ et tribu
ta. Et misit alios in gazam tollere ioan
nem: et tribunis misit epistolas vt veni
rent ad se: et daret eis argentum et au
rum et dona. Et alios misit occupare
hierusalem et montem templi. Et pre
currens quidam nunciauit ioanni in
gazara quia periit pater eius et fratres
eius: et quia misit te quoq; interfeci. Vt
audiuit autem vehementer expauit: et
comprehendit viros qui venerant per
dere eum: et occidit eos. Cognouit enĩ
quia querebant perdere eum. Et cete
ra sermonum ioannis et bellorum eius
et bonarum virtutum quibus fortiter
gessit: et edificii murorum quos extru
xit et rerum gestarum eius: ecce hec
scripta sunt in libro dierum sacerdotii
eius: ex quo factꝰ est princeps sacerdo
tum post patrem suum.

Explicit liber primus
Machabeorum.

munitiunculã vocatã doc cũ do
λὸ ὠκοδόμησε. καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς πόνον
lo ꝗ edificauit. ⁊ fecit eis cõuiuiũ
μέγας, καὶ ἐνέκρυψεν ἐκεῖ ἄνδρας. καὶ ὅτε
magnũ: ⁊ abscõdit illic viros. ⁊ cũ
ἐμεθύσθη σίμων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ἐξανέστη πτο=
inebriat⁹ ẽt simon ⁊ filij eiꝰ: surrexit pto=
λεμαῖος καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ἐξαρσάντες τὰ ὅπ=
lemeꝰ ⁊ filij: ⁊ sumpserũt
λα αὐτῶν καὶ ἐπεισέλθοντες τῷ σίμωνι
arma sua ⁊ irruerũt in simonẽ
ἐν τῷ συμποσίῳ, καὶ ἀπέκτειναν αὐτὸν
in cõuiuio: ⁊ occiderũt eũ
⁊ duos filios eiꝰ et q̃dã ex puc
καὶ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ καί τινας τῶν παι
rio eiꝰ. ⁊ fecit deceptionẽ magnã:
δαρίων αὐτοῦ. καὶ ἐποίησεν ἀπάτην μεγάλην
⁊ reddidit mala pro bonis. ⁊ scri=
καὶ ἀπέδωκε κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν. καὶ ἔγρα
psit hec ptolemeꝰ: ⁊ misit
ψε πάντα πτολεμαῖος, καὶ ἀπέστειλε τῷ
regi vt mitteret ei exercitꝰ
βασιλεῖ ὅπως ἀποστείλῃ αὐτῷ δυνάμεις
in auxiliũ ⁊ traderet regionẽ ei
εἰς βοήθειαν καὶ παραδῷ τὴν χώραν αὐτῷ
⁊ ciuitates. ⁊ misit alios in
καὶ τὰς πόλεις. καὶ ἀπέστειλεν ἑτέρους εἰς
gazarã tollere ioannem. ⁊ tribu
γαζαρα ἆραι τὸν ἰωάννην. καὶ τοῖς χιλιάρ
nis misit epistolas vt venirẽt
χοις ἀπέστειλεν ἐπιστολὰς παραγενέσθαι
ad se: vt daret eis argẽtũ ⁊
πρὸς αὐτὸν, ὅπως δῷ αὐτοῖς ἀργύριον καὶ
aur̃ ⁊ dona. ⁊ alios misit
χρυσίον καὶ δόματα. καὶ ἑτέρους ἀπέστειλε
occupare hierusl̃ ⁊ mõtẽ
καταλαβέσθαι τὴν ἱλαμ καὶ τὸ ὄρος τοῦ
tẽpli. ⁊ p̃currẽs q̃dã nũciauit
ἱεροῦ. καὶ προδραμών τις ἀπήγγειλε
ioanni in gazara q̃ ꝗ̃ pater
ἰωάννῃ εἰς γαζαρα ὅτι ἀπώλετο ὁ πατὴρ
eiꝰ ⁊ fratres eiꝰ: ⁊ q̃a misit
αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἀπέσταλ
⁊ te iterficere. ⁊ audiẽs expauit
κε καὶ σὲ ἀναιρεθῆναι. καὶ ἀκούσας ἐξέπλ
vehemẽter: ⁊ cõprehẽdit viros q̃
ησσε σφόδρα, καὶ συνέλαβε τοὺς ἄνδρας τοὺς
venerãt pdere eũ ⁊ occidit
ἐλθόντας ἀπολέσαι αὐτὸν καὶ ἀπέκτεινεν
eos. cognouit eũ q̃ q̃rebãt eũ pde
αὐτούς. ἐπέγνω γὰρ ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέ
re. ⁊ cetera simonũ ioãnis
σαι. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωάννου
⁊ bellorũ eiꝰ ⁊ facino=
καὶ τῶν πολέμων αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνδραγαθη=
rũ eiꝰ q̃ fortiter gessit: ⁊ edifi=
μάτων αὐτοῦ ὧν ἐνδραγάθησε, καὶ τῆς οἰκοδο
cij murorũ q̃ extruxit: ⁊
μῆς τῶν τειχέων ὧν ὠκοδόμησε, καὶ τῶν
gestorũ eiꝰ. ecce hec scripta sunt
πραξέων αὐτοῦ. ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται
in libro dierũ p̃cipatꝰ sacerdotij eiꝰ:
ἐπὶ βιβλίῳ ἡμερῶν ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ,
ex q̃ factꝰ est p̃ncepꝰ sacerdotũ post pa=
ἀφ' οὗ ἐγένετο ἀρχιερεὺς μετὰ τὸν πατέ
trẽ suum.
ρα αὐτοῦ.

Finis maccabeorũ primi.

Τέλος τῆς τῶν μακκαβαίων πρώτης.

MACCABEORVM secundus.
ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ δεύτερον.

Τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς κατ' αἴγυπτον Ἰουδαίοις χαί
ρειν· ἀδελφοὶ οἱ ἐν ἱερο
σολύμοις Ἰουδαῖοι καὶ οἱ
ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Ἰουδαίας εἰρήνην ἀγαθήν.
καὶ ἀγαθὰ ποιήσαι ὑμῖν ὁ θεός· καὶ μνησθείη
τῆς διαθήκης αὐτοῦ, τῆς πρὸς ἀβραὰμ καὶ
ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν πι
στῶν. καὶ δώη ὑμῖν καρδίαν πᾶσι εἰς τὸ
σέβεσθαι αὐτὸν καὶ ποιεῖν αὐτοῦ τὰ θελή
ματα καρδίᾳ μεγάλῃ καὶ ψυχῇ βουλομέ
νῃ. καὶ διανοίξαι τὴν καρδίαν ὑμῶν ἐν τῷ
νόμῳ αὐτοῦ καὶ ἐν ταῖς προσάγμασι, καὶ
εἰρήνην ποιήσαι καὶ εἰσακούσαι ὑμῶν τῶν
δεήσεων. καὶ καταλλαγείη ὑμῖν, καὶ μὴ ὑμᾶς
ἐγκαταλίποι ἐν καιρῷ πονηρῷ. καὶ νῦν ὧδε
ἐσμὲν προσευχόμενοι περὶ ὑμῶν. βασιλεύον
τος δημητρίου ἔτους ἑκατοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ ἕβδομου,
ἐγράψαμεν ὑμῖν οἱ Ἰουδαῖοι γεγραφότες ἡμῖν ἐν τῇ
θλίψει καὶ ἐν τῇ ἀκμῇ τῇ ἐπιλεούσῃ ἡμῖν ἐν
ταῖς ἔτεσι τούτοις, ἀφ' οὗ ἀπέστη ἰάσων καὶ
οἱ μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἁγίας γῆς καὶ τῆς βασι
λείας· καὶ ἐνεπύρισαν τὸν πυλῶνα καὶ ἐξέχε
αν αἷμα ἀθῶον· καὶ ἐδεηθημεν τοῦ κυ, καὶ εἰσή
κουσται ἡμῖν· καὶ προσηνέγκαμεν θυσίας καὶ σε
μίδαλιν, καὶ ἐξήψαμεν τοὺς λύχνους καὶ προ
θέσαμεν τοὺς ἄρτους· καὶ νῦν ἵνα ἄγητε τὰς
ἡμέρας τῆς σκηνοπηγίας τοῦ χασελεῦ μηνός·
ἔτους ἑκατοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ καὶ ὀγδόου, οἱ ἐν
ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἡ γε
ρουσία καὶ Ἰούδας ἀριστοβούλῳ διδασκά
λῳ πτολεμαίου τοῦ βασιλέως, ὄντι δὲ ἐκ τοῦ
χρισθέντων ἱερέων φίλοις καὶ τοῖς ἐν αἰγύ
πτῳ Ἰουδαίοις, χαίρειν καὶ ὑγιαίνειν. ἐκ με
γάλων κινδύνων ὑπὸ τοῦ θεοῦ σεσωσμένοι, με

Incipit liber secũdus machabeorũ.

FRATRIBVS QVI Sunt
per egyptum iudeis salutẽ
dicũt fratres qui sunt in hie
rosolymis iudei: & qui in re
gione iudea: & pacem bo
nam. Benefaciat vobis deus & memine
rit testamenti sui quod locutus est ad
abraam & isaac & iacob seruorum suo
rum fidelium: & det vobis cor omnib⁹
vt colatis eum: & faciatis eius volunta
tem corde magno & animo volenti.
Adaperiat cor vestrum in lege sua & in
preceptis suis: & faciat pacem. Exaudi
at orationes vestras: & reconcilieturvo
bis: nec vos deserat in tempore malo.
Et nunc hic sumus orantes pro vobis.
Regnante demetrio anno centesimo se
xagesimonono: nos iudei scripsim⁹ vo
bis in tribulatione & impetu qui super
uenit nobis in istis annis ex quo reces-
sit iason a sancta terra & a regno. Portã
succenderunt & effuderunt sanguinem
innocentem. Et orauimus ad dominũ
& exauditi sumus: et obtulimus sacrifi-
cium & similaginem: & accendimus lu
cernas & proposuimus panes. Et nunc
frequẽtate dies scenophegie mẽsis cas-
leu. Anno centesimo octogesimo octa
uo: populus qui est hierosolymis & in
iudea senatusq; & iudas aristobolo ma
gistro ptolemei regis qui est de genere
christorum sacerdotũ: & his qui in egy
pto sunt iudeis: salutem & sanitatẽ. De
magnis periculis a deo liberati magni-
fice gratias agimus ipsi: vt pote qui ad-
uersus talem regem dimicauimus. Ipe
enim ebullire fecit de perfide eos q pu-
gnauerunt cõtra nos & sanctã ciuitatẽ.
Nam cum in perfide esset dux ipse & cũ
ipso immensus exercitus: cecidit in tẽ
plo nanee: consilio deceptus sacerdotũ
nanee. Etenim cum ea habitaturus ve-
nit ad locũ antiochus & amici eius: & vt
acciperet pecunias multas dotis nomi
ne. Cunq; proposuissent eas sacerdo-
tes nanee: & ipse cum paucis ingressus
esset intra ambitum phani: clauserunt
templum. Cum autem intrasset antio-
ch⁹ apertoq; occulto aditu templi mit
tentes lapides percusserunt ducem &
eos qui cum eo erant: & diuiserunt mẽ-
brati & capitibus amputatis foras pro
iecerunt. Per omnia benedictus deus q
tradidit impios. Facturi igitur quinta &
vicesima die mensis casleu purificatio-
nem templi: necessarium duxim⁹ signi
ficare vobis: vt et vos quoq; agatis diẽ
scenophegie & diem ignis qui datus est
quando neemias edificato templo & al
tari obtulit sacrificia. Nam cum in persi
dem ducerentur patres nostri sacerdo-
tes qui tunc cultores dei erant: acceptũ
ignem de altari occulte absconderũt in
valle vbi erat puteus altus & siccus: & in
eo contutati sunt eum ita vt omnibus
ignotus esset locus. Cum autem prete-
rissent anni multi: & placuit deo vt mit
teretur neemias a rege persidis: nepo-
tes sacerdotum illorum qui absconde-
rant misit ad requirendum ignem: & si
cut narrauerunt nobis non inuenerũt

gnifice gratias agim⁹ ei: vt pote qui re
gem dimicãtem. ipse enim ebullire fecit
de perfide eos qui pugnauerunt in sancta ciuitate.
in perfida existẽte enim dux
circa ipm irresistibilis apparebat esse exer
citus: pessimi sunt in nanee templo
decepcione vtãtib⁹ ipso q circa
habitaturus venit in locũ ipsoq; antioch⁹ q
cũ eo amici: vt acciperẽt pecu
niao in dotis nõne. q cũ ppossissẽt eas
sacerdotes nanee: et ille ingressus esset cũ
paucis intra ambitũ fani clau
serũt templũ postq; intrauit antioch⁹:
aperiẽtes laqueario occultũ poe
tã: mittẽtes lapides lapidauerũt
ducẽ: q mẽbra faciẽtes q
capita auferẽtes his q extra erãt piecerũt.
per oia benedict⁹ noster deus q tradi
dit impios. futuri agere in
chaseleu diata q vigesima purifica
tionẽ templi necessariũ duxim⁹ significare
vobis vt q ipi agatis tãq; scenophegie
ignis. qui neemias postq; edificauit
templũ q altare: obtulit sacrificiũ.
et cũ ofi in psidẽ ducti sunt nri
patres: q tũc erãt pij sacerdotes acci-
piẽtes ab igne altaris occulte:
abscõderũt in cõcauitate putei ordinẽ
habẽtis siccũ. in q tutati sunt ita vt
omnibus ignotus esset locus. Quod
ritis ũt annis multis qũ visum ẽ deo:
missus neemias a rege
psidis nepotes sacerdotũ
q absconderunt misit ad
ignẽ. vt narrauerũt nobis nõ inuenisse
ignẽ.

A

B

C

D

E

ignẽ: sed aquã crassam. iussit eos
πῦρ, ἀλλὰ ὕδωρ παχύ. ἐκέλευσεν ἀντλεῖν
hauriẽtes ferre. vt ãt oblata sũt
ἀναβάφαντας φέρειν. ὡς δὲ ἀνεμίχθη τὰ
sacrificia: iussit sacerdotes neemi
τῶν θυσιῶν, ἐκέλευσε τοὺς ἱερεῖς νεμί=
as aspergere aqua ipsas ligna t
ας ἐπιῤῥαίνειν τῷ ὕδατι τάτε ξύλα καὶ
q̃ erãt suppolita. vt ãt factũ est t tẽ=
τὰ ἐπικείμενα. ὡς δὲ ἐγένετο καὶ χρό=
p̃ trãsijt q̃ sol refulsit pu=
νος διῆλθεν ὅτε ἥλιος ἀνέλαμψε πρότε=
ro nubilus exsiũ accẽsũ ẽ pyra magna.
ρον ἐπτεφὴς ὢν ἀνῆφθε πυρὰ μεγάλη.
F adeo vt mirarentur omnes. oronẽ ãt
ὥστε θαυμάσαι πάντας. προσευχὴν δὲ
fecerũt sacerdotes cõsumato
ἐποιήσαντο οἱ ἱερεῖς δαπανωμένης τῆς
sacrificio t sacerdotes t omnes inchoan
θυσίας ὅτε ἱερεῖς καὶ πάντες κατήρχο
te ionatha: ac reliqo respõdẽtib̃
μένου Ἰωνάθου, τῶν δὲ λοιπῶν ἐπιφωνούν
vt neemia. erat ãt oratio mo=
των ὡς νεμίου. ἦν δὲ ἡ προσευχὴ τόν τρό
dũ habẽs hũc. dñe dñe de
πον ἔχουσα τοῦτον. κύριε κύριε ὁ θεὸς ὁ
us creator terribilis t fortis t
πάντων κτίσης ὁ φοβερὸς καὶ ἰσχυρὸς καὶ
iust̃ t misericors sol̃ rex t
δίκαιος καὶ ἐλεήμων ὁ μόνος βασιλεὺς καὶ
boñ sol̃ p̃stãs: sol̃ iust̃
χρηστὸς ὁ μόνος χορηγός, ὁ μόνος δίκαιος
G t ops t eter̃: liberãs
καὶ παντοκράτωρ καὶ αἰώνιος, ὁ διασώζων
israel ab oi maloe q̃ fecisti
τὸν Ἰσραὴλ ἐκ παντὸς κακοῦ, ὁ ποιήσας
patres electos: t sanctificasti eos
τοὺς πατέρας ἐκλεκτοὺς, καὶ ἁγιάσας αὐ
os: accipe sacrificiũ pro oi
τούς, προσδέξαι τὴν θυσίαν ὑπὲρ παντὸς
pplo tuo israel: t custodi par
τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, καὶ διαφύλαξον τὴν με
tẽ tuã t sanctifica: cõgrega
ρίδα σου καὶ καθάγιασον, ἐπισυνάγαγε τὴν
dispersionẽ nram. libera eos q̃ ser
διασπορὰν ἡμῶν. ἐλευθέρωσον τοὺς δουλεύ
uiũt in gẽtib̃ cõtẽptos t
οντας ἐν τοῖς ἔθνεσι τοὺς ἐξουθενημένους καὶ
omnes in ipsis gẽtibus: q̃ ꝛ̃ ꝛ̃ ꝛ̃
βδελυγμένους ἔπιδε. καὶ γνώτωσαν τὰ ἔθνη
abominatiõe habitos respice. t sciãt gẽtes
ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς ἡμῶν. βασάνισον τοὺς κα
q̃ tu es deus nr̃. affige op=
A primẽtes t cõtumeliã afficiẽtes i sup
περηφανευόντας καὶ ἐξυβρίζοντας ἐν ὑπε
bia. planta pplm tuũ in
ρηφανίᾳ. κατάφυτευσον τὸν λαόν σου εἰς
loco sancto tuo sicut dixit moy
τὸν τόπον τὸν ἅγιόν σου καθὼς εἶπε μω
ses. at sacerdotes psallebãt hymnos.
σῆς. οἱ δὲ ἱερεῖς ἐπέψαλλον τοὺς ὕμνους.
Deut. 34.a. postq̃ ãt cõsũpti ẽ sacrificiũ: t
καθὼς δὲ ἀνηλώθη τὰ τῆς θυσίας, καὶ
B residua aq̃: neemias iusſ=
τὸ περιλειπόμενον ὕδωρ, ὁ νεμίας ἐκέ=
sit lapideo maiores pfundi. vt ãt
λευσε λίθους μείζους καταχεῖν. ὡς δὲ
hoc factũ ẽ flãma accẽsũ est. at ab
τοῦτο ἐγένετο φλὸξ ἀνῆφθε. τοῦ δὲ ἀπὸ τοῦ
altari reluctẽte lumie cõsum
θυσιαστηρίου ἀντιλάμψαντος φωτὸς ἐδό=
ptũ est. vt ãt manifesta facta est res
θη. ὡς δὲ φανερὸν ἐγένετο τὸ πρᾶγ=

ignem sed aquam crassa3. Et iussit eos
haurire & afferre sibi: et sacrificia q̃ im
posita erãt iussit sacerdos neemias asp=
gi ipsa aqua & ligna et que erant suppo
sita. Vtq̃ hoc factum est et tempus
affuit quo sol refulsit qui prius erat in
nubilo: accensus est ignis magnus ita
vt omnes mirarentur. Orationem au=
tem faciebant omnes sacerdotes dum
consumaretur sacrificium ionatha in
choante ceteris autem respondentib̃.
Et neemie erat oratio hunc habẽs mo
dum. Domine deus omnium creator
terribilis & fortis iustus & misericors q
solus es bonus rex: solus prestans solus
iustus & omnipotens & eternus: qui li=
beras israel de omni malo: qui fecisti pa
tres electos & sanctificasti eos: accipe sa
crificium pro vniuerso populo tuo isra
el: & custodi partem tuam & sanctifica.
Congrega dispersionem nostram: libe
ra eos qui seruiunt gentibus & contem
ptos & abominatos respice vt sciant gẽ
tes quia tu es deus noster. Affige op=
primentes nos: & contumeliã faciẽtes
in superbia. Constitue populum tuum
in loco sancto tuo: sicut dixit moyses.
Sacerdotes autem psallebant hymnos
vsq̃ quo consumptum esset sacrificiũ.
Cum autem consumptum esset sacrifi
cium: ex residua aqua neemias iussit la=
pides maiores perfundi. Quod vt fa=
ctum est: ex eis flãma accensa est: sed ex
lumine quod refulsit ab altari consum=
pta est. Vt vero manifestata est res nun
ciatum est regi persarum: q̃ in loco in
quo ignem absconderant hi qui trans=
lati fuerant sacerdotes aqua apparuit:
de qua neemias & qui cum eo erãt pu=
rificauerunt sacrificia. Considerans au
tem rex & rem diligenter examinans:
fecit ei templum vt probaret quod fa=
ctum erat. Et cum probasset sacerdoti
b̃ donauit multa bona: & alia atq̃ alia
munera: & accipiens manu sua tribue=
bat eis. Appellauit autem neemias hũc
locum nephthar: q̃d interpretatur pu=
rificatio. Vocatur autem apud plures
nephi. Ga.2.

INuenitur autem in descriptionib̃
hieremie ꝓphete q̃ iussit eos ignes
accipere qui transmigrabãtur vt signi=
ficatum est: & vt mandauit transmigra
tis. Et dedit illis legem ne obliuisce=
rentur precepta domini: & vt non exer
rarent mentib̃ vidẽtes simulachra au
rea & argentea & ornamenta eorum.
Et alia huiusmodi dicẽs hortabatur ne
legẽ ãmouerent a corde suo. Erat au=
tem in ipsa scriptura quomodo taber=
naculum & arcam iussit propheta diui=
no responso ad se facto comitari secum
vsq̃ quo exiit in montem: in quo moy
ses ascendit & vidit dei hereditatem. Et
veniens ibi hieremias inuenit locũ spe
lunce: & tabernaculum & arcam & alta
re incensi intulit illuc & ostium obstru=
xit. Et accesserunt quidam simul qui
sequebãtur vt notarent sibi locũ: & nõ
potuerũt inuenire. Vt aũt cognouit hie
remias culpans illos dixit q̃ ignotus

t renũciatũ ẽ regi per=
μα. καὶ διηγήσατο τῷ βασιλεῖ τῶν περι=
σῶν ὅτι εἰς τὸν τόπον οὗ τὸ πῦρ ἀπε=
derũt q̃ trãslati fuerãt sacerdotes: aq̃
κρυψαν οἱ μετηχθέντες ἱερεῖς, τὸ ὕδωρ
apparuit ex qua t neemias pu
ἐφάνη ἀφ' οὗ καὶ οἱ περὶ τὸν νεμίαν κα=
rificauit sacrificiũ. circũspiẽs ãt
θήρασαν τὰ τῆς θυσίας. περιφραξάς δὲ ὁ
rex tẽplũ fecit vt probaret
βασιλεὺς ἱερὸν ἐποίησε δοκιμάσας τὸ
rem. t q̃d̃ gratificabat rex
πρᾶγμα. καὶ οἷς ἐχαρίζετο ὁ βασιλεὺς
multa diuersa accipiebat t da=
πολλὰ διάφορα ἐλάμβανε καὶ μετεδίδο=
bat. appellauit ãt neemias
δου. προσηγόρευσαν δὲ οἱ περὶ τὸν νεμίαν
hoc nephthar: q̃d̃ interpretat̃ purificatio. vo
τὸ νεφθαρ, ὃ διερμηνεύεται καθαρισμός. κα=
cat̃ ãt apud multos nephthar.
λεῖται δὲ παρὰ τοῖς πολλοῖς νεφθαρ. 2.
IInuenit̃ ãt in descriptionib̃
Εὑρίσκεται δὲ ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς
hieremias pphe q̃ iussit de
ἱερεμίας ὁ προφήτης ὅτι ἐκέλευσε τοῦ
igne accipe eos q̃ trãsmigrabãt vt si=
πυρὸς λαβεῖν τοὺς μεταβαινόντας ὡς σε
gnificatũ ẽ. t vt mãdauit trãsmi
σημάνοι. καὶ ὡς ἐνετείλατο τοῖς μετα=
gratis pphe dãs eis
βαινόντοις ὁ προφήτης δοὺς αὐτοῖς τὸν
legẽ: vt nõ obliuiscant̃ ꝓcepto=
νόμον, ἵνα μὴ ἐπιλάθωνται τῶν προσταγμά=
rũ dñi: t vt nõ aberra=
των τοῦ κυρίου, καὶ ἵνα μὴ ἀποπλανω=
rẽt mẽtib̃ videntes simula
ῶσι ταῖς διανοίαις βλέποντες ἀγάλ=
chra aurea t argẽtea t q̃d̃ circa
ματα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ τὸν περὶ
ea ornamẽtũ. t alia huiusmodi dicẽs:
αὐτὰ κόσμον, καὶ ἕτερα τοιαῦτα λέγων,
hortabat̃ ne amouerẽt legẽ a
παρεκάλει μὴ ἀποστῆναι τὸν νόμον ἀπὸ
corde suo. erat ãt in scriptura
τῆς καρδίας αὐτῶν. ἦν δὲ ἐν τῇ γραφῇ
quõ tabernaculũ t arcã iusſ=
ὡς τὴν σκηνὴν καὶ τὴν κιβωτὸν ἐκέλευ=
sit propheta diuino responsõ facto
σεν ὁ προφήτης χρηματισμοῦ θεσπίσαντος
se comitari: vsq̃ exiuit in
αὐτῷ συνακολουθεῖν, ὡς δὲ ἐξῆλθεν εἰς
mõtẽ vbi moyses ascẽdens vidit
τὸ ὄρος οὗ ὁ μωυσῆς ἀναβὰς ἐθεάσατο
dei hereditatẽ. t veniẽs hic
τὴν τοῦ θεοῦ κληρονομίαν. καὶ ἐλθὼν ὁ ἱε
remias inuenit domũ spelũce t tabẽna
ρεμίας εὗρεν οἶκον ἀντρώδη καὶ τὴν σκη
culũ t arcã t altare
νὴν καὶ τὴν κιβωτὸν καὶ τὸ θυσιαστήριον
incẽsi intulit illuc. t
τοῦ θυμιάματος εἰσήνεγκεν ἐκεῖ. καὶ
ostiũ obstruxit. t accedentes q̃
τὴν θύραν ἐνέφραξε. καὶ προελθόντες τι
dã q̃ simul sequebant̃ vt nota=
νὲς τῶν συνακολουθούντων ὥστε ἐπιστω
rent viã: t nõ potuerũt
μήσασθαι τὴν ὁδόν, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν
inuenire. vt ãt hieremias cognouit: cul=
εὑρεῖν. ὡς δὲ ὁ ἱερεμίας ἔγνω, μεμψά
pãs eos dixit: q̃ t ignotus
μενος αὐτοῖς εἶπεν, ὅτι καὶ ἄγνωστος ὁ

locus erit donec cōgreget de cōgre
τόπος ἔσται ἕως ἂν συναγάγῃ ὁ θεὸς ἐπι-
gationē ppli t mīa fiat. t
συναγωγὴν τοῦ λαοῦ καὶ ἥλιος φανῇ. καὶ
tlic dīo ostādet hec. t appare
τότε ὁ κύριος ἀποκαλύψει ταῦτα. καὶ ὀφθήσε-
bit glia dīi t nubes: sicut t in moy
ται δόξα τοῦ κυ· καὶ νεφέλη, ὡς καὶ ἐπὶ μω-
se manifestabat: sicut t salomon petijt
σῆ ἐδηλοῦτο, ὡς καὶ ὁ σολομὼν ἠξίωσεν
vt locꝰ scrificarē maxime. mani-
ἵνα ὁ τόπος καταγιασθῇ μεγάλως. δηλου-
festabat ārt t vt sapiam habēo obtulit sa-
φέρο δὲ καὶ ὡς σοφίαν ἔχων ἀνήνεγκε θυ-
crificiū dedicationis t cōsumationis
σίαν ἐγκαινισμοῦ καὶ τῆς τελειώσεως τοῦ
tēpli. sicut t moyses orauit ad
ἱεροῦ. καθὼς καὶ μωυσῆς προσηύξατο πρὸς
dīm: t descēdit ignis de celo t
κύριον, καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ
holocaustū cōsumpsit: sic t salo
τὰ τῆς θυσίας ἐδαπάνησεν, οὕτω καὶ σολο-
mon orauit. t descēdens ignis cōsu-
μὼν προσηύξατο. καὶ καταβὰν ὁ πῦρ ἀνή-
psit holocausta. t dixit moyses
λωσε τὰ ὁλοκαυτώματα. καὶ εἶπε μωυσῆς
eo q̄ nō est comestū q̄d erat p peccato
διὰ τὸ μὴ βεβρῶθαι τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας
cōsumptū ē. simlr t salomon octo
ἀπολωλέναι. ὡσαύτως καὶ ὁ σολομὼν τὰς ὀκτὼ
dies celebrauit. narrabant ārt t in dīcri
ἡμέρας ἠγαθυνέξηγοῦντο δὲ καὶ ἐν ταῖς ἀνα-
ptionib⁹ t in cōmentariis q̄
γραφαῖς καὶ ἐν τοῖς ὑπομνηματισμοῖς τοῖς
fm nehemiā eadē. t vt cō-
κατὰ τὸν νεεμίαν τὰ αὐτά. καὶ ὡς κατα-
struēs bibliothecā cōgregauit ea q̄
βαλλόμενος βιβλιοθήκην ἐπισυνήγαγε τὰ
de regib⁹: t ꝓphetar t ea q̄
περὶ τῶν βασιλέων, καὶ προφητῶν καὶ τὰ
dauid t epistolas regū de
τοῦ Δαυὶδ καὶ ἐπιστολὰς βασιλέων περὶ
donariis. simlr ārt t iudas q̄
ἀναθημάτων. ὡσαύτως δὲ καὶ Ἰούδας τὰ
acciderūt p factū bellū
διασκεδασθέντα διὰ τὸν γεγενημένον πόλεμον
nobis cōgregauit oia: t sunt apud
ἡμῖν ἐπισυνήγαγε πάντα, καὶ εἰσὶ παρ' ἡμῖν.
nos. ḡrā itaq̄ necessitatē habētes: eos q̄ p
χρείαν ἔχοντες, οὓς ἐὰν χρείαν ἔχητε, πέμψα-
ferant vobis mittite. futuri
τε πρὸς ὑμᾶς ἀποστέλλετε. μέλλοντες
igit agere purificationē scripsim⁹ vobis.
οὖν ἄγειν τὸν καθαρισμὸν ἐγράψαμεν ὑμῖν.
bene igit facietis agētes di-
καλῶς οὖν ποιήσετε ἄγοντες τὰς ἡμέρας.
es. at deꝰ q̄ liberauit oēs ppli
ὁ δὲ θεὸς ὁ σώσας τὸν πάντα λαὸν
suū: t reddidit hereditatē oib⁹
αὐτοῦ, καὶ ἀποδοὺς τὴν κληρονομίαν πᾶσι
t regnū: t sacerdotiū: t
καὶ τὸ βασίλειον, καὶ τὸ ἱεράτευμα, καὶ τὸν
scīficationē: sicut ꝓmisit in
ἁγιασμόν, καθὼς ἐπηγγείλατο διὰ τοῦ
lege: sperām⁹ eū in deo q̄
νόμου, ἐλπίζομεν γὰρ ἐπὶ τῷ θεῷ ὅτι
cito nōs miserebit: t cōgregabit de
ταχέως ἡμᾶς ἐλεήσει. καὶ ἐπισυνάξει ἐκ
sub celo in sanctū locū.
τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὸν ἅγιον τόπον.
liberauit eū nos de magnis malis: t
ἐξείλετο γὰρ ἡμᾶς ἐκ μεγάλων κακῶν, καὶ

erit locus donec congreget deus con-
gregationem populi: & propitius fiat.
Et tunc dominus ostendet hec: & appa
rebit maiestas domini: & nubes erit si-
cut & moysi manifestabatur: & sicut cū
salomon petijt vt locus sanctificaretur
magno deo manifestabat hec. Magni-
fice etenim sapientiam tractabat: & vt
sapientiam habens: obtulit sacrificium
dedicationis & consumationis templi.
Sicut & moyses orabat ad dominum:
& descendit ignis de celo: & cōsumpsit
holocaustum sicut & salomon orauit: &
descendit ignis de celo: & consumpsit
holocaustum: & dixit moyses eo q̄ nō
sit comestum quod erat pro peccato cō
sumptum est. Similiter & salomon octo
diebus celebrauit dedicationem. Infe-
rebantur autē in descriptionibus & cō
mentariis neemie hec eadem: & quali-
ter construens bibliothecam congre-
gauit de regionibus libros: & propheta
rum & dauid & epistolas regum de do
nariis. Similiter autem & iudas ea que
didicerat per bellum quod nobis acci-
derat congregauit omnia & sunt apud
nos. Si ergo desideratis hec: mittite q
perferant vobis. Acturi itaq̄ purifica-
tionem scripsimus vobis. Bene ergo fa
cietis: si egeritis hos dies. Deus aute qui
liberauit populum suum & reddidit he
reditatem omnibus: & regnum & sacer
dotium & sanctificationem sicut promi
sit in lege: speramus q̄ cito nostri mise
rebitur: & congregabit de sub celo in
locum sanctum. Eripuit enim nos de
magnis periculis & locū purgauit. De
iuda vero machabeo & fratrib⁹ eius: &
de templi magni purificatione & de are
dedicatione: sed & de preliis que perti
nēt ad antiochum nobilem: & filiū eius
eupatorem: & de illuminationibus que
de celo facte sunt ad eos qui pro iudeis
fortiter fecerūt ita vt vniuersam regio
nem cū pauci essent vindicarent: & bar
baram multitudinem fugarent: & famo
sissimum in toto orbe templum recu-
perarent & ciuitatem liberarent: vt le-
ges que abolite erant restituerentur do
mino cum omni tranquillitate pro-
pitio facto illis. Item q̄ ab iasone cyre-
neo quinq̄ libris comprehensa tenta-
uim⁹ nos vno volumine breuiare. Cō-
siderantes enim multitudinem libro-
rum & difficultatem volentibus aggre
di narrationes historiarū propter mul-
titudinem rerum curauimus volentib⁹
quidē legere vt esset animi oblectatio
studiosis vero vt facili⁹ possint memo-
rie cōmendare: omnibus autem legen-
tibus vtilitas conferatur. Et nobis qui
dem ipsis qui hoc opus breuiandi caus-
sa suscepimus: non facilem laborem
immo vero negocium plenus vigiliarū
& sudoris assumpsimus. Sicut hi qui
preparant conuiuium: & querunt alio
rum voluntati parere: propter multo-
rum gratiam: libenter laborem sustine
mus: veritatem quidem de singulis au-
toribus concedentes: ipsi autem secun
dū datā formā breuitati studētes. Sicut

locū purgauit. ea ārt q̄ ad iudā
τὸν τόπον ἐκαθάρισε. τὰ δὲ κατὰ τὸν Ἰούδαν
maccabeū t hui⁹ fratres:
τὸν μακκαβαῖον καὶ τοὺς τούτου ἀδελφούς,
t tēpli magni purificatio
καὶ τὸν τοῦ ἱεροῦ τοῦ μεγάλου καθαρισ-
nē: t are dedicationē: itē 3.Reg.
μόν, καὶ τὸν τοῦ βωμοῦ ἐγκαινισμόν, ἔτι 8.a.
q̄ cōtra antiochū nobilē t C
τε τοὺς πρὸς Ἀντίοχον τὸν ἐπιφανῆ καὶ τὸν
hui⁹ filiū eupatorē ēlia: t de
τούτου υἱὸν Εὐπάτορα πολέμους, καὶ τὰς ἐξ
celo factas illūinationes hīs q̄ p
οὐρανοῦ φανερὰς ἐπιφανείας τοῖς ὑπὲρ τῆς
iudaismo strenue fecerūt ita
Ἰουδαϊσμοῦ φιλοτίμως ἀνδραγαθήσασι, ὥς
vt totā regionē pauci cētūcos popula
τε τὴν ὅλην χώραν ὀλίγους ὄντας λεηλα-
rent: t barbarā multitudinē pscīgrent: t
τεῖν, καὶ τὰ βάρβαρα πλήθη διώκειν, καὶ
celebre p totū vniuersum tēplū
τὸ περιβόητον καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην ἱερὸν
restaurarēt: t ciuitatē libera-
ἀνοικοδομεῖσθαι, καὶ τὴν πόλιν ἐλευθερῶ-
rēt: t q̄ future erāt dissolui le-
σαι, καὶ τοὺς μέλλοντας καταλύεσθαι νό- D
go erigerēt: dīo cū oi
μους ἐπανορθῶσαι, τοῦ κυρίου μετὰ πάσης
trāquillitate ꝓpitio facto cia: a ia
ἐπιεικείας ἵλεω φανέντος, ὑπὸ Ἰά-
sone cyrenco declarata in q̄n
σωνος τοῦ κυρηναίου διδηλωθέντα διὰ πέν-
q̄ libris: tētabim⁹ in vno volumi
τε βιβλίων, πειρασόμεθα δι' ἑνὸς συντά-
ne abbreuiare. cōsiderantes eēn cīu-
ξαι. συνορῶντες γὰρ τὸ χύ-
sionē nūerou t cētūē difficultatē
μα τῶν ἀριθμῶν καὶ τὴν οὖσαν δυσχέρειαν E
volentib⁹ circūuoluere hīsto
τοῖς θέλουσιν διεσκυκλεῖσθαι τοῖς τῆς ἱστο-
ric narrationes ꝓpt multitudinē materie:
ρίας διηγήμασι διὰ τὸ πλῆθος τῆς ὕλης,
curauim⁹ hīs q̄dē q̄ volunt lege
ἐφροντίσαμεν τοῖς μὲν βουλομένοις ἀνα-
re oblectationē: ipīs ārt studio
γινώσκειν ψυχαγωγίαν, τοῖς δὲ φιλοφρο-
sis ad in memoria accipiendū faci
νοῦσιν εἰς τὸ διὰ μνήμης ἀναλαβεῖν ἐυκο-
litatē: oīb⁹ ārt legētib⁹ vtili
πίαν, πᾶσι δὲ τοῖς ἐντυγχάνουσιν ὠφε-
tatē: t nobis q̄dē q̄ labo-
λείαν, καὶ ἡμῖν μὲν τοῖς τὴν κακοπα-
rē assumpsim⁹ abreuiationis nō fa
θείαν ἐπιδεξαμένοις τῆς ἐπιτομῆς οὐρά- F
cile: sudoris ārt t vigilie negō
δον, ἱδρῶτος δὲ καὶ ἀγρυπνίας τὸ πρᾶγ-
cium. sicut illi q̄ parat cōui
μα. καθάπερ τῷ παρασκευαζοντι συμ-
uium t q̄rit oim vtilita
πόσιον καὶ ζητοῦντι τὴν πάντων λυσι-
tē nō facile: tamē ꝓpt
τέλειαν οὐκ ἐυχερές, ὅμως διὰ τὴν τῶν
multorū gratiam: libēter labo-
πολλῶν ἐυχαριστίαν, ἑκόντες τὴν κακοπα-
rē sustinebim⁹. ipāq̄ dē diligentiā de
θείαν ὑποίσομεν. τὸ μὲν ἀκριβοῦν περὶ
singulis historiographo cōcedēs
ἑκάστων τῷ συγγραφεῖ παραχωρήσαν-
tes: ipm ārt pscrutari sīgu-
τες, τὸ δὲ ἐπιπορεύεσθαι τοῖς ὑπογραμ-
ras epitomes ominēdes. sicut
μοῖς τῆς ἐπιτομῆς ἀναθεωροῦντες. καθάπερ

cũ noue dom⁹ architecto ũ vniuersa
ἐν γὰρ τοῖς καινῆς οἰκίας ἀρχιτέκτονι τῆς ὅλης
structura curandũ: at inuere τῆς
καταβολῆς φροντιστέον, τῷ δὲ ἐγκαίειν καὶ
pingere aggredienti apta
ζωγραφεῖν ἐπιχειροῦντι τὰ ἐπιτήδεια
ad ornatũ exhibẽda sunt: sic estimo τ
πρὸς διακόσμησιν ἐξεταστέον, οὕτω δοκῶ καὶ
in nobis. ipm ꝗdẽ pambulare τ vtã
ἐπὶ ἡμῖν. τὸ μὲν ἐμβατεύειν καὶ περίπα
facere simonũ τ curiosum esse
τον ποιεῖσθαι λόγων καὶ πολυπραγμονεῖν
in his q̃ sũt sm pceu: historie autori
ἐν τοῖς κατὰ μέρος, τῷ τῆς ἱστορίας ἀρχιγέτῃ
cõgruere: at breuitatẽ dictionis secta=
καθήκειν, τὸ δὲ σύντομον τῆς λέξεως μετιέναι
ri: τ curiositatẽ negotij
κεῖν, καὶ τὸ ἐξεργαστικὸν τῆς πραγματείας
omittere: abbreuiationẽ faciẽ
παραιτεῖσθαι, τῷ τὴν μετάφρασιν ποιου
ti cõcedendũ. hinc ergo incipia=
μθ̃ω συγχωρητέον. ἐντεῦθεν οὖν ἀρξώμε=
mus narrationẽ predictio tan=
ta τῆς διηγήσεως τοῖς προειρημθ̃ένοις τοσοῦ
tũ adiligentes. stultũ cũ ante
τον ἐπιζευξάντες. ἴσμεν γὰρ τὸ μὲν πρὸ τῆς
historiã effluere: ipsũ ãt historiã abbre
ἱστορίας πλεονάζειν, τὴν δὲ ἱστορίαν ἐπει=
uiare.
τεμεῖν. Ca. 3.

Cũm sancta ciuitas habitaret cũ
Τῆς ἁγίας πόλεως κατῳκισμθ̃ένης με
oi pace: τ leges q̃ opti
τὰ πάσης εἰρήνης, καὶ τῶν νόμων ὅτι κάλ
me custodirent: ꝓpt onie põti
λιστα συνετηρουμθ̃ένων, διὰ τὴν ὁσίου τ ἀρχι
ficis pietatẽ τ maloꝝ odiũ: acci
ερέως εὐσέβειάν τε καὶ μισοπονηρίαν, συν
debat τ ipos regos honorare
τίβαιτο καὶ αὐγοὺς τοὺς βασιλεῖς τιμᾶν
locũ: τ tẽplũ muneribꝰ
τὸν τόπον, καὶ τὸ ἱερὸν ἀποδοσεσιν ταῖς
optimis illustrare: ita vt τ seleuc⁹
κρατίσταις δοξάζειν, ὥς τε καὶ σέλευκος τὸν
asie rex suppeditaret ex pro
τῆς ἀσίας βασιλέα χορηγεῖν ἐκ τῶν ἰδί
prio redditib⁹ oẽs ad ministe=
ων προσόδων πάντα τὰ πρὸς τὰς λειτουρ
ria sacrificiorꝫ pinẽtes sump
γίας τῶν θυσιῶν ἐπιβάλλοντα δαπανᾶν
tus. simon ãt q̃dã de bẽiamin tri=
μενος. σίμων δέ τις ἐκ τῆς βενιαμὶν φυ⁹
bu ꝓposit⁹ tẽpli cõstitut⁹: cõtẽ
λῆς προστάτης τοῦ ἱεροῦ καταστθ̃ένος, διε⁹
dit cũ ꝓncipe sacerdotũ de ea q̃ in vr=
νίχει τῷ ἀρχιερεῖ περὶ τῆς κατὰ τὴν πό
be edilitate. τ vincere oniam nõ
λιν ἀγορανομίας. καὶ νικῆσαι τὸν οὐσίας μὴ
poẽs: venit ad apollonũ filiũ thrasci:
δυναμθ̃ένος, ἔλθε πρὸς ἀπολλώνιον θρασαίου,
q̃ in illo tpe celes syrie
τὸν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν κοίλης συρίας
τ phenicie dux. τ nũciauit de
καὶ φοινίκης στρατηγόν. καὶ προσήγγειλε περὶ
pecunijs ineffabilib⁹: plenũ esse in hie
τῶν χρημάτων ἀμυθήτων, γέμειν τὸ ἐν ἱε=
rosolymis crariũ: adeo q̃ multitudo
ροσολύμοις γαζοφυλάκιον, ὡς τε τὸ πλῆθος
diuersorꝫ innũerabilis esse. τ nõ pti
τῶν διαφόρων ἀπαρίθμητον εἶναι, καὶ μὴ προ
nere ea ad sacrificiorꝫ rõnẽ:
σήκειν αὐτὰ πρὸς τὸν τῶν θυσιῶν λόγον,

enim noue domus architecto deuni=
uersa structura curandum est: ei ve=
ro qui pingere curat que apta sunt ad
ornatum: exquirenda sunt: ita esti=
mandum est & in nobis. Etenim in=
tellectum colligere & ordinare sermo=
nem: & curiosius partes singulas quas=
q̃ disquirere historie congruit autori:
breuitatẽ vero dictionis sectari: & exe
cutiones rerum vitare breuianti conce
dendum est. Hinc ergo narrationem
incipiemus de prefatione tãtus dixisse
sufficiat. Stultũ etenim est ante historiã
effluere: in ipsa autẽ historia succingi.
Capitulum tertium

Igitur cũ sancta ciuitas habitaretur
in omni pace: leges aũt adhuc opti
me custodirentur propter onie pontifi=
cis dispositionem & pietatem: & ani=
mos odio habẽtes mala: fiebat vt & ipsi
reges & principes locum sũmo hono=
re dignum ducerent: & templum maxi
mis muneribus illustrarent: ita vt seleu
cus asie rex de redditibus suis prestaret
omnes sumptus ad ministerium sacrifi
ciorum pertinentes. Simon autem de
tribu beniamin prepositus templi con
stitutus: contendebat obsistẽte sibi pri=
cipe sacerdotum iniquum aliquid in ci
uitate moliri. Sed cum vincere omnia
non posset venit ad appollonium thar
see filium qui illo tempore erat dux ce=
le syrie & phenicis: & nunciauit ei pecu
niis innumerabilibus plenum esse era=
rium hierosolymis: & cõmunes copias
immensas esse que non pertinent ad ra
tionem sacrificiorum: esse autem pos=
sibile sub potestate regis cadere vniuer
sa. Cunq̃ retulisset ad regem apolloni⁹
de pecuniis que delate erant: ille accitũ
heliodorum qui erat super negocia ei⁹
misit cum madatis vt predictam pecu=
niam transportaret. Statimq̃ heliodo
rus iter est agressus: specie quidem qua
si per celessyriam & phenicẽ ciuitates es
set peragratur⁹ reuera autem regis pro
positum prefecturus. Sed cum venisset
hierosolymam & benigne a sũmo sacer
dote in ciuitate esset exceptus narrauit
de dato indicio pecuniarum & cuius rei
gratia adesset aperuit. Interrogabat
autem si vere hec ita essent. Tunc sũm⁹
sacerdos ostendit deposita esse hec &
victualia viduarũ & pupillorum: quedã
vero esse hircani tobie viri valde emi=
nentis: in his que detulerat impius si=
mon. vniuersa autẽ argenti talenta esse
quadrigenta: & auri ducẽta: decipi vero
eos qui credidissent loco & templo qd
per vniuersum mundum honoratur p
sus veneratiõe & sanctitate oino impos
sibile esse. At ille pro his que habebat
in mandatis a rege: dicebat omni gene
re regi ea esse deferenda. Constituta au
tem die intrabat de his heliodorus ordi
naturus. Non modica vero per vniuer
sa ciuitatẽ erat trepidatio. Sacerdotes
autem ante altare cum stolis sacerdota
libus iactauerunt se: & inuocabãt de ce
lo eũ qui de depositis legẽ posuit: vt his
qui deposuerant ea salua custodiret.

esse ãt possibile sub regis po
εἶναι δὲ δυνατὸν ὑπὸ τὴν τοῦ βασιλέως ἐξ
testatẽ cadere hec. collocut⁹ ãt apol=
ουσίαν πιστεῦσαι τοῦτο. συμμίξας δὲ ὁ ἀπολ
loni⁹ cũ rege: de nũciatio
λώνιος τῷ βασιλεῖ, περὶ τῶν μηνυθέντων
ei pecunijs manifestauit. ille ãt eli=
αὐτῷ χρημάτων ἐπεφάνισεν. ὁ δὲ προχειρι
gẽs heliodorꝫ q̃ sup negoci=
σάμθ̃ενος ἡλιόδωρον τὸν ἐπὶ τῶν χρημά=
cia: misit dãs mãdata: pec=
των, ἀπέστειλε δοὺς ἐντολάς, τὴν τῶν προ
dictaꝫ pecuniaꝫ aspectationẽ face=
ειρημθ̃ένων χρημάτων ἐκκομιδὴν ποιήσα=
re. statim ãt heliodor⁹ fecit
σθαι. εὐθέως δὲ ὁ ἡλιόδωρος ἐποιεῖτο τὴν
iter: ipa ꝗdẽ specie q̃si q̃ p ce=
πορείαν, τῇ μὲν ἐμφάσει ὡς τὰς κατὰ κοί
lẽ syrie τ phenicẽ ciuitates pagratur⁹:
λην συρίας καὶ φοινίκην πόλεις ἐφοδεύειν,
re ãt regis ꝓpositũ
τῷ πράγματι δὲ τὴν τοῦ βασιλέως πρόθεσιν
pfectur⁹. cũ venisset ãt in hierusalẽ:
ἐπιτελεῖν. παραγενόμενος δὲ εἰς ἱεροσόλυμα,
τ benigne a sũmo sacerdote vrbis
καὶ φιλοφρόνως ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως τῆς πόλε
susceptꝰ eẽt: ꝓposuit de facto
ως ἀποδεξθ̃ένος, ἀνέφερε περὶ τοῦ γεγονότος
inditio: τ cui⁹ gr̃a adesset ostẽ
ἐμφανισμοῦ, καὶ τίνος ἕνεκεν παρεστὶ δεισά
dit. interrogabat ãt si reuera hec
φησεν. ἐπυνθάνετο δὲ εἰ ταῖς ἀληθείαις πεῦ
sic se haberẽt. at sũmo sacer
τα οὕτως ἔχοιτο τυγχάνει. τοῦ δὲ ἀρχιερέ
dote ostẽdente deposita esse viduarꝫ
ως ὑποδείξαντος παραθήκας εἶναι χηρῶν
τ orphanorꝫ: qdã ãt τ hircani filij to=
καὶ ὀρφανῶν, τινὰ δὲ καὶ ἑρκανοῦ τοῦ τωβί
bie valde viri in excellẽcia positi:
ου σφόδρα ἀνδρὸς ἐν ὑπεροχῇ κειμθ̃ένου,
nõ vt calliniat⁹ fuerat impi⁹ simon.
οὐχ ὡς διαβάλλων ἐκεῖνος ὁ δυσεβὴς σίμων. τὰ
at vniuersa argẽti q̃dringẽta talẽta:
δὲ πάντα ἀργυρίου τετρακόσια τάλαντα,
auri ãt ducẽta. iniuria affici vo eos q̃ cre
χρυσίου δὲ διακόσια. ἀδικεῖσθαι δὲ τοὺς πι
didissent loci sctitati τ
στεύσαντας τῇ τοῦ τόπου ἁγιωσύνῃ καὶ τοῦ
honorati q̃ vniuersũ mũdũ.
τετιμημθ̃ένου κατὰ τὸν σύμπαντα κόσμον.
tẽpli venerationi τ integritati: oino
ἱεροῦ σεμνότητι καὶ ἀσυλίᾳ, παντελῶς
difficile esse. at heliodor⁹ ꝓpt q̃ habuit re
ἀμήχανον εἶναι. ὁ δὲ ἡλιόδωρος διὰς εἶχε βα
gia mãdata: oino dicebat in re
σιλικὰς ἐντολάς, πάντως ἔλεγεν εἰς τὸ βα
gis referẽda hec esse. cõstitutẽo
σιλικὸν ἀναληπτέα πεῦτε εἶναι. τεταγμθ̃ένος
ãt die intrabat de his cõsi=
δὲ ἡμέρᾳ εἰσιεῖ τὴν περὶ τούτων ἐπίσκε=
lium ordinatur⁹. fuit ãt nõ modica in oi
ψιν οἰκονομήσων. ἦν δὲ οὐ μικρὰ καθ' ὅλην
ciuitate trepidatio. at sacerdotes ãte alta
τὴν πόλιν ἀγωνία. οἱ δὲ ἱερεῖς πρὸ τοῦ θυσι
re in sacerdotalib⁹ stolis iactã=
αστηρίου ἐν ταῖς ἱερατικαῖς στολαῖς ῥίψαν
tes sciporꝫ: inuocabãt in celũ eũ q̃
τες ἑαυτούς, ἐπεκαλοῦντο εἰς τὸν οὐρανὸν τὸν
de deposito legẽ tulit: hisq̃
περὶ παραθήκης νομοθετήσαντα, τοῖς πα
deposuerũt hec salua custodire.
ρακαταθεμθ̃ένοις ταῦτα σῶα διαφυλάξαι.

erat ūt videtē
ſūmi ſacerdotis vultū vul
ἦν δὲ ὁρῶντα τὸν τοῦ ἀρχιερέως ἰδίᾳ τι
nerari
mēte..
nā aſpect τ
τρώσκεσθαι τὸν διάνοιαν· ἡ γὰρ ὄψις καὶ τὸ
coloris immutatio:
declarabat eā q̄
τῆς χρόας παρήλλαγμένον, ἐνέφαινε τὸν
in
anima turbationē.circūfuſa erat eſt circa
κατὰ ψυχὴν ἀγωνίαν· περιεκέχυτο γὰρ περὶ
virum formido q̄dā τ horror corporis.
τὸν ἄνδρα δέος τι καὶ φρικασμὸς σώματος·
pque manifeſt efficiebat aſpicientib
δι' ὧν πρόδηλον ἐγίνετο τοῖς θεωροῦσι τὸ
in
corde exiſtēs dolor.alij ūt de
κατὰ καρδίαν ἐνεστὼς ἄλγος· οἱ δὲ ἐκ τῶν
domib gregati exilicēbāt ad popula
οἰκιῶν ἀγελαδὸν ἐξεπήδων ἐπὶ πάνδη-
rē ſupplicationē.q̄a ſumm erat in contē-
μον ἱκετείαν, διὰ τὸ μέλλειν εἰς καταφρό-
ptū venire loc.
ſuccincte
νησιν ἔρχεσθαι τὸν τόπον· ὑπεζωσμέναι
ūt ſub
mānio mulieres cilicio
δὲ ὑπὸ τοὺς μαστοὺς αἱ γυναῖκες σάκκους
p
vias cōflucebāt.
at inclu-
κατὰ τὰς ὁδοὺς ἐπλήθυον· αἱ δὲ κατά-
ſe
virgines: alie q̄dē cōcurrebāt
κλεισαι τῶν παρθένων, αἱ μὲν συνέτρεχον
ad
ianuas: alie ad muros: q̄-
ἐπὶ τοὺς πυλῶνας, αἱ δὲ ἐπὶ τὰ τείχη, τι
dā ūt p
fenestras aſpiciebāt.vniuerſe
νὲς δὲ διὰ τῶν θυρίδων ἐβλεπον· πᾶσαι
ūt protēdentes
manu in celū:
δὲ προτείνουσαι τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν,
faciebāt
deprecatiōes,miſerari ūt erat
ἐποιοῦντο τὴν λιτανείαν· ἐλεεῖν δὲ ἦν τὴν τῶν
multitudinis cōmixte ruinā:
τ
ma
πλείους παμμιγῆ πρόσωσιν, τήν τε τῶν με-
gni agonizātis p̄ncipis ſacerdotū expectationē.
γάλου ἀγωνιῶντος ἀρχιερέως προσδοκίαν·
hi q̄dē ita q̄ q̄ invocabāt
oipotentē dñm
οἱ μὲν οὖν ἐπεκαλοῦντο τὸν παγκρατῆ κύ-
credita
his q̄ crediderūt
ſalua
τὰ πεπιστευθέντα τοῖς πεπιστευκόσι σῶα
ſeruare
cū oi
ſecuritate.
διαφυλάττειν μετὰ πάσης ἀσφαλείας. ὁ
at heliodor
q̄d decreuerat p̄ficiebat.
ibi
δὲ ἡλιόδωρος ὃ διεγνωσμένον ἐπετέλει. ἀν-
ūt eo
cū
ſatellitib
ad
τεῦθι δὲ αὐτὸ σὺν τοῖς δορυφόροις κατὰ τὸ
erariū
ūt
preſente:
ſpāum
γαζοφυλάκιον ἦν παρόντος, ὁ τῶν πανῶν
τ
oia
poteſtatis princeps
oſtenū
καὶ πάσης ἐξουσίας δυνάστης ἐπιφάνειαν
magnū
fecit.
adeo vt oēs
q̄
auſi
μεγάλην ἐποίησεν· ὥς τε πάντας τοὺς κατὰ
fuerāt
cōuenire
admirātes
θαυμάσαντας συνελθεῖν καταπλαγέντας
dei virtutē:
in diſſolutionē τ timorē
τὴν τοῦ θεοῦ δύναμιν, εἰς ἔκλυσιν καὶ δειλίαν
cōuerterent.apparuit.n.q̄dā equ
eis terri
τρεπόντων· ὤφθη γάρ τις ἵππος ἀναβεβη-
bile habēs
ſeſſorē:
τ optimo equi-
κὼς φοβερὸν ἔχων τὸν ἐπιβάτην, καὶ καλλίστῳ σκε-
mēto adornat.
invecā
ūt cū impetu cō
πῇ διακοσμούμενος. φερόμενος δὲ ἐξαίφνης ἐπέ-
cussit
in heliodoū
porco
vngulas.
σεισε τῷ ἡλιοδώρῳ τοῖς ἐμπροσθίοις ὁπλαῖς
ipse ūt
ſeſſor
videbat
aurea ar
ὁ δὲ ἐπικείμενος ἐφαίνετο χρυσῆν πανο-
ma
habere.
alij ūt
duo apparuerūt
πλίαν ἔχων· ἕτεροι δὲ δύο προεφάνησαν
ei
iuuenes
robore q̄dē decori:
opti-
αὐτῷ νεανίαι τῇ ῥώμῃ μὲν ἐνπρεπεῖς, καλ-

Iam vero qui videret ſūmi ſacerdotis vultum:mēte vulnerabatur.Facies eſſi & color īmutatus:declarabat internus animi dolorem. Circunfuſa enim erat meſticia quedam viro: & horror corporis:per quem manifeſtus aſpicientibus dolor cordis eius efficiebatur.Alii etiam congregati de domibus confluebant publica ſupplicatione obſecrantes: pro eo q̄ in cōtēptū locus eſſet vēturus.Accinctecq̄ mulieres cilicijs pectus p̄ plateas cōfluebāt ſed & virgines que concluſe erant: procurrebant ad oniam : alie autem ad muros : quedam vero per feneſtras aſpiciebant:vniuerſe autem protendentes manus in celus deprecabantur. Erat enim miſera cōmixte multitudinis & magni ſacerdotis in agone conſtituti expectatio. Et hi quidem invocabant omnipotentes deum:vt credita ſibi his qui crediderāt cum omni integritate conſeruarentur. Heliodorus autem quod decreuerat p̄ficiebat eodem loco ipſe cus ſatellitib circa erarium preſens. Sed ſpiritus omnipotentis dei magnā fecit ſue oſtēſionis euidentiam:ita vt omnes qui auſi fuerant parere ei:ruentes dei virtute in diſſolutiones & formidinem conuertentur. Apparuit enim illis quidā equ terribilem habens ſeſſorē optimis operimentis adornat:iſq̄ cum impetu heliodoro priores calces eliſit. Qui autē ei ſedebat videbatur arma habere aurea. Alii etiam apparuerunt duo iuuenes virtute decori:optimi gloria ſpecioſiq̄ amictu qui circunſteterunt eum & ex vtraq̄ parte flagellabant: ſine intermiſſione multis plagis verberantes. Subito autē heliodorus concidit in terram:cunq̄ multa caligine circunfuſū rapuerunt atq̄ in ſella geſtatoria poſitum eiecerunt. Et is qui cum multis curſoribus & ſatellitibus predictum ingreſſus eſt erarium:portabatur nullo ſibi auxilium ferente manifeſta dei cognita virtute.Et ille quidem per diuinā virtutem iacebat mutus atq̄ omni ſpe & ſalute priuatus.Hi autem dominum benedicebant quia magnificabat locū ſuum:& templum quod pauloante timore ac tumultu erat plenum: apparēte omnipotente domino:gaudio & letitia impletum eſt.Tunc vero ex amicis heliodori quidam rogabant confeſtim oniam vt invocaret altiſſimum vt vitam donaret ei : qui in ſupremo ſpiritu erat conſtitutus. Conſiderans autem ſūm ſacerdos:ne forte rex ſuſpicaretur īmaliciam aliquam ex iudeis circa heliodorus conſumatam:obtulit pro ſalute viri hoſtiam ſalutarem. Cunq̄ ſūmus ſacerdos exoraret: iidem iuuenes eiſdem veſtibus amicti aſtantes heliodoro dixerunt. Onie ſacerdoti gracias age: nam propter eum tibi dominus vitam donauit. Tu autem adeo flagellatus : nuncia omnibus magnalia dei & poteſtatem. Et his dictis non comparuerūt.Heliodor autē hoſtia deo oblata:& votis magnis promiſſis eiq̄ viuere

mi ūt gſia: ſpecioſi ūt ami-
λιοι δὲ τῇ δόξῃ, διαπρεπεῖς δὲ τὴν περι-
ctu.
q̄ τ aſtātes
ex vtraq̄ par
βολήν· οἱ καὶ παρεστάντες ἐξ ἑκατέρου μά-
te: flagellabāt cū incēſſanter. multas
ρους, ἐμαστίγουν ἀνὴρ ἀπαλείπτως· πολλὰς
incutientes
ei
plagas.
ſubito ūt
ἐπιπεσοῦντες αὐτῷ πληγάς· ἄφνω δὲ
cadentē
in
terra τ multa caligine
πεσόντα πρὸς τὴν γῆν καὶ πολλῇ σκότει
circūfuſum:
corripiēs
τ
in ge
περιχυθέντα, συναρπάσαντες καὶ εἰς φο
ſtatoria ſella ſponētes cū q̄ nup cū multa cur
ρητὸν ἐνθέντες, ὃν ἄρτι μετὰ πολλῆς πα-
ſione
τ
eis
ſatellitib
in pre
ρεσκευασμένης καὶ πάσης δορυφορίας εἰς τὸ προ-
dictū
ingreſſus erat erarū:
ferebāt
εἰρημένον εἰσεπορεύετο γαζοφυλάκιον, ἔφερον
amullo adiutū ipm
armis ſtantē:
ma
ἀβοήθητον ἀνὴρ τοῖς ὅπλοις κατεστῶτα, φα-
nifeſte
dei
potentiā
cognoſcentē.
νερῶς τὴν τοῦ θεοῦ δυναστείαν ἐπιγνωσόμε-
τ
ille q̄dē p
diuinā virtutē
mut
καὶ ὁ μὲν διὰ τὴν θείαν ἐνέργειαν ἄφωνος
τ
oi
primat
ſpe
τ
ſalute
καὶ πάσης ἐστερημένος ἐλπίδος καὶ σῳτηρίας
iacebat.
hi ūt
dñm
bēdicebāt
q̄ magni-
ἔρρωτο. οἱ δὲ τὸν κύριον ἐυλόγουν τὸν παραδό-
ficauerat
ſuū
locū.
τ
paulo am-
ξάζοντα τὸν ἑαυτοῦ τόπον. καὶ ὁ μικρῷ πρό-
te
timore
τ
tumultu
plenū
ēpleū:
τερον δέους καὶ ταραχῆς γέμων ἐπλήρ-
oipotente
apparēte
dño:
gaudio
παντοκράτορος ἐπιφανέντος κυρίου, χαρᾶς
τ
letitia
ipletū eſt.
ſtatim ūt q̄
καὶ εὐφροσύνης ἐπεπλήρωτο. ταχὺ δέ τι-
dā
ex heliodori
amicis
rogabāt
oni
νες τῶν τοῦ ἡλιοδώρου συνόντων ἐξίουν τὸν ὑψι-
am
vt invocaret
altiſſimū:
τ
vitā
ον ἐπικαλέσασθαι τὸν ὕψιστον, καὶ τὸν βίον
donaret
ei q̄ omnino
in vltimo ſpū
χαρίσασθαι τῷ παντελῶς ἐν ἐσχάτῳ πνεῦ-
cōſtitut erat.in ſuſpitione ūt
facer
p̄ncipe
κειμένῳ. ὑποπτος δὲ ἦν ὁ ἀρχιε-
ſacerdotū
ne
ſonte opinionē
rex
hēret:ma
ρεὺς μή ποτε διαλάβοιν ὁ βασιλεὺς κακό-
leficū
aliq̄d
circa
heliodoū
a
κοιεργίαν τινὰ περὶ τὸν ἡλιόδωρον ὑπὸ τῶν
iudeis
cōſumatū
eſſe:
obtulit
pro
Ἰουδαίων συντετελέσθαι, προσήγαγε θυσί-
ſalū
pro
viri
ſalute.
faciēs
αν ὑπὲρ τῆς τοῦ ἀνδρὸς σῳτηρίας. παρακληθέν-
ūt
ſimo ſacerdote
ppitiationē: iidē
ūt
τες δὲ τοῦ ἀρχιερέως τὸν ἱλασμόν, οἱ αὐτοὶ νεα-
iuuenes
iterū
apparuerūt
heliodoro
in
νίαι πάλιν ἐφάνησαν τῷ ἡλιοδώρῳ ἐν ταῖς
eiſdē
veſtib
amicti:
τ
ſtātes
αὐταῖς ἐσθήσεσιν ἱστάμενοι, καὶ φάντες
dixerūt:multas
onie
p̄ncipi
ſacerdotū
gra
εἶπαν, πολλὰς τῷ ὀνίᾳ τῷ ἀρχιερεῖ χάρι-
tias
habe.,ppē.n.cū
tibi
donauit
vitā
τας ἔχε· διὰ γὰρ αὐτὸν σοι κεχάρισται ὁ κύ-
dño.
tu
ūt
de celo
flagellat
nū
ριος. σὺ δὲ ἐξ οὐρανοῦ μεμαστιγωμένος δια-
cia
oib
magnā
dei
poteſtatē.
γνῶσι πᾶσι τὸ μεγαλεῖον τοῦ θεοῦ κράτος·
hec
ūt
cū dixiſſēt
diſparētes
facti ſunt.
at
ταῦτα δὲ εἰπόντες ἀφανεῖς ἐγένοντο. ὁ δὲ
heliodor
ſacrificū
offerēs
dño
ἡλιόδωρος θυσίαν ἀνενέγκας τῷ κυρίῳ
τ
vota
maxima
vouēs
eiq̄
vitā
καὶ εὐχὰς μεγίστας εὐξάμενος τῷ τὸν βίον

cōcessit: τ onie gras agēs
ωιεπωιήσαντι, καὶ τὸν ὀνίαν ἀπωλέσθαι. redit cū exercitu ad regē. testaba
ἀνεφανωτίδιοι πρὸς τὸν βασιλέα. ἐξεμαρ tur āt olim q̄ erat sub visu cōspica
τύρει δὲ πᾶσιν ἄνωθεν ἐν ὑπόψει τεταγ mo opa maximi dei. at rege
μένος ἔργα τοῦ μεγίστου θεοῦ. τοῦ δὲ βασιλέως interrogāte heliodoro qđ
ἐπερωτήσαντος τὸν ἡλιόδωρον ποῖός τις esset apt⁹ adhuc semel vt mitteret in
εἴη ἐπιτήδειος ἔτι ἅπαξ διαπεμφθῆναι εἰς hierosolyma: dixit. si quē habes hostē
ἱεροσόλυμα, ἔφασκεν. εἴ τινα ἔχεις πολέμιον vel rei insidiatorē: mitte cū illuc.
ἢ πραγμάτων ἐπίβουλον, πέμψον αὐτὸν ἐκεῖ. τ flagellatū cū recipies. si tamē
καὶ μεμαστιγωμένον ἀνήξει. ἐάν περ τ euaserit: eo q̄ in loco vere
καὶ περιστῇ, διὰ τὸ πολὺ τὸν τόπον ἀληθῶς A sit quēdā dei potētia. ipse enim q̄ habita
εἶναί τινα θεοῦ δύναμιν. ἐνοικοῦντα γὰρ τὸν κατοι tionē celestē habet: visitator est τ adiu
κίαν ἐπουράνιον ἔχων, ἐπόπτης ἐστὶ καὶ βοη tor illius loci. τ venien=
θὸς ἐκείνου τοῦ τόπου. καὶ τοὺς παραβαίνο tes ad maleficū poenīs pdit: τ reos
νας ἐπὶ κακῷ σφόδρα τυπτῶν ἀπόλλυσι. καὶ τὰ vos ἐπὶ κακῷ σφόδρα τυπτῶν ἀπόλλυσι. καὶ τὰ
μὲν περὶ τὸν ἡλιόδωρον καὶ τὴν τοῦ γαζοφυλα qđē de heliodoro τ era=
κίου τήρησιν οὕτως ἐχώρησεν. rij custodia sic trāsacte sunt.

C.4.

Ὁ δὲ πρόδικος σίμων ὁ τῶν χρημά Pdictus simon pecunia
τῶν καὶ τῆς πατρίδος ἐνδείκτης γεγονώς, rū τ patrie delator facē:
μωμᾶτο τὸν ὀνίαν. ὡς αὐτός τι εἴη τὸν male loquebatur de onia. q̄ ipse esset
ἀπεκαλύπτει τὸν ἐνίαν. ὡς αὐτός τι εἴη τὸν qđ heliodorū instigauit: τ malorū arti
ἡλιόδωρον ἐπιστεύσεκώς, καὶ τῶν κακῶν δη fex extitisset. τ bōfactorē
μιουργὸς κατεσκευάσθη. καὶ τὸν ἐνεργέτην τῆς mūrgū constituisset. τ defensorē
πόλεως καὶ τὸν κωλύοντα τῶν ὁμοεθνῶν καὶ τὸν B fuē gētis τ emu
λατὴν τῶν νόμων, ἐπίβουλον τῶν πραγμά latorē legū: insidiatorē re=
των ἐτόλμα λέγειν. τῆς δὲ ἔχθρας ἐπιπροσῶν gnātē audebat dicere. sed cū inimicitia ad tā
τῶν ἐτόλμα λέγειν. τῆς δὲ ἔχθρας ἐπιπροσῶν tum ētēdēbat. τῆς δὲ ἔχθρας ἐπιπροσῶν
τῶν πολλῶν ἐπιπροσῶν. τῆς δὲ ἔχθρας ἐπιπροσῶν tū procederet: vt τ p quēdā exhis q̄
ἐπιπροσῶν. τῆς δὲ ἔχθρας ἐπιπροσῶν. τῆς δὲ ἔχθρας ἐπιπροσῶν. τῆς δὲ ἔχθρας

ōre ⁊ gra habuit eos grauc infor:
ὧν καὶ χάριν ἔχειν αὐτοὺς καλεῖν πιρί=
tumiū. ⁊ qm emulabant mores ⁊ ei
σασις· καὶ ὧν ἐζήλουν τὰς ἀγωγὰς καὶ κα
no volebāt similes esse: hos ho=
πάσας κέλευον ἐξομοιοῦσθαι, τοὺς τοιοῦ
stes ⁊ punitores habuerūt. ipse agere. n. cōtra
μίους καὶ τιμωρητὰς ἔχον· ἀσεβεῖν γὰρ εἰς
diuinas leges nō facile sed ⁊ hoc
τοὺς θείους νόμους οὐ ῥᾴδιον, ἀλλὰ καὶ τοῦ
sequēs ipse declarabit. cū celebaret
τε ὁ ἀκόλουθος καιρὸς δηλώσει. ἀγομένου
āt quinquēnalis agon in tyro ⁊
δὲ πενταετηρικοῦ ἀγῶνος ἐν Τύρῳ καὶ τοῦ
rex adesset: misit iason
βασιλέως παρόντος, ἀπέστειλεν ἰάσων ὁ
selectū sacros pcuratores vt ab hierosolymis an
μιαρὸς ἱεροὺς ὡς ἀπὸ ἱεροσολύμων ἀν
tiochēso pontifice argēti drach=
τιοχείας παρακομίζοντας ἀργυρίου δραχ
mas trecētas in herculis sacri
μὰς τριακοσίας εἰς τὴν τοῦ Ἡρακλέους θυσί
ficii: ipse ⁊ postulauerāt id aportauerāt ne
αν, ἃς καὶ ἐκέλευσαν ἵνα παρακομίσαντες μὴ
expēderent in sacrificio. ppter āt pōtifi
χρῆσθαι πρὸς θυσίαν. ἕνεκα δὲ τῶν παρα
cēs in triremiū fabrica
κομιζόντων εἰς τὰς τῶν τριήρεων κατα=
tionē. misso āt in egyptū apol=
σκευάς· ἀπεσταλκότος δὲ εἰς Αἴγυπτον ἀπολ
lonio filio menesthei ppē primates
λωνίου τοῦ Μενεσθέως διὰ τὰς πρωτοκλίσεις
philometoris regis: suspicās
τοῦ Φιλομήτορος βασιλέως, μεταλαβὼν
antioch⁹ alienū esse suas factū
ἀντίοχος ἀλλότριον αὐτὸν τῶν αὑτοῦ γιγο
esse rep: ppter securita=
νέναι πραγμάτων, τῆς καθ' αὑτὸν ἀσφαλεί
tis curā habuit. vnde in ioppen ve=
ας ἐφρόντιζεν· ὅθεν εἰς Ἰόππην παραφυό=
niēs pfect⁹ est in hierosolyma. magni
μενος κατέστησεν εἰς Ἱεροσόλυμα. μεγα=
fice āt a iasone ⁊ diui=
λομερῶς δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰάσωνος καὶ τῆς πό=
tate accep⁹: cū facīb⁹ ⁊ exda
λεως ἀποδεχθείς, μετὰ δαδουχίας καὶ βο
matiōib⁹ suscepē. postea sic in phenicia
ῶν εἰσεδέχθη. εἰσελθὼν εἰς τὴν Φοινίκην
cū exercitu abiit. post āt triēnij tē=
κατεστρατοπέδευσεν. μετὰ δὲ τριετῆ χρό
pus misit iason menelaū pre
νον ἀπέστειλε Ἰάσων Μενέλαον τὸν τοῦ προ
dicti] simonis fratrē: postū=
σημασμένου Σίμωνος ἀδελφόν, παρακο=
tē pecunias regi: ⁊ de
μίζοντα τὰ χρήματα τῷ βασιλεῖ, καὶ περὶ
negocijs necessarijs cōmonitiones
πραγμάτων ἀναγκαίων ὑπομνηματισμοὺς
facturū. ille āt cōmōdat⁹ regi ⁊
τελέσοντα. ὁ δὲ συγκείς τῷ βασιλεῖ καὶ
magnificēs cū a facie potesta
δοξάσας αὐτὸν τῷ προσώπῳ τῆς ἐξουσί
tis: in semetipm retorsit sūmū sacerdo
ας, εἰς ἑαυτὸν κατέστησε τὸν ἀρχιερωσύ
tiū superās iasonē talētis ar
νην ὑπερβαλὼν τὸν Ἰάσωνα τάλαντα ἀρ
gēti trecētis. cū cepisset āt regia
γυρίου τριακόσια. λαβὼν δὲ τὰς βασιλικὰς
mādata venit: eēdē sūmo sacerdotio
ἐντολὰς παρεγένετο, τῆς μὲν ἀρχιερωσύνης
nihil dignū ferēs: furoreq; āt crudelis tyrā=
οὐδὲν ἄξιον φέρων, θυμοὺς δὲ ὡμοῦ τυρά

Quarum gracia periculosa eos conten
tio habebat: & eorum instituta emula=
bantur: ac per omnia his consimiles eē
cupiebant: quos hostes & peremptores
habuerant. In leges enim diuinas ipie
agere impune non cedit: sed hoc ipse se=
quēs declarabit. Cū aūt quinquenalis
agō tyro celebraretur & rex ēsens esset
misit iasō facinorosus ab hierosolymis
viros peccatores portantes argenti di=
drachmas trecentas in sacrificium her
culis: quas postulauerunt hi qui asportauerant: ne in sacrificiis erogarētur qa
non oporteret: sed in alios sumpt⁹ eas
deputari. Sed hec oblata sunt quidem
ab eo qui miserat in sacrificium hercu
lis: propter presentes autē date sunt in
fabricā nauiū triremiū. Misso āt in egy=
ptū apollonio nesthei filio propter pri=
mates ptolemei philometoris regis: cū
cognouisset antioch⁹ alienū se a nego
ciis regni effectum propriis vtilitatib⁹
consulēs: profectus inde venit ioppen
& inde hierosolymam. Et magnifice ab
iasone & ciuitate susceptus cum facula
rū luminibus & laudibus ingressus est:
& inde in phenicem exercitum conuer
tit. Et post triennū ēps misit iason me=
nelaum supradicti simonis fratres por
tantem pecunias regi: & de negocijs
necessaris respōsa perlaturum. At ille
cōmēdatus regi cū magnificasset faciē
potestatis eius: in semetipm retorsit sū
mū sacerdotiū: supponens iasoni talen
ta argenti trecenta. Acceptisq; a rege
mandatis venit nihil quidem habēs dī=
gnū sacerdotio: animos vero crudelis
tyrāni: & fere belue iras gerēs. Et iason
quidē qui proprium fratrē captiuaue=
rat: ipse deceptus profugus in amanī=
tem expulsus est regione. Menelaus āt
principatū quidem obtinuit: de pecu=
niis vero regi pmissis nihil agebat: cus
exactionem faceret sostratus qui arci
erat prepositus. Nam ad hunc exactio
vectigalium pertinebat: quā ab causam
vtriq; ad regem sunt euocati. Et mene
laus amotus est a sacerdotio succeden=
te lysimacho fratre suo: sostratus autes
prelatus est cypriis. Et cum hec ageren
tur contigit tharsenses & mallotas se=
ditionem mouere: eo q̄ antiochi regis
concubine dono essent dati. Festinan
ter itaq; rex vēit sedare illos relicto suf
fecto vno ex comitib⁹ suis andronico.
Ratus autem menelaus accepisse se tē=
pus opportunum: aurea quedamva=
sae templo furat⁹ donauit andronico:
& alia vendiderat tyro & per vicinas ci
uitates. Quod cum certissime co=
gnouisset onias arguebat eum ipse in
loco tuto se continens antiochie secus
daphnem. Vnde menelaus accedens
ad andronicus: rogabat vt onias inter
ficeret. Qui cum venisset ad onias: &
datis dextris cum iureiurando: ꝗ̄ quis
esset ei suspectus suasisset de asilo pro=
cedere: statim eum peremit non veri=
tus iniciam. Ob quam causam non
solum iudei: sed etiam alie quoq; natio
nes indignabantur & moleste ferebant

ni ⁊ fere barbare iper⁹ habēo. ⁊
νου καὶ ἐκεῖνος βαρβάρου ὁρμὰς ἔχων. καὶ ὁ
δὲ iason q̄ ppriū fratrē circū
μὲν Ἰάσων ὁ τοῦ ἰδίου ἀδελφὸν ὑποστεύ=
uenerat: circūuenit⁹ ab alio ,pfugus in
σας, ὑποστευθεὶς ὑφ' ἑτέρου φυγὰς εἰς τὴν
ammanitē regionē expulsus est. at menela
ἀμμανῖτιν χώραν συνέλασε. ὁ δὲ Μενέλα
uo ipm dē principatū obtinuit: sed de pmis
ος τῆς μὲν ἀρχῆς ἐκράτει, τῶν δὲ ἐπαγ
sis regi pecunijs nihil
γελιδίων τῷ βασιλεῖ χρημάτων οὐδὲν
bū dispōebat. facīte āt exactionē
ἐνοικίζει. ποιουμένου δὲ τὴν ἀπαίτησιν
sostrato arcis pposito:
σωστράτου τοῦ τῆς ἀκροπόλεως ἐπάρχου,
ad hūc enī erat vectigalū exactio:
πρὸς τοῦτον γὰρ ἦν ἡ τῶν διαφόρων πρᾶξις,
obq̄ causam ipi duo a rege vo=
δι' ἣν αἰτίαν οἱ δύο ὑπὸ τοῦ βασιλέως προ
cati sunt: ⁊ dē menela⁹ reli=
σεκλήθησαν, καὶ ὁ μὲν Μενέλαος ἀπελί=
quit sūmi sacerdotij successorē lysimachū
πει τῆς ἀρχιερωσύνης διάδοχον Λυσίμαχον
suū fratrē: sostrat⁹ āt cratere
τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν, Σώστρατος δὲ κράτηρα
cū q̄d sup cypricos. cū talia āt cōtinue=
τὸν ἀπὸ τῶν Κυπρίων. τούτων δὲ συνεστη=
rent: cōtigit tarsenses ⁊ mallotas dis
κότων, συνέβη Ταρσεῖς καὶ Μαλλώτας σα
cordes esse: ppterea q̄ antiochidi cōcubine re=
σιάζειν, διὰ τὸ Ἀντιοχίδι τῇ παλλακῇ τοῦ βα
gis in dono darentur. festinānter itaq; rex
σιλέως ἐν δωρεᾷ δεδόσθαι. βασιλεὺς οὖν ὁ βα
venit sedare reos: relin
σιλεὺς ἐκεῖ καταστῆσαι τὰ πράγματα, κατα
quēs suffectū ādronicū crās q̄ in di
λιπὼν τὸν Ἀνδρόνικον ἀνδρόνικον τῶν ἐξ
gnitate positi erāt. rat⁹ āt menela⁹
ωμάτων κειμένων. νομίσας δὲ ὁ Μενέλαος
accepisse opportunitatē bonā: aurea vasū q̄dā
εὐληφέναι καιρὸν εὐφυῆ, χρυσώματα τινα
tēpli furat⁹ donauit
τῶν τοῦ ἱεροῦ νεσφισάμενος ἐχαρίσατο τῷ
andronico: ⁊ alia vēdiderat
ἀνδρονίκῳ, καὶ ἕτερα ἐτύγχανε πιπρασκό=
ings tyro ⁊ ijs q̄ i circuitu ciuitatib⁹. ⁊ cū ma
ενα τύρῳ καὶ τοῖς κύκλῳ πόλεσι. καὶ σα
nifeste cognouisset onias: arguebat rece=
φῶς ἐπιγνωκὼς ὁ Ὀνίας, ἀπελέγχει κατὰ
dens in tuū locū: in daphne
μονὴν ἐν ἀσύλῳ τόπῳ, ἐπὶ Δάφνης
q̄ ad antiochiā posita ē. vnde mene
τῆς πρὸς Ἀντιόχειαν κειμένης. ὅθεν ὁ Μενέ
la⁹ accipiēs secū andronicū hortaba=
λαος λαβὼν ἐνδίκα τὸν Ἀνδρόνικον παρεκά
tur interficere oniam. ille āt ve=
λει χειρώσασθαι τὸν Ὀνίαν. ὁ δὲ παρα
niēs ad oniam, ⁊ pūasus cū
γενόμενος ἐπὶ τὸν Ὀνίαν καὶ πεισθεὶς ἐπὶ
dolo ⁊ accep⁹ cū iuramētis: dāo dextrā
δόλῳ καὶ δεξιαῖς μετ' ὅρκων, ἃς δεξιὰς
q̄nq̄ in suspitione posit⁹: pūasit de
καὶ περὶ ἐν ὑποψίᾳ κείμενος, ἔπεισεν ἐκ τοῦ
asylo pcedere. quē ⁊ statim cō
ἀσύλου προελθεῖν. ὃν καὶ παραχρῆμα κα
clusit nō veritus iniciā: obq̄
τέκλεισεν οὐκ αἰδεσθεὶς τὸ δίκαιον· δι' ὃν
causam nō solū iudei: multi āt ⁊
αἰτίαν οὐ μόνον Ἰουδαῖοι, πολλοὶ δὲ καὶ τῶν
alias gētū indignabant ⁊ moleste ferebāt
ἄλλων ἐθνῶν ἐδυσφόρουν καὶ δυσφόρουν

ob viri iniustã necẽ. at re=
ἐπὶ τῷ τοῦ ἀνδρὸς ἀδίκῳ φόνῳ. τοῦ δὲ βασι
F ge regresso ex cilicie
λέως ἐπανελθόντος ἐκ τῶν κατὰ κιλικίαν
locis: occurrerũt ciuitatis iudei
τόπων, ἐνετύγχανον οἱ κατὰ πόλιν ἰουδαῖοι
simulq; abominãtib⁹ t grecis:
συμμισοπονηρούντων καὶ τῶν ἑλλήνων,
ppter q sine causa oniae interfectus fue
ὑπὲρ τοῦ παρὰ λόγον τὸν ὀνίαν ἀπεκτονέ=
rat. et animo igit antiochꝰ tristat⁹
ται. καὶ ψυχικῶς οὖν ὁ ἀντίοχος ἐπιλυπούμενος
t versus in miam: t lachrymãs ob
καὶ τρεπόμενος εἰς ἔλεον, καὶ διεκρινόμενος διὰ
mortui sobrietatẽ t mul=
τὴν τοῦ μετηλλαχότος σωφροσύνην καὶ πολ
tã modestiã: t incẽsus furore: sta=
λὴν ἐπιείκειαν, καὶ πυρούμενος τοῖς θυμοῖς, πρὸ
tim andronici purpurã aufe=
φασιν τὴν τοῦ ἀνδρονίκου πορφύραν περι
rens t vestes scindẽs: cir=
ελόμενος καὶ τοὺς χιτῶνας περιρρήξας, πε
cũducens per totã ciuitatẽ in ipso
ριαγαγὼν καὶ ὅλην τὴν πόλιν ἐπ' αὐτὸν τὸν
loco vbi in oniã ipietatẽ cõmiserat: illic
τόπον οὗπερ τὸν ὀνίαν ἠσέβησεν, ἐκεῖ
homicidã, vita priuauit. dño cõ=
τὸν μιαιφόνον ἀπεκτόννυσι. τοῦ κυρίου τὴν ἀξί
G dignã ei penã retribuẽte. factis ãt
αν αὐτῷ κόλασιν ἀποδόντος. θρομιδήνη δὲ
multis sacrilegijs p ciuitatẽ
πολλῶν ἱεροσυλημάτων κατὰ τὴν πόλιν
a lysimacho: cũ menelai
ὑπὸ τοῦ λυσιμάχου, μετὰ τῆς τοῦ μενελάου
consilio. t diuulgata extra
βουλῆς. καὶ διαδοθείσης ἔξω τῆς φήμης, ἐπι
fama: cõ=
gregata ẽ multitudo aduersus lysimachũ.
συνήχθη ὁ πλῆθος ἐπὶ τὸν λυσίμαχον.
vasis aureis ãt multis exportatis.
χρυσωμάτων δὲ πολλῶν διενεγθέντων.
excitatis ãt turbis t ira
ἐπιγενομένων δὲ τῶν ὄχλων καὶ τῆς ὀρ=
repletis: armãs lysi=
γῆς διεμπιπλαμένων, καθοπλίσας ὁ λυσί
mach⁹ ad tres mille incepit vti manib⁹
μαχος πρὸς τρισχιλίους κατεχρήσατο χειρῶν
iniquis duce quodã aurano pro
ἀδίκων προηγησαμένου τινὸς ἀνθρώπου πρε=
uecto etate: nihil ãt min⁹ t
σβυτέρου τὴν ἡλικίαν, οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ τῇ
mẽte. intelligẽtes ãt t conatũ
διανοίᾳ. συνιδόντες δὲ καὶ τὴν ἐπίθεσιν τοῦ
lysimachi: arripiẽtes aliũ q̃dẽ sa=
λυσιμάχου, συναρπάσαντες οἱ μὲν πέ=
xa: aliũ ꝓ fustes validos: q̃dã ãt ex adia
A τρους, οἱ δὲ ξύλων πάχη, τινὲς δὲ ἐκ τῆς πα
cente cinere apprehẽdẽtes mixtim: pro
φαφλαγόνος ἀποδεῦ δραστόμενοι φύρδην, ἐνε
iecerũt in lysimachũ. obquã
τίναττον εἰς τοὺς πεῤὶ τὸν λυσίμαχον. δὲ τὴν
causam multos q̃dẽ eorũ vulneratos
αἰτίαν πολλοὺς μὲν αὐτῶν τραυματίας
fecerũt: aliq̃os ꝓ t pstrauerũt: oẽs
ἐποίησαν, τινὰς δὲ καὶ κατέβαλον, πάντας
ꝓ in fugã cõpulerũt. ipm ãt sacrile
δὲ εἰς φυγὴν συνέλασαν. αὐτὸν δὲ τὸν ἱερόσυ
gũ ppe crariũ interfecerũt.
λον παρὰ τὸ γαζοφυλάκιον ἐχειρώσαντο.
de ãt hoc istabat iudicũ aduersus me
πεῤὶ δὲ τούτων ἐνέκρινε κρίσις πρὸς τὸν με
nelaũ. cũ venisset ãt rex
νέλαον. καταντήσαντος δὲ τοῦ βασιλέως

de nece tanti viri iniusta. Sed regressus
regem de cilitie locis adierunt iudei apd
antiochiam simul et greci: conquieren=
tes de iniqua nece onie. Contristat⁹ ita
est animo antiochus propter oniam: &
flexus ad misericordiam lachrymas fu
dit: recordatus defuncti sobrietatem &
modestiam. Accensisq; animis androni
cum purpura exutum per totam ciuita
tem iubet circũduci: & in eodem loco
in quo in onias impietatem cõmiserat
sacrilegum vita priuari: domino illi con
dignam retribuente penam. Multis
autem sacrilegiis in tẽplo a lysimacho
cõmissis menelai cõsilio & diuulgata fa
ma: cõgregata est multitudo aduersum
lysimachum multo iam auro exporta=
to. Turbis autem insurgentibus & ani
mis ira repletis: lysimachus armatis fe=
re tribus milibus iniquis manib⁹ vti ce
pit: duce quodam tyrãno etate pariter
& dementia prouecto. Sed vt intellexe
rũt conatum lysimachi: alii lapides: alii
fustes validos arripuere: quidas vero ci
nerem in lysimachum iecere. Et mul
ti quidem vulnerati: quidam autem &
prostrati: omnes vero in fugam cõuer
si sunt. Ipsum etiam sacrilegum secus
erarium interfecerunt. De his ergo ce=
pit iudicium aduersus menelaum agi=
tari. Et cum venisset rex tyrum: ad ipm
negocium detulerunt missi tres viri a
senioribus. Et cum superaretur mene=
laus: promisit ptolemeo multas pecu=
nias dare ad suadendum regi. Itaq; pto
lemeus in quodam atrio positum quasi
refrigerandi gracia regem adiit & dedu
xit a sententia: & menelaum quidẽ vni
uerse malicie reum criminib⁹ absoluit:
miseros autem qui etiam si apud scy=
thas causam dixissent: innocentes iudi
carentur: hos morte dãnauit. Cito er
go iniustam penam dederunt: qui pro
ciuitate & populo & sacris vasis causam
prosecuti sunt. Quamobres tyrii quo
q; indignati erga sepulturam eorum li=
beralissimi extiterunt. Menelaus autẽ
propter eorum qui in potẽtia erant aua
riciã permanebat in potestate: crescens
in malicia ad insidias ciuium.

Capitulum quintum.

EOdem tempore antiochus secun
dam profectionem parauit in egy
ptum. Contigit autem per vniuer=
sam hierosolymorum ciuitatem videri
dieb⁹ quadraginta per aera equites dis
currentes auratas stolas habentes & ha
stas: quasi cohortes armatas: & cursus
equorum per ordines digestos & con=
gressiones fieri cominus & scutorum
motus & galeatorum multitudinẽ gla=
diis districtis & telorum iactus & aureo
rum armorum splendorem: omnisq;
generis loricarum. Quapropter om=
nes rogabant in bonum monstra con
uerti. Sed cum ooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooo

ad tyrũ: ad ipm iudicũ retu=
εἰς τύρον, ἐπ' αὐτοῦ τὴν δικαιολογίαν ἐπο
lerũt missi tres viri
ίησαν οἱ πεμφθέντες τρεῖς ἄνδρες
a senatu. iã ꝓ supato
ὑπὸ τῆς γερουσίας. καὶ δὲ λιλειμμένος
menelaꝰ penisit pecunias mul
ὁ μενέλαος ἐπηγγείλατο χρήματα ἱκα=
tas ptolemeo dosymenis ad
τὰ τῷ πτολεμαίῳ τῷ δοσυμένους πρὸς
suadendũ regi. vnde accipi=
πεῖσαι τὸν βασιλέα. ὅθεν κατασλα=
ens ptolemeꝰ in quodã atrio tãq;
βὼν ὁ πτολεμαῖος εἴς τι περίσυλον ὡς
refrigerantẽ se regẽ a sententia mutauit. t
ἀναψύξαντα τὸν βασιλέα. μετέθηκε. καὶ
ipm q̃dẽ vniuerse malicie reũ menes
τὸν μὲν τῆς ὅλης κακίας αἴτιον μενέ=
laũ absoluit criminibus:
λαον ἀπέλυσε τῶν κατηγορημάτων, οἷς
at miseros: qui t si apud scy=
δὲ πελαιτωρους, εἴτινες εἰ καὶ ἐπὶ σκυ
thas causã dixissent: absoluti essent innocen=
θῶν ἔλεγον, ἀπελύθησαν ἂν ἀκατάγνω
tes: hos morte dãnauit. cito
τοι, οὓς ἀπέκτειν ἐπέκριτε. ταχέως
ergo iniustã penã passi sunt: pro
οὖν τὴν ἄδικον δίκην ὑπέχον, ὑπὲρ
ciuitate t populo t sacris vas=
πόλεως καὶ δήμων καὶ τῶν ἱερῶν σκευ
sis causas prosecuti. ob q̃ causam t
ῶν προαγορεύσαντες. δὴν αἰτίαν καὶ
tyrij rem abominati q̃ ad
τύριοι μισοπονηρήσαντες τὰ πρὸς τὴν
sepulturã eorũ magnifice suppedi=
κηδίαν αὐτῶν μεγαλοπρεπῶς ἐχορήγη=
tauerũt. at menelaꝰ ppẽ potẽ
σαν. ὁ δὲ μενέλαος διὰ τὰς τῶν κρα=
tiam auaritiã: mãsit in
τούντων πλεονεξίας, ἔμενεν ἐπὶ τῆς
principatu crescẽs
ἀρχῆς ἐπιφυόμενος τῇ κακίᾳ, μέγας τῶν
malitia: magnꝰ
πολιτῶν ἐπίβουλος καθεστώς.

Ca.5.

OPtea ãt ꝓ hoc secun=
dã ꝓfectionẽ antiochꝰ in egyptũ ꝓfectꝰ
ἐπανέφοδον ἀντίοχος εἰς αἴγυπτον ἐστέλλε
est. cõtigit ãt p vniuersã ciuitatẽ fere in die
το. συνέβη δὲ καθ' ὅλην τὴν πόλιν χεὶ ὀν ἐφ' ἡ
bus quadraginta: videri in ae=
μέρας τεσσαράκοντα, φαίνεσθαι διὰ τῶν ἀέ
re currẽtes equites auratas stolas
ρων τρέχοντας ἱππεῖς διαχρύσους στολὰς
habẽtes: t hastis admodũ cohortis ar=
ἔχοντες, καὶ λόγχας ἀστεριῶν ἐξωπλισμέ
matas: t gladios eductiones: t cursus
νους. καὶ μαχαιρῶν ἀστασμοὺς, καὶ ἕλκας
equorũ p ordinẽ digestos: t cõgressiones
ἵππων διατεταγμένας, καὶ πρεσβολὰς
factas: t incursiones virorũq; t
γινομένας, καὶ καταδρομὰς ἑκατέρων, καὶ
scutorũ motus: t spiculorũ multitudinẽ.
ἀσπίδων κινήσεις, καὶ κραμάκων πλήθη,
t telorũ iact⁹: t aureorũ ornamẽtorũ
καὶ βελῶν βολὰς, καὶ χρυσῶν κόσμων
splẽdores: t omnis generis loricas.
ἐκλάμψεις, καὶ παντοίους θωρακισμούς.
ꝓbẽtes oẽs rogabãt in bonũ esten=
διὸ πάντες εὔχοντο ἐπ' ἀγαθῷ τὴν ἔκβα=
dũ fieri. cũ fact⁹ esset ãt
σιν γενέσθαι. θρομίδης δὲ ooooooo

E

rumor falsus: tãq; cõcutasset antio
λαλιᾶς ψευδεῦς, ὡς μετηλλαχότος ἀντι
chus vitã: assumẽs iason nõ
ὄχου τὸν βίον, παραλαβὼν ὁ ἰάσων οὐκ
pauciores mille: repẽte in
ὀλίγους τῶν χιλίων, αἰφνιδίως ἐπὶ τὴν
ciuitatẽ fecit impetũ. ipse ãt ad
πόλιν συνετετρίσατο ἐπιθεσιν. τῶν δὲ ἐπὶ
mus cõpulsus ꝛ ad vltimũ iã
τῶ τείχει συνειλαδόντων καὶ τέλος ἤδη
apprehẽsã ciuitate: menelaꝰ
καταλαμβανομένης τῆς πόλεως, ὁ μενέλαος
in arce fugit. at iason
εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἐφυγάδευσεν. ὁ δὲ ἰάσων
facibat cedes ciuũ ꝓprio
ἐποιεῖτο σφαγὰς τῶν πολιτῶν τῶν ἰδίων
inuiserico edik: nõ cogitãs aduersus cognatos
ἀφειδῶς, οὐ συνιεὶς τὴν εἰς τοὺς συγγενεῖς
ꝓsperitatẽ infortunũ esse maximũ. ar
εὐημερίαν δυσημερίαν εἶναι τὴν μεγίστην. δο
bitrãs ãt hostũ ꝛ nõ ciuũ trophea
κῶν δὲ πολεμίων καὶ οὐχ ὁμοεθνῶν τρόπαια
diruere. verũtã ꝓcipatũ nõ obti=
καταβάλλειδαι. τῆς μὲν ἀρχῆς οὐκ ἐκρά=
nuit. at finẽ insidiarũ pudocẽ
τησε. τὸ δὲ τέλος τῆς ἐπιβουλῆς αἰσχύνην
accipiẽs: ꝓfugꝰ itẽꝫ in ammanitẽ
λαβών, φυγὰς πάλιν εἰς τὴν ἀμμανῖτιν
abiit. deniq; igitẽ malã reuerhões cõte
πορεύετο. πόρας οὖν κακῆς ἀναστροφῆς εἴτυ
cutꝰ ẽ inclusus apũd arcẽ ara
χεν ἐγκλεισθεὶς πρὸς ἀρέτας τὸν τῶν ἀρά
bum tyrãnũ: ciuitatẽ ex ciuitate fugiẽs
βων τύραννον, πόλιν ἐκ πόλεως φεύγων
ꝓsecutionẽ passus ab oibꝰ: odio habitus vt
διωκόμενος ὑπὸ πάντων, μισούμενος ὡς
legũ trãsgressor: ꝛ execrabilis
τῶν νόμων ἐκτροπάτης, καὶ βδελυττόμενος
vt patrie ꝛ ciuũ hostis: in
ὡς πατρίδος καὶ πολιτῶν δημίας, εἰς
egyptũ extrusus est. ꝛ vt puluis pa
αἴγυπτον ἐξεβράδη. καὶ ὥσεὶ χοῦς τῆς πα
trie peregrinꝰ: peregre periit
τρίδος ἀποξενώσας, ἐπὶ ξένης ἀπώλετο
ad lacedemonios delatꝰ: qũ ob
πρὸς λακεδαιμονίους ἀναχθεὶς, ὡς διὰ τὴν
cognationẽ assecutꝰ ꝓtectionẽ. ꝛ q̃ multitudinẽ
συγγένειαν τυχόμενος σκέπης. καὶ ὁ πολλὸς
insepultos abiecerat: illamẽtatꝰ factꝰ est: ꝛ se
ἀτάφων ἐκρίψας, ἀθρήνητος ἐθρόει, καὶ κα
pultura nulla neq; patrio sepul
δείας οὐδ' ἠξιώσεν οὔτε πατρῴου τά=
chro ꝓticipauit. cũ innotuissent ãt re=
φου μετέχειν. προσποιούντων δὲ τῶ βασι
gi: pro hoc q̃ facta erãt putauit rebella=
λεῖ, περὶ τῶν γεγονότων διέλαβεν ἀποστα=
turũ indeã. vnde ꝓfectꝰ ex egypto
τεῖν τὴν ἰουδαίαν. ὅθεν ἀναζεύξας ἐξ αἰγύπτου
efferatꝰ aios cepit q̃dẽ ciui=
τεταρωμένος τῆ ψυχῆ, ἔλαβε τὴν μὲν πό=
tatẽ armis: ꝛ iussit militi
λιν δορυάλωτον, καὶ ἐκέλευσε τοῖς στρατιώ
bus interficere crudeliter occurrentes:
ταις κόπτειν ἀφειδῶς τοὺς ἐμπίπτοντας,
ꝛ in domos ascendẽtes truci=
καὶ τοὺς εἰς τὰς οἰκίας ἀναβαίνοντας κατασ
dare. fiebãt ãt iuuenũ ꝛ senũ
φάττειν. ἐγίνετο δὲ νέων καὶ πρεσβυτέρων
cedes: virorũ q̃ ꝛ mulierũ ꝛ
σφαγαί, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ
natorũ exterminiũ: virginũq; ꝛ puerorũ
τέκνων ἀφανισμός, παρθένων τε καὶ νηπίων

falsus rumor exisset: tanq̃ vita excessi
set antiochus: assumptis iason non mi=
nus mille viris aggressus est ciuitatẽ re=
pente. & ciuibus ad murum conuolan=
tibus ad vltimum apprehensa ciuitate
menelaus fugit in arce. Iason vero nõ
parcebat in cede ciuibus suis: nec co=
gitabat prosperitatem aduersus cogna
tos malum esse maximus: arbitrãs ho
stium & non ciuium se trophea captu=
rum. Et principatum quidem non ob=
tinuit: finem vero insidiarum suarũ cõ
fusionẽ accepit & profugus iterũ abiit
in ammaniten. Ad vltimum in exitium
sui conclusus ab areta arabum tyranno
fugiens de ciuitate in ciuitatem: omni=
bus odiosus vt refuga legum: & execra
bilis vt patrie & ciuũ hostis: in egyptũ
extrusus est: & qui multos de patria
sua expulerat peregre periit lacedemo
nas profectꝰ quasi pro cognatione ibi
refugium habiturus: et qui insepultos
multos abiecerat: ipse & illamentatus
& insepultus abicitur: sepultura neq;
peregrina vsus neq; patrio sepulchro p
ticipans. His itaq; gestis suspicatus est
rex societates deserturos iudeos: & ob
hoc profectus ex egypto efferatis ani=
mis ciuitatem quidem armis cepit. ius
sit autem militibus interficere: nec par
cere occurrentibus: & per domos asce=
dentes trucidare. Fiebant ergo cedes iu
uenum ac seniorum: mulierum & na=
torum exterminia: virginũq; & paruu=
lorum neces. Erant autem toto triduo
octoginta milia interfecti quadraginta
milia vincti: non minus autem venum=
dati. Sed nec ista sufficiũt. Ausus est etã
intrare templum vniuersa terra sancti=
menelao ductore qui legum & patrie
fuit proditor. Et scelestis manibus su=
mẽs sancta vasa que ab aliis regib⁹ & ci
uitatib⁹ erãt posita ad ornatũ loci & glo
riã: cõtrectabat idigne & cõtaminabat.
Ita alienatꝰ mente antiochus nõ consi
derabat q̃ propter peccata habitantiũ
ciuitatem modicum deus fuerat iratus:
propter quod & accidit circa locum des
pectio. Alioquin nisi contigisset eos mul
tis peccatis esse inuolutos: sicut helio=
dorꝰ qui missus est a seleuco rege ad ex
poliandum erarium: etiam hic statim
adueniens flagellatus & repulsus vtiq;
fuisset ab audacia. Verum non propter
locum gentem: sed propter gentem lo
cum deus elegit. Ideoq; & ipse locꝰ par
ticeps factus est populi malorũ: postea
autem fiet socius bonorum: & qui dere
lictus in ira dei omnipotentis est: iterũ
in magni domini reconciliatione cum
suma gloria exaltabitur. Igitur antio=
chus mille & octingentis ablatis de tẽ=
plo talentis velociter antiochia; regres
sus est existimans se pre superbia terrã
ad nauigandum: pelagus vero ad iter
agendum deducturum propter men=
tis elationem.

trucidatões. octo ãt decẽ milia in oib⁹
σφαγαί. ὀκτὼ δὲ μυριάδες ἐν πᾶσαις
diebꝰ tribꝰ interfecta sunt. quantos
ἡμέραις τρισὶ κατεφάρησαν. τόσαις
q̃dẽ in manusũ captiuitatẽ. nõ min⁹ xo
μὲν ἐν χειρῶν νομαῖς. οὐχ ἧττον δὲ τῶν
ingulatis vẽdeti sunt. nõ contentꝰ ãt
ἐσφαγμένων ἐπράθησαν. οὐκ ἀρκεσθεὶς δὲ
hic ausus est in vniuersa
γούμενος κατιτόλμησεν εἰς τὸ πᾶσης τῆς
terre sanctissimũ tẽplũ intrare: du=
γῆς ἁγιώτατον ἱερὸν εἰσιλθεῖν, ὁδη=
ctore habẽs menelaũ: ꝛ le=
γὸν ἔχων τὸν μιαίλαον, τὸν καὶ τῶν νό
gũ ꝛ patrie ꝓditorẽ fa=
μων καὶ τῆς πατρίδος προδότην γενο=
ctũ: ꝛ scelestis manib⁹ sacrã
νότα, καὶ ταῖς μιαραῖς χερσὶ τὰ ἱερὰ
vasa sumẽs: ꝛ q̃ ab aliis re=
σκευὴ λαμβάνων, καὶ τὰ ὑπ' ἄλλων βα
gib⁹ posita erãt ad augmẽtũ ꝛ glo
σιλέων ἀνατεθέντα πρὸς αὔξησιν καὶ δό
riã loci ꝛ honorẽ: pro=
ξαν τοῦ τόπου καὶ τιμήν, ταῖς βε=
fanis manib⁹ cõtrectãs. ꝛ cinamo
βήλοις χερσὶ συνεσύρων. καὶ ἐμιαίνετο
est mẽte antiochꝰ: nõ vi=
ζετο τὴν διάνοιαν ὁ ἀντίοχος, οὐ συνο=
dẽs q̃ ꝓꝑ peccata ciui
ρῶν ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν τὴν πό
tatẽ habitantiũ iratꝰ fuit deui do=
λιν οἰκούντων ἀπώργισται βραχέως ὁ δε=
minꝰ. quãobrẽ fuit circa
loci ẽspe
ctio. si ãt nõ cõcigisset inuolutos
ῥάσις. εἰ δὲ μὴ συνέβαινε πρόσεστιν
esse multis peccatis: sicut
ἦν πολλοῖς ἁμαρτήμασι, καθάπερ
heliodorꝰ missus a seleuco
ὁ ἡλιόδωρος ὁ πεμφθεὶς ὑπὸ σελεύκου
rege ad visitationẽ era=
τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ γαζο
rũ: hic aduenienꝰ statim
φυλακίου, οὗτος προαχθεὶς παραχρῆμα
flagellatꝰ repulsus fuisset ab audacia. verũ nõ
μαστιγωθεὶς ἀνετράπη τοῦ ἐρᾶσθαι. ἀλλ' οὐ
ꝓpter locũ gẽtẽ: sed ꝓꝑ gẽtẽ
διὰ τὸν τόπον τὸ ἔθνος, ἀλλὰ διὰ τὸ ἔθνος τὸν
locũ dõs elegit. ideoq; ꝛ ipse lo=
τόπον ὁ κύριος ἐξελέξατο. διόπερ καὶ αὐτὸς ὁ τό=
cꝰ particeps factꝰ gẽtis malo=
πος συμμετεσχὼν τῶν τοῦ ἔθνους δυστυχημά
q̃ euenerũt: postea bõficio socꝰ fuit.
τῶν. ὕστερον εὐεργετημάτων κοινωνός
ꝛ q̃ relictus fuit in oipotẽ
σει. καὶ ὁ καταλειφθεὶς ἐν τῇ τοῦ παντοκράτο
tis ira: itẽꝫ in magni do=
ρος ὀργῇ, πάλιν ἐν τῇ τοῦ μεγάλου δε
mini reconciliationẽ cũ omni gl̃ia
σπότου καταλλαγῇ μετὰ πάσης δόξης
exaltatꝰ est. igitẽ antiochꝰ octingẽta
ὑπεραρθείς. ὁ γοῦν ἀντίοχος ὀκτακόσια
supra mille auferẽs ex
πρὸς χιλίοις ἀπενεγκάμενος ἐκ τοῦ
templo talẽta: velociter in antiochiã
ἱεροῦ τάλαντα, θᾶττον εἰς ἀντιόχειαν
petijt: existimãs pre
ἐχωρεῖδη, οἰόμενος ἀπὸ τῆς ὑπερηφανείας
ipsam q̃dẽ terrã nauigabilẽ ꝛ mare am
τὴν μὲν γῆν πλωτὴν καὶ τὸ πέλαγος πο
bulabile factum ꝓꝑ elationẽ
ρευτὸν ποιήσαι διὰ τὸν μετεωρισμὸν τῆς

B

C

D

coadio. reliquit ãt ꝛ ꝓpositos ad
καρδίας. κατέλιπε δὲ καὶ ἐπισκόπους τοῦ
affligẽdã gẽtẽ. in qdẽ hierosolymis philip=
κακοῦν τὸ ἔθνος. ἐν μὲν ἱεροσολύμοις φίλιπ
pum: ꝓ qdẽ gẽe phrygẽ: at morẽ bar=
πον, τὸ μὲν ἔθνος φρύγα, τὸν δὲ τρόπον βαρ
bariorẽ hãtem ꝗ ipe qd illũ cõstituit. in ãt
βαρύτερον ἔχοντα ἢ καταστήσας τὸν. ἐν δὲ
garizi andronicũ. ad ãt hec mencia
γαριζὶν ἀνδρόνικον. πρὸς δὲ τούτοις μενέλα=
um: qd pessime alios supplicabat
ον, ὃς χείρισα τῶν ἄλλων ὑπερκείτο τοῖς
in ciues: inimicã ãt cõtra ciues
πολίταις, ἀπεχθῆ δὲ πρὸς τοὺς πολίτας
iudeos habẽs intẽtionẽ. misit ãt
ἰουδαίους ἔχων διάθεσιν. ἔπεμψε δὲ τὸν
odiosũ principẽ apollonũ cũ exercitu.
μυσάρχην ἀπολλώνιον μετὰ στρατεύματος.
viginti milie ãt supra duo mille: peccs=
δισμυρίους δὲ πρὸς τοῖς δισχιλίοις, πρεσβύ=
piẽs qd erãt i ciuitate oẽs interficere:
τας τῆς ἐν κλικίᾳ πάντας κατασφάξαι, τὰς
at mulieres ꝛ iuuenes vẽdere. hic ãt
δὲ γυναῖκας καὶ νεωτέρους πωλεῖν. οὗτος δὲ
veniens in hierosolymã: ꝛ pa
παραγενόμενος εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ τὸν εἰρη
cifiũ se simulãs: qcuit vsq; ad sanctũ di=
A νικὸν ὑποκρινάμενος, ἐπέχειν ἕως τῆς ἁγίας ἡμέ
em sabbati. ꝛ accipiẽs ocio=
ρας τοῦ σαββάτου. καὶ λαβὼν ἀργοῦντα
sos iudeos: hꝰ qd erãt sub se vt arma
τοὺς ἰουδαίους, οἷς ὑφ' ἑαυτὸν ἐξωπλι
rentẽ precepit: ꝛ egressos em=
σεν παρήγγειλε, καὶ τοὺς ἐξελθόντας πάν
nes ad spectandũ trãsmisit. ꝛ
τας ἐπὶ τὴν θεωρίαν συνεξεκίνησε. καὶ
in ciuitatẽ cũ armis discur=
εἰς τὴν πόλιν σὺν τοῖς ὅπλοις εἰσδρα=
rẽs: ingentẽ pcussit multitudinẽ. iudas ãt
μών, ἱκανὰ κατέτρωσε πλῆθος. ἰούδας δὲ
maccabeus decimus factus ꝛ
ὁ μακκαβαῖος δέκατός τοῦ φονεύσας καὶ
B recedẽs in mõtes feraꝝ more
ἀναχωρήσας ἐν τοῖς ὄρεσι θηρίων τρόπον
vinebat cũ hꝰ qd erãt secũ: ꝛ se=
διῆγε σὺν τοῖς μεθ' αὐτοῦ, καὶ τὴν χορ=
ni cibo vescẽtes: pcuerabãt vt
τοφὴν σιτούμενοι, διετέλουν πρὸς
nõ participarẽt cõtaminatione.
τὸ μὴ μετέχειν τοῦ μολυσμοῦ. Ca. 6.

C ΟΥ nõ multũ ãt ꝓ mi=
Μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον ἐξαπίσε
sit rex senẽ athenienses: cõpelle=
λεν ὁ βασιλεὺς γέροντα ἀθηναῖον, ἀναγκά=
re iudeos vt trãsgrederẽt a
ζειν τοὺς ἰουδαίους μεταβαίνειν ἀπὸ τῶν
paternis legibꝰ: ꝛ dei legibꝰ nõ
πατρῴων νόμων, καὶ τοῖς τοῦ θεοῦ νόμοις μὴ
gubernarẽt: cõtaminare ãt ꝛ qꝰ erat i hierosolymis tẽplũ: ꝛ cognominare iouis olym=
πολιτεύεσθαι, μολύναι δὲ καὶ τὸν ἐν ἱεροσο
λύμοις ναὸν, καὶ προσονομάσαι διὸς ὀλυμ=
πίου: ꝛ qꝰ in garizim: prout erãt
πίου, καὶ τὸν ἐν γαριζὶν, καθὼς ἐτύγχανον οἱ
loci habitãtes: iouis hospitalis. difficile ãt
τὸν τόπον οἰκοῦντες, διὸς ξενίου. χαλεπὸν δὲ
ꝛ grauẽ erat turbis ꝓcepti
καὶ δυχερὲς ἦν τοῖς ὄχλοις ἡ ἐπίσασις τῆς
nequitie. nã tẽplũ luxuria ꝛ comes
κακίας. τὸ μὲν γὰρ ἱερὸν ἀσωτίας καὶ κώ=
fastionibꝰ a gẽtibꝰ ipletũ erat scortis
μων ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπεπλήρωτο ἑαυ=

Relíquit autem prepositos ad affligen
dam gentem: hierosolymis quidem phi
lippum genere phrygem moribus cru
delíorem eo ipso a quo constitutus est:
in garizim autem andronicum & me=
nelaum qui grauius cũ ceteri imínebãt
ciuibus. Cunq; appositus esset contra
iudeos: misit odiosum principem apol
lonium cum exercitu viginti & duobus
milibus: precipiens ei omnes perfecte
etatis interficere: mulieres ac iuuenes
vendere. Qui cum venissset hierosoly=
mam: pacem simulans quieuit vsq; ad
diem sanctus sabbati: & tunc feriatis iu
deis arma capere suis precepit. Omnes
q; simul qui ad spectaculũ processerãt
trucidauit: & ciuitatem cum armatis dis
currens ingentem multitudinem pere
mit. Iudas autem machabeus qui deci
mus fuerat: secesserat in desertus locũ:
ibiq; inter feras vitam in montibus cũ
suis agebat: & feni cibo vescẽtes demo
rabantur: ne participes essent coinqui
nationis.

Capitulum Sextum.

SEd non post multum temporis mi
sit rex senes quendam antiochenũ
qui compelleret iudeos vt se trasferrẽt
a patriis & dei legibus: cõtaminare etiã
quod in hierosolymis erat templum &
cognominare iouis olympii: & in gari=
zim: prout erant hi qui locus inhabita
bant iouis hospitalis. Pessima autem &
vniuersis grauis erat malorũ incursio.
Nam tẽplus luxuria & cõmessationib?
erat plenũ: & scortantiũ cum meretrici
bus: sacratisq; edibus mulieres se vltro
ingerebãt: intro ferentes ea que non li
cebant. Altare etiã plenum erat illicitis
que legibus prohibebantur. Neq; autẽ
sabbata custodiebantur: neq; dies solẽ
nes patrii seruabantur: nec simpliciter
se quisq; iudeũ confitebatur. Duceban
tur autem cum amara necessitate in die
natalis regis ad sacrificia. & cum liberi
sacra celebrarentur cogebãtur: hedera
coronati libero circuire. Decretum aũt
exiit in proximas ciuitates gentilium
suggerentib? ptolemeis: vt parimodo
& ipsi aduersus iudeos agerent vt sacri
ficarent: eos autem qui nollent transire
ad instituta gentiliũ interficerent. Erat
ergo videre miseriam. Due enim mulie
res delate sunt natos suos circũcidisse:
quas ad vbera infantibus suspensis cus
publice per ciuitatem circumduxissent:
per muros precipitauerunt. Alii vero
ad proximas coeuntes spelunceas & la
tenter sabbati dies celebrantes: cum in
dicati essent philippo: flãmis succensi
sunt: eo q; verebantur propter religio=
nem & obseruantiam: manũsibimet au
xilium ferre. Obsecro autem eos qui
hũc librum lecturi sunt ne abhorrescãt
propter aduersos casus: sed reputẽt ea
que acciderunt non ad interitus sed ad
correptionem esse generis nostri. Et
enim multo tempore non finere pecca
toribus ex sentẽtia agere: sed statim vl
tiones adhibere: magni beneficii est in=
dicium. Non enim sicut in ooooooooo

tibꝰ cũ meretricibꝰ: ꝛ in sacris
μούντων μεθεταίρων, καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς
poeticibꝰ cũ mulieribꝰ sese miscẽtibꝰ: ꝓterea
περιβόλαις γυναιξὶ πλησιαζόντων, ἔτι
etiã q̃ nõ decebat intro ferẽtibꝰ.
δὲ τὰ μὴ καθήκοντα εἴδη φερόντων. τὸ
at altare phibitis a
δὲ θυσιαστήριον τοῖς ἀσεβεσι μιαροῖς ἀπὸ
legibꝰ illicitis plenũ erat. erat
τῶν νόμων ἀθεμίτοις ἐπεπλήρωτο. οὐ
ãt neq; sabbatũ custodire: neq; patrias
δ' οὔτε σαββατίζειν, οὔτε πατρῴους
solẽnitates suare: neq; simpliꝗ iu=
ἑορτὰς διαφυλάττειν, οὔτε ἁπλῶς ἰου
deũ cõfiteri esse. ducebanꝰ ãt cũ
δαῖον ὁμολογεῖν εἶναι. ἤγοντο δὲ μετὰ
amara necessitate ad q̃ singulis mẽsibꝰ
πικρᾶς ἀνάγκης εἰς τὴν κατὰ μῆνα τοῦ
regis natalẽ die ad sacrifi=
βασιλέως γενέθλιον ἡμέραν ἐπὶ θυσίαν
cia. cũ esset ãt bacchanalium festũ: coge=
σμός. γενομένης δὲ διονυσίων ἑορτῆς, ἀναγ
banꝰ hederas habẽtes pompã agere li
καζοντο κισσοὺς ἔχοντες πομπεύειν τῷ δι
bero. decretũ ãt exiit in vici=
ονύσῳ. ψήφισμα δὲ ἐξέπεσεν εἰς τὰς ἀγυ
nas ciuitates grecas ptolemeo sug=
γείτονας πόλεις ἑλληνίδας πτολεμαίου ὑπο
gerẽte eãdẽ cõsuetudinẽ aduersus iu=
τειθέντου τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν κατὰ τῶν ἰου=
deos: agere ꝛ sacrificare: eos ãt q̃ nõ
δαίων, ἄγειν καὶ θυσιάζειν, τοὺς δὲ μὴ
vellẽt trãsire ad gre=
προαιρουμένους μεταβαίνειν ἐπὶ τὰ ἑλλη
cos ritꝰ: iugulare. erat ergo videre pe
νικά, κατασφάζειν. παρῆν οὖν ὁρᾶν τὴν ἐνε
sentẽ miseriã. duae enim mulieres
γῶσαν πολυπαθείαν. δύο γὰρ γυναῖκες
delate sunt q̃ circumciderãt filios. ha=
ἐνήχθησαν περιτετμηκυῖαι τὰ τέκνα. οὗ
rũ ãt ex vberibꝰ suspẽdentes na=
τινες δὲ ἐκ τῶν μαστῶν κρεμάσαντες τὰ βρε
tos: ꝛ publice circũducẽtes eos
φη, καὶ δημοσίᾳ περιαγαγόντες αὐτὰς τὴν
p̃ ciuitatẽ. a muro p̃cipitauerũt. alii
πόλιν, κατὰ τοῦ τείχους ἐκρήμνισαν. ἕτε
vero prime cõcurrẽtes ad spe
ροι δὲ πλησίον συνδραμόντες εἰς τὰ αὐτὴ
lũcas: vt latẽter celebarẽt sabbatũ: in
λαια, λεληθότως ἄγειν τὴν ἑβδομάδα, μη
dicati philippo succẽsi sunt:
νυέντες τῷ φιλίππῳ συνεφλογίσθησαν,
eo q; vererẽtur auxiliari sibimet
διὰ τὸ ἰυλαβῶς ἔχειν βοηθεῖσαι ἑαυτοῖς
fur gliam colendissime dẽci.
κατὰ τὴν δόξαν τῆς σεμνοτάτης ἡμέρας.
hoeto: itaq; legẽtes
παρακαλῶ οὖν τοὺς ἐντυγχάνοντας τῇ
hũc libũ: ne abhorrescãt
δε βίβλῳ, μὴ συγκλασθαι διὰ τὰς
calamitates: reputẽt ãt supplicia nõ
συμφορὰς, λογίζεσθαι δὲ τὰς τιμωρίας μὴ
ad interitũ: sed ad coerceptionẽ ge
πρὸς ὄλεθρον, ἀλλὰ πρὸς παιδείαν τοῦ γε
neris nri esse. ꝛ cũ nõ multũ tẽ=
νους ἡμῶν εἶναι. καὶ γὰρ τὸ μὴ πολὺν χρό
pus sinere peccẽtes: sed statim
νον ἐᾶσθαι τοὺς δυστυχοῦντας, ἀλλ' εὐθέως
vindicare suppliciis: magni benefi=
περιστῆσαι ἐπιτιμίας, μεγάλης εὐεργεσί
cii indicium est. nõ enim sicut ꝛ in
ας σημεῖόν ἐστιν. οὐ γὰρ καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν

alio gtib⁹: expectat patiẽs dominus ἄλλων ἐθνῶν, ἀναμένει μακροθυμῶν ὁ δε-
min⁹ vbique quo adueniat eos ἕως τῆς μέχρι τοῦ καταφτίσαι τοὺς ἀυτοὺς
ad plenitudinẽ peccatoꝝ punire: sic πρὸς ἐκπλήρωσιν ἁμαρτιῶν κολάσαι, οὕτω
τ in nobis iudicauit esse. vt nõ ad finẽ καὶ ἐφ' ἡμῶν ἔκρινεν εἶναι. ἵνα μὴ πρὸς τέλος
peruenientib⁹ nfis peccatis: postea ἀφικομένων ἡμῶν τῶν ἁμαρτιῶν, ὕστερον
nos vlciscat. ꝙ obẽ nunq̃ qdẽ misi ἡμᾶς ἐκδικᾷ. διόπερ οὐδέποτε μὲν γὰρ ἔλε-
coediã a nobis amouet. corripiẽs ãt cũ cala ον ἀφ' ἡμῶν ἀφίστησι. παιδεύων δὲ μετὰ συμ
mitate: nõ derelinquit suũ ppl̃ῃ. φορᾶς, οὐκ ἐγκαταλείπει τὸν ἑαυτοῦ λαόν.
vero ad cõmonitionẽ hec nobis dicta sint. πλὴν ἕως ὑπομνήσεως τοῦ ἡμῖν εἰρήσθω-
per pauca ãt veniẽdũ est ad narrationẽ. elea ὀλίγα δὲ λεγόμενα δὲ ἐλευστέον ἐπὶ τὴν διήγησιν. ἐλε
zar⁹ qdã ex primoribꝫ scribis ἀζαρίας τις τῶν πρωτευόντων γραμματέων
vir iã pueri⁹ etate τ ἀνὴρ ἤδη προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν
aspectu facici pulcherrim⁹: hiãs πρόσοψιν τ' προσώπου κάλλιστος, ἀνοιχανὼν
cõpellebat mãducare porcinã carnẽ. ille ãt cũ ἠναγκάζετο φαγεῖν ὕειον κρέας. ὁ δὲ ἐν μεν
gloria morte magis q̃ cũ o- τ' ἐνδοξίᾳ θάνατον μᾶλλον ἢ ἐν μετὰ μυ
dio vitã cõplectẽs: spõte ad σους βίον ἀναδεξάμενος, αὐθαιρέτως ἐπὶ τὸ
supplicũ ꝓbat. expũs ãt fm quẽ τύμπανον προσῆμ. προτείνας δὲ καθὸν
oportebat modũ accedere sustinẽ- ἔδει τρόπον προσέρχεσθαι τοὺς ὑποδίκου
tes puniri: q̃ nõ licebat gustare ppl̃ τας ἀμύνεσθαι, ὧν οὐ θέμις γεύσασθαι δὲ
vite amorẽ. q̃ ãt ad τὴν πρὸς τὸ ζῆν φιλοσοφίαν. οἱ δὲ πρὸς τῶν
ecclesiũ sacrificiũ pati erãt: ob παρανόμω σπλαγχνισμῶν τεταγμένοι, διὰ
eã q̃ a peiicio tẽporib⁹ cũ hole τὴν ἐκ τῶν παλαιῶν χρόνων πρὸς τὸν ἄνδρα
noticiã: tollẽtes cũ scorsũ ho: γνῶσιν, ἀπολαβόντες αὐτὸν κατ' ἰδίαν πα
tabant: afferentẽ carnes q̃b⁹ licitũ erat ei ρεκάλουν, ἐνέγκαντες κρέα οἷς καθῆκον αὐτῷ
vti ab eo paratas: simu χρᾶσθαι δι' αὐτῶν παρασκευασθέντα, ὑπο-
lare ãt tãq̃ comedentẽ q̃ a re- κρινῆναι δὲ ὡς ἐδέετο τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέ
ge iusse erãt: de quo q̃ ex sacrificio car ως προστεταγμένα, τῶν ἀπὸ τῆς θυσίας κρε
nib⁹. vt hoc facẽs liberaret a morte. ῶν. ἵνα τοῦτο πράξας ἀπολυθῇ τοῦ θανάτου.
τ ob veterẽ erga eos amicitiã καὶ διὰ τὴν ἀρχαίαν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν
affectãret benigniratẽ. ille ãt cogitationẽ vrbanã re τύχη φιλανθρωπίας. ὁ δὲ λογισμὸν ἀσεῖον ἀνα
cipiẽs τ dignã etate τ λαβὼν καὶ ἄξιον τῆς ἡλικίας καὶ τῆς τοῦ
senectutis eminẽtia: τ ꝓcesita τ illu γήρως ὑπεροχῆς, καὶ τῆς ἐπιστήμου καὶ ἐπι
stri canitie: τ a pueritia opti- φανοῦς πολιᾶς, καὶ τῆς ἐκ παιδὸς καλλί
ma educatione: maxime ãt sancta τ ης ἀνατροφῆς, μᾶλλον δὲ τῆς ἁγίας καὶ
a deo cõdita legis latione: cõsequẽter respõ- θεοπτίστου νομοθεσίας, ἀκολουθῶς ἀπεφή
dit: cito dicẽs vt se ꝓmitteret ad νατο, ταχέως λέγων προπέμπειν εἰς τὸν

aliis nationibus dominus patienter ex
pectat vt eas cuꝫ iudicii dies aduenerit
in plenitudine peccatorum puniat: ita
& in nobis statuit: vt peccatis nostris in
finem deuolutis: ita demum in nos vin
dicet: propter quod nunq̃ quidẽ a no-
bis misericordiam suam amouet: corri
piens vero in aduersis populum suum
non derelinquit. Sed hec nobis ad cõ-
monitionẽ legentiuꝫ dicta sint paucis.
Iam autẽ veniendu ꝫ est ad narrationẽ.
Igitur eleazarus ꝗ vnus de primoribus
scribarũ vir etate prouectus & vultu de
corus aperto ore hians compellebatur
carnẽ porcinam manducare: at ille glo
riosissimã mortem magis q̃ odibilem
vitam cõplectens volũtarie preibat ad
supplicũ. Intuens autẽ quemadmodũ
oporteret accedere patienter sustinens
destinauit nõ admittere illicita propter
vite amorẽ. Hi autẽ qui astabant iniq̃
miseratione cõmoti propter antiquaꝫ
viri amicitiaꝫ: tollentes eum secreto ro
gabant afferri carnes quibus vesci ei li-
cebat: vt simularetur manducasse sicut
rex imperauerat de sacrificii carnibus:
vt hoc facto a morte liberaretur: & pro
pter veterem viri amicitiã hanc in eo fa
ciebant humanitatẽ. At ille cogitare ce
pit etatis ac senectutis sue eminentiam
dignã & ingenite nobilitatis caniciem:
atq̃ a puero optime conuersationis ac
tus: & secundũ sancte & a deo cõdite le
gis constituta: respõdit cito dicens pre-
mitti se velle in infernũ. Non eñ etati
nostre dignũ est inquit fingere: vt mul
ti adolescẽtes arbitrantes eleazarũ no-
naginta annorũ transisse ad vitã aliені-
genarũ: & ipi propter meã simulationẽ
& propter modicũ corruptibilis vite tẽ
pus decipiantur: & per hoc maculã at-
q̃ execrationẽ mee senectuti cõquirã.
Nam & si in presenti tẽpore supplitiis
hoim eripiar: sed manũ oipotentis nec
viuus nec defunctus effugiã. Quãobrẽ
fortiter vita excedendo senectute qdẽ
dignus apparebo: adolescentib⁹ autem
exemplũ forte reliquã: si prõpto aio ac
fortiter pro grauissimis ac sanctissimis
legib⁹ honesta morte perfungar. His di
ctis cõfestim ad supplicũ trahebatur.
Hi autẽ qui eũ ducebant & pauloante
fuerãt mitiores: in irã cõuersi sunt pro-
pter sermones ab eo dictos: quos illi p
arrogantiã prolatos arbitrabãtur. Sed
cũ plagis perimeretur: ingemuit & di-
xit. Dñe qui habes sanctã scientiã mani
feste tu scis: quia cũ a morte possem li-
berari: duros corporis sustineo dolo-
res: secundũ aiam vero ꝓpter timorem
tuũ libenter hec patior. Et iste qdẽ hoc
modo vita decessit: nõ solũ iuuenibus:
sed & vniuerse genti memoriam mor-
tis sue ad exemplum virtutis et fortitu
dinis derelinquens.

Capitulum septimum.

Contigit autem septeꝫ fratres vna
cum matre apprehensos compel
li a rege edere contra fas carnes porci-
nas: flagris & taureis cruciatos. Vnus
autem exillis qui erat primus sic ait. eo

inferniũ. nõ esti nfa etate dignũ est
ἀδικεῖν. οὐ γὰρ τῆς ἡμετέρας ἡλικίας ἄξιόν ἐστιν
fingere: vt multi adolescẽtũ arbi-
ὑποκρίνεσθαι, ἵνα πολλοὶ τῶν νέων ὑπο-
trãtes eleazar nonagenariũ trãsis-
λαβόντες ἐλεαζαρον ἐνενηκοντατῆ μετα-
se in alienigenarũ legẽ: τ ipi ꝓpt
βεβηκέναι εἰς ἀλλοφυλισμόν, καὶ αὐτοὶ διὰ
meã simulationẽ τ ob modicũ τ
τὴν ἐμὴν ὑπόκρισιν καὶ διὰ τὸ μικρὸν καὶ
momẽtaneũ viuere: cõcipiant ꝓpt me: τ execratõẽ
ἀκαριαῖον ζῆν, πλανῶσι δὲ ἐμέ, καὶ μῦσος
τ maculã senectutis cõquirã.
καὶ κηλίδα τοῦ γήρως κατακτήσωμαι.
si eñ τ ad presẽs eripi-
εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐξελεύ-
ar hoim supplicio: sed
μαι τὴν ἐξ ἀνθρώπων τιμωρίαν, ἀλλα
oipotentis manũ: neq̃ viu⁹
τὰς τοῦ παντοκράτορος χεῖρας, οὔτε ζῶν
neq̃ defunct⁹ effugiã. ꝙ obẽ viri
οὔτε ἀποθανὼν ἐκφεύξομαι. διόπερ ἀν-
liter qdẽ nũc cõmutãs vitã:
δρείως μὲν τῶν διαλλάξας τὸν βίον, τοῦ
certe senectute dign⁹ apparebo: at adolescẽtib⁹
μὲν γήρως ἄξιος φανήσομαι, τοῖς δὲ νέοις
exẽplũ gñosus reliquero: ad
ὑπόδειγμα γενναῖον καταλειπόμενος, εἰς
prõpte τ generose pro gra-
τὸ προθύμως καὶ γενναίως ὑπὲρ τῶν σεμ
uib⁹ τ sanctis legib⁹ mociãdũ.
νῶν καὶ ἁγίων νόμων ἀποθνῃσκειν.
tãta ãt dicẽs ad supplicũ cõfe-
τοσαῦτα δὲ εἰπὼν ἐπὶ τὸ τύμπανον ἐπο-
stim venit. at ductorib⁹ erga eũ
ρεύετο. οἱ δὲ ἀγόντων πρὸς αὐτὸν τὸν τρό-
paulo ante benivolentiã in inimicitiã
πον ἐνμενεστέρους ἐνεστήσαν ἀπὸ τῶν
cõuertãtib⁹: ob predicta verba: τ
λόγων, διὰ τὴν τῶν προειρημένων λόγων, ὡς
ipi erãtimabãt arrogãtiã esse. futur⁹
αὐτοὶ ὑπολαμβάνοντες ἀπόνοιαν εἶναι. μέλλων
ãt plagis moti: gemẽs di-
δὲ ταῖς πληγαῖς τελευτᾶν, ἀναστενάξας εἶ-
xit. dño sanctã sciam habẽti ma
πεν. τῷ κῦριε τῷ τὴν ἁγίαν γνῶσιν ἔχοντι φα-
nifestũ est: ꝙ cũ possim liberari a mor-
νερὸν ἐστιν, ὅτι δυνάμενος ἀπολυθῆναι τοῦ θα-
te: duros sustineo in corpore dolo-
νάτου, σκληρὰς ὑποφέρω κατὰ σῶμα ἀλγη-
res, secundũ aiam vero ꝓpter timorem
δόνας μαστιγούμενος, κατὰ ψυχὴν δὲ διὰ
tuũ libenter hec patior. τ hic
ὁ δὲ τὸν αὐτοῦ φόβον πεῦπα πάσχω. καὶ οὗτος
igit hoc modo migrauit: nõ solũ
οὖν οὕτω τὸν τρόπον μετήλλαξεν, οὐ μόνον
iuuenib⁹: sed τ plurimũ gẽti
τοῖς νέοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλείστοις τοῦ ἔθνους
suã morte exẽplũ gñosũ
τὸν ἑαυτοῦ θάνατον ὑπόδειγμα γενναιότητος
τ memoriã virtutis relinquẽs.
καὶ μνημόσυνον ἀρετῆς καταλιπών. Ca. 7.

Contigit ãt τ septẽ fratres cũ
Συνέβη δὲ καὶ ἑπτὰ ἀδελφοὺς μετὰ
matre cõprehẽsos cogi a
τῆς μητρὸς συλληφθέντας ἀναγκάζεσθαι ὑπὸ
rege: ex illicitis porcinis carnib⁹
τοῦ βασιλέως, ἀπὸ τῶν ἀθεμίτων ὑείων κρεῶν
tãgere: flagris τ taurcis cruciatos.
ἁπτόμενοι, μάστιξι καὶ νευραῖς ἀναιρουμένους.
vnus ãt ipoꝝ fact⁹ ꝓmo cõcionatus: sic ait.
εἷς δὲ αὐτῶν πρόμος ἀρξάμενος, οὕτως ἔφη.

D

F

G

A

q̃d futur⁹ eo interrogare ⁊ discere a nobis?
τί μέλλεις ἐρωτᾶν καὶ μανθάνειν ἡμῶν;
parati esi mori sum⁹: potiꝰq̃ trãsgre
ἕτοιμοι γὰρ ἀποθνήσκειν ἐσμέν, ἢ παραβαί
di patrias leges. irat⁹ ãt fa=
νειν τοὺς πατρῴους νόμους. ἔκθυμος δὲ γε=
ci⁹ rex: iussit sartagines ⁊
νόμος ὁ βασιλεύς, προσέταξε τήγανα καὶ
ollas eneas succendere. illis ãt cõfestim suc
λέβητας ἐκπυροῦν. τῶν δὲ παραχρῆμα ἐκ
censis: illi q̃ fuerat coq̃ p̃m⁹ locutus
πυρωθέντων, τὸν φθόγγον αὐτῶν πρώτον,
iussit linguã amputare: ⁊ excoriari
προσέταξε γλωσσοτομεῖν, καὶ περιεσκυθί=
B eco extremas pedes abscindere: reliqs fratribꝰ
σαι τοὺς ἀκροτομήσειν, τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν
⁊ matre inspicientib⁹. inutile ãt cũ
καὶ τῆς μετὰ συνορώντων. ἄχρηστον δὲ αὐτὸν
Deut. 32.f. in ceb⁹ factũ: iussit pyre ad
πρὸς ὅλους φθόγγον, ἐκέλευσε τὴν πυρὰ προ
monere: spirãte ⁊ sartagine torrerenat va
σάγειν, ἔμπνουν καὶ τηγανίζειν. τῆς δὲ ἀτ
pore ad multũ sedilatãte ex sartagine: ad
μίδος ἐφικνουσῆς τὸ τηγάνου, ἀλ
inuicẽ se hortabanꝰ cũ matre generose
λήλους παρεκάλουν σὺν τῇ μητρὶ φρονίμως
moti: dicẽtes sic. dño deus
τελευτᾶν, λέγοντες οὕτως. ὁ κύριος ὁ θεὸς
aspicit ⁊ veritatẽ⁹ in nobis cõsola=
ἐφορᾷ καὶ τῇς ἀληθείας ἐφ' ἡμῖν παρακα
tur. quẽadmodũ p in facie pre
λεῖται. καθάπερ διὰ τῆς κατὰ πρόσωπον ἀν
stão cãticũ declarauit moyses
τιμαρτυρούσης ὡδῆς διεσάφησε μωυσῆς
C dicẽs: ⁊ in seruis suis cõsolabi=
λέγων, καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ παρακλη
tur. mortuo ãt primo ad mo
θήσεται. μετελλαξάντος δὲ τοῦ πρώτου τὸν τρό
dũ hũc: secũdũ deducebãt ad ludi=
πον τοῦτον, τὸν δεύτερον ἦγον ἐπὶ τὸ ἐμπαγ
bria. ⁊ capitis pellẽ cũ ca=
βείν. ⁊ κεφαλῆς δέρμασιν τῇς τριχῶν
pillis abstrahẽtes interrogabãt: ũ mãducabis ãte q̃
περιεσύροντες ἐπηρώτων, εἰ φάγεσαι πρὸ τοῦ
D puniatur corp⁹ p mẽbra. ille ãt res=
τιμωρηθῆναι τὸ σῶμα κατὰ μέλος. ὁ δὲ ἀπο
põdens patria voce: dixit nõ.
κριθεὶς τῇ πατρίῳ φωνῇ, προσεῖπεν οὐχί.
qãl obed ⁊ hic sequẽs accepit tormẽtũ:
δεύτερον καὶ οὗτος τὸν ἑξῆς ἔλαβε βασανον,
vt prim⁹. in vltimo ꝛo spũ cũ
ὡς ὁ πρῶτος. ἐν ἐσχάτῳ δὲ τῷ πνεῦματι φθόμενος εἶ=
pit. tu q̃dẽ scelestẽ: ex p̃senti nos
πε. σὺ μὲν ἀλάσῳ, ἐκ τοῦ παρόντος ἡμᾶς
E vita abijcis. at mũdi rex
ζῆν ἀποβαλεῖς. ὁ δὲ τοῦ κόσμου βασιλεὺς
defunctos nos pro suis legib⁹:
ἀποθανόντας ἡμᾶς ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ νόμων,
in eternã resurrectionẽ vite nos suscita=
εἰς αἰώνιον ἀναβίωσιν ζωῆς ἡμᾶς ἀνασκη=
bit: post ãt hũc tertiꝰ illudebat: ⁊
σει. μετὰ δὲ τοῦτον ὁ τρίτος ἐνεπαίζετο, καὶ
linguã postulat⁹ cito protulit:
τὴν γλῶσσαν αἰτηθεὶς ταχέως προέβαλε,
⁊ manꝰ audacter extẽdit: ⁊
καὶ τὰς χεῖρας θαρσῶς προέτεινε, καὶ
generose dixit. a celo hec posse
γενναίως εἶπεν. ἐξ οὐρανοῦ ταῦτα κέκτη=
di: ⁊ ppẽ eꝰ legẽs despicio
μαι, καὶ διὰ τοὺς αὐτοῦ νόμους ὑπερορῶ
E hec. ⁊ ab eo hec iterꝝ spero
ταῦτα. καὶ παρ' αὐτοῦ ταῦτα πάλιν ἐλπίζω

Quid queris & qd vis discere a nobis?
Parati sumus mori magis q̃ patrias dei
leges preuaricari. Iratus itaq̃ rex iussit
sartagines & ollas eneas succendi: qui
bus statim succensis: iussit ei qui prior
fuerat locutus amputari linguam & cu
te capitis abstracta sũmas quoq̃ manꝰ
& pedes ei precidi: ceteris eius fratribꝰ
& matre inspicientibus. Et cum iam
per omnia inutilis factus esset iussit ignem
admoueri: & adhuc spirantem torreri
in sartagine: in qua cum diu cruciare=
tur: ceteri vna cum matre inuicẽ se hor
tabantur mori fortiter dicentes. Domi
nus deus aspiciet veritatem & consola
bitur in nobis: quẽadmodum in prote
statione cantici declarauit moyses. Et
in seruis suis consolabitur. Mortuo ita
q̃ illo primo hoc modo: sequentem de
ducebant ad illudendum: & cute capitis
eius cũ capillis abstracta: interrogabãt
si manducaret prius q̃ toto corpore p
membra singula puniretur. At ille res
pondens patria voce dixit. Non facia
Deut. 32. f. Propter quod & iste sequenti loco pri=
mi tormenta suscepit: & in vltimo spiri
tu constitutus sic ait. Tu quidem scele=
stissime in presenti vita nos perdis: sed
rex mundi defunctos nos pro suis legi
bus eterne vite resurrectione suscitabit.
Post hunc tertius illudebat: & linguam
postulatus cito protulit & manus cõsta
ter extendit: & cum fiducia ait. E celo
ista possideo: sed propter dei leges nũc
hec ipsa despicio: quoniam ab ipso me
ea recepturum spero. Ita vt rex & qui
cum ipso erant mirarentur adolescen=
tis animũ: q̃ tanq̃ nihil duceret crucia=
tus. Et hocita defuncto: quartum vexa
bant similiter torquentes. Et cum iam
esset ad mortem sic ait. Potius est ab ho
minibus morti datos spem expectare
a deo: iterum ab ipso resuscitandos. Ti
bi enim resurrectio ad vitam non erit.
Et cuꝝ admouissent quintum vexabãt
eum. At ille respiciens in eum dixit. Po
testatem inter homines habens: cuꝝ sis
corruptibilis facis quodvis. Noli autẽ
putare genus nostrum a deo esse dereli
ctum. Tu autem patienter sustine & vi=
debis magnam potestatem ipsius quali
ter te & semen tuũ torquebit. Post hũc
ducebãt sextum: et is mori incipiẽs sic
ait. Noli frustra errare. Nos enim pro=
pter nos metipsos hoc patimur peccã=
tes in deũ nostruꝝ & digna ãmiratione
facta sunt in nobis. Tu autem ne existi
mes tibi ipune futurũ quod cõtra deũ
pugnare tentaueris. Supra moduꝝ aũt
mater mirabilis & bonorum memoria
digna q̃ pereuntes septẽ filios sub vniꝰ
diei tẽpore cõspiciẽs: bono aio ferebat
propter spẽ quã in deo habebat: singu
los illorũ hortabatur voce patria forti
ter repleta sapia: & feminee cogitatiõi
masculinũ animũ inserẽs dixit ad eos.
Nescio qualiter in vtero meo apparui=
stis. Neq̃ enim ego spũm & aiam dona
ui vobis & vitã: & singulorũ mẽbra nõ
ego ipa cõpegi. Sed enim mundi crea=
tor qui formauit hominis natiuitatem

receptur. ita vt ipe rex ⁊
κομίσεσθαι. ὥς τε αὐτὸν τὸν βασιλέα καὶ
q̃ cũ eo mirarentꝰ adolescẽ
τοὺς σὺν αὐτῷ ἐκπλήσσεσθαι τὴν τοῦ νεανί
cẽtis aiam: q̃ in nihilo dolores
σκου ψυχήν, ὡς ἐν οὐδενὶ τὰς ἀλγηδόνας
ponebat. ⁊ hoc ãt defuncto:
ἐτίθετο. καὶ τούτου δὲ μεταλλαξάντος, τὸν
quartũ codẽmnõ vexabãt torquẽ
τέταρτον ὡσαύτως ἐβασάνιζον ἀκριβόμε=
tes. ⁊ cũ esset ad mortẽ sic
νοι. καὶ φθόμενος πρὸς τὸ τελευτᾶν οὕτως
ait. eligibile cõmutantẽ q̃ ab hoi=
ἔφη. αἱρετὸν μεταλλάσσοντα τοῖς ἀπ' ἀνθρώ
bꝰ: q̃ ãt a deo expectare spes:
πων, τοῖς ὑπὸ τοῦ θεοῦ προσδοκᾶν ἐλπί=
iterꝝ resuscitãdos eẽ ab eo. tibi
ζω, πάλιν ἀναστήσεσθαι ὑπ' αὐτοῦ. σοὶ
namq̃ resurrectio ad vitã nõ erit. cõte
μὲν γὰρ ἀνάστασις εἰς ζωὴν οὐκ ἔσται. ἐπιχει=
quẽter ãt quintũ admouẽtes ve
μῶς δὲ τὸν πέμπτον προσάγοντες κατε
xabãt. ille ãt ad cũ aspiciẽs dixit: potesta
βασανον. ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν ἰδὼν εἶπεν, ἐξουσί
tẽ in hoib⁹ habẽs corruptibilis cũ sis: q̃d vis
αν ἐν ἀνθρώποις ἔχων φθαρτὸς ὤν, ὃ θέλεις
facis. nõ putes ãt genꝰ nstm a
ποιεῖς. μὴ δόκει δὲ τὸ ἔθνος ἡμῶν ὑπὸ τοῦ
deo derelictũ esse. tu ãt sustine: ⁊
θεοῦ καταλελεῖφθαι. σὺ δὲ καρτέρει, καὶ
vide magnã eꝰ potestatẽ: q̃mõ te
θεώρει τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ κράτος, ὡς σὲ
⁊ semẽ tuũ torquebit. post hũc
καὶ τὸ σπέρμα σου βασανεῖ. μετὰ δὲ τοῦ
ducebãt sextũ. ⁊ futurꝰ mori
τον ἦγον τὸν ἕκτον. καὶ μέλλων ἀποθνήσκειν
dixit. nõ erres frustra. nos cũ ppẽ nos
ἔφη. μὴ πλανῶ μάτην. ἡμεῖς γὰρ δίκαιω=
ipos hec patimur: peccãtes in
τοὺς ταῦτα πάσχομεν, ἁμαρτόντες εἰς
nstm deũ. digna cũ admiratione facta
τὸν ἑαυτῶν θεόν. ἄξια γὰρ θαυμασμοῦ γέ=
sũt. tu ãt ne existimes ipunitũ fore:
γονε. σὺ δὲ μὴ νομίσῃς ἀθῶος ἔσεσθαι,
cõtra deũ pugnare conatꝰ. supra modũ
θεομαχεῖν ἐπιχειρήσας. ὑπεραγόντως
ãt mater mirabilis ⁊ memoria bona digna:
δὲ ἡ μήτηρ θαυμαστὴ καὶ μνήμης ἀγαθῆς ἄξια,
q̃ pereũtes filios septẽ cõspi=
ἑπτὰ ἀποθνήσκοντας υἱοὺς ἐπὶ τῆς συνορω=
ciẽs vniꝰ sub tẽpore dici: bono aio
σης μιᾶς ὑπὸ καιρὸν ἡμέρας, εὐψύχως
ferebat ppẽ in deo spẽ. quãlibet
ἔφερε διὰ τὰς ἐπὶ κυρίῳ ἐλπίδας. ἕκαστον
ãt eoꝝ hortabatꝰ patria voce ge
δὲ αὐτῶν παρεκάλει τῇ πατρίῳ φωνῇ φρο
nerosũ repleta prudẽtia: ⁊ fe=
νεῖν πεπληρωμένη φρονήματι, καὶ τὸν ἐν
minẽ cogitationẽ masculino aio excitãs:
ἀνδρικῷ λογισμὸν ἄρσενι θυμῷ διεγείρασα, λέ
cẽs ad eos. nõ scio q̃mõ in
γουσα πρὸς αὐτούς. οὐκ οἶδ' ὅπως εἰς τὴν
meo apparuistis vtero: neq̃ ego spũm
ἐμὴν ἐφάνητε κοιλίαν, οὐδὲ ἐγὼ τὸ πνεῦμα
⁊ vitã vobis donaui: ⁊
καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν ἐχαρισάμην, καὶ τὴν
cuiusq̃ cõglutinationẽ nõ ego cõpegi.
ἑκάστου συγκρίσιν οὐκ ἐγὼ διεπηξάμην.
igitẽ mũdi cõditor q̃ forma
τοιγαροῦν ὁ τοῦ κόσμου κτίστης ὁ πλά
uit hoiũ natiuitatẽ
σας ἀνθρώπου γένεσιν ooooooooooooo

τ olim inuenit gñationẽ:τ spũm
καὶ πάντων ἐξευρὼν ἥνισιν, καὶ τὸ πνεῦμα
τ vitã vobis iterũ dat cũ
καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν πάλιν ἀποδίδωσι μετ'
mia: vt nũc despicitis vos ꝓpt eius
ἐλέους, ὡς νῦν ὑπεροπτεῖτε αὐτὸς διὰ τοὺς αὐτοῦ
legẽ. at antioch⁹ arbitrãs contẽ
νόμους. ὁ δὲ ἀντίοχος διόμενος καταφρονεῖ
ni τ cõtumeliosam despicãs voce:
δεικνὺς τὴν ὀνειδίζουσαν ὑφορώμενος φωνήν,
adhuc iuniore supstitẽ: nõ solũ ꝑ verba
ἔτι τῆ νεοτέρου περιόντος, οὐ μόνον διὰ λόγων
faciebat adhortationẽ: sed τ pin
ἐποιεῖτο τὴν παρακλησιν, ἀλλὰ καὶ διόρ
ramãta affirmabat: iuniꝰ ditatũ τ bea=
κων ἐπίσου, ἅμα πλουτιεῖν καὶ μακαρι=
tũ effectũ trãslatũ a pa
σὺν ποιήσειν μεταθέμενον ἀπὸ τῶν πα=
triis: τ amicũ habitũ τ necessaria ꝑbitu=
τρίων, καὶ φίλον ἕξειν καὶ χρείας ἐμπο=
rũ. at adolescẽte nequaq̃ attendẽ=
σεύσειν. τοῦ δὲ νεανίου μηδαμῶς προσέ=
te: aduocãs rex
χοντος, προσκαλεσάμενος ὁ βασιλεὺς τὴν
matrẽ hortabat vt esset adolescẽtis
μητέρα παρανεῖ φράσαι τοῦ μειρακίου
cõsiliatrix in salutẽ. multis ãt illo ad=
σύμβουλον ἐπὶ σωτηρίᾳ. πολλὰ δὲ αὐτῇ πα
hortãte: ꝓmisit suasurã filio.
ρανέσαντος, ἐπηνέσαντο πείσειν τὸν υἱόν.
inclinata ãt ad eũ: deridẽs
προσκύψασα δὲ αὐτῷ, χλευάσασα τὸν
crudelẽ tyrãnũ sic dixit patria
ὠμοτύραννον οὕτως ἔφησε τῇ πατρῴᾳ
voce. fili miserẽ mei q̃ in vtero posita
φωνῇ. υἱὲ ἐλέησόν με τὴν ἐν γαστρὶ περιενέγ
ui te mẽses nouẽ τ lacte dedi tibi
κασά σε μῆνας ἐνιαυτὸν καὶ ἐθήλασά σε
ãnos tres: τ alui te τ du=
ἔτη τρία, καὶ ἐκτρέψασά σε καὶ ἀγαγοῦ
xi in etatẽ istam: τ molestias
σα εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην, καὶ τροφοφο
educãtiõis sustinui. peto te nate: respicientẽ
ρήσασαν. αἰτῶ σε τέκνον, ἀναβλέψαντα
ad celũ τ terrã τ q̃ sũt in e=
εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐ=
is oia videntẽ: cognoscere q̃ nõ ex
τοῖς πάντα ἰδόντα, γνῶναι ὅτι οὐκ ἐξ
existib⁹ fecit ipa deus: τ
ὄντων ἐποίησεν αὐτὰ ὁ θεός, καὶ τὸ τῶν
holim gen⁹ ita fit. ne timeas
ἀνθρώπων φύλον οὕτω γίνεται. μὴ φοβηθῇς
carnificẽ istũ: sed fratrib⁹
τὸν δήμιον τοῦτον, ἀλλὰ τῶν ἀδελφῶν
dign⁹ fact⁹: suscipe mortẽ: vt
ἄξιος φανέντος, ἐπίδεξαι τὸν θάνατον, ἵνα
in mia cũ fratrib⁹ tuis reci
ἐν τῷ ἐλέει σὺν τοῖς ἀδελφοῖς σου κομί=
piã te. adhucãt hac cessante ado
σωμαί σε. ἔτι δὲ ταύτης καταλιγούσης ὁ νε
lescẽs ait: quẽ expectatis? nõ obedio
ανίας εἶπε, τίνα μένετε; οὐκ ὑπακούω τοῦ
precepto regis: at prece=
προστάγματος τοῦ βασιλέως, τοῦ δὲ προστάγμα
pto obedio legis date pa
τος ἀκούω τοῦ νόμου τοῦ δοθέντος τοῖς πα
trib⁹ nr̃is ꝑ moysem. tu xo om=
τράσιν ἡμῶν διὰ μωυσέως. σὺ δὲ πά=
nis malitie inuẽtor fact⁹ in he
σης κακίας εὑρετὴς φανέντος εἰς τοὺς ἑβ=
breos: nõ effugies man⁹ dei.
ραίους, οὐ μὴ διαφύγῃς τὰς χεῖρας τοῦ θεοῦ.

quicq̃ omnium inuenit originem &
spiritum vobis iterum cum misericor=
dia reddet & vitam: sicut nunc vosmet
ipos despicitis propter leges eius. An=
tiochus autem contẽni se arbitratus si=
mul & exprobrantis voce despecta: cũ
adhuc adolescentior superesset: non so
lum verbis hortabatur: sed & cum iura
mento affirmabat diuitem se & beatu3
facturum & translatum a patriis legib⁹
amicum habiturum: & res necessarias
ei prebiturum. Sed ad hec cum adoles=
cens nequaq̃ inclinaretur: vocauit rex
matrem & suadebat ei vt adolescenti fie
ret in salutem. Cum autem multis eam
verbis esset hortatus promisit suasura3
se filio suo. Itaq̃ inclinata ad illum irri=
dens crudelem tyrannum: ait patria vo
ce. Fili mi miserere mei que te in vtero
nouem mensib⁹ portaui & lac triẽnio
dedi & alui: & in etatem istam perduxi.
Peto nate vt aspicias ad celum & terrã
& ad omnia que in eis sunt: & intelligas
quia ex nihilo fecit illa deus & hominũ
genus: ita fiet vt non timeas carnifice3
istum: sed dignus fratribus tuis effectus
particeps suscipe mortem: vt in illa mi
seratione cum fratribus tuis te recipiã.
Cum hec illa adhuc diceret: ait adoles=
cens. Quem sustinetis? Nõ obedio pre
cepto regis: sed precepto legis que da=
ta est nobis per moysem. Tu vero qui
inuentor omnis malicie factus es in he
breos: non effugies manum dei. Nos
enim pro peccatis nostris hec patimur.
Et si nobis propter increpationẽ & cor
reptionem dominus deus noster modi
cum iratus est: sed iterum reconciliabi
tur seruis suis. Tu autẽ o sceleste & om=
nium hominum flagitiosissime noli fru
stra extolli vanis spebus in seruos eius
inflãmatus. Nondum enim omnipotẽ
tis dei & omnia inspicientis iudiciũ effu
gisti. Nam fratres mei modico nunc do
lore sustentato sub testamento eterne
vite effecti sunt: tu vero iudicio dei iu=
stas super bie tue penas exolues. Ego
autem sicut & fratres mei animã & cor=
pus meum trado pro patriis legibus in
uocans deum maturius genti nostre ꝑ
pitium fieri: teq̃ cum tormentis & ver
beribus confiteri q̃ ipse est deus solus.
In me vero & in fratribus meis desinet
omnipotentis ira que super omne ge=
nus nostrum iuste superducta est. Tunc
rex accensus ira: in hunc super omnes
crudelius deseuit: indigne ferens se de=
risum. Et hic itaq̃ mundus obiit ꝑ om=
nia in domino confidens. Nouissime
autẽ post filios & mater consumpta est.
Igitur de sacrificiis & de nimiis crude=
litatibus satis dictum est.

Capitulum octauum.

IVdas vero machabeus: & qui cum
illo erant introibant latenter in ca=
stella: et conuocantes cognatos & amí=
cos: & eos qui permanserant in iudais=
mo assumentes: eduxerunt ad se

noo cũ ꝓpt nr̃a pcta pati=
ἡμεῖς γὰρ διὰ τὰς ἑαυτῶν ἁμαρτίας πά=
mur. si ãt causa increpatiõis τ correptio
χομεν. εἰδὲ χάριν ἐπιπλήξεως καὶ παιδεί
nis viuẽs dñs cõtra nos parti trat⁹ est:
ας ὁ ζῶν κύριος ὑμῶν βραχέως ἐπώργισται,
τ itẽq̃ reconciliabit̃ suis ser
καὶ πάλιν καταλλαγήσεται τοῖς ἑαυτοῦ δού
uis. tu ãt o sceleste τ omi holim
λοις. σὺ δὲ ὦ ἀνόσιε καὶ πάντων ἀνθρώπων
flagitiosissime nõ frustra extollaris: fre=
μιαρώτατε μὴ μάτην μετεωρίζου, φυσατ=
mẽs incertis expectatiõib⁹ ꝓtra ele
τόμενος ἀδήλοις ἐλπίσιν ἐπὶ τοὺς οὐρανί
ctos tuos elevãs manũ. nõdũ enim
ους παῖδας ἐπαιρόμενος χεῖρα. οὔπω γὰρ
oipotẽtis inspectoris dei iudi
τὸν τοῦ παντοκράτορος ἐπόπτου θεοῦ κρί=
cũ effugisti. nos ãt nũc nostri
σιν ἐκπέφευγας. οἱ μὲν γὰρ νῦν ἡμέτεροι
fratres q̃ breuẽ sustinuerũt labores
ἀδελφοὶ βραχὺν ὑπενέγκαντες πόνον,
eterne vite sub testamẽto dei ceciderũt
αἰωνίου ζωῆς ὑπὸ διαθήκην θεοῦ πεπτώκα
tu xo dei iudicio iustas pe
σι. σὺ δὲ τῇ τοῦ θεοῦ κρίσει δίκαια τὰ πρό
nas superbie feres. ego ãt si=
σιμα τῆς ὑπερηφανίας ἀποίσῃ. ἐγὼ δὲ κα
cut fratres τ corp⁹ τ aiam
θάπερ οἱ ἀδελφοὶ καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν
trado pro patriis legib⁹: imo
παραδίδωμι περὶ τῶν πατρῴων νόμων, ἐπι
cano deũ ꝓpitiũ cito gẽti
καλούμενος τὸν θεὸν ἵλεων ταχὺ τῷ ἔθνει
fieri. τ te cũ questionib⁹ τ xbe=
γενέσθαι. καὶ σὲ μετὰ ἐπισμῶν καὶ μαστί=
rib⁹ cõfiteri: q̃ sol⁹ ipse
γων ἐξομολογήσασθαι, ὅτι μόνος ἐστὶν ὁ θεός. ἐν ἐμοὶ δὲ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς μου
est. in me xo τ fratrib⁹ meis
θεός ἐστιν. ἐν ἐμοὶ δὲ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς μου
cessare oipotentis irã
παύσει τὸν τοῦ παντοκράτορος ὀργὴν τὸν
sup oẽ nr̃m gen⁹ iuste sup
ἐπὶ τὸ σύμπαν ἡμῶν φῦλος δικαίως ἐπεγ
ducta. irat⁹ ãt fact⁹ rex: in
ηγμένον. ἐκάνμος δὲ θυμούμενος ὁ βασιλεύς, τοῦ
hũc sup alios pessime inuec⁹
τον παρὰ τοὺς ἄλλους χειρίστως ἀπέτυ=
est: amare ferẽs ob subsãnationẽ.
σε, πικρῶς φέρων ἐπὶ τῷ μυκτηρισμῷ.
τ hic igit mũde obiit omni
καὶ οὗτος οὖν κατὰ κόσμον μετέλλαξε πάντι
no in dño cõfidẽs. nouissima
λῶς ἐπὶ τῷ κυρίῳ πεποιθώς. ἐσχάτη
ãt filios mater mortua est.
ãt filios mater mortua est. q̃
δὲ τῶν υἱῶν ἡ μήτηρ ἐτελεύτησε. τὰ
igit circa sacrificia τ
μὲν οὖν περὶ τοὺς σπλαγχνισμοὺς καὶ τὰς
eminentes crudelitates hucusq̃ de=
ὑπερβαλλούσας ἀκίας ἐπιτρεπόντων δε=
clarata sunt.
δηλώσθω.

Ca. 8.

IVδας ãt maccabe⁹ τ q̃ cũ
Ἰούδας δὲ ὁ μακκαβαῖος καὶ οἱ σὺν
eo: intrãtes latebat in
αὐτῷ, πάντες εἰσπορευόμενοι λεληθότως εἰς
castellis hortabant̃ cogna=
τὰς κώμας προσεκαλοῦντο τοὺς συγγε=
tos: τ q̃ pmanserũt in iu=
νεῖς, καὶ τοὺς μεμενηκότας ἐν τῷ ἰου=
daismo assumẽtes: cõgregauerũt
δαϊσμῷ προσλαβόμενοι, συνήγαγον

sex mille. ⁊ inuocabãt dñm
ἑξακισχιλίους· καὶ ἐπεκαλοῦντο τὸν κύριον
vt aspiceret ab eis afflictũ
ἐπιδεῖν τὸν ὑπὸ πάντων καταπονούμενον
ppli: miserek ãt ⁊ tẗpli ab
λαόν, οἰκτῆραι δὲ καὶ τὸν τόπον τὸν ὑπὸ τῶν
impijs hoib⁹ cõtaminati: miserek
ἀσεβῶν ἀνθρώπων βεβηλωθέντα, ἐλεῆσαι
ãt ⁊ exterminate ciuitatis ⁊ q̃ fu=
δὲ καὶ τὴν καταφθειρομένην πόλιν καὶ μέλ
tura erat solo equata fieri: ⁊ clamã
λουσαν ἰσόπεδον γενέσθαι, καὶ τῶν κατα
tẗ ad se sanguinẗ audiret:
βοώντων πρὸς αὐτὸν αἱμάτων εἰσακοῦσαι,
memorarek ãt ⁊ innocentũ in
μνησθῆναι δὲ καὶ τῆς τῶν ἀναμαρτήτων νη
fantũ iniquã pditionẗ: ⁊ de
πίων παρανόμου ἀπωλείας, καὶ περὶ τῶν
facinõ cõra nomẗ ei⁹ blasphemijs:
βρομένων εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ βλασφημιῶν,
⁊ scelestoo abominarek. facto ãt macca
καὶ μισοπονηρῆσαι. βρόμενος δὲ ὁ μακκαβαῖ
be⁹ in cõgregatõe intolerabilis tã gẗi
ος ἐν συνάγματι, ἀνυπόστατος ἦν τοῖς ἔθνε
b⁹ efficebat ira dñi in miti
σιν ἐγίνετο τῆς ὀργῆς τοῦ κυρίου εἰς ἔλεον
versã. ciuitates ãt ⁊ castella inspe=
τραπείσης· πόλεις δὲ καὶ κώμας ἀπροσο=
rate veniẗo succẽdebat. ⁊ op=
δοιπόρητος ἐρχόμενος ἐνεπίμπρα· καὶ τὰς ἐπι
portuna loca occupãs: nõ pau
καίρους τόπους ἐκπολαμβάνων, οὐκ ὀλί=
cos hostibũ in fugã vertẗs: maxime
γους τῶν πολεμίων τροπούμενος, μάλιστα
noctes ad huiuscemodi insidias
τὰς νύκτας πρὸς τὰς τοιαύτας ἐπιβουλὰς
aduersrices accipiebat. ⁊ fama q̃dã
συνεργοὺς ἐλάμβανε· καὶ λαλιά τις τῆς
fortitudinis ei⁹ diffundebat vbiq̃. vi=
ἀνανδρίας αὐτοῦ διεχεῖτο πανταχῆ· συνο=
dẗs ãt philipp⁹ paulatim ad pse
δεύων δὲ ὁ φίλιππος κατὰ μικρὸν εἰς πρόσω
cũ veniẗ vim: frequenti⁹ ãt
πιὼν ἐρχόμενον τὸν ἄνδρα, πυκνότερον δὲ
in psperitatib⁹ pcedente: ad pto
ἐν ταῖς εὐημερίαις προβαίνοντα, πρὸς πτο
lemeũ celesyrie ⁊ phenicie va=
λεμαῖον τὸν κοίλης συρίας καὶ φοινίκης γρα
lẗ scripsit vt auxiliũ ferret re=
πτὸν ἔγραφεν ἐπιβοηθεῖν τοῖς τοῦ βα=
gio negotijs. ille ãt cito assi=
σιλέως πράγμασιν· ὁ δὲ ταχέως προχει
mẗs nicanorẗ patrocli ex
ρισάμενος νικάνορα τὸν τοῦ πατρόκλου τῶν
primoribũ amicis misit subdẽs oige=
πρώτων φίλων ἀπεστείλεν ὑποτάξας παμ
nos gentes nõ paucioes vigiti milibũ:
πολλὰ ἔθνη οὐκ ἐλάττους τῶν δισμυρίων,
vt omne iudeoꝝ deleret gen⁹.
ὡς σύμπαν τῶν ἰουδαίων ἐξᾶραι γένος.
adiunxit ãt ei ⁊ gorgiã vim du
συνέκρινε δὲ αὐτῷ καὶ γοργίαν ἄνδρα στρα
cẗ ⁊ in bellicis vsib⁹ expẗiã
τηγὸν καὶ ἐν πολεμικαῖς χρείαις πεῖραν
hẗntẗ. cõstituit ãt nicanor tributũ
ἔχοντα. διεκόσαρο δὲ ὁ στρατηγὸς τὸν φόρον
regi romanio ex his tallẗo
τῷ βασιλεῖ τοῖς ῥωμαίοις ὄντα τελατ=
4. Re. 19.g. 15.c. Infra. rũ duoꝝ milibũ ex iudeoꝝ capti
τῶν δισχιλίων ἐκ τῆς τῶν ἰουδαίων αἰχ
uitate vt suppleret. statim ãt in
μαλωσίας ἐκπληρώσειν. εὐθὺς δὲ εἰς

fex milia viros. Et inuocabant dominũ vt respiceret in populum qui ab omnibus calcabatur: & misereretur tẗplo qd cõtaminabatur ab impiis. Misereretur etiam exterminio ciuitatis que esset ilico complananda: & vocem sanguinis ad se clamantis audiret: memoraretur quoq̃ iniquissimas mortes paruulorũ innocentium: & blasphemias nomini suo illatas: & indignaretur super his. At machabeus congregata multitudine intolerabilis gentibus efficiebatur. Ira enim domini in misericordiam cõuersa est. Et superueniens castellis & ciuitatibus improuisus succendebat eas: & opportuna loca occupans non paucas hostium strages dabat. Maxime autem noctib⁹ ad huiuscemodi excursus ferebatur: & fama virtutis ei⁹ vbiq̃ diffundebatur. Videns autem philippus paulatim virum ad profectum venire: ac frequentius res ei cedere prospere: ad ptolemeum ducem celessyrie & phenicis scripsit: vt auxiliũ ferret regis negocijs. At ille velociter misit Nicanorem patrocli de primoribus amicum datis ei de permixtis gentibus armatis non minus viginti milib⁹: vt vniuersum iudeorum genus deleret adiunctio ei & gorgia viro militari: & in bellicis rebus experientissimo. Constituit autem nicanor regi vt tributum quod romanis erat dandum duo milia talentorum de captiuitate iudeorum supplere ret. Statimq̃ ad maritimas ciuitates misit conuocans ad coemptionem iudaicorũ mancipiorum: promittens se nonaginta mancipia talento distracturũ: non respiciens ad vindictam que eum ab omnipotente esset consecutura. Iudas autem vbi comperit: indicauit his qui secum erant iudeis nicanoris aduẽtum. Ex quibus quidam formidantes & non credentes dei iusticie in fugã vertebantur: alii vero si qui de his supererant veniebant simulq̃ dominũ deprecabantur vt eriperet eos de impio nicanore qui eos priusq̃ in cominus veniret vendiderat. Et si non propter eos propter testamentũ tamen quod erat ad patres eorum: & propter inuocationem sancti et magnifici nominis ei⁹ super ipsos. Conuocatis autem machabeus septem milibus qui cũ ipso erãt: rogabat ne hostibus reconciliarentur: neq̃ metuerent inique venientium ad uersum se hostium multitudinem: sed fortiter contenderent ante oculos habentes cõtumeliam que loco sancto ab his iniuste esset illata: itẗq̃ ludibrio habite ciuitatis iniuriam: adhuc etiam veterum instituta conuulsa. Nam illi quidem armis confidunt ait simul & audacia: nos autem in omnipotẗte domino qui potest & venientes aduersum nos: & vniuersum mundũ vno nutu delere confidimus. Ammonuit autem eos & de auxiliis dei que facta sunt erga parentes: & q̃ sub senacherib centũ octogintaquinq̃ ooooooooooooooooooooooooooo

maritimas ciuitates misit
πὰς παραθαλασσίους πόλεις ἀπέστειλε
vocans ad emptionẗ iudeoꝝ co=
προκαλούμενος ἐπ' ἀγορασμὸν ἰουδαίων σω
pos: pmittens nonaginta corpora
μάτων, ὑπισχνούμενος ἐνενήκοντα σώματα
talẗo traditurũ. nõ expe=
τελάνου παραχωρήσειν. οὐ προσδεχόμε
ctãs q̃ ab cõpotente futura
νος τὴν παρὰ τοῦ παντοκράτορος μέλλου
erat sequi cõtra se vltionẗ.
σαν παρακολουθήσειν ἐπ' αὐτῷ δίκην. τῷ
at inde cõpertũ fuit de nicano
δὲ ἰούδα προσέπεσε περὶ τῆς τοῦ νικάνο
ris aduẽtu. ⁊ cũ declarasset hiis q̃ cũ eo
ρος ἐφόδου· καὶ μεταδόντος τοῖς σὺν αὐ=
aduentũ exercit⁹: q̃ sor
τῷ τὴν παρουσίαν τοῦ στρατοπέδου, οἱ δὲ
midabãt ⁊ nõ credẽbãt dei
λιποψυχοῦντες καὶ ἀπιστοῦντες τὴν τοῦ θεοῦ
iusticie: infugã cõuertebãt seipos: ⁊ alio loco rece
δίκην, ἀποδιδράσκον ἑαυτούς, καὶ ἐξιστάν=
debãt. alij vero relicta oia vẗde
τες· οἱ δὲ τὰ περιλειπομενα πάντα ἐπω
bãt simul ãt dñm deprecabãt vt eriget
λουν· ὁμοῦ δὲ τὸν κύριον λιτανεύσασθαι
eos q̃ ab impio nicanore antẗq̃ cõ=
τοὺς ὑπὸ τοῦ δυσσεβοῦς νικάνορος πρὶν συν
gredereꝝ vẗditi erãt: ⁊ si nõ ppẗ ipsos
τυχεῖν πεπραμένους, καὶ εἰ μὴ δι' αὐτοὺς
saltẗ ppẗ q̃ erãt ad patres eorũ pa=
ἀλλὰ διὰ τὰς πρὸς τοὺς πατέρας αὐτῶν διαθή
cta: ⁊ ppter sup ipsos inuocationẗ
κας, καὶ ἕνεκα τῆς ἐπ' αὐτοὺς ἐπικλήσεως
venerãdi ⁊ magnifici nominis e=
τοῦ σεμνοῦ καὶ μεγαλοπρεποῦς ὀνόματος αὐ
ius. cõgregãs ãt maccabe⁹ eos q̃ circa
τοῦ· συναγαγὼν δὲ ὁ μακκαβαῖος τοὺς περὶ
ipm erãt nũero sex mille hos
αὐτὸν ὄντας τὸν ἀριθμὸν ἑξακισχιλίους πα
tabat ne abterrerenꝝ hosti=
ρεκάλει μὴ καταπλαγῆναι τοῖς πολεμί=
bũ: neq̃ metuerẽt iniuste ve=
οις, μὴ δὲ ὑπολαβεῖν τὴν τῶν ἀδίκως πα
nientũ aduersum se gentũ multitudi
ραγινομένων ἐπ' αὐτοὺς ἐθνῶν πολυπλαθί
nẗ. pugnarẗ ãt generose ante oculos
αν. ἀγωνίσασθαι δὲ γενναίως πρὸ ὀφθαλ=
los recipiẗes iniuste in scrũm
μῶν λαβόντας τὴν ἀδίκως εἰς τὸν ἅγιον
locũ factã ab illis cõtumeliã
τόπον συντετελεσμένην ὑπ' αὐτῶν ὕβριν
⁊ illuse ciuitatis iniu
καὶ τὸν τῆς ἐμπεπαγμένης πόλεως ἀλογισ
riã. adhuc ãt pteriti instituti disso
μόν. ἔτι δὲ τὴν τῆς προγονικῆς πολιτείας κα
lutionẗ. illi namq̃ armis cõfidũt
τάλυσιν. οἱ μὲν γὰρ ὅπλοις πεποίθασιν
simul ⁊ audacia ait. nos ãt in
ἅμα καὶ τόλμαις ἔφησεν· ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τῷ
omnipotente deo q̃ potest ⁊ veniẗ
παντοκράτορι θεῷ δυναμένῳ καὶ τοὺς ἐρχο
tes aduersũ nos ⁊ vniuersũ mũdũ in vno
μένους ἐφ' ἡμᾶς καὶ τὸν ὅλον κόσμον ἐν ἑνὶ
nutu delere cõfidim⁹. emar
νεύματι καταβαλεῖν πεποιθαμεν· προσανα
rãs ãt eis ⁊ erga pge=
λιξάμενος δὲ αὐτοῖς καὶ τοῖς ἐπὶ τῶν προ
nitores facta auxilia: ⁊ q̃ sub
γόνων θρομβίας ἀντιλήψεις, καὶ τὸν ἐπὶ
senacherim centũ octoginta quinq̃
σενναχηρὶμ τὸν ἑκατὸν ὀγδοηκοντα πέντε

milia ḋmō pierſit. ⁊ qō in ba
χιλιάδων ὡς ἀπώλοντο. καὶ τὴν ἐν τῇ βα
bylonia aduerſus galatas pelliū
βυλωνίᾳ τὴν πρὸς τοὺς γαλάτας παράτα
fuit. vt oēs ad rē
ξιν φοβηθέντες. ὡς οἱ πάντες ἐπὶ τὴν χρεί
venerūt octo milia cū macedonib⁹ quat
αν ἦλθον ὀκτακισχίλιοι σὺν μακεδόσι τε
tor mille. macedonib⁹ hesitāti=
τρακισχιλίοις. τῶν μακεδόνων ἀπορουμέ
bus: octo mille duodeci decē milia
νων, οἱ ὀκτακισχίλιοι τοὺς δώδεκα μυριάδας
peremerūt ob facū ipsis a ce
ἀπώλεσαν διὰ τὴν φοβηθέντων ἀνοίας ἀπ' οὐ
lo auxiliū. ⁊ vtilitatē multā acce
ρανοῦ βοήθειαν. καὶ ὠφέλειαν πολλὴν ἔλα
perūt. ppt q̄ audaces eos cōstitu=
βον. ἐφ' οἷς εὐθαρσεῖς ἀνοὺς παρασκε
ens, ⁊ patos pro legib⁹ ⁊
σας καὶ ἐνοίμους ὑπὲρ τῶν νόμων καὶ τῆς
patria mori q̄dripartitū exer
πατρίδος ἀποθνήσκειν τετραμερίστι τὸ στρά
citū fecit: cōstitutis ⁊ fratres
τευμα ἐποίησε, τάξας καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
suos duces vtriusq̄ ordinis:
ἀνοῦ προσηγορευθέντας ἑκατέρας τάξεως,
simonē ⁊ iosephū ⁊ ionathan: subiū=
σίμωνα καὶ ἰώσηφον καὶ ἰωνάθαν, ὑποτα
ciēs vnicuiq̄ mille supra quingē
ξας ἑκάστῳ χιλίους πρὸς τοῖς πεντακοσί
tos. adhuc āt ⁊ eleazarū cū legisset
οις. ἔτι δὲ καὶ ἐλεάζαρον παρακαλοῦς τὴν
sacrū libruū: ⁊ dedisset signū dei ad
ἱερὰν βίβλον, καὶ δοὺς σύνθημα θεοῦ βο
iutorij: primi ordinis ipse dux
θείας, τῆς πρώτης τάξεως ἀνὴρ προηγού=
cōmisit cū nicanore. facto āt il=
μενος συνέβαλε τῷ νικάνορι. βοηθοῦντος δὲ αὐ
lius oīpotente adiutore: interfece
τοῖς τοῦ παντοκράτορος συμμάχου, κατέσ=
rūt ex hostib⁹ supra nouē mille:
φαξαν τῶν πολεμίων ὑπὲρ τοὺς ἐννακισχιλί
vulneratos āt ⁊ mēbris muti
ους, τραυματίας δὲ καὶ τοῖς μέλεσιν ἀκατα'
los maiorē partē nicanoris exerci
ρους τὸ πλεῖστον μέρος τῆς τοῦ νικάνορος στρατι
tus fecerūt. oēs āt fugere coegerūt.
ᾶς ἐποίησαν. πάντας δὲ φυγεῖν ἠνάγκασαν.
at pecunias illorū q̄ venerāt ad
τὰ δὲ χρήματα τῶν παραγενομένων ἐπὶ τὴν
emptionē ipsorū acceperūt. ꝓsequētes āt
ἀγοραστὴν αὐτῶν ἔλαβον. συνδιώξαντες δὲ
eos diu: cessauerūt ab hora con
αὐτοὺς ἱκανοί, ἀνέλυσαν ὑπὸ τῆς ὥρας συγ
clusi. erat.n. dies āte sabbatū: ob quā cau
κλεισθέντες. ἦν γὰρ ἡ πρὸ τοῦ σαββάτου, διὰν ἀ=
sam nō diu perstiterūt insequentes
τίαν οὐκ ἐμακροτόνησαν καταπερίχοντες
illos. arma colligētes ꝛo eorū ⁊
αὐτούς. ὁπλολογήσαντες δὲ αὐτοὺς καὶ τὰ
spolia exuētes inimicorū in
σκῦλα ἐκδύσαντες τῶν πολεμίων πρὸς τὸ
sabbato erāt. vehemēter bēdicētes
σάββατον ἐγίνοντο. περισσῶς εὐλογοῦντες
⁊ cōfitentes deo q̄ seruauit
καὶ ἐξομολογούμενοι τῷ κῷ' τῷ διασώσαντι
in die hāc initiū mīe istil=
εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην ἀρχὴν ἐλέους σαξαν
lānis cis. post āt sabbatū debi
τος αὐτοῖς. μετὰ δὲ τὸ σάββατον τοῖς κατα
tos eis. ⁊ viduis ⁊ orphanis diui=
λείποις καὶ ταῖς χήραις καὶ ὀρφανοῖς μερί=

milia perierunt: & de prelio quod eis ad
uersus galatas fuit i babylonia vt om=
nes vbi ad rem ventum est macedoni=
bus sociis hesitātibus ipsi sex milia so
li peremerunt centum viginti milia p
pter auxilium illis datum de celo: & be=
neficia pro his plurima consecuti sunt.
His verbis cōstantes effecti sunt: & pro
legibus et patria mori parati. Consti=
tuit itaq̄ fratres suos duces vtriq̄ ordi
ni simonem & iosephum & ionathan su
biectis vnicuiq̄ millenis & quingente=
nis: ad hoc etiam ab esdra lecto illis san
cto libro & dato signo adiutorii dei: in
prima acie ipse dux cōmisit cum nica=
nore. Et facto sibi adiutore omnipoten
te interfecerunt super nouem milia ho
minum: maiorem autem partem exer
citus nicanoris vulneribus debilem fa=
ctum fugere compulerunt. Pecu=
niis vero eorum qui ad emptionem
ipsorum venerant sublatis ipsos vsq̄q̄
q̄ persecuti sūt: sed reuersi sūt hora cō=
clusi. Nam erat ante sabbatum: quam
ob causam non perseuerauerunt inse=
quentes. Arma autem ipsorum & spo=
lia congregantes: sabbatum agebant
benedicentes dominum: qui liberauit
eos in isto die: misericordie initium stil
lans in eos. Post sabbatum vero debili=
bus & orphanis & viduis diuiserūt spo
lia: & residua ipsi cum suis habuere. His
itaq̄ gestis & cōmuniter ab omnib⁹ fa
cta obsecratione: misericordem do=
minum postulabant vt in finem seruis
suis reconciliaretur. Et ex his qui cum
timotheo & bacchide erant cōtra se cō
tendentes super viginti milia interfece
rūt: & munitiōes excelsas obtinuerūt:
& plures predas diuiserunt equam por
tionem debilibus pupillis & viduis: sed
& seniorib⁹ facientes. Et cum arma eo
ru3 diligenter collegissent: omnia com
posuerunt in locis opportunis. Residua
vero spolia hierosolymam detulerunt:
& philarche3 qui cu3 timotheo erat in
terfecerunt virum scelestu3 qui in mul
tis iudeos afflixerat. Et cum epinicia
agerent in hierosolymis eos qui sacras
ianuas incenderunt: id est callisthenem
cum in quoddam domicilium refugis
sent incenderūt: digna eis mercede pro
impietatibus suis reddita. Facinorosis=
simus autem nicanor qui mille nego=
ciantes ad iudeorum venditionem ad=
duxerat: humiliatus auxilio domini ab
his quos nullos existimauerat deposi=
ta veste glorie per mediterranea fugiēs
solus venit antiochiam: summam infelici
tatem de interitu sui exercitus consecu
tus. Et qui promiserat romanis se tri
butum restituere de captiuitate hiero=
solymorum: predicabat nunc protecto
rem deum habere iudeos et ob ipsum
inuulnerabiles esse: eo q̄ sequerentur
leges ab ipso constitutas.

Capitulum nonum.

dēteo de spoliis: residua ipsi
σαντες ἀπὸ τῶν σκύλων, τὰ λειπὰ ἀνοῖ
⁊ pueri partiti sunt. hec āt cū gesta
καὶ τὰ παιδία ἐμερίσαντο. ταῦτα δὲ διαπρα
sunt ⁊ cōmunē obsecrationē faciētes:
ξάμενοι καὶ κοινὴν ἱκετείαν ποιησάμενοι, τὸν
misericordē dēm postulabāt i finē reconcilia
ἐλεήμονα κῦ' ἵνα εἰς τέλος καταλλαγῶ=
ri suis suis ⁊ eos q̄ circa timotheū
σι τοῖς ἀυτοῦ δούλοις καὶ τοὺς περὶ τιμόθεον
⁊ bacchidē cōfirmati supra
καὶ βακχίδην συνεστηκότας ὑπὲρ τοὺς
viginti milia ipsorū interfecerūt: ⁊ munitionū
δισμυρίους αὐτῶν ἀνεῖλον, καὶ ὀχυρωμάτων
excelsū valde cōpotes facti sūt. ⁊ spo
ὑψηλῶν εὖ μάλα ἐγκρατεῖς ἐγένοντο. καὶ λά'
lia plura diuiserūt: equales portiōe se
φυρα πλείονα ἐμερίσαντο, ἰσομοίρους αὐτῆς
⁊ debilib⁹ ⁊ orphanis ⁊ viduis
καὶ τοῖς ἀκτημόσι καὶ ὀρφανοῖς καὶ χήραις
adhuc āt ⁊ senioribus facientes. arma
ἔτι δὲ καὶ πρεσβυτέροις ποιήσαντες. ὅπλα
colligētes āt illorū: diligenter ea
λογισάμενοι δὲ αὐτοὺς, ἐπιμελῶς πάντα
cōposuerūt in opportunis locis.
συνέθεσαν εἰς τοὺς ἐπικαίρους τόπους. τὰ
D
at residua spolia tulerūt in hierosolymā.
δὲ λειπὰ τῶν σκύλων ἤνεγκαν εἰς ἱεροσό'
lyma. at philarchē q̄ circa timothe
λυμα. τὸν δὲ φιλάρχην τὸν περὶ τὸν τιμόθε
um interfecerūt scelestissimū virū ⁊ q̄ i multis
ον ἀνεῖλον ἀνοσιώτατον ἄνδρα καὶ πολλὰ
iudeos afflixerat. epinicia
τοὺς ἰουδαίους ἐπιλελυπηκότα. ἐπινίκια
ꝛo agētes in patria: q̄ succēderat
ἄγοντες ἐν τῇ πατρίδι, τὸν ἐμπρήσαντα
sacras ianuas callisthenē icēderūt
τοὺς ἱεροὺς πυλῶνας καλλισθένη ὑφῆψαν
in vnū domūculū refugientē: ⁊ dignū
εἰς ἓν οἰκίδιον πεφευγότα, καὶ τὸν ἄξιον τῆς
impietate tulit mercedē. at impien
δυσσεβείας ἐκομίσατο μισθόν. ὁ δὲ τρισαλι
tissimus nicanor q̄ mille mercatores ad
τήριος νικάνωρ ὁ τοὺς χιλίους ἐμπόρους ἐπὶ
E
vēditionē iudeorū duxerat: humilia
τὴν πρᾶσιν τῶν ἰουδαίων ἀγαγών, ταπεινω
tus ab his q̄ apō se reputari fuerāt infi
θεὶς ὑπὸ τῶν κατ' οὐδὲν τομιζομένων ἐλαχί'
mi esse: dēi auxilio gloriam depo
στων εἶναι, τῇ τοῦ κῦ βοηθείᾳ τὴν δεξιὰν ἀπο
nēs vestē p mediterranea fugitiui
θέμενος διὰ τῆς μεσογείου φεύγων
modo solitarū se facīēs: venit antio
πρόσω ἔρημος ἑαυτὸν ποιήσας, ἦκεν ἀντιό
chiā sup oēs ꝓsperat⁹ in eter
χειαν ὑπὲρ ἅπασαν εὐημερήσας ἐπὶ τῇ τοῦ στρα
cit⁹ interitu. ⁊ q̄ romanis promise
τοῦ διαφθορᾷ. καὶ ὁ τοῖς ῥωμαίοις ἀνελάμβα
rat tributū de eorū q̄ in hierosolymis capti
νος φόρον ἀπὸ τῆς τῶν ἐν ἱεροσολύμοις αἰχ=
uitate restituturū: nūciauit
μαλωσίας κατορθώσεσθαι, κατήγγελλεν
protectorē habere dēū tu=
ὑπέρμαχον ἔχειν τὸν θεὸν τοὺς ἰου=
deos: ⁊ ꝓpē modū hāc inuul
δαίους, καὶ διὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἀτρω'
nerabiles esse iudeos: q̄ sequē=
τους εἶναι τοὺς ἰουδαίους, διὰ τὸ ἀκο=
tur sunt ab eo cōstitu=
λουθεῖν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ προστεταγμέ=
ta leges.
τοις νόμοις.

A Γίνετο δὲ τότε καιρὸν ἐκεῖνον ἐτύγχανεν
antioch⁹ reuersus inhoneste ex ijs q̃ circa
ἀντίοχος ἀναλελυκὼς ἀκόσμως ἐκ τῶν περὶ
persidã locis. intrauerat enim in eã q̃
τὴν περσίδα τόπων. εἰσελελύθει γὰρ εἰς τὴν
dicitur ꝓpolis: & tentauit
λεγομένην περσέπολιν, καὶ ἐπεχείρησεν
sacra spoliare & ciuitatẽ obtinere. ᾧ δὲ οὐκ
ἱεροσυλεῖν καὶ τὴν πόλιν συνέχειν. διὸ δὴ
multitudine cõcurrẽte ad armor
τῶν πλειόνων ὁρμησάντων ἐπὶ τὴν τῶν ὅπλ
auxilijs: fugati sunt. & cõtigit κῆφ in fu
βοηθείαις, ἐτράπησαν. καὶ συνέβη τρεπόμε
gam antiochũ ab indigenis: tur
νον τὸν ἀντίοχον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, ἀχρὶ
pem reditũ facere: cum ita ille
μονὰ τὴν ἀναζυγὴν ποιήσασθαι. ὄντι δὲ αὐτῷ
in ecbatanis cõperta sũt q̃ erga nicano
κατ' ἐκβάτανα πρὸς Νικάνορα καὶ Τιμόθεον
re & timotheũ gesta sunt. ela
ρα καὶ τοὺς περὶ Τιμόθεον γεγενημένα. ἐπαρ
tus ãt ira arbitrabat & eos q̃ fugaue
θεὶς δὲ τῷ θυμῷ ὤετο καὶ τὴν τῶν πεφυγα
rant se malignitatẽ in iudeos
B δικότων αὐτὸν κακίαν εἰς τοὺς Ἰουδαίους
retorsurũ. ideo q̃ iussit aurigã
ἐπιστρεφέσθαι. διὸ συνέταξε τὸν ἁρματηλά
incessanter agitantẽ expedire
την ἀδιαλείπτως ἐλαύνοντα κατανύειν τὸν
iter. ex celo iã iudicio vegẽte
πορείαν. τῆς ἐξ οὐρανοῦ δίκης κρίσεως συνούσης
eũ. sic esti superbe dixit. cernite
αὐτῷ. οὕτω γὰρ ὑπερηφάνως εἶπε. πολυανδ
riũ iudeorũ hierosolymã faciẽ ve
δρεῖν Ἰουδαίων ἱεροσόλυμα ποιήσω πάρα
niens illuc. at oꝝ dẽs de
δείσμος ἐκεῖ. ὁ δὲ παντοκράτωρ κύριος ὁ τῆς
ifrl: percussit eũ insanabili & invisi
τοῦ Ἰσραὴλ, ἐπάταξεν αὐτὸν ἀνιάτῳ καὶ ἀορά
bili plaga. stati ãt vt ipse finiuit
τῳ πληγῇ. ἄρτι δὲ αὐτοῦ καταλήξαντος τὸν
sermonẽ: apprehẽdit eũ imedicabilis visce
λόγον, ἔλαβεν αὐτὸν ἀνήκεστος τῶν σπλάγχ
rũ dolor: & amara iternorũ tormẽ
νων ἀλγηδὼν καὶ πικραὶ τῶν ἔνδον βάσα
ta: valde iuste eũ q̃ multis & no
νοι, πάνυ δικαίως τὸν πολλαῖς καὶ ξενίζου
uis calamitatib⁹ aliorũ viscera torse
σαις συμφοραῖς ἑτέρων σπλάγχνα βασα
rat. ille ãt nequãq̃ a iactãtia cessa
νίσαντα. οὐδ' οὐδαμῶς τῆς ἀγερωχίας ἔλη
bat. adhuc ãt & supbia repler⁹
φθη. ἔτι δὲ καὶ τῆς ὑπερηφανείας ἐπιπλήρω
C erat: igniẽ spirãs furore in iu
τον, πῦρ πνέων τοῖς θυμοῖς ἐπὶ τοὺς Ἰου
deos: & ꝓcipiẽs festinare iter.
δαίους, καὶ κελεύων ἐπιτείνειν τὴν πορείαν.
cõtigit ãt & cadere eũ de cur
συνέβει δὲ καὶ πεσεῖν αὐτὸν ἐκ τοῦ ἁρμα
ru q̃ ferebat ipetu: & grauj casu
τος φερομένου ῥαίω, καὶ δυχερεῖ πτώματι
cadenti oia mẽbra corporis
πειρωμένου πάντα τὰ μέλη τοῦ σώματος
vexari. ille ãt q̃ nup sibi videbat
ἐκπορεύεσθαι δὲ ἄρτι δοκῶν τοῖς τῆς
maria fluctib⁹ iperare ꝓpterea q̃ supra
θαλάσσης κύμασιν ἐπιτάσσειν διὰ τὴν ὑπερ
holes arrogãtiã: & statera mõtũ
βολὴν ἀλαζονείας, καὶ πλησιάζειν τὰ τῶν ὀρέων
arbitrat⁹ altitudines appẽdere: i terra cersio in
ὕψη ζυγίζειν, κατὰ γῆν φερόμενος ἐν

Odem tempore antiochus inhoneste reuertebatur de perside. Intrauerat enim in eam que dicitur persepolis & tentauit expoliare templũ: & ciuitatem opprimere: sed multitudine ad arma concurrẽte: in fugam versi sunt: & ita contigit vt antiochus post fugam turpiter rediret. Et cum venisset circa egbathanam recognouit que erga nicanorem & timotheum gesta sunt. Elat⁹ autem in ira: arbitrabatur se iniuriam illorum qui se fugauerant posse in iudeos retorq̃re: ideoq̃ iussit agitari currum suum sine intermissione agẽs iter: celesti eum iudicio perurgente: eo q̃ ita superbe locutus est se venturum hierosolymã: & congeriem sepulchri iudeorum eam facturum. Sed qui vniuersa conspicit dñs deus israel percussit eum insanabili & inuisibili plaga. Vt enim finiuit huncipsum sermonem apprehendit eum dolor dirus viscerum & amara internorum tormenta. Et quidem satis iuste: quippeq multis & nouis cruciatibus aliorum torserat viscera: licet ille nullo modo a sua malicia cessaret. Super hoc aũt superbia repletus ignes spirans animo in iudeos: & precipiens accelerari negocium: contigit illum impetu euntem de curru cadere: & graui corporis collisione membra vexari. Isq̃ qui sibi videbatur etiam fluctibus maris imperare: supra humanum modum superbia repletus: & montium altitudines in statera appendere: nunc humiliatus ad terram in gestatorio portabatur: manifestam dei virtutes in semet ipso contestans: ita vt de corpore impii vermes scaturirent: ac viuentes in doloribus carnes eius effluerent: odore etiã illius & fetore exercitus grauaretur. Et qui paulo ante sidera celi contingere se arbitrabatur: eum nemo poterat propter intolerantiã fetoris portare. Hinc igitur cepit ex graui superbia deductus: ad agnitionem sui venire diuina ãmonitus plaga: per momenta singula doloribus suis augmenta capientibus. Et cum nec ipse iam fetorem suum ferre posset: ita ait. Iustum est subditum esse deo: & mortalem nõ paria deo sentire. Orabat autem hic scelestus dominum a quo non esset misericordiam consecuturus: & ciuitatem ad quam festinãs venisebat: vt eas ad solum deduceret ac sepulchrum congestorum faceret: nũc optat liberam reddere & iudeos quos nec sepultura quidem se dignos habiturum: sed auibus ac feris diripiendos traditurum: & cum paruulis exterminaturum dixerat: equales nunc athenienses facturum pollicetur: templum etiã sanctum quod prius expoliauerat: optimis donis ornaturũ & sancta vasa multiplicaturum: & pertinẽtes ad sacrificia sumptus de reditibus suis prestaturus: super hec & iudeum se futurum: & oẽm locum terre perambulaturum: & predicaturum dei potestatem. Sed non cessantibus doloribus superuenerat enim in eum iustum dei iudicium: desperans

gestatorio portabat: manifestã dei omnipotentiã demostrãs. ita vt & τὴν δύναμιν ἐνδιατρίβοντος. ὥς τε καὶ
de corpore impij vermes
ἐκ τοῦ σώματος τοῦ δυσσεβοῦς σκώληκας
scaturirẽt. & viuẽtis in doloribꝰ & tormẽ
ἀναζῆν. καὶ ζῶντος ἐν ὀδύναις καὶ ἀλγη
tis: carnes eiꝰ caderẽt. pre
δόσι, τὰς σάρκας αὐτοῦ διαπίπτειν. ὑπὸ
sũt odore eiꝰ: ois exercitus
δὲ τῆς ἰσμῆς αὐτοῦ, πᾶν τὸ στρατόπε
tus grauarẽt ob putredinẽ & eũ q̃ pa
δον βαρύνεσθαι τὴν σηπεδόνα. καὶ τὸν μι
ulo ante celestia sidera cõtige
κρῷ πρότερον τῶν οὐρανίων ἄστρων ἅπτε
re videbat portare neno pote
σθαι δοκοῦντα παρενεγκεῖν οὐδεὶς ἐδύνα
rat ob fetoris tolerabilẽ granitatẽ. hic
το διὰ τὸ τῆς ἰσμῆς ἀφόρητον βάρος. ἐνταῦθα
igit cepit a multa superbia dẽtinere
οὖν ἤρξατο τὸν πολὺν τῆς ὑπερηφανείας λήγειν
vulnerat⁹: & in agnitionẽ venire
τιθραυσμένος, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἔρχεσθαι
diuino flagellorũ momẽtis augmẽtat⁹ in
θείαι μάστιγι, κατὰ στιγμὴν ἐπιτιθέμενος τοῖς
doloribꝰ. & neq̃ odore suũ po
ἀλγηδόσι. καὶ μηδὲ τῆς ἰσμῆς αὐτοῦ δυ
tens ferre hec ait. iustũ est
νάμενος ἀνέχεσθαι τοῦτ' ἔφη. δίκαιον
subdi deo: & nõ mortalẽ esse
ὑποτάσσεσθαι τῷ θεῷ, καὶ μὴ θνητὸν ὄντα
paria deo supere. orabat ãt scelest⁹ ad
ἰσόθεα φρονεῖν. ἤυχετο δὲ ὁ μιαρὸς πρὸς
eũ q̃ nõ tã ei⁹ misericꝰ erat dñm
ὃν οὐκ ἔτι αὐτὸν ἐλεήσοντα. διαπόρευ οὕτω
dicẽs. ipam q̃dẽ sanctã ciuitatẽ ad quã festinãs
λέγων. τὴν μὲν ἁγίαν πόλιν ἣν ἐσπεύδων
veniebat solo equatã vt faceret & ceme
πᾶσαν ἐξίσωσον ποιῆσαι καὶ πο
teriũ edificaret: liberã facta
λυκόδρομον ἐκοδομῆσαι, ἐλευθέραν ἀναδεῖ
rũ: at iudeos: quos decreuerat neq̃
ξαι, τοὺς δὲ Ἰουδαίους, οὓς διεγνώκει μηδὲ
sepultura dignatus: auib⁹ bestiis ãt cũ
ταφῆς ἀξιώσειν, οἰωνοβρώτους δὲ σὺν τοῖς
paruulis ꝓiectus fore: eos eos
νηπίοις ἐκρίψειν θηρίοις, πάντας ἀνοῦς
equales athenienslib⁹ facturus. q̃ ãt ꝓius
ἴσους Ἀθηναίοις ποιήσειν. ὃν δὲ πρότερον
spoliauerat sanctũ tẽplũ: optimis do
ἐσκύλευσεν ἅγιον νεὼν, καλλίστοις ἀναθή
nis ornatus. & sancta vasa mul
μασιν κοσμήσειν. καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη πο
tiplicaturus. & pertinẽtes ad sacrificia
τὸν πλείονα, τοῖς θυσίας προσά
ptuo ex ꝓpriis reditib⁹ ꝓstatus.
ξειν ἐκ τῶν ἰδίων προσόδων χορηγήσειν.
sup ãt hec & iudeũ futurus: &
πρὸς δὲ τούτοις καὶ Ἰουδαῖον ἔσεσθαι, καὶ
oẽm locũ habitabilẽ pambulanus nũ
πάντα τόπον οἰκητὸν ἐπελεύσεσθαι κα
ciantẽ dei potestatẽ. nequa
ταγγέλλοντα τὸ τοῦ θεοῦ κράτος. οὐδαμῶ
quã ãt cessantib⁹ doloribꝰ: superuenerat
μὴς δὲ ληγόντων τῶν πόνων, ἐπελελύ
rat eũ in eũ iustũ dei iudi
θει γὰρ ἐπ' αὐτὸν δικαία ἡ τοῦ θεοῦ κρί
cũ: de se desperans:
σις. τὰ καθ' αὐτὸν ἀπελπίσας, ωωωω

BIBLIOTECA NACIONAL

scripsit ad iudeos subsci=
ἔγραψε πρὸς τοὺς ἰουδαίους τὴν ὑποτεταγμε
ptā epistolā deprecatiōis ordinē habentē:
μίμνον ἐπιστολὴν ἱκετηρίας τάξιν ἔχουσαν,
cōtinentē ūt sic. bonis inde=
περιέχουσαν δὲ οὕτως· τοῖς χρηστοῖς ἰουδαί
is ciib⁹ multū gaudere ⁊ vale=
οις τοῖς πολίταις πολλὰ χαίρειν καὶ ὑγιαί
re ⁊ esse felicos rex ⁊ dux
νειν καὶ εὐπραττειν βασιλεὺς καὶ στρατηγὸς
antiochꝰ. si valetis ⁊ filij ⁊
ἀντίοχος· εἰ ἔρρωσθε καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰ
ppria: ex sentētia est vobis. in celo
ἴδια, κατὰ γνώμην ἐστὶν ὑμῖν· εἰς οὐρανὸν τὴν
spem habēs vrm honorio ⁊ benino
ἐλπίδα ἔχων ὑμῶν τὴν τιμὴν καὶ τὴν εὔνοι=
lātie recordatꝰ sū benigne. reuersus de
αν ἀεὶ ἐμνημονεύων φιλοστόργως. ἐπαναγων ἐκ
persie locis: ⁊ inci=
τῶν περὶ τὴν περσίδα τόπων, καὶ πιστεύ
dēs in infirmitatē grauitatē habētē: necessariū
σων ἀδυναμίᾳ δυχέρειαν ἔχουσιν, ἀναγκαῖον
duxi curā habere cōmunis oim secu
ἡγησάμην φροντίσαι τῆς κοινῆς πάντων ἀσ
ritatis: nō desperās de me
φαλείας, οὐκ ἀπογινώσκων τὰ κατ' ἐμαυ=
ipo: sed habēs multā spē effugiē=
τόν, ἀλλ' ἔχων πολλὴν ἐλπίδα διαφεύξα=
di infirmitatē. cōsiderās ūt ⁊ pater
σθαι τὴν ἀδυναμίαν. θεωρῶν δὲ ὅτι καὶ ὁ πατὴρ
quib⁹ tēporib⁹ ad supiora loca duxit
καθ' οὓς καιροὺς εἰς τοὺς ἄνω τόπους ἐστρατο
exercitū: ostēdit cū q̄ successur⁹ erat: vt
πέδευσεν, ἀνέδειξε τὸν διαδεχόμενον, ὅπως
si q̄d p̄ter opinionē accideret vel ⁊ nūciare
ἐάν τι παρὰ δόξαν ἀπαντήσει, ἢ καὶ πρακθῆ
tur q̄d difficile: scirēs idigene
λεῖ τι δυσχερές, εἰδότες οἱ κατὰ τὴν χώραν
cui relicte erāt res: nō turba=
ὡ καταλελειμμένα τὰ πράγματα, μὴ ἐπιστρε
rēnt. ad ūt hec cōsiderās ad
ψάσθωσαν. πρὸς δὲ τούτοις καταννοῶν τὴν πα
iacētes potētes ⁊ vicinos re=
ρακειμένους δυνάστας καὶ γειτνιῶντας βασι
gno tēporib⁹ attendētes ⁊ expectā=
λείαν τοῖς καιροῖς ἐπέχοντας καὶ προσδο
tes q̄d eueniat: designaui
κῶντας τὸ ἀπαντησόμενον, ἀναδείξας τὸν
filiū antiochū regē. quē sepe recur
υἱὸν ἀντίοχον βασιλέα· ὃν πολλάκις ἐπιστρε
rēs in supiora regna: apō pluri=
φῶν εἰς τὰς ἐπάνω σατραπείας, τοῖς πλεί
mos vrm deponebā ⁊ cōmēdabā.
σοις ὑμῶν παρακατεθέμην καὶ συνέστων.
scripsi ūt ad eū subscripta.
γέγραφα δὲ πρὸς αὐτὸν τὰ ὑποτεταγμένα.
hortor igit vos ⁊ peto: memores
παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς καὶ αἰτῶ, μεμνημένους
beneficiorū cōmunit ⁊ p̄uatim: vt vnusq̄q
τῶν εὐεργεσιῶν κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν, ἕκαστον
conseruet cētem amicitiā erga me ⁊
συντηρεῖν τὴν οὖσαν εὔνοιαν εἰς ἐμὲ καὶ τὸν
filiū. certꝰ sum cū q̄ benigne ⁊ hu
υἱόν. πέπεισμαι γὰρ αὐτὸν ἐπιεικῶς καὶ φι
mane sequentē mēs ꝓposita
λανθρώπως παρακολουθοῦντα τῇ ἐμῇ προαιρέσει
obscuriū vobis. ille igit homi
συμπεριενεχθήσεσθαι ὑμῖν. ὁ μὲν οὖν ἀνδρο
cida ⁊ blasphem⁹ pessime passus:
φόνος καὶ βλασφημίας τὰ χείριστα παθών,
vt alios tractauit: in pegrina fra i mōtib⁹
ὡς ἑτέρους διέθηκεν, ἐπιξένης ἐν τοῖς ὄρεσι

scripsit ad iudeos in hunc modum de=
precationis epistolam hec continētem.
Optimis ciuibus iudeis: plurimam salu
tem & bene valere: & esse felices: rex &
princeps antiochus. Si bene valetis &
filii vestri: & ex sentēcia vobis cūcta sūt:
maximas agimus gratias. Et ego in in
firmitate constitutus: vestri autem me=
mor benigne reuersus de p̄sidis locis:
& in infirmitate graui apprehensus: ne
cessarium duxi pro comuni vtilitate cu
ram habere: nō desperans memetip̄m:
sed spem multam habens effugendi in
firmitatem. Respiciens autem q̄ & pa=
ter meus quibus temporibus in locis
superioribus ducebat exercitum osten
dit qui post se susciperet principatum:
vt si quid contrarium accideret: aut dif
ficile nunciaretur: scientes hi qui in re=
gionibus erant cui esset rerum sūma de
relicta non turbarentur. ad hec consi=
derans de proximo potentes quosq̄ &
vicinos temporibus insidiantes & euē=
tum expectantes: designaui filium meū
antiochum regem: quem sepe recurrēs
in superiora regna multis vestrum cō=
mendabam: & scripsi ad eum que subie
cta sunt. Oro itaq̄ vos & peto memo=
res beneficiorum publice & priuatim vt
vnusquisq̄ conseruet fidem ad me & ad
filium meum. Confido enim eum mo=
deste & humane acturum & sequentem
propositum meum: & cōmunem vobis
fore. Igitur homicida & blasphem⁹ pes
sime percussus: & vt ipse alios tractaue
rat: peregre in montibus miserabili obi
tu vita fūctus est. Transferebat autem
corpus philippus collactaneus eius qui
metuens filium antiochi: ad ptolemeū
philometorem in egyptum abiit.

Capitulum decimum.

Machabeus autem & qui cū eo erāt
domino se protegente templum q
dem et ciuitatem recepit: aras autem q̄s
alienigene per plateas extruxerant: itē
q̄ delubra demolit⁹ est. Et purgato tē=
plo aliud altare fecerunt: & de ignitis la
pidibus igne concepto sacrificia obtule
runt post biennium: & incensum & lu=
cernas & panes propositiōis posuerūt.
Quibus gestis rogabant dominū pro
strati in terram: ne amplius talibus ma
lis inciderent. Sed & si quando peccas=
sent vt ab ipso mitius corriperentur: &
non barbaris ac blasphemis hominib⁹
traderentur. Qua die autem templum
ab alienigenis pollutum fuerat: conti=
git eadem die purificationem fieri vice
sima & quinta mensis qui fuit casleu.
Et cum letīcia diebus octo egerunt in
modum tabernaculorum: recordantes
q̄ ante modicum temporis diem solen
nem tabernaculorum in montibus &
in speluncis more bestiarum egerant:
propter q̄d thyrsos & ramos virides &
palmas preferebant ei: qui prosperauit
mundare locum suum. Et decreuerunt
cōmuni precepto et decreto vniuerse
genti iudeorum omnibus annis agere
dies istos. Et antiochi quidem ooooo

misero obitu cōmutauit vitā. porta=
διηγήσω μέρος κατέστρεψε τὸν βίον. παρεκο
bat ūt coep⁹ philipp⁹ collactāe⁹
μίζετο δὲ τὸ σῶμα φίλιππος ὁ σύντροφος
eius. q̄ ⁊ metuēs filiū antiochi:
αὐτοῦ· ὃς καὶ διεκλαπεὶς τὸν υἱὸν ἀντιόχου,
ad ptolemeū philometorē in egy=
πρὸς πτολεμαῖον τὸν φιλομήτορα εἰς αἴγυ=
ptū abiit.

Ca. 10.

Machabeus ūt ⁊ q̄ cū eo dño
Μακκαβαῖος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τῷ κυ'
ducēte coē: ipm q̄dē tēplū recuperauerūt
προάγοντος ἀνηρούν, τὸ μὲν ἱερὸν ἐκομίσαντο
⁊ vrbē: at in foro a=
καὶ τὴν πόλιν, τοὺς δὲ κατὰ τὴν ἀγορὰν βω=
mas ab alienigenis stru=
μοὺς ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων διδημιουργημέ=
ctas: adhuc ūt ⁊ delubra demolitꝰ est. ⁊
νους, ἔτι δὲ καὶ τὰ τεμένη κατείλεσαν. καὶ
tēplū purgātes: aliud altare
τὸν ναὸν καθαρίσαντες, ἕτερον θυσιαστήριον
fecerūt. ⁊ incādentes lapides: ⁊ ignē
ἐποίησαν· καὶ πυρώσαντες λίθους, καὶ πῦρ
ex hio accipiētes obtulerūt sacrificiū post
ἐκ τούτων λαβόντες ἀνήνεγκαν θυσίαν με=
biēniū tēpo: ⁊ incēsiū ⁊ lucernas:
τὰ διετῆ χρόνον, καὶ θυμίαμα καὶ λύχνους,
⁊ panū ꝓpositionē fecerūt. hec
καὶ τῶν ἄρτων τὴν προθεσιν ἐποιήσαντο· πα=
ūt cū fecissent: rogauerūt oīm p̄ndē
τα δὲ ποιήσαντες, ἐδέησαν τὸν κν' μὴ πει=
tes sup vētrē: ne ālīs⁹ inciderēt in
τις ἐπὶ κακίαν, μηκέτι περιπεσεῖν τοιού
hec mala: sed si q̄n ⁊ peccauerint:
τοις κακοῖς, ἀλλ' ἐάν ποτε καὶ ἁμάρτωσιν,
ab eo cū benignitate corriperēt: ⁊
ὑπ' αὐτοῦ μετ' ἐπιεικείας παιδεύεσθαι, καὶ
nō blasphemis ⁊ barbaris gēib⁹ tra=
μὴ βλασφήμοις καὶ βαρβάροις ἔθνεσι παρ=
derēt. in q̄ ūt die tēplū ab alieni
αδίδοσθαι. ἐν ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ὁ ναὸς ὑπὸ ἀλλο=
genis pollutū est: cōtigit in eadē
φύλων ἐβεβηλώθη, συνέβη κατὰ τὴν αὐτὴν
die purificationē fieri tēpli:
ἡμέραν τὸν καθαρισμὸν γενέσθαι τοῦ ναοῦ, τῇ
quinta ⁊ victima mēsis: q̄ est chasleu.
πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός, ὃς ἐστι χασλεύ.
⁊ cū letīcia egerūt diēs octo tabna
καὶ μετ' εὐφροσύνης ἦγον ἡμέρας ὀκτὼ σκηνω
culorū modo: memores q̄ ante mo
μάτων τρόπον, μνημονεύοντες ὡς πρὸ μι=
dicū tēporis in tabnaculorū festo in
κροῦ χρόνου τὴν τῶν σκηνῶν ἑορτὴν, ἐν τοῖς
mōtib⁹ ⁊ in speluncis ferarū more
ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς σπηλαίοις θηρίων τρόπον
fuerāt solitarū. q̄ obrē thyrsos ⁊ ra=
ἦσαν μεμενηκότες. διὸ θύρσους καὶ κλά
mos pulchros ītē et palmas habētes:
δους ὡραίους ἔτι δὲ φοίνικας ἔχοντες,
hymnos referebāt ei q̄ prosperauit
ὕμνους ἀνέφερον τῷ εὐοδώσαντι κατα
ri suū locū. decreuē=
ρίσαι τὸν ἑαυτοῦ τόπον. ἐδογμάτι=
rūt ūt cū cōmuni precepto ⁊
σαν δὲ μετὰ κοινοῦ προσάγματος καὶ
decreto vniuerse iudeorū
ψηφίσματος παντὶ τῷ τῶν ἰουδαίων
genti singulis ānis agere hos dies
ἔθνει κατ' ἐνιαυτὸν ἄγειν τὰς δὲ πάσας ἡμέ
eo. ⁊ q̄dē antiochi
ρας· καὶ τὰ μὲν τῆς ἀντιόχου τοῦ ooo

appellatus est nobilis obit
προσαγορευθέντος ἐπιφανοῦς τελευτᾷ
ita se habuit. nũc ãt ea q̃ de eupatore
οὕτως εἶχε. νυνὶ δὲ τὰ κατὰ τὸν εὐπάτορα
antiocho filio ãt impij gesta sũt decla
ἀντίοχον υἱὸν δὲ τοῦ ἀσεβοῦς πράγματα δηλώ
rabim⁹: ea abcuriãtes cõtinua
σομεν ἐστά, συντέμνοντες τὰ συνέχοντα
bellorũ mala. hic cũ suscepis=
C τῶν πολέμων κακά. οὗτος γὰρ παραλα=
set regnũ: designauit sup nego
βὼν τὴν βασιλείαν, ἀνέδειξεν ἐπὶ τῶν πρα
cia syriã quãdã. celeo ãt syrie τ
γμάτων λυσίαν τινά. κοίλης δὲ συρίας καὶ
phenicie ducẽ primariũ. ptoleme⁹
φοινίκης στρατηγὸν πρώτερον. πτολεμαῖος
cũ vocat⁹ macer iusticiã cõser=
οὖν ὁ καλούμενος μάκρων τὸ δίκαιον συντη
uare eligẽs erga iudeos ppẽ
ρεῖν προῃρούμενος εἰς τοὺς ἰουδαίους διὰ τὴν
facta in eos iniuriã: tẽtabat reos erga
γεγονυῖαν εἰς αὐτοὺς ἀδικίαν, ἐπειρᾶτο τὰ πρὸς
illos pacifice agere. vnde accusã=
αὐτοὺς εἰρηνικῶς διεξάγειν. ὅθεν κατηγορού=
tus ab amicis apũd eupatorẽ
μενος ὑπὸ τῶν φίλων πρὸς τὸν εὐπάτορα,
D τ proditor frequẽter audiẽs: eo q̃
καὶ προδότης πολλάκις ἀκούων, διὰ τὸ τὴν
cypriũ sibi creditã a philometore
κύπρον ἐμπιστευθεὶς παρὰ τοῦ φιλομήτορος
deseruisset: τ ad antiochũ nobilẽ
ἐκλιπεῖν, καὶ πρὸς ἀντίοχον τὸν ἐπιφανῆ
trãsisset: neq̃ nobilẽ potestãte gloſe
ἀναχωρῆσαι, μετ' εὐθὺς τὴν ἐξουσίαν ἐξευ
administrãs. venenũ seipsũ relicit
φραίνας. φαρμακεύσας ἑαυτὸν ἐξέλιπε
vitã. gorgias ãt cũ esset dux
τὸν βίον. γοργίας δὲ ὁ μέδιος στρατηγὸς τῶν
locorũ: aduenas accipiebat: τ assidue cõtra
τόπων, ξενοτροφεῖ, καὶ παρεῖκεν πρὸς
iudeos bellũ gerebat. simul xo cũ
ἰουδαίους ἐπολεμοτροφεῖ. ὁμοῦ δὲ τοῦ
hoc τ idumei cõpotes opportunũq̃
τῷ καὶ οἱ ἰδουμαῖοι ἐγκρατεῖς ἐπικαίρων
munitionũ cõtes: exercebãt iude=
ὀχυρωμάτων ὄντες, ἐγύμναζον τοὺς ἰουδαί
os: τ fugatos a hierosoly
E ους, καὶ τοὺς φυγαδευθέντας ἀπὸ ἱεροσολυ=
mis suscipiẽtes debellare tẽta=
μων προσλαβόμενοι πολεμοτροφεῖν ἐπει=
bat. q̃ ãt circa maccabeũ facien=
χείρουν. οἱ δὲ περὶ τὸν μακκαβαῖον ποιησά
tes orationẽ: τ cõtes desi
σάμενοι λιτανείαν, καὶ ἀξιώσαντες τὸν θεὸν
derãtes litaniẽ, deq̃ adiutorẽ eis esse: cõtra idu=
συμμαχον αὐτοῖς γενέσθαι, ἐπὶ τὰ τῶν ἰδου
meorũ munitionũ ipetũ fecerũt. qb⁹ τ insi=
μαίων ὀχυρώματα ὥρμησαν. οἷς καὶ προσ
stãtes fortiter: cõpotes facti sũt
βαλόντες ἰσχυρῶς, ἐγκρατεῖς ἐφάνη
locorũ: oẽs q̃ q̃ in muro
τῶν τόπων, πάντας τε τοὺς ἐπὶ τῶν τείχεσι
pugnabãt vicisim. interemerũt ãt
μαχομένους ἀνῄρουν. κατέσφαξαν δὲ τοὺς
occurrẽtes: interfecerũt xo nõ min⁹ vigi
ἐμπεσόντας, ἀνεῖλον δὲ οὐχ ἧττον τῶν δισ
ti milib⁹. cũ fugissent ãt nõ min⁹
μυρίων. συμφυγόντων δὲ οὐκ ἐλάττον τῶν ἐν
nouẽ milib⁹ in duas turres fortes val=
νεακιχιλίων εἰς δύο πύργους ἰσχυροὺς ἐυμά
de: τ oia q̃ ad obsidionẽ habẽ=
λα, καὶ πάντα τὰ πρὸς πολιορκίαν ἔχον=

qui appellatus est nobilis vite excessus
ita se habuit. Nunc autẽ de eupatore an
tiochi impii filio q̃ gesta sunt narrabi=
mus: breuiãtes mala q̃ in bellis gesta sũt.
Hic enim suscepto regno constituit su=
per negocia regni lysiam quendam phe
nicis & syrie militie principem. Nam
ptolemeus qui dicebatur macer: iusti te=
nax erga iudeos esse constituit: & pre=
cipuẽ propter iniquitatẽ que facta erat
in eos & pacifice agere cum eis. Sed ob
hoc accusatus ab amicis apud eupato=
rem cum frequenter proditor audiret
eo q̃ cyprum creditam sibi a philome=
tore deseruisset & ad antiochum nobi=
lem translatus: etiam ab eo recessisset:
veneno vitam finiuit. Gorgias autem
cum esset dux locorum: assumptis adue
nis frequenter iudeos debellabat. Iu=
dei vero qui tenebant opportunas mu
nitiones fugatos ab hierosolymis susci
piebant: & bellare tentabant. Hi vero
qui erant cum machabeo per oratiões
dominum rogãtes vt esset sibi adiutor:
impetũ fecerunt in munitiones idume
orum multaq̃ vi insistentes loca obti=
nuerunt: occurrentes interimerunt: &
omnes simul non minus vigintiquin=
q̃ milibus trucidauerunt. Quidam au
tem cũ confugissent in duas turres val
de munitas: omnem apparatum ad re=
pugnandum habentes: machabeus ad
eorum expugnationem relicto simone
& iosepho: utemq̃ zacheo eisq̃ qui cu5
ipsis erant satis multis: ipse ad eas que
amplius perurgebant pugnas conuer
sus est. Hi vero qui cũ simone erant cu
piditate ducti a quibusdã qui in turrib⁹
erant suasi sunt pecunia & septuaginta
milibus didrachmis acceptis dimiserũt
quosdam effugere. Cum autem macha
beo nunciatum esset quod factum est
principibus populi congregatis: accu=
sauit q̃ pecunia fratres vendidissent ad
uersarius eorum dimissis. Hos igitur p
ditores factos interfecit: & confestim
duas turres occupauit. Armis autẽ ac
manibus omnia prospere agẽdo in dua
bus munitionibus plusq̃ viginti milia
perenit. Et timotheus q̃ prius a iudeis
fuerat superatus cõuocato exercitu pe
regrine multitudinis & congregato eq
tatu asiano aduenit quasi armis iudeã
capturus. Machabeus autem & qui cũ
ipso erant appropinquante illo depre=
cabantur dominum: caput terra aſper
gẽtes: lumbosq̃ cilitiis precincti: ad al
taris crepidinem prouoluti: vt sibi pro=
pitius: inimicis autem eorum esset ini=
micus: & aduersariis aduersaretur: sicut
lex dicit. Et ita post orationem sumptis
armis longius de ciuitate procedentes
& proximi hostibus effecti resederũt.
Primo autem solis ortu vtriq̃ commi=
serunt: isti quidem victorie & prosperi
tatis sponsorem cum virtute dominus
habentes:

tes: maccabe⁹ ad vrgentes locos
τας, ὁ μακκαβαῖος εἰς ἐπείγοντας τόπους
relinquẽs simonẽ τ iosephũ: adhuc ãt τ
ἀπολιπὼν σίμωνα καὶ ἰώσηφον, ἔτι δὲ καὶ
zachei τ q̃ cũ eo multos ad
ζακχαῖον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἱκανοὺς πρὸς
hos obsidionẽ: ipse secessit. q̃
τὴν τούτων πολιορκίαν, αὐτὸς ἐχωρίσθη. οἱ
ãt circa simonẽ pecunie auidi a
δὲ περὶ τὸν σίμωνα φιλαργυρήσαντες ὑπὸ
dhuãdã q̃ in turrib⁹ pseuasi sunt argẽ=
τινων τῶν ἐν τοῖς πύργοις πεισθέντες ἀργυ
to. septies ãt decẽ milia drachmarũ accipiẽ=
ρίου. ἑπτάκις δὲ μυριάδας δραχμὰς λαβόν
tes: permiserũt quosdã effugere. cũ nũcia=
τες, ἐάσαί τινας διαφυγεῖν. προσαγγεί=
tũ esset ãt maccabeo de eo q̃ factũ ẽ.
θεντος δὲ τῷ μακκαβαίῳ περὶ τοῦ γεγονότος,
congregãs ꝓcipes ppli: accusã
συναγαγὼν τοὺς ἡγουμένους τοῦ λαοῦ, κατη=
uit q̃ pecunia vẽdidissent fra=
γόρησεν ὡς ἀργυρίου πεπράκασι τοὺς ἀδελ
tres: aduersarios cẽtra eos dimit=
φούς, τοὺς πολεμίους κατ' αὐτῶν ἀπολυ=
tentes. hos q̃dẽ igit̃ p̃ditores facto
σαντες. τοὺς μὲν οὖν προδότας φονεύσας
interfecit: τ cõfestim duas tur=
ἀπέκτεινε, καὶ παραχρῆμα τοὺς δύο πύρ
res occupauit. at armis omni=
γους κατελάβετο. τοῖς δὲ ὅπλοις τὰ πάν
no in manib⁹ ꝓsperat⁹: perenit in
τα ἐν ταῖς χερσὶν ἐυοδούμενος, ἀπώλεσεν ἐν
duab⁹ munitionib⁹ plusq̃ viginti
τοῖς δυσὶν ὀχυρώμασι πλείους τῶν εἴκοσι
mille. timothe⁹ ãt q̃ ꝓus superat⁹ fuit a
ρίων. τιμόθεος δὲ ὁ πρότερον νικηθεὶς ὑπὸ τῶν
iudeis: cõgregãs pegrinos exercit⁹ mul=
ἰουδαίων, συναγαγὼν ξένας δυνάμεις πολυ
tos: τ q̃ asie erãt ecq=
πλείους, καὶ τοὺς τῆς ἀσίας ἱππεῖς ἱκα
tos cõgregãs nõ paucos: affuit q̃si
νοὺς συναθροίσας οὐκ ὀλίγους, παρῆν ὡς
armis capturus iudeã. q̃ ãt
δορυάλωτον λαβεῖν τὴν ἰουδαίαν. οἱ δὲ
circa maccabeũ appropinquãte eo
περὶ τὸν μακκαβαῖον συνεγγίζοντος αὐτοῦ
ad supplicatões dei: terra capita asp=
πρὸς ἱκετείαν τοῦ θεοῦ, γῆν τὰς κεφαλὰς κατε
gentes τ lũbos cilitijs cingẽ
πάσαντες καὶ τὰς ὀσφύας σάκκοις ζώσαν
tes: ad eũ q̃ est e regione altaris crepi
τες, ἐπὶ τὴν ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου κρη
dinẽ procidẽtes: rogabãt ꝓpitũ ei
πῖδα προσπεσόντες, ἱλεῶν αὐτοῖς
fiũ: inimicũ esse inimicis suis:
γενέσθαι, ἐχθρεῦσαι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν,
τ aduersari aduersantib⁹: sicut
καὶ ἀντικεῖσθαι τοῖς ἀντικειμένοις, καθὼς
lex declarat. cũ fuissent ãt post ora
ὁ νόμος διασαφεῖ. ποιήσαντες δὲ ἀπὸ τῆς δεή
tionẽ: assumẽtes arma: ꝓcesserũt ab
σεως, ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα, προῆλθον ἀπὸ
vrbe nimis. appropinquãtes ãt
τῆς πόλεως ἐπιπλεῖον. συνεγγίσαντες δὲ
inimicis: in se ipsis fuerũt. nũq̃ ãt
τοῖς πολεμίοις, ἐφ' ἑαυτῶν ἦσαν. ἄρτι δὲ
solis ortu diffuso: cõmiserũt viri
τῆς ἀνατολῆς διαχυθείσης, προσέβαλον ἑκά
q̃. isti q̃dẽ sponsorẽ habẽtes ꝓsperitatis τ vi
τεροι. οἱ μὲν ἔγγυον ἔχοντες εὐημερίας καὶ νί
ctorie cũ virtute: in dñũ refugiũ:
κης μετ' ἀρετῆς, τὸν ἐπὶ τὸν κύριον καταφυγόν,

illi ãt duce certaminũ cõstituẽtes
οἱ δὲ καθηγεμόνα τῶν ἀγώνων ποιούμενοι τὸν
animũ. cũ esset ãt vehemẽs pugna: appa
θυμόν. φοβηθέντες δὲ καρτερᾶς μάχης, ἐφά=
ruerũt aduersariis de celo in eis
νησαν τοῖς ὑπεναντίοις ἐξ οὐρανοῦ ἐφίππο=
aureis frenis habẽtib⁹ viri ḋcq; deco=
σιν χρυσοχαλίνοις ἄνδρες πέντε διακρί=
ri: ꝛ duces indeoꝝ duo:
σεις, καὶ ἀφηγούμενοι τῶν ἰουδαίων οἱ δύο,
ꝛ maccabeũ accipiẽtes mediũ: ꝛ
καὶ τὸν μακκαβαῖον λαβόντες μέσον, καὶ
cooperiẽtes ipsq; supra eos armis:
σκεπάζοντες ταῖς ἐπ' αὐτῶν πανοπλίαις,
inuulneratũ seruabãt. cõtra ãt aduersa
ἄτρωτον διεφύλαττον. εἰς δὲ τοὺς ὑπεναν=
rios tela ꝛ fulmina iacie=
τίους βελεύματα καὶ κεραυνοὺς ἐξέρρι=
bãt. quãobrẽ ꝛfusi cecitate interfiebant
πτον. διὸ συγχυθέντες ἀφασίᾳ διεκόπτοντο
turbatiõe repleti. interfecti
παραχῆς πεπληρωμένοι. κατεσφάγη=
sunt ãt viginti mille supra ḋcqn=
σαν δὲ δισμύριοι πρὸς τοῖς πεντακο=
tos: ẹḋtos ãt sexcẽti. ipse ãt
σίοις, ἑπτακόσιοι δὲ ἐξακόσιοι. αὐτὸς δὲ ὁ
timothe⁹ cõfugit in gazarã dictũ
τιμόθεος συνέφυγεν εἰς γαζαρὰ λεγόμενον
presidiũ valde munitũ: ꝓsidente
ὀχύρωμα ἐν μάλα φρουρίῳ, στρατηγοῦντος
illic cherea. q̃ ãt circa maccabeũ libẽ
ἐκεῖ χαιρέου. οἱ δὲ περὶ τὸν μακκαβαῖον ἄν=
tes obsederũt ꝓsidiũ diebus
τες ἐπολιόρκουν τὸ φρούριον ἡμέρας
quatuor: ꝛ vigiti. q̃ ãt intuẽ firmitate
τέσσαρας καὶ εἴκοσι. οἱ δὲ ἔνδον τῇ ἐρυμνότητι
loci cõfisi: valde blasphe
τοῦ τόπου πεποιθότες, ὑπερήγαν ἐβλασ=
mabãt: ꝛ sermones nefandos iactabãt. illu=
φήμουν, καὶ λόγους ἀθεμίτους προέτεινον. ὑπο=
cescẽte ãt ḋcta ꝛ vigesima
φαινούσης δὲ τῆς πέμπτης καὶ εἰκοστῆς
die: iuuenes ex his q̃ circa maccabeũ
ἡμέρας, νεανίαι τῶν περὶ τὸν μακκαβαῖον
accẽsi animis ꝓpt blasphemi=
παροξυνθέντες τοῖς θυμοῖς διὰ τὰς βλασφημί=
as: accedẽtes muro: viriliter
ας, προσβαλόντες τῷ τείχει, ἀρρενωδῶς
ꝛ esserato ꝛio cũ q̃ occurrebat serie=
καὶ θυμικῶς θυμῷ τὸν ἐμπεσόντα ἔκοπ=
bãt. alij ãt similiter ascẽdentes in
τον. ἕτεροι δὲ ὁμοίως προσαναβαίνοντες ἐν τῷ
circũstẽtiõe aduersus eos q̃ int⁹ incẽdebãt
περιπασμῷ πρὸς τοὺς ἔνδον ἐπιμήκων
turres. ꝛ pyrasos incẽdentes vi=
τοὺς πύργους. καὶ πυρὰς ἀναπτόντες ζῶν
uos blasphemos cõbusserũt. alij ãt
τας τοὺς βλασφήμους κατέκαυσαν. οἱ δὲ τὰς
portas fregerũt. introminẽtes ãt reli
πύλας διέκοψαν. εἰσδεξάμενοι δὲ τὸν λοι=
quũ exercitũ occupauerũt ciuitatẽ.
πὸν ταξιν προκατελάβοντο τὴν πόλιν.
ꝛ timotheũ occultatũ in q̃dã
καὶ τὸν τιμόθεον ἐστοκεκρυμμένον ἐν τινι
loci iugulauerũt: ꝛ hui⁹ fra=
λάκκῳ κατέσφαξαν, καὶ τὸν τούτου ἀδελ=
trẽ cherea ꝛ apollophanẽ. hec
φὸν χαιρέαν καὶ τὸν ἀπολλοφάνη. πάντα
ãt cũ gessissent: cũ hymnis ꝛ cõfessioni
δὲ διαπραξάμενοι, μετ' ὕμνων καὶ ἐξομολο=
bus benedicebãt dño q̃ magnifice
γήσεων εὐλόγουν τῷ κυρίῳ τῷ μεγάλως

illi autem ducem belli animũ habebãt. Sed cum vehemens pugna esset appa=
ruerunt aduersariis de celo viri quinq; in equis frenis aureis decori ducatum
iudeis prestãtes. ex quibus duo macha
beum medium habentes armis suis cir
cumseptum incolumẽ conseruabant:
in aduersarios autem tela & fulmina ia=
ciebant: exquo & cecitate confusi & re=
pleti perturbatione cadebãt: interfecti
sunt autem viginti milia quingenti &
equites sexcenti. Timotheus vero con
fugit in gazaran presidium munitũ cui
preerat chereas. Machabe⁹ autem & q̃
cum eo erant letantes obsederunt pre=
sidiũ diebus quattuor. At hi q̃ int⁹ erãt
loci firmitate confisi supra modum ma
ledicebant: & sermones nephandos ia=
ctabant. Sed cum dies quinta illucesce=
ret: viginti iuuenes ex his qui cum ma
chabeo erant accẽsi animis ꝓpter blas=
phemiam viriliter accesserunt ad murũ
& feroci animo incedentes: ascende=
bant sed & alii similiter ascendentes tur
res: portasq; succendere aggressi sunt:
atq; ipsos maledicos viuos cõcremare.
Per continuum autem biduum: presi=
dio vastato timotheum occultantem se
in quodam repertum loco peremerũt:
& fratrem illius cherea & apollophanẽ
occiderunt. Quibus gestis in hymnis
& confessionibus benedicebant domi=
num qui magna fecit in israel: & victo
riam dedit illis.

Capitulum vndecimum.

Sed paruo post tempore lysias pro=
curator regis & propinquus ac ne
gociorum preposituꝰ grauiter ferẽs de
his que acciderant: congregatis octogi
ta milibus & equitatu vniuerso venie=
bat aduersum iudeos existimans se ciui
tatẽ quidem captam gentibus habita
culum facturum: templuꝫ vero in pecu
nie questum sicut cetera delubra gẽtiũ
habiturum: & per singulos annos vena
le sacerdotiuꝫ: nusq̃ recogitans dei po
testatem: sed mente effrenatus in multi
tudine peditum & in milibus equitum
& in octoginta elephantis confidebat.
Ingressus autem iudeam & appropiãs
bethsure q̃ erat in angusto loco ab hie=
rosolyma interuallo quinq; stadiorum
illud presidium expugnabat. Vt autez
machabeus & qui cum eo erant: cogno
uerunt expugnari presidia cum fletu
& lachrymis rogabant dominũ: & om
nis turba simul: vt bonum angelũ mit
teret ad salutem israel. Et ipse primus
machabeus sumptis armis ceteros ex
hortatus est simul secum periculum su
bire & ferre auxilium fratrib⁹ suis. Cũ
q̃ pariter prompto animo procederẽt
hierosolymis: apparuit precedens eos
eques in veste candida: armis aureis ha
stam vibrans. Tunc omnes simul bene
dixerunt misericordem dominum: &
conualuerunt animis: non solũ homi=
nes sed & bestias ferocissimas & muros
ferreos parati penetrare. Ibant igitur

benefaciebat israel. ꝛ victoriã ip=
ἐνεργεῖ τοῦ ἰσραήλ. καὶ τὸ νῖκος ἔδω=
sis dederat. F
κεν τοῖς οὖσιν.

Ca. ii.

Post paruũ ãt oino tpo ly=
Μετ' ὀλίγον δὲ παντελῶς χρόνον λυ=
sias pcurator
σίας ἐπίτροπος τοῦ βασιλέως καὶ συγγενὴς
regis ꝛ cognat⁹
ὁ τὰ πρὸς τὴν χρείαν πεπραγμένα βαρέως φέ=
ꝛ sup negocia: valde graiter fe=
καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, λίαν βαρέως φέ=
rẽs ob ea q̃ facta sunt cõgregans
ρων ἐπὶ τοῖς γεγονόσι συναθροίσας περὶ
circa
octo decẽ milia ꝛ eqtatũ oẽm
τὰς ὀκτὼ μυριάδας καὶ τὴν ἵππον πᾶσαν
venit aduersũ iudeos: existimãs
παρεβάλλετο ἐπὶ τοὺς ἰουδαίους, λογιζόμενος
q̃dẽ ciuitatẽ grecis habitaculũ facturꝰ:
τὴν μὲν πόλιν ἑλλησιν οἰκητήριον ποιήσειν,
at tẽplũ in pecunie questũ sicut cetera
τὸ δὲ ἱερὸν ἀργυρολόγητον καθὼς τὰ λοιπὰ
gẽtiũ delubra. venale ãt singulis ãnis
τῶν ἐθνῶν τεμένη. πρᾶτον δὲ κατ' ἔτος τὸν
summũ sacerdotiũ facturꝰ. nequaq̃ cõsi=
ἀρχιερωσύνην ποιήσειν. οὐδαμῶς ἐπιλο=
deraꝰ dei potestatẽ. extramẽ
γιζόμενος τὸ τοῦ θεοῦ κράτος. πεφορημέ=
tẽ ãt decẽ miliariis peditũ ꝛ
νος δὲ ταῖς μυριάσι τῶν πεζῶν καὶ
milib⁹ equitũ ꝛ ele=
ταῖς χιλιάσι τῶν ἱππέων καὶ τοῖς ἐλε=
phãtis octoginta. ingressus in iu=
φασι τοῖς ὀγδοήκοντα. εἰσελθὼν εἰς τὴν ἰου=
deã ꝛ appropinq̃ns bethsure: q̃ erat
δαίαν καὶ συνεγγίσας τῷ βαιθσούρων, ὄντι
q̃dẽ forte castellũ: distabat ãt a hierosolymis
ἐρυμνῷ χωρίῳ, ἀπέχοντι δὲ ἱεροσο=
stadiis q̃ stadia q̃nq; hoc assi=
λύμων ὡσεὶ σταδίους πέντε τοῦτο ἐπο=
dẽrit. vt ãt cognouerũt q̃ circa mac
ρευ. ὡς δὲ μετέλαβον οἱ περὶ τὸν μακ=
cabeũ obsidere sua presi=
καβαῖον πολιορκοῦντα αὐτῶν τὰ ὀχυρώ=
dia: cũ suspiriis ꝛ lachrymis supplicabãt
ματα, μετὰ δυρμῶν καὶ δακρύων ἱκέτευον
cũ turbis dñm: bonũ ange
σὺν τοῖς ὄχλοις τὸν κύριον, ἀγαθὸν ἄγγε=
lũ mittere ad liberatõez israel.
λον ἀποστεῖλαι πρὸς σωτηρίαν τῷ ἰσραήλ.
ipse ãt ꝓmus maccabe⁹ assumẽs
αὐτὸς δὲ πρῶτος ὁ μακκαβαῖος ἀναλαβὼν
arma cohortat⁹ est alios: vt simꝰ
τὰ ὅπλα παρεκελεύετο τοὺς ἄλλους, ἅμα
cũ ipso periclitantes auxiliarentꝰ fra
αὐτῷ διακινδυνεύοντας βοηθεῖν τοῖς ἀ=
tribꝰ suis. pariꝰ ãt ꝛ ꝓmpte ire
δελφοῖς αὐτῶν. ὁμοῦ δὲ καὶ προθύμως ἐξέ=
rũt. ibidẽ ãt circa hierosolyma
ρουν. ἐκεῖ δὲ περὶ τὰ ἱεροσόλυμα
misera. αὐτοῖς δὲ πρὸς τοῖς ἱεροσολύμοις
exẽtib⁹ apparuit ꝓcedens eos eques
ὄντων ἐφάνη προηγούμενος αὐτῶν ἵππευ=
in alba veste armaturã aureã
τος ἐν λευκῇ ἐσθῆτι παραστολίσας χρυσῆν
vibcãs. simꝰ ãt oes benedixerũt
κραδαίνων. ἅμα δὲ πάντες εὐλόγησαν
misericordẽ deũ. ꝛ cõualuerũt
misericordẽ deũ. ꝛ cõualuerũt
τὸν ἐλεήμονα θεόν. καὶ ἐπερρώσθησαν τὰς
animis: nõ solũ homines bestias q̃ctã
ψυχαῖς, οὐ μόνον ἀνθρώπους θήρας δὲ
ferocissimas ꝛ ferreos muros fe=
τοὺς ἀγριωτάτους καὶ σιδηροῦς τείχη τι=
rire exẽtes parati: ibãt
τρώσκειν ὄντες ἕτοιμοι, πορεύεσθαι ὁμοῦ

A

B

in dispositione à celo adiutorē habē=
ἐν διασκευῇ γὰρ ἀπ' οὐρανοῦ συμμαχοῦντα
teo misericē illoꝝ dño. more leo
τις ἐλεήσαντος αὐτοὺς τοῦ κυρίου. λεοντι
nū ãt irruētes in hostes:
δὲν δὲ ἐπιπηδήσαντες εἰς τοὺς πολεμίους,
prostrauerũt ex eis mille supra de
κατέτρωσαν αὐτῶν χιλίους πρὸς τοῖς μυ
cē milia: equites ãt sexcētos supra mil=
ρίους, ἱππεῖς δὲ ἑξακοσίους πρὸς τοῖς χιλί
le. at vniuersos cogerũt fugere.
ους. τοὺς δὲ πάντας ἠνάγκασαν φυγεῖν. οἱ
plures ãt eoꝝ vulnerati: nudi
πλείονες δὲ αὐτῶν τραυματίαι, γυμνοὶ
euaserũt. et ipse ãt lysias turpiter
διεσώθησαν. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ λυσίας αἰσχρῶς
fugiēs liberat⁹ ē. nō insensat⁹ ãt existēs
φεύγων διεσώθη. οὐκ ἄνους δὲ ὑπάρχων
intra se reputãs factã circa
πρὸς ἑαυτὸν ἀντιβάλλων τὸ γεγονὸς περὶ
se diminutionē: et intelligēs inuictos
αὐτὸν ἐλάσσωμα, καὶ συνιεὶς ἀνικήτους
esse hebreos: oipotēte
εἶναι τοὺς ἑβραίους, τοῦ παντοδυνάμου
deo auxiliãte eis: mit=
θεοῦ συμμαχοῦντος αὐτοῖς, προσαπεστεί
tens gnatũ suũ cōsentire in oīb⁹
λας ἐπεισι συλλύεσθαι ἐπὶ πᾶσι τοῖς
iustis: et obeãrē et regē gnãa
δικαίοις, καὶ ὅτι καὶ τὸν βασιλέα πεί
suũ amicũ eis cogere esse.
σειν φίλον αὐτοῖς ἀναγκάζειν φρονεῖν.
annuit ãt maccabe⁹ in oīb⁹
ἐπένευσε δὲ ὁ μακκαβαῖος ἐπὶ πᾶσιν
q̄b⁹ lysias hortabat vtilitatis
οἷς ὁ λυσίας παρεκάλει τοῦ συμφέροντος
curã habēs. q̄dq̄ ei⁹ maccabe⁹ tradi
φροντίζων. ὅσα γὰρ ὁ μακκαβαῖος ἐπέ=
dit lysie p̄ scripta de iu=
δωκε τῷ λυσίᾳ διὰ γραπτῶν περὶ τῶν ἰου
deis: cōcessit rex. fuerũt enim
δαίων, συνεχώρησεν ὁ βασιλεύς. ἦσαν γὰρ
scripte iudeis epistole:
αἱ γεγραμμέναι τοῖς ἰουδαίοις ἐπιστολαί,
a q̄dã lysia cōtinentes modũ
παρὰ μὲν λυσίου περιέχουσαι τὸν τρόπον
hic. lysias mittendi iudeoꝝ gau=
τόν. λυσίας τῷ πλήθει τῶν ἰουδαίων χαί
dere. ioannes et abessalon missi
ρειν. ἰωάννης καὶ ἀβεσαλὼμ οἱ πεμφθέντες
a vobis tradentes scripta postula=
ἀ ὑμῶν ἐπιδόντες τὸν ὑπογεγραμμένον
bant: vt ea que per illos significabãtur
respōsum: rogabãt p̄ ipso q̄ p̄ illud signifi
χρηματισμόν, ἐξιοῦν περὶ τῶν δεδηλω
cabãtur. quecũq̄ igit oportebat regi perfer=
μένων. ὅσα μὲν οὖν ἔδει τῷ βασιλεῖ προσε
ri significaui. q̄ ãt fuerũt possibilia cōcef
νεγκεῖν διεσάφησα. ἃ δὲ ἂν ἐνδεχόμενα συ
sit. si igit seruauerit ad
νεχώρησεν. ἐὰν οὖν μὲν συντηρήσητε τὴν εἰς
negocia benivolētia: et in reliqui tēta=
τὰ πράγματα εὔνοιαν, καὶ εἰς τὸ λοιπὸν ποιε
bo causã bonoꝝ esse. pro
ήσομαι παραίτιος ἀγαθῶν φρονεῖν. ὑπὲρ
ãt hiꝝ q̄ fm̄ p̄cem iussi hic q̄
δὲ τῶν κατὰ μέρος ἐντέταλμαι τούτοις τε
et q̄ sunt a me: colloqui vos. vale
καὶ τοῖς παρ' ἐμοῦ, διαλεχθῆναι ὑμῖν. ἔρρω
te. anno centesimo quadragesimo octauo:
σθε. ἔτους ἑκατοστοῦ τετταρακοστοῦ ὀγδόου,
ionis cocinthij vicesima quarta. at re=
μηνὸς κορινθίου εἰκάδι τετάρτῃ. δὲ τοῦ βα

prompti de celo habentes adiutorem
& miserantem super eos dominũ. Leo
num autem more impetu irruentes in
hostes prostrauerũt ex eis vndecim mi
lia peditum & equitum mille sexcētos:
vniuersos autem in fugam verterunt:
plures autem ex eis vulnerati nudi eua
serunt. Sed & ipse lysias turpiter fugiēs
euasit: & quia non insensatus erat: secũ
ipse reputans factam erga se diminutio
nem: & intelligens inuictos esse hebre
os: omnipotentis dei auxilio nitentes:
misit ad eos promisitq̄ se consensurũ
omnibus que iusta sunt & regem com
pulsurum amicum fieri. Annuit autē
machabeus precibus lysie in omnibus
vtilitati consulens. Et quecũq̄ macha=
beus scripsit lysie de iudeis: ea rex con=
cessit. Nam erãt scripte iudeis epistole:
a lysia siquidem hunc modum conti=
nentes. Lysias populo iudeorum salu=
tem. Ioannes & abessalon qui missi fue
rant a vobis tradentes scripta postula=
bant: vt ea que per illos significabãtur
implerem. Quecunq̄ igitur regi potue
runt perferri: exposui: & que res permi
tebat: consensi. Si igitur in negociis fi=
dem conseruaueritis: & deinceps bono
rum vobis causam esse tentabo: de ce
teris autem per singula verba manda=
ui & istis & his qui a me missi sunt col=
loqui vobiscum. Bene valete. Anno cē
tesimo q̄dragesimo octauo mensis dios
cori die vicesima & quarta. Regis autē
epistola ista continebat. Rex antiochus
lysie fratri salutem. Patre nostro inter
deos translato nos volentes eos q̄ sunt
in regno nostro sine tumultu agere: &
rebus suis adhibere diligentiam: audi=
uimus iudeos non cōsensisse patri meo
vt transferrentur ad ritum grecorum:
sed tenere velle suuꝫ institutum: ac pro
pterea postulare a nobis concedi sibi
legitima sua. Volentes igitur hāc quo=
q̄ gentem quietam esse: statuentes iu=
dicauimus templum restitui illis vt age
rent secundum suorum maiorum con=
suetudinem. Bene igitur feceris: si mise
ris ad eos & dexteram dederis vt cogni
ta nostra voluntate bono animo sint:
& vtilitatib⁹ propriis deseruiant. Ad iu
deos vero regis epistola talis erat. Rex
antiochus senatui iudeorum & ceteris
iudeis salutem. Si valetis sic est vt vo=
lumus sed & ipsi bene valemus. Adiit
nos menelaus dicens velle vos descen=
dere ad vestros qui sunt apud nos. His
igitur qui cōmeant vsq̄ ad diem tricesi
mum mensis xandici: damus dextras
securitatis: vt iudaicis vtantur cibis &
legibus suis sicut & prius: & nemo eo=
rum vllo modo molestiam patiatur de
his que per ignorantiam gesta sunt.
Misimus autem & menelaum qui vos
alloquatur. Valete. Anno centesimo
quadragesimo octauo xandici mensis
quintadecima die. Miserunt autem
etiã romani epistolaꝫ ita se habentem.

gio epistola cōtinebat sic.
σιλεὺς ἀντίοχος τῷ ἀδελφῷ λυσίᾳ χαί
rex antioch⁹ fratri lysie gau=
ρειν. τοῦ πατρὸς ἡμῶν εἰς θεοὺς μετοικί
dere. patre nro in deos transla
σαντος, βουλόμενοι τοὺς ἐκ τῆς βασιλείας
to: volētes eos q̄ ex regno
ἀπαράχους ὄντας φροντίζειν πρὸς τὴν τῶν
tuo, sine tumultu sunt esse ad
ἰδίων ἐπιμέλειαν, ἀκηκοότες τοὺς ἰουδαί
curã: audiētes iude=
ους μὴ συνευδοκοῦντας τῇ τοῦ πατρὸς ἐπὶ τὰ
os nō cōsentiētes patris in
ἑλληνικὰ μετάθεσιν, ἀλλὰ τὴν ἑαυτῶν ἀγω
greca trãslationi: sed sibi mo
γὴν αἱρετίζοντας, ἀξιοῦντας συγχωρηθῆναι
rem tenere postulãtes cōcedi
ἑαυτοῖς νομίμου. βουλόμενοι οὖν τὸν τόπον
sibi legitima. volētes igit et hãc
ἀπαρέγκλητον ἀποδοθῆναι, κατὰ τὸν τῶν
gentē extra turbationē esse: iudicam⁹
ἰδίων ἐθῶν ἐκτὸς παραχῆς εἶναι, κρίνομεν
templũ ipsis restitui:
καὶ τὸν τόπον ἀποδοθῆναι, καὶ
et vt viuãt fin eos q̄ sub maioribus
πολιτεύεσθαι κατὰ τὰ ἐπὶ τῶν προγόνων
suis moꝫ. bñ igit facies mit=
αὐτῶν ἔθη. εὖ οὖν ποιήσεις ἀπεστείλας
tens ad eos et dãs dextras. vt
μετὰ δεξιῶν πρὸς αὐτοὺς καὶ δοὺς δεξιάς. ὅπως
cognoscētes vtam vollentē: bono
εἰδότες τὴν ἡμετέραν προαίρεσιν, εὐθυ=
animo sint: et libēter versentē ad
μοί τε ὦσι, καὶ ἑκόντες διαγίνωνται πρὸς
ppria curationē. ad xo
τὴν τῶν ἰδίων ἀντίληψιν. πρὸς δὲ τὸ
gentē regis epistola talis
ἔθνος ἡ τοῦ βασιλέως ἐπιστολὴ τοιαύτη
erat. rex antioch⁹ senatui
ἦν. βασιλεὺς ἀντίοχος τῇ γερουσίᾳ
iudeoꝝ et alijs iudeis
τῶν ἰουδαίων καὶ τοῖς ἄλλοις ἰουδαίοις
gaudere. si valetis: erit vt volum⁹.
χαίρειν. εἰ ἔρρωσθε, οὕτω ἂν ὡς βουλόμεθα.
et ipsi ãt valem⁹. significauit nobis
καὶ αὐτοὶ δὲ ὑγιαίνομεν. ἐνεφάνισεν ἡμῖν
menela⁹ velle descēdentes vos
ὁ μενέλαος βουλεύεσθαι κατελθόντας ὑμᾶς
venire ad pprios. descen
γίνεσθαι πρὸς τοὺς ἰδίους. τοῖς κατα=
dentib⁹ itaq̄ vsq̄ ad trigesimũ diẽ xãthi
πορευομένοις οὖν μέχρι τριακάδος ξανθι
ci erit dextra cũ securitate: vt vtã
κοῦ ὑπάρξει δεξιὰ μετὰ τῆς ἀσφαλείας, χρῆ
tur iudei suis sum=
σθαι τοὺς ἰουδαίους τοῖς ἑαυτῶν δικα=
ptib⁹ et legib⁹ sicut et prius.
ιώμασι καὶ νόμοις καθὰ καὶ προτέρον.
et nemo eoꝝ fin vllũ modũ mo
καὶ οὐδεὶς αὐτῶν κατ' οὐδένα τρόπον πα=
lestiam patiet de hiꝝ q̄ ignorata fuerit. mi
ρενοχλησέσθαι περὶ τῶν ἠγνοημένων. πέ=
si ãt et menelaũ hortata=
μψαμεν δὲ καὶ τὸν μενέλαον παρακαλέ=
rum vos. valete. anno cēsimo
σοντα ὑμᾶς. ἔρρωσθε. ἔτους ἑκατοστοῦ
quadragesimo octauo: xanthici q̄nta
τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου, ξανθικοῦ πεντε
et decima. miserũt ãt et romani
καιδεκάτῃ. ἔπεμψαν δὲ καὶ οἱ ῥωμαῖοι
ad eos epistolã habentē sic.
οἱ πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολὴν ἔχουσαν οὕτως.

F.

quint⁹ mãnius: titus mãlius: lega=
κόϊντος μέμμιος, τίτος μάλλιος, πρεσβύ=
ti romanoꝝ: ppło iudeoꝝ gau
τοις ῥωμαίων, τῷ δ ἔθνει τῶν ἰουδαίων χαί
dere. de iõ q̃ lysias cognat⁹ re=
ρειν. ὑπὲρ ὧν λυσίας ὁ συγγενὴς τοῦ βα
gio cõcessit vobis: ⁊ nos cõ
σιλέως συνεχώρησεν ὑμῖν, καὶ ἡμεῖς συ
sentimꝰ. q̃ ãt iudicauit referendã esse
νευδοκοῦμεν. ἃ δὲ ἔκρινε πρὸς βασιλέα ἀνενεγκεῖν
regi: mittite aliquẗ cõfestim
τῷ βασιλεῖ, πέμψατέ τινα παραχρῆμα
consideratuꝝ de his vt exponam⁹ sicut
ἐπιστειλόμενον περὶ τούτων ἵνα ἐπιτρέψωμεν ὡς
cõgruit vobis. nos cũ accedim⁹ ad
καθήκει ὑμῖν. ἡμεῖς γὰρ προσάγομεν πρὸς
antiochiã: ideoꝝ festinate: ⁊ mittite
ἀντιόχειαν, διὸ σπεύσατε, καὶ πέμψατε
aliq̃s vt ⁊ nos cognoscam⁹ cui⁹
τινας ὅπως καὶ ἡμεῖς ἐπιγνῶμεν ὁποίας
estis sentẗie. valete. anno cẗesimo
ἐστὲ γνώμης. ὑγιαίνετε. ἔτους ἑκατοστοῦ
quadragesimo octauo xanthici die ta ⁊
τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ξανθικοῦ πεντεκαι
decima.
δεκάτη. Ca.12.

HActis ãt pactionib⁹ his: ipse
γενομένων δὲ τῶν συνθηκῶν τούτων, ὁ μὲν
lysias pgebat ad regẗ.
λυσίας ἀπῆει πρὸς τὸν βασιλέα.
at iudei circa agriculturã versa
οἱ δὲ ἰουδαῖοι περὶ τὴν γεωργίαν ἐγίνον
tur. eoꝝ ãt q̃ in locis ducũ timo
το. τῶν δὲ κατὰ τόπους στρατηγῶν τιμό
the⁹ ⁊ apolloni⁹ filij⁹ gãnci: item
θεος καὶ ἀπολλώνιος ὁ τοῦ θρασέος, ἔτι
ãt hieronym⁹ ⁊ demophon: vltra ãt hoꝝ
δὲ ὁ ἱερώνυμος καὶ δημοφῶν, πρὸς δὲ τοῦ
nicanor cypriarches: nõ sinebãt e=
τοις νικάνωρ ὁ κυπριάρχης, οὐκ εἰῶν ἡσυ
os q̃scere ⁊ silẗiũ age
χοῦν ἔχειν καὶ τὴν τῆς ἡσυχίας ἄγε
re. ioppite ãt tale ppetraue
γειν. ἰοππῖται δὲ τολμηρὸν συνετελέ
rũt flagitiũ: rogãteꝝ
σαντο δυστόλημα, παρακαλέσαντες
eos q̃ cũ ipsis habitabãt iudeos vt
τοὺς σὺν αὐτοῖς οἰκοῦντας ἰουδαίους ἐμ
ascẗderẽt in paratos ab ipsis sca=
βῆναι εἰς τὰ παρασκευασθέντα ὑπ' αὐτῶν σκά
phas cũ vxorib⁹ ⁊ filijs quasi nulla
φη σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ὡς μὴ δὲ μιᾶς
stãte cũ eis inimicitia. fm
ἐνεστώσης πρὸς αὐτοὺς δυσμενείας. κατὰ
ãt cõmune ciuitatis decretũ ⁊
δὲ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ψήφισμα, καὶ
his acquiescẗib⁹ tãq̃ pacẗ agere vo
τούτων ἐπιδεξαμένων ὡς ἂν εἰρηνεύειν θε
lentib⁹ ⁊ nihil suspectũ habẗib⁹: in al
λόντων καὶ μηδὲν ὕποπτον ἐχόντων, ἐπα
tũ ductos eos submersẗrũt cũ ẗnt nõ
νάγειν αὐτοὺς ἐβύθισαν, ὄντας οὐκ
min⁹ ductis. cognoscẗs ãt
ἔλαττον τῶν διακοσίων. μεταλαβὼν δὲ
indaos factã in suã gentẗ
ἰούδας τὴν γιγνομένην εἰς τοὺς ὁμοφύλους
crudelitatẗ: precipẗs hisq̃ circa se
ὠμότητα, παραγγείλας τοῖς περὶ αὐ
hominib⁹ ⁊ inuocẗs iu
τὸν ἀνδράσι καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸν δί
dẗ iudicẗ deũ: venẗs aduersus
καιον κριτὴν θεόν, παραβαλόμενος ἐπὶ τοὺς

Quint⁹ memni⁹ & titus manilius lega
ti romanorum populo iudeorum salu
tem. De his que lysias cognat⁹ regis cõ
cessit vobis: & nos concessimus: de qui
bus autem ad regem iudicauit referen
dum: confestim aliquem mittite diligen
tius inter vos conferentes: vt decerna=
mus sicut congruit vobis. Nos enim
antiochiam accedimus. Ideoꝝ festi=
nate rescribere vt nos quoꝝ sciam⁹ cu
ius estis voluntatis. Bene valete. Anno
centesimo quadragesimo octauo quin
tadecima die mensis xandici.

Capitulum duodecimum.

HIs factis pactionibus lysias perge=
bat ad regem: iudei autem agricul
ture operam dabant. Sed hi qui resede
derant timotheus & appollonius gen=
nei filius: sed et hieronym⁹ & demophõ
superbus & nicanor cypriarches non
sinebant eos in silentio agere & quie=
te. Ioppite vero tale quoddam flagitiũ
perpetrarunt: rogauerunt iudeos cum
quibus habitabant: ascendere scaphas
quas parauerant cum vxoribus & filiis
quasi nullis inimicitiis inter eos subia=
centibus. Secundum cõmune itaq̃ de
cretum ciuitatis: & ipsis acquiescentib⁹
paciscꝝ causa nihil suspectum haben=
tibus: cum in altum processissent sub=
merserunt non minus ducentos. Quã
crudelitatem iudas in sue gentis homi
nes factam vt cognouit: precepit viris
qui erant cum ipso: & inuocato iusto iu
dice deo: venit aduersus interfectores
fratruꝝ & portum quidem nocte succẽ
dit scaphas exussit: eos autem qui ab ig
ne refugerant: gladio peremit. Et cum
hec ita egisset: discessit quasi iterum re=
uersurus et vniuersos ioppitas eradica
turus: sed cum cognoussset & eos qui
erant iamnie velle pari modo facere ha
bitantibus secuꝝ iudeis: iamnitis quoꝝ
nocte superuenit: & portum cum naui
bus succendit: ita vt lumen ignis appa
reret hierosolymis ab stadiis ducentis
quadraginta. Inde cuꝝ iam abissent no
uem stadiis & iter facerẗ ad timotheũ:
cõmiserunt cum eo arabes quinqꝝ mi=
lia viri & equites quingenti. Cũq̃ pu=
gna valida fieret & auxilio dei prospere
cessisset: residui arabes victi petebant a
iuda dextras sibi dari: promittentes se
pascua daturos: & in ceteris profutu=
ros. Iudas autem arbitrat⁹ vere in mul
tis eos vtiles promisit pacem: dextrisq̃
acceptis discessere ad tabernacula sua.
Aggressus est autem & ciuitatem quã=
dam firmam pontibus murisq̃ circun
septam que a turbis habitabatur gen=
tium promiscuaruꝝ: cui nomẗ casphin
Hi vero qui intus erãt confidentes in
stabilitate murorum & apparatu alimo
niarum remissius agebant: maledictis la
cessentes iudam & blasphemantes & lo
quentes

homicidas fratris: ipsꝝ q̃dẗ poꝝ
μιαιφόνους τῶν ἀδελφῶν, τὸν μὲν λιμέ'
tũ noctu succẽdit. ⁊ scaphas cõbus
νε νυκτῶρ ἐνέπρησε. καὶ τὰ σκάφη κα
sit: eos ãt q̃ illuc cõfugerunt
τέφλεξε, τοὺς δὲ ἐκεῖ συμφυγόντας
trãsfodit. ipsa ãt villa cõcus=
ξιφίεντησε. τοῦ δὲ χωρίου συγκλεισθέν
sa: recessit q̃si itꝝ vẗurꝰ ⁊
τος, ἀνέλυσε ὡς πάλιν ἥξων καὶ τὸ
vniuersam ioppitam eradicatur⁹ gen
σύμπαν τῶν ἰοππιτῶν ἐκριζῶσαι πολίτευ
tem. cũ cognouisset ãt ⁊ eos q̃ in iamnia
μα. μεταλαβὼν δὲ καὶ τοὺς ἐν ἰαμνείᾳ
eodẗ facere volẗes mo
τὸν ἀνῆρε ἐπιτελεῖν βουλομένους τρό=
do habitantib⁹ apꝝ se indeis ⁊
πον τοῖς παροικοῦσιν ἰουδαίοις καὶ τοῖς
iamnitis nocte superuenẗs: succẽdit
ἰαμνίταις νυκτὸς ἐπιβαλών, ὑφῆψε τὸν
portui cũ nauib⁹. ita vt apparerẗ
λιμένα σὺν τῷ στόλῳ. ὥς τε φαίνεσθαι
splẽdoꝝ ignis in hieroso
πὰς ἀνγὰς τοῦ φέγγους εἰς τὰ ἱεροσό'
lymis stadia cũ cẗt ducẗa q̃dragi
λυμα σταδίων ὄντων διακοσίων τεσσα=
ta. inde ãt abeũtes sta=
ράκοντα. ἐκεῖθεν δὲ ἀπαντήσαντες σταδί'
dijs nouẗ: facientib⁹ iter cõra
ους ἑννέα, πεποιηθότων τὴν πορείαν ἐπὶ
timotheũ: superuenerẗ arabes in cũ
τὸν τιμόθεον, προσέβαλον ἄραβες αὐτῷ
nõ pauciores q̃nque milib⁹: eq=
οὐκ ἐλάττους τῶν πεντακισχιλίων, ἵπ
tes ãt quingẗi. facta ãt vali
πεῖς δὲ πεντακόσιοι. γενομένης δὲ κρα
da pugna ⁊ hisq̃ circa iudã
τερᾶς μάχης καὶ τῶν περὶ τὸν ἰούδαν
ob id q̃ a deo auxilio prosp=
διὰ τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ βοήθειαν ἐνικη
peratis: vẗi pastoraleos ara
σαντων, ἐλαττωθέντες οἱ νομάδες ἄρα
bes petebãt dare iudã dextrã eis:
βες ἠξίουν δοῦναι τὸν ἰούδαν δεξιὰς αὐτοῖς,
promittẗes ⁊ pascua daturos ⁊
ὑπισχνούμενοι καὶ βοσκήματα δώσειν καὶ
in ceteris pfuturos eis. iu=
ἐν τοῖς λοιποῖς ὠφελήσειν αὐτούς. ἰού
das ãt arbitrat⁹ q̃ vere in multis
δας δὲ ὑπολαβὼν ὡς ἀληθῶς ἐν πολλοῖς
eos vtiles: cõcessit pacẗ
αὐτοὺς χρησίμους, ἐπιχώρησεν εἰρήνην
actuꝝ erga eos. ⁊ accipiẗes dex
ἄξειν πρὸς αὐτούς. καὶ λαβόντες δεξι
tras: in tabnacula discesserũt. aggrẗ
ὰς, εἰς τὰς σκηνὰς ἐχωρήθησαν. ἐπιτί
sus ẗ ãt ⁊ in quãdã ciuitatẗ pẗe
θεται δὲ καὶ ἐπί τινα πόλιν γεφυρουν
munitã ⁊ muris circũsẗptã ⁊
τωμένην ⁊ τείχεσι περιπεφραγμένην καὶ
mixtis gẗnib⁹ habitatã: no
πολυμιγέσιν ἔθνεσι κατοικουμένην, ὄνο=
mẗ ãt caspin. q̃ xo inte⁹ cõsti
μα δὲ κάσφιν. οἱ δ' ἔνδον πεποιθότες τῇ
tũ in murorꝝ stabilitate: ⁊ eli
τῶν τειχῶν ἐρυμνότητι, τῇ τε τῶν βρω
moniarꝝ apparatu: remissius
μονίας παρασκευῇ, ἀνεστρωτέρως ἐχρῶντο,
maledictis lacessẗes ⁊
μάτων παρασείοντες, ἀπαγωγότερον ἐχρῶντο,
iudã cõuitiis lacessẗes ⁊
τοῖς περὶ τὸν ἰούδαν λοιδορουντες καὶ
adhuc blasphemẗes ⁊ loquẗes
πρὸς τὸ βλασφημοῦντες καὶ λαλοῦντες

Iosue. 6.c.

q nõ fas. q ãt circa iudam innoca μὴ θέμις. εἰ δὲ πρὸς τὸν Ἰούδαν ἐπικαλεσάμενοι τὸν μέγαν τοῦ κόσμου δυνάστην: q sine arietib⁹ t machinis istrumẽtis, τὸν ἄτερ κριῶν καὶ μηχανῶν ὀργανικῶν κατακρημνίσαντα τὸν Ἱερειχὼ κατὰ

uocato magno mundi principe qui sine arietibus & machinis: temporibus iesu precipitauit hiericho: irruit ferociter muris & capta ciuitate per domini voluntatem innumerabiles cedes fecit: ita vt adiacens stagnum stadiorum duorum latitudinis sanguine interfectorũ fluere videretur. Inde discesserũt stadia septingenta quinquaginta & venerũt in characa ad eos: qui dicuntur tibiani iudeos: & timotheum quidem in illis locis non comprehenderunt: nulloq; negocio perfecto regressus est: relicto in quodam loco firmissimo presidio. Dositheus autem & sosipater qui erant duces cum machabeo peremerunt a timotheo relictos in presidio de cem milia viros. At machabeus ordinatis circum se sex millibus & constitutis per cohortes: aduersus timotheum processit habentem secum centum viginti milia peditum equitũq; duo milia quingentos. Cognito autem iude aduentu timotheus premisit mulieres & filios & reliquum apparatum in presidium quod carnion dicitur. Erat em̃ inexpugnabile & accessu difficile propter locorum angustias. Cũq; cohors iude prima apparuisset: timor hostibus incussus est ex presentia dei qui vniuersa conspicit: & in fugam versi sunt alius ab alio ita vt magis a suis deicerentur: & gladiorum suorum ictibus debilitarentur. Iudas autem vehementer instabat puniens prophanos & prostrauit ex eis triginta milia virorum. Ipse vero timotheus incidit in partes dosithei & sosipatris & multis precibus postulabat vt viu⁹ dimitteretur: eo q̃ multorum ex iudeis parentes haberet ac fratres quos morte ei⁹ decipi eueniret. Et cum fide⁵ dedisset restituturũ se eos secundum constitutu⁵: illesum eum dimiserunt propter fratrum salutem. Iudas autem regressus est a carnion interfectis vigintiquinq; milibus. Post horum fugam & necem: mouit exercitum ad effron ciuitatem munitã in qua multitudo diuersarum gentium habitabat: & robusti iuuenes pro muris consistentes fortiter repugnabant. Iu hac autem machine multe: & telorum erat apparatus. Sed cum omnipotentem inuocassent: qui potestate sua vires hostium confringit: ceperunt ciuitatẽ: & ex eis qui intus erant vigintiquinq; milia prostrauerunt. Inde ad ciuitatem scytharum abierunt: que ab hierosolymis sexcentis stadiis aberat. Contestantibus autem his qui apud scythopolitas erãt iudeis q̃ benigne ab eis haberentur: & temporib⁹ infelicitatis q̃ modeste secu⁵ egerint: gratias agente seis: & exhortati etiam de cetero erga

fugã versi sunt. alius alio iat⁹.

φυγὴν ὥρμησαν. ἄλλος ἀλλαχῇ φερόμενος. ita vt sepe a ꝓpriis lederen=

ὥς τε πολλάκις ὑπὸ τῶν ἰδίων βλάπτεσθαι. τ gladiorũ macronib⁹ trãsfigebãtur. τὴς τῶν ξιφῶν ἀκμαῖς ἀναιρεῖν. faciebat ãt ꝓsecutionẽ intẽtionẽ

ἐποιεῖτο δὲ τὸν διωγμὸν ἐνεργότερον iudas stimulãs ꝓphanos. occi=

ἰουδας συγκεντῶν τοὺς ἀλιτηρίους. διέφθειρε δὲ ad decẽ miliaria tria virorũ. ipse τε εἰς μυριάδας τρεῖς ἀνδρῶν. αὐτὸς ãt timothe⁹ incidẽs in eos q̃ circa

ὁ δὲ τιμόθεος ἐμπεσὼν τοῖς περὶ dositheũ t sosipatrẽ: postulabat cũ

τὸν δοσίθεον καὶ σωσίπατρον, λίαν μετὰ multis adulationib⁹ vt dimitterẽt viuũ se.

πολλῆς γοητείας ἐξαφεῖναι ζῶντα αὐτόν. eo q̃ pluriũ q̃dẽ parentes alio ãt fra=

διὰ τὸ πλείστους μὲν γονεῖς ὢν δὲ ἀδελφοὺς ἔχειν. καὶ τούτους ἀλογκῆσαι συμφορᾷ. cũ firmasset ãt ipse ꝓ plu=

βεβαιώσας δὲ αὐτὸς διὰ πλείστων ὑποσχέσεων τὸν ὁρισμὸν ἀποκαταστήσειν τούτους illesos: dimisit eũ ꝓpter

ἀπεμάνησε, ἀπέλυσαν αὐτὸν ἕνεκα fratrũ salutẽ. egrediẽs ãt in

τῆς τῶν ἀδελφῶν σωτηρίας. ἐξελθὼν δὲ ἐπὶ carnion t atergatẽs: iugula=

τὸ καρνίον καὶ τὸ ἀτεργατεῖον, κατέσφαξε uit decẽ miliaria corporũ duo: t quinq; mi=

μυριάδας σωμάτων δύο καὶ πεντακισχιλίους. μετὰ δὲ τὴν τούτων τροπὴν καὶ ἀπω lia. post ãt hoꝝ fugã t pdi

tionẽ exercitũ mouit t cẽtera ephrõ ciuitatẽ

λειαν ἐπεστράτευσε καὶ ἐπὶ ἐφρὼν πόλιν munitã. in q̃ omnigene in ipa multitudĩe ha

ὀχυρὰν. ἐν ᾗ παμφυλία ἐν αὐτῇ πολεῖν κα bitabãt. iuuenes ãt robusti ante mu=

τῴκει. νεανίαι δὲ ῥωμαλέοι πρὸ τῶν τειχέ ros cõsistẽtes fortiter repugnabãt. hic

ων κατεστῶτες ἐρρώσως ἀπεμάχοντο. ἐνθά instrumẽtoꝝ t teloꝝ multi appara

δὲ ὀργάνων καὶ βελῶν πολλαὶ παρασκευή tus erãt. inuocãtes ãt pn

σεις ὑπῆρχον. ἐπικαλεσάμενοι δὲ τὸν δυ cipẽ cũ fortitudĩe cõfringẽtẽ

νάστην τὸν μετὰ κράτους συντρίβοντα τὰς hostiũ vires: ceperũt ciuitatẽ

τῶν πολεμίων ἀλκάς, ἔλαβον τὴν πόλιν subditã. ꝓstrauerũt ãt ex his q̃ int⁹ in

ὑποχείριον. κατέστρωσαν δὲ τῶν ἔνδον εἰς decẽ miliaria duo quinq; milia. abeun=

μυριάδας δύο καὶ πεντακισχιλίους. ἀναζευ= tes ãt inde: ꝓfecti sunt in scythaꝝ ciui=

γνύντες δὲ ἐκεῖθεν, ὥρμησαν ἐπὶ σκυθῶν πό tatẽ distantẽ a hierosolymis sta=

λιν ἀπέχουσαν ἑξακοσίους σταδίους ἀπὸ Ἱεροσολύμων σταδί dijs sexcẽtis. testantib⁹ ãt q̃

ους ἑξακοσίους. ἀναμαρτυρησάντων δὲ τῶν ouꝝ ĩ ĩeꝝ ãt iudeis: quã scythopo=

ἐκεῖ κατεστώτων ἰουδαίων, ὧν οἱ σκυθοπολῖται habuerũt erga eos benivolẽtiã: t in

λίαν εἶχον πρὸς αὐτοὺς εὔνοιαν, καὶ ἐν aduersitatis tẽporib⁹ benignũ occur

τοῖς τῆς ἀτυχίας καιροῖς ἥμερον ἀπαντή sum: gratias agẽtes t hortan=

σαντες, εὐχαριστήσαντες καὶ πρὸς παρα= tes etiã in reliqua erga

καλέσαντες καὶ εἰς τὰ λοιπὰ πρὸς τὸ

genus benignos esse: venerũt in
φίλους ἐυμενεῖς εἶναι, παρεφυλάξαν εἰς
hierosolymã hebdomadam festo
ἱεροσόλυμα τῆς τῶν ἑβδομάδων ἑορτῆς
existe ppinquo. post ãt dictã
οὔσης ὑπογύου. μετὰ δὲ τὴν λεγομένην
pẽtecosten: irruerunt cõtra gorgiã
πεντηκοστήν, ὥρμησαν ἐπὶ γοργίαν τὸν
idumee ducẽ. exierũt ãt cũ
τῆς ἰδουμαίας στρατηγόν. ἐξῆλθον δὲ μετ
peditib⁹ trib⁹ milib⁹: equitib⁹ ãt quadri
τὰ πεζῶν τρισχίλιοι, ἱππέων δὲ τετρα
gentis. cõtra hũc ãt pugnãtes
κοσίων. πρὸς τοῦτον δὲ παρατεξαμένους
cõtigit cadere paucos de iude
συνέβη πεσεῖν ὀλίγους ἐκ τῶν ἰουδαί
is. dosithe⁹ ãt dã de hio q̃ bacenoris
ων. δωσίθεος δέ τις τῶν τοῦ βακήνορος
eques vir ⁊ fortis apprehẽdit
ἵππεως ἀνὴρ καὶ καρτερὸς εἴχετο τοῦ
gorgiã: ⁊ tenẽs chlamyde:
γοργίου, καὶ λαβόμενος τῆς χλαμύδος,
duxit cũ fortiter. ⁊ cũ vellet sce
ἦγεν ἀυτὸν ἰσχύος. καὶ βουλομένου τὸν κα
lestũ capere viuũ: equitũ quo
λεστὴ λαβεῖν ζωγρίαν, τῶν ἱππέων τι
dã thracẽsũ inuecto in eũ ⁊
νὸς θρακῶν ἐπιτιθέντος αὐτῷ καὶ τὸν
humerũ amputãt: fugit gorgias in mare
ὦμον κατέλοντος, διέφυγε γοργίας εἰς μαρι
sa. his ãt q̃ circa hesdrin diutius
σά. τῶν δὲ περὶ τὸν ἔσδρειν ἐπὶ πλεῖ
pugnantib⁹: ⁊ fatigatis existib⁹: inno
ον μαχομένων, καὶ καμνόντων ὄντων, ἐπι
cans iudas dñm adiuto=
καλεσάμενος ὁ ἰούδας τὸν κύριον σύμμα
rem apparere ⁊ ducẽ belli:
χον φανῆναι καὶ ἡγεμόνα τοῦ πολέμου,
incipiẽs patria voce cũ hym
καταρξάμενος τῇ πατρίῳ φωνῇ τὴν μετ' ὑμ
nis clamore: aggressus insperate eos q̃
νων κραυγῆς, ἐπεισέσας ἀπροσδοκήτως τοῖς
circa gorgiã: fugã eorũ fecit.
περὶ τὸν γοργίαν, τροπὴν αὐτῶν ἐποιήσα=
iudas ãt colligẽs exercitũ: venit
το. ἰούδας δὲ ἀναλαβὼν τὸ στράτευμα, ἦκεν
in odollã ciuitatẽ. at septima die sup
εἰς ὀδολλὰμ πόλιν. τῆς δὲ ἑβδομάδος ἐπι
ueniẽte: fm cõsuetudinẽ purificati
βαλλούσης, κατὰ τὸν ἐθισμὸν ἁγιζόντες
ibidẽ sabbatũ egerũt. at sequẽti
αὐτόθι τὸ σάββατον διήγαγον. τῇ δὲ ἐχομένῃ
venerũt q̃ circa iudã quo tpe
ἦλθον περὶ τὸν ἰουδᾶν καθὸν χρόνον τὸ
necessitas fuit: corpora ꝓstra
τῆς χρείας ἐγίνετο, τὰ σώματα τῶν προ=
tos tollere: ⁊ cũ
πεπτωκότων ἀναιρεῖσθαι, καὶ μετὰ τῶν
cognatis reponere in pater
συγγενῶν ἀποκατατίθεσθαι εἰς τοὺς πατρῴ
nis sepulchris. inuenerũt ãt vnꝰ cuiusq̃ mortuo=
ους τάφους. εὗρον δὲ ἑκάστου τῶν τεθνεώτων
rũ sub tunicis sacra eorũ q̃ de ĩdo=
ὑπὸ τοὺς χιτῶνας ἱερώματα τῶν ἀπὸ ἰαμ
lis idolorũ: a q̃b⁹ lex ꝓhibet
νείας εἰδώλων, ἃ ὁ νόμος ἀπαγορεύει τοὺς
iudeis. at oib⁹ manifestũ fuit ob
ἰουδαίους. τοῖς δὲ πᾶσι σαφὲς ἐγένετο διὰ
hanc causam hos corruisse.
τὴν αἰτίαν τοὺς δὲ πεπτωκέναι.
ob ita q̃ benedictos ego in=
πάντες οὖν εὐλογήσαντες τὰ τοῦ δικαιο=

genus suum benignos esse: venerunt
hierosolymam die solenni septimana=
rum instante. Et post pentecosten abie
runt contra gorgiam prepositum idu
mee. Exiuit autem cum peditibus tri=
bus milibus et equitibus quadringen=
tis. Quibus congressis cõtigit paucos
ruere iudeorum. Dositheus vero quidã
de bacenoris eques vir fortis gorgias
tenebat: & cum vellet illus capere viuũ:
eques quidas de thracibus irruit in eũ:
humerũq̃ eius amputauit: atq̃ ita gor
gias effugit in maresa. At illis qui cum
esdrin erant diutius pugnantibus & fati
gatis: inuocauit iudas dominum adiu=
torem & ducem belli fieri: incipiens vo
ce patria & cum hymnis clamorem ex
tollens fugam gorgie militibus incus=
sit. Iudas autem collecto exercitu venit
in ciuitatem odollam. Et cum septima
dies superueniret: secundum consuetu
dinem purificati in eodem loco sabba=
tum egerunt. Et sequenti die venit cũ
suis iudas vt corpora prostratorum tol
leret: & cum parentibus poneret in se=
pulchris paternis. Inuenerunt autem
sub tunicis interfectorum de donariis
idolorum que apud iamniam fuerunt:
a quibus lex prohibet iudeos. Omni=
bus ergo manifestum factus est ob hãc
causam eos corruisse. Omnes itaq̃ be
nedixerunt iustum iudicium domini q̃
occulta fecerat manifesta. Atq̃ ita ad
preces conuersi rogauerunt vt id quod
factum erat delictum obliuioni tradere
tur. At vero fortissimus iudas horta=
batur populum conseruare se sine pec
cato sub oculis videntes que facta sunt
pro peccatis eorum qui prostrati sunt.
Et facta collatione: duodecis milia dra
chmas argenti misit hierosolymas of=
ferri pro peccatis mortuorum sacrifi=
cium: bene & religiose de resurrectione
cogitans. Nisi enim eos qui ceciderãt
resurrecturos speraret: superfluum vi=
deretur & vanum orare pro mortuis.
Et quia considerabat q̃ hi qui cum pie
tate dormitionẽs acceperant: optimas
haberent repositam gratiam. Sancta
ergo & salubris est cogitatio pro defun
ctis exorare vt a peccatis soluantur.

Capitulum decimum.
tertium.

ANno centesimo quadragesimo tio
no cognouit iudas antiochum eu
patorem venire cum multitudine ad=
uersus iudeam: & cum eo lysias procu=
ratores & prepositum negociorum se
cum habentem peditum centum decẽ
milia: & equitus quinq̃ milia: & elephã
tes vigintiduos: currus cum falcib⁹ tre
centos. Commiscuit autes se illis & me
nelaus: & cum multa fallacia deprecaba
tur antiochum non pro patrie salute:
sed sperans se constitui in principatus.
Sed rex regum suscitauit animos antio
chi in peccatorem: & suggerente lysia

sti dñi q̃ occulta manifesta fa=
κρίγου κῦ' τοῦ τὰ κεκρυμμένα φανερὰ ποι
cit: ad supplicatões cõuersi sunt: rogã=
εῦντος, εἰς ἱκετείαν ἐτράπησαν, ἀξιώσαν=
tes facti delicti olim dele=
τες τὸ γεγονὸς ἁμάρτημα τελείως ἐξαλειφ
ri. at gḃosus iudas hortat⁹ est
θῆναι. ὁ δὲ ἅγιος ἰούδας παρεκάλεσε τὸ
multitudinẽ cõseruare se sine peccato
πλῆθος συντηρεῖν ἀνεύθυνον ἁμαρτήματος
esse: sub oculis videntes q̃ facta erãt ob
εἶναι, ὑπὸ ὄψιν ἑωρακότας τὰ γεγενημένα διὰ
prostratos peccatũ. fa=
τὴν τῶν προπεπτωκότων ἁμαρτίαν. ποιη=
ciẽs q̃ ꝓparationes fm viros colle
σάμενός τε κατασκευάσματα κατ' ἀνδρα δρα=
ctionẽ ad argẽti drachmas duomille: mi=
γίας εἰς ἀργυρίου δραχμὰς δισχιλίας, ἀπέ=
sit in hierosolymã ad offerẽdũ pro
στειλεν εἰς ἱεροσόλυμα προσαγαγεῖν περὶ
peccato sacrificũ: valde bene ⁊ vibane
ἁμαρτίας θυσίαν, πάνυ καλῶς καὶ ἀξίως
faciẽs: de resurrectione cogitãs.
πράττων, ὑπὲρ ἀναστάσεως διαλογιζόμενος.
nisi enim eos q̃ ceciderant resurrecturos spe Deut.
εἰ μὴ γὰρ τοὺς προπεπτωκότας ἀναστήναι προ 7.d.
raret: superfluũ ⁊ vanũ pro mortuis
σεδόκα, περιττὸν καὶ ματαῖος ὑπὲρ νεκρῶν G
orare. deinde cõsiderãs hio q̃ cũ picta
εὐχεσθαι. εἶτ' ἐμβλέπων τοῖς μετ' εὐσεβεί
te obdormierãt optimã repositã gra=
ας κεκοιμημένοις κάλλιστον ἀποκείμενον χαρ
tiã: sctã ⁊ pia cõsideratio. vnde ꝓ
τιν, ὅσια καὶ εὐσεβὴς ἡ ἐπίνοια. ὅθεν περὶ
mortuis ꝓpitiationẽ fecit:
τῶν τεθνεώτων τὸν ἐξιλασμὸν ἐποιήσατο,
vt a peccato soluerẽtur.
τῆς ἁμαρτίας ἀπολυθῆναι. Ca.13.

ΗΤῷ δὲ ἑνὶ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκα
τεσιμο anno cõpertũ est in
τοστῷ ἔτει πρεσβεύσει τοῖς περὶ τὸν ἰου
de: antiochũ eupatorẽ veni=
δᾶν, ἀντίοχον τὸν εὐπάτορα παραγενε
re cũ multitudinib⁹ aduersus iudeã:
σθαι σὺν πλήθεσιν ἐπὶ τὴν ἰουδαίαν,
⁊ cũ eo lysiã ꝓcuratorẽ
καὶ σὺν αὐτῷ λυσίαν τὸν ἐπίτροπον
et sup negocia: vnũq̃q̃ habẽ
καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ἕκαστον ἔχον=
tem exercitũ grecũ peditũ decẽmiliaria
τα δύναμιν ἑλληνικὴν πεζῶν μυριάδας
vndecim: ⁊ equitũ quinq̃ mille
ἑνδεκα, καὶ ἱππεῖς πεντακισχιλίους
trecentos: ⁊ elephãtes viginti duos:
τριακοσίους, καὶ ἐλέφαντας εἰκοσιδύο, A
currus ãt falcatos trecentos.
ἅρματα δὲ δρεπανηφόρα τριακόσια.
commiscuit se ãt illis ⁊ menelaus: ⁊
συνέμιξε δὲ αὐτοῖς καὶ μενέλαος, καὶ
hortabat cũ multa ironia
παρεκάλει μετὰ πολλῆς εἰρωνείας τὸν
antiochũ: nõ pro salute pa=
ἀντίοχον, οὐκ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πατρί
trie: existimãs ãt in ꝓcipatu cõstitu=
δος, οἰόμενος δὲ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς κατα=
tum iri. at rex re=
στήσεσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν βασι B
gũ suscitauit animũ antiochi
λέων ἐξήγειρε τὸν θυμὸν τοῦ ἀντιόχου
in peccatorẽ: ⁊ lysia
ἐπὶ τὸν ἁλιτήριον, καὶ λυσίου

ostendẽte hunc causam maloꝝ esse
ὑποδείξας τοῦτον αἴτιον τῶν κακῶν εἶ
oim: iussit vt cõsuetudo ẽ in
nai πάντων, προσέταξεν ὡς ἔθος ἐστὶν ἐν
loco necare ducẽtes in
τῷ τόπῳ προσαπολέσαι ἀγαγόντας εἰς
bercã. est ãt in loco turris qnq=
βέρναν. ἔστι δὲ ἐν τῷ τόπῳ πύργος πεντη
ginta cubitoꝝ plena cinere. hec ãt in
κοντα πηχῶν πλήρης ἀποδοῦ. οὗτος δὲ ὅρ
strumẽtũ habẽt rotundũ vndiq; precepe
γανον εἶχε περιφερὲς πάντοθεν ἀποκρεμ
in cinerẽ. hic sacrilegũ
νον εἰς τὴν ἀποδόν. ἐν τούτῳ τὸν ἱεροσυλίας
reũ: vel τ quorũdã alioꝝ maloꝝ sũmitatẽ
ἔνοχον, ἢ καί τινων ἄλλων κακῶν ὑπεροχὴν
facẽtũ: oẽs ppellãt in mor
περιποιήσειν, ἅπαντες προσωλοῦσιν εἰς ὄλε
tem. tali ꝓto ꝓuaricatorẽ cõeigit
θρον. τοιούτῳ μόρῳ τὸν παραβάσμενον συνέβη ἀπο
mori: neq; terrã affecutum menelaũ: val
θεῖν, μὴ δὲ τῆς γῆς τυχόντα μενέλαον, πά
de iuste. qm̃ cũ ppetrauit multa
νυ δικαίως. ἐπεὶ τὸν συνετελέσαν πολλὰ
circa arã delicta: cui⁹ ignis
περὶ τὸν βωμὸν ἁμαρτήματα, οὗ τὸ πῦρ
fuerat⁹ erat τ cinis: in cinere morẽ
ἀγνὸν ἦν καὶ ἀποδός, ἐν ἀποδῷ τὸν βάπτιστον
tulit. at sapbia rex
ἔκρυψαν. τοῖς δὲ φονεύσασιν ὁ βασιλεὺς
efferat⁹ esse incipiebat: pessima eos q̃
βιβαρβαρωθεὶς ἤρχετο, τὰ χείριστα τῶν
sub patre suo facta fuerũt ostẽdẽr⁹
ἐπὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγενῆσθαι ἐνδιεξιόμενος
iudeis. cognoscẽs ãt iudas hec:
τοῖς ἰουδαίοις. μετελαβὼν δὲ ἰούδας τοῦ
precepit militudini p diẽ τ no
τε, παρήγγειλε τῷ πλήθει δι' ἡμέρας καὶ νυ
ctẽ inuocare dñm: si qñ τ alias
κτὸς ἐπικαλεῖσθαι τὸν κύριον, εἴ ποτε καὶ ἄλλο
τ nõc: adiuuare eos q̃ lege τ pa=
τε καὶ νῦν, ἐπιβοηθεῖν τοῖς τε νόμου καὶ πρὸ
tria τ tẽplo sancto priuãdi erãt. τ
τος καὶ ἱεροῦ ἁγίου στερεῖσθαι μέλλουσι. καὶ
q̃ nup paululũ respirauerat ppln nõ
τὸν ἄρτι βραχέως ἀνεψυχότα λαὸν μὴ
sinere blasphemis gẽtib⁹ subdi=
ἐᾶσαι τοῖς δυσφήμοις ἔθνεσιν ὑποχειρί=
tos fieri. oẽb⁹ ãt idẽ faciẽti=
ους γενέσθαι. πάντων δὲ τὸ αὐτὸ ποιησά
bus simꝰ τ petentib⁹ misericor=
των ἐμοῦ καὶ καταξιωσάντων τὸν ἐλεήμο=
dẽ dñm cũ fletu τ ieiuniꝭ τ pro
τα κύριον μετὰ κλαυθμοῦ καὶ νηστειῶν καὶ προ
stratione p dies tres assidue:
σκυνήσεως ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς ἀδιαλείπτως,
hortat⁹ eos iudas iussit
παρακαλέσας αὐτοὺς ὁ ἰούδας ἐκέλευσε
venire. per se ãt cũ senio
παραγίνεσθαι. καθ' ἑαυτὸν δὲ σὺν τοῖς πρεσ
rib⁹ exiũ: cogitauit pusquã irra
βυτέροις φρόνημα, ἐβουλεύσατο πρὶν εἰσ
ere regio exercit⁹ in
βαλεῖν τὸ βασιλικὸν στράτευμα εἰς τὴν
iudeã τ fieret ciuitatis cõpo
ἰουδαίαν καὶ φυλάσσαι τὴν πόλιν ἐγκρα=
teo: egressos iudicare negocia
τεῖς, ἐξιόντας κρῖναι τὰ πράγματα τῇ
dãt auxilio. dans ãt ꝓcurationẽ
τοῦ κυρίου βοηθείᾳ. δοὺς δὲ τὴν ἐπιτροπὴν
creatori insidi: hortat⁹ eos q̃
τῷ κτίστῃ τοῦ κόσμου, παρακαλέσας τοὺς

hũc esse causa3 oim malorũ: iussit vt eis
est consuetudo apprehensum in eode3
loco necari. Erat autem in eodem loco
turris quinquaginta cubitorum: agge=
stum vndiq; habens cineris. Hec pros=
pectum habebat in preceps. Inde in ci
nerem deiici iussit sacrilegum omnib⁹
eum propellentibus ad interitum. Et
tali lege preuaricatorem legis contigit
mori nec terre dari menelaum. Et qui
dem satis iuste. Nam quia multa erga
arã dei delicta cõmisit: cui⁹ ignis & cinis
erat sanctus: ipse in cineris morte dan=
natus est. Sed rex mente effrenatus ve=
niebat nequiorem se patre suo iudeis
ostensurus. Quibus iudas cognitis pre
cepit populo vt die ac nocte dominu3
inuocarent: q̃ sicut sẽper & nũc adiuua
ret eos: quippe q̃ lege et patria sancto=
rum templo priuari vererentur: ac po=
pulum qui nuper paululum respirasset
ne sineret blasphemis rursus nationi=
bus subdi. Omnibus itaq; simul id fa=
cientibus & petentibus a domino mise
ricordiam cum fletu & ieiuniis per tri=
duum continuum prostratis: hortatus
est eos iudas vt se ꝑpararent. Ipse vero
cum seniorib⁹ cogitauit priusq; rex ad
moueret exercitum ad iudeam & obti=
neret ciuitatem exire: & domini iuditio
cõmittere exitum rei: dans itaq; potesta
tem omnium deo mũdi creatori: & hor
tatus suos vt fortiter dimicarẽt & vsq;
ad mortem pro legibus: templo: ciuita
te: patria: & ciuib⁹ starent: circa modin
exercitum cõstituit. Et dato signo suis
dei victorie: iuuenibus fortissimis ele=
ctis nocte aggressus aula3 regiam in ca
stris interfecit viros quattuordecim mi
lia & maximum elephantorum cũ his
qui superpositi fuerant. Sũmoq; metu
ac perturbatione hostium castra reple
ntes: rebusq; prospere gestis: abie=
runt. Hoc autem factum est die illuces=
cẽte adiuuãte eũ dñi ꝓtectiõe. Sed rex
accepto gustu audacie iudeorum: arte
difficultatem locorum tentabat: & be=
thsure que erat iudeorum presidiũ mu
nitum castra admouebat: sed fugaba=
tur: impingebatur: minorabatur. His
autem qui intus erant iudas necessaria
mittebat. Enunciauit autem mysteria
hostibus rhodocus quidam de iudaico
exercitu qui requisitus comprehensus
est & conclusus. Iterum rex sermonem
habuit ad eos qui erant in bethsuris: de
xtram dedit: accepit: abiit: cõmisit cum
iuda: superatus est. Vt autem cognouit
rebellasse philippum antiochie qui re=
lictus erat super negocia: mente cõster
natus iudeos deprecans subditusq; eis
iurat de omnibus quibus iustum visus
est: & reconciliatus obtulit sacrificium:
honorauit templum: & munera posuit:
machabeum amplexatus est: & fecit eũ
a ptolemaide vsq; ad gerrenos ducem
& principem. Vt autem venit ptolemai
dã: grauiter ferebant ptolemenses ami
citie conuentionem:

cũ eo: generose dimicare vsq;ad mor
σὺν αὐτῷ, γενναίως ἀγωνίσασθαι μέχρι θα
tem pro legib⁹ tẽplo ciuitate patria
νάτου περὶ νόμων ἱεροῦ πόλεως πατρίδος
republica. circa ãt modin fecit
πολιτείας. περὶ δὲ μοδεὶν ἐποιήσατο τὴν
exercitũ. reddens ãt hic q̃ circa se
στρατοπεδείαν. ἀναδοὺς δὲ τοῖς περὶ αὐτὸν
signũ dei victorie: cũ iuuenib⁹ optimis
σύνθημα θεοῦ νίκης, μετὰ νεανίσκων ἀρίστων
electis admouẽs noctu ad re
κεκριμένων ἐπιβαλὼν νυκτὸς ἐπὶ τὴν βα=
giã aulã castra: interfecit
σιλικὴν αὐλὴν τὴν παρεμβολήν, ἀπέκτεινεν
ad viros duo mille. τ maximũ
εἰς ἄνδρας δισχιλίους. καὶ τὸν πρωτεύοντα
elephãtoꝝ cũ ea q̃ in domo turba
τῶν ἐλεφάντων σὺν τοῖς κατ' οἰκίαν ὄχλον
cõposuit. τ in fine castra
συνέπνιξε. καὶ τὸ τέλος τὴν παρεμβολὴν
metu τ turbatione cõpleuerũt τ regres
δείας καὶ ταραχῆς ἔπλησαν, καὶ ἐξέλυ=
si sunt ꝓsperati. illucescẽte ãt ea
σαν εὐημερούντες. ὑποφαινούσης δὲ ἤδη
die hoc factũ fuerat: ob adiuuã
τῆς ἡμέρας τοῦτο ἐγεγένει, διὰ τὸν ἐπαρω
tem cũ dñi ꝓtectionẽ. at rex
γουσαν αὐτῷ τοῦ κυρίου σκέπην. ὁ δὲ βα=
cũ accepisset gustũ iudeoꝝ
σιλεὺς ἐπιλαβὼν γεῦμα τῆς τῶν ἰουδαίων
audacie: tentabat p cõpendia
εὐτολμίας, κατεπείρασε διὰ μεθόδων τοὺς
loca. τ ad bethsura ꝓsidiũ muni
τόπους. καὶ ἐπὶ βαιθσοῦρα φρουρίον ἤχυ=
tũ iudeoꝝ accessit. fugabat. offen
εν τῶν ἰουδαίων προσκρουόντων. προ=
debat. minorabat. hic ãt q̃ int⁹ iudas
σέκρουεν. ἐλαττοῦτο. τοῖς δ' ἔνδον ἰούδας
necessaria misit. nũciauit ãt
τὰ δέοντα προσέπεμψε. προσήγγειλε δὲ
mysteria hostib⁹ rhodoc⁹ ex
τὰ μυστήρια τοῖς πολεμίοις ῥοδόκος ἐκ τῆς
iudaico exercitu. requisit⁹ est ãt τ cõpre
ἰουδαϊκῆς τάξεως. ἀνεζητήθη δὲ καὶ κατε
hẽsus ẽ τ cõclusus est. secũdo locut⁹ est
λήφθη καὶ κατεκλείσθη. ἐδιαλέγετο ὁ
rex hic q̃ in bethsuris. dextrã de=
βασιλεὺς τοῖς ἐν βαιθσούροις. δεξιὰν ἔδω
dit. accepit. abijt. cõmisit cũ
κεν. ἔλαβεν. ἀπῆλθε. προσέβαλε τοῖς περὶ
iuda. minor fuit. cognouit re
τὸν ἰούδαν. ἡττᾶτο. μετέλαβεν ἐκεῖνο
bellasse philippũ in antiochia q̃
νενοήσθαι τὸν φίλιππον ἐν ἀντιοχείᾳ τὸν
relict⁹ erat sup negocia. cõ=
ἀπολελειμμένον ἐπὶ τῶν πραγμάτων. συ
fusus est. iudeos rogauit: sub
νεχύθη. τοὺς ἰουδαίους παρεκάλεσεν, ὑπε=
dit⁹ ẽ: τ iurauit in oib⁹ iustis.
τάγη, καὶ ὤμοσεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς δικαίοις.
reconciliat⁹ ẽ τ sacrificũ obtulit. honorauit
συνελύθη καὶ θυσίαν προσήγαγεν. ἐτίμησε τὸ
tẽplũ: τ locũ humane tractauit τ
νεώ, καὶ τὸν τόπον ἐφιλανθρώπησε καὶ τὸν
maccabeũ amplexat⁹ ẽ. reliqt eu
μακκαβαῖον ἀπεδέξατο. κατέλιπε στρατη
cẽ a ptolemaide vsq;ad gerrenos du=
γὸν ἀπὸ πτολεμαΐδος ἕως τῶν γερρηνῶν ἡγε
cẽ. venit in ptolemaidẽ. grauiter
μονεύειν. ἦλθεν εἰς πτολεμαΐδα. ἐδυσφό
ter ferebãt p pacto ptolemẽsiũ.
ρουν ὑπὲρ τῶν συνθηκῶν οἱ πτολεμαεῖς.

indignabant.n. p eo q̃ voluerãt irrita facere
ἐδίναζον γὰρ ὑπὲρ ὧν ἠθέλησαν ἀθετεῖν
federa. accessit ad tri-
τὰς διαθήκας· προσῆλθεν ἐπὶ τὸ βῆ
bunal lysiae. defendit possibiliter.
μα λυσίας· ἀπελογήσατο ἐνδιαθέτως.
persuasit. sedauit. benignos fe-
συνέπεισε· κατεπράυνεν· εὐμενεῖς ἐποίη-
cit. regressus ē in antiochiã. sic
σεν· ἀνέζευξεν εἰς ἀντιόχειαν· οὕτω τὰ
regis profectio ꝫ reuer
τοῦ βασιλέως τῆς ἐξόδου καὶ τῆς ἀπο-
sio cõtigerit.
δημίας ἐχώρησε.

Ca.14.

POst ãt triẽnij tpo inno-
Μετὰ δὲ τριετῆ χρόνον προσέπε-
tuit inde: demetriũ filiũ
σε τοῖς περὶ τὸν ἰούδαν, δημήτριον τὸν
seleuci p cũq; in tripoli po-
τοῦ σελεύκου διὰ τοῦ κατὰ τρίπολιν λι-
tũ nauigantẽ cũ multitudine fo-
μένος εἰσπλεύσαντα μετὰ πλήθους ἰσχυ-
ti ꝫ classe: obtinuisse regionẽ
ροῦ καὶ στόλου, κεκρατηκέναι τῆς χώρας
postq̃ occidit antiochũ ꝫ hui⁹
ἐπαναιλόμενον ἀντίοχον καὶ τὸν τούτου
procuratorẽ tryphã. alcim⁹ ãt q̃dã
ἐπίτροπον λυσίαν· ἄλκιμος δέ τις
qui fuerat sum⁹ sacerdos: volũtarie ãt coin
προεστώς ἀρχιερεύς, ἑκουσίως δὲ με-
quinat⁹ in segregationis tẽporib⁹:
μολυσμένος ἐν τοῖς τῆς ἀμιξίας χρόνοις,
cognoscẽs q̃ fin quãlibet modũ nõ
συννοήσας ὅτι καθόλου οὐν τρόπον οὐκ
est ei filius: neq; ad scrũ
ἔστιν αὐτῷ σωτηρία, οὐδὲ πρὸς τὸ ἅγιον
altare vltra accessus: venit ad
θυσιαστήριον ἔτι πρόσοδος, ἦκε πρὸς τὸν
regẽ demetriũ q̃si p̃mo ꝫ qui-
βασιλέα δημήτριον ὡς πρώτου καὶ πέν-
quagesimo ꝫ cẽtesimo anno: offerẽs
τηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἔτους, προσάγων
ei coronã aureã ꝫ palmã: vltra
αὐτῷ στέφανον χρυσοῦν καὶ φοίνικα, πρὸς
ãt hec ex legitimis ramis
δὲ τούταις τῶν νομιζομένων θαλλῶν τοῦ
tẽpli. ꝫ die illo silentiũ
ἱεροῦ· καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡσυχίαν
habuit.oppositunitatẽ ãt sumẽs ꝓpte dem
εἶχε· καιρὸν δὲ λαβὼν τῆς ἰδίας ἀνοί-
tic auxiliatricẽ: vocatus ad cõsiliũ
ας συνεργόν, προσκληθεὶς εἰς συνέδριον
a demetrio ꝫ interrogat⁹ in
ὑπὸ τοῦ δημητρίου καὶ ἐπερωτηθεὶς ἐν
qua dispositõe ꝫ cõsilio pstarẽt
τίνι διαθέσει καὶ βουλῇ κατεστήκασιν οἱ
iudei: ad hec dixit. q̃ dicunt
ἰουδαῖοι, πρὸς ταῦτα ἔφη· οἱ λεγόμενοι
ex indeis asidei: q̃b⁹ preest in-
τῶν ἰουδαίων ἀσιδαῖοι, ὧν ἡγεῖται ἰού-
das maccabe⁹: bella nutriũt ꝫ
δας ὁ μακκαβαῖος, πολεμοτροφοῦσι καὶ
seditiões mouẽt: nõ sinẽtes regnũ
στασιάζουσιν, οὐκ ἐῶντες τὴν βασιλείαν
quietẽ assequi· vnde defraudat⁹
ἡσυχάζειν τυχεῖν· ὅθεν ἀφειλόμενος τὴν
maior gl̃a: dico ãt sũmo sa-
προγενικὴν δόξαν, λέγω δὲ τὴν ἀρχιερω-
cerdotio: huc nũc veni: p̃mũ q̃dẽ
σύνην, ἦλθον νῦν ἐλθεῖν, πρῶτον μὲν
pro his q̃ ptinẽt ad regẽ legitime
ὑπὲρ τῶν ἀνηκόντων τῷ βασιλεῖ γνησίως

indignantes ne forte fedus irrũperent.
Tunc ascendit lysias tribunal & expo-
suit rationẽ & populum sedauit. regres
sus q̃ est antiochia3:& hoc modo regis
profectio & reditus processit.

Capitulum decimũ quartũ.

SEd post triennii tempus cognouit
iudas & qui cum eo erãt: demetriũ
seleuci cum multitudine valida & naui
bus perportum tripolis ascendisse ad lo
ca opportuna & tenuisse regiões aduer
sus antiochum & eius ducem lysia3. Al
cimus autem quidã qui summus sacer
dos fuerat:sed voluntarie coinquinat⁹
est temporibus cõmixtionis cõsiderãs
nullo modo sibi esse salutem neq; acces
sum ad altare:venit ad regem demetriũ
centesimo quinquagesimo anno offe-
rens ei coronam auream & palmam su
per hec & thalos qui tẽpli esse videbã-
tur.Et ipsa quidem die siluit. Tempus
autem opportunum demẽtie sue nact⁹
conuocatus a demetrio ad consiliu3 &
interrogatus quibus rebus & consiliis
iudei niterentur:respondit.Ipsi qui di-
cuntur asidei iudeorum quibus preest
iudas machabeus:bella nutriunt & se-
ditiones mouent:nec patiuntur regnũ
esse quietum. Nam & ego defraudatus
parentum gloria:dico autem summo sa
cerdotio huc veni:primo quidem vtili-
tatibus regis fidem seruans:secundo au
tem etiam ciuibus consulens.Nam illo
rum prauitate vniuersum genus no-
strũ non minime vexatur. Sed oro his
singulis o rex cognitis & regioni & ge-
neri secundum humanitate3 tuam pro
mulgatam omnibus prospice.Nam q̃-
diu superest iudas impossibile est pacem
esse negociis.Talibus autem ab hoc di
ctis & ceteri amici hostiliter se habẽtes
aduersus iudam:inflãmauerunt deme-
trium.Qui statim nicanorem preposi-
tum elephantorum ducem misit in iu-
deam:datis mandatis vt ipsum quidem
iudam caperet viuum:eos vero qui cu3
illo erant dispergeret.et constitueret al
cimum maximi templi summum sacer
dotem.Tunc gentes que de iudea fuge
rant iudam:gregatim se nicanori mis-
cebant:miserias & clades iudeorum p̃s
peritates rerum suarum existimantes.
Audito itaq; iudei nicanoris aduentu
et conuentu nationum: consperſi ter-
ra rogabant eum qui populum suum
constituit:ineternum custodiret: quiq;
suam portionem signis euidentib⁹ pro
tegit.Imperante autem duce statim in
de mouerunt: conueneruntq; ad castel
lum dessau.Siuon vero frater iude cõ
miserat cum nicanore:sed cõterrit⁹ est
repentino aduentu aduersariorum:ni-
canor tamen audiens virtutem comitũ
iude & animi magnitudinem : quã pro
patrie certaminibus habebant: sangui
ne iudicium

sapiẽs: secũdo ãt ꝫ p̃ ppriis ciuib⁹
φρονῶν, δεύτερον δὲ καὶ τῶν ἰδίων πολιτῶν
negocians. nã predicto-
χολαζόμενος· τὰ μὲν γὰρ τῶν προειρημέ-
rũ stultitia vniuersum nr̃m gen⁹ nõ
νων ἀλογία τὸ σύμπαν ἡμῶν γένος οὐ
parũ vexat. singula ãt hoꝝ cogno
μικρῶς ἀδικεῖ· ἕκαστα δὲ τούτων ἐπι-
scẽs tu rex: ꝫ regioni
γνωκὼς σὺ βασιλεῦ, καὶ τῆς χώρας
ꝫ obsẽso generi nr̃o pos
καὶ τοῦ περιεστηκότος γένους ἡμῶν πρό-
pice: fm q̃ habes erga oẽs ob-
νοιαν, κατὰ ἣν ἔχεις πρὸς ἅπαντας ἐπι-
uiã clementiã. quãdiu .n.
πάντων φιλανθρωπίαν· ἄχρι γὰρ
iudas superst: ipossibile ē pacẽ cõse
ἰούδας περίεστιν, ἀδύνατον εἰρήνης τυ-
qui negocia. talib⁹ ãt di-
χεῖν τὰ πράγματα· τούτων δὲ ῥηθέν-
ctis ab hoc: cito ceteri ami
των ὑπὸ τούτου, ἅπαξ οἱ λοιποὶ φί-
ci hostiliter se habẽtes aduersus iu-
λοι δυσμενῶς ἔχοντες πρὸς τὸν ἰού-
dã inflamauerũt demetriũ. ad-
δαν προσεπύρωσαν τὸν δημήτριον· προ-
uocãs ãt statim nicanorẽ q̃
σκαλεσάμενος δὲ εὐθέως νικάνορα τὸν γε-
erat elephãtor̃ p̃fect⁹: ꝫ ducẽ desti-
νόμενον ἐλεφαντάρχην, καὶ στρατηγὸν ἀπο-
nãs indec: misit dans epistolã
στέλλας τῆς ἰουδαίας, ἐξαπέστειλε δοὺς ἐντο-
las: ipm q̃dẽ iudã occidere
λάς, αὐτὸν μὲν τὸν ἰούδαν ἐπαναιρεῖσθαι,
qui ãt cũ ipo dispergere: cõstitue-
τοὺς δὲ σὺν αὐτῷ σκορπίσαι, καταστή-
re ãt alcimũ sũmũ sacerdotẽ maxim
σαι δὲ ἄλκιμον ἀρχιερέα τοῦ μεγίστου
tẽpli. q̃ audẽs iudea fuge-
ἱεροῦ· τοὺς δὲ ἐκ τῆς ἰουδαίας πεφυγα-
rant iudã gẽtes cõmiscebãtur se
δεύκοτα τὸν ἰούδαν ἔθνη συνέμισγον ἀγε-
gatim nicanori: iudeos adue
λὸν τῷ νικάνορι, τὰς τῶν ἰουδαίων ἀτυ-
sitates ꝫ clades ꝓprias ꝓsperitates ex
χίας καὶ συμφορὰς ἰδίας εὐημερίας δι-
stimãtes fore. audẽtes ho
κοῦντες ἔσεσθαι. ἀκούσαντες δὲ τὴν τοῦ
nicanoris aduẽtũ ꝫ cõuentũ
νικάνορος ἔφοδον καὶ τὴν ἐπίθεσιν τῶν
nationũ: cõspersi terra rogabãt
ἐθνῶν, καταπασάμενοι γῆν ἐλιτάνευον
eũ q̃ vsq; in seculũ cõstituerat suã
τὸν ἄχρις αἰῶνος συστήσαντα τὸν ἑαυτοῦ
ppẽm: sep ãt cũ ostẽdo ꝓtegen-
λαόν, ἀεὶ δὲ μετ' ἐπιφανείας ἀντιλαμβά-
tem suã portionẽ. impe-
νόμενον τῆς ἑαυτοῦ μερίδος. προστα-
rãte ãt duce: illinc statim
ξάντος δὲ τοῦ ἡγουμένου, ἐκεῖθεν ἐπείγε-
mouẽs cõmisceꝫ se ipso ad castellũ
ται συμμίσγειν αὐτοῖς ἐπὶ κώμην
dessau. simõ ãt frater iude cõmi
δεσσαού. σίμων δὲ ὁ ἀδελφὸς ἰούδα συμ-
serat pcliũ cũ nicanore: paululũ ãt
βεβλημένος τῷ νικάνορι, βραχέος δὲ
ob repẽtinã hostiũ apparitõẽ
τὴν αἰφνίδιον τῶν ἀντιπάλων ἐφοδίαν
erranit. verũtã audiẽs nicanor quã
ἐπτόηκεν. ὅμως δὲ ἀκούων ὁ νικάνωρ τὴν
habebant q̃ circa iudã fortitudinẽ:
εἶχον οἱ περὶ τὸν ἰούδαν ἀνδραγαθίαν,

τ in pro patria certaminib⁹
καὶ ἐν τοῖς περὶ τῆς πατρίδος ἀγῶσιν
prosperitatē: metuebat indicitū p
εὐτυχίαν, ὑπεύλαβεῖτο τὴν κρίσιν αἷ=
sanguinē facere. quāobrē misit
αἱμάτων ποιήσασθαι. διόπερ ἐπιμέλε
D posidonīū τ theodotū τ matthiā vt
ποσιδώνιον καὶ θεόδοτον καὶ ματθίαν, ἵνοῦ
darēt τ acciperēt dextras. lōgiore āt sa=
ται καὶ λαβεῖν δεξιάς. πλείονος δὲ λό
cta de hio cōsultatione: τ
μου περὶ τούτων ἐπισκέψεως, καὶ τοῦ
duce cū multitudine cōmunicāte:
ἡγεμόνος τοῖς πλήθεσιν ἀνακοινωσαιμένου,
τ cū videret cōcordo sententia: annu
καὶ φανείσης ὁμοφώνου γνώμης, ἐπέ=
erūt pactis. cōstituerūt āt die=
νευσαν πᾶς συνθήκαις. ἐτάξαντο δὲ ἡμέ
em in q̄ secreto venirēt in vnū.
ραν ἐν ᾗ κατ' ἰδίαν ἥξουσιν εἰς τὸ αὐτό.
τ accessit ab vnoquoq; sella. posuerūt
καὶ προσῆλθε παρ' ἑκάστου δίφραξ. ἔθεσαν
sellas. disposuit iudas armatos para=
δίφρους. διέταξεν ἰούδας ἐνόπλους ἑτοί
tos in opportunis locis: ne forte
μους ἐν τοῖς ἐπικαίροις τόποις, μήποτε
ab hostib⁹ repēte maleficiū
ἐκ τῶν πολεμίων ἀφνιδίως κακουργία
E fieret. cōgruū fecerūt collo
γένοιτο. τὸν ἁρμόζουσαν ἐποιήσαντο κοινω=
quiū. mocabatur nicanor in hierosoly
λογίαν. διέτριβεν ὁ νικάνωρ ἐν ἱεροσολύ=
mis: τ fecit nihil absurdū. at
μοις, καὶ ἔπραττεν οὐδὲν ἄτοπον. τοὺς δὲ
cōgregatos gregarios turbas dimi=
συναχθέντας ἀγελαίους ὄχλους ἀπέλυ=
sit: τ hēbat iudam semp
σε, καὶ εἶχε τὸν ἰούδαν διαπαντὸς
in cōspectu. ex animo viro incli
ἐν προσώπῳ. ψυχικῶς τῷ ἀνδρὶ πρόσε=
nat⁹ fuit. hortat⁹ est āt eū ducere vxorē τ
κλινα. παρεκάλεσε δὲ αὐτὸν γῆμαι καὶ
filios gignere. vxorē duxit. quiē.
παιδοποιήσασθαι. ἐγάμησεν. ἐγκάθησεν.
cōmanē duxit vitā. at alcim⁹ cognoscēs
ἐκινώνησε βίου. ὁ δὲ ἄλκιμος συνιδὼν
eā q̄ inter illos mutuē benivolētiā τ fa=
τὴν πρὸς ἀλλήλους εὔνοιαν καὶ τὰς ἡμο
ctas cōuentiōes venit accipiēs ad de
μόσας συνθήκας, ἦκε λαβὼν πρὸς τὸν δη
metriū: τ dicebat nicanorē aliena
μήτριον, καὶ ἔλεγε τὸν νικάνορα ἀλλότρια
sapere de negocijs. nā insi
φρονεῖν περὶ τῶν πραγμάτων. τὸν γὰρ ἐπὶ
diatorē regni eū indā succes
βουλὴν τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἰούδαν διά
sorē designauit. at rex irat⁹
δοχον ἀπέδειξεν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἠλύμους
fact⁹ τ scelestū calū
φρόμενος καὶ πᾶς ὁ τοῦ παμπονήρου δια
nūio irritatus: scripsit nicanori di=
βολαῖς ἐρεθισθείς, ἔγραψε νικάνορι φάσ
cēs: pro ḋdē pactis grauiter
κων, ὑπὲρ μὲν τῶν συνθηκῶν βαρέως
ferre. iubēs āt maccabeū vin=
φέρειν. κελεύων δὲ τὸν μακκαβαῖον δέσ
cū mittere in antiochiā. cito.
μιον ἐξαποστέλλειν εἰς ἀντιόχειαν ταχέως.
notificatio āt hīc nicanori cōfu
προστιθέντων δὲ τούτων τῷ νικάνορι συνε
sio erat τ grauiter ferebat: si pa
πέχνη καὶ δυσφόρως ἔφερεν, εἰ τὰ δι

facere metuebat. Quāobrem premisit posidonum & theodotium & matthiā: & vt darent dextras atq; acciperent. Et cum diu de his consiliū ageretur & ipse dux ad multitudinem retulisset: omnū vna fuit sentētia amicitiis annuere. Ita q; diem constituerūt qua secreto inter se agerent & singulis selle prolate sunt & posite. Precepit autem iudas armatos esse locis opportūis ne forte ab hostibus repente mali aliquid oriretur. Et congruum colloquium fecerūt. Morabatur autem nicanor hierosolymis: nihilq; inique agebat: gregesq; turbarū que congregate fuerant dimisit. Habebat autem iudam semper charū ex animo: & erat viro inclinatus. Rogauitq; eum ducere vxores: filiosq; procreare. Nuptias fecit: qete egit: comūiterq; viuebant. Alcimus autem videns charitatem illorum ad inuicem & conuentiones venit ad demetrium & dicebat nicanores rebus alienis assentire. Iudamq; regni insidiatorem successorem sibi destinasse: atq; rex exasperatus & pessimis huius criminationibus irritat⁹ scripsit nicanori dicens: grauiter quidem se ferre de amicitie conuentione: iubere tamen machabeum citius vinctum mittere antiochiam. Quibus cognitis nicanor consternabatur & grauiter ferebat: si ea que conuenerant irrita faceret: nihil lesus a viro: sed quia regi resistere nō poterat: opportunitate obseruabat qua preceptus perficeret. At machabeus videns secum austerius agere nicanorem: et consuetum occursum ferocius exhibentem: intelligens non ex bono esse austeritatem illa: paucis suorum congregatis occultauit se a nicanore. Quod cum ille cognouit fortiter se a viro preuentum venit ad maximum & sanctissimum templum: & sacerdotibus solitas hostias offerentibus: iussit sibi tradi virum: quibus cum iuramento dicentibus nescire se vbi esset: q; que rebatur: extendens manum ad templū iurauit dicens. Nisi iudam mihi vinctū tradideritis: istud dei phanum in planiciem deducam & altare effodiam: & tēplum hoc libero patri consecrabo. Et his dictis abiit. Sacerdotes autem protendentes manus in celum inuocabāt eum qui semp propugnator esset gentis ipsorum hec dicentes. Tu domine vniuersorum qui nullius indiges: voluisti templum habitationis tue fieri in nobis. Et nunc sancte sanctorum omnium domine conserua in eternum impollutam domum istam que nuper mundata est. Rasias autem quidam de senioribus ab hierosolymis delatus est nicanori: vir amator ciuitatis & bene audiens: qui pro affectu pater iudeorum appellabatur. Hic multis temporibus cōtinentie propositus tenuit in iudaismo corpusq; & animam

cta irrita faceret. cū nihil vir male
ϛαλμένα ἀνετκόσει. μηδὲν τὸ ἀνδρὸς ἀδικη
fecisset. qui āt regi resistere
κότος. ἐπεὶ δὲ τῷ βασιλεῖ ἀντιπράττειν
nō erat: opportūitatē obseruabat stratagēate hoc
οὐκ ἦν, εὐκαιρον ἐτήρει στρατηγήματι τοῦ
perficere. at maccabe⁹ auste
τελειῶσαι. ὁ δὲ μακκαβαῖος αὐστηρό
rius agentē cognoscēs nicanorē erga
τερον διεξάγοντα συνιδὼν τὸν νικάνορα πρὸς
se: τ cōsuetū occursum duro
αὐτόν, καὶ τὴν εἰθισμένην ἀπάντησιν ἀγρο
rem habentē: itelligēs nō ex
κοτέραν ἐχουσαν, νοήσας οὐκ ἐκ τοῦ
optimo austeritatē esse: cōgregās
βελτίστου τὴν αὐστηρίαν εἶναι, συστρέψας
nō paucos eos q̄ circa se: abscōdit⁹
οὐκ ὀλίγους τῶν περὶ αὐτόν, συνεκρύβη.
est a nicanore cognoscēs āt alit⁹ φ
ρο τὸν νικάνορα. συγγενοῦς δὲ ὁ ἕτερος ὅτι
generose a viro astutia pōcit⁹ cēt: ve=
φυσικῶς ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἐστρατήγει, πα
nīēs ad maximū τ sanctū tēplū:
ρακαλούμενος ἐπὶ τὸ μέγιστον καὶ ἅγιον ἱερόν,
sacerdotib⁹ decētes victimas offerē
τῶν ἱερέων τὰς καθηκούσας θυσίας προσα
tib⁹: iussit tradere vir.
γόντων, ἐκέλευσε παραδοθῆναι τὸν ἄνδρα.
his āt cū iuramētis dicentib⁹ nō scire
τῶν δὲ μεθ' ὅρκων φασκόντων μὴ γινώσκειν
vbi est q̄ querit: extēdēs
ποῦ ποτ' εἶν ὁ ζητούμενος, προτείνας τὴν
dextrā in tēplū: iurauit hec. si nō
δεξιὰν εἰς τὸν ναόν, ὤμοσε ταῦτα. ἐὰν μὴ
vinctū mihi iudā tradideritis: hoc
δέσμιόν μοι τὸν ἰούδαν παραδῶτε, τόν δὲ
dei phanū in planiē faciā: τ
τοῦ θεοῦ σκηνὴν εἰς πεδίον ποιήσω, καὶ
altare effodiā: τ tēplū hic
θυσιαστήριον κατασκάψω, καὶ ἱερὸν ἐν ταῦ
libero illustre crigā. tot
τῷ διονύσῳ ἐπιφανὲς ἀναστήσω. τοσαῦ
ta dicēs abiit. at sacerdotes p
τα δὲ εἰπὼν ἀπῆλθεν. οἱ δὲ ἱερεῖς προ
tendētes man⁹ in celū: inuo
τείνοντες τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐπε
cabāt eū q̄ semp propugnator fuit
καλοῦντο τὸν διαπαντὸς ὑπέρμαχον τοῦ
gētis nre: hec dicētes. tu dñe
ἔθνους ἡμῶν, ταῦτα λέγοντες. σὺ κύ' τῶν
vniuersorū nō indigēs existēs: ꝓbasti tēplū
ὅλων ἀπροσδεὴς ὑπάρχων, ἐνδόκησας ναὸν
tue habitatiōis in nobis fieri: τ nūc
τῆς σῆς σκηνώσεως ἐν ἡμῖν γενέσθαι, καὶ νῦν
sancte omniū sanctitatis dñe: serua in
ἅγιε παντὸς ἁγιασμοῦ κύ', διατήρησον εἰς
secula impollutā hāc nup mun
αἰῶνας ἀμίαντον τόνδε τὸν πρόσφατος κεκα
datā domū. rasias āt q̄dā de hiero
θαρισμένον οἶκον. ῥασίας δέ τις τῶν ἐκ τῶν ἱερο
solymitanis p̄sbyteris: diat⁹ est nicano
σολυμιτῶν πρεσβυτέρων, ἐμηνύθη τῷ νικάνο=
ri: vir amator ciuitatis τ valde bene
ρι, ἀνὴρ φιλοπολίτης καὶ σφόδρα καλῶς
audiēs: τ fm benivolētiā pater iu=
ἀκούων, καὶ κατὰ τὴν εὔνοιαν πατὴρ τῶν ἰου=
deorū appellatus. fuit eū in supe
δαίων προσαγορευόμενος. ἦν γὰρ ἐν τοῖς ἔμ=
riorib⁹ tēporib⁹ cōtinētie iudicū se=
προσθεν χρόνοις τῆς ἀμιξίας κρίσιν εἰσενη=
rēs in iudaismo: τ corp⁹ τ aiam
νεγμένος ἰουδαισμοῦ, καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν

pro indaiſino tradide=
ὑπὲρ τοῦ ἰουδαϊσμοῦ παραβεβλημέ=
rat cũ oi pſeuerãtia. volens
νος μετὰ πάσης ἐυτονίας. βουλόμενος
ut nicanor manifeſtã facere quã habebat erga
δὲ νικάνωρ πρόδηλον ποιῆσαι ἣν εἶχε πρὸς
iudeos malivolẽtiã: miſit mi=
τοὺς ἰουδαίους δυσμενείαν, ἀπέστειλε στρα
lites ſuper quingẽtos vt cõpre
τιώτας ὑπὲρ τοὺς πεντακοσίους συλλα
hẽderẽt cũ. putabat enim illũ cõprehẽdẽre:
βεῖν αὐτόν. ἐδόξε γὰρ ἐκεῖνον συλλαβών,
hic factus cladẽ. at
τοὺς ἐργάσεσθαι συμφορά. τῶν δὲ
multitudinib⁹ futurio turrẽ occupa=
πλειόνων μελλόντων τὸν πύργον καταλα=
re: & aulicã iamnũ aggrediẽ
βέσθαι, καὶ τὴν αὐλαίαν θύραν βιαζομέ
tib⁹: & iubentib⁹ ignẽ admouere &
νων, καὶ κελευόντων πῦρ προσάγειν καὶ
portas incẽdere: cõprehẽſus ſa
τὰς θύρας ὑφάπτειν, περικατάληπτος γι
ctus ſuppoſuit ſibi gladiũ: gene
νόμενος ὑπείκειν ἑαυτῷ τὸ ξίφος, εὐγε=
roſe volẽs mori: potiꝰq̃ pecca=
νῶς θέλων ἀποθανεῖν, ἤπερ τοῖς ἀλιτη
toribꝰ ſubditꝰ fieri: & ꝓpria
ρίοις ὑποχείριος γενέσθαι, καὶ τῆς ἰδίας
nobilitate indigne cõtumeliã pati. at pla=
εὐγενείας ἀναξίως ὑβρισθῆναι. τὴν δὲ πλη
gã nõ recte dirigẽs ob ago=
γὴν μὴ κατευθυνήσας διὰ τὴν τοῦ ἀγῶ
nis feſtinationẽ: & turbis intra
νος ἀσπουδίν, καὶ τῶν ὄχλων εἴσω τῶν
oſtia irrũpentib⁹: recurrẽs
θυρωμάτων εἰσβαλλόντων, ἀναδραμὼν
ſtrẽnue ad murũ: ꝓcipitauit
θρασέως ἐπὶ τὸ τεῖχος, κατεκρημνίσεν
ſe viriliter in turbas. hic
ἑαυτὸν ἀνδρωδῶς εἰς τοὺς ὄχλους. τῶν
ãt velociter retrocedẽtib⁹ facta diui
δὲ ταχέως ἀναχωρησάντων θρομβώδους δια
ſionẽ: venit ꝓ mediũ in la=
σκήματος, ἔλθε κατὰ μέσον εἰς τὸν κενεῶ
tus. adhuc ãt viuus exiſtẽs & infla
να. ἔτι δὲ ἔμπνους ὑπαρχων καὶ πε=
matus animo: ſurgẽs decur
πυρωμένος τοῖς θυμοῖς, ἐξαναστὰς φερο
rẽte fœtio more ſanguine: & grauí
μένων κρουνηδὸν τῶν αἱμάτων, καὶ δυ=
bus plagis exiſtib⁹: curſu
σὶν πληγῶν τῶν τραυμάτων ὄντων, δρόμῳ τοὺς
turbas pterãſiẽs: & ſtãs in quadã pe=
ὄχλους διελθών, καὶ στὰς ἐπί τινος πέ=
tra ꝓrupt⁹: penitꝰ exãguis iã
τρας ἀπερρωγώς, παντελῶς ἐξαιμος ἤδη
ſact⁹: ꝓferens intestina & accipiẽs
γενόμενος, προβαλὼν τὰ ἔντερα καὶ λαβὼν
vtriq̃ manib⁹: ꝓiecit ſup
ἑκατέραις ταῖς χερσίν, ἐνέσθεισι τοῖς ὄχ
turbas. & inuocans dñatorẽ
λοις. καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸν δεσπότην τῆς
vitẽ & ſpũ: hoc ei
ζωῆς καὶ τοῦ πνεύματος, ταῦτα αὐτῷ
ite ꝓ reddere: hoc modo mor
πάλιν ἀποδοῦναι, τόν δὲ τρόπον μι
tuus eſt.
τάλλαξεν. Ca. 15.

HO nicanor cũ cõperiſſet
ὁ δὲ νικάνωρ μεταλαβὼν τοὺς πε
iudã exitẽ in ſamarie
ρὶ τὸν ἰουδαν ὄντας ἐν τοῖς κατὰ σαμάρει

tradere contentus pro perſeuerantia.
Volens autẽ nicanor manifeſtare odiũ
quod habebat in iudeos: miſit milites
quingentos vt eum comprehenderẽt.
Putabat enim ſi illũ decepiſſet: ſeſe cla=
dem iudeis maximam illaturum. Tur=
bis autem irruere in domum eius & ia
nuas diſrumpere: atq̃ ignem admoue
re cupientibus: cum iam comprehen=
deretur gladio ſe petiit: eligens nobili=
ter mori potius q̃ ſubditus fieri pecca=
toribus: & contra natales ſuos indignis
iniuriis agi. Sed cum per feſtinationem
non certo ictu plagam dediſſet: & tur=
be inter oſtia irrumperent: recurrens
audacter ad murum: precipitauit ſemet
ipſum viriliter in turbas: quibus veloci
ter locus dantibus caſui eius: venit per
mediam ceruicem. Et cum ad huc ſpira
ret accenſus animo ſurrexit: & cum
ſanguis eius magno fluxu deflueret: &
grauiſſimis vulneribꝰ eſſet ſaucius: cur
ſu turbam pertranſiit et ſtans ſupra q̃n
dam petram preruptam & iam exãguis
effectꝰ: cõplexus inteſtina ſua vtriſq̃
manibus proiecit ſuper turbas inuo=
cans dominatorem vite ac ſpiritus: vt
hec illi iterum redderet atq̃ ita vita de
functus eſt.

Capitulum decimum
quintum.

NIcanor autem vt comperit iudam
eſſe in locis ſamarie: cogitauit cus
omni impetu die ſabbati committere
bellum. Iudeis vero qui illum per neceſ
ſitatem ſequebantur dicentibus: ne ita
ferociter et barbare feceris: ſed honorẽ
tribue diei ſanctificatiõis & honora eũ
qui vniuerſa conſpicit. At ille infelix in
terrogauit ſi eſt potẽs in celo qui impe
rauit agi diem ſabbatorum: & reſpon=
dentibus illis: eſt dominꝰ viuus ipſe in
celo potens qui iuſſit agi ſeptimas diẽ.
At ille ait. Et ego potens ſum ſuper ter
ram qui impero ſumi arma & negocia
regis impleri. Tamen non obtinuit vt
conſilium perficeret. Et nicanor quidẽ
cum ſumma ſuperbia erectus cogita=
uerat eõmune tropheum ſtatuere de iu
da. Machabeus autem ſeper confide=
bat cum omni ſpe auxilius ſibi a domi
no affuturũ: & hortabatur ſuos ne for
midarent ad aduentum nationum ſed
in mente haberent adiutoria ſibi facta
de celo: & nunc ſperarent ab omnipotẽ
te ſibi affuturam victoriam. Et allocu
tus eos de lege & prophetis: ammonẽs
etiã certamina que fecerant prius: ꝓm
ptiores conſtituit eos. Et ita animis eo
rum erectis ſimul oſtendebat gentium
fallaciam: & iuramentorum preuarica=
tionem. Singulos autem illorum ar=
mauit non clypei & haſte munitione ſ
ſermonibus optimis

locis: cogitauit quie=
ας τόποις, ἐβουλεύσατο τῇ τῆς παρα=
tio die cũ oi munitiõe in
σκευῆς ἡμέρᾳ μετὰ πάσης ἀσφαλείας ἐπι
ſpeo irruere. at ob neceſſitatẽ ſequẽ
τοῖς ἐπιβαλεῖν. τῶν δὲ κατ' ἀνάγκην συνε
tib⁹ cũ iudeis dicentib⁹ mequa
πομένων αὐτῷ ἰουδαίων λεγόντων, μηδ' ὅ
q̃ ſic ferociter & barbare per
μῶς οὕτως ἀγρίως καὶ βαρβάρως ἐποιή
eas: gliam ãt tribue honorate
σης, δόξαν δὲ ἀπονείμεσον τῇ προτιμωμένῃ
ab ola cõſpiciẽte cũ ſanctitate di=
ὑπὸ τοῦ πάντα ἐφορῶντος μετὰ ἁγιότητος ἡμέ
ei. at ſceleſtiſſimꝰ interrogauit: ſi eſt in
ρας. ὁ δὲ τρισαλιτήριος ἐπηρώτησεν, εἰ ἔστιν ἐν
celo pnceps q̃ imperauit agere
οὐρανῷ δυνάστης ὁ προστεταχὼς ἄγειν τὴν
ſabbatorũ die. illis ãt reſpõden
τῶν σαββάτων ἡμέραν. τῶν δὲ ἀποφαι
tib⁹: · eſt dñs viuẽs ipſe in celo
νομένων, ἔστιν ὁ κύριος ζῶν αὐτὸς ἐν οὐρανῷ
potẽs q̃ iuſſit agere ſeptimã
δυνάστης ὁ κελεύσας ἄσκεῖν τὴν ἑβδομά
diẽ. at ali⁹ & ego inq̃t princeps ſup
δα. ὁ δὲ ἕτερος καγώφησι δυνάστης ἐπὶ
terrã. q̃ impero ſumere arma &
τῆς γῆς. ὁ προστάσσων αἴρειν ὅπλα καὶ τὰς
regia negocia cõficere: tamẽ nõ ob
βασιλικὰς χρείας ἐπιτελεῖν, ὅμως οὐ κα
timuit pficere miſerã ſuſi cõſi
τίσχυν ἐπιτελέσαι τὸ χείλεσι ἀυτοῦ βου
liũ. & ꝗdem nicanor: cũ oi iactã
λημα. καὶ ὁ μὲν νικάνωρ μετὰ πάσης ἀλα
tia ſuperbiẽs decreuerat cõmũe
ζονείας ὑψαυχενῶν διεγνώκει κοινὸν τῶν
de iuda ſtatuere tropheũ.
περὶ τὸν ἰουδαν στήσασθαι τρόπαιον.
at maccabe⁹ erat ſemp cõſi
ὁ δὲ μακκαβαῖος ἦν ἀδιαλείπτως πεπει
dẽs: cũ oi ſpe auxiliũ
θώς, μετὰ πάσης ἐλπίδος ἀντιλήψεως
cõſecutur a dño. & hortaba
παρὰ τοῦ κυρίου. καὶ παρεκά
tur eos q̃ cũ eo nõ formidare gẽ
λει τοὺς σὺν αὐτῷ μὴ δειλιᾶν τὴν τῶν ἐθνῶν
tiũ aduẽtũ: hõtes ãt in mẽte ꝓpo ſa=
ἐφόδον, ἔχοντας δὲ κατὰ νοῦν τὰ προ
cta ipſio de celo adiutoria:
γεγονότα αὐτοῖς ἀπ' οὐρανοῦ βοηθήματα,
& nũc ſperare ab oi
καὶ τὰ νῦν προσδοκᾶν τὴν παρὰ τοῦ παν
potẽte futurã eis victoriã. & cõſol
τοκράτορος ἐσομένην αὐτοῖς νίκην. καὶ παρα
tans cũ eis ex lege &
μυθούμενος αὐτοὺς ἐκ τοῦ νόμου καὶ τῶν
prophetis: cõmonẽs ãt eos &
προφητῶν, προεσπουδακὼς δὲ αὐτοὺς καὶ
certamina q̃ cõfecerãt: ꝓm
τοὺς ἀγῶνας οὓς ἔσαν ἐκπεπονηκότες, προ
ptiores eos cõſtituit. & ani
θυμοτέρους αὐτοὺς κατέστησε. καὶ τοῖς θυ=
mis excitãs eos: admonebat ſimul
μοῖς διεγείρας αὐτούς, παρήγγελλεν ἅμα
oſtendẽs gentiũ fallaciã &
ἐπιδεικνὺς τὴν τῶν ἐθνῶν ἀπάτην καὶ
iuramẽtorũ trãſgreſſionẽ. quẽlibet ãt eorũ
τὴν τῶν ὅρκων παράβασιν. ἔκαστον δὲ αὐτῶν
armãs nõ clypeorũ & haſtarũ
καθωπλίσας οὐ τὴν ἀσπίδων καὶ λογχῶν
munitione: ſed in bonis ſermõib⁹
ἀσφάλειαν, ὡς τὴν ἐν τοῖς ἀγαθοῖς λόγοις

adhortatione. τ cū exposuisset somniū
C παρακλησιν. καὶ προσεξηγησάμενος ὄνειρον
dignū fide: maxime vniuersos letificauit. erat
ἀξιόπιστον, ὑπέρτι πάντας ἐυφραίνει. ἦν
ēt hut⁹ visio talis. oniā q̄
δὲ ἡ τοιούτου θεωρία τοιάδε. ὀνίαν τὸν ἱερέα
erat sum⁹ sacerdos vir⁹ honestū τ bonū:
μεγίστον ἀρχιερέα ἄνδρα καλὸν καὶ ἀγαθόν,
verecūdū q̄d aspectu: modestū ēt
αἰδήμονα μὲν τὴν ἀπάντησιν, πρᾶον δὲ
moribⁿ: τ eloquū eminētem decen
τὸν τρόπον, καὶ λαλικὸν προοιμίοις πρέποντα
ter. τ q̄ a puero exercuerat oia
τοῖς. καὶ ἐκ παιδὸς ἐκμεμελετηκότα πάντα
xitatis ppria: hūc man⁹
τὰ τῆς ἀρετῆς οἰκεῖα, τοῦτον τὰς χεῖρας
protēdentē orare pro oi
προτείναντα κατεύχεσθαι τῷ παντὶ τῶν
iudeorū cetu. deinde sic apparuis
Ἰουδαίων συστήματι. εἶδόντας ἐπιφανῆ
se vir⁹ canitie τ gla prestātē:
D ναι ἄνδρα πολιᾷ καὶ δόξῃ διαφέροντα,
mirabilē ēt q̄dā τ magnificētissi
θαυμαστὴν δή τινα καὶ μεγαλοπρεπεστά-
mā esse circa illū eminētiā. respō
την εἶναι τὴν περὶ αὐτὸν ὑπεροχήν. ἔτι δὲ
dentē ho omā dixisse. fratrū
κρείττονα δὲ τὸν ὀνίαν εἰπεῖν. ὁ φιλάδελ-
amator: hic est q̄ multū orat
φος οὗτός ἐστιν ὁ πολλὰ προσευχόμενος
pro ppło τ sancta ciuitate hic
ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱε-
remias dei prophēta. extendentē
ρεμίας ὁ τοῦ θεοῦ προφήτης. προτείναντα
ēt hieremiā dextrā tradere
δὲ τὸν Ἱερεμίαν τὴν δεξιὰν παραδοῦναι τῷ
iude gladiū aureū: cū daret ēt locu
Ἰούδᾳ ῥομφαίαν χρυσῆν, διδόντα δὲ πρὸς-
tū esse hec. accipe sanctū gladiū
φωνῆσαι τάδε. λάβε τὴν ἁγίαν ῥομφαί-
num⁹ a deo: p quē frūgabo
αν δῶρον παρὰ τοῦ θεοῦ, δι᾽ οὗ θραύσεις
aduersarios. exhortati ēt
E τοὺς ὑπεναντίους. παρακλιθέντες δὲ τοῖς
ii.d.d. inde sermonib⁹ valde bonis τ poten-
4.Re. Ἰούδου λόγοις πάνυ καλοῖς καὶ δυναμέ-
19.g. tib⁹ ad virtutē incitare τ animos inue
Eccl. νους ἐπ᾽ ἀρετὴν παρορμῆσαι καὶ ψυχὰς νί-
48.d. nū viriles facere: statuerūt nō castrame
ων ἐπανδρῶσαι, διέγνωσαν μὴ στρατευ-
tari: generose ēt inuehi: τ cū
θῆναι, φρονίμως δὲ ἐμφερεσθαι, καὶ μετὰ
omni virtutē cōgrediēdo: iudicare
πάσης ἀνανδρίας ἐμπλακέντες, κρῖναι τὰ
negocia: coq τ ciuitas τ sctā
πράγματα, διὰ τὸ καὶ τὴν πόλιν καὶ τὰ ἅγια
τ tēplū pericitarentur. erat enim pro vxo
καὶ τὸ ἱερὸν κινδυνεύειν. ἦν γὰρ ὁ περὶ γυ-
ribⁿ τ filijs item et fratribⁿ τ ppi
ναικῶν καὶ τέκνων ἔτι δὲ ἀδελφῶν καὶ συγ-
quio in minori parte positū cio pecu
F γενῶν ἐν ἥττονι μέρει κείμενος ἀνοῖς κίνδυ-
lium. maxim⁹ τo τ primⁿ pro sun
νος. μέγιστος δὲ καὶ πρῶτος ὁ περὶ τοῦ καινο-
ctificato tēplo timor. erat ēt τ in
γιασμένου ναοῦ φόβος. ἦν δὲ καὶ τοῖς ἐν τῇ
ciuitate detētio nō mediocris solli
πόλει κατειλημμένοις οὐ παρέργως ἀγω-
citudo: turbāre in subdiali cōgre
νία, ταραττομένης τῆς ἐν ὑπαίθρῳ προσ-
si. τ oīb⁹ iā sperantib⁹
βολῆς. καὶ πάντων ἤδη προσδοκώντων τὴν

& exhortationibus exposito digno fi-
de somnio: per quod vniuersos letifica
uit. Erat autē huiusmodi visus. Onias
qui fuerat sūmus sacerdos virum bo-
num et benignū verecundum visu: mo
destum moribus: & eloquio decorum:
& qui a puero in virtutibus exercitatus
sit manus protendentes: orare pro om
ni populo iudeorum: post hoc apparuis
se et alium virum etate & gloria mirabi
lem: et magni decoris habitudinem cir
ca illum. Respondentem vero oniam
dixisse. Hic est fratrum amator & po-
puli israel: hic est qui multum orat pro
populo et vniuersa sancta ciuitate hie-
remias propheta dei. Extendisse au-
tem hieremiam dextram & dedisse iu-
de gladium aureum dicentem. Accipe
sanctum gladium munus a deo: in quo
deiicies aduersarios populi mei israel.
Exhortati itaq; inde sermonib⁹ bonis
valde de quibus extolli posset impetus
& animi iuuenum confortari: statuerūt
dimicare & confligere fortiter vt virt⁹
de negocijs iudicaret: eo q̄ ciuitas sctā
& templum periclitarentur. Erat enim
pro vxoribus & filijs: itemq; pro fratri
bus & cognatis minor sollicitudo: ma-
ximus vero & primus pro sanctitate ti
mor erat templi: sed & eos qui in ciuita
te erant non minima sollicitudo habe
bat pro his qui congressuri erant: & iā
cum omnes sperarent iudicium futurū
hostesq; adessent atq; exercitus esset
ordinat⁹: bestie equitesq; opportuno
loco compositi considerans machabe
us aduentum multitudinis & apparatū
varium armorum ac ferocitates bestia
rum extendens manus in celum: pro-
digia facientem dominum inuocauit:
qui non secundum armorum poten-
tiam: sed prout ipsi placet dat dignis vi
ctoriam. Dixit autem inuocans hoc
modo. Tu domine qui misisti angelū
tuum sub ezechia rege iuda: & interfeci
sti de castris sennacherib centum octo-
gintaquinq; milia: & nunc dominator
celorum mitte angelum tuum bonum
ante nos in timore & tremore magni-
tudinis brachii tui vt metuant qui cu
blasphemia veniunt aduersus sanctu
populum tuum. Et hic quidem ita per
orauit. Nicanor autem & qui cum ipso
erant cum tubis & cāticis admonebāt.
Iudas vero & qui cum eo erant inuoca
to deo per orationes cōgressi sunt: ma
nu quidem pugnantes: sed et dominū
cordibus orantes prostrauerunt nō mi
nus trigintaquinq; milia: presentia dei
magnifice delectati. Cunq; cessassent &
cum gaudio redirent: cognouerunt ni
canorem ruisse cum armis suis. Facto
itaq; clamore & perturbatione suscita-
ta: patria voce omnipotentem domi-
num benedicebant.

futuū iudicū. τ iā se mittentib⁹
ἐσομένην κρίσιν. καὶ ἤδη συμμιξάντων
hostib⁹ τ exercitu ordina
τῶν πολεμίων καὶ τῆς φρουρᾶς ἐπηγγέλ-
to: τ bestijs in parte opportu
σης, καὶ τῶν θηρίων ἐπὶ μέρος ἐυκαι-
na cōstitutis: atq; eqtatu
ρον ἀπωκατεστάθη, τῆς τε ἱππου
p cornua dispositis: cognoscēs mac
κατὰ κέρας τεταγμένης, συνιδὼν ὁ μακ-
cabe⁹ multitudinū p̄sentiā τ
καθαίρων τὴν τῶν πολεμίων παρουσίαν καὶ
armoū varietā apparatū:
τῶν ὅπλων τὴν ποικίλην παρασκευήν,
iḡnoq; bestiaū ferocitatē: extēdens
τήν τε τῶν θηρίων ἀγριότητα, ἀνατείνας
man⁹ in celū: inuocauit
τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐπεκαλέσατο
prodigia facientē dñm: sciēs q̄
τὸν τὰ θαυμαστοῦντα, κύριον, γινώσκων ὅτι
nō est p arma: sicut ēt in ipo iudica
οὐκ ἐστὶ δόπλων, καθὼς δὲ ἐν αὐτῷ κρι-
tū fuerit dignis tribuit victoriā.
τὴν τοῖς ἀξίοις περιποιεῖται τὴν νίκην.
dixit ēt inuocāns hoc mo-
ἔλεγε δὲ ἐπικαλούμενος τόδε. τὸν τρό-
do. tu dñe misisti ange
πον. σὺ δέσποτα ἀπέστειλας τὸν ἄγγε-
lū tuū sub ezechia rege
λόν σου ἐπὶ ἐζεκίου τοῦ βασιλέως τῆς
iudee: τ interfecit de castris
Ἰουδαίας, καὶ ἀπέκτεινεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς
sennacherib ad cētum octoginta q̄nq;
σενναχηρείμ εἰς ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε
milia. τ nūc p̄ncipe celoū:
χιλιάδας. καὶ νῦν δυνάστα τῶν οὐρανῶν,
mitte angelū bonū ante
ἀπόστειλον ἄγγελον ἀγαθὸν ἔμπροσθεν
nos ad timorē τ tremorē. magnitudīe bra
ἡμῶν εἰς δέος καὶ τρόμον. μεγέθει βρα-
chij tui pterreāntur q̄ cū bla-
χίονός σου κατατλαγείησαν οἱ μετὰ βλα-
sphemia veniunt aduersus sanctū tuū
σφημίας παραγινόμενοι ἐπὶ τὸν ἅγιόν σου
ppłm. τ hic q̄dē in hio finiuit. q̄ vo
λαόν. καὶ οὗτος μὲν ἐν τούτοις ἔλαβεν. οἱ δὲ
circa nicanorē cū tubis τ
περὶ τὸν νικάνορα μετὰ σαλπίγγων καὶ
canticis p̄cedebāt. q̄ ēt circa iu-
ᾠδαῖς προσῆγον. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰου-
dam cū inuocatione τ voto cōgres
δαν μετ᾽ ἐπικλήσεως καὶ ἐυχῶν συνέ-
si sunt cū hostib⁹: τ q̄dē ma-
μιξαν τοῖς πολεμίοις, καὶ ταῖς μὲν χει-
nib⁹ pugnātes: sed cordib⁹ ad
σὶν ἀγωνιζόμενοι, ταῖς δὲ καρδίαις πρὸς
deū orātes: prostrauerūt nō min⁹
τὸν θεὸν ἐυχόμενοι, κατέστρωσαν οὐδὲν ἧττον
decē milia rū tribⁿ τ q̄nq; millib⁹:
μυριάδων τριῶν καὶ πεντακισχιλίων, τῷ
dei maxime letati presen
τοῦ θεοῦ μεγάλως ἐυφραινθέντες ἐπιφα-
tia. cessantes ēt a necessitate: τ
νείᾳ. φρόμενοι δ᾽ ἀπὸ τῆς χρείας, καὶ
cum gaudio recedētes: cognouerūt
μετὰ χαρᾶς ἀναλύοντες, ἐπέγνωσαν
ruisse nicanorē cū arma
προπεπτωκότα νικάνορα σὺν τῇ παντο-
tura. facto ēt clamore τ pturba
πλίᾳ. φρεμένης δὲ κραυγῆς καὶ ταρα-
tione: benedicebāt p̄ncipē patria voce.
χῆς, ἐυλόγουν τὸν δυνάστην τῇ πατρίῳ φωνῇ

τ precepit pro omnia corpore τ ani
καὶ προσέτταξεν ὁ καράσσων σώματι καὶ ψυ
mo primo pugnato: pro ciuib⁹
χῇ προπαγωνιζόμενος ὑπὲρ τῶν πολιτῶν ἐν τῇ
etatis beneuolentiã erga cõtribules
τῆς ἡλικίας εὔνοιαν εἰς τοὺς ὁμοεθνεῖς
construãs: nicanoris caput
διαφυλάξας, τὴν τοῦ νικάνορος κεφαλὴν
abscindãs τ manũ cũ hũero:
ἀποτεμόντες καὶ τὴν χεῖρα σὺν τῷ ὤμῳ
ferre in hierosolyma. aduenienẽ
φέρειν εἰς ἱεροσόλυμα. παραθησόμενος
ãt illuc: τ cõuocãs cõtribules:
δὲ ἐκεῖ, καὶ συγκαλέσας τοὺς ὁμοεθνεῖς
τ sacerdotes: ante altare stãs
καὶ τοὺς ἱερεῖς, πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου στή-
accersiit eos q de arce.
σας, μετεπέμψατο τοὺς ἐκ τῆς ἄκρας.
τ ostendẽs scelesti nicano-
καὶ ἐπιδείξαμενος τὴν τοῦ μιαροῦ νικάνο-
ris caput τ manũ blasphe-
ρος κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα τοῦ δυσφή-
mi: quã extendẽs cõtra sanctã omni
μου, ἣν ἐκτείνας ἐπὶ τὸν ἅγιον τοῦ παν-
potẽtis domũ gloriat⁹ fuerat: τ
τοκράτορος οἶκον ἐμεγαλαύχει, καὶ τὴν
linguã impij nicanoris abscin
γλῶσσαν τοῦ δυσεβοῦς νικάνορος ἐκτε-
dẽs: dixit particulatim se datur⁹ aui-
μῶν, ἔφη κατὰ μέρος δώσειν τοῖς ὀρνέ-
bus: ac pernis demẽtis cõtra
οις, τὰς δ' ἐπίχειρα τῆς ἀνοίας κατέναν-
tẽpli suspẽdere. ac oẽs
τι τοῦ ναοῦ κρεμάσαι. οἱ δὲ πάντες
in celũ blãdixerũt illustri
εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησαν τὸν ἐπιφανῆ
dño: decẽtes. benedict⁹ q̃ serua-
κύριον, λέγοντες. εὐλογητὸς ὁ διατηρή-
uit suũ locũ incõtaminatũ. suspẽ
σας τὸν ἑαυτοῦ τόπον ἀμίαντον. ἐξέδη-
dit ãt nicanoris imaginẽ ex
σε δὲ τὴν τοῦ νικάνορος κρεμαμένην ἐκ
arce: manifestũ oib⁹ τ cui-
τῆς ἄκρας, ἐπίδηλον πᾶσι καὶ φανε-
dãs dñi auxilij signũ.
ρὸν τῆς τοῦ κυρίου βοηθείας σημεῖον.
decreuerũt ãt oẽs cũ omni
ἐδογμάτισαν δὲ πάντες μετὰ κοινοῦ

Precepit autẽ iudas qui per omnia cor
pore & animo mori pro ciuibus para-
tus erat: caput nicanoris & manum cũ
humero abscissam hierosolymam per
ferri. Quo cum peruenisset conuoca
tis cõtribulib⁹ & sacerdotib⁹ ad altare:
accersiit & eos qui in arce erãt. Et ostẽ
so capite nicanoris & manu nepharia
quam extenderat contra domum san-
ctam omnipotentis dei magnifice glo-
riatus est. Linguam etiam impii nica
noris precisam iussit particulatim aui-
bus dari: manum autem dementis con
tra templum suspendi. Omnes igitur
celi benedixerunt dominum dicentes:
benedictus qui locum suum incontami
natum seruauit. Suspendit autem ni-
canoris caput in summa arce vt euidẽs
esset & manifestum signum auxilii dei.
Itaq; omnes cõmuni consilio decreue
runt nullo modo diem istum absq; cele
britate preterire: habere autem celebri
tatem tertiadecima die mensis adar q̃
dicitur voce syriaca pridie mardochei
die. Igitur his erga nicanorem gestis:
& exillis temporibus ab hebreis ciuita
te possessa: ego quoq; in his faciam fi-
nem sermonis. Et siquidem bene &
vt historie competit: hoc & ipse velim:
si autem minus digne: concedendus est
mihi. Sicut enim vinum semp bibere
aut semp aquam contrarium est: alter
nis autem vti delectabile: ita legentib⁹
si semp exactus sit sermo: non erit gra-
tus hic ergo erit consumatus.

Explicit secundus liber
Machabeorum.

decreto nequaquã sinere incele-
ψηφίσμασι μηδαμῶς ἐᾶσαι ἀπαρασκε-
bre hunc die: habere ãt
υάστῳ τὴν δὲ τὴν ἡμέραν, ἔχειν δὲ
insignẽ tertiãdecimã duo-
ἐπίσημον τὴν τρισκαιδεκάτην τοῦ δω-
decimi mẽsis: adar dicit syria-
δεκάτου μηνός, ἄδαρ λεγόμενον τῇ συρια-
ca voce: ante vnã die mardo-
κῇ φωνῇ, πρὸ μιᾶς ἡμέρας τῆς μαρδο-
chei dici. ipso igit q̃ erga nicano
χαϊκῆς ἡμέρας. τῶν οὖν κατὰ νικάνο-
rem cõtingentib⁹ sic: τ ab illis
ρα χωρησάντων οὕτω, καὶ ἀπ' ἐκείνων
tẽporib⁹ possessa ciuitate G
τῶν καιρῶν κρατηθείσης τῆς πόλεως
ab hebreis: τ ipse hic 1.Mac
ὑπὸ τῶν ἑβραίων, καὶ αὐτὸς ἐντεῦθεν τὸν .7.
finem finiã. τ si dñe bene
λόγον καταπαύσω. καὶ εἰ μὲν καλῶς
τ vt cõpetit historie: hoc τ
καὶ ἐυθύτητος τῇ συντάξει, τοῦτο καὶ
ipso volui. si ãt exiliter τ mo-
αὐτὸς ἤθελον. εἰ δὲ ἐυτελῶς καὶ με-
dice: hoc attingibile fuit mihi. sicut
τρίως, τοῦτο ἐφικτὸν ἦν μοι. καθάπερ
enim vinũ solũ bibere: similiter
γὰρ οἶνον καταμόνας πίνειν, ὡσαύτως
ãt τ aquã rursus cõtrariũ: quo ãt
δὲ καὶ ὕδωρ πάλιν πολέμιον, ἢν δὲ
modo vinũ aque mixtũ dulce
τρόπον τινὸς ὕδατι συγκραθεὶς ἡδὺ
τ delectabile gram efficit:
καὶ ἐπιτερπῆ τὴν χάριν ἀποτελεῖ,
ita τ preparatio fino
οὕτω καὶ ὁ τῆς κατασκευῆς τοῦ λό-
nio defecat audit⁹ legem-
γου τέρψει τὰς ἀκοὰς τῶν ἐντυγχα-
tũ historiã. hic ãt erit
νόντων τῇ συντάξει. ἐνταῦθα δὲ ἔσται
finis.
ὁ τελευτή.

finis maccabeorũ secundi.
Τέλος τῆς τῶν μακκαβαίων δευτέρας.

INCIPIT TERTIVS LIBER MACCABEORVM: QVI IN LATINO NON HABETVR.

Et philopator a referentibus
δὲ φιλοπάτωρ παρὰ τῶν ἀπαγγελλόντων
discens facta abipo possessoꝝ
μαθὼν τὴν ἡγεμονίαν τῶν ὑπ' αὐτὸν πραγματευομένων
δ loco abstractione ab antiocho: denun=
τόπων ἀφαίρεσιν ὑπὸ ἀντιόχου, παραγγεί
ciãs olꝫ exercitib⁹ pedestrib⁹ q
λας τοῖς πάσαις δυνάμεσι πεζικαῖς τε
τ eqstrib⁹ suis: τ socoeã arsinoẽ secũ accipi=
καὶ ἱππικαῖς αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀδελφὴν ἀρσινόην συμπα=
ens: exiuit vsquad ca q fm raphiã loca: vbi
ραλαβὼν, ἐξώρμησε μέχρι τῶν κατὰ ραφίαν τόπων, ὅπου
castramentati fuerãt q circa antiochũ. theodoꝝ ãt q dã cõple=
παρεμβεβλήκεισαν οἱ περὶ ἀντίοχον. θεόδοτος δέ τις ἐκπλη
re insidias cogitãs: assumẽs ex suppos
ρῶσαι τὴν ἐπιβουλὴν διανοηθείς, παραλαβὼν τῶν πρωτο=
tis sibi armis ptolemaicis optima: cõuitu se
τιμηθέντων αὐτῷ ὅπλων πτολεμαϊκῶν τὰ κράτιστα, διεκομίδη
nocte in ptolemei tabernaculũ: tãq̃ sol⁹ interfectur⁹ esset
νύκτωρ ἐπὶ τὴν τοῦ πτολεμαίου σκηνήν, ὡς μόνος κτεῖναι αὐτόν,
τ in hoc dissolutur⁹ bellũ. hunc ãt ducẽs dolithe=
καὶ ἐν τούτῳ διαλῦσαι τὸν πόλεμον. τοῦτον δὲ διαγαγὼν δωσίθε
us filij drimyli dict⁹: genere inde⁹: postea ãt cõnu=
ος ὁ δριμύλου λεγόμενος, ὁ μὲν ἰουδαῖος, ὕστερον δὲ μετεβα=
tus legitima τ a patrijs sanctionib⁹ alien⁹ fact⁹:
λὼν τὰ νόμιμα καὶ τῶν πατρίων δογμάτων ἀπαλλοτριωθείς,
ignobilẽ quãdã reclinauit in tabernaculoque cõtigit ferre
ἄσημόν τινα κατέκλινεν ἐν τῇ σκηνῇ, ἐν συνέβη κομίσασθαι τὴν
filij supplicij. facto ãt fouit pretio τ rebus
ἐκείνου κόλασιν. φροιδίας δὲ καρτερᾶς μάχης καὶ τῶν πραγμα=
magis bã succedentib⁹ antiocho: valde arsinoe obuentibus
τῶν μᾶλλον ἐρρωμένων τῷ ἀντιόχῳ, ἱκανῶς ἡ ἀρσινόη ἐπιπορευ
tans cõtrist⁹ hortabãt: cũ miseria τ lachrymis
σαμένη τὰς δυνάμεις παρεκάλει, μετὰ ἔκστασιν καὶ δακρύων τοὺς
capillos soluta: vt auxiliarent filijs τ filijs τ pro
πλοκάμους λελυμένη, βοηθεῖν ἑαυτοῖς τε καὶ τοῖς τέκνοις καὶ γυ
ribus audacter: promittẽs se daturã vincẽtib⁹ cuiliber duas
ναιξὶ θαρραλέως, ἐπαγγελλομένη δώσειν νικήσασιν ἑκάστῳ δύο
minas auri. τ sic cõtigit aduersarios in manus pu
μνᾶς χρυσίου. καὶ οὕτω συνέβη τοὺς ἀντιπάλους ἐν χειροτονί
gna perimi: multos ãt τ captiuos cõprehen=
ᾳ διαφθαρῆναι, πολλοὺς δὲ καὶ δορυαλώτους συλληφθῆ=
sos esse. cõpos fact⁹ ãt insidias indicauit ꝓpin=
ναι. κατακρατήσας δὲ τῆς ἐπιβουλῆς ἔκρινε τὰς πλησί=
quas ciuitates aduenias hortari. facibũ ãt hoc: τ
ον πόλεις ἐπελθὼν παρακαλέσαι. ποιήσας δὲ τοῦτο, καὶ
delubria dona tribuẽs: bono cẽ alio subdi=
τοῖς τεθεῖσι δωρεὰς ἀξιοπείμας, ὑπαρξεῖς τοὺς ὑποτεταγμέ
tos fecit. at indeis mittentib⁹ ad eũ ex
νους κατέστησε. τῶν δὲ ἰουδαίων διαπεμψαμένων πρὸς αὐτὸν ἐκ
senatu τ seniorib⁹ salutaturos eũ τ
τῆς γερουσίας καὶ τῶν πρεσβυτέρων τοὺς ἀσπασομένους αὐτὸν καὶ
miseria portaturos τ pro hijs q̃ cõtigerant cõgratulaturos: cõtigit
ξένια κομιοῦντας καὶ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι χαρησομένους, συνέβη
magis ei in alo sedere vt citissime ad eos veni=
μᾶλλον αὐτῷ προθυμηθῆναι ὡς τάχιστα πρὸς αὐτοὺς παραγενέ
re. puenieno ãt ad hierosolyma: τ sacrificãs maximũ deo:
σθαι. διακομιδεὶς δὲ εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ θύσας τῷ μεγίστῳ θεῷ,
τ gtias reddẽs: τ cop q̃ deinde alicũdã loco faciẽs: τ
καὶ χάριτας ἀποδιδούς, καὶ τῶν ἐξῆς τι τῷ τόπῳ ποιήσας, καὶ
ꝑ veniẽs in locũ: τ diligẽtia τ deco
δὲ παραγενόμενος εἰς τὸν τόπον, καὶ τῇ σπουδαιότητι καὶ ἐυπρε
re stupefact⁹: mirat⁹ ãt τ; tẽpli optimã ifructionẽ: co
πείᾳ κατεπλαγείς, θαυμάσας δὲ καὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ ἐυταξίαν, ἐνε
gauit decernere in tẽplũ intrare. his ãt dicentib⁹
θυμήθη βουλεύσασθαι εἰς τὸν ναὸν εἰσιλθεῖν. τῶν δὲ εἰπόντων

nõ licere fieri hoc q̃a neq; hiq̃ ex gẽte licet
μὴ καθήκειν γίνεσθαι τοῦτο, διὰ τὸ μὴ δὲ τοῖς ἐκ τοῦ ἔθνους ἐξεῖναι
intrare neq; olꝫ sacerdotib⁹: sed soli ꝓpositu
εἰσιέναι μηδὲ πᾶσι τοῖς ἱερεῦσιν, ἀλλ' ἢ μόνῳ τῷ προκειμένῳ
omnũ sumo sacerdoti: τ hoc in anno semel. ille ãt nequaq̃ ꝓsua
πάντων ἀρχιερεῖ, καὶ τοῦτο κατ' ἐνιαυτὸν ἅπαξ, ὁ δὲ οὐδαμῶς ἐπεί
debat. ipsaq; lege spreta: nullatenus cessabat preter
θετο τοῦτε νόμου παραπαγεσθείσης, οὐδαμῶς ἀπέλειπε προφε
re sepius: oportere intrare dicẽs. τ si illi fraudati sũt hoc
ρόμενος ἑαυτόν, δεῖν εἰσιέναι λέγων. καὶ εἰ ἐκείνου ἐστέρηται τοῦ
honoreme nõ oportet. τ interrogabat: ob quã causam intrã=
τῆς τῆς τιμῆς, ἐμὲ οὐ δεῖ. καὶ ἐπυνθάνετο, διὰ τίνα αἰτίαν εἰσιέ=
tem ipsm in oẽ fanũ nullꝫ phibuit ꝓsentiũ.
χόμενον αὐτὸν εἰς πᾶν τέμενος οὐδεὶς ἐκώλυσε τῶν παρόντων.
τ q̃dã imprudẽter dixit male ipsm hoc mõstrosum eẽ. fa=
καί τις ἀπρονοήτως ἔφη κακῶς αὐτὸ τοῦτο τερατεύεσθαι. γινομέ=
cto ãt inq̃t hoc ꝓpt aliquã cãm: nõne oino ingressu=
νου δὲ φησι τούτου. διά τινα αἰτίαν, οὐχὶ πάντως εἰσελεύ=
rum eẽ τ volentib⁹ eio τ nõ: at sacerdotib⁹ i olꝫ
σεσθαι καὶ θελόντων αὐτῶν καὶ μή; τῶν δὲ ἱερέων ἐν πάσαις
vestib⁹ ꝓcedentib⁹: τ oranti⁹ maximũ defi an=
πεῖς ἐδόκουν προπεσόντων, καὶ θυμῶν τοῦ μεγίστου θεοῦ βο=
xiliari instãti necessitati: τ ipetũ male irruẽtis
θεῖν τῇ ἐφεστώσῃ ἀνάγκῃ, καὶ τὴν ὁρμὴν τοῦ κακῶς ἐπιβαλλομένου
cõprimere: clamore etiãdũ lachrymis tẽplũ implentib⁹: q
μεταθεῖναι, κραυγῆς τε μετὰ δακρύων τὸ ἱερὸν ἐμπλησάντων, οἱ
in ciuitate relicti erãt: turbati exilierũt: occul
κατὰ τὴν πόλιν ἀπολειπόμενοι, περαχθέντες ἐξεπήδησαν, ἄδη=
tũ q̃dã existimãtes factũ. τ inclusę virgines in cubi
λόν τι θέμενοι τὸ γενόμενον. αἵτε κατακλεισθεῖσαι παρθένοι ἐν θαλα=
culis cũ matrib⁹: egresse sunt τ reddiderũt puluerẽ co
μοις σὺν ταῖς τεκούσαις, ἐξώρμησαν καὶ ἀπέδωκαν κόνιν τοῖς κε=
mas spargẽtes: gemitusq; τ suspiritij plateas implebãt.
φαλαις σπαρσόμεναι, γόοντε καὶ στεναγμῶν τὰς πλατείας ἐνεπίμπλ=
alie ãt τ nuper sepositę ad oẽs nũc cedũ
ασαν. αἱ δὲ καὶ προσαρτίως ἐσαλεύθησαν τοὺς πρὸς ἅπαντας νῦν διατε=
natos τ decentẽ pudorẽ relinquẽtes: cursũ
ταγμένους καὶ τὴν ἁρμόζουσαν αἰδῶ παραλείπουσαι, δρόμον
incoordinatũ in ciuitate cõfecerũt. at infantes ex filijs ipsq;
ἄπεκτον ἐν τῇ πόλει συνίσαν. τὰ δὲ νεογιὰ τῶν τίκτων αἵτε
preter hos matres τ nutrices deserẽtes aliter atq; aliter:
πρὸς τοῦτοις μᾶτες καὶ τικτοὶ παραλειπούσαι ἄλλως καὶ ἄλλως,
alie q̃dã p domos: alie ãt p vias irreuocabiliꝫ in cui
αἱ μὲν κατ' οἴκους, αἱ δὲ κατὰ τὰς ἀγυιὰς ἀνεπιστρεπτῶς εἰς τὸ πα=
nẽtissimo tẽplo cõgregabanꝫ. varia ãt erat in hoc cõgrega
νυπέρτατον ἱερὸν ἠθροίζοντο. ποικίλη δὲ ἦν τῶν εἰς τοῦτο συλλε=
tos oratio pro hiq̃ iniuste ab illo tẽtabanꝫ.
γόντων ἡ δέησις ἐπὶ τοῖς ἀνοίκοις ὑπ' ἐκείνου κατεγχειρουμένοις.
clisq; his ex ciuib⁹ audẽtes nõ ferebãt: deniq;
σύνεστι γοῦν τοῖς ἐν τῶν πολιτῶν ἀκουσθέντες οὐκ ἀνείχοντο, τέλεον
eo instãte τ ꝓpositum cõplere cogitãte.
αὐτοῦ ἐπικειμένου καὶ τὸ τῆς προθέσεως ἐκπληροῦν διανοουμένου.
clamãtes ãt: impetũ ad arma facere τ virili=
φωνήσαντες δὲ, τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τὰ ὅπλα ποιήσασθαι καὶ θαρραλέ=
ter pro patria lege moti: multũ fecerũt in lo
ως ὑπὲρ τοῦ πατρῴου νόμου τελευτᾶν, ἱκανὴν ἐποίησαν ἐν τῷ τό=
co exasperationẽ. vix q̃ a senib⁹ τ presbyte
πῳ τραχύτητα. μόλις τε ὑπό τε τῶν γεραιῶν καὶ τῶν πρεσβυ=
ris cohibiti: ad eundẽ occasionis affuerũt sta
τέρων ἀποτραπέντες, ἐπὶ τὴν αὐτὴν τῆς δικίας παρῆσαν σά=
tũ. τ q̃dã turba vt pui⁹ in his versabat oẽs.
σιν. καὶ τὸ μὲν πλῆθος ὡς ἐμηδὲν ἐν τούτοις ἀνεστρέφετο δι' ὅλου.
at q̃ circa regẽ seniores: multipliciter tẽtabant
οἱ δὲ περὶ τὸν βασιλέα πρεσβύτεροι, πολλαχῶς ἐπειρῶντο τὸν
superbũ ei⁹ animũ cohercere a proposito cõsilio. indura
ἀγέρωχον αὐτοῦ νοῦν ἐξιστάνειν τῆς ἐπιτεθειμένης βουλῆς. θρασυ=
tus ãt τ oia pretermittẽs: adhuc τ impetũ faciebat fi=
νεὶς δὲ καὶ πάντα παραπέμψας, ἤδη καὶ πρόσβασιν ἐποιεῖτο τέ
nẽ impositus se existimãs predicto hec igit τ q̃ circa eiusdẽ
λος ἐπιθήσειν δικῶν τῷ προειρημένῳ. ταῦτ' οὖν καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ὁρ=
flebãt videntes: cõuersi sunt vt eũ nrũ invocarẽt
τιζόμενοι, ἐτράπησαν εἰς τὸ σὺν τοῖς ἡμετέρας ἐπικαλεῖσθαι

eũ q̃ om potestatẗ habet: presentib⁹ auxiliari nõ despi
ὢν πᾶν κράτος ἔχοντα, οἷς παρεοῦσιν ἐπαμῦναι μὴ παρι=
cientẗ iniquũ ꝛ superbũ facin⁹. ex ũt desiliuna
δόντα τὴν ἄνομον καὶ ὑπερήφανον πρᾶξιν. ἐκ δὲ τῆς πανικοτάτης
qs ꝛ laboriosa turba cõgregata exclamatiõe: incõpabiliqueda
τε καὶ ἐμπόνου τῶν ὄχλων συναγομένης κραυγῆς, ἀτείκαστός τις
fuit vox. videri eũ erat nõ solũ hoies: sed ꝛ mu
κὴ βοᾶσθαι ἐν μὴ μόνον τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τὰ τεί
ros ꝛ oẽ solũ resonare: ceu tã ofb⁹ tfic
χε καὶ τὸ πᾶν ἔδαφος ἠχεῖν, ὅτι δὲ τῶν παίντων τότε
mortẗ cõmutãtib⁹ pro loci cõtaminatione.
ἐπάγαν ἀλλοιουμένων ἀντὶ τῆς τοῦ τόπου βεβηλώσεως.
ꝛ dicebãt vnanimiter. dñe dñe rex celoꝝ ꝛ
καὶ εἶπον ὁμοθυμαδόν. κύριε κύριε βασιλεῦ τῶν οὐρανῶν καὶ
domine oiũ creature: sancte in sanctis: monarcha: omni=
δέσποτα πάσης κτίσεως, ἅγιε ἐν ἁγίοις, μόναρχε, παν=
potẗs: intãde nobis oppressis ab impio ꝛ
τοκράτορ, πρόσχες ἡμῖν καταπονουμένοις ὑπὸ ἀνοσίου καὶ
profano audacia ꝛ fortitudine fugbiente. tu eũ q̃ creasti
βεβήλου θράσει καὶ δείνει πεφευγυῖαν. σὺ γὰρ κτίσας τὰ
ola ꝛ olim dominãs principes iust⁹ es. ꝛ eos q̃ eũ
πάντα καὶ τῶν ὅλων ἐπικρατῶν δυνάστης δίκαιος εἶ. καὶ τοὺς ὑβ
cõtumelia ꝛ fugbia aliq̃d agẗ indicas. tu illos q̃ prius impie
ρεῖ καὶ ἀγεροχίᾳ τι πράσσοντας κρίνεις. σὺ τοὺς ἐμπροσθεν ἀδικη
tẗ fecerũt: inter q̃o ꝛ gigãtes fuerũt robore ꝛ audacia cõfidẗ
σαντας, ἐν οἷς καὶ γίγαντες ἦσαν φῶμι καὶ θράσει πεποι
tes: interemisti: supinducẗs eis immẽsam aquã. tu sup=
θότες, διέφθειρας, ἐπαγαγὼν ἄνυδρον ὕδωρ. σὺ τοὺς ὑπε
bũ operãtes sodomitas manifestos in iniqui
ρηφανίᾳ ἐργαζομένους σοδομίτας διαδήλους τοῖς κακί=
tatib⁹ factos: igne ꝛ sulphure cõbussisti: exẗplum
ας φανεροῦντας, πυρὶ καὶ θείῳ κατέφλεξας, παράδειγμα τοῖς
venturis cõstituẗs. tu audacẗ pharaonis q̃ seruitute op
ἐπιγινομένοις κατέστησας. σὺ τὸν θρασὺν φαραὼ καταδουλω=
pressérat ppli tui sancti israel: varijs ꝛ multis
σάμενον τὸν λαόν σου τὸν ἅγιον ἰσραήλ, ποικίλαις καὶ πολλαῖς
tentãs supplicijs: notã fecisti poẗtiã. in q̃b⁹ notifica
δοκιμάσεις τιμωρίαις, γνώρισας τὴν δυνατείαν. ἐφ' οἷς ἐγνώρι=
sti magnã tuã fortitudinẗ. ꝛ q̃sequentẗ eũ eũ currib⁹ ꝛ
σας τὸ μέγα σου κράτος. καὶ ἐπιδιώξαντα αὐτὸν σὺν ἅρμασι καὶ
turbas insitudie: inũdasti pfundo maris. eos ãt q̃ crediderũt
ὄχλοις πολλοῖς, ἐπικλύσας βάθει θαλάσσης. τοὺς δὲ ἐμπιστεύσαν
in te omni creature imperãti: saluos reduxi=
τας ἐπὶ σοὶ τῷ τῆς ἁπάσης κτίσεως δυναστεύοντι, σώους ἀποδέξα
sti. q̃ ꝛ cognoscẗs opa tue man⁹: laudauerũt te omni
σας. οἱ καὶ συνεῴδοντες ἔργα σῆς χειρός, ὕμνησάν σε τὸν παντο
potentẗ. tu rex q̃ creasti infinitã ꝛ immẽsam terrã:
κράτορα. σὺ βασιλεῦ κτίσας τὴν ἀπέρατον καὶ ἀμέτρητον γῆν,
elegisti ciuitatẗ hãc: ꝛ sanctificasti locũ hũc in no
ἐξελέξω τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ἡγίασας τὸν τόπον τοῦτον εἰς ὄνο
mẗ tibi olim minime idigẽti. ꝛ glificasti apparitione
μά σοι τῷ τῶν ἁπάντων ἀπρόσιτε. καὶ παρεδόξασας ἐπιφανείᾳ
magnifica: cõmẗdationẗ facies eĩ⁹ ad glã ma=
μεγαλοπρεπεῖ, σύρασιν ποικάρδιος ἀνεῳγῶ πρὸς δόξαν τοῦ με=
gni ꝛ venerabilis nominis tui. ꝛ amãs domũ israel:
γάλου καὶ ἐντίμου ἐνόματός σου. καὶ ἀγαπῶν τὸν οἶκον ἰσραήλ,
pollicit⁹ eo q̃ si esset nr̃m aduersitas: ꝛ cõprehẗderet
ἐπηγγείλω δὲ ὅτι ἐὰν γένοιτο ἡμῶν ἀπροσδοκήτου, καὶ κατελάβοι
nos afflictio: ꝛ veniẗs in locũ hũc orarem⁹: exau
ἡμᾶς γενοχωρία, καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν τόπον τοῦτον δεηθῶμεν, εἰ
dires orationẗ nr̃am. ꝛ nũc fidelis es ꝛ verax.
σακούσῃ τῆς δεήσεως ἡμῶν. καὶ δὴ πιστὸς εἶ καὶ ἀληθινός. ἐπεὶ δὲ
q̃sti sepe oppressis patribus nr̃is auxiliat⁹ es ipsis in
πολλάκις ἐλεβόντων τῶν πατέρων ἡμῶν ἐβοήθησας αὐτοῖς ἐν τῇ
humilitate: ꝛ liberasti eos ex magnis malis: eos ãt nũc
ταπεινώσει, καὶ ἐρρύσω αὐτοὺς ἐκ μεγάλων κακῶν, ἰδοὺ δὲ νῦν
sancte rex: ob multa ꝛ magna nr̃a peccata
ἅγιε βασιλεῦ, διὰ τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας ἡμῶν ἁμαρτίας
oppugnamur: ꝛ subiecti sum⁹ inimicis nr̃is ꝛ contẗni=
καταπονούμεθα, καὶ ὑπετάγημεν τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν καὶ παρεί=
mur in imbecillitatib⁹. in ãt nr̃a ruina audax ꝛ
μεθα ἐν ἀδυναμίαις. ἐν δὲ τῇ μετέρᾳ καταπτώσει ὁ θρασὺς καὶ

profan⁹ hic studet iniuria afficere in terra designa=
βέβηλος οὗτος ἐπιτηδεύει καταβρίσαι τὸν ἐπὶ τῆς γῆς ἀναδειγ
tum nomini gñie tue sanctũ locũ. nã habitaculũ
μένον τῷ ὀνόματι τῆς δόξης σου ἅγιον τόπον. τὸ μὲν γὰρ οἰκητήριόν
tuũ celũ celi incõprehẗsibile hominib⁹ est. sed qñ pba
σου οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ ἀνέφικτος ἀνθρώποις ἐστίν. ἀλλ' ἐπεὶ ἐυδό'
sti gñam tuã in ppło tuo israel: sanctificasti locũ
κησας τὴν δόξαν σου ἐν τῷ λαῷ σου ἰσραήλ, ἡγίασας τὸν τόπον
hũc. nõ vlciscaris nos in hoc imũditia: neq̃ punias
τοῦτον. μὴ ἐκδικήσῃς ἡμᾶς ἐν τῇ τούτων ἀκαθαρσίᾳ, μὴ δὲ ἐυθύνῃς
nos in pollutione. vt nõ gloiẗ iniqui in furore
ἡμᾶς ἐν βεβηλώσει. ἵνα μὴ καυχήσωνται οἱ παρανομοῦντες ἐν θυμῷ
suo: neq̃ exultẗ in superbia linguae
αὐτῶν, μὴ δὲ ἀγαλλιάσωνται ἐν ὑπερηφανίᾳ γλώσσης
sue dicẗes. nos calcatis⁹ domũ sanctũ
αὐτῶν λέγοντες. ἡμεῖς κατεπατήσαμεν τὸν οἶκον τοῦ ἁγι=
cationis: sicut calcatẗ dom⁹ abominationũ.
ασμοῦ, ὡς καταπατοῦνται οἱ οἶκοι τῶν προσοχθισμάτων.
dele peccata nr̃a: ꝛ dispergẗ erro
ἀπάλειψον τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ διασκέδασον τὰς ἁμαρτα=
res nr̃os: ꝛ ostãde mãm tuã in tẗpore hoc.
νίας ἡμῶν, καὶ ἐπίφανον τὸ ἔλεός σου κατὰ τὴν ὥραν ταύτην.
cito preocupẗ miserationes tue: ꝛ da laudes in
ταχὺ προκαταλαβέτωσαν οἱ οἰκτιρμοί σου, καὶ δὲς αὐτίσθεις ἐν
ore procidentis ꝛ confractos animab⁹:
ρέματι τῶν καταπτωσσόντων καὶ συντετριμμένων τὰς ψυχάς,
faciẗs nobis pacẗ. hic olim visitator deus ꝛ ante
ποιήσας ἡμῖν εἰρήνην. ἐνταῦθα ὁ πάντων ἐπόπτης θεὸς καὶ πρὸ
oẽ sanc⁹ in sanctis exaudiẗs instã orationẗ:
πάντων ἅγιος ἐν ἁγίοις εἰσακούσας τῆς ἐνθέσμου λιτανείας, τὸν
cõtumelia ꝛ audacia valde elati flagellauit eũ: hinc ꝛ
ὕβρει καὶ θράσει μεγάλως ἐπηρμένον ἐμάστιξεν αὐτόν, ἔνθεν καὶ
inde vibrãs eũ vt arũdinẗ a vẗo: adeoq̃ in so=
ἔνθεν κραδάνας αὐτὸν ὡς κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου, ὥς τε κατ' ἐδά=
lo inutilẗ adhuc ꝛ mẗbris solutũ: neq̃ lo=
φους ἄπρακτον ἔτι καὶ τοῖς μέλεσι παραλελυμένον, μὴ δὲ φωνῆ
qui posse iusto implicari iudicio. vnde et amici
σαι δύνασθαι δικαίᾳ περιπεπλεγμένον κρίσει. ὅθεν ὅστε φίλοι
ꝛ corporis custodes celerẗ intuẗes cõprehendentẗ eũ
καὶ οἱ σωματοφύλακες ὀξέως ἰδόντες τὸν καταλαβοῦσαν αὐτὸν
castigatões: timẗes ne ꝛ vitã deseres: cito eũ eduxe=
ἐυθύνειν, φοβούμενοι μὴ καὶ τὸν ζῆν ἐκλείπῃ, ταχέως αὐτὸν ἐξείλκυ
rũt maximo periculũ timore. in tẗe ãt postea
σαν ὑπερβάλλοντι καταπεπλεγμένοι φόβῳ. ἐν χρόνῳ δὲ ὕστερον
colligẗs se ipm: nequaq̃ in penitentiã venit imperator.
ἀναλογίσαμενος ἑαυτόν, οὐδαμῶς εἰς μετάμελον ἦλθεν ἐπιτιμωμένος.
eũ minis ãt acerbis recessit. gaudens ꝛ o in egr=
μετ' ἀπειλῆς δὲ πικρᾶς ἀνέλυσεν. διακομισθεὶς δὲ εἰς τὴν ἅγι=
ptũ: ꝛ malitiã angẗs: perq̃ pre demõstratos
πτον, καὶ τὴν τῆς κακίας ἐπαυξῶν, διότι τῶν προπεπονθεμένων
eo adiutores ꝛ socios ab oi iusto remotos: nõ so
συμπόνων καὶ ἑταίρων τοῦ παρὸς δικαίου κεχωρισμένων, οὐ μό'
lũ in infinitis libidinib⁹ peccauit: sed ꝛ ad tã
νον πᾶς ἀναριθμήτοις ἀσελγείαις διεκείδη, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ το
tum audacie pcessit: vt blasphemias in locis cõsẗ
σοῦτον θράσους προῆλθεν, ὥστε δυσφημίας ἐν τοῖς τόποις συνί
dare: ꝛ multi amicorũ intẗdentes in regis
σταθαι, καὶ πολλοὺς τῶν φίλων ἀτενίζοντας εἰς τὸν τῆς βασιλείας
ppositũ: etiã ipi sequẗntẗ illũ volũtatẗ. pposuit publice
προέστησιν, καὶ αὐτοὺς ἐπιδεῖξαι τῇ ἐκείνου θελήσει. προέθετο δημοσίᾳ
cõtra gentẗ tradere vinupiũ. in ea q̃ fm au=
κατὰ τοῦ ἔθνους διαδοῦναι φόγον. ἐπὶ τοῦ κατὰ τὴν ἅγι=
lam turre colũnã erigẗs: insculpsit scripturã: nullũ eo q̃d
λὴν πύργου στῆλη ἀναστήσας, ἐκόλαψε γραφήν, μηδένα τῶν
nõ sacrificarẗ in sctã eo ingredi: oẽs ãt in=
μὴ θυόντων εἰς τὰ ἱερὰ αὐτῶν εἰσιέναι, πάντας δὲ τοὺς ἰου
deos in ppli scriptionẗ ꝛ seruilẗ dispositionẗ duci:
δαίους εἰς λαογραφίαν καὶ δουλικὴν διάθεσιν ἀχθῆναι, τοὺς
at cõtradicentes vi tractos vita primare: ipsos q̃q̃
δὲ ἀντιλέγοντας βίᾳ φερομένους τῆς ζῆν μεταστῆσαι, τοὺς τε ἀστο
criptos signari ꝛ p ignẗ in corpore insigni
γραφομένους χαράττεσθαι καὶ διὰ πυρὸς εἰς τὸ σῶμα παρασημω

dionysii hederefolios quos & segregare in precõtra=
διονύσου κισσοφύλλω, οὓς καὶ καταχωρίσαι εἰς τὴν προσυνεσαλμί
tã libertatẽ. vt ãt nõ cĩb⁹ infensiõ appareret: sub=
τα ἀντιτάξαι. ἵνα δὲ μὴ τοῖς πᾶσιν ἀπειχθέμενος φαίνοιτο, ὑπὲ
scripsit. si ãt dppiã ex illis volucrint inter eos q̃ sa=
γραψεν. ἐὰν δέ τινες ἐξ αὐτῶν προαιρῶνται ἐν τοῖς κατὰ τὰς τε
cris initiati sint versari: hos cõsueto ciues alexã=
λεταὶς μεμυημένους ἀπαρέφεσθαι, τοὺς ἰσοτελεῖς ἀλίξαν=
drinis esse. aliq̃ dẽ igit in ciuitatẽ ciuiratis pieta=
δρεῦσιν εἶναι. ἔνιοι μὲν οὖν ἐπὶ πόλεως τὰς τῆς πόλεως εὐσε=
tem scalas abominati: faciliter seipsos dederũt: tãq̃ma
βείας ἐπιβάθρας συγχέοντες, ἐυχερῶς ἑαυτοὺς ἐδίδοσαν, ὡς μι
gne cuiusdã participaturi glie ob futurã cũ re=
γάλης τινὸς κοινωνήσοντες εὐκλείας ὑπὸ τῆς ἰσομείνης τῷ βα=
ge cõmunicationẽ. at plurimi gnosia aia pnaluerũt: &
σιλεῖ συναναστρεφῆναι. οἱ δὲ πλεῖστοι φρόνιμα ψυχὴ ἐνίσχυσαν, καὶ
nõ recesserũt a pietate. et pecunias pro vita cõmutã
οὐ διέκεισαν τῆς εὐσεβείας. τάτε χρήματα περὶ τοῦ ζῆν ἀντικα
tes intrepide: tentabãt seipsos liberare ab aseri
τελλασσόμενοι ἀδεῶς, ἐπειρῶντο ἑαυτοὺς ῥύεσθαι ἐκ τῶν ἀσερ
ptionib⁹: sperãtes q̃ pseuerauerũt auxilii se cõsecuturos. &
γραφῶν, ἐυελπιδές τε κατεισκέεισαν ἀντιλήψεως τυχεῖν. καὶ
eos q̃ recesserãt ab ipsis abominabant: & tãq̃ hostes
τοὺς ἀποχωρεῦντας ἐξ αὐτῶν ἐβδελύσσοντο, καὶ ὡς πολεμίους τ
gãtes indicabãt: & cõsuetudinis cõuersatione & vtilitate pnabãt.
ἔθνους ἔκρινον, καὶ τῆς κατὰ συναναστροφῆς καὶ ἐυχρηστίας ἐστέρουν.
q̃ & cũ cõperisset impe⁹: adeo iratus est: vt
ὃ καὶ μεταλαμβάνων ὁ δυσεβὴς, ἐπὶ πολλοῦ ἐχόλωσεν, ὥστε
nõ solũ in alexãdriã indignarek: sed & ipo q̃ in regio
οὐ μόνον κατ' ἀλεξάνδρειαν διαγίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν τῇ χώ
ne grauis⁹ aduersarek: & iuberet accelerãtes cõgre
ρᾳ βαρυτέρως ἐνεστιωθῆναι, καὶ προσάξαι αὐτεύσαντας συναγα
gare oẽs in idẽ: & pessima nece vita pnare.
γεῖν πάντας ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ χείρίστῳ μέρει τοῦ ζῆν μεταστῆσαι.
his ãt dispositis fama inuisa diuulgabãt cõtra
τούτων δὲ διοικουμένων φήμη δυσμενὴς ἐξεχεῖτο κατὰ τοῦ
gentẽ hoib⁹ cõcedab⁹ ad maleficiendũ: occasione data
ἔθνους ἀνθρώποις συμφρονοῦσιν εἰς κακοποιήσιν, ἀφορμῆς διδομένης
ad cõstituendũ: nõ a legib⁹ eos phibẽtib⁹. at in
εἰς διάθεσιν, ὡς ἂν ἀπὸ τῶν νομίμων ἀνοὺς κωλυόντων. εἰ δὲ ἴου
dei q̃dẽ erga regem beniuolãtã & fidẽ inuiolabilẽ
δαῖοι, τὴν μὲν πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἔνοιαν καὶ πίστιν ἀδιάστροφον
fuerãt seruãtes. colẽtes ãt deũ & in hui⁹ lege
ἔσαν διαφυλάσσοντες. σεβόμενοι δὲ τὸν θεὸν καὶ τῷ τούτου νόμῳ
rẽpublicã gerẽtes: separatõq̃ faciebãt in aliq̃o & subuersiones.
πολιτευόμενοι, χωρισμὸν ἐποιοῦν ἐπί τινων καὶ καταστροφάς.
obq̃ causam aliq̃b⁹ odiosũ videbant. at insuiciae operatio
διὰν αἰτίαν ἐνίοις ἀπεχθεῖς ἐφαίνετο. τῶν δὲ τῶν δικαίων ἐνεργα
ne ornãtes cõuersationẽ: oib⁹ hoib⁹ pbati extite=
ξία κοσμοῦντες τὴν συναναστροφήν, ἅπασιν ἀοῖς ἐυδόκιμοι καθεστή
runt. ipam q̃dẽ igit de gne in oibus vulgatã modestiaz
κεισαν. τὴν μὲν οὖν περὶ τῆς ἤθους ἐν πᾶσι βεβοηθεῖν ἐυπραξίαν ὁ
alienigene neqnãq̃ cõnumerauerũt. at de adorationib⁹
ἀλλόφυλοι οὐδαμῶς διηριθμήσαντο. τὴν δὲ περὶ τῶν προσκυνήσεων
& motib⁹ dissensionẽ diuulgabãt: dicẽtes neq̃ regi neq̃
καὶ τροφῶν διάστασιν ἐβέβαλλον, φάσκοντες μήτε τῷ βασιλεῖ μήτε
exercitib⁹ amicos hominos esse: odiosos
ταῖς δυνάμεσιν ὁμοιοτόδους τοὺς ἀνθρώπους γίνεσθαι, δυσμενεῖς
ãt esse & maxime negocijs aduersantes. & nõ quo
δὲ εἶναι καὶ μέγά τι τοῖς πράγμασιν ἐναντιουμένους. καὶ οὐ τῶν τυ=
nis diffamauerũt vituplo. q̃ ãt in ciuitate greci nihil le=
χόντι περοφῆναι φόγω. εἰ δὲ κατὰ τὴν πόλιν ἕλληνες οὐδὲν ἐδεκ=
gi: turbationẽ insperatã circa hoios vidẽtes: &
μθοι, παραχὴν ἀπροσδόκητον περὶ τοὺς ἀνθρώπους θεωροῦντες, καὶ
cõtrarias subitos factos: auxiliari q̃dẽ nõ poterãt. tyran
συνδρομὰς ἀπροσκόπτους γινομένας, βοηθεῖν μὲν οὐκ ἔδυνατο. τυραν
nica cũ erat oppressio. cõsolabant ãt & grauiter ferebãt: casu=
νικὴ γὰρ ἦν ἡ διάθεσις. παρεκάλουν δὲ καὶ δυσφόρως ἔφερον, μετὰ πι
ra q̃ hec existimabãt. nõ cũ sic contẽnet ta=
σεῖδαί τε πάντα ὑπελάμβανον. μὴ γὰρ οὕτω παραφαίνεσθαι τὴν
le cõstituũ q̃ nõ ignorauerit. iã ãt & q̃dã vicini q̃ & &
λικοῦτο σύνημα μοῖρ' ἀγνοεῖν. κόν δὲ καί τινες γείτονές τε καὶ

amici & q̃ cõuersabant: secrete q̃dã attrahẽtes: fi=
φίλοι καὶ συμπραγματευόμενοι, μυστικῶς τινας ἐπιστρώμενοι, πρὶ
dẽ dabãt poegere: & oẽ diligẽs admittere ad auxi
σεις ἐδίδουν συναστιεῖν, καὶ πᾶν ἐυγενὲς προσίεσθαι πρὸς ἀντί=
lia. ille q̃dẽ igit in pseuti pseperitate exultãs:
λημψιν. ἐκεῖνος μὲν οὖν τῇ κατὰ τὸ παρὸν ἐυμαιρίᾳ γεγανωμένος,
& nõ videẽs maximi dei fortitudinẽ: existimãs ãt cõti=
καὶ οὐ κατορῶν τὸ τοῦ μεγίστου θεοῦ κράτος, ὑπολαμβάνων δὲ διαι=
nue in eodẽ pseuerare cõsilio: scripsit cõtra eos epistolã hãc.
κῶς ἐν τῇ αὐτῇ διαιδφεν βουλῇ, ἔγραψε κατ' αὐτῶν ἐπιστολὴν τὴν
rex ptolemeus philopator: in egypto & in
δι. βασιλεὺς πτολεμαῖος φιλοπάτωρ τοῖς κατ' αἴγυπτον καὶ κατὰ
loco ducib⁹ & militib⁹ gaudere & valere. valeo
τόπον στρατηγοῖς καὶ στρατιώταις χαίρειν καὶ ἐρρῶσθαι. ἔρρωμαι
ãt & ego ipse & res nře. in asiam fa=
δὲ καὶ ἐγὼ αὐτὸς καὶ τὰ πράγματα ἡμῶν. τῆς εἰς τὴν ἀσίαν ἥμε=
cta nobis expeditione: quã factio & ipsi: deoq̃ inuisibili
μθοις ἡμῖν ἐπιστρατείας, ἧς ἔστι καὶ αὐτοί, τῇ τῶν θεῶν ἀπροσπτώτῳ
auxilio fin rõnẽ ad finẽ ducta: putanim⁹ nõ vi
συμμαχίᾳ κατὰ λόγον ἐπὶ τέλος ἀχθείσης, ἡγησάμεθα μὴ βίᾳ
lãcere: benignitate ãt & multa humanitate idulgãter tractare ha
δόρατος, ἐπιθεκεία δὲ καὶ πολλῇ φιλανθρωπίᾳ τιθεκεύσασθαι τὰ κα
bitãtes celẽ syriã & phenicẽ gãtes: bẽfacere q̃ libẽter.
τοικοῦντα κοίλην συρίαν καὶ φοινίκην ἔθνη, εὖ ποιῆσαί τι ἀσμένως.
& hoq̃ in ciuitanib⁹ tẽplis tribuẽtes redit⁹ multos:
καὶ τοῖς κατὰ πόλεσιν ἱεροῖς ἀποτείμαντες πρόσοδους πλείους,
venim⁹ & in hierosolyma: ascẽdentes honorare tẽplũ
προσήχθη καὶ εἰς τὰ ἱεροσόλυμα, ἀναβαίνοντες τιμῆσαι τὸ ἱερὸν
scelestos & nisq̃ cessantiũ ab amicitia. illi ãt cõtra
τῶν ἀλιτηρίων καὶ μηδέποτε λογιζόντων τῆς ἀνοίας. οἱ δὲ λόγῳ μὲν
nfam libẽter suscipiẽtes pseuti: at re falso:
τὴν ἡμετέραν ἀποδεξάμενοι παρουσίαν, τῷ δὲ πράγματι νόθως,
volentib⁹ nobis intrare in tẽplũ eos: & decẽti=
προθυμουμένων ἡμῶν εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν, καὶ τοῖς ἐκπρεπέ
bus & pulcherrimis donis honorare: superbis adducti anti
σι καὶ καλλίστοις ἀναθήμασι τιμῆσαι, τύφοις φερόμενοι πάλαι
quis phibuerũt nos ab ingressu: cũ inferiores essent nro robore:
τέρας εἴρξαν ἡμᾶς τῆς εἰσόδου, λεληθότες τῆς ἡμετέρας ἀλκῆς,
ob q̃ habem⁹ erga oẽs hoios amicitiã. at fidẽ in
δι' ἣν ἔχομεν πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους φιλίαν. τὴν δὲ αὐτῶν εἰς ἡ
nos inimicitiã manifestã statuẽtes: tãq̃ soli gẽtiũ pera re
μᾶς δυσμένειαν ἐκδηλον καθιστάντες, ὡς μεμωμένοι τῶν ἐθνῶν βα=
ges & suos bẽfactores ceruice tollẽtes: nihil legitimũ
σιλεῦσι καὶ τοῖς ἑαυτῶν ἐυεργέταις ὑψαυχενοῦντες, οὐδὲν γνήσιον
volũt ferre. nos ãt hoq̃ stultitia adducti:
βούλονται φέρειν. ἡμεῖς δὲ τῇ τούτων ἀνοίᾳ συμπεριενεχθέντες,
& in egypti oib⁹ gẽ
καὶ μετὰ νίκης διακομιθέντες, καὶ εἰς τὴν αἴγυπτον τοῖς πᾶσιν ἐν
tib⁹ humanitẽ occurrẽtes: vt decebat fecim⁹. in ãt
τισιν φιλάνθρωπα ἀπαντήσαντες, καθὼς ἔπρεπεν ἐπεποιήκαμεν. ἐν δὲ
his erga hoios ciuitãtẽ nationis cũ eis oblitionẽ maloq̃ oib⁹ notiũ
τούτοις πρὸς τοὺς ὁμοφύλους αὐτῶν ἀμνησικακίαν ἅπασιν γνωρί=
cãtes: obq̃ societatẽ. & creditas cũ simplici=
ζοντες, διάτε τὴν συμμαχίαν. καὶ τὰ πεπιστευμένα μετὰ ἀπλότη
tate ipis apescipio ifinitas res audẽtes mutare:
τος ἑαυτοῖς ἀρχῆθεν μερίμνα πράγματα ἐλαμπρύναντες ἐξαλλοιῶσαι,
& participes semp sacerdotũ cõstituere voluim⁹: & iure ciuita
καὶ μετόχους τῶν ἀεὶ ἱερέων καταστῆσαι ἐβουλήθημεν, καὶ πολιτεί
tis eos alexãdrinoq̃ dignari. illi ãt cõtrariã sperãtes:
ας αὐτοὺς ἀλεξανδρέων καταξιῶσαι. οἱ δὲ τοὐναντίον ἐκδεχόμενοι,
& ingenita malignitate honestũ repellẽtes semp ãt in
καὶ τῇ συμφύτῳ κακοήθειᾳ τὸ καλὸν ἀπωσάμενοι, διατελοῦσι δὲ εἰς τὸ
malũ pni: nõ solũ respuerũt inhonoratã poli=
φαῦλον ἐκτείνοντες, οὐ μόνον ἀπεστέρησαν τὴν ἀτίμητον πολιτεί=
tiã: sed & abominant verbo q̃ & tacite in ipis pauros
αν, ἀλλὰ καὶ βδελύσσονται λόγῳ τε καὶ σιγῇ τοὺς ἐν αὐτοῖς ὀλίγους
erga nos legitime dispositos: semp suspicãtes ob insa
τῆς ἡμᾶς γνησίως διακειμένους, παρεκάστα ὑφορώμενοι διὰ τῆς δυσ
matã vitã cito nos dissipaturos officia
κλείστης ἐμβιώσεως διὰ τάχους ἡμᾶς καταστρέψαι τὰ καθήκο
recta. obq̃ & & coiecturis optime pnati: hos in omnib⁹
ντα. διὸ καὶ τεκμηρίοις καλῶς πεπεισμένοι, τοὺς κατὰ πάντα

dissentire a nobis modis: ⁊ puidēteo ne forte subito po=
δυσνοεῖν ἡμῖν τρόπον, καὶ προνοούμθοι μήποτε αἰφνιδίου με=
stea tumultu instāte nobis impēo hoo ad ter
τέτθετα παραχῆς ἐπιόσης ἡμῖν τοὺς δυσεβεῖς τούτους κατὰ τῶ
gus pdiceres ⁊ barbaros habeam⁹ hostes: iussi=
του προδότας καὶ βαρβάρους ἔχωμεν πολεμίους, προστεταχα=
mus simul vt notificata erit epistola hec: eadē hora habitā
μεν ἅμα τῶ προσταττεῖν τὴν ἐπιστολὴ τήνδε, ἀνδρὶ τοὺς ἐνιμω=
tes cū vxorib⁹ ⁊ filijs cū cōtumelia ⁊ supplicio mit=
μθοὺς σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις μετὰ ὕβρεως καὶ σκυλμῶν ἀπο=
tere ad nos in vinculis ferreis vndiq; cōcu
στεῖλαι πρὸς ἡμᾶς ἐν δεσμοῖς σιδηροῖς πάντοθεν κατακεκλεισ=
sos: ad inmedicabile ⁊ ignominiosū decentē inimicis cedē.
μθοὺς, εἰς ἀνήκεστον καὶ δυσκλειᾶ πρέποντα δυσμενέσι φόνον.
his cū simul punitis: putam⁹ in futurū tem
τούτων ἐπιδομοῦ καταδικάντων, δεξιωθήσομθα εἰς τὸν ἐπίλοιπον χρό
pus pfecte nobis res in bono statu ⁊ optima dispositione
νον τελείως ἡμῖν τὰ πράγματα ἐν εὐσταθείᾳ καὶ βελτίστῃ διαθέσει
constituti iri. dicēsq; āt preceperit aliquē indeo; a se
κατεσταθήσεσθαι. εἰρηκὼς δ' ἂν σκεπάσῃ τινὰ τῶν Ἰουδαίων ἀπὸ γηρα
ne vsq; ad pecu vsq; ad lacēteo: turpissimis tormētis pu=
οῦ μέχρι νηπίου μέχρι τῶν ὑπομασίων, ἀρχίσας βασάνοις ἀπο
nicē cū tota domo. nūciare āt q̄ voluerit: obid
τυμπανιδήσεσθαι παρεσκεύασμαι δὲ τὸν βουλόμενον, ἐφ' ᾧ τὴν
substānā incidētis in penā accipiet: etiā de re=
οὐσίαν ⁊ ἐμπεσόντος ὑπὸ τὴν ἐυθύνην λήψεται, καὶ ἐκ τοῦ βασι
gali pecunia drachmas duomille: ⁊ libertate coronabit
λικοῦ ἀργυρίου δραχμὰς δισχιλίας, καὶ τῆς ἐλευθερίας στεφανωθή
tur. eio āt loc⁹ vbidiq; deprehēsus fuerit eino occultan
σεται. πᾶς δὲ τόπος οὗ ἐὰν φωραθῇ ὁ σύνολος σκεπαζόμενος ἐνθα
tu iu
de⁹: iaccessibilis ⁊ igne cōbust⁹ fiat: ⁊ toti mortali nature
δε, ἄβατος καὶ πυρίφλεκτος γενέσθω, καὶ πάσῃ θνητῇ φύσει
penit⁹ inutilis apparebit in sp̄iternū tp̄o. ⁊ dē epi=
κατὰ πᾶν ἄχρηστος φανήσεται εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον. καὶ ὁ μὲν τῆς ἐπι
stole ypsa sic scripte⁹ erat. eino āt vbi innotuit hic
στολῆς τύπος οὕτως ἐγέγραπτο. πάντα δὲ ὅπου προσέπεσε τοῦ=
iussio: populare cōstituti est gētib⁹ cōjuncti cū
το τὸ πρόσταγμα, δημοτελὲς συνίστατο τοῖς ἔθνεσιν ἐυωχία μετὰ
tribulationib⁹ ⁊ gaudio. tanq; inuetterata eio diu
θλιβερῶν καὶ χαρᾶς. ὡσθ' ὑπὸ τῆς παρακατεστεκυῖας ἀνοίας πά
in mōte: cū audacia nūc demōstrata iniminicitia.
λαι κατὰ δίκαιον, μετὰ παρρησίας νῦν ἐκφανεισθείσης ἀπεχθείας.
at iudeis incessabilis luctⁿ fuit ⁊ lugubris cū lachry
τοῖς δὲ Ἰουδαίοις ἄλυπον πένθος ἦν καὶ παρόδυρμος μετὰ δακρυ=
mis clamor: cū geminib⁹ inflāmato vndiq; ipōs corde ge
ων βοὴ συνεχομένοις, πεπυρωμένης πάντοθεν αὐτῶν τῆς καρδίας ὅλο
mētū insperatā subito eio illatā gni
φυρομένων τὴν ἀπροσδόκητον ἐξαίφνης ἀνοίας ἐπικρεμασθείσαν δλεθρί
tē. quc lex: vel vrbs: vel q̄a eio habitabilis loc⁹: vel q̄ vie
αν. τίς νόμος, ἢ πόλις, ἢ τίς τὸ σύνολον ἐκεῖνος τόπος, ἢ τίνες ἀγυι
plācū ⁊ luctib⁹ sup eos nō implebant: sic etiā cū
αὶ κατεστεῦ καὶ γόων ἐπ' ἀνοίας οὐκ ἐμπεπλῶντο; οὕτω γὰρ μετὰ
acerba ⁊ imite ala ab his q̄ p ciuitatē ducib⁹ vna
πικρᾶς καὶ ἀνοίκτου ψυχῆς ὑπὸ τῶν κατὰ πόλιν στρατηγῶν ὁμο=
nimiter expellebant: vt ad externa supplicia etiā
θυμαδὸν ἐξαπεστέλλοντο, ὥστε ἐπὶ ταῖς ἐξάλλοις τιμωρίαις καὶ
aliq̄t inimicos: accipiētes ante oculos cōmunē misi
τινας τῶν ἐχθρῶν, λαμβάνοντες πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν κοινὸν ἔλε
coadā: ⁊ cōsiderātes incertū vite statū: plocarēt eo=
ον, καὶ λογιζόμενοι τὴν ἄδηλον τοῦ βίου κατάστασιν, δακρύειν ἀυ=
rū infelicē expulsionē. fiebat etiā senū multitudo canitie
τῶν τὴν τρισάθλιον ἐξαποστολὴν. ἤγετο γὰρ γηραιῶν πλῆθος πολιᾷ
cooperto; ex senectute tarditate pedū incurnos puer
πεπυκασμένων τὴν ἐκ τοῦ γήρως νωθρότητα ποδῶν ἐπικύφων ἀνα
sionis ipēs violēte oi pudore abliq; ad velocē abuten=
στρόφῃς ὁρμῇ βιαίας ἀπάσης αἰδοῦς ἄνευ πρὸς ὀξεῖαν καταχρω=
tū itinerationē. q̄ āt nup ad vite cōmunionē cōiugalē intrauc=
μένων πορείαν. αἱ δὲ ἄρτι πρὸς βίου κοινωνίαν γαμικὸν ὑπελλυ=
rāt thalamū puelle: pro letitia suscipiētes luctⁿ: ⁊ pul
θεῖσαι πένθος νεόνυμφοι, ἀντὶ τέρψεως μεταλαβοῦσαι γόους, καὶ κό
cere vnguētatā mitrā habētes cesariē: aperte āt ducte:
πτειν μυροβρεχῆ πεφορμθέναι κόμην, ἀκαλύπτως δὲ ἀγόμεναι,

plācū p hymeneio vnaniniter incipiebāt: tanq; laceratē vera
θρῆνον ἀπόμενοι ὁμοθυμαδὸν ἐξῆρχον, ὡς ἐσπαραγμθέναι σκυλ=
tionib⁹ alienigenis. vincte āt populares vsq; ad in nauē imis
μοῖς ἀλλοεθνέσι. δεσμεῖται δὲ δεσμεσίαι μέχρι τῆς εἰς τὸ πλοῖον ἐμ
sionē trahebant cū violētia. ipēq; hanc cōiugēs laqueis loco coro=
βολῆς εἵλκετο μετὰ βίας. οἵτε τούτων συζυγεῖς βρόχοις ἀντὶ στέφα
nam fm ceruices implicati cū florida iuuenili ete=
νον τοὺς αὐχένας περιπεπλεγμθοι μετὰ ἀκμαίας νεανικῆς ἡλικί
te: pro cōtinio ⁊ adolescentiū ocio reliquos
ας, ἀντὶ ἐυωχίας καὶ νεοτεροικῆς ἐπιθυμίας τὰς ἐπιλοίπους τῶν
nuptiarū dies in luctib⁹ trāsegerūt: ad pedes iā mocte viden
γάμων ἡμέρας ἐν θρήνοις διῆγον, παρὰ πόδας ἤδη τοῦ ἀδη ἐρῶν=
tes posita. abducebant āt ferarū more tracti vinculisq; fer=
τες κείμενον. κατήχθησαν δὲ θηρίων τρόπον ἀγόμενοι σιδηροδέσ=
reorū necēsitatib⁹. hi dē trāstris nauū affixi
μοις ἀνάγκαις. οἱ μὲν τοῖς ζυγεῖς τῶν πλοίων προσκεκλωμθοι τοὺς
collis: illi āt fm pedes insolubilib⁹ cōstricti pedicis:
τραχήλους, οἱ δὲ τοὺς πόδας ἀρκυστοῖς κατεσφαλισμένοι πέδαις,
ité ⁊ desuper dēū tabula imposita. vt vndi
ἔτι καὶ τῶ καθύπερθεν πυκνῶ σανιδώματι δεσμεθμθωδῶς πάν
q̄ obtenebrati oculis: vitā insidiatorū in omni
τοθεν ἐσκοτισμένοι τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀγωνὶ ἐπιβουλῶν ἐν παντὶ
nauigatione acciperēt. his āt ad dictū nauigū
τῶ καταπλω λαμβάνωσι. τούτων δὲ ἐπὶ τὴν λεγομένην χιδίαν
actis ⁊ nauigatione traiecta: sicut fuit sanci=
ἀχθέντων καὶ ⁊ παραπλοῦ περαιθέντος, καθὼς ἐν δεδγματισ=
tum a rege: iussit eos in ante ciuitatē hippo
μθέν τῶ βασιλεῖ, προσέταξεν ἀυτοὺς ἐν τῶ πρὸ τῆς πόλεως ἱππο
drono castra figere ingēti existēte mētura: ⁊ ad
δρόμω παρεμβαλεῖν ἀπλέτῳ καθεστῶτι περιμέτρῳ, καὶ πρὸς
manifestū opprobriū valde opportuno existēte eib⁹ p
παρασκευμασμὸν ἄγαν ἐυκαιροτάτῳ καθεστῶτι πᾶσι τοῖς κα
gētib⁹ in ciuitatē: ⁊ ab hio ad regionē
τοικουμθοις εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοῖς ἐκ τούτων εἰς τὴν χώραν
proficiscentib⁹ ad pegrinationē. vt neq; exercitū ei⁹ cō=
στελλομθοις πρὸς ἐκδημίαν. πρὸς τὸ μὴ δὲ ταῖς δυνάμεσιν ἀυτῆ κοι
nicatiōe: neq; eino dignarētur nuntio. postq; āt hoc fac
νωνεῖν, μὴ δὲ τὸ σύνολον καταξιῶσαι περιβόλων. ὡς δὲ τοῦτο ἐγε
tū est: audiēs ciuitatis cōtribules clam egrediētes
νέτο, ἀκούσας τοὺς ἐκ τῆς πόλεως ὁμοεθνεῖς κρυβῆ ἐκπορευομθέυς
frequētius lugere ignominiosū fratrū miseriā:
πυκνότερον ἀπόδυρεσθαι τὴν ἀπόλειᾶ τῶν ἀδελφῶν ταλαιπωρίαν,
iratus iussit ⁊ hio simul cōdē modo diligēter
θυμωθεὶς προσέταξε καὶ τούτοις ὁμοῦ τὸν ἀυτὸν τρόπον ἐπιμελῶς
sicut illis facere: nō diminutio fm vlū modū illo
ὡς ἐκείνοις ποιῆσαι, μὴ λειποθυμθοις κατὰ μηδένα τρόπον τῆς ἐκεί
rū supplicio: describi āt oē gen⁹ ex nomine. nō eti
νων τιμωρίας, ἀπογραφῆναι δὲ πᾶν τὸ φῦλον ἐξονόματος. οὐ γὰρ
ante paulo demonstrātā opera laboriosum fer
τὸν ἔμπροσθεν βραχὺ προδιδηλωθθὲν τῶν ἔργων κατάπονον λα
uiturū: tortos āt denūciatio tormētis ad finē dele
τρείαν, τριβλωθέντας δὲ παρηγγελμθέυς ἀεικίας τὸ τέλος ἀφανί
re vnq; sub tēpus dici. facta est dē igit hora
σαι μιᾶς ὑπὸ καιρὸν ἡμέρας. ἐγίνετο μὲν οὖν ἡ τούτων
descriptio cū acerba festinatiōe ⁊ ambitiosa assēsio
ἀπογραφὴ μετὰ πικρᾶς σπουδῆς καὶ φιλοτίμου προσεδρί
ne ab octa foliū vsq; ad occasū: inexpeditū accipēs
ας ἀπὸ ἀπαγολῶν ἡλίου μέχρι δύσεως, ἀνήνυτον λαμβάνουσα τὸ
finē ad dies quadraginta. maxime āt ⁊ cōtinue res
τέλος ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα. μεγάλως δὲ καὶ διηνεκῶς ὁ βασι
gaudio repler⁹: cōuinia in oib⁹ ido=
λεὺς χαρᾶ πεπληρωμθος, συμπόσια ἐπὶ πάντων τῶν εἰδω=
lis cōstituēs errāte vltra veritatē mēte ⁊ pro
λων συνιστάμθος πεπλανημθέν πόρρω τῆς ἀληθείας φρενὶ καὶ βε
fano ore: ipa dē muta ⁊ nō potētia eio loqui vel ar
βήλῳ στόματι, τὰ μὲν κωφὰ καὶ μὴ δυναμθα αὐτοῖς λαλεῖν ἢ ἀρε
tiliari laudās: in āt maximū defū nō decētia loquēs. posi
γειν, ἐπαινῶν, εἰς δὲ τὸν μέγιστον θεὸν τὰ μὴ καθήκοντα λαλῶν. μετὰ
āt predictū tēporis intervallū nūciaverūt scri=
δὲ τὸ προειρημένον ⁊ χρόνου διάστημα προσκυνήσαντο οἱ γραμμα=
be regi: nō vltra posse iudeos descriptionē
τεῖς τῶ βασιλεῖ, μηκέτι ἰσχύειν τὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπογραφὴν

fieri ppter immẽsam eorũ multitudinẽ: quã essent in
ποιεῖσθαι διὰ τὴν ἀμέτρητον αὐτῶν πλεονεξίαν, καίπερ ὄντων κατὰ
regione plures adhuc thesauri dñi in domib⁹ adhuc exis-
τὴν χώραν τῶν πλείστων ἔτι, τῶν μὲν κατὰ τὰς οἰκίας ἔτι συνεστηκό-
tens: hi ãt in loco: tãq; ipossibile existẽte olb⁹ in egy-
των, τῶν δὲ κατὰ τόπους, ὡς ἀδυνάτου καθεστῶτος πᾶσι τοῖς ἐπὶ δέ-
pto ducib⁹. minante ãt ipis duri⁹ tãq; domi
γυπτον κρατοῦσι. ἀπειλήσαντος δὲ ἀυτοῖς σκληρότερον ὡς διδοῦσι
corũptis ad machinatões fuge: cõeigit manifeste ipm circa
κατηκόοις εἰς μηχανὴν τῆς ἐκφυγῆς, συνέβη σαφῶς ἀυτὸν περὶ
hoc paruisse dicẽtib⁹ cũ demõstratiõe: ꝛ chartã ã
τούτῳ πειθόμενοι λεγόντων μετὰ ἀσπουδείας, καὶ τὴν χαρτερίαν ἤδη
ꝛ scriptorios calamos in qib⁹ vtebant defecisse. hoc ãt
καὶ τοὺς γραφικοὺς καλάμους ἐν οἷς ἐχρῶντο ἐκλελοιπέναι. τοῦτο δὲ
erat opatio auxiliãtis iudeis e celo puidẽtie inui
ἦν ἐνέργεια τῆς τοῦ βασιλεύοντος τοῖς ἰουδαίοις ἐξ οὐρανοῦ προνοίας ἀνι-
cte. tũc vocans hermonẽ ꝓpositũ elephãtor
κήρου. τότε προσκαλεσάμενος ἑρμῶνα τὸν πρὸς τῇ τῶν ἐλεφάντων
cure: graui plen⁹ ira ꝛ indignatõe oino insertibi
ἐπιμελείᾳ, βαρείᾳ μεμεστωμένος ὀργῇ καὶ χόλῳ κατὰ πᾶν ἀμετάθε-
lis: iussit in sequẽti die abũdantib⁹ pugnis thu
τος, ἐκέλευσεν ὑπὸ τὴν ἐπιφερομένην ἡμέραν δαφιλεσι θράκεσι λι
ris ꝛ vino multo puro oẽs elephãtos pota-
βανωγοῦ καὶ οἴνῳ πολλῷ καθαρῷ ἅπαντας τοὺς ἐλέφαντας ποτί-
re: q erãt numero ꝗngenti. ꝛ efferatos poculi
σαι, ὄντας τὸν ἀριθμὸν πεντακοσίους. καὶ ἀγριωθέντας τῇ τοῦ πόματος
nimia subministratiõe: adducere ad occursum mortis indeo-
ἀφειδεῖ χορηγίᾳ, εἰσαγαγεῖν πρὸς συνάντησιν τοῦ μόρου τῶν ἰουδαί-
rũ. ille qdẽ hec iubẽs: versus est ad cõuiuiũ cõgregãs
ων. ὁ μὲν τάδε προστάττων, ἐτρέπετο πρὸς τὴν ἐυωχίαν συναγαγὼν
maxime ex amicis ꝛ exercitu odiose habẽtes cõera
τοὺς μάλιστα τῶν φίλων καὶ τῆς στρατιᾶς ἀπεχθῶς ἔχοντας πρὸς
indeos. at elephãtos ꝓpositi⁹ preceptũ apte hermõ
τοὺς ἰουδαίους. ὁ δὲ ἐλεφαντάρχης τὸ προσαγὲν ἀπαρτίως ἑρμῶν
adiplebat. atq; ad hec ministri ad vesperã exercitos
συνετέλει. οἵτινες πρὸς τούτοις λειτουργοὶ κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐξιόντες
miseros ligabãt man⁹: ꝛ reliq; machina
τὰς τῶν παλαιστῶν ἐδέσμευον χεῖρας, τήν τε λοιπὴν μηχανῶν
bant circa eos securitatẽ: nocturnũ existimãtes fore acceptura gẽ
πρὸς αὐτοὺς ἀσφάλειαν, ἔντυχον δεξάμενοι ἐμοῦ λαφεῖν τὸ φυ
tem terminũ mortis. q ãt oi ꝓtectione destituti videbant esse
λον τέρας τῆς ἐλευθερίας. οἱ δὲ πάσης σκέπης ἔρημοι δοκοῦντες εἶ
gãtib⁹ iudei: ꝓpe vndiq; oppeimentẽ eos
ναι τοῖς ἔθνεσιν ἰουδαῖοι, διὰ τὴν πάντοθεν περιέχουσαν αὐτοὺς
cũ vinculis necessitatẽ: oipotentẽ dñm ꝛ oiũ potẽ
μετὰ δεσμῶν ἀνάγκην, τὸν παντοκράτορα κύριον καὶ πάσης δυνά-
tie dominantẽ: mificoidẽ deũ eos ꝛ patrẽ: incessabili
μεως δυναστεύοντα, ἐλεήμονα θεὸν αὐτῶν καὶ πατέρα, δυσκαταπαύστῳ
voce oẽs cũ lacrymis inuocauerũt: oẽtes quod cõtra se
βοῇ πάντες μετὰ δακρύων ἐπεκαλέσαντο, δεόμενοι τὴν κατ' αὐτῶν
cõuertere cõsiliũ impiũ: ꝛ liberare eos cũ magni-
μεταστρέψαι βουλὴν ἀνοσίαν, καὶ ῥύσασθαι αὐτοὺς μετὰ μεγαλο-
fica apparitione ab ea q̃ erat ad pedes in pompeu morte. hoc qdẽ
πρεποῦς ἐπιφανείας ἐκ τῆς παρὰ πόδας ἐν ἑτοίμῳ μόρου. τούτων μὲν
assidue supplicatio absoluit in celũ. at hermõ immites
ἐπιτεῖνε ἡ λιτανεία ἀνέβαινεν εἰς οὐρανόν. ὁ δὲ ἑρμῶν τοὺς ἀπολιτεῖς
elephãtos potãs repletos vini abũdãti
ἐλέφαντας ποτίσας πεπληρωμένους τῆς τοῦ οἴνου πολλῆς
subministratõe ꝛ thure fumratos: mane ad
χορηγίας καὶ τοῦ λιβάνου μεμεστωμένους, ὄρθριος ἐπὶ τὴν
aulã affuit: de his nũciare regi.
αὐλὴν παρῆν, τὰ περὶ τούτων προσαγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ.
at a seculi ipe creationẽ bonã in nocte ꝛ die
ὁ δὲ ἀπ' αἰῶνος χρόνου κτίσμα καλὸν ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ
cõtinũ ab eo q̃ gratificat olb⁹ qb⁹ ipe vult
ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ χαριζομένου πᾶσιν οἷς ἂν αὐτὸς θελήσῃ
somni ꝓtem misit ad regẽ. ꝛ dulcissimo ꝛ pfido cõpie
ὕπνου μέρος ἀπέστειλε πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ κοίτῳ καὶ βασιλεῖ κατε
hensus ẽ opatione dñi: iniquo qdẽ ꝓposito valde frau
χέν τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ δεσπότου, τῆς ἀθέσμου μὲν προθέσεως πολὺ διεσ
dat⁹: at ab irreuocabili cogitatõe maxime decepto⁹. at
φαλμένος, τοῦ δὲ ἀμετακλήτου λογισμοῦ μεγάλως διψευσμένος. οἱ δὲ

iudei pnesignatã horã fugientes: sanctũ laudabãt
ἰουδαῖοι τὴν προσημανθεῖσαν ὥραν διαφυγόντες, τὸν ἅγιον ἔπαινον
deũ suũ. ꝛ iter orabãt facilẽ: demõstrare magnipotẽ-
ἐπὶ αὐτῶν. καὶ πάλιν κέλευον τὸν ἐυκαταλλάκτον, δεῖξαι μεγαλο-
tia ei⁹ man⁹ potestatẽ gentib⁹ superbis. media existe ãt
δύναμιν αὐτοῦ χειρὸς κράτος ἔθνεσιν ὑπερηφάνοις. μεσούσης δὲ
tã decima hora fermẽq; ad excitandũ cõstitut⁹ erat: subi-
τῆς δεκάτης ὥρας χειδόν, ὁ πρὸς ταῖς κλίσεσι τεταγμένος, ἀπρό-
to vocato vidẽs: pupugit accedens regẽ. ꝛ vix
ως τοὺς κλιγοὺς ἰδών, ἔνυξε προσιὼν τὸν βασιλέα. καὶ μόλις
excitãs: nũciauit cõuiuiũ tpo tã pterire:
διεγείρας, ὑπέδειξε τὸν τῆς συμποσίας καιρὸν ἤδη παρατρέχον
de his admonẽ faciens. quẽ rex repu-
τα, τὸν περὶ τούτων λόγον πεποιούμενος. ὁ δὲ βασιλεὺς λογισά-
tãs ꝛ versus in cõuiuiũ: iussit eos q̃ venerãt
μενος καὶ τραπεὶς εἰς τὸν πόνον, ἐκέλευσε τοὺς παραγεγονότ'
in conuiuiũ coeã accũbere se. quo ꝛ facto: hos
εἰς τὴν συμποσίαν ἄντικρυς ἀνακλιθῆναι αὐτῷ. οὗ καθρομένου, πα
tabãt in cõuiuiũ dedãtes se ipos: ꝓsentẽ cõuiuiũ summe
ρέθετο εἰς ἐυωχίαν δόντες ἑαυτούς, τὸ παρὸν τῆς συμποσίας ἐπιπολυ
celebãtes in letitia cõsumere ptem. lõge ãt pro
γεραμένους εἰς ἐυφροσύνην καταναλῶσαι μέρος. ἐπιπολῆν δὲ προ
cedente cõuiuio: hermonẽ accersens rex:
βαινούσης τῆς ὁμιλίας, τὸν ἑρμῶνα μετεπεμψάμενος ὁ βασιλεύς,
cũ acerba cõminatõe interrogauit: quã ob causam pensi sint
μετὰ πικρᾶς ἀπειλῆς ἐπυνθάνετο, τίνος ἕνεκεν αἰτίας ἐπάνησαν
iudei ꝓsentem diẽ supeuinere. ipo ãt nũciãte
οἱ ἰουδαῖοι τὴν παρεοῦσαν ἡμέραν παρεβεβιωκότες. τοῦ δὲ ὑπεδείξεν
nocte iussionẽ ad finẽ pduxisse: ꝛ amicis ei⁹
τος νυκτὸς τὸ προσαγὲν ἐπὶ τέλος ἐκεχρίσθαι, καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ
testimoniũ phibentib⁹: crudelitatẽ peiorẽ phalaridis habẽs dixit:
πρεσμαρτυρησάντων, τὴν ὠμότητα χείρονα φαλαρίδος ἔχειν, ἔφη,
hodierno somno gẽm habere eos. sine delatione ãt ad
τῷ τῆς σήμερον ὕπνῳ χάριν ἔχειν αὐτούς. ἀνυπερόθετος δὲ εἰς τὴν
ventum diẽ similiter prepara elephãtos
ἐπιτέλουσαν ἡμέραν κατὰ τὸ ὅμοιον ἑτοίμασον τοὺς ἐλέφαντας
ad sectesion⁹ iudeo⁹ pnitiem. cũ dixisset ãt rex:
ἐπὶ τὸν τῶν ἀθεμίτων ἰουδαίων ἀφανισμόν. εὐπόνητος δὲ ὁ βασι-
vino oẽs cũ gaudio ꝓsentes simẽ collau-
λεύς, ἀσμένως πάντες μετὰ χαρᾶς οἱ παρόντες ἐμοῦ συναυ
dãtes: in ꝓpriũ domũ vnusq̃q; reuersi sũt. ꝛ nõ tã
λίσαντες, εἰς τὸν ἴδιον οἶκον ἕκαστος ἀνέλυσε. καὶ οὐχ οὕτως
in somno cõsumpserũt tpo noctis: q̃ in
εἰς ὕπνον κατεχρήσαντο τὸν χρόνον τῆς νυκτός, ὡς εἰς τὸ
oinodias excogitãdo miseria existimatio illusiones.
πανοῖκους μηχανᾶσθαι τοῖς παλαιστῶρις δοκοῦσιν ἐμπεγαιμένοις.
diuũ ãt gallⁿ cãtauerat matutin⁹: ꝛ bestias cũ armasset her
ἄρτι δὲ ἀλεκτρυὼν ἐκέκραξε πρωΐ, καὶ τὰ θηρία καθωπλικὼς ὁ ἑρ
mõ in magno poetica expectabatq̃ ãt p ciuitatẽ multitudo
μῶν ἐν τῷ μεγάλῳ θεατρῷ θηκίτῃ, τὰ δὲ κατὰ τὴν πόλιν πλῆθος,
cõgregata erat ad miserandũ spectaculũ expectãs aurorã
συνήρεσε πρὸς τὴν δυστρόπον θεωρίαν προσδοκῶντα τὴν πρωΐαν
cũ auiditate. at iudei in indiuisibili animo suspẽsi tpe:
μετὰ σπουδῆς. οἱ δὲ ἰουδαῖοι κατὰ τὸν ἀμερῆ ψυχαλκούμενοι χρόνον
mikhadzyma supplicatiõe i cãticis luctuosis tendẽtes man⁹ in
πολυδάκρυον ἱκετείαν ἐν μέλεσι γοερᾶς τείνοντες τὰς χεῖρ' εἰς τὸν
celũ oabãt maximũ deũ: ꝛ eis auxiliari brcui. nõdũ
οὐρανὸν ἐδέοντο τὸν μεγίστου θεὸν, πάλιν αὐτοῖς βοηθῆσαι συντόμως. οὔπω
ãt folia radij spargebant: ꝛ rege amicos excipien-
δὲ ἥλιου βολαὶ κατεσείρουν, καὶ τὸν βασιλέως τοὺς φίλους ἐκδεχομέ
te: hermõ adstãs: vocabat ad exitũ ostendens voluũ
νου, ὁ ἑρμῶν παρασάς, ἐκάλει πρὸς τὴν ἔξοδον ὑποδεικνύων τὸ πρό-
tatẽ regis in pdpta esse. ille ãt cũ percipisset
θυμον τοῦ βασιλέως ἐν ἑτοίμῳ κεῖσθαι. τοῦ δὲ ἀποδιξαμένου
ꝛ obstupuisset in iniquo exitu: oino ignotũ
καὶ καταπλαγέντος ἐπὶ τῷ παρανόμῳ ἐξόδῳ, κατὰ πᾶν ἄγνω
tia detent⁹ querebat: q̃ causã obq̃ hoc il-
σίᾳ κεκρατημένος ἐπυνθάνετο, τί τὸ πρᾶγμα ἐφ' οὗ τοῦτο ἀυ
li cũ festinatiõe cõfecti est. hoc ãt erat opatio dicto
τῷ μετὰ σπουδῆς τετέλεσται. τοῦτο δὲ ἦν ἡ ἐνέργεια τοῦ πάν
tũ dominãtis dei: eos q̃ pri⁹ illi excogitata fecerãt oblitione
τα δεσποτεύοντος θεοῦ, τῶν περὶ αὐτῷ μεμηχανευμένων λαθέν

in mẽte ponẽtio. nãciauit hermõ τ oẽo ami
κατὰ διάνοιαν ἐπτοημένος. ὑπεδιέγνωσαν δὲ ἕρμων καὶ πάντες οἱ φί=
ci: ferao τ exercit⁹ patoo esse rex fm nũ
λοι, τὰ ἐκεῖα καὶ τὰς δυνάμεις ἡτοιμάσθαι βασιλεῦ κατὰ τὴν σὴν
instão ,ppositũ. ille ãt in dictio repletꝰ grauī ira: eo q
ἐπτοῆσθαι. ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς ἐνθέσι πληρωθεὶς βαρεῖ χόλῳ, διὰ τὸ
circa hec ,puidẽtia dei disposito fuisset oẽo ei⁹ cogitat⁹: intu=
περὶ τούτων ἀποροῦν θεοῦ διεσκεδάσθαι τὴν αὐτοῦ τὸ νόημα, ἐπατεινί=
eno cũ minto dixit. ꝗdꝗ parẽteo affuerũt aut filioꝫ filij:
σας μετὰ ἀπειλῆς εἶπεν. ὅσοι γονεῖς παρῆσαν ἢ παιδῶν γόνοι,
hunc bestijo ferocib⁹ pauerũt abũdantẽ cibũ pro irrepehẽ=
τοῖς θηρσὶν ἀγρίοις ἐσκεύασαν δαψιλῆ βοτάνην ἀντὶ τῶν ἀνεγκλή=
sibilib⁹ mihi τ innocib⁹ meis pre se ferẽtib⁹ cõtinuã firmã fi=
των ἐμοὶ καὶ προγόνοις ἐμοῖς ἐπιδιαμενῶν ὁλοχερῆ βεβαίαν πί=
dẽ eminẽter indeio. ꝗꝗ fidẽ nõ ob simꝰ educatiõis amorẽ
στιν ἐξόχως Ἰουδαίων. καὶ περὶ μὲν διὰ τὴν τῆς συντροφίας στοργὴν
τ necessitatis: vita pro hio puare deberem. sic hermõ inspera
καὶ τῆς χρείας, ὃν ἀντὶ τούτων ἱερέως. οὕτως ὁ ἕρμων ἀπροσδό=
tam piculosam sustinuit cõminationẽ. τ aspectu τ vul
κητον ἐπικίνδυνον ὑπεκύκλησεν ἀπειλήν. καὶ τὸ ὁρᾶσθαι καὶ τῷ προσω=
tu turbat⁹ est. vnusq̃q ãt amicoꝫ cũ tristitia erubescebãt: cõ
πῳ συνεσκληκὼς καθεῖς δὲ τῶν φίλων σκυθρωπῶς ὑπεκρίνω, τοὺς συ=
gregatoꝫ dimisserũt quĩlibet ad ꝓprij negotij. ipi q̃ in
νηρεισμένους ἀπέλυσαν ἕκαστον ἐπὶ τὴν ἰδίαν ἀχολίαν. οἱ τε Ἰου=
dei ea q̃ a rege audiẽtes: illustrẽ deũ dñm
δαῖοι τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀκούσαντες, τὸν ἐπιφανῆ θεὸν κύριον
regẽ regũ laudabãt: τ hanc opẽ ab eo cõse
βασιλέα τῶν βασιλέων κίνουν, καὶ τῆς δὲ τῆς βοηθείας αὐτοῦ τεύξε=
cuti. fin ãt hao legem rex cõstituẽo rursuo
χότες. κατὰ δὲ τοὺς τοὺς νόμους ὁ βασιλεὺς συγκαμένος πάλιν
conuiuũ: ad lentiã verti hortabat⁹. at hermo
τὸ συμπόσιον, εἰς εὐφροσύνην τραπῆναι παρεκάλει. τὸν δὲ ἕρμω=
nẽ adiuõão cũ minio dixit. quotiẽs tibi oportet de
να προσκαλεσάμενος μετὰ ἀπειλῆς εἶπεν. ποσάκις σοι δεῖ περὶ
hio ipio imperare infelicissime? elephãtoo adhuc τ nũc
τούτων αὐτῶν προστάττειν ἀπολωλότε; τοὺς ἐλέφαντας ἔτι καὶ νῦν
arma in crastinũ ad indeoꝫ pmittẽ. at
καταπλῆσον εἰς τὴν ἄυριον ἐπὶ τὸν τῶν Ἰουδαίων ἀφανισμόν. οἱ δὲ
simꝰ difficũbentes cogitati cõstantẽ mentẽ ei⁹ admirãtes: pau
συναγανακτήσθαι συγχρεῖς τὴν ἀσαφῆ διάνοιαν αὐτοῦ θαυμάζοντες, προ
lerũt hec. rex: vũq̃ quo tãꝫ insensatoo noo ten=
τεφέρετο τὰ δὲ. βασιλεῦ, μέχρι τίνος ὡς ἀλόγους ἡμᾶς διαπειρᾶ=
tao: iubẽo iã tertio coo detere: τ item in
ζεις, προστάσσω καὶ τρίτον αὐτοὺς ἀφαιρεῖσαι, καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν
rebuo ex mutatione reuocão ate sancita? quoꝫ gra
πραγμάτων ἐκ μεταβολῆς ἀνακαλῶν τὰ σοὶ δεδογμένα; ὧν χάριν ἡ
ciuitao ob expectatões tumultuaꝫ. τ adiecta cõuersionib⁹: iã
πόλις διὰ τὴν προσδοκίαν ἐχλεῖ. καὶ πολυθόρυβος συνέφαξε, καὶ
τ periclitaꝫ sepe diripi. vnde in oib⁹ phala=
καὶ κινδυνεύει πολλάκις διαρπασθῆναι. ὅθεν ὁ κατὰ πάντα φάλα=
rio rex impẽs? inscitia: τ factao ad cõsi=
ρις βασιλεὺς ἐμπλησθεὶς ἀλογιστίας, καὶ τὰς γενομένας πρὸς ἐπι=
derationẽ iudeoꝫ in ipo mutationeo aie nihili esti
σκοπὴν τῶν Ἰουδαίων ἐν αὐτῷ μεταβολὰς τῆς ψυχῆς πᾶς οὐδὲν ἡ=
mãs: nõ iniciatũ firmiter insurãdũ determinão: hoo q̃dẽ sine
γούμενος, ἀτελέστατον βεβαίως ὅρκον ὁρισάμενος, τοὺς μὲν ἀνυπερ=
dilatione missuꝫ in lsernũ in gentib⁹ τ patib⁹ ferarũ punitoo: du
θέτους πέμψειν εἰς ἅδου ἐν γόναστι καὶ ποσὶ θηρίων κοπεισμένους, ἐπὶ
centẽ exercitũ ãt cõtra indeã solo equatã igne τ hasta po=
στρατεύσαντα δὲ ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν ἐσόπτεσθαι πυρὶ καὶ δόρατι ἐκέ=
sinuꝫ velociter: τ inaccessibilẽ illoꝫ nobis tẽplũ igne ,pstratũ velo
σθαι διατάχους. καὶ τὸν ἄβατον αὐτῶν ἡμῖν ναὸν πυρὶ πρησθέντα τά=
citate gñicientũ illic sacrificia in eẽ tpo cõstitu
χει τῶν συντελούντων ἐκεῖ θυσίας εἰς τὸν ἄπαντα χρόνον κατασκή=
tuꝫ. tũc leti discedẽtes amici τ cognati cũ
σεσθαι. τότε περιχαρεῖς ἀπαλύσαντες οἱ φίλοι καὶ συγχρεῖς μετὰ
fide: dispositũ: exercit⁹ in oppoꝫtunissimio locio
πίστεως. διέπεσον τὰς δυνάμεις ἐπὶ τοὺς ἐυκαιροτάτους τόπους
ciuitatis ad obseruatões. at elephãtoꝫ ꝓposit⁹ ferao ferme vt sic
τῆς πόλεως πρὸς τήρησιν. ὁ δὲ ἐλεφαντάρχης τὰ ἐκεῖα χεδὸν ὡς εἰ
dicã in opuo insanũ adducẽs: odocatissimio poculio vino
πεῖν εἰς κατάσημα μανιῶδες ἀγωχώς, ἐνοδιάζοις πόμασιν ὅπω

thure cõmixto horribiliter pataoo ꝓparationib⁹ circa aureũ:
λελιβανωμένω φοβερῶς κεκοσμημένα κατασκευαῖς περὶ τὴν ἵω,
cinitate iã multitudinib⁹ innumerabilib⁹ in hippodromo ple
τῆς πόλεως κόσμῳ πολλοῖσι ἀναριθμήτοις κατὰ τὸ ἱππόδρομον κα=
na: intrão ad aulã ad cõstituẽdũ: incitanꝫ
τεμεμεγωμένος, εἰσελεύσων εἰς τὴν αὐλὴν ἐπὶ τὸ προκείμενον, ὅτερυι
regẽ. ille ãt ira grauī implẽo impiã mentẽ: omni
τὸν βασιλέα. ὁ δὲ ὀργῇ βαρείᾳ γεμίσας δυσεβῆ φρένα, πάντι τῷ
mole cũ ferio exiuit: volẽo immiti coede τ
βάρει σὺν τοῖς ἐκείνοις ἐξώρμησε, βουλόμενος ἀτρόπῳ καρδίᾳ καὶ
pupillio oculoꝫ aspicere laboriosũ τ miserũ pre
κόραις ὀφθαλμῶν θεάσασθαι τὸν ἐπίπονον καὶ πολαίπωρον τῶν προ
dictoꝫ subuersionẽ. iã ꝗo elephãtoꝫ egredientũ circa po=
σεσημασμένων κατασφαγήν. ὡς δὲ τῶν ἐλεφάντων ἐξιόντων περὶ πυ=
tã τ subsequẽtio armati exercit⁹: et multitudinis iti=
λον καὶ τῆς συνεπομένης ἐνόπλου δυνάμεως, τῆς τε πλήθους πο=
nerio pulueẽ videẽtes: τ horisonũ tumultũ audiẽtes in
ρείας κονιορτὸν ἰδόντες, καὶ βαρυηχῆ θόρυβον ἀκούσαντες, οἱ Ἰου=
dei: vltimũ vite momẽtũ ipio illud existimãtes esse finẽ
δαῖοι, ὑπάτον βίου ἑαυτοῖς ἐκείνο δόξαντες εἶναι τὸ τέλος τῆς
miserrime expectatõio: ad miseratões τ lucr⁹ versũ: osculaban
ἀθλιωτάτης προσδοκίας, εἰς ἔλεον καὶ γόους τραπέντες, κατιφί=
tur se ad invicẽ cõpliciti cognatio in col=
λουν ἀλλήλους περιπλεκόμενοι τοῖς συγγενέσι ἐπὶ τοὺς τραχή=
la ,pcumbẽtes: parẽteo filijo τ matres puellis. alie ãt
λους ἐπιπίπτοντες, γονεῖς παισὶ καὶ μητέρες νεάνισιν. ἕτεραι δὲ
nupgenitoo ad vbera habẽtes ifantes vltimũ fugẽtes lac. at
νεογνὰ πρὸς μαστοὺς ἔχουσαι βρέφη τελευταῖον ἔλκοντα γάλα. οὐ
q̃ τ pui⁹ cio facta auxilia de ce
μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τὰς ἐμπροσθεν αὐτῶν γενομένας ἀτιλόφεις ἐξ οὗ
lo cognoscẽtes: pronoo vnanimiter ꝓsicẽtes seipso τ in
ραφοῦ συνεδόντες, πρωθεῖς ὁμοθυμαδὸν ῥίψαντες ἑαυτοὺς καὶ τὰ ἐ=
fantes amouẽtes ab vberib⁹: clamauerũt voce magna valde:
πια χωρίσαντες τῶν μαστῶν, ἀνεβόησαν φωνῇ μεγάλῃ σφόδρα,
vniuersũ principi supplicãtes: misereri cũ apparitiõe
τὸν τῆς ἀπάσης δυνάστην ἱκετεύοντες, ἀνεστέναι μετὰ ἐπιφανείας
eoꝫ iã ad portao mortis cõstitutoꝫ. eleazar⁹ ãt q̃dã vir
ἀνῶν κόσμον πρὸς πύλαις ἄδου κατεστῶτας. ἐλεάζαρος δέ τις ἀπὸ
insignis eoꝫ q̃ ex regione sacerdotũ: i senectute eamẽ
ἐπίσημος τῶν ἐκ τῆς χώρας ἱερέων, ἐν πρεσβείῳ τὴν ἡλικίαν
iã fortis⁹: τ oi q̃ fin vitã virtute ornat⁹: eoo q̃
κόσμον ἐπιλογχώς, καὶ πάσῃ τῇ κατὰ τὸν βίον ἀρετῇ κεκοσμημένος, τοὺς
circa se cõprimẽo senioreo ab inuocãdo sanctũ deũ:
περὶ αὐτὸν κατασείλας πρεσβυτέρους ἐπικαλεῖσθαι τὸν ἅγιον θεόν,
oramit hec. rex magnipotẽs: altissime: opo dc⁹:
προσηύξατο τάδε. βασιλεῦ μεγαλοκράτορ, ὕψιστε, παντοκράτορ θεέ,
oẽm gubernão in mificoedijo creaturũ: inspice in abraam
τὴν πᾶσαν διακυβερνῶν ἐν ἐκτενείᾳ κτίσιν, ἴδε δὲ ἐπὶ Ἀβραὰμ
semẽ: in sanctificati filioo iacob: partio sanctificate tue po
σπέρμα, ἐπὶ ἡγιασμένου τέκνα Ἰακώβ, μερίδος ἡγιασμένης σου λα
pulũ i pegrina fra pegrinũ iuste peuntẽ pater. tu pharaonẽ abũdantẽ
ὃν ἐν ξένῃ γῇ ξένον ἀδίκως ἐπολλύμενον θέρ. σὺ φαραὼ πλουσίῳ
currib⁹ olim egypti hui⁹ ꝓncipẽ sublatũ immiti auda
ἅρμασι τὸν περὶ αὐτοῦ πόνον δυνάστην ἐπαρθέντα ἀνοίκτῳ θρά=
cia τ lingua magniloqua: cũ supbo exercitu mari vin=
σει καὶ γλώσσῃ μεγαλορρήμονι, σὺν τῇ ὑπερηφάνῳ στρατιᾷ πανωλεθρί=
ctoo perdidisti: lucẽ ostẽdeno mie ifaci generi. tu in
χους ἀπώλεσας, φίγγος ἐπιφανοῦς ἡλίου ἰσραὴλ φθέγξω. σὺ τὸν ἀνα=
mẽlio exercitib⁹ superbientẽ senacherib grauẽ assyrioꝫ re=
ρίθμητοις δυνάμεσι γαυρωθέντα σεναχηρείμ βαρὺν ἀσσυρίων βασι=
gẽ: lancea oẽm subditũ iã accipiẽtẽ terrã: τ ela=
λέα, δόρατι τὴν πᾶσαν ὑποχείριον κόσμον λαβόντα γῆν, καὶ μετεω=
tum cõtra sctãm tuã ciuitatẽ: grauia loquentẽ superbia τ au=
δήσαντα ἐπὶ τὴν ἁγίαν σου πόλιν, βαρέα λαλοῦντα κόμπῳ καὶ θρά=
dacia: tu dñe fregisti. manifestã demõstrão gẽtib⁹ multis iuã
σει, σὺ δέ, ἄναξ, ἔδειξας. ἐκδικεῖς δικαίως ἔθνεσι πολλοῖς τὸν σὸν
potentiã. tu in babylonia tres socios igni ani
κράτος. σὺ τοὺς κατὰ τὴν βαβυλωνίαν τρεῖς ἑταίρους πυρὶ τὴν ψυ=
mã voluntarie tradẽtes vt nõ seruirẽt vanis: igni
χὴν ἑκουσίως παραδόντας εἰς τὸ μὴ λατρεῦσαι τοῖς κενοῖς, διὰ πυ=
tã rectificẽs caminũ: liberasti vsq̃ad capillũ illesoo: flãmã
ρὸς ἐρρύσω κάμινον, ἐρρύσω μέχρι τριχὸς ἀπειραίου, φλόγα

olbus immittẽs aduersariis. tu calliniko inuidie leo=
πᾶσιν ἐπιτίμῃς· οἷς ὑπεναντίος· σὺ γὰρ δι' ἀβασάνου φθόνου λέου
nib' in terra piecti feris cibi damicle ad lucẽ reduxisti icolumẽ.
σι κατὰ γῆς ῥιφεὶς πᾶσι βορὰν δ' ἀπέλυσας εἰς φῶς ἀνήγαγες ἀσινῆ.
et in mari educati in vetere ceti ionã liquescentẽ iccissant: ille=
τόν τε βυθοτρεφοῦς ἐν γαστρὶ κήτους ἰωνᾶν πεπόμενον ἀφθίδως, ἀπὸ
sum olb' familiarib' demõstrasti pf. τ nũc maior' detestator. mificoro.
μᾶλλον πᾶσιν ἐκείνοις ἀπέδειξας πῖρ· καὶ νῦν μισοῦμαι· πολυτίμη=
olim pector. cito appare hio d' et israel genere:
τῶν ὅλων σκεπτόμενος· τὸ τάχος ἐπιφανεῖ τοῖς ἐκ τοῦ ἰσραὴλ γένους,
ab ãt abominatio sceleris genib' afflictio. si ãt impietatib'
ὑπὸ δὲ βδελυγμῶν ἀνόμων ἐπῶν ὑβριστοῦσι· εἰ δὲ ἀσεβείαις
fm peregrinationẽ vita nfa cõstricta ẽ liberãto nos de ini
κατὰ τὴν ἀπόκειαν ὁ βίος ἡμῶν ἐνέχεται, ἐυσάμβατος ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἰχ=
micor' manu: vt voluerio dñe perde nos morte. nõ va
θρῶν χειρός, ὡς προῃρῆ δ' ἐκ τοῦ ἀπόλεσον ἡμᾶς μόρῳ· μὴ τοῖς μα
nio vana sapientes benedicãt in dilector'
ταίοις οἱ μετὰ σοφίας εὐλογησάτωσαν ἐπὶ τῶν ἠγαπημένων
ate pditione dicẽtes: neq; de' illor' liberauit eos. tu ãt
σου ἀπωλείᾳ λέγοντες, οὐ δὲ ὁ θεὸς αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτούς· σὺ δὲ
oẽm fortitudinẽ τ potẽtiã habẽs oẽm sepiternũ: sic pspice. mise
ὁ πᾶσαν ἀλκὴν καὶ δυνατείαν ἔχων ἐπ' πᾶσαν ἀλκὴν, νῦν ἐπιδεῖ· ἐλεή
rere nfi q̃ p iniuriã iniquor' iniustã e vita sũmouemur ad
σεν ἡμᾶς· οὓς καθ' ὕβριν ἐσόμεν ἀλόγιστον ἐκ τ ζῆν μισεῖ πάθους ἐν
insidiator' morte. admirent ãt gãtes tuã virtutẽ inuictã hodie
ἐπιβουλῶν τρόπῳ· πᾶς ἑκάτω δὲ ἔθνη σὸν δύναμιν ἀνίκητον σήμερον
venerãde: potiũ habẽs in salutẽ iacob generis. oeat te oẽs
ἔντιμε, δύναμιν ἔχων ἐπὶ σῴᾳ ἰακὼβ γένους· ἐκετεύει σε ὁ πᾶν
mltitudo infantũ τ hor' parentes cũ lacherymis. demõstret
πλῆθος τῶν νηπίων καὶ τῶν γονέων μετὰ δακρύων· διεχθέντω
oẽbus gãtib' q̃ nobiscũ eo dñe: τ nõ auertisti fa=
πᾶσιν ἔθνεσιν ὅτι μεθ' ἡμῶν εἶ κύριε, καὶ οὐκ ἀπέστρεψας τὸ πρόσω=
cẽ tuã a nobis. sed sicut dixisti: q̃ neq; in terra inimicor'
πόν σου ἀφ' ἡμῶν· ἀλλὰ καλῶς εἶπας, ὅτι οὐδ' ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν
suor' cristes cõtẽpsisti eos: sic adimple dñe. ut eleazaro
αὐτῶν ὄντων ὑπερεῖδες αὐτούς, οὕτως ἐπιτέλεσον κέ· τ δὲ ἐλεαζάρου
desinẽte iã ab oratione: rex cũ ferio τ cum
λογίστου ἄρτι τῆς προσευχῆς, ὁ βασιλεὺς σὺν τοῖς ὁπλίτοις καὶ πᾶσι
ni exercit' horrore fm hippodromũ adeat.
τὶ τῶν τῆς δυνάμεως φρυάγματι κατὰ τὸν ἱππόδρομον παρῆλθον·
τ aspicẽtes videt: vale in celũ exclamauerũt: ado vt τ
καὶ θεωρήσαντες οἱ ἰουδαῖοι, μέγα εἰς οὐρανὸν ἀνέκραξαν, ὥστε καὶ
adiacẽtes cõsilio simlsonãtes continuũ luctũ
τοὺς παρακαθεζομένους ἀυλῶνας συνεχήσαντες ἀκατάσχετον ὀιμωγὴν
facerẽt cũ vniuersio exercitu. tũc gliosus. opo
ποιῆσαι παντὶ τῷ στρατοπέδῳ· τότε ὁ μεγαλόδοξος· παντοκράτωρ
τ verax de': ostendẽs sanctã suã facie: aperit ce=
καὶ ἀληθὴς θεὸς, ἐπιφάνας τὸ ἅγιον αὐτοῦ πρόσωπον, ἀνέῳξε τὰς πύρα
li portas. a qib' ciyti duo terribiles aspectu angeli descẽdẽ
τοῦ πόλεως· ἐξ ὧν δὲ δεδόξασμένοι δύο φοβεροειδεῖς ἄγγελοι κατέβη=
rũt manifesti oib' pertẽ indeis. τ resistẽrũt. τ exer
σαν φανεροὶ πᾶσι πολεμοῦντες τοῖς ἰουδαίοις· καὶ ἀντέστησαν· καὶ τὴν δύνα
citũ hostiũ repleuerũt turbatione τ timore: τ immobilib'
μιν τῶν ὑπεναντίων ἐπλήρωσαν ταραχῆς καὶ δειλίᾳ, καὶ ἀκινήτους
ligauerũt pedicis. τ horrẽs etiã regis corp' factũ est:
ἔδησαν πέδαις· καὶ ὑπόφρικον καὶ ὁ τ βασιλέως σῶμα ἐθρύβη,
τ oblivio audaciã et' grauẽ cepit. τ cõuertẽrũt de
καὶ λύθη ὁ θράσος αὐτοῦ ὁ βαρύθυμος ἔλαβε· καὶ ἀπέστρεψαν τὸν ἐν
stias adiacẽtis cõsequẽtes armatos exercit'. τ cõculcabãt il=
ρίᾳ ἐπὶ τοὺς συνεπομένους ἐνόπλους δυνάμεις· καὶ κατεπάτουν αὐ=
los τ interficiebãt. τ cõuersũ est regio ira in miam τ
τοὺς καὶ ὠλέθρευον· καὶ μετεστράφη τ βασιλέως ἡ ὀργὴ εἰς δίκην καὶ
lachrymas pro ijs q̃ pet' a se excogitata fuerãt. audiẽs etiã
δάκρυα ὑπὲρ τῶν ἐμπροσθεν αὐτῷ μεμηχανημένων· ἀκούσας ἐκ
clamorẽ: τ videns ꝓnos oẽs in pditione: la=
τῆς κραυγῆς, καὶ συνιδὼν πανοικεὶ ἅπαντας εἰς τὴν ἀπώλειαν, δα
chrymãs cũ ira amicis minabat dicẽs. rege aburimi=
κρύσας μετὰ ὀργῆς τοῖς φίλοις ἐπηπειλεῖτο λέγων· παρὰ βασιλεύ
ni: τ tyrãnos trãsgressi estis crudelitate. τ me ipsũ vin
ετε, καὶ τυράννους ὑπερβεβήκατε ὠμότητι· καὶ ἐμὲ αὐτὸν τὸν ὑμῶν
dicẽs: conamini a ꝓcipatu iã τ aia submouere
εὐεργέτην ἐπιχειρεῖτε τῆς ἀρχῆς κδν καὶ τοῦ πνεύματος μισεῖν
clam machinãtes q̃ nõ expedisit regno. do eos d' obti
λάθρα μηχανώμενοι τὰ μὴ συμφέροντα τῇ βασιλείᾳ· τίς γοῦν κρα=
nuerũt nfe in fide regionis munitiones: domo reno
τύσαντας ἡμῶν ἐν πίστει τὰς τῆς χώρας ὀχυρώματα, τῆς ἐκείνης ἔσω
uens vnũquẽq; iniuste cõgregauit hucusq̃ eos d' a ꝓcipio benuolẽtia erga
γήσας ἕκαστον ἀλόγως ἤθροισεν ἐνταῦθα, τίς γοῦν ἐξ ἀρχῆς εὐνοία πρὸς
nos in olb' supant oẽs gẽtes: τ d' laboris
ἡμᾶς κατὰ πάντα διαφέροντας πάντων ἐθνῶν, καὶ τοὺς χει=
fissima sepe hoim susceperũt pcula: sic
ρίστους πολλοῖς ἀνθρώπων ἐπιδιδυγμένους κινδύνους, οὕτως
inicũ implicuit supplicio: solute. dissolute iniusta vin
ἀνίσμοις περιέβαλεν αἰκίαις; λύσατε· ἐκλύσατε ἄδικα δε=
cula. ad ꝓpria cũ pace dimittite: ante facta
σμά· εἰς τὰ ἴδια μετ' εἰρήνης ἐξαποστείλατε, τὰ προπεπραγμένα
cuitantes. dimittite filios oipotẽtis cele=
παραπεσάνθοι· ἐκπολύσατε τοὺς υἱοὺς τ παγκράτορος ἐπουρα
stis dei viuẽtis. d' a nfis vsq; nũc maior' incolumẽ
νίου θεοῦ ζῶντος· ὃς ἀφ' ἡμετέρων μέχρι τ νῦν προγόνων ἀπαράστολ
cũ gsta statũ exhibet nfis negocijs. ille
σον μετὰ δόξης ἐυσέβειαν παρέχει τοῖς ἡμετέροις πράγμασιν· ὁ
dẽ igit hec dixit. ipi ãt in indiuisibili tpe solum: sanctũ saluatorẽ
μὲν οὖν ταῦτα ἔλεξεν· οἱ δὲ ἐν ἀμερεῖ χρόνῳ λυθέντες, τὸν ἅγιον σῶ
deũ suũ bñdicebãt: nup' morte cuadẽtes. postea rex
τὸν αὐτῶν ἐυλόγουν, ἄρτι τὸν θάνατον ἐκπεφευγότες· εἶτα ὁ βασι
in ciuitatẽ reuersus: ꝓsectũ redimũ acces=
λεὺς εἰς τὴν πόλιν ἀπαλλαγείς, τὸν ἐπὶ τῶν προσόδων πρόσκαιρο
sens: iussit vina cp τ reliqua ad cõsimũ necessaria
σάμενος, ἐκέλευσεν ὀίνους τε καὶ τὰ λοιπὰ πρὸς ἐυωχίαν ἐπιτήδεια
indeis ꝓbere ad dies septẽ: indicãs eos in quo loco
τοῖς ἰουδαίοις χορηγεῖν ἐπὶ ἡμέρας ἑπτά, κρίνας ἀυτοὺς ἐν ᾧ τόπῳ
putauerũt morte suscipere: in hoc in letitia omni so=
ἐδόξαν τὸν θάνατον ἀναλαμβάνειν, ἐν τούτῳ ἐν ἐυφροσύνῃ πάσῃ σω
teria celebrare. tũc d' pt' cõtumelijs affectũ erãt τ ꝓpe morte: poti' ãt
τήρια ἄγειν· τότε οἱ πρὶν ἐπονείδιστοι καὶ πλησίον ἄδου, μᾶλλον δ'
in ipa ambulauerũt: pro acerba τ lugubri morte: cõsimũ
ἐν αὐτῷ βιβαιοῦντες, ἀντὶ πικροῦ καὶ δυσαπάλλου μέρου, κόσμα
salutare cõstituẽtes: ad morte ipis τ sepulturã deputa
σωτήριον συνεστάθησαν, τὸν εἰς πᾶσιν ἀυτοῖς καὶ τάφον κοιμασμε=
tũ loci tentorijs diuiserũt pleni gaudio. finien=
νον τόπον κλισίαις κατεμερίσαντο πλήρεις χαρμονῆς· κατελιπόν
tes ãt luctũ gemitosũ cantũ: resumpserũt cantũ patriũ: saluatorẽ
τες δὲ θρήνου πανόδυρτον μέλος, ἀνέλαβον ᾠδὴν πάτριον· τὸν σῶ
τ miraculor' factorẽ laudãtes deũ. luctũ cp oẽm τ gemitũ repel
καὶ τεραστοῦν ἀνοῦντες θεόν· ἐμωγμὸν τε πᾶσαν καὶ κακὸν ἀπω
lentes: choreas cõstituerũt letitie pacifice signũ. eodẽmõ
σάμενοι, χορεὺς συνίσταντο ἐυφροσύνης εἰρηνικῆς σημεῖον· ὡσαύτως
ãt et rex ꝓ his symposiũ magnũ cõgregãs: incesi=
δὲ καὶ βασιλεὺς περὶ τούτων συμποσίον μέγα συναγαγών, ἐπλου=
sunter in celũ cõstitebãt magnifice pro incepta
σίως εἰς οὐρανὸν ἀνωμολογεῖτο μεγαλοπρεπῶς ἐπὶ τὰ παραδό
ta facta et saluatione. d' cp pt' in pditione τ auiliũ ceci
ξῳ φρονήσει αὐτῷ σωτηρίᾳ· εἴ τι πρὶν εἰς ὄλεθρον καὶ ἀνωφελεῖς
eos futuros cristimabãt: τ cũ gaudio descripserũt: gemitu
αὐτοὺς εἶναι τιθέμενοι, καὶ μετὰ χαρᾶς ἀπογραφάμενοι, κατεστέφα
rũt pudorẽ in scipio induti: τ inflãmata audacia
ξαν αἰσχύνῃ ἐφ' ἱματίοις περιβαλλόμενοι, καὶ τὸν πυρίπνουν τόλμαν
inglorie extincti. et indei sicut ꝓdixim' cõstituentes
ἀκλεῶς ἐσβεσμένοι· ὅτι ἰουδαῖοι καθὼς προειρήκαμεν συνεστάθησαν
predictũ chorũ: cũ cõsimio in gratiarũ actionib' letio τ
τὸν προειρημένον χορόν, μετ' ἐυωχίας ἐν ἐξομολογήσεσιν ἱλαραῖς καὶ
psalmis trãsigebãt. τ cõmunẽ statuẽtes de hio legẽ: in om=
ψαλμοῖς διῆγον· καὶ κοινὸν ὁρισάμενοι νόμον τούτων θεσμὸν, ἐπὶ πᾶσ
ni habitatione sua in gnatiões ꝓdictos dies agere
σαν τὴν παροικίαν αὐτῶν εἰς ἡνίας τὰς προειρημένας ἡμέρας ἄγειν
decreuerũt hilares: nõ por' causã τ gule: saluatiõis xo p
ἔγνωσαν ἐυφροσύνους, οὐ πόθου χάριν καὶ λυχνείας, σῴας δὲ τῆς δια
deũ facte ipis. adierũt ãt regẽ: dimissionẽ fu=
θεὸν ἡτοιμάσθαι αὐτοῖς· ἐνέτυχον δὲ τῷ βασιλεῖ, τὴν ἀπόλυσιν ἀυ=
am ad ꝓpria petentes. describũt ãt eos a ꝓnta
τῶν εἰς τὰ ἴδια ἀκουόμενοι· ἀπογραφέντας δὲ αὐτοὺς ἀπὸ πέμπτης
τ vicesima pachõe vsq; ad quartã epiph. ad dies qua
καὶ εἰκάδος τ πασχὰ, ἕως τῆς τετάρτης τ ἐπιφ ἐπὶ ἡμέρας τιθ

draginta. cōstituit ūt eos petitionē a ḋnta
παρόκειτο. συνίσαντες δὲ αὐτῶν τὴν ὁ πόλεμον ἐκπὸ πίμπλης τοῦ
epiph vsq ad septimā: diebꝰ trib⁹. in qbꝰ ⁊ gloſe oſten-
ἑπτὰ ἕως ἑβδόμης, ἡμέρας τρισὶν. ἐν αἷς καὶ μεγαλοδόξως ἐπιφά-
dens miam ſuā oim pecepo: incolumes eos liberauit
νας ὁ ἥλιος αὐτῷ ὁ τῶν ὅλων δυνάστης, ἀσφαίστους ἀνοὺς ἐρρύσατο
vnanimiter. conciliabantur ūt oibꝰ ab rege neceſſariis donati: vsq
ὁμοθυμαδὸν. ἐνωχούντο δὲ πάντες ὑπὸ τοῦ βασιλέως χορηγούμενοι, μέ-
ad quartā decimā. in q ⁊ colloquiū fecerūt de
χρι τῆς τετάρτης καὶ δεκάτης. ἐν ᾗ καὶ τὴν ἐντυχίαν ἐποιήσαντο περὶ
liberatione ſua. collaudās eos rex: ſcri-
τῆς ἀπολύσεως αὐτῶν. συναινέσας τε ἀνοὺς ὁ βασιλεύς, ἔγρα
pſit eis ſubſcripta epiſtola ad in ciuitate
φεν ἀνοῖς τὴν ὑπογεγραμμένην ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς κατὰ πόλιν
duces magnanimiter inſtantiā habentē. rex prole-
στρατηγοὺς μεγαλοψύχως τὴν ἐκτενείαν ἔχουσαν. βασιλεὺς πτολε-
meus philopator q ſunt in egypto ducib⁹ ⁊ oib⁹ pre
μαῖος φιλοπάτωρ τοῖς κατ' αἴγυπτον στρατηγοῖς καὶ πᾶσι τοῖς τε
positis ſup negocia gaudere ⁊ valere. valem⁹ ūt ⁊
τεταγμένοις ἐπὶ πραγμάτων χαίρειν καὶ ἐρρῶσθαι. ἐρρώμεθα δὲ καὶ
nos ⁊ filij nſi: ꝓſperāte nobis magno deo
ἀνοὶ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν, κατευθυνάντος ἡμῖν τοῦ μεγάλου θεοῦ τὰ
negocia ſicut volum⁹. ex amicis q dā malos mori frequē
πράγματα καθὼς προαιρούμεθα. τῶν φίλων τινὲς κακοήθειᾳ πνικό-
tius nobis adſtātes: pſuaſerūt nobis ad eos q ſub
τεροι ἡμῖν παρακείμενοι, συνέπεισαν ἡμᾶς εἰς τὸ τοὺς ὑπὸ τὴν
regno iudeos cōuictos in cōgregatōes punīdū no-
βασιλείαν ἰουδαίους συναθροίσαι τοῖς σύγκλειστοις κολάσασθαι ἀξίνιζου
tio rebellatos ſupplicijs. pcēdentes nūquā bonū ſtatū habituros nſ
σαις ἀπόστατῶν τιμωρίαις. προφερόμενοι μήποτε ἐυσαίνοιτο ἡμῶν
ros: ob q habēt hi cētra oēs gētes inimicitiā:
τὰ πράγματα, δι' ὃν ἔχουσιν οὗτοι πρὸς πάντα τὰ ἔθνη δυσμένειαν,
donec pficiat hoc. q ⁊ vinctos adducētes eos
μέχρις ἂν συντελεσθῇ τοῦτο. οὗτοι καὶ δεσμίους καταγαγόντες ἀνοὺς
cum afflictionib⁹ tālq mācipia: potius ūt tālq pditores: ſine vi-
μετὰ σκυλμῶν ὡς ἀνδράποδα, μᾶλλον δὲ ὡς ἐπιβούλους, ἄνευ πά-
lo diſcrimine ⁊ inſſitione: conati ſunt occidere: lege ſy-
σης ἀνακρίσεως καὶ ἐξετάσεως, ἐπεχείρησαν ἀπολέσαι, νόμου σκυ-
thas ferocioē induti crudelitatē. nos xo pro his
θῶν ἀγριωτέραν ἐμπεπορπημένοι ὠμότητα. ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τούτοις
acerbi⁹ cōminantes: iuxta q habem⁹ erga oēs holes
σκληρότερον διαπειλησάμενοι, κατὰ τὴν ἔχομεν πρὸς ἅπαντας ἀνοὺς
benignitatē: vir vitā eis cōdonantes: ⁊ celeſtē deū co-
ἐπιείκειαν, μόγις τὸ ζῆν ἀνοῖς χαρισάμενοι, καὶ τὸν ἐπουράνιον θεὸν ἐγ
gnoſcētes fortiter pergentē iudeos: vt patrē pro
νωκότες ἀσφαλῶς ὑπερκατικότα τῶν ἰουδαίων, ὡς πατέρα ὑπὲρ
filijs ſemp pugnare: et amicitie ob quā [illegible] erga
υἱῶν διαπαντὸς συμμαχοῦντα, τήν τε τοῦ φίλου δι' ἣν ἔχ[illegible] πρὸς
nos firmam ⁊ maiores nſros beniuolētiā recolētes: iu-
ἡμᾶς βεβαίαν καὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν εὐνοιαν ἀναλογισάμενοι, δι-
ſte dimiſimus oēs iuxta quēcūq; cauſe modū. ⁊ iuſſi-
καίως ἀπολελύκαμεν πάσης καθ' ὁντινοῦν αἰτίας τρόπον. καὶ προσ-
mus cuilibet oia in ppria cōuertere: in oi lo
τεταχαμεν ἑκάστῳ πάντα εἰς τὰ ἴδια ἐπιστρέφειν, ἐν παρτὶ τόπῳ
co nullo eis oino ledēte: neq; iniuriari de
πωμολινὸς ἀνοὺς ὁ σύνολον καταβλάπτοντος, μήτε ἐνεδίζειν τι
factis ꝑter rōnem. ſciote cū q cētra hos ſi
περὶ τῶν γεγενημένων παρὰ λόγον. γινώσκετε ἀφ' ὅτι κατὰ τούτων ἐὰν
q d machinemur malū: vel offendam⁹ eos oino: nō
τι κακοτεχνάζωμεν ποιεῖν, ἢ ἐπιλυπήσωμεν αὐτοὺς σύνολον, οὐκ
holes ſed oio principē potētie deū altiſſimū aduerſum
ἐχθροὺς ἀλλὰ τὸν πάσης διαφέροντα δυνάμεως θεὸν ὕψιστον ἀντικείμε-
tes nobis ad vltionē rex in oib⁹ incuſtabiliter ſemp
νον ἡμῖν ἐπ' ἐκδικήσει τῶν πραγμάτων κατὰ πᾶν ἀφεύκτως διαπαν-
habebim⁹. valete. accipētes ūt epiſtolā hāc: nō feſtinaue
τὸς ἔχομεν. ἔρρωσθε. λαβόντες δὲ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, οὐκ ἐπεσπού-
rūt ſtatim fieri circa recteſſum: ſed regē oeaue-
σαν ἐυθέως γενέσθαι περὶ τὴν ἄφοδον, ἀλλὰ τὸν βασιλέα προσκέιν
rūt: eos q de genere iudeorū ſanctū deū vitro trāſgreſ
σαν, τοὺς ἐκ τῆς γένους τῶν ἰουδαίων τὸν ἅγιον θεὸν ἀνιαρέτως παρα-

ſi fuerūt ⁊ dei legē: cōſēd q eos debuā pa
βεβικότας καὶ τοῦ θεοῦ τὸν νόμον, τυχεῖν δ' ἐαυτῶν τῆς ὀφειλομένης κα-
nitionē: aſſerētes vitrio cauſā diuina trāſgreſſos
λάσεως, προφερόμενοι τοὺς γαστρὸς ἔνεκεν τὰ θεῖα παραβεβικότας
precepta: nūquā beniuolos fore neq; regio pre-
προστάγματα, μηδ' ἔστε ἐυνοήσειν μὴ δὲ τοῖς τοῦ βασιλέως προ-
ceptis. ille ūt vex eos dicere pcipiēs ⁊ collau-
τάγμασιν. ὁ δὲ τάλαις ἀνοὺς λέγειν παρακελεύμενος καὶ συναμ-
dās: dedit eis facultatē oim: vt q transferāt
νίσας, ἔδωκεν ἀνοῖς ἄδειαν πάντων, ὅπως τοὺς παραβεβικότας
dei legē occiderāt in oi q ſub ditio-
τοῦ θεοῦ τὸν νόμον ἐξολεθρεύσωσι κατὰ πάντα τὸν ὑπὸ τὴν βασιλε-
ne ſua loco cū audacia citra oēm regalē poteſtatē vel
ίαν αὐτοῦ τόπον μετὰ παρρησίας ἄνευ πάσης βασιλικῆς ἐξουσίας ἢ
viſitationē. ſic beneficētes ei: vt decēs erat: hoc
ἐπισκέψεως. τότε καταφρονήσαντες αὐτόν, ὡς πρέπον ἦν, οὐ τοῦτ'
ſacerdotes ⁊ oia multitudo inclamātes alleluia: cū gau
ἱερεῖς καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἐπιφωνήσαντες τὸ ἀλληλουία, μετὰ χα-
dio recteſſerūt. ſic ūt obuiantē ex poliniō cōcinē
ρᾶς ἀνέλυσαν. οὕτω δὲ τὸν ἐμπεσόντα τῶν μεμιασμένων ὁμοεθνῶν
in via puniebāt: ⁊ cū expeobationib⁹ interficiebāt.
κατὰ τὴν ὁδὸν ἐκολάζοντο, καὶ μετὰ παραδειγματισμῶν ἀνῄρουν.
illa ūt die occiderūt ſupra trecētos viros: ⁊ ege
ἐκείνῃ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἀπέκτειναν ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους ἄνδρας, καὶ ἔγε-
rūt letitiā cū gaudio pſanos perimētes. ipi
νον ἐυφροσύνης μετὰ χαρᾶς τοὺς βεβίκλους χειρωσάμενοι. ἀνοὶ
ūt q vſq ad mortē deū habuerāt: integrā ſaluandis fruitionē
δὲ οἱ μέχρι παρόντος τὸν θεὸν ἔχοντες, πάντελῆ σῴας ἀπόλαυσιν
accipētes: recteſſerūt ex ciuitate olmodis odoātiſſimis floribꝰ
εἰληφότες, ἀνεζεύξαν ἐκ τῆς πόλεως πανοίοις ἐυωδεστάτοις ἄνθεσι
coronati cū letitia ⁊ clamore: i laudib⁹ ⁊ dulcib⁹
κατεστεμμένοι μετ' ἐυφροσύνης καὶ βοῆς, ἐν ᾄσεσι καὶ ψαλμῳδίαις
hymnis gras agētes deo patrā ſuo ꝑ ſancto ſaluatori iſra-
ὕμνοις ἐυχαριστοῦντες τῷ θεῷ τῶν πρών αὐτῶν ἁγίῳ σωτῆρι τοῦ ἰσρα-
el. cū venieſſent ūt in ptolemaide vocatā ob
ήλ. παραφθειρόντες δὲ εἰς πτολεμαΐδα τὴν ἐνομαζομένην διὰ τὴν τοῦ
loci ꝓpietatē roſiferā: in q expectauit eos claſſis ſim cōmu
τόπου ἰδιότητα ῥοδοφόρον, ἐν ᾗ προσεμένειν ἀνοὺς σόλος κατὰ κο-
ne eos cōſiliū dicēs ſepiē: illic fecerūt cōmunā ſalutare:
νὴν αὐτῶν βουλὴν ἡμέρας ἑπτά, ἐκεῖ ἐποίησαν πόνον σωτήριον, τοῦ
rege ſuppeditāte eis abūde q ad recteſſū om-
βασιλέως χορηγήσαντος ἀνοῖς ἐυψύχως τὰ πρὸς τὴν ἀφειξιν πά-
nia vnicuiq; vſq ad propriā domū. delati ūt cū
ντα ἑκάστῳ ἕως εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν. καταχθέντες δὲ μετ'
pace in decētib⁹ gras actionib⁹: codē mō et illic
εἰρήνης ἐν τοῖς πρεπούσαις ἐξομολογήσεσιν, ὡσαύτως κἀκεῖ
ſtatuerūt ⁊ hos agere dies ad pgrina-
ἔγνωσαν καὶ ταύτας ἄγειν τὰς ἡμέρας ἐπὶ τὸν τῆς παρο-
tionis eos ꝓ letas. q ⁊ cōſecrātes in colū
κίας αὐτῶν χρόνον ἐυφροσύνους. ἃς καὶ ἀπεφώσαντες ἐν ῥό-
na: in cōmun loco voti cōfirmantes:
λῃ, κατὰ τὸν τῆς συμπόσεως τόπον προσευχῆς κατεδρύσαντες,
recteſſerūt illeſi. liberi. ioſidi. q q terrā ⁊ mare
ἀνέλυσαν ἀσινεῖς. ἐλεύθεροι. ὑπερχαρεῖς. διὰ γῆς καὶ θαλάσσης
⁊ fluuiū ſaluati regio iuſſu q libet in
καὶ ποταμοῦ σωθέντες τῇ τοῦ βασιλέως ἐπιταγῇ ἕκαστος εἰς τὴν
propriā. ⁊ maiorē q primo in inimicos poteſtatē habētes
ἰδίαν. καὶ πλείστη ἐνεφορεῖτο ἐν τοῖς ἐχθροῖς ἐξουσίαν ἔχοντες
cū gla ⁊ timore: oino a nullo expulſi a
μετὰ δόξης καὶ φόβου, τὸ σύνολον ὑπὸ μηδενὸς διασεισθέντες τῶν
ſubſtātijs. ⁊ oia ſua oēs attulerūt ex deſiderio
ὑπαρχόντων. καὶ πάντα τὰ ἑαυτῶν πάντες ἐκομίσαντο ἐξ ἐπιθυ-
petionē. ita vt habētes aliq d: cū timore maximo reſtituerūt
μίας. ὥστε τοὺς ἔχοντάς τι, μετὰ φόβου μεγίστου ἀποδοῦναι
eis: magnalia maximo deo facientes pſecte
αὐτοῖς, τὰ μεγαλεῖα τοῦ μεγίστου θεοῦ ποιήσαντος τελείως
pro liberatione eorū. benedicē liberatori iſrael in ſpiterna
ἐπὶ σωτηρίᾳ αὐτῶν. εὐλογητὸς ὁ ῥύσας ἰσραὴλ εἰς τοὺς ἀεὶ
tēpora. amen. finis
χρόνους. ἀμήν. τέλος.

Explicit quarta et vltima pars totius veteris testamẽti he-
braico grecoq; et latino idiomate nunc primũ impressa in hac preclarissima Complutensi
vniuersitate. De mandato ac sumptibus Reuerendissimi in christo patris & domi
ni: domini. F. Francisci Ximenez de Cisneros tituli Sancte Balbine sacro
sancte Romane ecclesie presbyteri Cardinalis Hispanie Archiepisco
pi Toletani & hispaniarum primatis: ac regnorum castelle
Archicancellarii. Industria & solertia honorabilis
viri Arnaldi Guillelmi de Brocario artis impres
sorie Magistri. Anno Domini Millesimo qnqgẽtesimo decimo se
ptimo. mẽsis Iulii die
decimo.
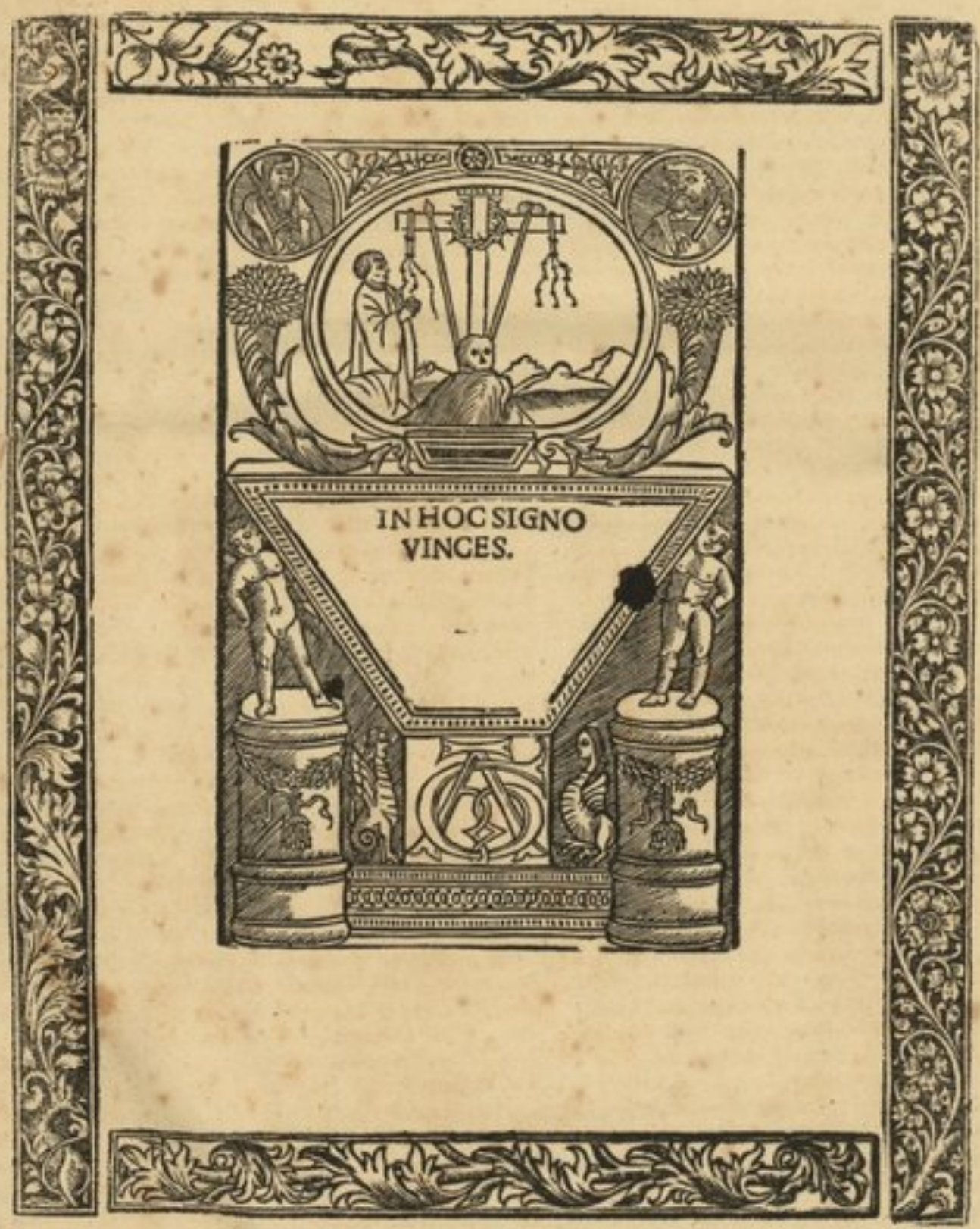
Que in hoc volumine continentur hec sunt.
Esaias. Hieremias. Threni. Baruch. Ezechiel. Daniel. Osee. Iohel. Amos. Abdias. Ionas. Micheas. Naum. Abachuc. Sophonias. Aggeus. Zacharias. Malachias. Machabeorum primus. Machabeorum secundus. Machabeorum tertius.